A

DICTIONARY

ENGLISH,

PERSIAN AND ARABIC.

By JOHN RICHARDSON, Esq; M. A. F. S. A.

OF THE MIDDLE TEMPLE,

AND OF WADHAM COLLEGE, OXFORD.

VOL. II.

OXFORD:

PRINTED AT THE CLARENDON PRESS.

SOLD BY J. MURRAY, N°. 32, FLEETSTREET, LONDON;

AND BY D. PRINCE, OXFORD.

MDCCLXXX.

A

DICTIONARY

ENGLISH,

PERSIAN and ARABIC.

By JOHN RICHARDSON Esq. M.A. F.S.A.

OF THE MIDDLE TEMPLE,

AND OF WADHAM COLLEGE, OXFORD.

VOL. II.

OXFORD:

PRINTED AT THE CLARENDON PRESS.

SOLD BY J. MURRAY, N°. 32, FLEETSTREET, LONDON;

AND BY D. PRINCE, OXFORD.

MDCCLXXX.

TO THE RIGHT HONOURABLE

FREDERICK LORD NORTH, K. G.

CHANCELLOR OF THE UNIVERSITY OF OXFORD,

FIRST LORD OF THE TREASURY,

CHANCELLOR OF THE EXCHEQUER,

LORD WARDEN OF THE CINQUE PORTS,

LORD LIEUTENANT OF THE COUNTY OF SOMERSET, &c.

AS A TESTIMONY OF RESPECT

FOR THE VIRTUES OF THE MAN

AND THE ABILITIES OF THE MINISTER,

THIS VOLUME IS INSCRIBED

BY HIS LORDSHIP'S

FAITHFUL HUMBLE SERVANT,

JOHN RICHARDSON.

PREFACE.

THE difficulties which I have experienced in bringing forward this volume, have been so numerous and so perplexing, that, could I have viewed them in all their magnitude, previous to my engagements, I should have conceived myself wholly unequal to the task, and at once have abandoned the pursuit.

In the compilation of the first volume, my authorities were in general respectable; and, in most cases, I could rely on them with sufficient confidence*: but, in the course of my present labours, I have found them defective, inaccurate, confused: a mere chaos of rude and imperfect materials.

My chief difficulty, however, has arisen from the different idioms of the languages, which renders it impossible to express many of the most classical and most common of our European words by any single word in the Persian or Arabic languages. To omit these altogether, or to form them by compounds, or periphrasis, became of course my only choice. Nothing could have been

* The Ceremonial of Meninski is formed upon a plan so careless and obscure, that it must be extremely difficult, even for a man ... [illegible]

[illegible]

PREFACE.

THE difficulties which I have experienced in bringing forward this volume, have been ſo numerous and ſo perplexing, that, could I have viewed them in all their magnitude, previous to my engagements, I ſhould have conceived myſelf wholly unequal to the taſk, and at once have abandoned the purſuit.

In the compilation of the firſt volume, my authorities were in general reſpectable; and, in moſt caſes, I could rely on them with ſufficient confidence: but, in the courſe of my preſent labours, I have found them defective, inaccurate, confuſed: a mere chaos of rude and imperfect materials.[a]

My chief difficulty, however, has ariſen, from the different idioms of the languages, which rendered it impoſſible to expreſs many of the moſt claſſical and moſt common of our European words by any ſingle word in the Perſian or Arabic languages. To omit theſe altogether, or to turn them by compounds, or periphraſis, became of courſe my only choice. Nothing could have been

[a] The Onomaſticon of Meninſki is formed upon a plan ſo careleſs and obſcure, that it muſt be extremely difficult, even for a man who has made a conſiderable progreſs in the Perſian language, to uſe it to any ſatisfactory purpoſe; whilſt a learner muſt be often miſled rather than informed; and this from ſeveral cauſes. In the firſt place, as this Lexicon was deſigned chiefly for the Turkiſh, in many caſes, Turkiſh words and phraſes only are inſerted; and, where Arabick and Perſian are introduced, the words are often of ſuch uncommon or ſuch limited uſe, that ſome of the moſt general ſenſes of the Latin words are left wholly unprovided for. In the next place, as he has, in this volume, made uſe of no characters to diſtinguiſh the Turkiſh from the Perſian and Arabick; it is impoſſible for a learner to diſcriminate the one from the other. In the third place, the various meanings of the ſame Latin word are often thrown together, with ſo little attention to arrangement, that even the intelligent ſtudent muſt often be driven to the painful neceſſity of turning over the four preceding volumes, before he can gain information, or ſatisfy his doubts. Add to all, the infinite number of Perſian and Arabick words, which have not the moſt remote analogy to the Latin words under which they are placed.—I ſhall mention two examples.

Suſcipere (in Latin) ſignifies, in its principal ſenſe, *to undertake, aſſume, take upon one's ſelf:* alſo *to receive, take,* &c. (tho' from the interpretation which Meninſki gives it in German and Italian, it appears that he only means to explain it in the firſt ſenſe *Germ.* auff ſich nehmen, unterſtehen. *Ital.* Imprendere, aſſumere, prendere ſopra di ſe). Now the three firſt words (the Turkiſh ſet aſide) have apparently no ſenſe expreſſive of *undertake.* قبول implies *taking well, approving,* &c. مقبول *agreeable, acceptable, taken in good part,* &c. اختيار is uſed rarely in any other ſenſe, but *choice, electing, ſelecting.* Then follow التزام, مباشرت ، عزم which imply *undertaking.* اتخاذ *receipt, acceptation,* &c. عهد *bargain, ſtipulation,* &c. عزيمت ،ارتكاب *undertaking.* تعهد *promiſe, undertaking, being ſponſor for another.* عازم *undertaking.* بوكرفتن *to take, ſeize, carry off.* تصدي *undertaking.* تقبل *taking well,* &c. حمالت *undertaking.* تكفل *undertaking or being ſecurity for another.* تقلد ،نثار ، تغبر have no meaning in the leaſt connected with *undertake.* استنجاث implies *undertaking, attempting.* اقهال *undertaking what one has no buſineſs with.* پذيرفتاريدن ſignifies *to undertake or be ſecurity for another.* محاورة *anſwer, dialogue, converſation.* متكفل *undertaking or being ſecurity for another.* ارب *undertaking,* &c. كرفتن *to take, ſeize, &c.* عهدة *undertaking, or being ſecurity for another.* نحوض *extenuated.* — So that of twenty-nine words, thirteen appear to have no relation to *ſuſcipere* in the ſenſe of *undertake*; the moſt of them in no ſenſe at all: whilſt the other fifteen, with different ſhades of meaning, are thrown together in ſuch diſorder, that it becomes a mere lottery, where the learner has perhaps three chances to one againſt his ſtumbling upon a word to ſuit his purpoſe.

Palus ſignifies (in Latin) *a marſh, fen, &c.* and alſo *a ſtake, pile, poſt,* &c. Few things can well be more oppoſite in their meaning; yet no diſcrimination is made. The firſt words we find in the Onomaſticon (omitting the Turkiſh) are وتد, ود ،ميخ; which ſignify *a ſtake, pole, pin,* &c. then ورغ ، وركاه *a marſh, fen, ditch,* &c. —مسماك *a tent-pole,* &c.—كنداب *a pool, ditch,* &c.—شهيره or شيهره *a kind of vermicelli paſte* — شتكيله *a ſtaff,* &c.—ستون *a beam, pillar,* &c. — خازوق *a ſtake for impaling criminals.* — زرتوقان I know nothing of. — خالقة and صقب *a tent-pole.*

It would be no difficult matter to ſwell the catalogue: but the above is a ſufficient ſpecimen of the perplexing inaccuracy which prevails too much through the whole volume. —— But any man poſſeſſed of the Onomaſticon, may alſo, if he pleaſes, caſt his eye on the confuſed arrangement of the following words; where no diſtinction of ſignification is made, under *Neceſſitas*, between the ſenſes of *compulſion, cogency, the neceſſity of doing any thing*; and *poverty, indigence.*—*Reflexio*, as *thought, conſideration,* and the *reflexion of light,* &c. — *Productio*, as *produced, propagated, cauſed*; and *extended, ſtretched, lengthened.* —*Profeſſio*, as a *profeſſion, employment, trade*; and *confeſſion, profeſſion (of friendſhip,* &c.) — *Proprietas*, as *property, poſſeſſion*; and *quality, eſſence.*—*Præſumptio*, as *ſuppoſition*; and *impudence.*—*Privatus*, as *deprived*, and *private.*—*Vacillare, to heſitate, to be irreſolute*; and *to totter, ſtagger, waddle,* &c. — *Vertere, to turn, turn about, change*; and *to tranſlate,* &c. — Indeed he may open the book any where; and muſt be fortunate if he finds three articles together that can ſtand examination.

easier than to have adopted the first plan. I should have saved much labour and thinking; and have justified myself, perhaps, by pleading the difficulty, and the example of all my predecessors in the oriental line. But I considered how narrow and unsatisfactory such a scale must be. I considered that a third part perhaps of the best and most common words of our language must either have been entirely left out, or abridged of many of their most useful significations: and I considered that this must be the case till the end of time, unless some man, at some period, undeterred by the difficulty, and unawed by the terrors of criticism, should venture to naturalize, in the East, our European ideas, by clothing them in an Eastern dress. I reflected too on the difficulty of finding a man, who to a sufficient fund of practical and theoretick knowledge in these Eastern tongues, should join such an acquaintance with the languages of Europe, as might in every shape qualify him for such an undertaking; and on the still greater difficulty of prevailing with such a man to employ many years of unceasing labour, in the prosecution of a plan, which could never promise an adequate reward either in point of honour or emolument: and I drew from the whole this conclusion, that if the author of the present book, under all his disadvantages, did not attempt to lay down a ground-work for future improvement, it still might remain unattempted for ages; perhaps for ever.

Among the numerous obstacles which presented themselves, in various points of view, one was too considerable not to strike forcibly. I had never been in the East; the learned men of this University were precisely in the same situation; and the solution of doubts, which I could receive from gentlemen who had visited India, and had paid attention to the languages, I easily foresaw must be very limited; from the distance of residence, the disagreeableness and perplexity of the subject, and the various avocations which would unavoidably interfere with any regular chain of correspondence. Yet, though I could in no shape aim at perfection, I still thought, by a close attention to the genius of the Eastern languages, that something might be done. I flattered myself I might be sometimes right; that, if not always classical, I should be in general intelligible; and that even mistake would perhaps be better than a vacuum, as it might possibly shape the ideas of the learner into some form, and lead his meaning to explanation: whilst those of superiour knowledge might find their recollection assisted even by error; and the alteration or transposition of a single word might often fashion barbarism into elegance.

In the choice of those Persian and Arabick words which correspond with ours, I have been copious: and some idea may perhaps be formed of the labour of bringing, with some pretension to accuracy, so many words into the same point of view; when I declare, that hardly ten times in the whole volume, have I adopted one single word, to which I was a stranger, till I had previously consulted several authorities. I gave the preference, where, on mature consideration, I thought the preference due; and rejected many which appeared to have crept in through inadvertency or mistake. Among so many words, however, there must be some, which men of extensive reading and knowledge never saw nor heard of: but that must be the case in every language on earth. In Dr. Johnson's Dictionary thousands of words may be found, which even men of learning have met with no where else: yet they belong to our language; and to have omitted them, because they were uncommon, would justly have been considered as a very injudicious defect.

To this copiousness, however, one objection, at first view, may possibly be made; That, amidst such numbers of words, some of which are obsolete, and many seldom occur, the young student, may be often bewildered, uncertain where to fix his choice. But this perplexity I have endeavoured to save him, by placing those words first, which appeared to be the most common; and those of less frequent use, or of more vague meaning, towards the end. To those again, who have made such advancement in the study, as to be enabled, in the choice of words, to judge for themselves, such variety cannot be unacceptable: as the great use of a Dictionary, to proficients in a language, is to bring to their remembrance such words as may be best suited to their subject: for men of good memories will sometimes be at a loss for the most familiar words and phrases; which, though they cannot immediately recollect, they will, with ease, select from amidst numbers, when once presented to their eye. To a learner, therefore, it may, in general, be recommended to take those Persian or Arabick words, which immediately follow the English: and, errors excepted, (the greater number of which I hope are corrected in the Appendix) he will, on most occasions, find a word of familiar use, or sufficiently common at least, to make himself understood. He will find, for example, above two hundred words for *the Lion*: but he may, on all occasions, use the Persian شير *sheer*, or the Arabic اسد *asad*; and he will be perfectly intelligible, in every country where these languages are spoken. To be merely understood, indeed, is all that a learner can aim at. To accuracy or elegance he certainly can form no just pretensions. To write or speak with purity, a great deal more is necessary than a Dictionary. A man may have in his library the best that Europe can boast: but, if he has never given attention to the genius of the languages, or studied their classical authors, he will certainly express himself in very bad Latin, Italian, or French.

And, in the ſame manner, the ſtudent in Eaſtern literature muſt undoubtedly blunder on in very indifferent Perſian or Arabick, let his Dictionary aſſiſtance be what it may; till, by attentive obſervation, he can decide with ſome juſtneſs on the choice and arrangement of words.

In regard to pronunciation, I ſtill remain of opinion, that it is completely impoſſible for any man, by any rules, or any modification of our characters, to frame a ſtandard for the Perſian or Arabick, entirely free from objection. To bring even the Engliſh to a ſtandard of pronunciation, in which all men ſhall acquieſce, is an object, I believe, rather to be wiſhed for than expected. But far more difficult muſt it be to tie down, to certain laws of utterance, languages, which, with remarkable ſhades of diſtinction, are ſpoken in many different ſtates, governed by different and ſometimes oppoſite ideas of the propriety of pronunciation. Under ſuch circumſtances, to have attempted any thing like an univerſal ſtandard, muſt have been equally chimerical as to ſuppoſe a coat to ſuit all ſhapes. I have confined my endeavours therefore to the empire of Hindoſtan, with which Great Britain is chiefly connected; and am pleaſed to learn, that my ſucceſs has much ſurpaſſed my hopes.

In reſpect to the plan which I have choſen, to convey my ideas of pronunciation, I have ſtudied ſimplicity; and endeavoured to avoid the embarraſſment that often ariſes from over-nice diſtinctions, and complex combinations of characters; which, in many ſyſtems of pronunciation, give far more perplexity to the learner than information. I have endeavoured to give to the Perſian and Arabick words thoſe ſounds, in our characters, which a perſon would moſt naturally uſe, were thoſe words part of the Engliſh language: and the rules are ſo few, and I hope, ſo plain, as to require no great ſtretch of memory to remember them. Theſe I have thrown into the notes [b]; where ſome obſervations will likewiſe be found on ſe-

[b] ا *alif*, as pronounced by the Perſians, has, in general, the broad ſound of *a* in *wall*; and I have for the moſt part expreſſed it by *au*; as آمدن aumudun *to come*, ساختن ſaukhtun *to make*, جا jau *a place*. Sometimes, eſpecially at the beginning of a word, it takes a ſound not unlike *ell* or *entry*; as ابرا نامه ebra nameh *an acquittance* or *receipt*, افروختن efrookhtun *to inflame*, and ال el *or* al the Arabick article *the*.—I believe it never takes the ſound of the Engliſh *a* in *place* or *made*.—It is often, however, in the beginning of words, pronounced like *i* in *invincible*; eſpecially in the Arabick verbals of the 4th, 7th, 8th, 10th, and other conjugations, which are much uſed in the Perſian; as اطاعت ita-at *obedience*; انجذاب injizaub *attraction*, *inclination*, &c. اشتغال iſhtighaul *attention*, *endeavour*, *occupation*, &c. استقلال iſtiklaul *abſolute authority*, &c. This is undoubtedly the beſt pronunciation of thoſe and ſimilar words; yet by ſome they are pronounced *ata-at*, *anjuzaub*, *aſhtughaul*, *aſtaklaul*, &c. — Sometimes ا is pronounced like *u*; as استاد uſtaud, *or* استاذ uſtauz *maſter*; *artificer*, &c. استوار uſtuwaur *firm*, *ſtrong*; اسلوب uſloob *way*, *mode*, *method*: yet theſe words are alſo ſounded *aſtaud*, *aſtuwaur*, *iſtiwaur*, *iſtuwaur*, *aſloob*.—Before ع *a-én*, I have, upon good authority, given this letter the ſound of *é*; as اعتدال é-atidaul *equity*, اعظم é-azum *greater*, اعتلا é-atila *ſuperiority*. — But they are ſometimes pronounced *itidaul* or *ytidaul*, *aatidaul*, *aazum*, *itila*, *aatila*, &c. Some words, where *alif* precedes ي, may alſo be pronounced in that manner; as ايتلاف é-atilauf *friendſhip*: but it is alſo written *eitilauf*, *eetilauf*, &c. —— Several words which occur often, as دادن *to give*, دار *having*, نامه *a book*, *letter*, صاحب *a lord*, *maſter*; *poſſeſſed of*; واجب *worthy*, &c. I have written *dadun*, *dar*, *nameh*, *ſahib*, *vajib*, agreeable to the practice of good judges; but they have all, I believe, the broad ſound, as if written *daudun*, *daur*, *naumeh*, &c.—Some words, by way of diſtinction, I have ſpelt differently, as باز bauz *playing*, باز baz *again*; دان daun *knowing*, دان dan *a ſheath*, &c. but the pronunciation is nearly the ſame; and as the diſtinction is more nice than uſeful, wherever a deviation is found, it is by no means material. In ſome words, which have not the letter ا alif, the ſhort vowel is often expreſſed by *a*; as فقير fakeer *a poor man*, &c. وقت wakt *time*, *hour*; لك lak *a hundred thouſand*, &c. where the ſound is ſomething like *ſad*, *crack*, &c.—*a* is pronounced ſtill ſhorter, when placed after a nominative followed by a genitive, or a ſubſtantive in conſtruction with an adjective or poſſeſſive pronoun: as غروب افتاب ghurooba afitaub *the ſetting of the ſun*, كتاب من kitauba mun *my book*, خط مستقيم khutta muſtukeem *a right line*. This ſhort *a* is likewiſe ſubjoined to ſeveral adjectives, implying *worthy* or *deſerving of*, *endowed with*, *fit for*, &c. as لايق ستايش la-éka ſita-éſh *worthy of praiſe*, واجب مرحمت vajiba muruhmut *deſerving compaſſion*, قابل تحمل kaubila tuhummul *poſſible to be born*, *tolerable*, سزاوار اغلال ſuzawaura aghlaul *fit for the yoke*, اهل ادراك ahla idrauk *endowed with underſtanding*, &c. It may be obſerved that صاحب, though ſynonymous with اهل in the ſenſe of *endowed with*, *poſſeſſed of*, &c. never takes *a* after it; as صاحب اعتبار ſahib é-atibaur *poſſeſſed of eſteem*, *honoured*, &c. Some ſubſtitute *i* for this ſhort *a*; and I have done ſo in the firſt volume; as انكشت دراز anguſhti diraz the middle finger; but it is better expreſſed by *anguſhta diraaz*.

ب ſounds invariably as *b*; and ت as *t*—ث is pronounced like *s* by the Perſians; but by the Arabians *t'h*, ſomething like *Chatham*.—ج is expreſſed by *j*—ح by *h*—خ by *kh*—د by *d*—ذ *z* by the Perſians; by the Arabians like *ds*, *dh* or *t'h*.—ر by *r*—ز by *z*—س by *s*—ش by *ſh*—ص by *ſ*—ض like *z* by the Perſians; by the Arabians *dh*, *dd*, *dz*, *ds*—ط by *t* and ظ nearly as ض.

ع *a-én* is a letter, the exact pronunciation of which it is difficult to aſcertain. It takes, for the moſt part, the ſound of *a* or *aa*; as جمع juma, jumma *or* jummaa *a collection*, *aſſembly*, &c. معرفت maarifut *knowledge*, &c. It is often pronounced as *i y* or *é*; as علم ilm *or* ylm *ſcience*, عشق iſhk *or* yſhk *love*, استعداد iſtidaud *ſkill*, استعمال iſté-amaul *uſage*, &c. It is alſo ſounded like *o* or *u*; as عمدت omdut *or* umdut *a pillar*, *ſupport*, عمر umr *or* omar *life*, &c.

غ *gha-én* I have uniformly expreſſed by *gh*; and it may be pronounced like *ghoſt*: but in many caſes it is ſounded with a ſtrong aſpirated guttural, only to be learned by practice, ſomething like the Northumberland *r*.

veral different modes of pronouncing the ſame words. Such and ſimilar varieties will be found not only in different countries, but in different parts of the ſame country. The pronunciation at Calcutta, in many caſes, will be found to vary not only from Iſpahan or Hamadan, but from Delhi, Allahabad and Patna. And even the correct and elegant ſpeakers of the ſame city will differ not only materially from the vulgar, but even from one another. It is ſo in England. It is ſo in every ſtate of Europe. It muſt be ſo in every region of the world. Though the general idea of pronunciation therefore which I have ſketched out, may be followed by a learner with ſome confidence; yet his ear, in the minuter elegancies, muſt, after all, be his ſureſt guide: and he muſt make no difficulty, when he ſees good occaſion, of departing from my ſyſtem; to adapt it to the peculiar mode of the country where he reſides, or the faſhion eſtabliſhed by the beſt ſpeakers.

In this volume I have omitted the ᴬ and ᴾ with which, in the Firſt, I have diſtinguiſhed the Arabick from the Perſian. When I began to prepare my manuſcript for preſs, I had given theſe letters a place in many of the firſt ſheets; but, from experience, I found the inconveniencies ſo much to overbalance any advantage which could ariſe from a perſeverance in the plan, that I ſtruck them out: and I will ſubmit my reaſons to the reader. Of two arrangements, it became neceſſary to fix my choice on one. I muſt either have claſſed the Perſian and Arabick words under their reſpective heads, or have marked every individual word with ᴬ or ᴾ; and there appeared ſtrong objections to both. From various cauſes, more fully enlarged upon in the Diſſertation prefixed to the former volume (p. iv. et ſeq.) the Arabick has for many centuries been introduced into the Perſian with a very liberal hand: two thirds, at leaſt, of what is now called the Perſian language, being

ف is expreſſed by *f*: ق and ك by *k*. ك in Perſian has alſo often the ſound of *g*; as كرفتن gooriftun *to ſeize, take*: شكافتن ſhagauftun *to break, ſplit*: جنك jung *war*, &c.

ل is expreſſed always by *l*; excepting in the Arabick article ال, when prefixed to a word beginning with any of the following letters, ت ث د ذ ر ز س ش ص ض ط ظ ن, when it takes the ſound of the letter which it precedes: as التاريخ ettaurikh *the hiſtory*, الثابت eſſaubit *conſtancy, permanency*, الشمس eſhſhems *the ſun*, واجب النظر vajibu'n'nuzr *reſpectable*, &c.— م ſounds always *m*—ن as *n*; but before ب it takes often the ſound of *m*; as جنبيدن jumbédun *to move*: and alſo before م; as منمحق mummuhhuk *defaced*.

و is ſounded as *w, v, ou, oo, o*; as روان rouvaun *or* ruwaun *going*; اواز awauz *or* avauz *a voice*; توان tuvvaun *or* tuwaun *able*; واجب vajib *or* wajib *worthy*. Perhaps, in the above and ſimilar words, a Perſian would, in general, prefer *v*, as *rouvaun*, &c. In many words, it is pronounced differently; nor is it eaſy to determine which is beſt: as دوران douraun, dawraun, dooraun, *a period, circle, revolution*, &c. موفور moufoor, mawfoor, moofoor, *full, plentiful*, &c. جوهر jouhur, johur, jawhur, joohur, *a jewel*; جور jour, jawr, joor, *injuſtice, oppreſſion*, &c.— و *and* is pronounced *ou* and *wa*: *ou* when connecting words, and *wa* when connecting ſentences.— ه is pronounced like *h*, with a ſlight aſpiration; the ſound being often not perceptible. At the end of many Arabick feminines, &c. it is written with two points over it ة, when it is pronounced *t*. Many of theſe words are written and pronounced by the Perſians both ways; as ارادہ iraudeh, and ارادت or ارادة iraudut *deſire, intention*, مقابله mukaubuleh, and مقابلت or مقابلة mukaubulut *compariſon, confronting*, جزيره juzeereh, and جزيرة or جزيرت juzeerut *an iſland, peninſula*.—In the firſt volume, when a noun ending in ه was followed by another in conſtruction; as خانه خداي *the houſe of God*, چشمه ظلمت *the fountain of darkneſs*; I expreſſed it, on the authority of Meninſki and others, *khanei khudai, cheſhmei zulmut*; but, from better information, I have in this volume (excepting a few ſheets towards the beginning) written it *khauneha khoda-é, chuſhumeha zulmut*, &c.

ي is in general pronounced as *ee* in *thee*: where *é* is uſed, it is meant to expreſs the ſame ſound. It is ſounded likewiſe *ei*; as سير ſeir *walking*, سيد ſeid *a prince*, پيش peiſh *before*. It is pronounced alſo like the long *i* in *mine*; as غير ghire *without*, &c. پيوستن pivuſtun *to join*.—Frequently it takes the ſound of *a*; as تيز taze *ſharp, quick*, &c. دلير dilare *bold*; پرهيز purhaze *abſtemious*; پريشان purraſhaun *ſcattered*. The Arabians, in a ſimilar manner, pronounce ſeveral words which terminate in ي; as فتى futta *a boy*; اولي awwala *firſt*; كبري kubra *greater*; مربي murubba *educated*; دعوي dawa *a law-ſuit, &c.* with other comparatives of the feminine gender, participles paſt, &c. There may be many other Perſian words; as چيز cheez *a thing*, نيك neek *good*, تيره teereh *dark*; which, upon the ſame principles, ſhould perhaps be alſo pronounced *chaze, nake, tareh*: but as I have been able to learn no rule which governs ſuch irregularities, I muſt, on this head, as well as on pronunciation in general, recommend to the ſtudent a cloſe attention to thoſe who ſpeak well. Before I conclude theſe obſervations on pronunciation, it may not be improper juſt to obſerve, that many words, which I have in general written with the ſhort *u*, as پرسيدن purſédun *to aſk*; قهر kuhr *rage, violence*; مراد muraud *deſire, intention*, may alſo be written *porſédun, kohr, moraud*; شمردن ſhumurdun *to number* may alſo be written *ſhamoordun*; فشردن fuſhurdun *to preſs*, faſhoordun; كرفتن gooriftun *to ſeize*, guriftun; كشادن kuſhaudun *to open*, kooſhaudun; كذاردن guzaurdun *to paſs*, goozaurdun; كزيدن guzédun *to chooſe*, goozédun; بردن burdun *to bear, carry*, boordun.—I have remarked alſo ſome little deviations from myſelf; as كرا *rent, hire*, &c. *written* [1]kira *and* kura; كرسنكي *hunger*; [1]gurſinugé *and* guriſnugé; درخشيدن *to ſhine, flaſh* [1] dirukhſhédun *and* durkhuſhédun; محبت *love*, [1] mahubut *and* mohabut; مرحمت *compaſſion*, [1]muruhmut *and* murhumut. I do not certainly know which is beſt: all are uſed I believe: but I rather incline to thoſe which are marked *fig.* [1].—Upon the whole, as the Arabic and Perſian alphabets have no characters to expreſs the ſhort vowels; as few books have vowel points, and thoſe which have them are oftener wrong than right; any ſlight variation in theſe vowels ought not to be conſidered with that critical accuracy, which would be neceſſary in a dictionary of Greek, Latin, or other European tongues: whilſt the rapidity with which ſhort vowels in all languages are pronounced, makes the object of little conſequence, it being almoſt impoſſible for the niceſt ear, always to diſtinguiſh the difference with preciſion.

pure Arabick.[c] In consequence of this mixture, some English words, are most commonly expressed by the Persian; many more by the Arabick: and for numbers there are exceeding good words in both languages. Now, had it been made a rule to have inserted the Persian, for example, immediately after the English word, wherever custom had given a preference to the Arabick, the consulter's eye must have been led down many lines perhaps before he could find the word he should make use of. To every man this must have been inconvenient; but peculiarly perplexing to a person little conversant in the languages: as it must have doubled his difficulty of choice, and left him, like the ass between the bundles of hay, uncertain where to fix: whilst, on the present plan, as already observed, he may, for the most part, take the first word, till his progress in the languages may enable him to balance the merits of the rest. Had I, on the other hand, proceeded to mark every word with these characters, it must have been so tedious; it must have added so much labour to a work already sufficiently painful; and, from the multiplicity of marks, must have been so much exposed to error from my own inadvertencies and from the mistakes of the press, that those who depended alone upon my authority, must I am afraid have been often misled: and a rule, unless generally accurate, had better I think be altogether dispensed with. But the whole, after all, is more an object of curiosity than use. The bulk of mankind care very little where a word originated, provided they understand it's meaning; and the few who, in the present case, may be solicitous to discover whether a word is Persian or Arabick, have only to turn to the first volume; where in general the distinguishing marks will be found, I believe, sufficiently accurate.[d]

I HAVE taken uncommon pains to make this volume correct: and hope my labour has not been together misapplied. To make any book entirely free from error I hold to be impossible; but where so many letters, as in the Persian alphabet, are entirely similar in sound; where, others, in shape, are only distinguished by the various disposition of dots or points, it requires a keen eye, and a steady attention, even to approach to accuracy. Such mistakes as I have discovered since the sheets were printed off, I have placed by way of Appendix at the end of the book, together with some words and additional significations, which had been omitted. These omissions consist almost entirely of participles past; and this arose from their having no place, a very few excepted, in our English dictionaries. Fatigued as I often was, after a stretch of study for fifteen or sixteen hours, it may easily be supposed that my recollection was not at all times equally alive; and as these participles were not presented to my eye, it will not, I hope, be thought very wonderful, that some of them should escape translation. Whatever reasons may be assigned for almost universally refusing these words a place in English Dictionaries, it must have justly been considered as a very capital deficiency, to have omitted them, in the work which I now publish: there being no class of words whatever more various in their formation, or more generally adopted into the Persian language, than the Arabick participles past.[e]

[c] Since the general introduction of the Arabick, a great many Persian words, especially infinitives, are now rarely used; it being more fashionable to substitute Arabick verbals, or Persian participles, with the addition of the auxiliary verbs: امادن amaudun, for example, *to prepare*, is by no means so elegant as امادۂ ساختن amaudeh saukhtun, حاضر ساختن hauzir saukhtun, تدارك كردن tudaurik kirdun, مهيا ساختن mahé-a saukhtun, &c. which literally signify *to make preparation*, *to make prepared* or *ready*.—نهفتن nuhuftun, خبيدن khubédun, تنهيدن tinhédun, denote *to abscond*, *lie hid*, &c. but مخفي شدن mukhfé shoodun, *or* پنهان شدن pinhaun shoodun, are more common. برسيدن bursédun implies *to abolish*, *eraze*, *abrogate*, &c. but موقوف كردن moukoof kirdun, محو ساختن muhoo saukhtun, and others of a similar formation, are reckoned much better. Indeed, even where the Persian infinitives are in common use, it may be considered as a general rule, with very few exceptions, that it is more elegant to use the participles with the auxiliary; بغل كيري كردن beghull gheeré kirdun *to embrace*, being preferable to بغل كرفتن beghull gooriftun. Where I knew the Persian infinitives to be obsolete or seldom used, I have placed them at the end, as the four last under *to accumulate*.

[d] I have already observed, that Meninski, in his Onomasticon, has not distinguished the Turkish from the Persian and Arabick: and if his work is considered merely as a *Turkish Dictionary*, such distinction was not necessary, upon the same principles which I have stated above; the Persian and Arabick being introduced into the Turkish, exactly as the Arabick is unto the Persian; and all three forming but one aggregate language. But, as the Turkish is not, *vice versa*, admitted into the Arabick or Persian, the want of that distinction becomes a very serious difficulty, when the Onomasticon is used as a *Persian Dictionary*; the student of that tongue being more liable, from the confused disposition of the whole, to choose a Turkish rather than a Persian or Arabick word. I have in four or five instances fallen into this mistake myself, which the reader will find corrected in the Appendix.

[e] There does not appear any good reason for the omission of the participles in our English Dictionaries, excepting perhaps that their insertion would swell the size of the volume. This might undoubtedly be an argument of force, in respect to an abridgment; but should not, I think, have weight in a complete system of the language. Few words perhaps occur so often. Many of them are derived from verbs now seldom used; and some of them have shades of meaning which their infinitives do not precisely convey. To explain my idea more clearly, I shall offer one or two examples.—*Interested*, (as, *he did it with an interested view*) expresses a sense, in which the infinitive, *to interest*, has never been used. *Superannuated* is a common word; whilst *to superannuate* is hardly to be met with. *Collected*, or *recollected*, as implying *presence of mind*, or *the full possession of one's powers or faculties*, is a sense in which the infinitives are rarely, if at all, used. *Diseased*, *distempered*, are very common words; whilst their verbs are seldom to be found in our modern language. *Deformed* appears to have as good a

In the arrangement of the various meanings of the English words, I have endeavoured to be clear. I have explained (*between hooks*) the particular ſenſes in which they agree with the Perſian or Arabick words which follow: and I have referred in general, at the ſame time, to other words, of ſimilar ſignification. By means of this chain of reference, which connects almoſt every word in the book of ſynonymous meaning, a great variety is obtained, different gradations of ſenſe are traced, and various modes of expreſſion pointed out, without the neceſſity of ſuperfluous repetition; which, with more prolixity than information, muſt otherwiſe have ſwelled the volume to an immeaſurable ſize.[f]

In the Onomaſticon of Meninſki, the Perſian auxiliary verbs are almoſt entirely omitted; which, amongſt other obſcurities in that volume, contribute very much to perplex a learner. This defect I have laboured to remedy, by adapting ſuch auxiliaries as appeared to give the moſt common, the cleareſt, and moſt forcible meaning. And theſe, I flatter myſelf, will anſwer for any ordinary occaſion: though it will eaſily occur to good judges, that particular ſubjects will require particular auxiliaries, to which cuſtom has given a preference; and that even the rhyme, cadence, or jingle which the Aſiaticks in general affect, even in their proſe compoſitions, will often point to one as more idiomatical or more elegant than another.[g]

claim to a place as *ugly*; *afflicted* or *dejected*, as *ſorrowful* or *melancholly*; *indiſpoſed* as *ſick*; *emaciated* as *lean*, *determined* as *reſolute*; *celebrated* as *celebrious*: and although the meanings of ſome of thoſe participles may be more eaſily collected from their verbs; yet the frequency of their uſe ſeems to give them a better title to notice than even the infinitives themſelves. I can, at the ſame time, conceive ſtill leſs reaſon why *deformed*, *dejected*, *afflicted*, and ſimilar words, ſhould be omitted, only to make room for derivatives, whoſe uſe is more limited, and ſenſe equally obvious; as *deformedly*, *deformedneſs*; *dejectedly*, *dejectedneſs*; *afflictedneſs*: with many others of the ſame formation. The participles are common and claſſical words; whilſt the adverbs and ſubſtantives, formed from them, are ſo rarely to be met with, that, in the ſtandard Dictionary of our language, no authority whatever is given for one of them, if we except *dejectedly*, from Lord *Bacon*. If the true meaning of the participles, therefore, was of a nature ſo obvious, and ſo eaſily deducible from the infinitives, as to ſuperſede the neceſſity of inſerting them, with much ſtronger argument their derivates ſhould have been omitted alſo. Either all ought to be admitted, if the Dictionary is meant to be complete; or all to be rejected, if the idea is to compreſs and abridge.

There is another claſs of words, a kind of compound participles or adjectives, which appear alſo intitled to ſome attention; becauſe, as they have no ſingle verb, to which their derivation can be traced, we cannot, without a preciſe definition, diſcover, from a Dictionary, what is their received ſenſe; as *good-natured*, *ill-omened*, *ſelf-intereſted*; and other words of a ſimilar combination.

The participles preſent alſo deſerve notice; as ſome of theſe ſeem likewiſe to poſſeſs meanings different from their roots. *To deſerve* ſignifies to be *worthy of good* or *ill*: but *deſerving* (as *a deſerving man*) is always received in a good ſenſe. *To forego*, in the ſenſe of *preceding*, *being mentioned before*, is, I believe, obſolete: whilſt *foregoing* (as *the foregoing text*, *ſection*, *&c.*) is common. *Promiſing* (in the ſenſe of *hopeful*); *provoking* (as *a provoking creature*); *ſhocking* (as *a ſhocking fellow*) have meanings not quite conveyed, I think, by *promiſe*, *provoke*, or *ſhock*. *Planting* is not only uſed participially, but alſo denotes *a nurſery* or *plantation of trees*. — *Speaking* ſeems to have as good a right to a place as *reading*: and *pleaſing*, *tempting*, *ſeducing*, *alluring*, as *charming* or *winning*. There are many participles preſent which are alſo uſed as nouns of action; and therefore appear to have an equal claim with other ſubſtantives; as the act or art of *ſinging*, *dancing*, *riding*, *running*, *walking*, *ſwimming*: and all, as well as *ſparkling*, *glittering*, *flowing*, *raging*, with hundreds more, ſeem better intitled to notice, than *alluringly*, *alluringneſs*; *ſparklingly*, *ſparklingneſs*, *glitteringly*, *flowingly*, *ragingly*, &c.

I would not be ſuppoſed, by theſe obſervations, to have the moſt diſtant wiſh to depreciate the labours of thoſe learned and ingenious authors. I am too ſenſible, by experience, of the impoſſibility of reaching perfection in this line of literature, indeed in any, to conſider a few omiſſions or inadvertencies, as carrying with them the ſlighteſt imputation. A bricklayer's labourer may ſpy defects in the works of an Inigo Jones; but that would not deprive him of the reputation of a great architect. If the remarks I have hazarded are juſt, they may be thought worthy of attention; if trifling, they will be neglected. Should the publick ever call for a ſecond edition of my book (and that cannot well be for many years) I ſhould think myſelf obliged to any man, who, with decency, and a knowledge of the ſubject, ſhould point the way to improvement. I am an advocate for rational criticiſm, let who will be the object of it: but I hope ever will be an enemy to indiſcriminate cenſure, petulant triumph, and illiberal abuſe.

[f] In reſpect to the words moſt commonly uſed, I have been copious. Under thoſe of leſs frequent occurrence, I have given a word or two, and a reference: whilſt a reference only is inſerted under ſuch as are uncommon, or explained in ſome ſynonymous word a few lines above or below. --- Under *Remit*, for example, in the ſenſe of *to pardon*, two words are inſerted, which will anſwer any common purpoſe: if a greater variety is wiſhed for, v. *to pardon* and *forgive*. ---Under *Peſt*, a reference to *Peſtilence* only was thought neceſſary: as a reference to *computation*, *reckoning*, was judged ſufficient under *Supputation*, I hope further explanation of this part of the plan is unneceſſary.

[g] Meninſki, in the place of auxiliaries, has ſometimes ſubſtituted ا e, for the tranſitive ſenſe, and او ol, for the intranſitive; as فهم ا fehm e *to underſtand*, حلال او helaul ol *to be lawful*. It is not my object to enquire how far theſe characters may be ſatiſfactory, in regard to the Turkiſh; but any man, who does not know a ſingle Oriental word, may eaſily ſee, that, to the Perſian ſtudent, they muſt be to the laſt degree nugatory; as they are made to repreſent a vaſt number of auxiliary verbs, which have very diſtant and ſometimes oppoſite meanings; as كردن kirdun, ساختن ſaukhtun *to make*, *prepare*, &c. نمودن numoodun *to ſhew*, *make*, *&c.* داشتن dauſhtun *to have*, دادن dadun *to give*; پذيرفتن pizzeeruftun *to receive*, بردن boordun *to bear*, *carry*; اوردن awurdun *to bring*; امدن aumudun *to come*; رفتن ruftun *to go*; گرفتن guriftun *to take*; زدن zudun *to ſtrike*; ديدن deedun *to ſee*; خوردن khoredun *to eat*, *devour*; فرمودن furmoodun *to order*; كشيدن kooſhédun *to draw*; راندن raundun *to drive*; شمردن ſhamoordun *to reckon*, *eſtimate*, بستن buſtun *to bind*; پرداختن purdaukhtun *to perform*, *complete*, &c. شدن ſhoodun, بودن boodun *to be*; گشتن guſhtun, گرديدن girdédun *to become*; يافتن é-aftun *to find*: with many more, which are occaſionally uſed as auxiliaries with great elegance.

AND now, after a long series of unremitting labour, my painful work is brought to a period. I mention not regret; but I cannot hesitate to declare, that no reward in the power of any man or body of men to bestow, could induce me to tread over again the same unpleasing ground.—It now only remains with me to offer my respectful acknowledgments to the East India Company, for the patronage I have received from that honourable body; and also to the Court of Directors, for the polite attention with which, upon many occasions, they have been pleased to honour me.—To the learned University of Oxford I wish also to express the high sense I entertain of the Degree by Diploma [h] lately conferred upon me: and, as nothing on earth can be more free and unbiassed than the suffrages of this deservedly respected body, a degree rarely conferred, and ever conferred with much reserve, receives with me a high additional value, from the uncommon unanimity which appeared in a numerous and most respectable Convocation.

As my chief object in this volume has been to make it practically useful to those who visited India, I wished, before publication, to anticipate the opinions which possibly might be formed of it, by those for whom it was principally designed. This was a natural wish: but curiosity was not my only motive. I expected information; and hoped, in consequence, by explanation in the Preface, or emendation in the Appendix, to make my faults as harmless as possible. With this view, I wrote some time ago to a gentleman of Gloucestershire, who, for some years, had filled, in the Persian line, an important and confidential office in India [f]: and as his answer, whilst it is flattering to the Author, may be informing to the Reader, I am persuaded I shall have his pardon for making it publick.

DEAR SIR,

FOR your favourable opinion of my Persian abilities, I may be more indebted to your good nature, than to the exertion of your discernment. It is true that my application to the study of that language was at one time uncommonly severe: but it was the application of a young scholar, who had innumerable, and almost unsurmountable difficulties to encounter: difficulties unknown to students in the Greek, the Latin, or the living languages of Europe. I was an utter stranger to all the dialects of Hindostan; without a dictionary; without a grammar; without any medium whatever, through which to receive or convey ideas; my only assistant a Mahommedan native, totally unacquainted with English, and of no great erudition. So circumstanced, such intense application alone could have enabled me to engage, and finally to vanquish, the host of obstacles which I had to encounter. Had the Dictionary, upon which you have been so usefully employed, then had a being, those obstacles, and those difficulties, would not have existed; nor should I of course have acquired with my friends, that credit for application, on which you ground my supposed familiar acquaintance with the Persian language. When in the department of Persian secretary to the Commander in chief of the Bengal forces, an uninterrupted series of important political service, for the space of almost four years, enlarged the circle of my acquaintance with natives of Hindostan and Persia; and doubtless afforded me ample opportunity to acquire a very considerable share of practical knowledge. As much of that knowledge as now remains to me, shall be exerted with great candour, freedom, and impartiality, in my reply to your enquiries.

IF from those parts of your work, which I have found leisure to peruse, I could select nume-

[h] Cancellarius, Magistri, et Scholares Universitatis Oxon. omnibus ad quas præsentes pervenerint, salutem in Domino sempiternam.

Cum Academiæ imprimis cordi sit, et in eum præcipuè finem instituti fuerint gradus academici, ut res literaria et publicum gentis commodum quam maximè proveheretur: cumque vir studiis orientalium reconditis plurimum et felicissimè versatus Johannes Richardson armiger, collegii Wadhamensis sociocommensalis, quo facilior in Indiam nostratibus per linguarum Persiæ et Arabiæ notitiam pateat aditus, Lexicon Persico-Arabico-Anglicanum, summâ eruditione mirâque omninò industriâ contextum publici modò juris fecerit: Nos igitur Cancellarius, Magistri, et Scholares antedicti (quo minus tanti moliminis, tantæ utilitatis opus sua apud nos gratia excidisse videatur) in frequenti Doctorum et Magistrorum senatu, die vicesimo octavo mensis Februarii annoque millesimo septingentesimo et octogesimo, præfatum Johannem Richardson in Artium Magistri gradum co-optavimus; eumque, virtute præsentis diplomatis, singulis juribus, privilegiis, ac honoribus, ad istum gradum quaque pertinentibus frui ac gaudere jussimus. In cujus rei testimonium Sigillum Universitatis commune, quo in hac parte utimur, præsentibus apponi fecimus.

Datum in domo nostrâ Convocationis die annoque prædictis.

[f] William Davy, Esq; formerly Persian Secretary to Sir Robert Barker, Commander in chief of the East India Company's forces on the Bengal establishment. As Sir Robert, during his command, was stationed a great way up the country, chiefly in the Subahdary of Oude, at a time when negociations, of high importance to the Honourable Company, were on foot with several of the Country Powers, Mr. Davy, in the course of these negociations, had occasion to conduct many conferences, and to carry on a very extensive Persian correspondence with most of the great men in those parts of Hindostan: which, joined to the very uncommon application he had previously given to his Persian studies, furnished him with opportunities, which possibly no European ever before enjoyed, of acquiring a very extensive and critical knowledge of that language: an accomplishment, which forms but a small part of the merits of a most worthy and ingenious man.

In the arrangement of the various meanings of the English words, I have endeavoured to be clear. I have explained (*between hooks*) the particular senses in which they agree with the Persian or Arabick words which follow: and I have referred in general, at the same time, to other words, of similar signification. By means of this chain of reference, which connects almost every word in the book of synonymous meaning, a great variety is obtained, different gradations of sense are traced, and various modes of expression pointed out, without the necessity of superfluous repetition; which, with more prolixity than information, must otherwise have swelled the volume to an immeasurable size.[f]

In the Onomasticon of Meninski,
auxiliary verbs are almost entirely omitt
amongst other obscurities in that volu
bute very much to perplex a learner.
fect I have laboured to remedy, by ad
auxiliaries as appeared to give the mo
the clearest, and most forcible mean
these, I flatter myself, will answer f
nary occasion: though it will easily o
judges, that particular subjects will re
cular auxiliaries, to which custom has
ference; and that even the rhyme, caden
which the Asiaticks in general affect,
prose compositions, will often point to
idiomatical or more elegant than anoth

claim to a place as *ugly*; *afflicted* or *dejected*, as *sorrowful* or *melancholly*; *indisposed* as *sick*; *emaciated* as *lean*, *determined* as *resolute*; *celebrated* as *celebrious*: and although the meanings of some of those participles may be more easily collected from their verbs; yet the frequency of their use seems to give them a better title to notice than even the infinitives themselves. I can, at the same time, conceive still less reason why *deformed*, *dejected*, *afflicted*, and similar words, should be omitted, only to make room for derivatives, whose use is more limited, and sense equally obvious; as *deformedly*, *deformedness*; *dejectedly*, *dejectedness*; *afflictedness*: with many others of the same formation. The participles are common and classical words; whilst the adverbs and substantives, formed from them, are so rarely to be met with, that, in the standard Dictionary of our language, no authority whatever is given for one of them, if we except *dejectedly*, from Lord *Bacon*. If the true meaning of the participles, therefore, was of a nature so obvious, and so easily deducible from the infinitives, as to supersede the necessity of inserting them, with much stronger argument their derivates should have been omitted also. Either all ought to be admitted, if the Dictionary is meant to be complete; or all to be rejected, if the idea is to compress and abridge.

There is another class of words, a kind of compound participles or adjectives, which appear also intitled to some attention; because, as they have no single verb, to which their derivation can be traced, we cannot, without a precise definition, discover, from a Dictionary, what is their received sense; as *good-natured*, *ill-omened*, *self-interested*; and other words of a similar combination.

The participles present also deserve notice; as some of these seem likewise to possess meanings different from their roots. *To deserve* signifies to be *worthy of good* or *ill*: but *deserving* (as *a deserving man*) is always received in a good sense. *To forego*, in the sense of *preceding*, *being mentioned before*, is, I believe, obsolete: whilst *foregoing* (as *the foregoing text*, *section*, &c.) is common. *Promising* (in the sense of *hopeful*); *provoking* (as *a provoking creature*); *shocking* (as *a shocking fellow*) have meanings not quite conveyed, I think, by *promise*, *provoke*, or *shock*. *Planting* is not only used participially, but also denotes *a nursery* or *plantation of trees*. — *Speaking* seems to have as good a right to a place as *reading*: and *pleasing*, *tempting*, *seducing*, *alluring*, as *charming* or *winning*. There are many participles present which are also used as nouns of action; and therefore appear to have an equal claim with other substantives; as the act or art of *singing*, *dancing*, *riding*, *running*, *walking*, *swimming*: and all, as well as *sparkling*, *glittering*, *flowing*, *raging*, with hundreds more, seem better intitled to notice, than *alluringly*, *alluringness*; *sparklingly*, *sparklingness*, *glitteringly*, *flowingly*, *ragingly*, &c.

I would not be supposed, by these observations, to have the most distant wish to depreciate the labours of those learned and

ingenious authors. I am too sensible, by exp
impossibility of reaching perfection in this line o
deed in any, to consider a few omissions or in
carrying with them the slightest imputation.
labourer may spy defects in the works of an In
that would not deprive him of the reputation of a
If the remarks I have hazarded are just, they n
worthy of attention; if trifling, they will be neg
the publick ever call for a second edition of my
cannot well be for many years) I should think
to any man, who, with decency, and a kn
subject, should point the way to improvement.
cate for rational criticism, let who will be the o
I hope ever will be an enemy to indiscriminate
lant triumph, and illiberal abuse.

[f] In respect to the words most commonly use
copious. Under those of less frequent occurren
a word or two, and a reference: whilst a refere
serted under such as are uncommon, or explaine
nymous word a few lines above or below. --- U
example, in the sense of *to pardon*, two wor
which will answer any common purpose: if a g
wished for, v. *to pardon* and *forgive*. ---Under
to *Pestilence* only was thought necessary: as
computation, *reckoning*, was judged sufficient un
I hope further explanation of this part of the plan

[g] Meninski, in the place of auxiliaries, has so
tuted ا e, for the transitive sense, and او ol, for t
as فهم ا fehm e *to understand*, حلال او helaul ol *t*
not my object to enquire how far these characte
factory, in regard to the Turkish; but any man
know a single Oriental word, may easily see, th
sian student, they must be to the last degree nug
are made to represent a vast number of auxiliar
have very distant and sometimes opposite meani
kirdun, ساختن saukhtun *to make*, *prepare*, &c.
to shew, *make*, &c. داشتن daushtun *to have*, دادن
پذيرفتن pizzeeruftun *to receive*, بردن boordun
اوردن awurdun *to bring*; امدن aumudun *to com*
to go; گرفتن guriftun *to take*; زدن zudun
deedun *to see*; خوردن khoredun *to eat*, *devour*
moodun *to order*; کشيدن kooshédun *to draw*
dun *to drive*; شمردن shamoordun *to reckon*,
bustun *to bind*; پرداختن purdaukhtun *to perform*
شدن shoodun, بودن boodun *to be*; گشتن gu
gidédun *to become*; يافتن é-aftun *to find*: wi
which are occasionally used as auxiliaries with g

And now, after a long ſeries of unremitting labour, my painful work is brought to a period. I mention not regret; but I cannot heſitate to declare, that no reward in the power of any man or body of men to beſtow, could induce me to tread over again the ſame unpleaſing ground.—It now only remains with me to offer my reſpectful acknowledgments to the Eaſt India Company, for the patronage I have received from that honourable body; and alſo to the Court of Directors, for the polite attention with which, upon many occaſions, they have been pleaſed to honour me.— To the learned Univerſity of Oxford I wiſh alſo to expreſs the high ſenſe I entertain of the Degree by Diploma[h] lately conferred upon me: and, as nothing on earth can be more free and unbiaſſed than the ſuffrages of this deſervedly reſpected body, a degree rarely conferred, and ever conferred with much reſerve, receives with me a high additional value, from the uncommon unanimity which appeared in a numerous and moſt reſpectable Convocation.

As my chief object in this volume has been to make it practically uſeful to thoſe who viſited India, I wiſhed, before publication, to anticipate the opinions which poſſibly might be formed of it, by thoſe for whom it was principally deſigned. This was a natural wiſh: but curioſity was not my only motive. I expected information; and hoped, in conſequence, by explanation in the Preface, or emendation in the Appendix, to make my faults as harmleſs as poſſible. With this view, I wrote ſome time ago to a gentleman of Glouceſterſhire, who, for ſome years, had filled, in the Perſian line, an important and confidential office in India[f]: and as his anſwer, whilſt it is flattering to the Author, may be informing to the Reader, I am perſuaded I ſhall have his pardon for making it publick.

Dear Sir,

FOR your favourable opinion of my Perſian abilities, I may be more indebted to your good nature, than to the exertion of your diſcernment. It is true that my application to the ſtudy of that language was at one time uncommonly ſevere: but it was the application of a young ſcholar, who had innumerable, and almoſt unſurmountable difficulties to encounter: difficulties unknown to ſtudents in the Greek, the Latin, or the living languages of Europe. I was an utter ſtranger to all the dialects of Hindoſtan; without a dictionary; without a grammar; without any medium whatever, through which to receive or convey ideas; my only aſſiſtant a Mahommedan native, totally unacquainted with Engliſh, and of no great erudition. So circumſtanced, ſuch intenſe application alone could have enabled me to engage, and finally to vanquiſh, the hoſt of obſtacles which I had to encounter. Had the Dictionary, upon which you have been ſo uſefully employed, then had a being, thoſe obſtacles, and thoſe difficulties, would not have exiſted; nor ſhould I of courſe have acquired with my friends, that credit for application, on which you ground my ſuppoſed familiar acquaintance with the Perſian language. When in the department of Perſian ſecretary to the Commander in chief of the Bengal forces, an uninterrupted ſeries of important political ſervice, for the ſpace of almoſt four years, enlarged the circle of my acquaintance with natives of Hindoſtan and Perſia; and doubtleſs afforded me ample opportunity to acquire a very conſiderable ſhare of practical knowledge. As much of that knowledge as now remains to me, ſhall be exerted with great candour, freedom, and impartiality, in my reply to your enquiries.

If from thoſe parts of your work, which I have found leiſure to peruſe, I could ſelect nume-

[h] Cancellarius, Magiſtri, et Scholares Univerſitatis Oxon. omnibus ad quas præſentes pervenerint, ſalutem in Domino ſempiternam.

Cum Academiæ imprimis cordi ſit, et in eum præcipuè finem inſtituti fuerint gradus academici, ut res literaria et publicum gentis commodum quam maximè proveheretur: cumque vir ſtudiis orientalium reconditis plurimum et feliciſſimè verſatus Johannes Richardſon armiger, collegii Wadhamenſis ſociocommenſalis, quo facilior in Indiam noſtratibus per linguarum Perſiæ et Arabiæ notitiam pateat aditus, Lexicon Perſico-Arabico-Anglicanum, ſummâ eruditione mirâque omninò induſtriâ contextum publici modò juris fecerit: Nos igitur Cancellarius, Magiſtri, et Scholares antedicti (quo minus tanti moliminis, tantæ utilitatis opus ſua apud nos gratia excidiſſe videatur) in frequenti Doctorum et Magiſtrorum ſenatu, die viceſimo octavo menſis Februarii annoque milleſimo ſeptingenteſimo et octogeſimo, præfatum Johannem Richardſon in Artium Magiſtri gradum co-optavimus; eumque, virtute præſentis diplomatis, ſingulis juribus, privilegiis, ac honoribus, ad iſtum gradum quaque pertinentibus frui ac gaudere juſſimus. In cujus rei teſtimonium Sigillum Univerſitatis commune, quo in hac parte utimur, præſentibus apponi fecimus.

Datum in domo noſtrâ Convocationis die annoque prædictis.

[f] William Davy, Eſq; formerly Perſian Secretary to Sir Robert Barker, Commander in chief of the Eaſt India Company's forces on the Bengal eſtabliſhment. As Sir Robert, during his command, was ſtationed a great way up the country, chiefly in the Subahdary of Oude, at a time when negociations, of high importance to the Honourable Company, were on foot with ſeveral of the Country Powers, Mr. Davy, in the courſe of theſe negociations, had occaſion to conduct many conferences, and to carry on a very extenſive Perſian correſpondence with moſt of the great men in thoſe parts of Hindoſtan: which, joined to the very uncommon application he had previouſly given to his Perſian ſtudies, furniſhed him with opportunities, which poſſibly no European ever before enjoyed, of acquiring a very extenſive and critical knowledge of that language: an accompliſhment, which forms but a ſmall part of the merits of a moſt worthy and ingenious man.

rous and glaring objects for censure, the task you have imposed upon me would be by no means agreeable: for I should certainly feel great pain in pointing out the defects of a work, attended throughout with such innumerable difficulties; and at length completed by almost unexampled labour and perseverance. But I will declare to you (and you may be assured you read my genuine sentiments) I have not found cause for apprehension on that account. The only difficulty I labour under is to express my sincere and high approbation of your performance, in such language as my judgment dictates, without making use of expressions which may lead you to suspect me of partiality or of flattery.

From the foregoing you will not, I know, be led to suppose, that I mean to pronounce your book immaculate. Such a declaration would justly contaminate all my observations. A perfect book has perhaps never yet been written: and Dictionaries, of all books, may, for many reasons, be the least capable of absolute perfection. No nation on earth, I presume, can boast a perfect Dictionary of even their own mother-tongue. How absurd then must it be to expect, and how impossible to find, that perfection in a Dictionary of languages, derived from such distant and dissonant origins, and differing so totally in genius and idiom as the English, the Persian, and the Arabick.

The merits of such a work as this now under consideration, can be fairly estimated by comparison alone. It is the only method by which a just opinion can be formed. In proportion as you have exceeded or fallen short of your predecessors, you will be intitled to the applause or censure of the public. This is a fair and honest ground to go upon: and on this ground I can positively affirm, that your book will stand the test of the keenest criticism; and that the closer it is examined, and compared with the works of those who have gone before you, the more apparent will be its superiority.

Over and above the great advantage arising from the Persian and Arabick being turned immediately into English, in preference to the Latin, by which those languages are now laid open to the unlearned man of parts, as well as to the scholar; the most superficial comparison of your book with that of Meninski, the best of all your predecessors, will be sufficient to convince the discerning and judicious, that you have far exceeded that laborious author. To discover how far you have excelled him, though requiring a more attentive examination of both, will be no difficult task to the Persian scholar, who will take the trouble to compare them with each other. He will see the difference in every page: he will see it in the general plan of your work: in the perspicuous arrangement of the whole (to the infinite benefit of the learner): in the omission and correction of numerous errors: and in the introduction of half a language, I may say, totally neglected by that author.

Meninski fell into my possession a few months before I left India, at a period when I had little occasion for his assistance. Curiosity, and want of other employment, led me to look into him frequently in the course of my voyage to Europe: and I declare it appeared matter of astonishment to me, that a work, so exceedingly erroneous and defective, should be held in such high estimation: for so I supposed it was, from the enormous sum it cost me, one hundred guineas. But the true cause, I believe, that the reputation and price of this work was so much beyond its intrinsic worth, was the extreme scarcity of that and other similar books, and the great demand for something of the Dictionary kind at our India markets. But now that this scarcity, by the publication of your work, is converted into abundance, his fall, I doubt not, must be rapid and extreme. And, for my part, I will not hesitate to declare, that, did I find it necessary to prosecute my Persian studies, and had a Dictionary to procure, such is my opinion of the superior accuracy, copiousness, and utility of your work, in preference to Meninski, that I would rather buy the former for the sum which I paid for the latter, than purchase the latter at half the price of the former.

You justly observe, that the first part of Meninski, or his Lexicon Oriental and Latin, is more correct and worthy of credit than the last, or the Latin and Oriental. Yet perfect, comparatively speaking, as his first four volumes may appear, they abound in errors from the first page to the last. You will please to observe that I do not mean the Turkish, under this observation. I speak only to the Persian and that part of the Arabick which is incorporated with that language. In the Turkish there is great reason to suppose that he had very extensive knowledge; but, in the Persian, I suspect, he had very little, possibly none at all. A master of the Turkish, acquainted in some degree with the Arabick, he aspired to the credit of writing a Dictionary of the three great oriental languages. This he was enabled to perform, in the manner we see, with the assistance of كتب اللغات or Lexicons, Persian and Arabick, Arabick and Turkish, Turkish and Persian: thus, words in one language, bearing a variety of significations, through the medium of words in another, having also various meanings, and many directly contradictory, were translated by words in a third, which, in many significations, differ totally from both. If these observations on Meninski's

plan and oriental knowledge are juſt, (and ſtrong proofs, in ſupport of them, may I think be collected from many parts of his work) moſt of his errors are accounted for at once. Much reaſon as there is to complain of his Dictionary Oriental and European, there is undoubtedly much more room for cenſure in his volume European and Oriental. It is indeed nothing more than a moſt confuſed, incorrect, ſcanty, and every way execrable vocabulary. The former, it may be worth obſerving, fills Four folio volumes: the latter only One. From this very circumſtance, the narrow, confined, and unſatisfactory ſcale on which the laſt was framed is evident without opening the book. The Gazophylacium of Angelo, which you once put into my hand, is ſtill more conciſe than Meninſki, full of obſolete and moſt uncommon words, and by no means free from error. To your other authorities I am a ſtranger; but as Meninſki has hitherto been conſidered as the beſt Oriental Lexicographer, I preſume that the information you could draw from them muſt be very trifling indeed. When I conſider, therefore, the very great deficiencies and numerous errors of your Dictionary authorities, I cannot but congratulate you on the apparent ſucceſs with which you have ſupplied the one, and ſteered clear of the other. But on theſe heads I ſpeak generally. You have not, I believe, been uniformly and invariably fortunate; nor indeed do I think it poſſible you ſhould. I remember to have met with ſome miſtakes in your book, for which I know you are debtor to Meninſki: but as I made no memorandum of them, they have eſcaped my recollection. One or two, however, which occur, I ſhall juſt mention. سرانجام *ſuranjaum*, he ſays, is chiefly uſed to denote *quod alicui contigit accidit ve, accidens, caſus*, &c. Now it poſſibly may be uſed by the Turks to ſignify *an accident*: but, I am morally certain, it has no ſuch meaning in Perſia. I was well acquainted with ſeveral Perſians of rank, who ſpoke with correct elegance; but in this ſenſe I never heard it in my life, nor have I ever met with it in any author. In your ſecond volume you have very properly omitted it under *accident*. The word پیدا *pidau*, I obſerve too, he has uſed in a ſenſe which, in Perſian, I am ſatisfied it will not bear: and I find alſo that you have followed him, not only in your firſt volume, but alſo in your ſecond, under *publiſh, put out, proclaim, divulge, manifeſt, diſplay, exhibit*. * Meninſki, among other ſignifications, makes it ſynonymous with اشکاره *aſhkaureh*, and interprets it *manifeſtare, publicare*, &c. That is undoubtedly the meaning of اشکاره; but پیدا کردن implies to *diſcover* or *find out any thing loſt, hidden*, or *obſcure*; but never implies to communicate that diſcovery to another. Upon the whole, though you have been now and then miſled by your authorities, which I think it was impoſſible for you, or indeed for any man, altogether to avoid, you have made ample amends, by the numerous errors which you have either corrected or omitted.

I am ſufficiently ſenſible of the extreme difficulties which you muſt have encountered, in turning into Perſian ſuch numbers of Engliſh words expreſſive of complicated ideas. When I conſidered, indeed, how many idiomatical compounds and expreſſions there are in the Perſian language, correſponding in their collective ſenſes with Engliſh words and phraſes, though differing very much in the apparent literal ſenſe of their component parts; and when I reflected that an acquaintance with theſe is hardly to be gained, without great practical knowledge, which you never had any opportunity to acquire; I muſt confeſs I did expect to meet with frequent inſtances of your deficiency on this head. But I have been very ſatisfactorily diſappointed. In your periphraſis you appear to have been remarkably ſucceſsful. Many words, very difficult to expreſs in Perſian, you have turned in the true ſpirit of the original idiom. There are ſome again, which though I do not altogether approve, I really do not know how they could be altered for the better; and there are others which, no doubt, might be mended: though even the moſt queſtionable, to the beſt of my recollection, will be very intelligible to any native of common underſtanding.

Your arrangements, I think, are uncommonly perſpicuous; and muſt obviate every objection, which might otherwiſe have been made, to that copiouſneſs which muſt have coſt you ſo much time and labour. I think you have been extremely fortunate in your endeavours to fix the choice of young ſcholars upon proper words, by throwing thoſe which are obſolete, or little uſed, towards the end. I have obſerved, that the Perſian or Arabick word, immediately following the Engliſh, is very frequently the beſt: and where it happens not to be ſo, it proves at leaſt to be a word in uſe: and the beſt and moſt familiar is, with very few exceptions, never at a greater diſtance than the ſecond, third, or at moſt the fourth, from the Engliſh: ſo that your redundance I think, can in no ſhape perplex beginners: whilſt, to thoſe who have made conſiderable progreſs, it muſt be both curious and uſeful.

On your ſyſtem of pronunciation I may poſſibly be more capable of forming a juſt opinion, than on any other circumſtance of your work. Purity of utterance was a qualification to which I paid particular attention, when in the Eaſt: and by that means only, perhaps, obtained credit

* Theſe, among other miſtakes, are corrected in the Appendix.

with the natives for a degree of knowledge in the language, far beyond what I had really been able to acquire. How you have come by the power of succeeding so remarkably well, in a particular so uncommonly difficult to one who has never been in the East, I am utterly at a loss to conceive. But whatever may have been your ways and means, I can safely say, that though, in some words your pronunciation may be capable of improvement, you have, upon the whole, not only far exceeded those who have gone before you, but put it out of the power of those who may come after you, to mend it; unless to very extensive practical knowledge, they have the fortune to join a very good ear. This I mean in regard to your second volume. Your first does not approach so near to the pronunciation of Persia and Hindostan.

To sum up my opinion, in a few words, you have very far exceeded every idea I had formed. Compared with the works of your predecessors, your book will, in every point of view, appear eminently superiour: and, unsupported by such comparison, it must still be esteemed an excellent and most useful book, by those who are real judges.—Some there may be, indeed, of little experience in the languages, who may nevertheless be proud of displaying that little, before those who have less or none at all. A small share of practical knowledge may enable such men to fall upon a trifling unidiomatical expression, or the omission of some common or barbarous word or phrase, generally known and familiarly used by the natives of India; and on such grounds, censors of this description may criticise and condemn: but from this kind of criticism and condemnation, no book that ever was, or ever will be published, can be exempt.

To conclude: if your errors were double in number to what I conceive them to be, your Dictionary would nevertheless, be a most respectable and valuable book: and if that number were quadrupled, still to the Persian student it would be preferable to the works of your predecessors. And those whose interest or inclinations led them to cultivate a knowledge of that language, would be under the highest obligations to the author; and for this plain reason, that there is not perhaps, another man, who either could or would have engaged and persevered in so laborious and difficult an undertaking. In the Latin, the Greek, the French, or any other of the European languages, which are universally cultivated, numbers of able men can, at all times, be found adequate to any undertaking. Their sources of information are numerous, and their authorities good. But in the Arabick and more particularly the Persian, the case is widely different. The former has not been much studied; and the latter has been almost entirely neglected by all the nations of Europe; and by our own perhaps more than by any, notwithstanding our extensive connexions with the East, hold forth to us stronger incentives to cultivate the Persian than to any other people. The little knowledge we have of that language, with two or three exceptions only, has been hitherto confined to a very small number of the numerous servants of the East India Company: and, for them, I may venture to answer, that, whatever may be their knowledge, they would not, even in an united body, have been prevailed upon to undertake, far less to persevere in, a work of such extreme labour and difficulty. With many congratulations on the conclusion of your herculean enterprize, I remain, with great regard,

Yours, &c.

Gloucester,
8th March, 1780.

W^m. DAVY.

LIST of SUBSCRIBERS.

A.

UNIVERSITY of Aberdeen.
Advocates, Dean and Faculty of, Edinburgh.
All Souls College, Oxford.
Aldersey William Esq. Bengal.
Allen Matthew, Esq.
Anderson Alexander, Esq.
Anderson David, Esq. Bengal.
Auriol J. P. Esq. Bengal.

B.

His Serene Highness the Duke of Brunswick and Lunenburgh.
Baber Edward, Esq. Bengal.
Barker, Sir Robert.
Baring Francis, Esq.
Becher Richard, Esq.
Boddam Charles, Esq.
Bogle George, Esq. Bengal.
Booth Benjamin, Esq.
Boughton-Rous Charles-William, Esq.
Broadley John, Esq.
Browne Isaac Hawkins, Esq.
Browne Richard, D. D.
Buller John, Esq. Lord of Admiralty.
Burn James, D. D. Bengal.

C.

University of Cambridge.
Christ Church College, Oxford.
Caius College, Cambridge.
Right Hon. Lord Clive.
General John Calliaud.
General John Carnac, Bombay.
Carnegie, Sir David, Bart.
The Hon. Sir Robert Chambers, one of the Judges of the Supreme Court of Justice, Bengal.
Cheap Thomas, Esq.
Clements John, Esq.
Clive George, Esq.
Cockburn, Sir James, Bart.
Cockerell, Captain, Bengal.
Cope, Sir John Mordaunt, Bart.
General Spencer Cowper.
Crichton William, Esq. *two Copies.*
Croftes, Charles, Esq. Bengal.
Cumming George, Esq.

D.

University of Dublin.
Right Hon. and Right Rev. the Earl of Bristol, Lord Bishop of Derry.
Rev. Mr. Damer, Bengal.
Davy William, Esq.
Day Sir John, Advocate-General, Bengal.
Devaynes William, Esq.
Dick, Mungo, Esq. Madras.
Lieut. Dodsworth, Bengal.
Douane Matthew, Esq.
Douglas Archibald, of Douglas, Esq.
Douglas ——, Esq. Bengal.
D'Oyley Sir John Hadley, Bart. Bengal.
Ducarel G. G. Esq. Bengal.
Dundas James, Esq.

E.

The Honourable East India Company, 150 *Copies.*
University of Edinburgh.
Alexander K. Elliot, Esq. Bengal.

F.

Fenwick ——, Esq. Bengal.
Fletcher Henry, Esq.
Fowke Francis, Esq.
Frankland William, Esq.
Freeman William-George, Esq.
Fullarton William, of Rosemont, Esq.

G.

The University of Glasgow.
Goodlad, Anthony Bennet, Esq. Madras.
Gordon, James, Esq.
Graham George, of Kinross, Esq.
Graham John, Esq.
Grant Charles, Esq. Bengal.
Grant Henry, Esq. Bengal.
Lieut. John Grant, Bengal.
Gray George, Esq.
Gregory Robert, Esq.
Griffiths Thomas, Esq. Bengal.

H.

Right Hon. the Earl of Hardwicke.
The Hon. Warren Hastings, Esq. Governor-General of India, *six Copies.*
Haliburton John, Esq. Bengal.
Hall Richard, Esq.
Hamilton William, Esq. Madras.
Harrison John, Esq.
Hay Edward, Esq. Bengal.
Lieut. Peter Hay, Bengal.
Herries, Sir Robert.
Hewet N. W. Esq. Bengal.
Lieut. Hollond, Bengal.
Holme Robert, Esq. Bengal.
Hosea William, Esq. Bengal.
The Hon. Mr. Justice Hyde, Bengal.

J.

Jackson Jeffrey, Esq.
James, Sir William, Bart.
Jenyns Charles, Esq.
The Hon. Sir Elijah Impey, Chief Justice of the Supreme Court of Judicature, Bengal.
Johnson Richard, Esq. Bengal.
Jones William, Esq.

K.

The Rev. Mr. Keernander, Bengal.
Kennoway William, Esq.
Killican David, Esq. Bengal.
Capt Samuel Kilpatrick, Bengal.
Kinloch David, Esq.

L.

Law Evan, Esq. Bengal.
Leake Henry, Esq. Bengal.
Leith, Sir Alexander, Bart.
Lieutenant Lucas, Bengal.

M.

Count de Munnich, Conseiller Privé actuel, et President du College de Commerce à St. Petersburg.
Mackay George, Esq.
Capt Alexander Macpherson, Bengal, *two Copies.*
Maddison John, Esq. Bengal.
Manship John, Esq.
Marriot William, Esq. Bengal.
Martin W. B. Esq. Bengal.
Michell Peter, Esq.
Michie John, Esq.
Moffat Andrew, Esq.
Moffat James, Esq.
Moffat John, Esq.
Morrison John, Esq.
Morton Charles, Esq.
Mowbray George, Esq. Madras.
Murray, Lieut. John, Bengal.
Murray, Mr. John.

N.

Right Hon. Lord North.
Nairn Fasham, Esq.
Naylor N. Esq. Bengal.
Newte Thomas, Esq.
Nicol Mr. George.

O.

The University of Oxford.
Orme Robert, Esq.
General Sir William Adolphus Oughton, K. B.

P.

Right Honourable Earl Percy.
Parry William, Esq. Bengal.
Patterson ——, Esq. Bengal.
Pawson William, Esq. Bengal.
Paxton William, Esq. Bengal.
Peach Samuel, Esq.
Lieut. Col. Pearse, Bengal.
Peirce Richard, Esq.
Pigou Frederick, Esq.

Q.

Queen's College, Oxford.
Queen's College, Cambridge.

R.

The Marquis of Rockingham.
Right Hon. the Earl of Radnor.
Right Hon. Lord Ravensworth.
Right Hon. Lord Rokeby, Archbishop of Armagh, Primate of all Ireland.
Ratcliffe Library, Oxford.
Richardson George, Esq.
Roberts John, Esq.
Rogers John, Esq.
Col. Patrick Ross, Madras.
Rous Thomas Bates, Esq.
Rumbold, Sir Thomas, Bart. Governor of Madras.

S.

University of St. Andrews.
St. John's College, Cambridge,
Right Hon. Earl of Shaftesbury.
Savage Henry, Esq.
Sealy John, Esq.
Smith John, Esq.
Smith Nathaniel Esq.
General Richard Smith.
Smith Robert Orme, Esq. Bengal.
Sparkes Joseph, Esq.
Stables John, Esq.
Colonel Giles Stibbert, Bengal.
Sullivan Lawrence, Esq.
Sullivan Richard Joseph, Esq. Madras.
Sutton John. Esq.
Swinton Archibald, of Manderston, Esq.
Sykes Francis, Esq.

T.

The Turky Company, *three Copies.*
Trinity Hall, Cambridge.
Thomson David, Esq.
Tolfrey Samuel, Esq. Bengal.
Turner Charles, Esq.

U.

University College, Oxford.
Lieut. Col. Upton, Bengal.

V.

Vansittart Henry, Esq.
Verelst Harry, Esq.

W.

The Dean and Chapter of Westminster.
Weir Daniel, Esq.
Wheler Edward, Esq. Member of the General Council, Bengal.
Rev. Joseph Whyte, B. D. Laudean Professor of Arabick, Oxford.
Wilkins Charles, Esq. Bengal.
Dr. Williams's Library.
Williams George, Esq. Bengal.
Wilmot, Sir John Eardly.
Wombwell, Sir George, Bart.
Wodehouse John, Esq.

Y.

His Grace Dr. William Markham, Archbishop of York.
The Hon. John Yorke, Esq.

A TABLE

OF THE

CHRISTIAN and MAHOMMEDAN ERAS;

From the Beginning of the Hejra, A. D. 622. to A. D. 1900.

EXTRACTED FROM

Canons calculated by order of the celebrated Eaſtern Aſtronomer

Sultan ULUG BEG, Grandſon of Tamerlane.

From the Edition of the learned GRAVIUS.

The Mahommedan Year is Lunar. The Months conſiſt alternately of twenty-nine and thirty Days. To the laſt Month, an intercalary Day is added eleven times in a Period of thirty Years. Theſe are called Abounding Years, and conſiſt of 355 Days; the Common Year being 354. Theſe Abounding Years are the 2d, 5th, 7th, 10th, 13th, 15th, 18th, 21ſt, 24th, 26th, 29th; and are diſtinguiſhed in the Table by a little ſtroke or hyphen: the hyphen in the column of the Chriſtian Era marking our Leap Years. Thirty-two of our Years are nearly equal to thirty-three Mahommedan Years.

A. D.	A. Hejr.	A. D.	A. H.	A. D.	A. H.	A. D.	A. H.
622	1. July 15	-668	-48. Feb. 19	713	-95. Sept. 25	759	142. May 3
623	-2. July 4	669	49. Feb. 8	714	96. Sept. 15	-760	143. Apr. 21
-624	3. June 23	670	50. Jan. 28	715	-97. Sept. 4	761	-144. Apr. 10
625	4. June 12	671	-51. Jan. 17	-716	98. Aug. 24	762	145. Mar. 31
626	-5. June 1	-672	52. Jan. 7	717	99. Aug. 13	763	-146. Mar. 20
627	6. May 22	-672	53. Dec. 26	718	-100. Aug. 2	-764	147. Mar. 9
-628	-7. May 10	673	-54. Dec. 15	719	101. July 23	765	148. Feb. 26
629	8. Apr. 30	674	55. Dec. 5	-720	102. July 11	766	-149. Feb. 15
630	9. Apr. 19	675	-56. Nov. 24	721	-103. June 30	767	150. Feb. 5
631	-10. Apr. 8	-676	57. Nov. 13	722	104. June 20	-768	151. Jan. 25
-632	11. Mar. 28	677	58. Nov. 2	723	-105. June 9	769	-152. Jan. 13
633	12. Mar. 17	678	-59. Oct. 22	-724	106. May 29	770	153. Jan. 3
634	-13. Mar. 6	679	60. Oct. 12	725	107. May 18	770	154. Dec. 23
635	14. Feb. 24	-680	61. Sept. 30	726	-108. May 7	771	-155. Dec. 12
-636	-15. Feb. 13	681	-62. Sept. 19	727	109. Apr. 27	-772	156. Dec. 1
637	16. Feb. 2	682	63. Sept. 9	-728	110. Apr. 15	773	-157. Nov. 20
638	17. Jan. 22	683	64. Aug. 29	729	-111. Apr. 4	774	158. Nov. 10
639	-18. Jan. 11	-684	-65. Aug. 17	730	112. Mar. 25	775	159. Oct. 30
-640	19. Jan. 1	685	66. Aug. 7	731	113. Mar. 14	-776	-160. Oct. 18
-640	20. Dec. 20	686	-67. July 27	-732	-114. Mar. 2	777	161. Oct. 8
641	-21. Dec. 9	687	68. July 17	733	115. Feb. 20	778	162. Sept. 27
642	22. Nov. 29	-688	69. July 5	734	-116. Feb. 9	779	-163. Sept. 16
643	23. Nov. 18	689	-70. June 24	735	117. Jan. 30	-780	164. Sept. 5
-644	-24. Nov. 6	690	71. June 14	735	118. Jan. 19	781	-165. Aug. 25
645	25. Oct. 27	691	72. June 3	-736	-119. Jan. 7	782	166. Aug. 15
646	-26. Oct. 16	-692	-73. May 22	737	120. Dec. 28	783	167. Aug. 4
647	27. Oct. 6	693	74. May 12	738	121. Dec. 17	-784	-168. July 23
-648	28. Sept. 24	694	-75. May 1	739	-122. Dec. 6	785	169. July 13
649	-29. Sept. 13	695	76. Apr. 21	-740	123. Nov. 25	786	170. July 2
650	30. Sept. 3	-696	77. Apr. 9	741	124. Nov. 14	787	-171. June 21
651	31. Aug. 23	697	-78. Mar. 29	742	-125. Nov. 3	-788	172. June 10
-652	-32. Aug. 11	698	79. Mar. 19	743	126. Oct. 24	789	173. May 30
653	33. Aug. 1	699	80. Mar. 8	-744	-127. Oct. 12	790	-174. May 19
654	34. July 21	-700	-81. Feb. 25	745	128. Oct. 2	791	175. May 9
655	-35. July 10	701	82. Feb. 14	746	129. Sept. 21	-792	-176. Apr. 27
-656	36. June 29	702	83. Feb. 3	747	-130. Sept. 10	793	177. Apr. 17
657	-37 June 18	703	-84. Jan. 23	-748	131. Aug. 30	794	178. Apr. 6.
658	38. June 8	-704	85. Jan. 13	749	132. Aug. 19	795	-179. Mar. 26
659	39. May 28	705	-86. Jan. 1	750	-133. Aug. 8	-796	180. Mar. 15
-660	-40. May 16	705	87. Dec. 22	751	134. July 29	797	181. Mar. 4
661	41. May 6	706	88. Dec. 11	-752	-135. July 17	798	-182. Feb. 21
662	42. Apr. 25	707	-89. Nov. 30	753	136. July 7	799	183. Feb. 11
663	-43. Apr. 14	-708	90. Nov. 19	754	137. June 26	-800	184. Jan. 31
-664	44. Apr. 3	709	91. Nov. 8	755	-138. June 15	801	-185. Jan. 19
665	-45. Mar. 23	710	-92. Oct. 28	-756	139. June 4	802	186. Jan. 9
666	46 Mar. 13	711	93. Oct. 18	757	140. May 24	802	-187. Dec. 29
667	47. Mar. 2	-712	94. Oct. 6	758	-141. May 13	803	188. Dec. 19

A. D.	A. H.	A. D.	A. H.	A. D.	A. H.	A. D.	A. H.
-804	189. Dec. 7	-896	-283. Feb. 18	987	377. May 2	1078	-471. July 13
805	-190. Nov. 26	897	284. Feb. 7	-988	-378. Apr. 20	1079	472. July 3
806	191. Nov. 16	898	-285. Jan. 27	989	379. Apr. 10	-1080	473. June 21
807	192. Nov. 5	899	286. Jan. 17	990	380. Mar. 30	1081	-474. June 10
-808	-193. Oct. 24	-900	287. Jan. 6	991	-381. Mar. 19	1082	475. May 31
809	194. Oct. 14	-900	-288. Dec. 25	-992	382. Mar. 8	1083	-476. May 20
810	-195. Oct. 3	901	289. Dec. 15	993	383. Feb. 25	-1084	477. May 9
811	196. Sept. 23	902	290. Dec. 4	994	-384. Feb. 14	1085	478. Apr. 28
-812	197. Sept. 11	903	-291. Nov. 23	995	385. Feb. 4	1086	-479. Apr. 17
813	-198. Aug. 31	-904	292. Nov. 12	-996	-386. Jan. 24	1087	480. Apr. 7
814	199. Aug. 21	905	293. Nov. 1	997	387. Jan. 13	-1088	481. Mar. 26
815	200. Aug. 10	906	-294. Oct. 21	998	388. Jan. 2	1089	-482. Mar. 15
-816	-201. July 29	907	295. Oct. 11	998	-389. Dec. 22	1090	483. Mar. 5
817	202. July 19	-908	-296. Sept. 29	999	390. Dec. 12	1091	484. Feb. 22
818	203. July 8	909	297. Sept. 19	-1000	391. Nov. 30	-1092	-485. Feb. 11
819	-204. June 27	910	298. Sept. 8	1001	-392. Nov. 19	1093	486. Jan. 31
-820	205. June 16	911	-299. Aug. 28	1002	393. Nov. 9	1094	-487. Jan. 20
821	-206. June 5	-912	300. Aug. 17	1003	394. Oct. 29	1095	488. Jan. 10
822	207. May 26	913	301. Aug. 6	-1004	-395. Oct. 17	1095	489. Dec. 30
823	208. May 15	914	-302. July 26	1005	396. Oct. 7	-1096	-490. Dec. 18
-824	-209. May 3	915	303. July 16	1006	-397. Sept. 26	1097	491. Dec. 8
825	210. Apr. 23	-916	304. July 4	1007	398. Sept. 16	1098	492. Nov. 27
826	211. Apr. 12	917	-305. June 23	-1008	399. Sept. 4	1099	-493. Nov. 16
827	-212. Apr. 1	918	306. June 13	1009	-400. Aug. 24	-1100	494. Nov. 5
-828	213. Mar. 21	919	-307. June 2	1010	401. Aug. 14	1101	-495. Oct. 25
829	214. Mar. 10	-920	308. May 22	1011	402. Aug. 3	1102	496. Oct. 15
830	-215. Feb. 27	921	309. May 11	-1012	-403. July 22	1103	497. Oct. 4
831	216. Feb. 17	922	-310. Apr. 30	1013	404. July 12	-1104	-498. Sept 22
-832	-217. Feb. 6	923	311. Apr. 20	1014	-405. July 1	1105	499. Sept. 12
833	218. Jan. 26	-924	312. Apr. 8	1015	406. June 21	1106	500. Sept. 1
834	219. Jan. 15	925	-313. Mar. 28	-1016	407. June 9	1107	-501. Aug. 21
835	-220. Jan. 4	926	314. Mar. 18	1017	-408. May 29	-1108	502. Aug. 10
835	221. Dec. 25	927	315. Mar. 7	1018	409. May 19	1109	503. July 30
-836	222. Dec. 13	-928	316. Feb. 25	1019	410. May 8	1110	-504. July 19
837	-223. Dec. 2	929	317. Feb. 13	-1020	-411. Apr. 26	1111	505. July 9
838	224. Nov. 22	930	-318. Feb. 2	1021	412. Apr. 16	-1112	-506. June 27
839	-225. Nov. 11	931	319. Jan. 23	1022	413. Apr. 5	1113	507. June 17
-840	226. Oct. 31	-932	320. Jan. 12	1023	-414. Mar. 25	1114	508. June 6
841	227. Oct. 20	-932	-321. Dec. 31	-1024	415. Mar. 14	1115	-509. May 26
842	-228. Oct. 9	933	322. Dec. 21	1025	-416. Mar. 3	-1116	510. May 15
843	229. Sept. 29	934	323. Dec. 10	1026	417. Feb. 21	1117	511. May 4
-844	230. Sept. 17	935	-324. Nov. 29	1027	418. Feb. 10	1118	-512. Apr. 23
845	-231. Sept. 6	-936	325. Nov. 18	-1028	-419. Jan. 30	1119	513. Apr. 13
846	232. Aug. 27	937	-326. Nov. 7	1029	420. Jan. 19	-1120	514. Apr. 1
847	233. Aug. 16	938	327. Oct. 28	1030	421. Jan. 8	1121	-515. Mar. 21
-848	-234. Aug. 4	939	328. Oct. 17	1030	-422. Dec. 28	1122	516. Mar. 11
849	235. July 25	-940	-329. Oct. 5	1031	423. Dec. 18	1123	-517. Feb. 28
850	-236. July 14	941	330. Sept. 25	-1032	424. Dec. 6	-1124	518. Feb. 18
851	237. July 4	942	331. Sept. 14	1033	-425. Nov. 25	1125	519. Feb. 6
-852	238. June 22	943	-332. Sept. 3	1034	426. Nov. 15	1126	-520. Jan. 26
853	-239. June 11	-944	333. Aug. 23	1035	-427. Nov. 4	1127	521. Jan. 16
854	240. June 1	945	334. Aug. 12	-1036	428. Oct. 24	-1128	522. Jan. 5
855	241. May 21	946	-335. Aug. 1	1037	429. Oct. 13	-1128	-523. Dec. 24
-856	-242. May 9	947	336. July 22	1038	-430. Oct. 2	1129	524. Dec. 14
857	243. Apr. 29	-948	-337. July 10	1039	431. Sept. 22	1130	-525. Dec. 3
858	244. Apr. 18	949	338. June 30	-1040	432. Sept. 10	1131	526. Nov. 23
859	-245. Apr. 7	950	339. June 19	1041	-433. Aug. 30	-1132	527. Nov. 11
-860	246. Mar. 27	951	-340. June 8	1042	434. Aug. 20	1133	-528. Oct. 31
861	-247. Mar. 16	-952	341. May 28	1043	-435. Aug. 9	1134	529. Oct. 21
862	248. Mar. 6	953	342. May 17	-1044	436. July 29	1135	530. Oct. 10
863	249. Feb. 23	954	-343. May 6	1045	437. July 18	-1136	-531. Sept. 28
-864	-250. Feb. 12	955	344. Apr. 26	1046	-438. July 7	1137	532. Sept. 18
865	251. Feb. 1	-956	-345. Apr. 14	1047	439. June 27	1138	533. Sept. 7
866	252. Jan. 21	957	346. Apr. 4	-1048	440. June 15	1139	-534. Aug. 27
867	-253. Jan. 10	958	347. Mar. 24	1049	-441. June 4	-1140	535. Aug. 16
867	254. Dec. 31	959	-348. Mar. 13	1050	442. May 25	1141	-536. Aug. 5
-868	-255. Dec. 19	-960	349. Mar. 2	1051	443. May 14	1142	537. July 26
869	256. Dec. 9	961	350. Feb. 19	-1052	-444. May 2	1143	538. July 15
870	257. Nov. 28	962	-351. Feb. 8	1053	445. Apr. 22	-1144	-539. July 3
871	-258. Nov. 17	963	352. Jan. 29	1054	-446. Apr. 11	1145	540. June 23
-872	259. Nov. 6	-964	353. Jan. 18	1055	447. Apr. 1	1146	541. June 12
873	260. Oct. 26	965	-354. Jan. 6	-1056	448. Mar. 20	1147	-542. June 1
874	-261. Oct. 15	965	355. Dec. 27	1057	-449. Mar. 9	-1148	543. May 21
875	262. Oct. 5	966	-356. Dec. 16	1058	450. Feb. 27	1149	544. May 10
-876	263. Sept. 23	967	357. Dec. 6	1059	451. Feb. 16	1150	-545. Apr. 29
877	-264. Sept. 12	-968	358. Nov. 24	-1060	-452. Feb. 5	1151	546. Apr. 19
878	265. Sept. 2	969	-359. Nov. 13	1061	453. Jan. 25	-1152	-547. Apr. 7
879	-266. Aug. 22	970	360. Nov. 3	1062	454. Jan. 14	1153	548. Mar. 28
-880	267. Aug. 11	971	361. Oct. 23	1063	-455. Jan. 3	1154	549. Mar. 17
881	268. July 31	-972	-362. Oct. 11	1063	456. Dec. 24	1155	-550. Mar. 6
882	-269. July 20	973	363. Oct. 1	-1064	-457. Dec. 12	-1156	551. Feb. 24
883	270. July 10	974	364. Sept. 20	1065	458. Dec. 2	1157	552. Feb. 12
-884	271. June 28	975	-365. Sept. 9	1066	459. Nov 21	1158	-553. Feb. 1
885	-272. June 17	-976	366. Aug. 29	1067	-460. Nov. 10	1159	554. Jan. 22
886	273. June 7	977	-367. Aug. 18	-1068	461. Oct. 30	-1160	-555. Jan. 11
887	274. May 27	978	368. Aug. 8	1069	462. Oct. 19	-1160	556. Dec. 31
-888	-275. May 15	979	369. July 28	1070	-463. Oct. 8	1161	557. Dec. 20
889	276. May 5	-980	-370. July 16	1071	464. Sept. 28	1162	-558. Dec. 9
890	-277. Apr. 24	981	371. July 6	-1072	-465. Sept. 16	1163	559. Nov. 29
891	278. Apr. 14	982	372. June 25	1073	466. Sept. 6	-1164	560. Nov. 17
-892	279. Apr. 2	983	-373. June 14	1074	467. Aug. 26	1165	-561. Nov. 6
893	-280. Mar. 22	-984	374. June 3	1075	-468. Aug. 15	1166	562. Oct. 27
894	281. Mar. 12	985	-375. May 23	-1076	469. Aug. 4	1167	563. Oct. 16
895	282. Mar. 1	986	376. May 13	1077	470. July 24	-1168	-564. Oct. 4

A. D.	A. H.	A. D.	A. H.	A. D.	A. H.	A. D.	A. H.
1169	565. Sept. 24	-1260	-659. Dec. 5	-1352	753. Feb. 17	1143	-847. Apr. 30
1170	-566. Sept. 13	1261	660. Nov. 25	1353	754. Feb. 5	-1444	848. Apr. 19
1171	567. Sept. 3	1262	661. Nov. 14	1354	-755. Jan. 25	1445	849. Apr. 8
-1172	568. Aug. 22	1263	-662. Nov. 3	1355	756. Jan. 15	1446	-850. Mar. 28
1173	-569. Aug. 11	-1264	663. Oct. 23	-1356	-757. Jan. 4	1447	851. Mar. 18
1174	570. Aug. 1	1265	664. Oct. 12	-1356	758. Dec. 24	-1448	852. Mar. 6
1175	571. July 21	1266	-665. Oct. 1	1357	759. Dec. 13	1449	-853. Feb. 23
-1176	-572. July 9	1267	666. Sept. 21	1358	-760. Dec. 2	1450	854. Feb. 13
1177	573. June 29	-1268	-667. Sept. 9	1359	761. Nov. 22	1451	-855. Feb. 2
1178	574. June 18	1269	668. Aug. 30	-1360	762. Nov. 10	-1452	856. Jan. 23
1179	-575. June 7	1270	669. Aug. 19	1361	-763. Oct. 30	1453	857. Jan. 11
-1180	576. May 27	1271	-670. Aug. 8	1362	764. Oct. 20	1453	-858. Dec. 31
1181	-577. May 16	-1272	671. July 28	1363	-765. Oct. 9	1454	859. Dec. 21
1182	578. May 6	1273	672. July 17	-1364	766. Sept. 28	1455	860. Dec. 10
1183	579. Apr. 25	1274	-673. July 6	1365	767. Sept. 17	-1456	-861. Nov. 28
-1184	-580. Apr. 13	1275	674. June 26	1366	-768. Sept. 6	1457	862. Nov. 18
1185	581. Apr. 3	-1276	-675. June 14	1367	769. Aug. 27	1458	863. Nov. 7
1186	582. Mar. 23	1277	676. June 4	-1368	770. Aug. 15	1459	-864. Oct. 27
1187	-583. Mar. 12	1278	677. May 24	1369	-771. Aug. 4	-1460	865. Oct. 16
-1188	584. Mar. 1	1279	-678. May 13	1370	772. July 25	1461	-866. Oct. 5
1189	-585. Feb. 18	-1280	679. May 2	1371	773. July 14	1462	867. Sept. 25
1190	586. Feb. 8	1281	680. Apr. 21	-1372	-774. July 2	1463	868. Sept. 14
1191	587. Jan. 28	1282	-681. Apr. 10	1373	775. June 22	-1464	-869. Sept. 2
-1192	-588. Jan. 17	1283	682. Mar. 31	1374	-776. June 11	1465	870. Aug. 23
1193	589. Jan. 6	-1284	683. Mar. 19	1375	777. June 1	1466	871. Aug. 12
1193	590. Dec. 26	1285	-684. Mar. 8	-1376	778. May 20	1467	-872. Aug. 1
1194	-591. Dec. 15	1286	685. Feb. 26	1377	-779. May 9	-1468	873. July 21
1195	592. Dec. 5	1287	-686. Feb. 15	1378	780. Apr. 29	1469	874. July 10
-1196	593. Nov. 23	-1288	687. Feb. 5	1379	781. Apr. 18	1470	-875. June 29
1197	-594. Nov. 12	1289	688. Jan. 24	-1380	-782. Apr. 6	1471	876. June 19
1198	595. Nov. 2	1290	-689. Jan. 13	1381	783. Mar. 27	-1472	-877. June 7
1199	-596. Oct. 22	1291	690. Jan. 3	1382	784. Mar. 16	1473	878. May 28
-1200	597. Oct. 11	1291	691. Dec. 23	1383	-785. Mar. 5	1474	879 May 17
1201	598. Sept. 30	-1292	-692. Dec. 11	-1384	786. Feb. 23	1475	-880. May 6
1202	-599. Sept. 19	1293	693. Dec. 1	1385	-787. Feb. 11	-1476	881. Apr. 25
1203	600. Sept. 9	1294	694 Nov. 20	1386	788. Feb. 1	1477	882. Apr. 14
-1204	601. Aug. 28	1295	-695. Nov. 9	1387	789. Jan. 21	1478	-883. Apr. 3
1205	-602. Aug. 17	-1296	696. Oct. 29	-1388	-790. Jan. 10	1479	884. Mar. 24
1206	603. Aug. 7	1297	-697. Oct. 18	-1388	791. Dec. 30	-1480	-885. Mar. 12
1207	604. July 27	1298	698. Oct. 8	1389	792. Dec. 19	1481	886. Mar. 2
-1208	-605. July 15	1299	699. Sept. 27	1390	-793. Dec. 8	1482	887. Feb. 19
1209	606. July 5	-1300	-700. Sept. 15	1391	794. Nov. 28	1483	-888. Feb. 8
1210	-607. June 24	1301	701. Sept. 5	-1392	-795. Nov. 16	-1484	889. Jan. 29
1211	608. June 14	1302	702. Aug. 25	1393	796. Nov. 6	1485	890. Jan. 17
-1212	609. June 2	1303	-703. Aug. 14	1394	797. Oct. 26	1486	-891. Jan. 6
1213	-610. May 22	-1304	704. Aug. 3	1395	-798. Oct. 15	1486	892. Dec. 27
1214	611. May 12	1305	-705. July 23	-1396	799. Oct. 4	1487	893. Dec. 16
1215	612. May 1	1306	706. July 13	1397	800. Sept. 23	-1488	-894. Dec. 4
-1216	-613. Apr. 19	1307	707. July 2	1398	-801. Sept. 12	1489	895. Nov. 24
1217	614. Apr. 9	-1308	-708. June 20	1399	802. Sept. 2	1490	-896. Nov. 13
1218	-615. Mar. 29	1309	709. June 10	-1400	803. Aug. 21	1491	897. Nov. 3
1219	616. Mar. 19	1310	710. May 30	1401	-804. Aug. 10	-1492	898. Oct. 22
-1220	617. Mar. 7	1311	-711. May 19	1402	805. July 31	1493	-899. Oct. 11
1221	-618. Feb. 24	-1312	712. May. 8	1403	-806. July 20	1494	900. Oct. 1
1222	619. Feb. 14	1313	713. Apr. 27	-1404	807. July 9	1495	901. Sept. 20
1223	620. Feb. 3	1314	-714. Apr. 16	1405	808. June 28	-1496	-902. Sept. 8
-1224	-621. Jan. 23	1315	715. Apr. 6	1406	-809. June 17	1497	903. Aug. 29
1225	622. Jan. 12	-1316	-716. Mar. 25	1407	810. June 7	1498	904. Aug. 18
1226	623. Jan. 1	1317	717. Mar. 15	-1408	811. May 26	1499	-905. Aug. 7
1226	-624. Dec. 21	1318	718. Mar. 4	1409	-812. May 15	-1500	906. July 27
1227	625. Dec. 11	1319	-719. Feb. 21	1410	813. May 5	1501	-907. July 16
-1228	-626. Nov. 29	-1320	720. Feb. 11	1411	814. Apr. 24	1502	908. July 6
1229	627. Nov. 19	1321	721. Jan. 30	-1412	-815. Apr. 12	1503	909. June 25
1230	628. Nov. 8	1322	-722. Jan. 19	1413	816. Apr. 2	-1504	-910. June 13
1231	-629. Oct. 28	1323	723. Jan. 9	1414	-817. Mar. 22	1505	911. June 3
-1232	630. Oct. 17	1323	724. Dec. 29	1415	818. Mar. 12	1506	912. May 23
1233	631. Oct. 6	-1324	-725. Dec. 17	-1416	819. Feb. 29	1507	-913. May 12
1234	-632. Sept. 25	1325	726. Dec. 7	1417	-820. Feb. 17	-1508	914. May 1
1235	633. Sept. 15	1326	-727. Nov. 26	1418	821. Feb. 7	1509	-915. Apr. 20
-1236	634. Sept. 3	1327	728. Nov. 16	1419	822. Jan. 27	1510	916. Apr. 10
1237	-635. Aug. 23	-1328	729. Nov. 4	-1420	-823. Jan. 16	1511	917. Mar. 30
1238	636. Aug. 13	1329	-730. Oct. 24	1421	824. Jan. 5	-1512	-918. Mar. 18
1239	-637. Aug. 2	1330	731. Oct. 14	1421	-825. Dec. 25	1513	919. Mar. 8
-1240	638. July 22	1331	732. Oct. 3	1422	826. Dec. 15	1514	920. Feb. 25
1241	639. July 11	-1332	-733. Sept. 21	1423	827. Dec. 4	1515	-921. Feb. 14
1242	-640. June 30	1333	734. Sept. 11	-1424	-828. Nov. 22	-1516	922. Feb. 4
1243	641. June 20	1334	-735. Aug. 31	1425	829. Nov. 12	1517	923. Jan. 23
-1244	642. June 8	1335	736. Aug. 21	1426	830. Nov. 1	1518	-924. Jan. 12
1245	-643. May 28	-1336	737. Aug. 9	1427	-831. Oct. 21	1519	925. Jan. 2
1246	644. May 18	1337	-738. July 29	-1428	832. Oct. 10	1519	-926. Dec. 22
1247	-645. May 7	1338	739. July 19	1429	833. Sept. 29	-1520	927. Dec. 11
-1248	646. Apr. 26	1339	740. July 8	1430	-834. Sept. 18	1521	928. Nov. 30
1249	647. Apr. 15	-1340	-741. June 26	1431	835. Sept. 8	1522	-929. Nov. 19
1250	-648. Apr. 4	1341	742. June 16	-1432	-836. Aug. 27	1523	930. Nov. 9
1251	649. Mar. 25	1342	743. June 5	1433	837. Aug. 17	-1524	931. Oct. 28
-1252	650. Mar. 13	1343	-744. May 25	1434	838. Aug. 6	1525	-932. Oct. 17
1253	-651. Mar. 2	-1344	745. May 14	1435	-839. July 26	1526	933. Oct. 7
1254	652. Feb. 20	1345	-746. May 3	-1436	840. July 15	1527	934. Sept. 26
1255	653. Feb. 9	1346	747. Apr. 23	1437	841. July 4	-1528	-935. Sept. 14
-1256	-654. Jan. 29	1347	748. Apr. 12	1438	-842. June 23	1529	936. Sept. 4
1257	655. Jan. 18	-1348	-749. Mar. 31	1439	843. June 13	1530	-937. Aug. 24
1258	-656. Jan. 7	1349	750. Mar. 21	-1440	844. June 1	1531	938. Aug. 14
1258	657. Dec. 28	1350	751. Mar. 10	1441	-845. May 21	-1532	939. Aug. 2
1259	658. Dec. 17	1351	-752. Feb. 27	1442	846. May 11	1533	-940. July 22

A. D.	A. H.	A. D.	A. H.	A. D.	A. H.	A. D.	A. H.
1534	941. July 12	1626	1036. Sept. 12	1718	-1131. Nov. 12	-1809	-1224. Feb. 15
1535	942. July 1	1627	1037. Sept. 1	1719	1132. Nov. 2	1810	1225. Feb. 5
-1536	-943. June 19	-1628	-1038. Aug. 20	-1720	1133. Oct. 21	1811	-1226. Jan. 24
1537	944. June 9	1629	1039. Aug. 10	1721	-1134. Oct. 10	-1812	1227. Jan. 13
1538	-945. May 29	1630	1040. July 30	1722	1135. Sept. 30	1813	1228. Jan. 2
1539	946. May 19	1631	-1041. July 19	1723	-1136. Sept. 19	1813	-1229. Dec. 22
-1540	947. May 7	-1632	1042. July 8	-1724	1137. Sept. 8	1814	1230. Dec. 12
1541	-948. Apr. 26	1633	1043. June 27	1725	1138. Aug. 28	1815	1231. Dec. 1
1542	949. Apr. 16	1634	-1044. June 16	1726	-1139. Aug. 17	-1816	-1232. Nov. 19
1543	950. Apr. 5	1635	1045. June 6	1727	1140. Aug. 7	1817	1233. Nov. 9
-1544	-951. Mar. 24	-1636	-1046. May 25	-1728	1141. July 26	1818	1234. Oct. 29
1545	952. Mar. 14	1637	1047. May 15	1729	-1142. July 15	1819	-1235. Oct. 18
1546	953. Mar. 3	1638	1048. May 4	1730	1143. July 5	-1820	1236. Oct. 7
1547	-954. Feb. 20	1639	-1049. Apr. 23	1731	1144. June 24	1821	-1237. Sept. 26
-1548	955. Feb. 10	-1640	1050. Apr. 12	-1732	-1145. June 12	1822	1238. Sept. 16
1549	-956. Jan. 29	1641	1051. Apr. 1	1733	1146. June 2	1823	1239. Sept. 5
1550	957. Jan. 19	1642	-1052. Mar. 21	1734	-1147. May 22	-1824	-1240. Aug. 24
1551	958. Jan. 8	1643	1053. Mar. 11	1735	1148. May 12	1825	1241. Aug. 14
1551	-959. Dec. 28	-1644	1054. Feb. 28	-1736	1149. Apr. 30	1826	1242. Aug. 3
-1552	960. Dec. 17	1645	-1055. Feb. 16	1737	-1150. Apr. 19	1827	-1243. July 23
1553	961. Dec. 6	1646	1056. Feb. 6	1738	1151. Apr. 9	-1828	1244. July 12
1554	-962. Nov. 25	1647	-1057. Jan. 24	1739	1152. Mar. 29	1829	-1245. July 1
1555	963. Nov. 15	-1648	1058. Jan. 16	-1740	-1153. Mar. 17	1830	1246. June 21
-1556	964. Nov. 3	1649	1059. Jan. 4	1741	1154. Mar. 7	1831	1247. June 10
1557	-965. Oct. 23	1649	-1060. Dec. 24	1742	-1155. Feb. 24	-1832	-1248. May 29
1558	966. Oct. 13	1650	1061. Dec. 14	1743	1156. Feb. 14	1833	1249. May 19
1559	-967. Oct. 2	1651	1062. Dec. 3	-1744	1157. Feb. 3	1834	1250. May 8
-1560	968. Sept. 21	-1652	-1063. Nov. 21	1745	-1158. Jan. 22	1835	-1251. Apr. 27
1561	969. Sept. 10	1653	1064. Nov. 11	1746	1159. Jan. 12	-1836	1252. Apr. 16
1562	-970. Aug. 30	1654	-1065. Oct. 31	1747	1160. Jan. 1	1837	1253. Apr. 5
1563	971. Aug. 20	1655	1066. Oct. 21	1747	-1161. Dec. 21	1838	-1254. Mar. 25
-1564	972. Aug. 8	-1656	1067. Oct. 9	-1748	1162. Dec. 10	1839	1255. Mar. 15
1565	-973. July 28	1657	-1068. Sept. 28	1749	1163. Nov. 29	-1840	-1256. Mar. 3
1566	974. July 18	1658	1069. Sept. 18	1750	-1164. Nov. 18	1841	1257. Feb. 21
1567	-975. July 7	1659	1070. Sept. 7	1751	1165. Nov. 8	1842	1258. Feb. 10
-1568	976. June 26	-1660	-1071. Aug. 26	New Style.		1843	-1259. Jan. 30
1569	977. June 15	1661	1072. Aug. 16	-1752	-1166. Nov. 7	-1844	1260. Jan. 19
1570	-978 June 4	1662	1073. Aug. 5	1753	1167. Oct. 28	1845	1261. Jan. 8
1571	979. May 25	1663	-1074. July 25	1754	1168. Oct. 17	1845	-1262. Dec. 28
-1572	980. May 13	-1664	1075. July 14	1755	-1169. Oct. 6	1846	1263. Dec. 18
1573	-981. May 4	1665	-1076. July 3	-1756	1170. Sept. 25	1847	1264. Dec. 7
1574	982. Apr. 22	1666	1077. June 23	1757	1171. Sept. 14	-1848	-1265. Nov. 25
1575	983. Apr. 11	1667	1078. June 12	1758	-1172. Sept. 3	1849	1266. Nov. 15
-1576	-984. Mar. 30	-1668	-1079. May 31	1759	1173. Aug. 24	1850	-1267. Nov. 4
1577	985. Mar. 20	1669	1080. May 21	-1760	1174. Aug. 12	1851	1268. Oct. 25
1578	-986. Mar. 9	1670	1081. May 10	1761	-1175. Aug. 1	-1852	1269. Oct. 13
1579	987. Feb. 27	1671	-1082. Apr. 29	1762	1176. July 21	1853	-1270. Oct. 2
-1580	988. Feb. 16	-1672	1083. Apr. 18	1763	-1177. July 10	1854	1271. Sept. 22
1581	-989. Feb. 4	1673	1084. Apr. 7	-1764	1178. June 30	1855	1272. Sept. 11
1582	990. Jan. 25	1674	-1085. Mar. 27	1765	1179. June 19	-1856	-1273. Aug. 30
1583	991. Jan. 14	1675	1086. Mar. 17	1766	-1180. June 8	1857	1274. Aug. 20
-1584	-992. Jan. 3	-1676	-1087. Mar. 5	1767	1181. May 29	1858	-1275. Aug. 9
-1584	993. Dec. 23	1677	1088. Feb. 23	-1768	1182. May 17	1859	1276. July 30
1585	994. Dec. 12	1678	1089. Feb. 12	1769	-1183. May 6	-1860	1277. July 18
1586	-995. Dec. 1	1679	-1090. Feb. 1	1770	1184. Apr. 26	1861	-1278. July 7
1587	996. Nov. 21	-1680	1091. Jan. 22	1771	-1185. Apr. 15	1862	1279. June 27
-1588	-997. Nov. 9	1681	1092. Jan. 10	-1772	1186. Apr. 4	1863	1280. June 16
1589	998. Oct. 30	1681	-1093. Dec. 30	1773	1187. Mar. 24	-1864	-1281. June 4
1590	999. Oct. 19	1682	1094. Dec. 20	1774	-1188. Mar. 13	1865	1282. May 25
1591	-1000. Oct. 8	1683	-1095. Dec. 9	1775	1189. Mar. 3	1866	1283. May 14
-1592	1001. Sept. 27	-1684	1096. Nov. 28	-1776	1190. Feb. 20	1867	-1284. May 3
1593	1002. Sept. 16	1685	1097. Nov. 17	1777	-1191. Feb. 9	-1868	1285. Apr. 22
1594	-1003. Sept. 5	1686	-1098. Nov. 6	1778	1192. Jan. 29	1869	-1286. Apr. 11
1595	1004. Aug. 26	1687	1099. Oct. 27	1779	1193. Jan. 18	1870	1287. Apr. 1
-1596	-1005. Aug. 14	-1688	1100. Oct. 15	-1780	-1194. Jan. 7	1871	1288. Mar. 21
1597	1006. Aug. 4	1689	-1101. Oct. 4	1780	1195. Dec. 27	-1872	-1289. Mar. 9
1598	1007. July 24	1690	1102. Sept. 24	1781	-1196. Dec. 16	1873	1290. Feb. 27
1599	-1008. July 13	1691	1103. Sept. 13	1782	1197 Dec. 6	1874	1291. Feb. 16
-1600	1009. July 2	-1692	-1104. Sept. 1	1783	1198. Nov. 25	1875	-1292. Feb. 5
1601	1010. June 21	1693	1105. Aug. 22	-1784	-1199. Nov. 13	-1876	1293. Jan. 25
1602	-1011. June 10	1694	-1106. Aug. 11	1785	1200. Nov. 3	1877	1294. Jan. 14
1603	1012. May 31	1695	1107. Aug. 1	1786	1201. Oct. 23	1878	-1295. Jan. 3
-1604	1013. May 19	-1696	1108. July 20	1787	-1202. Oct. 12	1878	1296. Dec. 24
1605	-1014. May 8	1697	-1109. July 9	-1788	1203. Oct. 1	1879	-1297. Dec. 13
1666	1015. Apr. 28	1698	1110. June 29	1789	1204. Sept. 20	-1880	1298. Dec. 2
1607	-1016. Apr. 17	1699	1111. June 18	1790	-1205. Sept. 9	1881	1299. Nov. 21
-1608	1017. Apr. 6	-1700	-1112. June 6	1791	1206. Aug. 30	1882	-1300. Nov. 10
1609	1018. Mar. 26	1701	1113. May 27	-1792	-1207. Aug. 18	1883	1301. Oct. 31
1610	-1019. Mar. 15	1702	1114. May 16	1793	1208. Aug. 8	-1884	1302. Oct. 19
1611	1020. Mar. 5	1703	-1115. May 5	1794	1209. July 28	1885	-1303. Oct. 8
-1612	1021. Feb. 22	-1704	1116. Apr. 24	1795	-1210. July 17	1886	1304. Sept. 28
1613	-1022. Feb. 10	1705	-1117. Apr. 13	-1796	1211. July 6	1887	-1305. Sept. 17
1614	1023. Jan. 31	1706	1118. Apr. 3	1797	1212. June 25	-1888	1306. Sept. 6
1615	1024. Jan. 20	1707	1119. Mar. 23	1798	-1213. June 14	1889	1307. Aug. 26
-1616	-1025. Jan. 9	-1708	-1120. Mar. 11	1799	1214. June 4	1890	-1308. Aug. 15
-1616	1026. Dec. 29	1709	1121. Mar. 1	-1800	-1215. May 23	1891	1309. Aug. 5
1617	-1027. Dec. 18	1710	1122. Feb. 28	1801	1216. May 13	-1892	1310. July 24
1618	1028. Dec. 8	1711	-1123. Feb. 7	1802	1217. May 2	1893	-1311. July 13
1619	1029. Nov. 27	-1712	1124. Jan. 28	1803	-1218. Apr. 21	1894	1312. July 3
-1620	-1030. Nov. 15	1713	-1125. Jan. 16	-1804	1219. Apr. 10	1895	1313. June 22
1621	1031. Nov. 5	1714	1126. Jan. 6	1805	1220. Mar. 30	-1896	-1314. June 10
1622	1032. Oct. 25	1714	1127. Dec. 26	1806	-1221. Mar. 19	1897	1315. May 31
1623	-1033. Oct. 14	1715	-1128. Dec. 15	1807	1222. Mar. 9	1898	-1316. May 20
-1624	1034. Oct. 3	-1716	1129. Dec. 4	-1808	1223. Feb. 26	1899	1317. May 10
1625	-1035. Sept. 22	1717	1130. Nov. 23			-1900	1318. Apr. 29

A

DICTIONARY,

ENGLISH, PERSIAN, AND ARABICK.

A, THE first letter of the English alphabet, has three sounds; as in *wall*, *father*, *place*. The broad sound, in *wall* or *author*, is expressed, in Persian and Arabick, by ا *alif* or ء *hamza*; as in اب aub, ماء maa *water*: and also by ع ـعـ ع *a-én*; as عين a-én *a fountain*, بعد baad *after*, تبع tubaa *a follower*.—The shorter sounds, in books where vowel points are used, are marked by the character called *phat'ha* or *zubur* (َ); as آتش autash, وَقَد wakad *fire*: but, where the points are omitted, which is generally the case, practice alone can teach the just pronunciation.—*A* (or *an* before a word beginning with a vowel) is an article of unity, equivalent to *one*; and is placed before nouns in the singular number. In Persian it is expressed by the final ي, or by ء after ه; as زن *woman*, زني zunné *a* or *one woman*, فرشته ferishteh *angel*, فرشتهٔ ferishteha *an* or *one angel*. v. *Persian Gram.* p. 21. In *Arabick* this article is sometimes denoted by annexing ة or ت to such nouns as do not terminate with that letter; as وقعة wakaat *a* or *one stone*, from وقع waka *stone*. When the primitive word however ends in ة or ت the numeral adjective is in general added to express it; as وقت وحدة wakta wahidut, *an* or *one hour*. v. *Arab. Gramm.* p. 41.—*A* has also a signification implying *proportion*; as, *at how much a yard?* في گز كيمت چند است fi guz keemut chund ast?—It is likewise placed redundantly before participles; as, *they went a-hunting* براي شكار رفتند bera-é shukkar ruftund, سارو صيدا saroo seidan.

To ABANDON ترك نمودن turuk numoodun, هجر كردن hujir kirdun, دست بردار شدن dost burdaur shoodun, گذاشتن guzaushtun. v. *to forsake*.

Abandoned (*forsaken*, *relinquished*) ترك كرده شده turuk kirdeh shoodeh, گذاشته guzaushteh, متروك mutrook, مخذول mukhzool, مفروغ عنه mufrooghun anhu, نفي nufé.—(*shameless*) بي ابروي bé aubrooï, بي حرمت bé hurmut, بي شرم bé shurrum.—*To be abandoned* (*relinquished*, *forsaken*) متروك شدن mutrook shodun, هجر شدن hujir shoodun. (*to be shameless*) بي ابروي شدن bé aubrooï shoodun.—*Abandoning* or *abandonment* ترك turuk, هجر hujir, هجران hujiraun.

To ABASE بخاك برابر ساختن bekhauk buraubur saukhtun, ذليل كردن zulleel kirdun, خوار ساختن khawr saukhtun, سر فرو اوردن sur furoo awurdun, حقير كردن hukeer kirdun, خراب ساختن khuraub saukhtun, فضيحت نمودن fuzeehut numoodun. (*to treat with disrespect*) حقارت كردن hukaurut kirdun. v. *to humble*, *oppress*.

Abased حقير كرده شده hukeer kirdeh shoodeh, ذليل zulleel, محقر muhukkur, خراب khuraub.—*To be abased* ذليل شدن zulleel shoodun.

Abasement حقارت hukaurut, تذليل tuzleel, وضع waza, سفل sufl, تحقير tuhkeer, فضيحت fuzeehut, تخريب tukhreeb, پستي pusté.

To ABASH خجل ساختن khujil saukhtun, شرمسار كردن shurrumsar kirdun, تشوير دادن tushweer dadun.—*Abashed* شرمسار shurumsar, شرمنده shurumindeh, شرمناك shurumnauk, خجل khujil.—*To be abashed* شرمنده شدن shurumindeh shoodun, شرم خوردن shurum khoredun, خجل شدن khujil shoodun. v. *to blush*, *to be ashamed*.

To ABATE (*make less*) تخفيف ساختن tukhfeef saukhtun, كاستن kaustun, كم كردن kum kirdun, كراييدن giraï-édun, ناقص نمودن naukis numoodun. (*to become less*) كاهسته گشتن kauhisteh gushtun, كميدن kumédun, كم شدن kum shoodun.—*Abatement* كاست kaust, كاهش kauhish, كاه kauh, نقص nuks, نقصان nuksaun.

An ABBESS رئيسه دختران شالپوشان reiseha dokhteraun shaulposhaun.

An Abbey خانهٔ پادريان khaneha paderé-aun, رهبان بيت ruhbaun beet, تكيت tuké-ut.

An abbot سركرده پادريان surkirdeha paderé-aun, صاحب الدير sahibu'd'deir, رهبان باشي ruhbaun baushé, رئيس القسان reisu'l'kusaun.

To ABBREVIATE مختصر كردن mukhtusur kirdun. v. *to abridge*.—*Abbreviation* اختصار ikhtisaur. v. *abridgment*.—*Abbreviations of words* اختصارات ikhtisauraut, مختصارات mukhtusauraut.

To ABDICATE عزلت كردن azlut kirdun. v. *to resign.*—*To abdicate a throne* ترك خلافت كردن turuka khillaufut kirdun.—*Abdication* عزلت azlut, اعتزال é-atizaul, ترك turuk.

The ABDOMEN (*lower belly*) پاي شكم pa-é shikum, تهيگاه tuheegah.

To be ABED بر پلنك بودن bur pulung boodun, بر بسترا راخت شدن bur bistera rakht shoodun.

ABERRATION ضلال zillaul. v. *deviation.*

To ABET ياري نمودن é-aré numoodun, پشتي كردن poshté kirdun. v. *to befriend, support.*

To ABHOR استكراه كردن istikrauh kirdun, ويسه داشتن weeseh daushtun, كراهيت كردن kurrauhé-ut kirdun, نفرت نمودن nufurut numoodun, نفريدن nufurédun, منكيدن munkédun. v. *to detest, loathe, hate.*—*Abhorred* مكروه mukrooh, منفور munfoor, منكيده munkédeh.—*Abhorrence* كره kuruh, نفرين nufureen.—*Abhorrent* نفرت نما nufurut numa, ويسه دار weeseh dar.

To ABIDE مكان داشتن mukaun daushtun, ساكن شدن saukin shoodun, ماندن maundun. *To abide by one's word* or *agreement* بر قول خود ثابت بودن bur koula khood saubit boodun. *To abide by a promise* بر واعده وفادار شدن bur waadeh wufadar shoodun. v. *to dwell, remain: endure.*

ABJECT ناكس nakus, افكنده afgundeh, خور khoor, حقير hukeer, ذليل zuleel, دون doon, كمينه kumeeneh. v. *mean, despicable, base.*

ABILITY (*power*) تاب taub, دست رس dost russ, نيرومندي neeroomundé, قدرت kudrut, اقتدار iktidaur, توانايي tuvvanaï-é, دست dost. *Abilities* (*faculties of the mind*) عقل akl, قابليت kaubillé-ut, فراست firaufut, ادراك idrauk, قوت مدركت kuwwuta mudrikut, قلب kulub, خاطر khautir, جان jaun, مجال mujaul. v. *capacity, genius.*

ABJURATION ارتداد irtidaud, امتنا imtina. *To abjure* ارتداد كردن irtidaud kirdun. v. *to deny, apostatise, renounce.*

ABLE (*skilful*) دان daun, قابل kaubil, واقف waukif. v. *learned.*—(*Strong*) قوي kooï, تداور kudawur, استوار istuvar, شديد shudeed, محكم muhkim, توانا tuvvana. v. also *learned, capable, wise.*—*An able-bodied man* مردي قوي هيكل murdé kooï heekul, مردي تداور murdé kudawur, پهلوان pihluvaun *or* p'hiluvaun, يل yel, بطل butul. v. *gymnick, champion.*

To be able (*skilful*) دان شدن daun shoodun, قابل شدن kaubil shoodun, قابليت داشتن kaubillé-ut daushtun, توانستن tuvvanistun.

ABLUTION غسل ghusl, اغتسال ightisaul, شستني shoostuné, شستكي shoostugé.

ABOARD بر جهاز سوار bur jahauze suvvaur, بر كشتي سوار bur kishté suvvaur, بسفينت besifeenut.—*To go aboard* بجهاز در رفتن bejahauze dur ruftun.—*To come aboard* بكشتي در امدن bekishté dur aumudun.—*They went aboard* نزلوا في المركب nazaloo fi'l'murkub. v. under *ship.*

An ABODE خانه khauneh, مكان mukaun, سكون sukoon, مسكن muskun, منزل munzil, بيت beet. v. *habitation, dwelling, residence.*

To ABOLISH محو كردن muhoo kirdun, نسخ ساختن nusikh saukhtun, بطال كردن buttaul kirdun, ابطال نمودن ibtaul numoodun. v. *to abrogate, cancel.*—*Abolished* منسوخ munsookh, باطل bautil, بطال buttaul, مبطل mubtul.—*Abolition* محو muhoo, نسخ nusikh, ابطال ibtaul.

ABOMINABLE منفور munfoor, مستكره mustukruh, مكروه mukrooh, كريه kureeh, كوخ kukh, نزشند nuzshund. v. *detestable.*

To ABOMINATE استكراه كردن istikrauh kirdun. v. *to abhor, detest.*—*Abomination* اكراه ikrah, مكروهت mukroohut, نفرت nufurut, نفرين nufureen, هر hurr, غرش ghyrsh, ويسه weeseh.

An ABORTION اسقاط iskaut, اسقاط حمل iskauta huml, فكانه fekauneh. v. *miscarriage.*

Abortive جهيض juheez, مجهض mujuhiz, خداج khudauj. v. *unsuccessful, imperfect.*

ABOVE (*over head*) بالا balau, بالاي سر bala-é fur, علي ala, فوق fawk. (*upon*) بر bur, ابر abur, زبر zubur, در زبر dur zubur, بر سر bur fur, زور zuvur. (*upwards*) بام bam, علي فاق ala fawk, فرا fura, فراز furauz. (*high*) بلند bulund, عالي aulé.—*From above* از بالا uz balau, عن عالي aan aulé, من فوق min fawk. *Above-mentioned* مشار mushaur, مشار اليه mushaurun aleih, مومي mooma, مومي اليه mooma aleih, مذكور muzkoor, مزبور muzboor, مسفور musfoor, سالف الذكر faulifu'z'zikr, مقول mukool.—*Above all* بالاي همه bala-é hummah, بر همه bur hummah. *Above board* (*without deceit*) بي رنك bé runk, بي ريو و رنك bé reev ou runk.—*Above ground* بالاي زمين bala-é zumeen, فوق الترب fawku'l'turub. (*living*) زنده zindeh, حي hei-é.—*Above measure* (*excessive*) بلا حد bila hudd, فوق الحد fawku'l'hudd. v. *beyond, before, superior, redundant.*

To ABOUND كثير شدن kusseer shoodun, بسيار بودن bissé-aur boodun, وافر شدن waufir shoodun. v. *to increase, overflow.*

ABOUT (*around*) در حوالي dur huvaulé, در كرد dur gird, كرداكرد girdagird, كردايش girdaësh, دورا dawra, در دور dur dawr, حوال huvaul, پيرامن peeraumun. (*near*) نزد nuzd, نزديك nuzdeek, قريب kureeb, تقريبا tukreeban, عند ynda.

(*concerning*) از uz, ز zi, در dur, بهر buhr, عن aan, من min, في fi, منسوب munsoob, پیوند pivund.

To ABRIDGE مختصر کردن mukhtusur kirdun, اختصار نمودن ikhtisaur numoodun, کوتاه ساختن kootah saukhtun. (*to deprive*) عدم کردن adum kirdun, محروم ساختن muhroom saukhtun. v. *to contract, shorten.*—*An abridgment* اختصار ikhtisaur, ایجاز eijauz, مجمل mujummil, قطع kuta, اقتصار iktisaur. v. *compendium, epitome, summary.*

ABREAST پهلو پهلو p'hilu p'hilu *or* pihlu pihlu, صف صف suf suf.

ABROAD خارج khaurij, بیرون beeroon, بدر bedur, خارجا khaurijan, ظاهرا zauhiran.

To come abroad بدر آمدن bedur aumudun.—*To go abroad* بیرون رفتن beeroon ruftun. (*to travel*) سفر کردن sufr kirdun, مسافرت نمودن musafurut numoodun, سیاحت کردن sei-auhut kirdun, بدیار غربت رفتن bedé-aura ghurbut ruftun.

To ABBROGATE موقوف کردن moukoof kirdun, محو ساختن muhoo saukhtun, برطرف نمودن burturuf numoodun. v. *to rescind, repeal.*

Abrogation ابطال ibtaul, نسخ nusikh, محو mohu.

ABROACH (*as a barrel*) جاري شده jauré shoodeh, کشوده kushoodeh.

ABRUPT کسسته kusisteh, مجزوم mujuzoom. منجزم munjuzum, منقطع munkuta, مقطوع muktoo-a, ممنون mumnoon. v. *sudden, unconnected.*

Abruptly منجزما munjuzuman, با انفصام ba infysaum. v. *suddenly.*—(*without ceremony*) بي تقریب bé tukreeb, بي تکلف bé tukulluf.

Abruptness کسش kusish, کسستگي kusistugé, انفصام infysaum, مقطع mukta. v. *haste, rudeness.*

An ABCESS حباب hubaub.

To ABSCOND پنهان شدن pinhaun shoodun, مخفي شدن mukhfé shoodun.

ABSENCE غیبت gheibut, غایبي gha-ébé, غیوب ghé-oob, دوري dooré, هجران hujiraun.

Absent نا حاضر nu hauzir, لا موجود la moujood, غایب gha-éb, غیبي gheibé, مغیوب mughé-oob, بعید ba-éd, معتیب maateeb, منهلت munhulit, متزحزح mutuzehzih, مبل mubill, تغیوب tughé-oob. *To be absent* لا موجود بودن la moujood boodun, غایب شدن gha-éb shoodun. v. also *to withdraw.*—*To be absent* (*in mind*) بفکر غرق شدن befikr ghurk shoodun, غیر حاضر بودن ghire-a hauzir boodun.—*Absent things* غیبات gheibaut.—*An absentee* غایب gha-éb.

To ABSOLVE معاف کردن ma-af kirdun, گناه بخشیدن gunah bukhshédun, عفو جریم نمودن afoo jurreem numoodun. v. *to pardon.*

Absolved گناه بخشیده gunah bukhshédeh, معاف maaf, معفو maafoo, مغفور mughfoor.

Absolution عفو afoo. *Absolutory* مغفرة mughfirut.

ABSOLUTE (*despotic*) مطلق mutluk, مستقل mustukill; کامکار kaumkaur, کامران kaumuraun. —(*complete*) تام taum, تمام tumaum, کامل kaumil.—*Absolute power, absoluteness* قدرت مطلق kudruta mutluk, حکم مطلق hookuma mutluk, استقلال istiklaul, حکم hookum, قهر kuhr, حکم حکومت hookum hookoomut.—*Absoluteness*, v. *completeness.*

Absolutely (*despotically*) مستقلا mustukillan, مطلقا mutlukan, با حکم ba hookum, قهرا kuhran.—(*perfectly*) کاملا kaumilan.

To ABSORB بلع کردن bula kirdun, اوباشتن obaushtun, نغب کردن nughub kirdun, خزیدن khuzédun, بخزیدن bekhuzédun. v. *to swallow, suck up.*—*Absorpt* اوباشته obaushteh. مبلع mubla.—*Absorption* اوبار obar, بلع bula, نغب nughub.

To ABSTAIN (*to be temperate*) پرهیز کردن purhaze kirdun, خودرا باز داشتن khoodra baz daushtun, پارسا شدن parsau shoodun.—(*to shun, avoid*) اجتناب کردن ijtinaub kirdun, امتناع ساختن imtina saukhtun, احتذار کردن ihtizaur kirdun.—*To cause to abstain* باز داشتن baz daushtun.

Abstemious, abstinent پرهیز کار purhaze kaur, اهل پرهیز ahla purhaze, پارسا parsau, زاهد zauhid, مرتدا murtuda.—*Abstemiously* پارسانه parsauneh.

Abstinence پرهیز purhaze, پرهیزکاري purhazekauré, اجتناب ijtinaub, احتراز ihtirauz, امتناع imtinaa. v. *continence, sobriety.*

To ABSTRACT (*take away*) خلع کردن khulj kirdun, برداشتن burdaushtun, واکردن wakirdun, معل گرفتن maal gooriftun. *An abstract* اجمال ijmaul. v. *abridgment.*—*To make an abstract* مجمل کردن mujummil kirdun, مختصر ساختن mukhtusir saukhtun. v. *to abridge.*

ABSTRUSE, *abstract* مغلق mughluk. v. *obscure*

ABSURD بیهوده beehoodeh, بیمعني beemané, نامعقول namakool, ناسازکار nasauzkaur, هرزه hurzeh, غیر مناسب ghire-a munausib, بیمال beemaal. v. *ridiculous.*—*Absurdity* عبث abus, نا سازکاري na sauzkauré.—*Absurdly* بیهودانه beehoodauné.

ABUNDANCE بسیاري bissé-auré, فراواني furawané, وافر vaufir *or* waufir, افزایش afza-éih, صرفه surfeh, فره fureh, فرت furut, وفرت wufirut, برکت burukut, کثرت kusrut, غنیمت ghuneemut.

Abundant فراوان furavaun, وفر wufur, وافر waufir, فایض fa-éz, فراخ furaukh, مغتنم mughtunim, عامر aumir, کثیر kuseer, تکثیر tukseer, زاخر zaukhir, بسیار bissé-aur. *Abundantly* بسیارانه bissé-arauneh, وافر وافر waufir waufir.

To ABUSE خشونت کردن khushoonut kirdun, دشنام دادن dushnaum dadun, دهن کشاي کردن duhun kusha-é kirdun, عرض پایمال ساختن

erza pa-émaul ſaukhtun, بد استعمال كردن bud iſté-amaul kirdun, شتوم ساختن ſhuttoom ſaukhtun. (*to ridicule*) مسخره كردن maskhureh kirdun, ضحكت كفتن zuhkut guftun. (*to deceive*) فريب دادن furrabe dadun. (*to ſpeak obſcenely*) فاحش كفتن fauhiſh guftun.—*Abuſe* دشنام duſhnaum, خشونت khuſhoonut, كم عدت kum adut, استعمال نا نيك iſté-amaula na neek, بي نسبت bé niſbut. (*ridicule*) مسخره maskhureh.—*Abuſed* دشنام داده duſhnaum dadeh.—*An abuſer* دشنام دهنده duſhnaum duhindeh, خشونت كننده khuſhoonut koonindeh.—*Abuſive* خلاف استعمال khilauf iſté-amaul.—*Abuſively* با شتوم ba ſhuttoom, بي اعتبار bé é-atibaur, مجازا mujauzan.

ABUTMENT, v. *boundary*, &c.—*The abutments of a bridge* حدود پول hudooda pool.

An ABYSS عمق umuk, لجت lujjut, كرداب girdaub, ورطه wurteh, غمر ghumr (pl. غمار ghumaur), عاقول aukool, باحت bauhut.—*The bottomleſs abyſs* جاي بي ته ja-é bé tuh, جاي بسيار عميق ja-é biſſé-aur amé-uk.

An ACADEMY مدرست mudurſut, جماعت علما juma-ata uluma. v. *college*.—*Academical* مدرستي mudurſuté.—*An academic* طالب علم tauliba ylm. v. *ſcholar*.—*Academicians* طالبان taulibaun.

To ACCEDE (*approach*) نزديك امدن nuzdeek aumudun. (*to be added*) زياد شدن zé-aud ſhoodun. (*to acquieſce in, conſent to*) راضي شدن rauzé ſhoodun, قايل بودن ka-él boodun, موافقت نمودن muwaufikut numoodun. *To accede to a treaty* or *alliance* با عهد راضي شدن ba ahd rauzé ſhoodun, بمعهدت قول دادن bema-ahudut-koul dadun. *To accede to a throne* جلوس كردن julwus kirdun, بمسند افراخته شدن bemuſnud efraukhteh ſhoodun.

To ACCELERATE شتابانيدن ſhuttaubanédun, شتاب ساختن ſhuttaub ſaukhtun, تعجيل دادن taajeel dadun. v. *to haſten*.—*Accelerated* شتابانيده ſhuttaubanédeh, زود كرده شده zood kirdeh ſhoodeh, معجل muajjil.—*Acceleration* شتاب زدكي ſhuttaub zudugé, شتابكاري ſhuttaubkauré, عجال ajaul, تنكيظ tunkeez, اسراع aſra.

An ACCENT نشان niſhaun, اعراب é-araub. *To accent properly* (*to ſpeak well*) بيان كفتن bé-aun gooftun, اصطلاح كردن iſtilauh kirdun, خوب تلفظ نمودن khoob tuluffuz numoodun. (*to point Arabick*, &c.) اعراب كردن é-araub kirdun, نشان نهادن niſhaun nihaudun.

To ACCEPT (*take*) پذيرفتن pizzeerooftun, اجابت كردن ijaubut kirdun, قبول نمودن kubool numoodun, تلقي كردن tulukké kirdun, قبوليت ساختن kuboolé-ut ſaukhtun. v. *receive*.

Acceptance پذيرفتار pizzeerooftaur, كير geer, تلقي tulukké, قبول kubool, اجابت ijaubut, قبوليت kuboolé-ut, اقلاب iklaub, تقبل tukubbul, نوش naviſh, ناش naſh, ندل nudil, جزف juzuf, كفت kuft, تكفت tukuft, ضبط zubt, تسلم tuſullum, ولايت wala-é-ut, اقتنا iktina.

Acceptable (*agreeable*) پسنديده puſſundédeh, پسند puſſund, خوش اينده khooſh aï-éndeh, مبذول mubzool, مطبوع mutboo-a, مقبول mukbool, نورد noord, نورده noordeh, حسن قبول huſn kubool, قرين القبول kureenu'l'kubool, معقول makool, مستصوب muſtuſoob, مدشي muduſſé, مشكور muſhkoor, موجه moojeh, مرضي murzé. v. alſo *receivable*.—*Acceptably* پسندانه puſſundauneh قبولا kubulan.

Accepted (*received*) پذيرفته pizzeeroofteh, كرفته goorifteh, اجابت كرده شده ijaubut kirdeh ſhoodeh, منتزع muntuza.—*An accepter* (*receiver*) اجابت كننده ijaubut koonindeh, كيرنده geerindeh.—*Acception* (*received ſenſe of a word*) معني سخن maané ſukhun, فحوا كلام fuhwa kulaum.

ACCESS (*way, approach*) دخول dukhool, قرب kurub, تقرب tukurrub, تقريب tukreeb, قدوم kudoom, نزديكي nuzdeeké.—*To have acceſs* تقرب يافتن tukurrub é-aftun, دخول داشتن dukhool dauſhtun.—*Eaſy of acceſs* دخولي اسان dukhoolé aſaun.—*Acceſs* (*addition*) افزوني afzooné, زياد zé-aud, زيادة zé-audut or zé-audeh, زوادت zuwaudut, تزايد tuza-éd, تزييد tuzei-éd, مزيد muzeed, ازدياد azdé-aud, بركت burukut, ترقي turukké, ارتقا irtika, ضميمت zumeemut, صرف ſurf, شف ſhuff, رغس rughis, امرت amrut.—*The acceſs* or *fit of a fever* ورود الحما wuroodu'l'humma, نوبت تپ noubuta tup.—*Acceſſion to a throne* جلوس juloos, مسند افرازي muſnud efrauzé.

Acceſſary (*additional*) زايد za-éd, ضميم zumeem, عرفي arfé.—*Any thing acceſſary* زايدت za-édut, ضميمت zumeemut.

Acceſſible لاق دخول la-éka dukhool, ممكن الدخول mumkina adkhool.

ACCESSORY (*aſſiſting in a crime*) همكناه humgunah, جريم رفيق jureem ruffé-uk.

An ACCIDENT سركذشت ſurguzuſht, اتفاق ittafauk, حادثت haudiſut, قصه kiſſeh, حدث hudis, موقع mouka, وقوع wakoo-a, وقعة wakaat, عارض auriz, عارضت aurizut, ماجرا or ماجري maujura, قضا kuza, قضيت kuzé-ut, حدثي hudſé.—*An unforeſeen accident* بديهت budeehut.—*Accidents* احداث ahdaus, حادثات haudiſaut, حوادث huwaudis, محدثات muhdiſaut, مجاري mujauré, عوارض awauriz, وقايع wuka-é-a, وقعات wukaat, سركذشتها ſurguzuſhtuha.

Accidental امدانه aamudauneh, امداني aumudaumé, عارض auriz, عارضي aurizé, عرضي arizé. —*Accidentally* عرضا arizan, عارضا aurizan, اتفاقا ittifaukan.—*Accidents of the body* عوارض جسمانيت awariza jismané-ut, عروض الجسد uroozu'l'jussud. *Accidents of fortune* (*adversities*) عوايق awa-ék. — *Accidentalness* صفت عارضيت siffuta aurizé-ut.

ACCLAMATION اواز awauz, اواز بلند awauza bulund, بانك baunk. v. *shout*, *applause*.

ACCLIVITY (*ascent of a hill*) فراز كوه furrauza kooh, فراز جبل furrauza jebel, پشته pushteh, ثنيت funé-ut, فرعت firaat, عقبت akubut, كريوه gireeweh, فراز furrauz, راغ raugh. v. *declivity*.

To ACCOMMODATE (*to adapt*) ساختن saukhtun, موافقت كردن muwaufikut kirdun, توفيق نمودن toufé-uk numoodun, اهنگ كردن ahung kirdun, وزن ساختن wuzn saukhtun. (*to entertain*) مهماني نمودن mehmauné numoodun. (*to reconcile*) نفاق با اتفاق باز گردانيدن nufauk ba ittifauk baz girdanédun, دشمني با محبت مايل ساختن dushmuné ba mahubut ma-él saukhtun.—*To accommodate one's self to another* متابعت نمودن mutabaat numoodun. v. *to agree*, *accord*.

Accommodated ساخته saukhteh, موافق muwaufik, سزا suza, سزاوار suzawaur, شايسته sha-ésteh.

Accommodating سازنده sauzindeh.—*Accomodation* (*fitness*) ساز sauz, موافقت muwaufikut, توفيق toufé-uk. (*entertainment*) مهمانداري mehmaundaré, مهمان پروري mehmaun purwuré. (*reconciliation*) خشنودي kushnoodé, اتفاق ittifauk.

To ACCOMPANY رفاقت ساختن ruffaukut saukhtun, صحبت كردن sohubut kirdun. v. *to associate*. *To accompany* (*voice or instrument*) همسازي كردن humsauzé kirdun, سازكار كردن sauzkaur kirdun. v. *voice*.

An ACCOMPLICE همرفاق humwufauk, رفيق ruffé-uk. v. *companion*, *associate*, *partner*.

To ACCOMPLISH (*finish*) پرداختن purdaukhtun, براوردن burawurdun, تمام كردن tumaum kirdun, انتظام دادن intizaum dadun.

Accomplished (*completed*, *perfect*) پرداخته purdaukhteh, به اتمام رسانيده beh itmaum russaunédeh, براورده burawurdeh, اسپري aspuré, تمام tumaum, كامل kaumil. *Accomplished* (*in mind or person*) اهل فضل و هنر ahla fuzl ou hunr, ذو ادب و اركان zu adub ou arkaun, ظريف zureef, لطيف luteef.

Accomplishment (*completion*) اختتام ikhtitaum, تمامت tumaumut, اسپري aspuré.—*Accomplishment* (*of mind or body*) فضل fuzl, هنر hunr, زيب zabe, زينت zeenut.—*Accomplishments* فضايل fuza-él.

ACCOMPT شمار shumaur, حساب hissaub. v. *account*.—*An accomptant* محاسب muhausib.

ACCORD or *accordance* اتفاق ittifauk, رضا ruza, اتحاد ittihaud, وفاق wufauk. v. *concord*, *agreement*, *symmetry*.—*Accord in music* هماهنگي humahungé, سازكاري sauzkauré, نوازش nuwauzish. v. *harmony*, *tune*, *unison*.—*With one accord* نا همدلي na humdilé, اتفاقا ittifaukan, رضاء ruzaan. v. *unanimously*.—*Of* (*his*) *own accord* با حسن اراده ba husn iraudeh. v. *voluntarily*.

To accord اتفاق كردن ittifauk kirdun, رضا ساختن ruza saukhtun, اتحاد نمودن ittihaud numoodun, قايل شدن ka-él shoodun. v. *to adjust*, *reconcile*, *consent*.—(*to tune*) نواز ساختن nuwauz saukhtun, سازكار كردن sauzkaur kirdun, هماهنگ نمودن humahung numoodun.

Accordant, *according* رضا دهنده ruza duhindeh, وفاق نما wufauk numa, موافق muwaufik. v. *consenting*, *agreeing*, *concordant*.

According as, *according to*, *accordingly* موافق muwaufik, چو choo, چون choon, چنان chunaun, چنين chuneen, چنانچه chunauncheh, چنانكه chunaunkeh, همچين humcheen, همچنان humchunaun, همچانكه humchaunkeh, همچون humchoon, همچو humchoo, بر وفق كه bur wufuk keh, بقدر bekuddura, بقدر كه bekuddura keh, بحسب behissub, هكذا hukuza, مثل هذا musla haza, نعم naam, كمثل kamisla, ب be, ك ke, كما kama, كيه keiha. v. *thus*, *in this manner*, *agreeably*, *conformably*, *suitably*.—*According to custom* بر وفق روش bur wufuka rouvish, حسب الرسم husbu'r'russum, با عادت ba audut, موافق قاعدت muwaufika ka-édut, موافق خوي muwaufika khooï. v. *custom*. — *According to his rank* بقدر مرتبتش bekuddura murtubutish. *According to the signal* حسب الاشارت husbu'l'ishaurut. *According to the occasion* حسب الاقتضا husbu'l'iktiza. *According to the emergency* حسب حال husba haul, بقدر الاحتياج bekudduru'l'ihté-auj. *According to permission* حسب اجازت husba ijauzut. *According to order* حسب الحكم husbu'l'hookum, موافق فرمان muwaufika furmaun.

To ACCOST سلام دادن salaum daudun, درود كردن durood kirdun. v. *to address*, *salute*.

An ACCOUNT حساب hissaub, حسبان husbaun, احتساب ihtisaub, محتساب muhtusaub, شمار shumaur, اعداد é-adaud. v. *numeration*. — *To settle accounts* محاسبت كردن muhausibut kirdun, حساب مقابل ساختن hissaub mukaubil saukhtun, حسبان عداد كردن husbaun adaud kirdun, ديان نمودن dé-aun numoodun. *The balance of an account* تتمه حساب tutimmeha hissaub, باقي حساب bauké hissaub. *An auditor of accounts*

حساب امين ameena hiſſaub, دفتر اميني duftur ameené. *To keep accounts* حساب كردن hiſſaub kirdun. *To call one to account for money* كسي را جهت انفصال حساب محاسب كردن kuſſeera jihuta infiſaula hiſſaub muhauſib kirdun. *To call to an account for a fault* جهت تقصير بحساب اوردن jihuta tukſeer behiſſaub awurdun. *To rectify an account* تصحيح حساب كردن tuſ-heeha hiſſaub kirdun. *To place to account* بحساب در اوردن behiſſaub dur awurdun. *To take an account* عد كردن aadd kirdun, شمار گرفتن ſhumaur guriftun.—*An account* (*narrative*) خبر khubr, قصه kiſſeh, حكايت huka-é-ut, نقل nukkul, تقرير tukreer.—*To give an account* نقل نمودن nukkul numoodun, خبر دادن khubr daudun, حكايت كردن huka-é-ut kirdun. v. *hiſtory*.—*Account* (*value*) بها buha, قيمت keemut, التفات iltifaut, اعتبار é-atibaur, رغبت rughbut. *To make account of* (*to eſteem*) التفات نمودن iltifaut numoodun, اعتبار كردن é-atibaur kirdun. v. *eſteem, honour*. —*Of no account* نا چيز na chaze, ناكس naukis. v. *contemptible, mean*.—*Account* (*ſake*) بهر buhr, باعث ba-as, اجل ajil. v. *cauſe*.— *On account of* براي bura-é, علي حسب ala huſſub. *On your account* بهر تو buhra too, بهر شما buhra ſhuma, من اجلك min ajlika. *On his account* براي او bura-é oo. *On his own account* از بهر خود uz buhra khood. *On this account* از براي اين uz bura-é ein, از بهر اين uz buhra ein, من اجل ذلك min ajli zalika. *On that account* از براي ان uz bura-é aun. *On what account* از براي چه uz bura-é cheh. *On account of the relationſhip* از باعث قرابت uz ba-aſa kuraubut. *On account of gain* از بهر سود uz buhra ſood.

Accountable بر زمه كسي بودن bur zimmeha kuſſé boodun. *You are accountable* بر زمه شما است bur zimmeh ſhuma aſt. *Every one who is accountable* هركه بايد حساب دادن hurkeh ba-éd hiſſaub dadun. v. *reſponſible*.

An accountant حساب كننده hiſſaub koonindeh, شمار گير ſhumaur geer, محاسب mahauſib.

An account-book روز نامه rooz nameh, دفتر duftur, دستور duſtoor, مسودات muſawwudut, مقابلات mukaubulut, انكار angaur.

An accounting-houſe شمارخانه ſhumaur khauneh.

An accounting-table محاسب muhauſib.

Accounts (*arithmetic*) علم حساب ylma hiſſaub, علم اعداد ylma é-adaud, رقم rukum, عد aadd.

To ACCOUTRE اماده ساختن amaudeh ſaukhtun, ارايش نمودن ara-éſh numoodun. v. *to equip, dreſs, prepare*.—*To accoutre for war* الات جنگ مهيا ساختن alauta jung mahé-a ſaukhtun, ساز نبرد اماده كردن ſauza nubburd amaudeh kirdun, الات رزم مهيا نمودن alauta ruzzum mahé-a numoodun. *To accoutre one's ſelf* سلاح پوشانيدن ſillauh poſhanédun, خودرا با سلاح پوشيدن khoodra ba ſillauh poſhédun. *Warlike accoutrements* الات رزم alauta ruzzum, ساز نبرد ſauza nubburd, الات جنگ alauta jung, ساز جهاد ſauza jehaud.

Accoutred اماده amaudeh, اراسته arauſteh. *Accoutred for war* با سلاح پوشيده ba ſillauh poſhédeh, زو ساز نبرد zu ſauza nubburd.

To ACCRUE (*to ariſe as profit*) بنفع برامدن bunuffa buraumudun, زياده گشتن zé-audeh guſhtun, فايده اوردن fa-édeh awurdun. v. *to reſult*.

To ACCUMULATE فراهم اوردن furrauhim awurdun, جمع كردن jummaa kirdun, احتكار ساختن ihtikaur ſaukhtun, تحصيل نمودن tuhſeel numoodun, ازخار داشتن izkhaur dauſhtun, چيدن cheedun, غزيدن guzſhédun, چستن chuſtun, اغالشتن aghaliſhtun. v. *to heap, pile, collect*.

Accumulated فراهم كرده شده furrauhim kirdeh ſhoodeh, مجموع mujmoo-a, محصل muhuſſul, مرتطم murtutum, مرتجم murtujum, متدايم mutuda-ém, متراكم muturakum, مستربع muſturbaa, عرمت armut, عرفي arfé, محتكر muhtukur.

Accumulating فراهم اور furrauhim awur, چين cheen, احتكار ساز ihtikaur ſauz, جمع كنان jummaa koonaun, تحصيل كنا tuhſeel koona, ازخار دار izkhaur dar, اغالش نما aghauliſh numa.

Accumulation فراهم furrauhim, جمع jummaa, اجماع ijmaa, مجمع mujmaa, مجموعات mujmuwaat, احتكار ihtikaur, جملت jumlut, جملگي jumlugé, تحصيل tuhſeel, تكويد tukoo-éd, تكويم tukoo-ém, تكليد tuklé-ud, كدس kudis, دكس dukis, حوز hawz, اغالش aghauliſh. v. *collection*.

Accumulative لايق فراهم la-ék furrauhim, قابل الاحتكار kaubilu'l'ihtikaur. v. alſo *accumulating*.

An accumulator فراهم اورنده furrauhim awurindeh, جمع كننده jumma koonindeh.

ACCURACY تقيد tukké-ud, پردازي purdauzé, دقت dikkut, استقصا iſtikſa. v. *exactneſs, care*.

Accurate پرداخته purdaukhteh, پركار purkaur, مكلف mukulluf, بهنجار behunjar, زو دقت zu dikkut, دقيق dukeek, نطس nutis, نقاف nukkauf. *To be accurate* سعي تمام نمودن ſa-é tumaum numoodun.—*To make an accurate enquiry* جست و جوي نمودن juſt ou jooï numoodun, تفحص كردن tufuhhus kirdun. —*Accurately* با دقت ba dikkut, استقصا iſtikſa.--*Not accurate* نا بهنجار na behunjar.

ACCURSED ملعون mula-oon (pl. ملاعين mula-aïn) لعين la-én, مردود murdood, مكروه mukrooh, مكروهت mukroohut, كريه kureeh, شيطاني

ſheitauné, بدايين bud aï-én, يزيد eezeed. *May he be accurſed* لعنة الله عليه laanuta allah aleih.

ACCUSATION تهمت tohmut, ملام mullaum, شكايت ſhukaï-ut, شكوا ſhikwa, غمز ghumz, زم zumm, لوما or لومي lawma (pl. لوايم lawa-ém) لايمت la-émut, شنع ſhuna, توريک toureek. v. *impeachment, cenſure, ſlander.*—*To accuſe one of a lie* كسي را بدروغ نسبت كردن kuſſëra beduroogh niſbut kirdun.—*Accuſable* واجب التهمت vajibu't' tohmut, لايق شكايت la-éka ſhuka-é-ut.

To accuſe تهمت نمودن tohmut nųmoodun, شكايت ساختن ſhuka-é-ut ſaukhtun, ملامت زدن mulaumut zudun, زم و داد ساختن zumm ou daud ſaukhtun.--*Accuſed* ملوم muloom, مليم muleem, مقترف mukturif, متهم muttuhum, مذموم muzmoom.

An accuſer تهمت زن tohmut zun, داد خواه daud khauh, شكايت كننده ſhukaï-ut koonindeh, ملامت زن mulaumut zun, مدعي muda-é, مستهند muſtumund. v. *complainer, plaintiff.*—*(an informer)* سخن چين ſukhun cheen, غماز ghumauz, تيمه كار tumeemeh kaur.—*Accuſing* تهمت ساز tohmut ſauz, شكايت كنان ſhukaï-ut koonaun.

To ACCUSTOM استعمال نمودن iſté-amaul numoodun, عدات دادن adaut dadun, اموختن amookhtun, اموز ساختن amooz ſaukhtun, پيش نهاد كردن peiſh nihaud kirdun. v. *to habituate, enure.*—*Accuſtomed* اموخته amookhteh, معتاد mutaud, مالف maulif.—*To be accuſtomed, to accuſtom one's ſelf* پيشنهاد كردن peiſhnihaud kirdun, عادت گرفتن audut gooriftun, اموخته شدن amookhteh ſhoodun, استعمال داشتن iſté-amaul dauſhtun.

An ACE يک زره eek zurreh, فرد furd.

ACEPHALOUS (*without a head*) بي سر bé ſur, بغير راس beghire-a raas, بعدم كله be-adum kulleh, بي فرق bé furuk.

ACERBITY (*ſourneſs*) ترشي turſhé, زستي zuſté. (*ſharpneſs of temper*) تندي toondé, زستي zuſté. v. *auſterity, moroſeneſs, peeviſhneſs.*

An ACHE درد durd, رنج runj, رنجه runjeh, وجع wuja, ازار azaur. v. *pain*--*The head-ache* درد سر durda ſur, وجع الراس wuja'r'raas, سداع ſuda, كاليوه kaulé-oon. *The head-ache from hard drinking* خمار khumaur, خمرت khumrut.—*The belly-ache* درد شكم durda ſhikum. وجع بطن wuja-a butun, كزاش kuzauſh. *The navel-ache* كدايش guda-éſh. *The tooth-ache* رنج دندان runja dundaun, شيص ſheis. *The ache* or *diſeaſe of the liver* كباد kubaud.—*To ache* درد خوردن durd khoredun, ازار داشتن auzaur dauſhtun. v. *to be in pain.*

To ACHIEVE پرداختن purdaukhtun, تكميل ساختن tumkeel ſaukhtun, اتمام كردن itmaum kirdun. v. *to perform, accompliſh.*—*An achievement* (*heroick action*) كار هامي kaura humaumé, غزا ghuza, عجيبت ajeebut. v. *exploit.*

ACID ترش turſh, زست zuſt, حامز haumiz, ناقس naukis, تيز taze, دژكير duzſhgeer, مضر muzr, ماضر mauzir, مضير muzeer, مقر mukur, حريف hureef, حمض humiz, كامه kaumeh, قاطع kauta. v. *ſour, bitter.*—*To make acid, acidulate* ترش كردن turſh kirdun, ناقس ساختن naukis ſaukhtun, مضر نمودن muzr numoodun.—*Acidity, acidneſs* ترشي turſhé, زستي zuſté. v. *ſourneſs.*

ACME, v. *height, criſis.*—*The acmé of a diſeaſe* بحران buhraun, يوم بحران é-ooma buhraun.

To ACKNOWLEDGE اقرار كردن ikraur kirdun, اعتراف نمودن é-atirauf numoodun, مقر شدن mukirr ſhoodun. *To acknowledge a fault* گناه معترف كردن gunah mu-aturif kirdun, اقرار گناه نمودن ikraura gunah numoodun.—*Acknowledged* مقرر mukurrur, معترف mu-aturuf.

Acknowledgment (*confeſſion*) اقرار ikraur.—(*gratitude*) شكران ſhukeraun, شكرانه ſhukerauneh, حق گذاري hukk guzauré, وفاداري wufadaré.—(*conceſſion*) احسان ihſaun, اجازت ijauzut.

ACONITE (*wolfsbane*) خانق الذيب khaunuku'z'zeeb.

An ACORN مازودراز mazudiraux, بلوط buloot.

To ACQUAINT اطلاع دادن ittilaa dadun, خبر كردن khubr kirdun, اخبار ساختن ikhbar ſaukhtun. v. *to inform, inſtruct, adviſe.*

Acquaintance (*knowledge*) معرفت maarifut, علم ylm, اكاهي agauhé, شناخت ſhunaukht.—(*familiarity*) مصاحبت muſahibut, صحبت ſohubut, همدمي humdumé, دوستي dooſté.

An acquaintance اطلاع ittila, همدم humdum, مصاحب muſauhib, مونس movunis, همنشين humniſheen, اشنا aſhina. v. *comrade, friend.*

Acquainted (*familiar*) يارانه é-arauneh, مولف mouluf, مالوف mauloof, همدم humdum, همزانو humzaunoo. — (*informed*) مطلع muttula, خبر دار khubr dar. *To be acquainted* مطلع شدن muttula ſhoodun, يارانه شدن é-arauneh ſhoodun. v. *to be known, informed, intimate.*

To ACQUIESCE راضي شدن rauzé ſhoodun, قايل نمودن ka-él numoodun. v. *to ſubmit, conſent.*

Acquieſcence رضا ruza, قايل ka-él, اطاعت itaaat, انقياد inké-aud. v. *obedience, conſent.*

To ACQUIRE ورزيدن wurzédun, اندوختن andookhtun, حاصل كردن hauſil kirdun, اقتنا ساختن iktina ſaukhtun, بهم رسانيدن behum ruſſaundun, بتصرف اوردن betuſurruf awurdun, گواليدن guwalédun. *To acquire knowledge* علم

خوردن ylm khoredun. *To acquire riches* مال اندوختن maul andookhtun. *To acquire ſtrength* قوت يافتن kuwwut é-aftun. v. *to gain, attain.*—*Acquired* ورزيده wurzédeh, اندوخته andookhteh, محصل muhuſſul. —*To be acquired* حسول شدن huſool ſhoodun. —*Acquirable* قابل الحاسل kau-bilu'l'hauſil, لايق الحصول la-éku'l'huſool.

An acquirer ورزنده wurzindeh, كسب كننده kuſb koonindeh, شيوه سازنده ſheveh ſauzindeh, حاصل كننده hauſil koonindeh.

Acquiſition, acquirement كسب kuſb, اكتساب iktiſaub, سود ſood, حصول huſool, شيوه ſheveh, تحصيل tuhſeel, اقتباس iktibas, الفخت alfukht.

Acquiſitive حصول ساز huſool ſauz, كسبى kuſbé.

To ACQUIT *(pardon)* معاف كردن ma-af kir-dun, عفو جريم نمودن afoo jureem numoodun, كناه بخشيدن gunah bukhſhédun. —*(to ſet free)* ازاد كردن azaud kirdun, رها ساختن ruha ſaukhtun, ابرا كردن ebra kirdun. *(to diſcharge a debt)* قرض ادا نمودن kurz ada numoodun, ابرا كاغذي كردن ebra kaghuzé kirdun. *(to do one's duty)* حق ادا كردن hukk ada kirdun, اتمام خدمت نمودن itmauma khidmut numoodun. *To acquit one's ſelf of an obligation* خودرا از حق منت خلاص ساختن khoodra uz hukka minnut khullaus ſaukhtun. *To acquit one's ſelf handſomely* ادبانه حركت كردن adubauneh hurukut kirdun.

Acquitment, acquittal عفو afoo, مغفرت mughfirut. —*An acquittance* (*receipt*) ابرا نامه ebra naumeh, قبض kubz, كاغذى kaghuzé, تمسك tummuſſook.

An ACRE جرب jirb, جريب jureeb, كري kuré, كريب kureeb, قفيز kufeez (pl. اقفزت akfuzut).

ACRID حريف hireef, تيز taze, تلخ tulkh, مز muzz, كژ kuzſh, شور ſhoor, علقم alkum. v. *acid, corroſive, ſharp, bitter.*

Acrimony, acritude مرت mirrut, تندي toon-dé, عنف unf, درشت duruſht, دل ازاري dil azauré. v. *ſharpneſs, ſeverity, bitterneſs.*

ACROSS عبور aboor, از سر بسر uz ſur beſur, سرا سر ſura ſur, از اين تا ان جانب uz ein ta aun jaunib, تعرض ta-arriz. v. *oblique.*—*Acroſs a river* عبور دريا aboora duré-a. *Laid acroſs* از اين تا ان طرف نهاده uz ein ta aun turruf nihaudeh.

To ACT كردن kirdun, ساختن ſaukhtun, نمودن numoodun, صنع كردن ſuna kirdun, اجرا ساختن ijra ſaukhtun, عمل نمودن aml numoo-dun, جعل كردن jaal kirdun, فعل نمودن faal numoodun, ادا ساختن ada ſaukhtun.—*To act a play* نقل كفتن nukkul guftun, تمشا كردن tum-mauſha kirdun.—*Acted* كرده kirdeh, ساخته ſaukh-teh.—*Acted as a play* نقل كفته nukkul gufteh.

Acting كننده koonindeh, كنان koonaun, كن koon, كنا koona, ساز ſauz, سازنده ſauzindeh, عامل auml, فعال fa-al. v. *to do, act, perform, behave.*

An act or *action* كار kaur, فعل faal, فعال fa-al, فعلت faalut, قضيت kuzé-ut, عمل aml, امر amr, حركت hurukut, حالت haulut, كرد kird, كردار kirdaur, وضع wuza, صنع ſuna, اجرا ijra, طور toor. v. *agency, operation, performance, deed, exploit, motion, geſticulation.* — *An action* or *law-ſuit* دعوا dawaa, نزاع nizaa.—*Actionable* لايق داعي la-ék dawaa. — *Actions* افعال afaal, اعمال é-amaul, امور amoor, كارها karha, اوضاع awzaa, حالات haulaut, حركات hurukaut. *A good action* امر نيك amra neek, عمل سزا amla ſuza, كردار مرغوت kirdaura murghoob, كار پسنديده kaura puſſundédeh, وضع معقول wuzaa makool, خوش حركت khooſh hurukut, در durr. *An unworthy action* كار نا سزا kaura na ſuza, فعل نا هموار faala na humwaur, امري نا مرغوب amré na murghoob, بدكار budkaur. — *A heroic action* غزا ghuza. v. *achievement.*—*Actionable*, v. *puniſhable.*

ACTIVE (*induſtrious*) دست دركار doſt dur kaur, تيز دست taze doſt, تيز كار taze kaur, كارران kaur-raun, حمارات humaraut, حمرات humuraut, صنع ſuna, كارساز kaurſauz, كاركذار kaurguzaur, كاركن kaur koon, صحب دست برد ſahib doſt burd. (*agile, nimble*) چست chuſt, چسپان chuſ-paun, چالاك chalauk, شوخ ſhookh, وشيك wu-ſheek, وساع wuſaa. v. *clever, quick, ready, briſk, lively.* —*An active verb* فعل faal, متعدي muta-addé. *A participle active* اسم فعل iſma faal.—*Actively* تيز taze, تيزكار taze kaur, حمراتا humurutan, چالاكانه chalakauneh, با چستي ba chuſté, با شوق ba ſhook.

Activity or *activeneſs* تيز دستي taze doſté, هنر hunr, كارسازي kaurſauzé, چستي chuſté, چالاكي chalauké, شوق ſhook. v. *agility, induſtry.*

An ACTOR (*agent*) كننده koonindeh, سازنده ſauzindeh, فاعل faal, عامل aumil, كار kaur, كر gur. (*a ſtage-player*) تماشا كر tummauſha gur, تماشا كو tummauſha goo, نقل كننده nukkul koonin-deh. — *Actors (ſtage-players)* تماشا كويان tum-mauſha gooï-aun, نقال nukkaul.

An actreſs زني تماشا كو zunné tummauſha goo.

ACTUAL يقيني eekeené, عيني a-éné, معنوي manoo-é, مستقل muſtukil, فعلي faalé, حقيقي hukeeké, ذاتى zauté. v. *real.*—*Actuality* يقين eekeen, معنيت ma-ané-ut, معني maané, حق hukk. v. *reality, certainty.*—*Actually* بالفعل bi'l'fa-al, في الواقع fi'l'wauka, يقينا eekeenan, بالمعنى bi'l'maané, بعنيه bi-aïnihi, معنا maanan, حقا hukka, مستقلا muſtukilla, الحق alhukk.

An actuary. v. *notary, register.*

To ACTUATE تحریک کردن tuhreek kirdun, اثاره ساختن esaureh saukhtun, ادرار کردن edraur kirdun, روان نمودن ruvaun numoodun, برداشتن burdaushtun, جنبش ساختن jumbish saukhtun, اطاره کردن étaureh kirdun, خلج ساختن khulj saukhtun, حرکت دادن hurukut dadun, جولان نمودن joolaun numoodun, جنبیدن jumbédun, کنانیدن koonanédun. v. *to move.*

To be actuated حرکت شدن hurukut shoodun, در جنبش شدن dur jumbish shoodun, لغزیدن lughzédun, اداره کرده شدن édaureh kirdeh shoodun. v. *to be put in motion.*

Actuose v. *powerful.*

To acuate v. *to sharpen.*

Aculeate v. *sharp, pointed, prickly.*

ACUMEN تیزي teezé. v. *sharpness.* عقل akul. v. *intellect, acuteness.—Acuminated* v. *pointed, sharp.*

ACUTE تیز teez, بران buraun, سنین suneen, قاطع kata. v. *sharp, pungent, cutting—(ingenious)* ذو عقل zu akul, ستوه sitooh, ذکی zuki, تیز فهم teez fuhm, زیرک zeeruk, تیز طبع teez tuba.

Acuteness عقل akul, ادراک edrak, طبع tuba, هوش hoosh, زیرکي zeerugé. v. *ingenuity, genius, sharpness.*

An ADAGE مثل musul. v. *proverb, maxim.*

ADAMANT ماس or الماس almas, سامور samoor, اهن کش ahun kush. v. *magnet*; also *diamond.*

Adamantean or *adamantine* ذوالماس zu'l'mas, سامور گون samoor goon.

To ADAPT نسبت دادن nisbut dadun, توفیق کردن toofeek kirdun, پیوستن pivustun, منسوب ساختن munsoob saukhtun. v. *to fit, suit.*

Adapted نسبت کرده شده nisbut kirdeh shoodeh.

Adapting, adaption, or *adaptation,* نظم nuzim, ترتیب turteeb, نسبت nusbut. v. *fitting.*

To ADD زیاده کردن zé-adeh kirdun, الحاق ساختن alhak saukhtun, افزایش نمودن efza-ésh numoodun, افزودن efzodun, جمله ساختن jumleh saukhtun, باهم پیوستن bahum pivustun, مترادف کردن muturaudif kirdun, بهم اوردن behum awurdun, ضمیمت کردن zumémut kirdun. —*To add accounts* حساب الجمل نمودن hissaubu'l'juml numoodun.

Added افزوده efzodeh, مضاف muzauf, مضموم muzmoom, ملحق muhluk.

To be added افزوده شدن efzodeh shoodun, افزایش نمودن efza-ésh numoodun, مضموم شدن muzmoom shoodun.

Adding افزایش کنان efza-ésh koonaun.

To ADDECIMATE (*take tythes*) عشر گرفتن ashur gooriftun.

To addeem v. *to esteem, account.*

An ADDER افعي afa, حنفش hunfush, زعبل zabul, قصقاص kuskaus, عربد arbud, حاریت hauré-ut, تیرمار teermaur, مار افعی mauri afa, عنده andeh, وزل vuzul, وارخ varukh. *Adders* افاغی afa-é. v. فحج and مفعاة.

Addible قابل الجمله kaubil'l'jumleh, لایق حساب الجمل la-ék hissaubu'l'juml.

Addice v. *adz.*

To ADDICT v. *to devote, dedicate—To be addicted* مشغول شدن mushghool shoodun. *To be addicted to evil* بد کردار بودن bud kirdaur boodun, فساد نمودن fusaud numoodun, نزاز شدن nuzauz shoodun—*To be addicted to wine* باده پرست badeï purust shoodun, مست مدام شدن must mudaum shoodun. *Addicted* منسوب munsoob, مقید muké-ud, مخصوص mukhsoos, مشغول mushghool, متعلق mutalluk, لکی luké, دلبسته dilbusteh. v. *dedicated, attentive, devoted, attached.—Addiction* or *addictedness* v. *attachment.*

ADDITION, *additament* افزا afza, زیاده zéaudeh, الحاق alhauk, الغا alka, حرمت hurmut, ضمیمت zumémut. *Addition (in arithmetic)* جمله jumleh, جمل حسابي jumla hissaubé, حساب الجمل hissaubu'l'juml. *Additions* ضمایم zuma-ém, ملحقات mulhukaut, مضافات muzafaut. *Addition (title)* القاب alkaub.

Additional زاید za-éd, افزا کننده afza koonindeh, جمله وار jumleh war.

Addle, v. *brainsick, vain, empty, foolish.*

To ADDRESS (*speak to*) سلام دادن salaum dadun, گفتن guftun, خطاب کردن khutaub kirdun, گفتار نمودن guftaur numoodun. (*to write to or petition*) عرضه کردن arzeh kirdun.

To pay addresses v. *to court.*

To address one's self to do any thing v. *to prepare, get ready.*

Address (salutation) سلام salaum—*(speech)* گفتار guftaur, قول kool. *Address of a letter* کتابت نامه kitabuta naméh. *Address (skill)* عقل akul, قابلیت kaubillé-ut. (*courtship*) اظهار محبت azhaura mohabbut. (*air*) سیما seema, وجه wujeh. v. *carriage, manner. An address (petition)* عرضه arzeh.

An addresser عرضه کننده arzeh koonindeh.

To addulce v. *to sweeten.*

Ademption v. *privation, revocation.*

An ADEPT ماهر دار mauhir dar, مرد پر معرفت murd pur marifut.

ADEQUATE برابر birabur, مانند maunund,

يكسان eekſan, مطابق mutabuk, مثل muſul. v. *equal, proportionate, like.*

Adequately برابرانه buraburaneh, بالسويه baſſa-wih. v. *equally.*

Adequateneſs v. *equality, proportion.*

To ADHERE مواصلت شدن muwaſlut ſhoo-dun, پيوسته شدن ملصق شدن mulſuk ſhoodun, pivuſteh ſhoodun, جسبيدن juſbédun, جفسيدن juſſédun, جوسيدن joosédun, واجسبيدن vajuſ-bédun. *To adhere to the ſkirt of a garment* دامن گير شدن daumin geer ſhoodun. *To cauſe to adhere* اصلاق كردن aſlauk kirdun, ابلاد نمودن ablaud numoodun, پيوستن pivuſtun. v. *to ſtick, join, unite.*

Adherence, adherency, adheſion لسوق or لصوق luſook, مواصلت muwaſlut, ملصق mulſuk, دامن گيري daumin geeré, پيوست or پيوستگي pivuſ-tugé, نشب nuſhub, نشبت nuſhbut. v. *conjunction, connexion, attachment.*

Adherent ملتصق multeſuk, پيوند pivund, پيوسته pivuſteh, مقرون mukroon, ملتزق mul-tezuk, لازق lazuk, لاسق laſuk, مخلد mukh-lud. v. *joined, attached, connected.*

An adherent صاحب ſahib, رفيق rufeek, همپشت humpuſht, دستگير doſtgeer. v. *friend, companion, aſſiſtant, follower.*

Adheſive پوسته pivuſteh, ذو لسوق zu luſook, v. *tenacious, ſticking.*

To adhibit v. *to apply, make uſe of.*

Adhibition, v. *application, uſe.*

ADJACENCY اتصال attiſal, ملاصقت mula-ſikut. v. *neighbourhood.*

Adjacent پيوسته pivuſteh, متلازق mutelazuk, متصل mutteſul, مماس mumaſs. v. *contiguous, neighbouring, bordering.*

To adject v. *to add*—*Adjection* v. *addition.*

Adjectitious, v. *added.*

An adjective noun نعت nat, وصف wuſif.

Adjectively نعتا natan, نعتانه natauneh.

ADIEU ياهو é-aho, والسلام wuſſelaum, الوداع alwudaa, سلام عليك ſalaum aleika, الدعا addua, پناه خدا punahi khoda, با خدا باشي ba khoda baſhé. v. سلام.

To bid adieu ياهو كردن é-aho kirdun, الوداع گفتن alwudaa guftun. v. *farewel.*

To ADJOIN پيوستن pivuſtun, پيوسته كردن pivuſteh kirdun. v. *to join.*—متصل شدن mutte-ſul ſhoodun, پيوسته شدن pivuſteh ſhoodun. v. *to be contiguous.*

To ADJOURN تا فردا وايس انداختن ta furda vapus aundaukhtun, تاخير نمودن taukheer numoodun, امهال كردن imhaul kirdun. *To adjourn an aſſembly* مجلس موقوف داشتن muj-lis moukoof dauſhtun.

An adjournment تا فردا وايس انداز ta furda va-pus andauz, امهال imhaul, تاخير taukheer.

An ADIT *(paſſage under ground)* رهگذار زير زمين ruhguzaur zeer zumeen, سمج ſumj.

To ADJUDGE or *adjudicate* حكم كردن hookum kirdun. v. *to decree.*

To adjugate v. *to yoke.*

Adjument v. *help, aid.*

An ADJUNCT or *adjunction* پيوند pivund, جمع jummaa, مودم moodim, اضافت azaufut, ضميمت zumémut, الحاق ilhauk. v. *addition, junction.*

Adjunct v. *conſequent, additional, adjoining.*

Adjunctive پيوند كننده pivund koonindeh, پيوسته pivuſteh, مودمي moodimé.

ADJURATION *(tendering an oath)* قسم دهنده kuſſum duhindeh, مستيمن muſteemun.

An adjuration سوكند ſougund. v. *oath.*

To adjure قسم دادن kuſſum dadun, سوكند دادن ſougund dadun, مستيمن كردن muſtee-mun kirdun. *(I adjure you) by God the moſt high* لله تعالي lillahi taala.

To ADJUST نظم كردن nuzim kirdun, ترتيب نمودن turteeb numoodun, بندوبست ساختن bundubuſt ſaukhtun. v. *to arrange, methodize, regulate, accommodate, adapt.*

Adjuſted نظم كرده شده nuzim kirdeh ſhoodeh, منظوم munzoom, مرتب muruttub.

Adjuſtment نظم nuzim, ترتيب turteeb, نسبت niſbut. v. *regulation.*

An adjuſter نظم كننده nuzim koonindeh.

An ADJUTANT نقيب nukeeb.

To adjute, adjuvate. v. *to aid, aſſiſt, help.*

An adjutor v. *helper, aſſiſtant.*

Adjutory, adjuvant. v. *helping, aiding.*

Admeaſurement, admenſuration. v. *meaſurement.*

Adminicle v. *ſupport.* *Adminicular* v. *helping.*

To ADMINISTER or *adminiſtrate (govern)* حكم كردن hookum kirdun, فرمودن furmoodun, فرمان فرمودن furmaun furmoodun, سياست كردن ſé-auſut kirdun, حراست ساختن hurauſut ſaukhtun, تدبير نمودن tudbeer numoodun, ضبط كردن zubt kirdun. v. *to rule, command.* — *To adminiſter juſtice* عدالت كردن adaulut kirdun, اجاري حق ساختن ajauré hukk ſaukhtun, داد دادن daud dadun, شرع نمودن ſhuraa numoodun, داوري كردن davaré kirdun, حق دادن hukk dadun. *To adminiſter an oath* سوكند دادن ſou-

gund dadun. v. *to adjure.*—*To administer physic* علاج دادن alauj dadun, چاره نمودن chaureh numoodun.—*To administer as guardian* حفظ شدن hufz shoodun, حامي الذمار بودن hauméu'z'-zimaur boodun. *To administer as executor* وصی نمودن vussé numoodun.

Administration (*government*) حکومت hukoomut, حکم hookum, حکم حکومت hookuma hukoomut, فرمان ده furmaun deh, حراست hurausut, حرس hurs, ضبط zubt, تدبیر tudbeer, سیاست sé-ausut, ایال aïaul. (*ministry*) وزرا vizira, وکلا vakila, وکلاي دولت vakilaï doulut. v. *ministers.*—(*executorship*) کاروصي kaura vussé—(*guardianship*) حفظ hufz—(*distribution*) توضیع toozé-a.

Administrative تدبیر کننده tudbeer koonindeh, ضبطی zubté.

An administrator (*governor*) حکومت کننده hukoomut koonindeh, حاکم haukim, فرمان فرماي furmaun furma-é, فرمان ده furmaun duh. (*a guardian*) حافظ hafiz. (*an executor*) وصي vussé. (*a minister of state*) وزیر vizir, وکیل سلطانت vakeela sultanut, فرمان روا furmaun ruva, داور davur. (*an agent*) گماشته gomaushteh. v. *factor.*

Administratorship کاروصی kaura vussé.

An administratrix زني وصي zunné vussé, حافظت hafizut.

ADMIRABLE ذو الجلال zu'l'julaul, عجب ajib, عجیب ajeeb, معجب mu-ajib, غریب ghureeb, غریبت ghureebut, عبرتنمون abrutnumoon, عبرتنما abrutnuma, رعنا rana, باهر bahir. v. *strange, wonderful, remarkable, excellent.*

Admirableness, admirability جلال julaul, جلالت julaulut. v. *excellence, wonderfulness.*

Admirably عجیبانه ajeebauneh, با عبرت ba abrut, باهرانه bahirauneh.

An ADMIRAL دریا سردار duré-a surdar, میر عشکر دریا meer ashkur duré-a, کپتان باشي kaptau bashé.

ADMIRATION عجب ajib, تعجب tajib, اعتبار e-atibaur, سرکرداني surgurdauné, هکر hukir, تهکر tuhukkir. *Self-admiration* خود پرستی khood purusté, خود بینی khood beené, تعظیم نفس tazeema nufs, هولت hawlut, ابراح abrauh.

To admire (*wonder at*) تعجب نمودن taajib numoodun, استغراب کردن istighraub kirdun, اعتبار ساختن e-atibaur saukhtun. (*to love*) محبت نمودن muhubbut numoodun, عاشق شدن aashik shoodun, مودت کردن muwuddut kirdun.

An admirer معجب maajib, عجب نماینده ajib numa-éndeh. (*a lover*) عاشق aashik, محب mohibb, معشوق mashook (fem.) معشوقه mashookeh.

Admiringly با عجب ba ajib, هکرانه hukirauneh, هکرا hukiran.

ADMISSIBLE لایق قبول la-ék kubool, واجب الاجابت vajibu'l'ajaubut.

Admission (*entrance*) درزن durzun, دخول dukhool, دخل dukhul, مدخل mudkhul, (plur. مداخل mudaukhul)—(*granting*) اجابت ajaubut, قبول kubool, رضا ruza. v. *concession, acquiescing, allowing.*

To admit (*give entrance*) درزن ساختن durzun saukhtun, دخول دادن dukhool dadun, مدخل نمودن mudkhool numoodun, دخل اجازت کردن dukhl ajauzut kirdun. (*To allow*) قابول کردن kaubool kirdun, قابول شدن kureen kaubool shoodun, اجابت نمودن ajaubut numoodun, پذیرفتن pizzéruftun. v. *to grant, allow.*

Admittable v. *admissible.*

Admittance v. *admission.*

Admitting دخول ساز dukhool sauz, کبول کنا kubool koona. *Admitting excuses* پوزش پذیر poozish pizzeer.

To admix, admixture. v. *mix, mixture.*

To ADMONISH, پند دادن pund dadun, نصیحت کردن nuseehut kirdun, تنبیه نمودن tumbeeh numoodun, عظت کردن yzut kirdun, اکاهیدن agauhédun, اکاه ساختن agauh saukhtun. v. *to advise, counsel.*

An admonisher پند دهنده pund duhindeh, تصیحت نمون tuseehut numoon, اکاه سازنده agah sauzindeh. v. *monitor, adviser.*

Admonishing, admonition پند ده pund duh, نصیحت nuseehut, پند pund, پند کوي pund gooï, تنبیه tumbeeh, عظت yzut. *Paternal admonition* پند پدر punda pader. *Excellent admonition* پند دلپسند pund dilpussund.

Admonitory نصیحت کننده nuseehut koonindeh.

ADO (*stir*) غلغل ghulghul, غوغا ghoogha. v. *bustle, tumult, business, difficulty.* — *With much ado* کرهانه kurhauné, کرها kurhan, وابس vabus, علي کره ala kirh, باصعوبت basa-oobut, با جفا ba jufa, با دشخواري ba dushkhauré. v. *scarcely, hardly, with difficulty.*—*Without much ado.* اسان asaun, بی جفا bé jufa, بی صعوبت bé sa-oobut, v. *easily.* — *Without any more ado* همان humaun, درحال dur haul, تیزکار teezkaur, در وقت dur wakt. v. *immediately, at once.*

ADOLESCENCE طفل tufl, طفولت tufoolut, طفولیت tufoolé-ut. v. *youth.*

To ADOPT تحسین کردن tuhseen kirdun, اختیار نمودن akhté-aur numoodun, پسند داشتن

pussund daushtun. v. *to approve, assume, chuse.*—*To adopt a son* بجاي فرزند قبول نمودن beja-é furzund kubool numoodun, بجاي پسر گرفتن beja-é pussur gooriftun, پسر خوانده ساختن pussur khaundeh saukhtun, تبني كردن tubunné kirdun.

An adopter بجاي پسر گيرنده beja-é pussur geerindeh, تبني كننده tubunné koonindeh.

Adoption تبنى tubunné, متبنى mutubunné, مستليط mustuleet, ملتيط multeet, استلحاق istulhauk, مستلحق mustulhuk, ملتوط multoot.—*A deed of adoption* قول بجاي پسر گرفتن kool beja-é pussur gooriftun, شرط پسر خواندني shurta pussur khaundunè.—*An adoptive* or *adopted son* پسر خوانده pussur khaundeh, بجاي فرزند گرفته beja-é furzund goorifteh, ولد التبنى wuludu't'tubunné, ابن المستليط ibnu'l'mustuleet, زاده متبني zaudeh mutubunné. *An adoptive father* پدر خوانده pader khaundeh, بجاي پدر beja-é pader.—*Adopted* (*as an opinion*) اختيار akhté-aur, متخذ mutukhkhuz, ملحق mulhuk. v. *approved.*

ADORABLE واجب السجدت vajibu's'sujdut, لايق عبادت la-ék abaudut—(*lovely*) دلپزير dilpizzeer, دلپسند dilpussund, خوب و دلكش khoob ou dilkush, دلبر dilbur, محبوب muhboob, واجب العشق vajibu'l'yshk. v. *beautiful, charming.*

Adoration عبادت abaudut, پرستگي purustugé, پرستش purustush, بندگي bundugé, سجده sujdeh, سجود sujood, الهت ilahut. v. *worship, homage, esteem:* also *love, admiration.*—*A place of adoration* پرستش خانه purustish khauneh, عبادتگاه abaudutgah, سجده جا sujdeh jah, مسجد musjud, معبد mabud. v. *church, mosque, temple. With adoration* عبدانه abudauneh, با پرستش ba purustush, با عشق ba yshk.

To adore پرستيدن purustédun, پرستش كردن purustush kirdun, پرستنده شدن purustindeh shoodun, بنده و سجده نمودن bundeh ou sujdeh numoodun, عبادت ساختن abaudut saukhtun. (*To love*) مودت كردن muwuddut kirdun, عاشق شدن aushik shoodun, محبت نمودن mohabbut numoodun.

An adorer ساجد saujud, عابد aubud, پرست purust, پرستنده purustindeh. *An adorer of the sun* خور پرست khor purust, افتاب پرستنده afitauba purustindeh, عبادت الشمس abaudutu'sh'-shums. *An adorer of fire* اتش پرست autash purust, زردشت zurdusht, زردسر zurdsur, گبر guebre, مغ mugh. *Adorers of fire* اتش پرستان autaush purustaun, فليوان fileewaun, مجوس mujoos. *An adorer or lover* معشوق mashook, محب mohubb, مجنون mejnoon.

To ADORN پيرايه بخش كردن peeraï-eh bukhsh kirdun, پيراستن peeraustun, اراستن araustun, ارايش كردن ara-ésh kirdun, اراسته نمودن arausteh numoodun, تزيين ساختن tuzei-een saukhtun, زينت كردن zeenut kirdun. v. *to dress, deck, decorate, embellish.*

Adornment, v. *ornament.*

Adorned پرايش peera-ésh, پيراسته peerausteh, پرايه peeraï-eh, اراسته arausteh, زينت كرده شده zeenut kirdeh shoodeh, مزين muzeen, زينت پذير zeenut pizzeer, بازبور bazé-wur.

Adorning ارايش كنا ara-ésh koona, ارا ara. *Adorning the world* جهان ارا jehan ara, علم پيرا alum peera.

Adown, v. *down, on* or *towards the ground.*

Adread, v. *in fear, dreading.*

Adrift, v. *floating.*

ADROIT تيز فهم teez fuhum, تيز دست teez dost. v. *dextrous, skilful, clever.*

Adry, v. *thirsty, dry.*

ADSCITITIOUS ملاحم mulauhim, ملحق mulhuk. v. *additional, supplemental.*

ADSTRICTION قبض kubuz, پيوست piyust, بستگي bustugé. v. *contraction, binding, joining.*

To ADVANCE (*proceed*) رفتن ruftun, پيش رفتن peish ruftun, حركت كردن hurukut kirdun, استمرار ساختن istumraur saukhtun, جولان نمودن joolaun numoodun, سالک رفتن saulik ruftun. v. *to go, move forward.* — (*to bring forward*) پيش اوردن peish awurdun. (*to come forward*) پيش امدن peish aumudun. (*to promote*) برداشتن burdaushtun, افراشتن efraushtun, افراختن efraukhtun, استحكام كردن istihkaum kirdun, ترقي نمودن turukké numoodun, تمشيت ساختن tumshé-ut saukhtun. v. *to prefer, aggrandize, exalt.* (*to give a lustre to*) بزرگواري دادن buzurgwaré dadun, فر نمودن fur numoodun, عظمت كردن azimut kirdun, رونق ساختن raunuk saukhtun. v. *to grace, heighten.* — (*to make improvement*) منتفع شدن muntifa shoodun, انتفاع كردن intifa kirdun, سود داشتن sood daushtun. (*to become better or larger*) بهتر گردانيدن behtur kirdanédun, ازدياد نمودن azdé-aud numoodun, فيض يافتن feiz e-aftun, زياد كردن ze-aud kirdun, اضافت امدن esaufut aumudun, فايده داشتن fa-édeh daushtun. v. *to increase, improve, gain.* (*to be prominent*) افراختن efraukhtun, ناشع شدن nasha shoodun. v. *to project, jut out. To advance money* پيشادست كردن peishadost kirdun, زر پيش دادن zur peish dadun. *To advance be-*

fore (*become superior*) پیش دستی نمودن peish dosté numoodun, پیش شدن peish shoodun, دست بیردن dost beburdun, دست برد داشتن dost burd daushtun, غالب شدن ghaulib shoodun, فایق کردانیدن fa-ék kirdanédun, پیش کرفتن peish gooriftun. v. *to excel, overcome.*—(*to accelerate*) زود ساختن zood saukhtun, تعجیل کردن tajeel kirdun. *To advance in argument* سبب نمودن subub numoodun, راي دادن ra-é dadun, ظن کردن zun kirdun. *To advance in years* سال دیدن saul dédun, مکاهلت نمودن mukauhulut numoodun, سال دار شدن saul dar shoodun.

Advance, advancement افراشتکي efraushtugé, پیش رفتار peish ruftar, استحکام istihkaum, اقبال ekbaul, ارتقا irtika, استدراج istidrauj, ترقي turukké, تمشیت tumshé-ut. v. *prosperity, progress, promotion.*—(*increase*) زیاده zé-audeh, ازدیاد ezdéaud, فایده fa-édeh, سود sood, منفعت munfaat, مکسب mukfub. v. *advantage, gain, improvement.*

Advanced in years سالدیده sauldédeh, سالدار sauldaur, سالخورده saulkhoredeh, سالخواه saulkhauh, امدا emda, مکاهلت mukauhulut. v. *old, aged.*--*The advanced guard* پیشرو peishroo, پیشلشکر peishleshkur.—*Advanced* (*promoted*) برداشته burdaushteh, افراشته efraushteh, افراز efrauz, ساطع sata, مترفع muturuffa. v. *elevated*—(*prominent*) ناشع nasha, بارز bauriz, کابس kaubis, وریب wureeb. v. *projecting.*

ADVANTAGE نوا nuva, فایده fa-édeh, سود sood, کسب kusb, مکسب muksub, منفعت munfaat (pl. منافع munafa), نفع nufa, مکسبت muksubut (pl. مکاسب mukausib), ربح rubuh, رباح rubauh, فرجام furjaum, فضل fuzl, ساز sauz, اندوخش aundokhish, کران guraun, ورزش wurzish, کاله kauleh, صرفه surfeh, شف shuff, زبون zshuboon, پامزد pamuzd, انتفاع intifa, توز tooz, انفخت anfukht, الفخت alfukht. v. *gain, profit, acquisition*—(*superiority*) دست dost, ظفر zufur, بزرکي buzurké, اعتلا e-atila, استعلا istaala, غلبت ghulubut, فوق fauk—(*opportunity*) دست یافت dost é-aft, فرصت fursut, پیروز peerooz, محل muhil. v. *occasion*; also *overplus, preponderation.*

To advantage فایده کردن fa-édeh kirdun, نوا دادن nuva dadun. v. *to benefit, promote*—*To reap an advantage* اندوختن aundokhtun, سود داشتن sood daushtun, بدست آوردن bedost awurdun. v. *to gain.*--*To have the advantage* غلبت داشتن ghulubut daushtun, استعلا شدن istaala shoodun, دست یافتن dost é-aftun, ظفر کرفتن zufur gooriftun. v. *to be superior.*

Advantageous سودمند soodmund, مفید mufeed, نافع naufa, نفع nufa, ذو فایده zu fa-édeh, اهل منفعت ahli munfaat, انفع anfa, ورنان wurnaun, لازم lauzim, نفاع nuffaa, اعود a-ood, شایسته sha-ésteh. *To be advantageous* شایستن sha-éstun, بسود امدن besood aumudun, مفید شدن mufeed shoodun.

Advantageously با منفعت ba munfaat, مفیدانه mufeedauneh, با فایده ba fa-édeh.

Advantageousness, v. *advantage.*

ADVENT مقدمة مولود حضرت مسیح mukuddumuta moolud huzrut mesih.

ADVENTITIOUS, *adventive*, امدانه aumudauneh. v. *accidental, extrinsic.*

An ADVENTURE (*enterprize*) غزا ghuza, اجترا ijtira, مخاطره mukhautureh. v. *exploit, atchievement.*—(*accident*) سرانجام surranjam, قصه kisseh, عارض aariz, خطر khutr (plur. خطار khitaur), مخاطره mukhautureh. v. *risk, danger, hazard, chance.*—(*trade*) تجارت tujaurut.

To adventure اجترا نمودن ijtira numoodun, اقدام رفتن akdaum ruftun, جسارت کردن jusaurut kirdun, تصدي ساختن tusuddé saukhtun. v. *to dare, hazard*—(*to trade*) تجارت کردن tujaurut kirdun.

An adventurer اجترا کننده ijtira koonindeh. v. *hero, champion.*—(*a merchant*) تاجر taujur.—(*A vagabond*) اوقاش aukaush, نابکار nabekaur.—(*A traveller*) مسافر musaufir, ابن سبیل ibnu subeel.

Adventrous, adventuresome غزوي ghuzoo-é, بي باک bé bauk, جکر دار jigur dar, کستاخ kustaukh, جري juré, دلاور dilavur. v. *bold, heroic, fearless.*

Adventurously کستاخانه kustakhauneh, دلاورانه dilaverauneh, با جان ba jaun. v. *intrepidly, boldly.*

An ADVERB ظرف zurf.

Adverbially ظرفا zurfan, ظرفانه zurfauneh.

An ADVERSARY دشمن dushmin, عدو adoo (fem. عدوت aduwwut, pl. اعدا adaa *and* اعادي e-adé), خصم khusm (pl. خصما khusuma, خصمان khusmaun, and خصوم khusoom), بد خواه bud khauh, اهل کین ahli keen, خسار khusaur, حریف hureef, لد ludd (pl. الدت alidut), مواثي muwausé, مدعي muda-é, متخاصم mutkhausim, عدوان adwaun, زایر za-ér. *A mortal adversary* دشمن کینه خواه dushmin keeneh khauh. *To be an adversary* اظهار خصومت نمودن azhaur khusoomut numoodun. v. *enemy, antagonist.*—*To cite adversaries before a judge* احضار خصما کردن ahzaur khusuma kirdun.

Adverse مخالف mukhaulif, بي روزي bé

rooze, نا موافق na muwafik, نا سازكار na sauzkaur, ازوم azoom, مخاصم mukhausim, مغاير mugha-ér, اخشيج akhsheej, اخشنج akhshinj. v. *contrary, opposite, repugnant, calamitous, unfortunate*. *Adverse accidents* نوايب nuva-éb, نوازل nuvauzil. *Adverse fortune* ساعت سوعا saat sawaa, سياه روز sé-ah rooz. v. *misfortune*.

Adversely مخالفانه mukhaulifauneh, ازوما azooman, نا سازكارانه na sauzkaurauneh.

Adversity مخالفت mukhaulefut, بلا bula, بد بخت bud bukht, بد طالع bud taula, سختي sukhté, نكبت nukbut, دبيلت dubeelut, دبلت dublut, فلاكت fulaukut, مصيبت museebut, مشقت mushukkut, زمان zumaun, زمانت zumaunut, شدت shuddut, شدي shuddé, حالت شديدت haulut shudeedut, ضهان zumaun, ضهانت zumaunut, اتو atou. v. *misfortune, calamity, distress, affliction, misery*.

To ADVERT فكر نمودن fikr numoodun, اكاه شدن agauh shoodun, انديشه دادن andeesheh dadun, نيكو داشتن neekou daushtun, احساس كردن ahsaus kirdun. v. *to consider, observe, attend to*.

Advertence اكاهي agauhé. v *attention*.

To ADVERTISE اخبار دادن akhbaur dadun, خبر داركردن khubbr dar kirdun, اعلام نمودن e-alaum numoodun. v. *to inform, advise, instruct*.

Advertisement خبر khubbr (pl. اخبار akhbaur and اخايير akhabeer) اعلام alaum, اثر asr (pl. اثار asaur) ذكرت zukrut. v. *information, advice*.

An advertiser خبر كننده khubbr koonindeh, تعليم دهنده taaleem duhindeh.

Advertising خبر كنا khubbr koona.

ADVICE (*counsel*) پند pund, راي ra-é, وعظ waz, فكر fikr, تدبير tudbeer, مشورت mushoorut. *Good advice* راي تدبير زود تاثير tudbeer zood tauseer, راي ثاقب ra-é sakub. *Bad advice* راي فاسد ra-é fausid, فكر نا صواب fikr na savaub. *Agreeable advice* پند دلپسند pund dilpussund, نصيحت دلپذير nuseehut dilpizzeer. *To give advice* پند كفتن pund guftun, راي دادن ra-é dadun. *To ask advice* مشورت طلب كردن mushwurut tulub kirdun. v. *admonition, instruction*. — (*news*) خبر khubbr, پيام peiaum, پيغام peighaum, اثر afr, اثار asaur, انها anha. v. *intelligence, information*. — *Good advices* مژده muzshdeh, بشارت bushaurut, دولت خواهانه خبر doulut khauhauneh khubbr. *Bad advices* فنا خبر funa khubbr, خبر ركيك khubbr rukeek. *To send advice* خبر فرستادن khubbr furistadun. v. *to advise*. *To bring good advices* مژده اوردن muzshdeh awurdun.

Adviseable لايق la-ék, واجب vajib, عقلي aklé, عاقل aakil (pl. عقلا akla), هوشمند hooshmund. v. *proper, prudent*.—*Adviseableness*, v. *fitness, propriety*.

To advise مشورت دادن mushwurut dadun, نصيحت كردن nuseehut kirdun, پند نمودن pund numoodun. v. *to counsel*.--(*to send intilligence*) خبر ارسال pei-aum furistaden, پيام فرستادن khubbr arsaul kirdun, پيغام روان ساختن peighaum ruvaun saukhtun, خبر داركردن khubbr dar kirdun.

Advised نصيحت كرده شده nuseehut kirdeh shoodeh, پندار pundar, خبر دار khubbr dar. *To be advised* (*counselled*) پندار شدن pundar shoodun. (*to be informed*) خبر دار شدن khubbr dar shoodun. *Advised* (*prudent*) صاحب تدبير sahib tudbeer, ذو عقل zu akl, دل اكاه dil agauh.

Advisedness عقل akl, تدبير tudbeer, دل اكاهي dil agauhé. v. *prudence, deliberation*.

An adviser پند دهنده pund duhindeh, مشورت كر mushwurut gur, نصيحت كننده nuseehut koonindeh.

ADULATION خوش امدي khoosh aumudé, ريشخند reesh-khund, شيرينكاري sheereengauré, روباه بازي roobah bauzé, لاماني lamauné, دغا dugha, جابلوس jaubloos, تبصبص tubusbus, ملق mulik, تملق tumullik. v. *flattery*.

An adulator ريشخندكر reeshkhundigur, سپيدكار sipeedkaur, خوش امدي كننده khoosh aumudé koonindeh. v. *flatterer*.

Adulatory ذو شيرينكاري zu sheereengauré, اهل جابلوس ahli jabloos, صاحب لاماني sahib lamauné, تملق كوينده tumullik gooï-éndeh, ريشخند سازنده reeshkhund sauzindeh. v. *flattering, cajoling*.

ADULT بسن اختيار در امده besunna akhté-aur dur aumudeh, بالغ baugligh, ببلوغ رسيده bebuloogh rusédeh, بالغ شده bauligh shoodeh. *An adult youth* جوان بالغ juvaun baugligh.

Adultness بالغي baulighé, عهد شباب ahda shubaub, عهبا جواني ahba juvauné.

To ADULTER or *commit adultery* زنا كردن zina kirdun, فسق ساختن fusik saukhtun.

Adulterant زنا كرداكر zina kirdagur, فسق سازنده fusik sauzindeh.

To adulterate (*falsify*) تزوير كردن tuzweer kirdun, ساختن saukhtun, تزييف نمودن tuzé-eef numoodun, غش كردن ghush kirdun. *To adulterate money* قلب زنا ساختن kalb zina saukhtun, ستوك كردن sutook kirdun, سته نمودن suteh numoodun. v. *to counterfeit, corrupt*.

Adulterate or *adulterated* ساخته saukhteh, الود alood, قلب kalb, فسيد fuseed, فنا funa, مزور muzawwur, ناراست naraust, مموه mumawwuh, غليث ghulees, مغلوث mughloos. *Adulterated money* قلب kalb, زر قلب zur kalb, درهم قلب dirhem kalb, نقرت زيوف nukrut zé-oof, سته suteh, ستوك sutook.

Adulteration فساد fusaud (pl. فسادت fusaudut) الودكي aloodgé, لوث lawus, تلوث tulawwus, الايش ala-éesh, فنا funa. v. *corruption, contamination, falsification.*

An adulterer زناكار zinakaur, زناي zina-é, زاني zauné, زنوي zinooï, مرد فاسق murd fausik, فاجر faujur (pl. فجار fujaur *and* فجرت fujurut.)

An adultress زني زانيت zunné zané-ut, زوجه بدكار zoojeh budkaur, زني زناكار zunné zinakaur, سبكتكين subuktugeen, فرتا furta, خموع khumuwa, بغيت bughé-ut, روسپي roospé. v. *courtezan, strumpet, whore.*

Adultery زنا zina, زناكاري zinakauré, فسق fusik, بدكرداري budkirdauré, بحرام رفتن beharam ruftun. *To commit adultery* با زن كسي ديكر فعل حرام كردن ba zunna kussé digur faal haram kirdun. v. *to adulter.*

To ADUMBRATE (*shade*) سايه كردن saéh kirdun—(*to sketch*) رسم نمودن rism numoodun. v. *to delineate.*--*Adumbrant*, v. *shady, sketching.*

An ADVOCATE مباشر mubaushir, شفيع shufé-a, شافع shaufa, متكلم mutukullim, پلوس puloos, وكيل الدعوا vakeelu'd'dawa. v. *patron.*

Advocation, v. *pleading, plea, apology.*

Advolation, v. *flying, running towards.*

Adust, v. *burnt up, dry, withered.*

AERIAL هوايي hawaïé, هوادار hawadar, روزكاري roozigauré, بلند bulind, عالي aalé. v. *etherial, high.*

An aerie (*nest of hawks*) اشيان شاهين ashéauna shaheen.

Aerology (*science of the air*) علم هوا ylma hawa.

Aeromancy (*divination by the air*) عياف روزكار aïaufa roozigaur.

Aeromatry (*measuring the air*) قياس هوا kéausa hawa.

Aeroscopy (*observing the air*) نكاه هوا nigauha hawa, روزكار بين roozigaur been.

AETHIOPIA حبش habush, حبشت habshut.

An Æthiopian حبشي habshé, حبش habsh, (fem. حبشت habshut) عبش abish, زنكي zangé.

AFAR بعيد ba-éd, دور door, بري buré, برغ burgh, برون buroon, بيرون beeroon, برون buroon. v. *far off.*—*From afar* از دور uz door.

AFFABILITY, *affableness* خوش صحبتي khoosh suhbuté, شيريني زبان sheereené zubaun, مهربان كوي muhrban gooï, لطف lutf, مظلومي muzloomé, ملايمت mula-émut, مروت miruwut. v. *gentleness, courteousness, civility, condescension.*

Affable مهربانكو muhrbangoo, مظلوم muzloom, ملايم mula-ém, لطيف luteef, متواضع mutuwaza. v. *polite.*

Affably با سخن شيرين ba sukhn sheereen, با ملايمت ba mula-émut, بلطف belutf.

An AFFAIR كار kaur, امر amur, حاجت haujut, عمل amul, معاملت ma-amlut, مصلحت musluhut, شغل shugl (pl. اشكال ashghaul), كنش koonish, قصه kisseh, خصوص khussoos, سرور suroor, حال haul (pl. احوال ahwaul), خطت khututut, ايفت eefut, باب bab. v. *thing, business.*

To AFFECT (*love*) عشق نمودن ashuk numoodun, ميل داشتن meel daushtun, اقتنا كردن eftina kirdun. *To affect disdain* (*to play the coquet or prude*) شيوه باختن shiwéh bakhtun—(*to move tenderly*) عطوفت ساختن atoofut saukhtun. *To affect with grief* رنجيده كردن runjédeh kirdun, جفا ساختن jufa saukhtun, زحمت دادن zuhmut dadun, ازردن azurdun, ازرده نمودن azurdeh numoodun. v. *to afflict, torment, vex.*—*To affect with joy* فرح اوردن furuh awurdun, شاد كردن shaud kirdun, شادي دادن shaudé dadun, تهيج ساختن tubheej saukhtun. v. *to make happy, joyful, gladden.*—(*to produce an affect*) كار كردن kaur kirdun, بجا اوردن beja awurdun, عمل ساختن amul saukhtun. v. *effect.*—(*to aim at*) قصد كردن kasd kirdun, جد و جهد نمودن judd ou juhud numoodun. v. *to endeavour, aspire at, desire.*—(*to feign*) تقليد كردن tuklé-ud kirdun, صورت نمودن soorut numoodun, تسويل tusweel kirdun. —(*to imitate unnaturally*) اقتدا بي ساماني كردن ekteda bé samauné kirdun, تقليد نا پسند نمودن tuklé-ud na pussund numoodun, استغنا شدن istighna shoodun.

Affectation, affectedness تقليد نا پسند tuklé-ud na pussund, اقتدا بي ساماني ektida bé samauné.

Affected (*tenderly moved*) عطوفت كرده شده atoofut kirdeh shoodeh, عشيق asheek—(*vexed*) رنجيده runjédeh, درد دار durd dar—(*glad*) فرح اور furuh awur—(*conceited*) استغنا istighna, تقليد نا پسند نما tuklé-ud na pussund numa. v. also *influenced.*

Affectedly استغنانه istighnauneh.

Affecting (*moving*) دلتنك diltunk, دلازار dilazaur, غمناك ghumnauk. v. *melancholy, afflicting*—(*performing*) كاركنان kaur koonaun. v. *affecting.*

Affection (*love*) عشق aſhuk دوستي dooſté, محبت mohabbut, مهر muhr, محبت بي غرضانه mohabbut bé ghurzauneh. *Paternal affection* عطوفت پدريت autoofut paderé-ut. *Mutual affection* محبت مشاركت mohabbut moſhaurikut. v. *friendſhip*, *inclination*, *tenderneſs*, *zeal*—(*paſſion*) درد durd, رنج runj, ابتلا ibtila, وجع wuja. v. *ſuffering*, *grief*, *feeling*—(*quality*) حال haul, شان ſhaun, صفت ſuffut. v. *property*, *condition*.

Affectionate عشيق aſheek, زو دوستي zu dooſté, صاحب محبت ſahib mohabbut, اهل عشق ahli aſhuk. v. *loving*, *compaſſionate*.

Affectionately با عشق ba aſhuk, مودتانه muwuddutauneh, مودت اختسام muwuddut akhteſaum.

Affectionateneſs عشق aſhuk. v. *love*, *fondneſs*.

Affectioned, v. *affected*, *inclined*.

Affective, v. *affecting*, *touching*.

AFFIANCE معاهدهء نكاح ma-ahudeï nikauh, عقد عروسي aukuda arooſé, املاك imlauk. v. *marriage contract*—(*confidence*) اعتماد é-atimaud, اعتقاد e-atikaud, اتكال ittikaul. v. *truſt*, *faith*.

To affiance عقد نكاح كردن akuda nikauh kirdun. v. *to betrothe* املاك ساختن imlauk ſaukhtun.—(*to give confidence*) اعتماد دادن e-atimaud dadun.

AFFIDATION, *affidature*, عهد و پيمان جانبي ahd ou peimaun jaunibé.

An AFFIDAVIT سوگند ſowgund, قسم kuſſum. v. *oath*.

AFFIED املاك ساخته imlauk ſaukhteh. v. *betrothed*, *contracted*.

AFFINITY دامادي damaudé, مصاهرت muſauhurut. v. *relationſhip*.--سند ſunud, عقد akud, مناسبت munauſubut. v. *relation*, *connexion*.

To AFFIRM تحقيق كردن tuhkeek kirdun, تعريف ساختن taareef ſaukhtun, اقرار گفتن ekraur guftun. v. *to certify*, *aſſert*, *declare*.

Affirmable قابل اقرار kaubila ekraur, لايق تعريف la-éka taareef.

Affirmance, v. *confirmation*.

An affirmant (*affirmer*) اقرار كننده ekraur koonindeh.

Affirmation اقرار ekraur, تعريف taareef.

Affirmative زو اقرار zu ekraur, تعريفي taareefé.

Affirmatively اقرارانه ekraurauneh.

To AFFIX ملزوم كردن mulzoom kirdun, ملازم ساختن mulauzim ſaukhtum, ملصق نمودن mulſuk numoodun, قايم كردن ka-ém kirdun, مستحكم نمودن muſtuhkum numoodun, متصل كردن mutteſul kirdun.

An affix (*particle*) متصله mutteſuleh

Affixed ملصق mulſuk, ملزوم كرده شده mulzoom kirdeh ſhoodeh.

Affixing ملازم كنان mulazim koonaun.

To AFFLICT غم دادن ghum dadun, غمناك كردن ghumnauk kirdun, دلتنگ زدن diltunk zudun, الم ساختن alum ſaukhtun, زحمت دادن zuhmut dadun, شدت كردن ſhudut kirdun, جفا نمودن jufa numoodun, محزون ساختن muhzoon ſaukhtun, رنجيده و رميده كردن runjédeh wa rumédeh kirdun, v. *to torment*, *vex*.

Afflicted غمناك ghumnauk, دلگير dilgeer, غمزده ghumzuddeh, رنجيده runjédeh, رميده rumédeh, ستم كش ſutum kuſh, ازار كشيده azaur kuſhédeh, مظلوم muzloom, دردمند durdmund, پر ملال pur mulaul, ملول mulool, سودا زده ſooda zuddeh, مصيبت زده muſeebut zuddeh, محنتزده muhnutzuddeh, مضطرب muzturub, دردناك durdnauk, مكدر mukuddur, بلا ديده bula dédeh, الم زده alum zuddeh. *Afflicted lovers* عشاق رنجور uſhauké runjoor.

To be afflicted غم خوردن ghum khoredun, غمناك كرديدن ghumnauk kirdédun.

An afflicter غم دهنده ghum duhindeh, سودا زننده ſooda zunindeh. v. *diſtreſſed*, *grieved*.

Affliction, *afflictedneſs* درد durd, محنت muhnut, مصيبت muſeebut, تاسه taſſeh, غم ghum, الم alum, غصه ghuſſeh, بلا bula, قساوت kuſawut, انغال anfaul, رنج runj, شدت ſhuddut, مشقت muſhukkut, غمخوري ghumkhoré, پيچيچ peicheech, دردمندي durdumundé, پريشاني pureeſhauné, اشوب aſhoob, اشيب aſheeb, ساق ſauk, شكسته خاطر ſhakuſteh khautir, دلگيري dilgeeré, ملالت mulaulut, كربت kurbut. v. *ſorrow*, *grief*, *pain*.

Afflictive, v. *painful*, *tormenting*.

AFFLUENCE, *affluency*, *affluentneſs* غنيمت ghuneemut, غنا ghuna, مال maul, اموال amwaul, خرفج khurfuj, توانگري tuvvanguré. v. *riches*, *abundance*, *wealth*, *plenty*—(*concourſe*) اجتمع ijtima.

Affluent غني ghuné, وافر wafur, موفور moufoor, فروان furwan, فايض fa-éz, كثير kuſeer. v. *rich*, *abundant*, *plentiful*, *copious*—(*flowing*) جاري jauré, روان ruvaun.

To AFFORD دادن dadun, نيل كردن neel kirdun, نول نمودن nool numoodun, بخشيدن bukhſhédun, عطا كردن ata kirdun, ياري دادن é-aré dadun. v. *to give*, *confer*, *grant*, *produce*, *yield*—*to afford* (*to ſell*) فروختن furrokhtun—(*to ſpend*) بذل مقدور كردن buzl mukdoor kirdun.

Afforded دادە dadeh, بخشیدە bukhushédeh, عطا نمودە ata-numoodeh.

Affording دهندە duhindeh, دە duh, عطا نماینده ata numa-éndeh.

To AFFOREST (*to turn ground into a forest*) بیشه کردن beesheh kirdun, درختستان اجستن durukhtustan ajistun.

To AFFRANCHISE فرج دادن furj dadun.

To AFFRAY هراس کردن huraus kirdun. v. *to frighten, terrify, affright.*

An affray هجوم hujoom. v. *assault, tumult.*

To AFFRIGHT ترسانیدن tursaunédun, بیم دادن beem dadun, تخویف رساندن tukhweef rusaundun, وهمناک نمودن wuhmunauk numoodun, هراس کردن huraus kirdun, شوریده ساختن shoorédeh saukhtun, تهدید اوردن tuhdeed awurdun. v. *to terrify, fright.*

Affright, affrightment هول hawl, ترس turs, خوف khoof, بیم beem, رعب rab, هراس huraus, هیبت heebut, زلیفن zuleefun, تهدید tuhdeed. v. *terror, fright.*

Affrighted ترسانیده tursaunédeh. v. *terrified.*

Affrightful, v. *frightful, terrible.*

To AFFRONT دشنام دادن dushnaum dadun, افسوس زدن afsoos zudun, شتم کردن shutum kirdun, ملامت گفتن mulaumut guftun, طنز کردن tunz kirdun. v. *to insult, reproach, abuse*—(*to encounter, meet front to front*) رو برو محاربه کردن rou berou muhauribeh kirdun.

An affront دشنام dushnaum, شتم shutum (pl. شتوم shutoom) هجو hujoo, طعنت taanut طنز tunz, ملامت mulaumut. v. *insult.*

An affronter دشنام دهندە dushnaum duhindeh, شتوم نماینده shutoom numa-éndeh.

Affronting دشنام کنا dushnaum koona, شتم امیز سوز دهنده shutum ameez sooz duhindeh.

Affrontingly شتهانه shutumauneh, بر وجه دشنام bur wujuha dushnaum.

To affuse, v. *to pour, infuse.*

To affy, v. *to affiance, betrothe: to confide, trust.*

AFIELD درمیدان dur meidaun.

AFLAT بسیط buseet, هموار humwaur. v. *flat, level with the ground.*

AFLOAT سباح subbauh. v. *floating.*

AFOOT پیادە pé-adeh, مشی mushé. *To go* or *be afoot* راجلا مشی رفتن raujla mushé ruftun, پیاده شدن pé-adeh shoodun. *To set on foot* پیش نهاد کردن peish nihaud kirdun, استحکام نمودن istihkaum numoodun, در میان ساختن dur meiaun saukhtun. v. *to promote, to put in motion.*

AFORE پیش peish, قبل kubul, قدم kudum, بر bur, عن an. v. *before*—(*sooner*) زودتر zoodtur, زوتر zootur — (*in the front*) در قدام dur kudaum —*Aforegoing, aforementioned, aforesaid, aforenamed* متقدم mutukuddum, پیشرو peishroo, مشار الیه mushauron aleih *or* mushaur aleih, سابق الذکر saubuku'z'zukur, سالف الذکر saulufu'z'zukur, مذکور muzkoor. v. *above* or *beforementioned, preceding* — *Aforehand* اهل بصیرت ahli buseerut, حاضر hazir, اماده amaudeh. v. *provided, prepared*—*Afore time* قدم kudim, قبل kubul, سابق saubuk. v. *time past.*

AFRAID خایف kha-éf, ترسان tursaun, ترسناک tursunauk, سهمکین suhumkeen, سهمناک suhumnauk, بد دل bud dil, زعیق za-ék, مدهوش munhoosh, مهتول muhtool, مذعور muza-or, (fem. مذعورت muza-orut) متحیش mutuheesh, متذعر mutuzar, مخوف mukhoof, مزعوق muza-ook, مخنث mukhnis. v. *timid, pusillanimous, cowardly, frightened, terrified.*

AFRESH دیگر بار deegur bar, باز baz, دفعی dufa-é, ایضا eizan, از نو uz noo, نیز neez. v. *again, a-new.*

Afront, v. *in front, in opposition.*

AFTER پس pus, باز baz, بازپس bazpus, در پس dur pus, بعد baad, من min, من بعد min baad, عن aan, از uz, ز z, غب ghubba, ورا wura, اثر asra, دیر deira, من اخر min akhira—(*secondly*) ثانیا sané-a. v. *behind, posterior, according to, in imitation of, following, in pursuit of*—*After this* پس از این pus uz een, بعد از این baad uz een, بعد هذا baad huza, من الان min alaun. *After that* پش از ان pus uz aun, بعد از ان baad uz aun, غب زا ghubba za. *After which* بعد از انکه baad uz aunkeh, غب ما ghubba ma, بعد ما baad ma. *Never after this* هیچ من بعد heech min baad. *The day after to morrow* پس فردا pus furda. *After to-day* از این روز uz een rooz, پس از این بار pus uz een bar, بعد الیوم baad ul'é-oom. *After the first day* من اول یوم min awwul é-oom, من بعد روز نخست min baad rooz nukhust. *Immediately after* علی اثر ala asra. *After many days* پس از بسیار ایام pus uz bissé-ar eï-aum. *After salutations, after compliments* بعد السلام baadu's'salaum, بعد السلام و الکلام baadu's'salam ou alkulaum, غب الدعا ghubba'd'daa. *After death* پش از وفات pus uz wufaut, بعد الممات baadu'l'maat. *After dinner* بعد طام baad taam. *To follow after* در پس امدن dur pus aumudun. *One after another* پس از پس pus uz pus. *Before and after* پس پیش pus peish. *Coming af-*

ter (succeeding) خلف khalif. *After desiring him to sit down* بعد الاجلاس baadu'l'ajlaus. *After consultation* بعد المشورت baadu'l'mushoorut.—*After it happens* بعد الوقوع baadu'l'wukooa. v. بعد baad—*To do after (imitate)* اقتدا كردن iktida kirdun. *After all* اخر akhir, *or* اخرا akhiran, عاقبت akibut, اخر الامر akhiru'l'amur, من اخر min akhir, اخر كار akhir kaur, محصلا muhsulan *or* محصل muhsul. v. *finally, at length, in conclusion.*

After-birth مشيمت musheemut, سلا sula, حولا hawla, هتك hitik.

An after-clap بديهت budeehut, قصه نا متوقع kisseh na mutawakka.

After-cost خرج الاخر khuruju'l'akhir.

After-crop محصول ثاني muhsool sauné, حصاد الاخر husaudu'l'akhir.

Aftergame نظام الثاني nuzaumu's'sauné, لعب اخر laab akhir.

Afternoon بعد الظهر baadu'z'zuhur, دشم dushum, رواح rawauh, رياح ré-auh.

After-pains (pains after birth) درد بعد الولاد durd baadu'l'wulaud.

After-thought, after-wit فكر كاهل fikir kauhul, تامل بعد ازكار tamul baad uz kaur.

After-times, زمان اخر zumaun akher.

After to-morrow پس فردا pus furda, بعد غد bad ghudd.

Afterward, afterwards پس pus, اخر akhir, بعد ازان baad uz aun, بعد از اين baad uz een, ازش azesh, پس از او pus uz ou, زانپس zanpus, پس انگاه pus angauh, في ما بعد fi ma baad, غب زا ghubba za, اثر زا asra za, بعدا baadan بعد ما baad ma, بعده baadahu. v. *after.*

AGAIN باز baz, دگر digur, وا wa, واز waz, واپس wapus, فا fa, فراز firauz, فرا fira, مجددا mujuddudan, تكرار tukraur, دفعي dufa-é, نيز neez, از نو uz noo.—*(another time)* ديگر بار deegurbar.—*(in the second place)* ثنية siné-yetan.—*(as before)* ايضا eizan. *Again and again* تكرار بتكرار tukraur betukraur—*To come again* واپس امدن vapus aumudun. v. *on the other hand, in return, likewise, even, over, back, besides, twice as much.*

AGAINST على ala, بر bur, نا na, خلاف khulauf, ضد zud, مخالف mukhaulif, مغاير mugha-ér, عكس akus. *Against him* براو bur ou—*against him* or *it* عليه aleihi—*Against law* خلاف شرع khilauf shura, ناحق nahuk—*Against treaty, peace,* or *agreement* صلحت مخالف sulhut mukhaulif, مغاير صلح mugha-ér sulh, خلاف عهد khulauf ahud. *To go against* مقابلة رفتن mukaubulut ruftun. *To come against* مخالفت امدن mukhaulufut aumudun. *Over against* مقابل mukaubil. *Against one's will* بالضروره ba'z'zoorooreh. v. *contrary, opposite, from, to the prejudice of, inimical, unwillingly.*

Agape, v. *staring, wondering.*

AGARIC اغاريقون agharicoon.

Agast, v. *amazed, astonished.*

An AGATE شبو shuboo, فرنكي رقم firungé rukum, يشيم yesheem.

AGE زاد zaud, عمر amur, ساله sauleh, سن sunn. *The infant age* طفل tufl *or* طفلوت tufloot. *The stripling age* بلوغ buloogh. *The youthful age* شباب shubaub. *Advanced in age* سالدار sauldaur, بزاد برامده buzaud buraumudeh. *Old age* شيخ sheikh *or* شيوخيت shé-oukhé-ut. *Decrepid age* فرتوت furtoot. *A man a hundred years of age* صد ساله پير sad sauleh peer. *From youth to age* من شب الي دب min shubba illa dubba. *The age of animals* ساله حيوانها saleha heewaunha. *Of the same age* هم ساله hum sauleh, همزاد humzaud, معاصر mu-asyr. v. *cotemporary, maturity, generation, old age.*—*An age* ابد abud, زمان zumaun, عهد ahud, دهر duhr, دور زمان door zumaun, قرن kurn, دور door, ديري deeré, ديرند deerund, عالم alum, روزگار roozigaur, ابض abiz, صد سال sud saul. v. *eternity, the world, time.*—*In the age of Haron* در عهد هارون dur ahuda Haron. *Ages (duration of life)* سالها saulha, ساليان saulé-aun, اعمار amaur—*(times)* زمانها zumaunha, اباد abaud, اباض abauz, دهور duhoor, ادوار adwaur, اعصار asaur, عصور asoor.—*After ages* اباض اخريات abauz akhiré-aut. *Through all ages (for ever)* ابدالاباد abdu'l'abaud. *In no age (never)* دهر الداهرين duhru'd'dahreen. *The revolution of ages* دور زمان doora zumaun.

Aged پرسال pur saul, قنسر kinsur, بدن beedun, قسيري keesuré, پيري peeré, پزاد puzshaud, پزاد برامده puzshaud buraumudeh, سالدار sauldaur. v. *old, ancient.*

Agedly پيرانه peerauneh, قنسرا kinsuran.

AGENCY كار kaur, كردار kirdaur, فعل faal, عمل amul. v. *action.*—*(acting for another)* كار گذاري kaur guzauré, وكيلي vakeelé وكيل كننده vakeel koonindeh.

An Agent كار گذار kaur guzaur, وكيل vakeel, وصي vussé, راعي raa-é, فاعل fa-él, عامل aamul. v. *substitute, deputy, factor.*

To aggerate, v. *to heap up.*

To agglomerate, v. *to conglomerate.*

To agglutinate, v. *to glue*, *unite*.

To AGGRANDIZE اشراف کردن ashrauf kirdun, تکبیر نمودن tukbeer numoodun. v. *to promote*, *exalt*, *advance*.

Aggrandizement عظمت azmut, ارتقا artika, ترقی turukké, تمشیت tumshé-ut. v. *promotion*, *magnificence*.

An aggrandizer عظمت کننده azmut koonindeh.

To AGGRAVATE ثقیل نمودن sukeel numoodun, زیاده کردن zé-adeh kirdun, باهظ ساختن bahuz saukhtun, بدتر کردن budtur kirdun, v. *to make heavy*, *to make worse*.

Aggravation ثقلت suklut, بهظ buhuz.

AGGREGATE مجموع mujmuwa, الساق alsauk, ضمیم zumeem. v. *collected*, *accumulated*.

To aggregate ضم کردن zum kirdun, الساق نمودن alsauk numoodun. v. *to add*, *collect* or *heap together*.

Aggregation, *aggregate* جملت jumlut, جمع jumaa, مجموعت mujmuwat, ضم zum, انضمام anzimaum, ضمیمت zumeemut.

To AGGRESS (*assault*) هجوم کردن hujoom kirdun, حمله ساختن humleh saukhtun.

Aggression حملت humlut, هجوم hujoom.

An aggressor هجوم کننده hujoom koonindeh, حملت کر humlut gur.

To aggrieve, v. *to injure*, *wrong*, *vex*.

AGHAST مهتول muhtool, شهم shuhum. v. *terrified*.

AGILITY شهامت shuhamut, چالاکی chalauké. v. *quickness*, *activity*, *nimbleness*.

Agile, هذلبت huzlubut. v. *nimble*, *active*.

To AGITATE اضطراب کردن azturaub kirdun, حرکت دادن hurukut dadun, جنبانیدن junbanédun, متحرک نمودن mutuhurruk numoodun. v. *to move*, *actuate*, *shake*, *distract*—(*to debate upon*) مشورت کردن mushwurut kirdun, راي نمودن ra-é numoodun, اندیشه ساختن andeesheh saukhtun. v. *to deliberate*, *discuss*.

Agitated (*disturbed*) اضطراب کرده شده azturaub kirdeh shoodeh—*agitated* (*as the sea*, &c.) روه rooh, موج mooj.

Agitation جولان jaulaun, خلجان khuljaun, جنبش jumbish, حرکت hurukut. v. *motion*, *action*.—(*perturbation*) اشفتگی ashuftugé, اضطراب azturaub, کدورت kudoorut, اسیب aseeb, تضجر tuzujjur, حیرت heirut.—(*deliberation*) مشاورت mushawurut, تدبیر tudbeer فکر fikr, راي ra-é, پند pund. v. *debate*, *deliberation*.

Agitated مضطرب muzturib, جانبان jaunbaun, بي قرار bé kuraur, منفعل munfe-al, محرک muhurruk. *To be agitated* مضطرب شدن muzturub shoodun, جنبیدن jumbédun.

An agitator جولان کننده jaulaun koonindeh. v. also *manager*.

An AGLET (*thin plate*) تنکه tunkeh, صفیحت sufeehut برک burk. v. *leaf*.

AGMINAL (*belonging to a troop*) فوجي foojé, کروهی kuroohé, انبوهی amboohé.

An AGNAIL داحس dahus. v. *whitlow*.

AGNATION (*relationship by the father*) بدن bedun, ابوة abawut, پدري paderé, اسرت asrut.

AGNUS CASTUS (*tree*) پنجنکشت punjungusht, ذو خمسة اوراق zu khumsut awurauk.

AGO (*past*) سابقا sabikan, کذشته guzushteh, ماضی mauzé. *Long ago* اول awwul, من قبل min kublu, قبل kublu, قبلا kublan, في اول الدهر fi awwali'd'duhr, طول زمان tool zumaun. v. *past*, *long since*, *before*.

To SET AGOG (*excite curiosity or desire*) سوداکري انکیختن soodaguré angeekhtun, استقصا تیز کردن astiksa teez kirdun.

AGOING (*in motion* or *action*) روان ruvaun, در حرکت dur hurukut, کنان koonaun.

AGONIST, *agonistes* (*prize-fighter*) پهلوان pihluvan. v. *champion*, *hero*.

To AGONIZE رنجیدن runjédun, رنج داشتن runj daushtun, درد کردن durd kirdun, در حال نزع شدن dur haula nuza shoodun.

Agony رنج runj, درد durd, حال نزع haula nuza, سکرت sukraut. *The agony of death* سیاعت موت sa-auta ajil, سکرات موت sukrauta moot, وقت جان سپردن wakta jaun sipurdun. *To be in the agony of death* جان کندن jaun koondun, جان نزع شدن jauna nuza shoodun, زمي شدن zumé shoodun.

AGRARIAN صحراي suhra-é, مزرعتي muzrauté.

To AGREE راضي شدن rauzé shoodun, قایل شدن ka-él shoodun, موافقت کردن muwafikut kirdun, تسلیم نمودن tusleem numoodun, بلي کفتن bulé guftun, اتفاق کردن ittifaul kirdun. v. *to be in concord*, *to suit with*, *compose*, *accord*, *consent*, *answer*, *yield to*, *be consistent*, *reconcile*, *bargain with*.

Agreeable پسندیده pussundédeh, پسند pussund, مناسب munausib, قرین قبول kureen kubool, مشاکل mushaukil, موافق muwafik, شایسته sha-ésteh, سازکار sauzkaur, لایق la-ék. v. *suitable*, *pleasing*, *consistent*.

Agreeable to friends یاران پسند yé-araun pussund.

Agreeable to the heart دل پسند dilpuſſund. *Agreeable to the great* پسندیده کبار puſſundédeh kubaur. *Of agreeable manners* پسندیده خصال puſſundédeh khuſaul. *To be agreeable* پسندیده شدن puſſundédeh ſhoodun. *To render agreeable* پسندیده کردن puſſundédeh kirdun. *To be agreeable (ſuited to)* مناسب شدن munauſib ſhoodun, لایق بودن la-ék boodun.

Agreeably پسندانه puſſundauneh, لایقانه la-ékauneh, با مناسب ba munauſib, در موافقت dur muwafikut, با شایستگی ba ſha-éſtugé.

Agreed هم اهنگ hum ahunk, هم اواز hum avauz, سازکار ſauzkaur, کارساز kaurſauz, مقرر mukurrur, معهود mahood, موافق muwafik, متعین muta-én, مطابق mutaubuk. v. *ſettled*, *concordant*.

Agreement اهنگ ahunk, اتفاق ittifauk, اتحاد ittihaud, معاهدت maahudut, موافقت muwafikut, وفاق wufauk, عقد akud, یکدلی eekdilé, سازکاری ſauzkauré, یکجهتی éekjuhuté, امتزاج imtizauj, متابعت mutabaat, صلح ſulh, صلاح ſulauh, ود و الفت widd ou ulfut, اشتی aſhté, قول kool, عهد ahud, شرط ſhurt, تعهد و پیمان tahud ou peimaun, عهد و قرار ahud ou kuraur, اصر aſur, وصر waſur, وثیقت wuſeekut, طباق tubauk. v. *concord*, *harmony*, *union*, *friendſhip*, *bargain*, *compact* — (*reſemblance*) مانندی maunindé, تمثیل tumſeel, سیما ſeema, تشبیه tuſhbeeh.

AGRICULTURE دهقانی duhkauné, فن زراعت funna zuraat, فلاحت fulauhut. *A treatiſe on agriculture* فلاحت نامه fulauhut nameh. v. *huſbandry*, *tillage*.

AGRIMONY (*plant*) غافت ghaufut, غافث ghaufus.

AGROUND بر کنار زده bur kunaur zuddeh, بر عرض کوفته bur erz koofteh. v. *ſtranded* — (*prevented from proceeding*) منع شده muna ſhoodeh, ممنوع کرده شده mumnuwa kirdeh ſhoodeh. v. *hindered*, *obſtructed*.

An AGUE حمت hummut, صالب ſaulib, تاب taub, تب tub. *A tertian ague* حمای مثلثه huma-é muſliſeh. *A quartan ague* حمای مربع huma-é murba. *The cold or trembling fit of an ague* لرزهٔ تب lurzeï tub, حمای البرد huma-é u'l'burd.

Agueiſh ذو حمت zu hummut, اهل تاب ahla taub, حمتی hummuté.

AH! اه ah, واه wah, وای wa-é, دریغا dureegha, دریغ dureegh, ایها ayeha, ایا aia.

AHEAD (*further advanced*) پیش peiſh, قبل kubul, پیش رونده peiſh ruvindeh, قبل امده kubul aumudeh.

AID یاری é-auré, مدد mudud, مددکاری mududkauré, امداد amdaud, عون a-oon, معاونت mu-awunut, عنایت ana-é-ut, اعانت é-anut, نصر nuſr, نصرت nuſrut, رفق rufuk, یاوری é-awaré, دستیاری doſté-auré, دستگیری doſtgeeré, احسان ahſaun. *By the divine aid* نصرت الله nuſrutullah, عون الهی a-oon ilahi, نصر ربانی nuſra rabbauné. v. *aſſiſtance*, *ſubſidy*.

To aid یاری کردن é-auré kirdun, یاریدن é-aurédun, مدد نمودن mudud numoodun, نصرت دادن nuſrut dadun, عنایت اوردن ana-é-ut awurdun. v. *to aſſiſt*, *help*, *ſuccour*.

Aidance, *aidant*, v. *help*, *helping*.

An aider نصرت کننده nuſrut koonindeh. v. *aſſiſtant*.

Aidleſs, v. *helpleſs*.

To AIL غمگین شدن ghumkeen ſhoodun, درد کردن durd kirdun, رنجیده بودن runjédeh boodun, ستم کشیدن ſutum kuſhédun, سودا زده شدن ſooda zuddeh ſhoodun, ملول داشتن mulool dauſhtun, رنجیدن runjédun, مصیبت نمودن muſeebut numoodun, ازار ساختن azaur ſaukhtun.

Ailment درد durd, رنج runj, وجع wuja, زحمت zuhmut, تیمار teemaur, مرض muruz, الم alum, غصه ghuſſeh, غم ghum, علت allut, اندوه andouh, تنکدلی tunkdilé, ملال mulaul.—*Ailments* امراض amrauz, اسقام aſkaum, علل alul, اوجاع aujaa, ادوا adwa, دردها durdha, رنجها runjha. v. *diſeaſe*, *diſtemper*, *pain*.—*Ailing* زحمت زده zuhmut zuddeh, خسته khuſteh, وصب wuſib, مریض mureez. v. *ſickly*, *indiſpoſed*.

AIM (*deſign*) نیت néut, قصد kaſd, مراد moraud, عزم azum, عزیمت azeemut, مقصد mukſud, مقصود mukſood, اهنگ ahunk, عمد amud, داعیت da-é-ut, خاطره khatireh, ارزو arzoo, مدعی muda-é, جد judd, جهد juhud, اجتهاد ajtihaud —(*mark*) هدف huduf, نشان niſhaun, نشانه niſhauneh, نشانگه niſhaungah, غرض ghurz, اماج amauj. v. *intention*, *purpoſe*, *direction*, *butt*.

To aim نیت کردن né-ut kirdun, قصد داشتن kaſd dauſhtun, مراد نمودن moraud numoodun, نشانه کوفتن niſhauneh kooftun, بنشانگاه انداختن beniſhaungah aundaukhtun. v. *to endeavour*, *to mark* or *ſhoot at*.

Aimed معروض marooz, نیت کرده شده né-ut kirdeh ſhoodeh, منوی munoo-é, مقصود mukſood. v. *intended*, *deſigned*, *pointed at*.

Aiming معروض کنان marooz koonaun, بنشانه انداز beniſhauneh aundauz.

AIR هوا hawa, روزگار roozigaur, باد baud, نسیم niſeem, صبا ſuba, اقلیم akleem. *The ele-*

ment of air هوا عنصر ansur hawa. v. *atmosphere, climate, element, heaven, sky, wind, weather.*— *An air* (*in music*) نوا nawa, ترانه turauneh, نغمت nughmut, غنا ghuna, اغنيت aghné-ut, ترنم turunnum, لحن luhin, هزج huzuj, عثاث ysaus, خنيا khuné-a, خوش خوان khoosh khaun. *Airs* الحان alhaun, نغمات nughmaut, غواني ghuwauné, اغاني aghauné—*Aghauné* is the title of several Eastern *airs*; particularly of a very large collection of Arabian songs, called الاغاني كبير *alaghauné kubeer*, compiled in the tenth century by Abulfaraj Ali of Isphahan. He presented it to Seifu'd'dowla, Sultan of Syria, who ordered him in return 1000 dinars (near 500l.): but the minister of this prince, Ebn Ebad, considering the recompense as too inadequate to the labour of fifty years, which Abulfaraj had employed in the work, gave him a thousand more. This vizir carried it with him in all his expeditions; and it was much in request among the great men of the East; copies of it being generally sold at Baghdad for 4000 drams of silver. — v. *modulation, song, music, notes.*—*Air* (*mien*) روي roo-é, سيما seema, نظر nuzur, وجه wujeh. v. *manner, carriage, appearance, affectation.*

To air (*expose to the air*) به هوا نهادن beh hawa nihaudun, تشمس نمودن tushmis numoodun— (*to dry before the fire*) پيش اتش تعريض كردن peish 'autash tarees kirdun. *To take the air* سير كردن seir kirdun, تفرج كرفتن tufurruj gooriftun, ركب نمودن rukub numoodun, مشي و تماشا كردن mushé ou tumausha kirdun. *To take air* (*to be published*) اظهار شدن azhaur shoodun, اشكاره كردن ashkaureh kirdun.

Air-built, v. *vain, visionary.*

An air-hole, منفس munfus.

Airiness (*of a place*) لطافت lutaufut, نضارت nuzaurut, نزهت nuzhut. v. *pleasantness, delightfulness.* —(*of a person*) شوخي shookhé, شيوه shiveh, فرح furuh, v. *sprightliness, coquetry.*

An airing سير seir, تفرج tufurruj, رفتار ruftar, تماشا tamausha, ركب rukub. v. *riding, walking.*

Airy لطيف luteef, صفا دار sufa daur, معمور mamoor, مفرح mufurruh, هوا دار hawa daur, هوايي hawaï-é, هواي howa-é. v. *high, light, pleasant, fluttering, unsubstantial, vain, gay, sprightly, lively.*

AKAKIA (*tree*) پزغم pushghum.

Akin, v. *related to.*

ALABASTER يشم éshum, يشب éshub, مرمر سفيد marmar sufeed.

Alack, alack-a-day, v. *ah! alas!*

ALACRITY شوق shook, نشاط nushaut. v. *chearfulness, briskness.*

Alamode, v. *fashionable.*

An ALARM (*call to arms*) حربي hurbé, جنك jung—(*fright, surprize*) باك bauk, خوف khoof, اشفتكي ashuftegé.

To alarm (*rouse*) انكيختن angékhtun, تنبيه كردن tumbeeh kirdun--(*to frighten, disturb*) شوريده كردن shoorédeh kirdun, تخويف دادن tukhawif dadun, هراس ساختن huraus saukhtun—(*to call to arms*) هربي صدا كردن hurbé suda kirdun.

Alarmed, v. *trembling, terrified, astonished.*

Alarming تنبيه كنان tumbeeh koonaun, هراس ساز huraus sauz, هربي صدا كنا hurbé suda koona. v. *surprizing, terrifying, awakening.*

ALAS! اه ah, واه wah, دريغ dureegh, دريغا dureegha, ايها ayoha, واي wa-é.

Albeit, v. *although, notwithstanding.*

An ALBUGO (*disease in the eye*) بياض العين be-auzu'l'aïn.

An ALCAID (*governor*) القايد alkaïd.

Alcairo (*capital of Egypt*) القاهره, *v.* Vol. I. p. 1359.

An ALCHYMIST اهل كيميا ahla keeméa, طالب taulub, كيميا كر keeméa gur. v. *chymist.*

Alchymy الكيميا alkeeméa, علم كيميا ylma keeméa, كيميا و سيميا keeméa ou seeméa.

Alcoran, القران, v. Vol. I. p. 220.

An ALCOVE قبه kubbeh, كمر kumr, طاق tauk, كنبد kumbud, صفه sofah.

An ALEMBIC انبيق ambeek, انبك ambik.

ALENGTH بدرازي bedirauzé, مطول mutuwwul, طولانه toolauneh. v. *at full length.*

ALEPPO حلب haleb.

ALERT جهارات humaraut, جست just, كاركذار kaurguzaur, تيز دست teez dost, صاحب دست برد sahib dost burd, شوخ shookh, شمري shumré, شمريت shumré-ut. v. *brisk.*

Active—(*vigilant*) بيدار beedaur, ساهر sauhir, اهل انتباه ahli antibah, قايم ka-ém. v. *watchful.*

Alertness شوق shook, شوهامت shuhaumut, جستي justé, بداري beedauré, انتباه antibah. *v. activity, vigilance.*

ALEXANDER اسكندر iskander. *Alexander of Macedon* اسكندر رومي iskander roumi, اسكندر يوناني iskander ïonani, *v.* Vol. I. p. 1031.

Alexandria (*in Egypt*) اسكندريه iskanderi-eh.

Alexandretta (*Scanderoon*) اسكندرون iskanderoon.

An ALEXIPHARMIC or *alexeteric* (*antidote*) ترياق turé-auk.

ALGEBRA جبر jeber, الجبر algeber, الجبره aljebreh, الجبر و المقابله aljeber ou almokableh.

Algebraical اهل الجبر ahli aljeber.

An algebraist حساب الجبر كننده hissaub aljeber koonindeh.

ALIAS ورنه wurneh, الا ala, والا wala. v. *otherwise*.

An ALIEN بيگانه beegauneh, غريب ghureeb, مرد غريب murd ghureeb. v. *foreigner, stranger*.

To alien or *alienate (property)* حواله كردن hawauleh kirdun, از تصرف خود برون دادن uz tusurruf khood beeroon dadun, مفارقت ساختن mufaurukut saukhtun. *To alienate the mind* از خاطر راندن uz khautur raundun, تنفر نمودن tunuffur numoodun. v. *to estrange, transfer, separate, cut off*.

Alienable, v. *transferable*.

Alienation مفارقت mufaurukut, حواله hawauleh, تنفر tunuffur, الس als. v. *transferring, aversion, disorder of mind*.

To ALIGHT پاين امدن pa-én aumudun, نزول نمودن nuzool numoodun, هبوط كردن huboot kirdun. *To alight from a horse* پياده شدن pé-adeh shoodun, از سوار نازل امدن uz savvaur nazul aumudun. v. *to dismount, descend, come down*.

ALIKE برابر burabur, هم hum, معادل maadul, مثل musul, نظير nuzeer, مماثل mumausil, v. *equal, resembling*.

ALIMENT (*alimony*) طعام taam, ماكول makool, غدا ghuda, قوت koot, خوراك khorauk, خوردني khoredune, نوا nawa. *Without aliment (destitute)* بى نوا bé nawa, v. *meat, provision, nourishment*.

Alimental, alimentary, اهل طعام ahli taam, ماكولي maukoolé.

ALIVE زنده zindeh, حي hee, وشتا vushta. *Keeping alive (existing)* زنده دار zindeh daur. *Making alive* زنده ساز zindeh sauz. v. *enlivening*. نا منعدم na munadim, نا منطفي na muntufé. v. *living, unextinguished*—(*chearful*) شاد shaud, خرم khurrum, شوخ shookh, مسرور musroor. v. *glad, brisk, merry*.

ALKALI حرض hurz, اشنان ashnaun.

Alkaline دو حرض zu hurz, حرضي hurzé, اهل اشنان ahli ashnaun.

ALL هر hur, همه hummeh, همينك hummeenuk, كل kull كلي kullé, جميع juméa, جماع jumaa, مجموع mujmooa, اجمع ajma, اجمعين ajma-én, جمله jumleh, جف juff, ابتع abta, ابصع absa, اكتع akta, سنايه suna-é-ut, كل احد kull ahud. *All men (every one)* هركس hurkus باسرها bi-asreha, باسرهم bi-asrihim, كل رجل kull rijul, كل اناس kull anaus, كل احد kull ahud, هر احد hur ahud, كل امرات kull umraut. *All women* هر عورت hur awurut, كلت kullut. *All kinds* هر جنس hur jins. *All things* هر شي hur shei, كلي kulli. *Before all things* ادنا دنيا adna duné-a. *Knowing all things, all-knowing*, همه دان hummeh daun, علام alaum. *From all these* از اين جمله uz een jumleh. *Destitute of all* بيكس beekus. *Compleat in all* مكمل mukummul. *All together* جميعا jumé-an. *In all, among all* در همه dur hummeh, در ميان همه dur mei-aun hummeh, فى الجمله fi'l'jumleh, بالكليه bilkulliyeh. v. *universal, entire, whole, every thing, quite, compleatly, wholly*.—*All at once* باركي barugé, يك باركي eek barugé, همين ساعت humeen saat, متصلانه mutussulauneh, بي اهمال bé ahmaul, بي انفصال bé anfusaul, باتصال bittisaul, غشاشا ghushausha, دفعة dufatan, جفة واحدة juffatan wahidutan. v. *suddenly, altogether*.—*All along* دايمانه da-émauneh, هميشه humeisheh, علي الدوام ala'd'duwaum. v. *always, continually*—*all along (prostrate)* برو درافتاده berou duruftaudeh. *At all times* هران huraan, هر زمان hur zumaun. *On all sides* هر بار hur bar, بر هر طرف bur hur turruf, هر جانبه hur jaunibeh. *At all events* هر ايينه hur aï-éneh. *With all* با همه ba hummeh. *All-conquering* همه غالب hummeh ghaulib—*All-devouring* كل اكل kull akul, هر خور hur khoor. *All-seeing* همه بين hummeh been. *All-wise* عليم aleem, دانا dauna.

To ALLAY ساكن كردن saukin kirdun, نرم ساختن nurm saukhtun. v. *to mitigate, quiet, pacify, modify, abate, lessen*; also *alloy*.

ALLEGATION تقرير tukreer, ايراد éraud.

To allege ايراد كردن éraud kirdun, تقرير نمودن tukreer numoodun, تعريف دادن tareef dadun. v. *to affirm, assert*.

Allegeable واجب التقرير vajubu'l'tukreer, لايق ايراد la-éka éraud.

ALLEGIANCE حقيقت hukeekut, وفا wufa, وفادار wufadaur, استقامت istikaumut, اعتقاد é-atikaud. v. *loyalty, fidelity*.

ALLEGORICAL متشابه muteshaubeh, مجازي mujauzé, رنگين rungeen.

Allegorically مجازانه mujauzauneh, مجازا mujazan, با كنايه ba kunayeh.

An allegory تمثيل tumseel, معناي مخفى mana-é mukhfé, مجاز mujauz, كنايه kunayeh.

To allegorize تمثيل كردن tumseel kirdun, مجاز نمودن mujauz numoodun.

ALLELUJAH هللويه halleluyeh.

To ALLEVIATE تخفيف كردن tukhfeef kirdun. v. *to lighten, ease, relieve, soften.*

Alleviation تخفيف tukhfeef, تسليه tusleeh, اسوت asoot.

An ALLEY (*walking place*) سير كاه seir gah, تماشا جا tumausha jau, مسيره museereh, كشتكاه kushtgah — (*a narrow passage*) تنك tunk, تنك راه tunk rauh, زقاق zukauk, خانق khaunik.

ALLIANCE (*of states*) اتفاق ittifauk, عهد ahud, معاهده maahudeh, ميثاق meesauk, وثيقت wuseekut, معاقدت maakudut, حبل hubl. v. *confederacy, league*—*An alliance by marriage* معاهده نكاح maahudeh nikauh, مصاهرت musauhurut, دامادي damaudé, همخانكي humkhaunugé. —*To contract an alliance by marriage* دامادي كردن damaudé kirdun. —(*consanguinity*) خويشاوندي kheeshavundé, خويشي kheeshé, كرابت kuraubut, تعلق ta-alluk, مقارنت mukaurunut. v. *society, companionship.*

ALLIGATION بند bund, قيد keid.

An ALLIGATOR نهنك nuhunk, تمساح tumsauh. v. *crocodile.*

ALLOCATION نهاد nihaud. v. *placing.*

ALLOCUTION كفتار guftaur. v. *speech.*

ALLODIAL مستقل mustukill. v. *independent.*

An allonge, v. *thrust* (*with a sword*).

To alloo, v. *to incite, set on* (*dogs*, &c.)

To ALLOT از نصيب دادن uz nuseeb dadun, توزيع كردن toozé-a kirdun, بخش نمودن bukhush numoodun. v. *to distribute, dispense.*

Allotment نصيب nuseeb, توزيع toozé-a, توزع tooza, حصه hisseh, بخش bukhush. v. *distribution, lot, share, portion.*

To ALLOW دستور دادن dustoor dadun, رخصت نمودن rukhsut numoodun, اجازت كردن ajauzut kirdun, قايل شدن ka-él shoodun. v. *to admit, yield, grant, permit.*—(*to give*) بخشيدن bukhushédun, دادن dadun, عطا كردن ata kirdun — (*to abate*) كم كشتن kum gushtun, كاه نمودن kauh numoodun, ملايمت شدن mula-é-mut shoodun. v. *to mitigate.*

Allowable واجب الرخصت vajibu'r'rukhsut, لايق اجازت la-ék ajauzut.

Allowance دستور dustoor, رخصت rukhsut, اذن azun, اجازت ajauzut, تجويز tujoo-éz. v. *admission, concession, sanction, approbation, licence, permission.*—(*portion*) بهره buhreh, حصه hisseh. v. *allotment.*—(*gift*) بخشايش bukhusha-ésh, عطا ata, دهش duhush. (*diminution, abatement*) كاهش kauhish, نقص nuks. (*mitigation*) ملايمت mula-émut.

Allowed (*lawful*) جواز juwauz, مجاز mujauz, مرخص murikhkhus, طلق tulk. v. *permitted.*

ALLOY كاست kaust, كاهش kauhish. v. *diminution, abatement* — (*mixture*) خلط khult, اميزش ameezish.

To ALLUDE كنايت كردن kuna-é-ut kirdun, مماثلت نمودن mumausulut numoodun, تشبيه ساختن tushbeeh saukhtun, نسبت كردن nisbut kirdun, عبارت نمودن abaurut numoodun.

To ALLURE ازمودن azmoodun, ازمايش نمودن azma-ésh numoodun, جذب كردن juzib kirdun, فريب نمودن furrabe numoodun, اغوا كردن aghwa kirdun, ترغيب دادن turgheeb dadun, شيرين زباني نمودن shéreen zubauné numoodun. v. *to decoy, entice, ensnare.*

Allure, v. *lure, snare.*

Allurement, *alluringness*, ازمايش azma-ésh, جذب juzib, اغوا aghwa, ترغيب turgheeb. v. *enticement, temptation.*

An allurer جذب كننده juzib koonindeh.

Alluring جاذب jauzib, ازمايش نما azma-ésh numa.

Alluringly جاذبانه jauzibauneh.

ALLUSION, *allusiveness*, كنايت kuna-é-ut, عبارت abaurut, مماثلت mumausulut, نسبت nisbut, تشبيه tushbeeh.

Allusive ذو كنايت zu kuna-é-ut, اهل عبارت ahli abaurut.

Allusively مماثلتانه mumausulutauneh, با نسبت ba nisbut, تشبيها tushbihan.

ALLUVION از اب كشيده uz aub kushédeh.

To ALLY متصل كردن muteṣul kirdun, پيوسته ساختن pivusteh saukhtun, جمع نمودن jumaa numoodun. v. *to unite, confederate.*

An ally داماد damaud, قريب kureeb, حافد haufud, قرن kurun, رفيق rufé-uk, ياران é-araun, دوست doost, همدم humdum, ناصر nausir, نصر دهنده nusr duhindeh. v. *friend, companion, associate, connexion.*

An ALMANAC روزنامه rooznaumeh, تقويم tukweem. *Almanacks* تقاويم tukaweem, روز نامه كان rooz naumehgaun.

Almightiness, almighty, v. *omnipotence*, &c.

The ALMIGHTY الله تعالي allah taala, خداي تعالي khoda-é taala. v. GOD.

An ALMOND بادام badaum, بازام bazaum, بخرك bukhrik, لوز lauz—*An almond-tree* درخت بادام durukhta baudum, شجره لوز shujureh lauz—*Sugared almonds* دبله dubleh — *Stuffed with almonds* ملوز mulawwuz.

An ALMONER زكات دهنده zukaut duhin-

deh, مصدق musudduk, صدقه کننده sudukeh koonindeh, دهش ساز duhush sauz.

An almonry زکات گاه zukaut gah, صدقه خانه sudukut khauneh, تصدق جا tusudduk jaa.

ALMOST نزدیک nuzdeek, غالبانه ghalibauneh, فی الغالب fi'l'ghalib, تقریبانه tukreebauneh, تقریبا tukreeban, دمبدم dumbedum, قریب kureeb, عند ynd. *It is almost* نزدیک است nuzdeek ast, عن قریب aan kureeb. v. *nearly, nigh.*

ALMS, *alms-deed* زکات zukaut, دهش duhush, تصدق tusudduk, صدقه sudukeh. v. *charity.*

Alms-house, v. *almonry.*

An alms-giver زکات دهنده zukaut duhindeh.

An alms-man زکات گیرنده zukaut geerindeh. v. *beggar, mendicant.*

ALOES عود a-ood, صبر subr, شنک shunk, راد بوی raud boo-é, کبا kuba, هشتدهان hushtduhaun, مندل mundil, یلنجج eelunjuj, یلنجوج eelunjooj.

ALOFT بالا baula, بلند bulind, عالي ali, رفیع rufé-a. v. *on high, above.*

ALONE تک tek, مفرد mufurrud, مجرد mujurrud, فرد furd, یگانه eegauneh, منحرد munhurrud, تنها tunha, بتنها betunha, وحد wahad, بخود bukhood, مستاثر mustausir. v. *solitary, only, single.* —*To leave alone* ترک نمودن turk numoodun. v. *to forsake, abandon.*—*To let alone* بر طرف ساز کردن bur turruf sauz kirdun, گماشتن gumaushtun, تودع ساختن tuwudda saukhtun, بگذاشتن beguzaushtun. *Let alone* (imperative) بگذر baguzur, دا daa, دع daa, تراک turauk, زر zura, بله belha, بل bil, بهل bihil.

ALONG (*at full length*) تولانه tulauneh, بالطول bi't'tool, بدرازه bedirauzé. *Along with* مع maa, معا ma-an, باهم ba hum. *Along the side of the river* در کنار نهر dur kunara nuhr. *To go along* رفتار کردن ruftaur kirdun, استمرار نمودن istimraur numoodun.

ALOOF دور door, باعد or بعید ba-éd.

ALOUD بلند bulind, مهداج muhdauj, قراقف kuraukuf, بانوا banuwa. v. *loud, sonorous.*

ALOW فرو furo. v. *below, low.*

ALPHABET هجا huja, الف بي alifabé. *The letters of the alphabet* حروف huroof, حروف الهجا hurooful'huja.

Alphabetical در ترتیبي هجا dur turteebé huja.

Alphabetically هجانه hujauneh.

ALREADY الان alaun, پیش از این وقت peish uz een wakt, پیش از ان محل peish uz aun muhul, ایسا isa, الان alaun, الحالة هذه alhaulut huza, ایدور idoor, امحال imhaul.

ALSO نیز neez, هم hum, و wa, بله belha, ان anna, انه innahu, ایضا eizaun, کذلک kuzalik.

An ALTAR قبله گاه kubleh gah, مذبح muzbeh, محراب muhraub. *The altar or communion-table* قربان گاه kurbaun gah, جاي قداس ja-é kudaus.

To ALTER تبدیل کردن tubdeel kirdun, از حال برگردانیدن uz haul burgurdanédun, تغییر نمودن tughé-eer numoodun, مصروف ساختن musroof saukhtun, تحویل کردن tuhweel kirdun, استبدال شدن istibdaul shoodun, متغیر mutgheer gurdanédun, v. *to change.*

Alterable واجب التبدیل vajibu'l'tubdeel, لایق مصروف la-éka musroof, قابل تغییر kaubila tughé-eer.

Alterably تحویلانه tuhwilauneh, تغییرا tughé-eeran.

Alterant, altering, تبدیل کننده tubdeel koonindeh, تغییر نماینده tughé-eer numa-éndeh.

Alteration تبدیل tubdeel, تغیر tugheer, تغیر حال tugheera haul, تخس tukhs, تغییر tughé-eer, قلب kulib, غیر ghire, حرف hurf, تحویل tuhweel, صرف surf, نوع nooa. *Alteration of colour* رنگین تغییر rungeen tughé-eer, مهتقع muhtuka, مهتع muhtuma. *Alteration of fortune* اقبال akbal, دول dool. *Alterations* تلویح tulweéh, صروف suroof, تبدلات tubdulaut, تلونات tuluwunaut, اصراف asrauf. v. *change.*

Altered مبدل mubdil, منتقع muntuka, مغیر mugheer, متغیر mutgheer, منحرف munhurif, مضطرب muzturub, متلون mutloon. v. *changed, disturbed, distracted.*

Altering تحویل کنان tuhweel koonaun, تبدیل کن tubdeel koon, غیر ساز ghire sauz.

ALTERCATION نزاع nuzaa, منازعت munazaat, مباحثه mubahseh, بحث buhs, لد lud, مجادله mujaudileh. v. *controversy, dispute, litigation.*

Altern, alternate, alternately نوبتانه noobitauneh, نوبتنگاه noobutnigah, با نوبت ba noobut, عقبتا akbutan. v. *by turns, reciprocal, mutual.*

Alternacy, alternation, alternateness نوبت noobut, تعویر taweer, عقبت akubut. v. *vicissitude.*

To act alternately در پي یکدیگر کار کردن dur pee eekdeegur kaur kirdun, نوبت کردن noobut kirdun, بار دربار نمودن bar dur bar numoodun, با عقبت ساختن ba akubut saukhtun.

An alternative, alternateness, alternity انتخاب intikhaub, خیار khé-aur, اختیار akhté-aur. v. *choice.*

ALTHEA (*marsh mallows*) انجل anjil.

ALTHOUGH گرچه gercheh, اگرچه که eger-cheh keh, ورچه wurcheh, هرچندکه hurchund-keh, با همه که ba hummeh keh, چند chund. v. *notwithstanding*, *however*.

ALTIMETRY (*taking an altitude*) ارتفاع پیمان irtifaa peimaun.

ALTISONANT بلند صدا کن bulind suda koon.

ALTITUDE ارتفاع irtifaa, رفعت rufaut, اعتلا é-atila, بلندي bulindé, علویت aloo-é-ut. v. *height*, *elevation*.—*The altitude of the pole* ارتفاع قطب irtifaa kutub. *To measure an altitude*, ارتفاع پیمودن irtifaa peimoodun.

ALTOGETHER جمیعا jummé-an, هر جانب hur jaunib, کلا kula, بالکل bilkulli, بالکلیه bil-kulléyeh, بالتمام bittamaum, بتمامها bitamaumha, بتة battatan, مطلقانه mutlakauneh, بالجمله bil-jumleh, البت albut, البته albutteh. v. *entirely*, *completely*, *wholly*, *quite*.

ALUM شاب shaub.

Aluminous زو شاب zu shaub, شعبی shaabé.

ALWAYS همیشه humeisheh, دایم da-ém, دایما da-éman, دیمة deemut, هرزمان hurzumaun, هر وقت hur wakt, علي الدوام ala'd'doo-aum, دایم da-ém, الایام ul'ei-aum, هر کره hur kureh, هر بار hur bar, همان humaun, همیدون humee-doon, همواره humwaureh, همار *or* همارا humau-ra, درجمیع زمان dur jumé-a zumaun, هر دایما hur da-éman, هردم hur dum, هر ایینه hur aï-eeneh, پاینده pa-éndeh, پالیال paulé-aul, بر قرار bur kuraur, بر دوام bur duwaum, ابد abud, ابدا abdan, الابد alabud, ابدي الظهور abudé-u'z'zuhoor, واصبا wasban. v. *perpetually*, *constantly*.

AM (*I am*) ام am, شوم shoom, کنت koontu.

Amain, v. *strenuously*, *vehemently*.

AMANDATION ارسال arsaul, ارفاد arfaud.

An AMANUENSIS نسخ کننده nusukh koonindeh, کاتب kautub. v. *secretary*.

AMARANTH گل حلوا kull hulwa, عروس در پرده aroos dur purdeh.

Amaranthine زو گل حلوا zoo kull hulwa.

AMASSMENT (*accumulation*) اغالش aghau-lish, فراهم furauhim, جملکي jumlugé. v. *collection*, *heap*.

To amass فراهم اوردن furauhim awurdun, جمع کردن jummaa kirdun, اختکار ساختن akhtikaur saukhtun, اغالشتن aghaulishtun, غزیدن ghuzédun, ازخار داشتن azkhaur daushtun, چستن chustun, چیدن chédun. v. *to accumulate*, *heap*, *collect*.

Amassed جمع کرده شده jummaa kirdeh shoo-deh. v. *accumulated*.

Amassing جمع کنا jummaa koona, اغالش ساز aghaulish sauz, فراهم نما furauhim numa.

To AMAZE حیران کردن heiraun kirdun, متعجب سراسیه ساختن surausmeh saukhtun, متعجب نمودن muté-aujib numoodun, بی هوش ساختن bé hoosh saukhtun, متحیر کردن muttuhé-ur kirdun, حیره دادن heireh dadun, شوریدن shoorédun, اشفتن ashuftun. الفتن aluftun. v. *to astonish*, *terrify*.

Amaze, *amazedness*, *amasement* حیره heireh, اشفتکي ashuftugé, عجب ajib, تعجب ta-ajib, سرکرداني surgurdauné, حیراني heirauné, دهشت duhshut, هکر hukir, تحیر tuhé-ur. v. *wonder*, *astonishment*.—*To remain silent with amazement* عجب ماندن ajib maundun.

Amazed حیران heiraun, متحیر muttuhé-ur, توله tuwullih, واله waulih, تیب teib, مات maut, سراسیه surausmeh, واله و زار wauleh ou zaur, سرسام sursaum, دمبسته dumbusteh, مدهوش mudhoosh, سرکشته surgushteh, سرکردان sur-gurdaun, زار و سرکردان zaur ou surgurdaun, اشفته ashufteh, الفته alufteh, دنک dunk, متفکر mutufikkir, شوریده shoorédeh. *To be amazed* عجب بودن ajib boodun, عجبناک شدن ajib-nauk shoodun. v. *confused*, *perplexed*.—*Amazedly* با حیره ba heireh, عجبا ajiban, والهانه waulihauneh.

Amazing عجب ajib, عجیب ajeeb, عجایب aja-éb, غریب ghureeb, بدیع buddé-a, رایق ra-ék زول zool, عبرتنما abrutnuma, مستغرب mus-tughrub. v. *wonderful*.

Amazingly با عجب ba ajib, غریبانه ghuree-bauneh, زایقا za-ékan.

An AMBASSADOR ایلچي eelché, رسول rusool, مرسل murful, وکیل vakeel, فرستاده fu-ristadeh, پیغامبر peighamber, پیام اور pei-aum awur, جدر judur, قاصد kasud, جري juré, پریستار pureestaur, سفیر sufeer سافر saufur, شخنه shukhneh, الوک alook, نذیر nuzeer. v. تشریفات —*An ambassadress* زني ایلچي zunné eelché.

An ambassade, *ambassage*, v. *embassy*.

Ambassadorial فرستکاني furistagauné.

AMBER کاهربا kahruba.

AMBERGRIS عنبر amber, عبیر abeer, شاه بوي shah booï. *Of ambergris* عنبرین ambereen. *Perfumed with ambergris* معنبر mu-amber. *Smelling like ambergris* عنبر بو amber boo, عنبر سا am-ber sa.

AMBIDEXTER زواليدين zu'l'édein.

Ambient, v. *surrounding*, *encompassing*.

AMBIGUITY *ambiguousness*, *ambilogy* شک shuk, تردد turuddud, شبهت shubhut, اشتباه

ishtibauh, پیچ peich, عبارت abaurut, رمز rumz, ذو معني du maané.

Ambiguous, ambiloquens مشکوک mushkook, مبهم mubhum, تعريز tareez, مغلق mughluk, ذو شبهت zu shubhut, ابهام abhaum. *Ambiguous expressions* سخن پيچيده sukhun peicheedeh, گفتگوي مغلق guftigooi mughluk, فرشته furushteh.

Ambiguously ابهامانه abhaumauneh, مغلقا mughlukan, با شک ba shukk. *To speak ambiguously* تعريز گفتن tareez guftun, پيچيدن peichédun.

Ambit, ambitude, v. *compass, circuit.*

AMBITION, *ambitiousness* سودا sooda, هوا hawa, حرص hurs, حرص منصب hursa munsub, منصب حرصي munsub hursé, تکبر tukubbur, هوس hawus, دعوا *or* دعوي dawa, طمع tuma, طلب tulb, نظربلند nuzuribulind.

Ambitious متکبر mutukubbir, حريص منصب hurees munsub, جويا jooïa, جويان jooïaun, طالب و جويا talib ou jooïa, بلند نظر bulind nuzur, ذو حرص zu hurs, اهل سودا ahla sooda, صاحب تکبر sahib tukubbur, هوسي hawusé, هوسناک hawusnauk.

Ambitiously با حرصا ba hursa, با تکبر ba tukubbur, جويانه jooïauneh, بلند نظرانه bulind nuzurauneh.

To AMBLE رفتن خب khub ruftun, رقص کردن ruks kirdun, هرولت نمودن huroolut numoodun.

An amble خب khubb, خبب khubub, رقص ruks, رقصان ruksaun, هرولت huroolut.

An ambler خبب کننده khubub koonindeh, رقصان رونده ruksaun ruvendeh.

Ambling خب رو khubb ruv, رقص کنا ruks, koona.

Amblingly خبانه khubbauneh, رقصا ruksan, با هرولت ba huroolut.

Ambulation, ambulatory, v. *walking, moveable.*

AMBUSCADE, *ambush, ambushment,* بخيز bukheez, کمين kumeen, کمينگاه kumeengah, کيد keed, مکادت mukaudut, مکيدت mukeedut, کمند kumund, غدر ghudur. *Lying in ambush* بخيز کنا bukheez koona, کيد دار keed daur, مدغل mudghul, در کمين نهاده dur kumeen nihaudeh, تکمن tukummun. *To lay an ambush* کمين ساختن kumeen saukhtun, مکادت کردن mukaudut kirdun.

AMEN امين amén. v. Vol. I. p. 241.

Amenable, v. *responsible, subject.*

To AMEND (*correct*) تصحيح کردن tus-heeh kirdun, اصلاح نمودن aslauh numoodun تاديب ساختن taadeeb saukhtun, تعريز دادن tareez dadun — (*to become better*) تصحيح شدن tus-heeh shoodun, خوش گوار شدن khoosh koo-aur shoodun.

Amendment اصلاح aslah, اصطلاح istilauh, تصحيح tus-heeh, خوش گوار khoosh koo-aur, محرف muhruf. v. *correction, improvement.*

Amender اصلاح کننده aslauh koonindeh. v. *corrector.*

Amends مکافات mukafaut, پاداش padaush, پاداشت padaushut, جزا juza, سزا suza, عوض a-ooz (pl. اعواض awauz) v. *compensation.*

AMENITY لطافت lutafut, فرح furuh. v. *pleasantness, agreeableness.*

To amerce, v. *to fine, mulct.*

An AMETHYST جبلغوم jubullukoom, احلمه ahulmeh, مرطيس murtees, سنگ مرطيس senk murtees, جوهر المرطيس jouhur almurtees.

Amethystine ذو احلمه zu ahulmeh.

AMIABLE محبوب muhboob, مقبول mukbool, هزبر huzsheer, ذو جمال zu jumaul, اهل رونق ahla rounuk, صاحب حسن sahib husn. نازنده nauzindeh, نازنين nauzneen. v. *lovely, pleasing, agreeable, beautiful.* — *An amiable woman* زن نازنين zunn nauzneen.

Amiableness جمال jumaul, حسن husn, رونق rounuk, زينت zeenut, شکوهت shukoohut, شکوهمندي shukoohmundé, بهجت buhjut, ظرافت zuraufut. v. *beauty, grace, elegance.*

Amiably حسنانه husnauneh, با رونق ba rounuk, جمالا jumaulan.

AMICABLE مهربان muhurbaun, ذو محب zu muhibb, نيک خواه neek khauh, نيک انديشانه neek andeeshauneh, خير انديش kheir andeesh, خيرخواه kheir khauh, دولتخواه doulutkhauh, دولتجوي doulutjooi, داعي daa-é. v. *friendly, benevolent, kind.*

Amicableness دوستي doosté, محبت mohabbut, نيکخواهي neekkhauhé. v. *benevolence, affection, friendship.*

Amicably محبانه muhbauneh, با محبت ba mohabbut, خيرخواهانه kheir khauhauneh, مهربانانه muhrbanauneh.

AMID, *amidst* ميان mé-aun, در ميان dur mé-aun, در dur, بين bein, مابين mabein, درون duroon, ميانه mé-auneh, في fi, فيما بين fima bein. v. *among.*

AMISS بد bud, کم kum, نا فرجام na furjaum, نا صواب na suwaub, نا خوش na khoosh, فساد fusaud, فاسد fausud, بي سر و سامان bé sur ou samaun, نا ستوده na sutoodeh, بد نهاد bud nihaud, سوء sooi, دامق daumuk, دموق du-

mook, نا فرجام na furjaum, رد rudd, ردي rudé, زميم zumeem. v. *bad, improper, unfit, wrong, faulty.*

Amission, v. *loss*—*To amit*, v. *lose*.

AMITY مهر muhur, محبت mohabbut, مودت muwuddut. v. *friendship.*

AMMONIAC (*sal.*) اشق ashuk, نشادر *or* نشاطر nishaudur.

AMMUNITION بره bureh, مهمات جنگ muhmauta jung, رخت نبرد rukhta nubburd, الات رزم alauta ruzm, حربت harbut. *Ammunition bread* نان حرب nauna harb. *An ammunition waggon* عربه حرب arbéï harb. v. *military provisions, apparatus.*

AMNESTY نسيان nusé-aun. v. *oblivion.*

AMNION (*the membrane enclosing the child in the womb*) شابيا sabé-a.

AMOMUM (*a gum*, or *herb used in embalming*) حماما humauma.

AMONG, *amongst* درميان dur mé-aun, بين bein, مابين mabein, فى مابين fi mabein, عند anda, على ala, به beh, ب bé, في fi, بر bur, اندر undur, درون duroon. v. *in, amidst, between, mingled, surrounded.*

AMOROUS عاشق aushuk, منسوب munsoob, شهوت پرست shuhwut purust, فاسق fausik. v. *libidinous.*—*Amorous gestures* شيوه shiweh, غنج ghunj. *An amorous poem* غزل ghazul.

Amorously عاشقانه aushukauneh, با منسوب ba munsoob, با شهوت ba shuhwut.

Amorousness عشق ashuk, محبت mohabbut. v. *fondness, affection, love.*

AMOUNT جمله jumleh, نتيجه nuteejeh, حاصل hausul, جماع jumaa, جمع juma, محصل muhussul, جمع حساب juma hissaub. v. *sum, total.*

To amount تعديد شدن tadeed shoodun, ناشي نمودن naushé numoodun, زياده بودن zé-adeh boodun. v. *to encrease, grow.*

An AMOUR عشق حرام ashuk haraum, حرام رفتني haraum ruftuné, جماع jumaa, زنا zunna, باه bah.

AMPHIBIOUS هم ابي هم تابي hum aubé hum taubé, مبهم mubhum, شبهت shubhut, در دو عنصر زي dur doo unsur zee.

AMPHITHEATRE تماشا گاه tummausha gah, معركه گاه marikeh gah.

AMPLE بسيار bissé-aur, واسع wausa, فسيح fuseeh, عريض areez, بساط busaut, بزرگ buzuruk, پشيج pusheej, وغيش wugheesh, طويل و عريض too-él ou ireez. v. *large, extensive, broad, wide, liberal, unlimited, diffusive.*

Ampleness, amplitude, بسياري bissé-auré, عرض irz, فسحت fus-hut, وسعت wusat, فراخي furaukhé. v. *abundance, largeness.*

An amplifier بزرگ كننده buzuruk koonindeh, وغيش ساز wugeesh sauz.

To amplify بسيار كردن bissé-aur kirdun, فسيح نمودن fuseeh numoodun, طويل و عريض ساختن too-él ou ireez saukhtun, بزرگ گفتن buzuruk guftun. v. *to enlarge, exaggerate.*

Amply با عرض ba irz, فسحتانه fus-hutauneh, بزرگانه buzurukauneh, وسعتا wusatan.

To AMPUTATE جدا كردن juda kirdun, قطع ساختن kuta saukhtun. v. *to cut off.*

Amputation انقطاع ankita, خبل khubl, ابحا abha, جزم jezm, حذم huzm, خرم khurm, جزر juzr.

An AMULET حمايل huma-él, هيكل heekul, تعويذ taweez, متهم mutummin, مغقاد makaud, عزيمت azeemut, معوذ ma-ooz, عازت auzaut, قبله kubleh, عطفت atfut, عنطفت antifut, بازوبند bazubund, رقم rukum, جادو jaudoo, چشم پنام chushum punaum, پنام punaum, چشم chushum, سلوانت sulwaunut, حرز hurz, عقرت akrut, منجس munjus, تنجيس tunjees, نشرت nushrut, رعب raab, قرزهلت kurzhulut, غز ghuzz, وجيهت wujeehut, بريم bureem, كحال kuhaul, v. *charm.*

To AMUSE (*delight*) صفا دادن sofa dadun, حظ كردن huzz kirdun, تماشا نمودن tummaushau numoodun, لهو اوردن luhou awurdun—(*to employ*) عمل ساختن amul saukhtun, كار دادن kaur dadun, اشتغال كردن ishtighaul kirdun, شغل نمودن shughul numoodun—(*to deceive*) فريب كردن furrabe kirdun, فريبيدن furrabédun, فريفتن furré-uftun. *To amuse one's self* صفا شدن sofa shoodun, جهيدن juhédun, تفرج نمودن tufurruj numoodun.

Amusement تماشا tummaushau, بازي bauzé, بازيچه bauzeecheh, صفا sofa, لهو luhou, لذت luzzut, حظ huzz, عمل amul, فريب furabe.

An amuser لهو كننده luhou koonindeh, تماشا گر tummaushau gur.

Amusing, amusive تفرج نما tufurruj numa, لهو دها luhou duha, متمتع mutumutta, متفرج mutufurruj, متلاهي mutulauhé, تلهي tulhé, تمتع tumutta, تنزه tunuzzeh, مونس munis.

An ANACHRONISM تزوير حساب زمان tuzweera hissauba zumaun.

An ANAGRAM تحريف tuhreef, (pl. تحريفات tuhreefaut.)

An anagrammatist تحريفات كننده tuhreefaut koonindeh.

To anagrammatize تحریف کردن tuhreef kirdun.

ANALOGICAL, *analogous*, قیاسی ké-ausé, موافق mutaubuk, مناسب munausib, مطابق muwafik.

Analogically با تشبیهت ba tushbeehut, مناسبانه munausubauneh.

Analogy تشبیهت tushbeehut, نسبت nusbut, موافقت muwafikut. v. *comparison*, *relation*, *resemblance*.

To analogize نسبت کردن nusbut kirdun.

ANALYSIS تفرق tufirruk, توزیع toozéa, قسم kusm. v. *division*, *separation*.

To analyse تفرق کردن tufurruk kirdun.

ANARCHY تشویش tushweesh, اختلاط ikhtilaut, اختلال ikhtilaul, خلط khult, شورش shoorish. v. *confusion*.

An ANATHEMA لعنت launut, بهله buhleh.

To anathematize لعنت کردن lanut kirdun.

Anathematized ملعون mula-oon.

ANATOMY تشریح tushreeh.

Anatomical تشریحی tushreehé.

An anatomist تشریح کننده tushreeh koonindeh.

To anatomize تشریح ساختن tushreeh saukhtun.

An ANCESTOR اب ab, جد judd, پیشینه peisheeneh, سلف suluf, سالف sauluf, سابق saubik, باب bab.—*Ancestors* ابا aba, ابهات abhaut, بابایان baba-é-aun, پیشینیان peisheen-é-aun, پیشینه کان peisheeneh gaun, اسلاف aslauf, اجداد aujdaud, باستان basitaun, مهبن muhbun, مهل muhul, متقدمان mutukuddimaun, سباق subauk, با پیران ba peeraun. v. *predecessors*.—*Ancestry* ال aul, نسل nusil, نسب nusb, مضرب عصلت muzruba aslut, نهاد nihaud. v. *lineage*, *parentage*.

An ANCHOR انکر aunkur *or* aungur, لنکر lunkur *or* lungur, مرسات mursaut, سکان sukkaun, هوجل hoojul.

To cast anchor انکر انداز شدن aungur andauz shoodun, لنکر انداختن lungur andaukhtun. *To be at anchor* با لنکر بودن ba lungur boodun, رسو شدن rusoo shoodun. *To weigh anchor* انکر براوردن aungur burawurdun, لنکر برداشتن lungur burdaushtun. *To cast the anchor of resolution* (*to determine*) لنکر انداز قرار شدن lungur andauz kuraur shoodun.

Anchored از لنکر نشانده uz lunkur nishaundeh, رسو rusoo.

An ANCHORITE ابطال abtaul, زاهد zauhud, اهل تصوف ahla tusawwuf.

ANCIENT پیر peer, قدیم kadeem, قدیمی kadeemé, کهن kahun, کهنه kahneh, عتیق ateek, عاتق autuk, دیر deir, دیرینه deireeneh, سابق saubik, اول awwul, مقدم mukuddum, قدام kadaum, معتق matuk, قدموس kadmoos, پیشین peisheen, مستدام mustudaum, مستدیم mustudeem, خنابس khunabis. v. *past*, *former*, *old*.

Ancient times پیشنگی peishungé.

The ancients اوایل awa-él, اولیان awulé-aun, پیشینیان peisheen-é-aun, پیشینه کان peisheeneh-gaun, پیش رفتکان peish ruftugaun, قدما kadma, قدیمان kadeemaun, سابقان sabukaun, اسلاف aslauf, اجداد قدم aujdauda kadum, باستان basitaun, کهن سال کذشتکان kahun saul guzushtigaun. *Ancients and moderns* اولین و اخرین awaleen ou akhyreen.

An ancient (*flag of a ship*, &c.) علم alum, رایت raa-é-ut, لوا liwa. (*a standard-bearer*) علمدار alumdaur, رایت دار raa-é-ut daur.

Anciently سابقانه saubikauneh, قدما kadman, قدیمانه kademauneh, از قدیم uz kadeem, من قدیم min kadeem, مقدما mukuddiman, در ما تقدم dur ma tukuddim, از قدیم الایام uz kadeem ala-é-am, قبلا kublan.

Ancientness ما تقدم matukuddim. v. *antiquity*.

Ancientry شرف sherif.

AND و wa, ف fa, ثم summa, فهو fuhwa, نیز neez. *And so forth* باسره bi-asrehi.

An ANECDOTE معروف نهایی maruf nihauné.

ANEW باز baz, نیز neez, از نو uz nav *or* uz noo, تکرار tukraur, ایضا eizan.

ANFRACTUOUSNESS (*winding of a river*) عرقوب arkoob, ضواجع zoo-auja, عاقول aakool.

An ANGEL فرشته furishteh, ملک mulluk, ملاک mulauk, سروش suroosh, شاهد shauhid, کانس kaunis, کندزان kundzaun, پری peri, جن jinn. *Angels* فرشتکان furishtugaun, ملایک mula-ék, ملایکت mula-ékut, مدبرات mudbuzaut, سابحات saubihaut, سابقات saubikaut. *The angel Gabriel* جبرایل jebra-él, قدس kudus, ناموس namoos, الناموس الاکبر a'n'namoosu'l'akbur. *The angel of death* عزرایل azra-él, اسرافیل asrafeel, ملک الموت mulluku'l'moot, قابض الاروح kaubizu'l'arooh. *The angels supposed by the Mohammedans to examine the dead in the tomb* نکیر و منکر nukeer ou munkir, فتانان futanaun. v. Vol. I. p. 1398, تعیدان, p. 1566, ماه *and* p. 1789, معقبات makbaut.

Angelic, *angelical*, ملکه منسوب mullukeh munsoob, ملکی mulluké, فرشتکانی furishtugauné —(*angel-faced*) پری روی peri rooï, ملک منظر mulluk munzur.

Angelica (*herb*) سنبل خطایی sumbul khatayé.

Angelina (*an herb*) انکلینه angeleeneh.

ANGER كين keen, غضب ghuzub, خشم khushm, ودوت wudoot, حرق hurk, غيظ gheez, خدوك khudook, زمج zumuj, قعط kat, قوت غضبيت kuwwut ghusbé-ut, خنوف khunoof, حفظت hufzut, حسيفت huseefut, تهر kuhr, اسف asuf, غزم ghushum, حسيقت huseekut, رجس rujus, زخت zukhut, اجم ajum, اضم azum, هايج ha-éj, وژ wuzsh. *Violent anger* تهر kuhr, حميت humeet, حنق hunk, تاقت taakut. v. *rage, fury, wrath.*—*A look mingled with anger* نگاه غضب الود nigauh ghuzub alood. *Prone to anger* خشمناک khushminauk, غضبناک ghuzbinauk, غضوب ghuzoob, تيز مزاج teez muzauj, تهرناک kuhurnauk, مجنون mejnoon, ديوانه déwauneh, غضبت ghuzubbut, غرب ghurub, فعحل fak-hul, گرم gurm. v. *angry.*

To anger تغيظ کردن tugheez kirdun, خشمناک ساختن khushminauk saukhtun, ازردن azurdun, ازار دادن azaur dadun.

Angry ازار رسيده azaur rusédeh, غضوب ghuzoob, تيز مزاج teez muzauj, معض maaz, گرم gurm, ازرده azurdeh, اتشي autashé, خشمناک khushminauk, مزمهر muzumhur, غضبت ghuzbut, غضب ghuzub, غضبان ghuzban, محرور muhroor, زبر zeyir, رخج rukhuj, دژاکاه duzshaugah, دژاهنگ duzshahunk, غضبناک ghuzbunauk, حارد haurud, مضز muzuzz, اضز azuz. سترک sutruk, اشحان ash-haun. v. *furious, enraged, passionate, vexed.*

To be angry تهر گرفتن kuhr gooriftun, غضب ghuzub numoodun, خشمناک گشتن khushminauk gushtun, ازار يافتن azaur é-aftun, بي حضور بودن bé huzoor boodun, کين گرفتن keen gooriftun, باهم امدن bahum aumudun, تبرطم شدن tiburtum shoodun.

Angrily غضبانه ghuzbauneh, خشمانه khushmauneh, با کين ba keen, با گرما ba gurma.

Provoked to anger غضبناک گرديده ghuzbinauk kirdédeh, مغضوب mughzoob, خشمناک khushminauk, تغطرس tughutrus, خشم الوده khushm aloodeh, پر غيظ pur gheez.

Provoking to anger خشم انگيز khushm engeez, مجنون کنا mejnoon koona, مغضب mughzib, موسف moosif, موکب maukib, منهال munhaul, محنق muhnik, کثير الانهال kuseiru'l'anhaul.

In anger, angrily غضبانه ghuzbauneh, خشمانه khushmauneh, بالغضب bi'l'ghuzub, با تهر ba kuhur.

An ANGLE گوشه koosheh, وادي waudé, کنار kunaur, کنج kunj, زاويت zaweet. *The angle of a fortification* طبر tubr.—*The angle or projection of a mountain* ترنت کوه kurnuta kooh, رکح rukuh, طبز tubz.—*The outward angle of the eye* دنبال چشم dumbaula chushum, لهاظ luhauz, زنب العين zumbu'l'aïn. *The interior angle* موق mook.

To ANGLE (*to fish*) ماهي گرفتن mauhé gooriftun, با تشبيل سمک سيد کردن ba tushbeel sumuk seid kirdun, بخطاطيف ماهي گرفتن bakhutauteef mauhé gooriftun.

An angler ماهي گير mauhé geer.

An angle or *angling-rod* قلم ماهي گير kaluma mauhé geer.

ANGUISH ازردگي azurdugé, ازار azaur, غم ghumm, اضطراب iztiraub, انقباض خاطر ankibaza khautur, الم alum, تنکدلي tunkdilé, دلتنکي diltunké, ثقلت suklut, کرب kurib, سول sook, شدت shuddut, کدورت kudoorut, سوز و ساز sooz ou saz, درد durd, وجع wuja, غصه ghusseh, حزن huzn, اندوه andooh, ملال mulaul, ملالت mulaulut, هم humm. *The anguish of jealousy* ازردي رشکين azurdé rushkeen. v. *pain, affliction, distress, torture.*

ANGULAR, *angulous, angulated,* کوشه دار koosheh dar, اهل وادي ahla waudé, ذو طبر zu tibr, اهل زوايا ahla zoo-aïa, کوشه دارانه koosheh darauneh.

Angularly طبرانه tubrauneh, با کوشه ba koosheh.

Angularity, angularness, angulosity کوشه داري koosh daré, زوايا حال zoo-aïa hal, طبر واري tubr waré.

A-NIGHTS ليلا leilan, شبي shubé, در شب dur shub.

ANILITY (*old age of women*) پيري زنان peeré zunnaun, شيوخيت النسوان shé-ookhé-ut u'n'niswaun.

ANIMADVERSION (*censure*) تعزير tazeer, تاديب taadeeb. v. *reproof, punishment.*—(*observation*) اکاهي agauhé, فهم fuhum, وقوف wukoof.

To animadvert تعزير کردن tazeer kirdun, تاديب نمودن tadeeb numoodun, اکاه شدن agauh shoodun, انتباه ساختن intibah saukhtun, متنبه کردن motanebbih kirdun. v. *to censure, reproach, punish; observe, advert.*

An animadverter تعزير کننده tazeer koonindeh, انتباه سازنده intibah sauzindeh.

An ANIMAL حيوان heewaun, جانوار jaunwar, جان دار jaun dar. *The young of any animal* جانه jauneh. *An untamed animal* وحوش wuhush, وحشي wuhushé (pl. وحوش wuhoosh). v. *beast.*—*A rational animal* حيوان ناطق heewaun nautuk, حيوان صاحب اختيار heewaun sahib akhté-aur.

An irrational animal حيوان غير ناطق heewaun ghiré-a nautuk, جانوار صامت jaunwaur ſaumut, حيوان كاسد الاذعان heewaun kauſid alazaan. *A four-footed animal* حيوان چهار پاي heewaun chihaur pa-é. v. *beaſt*, *quadruped*.—*Animals* حيوانات heewaunaut.—*Animal ſpirits* روح حيواني rooha heewauné.

An animalcule جانوار خرد jaunwaur khurd, جانوارك jaunwaurik.

To ANIMATE (*give life*) حيات دادن hei-aut dadun, نفس و حركت بخشيدن nufs hurukut bukhſhédun, جان دادن jaun dadun. (*to encourage*) انگيختن angeekhtun, سوق نمودن ſouk numoodun, جرات دادن jiraat dadun, دلير كردن dileer kirdun, تحريض ساختن tuhreez ſaukhtun. v. *to inſtigate*, *excite*, *quicken*.

Animate زي zee, زيان zé-aun, حيوان heewaun. v. *alive*, *living*.

Animated دلير dileer, دلاور dilavur, زو جان zu jaun, بهادر bahaudur, فدايي fidaï-é, جري juré, شوقي ſhooké, چست chuſt, انگيخته angeekhteh. v. *vigorous*, *lively*, *briſk*, *enlivened*, *inſtigated*, *excited*.

Animation حيات hei-aut, دلاوري dilavuré, شوق ſhook. v. *livelineſs*, *ſpirit*.

Animating حيات ده hei-aut duh, شوق ساز ſhook ſauz, روح افزا rooh efza.

An animator حيات كننده hei-aut koonindeh, روح دهنده rooh duhindeh.

ANIMOSITY كين keen, بغض bughuz, غرض ghurz, عداوت adawut, مخاصمت mukhauſumut, خصومت khuſoomut, بد خواهي bud khauhé. v. *hatred*, *rancour*.

ANISE *herb* or *ſeeds* انيسون aneeſon, كمون حلو kumoon hulou, زنيان zunpaun, باديانه badéauneh, نان خت naun khut. *v.* Vol. I. p. 1936.

The ANKLE كعب kaab, لنك lenk, اشتالنك or شتالنك ſhitaulenk, پزده puzſhdeh, پزول puzſhool. *The ankle or paſtern of a deer* كردمان kurudmaun. *The ankle bone of a ſheep* قاب kaub, قب kub.

ANNALS اخبار akhbar, تاريخ tareékh, تواريخ tawareekh, اثار سنويه aſaur ſunooïeh. v. *hiſtory*.

An annaliſt راوي ravé, راوي الخبر ravé-u'l'-khubbr, نقل بند nukul bund, اثار سنويه طراز aſaur ſunooï-eh turauz. v. *hiſtorian*.

To ANNEAL (*to bake* or *temper in a furnace or oven*) بريان كردن buré-aun kirdun.

To ANNEX اضافت كردن azaufut kirdun, مضافات ساختن muzafaut ſaukhtun, تضعيف نمودن tuza-éf numoodun. v. *to add*, *join*, *connect*.

Annexation, *annexment*, اضافت azaufut, مواصله muwauſleh, وصال wuſaul, وصل waſil. *Annexations* مضافات muzafaut.

Annexed مضاف muzauf, ملاحم mulaùhum. v. *added*.

TO ANNIHILATE نابود كردن nabood kirdun, هيچ نمودن heech numoodun, فنا پذير ساختن funa pizzeer ſaukhtun, هبا كردن huba kirdun, تبطيل ساختن tubteel ſaukhtun. v. *to ruin*, *deſtroy*, *deface*.

Annihilated معطل matul, نابود كرده شده nabood kirdeh ſhoodeh, محو mahou, معدوم madoom, نابديد nabadeed.

Annihilating هيچ نما heech numa, فنا پذير ساز funa pizzeer ſauz, نابود كنان nabood koonaun, تعديم tadeem, تبطيل tubteel.

Annihilation عدم adum, فناي funa-é, نابديدي nabudeedé, هيچ شدن heech ſhoodun.

ANNIVERSARY هر سال hur ſaul, سنوي ſunoo-é, ساليان ſaulé-aun. v. *annual*, *yearly*.

An anniverſary ذكر سالانه ميت zukur ſaulauneh mé-ut, عيد بشارت a-éda buſhaurut.

ANNOTATION بيان bé-aun, تعبير tabeer, شرح ſhuruh, تفسير tufſeer. v. *explanation*, *expoſition*, *note*. — *Annotations* شروح ſhurooh, تفاسير tufauſeer.

An annotator شروح كننده ſhurooh koonindeh, تاويل سازنده taweel ſauzindeh, برفرندار burfurundaur, بيان نويس bé-aun nooïs, تفسير دهنده tufseer duhindeh, شارح ſhauruh, مفسر mufuſſur, دلالت dulaulut, كشاف kuſhauf. v. *commentator*.

To ANNOUNCE خبر دادن khubbr dadun, بشارت اوردن buſhaurut awurdun, مژده كردن mizſhdeh kirdun, صلا دادن ſula dadun, مشتلق اوردن muſhtulik awurdun.

To ANNOY ستم كردن ſutum kirdun, زحمت دادن zuhmut dadun, تعب دادن taab dadun. v. *to incommode*, *hurt*, *diſtreſs*, *vex*.

Annoy, *annoyance*, تكلف tukulluf, كره kirh, ضرر zurur, زحمت zuhmut, ستم ſutum, تعب taab. v. *injury*, *vexation*.

An annoyer زحمت كننده zuhmut koonindeh, ستم دهنده ſutum duhindeh, كره اور kirh awur.

ANNUAL سالكي ſaulugé, سالانه ſaulauneh, سنوي ſunoo-é, هر سال hur ſaul, ساليان ſauléaun, هر سنه hur ſunneh, بهر سال buhur ſaul.

Annually هر سالانه hur ſalauneh, در هر سنه dur hur ſunneh, بساليان beſaulé-aun.

An ANNUITANT ساليان گير ſaulé-aun geer, اهل وظيفت ahla wuzéfut, تيمار دار teemaur dar. v. *penſioner*.

An annuity سالیان ſaulé-aun, تیمار teemaur, وظیفت wuzé-fut.

To ANNUL برسیدن burſeedun, برطرف نمودن burturruf numoodun, ابطال کردن abtaul kirdun, نسخ ساختن nuſikh ſaukhtun, محو زدن mohou zudun. v. *to cancel, repeal.*

ANNULAR دوار duwar, دواري duwauré, حلقه سا hulkeh ſa, بشکل beſhukuli, فتخت fut-khut, دایره وش da-éreh veſh. v. *circular, round.*

Annularly حلقه حلقه hulkeh hulkeh.

An annulet (ſmall ring) فتخت کوچک futkhut koochuk, خاتم صغیر khautim ſagheer.

The ANNUNCIATION عید البشارت a-éd albuſhaurut, عید مشتلق a-éd muſhtuluk.

ANODYNE زو تسکین zu tuſkeen, اهل تلیین ahla tulé-een. v. *mitigating.*

To ANOINT اندودن andoodun, فرسودن furſoodun, فرسوده کردن furſoodeh kirdun, مسح ساختن muſuh ſaukhtun, دهن نمودن duhun numoodun, تدهین مالیدن tudheen malédun, طلي کردن tulé kirdun.

Anointed اندوده andoodeh, فرسوده furſoodeh, دمیم dumeen.—*To be anointed* اندوده شدن an-doodeh ſhoodun.

An anointer فرسود کننده furſood koonindeh, اندود دهنده andood duhindeh.

Anointing مسح ساز muſuh ſauz, مندهن mun-duhin, دهن نما duhun numa.

Anomalous, v. *irregular.*

ANON شتابانه ſhitabauneh. v. *ſoon, quickly, immediately, now and then.*

ANONYMOUS بینام beenaum, کمنام kum-naum, غغل ghufl, اسمی نامعلوم iſmé nama-loom, مخفي الاسم mukhfi'l'iſm.

Anonymouſly غغلانه ghuflauneh, با اسمی نا معلوم ba iſmé na maloom.

ANOTHER دیگر deegur, غیر ghire, اخر akhur, سایر ſa-ér, سایرت ſa-érut. *Another world* اخرات akhraut, الاخرا elakhra. *Another way* سمت اخر ſumti akhur. *Another country*, اخر دیار akhur dé-aur. *Another year* دیگر سال dee-gur ſaul. *In another manner* غیر شکل طرز ghire-a ſhukul turz. *One another* یکدگر eekdigur. *From one another* از یکدگر uz eekdigur. *In one another* در یکدگر dur eekdigur. *Another-gueſs kind* از دگر جنس uz digur jins.

ANSATED (*having handles*) زو دسته zu doſ-teh, اهل کوشه ahla kooſheh, صاحب اذن ſa-hib uzn.

To ANSWER جواب کردن javaub kirdun, رد جواب ساختن rudd javaub ſaukhtun, جواب باز دادن javaub baz dadun, اجابت نمودن ijau-but numoodun, رجعان فرستادن rujaun furiſta-dun, پیواریدن péwaurédun. *To anſwer for money, to be ſurety* ضامن زر شدن zaumun zur ſhoodun, ضامن کفیل مال شدن kufeel maul ſhoodun, ضامن نقد کردیدن zaumun nukt kirdédun. *To anſwer* or *be ſecurity for a perſon* ضامن شخص شدن zaumuna ſhukhs ſhoodun, تکفل دادن tu-kufl dadun, جواب نامه دادن javaub nameh dadun, پایندانی کردن pa-éndauné kirdun. *To anſwer a letter* جواب خط نمودن javau-ba khut numoodun, جواب نامه کردن javau-ba nameh kirdun, رجعت کردن rujaat kirdun, بنامه جواب ساختن benameh javaub ſaukhtun.—*To anſwer* (*to oppoſe*) مقابله کردن mukaubuleh kir-dun, در مخالفت کفتن dur mukhaulifut guftun. —(*to defend, vindicate*) یاري نمودن é-auré nu-moodun, مظاهرت کردن muzahurut kirdun—(*to be equivalent*) معدل شدن maadul ſhoodun, بدل نمودن budul numoodun — (*to bear proportion*) در نسبت مناسبت داشتن munauſibut dauſhtun, در نسبت بودن dur nuſbut boodun — (*to ſucceed*) راست افتادن rauſt aftaudun—(*to appear before a judge*) ظاهر کردن zauhur kirdun, حاضر شدن hauzur ſhoodun.

An anſwer جواب javaub, بازخواست baz khauſt, رد جواب rudd javaub, جیبت jeebut, رد کلام rudd kulaum, اجابت ajaubut, قیل keel, پاژخ pazſhukh, پاسخ paſukh. *An anſwer to a letter* جواب نامه javauba nameh, جواب خط javauba khut, رجع ruja, رجعان rujaun, رجوعت rujuwa-at, رجعت rujaat. *A true* or *juſt anſwer* جواب با صواب javaub ba ſavaub, جواب صواب نصاب ja-vauba ſavaub niſaub. *A mild anſwer* شکر پاسخ ſhukir pauſukh. *An incongruous* or *impertinent anſwer* جواب نا صواب javaub na ſavaub. *A ca-tegorical* or *definitive anſwer* شافي جواب ſhaufé javaub, قطع جواب kuta javaub. *Queſtion and anſwer* خطاب و جواب khataub ou javaub, سوال و جواب ſuwaul ou javaub, قال و قیل kal ou keel. *Anſwers* اجوبت ajoobut.

Anſwerable واجب الجواب vajibu'l'javaub, لایق رجعت la-ék rujaat—(*proportionable*) نسبت دار nuſbut dar—(*ſuitable*) مطابق mutaubuk.—(*ac-countable*) بر ذمه کسي بودن bur zimmeha kuſſé boodun, حساب دادن بسته شدن hiſſaub dadun biſteh ſhoodun. *Anſwerable to* (*oppoſite*) محازات muhazaut. v. *correſpondent, equal, relative.*

Anſwerably مطابقانه mutaubukauneh, با نسبت ba nuſbut, نسبة nuſbutan. v. *ſuitable.*

Anſwerableneſs, v. *ſuitableneſs.*

An answerer جواب کننده javaub koonindeh, مجاوب mujawub. v. *respondent.*

Answering جواب کنا javaub koona. *The day of answering* (i. e. *of judgment*) باز خيز baz kheez, باز خواست baz khaust.

An ANT مور moor (pl. مورها moorha) نمل numul (pl. نمال nimaul), زمون zumoon. *A small ant* مورچه moorcheh, دنامت dunaumut. *An ant-hill*, اشيان مور ashé-auna moor. *Full of ants* پر مور pur moor. v. *pismire.*

ANTAGONIST دشمن dushmin, خصم khusim (plur. خصما khusma), حريف hureef, عدو adoo, خشار khushar, مقاوم mukawum, معارض ma-aruz, در کور dur goor, قتل kutul, مناصب munausib, لدود ludood, لاد laud (plur. اللدت aluddut) نقيض nukeez. v. *adversary, enemy.*

The ANTARCTIC POLE قطب جنوبي kutub junoobé.

To ANTECEDE پيش رفتن peish ruftun.

Antecedent قدم kudim, مقدم mukuddim, متقدم mutukuddim, پيشينه peisheeneh, بروجه پيشين bur wujeh peisheen, سابق saubik, پيش کذشته peish guzushteh. v. *prior, former.*—*The antecedent* ماقبل makibul, مقدمه mukuddimeh. *Antecedent and consequent* مقدم و تالي mukuddim ou taulé.

Antecedently قبلانه kublauneh, سابقانه sabikauneh, اول awwul. v. *before, formerly.*

An antecessor سلف suluf, سالف sauluf, سابق saubik. v. *predecessor.*

An ANTECHAMBER پيشطاق peishtauk, پيشگاه peishgah, پايگاه pa-égah.

To ANTEDATE پيش تاريخ نهادن peish tareekh nihaudun.

ANTEDILUVIAN قبل الطوفان kublu't'toofaun, پيش سيلاب peish seelaub.

ANTEMERIDIAN پيشين peisheen, قبل الظهر kublu'z'zuhr, پيش نصف النهار peish nuzufu'n'nihaur.

ANTEMUNDANE قبل الدنيا kublu'd'dune-a, پيش زمان peish zumaun.

The ANTEPENULT پيش نزديک اخر peish nuzdeek akhur.

ANTERIOR متقدم mutukuddim, پيشين peisheen. v. *prior, former, antecedent.*

An ANTHEM تسبيح tusbeeh, مزمور muzmoor. *Anthems* تسبيحات tusbeehaut.

St. ANTHONY'S FIRE سرخباد surrukhbaud, حمرت humrut, رشکين rushkeen.

ANTHROPOPHAGI مردم خوران murdum khore-aun.

ANTICHRIST دجال dujjaul.

To ANTICIPATE پيشين نمودن peisheen numoodun, پيش شمردن peish shumurdun, قبل از وقت حساب نمودن kubl uz wakta hissaub numoodun, مقدم کرفتن mukuddim gooriftun, اول امدن awwul aumudun, مسابقت کردن musaubikut kirdun.

Anticipation پيشين peisheen, بذاذ buzauz, بذازت buzauzut, بذوزت buzoozut, تسليف tusleef, اسلاف aslauf, مقدمت mukuddimut.

ANTICK مضحک muzhyk, غريب ghureeb, عتيق ateek. v. *droll, strange, odd, antique.*

An antick مسخره muskhereh. v. *buffoon.*—*To play the antick* مسخره کردن muskhereh kirdun.

An ANTIDOTE پاد زهر pad zuhr, ترياق turé-auk, دافع الزهر dafiu'z'zuhr, زهري دفع zuhré dufa. *Antidotal* اهل پاد زهر ahla pad zuhr, ذو ترياق zu turé-auk.

ANTIMONY راسخت ras-khut, حجر الراسخت hujuru'r'ras-khut, کحال kuhaul.

Antimonial ذو راسخت zu ras-khut.

ANTIOCHIA انطاکيه antakéyeh, انطاکي antaki.

ANTIPATHY عربدت arbudut, ضد الطبيعه zudu'l'tubé-ah.

The ANTIPODES تحت الارض سکن tukhtu'l'arz sukun.

An ANTIQUARY متقدم خواه matukuddim khauh, قدم ساعي kadum saa-é, کهنه زمان جاهد kahneh zumaun jauhid.

To antiquate کهن کردن kahun kirdun, قديم ساختن kadeem saukhtun, ديرينه نمودن deireeneh numoodun, ابطال کردن abtaul kirdun. v. *to make obsolete.*

Antiquated کهن کرده kahun kirdeh, درس نموده durs numoodeh.

Antique قديم kadeem, عتيق ateek, کهنه kahneh, مقدم mukuddim, دير deir, ديرينه deireeneh. v. *ancient, odd, old.*

Antiquity پيشيني peisheené, قديمي kadeemé, متقدم matukuddim, کهنه زمان kahneh zumaun, بلود bulood.

ANTISTROPHE رد العجز علي الصدر ruddu'l'ajuz ala'l'sudur.

ANTITHESIS معارضة maaruzut, مواجهت muwajuhut, اختلاف ikhtilauf, مضادات musadaut. v. *opposition.*

An ANTLER شاخ غزال shaukha ghuzaul, قرن اهو kuruni ahoo.

An ANVIL سندان sundaun, سوهه sooheh, علات alaut (plur. علا ala *and* علاوات alawaut) مسطبت mustubut (pl. مساطب mustutub.)

ANXIETY, *anxiousness*, درد durd, غم ghum, غمت ghummut, غمخواري ghumkhoré, پريشاني pureeshauné, پريشان خاطر pureeshaun khautur, كشع kisha, الم alum, رنج runj, اضطراب azturaub, دلتنكي diltunké, ثقلت siklut, شدت shuddut, كدورت kudoorut, شكالش shikaulish, فكر fikr, شك shuk, شكت shukkut. v. *anguish, solicitude, care, doubt.*

Anxious دلتنك diltunk, دلبسته dilbusteh, مضطرب muzturub, پريشان pureeshaun, الم‌زده alumzuddeh, مكدر mukuddur. *To be anxious* پريشان خاطر دلتنك نمودن diltunk numoodun, شدن pureeshaun khautur shoodun.

Anxiously مضطربانه muzturubauneh, بادلبستكي ba dilbustugé, مكدرا mukudduran.

ANY (*person* or *thing*) كسي kussé, كس kus, شي shé-ï, ارم arum, اريم areem, دبي dubbé, دوي doo-é, دوري dooré, عرب arb, عين aïn, ديار dé-aur, فرد furd, هر hur, هر كس كه hur kus keh. v. *every, whoever, whatever.—Any how* بهر حال behur haul, كيفما keifma, قطعا kitan, *Any where* در همه جا dur hummeh jau.

AORIST نامحصور na-muhsoor, غير معهود ghire-a mahood. v. *indefinite.*

APACE تيزكار teez kaur, شتابان shutaubaun, علي الفور ala'l'four, سرعتا suratan, تعجيلانه tajeelauneh, بر وجه تعجيل bur wujeha tajeel, علي التعجيل ala't'tajeel, زود zood. v. *quickly, hastily.—It rains apace* شتاب باران ميكند shutaub baraun mikoonud.

APART برطرف bur turuf, من طرف min turuf, تنها tunha, بتنها betunha, بخلوت bekhuloot, دركنار dur kunaur, بجدا bejuda, جداكانه judagauneh, جدا جدا juda juda, انفرادا anfuraudan, منفردانه munfurudauneh. v. *separately.—Raillery apart* لطيفه بر طرف luteefeh bur turruf.

An APARTMENT خلوتخانه khulootkhauneh, حجرت hujrut, كمر kumur, خابكاه khaubgah, خفتنجا khuftunja, شبستان shubistaun, مرقد murkud. v. *chamber.*

APATHY بي غرض bé ghurz, بي غرضانه bé ghurzauneh.

An APE ميمون maimoon, پوزينه poozeeneh, ترد kyrd (pl. قرود kurood), هجرس hujrus, تر kyr, پهناله puhnauleh, كبي kubé, حمدونه humdooneh, اخنس akhnus, خنوس khunoon, خنزوان khunzoo-aun, طبوع tubooa, رباح rubauh, هوبر hoobur. *A she-ape* القة alkut, دحيت duhe-ut, كشت kishut, قردت kirdut, زنات zunnaut, خنسا khunsa.

To ape تمثل كردن tumussul kirdun, تبعيت نمودن tuba-é-ut numoodun. v. *to imitate, mimic.*

APERTIVE كشاينده kusha-endeh, مكشوف كننده mukshoof koonindeh. v. *opening.*

Aperture فتح futuh, كشايش kisha-esh, شكاف shikauf. v. *opening, hole, crevice, breach.*

The APEX اوج awj, تارك tauruk, منقار minkaur, نكته nukteh. v. *summit, top, point.*

APHÆRESIS حذف huzuf.

An APHORISM حديث hudees. v. *maxim.*

An APIARY كندروج kunduruj. v. *bee-hive.*

A-piece, v. *each.*

APISH اقتدا كننده aktida koonindeh, ذو متابعت zu mutabaat. v. *imitative, affected, trifling, playful.*

Apishly اقتدانه aktidauneh, با موافق ba muwafik. v. *affectedly.*

Apishness متابعت mutabaat, تقليد tukleed. v. *imitation, silliness, playfulness.*

APOCOPE حذف huzuf.

APOCRYPHAL مريب mureeb.

APOGEUM *apogeon, apogee* دروه durweh, اوج سما auja suma.

APOLOGETIC, *apologetical* معذر mazir, متعذر mutazir, تعذير tazir, معذرت كننده mazirut koonindeh, ذو عذر zu azur, بهانه ساختن buhauneh saukhtun.

To apologize عذر كردن azur kirdun, معذرت نمودن mazirut numoodun, تعذر ساختن tazir saukhtun, اعتذار دادن e-atizaur dadun.

Apologizing بهانه كنا buhauneh koona, عذر ساز azur sauz, معذرت نما mazirut numa, اعتذار خواه e-atizaur khauh.

An apologizer بهانه فروش buhauneh furoosh.

An APOLOGUE مثل musul. v. *fable.*

An APOLOGY بهانه buhauneh, معذرت mazirut, عذر azur, اعتذار e-atizaur. *A letter of apology* اعتذار نامه e-atizaur nameh.

An APOTHEGM كفت كزيده guft guzedeh, قول مشهور kool mush-hoor, اثر معلوم asur maloom.

An APOPLEXY همدت humdut, هبط hubut, سكتت suktut.—*Apoplectic* همدتي humduté, سكتت دار suktut dar.

APOSTACY ارتداد irtidaud, ردت ruddut, تلطم tuluttum, ترك دين turk deen, انكار دين angaur deen.

An apostate مرتد murtud, اهل ردت ahla ruddut, منكر دين munkur deen, ترك كننده دين turk koonindeh deen.

Apostatical در وجه مرتد dur wujeha murtud.

To apostatize ارتدان كردن irtidaud kirdun, مرتد شدن murtud shoodun.

An APOSTEME, ورم wurm, قرح kurh, ريم reem, اماس amaus, جراحت jurauhut.—*To apostemate*, v. *to supperate*.

An APOSTLE رسول rusool, پيغامبر peighaumbur, فرشته furishteh, فرستاده furistaudeh, بشير busheir, وخشور wukhshoor, وخشود wukhshood, الوك alook, نذير nuzeer. v. *prophet*.—*An apostle of* Jesus Christ حواري huwauré.—*The apostles* حواريون huwauré-oon.

Apostleship رسالت rusaulut, پيغام peighaum.

Apostolical, apostolick اسولي rusoolé, پيغامبري peighaumburé, فرستكاني furistugauné.

Apostolically رسولانه rusoolauneh, وخشورا wukhshooran.

An APOTHECARY اجزا فروش ajuza furoosh, معجونكر majoongur, دوا سازنده dawa sauzindeh, شربتكار shurbut kaur.

An APOZEM طبيخ tubeekh. v. *decoction*.

To APPAL تهويل كردن tuhweel kirdun. v. *to terrify, depress*.

Appalment هراس huraus, هول hool, تهويل tuhweel, ترس turs. v. *terror, fright*.

APPARATUS رخت rukht, الات alaut, اتات ataut, امادكي amaudugé, اسباب asbaub, اهنك ahunk, سازكاري sauzkauré, اهبت auhbut, شيوه sheeweh, مهمات muhimmaut. *Apparatus for a journey* ساز راه sauza rah, الات سفر alauta sufur, بشنج bishinj, بشيج busheej. *Warlike apparatus* ساز جنك sauza jung, الات جهاد alauta juhaud, ساز نبرد sauza nubburd, سلاح و الت جنك sillauh ou aluta jung, بلك buluk, پلك puluk, الات حرب alauta harb, ساز رزم sauza ruzzum, سفر مهماتي sufur muhmauté, حربت harbut. *Houshold apparatus* رخت خانه rukhta khauneh. v. *furniture, equipage, tools, instruments*.

APPAREL رخت rukht, لبس lubus (pl. لباس lubaus, الباس albaus *and* البست albusut) صنع suna, پوشش poshish, پوشش تن poshisha tun, پوشيدني poshéduné, پوشله poshileh, پوشاك poshauk, قبا kuba, كسا kisa, كر kurr, كرتك kurtuk, كرته kurtuh, تنجامه tunjaumeh, زي zéyé, كسوت kusoot. *Upper apparel* جامه jammah, پايزه paézeh, قفتان kaftaun, ثوب soob. (pl. اثواب aswaub) شملت shumlut, لبادت libaudut, دراعت duraat. v. *coat, dress, habit, garment*.

To apparel الباس كردن albas kirdun, پوشيدن poshédun, ملبس نمودن mulbus numoodun, پوشيده ساختن poshédeh saukhtun. v. *to dress, clothe, cover, deck*.

APPARENT صورت نما soorut numa, اشكار ashikaur, اشكاره ashikaureh, ظاهر zauhir, باهر bauhir, عيان aïaun, علاني alauné, هويدا hoo-éda, روشن roshun, فاش faush, واضح wauzuh, جلي julé, جالي jaulé, حاصل hausul, پديد pudeed, مبصر mubsur, مضي muzé, متضح mutuzzuh, مبين mubein, جهر juhur. *More apparent* اظهر azhur, انير aneer.—*The apparent cause* علت مصورت yllut musawurut. v. *manifest, plain, evident, visible, seeming, open*.

Apparently بشكل beshukul, ظاهرانه zauhirauneh, اشكاره ashkaureh, صراخة suraukhtan, پيدا peida, بدها buduhan, عيانانه aïanauneh. v. *evidently, openly*.

An apparition صورت soorut, بيناره beenaureh, خيال khé-aul, صورت وهمي soorut wuhmé, طيف teef, طايف ta-éf, ظل zull, نمايش numa-ésh, ردعت rudaat, ردغت rudghut, هماما humauna, عفريت afré-ut. v. *spectre, ghost, phantom*; also *visibility, appearance*.

An APPARITOR محضر muhzur, سرهنك surhunk. v. *mace-bearer, serjeant, officer of justice*.

To APPEAL شكايت كردن shuka-é-ut kirdun, دعوت ساختن dawut saukhtun, ميدانه دعوت نمودن midauneh dawut numoodun, مرافعت كردن murafat kirdun, تغاتو ساختن tufautoo saukhtun. v. *to accuse, charge, summon*; also *refer to*.

An appeal دعا daa, تغاتو tufautoo, دعوت dawut, شكايت shuka-é-ut, مرافعت murafat, v. *accusation, reference, summons*.

To APPEAR ظهور كردن zuhoor kirdun, ظاهر شدن zauhir shoodun, پديد امدن pedeed, aumudun, حصول پذير شدن husoor pizzeer shoodun, تجلي ساختن tujulé saukhtun, صورت پذير شدن soorut pizzeer shoodun, رونما كردن roonuma kirdun, منظور شدن munzoor shoodun, منكشف بودن munkushuf boodun, نمايان شدن numaïaun shoodun, نمودن numoodun, وضوح شدن wuzooh shoodun. v. *to seem, to be visible*.—*To cause or order to appear* احضار كردانيدن ahzaur kirdanédun. *To be summoned to appear* احضار كرده شدن ahzaur kirdeh shoodun. *To appear above* نوف شدن noof shoodun, بلند نمودن bulind numoodun. *To appear* (*rise as the sun*) طلوع كردن tulooa kirdun. *To appear for* (*befriend*) ياري كردن é-auré kirdun. v. *to favour*.—*To appear against* (*oppose*) مقابل شدن mukaubil shoodun. *To make appear* دلالت نمودن dulaulut numoodun. v. *to demonstrate*. *It appears* (*it is evident*) معلوم است maloom ast, ظاهر zauhur.

Appearance (*external*) ظاهري zauhuré, صورت

soortu, صورت ظاهره soorut zauhureh, نمايش numa-ésh—(*similitude*) سيما seema, تمثيل tum-seel—(*shape*) شخص shukhs, تن tun—(*probability*) احتمال ahtimaul, معقولت makoolut—(*concourse*) اجتماع ajtima.—*To appearance* بشكل be-shukul, ظاهرا zauhuran, صورتا sooruta, صورتانه soorutauneh.

An appearer ظهور كننده zuhoor koonindeh.

Appearing ظهور كنا zuhoor koona, تجلي ساز tujulé sauz.—*Appearing probable* صوابنما suwaub-numa.

To APPEASE اسكات كردن askaut kirdun, تسكين نمودن tuskeen numoodun, رام ساختن raum saukhtun, ملايم كردن mula-ém kirdun, ساكن نمودن saukin numoodun. v. *to pacify, quiet, calm, reconcile.*

An APPELLANT دعوت كننده dawut koonindeh, شكايت كر shuka-é-ut gur. v. *challenger, accuser.*

APPELLATION نام naum, اسم ism, سم sum. v. *name.*

An appellative اسم جنس isma jins.

Appellatively بر وجه اسم جنس bur wujeha isma jins.

Appellate, apellee ملوم muloom, معترف muk-turuf. v. *accused.*

To APPEND اويختن aweekhtun, اويز كردن aweez kirdun. v. *to hang, suspend.*

An appendage ضميمت zumeemut.

Appendant اويخته aweekhteh, معلق ma-alluk. v. *suspended.*

An APPENDIX ضميمت zumeemut, تتمت tutimmut (pl. تتمات tutmaut), ملحقت mulhikut, ذيل zeel, فضلت fuzlut.

To APPERTAIN انتساب داشتن intisaub daushtun, داير بودن da-ér boodun, تابع شدن taba shoodun, تعلق نمودن taalik numoodun, توابع بودن tuwaba boodun. v. *to belong.*

Appertainment, appertenance علاقت alaukut, انتساب intisaub, سنودي sunoodé, لاحقت lauhkut, انتما intima, پيوست pivust.

Appertinent متعلق muta-alik, پيوند pivund, لاحق lauhuk. v. *belonging.*

APPETENCE اشتها ashtiha, ارزو arzoo, هوا hawa, هوس hawus. v. *desire, lust.*

APPETITE طمع tuma, شهوت shuhoot, شره shuruh, حسرت husrut, ارزو arzoo, سودا sooda, ميل meil, حرص hurs, خواهش khauhish, توق took, توقان tookaun, ارزوي نفس arzoo-é nufs, هواي نفساني hawa-é nufsauné, قوت شهوانيت koot shuhwané-ut, قوت شهوتي koot shuhooté.

An inordinate appetite, حرص بحرام hurs bahuraum, ارزوي بد arzoo-é bud.

To APPLAUD ستودن sutoodun, ستايش دادن suta-ésh dadun, مدح كردن munduh kirdun, نعت ساختن naat saukhtun, وصف نمودن wusuf numoodun, پسند دادن pussund dadun, تحسين كردن tuhseen kirdun, افرين گفتن afreen guftun, حمد نمودن hamd numoodun, استحسان دادن ustihsaun dadun, نواختن nuvaukhtun, لنديدن lundédun, ابادابيدن abadaï-édun. v. *to praise.*—*To applaud with the hands* مرحبا كردن murhuba kirdun, بدست نواختن bedost nuvaukhtun. *To applaud by shouting* اوازيدن awauzédun, اواز زدن awauz zudun, در خروش امدن dur khuroosh aumudun.

An applauder افرين كننده afreen koonindeh, ستايش دهنده suta-ésh duhindeh.

Applauding پسند ساز pussund sauz, تحسين كنا tuhseen koona. افرين گوي afreen gooï.

Applause نوازش nuvauzish, ستايش suta-ésh, افرين afreen, تحسين tuhseen, پسند pussund, مدح muduh, وصف wusuf, حمد hamd, شكر shukur, شفه shufeh, مدحت muduhut, وند wund, سپاس sipaus, اخيه akheeh, است ust, استا usta, نعت naat, امدوحت amdoohut.

An APPLE سيب seeb, تفاح tuffah, سيو seev, شين sheen. v. Vol. I. p. 576.—*The apple of the eye* چشملان chushumlaun, مردم چشم murduma chushum. v. *pupil.*—*An apple-seller* سيب فروش seeb furoosh.

APPLIABLE, *applicable* لايق اتصال la-éka ittisaul, واجب القا vajib alka, شايسته sha-ésteh, موافقت دار muwafukut daur. v. *suitable, addible.*

Applicableness, applicability شايستگي sha-éstugé, موافقت muwafikut, القا ilka, اتصال ittisaul.

Applicably با موافقت ba muwafikut, اتصالانه ittisalauneh, با شايستگي ba sha-éstugé.

Application (*addition*) اتصال ittisaul, الساق ilsauk, القا ilka—(*study*) شغل shughul, اشتغال ishtighaul, مشغولت mushghoolut, تفكر tufikkur, جهد juhud, اجتهاد ajtihaud, قيد keid, تقيد tuké-ud, اقدام akdaum, قيام ké-aum, تامل ta-amul, دلبستگي dilbustugé—(*petitioning*) خواهش khauhish, سوال suwaul, طلب tulub.

Applicative, applicatory القا كننده ilka koonindeh, اشتغال سازنده ishtighaul sauzindeh, خواهش نماينده khauhish numa-éndeh.

To apply (*add*) نهادن nihaudun, متصل كردن muttusil kirdun, القا نمودن ilka numoodun—(*to study*) مقيد شدن muké-ud shoodun, تفكر كردن tufikkur kirdun, جهد دادن juhud dadun, عزم

ساختن azum ſaukhtun, خودرا مشغول نمودن khoodra muſhgool numoodun, اشتغال دادن iſhtighaul dadun.—(*to make uſe of as relative or ſuitable*) موافقت کردن muwafikut kirdun, شایسته نمودن ſha-éſteh numoodun. *To apply medicines* علاج دادن alauj dadun. *To apply* (*to any particular uſe*) خاص کردن khaſs kirdun.—(*to petition*) طلب نمودن tulub numoodun, سوال کردن ſuwaul kirdun, خواهش دادن khauhiſh dadun. v. alſo *to allot, aſſign*.

To APPOINT مقرر کردن mukurrur kirdun, تصمیم ساختن tuſmeem ſaukhtun, تعیین نمودن taï-een numoodun. v. *to fix, ſettle, eſtabliſh*.—*To appoint to an office* نصب نمودن nuſb numoodun, نصب دادن nuſb dadun. *To be appointed to an office* نامزاد شدن naumzaud ſhoodun. (*to equip*) اراستن arauſtun, حاضر کردن hauzur kirdun, ترتیب نمودن turteeb numoodun.

An appointer مقرر نماینده mukrur numa-éndeh, منصب داده گر munſub dadeh gur, حاضر کننده hauzur koonindeh.

An appointment (*office*) جاه jauh, منصب munſub—(*ſtipulation*) شرط ſhurt, معاهدت mu-ahudut—(*command*) فرمان firmaun, امر amur—(*decree*) قضا kuza, حکم hookum—(*equipment*) رخت rukht, الات alaut—(*aſſignation*) مهلت muhlut, تعیین taï-een—(*allowance*) حصت hiſſut, بهره buhreh.

To APPORTION حصه دار کردن hiſſeh daur kirdun, افراز نمودن afrauz numoodun, بخش دادن bukhuſh dadun. v. *to diſtribute*.

APPOSITE لایق la-ék, واجب vajib, مناسب munauſib, موافق muwafik, شایسته ſha-éſteh. مستعد muſtaad, اهل ahl, ساخته ſaukhteh. v. *fit, proper, adapted*.

Appoſitely لایقانه la-ékauneh, با مناسب ba munauſib, مستعدا muſtaadan.

Appoſiteneſs شایستگی ſha-éſtugé, سزاواری ſuzawauré, موافقت muwafikut. v. *fitneſs, propriety*.

APPOSITION زیادگی zé-audugé. v. *addition*.

To APPRAISE نرخ نهادن nurkh nihaudun, تقدیر بها کردن tukdeera buha kirdun, قیمت نمودن keemut numoodun, تخمین ساختن tukhmeen ſaukhtun.

Appraiſement تخمین tukhmeen, تقدیر بها tukdeera buha, قیمت keemut.

An appraiſer قیمت نماینده keemut numa-éndeh, تخمین سازنده tukhmeen ſauzindeh, تقدیر بها کننده tukdeer buha koonindeh, قیوم ké-oom, محتسب muhtuſub, نرخ نهانده nurkh nihaundeh.

To APPREHEND (*conceive*) دریافتن duré-aftun, ادراک نمودن adrauk numoodun, فهم کردن fuhum kirdun—(*to ſeize*) گرفتن goorif-tun, قبض کردن kubuz kirdun—(*to dread*) باک داشتن bauk dauſhtun, مهتول شدن muh-tool ſhoodun—(*ſuſpect*) شبهت نمودن ſhibhut numoodun.

An apprehender ادراک نماینده adrauk numa-éndeh—(*a ſeizer*) گیرنده geerindeh, قبض کننده kubz koonindeh.

Apprehenſible قابل الفهم kabilu'l'fuhum, لایق دریاب la-ék duré-aub.

Apprehenſion (*conception*) قوت وهم koota wuhum, عقل akul, فهم fuhum, ادراک adrauk, دریاب duré-aub, اذعان azaun, هوش hooſh, طبع tuba—(*terror*) هول hool, ورع wura, وحشت wuhſhut—(*ſeizure*) گیری geeré, قبض kubuz—(*ſuſpicion*) شبهت ſhubhut, وهم wuhum, گمان gumaun, ریب reeb.

Apprehenſive (*fearful*) ترسان turſaun, خایف kha-éf, سهمگین ſuhumkeen—(*quick of underſtanding*) تیز طبع teez tuba.

Apprehenſively با خوف ba khoof, ترسانانه turſanauneh, در بیم dur beem.

An APPRENTICE شاگرد ſhaugurd, عجمی ajumé, تلمیذ tulmeez, مرید mureed.

Apprenticeſhip شاگردی ſhaugurdé.

To apprentice شاگرد ساختن ſhaugurd ſaukhtun.

To APPRIZE اخبار دادن akhbaur dadun, اعلام نمودن alaum numoodun. v. *to inform*.

APPROACH نزدیک nuzdeek, نزدیکی nuzdeeké, قرب kurib, امدن aumudun, امدنی aumduné, دنو dunoo, دناوت dunawut, زلف zulf, زلفت zulfut, کروب kuroob, کراب kuraub, ودق wuduk, کنوع kunuwa, کثم kuſum, تقریب tukreeb, دانی dauné, مدنی mudné, مهم muhumm, مزدلف muzdulif, مشامت muſhaumut, مکاثبت mukauſubut, موامت muwamut.

To approach نزدیک شدن nuzdeek ſhoodun, امدن aumudun, تقریب شدن tukreeb ſhoodun, کنوع امدن kunuwa aumudun, دانی رفتن dauné ruftun. *To cauſe to approach* بر نزدیک کردن bur nuzdeek kirdun, نزدیک اوردن nuzdeek awurdun, کرب کردانیدن kurib kirdanédun.

An approacher نزدیک رونده nuzdeek ravindeh, تقریب اینده tukreeb aï-éndeh.

APPROBATION تحسین tuhſeen, رضا ruza, قبول kubool, قایل ka-él, پسند puſſund, صوابدید ſawabdeed, تصویب tuſweeb, تنقض tunuzzuz, استصواب iſtiſwaub, تجویز tujuweez. v. *praiſe, applauſe, liking*.

To APPROPRIATE مخصوص نمودن mukhsoos numoodun, تخصيص كردن tuhsees kirdun, خاص ساختن khaſs saukhtun. *v. to annex, allot. To appropriate to one's ſelf* مخصوص خود كردن mukhſoos khood kirdun.

Appropriate خاص khaſs, تعيين taï-een, ضن zunn, اختصاص akhtiſaus. v. *peculiar.*

Appropriation خاصت khaſſut, تخصيص tukhſees.

An appropriator خاصت كننده khaſſut koonindeh, تخصيص سازنده tukhſees ſauzindeh.

Approveable واجب الرضا vajibu'r'ruza, لايق تحسين la-éka tuhſeen.

To APPROVE نيكو داشتن neekoo dauſhtun, راضي شدن rauzé ſhoodun, تحسين كردن tuhſeen kirdun, تجويز دادن tujuweez dadun, قبول داشتن kubool dauſhtun, ستودن ſutoodun, ستاييدن ſitaï-édun, ستوده كردن ſutoodeh kirdun, نواختن nuvaukhtun, تصويب نمودن tuſweeb numoodun, روا كردن rava kirdun. — (*to experience*) وقوف داشتن wukoof dauſhtun, تجربه كردن tujrubeh kirdun.—(*to prove, ſhow*) نمودن numoodun, امتحان ساختن imtihaun ſaukhtun. *To approve* (*confirm judicially*) فتوا دادن fetwa dadun.

Approvement, v. *approbation.*

An approver نيكو دارنده neekoo daurindeh, تحسين كننده tuhſeen koonindeh.

APPROXIMATION نزديكي nuzdeeké, قرب kurb, جوار juwaur. v. *approach.*

Approximate قريب kureeb, تقريبا tukreeban. v. *near to.*

APPULSE لطس lutus. v. *ſtriking againſt.*

An APRICOT, *apricock*, زرد الو zurd aloo, مشمش muſhmuſh, مشمشت muſhmuſhut, تفاح ارمني tuffauh armené, برقوق burkook, شيفته رنك ſheefteh runk.

APRIL اردبهشت ardebehiſht, نيسان neeſaun, اپريل abril, اول ماه بهار awul maha bahaur.

An APRON ميزر meizur, ازار azar, فوته footeh, نشير nuſheer.

Aproned ذو ميزر zu meizur.

APT بازكذار bazguzaur, موافق muwafik, مناسب munauſib, قابل kaubil, مستعد muſtaad, اهل ahl, موهل moohul, لايق la-ék, واجب vajib, ساخته ſaukhteh, سزاوار ſuzawaur, كاركذار kaurguzaur, مايل ma-él, حاضر hauzir. v. *fit, qualified, tending, inclined, ready, quick.*

Aptitude, aptneſs, موافقت muwafikut, سزاواري ſuzawauré, شايستكي ſha-éſtugé, قابليت kabulé-ut, لياقت lé-aukut, استحقاق iſtihkauk, اهليت ahlé-ut. v. *fitneſs, tendency, diſpoſition.*

Aptly با موافقت ba muwafikut, لايقانه la-ékauneh.

AQUARIUS (*the celeſtial ſign*) ابي aubé, دلو duloo, برج ابي burji aubé.

AQUATIC, *aquatile, aqueous,* ابي abé, ماي ma-é, مايي maï-é.—*An aquatic bird* مرغ ابي murghi aubé. *An aquatic herb* ورتاج wurtaj.

An AQUEDUCT ابكور aubgoor, ابكذر aubguzur, ميزاب meezaub, مزاب mizaub, ابراه aubrah, رفتنكاه اب ruftungauhi aub, ممر اب mumuri aub, طريق ما tureeka ma, ناو naw, ناودان nawdan, سوه كاريز ſawé-ï kaureez, كهريز kuhreez, بربخ burbukh, قنات kunaut, كهانه gumauneh, نشج nuſhuj (plur. انشاج anſhauj), رهو ruhoo, رهوت ruhoot, رهاو ruhau, اردبت ardubut. v. *canal, conduit.*

AQUILINE نسري nuſré.

ARABIA عرب arab, عربستان arabiſtan. *Arabia Felix* يمن yemen, بلاد القرظ bilaudu'l'kurz. *Southern Arabia Felix* تيمني teimuné. *Arabia Petrea* حجاز hujjaz. *Arabia Deſerta* بري عربستان berri arabiſtan, چول chool. *A civilized Arabian* (*one who dwells in cities*) عرب arab (fem. عربيت arabé-ut) تازي tauzé. *A wild or wandering Arab of the deſert* اعاريب é-areeb, اعراب é-araub. *The genuine Arabians* عرب عربه arab arabeh, عرب عرباء arab arabaa, عرب عربيه arab arubeeh, عرب محض arab muhuz. *The mixed Arabians* (*commonly called Moſarabians*) عرب مستعربه arab moſtarabeh, عرب متعربه arab motarabeh. *A black Arabian* قره عرب kureh arab, روسياه rooſé-ah, الاسود elaſwud. *Arabic* عربي arabé, تازي tauzé, تعرب ta-arrub. *The Arabic language* عربي arabé, عربيت arabé-ut, لسان العرب liſſaunu'l'arab, زبان تازي zubaun tauzé, عرب دلي arab dilé. *Arabic books* عربيات arabé-aut, كتب عربي kutub arabé. *The Arabic language written in Syriac characters* كرشوني kurſhooné—*In Arabic* بتازي bitauzé—*To mark Arabic with vowel points* اعراب كردن é-araub kirdun, معرب نمودن maarub numoodun. *An Arabian village* or *encampment* شعب ſhaab (pl. شعاب ſhaab) حاضر hauzir.

ARABLE ممكن الزراعت mumkinu'z'zuraat. *Arable ground* زراعت zuraat, ارض arz, زمين zumeen.

ARANEOUS (*like ſpiders webs*) پرده عنكبوت اسا perdeï ankuboot aſa.

An ARBALIST زنبرك zumburuk, كهانكره kumaunkureh, قذاف kuzauf, منجنيق munjuneek. v. *croſs-bow, baliſta.*

An ARBITER (*arbitrator*) ميانچي mei-aun-

ché, ميان دار mei-aun daur, يارغوچي é-aurghoo-ché, داور davur, تور toor, سفير sufeer, مصلح musluh, وسيط wuseet, حكم دهنده hookum du-hindeh, حاكم haukim, فيصل feisul, فيصلي feislé, فصيل fuseel.

Arbitrable لايق فصل la-éka fusl, قابل الحكم kaubilu'l'hookum, ممكن داوري mumkina davuré.

Arbitrament اختيار akhté-aur, وراد wuraud, ارادت araudut, راي ra-é. v. *will, determination, choice.*

Arbitrarily ظالمانه zaulimauneh, حالمانه haulimauneh, قهرانه kuhurauneh, با عنف ba unf, اختيارا akhté-auran—*To act arbitrarily* ظلم نمودن zulm numoodun.

Arbitrary ظالم zaulim, اختيار صاحبي akhté-aur sahibé, كامران kaumraun, كامبين kaumbeen, كامكار kaumkaur, مرادي muraudé, عنفي unfé, عنيف uneef, قاهر kauhir, قهار kuhaur, مطلق mutluk. v. *imperious, despotic, absolute, tyrannical.*

To arbitrate حكم نمودن hookum numoodun, فصل كردن fusl kirdun, تدبير ساختن tudbeer saukhtun, راي دادن ra-é dadun, زعم نمودن zaam numoodun, ظن دادن zun dadun, حجت كردن hujjut kirdun. v. *to decide, determine, give judgment.*

Arbitrariness ظلم zulm, عنف unf, قهر kuhur. v. *despotism, violence.*

Arbitration, arbitrament, حكم hookum, فتوا fetwa, فيصل feisul, داوري davuré. v. *decision, determination.*

ARBORARY (*belonging to trees*) شجرا shujra, شجر لاحق shujur lauhuk, درخت پيوند durukht pivund.

An arboret درختك durukhtuk, شجيرت shuj-jeerut. v. *shrub.*

An arborist درخت پسند durukht pussund, بستاني bostauné, باغبان baghbaun. v. *gardener.*

An arbour درختستان durukhtustan, مشجر mushjur, كنده جا kundeh jau, كاده kaudeh, كن kun, عيكه a-ékeh, دوح dooh, دوحت doohut, حرجت hurjut, پيچه peecheh. v. *grove, thicket, bower.*—*A vine-arbour* or *prop* پارود pa-rud, خرك khurk, پزغه puzshgheh.

ARC (*segment of a circle*) قطعت دايرت kutaata da-érut. v. *arch.*

ARCANUM راز rauz. v. *secret.*

An ARCH بام baum, رف ruff, رفوف turuf, طاق tauk, طاقات takaut, طيقان teekaun, كنبد kumbud, كمر kumur, حنيرت huneerut, جنبدت jumbudut, قبت kubbut, عرش arish. v. *vault.*—*A triumphal arch* خوازه khauzeh. *Arches* رفوف rufoof, قبب kubub, قباب kubaub. *Arch (facetious)* لطيف luteef, لطيفه كوي luteefeh gooï, بذله كوي buzleh gooï, سبك روح subuk rooh. v. *waggish*: also *chief.*

To arch طاق كردن tauk kirdun, رف بنا ساختن ruffa bina saukhtun, كمر كردن kumur kirdun.

Arched مقبب mukubub, بطاق كرده betauk kirdeh. v. *bent, curved.*—*An arched building* سغ sugh, برفند burfund, برفرود burfurood.—*The arched covering of a cradle* كزابه kuzshaubeh.

An ARCHANGEL سروش suroosh, فرشته بزركوار furishteh buzurguwar, ملك عظيم mu-luk azeem. *The archangel Gabriel* سروش رحمت suroosh ruhmut, جبرايل jabra-él, روح الله ruh-ullah. *The archangel Michael* ميكايل mika-él, تشته tushteh.

An ARCHBISHOP متربولت metropolit.

An ARCHER كمانكش kumaunkush, كماندار kumaundaur, كمانساز kumaunsauz, تير انداز teer andauz, قوس دار koos daur, نابل naubil.—*A butt for archers* خبكال khubkaul, مدي mudé تيماج teemauj. v. *butt.*

Archery كمانكشي kumaunkushé, تير اندازي teer andauzé, نضل nuzil.

An ARCHETYPE اصل asl, رسم rusm, نسخت nus-khut, مسوده musoodeh. *The archetype* or *plan of a building,* رسم بنا rusma bina, بنا رسمي bina rusmé. *The archtype* or *original of a book* اصل كتاب asla kitaub.

Archetypal اصلي aslé. v. *original.*

An ARCHITECT بنا bina, معمار mamaur, بنا كر bunna gur, نجار nujjaur, معمار هنرمند mamaur hunurmund, باني bauné.

Architecture علم عمارت alum amaurut, معماري mamauré, بني bunné.

ARCHIVES صورت soorut, سجل sijil, روزنامه rooznameh, دفتر duftur, دفترها dufturha. *A repository for archives* دفتر خانه duftur khauneh.

ARCHWISE كنبد اسا kumbud asa, كمروش kumurvush.

The ARCTIC (*north pole*) قطب شمالي ku-tub shumaulé.

Ardency, v. *ardour, eagerness.*

ARDENT (*hot*) آتشي autashé, سوزان soo-zaun, تابدار taubdaur, افروز afrooz, كرم gurm. v. *fiery*—(*vehement, fierce*) اكيد akeed, شديد shudeed, سخت sukht, درشت durusht, تند tund—(*affectionate*) دوستانه doostauneh, محبانه mohabbauneh, مخلصانه mukhlisauneh, صادقانه sadikauneh. v. *friendly, passionate.*

Ardently با اتش ba autash, تابداراته tabdarauneh, با حدت ba huddut, شدة shudutan, دوستانه dostauneh.

Ardour (*heat*) حرارت huraurut, تاب taub, سوز sooz, تابش taubish, سوختگي sookhtugé, گرما gurma, گرمي gurmé, افروزش afroozish, تالاش talaush, تولش toolush, لهاب luhaub. v. *warmth.* —(*zeal, fervor*) حميت humé-ut, رشك rushk, غيرت gheerut, گرميت gurmé-ut, دليري dileeré. v. *courage.*—*The ardour of love* صبابت subaubut. v. *desire.*

ARDUOUS دشوار dushwar, دشخوار dushkhaur, مشكل mushkil, مشكلت mushkilut, عسير aseer, عسر asir, سامي saumé علوي aluwé.

Arduousness, دشواري dushwauré, مشكل mushkil, عسر usr, عسرت usrut, اعتلا e-atila. v. *difficulty.*

Arduously با دشواري ba dushwauré, مشكلانه mushkilauneh.

ARE, — *we are* ايم eem, مايم ma-ém مي شويم ma shooïm, هستيم husteem. *Ye are* ايد eed, شمايد shuma-éd, مي شويد ma shoo-éd, هستيد husteed. *They are* اند and, هستند hustund, ايشانند eeshaunund, مي شوند ma shoond.

An **AREA** (*open place* or *surface*) ميدان meidaun, ساحت sahut.—*An area* or *inclosure for cattle* كمال kimaul, كمالا kimaula—(*court, square*) عرا ara, عرصه arseh (pl. عراص araus, اعراص é-araus and عرصات arsaut), صحن suhun, ميان سراي mei-aun sara-é, حيطه heiteh, حيز heiz, ساحة الدار sahetu'd'dar.—*An area before a house* پيشگاه peishgah, پايگاه pa-égah, فنا fina. *The area or ground which a house covers* طوار tuwaur.

ARGENT سيمين seemeen, بياض bé-auz. v. *silver, white.*

ARGIL طين teen, گل gill. v. *clay.*

Argillaceous پر گل pur gill, طيني teené.

An **ARGOSY** (*a ship*) كشتي kushté.

To **ARGUE** قياس كردن ké-aus kirdun, برهان نمودن burhaun numoodun, دليل دادن duleel dadun. v. *to reason, debate*—(*to accuse*) توبيخ كردن toobeekh kirdun, سرزنش دادن surzunish dadun, ازار نمودن azaur numoodun. v. *to reproach, blame.*

An arguer قياس كننده ké-aus koonindeh, سبب دهنده subub duhindeh.

Argument (*reason*) قياس ké-aus, سبب subub, حجت hujjut, دليل duleel, دلالت dulaulut, برهان burhaun, مادت madut, مرسم mursum. *A clear argument* دليل اظهر duleel azhur. *Convincing arguments* ادله واضحه adilléi wauziheh, برهاني ملزم burhauné mulzum—(*subject*) مدعا or مدعي mudaa, معني maané, مضمون muzmoon, منشا munshaa—(*an abstract*) اجمال ajmaul, مجمل mijmul. v. *contents*—(*argumentation*) نزاع nuza, اختلاف akhtilauf, منازعت munauzaat, مجادلت mujaudulut. v. *controversy, debate.*—*Arguments* اسباب asbaub, دلايل dula-él, ادله adilleh, براهين buraheen, مواد muwaud, منازع munauza.

Argumental, *argumentative* حجتمند hujjutmund, ذو قياس zu ké-aus, اهل سبب ahla subub, برهان دار burhaun daur, قياسي ké-ausé.

ARGUTE عرفان arifaun. v. *knowing, subtile, witty, sharp, shrill.*

ARIES (*the zodiacal sign*) حمل humul, برج حمل burja humul, بره burreh.

ARIGHT درست durust, بالصواب bassuwaub. v. *right, rightly, justly.*

To **ARISE** (*as the sun*) طلوع كردن tuloo-a kirdun, ظهور نمودن zuhoor numoodun, صادر شدن saudur shoodun, شارق بودن shauruk boodun, شروق نمودن shurook numoodun, برامدن buraumudun, پديد امدن pudeed aumudun. *To arise* (*from a seat*, &c. *to stand up*) قايم شدن ka-ém shoodun استادن ustaudun, استيده امدن usteedeh aumudun, خيزيدن kheezédun. v. *to rise, spring up.*—*To arise* (*proceed from*) صدور كردن sudoor kirdun, ناشي نمودن naushé numoodun, در امدن dur aumudun. v. *to happen.*

An **ARISTOCRACY** جمهور jumhoor.

Aristocratical جمهوري jumhooré, جمهور پيوند jumhoor pivund.

ARITHMETIC علم حساب ylma hissaub علم اعداد ylma é-adaad, علم رقم ylma rukum, محاسبت muhausibut, شمردگي shumurdugé, شمار دار shumaur daur, حساب hissaub, رقم rukum.

Arithmetical محاسبي muhausibé, علم حساب پيوند ylma hissaub pivund.

Arithmetically با رقم ba rukum, از حساب uz hissaub.

An arithmetician اهل رقم ahla rukum شمارگير shumaur geer, رقمچي rukumché, محاسب muhausib, حساب‌چي hissaubché.

The **ARK** (*of Noah*) تابوت tauboot, سفينه نوح sufeeneh nooh, كشتي نوح kishté nooh.—*An ark* (*chest*) تنكو tunkoo, صندوقه sundookeh, پرونده puroondeh, كنو kunoo. v. *casket, coffer, press, repository.*

An **ARM** بازو bauzoo (pl. بازوها bauzooha), باز bauz, ساعد saad (pl. سواعد suwa-ad, ساعدان saadaun *and* ساعدين saadeen), عضد azud (pl.

اعضاد é-azaud *and* عضادي azaudé), بال baul, پشکنج pushkunj, ارنج arunj, تياز té-auz, تغيلت nukeelut. زراع zuraa, يال é-aul. *A disproportioned arm* يستک eestuk. *Plumpness of arm* بازو bauzud, مضبعت muzbaat. *Strength of arm* نيروي بازو neerooï bauzoo. *Strong armed* اهنين بازو ahneen bauzoo. *A strong arm* بازوي اضل bazooï azl. *To support in the arms* اعتضاد کردن é-atizaud kirdun. — *An armful* باز bauz, اغوش aghoosh. *The arm-pit* بغل bughul, ابط abt, پينه peeneh.

To ARM (*ones self*) سلاح پوشانيدن sillauh poshanédun, تسلح پوشيدن tusulluh poshédun, الات کرفتن alaut gooriftun, پوشيجيدن posheejédun, سازيدن sauzédun. *To arm* (*others*) بدن کردن budun kirdun, سازجنک دادن sauza jung dadun, سلاح و الات جنک امادن sillauh ou alauta jung amaudun, موليدن moolédun.

An armada (fleet) ارمادا armada, عسکر بحري askura buhré, لشکر درياي lashkura duré-aï.

An armament نفير nufeer, نفير اعم nufeeri aam, پسيج puseej, غزا ghuza, هج huj, لشکر lashkur, عسکر askur.

Armed ذو سلاح zu sillauh, سلاح دار sillauh daur, مسلح musluh, مسلحت musluhut, سالح sauleh. کامي kaumé. *Armed with a coat of mail* زنج پوشيده zeej poshédeh, جبه پوش jubeh posh, زره پوش zirih posh, متدرع mutudurra, مدجج mudjuj. *Armed with a sword* سيف دار seif daur, سياف sei-auf, شمشير بر shumsheer bur. — *Armed with a bow* کماندار kumaundaur, تقوس tukoos. *Armed men* اصحاب سيوف as-hauba sé-oof.

Arming سلاح کير sillauh geer, تحزم tuhuzzim.

Armistice, v. *truce*.

An armorer جبه کننده jubeh koonindeh, سنور سازنده funoor sauzindeh, سلاح شور sillauh shoor, اوژنک کر auzshunk gur, جنت کار junut kaur, جيشکر jeeshgur.

An armory جبه خانه jubeh khauneh, خزانت السلاح khuzaunutu's'sillauh, طوپ خانه tope khauneh. v. *arsenal*.

ARMOSINE (*silk*) داريي dauré-é, پيلون peeloon.

ARMOUR سلاح پوشي sillauh poshé, پزه puzsheh, پزوهش puzshoohish, جبه jubeh, اوزند auzshund اوزند auzund, سنور sunoor, جنت junut, بز buzz, برت buzzut, جوشن jooshun, اوژنک auzshunk, سازو سلب sauz ou sulb, يراق eerauk, کبره kubreh. v. *coat of mail*, *cuirass*, *helmet*, *arms*. — *The armour of a horse* رخت اسب rukhti asb, اسباب فرس asbauba furs, يراق توسن eerauk toosun. v. *harness*.

An armour-bearer سلاح دار sillauh daur, جبه بر jubeh bur. *Covered with armour* جبه پوش jubeh posh.

ARMS الات alaut, ساز sauz, سلاح sillauh, الت نبرد aluta nubburd, الات جنک alauta jung, ادوات حرب adwauta harb, بز buzz, پزه puzsheh, بزت buzzut, الت alut, تالت taulut, بسيج buseej, برک burk, بلک bulk, پزوهش puzshuhush, سنور funoor, زعامت zaamut, باره bareh, اسلحت asluhut, يراق eerauk, قنع kuna, اقناع aknaa, شکشکت shukshukut, شوکت shukut, مونسان moonsaun, وزر wuzur, ضالت zaulut, پيکان peikaun. v. *weapons*, *sword*, *shield*, &c. — (*war*) جهاد jehaud, پيکار peikaur, حرب harb, جنک jung, رزم ruzzum, نبرد nubburd. — *To sound to arms* حربي زدن harbé zudun, جنک صدا کردن jung suda kirdun. -- *Arms* (*armorial bearing*) علامت alaumut, نشان nishaun.

An ARMY لشکر lashkur, عسکر askur, سپه sipuh, سپاه sippah, جيش jeesh, جند jund, عرض erz, فوج fouj, کشون kushoon, کتيبت kuteebut, بهمت buhmut, رجل rujul, رجال rujaul, ارجلت arjulut, جمع juma, نوا nuva, پيکار peikaur, بعث baas, بريم bureem, جحفل juhful, غار ghaur, ازور azoor, سني suné, غوره ghooreh, خيل kheil, هيضل heizul, عرام araum, فيلق feeluk, لهام luhaum, رداح rudauh, لهموم luhmoom, طلهبس tulhubus, طلهيس tulhees, طهلس tuhlus, طهليس tuhlees, مجر mujur, هطلع hutla, عشبت ashbut, عشرم ashrum, تعبيت tabeet, منسر munsur, مورم moorum. *A victorious army* عسکر منصور askur munsoor, سپاهي ظفر دستکاه sipauhé zufur dostgah, عساکر نصرت ماثر asaukur nusrut maasur, لشکر ظفر شعار lashkur zufur sha-ar, جيش ظفر رهبر jeesh zufur ruhbur. *A raw undisciplined army* سپاه تازه sipauh tauzeh. *The army of the enemy laid waste the whole country* فوج غنيم تمام ملکرا پايمال نمودند fouja ghunneem tummaum moolukra pa-émaul numoodund. *To encamp an army* خيمه زدن khameh zudun, لشکر کاه نمودن lashkur gauh numoodun, معسکر کردن maaskur kirdun. *To levy* or *embody an army* تجييش tujei-ésh, لشکر ساختن lashkur saukhtun, لشکر کشيدن lashkur kushédun, عسکر جمع کردن askur jummaa kirdun, جمع لشکر نمودن jummaa lashkur numoodun. *The leader of an army* قايد الجيش kaédu'l'jeesh, کيارنکي ké-aurungé, لشکر کش lashkur kush, سردار surdaur, سرهنک surhunk. *The advanced guard* or *front of an army* پيش لشکر

peish lashkur. *The wing of an army* اياد لشكر a-é-auda lashkur. *The two wings* ايادان a-é-audaun. *The right wing* ميمنت meimunut. *The left wing* ميسرت meisurut. *The rear* پس عسكر pes askur. *A great army* عسكر جرار askur juraur, لهوم lohmoom. *An army numerous as the ants* لشكر مور شمار lashkur moor shumaur. *An army like a torrent* لشكر سيل مانند lashkur seil manind. *The whole army* عامت سپاه amuta sippah. *The rest of the army* بقيت سپاه baké-uta sippah. *Belonging to an army* لشكري lashkuré, سپاهي sippahé. *The review* or *rendevous of an army* عسكر جميعت askura jumé-at. *Armies* لشكرها lashkurha, عساكر asaukir, جيوش jé-oosh, جنود junood, كتايب kitaeb, بهم buhm, بهمات buhmaut, ارجال arjaul, خيول khé-ool, لهاميم luhameem. *To rout an army* لشكر منهزم كردن lashkur munhuzum kirdun, كاليدن kaulédun. *To be routed as an army* عسكر كاليده بودن askur inhizaum shoodun, انهزام شدن kaulédeh boodun. v. also *troop, squadron, infantry, cavalry*.

AROMATIC, *aromatical* عطرسا otarsa, صقباني sukbauné, معطر mu-ottar, ابزاري abzauré, بهاري bahauré, داري dauré. v. *fragrant, spicy*.—*Aromatics* ابزار abzaur, عطر otar, بهار bahaur. v. *perfumes, spiceries*.

Arose, the preterite of *arise*.

AROUND گرداگرد gurdagurd, پيرامن peiraumun, اطراف و اكناف atrauf ou aknaufeh, دور door, بر گرد bur gurd, حوال huwaul, بر هر جانبه bur hur jaunibeh, v. *round, about*.

To AROUSE بيدار كردن beedaur kirdun, انگيختن angeekhtun, تنبيه نمودن tumbeeh numoodun. v. *to wake, excite*.

Aroused بيدار كرده beedaur kirdeh, انگيخته angeekhteh, تنبيه نموده tumbeeh numoodeh.

Arousing بيدار كنا beedaur koona, انگيز angeez, تنبيه نما tumbeeh numa.

A-ROW (*in a row*) بصف علي التوالي besuf ala't'tuwalé.

An ARQUEBUSE بندوق bundook, v. *musket*.

ARRACK مي اراك mei arak, شراب shuraub, بادة baudeh.

To ARRAIGN شكايت كردن shuka-é-ut kirdun, ملامت زدن mullaumut zudun. v. *to accuse*; also *to arrange*.

Arraignment شكايت shuka-é-ut, ملامت mullaumut, داد daud, غمز ghumz.

To ARRANGE نظم كردن nuzum kirdun, تقويم نمودن tukweem numoodun, ترتيب ساختن turteeb saukhtun, انتظام نهادن intizaum nihaudun, احكام نمودن ahkaum numoodun, برجا كردن burja kirdun. v. *to put in order, to regulate*.

To be arranged انتظام شدن intizaum, shoodun, برجا شدن burja shoodun.

Arrangement ترتيب turteeb, انتظام intizaum, نظم nuzum, نظام nuzaum, سانكير saungeer, تدبير tudbeer, صف سازكاري suf sauzkauré. v. *order*.

An arranger سازنده sauzindeh, برجا كننده burja koonindeh.

ARRANT فنا funa, بدترين budtureen. v. *villainous, shameful*.—*An arrant knave* نابكار naubekaur, حرمزاده haraumzadé.

Arrantly فحشا fuhshan. v. *shamefully*.

ARRAY لبس lubs, جامه jaumeh. v. *apparel, dress, cloathing*.—*Military array* صف صف suf suf.

To array (*dress*) ارايش كردن ara-ésh kirdun, پيراستن peeraustun, انتظام نهادن intizaum nihaudun. v. *to adorn, put in order*—*To array in order of battle* صف اراي نمودن suf ara-é numoodun, اعسكري صف صف كردن é-askuré suf suf kirdun.

ARREAR, *arrears, arrearage* باقي bauké, باقيات baké-aut, تتمه tutummeh, مانده maundeh.

ARREPTITIOUS (*snatched away*) مسلوب mustoob, منهوب munhoob—(*crept in*) تسرب tusurrub. v. *surreptitious*.

An ARREST حبس hubs, گرفت goorift, گرفتكي gooriftugé, گيرا geera, قبض kubz, اخذ akhuz, تشبث tushubbus.

To arrest حبس كردن hubs kirdun, گرفتن gooriftun, گرفت كردن goorift kirdun, گرفتاريدن gooriftaurédun, قبض كردن kubz kirdun, اخذ نمودن akhuz numoodun, تشبث ساختن tushubbus saukhtun.

To be arrested گرفتار شدن gooriftaur shoodun, مقبوض بودن mukbooz boodun.

ARRIERE-GUARD پس عسكر pus askur.

ARRIVAL ورود wurood, وصول wusool, پيوست pivust, جيات jé-aut, دخول dukhool, امدن aumudun, امدني aumduné, رسيدن rusédun, قدوم kudoom, تادم kaudim, مقدم mukdim, اقبال akbaul, اتيانه até-auneh, اتيان atéaun, قدو kudoo, وفد wufud, وفود wufood, وفادت wufaudut, وقب wukub, قرب kurb, تقريب tukreeb, نزديكي nuzdeeké.

To arrive وصول كردن wusool kirdun, پيوسته شدن pivusteh shoodun, دخول نمودن dukhool, numoodun, ورود ساختن wurood saukhtun, امدن aumudun, داخل شدن daukhul shoodun, رسيدن rusédun, در رسيدن dur rusédun, وقوع كردن wukua kirdun, واقع شدن wauka shoodun, اقبال

akbaul ſhoodun, واصل شدن wauſul ſhoodun. v. *to come, reach, gain, happen.*

Arrived رسيده ruſédeh, پيوسته pivuſteh, امده aumudeh.

Arriving رسان ruſaun, رسنده ruſindeh, اي a-é, اينده a-éndeh.

ARROGANCE, *arrogantneſs* تكبر tukubbir, مغروري mughrooré, خود بيني khood beené, غرور ghuroor, كستاخي kuſtaukhé, خيلا kheila, خال khaul, انانيت anané-ut, استكبار القلب iſtikbauru'l'kulb, كبرا kubra, كبرت kubrut, صلف ſulf. v. *pride, preſumption.*

Arrogant متكبر mutukubbir, مغرور mughroor, خود بين khood been, كستاخ kiſtaukh, مخيل mukheil, مختال mukhtaul, كلج kilj, نقاع nuka, نفاج nufauj, تندخ tunuddukh, انفان an-faun. v. *proud, ſelf-conceited.*

Arrogantly, تكبرانه tukubbirauneh, غرورا ghu-rooran, با كستاخي ba kuſtaukhé.

To ARROGATE ادعا كردن addé-a kirdun, دعوي نمودن dawa numoodun تخصيص ساختن tukhſees ſaukhtun. v. *to preſume, claim.*

Arrogation ادعا addé-a, دعوي dawa, انتحال intihaul, وغل wughul, تنحل tunhul.

An ARROW تير teer, نشابت niſhaubut (pl. نشاب niſhaub), پرتاب purtaub, پرتاو purtaw, دبوس تير duboos teer, سهم ſuhum (pl. سهام ſuhaum), خدنك khudunk, تير خدنك teer khudunk, پيكان peikaun, قران kuraun, قرن kurn, كره kureh, منزع munza, نزه nuzſheh, ناوك nawuk, نبلت niblut (pl. نبل nubl, نبال nubal, نبلان nublaun, انبال anbaul), زمجر zumjur, زمخرت zumkhurut, جهاح jummauh, سروت ſuroot, پا سبك pa ſubuk, مريح mureeh, مريخ mureekh, حسبان huſbaun, حسبانه huſbauneh, مرسال murſaul, شلط ſhulut, هذلول huzlool, مرما mur-ma.—*A double headed arrow* تير teer, پيله peileh, فيلك feeluk, فيش feiſh. *The feathers* or *wings of an arrow* تالش taluſh. *The notch of an arrow* سفانه ſofauneh. *The inviſible arrow (death)* سهم الغيب ſuhumu'l'ghaïb. *The arrow of deſtiny* سهم قضا ſuhuma kuza. *To ſhoot an arrow* تير انداختن teer andaukhtun, نشاب اندازي نشاب اندازي ساختن nuſhaub andauzé ſaukhtun, پرتاب كردن purtaub kirdun. *A barbed arrow* تير خاردار teer khaur-daur.

ARSE كن kun, دبر dubur, است uſt, ست ſutt, سته ſutteh, سبت ſubbut, حما humma, انجيره anjeereh, مقعد mukaad. *The arſe-gut* سرم ſurm. *To hang an arſe* تردد نمودن turuddud numoo-dun, درنك كردن dirunk kirdun.

An ARSENAL جبه خانه jubeh khauneh, سلاح خانه ſillauh khauneh, زره خانه zurh khau-neh, طوپخانه tope khauneh, خزانة السلاح khuz-aunutu's'ſillauh, ترسخانه turs-khauneh. v. *maga-zine.*

ARSENIC تراب هالك turauba haulik, ديك برديك deek burdeek, زرنه zurneh, زرني zurné, زرنيخ zurneekh, سم الفار ſummu'l'faur. *Arſenical* زرنيخي zurneekhé, پر زرنه pur zurneh.

ART (*ſkill*) پيشه peeſheh, صناعت ſunaat, صنعت ſunat, هنر hunur, معرفت maarifut, وتوف wukoof, كار kaur, دستكاري doſtkauré, كردار gurdaur, منقبت munkubut, كسب kuſb, زيركي zeerugé, فرهنج furhunj, فرهنك furhunk. v. *dexterity, induſtry, ſcience, profeſſion, trade*—(*cunning*) فن funn, (pl. فنون funoon, افنان af-naun *and* افانين afauneen), حيله heeleh, ال aul, كياست ké-auſut. v. alſo *ingenuity, addreſs.*

An ARTERY شريان ſhuré-aun, رك ruk, راقز raukiz, عرق ark. *The beating of the artery, the pulſe* نبض nubz.

ARTFUL (*ſkilful*) صنعي ſuna-é, اصناعي aſna-aé, مصنع muſunna, مصنوع muſnua, عملي amlé—(*cunning*) حيله باز heeleh bauz.

Artfully (*ſkilfully*) پيشهانه peeſhehauneh, صناعتا ſunatan, صنعت ſunat—(*cunningly*) با فن ba funn, حيله بازانه heeleh bauzauneh.

Artfulneſs, v. *art, cunning, ſkill.*

ARTICHOKE حرشف hurſhuf, كنكر kungur.

The ARCTIC POLE قطب شمالي kutub ſhumaulé.

An ARTICLE قيد keid, فصل fuſl, شرط ſhurt, مادت maddut. *An article of religion* قانون اسلام kanouna iſlaum. *Articles of faith* قواعد دين kawaïda deen. *Articles of peace* مواد صلح muwada ſulh, شروط و قياد صلح ſhu-root ou ké-auda ſulh.—*Articles* شرايط ſhura-ét, شروط ſhuroot, مواد muwaud, قواعد kuwa-ad, قيود ké-ood, فصول fuſool. v. *term, ſtipulation, clauſe.*—*An article (in grammar)* المعرفت alma-rifut.

To article قيود كردن ké-ood kirdun, فصول ساختن fuſool ſaukhtun, شرايط نمودن ſhura-ét numoodun, مادت بمادت نهادن maddut bemad-dut nihaudun. v. *to ſtipulate, make terms.*

ARTICULAR (*belonging to joints*) بند پيوند bund pivund, بندي bundé, مفاصلي mufaſaulé.

ARTICULATE جدا juda, ممتاز mumtauz. v. *diſtinct*—(*divided*) مادت بمادت كرده maddut bemaddut kirdeh, منقسم munkuſim.

To articulate گفتن guftun, حرف زدن hurf zudun. v. *to speak*—بفصول کردن befusool kirdun, قسمت نمودن kusmut numoodun, شروط کردن shuroot kirdun. v. *to divide into sections, to make terms.*

Articulately جدانه judauneh, مادت بمادت maddut bemaddut, جدا جدا juda juda.

Articulateness in speech لفظ lufz, ظاهر گويا zauhir gooia, اشکار گفتار ashkaur guftaur, اصطلاح ustulauh.

Articulation گفتار guftaur, گويا gooïa, گوي gooï. v. *speech.*—*(juncture)* مفصل mufsul. v. *joint.*

ARTIFICE غبن ghubun, غدر ghudur, کيد keed, فن funn. v. *art, fraud, deceit, stratagem.* —*(trade)* افزار afzaur, استادي ustaudé.

An artificer پيشه peesheh, پيشه کار peesheh kaur, عمال amaul, اهل صنعت ahla sunat, صنعت کار sunat kaur, دستکار dostkaur, رنجبر runjbur, پيشهور peeshehwur, استاگر ustagur, استاد or اوستاد ustaud, صاحب پيشه sahib peesheh, صانع sanaa, زاو zaw, بند bund. v. *tradesman, contriver.* —*Artificers tools* باسان basaun.

Artificial (in opposition to natural) صنعي suna-é, عملي amlé, مصنوع musnooa, مصنع musunnaa, صناعي suna-é, تنديسه tundeeseh. *v.* also *artful.* —*(fictitious)* ساخته saukhteh, قلب kulb, مزور muzawwur. v. *counterfeit.*—*An artificial fountain* شاد روان shaud ruvaun, زربيت zurbé-ut.

Artificially با صنعت ba sunat, ساختانه saukhtauneh, مزورا muzooran.

Artificialness صنعت sunat, پيشه peesheh, استازي ustauzé, فن fun. v. *artifice, art.*

ARTILLERY طوپ tope, توپخانه tope-khauneh, ضربزن zurbzun. *The artillery battering the castle* طوپ قلعه کوب tope killah koob.

An artizan, artist, v. *artificer, tradesman.*

ARTLESS *(unskilful)* بي وقوف bé wukoof, بي ادب bé adub, نا شناس na shinaus, نا ازموده na azmoodeh, خام دست khaum dost—*(simple, guileless)* بي گناه bé gunah, پاک pauk, ساده saudeh, معصوم masoom, زاده zaudeh. v. *innocent, harmless.*

ARUNDINACEOUS *(of* or *like reeds)* قصبي kusbé, ني سا nei sa—*Arundineous (abounding with reeds)* پر ني pur nei, مقصبت muksubut.

AS *(like)* چون choon, چنان chunaun, وار var, وش vush, اسا asa, سا sa, مانند maunind, چونان choonaun, چو choo, همچو humchoo, همچون humchoon, همچنين humchuneen, چنانکه chunaunkeh, چنانچه chunauncheh, ک ka, کما kuma, نحو nuhoo, کذا و کذا kuza ou kuza, کذلک kuzaulika—*(when, while)* چون choon, چو choo, چونکه choonkeh, کي kee, چه وقت cheh wakt, ايان a-é-aun, از auz, که که geh keh, وقتي wakté—*(because)* چون choon, زيرا zeera, زيرا که zeera keh, چونکه choonkeh, از براي لان lianna, و wa, ان anna, انه annahu, از براي uz bura-é ankeh—*(thus)* گويا gooé-a, حتي hutta. v. *in like manner, equally, accordingly, resembling, with, how, conditionally, comparatively, in regard, with respect.*—*As* (or *like*) *the sun* افتاب وار aftaub war, کالشمس ka'sh'shems. *As the moon* قمروش kumurvush. *As the bird* کالطير ka't'teer. *As before* کالاول kalawwul, في الاول filawwul, کاول ka-awwul. *Just as if* چونان choonaun. *As the sea* دريا مانند duré-a maunind. *As far as can be seen* قدر مدي البصر kudr mudé u'l'busir. *According as* کنحو kunuhwa. *As long as, as far as* ما ان ma anna. *As a rose-bud* غنچه وش ghuncheh vush. *As above related* کما ذکر kuma zukur. *As it ought* کما هو حقت kuma hoo kukkut. *As it was (in like manner)* کما کان kuma kaun. *As it is said* کما قيل kuma keel. *As you would say* گويا gou-é-a. *As above, as before* ايضا eezan. *As if* کان ké-anna, کما kuma, چون choon. *As often as* کلما kulluma. *So as not* کيلا keela. *As long as* ما ان ma aun. *As often as* مهما muhma. *As much as* مقدر mukdur.

To ASCEND برامدن buraumudun, برشدن burshoodun, گذشتن guzushtun, طلوع کردن tuloo-a kirdun, بالا رفتن baula ruftun, اوج گرفتن auj gooriftun, عروج کردن arooj kirdun, فراز نمودن firauz numoodun.

The ascendant طالع taala, استعلا ustaala, اعتلا é-attila, فوق fowk, ارتفاع irtifa, معرج maruj. *The lord of the ascendant (in astrology)* سالخداه saulkhudah. *A constellation of a happy ascendant* طالع مسعود الطالع talaa musa-oodu'l'mutaala. v. *superiority, ascent, height, elevation, horoscope.*

Ascendant, v. *superior, predominant.*

Ascendency, v. *influence, power.*

Ascension, v. *ascent. The ascension of the Lord Jesus* معراج حضرت عيسي murauja huzrut A-ésé. *The feast of ascension* سلاق sulauk.

Ascending, ascensive, برايندة bura-éndeh, طلوع کننده tulooa koonindeh.

Ascent کريوه kureeweh, معراج marauj, معرج maruj, عروج arooj, ارتفا irtifa, صعود sa-ood, فراز firauz, مصعد musaad, تز tuzsh, علو aloo, هوي hawé. *Ascent and descent* شيب و فراز sheeb ou firauz.

To ASCERTAIN معهود کردن maahood kir-

dun, مقرر نمودن mukurrur numoodun, ظاهر ساختن zauhir saukhtun, محقق داشتن mu-hukkuk daushtun, معين كردن ma-aïn kirdun, معلوم ساختن maloom saukhtun. v. *to fix, determine, confirm, establish.*

An ascertainer معهود كننده maahood koonindeh.

Ascertainment شيء معهود shéi-é maahood, استقرار istikraur, v. *confirmation.*

ASCITITIOUS زايد za-éd, ملسق mulsik.

To ASCRIBE مخصوص كردن mukhsoos kirdun, نسبت ساختن nusbut saukhtun. v. *to attribute, impute.*

An ASH-TREE وشيج wusheej.

ASHAMED شرمسار shurrumsaur, شرمنده shurrumindeh, شرمناك shurrumnauk, خجل khujul, حشمت hushmut, حيي hei-é, خفرت khufrut. *To be ashamed* شرمندن shurrumédun, خجلت كش شدن khujulut kush shoodun, شرم داشتن shurrum daushtun, عار داشتن aur daushtun.

ASHEN (*wood*) وشيجي wusheejé.

ASHES خاكستر khaukustur, خاك khauk, رماد rumaud, ضبح zubuh, غبار ghubaur, ضابي zaubé, حمم hummum, حمهت hummumut, ورقا wurka. *Of the colour of ashes* ارمد armud, قهوت رنكي kuhwut runké. v. *ashy.*—*To reduce to ashes* خاكستر كردن turmeed saukhtun, ترميد ساختن khaukustur kirdun. *Hot ashes* مله milleh, مليل muleel. *Ashes of alkali* (*used by bleachers*) اشنان ashnaun, بلس buls, شخار shukhaur, شخرور shukhroor.

ASHLAR (*stone rough from the quarry*) سنك نا تراشيده sunk na turashédeh.

ASHORE بر ساحل bur sauhil, در لب دريا dur lub duré-a, بركنار بحر ber kunaur buhur. *Getting ashore* مساحلت musahulit. v. *shore, coast.*

ASHY (*coloured*) سنجابي sunjaubé, ورقا wurka, ديزه deezeh, ديزشك deezshuk, رمادي rumaudé, ادسم adsum, ارمد armud, غبار كونه ghubaur gooneh, قهوت رنكي kuhwut runké, خاكستري khaukusturé, اشهب ash-hub. v. *grey, pale.*

ASIDE برطرف bur turuf, منفردا munfuridan, تنها tunha, بتنها betunha, بخلوت bekhuloot, در كنار dur kunaur, جداكانه judagauneh, بجدا bejuda, نبذة nubzutan. v. *apart, separately*—(*obliquely*) عارضتانه arzitauneh, ناراست naraust—*To lay aside* دركنار نهادن dur kunaur nihaudun, در طرف ساختن bur turuf saukhtun. *To turn aside in order to sit down* شبيدن shubédun. *To call aside* بخلوت دعوت كردن bekhoolut dawut kirdun, برطرف خواندن bur turuf khaundun. *To speak to aside* دركنار كفتن dur kunaur guftun.—*To throw aside* ترك كردن turk kirdun, نغايت داشتن nufa-é-ut daushtun. *To set aside* قطع رسيد نمودن kuta ruseed numoodun, بتل كردن butul kirdun. v. *to rescind.*—*To go aside* بتنها رفتن betunha ruftun. v. *to retire, secede.*

ASININE خري khoré, حماري humauré.

To ASK طلب كردن tulb kirdun, طلبيدن tulbédun, لابه ساختن laubeh saukhtun, لابيدن laubédun, سوال نمودن suwaul numoodun, خواستن khaustun, خواهش ساختن khauhush saukhtun, پرسش كردن pursush kirdun, پرسيدن pursédun, نويشه كردن nuwishé kirdun, استدعا نمودن istida numoodun, استرجا ساختن isturja saukhtun. v. *to petition, implore, beg, demand, claim, enquire, require.*

ASKAUNCE, *askaunt*, عارضة aarzatan, ملتوي multoo-é. *Looking askaunce* كژ بين kuzsh been, كژ نظر kuzsh nuzr. v. *squinting, askew.*

An ASKER سوال نماينده suwaul numa-éndeh, پرسش كننده pursush koonindeh, خواستر khaustur, خواهنده khauhindeh. v. *petitioner, enquirer.*—*Askers* خواهان khauhaun.—*An asker* (*or newt*) وزغ wuzugh, وزغه wuzugheh, وژغ wuzshugh, ورل wurl.

ASKEW (*obliquely*) بر طرف bur turruf, كژ kuzsh, كج kuj—(*contemptuously*) تحقيرانه tuhkeerauneh, تخفيفا tukhfeefan. v. *crookedly, askaunce, aside.*

Aslaunt, v. *askaunce, askew, obliquely.*

ASLEEP غانوده ghanoodeh, خفته khufteh, مغنود mughnood, خوابناك khaubnauk, خواب آلود khaub alood, نايم na-ém, نوم noom, انامت anaumut. *Lulling asleep* تهجيد tuhjeed, تنويم tunoo-ém. v. *sleep, rest, lull.*

ASLOPE, حطوط hutoot, مايل ma-él.

An ASP, *aspic* (*serpent*) صاغر مار saghir mar. —*The asp*, (*aspen, or white poplar-tree*) سپيدار sepeedar.

ASPARAGUS اسفراج asfurauj.

ASPECT روي rooï, پيكر peikur, وجه wujeh, وجاهت wujauhut, نظر nuzur, منظر munzur, سيما seema, ديدار deedaur, لقا luka, قيافت ké-aufut, طلعت tulaat, چهره chuhreh, تيهل keihul. v. *countenance, face, appearance.*—*An angelic aspect* پري روي peri rooï, ملك منظر muluk munzur. *A fortunate aspect of the planets* سعد saad, اوج شرف auj sherif. *An unfortunate aspect*

حفيظ نحوست huzeez nuhoosut. *Of a bad aspect* كريه المنظر kureehu'l'munzur. v. *countenance, face, look, air, appearance.*

To asperate, asperation. v. *to make rough, &c.*

ASPERITY خشونت khushoonut, غلظت ghulzut, عنف unf, سختي sukhté, درشتي durushté, سخت روي sukht rooï, خرق khurk. v. *sternness, roughness, unfeelingness.*

To ASPERSE, طنز كردن tunz kirdun, بهتان گفتن buhtaun guftun, افترا ساختن uftira saukhtun, اسناد نمودن isnaud numoodun. v. *to calumniate, censure* — (*to sprinkle*) افشاندن afshaundun, ترشاش كردن turshaush kirdun.

Aspersion افترا uftira, بهتان buhtaun, اسناد asnaud, طنز tunz. v. *calumny*—(*sprinkling*) رشاشت rushaushut, ترشاش turshaush, افشان afshaun.

ASPHODEL (*day-lilly*) بروق burook, پرواق purwauk, خنثي khunsé.

To ASPIRATE (*to pronounce with full breath*) با دم سرشار گفتن ba dum surshaur guftun, بنفس تمام كلام كردن benufus tumaum kulaum kirdun.

Aspiration (*an ardent wish*) هوس hawus, قصد kasd, غرض ghurz, نفس nufs, دعوا dawa, نيت né-ut. v. *ambition, desire*—(*in pronunciation*) با دم تمام گفتار ba dum tumaum guftar, بنفس تمام كلام كنا benufus tumaum kulaum koona.

To aspire جان داشتن jaun daushtun, هوس نمودن hawus numoodun, جست و جو كردن just ou joo kirdun, طلب كردن tulub kirdun, منصب حارص شدن munsub haurus shoodun.

ASQUINT شنف shunuf, تشازر tushauzir, v. *obliquely, transversely.*

An ASS خر khur, حمار humaur, وشك wushuk, دراز گوش dirauz goosh, دعلج daaluj, عكموس akmoos, تعدت kadut, غيذار gheezaur, كسعت kusaat, كسعوم kusa-oom, عير aïr, سكين sukeen, قنفج kunfuj, قلج kulj.—*A she-ass* حمارت humaurut, ام الهنبر ummu'l'humbur, ام توابت umma tuwaub, وضحت wuzhut, اتان ataun, ماديان madé-aun, سمحج sumhuj, عيرت aïrut.—*A wild ass* (*onager*) گور goor, گوره gooreh, خر دشتي khur dushté, حمار وحشي humaur wuhshé, علج ulj, كندر kundur, كعسم kaasum, صتع sita, نحص nuhus, نحوص nuhoos, نوص noos, مرن murun, شحاج shuhauj, اخدر akhdur, فرا fura, ناعل naal, مسحل mus-hul, خركور khurkoor, قلهب kulhub, اسبجانه asbujauneh.—*Asses* اعلاج alauj, حمر humur, جداد judaud, مالوتا mautoona, اعيار aïaur, عيورت aïoorut, عيارات aïaraut, معيورا maïoora—*Wild asses* بيدانت beedaunut, علوج alooj.—*A herd of asses* جربت jurbut.—*An ass's colt* خركره khurgureh—*A little ass* خرك khuruk, كبج kubuj, كيج keij—*Killing an ass* خركش khur kush.—*An ass-mill* خراس khuraus.—(*a blockhead*) ابله ableh, احمق auhmuk, گند gund. v. *fool, dolt.*—*Stupid as an ass* خر طبع khur tuba.

To ASSAIL هجوم اوردن hujoom awurdun. v. *to assault.*

Assailable ممكن مفتوح شدن mumkina muftooh shoodun.

An assailant, assailer, هجوم كننده hujoom koonindeh, مقاتل mukautil.

ASSARABAC (*wild spikenard*) اسارون asaroon.

An ASSASSIN پروند purwund, قاتل kautul, قتال kuttaul, قتلي kutlé, كوچ kooch, شقي shuké, خوني khooné, كشندگر kushundu gur.

To assassinate كشتن kooshtun, كش كردن koosh kirdun, كشش نمودن kooshush numoodun, شقي كشتن shuké gushtun, قتل ساختن kutul saukhtun, خون كردن khoon kirdun, نيست گردانيدن neest gurdanédun, كوچ شدن kooch shoodun. v. *to murder.*

Assassination مقتال muktaul, كشنده kooshindeh, كشندگي kooshindugé, كش koosh, كشش kooshush, قتل kutul, قتال kutaul, قاتل kautul.

An ASSAULT خروش khuroosh, هجوم hujoom, افر afr, بزوان buzuwaun, برنك burunk, حمله humleh, مقاتلت mukautilut, غول ghool, اغتيال aghté-aul, مشاولت mushawulut, مدغص mudghus, مغافصت mughafsut, مواقعت muwakaat. v. *attack, storm, invasion, hostility, violence.*—*A night assault* شبيخون shubékhoon, شبكن shubikun, تبييت tubé-eet.

To assault هجوم اوردن hujoom awurdun, حمله كردن humleh kirdun, مقاتله ساختن mukautileh saukhtun, اغتيال نمودن aghté-aul numoodun, كوس كردن koos kirdun, سيل سيف كردن seil seif kirdun, غول دادن ghool dadun. *To assault on the highway* راه زده كردن rah zuddeh kirdun, راه زن شدن rah zun shoodun. *To assault in the night-time* شبگير كردن shubgeer kirdun. v. *to attack, invade.*

An ASSAY (*of metals*) عيار a-é-aur. v. *also essay, proof, experiment, attempt.*

To assay عيار كردن a-é-aur kirdun. v. *to prove, try, endeavour.*

An assayer عيار گير a-é-aur geer, صاحب عيار sahib a-é-aur.

An ASSEMBLAGE جمع jumaa, فراهم furrauhim. v. *collection, accumulation.*

To assemble (*bring together*) فراهم اوردن furrauhim awurdun, جمع كردن jumaa kirdun, تحصيل نمودن tuhseel numoodun, خوييدن khooï-édun. v. *to accumulate, collect.* — (*to meet together*) جمع شدن jumaa shoodun, فراهم امدن furrauhim aumudun. v. *to meet*—(*to call together*) خواندن khaundun, دعوت كردن dawut kirdun, ندا ساختن nida saukhtun. v. *to convoke, summon, invite.*—*To assemble an army* جمع لشكر كردن jumaa lashkur kirdun, اعداد اجناد ساختن é-adada ajnaud saukhtun.

Assembled جميع jumé-a, فراهم اورده furrauhim awurdeh, جمع كرده شده jumaa kirdeh shoodeh, مجموع mujmooa, مجمع mujumma.

An assembly مجلس mujlis, اجماع ajmaa, جمع jumaa, جميعت jumé-aat, مجمع mujmaa, محفل muhfil, هنكامه hunkaumeh, انجمن anjumun, ديوان divaun, غند ghund. *A great* or *solemn assembly* غلبه ديواني ghulbeh divauné. *An assembly of nobles* مجمع امرا mujmaa omra. *A place of assembly* جمجا jumjau. *Gracing the assembly* مجلس ارا mujlis ara.

ASSENT رضا ruza, اتفاق ittifauk, وفاق wufauk, موافقت muwaufikut, مطاوعت mutawaat, قول kool. v. *consent, agreement.*

To assent رضا كردن ruza kirdun, اتفاق نمودن ittifauk numoodun, قايل شدن ka-él shoodun, قول دادن kool dadun, بلي كفتن bulé guftun. v. *to concede, yield to, consent, agree.*

To ASSERT اقرار كردن akraur kirdun, تقرير ساختن tukreer saukhtun, تعريف نمودن tareef numoodun, تحقيق كردن tuhkeek kirdun, مدعا كردن mudaa kirdun, مقرار ساختن mukraur saukhtun. v. *to affirm, maintain.* — (*to claim*) تصرف داشتن tusurruf daushtun, تخصيص نمودن tukhsees numoodun, دعوا ساختن dawa saukhtun, احتفاظ كردن ihtifauz kirdun.

Assertion (*affirmation*) اقرار akraur, تقرير tukreer, مدعي or مدعا mudaa, تعريف tareef, تحقيق tuhkeek — (*claim of right*) تصرف tusurruf, تخصيص tukhsees, ادعا adaa, دعوا dawa.

An asserter اقرار كننده akraur koonindeh, تصرف نماينده tusurruf numa-éndeh.

To ASSESS خراج نهادن khurauj nihaudun, تفليج نشاندن tufleej nishaundun, فلج كماشتن fulj gumaushtun, عوارض كردن awauriz kirdun, خرج كذار ساختن khurj guzaur saukhtun. v. *to tax.*

Assession (*sitting down by*) وايس نشين wapus nisheen.

Assessment خراج khurauj, خرج khurj, جزيت juzé-ut, ادامال adamaul, كزيد kuzeed, كذارش guzaurish, مكس mukus, خزينه khuzeeneh, كزين kuzeen, كزيه guzéyeh. v. *tax, tribute.*—*A collector of assessment* باژ ستان bazsh sitaun, جزيت كيرنده juzé-ut geerundeh, تواتير tuwateer. *Paying an assessment* خراج كذار khurauj guzaur, كزيد دهنده kuzeed duhindeh. *Assessments* تكاليف tukauleef, عوارض awauriz.

An ASSESSOR (*to a judge, &c.*) اهل عدولت ahli adaulut, حاضر في المجلس hazir fi'l'mujlis, همنشين humnisheen, وزير vizeer, جالس jaulis, مجالس mujaulis, مشير قاضي musheera kadi. *Assessors* حضار مجلس huzaura mujlis, همنشينان humnisheenaun, وزرا vizira, جلسا julsa.—(*a layer of taxes*) خراج نهنده khurauj nuhindeh, جزيت كذار سازنده juzé-ut guzaur sauzindeh.

ASSETS اموال amwal, املاك amlauk.

ASSEVERATION مدعي or مدعا mudaa, تحقيق tuhkeek, سوكند sougund, تعريف tareef, قسم kussum. v. *affirmation.*

ASSIDUITY, *assiduousness*, مداومت mudawumut, استدامت istidaumut, ملازمت mulazimut, مواظبت muwazibut, شغل shughul, تقيد tukeed, كسب در كار kusb dur kaur. v. *diligence, industry, perseverance.*

Assiduous مقيد در كار mukeed dur kaur, دوام در اشتغال duwaum dur ishtighaul, دايم da-ém, مستدام mustudaum, مستديم mustudeem, مواظب muwazib, قايم ka-ém, مقيم mukeem, مداوم mudawum, مدام mudaum, ملازم mulazim. *To be assiduous* ملازم شدن mulazim shoodun, ملازمت كردن mulazimut kirdun, مدامت ساختن mudaumut saukhtun, مدام بودن mudaum boodun.

Assiduously دايمانه da-émauneh, با ملازمت ba mulazimut, علي الدوام ala'd'duwaum, مواظبا muwauziban.

To ASSIGN تعيين كردن taé-een kirdun, سپارش دادن sipaurish dadun, غضر نمودن ghuzur numoodun. *To assign an estate* توليج المال tooliju'l'maul saukhtun ساختن. *To assign a reason* سبب نمودن sibub numoodun. v. *to appoint, mark out, fix, give, grant.*

Assignable ممكن تعيين mumkina taé-een.

An assignation (*appointment to meet*) موعد ملاقات muwada mulakaut, مهلت وصال muhluta wusaul, ميعاد جماع mé-aada jumaa. *v. also assignment.*

An assignee تعيين دار taé-een daur, وكيل vakeel.

An assigner تعيين كننده taé-een koonindeh, سپارش دهنده sipaurish duhindeh.

Assignment تعيين taé-een, سپارش sipaurish, غضر ghuzur.

To ASSIMILATE تنظير كردن tunzeer kirdun, تمثيل نمودن tumſeel numoodun, تشبيه اوردن tuſhbeeh awurdun, مانيدن maunédun.

Aſſimilable ممكن تمثيل mumkina tumſeel.

Aſſimilation تمثيل tumſeel, تنظير tunzeer, تشبيه كنان tuſhbeeh koonaun, نماثلت numauſlut. v. *reſembling, likeneſs, ſimilitude.*

To ASSIST ياري كردن é-auré kirdun, نصرت نمودن nuſrut numoodun, معاونت نمودن maawunut numoodun, ناصر بودن nauſir boodun, امداد ياري ساختن amdaud é-auré ſaukhtun, يار شدن é-aur ſhoodun, ياريدن é-arédun, مدد كاري كردن mudud kauré kirdun, مدد دادن mudud dadun, عون اوردن awun awurdun. v. *to help, benefit, ſerve.*

To be aſſiſted احسان ديدن ihſaun deedun, معاون شدن maawun ſhoodun.

Aſſiſtance عون a-wun, ياري é-auré, ياردم é-aurdum, نصر nuſr, نصرت nuſrut, عنايت ana-é-ut, معاونت maawunut, پاي مردي pa-é murdé, اعانت aanut, مدد كاري mudud kauré, مدد mudud, امداد amdaud, احسان ihſaun, رفق rufuk, دست رس doſt rus, دستگيري doſtgeeré, دستياري doſté-auré, ياوري é-awuré, كوچ kooch. *Imploring aſſiſtance* جويان مدد jooï-aun mudud.

An aſſiſtant يار é-aur, ياردمجي é-aurdumjé, ياور é-aur, دستگير doſtgeer, دستيار doſté-aur, كيار ké-aur, مدد كار mudud kaur, معاون maa-oon, معين ma-én, مستعان muſtaan, مدد رس mudud rus, ناصر nauſur, نصرا nuſra, مصرخ muſrukh, نصير nuſeer, ظهير zuheer, ضمندار zumundaur, هپشت humpoſht, پامرد pamurd, فرياد رس furé-aud rus. v. *friend.*—*Aſſiſtants* ياران é-auraun, اعوان awaan, انصار anſaur, نصار nuſaur.

Aſſiſtant, aſſiſting, معاون maawun, نصور nuſoor, ياري كنان é-auré koonaun, تجهيش tujmeeſh. v. *auxiliary.*

Aſſiſted ياريده é-aurédeh, مددكاري كرده mududkauré kirdeh, نصرت نموده nuſrut numoodeh.

ASSIZE كيل keil, حسب huſb. v. *meaſure, rate.*—*An aſſize of proviſions fixed by the magiſtrate* نرخ nurkh—*An aſſize (court of juſtice)* عدالت or عدولت adawlut.

To aſſize (fix the rate or price) نرخ نمودن nurkh numoodun, تقويم كردن tukuweem kirdun, بها كردن buha kirdun, تسعير ساختن tuſa-ér ſaukhtun.

To ASSOCIATE رفيق و همراه شدن rufeek ou humrauh ſhoodun, مقارنت كردن mukaurunut kirdun, مشاركت نمودن muſhaurukut numoodun, شريك شدن ſhureek ſhoodun, پيچيدن peichédun, تشريك ساختن tuſhreek ſaukhtun.

An aſſociate رفيق rufeek, صاحب ſauhib, وفيق wufeek, همراه humrah, انيس aunees, مانوس maunoos, همدم humdum, نشين niſheen, همنشين humniſheen, دمساز dumſauz, حصه دار huſſeh daur, همسر humſur, همعنان humanaun, همپشت humpoſht, يار é-aur, همكن humkun, همزانو humzaunoo, همحال humhaul, همخانه humkhauneh, همرو humroo, همبار humbar, همباز humbaz, داش daſh, كفادار kufadaur, دوست doſt, شريك ſhureek, شريكت ſhureekut (pl. شركا ſhurka), مشارك muſhauruk, مشترك muſhturuk. v. *friend, companion, partner.*

Aſſociate, aſſociated, هم وثاق humooſauk, مقارن mukaurun.

Aſſociable لايق مقارنت la-ék mukaurunut.

Aſſociation رفقت rufkut, رفاق rufauk, رفيقي rufeeké, صحبت ſuhbut, همسري humſuré, همبازي humbauzé, موانست muwaniſut, اتفاق ittifauk, v. *partnerſhip, confederacy, ſociety, union, connection.*

To aſſort, v. *to arrange.*

Aſſortment of goods مجمع اموال mujma amwaul.

To ASSUAGE تسكين كردن tuſkeen kirdun, ساكن ساختن ſaukin ſaukhtun, تليين نمودن tulé-een numoodun, تليم اوردن tulé-eem awurdun, نزم كردن nuzm kirdun, ارام دادن araum dadun. *To be aſſuaged* مسكون شدن muſkoon ſhoodun, قرار داشتن kuraur dauſhtun, ارام بودن araum boodun. v. *to mitigate, eaſe, ſoften, appeaſe, pacify, abate.*

Aſſuagement نزمي nuzmé, تسكين tuſkeen, اصلاح aſlauh, تليين tulé-een, تليم tulé-eem.

An aſſuager تسكين كننده tuſkeen kooninդeh, مصلح muſlih.

Aſſuaſive تسكين كن tuſkeen kun, ساكن ساز ſaukin ſauz, تليين نما tulé-een numa.

To ASSUME گرفتن gooriftun, اخذ كردن akhuz kirdun, اتخاذ ساختن ittikhauz ſaukhtun, اختيار نمودن akhté-aur numoodun, v. *to take, appropriate.*—*To aſſume the appearance* صورت پذير كردن ſoorut pizzeer kirdun.—(*to claim*) ادعا كردن adaa kirdun, دعوا نمودن dawa numoodun. v. alſo *to arrogate*—(*to preſume*) ظن داشتن zun dauſhtun, پنداشتن pundauſhtun, v. *to ſuppoſe.*

An aſſumer (*arrogant man*) مرد مغرور murd mughroor, رجل متكبر rujul mutukubbir.

Aſſuming مغرور mughroor, متكبر mutukubbir, مخيل mukheel, مختال mukhtaul, خودبين khoodbeen, انفان anfaun. v. *arrogant, haughty.*

Assumption اخذ akhuz, اتخاذ ittikhauz, اختيار akhté-aur, قياس ké-aus. v. *taking*, *supposition*, *presumption*.

Assumptive واجب الاخذ vajibu'l'akhuz, لايق اتخاذ la-éka ittikhauz, قابل قياس kaubila ké-aus. v. *presumptive*.

ASSURANCE (*certainty*) تحقيق tuhkeek, يقين ékeen, زوال الشك zuwaulu'sh'shuk, علم ylm — (*trust*) اعتقاد e-attikaud, اعتماد é-attimaud, اتكال ittikaul, توكل tuwukkul, وثيقت wuseekut. (*impudence*) بي شرمي bé shurmé, دستيه dusteh, بي ادب bé adub, شوخي shookhé, كستاخي kustaukhé. (*conviction*) الزام alzaum, مبصرت mubsurut. (*intrepidity*) بي هراسي bé hurausé, بي پرواي bé purwa-é, بي باكي bé bauké, جراءت juraat. (*testimony*) كواهي guwauhé, اشهاد ish-haud, استشهاد istish-haud. (*promise*) عهد ahud, پيمان peimaun, وعدت wadut, اقرار ikraur, تعهد taahud. (*hopeful*) اميدوار ameedwar, پر امل pur amul, متمني mutumunné, مترجي muturujjé. (*insurance*) امان amaun, اميني ameené, امن amin, زنهار zunhaur. *v.* also *security*, *expectation*, *confidence*.

To assure (*promise*) پيمان دادن peimaun dadun, اقرار كردن akraur kirdun, تعهد نمودن taahud numoodun. (*to secure*) عهد و امان دادن ahud ou amaun dadun, اميني كردن ameené kirdun. (*to remove doubt or fear*) زوال الشك كردن zuwaulu'sh'shuk kirdun, بي باك ساختن bé bauk saukhtun. *v.* also *to betroth*.

Assured (*indubitable*, *certain*) مقرر mukurrur, محقق muhukkuk, بي كمان bé gumaun, بي ريب و ريا bé reib ou reia, معهود mahood, معين ma-én, معلوم maloom, بي اشتباه bé ishtibauh, غير مشكوك ghire-a mushkook. (*impudent*) بي شرم bé shurm, شوخ shookh.

Assuredly بلي bulé, تحقيقانه tuhkeekauneh, صحيحا suheehan, في الحقيقه fi'l'hukeekeh, علي تحقيق ala tuhkeek. v. *certainly*, *indubitably*.

Assuredness تحقيق tuhkeek. v. *certainty*.

An assurer پيمان دهنده peimaun duhindeh, عهد و امان كننده ahud ou amaun koonindeh.

An ASTERISK نشان nishaun, اشارت ashaurut. v. *mark*.

An ASTERISM ستاره sitareh. v. *constellation*.

ASTERN در پس جهاز dur pus jehauze, پس كشتي pus kishté.

ASTHMA كرفته دم gooriftch dum, تنك نفس tunka nufus, تك نفس tuka nufus, ضيق النفس zeeku'n'nufus, دما duma, نجع nuhuj, قطع كتا kita.

Asthmatical, *asthmatic* دمابر dumabur, دماور dumawur, ضيق نفس zeek nufus, خشا or خشي khusha.

To ASTONISH بي دماغ ساختن bé dumaugh saukhtun, سركردان كردن surgurdaun kirdun, اشفتن ashuftun, اشفته ساختن ashufteh saukhtun, حيرت انكختن heirut angkeehtun, عجب دادن ajib dadun.

Astonished اشفته ashufteh, دنك dunk, عجبناك ajibnauk, سركردان كرده شده surgurdaun kirdeh shoodeh, خرق khurk, باير ba-ér, شده shudeh, عمه ammeh, غش ghush, حير heir, حيران heiraun, هواك huwauk, كاتوار katwaur, كاتوره katooreh, ارغده argudeh.

To be astonished حيران شدن heiraun shoodun, اشفته بودن ashufteh boodun, عجبناك شدن ajibnak shoodun, دنك شدن dunk shoodun. v. *to amaze*, *surprize*.

Astonishing سركردان كن surgurdaun koon, حيرت انكيز heirut angeez, سرسام كنا sursaum koona.

Astonishingly معجزانه majuzauneh.

Astonishingness معجز نما majuz numa, قدرت عجاز kudruta ajauz.

Astonishment سركرداني surgurdauné, اشفتكي ashuftugé, حيرت heirut, شكوه shukooh, عجب ajib, تعجب taajjib, عجاز ajauz, دهشت duhusht, تحير tuhei-ur, استغراب istighraub. v. *amazement*, *wonder*, *perturbation*.

ASTRADDLE افجاج afjauj, فج fujj.

ASTRAL نجومي nujoomé, نجوم پيوند nujoom pivund, كواكب منسوب kuwakub munsoob.

ASTRAY بي راه bé rah, سركشته surgushteh, سركردان surgurdaun, ضال zaul, غوي ghoo-é. v. *wandering*.

ASTRIDE فج fujj, افجاج afjauj.

ASTRINGENCY, *astriction* قبض kubz, عقل akul. *Astringent* تقبض tukubbuz. v. *constipation*, *contraction*, *costive*, *drawing together*.

An astringent قابض kaubiz.

ASTROGRAPHY صفت نجوم sufta nujoom, تصوير كواكب tusweera kuwakub.

An ASTROLABE اسطرلاب or اسطرلاب asturlab, سطرلاب suturlab. *A maker of astrolabes* اسطرلابي asturlabé.

An ASTROLOGER منجم munjum, اهل علم نجوم ahla ylma nujum, صاحب كواكب sahib kuwakub, ستاره شناس sitaureh shinaus, ستاره دان sitaureh daun, كاهن kauhun, نجام nujjaum, اخترگو akhturgoo, متنجم mutunujjum, فلك شناس fuluk shinaus.

Astrological علم نجوم انتساب ylma nujaum in-

tisaub, فن تنجيم متعلق funna tunjeem mutaallik.

To astrologize علم نجوم عمل كردن ylma nujoom amul kirdun.

Astrology علم نجوم ylma nujoom, معرفت فلك marufta fuluk, فن تنجيم funna tunjeem.

An ASTRONOMER اهل هيت ahla hei-ut, رصاد rusaud. *An excellent astronomer* ستاره شناس sitaureh shinaus. *Astronomers* ستاره شناسان sitareh shinausaun, حذاق فن تنجيم huzzauk funna tunjeem.

Astronomy هياءت hei-aat.

Astronomical علم هيت پيوند ylma hei-ut pivund, هيت لاحق hei-ut lauhuk.

An astronomical table جدول judwul.

Astronomically بطور علم هيت betoor ylma hei-ut.

ASUNDER بجدا bejudda, تنها tunha, بتنها betunha, بر طرف bur turuf, منفردانه munfuridauneh, انفرادا anfuraudan, وتري wuturé, مازي mauzé. v. *apart, separately.*

An ASYLUM پناه punauh, پناهگاه punauhgah, مخلص mukhlus, مباص mubaus, لخشان lukhshaun, گريزگاه gureezgah, ورز wurz, ملاذ mulauz, ملجا mulja, عوز a-ooz.

AT در dur, ب be, به beh, علي ala, لد ludu, لدي ludé, لدن ludun, نحو nuhoo. *At length* عاقبت akubut, باري bauré, باخر bakhir—*At full length* علي تفصيل ala't'tufseil, تفصيلانه tufseilauneh. *At least* باري bauré, ولو waloo. *At the river* عند النهر andu'n'nuhr. *At hand* حاضر hauzur, حاضرجه hauzurjeh. *At a nod (obedient)* بايما رام ba-éma raum, اشارت مطيع ashaurut muté-a, حكم بردار hookum burdaur. *At the governor's house* بخانه بدي صاحب bekhauneh budé sahib. *At what time?* كدام وقت kudaum wakt? *At four o'clock* بوقت باقي ماند چهار كري روز bewakt bauké maund chuhaur gurré-a rooz. *At how much a yard?* في گز قيمت چند است fi guz keemut chund ast? *At four arcot rupees* في گز چهار روپيه اركات fi guz chuhaur rupee arcot. *At what price must I buy it?* بچه قيمت خريده ارم becheh keemut khureedeh aram? *At twenty five rupees* لايق بست و پنج روپيه laék bust ou punj rupee. *Mr.* —— *is to be chief at Burdwaun* مستر —— صاحب متعين بردوان شدند master —— sahyb muta-éna Burdwan shoodund. *He is at Allahabad,* در الهاباد شوند dur Allahabad shoond. *To knock at the gate* در زدن dur zudun. *At pleasure* علي وفق المراد ala wufuku'l'muraud. *At that time* انگاه aungah, ان وقت aun wakt, يوم é-oom. v. *then.*—*At all times*

هميشه humeisheh, همان humaun, دايم الايام da-ému'l'a-é-aum. v. *always.*—*At no time* طول الدهر toolu'd'duhr. *Not at all* هيچ heich, هركزنه hurkuzneh, عمرا amra, لن lan, اصلا asla. v. *never.*—*Nothing at all* هيچ چيز heech cheez. *He said nothing at all* هيچ بگفت heech beguft. *At no rate* هيچ اصلا heech asla. *At present* اكنون aknoon, حاليا haulé-an, حالا haulan. v. *now.*—*At first* اول awwul, اولا awwulan, بداة budautan, مقدما mukudumma. *At home* در خانه dur khauneh. *Abroad and at home* بسفر و حضر besufur ou huzur. *At the time prescribed* حد مامورت hudd mamoorut.

ATABAL (*a kind of Arabian drum* or *tabour*) اطبال atabal.

ATE (preterite of *eat*) *I ate* خوردم khoordum, &c.

ATHEISM نا خداي na khoda-é, الحاد alhaud, زندقت zindikut. v. *impiety.*

An atheist نا خدا na khoda, ملحد mulhud, زنديق zundeek.

Athiest, atheistical الحادناك alhaudnauk, زندقت وار zundikut war, ناخداور nakhodawur.

Atheistically الحادانه alhaudauneh, با زندقت ba zundikut.

A-THIRST عطشان atishaun. v. *thirsty.*

ATHLETIC پهلو pihlu, دلير dileer, كشتي gushté, عرك aruk, شجاع shuja. v. *vigorous, robust, heroic.*—*An athletic man* كندواره kundwareh, پهلوان pihluwaun, يال é-aul.

ATHWART عبور aboor, ازاين تا ان طرف نهاده uz een ta aun turruf nihadeh, انسو aunsou. v. *cross, through*—(*vexatious*) دل ازار dil azaur, شاق shauk—(*wrong*) بد bud, نا صواب na suvaub.

ATLAS (*a rich silk*) اطلس atlas—(*a collection of maps*) جماع خارتي jumaa kharté. *Mount Atlas* الدرن addurun.

ATMOSPHERE هوا huwa. v. *air.*

An ATOM زر zurr, زره zurreh, شمه shummeh. *Like an atom (very small)* زره قدر zurreh kudur, شمه سا shummeh sa. v. *particle.*

Atomical زرين zureen, زره پيوند zurreh pivund, شمه وش shummeh vush.

To ATONE تكفير كردن tukfeer kirdun, ديت ساختن dé-ut saukhtun, معقلت دادن makulut dadun, غور نمودن ghoor numoodun. v. *to expiate, apologize*; also *to tune, agree, accord.*

Atonement تكفير tukfeer, ديت dé-ut, معقلت makulut, غور ghoor, غير gheer, غيار ghé-aur.

A-TOP بالا bala, بر bur, زبر zubur.

ATROCIOUS ظالم zaulim, نكير nukeer,

بي رحم bé ruhm, جان ازار jaun azaur, شقي shuké, بي شفقت bé shufkut, شرير shureer, منكار munkaur, منكر munkur.

Atrociousness, atrocity ظلم zulm, عدم رحمت adum ruhmut, بي مروتي bé murooté, فساد fusaud. v. *enormity, iniquity, cruelty, villainy.*

Atrociously, ظالمانه zaulimauneh, با فساد ba fusaud, فاسدا fausudan.

To ATTACH *(join together)* پيوسته كردن pivusteh kirdun, باهم پيوستن bahum pivustun—*(arrest)* گرفتن gooriftun, قبض كردن kubz kirdun. *To be attached* گرفتار شدن gooriftaur shoodun. v. *to seize, take, apprehend.*—*To attach to one's self, to be attached, to love* دوست كردن doost kirdun, خاطر گرفتن khautir gooriftun, ياران ساختن é-auraun saukhtun. v. *to conciliate, gain over, enamour.*

Attachment (affection) عشق ashuk, لصوق or لسوق lusook, خاطر كير khautir geer, محبت mohabbut, رغبت rughbut, اعتبار e-attibaur, ياري é-auré, دوستي doosté. v. *regard, friendship*—*(taking prisoner)* گرفتاري gooriftauré, قبض kubz.

An ATTACK هجوم hujoom, حمله humleh, بزوان buzwaun, خروش khuroosh, شدت shuddut, هيج heej, صول sool, طردت turdut, تاز tauz, برنك burunk, دقف dukuf, دقوف dukoof, شتافته shitaufteh, ثور soor, مطاردت mutaurudut, كبت kubbut. v. *assault, invasion.*

To attack هجوم اوردن hujoom awurdun, حمله بردن humleh burdun, حواله كردن hu-wauleh kirdun, خروشيدن khurooshédun, خروشان نمودن khurooshaun numoodun, خستن khustun.

To ATTAIN, اندوختن andokhtun, يافتن é-aftun, حاصل كردن hausul kirdun, كسب ساختن kusb saukhtun, مالك شدن maulik shoodun, صاحب بودن sahib boodun, وزيدن wurzédun, نيل كردن neel kirdun—*(to equal)* عديل نمودن adeel numoodun, مثل شدن misl shoodun, كام يافتن kaum é-aftun, واصل شدن wasil shoodun, نايل بودن na-él boodun. v. *to reach, overtake, come to, arrive at, obtain, acquire, gain, find.*

Attainable ممكن كسب mumkina kusb.

Attained محصول muhsool, اندوخته andokhteh, مكسوب muksoob. v. *obtained, acquired.*

Attaining كسب كنا kusb koona, نايل na-él, منتجي muntujé, اندوز andoz, ياب é-ab, يابا é-aba, مكتسب muktusib, محصل muhussil.

Attaining one's wishes كامران kamraun, مراد دار moraud daur.

Attainment كسب kusb, اكتساب iktisaub, حصول husool, تحصيل tuhseel, وصل wusul, شيوه sheeweh, اقتباس iktibas, علم ylm. v. *acquisition, knowlege, gain.*

Attainder, v. *forfeiture, taint.*

To attaint, v. *to taint, corrupt, forfeit.*

To attemper, attemperate, v. *to mingle, proportion, soften, mitigate.*—*To attemper wine with water* اب بشراب نهادن aub beshuraub nihaudun.

An ATTEMPT اجترا ijtira, قصد kasd, سعي sa-é, جد judd, جهد juhud, اجتهاد ijtihaud, اقدام ikdaum, اهتمام ihtimaum, عزم azim. v. *effort, essay, endeavour, enterprize, attack.*

To attempt اجترا كردن ijtira kirdun, جراءت نمودن juraat numoodun, قصد ساختن kasd saukhtun, جد و جهد نمودن judd ou juhud numoodun, سعي دادن sa-é dadun, حمله بردن humleh burdun. v. *to endeavour, try, venture.*—*To give up an attempt* دست از مهم باز داشتن dost uz mohim baz daushtun.

Attemptable لايق اجترا la-éka ijtira, واجب السعي vajibu's'sa-é.

An attempter اجترا كننده ijtira koonindeh, سعي دهنده sa-é duhindeh.

To ATTEND *(serve)* بندكي كردن bundugé kirdun, ملازمت نمودن mulazumut numoodun, خدمت دادن khudmut dadun, مهن ساختن muhun saukhtun, تيمار داشتن teemaur daushtun—*(listen)* استماع نمودن istimaa numoodun, شنودن shunoodun, شنفتن shunuftun, اصغا كردن asgha kirdun—*(to be busied about)* مشغول شدن mushgool shoodun, مقيد بودن mukeed boodun, بصيرت نمودن buseerut numoodun. *To attend a summons* بدعوت رام شدن bedawut raum shoodun—*(to follow)* در پس امدن dur pus aumudun, اتباع كردن ittibaa kirdun *(to remain)* ماندن maundun, مانده شدن maundeh shoodun, قايم شدن ka-ém shoodun—*(to be dependant on)* متعلق بودن muta-allik boodun, تابع شدن taaba shoodun. v. *to accompany, conduct, expect.*

Attendance (service) خدمت khudmut, بندكي bunduké, مهنت muhnut—*(train)* اتات ataut, طايفت ta-éfut, حشم hushum. v. *attendants.*

Attendant, attending خدمت ده khudmut duh, منوط munoot, متفرع mutufurra, بنده فرمان bindeha firmaun, مستعقب mustakub. v. *consequent, dependant, accompanying.*

An attendant خدمتكار khudmutkaur, تابع tauba, پيرو peeroo, پسرو pusroo. *Attendants* فيج feej, خدمتكاران khudmutkauraun, توابع tuwaba, اتباع atbaa, خدم khudum, حشم hushum, حشمت hushmut, خدم و حشم khudum ou hushum,

اشياع ashé-a, حواشي huwashé, لواحق luwahuk. v. *dependents, equipage, servants.*

An attender خدمت كننده khudmut koonindeh, خدمتكار khudmutkaur.

ATTENTION اكاهي agauhé, بصيرت buseerut, اشتغال ishtighaul, امعان amaan, جد judd, تقيد tuké-ud, توهش tuwuhhus, حظلان huzlaun, نيوس né-oos نيوش né-oosh, فكر fikr. v. *study, care.*

Attentive اكه aguh, اكاه agauh, مشغول mushghool, متيقظ muté-ukkiz, متفكر mutufikkir, قايم ka-ém, حظل huzul, حظال huzaul, دنق dunuk, تدنيق tudneek, تفكر tufikkir, كادح kaudih. v. *studious, careful.*—*Attentive to worldly affairs* جهان جوي jehaun jooï.

Attentively با اكاهي ba agauhé, تقيدا tukéudan, اشتغالانه ishtighaulauneh.

To ATTENUATE رقيق كردن rukeek kirdun. v. *to extenuate, thin.*

To ATTEST شهادت دادن shuhaudut dadun, اقرار كردن akraur kirdun, تصديق نمودن tusdeek numoodun, شاهد شدن shauhid shoodun, كواهي دادن guwauhé dadun, مهيمن بودن muheemun boodun. v. *to witness, certify, prove, authenticate.*—(*to call to witness*) دعوت كردن dawut kirdun, با محضر دعوت ساختن ba muhzur dawut saukhtun. v. *to cite, summon.*

Attest, attestation, شهادت shuhaudut, تصديق tusdeek, اقرار ikraur. *Attestations,* or *a register of attestations* شهادت نامه shuhaudut nameh. v. *testimony, evidence.*

ATTIGUOUS نزديك nuzdeek. v. *hard by.*

To ATTIRE آراستن araustun, پيراستن peeraustun, ارايش كردن ara-ésh kirdun, پيرايش نمودن peera-ésh numoodun, تزيين ساختن tuzé-én saukhtun, الباس دادن albaus dadun, پوشيدن poshédun. v. *to clothe, dress, adorn.*

Attire ارايش ara-ésh, پيرايش peera-ésh, زين zein, زينت zeinut, الباس albaus, پارچه paurcheh, جامه jaumeh, اثواب aswaub, اسباب asbaub. v. *dress, ornament, clothes.*—*The attire* or *horns of a stag* اهو شاخه ahou shaukheh.

An attirer ارا ara, مزين muzein, طرازنده turazindeh, طرازكر turazgur, مشاطه mushauteh, ماشطه maushiteh, رنك اميز زن runk ameez zun, زني پيراي zunné pira-é. v. *dresser.*

ATTITUDE وضع wuza, وضعت wuzaat. v. *posture.*

ATTOLLENT رفع كن rufa kun, بردار burdaur, بلند نماي bulind numa-é, بالا اور baula awur, عالي ساز aala sauz.

An ATTORNEY وكيل vakeel, تجار وكيلي tujjaur vakeelé, كارران kaur-raun, مامور maamoor, مباشر mubaushir, جري juré. v. *factor, procurator.*—*An attorney at law* وكيل الدعوا vakeelu'd'dawa.

To attorney (*act for another*) مناب شدن munaub shoodun, نوب نمودن noob numoodun, وكيل بودن vakeél boodun. *To appoint an attorney* وكيل كردن vakeel kirdun, توكيل ساختن taukeel saukhtun. v. *to depute, substitute.*

Attorneyship وكالت vukaulut, مناب munaub. v. *vicegerency, delegation.*

To ATTRACT (*draw to something*) كشيدن kushédun, بر كشيدن bur kushédun, دركشيدن dur kushédun, فراپيش كشيدن furapeish kushédun, اندوختن andokhtun. (*to allure*) دلبستن dilbustun, دلبردن dilburdun, جالب القلوب نمودن jaulibu'l'koloob numoodum, دلفريفتن dilfurré-uftun.

Attracting, attrahent, كشان kushaun, كشنده kushindeh, اندوز andoz. *Attracting wonder* عبرت اندوز ibrut andoz.

Attraction كشيش kusheesh, جذب juzb, جلب julb, استجلاب istijlaub, انجذاب injizaub. (*allurement*) كشان كشان kushaun kushaun, كشان بر كشان kushaun bur kushaun, كشاكشي kushakushé, كشاكيش kushakeesh, دلبندي dilbundé, دلفريبي dilfurrabé, دلاويزي dilaweezé, دلبري dilburé. *Attraction of straws* جذب كياه juzbé ké-auh. v. also *magnet.*

Attractive جاذب jauzib, جالب jaulib, كشنده kushindeh—(*alluring*) دلبند dilbund, دلكش dilkush, دلاويز dilaweez, غنجت ghunjut, جالب القلوب jaulibu'l'koloob, دلبر dilbur, دلفريب dilfurrabe. v. *lovely*—*An attractive quality* جالبه jaulibeh, قوت جاذبه kuwwut jauzibeh.

Attractively جذبانه juzibauneh, جلبا julban, با كشيش ba kusheesh, دلربانه dilrubauneh.

An attractor جذب كننده juzb koonindeh, جلب كر julb kur, دلبر dilbur, كشنده kushindeh.

To ATTRIBUTE نسبت كردن nusbut kirdun, حمل نمودن huml nomoodun, اطلاق ساختن itlauk saukhtun, اسناد كردن asnaud kirdun, صفت نمودن sufut numoodun. v. *to ascribe, impute.*

An attribute صفت sufut (plur. صفات sufaut) وصف wusuf, اضافت azaufut, اسم asm (pl. اسما asma) نسبت nusbut, اسناد asnaud, نحل nuhul, مصيف museef, خلق khulk. *The attributes of* GOD صفات الله تعالي sufauta allah taala, اسما الله تعالي asma allah taala.

Attributed ملحق mulhuk, نسبت كرده nusbut kirdeh.

ATTRITION انكسار ankisaur. v. *repentance*. اندراس andiraus. v. *wearing*.

AVAIL نوا nuwa, نفع nufa, فايده fa-édeh, سود sood, حاصل hausul. v. *profit*, *advantage*.

To avail نوا كردن nuwa kirdun, نفع نمودن nufa numoodun, سود داشتن sood daushtun.

Available فايدهمند fa-édehmund, قادر kadir. v. *profitable*, *powerful*.

Availably با فايده ba fa-édeh, قادرانه kadiraneh. *Availment*, v. *usefulness*, *advantage*.

AVANT-GUARD پيش لشكر peish lashkur. v. *front*, *van*.

AVARICE, *avariciousness*, بخل bukhul, خسيست khuseesut, طمع tuma, ناكسي nakusé, امساك imsauk, حرص hurs, بخيلي bukheelé, طمعكاري tumakauré, خساست khusausut, خست khussut, زفتي zufté, كزاز kuzauz, كزز kuzuz, كزم kuzum, كوري gooré, لوم loom, مساكت musaukut. v. *covetousness*.

Avaricious طمعكار tumakaur, ناكس nakus, باخل bakhil, بخيل bukheel, نا بخشنده na bukhushindeh, حسيس husees, شح shuh, شحاح shuhauh, شحيح shuheeh, شديد shudeed, شكع shuka, شبرم shubrim, دنس duns, پست pust, غليظ ghuleez, لييم leim, ليام lé-aum, حلقد hulukkud, جحام juhaum, خنبق khumbuk, خش khush, خضارع khuzaura, لحز luhiz, ضرز zurz, قعبري kaburé, قصعل kusaal, نكد nukd, زمخك zumkhuk, كلبت kulbus, حصر husur, حصرم husrum, ازغار azghaur, الكن alkun, اكدا akda, ايعا a-é-aa, مزغف muzghuf, مزند muzund, مسك musk مسكت muskut, مستقفل mustukfil, اروز arooz, هراعلت hura-alut, عسر asur, عكز akuz, صمصم sumsum, صمر sumr صمور sumur, صنور sunnoor, صلود sulood, صوص soos, جعد اليد jaad-u'l'eed, جعد الانامل jaadu'l'anaumul, حلجر huljur, وجي wujé, قبز kubiz, فلحس fulhus, تغطرس tughutrus, لامان lamaun, سغلت suflut, قنور kutoor, كنود kunood, فاحش fauhush, كدو kudoo, نحانحت nuhaunuhut, فرومايه furooma-éh, لكز lukuz, خسير khuseer, خاش khaush, زفت zuft. *An avaricious man* مندور mundoor, كاسه سيه sé-yeh kauseh. v. *miser*. *Avariciously* با طمع ba tuma, باخلانه bukhulauné.

AVAUNT دور باش door baush, برد burd, ايها a-éha, هان از راه haun uz rauh, هيه هيه heih heih, تغا tuffan.

AUBURNE رود rood, اسمر asmur, سمرا sumra. v. *brown*, *tawny*.

AUCTION مزاد muzaud. v. *sale*. — *To bid at an auction* مزاد كردن muzaud kirdun, مساومت ساختن musawumut saukhtun.

To auction بمزاد فرختن bemuzaud furrokhtun.

An auctioneer دلال dulal, مبرطش mubrutush. v. *broker*.

AUDACIOUS بي باك bé bauk, جري juré, گستاخ kushtakh, بي شرم bé shurm, بي حيا bé heia. v. *bold*, *impudent*.

Audaciously گستاخانه kustakhauneh.

Audaciousness, *audacity*, جسارت jusaurut, بي شرمي bé shurmé, شوخي shookhé, وقح wukuh, جراءت juraat, غيرت gheerut, بي باكي bé bauké, اقدام akdaum, جكرداري jigurdauré, دليري dileeré. v. *boldness*, *impudence*.

AUDIBLE (*hearable*) قابل استماع kaubil istima, گوش زن goosh zun, ممكن سمع شدن mumkina sumaa shoodun — (*loud*) مهداج muhdauj, بلند bulind, بزركان buzurgaun. *An audible voice* بزركانه اواز buzurgauneh awaz.

Audience (*sense of hearing*) سمع sumaa, استماع istimaa, سامعت samaat, قوت سامعت kuwwuta samaat. *An audience* حضار مجلس huzzaura mujlis, مستمعان mustumaan, مستمعون mustuma-oon, التقا iltika, ملاقات molakaut, تلخيص tulkhees. *The audience of an ambassador* ملازمت ايلچي mullazimut eelché. *To give audience* دربار فرمودن durbar furmoodun, مجرا حاصل كردن moojurraï hausil kirdun. *The hall of audience* بارگاه bargauh.

An audit (*examination of accounts*) حساب تفحص hissaub tufuhhus.

To audit حساب تفحص كردن hissaub tufuhhus kirdun, امين حساب شدن ameena hissaub shoodun.

An auditor (*hearer*) سامع sama, سميع sumé-a, مستمع mustuma. *An auditor of accounts* امين حساب ameena hissaub, امين دفتر ameena duftur, دفتر اميني duftur ameené.

An auditory حضار مجلس huzaur mujlis, مستمعان mustumaan, مستمعون mustuma-oon.

To AVENGE انتقام كرفتن intikaum gooriftun, كين كذاردن kein guzaurdun. v. *to revenge* — عقاب كردن akaub kirdun, سياست نمودن sé-ausut numoodun. v. *to punish*.

An avenger انتقام كيرنده intikaum geerindeh, كين كننده kein koonindeh, معاقب maakub, منتقم muntukum, منفل munsul.

An AVENUE (*of trees*) تنك راه درميان درختها tunk rauh dur meiaun durukhtiha, زقاق شجرا zukauka shujra. v. also *access*, *approach*.

To AVER مغور كردن mukurrur kirdun, تعريف ساختن tareef saukhtun, قرار نمودن kuraur numoodun. v. *to assert.*

Average, v. *medium, proportion.*

An averment برهان burhaun, دليل duleel, بيان bé-aun, تعبير tabeer, تلخيص tulkhees, ايضاح eezauh, تعريف taareef.

AVERSE (*abhorring*) متنفر mutunuffir, دلكير dilgeer, ابي abé, معرض maruz, عيفان a-éfaun, اقها ak-ha, اقهام ak-haum, منترع muntuza, ممتنع mumtuna, راغم داغم raghim daghim, شرير shu-reer, مخالف mukhaulif, بي اختيار bé akhté-aur, ضديد zudeed, ضد zudd. v. also *unwilling, contrary, unfavourable.*

To be averse بيزار و نفور شدن bézaur ou nufoor shoodun. v. *to have an aversion.*

Aversely منتزعانه muntuza-auneh, با اكراه ba ikrah, راغم داغم raghim daghim, كراهتا ku-rauhutan.

Averseness بي اختياري bé akhté-auré, غير مقصد و اختياري ghire-a mukfud ou akhté-auré

Aversion اعراض é-arauz, كره kirh, اكراه ik-rauh, استكراه istikrauh, كراهت kurauhut, نفرت nufrut, تنفر tunuffur, استنفار istinfaur, دلكيري dilgeeré, تخاشي tukhaushé, ابا aba, ازرم azrum, نفرين nufreen, اريغ areegh, ردت ruddut, باتاب bataub, نوه nooh, دفاع dufa. *To have an aversion* استكراه داشتن istikrauh daush-tun, بيزار شدن اعراض نمودن é-arauz numoodun, beezaur shoodun, نفرت داشتن nufrut daushtun, نفرين نمودن nufreen numoodun, مارضت شدن maaruzut shoodun, دوري نمودن dooré numoo-dun, معرض و نافر شدن maruz ou nafur shoodun. v. *to abhor, hate, detest.*

To AVERT دافع كردن dafa kirdun, وادا شتن wadaushtun, مدافعت نمودن mudafaat numoodun, كردانيدن gurdanédun, بكردانيدن bugurdanédun, پناميدن punamédun, ندس ساختن nudus saukhtun, تعوير شدن taweer shoo-dun, تعويق كردن taweek kirdun, شجر دادن shujur dadun, اراحت ساختن arauhut sauhtun. v. *to turn aside, turn off, put by, divert, remove.*—*To avert the face* روكردان شدن rugurdaun shoodun, انتكاف نمودن intikauf numoodun, قطع نظر دادن kuta nuzur dadun. *May God avert* زكس zshuks, زكس zuks, زكش zuksh.

An AUGER پرماهه purmauheh, مثقب mus-kub, ماسه mauseh, شكفه shukfeh, كرده بر kurdeh bur, سنب sunub, دراي dura-é, بيرم beerum, ابرم ébrum, بيلم beilum, پيچه peicheh. v. *wimble* and مبطات.

AUGHT چيز cheez, شي shei. v. *any thing.*

AUGMENT, *augmentation*, زياده zé-audeh, زيادتي zé-auduté, ازدياد azdé-aud, ترقي turuk-ké, مزيد muzeed, افزوني afzooné, فضل fuzul, فضلت fuzlút, زيد zeed, زوادت zuwaudut, فنع funa, نيف neef, نيوف né-oof, نزل nuzul, ميط meet, كور koor, شف shuff, صرف furuf, ربع ré-a, استزاد istizaud, اضافت azaufut, تكثير tukseer.

To augment زياده كردن zé-adeh kirdun, اضافت نمودن azaufut numoodun, افزودن af-zoodun, تضعيف ساختن tuza-éf saukhtun, تكثير شدن tukseer shoodun, افزايش نمودن afza-ésh numoodun. v. *to increase, fill.*

An AUGUR, *augurer*, فالكو faulgoo, فالكوي faulgooï, اختركو akhturgoo, فالكير faulgeer, غايب كوينده gha-éb gooï-éndeh, طالع نما tala numa, مولود كو moolood goo, رمال rummaul, تارق taurik, طاغوت taughoot, اهل القيافت ahlu'l'ké-aufut. *Augurs* طاغوت taughoot, تواغت tuwaugheet, طوارق tuwaurik.

To augur, augurate, فال كفتن faul guftun, دعا كردن daa kirdun, اختر كفتن akhtur guftun, فال كرفتن faul gooriftun, زجر نمودن zujur numoodun. v. *to divine, prognosticate, foretel.*

Auguration, augury, فال faul, رمل ruml, دعا daa, عيفان a-éfaun, عيافت a-é-aufut, علامت ala-mut, طيرت teerut, طير teer, قدم kudum, مروا murwa, ووا wuwa, شمال shumaul, مروا murwa. v. *omen, divination, prediction.*

AUGUST سعادتمند saadutmund, سعادت عنوان saadut anwan, سعادت اتصاف saadut it-tisauf, صاحب سعادت sahib saadut, همايون hu-ma-é-oon, مسعود musawud, سعيد sa-éd, مبارك mubauruk, ميمون meemoon, روز افزون rooz ef-zoon, سعادت مقرون saadut mukroon, مكرم mukurrum, كريم kureem, كامران kamraun, شاهانه shahauneh, دولتپناه doulutpunauh, فيروز feerooz, مزاج سعادت امتزاج muzauj saadut im-tizauj, نيكبخت neekbukht, سعادت نمود saa-dut numood. v *illustrious, grand, fortunate.*—*Augustness*, v. *dignity.*

The month of August اب aub, اغوستوس aghoo-stos.

Augustly شاهانه shahauneh, پاد شاهانه pad shahauneh, با سعادت ba saadut, ملوكانه mul-lookauneh.

An AVIARY مرغستان murghistan, مرغزار murghizar, كفس kufs, قفس طيور kufsa tu-yoor. v. *cage.*

AVIDITY طماح tumauh, طمع tuma, حرص

hurs, طمعكاري tumakauré, رغب rughub, شره ſhuruh, جعتبت jaatubut, هلع hula, مجات mujaut, نهمت nuhmut, هاع haa, هوع huwa, راتع rafa, رتع rufa.

AULIC (*belonging to the court*) ديواني dévauné.

An AUNT (*by the father's ſide*) عمه ammeh, خواهر پدر khauhura pader. *An aunt* (*by the mother's ſide*) خالت khaulut, خواهر مادر khauhura mader.

To AVOCATE (*call aſide* or *away*) غضن كردن ghuzin kirdun, بر طرف خواندن bur turuf khaundun.

Avocation (*calling aſide*) غضن ghuzin — (*buſineſs*) مصلحت muſluhut, كار kaur, شغل ſhughl, امر amur, حاجت haujut.

To AVOID اجتناب كردن ijtinaub kirdun, احتراز نمودن ihtirauz numoodun, پرهيز داشتن purheez dauſhtun, امتناع كردن imtina kirdun, نفرت داشتن nufrut dauſhtun, فرار ورزيدن furar wurzédun, هارب شدن haurib ſhoodun, گريختن gooreekhtun. *To be avoided* منغور شدن munfoor ſhudun. v. *to ſhun*, *fly*, *abhor*.—(*to oppoſe*) اعتراض نمودن é-atrauz numoodun. v. alſo *to make void*, *retire*, *evacuate*, *quit*.

Avoidable ممكن اجتناب mumkina ijtinaub, لايق احتراز la-éka ihtirauz.

Avoidance, *avoiding*, اجتناب ijtinaub, احتراز ihtirauz, حذر huzur, احتذار ihtizaur, گريز goorez, امتناع imtina, ابا aba, هارب haurib, نفرت nufrut, نفرين nufreen, اتقا ittika, تقذر tukuzzur, فرار furaur.

Avoided اجتناب كرده ijtinaub kirdeh, منغور munfoor, مقذر mukuzzur.

An avoider اجتناب كننده ijtinaub koonindeh, v. *ſhunner*—(*carrier away*) رفع برنده rufa boorindeh, وا كننده wa koonindeh, مجحف mujhuf, مصوح كر muſooh gur.

To avouch, v. *to vouch*, *affirm*, *prove*.

To AVOW اقرار آوردن ikraur awurdun, اشكاره كردن aſkhaureh kirdun, تصديق نمودن tuſdeek numoodun, تحقيق گفتن tuhkeek guftun, تزكيت ساختن tuzké-ut ſaukhtun. v. *to declare*, *confeſs*, *juſtify*.

Avowable واجب الاقرار vajibu'l'akraur, لايق تعريف la-éka taareef.

Avowal اقرار ikraur, تعريف taareef, اعتراف é-attirauf, تصديق tuſdeek, تحقيق tuhkeek. v. *confeſſion*, *profeſſion*.

An avower اقرار كننده ikraur koonindeh, تصديق نماينده tuſdeek numa-éndeh.

An AURELIA (*inſect*) بادامه badamé.

The AURICLE (*external ear*, *lob*) اويزه aweezsheh, اويزه aweezeh, نرمه كوش nurmeh gooſh, بنا كوش buna gooſh, نغطت nuftut, وركوش wurgooſh.

Auricular (*within hearing*) سماع ſumaa, سامع ſauma, كوش زن gooſh zun. (*ſecret*, *whiſpered*) باهستكي گفته ba-ahuſtugé gufteh, تنها tunha, بگوش گفته bugooſh gufteh.

AURORA صبح ſubuh, صباح ſubauh, سحر ſuhur, سحركاه ſuhurgah, هنگام سحر hungauma ſuhur, عاطس aatis, بام bam, بامداد bamdad, تباشير صباح tubaſheera ſubah, جلج julj, شفق ſhufuk, فجر fujur. v. *dawn*.

AUSPICE فال faul, طير teer. v. *omen*, *augury* — *Auſpices* (*protection*) حمايت huma-é-ut, مظاهرت muzahurut, پشتي poſhté, دستياري doſté-auré. v. *patronage*, *influence*.

Auſpicial بفال انتساب befaul intiſaub.

Auſpicious نيك اختر neek akhtur, خجسته فال khojiſteh faul, نيك بخت neek bukht, بختيار bukhté-aur, مسعود muſood, ميمون meemoon, برومند buroomund, صاحب طالع ſahib taula, دولتمند doulutmund, خجسته khojiſteh, مقبل mukbil, سعيد ſa-éd, همايي humaï-é, همايون humaï-oon, فرخ furrukh, مبخوت mubkhoot, لطيف luteef, موافق muwaufik. v. *fortunate*, *favourable*.

Auſpiciouſly بالخير ba'l'kheir, بختيارانه bukhté-arauneh, مسعودا muſoodan.

Auſpiciouſneſs اقبال akbaul, سعادت ſaadut, دولت doulut, ميسرت meeſurut, بختياري bukhté-auré, نصيب nuſeeb, طالع taala. v. *proſperity*.

AUSTERE زشت zuſht, ترشي turſhé, درشت duruſht, عنفي unfé, عابس aabis, تند tund, نا ملايم na mula-ém. *Auſtere in countenance* تند روي tund rooï, سخت روي ſukht rooï. *Leading an auſtere life* اهل رياضت ahla ré-auzut.

Auſtereneſs, *auſterity*, رياضت ré-auzut, صلابت ſalabut, تندي tundé, درشتي duruſhté, بيحلمي béhulmé, عنف unf. v. *ſeverity*, *cruelty*, *ſtrictneſs*, *harſhneſs*.

Auſterely با رياضت ba ré-auzut, عنفا unfan, درشتانه duruſhtauneh.

AUSTRAL جنوبي junoobé. v. *ſouthern*.

AUTHENTIC صحيح ſuheeh, مبرهن muburhun, اصلي aſlé, محقق muhukkuk, اصح aſuh. v. *true*, *genuine*.

Authenticity راستي rauſté, حقيقت hukeekut, حق hukk, صدق ſuduk, صحت ſuhhut. v. *truth*, *authority*.

Authentically صدقاته sudukauneh, حقا hukka. علي التحقيق ala't'tuhkeek. v. *truly*.

An AUTHOR (*of a book*) منشي munshé, نقلبند nukkulbund, كتاب تصنيف kitaub tusneef, مصنف musunnif, مولف muellif. *A classical author* مولف اعتبار muellif é-attibaur—(*an inventor*) بادي baudé, باعث baas, داعي daa-é, موجب moojib, مستوجب mustoojib, مورث mooris, مستلزم mustulzim, موجد moojud, ايجاد صاحبي éjaud sahibé, مبتدي mubtudé. *An author of evil* اهل فساد ahla fusaud, مفسد mufsud, فتنه خيز fitneh kheez, مورج muwurrij. *Of the author* (*when quoting any author*) لمنشيه limunshihi, لمولفه limuellifihi. v. *writer*, *beginner*.

AUTHORITATIVE ذو اقتدار zu iktidaur, صاحب قدرت sahib kudrut, اهل مكانت ahla mukaunut, مهابتدار muhabutdar, اهل وقار ahla wukaur.

Authoritatively مستقلانه mustuklauneh, با استقلال ba istiklaul.

Authority قدرت kudrut, مكانت mukaunut, مهابت mohabut, مكينت mukeenut, تمكين tumkeen, وقار wukaur, جاه jauh, جاهت jauhut, عرض ووقار erz ou wukaur, سلطان sultan, سلطنت sultanut, كرام kuraum, كرامي kuraumé, ضبط zubt, بطش butush, تبع tuba, حرمت hurmut, زمت zummut, موجه muwujjeh, خطر khutz. *Absolute authority* استقلال كلي istiklaul kullé. *By my authority* بحكم من behookuma mun, بقدرت من bekudruta mun, من عندي min yndé. *By your authority* بقدرت تو bekudruta too. *By his authority* بحكم او behookuma ou. *By their authority* بقدرت شان bekudruta shaun. v. *power*, *influence*, *credit*—(*testimony*) شهادت shuhaudut, كواهي guwauhé. *To give an authority* شهادت نمودن shuhaudut numoodun, كواهي دادن guwauhé dadun—(*support*) حمايت humaé-ut. v. *countenance*.

Authorization قدرت ده kudrut duh.

To authorize قدرت دادن kudrut dadun, استقلال بخشيدن istiklaul bukhshédun, ضبط دادن zubt dadun, تمليك كردن tumleek kirdun. (*to make legal*) مشروع كردن mushruwa kirdun, شرعي نمودن shura-é numoodun. (*to give credential letters*) شهادت نامه دادن shuhaudut nameh dadun.

AUTOCRASY (*independent power*) تصرف مالكانه tusurruf maulikauneh.

AUTOGRAPH (*a particular person's own writing*) دست خط dost khutt. *The royal autograph* خط شريف khutta shureef, خط همايون khutta huma-é-oon. *Autographical* دست خطي dost khutté.

AUTOMATICAL (*self moving*) خود جنبش khood jumbush, خود روان khood ruvaun, قوي متحركت دار koo-ï mutuhurrukut dar.

An automaton الت قوي متحركت دارنده alut kooï mutuhurrukut darindeh. v. *watch*, *clock*.

AUTUMN مهرجان muhrjaun, خزان khuzaun, خريف khureef, برك ريزان burk reezaun, برك ريز burk reez, پاييز paï-éz, پايز pa-éz.

Autumnal فصل مهرجان fuful muhrjaun, ايامي خريف aïaumi khureef, زماني برك ريز zumauné burk reez, خرمان زمان khurmaun zumaun. v. *harvest*.—*The autumnal wind* باد خزان bad khuzaun. *Autumnal fruits* خرفت khurfut.

AVULSION (*pulling away*) جرد jurud, فتال fitaul.

AUXILIARY معاون ma-awin, ناصر naufir.

An auxiliary معين ma-én, معاون ma-awin, ناصر nafir, يار é-aur, يار دم é-aurdum, دستيار dosté-aur, ظهير zuheer, مستعان mustaan, ضمندار zumundaur, دستكير dostgeer, پامرد pamurd, فرياد رس furé-aud rus, مددكار mududkaur, مدد mudud, مدد رس mudud rus, همپشت humposht, مدد دهنده mudud duhindeh, ضد zudd, ضدا zuda, كيار ké-aur, رفيق rufeek, ولي wulé, تبيع tubé-a, ظهرت zuhrut, مشايع musha-é-a, مظاهر muzauhur, موافقت muwafikut, موالي muwaulé, عون awun, نصر nusur, استنصار istinsaur, استظهار istizhaur, ظهور zuhoor, رافد raufud, زاور zauwur, حوارن huwauré.

Auxiliaries انصار ansaur, نصرا nusra, اعوان awaun, ظهره zuhreh, تباع tuba, ولا wula, املت amulut, زافرت zaufurut, داج dauj, روافي rudaufé, نصير nuseer.

Auxiliation, v. *assistance*, *aid*, *help*.

To AWAIT قايم شدن ka-ém shoodun, ماندن maundun, كرار كردن kuraur kirdun, نشستن nushistun, توقف نمودن tuwukkuf numoodun. v. *to expect*, *wait for*, *attend*.

To AWAKE, *awaken*, تنبيه كردن tumbeeh kirdun, انباه ساختن ambauh saukhtun, بيدار نمودن beedar numoodun, انكيختن angeekhtun, ايقاظ كردن ikauz kirdun. v. *to rouse*, *excite*.—*To awake* or *be awaked* متنبه شدن motanebbih shoodun, از خواب متنبه بودن uz khaub mutanebbih boodun, باختن baukhtun, مستيقظ كرديدن musteekuz kirdédun.

Awake بيدار beedaur, بيدار شده beedaur shoodeh, متنبه motanebbih, يقظ eekuz, يقظان eekuzaun, يقظي eekuzé, مستيقظ musteekuz,

متيقظ muté-ukkuz, ميقوظ meekuz.—*To lye awake* زنده دار شدن zindeh daur ſhoodun, هسهاس بودن hus-haus boodun, احياي ليل كردن ahé-aï leil kirdun.

To AWARD شرع كردن ſhura kirdun, داوي فصل ساختن dawé fuſul ſaukhtun, داوري كردن davuré kirdun, حجت گفتن hujjut guftun, حكم دادن hookum dadun, تمييز نمودن tumé-eez numoodun, ملاعنت گفتن mula-anut guftun, قضا دادن kuza dadun, فصل ساختن fuſul ſaukhtun. v. *to arbitrate, decide, determine, judge, decree.*

An award شريعت ſhuré-aut, حكم hookum, حكم شرع hookuma ſhura, داوري davuré, حجت hujjut, سجل حجت ſujula hujjut, قضا kuza. *Awards* احكام ahkaum. v. *ſentence, determination, judgment.*

AWARE بيدار beedaur, ساهر ſauhir, مشغول muſhgool, مقيد mukeed. v. *vigilant, attentive.*

AWAY (*abſent*) غايب gha-éb, نا موجود na moojood, مغيوب mughé-oob, دور door, از اين جا uz een jau.—*Away!* (*come away! let us go!*) برويم beruveem, بيا bé-a, بيا بيا bé-a bé-a.—*Away! begone!* دور باش door baſh! هان از راه haun uz rauh! هيه هيه heih heih! ايها a-é-ha, هيهاة هيهاة or هيهاه هيهاه heihah heihah! برد burd!—*To go away* روان بودن ruvaun boodun, ذاهب شدن zauhib ſhoodun, عزم راه كردن azma rauh kirdun. v. *to go, depart.*—*To away with* or *take away* رفع كردن rufa kirdun, رفع بردن rufa burdun. v. *to carry off*, alſo *to bear, ſuffer.*—*To be away* غايب شدن ga-éb ſhoodun.—*To drive away* راندن raundun, بركرفتن burgooriftun, طرد كردن turd kirdun.—*To throw away* بر طرف كردن bur turruf kirdun, بر طرف ساز شدن bur turruf ſauz ſhoodun, انداختن andaukhtun. *To get away* (*eſcape*) سلامت شدن ſulaumut ſhoodun, پاي كرفتن pa-é gooriftun, زحوق كردن zuhuk kirdun. v. *to withdraw, fly.*—*To fall or pine away*, لاغر شدن laughir ſhoodun, پژمرده بودن puzſhmurdeh boodun, نحيف كردانيدن nuheef kirdanédun—(*to apoſtatize*) ارتداد كردن irtidad kirdun, مرتد شدن murtudd ſhoodun. *To ſend away*, ارسال كردن arſaul kirdun, فرستادن furiſtadun, براه ساختن berauh ſaukhtun. *To ſtand away*, وامماندن wamaundun. *To high away*, شتابان شدن ſhitaubaun ſhoodun, شتافتن ſhutauftun, سرعت نمودن ſuraat numoodun. v. *to make haſte.*—*I cannot away with* مرا هرگز پسند نمي آيد mara hurgiz puſſund nema auyud.

AWE حرمت hurmut, تكريم tukreem, رعايت ra-é-ut, عبودت aboodut, احترام ihtiraum, التفات iltifaut, اعتبار é-atibaur, اعزاز é-azauz, هراس huraus, بيم beem, پروا putwa, وحشت wuhſhut, باك bauk, وهم wuhum. v. *reverence, fear, reſpect.*

To awe حرمت دادن hurmut dadun, ضبط كردن zubt kirdun, منع ساختن muna ſaukhtun, هروس دادن huroos dadun, شوريده كردن ſhoorédeh kirdun. v. *to terrify, check.*—*To ſtand in awe* ازرم داشتن azrum dauſhtun, تكريم نمودن tukreem numoodun. v. *to revere.*

Awed محروم muhroom, مضبوط muzboot.

An awe-band, v. *check.*

Awful هيبتوار heebutwar, هولناك hawilnak, مخوف mukhoof, مستكره muſtukruh, كريه kureeh, امروغ amroogh, ترسناك turſnauk, سهمكين ſuhumkeen, هايل ha-él, سهناك ſuhumnauk, محترم muhturim, كريم kureem, مكرم mukurrum. v. *horrible, terrible, venerable.*

Awfully هيبتوارانه heebutwarauneh, مخوفا mukhoofan, با حرمت ba hurmut.

Awfulneſs نفرت nufrut, كراهت kurauhut, وحشت wuhſhut, وزغ wuzugh, فراشا furauſha, تخاشي tukhauſhé. v. *horror, ſolemnity.*

AWHILE يك زمان eek zumaun, من الدهر mindu'd'duhr, ملوة mulootan, هبة hubbutan. v. *ſome time.*

AWKWARD (*fooliſh*) بي مناسبت bé munaſubut, نا مناسب na munauſib, نا قابل na kaubil, بيهوده béhoodeh, بيمعني bémaané, مهمل muhmil—(*inelegant*) نا لطيف na luteef, غير مقبول ghire-a mukbool, نا موزون na moozoon, عدم لطافت adum lutaufut, طركي turké, بي نزاكت bé nuzaukut—(*unhandy*) نا اهنك na ahunk, نا ساز na ſauz, بي وقوف bé wukoof, غافل ghaufil—(*perverſe*) فاسد fauſid, ميشوم meeſhoom. v. alſo *unpolite, clumſy.*

Awkwardly عدم لطافنه adum lutfauneh, مهملا muhmilan, بي وقوفانه bé wukoofauneh.

Awkwardneſs نا مناسبت na munaſubut, بي لطف bé lutf, بي قابليت bé kabulé-ut, نا موزوني na moozooné, بي استعداد bé iſtadaud, فساد fuſaud, بي سازي bé ſauzé. v. *inelegance.*

An AWL مخرز mukhruz, مخصف mukhſuf, رفش rufuſh, دزينه duzeeneh, درفش durfuſh, تيغ teegh, تلا tula. v. *bodkin.*

AWLESS بي حرمت bé hurmut, بي تكريم bé tukreem, بي رعايت bé ra-é-ut, عدم التفات adum iltifaut. v. *irreverent, undignified.*

An AWN (*beard of corn*) موي خوشه mooï

khoosheh, اخكل aukhkul, داسه dauseh, كفه kufuh, تيغ خوشهء جو teegh khushéï joo.

An AWNING سايبان sa-ébaun, كلت kullut, عجارت ajaurut, خدر khudur (pl. خدور khudoor), حجاب hujaub, جل jull. v. *canopy*.

Awoke, the preterite of *awake*.

To set A-WORK كار فرمودن kaur furmoodun, عمل دادن amul dadun. v. *to employ*.

A-working كاركر kaurgur, مكد mukkud, v. *labouring*, *working*.

AWRY معوج ma-ooj, ملتوي multoo-é, ملتويت multooé-ut, دارهم durhum, ناراست na raust, كج kuj, معوج mawuj, اعوج awuj, نا هموار na humwaur, غير مسوي ghire-a musooï. v. *crooked*, *distorted*, *oblique*, *askaunce*, *uneven*, *perverse*.

An AXE برت burt, كشتره kushtureh, تبر tubur, فاس faus, كننده kunindeh, كرزن gurzun, كرتيم kurteem, تش tush, سكز sukuz, مكشخ mukshukh. *A battle-axe*, *pole-axe* بخت bukht, تور toor, تورزي or تورزين toorzeen, تيشه teesheh, ناجخ naujukh, خشت khusht, ششپر sheshpur. *A pick axe* كلند kulund, كلندار kulundaur.

AXILLARY ابط انتساب ibt intisaub.

An AXIOM (*evident proposition*) قضيه اشكاره kuzeeh ashkaureh, مقدمة معلوم بنفسه mukuddumut maloom benufsihi, مطلب ظاهر mutlub zauhir.

An AXIS, *axle*, *axle-tree* محور muhwur, چرخه تير chirkheh teer, پست pust, تعو ka-oo, مورد murood, تير عرابه teer araubeh, چوب عرابه choob araubeh. *The axis* or *diameter of a sphere* قطر kutur, خط مستقيم كه دايرترا بدو قسم متساوي حصه كنند khutt mustukeem keh dairutra bedou kusum mutusawé husseh koond.

AY بلي bulé, فرضا furza, نعم naam, اجل ajul, بله bulha, اري aré, فبها و نعم fubiha ou naam, بس bus. v. *yes*.

The AZIMUTH السمت assumut.

AZURE سماوي sumauwé, لاجوردي laujoordé, اسماني ausmauné, ازرق azruk, كبودي kuboodé نيل neel, نيل اندود neel andood, نيل فام neel fam, ابي aubé, ماهي mauhé, نيلكون neelgoon. v. *blue*, *cerulean*. — *The azure vault of heaven* نيلكون خركاه neelgoon khurgah.

B ب

BAAL (*the idol*) بعل baal.

To BABBLE مكفير كردن mukfeer kirdun, پر كوي شدن pur gooï shoodun, دمدمه و زمزمه ساختن dumdumeh ou zumzumeh saukhtun, سكاليدن sigalédun, سكالش كردن sigaulish kirdun, ابقاق شدن ibkauk shoodun. v. *to chatter*, *prate*, *prattle*, *talk idly*.

Babble, *babbling* بسكوي busgooï, كثرت كلام kusruta kulaum, قيل و قال keel ou kaul, كفت و كوي guft ou gooï. v. *loquacity*, *garrulity*, *prattle*.

A babbler فاهي fauhé, پسكوي pusgooi, پركوي purgooï, كتكات kitkat. v. *prater*.

A BABE (*boy*) پسرك pusuruk, طفل رضيع tufl ruzé-a, صبي كوچك subé koochuk—(*a girl*) دخترك dukhturuk. v. *infant*, *child*.

Babery (*childrens play-things*) لخفتان lukhfutan, دوحه dooheh.

Babish, v. *childish*.

A baby (*doll*) لخفتان lukhfutaun, دوحه dooheh. v. also *babe*, *child*, *infant*.

A BABOON ميمون maïmoon. v. *ape*.

BABYLON (*in Chaldea*) بابل babil.—*Babylon* (*in Egypt*) بابليون babilé-on. v. Vol. I. p. 315, 316. 416. 1359. 1758.—*Babylonia* عراق Irak.—*A Babylonian* بغدادي baghdadé.—*A Babylonian of Egypt* مصري misré.

BACCATED (*set with pearls*) با درر مزين ba durrur muzeen—(*having berries*) دانه دار dauneh daur.

BACCHANALIAN مستانه mustauneh, مست مدام must mudaum, مسكور muskoor. v. *drunken*. — *A Bacchanalian* بكري burké. v. *drunkard*.

BACCHUS باخوس bakhoos, جم jem.

BACCIFEROUS دانه بر dauneh bur.

A BACHELOR (*unmarried man*) ارمل armul, عزب azib, مجرد mujurrud, بكار bukaur. *Bachelorship* مجردي mujurrudé, بكاري bukauré, تجرد tujurrud. v. *celibacy*.

The BACK پشت posht, ظهر zuhur, كشت kusht, عمود البطن amoodu'l'butun, مطا muta, ابهر abhur, كري kuré. تف kuff, كول kool, نوطه nooteh, بريخ bureekh, دبر dubur, ازر azur. *The back of a horse*, *ass*, &c. سما suma, سغري sughré, ساغري saughré. *The back of a sword*, *knife*, &c. كل kull, سيلان seelaun. *The back teeth* پشكز pushkiz, طاحنت tahinut. *The back of the hand* ظهر الكف zuhuru'l'kuff. *The back of the head* or *neck* پس كردن pus gurdun. *Strong in the back* ازر azur, مظهر muzhur, معقود maakood. *The vertebræ* or *joints of the back* شرخوب shurkhoob, خرز الظهر khurzu'l'zuhur, سيسا seesa, سياسي sé-ausé, پشت مازه posht mauzeh,

سنور funoor, خرز الظهر khurzu'z'zuhr. *Crook backed* چنک پشت chunk posht, بزا buza, اقطن aktun, اقوس akoos, قوسا koosa, اهتا ahta. *Galled on the back* عقر akur, معتقر maatukur. *Broken backed* مفسو mussoo. *A back burden* کوکوار kookwaur. *Turned on the back* کفت kift. *Sleeping on the back* وستان wistaun. *A back door* فرج furj. v. *rear, shoulders, loins.*

Back (again) باز bauz, فرا fura, دکر digur—*(behind)* واپس vapus, بر پس bur pus, من ورا min wura. v. *backward.*—*To bring back* باز آوردن bauz awurdun, اعاده کردن é-audeh kirdun. *To cast back* نفایه داشتن nufa-éh daushtun, رمی کردن rumé kirdun. v. *to reject.*—*To come back* باز امدن bauz aumudun, رجوع کردن rujooa kirdun. v. *to return.*—*To drive back* ردا کردن ruda kirdun, دفع ساختن dufa saukhtun, مانع نمودن mauna numoodun. v. *to repel.*—*To give back (restore)* باز دادن bauz dadun, ابقا کردن ibka kirdun — *(to retire)* واپس رفتن vapus ruftun.—*To go back* کرور کردن kuroor kirdun. *To go back from a promise* بد عهد شدن bud ahud shoodun, بي وفا نمودن bé wufa numoodun.—*To write back* جواب نامه واپس دادن javaub nameh vapus daushtun, جواب خط نوشتن juvaub khut nooshtun. v. *to answer.*—*To keep back* منع کردن muna kirdun, باز داشتن bauz daushtun. v. *to hinder, prevent.*—*To look back* وا نکرستن wa nugguristun.—*To pay back* ادا کردن ada kirdun.—*To pull back* واپس کرفتن vapus gooriftun.—*To send back* واپس فرستادن vapus furistadun, پس فرستادن pus furistadun.

To back (ride a horse) سوار شدن suvvaur shoodun—*(break a horse)* فرس رام کردن furs raum kirdun, اسب ملايم نمودن asb mula-éem numoodun—*(to assist)* نصرت نمودن nusrut numoodun, پشت دادن posht dadun. v. *to maintain, support, justify, second.*

To backbite غيبت كفتن gheebut guftun, ياد پيغاره کردن زشت نمودن é-aud zusht numoodun, peeghaureh kirdun. v. *to calumniate, slander.*

A backbiter بهتان کوينده buhtaun gooï-eendeh, غيبت کننده gheebut koonindeh.

The back-bone مهره muhreh, تنات kunaut, مورش moorish, خرزالظهر khurzu'z'zuhur, مهرهاي پشت muhrha-é posht. *The marrow of the back-bone* مازه mauzeh.

Backed (having a back) پشت دار posht daur. *Backed (assisted)* پشت داده posht dadeh, نصرت کرده شده nusrut kirdeh shoodeh.

Backing, v. *riding*; also *assistance.*

A back friend (enemy) دوشمن doshmin, عدو adoo.

A back house خانه من ورا khauneh min wura. *A back room (inner apartment)* سراي خاص sera-é khass, درج durj.

The backside (anus, podex) کن kun, کون koon, است ust, ست sut, سته sutuh, سبت subut, حما humma, حذافت huzzafut عوت awwut, عوا awwa, عفاقت afaukut, عضرط azrut, عضارطي azaurté نفج nusuj, نباج nubauj, نباجت nubaujut, نبور nuboor, نباعت nubbaat, نباغت nubbaughut, دبر dubr, نخب nukhub, نخبت nukhubut, نخوبت nukhoobut, سحم suhm سحما suhma, سه seh, صوانت suwaunut, ورانيت wurané-ut, ورطت wurtut, بن bun, عذامت azaumut, بندودت bundoodut, بعثط basut, بعثوط basoot, ثوارت suwaurut, برعث buras, صغارت sufaurut, لخفت lukhfut, ام سويد umma suwa-éd, امالعزم ummu'l'azim, مقعد mukaad, مقعدت mukaadut, منسجت munsujut, منتجت muntujut, مجعر mujar, محشت muhshut, شقاع shukauh, خوران khooraun, مكوت mukoot, مخذقت mukhzukut, طبيجت tubeejut, هلبا hulba, انجيره anjeereh, فنقعت finkaat, خفاقت khuffaukut, حزبت huzbut, قراعت kuraat, ريم reem, رمازت rummauzut, فرقعت furkaat. v. also *back yard.*

To backslide, backslider, v. *to apostatize, apostate.*

A back or *private staircase* درجه خاص durjah khass.

A backsword شمشير shumsheer, سيف seif.

BACKWARD, *backwards (behind)* سرنکون surnigoon, فرا fura, فراز furaz, من ورا min wura, باز bauz, واز wauz, سپس sipis, سپستر sipistur. *To retire backward* سرنکون رفتن surnigoon ruftun.—*Backward (averse to)* معرض maaruz, متنفر mutunuffur, روکردان roogurdaun, دلكير dilgeer—*(negligent)* غافل ghaufil, مهمل muhmil, متكاسل muttukausil, تنبل tumbul, كاهل kauhil. v. *slow, tardy, dull, perverse*—*(past)* كذشته guzushteh, رفته rufteh, ماض mauzé.

Backwardly اكراهانه ikrahauneh, شرا shuran, اعراضانه arazauneh, با نفرت ba nufrut. v. *unwillingly, perversely.*

Backwardness (aversion) كشتكي gushtugé, اعراض é-arauz, استكراه istikrauh, اكراه ikrauh, تخاشي tunuffur, استنفار istinfaur, ابا iba, تخاشي tukhaushé—*(slowness)* كاهلي kauhilé, تنبلي tumbulé.

A BACK-YARD ابشتكاه abishtgah.

BACON كوشت خوك نمك زده goosht khook nummuk zuddeh.

BAD بد bud, شر ſhurr, فنا funa, كم kum, فاسد fauſud, فساد fuſaud, اهل فساد ahla fuſaud, سوء ſuu, سي ſei, بد نفس bud nufs, بيهوده béhoodeh, دژاگاه duzſhaugah, تباه tubah, خس khus, سكيز ſukeez, شكز ſhukuz, زوش zooſh, خبيث khubees, خالف khaulif, فرنق furnuk, روش rooſh, تند و سخت تبع tund ou ſukht tuba, شوم ſhoom, عسلق aſluk, طملال tumlaul, عمرد u-murrud, زعقوق zakook, زعفوق zafook, باز baz, بي سر و سامان bé ſur ou ſamaun, نا سواب na ſuwaub, دموق dumook, دامق damuk, رد rudd, زميم zumeem, طالح taulih, نا فرجام na furjaum. *A bad heart* بد دل bud dil. v. *corrupted, depraved, wicked, villainous.*—*Whether good* or *bad* اگر صالح و اگر طالح egur ſaulih wa egur taulih.—*(ſick)* بيمار bémaur, بيماره bémaureh, نا خوش na khooſh, ضعيف za-éf, مريض muréz, خسته khuſteh, زبون zuboon, دردمند durd-mund. v. alſo *unfortunate, unwholeſome, hurtful.*

Bad, bade, preterite of *bid.*

A BADGE نشان niſhaun, شعار ſhé-aur, علامت alaumut. v. *mark, token.*

A BADGER *(animal)* شغور ſhughoor, اشغار or اشغاره aſhgaureh, سياه ſé-ah, شغاره ſhughaureh, شغار ſhugaur, شغر ſhughr, قياوار ké-awar, واهم wauhum, فتك futuk, عناق الارض anauk-u'l'ariz, عنجل anjil (pl. عناجيل anaujél), عنفط anfut. *(a corn merchant)* غله فروش gulleh furroſh.

BADLY *(wickedly)* شرا ſhuran, فنا funa, كم kum, منافقانه munaufukauneh, بيدي bubudé *(difficultly)* كرها kurhan, على كره ala kurh. *(ſickly)* دلماندانه dilmaundauneh, دلبستانه dilbuſtauneh, در خسته حال dur khuſteh haul.

Badneſs بدي budé, ناخوشي nakhooſhé, شرارت ſhuraurut, دعارت daarut, بساج buſauj, خبائت khubauſut, فساد fuſaud, عيب a-éb, قباحت kubauhut, نقصان nukſaun, عربدت ar-budut, زعلجه zauljeh, زغلجه zughuljeh. v. *wickedneſs, depravity, malignity, vice, defect.*

To BAFFLE تغويت كردن tughweet kirdun, محروم نمودن muhroom numoodun, دفع ساختن dufa ſaukhtun, حيرت دادن heirut dadun, اشفتن aſhuftun, اشفته كردن aſhufteh kirdun, اعجاز دادن é-ajauz dadun, خبيث ساختن kheebut ſaukhtun. *To be baffled* اشفته حال شدن aſhufteh haul ſhoodun, اشفتن aſhuftun, كاليدن kaulédun, شوليدن ſhoolédun. v. *to elude, confound, diſconcert, vex, oppreſs, defeat.*

Baffled اعجاز ساخته é-ajauz ſaukhteh.

A BAG جوال chuwaul, جشير juſheir, كيس keis, كيسه keiſeh, جوالق juwaulik, غرار ghuraur, غراره ghuraureh (pl. غراير ghura-ér), جيب jeeb, جمعدان jumadaun, هميان humé-aun, توروه toorooh, واردان wardaun, واردين wardeen, واردن wardun, تنك tunk, شاكره ſhaukureh, غنج ghunj, گنجه gunjeh, قعيدت ka-édut, تليست tuleeſut, انمي unmé, پشك puſhk, بيضا beeza, باسنت bauſnut, لد ludd, كوال kuwaul, كوبين koobeen, كرشمت kurſhumut, كرز kurz, كندو kundoo, لبيد lubeed, وليچه wuleecheh, وليحت wuleehut, وطيت wuté-ut, وغب wughub, شيراد ſheeraud, شيرار ſheeraur, شلاق ſhullauk, شظيظ ſhuzeez, زكيبت zukeebut, محش muhuſh, ميدع meida, كيم keem, غيشه gheeſheh, فنيقت funeekut, نزد nuzd, حفص hufus, مقلد muklud, مبار mubaur, قناعس kunaas. *Bags* كرزت kurzut, اكمت akmut, دعلج daluj, سفيحان ſuféhaun. *Saddle-bags* تكيسه tukeiſeh, تبة tumbeh. *A clothes-bag* جامه دان jaumeh daun, انبان ambaun. *A bag of muſk* نافه naufeh, نافجت naufjut. *A traveller's bag* فخ fikh. *A taylor's bag for needles* تل tul. v. *ſack, pouch.*

To bag در جوال نهادن dur chuwaul nihaudun. *(to be inflated)* ورم شدن wurm ſhoodun.

Bagatelle, v. *trifle.*

BAGGAGE اسباب aſbaub, اثواب aſwaub, اثقال aſkaul, سواد ſuwaud, صلخف ſilkhuff, شرشره ſhurſhureh, شراشر ſhurauſhir, بارغه bar-bugeh, بارخانه barkhauneh, رخت جنك rukhta jung, سفر اسبابي ſufur aſbaubé. *Bag and baggage* اسباب و اثواب aſbaub ou aſwaub. *Incumbered with baggage* گران بار guraun baur, جرار jurraur. *Diſincumbered with baggage* سبكبار ſubukbar.—*(an impudent woman)* هرجايي و روسپي hurjaï-é ou rooſpé, بازار عورتي bazar awruté, خطالت khuttaulut, جاف jaf, جافجاف jafjaf, وقس wukus, هلوك hulook.

A BAGNIO *(hot bath)* تابخانه tabkhauneh, گرمابه gurmaé-eh, حمام hummaum—*(brothel)* بابل خانه babil khauneh, خرابات khurabaut.—*A bagnio boy* تلاك tulauk.

A BAGPIPE نيشه neiſheh.

A bagpiper نيشه باز neiſheh bauz.

BAIL *(bondſman)* كفيل kufeel, هميل humeel, ضمين zumeen, پايندان pa-éndaun, زعيم za-ém, صبير ſubeer, ضمندار zumindaur. *(ſecurity)* كفالت kuffaulut, متكفل mutukufful, ضمن zumun, تكفل tukufful. v. *ſurety, ſponſor.*

To give bail كفالت دادن kufaulut dadun, كفيل شدن kufeel ſhoodun, متكفل نمودن mutukufful numoodun, پايندني كردن pa-én-

dané kirdun, پذيرفتاريدن pizziruftarédun. *To take bail* كفالت گرفتن kufaulut gooriftun, ضمن پذيرفتن zumun pizziruftun, تعهد اخذ كردن ta-ahhud akhuz kirdun.

Bailable لايق كفالت la-éka kufaulut, واجب الضمن vajibu'z'zumun, قابل پيمان kaubila peimaun.

A BAILIFF (*officer employed to cite before a judge*) محضر muhzur, سرهنگ furhunk, چاوش chaoofh. v. *officer, lictor*. — (*a steward*) وكيل vakeel, وكيل خرج vakeela khurj.—(*chief of a village*) ده خداي duh khuda-é.

BAIT (*meat*) غدا ghuda, طعام taam, طعمه tameh, قوت koot, ماكول maakool, ماكلت maakulut, اكل akul, اكيلت akeelut. (*allurement*) دانه dauneh, شست shuft, جذب juzb, بنگ bunk, چينه (or چنه) cheeneh, قوش يبي koosh'émé, يم ém. v. *snare*.

To bait (*to ensnare*) دانه نهادن dauneh nihaudun, جذب كردن juzb kirdun, چينه ساختن cheeneh faukhtun. *To bait* (*at an inn*) نزول كردن nuzool kirdun, مسافر شدن musaufur shoodun, حلول ساختن hulool faukhtun. — *To bait* (*provoke with reproaches*) ازار كردن azaur kirdun, دشنام نمودن dushnaum numoodun, شتوم گفتن shutoom guftun. *To bait with dogs* با سگان حمله كردن ba fugaun humluh kirdun.

A baiting place (*inn, stage, &c.*) منزل munzul, مثابت musaubut, محل muhul. (*amphitreatre for baiting wild beasts*) ميدان meidaun, معريكه maurikeh.

To BAKE (*bread*) سرشتن furushtun, غنبه نمودن ghumbeh numoodun, عجن كردن ajin kirdun, غنجه ساختن ghunjeh faukhtun, اشردن ashurdun. *Baking* معتجن matujjin, مخمر mukhmir, موخف mukhoof, خمير khumeer, تخمير tukhmeer.—(*to harden in the fire*) در اتش سخت كردن dur autash fukht kirdun, در اتش پختن dur autash pokhtun. *To bake* or *be baked* عجن كرده شده اشرده شده ashurdeh shoodeh, ajin kirdeh shoodeh.

A bake-house مخبزت mukhbuzut, تنور خانه tunoor khauneh, تنور ستان tunoor fitaun, مطحنت mut-hunut.

A baker نان پز nan puz, نان وا nan wa, نانبا nanba, نانيا nané-a, مخمر mukhummur, موحق moohuk. *A baker's rolling-pin* چوب نان chopa nan, ناو nav, چوبه chobeh, وردان wurdaun, شبوج shubooj. *A baker's peel* نان چين nan cheen, شكار اهنج shikaur ahunj. *A cloth at the end of a pole, with which bakers clean their ovens* كاسو kasoo, بارنج barduj. *A baker's kneading-board* تخته نان tukhtéi nan. *A baker's kneading-trough* لكا luka, ناوه na-ooh, ناوزه nawzsheh. *Baking* سرشت furusht.

A BALANCE (*scales*) ميزان meezaun, قبان kubaun, ترازو turauzou, من munn, صنجت funjut, منا muna, قسط kust, قسطاس kustaus, قذاف kuzauf. *The scale* or *bason of a balance* ساق ميزان fauka meezaun, ترازو طاسي turauzou taufé, ترازودان turauzoudaun, پلمه pulmeh *or* bulmeh. *The tongue of the balance* لسان ميزان lissauna meezaun, ترازو دلي turauzou dilé, باركين barkeen. *The handle or eye of the balance in which the tongue vibrates* عين ميزان a-éna meezaun, منجم munjum. *The beam of the balance* ترازو چوپ turauzou chop, شاهن shauhin. *A troy balance* اسطور ustoor, اسطره ustureh. (*equilibrium*) برسنگ bursunk, بزو buzoo, عدل adil, معادلت maadulut—(*comparison*) تشبيه tushbeeh, تمثيل tumseel. *A balance of accounts* باقي تمثيل حساب bauké hissaub, تمثيل حساب tumseela hissaub. *A balance of debt, &c.* ثلاوت tulawut.

To balance (*weigh*) وزن كردن wuzun kirdun, ميزانه ساختن meezauneh faukhtun, سختن fukhtun, ترطيل نمودن turteel numoodun. v. *to counterpoise*.—(*to hesitate*) تذبذب كردن tuzubzub kirdun, شبهت نمودن shubhut numoodun. v. *to fluctuate, consider*.—*To balance accounts* تمثيل حساب كردن tumseel hissaub kirdun. v. *to regulate, adjust*.

A balancer وزن كننده wuzun koonindeh, ميزانه گر meezauneh gur.

A BALCONY شاهنشين shahnisheen, شهنشين shahnisheen, طاق tauk, سرطاق furtauk, شرفه shurfeh, بالاخانه balakhauneh, كاخ kaukh, اشكوب ashkoob.

BALD اصلع asla, كل kul, دغ dugh, اسفار asfaur, دغ سر dugh fur, توبل toobul, تويل tuweel, كوسه koufeh, اصلج afluj, اجرد ajrud, امعط amaat, اطلس atlus, جرد jurid, دلاص dulaus, زهلول zuhlool, ملسي mulfé, ملوست muloosut, ملاست mulausut, مملس mumullus, نزع nuza, مرودت muroodut, معط maat, طلس tuls, مجلي mujlé.—*To make bald* اصلع كردن asla kirdun. *To be bald* دغ سر شدن dugh fur shoodun. (*inelegant*) بي نزاكت bé nuzaukut. v. *unadorned, undignified*.

Baldness صلع fula, شرص shurus, زهل zuhul, تويل tuweel, سقحت fuk-hut, سقح fukuh, نزعا nuzaa, نزعت nuzaat, جرد jurid, جلح juluh, اسفار asfaur, قرعت kuraat.

A BALE تنک tunk, پرونده puroondeh, بار bar, تنکبار tunkbar, پستوار pustwar, رزمت ruzmut (pl. رزم ruzum), علاوت alawut. v. *bundle, package, load; sorrow.—A bale of linen* طوي tooï. —*A bale of silk* کژ kuzsh.

To bale (bundle up) تنک کردن tunk kirdun. —*(to throw out water from a ship)* اب از اندرون جهاز بیرون کردن aub uz underoon jahauze bé-roon kirdun, اب از اندرون جهاز بالا کشیدن aub uz underoon jahauze baula kushédun.

BALEFUL *(sorrowful)* غمناک ghumnauk, ملول mulool, دلتنک diltunk. v. *sad, afflicted*—*(mischievous)* بد اندیش bud andeesh, شریر shureer. v. *malignant.*

Balefully با غم ba ghumm, ملولا muloolan, بد اندیشانه bud andeeshauneh, شریرا shuréran.

A BALISTA بلکن bulkun, انداز andauz, منجنیق munjuneek, زنبرک zumburuk. *The sling of a balista* عین aïn, بلخم bulkhum.

To BALK محروم کردن muhroom kirdun, تعویر نمودن taweer numoodun, حرم ساختن hurum saukhtun. v. *to disappoint, frustrate.*—*(to omit)* نسیان نمودن nusé-aun numoodun, کذشتن guzushtun, مرور کردن muroor kirdun. v. *to miss, pass by.—Balked* محروم muhroom, مخذول mukhzool. *To be balked* خایبا ایب شدن kha-éba a-éb shoodun, بي نصیب بودن bé nuseeb boodun, بي بهره شدن bé buhreh shoodun.

A BALL کو goo, کوي goo-é. v. *sphere, globe.—A ball (for fire-arms, cross-bows, &c.)* بندق bunduk, بندوق bundook, فندق funduk, کله guleh, کوله gooleh, کره kureh, طوپ tope, کروهه gurooheh, توپه topeh, برتیل burkeel, غرباسنک ghurbasunk, جله julleh, غالوک ghaulook (also *a play-ball*), قلاعت killaut.—*The eye-ball* حدقت hudukut, مردم چشم murduma chushum, انسان العین ansaunu'l'a-én, بوبو booboo, انکورک چشم angooruka chushum, حندر hundur, چشهلان chushumlaun. v. *eye, pupil.—The ball of the hand* کف kuf, مشت musht. v. *palm.—A musky wash-ball* مسک صابوني musk saboone. *A snow-ball* کوله برف gooléï buruf, برف کوله buruf gooleh.

A BALL *(ballette, dance)* رقص ruks, زفن zufun, خروس khuroos, سماع sumaa, فترج futruj, غفند fughund, کسروز kusrooz, طرب turb, خنج khunj, عرقصه arkuseh, دستبند dostbund, خورز khooruz.—*A Ballad* غنا ghuna. v. *air, song.*

BALLAST صبره suburréh.

To ballast صبره نهادن suburreh nihaudun.

A BALLOON *(large ball)* کوي goo-é.

BALM *(balsam)* بلسان balsaun, خنجیده khunjedeh. *(the herb)* بادرنک badrunk, بادرنکبو badrunkboo, بادرنجویه badrunjoo-eh. v. *amaranth, mint.—The balm-tree* باسان basaun.

Balmy (soothing) ملاینت mula-énut, تلیین tulé-een, نرم nurm. v. *to assuage, mitigate.*—*(odoriferous)* بویان booé-aun, بویا booé-a, مشموم mushmoom, معطر ma-otur—*(like balm)* بلسان اسا balsaun asa—*(producing* or *diffusing balm)* بادرنکبو انکیز badrunkboo angeez.

BALSAM بلسان bulsaun. v. *unguent, gum.*

Balsamic بلساني balsauné. v. *balmy, unctuous, mitigating.*

A BAMBOO بانس baunus, بنبو bamboo, ناي هندي na-é hindi, خیزران kheezraun, خیزرور kheezroor.

To bamboozle, v. *to confound, deceive.*

A BAN *(edict)* حکم hookum, فرمان furmaun, امر amr. v. *decree*—*(a curse)* لعن laan, لعنت laanut. v. *imprecation, interdiction.*

To ban لعن کردن laan kirdun.

A BAND *(tie)* بند bund, عقد akud, پیوند pivund, قید keid, اسار asaur, اشکل ashkul, رابطه raubuteh, نکل nukkul, ولم wulum, کتاف kitauf, کتیب kuteeb, غل kull, صفد sufud, حبل hubl, حبوت huboot, غل ghul. v. *bandage, chain.*—*(union)* اتحاد ittihaud, وحدت wuhdut, اتفاق ittifauk. v. *connexion*—*(a company of people, &c.)* خیل kheil, طایفت ta-éfut, فوج fouje, جوق jook, کروه gurooh, بلوک bulook, کتیبت kuteebut, طحون tuhoon, چیل cheel, جیل jeel, جریده jureedeh, بوش boosh, ابالت ibaulut, رباط ribaut, عصابت asaubut, رعلت raalut, کردوس or کردوسه kurdooseh. *Bands (troops)* خیول khé-oul, افواج afwauje, رجال rujaul, صفوف sufoof. *In bands* فوج فوج fouje fouje, جوق جوق jook jook, کروه کروه gurooh gurooh, بلوک bulook bulook. v. *squadrons, companies.*—*The band of a book* سحا suha. *A swaddling-band* قماط kumaut. *A head-band* or *hair-band* سربند surbund, کلاخ kulaukh, کیسو بند keisou bund, عصابت asaubut, پنچه بند puncheh bund, پیشاني بند peishauné bund, سیه sé-uh. v. *fillet.*—*A neck-band* کریبان gureebaun. v. *collar.*

To band بستن bustun, اتفاق کردن ittifauk kirdun. v. *to bind, unite.*

A BANDAGE بند bund, بستکي bustugé, طلی tulé (pl. طلیان tulé-aun).—*A bandage for a wound* یاره بند é-areh bund, زخم عصابت zukhum asaubut. *A bandage for a broken bone*, استخون بند ustukhoon bund, جبیره jupeereh,

نيام né-aum. *A bandage for truſſing a woman's breaſts* سماخچه ſumaukhcheh, بار رنك bar runk. v. *band.*

BANDIT, *banditto,* رهزن ruhzun, قاطع الطريق kauta-u't'tureek. v. *robber.* — *Banditti* رهزنان ruhzunaun, قطاع kutaa, قطع kuta, قطاع الطريق kutaa-u't'tureek, لطات lutaut, لصوز lu-ſooz, لصوص luſoos, لصاص luſaus, زقل zukul, اشقيا uſhké-a, تغش kufuſh.

A BANDROL (*banneral*) رايت ra-é-ut, خالى khaulé, علم alum, ازنخ azunkh. v. *banner, flag, ſtreamer.*

To bandy, v. *to toſs about, agitate, contend.*

BANDY-LEGGED عصلج aſluj.

BANE (*poiſon*) زهر zuhur, سم ſum, شرنك ſhurunk. v. alſo *venom.*—(*ruin*) خراب khuraub, انهدام inhidaum, تباه tubauh. v. *miſchief, perdition.*

To bane (*poiſon*) زهر دادن zuhur dadun.

Baneful (*poiſonous*) پر زهر pur zuhur, سم الود ſum alood, سام ſamm, سامت ſammut, سمان ſumaun.—(*deſtructive*) مهلك muhlik, هالك haulik, رمدد rumdud, رمديد rumdeed. v. *noxious.*

Banefulneſs زهرناكي zuhurnauké, سم داري ſum dauré, تباهي tubauhé, خرابت khuraubut.

Banewort انكور سك angoora ſug.—*Ratſbane* سم الفار ſumu'l'far —(*arſenick*) زرنيخ zurneekh. —*Wolfsbane, dogsbane,* خانق الذيب khaunu-ku'z'zeeb, خانق الكلب khaunuku'l'kulb, خانق النمر khaunuku'n'numr, اندرهست undurhuſt.

A BANG لطمه lutmeh, ضرب zurb.

To bang ضرب كردن zurb kirdun, زدن zu-dun, كوفتن kooftun, زد نمودن zud numoo-dun. v. *to ſtrike, beat, thump.*

To BANISH طرد ساختن turud ſaukhtun, نفي بلد كردن nufé bilud kirdun, راندن raun-dun, شهر بدر راندن ſhuhur budur raundun, بدر كردن budur kirdun, اخراج بلد ساختن akh-rauj bilud ſaukhtun, سر دادن ſur dadun. *To be baniſhed* جلاء وطن كردن julaa wutun kirdun, ترك وطن نفي بودن turk wutun nufé boodun, رانده شدن raundeh ſhoodun.

Baniſhed رانده raundeh. *Baniſhed men* رندكان raundegaun.

A baniſher نفي بلد كننده nufé bilud koo-nindeh.

Baniſhment طرد turud, نفي nufé, جلاء julaa, اخراج بلد akhrauja bilud, ران raun, رانا rauna.

A BANK (*of a river, ſea, &c.*) كنار kunaur, كناره kunaureh, جويبار jooïbar, بناب bunaub, كناره رود خانه kunaureh rood khauneh, سحيلت ſuheelut, سيف ſeif, شطو ſhutoo, شاطي ſhauté, كناره بحر ſauhila duré-a, ساحل دريا kunaurëi buhr, ارغاب arghaub, طرف turuf (pl. اطراف atrauf), يالود دريا é-aúlood duré-a, لب البحر lu-bu'l'buhr, طرت turrut (plur. اطرار atraur), خليج khuleej, جد judd, شد ſhudd, عدان adaun, عبر abur, طف tuff, لبجور leejoor, شطء ſhuta, شط ſhutt, شرط ſhurt, صوح ſooh, كلا kulla, مكلا mukulla, خافتان aras. ارس *The two banks of a river* خافتان khaufitaun. *On the bank* بر كنار bur kunaur. v. *ſhore, coaſt, ſide, margin.*—(*a dam*) بندروغ bund-roogh, خوراب khooraub, اب بندي aub bundé, حاجر haujur, قشوت kuſhoot, عرم arum, تنها tunha, كنده kundeh, مسنات muſnaut, ورغ wurgh. v. *mound, dike.*—(*a tumulus*) ربو ruboo, ربوت ruboot, كوه kuh, مجف mujuf, نبجت nubjut. v. *heap.*—(*a place where money is laid up to be called for occaſionally*) صراف خانه ſurauf khau-neh, دكان صراف dugaun ſurauf.

To bank (*incloſe with banks*) بندروغ ساختن bunduroogh ſaukhtun, كنده كردن gundeh kirdun. (*to put money in a bank*) نقد در صراف خانه نهادن nukd dur ſurauf khauneh nihaudun. *A bank bill* خط صراف khutta ſurauf.

A banker صراف ſurauf, صيرف ſeeruf (plur. صيارف ſé-auruf) دزكاه دار duzgah daur, تسطار kuſtaur, زرشناس zurſhinas, عيار a-é-aur, كسه دار kiſſeh daur, نقاد nukkaud. *A banker's counter* دستكاه doſtgah, صراف دزكاهي ſuraufa duzgauhé.

A BANKRUPT مفلس muflus, متلف mut-luf, تفليس tuflees.

Bankrupt افلاس aflaus, پريشان puréſhaun, بي نوا bé nuwa, شكسته ſhukuſteh. *To become bankrupt* افلاس شدن aflaus ſhoodun. *To make bankrupt* مفلس كردن muflus kirdun. v. *to ruin.*

Bankruptcy شكسته حال ſhukuſteh haul, مفلسي mufluſé, پريشاني puréſhauné.

A BANNER علم alum, رايت ra-é-ut, خالى khaulé, ازنخ azunkh, لوا liwa, درفش durfuſh, عجوز ajooz, علامت alaumut, سبب ſubub, موخ mookh, مورق mooruk, ام الجيش ummu'l'jeeſh, ام الرمح ummu'r'rumuh, نبيل nubeel, ازبع azé-a, خول khool, غايت gha-é-ut, عقاب akaub, عنقزت ankuzut, بند bund, بيراق beerauk, اختر akhtur, اختر كاويان akhtur kawé-aun, سومه ſoomeh, سامه ſaumeh. v. *colours, enſign, flag, ſtandard.*

A banneret بيراقدار beeraukdaur, مير علم meer alum, مير لوا meer liwa, بهادر bahaudur. v. *knight.*

Bannian, v. *nightgown.*

A BANQUET مجلس mujlis, بزم buzm, مهماني muhmauné, ميزباني meezubauné, ميزد meezud, ضيافت zé-aufut, سور soor. *A marriage banquet* مهماني عروس muhmauné aroos, عروسه aroofeh, وليمه wulémeh. *A private banquet* مهماني خاص muhmauné khaus. *A public banquet* مهماني عام muhmauné aam. *A royal banquet* مجلس پادشاهانه mujlis padshahauneh, شيلان sheelaun. *A banqueting-house* مهمانسرا muhmaunsera, مجلس خانه mujlis khauneh, دار الضيافت daru'z'zé-aufut. *To banquet* (*live deliciously*) عيش و عشرت كردن aïsh ou ashrut kirdun. *To give a banquet* مهمان دادن muhmaun dadun. *A banqueter* (*the master of a banquet*) ضيافت صاحبي zé-aufut sahibé, مهمان دهنده muhmaun duhindeh. (*a luxurious liver*) زندكاني بعيش سازنده zundagauné ba-aïsh sauzindeh.

A BANTER مزه muzeh, خنديش khundeesh, خنده khundeh, خنبك khumbuk, تسخر tusukhkhur, انيسان anésaun, استهزا istihza, خه kheh, لابه laubeh, افسوس afsoos فسوس fusoos. v. *irony*, *ridicule*, *jest*, *satire*.

To banter مزه كردن muzeh kirdun, خنديش ريش ساختن khundeesh reesh saukhtun, خه زدن kheh zudun, استهزا نمودن istihza numoodun, افسوس دادن afsoos dadun, خنديدن khundédun.

A banterer مزه كننده muzeh koonindeh, افسوس دهنده afsoos duhindeh, بهلول buhlool, سخر sukhur, ساخر saukhur, مزخلب muzukhlub, مضرط muzrut.

A BANTLING (*little child*) عشاق ashauk, بچه pucheh, پسرك pusuruk. v. *infant*.

BAPTISM معمودية maamoodé-ut, صبغ subugh, صبغت subghut, شستكي shustugé.

Baptismal معموديتي ma-amoodé-uté, صبغت پيوند subghut pivund. *A baptismal font* شستكاه shustgah.

A baptist (*baptiser*) معمد ma-amud. (*the person baptized*) معموداني ma-amudauné. *St. John the Baptist* يحيا Yahe-a, الحصور Alhusoor, السيد Assaïd.

To baptize تعميد كردن ta-ameed kirdun, صبغ نمودن subugh numoodun, شستن shustun, شويندكي كردن shoo-endugé kirdun. *To be baptized* شسته بودن shusteh boodun, تعمد شدن ta-ammud shoodun, منصبغ بودن munsubugh boodun, تعمد شدن ta-ammud shoodun.

A BAR (*of a door*) قفل kufl (pl. اقفال akfaul), غلق ghulik (pl. اغلاق aghlauk), رزفين ruzfeen, رزنين ruzneen, پش push, پش در push dur, بند bund كشي kushé, ريزنان reeznaun, فندل fundul, زلاج zulauj, زيرفين zeerfeen, معنك maanuk, لزاز luzauz, شجار shujaur, مزلاج muzlauj, عرباض arbauz, مزلاق muzlauk, فدرنك fudrunk, پشتيبان pushtéban, كره kureh. v. *bolt*.—(*an obstacle*) منع muna, مانع mauna, ممانعت mumaunaat, سد sudd, زجر zujur, ريبثت rubeesut, تعرض taaruz. v. *impediment*, *delay*.—(*a lever* or *crow*) دهوق duhook.--(*a starting place for horses*) مقبص mukbus. — *Bar-shot* كوله بند كشي goolé bund kushé. —*A gold* or *silver bar* or *ingot* چنكال chungaul.

To bar (*a door*) سد باب نمودن sud baub numoodun, تقفل كردن tukufful kirdun, زرفين نهادن zurfeen nïhaudun. v. *to lock*, *bolt*, *fasten*, *shut*— (*to obstruct*) مانع و معارض شدن mauna ou ma-aruz shoodun, سد كردن sud kirdun. v. *to hinder*, *prevent*, *exclude*, *prohibit*.

A BARB (*horse*) اسب مغربي asb mughrubé, سوار البربريه suvvauru'l'barbareeh.

The barb of an arrow خار تير khaura teer. *The barb of a hook* خار چنكل khaura chungul.

A BARBACAN برج burj. v. *tower*—(*an embrasure*) كنكره kungureh, رخنهاي ديوار rukhnaha-é dé-waur.

A BARBARIAN (*foreigner*) تركي turké, اعجمي ajimé, اعجم ajim, غريب ghureeb— (*cruel man*) رجل بي رحم rujul bé ruhm, ظالمي zaulumé, مرد بيادب murd bé-adub — (*rustick*) روسته زاده roosteh zaudeh, خويرات khoo-éraut. —*Barbarians* (*foreigners*) رقاب المزاود rukaub u'l'muzawud. v. Vol. I. p. 154. 304.—*A native of Barbary* البربر albarbar.

Barbarian, v. *barbarous*, *foreign*.

Barbaric غريب ghureeb, مغرب mughrib. v. *foreign*, *exotic*, *far-fetched*.

Barbarism, *barbarousness* (*in speech*) غلط ghulut, عجمت ajimut, كدانت kudaunut, لحن luhin, لخلخانيت lukhlukhané-ut — (*ignorance*) جهل juhul, جهالت juhaulut, نا داني na dauné, نا شناسي na shinausé, ردا rudaa, نعامت naamut. —*Gross barbarism* جهل مركب juhul murukkub.— *Notorious barbarism* غلط مشهور ghulut mush-hoor. (*barbarity*, *cruelty*) ظلم zulm, بي مروتي bé murooté, عدم رحمت adum ruhmut, مظلمت muzlumut, صبعيت suba-é-ut. v. *inhumanity*, *incivility*.

Barbarous (*language*) اعجم ajim, عورا awra, مغلطه mughluteh, مغلاط mughlaut, عجمي ajimé, طبقا tubka, الكن alkun—(*ignorant*, *rude*) ترك ادب turki adub, تركي turké, جاهل jauhul, جهلا juhla, جهلت juhlut, نا دان na dan,

نا شناس na shinaus, بي ادب bé adub, غتقره ghutkureh, غتغزه ghutkuzsheh—(*cruel*) بي رحم bé ruhm, عدم امان adum amaun, ظالم zaulim, ظلمكار zulum kaur, دل ازار dil azaur, بي شفقت bé shufkut, عفريت afré-ut—(*foreign*) غريب ghureeb, مغرب mughrub, اجنب ajnub.

Barbarously (speaking) با غلط ba ghulut, طبقا tubkan—(*rudely*) جهلانه juhulauneh, بي ادبانه bé adubauneh, تركچه turkcheh—(*cruelly*) ظالمانه zaulimauneh, بي محابا bé muhauba.

BARBARY (*in Africa*) جزاير juza-ér, الجزاير aljuza-ér, بربريت barbaré-ut, مغرب mughrub.

BARBED (*bearded*) ريشدار reeshdar, خاردار khaurdar. *A barbed arrow* تيرخاردار teerkhaur dar, تيرخار چيني teerkhaur cheené. *A barbed hook* چنگل خار دار chungul khaur dar, چنگال خار چيني chungaul khaur cheené.

A BARBER بربر barber, بربر سر barbera sur, موي ستر mooé sutur, سرتراش surturaush, دلاك dulauk, حلاق hulauk, مزين muzé-un, مالش كر maulish gur, حاجم haujum.

A barber's shop بربر خانه barbera khauneh.

A BARBITON (*musical instrument*) بربط barbut, ششتا sheshta.

A BARD شاعر shaar. v. *poet.*

BARE (*naked*) برهنه buruhneh, املاس amlaus, املس amlus, اجرد ajrud, مجرد mujurrud, ملسي or ملسا mulsa, جردت jurdut, شما shuma, شمامه shumaumeh, عاري a-aré, معري or معرا mara, عريان aré-aun, رت rut, نا پوشيده na poshédeh. v. *uncovered, barren*—(*poor*) فقر fakr, فقير fakeer, فقيد fakeed, مسكين muskeen, مهلاك muhlauk. v. *destitute, shabby*—(*simple*) ساده saudeh, بي زينه bé zeeneh. v. *plain, unadorned*—(*worn*) سوده soodeh, ماليده maulédeh, مسحوق mus-hook—(*only*) همان humaun, همچند humchund. v. *mere*—(*lean*) لاغر laughur, عجفا ajfa.

To bare (strip) برهنه كردن buruhneh kirdun, املاس ساختن imlaus saukhtun, مجرد نمودن mujurrud numoodun.

Bare-bone (lean) لاغر laughur, نحيف nuheef, عجفا ajfa.

Barefaced (impudent) شوخ چشم shookh chushum, بي شرم bé shurum, كستاخ kustaukh. v. *shameless*—(*unmasked*) بي روي بند bé rooé bund, روي واز rooé waz, اشكار ashkaur. v. *unveiled.*

Barefacedly (openly) پيدا peeda, اشكاره ashkaureh—(*shamelessly*) بيشرمانه béshurumauneh.

Barefacedness جسارت jusaurut, بي شرمي shurumé, كستاخي kustaukhé.

Barefoot محفي muhfé, بپاي برهنه bepa-é buruhneh, برهنه buruhneh, حفوت hufoot, حفا hufa, وطب wutub, v. وقع.

Bareheaded سروا surwa.

Barely (poorly) اجردا ajrudan, برهنانه buruhnauneh, فقيرانه fakeerauneh, مهلاكا muhlaukan. v. *nakedly*—(*only*) مجرد mujurrud, همان humaun. v. *scarcely, hardly.*

Bareness برهنكي buruhnugé, جرد jurud, فقيري fakeeré, لاغري laughré, عجف ajuf. v. *nakedness, poverty, leanness, shabbiness.*

A BARGAIN (*agreement*) قول kool, عهد ahud, عقد akud, شرط shurt, اقرار ikraur, ميثاق meesauk, عهد و پيمان ahud ou peimaun, اتفاق ittifauk, تعهد ta-ahud, معاهدت ma-ahudut, وثيقت wuseekut, اصر asur, وصر wusur, بازار bazaur, فيمان feemaun, وظيفت wuzeefut, عهد و قرار ahud ou kuraur. v. *contract, paction.*—*Bargains* شروط shuroot, شرايط shura-é-ut, عهود ahood, مواثيق muwauseek. *A bargain (I am content)* خشنودايم khushnood eem. *A bargain (cheap purchase)* كمبها kumbuha.

To bargain بازار كردن bazaur kirdun, عهد نمودن ahud numoodun, شرط ساختن shurt saukhtun.

A bargainer عهد كننده ahud koonindeh.

A BARGE زنبر zumbur, زورق zooruk, كشتي kishté, سفينه sufeneh.

A bargeman ملاح mullauh.

BARK (*of a tree*) قشرت kushrut, قشر kushr, باشين bausheen, هبايت huba-é-ut, مازم mauzoo, پوست poost, قشر درخت kushra durukht, پوست شجره poosta shujreh, جلد درخت julda durukht, مسلوخ muslukh—(*boat*) سفينه sufeeneh. v. *barge, ship.*

To bark (peel) پوست كندن poost kindun, مسلوخ كردن muslookh kirdun, كندن kindun, قشر بركرفتن kushur burgooriftun. *To bark (as a dog)* نبح كردن nubuh kirdun, نابح شدن naubuh shoodun, كوليدن gooledun, لاندن laundun, لغو ساختن lughoo saukhtun, وقوقت كردن wukookut kirdun, وهوهت زدن wuhoohut zudun.

Barked, bark-bared (stript) كنده kindeh.

A BARKER (*stripper*) پوست كننده poost kindindeh—(*as a dog, &c.*) نوكفار nookfaur, نباح nubbauh, نابح naubuh, نبح كننده nubuh koonindeh.

Barking (stripping) قشر كند kushur kind—(*as a dog*) صوت الكلب sootu'l'kulb, نبح nubuh, وهوهت wuhoohut, لغو lughoo, عوا

awa, عوت awwut, معتوي matuwé, تعويه taweeh.

BARLEY جو joo, شعير sha-ér, سلت sult, كشك kushk, كشكك kushkuk, قصيم kuzeem. —*A barley-corn* جوي jooé, شعيرت sha-érut. *Barley water* or *broth*, جوين joo-én, حمزه humzeh, كشك kushk, بربور burboor, جواب jooaub, خاله بيني khauleh beené.

A BARN انبار ambaur, مخزن mukhzin, خرمن khurmun, خرمن كاه khurmun gah, بيدر beedur, خزينه khuzeeneh, گنجينه gunjeeneh, تپنكو tupungoo, تپنكه tupungeh, نهاندان nihaundan, نهانخانه nihaunkhauneh, خورزي khoorzé, خورزينه khoorzéneh, شونه shooneh, مقلدت mukludut, دايس da-és. v. *granary, magazine.*—*A heap of grain in a barn* تينوس teenoos.

A BARON بك beg, بكزاده begzadeh, زعيم za-ém, مرزا mirza.

BARRACKS خانه سپاهي khauneh sippahé.

A BARREL برميل burmeel, دن dun, دان daun, جره jarreh. *A barrel of wine* خمره khumreh, جره شراب jarré-i shuraub — (*A cylinder*) اسطوانه ustuwauneh, برج burj, ارغاد arghaud, لوغ loogh, كيغره keeghreh, مسلفت muslufut.

To barrel در برميل نهادن dur burmeel nihaudun.

BARREN بي حاصل bé hausil, عقيم akeem, عقير akeer, عاقر aakur, بي بر bé bur, قصير kuseer, استرنك usturnuk, جدوب judoob, مجدب mujdub, اسيف aseef, غير مثمر ghire-a musmir, وزما wuzma, هامد haumud, نا منبت na mumbut, ممحال mumhaul, ممحل mumhul, ممحلت mumhulut, ماحل mauhul, محول muhool, امحال imhaul, ازم azm, اشهب ash-hub, كنود kunood, كاحط kauhut, شحاح shuhauh, جموش jumoosh, جرز jurz, بالح balh, تنك tunk, رمشا rumsha. *A barren woman* ستروان sutruwaun, زني عقيم zunné akeem, مراءت عاقر muraat aakur, زني قصيرت zunné kuseeurt, سترون sutroon, سترنك sutrunk, ستاغ sitaugh. *A barren season* سال قحط saula kuht, جحرت juhrut, كلاحي kulauhé, مقلف mukluf, جحد juhud, جرز jurz, حمرا humra, حرمس hurmus, حصا hussa, ضبع zuba, قشرت kushrut, قاشور kashoor, قاشورت kashoorut. *Barren ground* هلكون hulkoon, مليع mulé-a, سنه suneh, رنقا runka, سبروت subroot. *Partly barren, partly fruitful* بقعا bukaa, ابقع abka, مخرج mukhruj, مقها muk-ha—(*dull*) احمق ahmuk, فدم fudum. v. *stupid, insipid.*

Barrenly بي حاصلانه bé hausilauneh, عقيما akeeman, عقيرانه akeerauneh.

Barrenness عقر akur, عقرت akrut, بي حاصلي bé hausilé, عقارت akaurut, عقيمي akeemé, جدب judub, جليفت juleefut, قحط kuht, كلبت kulbut, تغب tughub, حطمه hutmeh. *Barrenness of a woman* عقر المراءت akuru'l'muraat, عقيمي زن akeemé zunn, قصيري زن kuseeré zunn.

A BARRICADE, *barricado* سد sudd, چنبه chumbeh, بنيان buné-aun, مقبص mukbus. v. *bar, fortification.*

To barricade مقبص كردن mukbus kirdun. v. *to stop up, obstruct, bar.*

A BARRIER دربند derbend, ميتا meeta, سد sudd, حد hudd, حدود hudood, سرحد surhudd. v. *confines, boundary* — (*mound*) بندروغ bundroogh. v. *barricade, fortification, obstruction.*

BARTER تجارت tujaurut, متجر mutjur, بازار bazar, رنجبري runjburé. v. *merchandize.*

To barter تجارت كردن tujaurut kirdun.

A barterer بازاركان bazargan. v. *merchant.*

BASE (*mean*) افكنده afgundeh, دون doon, ناكس nakus, نامرد namurd, بي اصل bé asl, بد نژاد bud nizshaud, فنا funa, قبيح kubeeh, كمينه kumeeneh, خوار khaur, خور khoor, دني duné, زليل zuleel, كالك kaulik, نا جنس na jins, حقير hukeer, بي اعتبار bé é-atibar, فروماية furooma-éh رزل ruzul, بي بها bé buha, كسل kusul, روسيه rooseeh, لتنبر lutumbur, تنبل tumbul, لوم loom, كاهل kauhil, فرخ furkh (fem. فرخت furkhut, pl. افرخ afrukh), افرخت afrukhut, فراخ furaukh, فروخ furookh, فرخان furkhaun, سغلت suflut, سغلي suflé. v. *vile, shameful, cowardly, worthless, illiberal, low-born.*—*Base-born* حرامزاده haramzaudeh, ولد زنا wulud zina, غرزاد ghurzaud. v. *bastard.*—*Base money* قلب kulb, ستة siteh, ستوق sitook, نثار nisar, زيوف zé-oof, ماغ makh, نبهرج nubuhruj, نبهره nubuhreh.—*Base-minded* دون همت doon hummut, جزم juzm, بي دل bé dil, زليل zuleel. v. *pusillanimous.* — *The base court* (*of a house*) ابشتكاه abishtgah, توشهان tooshmaun, باركا bargah, دركاه durgah, حولي v. *court-yard.* — *Base* (*bottom*) بنياد buné-aud. v. *basis, foundation.* — *The base in music* بم bumm, نرم nurm, ابم abum. v. *bass.* —*The base of a column* پايه ستون pa-éh sutoon, بون boona sutoon, قاعدت عمود kaaduta amood. ستون —*To make base* or *vile* حقير كردن hukeer kirdun, فنا ساختن funa saukhtun, قبيح نمودن kubeeh numoodun.

Basely حقيرانه hukeerauneh, رزلا ruzlan, نامردانه namurdauneh, با قبح ba kubuh, بد دلانه bud dilauneh.

Baseness ناكسي nakusé, نامردي namurdé, سفل suful, خساست khusausut, كسل kusul, بد دلي bud dilé, اف aff, افاف afauf, شنع shuna, شنعت shunat, قبح kubuh, حقارت hukaurut, مذلت muzullut, خوري khooré, ذل zull, ذلت zullut, دوني dooné, داءنت daanut. v. *meanness, vileness, cowardice, knavery*.

A BASHAW باشا basha, پاشا pasha. *The bashaw of Mousel* پاشاي موصل pasha-é mousel.

BASHFUL شرمسار shurumsaur, شرم كنان shurum koonaun, شرمناك shurumnauk, خجل khujul, خجالت khujaulut, خفر khuffur, خفرت khufrut, مخرد mukhrud, حشم hushum, حيي hé-ï, حييت hé-ï-ut, عار aar. v. *modest, timorous, blushing*.—*To be bashful* شرم داشتن shurum daushtun, شرميدن shurumédun, خجل شدن khujul shoodun.

Bashfully با شرم ba shurum, خجلانه khujulauneh, خفرا khufran.

Bashfulness شرمساري shurumsauré, شرم shurum, خجالت khujaulut, خجلت khujulut, خفر khuffur, عار aar. v. *modesty*.

BASIL (*sweet herb*) ريحان réhaun. ضيمران zuméraun, بادرو badroo, بادامتره badamtureh, پادروم padroom, بادرويه badroo-éh, بادروج badrooj, بورنك boorunk, حوك hook, طباق tubauk, سپرم supurum, سپرغم supurghum, نازبوي nazbooï, ريحان الملك réhanu'l'mulk, شاه سپرم shah supurum.

A BASILICK (*palace*) سراي sera-é, سراي پادشاهي sera-é padshahé, بيت شهريار beeta shuhré-ar, قصر kusr, دركاه durgah, بركاه burgah—(*a large temple* or *mosque*) جامع jamaa (pl. جوامع juwamaa).—*The great artery of the arm* باسليق basileek.

A BASILISK (*serpent*) تهتها kuhkuha, صلت sillut, شاه ماران shah-maran.

BASIS پاي pa-é, پايه pa-eh, اس as, اساس asaus, بن bun, بنياد buné-aud, ركن rukun, مقعدت mukadut, دستور dustoor, قاعدت kaadut, (pl. قواعد) مساس musaus, بنلاد bunlaud, اص ass, سامان samaun, اخير akheer, طرح turh, عنصر ansur, كرواره kurwaureh, كرواده kurwaudeh, مبني mubné, v. *base, foundation, pedestal*.

To BASK (*in the sun*) ضحا كردن zuha kirdun, ضحيان نمودن zuhé-aun numoodun, اصخاد ساختن askhaud saukhtun.

A BASKET زنبيل zumbeel, غزوي ghuzooï, سپد supud, سله silleh, سلت sillut, كوفه koofeh, تفس kufus, كواره kuwareh, كوار kuwar, طرنيان turné-aun, طريان turé-aun, غزلدان ghuzldaun, كندور kundoor, كندوش kundoosh, كندوخانه kundookhauneh, كونده koondeh, كوه بين kooh been, كلج kulij, كابليج kaubleej, كانور kanoor, خنبسه khumbuseh, سنكور sunkoor, ميضانت mézaunut, سابون sauboon, ساون sawun, (pl. ساوين) ديكپركي deekpurgé, تنك tunuk, يكترکره eekturkureh, داموز damooz, دموزه damoozsheh, برفنده burfundeh. كندوله kundooleh, كنور kunoor, تريان turé-aun. v. *panier, hamper*. —*A basket-maker* سله باف silleh baf, سلت كر sillutgur, سپدكر supudgur. *A basket-bearer* سپد دار supud daur.

A BASON طس tuss, طست tust, طشت tusht, طاس taus, طاسات tasaut, لكن lugun, كاسه kauseh, لقن lukun, تست tust, تشت tusht, ابدان abdaun, اجانت ajaunut. v. *cup*; also *pond, bay, dock*.—*A table bason* تشت خوان tushta khaun. *A wash-hand bason* دست شوي dost shooï. *A bason-maker* طساس tusaus, طسكر tussgur. *The art of bason-making* طساسط tusausut. *The bason of a fountain* بازان bazaun, بركت burkut (pl. برك) ابكاه aubgah. *An earthen bason* كاسه سفالين kauseh sufauleen. *The bason* or *scale of a balance* ترازو طاسي turauzou tausé, ترازوداد turauzou daun, كفت kuffut (pl. كفف kufuf, كفاف kufauf) قصعت kusaat (pl. قصع kusa).

BASS (*in music*) بم bumm, ابم abum, نرم nurm. *A bass-viol* رباب الابم rubaubu'l'abum, ابم abum. *A bass voice, string* or *sound* ابم abum.

A BASTARD ولدزنا wulud zina, سندره sundureh, حرامزاده haramzaudeh, پسندره pusundureh, بيندر bénudr, بيندره bénudreh, پندره pindureh, زنيم zuneem, روسپي زاده roospé zaudeh, ازيب azeeb, زادغر zaudghur, غر زاد ghur zaud, حميل humeel, دعي da-é, دغول dughool.

Bastard (*spurious*) خشوك khushook, حرامزاده haramzaudeh, دعي da-é, ناپاك napauk, نغيل nugheel, (fem. نغيلت) منبوذ mumbooz, سند sund, سنيد suneed, مخضرم mukhzurum, وضيعت wuzé-at. v. *false, illegitimate*.

To bastard or *bastardize* خشوك كردن khushook kirdun, حرامزاده نمودن haramzaudeh numoodun, سندره ساختن sundureh saukhtun.

Bastardy حرمزادكي harmazaudugé.

To BASTE (*beat*) كوفتن kooftun, ضرب كردن zurb kirdun, عذاب ساختن azaub saukhtun, زدن zudun, زد دادن zud dadun—(*to stich*) مل كردن mull kirdun, دوختن dookhtun, شهرجه كردن shumurjeh kirdun. v. *to sew*.

A BASTINADO حد hudd, ضرب zurb, لحت luht, لت lutt. v. *blow*.

To bastinado ضرب چوپ زدن chop zudun, زدن کردن zurb kirdun, لحت ساختن luht saukhtun. *To be bastinadoed* چوپ خوردن chop khoredun. —*To bastinado the soles of the feet* پایهال با چوب زدن pa-éhal ba chob zudun.

A BASTION باسطیون bastion, برج burj (pl. بروج), سور soor, بار bar, بارو barou, متن mutun, بخش bukhush. v. *bulwark, rampart, fortification.*

A BAT (*animal*) شبپره shibpureh, شوپره shoopureh, خفاش khufaush, خیوز khé-ouz, خربنواز khurbnuwaz, چرهاوار (or چرهاواز) churhawar, وطواط wutwaut, خشاف khushauf, خفدد khufdud, خفدود khufdood, سحات suhaut, طرموق turmouk, خویور khou-é-our, عجام ajaum, اشرف ashruf, شهله shuhleh — (*a club*) چوب chob, لخت lukht, دست چوب dost chob, کدین kudeen, کرتک kurtuk. v. *mallet, beetle.*—*A butter bat* طروان turwaun.—*A brick-bat* اجر پاره ajur pareh.

To BATE (*abate*) کم شدن kum shoodun, کمتر امدن kumtur aumudun, هبوط نمودن hubout numoodun. v. *diminish, remit.*

A BATH حمام hummaum, تابخانه tabkauneh, گرمایه gurmaï-éh, غسلخانه ghusilkhauneh, بلان bulaun, کدوخ kudookh, وشک wushuk, شستگاه shustgah, مغسل mughsul, ابدان aubdaun, اب گرم aub gurm, گرمابه gurmaubeh, گرماوه gurmaweh, حمت hummut, حمیم humeem, حمیمت humeemut (pl. حمیت hummé-ut حمامات hummamaut) صهریج suhreej, صهارج suhauruj (pl. صهاریج suhaureej), صهری suhré, صهرنج suhrunj. *The keeper of a bath* گرمابان gurmaban, حمامي hummaumé.

To bathe غسل کردن ghusil kirdun, شستن shustun, شستني ساختن shustuné saukhtun, در اب شدن dur aub shoodun.

Bathing اغتسال aghtisaul, شو shoo, شوي shooï, شوییندہ shooï-éndeh. *Bathing in cold water* مقتر muktirr, در اب سرد شوییندہ dur aub surd shooï-éndeh. *Bathing in warm water* در اب گرم غسل کننده dur aub gurm ghusil koonindeh, محم muhimm. v. *to wash, swim, soften, moisten, soak.*

BATING (*excepting*) غیر ghire.

A BATON ابیل abeel, عصا asa, دست چوپ dost chop, سردسته surdosteh, خزران khuzraun, باهو bahoo. v. *club, staff, stick, truncheon.*

BATTALIA جنگ jung, مصاف musauf, صف صف suf suff. *To draw up an army in battalia* لشکري صف صف کردن lashkuré suf suf kirdun, اهنگ ستیز نمودن ahunk siteez numoodun.

A battalion کشون kushoon, گروه gurooh, بیراق bérauk, بلوک bulook, جند jund (pl. اجناد ajnaud), لشکر lashkur, بند bund, عسکر askur, جمع jumaa, صنتیت sunté-ut, فرقت firkut, ورد wurud. v. *band, troop, body, army.*—*The colonel or commander of a battalion* کرنیل kurnél, سکبان باشي sugbaun baushé, پیشاهنک peishahunk.

To BATTEN (*make fat*) سمین کردن sumeen kirdun, فربه نمودن firbeh numoodun.—(*to become fat*) جربي گشتن jurbé gushtun, پرورده شدن purwurdeh shoodun.

To BATTER سحق کردن suhuk kirdun, دق ساختن dukh saukhtun. *To batter down* بر روي زمین انداختن bur rooï zumeen andaukhtun, بر زمین نهادن bur zumeen nihaudun, برخاک کوفتن bur khauk kooftun. v. *to beat down, wear out.*

BATTER (*paste*) عجین ajeen.

A BATTERY مورچه توپخانه moorcheh topekhauneh.

A BATTLE جنگ jung, جنگ و جدال jung ou judaul, جهاد juhaud, نبرد nubburd, رزم ruzzum, پیکار peikaur, کارزار kaurzaur, وقیعت wuke-aut, مقاتلت mukautulut, حرب harb, محارب mohaurib, محاربت mohauribut, قتال kutaul, وغا wugha, وقعت wukaat, واقعت waukaat معمعت mamaat, نجدت nujdut, هیج heej, هیجا heeja, ناورد nawurd, کابوس kabous, کزاغند kuzshaghund, فرخاش furkhaush, پرخاش purkhaush, غزا ghuza, مغزي mughzé, گیردار geerdar, یوم é-oum, وعل waak وعکت waakut, حوبت hoobut. —*A field of battle* نبردگاه nubburdgah, رزمجا ruzzumjau, اوردگاه awurdgah, حربگاه harbgah, میدان وغا meidauna wugha, مجال mujaul, بولحار boolhaur, بونجار boonjaur. *The strength of the battle* جلادت جنگ julaudut jung. *Battles* حروب huroob, محاربات moharibaut, مغازي mughauzé, معامع maama, وقعات wukaat, غزوات ghuzwaut, وقایع wuka-é-a. — *A battle of two, a duel* وقیعت الاثنین wuké-atu'l'asneen.—*To give battle* جنگ کردن jung kirdun. v. *to fight, engage.*—*To excite to battle* غولانیدن ghoolanédun. —*A sea battle* قتال البحر kutaul'u'lbuhr.

Battle array, v. *battalia.*

A battle axe تیشه سخت اویز teeshéï sukht aweez, تور tawur, حداءت hudaat (pl. حدا) فاس faas (pl. افوس afwus, فووس fuwus), نصیم fuseem, نیزه neezeh, نیزک neezuk, (pl. نیزاک neezauk), ششپر sheshpur, تبر tubur, چوکان chookaun.

BATTLEMENTS بارو barou, لشت lusht, بدن budun (pl. ابدان abdaun), شرفت shurfut (pl. اشراف ashrauf, شرفات shurfaut), كنگره kungureh, كاخ kaukh, كوه kuweh. *The battlements of a castle* برج قلعه burja killauh, رخنهاي بارو ruknuha-é baroo.—*Any building with battlements* كرخ kurkh.

A BAVIN نبيته nubeeteh. v. *twig, stick.*

A BAWBLE هرزه hurzeh, بازيچه bazeecheh. *Bawbles* ترهات turhaut, عنديات yndé-aut. v. *trifle.*—*Bawbling* (*contemptible*) ژاژ zshauzsh, مبتذل mubtuzil, خور khoor, هرزه hurzeh, دني duné.

A BAWD (*pimp*) دلال dulaul, دسغان dusfaun, شاور shavur, پزونده puzshwundeh, دبيوب dubé-oub. v. *pandar.*—*A female bawd* دلالت dulaulut, قوادت kuwaudut, وذاح wuzauh. v. *procuress.*—*To play the bawd* دلالت شدن dulaulut shoodun.

Bawdily فحشا fuhshan, ترك ادبانه turk adubauneh. v. *obscenely.*

Bawdiness, bawdry, bawdy, فحش fuhsh.

Bawdy (adject.) فاحش fauhush, زشت zusht, مردار murdaur. v. *obscene, unchaste.*

A bawdy-house بابل خانه babil khauneh, سكش خانه sukish khauneh, خرابات khurabaut. *A haunter of bawdy-houses* خراباتي khurabauté.

To BAWL بانگ برزدن baunk burzudun, شماته كردن shumauteh kirdun, غوغا دادن ghoogha dadun, شخوليدن shukhoolédun, اوزيدن awauzédun, فرياد ساختن furé-aud saukhtun, نادي زدن naudé zudun, تنديدن tundédun. v. *to clamour, exclaim, scream.*

A BAY (*of the sea*) خليج khuleej, خليج دريا khuleeja duré-a, جو البحر jou'l'buhur, شرم shurm, خور khoor, خلجان khuljaun. v. *gulph, frith, road, creek.*—*Bay* (*horse*) سرختيره surkhteereh, ادبس adbus, مدبس mudbis, خطب khutub, كمت kumut, كمته kumtuh, كماته kumautuh, سرخاب surkhaub, اطخم atkhum, جاوا jawa, جووت juwut, تيره teereh.—*The bay-tree* دهمست duhmust, دهشت duhmusht, رند rund, سرخس surkhus, سرخم surkhum, غار ghar. *Crowned with bays* اهل رند ahla rund, ذو سرخس zoo surkhus. *A garland of bays* دهشت استفاني duhusht ustufauné. *A bay window* شاهنشين shahnisheen.—*Bay-salt* نمك سياه numuk sé-auh, ملح اسود mulih asoud.

To BAY نبح كردن nubuh kirdun. v. *to bark*—(*to shut in*) احاطه كردن ahauteh kirdun. v. *to embay.*—*To hold at bay* بتفاوت باز داشتن betuffavut bauz daushtun. *To be kept at bay* باتغاوت باز داشته شدن betuffavut bauz daushteh shoodun.

BAYES (*cloth*) پشمينه pushmineh.

BDELLIUM (*an eastern gum*) خشل khushl, بهش buhush, مقل mukul.

To BE شدن or شودن shoodun, بودن boodun, هستن hustun, باشيدن bashédun, شويدن shuvédun, شاويدن shauvédun, هستيدن hustédun, وار شدن war shoodun, بوده امدن boodeh aumudun, كون koon. *To cause to be* هستي دادن husté dadun. *Not to be* نابود شدن nabood shoodun. *Let it be* شود shuvud, باد bad, بادا bada, باش bash, خوش اما khush ama, كن kun. *Let it be as it may* هرچه بادا باد hurcheh bada bad.

A BEACH ساحل sahil (pl. سواحل suwahil), ساحل بحر sauhila buhr, كنار بحر kunaura buhr, لب دريا luba duré-a. v. *shore, coast, bank.*

A BEACON منارت minaurut. *A beacon on a hill* منارت بر كوه minnaurut bur kooh. *A beacon in the sea* نشان در دريا nishaun dur duré-a.

A BEAD, مهره muhreh, خرمهره khurmuhreh, مورش moorish, شبه shibeh, سخ sukh, خرز khurz, بسرت busrut, خربصيصت khurbusésut, جاجت jaujut. v. *necklace; bracelet; amulet.*—*A glass bead-maker* خرزه khurzeh, خرزي khurzé. *A string of beads* (*a rosary*) قداس kudaus, هزار huzaur.

A BEADLE سرهنك surhunk, شرطي shurté, جلواز jilwauz, توثور toosoor, محضر muhzir.

A BEAGLE سيود sé-ood. v. *hound.*

A BEAK (*of a bird*) منقار minkaur, پنجال طير punjaula teer, چنك مرغ chunka murgh, تووير tooïr, تير tuyur, تك tuk, تك مرغ tuka murgh, شند shund, نول مرغ noola murgh, شده shoodeh, منقاف munkauf, قلفت kuluft, پوز pooz, تبغور tubghoor, تبغوز tubghooz, خطم khutum.

Beaked ذو منقار zu minkaur. v. *pointed.*

A Beaker پياله منقار دار pé-aleh minkaur dar.

A BEAM درخت خانه durukhta khauneh, تير درخت teera durukht, چوپ chop, تير teer, تيژه teezsheh, استون ustoon, ستون sutoon, جايز ja-éz (pl. اجوزت ajouzut, جوزان joozaun), ساريت sauré-ut, مزوري muzooré, گذار guzaur, واخ wakh, وارخ warukh, كنكر kunkur, هورد humoorut, هيزان heezaun, فرسيب furseeb, قابور kauboor. *The main beam of a house* تير خانه teera khauneh, فروار firwaur, شاه ديوار shah dé-

waur, بندگير bundgeer, سرشاخ ſurſhaukh. *A tranſverſe beam* or *joiſt* فرشت خانه furuſhta khauneh, سهم ſuhum, فرسب furſib. *The upper* or *roof beam* پالاري palauré, پالار palaur, پالار خانه palaura khauneh. v. *joiſt, rafter.*—*The beam of a balance* ترازو چوب turauzou chop, شاهين ſhauhin. *The crooked extremities of the beam of a balance* پاره paureh. *A weaver's beam* اخكوزه akhkoozeh, منوال minwaul, منول minool. *The main beam of a water-mill (turned by the wheel)* ناوسار nauſaur.—*A beam* or *ray* پرتو purtoo, شعله ſhaaleh, رخش rukhſh. *Sun-beams* شعاع اقتاب ſha-a afitaub, اشوع aſhoo-a, تيغ شمس teegha ſhems, نيران neeraun, نبرت né-urut, لوامع luwama, اشعة aſhaat, زنك zunk, قرن kurun, يندو eendoo, عين aïn. v. *ray.*

To beam پرتو انداختن purtoo andaukhtun, درخشيدن durukhſhédun, شعله زدن ſhaaleh zudun. v. *to ſhine.*

Beaming, beamy پرتو انداز purtoo andauz, شعله دار ſhaaleh dar, درر durur, لامع lauma, رخشا rukhſha, رخشان rukhſhaun, درخشان durukhſhaun, منير muneer. *Beaming like the ſun* اقتاب اسا رخشان afitaub aſa rukhſhaun.

A BEAN بقلت buklut, بخله bukhleh, باقلا bakla, لوبا luba, لوبيا lubé-a, لوبيه lubeeh, فول foul, فولت foulut, فوك fouk, ابلم ablum.—*A French* or *kidney-bean* زن zunn, نحبوع nuhbooa, دسمري duſmuré, دجر dujur, حنبل humbul. *A bean-ſhell* بقلت قشري buklut kuſhré. *Bean-pods* خرنوب khurnoob.

To BEAR (*carry*) بردن boordun, اوردن awurdun, كشيدن kuſhédun, رفا كردن rufa kirdun, بركرفتن burgooriftun, زفر بردن zufur boordun, زقن اوردن zukun awurdun, برداشتن burdauſhtun, حامل شدن haumil ſhoodun, حمل كردن humul kirdun. v. *to bring, convey, ſupport.* — (*to ſuffer*) صبر نمودن ſubr numoodun, پذيرفتاري كردن pizziruftauré kirdun, تحمل داشتن tuhummul dauſhtun, محنت كشيدن mihnut kuſhédun, طاقت داشتن taukut dauſhtun, جفا خوردن jufa khorédun. v. *to be patient, to undergo.* — *To bear indignantly* بيحضور شدن beehuzoor ſhoodun, البختن aleekhtun.—*To bear a repulſe* محروم ماندن muhroom maundun, دريغ پذيرفتن dureegh pizziruftun. *To bear a loſs* زيان كشيدن zéaun kuſhédun, ضرر يافتن zurur é-auftun, نقصان كردن nukſaun kirdun, خسارت نمودن khuſaurut numoodun. *To bear aloft* دويده كردن duwédeh kirdun, صعود بردن ſaood boordun. *To bear away* دفع و رفع كردن dufa ou rufa kirdun, ستادن ſutaudun, واكردن wa kirdun, ارتفاع ساختن artufa ſaukhtun. *To bear arms* سلاح داشتن ſillauh dauſhtun, ساز بركرفتن ſauz burgooriftun, پشنجيدن puſhinjédun, سيف برداشتن ſeif burdauſhtun, پر سلاح شدن pur ſillauh ſhoodun. — *To bear a child* زاييدن zaï-édun, توليد كردن tuleed kirdun, ولادت نمودن wulaudut numoodun, فرزند اوردن furzund awurdun, وضع بار ساختن wuza bar ſaukhtun, حمل كذاشتن humul guzauſhtun, زاستن zauſtun, زادن zaudun. *To bear fruit* ميوه نمودن miweh numoodun, حمل داشتن huml dauſhtun, ثمر براوردن ſumur burawurdun. *To bear an office* منصب داشتن munſub dauſhtun, جاه برداشتن jauh burdauſhtun. *To bear* or *behave one's ſelf* عمل كردن amul kirdun, حركت نمودن hurukut numoodun. *To bear one's ſelf highly* or *proudly* دنه كرفتن duneh gooriftun. *To bear the expence* خرج نمودن khuruj numoodun, مصرف كردن muſruf kirdun. *To bear company* همراهي كردن humrauhé kirdun, رفيق شدن rufeek ſhoodun, مرافقت ساختن muraufikut ſaukhtun. *To bear date* تاريخ داشتن taureekh dauſhtun, تحريرا شدن tuhreeran ſhoodun, ارخت نويس نمودن arkhuta noo-és numoodun. *To bear date in the month of Rejeb* تحريرا داشتن في غره شهر رجب tuhreeran dauſhtun fi gurré-ï ſhuhr rejeb. *To bear down* برباد ساختن burbad ſaukhtun, ازيت كردن azé-ut kirdun, ظلم نمودن zulm numoodun. v. *to oppreſs, overturn.*—*To bear down in argument* الزام كردن alzaum kirdun. *To bear a grudge* كين كرفتن keen gooriftun, غل اوردن ghill awurdun. v. *to hate.*—*To bear in mind* زكر ساختن zikr ſaukhtun, ياد داشتن é-aud dauſhtun, تذكير كردن tuzkeer kirdun. v. *to remember.* — *To bear for a harbour* سر جهاز بسمت منزل كردن ſura juhauzé beſimt munzil kirdun. v. *to ſail.*—*To bear a price* رواج شدن ruwauj ſhoodun, كران بها بودن guraun buha boodun. — *To bear with* رخصت نمودن rukhſut numoodun, نازيدن nazédun. v. *to indulge, endure.* —*To bear an affection* محبت داشتن mohabbut dauſhtun, عاشق شدن aaſhuk ſhoodun, ميل نمودن meil numoodun. v. *to love.*—*To bear,* or *ſtand off* وا ماندن wa maundun, واپس رفتن vapus ruftun. v. *to keep aloof, retire.* — *To bear* or *lean upon* اتكا كردن attuka kirdun, اعتماد ساختن é-atimaud ſaukhtun. — *To bear rule* or *ſway* سلطنت كردن ſultanut kirdun, حكم نمودن hookum numoodun, ضبط كردن zubt kirdun, مسلط شدن muſullut ſhoodun. v. *to govern.*—*To*

bear a resemblance مماثل شدن mumaufil shoodun, مانستن maunistun.—*To bear up against* مقاومت كردن mukawumut kirdun, مخالفت نمودن mukhaulifut numoodun. v. *to resist.*—*To bear patiently* صبر داشتن subr daushtun. v. *to brook, endure.*—*To bear witness* شهادت كردن shuhaudut kirdun, شهاد شدن shuhaud shoodun. *To bear out* حراست كردن hurausut kirdun, حفظ نمودن hufuz numoodun, حمايت دادن huma-é-ut dadun. v. *to support, protect.* — *To bear in hand* (*amuse*) فريفتن furré-uftun, رنك اميختن runk ameekhtun.—*To bear* (or *be situated with respect to other places*) موضوع شدن moozooa shoodun.

A BEAR دب dubb, خرس khurs, هجرس hujrus, مختوم mukhtoom. *A she-bear* دبت dubbut, قارت kaurut. *The constellation of the Greater Bear* دب اكبر dubba akbar, هفتورنك مهين hufturunka muheen. *The Lesser Bear* دب اصغر dubba asghur, هفتورنك كهين hufturunka kuheen.

A BEARD ريش reesh, لحيت luhé-ut (pl. لحي luhé), خط khutt, جره jarreh, محاسن muhausun, نس nus, هلوف huloof, زب zubb, زقن zukun. v. *whiskers, mustachoes.*—*Having a large beard* ذو هلوف zu huloof, مكنف muknuf, مكنفت muknufut, لحياني luhé-auné, عنفشيش anfusheesh, عنفش anfush, كث kuss, رشك rushk. *Having a thin beard* اهل مسلط ahla muslut, كوسه kouseh, كوسنج kousunj, كوسج kousuj. *Having the beard of a goat* لحيت التيس luhé-ut-u't'tees, معنز mu-annuz. *The beards of corn* داز dauz, خوشه khoosheh, خوشاي khoosha-é, غوش ghoosh, غرش ghyrsh (pl. غرشي or غرشا ghyrsha). v. *ear.*

To beard (*take by the beard*) ريش كرفتن reesh gooriftun—(*to affront*) دشنام دادن dushnaum dadun, ازار كردن azaur kirdun. v. *to revile*—(*to oppose*) مخالف شدن mukhaulif shoodun, مقابلت mukaubilut kirdun.

Bearded صاحب ريش sauhib reesh, ذو لحيت luhé-ut, اهل جره ahla jarreh, محاسن دار muhausun daur, خوشه دار khooshéh daur, ملتحي multuhé. v. *prickly, barbed, jagged.*

Beardless بي ريش bé reesh, ششغنج shushfinj, امرد amrud, متمرد mutmurrud, كرز guruz, تازه tauzeh, ششخنج shushkhunj. v. *youthful* and خط.

A BEARER (*porter*) دارنده daurindeh, غاشيت دار ghaushé-ut daur, باركش barkish, حمال hummaul, باربردار bar burdaur. v. *carrier.*—*The bearer of a letter* نامه اور nameh awur, خط بر khutta bur, حامل مكتوب haumila muktoob, دارنده مكتوب daurindé-i muktoob. *The bearer of the royal commands*, دارند فرمان عاليشان daurindeh furmauna alishaun. *The bearer of these presents* حامل ورقت haumil wurkut. *A bearer at funerals* مزارجي muzarjé, مقبرهجي mukburehjé, موتا بردار moota burdaur, مردكان باركش murdgaun barkish. *A standard-bearer* علم دار alum daur, رايت بر raa-é-ut bur.

Bearing (*burdens*) باركشي bar kishé, وزر wuzr, زبي zubé, مزدفر muzdufur—(*situation of one place in respect to another*) موضع mooza, وضعت wuzaat, ازا aza, محل muhul—(*suffering*) صبور suboor, بردبار burdbar—(*behaviour*) جمبش jumbish, حركت kurukut, وضع wuza.

A BEAST حيوان heewaun (pl. حيوانات heewaunut), بهيمت buhémut (pl. بهايم buha-ém), چارپاي charpa-ï, چرند churind, چرنده churindeh, ستوره sutooreh. v. *quadruped, animal.*—*A wild beast* وحش wuhush (pl. وحوش wuhoosh), جانوار janwaur, جانور janwur, حيواني بيان eebaun heewauné, سبع suba (plur. سباع subaa, سبعت subaat), شيرزه sheerzeh. *The claw of a wild beast* چنك chunk. *Wild beasts for the chace* شكار shikaur, طوارف tuwauruf, نخچير nukhcheer. *A beast* (*brutal man*) اهل تعدي ahla taadé.—*Beasts* دواب duwaub. v. *cattle.*

Beastliness وحشت wuhshut, سبعيت suba-é-ut, درشتي durushté, عفريت afré-ut. v. *fierceness, brutality*—(*lewdness*) فحش fuhush, شهوت shuhwut, فسق fusuk, اغتلام aghtilaum—(*nastiness*) نجاست nujausut. v. *filth, dirtiness.*

Beastly وحشي wuhshé, حيواني heewauné, بهيم buheem. v. *brutish*—(*lascivious*) فاحش fahush, مردار murdar, زشت zusht. v. *lewd, obscene.*—(*nasty*) نجس nujus. v. *filthy, dirty.*

To BEAT (*strike*) ضرب كردن zurb kirdun, زدن zudun, مضروب نمودن muzroob numoodun, زده ساختن zuddeh saukhtun, كوفتن kooftun, كوبيدن koobédun, لاييدن laï-édun, شلاق زدن shulauk zudun, بخشودن bukhshoodun. v. *to bruise, knock, thrash.*—*To be beat* چوب خوردن chop khoredun, زده شدن zuddeh shoodun, تلابيدن tulabédun. *To beat* (*conquer*) غالب شدن ghaulib shoodun, مغلوب ساختن mughloob saukhtun, ظفر يافتن zufur é-aftun, استيلا كردن usteela kirdun, قهر نمودن kuhur numoodun. v. *to vanquish, overcome, subdue.*—*To beat* (*as the pulse*) نبضان كردن nubzaun kirdun, رك حركت نمودن ruka hurukut numoodun.—*To beat* or *dash against* مصادمت نمودن musaudumut numoodun, بهم دكر كردن buhum di-

gur kirdun, بهم زدن buhum zudun. *To beat to arms* حربي زدن harbé zudun, جنگ زدن jung zudun. *To beat on an anvil* بر سندان ضرب کردن bur sindaun zurb kirdun.—*To hold back* باز داشتن bauz daushtun, رفع کردن rufa kirdun, دفع ساختن dufa saukhtun. v. *to repel.*—*To beat the breast* سينه زدن seeneh zudun. v. *to lament.*—*To beat a drum* دبدب زدن dubdub zudun.—*To beat down* هدم کردن hudum kirdun, خراب ساختن khuraub saukhtun, زمينه برابر نمودن zumeneh burabur numoodun. v. *to demolish.*—*To beat down a price* قيمت کوس کردن keemut koos kirdun, بها کاهش ساختن buha kauhish saukhtun.—*To beat the hoof* (*to walk on foot*) پاي گرفتن pa-é gooriftun, سير کردن seir kirdun.—*To beat up* (*attack suddenly*) تيزکار هجوم اوردن teezkaur hujoom awurdun, ناگاه گير کردن nagah geer kirdun.—*To beat up in the night-time* شبيخون زدن shibeekhoon zudun—*To beat up* (*as hunters for game*) خشکاماز کردن khushkamauz kirdun, تفحص ساختن tufuhhus saukhtun.—*To beat* (*mix ingredients*) اميختن ameekhtun, سرشتن surushtun, خلاط کردن khulaut kirdun, توخيش زدن tookheesh zudun—(*to throb*) وجف کردن wujuf kirdun, برجستن burjustun, اليزيدن alézédun. v. *to palpitate.*

A beat ضرب zurb. *A beat of the pulse* پنيوش puné-oosh, خخ خخ khukh khukh. v. *pulsation.*—*Beat of drum* زن طبل zuna tubl, دربله durbuleh, دربي durdubé.

Beaten زده zuddeh, ضرب کرده شده zurb kirdeh shoodeh, مضروب ساخته muzroob saukhteh. *A beaten path* ذل الطريق zillu't'tureek, ممرناس mumurra naus. v. *path.*

A beater ضرب کننده zurb koonindeh, مضروب گر muzroob gur, کوبين koobeen. *A gold-beater* زرسايي zursaï-é, تنکه زن tunkeh zun, صفيحه ضرب کننده sufeeheh zurb koonindeh.

Beating کوب koob, ضرب کنان zurb koonaun, زن zun, زننده zunindeh, زنان zunaun.

BEATIFIC (*happy*) ذو سعادت zu saadut, مبارک mubauruk, دولتمند doulutmund, مسعود musa-oud. v. *blessed.*

Beatifically مبارکانه mobaurikauneh, با سعادت ba saadut, مسعودا musa-oudan.

Beatification, beatitude, سعادت saadut, دولت doulut, خلد khulud, فخرانيت fukhrané-ut.

To beatify مسعود کردن musa-oud kirdun.

A BEAU مرد نازنين murd nazneen.

A BEAVER سگ اب suga aub, سکابي sugaubé, سکلابي suglaubé, کلب ما kulba maa, خز khuz, شير خشک sheer khushk, شيم sheem. v. also *hat.*

BEAUTEOUS, *beautiful* خوب khoob, حسنات husnaut, حسن husn, حسنين husneen, خوش khoosh, نيک neek, نيکو neekoo, پاک pauk, ظريف zureef, لطيف luteef, زهرا zuhra, جميل jumeel, جميله jumeeleh, جملا jumla, صاحب جمال sahib jumaul, محبوب muhboob, محبوبه muhboobeh, بهج buhuj, بهيج buheej, بشير busheer, قسيم kuseem (pl. اقسما aksuma), دلپسند dilpusund, دلبند dilbund, ماهرو mahroo, دلکش dilkish, دلستان dilsitaun, دلبر dilbur, دلربا dilruba, دلاويز dilaweez, دلفريب dilfurrabe, ماهپيکر mahpeikur, مهوش muhoosh, ساده رو saudeh roo, پري پيکر peri peikur, مهلقا muhluka, مشکل mushukkul, تشکل tushukkul, متشکل mutushukkul, نيک منظر neek munzur, شوخ shookh, زيب zeeb, زيبا zeeba, زيبنده zeebundeh, نبيل nubeel, رعنا rana, غري ghuré, شيظم sheezum, انور anvur, انيق aneek, مليح muleej, مستحسن mustuhsin, غيساني gheesauné, بهلول buhlool, هبرزي hubrizé, طيب teeb, تنجه kunjeh, وشت wusht, لولي loolé, قهوس kuhwus, ساس saus, هنير huneer, هبير humeer, افرنک afrenk, بهي buhé, شهردل shumrdil, نغز nughuz, شريق shureek, سبغ subugh, هزير huzeer, هزير huzsheer, مهپاره muhpareh, (pl. مهپاره کان muhparehgan) مبزج mubuzzuj, جميل الطلا jumeelu't'tula, حسن المتجرد husnu'l'mutujurrud, صبير شير seer sheer, ملوز mulooz, طلت tullut, عيطموس a-étmoos, عطموس atmoos, مهجر muhjur, عطلت atlut, ملاح mulauh, پرن purin, بي تا bé ta, بهلول buhlool, ابسال absaun. *Extremely beautiful* حسن الحبر والسبر husnu'l'hubr wa's'subr. v. *handsome, lovely, graceful, charming.*

Beauteously, beautifully در حسن حال dur husn hal, خوب khoob, با جمال ba jumaul, جميلانه jumélauneh.

Beautifulness, beauty, خوبي khoobé, حسن husn, جمال jumaul, زيبايي zébaï-é, غري ghuré, هنير huneer, فسر fusur, رعون ra-oon, رونق roonuk, زيب zeeb, بها buha, شکوه shukooh, شکوهه shukooheh, نضرت nuzrut, زهر zuhr, زهرت zuhrut, صباحت subauhut, رمق rumuk, بهجت buhjut, فر fur, فروغ furoogh, زهو zuhoo, نضارت nuzaurut, ملح mulih, ملاحت mulauhut, پکوولک pukooluk, فره furuh, ميسم meesum, نامت nammut, تراز turaz, نضر nuzr, نضرت nuzrut, نخمت nukhmut, سبر subr, رکز rukz, زخرف zukhruf, ورق wuruk, اثر asur, لطافت lutafut, ظرافت zuraufut, ارون‌د arvund, اوروند aurvund, طلاوت

tulawut, قسم kusum, نكويي nikooï-é, دواج duwauj. *Incomparable beauty* حسن بي نظير husin bé nuzeer. v. *grace, elegance, loveliness.*

A beauty (*lovely woman*) زن نازنين zun nazneen, خرام khuraum, سرو جان surou jaun حسنا husna, صنم sunum, معشوقه mashookeh, دل dil, دلخواه dilkhauh, دلكشا dilkisha, دلنواز dilnuvauz, دلدار dildaur, دل ارام dil aram, پري زاده peri zaudeh طباخيت tubaukhé-ut, نگارخوش رفتار nigaur khoosh ruftaur, خريضت khurézut, كنيسه keniseh.—*A miracle of beauty* عجبا ajiba.

To beautify تزيين كردن tuzé-én kirdun, پيراستن peeraustun. v. *to adorn, decorate.*

A beauty-spot خال khal, شامت shaumut, علطه ulteh. v. *mole* (*on the face*).

A BECAFICO انجير خور anjeer khore.

To BECALM ساكن كردن saukin kirdun, تسكين نمودن tuskeen numoodun, ترفيه ساختن turfeeh saukhtun, عناصر ارام كردن anasir aram kirdun. v. *to still, quiet.*

BECAME, preterite of become. *It became* گشت gusht, شد shud, بود bavud.

BECAUSE زيرا zeera, زيراكه zeerakeh, چونكه choonkeh, از براي انكه uz bura-é ankeh, براي bura-é, بجهت bujuhut, لهذا luhza, لذلك luzalika, من اجل ذلك min ajli zalika, براي ان bura-é aun, براي ان كه bura-é aun keh, از ان uz aun, لاجل هذا li-ajli huza, از جهت اينكه uz juhuta eenkeh, زانكه zaunkeh, من اجل انكه min ajli aunkeh, بيد beid, بيد ان beid aun, ان anna, لان li-anna, كان kaun, كه keh, انه annahu, علي انه ala annahu, فلهذا fulihaza, فلذلك fulizalika, ب bi, ل li, لاجل li-ajli, بدل budul, بطريق betureek. v. *far as, on account of.*

To bechance, v. *to befal, happen.*

A BECK, *beckoning* اشارت ashaurut, ايما eema, كرشمه gurshimeh, توميت toomé-ut, رمز rumz, كلوج kulooj, لمز lumz, وما wuma, امار amaur, ايبا eeba, غمز ghumz. v. *sign, signal, nod, wink.*

To beck, beckon اشارت كردن ashaurut kirdun, رمز نمودن rumz numoodun, ابرو زدن abroo zudun, تشوير ساختن tushweer saukhtun.

To BECOME (*fit* or *suit*) لايق شدن la-ék shoodun, اندرخوردن andur khoredun, شايستن sha-éstun, زيبيدن zeebédun, روا بودن ruwa boodun, فرزام نمودن furzaum numoodun, مناسب شدن munausib shoodun, هستيدن hustédun.—(*to be* or *be made*) گشتن gushtun, كرديدن kirdédun, شدن shoodun, بودن boodun, هستن hustun, صير شدن seir shoodun. v. *to grow.*

Become شده shoodeh, كرده kirdeh, ساخته saukhteh.

Becoming (*suitable*) لايق la-ék, اندرخور andur khore, روا ruwa, شايسته sha-ésteh, فرزام furzaum, مناسب munausib, زيبد zeebud, تاهيل tauheel. v. *elegant, graceful.*

Becomingly لايقانه la-ékauneh, ادبانه adubauneh, با نزاكت ba nuzaukut, ظريفانه zuréfauneh. v. *elegantly.*

Becomingness ظرافت zuraufut, نزاكت nuzaukut, لطافت lutaufut, شكوه shukooh, زيبايي zéaubé. v. *elegance, beauty, propriety.*

A BED خابگاه khaubgah, خوابجا khaubja, خواب khaub, جامه jaumeh, خفتنجا khuftunja, بستر bister, پستر pister, فراش furaush, فرش furush, منام munaum, مرقد murkud, شبستان shibistan. گستر kustur, گسترده‌انه kusturdauneh, كندانه kundauneh, كند خانه kund khauneh, مهاد muhaud (pl. امهدت amhudut *and* مهد muhud), تخت tukht, صفه sofah, بالين bauleen, شبرم shibrum, وثير wuseer, وثر wusur, خسپنجا khuspinja. v. *couch.*—*The marriage bed* دست پيمان dost peemaun, جلوت julwut, جلوه گاه julweh gah, منصه munusseh. v. *chamber.*—*A bed of state*, تخت ارانسه tukht araustheh, سرير sureer, مسند musnud. v. *throne.*—*A bed* (or *plot in a garden*) چمن chumin, رفرف rufruf. *The bed of a river* رود خانه rood khauneh, مجراي نهر moojurré nuhr, ابشخور aubishkhore. v. *channel.*—*A travelling bed* پلنكين pulunkeen, تخت روان tukht ruwaun. v. *litter.*—*To make a bed* فراش گستردن furaush kusturdun, مهد ساختن muhud saukhtun, نمط كردن numut kirdun.—*A bed-maker* گستر kustur, نمطي numté.—*A manufacturer of beds* نجاد nujaud, بستر گر bister gur.—*To go to bed* بخواب رفتن bekhaub rooftun.—*To be in bed* بر پلنگ بودن bur pullung boodun, بر بسترا راحت شدن bur bistera rahut shoodun, درخواب نشستن dur khaub nishistun.—*Lying in bed* بستر نشين bister nisheen, صاحب فراش sahib furaush.—*To be brought to bed* توليد كردن tooleed kirdun, ولادت نمودن wulaudut numoodun, زاييدن zaï-édun, بارحمل گذاشتن bar huml guzaushtun, وضع ساختن wuza saukhtun. *To bring to bed* قبول ساختن kubool saukhtun, فرزند اوردن furzund awurdun, ماماي زنان كردن mamaï-é zunan kirdun.

A bed-chamber خوابخانه khaubkhauneh, سروقت surwukt, مبيت mubeet, خلوتسرا khulwut sera, خلوت خانه khulwut khauneh, خفتنجا khuftunja, شبستان shibistan.

Bed-clothes, bedding بستر اهنك bister ahunk, شالكونه shadgooneh, كزغند kuzshghund, كزاغند kuzshaughund, كستر kustur, جامه خواب jaumeh khaub, شبرم shibrum, انضاد anzaud, احباس ahbaus, محبس muhbus. v. *blanket*, *sheet*, *counterpane*.

Bed-sheets چار شب chaur shib, چار شف chaur shif.

A bed-fellow, همخوابه humkhaubeh, همبستر humbister, كميا kumé-a.

Bedrid صاحب فراش sahib furaush, خسته و صاحب فراش khusteh ou sahib furaush. v. *sick*.

A bedstead كناره خوابكاه kunaureh khaubgah, كناره چهار پاي kunaureh chuhaur pa-é.

Bed-time ساعت خواب saata khaub, وقت الهجوع waktu'l'hujuwa.—*Bedward* (*towards bed*) بجانب پستر bejauniba pister.

Bed-work (*easy work*) كار اسان kaur asaun.

To BEDABBLE, *bedaggle*, *bedawb* الودن aloodun, الوده ساختن aloodeh saukhtun, پليد نمودن puleed numoodun, تر كردن tur kirdun, نمكين شدن numkeen shoodun, v. *to defile*, *wet*, *sprinkle*, *stain*, *bespatter*.—*To bedawb with ink* با مركب مردار كردن ba murukkib murdar kirdun. *To bedawb with gold* زر اندودن zur andoodun, مطلا كردن mutulla kirdun. *To bedawb a garment* جاموار الودن jamwaur aloodun, جامه مستقذر نمودن jammeh mustukzur numoodun.

Bedawbed الوده aloodeh, مردار murdaur, ملوث milwus, موسخ musikh, مستقذر mustukzur, دميم dumeem.

To BEDAZZLE جهر كردن juhur kirdun, لعبتباز نمودن labutbaz numoodun, سدر ساختن sudur saukhtun. v. *to dazzle*.

To BEDEW تلثيق كردن tulseek kirdun, ژوليدن zshoolédun, لحط نمودن luht numoodun.

To BEDIGHT, *bedizzen* پيراستن peeraustun, ارايش كردن ara-ésh kirdun, زينت نمودن zeenut numoodun. v. *to adorn*, *dress*.

To BEDIM كسف كردن kusuf kirdun, تكسيف نمودن tuksееf numoodun. v. *to obscure*, *eclipse*, *darken*.

BEDLAM ديوانه خانه dévauneh khauneh. v. *mad-house*.

A bedlamite ديودار divdar, ديو ستان div sitaun. v. *madman*, *demoniac*.

To bedraggle, v. *to bedaggle*.

To BEDRENCH تشريب كردن tushreeb kirdun, ترطيب ساختن turteeb saukhtun. v. *to drench*, *soak*.

To BEDROP تقطر كردن tukuttur kirdun, چكيدن chukédun, شنجيدن shunjédun. v. *to drop*, *sprinkle*.

To BEDUNG شور دادن shoor dadun, زبول ياقتن zubool é-aftun, عدن كردن adun kirdun, دمال نهادن dumaul nihaudun. v. *to dung*.

To BEDUST غبار افشاندن ghubaur afshaundun, خاك افشان نمودن khauk efshaun numoodun.

To BE-DWARF (*make little*) صغر كردن sughur kirdun, اندك نمودن andek numoodun.

A BEE زنبور zumboor, ارو aroo, اري aré, نحلت nuhlut (pl. نحل) مكس انكبين mukusa angubeen, انك ank, زنبور عسل zumboora asul, كت kut (pl. كيت keet), كبست kubust, كبستو kubustoo, كبسته kubusteh, نايب na-éb (pl. نوب noob), منج munj, منج انكبين munj angubeen, كنت kunut, كيجال keejaul, ستوره sitooreh, زله zuleh, غلغج ghulghuj, جارسه jaurseh (pl. جوارس juwaurus), لوب loob. v. وصع — خشا — عسالت — *A bee-hive* شان shaun, كندروج kunduroo j, كندو kundoo, كندوج kundooj, كندواله kundwauleh, كندوخانه kundookhauneh, تنك عسل tunka asul, كوارت kuwaurut, مشار mushaur, مشتار mushtaur, معسلت maaslut, كنت kunit, قتع kuta, خلي khulé, خليت khulé-ut (pl. خلايا khulaïa) —*Bees-wax* شمع عسل shuma asul.—*The king* (or *queen*) *bee* جحل juhul.—*A bee's sting* ناوك اري nawk aré, ابر ابرت abr abrut, ابرت زنبور abruta zumboor, ميبار meebar, عجوز ajooz, نيش neesh, ژنه zshuneh, لداغ ludaugh, شذام shuzaum.—*A swarm of bees* غنينه ghunéneh, خشرم khushrum, دبر dubr, جمع زنبور عسل jumaa zumboor asul.—*A drone-bee* تلني tulunné, ارو aroo.—*A gad-bee* نعرت naarut.—*The bee-eater* (*a bird*) كاسكينه kaskeeneh, خول khool, زنبور خور zumboor khore. *A bee-master* اري دار aré daur.

BEEF كوشت بقر kooshta bukr, لحم كاو luhma gaw.

BEEN شده shoodeh, بوده boodeh.

BEER جعت jaat.

BEESTINGS (*first milk after birth*) فله fuleh, لباء or لبا luba, لباب lubaub, هرس hurs, هرش hursh, ملبي mulubbé, دهين duheen, دهينده duheendeh.

A BEET (*pot-herb*) سلق silk, پاژو pauzshoo, غرمج ghurmuj.

A BEETLE (*insect*) جعل jaal, (pl. جعلان jaalan) خوزده khoozdeh, كوزد koozud, كوژد koozshud, كوزدو koozdoo, كندواله gundu-

wauleh, كرو kuzoo, ابو جعران aboo jaraun, خنفس khunfus, خنفست khunfusut, خنفسا khunfusa, خرزده khurzudeh, خفز khufuz, خفزد khufzud, خفزده khufzudeh, خفزدو khufzudoo, كزود kuzood, همجي humjé, جلعلع julala, دعسوقت dafookut, حلزون hulzoon, جحل juhul, فاسيا fausé-a, فاسيت fausé-ut, دعك daak. *Beetles* جعانس jaanus, عجانس ajaunus.—(*a mallet*) كدين kudeen, كرتك kurtuk, كوزينه koozéneh, كودن or كوزن koozun, مدق muduk, ازيره azeereh, ازينه azeeneh جنبه jumbeh. v. *mallet*— *A pavior's beetle* ميطادت meetudit. *A fuller's beetle* توبك toobuk, چنبه chumbeh. *A bleacher's beetle* تخته جامه tukhteh jaumeh, شنكينه shungeeneh, سبوخ subookh, فندل fundul.

To beetle (*beat with a beetle*) با كدين زدن ba kudeen zudun—(*to jut out*) نشوز نمودن nushooz numoodun.

Beetle-browed جبين پر چين jubeen pur cheen.

Beetle-headed سفيه sufeeh. v. *stupid*.

BEETRAVE or *beet raddish* غرمج ghurmuj.

BEEVES ابقور abkoor, كسعت kusaat, هامت haumut. v. *cattle*.

To BEFAL واقع شدن wauka shoodun, ظهور نمودن zuhoor numoodun, عروض كردن 'arooz kirdun. v. *to happen*.

To BEFIT شايستن sha-éstun, لايق شدن la-ék shoodun, واجب بودن vajib boodun, فراخور امدن furakhoor aumudun. v. *to suit*, *to be suitable*.

Befitting لايق la-ék, واجب vajib, جدور judoor.

To BEFOOL خنديدن khundédun, خنده ريش كردن khundeh reesh kirdun, استهزا نمودن ustuhza numoodun, ديوانه ساختن dévaneh saukhtun, v. *to deride*, *ridicule*, *laugh at*, *infatuate*.

BEFORE پيش peish, پيشتر peishtur, ازپيش uz peish, اول awwul, اولا awwula, قدام kuddaum, من قدام min kuddaum, قبل kubl, قبلا kubla, سابق saubuk, امام amaum, اقدام akdaum, ابتداء abtudaan, ابدا abdan. *To be before* or *opposite* فاداشتن fadaushtun, وجاه شدن wujauh shoodun. *Before this* پيش از اين peish uz een, قبل هذا kubla haza, سابقا saubuka. *Before that* پيش از ان peish uz aun, قبله kubluhu, پيش از انكه peish uz aunkeh. *Before and after* پيش و پس peish ou pus. *Right before* پيشا پيش peisha peish. *Before all things* الدنادني adnadune, من قبل min kubl, متقدما mukudduma. *Before the time* بادي بدي baudé budé, پيش زمان peish zumaun, قبلا kublan, قبل الزمان kublu'z'zumaun. *Before dawn* قبل الصبح kublu's'subuh. *Before entering* قبل الدخول kublu'd'dukhool. *Before the mark* بقبل الهدف bekubli'l'huduf. *Before arrival* قبل وصول kubla wusool. *Before some people* قدام البعض kudaumu'l'baaz. *Before God* عند الله ynd allah. *Before you* (*in your presence*) در حضر شما dur huzr shuma, من كدامك min kudaumika. *Before him* (*in his presence*) بين يديه beina eedéhi, در حضرش dur huzrush, بحضرته bihuzrutihi, بحضره behuzrihi, بالمواجهه bi'l'moo-ajiha, بالمشا فهه bi'l'musha fuha. *Before the eyes* در پيش dur peish. *To come before* پيش امدن peish aumudun. *To produce before* پيش اوردن peish awurdun. *To go before* (*precede*) پيش رفتن peish rooftun. *As before* كما في الاول kuma fi'l'awul, كالاول kalawul. *Before-mentioned* سابق saubuk, مشار اليه mushaur aleih *or* musharon ileih.—*Before* (*sooner*) زودتر zoodtur—(*superior*) اعلي or اعلا ala, برين bureen. v. *formerly*, *further on*, *in preference*, *in presence*, *preceding*, *prior*, *previously*, *hitherto*.—*Before-hand* اولا awwula, قبلا kublan. v. *previously*, *first of all*—(*opulent*) مالدار mauldar, غني ghuné. v. *wealthy*, *rich*.—*Before time* سابقا saubuka, ابتداء ibtidaun, اقدم akdum, متقدم mukuddum, اسبق asbuk.—*It is proper to prepare a remedy for the accident before the accident happens* علاج واقعه پيش از وقوع بايد كرد alauja wakaah peish uz wukkooa ba-é-ud kird.

To BEFOUL الودن aloodun, پليد كردن puleed kirdun, الوده نمودن aloodeh numoodun. v. *to stain*, *defile*, *soil*.

To BEFRINGE با طراز پيراستن ba turauz piraustun, طرازيدن turauzédun, علم كردن alum kirdun, با زنجف اراستن ba zunjuf araustun. v. *to fringe*.

To BEG (*intreat*) نياز كردن né-auz kirdun, التماس ساختن eltimaus saukhtun, تمنا نمودن tumunna numoodun, خواستن khaustun, لابه كردن laubeh kirdun, رجا نمودن ruja numoodun, استدعا ساختن ustudaa saukhtun. v. *to ask*, *petition*.—*To beg alms* سايل شدن sa-él shoodun, گدا بودن guda boodun, دريوزه كردن duréoozeh kirdun, جرا نمودن jura numoodun, دربدر رفتن durbedur ruftun.

To BEGET توليد كردن tooleed kirdun, تكوين كردن tukween kirdun, تناسل ساختن tunausul saukhtun, مولد كردن moulud kirdun, نجل نمودن nujul numoodun, نسل ساختن nusil saukhtun. v. *to generate*, *procreate*.—(*to produce*) براوردن burawurdun, ظهور كردن zuhoor kirdun. *To beget esteem* اعتبار جلب كردن é-atibar julb kirdun, خاطر گرفتن khautir gooristun. v. *to conciliate*.

A begetter ولاد كننده wulaud koonindeh, تناسل سازنده tunausil sauzindeh.

Begetting وجود ده wujood duh, ولاد wulaud, لدت ludut, ولوده wuloodeh. v. *procreation.*

A BEGGAR در بدر dur bedur, جرا jurau, جرار juraur, سايل sa-él, مسكين muskeen, درويش derweesh, قلندر kalendar, ابدال abdaul, بيكار békaur, تلنكبين tulungubeen, خواست khaust, روان خواه ruwaun khauh, كشه kusheh, كشي kushé, كدا guda, زبابند zubabund, شحاز shuhhauz, زبانخواه zubaunkhauh, ايينه دار aï-éneh dar, يوزه é-wazeh. — *A beggar's wallet* توبره toobreh.—*A beggar in squares and markets* جرار كوچه و بازار juraura koocheh ou bazar.— *Beggars* كدايان guda-é aun, سايلون sa-éloon, نره كان nurrehgan, وطاة wutaat, واطية waté-ut, تركان turkan.

To beggar فقر كردن fakir kirdun, مفلس ساختن muflus saukhtun, حاجتمند كردن hajutmund kirdun, محفف نمودن muhfuf numoodun. v. *to impoverish, deprive, exhaust.*

Beggarliness فقيري fakeeré. v. *beggary.*

Beggarly كدا guda, كداي guda-é, حاجتمند haujutmund, فقيرانه fakeerauneh, مسكين muskeen, فقر fakir, درويش derweesh, تحفيف tuhfeef, درويشانه derweeshauneh, تنكدست tunkdost, خسته khusteh, مفلس بي برك muflus bé burk. v. *poor, indigent.*

Beggary حاجت haujut, فقيري fakeeré, مضايقت muza-ékut, مسكيني muskeené, تنك دستي tunk dosté, افلاس aflaus, درماندكي durmaundugé, تصعلك tusauluk, حوبت hoobut, ضرورت zuroorut, فلس fuls.

To BEGIN اغاز كردن aghauz kirdun, ابتدا نمودن abtuda numoodun, از سر كرفتن uz sur goorif-tun, مباشرت ساختن mubaushurut saukhtun, شروع كردن shuruwa kirdun, دراستادن durustaudun, اغازيدن aghauzédun, كرفتن gooriftun. *To begin a building* بنا كردن bina kirdun. *To begin a work* شروع بكاري كرفتن shuruwa bekauré gooriftun. *To begin a journey* روبراه شدن roobrah shoodun. v. *to commence, originate, arise.*

A beginner اغاز كننده aghauz koonindeh —(*an inexpert man*) صاحب ناداني sahib nadané, اهل ناشناسي ahla nashinausé, مرد بي وقوف murd bé wukoof.

A beginning اغاز aghauz, اول awwul (pl. اوايل awa-él) ابتدا abtuda, شروع shuruwa, نخست nukhust, سر sur, ديباجه deebaujeh, فاتحت fatuhut (pl. فواتح fuwautih), ابتداء كار abtuda-ï kaur, نبع fé-a, رياس ré-aus, مبداء mubdaa (pl. مبادي mubaudé), مباشرت mubaushurut, بداء budaa, بداءت budaat. *Making a beginning* اغاز كنا aghauz koona, افتتاح و مفاتحت كنان afti-tauh ou mufautuhut koonaun, مبتدي mubtudé, ابتدا سازنده abtuda sauzindeh. *In the beginning* في قبل fi kubl. *The beginning and the end* اول و اخر awwul ou akhir. *From beginning to end* سراسر surasur, از اغاز تا انجام uz aghauz ta anjaum, من اول الي اخرة min awwul ila akhirut. v. *principal, origin, exordium, entrance, rudiments.*

To BEGIRD احاطه كردن ahauteh kirdun, محاصر نمودن hissaur saukhtun, حصار ساختن muhaussur numoodun, بستن bustun. v. *to surround, besiege, encircle.*—*To begird with a belt* با ميانبند بستن ba mé-aunbund bustun.—*Begirt with a sword* مسيف museif. *A town begirt* حصار hissaur, جدير judeer.

A BEGLERBEG بكلربك beglerbeg.

To BEGNAW جليدن julédun, دنديدن dundédun, لحس كردن luhus kirdun. v. *to gnaw.*

BEGONE دور باش door bash! هان از راه haun uz rauh! هيه هيه heih heih! ايها aé-ha!

BEGOT, زاييده zaï-édeh, مولود moolood.

To BEGREASE با روغن اندودن ba rooghun andoodun, با شحم مسح كردن ba shuhum musih kirdun. v. *to grease, dawb.*

To BEGRIME تسويد كردن tusweed kirdun, سيه فام ساختن sé-uh fam saukhtun. v. *to blacken.*

To BEGUILE غبن و حرمان كردن ghubun ou hurmaun kirdun, غدر ساختن ghudur saukhtun, رنك كردن runk kirdun, خدع ساختن khuda saukhtun. v. *to deceive, amuse.*

BEGUN اغاز كرده شده aghauz kirdeh shoodeh, مبتدي mubtuda, مشروع mushruwa.

BEHALF اجل ajil, بهر buhr. v. *cause, favour, vindication, support.*—*On your behalf* بهر تو buhra tou, بهر شما buhra shuma, من اجلك min ajlika. *In his own behalf* از بهر خود uz buhra khood. *In his behalf* براي او bura-é ou. *In my behalf* بهر من buhra mun, لاجلي li-ajlé.

To BEHAVE حركت كردن hurukut kirdun, عمل نمودن amul numoodun, معامله ساختن maaumleh saukhtun, عامل شدن aamul shoodun. *To behave honourably* احسن سمت نمودن ahsun simt numoodun. *To behave respectfully* بلند ديدن bulind deedun, مردانه حركت كردن murdauneh hurukut kirdun, ادبانه نمودن adubauneh numoodun, عاقلانه عامل شدن aakilauneh aamul shoodun. *To behave elegantly* تظرف نمودن tuzurruf numoodun. *To behave carelessly* غافل شدن ghauful shoodun.

Behaviour حركت hurukut, عمل amul, وضع wuza (pl. اوضاع auzaa) جنبش jumbush. v. *carriage, conduct, gesture.* — *Good behaviour* ادب adub, ازرم azrum, احسن سمت ahsun simt, ملاطفت mulautufut, مروت muroot, لطف lutf. v. *politeness, civility.*—*Bad behaviour* ترك ادب turk adub, زيفت zeefut. v. *rusticity, rudeness.*

To BEHEAD گردن زدن gurdun zudun, كله بردن kulleh boordun, سر ساف كردن sur sauf kirdun, عنق ضرب ساختن anuk zurb saukhtun.

BEHELD ديده deedeh, مشهود mush-hood, معاين maa-én, منظور munzoor.

The BEHEMOTH (*hippopotamus* or *river-horse*) برنيق burneek.

BEHEST فرمان furmaun, امر amur, حكم hookum. v. *command, precept.*

BEHIND پس pus, بازپس bazpus, ورا wura, من ورا min wura, بعد baada, غب ghubba, عن aan, من اخران min akhiraun, بر پس bur pus, واپس vapus, سپس supus, درعقب dur akub, من دبر min dubr, من اخر min akhir. — *To remain behind* در عقب واپس استادن vapus ustaudun, ماندن dur akub maundun. *To go* (or *retire*) *behind* واپس رفتن vapus rooftun. *To come behind* عقب امدن akub aumudun. *Behind the curtain* پس پرده pus perdeh, در وراي پرده dur wura-é perdeh. *Behind the back* بوراي ظهر bewura-é zuhr. *Behind the wall* پس ديوار pus deewaur. *Behind and before* پس پيش pus peish—(*a little behind*) فاسترك fasturuk. *Behind* (*remaining*) باقي bauké—(*out of sight*) نا پيدا na peeda, غايب gha-éb—(*inferior*) فروتر furootur, كمتر kumtur. *To be behind hand* (*to be poor*) مفلس و فقر شدن muflis ou fakir shoodun. v. *following, back.*

To BEHOLD نگرستن nuggurustun, نگريستن nuggeréstun, نگريدن nuggurédun, نظر كردن nuzur kirdun, ماينت ساختن ma-énut saukhtun, مطالع شدن mutaula shoodun, نگران ساختن nugguraun saukhtun. *To behold attentively* امعان amaan nuzr kirdun, دقت نمودن نظر كردن dikkut numoodun. — *To behold a person* بكسي نگرستن bekusé nuggurustun. *To be beheld* منظور شدن munzoor shoodun. v. *to view, see, look at.*

Behold! اينك eenuk, ايناك eenauk, نك nik, ها ha, ذا za, اذا aza, هذا haza, ها هذا ha huza, ها هانذه ha haunzeh. *Behold me* اينكم eenukum, لبيك lubeeka.

Beholden (*bound in gratitude*) منتدار minnutdar, ممنون mumnoon. v. *obliged.*

A beholder راي ra-é, ناظر nauzir (pl. نظار nuzzaur, نظارت nuzzaurut), ناظر و سركار nauzir ou sirkaur, رنو runoo, رنا runa, شاهد shauhid, مشاهد mushauhid, متفرج mutufurruj (plur. متفرجان mutufurrujaun). v. *spectator.*

Beholding نگران nugguraun, نگرنده nuggurindeh, مشاهد mushauhid—*A beholding* (*obligation*) منت minnut.

BEHOOF نوا nuwa, نفع nufa, سود sood. v. *advantage, profit.*

To BEHOOVE مناسب بودن munausib boodun, واجب شدن vajib shoodun, لايق بودن la-ék boodun, شايستن sha-éstun, روا شدن ruwa shoodun, بايستن ba-éstun. v. *to be fit, meet.*—*It behooves* شايد sha-éd, رواست ruwast, واجب است vajib ast, ايجاب است é-jaub ast, در بايست dur ba-ést, لايق است la-ék ast. *It does not behoove* نا شايد na sha-éd, نا لايق است na la-ék ast.

To BEHOWL عوا كردن awa kirdun. v. *to howl.*

BEING (*existence*) هست hust, هستي husté, وجود wujood, كون koon, بودي boodé—(*condition*) حال haul, شان shaun. v. *state*—(*a creature*) افرين afireen, كاين ka-én, كاينت ka-énut, مخلوقت mukhlookut, خليقت khuleekut. —*Beings* افريدگان afireedgaun, موجودات moojoodaut, خلايق khula-ék, خلوق khulook, كاينات ka-énaut. — *Being* (*existing*) شوا shuwa, شونده shuvindeh, باشا basha, با وجود ba wujood, صاحب وجود sahib wujood, موجود moojood, كاين ka-én—(*since*) چون choon, چونكه choonkeh, ان anna, كه keh, كان kan.

Be it so باش bash, باشد bashud, شود shuvud, كن kun.

To BELABOUR ضرب دادن zurb dadun, زدن zudun, لت كردن lut kirdun, زد نمودن zud numoodun, كوفتن kooftun. v. *to beat.*

To belay, v. *to block up, way-lay.*

To BELCH فراخيدن firakhédun, وروغ كردن wurugh kirdun.

Belch, belching, وروغ wuroogh, واروغ waurоogh, ارغ arugh, رغ rugh, دمدمه dumdumeh, پيشين peisheen, زروغ zuroogh, وارغ waurugh, جشا jusha, جشات jushaut, تيزك teezuk.

A BELDAM دردبيس durdbees, پيره زن peereh zun, دردج durduj. v. *hag, old woman.*

To beleaguer, v. *to besiege.*

BELGRADE بلغراد belghrade.

A BELFRY منارت minnaurut, ناقس خانه kus khauneh, دراي گاه dura-é gah.

To BELIE (*counterfeit*) ساختن saukhtun, صورت معامله تقليد كردن tuklé-ud kirdun,

نمودن foorut maamleh numoodun—(*to calumniate*) بهتان ساختن buhtaun saukhtun, افترا کردن aftira kirdun, بر کسي را دروغ بستن bur kusēra durogh bustun.

To BELIEVE اعتقاد بردن é-atikaud burdun, ايمان داشتن émaun daushtun, باوريدن bawurédun, باور کردن bawur kirdun, تکفيل نمودن tukfeel numoodun. v. *to trust, credit*—(*to imagine*) انديشه نمودن andeesheh numoodun, انديشيدن andeeshédun, پنداشتن pundaushtun.

A believer (*one who gives credit*) اعتقاد کننده é-atikaud koonindeh. *A believer* (*in religious matters*) ديندار deendar, اهل ايمان ahla émaun, اهل اسلام ahla islaum, مسلم moslim, مسلمان moslimun, راشد rashid. *The believers* اسلام aslaum, ارباب ايمان arbaba émaun, اهل اتکا ahla attuka, مسلمين moslimeen, مومنون muuminoon, مومنين muumineen.

BELIKE شايد که sha-éd keh, مگر mugur, لعل li-alla, عل alla, بلکه belkeh. v. *perhaps, likely, probably*.

A BELL ناقوس nakoos (pl. نواقيس nuwakees), دراي dura-é, درا dura, داري dauré, زنک zunk, زنکبار zunkbar, زنکيار zunké-aur. *A small bell* زنکله zunguleh, زنکل zungul, زنکلاله zungulauleh, زنکاليچه zungaleecheh, جرس jurus. *Bell-metal* طوج or توج tooj, روي roo-é.—*Bells hung round the necks of cattle*, &c. جلاجل julaujil, طباله tubauleh. *A small bird's bell* قريه kureeh. *To bear away the bell* ظفر گرفتن zuffur gooriftun, گوي بردن koo-é burdun, مظفر و منصور شدن muzuffur ou munsoor shoodun. *Bell-fashioned* ناقوس اسا nakoos asa, جرس وش jurus vush, زنکسا zunksa.

A BELLE خرام khuraum. v. *a beauty*.

BELLE LETTRES تاديب taadeeb. v. *literature*.

BELLIGERENT, *belligerous*, جنگ کنا jung koona, نبرد ساز nubburd sauz, رزم کن ruzzum koon.

To BELLOW جوار کردن juwaur kirdun, خوار ساختن khuwaur saukhtun, وهوهت زدن wuhoohut zudun, هدر دادن hudur dadun. v. *to bray, low, roar, vociferate*.

Bellowing, جوار کنا juwaur koona—*A bellowing* جوار juwaur, خوار khuwaur, وهوهت woohoohut, هدر hudr, هدهدت hudhudut, واد waad, جار jaar, جوور juwur, قرقرت kurkurut, قرقفت kurkufut.

BELLOWS منفخ munfukh, منفاخ munfaukh, تنور تاب tunoor taub, کير keer (pl. اکيرا akeera,

keerat, کيران keeraun), حواصل huwausil, دم dum, دمه dumeh, ماسه mauseh, حملاج humlauj.

Belluine, v. *beastly, brutal*.

BELLY بطن butun, شکم shikim, اشکم ashkim, جوف joof, غيهبان gheehbaun, بويکان bo-égaun, قرقب kurkub, فنه funeh, شکمب shikimb, شکمبه shikimbeh, قبقب kubkub, کلج kulj, دره dureh. v. *womb*.—*The lower belly* تهيگاه tuheegah, پاي شکم pa-é shikim, مانت maanut, زاقنت zaukinut, خثلت khuslut, حاقنت haukinut, حقنت hiknut (pl. احقان ahkaun), مذاخر muzaukhir, شله shulleh, مرق murk, زهار zuhaur, دولت doolut.—*The belly-ach* درد شکم durda shikim, تولنج hoolunj, باد کنج baud gunj, بادکنجي badgungé, قيص kees, مبطون mubtoon. v. *cholic*.—*A belly-god* (*glutton*) بطن پرست butun purust, شکم بنده shikim bundeh. *Filling the belly* اشکم انبار ashkim ambar, مبطان mubtaun. *Belly-timber* خورد khord, طعام taam. v. *food*.—*Loosing the belly* شکم ران shikim raun, مسهل mus-hil.—*Having a large belly* شکمدار shikimdar, مبطن mubtun, سلعام sulaam, ضفاطه zufauteh, عذور azoor, کرش kurish, مجوف mujoof, اعجر ajur, اکثم aksum, دحو duhoo, مفاض mufauz, مفاضت mufauzut.—*Big-bellied* (*pregnant*) حامله haumileh, باردار bardar, ابست abist, عقوق akook, والد waulud. *A belly-band* ميانبند mé-aunbund, کسبند kusbund, زنار zunnaur. v. *belt, girth*.—*A belly-full* سيري seeré, شبع shiba, شباعت shibaat. v. *satiety*.—*Burst in the belly* بعيج ba-éj, مبعوج muba-ooj, شکم شکسته shikim shakusteh. v. *bowels, stomach, womb*.

To belly out بارز نمودن bauriz numoodun, نوف شدن noof shoodun, ميفا شدن meefa shoodun. v. *to project, swell*.

Belly-bound منقبض munkibuz, مقبوض mukbooz. v. *costive*.

A bellman, v. *crier*.

To BELONG داير شدن da-ér shoodun, انتساب کردن antusaub kirdun, متعلق داشتن mutaalik daushtun, پيوستن pivustun, پيوسته شدن pivusteh shoodun, راجع بودن rauja boodun, عايد شدن aa-éd shoodun, نسبت داشتن nisbut daushtun, منسوب بودن munsoob boodun.

Belonging نسبت دار nisbut dar, عايد aa-éd, منصوب munsoob, متعلق mutaalik, داير da-ér, راجع rauja, لاحق lauhik, پيوند pivund, متفرع mutufurra.

BELOVED محبوب muhboob, معشوق maashook, (fem. محبوبه muhboobeh, معشوقه mashookeh.)

BELOW تحت tuht, زير zeer, در زير dur zeer, فرو furoo, فرود furood, شيب sheeb, شيو shé-oo. *Below the earth* در زير زمين dur zeer zumeen. *Below the castle* تحت القلعه tuhtu'l'killah. *From below* از فرود uz furood, من تحت min tuht, از زير uz zeer. v. *under*.—(*inferior*) اسفل asful (pl. اسافل asaufil, سفلي suflé) ادنا adna, فروتر furootur, كمينه kumeeneh, پست pust, كمتر kumtur, زيرين zeereen, شيبين sheebeen, زلوج zulooj, مزلج muzullij, دون دني doon duné. v. *unworthy*.—*Above and below* زبر و زير zeer ou zubur, بالا و فرود balau ou furood.

A belswagger, v. *braggadocio*, *whoremaster*.

A BELT ميانبند mé-aunbund, شكته بند shikteh bund, زنار zunnaur, بند bund, برفند burfund, كمر kumur, منطق muntuk, زنجب zunjib, منطقت muntukut, كسبند kusbund, كشتي kosté. v. *girdle*—(*a surcingle*) برشك burshuk, پشماكند pushmagund, شكال shukaul, اكد akud, تنك tunk. *A sword-belt* بند شمشير bunda shemsheer, دوال سيف duwaula seif, حمايل huma-él, محمل muhmil, چشم chushum. *A belt* or *girdle adorned with gems*, &c. جمان jumaun.

To BE-MAD (*make mad*) ديوانه كردن dévauneh kirdun, مجنون ساختن mejnoon saukhtun.

To BEMIRE تطيين كردن tuté-een kirdun, باكل آلودن ba gil alodun, در وحل پليد كردن dur wuhul puleed kirdun, با طين آلوده نمودن ba teen aloodeh numoodun.

To BEMOAN, زاري كردن zauré kirdun, ناليدن naulédun, تاسف خوردن tausif khoredun, شفقت كردن shufkut kirdun, تحسر ساختن tuhussur saukhtun. v. *to deplore*, *lament*, *bewail*.

To bemoil, v. *to bemire*, *bedaggle*.

To BEMONSTER (*make monstrous*) مسيخ كردن musékh kirdun, سمعع نمودن sumama numoodun.

A BENCH (*tribunal*) ديوان divan, ديوانخانه divankhauneh, محكمه muhkumeh, قضا kuza, عدالت or عدولت adawlut, بارگاه bargah, مجلس mujlis, محفل muhfil, محفل قضا muhfil kaza—(*a table*) پشخون pishkhoon—(*a seat* or *reclining place*) نشيمن nushémun, مصطبت mustubut, درگاه durgah, صفه sofah, بجكم bujkum.

To BEND مايل كردن ma-él kirdun, پيچيدن peechédun, كج ساختن kuj saukhtun, خركش كردن khurkush kirdun, وريب ساختن wureeb saukhtun, معوج نمودن mawuj numoodun, عوج گردانيدن awuj gurdanédun, خم كردن khum kirdun, عطف نمودن atuf numoodun. v. *bent*—(*to subdue*) قاهر كردن kauhir kirdun, غالب نمودن ghaulib numoodun, ضبط ساختن zubut saukhtun. v. *to depress*, *crush*—(*to be submissive*) خضوع شدن khuzuwa shoodun, زلاله شدن zulauleh shoodun. v. *to incline*, *lean over*, *stoop*, *sink*.—*To bend a bow* كمانرا زه كردن kumaunra zeh kirdun, قوس كشيدن koos kushédun. v. *bow*.—*To bend the knee* زانو زدن zaunoo zudun. *To bend the brow* پرچين نمودن purcheen numoodun. *To bend one's endeavour* اقدام كردن akdaum kirdun.

A bend پيچ peech, پيچش peechish, تاب taub, ميل meil, اطر atur, تعطيف taateef, تخنيث tukhnees. حنو hunoo, لي lee, عوج awuj, معوج mawuj, عطف atuf, قوس koos. v. *curvature*, *contorsion*.—*The bend of a river* محنيه muhneeh. v. *winding*.

Bendable قابل العوج kaubilu'l'awuj, ممكن معوج mumkina mawuj.

A bender مايل كننده ma-él koonindeh, كج سازنده kuj sauzindeh, عوج گر awujgur.

BENEATH زير zeer, فرو furoo, شيب sheeb. v. *below*, *under*.

A BENEDICTION خير عدا kheir ada نيايش né-aï-ésh, بركت burkut, مباركي mubauriké. v. *blessing*.

A BENEFACTION احسان ahsaun, نعمت namut, كرم kurim, انعام anaum. v. *benefit*.

A benefactor نيكوكار neekookaur, منعم munaam, ولي نعمت wulé namut, ولي النعم wulé-u'n'naam, ولي الجود wulé-u'l'jood, مولي moulé. *A benefactress* وليت النعم wulé-utu'n'naam, زني نيكوكار zunné neekookaur, خيرت kheirut, كريمت kureemut.

Benefice, v. *benefit*.

Beneficence خير kheir, نيكوكاري neekookauré, خاطر نوازي khautir nuwauzé, فضيلت fuzeelut, مكرمت mukrimut, بذل buzl, ملاطفت mulautufut, جودت joodut, كرم kurim, نعمت namut, شفقت shufkut, رفاق rufauk.

Beneficent نيكوكن neekoo koon, جومرد joomurd, مكرمت كستر mukrimut kustur, كرم صاحبي kurim sahibé, بذول buzool, منعم munaam, كريم kureem (pl. كرام kuraum, كرما kurma), خير رسال kheir rusaul, كريم النفس kureemu'n'nufs, سعد saad.—*Most beneficent* كريم الشان kureemu'sh'shaun, كريم الاخلاق kureemu'l'akhlauk, اكرم akrim, عميم الاحسان ameemu'l'ahsaun. *A beneficent prince* سلطان نفع رسان sultan nufa rusaun.

Beneficently كريمانه kurémauneh, مبذول mubzool.

Beneficial فایدهمند fa-édehmund, اسان a-saun, خوش khoosh, سودمند soodmund, مفید mufeed. v. *advantageous, profitable, useful, medicinal.*

Beneficially با نفا ba nufa, فایدهمندانه fa-édeh-mundauneh.

A benefit نعمت namut, منعمت munamut, انعام anaum, احسان ahsaun, حسنت husnut, در durr, فید feid, کرم kurim, نفع nufa. *Benefits* محسان muhsaun, نعم nam, نعما nama *or* نعمي nama, نعمات namaut. *The benefits of heaven* نعيم الله na-ém allah. v. *kindness, favour, advantage, profit, use.*

To benefit (*do good*) احسان نمودن ahsaun numoodun, انعم دادن anaam dadun, خوش کردن khoosh kirdun, منعمت دادن munamut dadun, بخشانیدن bukhshanédun, بخشیدن bukhshédun, مراد بخش بودن moraud bukhush boodun, بخشنده شدن bukhshindeh shoodun, بکار امدن bekaur aumudun, فایده کردن fa-édeh kirdun, منفعت ساختن munfaat saukhtun, نافع شدن nafaa shoodun, صرفه نمودن surfeh numoodun, خیر کردن kheir kirdun, شایستن sha-éstun, ملایمت نمودن mula-émut numoodun, فید ساختن feid saukhtun, غور شدن ghoor shoodun. —(*to gain advantage*) انتفاع کردن antufa kirdun, منتفع شدن muntufa shoodun, استفاده ساختن ustufaudeh saukhtun, سود داشتن sood daushtun, خوش امدن khoosh aumudun. v. *to profit, succeed.*

BENEVOLENCE خیرخواهي kheir khauhé, نیکخواهي neek khauhé, مهرباني muhrbauné, جوانمردي juwaunmurdé, کرم kurim, کرامت kuraumut, لطف lutf, محبت mohabbut, مروت muroot, دوستي doosté, همت hummut, میل meil. v. *friendship, affection, kindness, charity, good will.*

Benevolent خیر خواه kheir khauh, نیک اندیشانه neek andéshauneh, خیر اندیش kheir andeesh, مهربان muhrbaun, دولتخواه doulut-khauh, دولتجوي doulutjoo-é, لطیف luteef, جومرد joomurd, جوانمرد juwaunmurd, جوانبخت juwaun bukht, کرامت kuraumut, کرامي ku-raumé, منعم munaam, محب mohabb. v. *kind.*

Benevolently با لطف ba lutf, محبانه mohab-bauneh, با مهرباني ba muhrbauné, جومردانه joo-murdauneh, لطفا و کرما lutfan ou kuriman.

BENGAL بنگاله Bengaleh, جنت البلاد junnutu'l'bilaud.

BENJAMIN, or *benzoin* (*a kind of gum*) انگوان anguwan, انکو angoo, انکیان angé-an, انگران anguraun, بارزد barzud, بارژد bar-zshud.

To BENIGHT تاریک شدن tareek shoodun, شب تیره گشتن shib teereh gushtun, تاریکی نمودن tareeké numoodun.—*To be benighted* در ظلمت شب اندود شدن dur zulmuta shib andood shoodun, بشب مسبوق شدن beshib musbook shoodun.

BENIGN ملایم mula-ém, مظلوم muzloom, کریم kureem, کریم النفس kureemu'n'nufs, مکرم mukurrim, شفیق shufeek, ذو شفقت zu shuf-kut, اهل انسانیت ahla ansané-ut, صاحب مروت sahib muroot, مشفق mushfik, خوش طبع khoosh tuba, رفیق rufé-uk, لطیف luteef, مهربان muhr-baun. v. *kind, generous, benevolent, wholesome.*

Benignity مهرباني muhrbauné, شفقت shuf-kut, رافت raafut, رفق rufuk, رفاق rufauk, لطف lutf, کرم kurim, مکرمت mukrimut, جومردي joomurdé, جوانمردي juwanmurdé, ملایمت mula-émut, تلطف tuluttuf, فضل fuzl, جودت joodut, ملاطفت mulautufut, مروتي mu-rooté, خاطر نوازي khautir nuwauzé. v. *kindness, mildness, humanity, benevolence, graciousness, salubrity.*—*Diffusing benignity* مکرمت گستر muk-rimut kustur.

Benignly لطفانه lutfauneh, با لطف ba lutf, مشفقانه mushfikauneh, با مهرباني ba muhr-bauné, مظلوما muzlooman.

A BENISON (*benediction*) خیر عدا kheir ada.

BENT (participle of *bend*) مایل ma-él, خم khum, لام lam, اعوج awuj, منحني munhuné, کژ kuzsh, کوژ koozsh, کج kuj, هدا huda, پیچ peich, پیچا پیچ peicha peich, معطف maa-tuf, معطفت maatufut. v. *crooked, distorted.*—*Bent* (*of the mind*) اقدام akdaum, خاطر khautir, حال خاطر haula khautir, ممال mumaul, میلان meilaun. v. *propensity, inclination*—(*addicted*) مشغول mushgool, منسوب munsoob, دلبسته dilbusteh, مقید muké-ud, متعلق mutaallik. v. *attentive, devoted.*—(*declivity*) شیب sheeb, حدور hudoor, شیو shé-oo. v. also *tendency, flexure.*—*Bent like an arch* or *bow* کمروش kumurvush, کمانسا kumaunsa.

To BENUM واني کردن wauné kirdun, هدا ساختن huda saukhtun, بیهوش نمودن béhoosh numoodun. v. *to stupify, make torpid.*

To BEPAINT رنک کردن runk kirdun, با رنک پوشیدن ba runk poshédun.

To bepinch, v. *to pinch*,

To BEPISS با شاش نم کردن ba shash num kirdun. v. *to piss.*

To BEQUEATH وصایت کردن wusa-é-ut

kirdun, عهد نمودن ahud numoodun, ميثاق ساختن meesauk saukhtun, وثيق كردن wusé-uk kirdun, وصيت نامه نوشتن wusé-ut nameh nooshtun, اندرز كردن anduruz kirdun. v. وقف and تحبيس.

A bequest اندرز anduruz, وصايت wusa-é-ut, وصيت wusé-ut (pl. وصايا wusa-é-a).— *A bequest for pious uses* وقف wukuf, تحبيس tuhbees, موقوف mookoof. v. تركة.

To BERATTLE غوغا كردن ghoogha kirdun, سرزنش ساختن surzunish saukhtun, عتاب زدن ataub zudun, لقاس گفتن likaus guftun, v. *to scold.*

A BERBERRY انبرباريس emberbaris, موبرج moobruj.

To BEREAVE محروم كردن muhroom kirdun, فقد نمودن fikud numoodun, مفقود ساختن mufkood saukhtun, برداشتن burdaushtun, دفع و رفع كردن dufa ou rufa kirdun, اعدام كردن é-adaum kirdun. *To bereave of life* كشتن kushtun, قتل ساختن kutl saukhtun. v. *to kill.*—*To bereave of hope* نا اميد كردن na ameed kirdun, تخييب ساختن tukhé-éb saukhtun. *To bereave of dignity* معزول نمودن maazool numoodun. *To bereave of offspring* اهبال كردن ahbaul kirdun, مثكل ساختن muskil saukhtun. *To bereave of a husband* مويم كردن mooï-ém kirdun. v. *to deprive, strip, take away,* and حسر—ايم—تايم—تيتيم.

BEREFT محروم muhroom, فقيد fikud, فقيد fikeed, مفقود mufkood. v. *deprived, stript.*

To BERHYME نظام كردن nuzaum kirdun.

To BEROB رهزني كردن ruhzuné kirdun, شقاوت ساختن shukawut saukhtun. v. *to rob.*

A BERRY دانه dauneh, حب hubb, حبت hubbut (pl. حبوب huboob, حبات hubaut), چام chaum. v. *grain.*—*A blackberry* or *mulberry* ترمش turmush. *Nightshade-berries* عبب abub. *Myrtle-berries* فطش futus. *The berries of grapes* دانهٔ انكور dané-ï angoor. *To berry* or *bear berries* دانه آوردن dauneh awurdun.

A BERYL بزادي buzaudé, زبرجد zuburjud, بلور buloor, زرقا zurka.

To BESCREEN حفظ كردن hufz kirdun, پوشيدن poshédun. v. *to screen, protect, shelter, conceal.*

To BESEECH رجا و تمنا كردن ruja ou tumunna kirdun, نشد نمودن nushid numoodun, نياز ساختن né-auz saukhtun, التماس كردن altimaus kirdun, تضرع نمودن tuzraa numoodun, لاوه ساختن laweh saukhtun, نيازيدن né-auzédun, ابتهال كردن abtihaul kirdun, استدعا نمودن ustudaa numoodun. v. *to entreat, implore, supplicate, beg, ask.*

Beseeching نيازكار né-auzkaur, ناز و نيار naz ou né-auz, مبتهل mubtihil, مرتغب murtighib, راجي raujé, استرجا كنا usturja koona, افتقار ساز aftukaur sauz.

To BESEEM روا بودن ruwa boodun, مناسب شدن munausib shoodun, شايستن sha-éstun, موافق نمودن muwafik numoodun, لازم شدن lauzim shoodun, لايق بودن la-ék boodun, واجب شدن vajib shoodun. v. *to become, befit, be worthy.*

To BESET احاطه كردن ahauteh kirdun, شامل نمودن shamil numoodun, محاصر ساختن muhausur saukhtun. *Beset* مشمول mushmool, محاط muhaut, منحصر munhusur. v. *to surround, besiege, embarrass, way-lay.*

To BESHREW بد دعا گفتن bud daa guftun, لعنت كردن laanut kirdun, نفرين دادن nufreen dadun. v. *to curse, imprecate.*

BESIDE, *besides* پس pus. پس انجا pus anja, سوي sooï, جز juz, بجز bujuz, جز از ان juz uz aun, غب زا ghibba za, عدا ada, ما عدا ma ada, عدا ان or عدا عن ada aun, مع هذا ma huza, دون doon, من دون min doon, خلا khulla, حاش haush, حاشا hausha, بله ما bulha ma, الا illa, غير ان ghire aun, غيري ghiré, ميد meid, بيد beid, مكر mugur. v. *except, moreover, beyond.* — *Beside one's self* اشفته ashufteh, عتوه atooh, هذار huzaur, مشعوف musha-oof. v. *delirious, foolish.*— *Beside the mark* طيش teesh.

To BESIEGE بقلع چسپيدن bekilla chuspédun, بشهر چسپيدن beshahur chuspédun, حصار كردن hissaur kirdun, احاطه نمودن ahauteh numoodun, محاصرت ساختن muhausurut saukhtun, محصور شدن muhsoor shoodun, كرده پيچ ساختن gurdeh peich saukhtun, كرداكرد نمودن girdagird numoodun.

A besieger حصار كننده hissaur koonindeh, كرده پيچ سازنده gurdeh peich sauzindeh, بقلع چسپيده كر bekilla chuspédeh gur.

Besieging حصار كنا hissaur koona, كرده پيچ ساز gurdeh peich sauz, احاطه ahauteh, محاصرت muhausurut, تكنف tukunnuf, تكنيف tukneef, تظبط tuzubbut, حصر hissur. v. *siege.*

Besieged حصار كرده شده hissaur kirdeh shoodeh, محصور muhsoor, منحصر munhusur.

To BESLUBBER, *besmear,* الودن aloodun, پليد كردن puleed kirdun. v. *to smear, daub, soil.*

To BE-SMOKE دخنه كردن dukhneh kirdun, با دخنه الوده ساختن ba dukhneh aloodeh saukhtun. v. *to smoke, fumigate.*

To BESMUT با دوده آلودن ba doodeh aloodun, سواد پلید کردن suwaud puleed kirdun, لغفر ملوث نمودن lufgur muluwwus numoodun.

A BESOM جاروب jauroob, جاروف jauroof, خاک روب khauk roob, رفته روب roofteh roob, چاروب chauroob, جارو jauroo, شاروف shauroof, پشخه pushkheh, ماله mauleh, مکسحت muksuhut. *Besoms for granaries* چوب پاره choob pareh, محوقت muhookut, مصولت musoolut. *Old besoms* کلکوف kilkoof, کلکزو kilkuzoo. *Besoms of tamarisk branches* کلکزو kilkuzshoo. v. *brush*. *A besom-maker* جاروب گر jauroob gur, مکنس mukunnis. *Besoms* مکنسة muknusut.

To BESOT بیهوش کردن béhoosh kirdun, مات ساختن maat saukhtun, اتلاه نمودن atlauh numoodun. v. *to infatuate, stupify, doat*.—*To be besotted with drinking* خمر شودن khumir shoodun, سکر مکرر بودن sukr mukurrur boodun, سرخوش شدن sirkhoosh shoodun, مست بودن must boodun.

BESOUGHT نیازیده né-auzédeh, لاوه کرده laweh kirdeh (part. passive of *beseech*).

To BESPANGLE با صفیحه پیراستن ba sufeeheh pirauslun, تنکه افشاندن tunukeh efshaundun.

To BESPATTER (*with mud*) با ثرمط ثرغط پاشیدن ba surumut paushédun, نضخ کردن surghut nuzukh kirdun, گل افشاندن gill efshaundun. (*to defame*) بهتان ساختن buhtaun saukhtun, افترا کردن aftura kirdun, اسناد نمودن asnaud numoodun. v. *to calumniate, traduce*.

To BESPEAK (*order any thing before-hand*) حکم نمودن hookum numoodun, امر کردن amr kirdun, سپارش دادن siparish dadun, فرمان ساختن furmaun saukhtun.—(*to address*) گفتن guftun, سلام دادن salaum dadun, خطاب کردن khitaub kirdun, مکالمه نمودن mukaulumeh numoodun.—(*to forebode*) فال گفتن faul guftun, غایب نمودن gha-éb numoodun, تکهن گفتن tukuhhun guftun. — (*to betoken* or *shew*) نمودن numoodun, اظهار کردن azhaur kirdun, عرض ساختن erz saukhtun.

A bespeaker امر کننده amr koonindeh, مکالمه نماینده mukaulumeh numa-éndeh.

To BESPECKLE منقط کردن munukkut kirdun, نمره نمودن numreh numoodun. v. *to speckle*.

To BESPICE ابزار کردن abzaur kirdun.

To BESPIT پیشین ساختن peisheen saukhtun.

To BESPREAD فراش کردن furaush kirdun, گستردن kusturdun, لبط نمودن lubut numoodun. v. *to spread*.

To BESPRINKLE افشاندن esshaundun, پاشیدن paushédun, پراکنده کردن purakindeh kirdun, ریزان شدن reezaun shoodun, نثار نمودن nisaur numoodun. v. *to sprinkle*.

To BESPUTTER بسق زدن busuk zudun. v. *to sputter*.

BEST بهترین behtereen, خوبترین khoobtureen, خوشترین khooshtureen, نیکترین neektureen, کامل kaumul, صاحب کمال sahib kumaul, اشرف ashruf (pl. اشراف ashrauf), خیر kheir, اخیر akheir (pl. اخیار akhé-aur), احسن ahsun, اعلا or اعلي ala, اصلح asluh, اطیب ateeb (fem. طوبا or طوبي tooba, pl. اطایب ata-éb) امین amin, افضل afzul, اولا or اولي awla, نسیج nuseej, بسیار خوب bissé-aur khoob, بسیار نیک bissé-aur neek. *The best of kings* گزیده شاهان guzideï shahaun. *The best book* کتاب مستطاب kitaub mustitaub. *Of the best qualities* or *disposition* نیک اوصاف neek awsauf. *The best precepts* وصایاي حسنه wusaya-é husneh. *To have the best* (*to excel, overcome*) غالب شدن ghaulib shoodun, ظفر داشتن zufur daushtun. *To do the best* بذل مقدور و سعي موفور دادن buzla mukdoor wa sa-é moufoor dadun, جد و جهد کردن judd ou juhud kirdun تقید و اقدام دادن tuké-ud ou akdaum dadun.—*Best of all* اعلا ala, ما ایطبه ma étabahu, بي نظیر bé nuzeer.

BESTIAL بهایمه مخصوص buha-émeh mukhsoos, وحشي wuhshé, وحوشي wuhooshé. v. *brutal, carnal*.

To BESTIR (*one's self*) بذل همت زدن buzla himmut zudun, عمد علي عین کردن amda ala aïn kirdun, اقدام و شغل دادن akdaum ou shughl dadun.

To BESTOW دادن dadun, بخشیدن bukhshédun, عطا کردن ata kirdun, عطا بخش نمودن ata bukhsh numoodun, مبذول ساختن mubzool saukhtun, احسان دادن ahsaun dadun, اعطا کردن aata kirdun, ایتا ساختن eeta saukhtun, هبت کردن hibut kirdun, اتحاف نمودن ithauf numoodun, اهدا بخشیدن ahda bukshédun, حلال ساختن hulaul saukhtun. v. *to give, present, confer*. — (*to expend*) بذل ساختن buzl saukhtun, خرج نمودن khurj numoodun, مصروف شدن musroof shoodun, منفق کردن munfik kirdun. v. *to disburse*.—(*to place*) نهادن nihaudun, تسکین کردن tuskeen kirdun, واضع شدن wauza shoodun. *To bestow in marriage* عقد نکاح کردن akda nikauh kirdun, ازدواج ساختن azduwaj saukhtun, عروسه دادن aroosseh dadun.—*To bestow attention* or *endeavour* بذل مجهود دادن

buzla mujhood dadun, بذل همت كردن buzla himmut kirdun, بذل مقدور و سعي موفور دادن buzla mukdoor wa sa-é moofoor dadun, بذل اقتدار زدن buzla aktudaur zudun, بذل سعي جميل ساختن buzla sa-é jumeel saukhtun, بذل اقدام و اهتمام نمودن buzla akdaum ou ahtimaum numoodun, بذل سعي و دقت داشتن buzla sa-é ou dikkut daushtun.

A BESTOWER عطا كننده ata koonindeh, بخش bukhsh, دهنده duhindeh.

To BESTRIDE افجاج راكب شدن efjauj, raukib shoodun, فج سوار شدن fujj suvvaur shoodun.

A BET سبق subuk, بحث buhs, كرو guroo, رهن ruhun, قول kool. v. *wager*.

To bet بحث كردن buhs kirdun, كرو بستن guroo bustun, تخاصم كشيدن tukhasum kooshédun, قول ساختن kool saukhtun, مراهنه نهادن murauhuneh nihaudun, سبق نمودن subuk numoodun.

To BETAKE (*one's self to a place*) نزديك رفتن nuzdeek ruftun, نزديك رسيدن nuzdeek rusédun. *To betake one's self to a thing* بذل سعي جميل دادن buzla sa-é jumeel dadun. v. *to bestow attention.—To betake one's self to arms* سلاح كرفتن sillauh gooriftun, ساز و سلب نمودن sauz ou sulb numoodun, سيف اختن seif akhtun, شمشير كشيدن shemsheer kushédun. *To betake one's self for protection* حمايت نياز كردن huma-é-ut né-auz kirdun, كريختن goorékhtun, كريز شدن gureez shoodun. v. *to have recourse*; also *to take, remove*.

To BETHINK فكر نمودن fikr numoodun, انديشه كردن andeesheh kirdun, ملاحظه ساختن mulauhzeh saukhtun. v. *to reflect, think, consider*.

To BETIDE وقع شدن wuka shoodun. v. *to happen, befal, become.—Woe betide thee* واي wa-é, هه huh, ويك weeka, ويل weel.

BETIMES زود zood, بزودي buzoodé, بام bam, بامداد bamdad, بامكاه bamgah, سحر suhr, سرعتا suratan, على الفور ala'l'foor, باكر bakir, تعجيلانه taajeelauneh, تيز كار teez kaur, سحركاهي suhrgahé, تيز بازار teez bazar, بروجه تعجيل bur wujha taajeel. v. *soon, early, seasonably*; also *dawn, morning.—Betimes in the morning* تباشير صباح tubausheera subauh, در بامداد dur bamdad, هنكام سحر hungauma suhr.

BETLE (*nut or leaf*) بتله betleh, بتره betreh, تابول taubool, تنبول tumbul.

To BETOKEN نمودن numoodun, اشارت كردن ashaurut kirdun, اكاه ساختن agah saukhtun, دلالة نمودن dulaulut numoodun. v. *to signify, indicate*.

Betook, pret. of *betake*.

To BETRAY بر دست دادن bur dust dadun, غدر كردن ghudr kirdun, اختيان ساختن akhté-aun saukhtun, خيانت نمودن khé-aunut numoodun, افشا كردن effha kirdun, نمك بحرام شدن nimuk beharam shoodun, خاين بودن kha-een boodun.

A betrayer غدر كننده ghudr koonindeh, غدار ghuddaur, خاين kha-én, خاينتكر kha-énut gur. v. *traitor*.

To BETROTH نامزاد كردن namzaud kirdun, نشان نهادن nishaun nihaudun, املاك ساختن emlauk saukhtun, ملاك كردن mulauk kirdun, مخطوب نمودن mukhtoob numoodun, دست پيمان كردن dost peemaun kirdun.

BETTER نيكتر neektur, بهتر behter, خوبتر khoobtur, خوشتر khooshtur, بهين buheen, افضل afzul, خير kheir, اخير akheir, اصلح asluh, اطيب ateeb (fem. طوبي or طوبا tuba, pl. اطايب ata-éb) اصوب asoob (pl. عصب asub, عصبت asbut). v. *superior.—The better* استعلا ustaala, اعتلا é-atila. v. *superiority*.

To better نيكتر ساختن neektur saukhtun, خوبتر نمودن khoobtur numoodun, بهتر كردن behter kirdun.—(*promote*) ترقي كردن turukké kirdun, استحكام ساختن ustihkaum saukhtun.—(*to surpass*) مسابقت نمودن musaubikut numoodun, غالب شودن ghaulib shoodun. v. *to improve, overcome, exceed, advance*.

A BETTOR كرو كننده guroo koonindeh, سبق نماينده subuk numa-éndeh, بحث سازنده buhs sauzindeh, رهن كان ruhun kaun.

BETWEEN, *betwixt*, بين beina, مابين mabein, ميان meiaun, درميان dur meiaun, در dur, درون duroon, في fi. *Between themselves* بايكديكر ba eekdeegur, با هم ba hum, واهم wahum, باهم ديكر ba hum deegur. *Between the men* درميان مردمان dur meiaun murdumaun, بين الناس beinu'n'nas, في عرض الناس fi erzi'n'nas. *Between his hands* (*in his presence*) درحضرش dur huzrush), بين يديه beina eidiha. *Between equals* بين الاقران beinu'l'akraun. *Between both the difference is great* بينهما بينهايت بعيد beinhuma beinha-é-ut ba-éd. *From between* از ميان uz meiaun. *To place between* در ميان نهادن dur meiaun nihaudun, توسيط كردن tawseet kirdun. *To interpose between* ميدانت كردن meidaunut kirdun, توسط نمودن tuwussut numoodun. v. *to intercede*.

A BEVIL (*mason's rule*) هنجاره hunjaureh.

BEVERAGE شرب ſhrub, شراب ſhuraub (pl. اشربه aſhrubeh), اهنج ahunj, منهل munhul. v. *drink.*

A BEVY (*of people*) فوج fooj, كروه kurooh —(*of birds*) سيله طيور ſeeleh tuyur, ابابيل ababeel, خفالت khufaulut, سيله مرغان ſeeleh murghaun, كنام kunaum, طير متاوي teer mutawé.

To BEWAIL زاريدن zaurédun, زاري ساختن zauré ſaukhtun, كريه كردن gureyeh kirdun, كريان شدن guré-aun ſhoodun, حزين نمودن huzeen numoodun, ناليدن naulédun, زارو بكا كردن zaur ou buka kirdun, كريان و نالان نمودن guré-aun ou naulaun numoodun, نوحيدن noohédun, نوح ساختن nooh ſaukhtun. v. *to lament, deplore.*

Bewailing كريه كنا guréyeh koona, زاري كنان zauré koonaun, حزن huzun, كريان guré-aun, نحب nuhub, نحيب nuheeb, رغا rugha, دمعان dumaan, دمع duma, بكا buka, تبكيت tubké-ut.

To BEWARE حذور شدن huzoor ſhoodun, حذر بودن huzur boodun, احياط نمودن ahté-aut numoodun, پرهيختن purhékhtun, اكاه شدن agah ſhoodun, اجتناب كردن ajtinaub kirdun, احتذار ساختن ahtizaur ſaukhtun.

To BEWET نم كردن nim kirdun, تر ساختن tur ſaukhtun. v. *to wet, moiſten.*

To BEWILDER پريشان نمودن pureeſhaun, numoodun, كمراه ساختن gumrah ſaukhtun, اواره و سركردان كردن awareh ou ſurgurdaun kirdun, بي راه كشيدن bé rah kuſhédun, از راه بردن uz rah boordun. v. *to perplex.*

To BEWITCH سحر كردن ſuhr kirdun, جادوكر نمودن jaudoogur numoodun, افسون كردن efsoon kirdun, نيرنك ساختن neerunk ſaukhtun. v. *to enchant, faſcinate*—(*to charm*) نواختن nuwaukhtun, ملايم كردن mula-ém kirdun, نوازش نمودن nuwaziſh numoodun. v. *bewitchingneſs, charm.*

To BEWRAY غدر كردن ghudr kirdun. v. *to betray*—(*to ſhow*) نمودن numoodun, ظاهر كردن zauhir kirdun.

BEYOND (*without*) بيرون beeroon, از بيرون uz beeroon, بلا bila, خارج khaurij, خارجا khaurijan, بري buré, برا burra, ورا wura, بدر bedur, ما عدا ma ada, انسو aunſoo—(*except*) بيد beid, ميد meid, جز juz, بجز bejuz, غير ghire, غيري ghiré, بغير beghire, الا illa, عدا ada, حاش haush, حاشا hauſha, خلا khula, خلا عن khula aan, ما خلا ma khula—(*above*) فوق fouk, فرا fura, فراز furauz, علي alé, زبر zubur, زور zoor—(*paſt*) كذشته guzuſhteh, رفته rufteh, ما تقدم ma tukuddum, سابق ſaubik, ماضي mauzé, سالف ſaulif. v. alſo *before, farther, remote, ſuperior.*—*Beyond meaſure* فوق الحد fouku'l'hud. *Beyond the river* (*the ancient Tranſoxania*) ماور النهر mawura'n'nihr. *Beyond himſelf* بي خود bé khood. *Beyond expectation* بلا اميد bila ameed, فوق الهامول fouk almamool.

The BEZIL (*of a ring*) نكين nugeen, نكين خاتم nugeena khatim, فص fuſs.

BEZOAR بادزهر badzuhr, پادزهر padzuhr, پانزهر panzuhr, بازبر bazbur.

BIAS رجح rujuh, عطف atuf, ميل meil, كراي gura-é, مهال mumaul, ميلان meilaun. v. *inclination, propenſity.*

To bias مايل كردن ma-el kirdun, تافتن tauftun, عطف نمودن atuf numoodun, تهبيل ساختن tumei-él ſaukhtun.—*To be biaſſed* مايل شدن ma-él ſhoodun, جفتن juftun, جسپيدن juſpédun. v. *to incline, ſeduce.*—*To go or run upon a bias* عنود رفتن anood ruftun.—*To put one out of his bias* اضطراب كردن azturaub kirdun. v. *to diſturb, perplex.*

A BIB دوشوان طفل dooſhwauna tufl.

A BIBBER بكري bukré. v. *tippler.*

The BIBLE كتاب kitaub, كتاب مقدس kitauba mukuddus, تورات tooraut. *The Mohammedan bible* or *Alcoran* القران alkoran, الفرقان alfirkan, قران عظيم koran azeem.

BIBULOUS or *bloating-paper* كاغذ نشاف kaghuz nuſhſhauf.

BICIPITAL زو دو سر zu doo ſur.

To BICKER عنز كردن anz kirdun. v. *to ſkirmiſh, contend.*—*A bickerer* عنز كننده anz koonindeh.—*A bickering* منازعت munazaat. v. *altercation, ſquabble, litigation.*

BICORNE, *bicornous* دوشاخه dooſhaukheh, ذوالقرنين zu'l'kurneen.

BICORPORAL اهل دو تن ahla doo tun.

To BID (*order*) فرمودن furmoodun, حكم نمودن hookum numoodun, امر كردن amur kirdun, فرمان ساختن furmaun ſaukhtun, توعيز نمودن too-a-éz numoodun, ايجاب كردن eejaub kirdun. *To bid one go* اذهاب كردن azhaub kirdun. *To bid one make haſte* ابشاط ساختن abſhaut ſaukhtun, شتابانيدن ſhitaubanédun, شتاب كردانيدن ſhitaub kirdanédun, وزف كردن wuzuf kirdun. v. *to commend.*—(*to invite*) اواز دادن awauz dadun, دعوت كردن dawut kirdun, تكليف نمودن tukleef numoodun. v. *to deſire, aſk*—*To bid for* بيع نمودن bé-a numoodun, سوام كردن ſuwaum kirdun, تناجش ساختن tunaujiſh

saukhtun, تهاكس كردن tumaukis kirdun, تمكيس نمودن tumkees numoodun, مساومت كردن musawumut kirdun. v. *to out-bid, offer*.—*To bid adieu* الوداع كفتن alwuda guftun, ياهو كردن é-ahoo kirdun. v. *adieu*.—*To bid good day* سلام دادن salam dadun. v. *to salute*.

Bidden, v. *commanded, invited*.

A bidder بيع نمايده bé-a numa-éndeh, سوام كننده suwaum koonindeh.

Bidding فرمان furmaun, v. *command*.

To bide, v. *to endure, suffer, dwell*.

Biding, v. *residence, habitation*.

BIENNIAL سنتين sunnuteen, هر دو سال hur doo saul.

A BIER جنازه junauzeh (pl. جناين juna-éz), تابوت taboot, اران araun, ربع ruba, سرير sureer, شرجع shurja, نعش naash. *To lay a corpse upon a bier* تجنيز نهادن tujneez nihaudun.

BIFARIOUS, *bifold* دو تا doo ta, مناصفة mu-nasufitan, مضاعف muzaaf, دو قسم doo kus-sum, تصريع tusré-a, بين اثنين bein asneen, بين اثنان bein asnaun, نصاف nusauf. v. *two-fold, double*.

BIFEROUS (*bearing fruit twice a year*) دو بار هر سال ميوه دار doo bar hur saul miweh dar.

BIFID (*cleft into two parts*) صدع suda, قسم kussum, فلق fulik. *A bifid* or *cloven foot* ژنگله zshunguleh.

BIFORMED ذو دو صورت zu doo soorut.

BIFURCATED دو شاخه doo shaukeh, كاز kaz. v. *two-prong'd, two-headed*.

BIG كبير kubeer, بزرگ buzruk, ستبر sutubur, عظيم azeem. v. *corpulent, large, great*.—*Big with child* كرشا kursha, حامله haumileh, ابستة abisteh, باردار bardar. v. *pregnant*.—*Big with pride* ذو نفج zu nufij, پنطر puntur, صاحب تكبر sahib tukubbir, متكبر mutukubbir v. *arrogant, proud*—(*swelling*) ورم wurum, منفوخ munfookh, شاك shauk. v. *inflated, tumid*—(*bold*) شير مرد sheer murd, بى باك bé bauk, پهلو pihlu.

BIGAMY دو عورت دار doo awurut dar.

A bigamist وسني wusné, صاحب دو عورت sahib doo awurut.

Big-bellied حامله haumileh. *Big* or *swoln-bellied* (*man*) اكشم aksum. v. under *belly* and *big*.

Bigger اعظم azim, بزركتر buzurktur, اكبر akber (fem. كبري kubra). *To grow bigger* (*as a boy*) انشباب شدن anshibaub shoodun, شبيبت نمودن shubeebut numoodun. *To grow bigger* (*as plants, &c.*) افزايش كردن efza-ésh kirdun, رستن rustun, روييدن rooi-édun. v. *to grow*.—*To make bigger* تكبير كردن tuskeer kirdun. v. *to amplify, enlarge*.

Bigly با كبرا ba kubra. v. *proudly*.

Bigness وسعت wusaat, فسحت fus-hut, عرض erz, فراخي firaukhé. v. *largeness, amplitude, size*.

A BIGGIN (*child's cap*) طفل كله پوشي tufla kulleh pooshé.

A BIGOT مرد متوسوس murd mutosoos.

Bigoted متوسوس mutosoos, وسواسي wusoosé.

Bigotry عبادت باطل abauduta batil, وسواس wuswas, وسوسه wusooseh, تكهنات tuk-hunaut, ايمان باطل émauna batil, تعصب taasib, رقيت ruké-ut. v. *superstition, partiality, prejudice*.

Bigswoln, v. under *big, turgid*.

BILE صفرا sufra, كش سرخ kush surkh, كش زرد kush zurud, زهره zuhreh, زرداب zurdaub.—*The bile-killer* (*breakfast*) صفرا كش sufra kush—(*a sore*) قرح kurh, قرحت kurhut, ريش reesh, دنبل dumbul. v. *ulcer*.

To BILGE غرق شدن gurk shoodun. v. *ship-wreck, leak*.

BILINGUOUS ذو دو زبان zu doo zubaun, ذو لسانين zoo lissauneen.

BILIOUS صفروي sufroo-é, زردابي zurdaubé.

To BILK غدر كردن ghudr kirdun, غبن و حرمان كردن ghubin ou hurmaun kirdun, ال ساختن all saukhtun. v. *to cheat, defraud*.

A BILL (*of a bird*) منقار minkaur, شده shudeh, چنكا مرغ chunka murgh, كلفت ku-luft. v. *beak*—(*kind of hook* or *hatchet*) داس das, داسه dauseh, منجل munjul, دهره duhreh, عتلت atlut, بنكن bunkun, ششپر sheshpur. v. *axe, pick-axe, sickle*—(*a writing*) خط khutt, تذكره tuzkureh, حساب hissaub, رقعه rukah, ورقه wurkeh, وثيقت wuseekut, نسخت nuskhut, مراسلت murausulut. v. *schedule, account, advertise-ment*.—*A bill of exchange* سفتجه suftujeh, سفته sufteh, حواله نامه huwauleh nameh, برات biraut. *To bill* (*as doves*) منقار در منقار نهادن min-kaur dur minkaur nihaudun. v. also *to advertise*.

A BILLET ورقت wurkut, خط khutt, نامه na-meh, كاغد kaghud, كتاب kitaub. v. *bill, letter, note*. *A billet of wood* تيره teereh, تيره درخت teereé durukht, ساق sauk, پاروله parooleh, چوب chop, پاره pareh, پاره پايه paré-i pa-éh. v. *log, faggot*.

A BILLOW موج mooj (pl. امواج amwauj), خيزاب kheezaub. *The dashing of the billows* تراكم امواج و تلاطم امواج tulautuma amwauj, turaukuma amwauj wa tulautu-ma bubra muwauj, v. *wave*.

To billow تموج كردن tumawwuj kirdun, متلاطم نمودن mutulautim numoodun, مضطرب شدن muzturub shoodun.

A BIN كلبت kulbut, انبارخانه ambar khauneh, لارنك laurunk, لاك lauk, لاوك lawuk, ناوه naweh. *A wine-bin* خمخانه khumkhauneh.

To BIND بستن bustun, بند كردن bund kirdun, بسته نمودن busteh numoodun, در بند ساختن dur bund saukhtun, قيد كردن keid kirdun, شد ساختن shudd saukhtun, مربوط نمودن murboot numoodun, ربط كردن rubt kirdun, عقد ساختن akud saukhtun, وابستن wabustun. v. *to tie, chain, gird, fasten, connect, compel, restrain, make costive.*—(*to contract* or *grow stiff*) توتر كشتن tootur gushtun.—*To bind firmly* سخت بستن sukht bustun. *To bind and oblige* بنده و بسته كردن bundeh ou busteh kirdun. *To bind in chains* بسته زنجير كردن پشكليدن pishghulédun, busteh zunjeer kirdun. *To unloose and then bind* كاه حل كاه شد ساختن gah hull gah shudd saukhtun. *To bind a book* سفارت كردن sufaurut kirdun. *To bind round* مصرور ساختن musroor saukhtun. *To bind over* (*as surety*) كفيل كردن kufeel kirdun. *To bind an apprentice* شاكرد كردن shagurd kirdun.

A binder بند كننده bund koonindeh. *A binder of books* سفارت كر sufaurut gur. *A binder of sheaves of corn* اكداس بسته كننده akdaus busteh koonindeh. *A binder* or *fillet* كلاغ kulaukh.

Binding بسته نما busteh numa, قيد keid—(*bandage*) بند bund, بند كشاد bund kushaud, بستكي bustugé.

Bind-weed سرند furund, لبلاب lublaub, بوغند booghund.

BINOCULAR اهل دو چشم ahla doo chushum.

A BIOGRAPHER حاكي hauké. v. *historian.*

Biography تاريخ tareekh. v. *history.*

BIPARTITE, مناصفه munausufeh, تنصيف tunseef.

BIPED زو دو پاي zu doo pa-é.

BIPENNATED اهل دو بال ahla doo bal.

BIPETALOUS زو دو برك zu doo burk.

BIRCH (*tree*) غوش ghoosh, غوشه ghooshé.

Birchen غوشي ghooshé.

A BIRD پرنده purindeh, مرغ murgh (pl. مرغان murghaun), طير teer (pl. طيران teeraun and طيور té-oor), طاير ta-ér, زرد zurd, باسي basé, رامق raumuk, توبر toobur. v. *fowl*; also بادخور and حلواج.—*A rapacious bird* مرغ ربانيده murgh ruba-éndeh, طير جارحت teer jauruhut.—*Birds of passage* قواطع koo-ata, اوابد awabud. *The bird of paradise* هما homa, هماي homa-é, خاشتنشاب khaushtinshaub, افسركر afsurgur, جوبينه joobeeneh. *A singing bird* كويا gooïa. *Abounding in birds* مطاره mutaureh. *The morning bird* (*the nightingale*) مرغ سحر murgha suhr. *The elephant bird* (*the turkey*) فيل مرغ feel murgh, مرغ پيل murgh peel. *The camel bird* (*the ostrich*) مرغ شتر murgh shutr, اشتر مرغ ushtur murgh. *The bird of night* (*the owl*) طير الليل teeru'l'leil. *A flock of birds* چغاله chughauleh, طير متاوي teer mutawé, سيله مرغان seeleh murghaun, طير اوي teer awé. v. *bevy, flock.*—*A dealer in birds* طيوري té-ooré. *An aquatic bird* مرغابي murghaubé, جويينه jooï-éneh. *Belonging to birds* طيراني teerauné.—*A bird's bill* منقار minkaur. v. *beak.*—*A bird-bolt* (*small arrow*) تير اندك teer anduk.—*A bird-cage* قفس kufus, مرغان خانه murghaun khauneh.—*A bird-call* طير ناي teer na-é, طيور ناي té-our na-é خروهه khurooheh.—*A bird's comb* تاجك taujuk, خول khool, خروه khurooh.—*A bird's talon* چنك chunk, چنكل chungul, چنكال chungaul.—*Bird's dung* بيخال beekhaul.—*A bird-catcher* صياد الطيور sé-audu't'té-oor, باديار badé-aur, بازدان bazdan, بازدار bazdar. v. *falconer, fowler.*—*Birdlime* دبق dubuk, دبن dubun.—*To catch with birdlime* با دبق كرفتن ba dubuk gooriftun, تدبق شدن tudubbuk shoodun, تدبيق كردن tudbeek kirdun.—*A bird's nest* اشيان ashé-aun. v. *nest.*—*To bird* صيد طيور كردن seid té-oor kirdun. v. *to fowl, shoot.*

BIRTH مولود moolood, ولاد wulaud, ولادت wulaudut, تولد tuwullud, ميلاد meelaud, ايلاد é-laud, نفاس nufas, زايده za-édeh. *The pangs of child-birth* وضع حمل wuza huml, هيلاج heelauj, مخاض mukhauz, ماخض maukhuz. v. *child-bed.*—*A birth-day* ولادت wulaudut, مولود يومي moolood é-oumé, روز ميلاد rooza meelaud—(*lineage*) اصل asil, نسل nusl, نسب nusub; جنس jins, نژاد nuzshaud. v. *genealogy, extraction, rank, parentage.*—*Of noble birth* شرفيت shurfé-ut, شريف انساب shureef-ansaub, اصل زاده asil zaudeh, پاك نژاد pauk nuzshaud, خانواده khaunwaudeh, اثول asool, حرار huraur. v. *blood, noble.*—*Of mean birth* بد نژاد bud nuzshaud, مجهول النسب mujhoolu'n'-nusub, قيور ké-oor.—*A Russian by birth* روس الاصل roosu'l'asil.

Birth-right سلسلت sulsulut, ارث aris.

A birth-place وطن اصلي wutuna aslé, مولد moolud. v. *native country.*

A BISCUIT, كاك kauk, كعك kaak, بشماط bishmaut, صوخاري sookhauré.

To BISSECT تنصيف كردن tunseef kirdun, مشاطرت نمودن mushauturut numoodun, مناصفت ساختن munausufut saukhtun.

Bissection تنصيف tunseef. مناصفت munausufut, مشاطرت mushauturut.

A BISHOP اپسقپوس episcopus, بسقپوس biscopus, بشپيس bishpees, اسقف uskuff (pl. اساقف asakif, اساقفه asaukufeh), اسقوت askoob, قس kuss, قسيس kusees.

A bishoprick اپسقپوسي episcopusé.

Bissextile, v. *leap-year*.

A BIT (*small piece*) پاره pareh, پارچه parcheh, قطع kutaa, قطعت kutaat, دربه durbeh, باز افگن baz afgun, جزو juzoo, جزوي juzooï. *A bit of gold* زهبت zuhbut, پاره زر pareh zur, ساوه saweh. *A bit of bread* پاره نان pareh nan, قطعت kutaata khubz, خبز پارچه جابر parcheh jaubir. *A bit of cloth* رقعت rukaat, پينه peeneh, خرقه khurkeh. v. *clout, patch.*—*Bit by bit, in bits* پاره پاره pareh pareh, پاچه پاچه parcheh parcheh, قطعه قطعه kutah kutah.—*A bit* or *mouthful* قطاعت kutaat, نواله nuwauleh, لقمه lukmeh (pl. لقم lukum), اكلت aklut, حفنت hufnut (pl. حفنات hufnaut), دبله dubleh, دبنه dubneh. *The bit of a bridle* لكام ligaum, دهن duhin, دهنه لكام duhné-ï ligaum, چماخ chumaukh, سحال suhaul, نكل nukul, رجيع rujé-a. حكمت hukmut (pl. حكامت hukaumut), تيقاب keekaub, شكيمت shukeemut (pl. شكايم shuka-ém), مخ mukh.

A BITCH سگ ماده sug madeh, كلبت kulbut, ماجان majaun, ماج maj, ماچ mach.

To BITE گزيدن guzédun, خاييدن khaïédun, با دندان گرفتن ba dundaun gooriftun, عض كردن azz kirdun, شكم ساختن shukum saukhtun, شكيم كردن shukeem kirdun, لعس دادن laas dadun. v. *to gnaw, to wound*—(*to cheat*) فريفتن furté-uftun, غدر كردن ghudr kirdun, غبن ساختن ghubin saukhtun. v. *to defraud.*—*To bite* (*as frost*) بارد شدن barid shoodun.—*To bite* (*reproach*) سرزنش نمودن surzunish numoodun, شتم كردن shutum kirdun, گوازه زدن guwazhé zudun, طعن ساختن taan saukhtun—(*to be pungent to the taste*) زبان گزيدن zubaun guzédun, حاذي بودن huzé boodun, حامز شدن haumuz shoodun, كز بودن kuz boodun, دندان گرفتن dundaun gooriftun. v. *acrid, sharp.*

A bite گزندگي guzindugé, گزين guzeen, لكع luka, هوش humsh, ضرس zurs, ضرزمت zurzumut, رهص ruhs, سن sunn, شكيم shukeem, شكم shukum, لعس laas, كدي kudé, نخب nukhub, عذم azum, تغشغت sughsughut, همز humz, نسف nusuf, نهس nuhis, نهش nuhish, نجذ nujiz, لسعه lusaah, خاييده khaï-édeh, كدم kudum, تكديم tukdeem, عجوم ajoom, عجم ajum, انشاط anshaut, ضغم zughum, قطم kutum, تصميم tusmeem, ازم azum, مزارت muzarrut—*The bite of a serpent* گزيده مار guzédé-ï mar.—(*a sharper*) فريب furrabe, غابن ghaubin, غدر كننده ghudr koonindeh. v. *cheat*—(*a trick*) فريب furrabe, حيله heileh, غبن ghubin, غدر ghudr, تلبيس tulbees, ال aull, رنگ runk. v. *fraud.*

A biter گزيده گر guzédeh gur, لكع كننده luka koonindeh—(*a sharper*) فريب furrabe.

Biting گزنده guzindeh, گزان guzaun. گز guz, گزا guza, لكع كنان luka koonaun.—*The biting* or *fore teeth* دندان گير dundaun geer.

BITTER (*in taste*) تيز teez, تلخ or طلخ tulukh, تلخناك tulukhnauk, مر mirr (fem. مره mirreh or مرت mirrut, pl. مرار miraur, امرار amraur) تمرير tumreer, مري mirré, حريف hureef, كز kuzsh, شور shoor, علقم alkum, خمط khumut, خموط khumoot, مقر mukur, اغضا aghza, اعقا é-aka, v. *acrid, flat, pungent.*—*Bitter, salt* or *brackish water* تلخاب tulukhaub, مرت mirrut, عق akk, قع kua, اعقاق é-akauk, اجوج ajooj—(*severe*) بي رحم bé ruhm, ظالم zaulim, بي امان bé amaun, دل ازار dil azaur, تند tund, ظلمكار zulmkaur. v. *severe*—(*reproachful*) سرزنش كنا surzunish koona, شتم نما shutum numa, طعنان taanaun. *Bitter words* خبر طعن اميز khubr taan ameez--(*calamitous*) زو مصيبت zu museebut, اهل مهنت ahla muhnut, صاحب زمانت sahib zumaunut, لحيص luhees, لاحصت lauhusut, افتي afté, v. *miserable, hurtful.*

Bitterly مرارتانه mirrautauneh, تلخانه tulkhauneh, با علقمت ba alkumut, با شرنك ba shurunk,—(*severely*) ظالما zauliman, با دل ازار ba dil azaur, با طعنت ba taanut, لحيصانه luheesauneh.

A BITTERN (*piscatory bird*) ماهي خواره mahé khoreh, بوتيمار bootimar, پلك puluk.

BITTERNESS تلخي tulukhé, مرارت mirraurut, علقمت alkimut, شرنك shurunk, حرافت huraufut, مر mirr, قع kua, قعاع ku-aa—(*severity*) بي رحمي bé ruhmé, ظلم zulm, بي اماني bé amauné—(*reproach*) شتم shutum, سرزنش furzunish—(*calamity*) زمانت zumaunut, محنت muhnut, بلا bula, مصيبت museebut, اسيب aseeb. v. also *malice, satire, sorrow.*—*The father of bitterness* (*the devil*) ابو مره abu mirreh.

BITUMEN قير keir, نفط naft, قيل keil, قفر

kufr, هِمر humr. *The bitumen of Judea* تغر اليهود kufru'l'éhood.

Bituminous قيري keeré, نفطي nufté, زو حمر zu humr.

BIVALVE, *bivalvular*, تصريع tuſré-a.

To BLAB پرگوي نمودن purgo-é numoodun, مكثير شدن mukſeer ſhoodun, سكاليدن ſigalédun, شكالش كردن ſigauliſh kirdun, ابقاق شدن abkauk ſhoodun, امراغ بودن amraugh boodun, علن كردن alun kirdun, پوچ شدن pooch ſhoodun. v. *to chatter, prate, tattle.*

A blab, blabber, فاهي fauhé, بسگوي buſgo-é, پرگوي purgo-é, پوچ pooj, علنت alnut, وطواطي wutwauté, كتكات kitkat, بذر buzr.

Blabbing پرگوي purgo-é, همار hummaur, مكثار mikſaur, مكثير mukſeer, بسگوي buſgo-é, بقاق bukauk, الخي alkhé, هنديلق hunduleek, مهمر mihmur. *A blabbing woman* لخوي lukhooï, ثارت ſaurut, بهلق buhluk, سليط ſuleet, سليطه ſuleeteh. *A babbling tongue* زبان سكال zubaun ſigaul. v. *loquacious, talkative, garrulous.*

BLACK (*in colour*) سياه ſé-auh, سيه ſé-uh, اسود aſwud, تيره teereh, شوم ſhoom, دلام dulaum, شب رنك ſhib runk, شبگون ſhibgoon, زاجي zaujé, هندي فام hindé fam, طحل tuhl, تاحم تاحم kauhim kauhim, قتام kutaum, حلكم hulkum, اسحم as-hum, اتحم at-hum, دهام duhaum, جون joon, جادو jadoo, زاور zavur, سپوسا ſupooſa, زمح zummuh, حانك haunik, حالك haulik, حمحم humhum, اطلس atlas, ادعج adaj, اسود غربيب aſwuda ghurbeeb, اسود دجاجي aſwuda dujaujé, روسياه rooſé-auh, اسود دجدج aſwuda dujduj, دبس dubus, دحمس duhmus, فاحم fauhim, ملتجه multijeh, خداري khudauré, خداريت khudauré-ut, اسود سالخ aſwuda ſaulikh, سخما ſukhma, حو hoo. v. *dark.*—(*wicked*) اهل فساد ahla fuſaud, فجور fujoor, فاجور fajoor (pl. فجره fujureh, فجار fujjaur) شقي ſhuké. v. *villainous, infamous.*—(*moroſe*) تند tund, درشت durusht, ثقال ſukaul, ثقيل ſukeel, وعق waak. v. *ſullen, auſtere*; alſo *mournful, diſmal.*—*Black hair* زلف جادو zulfa jadoo.—*Black in the face* (*confuſed, bluſhing*) سياه روي ſé-ah rooï.—*A black man* دمحسي dumhuſé.—*A black cup* (*a ſordid* or *treacherous wretch*) سياه كاسه ſé-ah kauſeh.—*A black horſe* اسب سياه چرده aſb ſé-ah, aſb ſé-auh churdeh.—*A black veſt* سبيجت ſubéjut. *Black pepper* بوغنج boogunj.—*Black coral* شوه ſhooh.—*A black ant* دعاع du-aa, دعاعت du-aat, دعبوب daboob.—*A black-cap* or *night-cap* شبكلاه ſhibkolah.—*Black and white* اسود و ابيض aſwud ou abeez, رقاع ruka. *A black vine* بوطائيت bootané-ut. *A black mole on the face* شامه ſhaumeh. *A black crow* غرس ghurs, لحج luhuj. *A black eagle* خداريت khudauré-ut, ازدف azſhduf. *Black gum-maſtich* تكت tukut. *Black cattle* بقر bukur, ابقور abkoor, كسعت kuſaat. v. *oxen, bulls, cows.*—*A blackguard* مردام murdaum. v. *ſcoundrel, vagabond.*—*Black lead* كحل kuhl, كحال kuhaul, راسخت rauskhut.—*A black-eyed nymph* or *virgin of Paradiſe* حوري hooré, حور hoor, حور عين hoor aïn. *A fine black eye* حور hoor, حورا hoora.

Black (ſubſtantive) سياهي ſé-ahé. v. *blackneſs.*—(*mourning*) حداد hudaud. *Clad in black* سياه پوش ſé-ah poſh.—*Shoe-maker's black* قلقديس kulkudees.—*A black* زنكي zingé. v. *Negro.*—*A blackberry* ترمش turmuſh, قزيل kuzſheel.—*The black of the eye* سياهه چشم ſé-ahé-ï chuſhum.—*The black-ear* (*jackall*) سياه گوش ſé-ah gooſh.

To blacken سياه كردن ſé-ah kirdun, تسويد ساختن tuſweed ſaukhtun, اسود نمودن aſwud numoodun.—(*to become black*) سيه گشتن ſé-uh guſhtun, سياه فام نمودن ſé-ah fam numoodun. اسود شدن aſwud ſhoodun.—(*to darken*) كسوف كردن kuſuf kirdun.—(*to defame*) غمز نمودن ghumz numoodun.

Blackiſh سياه چرده ſé-ah churdé, سياهچه ſé-ahcheh, كلف kulf, قاتم kautum.

Blacker, blackeſt, اسود aſwud, سودا ſooda, سياهتر ſé-ahtur, سياهترين ſé-ahtureen.

Blackneſs سياهي ſé-ahé, سواد ſuwaud, حلك hulk, حلكمت hulkumut, سحام ſuhaum, سحم ſuhum, سحمت ſuhmut, دهمت duhmut, دلام dulaum, دخخ dukhukh, حمت hummut, دلبت dulbut. v. *darkneſs, obſcurity.*

A blackſmith اهنگر ahungur, بقار bukaur, قين kein (pl. قيون اقيان aké-aun), هداد hudaud, فيتق feetuk, چلانگر chulaungur, نعلبند naalbund, كالنك kaulunk, هالكي haulké, هبرقي hubrké. v. *farrier.*—*A blackſmith's hammer* سحم ſuhum, خايسك kha-éſuk, دراي dura-ï.

A BLADDER كميزدان kumeezdan, ابدان aubdan, مثانت miſaunut, پوده poodeh, زهار zuhaur, شاشدان ſhaſhdan. *The bladder of an ox* نوف foof. *The bladder of a fiſh* نغاخت nufaukhut. *The gall-bladder* مرارت miraurut. v. *gall.* alſo *bliſter, puſtule.*

A BLADE (*of graſs* or *corn*) ساق ſauk, بن bun, برك burk, ورق wuruk. v. *leaf.*—*A ſword blade* تيغ teegh, سفيحت ſufé-hut, شمشير ſhemſheer, شرخ ſhurkh. *The blade-bone* or *ſhoulder-*

blade پشته poshteh, کتف kutuf (pl. اکتاف aktauf, کتفت kutfut) شانه shauneh, ترقوت turkoot. v. *shoulders.—A cunning blade* اهل بصيرت ahla busérut, تيز فهم teez fuhm. *A lusty blade* پهلوان pihluwaun, مرد زورباز murd zoorbaz, رجل شصلب rijul shuslub. *A brisk blade* مردم شوخ murdum shookh. v. *gay, gallant.— To blade (fit with a blade)* تيغ ساختن teegh saukhtun.— *Bladed* زو ساف zu sauk.

A BLAIN پشترم pushturum, درج durj. v. *blister, pustule.*

BLAMABLE جريم jureem, گناه دار gunauh dar, مذموم muzmoom, زميم zumeem (fem. زميمت zumeemut), لايق ملام la-éka mulaum, واجب اللومي vajibu'l'loomé. v. *culpable, guilty, shameful.*

Blamably جريمانه jurémauneh, زميمانه zumémauneh.

Blame, fault, جرم jurm, جريمت jureemut, گناه gunauh, زنب zumb.—*(censure)* زباندرازي zubaundirauzé, بهتان buhtaun, غيبت gheebut, لومي loomé, ملام mulaum, ملامت mulaumut, زم zumm. v. *vice, crime, guilt, slander.*

To blame لومي نمودن loomé numoodun, لوم و تبيخ كردن loom ou tubeekh kirdun, ملامت زدن mulaumut zudun, زم دادن zum dadun. *To be blamed* ملامت زده شدن mulaumut zudeh shoodun, مذموم بودن muzmoom boodun. v. *to censure, accuse, chide, rebuke.*

Blameful پر جريمت pur jureemut. v. *blamable.*

Blameless پاک pauk, ازاد azaud, بي جرم و گناه bé jurm ou gunah, لا جرم la jurm, بي لومي bé loomé, نا زميم na zumeem, معصوم masoom, مغموز mughmooz. v. *innocent, guiltless.*

A blamer لومي نماينده loomé numa-éndeh, زمام zumaum, شكو كننده shukoo koonindeh, داد خواه daud khauh, غماز ghumauz. v. *accuser, informer, censurer.*

Blame-worthy واجب الذميم vajibu'z'zumeem. v. *blameable.*

To BLANCH بياض كردن bé-auz kirdun, تبييض نمودن tubé-éz numoodun, سپيد ساختن supeed saukhtun, سفيد فام دادن sufeed fam dadun. v. *to whiten*; also *to obliterate.* — *To blanch almonds* بادم قشر كردن badum kushr kirdun.— *To blanch (become white)* سپيد كشتن supeed gushtun, بياض شدن bé-auz shoodun. v. also *to evade, shift.*

A blancher بياض كننده bé-auz koonindeh. v. *bleacher, whitener.*

BLAND شيرين shéreen, ملايم mula-ém, شيرينكار shéreenkaur, نازک nazik, نازنده nazindeh. v. *mild, gentle, delicate.*

BLANDISHMENT نوازش nuwauzish, ناز nauz, شيوه sheeweh, عشوت ashwut, تملق tumulluk, كرشمه gurishmeh, چنگال chungaul, كش gush, دلنوازي dilnuwauzé, نواخت nuwaukht, خاطر نوازي khautir nuwauzé. v. *kindness, fondness.*

To blandish, v. *to caress, cajol, coax, soothe.*

BLANK سفيد sufeed, سپيد supeed, بياض bé-auz, ابيض abeez, نصاعت nusaat, پژمرده puzshmurdeh. v. *white, pale.* — *(unwritten)* نا مكتوب na muktoob, نا نوشته na nooshteh.—*(vacant)* خلا khula, خلو khuloo, تهي tuhé, محلول muhlool. — *(unfortunate)* بي نصيب bé nuseeb, بي دولت bé doulut, بي بهره bé buhreh.—*(confused)* سركشته surgushteh, اسيمه asimeh, ملبس mulbis, شوريده shoorédeh. v. *perplexed, out of countenance, amazed.*

A blank (void space) خوا khuwa, فراغ firaugh. v. *vacancy.*—*(an unwritten paper)* كاغذ نا مكتوب khaughud na muktoob, كاغذ بي نويس kaghuz bé nuwees. — *(an unfortunate lot)* بد بخت bud bukht.—*(the point to which an arrow is directed)* نشان nishaun, پكوک pukook, علم alum. v. *butt, shot*—*(object)* عمد amud, قصد kusd. v. *aim, design.* — *Point-blank* فرضا furza, جدانه juddauneh, مطلقا mutluka, بعينه bi-aïnihi.

To blank (efface) ابطال كردن abtaul kirdun, نسخ نمودن nusikh numoodun. v. *annul.*—*(to confound)* پست كردن pust kirdun. v. *to confute, perplex, dispirit, damp.*—*(to leave blanks in writing)* خوا كردن khuwa kirdun.

A BLANKET شادكونه shadgooneh, پستر اهنک pustur ahunk, پوشش poshish, منامه munaumeh, شمرج shumruj, جل jull (pl. اجلال ajlaul, جلال julaul), طنفسه tunfuseh, كزاغند kuzshaughund.

To blanket با شادكوله پشيدن ba shadgooneh poshédun.

Blankly سفيدانه sufédauneh, با اخلال ba akhlaul. v. also *confusedly.*

To BLASPHEME كفر كفتن kufr guftun.

A blasphemer كفور kufoor, كافر kafir (plur. كفور kuffaur.)

Blasphemous كفر كويان kufr goo-é-aun, كفور kufoor.

Blasphemy كفر kufr.

A BLAST *(of wind)* نفحت nufhut (plur. نفحات nufhaut), نعرت النجم naarutu'n'nujim, درر durur. v. *wind, breath, gust, puff.*—*The blast*

of a trumpet نغمه نفير nughme-ï nufeer. *A contagious blast* نفحت ساري nufhut sauré. *The blast in corn, &c.* ارقان arkaun, يرقان eerkaun, حس huſs, صر ſirr, كوژ koozſh. v. *blight.*

To blast (blight) ميروق كردن meerook kirdun, ارقان ساختن arkaun ſaukhtun, يرقان نمودن eerkaun numoodun. *To blast a design* قصد محروم كردن kaſd muhroom kirdun. v. *to disconcert.*—*To blast one's reputation* رسواي نمودن ruſoo-a-é numoodun. v. *to defame*; alſo *to confound, terrify, injure, infect.*

A BLAZE *(flame)* سوزار ſoozaur, زبان zubaun, زبانه zubauneh, علو aloo, تالاش taulauſh, لهب luhub, خرپسته khorpuſteh, شعله ſhaaleh, سعر ſaar.—*(publication)* اشتهار aſhtuhaur, علانيت alauné-ut.—*A blaze* or *star on the forehead of a horse* شداخت ſhudaukhut.

To blaze زبانه كشيدن zubauneh kuſhédun, شعله زدن ſhaaleh zudun, كرپشته نمودن kurpuſhteh numoodun, سعر شدن ſaar ſhoodun.—*(to publish)* اشتهار كردن aſhtuhaur kirdun.—*(to be conspicuous)* ظاهر شدن zahir ſhoodun.

A blazer (spreader of reports) كفت وكو ظاهركر guft ou goo zauhirgur, پيغام كستر peighaum kuſtur.

A blazing star جوزهر joozhur. v. *comet.*

A BLAZON *(coat of arms)* علامت alaumut, نشان niſhaun.—*(celebration)* اشتهار aſhtuhaur, شهرت ſhuhrut, ناموري namwuré.

To blazon علامت كردن alaumut kirdun.—*(to celebrate)* اشتهار ساختن aſhtuhaur ſaukhtun.—*(to embellish)* اراستن arauſtun, ارايش كردن araéſh kirdun, زينت نمودن zeenut numoodun. v. *to publish, blaze, display, deck.*

To BLEACH شپيد كردن ſupeed kirdun, مبيض ساختن mubeez ſaukhtun. v. *to blanch.*

A bleacher كازر kauzir, بياض نماينده bé-auz numa-éndeh, سفيدكر ſufeedgur, سفيد فام دهنده ſufeed fam duhindeh, جامه شوي jaumeh ſhooï, غاسل ghauſil, مبيض mubeez.—*A bleacher's beetle* پروار purwaur. v. *beetle.*

BLEAK *(cold)* بارد baurid, برد burd, براد buraud, قر kurr, سرما ſurma, سرد ſurd. v. *chill.*—*(pale)* پژمرده puzſhmurdeh, زرد zurd, پيمار كون peemar goon.

Bleakness سرم ſurm, سرد ſurd, زردي zurdé. v. *chillness, coldness, paleness.*

To BLEAR رمد كردن rumd kirdun.

Blear-eyed رمد rumd, كيلان keelaun, لخجه lukhujeh. *To be blear-eyed* رمد شدن rumd ſhoodun, خرجيدن khurjédun.

Blearedness رمد rumud, رمص rumus, عاير aaér, اخذ akhuz, عمش amiſh.

To BLEAT ثاج كردن ſaj kirdun, لدس ludus ſaukhtun, لبالب زدن lubaulib zudun, نبح كردن nubih kirdun.

A bleat, bleating, ثاج ſaj, لدس ludus, لبالب lubaulib, هرهر hurhur, ظباظب zubauzib, نبح nubuh.

Bled, preterite of *bleed.*

To BLEED *(shed blood)* خون افشاندن khoon efſhaundun.—*(to open a vein)* رگ زدن ruk zudun, فصد كردن fuſud kirdun.—*(to lose blood)* منزف بودن munzuf boodun, خونين شدن khooneen ſhoodun, دم جاري شدن dumm jauré ſhoodun, خون ريزان نمودن khoon reezaun numoodun.—*(to die)* مردن murdun.

Bleeding خونيي khooneen, دمي dummé, دما dumma, فصد fuſud, منزف munzuf, منزوف munzoof, منهر munhur, نعار naar, فوح fooh, حجامت hujaumut, ضري zuré. تغذيت tughzéut, عاند aanud.—*(letting blood)* رگ زن ruk zun, فصد كن fuſud koon. *Bleeding at the nose* از بيني خونيي uz beené khooneen, مسترعق muſturaak, ترعيف tura-éf. *A wound that cannot be stopt bleeding* جرح تعاز jurha taaz. v. *bloody.*

A bleeder رگ زن ruk zun, فصد كننده fuſud koonindeh, كرا kura, كراكر kuragur. v. *surgeon, phlebotomist.*

A BLEMISH لكه lukeh, قصات kuzaut, قصعت kuzat, جدره judreh, ندب nudib (plur. انداب andaub). v. *scar, stain.*—*(reproach)* رسواي ruſoo-a-é, عيب a-éb, دشنام duſhnaum. v. *vice, disgrace.*

To blemish اكه كردن akeh kirdun, قصات نمودن kuzaat numoodun, ندب نشاندن nudib niſhaundun. v. *to stain, hurt.*—*(to defame)* رسواي ساختن ruſoo-a-é ſaukhtun, دشنام دادن duſhnaum dadun. v. *to tarnish, stigmatize, injure.*

To BLEND اميختن ameekhtun, اميز نمودن ameez numoodun, اميزش كردن ameeziſh kirdun, سرشتن ſuruſhtun, خلاط ساختن khulaut ſaukhtun. v. *to mix, confound.*

To BLESS *(wish happiness)* بالستن bauliſtun, خير دعا كفتن kheir daa guftun, مباركي دادن mubauruké dadun, تبريك ساختن tubreek ſaukhtun, تقديس كفتن tukdees guftun.—*(to consecrate)* خاص كردن khaſs kirdun, فدا نمودن fuda numoodun.—*(to praise)* تحسين دادن tuhſeen dadun, ستايش كردن ſuta-éſh kirdun, افرين نمودن afreen numoodun, ستودن ſutoodun. v. *to applaud, approve.*—*(to bless God)* شكر كفتن ſhukur guftun, الله شكر نمودن allah

shukr numoodun.—(*to prosper*) فیروز کردن fee-rooz kirdun, بختیار ساختن bukhté-aur saukh-tun, دولت اقتران نمودن doulut aktiraun numoo-dun. v. *to make happy*.

Blessed مبارک mubauruk, مسعود musa-ood, قدسی kudsé, خجسته khojisteh, سعید sa-éd, میمون meemoon, سعادت مقرون saadut muk-roon, بختیار bukhté-aur, برخوردار burkhoordaur. v. *happy*. — *The blessed* اهل جنت ahla jinnut, اهل بهشت ahla buhusht, سعدا saada.

Blessedly مبارکانه mubaurukauneh, با سعادت ba saadut, بالخیر bi'l'kheir, مسعودا musa-oodan.

Blessedness سعادت saadut, مبارکی mubau-ruké, دولت doulut, فخرانیت fikhrané-ut, بخت bukht, برکت burukut, میمنت meemunut, اقبال ekbal, نصیب nuseeb, سعودت sa-oodut, برخورداری burkhoordauré. v. *happiness*, *felicity*, *prosperity*.—*Eternal blessedness* سعادت ابدیت saa-duta abudé-ut, خلد khulud.—(*sanctity*) تقدیس tukdees, روحانیت roohané-ut, طهارت tuhaurut, ولایت wula-é-ut, خطیرة القدس khuteerutu'l'-kuds. v. *purity*, *holiness*.

A blesser خیر دعا گوینده kheir daa goo-éndeh, مبارکی کننده mubauruké koonindeh, برکت دهنده burukut duhindeh.

A blessing برکت burukut, خیر دعا kheir daa, افرین afreen, مبارکی mubauruké, تبریک tu-breek. v. *benediction*.

Blest خجسته khojisteh. v. *blessed*.

Blew, preterite from *blow*.

A BLIGHT سرما برد surma burud, صر sirr, حس huss, کوژ koozsh, تفت tuft. v. *blast*, *mildew*.

To blight تفت زدن tuft zudun, میروق کردن meerook kirdun, کوژ کردن koozsh kirdun, ارقان زدن arkaun zudun. *Blighted* (*ears of corn*, &c.) تفت زدگان tuft zudugan.

BLIND نا بینا na beena, بی نور bé noor, کور koor, اعمی or اعما ama, ضریر zureer, ضعیف za-éf, کمه kumeh, عمی amé (pl. عمی umé, عمیان umé-aun, fem. عمیا amé-a), تلیس tu-lees, طمیس tumees, مطموس mutmoos, محجوب muhjoob, قمر kumr, تغطرش tughturush. v. *dark*, *obscure*, *uncertain*. —*Blind of an eye* چشم کشته chushum gushteh, کلاژ kulauzsh. *Purblind* کلیک guleek.

To blind کور ساختن koor saukhtun, بی نور کردن bé noor kirdun, عمی نمودن amé nu-moodun. v. *to obscure*, *darken*. — *To be* or *become blind* ضریر شدن zureer shoodun, ضعیف گشتن za-éf gushtun, کراشیدن kurashédun.—(*to de-ceive*) غبن کردن ghubin kirdun. v. *to cheat*.

A blind (*for a window*) پرده پنجره perdéi punjureh. v. *curtain*. — (*a pretence*) بهانه buhau-neh. v. *pretext*, *deceit*.

Blindfold چشم پوشیده chushum poshédeh.

To blindfold چشم نا بینا کردن chushum na bina kirdun, چشم پوشیدن chushum poshédun, عیون واکردن aï-oon wakirdun. v. *to blind*.

Blindly کورانه koorauneh, علی العمیا ala'l'-amé-a, بینورانه bénoorauneh.

Blindness کوری kooré, عمی or عما ama, نا بینی na beené, نا بینایی na beenaï-é, ضرارت zuraurut. *Purblindness* غشاوت ghushawut, شبکور shibkoor, شبکرت shibkurut, رمد rumd, اخذ akhz, رمص rums, اغطش aghtush, غطش ghu-tush.

A blindside (*weakness*) زبونی zubooné, ضعف zaaf, عجز ajuz. v. *foible*.

To BLINK غمز عین نمودن ghumza aïn nu-moodun, رمز عیون کردن rumza aïoon kirdun, اغماض ساختن aghmauz saukhtun.

A blinkard اجهر ajhur. v. *squint-eyed*, *purblind*.

BLISS, *blissfulness*, مبارکی mubauruké, سعادت saadut, فخرانیت fikhrané-ut, خلد khuld, سعادت ابدیت saadut abdé-ut. v. *blessedness*, *felicity*.

Blissful مسعود musa-ood. v. *blessed*.

Blissfully مبارکانه muburukauneh. v. *blessedly*.

A BLISTER غدنک ghudunk, درج durj, حباب hubaub, پشترم pushturum, بثر busr, ابله abileh, اوله awuleh, قرحت kurhut. v. *pustule*.

To blister غدنک کردن ghudunk kirdun, درج نمودن durj numoodun, دمیدن dumédun.

BLITHE, *blithsome*, شاد shaud, خرم khur-rum, نشاط nishaut, خوش دل khoosh dil. v. *gay*, *merry*.

Blithly شادمانه shaudumauneh, با نشاط ba nishaut.

Blitheness, *blithesomeness*, شادی shaudé, نشاط nishaut. v. *mirth*, *gaity*, *cheerfulness*.

To BLOAT برامهیدن buramhédun, اموختن amookhtun, حطاط نمودن hutaut numoodun, درج داشتن durj daushtun.

Bloated درج دار durj dar, مهبل muhubbil, روبان roobaun. v. *turgid*, *pimpled*, *swoln*.

BLOBBER-LIPPED کبود بام kubood bam, شفاهی shifauhé, زغادب zughaudub, حبرکل hu-burkul, برطام burtaum, براطم burautum. v. *lip*.

A BLOCK (*of wood*) تیره درخت teeré-ï du-rukht, کنده هیزم gundeh heezum, پوزه شجره poozé-ï shujureh, جایر ja-ér, جذع juza (plur. جذوع juzuwa), کرانف guraunif, پایه pa-éh,

وشيع wushé-a, وشيجت wusheejut. v. *trunk, mast.* —*A butcher's chopping-block* كفچول kufchool, هيمه زفت heemeh zuft. *A block or pulley* قحدت kuhdut, قايم ka-ém (pl. قيم keem).—(*an obstacle*) پابند pabund, پاي بند paï bund, مانع mana (pl. موانع muwauna) كظام kuzaum. v. *obstruction, stop.*

To block up or *blockade* سد كردن fudd kirdun, بسته ساختن busteh saukhtun, محاصرت نمودن muhausurut numoodun, گرداگرد ساختن gurdagurd saukhtun, احاطه كردن ahauteh kirdun. v. *to besiege, surround.*—(*to obstruct*) سد كردن fudd kirdun, مانع ساختن mauna saukhtun.

A blockade حصر husr, محاصرت muhausurut, احاطه ahauteh. v. *siege.*

A blockhead پندره pundureh, كالك kaulik, كند gund, كنده gundeh, هزاك huzauk, نا شناسي na shinausé, لاده laudeh, ابله ableh, فرناز furnauz, جبهل jubhul, احمق ahmuk, كول kool. v. *dolt, dunce, fool.*

A block-house, v. *fort.*

Blockish كند gund, كودن goodun, باحر bauhir, فدم fudum, احمق ahmuk, ابله ableh. v. *dull, stupid.*

Blockishly كندانه gundauneh, فدما fuduman.

Blockishness رباجت rubaujut, احمقي ahmuké, بلادت bulaudut. v. *stupidity.*

BLOOD خون khoon, دم dumm, دمي dummé, دمت dummut, دما dumma, نفس nufs, سرخاب surkhaub, سرخابي surkhaubé, كش سرخ kush furkh, خوناب khoonaub, شخب shukhub, درت durrut, دفعت dufaat, طل tull, طلا tulla, فراز furauz, تامور taumoor, نامور naumoor, شلشل السيف shulshulu's'seif, ناجود naujood, قلع kula, جسد jusud, جاييد jaï-é-ut, صبيب subeeb, نكرت nukrut, فصيد fuseed, نعمان namaun, شغه shuggeh, حليب huleeb, رعاف raaf, اسحم as-hum, مايرت ma-érut, مجدوح mujdooh, مهجت muhjut, زباح zubauh, علق aluk. *Black blood* خون سياه khoon sé-ah, دما باحر dumma bauhir. v. *gore, clotted pus.*—*Blood for blood* دم بواء دم dum bewaï dum.—*Blood* (*of the menses*) طمث tums. v. *courses.*—*Dragon's blood* (*a gum*) مظ muzz, عندم andum. v. *dragon.*—*To shed blood* خون كردن khoon kirdun, دم ريختن dum reekhtun, خون افشاندن khoon effhaundun, قتل كردن kutl kirdun. *The mulct paid for shedding blood* بها خون buha khoon or خون بها khoon buha. *His blood was shed unrevenged* ذهب دمه بطرا zahaba dummuhu butran. *A styptic gum for stopping blood* خون جده khoon judeh. *Shedding blood* خون افشان khoon effhaun, خون ريز khoon reez, خونچكان khoonchukaun, خونبار khoonbar, اراقت دما araukut dumma. *To let blood* رگ زدن ruk zudun, فصد كردن fusud kirdun, حجامت ساختن hujaumut saukhtun. *To besmear with blood* ترميل كردن turmeel kirdun, با خون الودن ba khoon aloodun. *Stained with blood* خون الوده khoon aloodeh, ترميل turmeel. *Blood* (*murder*) قتل kutl, قتال kutaul, قتل نفس kulla nufs, كشتني khooshtuné. v. *slaughter*—(*life*) حيات hei-aut, جان jaun, نفس nufs, دما dumma—(*kindred*) قرابت kuraubut, خوشان khooshaun, خوشي khooshé, تعلت ta-alluk. v. *family.*—*Connected by blood* متعالق muta-allik, خويشاوندي khooshavundé—(*offspring*) ولد wulud, زه زوال zuh zuwaud, اصل asil, ال aul, نسل nusl. v. *progeny*—(*lineage*) نسب nusb, نژاد nuzshaud, نهاد nihaud, جنس jins. v. *descent.*—*Of noble blood* پاك نژاد pauk nizshaud, نيك نهاد و عالي نژاد neek nihaud wa aala nizshaud, شارف shaurif, شريف shureef, شرف shurf, شريف انساب shureef ansaub, اصل زاده asil zaudeh. v. *birth, noble*—*temperament of mind*) مزاج mizauj, كش kush, عنصر unsur, سرشت surusht. v. *passions.*—*Hot of blood* (*wanton*) شوخ shookh, رندي rundé. v. *dissolute, lascivious.*

To blood (*stain*) با خون الودن ba khoon aloodun.

Blood-letter, v. *bleeder, surgeon.*

Bloodshed قتال kutaul, قتل kutl, مقاتلت mukautulut, كشتني kooshtuné. v. *slaughter, murder.*

Blood-thirsty خون خور khoon khore, ظالم zaulim. v. *bloody. cruel.*—*A blood-thirsty tyrant* خون ريز khoon reez.

Bloodily ظالمانه zalimauneh. v. *cruelly.*

Bloodiness خون الودي khoon aloodé.

Bloodless نا خونين na khooneen, بي دما bé dumma.

A blood-sucker علقت alukut, زالو zuloo, زالو zauloo, زرو zuroo, زروك zurook, مكل mikil, ديوچه divcheh. v. *leach*—(*murderer*) خوني khooné.

Bloody خونين khooneen, دما dumma, دمي dummé, دموي dumoo-é, خون الود khoon alood, پر خون pur khoon, ترميل turmeel, مضرج muzurruj. *Of a bloody colour* خون رنك khoon runk, احمر زووج ahmur zuuj—(*sanguinary*) خون اشام khoon ashaum, خون خور khoon khore, خوني khooné, خونبار khoonbar, خونريز khoonreez, خونفشان khoonfushaun, قتول kutool, قتل kutul. v. *cruel.*

BLOOM or *blossom* شكوفه shukoofeh, زهر zuhr, زهرت zuhrut (pl. زهرات zuhraut), كل gul, ورد wurud, بار bar, فقوع fikuwa, نور nawir, نورت nawirut, نوارت nuwwaurut (pl. نوار nuwwaur).—*The blossom of the pomgranate* انحفطينا anhufteena, نارخو narkhoo, نارخوي narkhooï, جلنار julnaur, كلنار gulnaur.—*The blossom of the palm-tree* كاردو kardoo.—*The bloom of youth* عنفوان unfuwaun, عنفووت anfuwwut, ريعان شباب ré-auna shubaub. v. *flower*.

To bloom or *blossom* شكوفه كردن shukoofeh kirdun, شكفتن shukooftun, تاز و خندان شدن taz ou khundaun shoodun, طلوع نمودن tuluwa numoodun, توريد زدن tooreed zudun, تنوير ساختن tunweer saukhtun, ايشاع كردن eeshaa kirdun.

Blooming زهر نما zuhur numa, شكوفه كننده shukoofeh koonindeh, تاز و خندان شوا taz ou khundaun shuwa, تنوير زن tunweer zun. v. *flourishing*, *youthful*.

Bloomy زو شكوفه zu shukoofeh, نوردار nawirdar, اهل زهر ahla zuhr. v. *flowery*.

A BLOT (*obliteration*) محو muhoo, طلس tuls, عفو afoo, رقم كش rukum koosh, حكوك hukook, كواحص kuwahis—(*stain*) عيب aïb, لكه lukeh, كاخج kaukhij, لكا luka, نقط nukt, نقطت nuktut, نكته nukteh, نمرت numrut, طرفت turfut, فلاكت fulaukut, داغ dagh, ردع ruda. v. *spot*—(*disgrace*) ناموس naumoos, رسوايي rusuwaï-é.

To blot (*obliterate*) رقم كش كردن rukum koosh kirdun, محو ساختن muhoo saukhtun, طسوم نمودن tusoom numoodun, دروس نمودن duroos numoodun. *To be blotted* درس شدن durs shoodun. v. *to disfigure*, *deface*, *cancel*, *eraze*.—(*to disgrace*) ملامت زدن mulaumut zudun, ناموس كردن naumoos kirdun, رسوايي ساختن rusuwaï-é saukhtun, تشنيع نمودن tushné-a numoodun. v. *stigmatize*, *darken*.—*Blotting-paper* كاغد نشاف kaghud nishshauf.

A BLOTCH شخار shikhaur, پشترم pushturum. v. *spot*, *pustule*, *blemish*.

A BLOW ضرب zurb, مشت musht, كاج kauj, كوب koob, مصادمت musaudumut, لت lut, لس lus, كروه kurooh, طرف turuf, طعنت taanut, وقع wuka, ولقعت wulkaat, عذاب azaub, صحنت suhnut, چپله chupleh, لطمت lutmut, طپنجه tupunjeh, طپانچه tupaunjeh.—*An unexpected blow* بلاي ناكهانه balaï naguhauneh, داهيت نا متوقع dahé-ut na mutooka. v. *misfortune*.—*To give a blow* ضرب زدن zurb zudun, مشت كردن musht kirdun.

To BLOW (*as wind*) هبوب نمودن huboob numoodun, وزيدن wuzédun, بزيدن buzédun, ورزيدن wurzédun, نفخ كردن nufih kirdun, دميدن dumédun, دردميدن durdumédun, وزولپدن wuzshulédun, جستن justun, جهيدن juhédun, معج نمودن maaj numoodun, خرق هب كردن khurk saukhtun, هب كردن hubb kirdun. *The quarter from which the wind blows* وزيدنكاه wuzédungah, مهب muhubb. *The quarter to which the wind blows* مراد الريح muradu'r-reeh. *To blow* (*with the mouth*) پف دادن puf dadun, تنفخ كردن tunuffuh kirdun, نفخ ساختن nufikh saukhtun, واپكيدن wapukédun—(*to breathe*) دم زدن dum zudun. تنفس كردن tunuffus kirdun. v. *to pant*, *puff*—(*to fill with wind*) پرباد كردن purbad kirdun, منفوخ ساختن munfookh saukhtun, پرهوا نمودن purhawa numoodun. *To blow the nose* خلميدن khulmédun, خليميدن khulémédun, خميدن khumédun. *To blow up* or *swell* برماهيدن buraumahédun. *To blow* (*sound an instrument*) ناي زدن naï zudun, صافر شدن saufir shoodun, صدا كردن suda kirdun, سفليدن suflédun.—*To blow a horn* نفخ صور كردن nufikh soor kirdun. *To blow upon* (or *heat with the breath*) با دم كرم كردن ba dum gurm kirdun. *To blow upon* (*treat with contempt*) اهانت كردن ahaunut kirdun, تذليل نمودن tuzleel numoodun, حقارت ساختن hikaurut saukhtun. v. *to traduce*; also *to make stale*. *To blow out a candle* چراغا پف كردن churaugha puf kirdun. *To blow* (*as flowers*) شكوفه كردن shukoofeh kirdun. v. *blossom*.

A blower نافخ naufikh, نفخ كننده nufih koonindeh. *A blower of glass* قداح kuddauh. *A blower on the flute*, &c. ناي زن na-é zun, صافر saufir.

Blowing نفخ كنا nufih koona, دمان dumaun, نافخ naufikh, نفاح nufauh, ورزان wurzaun, بزينده buzéndeh. *Blowing into flame* نافخ ضرمة naufikh zurmetan.

To BLUBBER ماق كردن mauk kirdun. v. *to cry*, *weep*.

A BLUDGEON بقاري bukauré, كوتاه kootah, چوب chob, چوب دستي خورد chob dosté khord, ابيل abeel.

BLUE كبود kubood, كبودي kuboodé, نيل neel, نيلي neelé, نيل فام neel faum, نيلكون neel goon, نيل اندود neel andood, لاجورد laujwurd, لاجوردي laujwurdé, لازورد lauzwurd, لازوردي lauzwurdé, سماوي sumawé, ماي maï, ماوي mawé, ابي رنك aubé runk, ازرق azruk, زرقت zurkut, اسماني رنك asumauné runk.

Cloathed in blue ازرق پوش azruk posh. *The blue* or *black sea* (*the Euxine*) بحر نيلگون buhr neelgoon. *Of a deep blue* كبود كبودي kubood kuboodé, زرقم zurkum. *The blue gem* (*turquoise*) پيروزه peeroozeh—(*the beryl*) زرق zurka—(*the sapphire*) ياقوت كبودي é-akoot kuboodé. *The blue flower* (*blue bell* or *blue bottle*) لخنيش lukhneesh—(*the hyacinth*) سنبل sumbul, ابرود abrood. —*A hyacinthine blue* سنبلي sumbulé, ابرودي abroodé.—*A blue fly* عنتر antur—*Blue* or *grey-eyed* زرق zurk (fem. زرقا zurka), مهق muhuk. *A blue* or *livid mark* انبسه ambiseh. v. *livid, grey.*

To blue or *make blue* نيل كردن neel kirdun, كبود ساختن kubood saukhtun.

Blued نيلگون كرده شده neelgoon kirdeh shoodeh.

Bluely كبودانه kuboodauneh.

Blueness كبودي kuboodé, نيلغام neelfam, لاجوردي laujwurdé.

BLUFF متكبر mutukubbir, گستاخ kustakh, تند tund, درشت durusht, وحشي wuhshé, ذو نفخ zu nufikh. v. *big, surly, blustering, rude.*

A BLUNDER سقط sukt, خطا khuta, زلت zullut, قصور kusoor, تقصير tukseer (pl. تقصيرات tukseeraut), سهو suhoo, غلط ghulut, اغلوطه aghlooteh. ضلال zulaul, ضلالت zulaulut, ضلت zullut, خزده khuzdeh. v. *mistake, error.*—*A common* or *vulgar blunder in speech* غلط مشهور ghulut mush-hoor.

To blunder سر در سنك زدن sur dur sunk zudun, سقط كردن sukut kirdun, غلط نمودن ghulut numoodun, قصور ساختن kusoor saukhtun. v. *to mistake, err, flounder, stumble.*

A blunderbuss بندوق عظيم bundook azeem.

A blunderer, blunderhead سقط كار sukt kaur, خطا كننده khuta koonindeh, گنده gundeh, ابله ableh, احمق ahmuk. v. *blockhead, fool.*

BLUNT (*on the edge or point*) كليل kuleel, كليلت kuleelut, كل kull, كلت kullut, كلول kulool, كال kall, كالت kallut, كند kund, كهام kuhaum, منحمق munhumuk, بلدام bildaum—(*dull*) نا شناس na shinas, نا مستعد na mustaad, نا دان na dan, بي عقل bé akul, نا فهم na fuhm, بي تميز bé tumeez, بلادت bilaudut, فدم fudum, كودن goudun, غابي ghaubé, احمق ahmuk, ابله ebleh. v. *stupid, aukward*—(*ill-bred*). بي نزاكت bé nuzaukut, لاشه lausheh, بي لطيف bé luteef, تركي turké, عجمي ajumé. v. *rude, rough, rustic, inelegant.*

To blunt كليل كردن kuleel kirdun, كند ساختن kund saukhtun. *To blunt* (*the appetite*, &c.) ضبط نمودن zubt numoodun. v. *to repress, weaken.*

Bluntly كليلانه kuleelauneh, نا شناسانه nashinasauneh, با ترك ادب ba turk adub. *To behave bluntly* ترك ادب نمودن turk adub numoodun, بي نزاكت شدن bé nuzaukut shoodun. v. *coarsely, plainly, rudely.*—*To speak bluntly* در وجه گستاخ گفتن dur wujuh kustaukh guftun.

Bluntness كندي kundé, بلادت bulaudut, سر سامي sur saumé, نا داني nadauné, بي عقلي bé aklé, رباجت rubaujut, احمقي ahmuké, كودني goudune. v. *rudeness, coarseness, plainness.*

A BLUR عيب aïb, لكه lukeh. v. *blot.*

To blur عيب كردن aïb kirdun, لكه ساختن lukeh saukhtun. v. *to blot, stain, efface.*

To BLURT (*speak inconsiderately*) گستاخانه گفتن kustakhauneh guftun, غافلانه كلام نمودن ghaufilauneh kulaum numoodun, با سرسري خطاب كردن ba sursuré khutaub kirdun.

A BLUSH خجلت khujlut, سرخي surkhé, سرخ روي surkha rooï, حمرت humrut, شرم shurrum, شرمساري shurrumsaré, حجاب hujaub, خزايت khuza-é-ut, استنكاف ustunkauf. *At the first blush* or *sight* بنظر اول benuzr awwul, اول وهلة awwul wuhlutin. *Overspread with blushes* خجلت كش khujlut kush. *Raising blushes* خجلت انگيز khujlut angeez.

To blush خجلت كردن khujlut kirdun, خجل شدن khujl shoodun, انفعال خوردن anfaal khoredun, حجاب ساختن hujaub saukhtun, شرميدن shurrumédun, شرم داشتن shurrum daushtun, سرخ روي شدن surkh rooï shoodun, ننك داشتن nunk daushtun, فرناخيدن furnakhédun, رنك نمودن runk numoodun, رنك شدن runk shoodun, ميل بسرخي داشتن meil besurkhé daushtun. *To cause to blush* خجلت khujlut, انگيختن angeekhtun, شرمساري ساختن shurrumsaré saukhtun.

Blushing خجلت نما khujlut numa, حجاب ساز hujaub sauz, سرخ روي دار surkha rooï dar, شرمنده shurrumindeh, شرمناك shurrumnak, شرمسار shurrumsar, شرم كنان shurrum koonaun.

Blushingly با شرم ba shurrum, خجلانه khujlauneh, با خجلت ba khujlut.

BLUSTER (*noise*) هنگامه hungaumeh, غوغا ghoogha, نهات nihaut, نهيت nuheet, منهت munhit, نباح nubbauh, غلغل ghulghul. v. *roar, boisterousness, tumult*—(*boasting*) لاف lauf, كب kub, فخر fikhr. v. *menace.*

To bluster (*roar*) نهات كردن nihaut kirdun, غلغل نمودن ghulghul numoodun. *To bluster*

(*as the wind*) باد روزکار بریدن baud roozigar buzédun. *To bluster* (*as the sea*) لجب ساختن lujub saukhtun—(*to boast*) لاف زدن lauf zudun, لاف و کذاف کردن lauf ou guzauf kirdun, ناز نانه نمودن baz nauneh numoodun, اظهار فخر و غرور کردن azhaur fikhr ou ghuroor kirdun. v. *to bully, puff.*

A blusterer لاف زننده lauf zunindeh, بهلق buhluk. v. *boaster, bully, swaggerer.*

Blustrous, v. *noisy, tumultuous, boisterous.*

A BOAR خنزوان khunzuwan, خنزیر khunzeer (pl. خنازر khunazur, خنازیر khunazeer). v. *hog.*—*A wild boar* خنزیر khunzeer, خنزیر الغاب khunzeeru'l'ghaub, جانور janoor, جانوار janwaur.

A boar-spear حربه harbeh, مطرد mutrud. *Belonging to a boar* خنزیري khunzeeré.—*A wild boar wounded by an arrow* خنزیر تیر خورده khunzeer teer khoredeh.

A BOARD (*plank*) کراسته kurausteh, بادبر badbur, لوح looh (pl. الواح alaweeh, الواح alwauh), خوان khaun, تخته tukhteh. v. *table, lath, shingle*—(*a court of jurisdiction*) عدالت adaulut.—*The board* or *deck of a ship* تختهٔ جهاز tukhté-i jehauze. *A shoe-maker's cutting-board* تختهٔ کفشگر tukhté-i kufishgur, کراسه kurauseh, فرزوم furzoom. *A baker's kneading-board* تختهٔ نان tukhté-i nan. *A wall of boards* تختهٔ دیواري tukhté-i deewauré.

To board (*lay* or *wall with boards*) سقف کردن sukuf kirdun, سقف خانه نهادن sukufa khauneh nihaudun, با الواح احاطه ساختن ba alwauh ahauteh saukhtun. *To board a ship* در جهاز محول کردن dur jehauze muhwil kirdun. v. *to attack.*

BOARISH خنزیري khunzeeré, حیواني heewauné—(*brutal*) بي رحم bé ruhm, ظالم zaulim بي شفقت bé shufkut. v. *swinish, cruel.*

A BOAST لاف lauf, لاف و کذاف lauf ou guzauf, خود فروشي khood furooshé, بارنانه barnauneh, بارنامه barnaumeh, بازنانه baznauneh, کب kub, فخر fikhr, فخور fikhoor, تصلف tusulluf.

To boast لاف زدن lauf zudun, لاویدن lawédun, بازنانه کردن baznauneh kirdun, کب کردن kub kirdun, فخیر شدن fikheer shoodun. *To boast of wealth* نازیدن nazédun. v. *to brag, magnify, exalt.*

A boaster لاف زن lauf zun, خود فروش khood furoosh, خود کام khood kaum, باد بروت baud buroot, خود کامه khood kaumeh, خود ستا khood sita, پاروله patoleh, زعیم za-êm, انفذه unfudeh, طرماز turmauz, طرمذان turmuzaun, مطرمذ muturmiz, لعمظ laamuz, فشوش fushoosh, لهوق luhook, فایش fa-ésh. v. *bragger.*

Boastful پر تصلف pur tusulluf. v. *ostentatious.* فنخرت funkhurut, فخیر fikheer. v. *vain-glorious.*

Boasting لاف زن lauf zun, فخور کنان fikhoor koonaun, خود فروشي khood furooshé.

Boastingly با لاف و کذاف ba lauf ou kuzauf, متکبرانه mutukubbirauneh. v. *ostentatiously.*

A BOAT قارب kaurib, زورق zooruk, سنبوق sumbook, سفینه sufeeneh, بوسي boosé, ناوه na-ooh, خلیج khuleej, زنبل zumbul, زنبر zumbur. v. *skiff, yawl.*—*A ferry boat* معبر mabur.

A boatman ملاح mullauh, ملاح سفینه mullauha sufeeneh.

A BOB ضرب zurb, زخم zukhum. v. *blow*—(*flout*) خندیش khundeesh, خنجرود khunjurood, دعابت daabut, وشیه wushiyeh. v. *sneer, ridicule, taunt, jest*—(*ear-ring*) اویزه aweezeh اویزه کوش aweezeh goosh, کوشوار gooshwar—(*any thing pendulous*) اونک awunk, اویز aweez.

To bob ضرب کردن zurb kirdun. v. *to beat, drub*—(*to cheat*) غدر ساختن ghudr saukhtun. v. *to defraud*—(*to hang loose*) اونخته شدن aweekhteh shoodun, اونکان بودن awungaun boodun—(*to ridicule*) خنده ریش کردن khundeh reesh kirdun.

A BOBBIN ماسور masoor, ماسوره masooreh.

A BOBTAIL زنب کوتاه zunub kootah.

Bobtailed زو زنب کوتاه zu zunub kootah, ابتره abtureh. v. *curtailed.*

To BODE فال نمودن faul numoodun, اختر گفتن akhtur guftun, دلالت کردن dulaulut kirdun, تفول ساختن tufawwul saukhtun, تکهن نمودن tukuhhun numoodun, وعید شدن wa-éd shoodun. v. *to forebode, predict, presage.*

Boding, bodement فال faul, اختر akhtur, تکهن tukuhhun. v. *omen, portent.*

BODILESS بي تن bé tun, بلا جسد bila jusud, غیر متجسد ghire-a mutajussud. v.

Bodily جسدي jussudé, جسماني jismauné, متجسم mutujissim, مجسم mujissim, متجسد mutajussud. *Bodily food* غذاي جسماني ghuda-é jismauné.—(*essential*) ذاتي zauté, حقیقي hukeeké. v. *real, actual.*

A BODKIN سرخاره surkaureh, درفش durfush, دزینه duzeeneh, رفش rufush, تیغ teegh, تلا tula, مخصف mukhsuf, مخرز mukhruz.

The BODY بدن budun (pl. ابدان abdaun), تن tun (pl. تنها tunha), جسد jusud (pl. اجساد ajsaud), جسم jism (pl. اجسام ajsaum), اندام andaum, وجود wujood, طان taun, شخص shukhs,

تندیسه tundeeseh, جسمان jifmaun, جرم jirm (pl. اجرام ajraum), کامت kaumut, ذات zaut, قالب kaulub, کالبد kaulbud, کالبد تن kaulbuda tun. v. *perfon, ftature, matter.*—*A dead body* قالب بي جان kaulub bé jaun, جنازه junauzeh, لاش laush, لش lush, میت meiyut, جیفه jeefeh. *The body of the fun* جرم شمس jirma fhems, کلیچه kuleecheh, v. *difk.*—*A body corporate* عرفت arfut, حرفت hurfut. *The human body appearing indiftinct and black at a diftance* شبح fhubuh (plur. اشباح afhbauh) شخص fhukhs (plur. اشخص afhkhus, شخوس fhukhoos), سواد fuwaud.—*A body like filver* سیم تن feem tun. *To be one body and one foul with another* با کسي جسم و جان شدن ba kufé jifm ou jaun fhoodun. *Natural bodies* اجسام طبیعیت ajfauma tubé-aïut. *To nourifh the body* تن پرور کردن tun purwur kirdun.—*A collective body* جما juma, جمع jumaa, جمت jummut, جماعت jumaat, نفر nufr, طایفت ta-éfut. *A great body* جمع کثیر jumaa kufeer. v. *company, fociety, collection.*—*To affemble a body of troops* جمع لشکر کردن jumaa lafhkur kirdun. *The main body of the army* سپاه fippah, عامت amuta, جبهت jubhut, فیت fé-ut. *A body of foot* پیاده pé-audeh, رجال rujaul. *A body of horfe* سپاه fippah, سوار fuvvaur.—*Any body* کسی kuffé, کس kus, فرد furd. *Somebody* فلان fulaun, یک نفر eek nufr, یکي eeké, ادمي adamé, قوم koom. *Nobody* هیچکس heechkus. *There is nobody* نیست کسي neeft kuffé.—*Every body* هرکس hurkus, هر احد hur ahud, کل احد kull ahud, هرفرد hurfurd, یک eek, هریکي hur eeké.—*A bufy body* فضولي fuzoolé.—*Strong of body* زورمند zoormund, زورباز zoorbaz, پهلو pihlu, پهلوان pihluwaun, توانا tuvanna, قوي koo-é. v. *robuft.*—*Bignefs of body* جسمات jifmaut. v. *corpulence.*—*Wine of a ftrong body* شراب غمکسار fhuraub gumkufaur, بادهٔ مست bade-ï-muft, رحاق ruhauk رحیق ruheek, نسا nufa. *To body*, v. *embody.*

A BOG اجم ajum (pl. اجام ajaum), کول kool. v. *marfh, morafs, fen.*

To BOGGLE (*hefitate*) شبهت داشتن fhubhut daufhtun, شک نمودن fhuk numoodun, ریب بردن reeb burdun. (*to ftart back*) جولان کردن joolaun kirdun, جهیدن juhédun.

A boggler شبهت کننده fhubhut koonindeh, شک برنده fhuk burindeh, مرد وهمناک murd wuhminak.

Bog-houfe, v. *privy.*

To BOIL پختن pokhtun, جوشیدن jooshédun, جیوش کردن jé-oofh kirdun, غالیان غالي نمودن ghalé-aun numoodun, جیشان شدن jeefhaun fhoodun.—*To caufe to boil* جوشانیدن jooshanédun, تغلیت ساختن tughlé-ut faukhtun. v. *to cook.*—*To boil (as the blood)* بیغ نمودن beegh numoodun, ثوران الدم شدن fooraunu'd'-dum fhoodun. v. *to be hot, fervent, to rage.*

Boiled پخته pokhteh, پختج pokhtuj, پختني pokhtuné, مطبوخ mutbookh, جیش کرده شده jeefh kirdeh fhoodeh.

A boiler جیوش کننده jé-oofh koonindeh.—(*a kettle*) هرکاره hurkaureh, قزغان kuzghaun. v. *cauldron, pan.*

Boiling پختن pokhtun, جیوش کنا jé-oofh koona, جیش jeefh, جیشان jeefhaun, تغرر tughrur, تغران tughraun, تهادر tuhauder, غلي ghulé, غالیان ghalé-oon, فوران fooraun, فوح fooh, فوخ fookh, کتیت kuteet, عکوب akoob, نغیط nufeet. *Boiling* or *bubbling up* نضخ nuzikh. *Boiling over* نفوت nufoot.

BOISTEROUS ضربي zurbé, حربي harbé, شکنده fhukindeh, متهور mutuhawur, ستنبه fitumbeh, جبري jubré, کبري kubré, قاسر kaufur, فضولي fuzoolé, غضبت ghuzubbut, اشد afhudd, عاصف aafuf, عصف afuf, عصوف afoof. v. *violent, loud, noify, ftormy, turbulent, furious, tumultuous, overbearing.*

Boifteroufly ضربانه zurbauneh, با ستم ba fitum, حربا harban, جبرانه jubrauneh, با قهر ba kuhr. *To behave boifteroufly* زور کردن zur kirdun, جبر نمودن jubr nomoodun, جفا ساختن jufa faukhtun.

Boifteroufnefs غضب ghuzb, جبر jubr, زور zoor, ضرب zurb, حرب harb, قهر kuhr, ستم fitum, جفا jufa, فساد fufaud. v. *violence, rage, anger, turbulence.*

BOLD بي باک bé bauk, بي پروا bé purwa, بهادر bahaudur, جگر دار jigur dar, شیرمرد fheermurd, گستاخ kuftaukh, شیرمان fheerman, شیري fheeré, شیرانه fheerauneh, جان دار jaun dar, عندوا anduwa, عندوات anduwaut, غیران gheeraun, غیور ghé-oor, ذو غیرت zu gheerut, شجعا fhujaa, جري juré, غشارت ghufhaurut, دلیر dileer, دلاور dilavur, سختب fuhtub, دند dund, صلهام fulhaum. v. *brave, daring, intrepid, fearlefs.*—(*impudent*) بي شرم bé fhurrum, بي حیا bé heia, شوخ fhookh, شوخ چشم fhookh chufhum, سترک futruk. v. *confident, faucy, licentious, rude, rafh.*

To make bold (*to infpire with courage*) بي باک کردن bé bauk kirdun, دلاور ساختن dilavur faukhtun. *To make bold* (*fpeak freely*) خضرا مضرا گفتن khuzran muzran guftun, سالمانه خطاب کردن falimauneh khutaub kirdun. *To be bold* بهادر

بودن bahaudur boodun, شيرمرد شدن sheermurd shoodun, جري الجنان شدن juré-u'l'junaun shoodun.

Bold-faced بی شرم bé shurrum. v. *impudent*.

Boldly بهادرانه bahadurauneh, پهلوانانه pihluwanauneh, با جراءت ba juraat, کستاخانه kustakhauneh, دليرانه dileerauneh, با غيرت ba gheerut.—(*impudently*) شوخانه shookhauneh, با شوخ چشم ba shookh chushum.

Boldness دليري dileeré, دلاوري dilavuré, غيرت gheerut, جراءت juraat, کستاخي kustaukhé, جسارت jusaurut, جان jaun, بي باکي bé bauké, اقدام akdaum. v. *courage, valour, freedom*.—*Boldness and timidity* اقدام و احجام akdaum ou ahjaum.—(*impudence*) شوخي shookhé, بی شرمي bé shurrumé. v. *confidence*.

BOLE (*armoniac*) کل ارمني gill armené, کل سرخ gill surkh, v. also *trunk of a tree*.

A BOLSTER بستر bister, ناز بالش naz baulish, بالين bauleen.

To bolster بستر نهادن bister nihaudun. v. also *to maintain, support*.

A BOLT (*of a door, &c.*) بندکشي bundkushé, قفل kufl (pl. اقفال akfal), پشکله pushkulleh, پشکله در pushkulleh dur, چنبه chumbeh, مزلاق muzlauk, کليد kuleed, جنده jundeh, شنکينه shingeeneh, غلق ghulik (plur. اغلاق aghlauk), نرماده دار nurmaudeh dar, کره kureh, سبوخ subookh, مدروس mudroos, مترس mutrus, غارتنک ghartunk, غلج ghulj, لب در lubba dur. v. *bar*.—(*an arrow*) تير teer, پرتاب purtaub. v. *shaft, dart*.—(*a fetter*) بند bund, پاي بند paï bund, قيد keed, قيد و بند keed ou bund. v. *chain*.—*A thunderbolt* آذرخش azurkhush. v. *lightning, thunder*.—*Bolt-upright* قيام ké-aum, قايم ka-ém, منتصب muntusub. v. *erect*.

To bolt (*a door*) سد باب نمودن sud bab numoodun, بند کشي نهادن bund kushé nihaudun. v. *to bar, lock, fasten*.—(*to fetter*) قيد و بند کردن keed ou bund kirdun, در زنجير نهادن dur zunjeer nihaudun.—(*to sift*) بيختن peekhtun, بيز کردن beez kirdun, نخل نمودن nukhul numoodun. v. *to examine, try, purify*.—*To bolt out* (*sally forth*) خروج کردن khurooj kirdun, خروشان ساختن khurooshaun saukhtun. *To bolt one out of doors* کسيرا بيرون دار کردن kussera beeroon dar kirdun.

A bolter غربال ghurbaul. v. *sieve*.

A bolting-house بيز خانه beez khauneh.

A BOLUS لقمت lukmut.

A BOND (*for debt, &c.*) تمسک tumassuk (pl. تمسکات tumassukaut) خط khutt, دست خط dost khutt, دين تمسکي deen tumassuké, تذکرت tuzkurut. v. *contract, obligation*.—(*ligament*) بند bund, قيد keed, پيوند pivund, بستکي bustugé. v. *fetters, chains, rope, imprisonment*.—(*union*) اتحاد ittihaud, وحدت wahdut, اتفاق ittifauk, يکي eeké, يکانکي eekaunugé. v. *connection*.

Bond (adj.) کرفته goorifteh, مقبوض mukbooz. v. *captive, servile*.

Bondage کرفتکي gooriftugé, قبض kubz, کرفتاري gooriftauré, کيرا geera. v. *captivity, slavery*.

A bondman عبد abd, عبد مملوک abda mamlook, غلام gholaum, غلام مملوک gholauma mamlook, بنده bundeh, کرفتار gooriftaur, خدمتکار khudmutkaur. v. *slave, servant, captive*.

A bondmaid, bondwoman, خدمتکار کز khudmutkaur kizz, نوکر nookur, خلايق khula-ék, جاريت jauré-ut (pl. جواري juwauré) مملوکه mamlookeh, کنيز kuneez, کنيزک kuneezuk, کز ازاد kuzsh azaud. v. *slave*.

Bondsman امانت دار amaunut dar. v. *cautioner, surety*.

A BONE عظم azm (pl. عظمت azumut), عظام azaum, اعظم é-azum, استخوان ustukhaun. *A small bone, piece of a bone* استخوان پاره ustukhaun pareh, *The jaw-bone* لهزمت luhzumut. *The jaw-bones* لهزمتان luhzumutaun. *Joint-bones* (*of the heel*) سنع sina, کعب kaab—(*of the hands and feet*) کعس kaas (pl. کعاس)—(*of the elbow*) کعبرت kaabrut—(*of the back*) شرخوب shurkhoob, سيسا seesa, سياسي sé-ausé, پشت مازه poshta mauzeh, سنور sunoor, خرز الظهر khurzu'z'zuhr, جشرك jumshuruk, مهره muhreh. *The bones of the arm* انقا anka. *The bones of the fingers* العا alaa, سلامي sulaumé. *The shank-bone* شتالنک shutaulunk, عصا asa, ظنبوب zumboob. *The hip-bone* ور wurr. *The neck-bones* نضي nuzé. *The collar-bone* ترقوت turkoot. *The knee bone or pan* سر زانو sur zanoo, رضف ruzuf.—*A broken bone* استخوان شکسته ustukhaun shakusteh, دشبد dushbud, منجزم munjuzum. *A bandage for a broken bone* استخوان بند ustukhaun bund. *A bone with meat upon it* عرق urk. *A bone or die* کعبت kaabut. *A carious bone* رمت rummut, رميم rumeem (pl. رمم rumum, رمام rumaum). *Small boned* رخود rukood.

To bone تعرق کردن taarik kirdun, نحض ساختن nuhuz saukhtun.

Boneless بی استخوان bé ustukhaun.

To bone-set مجبور کردن mujboor kirdun, وعث وعي نمودن waas wa-é numoodun.

A bone-setter مجبور كننده mujboor koonindeh, جابر گر jaubur gur, موجر كار moojur kaur, مجبر mujubbur. v. *surgeon.*

A BONEFIRE اتش بازي autash bazé, اتشتان autashtan, پروازه purwauzeh, نار nar.

BONITO (*fish*) بينيث beenees.

A BON-MOT مزه muzeh, بذله buzleh.

A BONNET كلاه kulah. v. *cap, turban.*— *A square bonnet worne by young girls* كله پوش kulleh posh.

Bonnily, v. *handsomely, gaily.*

Bonny, v. *handsome, beautiful, gay.*

BONY زو عظمت zu azumut, پر استخان pur ustukhaun.

A BOOBY سر بيسامان sur bé-samaun. v. *blockhead.*

A BOOK كتاب kitaub (pl. كتب kutub), نامه nameh, دفتر duftur (plur. دفاتر dufautur), دستور dustoor (pl. دساتير dusauteer), جريده jureedeh (pl. جرايد jura-éd), جلد jild (جلود julood), سفر sufr (plur. اسفار asfaur), مودت muwuddut, طومار toomaur, صحيفت suheefut (pl. صحف suhuf, صحايف suha-éf), زبر zubr, رقيم rukeem (pl. ارقام), رقين rukeen, قط kitt, طرس turs (pl. اطراس atraus, طروس turoos), رق rukk, وحي wuhé, مصحف mus-huf (plur. مصاحف musauhuf), مصنف musunnuf (pl. مصنفات musunnufaut), مجلدت mujulludut (plur. مجلدات mujulludaut), مدرس mudrus. *The books of Moses* كتب موسي kutuba moosa. *The rabinical books* (*Old Testament*) صحف ربانيت suhuf rabbané-ut.—*The book* الكتاب elkitaub, *The book of God* الكتاب الله elkitaubullah, المصحف almusuhuf. *The most excellent book* كتاب مستطاب kitaub mustitaub. *The glorious book* كتاب المجد kitaubu'l'mujjud. (These are applied by the Eastern Christians to the *Bible*, and by the Mohammedans to the *Alcoran*; v. also Vol. I. القران p. 220.)—*The books* or *psalms of David* زبورخوان zuboor khaun. *The books of Hafyz* (*a celebrated Persian poet*) مصنفات حافظ musunnufata Hafyz, ديوان حافظ déwauné Hafyz. *A book of roads* (*a map*) راه نامه rah nameh. *An account-book* دفتر duftur, انگار angaur, انگارش angaurish, انگاره angaureh. *A day-book* روز نامه rooz nameh, روزيانه roozé-auneh, روزينه roozeeneh. *A cash-book* اورجه awurjeh, فنداق fundauk.—*The book of life* دفتر اعمال duftura é-amaul, نامه اعمال namé-i é-amaul, رق rukk, سجين sujjeen — (On these the Mohammedans suppose the actions of mankind to be written by the recording angels.)—

Various books كتب كوناكون kutub gunagoon. *The title of a book* كتابت kitaubut. *Without a book* (i. e. *a pagan*) غير كتاب ghiré-a kitaub. *A book interpreting dreams* تعبير نامه taabeer nameh. *My book* P كتابم kitaubum, A كتابي kitaubé. *Your book* P كتابت kitaubut, A كتابك kitaubuka. *His book* P كتاب او kitaub ou, *or* كتابش kitaubish, A كتابه kitaubuhu. *Without book* (*by memory*) متذكر mutuzukkir, خاطر نشان khatir nishaun. *To be in one's books* (*to be in favour*) خاطر گرفتن khautir gooriftun, دوستگان شدن doostgan shoodun. *The original* or *first copy of a book* اصل كتاب asla kitaub. *A book-case* راف rauf, رق ruf.

To book دفتر قيد كردن duftur keed kirdun, در كتاب نوشتن dur kitaub nooshtun.

Book-keeping حساب كنا hissaub koona, شهردكي shumurdugé, علم رقم ylma rukum. — *A book-keeper* شمار گير shumaur geer, محاسب muhausib, حساب كننده hissaub koonindeh.

A bookbinder مجلد mujlud, سفار suffaur.

Bookish علم طالب ylma taalub, مدرس mudrus, كتب خواه kutub khauh. v. *studious.*

Bookishness تحصيل علم tuhseela ylm, مطالعت mutalaat, مدارست mudaurusut. v. *study.*

Book-learned اهل علم ahla ylm, دانشخوار danish-khore. v. *learned.*

A bookman مدارس mudauris, معلم muallum, دانشمند danishmund. v. *learned man.*

A book-mate خوجه تاش khojeh tash. v. *school-fellow.*

A bookseller صحاف suhhauf, سفار suffaur, كتب فروش kutub furoosh. *A bookseller's shop* كتب خانه kutub khauneh. v. *library.*

A boom, v. *bar, pole.*

A BOON (*gift*) پيشكش peishkush, دهش duhish. v. *grant, favour.* — (*petition*) خواهش khauhish, طلب tullub.

Boon (*gay*) شاد shad, شوخ shookh.

A BOOR خورياد khooré-aud, خويرات khooïraut, دهقان dihkaun. v. *clown, rustic.*

Boorish بي ادب bé adub, نا شناس na shinaus, اهل قريه ahla kureeh, صحراي suhra-ï. v. *rude, clownish.*

Boorishness بي ادبي bé adubé, نا شناسي na shinausé, روستايي roostaï-é, خورياد khooré-audé, عجهي anjuhé. v. *rudeness.*

Boorishly بي ادبانه bé adubauneh, خورياد اسا khooré-aud asa. v. *rudely, clownishly.*

A BOOT موزه moozeh, موزج moozuj, خف khuff (pl. خفاف khufauf), تساخين tusakheen,

هبرزي hubrzé, هدم hudum, نخاف nukhauf (pl. انخفت ankhufut), موق mook, كوش koos, تفش kufush. *Upper boots (for keeping the under ones clean)* چاباتان chabatan, جرموق jurmook, سرموزه surmoozeh, موزه نالين moozeh nauleen. *A boot-maker* موزه دوز moozeh dooz, خفاف khufauf, اسكاب askaub, اسكاف askauf, قواف kawwauf, سكاف sukkauf (plur. اسكيف askeef) اسكفت askifut. *The toe of a boot* چنك موزه chunka moozeh, منقار munkaur. *The lining-leather of boots* صلال sulaul. *The upper leather of boots* پشك pushk, سر موزه sur moozeh. *Old or patched boots* نقل nukkl, نقال nukaul, هدم hudum.—*Booted* تخفف tukhuffuf, انعال anaal. —*(to put on boots)* تخفف شدن tukhuffuf shoodun, انعال كردن anaal kirdun.

Boot (advantage) فايده fa-édeh, سود sood, كسب kusb. v. *gain, profit.* — *To boot (over and above)* با فايده ba fa-édeh. — *To boot (to benefit)* سود دادن fa-édeh numoodun, فايده نمودن sood dadun. v. *to profit, enrich.*—*Bootless* بي ماني bé maané. v. *in vain, useless.*

A BOOTH خيمه kameh, سايبان sa-ébaun, خرگاه khorgah, پيچه peecheh, الاجق alaujuk, وشيع wushé-a.

BOOTY تالان talaun, تاراج tarauj, غارت ghaurut, غيمت gheemut, يغما yeghma, غنيمت ghuneemut (pl. غنايم ghuna-ém), مغنم mughnum, سلب sulb, ساز و سلب sauz ou sulb, نهيبي nuheebé, نهبت nuhbut, نغارت nufaurut, عرض erz, خلست khulsut, خباست khubbausut, بكيلت bukeelut, غنب ghumb. v. *plunder, spoil, pillage, theft.* — *To play booty* فسق كردن fusuk kirdun. v. *to cheat.*

BORAX بوراق borak, هندي borak hindé, تنكار tinkaur, زمو zshumoo, ملح الصاغت milhu's'saughut, لزاق الذهب luzauku'z'zuhub.

A BORDER كنار kunaur, كناره kunaureh, كنارين kunaureen, حاشيت haushé-ut, لب lib, جناب junaub, جنب jumb (pl. جنوب junoob), شفرت shufrut, كران kuraun, كرانه kurauneh. v. *edge, extremity, margin, side.*—*The border of a countr.* سر حد sur hudd, سر زمين sur zumeen, حد hudd (pl. حدود hudood). v. *bounds, limits, confines, frontiers.* — *Living on the borders* سرحد نشين surhudd nisheen. *Hostile borders* ثغور sughoor, ترفند turfund. *A governor of the borders* مرزبان murzuban, مرزباني murzubané (plur. مرزبت murzubut). *The border of a garment or cloth* دامن damin, اهان ahaun, كنار kunaur, رزه ruzeh, رزه ruzsheh, حاشيت hashé-ut (plur. حواشي hawaushé), كفت kuffut (pl. كفف kufuf) اويز aweez, فراويز firaweez, تير teer, نكار كرد nigaur gurd. *An elegant embroidered border* علم alum, نكار علم nigaur alum, مغروز mufrooz. v. *fringe, edging.* — *A border of flowers* كلزار gulzaur. v. *garden, parterre.*

To border upon (a country) سرحد نشين شدن surhudd nisheen shoodun, قريب بودن kureeb boodun. — *(to ornament with a border)* با رزه نكار علم نمودن ba zureh peeraustun, پيراستن nigaur alum numoodun. v. also *to touch, reach.*

A borderer سرحد نشين surhudd nisheen, حاضر hauzir, سر زمين داش sur zumeen dash.

To BORE سفتن suftun, سوراخ ساختن soorakh saukhtun, سفليدن sufledun, سنبيدن sumbédun, تبيدن tubédun, شخه زدن shumkheh zudun, تثقب كردن tusukkub kirdun, مثقب نمودن muskub numoodun, ثقب ساختن sukub saukhtun. v. *to pierce.*

Bored سفته sufteh, رخنه دار rukhneh dar. *To be bored* شخه زده شدن shumkheh zuddeh shoodun.—*Bored full of holes* سوراخ دار sooraukh dar.

A bore سوراخ sooraukh. v. *hole.*

Bore, preterite of *bear.*

BOREAL شمالي shumaulé. v. *northern.*

Boreas باد شمال bad shumaul, نسيم شمال nuseem shumaul.

A BORER شخه زننده shumkheh zunindeh, سوراخ كر sooraukh gur.

BORN زاده zaudeh, زاد zaud, مولود moolood, وليد wuleed, متولد mutuwullid, منفوس munfoos. *Born of an angel* پري زاده peri zadeh. *Born to great fortune* بلند كوكب bulind kawkub.—*To be born* زادن zaudun, زاييدن zaï-édun, متولد شدن mutuwullid shoodun, مولود كرديدن moolood kirdédun, طلوع كردن tuloo-a kirdun, پيدا شدن peeda shoodun, از شكم برامدن uz shikim buraumudun, ظهور كردن zuhoor kirdun. *Born of a free father and a slave mother* هجنت hujnut., هجانت hujaunut, هجونت hujoonut, هجين hujeen. *Base-born* ولد زنا wuluda zina.

BORNE, participle of *bear.*—*To be borne down (oppressed)* پايمان شدن pa-émaun shoodun. *Not to be borne* غير متحمل ghiré-a mutuhummul. v. *intolerable.* — *To be borne up* اعتماد شدن é-atimaud shoodun. v. *to be supported.*

To BORROW عارت كرفتن aarut gooriftun, استعارت كردن usta-arut kirdun, استقراض ساختن ustukrauz saukhtun, تاور نمودن taawur numoodun.

A borrower استعارت كننده usta-arut koonindeh.

The BOSOM سینه ſeeneh, بر bur, اغوش aghooſh, اگوش agooſh, حضن huzn (pl. احضان ahzaun), پهلو pihlu, لبان liban, بلد bulud, حجور hujoor, جوش jooſh, دل dil, صدر ſudur, جگر jigur, جوشوش jooſhooſh, برکت burkut, کوبا kooba, جوشن jooſhun. v. *heart, breaſt.*—*The upper part of the boſom* سرسینه ſurſeeneh.—*A boſom-friend* یاري وفادار é-auré wufadar. *The wife of my boſom* محبوبهء زوجیتم muhboobe-ï zoojé-utum. *Jeſſamine-boſomed* سمن بر ſemen bur. *Silver-boſomed* سیم بر ſeem bur. *Upon the boſom* بر بر bur bur, در بر dur bur.—v. alſo *intimacy, confidence, fondneſs.*—*Having the boſom torn,* (i. e. *afflicted*) سینه چاک دار ſeeneh chauk dar. —*To boſom* (*embrace*) اغوش کردن aghooſh kirdun.—(*to incloſe in the boſom*) در سینه نهادن dur ſeeneh nihaudun.

A BOSS (*ſtud of gold, ſilver,* &c.) پافته pauſteh, پشیزه puſheezeh, فلس fulus, میخ meekh. *The boſs of a ſhield* ناف سپر nafa ſipur. *A boſs-ſeller* فلاس fulaus.

BOTANIC, *botanical*, چمن پیوند chumin pivund, نبات منسوب nubaut munſoob.

A botaniſt اهل چمن ahla chumin, نبات دان nubaut dan.

Botany اهلیت چمن ahlé-uta chumin, نبات دانایی nubaut danaï-é, کیاه داري ké-ah daré, علم چمن ylma chumin.

A BOTCH (*ſore*) دنبل dumbul. v. *ulcer, eruption, ſwelling.* — (*a patch*) پینه peeneh, هملخت humlukhut.

To botch (*mark with botches*) با دنبل الودن ba dumbul âloodun. (*to patch clothes*) هملخت دوختن humlukhut dookhtun, پینه دوختن peeneh dookhtun. (*to do unſkilfully*) بي ازمودگي کردن bé azmoodugé kirdun, ناداني نمودن nadané numoodun. v. *to bungle.*

Botched پینه زده peeneh zuddeh. v. *patched, bungled.*

A botcher پینه دوز peeneh dooz, پینر دوز peenur dooz.

Botchy با دنبل الوده ba dumbul aloodeh, پر ریش pur reeſh. v. *ulcerated.*

BOTH هر دو hur doo, هر دو تا hur doo ta, همدیگر humdeegur, کلا kila, کلان killauni (fem. کلتان kiltauni), اثنینهم aſneenihum. *Both hands* هر دو دست hur doo doſt, یدان eedaun, ذو الیدین zu'l'eedeen. *Both worlds* هر دو عالم hur doo alum, دارین dareen, کونین kooneen. *Both the ſeas* بحرین buhreen. *Both ſides* هر دو جانب hur doo jaunib, هر دو طرف hur doo turuf, مابین mabein. *From both ſides* از هر دو طرف uz hur doo turuf, از جانبین uz janibeen, دهیده duheedeh. —*Both* (*as well as*) با ba, ب bi, مع ma—(*as well as him*) باو ba-ou, به bihi, معه maahu. v. *together with.*

A BOTTLE منوج munooj, شیشه ſheeſheh, کابوس kauboos, کوزوره koozooreh, ابکش aubkuſh, بوکان boogaun, قارورت kauroorut, کربت kurbut, خي khee, خیک kheek, ظرف zurf, ضبحر zubhur, عجوز ajooz, عجلت ajlut (plur. عجل ajul, عجال ajaul), ساب ſaub, سقا ſuka (pl. اساقي aſauké, اسقیات aſké-aut, کربت kirbut), خیکچه kheekcheh. زفر zufr, زق zukk, اوطاف autauf, وجب wujub (pl. وجاب wujaub) محذوف muhzoof, کوزه koozſheh. *Bottle after bottle* شیشه شیشه ſheeſheh ſheeſheh.—*The ſtopple of a bottle* وفاع wufaa, سمام ſumaum.—*Sounding as a bottle when decanting* بقبقت bukbukut.—v. alſo *ſkin, flaſk, phial.*—*A bottle of hay* ابالت abaulut, غمار ghummaur, جرزت jurzut. *A blue-bottle* (*flower*) لخیش lukheeſh—(*fly*) عنتر antur. *To bottle* کابوس انباشتن hauboos ambauſhtun.

BOTTOM ته teh, اصل aſil, قرع kura, تعر kaar (pl. تعیر ka-ér), بن bun, بون boon, پایین paï-én, غور ghoor, منزع munzaa, بنیاد buné-aud, اس aſs, اساس aſas, تاسیس taſees. v. *foundation, ground-work, root.*—*The bottom of hell* تعر جهنم kaara jehennum, درک جحیم durka juheem. *The pavement at the bottom of a ciſtern, well,* &c. زمین zumeen. *The bottom of the ſea, river,* &c. غیابت ghé-abut, شنار ſhinaur, رود خانه rood khauneh. *Having a bottom* بندار bundar, اصل اور aſil awur.—*A bottom* (*ſhip*) جهاز jehauze, کشتي kiſhté.—*The bottom* or *keel of a ſhip* انبار ambaur, انبار جهاز ambaura jehauze.—(*a valley*) نغنغ nufnuf, نغناف nufnauf (plur. نغانف nufaunif), خور khawur, وادي vaudé, دره dureh, زنابت zunaubut, جوا juwa, هلک huluk. v. *dale.*—(*profundity*) عماق amauk, عمق amuk, غور ghoor. v. *depth.* — (*limits*) سامان ſamaun, سر زمین ſur zumeen. v. *bounds.*—*The bottom of his capacity* سامان ادراکش ſumaun adraukiſh. —*Bottom* (*laſt reſort*) امید پسترین ameed puſtureen.— (*dregs*) درد durd, کنجال kunjaul. v. *ſediment.*—*The bottom of a mountain* بن کوه buna kooh.—*The bottom of a ſtreet* پزن puzſhun.—*A bottom* or *clew* وشیعت wuſhé-aut, کروهه kurooheh. *To the bottom* (*compleatly*) تا بن ta bun, تهامانه tumamauneh, بالتمام bi't'tumaum, في الجمله fi'l'jumleh. v. *entirely, totally.* — *At the bottom* در بون dur boon, في القعر fi'l'kaar,

بپايين bepaï-én. *From top to bottom* از بالا تا پايين uz baula ta paï-én, از ابتدا تا انتها uz ab-tuda ta antuha, سر تا پاي sur ta paï, سراپا sura-pa, سرا سر sura sur, سر تا سر sur ta sur, سر تا بقدم sur ta bekudum, من الراس الي الراس minu'r'-raasi ila'r'raas, من اوله الي اخره min awwulihi ila akhirihi.

To bottom (found upon) بنا كردن bina kirdun, بنياد نمودن buné-aud numoodun, نهادن nihau-dun. v. *to build, fix,* or *rest upon.* — (*to wind a clew*) توشيع كردن tooshé-a kirdun.

Bottomed بندار bundar, زو بن zu bun. v. *founded.*

Bottomless بي بون bé boon, بي پايين bé paï-én. *The bottomless abyss* جاي بي ته ja-é bé teh, غمر ghumr (pl. غمور ghumoor), گردابي gurdabé, خليج khuleej, لج lujj, لجت lujjut. v. *abyss, pit, whirlpool.*

A BOUGH شخ shukh, شاخ shaukh, شاخسار shaukhsar, شاخ درخت shakha dirukht, فاج fauj, فاخ faukh, فرع fura (pl. فروع furooa), فنن fu-nun, فند fund, عود a-ood, شعبت shaabut (pl. شعب shab, شعاب shaab), شنغب shunghub, شنغاب shunghaub, شغش shufush, عسلج asluj. v. *branch.*

BOUGHT (part. of *to buy*) خريده khurédeh, مبيع mubé-a. v. *purchased.*

A BOUNCE (*noise*) ضرط zurt, كوز kooz, تيز teez, غوغا ghoogha, عو a-oo, رزمت ruzmut, هنگامه hungaumeh, شماته shumauteh, صيحت seehut, طنين tuneen. v. *crack.*—(*a sudden blow*) ضرب ناكهاني zurb nakuhauné, صرادحي surau-duhé.—(*a boast*) لاف lauf, كب kub. v. *threat.*

To bounce (*make a noise*) ضرط كردن zurt kir-dun. *To fly* or *strike against suddenly* تيز زدن teez zudun, تيزكار كوفتن teezkaur kooftun.—(*to boast*) لاف زدن lauf zudun, كب كردن kub kirdun.—(*to be bold*) بهادر شدن bahadur shoodun.

A bouncer (*boaster*) لاف زن lauf zun, خود فروش khood furoosh. v. *bully, braggart.*

BOUND, *bounds, boundary,* نشانگاه nishaun-gah, كران kuraun, حد hudd, سر حد sur hudd, منزل munzil, سر منزل sur munzil, سر زمين sur zumeen, كنار kunaur, نصب nusb, مصر musr (pl. امصار amsaur, مصور musoor), اقصي aksé, ارفت arfut (pl. ارف arf), سامان samaun, فروداشت furoodasht, قصاري kusauré, منتهي muntuha, موسم moosim, مدي mudé, مديت mudé-ut (pl. مدي muda, مديات mudé-aut), مدار mu-daur, مامود maamood, مال maal, تخم tukhim, تخومت tukhoomut (pl. تخوم tukhoom), شا sha,

شاو shaw, اخيه akhiyeh, خط khutt. v. *limits, confines, marches, frontiers.* — *Hostile boundaries* مرزبوم mirzuboom, مرزوبوم mirzooboom, مرزمين mirza zumeen, فرج furj, ترفند turfund, ثغور su-ghoor. —*A boundary stone* عالمت aalumut, ارفت arfut, اخير akheer, اخيز akheez, منار minnaur, منارت minnaurut, اخيسه akheeseh. *Beyond bounds* از حد بيرون uz hudd beeroon. *To go beyond bounds* از حد گذاشتن uz hudd guzaushtun. *To fix the boundaries* حدود تعيين كردن hudood taï-een kirdun.—*A bound (spring)* جستان jistaun, نفزان nufzaun, تفرت tufrut, قفزي kufzé, قفيزي kufeezé, اباز abbaz, كسروز kusrooz, قماص ku-maus, پنجه pinjeh. v. *leap, jump, rebound.*

Bound (part. of *bind*) پيوند pivund, بسته busteh, بنده bundeh, بند كرده شده bund kirdeh shoodeh.

Bound (*obliged*) منت دار minnut dar, ممنون mumnoon.

To be bound بند شدن bund shoodun, بسته بودن busteh boodun, پيوسته شدن pivusteh shoodun. *To be bound in chains* بسته زنجير شدن busteh zunjeer shoodun. *With hands and neck bound* با دست و گردان بسته ba dost ou gurdaun busteh. *Tongue-bound (stuttering)* بسته زبان bus-téh zubaun. *Having the feet bound* پا بسته دار pa busteh dar, محجوز muhjooz.

To bound (*limit*) حد كردن hudd kirdun, تحديد نمودن tuhdeed numoodun. *To be bounded* محدود شدن muhdood shoodun. — (*to spring*) جستن jistun, نفزان كردن nufzan kirdun, طفرت ساختن tufrut saukhtun, اباز نمودن abbaz numoodun.

Boundary, v. *bounds.*

Boundless بي پايان bé pa-é-aun, بي نهايت bé niha-é-ut, از حد بيرون uz hudd beeroon. v. *infinite, immense, unlimited, unconfined.*

Boundlessness بي پاياني bé pa-é-auné.

BOUNTEOUS, *bountiful,* جومرد joomurd, جوانمرد juwaunmurd, فيض ريزان feiz reezaun, سخي sukhé, سخا كستر sukha kustur, بخشنده bukhshindeh, عطا بخش ata bukhsh, عطا بخش و كريم كستر ata bukhsh ou kureem kustur, سامح saumuh, كريم النحاس kureemu'n'nihaus, كرمكار kurim kaur, گشاده دست kooshaudeh dost, كرم صاحبي kurim sahibé, كرم دار kurim dar, كريم kureem (fem. كريمت kureemut, pl. كرما kurma), كريمانه kureemauneh, سموح sumooh, سمح su-muh (pl. سمحا sumha), بذل buzool, باذل bau-zil, هشم hashim, نز nuzz, لهم luhim, ندي nudé, ندي الكف nudé-u'l'kuff, ساحب عطا

ونعم sahib ata ou naam, متحار munhaur, تئم kusum, غمر الخلق ghumru'l'khulk, غمر الردا ghumru'r'rida, فياض fé-auz, جايد ja-éd, اجود ajood, جواد juwaud (pl. اجياد ajé-aud, اجاود ajawud, اجوان ajwaud), سبط اليدين subtu'l'ee-deen, جعد jaad, منعم minaam, صفوح sufooh, قمقمان kumkumaun (pl. قماقم kumaukum) غطم ghutum, معطا mata, عذبي azbé, خاتم طبع khautum tuba, هضوم huzoom, نال naul, هشهاش hushhaush, فضفاض fuzfauz. v. *liberal, generous, munificent, beneficent, kind.*

Bountifully, bounteously, جوانمردانه juwaun-murdauneh, كريمانه kureemauneh, با سخاوت ba sukhawut.

Bounty, bountifulness, كرم kurim, كرامت kuraumut, جوانمردي juwaunmurdé, بذل buzl, جود jood, جودت joodut, سماح sumauh, سماحت sumauhut, كام بخش kaum bukhush, سخا sukha, سخاوت sukhawut, مروت muruwwut, فتوت fu-tuwwut, مكرمت mukrumut, منهال minhaul, انهال anhaul, پروان purwaun, فجر fujr, غمورت ghumoorut, رهشت ruhshut, رهشوشت ruhshoo-shut. v. *liberality, munificence, generosity.*

Bourn, v. *bounds*: also *brook, torrent.*

To BOUSE اشاميدن ashamédun. v. *to drink.*

Bousy مست must. v. *drunk, intoxicated.*

A BOUT (*turn*) كره kurreh, بار bar, دفعت dufaat. *At one bout* يك كره eek kurreh, دفعة واحدة dufaatan wahidatan. v. *time.*

BOUTEFEU اتش افروز autash afrooz, فتنه انگيز fitneh engeez. v. *incendiary.*

A BOW كمان kumaun, قوس koos, شراع shura, كمان تيرانداز kumaun teerandauz, شيز sheez, كپازه kupauzeh, نيم لنگ neem lunk, عجوز ajooz, ورك wurk, نحات nuhaut, مهوك muhook, قوس فرع koos fura, قضيب kuzeeb, فخت fukht, جش jush, جشو jushoo, نازع naza (pl. نازعات nazaat), فروج furooj, فريج fureej (pl. فرايج fura-éj), صريع suré-a (pl. صرعي sura-é).— *The rainbow* كمان فلكي kumaun filuké, قوس قزح koos kuzukh, الديندة adeendeh, سام saum, ازفنداك uzfundauk, كمان اسمان kumaun asumaun, شدكيش shudkeesh, سركيش sur-keesh, كمان بنام kumaun bunam, كمان سام kumauna saum, كمان رستم kumauna rostam, مانداب manindaub, تيراره teeraureh, تيرازه tee-rauzeh, قسطانت kustaunut, نوس noos, نوسيه noo-éseh, نوشه noosheh, زخش zukhish, سرير sureer, كركم kurkum.—*A cross-bow* كمان كروهه kumaun kurooheh, كمان كرهه kumaun kurheh, كمان كره kumaun kureh, كمان مهره kumaun muh-reh.—*A bow-maker* كمان گر kumaun gur.—*A saddle-bow* زين كوه zeen kooh, كوده koo-deh, قربوس kurboos (pl. قرابيس kurabees, قربوت kurboot. *A bow for a fiddle* or *other instrument* كمانه kumauneh, شكافه shukaufeh, چكو chukoo, زخمه zukhmeh. *A bow used in separating cotton from the pods* درونه durooneh, مندف munduf, لرك lurk, كربال kirbaul, محبض muhbiz. *A bow-shot* پرتاب purtaub, پرتاو purtaw, رشيق rusheek. *To shoot with bow and arrow* تير انداختن teer andaukhtun, نازع كردن naza kirdun. *The horns of a bow* خمكوشه khumkoosheh, خمكوش khumkoosh, مذروان muzruwaun. *To bend a bow* كمان كشيدن kumaun kushédun, تاتير كردن tateer kirdun, توتير ساختن tooteer saukh-tun. *A bow-case* كماندان kumaundan, كماندار kumaundar, كماندر kumaundur. *A bow-string* كناب kunaub, شراع shura, تار tar, دزجل durjul, زه zuh, وتر wutur, اوام awaum. *A bow* (*noose*) كمند kumund, فخ fikh, خم khum, فخت fikhut. *A bow used by turners* واخ wakh. *Having eye-brows arched like a bow* ابروي كمان ab-rooï kumaun, ابروي كمانكش abrooï kumaunkush.

A BOW (*reverence*) ركعت rukaat, ركوع rukooa—(*salutation*) سلام salaam, تكريم tukreem (pl. تكريمات tukreemaut).

To bow (*bend*) تافتن tauftun, پيچيدن peeché-dun, گردانيدن gurdanédun, كوژ نمودن koozsh numoodun, خم زدن khum zudun, عطف كردن atuf kirdun, اماله ساختن amauleh saukhtun, كج كردن kuj kirdun, معطوف نمودن maa-toof numoodun, دوتا ساختن doota saukhtun. *To bow* (*or be bent*) منعطف شدن minaatuf shoodun, خميدن khumédun, خميده بودن khumédeh boodun, معوج شدن ma-ooj shoodun, لام گشتن lam gushtun. *To make a bow* or *reverence* سرنهادن surnihaudun, ركعت كردن rukaat kirdun, ركوع نمودن rukooa numoodun, سلام دادن salaam dadun. *To bow the knee* زانو زدن zaunu zudun. *To bow* (*subdue*) ضبط نمودن zubt numoodun, تسخير كردن tuskheer kirdun, قاهر ساختن kauhir saukhtun, غالب كردن ghaulib kirdun. v. *to bend, crush*—(*to sink under pressure*) پايمال شدن pa-émaul shoodun, ظلم و تعدي كرده بودن zulm ou taadé kirdeh boo-dun, جور كرده شدن joor kirdeh shoodun. v. *to be oppressed.*

Bow-bent (*crooked*) معطف maatuf, كژ kuzsh, كوژ koozsh, اعوج a-ooj, كج kuj. v. *bent.*

The bow-hand دست راست dost rast. v. *right-hand.*

Bow-legged لام ساک lam sauk, طرقا turka.

BOWELS روده roodeh (pl. رودها roodeha, رودکان roodegaun), معا maa, معی ma-é (plur. امعا amaa), جکر بند jikur bund, درون duroon, روخ rookh, حشوت hushoot, حشی or حشا husha, خیم kheem, اصول asool, اکیخ akeekh, حویت huwé-ut, (pl. حوایا huwaya, حواوي huwauwé), عفج afuj, قتب kutub, قتبت kutubut, قتیبت kuteebut, رجب rujub (pl. ارجاب arjaub), مصیر museer (pl. مصران musraun, امصرت amsurut), قصب kusb (pl. اقصاب aksaub), کرده gurdeh, کردکان gurdegan. v. *intestine*, *gut*—(*tenderness*) مهرباني muhrbauné, شفقت shufkut, مرحمت murhumut. v. *compassion*, *commiseration*.—*A pain in the bowels* برنس burnus. v. *cholic*.—*Wind in the bowels* حجیف hujeef.

To bowel, v. *to pierce*, *to embowel*.

A BOWER کلستان gulistan, کلکشت gulghusht, پیچه peecheh, مغیوت mufé-oot. v. *arbour*; also *anchor*.

A BOWL جام jaum, کاسه kauseh, قدح kuduh (pl. قدوح kudooh, قدحان kudhaun, اقداح akdauh) کاس kaus (pl. کووس kuwus, کیاس ké-aus, اکوس akoos, کاسات kausaut), هجم hujum (pl. اهجام auhjaum), تبن tubun, طاس taus, ساغر saughir, پیمانه peimauneh, فنجان funjaun, زیغال zeeghaul. v. *cup*, *goblet*, *bason*.—*A bowl* or *ball* کره kureh, کوي kooï.

A BOWMAN کماندار kumaundar. v. *archer*.

A bowyer or *bow-maker* کمانکر kumaungur.

A BOX صندوق sundook, تپنکو tupungoo, طرنیان turné-aun. *A small box* صندوقچه sundookcheh, علبت albut, حقه hukkeh. v. *chest*, *casket*.—*A box-maker* صندوقکر sundookgur, حقاق hukauk. *A tinder box* قداح kudauh, اتش بار autash bar, اتش زن autash zun, اتش زنه autash zuneh. *A sugar-box* شکرستان shukristan. *A snuff-box* مسعوط musa-oot. *A drug-box* تفدان kufdan. *An ointment-box* قرز kurz. *A dice-box* پشک pushk. *A box tree* بقس buks, بقش buksh, ناز naz, نازش nazsh. *A box* or *blow* مشت musht, لطمت lutmut, طرف turuf, طپنچه tupunjeh, طپانچه tupaunjeh, کاج kauj. *A box on the ear* چپله chupleh. *The box* (or *mariners compass*) خبره نامه khubreh nameh.

To BOX (*fight with fists*) مشت زدن musht zudun, مشت ضرب کردن musht zurb kirdun, سوق نمودن sook numoodun. *To inclose in a box* در طپنکو نهادن dur tupungoo nihaudun.

Boxen (*resembling* or *made of box-wood*) نازي nazé, نازش سا nazsh sa.

A boxer مشت زن musht zun, سوق کنا sook koona.

A BOY پسر pusur, پسرک pusuruk, صبي subé, کودک kooduk, کاک kauk, هبي hubé, طفل tufl, پچه pucheh, نوخاسته naukhausteh, شباب shubaub, جرا jura, جحوش juhoosh, فتي futa, کرز kirz, رضیع ruzé-a, سلیل suleel, تپنک tupunk, ولید wuleed, شخل shukhl. v. *youth*, *child*.—*A servant boy* خادم khaudum, غلام gholaum, حافد haufid, ریدک reeduk, پسر خدمتکار pusur khudmutgur, عر arr, پچ puch, شاکرد shaukird, شاکار shaukaur, ملازم mulauzim, هبنق hubunk, فرفور furfoor, داه dah, غرت ghurrut. v. *slave*.—*A mulatto boy* خلاسي khulausé. *Boys* پچکان puchegaun, اطفال atfaul, غلمان gholmaun, غلیمت gholeemut, غلمت gholmut, اغلمت aghlumut, صبیان subé-aun, فتا futa. *Wrappers for boys of cotten* or *woollen stuff* ساوینه پچه saweeneh pucheh.

Boyhood پسري pusuré, طفولت tufoolut طفولیت tufoolé-ut. v. *infancy*, *childhood*, *youth*.

Boyish پسري pusuré, صبوت subwut, پسر اسا pusur asa, پچه وش pucheh vush, طفل سا tufl sa. v. also *silly*, *trifling*, *puerile*.—*To play at boyish games* بازیچه کذار کردن bazeecheh guzaur kirdun.

Boyishly پسرانه pusurauneh, طفلانه tuflauneh, کودک اسا kooduk asa.

Boyishness, *boyism* کودکي koodugé, طفولت tufoolut, صبا suba, صباوت subawut, پسري pusuré, طفلیت tuflé-ut, بازیچه bazeecheh. v. *childishness*, *triflingness*.

To BRACE بستن bustun, بند کردن bund kirdun, قابض ساختن kaubiz saukhtun. v. *to bind*, *tie close*—(*to strain up*) کشیدن kushédun. v. *to stretch*.

Brace (*bandage*) بند bund, بست bust, بستکي bustugé, کشه kusheh, کشي kushé. v. *ligament*, *belt*—(*tension*) شدت shuddut, سختي sukhté, توتر tootur. v. *tightness*.—*A brace* or *pair* دو doo, اثناني isnané.

A BRACELET دست بند dost bund, ابرنجین abrunjeen, معضد mazud, دست ابرنجین dost abrunjeen, دستیاره dosté-aureh, دستینه dosteeneh, بازوبند bazoobund, کلاکل kulakul, بابره baubireh, یاره é-aureh, یارج é-auruj, یارق é-auruk, برنجن burunjun, سوار suvvaur, سواره suvvaureh, سودق sooduk, سوزق soozuk, سوزنیق soozneek, ابسان absaun, دوح dooh, دوحت doohut, قلب kulb, جبارت jubaurut, اورنجن awurunjun, زبل zubl, هبرزي hubrizé, دملج dumluj, مدلوج

mudlooj, پاونجن pawunjun, پیچیده peechedeh, کسبر kusbur. *A river with silver bracelets* (i. e. *limpid*) جويبار سيمين خلخال jooïbara seemeen khulkhaul.

A bracer, v. *brace*, *bandage*, *cincture*.

BRACHIAL بازوي bazooï.

BRACKISH ترش tursh, مملوح mumlooh, ملوح mulooh. v. *salt*, *saltish*.

To BRAG لاف گذاف کردن laufu guzauf kirdun, فخر و مباهات نمودن fikhr ou mubahaut numoodun, مباهرت ساختن mubauhurut saukhtun, مستغني شدن mustughné shoodun, تکبر کردن tukubbur kirdun, تفاخر ساختن tufaukhir saukhtun, جهاخ شدن jumaukh shoodun, افتخار نمودن uftukhaur numoodun, مباهي بودن mubauhé boodun, باز نانه کردن baz nauneh kirdun, مفتخر هستن muftukhur hustun. v. *to boast*.

A brag لاف lauf, فخر fikhr, کب kub, کسب kusb, فقع fika, قالب kaulib, مباهرت mubauhurut, مفاخرت mufaukhurut, تکبر tukubbur. مباهات mubahaut, مباهجت mubauhjut. v. *boast*.

A braggadocio, *braggart*, *bragger* پاروله paroleh, لاف زن lauf zun, کسب کننده kusb koonindeh, فشوش fushoosh, خود فروش khood furoosh. v. *boaster*.

Bragging لاف کنا lauf koona, متکبر mutukubbir, فخور نما fikhoor numa, فخير fikheer, فنخرت finkhurut, مباهي mubauhé, مستغنی mustugné. v. *vainglorious*, *boasting*.

Braggingly متکبرانه mutukubbirauneh, با لاف ba lauf.

To BRAID (*weave together*) بافتن bauftun, در پیچیدن dur peechédun, برهم زدن burhum zudun, اسراکیدن asraukédun, لف کردن luf kirdun, شرکل نمودن shurkil numoodun, نوض ساختن nooz saukhtun, لغف کردن lufuf kirdun. *To braid hair* جعد بافتن jaad bauftun, جعدت برهم زدن jaadut burhum zudun, زلف درپیچیدن zulf dur peechédun, موي لف کردن mooï luf kirdun.—*A braid*, v. *texture*, *knot*.

The BRAIN دماغ dumaugh (pl. الدمغت admughut) مغز mughz, مغزسر mughza sur, بيني beené, مخ mukh (pl. مخاخ mukhaukh, مخخت mukhukhut). *The brain of an elephant* (*esteemed poisonous*) ارون aroon, يرون eeroon, هلل hulul. *The brain of a horse* نعامت naamut. *The membrane of the brain* ام الدماغ ummu'd'dumaugh, نعامت naamut. *Wounding the brain* دماغ جراحت زن dumaugh jurauhut zun, مدموغ mudmoogh, دميغ dumeegh, داموغ daumoogh, دامغت daumughut.—*Brains* (*understanding*) عقل akul, فهم fuhum, ادراک adrauk, طبع tuba, هوش hoosh. v. *intellect*; also *affections*.

To brain مدموغ کردن mudmoogh kirdun, دماغ جراحت زدن dumaugh jurauhut zudun.

Brainish (*hot-headed*) هجاج hujauj, هجاجت hujaujut, مجنون mejnoon, ديوانه dévauneh, عيير وحده aï-eeru wuhdihi. v. *furious*, *obstinate*.

Brainless بي دماغ bé dumaugh.

The brainpan کاسه سر kausé-ï sur. v. *scull*.

Brainsick بي قرار bé kuraur, سبکسر subuksur. v. *giddy*, *inconstant*, *light-headed*.

Brainsickness بي قراري bé kurauré, غافل gaufil, بي بصري bé busré. v. *indiscretion*, *giddiness*.

Brake (preterite of *break*).

BRAKE or *bramble* خار khaur, ترمش turmush, قزيل kuzsheel, ورکار wurgaur, ورکا wurga, تلو tuloo, تلي tulee, شوک shook. v. *thorn*, *fern*.—*A red bramble* خاکشي khaukshé. *Braky* شوک shook, خار اور khaur awur. v. *prickly*, *rough*.

BRAN سپوس supoos, سبوس suboos, نخالت nikhaulut, کاک kauk, قطعت kutaat, ثفل sufl.

A BRANCH شخ shukh, شاخ shaukh, شاخسار shaukhsaur, غصن ghusn (pl. غصنت ghusnut, اغصان aghsaun), فاج fauj, فاخ faukh, فرع fura (pl. فروع furooa) فنن funun (pl. افنان afnaun, افانين afaneen), فند fund, عود a-ood, شعبت shabut (pl. شعب shab, شعاب shaab), شنغب shunghub, شفش shufush, عسلج asluj, هدب hudub (pl. اهداب ahdaub), قضيب kuzeeb, قطيع kuté-a, نوبک noobuk, نرد nurd, نارون naroon, ستاغ sutaugh, کاز kauz, مازه mauzeh, خنطول khuntool, سعفت safut, شوش shoosh, شطب shutub, فرهانج furhaunj, هموم humoom, غرز ghurz (pl. غروز ghurooz), نجا nuja, نجات nujaut, خرص khurs (pl. خرصان khursaun), نبيتت nubeetut, شذب shuzib. v. *twig*, *shoot*, *sucker*, *lopping*.—*Luxuriant* or *wide spreading branches* جذلت juzlut, شعوا shawa, افنون afnoon. *A straight branch* شاخ راست shaukh raust, خاده khaudeh. *From branch to branch* شاخ بشاخ shaukh beshaukh. *In branches*, *branched* شاخ شاخ shaukh shaukh. *A branched candle stick* چراغ churaugh. v. under *candle*.—*Having two branches* شاخه shaukheh. *Shooting forth branches* شاخ افراز shaukh efrauz, تشعيب tusha-éb. *A branch of a river* طبع tiba, جدول judool (pl. جداول judawul), جويچه jooïcheh, جويک jooïk. v. *rivulet*.—*A branch of a family* علامت alaumut, نسب nusb (pl. انساب ansaub). v. *offspring*, *descendant*.—*The branches* or *horns of a deer* شاخ اهو shaukha ahoo.

To branch شاخ دار شدن shaukh dar shoodun, شخ داشتن shukh daushtun, غصن افراختن ghuzn efraukhtun. v. also *to divide.*

Branchy پر شاخ pur shaukh, شاخسار shaukh-saur, شعوا دار shawa dar, ميلا meela, مايلت ma-é-lut, فنوا funwa. *Branchiness* شاخساري shaukhsauré.

A BRAND (*mark made by burning*) داغ dagh, دغ dugh, عذار azaur, لذعت luzaat, خشنك khushnuk, اباغ abaugh, ميسم meesum. v. *stigma.—A fire-brand* اتش پاره autash pareh, اتشكاو autashkaw, اتش افروز autash efrooz, اتشكيره autashgeereh, اسفته asufteh, ضرمت zurmut, جمرت jumrut, اخكار akhkaur.—*A brand* or *sword* سيف seif (pl. سيوف sei-oof), تيغ tigh, شمشير shemsheer. *A flaming brand* تيغ اتش teegh autash. *A brand* or *thunder-bolt* اتش اسمان autasha asumaun, ازرخش azurkhush. v. *lightning, thunder.*

To brand داغ زدن dagh zudun, دغ نهادن dugh nihaudun, عذار كردن azaur kirdun.—(*to render infamous*) رسواي ساختن ruswa-é saukhtun.

Branded زو داغ zu daugh—(*marked with infamy*) اهل رسوا ahla ruswa, صاحب بدنام sahib budnaum.

To BRANDISH *a sword* تيغ افشان نمودن teegh effhaun numoodun, سيف رشيق زدن seif rusheek zudun, شمشير خطر كردن shemsheer khutr kirdun. v. *to flourish, shake, wave.*

Brandishing (*a sword, &c.*) تيغ افشان teegh effhaun, خطران khutraun, خطر khutr, تسمير tusmeer, تدويم tudweem, تشهير tushheer, زرق zurk, خلج khulj.—*A brangle,* v. *brawl.*

BRANNY خشكر khushgur, پر سپوس pur supoos, نخالت وش nukhaulut vush.

A BRASIER (*worker in brass*) روي گر rooï gur, مس كار mis kaur, صفار sufaur—(*a chafing dish*) اتشدان autash dan. *A brasier's hammer* چكش chukush.

Brass روي rooï, نحاس nuhus, توز tooz, مس mis, خازغان khazghan, صفر sufr, مهل muhl, طالقون talkoon, شبه shubeh. *A brass vessel* كوز شبه kooz shubeh, رويين rooï-én. *Melted brass* رويه rooï-eh, قطر kutr. *Thin brass plates* شهاته تنكه shumauteh tinkeh. *Rust of brass* زنجار zunjaur. *A melter of brass* ريخته گر reekhteh gur. *A grate of brass* برن burn—(*impudence*) بي شرمي bé shurrumé, شوخي shookhé.

Brassy روي اسا rooï asa, زو نحاس zu nuhaus, روين roo-én, رويين rooï-én.—*Brassiness* رويني roo-éné.

A BRAT طفل tufl, بچه pucheh. v. *child.*

BRAVADO لاف lauf. v. *boast, brag.*

BRAVE دلير dileer, دلاور dilavur, اهل دل ahla dil, بهادر bahaudur, پهلو pihlu, غيرت gheerut, غزوي ghuzooï, رزم ازما ruzzum azma, نبرد ازما nubburd azma, كثير الجهاد kuseeru'l'juhaud, شجيع shujé-a, جنكي jungé, جان اور jaun awur, مبارز mobauriz, سر باز sur bauz. نبرد پيشه nubburd peisheh, فداي fida-é, فدايي fidaï-é, جري juré, جري الجنان juré-u'l'janaun, صاحب دل sahib dil شريع shuré-a, شيرانه sheerauneh, شجاع shujaa (pl. شجاعت shujaat, شجعن shujaan), شجع shuja, شجعا shujaa. v. *bold, intrepid, magnanimous, valiant, warlike*—(*magnificent*) بزركوار buzurguwaur, بزركانه buzurgauneh, عظيم azeem, زو رفعت zu rufaat, عزيز azeez, اهل عزت ahla azzut. v. *grand, noble, excellent.*—*A brave man* شير مرد sheer murd, شير افكن sheer afgun, غازي ghauzé, اوباش awbash, باسل bausil, شجعان shujaan. *Brave soldiers* انصار جلادت شعار ansara julaudut shaar. *A brave* (*bravado*) تكبر tukubbir, لاف lauf. v. *boast, brag.*

To brave (*challenge*) دعوت كردن dawut kirdun, دعوت ميدانه نمودن dawut meidauneh numoodun, اغضاب ساختن aghzaub saukhtun—(*to carry an arrogant appearance*) ظاهر تكبر نمودن zauhira tukubbur numoodun.

Bravely با دليري ba dileeré, دلاورانه dilavurauneh, پهلوانانه pihluwanauneh, بهادرانه bahaudurauneh, شيرانه sheerauneh. v. *courageously, gallantly, boldly*—(*magnificently*) بزركانه buzurgauneh.

Bravery دليري dileeré, دلاوري dilavuré, غيرت gheerut, شجاعت shujaat. v. *boldness, courage.*—(*magnificence*) اجلال ajlaul, بزركواري buzurguwauré, مجدو اجلال mujdou ajlaul, دولت و اقبال doulut ou ekbaul, انكشپه angushpeh. v. *grandeur, splendor, show, ostentation.*

A BRAVO پروند purvund. v. *assassin, murderer—Bravo* (*well done*) شاباش shabash.

A BRAWL محك muhyk, دوكت dookut, غوغا ghoogha, فتنه fitneh, دكرار dukraur, دكرارت dukraurut, دكرور dukroor, ارش arish, غربو ghuré-oo, هيط heet, خصومت khusoomut (pl. خصومات khusoomaut). v. *quarrel, wrangle, squabble, tumult.*

To brawl غوغا كردن ghoogha kirdun, دوكت ساختن dookut saukhtun, فتنه انكيختن fitneh angeekhtun. v. *to quarrel, make a noise, squabble.*

A brawler غوغا كننده ghoogha koonindeh, هيط كار heet kaur. v. *wrangler.*

BRAWN (*a boar*) خنزير khunzeer, خنزوان khunzuwaun—(*the arm*) بازو bazoo, ساعد sa-yd. *A brawny arm* باروي عظل bazooï azul, ساعد فعم sa-yd faam.

Brawny عضل azul, نعم faam, نعامت faamut, وزام wuzaum, كيص kees, ميز meez, كثير العضل kuseeru'l'azul. v. *muscular.* *To be brawny* عضل شدن azul shoodun.

Browniness بازد bazud, عضلي azulé. v. *strength.*

To BRAY *(pound)* ساويدن sauwédun, سائيدن saï-édun, ماليدن maulédun, ماليده كردن mauledeh kirdun, پاييدن paï-édun, سحق كردن suhuk kirdun, دهك ساختن duhuk saukhtun. v. *to grind, bruise.*—*To bray* (*as an ass*, &c.) غريدن ghurédun, غرميدن ghurmédun, غرش كردن ghursh kirdun.

The bray (*of an ass*, &c.) غرش ghursh, نهات nihaut, صعق saak, جلاجل julaujul, راغي raughé.

A brayer (pounder) سحق كر suhuk gur, دهك سازنده duhuk sauzindeh—(*as an ass*) غرش كننده ghursh koonindeh.

Brayed glass خردهٔ مينا khurdé-ï meena.

BRAZEN روين roo-én, رويين rooï-én, صيدي seidé, نحاس nuhaus, نحاسي nuhausé—(*impudent*) شوخ shookh, كستاخ kustaukh, نا شرمسا na shurumsaur.

To brazen (*be impudent*) شوخ شدن shookh shoodun, بي ادب بودن bé adub boodun. v. *to bully.*

A brazenface روي كستاخ roo-é kustaukh, پيكر نا شرمسار peikur na shurumsaur.

Brazenfaced كستاخ kustakh. v. *impudent.*

Brazenness (*like brass*) روي اسا roo-é asa—(*impudence*) شوخي shookhé, بي شرمي bé shurumé.

A BREACH (*aperture*) فتح futuh, كشايش kusha-ésh, شكاف shagauf, ماز maz, فرجت furjut, افتتاح aftutauh, شكستكي shakustugé, اهون ahoon, كاف kaf, خصاصت khusausut, كراز kurauz. v. *gap, crack, opening, chink.*—*To make a breach with ordnance* با طوب فتح كردن ba tope futuh kirdun, با رعد شكاف نمودن ba raad shagauf numoodun. *A breach of faith* غدر عهد ghudra ahud, مخلف mukhlif, بي وفاي bé wufa-é.—*A breach of friendship* مفارقت mufaurikut, ناسازكاري nasauzkauré, اهنك شكاف ahunk, shagauf, اشوب ashoob. v. *quarrel, discord, infraction, injury.*—*A breach of peace* خلاف صلح و صلاح khulaufa sulh ou sulauh, پيمان شكستكي peimaun shakustugé.

BREAD نان nan, خبز khubz, جرزم jurzum, ويري weeré, جابر jaubur, جابر ابن حبت jaubur ebn hubbut. *Thin bread* نان تنك nan tunk. *A baker's peel or other instrument for drawing bread from the oven* نان چين nan cheen. *Any thing eaten with bread* نان خورش nan khorish. *A long slice of bread* نان ريزه nan reezeh. *Bread and salt* (i. e. *hospitality*) نان و نمك nan ou nimuk. *A bread and salt traitor* (*a perfidious villain*) نان و نمك خايني nan ou nimuk kha-éné. *Stale bread* بيات نان bé-aut nan. *Bread twice baked* (*biscuit*) بشماط bishmaut, سلنج silunj, كلوخ kulookh, صوخاري sookhauré. *Bread baked with sugar, butter,* &c. روغنين rooghneen, نان روغني nan rooghné, كليچه kuleecheh, توبرتو tooburtoo, چنكال chungaul, چنكالي chungaulé, سكار sukaur, سكارو sukauroo, پهناله puhnauleh. *Bread baked under the ashes* اصطكمت astukmut. *Bread baked upon the coals* انكشتوا angushtuwa. *Unleavened bread* نان كماش nan kumaush, نان بي خمير nan bé khumeer, نان بي مايه nan bé ma-éh, خبز فطير kubz futeer, نان بيموس nan bémoos, كماج kumauj. *Leavened bread* نان خمير nan khumeer, نان با خمير مايه nan ba khumeer ma-éh, نان مخمر nan mukhmur. *Fine bread* ميده meedeh. *Coarse bread* خشكار kushkaur. *Dry bread* خشك نان khushk nan.—*Bread of rice or millet* زغاره zugaureh.—*A bread-chipper* (*baker's servant*) غلام نانوا gholauma nanwa.—*Bread-corn* دانه dauneh, كندم kundaum. v *corn.*

BREADTH پهن puhun, پهنا puhna, پهناور puhnawur, پهنايي puhnaï-é, فسح fusuh, دوكزان dookuzaun, عرض erz, وسعت wusaat, كشادكي kushaudugé, فراخي furaukhé, فراخناي furaukhna-é, فراخنا furaukhna. *According to the breadth* عرضا erzan. *Having breadth,* پهندار puhundar. *To extend in breadth* كشادكي اوردن kushaudugé awurdun.

To BREAK شكستن shakustun, شكسته كردن shakusteh kirdun, شكست ساختن shakust saukhtun, كسيختن gusékhtun, فسخ نمودن fusukh numoodun, كسر كردن kusur kirdun, هوس كردن hoos kirdun, شكافتن shagauftun, شكاف كردن shugauf kirdun, اشكندن ashkundun. v. *to burst, pierce, divide, crack.*—*The break of day* صبح subuh. v. *Aurora, dawn.*—*To break faith* شرط شكستن shurt shakustun, غدر عهد كردن ghudra ahud kirdun, نكث عقد ساختن nuksa akud saukhtun. v. *to violate.*—*To break the neck* كردن مقط كردن gurdun mukt kirdun. *To break an oath* قسم شكستن kussum shakustun. *To break* (*tame or subdue*) دست اموختن dost aumokhtun, دست ببرد كردن dost beburd kirdun, قهر كردن kuhur kirdun, جبر ساختن jubr saukhtun, تسخير نمودن tuskheer numoodun, تقهير

تک‌گیر کردن tuk-heer kirdun. v. *to overcome, make obedient.*—*To break in pieces* پاره پاره شکستن pareh pareh shakustun, ریزه ریزه گسیختن reezeh reezeh gusékhtun, وطس کردن wutus kirdun. *To break the arm* بازو شکستن bazoo shakustun.—*To break* (*ruin*) برباد ساختن burbad saukhtun. v. *to oppress, crush, disable, incapacitate.*—*To break the heart* دلشکستن dilshakustun.—*To break the strength,* قوت شکستن kuwwut shakustun, زبون کردن zuboon kirdun. *To break the law* خلاف شرع کردن khulauf shura kirdun. *To break an agreement* عهد فسخ کردن ahud fusikh kirdun. —*To break stones* خارا کن ساختن khara kun saukhtun, خارا سنگ کن نمودن khara sunk kun numoodun.—*To break silence* گفتن gooftun, کلام کردن kulaum kirdun, خطاب نمودن khutaub numoodun. v. *to speak.*—*To break in upon* (*assault*) هجوم کردن hujoom kirdun, تک و تاز نمودن tuk ou taz numoodun. v. also *to interrupt.* —*To break loose* پای گرفتن pa-é gooriftun. v. *to escape.*—*To break up* (*dissolve*) کشفتن kushuftun, جدا کردن juda kirdun. v. *to separate.*—*To break up an assembly* مجلس موقوف داشتن mujlis mookoof daushtun. —*To break up* (*open*) کشادن kushaudun, اظهار نمودن azhaur numoodun.—*To break wind* تیزیدن teezédun, کوژ کردن koozsh kirdun.—*To break off* قطع ساختن kuta saukhtun, باز استادن baz ustaudun. v. *to desist.*—*To break off from any thing before finished* قبل الاتمام قطع کردن kaubil-u'l'itmaum kuta kirdun. v. *interrupt, intermit.*—*To break* (*as frost*) گداختن gudaukhtun, ذوب نمودن zoob numoodun. v. *to melt, thaw.*—*To break with* (*part friendship*) محبت شکستن mohabbut shakustun, دشنام گشتن dushnaum gushtun. *To break out* (*in eruptions*) دمیدگی نمودن dumeedugé numoodun, ریش داشتن reesh daushtun.—*To break out* (*become known*) مشهور شدن mush-hoor shoodun, آشنا گشتن ashna gushtun, دامیدن damédun—(*to become dissolute*) هوایی گشتن huwaï-é gushtun, نا بکار شدن na bukaur shoodun.—*To break away from suddenly* منجزمانه رفتن munjuzmauneh ruftun. *To break a horse* اسپ فرجام کردن asb furjaum kirdun, سلاخور شدن sillaukhore shoodun.

A break (*pause*) فنود funood, وقف wukuf, استراحت usturauhut. v. *interruption*; also *opening, breach.*

To make a break فنودن funoodun, استراحت نمودن usturauhut numoodun, وقف کردن wukuf kirdun.

A breaker شکن shukin, شکسته سازنده shakusteh sauzindeh.—(*a wave broken by rocks, &c.*) موج شکسته mooj shakusteh. *A breaker of horses* سلاخور sillakhore.

A breakfast صفرا کش sufra kush, روزی کشا roozé kusha, صبح طعامی subuh taamé, فتور futoor, نشتایی nashtaï-é, خورش صبح khoorisha subuh, چاشت chausht, طعمت چاشتگاه tamuta chaushtgah, نیم چاشت neem chausht, قهوت kuhwut, لهنت luhnut.

To breakfast صفرا کشیدن sufra kushédun, روزی کشودن roozé kushoodun, صبح طعامی خوردن subuh taamé khoredun, قهوت کردن kuhwut kirdun, سوم شکستن soom shakustun, پرهیز کشستن purhaze kushustun.

A break neck (*steep place*) نشیبگاه nusheebgah, هلک huluk. v. *precipice.*

A break-promise عهد کش ahud kush.

The BREAST سینه seeneh, بر bur, صدر sudr, صدرت sudrut (pl. صدور sudoor), بستانگاه bistangah, جوش joosh, جشم jushum, هجور hujoor, پهلو pihlu, کلکل kulkul, کلکال kulkaul (pl. کلاکل kulaukul); تریب tureeb, بلد bilud, هجفت hujfut, قص kuss (pl. قصوص kusoos). v. *bosom* —(*the heart*) دل dil, جگر jigur, قلب kulb, خاطر khautir, جان jaun, ضمیر zumeer. v. *conscience*—(*the passions*) اهلاک نفس ahlauka nufs, اتواق atwauk, غرض ghurz (pl. اغراض aghrauz), درد durd, بلا bula. v. *affections, desires.*—*A woman's breast* مه mammeh, بستان bistaun, دیس dees, خرک khurk, کعب kaab, ضرع zuraa, (plur. ضروع zurooa). v. *nipple, teat, dugs.*—*A woman with full plump breasts* عورت زو ضرعا awurut zu zuraa, دوشیده doosheedeh, پزول بستان puzshool bistaun, ضریع zuré-a, ضریعت zuré-at, وطبا wutba, فرضاخت furzaukhut, فرضاخیت furzakhé-ut, خنصرف khunsurif, ناهد nauhid, ناهدت nauhidut, منهد munhud, تنهید tunheed, ناهید nauheed. *Having breasts shaped like a pomegranate* نار بستان naur bistaun. *Bandages for trussing womens breasts* بار رنک bar runk, سماخچه sumaukhcheh. *Upon the breast* بر بر bur bur, در بر dur bur. *Pained in the breast* سینه بگرفته seeneh begoorifteh, مصدور musdoor, زو غنص zu ghuns. *Breasts* حزما huzma, حزمت huzmut, عیاب aï-aub. *The breast of a garment* جیب jeeb.

To breast (*meet*) پیش امدن peish aumudun. v. *to encounter.*

The breast-bone سر سینه sur seeneh, رهابت ruhaubut, زور zoor, تریب tureeb.

Breast-high پهلو اعتلا é-atila-ï pihlu, بالا سينه baula-ï seeneh.

A breast-plate جبه jubbeh. *Breast harness* عرقت arkut.—*A breast-work* فصيل fuseel.

BREATH دم dum, نفس nufs (plur. انفاس anfaus), نسيم nuseem, تنفس tunuffus.—(*life*) عمر amur, حيات hei-aut. *The sound of the breath* هه heh.—(*breathing-time*) فنود funood, استراحت usturauhut, وداع wudaa, اطلاق atlauk. — (*an instant of time*) دم dum, لحظت luhzut, دقيقت dukeekut. *In that breath* (*at that instant*) اندم aundum. *The last breath* اخر نفس akhir nufs. *To draw breath* نفس كشيدن nufs kushédun, دم زدن dum zudun, دميدن dumédun, تنفس ساختن tunuffus saukhtun. *Shortness of breath* دمابر dumabur, دماور dumawur, ضيق النفس zeeku'n'nufs, تنك نفس tuk nufs, تنك نفس tunk nufs, دم بسته dum busteh. *A breath of air* باد baud, نسيم nuseem, نفحت nufhut. v. *breeze.*

To breathe شخليدن shukhlédun. v. *to draw breath.*—*To breathe in the face of another* هه كردن heh kirdun. *To breathe odours* عطر ساي زدن otar sa-é zudun, نفح كردن nufih kirdun. — (*to exercise*) ادمان كردن admaun kirdun, ارمان نمودن armaun numoodun.—(*to move by the breath*) بدم جنبيدن bedum jumbédun. — (*to utter privately*) بپنهاني گفتن bepinhauné guftun. v. *to whisper, to give vent.*

A breather دم زننده dum zunindeh—(*a speaker*) سخن ران sukhn raun, متكلم mutukullim.

Breathing نفس زن nufs zun. *Breathing forth the soul* تفيض tufé-uz. v. *aspiration*; also *vent.*

Breathless دم بسته dum busteh, بي نفس bé nufs, v. *spent, dead.*

BRED, participle of *breed.*—*Well bred* شيرين كار sheereen kaur, ادب گرفته adub goorifteh, خوش خصال khoosh khusaul. v. *polite.* — *Ill bred* بي ادب bé adub, چير cheer. v. *boorish, rude.*—*Home-bred* (*ignorant*) خانه پرورده khauneh purwurdeh, بومي boomé.

The breech, v. *backside.*

BREECHES جامه بادرون jameh badroon, زيرجامه zeerjaumeh, سروال surwaul (pl. سروالت surwaulut) شلوار shulwaur. — *Short breeches* (*drawers*) بادره badreh, وثر wusur, رغنين rughneen, اسماط asmaut.—*Long breeches* (*reaching to the heels, trowsers*) پايزه pa-ézeh, تنبان tumbaun, تومان toomaun. *The waistband of the breeches* ميان بند mei-aun bund, حزت huzzut, سوزه soozeh, سوژه soozsheh. *The fastenings of the breeches* شلوار بند shulwaur bund. *Breeches strings* تكت tukkut (pl. تكك tukuk). *The holes in the waistband through which the strings pass* فوره fooreh. *To breech* or *put on breeches* تسرول كردن tusurwul kirdun.

To BREED (*procreate*) توليد كردن tooleed kirdun, لدت ساختن ludut saukhtun, تكوين نمودن tukween numoodun, ولاد كردن wulaud kirdun, مولد شدن moolud shoodun. v. *to generate.* — (*to produce*) هست كردن hust kirdun, بر اوردن bur awurdun, انگيختن angeekhtun, ابداع نمودن abdaa numoodun, خلق ساختن khulk saukhtun. v. *to create, occasion, cause.* — (*to contrive*) اختراع كردن akhtiraa kirdun, پيدا ساختن peeda saukhtun, تحالف كردن tuhaulif kirdun. v. *to hatch, plot.* — (*to bring up*) پروردن purwurdun, پرورده نمودن purwurdeh numoodun, تربيت كردن turbé-ut kirdun. v. *to educate*; also *to bring forth, to be produced.*

A breed نسل nusl. v. *offspring, progeny.*—(*species*) اصل asul. v. *kind, race, brood.*

A breeder (*prolific female*) والدت waulidut, مولد moolid. *A breeder of horses* سوار پرور suvvaur purwur.

Breeding (*education*) پرورش purwurish, پروري purwuré, تربيت turbé-ut, ابو aboo, غناث ghunaus, v. *manners, politeness.* — (*nurture*) تيمار teemar. v. also *generation.*

The BREESE (*a stinging fly*) خرمكس khurmugus, نعرت naarut.

A BREEZE نسيم nuseem, باد baad, باد صبا baad suba, هوا huwa, هواي خنك huwa-é khunk, خنك هوا khunk huwa. v. *gale, zephyr.*

Breezy هوابي huwaï-é. v. *windy.*

BRETHREN برادران buraduraun. v. *brother.*

Brevet, v. *diploma, letters-patent.*

Breviary, v. *abridgment, epitome.*

BREVIAT, *breviature*, اختصار akhtisaur, مختصر mukhtisur. v. *abridgment, compendium.*

BREVITY كوتاهي kootauhé, قصيري kuseeré, اختصار akhtisaur, اجمال ajmaul. v. *shortness.*

To BREW (*beer*) جعت كردن jaat kirdun, فقاع ساختن fikaa saukhtun, مزر كردن muzr kirdun. *To brew* or *mix* سرشتن surushtun, اميختن ameekhtun.

A brewer جعت كننده jaat koonindeh.

A BRIBE رشوت rushoot, ارش ersh, رشو rushoo, اتو atoo, اتاوت atawut, براكنده burakundeh, ياده é-audeh, يازه é-auzeh, بدكند budkund, باره baureh, اسلال aslaul, برطيل burteel, مدلي mudlé. *A broker employed to bribe a judge &c.* رايش ra-ésh.

To bribe رشوت دادن rushwut dadun, مدلي نمودن mudlé numoodun, براكنده ساختن burakundeh saukhtun, باره كردن baureh kirdun.

Bribery اتاوت atawut, رشوت rushwut *or* رشوه rushweh, اتو atoo, ارتشا irtisha. v. *bribe.*

A BRICK *(for building)* لبن libn, اجر ajur, اجرون ajuroon, اجور ajoor, بلاط bulaut, شخار shukhaur, خشت پخته khusht pukhteh, طوب toob. *An unburnt brick* خشت khusht, كلوخ kulookh, خشار khushaur, اخير akheer, اخيز akheez. *Burnt and unburnt bricks* اجر و خشت ajur ou khusht. *Painted bricks* or *tiles (with which they ornament the insides of houses)* كاشي kaushé, منقش كاشي munukkush kaushé. *A large brick (from three to five feet long)* باخته bakhteh, باخه bakheh, پاخسه pakhseh, پاخيزه pakheezeh. *A brick-bat* پاره اجر paré-ï ajur. *A brick-maker* پاخيزه زن pakheezeh zun, خشتگر khushtgur, اجر زن ajur zun, لبان libbaun, لبن ساز libun sauz, طواب tuwaub, تلبين tulbeen, موجر mu-ujur. *A brick-layer* بنا bunna, بناگر buna gur, استاد بنا ustaud bunna. v. *builder.*—*A brick-kiln* شاخوره shakhoreh.

A BRIDAL عروسي aroosé, سور soor, سوري sooré, عروس aroos, نكاح nikauh (pl. انكحت ankuhut), ميزاد meezaud, پيوگاني pé-oogauné, كابين kaubeen. v. *marriage, espousals, nuptials, wedding.*—*To invite to a bridal* خوريدن khooré-dun.

Bridal (adjective) عروس مناسب aroos munausib, سوري پيوند sooré pivund. v. *nuptial.*

A bride عروس aroos, عروسه arooseh, عروسي aroosé (plur. عرايس ara-és), پيو pé-oo *or* bé-oo, پيوك bé-ook, پيوس pé-oos, پيوكان pé-ookan, زن خوازنده khauzindeh, نامزاد namzaud, زن zunn, دختر dokhtur, نامزد namzud, منكوحت munkoohut, زوجت zoojut, شوهر دار shoohr dar, نيوك né-ook, هدي hudé. *The bride-chamber* دست پيمان dost peimaun, جلوت julwut, جلوه گاه julweh gah. *Leading the bride* عروس بر aroos bur. *A bride-maid* or *bride-dresser* زن پيرايي zun peera-é, بيو bé-oo. *The presents carried by a bride to her husband* رخت عروس rukhta aroos, شيربها sheerbuha, سغى saaf. *The bride's portion* or *presents sent by the bridegroom to the bride* حلوان hulwaun, كابين kaubeen, كاوين kauveen, نقل nukl, اجر ajur (plur. اجار ajaur), نحلي nuhla, صداق sudauk. *The women who conduct the bride to her husband* زنان خوانده zunnaun khaundeh.

A bridegroom عروس aroos, عريس arees, دلاد dilaud, داماد damaud, شه shuh, شاه عروس shah aroos, گاه gah, كتخدا kutkhoda, شوهر shoohur, منوج دلاد muzooj dilaud.

A BRIDGE بل bul, پل pul, پول pool, ناره naureh, جسر jusur, كمر kumr, چوپ بند chop bund, قنطرت kinturut (pl. قنطار kintaur). *The bridge of a musical instrument* خرك khurk. *The bridge of the nose* مرسن mursin, قصبت kusbut.—*To build a bridge* پل بنا كردن bul bina kirdun.

A BRIDLE لگام ligaum, الجام aljaum, لجام lujaum (pl. لجم lujum, الجمت aljumut), انسار efsaur, برس burs, پرس purs, سحال suhaul, سفار sufaur (pl. سفر sufur, سفاير sufa-ér, اسفرت asfurut), چماخ chumaukh, نكل nukul, خيل kheel, عنان anaun, بالهنك balhunk. *A bridle ornamented with gold, &c.* رخت rukht, كمر رخت kumr rukht, فرند furund. v. *reins, curb, check.*—*The bit of a bridle* دهنهٔ لگام duhné-ï ligaum, فخ fikh.

To bridle تلجيم كردن tuljeem kirdun, اكفاح ساختن akfauh saukhtun, عذر نمودن azur numoodun, ضبط كردن zubt kirdun, كظم ساختن kuzum saukhtun. v. *to restrain, govern.*—*To bridle the passions* نفس ضبط كردن nufs zubt kirdun, غضب كظم ساختن ghuzub kuzum saukhtun. *To bridle (hold up the head)* سر افراختن sur ef-raukhtun.

BRIEF كوتاه kootah, قصير kuseer, خورد khord. v. *short, concise, contracted, narrow.*

A brief (writing) نوشته nooshteh, رقم rukim, خط khutt. — *(epitome)* ايجاز eejauz, موجز moo-juz, قطع kuta. v. *compendium, abridgement*; also *diploma.*

Briefly القصه alkisseh, اجمالانه ajmalauneh, مختصرا muktusuran, مختصر muktusur, بطريق be-tureeka, با الجملة bi'l'jumlut.

Briefness اجمال ajmaul, اختصاري akhtusauré, كوتاهي kootahé, قصيري kuseeré.

A BRIER ظميان zumé-aun, خار khaur. v. *bramble, thorn.*

Briery ظميانانه zumé-anauneh, پر خار pur khaur. v. *rough.*

A BRIGADE كشون kushoon.

Brigand, v. *robber.*

Brigantine, v. *ship*; *coat of mail.*

BRIGHT, *brilliant,* جوهردار jouhurdar, روشن roshun, تاب دار tab dar, بيضا beezá, ابدار aubdar, دار darr, درر durur, شعله دار shaaleh dar, شعله زن shaaleh zun, شعله ور shaaleh wur, جلي julé, جالع jalaa, نير neer, منور munawwur, منيرت muneerut, منير muneer, ناير na-ér, نوراني noo-rané, تابناك tabnauk, تابان tabaun, تثقيب

tuſkeeb, ضوي zooï, مضي muzé, سراجي ſurau-jé, رخش rukhuf, وقاد wukaud, ابلج abluj, لامع lauma, ساطع ſauta, ساطع النور ſauta-u'n'noor, ازهر azhur, كشاده kuſhaudeh. v. *lucid, ſhining, clear, ſerene*.—(*witty*) بذله كوي buzleh gooï, خنده اورد kundeh awurd, سبک روح ſubuk rooh, لطيفه كوي luteefeh gooï.—*A bright ſword* زهرابي zuhraubé, شمشير تابناک ſhemſheer tab-nauk.

To brighten (*make bright*) باهر و ظاهر كردن bauhir ou zauhir kirdun, روشن ساختن roſhun ſaukhtun, تصويت كردن tuzwé-ut kirdun, مثقيب ساختن muſkeeb ſaukhtun, زدودن zu-doodun, جلا دادن jula dadun, سابيدن ſaï-édun. v. *to illuminate, poliſh*. — (*to make gay*) لطيف ساختن luteef ſaukhtun, شوقي كردن ſhooké kirdun, نشاط نمودن niſhaut numoodun. — (*to make witty*) تيز فهم كردن teez fuhum kirdun, زيرک ساختن zeeruk ſaukhtun.—(*to make illuſ-trious*) نامدار ساختن namdar ſaukhtun, مشهور كردن muſh-hoor kirdun, جليل نمودن juleel numoodun. (*to be* or *grow bright*) چراغ شدن churaugh ſhoodun, روشن كشتن roſhun guſh-tun, باهرت الاشراق بودن bauhiruta'l'aſhrauk boodun.

Brightly, *brilliantly*, با روشنا ba roſhuna, فرضانه furzauneh, فرا furran, با رونق ba roonuk, با ضيا ba zé-a. v. *ſplendidly*.

Brightneſs, *brilliancy*, روشنا roſhuna, روشنايي roſhunaï-é, رونق roonuk, ضيا zé-a, ضوا zoo-a. بيض beez. v. *luſtre*, *ſplendor*; alſo *wit*, *acuteneſs*.

A BRILLIANT DIAMOND الماس ابدار almas aubdar.

BRIM كنار kunaur, كناره kunaureh, لب lub, جناب junaub, كران kuraun, كرانه ku-rauneh, چنكال chungaul. v. *edge*, *bank*, *brink*.—*To fill to the brim* پر كردن pur kirdun, انباشتن ambauſhtun. — (*to become full*) پر كشتن pur guſhtun, انباشته بودن ambauſhteh boodun.

Brimful پر pur, ممتلي mumtulé, مملو mumloo, تا لب انباشته ta lub ambauſhteh, تا كنار اكنده ta kunaur aukindeh.

Brimfulneſs پري puré, ممتليت mumtulé-ut.

A brimmer پر كاسه pur kauſeh.

BRIMSTONE كبريت kubreet, كوكرد koo-kurd, كوكرد زرد kookurd zurd. v. *ſulphur*.

Brimſtony زو كوكرد zu kookurd.

BRINDED, *brindle*, *brindled*, پلنگ رنگ pu-lunk runk, عارم aarum, خرج khurij. v. *ſtreaked*, *tabby*, *ſpotted*.

BRINE تلخاب tulkhaub, اب نمكزار aub nimukzar. v. *ſalt water*. — (*ſea*) بحر buhur, دريا duré-a, نوفل nooful. — (*tears*) اشک aſhk (plur. اشكها aſhkuha). — *A brine-pit* ملاحت mulauhut, نمكزار nimukzar, نمكدار nimukdar, شورستان ſhooriſtan, خاكنمک khauknimuk.

Briny, *briniſh*, نمكين nimukeen, ترشي tur-ſhé, نوفلت nooflut. v. *ſalt*, *bitter*.

Briniſhneſs نمک nimuk, ملح miluh.

To BRING اوردن awurdun, بردن burdun, برداشتن burdauſhtun, بركرفتن burgooriftun, همل نمودن huml numoodun, تحمل كردن tuhummul kirdun. *To bring about* (*effect*) كردن kirdun, كردنيدن kirdanédun, ساختن ſaukhtun, پرداختن purdaukhtun, تمام كردن tumaum kir-dun, عمل ساختن amul ſaukhtun, اجرا نمودن ajran umoodun. v. *to achieve*--*To bring to bed* دايكي كردن da-égé kirdun. *To bring forth children* زادن zaudun, زاييدن zaï-édun, توليد كردن tooleed kirdun, وضيع حمل ساختن wuzé-a huml ſaukhtun. v. *to bear a child*.—*To bring forth* (*pro-duce*) پيدا نمودن peeda numoodun, ظاهر كرد zauhir kirdun, ايراد ساختن eeraud ſaukhtun. v. *to exhibit*, *ſhow*. — *To bring forth flowers* شكوفه كردن ſhukoofeh kirdun. v. *to flower*, *flouriſh*. — *To bring forth fruit* ميوه نمودن miweh numoo-dun. *To bring proof* ابرا اوردن abra awurdun, اثبات كردن aſbaut kirdun, اقامت شهود اوردن akaumut ſhuhood awurdun, بينت اقامت ساختن bei-énut akaumut ſaukhtun.—*To bring in* (*reduce*) باز اوردن baz awurdun, در اوردن dur awurdun, اعادت كردن é-adut kirdun, رجع ساختن rujaa ſaukhtun. *To bring in* (*afford gain*) سود اوردن ſood awurdun, منفعت نمودن munfa-at numoo-dun. *To bring forward* (*promote*) استحكام كردن uſtukhkaum kirdun, ترقي ساختن turruké ſaukh-tun. v. *to advance*, *prefer*.—*To bring off* (*diſengage*) رها كردن ruha kirdun, خلاص ساختن khulaus ſaukhtun, ازاد نمودن azaud numoodun. v. *to clear*, *ſet at liberty*. — *To bring off* (*diſſuade*) منع كردن muna kirdun, مانع شدن maana ſhoodun. *To bring on* (*bring to action*) بكار اوردن bekaur awur-dun. (*to begin*) اغاز كردن aghauz kirdun. *To bring over* (*perſuade*) نصيحت كردن nuſeehut kirdun, تحريک نمودن tuhreek numoodun. *To bring* or *draw out* بر اوردن bur awurdun, بيرون كردن beeroon kirdun. *To bring up* (*educate*) پروردن purwurdun, پرورده ساختن purwurdeh ſaukhtun, تاديب نمودن taadeeb numoodun, تربيت كردن turbé-ut kirdun. *To bring down* (*extenuate*) مبذل كردن mubzul kirdun, منتهک ساختن muntuhik ſaukhtun. *To bring down* (*leſſen*) تصغير

نقصان کردن tusgheer kirdun, کاستن kaustun, نقصان نمودن nukfaun numoodun. *To bring down arrogance* کستاخي فروتن کردن kustaukhé furootun kirdun, خود بيني فرو اوردن khood beené furoo awurdun. *To bring down from a high place* زيريدن zeerédun. *To bring in Guilty* قضا کردن kuza kirdun, حکم ساختن hookum faukhtun. v. *to condemn.* — *To bring in Not guilty* عفو جريم نمودن afoo jurreem numoodun. v. *to acquit.*—*To bring or accustom one's self to a thing* عادت کرفتن aadut gooriftun. v. *to practise.*—*To bring into question (to examine)* تفحص کردن tufuhhus kirdun. v. *to doubt, enquire into.* — *To bring upon the carpet* در ميان اوردن dur mei-aun awurdun. — *To bring to an agreement* همدل کردن humdil kirdun, به اتفاق اوردن beh ittifauk awurdun. *To bring to destruction* در مهالکت انداختن dur muhaulikut aundaukhtun. *Bring thou* اور awur.

A bringer اور awur, بر bur, بردار burdar. v. *carrier, bearer.*

Bringing اور awur, بردار burdar.

A BRINK كنار kunaur, كناره kunaureh, كران kuraun, طرف turuf, جناب junaub, لب lub. —*The brink or bank of a river* لب نهر luba nuhr. *The brink of a precipice* كنار كرداب kunaura gurdaub. *On the brink of destruction* بخطر نفس bekhutra nufs, در بيم جان dur beema jaun.

BRISK *(quick, spirited)* زيرک zeeruk, جلد juld, پشکول pishkool, چست chust, چالاک chalauk, فلتان fultaun, بي كيار bé ké-aur, غشارب ghushaurib, زو zoo, هفاف hufauf, تيز دست teez dost. v. *active, nimble*; *ingenious, clever.* — *(cheerful)* شوخ shookh شوقي shooké, نشيط nusheet, نشيطت nusheetut, عرص aris, شاد shaud, شاذ shauz, شادمان shaudmaun, شاذمان shauzmaun, خرم khurrum, خندان khundaun, مسرور musroor, دلشاد dilshaud, فرحناک furuhnauk, مفروح mufrooh, محظوظ muhzooz, نبض nubz. v. *glad, gay, sprightly*; also *bright, vivid.*

To brisk (come up briskly) با شوخي امدن ba shookhé aumudun.

Briskly با تيزي ba teezé, چستانه chustauneh, با فرح ba furuh, شادمانه shaudmauneh.

Briskness زيرکي zeerugé, چستي chusté, تيزي teezé, تيز دستي teez dosté, هزير huzeer. *(gayety)* شوخي shookhé, شادي shaudé, بهجت buhjut, نشاط nishaut, شوق shook, خاطر کشادي khatir kushaudé, فرح furuh, فراح furauh, سرور suroor, دلخوشي dilkhooshé, صفا sufa, خرمي khurrumé, شادکامي shaudkaumé, حبور huboor, مسرت musurrut. v. *liveliness, vigour, quickness.*

Brisket, v. *breast.*

The BRISTLE *(of a hog, &c.)* کاسوي kausmooï, هلب hulb.

To bristle up فراشيدن furashédun.

Bristly اهلب ahlub.

BRITTLE هشيم husheem, منکسر munkusir, ضعيف za-éf, ضعيفت za-éfut. v. *fragil, frail.*

Brittleness ضعف zaaf.

To BROACH *(pierce)* سفتن suftun, سفليدن suflédun, تافتن tauftun.—*(to split)* منشرج کردن munshurij kirdun. *To broach a vessel* خم واکشودن khum wakushoodun.—*(to utter or publish)* اظهار کردن azhaur kirdun, پيدا نمودن peeda numoodun. *To broach reports* اوازه کفتن awauzeh guftun, کفت و کو زدن kuft ou goo zudun. *To broach (let run out)* صادر کردن faudir kirdun, تراوانيدن turawanédun, تغور ساختن tughoor faukhtun.—*A broach, broacher*, v. *spit.*

BROAD پهن puhin, پهنا puhna, پهناور puhinwur, واسع wausa, فراخ furaukh, فرخا furkha, وغيش wugheesh, فسيح fuseeh, عريض or اريض areez, بخج bukhij, انجل anjul, بلندي bulindé, سلاطح sulautih, هريت hureet, رحرح ruhruh, رحرحان ruhruhaun, رحب ruhib, رحبت ruhbut, رحاب ruhaub, رحابت ruhaubut, مسترفض musturfuz. v. *large, wide, open, clear*; also *coarse, obscene, indelicate.*—*As broad as long* برابر burabur, مربع murubba. —*Broad and long* عرضا و طولا arzan wa toolan.

Broadness, v. *breadth*; *coarseness.*

A broad-sword شمشير shemshir.

Broadwise عرضانه arzauneh.

BROCADE سراسر furasur, زربفت zurbuft, زردوزي zurdoozé.

Brock, v. *badger.*

A BROIL غوغا ghoogha, خصومت khusoomut (pl. خصومات khusoomaut). v. *tumult, squabble, quarrel, brawl, litigation.*

To broil (roast) بريان کردن buré-aun kirdun, خبيدن khubédun, خوشيدن khooshédun, رمض کردن rumz kirdun, کباب ساختن kubaub saukhtun. — *(to be exposed to extreme heat)* صخد شدن sukhd shoodun, رمض بودن rumz boodun.

BROKEN (part. of *break*) شکسته shakusteh, شکست shakust, کسير kuseer, مکسور muksoor, منکسر munkusir, منهد munuhhid, هشيم husheem, فرومانده furoomaundeh, برکشته burkushteh, کرو kuroo. *Broken-hearted* دلشکسته dilshakustuh, زهره تراک zuhreh turauk, دمبسته dumbusteh, شکسته بال shakusteh bal, منکسر البال munkusiru'l'bal, نا چار na chaur. *A man*

broken with age پير ناتوان peer natuvvan. *Broken backed* مغفور mufkoor, نقير fukeer. *Broken off* or *asunder* منقطع munkuta. *Broken in pieces* ريز reez, خرده khoredeh, شكسته shakusteh, مفتوت muftoot.—*Broke* or *broken* (*tamed*) رام كرده ram kirdeh.—*A horse which is broke* اسب فرجام asb furjaum, سوار وديع suvvaur wudé-a.—*Broken* (*violated*) منتقض muntukiz, منتكث muntukus. *He broke it all to pieces* شكست مكست shakust makust.

A BROKER دلال dulaul, ميانداار mei-aundar, سمسار sumsaur, بياع bé-a, سفير sufeer, سفسير sufseer, گذار guzaur, مبرطش mubrutush. *A broker employed to bribe judges and ministers* رايش ra-ésh. *A broker's hire, brocage, brokerage,* دلالت dulaulut. *To act as broker* بيع واشگافتن bé-a washagauftun, دلال كردن dulaul kirdun.—*A female broker* دلالت dulaulut. v. *bawd, pimp, pandar.*—*A broker* or *vender of small wares* خرده فروش khordeh furoosh, پيلور peeloor, سقاط sukkaut. v. *pedlar.*

BRONZE, v. *brass*; also *medal.*

A BROOCH گردن بند gurdun bund. v. also *jewel, ornament.*

To brooch (*adorn with gems*) مجوهر كردن mujoohur kirdun.

A BROOD نسل nusil. v. *offspring, progeny, generation.*—*A brood of chickens* ايشانه eeshauneh. *To brood* (*as a hen*) مرخهت كردن murkhumut kirdun, تلبد ساختن tulubbud saukhtun, رخم كردن rukhum kirdun. *To brood over any thing* انديشيدن andeeshédun, انديشه نمودن andeesheh numoodun, انديشمند شدن andeeshmund shoodun. v. *to consider, meditate, reflect.*—*A brood-hen* كورك kooruk.

A BROOK جويچه jooïcheh, جويك jooïk, سعيد sa-éd, جدول judwul or judowaul (plur. جداول judauwul), فلج fulij (pl. افلاج aflauj), طبع tuba. v. *rivulet.*

To BROOK صبر نمودن subr numoodun, پذيرفتاري كردن pizzeeruftauré kirdun, تحمل داشتن tuhummul daushtun. v. *to endure, suffer.*

BROOM رتم rutm, رتمت rutmut, علقي alké. *A broom* خاك روب khauk roob, مكسحت muksuhut. v. *besom.*—*Old brooms* كلكوف kilkoof, كلكزو kilkuzoo.

Broomy پر رتم pur rutum.

BROTH شوربا shoorba, شوروا shoorwah, خوردق khoreduk, خوردي khoredé, مرق muruk, شوب shoob, شوبا shooba. *Jelly of broth* پخته pukhteh, اب پخته aub pukhteh, خاميز khameez, سفيد با sufeed ba. *Rice-broth* شيله sheeleh. *Snow-broth* برف burf.

Brothel, v. *bawdyhouse, stews.*

A BROTHER برادر buraudur (pl. برادران buraudurauun), دادر daudur, برازر or برازر burauzur, برازد burauzud, اخ akh (pl. اخا akha, اخون akhoon, اخوان akhuwan, and اخوت akhuwut). *The elder brother* اول برادر awwul buraudur. *A younger brother* كوچك برادر koochuk burauder, دادر كهين daudur kuheen. *A brother-germain* عين aïn, صنو sunoo. *A brother uterine* دادر اندر daudur andur, دادندر daudundur, شقيق shukeef, همشير humsheer, خيف kheef. *A brother by the father* پسندر pussundur. *The father's brother* برادر پدر buraudura pader, عم amm. *A mother's brother* برادر مادر buraudura mader, خالي khaulé. v. *uncle.*—*A brother's son* برادر زاده buraudur zadeh, پسر برادر pusira buraudur. v. *nephew.*—*The wife's brother* برادر زن buraudura zunn. *An adopted brother* برادر خوانده buraudur khaundeh, همعهد humahud. *Brothers in the faith* (*religious fraternities*) برادران دين buraudurauna deen. *A brother in God* اخ في الله akh fillah. *A brother-in-law* خوس khoos, حم humm (pl. احما ahma). *A foster brother* همشير humsheer, لبان lubaun, اخ بلبان ام akh belubauna umm. *My brother* برادرم buraudurum, برادر من buraudura mun. *O my dear brother* اي برادر جاني ee buraudura jauné.

Brotherhood برادري buraudure, اخوت akhuwut, مواخات muwaukhaut, مواسا muwausa مواسات muwasaut. *A spiritual brotherhood* اخوت حقانيت akhuwut hukkané-ut. v. *society.*

Brotherly (*like* or *as a brother*) برادري buraudure, في منزلت اخي fi munziluta akhé, برادر اسا buraudur asa.

BROUGHT (pret. and part. of *bring*) اورده awurdeh. *I brought* اوردم awurdum. *Brought down* (*by a fever*) ملقي mulka (fem. ملقات mulkaut).

A BROW جبين jubeen, پيشاني peishauné, جبهت jubhut, تويل too-él, پنچه puncheh, ناصيت nasé-ut (pl. نواسي nuwasé).—*The eye-brow* ابرو abroo, برو buroo, حازب hauzib. v. *forehead, front.*—*The brow of a hill* قلهء كوه kullé-i kooh. *To brow-beat* بي دماغ ساختن bé dumaugh saukhtun. v. *to confound.*—*Brow-bound* معمم mu-amum. v. *crowned.*

BROWN اسمر asmur, سمرا sumra, گندم گون kundum goon, تهوت رنگي kuhwut rungé, اغبس aghbus, احوي ahooï, تاريك taareek, دحمس duhmus, سياه چرده sé-ah churdé, اندك

سیاه andik sé-ah, تیره teereh, تیره رنک teereh runk, قمرت kumrut. v. *dusky, dark, dun, bay.*

Brownness سمرت sumrut, کندم کوني kundum gooné.

A brown study فکر تاریک fikr tareek.

To BROWSE چریدن churédun, رعي کردن ra-é kirdun, مرغ شدن murigh shoodun. v. *to pasture, feed.*—*To browse upon leaves* or *branches* شاخ خوردن shaukh khoredun, اوراق آکل کردن awurauk aukil kirdun.

A BRUISE هرس hurs, صحق suhuk, رض ruz, دق dakk, کفتکي kooftugé. v. *wound, blow.*

To bruise (*beat*) کفتن kooftun, دق کردن dakk kirdun, هرس ساختن hurs saukhtun, زدن zudun, بخسودن bukhsoodun, هوس کردن hoos kirdun. v. *to beat, bray.*—*To bruise with the fists* مشت زدن musht zudun. *To cause to bruise* کوبانیدن koobanédun. *To bruise black and blue* قره کردن kurreh kirdun, انبسه نمودن ambiseh numoodun.—*To bruise* (*bray*) ساویدن sauvédun, اصر کردن asur kirdun.

Bruised کوفته koofteh, هریس hurees, رضیض ruzeez, رفت ruft, مسحوق mus-hook. *Bruised in a mortar* کنده kundeh, رهیک ruheek. *Bruised to powder* ساویده sauvédeh, دک dakk (pl. دکوک dukook). *Bruised under foot* پا خوست pa khost. *Bruised with a stone* با سنک زده ba sunk zuddeh, رضیح ruzeeh.

Bruising کوب koob, زن zun, هرس کنا hurs koona. *A bruising-match* لحمت luhmut, مشت زن musht zun.

BRUIT خبر khubbr, صیت seet, پیغام peighaum. v. *rumour, report, noise.*

To bruit کفت و کو نمودن guft ou goo numoodun, خبر دار کردن khubbr dar kirdun.

BRUMAL شتوي shutooï, زمستان منسوب zemistan munsoob. v. *wintery.*

BRUNT خروش khuroosh, هجوم hujoom, شتافته shitaufteh, حملت humlut. v. *shock, violence, blow.*

A BRUSH (*rude assault*) بزوان buzwaun, هجوم hujoom, شتافته shitaufteh. *A clothes brush* لیف leef.—(*a besom*) مکسحت muksuhut, شاروف sharoof.

To brush (*move with haste*) شتابان روان شدن shitabaun ruwaun shoodun. v. *to skim* or *fly over, to scamper away.*—*To brush* (*clothes, &c.*) با لیف پاک کردن ba leef pauk kirdun.

BRUTAL (*cruel, fierce*) دل ازار dil azaur, بي رحم bé ruhm, بي امان be amaun, ظالم zaulim, ظلمکار zulumkaur, فرعون fira-oon, عفریت afreet, تند tund, قح kukh, دشتي dushté, وحشي wuhshé, درنده durindeh, سبعي suba-é, سعادي saadé, درشت durusht. v. *inhuman, ferocious, irrational, rude, savage, wild.*—(*filthy*) مردار murdaur, زشت zusht, مکروه mukrooh.—(*stupid*) بي سر و سامان bé sur ou samaun, سفیه sufeeh, احمق ahmuk.—(*belonging to the brute creation*) حیواني heewauné, بهیم buheem, بهایم مخصوص buha-ém mukhsoos. *A brutal man* اهل تعدي ahla taadé, صاحب مظلمت sahib muzlumut, زو درشتي zu durushté.

Brutality بي رحمت bé ruhmut, ظلم zulm, مظلمت muzlumut, سبعیت suba-é-ut, درشتي durushté, تندي tundé, ناشناسی nashinausé, روستایي roostaï-é. v. *cruelty, savageness, rudeness, moroseness, rusticity.*

To brutalize (*grow savage*) ظالم کشتن zaulim gushtun, بي رحم شدن bé ruhm shoodun.—(*brutify* or *make savage*) بي امان کردن bé amaun kirdun, ظلمکار ساختن zulumkaur saukhtun.

Brutally ظالمانه zaulimauneh, ظلما zulman, درشتانه durushtauneh.

A brute بهیمت bubeemut (pl. بهایم buha-ém), حیوان heewaun (pl. حیوانات heewaunaut).—(*a rude man*) جبهل jubhul, زکنت zuknut. v. under *brutal.*

Brutish (*resembling a beast*) حیوان اسا heewaun asa, بهیمت سا buheemut sa.—(*carnal*) نفسي nufsé, نفساني nufsauné, شهوته مایل shuhooteh ma-él.—(*ignorant*) نا شناس na shinaus, کهیله kuheeleh, نا دان na daun, جعظري jaazuré.—(*rough*) درشت durusht, تند tund, درنده durindeh. v. *ferocious, brutal.*

Brutishly حیوانانه heewaunauneh, بهیمت اسا buheemut asa, بطریق حیوان betureek heewaun, بطور بهیمت betoor buheemut.

Brutishness, v. *brutality.*

A BUBBLE *of water* اب سوار aub suvvaur, فقاعت fikaat, حجي huja, حباب hubaub, حبابه hubaubeh. *Bubbles on wine* فراش firaush. *A bubble* (*trifle*) هرزه hurzeh, ترهت turhut (pl. ترهات turhaut).—(*a fraud*) فریب furrabe, نیرنک neerunk, نیرک neeruk, غبن ghubn, غدر ghudr, رنک runk, ریو riv, مکر mukr.—*A bubble, bubbler* or *cheat* فرناس furnaus, چپاني chupauné, غابن ghaubin, نیرنک کننده neerunk koonindeh, نیرک نماینده neeruk numa-éndeh, فریب furrabe—(*the person cheated*) ابله ableh. v. *dupe, fool.*

To bubble (*cheat*) فرناس کردن furnas kirdun, فریفتن furré-uftun, غدر کردن ghudr kirdun.

v. *to defraud, impose upon.* — *To bubble* (*as water from a fountain*) نبع نمودن nuba numoodun, صدور کردن sudoor kirdun, نضخ ساختن nuzukh saukhtun. v. *to murmur.*

A BUBBY بستان bistaun, كعب kaab, مهه mammeh. v. *breast.*

A BUBO (*venereal*) پش push, خول khool, خيراق kheerauk, خيرق kheeruk, چرو chiroo.— (*pestilential*) دبل dubl, دژه duzsheh, دژپي duzshpé, دنبل dumbul.

A BUCK (*male deer*) اهو ahoo, بازو bazoo, غزال ghuzaul, شاهد وحوش shauhid wuhoosh, مرغر murghur, گوزن gauzun, گادشتي gaudushté. *A buck rabbit* پژنگره puzshungureh.

To buck, v. *to wash clothes.*

A BUCKET ابريز aubreez, دلو duloo, گاروشه gauroosheh, دهوه duhuweh, هرکاره hurkaureh, ولغت wulghut, منزفت munzufut, منزحت munzuhut, كتعت kutaat (pl. كتع kuta, كتاع kutaa), فري furé, صجل sujul, صجيلت sujeelut, زنوب zunoob, سلم sulum, حرجت hurjut, استاخ ustaukh. *A water-wheel with buckets* صعهور saamoor.

A BUCKLE تكه tukkeh, كسرت kusrut, پاونجن pavunjun, دودر doodur. *A belt-buckle* كمر ساز kumur sauz.—(*a curling lock of hair*) جعد jaad, زلف zulf. v. *curl.*

To buckle (*fasten*) اسر كردن asur kirdun, با تكه بستن ba tukkeh bustun. — (*to curl*) زلف نمودن zulf numoodun, با جعد اراستن ba jaad araustun, كاكل كردن kaukul kirdun. *To buckle with* (*fight*) جنك و جدال كردن jung ou judaul kirdun. *To buckle to* (*apply to*) اشتغال دادن ushtughaul dadun, جهد نمودن juhud numoodun. —(*to submit*) تواضع كردن tuwaza kirdun, رام شدن raum shoodun.

A BUCKLER سپر sipur, ترس turs. *He threw away his buckler* (i. e. *he yielded*) سپر انداخت sipur aundaukht. *Armed with a buckler* سپر دار sipur dar.

BUCKRAM صوف soof.

A BUD برعم buram, برعوم bura-oom (plur. براعيم bura-ém), كمعولت kuma-oolut.—*A rose-bud* غنچه ghuncheh, غنچه گل ghunché-ï gul, گلغنچه gulghuncheh. *A vine-bud* ستانه sitauneh, عرجد arjud, وادخ waudikh. *Buds* برهمت burhumut, عيون a-é-oon. *Buds of palm-trees* غض ghuz, طلع tula.

To bud شكوفتن shukooftun, شكوفه كردن shukoofeh kirdun, تاز و خندان شدن tauz ou khundaun shoodun, دوح ساختن dooh saukhtun, طلوع كردن tulooa kirdun, نغض نمودن nufz numoodun. v. also *to inoculate.*

To BUDGE پاي گرفتن pa-é gooriftun, لاندن laundun, v. *to move, stir.*

A BUDGET جوال chuwaul. v. *bag*; *store.*

BUFF (*buffalo leather*) جلد جاموس jilda jaumoos.

To buff كوفتن kooftun. v. *to strike.*

A BUFFALO or *buffle* جاموس jamoos, گاموس gaumus, گاوبان gaubaun, گاوميش gaumeesh, ام فروت umma furoot, هرميس hurmees. *An old buffalo* كهب kuhub.

A BUFFET مشت musht. v. *box.*

To buffet مشت زدن musht zudun.

BUFFLE-HEADED كول kool. v. *stupid, dull.*

A BUFFOON پاروله paroleh, بذبار buzbar, بذله باز buzleh baz, مسخرت muskhurut, مستهزي mustuhzé, مزخلب muzkhulub, هزات huzaut, ابوالخنجل abu'l'khunjul, ژاژ خاي zshauzsh kha-é. v. *jester.*

Buffoonry بذله buzleh, كذاف بيهوده kuzauf béhoodeh. v. *jesting, scurrility.*

A BUG فسافس fusaufus, سرخک surkhuk, بق الحيطان bukku'l'heetaun, بق الخشف bukku'l'khushuf.

A BUG-BEAR خيال khé-aul, خيالت khéaulut, هول hool (pl. اهوال ahwaul), تهويل tuhweel (pl. تهاويل tuhaweel), هراس huraus, هراک hurauk, افرنجه afrinjeh, دوال پا duwaul pa, ضبغطري zubghutré, داهل dauhul, فزع fuza, مفزعت mufzaut, منكل minkul.

Buggy (*full of buggs*) پر فسافس pur fusaufus.

A BUGLE or *bugle-horn* بورو booroo, بوق book. v. *hunting-horn.* — (*a glass bead*) خضض khuzuz.

BUGLOSS (*herb*) لسان الثور lissaunu's'soor, شنجار shunjaur, ديهاج deemhauj, گاوزبان kauzubaun.

To BUILD بنا كردن bina kirdun, تبنيت tubné-ut saukhtun, بنياد نمودن bunéaud numoodun, عمارت كردن amaurut kirdun, مبني ساختن mubné saukhtun. *To build cities* تمدين كردن tumdeen kirdun. — (*to depend on*) اعتماد نمودن é-atimaud numoodun, اتكال كردن ittikaul kirdun, توكل ساختن tuwukkul saukhtun. v. *to trust to.*

A builder بنا bunna, بناگر bunnagur, معمار ma-amaur, باني bauné.

A building بنا bunna (plur. ابنيت abné-ut), بنيان bunné-aun, بنياد bunné-aud, مبني mubné (pl. مباني mubauné). *A stone building* كاركير

بنا kaurgeer bunna. v. *edifice, fabric, ſtructure.*— *A public building* مبرت muburrut, عمارت amaurut, رباط rubaut, خيرت kheirut, حسنت husnut. *Public buildings* ابنيت خيرت abné-ut kheirut, رباطات rubataut, عماير ama-ér, حسنات husnaut, مبرات muburraut.

Built بنا كرده شده bunna kirdeh shoodeh, مبني mubunné, معمور maamoor. — *The built (form)* شكل shukl, صورت soorut.

A BULB or *bulbous root* بصل busul. *Bulbous* or *bulbaceous* بصلي busulé.

To BULGE (*to founder as a ſhip*) غرق شدن ghurk shoodun. (*to jut out*) اشراف نمودن ashrauf numoodun, نشز شدن nushuz shoodun.

BULK (*magnitude*) عظمت azmut, كلان kulaun, وسعت wusaut, فسحت fus-hut, عرض erz, كالبد kaulbud, بلمه bulmeh. *The bulk of the human body* كالبدي تن kaulbudé tun, قد kudd, قامت kaumut. v. *ſize, ſtature.*—*The bulk* or *greater part* عظم azm.

Bulkineſs جسامت jusaumut, سمن sumun, سمت summut. v. *corpulence, largeneſs.*

Bulky عفشنج afshunj, عفضج afzuj, جسيم juseem, عظيم الجسم azeemu'l'jism, ملحم muluhhum, دهمج duhmuj, ابلد ablud, مبدن mubdun, تناور tunawur. v. *large, corpulent.*

A BULL گاو ga-oo, نر گاو nur ga-oo, نره گاو nureh ga-oo, ثور soor (pl. ثورت soorut, ثيران seeraun, ثيرت seerut, *and* اثوار aswaur), غضب ghuzub, غضوب ghuzoob, هبرج hubruj, هنبر humbur, مكرس mukurrus, لياح lé-auh, عجوز ajooz, بقر bukur, عهوق ahook. *A wild bull* زب zub, زيذب zubzub, ازب azub, هبرقي huburké, رابح ra-éh. *The conſtellation of the Bull* برج ثور burja soor. *The ſtar called Bull's-eye* or *Aldebaran,* الدبران aldebaran. — *A place abounding in bulls* متور musoor. — *A bull's pizzle* سوط soot.—*A bull* or *blunder* غلط ghulut.

A BULLET گوله gooleh, كره kurreh, بندق bunduk. v. *ball.*

BULLION سومپازه soompauzeh, زر zur, ذهب zuhub, سيم seem, فضت fuzzut. v. *gold, ſilver.*

A BULLOCK تاول ta-ool, تاون ta-oon, بسنه bisneh, جذع juza, بد پشت bud posht, بد سوار bud suvvaur, كواره kuwaureh.

A BULLY پاروله paroleh, لاف زن lauf zun, كسب گر kusb gur, لعماظ lamauz. v. *braggadocio.*

To bully تخويف كردن tukhweef kirdun, وعد نمودن waad numoodun, تهديد ساختن tuhdeed saukhtun. v. *to inſult, threaten, overbear.*

A BULRUSH اسل asul, استوم ustoom, بردي burdé, دخ dukh, دوخ dookh, ديس dees, لوخ lookh, نمج nimj, سوم soom, سواره suvvaureh, فافير faufeer, غرواشه ghurwausheh, غيشه gheesheh, همار humaur.

A BULWARK برج burj, بار bar, بارو ديوار bar ou deewaur, بارو baroo, پاره pareh, بارىار baré-aur, قلعه kulah *or* kulaat, كندك kunduk, حوالت huwaulut, نكلت nuklut, نكل nukul. v. *caſtle, fortification.*

Bum, v. *backſide.*

A BUMP سام saum, امور amoor, اماس amaus, ببلس biblus, نفخ nufikh, ورم wurm, پج puj. *A bump on the head* سرسام sursaum. v. *ſwelling, tumour.*

To bump (*make a noiſe by ſtriking againſt*) تصلصل كردن tusulsul kirdun, تهزم ساختن tuhuzzum saukhtun, فدفد نمودن fudfud numoodun.

A BUMPER پر كاسه pur kauseh, قدح تمام kuduh tumaum. *A bumper health* (*to a miſtreſs* or *friend*) دوستكان doostkaun.

A bumpkin, v. *ruſtic, peaſant.*

A BUNCH دسته dosteh, ربيس rubees.—*A bunch of flowers* گلدسته guldosteh, ازهار دسته azhaur dosteh, *A bunch of grapes* خصلت khuslut, جفت juft, سيرغ seerugh, عذق azuk, عمشوش amshoosh, كشر kushur. *A bunch of dates* عسقبت شمراخ askubut shumrakh, عطل atul, كناز kunauz, قنول kusool, هنا huna. *A bunch* or *handful of corn* شمال shumaul. — *A camel's bunch* مايلت ma-élut, كتر kutur, كوهان koohaun. — (*a ſwelling*) دنا duna, جنا jina. v. *knob, lump, bundle, knot.*

Bunch-backed كوژ پشت goozsh posht, كوژلك goozshluk, نيم كور neem goor, كنج kunj, احدب auhdub, اجنا ajna, كنك kunk.

To bunch out سام شدن saum shoodun, اماس كستن amaus gushtun. v. *to ſwell, project.*

Bunchy دنا duna, تهديب tuhdeeb. v. *protuberant.*

A BUNDLE دسته dosteh, بسته busteh, بار bar, اغوش aughoosh, تنك tunk. *A bundle of papers* دسته كاغذ dosteh kaughid. *A bundle of wood* حزمت huzmut. *A bundle of graſs* ابالت abaulut, جرزت jurzut. — *A bundle of reeds* طن tunn. *A bundle of rods* برن burun.

To bundle دسته كردن dosteh kirdun.

A BUNG وفاع wufa, صمام sumaum, سداد sudaud. v. *ſtopple.*

To bung وفاع نهادن wufa nihaudun.

A bung-hole منفس munfus.

To BUNGLE نا موزون كردن na moozoon kirdun, بي ظرافت ساختن bé zuraufut saukh-

tun, نادانی کردن nadauné kirdun, جهالانه نمودن juhalauneh numoodun, بی وقوف شدن bé wukoof shoodun, تعنق نمودن ta-annuk numoodun, بی معرفت بودن bé maarifut boodun.

A bungle بی وقوفی bé wukoofé. v. *blunder.*

A bungler بی وقوف کننده bé wukoof koonindeh, خام دست khaum dost, مردم نادان murdum nadaun, نا شناسی na shinausé, جاهل jauhil.

Bunglingly جاهلانه jauhilauneh, نا ازمودانه na azmoodauneh, با جهل ba juhl.

A BUNTER (*a low vulgar woman*) مطریر mutreer, سقیطت sukeetut, سلیط suleet, زنچه zuncheh, عاهر auhur, فاحش fauhish, فحش fuhush.

A BUOY لنکر نما numa lunkur, لنکر نمای lunkur numa-é.

To buoy (float) براب شنا شدن buraub shina shoodun, شناور کردن shinavur kirdun.—(*to bear up*) برداشتن burdaushtun.

Buoyancy شناع shinaa, شنا shina, شناب shinaub, شناوی shinavé, شناوش shinavush, شناو shinau. *Buoyant* سباح subbauh, سابح saubih, ضارب zaurib.

A BUR دیو سپست div supust.

A BURDEN بر bur, بار bar (pl. بارها barha), حمل huml (pl. حمولت humoolut), کوکوار kookwar, باربغه barbugheh, باربار bar-é-aur, ثقل sikl, بهره buhreh, طن tunn, وزر wuzur, اوق awk, نیدل needul, ردا ruda, خبال khubaul, زفر zufr, پشتوار poshtuwaur, کل kull, تنک tunk, تنکبار tunkbar, غاشیه ghasheyeh, جشم jushum, عکم akum. *A camel's burden* شتربار shuturbar, اشتروار ushturwar, حدج huduj, وسق wusuk, مقعط mukaat. *An ass's burden* خروار khorwar, وقر wukur, قرطلت kurtulut. *A burden of wood* کنده kundeh. *Weighing burdens* بارسنج barsunj.—*Of equal burden* همبار humbar, عدیل adeel.—*A burden (tax)* خراج khurauj, جزیت juzé-ut. v. *tribute.*—*A collector of public burdens* بارخیمه barkhameh.—*Free from burdens (untaxed)* سبکبار subukbar, پایزه pazézeh, معاف maaf. *A bearer of burdens* باربر barbur, بارکر bargur, بارکش barkush, حامل haumil, غاشیه دار ghasheyeh dar, بردبار burdbar v. *porter.*—*A beast of burthen* باکیر bargeer, حمولت humoolut. *A court in caravanseras, inns, &c. where they load beasts of burthen* بارکاه bargah.

To burden حمل کردن huml kirdun. v. *to load.*—(*to oppress*) پایمال ساختن pa-émaul saukhtun, ظلم کردن zulm kirdun. v. *to injure, trample upon.*—*To lay down* or *unload a burden* وضع حمل کردن wusa huml kirdun.

Burdensome ظلم سازنده zulm sauzindeh, ازرده نما azurdeh numa, رنج کنا runj koona, ستم امیز situm ameez. v. *oppressive, troublesome.*

A BUREAU حقه hukkeh, درج durj.

A BURGESS (*burgher*) همشهری humshuhré, شهری shuhré, اهل شهر ahla shuhr. v. *citizen.*

BURGLARY خانه شکن khauneh shukun, نقب زن nukub zun.

BURIAL میت meit, جماعت میت jumaata meit, جنازه junauzeh, زیر خاک نهان zeer khauk nihaun, قبر kuber, اکندن agundun. *A burial place* قبر kubur, قبر کاه kubur gah, مقبرت mukburut, کور goor, کورجا goorja, کورخانه goorkhauneh, کورستان gooristan, تربت turbut. v. *sepulchre, tomb.*

A burier زیر خاک کننده zeer khauk koonindeh.

A BURLESQUE لاغ laugh. v. *ridicule.*

To BURN افروختن efrookhtun, سوزانیدن soozanédun, سوخته کردن sookhteh kirdun, سوز نمودن sooz numoodun, احراق ساختن ahrauk saukhtun, پشنجیدن pushunjédun, ورکردن wurkirdun, زکو کردن zukoo kirdun—(*to be on fire*) سوختن sookhtun, محروق کشتن muhrook gushtun, سوزیدن soozédun, افروزندن efrozindun, افروزیدن efrozédun, تفتین شدن tufteen shoodun, سوزان بودن soozaun boodun, شعله اشعم شدن shaleh ashaam shoodun, فروزان بودن furoozaun boodun. *This candle burns clear* این موم روشن است een moom rooshun ast. *A burning fever* حرارت huraurut. *To burn with thirst* حرارت داشتن huraurut daushtun. *To burn with rage* خشم کرفتن khushum gooriftun, خشمناک شدن khushumnauk shoodun, غضب الود بودن ghuzb alood boodun. *To burn with love* سوز و ساز نمودن sooz ou sauz numoodun. v. *to inflame, set on fire.*

A burner افروزکر efrozgur, سوز کننده sooz koonindeh, سوزنده soozindeh, افروزنده efrozindeh.

Burning سوز sooz, سوزش soozish, سوزناک sooznauk, سوزی soozé, افروز efroz, افروزا efroza, زکو zukoo, زکی zuké, ملتظی multuzé.—*A burning coal* لخشه lukhsheh, زغار zughaur.

To BURNISH افروختن efrokhtun, افروزانیدن efrozanédun, افروزیدن efrozédun, افروز کردن efroz kirdun, زدودن zudoodun, ساییدن saï-édun.

A burnisher افروزنده efrozindeh, افروز efroz, هالکی hauluké, مهره زن muhreh zun, مهره muhreh. *A burnisher of arms* سلاح شور sillauh shoor, تیغ افروز teegh efroz. v. *polisher.*

BURNT سوخته sookhteh, افروخته efrokhteh, حریق hureek, کوپاره koopaureh, مبحق

mumhuk, ممتحق mumtuhuk. v. *parched.*—*Burnt* (*as silver, &c.*) فتين futeen.

Burr, v. *lob of the ear.*—*A burrel fly,* v. *breese.*

A BURROW شهر shuhr. v. *city.*—*A rabbit's burrow* نقب nukub.

To burrow (*as rabbits*) نقب زدن nukub zudun.

A BURSAR (*treasurer of a college*) خزينه دار مدرست khuzineh dar mudurussut.

A BURSE بازار bazar. v. *market.*

To BURST كفتن kuftun, شكافته شدن shagaufteh shoodun, چاک شدن chauk shoodun, كفيدن kufédun, درد بودن durd boodun, كفيد نمودن kufeed numoodun, ترقيده بودن turkédeh boodun. v. *to break, spring, fly asunder, come suddenly.*

To BURY زيرخاک نهادن zeerkhauk nihaudun, زير زمين دفن كردن zeer zumeen dufun kirdun, قبر ساختن kubr saukhtun, اكندن agundun, اكنده كردن agundeh kirdun. *To be buried* دفين شدن dufeen shoodun, زير خاك نهاده بودن zeer khauk nihaudeh boodun.

Burying زير زمين دمن كنا zeer zumeen dufun koona, تدميس tudmees, تكفين tukfeen, تلحيد tulheed, رس russ, رمس rumis, دمس dumis, تدافن tudaufin, انقاع ankaa. v. *to hide, conceal.*—*A burying ground* رمس rums (pl. رموس rumoos), مزارستان muzauristan. v. *burial place.*

A BUSH (*of thorns, &c.*) خار khaur. *A rose bush* كلبن gulbun. *A strawberry bush* كهن khun, اساسنو asausnoo, قطلب kutlub. *A bush of hair* كاكل kaukul.

BUSHY خاردار khaur dar. v. *thick.*

BUSINESS كار kaur, عمل amul, معاملت maamlut, امر amur (pl. امور amoor), مصلحت musfluhut (pl. مصالح musaulih), شغل shughl (pl. اشغال ashghaul), كنش koonish, خصوص khusoos, قصه kisseh, حال haul (pl. احوال ahwaul), خطت khuttut, ولا wula, سرور surwur, بشنج bishunj, باب bab, اينده a-éndeh, ايفت a-éfut.—*Important business* مهم muhimm, مهام muhaum, مهمت muhummut, امر ذو بزل amr zu buzl, مهم مصلحت muhimm musfluhut, اهم مهام ahum muhaum, مهترين muhumtureen, امر خطير amr khuteer. v. *affair, employment, matter, thing.*—*The business of the nation* مهام جمهور muhaum jumhoor. *A necessary business* حاجت haujut (pl. حوائج huwa-éj), ربي rubé, زالغ zaugligh, لازمت lauzimut, اربت arbut. *An infamous business* بد كار bud kaur. *Expert in business* امور ديده amoor deedeh, كاردان kaurdan, كاران kaur-ran, كار ساز kaur sauz, كاركذار kaur guzar. *A man conversant in business* اهل حال ahla hal. *To do business* معاملت كردن maamlut kirdun, كاركذار نمودن kaurguzaur numoodun. *To protract business* ديرواداشتن deir wadaushtun, واپس افكندن vapus afkundun, كار دور و دراز كشيدن kaur door ou dirauz kushédun. *A contemptible business* كار سفساف kaur sufsauf, امر رامق amr raumuk, مصلحت دقيق musfluhut dukeek. *Business in which many are concerned* امر متهايا amr mutuhaïa, عليه مهايات aleihi muhaïat. *Unfortunate in business* هيچكاره heechkaureh. *Unfortunate in all business* هيچكاره همه كار heechkaureh hummeh kaur. *Intrusted with business* وشكرده wushkirdeh. *Unrewarded business* شاكار shakaur. *A manager of business* وكيل vakeel, كاهن kauhin, مباشر mubaushir, كاركر kaurgur, كاركير kaurgeer, حواله huwauleh, كذار guzaur. v. *administrator, factor.*—*To appoint one to do business* مباشر كردن mubaushir kirdun, وكيل نشاندن vakeel nishaundun, حواله ساختن huwauleh saukhtun. *To superintend business* مصلحت مباشر و حواله شدن musluhut mubaushir ou huwauleh shoodun. *To finish business* مصلحت اتمام كردن musfluhut atmaum kirdun, حصول پذير شدن husool pizzeer shoodun. *Public business* امور عموم amoor amoom, مصالح ملكيت musauliha muluké-ut, امور دولت amoora doulut, معاملت سلطانت maamluta sultanut, اشغال مملكت ashghaula mumlukut. *To settle business* تسويه امور كردن tusweeh amoor kirdun. *What business is it?* چه كار است cheh kaur ast. *The Company's business* امور كمپني amoora Compané. *On what business do you go to Hoogly* درهوكلي بچه عمل خواهد رفت dur Houghly becheh amul khauhid ruft. *On necessary business* بجهت مصلحت ضرور bejuhut musfluhut suroor. *What business had the Nabob at that time* نواب صاحب در ان وقت بچه عمل بودند Nuvvaub sahib dur aun wakt becheh amul boodund. *What business has he at Azimabad* چه كار در عظم اباد مي دارند cheh kaur dur Azimabad ma daurund. *Perhaps it is private business* شايد معامله مخفي بوده باشد sha-éd maamleh mufhé boodeh baushid. *What business does Mr. Smith* مستر سميث صاحب چه كار ميكنند Master Smit sahib cheh kaur makoonund. *He transacts the Company's business* كارسركاركمپني مي نمايند kaura sirkaur Companė ma numa-énd. *He has given up the Company's business* معامله كمپنيرا كذارشتند maamleh Companéra guzaurushtund. *To do one's business* (*to ruin him*) برباد كردن burbaud kirdun—(*to ease nature*) حاجت كردن haujut kirdun.

A BUSKIN نعل naal.—*A buskin-maker* نعل تراش naal turash.

A BUSS بوس boos, بوسه booseh, بوسي boosé. —*To buss* بوسيدن boosédun. v. *to kiss*.

A BUST بت but. v. *statue*.

A BUSTARD كودن koodun, جرز jurz, اسفرود usfurood.

A BUSTLE كار kaur, هنكامه hungaumeh, شمات shumaut, شماتت shumautut, دار و كير dar ou geer, كير و دار geer ou dar, دمدمه dumdumeh, ولوله wulwuleh, غلغل ghulghul, غوغا ghoogha, قرش كرش kurish murish, اشوب ashoob, اشفتكى ashuftugé, شادكامه shaudkaumeh, شور shoor, شورش shoorish, فتنه fitneh. v. *hurry*, *tumult*, *business*.

To bustle سعي نمودن sa-é numoodun, مقيد شدن mukeed shoodun. v. *to be busy*, *to stir*.

BUSY (*employed*) مشغول mushgool, مشتغل mushtughul, مشغل mushgul, شغل shugl, شغيل shugeel, بزرور buzurwur, حمرات humraut, كاركون kaurkoon, كارمند kaurmund. v. *active*, *attentive*, *industrious*—(*bustling*, *raising disturbance*) هنكامه كير hungaumeh geer, فتنه انكيز fitneh angeez—(*troublesome*) فضولى شو fuzoolé shoo, زحمت كنا zuhmut koona, ثقلت ده fukhut duh, ازار رسان azaur rusaun, بيهوده béhoodeh, شوخ shookh. v. *meddling*, *impertinent*.

To busy شغل دادن shughl dadun, شغيل كردن shugeel kirdun, تشاغل ساختن tushaugil saukhtun. *To be busy* (*employed*) مشغول شدن mushghool shoodun, اشتغال داشتن ashtughaul daushtun—(*to meddle in the affairs of others*) عفزر شدن afzur shoodun, ازار كردن azaur kirdun, منفح بودن munfuh boodun, معن كشتن maan gushtun, شوخيدن shookhédun, زوشيدن zooshédun, فضولى شدن fuzoolé shoodun.

A busy body فضولي fuzoolé, عفزر afzur, معن maan, منفح munfuh.

Busily مشغولانه mushgoolauneh, با شغل ba shughl, حمراتانه humratauneh.

BUT اما amma, ليكن leikun, لكن lukun, بل bul, بلكه bulkeh, فاما fa-amma, ليك leik, بغير beghire, الا illa, ولي wulé, مكر mugur, ان anna, نهايت nuha-é-ut, نهايت الامر nuha-é-utu'l'amr, ما ma, و wa, و ان wa anna, خاصة khassatan. *But if* ان anna, لين la-én, اماكه ammakeh, و الا wa illa. *There is no doubt but if* - - - - لا شك ان la shukka anna - - - - *But just now* نوزاده noozaudeh. v. *besides*, *except*, *yet*, *however*, *nevertheless*, *now*, *than*, *otherwise*.

But, v. *bounds*, *boundary*.

A BUTCHER قصاب kussaub, زابح zaubih, مشقص mushukkis, هبهبي hubhubé, هسهاس hus-haus, قراري kuraure, قدار kudaur. *The trade of a butcher* قصابت kussaubut. *A butcher's shop* قصاب خانه kussaub khauneh. *A butcher's knife* ساطور sautoor.

To butcher زبح كردن zubeh kirdun, قصب ساختن kissub saukhtun. v. *to kill*, *murder*.

Butcherly ظالمانه zaulimauneh, قصاب اسا kussaub asa.

Butchery قصابت kussaubut, قتل kutl. v. *murder*, *cruelty*.

A BUTLER شيرهچي sheerehché, شرابدار shuraubdaur.

A BUTT (*at which marksmen shoot*) خبكال khubkaul, نشان nishaun, نشانكاه nishaungah, چكال chugaul, چنكال chungaul, پوتاب pootaub, نهايت niha-é-ut, پوته pooteh, پكوك pukook, تيماج teemauj—(*a barrel*) برميل burmeel.—*A butt for ridicule* سخرت sukhrut, هزات huzaut.

To BUTT (*with the horns*) نتح كردن nutuh kirdun.

BUTTER طرم turm, روغي rooghun, روغن روغن خالص rooghun khaulus, روغن خوردني rooghun khoredune, ثمير sumeer, ثميرت sumeerut, بشنت bushnut, تنه درود tunuh durood, زبد zubud, رغيدت rugheedut, مهاوت muhawut, لوقت lookut, اثر asur, لوقت lookut, الوقت alookut, سمن sumin (plur. سمون sumoon, سمنان suminaun), كعب kaab.—*Butter-milk* بينو beenoo, ثمير sumeer. *A vessel in which they churn butter* نيره neereh. *Salted butter* عجوز ajooz. *Unpurified butter* تندرود tundurood. *A butter or oil-merchant* روغن فروش rooghun furoosh, سمان summaun, بقال bukkaul. *A butter-dish* شيرزنه sheerzuneh. *A butter-bat* طروان turwaun.

To butter با روغن اندودن ba rooghun andoodun.

A BUTTERFLY پروانه purwauneh, واسه wauseh, پاغوچه paughoocheh, خربنواز khurbunwauz, زملج zumluj, كوارته kuwaurteh. *A butterfly or moth flying round a candle* چراغ واسه churaugh wauseh, چراغ وره churaugh wureh, چراغ پره churaugh pureh, فراش furaush, پرندهء شمع purindé-i shuma.

Buttery, v. *pantry*.

BUTTOCKS كون koon, كن kun, شنج shunj, غنج ghunj, نشست كاه nishist gah, پوستيان poosté-aun, پوستسيان poostusé-aun, پرواش purwash, ورك wuruk. v. *backside*.—*The buttocks of a horse* عزيزي azeezé.

A BUTTON گره gireh, کوژ koozsh, کوژگره koozshgireh, تکمه tukmeh, زر zur (pl. زرور zuroor), کرست kursut, دودر doodur, تغه tukeh, تغه tufeh, اوشندنه awshundineh, بندینه bundeeneh, کمر ساز kumr sauz, ابزیم abzeem (pl. ابازیم abazeem). *A button-maker* گره بند gireh bund, تکمه گر tukmeh gur. *A button-hole* جوشک jooshk, کوژ koozsh, کوژگره koozshgireh. *The shank of a button* زبان zubaun, وعلت waalut.

To button با گره بستن ba gireh bustun.

A BUTTRESS عمود amood, عمدت amdut, عماد amaud, سند sunud. v. *prop, support.*

BUXOM (*lively*) خرم khurrum, شوخ shookh, شاد shaud, شادمان shaudmaun, خوش دل khoosh dil, بسیم beseem, دلشاد dilshaud, خنده khundeh, نوشه noosheh, کشاده kushaudeh, مستجن mustujinn. v. *brisk, gay, cheerful, merry, jolly, wanton.*—*To be buxom* بسیم بودن beseem boodun, خندان و بسیم شدن khundaun ou buseem shoodun.

Buxomness شوخی shookhé, شوق shook. v. *amorousness, jollity.*

To BUY خریدن khurédun, واخریدن wakhurédun, اشترا نمودن ashtira numoodun, خریدار شدن khurédaur shoodun, خریداري کردن khurédauré kirdun, خریار بودن khuréaur boodun, خرا ساختن khura saukhtun, بیع و شرا ساختن bé-a ou shura saukhtun. *To buy to sell again* (*to trade*) تجارت کردن tujaurut kirdun, بازار ساختن bazaur saukhtun.—*To buy* or *sell on credit* مدین کردن mudeen kirdun, نسیئت اشترا کردن nusé-ut ashtura kirdun.—*To buy with ready money* سلام نمودن salaum numoodun.—*To buy dear* ارهان خریدن arhaun khurédun.—*Buy thou* خر khur.—*What did you buy at the market?* چه چیز خرید کردید در بازار cheh cheez khureed kirdeed dur bazar?—*How many yards did you buy?* چند گز خرید کردید chund guz khureed kirdeed?—*Sirkar, go to the market, and buy two pieces of cloth* سرکار دو تهان پارچه از بازار خرید بیارد Sirkar, doo tuhana parcheh uz bazar khureed bé-aurud. *At what price must I buy it?* بچه قیمت خرید ازم becheh keemut khureed arum?

A buyer خریدار khurédaur, خریار khuré-aur, مشتري mushturé, بایع ba-é-a, بازارکان bazargan.

Buying خریداري کننده khurédauré koonindeh, خرا khura, خرید khureed, شرا shura, اشترا ashtira, تسوق tusook, بووك bu-ook. *Buying and selling* داد استاد dad ustaud, داد ستاد dad sutaud, بیع و شرا bé-a ou shura. *Buying on condition of transferring to the seller the debt of a third person* بیع الکفایت bé-a alkufa-é-ut.

To BUZZ (*as flies, &c.*) عنترت ساختن anturut saukhtun, غنت کردن ghunnut kirdun, ریستن رستن rustun, reestun, دندنت کردن dundunut kirdun. *To buzz* (*as a crowd*) غلغل ساختن ghulghul saukhtun, ولوله نمودن wulwuleh numoodun, اوید ساختن aweed saukhtun. v. *to hum, murmur.*—*To buzz a thing abroad* کفت و کو کردن guft ou goo kirdun, نیینه ساختن numeeneh saukhtun. v. *to whisper, prate.*

A buzz, buzzing عنتر antur, غنت ghunnut, غلغل ghulghul, آوازه awauzeh, دندنت dundunut, ولوله wulwuleh, اوید aweed. v. *hum, whisper, talk.*

A buzzer کفت و کو کننده guft ou goo koonindeh. v. *whisperer.*

BY از uz, ز z or ze, ب be, ل li, في fi, من min, عن an.—*By me* ᴾ از من uz mun, زمن zemun, ᴬ مني minni, عني anni. *By thee* ᴾ از تو uz too, ᴬ منك minka, عنك anka. *By him, her* or *it* ᴾ از او or ازو uz ou, زو zou, ازش azush, ᴬ منه minhu, عنه anhu (fem. منها minha, عنها anha). *By us* ᴾ از ما uz ma, ᴬ منا minna, عنا anna. *By you* ᴾ از شما uz shuma, ᴬ منکم minkum, عنکم ankum (fem. منکن minkunna, عنکن ankunna). *By another* از دیکر uz deegur. *By* (or *near*) *the river* نزد جویبار nuzd jooïbar, عند النهر andu'n'nuhr. *By* (or *near*) *me* از نزد من uz nuzda mun. —*By and by* بعد از ان baad uz aun. *By agreement* بالاتفاق bilittifauk. *By your authority* بحکم شما behookuma shuma. *By my father* از پدر من uz padera mun, بابي baubé. *By heaven* بالله billahi, تالله tallahi, لله lillahi. *By chance* عرضا arzan, اتفقا ittifakan, عل all, ان in. *By night and day* لیل و نهار leel ou nihaur, بشب و روز beshib ou rooz, بالعشي و الابکار bilashé ou alabkaur. *By dawn* بکرا bukran. *By which* از چه uz cheh عما amma. *By that which* از چه که uz cheh keh, بما bima. *By force* جبرا jubran, ضربا zurban. *By degrees* یسیرا eeseeran. *By all means* البته albuteh, بالجملة biljumlut, بالکلیة bilkullé-ut. *By the by* سرعة suratan, تحلت tuhlut. *By much* غالبا ghauliba. في الغالب fi'l'ghaulib. *By how much* فکیف fekeef. *To be by* موجود بودن moojood boodun, حاضر شدن hauzir shoodun, همرو شدن humroo shoodun. *To set by* (*set aside*) بر طرف نهادن bur turuf nihaudun—*to place near*) نزد زدن nuzd zudun. *To sit by* (or *near*) همنشین شدن humnisheen shoodun,

مجالست کردن mujaulusut kirdun. *A by-stander* استاده ustaudeh (pl. استادکان ustaudugan), مشاهد mushauhid, ناظر nauzir. v. *spectator.*—*A by-word* مثل musul.—*A by-path* راه تنها rah tunha.

C

C sounds like *k* before *a, o, u:* and like *s* before *e, i, y.*

CABA or *Kaba* (*temple of Mecca*) الكعبه alkabeh, كعبه kabeh. v. Vol. I. p. 1190, 1363.

A CABAL (*private confederacy*) معاهدت نهان maahudut nihaun, اتفاق مکتمن ittifauk muktumin, عهد خفی ahud khufé. v. *intrigue.*

To cabal معاهدت نهان کردن maahudut nihaun kirdun, عهد خفی ساختن ahud khufé saukhtun.

A CABALA (*cabalistic amulet*) مهر سلیمان muhra soliman, خاطم جم khautima jem. v. Vol. I. p. 694. 1040. 1909.

Cabalistic (*occult*) نهفته nuhufteh, نهان nihaun, پنهان pinhaun. پوشیده poshédeh, مخفی mukhfé. v. *secret, hid.*

A caballer اتفاق مکتمن کننده ittifauk muktumin koonindeh. v. *intriguer.*

CABBAGE کلم kulum, کرنب kurnib, بقلت الانصار buklutu'l'ansaur. *Cabbage dressed alone* or *with meat* کرنبت kurnibut.

CABBIN (*of a ship*) جهاز خانه jehauz khauneh —(*a cottage*) پنگاه pingah, خرگاه khurgah, کوخ kookh. *Cabbins* کیخان keekhaun, اخبیه akhbeeh, دوده doodeh, رستاق rustauk. v. *hut, tent.*

A CABINET درج durj, حقت hukkut, حقه hukkeh, صندوق sundook—(*a private apartment*) خلوت khulwut, خلوت خانه khulwut khauneh, خلوت سرا khulwutsera, نهانخانه nihaun khauneh, سراچه suraucheh, سروقت surwukt, کوال guwaul, حجرت hujrut (pl. حجرات hujraut), مخصوص خاص حجرت خاص hujrut khauss, mukhsoos khauss. *The cabinet* or *council-chamber* سراي خراج saraï khurauj. *A cabinet-council* ديوان خاص divaun khauss. *The secrets of the cabinet* or *of state* اسرار مملکت asraura mumlikut, رازها دولت rauzha doulut.

A cabinet maker درج کار durj kaur, حقه گر hukkeh gur.

A CABLE قلس kuls (plur. قلوس kuloos), جمل jumul, قطاع kutauj.

To CACKLE (*as a fowl, &c.*) تلابیدن tulabedun, نقنقه کردن niknikeh kirdun—(*to giggle*) قهقهه نمودن kuhkuheh numoodun.

A cackle نقنقه niknikeh.

A cackler نقنقه گر niknikeh gur—(*a tell-tale*) نمیمه کار numeeneh kaur.

CACOPHONY لحن luhun, لحون luhoon.

CADAVEROUS میت اسا meit asa, لاش شبیه laush shubeeh, نبیلت قالب nubeelut kaulib.

CADENCE (*of verses* or *periods*) ترازو کلام turauzoo kulaum, میزان meezaun—(*tone*) صدا suda, اواز awauz. v. *sound:* also *fall, decline, sinking.*

CADET (*younger brother*) برادر کوچک buraudur koochuk, دادر کهین daudur kuheen—(*a volunteer*) پیش اهنک peish ahunk, پیش افتاد peish uftaud, لوند loond.

A CADI (*judge*) قاضي kadi *or* kazi.

A CAFTAN (*an eastern garment*) قفتان kaftan.

A CAGE قفص kufus. v. *prison.*

To cage در قفص نهادن dur kufus nihaudun, در قفص محبوس ساختن dur kufus muhboos saukhtun.

To CAJOLE نواخت کردن nuwaukht kirdun, نواختن nuwaukhtun, نوازش نمودن nuwauzish numoodun, خاطر نواز کردن khautir nuwauz kirdun, ملاینت ساختن mula-émut saukhtun, ملاطفت کردن mulautifut kirdun, شیوه نمودن shiweh numoodun, دمدمه و زمزمه کردن dumdumeh ou zumzumeh kirdun. v. *to coax, flatter, soothe.*

A cajoler نوازنده nuwazindeh, نوازش گر nuwauzish gur. v. *coaxer, wheedler.*

A CAITIFF بدکار budkaur, شریر shureer. v. *knave, scoundrel.*

A CAKE کال kauk, کلوج kulooj, رغیف rugheef (pl. رغف rughif *and* رغفان rughfaun, ارغفت arghuft, تراغیف turagheef), حواري huwwauré. v. *biscuit.* —*A kind of cheesecake* or *pancake* ریز reez, رقاق rukauk, تنک tunk.—*A cake baked under the ashes* کماج kumauj, کال ملیل kauk muleel, کلوج مملول kulooj mumlool.

To cake لازق کردن lauzik kirdun.

CALAMITOUS بلا اور bula awur, صاحب مصیبت sauhib museebut, مسکین meskeen, ذلیل zuleel, دردمند durdmund, مستمند mustumund, پریشان pureeshaun, اهل افت ahla auft, پیخسته peekhusteh, هلک hulk. v. *unfortunate.*

Calamity بلا bula, شمر shumirr, شور shoor, هلکا hulka, هلکت hulkut, مصیبت museebut, افت auft, اسیب aseeb, زمانت zumaunut, محنت

muhnut, نازلت nauzlut.—*A fatal calamity* هلكت هلكا hulkuta hulka, تنک tunk. v. *misfortune, distress.*

A CALASH (*carried by camels, &c.*) هودج hawduj, گزابه guzshaubeh, کجابه kujaubeh, عماري amauré. v. *carriage, litter.*

To CALCINE خاکستر کردن khaukister kirdun, ترمید ساختن turmeed saukhtun.

To CALCULATE حساب کردن hissaub kirdun, عد نمودن add numoodun. شمردن shumurdun, شمار ساختن shumaur saukhtun. v. *to count, compute, number, reckon.*

Calculation, calcule, حساب hissaub, حسابت hissaubut, حسب husb, حسبان husbaun, احتساب ahtisaub, شمار shumaur, شمردگي shumurdugé, عد add, عداد adad. v. *arithmetic, reckoning.*

Calculated شمرده shumurdeh, حساب ساخته hissaub saukhteh, حسيب huseeb.

A calculator حساب سازنده hissaub sauzindeh, محاسب muhausib, محتسب muhtusib, شمار گير shumaur geer, حاصر hausir.

CALCULOUS (*stony, gritty*) سنگين sungeen, پر سنگ ريزه pur sunk reezeh, ريگزار reegzar.

A calculus (*stone in the bladder*) حصات hissaut, سنگ ريزه sunk reezeh.

A CALDRON هرکاره hirkaureh, قطانت kutaunut, سطل sutul (pl. سطول sutool, سطيل suteel *and* اسطال astaul,) صاد saud, ناوه na-ooh, ازير azeer. v. *kettle, pot.*

A CALENDAR (*almanac*) تقويم tukweem (pl. تقاويم tukaweem), تاريخ tareekh—(*a day-book*) روز نامه rooz nameh.

To CALENDER (*smooth cloth, paper, &c.*) مهره زدن muhreh zudun, مطرا کردن mutra kirdun.—*A calenderer* مهره زن muhreh zun, مطرا گر mutra gur.

A calender (*Mohammedan monk*) قلندر kalender.

A CALENTURE (*fever peculiar to hot climates*) بيمار سياه beemaur sé-ah, سالب saulib, سوز sooz, حماي حمى humma-é humé, حرارت huraurut.

A CALF گاو جانه ga-oo jauneh, گاو ساله ga-oo sauleh, عجل ajul (fem. عجلت ajlut, plur. عجال ajaul), عجاجيل ajaujil, عجول ajool, تاول ta-ool, تاون ta-oon, غفر ghufr, بزغاله buzghauleh, برغز burghuz, برغاز burghauz, برغوز burghooz, شقيق shukeef, حسيل huseel. *The calf of a wild cow* زرع zura. *A cow with a calf* کاو و کاو جانه ka-oo ou ka-oo jauneh, معجل majil.—*A sea-calf* عجل ماهى ajul mauhé.—*The calf of the leg* حمات humaut, لنک lunk.

CALIF or KHALIF خالف khalif.

CALIGRAPHY (*beautiful writing*) حسن خط husn khut, خوب نوشي khoob nooshé.

To CALL (*name*) نام دادن nam dadun, ناميدن namédun, اسم نمودن ism numoodun, تسميت کردن tusmé-ut kirdun, جعل ساختن jaal saukhtun, مجتعل نمودن mijtaal numoodun. *To call names* (*rail at*) نام کشيدن nam kushédun. *To call out* or *aloud* بانک برزدن bank burzudun, بانک زدن bank zudun, شماطه کردن shumauteh kirdun, غوغا ساختن ghoogha saukhtun, اواز دادن awauz dadun, اوازيدن awauzédun, شخوليدن shukhulédun, غلغل نمودن ghulghul numoodun.—(*to invite*) خواندن khaundun, دعوت کردن dawut kirdun, تکليف ساختن tukleef saukhtun, صلا زدن sula zudun. v. *to vociferate.*—*To call before a judge* محضر دعوت کردن muhzur dawut kirdun, مرفعت ساختن murfaat saukhtun. *To call together* (*convoke*) دعوت جميعت کردن dawuta jumé-at kirdun, جهعيت ساختن juma-é-ut saukhtun. *To call a council* ديوان جميعت کردن divan jumé-aut kirdun.—*To call* (*proclaim*) اشکاره کردن ashkaureh kirdun, ندا زدن nuda zudun, پيدا نمودن peeda numoodun, اعلان ساختن é-alaun saukhtun. *To call* (*visit*) تشريف ساختن tushreef saukhtun, زيارت کردن zé-aurut kirdun, عازم الزيارت نمودن aazimu'z'zé-aurut numoodun. *To call back* (*revoke*) اعاده کردن é-adeh kirdun, منکر شدن minkur shoodun. v. *to retract.*—*To call back to life* احيا نمودن ahé-a numoodun, انشار کردن anshaur kirdun. *To call to memory* اخطار کردن akhtaur kirdun. *To call out* (*challenge*) ميدانه دعوت ساختن meidauneh dawut saukhtun. *To call over a muster-roll* دفتر خواندن duftur khaundun. *To call in debts* وام خواستن waum khauftun, ديون گذار کردن dé-oon guzaur kirdun. *To call aloud for justice* داد و فرياد کردن daud ou furé-aud kirdun. *To call up,* or *out of bed* بيدار کردن beedaur kirdun, افزاع ساختن efzaa saukhtun. v. *to rouze, awake.*—*To call in question* (*to doubt*) شک بردن shukk burdun, در گمان شدن dur gumaun shoodun. *To call one in question* (*to interrogate him*) سوال کردن su-aul kirdun, پرسش ساختن pursish saukhtun. *To call to account for money* جهت انفصال حساب محاسب کردن jehuta infisaula hissaub muhausib kirdun. *To call to account for a crime* جهت تقصير بحساب آوردن jehuta tukseer behissaub awurdun. *To call for help* معاونت طلب کردن ma-awunut tulub kirdun, فرياد خواندن furé-ad khaundun,

استعانت ساختن استمداد ساختن istimdaud saukhtun, istaanut kirdun. *To call upon* GOD دعا ساختن daa saukhtun, مناجات كردن munajaut kirdun. *To call to witness* استشهاد كردن istishhaud kirdun, شاهد نمودن shauhid numoodun. *To call to arms* حربي زدن harbé zudun, اعداد اجناد كردن é-adaad ijnaud kirdun.

A call دعوت dawut, ندا nida, هي hei, غوث ghoos, قربان furé-aud.—(*a demand*) طلب tulub, نياز né-auz, رجا ruja, لابه laubeh.—(*nomination*) تسميت tusmé-ut, نام زادي naum zaudé.—(*an order*) حكم hookum, امر amur, فرمان furmaun. *To beat a call on a drum* دف زدن duff zudun. *A bird-call* طيور ناي té-oor na-é, طير ناي teer na-é. *Obedient to a call* بايما رام ba-éma raum, اشارت مطيع ashaurut muté-a, رضا نما ruza numa, حكم بردار hookum burdaur.

Called (*named*) نامدار namdaur, نامزاد namzaud, مسمي musummé, منتسب muntesib.—*To be called* (*named*) نام داشتن nam daushtun, مسمي شدن musummé shoodun.—(*to be invited*) خوانده شدن khaundeh shoodun, مدعو بودن muda-oo boodun, دعوت شدن dawut shoodun.

Calling (*naming*) نام ده nam duh, جعل jaal, مجتعل mujtaal.—*A calling* (*profession*) پيشه peisheh, كار kaur, كار و بار kaur ou baur, استادكي ustaudugé, استادي ustaudé, استاذي ustauzé, صنعت sunaat. v. *vocation.*—*Calling aloud* بانك برزن baunk burzun.

CALLOSITY شغه shugeh, ناصور nausoor.

Callous (*hard*) ذو شغه zu shugeh, عظب azub, ناصوري nausooré. سخت sukht.—(*insensible*) غير محسوس ghire-a muhsoos, بلا حس bila huss, بي جان bé jaun, اقسا iksa, قسا kusa. v. *obdurate, unfeeling.*

Callousness شغه shugheh, سختي sukhté.—(*unfeelingness*) درشتي durushté, ظلم zulm, بلا رحمي bila ruhmé, بي حسي bé hussé. v. *insensibility.*

CALLOW (*unfledged*) افذ afuzz, املط amlut.

CALM (*placid*) ملايم mula-ém, ساكن saukin, لين lé-un *or* lein, روح rooh, وديع wudé-a, وادع wauda, مودوع mooduwa, مطمين mutmeen, اهسته ahusteh, اسوده و ازاده asoodeh wa azaudeh.—(*undisturbed*) نا مضطرب na muzturub.—(*not stormy*) نا مواج na muwauj, ركد rukud, صاحي sauhé, انجاد injaud. v. *serene*—*Calm weather* كشاده هوا kushaudeh hawa, هرين هوا hureen hawa, انجاد هوا injaud hawa.

Calm (*tranquillity*) رفاهت rufauhut, اسودكي asoodugé, ارمنده armundeh, ارام aram, فراغ firaugh, ارميدكي armeedugé, راحت rauhut, سكوت sukoot, سكون sukoon, هدو hudoo, هضور huzoor. v. *serenity, stillness, repose, quiet.*

A calm at sea خواب دريا khauba duré-a, وعك waak.

To calm ساكت كردن saukut kirdun, اسودن asoodun, تسكين ساختن tuskeen saukhtun, مطمين نمودن mutmeen numoodun, ارمنده دادن armundeh dadun. *To be calm* فراغ شدن firaugh shoodun, سكور كشتن sukoor gushtun.

Calmed اسوده asoodeh, مسكون miskoon.

A calmer ملايم كننده mula-ém koonindeh, روح كر rooh gur.

Calming اسوده كنا asoodeh koona.

Calmly ملايمانه mula-émauneh, با سكون ba sukoon, وادعا wadaan.

Calmness اسودكي asoodugé, رفاه rufauh, رفاهيت rufauhé-ut, ارامي aramé, سكونت sukoonut, فراغ بال firaugh bal. *Calmness of mind* اطمينان خاطر atmeenauna khautir, ليان lé-aun, اسوده حال asoodeh haul. v. *mildness, gentleness, tranquillity.*

A CALTROP *to keep off cavalry* خشك khushk, خشك خار khushk khaur.

To CALVE (*as a cow*) عجل وضع حمل ajul wuzzaa kuml kirdun.

To CALUMNIATE افترا كردن iftira kirdun, بهتا ساختن buhtaun saukhtun, طنز نمودن tunz numoodun, اسناد كردن isnaud kirdun, نقل ناحق كفتن nukkul nahukk guftun, بد نقس كردن bud nuks kirdun, كوازه زدن kuwauzsheh zudun, سكاليدن sigaulédun, خمانيدن khumaunédun, دق و دقت كرفتن dukk ou dukkut gooriftun, لنجيدن lunjédun, ساعت نمودن sa-at numoodun, كوزه زدن koozsheh zudun.

A calumniator افتراكار iftiraukaur, افتراجي iftiraujé, بهتان كوي buhtaun gooï, طنز نماينده tunz numa-éndeh, بهات buhhaut, ناموس namoos, نمام nummaum, نماس nummaus, نموم numoom, نم numm (fem. نمت nummut, pl. انما annuma).

Calumnious مفتري mufturé, بهتاني buhtauné, نم numm, بهتان كو buhtaun goo.

Calumny, calumniation, افتراكاري iftirakauré, افترا iftira, بهتان buhtaun, پيغاره peighauré, بهر buhr, بهور buhoor, غيبت gheebut, سكال figaul, نقل نا حق nukkul na hukk, نميش nimish, سخن زمانه sukhna zumauneh, بجل bujul, انهاش inmaush, قفوت kufoot, وقيعت wuké-at, مساءت musaat (pl. مساوي musawé).

Came, preterite of *come.*

A He-CAMEL اشتر ushtur, شتر shutur, جمل

jamal (pl. جهال jamaul, اجهال ijmaul, جهالت jamaulut, جهالات jamaulaut, جهايل jama-él), ابل ibl (pl. ابال abaul, لقوح lukooh, يعملت é-amulut, مشهعل mushmaal, بعير ba-ér (pl. بعران baraun, ابعرت abaarut, *and* اباعر aba-ér), خيل kheel, الافضح alaufzuh, زاملت zaumlut. — *A she-camel* ناقت naukut (pl. ناق nauk, نوق nook, انوق anook, انوق anu-ook, اونق awnuk, اينق eenuk, نياق ne-auk, ناقات nakaut, انواق anu-wauk, ايانق é-aunuk, نياقات né-akaut), جهلت jamlut, حانت haunut, دحوح duhooh, علات alaut (plur. علا ala *and* علاوات alawaut), شوشا shoosha, شوشات shushaut, مشهعلت mushmaa-lut, مري muré (plur. مريا muré-a), مدرار mud-raur, دردم durdum. — *A camel for riding* ركاب rukaub, ركوبت rukoobut (pl. ركبات rukbaut *and* ركايب ruka-éb; fem. ركبانت rukbaunut); [These words imply likewise *saddle-horses*.] *A large body of travellers riding on camels* ركب ru-kub. *A smaller body* ركبت rukbut.—*A camel-owner* or *driver* اشتربان ushturbaun, اشتر دار ush-tur daur, شتر بان shutur baun. *A camel's load* شتربار shuturbar, اشتروار ushtur waur. *A camel butcher* شتر كش shutur kush. — *Camels hair* اشتروار ushturwaur, زيبان zeebaun. *Camel-hearted* (*timid*) اشتر دل ushtur dil.

A CAMELO-PARD اشركاو پلنك ushturgawa pulunk, زرنپا zurnpa, زرناپا zurnapa, زرافت zu-raufut (pl. زرافي zuraufé *and* زرايف zura-éf).

CAMELOT, *camlet*, اشتربانه ushturbauneh, صوف soof, مخير mukhé-ur.

A CAMP عسكرگاه askurgah, معسكر maaskur, لشكر ميدان lashkur meidaun, ايان é-aud, جاواي jawa-é, اوردو ordoo, مضرب muzrub, لشكر مضرب lashkur muzrub, معسكر غزات maaskur ghuzaut, منزلگاه لشكر munzulgaha-ï lashkur. *A royal camp* لشكرگاه شاهي lashkur gah shahé, اواردوي همايون ordooï humaï-oon. *To pitch a camp* خيمه زدن khameh zuddun, ضرب خيام كردن zurb khé-aum kirdun, معسكر نمودن maaskur nu-moodun, نزول ساختن nuzool saukhtun. *To move a camp* كوچ كردن kooch kirdun. *A camp-master* (*who directs the pitching of the tents*) خيمه زن khameh zunn, معسكر maaskur. *A trench round a camp* مترس muturis.

A CAMPAIGN (*plain*) ميدان meidaun, بطحا but-ha, دشت dusht, فضا fuza, صحرا suhra, اصحر aus-hur, سلنطح suluntuh. v. *champaign*. — *A military campaign* سفر sufr, غزا ghuza, هج huj, عزم سفر azma sufr. *To make a campaign* عزم سفر كردن azma sufr kirdun.

CAMPESTRAL (*belonging to fields*) يياني ébau-né, صحرايي suhraï-é, دشتي dushté. v. *wild*.

CAMPHIRE كافور kaufoor. *A camphirated wax candle* شمع كافوري shuma kaufooré.

A CAN, ابگينه abgeeneh, جام jaum, كاس kaus, قدح kuduh, پيمانه peimauneh. v. *cup*.

CAN — *I can do it* قادر مي شوم kaudir ma shoom, در قدرت من است dur kudruta mun ast, از دست من مي ايد مي توانم ma tuvvaunum, az dost mun ma aïd. v. *to be able*.

The CANAILLE غثر ghusr, سفل sufl, قماش kumaush. v. *mob*, *rabble*.

A CANAL ابراه aubrauh, ابراهه aubrauheh, ابخيز aubkheez, ابگذر aubguzur, ابگذل aub-guzul, ابگور aubgoor, ناو naw, ناوه naweh, ناوك nawuk, ناودان nawdan, ارغ argh, برو buroo, بورو booroo, طريق ماء tureeka maa, رهاو ruhaw, ناصر nausir (pl. نواصر nuwausir), ناصفت nausifut (pl. نواصف nuwausif), فركن firkun, نقير nu-keer, فركند firkund, زرب zurib, رهو ruhoo, مهر mumr, رهوت ruhoot (plur. رها ruha), نشج nushuj (pl. انشاج anshauj), سطل sutil, هبيجه hubeejeh, تلعت tulaat, قصب kusb. v. *aqueduct*, *channel*, *conduit*, *bason*.

To CANCEL خط بطلان نمودن khut butlaun numoodun, برسيدن burusédun, محو كردن muhoo kirdun, ماحي شدن mauhé shoodun, حك ساختن hukk saukhtun, تراشيدن turashé-dun, طلس كردن tuls kirdun, ستردن suturdun, نسخ نمودن nusukh numoodun, ناسخ بودن nau-sikh boodun, v. *to deface*, *eraze*.

Cancellated (*cross-barred*) قفص اسا kufus asa.

Cancelling, *cancellation*, خط خطا khutt khutta, محو كنا muhoo koona, تراش turaush, خط بطلان khutt butlaun, خط نفخ khut nufikh, خط بيزاري khutta beezauré, محو muhoo, طلس tuls, حكوك hukook.

Cancelled خط بطلان شده khutt butlaun shoo-deh, برسيده burusédeh, تراشيده turashédeh, ممحي mumhé, محكوك muhkook, متعذر muta-azzir.

A CANCER (*disease*) هزار چشمه huzaur cheshmeh, خورا khoora, اكلت aklut, قرح ku-ruh, قلاع kulaa, سرطان surutaun. v. *ulcer*. — (*a crab*) خرچنك khurchunk, سرطان surutaun. — (*the celestial sign*) سرطان surutaun.

Cancerous متاكل muta-akkil, اكال akkaul, سرطاني surutauné.

CANDID سپيد sipeed, سفيد sifeed, ابيض abeez. v. *white*. — (*sincere*) صافي دل saufi dil, مخلص بي ريا bé ré-a, بي غرض bé ghurz,

mukhlus, خالص khaulis, سداقت كستر sudau-kut kustur, ازاد azaud. v. *ingenious, fair, open.*

A CANDIDATE همخواه humkhauh, هم مطلب hum mutlub, هم طلب hum tullub, رقيب rukeeb. *Candidates* همخواهان humkhauhaun, اغيار aghé-aur, منازعان munazaan. v. *competitor, rival.*

Candidly مخلصانه mukhlusauneh, بي ريانه bé ré-auneh, بي غرضانه bé ghurzauneh, بالصدق bissuduk, با صافي دل ba saufé dil.

Candidness, v. candour.

A CANDLE شمع shumaa (pl. شموع شمعت shumaat,) شمعت عسل shumaat asil, برنس burnis, نبراس nubraus (pl. نباريس nubaurees), پينه pee-neh, موم moom, چراغ churaugh, قنديل kan-deel (pl. قناديل kunaudeel). *A lighted candle* شمع پر سوز shuma pur sooz, چراغ افروخته chu-raugh efrokhteh. *A candle maker* شمع گر shu-maa gur, مومجي moomjé, شماع shumaa. —*A candle illuminating the night* شمع شب افروز shuma shib efroz.—*To melt, as a candle does its wax, &c.* موم كردن moom kirdun. *The wick of a candle* شمع بيني shumaa beené, موم بيني moom beené, پليته puleeteh, پتيله puteeleh, فتيل futeel (pl. فتايل futa-él). *The snuff of a candle* قراط kuraut. *To snuff a candle* موم بيني بريدن moom beené burédun, چراغ بيني قطع كردن churaugh beené kutaa kirdun, تقريط ساختن tukreet saukhtun. *Candle-snuffers* موم مقصي moom mukasé, مقراض شمع mukrauza shumaa. *A moth flying round the candle* پرندهء چراغ purindé-i churaugh. v. *butterfly.*—*Have a candle ready (i. e. be cautious)* حاضر قنديل باش hauzir kandeel bash. *To light a candle* شمع افروختن shu-maa efrokhtun, چراغ سوختن churaugh sookh-tun, موم سوز كردن moom sooz kirdun, كيبانيدن keebanédun. *To put out a candle* چراغرا پوف كردن churaughra poof kirdun, شمع نشاندن shumaa nishaundun, موم خسپانيدن moom khus-paunédun, كيبانيدن keebanédun. *A candlestick* شمعدان shumaa dan, چراغپا churaugh pa, چراغ ور churaugh wur, منار minnaur, منارت minnaurut (pl. مناور minnawur, منابر minna-ér), لگن lugun, حسكت huskut, مشمعت mushumaat. *A travel-ling candlestick (which serves also as a case for holding candles)* پيهسوز peihsooz. *A branched can-dlestick* چراغ پره churaugh, قنديل kandeel, چراغ وره churaugh pureh, چراغ وره churaugh wureh, منارت minnauret, تريا turé-a. v. *lamp, lustre, lan-thorn.*—*A candle box* چراغ دان churaughdan.

CANDOUR خلوص khuloos, خلوص قلب khuloosa kulb, صداقت sudaukut, حقيقت ku-keekut, استقامت istikaumut, صدق suduk, امان amann, امن amin, وفا wufa, مصافات mu-safaut, اخلاص akhlaus, استخلاص istikhlaus, مخالصت mukhaulusut. v. *sincerity, openness, in-genuousness.*

To CANDY با شكر تربيت ساختن ba shukur turbé-ut saukhtun, قندي كردن kandé kirdun, مربي شدن murubbé shoodun. — *Sugar-candy* قند kand, شكر قند shukur kand, نباتي شكر nubauté shukur, شكر نبات shukur nubaut, طبروز شكر tubrooz shukur, ابلوج ablooj. v. *sugar, confection, conserve.*—*To candy (form into congela-tions)* تجميد كردن tujmeed kirdun, تقريس ساختن tukrees saukhtun—*(to grow congealed)* افسردن efsurdun, افسرده گشتن efsurdeh gush-tun, منجمد شدن munjummud shoodun.

A CANE قنات kanaut (pl. قنا kana), نيلكون feeligoon, ني na-é. v. *reed.* — *An Indian cane*; also *a cane-spear* خزران khuzraun, خيزور khee-zoor, خيزران kheezraun. *The sugar-cane* ني شكر nei shukur.—*A cane* or *walking-staff* چوپ chop, چوپ دستي chopé dosté, دستوار dostwar, عصا asa, دور باش door bash, بانس baunis. v. *stick.*

To cane با خزران ضرب كردن ba khuzraun zurb kirdun, لت زدن lutt zudun. — *To be caned* چوپ خوردن chope khoredun.

CANINE سگ اسا sug asa. *A canine tooth* سگدندان sug dundaun.

A CANISTER جونت joonut (pl. جون joon), سپت suput, سپد supud, جله julleh, زنبيل zum-beel. v. *basket.*

A CANKER *(worm)* چهار پا chuhaur pa, ششپا sheshpa, صد پايه sad paï-éh, پندو pindoo, ارقش arkish, يسروع yusrooa, اسروع asrooa (pl. اساريع asaré-a) — *(blight)* سرما برد surma burd. v. *mildew*—*(rust)* زنگار zshungaur, زنگ zshunk. v. *corrosion* — *(corruption)* تباه tubauh, فنا funa, فاسد fausid. v. *virulence*; also *cancer.*

To canker (corrode) تباه ساختن tubauh saukh-tun, لحس كردن luhus kirdun, زنگ بستن zshunk bustun. v. *to corrupt, infect, pollute*—*(to grow corrupt)* پوسيدن poosédun, تباه شدن tu-bauh shoodun, پوسيده گشتن poosédeh gush-tun, زنگ پذير شدن zshunk pizzeer shoodun.

A CANNIBAL مردم اوبار murdum awbar, ادم خوار adam khaur.

A CANNON توپ tope, توپخانه topekhau-neh, مدفع mudfa, نفاط nafaut. *A battery of cannon* مورچه توپ خانه moorcheh tope khau-

neh *To cannonade* or *fire cannon* طوپ رعد توپ رعد انداختن tope raad andaukhtun. *To cannonade a fort* بطوپ قلع کوب کردن betope killaa koob kirdun.—*A cannon ball* بندق bunduk, فندق funduk, کره kurreh, طوپ گروهه tope kurooheh, توپه topeh, گله guleh. *A cannoneer* توپ انداز tope andauz, توپچه topecheh, توپ انداز راست نظر tope andauz rauft nuzir.

CANNOT:—*It cannot be* ممکن نیست mumkin neest, نا قابل است na kaubil aft, متصور نیست mutusuwwur neest, ممتنع است mumtina aft. *I cannot* از من نمي توانم نمي شود nema tuvvaunum, uz mun nema shood.—*I cannot do it* نيارست مي در تادرم نیست né-aurust ma sauzum, سازم dur kaudirum neest. *He cannot do it* نيارست مي کند ne-aurust ma koonud.—*I cannot tell* (literally, *it is not known*) معلوم نیست maloom neest.

A CANON قانون kanoon (pl. قوانين kuwaneen), طريق tureek, طرقت turkut, وضع wuzaa (pl. اوضاع awzaa), فهرس fuhris, فهرست fuhrisut, ضابطه zaubteh, ضابطه و قانون zaubteh ou kanoon, قاعده kaadeh (pl. قواعد kuwaad), رسم rusum, دستور العمل dustooru'l'amul, بارنامه barnameh, ادب و ارکان adub ou arkaun, ايين aï-een. v. *institution, regulation, rule, law.*—*To frame canons* قانون کردن kanoon kirdun, وضع ساختن wuzaa saukhtun. *A book of canons* قانون نامه kanoon nameh. *A writer of canons* قانون نويس kanoon nuwees.

Canonical قانوني kanooné. v. *legal.*

CANOPIED زو سايبان zu sa-ébaun.

A canopy سايبان sa-ébaun, چتر chitur, کن kun, کلت kullut, تم tum, جلبل julbul, زفن zufin, هودج houduj.

To canopy با سايبان پوشيدن ba sa-ébaun poshédun, زفن کستردن zufun kusturdun.

Canorous, v. *musical, tuneful.*

CANT (*barbarous language*) غلط ghulut—(*auction*) مزاد muzaud—(*hypocrisy*) ريا ré-a.

To cant (*talk barbarously*) غلط گفتن ghulut guftun—(*to play the hypocrite*) رياکار نمودن réakaur numoodun, زراق شدن zurrauk shoodun.

A canter زراق zurrauk, غاش ghaush. v. *hypocrite*—(*amble*) کربحت kurbuhut, متدحي mutuduhhé.—*Cantingly* زراقانه zurraukauneh.

CANTHARIDES ذراح zurauh, ذروح zurooh (pl. ذرارح zuraureeh), عروسک aroosuk, بزک buzuk, کاغنه kaughneh, کاغلو kaughnoo, کاغينه kaugheeneh, پاغوچه paughoocheh.—*To rub meat with cantharides* (*in order to poison*) مذرح کردن muzurruh kirdun.

A CANTICLE (*hymn*) تسبيح tusbeeh, مزمور muzmoor, الهي ilahé, الهيت ilahé-ut.

A CANTLE پاره paureh. v. *segment.*

To cantle بريدن burédun. v. *to cut.*

A CANTO (*section of a poem*) قطعت kutaat.

A CANTON (*tribe*) قبيلت kubeelut, قوم koom—(*a parcel of land*) عقر akur, عقار akaur (pl. عقارات akaraut), قطيعت kuté-at, قرن kurn.

To canton تقسيم کردن tukseem kirdun, در قبيلت نهادن dur kubeelut nihaudun, قطيعت ساختن kuté-at saukhtun. v. *to divide, parcel out.*

CANVAS (*cloth*) پارچه کنو parché-ï kunoo, —(*the sail of a ship*) بادوان badwaun, قلع killa, قلاع killaa—(*enquiry*) واپرسش wapursish, تفتيش tufteesh, تفحص tufuhhus, امتحان imtihaun—(*solicitation*) طلب tulub, خواهش khauhish, اقدام ikdaum, ابرام ibram, الحاح ilhauh.

To canvass (*to examine*) کاويدن kawédun, واپرسيدن wapursédun, تفحص کردن tufuhhus kirdun, تفتيش پذيرفتن tufteesh pizzeeruftun. v. *to sift*—(*to solicit*) طلب نمودن tulub numoodun, خواستن khaustun, اقدام کردن ikdaum kirdun.

A canvasser واپرسنده wapursindeh, تفتيشي tuftéeshé, تفحص کننده tufuhhus koonindeh, طلب نماينده tulub numa-éndeh.

A CAP پالاني palauné, کلاه kilauh, کله killeh, کله سر kilauha sur, کمه kumeh, ارسوست arsoosut, رست ruffut, سرپوش surposh, تار پوش taur posh, کله پوش killeh posh, کرات kuraut, برکي burké, کردن gurdun, عمارت amaurut, صوفات soofaat, برطل burtil, برطله burtileh, قلنسوت kulunsoot, فش fush, قبات kubaat. *Caps worne by Dervishes and other Eastern religious orders* کلاه مولوي kilauha moolooï, واشامه washaumeh, مولويانه moolooï-auneh, بنداق bundauk, صومعت soomaat. *A moorish cap* برنس burnis (called by the *Spaniards* Albornoz). *A Tartar cap* کلاه تاتاري kilauh tataré, برتله burtileh. *A cap of skins worne by the Circassians and Calmucks* قرفه kurfeh. *A Turkish cap* تاوق ka-ook. *A felt cap* or *hat* کلاه نمدين kilauh numdeen. *A European cap* or *hat* کلاه فرنگي kilauh firengé. *A judges cap* کلاه قاضي kilauha kadé (*or* kazé). *A scull-cap* پراکي puraukė, زره کلاه zurreh kilauh, سرپنک surpunk. v. *helmet.*—*A night-cap* شبکلاه shubkilauh. *Gold caps worne by certain officers belonging to the Persian court* زرين کلهان zureen killehaun. *A cap maker* or *seller* کلاه گر kilauh gur, کله سازنده killeh sauzindeh, کلاه فروش kilauh furoosh. *Armed cap-à-piè* جبه پوش jubeh posh, پر سلاح pur sillauh.

To cap (cover) تار پوشیدن taur poshédun سر پوش کردن sur poosh kirdun—*(to salute)* سلام دادن salaum dadun.

CAPABLE قابل kaubil, قادر kaudir, مستعد mustaad, اهل ahl, لایق la-ék, صالح saulih. v. *able, fit, equal to*—*(intelligent)* دانشخور danish-khore, عارف aarif. v. *learned, wise, skilful.*—*Capable of business* کار گذار kaur guzaur, عمل قادر amul kaudir, مضطلع muztula, صاحب تدبیر sahib tudbeer. *Capable of learning* تحصیل علوم مستعد tuhseela aloom mustaad, تعلم قادر taallum kaudir, ادبت و علمت قابل adubut ou alumut kaubil. *To be capable* قادر شدن kaudir shoodun, قابل بودن kaubil boodun. *To render capable* قادر ساختن kaudir saukhtun, قابل کردن kaubil kirdun, اتصاف نمودن ittisauf numoodun.

Capableness, capability قابلیت kaubillé-ut, قدرت kudrut, استعداد istadaud, استحقاق istihkauk, ازعان izaun.

Capacious واسع wasaa, فسیح fuseeh, عریض areez, فراخ firaukh. v. *ample, large, wide, extensive.*

Capaciousness وسعت wusaat, سعت saat, فراخی firaukhé, عرض irz, فسحت fus-hut. v. *space, room.*

To capacitate, v. *to enable, render capable.*

Capacity, v. *capableness, capaciousness.*—*The intellectual capacity* قوت مدرکت kuwwuta mudrikut, عقل akil, خاطر khautir. v. *ability, power, genius.*—*A good capacity* تیز فهم teez fuhum, مهارت muhaurut.

CAPARISON تیار اسب té-aura asb, رخت rukht. *To caparison a horse* اسب تیار ساختن asb té-aur saukhtun—*(to adorn)* پیرایه نمودن piraï-eh numoodun.

A CAPE *(head land)* راس جبل raasa jebel, انف الجبل unfu'l'jebel, سر کوه sura kooh, بینی کوه beené kooh, حرف hurf, شناخ shunaukh, راعف raaf, طنف tunf, حید heid. v. *promontory*—*(collar of a garment)* گریبان gureebaun, گریوان gureewaun.

A CAPER *(jump)* زفن zufin, رقص ruks—*(a pickle)* کبر kaber, کبرت kabrut. *Meat dressed with capers* کبروا kaberwa, کبریت kaberé-ut. *The caper-bush* اصف asuf.

To caper رقصیدن ruksédun, رقص کردن ruks kirdun, زفن نمودن zufin numoodun, پای کوفتن pa-é kooftun.

A caperer پای کوب pa-é koob.

CAPILLARY موی اسا mooï asa.

CAPITAL *(chief)* اصلی aslé, مطلق mutluk, نخستین nukhusteen. v. *great, principal*—*(criminal)* واجب القتل vajibu'l'kutl, لایق سیاست la-éka sé-ausut. گناه کار gunauh kaur.

A capital (chief city) دار السلطنت daru's'sultanut, دار السعادت daru's'saadut, دار الخلافت dar u'l'-khalaufut, شهرستان shahuristan, تختگاه tukht-gah, حکومتگاه hookoómutgah, شهر پایه تخت shauhura pa-éh tukht, قاعدت kaadut, محروسه muhrooseh, مقام mukaum.—*A capital stock* سرمایه surma-éh, مایه ma-éh, راس المال rausu'l'maul, اصل asl. *A capital crime* گناه واجب القتل gunauh vajibu'l'kutl, جرم لایق سیاست jurm la-éka sé-ausut, قباحت عظمی kubauhut azma. *The capital of a pillar* تاج ستون tauja sitoon, سر عمود sura amood.

Capitally بطور عظیم betoor azeem, مطلقانه mutlukauneh.

A CAPITATION *(poll-tax)* خراج سر khurauja sur, جزیت juzé-ut.

To CAPITULATE *(surrender on conditions)* بر عهد و پیمان تسلیم کردن bur ahd ou peemaun tusleem kirdun, مصالحت ساختن musaulihut saukhtun, بشرط اطاعت نمودن beshurt ataat numoodun—*(to divide into chapters)* فصل و باب ساختن fusl ou baub saukhtun.

Capitulation شرط و شروط shurt ou shuroot, عهد و پیمان ahd ou peemaun, شروط و قیودی shuroot ou ké-oodé, عهودی ahoodé. v. *terms, conditions, stipulation.*

A CAPON خروس اخته khuroos aukhteh, دیک مخصی deek mukhsé, خصی khusé.

CAPRICE اندیشه و رای بی تدبیر andeesheh ou ra-é bé tudbeer, خود سری khood suré, بی قراری bé kuraure, سفه sufeh. v. *whim, fancy, freak, obstinacy.*

Capricious خود اندیش khood andeesh, خود سر khood sur, بی قرار bé kuraur, هر جایی hur jaï-é. سفه دار sufeh dar. v. *inconstant, fanciful.*

Capriciously خود سرانه khood surauneh.

CAPRICORN *(sign of the zodiack)* جدی judé, جدی برجی judé burjé, بزه buzeh.

A CAPTAIN کپتان kaptaun, ریس reis. v. *commander.*—*The captain of a ship* ریس جهاز reisa jahauze, کشتی صاحبی kishté sahibé, سغان suffaun.—*A captain-general* کپتان جنرال kaptaun general.

CAPTION گرفت goorift, قبض kubz.

CAPTIOUS سرکش surkush, سترک suturk, لجوج lujooj. v. *quarrelsome*—*(insidious)* خیلت باز keelut baz.

Captiously سرکوشانه surkooshauné, با لج ba lujj.

Captiousness سرخوشي surkhooshé, سترکي suturké, لج lujj, خيلت kheelut.

To CAPTIVATE گرفتن gooriftun, گرفت کردن goorift kirdun, گرفتار ساختن gooriftaur saukhtun, برده بردن burdeh burdun, بند کرن bund kirdun, اسر گرفتن asir gooriftun, اسير نمودن aseer numoodun, اخذ کردن akhuz kirdun, قبض ساختن kubz saukhtun.

Captive بندي bundé, گرفته goorifteh.

A captive گرفتار gooriftaur, اسير aseer, گرفته goorifteh, برده burdeh, برده burduj, گيرا geera, دربند durbund, سبي subé, سبيت subé-ut (pl. سبايا subaïa), اخيذ akheez, اسير aseer.—*To take captive and bind in chains* اسير و بسته زنجير کردن aseer ou busteh zinjeer kirdun. *To be made captive* برده شدن burdeh shoodun.

Captivity گرفتاري gooriftauré, گرفتگي gooriftugé, قبض kubz, گيرا geera, بنده bundeh, بندگي bundugé, اسيري aseeré. v. *slavery*, *servitude*.

A captor گير geer, گيرنده geerindeh, اسير سازنده aseer sauzindeh.

Capture گير geer, گرفتار ساز gooriftaur sauz, غارت ghaurut. v. *prize*, *plunder*.

A CAR عربه arabeh. v. *carriage*.

A CARABINE بندوق bundook.

A CARACK جهاز عظيم juhauze azeem.

A CARAVAN کروان karavan, راحلت rauhilut (pl. رواحل ruwauhil), قافلت kaufilut (pl. قوافل kuwaufil), ارقش arkush. *The chief of a caravan* کروان باشي karavan bashé, قافلت سالاري kaufilut saulauré, مير راحلت meera rauhilut.

A caravansera کروانسراي karavansera-é, خان khaun, سپنج sipunj.

A CARBUNCLE (*gem*) شبچرغ shubchuraugh, گوهر شبچراغ goher shubchuraugh—(*a pimple*) بادژ baduzsh, دمال dumaul, دنبل dumbul.

Carbuncled (*set with carbuncles*) باشبچراغ مرصع ba shubchuraugh murussaa—(*pimpled*) با دمال الود ba dumaul alood.

A CARCANET (or *collar of jewels*) پرگر purgur.

A CARCASS جيفت jeefut, جنازه jinauzeh, لاش laush, ميت mei-ut. *A devourer of carcasses* جيفت خوار jeefut khore, حلوج hulooj.

CARDS (*for play*) تومار کاغدي koomaur kaughudé, قمار بازي kumaur bazé.—*The card of a mariner's compass* خبره نامه khubreh nameh. *A card for cotton, &c.* محلاج muhlauj.

To card حلج کردن hulj kirdun. *To card cotton* پنبه زدن pumbeh zudun, ندف القطن کردن nudfu'l'koton kirdun. *To card* or *play at cards* تومار کاغدي باختن kumaur kaughudé baukhtun.

CARDAMUMS شوشهير shooshmeer, شوشمشير shooshmusheer, قاقله kaukuleh.

Carded مندوف mundoof.

A carder (*of cotton*) پنبه زن pumbeh zun, حلج گر hulj gur, حلاج hulauj—(*a player at cards*) تومار کاغدي بازنده koomaur kaughudé bauzindeh.

CARDIALGY (*heart-burn*) کزاف kuzauf.

CARDINAL اصلي aslé, مطلق mutluk. v. *chief*, *principal*.

CARE (*attention*) شغل shughul (pl. اشغال ashghaul), فکر fikr (pl. افکار afkaur), اگاهي agauhé, انديشه andeesheh, جد judd, همت himmut (pl. مهمات muhimmaut), بصيرت beseerut—(*caution*) هشياري hushé-auré, احتيات ahté-aut, انتباه intibah, حذر huzr. v. *custody*, *charge*—(*anxiety*) اندوه andooh, اضطراب iztiraub, پروا purwa, الم alum (pl. الام alaum), غم ghum (pl. غموم ghumoon), کشع kushaa, ثقلت suklut, دلتنگي diltungé, انقباض خاطر inkibauza khautir—(*regard*) ميل meil, اعتبار é-atibaur, التفات iltifaut, محبت mohabbut, معشق mashuk.

To care or *be careful* بصيرت نمودن beseerut numoodun, شيحان شدن sheehaun shoodun, کار راندن kaur raundun, کار گذاردن kaur guzaurdun, بذل همت کردن buzla himmut kirdun, اهتمام ساختن ihtimaum saukhtun, جد نمودن judd numoodun, فکر کردن fikr kirdun, انديشه ساختن andeesheh saukhtun, مقيد بودن mukeed boodun, مکلل شدن mukullul shoodun, مجد ساختن mujudd saukhtun. *To care for* (*regard*) محبت نمودن mohabbut numoodun, اعتبار کردن é-atibaur kirdun, ميل داشتن meil daushtun—(*to provide for* or *watch over*) تدارک کردن tudauruk kirdun, تهيت اسباب ساختن tuhé-uta asbaub saukhtun, اگاهي نمودن agauhé numoodun, اخر بين شدن akhir been shoodun.—*To have a care* (*to be cautious*) حذر بودن huzur boodun, انتباه نمودن intibah numoodun, هشياري داشتن hushé-auré daushtun.—*To be affected with care* غمگين شدن ghumkeen shoodun, الم زده بودن alumzuddeh boodun, غمخوردن ghumkhoredun, مغموم شدن mughmoom shoodun. *A heart oppressed with care* مغموم قلب mughmoom kulub. *A careful mind* جان با انتباه jaun ba intibah.

Careful (*provident*) صاحب اگاهي sahib agauhé, بيدار beedaur, ذو بصيرت zu beseerut, اخربين akhir been, عاقبت انديش aakubut andeesh, اگاه

agauh, عاقل aakul.—(*cautious*) صاحب هشياري sahib hushé-auré, اهل انتباه ahla intibah, محاذرت muhauzurut—(*full of anxiety*) غمناک ghumnauk, پر الم pur alum, مضطرب muzturub.

Carefully با بصيرت ba beseerut, احتياتا ihtéautan, عاقلانه aakilauneh.

Carefulness بصيرت beseerut, اکاهي agauhé, انتباه intibah, بيداري beedauré. v. *care, vigilance.*

Careless (*negligent*) غافل ghaufil, کاهل kauhil, متکاسل mutkausil, پرواش purwaush, سهوان suhwaun, ساهي sauhé, نومت noomut, غبي ghubé, فرناس furnaus, متساهل mutusauhil, مهمل muhmil, مساهل musauhil, لانه launeh. *A careless fellow* دعن daan (pl. دعنت daanut).—(*cheerful*) غمزدا ghumzuda, شوخ shookh, شوقي shooké, شاد shaud, بي پروا bé purwa. v. *thoughtless, undisturbed.*

Carelessly بي پروانه bé purwauneh, با اهمال ba ihmaul, اهمالا ihmaulan, غفلتانه ghuflutauneh, با مسامحت ba musaumuhut.

Carelessness اهمال ihmaul, غفلت ghuflut, مساهلت musauhulut, مسامحت musaumuhut. v. *negligence, inattention.*

To CAREEN (*clean a ship's bottom*) خرزانت پاک کردن khurzaunut pauk kirdun.—(*to stop leaks*) شکاف انباشتن shagauf ambaushtun, قلفت کردن kulfut kirdun.

A CAREER (*race ground*) ميدانه meidauneh, (plur. ميادين mé-adeen), مطلق mutluk, بطحا but-ha—(*a race*) شرف sherif, تاز tauz, حضر huzr. —(*full speed*) چالاکي chalauké, کلت kullut, سبح subuh, ربعت rabaat, رکض rukz, متدخي mutudukhé, تقريب tukreeb. v. *gallop.*—*The career or course* (*of any thing*) رواج ruvauj, روان ruvaun. *To spur a horse to full career* پاشنه بر اسب زدن pashineh bur asb zudun, اسب از پاشينه دوانيدن asb uz pausheeneh duvvaunédun, رکض کردن rukz kirdun.

To career (*run with full speed*) تيز رفتن teez ruftun, چالاکي نمودن chalauké numoodun.

A CARESS عشوت ashwut, تملق tumulluk, نوازش nuvauzish, ناز nauz, نواخت nuvaukht, دلنوازي dil nuvauzé, کرشمه gurishmeh, چنکال chungaul, نيکخواهي neek-khauhé, شيوه sheeweh. *Flattering caresses* ملاطفات خوش اينده mulautufaut khoosh a-éndeh. v. *endearment.*

To caress حضانت کردن huzaunut kirdun, ناز کردن nauz kirdun, محب نمودن mohabbut numoodun, بکسي را نيک خواه شدن bekuseera neek khauh shoodun, مهربان ساختن muhrbaun saukhtun, نوازش نمودن nuvaukhtun, نواختن nuvausish numoodun, حضانت کردن huzaunut kirdun, پيوستن pivustun. v. *to endear, fondle, favour, love.*

A CARGO بار جهاز bara jahauze, حمل کشتي humla kishté.

Carious, cariosity, v. *rotten,* &c.

Cark, v. *care, anxiety.*

A CARLE (*brutal man*) انسان درشت insaun durusht.—(*an old man*) فرتوت furtoot.

A CARMAN عربه ران arabeh raun.

CARMINE شنجار shinjaur, سرخ surkh.

CARNAGE کش koosh, کشتنکي kooshtungé, قتال kutaul, مقاتلت mukautilut. v. *slaughter, havock.*

CARNAL (*lustful*) نفسي nufsé, نفساني nufsauné, شهوته مايل shuhwuteh ma-él.

Carnality توقان tookaun, توقان نفس tookauna nufs, نفس امارت nufs amaurut.

Carnally نفسانه nufsauneh. *Carnally inclined* شهوات نفسانيت متابعت shuhwauta nufsané-ut mutabaat. *To be carnally inclined* نفس غلبه شدن nufs ghulbeh shoodun.

CARNATION (*colour*) عنابي anabé.

Carneous (*fleshy*) کوشت کوب koosht koob, کوشتمند kooshtmund, کوشتي kooshté, کوشتين kooshteen, ملحم mulhum, لحمي luhmé.

Carnivorous کوشت خوره koosh khoreh, لحم luhim.

A carnosity دانه dauneh. v. *pimple, wen.*

A CAROB (*plant*) خروب khuroob, خرنوب khurnoob, ترمس turmus.

Carol, v. *song, hymn.*

A CAROUSAL عيد a-éd. v. *festival.*

To carouse شراب اشام شدن shuraub ashaum shoodun, باده خوردن badeh khoredun. v. *to drink, quaff.*

A carouser ميخور meekhore, باده نوش baudeh noosh, بکري bukré, پکروي pukrooï, رند rund. v. *toper.*

A CARP کول kool, ماهي کول mauhé kool.

To CARP نکته کرفتن nukteh gooriftun. v. *to cavil, censure.*

A CARPENTER درودکر duroodgur, دروکر duroogur, نجار nujjaur, دعمي daamé. *The trade of a carpenter* نجارت nujjaurut. *A carpenter's ax* رنده نجار rundeh nujjaur. *A ship-carpenter* کشتي کر kishté gur, جهاز کار juhauze kaur, سفان suffaun.

A CARPER نکته کيرنده nukteh geerindeh.

A CARPET خالي khaulé, قالي kaulé, حالي haulé, خليکه khuleegeh, بساط busaut, قاليکه

kauleegeh, خاليجه khauleejeh, مقعد mukaud, نخ nukh, كستردي kusturdé, دواج duwauj, طبسه tubseh, طبه tubeh, تنسه tunseh, تنفسه tunfiseh, شال shaul, بغيار buké-aur, پوب poob, دوريسه dooreeseh, كليم kuleem. *A carpet on which they prostrate themselves at prayer* سجاده غبرا sujjaudeh ghubra, سجاده sujjaudeh, شليخ shuleekh.—*Kissing the carpet* (*when introduced to great men*) بساط بوسي busaut boosé.

To carpet با خالي كستردن ba khaulé kusturdun, با بساط پوشيدن ba busaut poshédun.

CARPING نكته گير nukteh geer. v. *censorious.*

CARRIAGE (*of loads*) باركشي baurkushé, باركيري baur geeré, حمولت humoolut.—(*conduct*) حركت hurukut, عمل amul, جنبش jumbush, وضع wuza (pl. اوضاع auzaa.)—(*air*) كونه gooneh, عادت aadut (pl. عاد aad *and* عادات aadaut), وجه wujuh, سيما seema, روي rooi, نظر nuzir. *A carriage* (*coach, cart, &c.*) عربه arbeh, مركب murkib, عجلت ajlut, چرخ churkh, كردون gurdoon, زبازيت zé-auzé-ut, شعيع sha-é-a.—*A carriage in which women travel on camels, &c.* هودج howduj, كدن kudun, تعش kaash, تعدت kaadut, فودج fowduj, كر kurr.

A carrier غاشيه دار ghaushé-uh dar, دارنده darindeh, بار كش bar kush, بربر burbur, باركير bargeer, باريار baré-aur, حمال hummaul, حمولت humoolut, حامل haumil. *A letter-carrier* نامه اور nameh awur, كيسه دار keeseh dar, حامل مكتوب haumil muktoob, پيك peik, بريد bureed, ساعى saa-é. v. *courier, messenger.*—*A carrier pigeon* كبوتر بار kubootur bar, حمامه نامه بار humamé-ï nameh bar.

CARRION ميتت meetut, لاش laush, نايم na-ém, نايمت na-émut. *A bird which feeds upon carrion* مردار خور murdaur khore.—(*a worthless woman*) سليط sulleet.

A CARROT شوندر shoondur, كزر guzir, غرمج ghurmuj, صوطل sootul. *A wild carrot* شقاقل shukaukil.

Carroty, v. *red-haired.*

To CARRY (*bear*) بردن burdun, اوردن awurdun, كشيدن kushédun, بركرفتن burgooriftun, زفر بردن zufur burdun, برداشتن burdaushtun, حمل كردن humul kirdun, زبي ساختن zubé saukhtun, زقن اوردن zukun awurdun, حامل شدن haumil shoodun.—(*to transport*) نقل كردن nukl kirdun, ناقل شدن naukl shoodun. *To carry on war* جنك كردن jung kirdun. *To carry* or *behave one's self* حركت نمودن hurukut numoodun, مامله ساختن maamleh saukhtun, عامل شدن aamil shoodun, عمل كردن amil kirdun. *To carry one's self honourably* مردانه حركت نمودن murdauneh hurukut numoodun, الدبانه عمل كردن adubauneh amul kirdun, عاقلانه معامله ساختن aakilauneh maamleh saukhtun. *To carry in competition* (*especially by violence*) دنه كرفتن duneh gooriftun. *To carry about* صاير و داير بردن sa-ér ou da-ér burdun. *To carry off* or *away* پيور داشتن piwur daushtun, رفع كردن rufa kirdun, جنبانيدن jumbanédun. *To carry off* (*murder*) كشتن kooshtun. v. *to kill.*—*To carry with a high hand* متكبري نمودن mutukubbiré numoodun, متكبر شدن mutukubbir shoodun. *To carry on* استحكام كردن istihkaum kirdun. v. *to promote.*—*To carry all before one* غالب شدن ghaulib shoodun, قهر كردن kuhur kirdun. v. *to overcome.*—*To carry an umbrella* انتاق بردن intauk burdun. *To carry a meaning* معاني داشتن maané daushtun. v. *to signify.*—*To carry one's self prudently* بصيرت داشتن buseerut daushtun. *To carry one's self carelessly* غافل شدن ghaufil shoodun.

A CART عربه *or* ارابه arabeh, عجلت ajulut (pl. عجل ajul), چرخ churkh, زبازيت zé-azé-ut, شعيع sha-é-a. *A corn-cart* چرخ غلت churka ghullut. *A child's go-cart* كردنا gurdina, كردون gurdoon. *A carter* عربه ران arabeh raun. *A cartwright* عجلت كر ajulut gur. *To carry in a cart* در عربه بردن dur arabeh burdun, في چرخ برداشتن fi churkh burdaushtun. *To put on a cart* بر عجلت نهادن bur ajulut nihaudun.

A CARTILAGE غضروف ghuzroof, كروچه guroocheh. *The cartilage of the nose* كروچه بيني guroocheh beené, قصبت kusbut. v. *gristle.*

Cartilaginous غضروفي ghuzroofé.

To CARVE (*in stone, wood, &c.*) كندن kundun, نقش ساختن nukish saukhtun, تنقيش كردن tunkeesh kirdun, انكاريدن aungaurédun, تراشيدن turaushédun, تراش كردن turaush kirdun, قلمكاري نمودن kalumkauré numoodun. v. *to engrave.* — *To carve* (*meat*) قطع كردن kuta kirdun, بريدن burédun, مصور شدن musoor shoodun, صور ساختن soor saukhtun. v. *to cut, dissect.*—*To carve* (*chuse for one's self*) كزيدن guzédun, اجتبا كردن ijtiba kirdun, خيار ساختن khé-aur saukhtun.

Carved كنده كار kundeh kaur, تراشيده turashédeh, منتقش muntukush, بريده burédeh.

A carved image تراشش turaushish.

A carver كنده كر kundeh gur, قلمكار kalumkaur, نقش سازنده nukish sauzindeh, نقاش nikaush, برنده burindeh, مصور musoor.

Carving نقش كنا nukish koona—(*sculpture*) كندكي kundugé, نقاشت nikaushut, قلمكاري kalumkauré, سنك تراش sunk turaush.

A CARUNCLE (*small excrescence of flesh*) كوشت پاره koosht pareh, بثر busr, بثرت busrut.

A CASCADE ابشيب aubsheeb, خوراب khooraub, چمن بند chemin bund, افتان ابي uftaun aubé.

A CASE (*box*) صندوق sundook, لي lei, تپنكو tupungoo.—(*a sheath*) دان daun, غلاف ghulauf, هرته hurteh, وعا waa (pl. اوعيت awa-é-ut), سذبت suzbut, نيام né-aum. *A book-case* كتب دان kutub daun, ضمامت zumaumut, رف ruf, راف rauf. *A pen-case* قلم دان kalum daun, خامه دان khaumeh daun. *A bow-case* كماندار kumaundar, كماندان kumaundaun, تير دان teer daun, تيركش teerkush. *A letter-case* نامه دان nameh daun, پيش تخته peish tukhteh. *A comb-case* شانه دان shauneh daun. *A needle-case* سوزندان soozundaun, ميبار meebaur, ميبارت meebaurut. *A knife-case* سكن دان sikkin daun. *A case for a musical instrument* حصير huseer.—*A case* (*state of any matter*) حال haul, امر amr, قصه kisseh, قضيت kuzé-ut. *The truth of the case* حقيقت حال hukeekuta haul. *The essence of the case* نفس الامر nufsu'l'amr. v. *cause, condition, question, point, thing.*—*In case* اكر egur. *In no case* هيچ heech, هيچ اصلا heech asla. *In good case* پرورده purwurdeh, سامن saumin. v. *fat, sleek.*—*Suppose the case* فرضا furza, فرضا كه furza keh.

To case or put in a case در دان نهادن dur daun nihaudun, في صندوق وضع كردن fi sunduk wuza kirdun. *To case with gold* زرندودن zurundoodun. *To case-harden* سخت كردن sukht kirdun, زرد چول ساختن zurd chool saukhtun. *A case-hardened villain* بد قمار bud kumaur, بد كردار bud kirdaur.

A CASE-MATE كنبد kumbud, كبه kubbeh, سغ sugh, كمر kumr, حنيرت huneerut. v. *arch, vault.*

A CASEMENT قفس kufus, روزن roozun, پنجره مشبك punjureh mushubbuk, شباكت shubaukut. v. *lattice, window.*

CASEUS پنيري puneeré, پنير اسا puneer asa.

CASH زر zur, نقد nukud (plur. نقود nukood), لكاش lekash, درهم dirhem, دراهم dirauhim, دنانير dena-ér, دستا دست dosta dost, دست بدست dost bedost, سكه sikkeh, اقچه akcheh, نقرت nukrut, قطاع kitaa, نمي nummé, نمات nummaut, كيسه keeseh. *A cash-book* اورجه awurjeh, فنداق fundauk. *A cash-keeper* or *cashier* صراف surrauf, صيرف seeruf (pl. صيارف sé-auruf), دزكاه دار duzgauh daur, دست كاه دار dost gauh daur, كيسه دار keeseh daur, نقاد nikkaud, قسطار kistaur.

To CASHIER (*dismiss from an office*) منصب عزل كردن munsib azl kirdun—(*to disband*) پراكنده كردن purakindeh kirdun—(*to stop a pension*) قطع وظيفت ساختن kuta wuzeefut saukhtun. v. *to discard.*

A CASK (*barrel*) دان daun, دن dun, خنبه khumbeh, خنبك khumbuk, برميل burmeel, لي lei, جره jarreh. *A cask of wine* جره شراب jarré-ï shuraub, حمره humreh.—*A cask* or *casque* پراكي purauké, بختاق bukhtauk, زره كلاه zurreh killauh, پول pool, سرپنك surpunk. v. *helmet.*

A CASKET كاله دان kauleh daun, قصعت kusaat (pl. قصع kusa), لي lei, صندوق sundook, صندوقچه sundookcheh, تپنكو tupungoo. *A jewel-casket* جوهر دان johur daun, كوهر صندوقچه gohur sundookcheh, درج durj.

A CASSOCK كرتك kurtuk.

To CAST انداختن andaukhtun, ترميدن turmédun, پرتاب كردن purtaub kirdun, انداز ساختن andauz saukhtun, افكندن afkindun, فكندن fikindun, رمي كردن rumé kirdun, طرح ساختن turuh saukhtun, لتم نمودن lutum numoodun, هطو كردن hutoo kirdun, نجل ساختن nujil saukhtun. v. *to throw.*—*To cast anchor* لنكر انداختن lungur andaukhtun. *To cast lots* اقراع كردن ikraa kirdun. v. *lot.*—*To cast* (*condemn*) حكم كردن hookum kirdun, قضا ساختن kuza saukhtun. *To cast in one's mind* فكر نمودن fikr numoodun, انديشه كردن andeesheh kirdun. v. *to consider.*—*To cast up* حساب كردن hissaub kirdun. v. *to calculate, compute.*—(*to vomit*) استفراغ ساختن istifraugh saukhtun. *To cast down headlong* تقويس كردن tukwees kirdun, هلاك ساختن hulauk saukhtun, تكر راندن tukur raundun. v. *to precipitate, ruin.*—*To cast down* (*deject*) پست كردن pust kirdun, سر فرو ساختن sur furoo saukhtun, نزول راندن nuzool raundun. *To cast blame upon another* اسناد دادن isnaud dadun. v. *to accuse.*—*To cast the burthen upon another's shoulders* انداخته دوش فلان كردن andaukhté-ï doosha fulaun kirdun.—*To cast in one's teeth* سرزنش كردن surzunish kirdun. v. *to reproach.*—*To cast away* هجر كردن hujir kirdun, طرح ساختن turh saukhtun, فكندن fikindun, برطرف انداختن burturuf andaukhtun. v. *to abandon, reject.*—*To be*

cast away ترک کرده شدن turk kirdeh shoodun. —(*to be wrecked*) غرق بودن ghurk boodun, غریق امواج بحار شدن ghureek amwauja bihaur shoodun, غرقاب هستن ghurkaub hustun. *To be cast on shore* بر ساحل بحر امدن bur sauhila buhur aumudun, بلب دریا زدن belibba duré-a zudun. *To cast stones* رمی احجار کردن rumé ahjaur kirdun, سنک افکندن sunk afkindun. *To cast forth flames* تاب افکندن taub afkindun. *To cast upon the ground* بر زمین فکندن bur zumeen fikindun, کبکبت کردن kubkubut kirdun. *To cast high* کبت کردن kubut kirdun, بلند انداختن bulind andaukhtun. *To cast far* پرتاب نمودن purtaub numoodun, دور انداختن door andaukhtun. *To cast in a mould* افراغ قالب کردن efraugh kaulib kirdun. *To cast the skin* (*as a serpent*) مسلاخ کردن muslaukh kirdun, شیرکوک گذاشتن sheerkook guzaushtun. *To cast away care* بی پروا شدن bé purwa shoodun. *To cast the eyes towards* نظر کردن nuzur kirdun, نکرستن nugguristun. v. *to behold*.—*To cast* (*model*) ساختن saukhtun, صورت بند کردن soorut bund kirdun, تصویر نمودن tusweer numoodun. *To cast the balance* رجح کردن rujuh kirdun, ترجیح ساختن turjeeh saukhtun. *To cast feathers, hair, &c.* تنسیل ساختن tunseel saukhtun, قرنست کردن kurunsut kirdun. v. *to moult*.— *To cast a horoscope*, (*calculate a nativity*) طالع بخت عد حساب کردن taula hissaub kirdun, بخت عد ساختن bukht aad saukhtun.

A cast اندازی andauzé, رمی rumé, رمایت ruma-é-ut, رمیت rumé-ut, طرح turh, لدس ludus, لفط lusut. v. *throw, stroke, touch*.—*A cast* or *glance of the eye* رمز عین rumza aïn. *A cast* or *squint of the eye* لوج چشم looja chushum. *A cast* or *mould* قالب kaulib. *Having a cast of the rose-colour* گل فام gul faum.—*Cast* (*air*) چهره chuhreh, سیما seema, وجه wujeh. v. *mein*.—*Cast-away* نا فرجام na furjaum, بی فایده bé fa-édeh. v. *useless*.— *A cast-away* (*infidel*) کافر kaufir, رجل بور rujul boor.

A caster انداز andauz, رمی کننده rumé koonindeh. *A caster of horoscopes* طالع حساب سازنده taula hissaub sauzindeh. v. *fortune-teller*.

A CASTELLAIN قلاعه سردار killaah surdaur.

To CASTIGATE (*punish*) عقاب کردن akaub kirdun, تعذیب ساختن taazeeb saukhtun.— (*to correct*) تادیب کردن taadeeb kirdun, تعزیر نمودن taazeer numoodun, ادب ساختن adub saukhtun.

Castigation (*chastisement*) عقوبت akoobut, عقاب akaub, تعذیب taazeeb, قهر kuhr, تنقام tunkaum, حد hudd — (*emendation*) تادیب taadeeb, تعزیر taazeer, اصلاح aslauh.

A CASTLE قلعه killaah (plur. قلع killa *and* قلاع killaa), حصار hissaur, بخش bukhsh, قسطل kastel, حصن husn, دز diz, صیصت seesut, صیصیت seeseet, برج burj, اطم atum, مصانع musauna. *The battlements of a castle* قلعه برج burja killaah. *Castles high as heaven* قلاع سپهر ارتفاع killaa sip-hur irtifaa. *A strong* or *impregnable castle* قلعه دشوار گیر killaah dushwaur geer, حصن حصین husn huseen, حصار استوار hissaur istiwaur, متین قلعه muteen killaah. *A castle with walls like iron* حصار اهنین دیوار hissaur aheen deewaur. *To besiege a castle* بقلع چسپیدن bekillaa chuspédun, حصار کردن hissaur kirdun. *To take a castle* قلاعه مفتوح ساختن killaah muftooh saukhtun, حصن استیلا کردن husn isteela kirdun. *To storm a castle* حصار جنک انداختن hissaur jung andaukhtun. —*A moat round a castle* مترس muturis. *The garrison of a castle* اهل حصار ahla hissaur, قلعت اهلی killaata ahlé.

A CASTOR شیم sheem, شیر خشک sheer khushk. v. *beaver*.

Castoreum جند بادستر junda baudistur, کوندز koonduz.

To CASTRATE خصی قطع کردن khussé kutaa kirdun, خادم ساختن khaudim saukhtun, خایه کشیده نمودن kha-éyeh kushédeh numoodun, ساده کردن saudeh kirdun.

Castrated ساده کرده saudeh kirdeh, مجبوب mujboob, مخصی mukhsé, خایه کشیده kha-éyeh kushédeh, بی خایه bé kha-éyeh, خادم khaudim, کنده kundeh. v. *eunuch, gelding*.

Castration جب jubb, جباب jubaub.

A castrato دقفانت dukfaunut.

CASUAL امدانه aumudauneh, عارض auriz, بی قصد و اختیار bé kasd ou ikhté-aur. v. *accidental, fortuitous*.

Casually اتفاقا ittifaukan, عارضانه aurzauneh, بی قصد و اختیار bé kasd ou ikhté-aur.

Casualness صفت عارضیت sifuti arizé-ut.

A casualty سرکذشت surguzusht, قضا kiza. v. *accident*.

A CAT (*male*) گربه gurbeh, هر hurr (plur. هررت hurrurut), قط kitt (pl. قطات kitaut). *A she-cat* هرت hurrut (pl. هرر hurrur). *A wild cat* گربه دشتی gurbeh dushté. *The long haired cat of Persian Irak* گربه عراق اصفاهانی که موی دراز دارد gurbé-ï Iraka Isphahané keh mooï diraux daurud. *A cat bristling up the hair* (*when frightened*) گربه منتفش gurbeh muntufish. *The mewing of a cat* نعا nu-a-an.

A CATALOGUE دفتر duftur, روزنامه rooz nameh, اسامي asaumé. *A catalogue of grievances* مادت دفتري maudut dufturé. *To make a catalogue* دفتر كردن duftur kirdun.

A CATAMITE دقفانت dukfaunut.

A CATAMOUNTAIN (or *wild cat*) گربی دشتی gurbé dushté.

A cataphract, v. *cuirassier*.

A CATAPLASM مرهم murhum.

A CATAPULTA زنبرك zumburuk, منجنيق munjuneek, دور انداز door andauz.

A CATARACT خوراب khooraub, سيل seel, (pl. سيول sé-ool), سيلاب seel aub, ابشيب aubsheeb, رود rood, هين heen, نقيل nukeel, اهيمان aheemaun. *A cataract in the eye* ظفر zufur, ظفره چشم zufré-ï chushum, ناخنه العين naukhné-ï-u'l'aïn.

A CATARRH زكام zukaum, نازلت nauzlut, نزلت nuzlut, سردي surdé. *A catarrh in the throat* گلو فرو امدگي guloo furoo aumudugé.

A CATASTROPHE امد amud.

To CATCH گرفتن gooriftun, برگرفتن burgooriftun, بدست اوردن bedost awurdun, گرفت كردن goorift kirdun, گرفتار نمودن gooriftar numoodun, تصرف داشتن tusurruf daushtun, شكردن shakirdun, شكار ساختن shakaur saukhtun, دست يافتن dost é-aftun, قبض كردن kubz kirdun, ربودن ruboodun. v. *to seize, take.*—*To catch cold* سردي خوردن surdé khoredun, سردي گرفتن surdé gooriftun, نزلت داشتن nuzlut daushtun. *To catch the pestilence* وبا خوردن wuba khoredun, وباعت شدن wubaat shoodun, غدت گرفتن ghuddut gooriftun. *To catch* (*to be contagious*) ساري شدن sauré shoodun, معدي بودن maadé boodun, وبا نمودن wuba numoodun. *To catch fire* اتش افروز كردن autash afroz kirdun, سوزيدن soozédun, سوزان شدن soozaun shoodun. — (*to fly in a passion*) اتشين گشتن autasheen gushtun, سوز و ساز بودن sooz ou sauz boodun, حدت و غضب نمودن hiddut ou ghuzb numoodun. *To catch with a trap* or *net* با دام گرفتن ba daum gooriftun. *To catch the affections* خوش امدن khoosh aumudun, پسنديده شدن pussindédeh shoodun. *To catch* (*prevent from proceeding*) باز داشتن baz daushtun. *To catch an opportunity* فرصت گرفتن fursut gooriftun, فرصت مترصد شدن fursut muturussud shoodun. *To catch hastily* مختدف كردن mukhtiduf kirdun.

A catch (*seizure*) گرفت goorift, قبض kubz —(*trick*) تلبيس tulbees, تزوير tuzweer—(*profit*) سود sood, كسب kusb, فايده fa-édeh—(*contagion*) وبا wuba, اصابت isaubut, سرايت sira-é-ut. *The catch of a door* بندكشي bundkushé, كليد kuleed. v. *latch, bolt.* — *A catch* (*hook*) تشبيل tushbeel, نشبيل nushbeel. *To be upon the catch* (*to lay snares*) كميي ساختن kumeen saukhtun, محول كردن muhool kirdun, غدار شدن ghudaur shoodun—(*to be a feast-hunter*) مفت خوار شدن muft khore shoodun, كفته خور بودن kufteh khore boodun. *To be upon the catch for another's words* سخن چيدن sukhun chédun, غماز شدن ghummauz shoodun.

A catcher گير geer, شكار shakaur, قبض كننده kubz koonindeh.

To CATECHISE سوال نمودن suwaul numoodun, بسوال تاديب كردن besuwaul taadeeb kirdun, محاسب ساختن muhausib saukhtun.

CATEGORICAL حملي humlé. *A categorical answer* جواب شافي javaub shaufé, قطع جواب kutaa javaub, جواب تطيعي javaba kuté-a-é, جواب قاطع javauba kautaa. *To give a categorical answer* قطع جواب دادن kutaa javaub dadun.

Categorically حمليانه humlé-auneh. v. *positively, expressly.*—*Category*, v. *class, rank, predicament.*

CATENARIAN زنجيري zunjeeré, متسلسل mutusilsil.

To catinate درزنجير كردن dur zunjeer kirdun. v. *chain.*

Catenation تسلسل tusilsil, قيد keed, بند bund. v. *link, chain.* — (*regular connexion*) ترتيب turteeb, مناسبت munausibut.

To CATER اكل خريدن akul khurédun, طعام بازار كردن taam bazaur kirdun, باورجي شدن bawurjé shoodun.

A catererer باورجي bawurjé, خانه دار khauneh daur, خانه سالار khauneh saulaur.—*A cateress* فرنست furnusut.

A CATERPILLAR صد پايه sud paï-éh, يسروع eesroo-a, اسروع asroo-a (pl. اساريع asaré-a).

To CATERWAUL نعا كردن nu-a-an kirdun.

Cates, v. *viands, food, dish.*

CATHARTIC مسهول mus-hool. v. *purgative.*—*A cathartic medicine* شربت مسهل shurbuta mushil, سرمه شربتي surmeh shurbuté. *To take a cathartic* شربت گرفتن shurbut gooriftun.

CATHEDRAL اسقف منسوب uskuff munsoob. v. *episcopal.*—*A cathedral* جامع jauma.

CATHOLICK (*universal*) عمومي amoomé, عميم ameem. v. *general.*—*A Roman Catholick* قاطولكي katoliké, لاطين latin, پاپشته papishta.

A catholicon (*universal remedy*) علاج عمومي alauj amoomé.

CATTLE (*of the larger kind*) حيوان heewaun (pl. حيوانات heewaunaut), ستور sutoor, بقر bukur, بقرت bukrut, بقور bukoor, بقار bukaur, بقير bukeer, بقيرت bukeerut, دواب duwaub, سواف suwauf, ماشيت maushé-ut (pl. مواشي muwaushé)—(*of the smaller kind, as sheep, goats, &c.*) غنم ghunum (pl. غنايم ghuna-ém), حلام hillaum, حلان hillaun, تلوت tilwut, ضاين zaén, ناطق nautik, ناطقت nautikut, مال ناطق maul nautik, جلم julm, فزر fizir, اجفلت ajfulut. v. *herd, flock, beasts, black cattle, oxen, camels, sheep, goats.*

A CAVALCADE سواري suvvaré, ركوب rukoob, ركب rukub, ركاب rukaub, ركبت rukbut, موكب mookub.

A CAVALIER (*horseman*) سوار suvvaur, اسب سوار asb suvvaur, شهسوار shahsuvvaur, فارس faris —(*a man of noble birth*) ميرزا meerza, ميرزاده meerzadeh, بك beg, بكزاده begzadeh, بهادر bahaudur.

CAVALIER (*gay*) شوخ shookh, شوخي shooké, شاد shaud. v. *brisk, sprightly*—(*brave*) دلير dileer, دلاور dilavur, غزوي ghuzooï, مبارز mobauriz, جان اور jaun awur. v. *brave, generous*—(*haughty*) كستاخ kustaukh, مغرور mughroor, پر غرور pur ghuroor, متكبر mutukubbir. v. *disdainful.*

Cavalierly با غرور ba ghuroor, كستاخانه kustakhauneh, تكبرانه tukubbirauneh. v. *haughtily.*

CAVALRY سپاه سواران sippah suvvauraun, خيل kheel, موكب mookub. v. *horse.*

A caveat, v. *caution, warning.*

A CAVE (*cavern*) غار ghaur, (pl. غيران gheeraun, اغوار aghwaur), مغارت mughaurut كاركير kaurgeer, شرداوه shurdaweh, وقنت wukunut, كده kudeh, كهف kuhuf (pl. كهوف kuhoof), (v. Vol. I. p. 1506. and 2057) شكاف shagauf, تعبب kaab (pl. تعاب ka-aub, تعبت kaabut, اتعب akaab), شقب shukub (pl. شقبت shukbut, شقاب shukaub, شقوب shukoob), دولج dooluj, دهار duhaur, ذبوب duboob, سمج sumuj, فياح fé-auh, هنك hunk, وصيد wuseed, اهون ahoon, اكنان aknawn, كاز kauz, بكاز bekauz. *A companion in the cave* (*an intimate friend*) يار غار é-aura ghaur. v. *grotto, den.*

Caverned, cavernous پر اغوار pur aghwaur.

Caught, part. and pret. of *catch.*

CAVIARE (*salted eggs of sturgeon* or *other fish*) خويار khavé-aur, اشپك ashpuk.

A CAVIL (*frivolous objection*) نكته بي اعتبار nukteh bé é-atibaur, طعن نا ساز taan na sauz, اعتراض بي معني é-atirauz bé maané, تعرض بيهوده taariz béhoodeh, شتم shutim, بهتان buhtaun, حيلت heilut, ملام باطل mulaum bautil. v. also *chicane.*

To cavil اعتراض بي معني كردن é-atirauz bé maané kirdun, ملام باطل كفتن mulaum bautil guftun, نكته بي اعتبار ساختن nukteh bé é-atibaur saukhtun.

A caviller عرضت بي معني كننده arzut bé maané koonindeh, بد كفتار bud guftaur, طعن نا ساز كوي taan na sauz gooï.

A CAVITY جوف joof, كاواك mei-aun kawauk, قلت kult (pl. قلات kulaut), وقب wukib, وقبت wukibut, نقر nukir, نخوري nukhooré, لجح lujuh, دحل duhl, بهو buhoo, هزمت huzmut. v. *hollow.*

A CAUL (*small net*) شبيك shubeek شبكت shubikut—(*a net, &c. in which women inclose their hair*) كله پوش kulleh posh, كيسو بند keesoo bund, باشامه bashaumeh. *The caul which envelopes the intestines* جكر اكند jigur agund. *The caul which encloses the child in the womb* الردن الغرس e'r'rudunu'l'ghirs.

A CAULIFLOWER القنبيط alkumbeet.

To CAULK (*a ship*) نبج در زدن nubuj dur zudun, دسر ساختن dusr saukhtun, تلافت نمودن kulafut numoodun, قلف كردن kulf kirdun.

A CAUSE سبب sibub (pl. اسباب asbaub), موجب moojib (pl. موجبات moojibaut), اجل ajul (pl. اجال ajaul), اصل asl (pl. اصول asool), واسط wasit, واسطت wasitut, وصيلت or وسيلت wuseelut (pl. وسيل wuseel, وسايل wusa-él), فرصت fursut, مودي mu-eddé, منبعث munbaas, مستوجب mustoojib, تقريب tukreeb, سان saun, مستلزم mustulzim, داع daa, داعي daa-é, داعيت daa-é-ut, بادي baudé, باعث baas, جالب jaulib, علت yllut (pl. علل ylul), مورث mooris, سببيت sibubé-ut. v. *reason, motive, occasion, author, agent*—(*a law-suit*) دعوي or دعوا dawa, مرافعت murafaat, منازعت munazaat, نزاع nuzaa, لجاج lujauj, خصومت khusoomut, اختصام ikhtisaum, مجادلت mujaudilut.—*The cause of causes* مسبب الاسباب musibbulu'l'asbaub. *The cause and effect* اصل و فرع asl ou furaa (pl. اصول و فروع asool ou furuwa). *The particular cause* سبب خاص sibuba khauss. *The legal cause* موجب شرعي moojiba shura-é. *The evident cause* سبب ظاهر الدليل sibuba zauhiru'd'duleel. *The material cause* علت ماديت yllut maudé-ut. *The apparent cause* سبب صوريت sibub

ſooré-ut. *The efficient cauſe* موجب فاعليت moo-jib faalé-ut. *The final cauſe* اصل غايت aſl gha-é-ut. *The firſt and ſecond cauſe* علت اول و ثاني yllut awwul ou ſauné *To carry on a cauſe at law* منازعت ساختن مرافعت كردن murafaat kirdun, munazaat ſaukhtun. *To decide a lawſuit* دعوايي نزاع قطع كردن فصل ساختن dawaï-é fuſl ſaukhtun, nuzaa kuta kirdun, داد دادن daud dadun. *Without cauſe* بلا موجب bila moojib, بي تقريب bé tuk-reeb. *What is the cauſe?* چه سان cheh ſaun, سبب sibub? *For this cauſe* بهر اين buhra ein, براي اين bura-é ein, لاجل هذا liajli haza. v. *account.*—*Cauſe (pretext)* بهانه buhauneh, علت yllut, تعلل ta-allul. *To ſeek a cauſe* بهانه جستن buhauneh juſtun. *To be the cauſe* سبب شدن ſi-bub ſhoodun, موجب بودن moojib boodun. *To give cauſe* تقريب دادن tukreeb dadun, داعي كردن daa-é kirdun. *To examine into the true cauſe* اكتناه سبب ساختن iktina ſibub ſaukhtun.

To cauſe كردن kirdun, نمودن numoodun, ساختن ſaukhtun, فعل كردن faal kirdun, عمل نمودن amul numoodun, اجعال ساختن ijaal ſaukhtun. v. *to do, make, effect, procure, incite.*—*To cauſe ſorrow* الم دادن alum dadun, زحمت كردن zuhmut kirdun, دردناك ساختن durd-nauk ſaukhtun. v. *to afflict.*—*To cauſe to approach* برنزديك كردن bur nuzdeek kirdun.

Cauſal ساز ſauz, مجتعل mujta-al, فاعلي faalé, موجب moojib. v. *efficient.*

Cauſed كرده kirdeh, نموده numoodeh, ساخته ſaukhteh, مفعول mufa-ool, معمول mamool. *To be cauſed* كرده شدن kirdeh ſhoodun, مفعول بودن mufa-ool boodun.

Cauſeleſs, cauſeleſsly بي اصل bé aſl, بلا موجب bila moojib, ناحق nahukk. v. *undeſerved.*

A CAUSEWAY سنك راه ſunk rauh, شاه راه ſhahrauh. v. *road, ſtreet, highway.*

CAUSTIC كاويا kawé-a. v. *cautery.*

To CAUTERIZE داغ كردن dagh kirdun, اباغ ساختن abagh ſaukhtun.

The cautery (or *the mark made by it*) داغ dagh, اباغ abagh, سوز ſooz, نار naur, صماح ſumauh, صماحي ſumauhé, خشنك khuſhunk, كاويا kawé-a, كي kei, مهر muhr, دمع dumaa, سمت ſummut, نورت noorut, اخذ akhuz.—*Cauterizing inſtruments* داغينه dagheeneh, مكوات mukuwaut, مهر muhr, سطاح ſutauh.

Cauterized موسوم mooſoom.

CAUTION (*prudence*) احتياط ihté-aut, بصيرت beſeerut, حذر huzr, نكاه nigauh, انديشه an-deeſheh, هشياري huſhé-auré, انتباه intibauh, اماني amauné. v. *circumſpection, foreſight*—(*ſecu-rity*) كفالت kufaulut, كفيل kufeel, ضمن zumin. v. *bail*—(*warning*) پند pund, نصيحت nuſeehut, تنبيه tumbeeh. v. *admonition.*

To caution پند دادن pund dadun, نصيحت كردن nuſeehut kirdun, تنبيه نمودن tumbeeh numoodun.

Cautionary ضمانه zuminauneh.

A cautioner ضمندار zumindar, ضمين zumeen, صبير ſubeer. v. *ſurety.*

Cautious صاحب احتياط ſahib ihté-aut, اهل انتباه ahla intibauh, اهل دانش ahla dau-niſh intibauh, ذو حذر zu huzr, محتذر muhtu-zur, محاذرت muhauzirut, متيقظ muté-ukkuz. *To be cautious* حذور شدن huzoor ſhoodun, صاحب احتياط بودن ſahib ihté-aut boodun, بصيرت نمودن beſeerut numoodun.

Cautiouſly با احتياط ba ihté-aut, محاذرتانه mu-hauzirutauneh.

Cautiouſneſs, v. *caution.*

To CAW (*as a rook*) نعب زدن naab zudun. v. *to croak.*

To CEASE (*leave off*) فراغ شدن firaugh ſhoodun, فراغت كردن firaughut kirdun, وا استادن wa uſtadun, كوازيدن guwauzédun, اسايدن aſaï-édun, ترك كردن turk kirdun, دست برداشتن doſt burdauſhtun. v. *to deſiſt*—(*to reſt*) در حضور بودن dur huzoor boodun, ارامیدن araumédun, راحت داشتن rauhut dauſhtun, اسايش داشتن aſa-éſh dauſhtun—(*to be extinct*) منعدم شدن munadim ſhoodun, منقطع بودن munkitaa boodun. v. *to fail, be at an end, termi-nate*—(*to put a ſtop to*) باز داشتن bauz dauſhtun.

Ceaſe فراغ firaugh, فراغت firaughut. v. *extinc-tion, failure, ceſſation.*

Ceaſeleſs (perpetual) دايم da-ém, پايدار pa-édaur, مدام mudaum, پاينده pa-éndeh, دايم الايام da-ému'l'é-aum. v. *continual, inceſſant.*

The CEDAR (*tree*) سرو ازاد ſuroo azaud.

To CELEBRATE مدح كردن muduh kir-dun, تشهير ساختن tuſh-heer ſaukhtun, مشهور نمودن muſh-hoor numoodun, ذكر كردن zukr kirdun, نيك نام دادن neek naum dadun, شهرت اناق كردن ſhuhrut ifauk kirdun, شهرت عالم ساختن ſhuhrut alum ſaukhtun, تعظيم نمودن taazeem numoodun. v. *to commend, praiſe, ſolem-nize,*—*To celebrate a feſtival* عيد عزيز و محكم داشتن aïd azeez ou muhookum dauſhtun.

Celebrated نامدار naumdaur, نامور naumur, ذو نام zu naum, روشناس roſhinaus, معروف maaroof, مشهور muſh-hoor, شهرت اناق ſhuhrut

ifauk, شهرت عالم shuhrut aulum, یاد دار é-ad daur, ممدوح mumdooh, موصوف moosoof, مورود moorood, بنام benaum, نیك نام neek naum, شهیر shuheer, صاحب شهرت sahib shuhrut, شهره بند shuhreh bund, معلوم maloom, معظم maazim. *To be celebrated* نامدار شدن naumdaur shoodun, مشهور بودن mush-hoor boodun. *To become celebrated all over the world* شهرت عالم گشتن shuhrut aulum gushtun.

Celebration (solemn performance or *remembrance)* ذکر عظیم zukr azeem, آزین azeen, عید a-éd (pl. اعیاد a-é-aud), عید شریف a-éd shereef. v. *solemnity*, *commemoration*, *memorial*—*(praise)* مدح muduh, ذکر zukr, حمد hamd. وصف wusuf, ستایش sita-ésh, آفرین afreen, استا usta—*(celebrity)* نام naum, شهرت shuhrut, اشتهار ishtihaur, ناموري naumwuré, عظمت azimut. v. *renown*, *fame*.

CELERITY سرعت suraat, مسارعت musaraat, چالاکي chalauké, زودي zoodé, شتاب shitaub شتاب زودگي shitaub zoodugé, تیزي teezé. v. *speed*, *swiftness*, *velocity*.

CELESTIAL سماوي sumawé, اسماني asumauné, اسمان منسوب asumaun munsoob, اسمانه پیوند asumauneh pivund, فلکي filugé, چرخي churkhé, رباني rubbauné, قدسي kudsé. v. *heavenly*, *blessed*.—*The celestial inhabitants* اهل جنت ahla jinnut.

CELIBACY بکاري bukauré, تجرد tujurrud.

A CELL حجرت hujrut, کشانه kushauneh, کلیت kulé-ut (pl. کلائی kulaï-é), کومجه koomjeh, کده kudeh. v. *cellar*, *cave*, *dungeon*. —*The cell of a hermit* or *monk* کورستان kooristaun, کرح kurh (pl. اکراح akrauh), زاویت zawé-ut, تکیت tukeet, قوس koos, صومعت soomaat.—*The cell of a student* حجرت طلبت hujruta tulbut. *A cell in a honey comb* نخروب nukhroob (pl. نخارب nukaurib).

A CELLAR زیر زمین zeera zumeen, گرم خانه gurm khauneh, نوالت nuwaulut. *An ice-cellar* بوگان boogaun, برفدان burfdaun, بوزخانه booz khauneh, مثلجت muslujut. *A wine-cellar* شراب خانه shuraub khauneh, خمخانه khumkhauneh, مي کده mee kudeh. *A cellar without a window* کورخانه koorkhauneh.

Cellular حجرت اسا hujrut asa.

CEMENT *(for building)* مهرهٔ دیوار muhré-ï deewaur, نواشه nuwausheh, ملاط mulaut, ساروج saarooj, شهارو shuhauroo, اندروز anduroož, انداو andaw, اخیز akheez, تلصیص tulsees, ترکیب turkeeb. v. also *glue*, *solder*—*(union)* اتحاد ittihaud, وحدت wuhdut, اتفاق ittifauk, یکانگي eekaunugé. v. *concord*, *cohesion*.

To cement (unite) پیوستن pivustun, پیوسته کردن pivusteh kirdun, تلصیص ساختن tulsees saukhtun, ترکیب کردن turkeeb kirdun—*(to cohere)* ملحق شدن mulhuk shoodun, پیوسته بودن pivusteh boodun, قرین گشتن kureen gushtun. *To cement* or *plaster* ساروجبندي کردن saurooj bundé kirdun, با نواشه اندودن ba nuwausheh andoodun, بملاط اندود ساختن bemulaut andood saukhtun, با شهارو پیوستن ba shuhauroo pivustun.

Cemetary, v. *burying-ground*.

CENOBITICAL *(living in community)* تکیة نشین tuké-ut nisheen.

A CENOTAPH مزار mizaur, v. *monument*.

A CENSE خراج khurauj. v. *cess*, *tax*.

To cense, v. *to perfume*.

A censer (for incense) بخور دان bukhoor daun, عود سوز a-ood sooz, مجمر mujmur, مجمرت mujmurut (pl. مجامر mujaumur), مبخرت mubkhurut, کبوت kuboot.

A CENSOR اهل خبرت ahla khubrut, تادیب کننده taadeeb koonindeh, تعزیر نماینده taazeer numa-éndeh, غماز ghummauz.

Censorious زباندراز zubaundirauz, غیبت کنا gheebut koona, بهتان نما buhtaun numa, ملامت ساز mulaumut sauz, دشنام گو dushnaum goo, غمز ساز ghumz sauz. v. *slanderous*, *severe*.

Censoriously با ملامت ba mulaumut, با زباندرازي ba zubaundirauzé.

Censoriousness زباندرازي zubaundirauzé, ملامت mulaumut. v. *censure*.

Censurable واجب الذم vajibu'z'zumm, ذمیم zumeem (fem. ذمیمت zumeemut), لایق ملام la-éka mulaum, جریم jureem.

Censureably ذمیمانه zumeemauneh.

Censure زباندرازي zubaundirauzé, اطالهٔ لسان itaule-ï lissaun, شکایت shuka-é-ut, طعن taan, طعنت taanut, ملام mulaum, ملامت mulaumut, لوم loom, لومي loomé, غیبت gheebut, بهتان buhtaun, ذم zumm, غمز ghumz, شتم shutum, قدح kuduh, قدحت kuduhut, اسناد isnaud, افترا iftirau, شنع shuna. v. *accusation*, *calumny*, *slander*, *reprimand*, *reproach*.

To censure ذم دادن zumm dadun, طعن نمودن taan numoodun, ملام کردن mulaum kirdun, ملامت زدن mulaumut zudun, لوم و تبیخ ساختن loom ou tubeekh saukhtun. v. *to condemn*.

Censured ملامت زده شده mulaumut zuddeh shoodeh, مذموم muzmoom. *To be censured*

ملامت زده شدن mulaumut zuddeh shoodun, مذموم بودن muzmoom boodun.

A censurer زبان بران zubaun buraun, طعن taan gooi-éndeh, ملامت كننده mulaumut koonindeh, زم كر zumm gur. v. *satirist.*

CENT صد sud. v. *hundred.*

A centenary صد sud, مايت maïut.

Centesimal صدم sudum, مايت maïut.

Centifolious صد برك sud burk.

A CENTIPED (*poisonous insect*) بزك buzuk, صد پا sud pa, صد پايه sud paï-éh, چهل پا chuhl pa, تسبيح دود tusbeeh dood.

The CENTRE ميان mei-aun, ميانه mei-auneh, ميانكي mei-aunugé, مدار mudaur, مركز murkuz, ميانكين mei-aungeen, مال maal, ماب maab, *The centre of the earth* حضيض قعر زمين huzeeza kaara zumeen. *The centre of a circle* مركز الدايره murkuzu'd'da-éreh. *The centre* or *axis of a pully* محور muhwur.

To centre در ميان نهادن dur mei-aun nihaudun, بر ميانكين كردن bur mei-aungeen kirdun. *To be placed in the centre* درميانه نه شدن dur mei-auneh nuh shoodun. *To centre* or *rest upon* بر اعتماد اتكا ساختن bur é-atimaud ittika saukhtun, سنود شدن sunood shoodun.

Central, centrally, centric, ميان پيوند mei-aun pivund, در ميانه dur mei-auneh, مال منسوب maal munsoob.

Centrifugal (*receding from the centre*) از ميان كريز uz mei-aun gureez.

Centripetal (*having a tendency to the centre*) بميان نزديك كنا bemei-aun nuzdeek koona.

CENTRY پاسبان pasbaun, نوبت noobut, پيرواك peerwauk, پيرواه peerwauh. v. *sentinel.*

CENTUPLE صد چندان sud chundaun, صد تا sud ta, ماية اضعاف maïut azaaf.

A CENTURY صد ساله sud sauleh, صد سال sud saul, ماية سنت maïut sunnut.

CEPHALIC (*curing a head-ache*) بكاليوه علاج كنا bekaulé-ooh alauj koona. *A cephalic medicine* صعوط sa-oot.

CERE-CLOTH قيروطي keerooté.

CEREMONY تكلف tukulluf, تكلين tukleef (pl. تكلفات tukullifaut), تبجيلات tubjeelaut, نوازش nuwauzish, نوازي nuwauzé, ادب adub, اركان arkaun, ادب و اركان adub ou arkaun. v. *form, civility, rite.*—*Religious ceremonies* مناسك munausik, قاعدات و رسم الله kaadut ou rusmi allah, خدمت و عبادت الله khudmut ou abaduti allah.—*Without ceremony* بى تكلف bé tukulluf.

Ceremonial تكلف منسوب tukulluf munsoob. v. also *formal.*—*A ceremonial,* v. *ceremony.*

Ceremonious استغنا istighna, صاحب تكلفات sahib tukullifaut, پر تكلين pur tukleef, اهل نوازي ahla nuwauzé, ذو نوازش zu nuwauzish. *Ceremonious letters* نوازش نامه nuwauzish naumeh. v. *civil, awful, formal, stiff.*—*To be ceremonious* استغنا نمودن istighna numoodun, تكلين كردن tukleef kirdun. *Ceremoniously* با تكلف ba tukulluf, ادبانه adubauneh.

CERTAIN بى شبهت bé shubhut, بى كمان bé gumaun, بندار bindaur, يقيني ékeené, يقينت ékeenut, مقرر mukurrur, معهود mahood, محقق muhukkuk, متحقق mutuhukkuk, تحقيقي tuhkeeké, حقاني hukkauné, ميقين meekeen, معين maaï-een, ظاهر zauhir, روشن roshun, معلوم maaloom, صحيح suheeh, مسلم musullum, عيان a-é-aun, واضح wauzih. *A certain person* يك معروف eek maaroof. *Certain intelligence* صحيح خبر suheeh khubr. *A thing certain* شى معهود shé-ï mahood. *Things certain* مسلمات musullimaut. *The thing is certain* امر مسلم است amr musullim ast. *It is certain that* . . . . مقرر است كه mukurrur ast keh . . . . متبين است كه mutubei-én ast keh. *From certain knowledge* از عين اليقين uz aïnu'l'ékeen, ازعلم اليقين uz ylmu'l'ékeen. *For certain* علي التحقيق ala't'tuhkeek, تحقيقا tuhkeeka. *To hold for certain* تحقيق داشتن tuhkeek daushtun, مقرر كرفتن mukurrur gooriftun. *With certain persons* با اشخاص معدود ba ashkhaus maadood. *On a certain time, once,* در بارى dur bauré, ذات الزمين zatu'z'zumeeni. *In a certain year* ذات العويم zatu'l'aweemi.

Certainly يقيهانه ékeemauneh, علي اليقين ala'l'ékeen, لا شك la shukk, حقا hukka, حقانه kukkauneh, قد kudd, جير jeer, علي وجه التحقيق ala wujhi't'tuhkeek, بلي bulé, ظاهرانه zauhirauneh, تحقيقا tuhkeeka, في الحقيقت fi'l'hukeekût, صحيح suheeh, علي التحقيق ala't'tuhkeek, عند التحقيق yndu't'tuhkeek. v. *undoubtedly, without fail.*

Certainty زوال الشك zuwaulu'sh'shuk, يقين ékeen, يقن ékun, يقان ékaun, علم ylm, حق kukk, حقت hukkut, بي كماني bé gumauné, تحقيق tuhkeek, صحت suhhut.

A CERTIFICATE شهادت shuhaudut, كواهي guwauhé. v. *testimony.*

To certify شهادت كردن shuhaudut kirdun, كواهي دادن guwauhé dadun, اكاهي نمودن agauhé numoodun, تعلم كردن taalum kirdun, تحقيق ساختن tuhkeek saukhtun.

Certified معهود كرده mahood kirdeh, بی شهبت ساخته bé shuhbut saukhteh. *To be certified* مقرر كرده شدن mukurrur kirdeh shoodun.

Certitude, v. *certainty*.

CERULEAN كبود kubood, لاجورد laujwurd. v. *azure*, *blue*. — *A cerulean appearance* زبرجدي پيكر zuburjudé peikur.

CESS (*cessment*) خراج khurauj. v. *tax*.

To cess خراج نهادن khurauj nihaudun.

CESSATION پروا purwa, فراغ firaugh, فراغت firaughut, سكنت siknut, سكون sikoon, انقطاع inkitaa. v. *stop*, *pause*, *rest*, *vacation*.

CESSION ترک turk, تسليم tusleem. v. *resignation*, *retreat*, *yielding*.

Cessionary ترک كنا turk koona.

To CHAFE (*warm*) گرم كردن gurm kirdun, حم ساختن humm saukhtun. — (*to rub*) ماليدن maulédun, مالش كردن maulish kirdun. — (*to vex*) رنجيدن runjédun, اغضاب ساختن ighzaub saukhtun — (*to rage*) بجوش امدن bejoosh aumudun, غضب كشتن ghuzb gushtun, خشمناک شدن khushminauk shoodun, اتش مزاج بودن autash mizauj boodun, كهر كرفتن kuhr gooriftun.—(*to be galled*) فرسودن fursoodun, سودن soodun, مبلي كشتن mublé gushtun.

Chafe كين keen, غضب ghuzb. v. *anger*.

A CHAFER جعل jaal. v. *beetle*.

CHAFF اهنج ahunj, حثي husé, حثارت husaurut, حث huss, رف ruff, اخكل akhkul, تثي suté, تبنت tubnut, عصافت asaufut, غفا ghufa (pl. اغفا aghfa).

Chaffy (*full of chaff*) پر اهنج pur ahunj.

To CHAFFER بازار كردن bazaur kirdun. v. *to buy*, *bargain*, *haggle*.

A CHAFFINCH دارپره daur pureh.

A CHAFING-DISH اتشدان autashdaun, اتش تاب autash taub, طرم turm, طرمت turmut, مجوت mujoob.

CHAGREEN غم ghum, اندوه andouh, الم alum, غصت ghussut, تساوت kusawut, اضطراب iztiraub. v. *anguish*, *vexation*, *ill humour*.

To chagreen خشمناک كردن khushminauk kirdun. v. *to anger*, *vex*.

A CHAIN (*ornamental*) سلسال sulsaul, سلسلت sulsulut (pl. سلاسل sulasil), سلسبيل sulsubeel. — (*fetter*, &c.) بند bund, قيد keed, قيد و بند keed ou bund, صفاد sufaud.—(*an iron chain*) بند اهنين bund ahineen. *A gold chain* زنجير زرين zunjeer zureen. v. *series*.

To chain در زنجير بستن dur zunjeer bustun, بندن bundun, بنده كردن bundeh kirdun, مسلسل ساختن musulsul saukhtun, قيد و بند نمودن keed ou bund numoodun. v. *to enslave*; also *to connect*, *unite*.

Chained بسته busteh, اكشته akushteh, متسلسل mutesulsul, مسلسل musulsul. *To be chained* بستهء زنجير بودن buste-i zunjeer boodun.

Chains (*captivity*) كرفتاري gooriftauré, كرفتكي gooriftugé.

A CHAIR كرسي kursé, تخت tukht.

A chairman, v. *president*.

A CHAISE عربه arabeh.

A CHALICE جام jaum, كاس kaas. v. *cup*, *bowl*.

CHALK تباشير tubausheer, كلس kuls, كرس kurs (pl. اكارس akauris), كل سفيد gill sufeed, فهر fuhr. *To mark with chalk* با تباشير نشاندن ba tubaushir nishaundun. *To rub with chalk* با فهر اندودن ba fuhr andoodun.

Chalky پر تباشير pur tubaushir, فهري fuhré.

To CHALLENGE *to fight* (*a general battle*) مبازر خواندن mubauzir khaundun, بجنگ دعوت نمودن bejung dawut numoodun, ميدانه دعوت كردن meidauneh dawut kirdun. — *To challenge* (*to a duel*) كسي بمبازرت طلب كردن kusé bemubauzirut tullub kirdun, بوقيعت الاثنين خواندن bewaké-atu'l'esnein khaundun.—(*to dispute* or *except against*) جدل ساختن judul saukhtun, منازعت كردن munazaat kirdun.—(*to arrogate*) دعوي كردن dawa kirdun, احتفاظ ساختن ihtifauz saukhtun. v. *to claim*; also *to accuse*, *call upon*.

A challenge ميدانه دعوت meidauneh dawut, v. also *claim*, *accusation*.

A challenger ميدانه دعوت كننده meidauneh dawut koonindeh. v. *claimant*.

CHALYBEATE با اهن اميز ba ahun ameez.

A CHAMBER خانه khauneh, حجرت hujrut, كمر kumr, خوابگاه khaubgauh, خوابخانه khaubkhauneh, خفتنجا khuftunja, سروقت surwakt, كوال kuwaul, مبيت mubeet, مرقد murkud, خلوت khulwut, شادروان shadruwaun, خلوت خانه khulwut kauneh, خلوت سرا khulwut sera. *The bride's chamber* بيت العروس beitu'l'aroos, جلوه گاه julweh gah, منصه munusseh, حجلت hujlut (plur. حجال hujaul). *A winter chamber* شبستان shibistan, كاشانه kaushauneh. *A summer chamber* تابخانه tabkhauneh. *The chamber of justice* ديوان خانه divaun khauneh, محكمت muhookumut, محفل قضا muhfila kuza. *The treasury chamber* بيت المال beetu'l'maul, خزينه khuzeeneh, مال ميري maul meeré, ماليت malé-ut, كنجينه

gunjeeneh. *The council chamber* سراي خراج fe-raï khurauj. *The chamber of the archives* دفتر خانه duftur khauneh.

A chamberlain حاجب haujib (pl. حجاب hu-jaub *and* حجبت hujubut), خاصكي khaſſugé. *The office of first chamberlain* حجبت hujbut.

A CHAMELION بوقلم bookulum, بوقلمون bookulumoon, قلمون kulumoon, حربا hurba.

To chamfer, v. *to groove*.

A CHAMOIS-GOAT بز كوهي buz koohé, رند rund.

CHAMOMILE بابونج bauboonuj, بابونه bau-booneh, كيكواش keekwauſh, كيكواشه keek-wauſheh, اقحوان ak-huwaun, قحوان kuhwaun, اقاع akauh, اقاحي akauhé, قراص kurraus.—*Chamomile flowers* بابوك baubook. *An infusion of chamomile* مقحو muk-hoo, مقحي muk-hé.

To CHAMP لوك كردن look kirdun, علك ساختن alik ſaukhtun, خيسيدن kheeſédun, كويدن koo-édun, كزيدن guzédun, ضغضغت كردن zughzughut kirdun. v. *to chew, bite.*—*To champ the bit* دهن كزيدن dihun guzédun.

CHAMPAIGN (*open flat country*) صحرا ſuhra, اصحر aſ-hur, ميدان meidaun, هبيجه hubee-jeh, فضا fuza. v. *campaign.*—*An extensive cham-paign* صحرا واسع wauſa ſuhra, فضاي واسع fuza-é wauſa.

Champignon, v. *mushroom*.

A CHAMPION شهسوار ſhaſuvvaur, اوباش awbauſh, پهلوان pihluvaun, بهادر bahaudur (pl. بهادران bahauduraun), غازي ghauzé, مبارز mo-bauriz, مغاور mughawur, مقاتل mukautil, غضنفر ghuznufur. v. *hero.*—*The champion of the field of battle* شهسوار مضمار مغازي ſhahſuvvaura muzmaura mughauzé.

CHANCE (*fortune*) بخت bukht, روزي roozé, روزكار roozigaur, ستاره ſitaureh, بهره buhreh, فلك filik, كردون gurdoon, زمان zumaun, زمانه zumauneh, دهر duhr, دور door, دوران doo-raun, دواري duwauré, طالع taulaa, نصيب nu-ſeeb, قسمت kuſmut, كيتي geeté, چرخ churkh, سپهر ſip-hur, دولت dowlut. v. *luck.*—(*accident*) اتفاق ittifauk, سركذشت ſurguzuſht, قضا kuza, سرانجام ſurranjam, موقع mooka (pl. مواقع mu-waka), ماجرا majura (plur. مجاري mujauré), ماوقع mawuka, واقعت wakaat, وقيعت wuké-at, وقوع wukooa, وقعت wukaat (pl. وقايع wuka-é-a, وقعات wukaat), حديث hudees (pl. حادثات hau-diſaut), محدثات muhdiſaut, حادثت haudiſut, حوادث huwaudis, عارض aariz (plur. عوارض a-wauriz), نوبت noobut (plur. نوايب nuwa-éb),

داهيت dahé-ut, نازلت nauzlut (pl. نوازل nu-wauzil. v. *misfortune.*—(*possibility*) امكان imkaun, احتمال ihtimaul, استطاعت iſtitaat, قابل kaubil, مقدور mukdoor. *By chance* شايد كه ſha-éd keh, اتفاقا ittifakan, بقدرت الطاقت bekudrut u't'taukut, بقدرت الامكان bekudrutu'l'imkaun, عارضانه arzauneh.

To chance واقع شدن wauka ſhoodun, سر زدن ſur zudun, روي دادن rooï dadun, جاري بودن jauré boodun, ظهور كردن zuhoor kirdun. v. *to happen*.

A CHANCEL حرم haram.

A CHANCELLOR ريس الكتاب reiſu'l'ki-taub, ريس كتاب reiſa kitaub.

A CHANCERY كتاب خانه kitaub khauneh.

A CHANDELEER چراغ پره churaugh pureh v. *branched candlestick*.

A CHANDLER موم كر moom gur, مومجي moomjé, شمع كار ſhumaa kaur, شماع ſhumaa.

A CHANGE تغير tughé-ur, تغيير tughé-ér, تبديل tubdeel, نوع nuwa, تحويل tuhweel, ابدال ibdaul, حواله huwauleh, مسخ muſikh, صرف ſurf, تصريف tuſreef, مصروف muſroof, احاله ihauleh, حرافت huraufut, بدل bidul, بدال bidaul, قلب kulb, شجر ſhujr, اختلال ikhti-laul, انحراف inhirauf, صرف ſurf غير ghire. v. *al-teration, conversion, revolution, substitution.*—*Change of constitution* اختلال مزاج ikhtilaula mizauj. *A change* (*succession*) خلافت khilaufut, خلفت khalifat, سلسلت ſulſulut, تعاقب taakub, عورت awurut. v. *vicissitude.*—(*novelty*) نوي nuvé, حدوث hu-doos, ربان rubbaun, بدع buda. v. *variety.*—*The change of the moon* تحويل tuhweel, تحويل هلال tuhweela hilaul, حلول قمر huloola kumr.

To change تبديل كردن tubdeel kirdun, تغيير نمودن tughé-ér numoodun, متغير كردانيدن mutughé-ur gurdanédun. v. *to alter, convert.*—(*to be changed*) مبدل شدن mubdul ſhoodun, متغير بودن mugheer boodun, بحال ديكر كردانيدن behaul deegur gurdanédun. *To be changed for the worse* (*to be miserable*) مضطرب كشتن muzturub guſh-tun, اشفتن aſhuftun, اشفته شدن aſhufteh ſhoo-dun. *To change clothes* تبديل جامه كردن tub-deela jaumeh kirdun. *To change appearance* تغير صوات نمودن tughé-ura ſoorut numoodun. *To be desirous of change* مستصرف شدن muſtuſruf ſhoodun. *To change residence* ترك ديار كردن turk dé-aur kirdun. *To change one's mind* تغير ضمير ساختن tughé-ura zumeer ſaukhtun. *To change to jelly* پختي كشتن pukhté guſhtun, اقراس نمودن ikraus numoodun. *To change feathers* (or

moult as a bird) انسال نمودن insaul numoodun, قرنست کردن kurnusut kirdun. *To change countenance* چهر مبدل نمودن chuhr mubdul numoodun. *To change colour* رنک تبدیل کردن runk tubdeel kirdun, ژولیدن zshoolédun.

Changeable قابل تغییر kabila tughé-ér, لایق تبدیل la-éka tubdeel, ممکن تحویل mumkina tuhweel—(*inconstant*) بی قرار bé kuraur, نا پایدار na pa-édaur, دورو dooroo, نا استوار na ustuwaur, سبکپای subuk paï.

Changeableness بی قراری bé kuraurè, بوقلمون bookulumoon. v. *inconstancy*.

Changed مبدل mubdil. v. *altered*.

A changer (*of money*) صراف surauf. v. *banker*.

A changeling (*supposititious child*) پسر وضیعت pusur wuzé-at.—(*an ideot*) جاهل jauhil, نا دان na daun — (*a waverer*) سبک خرد subuk khird, مرد بی قرار murd bé kuraur.

A CHANNEL (*of a river*, &c.) رود بار rood baur, رود خانه rood khauneh, رود rood, ابکند aubkund, ابشخور aubishkhoor, وادي waudé, کوره kooreh, بهر buhr, سیلاب seelaub, فجرت fujurut, هذلول huzlool, هبیج hubeej, هبیخ hubeekh, نول nool, مسفت musfut, عقیق akeek, لور loor, هضم huzm.—(*a frith* or *strait of the sea*) سد sudd, سدت suddut, تنک دریا tunka duré-a, حلق البحر hulku'l'buhr, بحر الزقاق buhru'z'zikauk.—*To channel*. v. *to groove*, *hollow*.

To CHANT سراییدن furaï-édun. v. *to sing*.

Chanting سراینده fura-éndeh.

CHAOS هرج مرج hurj murj, قرش مرش kursh mursh, انا بابا کوني ana baba gooné. v. *confusion*.

A CHAP (*fissure*) شق shukk, شقیقت shukeekut, رخنه rukhneh. شرم shurm. v. *gap*, *chink*, *cleft*.—*A chap on the lip* فلحت fulhut. *A chap* (*purchaser*) خریدار khurédar, مشتري mushturé.

To chap خوشیدن khooshédun, شق کردن shukk kirdun, شقیقت نمودن shukeekut numoodun, رخنه داشتن rukhneh daushtun.

Chaps (*fissures*) شقوق shukook, شقاق shukauk.—(*jaws*, *mouth*) حلق hulk, حلقوم hulkoom, دهن duhn, دهنت duhnut.—*To have chaps on the lips* تسبیدن tusbédun, فلحت داشتن fulhut daushtun, فلحا نمودن fulha numoodun.

A CHAPEL عبادتگاه ébadutgah, معبد mabud (plur. معابد maabud), مسجد musjud. v. *church*, *mosque*.

A CHAPLET (*garland*) استغان istifaun, پساک pusauk.—(*a rosary*) تداس kudaus.

A CHAPMAN مساوه musa-oom, بیع bé-a (pl. ابیعا abé-a), تاجر taujir (pl. تجار tujjaur), دهقان duhkaun, مشتري mushturé, خریدار khurédar. v. *trader*, *pedlar*.

CHAPT, *chapped*, مشقوق mushkook, مفلوق miflook, رخنه دار zukhneh dar. v. *cracked*, *cleft*.

A CHAPTER باب bab (plur. بابات babaut, ابواب abwaub), فصل fusl (plur. فصول fusool), قطعه kitaah. *A chapter of the Alcoran* سورت furut. *Through all the chapters* (*wholly*) بهمه ابواب behumeh abwaub.

CHARACTER (*mark*) حرف hurf, خط khutt, رقم rukum (pl. رقوم rukoom), قلم kulum, اشارت ishaurut, علامت alaumut, نشان nishaun, نقطه nukteh, رسم rusm. v. *letter*, *stamp*, *representation*, *inscription*, *writing*.—(*description*) کتابت kitaubut, تصویر tusweer, صورت soorut, تسطیر tusteer—(*quality*) صفت sufut, اتصاف ittisauf, وصف wusuf (pl. اوصاف awsauf) توصیف tousef.—(*reputation*) شهرت shuhrut, نیک نامي neek naumé, نام نیک naum neek, ذکر جمیل zukra jumeel, ناموري naumwuré. v. *honour*, *renown*.—*To give a good character* نام نیکو دادن naum neekoo dadun. *To give a bad character* بد نام زدن bud naum zudun.—*A beautiful character* (*in writing*) حسن خط husna khutt, املا imla. *A public character* or *office* منصب munsub (plur. مناصب munausib), خدمت khudmut, جاه jauh, منزلت munzulut.

To characterise (*describe*) تصویر کردن tusweer kirdun, اتصاف نمودن ittisauf numoodun—(*inscribe*) خط کردن khutt kirdun, رقم ساختن rukum saukhtun.

Characteristic وصف کننده wusuf koonindeh, اتصاف دهنده ittisauf duhindeh.

CHARCOAL فحم چوبي fuhm chobé, زغال چوبي zughaul chobé.

CHARGE (*custody*) نکاه nigauh, نکاهباني nigauhbauné, نکهداري niguhdauré, حفظ hufz, حرس hurs, حراست huraufut. v. *trust*.—(*mandate*) امر amr (pl. اوامر awaumir), فرمان furmaun, حکم hookum (pl. احکام ahkaum) رسم rusm, (pl. rusoom), وصیت wusé-ut (pl. وصایا wusaï-a). v. *command*, *precept*.—(*office*) منصب munsub, پایه paï-éh, بار bar, خدمت khudmut, جاه jah, کاه gah, منزلت munzulut. v. *dignity*, *employment*.—(*agency*) وکالت wukaulut, مباشرت mubaushurut. v. *commission*.—(*accusation*) شکایت shukaï-ut, غمز ghumz, زم zumm, افترا iftira, اسناد isnaud. v. *imputation*.—(*expence*) خرج khurj, مصرف musruf (plur. مصارف musauruf), هزینه huzeeneh, هزینه huzsheeneh, بذل buzl. v. *cost*.—(*an attack*)

هجوم hujoom, خروش khuroosh, حمله humleh, بزوان buzwaun. v. onset.—To sound the charge to battle حربي زدن harbé zudun, جنگ خواندن jung khaundun. The charge of a gun توده بندوق todeh-a bundook.

To charge (commission) وكالت دادن wukaulut dadun, مباشرت نمودن mubaushirut numoodun—(impute) اسناد كردن isnaud kirdun, بهتان ساختن buhtaun saukhtun, شكايت نمودن shukaï-ut numoodun. v. to accuse.—(to impose a task or burden) تحميل ساختن tuhmeel saukhtun, تكليف كردن tukleef kirdun, احمال نهادن ahmaul nihaudun.—(to challenge) ميدانه دعوت كردن meidauneh dawut kirdun.—(to command) فرمودن furmoodun,—(to attack) هجوم حكم دادن hookum dadun.—(to attack) هجوم كردن hujoom kirdun, منقض نمودن munkuz numoodun, خروش ساختن khuroosh saukhtun, حمله آوردن humleh awurdun.—(to fill) پر كردن pur kirdun, انباشتن ambaushtun. To charge a gun بندوق تيار كردن bundook té-aur kirdun, تفنگ تيار ساختن tuffung té-aur saukhtun.

Chargeable (costly) گران بها guraun buha, ذو وافر خرج zu waufir khurj. v. dear, expensive.—(imputable) واجب الغمز vajibu'l'ghumz, لايق شكايت la-éka shukaï-ut, ممكن زم mumkina zumm.

Charged (ordered) فرموده furmoodeh—(commissioned) وكالت دار wukaulut dar—(accused) ملوم muloom—(attacked) هجوم كرده شده hujoom kirdeh shoodeh—(filled) انباشته ambaushteh.

A charger (large dish) طاس tas, طاسات tasaut, كاسه kauseh—(a war-horse) اسب جنگ asba jung.

Charily, v. frugally, warily.

Chariness, v. caution, nicety.

A CHARIOT ارابه or عربه arabeh, عجلت ajlut, شبيع sha-é-a, گردون gurdoon. v. carriage. To be in a chariot در عربه نشستن dur arabeh nishistun.

A charioteer عربه ران arabeh raun.

CHARITY (tenderness) محبت mohabbut, دوستي doosté, اخلاص ikhlaus. v. affection, benevolence.—(alms) صدقت sudukut, تصدق tusudduk, دهشته duhishteh, دهش duhish, زكات zukaut, زكوت zukoot (plur. زكوات zukuwaut), بذل buzl. v. beneficence.

Charitable (liberal to the poor) صدقت بخش sudukut bukhsh, سخا گستر sukha kustur—(benevolent) نيك انديشه neek andeesheh, خير خواه kheir khauh. v. friendly.

Charitableness صدقت بخشي sudukut bukhshé, نيك خاهي neek khauhé. v. charity.

Charitably محبانه mohabbauneh, با مهرباني ba muhrbauné, با نيكخواهي ba neek-khauhé.

A CHARLATAN عيار a-é-aur. v. juggler.

CHARLES's WAIN دب اكبر dub akbur.

A CHARM (inchantment) جادوگري jaudooguré, جادويي jaudooï-é, سحر suhr, سحربازي suhrbauzé, افسون afsoon. v. amulet, fascination, spell.—(allurement) نواز nuwauz, بنك bunk, كشاكش kushakush, كشاكيش kushakeesh, جذب juzib, جذبت juzbut (plur. جذبات juzbaut), شيوه shiweh.

To charm (bewitch) جادوگري كردن jaudooguré kirdun, سحر ساختن suhr saukhtun, سحرباز شدن suhrbauz shoodun, تسخير نمودن tus-heer numoodun.—(to please highly) نواختن nuwaukhtun, نوازش نمودن nuwauzish numoodun, مفتون كردن muftoon kirdun, عيش و عشرت دادن a-ésh ou ashrut dadun, ذوق و صفا ساختن zook ou sufa saukhtun.

A charmer (enchanter) جادو jaudoo, جادوگر jaudoogur, سحر باز suhr bauz, ساحر sauhir, سحار suhaur—(a beloved object) محبوت نازنين muhboot nauzneen, صنم sunum, سروناز suroonauz, حسنا husna, خوشچي khooshché.

Charming (inchanting) جادوي كنا jaudooï koona.—(delightful) خوش khoosh, شيرين sheereen, شيرينكار sheereenkaur, خوشنما khooshnuma, خوش اينده khoosh aï-éndeh, خوب khoob, عيش ده a-ésh duh, نازنده nauzindeh, صفا بي كاست sufa bé kaust, ذوق لا يعبر ساز zook la yu-abbir sauz. Having a charming face خوب رو دار khoob roo dar, پري پيكر peri peikur. A charming form پاك سورت pauk soorut. A charming voice خوب آواز khoob awauz. A charming woman زني نازنين zunné nauzneen. A charming mouth شيرين دهن sheereen dihun.

Charmingly (delightfully) بذوق bezook, خوشانه khooshauneh, نازندانه naurindauneh, خوب khoob. Singing charmingly شيرين ادا sheereen ada.

Charmingness خوبي khoobé, خوشدلي khooshdilé, ذوق و صفا zook ou sufa, نوازش nuwauzish, شيرينكاري sheereenkauré.

A CHARNEL-HOUSE تربه turbeh, قبر kubr, ستودان sutudaun. v. sepulchre.

A CHART خرطي kharté. v. map.

A CHARTER نامه nameh, گذر نامه guzur nameh, امر amr, برات buraut (plur. بروات burwaut), حكم hookum (pl. احكام auhkaum). v. diploma, patent, privilege.—A charter of immunity (from taxes) يافته é-aufteh, پايزه pa-ézeh, مسلم نامه musullim nameh. A charter of liberty برات ازادي burauta azaudé, ازاد كاغدي azaud kaughudé. Royal charters توقيع پادشاه

moult as a bird) انسال نمودن insaul numoodun, قرنست کردن kurnusut kirdun. *To change countenance* چهر مبدل نمودن chuhr mubdul numoodun. *To change colour* رنگ تبدیل کردن runk tubdeel kirdun, ژولیدن zshoolédun.

Changeable قابل تغییر kabila tughé-ér, لایق تبدیل la-éka tubdeel, ممکن تحویل mumkina tuhweel—(*inconstant*) بی قرار bé kuraur, نا پایدار na pa-édaur, دورو dooroo, نا استوار na ustuwaur, سبکپای subuk paï.

Changeableness بی قراری bé kuraure, بوقلمون bookulumoon. v. *inconstancy*.

Changed مبدل mubdil. v. *altered*.

A changer (*of money*) صراف surauf. v. *banker*.

A changeling (*suppostitious child*) پسر وضیعت pusur wuzé-at.—(*an ideot*) جاهل jauhil, نا دان na daun — (*a waverer*) سبک خرد subuk khird, مرد بی قرار murd bé kuraur.

A CHANNEL (*of a river, &c.*) رود بار rood baur, رود خانه rood khauneh, رود rood, ابکند aubkund, ابشخور aubishkhoor, وادی waudé, کوره kooreh, بهر buhr, سیلاب seelaub, فجرت fujurut, هذلول huzlool, هبیج hubeej, هبیخ hubeekh, نول nool, مسفت musfut, عقیق akeek, لور loor, هضم huzm.—(*a frith* or *strait of the sea*) سد sudd, سدت suddut, تنک دریا tunka duré-a, حلق البحر hulku'l'buhr, بحر الزقاق buhru'z'zikauk.—*To channel*. v. *to groove*, *hollow*.

To CHANT سراییدن suraï-édun. v. *to sing*.

Chanting سراینده sura-endeh.

CHAOS هرج مرج hurj murj, قرش مرش kursh mursh, انا بابا کونی ana baba gooné. v. *confusion*.

A CHAP (*fissure*) شق shukk, شقیقت shukeekut, رخنه rukhneh. شرم shurm. v. *gap*, *chink*, *cleft*.—*A chap on the lip* فلحت fulhut. *A chap* (*purchaser*) خریدار khurédar, مشتری mushturé.

To chap خوشیدن khooshédun, شق کردن shukk kirdun, شقیقت نمودن shukeekut numoodun, رخنه داشتن rukhneh daushtun.

Chaps (*fissures*) شقوق shukook, شقاق shukauk.—(*jaws*, *mouth*) حلق hulk, حلقوم hulkoom, دهن duhn, دهنت duhnut.—*To have chaps on the lips* تسبیدن tusbédun, فلحت داشتن fulhut daushtun, فلحا نمودن fulha numoodun.

A CHAPEL عبادتگاه ébadutgah, معبد mabud (plur. معابد maabud), مسجد musjud. v. *church*, *mosque*.

A CHAPLET (*garland*) استغفان istifaun, پساک pusauk.—(*a rosary*) قداس kudaus.

A CHAPMAN مساوم musa-oom, بیع bé-a (pl. ابیعا abé-a), تاجر taujir (pl. تجار tujjaur), دهقان duhkaun, مشتری mushturé, خریدار khurédar. v. *trader*, *pedlar*.

CHAPT, *chapped*, مشقوق mushkook, مفلوق miflook, رخنه دار zukhneh dar. v. *cracked*, *cleft*.

A CHAPTER باب bab (plur. بابات babaut, ابواب abwaub), فصل fusl (plur. فصول fusool), قطعه kitaah. *A chapter of the Alcoran* سورت surut. *Through all the chapters* (*wholly*) بهمه ابواب behumeh abwaub.

CHARACTER (*mark*) حرف hurf, خط khutt, رقم rukum (pl. رقوم rukoom), قلم kulum, اشارت ishaurut, علامت alaumut, نشان nishaun, نقطه nukteh, رسم rusm. v. *letter*, *stamp*, *representation*, *inscription*, *writing*.—(*description*) کتابت kitaubut, تصویر tusweer, صورت soorut, تسطیر tusteer—(*quality*) صفت sufut, اتصاف ittisauf, وصف wusuf (pl. اوصاف awsauf) توصیف touseef.—(*reputation*) شهرت shuhrut, نیک نامی neek naumé, نام نیک naum neek, ذکر جمیل zukra jumeel, ناموری naumwuré. v. *honour*, *renown*.—*To give a good character* نام نیکو دادن naum neekoo dadun. *To give a bad character* بد نام زدن bud naum zudun.—*A beautiful character* (*in writing*) حسن خط husna khutt, املا imla. *A public character* or *office* منصب munsub (plur. مناصب munausib), خدمت khudmut, جاه jauh, منزلت munzulut.

To characterise (*describe*) تصویر کردن tusweer kirdun, اتصاف نمودن ittisauf numoodun—(*inscribe*) خط کردن khutt kirdun, رقم ساختن rukum saukhtun.

Characteristic وصف کننده wusuf koonindeh, اتصاف دهنده ittisauf duhindeh.

CHARCOAL فحم چوبی fuhm chobé, زغال چوبی zughaul chobé.

CHARGE (*custody*) نگاه nigauh, نگاهبانی nigauhbauné, نگهداری niguhdauré, حفظ hufz, حرس hurs, حراست huraufut. v. *trust*.—(*mandate*) امر amr (pl. اوامر awaumir), فرمان furmaun, حکم hookum (pl. احکام ahkaum) رسم rusm, (pl. rusoom), وصیت wusé-ut (pl. وصایا wusaï-a). v. *command*, *precept*.—(*office*) منصب munsub, پایه paï-éh, بار bar, خدمت khudmut, جاه jah, گاه gah, منزلت munzulut. v. *dignity*, *employment*.—(*agency*) وکالت wukaulut, مباشرت mubaushurut. v. *commission*.—(*accusation*) شکایت shukai-ut, غمز ghumz, زم zumm, افترا iftira, اسناد isnaud. v. *imputation*.—(*expence*) خرج khurj, مصرف musruf (plur. مصارف musauruf), هزینه huzeeneh, هزینه huzsheeneh, بذل buzl. v. *cost*.—(*an attack*)

هجوم hujoom, خروش khuroosh, حمله humleh, بزوان buzwaun. v. *onset.*—*To sound the charge to battle* جنگ خواندن harbé zudun, حربي زدن jung khaundun. *The charge of a gun* توده بندوق todeh-a bundook.

To charge (*commission*) وكالت دادن wukaulut dadun, مباشرت نمودن mubaushirut numoodun—(*impute*) اسناد كردن isnaud kirdun, بهتان ساختن buhtaun saukhtun, شكايت نمودن shukaï-ut numoodun. v. *to accuse.*—(*to impose a task or burden*) تحميل ساختن tuhmeel saukhtun, تكليف كردن tukleef kirdun, احمال نهادن ahmaul nihaudun.—(*to challenge*) ميدانه دعوت كردن meidauneh dawut kirdun.—(*to command*) فرمودن furmoodun, هجوم حكم دادن hookum dadun.—(*to attack*) هجوم كردن hujoom kirdun, منقض نمودن munkuz numoodun, خروش ساختن khuroosh saukhtun, حمله اوردن humleh awurdun.—(*to fill*) پر كردن pur kirdun, انباشتن ambaushtun. *To charge a gun* بندوق تيار كردن bundook té-aur kirdun, تفنگ تيار ساختن tuffung té-aur saukhtun.

Chargeable (*costly*) گران بها guraun buha, زو وافر خرج zu waufir khurj. v. *dear, expensive.*—(*imputable*) واجب الغمز vajibu'l'ghumz, لايق شكايت la-éka shukaï-ut, ممكن زم mumkina zumm.

Charged (*ordered*) فرموده furmoodeh—(*commissioned*) وكالت دار wukaulut dar—(*accused*) ملوم muloom—(*attacked*) هجوم كرده شده hujoom kirdeh shoodeh—(*filled*) انباشته ambaushteh.

A charger (*large dish*) طاس tas, طاسات tasaut, كاسه kauseh—(*a war-horse*) اسب جنگ asba jung.

Charily, v. *frugally, warily.*

Chariness, v. *caution, nicety.*

A CHARIOT ارابه or عربه arabeh, عجلت ajlut, شعيع sha-é-a, گردون gurdoon. v. *carriage. To be in a chariot* در عربه نشستن dur arabeh nishistun.

A charioteer عربه ران arabeh raun.

CHARITY (*tenderness*) محبت mohabbut, دوستي doosté, اخلاص ikhlaus. v. *affection, benevolence.*—(*alms*) صدقت sudukut, تصدق tusudduk, دهشته duhishteh, دهش duhish, زكات zukaut, زكوت zukoot (plur. زكوات zukuwaut), بذل buzl. v. *beneficence.*

Charitable (*liberal to the poor*) صدقت بخش sudukut bukhsh, سخا گستر sukha kustur—(*benevolent*) نيک انديشه neek andeesheh, خير خواه kheir khauh. v. *friendly.*

Charitableness صدقت بخشي sudukut bukhshé, نيک خواهي neek khauhé. v. *charity.*

Charitably محبانه mohabbauneh, با مهرباني ba muhrbauné, با نيكخواهي ba neek-khauhé.

A CHARLATAN عيار a-é-aur. v. *juggler.*

CHARLES's WAIN دب اكبر dub akbur.

A CHARM (*inchantment*) جادوگري jaudoogure, جادوبي jaudooï-é, سحر suhr, سحربازي suhrbauzé, افسون afsoon. v. *amulet, fascination, spell.*—(*allurement*) نواز nuwauz, بنك bunk, كشاكش kushakush, كشاكيش kushakeesh, جذب juzib, جذبت juzbut (plur. جذبات juzbaut), شيوه shiweh.

To charm (*bewitch*) جادوگري كردن jaudoogure kirdun, سحر ساختن suhr saukhtun, سحرباز شدن suhrbauz shoodun, تسحير نمودن tus-heer numoodun.—(*to please highly*) نواختن nuwaukhtun, نوازش نمودن nuwauzish numoodun, مفتون كردن muftoon kirdun, عيش و عشرت دادن a-ésh ou ashrut dadun, ذوق و صفا ساختن zook ou sufa saukhtun.

A charmer (*enchanter*) جادو jaudoo, جادوگر jaudoogur, سحر باز suhr bauz, ساحر sauhir, سحار suhaur—(*a beloved object*) محبوت نازنين muhboot nauzneen, صنم sunum, سروناز suroonauz, حسنا husna, خوشچي khooshché.

Charming (*inchanting*) جادوي كنا jaudooï koona.—(*delightful*) خوش khoosh, شيرين sheereen, شيرينكار sheereenkaur, خوشنما khooshnuma, خوش اينده khoosh aï-éndeh, خوب khoob, عيش ده a-ésh duh, نازنده nauzindeh, صفا بي كاست sufa bé kaust, ذوق لا يعبر ساز zook la yu-abbir sauz. *Having a charming face* خوب رو دار khoob roo dar, پري پيكر peri peikur. *A charming form* خوب پاک سورت pauk soorut. *A charming voice* خوب اواز khoob awauz. *A charming woman* زني نازنين zunné nauzneen. *A charming mouth* شيرين دهن sheereen dihun.

Charmingly (*delightfully*) بذوق bezook, خوشانه khooshauneh, نارندانه naurindauneh, خوب khoob. *Singing charmingly* شيرين ادا sheereen ada.

Charmingness خوبي khoobé, خوشدلي khooshdilé, ذوق و صفا zook ou sufa, نوازش nuwauzish, شيرينكاري sheereenkauré.

A CHARNEL-HOUSE تربه turbeh, قبر kubr, ستودان sutudaun. v. *sepulchre.*

A CHART خرطي kharté. v. *map.*

A CHARTER نامه nameh, گذر نامه guzur nameh, امر amr, برات buraut (plur. بروات burwaut), حكم hookum (pl. احكام auhkaum). v. *diploma, patent, privilege.*—*A charter of immunity* (*from taxes*) يافته é-aufteh, پايزه pa-ézeh, مسلم نامه musullim nameh. *A charter of liberty* برات ازادي burauta azaudé, ازاد كاغدي azaud kaughudé. *Royal charters* توقيع پادشاه

tooké-a padshah, براط سلطان burauta sultaun, حکم همایون برات عالیشان burauta aléshaun, hookum humaï-oon, دستینه dosteeneh, منشور munshoor (pl. مناشر munaushir), دستینه dosteeneh, دستینج dosteenuj.—*Against the stipulation of the royal charter* خلاف عهد نامه همایون khilauf ahda namé-ï humaï-oon.

Chartered زو برات zu buraut, مسلم musullim, ماف maaf, سربسته surbusteh.

Chary, v. *cautious*, *careful*.

The CHASE (*hunting*) شکار shakaur, نخچیر nukhcheer, سید seid, سیدات seidaut, فسرد fusurd. *A forest* or *other place for the chase* نخچیر گاه nukcheer gah, شکار جا shakaur jau. *Belonging to the chase* شکاري shakauré, نخچیري nukhcheeré. v. *hunting*, *game*, *pursuit*.

To chase شکاریدن shakaurédun, شکردن shakurdun, شکار کردن shakaur kirdun, صید ساختن seid saukhtun, نخچیر افکندن nukhcheer afgundun, راندن raundun. v. *to hunt*, *pursue*.

Chased (*hunted*) شکریده shakurédeh—(*put to flight*) کنار کیر شده kunaur geer shoodeh, منهزم munhuzim.

A CHASM فرجت furjut. کور koor, شق shukk, شقیقت shukeekut, رخنه rukhneh, خلت khullut, خلل khulul (pl. خلال khulaul). v. *gap*, *cleft*, *vacuity*.

CHASTE پاکدامن paukdaumin, پاک pauk, پاکبوي paukbooï, پاک و پاکیزه pauk ou paukeezeh, طاهر tauhir, پارسا parsa, اهل عفت ahla affut, عفیف afeef خالص khaulis, عاصم aasum, بي فحش bé fuhush, تجرد tujurrud, مجرد mujurrud, پرهیزکار purhazekaur. *A chaste woman* پارسا زن parsa zunn. v. *pure*, *uncorrupt*. *The chaste tree*, v. *agnus castus*.

To CHASTEN or *chastize* عقاب کردن akaub kirdun, تعذیب ساختن tazeeb saukhtun, تعزیر نمودن tazeer numoodun, تنبه کردن tunubbeh kirdun. v. *to punish*, *correct*, *admonish*.

Chastised معاقب maakub, تعذیب کرده شده tazeeb kirdeh shoodeh, محدود muhdood.

Chastisement عقاب akaab, تعزیر tazeer, تعذیب tazeeb, سیاست sé-ausut, قهر kuhr, تنقام tunkaum. v. *punishment*.

A chastiser عقاب کننده akaub koonindeh, تعزیر نماینده tazeer numa-éndeh.

CHASTITY, *chasteness* پاکي pauké, طهارت tuhaurut, پرهیز purhaze, عفت affut, زهد zuhud, عصمت asmut.

Chastly با پاکي ba pauké, زاهدانه zauhidauneh, طاهرا tauhiran.

CHAT (or *chit-chat*) گفت و کو guft ou goo, قیل و قول keel ou kool. v. *to talk*, *prattle*. *To chat* گفت و کو کردن guft ou goo kirdun, قیل و قول ساختن keel ou kool saukhtun, گفتن guftun.

CHATTELS اسباب asbaub, روزي roozé, اشیا ashé-a, اشیاوات ashé-awaut.

To CHATTER پر کوي شدن pur gooï shoodun, ابقاق بودن ibkauk boodun, زبان سکال داشتن zubaun sigaul daushtun, سکالیدن sigaulédun, امراغ کردن imraugh kirdun, غنشیدن ghunshédun, زمزمه و دمدمه کردن zumzumeh ou dumdumeh kirdun. *To chatter as the teeth* جرست کردن jurust kirdun, جرستیدن jurustédun. *To chatter as an ape* زقه کردن zukuh kirdun.

Chatter, *chattering* پر کویا pur gooï-a, امراغ imraugh, زمزمه و دمدمه zumzumeh ou dumdumeh. v. *prate*, *chirping*.

A chatterer یافه کوي é-aufeh gooï, بیهوده کوي béhoodeh gooï.

To chaw, v. *chew*.—*Chaw*, v. *chap*.

CHEAP سبکمایه subukma-éh, ارزان arzaun, کم بها kum buha, رخاصت rukhausut, نزر nuzr, رخوصت rukhoosut, دون قیمت doon keemut.

To cheapen بیع کردن bé-a kirdun, مساومت ساختن musawumut saukhtun, بها کاست نمودن buha kaust numoodun, دون قیمت کردن doon keemut kirdun.

Cheaply في دون قیمت fi doon keemut, بکم بها bekum buha, رخاصتانه rukhausutauneh.

Cheapness ارزاني arzauné, کساد kusaud, رخص rukhs.

A CHEAT (*fraud*) فریب furrabe, رنک runk, کید keed, مکادت mukaudut (pl. مکاید mukaéd), غدر ghudr (pl. اغدار aghdaur), غبن ghubin, مکز mukz, خدعت khudaat, حیلت heelut, حیله بازي heeleh bauzé, تلبیس tulbees, ال aul, بیذاره beezauré, نیرنک neerunk, نیرک neeruk, ریو ré-oo. v. *deception*, *imposture*, *trick*—*A cheat* or *cheater* فریب furabe, خدعت khudaat, خوان khawwaun, چپاني chupauné, حیله باز heeleh bauz, حیله کار heeleh kaur, غابن ghaubin, غدار ghuddaur, رنک امیز runk ameez, کیمیا کر ké-mé-a gur.

To CHEAT فریفتن furré-uftun, غدر کردن ghudr kirdun, غبن ساختن ghubin saukhtun, غبن و حرمان کردن ghubin ou harmaun kirdun, فریب ساختن furrabe saukhtun, رنک امیز شدن runk ameez shoodun, حیله کردن heeleh kirdun, حیله باز شدن heeleh baz shoodun,

ساختن الات alaut ſaukhtun, غابن بودن ghaubin boodun. v. *to defraud.*

Cheating رنگ اميز runk ameez, غدران ghudraun, غدير ghudeer, غدار ghudaur, فريبنده furrabindeh, ختلان khutulaun, خديعت khudé-at.

To be cheated فريفته شدن furré-ufteh ſhoodun, فريبيدن furrabédun.

A CHECK (*curb*) ضبط zubt, منع minaa, پشهاکند piſhmagund, توريع tooré-a, قرع kuraa, حد hudd, تحديد tuhdeed. v. *government, restraint.*—(*a reprimand*) طعن taan, طعنت taanut, طنز tunz, سرزنش furzinish, شتم ſhitim, ازار azaur, عتاب ataub, عتبي atubé, رژ ruzſh, دروش duroosh. v. *reproof, ſlight, rebuff.* — (*diſlike*) كراهت kurahut. v. *diſguſt.*

To check (*repreſs*) ضبط كردن zubt kirdun, منع ساختن minaa ſaukhtun, قرع نمودن kuraa numoodun. v. *to curb, ſtop.*— (*to reprove*) سرزنش ساختن furzinish ſaukhtun, عتاب كردن ataub kirdun, ازار دادن azaur dadun, تنجه كردن tunujjeh kirdun. *To check when ſpeaking* تغوف ساختن tukoof ſaukhtun.

Checked (*curbed*) ممتنع mumtina, محصر muhſur—(*reprehended*) معاتب maatub, ازار رسيده azaur ruſédeh. *To be checked* ممتنع شدن mumtina ſhoodun, ازاريافتن azaur é-aftun.

CHECKER, *checker-work* تعيين taï-én.

To checker, chequer تعيين كردن taï-én kirdun. v. *to variegate.*

Checkered معين mu-aï-én, معينت mu-aï-énut. v. *teſſelated, moſaick.*—*A life checkered with pleaſure and pain* العيش فتنان ala-éſh fitnaun.

CHECKMATE (*at cheſs*) شاه مات ſhah mat.

To give checkmate مات كردن mat kirdun.

The CHEEK رخ rukh, رخسار rukhſaur, رخساره rukhſaureh, عذار azaur (pl. عذر uzur), كوشه دهن kooſhé-i duhin, لنج lunj, بج buj, پج puj, پچ puch, زم zum, ژم zſhum, ديباجت deebaujut, ديباج deebauj, شريصت ſhureeſut, عارض aariz, عارضت aarizut, وجنت wujnut (pl. وجنات wujnaut).—*The two cheeks* ديباجتان deebaujutaun, عارضان aarizaun, عارضين aarizeen, خدود khudood. *The moſt prominent part of the cheek* افراز رخ efrauza rukh, حرالوجه hurru'l'wujeh, الوافد elwaufid (pl. الوافدان elwaufidaun). *Tulip cheeked* لاله رخ lauleh rukh. *Roſy cheeked* كل عذار gul azaur. *Ruby cheeked* لعل رخسار laal rukhſaur. *Having the cheeks of an angel* پري رخسار peri rukhſaur. *Plump-cheeked* رخسار دار rukhſaur dar, معنب maanib. *To paint the cheeks red* توريد كردن tooreed kirdun. *To kiſs the cheek* بوس رخسار كردن booſa rukhſaur kirdun. *A cheek tooth* or *grinder* دندان اسيا dundaun aſé-a.

CHEER (*entertainment*) نغايس nufa-és, نعمت naamut, خوان khaun, سماط ſumaut. v. *dainties.* — (*gaiety*) شوخي ſhookhé, شادي ſhaudé, شادوان ſhaudwaun, شادكامي ſhaudkaumé, شوق ſhook. v. *alacrity, jollity.*—*To be of good cheer* (*to be gay*) خاطري خوش شدن khautiré khooſh ſhoodun, دلخوش بودن dilkhooſh boodun.

To cheer خوش خاطر كردن khooſh khautir kirdun, دل و جان دادن dil ou jaun dadun, شاد ساختن ſhaud ſaukhtun. v. *to encourage, comfort, gladden.*—*To cheer up* (*become gay*) شاد كشتن ſhaud guſhtun, شادمان شدن ſhaudmaun ſhoodun, شوخ بودن ſhookh boodun.

A cheerer شاد كننده ſhaud koonindeh.

Cheerful شوخ ſhookh, شاد ſhaud, شادكام ſhaudkaum, شادمان ſhaudmaun, شادناك ſhaudnauk, شاز ſhauz, مسرور muſroor, خرم khurrum, دلشاد dilſhaud, دلغرور dilfurooz, فرحناك furuhnauk, فارح faurih, فروح furooh, فروحت furoohut, فرحي furhé (pl. فراحي furauhé), فرحان furhaun, فرح و فخور furuh ou fikhoor, پر بهجت pur buhjut, پر حبور pur huboor, خوش دم khooſh dum, دلخوش dil khooſh, سبك روح ſubuk rooh, روح شادان rooh ſhaudaun, خندان khundaun, مسرور البال muſrooru'l'baul, خوش حال khooſh haul, نشيط nuſheet, ناشط nauſhut (fem. نشيطت nuſheetut, pl. نشاطي niſhauté), جذلان juzlaun, جذل juzl, جاذل jauzul, مفروح mufrooh, سر ſurr, سرا ſura, سربر ſurbur, محبور muhboor, مستبهج muſtubhij, بش buſh, بشاش buſhauſh, هش بش huſh buſh, اشران aſhraun, نبضن نبضن nubzun nubzun, مستجن muſtujinn. v. *gay, glad, happy.*—*To be cheerful* خرم شدن khurrum ſhoodun, شادناك بودن ſhaudnauk boodun, شاديدن ſhaudédun, شوق نمودن ſhook numoodun, مسرور شدن muſroor ſhoodun, مسرت كردن muſurut kirdun. *To make cheerful* دلشاد ساختن dilſhaud ſaukhtun.—*He is always cheerful* كوري همي كند gooré huma koond.

Cheerfully شادمانه ſhaudmauneh, خرمانه khurrumauneh, با شوخي ba ſhookhé.

Cheerfulneſs شادي ſhaudé, شادكامي ſhaudkaumé, شادوان ſhaudwaun, شازي ſhauzé, شوق ſhook, شوخي ſhookhé, خوش دلي khooſh dilé, مسرت muſurrut, خرمي khurrumé, بهجت buhjut, كشاد kuſhaud, كشادكي kuſhaudugé, خاطر كشاد khatir kuſhaud, منش miniſh, كور goor, كوري gooré, سرور ſuroor, حبور huboor, ابتسام ibtiſaum, ابتهاج ibtihauj, انبساط imbiſaut,

فرح furuh, فراح firauh, نشاط nishaut, دم dum, دنه duneh, بسطت bustut, بشارت bishaurut, بشاش bishaush, بكه bikkeh, پرخو purkhoo, عوف awuf, وا wa, غبط ghubbut, كسروز kusrooz, كروز kurooz, سر surr, سرا sura, انست aunsut. *To acquire cheerfulness* فرح قلب حاصل كردن furuha kulb hausil kirdun. *Promoting cheerfulness* خنده اورد و مسرت انگيز khundeh awurd ou musurrut angeez.

Cheerly, cheery, v. *cheerful.*

CHEESE پنير pineer, پينير peeneer, جبن jubbin, كريز kureez, عبيثت abeesut. *Cream-cheese* لور پنيري loor pineeré. *New cheese* تازه پينير tauzeh peeneer, پينو peenoo, اقط akt. *In the shape of a cheese* قالب پنير kauliba pineer.

A cheesecake ريز reez, تنك tunk, رقاق rukauk.

A cheese-monger پنير فروش pineer furoosh, جبان jubbaun.

Cheese-rennet مايه ma-éh, مايه‌شير ma-éha sheer.

To CHERISH *(protect)* حمايت دادن huma-é-ut dadun, حفظ كردن hufz kirdun, خفر نمودن khufr numoodun. v. *to defend, support, shelter.*—*(to nurse up)* پرورش كردن purwurish kirdun, پرورده ساختن purwurdeh saukhtun, تربية نمودن turbé-ut numoodun. v. *to maintain, educate.*—*(to caress)* حضانت كردن huzaunut kirdun, محبت نمودن mohabbut numoodun, ناز ساختن nauz saukhtun. v. *to indulge, soothe, encourage.*

A cherisher حمايت دهنده huma-é-ut duhindeh, پرور purwur, پروره نماينده purwureh numa-éndeh, ناز سازنده nauz sauzindeh.

Cherishment حمايت huma-é-ut, پرورش purwurish, حضانت huzaunut.

A CHERRY كيراس keeraus, شاه دانه shah dauneh. *An amarylla* or *sour cherry* گلنار gulnaur, وشنه wishneh, الوبالو aloobaloo.—*Wine made of cherries* وشنه اب wishneh aub. *Cherry-coloured* كيراس فام keeraus faum.

A CHERSONESE جزيره juzeereh.

CHERUB, *cherubeem* كروبين keroobeen مقربين mukurrubeen. *The cherub angels* ملايكه كروبين mula-éké-ï keroobeen.

Cherubic كروبيني kerubeené.

CHESS شطرنج or شترنج shutrunj, صد رنج sud runj, صد رنج بازي sud runj bauzé, شاه رنج shah runj, شطرنج بازي shutrunj bauzé, سترنك sutrunk, پخ pikh, نرد nurd, كوبه koobeh. *A chess board* شطرنج بزي shutrunj buzé, تخته نرد tukhté-ï nurd, بساط شترنج busauta shutrunj. *The six colours* (i. e. *ranks of the pieces at chess*) شش رنك shesh runk; as *The king* شاه shah. *The queen* فرزين furzeen, فرزان furzaun, فرز furz, فرزي furzé. *The elephant* or *fool* فيل feel. *The knight* فرس fars. *The tower* or *rook* روخ rookh or رخ rukh. *A pawn* پياده pé-audeh, پيدق peeduk. *The pawns* پياده‌گان pé-audehgaun. *A chess player* شطرنج باز shutrunj bauz, لعبت باز شطرنج laabut bauza shutrunj.

A CHEST پرونده puroondeh, كنو kunoo, كاله دان kauleh dan, برفنده burfundeh, حقت kukkut, تنكو tunkoo, صندوقه sundookeh, صوان suwaun, تپنكو tupungoo. v. *box, coffer, casket, coffin.*—*(the breast)* پهلو pihlu, سينه seeneh, بر bur.

To chest در پرونده نهادن dur puroondeh nihaudun.

Chested (put in a chest) در تپنكو نهاده dur tupungoo nihaudeh—*(breasted)* پهلو دار pihlu dar.

A CHESTNUT شاه بلوط shah buloot, كسطل kustul.

A CHEVALIER ميرزا meerza. v. *cavalier, knight.*

To CHEW خاييدن khaï-édun, خويدن khoo-édun, خياييدن khé-aï-édun, خشاييدن khushaï-édun, خشانيدن khushanédun, مضغ كردن muzugh kirdun, لوك ساختن look saukhtun, علك كردن aluk kirdun.—*To chew* or *meditate upon* فكر كردن fikr kirdun, انديشه نمودن andeesheh numoodun.

CHICANE, *chicanery,* غبن ghubn, فن fun, كيد keed, غدر ghudr. v. *deceit, sophistry.*

A CHICK or *chicken* جوزه joozeh, جوژه joozheh, چواچه chuwaucheh, چغوا chughoor, فروج furrooj (plur. فرابج furra-éj), كوب koob, تر kurr, افذ afiz. *A brood of chickens* بشانه eeshauneh. *A hen with chickens* كورك kooruk.

Chicken-hearted استردل usturdil, سهمكين suhumkeen. v. *cowardly, timorous.*

To CHIDE *(blame)* ملامت كردن mulaumut kirdun, شتم ساختن shutum saukhtun, سرزنش دادن surzunish dadun, طعن كردن taan kirdun, ازار دادن azaur dadun, ازاردن azaurdun. v. *to reproach.*—*(to quarrel)* ستيز كردن suteez kirdun, ستيزيدن suteezédun, اختصام نمودن ikhtisaum numoodun, غوغا زدن ghooga zudun. v. *to clamour, scold.*

A chider شتوم سازنده shutoom sauzindeh, ملامت كننده mulaumut koonindeh.

CHIEF صاحب عنوان sahib anwaun, اول awwul, اولا awwula, اولي awalé, نخست nukhust, نخستين nukhusteen, مطلق mutluk, اصلي aslé, شارف shaurif, شرفا shurfa, اشرف ashruf. v. *first, eminent, principal.*—*The chief seat*

پیشی peishé, پیشگاه peishgah, پیشکار peishkaur, محراب muhraub. *The chief part (of any thing)* اصل asil, سر sur, ام umm, اول awwul, تر turr. v. *principle, origin.*

A chief, chieftain, کتخدا kutkhuda, سردار surdaur, سالار saulaur, پیش peish, پیشوا peishwa, پیش رو peish rou, پیشاهنگ peishadunk, پیشاونک peishawunk, پیشاهنگ peishahunk, شریف shereef (pl. شرفا shurufa, اشراف ashrauf), عین aïn, امیر ameer, سلطان sultan, ریس reis, گردبان gurdbaun. v. *prince, commander, leader, general.*—*The chief of a village* ده خدا duh khoda, رستاق rustauk, ده خان khauna duh.

Chiefly غالبا ghauliban, اولا awwula, بغایت begha-é-ut, حقا hukka, حقا که hukka keh, خصوصا khusoosa, خصوصیا khusoosé-a, با خصوص ba khusoos, با وجود ba wujood. v. *principally.*

A CHILD بچه pucheh (pl. بچگان puchegaun), پسر pusur, پسرک pusuruk, کودک koóduk, کودکه koodukeh, طفل tufl (plur. اطفال atfaul, fem. and pl. طفلت tuflut), صبی subé, (pl. اصبی asbé, صبیت subé-ut, صبیان subé-aun, اصبیت asbé-ut, صبوان subwaun), معصوم maasoom, ولید wuleed (pl. اولاد awlaud), فرزند furzund, شهدر shuhdur, لکع luka, کال kauk, شدیغ shudeegh. *A new-born child* ابسته abisteh, سلیل suleel. *A sucking child* طفل رضیع tufl ruzé-a, کودکی گهواره و طفل شیر خواره koodugé kuhwareh wa tufl sheer khaureh, بابوس baboos. *A spurious child* ابن نحست ibnu nuhsut. *To bring up children* مربب کردن murubbub kirdun. *To be with child* حامله شدن haumleh shoodun. *To be delivered of a child* ابستن abistun, وضع حمل کردن wuzaa huml kirdun. *Child-bearing, child-birth, childbed* وضع wuza, وضع حمل wuzaa huml, وضع بار wuzaa bar, ابستنی abistuné. *The childbed chamber* ابستنگاه abistungah.

Childhood پسری pusuré, کودکی koodugé, طفل tufl, طفلیت tuflé-ut, طفولت tufoolut, طفولیت tufoolé-ut, صباوت subawut, صبا suba.

Childish کودکی koodugé, پسری pusuré, طفل اسا tufl asa, نادان nadaun, نا شناس na shinaus, جهلت juhlut, ساده دلی saudeh dilé, مفردت mufrudut, بی معنی bé maané, باطل batil, یاوه é-aweh. v. *puerile, ignorant, simple, trifling.*—*Childishly* پسربانه pusuré-auneh, با جهل ba juhl.—*Childishness* جهل juhl, جهالت juhaulut, نادانی nadauné.

Childless بی پسر bé pusur, بی طفل bé tufl.

CHILL, *chilly,* برد burid, بارد baurid, سرما surma, سرد surd. v. *cold.*

Chill, chillness, chilliness, برد burid, برودت buroodut, سرما surma.

CHIME اهنگ ahunk, وفاق wufauk. v. *harmony*—*(suitableness)* نسبت nisbut, مناسبت munausibut, لایقت la-ékut. v. *correspondence, relation.*

To chime اهنگ کردن ahunk kirdun, وفاق ساختن wufauk saukhtun. —*(to agree or fall in with)* هماهنگ شدن humahunk shoodun. v. *to suit; jingle, clatter.*

A CHIMERA خیال khé-aul, خیال باطل khé-aul bautil, شجا shuja.

Chimerical باطل bautil, بیهوده béhoodeh, بیمعنی bémaané, یاوه yauweh. v. *fantastic, imaginary.*

Chimerically باطلانه bautilauneh. v. *vainly, wildly.*

A CHIMNEY قمن kumin, قمین kumeen, اتشلک autashlik, اتش تاب autash taub, اتشدان autashdaun, ارت irut.

The CHIN زنخ zunkh, زنج zunj, چانه chauneh, شجر shujur, لجی lujé, لحی luhé, منه muneh, پوز pooz, حکمه hukmeh. *A dimple in the chin* گوزنخ gouzunukh, سرسینه surseeneh.

CHINA *(empire)* چین cheen, صین seen, قنا kina—*(porcelain)* چینی cheené, صینی seené, چینی ظروف cheené zuroof, صوانی suwauné, فغفور faghfoor, فغفور چینی faghfoor cheené, فغفوری faghfooré. *The emperor of China* فغفور faghfoor (pl. فغافرت fughaufirut), یغر yafir.

The CHINE خرز الظهر khurzu'z'zuhr, پشت مهره posht muhreh. v. *back-bone.*

A CHINK چال chauk, بینونت beenoonut, رخنه rukhneh, فرج furj, فلق fuluk, دهنه duhneh, شکاف shagauf, شق shukk, کاف kaf. v. *fissure, crack;* also *money.*

To chink طنین ساختن tineen saukhtun, طنین نمودن tinin numoodun, تخشخش کردن tukhushkhush kirdun. v. *to rattle.*

Chinky پر رخنه pur rukhneh.

CHINTZ چنتز chintz.

To CHIP تراش کردن tiraush kirdun, رندیدن rundédun, نجر ساختن nujir saukhtun, رنده بریدن zindeh burédun. v. *to hew, cut small.*

A chip, chipping, رند rind, رنده rindeh, شقت shikkut, چوپ پاره chope paureh, خاشاک khaushauk, پاروله parooleh, تراشه turausheh, کسار kusaur. *A chipper* or *hewer of wood* رنده گر rundeh gur, کسار kussaur.

CHIROGRAPHY دست خط dost khut. v. *hand-writing.*

CHIROMANCY *(fortune-telling by inspecting*

the hand) علم كف ylma kuf, علم اليد ylmu-'l'eed.

To CHIRP زقزقه كردن zikzikeh kirdun, زقزاق ساختن zikzauk ſaukhtun, وقوقت نمودن wukookut numoodun, صر كردن ſurr kirdun.

Chirurgeon, v. *ſurgeon*.

A CHISEL مبرا mubra, مبضع mubza.

To chiſel با مبرا بريدن ba mubra burédun.

Chit, v. *baby*, *child*; *freckle*.

Chit-chat, v. *chat*, *prattle*.

CHIVALRY سپاهي ſippahé, طبقه شهسواران tubuke-ï ſhahſuvvaraun.

A CHOICE اختيار ikhté-aur, خيار khé-aur, سنج ſunj, انتخاب intikhaub, اجتبا ijtiba, اتخاذ ittikhauz, استصفا iſtuſfa, استحباب iſtihbaub, اصفا iſfa, اصطفا iſtifa, گزين guzeen, اكتفا iktifa, مواثرت muwauſurut. v. *election*, *ſelection*, *variety*.

Choice, *ſelect*, گزيده guzédeh, سنج ſunj. v. *exquiſite*.

Choiceleſs بي اختيار bé ikhté-aur.

Choicely باهرانه bahirauneh, كمال مرتبه kumaul murtubeh, مفضلا mufzulan, با فضيلت ba fazeelut. v. *curiouſly*, *valuably*.

Choiceneſs يكانكي eekaunugé, فضل fazl, شرفيت ſherifé-ut. v. *excellence*, *nicety*.

To CHOKE (*ſuffocate*) خفه كردن khuffeh kirdun, خبه ساختن khubbeh ſaukhtun, خفديدن khufdédun, تسبيدن tuſbédun, خنق ساختن khunuk ſaukhtun, تسكير كردن tuſkeer kirdun, تغريب ساختن tughreeb ſaukhtun—(*to obſtruct*) سد كردن ſudd kirdun, مانع manaa. v. alſo *to overpower*, *ſuppreſs*.

Choked خفيده khufédeh. *To be choked* دم گرفتن dum gooriftun, خفيده شدن khufédeh ſhoodun, تسبيده بودن tuſbédeh boodun, تنسيدن tunſédun.

A choker خفه كننده khuffeh koonindeh.

CHOLER (*bile*) صفرا ſufra, زهره zuhreh, كش kuſh, كش زرد kuſh zurid—(*anger*) كين keen, غضب ghuzb, خشم khuſhm. v. *rage*.

Cholerick (*iraſcible*) تند تيز tund teez, تيز مزاج teez muzauj, غضوب ghuzoob. v. *angry*, *peeviſh*.

To CHOOSE گزيدن guzédun, بر گنزيدن bur gunzédun, گزيد نمودن guzeed numoodun, مواثرت كردن muwauſurit kirdun, اختيار كردن ikhté-aur kirdun, اتخاذ ساختن ittikhauz ſaukhtun, اجتبا نمودن ijtiba numoodun, انتخاب كردن intikhaub kirdun. v. *to conſtitute*, *elect*, *ſelect*.

A chooſer, v. *elector*.

To CHOP پاره پاره كردن paureh paureh kirdun, قطع ساختن kitaa ſaukhtun, تقطيع نمودن tukté-a numoodun, بريدن burédun, تقليد كردن tufleez kirdun. v. *to cut*, *mince*—(*to change*) تبادل كردن tubaudil kirdun, استبدال ساختن iſtibdaul ſaukhtun. v. *to truck*. — (*to break into chinks*) رخنه نمودن rukhneh numoodun. v. *to chap*. — (*to chop* or *fall upon*) مصادف كردن muſaudif kirdun. — *To chop about* (*as the wind*) سوم باد نمودن ſooma baud numoodun, باد كردان شدن baud gurdaun ſhoodun. *To chop about* or *be unſteady like the wind* بمثل باد كردن نمودن bemiſl baud gurdaun numoodun.

A chop پاره paureh. *A chop* or *piece of meat* كوشت پاره kooſht paureh. v. alſo *chap*.

A chopping-knife ساطور ſautoor. *A butcher's chopping-block* كوتلان kutlaun.

CHOPS دهن duhin. v. *mouth*.

A CHORD (*ſtring of a muſical inſtrument*) روده roodeh, تار taur, حبل hubl. v. *ſtring*.—*The deepeſt chord of a muſical inſtrument* بم bumm, ابم abumm. *The ſecond chord of a lyre* مسني muſné.

CHOROGRAPHY (*deſcription of countries*) تخطيط بلاد tukhteeta bilaud, اثر اعصمت aſura é-aſmut.

A CHORUS *of ſingers* طايفه نواكران ta-éfé-ï nuwauguraun, جماعت مطرب jumaata mutrib, جمع مغني jumaa mughunné.

Choſe, the preterite of *chooſe*.

CHOSEN كزيده guzédeh. v. *ſelect*.

To CHOUSE غبن كردن ghubn kirdun, غدر ساختن ghudr ſaukhtun. v. *to cheat*.

A chouſe, v. *fool*; alſo *trick*.

CHRIST مسيح meſeeh, المسيح elmeſeeh, مسيحي meſeehé, كرستوس kriſtus.

To chriſten, v. *to baptize*.

Chriſtendom ملت مسيحيه mulluta meſeehéyeh, افرنجيه afranjé-yeh.

A Chriſtian خرستيان khriſtian, ترستيان kriſtian, نصراني naſrané, نصران naſran, عيسوي iſooï, مسيحي meſeehé. *The Chriſtian people* ملت عيسويه mulut iſooé-yeh, ارباب كليسا arbauba keliſa. *Like Chriſtians* مسيحا وار meſeeha war.

Chriſtmas مولود عيسي moolooda Iſa.

A CHRONICLE تاريخ taureekh (pl. تواريخ tuwaurikh), اثار سنويت aſaura ſunawé-ut, روز نامه rooz nameh, حكايت huka-é-ut. v. *hiſtory*.

To chronicle دفتره قيد كردن duftura keid kirdun, نقل بستن nukkul buſtun, اثر طراز شدن aſur tirauz ſhoodun. v. *to regiſter*, *record*.

A chronicler اهل تواريخ ahla tuwaureekh, روز

نامه منشی rooz nameh munshé, مورخ muwurrikh, واقعات نويس wakaat noois. v. *historian.*

Chronological (*belonging to chronology*) علم نظم زمان پيوند ylma nuzima zumaun pivund.

Chronologically (*in chronological order*) در نظم زمان dur nuzima zumaun.

A chronologist در تاريخ دانشخوار بصيره baseereh, dur taureekh danishkhore.

Chronology علم نظم زمان ylma nuzima zumaun, علم تواريخ ylma tuwaurikh, دانش تاريخ danisha tareekh.

Chrysalis, v. *aurelia.*

A CHRYSOLITE زبرجد zuburjud.

CHUBBY (*plump-faced*) كلثمت kulsumut.

To chuck, v. *cluck.*

To CHUCKLE (*laugh vehemently*) قهقهه زدن kuhkuheh zudun. v. also *to cluck, fondle.*

A CHUFF خورياد khooré-aud. v. *rustic.*

Chuffiness خوريادي khooré-audé.

Chuffy, v. *surly*; also *fat.*

A CHUM (*chamber* or *bed-fellow*) همخانه humkhauneh, همخوابه humkhaubeh, همحجره humhujreh.

A CHURCH جماعت jumaat, جامع jaumaa, بيعت bé-aat, كليسا keleesa, كليسه keleeseh, كليسيا keleesé-a, كنيسا keneesa (pl. كنايس kena-és).

A churchman واعظ waaz, خطيب khuteeb, عليم aleem (pl. علما uluma).

A church-yard مزارستان muzauristan, مقبرت mukburut, مقابر mukaubir, كورستان kooristan. v. *burial-place.*

A CHURL (*clown*) روستا زاده roosta zadeh, خويرات khooïraut, خورياد khooré-aud, دهقان dihkaun.—(*a rude morose fellow*) زو كستاخي zu kustaukhé, صاحب درشتي sahib durushté, اهل تندي ahla tundé.—(*a miser*) زو طمع zu tumaa, لوس loos.

Churlish درشت durusht, كستاخ kustaukh, وحشي wuhshé, ظالم zaulim, زشت zusht, بي ادب bé adub, بي رحم bé ruhm. v. *brutal, untractable, austere, rude.*—(*avaricious*) طمعكار tumakaur, ناكس nakus, باخل baukhil.

Churlishly درشتانه durushtauneh. v. *brutally, rudely.*—باخلانه baukhilauneh. v. *avariciously.*

Churlishness درشتي durushté, مظلمت muzlumut, تندي tundé, طمعكاري tumaukauré.

A CHURN شرشر shurshur, حميت humeet.—*A churn-staff* غويه ghooï-éh.

To churn غويه زدن ghooï-éh zudun, زبد كردن zubud kirdun.—*Churned milk* دوغ doogh.

CHYLE كشن سپيد kush sipeed.

CHYMISTRY كيميا kémé-a, علم كيميا ylma kémé-a.

A chymist اهل كيميا ahla kémé-a, كيميا گر kémé-a gur.

Chymical (*belonging to chymistry*) علم كيميا پيوند ylma ké-mé-a pivund.—(*made by chymistry*) از كيميا ساخته uz ké-mé-a saukhteh.

Chymically في وجه كيميا fi wujuha ké-mé-a, بطور كيميا betoor ké-mé-a.

CICATRICE, *cicatrix*, ياره نشاني é-aureh nishauné, جدرت judrut, زخم zukhm, زخم اثري zukhm asré, ندب nudub. v. *scar.*

To cicurate, v. *to tame.*

A CIMETER شمشير shemsheer. v. *sword.*—*A cimeter-belt* بند شمشير bunda shemsheer.

A CINCTURE (*belt, sash, &c.*) ميانبند meï-aunbund, كمر kumr, كسبند kusbund, منطقه muntukeh.—(*an inclosure*) حصار husaur, دار بزين daur buzeen, بنيان buné-aun, حيط heet.

A CINDER خاكستر khaukustur, رماد rumaud.

Cineritious خاكستر اسا khaukustur asa.

Cinerulent (*full of ashes*) پر رماد pur rumaud.

CINNABAR سنجرف sinjuruf, سنجف sinjuf, قنبار kinbaur, سنكرف sinkuruf, زنجفر zinjufir, زنجفره zinjufreh, شنكرف shingurf, شناه shinah.

CINNAMON دارچين daur cheen, دار صيني daur seené, ارمال armaul, ارماك armauk, قرفه kirfeh.

CINQUEFOIL پنج انگشت penj angusht.

A CION نهال nihaul, شاخ shaukh. v. *sprout, shoot, sucker.*

A CIPHER (*in arithmetic*) صفر sifer (pl. صفرات sifraut), رقم rukum.—(*an occult manner of writing*) رمز rumz (pl. رموز rumooz); [This also implies abbreviation of words, or an intertexture of initial or other letters. v. Vol. I. p. 221.]—(*an insignificant man*) مردك murduk.

To cipher (*practise arithmetic*) علم حساب كردن ylma hissaub kirdun, رقم عمل ساختن rukum amul saukhtun.—(*to write in cipher*) رمز نويس كردن rumz nooïs kirdun.

A CIRCLE كرد gurd, داير da-ér, دور duwur, (pl. ادوار adwaur), دوارت duwaurut, دوران duwuraun, طواف tuwauf, دايرت da-érut, حلقت hulkut, چنبر chumbur, حوال huwaul, مدار mudaur, كناركير kunaurgeer, اطار itaur. v. *orb, globe, circuit.*—*A circle* or *halo round the sun* شادور shaudwur, شادورد shaudwurd, سراچهء افتاب suraché-ï afitaub. *A circle round the moon* محجر

muhujjur, سراچه ماه furauché-ï mah. *The centre of a circle* مرکز الدایره murkuzu'd'da-éreh. *A circle* (*of friends*) حلقت hulkut, مجلس mujlis, طایفه ta-éfeh, هنگامه hungaumeh, محفل muhfil. v. *assembly*.—*A circle* (*hoop* or *ring*) کنارگیر kunaurgeer. —*A circle* (*inclosure*) بنیان buné-aun, داربزین daurbuzeen.—*A circle made by a pair of compasses* پرکار purgaur, پرکاره purgaureh.

To circle گرد ساختن gurd faukhtun, دور کردن dawur kirdun, دایره نمودن da-éreh numoodun, مدیر ساختن mudeer faukhtun.—(*to move in a circle*) در دور روان کردن dur dawur ruvaun kirdun. v. *to incircle*.—(*to inclose*) حصار ساختن husaur faukhtun, حیط کردن heet kirdun. v. *to environ*.—(*to keep together*) باهم گرفتن bahum gooriftun. v. *to confine*.

Circled زو دایر zu da-ér, مداور mudawwur.

A circlet, v. *circle*, *orb*.

Circling, v. *circular*, *round*.

A circuit گرده gurdeh, گرد gurd, پیرامن peeraumin, نوبت noobut, دایرت da-érut, دایر da-ér, دوارت duwaurut, دور dawur, مداور mudawwur. v. *circle*, *compass*; also *ring*, *diadem*.—*The circuit of a road* حوال huwaul, کوفان koofaun, گرد راه gurda rauh. *A circuit of country* حوالي huwalé, ناحیت nahé-ut. *To make a circuit* گرد گشتن gurd gushtun, پیرامني دور ساختي peeraumine dawur faukhtun, طواف کردن tuwauf kirdun, دوران ساختن dooraun faukhtun, دور نمودن door numoodun.

Circular دوار duwaur, دواري duwauré, دوارت duwaurut, استدارت istidaurut, مستدير mustudeer, مدور muduwwur, گرداگرد gurdagurd, ملموم mulmoom, مقشر mukushshit. *A circular motion* چرخ churkh. *A circular shield* چرخه churkheh, گردش gurdish. *A circular line* خط دوار khutta duwaur. *A circular encampment* دوارت duwaurut.

Circularity, *a circular form*, شکل دواري shukl duwauré.

Circularly در دوران dur dawuraun, تدویرانه tudweerauneh, با جنبش دوار ba jumbush duwaur.

To circulate در دور رفتن dur door ruftun, در گرد لاندن dur gurd laundun, گردانیدن gurdanédun, گرداگرد حوالي فرستادن gurdagurd huwaulé furistadun.

Circulation در دور رو dur door rou, در جنبش دایر jumbish dur da-ér, گردش gurdish. v. *circle*. —*The circulation of the glass* مناقلت munaukilut.

CIRCUMAMBIENCY پیرامون peeraumoon, حوال huwaul, دواران duwauraun.

Circumambient گرداگرد gurdagurd, مدور muduwwur, دوارت duwaurut. v. *encompassing*, *surrounding*.

To CIRCUMAMBULATE گرداگرد سیر کردن gurdagurd feir kirdun, گردیدن gurdédun.

To CIRCUMCISE سنت کردن funnut kirdun, ختن نمودن khutn numoodun, ختنت ساختن khutnut faukhtun, بریدن burédun.

Circumcised مختون mukhtoon, بریده burédeh.

To be circumcised مختون شدن mukhtoon shoodun, اختتان بودن ikhtitaun boodun, سنت هستن funnut hustun. *The circumcised* اهل سنت ahla funnut, زو ختن zu khutn.

Circumcision ختانت khutaunut, ختنت khutnut, سنت funnut.

CIRCUMFERENCE دایر da-ér, مدار mudaur, دایرت da-érut, پیرامن peeraumin, امن amun, گرد gurd, دیوگندم divgundum, بغماز bughmauz. *The circumference of the mouth* پیرامن دهن peeramina duhn, فرنج furunj, فوژ foozsh, وسو wufoo. v. also *orb*, *circle*.

CIRCUMFLUENT گرداگرد جریان gurdagurd juré-aun, در پیرامن سیلان dur peeraumin feilaun.

CIRCUMFORANEOUS (*wandering from door to door*) از در بدر جولان کنا uz dur bedur joolaun koona.

To CIRCUMFUSE گرداگرد ریختن gurdagurd reekhtun, پیرامن گستردن peeraumin kusturdun.

CIRCUMGYRATION گردش gurdush, طواف tuwauf, در دوار روان dur duwaur ruvaun.

CIRCUMJACENT (*places*) اطراف atrauf, حوالي huwaulé, اطراف و حوالي atrauf ou huwaulé, اطراف و اکناف atrauf ou aknauf.

CIRCUMLOCUTION افادهء کلام afadé-i kulaum.

To CIRCUMNAVIGATE گرداگرد البحار کردن gurdagurd abhaur kirdun, گرداگرد دریا رفتن gurdagurd duré-a ruftun.

To CIRCUMSCRIBE حد کردن hudd kirdun, تحدید ساختن tuhdeed faukhtun. v. *to confine*, *limit*, *restrict*.

CIRCUMSPECT بیدار beedaur, اهل بصیرت ahla bufeerut, زو انتباه zu intibauh, متنبه motanebbih. v. *cautious*, *attentive*, *watchful*.

Circumspection بیداري bédauré, بصیرت bufeerut, احتیاط ihté-aut, انتباه intibauh.

Circumspectly با انتباه ba intibauh, عقلانه akilauneh, احتیاطا ihté-autan.

CIRCUMSTANCE (*something relative* or *de-*

pendant) طور toor (pl. اطوار atwaur), متعلق muta-allik (pl. متعلقات muta-allikaut.) —(*accident*) سرگذشت furguzusht, سرانجام furranjam, قصه kisseh, عاقبت aakibut, وقوع wukooa. v. *incident, event.* — (*condition*) حال haul, شرط shurt, شان shaun, مقام mukaum, منزلت minzilut. v. *state.*

Circumstantial (*accidental*) امدانه amudauneh, عارض aariz. v. *incidental.* — (*exact*) ذو دقت zu dikkut, خردين khurdeen, خرده khurdeh. v. *minute.*

Circumstantially (*according to circumstances*) بر وفق متعلقات bur wufuk muta-allikaut.—(*exactly*) با دقت ba dikkut, كمال مرتبه kumaul murtibeh, بعينه bi-aïnihi, نقير و قطمير nukeer ou kutmeer. v. *minutely.*—(*accidentally*) اتفاقا ittifakan, عارضانه aarizauneh.

To circumstantiate بيان امدن bé-aun aumudun, نقطه بنقطه بيان كردن nukteh benukteh bé-aun kirdun.

To CIRCUMVALLATE مترسها تعبيت كردن muturis-ha tabé-ut kirdun, محاصرت ساختن muhausurut saukhtun.

Circumvallation محاصرت muhausurut, مترس muturis.

To CIRCUMVENT فريفتن furré-uftun, غبن كردن ghubn kirdun. v. *to cheat, deceive.*

Circumvention فريب furrabe, غدر ghudr, غبن ghubin, خديعت khudé-at, ختلان khutlaun. v. *fraud.*

A circumventor فريبي furrabé, مختال mukhtaul, عيار aï-yar, تلبيس tulbees. v. *cheat, impostor.*

A CIRCUS (*an open area for sports*) ميدانه meidauneh, مضمار muzmaur, عرصه arseh.

A CISTERN ابكير aubgeer, سارنج saurnij, صهارج suhaurij (pl. صهاريج suhareej) صهري suhré, صهريج suhreeh, صهرنج suhrunj, مصنع musnaa, مصنعت musnaat (pl. مصانع musauna), ركوت rukoot, حجير hujeer.

A cit, v. *citizen.*

A CITADEL قلعه killaah, برج burj. v. *castle.*

CITATION (*summons*) دعوت dawut. v. also *quotation.*

To cite دعوت كردن dawut kirdun, استحضار ساختن istihzaur saukhtun, مرافعت كردن murafaat kirdun, با محضر دعوت نمودن ba muhzur dawut numoodun.

A CITIZEN شهري shahuré, صاحب شهر sahib shahur, اهل ahl, اهل بلد ahla bilud, ساكن saukin, مولا مصري moola mesré, مديني medeené. *The city and citizens* شهر و شهري shahur ou shahuré. *A citizen of the world* عالم اهلي alum ahlé. *Citizens* اهلاي مملكت ahlaï-é mumlukut, اهلاي شهر ahlaï-é shahur, سكان sukkaun, مقيم و سكاني mukeem ou sukkauné.

A city شهر shahur, مدينه medeeneh (plur. مداين madaïn, مدن mudun), بلد bilud, بلدت biludut (pl. بلاد bilaud, بلدان bildaun), حاضرت hauzrut, مصر mesr (pl. امصار amsaur, مصور musoor), كورت koorut (plur. كور kuwur), فساط fussaut, فستاط fustaut.— *A fine city* بلدهء طبيبت biludé-ï tubé-ut. *A celebrated city* شهر شهير shahura shaheer, بلدت ناخرت biludut faukhirut. —*A small city* شهر اندك shahur andik, مدينت mediné-ut, قصبت kusbut. v. *town.* — *A garrisoned city* مهروسه muhrooseh. — *The walls of a city* شهربند shahurbund. *To besiege a city* بشهر چسپيدن beshahur chuspédun. *It is published through the city* شهرهء شهر شد shuhré-ï shahur shud. *Disturbing the city* شهر اشوب shahur ashoob. *The friend of the city* شهريار shahuré-aur. *The city of the prophet* مدينه medineh, مدينة النبى medinutu'l'nabé.

A CITRON ليمون lémon. *A preparation of citron or lemon-juice for seasoning victuals* رب rubb.

CIVET زباد zibad, غاليه ghalé-yeh, غاليه مسك ghalé-yeh musk, مضنون muznoon.

CIVIL, *civilized*, ذو ادت zu adub, ذو اركان zu arkaun, صاحب ادب و اركان sahib adub ou arkaun, ذو ازرم zu azrum, مودب mu-eddub, ذو انسانيت zu ansané-ut, اهل مروت ahla muruwwut, ملاطف mulautif, لطفان lutfaun, لطيف luteef, شيرين sheereen, شيرينكار sheereenkaur, بشش bushsh, ظريف zureef, ظريفت zureefut. v. *courteous, polite, complaisant.*—*Civil* or *political affairs* امور دولت amoora doulut, احوال مملكت ahwaula mumlukut.—*Civilized men* اصحاب اداب as-hauba adaub.

Civility ازرم azrum, اركان arkaun, ادب adub, (pl. ادبا uduba, اداب adaub), اركان و ادب arkaun ou adub, لطف lutf, لطافت lutaufut, مدارا mudaura, ملايمت mula-émut, شيرينكاري sheereenkauré, ضرافت zuraufut (pl. ضرايف zura-éf), فرهنج furhunj, فرهنگ furhunk, مروت murruwwut, انسانيت ansané-ut. v. *politeness, urbanity.*

To civilize ازرم كردن azrum kirdun, ادب دادن adub dadun, ملاطف نمودن mulautif numoodun, رام ساختن raum saukhtun.

A civilizer ازرم كننده azrum koonindeh, رام سازنده raum sauzindeh.

Civilly ادبانه adubauneh, با لطف ba lutf, با ازرم ba azrum, ملاطفتا mulaufitan. *To behave civilly* ادب نمودن adub numoodun, شيرين كار شدن sheereen kaur shoodun.

CLACK لقلق laklak. *A clacking tongue* زبان سکال zubaun sukaul.

To clack لقلق کردن laklak kirdun, زبان سکال داشتن zubaun sukaul daushtun. v. *to chatter, prate.*

CLAD پوشیده poshédeh, پوش posh, ملبوس mulboos. v. *clothed.*

A CLAIM دعوي da-wé, دعوا da-wa, الدعا adé-a, درخواست durkhaust, طلب tulub, طالب taulub, پرسش porsish, اقتضا iktiza, مقتضي muktuzé, مبتغا mubtigha, تنحل tunhul, انتحال intihaul, احتفاظ ihtifauz, استبداد istubdaud.

To claim دعوي کردن da-wé kirdun, عدعا adé-a saukhtun, طلب نمودن tulub numoodun, پرسیدن porsédun. v. *to demand.*

Claimable ممکن دعوي mumkina da-wé, لایق طلب la-éka tulub, واجب درخواست vajiba durkhaust.

A claimant, claimer, دعوي کننده da-wé koonindeh, داد خواه daud khauh, طلب نماینده tulub nùma-éndeh.

To clamber, v. *to climb.*

CLAMMINESS جربي jurbé.

Clammy جرب jurb. v. *viscous.*

CLAMOR فریاد furé-aud, زغار zughaur, ژغار zshugaur, زقیت zuké-ut, زمجرت zumjurut, تلاج tulauj, ندا nida, بانک baunk, اواز avauz, اوازه avauzeh, نعره naareh, فغان fughaun, دمدمه dumdumeh, ظبظاب zubzaub (pl. ظباظب zubauzib) صیحت seehut, شمات shumaut, شماته shumauteh. v. *noise.*—*Loud clamor* (*of combatants, &c.*) کشما کش kooshma koosh, صیحت مجاز الحد seehuta mujawizu'l'hudd, غوغا ghoogha, غلغل ghulghul, هایعت ha-é-aut, هاي هوي haï hoï. v. *exclamation, noise.*

To clamor فریاد و فغان کردن furé-aud ou fughaun kirdun, بانک بر زدن bank bur zudun, اواز دادن avauz dadun, اوازیدن avauzédun, بانکیدن baunkédun, نعره زدن naareh zudun, دق و لق کردن dukk ou lukk kirdun.

Clamorous اواز زن avauz zun, بانک ساز baunk sauz, صخاب sukhaub, صخابت sukhaubut, نعار naar, نعور na-oor, نعیر na-ér, صیداح seedauh, صیدح seeduh, تهطم kihtum. v. *noisy.*

A CLAN قبیلت kubeelut (plur. قبایل) قوم koom, تبار tubaur. v. *tribe.*

CLANDESTINE نهفته nuhufteh, پوشیده poshédeh, خفي khufé, مخفي mukhfé, خبي khubé, نهان nihaun, نهاني nihauné, پنهان pinhaun, پنهاني pinhauné, مستور mistoor, مستتر mistitur. v. *concealed, hidden, occult, secret.*

Clandestinely نهاني nihauné, نهانیچه nihaunécheh, نهفته nuhufteh, مخفي mukhfé, خفیة khufétan, سرا sirran. *Clandestinely and openly* سرا و علانیة sirran ou alané-utan, سرا و جهرا sirran ou juhran.

CLANG, *clangour* (*of a trumpet, &c.*) صفیر sufeer, تروعه turwé-uh, نقیض nukeez.

CLANK (*of chains, &c.*) طنن tinin, طنین tineen, طنطنه tintineh, صدا suda.

A CLAP (*of thunder, &c.*) رعد raad, غرنبش ghurmbush, زمزمه zumzumeh.—(*a venereal infection*) اتشک autashuk.—(*applauding with the hands*) صفق sufuk, دست افشانین dust effhauneen, تصدیت tusdé-ut.—(*a slight blow*) ضرب سبک zurb subuk—(*a tap on the back*) مسح musuh.

To clap (*strike together*) باهم زدن bahum zudun, باهم نهادن bahum nihaudun. *To clap the hands* مرحبا کردن murhuba kirdun, دست افشانیدن dost affhaunédun, صفق ساختن sufuk saukhtun, تصدیت نمودن tusdé-ut numoodun.—*To clap* (*venereally*) اتشک دادن autashuk dadun, زنل زحمتی ابله فرنک زدن abilé-ï frank zudun, بخشیدن frank zuhmuté bukhshédun.—(*to tap on the back*) مسح کردن musuh kirdun, میسیدن meesédun. *To clap up* (*compleat suddenly*) بانجام تیز کار اوردن beh anjaum teez kaur awurdun.

CLARIFICATION تصفیت tusfé-ut, اخلاص ikhlaus, تهذیب tuhzeeb, تطهر tutuhhur, مطاهرت mutauhirut, مطاهر mutauhir.

To clarify تصفیت ساختن tusfé-ut saukhtun, اخلاص نمودن ikhlaus numoodun, تهذیب کردن tuhzeeb kirdun, تطهر کردن tutuhhur kirdun, روشن نمودن roshun numoodun. v. *to clear, purify.*

A CLARION سورنا soorna, بوق book, بوري booré. v. *trumpet.*

To CLASH (*dash against*) چسپیدن chuspédun, مصادمت نمودن musaudumut numoodun, تصادم کردن tusaudum kirdun, بهم زدن behum zudun, بهم دگر خوردن behum digur khoredun, صریره کردن sureereh kirdun. v. *to clatter, dash against, make a noise.*—(*to oppose*) مخالفت کردن mukaulifut kirdun, تعرض نمودن taariz numoodun, تردد ساختن turudud saukhtun. v. *to disagree.*

Clash, clashing, (*dashing*) تصادم tusaudim—(*rustling, jingling*) تهسهس tuhus-hus.—(*opposition*) مخالفت mukhalifut.

A CLASP پاونجن pavunjun, دجت dujut.

To clasp با دجت بستن ba dujut bustun.—(*to embrace*) اغوش کردن aghoosh kirdun, در اغوش گرفتن dur aghoosh gooriftun. *To clasp the hands* دست بدست زدن dost bedost zudun.

A CLASS طبقت tubukut, نظام nizaum, صف suf, رسته rusteh, سلسله sulsuleh, سلک silk. v. *order, rank, series, set.*

To class در طبقت نهادن dur tubukut nihaudun, نظام كردن nizaum kirdun. v. *to arrange.*

A classical author مولف اعتبار mu-ellif é-atibaur, حافظ hafiz.

CLATTER تصادم tusaudum, هكانه humkauneh, دق و لق dukk ou lukk, دمدمه و زمزمه dumdumeh ou zumzumeh, غوغا ghoogha, غلغل ghulghul.

To clatter تصادم كردن tusaudum kirdun, هكانه نمودن humkauneh numoodun, غوغا ساختن ghoogha saukhtun, غلغل زدن ghughul zudun. v. *to clamour, jar, babble.*

A CLAUSE سربند surbund, شرط shurt, ماده maddeh, فصل fusl (pl. فصول fusool), قطعه kitaah. v. *article, section, sentence.*

A CLAW چنك chunk, چنكل chungul, چنكال chungaul, ناخنت naukhunut, ناخن naukhun, ناخون naukhoon, پنجه punjeh, پنچه puncheh, ظفر zufr (pl. اظفور azfoor, اظافير azafeer), خلب khulb, مخلب mukhlub. — *To fix the claws (in any thing)* چنك در زدن chunk dur zudun.

To claw خراشيدن khurashédun, خيدن khédun, پنجه زدن punjeh zudun, خلب كردن khulb kirdun. v. *to scratch, tear, tickle.*—*To claw off* ملامت كردن mulaumut kirdun, سرزنش نمودن surzunish numoodun. v. *to scold.*

CLAY كل gill, طين teen, خلاب khilaub, خلاه khilauh, تشير tusheer, شيد sheed, ملاك mulauk, لنج lunj, نوالشه nuwausheh, نوادشه nuwaudsheh, شلك shilk, شلكا shilka, كلتنك giltunk, غضور ghuzoor, غضرا ghuzra, صلصال silsaul, خليس khulees, وحنه wuhneh, خره khureh, عجل ajil, فخار fikhkhaur. *Soft clay* علق aluk, وحل wuhul, موحل muwuhul, غريل ghureel, خلان khilaun, ثرغط surghut, ثرغطط surghutut, رخيخ rukheekh, رخفت rukhfut, ثرمط surmut. *A kind of clay used as sealing-wax* طبعان tubaan. *Clay prepared for plastering walls* كهكل kuhgil, كاهكل kauhgil, ملاط milaut, اخير akheer, ازه azsheh, ازنده azshindeh. *One who prepares this clay* كهكلكر kuhgilgur.—*To patch* or *plaster over with clay* با كل اندودن ba gil andoodun, تطيين كردن tuté-én kirdun, تسغيط ساختن tusfeet saukhtun, طر كردن tirr kirdun. *Bedawbed with clay* كل الوده gil aloodeh. *Full of clay* پر كل pur gil. *A clay-pit* كل كاه gil gah. *A basket used in carrying clay* باروچه baroocheh.

CLEAN پاك pauk, پاكچه paukcheh, پاكيزه paukeezeh, پاك و پاكيزه pauk ou paukeezeh, نازك nauzik, طاهر tauhir, مطاهر mutauhir, صافي saufé, سبغ subugh, قشيب kusheeb, اريض areez, نظيف nuzeef, نقي nuké, نقيت nuké-ut (pl. نقوا nukwa, انقيا anké-a), وضاءت wuzaat, نظافت nuzafut, تنظف tunuzzuf.

Cleaning or *sifting* نقاوت nikawut, نقايت nikaé-ut. v. *pure, neat.*

Clean (adverb) جميعا jummé-an, هر جانب hur jaunib. v. *clear, altogether, quite.*

To clean پاك كردن pauk kirdun, پاكيدن paukédun, زدا كردن zuda kirdun, طاهر نمودن tauhir numoodun, صافي ساختن saufé saukhtun, مطاهرت كردن mutauhirut kirdun.

Cleanlily پاكانه paukauneh, با طهارت ba tuhaurut, اريضانه arizauneh.

Cleanliness پاكي pauké, پاككك pauklik, پاكيزه paukeezeh, وضاءت wuzaat, نقا nuka, طاهرت tauhirut, طهر tuhr, طهارت tuhaurut, نظافت nuzaufut.

Cleanly اهل پاكي ahla pauké, صاحب نقا sahib nuka, ذو طاهرت zu tauhirut. v. *clean, nice; elegantly, neatly.*

To cleanse, v. *to clean, purify, scour.*

CLEAR (*bright*) روشن roshun, روشنا roshuna, نوراني noorauné, تابان tabaun, تابدار tabdar, ذو نور zu noor, منير muneer, نير né-ur, نيرت né-urut, منور minuwwur, ساطع sauta, ساطع النور sauta-u'n'noor, كشاده kushaudeh, ابلج abluj, وقاد wukaud, لامع laumaa, لامعت laumaat, مصرح musurruh, مصي musé, مضي muzé. v. *pellucid, transparent, serene.*
A clear sky سحت كحل suhut kuhl, هوا صاحي huwa sauhé, فصح fusih, مصحيت mus-hé-ut.—(*evident*) اشكار ashikaur, اشكاره ashikaureh, ظاهر zauhir, روشن roshun, هويدا hooïda, بيين beiun, مبين mubei-un, مبصر mubsir, واضح wazih, لايح la-éh, جلى julé, باهر bauhir, صريح sureeh, عيان a-é-aun. v. *indisputable, perspicuous, apparent.*
A clear proof بينت bei-énut (plur. بينات bei-énaut), حجت واصحت hujjut wausihut, مبصرت mubsurut. *A clear consequence* نتيجت صريح nuteejut sureeh, صحيح العيار suheehu'l-a-é-aur.
—(*innocent*) بي كناه bé gunauh, بي جرم و كناه bé jurrum ou gunauh, پاك pauk, ازاد azaud, طاهر tauhir, نور nuwaur, معصوم maasoom. v. *guiltless.* — *A clear character* نيك نامي neek naumé. نام نيكو naum neekoo, ذكر جميل zukr jumeel. v. *reputation.* — (*unmixed*) ساده saudeh, صافي saufé, بي اميزش bé ameezish, نا اميز na ameez.—(*vacant*) محلول muhlool, نا مسدود

na musdood. v. *unobstructed.*—(*safe from danger*) امين ameen, سالم saulim.—(*sounding clear*) خوش اهنك khoosh ahunk. *To make clear* (*bright*) منور كردن minoor kirdun, روشن ساختن roshun saukhtun.—(*evident*) اشكاره نمودن ashikaureh numoodun, ظاهر كردن zauhir kirdun, موضح ساختن moozih saukhtun. *To be clear* (*manifest*) هويدا شدن hooida shoodun, تبيين بودن tubé-én boodun.—*To be clear of debt* وام كذاريدن waum guzaurédun.

Clear (adv.) بتمام و كمال betumaum ou kumaul, تماما و كمالا tumauman ou kumaulan, هر جانب hur jaunib, جميا jumé-an, مطلقانه mutlukauneh, بالكليت ba'l'kullé-ut, صحيحا suheehan, بكمال bekumaul. v. *entirely, quite, altogether.*

To clear (*absolve*) كناه بخشيدن gunah bukhshédun, عفو جريم نمودن afoo jurreem numoodun. v. *to acquit.*—(*to justify*) تزكيت كردن tuzké-ut kirdun, تبرير نمودن tubreer numoodun.—(*to cleanse*) تصفيت ساختن tusfé-ut saukhtun, پاك نمودن pauk numoodun, صافي كردن saufé kirdun. v. *to clarify, clean, purge.*—(*to polish*) پرداخت كردن purdaukht kirdun, جلا دادن julau dadun, زدودن zudoodun, ساييدن saï-édun. *To clear from obscurity* ظلمت برطرف ساختن zulmut burturuf saukhtun, تاريكي واكردن taureeké waukirdun. *To clear* (*gain*) اندوختن andokhtun, كسب ساختن kusb saukhtun, حاسل كردن hausil kirdun. v. *to acquire.*—*To clear* (*become bright*) تابان كشتن tabaun gushtun, روشن شدن roshun shoodun, جالي بودن jaulé boodun.

Clearly روشنانه roshunauneh, فرضا furzan, ظاهرانه zauhirauneh, جهرا juhran, جدا jiddan, بعينه bi-äïnihi, هويدا hooïda, اشكاره ashikaureh, عينا aïnan, عين اليقين aïnu'l'eekeen, ايضاحا eezahan. *To demonstrate clearly* بينت اوردن bei-énut awurdun, مبصرت كردن mubsurut kirdun, حجت واضحت نمودن hujjut wausihut numoodun. *Words clearly expressive* كلام بين الانتاج kulaum bei-énu'l'intauj. v. *plainly, evidently, brightly*; *clear* (adv.)

Clearness روشنا roshuna, رونق roonuk, رمق rumuk, فر furr, ضيا zé-a, ضوا zuwa. v. *splendor, transparency.*—(*distinctness*) تبيين tubé-én, فصل fusl, امتياز imté-auz. v. *perspicuity.*—*Clearness of discernment* بينايي beenaï-é.

Clear-sighted خرده بين kurdeh been, اهل بصيرت ahla buseerut, بينا beena. v. *discerning, judicious.*

To CLEAVE (*split*) شكافتن shagauftun, چاك كردن chauk kirdun, زبح ساختن zibeh saukhtun, شق زدن shukk zudun, فلق نمودن fuluk numoodun, كافتن gauftun, فرج كردن furj kirdun, شكليدن shukulédun. *To cleave in two* دونيم كردن dooneem kirdun, شقيف نمودن shukeef numoodun—(*to be divided*) چاك زده شدن chauk zuddeh shoodun, شكافته بودن shagaufteh boodun. v. *to hew, divide.*—(*to adhere*) مواصلت شدن muwaslut shoodun, پيوسته بودن pivusteh boodun, ملازمت كردن mulauzumut kirdun, ملازم شدن mulauzum shoodun—(*to unite in concord*) يكانه شدن eegauneh shoodun, اتفاق كردن ittifauk kirdun, اتحاد ساختن ittihaud saukhtun, يكانكي نمودن eegaunugé numoodun.

A cleaver (*choping-knife*) ساطور sautoor, كوشت كوب koosht koob.

Cleft شكافته shagaufteh, چاك كرده شده chauk kirdeh shoodeh, مفلوق muflook, مفروج mufrooj, مشقوق mushkook, منشق munshuk, منشرج munshuruj, منخرم munkhurum. v. *split.*

A cleft چاك chauk, فرج furj, رخنه rukhneh, شكاف shagauf, شق shukk (pl. شقوق shukook, شقايق shuka-ék), فلق fuluk (pl. فلاق fulauk, فلوق fulook) ثغر fughur, ثغرت fughrut (pl. ثغارير fughareer, ثغور fughoor), كاف kauf, دهنه duhneh, صدع suda, عورت awrut. v. *fissure, crack.*

CLEMENCY رحم rahim, مرحمت murhumut, شفقت shufkut, كرم kurum, عاطفت aatufut, مكرمت mukrumut, حلم hulm, نرم دلي nurm dilé, سمح sumuh. v. *lenity, mercy.*

Clement صاحب رحم sahib rahim, اهل شفقت ahla shufkut, ذو مرحمت zu murhumut, كريم kureem, حليم huleem, شفيق shufeek, مشفق mushfik, رحيم ruheem, رفيق rufeek, مترحم muturuhhim, نرم دل nurm dil, سمح sumuh, سمحت sumuhut. v. *gentle, mild, merciful.*

Clergyman, v. *churchman.*

A CLERK كاتب kautib, خط كذار khutt guzaur, نويسنده nooïsindeh, تحرير كش tuhreer kush, منشي munshé. v. *writer, secretary*; *scholar.*

CLEVER دست اموز dost amooz, پخته pukhteh, كار ساز kaur sauz, جرب jurb, جرب دست jurb dost, صاحب دست برد sahib dost burd, چست chust, حمارات humaurut, اهل ahl, اهل فراست ahla firausut, تاجر taujur, دانا dana, دانشور danishwur, دانشخوار danishkhore, امور ديده amoor deedeh, كار اموز kaur amooz, وقوف دار wukoof dar, كار كذار kaur guzaur, كاركر kaurgur, كاردان kaurdan, ازموده azmoodeh, مصلحت كذار musluhut guzaur, صنيع suné-a. v. *dextrous, skilful, fit, proper*—(*well proportioned*) خوش نما khoosh numa,

خوب khoob, اندام andaum, خوش اندام khoosh andaum, خوب صورت khoob soorut, نیک neek, نیکو neekoo, نکو nikoo. v. *handsome*.

Cleverly کارسازانه kaur sauzauneh, با قابلیت ba kaubilé-ut, قادرانه kaudirauneh, با چست ba chust, دانایانه dana-é-auneh, نیکو neekoo. v. *dextrously, properly, handsomely*.

Cleverness قابلیت kaubilé-ut, اهلیت ahlé-ut, کارسازي kaursauzé, کار گذاري kaur guzauré, دانش danish, دستبرد dostburd. v. *dexterity, skill*.

A CLEW کلاو kulaw, دسته dosteh, کلوله gulooleh, کندش kundush, کنده kundeh, وشیعت wushé-at, کروهه kurooheh, کلوک gulook, کبت kubbut, دجاجت dujaujut.—*A clew of silk* کژ kuzsh.—*The clew of a silk-worm* کره kureh — *A clew* or *direction* دلالت dulaulut, رهبري ruhburé, هدایت huda-é-ut. v. *guide*.

A CLIENT اماني amauné, چراغ churaugh, چراغ افروخته churaugh efrookhteh, اویزکن aweezkoon, تابع tabaa (pl. توابع tuwauba, اتباع atbaa, تابعون taba-oon), شیع shé-a (pl. اشیاع ashé-a), اهل استیمان ahla isteemaun, ذمي zummé, اهل ذمت ahla zummut, زنهاري zunhauré, خراج گذار khurauj guzaur. v. *dependant*.—*Having many clients* احتشام دار ihtishaum dar.

Clientship ذمت zummut, حشم hushum, حشمت hushumut.

A CLIFF صخرت sukhrut (pl. صخر sukhr, صخور sukhoor, صخرات sukhraut), کوه kooh, ردات rudaut, رتاجت rutaujut (pl. رتاج ruta-éj, رتوج rutooj). v. *rock, precipice*.

A CLIMATE, *clime* اقلیم akleem (pl. اقالیم akauleem), کشور kishwur. *The seven climates* هفت کشور huft kishwur, اقلیم سبعت akleem sabaat.

To CLIMB صعود کردن sa-ood kirdun. v. *to ascend*—*To climb a wall* دیوار صعود کردن diwaur sa-ood kirdun.

To CLINCH *the fist* دست جمع کردن dost jumaa kirdun, مشت نمودن musht numoodun, دست بهم زدن dost behum zudun. *To clench a nail* میخ باز سر برچیدن sura meekh burchédun, میخ باز پیچیدن meekh baz peechédun. *To clench a bargain* شرط کردن shurt kirdun, عهد و پیمان قرار ساختن ahud ou peimaun kuraur saukhtun. *To clench an argument* (*give unanswerable reasons*) برهاني ملزم کردن burhauné mulzum kirdun, دلیل واضح نمودن duleel wauzuh numoodun.

A clinch, v. *ambiguity, pun*.

The clinched fist مشت mushit, دست جمع dost jumaa.

A clincher, v. *cramp, holdfast*.

To CLING *to* مواصلت شدن muwaslut shoodun, پیوسته بودن pivusteh boodun, چسپیدن chuspédun. v. *to adhere*.—*To cling together* باهم چسپان بودن bahum chuspaun boodun, بهم امدن behum aumudun.

CLINICAL (*confined to bed*) صاحب فراش sahib furaush, خسته و صاحب فراش khusteh ou sahib furaush, پستر نشین pustur nisheen.

To CLINK طنن کردن tinin kirdun, طنین نمودن tineen numoodun, طنطنه ساختن tintineh saukhtun.

Clinquant, v. *embroidery, spangles*.

To CLIP بریدن burédun, بخسودن bukhsoodun, قطع کردن kutaa kirdun, قصر ساختن kusr saukhtun, جزم نمودن jezm numoodun. v. *to cut, shear, shave, curtail*.—*To clip* or *shear sheep* پشم کردن pushum kirdun. *To clip the mane of a horse* عرف ساختن arf saukhtun, عرافت بریده کردن araufut burédeh kirdun.

A CLOAK باراني barauné, بیرونه beerooneh, جوالق juwaulik, بالا پوش baula posh, جامه jaumeh, دراعت duraat, نمد numud, ثوب soob (pl. اثواب aswab), شملت shumlut—(*a concealment*) نهفتگي nuhuftugé, پنهاني pinhauné, خفیت khufé-ut, ستر sutur.

To cloak پنهان کردن pinhaun kirdun, وا داشتن wa daushtun, ستر ساختن sutur saukhtun, پوشیده ساختن poshédeh saukhtun, در اوردن dur awurdun. v. *to hide, dissemble*.—*To cover with a cloak* با جامه پوشیدن ba jaumeh poshédun.

A cloak-bag جامه دان jaumeh daun, حقیبت hukeebut, خورچین khorcheen, صوان suwaun.

A CLOCK تشته tushteh, ساعت saat. *An alarm clock* منبه munubbih. *A table clock* پیش تخته ساعتي peish tukhteh saaté, ذو اینه ساعت zu a-éneh saat. *A horizontal clock* افاقي afauké. *What is it o' clock?* کدام وقت است kudaum wakt ast? کدام ساعت است kadaum saat ast? *It is about four o' clock* چهار بوقت باقي مانند چهار گري روز bewakt bauké maunund chuhaur gurré-a rooz. *At twelve o'clock* وقت دو پاس wakt doo paus.—*A clock-maker* ساعت گر saat gur.—*Clock-work* ساعتکاري saatkauré.

A CLOD عتلت atlut, عزق azuk, مدر mudur, مدرت mudurut, قلاعت kulaat, کلوخ kulookh, مهره muhreh, سقط sikt. v. *turf*.

A clod-pate, clod-poll, فرناز furnauz, کند kund, احمق ahmuk. v. *blockhead, dolt*.

Clod-pated, v. *stupid*.

A CLOG (*obstruction*) منع muna, مانع maana,

سد fudd, زجر zujur. v. *impediment*, *hindrance*, *incumbrance*.

To CLOG منع كردن muna kirdun, مانع نمودن maana numoodun, سد كردن fudd kirdun, زجر ساختن zujur faukhtun. v. *to obstruct*.

Clogged ممتنع mumtina, ممنوع mumnuwa.

A CLOISTER *(piazza)* ستافند futafund, ستاوند futawund—*(a monastery)* رهبان خانه ruhbaun khauneh, تكيت tuké-ut, توس koos.—*Cloistered* تكيت نشين tuké-ut nifheen. v. *folitary*.

To CLOSE *(fhut)* بسته كردن bufteh kirdun, بنديدن bundédun, فراز ساختن firauz faukhtun, غلق نمودن ghulk numoodun, سد كردن fudd kirdun. *To clofe a door* در بسته ساختن dur bufteh faukhtun, باب مبهم كردن baub mubhum kirdun—*(to conclude)* اخر كردن akhir kirdun, ختم ساختن khutum faukhtun, تمامه نمودن tumaumeh numoodun. v. *to end*, *finifh*.—*(to inclofe)* احاطه كردن ahauteh kirdun, اصر ساختن afur faukhtun, حبس كردن hubs kirdun. *To clofe* or *unite fractures* جبر ساختن jubr faukhtun. *To clofe* (or *be confolidated)* مجبور شدن mujboor fhoodun. *To clofe with* (*come to an agreement*) شرط كردن fhurt kirdun, عهد ساختن ahud faukhtun, اتفاق نمودن ittifauk numoodun, مقطوع كردن muktuwa kirdun.

Clofe (fhut) بسته bufteh, در بسته dur bufteh, مغلوق mughlook. منقفل munkuful, مسدود mufdood, منصفق munfufik, موصد moofud, موصدت moofudut, مبهم mubhum, رتق rutuk, وصيد wufeed—*(private)* خاص khaufs, مخصوص mukhfoos, محجوب muhjoob--*(without vent)* بي منفس bé munfus--*(ftagnant)* برين bureen, بركه burkeh.—*(compact)* متين muteen, يكپاره eekpaureh--*(concife)* كوتاه kootah, قصير kufeer, خورد khoord *(without interval)* بي بين bé bein, عدم مسافت adum mufaufut—*(joined)* پيوسته pivufteh, موصول moofool, مقرون mukroon—*(narrow)* تنگ tunk. *A clofe alley* تنگ راه tunk rauh, زقليت zuklé ut, زنقت zunukut—*(occult)* نهان nihaun, پوشيده pofhédeh, مخفي mukhfé—*(fecret, filent)* خاموش khaumoofh, ساكت faukut, رازدار rauzdar—*(fly)* حيله كار heeleh kaur, حول hool, جنافي junaufé—*(attentive)* اكاه agauh مشغول mufhghool, متفكر mutufikkir—*(to the point, fully)* بالكليت ba'l'kullé-ut, بالكمال ba'l'kumaul—*(dufky)* تهوت رنكي kuhwut runké, خيره kheereh, كدر kudr, اهل سحاب ahla fuhaub. v. *turbid*, *cloudy*—*(thick, denfe)* هنكفت hunguft, وثاجت wufaujut, وثيج wufeej, ستبر futubr, كثيف kufeef. v. alfo *covetous*, *referved*.

A clofe (paufe) فنود funood, استراحت iftirauhut, فراغ firaugh, انقطاع inkitaa—*(conclufion)* ختم khutum, اتمام itmaum, حاصل haufil—*(an inclofure)* داربزين daurbuzeen, داربرين daurbureen, حصار hiffaur, وصيدت wufeedut.—*A clofebodied coat* قبا تنگ kuba tunk.—*Clofe handed* طمعكار tumakaur. v. *avaricious*.

Clofely (adhering) لبدا lubdan—*(near)* قريب kureeb, نزديک nuzdeek, تقريبا tukreeban—*(fecretly)* تنها tunha, سرا firran, خفيتا kufé-utan—*(flily)* با حيله ba heeleh, رند اسا rund afa—*(without deviation)* بي كمراهي bé gumrauhé. —*(denfely)* ستبرانه futubrauneh.

Clofenefs (narrownefs) تنگ tunk, ضيق zé-uk —*(nearnefs)* تقريب tukreeb, نزديكي nuzdeeké —*(parfimony)* زفتي zufté, طمع tuma, بخل bukhul, خسيست khufeefut—*(refervednefs)* بصيرت bufeerut, انتباه intibauh, احتياط ihté-aut. v. *circumfpection*—*(retirednefs)* تنهايي tunhaï-é—*(denfity)* ستبري futubré, هنكفتي hunguſté.

A CLOSET نهانخانه nihaunkhauneh, درج durj, حجرت hujrut, حجرت خاص hujrut khaufs, كوال guwaul, خلوت سرا khulwut fera, خلوت خانه khulwut khauneh, كاشانه kaufhauneh, حجرت مخصوص hujrut mukhfoos, سراچه furaucheh, سروقت furwakt—*(a mufeum)* كتبخانه kutubkhauneh, كتبستان kutubiftan.—*A water clofet* ادبخانه adubkhauneh.

To clofet (put in a clofet) در درج نهادن dur durj nihaudun—*(to have a private conference)* مشاورت خاص داشتن mufhawurut khaufs daufhtun.

To CLOT منجمد گشتن munjumud gufhtun, فسرده شدن fufurdeh fhoodun. v. *to concrete*, *coagulate*.—*Clotted* منجمد munjummud, متجمد mutjummud.—*Clotted four milk* ترف turf.

CLOTH پارچه parcheh, خلخال khulkhaul, جامه jaumeh, بز buz, قصب kufb, سحل fuhul, كمخا kumkha, بانات banaut, فوطه footeh, رفرف rufruf, حبرت hubrut, بالاس balaus, قماش kumaufh, زغير zugheer, خال khaul, زنيز zuneez, خز khuzz, عنايت ana-é-ut, شال fhaul, دميقي dumeeké. *Cloth of filk and gold* رخامه rukhaumeh, زربفت zurbuft. *Cotton cloth* پارچه پنبه parché-ï pumbeh, قطن نسج koton nuffuj. *Woollen cloth* پارچه پشمينه parché-ï pufhmeeneh, لبد lubud, پارچه صوف parché-ï foof, *Cloth with warp and woof of different colours* دوبوز doopooz, دبوز dubooz, دبود dubood. *The warp of cloth* پود pood, تاره taureh, تاروپود tauroupood.

White cloth قصة بيضا kussut beeza. *A species of white or black cloth with which the Persian throne was anciently covered* دخدار dukhdaur, تختدار tukhtdaur. *A piece or web of linen cloth* كرباس قطعه karbas kutah. *A bit of cloth (a rag)* پرگاله purgauleh. *A piece or patch of woollen cloth* لبدت libdut. *English cloth* لندره londra, لندرينا londrina. *A table cloth* كنده روي kundeh rooï, كندوري kundooré, پشك pushk. *A floor cloth* نمد numud, رفرف rufruf, مشكز mushkiz. *A saddle cloth* قزاقند kuzaukund, خوي خور khooï khore, بردعت burdaat, شال shaul, بينوك beenook, لبد lubid (pl. الباد albaud).—*A cloth wrapped round the middle when bathing* لنكونه lunkooneh, فوته حمام footé-ï hummaum. *A shaving cloth* فوته سرتراش footé-ï surturaush. *To mark cloth* توشيع كردن tooshé-a kirdun.

To clothe الباس كردن ilbaus kirdun, پوشيدن poshédun, پوشانيدن poshanédun, پوش دادن posh dadun, ملبس نمودن mulubbus numoodun. *To clothe one's self* پوشيدن poshédun, پوشيده بودن poshédeh boodun, ملبس شدن mulubbus shoodun, الباس بودن ilbaus boodun. v. *to adorn, dress.*

Clothed پوشيده poshédeh, ملبس mulubbus, مكسو mukfoo. *Clothed in green* سبز پوش subz posh. *Clothed in red* سرخ پوشيده surkh poshédeh.

Clothes, clothing پوشش poshish, پوشله poshleh, پوشتن poshtun, اكسيت aksé-ut, جاموار jaumwaur, جامه jaumeh. v. *apparel.*—*A clothes press* بغلنده bughlundeh, برفند burfund, رخت خانه rukht kauneh, صوان suwaun.—*A washer of clothes* جامه شوي jaumeh shooï. *Bed clothes* جامه خواب jaumeh khaub, منامات munaumaat. v. *bed.*

A CLOUD ابر abr, تار taur, سحبت suhbut, سحابت suhaubut (pl. سحاب suhaub, سحب suhub, سحايب suha-éb), ابر فياض abr fé-auz, خره khireh, غيم gheem, غين gheen, ترم turm, هر hur, ناهور nauhoor, اوب awb, دمه dumeh, وقع wukaa, كهور kuhoor, دجنت dujnut, (pl. دجن dujun, دجنات dujnaut), عارض arauz, سد sudd, كرثي kursé, كرثيت kursé-ut, غندي ghundé, رباب rubbaub, خر khur, شيبان sheebaun, غاي‌ايت ghaï-aïut, عصب asub, ابل ibl, ابرك ibruk, (pl. ابراك abrauk), ميغ meegh, تار ميغ taur meegh, صبر subr, صبير subeer, شمراخ shumraukh, نشاص nishaus, طهاف tuhauf, طها tuha, برق burk (pl. بوارق buwauruk) برق الخلب burku'l'khulub, عراص araus, قزع kuza, قشع kushaa, جهام juhaum, ساريت sauré-ut, اعزل aazul, صيب seib, لهموم luhmoom, بعاق baak, دالح daulih, ضجوع zujooa, خافت khaufut, رحي ruhé, قف kuff, هامر haumir, هيار hummaur, نازيت nazé-ut, درقا durka, سما suma, حبير hubeer, مزنت muznut, نازيت nazé-ut, عنانت anaunut (pl. عنان anaun), عشيت ashé-ut (pl. عشايا asha-é-a, عشيات ashé-aut), يعلول é-alool, اسحم as-hum, ارشن arshun, حنطريت huntureerut (pl. حنتير huntureer), خنطول khuntool, عين aïn, نجو nujoo (pl. نجا nuja), خال khaul, طخا tukha, طخاف tukhauf, طخرف tukhruf, رباب rubaub, ثغافيد sufaufeed,, سيق seik, هامر haumir, هذلول huzlool, نشا nisha, نشي nushé, نمرت numrut, نمرقت numrukut, مكتتم muktutum, معصرات maasuraut, مخيلت mukheelut, طرمسا turmusa, طخاطخ tukhatikh, طله tilleh, ركم rukum, سقي suké. *Clouds full of lightning* سحاب صاعقه دار suhaub sa-akeh dar. *A rainy cloud* نيلگون neelgoon. *Hailing clouds* سحابي برد suhauba burid. *Clouds (fogs)* نوايب nuwa-éb—(*obscurity*) ظلمت zulmut, سياهي sé-auhé. v. *darkness.*—*A cloud of people* غلبت ghulubut, جمع كثير jumaa kuseer. v. *multitude, crowd.*

To cloud مغطل كردن mughtul kirdun, ظلمت نمودن tukseef saukhtun, تكسيف ساختن zulmut numoodun, تاريك نمودن taureek numoodun, سياه كشتن sé-auh gushtun. v. *to obscure, darken, grow dark.*

Cloudily مغطلانه mughtulauneh, با ظلمت ba zulmut, ظلمانه zulmauneh, تاريكانه taureekauneh, با سياهي ba sé-auhé. v. *darkly, obscurely.*

Cloudiness تاريكي taureeké, تار taur, تاري tauré, ظلمت zulmut, ظلما zulman, سياهي sé-auhé, تير teer, تيركي teergé. v. *darkness, obscurity.*

Cloudless بي سحابت bé suhaubut, بي تار bé taur, نا تاريك na taureek, نا سياه na sé-auh, مجهي mujhé.

Cloudy ذو سحب zu suhub, ابر نما abr numa, اهل تار ahla taur, تاريك taureek, تير teer, تيره teereh, سيه sé-uh, سياه sé-auh, ظلم zulm, ظلما zulman, ظلماني zulmauné, مدجن mudjin, مدجي mudjé, مدجج mudujjij.—*A cloudy day* نهار ظلما nihaur zulma, يوم مدجن é-oom mudjin. *A cloudy night* شب تاريك shub taureek, ليل مدجي leil mudgé. *Cloudy minded* تيره ضمير teereh zumeer, مرغي murghé. *Cloudy coloured* تيره كون teereh goon, ظلم رنك zulm runk, سياه فام sé-auh faum, تهوت رنكي kuhwut rungé. v. *dark, gloomy.*—(*unintelligible*) نا معقول na maakool, نا هويدا na hoo-éda. v. *obscure.*

A CLOVE قرنفل kurunfil, كرفه kurfeh.

A clove-gilliflower قرنفل kurunfil.

Clove the preterite of *cleave*.

Cloven شكافته shagaufteh, تراک turauk, مشقوق mushkook, مفلوق muflook, رخنه دار rukhneh daur, مفروج mufrooj, منشق munshukk. v. *cleft*.

A cloven foot زنکله zunguleh, زنگاله zungauleh,

CLOVER طرفیل tirfeel, سپست sipust, اسپست uspust, اسفت usfut, اسپرا uspura, اسپس uspus, دمچه dumcheh, نسترن nusturin, کرکمان kurkumaun, کمیزه kumeezeh, قت kut. *Black clover* دیو اسپست div uspust. *To live in clover* (*luxuriously*) زندکانی بعیش ساختن zundugauné ba-aïsh saukhtun.

A CLOUT پینه peeneh, دروه durooh, خذفرت khuzfurut, دربه durbeh, دروش duroosh, پرکاله purgauleh, هملخت humlukht, کرنج gurunj, جامه jaumeh, رقعت rukaat, قرطعبت kirtaabut, قرطعنت kirtaanut, وفیعت wufé-at, طلاست tullausut, زعلوب zaaloob, منشت munsut, خذاریم khuzaureem, خرقه khurkeh. v. *patch*, *rag*.—*A dish-clout* روبه roobeh, ربذت rubzut, رکو rukoo, رکوي rukooi.

To clout پینه دوز کردن peeneh dooz kirdun, هملخت دوزیدن humlukht doozédun, پینه زدن peeneh zudun, ردم ساختن rudum saukhtun, تردیم کردن turdeem kirdun, تلبید نمودن tulbeed numoodun. — *Clouted* پینه زده شده peeneh zuddeh shoodeh. v. also *coagulated*.

Clouterly بی ادب bé adub, بیهوده béhoodeh. v. *aukward*.

A CLOWN خوریاد khooré-aud, خویرات khooïraut, همدیهی humdeehé, دهقان dihkaun, روستا roosta, روستایی roostaï-é, روستازاده roostazaudeh, فرناز furnauz, کول gool, اهل قریه ahla kureeh, کوي منسوب kooï munsoob, نا شناس na shinaus, بي ادب bé adub. v. *churl*, *peasant*, *rustic*.

Clownish نا شناس na shinaus, نا جنس na jins, کوي منسوب kooï munsoob, بي ادب bé adub, نا ادبي na adubé, کستاخ kustaukh, بي ناموس و ننک bé namoos ou nunk, بي مروت bé muruwut, درشت durusht, وحشي wuhshé, زشت zusht, ظالم zaulim, بی رحم bé ruhm. v. *brutal*, *uncivil*, *ill-bred*, *rude*, *clumsy*, *coarse*.

Clownishly خویرات اسا khooïraut asa, بي ادبانه bé adubauneh, درشتانه durushtauneh, کستاخانه kustakhauneh.

Clownishness خوریادي khooré-audé, روستایی roostaï-é, نا شناسي na shinausé, درشتي durushté, زشتي zushté, کستاخي kustaukhé, ترک ادب turk adub. v. *rusticity*, *brutality*.

To CLOY سیر ساختن seer saukhtun, اشباع کردن ishbaa kirdun, شبع ساختن shiba saukhtun, طعم نمودن taam numoodun, اغالیدن aghalédun, برغالیدن burghalédun, افزولیدن afzshoolédun, کاویدن kawédun, غوریدن ghoorédun. *To be cloyed* سیر شدن seir shoodun, سیري داشتن seiré daushtun; فرج بودن furj boodun. v. *to satiate*, *surfeit*.

A CLUB (*stick*) چوب chob, دست چوب dost chob, چوپ chop, چوپ دستي chop dosté, سردسته surdosteh, دستواره dostwaureh, زردسته zurdosteh, عصا asa, دورباش doorbash, درباش durbash, باهو bauhoo, بازه bauzeh, کحزلت kuhzulut, کوپال koopaul, کحزنت kuhzunut, هراوت hurauwut, کورز goorz, کره gureh, کورزه goorzeh, لخت lukht, دبوس dubboos (pl. دبابیس dubaubees), چوماق choomauk, صوالجت suwaulijut, صولجان sooljaun (plur. صوالج suwaulij), چوکان chookaun, کرز gurz. v. *mace*, *staff*, *bludgeon*. — *A club* (*drinking assembly*) شراب مجلسي shuraub mujlisé, مجلس شرب mujlisa shurb, صحبت شراب sohbuta shuraub, بزم buzm, عیش و نوش a-ésh ou noosh, مناقلت munaukulut, مشربت mushrubut—(*a reckoning*) عارفانه aarfauneh, شراب نقدي shuraub nukdé. v. also *concurrence*, *contribution*.

To club (*pay a reckoning*) عارفانه ادا کردن aarfauneh ada kirdun, درهم شراب کذار ساختن dirhema shuraub guzaur saukhtun. *To club one's assistance* or *joint endeavour* متادي نمودن mutaadé numoodun, امداد کردن imdaud kirdun. *Club-footed* حنف hunuf, احنف ihnuf, اعصل é-asul (pl. عصل asul, عصلج asluj).

To CLUCK (*as a hen*) تلابیدن tulabédun, نقیقه کردن nukeekeh kirdun, قیق ساختن keek saukhtun, صیي زدن sé-ï zudun.

A CLUMP (*a shapeless heavy piece of wood*) کنده هیزم kundeh heezum.

CLUMSINESS بي لطف bé lutuf, نامناسبت na munausubut, بي قابلیت bé kaubilé-ut, نا سازکاري na sauzkauré, بي استعداد bé istadaud, نا ازمودکي na azmoodugé. v. *awkwardness*.

Clumsy بي مناسب bé munausib, بي ادب bé adub, نا ازموده na azmoodeh, بي وقوف bé wukoof, نا مستعد na mustaad, نا قابل na kaubil, نا لطیف na luteef, بي نزاکت bé nuzaukut. v. *aukward*, *artless*, *heavy*.

Clumsily بی وقوفانه bé wukoofauneh; بي ازمودکي bé azmoodugé, نا قابلانه na kabilauneh.

To CLUNG (*dry* or *shrink as wood*, &c.) تدید کشتن kudeed gushtun, انسردن afsur-

dun—(*to grow lean*) لاغر كشتن laughir gushtun.—*Clung*, the preterite and participle of *Cling*.

A CLUSTER قطف kutuf, دسته dosteh, ربيس rubees. *A cluster of grapes* خصلت khuslut, جفت juft, قتف kutuf, سيرغ seerugh. *A cluster of dates* شمراخ shumraukh, خرما شوشت shushuta khirma. v. *bunch.*—*A cluster ear-ring* جلاب julaub.—*A cluster* (*a heap*) جمع jumaa, اغالش aghaulish. v. *accumulation, multitude.*—*To grow in clusters* (*as grapes*) سيرغ نابت شدن seerugh naubit shoodun. *To cluster* (*collect together*) جمع كردن jumaa kirdun, فراهم اوردن furrauhim awurdun. v. *to accumulate.*

CLUTCH جمع jumaa, مشت musht, چنك chunk, چنكل chungul. v. *fist, grasp, claws.*

To clutch (*clinch the fist*) مشت نمودن musht numoodun, دست جمع ساختن dost jumaa saukhtun——(*to grasp*) در مشت كرفتن dur musht gooriftun.

A CLUTTER غلغل ghulghul, غوغا ghoogha, هنكامه hungaumeh, دمدمه dumdumeh, معمعت mamaat, ولوله wulwuleh, شهات shumaut, داروكير dar ou geer. v. *bustle, hurry, noise.*

To clutter غلغل كردن ghulghul kirdun, غوغا زدن ghoogha zudun, هنكامه نمودن hungaumeh numoodun.

A CLYSTER حقنت huknut (pl. حقن hukun). *To give a clyster* حقنت دادن huknut dadun. *To receive a clyster* احتقان اخذ كردن ihtukaun akhiz kirdun.

A COACH ارابه or عربه arabeh. v. *carriage.*

COACTION ضرورت zuroorut, جبر jubur, اضطرار iztiraur. v. *compulsion.*

COADJUMENT متادي mutaadé.

Coadjutant متادي ده mutaadé duh, ياردم نما é-ardum numa, همواثق humwausuk. *A coadjutor* شريك shureek (fem. شريكه shureekeh), همكن humkun, متادي كننده mutaadé koonindeh, ياردمجي é-aurdumjé, همپشت humposht. v. *assistant, partner.*

To COAGULATE افسردن afsurdun, اعقاد كردن é-akaud kirdun, مايه ساختن ma-éh saukhtun.—*Coagulated* منجمد munjumid, افسرده afsurdeh.—*Coagulation* تجميد tujmeed, تغريس tukrees, انفحت infuhut.

COAL انكشت ankusht, حمم hummum, حممت hummumut, اتش انكيز autash angeez, فحيم fuheem, فحم fuhum, فحمت fuhmut (pl. فحام fuhaum, فحوم fuhoom). *A live coal* زغال zughaul, اخكار akhkaur, زلك zuluk, جمرت jumrut (pl. جمر jumr, جمرات jumraut) جذوت juzoot, دالب daulib, ژغل zshughul, زغال zughaul, ژغال zshughaul, زغار zughaur, ژغار zshugaur, ژكال zshughaul, نكال nigaul, مل mull.

A coal pit انكشت معدني ankusht maaduné.

A coal-rake شوخ كير shookh geer, اشوب ashoob, اهنساي ihunsaï, خاده khaudeh, تنور اشوب tunnoor ashoob, اتش كاو autash kaw.

To COALESCE لازق شدن lauzik shoodun, ملتزق بودن multuzuk boodun. v. *to adhere, unite.*

Coalescence, coalition, لازق lauzik, ملتزق multuzuk, جمود jumood, تجميد tujmeed, انعقاد inakaud. v. *concretion, union.*

COARSE هنكفت hunguft, درشت durusht, استبر ustubur, نافج naufij, ستبر sutbur, ستيخ suteekh, جماظ jumauz, غليظ ghuleez, غلظ ghulz, زفت zuft, صلب sulb, جرعب juraab, جرعيب jura-éb, درعم duram. v. *dense, gross, rude, inelegant, mean, vile.*

Coarsely بي ادبانه bé adubauneh, خورياد اسا khooré-aud asa. v. *inelegantly, rudely, meanly.*

Coarseness هنكفتي hunguftė, ستبري sutubré, درشتي durushté, غلاظت ghulauzut, غلظت ghulzut, مستغلظ mustughliz. v. *roughness, inelegance.*

COAST كنار kunnar, كران guraun, جناب junaub, ساحل sauhil (plur. سواحل suwauhil), ساحل دريا sauhila duré-a, لب البحر lubu'l'buhr, يالود é-alood, يالود دريا é-alooda duré-a, سيف seif, عيق a-ék, عدان adaun, ضفت zuffut, طف tuff, طغيت tughé-ut, طرف turuf (pl. اطراف atrauf), صقع sukaa. v. *bank, shore, side, tract, quarter, margin.*—*To coast*, or *sail along the coast* كنار بحر كرفتن kunara behur gooriftun.

A COAT قبا kuba, قباي kuba-é, قفتان kaftaun, كرتك kurtuk, كرته kurteh, كرديه kurdeeh, سرتاق surtauk, كليم kuleem, كزاغند kuzshaughund. v. *apparel.*—*A waistcoat* زير قبا zeer kuba. *A great coat worne when raining* باراني barauné, لبادت lubaudut. *A coat button* جوز كره jooz gireh. v. *button.*—*A coat of mail* جبه jubeh, كچون kuchoon, قردمان kurdmaun, كبر gubr, شليل shuleel, كومه koomeh, زره zurreh, جيش jeesh, جدلا judlau. v. *mail.*—*A maker of coats of mail* جيش كر jeeshgur.

To coat, v. *to cover, invest.*

To COAX نوازش كردن nuwauzish kirdun, ملاطفت ساختن mulautufut saukhtun, سپيد كردن sipeed kirdun, ريش خند ساختن reesh khund saukhtun, خوش امدن khoosh aumudun, خاطر نواختن khautir nuwaukhtun, دلاساي كردن dilasa-é kirdun, شيوه نمودن shiweh numoodun. v. *to cajole.*

A coaxer سپيد كار fipeed kaur, زيش خند reefh khund, خوش امد كننده khoofh aumud koonindeh, زردكوش zurdgoofh, مالق maulik. v. *flatterer*.

To COBBLE تردم كردن turuddum kirdun, تلبيد ساختن tulbeed faukhtun, كفش دوز كردن kufufh dooz kirdun. v. *to mend*.

A cobbler همليخت دوز humlukht dooz, كفش دوز كار kufufh dooz kaur.

A COBWEB ندس fudus (pl. ندست fuduft), پرده عنكبوت purdé-i ankuboot, كرتينه kurteeneh, ملقاط mulkaut, هبور huboor.

A COCK (*dunghill*) خروس khuroos, ديش deefh, ديك deek, لافظت laufzut, خروه khurooh, عطرفان aturfaun, طخميل tukhmeel, ابو اليقظان abu'l'ékzaun, ابو برايل abu bura-él, ابو سلمان abu fulmaun, ابو دجاجت abu dujaujut, بو سليمان boo folémaun, كلاش kulaufh, صرصر furfur, كنك kunuk. *A cock's comb* زين zeen, خروهه khurooheh, خروه khurooh—*The spur of a cock* زمعت zumaat.—*The crowing of a cock* ادا خروس ada khuroos, زقو zukoo, غلس ghulus. *A turkey-cock* فيل مرغ fil murgh. *A cock pheasant* تذرو tuzroo.—*The cock of a cistern* سربند furbund, دسام difaum, انبوب amboob, قصابت kuffaubut.

To cock (*set upright*) قايم نمودن ka-ém numoodun, منصوب نهادن munfoob nihaudun.—(*to strut*) خرامان شدن khuramaun fhoodun, خرميدن khurumédun.—(*to hold up the head*) سر افراختن fur efraukhtun, كردن افرشتن gurdun efraufhtun.

A cockatrice, v. *basilisk*.

Cock-crowing (*the time at which the cock crows*) تمجيد وقتي tumjeed wakté, غلس ghulus.

To COCKER (*cherish*) نازو شيوه پروردن nauz ou fheeweh purwurdun.

A COCKEREL جوزه joozeh. v. *chicken*.

A COD (*husk*) تراط kirraut, خرنوب khurnoob.

A CODE كتاب kitaub. v. *book*.

Co-efficiency, v. *co-operation*.

CO-EQUAL همقدر humkudr, هم عنان hum anaun, همسر humfur.

To coerce, v. *to restrain*, *check*.

COETANEONS همزاد humzaud.

COEVAL همعهد humahud, همسال humfaul.

CO-EXISTENCE همذاتي humzauté.

Co-existent همذات humzaut.

COFFEE قهوه kohweh.

A COFFER صندوق fundook, صندوقه fundookeh, صندق funduk, درج durj, درهم دان dirhem dan, كنز دان kunz dan, كنجا gunja, كنجينه gunjeeneh. v. *chest*, *treasure*.

To coffer در صندوق نهادن dur fundook nihaudun, بدرج وضع كردن bedurj wuza kirdun.

A COFFIN تابوت tauboot, ستودان futoodan, خرپشته khurpufhteh, نشع kufhaa, صندوق fundook.

To coffin جيفت در تابوت نهادن jeefut dur taubut nihaudun.

To cog, v. *to cajole*, *coax*, *lye*.

COGENCY قوت kuwwut, قدرت kudrut. v. *force*, *power*, *strength*.

Cogent الزام ilzaum, قوت دار kuwwut dar. v. *forcible*, *convincing*.

COGITATION فكر fikr, انديشه andeefheh. v. *thought*, *meditation*.

Cognation, v. *kindred*, *relation*.

Cognition, v. *knowledge*, *conviction*.

COGNIZANCE عرف aruf.

COGNOMINAL همنامه دار humnameh dar.

COGNOSCIBLE ممكن عرف mumkina aruf.

To COHABIT همخانه بودن humkhauneh boodun, همحجره شدن humjureh fhoodun, همخواب داشتن humkhaub daufhtun.

A COHEIR هم ميراث hum meeraus, ميراثه شريك meeraufeh fhureek.

To COHERE ملحق بودن mulhuk boodun, چسپيدن chufpédun, چسپاندن chufpaundun, چسپانيدن chufpaunédun, مواصلت شدن muwauflut fhoodun, پيوسته بودن pivufteh boodun. v. *to adhere*.—(*to suit*) لايق شدن la-ék fhoodun, شايستن fha-éftun. v. *to fit*, *agree*.

Coherence, *cohesion*, پيوست pivuft, پيوستكي pivuftugé, پيوند pivund, الحاق ilhauk. v. *consistency*, *connexion*, *union*, *dependence*.

Coherent چسپان chufpaun, پيوسته pivufteh, ملحق mulhuk, لايق la-ék, لايقت la-ékut, واجب vajib. v. *consistent*, *suitable*.

Coherently با پيوست ba pivuft, لايقانه la-ékauneh, علي الاتصال ala'l'ittifaul.

To cohibit, v. *to restrain*.

A COHORT بيراق beerauk, بلوك bulook, كروه gurooh.

Coif, *coiffure*, v. *cap*, *head-dress*.

To COIL توشيع كردن tufhé-a kirdun, وشيعت ساختن wufhé-at faukhtun, كروهه نمودن kurooheh numoodun.

A coil (*of rope*) كروهه حبل kurooheh hubl, وشيعت جمل wufhé-ata jummul.—(*bustle*) غوغا ghoogha, هنكامه hungaumeh, شماتت fhumautut, خواف khuwauf. v. *clutter*, *tumult*.

COIN سكه fikkeh, زر zur, درهم dirhem, اقچه akcheh, نقرت nukrut, نقد nukd, پول pool.

—*A die for coining* سكه sikkeh, ميخ meekh, ميخ درم meekha direm.—*Adulterated coin* قلب اقچه kulb akcheh, زيوف سكه zé-oof sikkeh, درهم تلبيس dirhem tulbees. *Leather coin* شهروا shuhrwa. *A new gold coin* هبرزي hubrzé.

To coin سكه زدن sikkeh zudun, سكه ضرب كردن sikkeh zurb kirdun. v. also *to forge*.

Coined سكه زده sikkeh zuddeh. *To be coined* سكه زده شدن sikkeh zuddeh shoodun.

A coiner سكه زن sikkeh zun, پشيز نشان pusheez nishaun, ضارب الدرهم zuraubu'd'dirhem, ضراب zuraub. *An adulterer of coin* زر زيوف زن zur zé-oof zun, سكه تلبيس ضارب گر sikkeh tulbees zaurub gur.

Coining, coinage, سكه زنان sikkeh zunaun, ضرب سكه كنا zurb sikkeh koona, ضارب zaurib. v. also *forgery, invention.* — *Having the power of coinage* (i. e. *being an independent prince*) سكه دار sikkeh dar. *The place of coining* (*the mint*) ميخ كده meekh kudeh, دار الضرب daru'z'zurb.

To COINCIDE موافق شدن muwaufik shoodun, راضي بودن rauzé boodun, هم مطلب شدن hum motlub shoodun. v. *to agree, concur*.

Coincidence موافق muwaufik, موافقت muwaufikut. v. *concurrence, agreement*.

Coincident ذو موافق zu muwaufik, موقوف mookoof. v. *concurrent, consistent, equivalent*.

To COJOIN پيوسته كردن pivusteh kirdun, جمع نمودن jumaa numoodun, متصل ساختن muttusil saukhtun. v. *conjoin*.

COITION سكش sikish, جماع jumaa, كشني kushuné, اجتماع ijtimaa, مجامعت mujamaat, نكاح nikauh, عصد asd, توضم tuwuzzum. *Coitio absque emissione* كسل kusil.

A COLANDER پالونه paulooneh, پالوركي pauloorgé, كوبين koobeen, پيكن peikun. v. *sieve, strainer.*—*To strain through a colander* پالودن pauloodun, ساويدن sawédun.

COLD (*adjective*) سرم surm, سرما surma, سرد surd, برد burid, بارد baurid, بردان burdaun, مبرد muburrud, برود burood, سر surr, نازيت nauzéut, قاصر kausir, خصر khusr, قارس kauris, مغرور mukroor, خنك khunk, قر kurr. *Cold in constitution* بارد المزاج bauridu'l'muzauj. *A cold wind* باد برد baud burid, سرما برد surma burid, فراغ برد firaugh burid, صرصر sursur, بليل buleel, بليلت buleelut, عريت aré-ut. *Hot and cold* گرم وسرد gurm ou surd. *Bringing any thing cold* ابراد اور ibraud awur, مبرد muburrud. *Cold* (*hailing*) *clouds* سحاب برد suhaub burid. *Cold and wintery* برد و شتوي burid ou shutwé. *Cold water* اب خنك aub khunk, اب سرد aub surd, خصر khusr, بسر busr, قارص kauris. *A cold place* سردسير surdseer. *Cold meats* اكل سرما akul surma, مبردانت mubrudaunut. v. also *reserved, coy, unaffecting, unaffectionate, unconcerned.*

Cold (*substantive*) سرما surma, برد burd, برودت buroodut, صرد or سرد surd, وحصت wuhsut, قرت kurrut. *Heat and cold* حرو برد hurr ou burd, گرما و سرما gurma ou surma. *Intense cold* زمهرير zumhureer, زمهري zumhuré, شدت برد shuduta burd, صرت surrut. *To catch cold, to be affected by cold* مبرد شدن muburrud shoodun, سرما گرفتن surma gooriftun, برودت مبتلا بودن buroodut mubtila boodun, مغرور بودن mukroor boodun, مهروو شدن muhruu shoodun. *The cold fit of an ague* لرزه lurzeh, لرزهٔ تاب lurzé-ï taub, حماي البرد humaï-u'l'burd. *To tremble with cold* لرزيدن lurzédun.

Coldly سرمانه surmauneh, بي گرما bé gurma, v. also *indifferently, negligently.*

Coldness برودت buroodut, سردي surdé, مسامحت musaumuhut. *Coldness* or *badness of markets* كساد kusaud. v. *coolness*; also *chastity, frigidity, unconcern.*

A COLICK كولنج or قولنج koolunj, درد شكم durda shikim, وجع بطن wujaa butun, كزاش kuzaush, برنس burnis, كدايش gudaésh. *An electuary for the colick* كلكلانج kulkulaunj.

A COLLAR (*of a garment*) گريبان gureeban, گريب gureeb, گريوان gureewan, جربان jurbaun, چرخ churkh, زيق zeek, بادبار badbar, بادبان badban, بادوان badwaun, قفتان گريباني kaftan gureebauné, بادباز badbaz, گردبان gurdbaun, جيب jeeb. — (*an ornament for the neck*) بند گردن gurdun bund, عصمت usmut, متوم mutoom, اربت arbut, زه بند zuh bund, زه خيار zuh khé-aur, عقد akud, حبلت hublut, ماكول makool, معنقت maanikut, مخنق mukhnuk, طوق took (pl. اطواق atwauk), طهل tuml, فيقسيج feeksecj. — *A dog's collar* ساجور saujoor, حلقه hulkeh, اعناق é-anauk. — *A horse-collar* بربند burbund.—*The collar-bone* ترقوت turkoot.

To collar گريبان گرفتن gureeban gooriftun, گريب قبض كردن gureeb kubz kirdun, گريوان تلويت كشيدن guree-waun tuloo-é-ut kushédun.

To COLLATE مقابله كردن mukaubuleh kirdun, رو بروساختن roo beroo saukhtun, تطبيق كردن tutbeek kirdun, وجاه ساختن wujauh saukhtun. v. *to compare, confront.* — *To collate a book* كتاب رو با رو نمودن kitaub roo ba roo numoodun. v. also *to bestow.*

A collater رو برو كننده roo beroo koonindeh, مقابله نماينده mukaubuleh numa-éndeh.

Collation مقابله mukaubuleh, رو برو roo beroo, روبارو ru ba roo, تطبيق tutbeek. v. *comparison*.—*A collation* (*repast*) مزه muzeh, طعم taam, اكل و شرب akul ou shurub.—(*a gift*) داد dad, احسان ihsaun. v. *benefit*.

COLLATERAL جانبى jaunibé, جانب بجانب jaunib bejaunib, پهلو پهلو pihlu pihlu, پهلو به پهلو pihlu beh pihlu, برابر buraubur, سوي sooï, مساوي musawé, متوازف mutuwauzif, متوازي mutuwauzé. v. *parallel*, *concurrent*, *indirect*.

Collaterally بر وجه جانب bur wujha jaunib, جنبانه jumbauneh, جنابيانه junabé-auneh, جنب بجنب jumb bejumb. v. *indirectly*.

A COLLEAGUE هم منصب hum munsub, همپايه humpaï-eh, همحال humhaul, همخانه humkhauneh, همزانو humzaunoo, همساز humsauz, همكن humkun, همنشين humnisheen.

To COLLECT جمع كردن jumaa kirdun, اجماع ساختن ijmaa saukhtun, فراهم اوردن furrauhim awurdun, تحاوي كردن tuhawé kirdun, اجتنا ساختن ijtina saukhtun, كوز كردن kooz kirdun, بهم اوردن behum awurdun, گرد كردن gurd kirdun, تحصيل نمودن tuhseel numoodun, چيدن cheedun. v. *to accumulate*, *amass*, *gather*. — *To collect tribute* خراج گذار كردن khurauj guzaur kirdun, مكس ساختن mukus saukhtun. *To collect* or *meet together* واهم امدن wauhum aumudun. — *To collect in a sum total* or *heap* جمله كردن jumleh kirdun. *To collect wealth* or *provisions* جمع مال كردن jumaa maul kirdun, تجمل نمودن tujummul numoodun, اذخار ساختن izkhaur saukhtun. *To collect arguments*, or *draw conclusions* استدلال ساختن istudlaul saukhtun, نتايج كردن nuta-é-uj kirdun. —*To collect from observation* نيكو داشتن nekoo daushtun, صيانت نمودن sé-aunut numoodun, رعايت كردن raa-é-ut kirdun. v. *to observe*, *infer*. —*A place where water collects* (*as a pool*, &c.) ابكنده aubkundeh, ابكند aubkund, ابكير aubgeer, تو taw.—*To collect one's self* (*to recover from surprize*, &c.) بهوش امدن behoosh aumudun, هوشيار شدن hushé-aur shoodun, جمعيت خاطر نمودن juma-é-uta khautir numoodun.

Collected, *collective*, جمع كرده شده jumaa kirdeh shoodeh, مجتمع mujtumaa, مجمع mujumma, محبوش muhboosh, منحوز munuhwuz, مجمل mujummul, مجموع mujumuwa, مجموعت mujumuwaat, ساخ saukh, مرتجم murtujum, مضغوف muzfoof, ململم mulmulum, مرتظم murtuzum, متراكم muturaukim, ململوم mulmoom, مستربع musturbaa, ملقوط mulkoot, عرمت armut, عرفي arfé, متدايم mutuda-ém, لقيط lukeet, ملقوط mulkoot, جني juné.—*To be collected* جمع كرده شدن jumaa kirdeh shoodun, خوييدن khooï-édun.

Collectible ممكن جمع mumkina jumaa.

A collection جمع jumaa, جمعيت juma-é-ut, جامعيت jauma-é-ut, مجمع mujmaa, اجمع ijmaa, مجموعت mujmuwaat (pl. مجموعات mujmua-at), جملت jumlut, جملكي jumlugé, فراهم furrahim, اغالش aghaulish, تحصيل tuhseel, نعثلت naasulut, حفاصت hufausut, فراز furauz, نتيجه nuteejeh (plur. نتايج nuta-éj), جما juma, هش humsh, گرد gurd, ولمت wulumut, شمل shuml, تنج tunj, تكويد tukoo-éd, تكويم tukoo-ém, تكليد tuklé-ud, كدس kudis, دكس dukis, حوز hauz, اجتنا ijtina, تحاوي tuhawé, كوز kooz. *A collection* or *miscellany* مجمع mujmaa, مجموع mujmuwa, مجموعت mujmuwaat. —*A collection of things* اتفاق اشيا ittifaka ashé-a.

Collectively در جمع dur jumaa.

A collector جمع كننده jumaa koonindeh, جمعليل jumaleel, گرد كنا gurd koona. *A collector of revenue* بازگير bazshgeer, باژ ستان bazsh sitaun, باژ دار bazsh dar, ياره كير é-aureh geer, خراج جمعليل khurauj jumauleel, عامل aamul, كنارنك kunaurunk, جابي jaubé, ترتور turtoor, ساعي saa-é.

A COLLEGE مدرست mudurussut (plur. مدارس mudaurus), جماعت علما jumaata uluma, انجمن anjumin. *Colleges of doctors, and habitations of learned men* مساكن علما و مواطن فضلا musakina uluma wa muwatina fuzala. — *Of the same college* همپيشه humpeesheh.

Collegial مدرست پيوند mudurussut pivund, جماعت علما منسوب jumaata uluma munsoob.

A collegian اهل مدرست ahla mudurussut.

A COLLIER (*digger of coals*) انكشت كاوينده ankusht kawéndeh.—(*a seller of coals*) فحم فروش fuhum furoosh.

A COLLIFLOWER القنبيط alkimbeet.

COLLISION مصادمت musaudumut, تصادم tusaudum, بهم زن behum zun.

To COLLOCATE نهادن nihaudun. v. *to place*.

Collocation نهاد nihaud, نهاده nihaudeh, وضع wuzaa, وضعت wuzaat.

To COLLUDE (*conspire to defraud any one*) كسيرا فريفتن متفق كردن kuseera furré-uftun muttufik kirdun, حيله باختن heeleh baukhtun, ال ساختن aul saukhtun. v. *to conspire*.

Collusion متفق كسيرا فريفتن muttufik kuseera furé-uftun. v. *fraud.*

Collusive غدار ghudaur, تلبيس tulbees, غابن ghaubin, حيله باز heeleh baz. v. *fraudulent.*

Collusively غدارانه ghudarauneh, با حيله ba heeleh, حيله بازانه heeleh bauzauneh.

A COLLYRIUM (*ointment for the eyes*) توتيا ديده tooté-a deedeh, داروي چشم darooï-a chushum, جلا julau, كحل kohl, شياف shé-auf.

A COLONEL كرنيل kornél, سرخيل surkheel, سرجنك surjung, پيشاهنك peishahunk.

To COLONISE جاي ويران اباد ساختن jaï viraun abad saukhtun.

A colony نو اباد nou abad.

A COLONNADE نظام عماد nizauma amaud, سلك ستون silka sutoon.

The COLOQUINTIDA (*bitter apple, a violent purgative*) زهر زمين zuhra zumeen, مرزهره mirzuhreh, مره murreh, صاب saub, خنظل khunzil, كيستو keestoo, علقم alkum, پزند puzshund, شري shuré, فش fuss, حدج hudj, مغل mufl, حطل humtul, عجاف ajauf, الا alau.

Coloration, v. *colouring, dying.*

A COLOSSUS ديو شكل صورت div shukl soorut, بت عظيم but azeem.

Colossean (*giant-like*) زو ديو شكل zu div shukl, عفريت اسا afreet asa, اهرمان سا aherman sa.

COLOUR رنك runk, كون goon, كونه gooneh, يون é-oon, ليط leet, لياط lé-aut, نقبت nukbut, صباغ subaugh, صبغ subugh, سحنا suhna, سحنت suhnut, شرج shuruj, بوص boos, سن sun, جرم jurm, نجر nujr, نجار nujaur. *A white colour* سپيد sipeed, سفيد sifeed, ابيض abeez, (fem. بيضا beeza, pl. بيض beez), لياح lé-auh. *A black colour* سياه sé-auh, اسود aswud. *A red colour* سرخ surkh, احمر ahmur (fem. حمرا humra, pl. حمر humr, احامر ahaumr, احامرت ahaumrut). *A yellow colour* زرد zurd, زرباب zurbaub, اصفر asfur (fem. صفرا safra). *A green colour* سبز subz, سرسبز sursubz, اخضر akhzur (fem. خضري khuzré). *A brown colour* قهوه رنكي kohweh runké, كندم كون kundum goon, اسمر asmur, (fem. سمرا sumra). *A blue colour* كبودي kuboodé, نيل فام neel fam, سماوي sumawé, ابي aubé runk. *A fine scarlet colour* قاني kauné, اسقرلاط iskarlat. *A purple colour* ارغواني arghuwauné, ارجواني arjuwauné, باده رنك badeh runk. *A ruby colour* لعل كون laal goon. *A tulip colour* لاله فام laleh faam. *A rose colour* كل رنكي gul runké, كلكون gulgoon.—*A gris-de-lin colour* كتان رنكي kutaun runké. *Of various colours* كوناكون goonagoon, رنكارنك runkarunk, كونه كونه gooneh gooneh. *A high* or *full colour* رنك بالا runk balau. *A weak* or *diluted colour* رنك كشاده runk kushaudeh. *Of one colour* يكرنك eekrunk, همرنك humrunk. *Of his, her*, or *its proper or natural colour* خود رنك khood runk. *Of a pleasing colour* زو شوخ رنك runk. *Mixing colours* رنك اميز runk ameez.—*Of all colours* بوقلمون bukulumoon. *Of a changing colour* متلون mutuluwwin. [*Most of the above words are either used alone, or followed by* رنكي runké, رنك runk, فام faum, كون goon, كونه gooneh, چرده churdeh: *they often imply a tendency to those colours*; *and may be translated* whitish, blackish, reddish, &c.]—*To change colour* پريشاني صورت نمودن purashauné soorut numoodun, مخمج كردن muhummuj kirdun. *To change a colour* ديكر كون كردن deegur goon kirdun.—*The colour, complexion*, or *air of the countenance* سيما seema, چهره chuhreh.—*A colour* (*palliation, concealment*) پوشش poshish, پنهاني pinhauné, اخفا ikhfa, كتم kutum, ستر sutur.—(*an appearance*) صورت soorut, وجه wujuh (plur. وجوه wujooh), شكل shukl, ظاهر zauhir, بيرون beeroon.

To colour رنك كردن runk kirdun, رنكين نمودن runkeen numoodun, ملون ساختن muluwwun saukhtun, ملون كردن muluwwun kirdun.—(*to palliate, excuse*) معذور كردن mazoor kirdun.—(*to give an appearance*) صورت دادن soorut dadun, شكل نمودن shukl numoodun, وجه ساختن wujeh saukhtun, كونه كردن gooneh kirdun.—(*to blush*) رنك شدن runk shoodun, خجلت ساختن khujlut saukhtun, شرم داشتن shurm daushtun.

Colourable زو وجه zu wujuh, صورت دار soorut dar, معقول maakool. v. *plausible, specious.*

Colourably معقولانه maakoolauneh.

Coloured رنكين runkeen, زو رنك zu runk, ملون muluwwun, متلون mutuluwwun.

Colouring رنك نما runk numa, كون ده goon duh.

Colourless بي رنك bé runk.—(*transparent*) شف shuff, شفاف shufauf.

Colours (*standard*) علم alum, ازبع azé-a, رايت ra-ét, عجوز ajooz. v. *banner, ensign, flag.*

A COLT اسبجانه asbjauneh, راشح raushih, فريس furees, كره kurreh.—(*a young foolish fellow*) شاب ابله shaba ableh.

Coltish (*wanton*) شوخ shookh.

A colt's tooth (*wanton desire*) شوخي shookhé.

A COLTER (*plough-share*) سنت sinnut, باسنت basinnut, ابميق abmeek.

A COLUMN عمود amood (pl. عمد umud), عمدت omdut, عمده omdeh, دعام daam (plur. دعم daam, دعمت daamut), عماد amaud, عمادت amaudut, ستون sutoon (plur. اساتين asateen) قاعدت ka-adut (pl. قواعد kuwaud), ميل meil, درخت durukht, ركن rukn (pl. اركان arkaun), ساريت sauré-ut, عنك anuk, اسي asé, اسيت asé-ut, تير teer. v. *pillar* and چارطاق—*A large column* عمود معظم amood maazim. *A strong column* ركن ركين rukna rukeen. *The base of a column* پايۀ ستون paï-é-ï sutoon.—*The column of the state* عمدت الدولت omdutu'd'doulut. *The column of religion* عمود دين amooda deen: (*these are titles conferred upon great men in the East.*)

Columnar در وجه عمد dur wujeh umud.

A COMB شانه shauneh, شامه shaumeh, مشط musht, مشقات mushkaut, مفروج mufrooj, مكد mukud, مضط muzut, سرخاره surkhaureh, مسح musih.—*A weaver's comb* انگاز angauz. *A cock's comb* كروهه kurooheh, تاجك taujuk, خول khool. *A curry-comb* شانۀ اسب shauné-ï asb, كشاده kushaudeh, قشاوه kushaweh, فرجول furjool, فرجون furjoon, پركن purkun.—*A shepherd's comb* مشط الراعي mushtu'r'raa-ï. *A comb-maker* شانه ساز shauneh sauz, برس burs. *A honey-comb* شهد shuhud, هف huff, سبغ subugh.

To comb شانه زدن shauneh zudun, شاندن shaundun, شانيدن shaunédun, مشط كردن musht kirdun, مورا لوح كردن moora looh kirdun, مشاطه ساختن mushauteh saukhtun. *To comb the mane of a horse* شانه بريال اسب زدن shauneh buré-aul asb zudun. *A comber* (*a lady's maid* or *tire-woman*) مشاطه mushauteh. v. *dresser*.

A COMBAT وقيعت الاثنين waké-autu'l'asneen, زد و خورد zud ou khord, ستيز siteez, معاركه maurikeh, كارزار kaurzaur, ناورد nawurd, نجدت nujdut, اورد awurd, نبرد nubburd, جنك و جدال jung ou judaul, رزم ruzzum, جهاد juhaud. v. *battle*, *conflict*, *contest*, *duel*.

To combat (*fight*) وقيعت الاثنين نمودن waké-autu'l'asneen numoodun, زد و خورد كردن zud ou khord kirdun, جنك و جدال ساختن jung ou judaul saukhtun.—(*to oppose*) مقابله كردن mukaubuleh kirdun, تعريض ساختن taareez saukhtun, برابر كردن burabur kirdun.

A combatant غازي ghauzé, مبارز mobauriz, محارب mohaurib, شجعان shujaan, مقاتل mukautil. v. *champion*, *warrior*.—(*an antagonist*) دشمن dushmin, عدو adoo, معارض ma-aruz.

COMBINATION يكانكي eekaunugé, مواصلت muwauslut, اتحاد ittihaud, موافقت muwaufikut, ضم zumm, پيوست pivust, پيوستكي pivustugé, اتفاق ittifauk, توافق tuwaufik, تعاهد ta-ahud, معاهدت maahudut. v. *conjunction*, *union*; also *conspiracy*.

To combine پيوستن pivustun, پيوسته كردن pivusteh kirdun, متصل ساختن muttusil saukhtun, موافق شدن muwafik shoodun, موافقت كردن muwafikut kirdun, راضي بودن rauzé boodun, قابل نمودن ka-él numoodun. v. *to join*, *link*, *agree*, *coalesce*, *unite*.

COMBUSTIBLE اتشكير autashgeer, اتش انكيز autash angeez, قابل سوزش kaubila soozish, ممكن سوز mumkina sooz, ناري nauré. *Combustibles* (*fuel*, &c,) انبانك ambaunik, پوك pook, اتشكيره autashgeereh, اتشزنه autashzuneh.

Combustibleness قابليت النار kaubilé-utu'n'nar.

Combustion سوختكي sookhtugé, افروختكي afrokhtugé, سوزش soozish. v. *conflagration*, *burning*, *consumption*.—(*tumult*) شهات shumaut, هنكامه hungaumeh, غوغا ghoogha. v. *bustle*, *hurry*.

To COME امدن aumudun, اييدن aï-édun, رسيدن rusédun, امدني كردن aumuduné kirdun, اتو نمودن atoo numoodun. قدوم ساختن kudoom saukhtun, امازان شدن amazaun shoodun, جاي ساختن ja-é saukhtun, خواليدن khaulédun. *To go and come* شد و امد كردن shud ou amud kirdun, اينده و رونده ساختن a-éndeh ou rou-éndeh saukhtun, امدن و رفتن aumudun ou ruftun. *To come into the mind* در خاطر امدن dur khautir aumudun, ذكرت كردن zukrut kirdun. *To come into the middle* بيان امدن é-aud aumudun, بيان اوردن é-aud awurdun, در ميان امدن dur mei-aun aumudun. *To order to come* دعا كردن daa kirdun, دعوت ساختن da-oot saukhtun. *To come to misfortune* ازپاي افتادن uz paï uftaudun. *To come about* (*to happen*) سر زدن sur zudun, روي دادن rooï dadun—(*to change*) تبديل كردن tubdeel kirdun, تغيير نمودن tughé-ér numoodun. *To come again* باز امدن baz aumudun, رجوع كردن rujooa kirdun. *To come at* or *come by* (*acquire*) اندوختن andokhtun, حاصل كردن hausil kirdun. *To come in* (*enter*) در امدن dur aumudun, داخل شدن daukhul shoodun, دخول كردن dukhool kirdun.—(*to comply*) راضي بودن مطيع شدن muté-a shoodun, rauzé boodun. v. *to agree*, *yield*.—*To come in to* (*assist*) نصرت دادن nusrut dadun, مددكار شدن mududkaur shoodun, معاونت نمودن maawunut numoodun. *To come near* نزديك امدن nuzdeek aumudun, تقريب شدن tukreeb shoodun. *To come of* (*to be descended from a line of ancestors*)

از اصل امدن uz asl aumudun, زنسل بودن zi-nusl boodun. *To come off* (*deviate*) بی راه شدن bé rauh shoodun, ضلال کردن zulaul kirdun.—(*to escape*) خلاص شدن khulaus shoodun, رستن rustun, نجات یافتن nujaut é-aftun. — (*to end an affair*) عاقبت الامر نمودن aakibutu'l'amr numoodun, امر تمام کردن amr tumaum kirdun. *To come off well* عاقبت خیر داشتن aakibut kheir daushtun. *To come off badly* بي فروغ شدن bé furoogh shoodun, خبیث بودن kheebut boodun. *To come off from* (*leave*) پرهیز کردن purhaze kirdun, خودرا باز داشتن khoodra baz daushtun. v. *to abstain, forbear.*—*To come on* (*make a progress*) پیش رفتن peish ruftun, استمرار کردن istimraur kirdun, نزدیک امدن nuzdeek aumudun. (*to rush to the attack*) هجوم کردن hujoom kirdun, خروج ساختن khurooj saukhtun. — (*to thrive*) بختیار کشتن bukhté-aur gushtun, مبارک شدن mobauruk shoodun. *To come over* (*pass*) کذاردن guzaurdun, کذار کردن guzaur kirdun, عبور ساختن aboor saukhtun. *To come over from a party* عدول کردن adool kirdun, عاصي نمودن aasé numoodun. *To come* or *boil over* بجوش امدن bejoosh aumudun. *To come over* (*deceive*) فریفتن furré-uftun, غدر ساختن ghudr saukhtun. *To come out* (*or forth*) بیرون امدن beeroon aumudun. *To come out* (*become public*) ظاهر شدن zauhir shoodun, اشکاره کشتن ashikaureh gushtun, منشور بودن munshoor boodun, مبروز شدن mubrooz shoodun. *To come out with one's opinion* راي ظاهر کردن ra-é zauhir kirdun. *To come to* (*consent, yield*) بلی کفتن bulé guftun, راضي شدن rauzé shoodun, مطیع کردن muté-a kirdun, رام نمودن raum numoodun. *To come to* (*come up to*, or *amount to*) جمع حساب کردن jumaa hissaub kirdun, تعدید شدن taadeed shoodun. *To come to one's self* (*from ebriety*) واهش امدن wauhish aumudun.—(*to recover one's senses*) عقل شفا یافتن akl shufa é-aftun. *To come to pass* فراز رسیدن firauz rusédun, جاري بودن jauré boodun, روي دادن rooï dadun, سرزدن surzudun. *To come up* (*grow out of the ground*) نابت شدن naubit shoodun, نشو نمودن nushoo numoodun, رستن rustun, طلوع کردن tulooa kirdun, ظهور ساختن zuhoor saukhtun.—(*to ascend from below*) برامدن buraumudun, از فرو فراز رسیدن uz furoo firauz rusédun. *To come up to* (*equal, rise* or *reach to*) برابر کشتن buraubur gushtun, بسویت خیزیدن besoo-é-ut kheezédun. *To come up with* (*overtake*) نایل شدن na-él shoodun, واصل بودن wasil boodun. *To come upon* (*attack*) هجمه کردن humleh kirdun, هجوم اوردن hujoom awurdun.—*All this comes of you* این همه اوردهء تست ein hummeh awurdé-ï tost.—*Any place to which one comes* امدنگاه amudungah.—*Come hither* بیا bé-a, بیا بیا bé-a bé-a, اي a-é. *Come* (*be quick*) تیز بکن teez bekoon, تیز کار نماي teez kaur numa-é, شتاب shutaub, بشتاب beshutaub. *The time to come* زمان مستقبل zumaun mustukbil, اینده a-éndeh, اتیت até-ut, اخرة akhiratan.

A COMEDIAN اهل تقلید ahla tukleed, نقل کننده nikkaul koonindeh, تماشا کر tummausha gur, تماشا کو tummausha goo, سازنده sauzindeh, اسکند askund, چنکي chungé.

A comedy لعبتبازي labutbazé, تقلید tukleed, تماشا tummausha.

COMELINESS خوبي khooba, خوشنماي khooshnuma-é, حسن husn, جمال jumaul, رونق rounuk. v. *beauty, elegance, grace, dignity.*

Comely خوشنما khooshnuma, خوب khoob, حسنات husnaut, جمیل jumeel. v. *beautiful, &c.*

A COMER اینده a-éndeh, امده aumudeh, اي a-é (plur. ایان a-é-aun). — *Comers and goers* (*travellers, &c.*) اینده و رونده a-éndeh ou rouéndeh, امد شد aumud shud.

A COMET جوزهر joozhur, کوز چهر gooz chuhr, کوژ چهره goozsh chuhreh, زو زوابه zu zoo-aubeh.—*Cometary, cometic,* جوزهر پیوند joozhur pivund, کوز چهر منسوب gooz chuhr munsoob.

COMFORT (*consolation*) خوشي khoosha, دل اسایي dil asaï-é, جان کشا jaun kusha, خاطر نوازي khautir nawauzé, تسلي tusullé, تسلیت tuslé-ut, تسليء قلب tusullé-a kulb, تعزیت tazé-ut. v. *consolation.*—(*assistance*) عون awun, یاري é-auré, نصر nusr. v. *support, countenance.*

To comfort دل اساي كردن dil asa-é kirdun, دل خوشي دادن dil khoosha dadun, دل شاد ساختن dil shaud saukhtun, دل فروز نمودن dil furooz numoodun, دل نواختن dil nuwaukhtun, تسلي كردن tusullé kirdun, تسلیت دادن tuslé-ut dadun, استمالت بخشیدن istimaulut bukhshédun, ربط قلب ساختن rubta kulub saukhtun. v. also *to invigorate, enliven, strengthen.*

Comfortable, comforting, دل شاد ساز dil shad sauz, تسلیت بخش tuslé-ut bukhush, خاطر خوش کنا khautir khoosh koona, غمزدا ghumzuda.

Comforted خوشنود khooshnood, خشنود khushnood, دل خوش dil khoosh, دل شاد dil shaud, محظوظ muhzooz, متسلي mutusullé.—*To be comforted* خاطر خوش شدن khautir khoosh shoodun, خشنود بودن khushnood boodun, تسلیت یافتن tuslé-ut é-aftun.

Comfortably با خوشي ba khooshé, با تسلي ba tusullé, اميدوار ameedwar. v. *hopeful.*

A comforter صاحب خوشي sahib khooshé, خاطر نواز khautir nuwauz, دل شادي دهنده dil shaudé duhindeh, غمزدا ghumzuda, متسلي mutusullé, معزي ma-azzé. *The Comforter (paraclete)* خفير khufeer, فراقليط farakleet.

Comfortless بي تسليت bé tusllé-ut, بي خوشي bé khooshé, غمزده ghumzuddeh, دلفكار dilfikaur, دلشكسته dilshakusteh, دلتنك diltunk, خاطر شكسته khautir shuftugé, بي اميد bé ameed, نا اميدوار na ameedwaur.

COMICAL (*exciting mirth*) شادي انكيز shaudé angeez, ابتسام نما ibtisaum numa, مضحك muzhuk, اضحاك izhauk, انبساط ساز imbisaut fauz, بهجت كنا buhjut koona, خنده آورد و مسرت انكيز khundeh awurd wa musurrut angeez. *Comical, comic* (*relating to comedy*) لعبتبازي منسوب labutbazé munsoob, تماشا پيوند tumausha pivund.

Comically مضحكانه muzhukauneh, اضحاكا izhaukan, با سرور و نشاط ba suroor ou nishaut.

Comicalness قوت شادي انكيز kuwwut shaudé angeez, ضحكت zuhkut, اضحوكت izhookut, ابتسام نماي ibtisaum numa-é.

COMING آمدن aumudun, آمدني aumuduné, اينده a-éndeh, آي a-é, آ a, آيا a-é-a, اتي até, اتيت até-ut, قادم kaudim, قادمت kaudimut, متعال mutaal, ورود wurood, وافد waufid, وفد wufud, وفادت wufaudut, موتاب mootaub, جايي jaï-é, جاي ja-é, مظهر muzhur.—*Coming and going* اينده و روينده a-éndeh ou rou-éndeh, امد و شد aumud ou shud. v. also *fond, forward.*

A coming-in خرج khurj. v. *revenue.*

A COMMAND فرمان furmaun, فرمانيون furmané-oon, فرموده furmoodeh, حكم hookum (pl. احكام ahkaum), امر amr (pl. اوامر awamir), امرت amrut, رسم rusm (pl. رسوم rusoom), مرسوم mursoom, وصيت wusé-ut (plur. وصايا wusaïa), وصايت wusa-é-ut, قضا kuza, قضيت kuzé-ut, اشارت ishaurut (plur. اشارات asharaut), تنبيه tumbeeh (pl. تنبيهات tumbeehaut), بارنامه barnameh, كتاب kitaub, كتيبت kiteebut, كنك kunk, شان shaun, سپارش sipaurish, عهد ahud, دون doon. v. *mandate, order, precept.*—*The command of* God فرموده خدا furmoodé-i khoda. *By the command of* God بامر الله تعالي bi-amrillahi taala. *The royal command* فرمان پادشاه furmauna padshah, حكم سلطان hookuma sultaun, امر شاهي amra shahé. v. phrases under فرمان, Vol. I.—*A command under the king's sign manual* خط شريف khutta shereef, خط همايون khutta humaï-oon. *Obeying commands* حكم بردار hookum burdaur. *To obey commands* فرمان امتثال كردن furmaun imtisaul kirdun. *To execute commands* فرمان بردن furmaun burdun. *Issuing commands* فرمان ده furmaun duh. *Expecting his commands* فرمانش متوقف furmaunish mutuwukkuf. *According to the king's commands* بر موجب فرمان شاهي bur mujiba furmauna shahé, بر حسب فرمان سلطان bur husba furmaun sultan, حسب المامور شاهي husbu'l'mamoora shahé. *Absolute commands* تصارف tusaurif.—*Command* (*supreme authority*) فرمان فرمايي furmaun furmaï-é, فرمان كذاري furmaun guzauré, حكم hookum, حكومت hookoomut, حكم حكومت hookuma hookoomut, حكم داري hookum daré, دولت dowlut, سروري suroore, امرت amrut, امارت amaurut, سلطان sultaun, سلطنت sultunut, پادشاهي padshahé, شاهي shahé, شاهنشاهي shahinshahé, پناهي punahé, دينپناهي deenpunahé, خلافت khilaufut, داوري dawuré, دعوت dawut, مهالك mumauluk, مملكت mumlukut, قيصريت keisuré-ut, شهرياري shuhré-auré, نفرت nufrut, اشتلم ishtilum. v. *dominion, despotism, power, sovereignty.*—(*government, regulation*) تدبير tudbeer, ضبط zubt, ضابطه zaubuteh.

To command فرمودن furmoodun, فرمان دادن furmaun dadun, فرمان كذار كردن furmaun guzaut kirdun, حكم نمودن hookum numoodun, امر كردن amr kirdun, سلطنت ساختن sultunut saukhtun, سپارش دادن sipaurish dadun. v. *to govern, order, direct.*—The verb فرمودن *furmoodun* is used in a variety of modes, which the politeness of the East has rendered idiomatical. It is never employed, when speaking or writing to a person of inferior degree; or when referring to any thing which he had said or done. In the first person, singular or plural, it is never used but by a sovereign prince; as it would be held equally improper for a man of lower rank to express himself in the first person, as, in Europe, it would be for a private man to say, *We desire*; or, *It is our pleasure*. Even a person of distinction, when giving orders to the meanest domestic, would never think of saying من تورا مي فرمايم mun tora ma furma-ém *I command you*: but حكم من است hookum mun ast *It is my order*, or تورا حكم مي كنم tora hookum ma koonum *To thee I give orders*: whilst a king would say تورا ارشاد مي فرمايم tora irshaud ma furma-ém *I command*, or (literally) *to thee these directions I command*—فرمودن *furmoodun* is in general used in the third person

plural; especially when speaking or writing respectfully to, or of, any person, either superior, or of an equal degree, where no intimacy subsists: as, if one man of rank had made an observation, and another meant to answer, *it was exceedingly proper*; he would, if a polite man, say انچه صاحب فرموده اند بسیار بجاه است ooncheh sahib *furmoodeh und* bisse-ar bejah ast *That which you command is extremely proper*: and not انچه صاحب گفته اند بسیار بجاه است ooncheh sahib *gufteh und* bisse-ar bejah ast *That which you speak is extremely proper*. If again, a person was to observe, *You have compleated this business very well*, he would express it with propriety in Persian صاحب این کاررا نهایت با خوبي سرانجام فرموده اند sahib ein kaurra nehaue-ut ba khooba surranjam *furmoodeh und*; and not صاحب این کاررا نهایت با خوبي سرانجام کرده اند sahib ein kaurra nehau-é-ut ba khooba surranjam *kirdeh und*: but, in regard to himself, he would say, من کاررا سرانجام نموده ام mun kaurra surranjam *numoodeh um*, *I have finished this affair*.—When speaking of a third person, if a man of high rank, as *The Nabob went to Allahabad*; it would with elegance be expressed نواب بة الله اباد تشریف فرمودند Nuvvaub beh Allahabad tushreef *furmoodund*: whilst a man speaking of himself, instead of the verb فرمودن *furmoodun*, would use the first person singular of رفتن *ruftun*; من بة الله اباد رفتم mun beh Allahabad *ruftum*.

Commanded فرموده furmoodeh, ماموریت mamooré-ut.

A commander فرمان فرما furmaun furma, فرمان ده furmaun duh, فرمان گذار furmaun guzaur, کار فرما kaur furma, حکم کنا hookum koona, حکومت ران hookoomut ran, امیر ameer, حاکم haukim, والی waulé, ضابط zaubit. *The commander of an army* سرعسکر surasker, سردار surdar, سپهسالار sippahsalaur, سپهدار sippahdar, پیشاهنگ peishauhunk, پیش peish, پیشرو peishrou, سپهده sippahduh, سپهبد sippahbud, سپهکش sippahkush, امیر الجیش ameeru'l'jeesh, جنرال general, گریز gureez, یکلخت eeklukht. *The commander of a garrison* ضابط حصار zaubuta hissaur, کلع دار killaadar, محافظ muhaufiz. *The commander of the districts* حارسان بقاع haurisauna bukaa. *The commander of the faithful* امیر المومنین ameeru'l'moomineen, پادشاه اسلام padshaha islam. v. *emperor*, *khalif*, *king*.

Commandment, v. *command*, *mandate*, *order*, *precept*, *authority*.—*The ten commandments* وصایا الله wusaia ullah, عشره کلیمت ashereh kuleemut.

To COMMEMORATE یاد کردن é-aud gooristun, ذکر ساختن zukr saukhtun, تذکیر نمودن tuzkeer numoodun, تذکر داشتن tuzukkur daushtun, تقریر کردن tukreer kirdun, حکایت نمودن hika-é-ut numoodun, نقل بستن nukkul bustun.

Commemoration یاد é-aud, ذکر zikr (pl. اذکار azkaur), تذکیر tuzkeer, تذکر tuzukkur, حکایت hika-é-ut, اندامه andaumeh.

Commemorable ممکن تذکیر mumkina tuzkeer.

Commemorated یاد گرفته é-aud gooristeh, مذکور muzkoor.

Commemorative ذکري zikré, تذکر کنا tuzukkur koona, یاد نما é-aud numa.

To COMMENCE اغاز کردن aghauz kirdun, مباشرت ساختن mubaushirut saukhtun. v. *to begin*.

Commencement, v. *beginning*, *date*.

To COMMEND (*praise*) ستودن sutoodun, ستاییدن sitaï-édun, ستایش کردن sita-ésh kirdun, افرین دادن afireen dadun, وصف کردن wusuf kirdun, پسندن pussundun, پسندیدن pussundédun. v. *to praise*, *approve*.—(*to recommend or commit to*) مفوض ساختن mufooz saukhtun, حوالة کردن huwauleh kirdun, سپارش دادن sipaurish dadun. *To commend or resign one's self to* God توکل کردن tuwukkul kirdun, توسل ساختن tuwussul saukhtun.

Commendable واجب المدح vajibu'l'muduh, ممدوح mumdooh, حمید humeed, موصوف mousoof, لایق ستایش la-éka sita-ésh, مستحسن mustuhsin, پسندیده pussundédeh, محمود muhmood, مرضي murzé. v. *laudable*.—*More commendable* احمد ahmud.

Commendably ممدوحانه mumdoohauneh, بطور حمید betoor humeed, بوجه موصوف bewujuh mousoof.

Commendation حمد hamd, مدح muduh, مدحت mudhut, ستایش sita-ésh, افرین afireen, وصف wusuf, سپاس sipaus. v. *approbation*, *praise*.

Commendatory ستایش دار sita-ésh dar, حمد نما hamd numa.

A commender افرین گو afireen goo, حمدت hamdut, مادح maudeh, مداح muddauh, وصاف wussauf, واصف wausif, ستا sita. *A self-commender* خود ستا khood sita, خود فروش khood furoosh.

Commensuration, &c. v. *mensuration*, *proportion*.

To COMMENT تاویل کردن taweel kirdun, تفسیر نمودن tufseer numoodun, شرح ساختن shurh saukhtun.

A comment, *commentary* تفسیر tufseer (pl.

تغاسير tufauseer, تفسيرات tufseeraut), شرح shurh (pl. شروح shurooh), مدرس mudrus, تعبير tabeer, بيان bé-aun. v. *exposition*, *narrative*.

A commentator, *commenter* اهل تفسير ahla tufseer, شراح shurauh, شارح shauruh, مفسر mufussur, برفندار burfundaur, تاويلگر taweelgur, شروح كار shurooh kaur, دلالت dulaulut, كشاف kushauf, بيان نويش bé-aun noo-ésh.

COMMERCE (*trade*) تجارت tujaurut, اشترا ishtira, داد ستاد dad sitaud, معاملت ma-amlut, كار kaur—(*intercourse*) علاقت alaukut, اختلاط ikhtilaut, مخالطت mukhaulitut, اميزش ameezish, صحبت sohbut. *To have commerce* or *intercourse* اختلاط داشتن ikhtilaut daushtun, صحبت كردن sohbut kirdun. v. *to converse*, *correspond*, *keep company*; also *to trade*.

Commercial تجارت منسوب tujaurut munsoob, بازاري bazaré, داد ستاد پيوند dad sitad pivund.

Commigration, &c. v. *emigration*.

Commination, v. *threat*, *denunciation*.

To commingle, v. *to mingle*.

To comminute, v. *grind*, *pulverise*.

To COMMISERATE شفقت نمودن shufkut numoodun, مرحمت كردن murhumut kirdun, تعطف داشتن taattuf daushtun. v. *to pity*.

Commiseration شفقت shufkut, شفق shufik (pl. اشفاق ashfauk), تعطف taattuf, ترحم turuhhum, مرحمت murhumut, رقت rukkut. v. *compassion*.

A COMMISSARY (*delegate*) وكيل vakeel, حواله huwauleh, كماشته gomaushteh, مباشر mubaushir, موكل muwukkul, سرهنك surhunk. v. *agent*.—*To appoint a commissary* مباشر منصبدار كردن mubaushir munsubdar kirdun, حواله ساختن huwauleh saukhtun, واكيل نصب نمودن vakeel nusb numoodun, كماشته كردن gomaushteh kirdun.

A commissaryship مباشرت mubaushirut, منصب واكيل munsuba vakeel, وكالت wukaulut.

A COMMISSION (*delegation*, *full power*) وكالت نامه wukaulut nameh, وكالت حجتي wukaulut hujjuté, مباشرت mubaushirut, خدمت khudmut, امر amr, سپارش sipaurish, تفويض tufweez. v. *order*, *trust*, *warrant*.—(*perpetration*) ارتكاب irtikaub, ركوب rukoob. *The commission of a crime* كوناه ارتكابي goonah irtikaubé, ارتكاب معاصي irtikauba maafé. *The commission of adultery* ارتكاب زنا irtikauba zuna.—*Commission* (*office*) منصب munsub, جاه jah, پايه pa-éh, مرتبت murtubut *or* مرتبه murtubeh.

To commission نصب كردن nusb kirdun, منصب دادن munsub dadun. نامزاد نمودن namzaud numoodun.

A commissioner اهل منصب ahla munsub, وكالت نامه دار wukaulut nameh dar, موكل muwukkul. v. *commissary*.

To COMMIT (*intrust*) مباشرت دادن mubaushirut dadun, سفارش كردن sifaurish kirdun, سپارش ساختن sipaurish saukhtun, حواله كردن huwauleh kirdun, تفويض نمودن tufweez numoodun—(*to deposit*) ودع ساختن wudaa saukhtun, وضع كردن wuzaa kirdun, موضوع نمودن muzuwa numoodun—(*to perpetrate*) ارتكاب كردن irtikaub kirdun, ركوب ساختن rukoob saukhtun. *To commit a crime* كوناه ارتكابي كردن gooneh irtikaubé kirdun, قباحت ساختن kubauhut saukhtun, ارتكاب معاصي نمودن irtikaub maafé numoodun. *To commit a breach of the peace* صلحه مغاير حركت ركوب كردن sulheh mugha-ér hurukut rukoob kirdun, صلحه مغاير وضع و حالت ارتكات ساختن sulheh mugha-ér wuza ou haulut irtikaub saukhtun. *To commit to prison* حبس كردن hubs kirdun, در زندان نهادن dur zindaun nihaudun, سجن ساختن sijun saukhtun, عفس نمودن afus numoodun. v. *imprison*.—*To commit* or *intrust one's self* خودرا اعتماد كردن khoodra é-atimaud kirdun.

A commitment to prison در زندان نهان dur zindun nihaun, حبس hubs, تحبس tuhubbus, احتباس ihtibaus.

Committed to prison محبوس muhboos, مسجون musjoon, اهل زندان ahla zundaun, زنداني zindauné. *To be committed to prison* محبوس شدن muhboos shoodun, اهل زندن بودن ahla zindaun boodun.

COMMODIOUS (*convenient*) مناسب munausib, موافق muwaufik, قابل kaubil, زو قابليت zu kaubilé-ut, سزاوار suzawar, لايق la-ék, ساخته saukhteh, شايسته sha-ésteh, اهل ahl—(*useful*) فايدهمند fa-édehmund, سودمند soodmund, زو منفعت zu munfaat, مفيد mufeed, نافع nafaa. v. *suitable*, *advantageous*.

Commodiously با موافقت ba muwafikut, لايقانه la-ékauneh, مناسبانه munausibauneh, با منفعت ba munfaat, فايدهمندانه fa-édehmundauneh.

Commodiousness موافقت muwafikut, فايده fa-édeh. v. *convenience*, *ease*, *advantage*.

Commodity (*advantage*) سود sood, فايده fa-édeh, كسب kusb. v. *interest*.—(*conveniency*) سزاواري suzawuré, شايستكي sha-éstugé, مناسبت munausibut—(*wares*) متاع mutaa (pl. امتعت amtaat), قماش kumaush (pl. اقمشت akmishut), اسباب asbaub. v. *merchandize*.

A COMMODORE مير عسكر دريا meer askura duré-a, جهازها سرداري juhauzh surdauré.

COMMON مشارك mushauruk, مشترک mushturuk, مشرك mushurruk, جدا or جدي juda, شهل shuml, شهول shumool, مشهول mushmool, عام a-amm, عموم amoom. v. *general, universal.*—(*frequent*) بسيار bissé-ar, فراوان furawaun, كثير kuseer. v. *abundant, ordinary, usual.*—(*cheap*) كم بها kum buha, رخاصت rukhausut—(*ignoble*) فرومايه furooma-éh, زقاقي zukauké, ناكس naukus, بد اصل bud asil, حقير hukeer, خوريد khooré-aud, كمينه kumeeneh. v. *mean, vulgar.*—(*without an owner*) بي صاحب bé sahib, غير مالك ghire-a malik, معطل maatul.—*Common property* جدوي judwa, ماليكت عامه malikē-ut aammeh. *Common sense* حاسهء عامه hassé-i aammeh, حس مشترك hussa mushturuk. *A common* or *vulgar idiom* زقاقي دل zukauké dil, زقاقي زبان zukauké zubaun. *In common* جدي or جدا juda, برابر burabur, علي السوية ala's'suwé-ut, بالسوية bissuwé-ut. *The plunder is in common* شكار مشتركست shukaur mushturukast. v. *equally, indiscriminately.*

Commonalty, common people, commons, commoners عام aamm, عامت aammut, اهالي كس ahaulé kus, اهالي ahaulé, اهالي مملكت ahaulé mumlukut, خلق khulk, جاهل خلق jauhil khulk, عوام awaum, عوام ناس awauma naus, عامت ناس aammuta naus, رعيت ra-é-ut, قلمعت kulmaat, خاشر khaushir, بغشا bughsa, ابغث abghus.

Commonly (*universally*) عموما amooman علي وجه العموم ala wujehi'l'umoom —(*frequently*) بسيار بار bissé-ar bar, نوبت بسيار noobut bissé-ar, چند بار chund bar, چند گره chund gurreh, كثيرا kuseeran, تارة taurutan, تارة بعد تارة taurutan baad taurutan, دفعة dufatan. v. *often, usually.*

Commonness, v. *frequency.*

A common-place book مسودت musawwudut, روز نامه rooz nameh, مقابله mukaubuleh, دستور dustoor, دفتر duftur.

Commons, v. *commonalty*; also *food, diet.*

A common shore ابريز aubreez, ابخانه aubkauneh, اوغن awghun, قنات kunaut, كهانه kumauneh, سمج sumuj.

Common-weal, common-wealth جمهور jumhoor (pl. جماهير jumauheer). v. *the public, republic.*

COMMOTION (*tumult*) همرشت humrushut, فتنه fitneh, تحريك tuhreek, حركت hurukut, شور shoor, غلغل ghulghul, غوغا ghoogh هنگامه hungaumeh. v. *sedition.*—(*perturbation*) اضطراب iztiraub, انزعاج inzaaj, بغشرت bughsurut, بوهه booheh, تلوسه tuloosëh, تلواسه tuluwausëh, تزلزل tuzulzul, لشلاشت lushlaushut, تذبذب tuzubzub, تضجر tuzujjir, قلق kulk, قلقال kulkaul, قلقلت kulkulut, بعص baas, تبرعص tubraas. v. *agitation, restlessness, disturbance.*

To commune, v. *to converse, confer.*

To COMMUNICATE (*impart, reveal*) اشكاره ashikaureh kirdun, افشا ساختن issha saukhtun, كشاده نمودن kushaudeh numoodun, اظها كردن izhaur kirdun—(*to bestow part*) حصه دار كردن hussëh dar kirdun, حصه بخش نمودن husseh bukhush numoodun—(*to consort with*) انس داشتن anis daushtun, اشتراك كردن ishtiraukkirdun, تشريك ساختن tushreek saukhtun, مصاحبت داشتن musahibut daushtun—(*to receive the sacrament*) تناول تداس پذيرفتن tunawul kuddaus pizzeeruftun. *To communicate* (*as the pestilence, &c.*) سرايت كردن sura-é-ut kirdun. *To communicate a secret* ايداع كردن a-édaa kirdun, اسرار نمودن isrâr numoodun.

Communicable لايق اشكار la-éka ashikaur, ممكن حصه دار mumkina hissëh dar.

Communication (*revealing*) اشغا ishfa, اسرار israur—(*participation*) حصه دار husseh dar, علاقت alaukut, اشتراك ishtiraùk, تشريك tushreek, مشاركت mushaurikut, تشارك tushaurik, شرك shirk, شركت shirkut. v. *correspondence.*—(*conversation*) محاورت muhawurut, مخالطه mukhauliteh, اختلاط ikhtilaut, سوال و جواب suwaul ou juvaub, معاشرت maashurut, مجالست mujaulisut—(*inlet*) مدخل mudkhil.

Communicative اشغا بخش ishfa bukhush, اسرار نما israur numa.

Communion (*intercourse*) صحبت sohbut, مساحبت musauhibut, انس anis. v. *society, fellowship.*—*The communion* (*sacrament*) تناول تداس tunawul kuddaus.

Community جماعت jumaat, اجماع امت ijmaa ummut.

COMMUTABLE ممكن بدل mumkina budul.

Commutation بدل budul, تبديل tubdeel, مبادلت mubaudulut. v. *alteration, change, substitution*; also *expiation, ransom.*

To commute تبديل كردن tubdeel kirdun. v. *to exchange, ransom, attone.*

A COMPACT اتفاق ittifauk, زنهار zunhaur, عقد akud, عهد ahud, شرط shurt, قول kool, مقاولت mukawulut, معاهدت maahudut, حبل hubl, ترقيم or تركيم turkeem. v. *agreement, contract.*

COMPACT (*solid*) هنگفت hunguft, تضافط tuzaufut, كثيف kuseef, ستبر sutubr, برقرار burkuraur, مندمج mundumuj, تياز té-auz, وتيج wuseej. v. *close*, *dense*, *firm*.—*A compact discourse* سخن كوتاه sukhun kootah.

To compact, v. *to consolidate*, *join together*.

Compactedness, *compactness* ستبري sutubré, هنگفتي hungufté. v. *density*, *firmness*, *closeness*.

Compactly ستبرانه sutubrauneh.

A COMPANION همدم humdum, همال humaul, همپشت humpusht, همپهلو humpihlu, همحال humhaul, همخانه humkhauneh, همراز humrauz, همدم و همراز humdum ou humrauz, همعنان humanaun, همساز humsauz, همقدم humkudum, همكن humkun, همنشين humnisheen, همرو humroo, همراه humrah, قرين kureen, صاحب sahib (fem. صاحبت sahibut), شريك shureek, رفيق rufeek, رفيقي rufeeké, دوست doost, يار é-aur, ياري é-auré (pl. ياران é-araun), يار غار é-aura ghaur, يار وفادار é-aur wufadar, ياران é-auraun, اشنا ashina, غمخوار ghumkhore, غمكسار ghumkusaur, مانوس maanoos, مونس moonis, موانس muwaunis, انيس aunees, منادم munaudim, صديق sudeek, صديق وفادار sudeek wufadar, لمت lummut, جليس julees, جلس juls (pl. جلسا julsa). v. *associate*, *partner*, *friend*.—*A pot-companion* همبزم humbuzm, همشراب humshuraub, همقدح humkuduh, همكاسه humkauseh, همسفره humsufreh, ندمان nudmaun (fem. ندمانت nudmaunut, pl. ندامي nudaumé), ندما nudma. *A companion in affliction* همبار humbar.

Companionable همزانو humzaunoo, ياران é-auraun, مالوف maaloof. v. *social*.

Companionship همدمي humdumé, همشرابي humshuraubé, همسري humsuré, رفقت rufkut, رفيقي rufeeké, رفاق rufauk, مقارنت mukaurinut, تشارك tushauruk, همبازي humbauzé. v. *company*, *fellowship*, *association*.

Company (*society*) صحاب sohaub, صحبت sohbut, همخانهگي humkhaunéghé, غمكساري ghumkusauré, رفيقي rufeeké, رفقت rufkut, رفاقت rufaukut, خلطت khultut, انجمن anjumin, مجلس mujlis, مواسا muwasa, مواسات muwasaut, محفل muhfil, مصاحبت musahibut, موانست muwanisut, مرافقت muraufikut, معاشرت maashirut, اتفاق ادميان ittifak adamé-aun, باوري é-a-ooré, همراهي humrahé. v. *assembly*, *fellowship*, *conversation*.—(*a partnership*) انبازي ambauzé, اشتراك ishtirauk, شريك shureek, شركت shurkut, تشارك tushaurik, همحالي humhaulé. *A company of soldiers* فرقه سپاهيان firkeh sippahé-aun. v. *band*.—*To bear* or *keep company* رفيق و همراه rufeek ou humrauh shoodun, صحبت كردن sohbut kirdun. v. *to associate*.

COMPARABLE معادل ma-adil, ممكن mumkina tumseel, تمثيل لايق تشبيه la-éka tushbeeh.

Comparably بروجه تمثيل bur wujuha tumseel, معادلانه ma-adilauneh.

Comparative قابل مقابلت kaubila mukaubulut, نسبت دار nusbut dar, تمثيل نما tumseel numa. —*A comparative noun* اسم تفضيل ismi tufzeel.

Comparatively رو با رو roo ba roo, نسبة nusbutan, با نسبت ba nusbut, تمثلانه tumussulauneh.

To compare تمثيل كردن tumseel kirdun, مثل نمودن musl numoodun, مقابله ساختن mukaubileh saukhtun, خابيدن khaubédun, تشبيه نمودن tushbeeh numoodun, مناظره كردن munauzureh kirdun, رو با رو نمودن roo ba roo numoodun, تنظير ساختن tunzeer saukhtun, تطبيق اوردن tutbeek awurdun.

Comparison, *compare* تشبيه tushbeeh (plur. تشبيهات tushbeehaut) اشتباه ishtibah, مشابهت mushaubuhut, تمثيل tumseel, مقابلت mukaubulut, تطبيق tutbeek, متشابه mutushabeh (pl. متشابهات mutushabehaut), قياس ké-aus, قيس kees, قوس koos, بازنت baznut, مقاوست mukawusut, اعتبار é-atibar, موازنت muwauzunut. *Beyond comparison* بلا تشبيه bila tushbeeh, بي قياس bé ké-aus.

To COMPART جدا كردن juda kirdun. v. *to divide*.—*Compartment* قسم kussum. v. *division*.

Compartition (*separate part*) هجران hijraun, هجر hijr. v. also *comparison*, *division*.

A COMPASS (*circle*) گرد gurd, داير da-ér, حلقت hulkut, حوال huwaul, اطراف و جوانب atrauf ou juwaunib, بنيان buné-aun, پيرامن peeraumin. v. *circuit*, *circumference*, *enclosure*, *round*. —(*space*) مقدار mukdar, قرن kurin. v. *room*, *boundary*, *limits*.—(*extent*) افرازي efrauzé, امتداد imtidaud, امد amud—(*ability*) قوت kuwwut, قابليت kabilé-ut, عقل akil. v. *grasp*, *power*, *reach*.—*A pair of compasses* نشانگر nishaungur, پركار purgaur—(*a small pair*) پركاره purgaureh, وانساز waunsauz. *The mariner's compass* خبره نامه khubreh nameh. *The compass of the voice* قوت اواز kuwwuta awauz. *Within compass* (*moderately*) با انصاف ba insauf, اعتدالانه é-atidalauneh. *To compass* (*encircle*) احاطه كردن ihauteh kirdun, حصر ساختن husr saukhtun, دور كردن door kirdun, گرداگرد نمودن gurdagurd numoodun, شمول ساختن shumool saukhtun, پيرامني دور نمودن peerauminé door numoodun. v. *to surround*, *environ*.—(*to walk round*) دور رفتن door ruftun, پيرامن روان شدن peeraumin rou-aun shoodun.

—(*to besiege*) محاصرت کردن muhausurut kirdun, کرده پیچ ساختن gurdeh peich saukhtun. *To compass* (*besiege* or *beleaguer*) *a castle* or *city* بقلع چسپیدن bekilla chuspédun, بشهر چسپیدن beshahur chuspédun. *To compass* (or *grasp*) *in the arms* اغوشتن aghooshtun, در اغوش گرفتن dur aghoosh gooriftun. v. *to embrace.*—(*to attain*) حاصل کردن hausil kirdun, کسب ساختن kusb saukhtun, ورزیدن wurzédun, صاحب کشتن sahib gushtun. v. *to obtain, procure.*

COMPASSION شفقت shufkut, شفق shufk (plur. اشفاق ashfauk), بخشایش bukhsha-ésh, نرم دلي nurm dilé, امرزش amurzush, دلنمودگي dilnumoodugé, مهرباني muhrbauné, رقت rukkut, ترحم turuhhum, مرحمت murhumut (pl. مراحم murauhim), رحم ruhm, رحمت ruhmut, رحموت ruhmoot, راف rauf, رافت raufut, روف roof, روفت roofut, روح rooh, ریحان reehaun, سلام salaum, ایاغ aï-augh. v. *pity.*—*Without compassion* بي شفقت bé shufkut, بي مرحمت bé murhumut, نا رحمان na ruhmaun, غیر رحمت ghiré-a ruhmut. *Worthy of compassion* ترحمه لایق turuhhumeh la-ék.

Compassionate مهربان muhrbaun, رحمن ruhmun, رحمان ruhmaun, رحیم ruheem, مترحم muturuhhim, مشفق mushfik, شفیق shufeek, ذو رحمت zu ruhmut, اهل شفق ahla shufk, صاحب مرحمت sahib murhumut, بخشاینده bukhsha-éndeh, بخشایش bukhsha-ésh, بخشایا bukhshaï-a, نرم دل nurm dil, امرزا amurza, امرزکار amurzikaur, امرزنده amurzindeh, رقیق القلب rukeeku'l'kulb, غفور ghufoor, غفیر ghufeer, حنان hunnaun, ترقق turukkuk, روف ra-uf, رووف ra-oof, ریف, or رایف raaf, اواه awwah. *Compassionate people* امرزندگان amurzindegaun, ارباب مراحم و اشفاق arbaba murrauhim ou ishfauk. *The most compassionate of the merciful* ارحم الراحمین arhamu'r'rahimeen.

To compassionate مرافهت نمودن muraufuhut numoodun, بخشانیدن bukhshanédun, مراحمت کردن murauhimut kirdun, ترحم ساختن turuhhum saukhtun, رحمان بودن ruhmaun boodun, شفیق شدن shufeek shoodun, امرزیدن amurzédun, امرزش نمودن amurzish numoodun, امرزنده کردن amurzindeh kirdun, ترقق شدن turukkuk shoodun. v. *to pity.*

Compassionately شفیقانه shufeekauneh, با رحمت ba ruhmut, با لطف ba lutf, با مهرباني ba muhrbauné.

COMPATIBLE لایق la-ék, شایسته sha-ésteh, مناسب munausib. v. *suitable, consistent.*

Compatibly لایقانه la-ékauneh, با شایستگي ba sha-éstugé.

Compatibleness, compatibility, v. *consistency.*

A COMPATRIOT همجاي humja-é, همجایي humjaï-é, همشهري humshahuré, همخواه humkhauh, همدیهي humdeehé, مدیني داش medeené dash, کوي داش kooï dash.

A COMPEER همدم humdum, همال humaul, همپایه humpa-éh, همپهلو humpihlu, همسر humsur. v. *colleague, companion, equal.*

To COMPEL ضربي کردن zurbé kirdun, زور نمودن zoor numoodun, زور اور کردن zoor awur kirdun, فرسودن fursoodun, گماریدن gumaurédun, الجا کردن ilja kirdun, اقتضا ساختن iktiza saukhtun, لزوم کردن luzoom kirdun, اضطرار نمودن iztiraur numoodun, مضایقت ساختن muza-ékut saukhtun, اهراب کردن ihraub kirdun. v. *to constrain, force, oblige.*

Compellable ممکن اضطرار mumkina iztiraur.

Compelled فرسوده fursoodeh, جبري jubré, ملتزم multuzum. v. *constrained.*—*To be compelled* ملتزم شدن multuzum shoodun, جبري بودن jubré boodun.

COMPELLATION (*nomination*) تسمیت tismé-ut, لقب lukub (pl. القاب alkaub). v. *stile, title.*

COMPEND, *compendium*, اقتصار iktisaur, مقتصر muktusur, مجمل mijmul, اجمال ijmaul, مجموعت mujmoo-at, سردفتر surduftur, الجاز a-éjauz, موجز moojuz, اجمال کلام ijmaula kulaum. v. *summary.*—*To make a compendium* اجمال کردن ijmaul kirdun, طي ساختن teï-é saukhtun. v. *to abridge.*

Compendious مختصر mukhtusur, مجمل mujmul, موجز moojuz. *A compendious discourse* کلام موجز kulaum moojuz.

Compendiously بر وجه اجمال bur wujha ijmaul, اجمالانه ijmalauneh, الجازا a-éjazan, القصه alkisseh.

To COMPENSATE مجازات و مکافات کردن mujazaut ou mukafaut kirdun, مکافات ساختن mukafaut saukhtun, مجازات نمودن mujazaut numoodun, عوض کردن awuz kirdun, اعواض ساختن é-awauz saukhtun, جزا دادن juza dadun. v. *to counterbalance, recompense.*—*To be compensated* مجازات شدن mujazaut shoodun, مکافات بودن mukafaut boodun. *It ought to be compensated* واجب الجزا vajibu'l'juza. *It may be compensated* عوضي ممکنست awuzé mumkinast.

Compensation عوض awuz (pl. اعواض é-awauz) جزا juza, منعمت muna-amut, سزا suza, اجر ijur, اجرت ijrut, مکافات mukafaut, مجازات mujazaut, پاداش padash, پاداشت padasht, بدل budul, مقابله mukaubuleh, قضا kuza. v. *recompense, equivalent.*

Compensative عوض کن awuz koon, جزا ده juza duh, اجر ساز ijr sauz.

COMPETENCE, *competency* (*moderate income, &c.*) رماق rumauk, بهمی buhmé, شی کلیل shé-a kuleel, قایت ka-é-ut, حسب or هسب husb, کافی kaufé, علق aluk. v. *a sufficiency.*—(*power, capacity*) مناسبت munasibut, قوت kuwwut, لایقت la-ékut, قابلیت kaubilé-ut.

Competent (*suitable*) لایق la-ék, مناسب munausib, عدل adil, قادر kaudir, قابل kaubil, اهل ahl, واجب vajib, مطابق mutabik. v. *adequate, consistent, fit, qualified, proportionable, suitable.*—*Without defect* or *superfluity* بی نقصان و زیادگی bé nuksan ou zé-audugé, نا مقصور و نا کثیر na muksoor ou na kuseer—(*moderate*) ذو اعتدال zu é-atidaul, معتدل mutudil, قلیل kuleel, نزیر nuzeer.—*A competent witness* شاهد عادل shauhid aadil. *A competent judge* قاضی عدالت kazé adaulut. *To be competent* بکار امدن bekaur aumudun, سلوح شدن sulooh shoodun, جدور بودن judoor boodun. *To render competent* صلاح کردن sulauh kirdun, تاهیل ساختن taaheel saukhtun.

Competently لایقانه la-ékauneh, با مناسبت ba munausibut, بالسویة bissawé-ut. v. *adequately, properly, reasonably, moderately, sufficiently.*

Competible, v. *suitable, consistent.*

COMPETITION حسرت husrut, نزاع nizaa, منازعت munazaat (plur. منازع munazaa), حسد husud, غیرت gheerut, خصیم khuseem. v. *contest, rivalry.*

A competitor رقیب rukeeb, خصم khusm (pl. خصمان khusmaun, خصما khusma, هم مطلب hum mutlub. v. *rival, opponent.*

COMPILATION, *compilement*, جمع jumaa, مجموعت mujmuwaat, فراهم furrauhim. v. *collection.*

To compile (*from various authors*) جمع کردن jumaa kirdun, مجموع ساختن mujmuwa saukhtun. *To compile a book* کتاب تصنیف کردن kitaub tusneef kirdun, تالیف ساختن taaleef saukhtun. v. *to write, compose.*

A compiler جمع کننده jumaa koonindeh.

COMPLACENCE, *complacency*, دلجوی diljooï, دلاسای dilasa-é, دلاویزی dilaweezé, دلخوشی dilkhooshé, دلنوازی dilnuwauzé, شکران shukraun, رضا ruza. v. *content, pleasure, satisfaction.*—(*civility*) ازرم azrum, لطافت lutaufut, ارکان و ادب arkaun ou adub.—*Self-complacency* خود پسندی khood puffundé.

Complacent (*affable*) مظلوم muzloom, ملایم mula-ém, لطیف luteef, متواضع mutuwaza, ذو zu adub, صاحب ازرم sahib azrum, اهل ادب ahla muruwwut. v. *civil, soft, polite.*

To COMPLAIN شکایت کردن shuka-é-ut kirdun, اشتکا ساختن ishtika saukhtun, فریاد و فغان نمودن furé-aud ou faghaun numoodun, زاری کردن zauré kirdun, زاریدن zaurédun, ناله زدن nauleh zudun, نالیدن naulédun, نالش ساختن naulish saukhtun, نالان نمودن nalaun numoodun, نوحت کردن noohut kirdun, گله ساختن guleh saukhtun. v. *to bewail, lament.*—*To complain* or *demand justice* داد و فریاد کردن daud ou furé-aud kirdun, داد خواستن daud khaustun. *To complain of an injury* اظهار تظلم کردن izhaur tuzullum kirdun. *To weep and complain* گریان و نالان زدن guré-aun ou nalaun zudun.

A complainer نالان naulaun, فریاد کننده furé-aud koonindeh, شاکی shauké, نواح nuwwauh, متشکی mutushukké.

A complainant (*plaintiff*) داد خواه daud khauh, زاری zauré.

Complaining شکایت کنا shuka-é-ut koona, زاری کنان zauré koonaun, شکوار shukwaur, گلمند gulehmund.

A complaint شکایت shuka-é-ut, شکوا shukwa, غریو ghuré-oo, گله guleh, نالش naulish, نالیش nauleesh, ناله nauleh, زار zaur, زاری zauré, فریاد و فغان furé-aud ou faghaun, افغان afghaun, زنویه zunu-éh, نوحت noohut, نیاحت né-auhut, ندبت nudbut, نوبه noobeh, غرنگ ghurnuk, شغب shughub, شهان shumaun, خروش khuroosh, جزع juza, زاوه zaweh, نغرین nufreen. v. *lamentation.*—(*malady*) درد durd, زحمت zuhmut, رنج runj, مرض muruz, شکو shukoo, شکی shuké, شکات shukaut, علت yllut. v. *disease.*—*A complaint* or *appeal to justice* داد daud, فریاد furé-aud, داد و فریاد daud ou furé-aud. v. *remonstrance.*

COMPLAISANCE, *complaisantness*, شیرینکاری sheereenkauré, ملایمت mula-é-mut, ازرم azrum, ادب adub, ارکان arkan. v. *civility, politeness.*—(*adulation*) خوش امدی khoosh aumudé, ریشخند reeshkhund.

Complaisant خوش ایندہ khoosh a-éndeh, ذو ازرم zu azrum, صاحب ادب و ارکان sahib adub ou arkaun, لطفان lutfaun. v. *polite, civil, compliant.*

Complaisantly ادبانه adubauneh, با لطف ba lutf, با شیرین کاری ba sheereen kauré.

COMPLEMENT (*fullness, perfection, completion*) اسپری aspuré, پرداخت purdaukht, تمام tumaum, تتمت tutimmut, تمامت tumaumut, اتمام itmaum, اختتام ikhtitaum, صحاح suhauh.

The complement of a circle متمم mutummim.—*Complement* (*adscititious circumstance, appendage*) ضميمت zumeemut, ملحقت mulhukut, زيل zeel.

Complete (*without defect*) تمام tumaum, متمم mutummum, تام tamm, كامل kaumil, مقضي mukzé, اسپري aspuré, سپري supuré, درست durust, اكنده akundeh, سوي sooï, براورده burawurdeh, سرامد suraumud, سپيدرو sipeedroo, سابغ saubigh, وافي waufé, وفي wufé, وفر wufur, موفور moufoor, صحيح suheeh, صهابي suhaubé, سباعي suba-é, مطهم mutuhhum, بي نقصان bé nuksaun, بي عيب bé aïb, نا مقصور na muksoor, v. *perfect*, *full*.—(*finished*) پرداخت purdaukht, پرداخته purdaukhteh, متناهي mutunauhé, منقضي munkuzé, منتهي muntuha, منقطع munkuta, منسلخ munsulikh, محدد muhuddud, محدود muhdood. v. *concluded*.

To complete پرداختن purdaukhtun, تمام كردن tumaum kirdun, كامل ساختن kaumil saukhtun, تكميل كردن tukmeel kirdun, بسر اوردن busur awurdun, املا ساختن amla saukhtun, پردازي نمودن purdauzé numoodun, پرداخت كردن purdaukht kirdun, متناهي ساختن mutunauhé saukhtun. v. *to perfect*, *finish*.

Completed پرداخته purdaukhteh, متناهي mutunauhé. *To be completed* بسر امدن besur aumudun, پرداخته شدن purdaukhteh shoodun, اسپري بودن aspuré boodun.

Completely كاملانه kaumilauneh, تماما tumauman, با اختتام ba ikhtitaum, طبيقانه tubeekauneh, وفرانه wufurauneh.

Completeness, *completment*, *completion*, پرداخت purdaukht, تمام tumaum, اتمام itmaum, تكميل tukmeel, اكمال ikmaul, كمال kumaul, كماليت kumaulé-ut. v. *perfection*, *accomplishment*, *complement*.

COMPLEX مطبق mutubbuk, تطبيق tutbeek, چام چام cham cham, لا بلا la bela, لا برلا la burla, افزون afzoon, هزار تو hezaur too, ته ته tuh tuh. v. *manifold*, *intricate*.—*Complex affairs* درج durruj.

Complexedness, *complexness*, v. *complication*.

Complexly مطبقانه mutubbukauneh.

COMPLEXION (*of the face*) سيما seema, چهره chuhreh, جهير juheer.—(*constitution*) مزاج mizauj, جبلت jibillut, طبيعت tubé-at, سرشت surrusht, عنصر unsur, طينت teenut. v. *temperature*; also *involution*.—*Of an adust complexion* يابس مزاج é-aubus mizauj.

Complexional مزاج پيوند mizauj pivund, طبيعت منسوب tubé-at munsoob.

Complexionally از مزاج uz mizauj.

COMPLIANCE اتفاق ittifauk, رضا ruza, موافقت muwafikut, مطاوعت mutawaat, قول kool, قايل ka-él, اتحاد ittihaud, اطاعت itaat, انقياد inké-aud. v. *submission*.

Compliant بندهء فرمان bundé-ï furmaun, مطيع muté-a, مقتاد muktaud, متابع mutauba, زلاله zulauleh, خضوع khuzoo-a, خاضع khauza, خوش اينده khoosh a-éndeh, زو ازرم zu azrum. v. *yielding*, *civil*, *obedient*.

To COMPLICATE درج كردن durj kirdun, طي ساختن té-ï saukhtun, پيچيدن peechédun, در پيچيدن dur peechédun, سكيزيدن sukeezédun, نورديدن noordédun. v. *to intangle*, *perplex*.

Complicate, *complicated*, پيچا پيچ peecha peech, پيچ peech, پيچان peechaun, پيچيده peechédeh, تلوي tuluwwé, تغضن tughuzzuf, فلغند filghund, مطوي mutwé, نورد noord, متثني mutusunné, مغتمض mughtumuz. v. *complex*, *intricate*, *intangled*.—*To be complicated* پيچيده گشتن peechédeh gushtun, پيچان شدن peechaun shoodun, تغضن بودن tughuzuf boodun, چخيدن chukhédun, چخشيدن chukhshédun.

Complication, *complicateness*, پيچ peech, پيچش peechish, التوا iltiwa, خلط khult, ضغر zufr.

A COMPLIMENT خوش امدي khoosh aumoodé, ادب adub, تحيت tuhé-ut, سلام salaum, تملق tumulluk, تعظيم tazeem. v. *civility*.—*After-compliments* بعد التحيت baada't'tuhé-ut. *The governor has sent his compliments to you* بدي صاحب شمارا سلام گفته اند budé sahib shumaura salaum gufteh and.

To compliment خوش امدي نمودن khoosh aumoodé numoodun, نواخت كردن nuwaukht kirdun, سلام دادن salaum dadun, تحيت گفتن tuhé-ut guftun, ريش خند ساختن reesh khund saukhtun, زرد گوش شدن zurd goosh shoodun, مزاج گوي كردن mizauj gooï kirdun, مزاج گفتن mizauj guftun, تواضع نمودن tuwazaa numoodun, ادب ساختن adub saukhtun, نوازش نمودن nuwazish numoodun. v. *to coax*, *soothe*, *flatter*, *salute*.

Complimental پر تعظيم pur tazeem, تحيت منسوب tuhé-ut munsoob, تملق پيوند tumulluk pivund, ادبانه adubauneh. v. *civil*, *respectful*.

A complimenter سپيد كار sipeed kaur, ريش خند reesh khund, زردگوش zurdgoosh, نوازنده nuwauzindeh, نوازش گر nuwauzish gur, نواز nuwauz. v. *coaxer*, *flatterer*.

Complot, v. *confederacy*, *plot*.

To COMPLY رضا شدن ruza shoodun, موافقت نمودن muwafikut numoodun, بلي گفتن bulé guftun, قول دادن kool dadun, قايل بودن ka-él

boodun, اتفاق كردن ittifauk kirdun, وفق ساختن wufuk saukhtun. v. *to assent, be obsequious, yield to.*

COMPONENT تركيب كنا turkeeb koona, مولف mooluf, ترتيب ساز turteeb sauz, انتظام نما intizaum numa.

To COMPORT (*agree, suit*) لايق شدن la-ék shoodun, مناسب بودن munausib boodun. v. also *to bear, endure.*

Comport, comportment, comportance (*behaviour*) وضع wuza. v. *conduct.*—*Comportable*, v. *consistent.*

To COMPOSE (*arrange*) تركيب كردن turkeeb kirdun, تركب ساختن turukkub saukhtun, انتظام نمودن intizaum numoodun, نظم كردن nuzim kirdun, ترتيب ساختن turteeb saukhtun, تربيت نمودن turbé-ut numoodun, ساختن saukhtun. *To compose a difference* صلاح كردن sulauh kirdun, مصالحت نمودن musaulihut numoodun, اصلاح ذات البين كردن islauh zautu'l'bein kirdun, اصلاح مابين نمودن islauh mabein numoodun. *To compose matters equitably* با انصاف كردن ba insauf kirdun, تسويا ساختن tuswé-a saukhtun. *To compose musical airs* توارانه پرداختن turauneh purdaukhtun, نغمه ساز كردن nughmeh sauz kirdun. *To compose a book* نقل بستن nukkul bustun, تصنيف كردن tusneef kirdun, كتاب نوشتن kitaub nooshtun, ايجاد ساختن eejaud saukhtun. *To compose verses* انشا كردن insha kirdun, نظم ساختن nuzum saukhtun, نظام نمودن nuzaum numoodun. v. *to arrange, constitute, dispose, form, unite.*—*To compose* (*calm, quiet*) اسودن asoodun, ساكن كردن saukin kirdun, اطمينان خاطر دادن itmeenauna khautir dadun, تسكين ساختن ترفيه ساختن turfeeh saukhtun, tuskeen saukhtun, نرم نمودن nurm numoodun, ارمانيدن aramanédun. v. *to soothe, pacify.*

Composed (*arranged*) تركب كرده زده turukkub kirdeh zuddeh. —(*formed*) ساخته saukhteh, مصنوع مجبول mujbool, مخلوق mukhlook, musnoo-a, سرشته surishteh.—(*placid, calm*) ملايم mula-ém, ساكن saukin, لين lein. v. *serious, sedate.*

Composedly با رفق ba ruffik, با ملايمت ba mula-émut, وادعانه wadauneh. v. *calmly, seriously.*

Composedness, v. *composure.*

A COMPOSER كتاب تصنيف kitaub tusneef, نقل بند nukkul bund. v. *author.*

Composition (*formation*) جبل jubil, خلق khulk, خلقت khulkut, تشكيل tushkeel.—(*compounding, mixing*) تربيت turbé-ut, تركيب turkeeb (plur. تراكيب turaukeeb), اميزش ameezish.—(*union*) تاليف taaleef, اتحاد ittihaud, وحدت wahdut, يكانكي ékaunugé. v. *conjunction, agreement, compact.*—*Composition* (*arrangement*) ترتيب turteeb, انتظام intizaum, تعبيت tabé-ut, تدبير tudbeer, سانكير saungeer.—*Literary composition* انشا insha, منشا munsha, تصنيف tusneef (pl. تصانيف tusauneef, مصنفات musunnufaut).—*An elegant or finished composition* انشا پردازي insha purdauzé, منشا اعتبار munsha é-atibar.—*Compositions* تصرفات tusrifaut. — *Composition of differences* صلح sulh, صلاح sulauh, صلاحيت sulahé-ut, مصالحت musaulihut. *By way of composition* بطريق صلح betareeka sulh. — *Composition* (*consistency*) شايستكي sha-éstugé, مطابقت mutaubukut. v. *congruity.*

Compost, v. *manure.*

COMPOSURE (*of mind*) ملايمت mula-émut, التيام ilté-aum, اطمينان خاطر itmeenauna khautir, ترفيه turfeeh, سلوت sulwut, اسودكي asoodugé, اسوده حال asoodé-a haul, مرفه الخاطر murfuhu'l'khautir, مرفه البال murfuhu'l'baul, رفاهيت rufahé-ut, رفاه rufauh, رفاهت rufauhut. *To enjoy composure of mind* اسوده حال و امين داشتن asoodé-a haul ou ameen daushtun. v. *calmness, sedateness, tranquillity*; also *composition, arrangement, combination, frame, make.*

COMPOTATION (*drinking together*) مجلس شرب mujlisa shurb, صحبت شراب sohbuta shuraub, مشاربت mushauribut, عيش و نوش a-ésh ou noosh, بزم buzm.

To COMPOUND (*mix*) اميختن ameekhtun, اميز كردن ameez kirdun, اميزيدن ameezédun, اميزش ساختن ameezish saukhtun, اميزانيدن ameezanédun, سرشتن surishtun, خلط كردن khult kirdun, تخليط نمودن tukhlé-ut numoodun, خيسيدن kheesédun, درهم كردن durhum kirdun, ممزوج نمودن mumzooj numoodun, اختلاط ساختن ikhtilaut saukhtun, مخلوط كردن mukhloot kirdun. v. also *to agree, come to terms.*

Compound, compounded, اميخته ameekhteh, سرشته surishteh, تركيب يافته turkeeb é-afteh, مركب murukkub, اميز ameez, اميزه ameezeh. v. *composed, formed.*

A compound اميزش ameezish, اميخته ameekhteh, خلط khult, ممزوج mumzooj, تركيب turkeeb.—*A compound word* اسم مركب ism murukkub, تركيب turkeeb, لفظ تركيب lufiz turkeeb. *A compound participle* وصف تركيب wusuf turkeeb.

Compoundable ممكن اميزش mumkina ameezish.

A compounder (*mingler*) اميزش كننده ameezish koonindeh. v. also *mediator.*

To COMPREHEND (*conceive*) فهم كردن

fuhm kirdun, ادراک داشتن idrauk daushtun, ازعان نمودن izaun numoodun, دریافتن duré-aftun, وایافتن wa-é-aftun, فهمیدن fuhmédun, شناختن shinaukhtun, پنداشتن pindaushtun, اشتافتن ashtauftun, اشنافتن ashnauftun, شنافتن shinauftun, ساویدن sawédun, چفتن chuftun, تصور نمودن tusawwur numoodun, ازشندن azshundun, شنابیدن shinabédun, شناسیدن shinasédun. v. *to understand.*—(*to comprise*) اشتمال کردن ishtimaul kirdun, شمول نمودن shumool numoodun, احتوا ساختن ikhtiwa saukhtun, احاطه کردن ihauteh kirdun. v. *to contain, include.*

Comprehended مرکوز murkooz, مدرک mudruk. *Comprehended and contained* مدرک و مدرج mudruk ou mudruj.

Comprehensible ممکن فهم mumkina fuhm, معقول makool, هویدا hoo-éda, هویدا سخن hoo-éda sukhn.

Comprehensibly معقولانه makoolauneh.

Comprehension (*intellect*) فهم fuhm (plur. فهوم fuhoom, افهام afhaum), عقل akul (plur. عقول akool), هش hush, هوش hoosh, ادراک idrauk, ازعان izaan, هرم hurim, هنک hunk, فرهنک furhunk, فرهنج furhunj, شهل shuml, فراست firausut, طبع tuba, خرد khurid, زهن zuhn, لب lubb (pl. الباب albaub). v. *understanding, capacity, knowledge.*—(*containing*) شمول shumool, احاطه ihauteh, محتوي muhtuwé, جمع jumaa, جامع jauma, حاوي hawé, متضمن mutzummin, اشتمال ishtimaul, شامل shamil, مشتمل mushtimil.

Comprehensive (*conceiving*) مدرک mudrik, فهمدار fuhm dar.—(*containing*) مشمول mushmool, شامل shamil, محتوي muhtoo-é.—*The comprehensive or intellectual power* مدرکت mudrikut, دارکت daurikut, قوت مدرکت kuwwut mudrikut, قوت متصرفت kuwwut mutusurrifut.

Comprehensively ضمنا zumnan, با شمل ba shuml.

Comprehensiveness قوت مدرکت داري kuwwut mudrikut daré.

To COMPRESS فشردن fushurdun, افشردن afshurdun, پشخودن pushkhoodun, سفلیدن suflédun, اشکندن ashkundun, برندن burundun, پشخودن pishkhoodun, تضییق کردن tuzé-ék kirdun, بخسیدن bukhsédun, تنک ساختن tunk saukhtun, اهنجلوغ نمودن ahunjuloogh numoodun, همس کردن humis kirdun. v. *to press, squeeze, constrain, embrace.*

Compress (*for a wound*) v. *bandage.*

Compressed افشرده afshurdeh, بشخوده bushkhoodeh, تراکم turaukum, محصور muhsoor, سعور suma-oor, ارزب arzub, تقبض tukubbuz. v. *pressed, squeezed.*—*Any thing compressed* سفت suffut.

Compressible ممکن همس mumkina humis, قابل التضییق kaubilu't'tuzé-ék.

Compressibility, compressibleness, قوت تضییق داري kuwwut tuzé-ék daré.

Compression, compressure افشرش afshurish, تضییق tuzé-ék, همس humis, اعتراک é-atrauk, جحاش juhaush. v. *pressure.*

To COMPRISE اشتمال کردن ishtimaul kirdun. v. *to contain, include.*

A COMPROMISE معاهده maahudeh, ترقیم نمودن turkeem numoodun, نظم ساختن nuzm saukhtun, ترتیب کردن turteeb kirdun.

Comptroll, &c. v. *controll.*

COMPULSION, *compulsiveness* غصب ghuzb, لزوم luzoom, ضربي zurbé, الجا ilja, اضطرار iztiraur, ابرام ibraum, ضرورت zuroorut (pl. ضرورات zurooraut), طرد turud, اقتضا iktiza, اهراب ihraub, الب alb, ار arr, الحاح ilhauh, کسع kusaa. v. *force.*

Compulsive, compulsatory, compulsory, ذو قوت اضطرار zu kuwwuta iztiraur, ملتزم multuzum, قهر دار khur dar. v. *forcible.*

Compulsively قهرا kuhran, قهرانه kuhrauneh, ضرورتا zuroorutan, بالضرورت ba'z'zuroorut, بر وجه الجا bur wujuha iljah, ضربا zurban, جبرانه jubrauneh.

COMPUNCTION (*contrition*) ندامت nudaumut, توبت toobut, توبتکاري toobutkauré, پشیماني pusheemauné, ازمان azmaun. v. *repentance, remorse*; also *pricking, stimulation.*

COMPUTATION حساب hissaub, محاسبت muhausibut, عد add, شهار shumaur, انکارش angaurish. v. *account, calculation, reckoning.*

To compute حساب کردن hissaub kirdun, انکاریدن angaurédun, شمردن shumurdun.

A computer, v. *accountant.*

Comrade, v. *companion.*

To CON اهتمام کردن ihtimaum kirdun, شغل دادن shughl dadun, توز نمودن tooz numoodun. v. *to study, know.*

To CONCAMERATE کمر کردن kumr kirdun, طاق ساختن tauk saukhtun. v. *to arch.*

To CONCATENATE سلسله کرلن sulsuleh kirdun. v. *to chain, link.*

Concatenation سلسله sulsuleh (plur. سلاسل sulausil).

CONCAVATION جوف کنا joof koona, نکر nukir.

Concave مجوف mujuwwuf, اجوف ijwuf,

جوفا joofa, منهزم munhuzum. v. *hollow.—To make concave* تجويف كردن tujweef kirdun, ناويدن nawédun.

Concavity جوف joof, غار ghaur, هزمت huzmut, كاواك kawauk, ميان كاواك mei-aun kawauk, دحل duhl, نخوري nukhooré. *The concavity of the breast* بهو buhoo. *The concavity of the eye* خانهء چشم khané-a chushum, قلت عين kulluta aïn, وقب wukub. *The concavity* or *hollow of the hand* روي دست rooï dost. *The concavity* or *groove on the upper lip* وفضت wufzut.

To CONCEAL پنهان كردن pinhaun kirdun, پوشيده ساختن poshédeh saukhtun, پوشيدن poshédun, نهان ساختن nihaun saukhtun, پرده كردن perdeh kirdun, ستر نهادن sutur nihaudun, اخفا كردن ikhfa kirdun.

Concealable ممكن پوشش mumkina poshish.

Concealed پوشيده poshédeh, دسيس dusees, مرهمس muruhmus, مكتمن muktumin, مكتن muktun, مخفي mukhfé, تشمل tushummul. v. *clandestine, private, occult.*

A concealer پنهان كننده pinhaun koonindeh.

Concealment, concealedness پوشش poshish, پنهاني pinhauné, اخفا ikhfa, اختفا ikhtufa, نهانچه nihauncheh, نهاني nihauné, اهماج ihmauj, اهلاس ihlaus, نهفتگي nuhuftugé, خفيت khufé-ut, خبء khuba, تستر tusuttur, دسيسي duseesé, تعميت tamé-ut. v. *privacy, secresy, hiding-place.*

To CONCEDE قبول كردن kubool kirdun, قايل نمودن ka-él numoodun, اجازت كردن ijauzut kirdun, قرين قبول شدن kureen kubool shoodun. v. *to yield, grant.*

CONCEIT (*conception*) ادراك idrauk, فكر fikr, انديشه andeesheh, سگالش sigaulish, پنداري pindauré, راي raa-é. v. *thought.—(fancy)* لطيفت luteefut, خيال khé-aul, وهم wuhim, توهم tuwuhhum, تخيل tukhé-ul, تصور tusuwwur. v. *imagination.—(favourable opinion)* مظنت مسعود muzunnut musa-ood, پندار لطيف pindaur luteef. *—Conceits (trifles)* گذاف بيهوده guzauf beehoodeh, ترهات turhaut. *Out of conceit with* منكر munkir. v. *disapproving, disliking.*

To conceit خيال كردن khé-aul kirdun, وهم نمودن wuhum numoodun, فكر ساختن fikr saukhtun. v. *to imagine, believe.*

Conceited خود بين khood been, پنطر puntur, سر در هوا sur dur huwa, زخف zukhuf.

Conceitedly پنطرانه punturauneh, با خود بيني ba khood beené, زخفا zukhfan.

Conceitedness, self-conceit خود بيني khood beené, پنطري punturé, زخفي zukhfé, v. *pride, vanity.*

To CONCEIVE (*comprehend*) فهم كردن fuhm kirdun. v. *to think, understand.—To conceive in the womb* حامل كردن haumil kirdun, حامله شدن haumileh shoodun, بار نمودن bar numoodun. *To conceive resentment* غضبه شدن ghuzbeh shoodun.

Conceivable ممكن فهم mumkina fuhum.

Concent, v. *harmony, consistency.*

CONCENTRICK مركوز murkooz, هم مركز hum murkuz.

CONCEPTION (*pregnancy*) حاملگي haumlugé, حبل hubl—(*intellect*) فهم fuhm, ضمن zumun. v. *comprehension, apprehension, idea, notion, sentiment.*

To CONCERN (*belong to*) متعلق شدن muta-alik shoodun, انتساب داشتن intisaub daushtun, منسوب بودن munsoob boodun, داير شدن da-ér shoodun, عايد بودن aa-éd boodun, راجع شدن rauja shoodun. v. *to relate to.—(to interest, make solicitous)* مهم و لازم ساختن muhum ou lauzim saukhtun, معامله كردن maamleh kirdun, عنايت دادن ana-é-ut dadun, علاقه داشتن alaukeh daushtun, غرض كردن ghurz kirdun. v. *to affect.—(to make uneasy)* مضطرب كردن muzturub kirdun, دلبسته ساختن dilbusteh saukhtun. v. *to disturb.—To be concerned (interested)* بوشا نمودن boosha numoodun, عنايت شدن ana-é-ut shoodun, علاقه بودن alaukeh boodun. *It concerns me* علاقه ام است alauké-ï am ast—*To concern (be vexed)* دلتنگ شدن diltunk shoodun, المزده بودن alumzuddeh boodun, گران جان نمودن guraun jaun numoodun.

Concern, concernment كار kaur, عمل amul, امر amr, شغل shughl, مصلحت musluhut. v. *business.—(care)* تقيد tuké-ud, انديشه andeesheh, تيمار teemaur, فكر fikr, علاقه alaukeh, معامله maamleh, عنايت ana-é-ut, بوشا boosha. v. *interest, solicitude.—(affliction)* دلگيري dilgeeré, شخن shikhun, درد durd, محنت muhnut, فرم furm, گرم gurm, رنج runj. v. *grief.—(affection)* محبت mohabbut, مهر muhr, دوستي doosté. v. *regard, passion.—(importance)* گراني gurauné, دشواري dushwauré. *Of great concern* مهم muhimm, مستشري mustushré. *An affair of great concern* مصلحت مهم musluhut muhimm, مهام muhaum, نندل nundil, قمقام kumkaum.

Concerning منسوب munsoob, از uz, ز zi, در dur, بهر buhr, براي bura-é, عن an, من min, في fi.

CONCERT (*compact*) اتفاق ittifauk, عقد akud, عهد ahud, شرط shurt, زنهار zunhaur. v.

agreement, union.—(*symphony*) اهنگ ahunk, هم اهنگي hum ahungé, ساز sauz, ساز كاري sauz kauré, ترانه turauneh, طنن tufun. v. *concord.*—*A concert of vocal and instrumental music* اهنگ سازنده و خواننده ahunk sauzindeh wa khaunindeh, هم اهنگي سوز و ساز hum ahungé sooz ou sauz.

To concert (*adjust*) نظم كردن nuzim kirdun, بندوبست ساختن bundoubust saukhtun, ترتيب نمودن turteeb numoodun. *To concert secretly* بپنهاني تقويم كردن bepinhauné tukweem kirdun, نهاني انتظام ساختن nihauné intizaum saukhtun, معاهدت مكتمن كردن maahudut muktumin kirdun.

CONCESSION قايل ka-él, قبول kubool, اجازت ijauzut, احسان ihsaun. v. *grant, yielding.*

Concessionary, concessive در وجه اجازت dur wujuha ijauzut.

To CONCILIATE (*gain*) اندوختن aundokhtun, ورزيدن wurzédun. *To conciliate affection* محبت اندوختن mohabbut aundokhtun, دلنواختن dilnuwaukhtun, دل گرفتن dil gooriftun, استمالت ساختن istimlaut saukhtun.

Conciliation صلح sulh, مصالحت musaulihut, استمالت istimlaut, دلگيري dilgeeré, دلنوازي dilnuwauzé, دلفريبي dilfurrabé, دلكشي dilkushé. v. *reconciliation, gaining.*

A conciliator صلح كننده sulh koonindeh, مصالحت ساز musaulihut sauz.

Conciliatory صلح منسوب sulh munsoob, مصالحت كنا musaulihut koona.

Concinnity, v. *decency, fitness.*

Concinnous, v. *becoming, pleasant.*

CONCISE كوتاه kootah, قصارت kusaurut, قصير kuseer, مقصور muksoor, اقصر aksur, قصرا kusra (pl. قصاير kusa-ér), شبرم shibrum. v. *short.*

Concisely الغفصه alkifseh, مقتصرانه muktusurauneh. v. *briefly, shortly.*

Conciseness قصيري kuseeré, اختصاري ikhtisauré, كوتاهي kootauhé, اجمال ijmaul.

CONCLAVE (*private apartment*) نهانخانه nihaunkhauneh. v. *closet, cabinet.*—(*a cabinet council*) ديوان خاص divaun khauss.

To CONCLUDE (*terminate*) قطع ساختن kutaa saukhtun, قرار نمودن kuraur numoodun, ختم كردن khutim kirdun, اتمام نمودن itmaum numoodun, فصل كردن fusl kirdun, برطرف ساختن burturuf saukhtun, جزم نمودن jezm numoodun.—*To conclude an alliance* عقد كردن akud kirdun, عهد ساختن ahud saukhtun. v. *to end, finish.*—(*to reason, form an opinion*) قياس كردن ké-aus kirdun, سبب ساختن sibub saukhtun, وهم نمودن wuhum numoodun, منتج شدن muntuj shoodun. *What is thence to be concluded* چه منتج cheh muntuj. v. *to decide, determine.*—*To conclude* (adverb) نهايت الامر niha-éutu'l'amr, نتيجهء كلام nuteejé-ï kulaum. v. *finally.*

Conclusion (*close, end*) اخر akhir, عاقبت aakibut (plur. عواقب awaukub), تمام tumaum, انجام anjaum, سرانجام surranjaum, نهايت niha-é-ut, انتها intiha, غايت gha-é-ut, اتمام itmaum, جزم jezm, ختم khutum, اختتام ikhtitaum, فروداشت furoodausht—(*result*) نتيجه nuteejeh (pl. نتايج nuta-éj. *A conclusion from the premisses* نتيجهء مقدمه nuteejé-ï mukuddumeh. *An undeniable* or *necessary conclusion* نتيجهء لازم الاحتياج nuteejé-ï lauzimu'l'ihté-auj. *An evident conclusion* نتيجهء صريحه nuteejé-ï sureeheh. *True conclusions* نتايج تحقيقه nuta-éj tuhkeekeh. v. *consequence.*—(*decision*) فصل fusl, فيصل feesul, قضيت kuzé-ut, حجت hujjut. v. *determination.*

Conclusive قاطع kauta, متوالي mutuwaulé. v. *decisive, consequent.*

Conclusively قاطعانه kauta-auneh.

CONCOCTION هضم huzim. v. *digestion.*—*The first concoction* هضم اول huzim awwul.

CONCOMITANCE پيوستگي pivustugé, اضافت izaufut.

Concomitant پيوسته pivusteh.

A concomitant اضافي izaufé, پيوند pivund. v. also *companion.*

Concomitantly با اضافي ba izaufé, معا maan.

CONCORD, *concordance* اتفاق ittifauk, اتفاقي ittifauké, اتحاد ittihaud, يكدلي eekdilé, يكانگي eekaunugé, موافقت muwafikut وفاق wufauk, معاهدت maahudut, رضا ruza, ذات البين zautu'l'bein, يكجهتي eekjihuté, اشتي ashté, يكي eeké, صلح sulh, صلاح sulauh, سازكاري sauzkauré, مهر و محبت و ود و الفت muhr ou mohabbut ou wudd ou aluft. v. *agreement, union, compact, peace.*—(*harmony of sounds*) اهنگ ahunk, هم اهنگي hum ahungé, ترانه turauneh, طنن tufun, سلاتيت salaté-ut, دمساز dumsauz, نغمهء دمساز nughmé-ï dumsauz, اهنگ صدا ahunga suda, نوازش nuwauzish.

Concordant ملايم mula-ém, ملايمت mula-émut, موافق muwaufik, مطابق mutaubik, رضا نما ruza numa, وفاق كنا wufauk koona, هم اهنگ hum ahunk, هم اواز hum awauz, دمساز dumsauz, سازكار sauzkaur, كارساز kaursauz. v. *agreeable.*

Concordate, v. *compact.*

A CONCOURSE مجمع mujmaa, جمع jumaa, اجتماع ijtimaa, جميعت jumē-at, جم jumm, جهت jummut, خرنباز khurunbaz, غند ghund, مجلس mujlis, مزدحم muzduhum, تزاحم tuzauhim, حشر hushr, توفر tuwuffur. v. *assembly, crowd, multitude.—A great concourse* جمع كثير jumaa kuseer.

To CONCRETE جمود كردن jumood kirdun, انعقاد شدن inakaud shoodun, فرسودن fursoodun, فسردن fusurdun, حثر نمودن husr numoodun. v. *to coalesce, curdle.*

Concrete جامد jaumid, منجمد munjumid, متجمد mutujummid, عقيد akeed, فرسوده fursoodeh, فسرده fusurdeh.

Concretion جمود jumood, انعقاد inakaud.

CONCUBINAGE زنشويي zunshooï-é.

A concubine زنشوي zunshooï, هوسين hooseen, وسني wusné, انباغ ambaugh, هوبت hoobut, حظيت or حضيت huzé-ut, فريش fureesh, سريت suré-ut (pl. سراري suraure).

CONCUPISCENCE نفس nufs, ارزو arzoo, ارزوي نفس arzooï nufs, هواي نفساني huwa-é nufsauné, توقان نفس tookaun, توقان نفس tookauna nufs, مستهيات نفسانيت mustuhé-aut nufsané-ut, نفس امارت nufs ammarut, شهوت shuhwut, طمع tuma. v. *desire, lechery.*

Concupiscent نفسي nufsé, نفساني nufsauné, ارزومند arzoomund, طمعكار tumakaur, مستهي mustuhé, شهرمند shuhrmund.

To CONCUR يک دل و يک جهت شدن eek dil ou eek jihut shoodun, ساز كار بودن sauz kaur boodun, اتفاق كردن ittifauk kirdun, اتحاد نمودن ittihaud numoodun, موافق شدن muwaufik shoodun, همكن بودن humkoon boodun, بهم نمودن behum numoodun, يكانه شدن براي eekauneh shoodun be-raaï, يكي بودن eeké boodun, يكرسيدن eekrusédun. v. *to agree, co-operate, unite, contribute, combine, meet.*

Concurrence يكجهتي eekjihuté, يكدلي eekdilé, يكزباني eekzubauné, اتفاق ittifauk, اتحاد ittihaud, وحدت wuhdut, موافقت muwaufikut, مقرونيت mukrooné-ut, سازكاري sauzkauré, يكجهتي eekjihuté. v. *conjunction, combination, union.—(help)* ياردم é-aurdum, ياري é-auré, نصر nusr, عنايت ana-é-ut. v. *assistance, aid, co-operation.*

Concurrent متاحد muta-ahhid, متحد muttuhid, پيوند pivund, پيوسته pivusteh, مقرون mukroon, مجتمع mujtimaa, متصل muttusil, معطوف maatoof. v. *united, conjoined, co-operative.*

CONCUSSION مصادرت musaudurut, رعدت raadut, رعش raash. v. *tremor, shaking.*

To CONDEMN *(sentence)* حكم كردن hookum kirdun, قضا ساختن kuza saukhtun, پروز نمودن purooz numoodun, جريمه فرمودن jureemeh furmoodun, *To condemn to death* قتل حكم فرمودن kutul hookum furmoodun. *To condemn to an infamous punishment* سياست كردن sé-ausut kirdun, سياست حكم نمودن sé-ausut hookum numoodun.—*(to blame)* زم كردن zumm kirdun, لومي نمودن loomé numoodun, لوم و تبيخ ساختن loom ou tubeekh saukhtun, ملامت زدن mulaumut zudun. v. *to censure.*

Condemnation حكم hookum, قضا kuza, زم zum, لوم loom, سياست سرعيت sé-ausut sura-é-ut.

A condemner زم كر zumm gur, لوم كننده loom koonindeh.

CONDENSABLE ممكن تكثيف mumkina tukseef.

To condensate, condense, هنكفت ساختن hunguft saukhtun, تكثيف كردن tukseef kirdun, كثيف كشتن kuseef gushtun.

Condensation, condensity, condenseness, تكثيف tukseef, هنكفتي hunguftè, ستبري sutubré.

Condense كثيف kuseef, هنكفت hunguft, ستبر sutubr.

To CONDESCEND تواضع نمودن tuwauza numoodun, متواضع شدن mutuwauza shoodun, فروتن بودن furootun boodun, قبول كردن kubool kirdun. v. *to bend, concede, stoop, yield.*

Condescendingly بروجه تواضع bur wujha tuwauza.

Condescendence, condescension, تواضع tuwauza, قبول kubool, فروتن furootun. v. *courtesy.*

CONDIGN لايق la-ék, سزا suza, سزاوار suzawaur, روا ruwa, واجب vajib. v. *suitable, deserved, merited.—Condign punishment* جزا juza, مجازي mujauzé, مجازات mujazaut.

Condignly لايقانه la-ékauneh. v. *deservedly.*

A CONDISCIPLE خواجه تاش khojeh tash.

A CONDITION *(state)* حال haul, وضع wuza, شان shaun, مقام mukaum, منزلت munzulut, مرتبت murtubut, دب dubb, هجير hujeer. v. *rank, station, degree.—(stipulation)* شرط shurt, شريطه shureeteh (pl. شروط shuroot), عقد akud, عهد ahud, مادت maddut, قيد keed. v. *compact.—(attribute)* وصف wusuf, صفت sufut, ماهيت mauhé-ut, كيفيت keefé-ut. v. *quality, property.—(temperament)* اعتدال é-atidaul, مزاج mizauj, عنصر ansur, سرشت surusht. v. *temper, disposition.—In a mean condition* همپايه humpayeh.

To condition (stipulate) شرط كردن shurt kirdun, عقد نمودن akud numoodun, عهد ساختن ahud saukhtun.

Conditional (*on terms*) با شرط ba shurt, بشروط beshuroot—(*uncertain*) غير محقق ghiré-a muhukkuk, نا معلوم na maaloom.

Conditionally, conditionary (*on terms*) بشروط beshuroot, با عهد ba ahud, بر عقد bur akud.

Conditioned (*endowed with qualities*) ذو وصف zu wusuf, اهل اوصاف ahla awusauf.

To CONDOLE اشفاق نمودن ishfauk numoodun, تعزيت كردن tazé-ut kirdun. v. *to lament, bewail.*

Condolement, condolance, تعزيت tazé-ut, اشفاق ishfauk, عزا aza, دلوله dulooleh, ترقق turukkuk, شفقت shufkut. *A letter of condolence* تعزيت نامه tazé-ut nameh, شفقت نامه shufkut nameh. *The days of mourning* or *condolence* ايام عزا é-aum aza.

A condoler تعزيت كوينده tazé-ut gooï-éndeh, اشفاق كر ishfauk gur.

To CONDUCE امداد كردن imdaud kirdun, شايستن sha-éstun, نافع شدن naufa shoodun. v. *contribute, promote* ; *conduct.*

Conducible, conducive, ممكن نافع mumkina naufa, امداد كنا imdaud koona.

CONDUCT (*guidance*) رهنماي ruhnuma-é, رهنموني ruhnumooné, قيادت ké-audut, تيدودت keedoodut, مقادت mukaudut, دلالت dulaulut, توفيق toofeek, هدايت huda-é-ut, دسفت dusfut, دسفان dusfaun, حمايت huma-é-ut. v. *auspices*—(*administration*) تدبير tudbeer, ايال aï-aul. v. *government.*—(*behaviour*) وضع wuzaa, حركت hurukut, جنبش jumbush, عمل amul. v. also *convoy, escort, guard.* — *A safe conduct* امان نامه amaun nameh, كرو نامه kurou nameh, دين كاغدي deen kaghudé.

To conduct (*lead*) دلالت كردن dulawlut kirdun, هدايت ساختن huda-é-ut saukhtun, دليل شدن duleel shoodun, راهنمودن rauhnumoodun, كشيدن kushédun, بردن burdun, اوردن awurdun, راندن raundun. v. *to direct, manage.*—*To conduct an army* لشكر كشيدن lashkur kushédun, قايد العسكر شدن ka-édu'l'askur shoodun. *To conduct an affair* عمل كردن amul kirdun, كار فرمودن furmoodun, بكار اوردن bekaur awurdun. *To conduct business well* امر عقدا ساختن amr akdan saukhtun.

Conductitious, v. *hired.*

A conductor تير teer, دلال dulaul, ثكم sukum, هادي haudé, هدو hudoo, هاد haud (pl. هدات haudaut, هادون haudoon), راكس rakis, مرشد murshid, مرشد راه murshida rauh, رشيد rusheed. *The conductor of an army* (*a general*) لشكر كش lashkur kush, قايد الجيش ka-édu'l'jeesh. v.

commander, leader, chief. — *The conductor to an army* (*a guide*) رهنماي لشكر ruhnuma-é lashkur. —*A conductor* (*director*) مرتب muruttib, مقوم mukuwwim. v. *manager.*

A conductress دلالت dulaulut.

A CONDUIT ابراه aubrah, اب ريز aub reez. ابكذر aubguzur, ابكور aubkoor, سوه كاريز sooh kaureez, مرزاب mirzaub, مرزب mirzub, كاريزاب kaureezaub, ميزاب meezaub, مزاب mizaub (pl. مازب mé-auzib, ميازيب mé-auzeeb), كنك kunk, منهر munhur. v. *aqueduct, canal, pipe.*

A CONE مخروطت mukhrootut (plur. مخروطتون mukhrootutoon).

A CONEY پزشنكره puzshunkureh.

To confabulate, v. *to chat.*

Confabulation, v. *conversation.*

To CONFECT با شكر تربيت ساختن ba shukur turbé-ut saukhtun, مربي شدن murubbé shoodun, مزه كردن muzeh kirdun.

A confect, confection, مربت murubbut, معجون maajoon (plur. معاجين maajeen), رچل ruchul, ريچال reechaul, ريچار reechaur, شيريني sheereené, حلوا hulwa. v. *composition, mixture.*

A confectioner مربي murubbé, ريچال كر reechaul gur, مربت كننده murubbut koonindeh.

CONFEDERACY, *confederation,* معاهده maahudeh, عهد ahud, اتفاق ittifauk, اتحاد ittihaud, عقد akud, حبي hubl, حلف hulf, تحالف tuhaulif. v. *league.*—*A private confederacy* اتفاق نهاني ittifauk nihauné.

To confederate معاهده كردن maahudeh kirdun, متعاهد شدن muta-ahid shoodun, همو ثاق كردن humwusauk kirdun, اتفاق ساختن ittifauk saukhtun, تضافن نمودن tuzaufun numoodun, عقد كردن akud kirdun.

A confederate متفق muttufik (pl. متفقان muttufikaun), معاهد maahid, متعاهد muta-ahid, تعاهد ta-ahid, حليف huleef (pl. حلفا hulfa, احلاف ahlauf), عون awun, نصر nusr. v. *ally.*

Confederate, confederated, همو ثاق humwusauk, متاحد muta-ahud, متحد muttuhud, در اتفاق پيوسته dur ittifauk pivusteh.

To CONFER (*upon any stated subject*) مكالمه كردن mukaulimeh kirdun, مشاورت ساختن mushawurut saukhtun, محاورت نمودن muhawurut numoodun, مطارحت كردن mutaruhut kirdun, مذاكره ساختن muzaukureh saukhtun, عقد مجلس كردن akuda mujlis kirdun. — (*to grant*) انعام كردن inaam kirdun, عنايت ساختن ana-é-ut saukhtun, احسان نمودن ihsaun numoodun, عطا كردن ata kirdun, بخشيدن bukh-

ſhédun, دادن dadun. v. *to give, contribute, conduce; compare, collate.*—*To confer an office* منصب تكليف كردن munſub tukleef kirdun.

A conference مشاورت muſhawurut, مذاكرت muzaukurùt, مكالمت mukaulumut, مطارحت mutauruhut, محاورت muhawurut. *During the conference* در اثناي مجلس dur iſna-é mujlis.

To CONFESS اقرار كردن ikraur kirdun, اعتراف ساختن é-atirauf ſaukhtun, معترف شدن maaturif ſhoodun, مقر بودن mukirr boodun, بخستو امدن bekhuſtoo aumudun, تعريف كردن taareef kirdun, ايمان ساختن a-émaun ſaukhtun. *To confeſs a fault* گناه معترف شدن gunauh maaturif ſhoodun. v. *to own, avow.*

Confeſſed معترف maaturuf, مقر mukirr.

Confeſſedly بي شبهت bé ſhubhut, لا شك la ſhukk, بلا ريب bila reeb, بي گمان bé gumaun, غير اشتباه ghiré-a iſhtibah, لابد labud, لا جرم la jurm, غالبا ghauliba.

Confeſſion اقرار ikraur, اعتراف é-atirauf, عرف arf, عرفان arfaun, تقرير tukreer, تحقيق tuhkeek, تصديق tuſdeek, خستو khuſtoo, زعل zaal, بازنت bauzinut, شنا ſhina, شنات ſhinaut, انصاع inſaa, تشهد tuſhuhhud. v. *profeſſion.*—*Confeſſion of ſins* اقرار گناه ikraura gunauh.

A confeſſor (*of his own faults*) اقرار كننده ikraur koonindeh, گناه اعتراف نماينده gunauh é-aterauf numa-éndeh.—(*one who hears the confeſſions of others*) گناه ديگران مستمع gunauha deeguraun muſtumaa.

Confeſt (*open, known*) معلوم maaloom, كشاده kuſhaudeh.

To CONFIDE اعتماد كردن é-atimaud kirdun, اتكال ساختن ittikaul ſaukhtun, توكل نمودن tuwukkul numoodun, اعتقاد بردن é-atikaud burdun, استناد نهادن iſtinaud nihaudun, ايمان داشتن a-émaun dauſhtun, توسل نمودن tuwuſſul numoodun. v. *to truſt in, believe.*

Confidence (*truſt*) اعتقاد é-atikaud, اعتماد é-atimaud, اتكال ittikaul, توكل tuwukkul, استام aſtaum, پناوه punaweh, مرتكي murtuké, وثيقت wuſeekut, وثوق wuſook, استناد iſtinaud. *Mutual confidence* تواكل tuwakul. v. *credit.*—(*boldneſs*) غيرت gheerut, بي باكي bé bauké, دليري dileeré.—(*raſhneſs*) بي تدبيري bé tudbeeré, كستاخي kuſtaukhé.—(*impudence*) شوخي ſhookhé, بي شرمي bé ſhurumé.

Confident (*truſting to, aſſured beyond doubt*) متوكل mutuwukkil, متوسل mutuwuſſil, ذو اعتقاد zu é-atikaud, اعتماد دار é-atimaud dar.—(*impudent*) شوخ ſhookh, بي شرم bé ſhurum.—(*raſh*) كستاخ kuſtaukh, بي تدبير bé tudbeer. v. alſo *poſitive, dogmatical.*

A confident or *confidant* راز داش rauz dauſh, سر داش ſirr dauſh, راز دان rauz daun.

Confidently (*with firm truſt*) اعتمادا é-atimaudan, اعتقادانه é-atikaudauneh.—(*without doubt*) عدم شبهت adum ſhubhut, بلا گمان bila kumaun, بي شك bé ſhukk.—(*without fear*) بي باك bé bauk, بلا بيم bila beem, بلا هراس bila huraus. v. alſo *dogmatically.*

CONFIGURATION تشكيل tuſhkeel, جبل jibl. v. *formation.*

CONFINE, *confines* مرزبوم murzuboom, بين been, ترفند turfund, سرحد ſur hudd, حد hudd, حدود hudood, حدود شرعيت hudood ſhura-é-ut. v. *bounds.*

To confine (*impriſon*) در زندان كردن dur zundaun kirdun, حبس ساختن hubs ſaukhtun, تحبيس كردن tuhbees kirdun, بنديدن bundédun, بندي ساختن bundé ſaukhtun, گرفتار در زندان كردن gooriftaur zindaun kirdun, در سجن نهادن dur ſujun nihaudun.—(*to reſtrain*) قصر نمودن kuſur numoodun, تضييق كردن tuzé-ék kirdun, اقتصار ساختن iktiſaur ſaukhtun. v. *to conſtrain*; alſo *to bound, border upon.*

Confined در زندان كرده شده dur zindaun kirdeh ſhoodeh, اهل زندان ahla zindaun, محبوس muhboos, مسجون muſjoon, زنداني zindauné, اهل زندان ahla zindaun, معفوس maafoos, مقصور mukſoor, بنده bundeh, بسته buſteh. *To be confined* در زندان بودن dur zindaun boodun, بسته شدن buſteh ſhoodun.

Confinement (*impriſonment*) حبس hubs, تحبس tuhubbus, احتباس ihtibaus, گرفتاري gooriftauré, گرفتكي gooriftugé, زندانكي zindaunugé.—(*reſtraint*) اقتصار iktiſaur, قيد keed.

To CONFIRM قرار كردن kiraur kirdun, استقرار اوردن iſtikraur awurdun, مقرر ساختن mukurrur ſaukhtun, پايدار نمودن païdar numoodun, تحقيق كردن tuhkeek kirdun, تصديق ساختن tuſdeek ſaukhtun. v. *to eſtabliſh, prove, fix, ſettle, ſtrengthen; complete.*

Confirmable ممكن اقرار mumkina ikraur, قابل الاستقرار kaubilu'l'iſtikraur.

Confirmation استقرار iſtikraur, اقرار ikraur, ابقا ibka, اثبات iſbaut, ثبوت ſuboot, استحكام iſtihkaum, تاكيد taakeed, تاسيس taaſees, رسوخ ruſookh, تشييد tuſhé-éd, تقويت tukwé-ut, پايدار pa-édaur, محكم muhkim, محقق muhukkuk.

Confirmatory, confirmative, مقوي mukuwwé,

موکد mu-ukkud, شهادت کنا shuhaudut koona, گواهي ده guwauhé duh.

Confirmed قرار کرده kuraur kirdeh, مقرر mukurrur, موکد mu-ukkud, اقرار دار ikraur dar, ابقا داده ibka dadeh, تايد ta-éd. *To be confirmed* قرار کرده شدن kuraur kirdeh shoodun, مقرر mukurrur, تايد بودن ta-éd boodun.

Confirmedness حال مقرر haul mukurrur.

To CONFISCATE قبض کردن kubz kirdun, ميريت ضبط ساختن meeré-ut zubt saukhtun, ميريت قبض نمودن meeré-ut kubz numoodun, ميريت گرفت کردن meeré-ut goorift kirdun.

Confiscable لايق قبض la-éka kubz, واجب الميريت ضبط wajibu'l'meeré-ut zubt, ممکن ميريت قبض mumkina meeré-ut kubz.

Confiscate, confiscated, ميريت قبض کرده شده meeré-ut kubz kirdeh shoodeh.

Confiscation قبض kubz, ميريت قبض meeré-ut kubz, ميريت ضبط meeré-ut zubt.

A CONFLAGRATION اتش عظيم ataush azeem, شهاب shuhaub, سعير sa-ér, افروزا efroza, اجاج ajjauj, نار naur, عشوت ashwut. v. *fire.*

A CONFLICT (*battle*) حرب harb, جهاد jahaud, جنگ و جدال jung ou judaul, پيکار peikaur, زد و خرد zud ou khord, نبرد nubburd, رزم ruzzum, معرکه maarikeh, وقيعت wuké-aat—(*a duel*) وقيعت الاثنين wuké-aatu'l'esnein.—(*a pang*) رنج runj, درد durd, سکرت sukrut, تضجر tuzujjur. v. *agony*.—(*struggle*) دلاظ dilauz.—(*violent collision*) تصادم tusaudum, صدمت sudmut, تلادم tuladum, مصادمت musadumut (pl. مصادمات musaudmaut), مقارعت mukaurat (plur. مقارعات mukauraut), اسيب aseeb, متاطم mutautim. v. *opposition.*

To conflict, v. *to fight, strive, struggle.*

CONFLUENCE, *conflux* (*junction of several streams*) مسيل museel, مجمع النهرين mujma-u'n'nuhrein, ملتقی or ملتقا multika.—(*a crowd*) مزدحم muzduhum, مجمع mujmaa, دواست duwausut. v. *concourse, multitude.*

Confluent جمع کنا juma koona, مجمع mujumma, مجموع mujmuwa.

To CONFORM (*make conformable*) موافقت کردن muwaufikut kirdun, مطابقت نمودن mutaubikut numoodun, ملايم ساختن mula-ém saukhtun, يکساني کردن eeksaunédun, يکسانيدن eeksauné kirdun, مثل ساختن misl saukhtun.—(*to comply with*) موافق شدن muwaufik shoodun, مطابق بودن mutaubik boodun, ملايمت کشتن mula-émut gushtun, يکسانيدن eeksaunédun.

Conform, conformable موافق muwaufik, مطابق mutaubik, يکسان eeksaun, ملايم mula-ém, مانند maunind, همتا humta, مثل misl, مماثل mumausil, شايسته sha-ésteh, لايق la-ék, واجب vajib. v. *similar, suitable, agreeable.*—(*obsequious*) رام raum, مطيع muté-a, بندهء فرمان bundé-i furmaun, متابع mutauba, مقتاد muktaud. v. *obedient.*

Conformably با موافقت ba muwaufikut, مطابقانه mutaubikauneh, ملايما mula-éman, مثلانه mislauneh, بايقانه ba-ékauneh, نسق nusik, تشابه tushaubuh, اوفق awfik.

Conformation (*formation*) تشکيل tushkeel, تشکل tushukkul, خلقت khulkut, جبل jibl.—(*producing conformity*) موافقت ساز muwaufikut sauz, مطابقت کنا mutaubikut koona.

Conformity موافقت muwaufikut, مطابقت mutaubikut, شبه shubuh, تشبيه tushbeeh, تمسيل tumseel, مماثلت mumausulut. v. *similitude, consistency.*

To CONFOUND برهم زدن burhum zudun, خلط کردن khult kirdun, اخلاط ساختن ikhlaut saukhtun, تشويش نمودن tushweesh numoodun, قرش مرش کردن kurish murish kirdun, شوريدن shoorédun. v. *to mingle, jumble.*—(*to disturb*) اضطراب کردن iztiraub kirdun, بيحضور ساختن béhuzoor saukhtun, رنجيدن runjédun, رميده کردن rumédeh kirdun, اشفتن ashuftun, اشفتگي نمودن ashuftugé numoodun. v. *to astonish, perplex, stupify*; also *to destroy.*—*To confound by* (or *be confused in*) *speech* خلط کلام کردن khulta kulaum kirdun, تشويش سخن نمودن tushweesha sukhun numoodun, مشوش کلامت ساختن mushuwwush kulaumut saukhtun. *To confound business* مصلحت مشوش کردن musluhut mushuwwush kirdun.

Confounded (*confused*) برهم زده burhum zuddeh, سرگشته surgushteh, مشوش mushuwwush, باير ba-ér, خيره kheereh.—(*detestible*) لعين la-én, ملعون mula-oon, مکروه mukrooh, کريه kureeh. *To be confounded* (*distracted*) پريشان خاطر شدن purashaun khautir shoodun.

Confoundedly مکروهانه mukroohauneh, لعينا la-énan. v. *hatefully, shamefully.*

A confounder برهم زننده burhum zunindeh, خلط کر khult gur.

To CONFRONT رو برو استادن roo beroo ustaudun, مقابله کردن mukaubileh kirdun, مواجهت ساختن muwaujihut saukhtun. v. *to face, compare.*

To CONFUSE خلط ساختن khult saukhtun, پريشان ساختن purashaun saukhtun, تخليط کردن

tukhlé-ut kirdun, تارمار كردن taru mar kirdun, برهم زدن burhum zudun. v. *to confound, disperse, hurry, obscure, perplex, mix.*

Confused برهم زده burhum zuddeh, مشوش mushuwwush, مختلط mukhtulut, خلل پذير khulul pizzeer, تلبك tulbuk, باير ba-ér, شوريده shoorédeh, ملبس mulubbus, پريشان purashaun, برهم burhum, افكار afgaur. v. *confounded, perplexed, intricate.* — *Confused in mind* دل افكار dil afgaur. *A confused, disordered pace* همذاني humzauné. *Confused chattering* حظلبت huzlibut. *The confused murmur of a crowd* اوازه awauzeh. v. *clamour.*— *Confused in countenance,* سياه روي sé-ah rooï. *Confused speech* خرشغته khorshufteh. *Confused writing* مشوش الرقوم mushuwwushu'r'rukoom. *Confused papers* or *leaves* اوراق پريشان awrauk purashaun.

Confusedly مشوشا mushuwwushan, با اخلال ba ikhlaul, با اشفتگي ba ashuftugé, تارومار taroumar, قرش مرش kurish murish, ابر جبور abur juboor. *To speak confusedly* مشوش كلمات كردن mushuwwush kulmaut kirdun.

Confusion, confusedness (*irregular mixture*) خلل khulul, خلط khult, اخلاط ikhlaut, اختلاط ikhtilaut, اخلال ikhlaul, اختلال ikhtilaul, همزجت humzujut, پريشاني purashauné, سورش soorish, تشويش tushweesh, قرش مرش kurish murish. v. *medley.*—(*astonishment*) سرگرداني surgurdauné, اشفتگي ashuftugé. v. *distraction.* — (*tumult*) هنگامه hungaumeh, غلغله ghulghuleh, غوغا ghoogha, گير و دار geer ou dar.

CONFUTATION رد rudd, رد كلام rudda kulaum, نسخ nusikh. v. *refutation.*

Confutable ممكن نسخ mumkina nusikh, قابل الرد kaubilu'r'rudd.

To confute مخالفت نمودن mukhaulifut numoodun, الزام ساختن ilzaum saukhtun, اثبات اوردن ispaut awurdun, مبصرت نمودن mubsurut numoodun, مغلوب كردن mughloob kirdun, رد كلام ساختن rudd kulaum saukhtun, رد كردن rudd kirdun. *To confute one evidence by another* نسخ الايت بالايت نمودن nusikhu'l'aïuta bi'l'aïut numoodun.

Confuted رد كرده شده rudd kirdeh shoodeh, منسوخ munsookh, مردود murdood.

A CONGÉ (*bow, salute*) سلام salaam, ركعت rukaat, ركوع rukuwa, تكريم tukreem. *To return a congé* or *salute* سلام رد كردن salaam rudd kirdun—(*leave*) دستور dustoor, اجازت ijauzut, رضا ruza.—(*adieu*) الدعا addua, ياهو é-ahoo. v. *farewell.* — *To congé* (*take leave*) اجازت گرفتن ijauzut gooriftun. *To give a congé* اجازت دادن ijauzut dadun, گماشتن gumaushtun.

To CONGEAL تجميد كردن tujmeed kirdun, تقريس ساختن tukrees saukhtun, انسردن afsurdun, فسردن fusurdun, يخ بستن eekh bustun, جمد كردن jumud kirdun. v. *to curdle.*

Congealable ممكن تجميد mumkina tujmeed.

Congealed منجمد munjumid, تجمد tujummud, جامد jaumid, افسرده afsurdeh, يخ بسته eekh busteh. *Congealed water* (*ice, jelly, &c.*) اب افسرده aub afsurdeh, ماء جامد maa jaumid, جمد jumud, يخ eekh, ابگون aubgoon.

Congealment, congelation, تجميد tujmeed.

CONGENIAL, *congenerous* همخوى humkhooï, هماهنك humahunk, همرنك humrunk, هم جنس hum jins, هم زاد hum zaud, اخت akht.

Congenialness هماهنكي humahungé.

To CONGLOMERATE توشيع كردن tooshé-a kirdun, گروهه ساختن gurooheh saukhtun.

To conglutinate, v. *to cement, coalesce.*

To CONGRATULATE باد امدن bad aumudun, مباركي گفتن mobauriké guftun, سونج نمودن soonj numoodun, تهنيت كردن tuhné-ut kirdun.

Congratulation مباركي mobauriké, سونج soonj, تهنيت tuhné-ut (pl. تهاني tuhauné). *To receive congratulations* تهاني پذيرفتن tuhauné pizeeruftun, مهنا شدن muhunna shoodun. *Congratulatory letters* تهنيت نامه tuhné-ut nameh.

To CONGREGATE غند نمودن ghund numoodun, جمع كردن jumaa kirdun, حشر ساختن hushr saukhtun, حشد نمودن hushd numoodun. v. *to collect, assemble, meet.*

A congregation غند ghund, جماعت jumaat مجمع mujmaa (pl. مجامع mujauma), حشر hushr, انجمن anjumin, شيرزمه sheerzumeh. v. *assembly*; also *collection.*

A CONGRESS مجلس mujlis, محفل muhfil, ديوان divaun, انجمن anjumin, جميعت jumé-aat, هنگامه hungaumeh, ملاقت malaukut, تواصل tuwausul. v. *assembly, meeting*; *encounter.*

CONGRUENCE, *congruity,* وفاق wufauk, اتفاق ittifauk, شايستگي sha-éstugé, مطابقت mutaubikut, التيام ilté-aum, لايقي la-eké. v. *agreement, suitableness.*

Congruent, congruous, لايق la-ék, سزا suza, سزاوار suzawaur, هموار humwaur, موجه muwujjeh, شوخ shookh, متفق muttufik, موافق muwaufik, شايسته sha-ésteh, مناسب munausib, چسپان chuspaun, مشاكل mushaukil. v. *suitable, rational, fit.*

Congruously لايقانه la-ékauneh, با مناسبت ba munausibut, مناسبا munausiban, شوخا shookhaun, با موافقت ba muwaufikut.

CONIC مخروطت منسوب mukhrootut munsoob, مخروطت اسا mukrootut asa.

CONJECTURE تخمين tukhmeen, حدس huds, ظن zunn, وهم wuhm (pl. اوهام awhaum, قرينه kureeneh, فراست firausut, گمان gumaun, راخ raukh, واخ waukh, حجو hujoo, رجم rujum, طموس tumoos, طماست tumausut, زهد zuhid, ازهاد izhaud, منتهم muntuhim, زكانت zukaunut. v. *opinion*, *guess*, *notion*, *idea*.

To conjecture تخمين نمودن tukhmeen numoodun, حدس كردن huds kirdun, ظن ساختن zunn saukhtun, فراست كردن firausut kirdun, گمان داشتن gumaun daushtun, در گمان شدن dur gumaun shoodun, گمانيدن gumaunédun. v. *to guess*.

Conjecturable ممكن تخمين mumkina tukhmeen.

Conjectural گمان پيوند gumaun pivund, قرينه منسوب kureeneh munsoob.

Conjecturally تخمينا tukhmeenan, تخمينانه tukhmeenauneh, با گمان ba gumaun.

A conjecturer تخمين كننده tukhmeen koonindeh, وهمگر wuhumgur.

To CONJOIN پيوستن pivustun, پيوست كردن pivust kirdun, پيوستگي ساختن pivustugé saukhtun, متصي نمودن muttusul numoodun, جمع كردن jumaa kirdun. v. *to join*, *unite*, *league*, *associate*, *connect*.

Conjoint پيوسته pivusteh, پيوند pivund, متصل muttusul, توزي toozé, مجتمع mujtumaa, معطوف maatoof, مقرون mukroon, قرين kureen, متواصل mutuwausul.

Conjointly متواصلا mutuwausulan, علي الاتصال ala'l'ittisaul, با معيت ba ma-é-ut, معا maan.

CONJUGAL نكاحي nikauhé, زوجي zoojé, عروس منسوب aroos munsoob, سوري پيوند sooré pivund.

Conjugally نكاحانه nikauhauneh.

To CONJUGATE پيوستن pivustun. v. *to join*, *unite*. — *To conjugate a verb* تصريف كردن tusreef kirdun.

Conjugation هم جفتي hum jufté, تصريف tusreef. v. also *union*, *couple*.

Conjunct, v. *conjoint*, *concurrent*.

CONJUNCTION هم جفتي hum jufté, پيوست pivust, پيوند pivund, پيوستگي pivustugé, اتحاد ittihaud, جمع jumaa, اجتماع ijtimaa, مقرونيت mukrooné-ut, مقرانت mukraunut, قرن kirun, قران kiraun, مواصلت muwauslut, اتصال ittisaul, وصلت wuslut, وصل wusl, تواصل tuwausul, تزواج tuzwauj, وصول wusool, وصال wusaul, معيت ma-é-ut, يكانگي ékaunugé, فراهم furrauhim. v. *union*.—*A conjunction (part of speech)* عطف atuf. *A copulative conjunction* عطف بيان atuf bé-aun. *An explicative conjunction* (*connecting explanatory or synonymous words*) عطف تفسير atuf tufseer. *A conjunction of the planets* اقتران iktiraun, قران kiraun, قرن kirun, مقارنت mukaurunut. *The greatest conjunction* قران اعظم kirauna aazim. *The conjunction of two beneficent planets* (*as Jupiter and Venus*) قران سعدين kiraun saadeen. *The conjunction of two malignant planets* (*as Mars and Saturn*) قران نحسين kirauna nuhseen. *A fortunate conjunction* مقام اتصالات سعد mukaum ittisaulata saad.

Conjunctive وصلي wuslé.—*Conjunctively*, *conjunctly*, در اتحاد dur ittihaud, اتفاقا ittifakan.

CONJUNCTURE (*occasion*) دست يافت dost é-aft, فرصت fursut, محل muhull, نوبت noobut—(*a critical time* or *situation*) يوم باحوري é-oom bahooré, حال بحراني haul buhrauné—(*connexion*) سند sunud, عقد akud, مناسبت munausibut. v. also *consistence*.

CONJURATION (*conspiracy*) معاهده maahudeh, تعاهد taahud, توافق tuwaufik, اتفاق ittifauk. v. *confederacy*, *plot*.—(*incantation*) جادويي jaudooï-é, جادوگري jaudoogure, سحر suhr, سحربازي suhrbauzé, افسون afsoon, فسون fusoon, عزيمت azeemut (plur. عزايم aza-ém), تعزيم taazeem, ايند a-énund, نيرنگ neerunk, پريداري peridaré, رقي ruké, مريت mureerut, نفث nufs (plur. نفاثات nufasaut), هست استا hust ista.

To conjure (*intreat with earnestness*) رجا و تمنا كردن ruja ou tumunna kirdun, نشد ساختن nushid saukhtun, نياز نمودن né-auz numoodun. v. *to beseech*.—(*to conspire*) هموثاق كردن humwusauk kirdun, متفق ساختن muttufik saukhtun. v. *to confederate*.

To conjure (*practise inchantment*) جادوي كردن jadooï kirdun, جادوگري نمودن jaudoogure numoodun, جادو شدن jaudoo shoodun, افسون ساختن afsoon saukhtun, سحر كردن suhr kirdun, تسحير نمودن tus-heer numoodun, سحربازي ساختن suhrbazé saukhtun. v. *to enchant*, *fascinate*.

A conjurer جادوگر jaudoogur, جازو jauzoo, ساحر sauhir, سحار suhhaur, سحرباز suhrbaz, راقي rauké, طارق taurik (fem. طوارق tuwaurik, pl. طراق turauk), شعبد باز shaabid baz, پريدار peridar. v. *enchanter*, *sorcerer*, *witch*.—*A conjurer's hire* حلوان hulwaun.

CONNASCENCE (*community of birth*) هم ولاد hum wulaud, همزادي humzaudé.

CONNATURAL (*participating the same nature*) هم طبيعت hum tubé-aat.—(*suitable to nature*) بوجود شايسته bewujood sha-ésteh.

To CONNECT, *connex*, الساق كردن ilsauk kirdun, ربط نمودن rubt numoodun, مقرون ساختن mukroon saukhtun, معطوف كردن maatoof kirdun, پيوستن pivustun. v. *to conjoin, link*.—*To connect* or *be connected* پيوسته شدن pivusteh shoodun, ملحق بودن mulhuk boodun. v. *to cohere*.—*To connect letters* (*in writing or spelling*) هجا كردن huja kirdun, تهجو نمودن tuhujjoo numoodun.

Connected پيوسته pivusteh, مقرون mukroon, معطوف maatoof, ملحق mulhuk, سرد surd, وصلي wuslé. *With connected arguments* با سند صحيح ba sunud suheeh.

Connected, connectively, in a connected series, در مسلسل سند dur musulsul sunud, با پيوستگي ba pivustugé, مقرونانه mukroonauneh, علي الاتصال ala'l'ittisaul. *Connected by relationship* وشيج wusheej, بخويشاوندي پيوسته bekhu-ïshavundé pivusteh.

Connection پيوست pivust, پيوستگي pivustugé, پيوند pivund, سند sunud, عقد akud, مناسبت munausubut, عطف atuf. v. *conjunction, union, relation*.

CONNIVANCE اغماض ighmauz, اغماض عين ighmauza aïn, غمض or غمز ghumz, غمض عين ghumza aïn, تجاهل tujauhil, تغافل tughaufil. v. *winking at, forbearance*.

To connive اغماض نمودن ighmauz numoodun, اغماض عين كردن ighmauza aïn kirdun, غمض عين زدن ghumza aïn zudun, تجاهل ساختن tujauhil saukhtun. v. *to wink at, pretend ignorance*.

A CONNOISSEUR اهل خبرت ahla khubrut, شناسا shinasa, دانشمند danishmund, عارف aarif.

CONNUBIAL زوجي zoojé, نكاحي nikauhé. v. *conjugal, matrimonial, nuptial*.

To CONQUER مغلوب كردن mughloob kirdun, مقهور ساختن muk-hoor saukhtun, ظفر اندوختن zufr andokhtun, غالب شدن ghaulib shoodun, قهر كردن kuhr kirdun, غلبه كرفتن ghulbeh gooriftun, دست يافتن dost é-aftun, كشادن kushaudun, پيروز شدن peerooz shoodun, پيروزي داشتن peeroozé daushtun, تغليج كردن tufleej kirdun, ظهور ساختن zuhoor saukhtun, تقهير نمودن tuk-heer numoodun, مسلط بودن muslut boodun. v. *to overcome, subdue, surmount*.—*To conquer or die* يا تخت يا بخت ya tukht ya bukht. *To conquer one's passions* نفس و هوس ضبط كردن nufs zubt kirdun, هوا و هوس صيانت نمودن hawa wa hawus se-aunut numoodun, رياضت ساختن ré-auzut saukhtun, پرهيز كردن purhaze kirdun. *To conquer in argument* در بحث غالب شدن dur buhs ghaulib shoodun, در مناظره ظهور كردن dur munazureh zuhoor kirdun. *To conquer one another* يكديكر مقهور ساختن eekdeegur muk-hoor saukhtun, تغالب كردن tughaulib kirdun. *To conquer in a race* تسبيق قاهر شدن tusbeek kauhir shoodun. *Accustomed to conquer* مظفر muzuffur. *A prince accustomed to conquer his enemies* سلطان فيروزمند عدو بند sultana firoozmunda adoo bund.

Conquerable ممكن مغلوب mumkina mughloob.

Conquered مغلوب mughloob, مقهور muk-hoor, منفور munfoor, زبون zuboon, مفضول mufzool, منهزم munhuzum, منكوب و مقهور munkoob ou mukhoor.

A conqueror پيروزه peeroozeh, پيروز peerooz, غالب ghaulib, مظفر muzuffur, مظفر و منصور muzuffur ou munsoor, قهار kuhaur, قاهر kauhir, ظافر zaufir, ظفر zufur, ظاهر zauhir, ظفر ياب zuffur é-ab, غازي ghauzé, سابق saubik, شكنده shugundeh, محتظي muhtuzé, سرپنجه surpinjeh, مسلط muslut, كامكار kaumkaur, يكاني eekauné, چير cheer, چيره cheereh, سلاطه sulauteh, جاهد jauhid, فريد fureed. *Conquerors* ارباب تغلب arbauba tughullub. *A conqueror of regions* كشور كشاي kushwur kusha-é, كشور كير kushwur geer.

Conquest ظفر zufur, غلبه ghulbeh, غلبكي ghulbugé, پيروزي peeroozé, يكانكي eekaunugé, يكپندي eekpundé, دستبرد dost burd, نصرت nusrut. v. *victory, subjection*.

CONSANGUINEOUS قريب kureeb, خويشي دار khu-ïshé dar.

Consanguinity قرابت kuraubut, تعلق taaluk, خويشاوندي khu-ïshavundé, خويشي khu-ïshé.

CONSCIENCE ضمير zumeer, قلب kulb, دل dil, درون duroon, اندرون anduroon, وهم wuhim. *Remorse of conscience* اضطراب قلب iztirauba kulb, دلازاري dilazauré. v. *repentance*.—*Having a good conscience* زو دروني پاك zu duroone pauk, قلب ظاهر دار kulb zauhir dar. v. *sentiment, veracity, reason, scruple*.

Conscientious (*scrupulous*) وهمناك wuhumnauk.—(*exactly just*) بسيار عادل bissé-aur audil, بعدالت مقيد be-adaulut muké-ud.

Conscientiously موافق ضمير muwafik zumeer.

Conscientiousness دقت عادل dukkuta audil, كمال شريعت kumaula shuré-aat.

Conscionable معقول maakool. v. *reasonable, just*.

Conscionably معقولانه maakoolauneh.

Conscious اگاه agauh, اگه aguh, اگاه دار agauh dar, خبير khubeer, خبر دار khubr dar, خود خبر دار khood khubr dar, افسردار asurdar. *To be conscious* خود خبر دار شدن khood khubr dar shoodun.

Conscious of a secret راز داش rauz dash, سر داش sirr dash, داخل السر dakhilu's'sirr, سر دار sirr dar.

Consciously با خود خبر داري ba khood khubr-daré, خبيرانه khubeerauneh.

Consciousness خود خبرداري khood khubrdauré, خود احساس گناه يا بيگناهي khood ihsausa gunahé ya bégunah.

To CONSECRATE تقديس گفتن tukdees guftun, تقدس ساختن tukuddus saukhtun, وقف نمودن wukuf numoodun, خاص كردن khass kirdun, فدا نمودن fida numoodun, اهدا كردن ihda kirdun, اتحاف ساختن it-hauf saukhtun. v. *to dedicate.*

Consecrate, consecrated مقدس mukuddus, موقوف mookoof.

A consecrator اهدا كننده ihda koonindeh.

Consecration تقديس tukdees, فدا fida, وقف wukuf. *Consecrations of temples* تكريسات جوامع tukreesauta juwauma.

CONSECUTIVE (*successive*) خلفي khalufé, پي در پي pei dur pei, متوالي mutuwaulé, متتابع mututauba, رديف rudeef, متالي muta-alé (pl. متاليات muta-alé-aut), متواتر mutuwautir, متلاحق mutulahuk. v. *following.*

Consecutively طبق عن طبق tubuk aan tubuk, رديفا rudeefan, مواليانه muwaulé-auneh.

CONSENT اتفاقي ittifauké, اتفاق ittifauk, سازكاري sauzkauré, رضا ruza, وفاق wufauk, موافقت muwaufikut, توفق tuwuffuk, مطاوعت mutawaat, قول kool, يكدلي eekdilé, ليم leim, لام laum. *Without his consent* بي اتفاقش bé ittifaukish.—*With one consent* يكروي eekrooi, يكزبان eekzubaun, اتفاقا ittifakan, بالاتفاق bilittifauk.

To consent اتفاق كردن ittifauk kirdun, رضا دادن ruza dadun, راضي شدن rauzé shoodun, قايل بودن ka-él boodun, قول كردن kool kirdun, موافقت ساختن muwaufikut saukhtun, موافق شدن muwaufik shoodun, تطابق كردن tutaubik kirdun, مقر شدن mukurr shoodun, يكدل و يكجهت بودن eekdil ou eekjihut boodun, يكي شدن eeké shoodun. v. *to agree, allow, admit, yield, co-operate*

Consentaneous كارساز kaursauz, موافق muwaufik, معقول maakool. v. *consistent.*

Consentaneously كارسازانه kaursauzauneh. v. *agreeably, consistently, suitably.*

Consentient (*consenting*) اتفاق كنا ittifauk koona, رضا ده ruza duh, كار ساز kaur sauz.

CONSEQUENCE (*effect of a cause*) نتيجه nuteejeh, تباع tubaa, ولا wula, پيراوي peera-wé.—(*consequences* نتايج nuta-éj, متاليات mutaulé-aut, خلفت khalifut). v. also *conclusion, deduction.*—(*concatenation*) سلسله sulsuleh. v. *chain.*—(*tendency*) نيت né-ut, غرض ghurz, قصد kusd. v. also *influence.*—(*importance*) لازمت lauzimut, مهمي muhimmé, معتبري maatuburé. v. *moment.*—*A necessary* or *undeniable consequence* نتيجه لازم الاحتياج nuteejeh lauzimu'l'ihté-auj. *An evident consequence* نتيجهء صريح nutijé-i sureeh. *Certain consequences* نتايج حقيقت nuta-éja hukeekut.—*An affair of consequence* مهم مصلحت muhimm muslihut, مهمت muhimmut (plur. مهمات muhummaut), نبلت nublut, ركن rukin. *A matter of little consequence* نا چيز na cheez, امر جزوي amr juzooï (plur. امور جزويت amoor juzooïut, امور جزيات amoor juzé-aut), شي محقر shei muhukkir. *It is of no consequence* نا چيز است na cheez ast, ليس في نقير leis fi nukeer. *To be of great consequence* مهم و لازم شدن muhimm ou lauzim shoodun.

Consequent منتج muntuj, مستعقب mustaakib, متتالي mututaulé, متتلي mututullé, متالي muta-alé, تالي ta-alé, سائل sautil, مطراق mutrauk, موخر mu-akhir (fem. موخرت mu-akhirut). v. *consecutive.*—*The antecedent and consequent* مقدم و تالي mukuddum ou ta-alé, مقدمت و موخرت mukuddumut ou mu-akhirut.

Consequential, v. *consequent, conclusive.*—*Consequentially*, v. *consequently, eventually.*

Consequently التزاما iltizaman, التزامانه iltizamauneh, لاجرم lajurum, فلاجرم fulajurum, فقس fakus. علا ولا ala wula, كذا kuza, علي الاتصال ala'l'ittisaul, علي غرار ala ghurauri. v. *consecutive, necessarily, inevitably.*

CONSERVATION حفظ hufz, حافظه haufizeh, محافظه muhaufizeh, حرامت huraumut, حراست hurausut, صيانت sé-aunut. v. *protection, preservation.*

Conservative زو قوت حفظ zu kuwwuta hufz.

A conservator حافظ hafiz, راعي raa-é.

A conservatory حفظ گاه hufz gah.

To conserve حراست كردن hurausut kirdun, حفظ ساختن hufz saukhtun, رعايت نمودن raa-é-ut numoodun, صيانت كردن sé-aunut kirdun, استبقا ساختن istibka saukhtun. v. *to preserve.*

Conserve of roses گل شكر gul shukr, گل بشكر gul beshukr, گلقند gulkund.

CONNASCENCE (*community of birth*) هم ولاد hum wulaud, همزادي humzaudé.

CONNATURAL (*participating the ſame nature*) هم طبيعت hum tubé-aat.—(*ſuitable to nature*) بوجود شايسته bewujood ſha-éſteh.

To CONNECT, *connex*, الساق كردن ilſauk kirdun, ربط نمودن rubt numoodun, مقرون ساختن mukroon ſaukhtun, معطوف كردن maatoof kirdun, پيوستن pivuſtun. v. *to conjoin, link.*—*To connect* or *be connected* پيوسته شدن pivuſteh ſhoodun, ملحق بودن mulhuk boodun. v. *to cohere.*—*To connect letters* (*in writing or ſpelling*) هجا كردن huja kirdun, تهجو نمودن tuhujjoo numoodun.

Connected پيوسته pivuſteh, مقرون mukroon, معطوف maatoof, ملحق mulhuk, سرد ſurd, وصلى wuſlé. *With connected arguments* با سند صحيح ba ſunud ſuheeh.

Connected, connectively, in a connected ſeries, در مسلسل سند dur muſulſul ſunud, با پيوستكى ba pivuſtugé, مقرونانه mukroonauneh, علي الاتصال ala'l'ittiſaul. *Connected by relationſhip* وشيج wuſheej, بخويشاوندي پيوسته bekhu-ïſhavundé pivuſteh.

Connection پيوست pivuſt, پيوستكي pivuſtugé, پيوند pivund, سند ſunud, عقد akud, مناسبت munauſubut, عطف atuf. v. *conjunction, union, relation.*

CONNIVANCE اغماض ighmauz, اغماض عين ighmauza aïn, غمض or غمز ghumz, غمض عين ghumza aïn, تجاهل tujauhil, تغافل tughaufil. v. *winking at, forbearance.*

To connive اغماض نمودن ighmauz numoodun, اغماض عين كردن ighmauza aïn kirdun, غمض عين زدن ghumza aïn zudun, تجاهل ساختن tujauhil ſaukhtun. v. *to wink at, pretend ignorance.*

A CONNOISSEUR اهل خبرت ahla khubrut, شناسا ſhinaſa, دانشمند daniſhmund, عارف aarif.

CONNUBIAL زوجي zoojé, نكاحي nikauhé. v. *conjugal, matrimonial, nuptial.*

To CONQUER مغلوب كردن mughloob kirdun, مقهور ساختن muk-hoor ſaukhtun, ظفر اندوختن zufr andokhtun, غالب شدن ghaulib ſhoodun, قهر كردن kuhr kirdun, غلبه كرفتن ghulbeh gooriftun, دست يافتن doſt é-aftun, كشادن kuſhaudun, پيروز شدن peerooz ſhoodun, پيروزي داشتن peeroozé dauſhtun, تغليج كردن tufleej kirdun, ظهور ساختن zuhoor ſaukhtun, تقهير نمودن tuk-heer numoodun, مسلط بودن muſlut boodun. v. *to overcome, ſubdue, ſurmount.*—*To conquer or die* يا تخت يا بخت ya tukht ya bukht. *To conquer one's paſſions* نفس ضبط كردن nufs zubt kirdun, هوا و هوس صيانت نمودن hawa wa hawus ſé-aunut numoodun, رياضت ساختن ré-auzut ſaukhtun, پرهيز كردن purhaze kirdun. *To conquer in argument* در بحث غالب شدن dur buhs ghaulib ſhoodun, در مناظره ظهور كردن dur munazureh zuhoor kirdun. *To conquer one another* يكديكر مقهور ساختن eekdeegur muk-hoor ſaukhtun, تغالب كردن tughaulib kirdun. *To conquer in a race* تسبيق قاهر شدن tuſbeek kauhir ſhoodun. *Accuſtomed to conquer* مظفر muzuffur. *A prince accuſtomed to conquer his enemies* سلطان فيروزمند عدو بند ſultana firoozmunda adoo bund.

Conquerable ممكن مغلوب mumkina mughloob.

Conquered مغلوب mughloob, مقهور muk-hoor, منفور munfoor, زبون zuboon, مفضول mufzool, منهزم munhuzum, منكوب و مقهور munkoob ou mukhoor.

A conqueror پيروزه peeroozeh, پيروز peerooz, غالب ghaulib, مظفر muzuffur, مظفر و منصور muzuffur ou munſoor, قهار kuhaur, قاهر kauhir, ظفر zaufir, ظفر zufur, ظاهر zauhir, ظفر ياب zuffur é-ab, غازي ghauzé, سابق ſaubik, شكننده ſhugundeh, محتظي muhtuzé, سرپنجه ſurpinjeh, مسلط muſlut, كامكار kaumkaur, يكاني eekauné, چير cheer, چيره cheereh, سلاطه ſulauteh, جاهد jauhid, فريد fureed. *Conquerors* ارباب تغلب arbauba tughullub. *A conqueror of regions* كشور كشاي kuſhwur kuſha-é, كشور كير kuſhwur geer.

Conqueſt ظفر zufur, غلبه ghulbeh, غلبكي ghulbugé, پيروزي peeroozé, يكانكي eekaunugé, يكپندي eekpundé, دستبرد doſt burd, نصرت nuſrut. v. *victory, ſubjection.*

CONSANGUINEOUS قريب kureeb, خويشي دار khu-ïſhé dar.

Conſanguinity قرابت kuraubut, تعلق taaluk, خويشاوندي khu-ïſhavundé, خويشي khu-ïſhé.

CONSCIENCE ضمير zumeer, قلب kulb, دل dil, درون duroon, اندرون anduroon, وهم wuhim. *Remorſe of conſcience* اضطراب قلب iztirauba kulb, دلازاري dilazauré. v. *repentance.*—*Having a good conſcience* ذو دروني پاک zu duroońé pauk, قلب ظاهر دار kulb zauhir dar. v. *ſentiment, veracity, reaſon, ſcruple.*

Conſcientious (*ſcrupulous*) وهمناک wuhumnauk.—(*exactly juſt*) بسيار عادل biſſě-aur audil, بعدالت مقيد be-adaulut muké-ud.

Conſcientiouſly موافق ضمير muwafik zumeer.

Conſcientiouſneſs دقت عادل dukkuta audil, كمال شريعت kumaula ſhuré-aat.

Conſcionable معقول maakool. v. *reaſonable, juſt.*

Conscionably معقولانه maakoolauneh.

Conscious اكاه agauh, اكه aguh, اكاه دار agauh dar, خبير khubeer, خبر دار khubr dar, خود خبر دار khood khubr dar, افسردار asurdar. *To be conscious* خود خبر دار شدن khood khubr dar shoodun. *Conscious of a secret* راز داش rauz dash, سر داش sirr dash, داخل السر dakhilu's'sirr, سر دار sirr dar.

Consciously با خود خبر داري ba khood khubr-daré, خبيرانه khubeerauneh.

Consciousness خود خبرداري khood khubrdauré, خود احساس كناه يا بيكناهي khood ihsausa gunahé ya bégunah.

To CONSECRATE تقديس كفتن tukdees guftun, تقدس ساختن tukuddus saukhtun, وقف نمودن wukuf numoodun, خاص كردن khass kirdun, فدا نمودن fida numoodun, اهدا كردن ihda kirdun, اتحاف ساختن it-hauf saukhtun. v. *to dedicate*.

Consecrate, *consecrated* مقدس mukuddus, موقوف mookoof.

A consecrator اهدا كننده ihda koonindeh.

Consecration تقديس tukdees, فدا fida, وقف wukuf. *Consecrations of temples* تكريسات جوامع tukreesauta juwauma.

CONSECUTIVE (*successive*) خلفي khalufé, پي در پي pei dur pei, متوالي mutuwaulé, متتابع mututauba, رديف rudeef, متالي muta-alé (pl. متاليات muta-alé-aut), متواتر mutuwautir, متلاحق mutulahuk. v. *following*.

Consecutively طبق عن طبق tubuk aan tubuk, رديفا rudeefan, مواليانه muwaulé-auneh.

CONSENT اتفاقي ittifauké, اتفاق ittifauk, سازكاري sauzkauré, رضا ruza, وفاق wufauk, موافقت muwaufikut, توفق tuwuffuk, مطاوعت mutawaat, قول kool, يكدلي eekdilé, ليم leim, لام laum. *Without his consent* بي اتفاقش bé ittifaukish.—*With one consent* يكروي eekrooï, يكزبان eekzubaun, اتفاقا ittifakan, بالاتفاق bilittifauk.

To consent اتفاق كردن ittifauk kirdun, رضا دادن ruza dadun, راضي شدن rauzé shoodun, قايل بودن ka-él boodun, قول كردن kool kirdun, موافقت ساختن muwaufikut saukhtun, موافق شدن muwaufik shoodun, تطابق كردن tutaubik kirdun, مقر شدن mukurr shoodun, يكدل و يكجهت بودن eekdil ou eekjihut boodun, يكي شدن eeké shoodun. v. *to agree*, *allow*, *admit*, *yield*, *co-operate*

Consentaneous كارساز kaursauz, موافق muwaufik, معقول maakool. v. *consistent*.

Consentaneously كارسازانه kaursauzauneh. v. *agreeably*, *consistently*, *suitably*.

Consentient (*consenting*) اتفاق كنا ittifauk koona, رضا ده ruza duh, كار ساز kaur sauz.

CONSEQUENCE (*effect of a cause*) نتيجه nuteejeh, تباع tubaa, ولا wula, پيراوي peera-wé. —(*consequences* نتايج nuta-éj, متاليات mutaulé-aut, خلفت khalifut). v. also *conclusion*, *deduction*. —(*concatenation*) سلسله sulsuleh. v. *chain*.—(*tendency*) نيت né-ut, غرض ghurz, قصد kusd. v. also *influence*.—(*importance*) لازمت lauzimut, مهمي muhimmé, معتبري maatuburé. v. *moment*.—*A necessary* or *undeniable consequence* نتيجه لازم الاحتياج nuteejeh lauzimu'l'ihté-auj. *An evident consequence* نتيجهٔ صريح nutijé-ï sureeh. *Certain consequences* نتايج حقيقت nuta-éja hukeekut. —*An affair of consequence* مهم مصلحت muhimm muslihut, مهمت muhimmut (plur. مهمات muhummaut), نبلت nublut, ركن rukin. *A matter of little consequence* نا چيز na cheez, امر جزوي amr juzooï (plur. امور جزويت amoor juzooïut, امور جزيات amoor juzé-aut), شي محقر shei muhukkir. *It is of no consequence* نا چيز است na cheez ast, ليس في نقير leis fi nukeer. *To be of great consequence* مهم و لازم شدن muhimm ou lauzim shoodun.

Consequent منتج muntuj, مستعقب mustaakib, متتالي mututaulé, متتلي mututullé, متالي muta-alé, تالي ta-alé, ساتل sautil, مطراق mutrauk, موخر mu-akhir (fem. موخرت mu-akhirut). v. *consecutive*.—*The antecedent and consequent* مقدم و تالي mukuddum ou ta-alé, مقدمت و موخرت mukuddumut ou mu-akhirut.

Consequential, v. *consequent*, *conclusive*.—*Consequentially*, v. *consequently*, *eventually*.

Consequently التزاما iltizaman, التزامانه iltizamauneh, لاجرم lajurum, فلاجرم fulajurum, فقس fakus. علا ولا ala wula, كذا kuza, علي الاتصال ala'l'ittisaul, علي غرار ala ghurauri. v. *consecutive*, *necessarily*, *inevitably*.

CONSERVATION حفظ hufz, حافظه haufizeh, محافظه muhaufizeh, حرامت huraumut, حراست hurausut, صيانت sé-aunut. v. *protection*, *preservation*.

Conservative زو قوت حفظ zu kuwwuta hufz.

A conservator حافظ hafiz, راعي raa-é.

A conservatory حفظ كاه hufz gah.

To conserve حراست كردن hurausut kirdun, حفظ ساختن hufz saukhtun, رعايت نمودن raa-é-ut numoodun, صيانت كردن sé-aunut kirdun, استبقا ساختن istibka saukhtun. v. *to preserve*.

Conserve of roses كل شكر gul shukr, كل بشكر gul beshukr, كلقند gulkund.

CONSESSION (*sitting together*) هم نشين hum nisheen.

To CONSIDER انديشه كردن andeesheh kirdun, انديشيدن andeeshédun, پنداشتن pindaushtun, پندار نمودن pindaur numoodun, تامل كردن taamul kirdun, فكر ساختن fikr saukhtun, تطلع نمودن tutulla numoodun, ملاحظه كردن mulauhzeh kirdun, مطالعه ساختن mutaulah saukhtun, تفكر نمودن tufikkur numoodun, تلفت كردن tulfut kirdun. v. *to deliberate*, *doubt*, *hesitate*, *reflect*, *ponder*, *think*.—(*to reward*) اعواض كردن é-awauz kirdun, مكافات ساختن mukafaut saukhtun. *You may consider* پنداري pundauré.

Considerable (*worthy of consideration*) واجب مهمي vajiba muhummé, لايق لازمت la-éka lauzimut, معتبر maatubur, مهم muhim, لازم lauzim. v. *important*, *valuable*, *respectable*.

Considerableness مهمي muhummé, لازمت lauzimut, معتبري maatuburé, سزاواري suzawauré, روايى ruwaï-é. v. *importance*, *dignity*, *moment*.

Considerably معتبرا maatuburan, مهمانه muhmauneh, با لازمت ba lauzimut.

Considerance, v. *consideration*, *reflection*.

Considerate (*prudent*) عاقلانه aakilauneh, عاقل aakil, متفكر mutufikkur, متنبه motanebbeh, صاحب تدبير sahib tudbeer, هوشيار hooshé-aur, هوشمند hooshmund, دلاگاه dilagauh. v. *serious*, *calm*, *cool*.—(*having a respect for*) حرمت دار hurmut dar, اعظام نما é-azaum numa, پر التفات pur iltifaut.—(*not rigorous*) نا شديد na shudeed, بى عنف bé unf. v. *moderate*.

Considerately وا دعا wa daan, با سكينت ba sukeenut, ملايمانه mula-émauneh, عمدا amdan. v. *calmly*, *cooly*, *deliberately*.

Considerateness بصيرت buseerut, عقل akl, هشياي hushé-auré. v. *prudence*.

Consideration (*mature thought*) انديشه andeesheh, فكر fikr, تفكر tufikkur, فكرت fikrut, عقل akl, تامل ta-amul, انتباه intibah, بصيرت buseerut, امعان imaan, مطالعت mutaalut, مبالات mubalaut, ملاحظه mulauhzeh, تاني ta-ané, رويت ruwé-ut, بغو bughoo. v. *contemplation*, *meditation*, *prudence*.—(*importance*) لازمت lauzimut, مهمي muhummé, معتبري maatuburé, لياقت lé-akut. v. *dignity*.—(*compensation*) عوض awuz (pl. اعواض é-awauz), سزا suza, مكافات mukafaut. v. *reward*.—(*motive*) سبب subub, موجب moojub, مودي muwuddé. v. *cause*, *influence*, *reason*.—*Worthy of consideration* لايق انديشه la-éka andeesheh, واجب الفكر vajibu'l'fikr. *Without consideration* بى تامل bé ta-amul, بغير رويت beghire-a ruwé-ut.

A considerer فكر كننده fikr koonindeh, انديشه گر andeesheh gur.

To CONSIGN (*give*) دادن dadun, تسليم ساختن tusleem saukhtun, سپردن sipurdun, بدست رساندن bedost rusaundun, بخشيدن bukhshédun, عطا كردن ata kirdun. v. *to deliver*.—(*to appropriate*) مخصوص ساختن mukhsoos saukhtun, تخصيص نمودن tukhsees numoodun.—(*to intrust*) گماشتن gumaushtun, مباشرت دادن mubaushirut dadun, سپارش ساختن sipaurish saukhtun, وكالا نمودن wukula numoodun, حواله كردن huwauleh kirdun. v. *assign*, *commit*.—(*to sign* or *seal*) مهر زدن muhr zudun, نشان كردن nishaun kirdun. v. also *to consent*, *resign*, *submit*.

Consignation, *consignment* (*assignment*) مباشرت mubaushirut, تعيين taï-een, سپارش sipaurish.—(*signing*) مهر زن muhr zun, نشان كنا nishaun koona.

CONSIMILAR مانند maunund, همتا humta, همسر humsur, منتبى muntumé.

To CONSIST (or *be composed of*) مخلوق شدن mukhlook shoodun, مصنوع بودن musnuwa boodun, متشكل شدن mutushukkul shoodun, ساخته بودن saukhteh boodun.—(*to be comprised*) گنجيده بودن gunjédeh boodun, گنجيدن gunjédun, محاط شدن muhaut shoodun, مشمول بودن mushmool boodun, مجموع شدن mujmuwa shoodun. v. also *to subsist*, *agree*.

Consistence, *consistency* (*suitableness*) مناسبت munausibut, موافقت muwaufikut, شايستگي sha-éstugé, سزاواري suzawauré, وفاق wufauk, مطابقت mutaubikut, اتفاق ittifauk, شكوه shukooh, لايقي la-éké.—(*substance*) وجود wujood, ذات zaut, مايه ma-é-uh, جوهر jouhur, هستي husté, نتيجه nuteejeh.

Consistent (*not contradictory*, *suitable*) با خلاف ba khulauf, نا مناقض na munaukuz, لايق la-ék, مناسب munausib, موافق muwaufik, شايسته sha-ésteh.—(*firm*, *not fluid*) برقرار burkuraur, ثابت saubit, نا روان na ruvvaun, نا سيال na sé-aul.

Consistently لايقانه la-ékauneh, با مناسبت ba munausibut, با شايستگي ba sha-éstugé, نا مناقضانه na munaukizauneh, نا متناقضانه na mutunaukizauneh.

Consistory, v. *assembly*, *residence*.

Consociate, v. *associate*, *confederate*.

To consociate, v. *to unite*, *conjoin*, *coalesce*, *cement*.

Consociation, v. *association*, *intimacy*, *union*.

CONSOLABLE ممكن تسليت mumkina tuslé-ut.

Consolation دلخوشي khooshé, دلخوشي dilkhooshé, تسلي tusullé, تسليت tuslé-ut, دلاسا dilasa, دلاسايي dilasaï-é, دلنوازي dilnuwauzé, تعزي taazé, تعازي taazé, تعزيت taazé-ut, تسلهء خاطر tusullé-ï khautir, سكوك sukook, سكون sukoon, عزا aza. v. *comfort.*

Consolatory دل شاد ساز dil shaud sauz, زو تعزيت zu tazé-ut. *Consolatory letters* تعزيت نامه taazé-ut nameh, عزا نامه aza nameh.

To console دل اساي كردن dil asa-é kirdun, دل نواختن dil nuwaukhtun, تسليت كردن tuslé-ut kirdun, ربط قلب ساختن rubt kulub saukhtun, ربط القلب كردن rubtu'l'kulub kirdun. v. *to comfort.*

To CONSOLIDATE (*make firm*) باز بستن baz bustun, محكم كردن muhkum kirdun, استحكام ساختن istihkaum saukhtun, التحام كردن ilhaum kirdun, لحم نمودن luhm numoodun.—(*to grow firm*) محكم گشتن muhkum gushtun, ملتيام شدن multé-aum shoodun.

Consolidated محكم كرده شده muhkum kirdeh shoodeh, ملتيم multeem, متلايم mutla-ém, مجبور mujboor, معنت maanut, تاكيد taakeed.

Consolidation لحم luhm, التيام ilté-aum, جبر jubr, دمال dumaul, لام laum, ريمان reemaun, ايشا a-ésha.

A consolidator (*of broken bones, &c.*) جابر jaubur.

CONSONANCE (*of sound*) هماوازي humawauzé, اهنك ahunk, اهنكي ahungé, هماهنكي humahungé, صداي هموار suda-é humwaur, نغمهء دمساز nughmé-ï dumsauz.—(*congruence*) وفاق wufauk, مطابقت mutaubikut, شايستكي shaéstugé, سازكاري sauzkauré. v. *consistency, agreement, concord, friendship.*

Consonant (*agreeable to*) شايسته sha-esteh, مناسب munausib, موافق muwaufik, مشاكل mushaukil, سازكار sauzkaur, لايق la-ék.—(*according in sound*) دمساز dumsauz, هماهنك humahunk, هماواز humawauz.—*To be consonant* هماهنك شدن humahunk shoodun. v. *consistent.*

A consonant حرف hurf.

Consonantly با شايستكي ba sha-éstugé, مناسبانه munausibauneh, دمسازانه dumsauzauneh, با هماهنكي ba humahungé.

Consonous هم اواز hum awauz, موافق muwaufik.

A CONSORT همحال humhaul, همدم humdum, همسر humsur, همپهلو humpihloo, هموثاق humwusauk, همال humaul, همبار humbar, همپايه humpa-éh, همباز humbaz, همپشت humposht, همكن humkoon, همراه humrah, همخانه humkhauneh, همساز humsauz, همعنان humanaun, همقدم humkudum, رفيق rufeek, صاحب sahib, اهل ahl, برخور burkhoor, شريك shureek (fem. شريكت shureekut), پزه puzsheh, محرم muhrum, (pl. محارم muhaurum) انباز ambauz, حريم hureem, مشترك mushtureek, لمت lummut. v. *associate, companion, partner, spouse; assembly, consultation; concurrence, union; concert.*

To consort رفيق و همراه شدن rufeek ou humrah shoodun, صاحب بودن sahib boodun, همپشت شدن humposht shoodun, تشريك ساختن tushreek saukhtun, انبازي كردن ambauzé kirdun. v. *to accompany, associate;* also *to marry, mix, join.*

Consortable, v. *suitable.*

CONSPICUOUS پديد pudeed, هويدا hooïda, محكم muhkum, مشهور mushhoor, روشن roshun, روشناس roshunaus, ظاهر zauhir, ظهور zuhoor, انوار anvaur, معرف maaruf, شيبا sheeba, شيد sheed, سارب saurib, سافر saufir, متعين mutaï-én, مستوي mustoo-é, جالع jaula, رتل rutl, جهرت juhrut, منجلي munjulé, منتعف muntaaf, انجلا injila, اعراض é-arauz, تفويز tufweez, توشي tuwushhé, فرود furood, افراد afraud, صحو zuhoo, غرا ghura, منجلي munjulé. v. *eminent, distinguished, famous.*—*Conspicuous for excellence* موجه muwujjeh. *Conspicuous for power and honour* زو القدر و الاحترام zu'l'kudra ou elihtiraum, مجيد mujeed, ماجد maujud, امثل imsaul. *To be or become conspicuous* اشتهار شدن ishtihaur shoodun, پديد امدن pudeed aumudun, هويدا شدن hooïda shoodun, مشهور گشتن mush-hoor gushtun, خميدن khumédun. *To render conspicuous* منجلي كردن munjulé kirdun, روشن ساختن roshun saukhtun, انوار كردن anvaur kirdun, ظاهر نمودن zauhir numoodun.

Conspicuously ظاهرانه zauhirauneh, عين اليقين aïnu'l'eekeen, جهرا juhran, منجليا munjulé-an.

Conspicuousness, conspicuity, شهرت shuhrut, اشتهار ishtihaur, ناموري namwuré, نام nam. v. *eminence, fame.*—(*brightness*) روشنا roshuna, روشني roshuné, روشنايي roshunaï-é, بيض beez, نجل nujl.

CONSPIRACY ملع mula, اتفاق ittifauk, تحالف tuhaulif, توافق tuwaufik, تعاهد taahud, (plur. تعاهدات taahudaut), معاهده maahudeh, ال aul. v. *plot, confederacy.*

Conspirant, conspiring, هموثاق humwusauk, متفق muttufik, مقاصد mukausid, اتفاق كنا ittifauk koona.

A conspirator, conspirer, هموثاق humwusauk, رفيق ruffé-uk, قرين kureen, اتفاق كننده ittifauk koonindeh, تحالف كر tuhaulif gur, متفق muttufik.

To conspire اتفاق کردن ittifauk kirdun, متفق شدن muttufik shoodun, هموثاق کردن humwusauk kirdun, توافق ساختن tuwaufik saukhtun, معاهده کردن maahudeh kirdun.—(*to agree with*) یکدل و یکجهت شدن eekdil ou eekjihut shoodun, راي یک بودن ra-é eek boodun.

CONSTANCY قرار kuraur, وفا داري wufa daré, وفا پیوستگي wufa pivustugé, استمرار istimraur, استواري ustuwauré, وقار wukaur, ثبات subaut, پایداري pa-édauré, اصالت isaulut, صبر و اقرار subr ou ikraur, عزم azm, سکین sukeen, سکون sukoon, سکونت sukoonut. *Constancy in religion* دین داري deen dauré. *Constancy in love or friendship* محبت وفاداري mohabbut wufadaré, یاري قرار é-auré kuraur. v. *affection*; *resolution*, *steadiness*; *certainty*, *veracity*.

Constant برقرار burkuraur, پایدار pa-édar, استوار ustuwaur, وفا پیوست wufa pivust, ثابت saubit, راسخ rausikh, ثابت قدم و راسخ دم saubit kudum ou rausikh dum, صاحب رسوخ sahib rusookh, قوي kooï, قایم ka-ém, رکونت rukoonut, مستقر mustukurr, مستمر mustumurr, مستوثق mustoosuk, تثبیت tusbé-ut, متثبت mutusubbut, موثوق moosook, مامون maumoon, امین ameen, اصیل aseel, اکید akeed, راتیب rauteeb, رتوب rutoob, مزمع muzma, وثیق wuseek, وثاقت wusakut, ربیط rubeet, رباط الجاش rubautu'l'jaush. *A constant friend* یاروفا سکال é-aura wufa sigaul, دوست وفادار doost wufadar. *A constant lover* معشوق وفادار maashook wufadar. v. *firm*, *unvaried*, *durable*; *resolute*, *determined*; *certain*.

Constantly بر قرار bur kuraur, قایمانه ka-émauneh, تثبیتا tusbeetan, بر دوام bur duwaum, همیشه humeesheh, دایما da-é-man. v. *perpetually*, *invariably*, *always*, *certainly*, *steadily*.

A CONSTELLATION برج burj, اختر akhtur, ستاره sitaureh, کوکب koukub, کوکبه koukubeh. *The predominant constellation or star at any person's nativity* طالع taulaa.—*Born under a happy constellation (fortunate)* طالع مسعود taulaa musawud'l'mutaulaa. *Born under an unhappy constellation (unfortunate)* بد اختر bud akhtur, بي طالع bé taulaa.—*The constellation Aries* حمل humul, برج حمل burja humul, بره burreh. *Taurus* ثور soor, ثور برجي soor burjé. *Gemini* جوزا jooza, الجوزا aljooza, دو پیکار doo peikaur. *Cancer* سرطان surutun. *Leo* اسد asud. *Virgo* سنبلت sumbulut, خوشه khoosheh. *Libra* میزان meezaun. *Scorpio* عقرب akrub. *Sagittarius* قوس koos. *Capricorn* جدي judé. *Aquarius* ابي abé, دلو duloo. *Pisces* حوت hoot, سمک sumuk.

The above are used either simply, or compounded with برج *burj*; as we say *Aries* or the *Constellation Aries*. When it follows, it is written برجي *burjé*. v. *Aries* and *Taurus* above.

CONSTERNATION اشفتگي ashuftugé, حیرت heirut, حیر بیر heir beir, سرگرداني surgurdauné. v. *astonishment*, *amazement*, *wonder*.—*To be in great consternation* منقبض و دلبسته شدن munkubuz ou dilbusteh shoodun.

To CONSTIPATE منقبض کردن munkubuz kirdun, مقبوض ساختن mukbooz saukhtun.

Constipated منقبض munkubuz, مقبوض mukbooz, تقبض tukubbuz, مزریم muzreem, حبط hubt.—*To be constipated* منقبض شدن munkubuz shoodun, بهم امدن behum aumudun, بهم بر امدن behum bur aumudun.

Constipation قبض kubz, انقباض inkibauz, اکناب iknaub, قابض kaubiz.

CONSTITUENT (*elementary*) ذاتي zauté, اصلي aslé, جوهري johuré, جبلي jibillé. v. *essential*.

A constituent (person or thing which constitutes somewhat) ذات zaut, کون koon, جوهر johur, اصل asl, وجود wujood, نفس nufs, جبلت jibillut, طبیعت tubé-aut. v. *substance*, *essence*.—(*one that deputes another*) وکیل کننده vakeel koonindeh, مباشر نامزاد سازنده mubaushir namzaud sauzindeh.

To constitute نصب ساختن nusb saukhtun, مقرر نمودن mukurrur numoodun, مجعل ساختن mujaal saukhtun, تعیین کردن taï-een kirdun, ابقا ساختن ibka saukhtun, احکام نمودن ihkaum numoodun. v. *to appoint*, *depute*; *erect*, *establish*; also *to produce*.

Constituted منصوب munsoob, محکم muhkum, متعین muta-aï-een, مجعول muja-ool, معهود maahood, مامور maamoor. *Constituted or appointed to an office* منصب دار munsub dar, صاحب مقام sahib mukaum.

Constitution (*establishment*) دستور dustoor, نصب nusb, تعیین taï-een, ابقا ibka, دناج dunauj, تاسیس taasees.—(*law*, *institution*) قانون kanon (pl. قوانین kuwaneen) امر amr (pl. اوامر awaumir), شرط shurt (pl. شروط shuroot), شرع shura, شرعت shuraat, شریعت shuré-aat (pl. شروع shuroo-a, شرایع shura-é-a)—(*system of government*) تدبیر tudbeer (pl. تدبیرات tudbeeraut), حراست ملک و ملت hurausuta mulk ou mullut.—(*natural qualities*) طبیعت tubé-at (pl. طبیعات tubé-aut), ذات zaut, وجود wujood, کون koon, جبلت jibillut, کاینت ka-énut, نفس nufs, جوهر johur. v. *essence*, *substance*.—*The constitution of the body* مزاج

mizauj, نهاد nihaud, جبلت jibillut, عنصر unsur, سرشت furusht, طينت teenut, طبع tuba (plur. طباع tubaa), طبيعت tubé-aat, نطش nutsh. v. *temper, temperament, nature.*

Constitutional (inherent in constitution) مزاج منسوب mizauj munsoob, جوهر پيوند johur pivund, عنصر علق unsur aluk. v. *radical.*—(*legal*) مشروع mushroo-a, شرعي shura-é.—*Constitutionally irascible or impatient* تيز طبيعت teez tubé-aat.

Constititutive (essential) زاتي zauté, اصلي aslé, جبلي jibillé, جوهري johuré.—(*having power of establishing*) زو قوت نصب zu kuwwuta nusb, قادر تعيين دار kaudira taï-een dar.

To CONSTRAIN (*compel*) فرسودن fursoodun, الجا كردن ilja kirdun, كماريدن gumaurédun, لزوم نمودن luzoom numoodun, اضطرار ساختن iztiraur saukhtun, غضب نمودن ghuzb numoodun, ضربي كردن zurbé kirdun, متضجر ساختن mutuzujjur saukhtun. v. *to force, necessitate, oblige, oppress.*—(*to restrain*) باز داشتن baz daushtun, ضبط و ربط كردن zubt ou rubt kirdun, منع ساختن muna saukhtun, قصر نمودن kusr numoodun, حصر كردن husr kirdun, انجاليدن anjaulédun, بنديدن bundédun, بستن bustun. v. *to confine, bind.*—(*to press*) انشاردن afshaurdun, پايداري كردن pa-édauré kirdun. v. also *to violate, ravish.*

Constrainable ممكن منع mumkina muna.

Constrained ملتزم multuzum, مقطضا muktuza, مضبوط muzboot, مضطر muzturr, فرسوده fursoodeh, كماريده gumaurédeh. *To be constrained* ملتزم بودن multuzum boodun, مقطضا شدن muktuza shoodun.

A constrainer لزوم كننده luzoom koonindeh.

Constraint (compulsion) غضب ghuzb, ضربي zurbé, لزوم luzoom, الجا ilja, اضطرار iztiraur, ابرام ibraum, طرد turud, اهراب ihraub, الب alb, كسع kusa, اقتضا iktiza, الحاح ilhauh, ار arr. v. *violence.*—(*confinement*) حبس hubs, اقتصار iktisaur, گرفتاري gooriftauré. v. also *check, restraint.*

CONSTRICTION فشار fishaur. v. *contraction.*

Constringent فراهم كش furrauhim kush, درهم گير durhum geer, فشار كنا fishaur koona.

To CONSTRUCT (*build*) بنا كردن bina kirdun, بنياد ساختن buné-aud saukhtun.—(*to form, arrange*) تنظيم نمودن tunzeem numoodun, تشكيل ساختن tushkeel saukhtun, صورت بستن soorut bustun.

Construction (building) بنا bina (pl. ابنيت abné-ut), بني buné, بنيت buné-ut, نهاد nihaud. v. *structure.*—(*arrangement*) ترتيب turteeb, انتظام intizaum, نظم nuzum, تدبير tudbeer, سانكير saungeer, صنف suf سازكاري sauzkauré. *The construction of one noun with another* اضافت izaufut.—*Construction (meaning)* معني mané (pl. معاني ma-ané), نحوي or نحوا fuhwa, مفهوم mufhoom, مضمون muzmoon (pl. مضامين muzaumin), v. *sense, signification.*—(*explanation*) مفاوصت mufawusut, شرح shurh, تعبير taabeer, تفسير tufseer, بيان bé-aun.—(*judgment*) فراست firausut, هوش hoosh, عقل akl, زهن zuhn, ازعان izaan.

To construe (grammatically) اضافت كردن izaufut kirdun. (*to explain*) مفاوصت كردن mufawusut kirdun, شرح نمودن shurh numoodun, بيان ساختن bé-aun saukhtun, تعبير كردن taabeer kirdun.—(*to suppose*) پنداشتن pundaushtun. v. *to presume.*

CONSUBSTANTIAL همذات humzaut, همطبيعت humtubé-aat.

Consubstantiality همذاتي humzauté.

To consubstantiate همطبيعت كردن humtubé-aat kirdun.

A CONSUL (*chief magistrate of a city*) مولا molla منلا munla, حاكم الشهر haukimu'sh'shuhr, خان ده khaun deh, دهخان dehkhaun. *A mercantile consul* قونسلوس konsulus.

To CONSULT (*ask advice*) مشورت طلب كردن mushwurut tulub kirdun, استشاره ساختن istishaureh saukhtun, پند خواستن pund khaustun, راي طلبيدن ra-é tulubédun, متنبه شدن motanebbih shoodun. *To consult together* مشورت نمودن mushwurut numoodun, باهم مشاورت كردن bahum mushawurut kirdun, با همديگر استيمار ba humdeegur isteemaur aumudun, واهم پذيرفتن wauhum pizzeeruftun, هم پنداشتن hum pindaushtun. v. *to deliberate.*—*To consult a book* كتاب معاوده كردن kitaub maawudeh kirdun, مطالعت كتاب نمودن mutaulaat kitaub numoodun. v. also *to contrive, plan; regard.*

Consult, consultation, مشورت mushwurut, مشاوره mushawureh, كناج kunauj, موارعت muwaurat, پندار pundaur.—(*an assembly* or *council*) ديوان divaun, مجلس mujlis. *After consultation* بعد المشوره badu'l'mushooreh.

A person consulted مستشار mustushaur.

To CONSUME (*destroy*) اتلاف كردن itlauf kirdun, تلف ساختن tulf saukhtun, اكل و بلع akul ou bulaa numoodun, اسراف كردن israuf kirdun, پرداختن purdaukhtun, افنا ساختن ifna saukhtun, برباد دادن burbaud dadan.—(*to waste away*) اتلاف شدن itlauf shoodun, متلف بودن mutluf boodun, برباد شدن burbaud shoo-

dun, گشتن مسروف musroof gushtun. *To consume time* ايامي تلف كردن aï-aumé tulf kirdun, تضييع اوقات كردن tuzé-éa awaukut kirdun. *To consume one's substance* (*to be prodigal*) مملكني اسراف ساختن mumlukiné israuf saukhtun, متلف شدن mutluf shoodun.

Consumed متاكل mutaukul, مسروف musroof.

Consumable ممكن التفات mumkina iltifaut.

A consumer اتلاف كننده itlauf koonindeh, متلف mutluf, مسرف musruf. v. *prodigal.*

To CONSUMMATE تمام كردن tumaum kirdun, تكميل ساختن tukmeel saukhtun, انجاميدن anjaumédun, ادا كردن ada kirdun, بسر اوردن besur awurdun. *To be consummated* بسر امدن besur aumudun. v. *to complete, perfect.*—*To consummate marriage* نكاح ساختن nikauh saukhtun.

Consummate مكمل mukummul, كامل kaumil, پخته pukhteh. v. *perfect.*

Consummation اتمام itmaum, تكميل tukmeel, بسر اور besur awur.

CONSUMPTION اتلاف itlauf, اسراف israuf. *The consumption* (*disease*) سحاف suhauf, سل sill, سلال silaul, سلي sillé, بيماري باريك beemauré bareek, هلاس hulaus.

Consumptive اتلاف كنا itlauf koona, هلاك ساز hulauk sauz. v. *destructive, wasting.*—(*having a consumption*) سحاف دار suhauf dar, مسحوف mus-hoof.

To CONTABULATE (*lay with boards*) سقف خانه نهادن sukufa khauneh nihaudun.

CONTACT مس muss, لمس lums, مماست mumassut, مسيس musees, لصوق lusook. v. *touch.*

CONTAGION اصابت isaubut, سرايت sura-é-ut, وبا wuba, تاعون ta-oon, عدوي adooï, تعدي taaddé, منعدي munaadé, متعدي mutaadé. v. *pestilence, plague, infection.*

Contagious معدي maadé, منعدي munaadé, ساري sauré. v. *infectious.*

To CONTAIN داشتن daushtun, احتوا كردن ihtuwa kirdun, احاطه ساختن ihauteh saukhtun, اشتمال نمودن ishtimaul numoodun, شمول كردن shumool kirdun, محيط شدن muheet shoodun, گنجيدن gunjédun. *To contain* or *restrain one's self* در ميان خود گرفتن dur mei-aun khood gooriftun. v. *to comprise, restrain.*

Containable ممكن احتوا mumkina ihtuwa.

Contained محاط muhaut, گنجيده gunjédeh, داشته daushteh, مضمون muzmoon, مضبوط muzboot, مجموع mujmoo-a, مشمول mushmool, مندرج munduruj, مظروف muzroof, بسته busteh.

To be contained محاط شدن muhaut shoodun, گنجايش پذير بودن gunja-ésh pizzeer boodun, گنجيدن gunjédun, بسته شدن busteh shoodun.

To CONTAMINATE پليد كردن puleed kirdun, الودن aloodun, الاييدن alaï-édun, الوده كردن aloodeh kirdun, مردار ساختن murdaur saukhtun, تلوث كردن tuluwwus kirdun. v. *to defile, stain.*

Contaminate, contaminated, الوده aloodeh, الا alau, مردار murdaur, ملوث muluwwus, ناپاك napauk.

Contamination الايش ala-ésh, الودگي aloo-dugé, مرداري murdauré, لوث loos, تلوث tuluwwus, الا alau, اهان ihaun.

To CONTEMN تذليل كردن tuzleel kirdun, اهانت نمودن ihaunut numoodun, حقارت ساختن hukaurut saukhtun. v. *to despise, neglect, slight.*

Contemned محقر muhukkur, مهان muhaun, دني duné, زليل zuleel, بي اعتبار bé é-atibaur. v. *contemptible.*

A contemner تذليل نماينده tuzleel numa-éndeh, مهين muheen.

To CONTEMPLATE تامل كردن taamul kirdun, تصوف نمودن tusuwwuf numoodun, ملاحظه ساختن mulauhzeh saukhtun, مطالع شدن mutaula shoodun, مشاهده كردن mushauhudeh kirdun. v. *to meditate, muse, study, observe.*

Contemplation مشاهده mushauhudeh, تامل taamul, ملاحظه mulauhzeh, مطالع mutala, تصوف tusuwwuf, تفرج tufurruj, فكر fikr. v. *meditation, study.*—*Contemplations of invisible objects* مشاهدات غبيت mushahudaut ghubé-ut.

Contemplative اهل تصوف ahla tusuwwuf, صاحب باطن sahib bautin, صوفي sofé.—*Contemplative science* علم تصوف alum tusuwwuf. *The contemplative sciences* معارف معنويت maarif manuwé-ut.

Contemplatively صوفيانه sofé-auneh, با فكر ba fikr, بر وجه صوفي bur wujeh sofé.

CONTEMPORARY هم عهد hum ahud, همزاد humzaud, همال humaul, قرين kureen (pl. اقران akraun), قرن kurn, ياشداش é-aushdash, معاصر maasur, لدات ludut (pl. لدات ludaut). *A contemporary* همعهدي humahudé, همزادي humzaudé, ترت turb (fem. تربت turbut).

CONTEMPT (*scorn*) مذمت muzimmut, طنز tunz, اهانت ihaunut, طعن taan, استهزا istihza, حقر hukur, حقيريت hukeeré-ut, جبهت jubhut, مستهش mustuhushh, تحقير tuhkeer.—(*vileness*) حقارت hukaurut, احتقار ihtikaur, مذلت muzullut. v. *contemptibleness.*—*In contempt,* v. *contemptuously.*

Contemptible مذموم muzmoom, واجب الاهانت

vajibu'l'ihaunut, لایق تحقیر la-éka tuhkeer, مبتذل mubtuzil, زلان zilaun, زلیل zuleel (pl. زلال zulaul, ازلا azilla, ازلت azillut), مغلاک mughlauk, صغر sughur, خور khoor, دنی duné, دون doon, اهانیت مستحق ihané-ut mustuhukk, ارزل arzul, نکبتی nukbuté, حقیر hukeer, مدفع muduffa, مذم muzimm, هملی humlé, حقیر البقدار hukeeru'l'mukdaur, محتقر muhtukur, نامرغوب namurghoob, سفلت suflut, فرومایه fu-roomaï-éh, نکبت nukbut. *A contemptible dwelling* نکبت خانه nukbut khauneh.

Contemptibleness دونی doonė, حقارت hukaurut, ابتذال ibtizaul, احتقار ihtikaur, نکبت nukbut, دنائت dunaat, زل zull, زل و ملام zull ou mu-laum, تذلیل tuzleel, اتضاع ittizaa.

Contemptibly حقیرا hukeeran, مکبتانه muk-butauneh, با حقارت ba hukaurut, با زل و ملام ba zull ou mulaum.

Contemptuous تخفیف tukhfeef, لنکال lun-kauk, اهانت نما ihaunut numa, حقیریت ساز hukeeré-ut sauz, دشنام ده dushnaum duh, شتامت shuttaumut.

Contemptuously استهزا istihzan, تحقیرانه tuhkee-rauneh, تخفیفانه tukhfeefauneh, با مذمت ba muzimmut.

Contemptuousness پر مذمت pur muzimmut.

To CONTEND ستیز کردن siteez kirdun, اختلاف نمودن ikhtilauf numoodun, معاندت کردن maandut kirdun, منازعت ساختن muna-zaat saukhtun, مناظرت کردن munazirut kirdun, مناقشت نمودن munaukishut numoodun, بحث کردن buhs kirdun, جدل ساختن judl saukh-tun, تراد کردن turadd kirdun, مصارعت ساختن musaraat saukhtun, مهارات نمودن mumaraut nu-moodun, لد کردن ludd kirdun, مخاصمت نمودن mukhausumut numoodun. v. *to strive, struggle.*—(*to vie with*) غبطه نمودن ghubteh numoodun, رشک بردن rushk burdun, حسرت کردن husrut kirdun, غیرت نمودن gheerut numoodun. v. *to imitate.*

CONTENT (*satisfaction*) سرور suroor, خشنودی khushnoodé, خوشدلی khooshdilé, دلخوشی dilkhooshé, فراغ البال firaughu'l'baul, فراغ قلب firaugha kulb, خرسندی khursundé, قناعت kunaat, صفا sufa, غنا ghuna, شادکامی shaudkaumé, شادی shaudé, وایه wa-éh, حضور huzoor. v. *cheerfulness, acquiescence.*—*Contents* (*whatever is contained*) ضمن zumin, درون du-roon. *The contents of a book* فهرس fuhrus. *After the contents or preface of the book* بعد از فهرست کتاب baad uz fuhrusuta kitaub.—*The contents of a letter* مضمون خط muzmoona khutt, مفهوم نامه mufhooma nameh. *The substance of the con-tents of the letter* خلاصهٔ مضمون نامه khulausé-ï muzmoona nameh. *The contents of the world* مخلوقات mukhlookaut, عالم aalum.

Content, contented خشنود khushnood, دلخوش dilkhoosh, خرسند khursund, شادکام shaudkaum, خود دار khood dar, شاد shaud, قانع kauna, بی نیاز bé né-auz, قایل ka-él, راضی rauzé, مستغنی mustughné, متزجی mutuzujjé. v. *easy, satisfied.*—*A contented person* همداستان humdausitaun. *To be content* بی نیاز نمودن bé né-auz numoodun, خوشنود بودن khooshnood boodun, راضی شدن rauzé shoodun.

CONTENTION (*strife*) ستیز siteez, منازعت munazaat, جدل judl, مخاصمت mukhausumut, اختلاف ikhtilauf, مهارات mumaraut, لد ludd, معانده maandeh, مناظرت munauzirut, مناقشه munaukusheh, بحث buhs, لجاج lujauj, غوغا ghoogha, غلغل ghulghul, مکابرت و عناد mu-kauburut ou anaud, جدل و مکابرت judl ou mu-kauburut, نزاع nizaa.—(*emulation*) جد jidd, جهد jihud, غبطه ghubteh, رشک rushk, غیرت ghee-rut, حسرت husrut, جسد jusud, سعی sa-é, قصد kusd, اقدام ikdaum. v. *endeavour, eagerness, ardour.*

Contentious مناقش munakush, تند tund, ستیزه گر siteezeh gur, منازع munaza, مخاصم mukhausim, لجوج lujooj, لجیج lujeej. v. *quarrelsome, perverse.*

Contentiously مناقشا munaukushan, منازعانه mu-naza-auneh, با ستیز ba siteez.

Contentiousness, v. *perverseness, turbulence.*

Contentment, v. *content.*

Conterminous, v. *neighbouring.*

CONTERRANEOUS (*of the same country*) همجای humjaï, هم شهری humshahré.

A CONTEST بحث buhs (pl. ابحاث abhaus) پیکار peikaur, نزاع nizaa, مناظرت munauzirut, ابتحاث ibtihaus. v. *contention, dispute, debate.*

To contest, v. *to contend, strive, dispute, debate, litigate, controvert.*

Contestable ممکن بحث mumkina buhs.

CONTEXT متن mutin, متین muteen. v. *text.*

CONTEXTURE وصد wusud, شتن shutun. v. *texture, formation, system.*

CONTIGNATION (*frame of beams joined to-gether for roofs, floors, &c.*) سقف sukuf, اسمانه asumauneh, طبق tubuk (plur. اطباق atbauk), طباق tubauk, تخته دیواری tukhté-ï deewauré.

CONTIGUITY, *contiguousness*, پیوستگی pi-vustugé, ملاصقت mulausikut, قرب kurb, اتصال ittisaul, مماست mumassut.

Contiguous پیوسته pivusteh, ملاصق mulausuk, متصل muttusul, مماس mumass, متلازق mutulazik, قریب kureeb, بی میانه bé mei-auneh, بی مابین bé mabein, غیر فرجت ghiré-a furjut. *A contiguous house* کرس kurs (pl. اکارس akaurus, اکراس akraus, اکاریس akaurees).

CONTINENCE پرهیز purhaze, عفت affut, عصمت asmut, زهد zuhud, زاهدي zauhudé, ریاضت ré-auzut, ورع wura. v. *chastity*, *moderation*.

CONTINENT زاهد zauhud, پرهیز کار purhaze kaur, اهل عفت ahla affut, ذو ریاضت zu ré-auzut, صاحب زهد sahib zuhud, پاک دامن pauk daumin, عفیف afeef, وریع wuré-a, خود دار khood dar, خویشتن دار khuïshtun dar, متورع mutuwurra, مستمسک mustumsuk. *A continent man* اهل پرهیز ahla purhaze.

Continently با ریاضت ba ré-auzut, زاهدانه zauhidauneh, با پرهیز ba purhaze.

CONTINGENCE, *contingency* موقع moukaa, وقوع wukoo-a, عروض arooz. v. *accident*.

Contingent واقع wakaa, عارض aariz, جاري jauré. حادثه hadiseh. v. *accidental*, *fortuitous*.

A contingent, v. *contingence*, *share*.

Contingently عرضا urzan, عارضانه aarizauneh, اتفاقا ittifakan.

CONTINUAL مداوم mudawim, دایم da-ém, دایمي da-émé, مدمن mudmin, متوالي mutuwaulé, پایدار pa-édaur, پاینده pa-éndeh, مترادف muturaudif, ملازم mulauzim, مقید muké-ud. *Continual motion* ورد wurd. *A continual motion of the tongue* ورد زبان wurda zubaun. *A continual drinker of wine* مدمن باده mudmina badeh.

Continually پیوسته pivusteh, دایم da-ém, دایما da-éma, علي الدوام ala'd'duwaum, بر دوام bur duwaum, هر دایما hur da-éma, هردم hurdum, دمادم dumadum, همان humaun, همیشه humeisheh, هموار humwaur, همواره humwaureh, دایم الایام da-ému'l'a-é-aum, علي الاستمرار ala'l'istimraur, علي الاتصال ala'l'ittisaul, علا ولا ala wula, مدام mudaum, متصلا muttussilan, مواظبا muwaziban, واظبا wauziban. v. *perpetually*, *always*.

Continuance, *continuation* مداوم mudawum, مداومت mudauwumut, ملازمت mulauzumut, دوام duwaum, استمرار istimraur, مواظبت muwauzibut, تدارف tudaurif, بقا buka, ولا wula, طوس toos, مستقد mustukud, متهادي mutumaudé.

A continuator مداوم کننده mudawum kooninddeh, استمرار گر istimraur gur.

To continue مداومت کردن mudauwumut kirdun, استمرار ساختن istimraur saukhtun, ملازمت نمودن mulauzimut numoodun, ملازم شدن mulauzim shoodun, پیوستن pivustun, مصر کردن musirr kirdun, موالت ساختن muwaulut saukhtun, مواظبت کردن muwauzibut kirdun.

Continued متابع mutauba, مقرون mukroon, پیوسته pivusteh, ملازمت mulauzimut, سجین sujjeen, وصال wusaul. *Continued labour* کردار kirdaur. v. *continual*.—*In a continued series* در مسلسل سند dur musulsul sunud. *Continuedly* (*without interruption*) بي انقطاع bé inkitaa, نا مقطوع na muktoo-a. v. *continually*.

Continuity, v. *connection*, *cohesion*.

CONTORTION شکنج shikunj, پیچش peechish, پیچشش peechishish, پیچش peechishin, پیچ و تاب peech ou taub, تلوي tulooï. *Contortion of the bowels* سحاف suhauf, زلال zulaul, دلام dulaum, لوي luwa. v. *colick*.—*A contortion of the navel* پیچاي ناف peecha-é nauf.

Contra, v. *against*.

CONTRABAND حریم hureem, منهي munhé, ممنوع mumnuwa. v. *prohibited*, *illegal*, *illicit*.

Contraband trade تجارت حرام tujaurut haraum, مبایعت منهي muba-é-at munhé.

To CONTRACT (*draw together*) زاهم کشیدن furrauhum kushédun, جمع اوردن juma awurdun, کوتاه کردن kootah kirdun, طي کردن taï-é kirdun, انضمام نمودن inzimaum numoodun, انقباض نمودن inkibauz numoodun, ضم کردن zumm kirdun, اختصار ساختن ikhtisaur saukhtun, مقصور کردن mukfoor kirdun; v. also *to abridge*, *epitomize*, *shorten*.—(*to shrink up*) کوتاه کشتن kootah gushtun, کصیص نمودن kusees numoodun.—(*to betrothe*) عقد نکاح ساختن akda nikauh saukhtun, نامزاد کردن namzaud kirdun, املاک ساختن imlauk saukhtun, نشان نهادن nishaun nihaudun. *To enter into a contract* عهد و پیمان ساختن ahd ou peimaun saukhtun, شرط نمودن shurt numoodun, معاهده کردن maahudeh kirdun, معامله ساختن maamleh saukhtun, مبایعت نمودن muba-é-at numoodun. *To contract the visage* (*frown*) روي کشیدن rooï kushédun. *To contract the wings* (*as a bird*) ضم پر و بال کردن zumma pur ou baul kirdun. *To contract acquaintance* or *friendship* اشناي کردن ashinaï kirdun, دوستي داشتن dooste daushtun. *To contract a habit* عادت اندوختن aadut aundokhtun. *To contract a distemper* بیماري گرفتن beemauré gooriftun, خسته کشتن khusteh gushtun, مریض شدن mureez shoodun. *To contract rust* صدا کردن suda kirdun. *To contract debt* مدین شدن mudé-

un ſhoodun, وام گرفتن waum gooriftun, غرم بودن ghurm boodun.

A CONTRACT (*bargain*) قول kool, عقد akud, عهد ahud (pl. عهود ahood), اقرار ikraur, عهد و پيمان ahud ou peimaun, شرط ſhurt (pl. شروط ſhuroot, شرايط ſhura-é-ut). v. *compact*.—*A contract of marriage* معاهدت نكاح maahuduta nikauh, عقد نكاح akuda nikauh, املاك imlauk.—*A contract of peace* عقد صلح akuda ſulh. v. *treaty*. —*A written contract* عقد نوشته akud nooſhteh, شرط نويس ſhurt noo-és.

Contractedneſs. v. *narrowneſs*, *contraction*.

Contractable ممكن فراهم mumkina furrauhim, قابل اختصار kaubila ikhtiſaur.

Contraction (*abridging*) اختصار ikhtiſaur, اقتصار iktiſaur, قطع kutaa, مقتصر muktuſur, كوتاهي kootauhé, مجمل mujmul. *Contraction* (*of the brow*, &c.) طرمست turmuſut, ضم zumm, انضمام inzimaum, فراهم furrauhum, انقباض inkibauz, قبو kuboo. v. alſo *ſhrinking*, *ſhrivelling*, *drawing together*.—(*a ſpaſm*) تعص taas. v. *cramp*.

Contracted (*drawn together*) واهم wauhum, منضم munzumm, مقبوض mukbooz, منقبوض munkubooz, درهم گرفته durhum goorifteh, زمن zumin, زمين zumeen. v. *paralytick*. — *To ſhow a contracted brow* پيچ پيشاني نمودن peech peiſhauné numoodun.—(*agreed upon*) معهد maahud, پيمان بسته شده peimaun buſteh ſhoodeh. *Contracted in marriage* در عقد نكاح كرده شده dur akda nikauh kirdeh ſhoodeh.

A contractor عهد و پيمان كننده ahud ou peimaun koonindeh.

To CONTRADICT مناقضت كردن munaukizut kirdun, مناقض شدن munaukiz ſhoodun, تناقض ساختن tunaukuz ſaukhtun, رد كلام گفتن rudda kulaum guftun, خلاف نمودن khilauf numoodun, مخالفت كردن mukhaulifut kirdun, نقيضت نمودن nukeezut numoodun, مانع و معارض بودن mana ou maariz boodun, معارضت دادن maarizut dadun.

A contradicter مناقضت كننده munaukizut koonindeh. v. *opponent*.

Contradiction تناقض tunaukuz, نقيضت nukeezut, مناقضت munaukizut, رد كلام rudd kulaum, خلاف khilauf, مخالفت mukhaulifut, معارضت maarizut, تفاوت tufawut, باتاب battaub. v. *oppoſition*. — (*incongruity*) نا مناسبي na munauſibé, نا موافقت na muwaufikut. v. *inconſiſtency*.

Contradictory مناقض munaukiz, متناقض mutunaukiz, نا موافق na muwaufik, نا مناسب na munauſib, بي موافقت bé muwaufikut, نا ملايم na mula-ém, نا درست na duruſt, بي هنواري bé humwauré, نا در برابر na dur burabur. v. *oppoſite*, *incongruous*.

CONTRADISTINCTION تفصيل اوصاف مخالفات tufseela awſauf mukhaulifaut.

To contradiſtinguiſh از اوصاف مخالفات تفصيل كردن uz awſauf mukhaulifaut tufseel kirdun. v. alſo *to diſtinguiſh*.

To CONTRA-INDICATE نقيضانه نمودن nukeezauneh numoodun.

CONTRAPOSITION مقابلت mukaubilut.

CONTRARIETY, *contrarineſs* مخالفت mukaulifut, خلاف khilauf, اختلاف ikhtilauf (pl. اختلافات ikhtilafaut), v. *oppoſition*, *repugnance*.—(*inconſiſtency*) نا موافقي na muwaufiké, نا هنواري na humwauré. v. *incongruity*.

Contrarily, *contrariouſly*, *contrariwiſe* بر عكس bur aks, نقيضانه nukeezauneh, ضدا zuddan.

Contrary مخالف mukaulif, خلاف khilauf, خالفت khaulifut, مخلاف mukhlauf, مناقض munaukiz, نقيض nukeez, تناقض tunaukiz, مغاير mugha-ér, مقابل mukaubil, نا همتا na humta, وازگونه wauz gooneh, ضد zudd, ضديد zudeed, مضادات muzadaut, اضداد izdaud, دركور durgoor, اخشنج akhſhunj, اخشيج akhſheej (pl. اخشيجات akhſheejaut), صتت ſuttut. —*Contrary to friendſhip and good faith* موالات و مصافات مغاير muwaulaut ou muſafaut mugha-ér. *Contrary to the peace* خلاف صلح و صلاح khilaufa ſulh ou ſulauh, صلحت مغاير ſulhut mugha-ér, مغاير صلح mugha-éra ſulh. *Contrary to juſtice* خلاف حق khilaufa hukk. *Contrary to law* خلاف شرع شريف khilaufa ſhura ſhereef. *Contrary to truth* خلاف نفس الامر khilaufa nufsu'l'-amr. *Contrary to nature* خلاف طبيعت khilaufa tubé-aat. *Contrary to cuſtom* خلاف معتاد khilauf mutaud. *A contrary wind* مخالف روزكار mukhaulif roozigar, باد نسيجت baud nuſeejut.—*To be contrary* مقابل شدن mukaubil ſhoodun, ضد بودن zudd boodun, مخالفت كردن mukhaulifut kirdun, معاندت نمودن maanudut numoodun. v. *adverſe*, *contradictory*, *oppoſite*, *inconſiſtent*.

A contrary خلاف khilauf, ضد zudd (pl. اضداد azdaud), عكس aks, امر معكوس amra makoos, صت ſutt. *Contraries do not meet* (*a proverb*) الضدان لا يجتمعان ezzidauni la yajtamaan. *On the contrary* بر عكس bur aks, وبر عكس wabur aks, علي طريق عكس القضيت ala tureeka akſi'l'kuzé-ut, بر خلاف bur khilauf.

CONTRAST مقابلت mukaubilut.

To contrast مقابلت کردن mukaubilut kirdun, متقابل شدن mukaubil shoodun, متقابل نمودن mutukaubil numoodun.

To CONTRAVENE مانع و معارض بودن mauna ou maariz boodun, مخالف شدن mukhaulif shoodun, روي نمودن rooï numoodun. v. *to oppose, obstruct, baffle.—Contravention*, v. *opposition.*

To CONTRIBUTE (*pay tribute, &c.*) تکليف نمودن tukleef numoodun, خراج دادن khurauj dadun. v. *to give.*— (*to assist* or *bear a part in any thing*) در کاري يک جهد کردن dur kauré eek jihud kirdun, امداد ساختن imdaud saukhtun, معونت نمودن maawunut numoodun.

Contribution (*tribute*) خراج khurauj, تکليف tukleef, باج bauj, باج و خراج bauj ou khurauj, رسوم rusoom. v. *tribute.*— (*assistance*) دستگيري dostgeeré, امداد imdaud, عون awun, تعاون taawun, مددکاري muddudkauré, نصر nusr, ياري é-auré. *Extraordinary contributions* تکليف عرفيت tukleefa arfé-ut, رسوم عرفيت rusooma arfé-ut.

Contributive بخشنده bukhshindeh, خراج ده khurauj duh, امداد کنا imdaud koona.

A contributor بخش bukhsh, تکليف دهنده tukleef duhindeh, عون نماينده awun numa-éndeh.

Contributory درکاري يک جهد کنا dur kauré eek jihud koona.

CONTRITE (*much worn, bruised*) کوفته koofteh, ساويده sawédeh, مسحوق mus-hook, دست زده dost zuddeh.—(*worn with sorrow*) دلشکسته dil shakusteh, منکسر munkusir, منکسر دل munkusir dil. v. *sorrowful.*

Contrition, contriteness انکسار inkisaur, کسر kusr, جزع juza, دل شکستگی dil shakustugé. v. *penitence* ; also *grinding, rubbing.*

CONTRIVANCE پيدا peeda, حداث hudaus, احداث ihdaus, مبدع mubda, ابتداع ibtidaa, ابداع ibdaa, احساس ihsaus, اختراع ikhtiraa, ايجاد eejaud, وجود wujood. v. *invention, artifice, scheme, plot.*

Contrivable ممکن پيدا mumkina peeda.

To contrive پيدا نمودن peeda numoodun, ابتداع ساختن ikhtiraa kirdun, اختراع کردن ibtidaa saukhtun, احداث کردن ihdaus kirdun, فکر نمودن fikr numoodun, انديشيدن andeeshédun. v. *to invent, plan, design, form.*

A contriver مبدي mubdé, مبتدع mubtida, متبدع mutubudda, ايجاد صاحبي eejaud sahibé, پيدا کننده peeda koonindeh, محدث muhdus, حداث گر hudaus gur, واجد waujid, موجد moojid.

CONTROL مقابلت mukaubilut. *A book of controll* مقابل نامه mukaubil nameh مقابلت mukaubilut.—(*check*) ضبط zubt, ربط rubt, ضبط و ربط zubt ou rubt, منع mina. v. *restraint, reprehension.* — (*authority*) سلطنت sultanut, قدرت kudrut, مکانت mukaunut, جاه jauh. v. *power, superintendence.*

To control (*accounts*) مقابلت کردن mukaubilut kirdun, مقابل نمودن mukaubil numoodun.—(*to govern*) ضبط و ربط کردن zubt ou rubt kirdun, حکم ساختن hookum saukhtun, تدبير نمودن tudbeer numoodun. v. *to restrain, subject, over-rule, confute.*

Controllable ممکن ضبط mumkina zubt.

A controller مقابلت کننده mukaubilut koonindeh.—(*a ruler*) مدبر mudubbir, ضابط zaubit, حاکم haukim, والي waulé. v. *governor.*

Controllership منصب مقابلت munsuba mukaubilut. *Controlment*, v. *control, opposition, resistance* ; *government* ; *confutation.*

CONTROVERSIAL نزاع پيوند nizaa pivund, بحث منسوب buhs munsoob.

Controversy نزاع nizaa, منازعت munazaat, بحث buhs (pl. ابحاث abhaus), مغايظه mughaéteh, اختلاف ikhtilauf, جدل judl, مجادلت mujaudulut, مباحثت mubauhusut, ابتحاث ibtihaus, ممارات mumaraut, مناظرت munauzurut, تضاجم tuzaujum. v. *dispute, debate, law-suit, enmity, quarrel, opposition.*—*A place of controversy* مبحث mubhus, نزاع گاه nizaa gauh.

To controvert مباحثت کردن mubauhusut kirdun, مناظره ساختن munauzureh saukhtun, نزاع نمودن nizaa numoodun, تناظر کردن tunauzur kirdun. v. *to dispute.*

Controvertible ممکن نزاع mumkina niza.

Controvertist, controverter, v. *disputant.*

CONTUMACIOUS ستيز siteez, جانکش jaunkush, سرکش surkush, گردنکش gurdunkush, معاند ma-anud, عناد anaud, مريد mureed, تمرد tumurrud. v. *obstinate, perverse, stubborn.*

Contumaciously ستيزانه siteezauneh, با سرکشي ba surkushé, مريدا mureedan, عنادانه anadauneh.

Contumaciousness, contumacy بيشه beesheh, سرکشي surkushé, گردنکشي gurdunkushé, عناد anaud, تمرد tumurrud, شکامت shukaumut, عصيان ysé-aun, عدم اطاعت aduma ita-at. v. *obstinacy, perverseness, inflexibility, stubbornness.*

CONTUMELIOUS شتامت shuttaumut, مذمت نما muzummut numa, اهانت کنا ihaunut koona, زام zaum, تخفيف tukhfeef. v. *reproachful, rude, sarcastic.*

Contumelioufly استهزا iſtihzan, با مذمت ba muzummut, تخفيفانه tukhfeefauneh, تحقيرانه tuhkeerauneh, با طنز ba tunz.

Contumelioufneſs, *contumely* طنز tunz, طعن taan, مذمت muzummut, اهانت ihaunut, دشنام duſhnaum, ملامت mulaumut, شتم ſhuttum, حقر hukkur, حقيريت hukeeré-ut, تحقير tuhkeer, مستهش muſtuhuſh, استهزا iſtihza.

A CONTUSION هرس hurs, مقارعت mukarat (pl. مقارعات mukaraut), كوفتكي kooftugé, رض ruzz, ينج eenj, سحق ſuhuk. v. *bruiſe*.

CONVALESCENCE افاقت ifaukut, شفا ſhifa, براءت buraat, دروانح durwaukh, براءت تام buraat taum, نقه nukuh.

Convaleſcent منتقه muntukuh, ناقه naukuh, شفاساز ſhifa ſauz, افاقت بخش ifaukut bukhſh, براءت تام رسان buraat taum ruſaun.

Convenable, v. *conſiſtent*, *ſuitable*.

To CONVENE (*bring together*) گرد کردن gurd kirdun, فراهم اوردن furrauhim awurdun.—(*to come together*) گرد امدن gurd aumudun, جمع امدن jumaa aumudun, استجماع كردن iſtijmaa kirdun.—(*to call together*) دعوت كردن dawut kirdun. v. *to aſſemble*, *meet*.

CONVENIENCE (*fitneſs*, *propriety*) لايقي la-éke, لياقت lé-aukut, مناسبت munauſibut, موافقت muwaufikut, وفاق wufauk, شايستكي ſha-éſtugé, شكوه ſhukooh, سزاواري ſuzawauré.—(*eaſe*) اسودكي aſoodugé, اسايش aſa-éſh, حضور huzoor, هينت heenut.

Convenient واجب vajib, لايق la-ék, سزا ſuza, سزاوار ſuzawaur, شايسته ſha-éſteh, مناسب munauſib, موافق muwaufik, ارزاني arzauné, روا ruva, منبغي mumbughé, هموار humwaur, لازم lauzim, مجاري mujauré. v. *fit*, *proper*, *ſuitable*.

Conveniently لايقانه la-ékauneh, موافقانه muwaufikauneh, با مناسبت ba munauſibut.

CONVENT صومعت ſumaat. v. *abbey*, *monaſtery*.—*A convent of derviſhes* مولوي خانه mooloo-ï khauneh.

Conventicle, v. *aſſembly*, *meeting*.

A CONVENTION مجلس mujlis, اجماع ijmaa. v. *aſſembly*.—(*contract*) اتفاق ittifauk, عهد و پيمان ahud ou peimaun. v. *agreement*, *treaty*.

CONVERSABLE لايق صحبت la-éka ſohbut, شيرين گفتار ſheereen guftaur.

Converſant تادب ta-addub, دانشخوار daniſh-khore, شناس ſhinaus. v. *intelligent*; *familiar*; *concerning*.

Converſation خطاب khutaub, خطاب و جواب khutaub ou javaub, سوال و جواب ſuwaul ou javaub, گفت و گوي guft ou gooï, گفت و شنيد guft ou ſhuneed, مصاحبت muſahibut, صحبت ſohbut, مخالطه mukhauluteh, اختلاط ikhtilaut, خلطه khilteh, معاشرت maaſhurut, معارفت maarufut, بزم buzm, همبزم humbuzm, مجالست mujauliſut, مجلس mujlis, محاورت muhawurut, همصحبت humſohbut, الفت ulfut, الفتكري ulfutguré. *Cheerful converſation* مباسطه mubauſuteh, عشرت aſhrut. *Obſcene converſation* عرابه arabeh. *A man agreeable in converſation* صاحب لطيفت ſahib luteeſut, ياران é-araun, ذو شيرين زبان zu ſheereen zubaun, اهل شيرين كفتار ahla ſheereen guftaur, همسفره humſufreh. *Men agreeable in converſation* اصحاب لطايف aſ-hauba luta-éf, اهل ياران ahla é-araun. *A place proper for converſation* عشرتكاه aſhrutgah, محل استناس muhulla iſtinaus.—*After meat converſation* (*Arabian proverb*) بعد الطعم الكلام baadu't'taum elkulaum. v. *intercourſe*, *familiarity*, *commerce*, *behaviour*.

To converſe مصاحبت كردن muſahibut kirdun, صحبت ساختن ſohbut ſaukhtun, گفت و گوي نمودن guft ou gooï numoodun, سوال و جواب داشتن ſuwaul ou javaub dauſhtun, گفت و شنيد كردن guft ou ſhuneed kirdun, مخالطه ساختن mukhauluteh ſaukhtun, معاشرت نمودن maaſhurut numoodun, ملابست كردن mulaubuſut kirdun, موانست ساختن muwaunuſut ſaukhtun, همبزم شدن humbuzm ſhoodun. v. *to diſcourſe*; *cohabit*.--*Converſe*, v. *converſation*, *acquaintance*, *cohabitation*, *familiarity*; *reciprocal*; *reverſe*.

Converſely, v. *reciprocally*, *reverſely*.

CONVERSION گردش gurduſh, قلب kulb, تقلب tukullub (pl. تقاليب tukauleeb, تقلبات tukullubaut), انقلاب inkilaub, صرف ſurf, تصريف tuſreef (plur. تصارف tuſauruf, تصارفات tuſaurufaut, تصاريف tuſaureef), تعاكس taakus, تبادل tubaudil, توجيه toojeeh, دايره da-éreh, عطف atuf, معطوف maatoof. v. *change*.—*Converſion* (*in a religious ſenſe*) توبت toobut, توبه toobeh, توجه tuwujjeh, انابت inaubut, رجوع rujoo-a.

To convert (*change*) گردانيدن gurdanédun, گردان كردن gurdaun kirdun, برتافتن burtauftun, صرف ساختن ſurf ſaukhtun, مصروف نمودن muſroof numoodun, توجيه ساختن toojeeh ſaukhtun, عطف كردن atuf kirdun, تبديل ساختن tubdeel ſaukhtun, تغير نمودن tughé-ur numoodun, متغير گردانيدن mutughé-ur gurdanédun. *To convert* (*to a new religion or better life*) به اسلام علج كردن beh iſlaum alj kirdun, بدين دخل ساختن bedeen dukhl ſaukhtun, توبه نمودن toobeh numoodun, انابت كردن

inaubut kirdun, ارشاد نمودن irshaud numoodun, رجوع کردن rujoo-a kirdun.—(*to appropriate to any use*) خاص ساختن khausſ saukhtun, تخصیص کردن tukhsees kirdun, مخصوص mukhsoos.—(*to be changed*) مغیر شدن mughire shoodun, مبدل گشتن mubdul gushtun.

A convert علج alj (pl. علوج alooj, علجت aljut, العاج alauj,) معلوجا malooja, دخل dukhul, دخیل dukheel. v. *proselyte*.

A converter مقلب mukullib, علج کننده alj koonindeh. *The converter of hearts* مقلب القلوب muklubu'l'kuloob.

Converted گردیده gurdédeh, باز گشته baz gushteh, مبدل mubdul, منقلب munkulub, مقلوب mukloob, مصروف musroof, معطوف maatoof, داير گشته da-ér gushteh, منصرف munsuruf, علج کرده شده alj kirdeh shoodeh. *To be converted* دخیل شدن dukheel shoodun, بدین علج بودن bedeen alj boodun, رجوع کرده شدن rujoo-a kirdeh shoodun.

Convertible ممکن گردش mumkina gurdush, قابل القلب kaubilu'l'kulb, لایق صرف la-eka surf. v. *transmutable*.—*Convertibly*, v. *reciprocally*.

CONVEX پچ puj, قوز kooz, قوژ kuzsh, محدب muhuddub, خرپشته khorposhteh, قبه اسا kubuh asa, کمروش kumrvush.—*A convex mirror* ایینه محدب aï-éneh muhuddub.

Convexity پجی pujé, قوزی koozé, قبه kubuh, کمر kumr.

Convexly بطور قوز betoor kooz, پجانه pujauneh.

To CONVEY برداشتن burdaushtun, بردن burdun, اوردن awurdun, رفع کردن rufa kirdun, پیور داشتن piwur daushtun, جنبانیدن jumbanédun, انتقال کردن intikaul kirdun, نقل ساختن nukl saukhtun, ناقل شدن naukil shoodun. v. *to bring*, *carry*, *transmit*, *transport*, *transfer*, *impart*; *introduce*.—*To convey from one to another* از یک تا دیگر تسلیم کردن uz eek ta deegur tusleem kirdun. *To convey an estate* غضر کردن ghuzr kirdun, تعیین نمودن ta-é-een numoodun,

Conveyance (*carrying*) انتقال intikaul, نقل nukl, تنقیل tunkeel, برد burd.—(*passage*) رهگذار ruhguzaur, راه گذار rauh guzaur, گذار guzaur, عبور aboor, معبر maabur, خیاط khé-aut, جواز juwauz, ممر mumur, مرور muroor, معدی maadé.—(*assigning*) تسلیم tusleem, تعیین taï-een, سپارش sipaurish, غضر ghuzr. *Secret conveyance* انتقال پنهانی intikaul pinhauné, تسلیم نهانی tusleem nihauné. v. also *artifice*.

To CONVICT (*of guilt*) مثبوت الجرم نمودن musbootu'l'jurim numoodun, الزام کردن ilzaum kirdun, اثبات تقصیر اوردن isbauta tukseer awurdun, گناه نمودن gunauh numoodun, حجت ساختن hujjut saukhtun.—(*to confute*) رد کلام ساختن rudd kulaum saukhtun, الزام کردن ilzaum kirdun, اثبات نمودن isbaut numoodun.

Convict, *convicted*, ملتزم multuzum, ملزم mulzum, مغلوب mughloob, مثبوت الجرم musbootu'l'jurim.

A convict اهل الزام تقصیر ahla ilzauma tukseer, ذو اثبات الجرم zu isbautu'l'jurim.

Conviction الزام ilzaum, اثبات isbaut, حجت hujjut, مبصرت mubsurut. *Conviction of guilt* الزام تقصیر اثبات الجرم isbautu'l'jurim, الزام تقصیر ilzauma tukseer, مبصرت گناه mubsuruta gunah.

Convictive قوت الزام دار kuwwuta ilzaum dar.

To CONVINCE حجت واضحت نمودن hujjut wauzihut numoodun, الزام کردن ilzaum kirdun, اثبات نمودن isbaut numoodum, مغلوب ساختن mughloob saukhtun. v. *to confute*.

Convincible ممکن الزام mumkinu'l'ilzaum.

Convincing الزام اور ilzaum awur, مبصرت نما mubsurut numa, شک زدا shukk zudda. *A convincing proof* حجت واضحت hujjut wauzihut, دلال الزام dulaul ilzaum.

Convincingly بر وجه واضح bur wujuh wauzih بطور الزام betoor ilzaum.

Convincingness قوت الزام kuwwut ilzaum.

CONVIVIAL هم‌بزم humbuzm, همقدح humkuduh, همشراب humshuraub, خمر khumir, مجلس نشین mujlis nisheen, بزم پیوند buzm pivund, مهمانی منسوب muhmauné munsoob.

A convivial entertainment, *conviviality*, بزم buzm, مهمانی muhmauné, میزبانی meezubauné, ضیافت zé-aufut, سور soor, مجلس mujlis, صحبت یاران sohbuta é-araun.—*A convivial companion* همسفره humsufreh, هم‌بزم humbuzm, همکاسه humkauseh, همشراب humshuraub, همقدح humkuduh, باده نوش baudeh noosh, باده پرست baudeh purust. v. *social*, *festal*.

Convivially بوجه ضیافت bewujeh zé-aufut.

A conundrum, v. *jest*, *joke*, *quibble*.

To CONVOCATE, *convoke*, دعوت کردن dawut kirdun, خواندن khaundun, ندا ساختن nuda saukhtun, منادات نمودن munadaut numoodun. *To convoke an assembly* or *council* مجلس خواندن mujlis khaundun, دیوان دعوت کردن divaun dawut kirdun, جماعت ندا ساختن jumaat nida saukhtun.

Convocation خواندگی khaundugé, دعوت جمیعت dawuta jumé-at. *A convocation* مجلس mujlis, جمیعت jumé-aat, جماعت jumaat, دیوان

divaun. *A place of convocation* جهعيتگاه juma-é-utgah.

To convolve, convolution, &c. v. *to roll, &c.*

A CONVOY (*road-guide*) دلال dulaul, رهنماي ruhnuma-é, راهگذار rahguzaur, راهدان rahdaun, رهنمون ruhnumoon, رهبر ruhbur, بدرقت budrikut. (*a travelling guard*) فوج رهبان fouj ruhbaun, راهوان rahwaun, حافظ سبيل hafiza subeel, راه سيانت گر rah sé-aunut gur.

To convoy راهنماي شدن rahnuma-é shoodun, رهبران بودن rahbaun boodun, برهبران همايت دادن beruhburaun huma-é-ut dadun, ابناي سبيل حفظ نمودن ebna-é subeel hufz numoodun, v. *to escort, guide.*—*To convoy by sea* بر بحر حمايت كردن bur buhr huma-é-ut kirdun, بدريا صيانت نمودن beduré-a sé-anut numoodun.

To CONVULSE تشنج كردن tushunnuj kirdun, پيچش نمودن peechish numoodun.

Convulsed پيچان peechaun, فكك دار fikuk dar, معص maas, ذو تشنج zu tushunnuj.

To be convulsed تشنج داشتن tushunnuj daushtun, پيچان بودن peechaun boodun.

Convulsion تشنج tushunnuj. *Dying convulsions* نزع روح nuzaa rooh, فواق fuwauk. *The convulsions of a mad dog* or *of a person bit* لغوت lukwut. v. also *commotion, disturbance, rebellion.*

Convulsive تشنج ده tushunnuj duh. *A convulsive distemper* كشتن روي gushtum rooï.

A CONY پزنگره puzshungureh.—*A cony-burrow* نقب nukib, بهرت buhrut, لغز lughuz.

Cony-catcher, v. *cheat, thief.*

To COO (*as a dove*) سرايبدن surai-édun, قرقره كردن kurkureh kirdun, قرقرير نمودن kurkureer numoodun. *Cooing* قرقره kurkureh, قرقرير kurkureer, هدهدت hudhudut, هدر hudr, هتف hutuf, رنم runum, تغني tughunné.

A COOK طباخ tubbaukh, عجاهن ajauhin (pl. عجاهنت ujauhinut), خواليگر khauleegur, اشپز ashpuz, اشپزا ashpuza, اشپل ashpul, اشپن ashpun, قدار kudaur, عجاهن ajauhin. *The chief cook* مطبخ اميني mutubbikh ameené. *A cook's shop* طبخ خانه كباب خانه kubaub khauneh, طبخ خانه tubbukh khauneh, مطبخ mutbukh. v. *kitchen.*

To cook طبخ كردن tubikh kirdun, پختن pukhtun, پزانيدن puzshanédun, كباب كردن kubaub kirdun, جوشاندن jooshaundun, جوشانيدن jooshaunédun. v. *to dress, prepare.*—*To cook* or *bake in the oven* بريان كردن buré-aun kirdun.

Cooked مطبوخ mutbookh, طبيخ tubeekh, پخته pukhteh, مطبخ mutubbukh. *Cooked in the oven* بريان buré-aun.

Cookery طبخ tubukh, طباخت tubaukhut. *Any instrument or utensil used in cookery* مطبخ mutubbikh.

COOL سرد surd, سرما surma, برد burd, بارد baurid, افاجت ifaujut, v. *cold.* — *Constitutionally cool* بارد المزاج bauridu'l'mizauj.—(*unaffectionate*) بي محبت bé mohabbut, غير مودت ghiré-a muwuddut, نا عشيق na asheek. v. *indifferent, lukewarm.* — (*deliberate*) فكير fikeer, فكور fikoor, فكر نما fikr numa.

To cool or *make cool* بارد كردن baurid kirdun, برد ساختن burd saukhtun, تاب نرم كردن taub nurm kirdun. *To cool the passions* اهلاك نفس كردن ihlauka nufs kirdun. — (*to become cool*) تقريس گشتن tukrees gushtun, برود شدن burood shoodun, جاهيدن jauhédun, جهيدن juhédun. *To become cool* or *indifferent in any thing* فتور پذير شدن futoor pizzeer shoodun, بنش گشتن bunish gushtun, سست كردن sust kirdun. v. *to neglect.*

To cool (*in respect to anger or passion*) ساكت گشتن saukut gushtun, فراغ شدن firaugh shoodun.

Cooled (*grown cold*) مبرد muburrud, برد شده burd shoodeh. — (*become remiss*) غافل گشته ghaufil gushteh, كاهل شده kauhil shoodeh.

A cooler سرد كننده surd koonindeh, برد ساز burd sauz. — (*a vessel in which any thing is cooled*) دان مبرد daun muburrid.

Coolly (*without heat*) بردانه burdauneh, بي گرما bé gurma. — (*without passion*) بي غضب bé ghuzb, نا غضبانه na ghuzbauneh, بي نفس bé nufs.

Coolness سردي surdé, برودت buroodut, مسامحت musaumihut.—(*want of affection*) بي محبتي bé mohabbuté, غير مودتي ghiré-a muwuddute. v. *indifference.* — (*freedom from passion*) بي نفسي bé nufsé, نا غضبوني na ghuzbooné.

A COOP (*for fowls*) خم khum, قفص مرغان kufsa murghaun. v. also *barrel.*

To coop در قفص نهادن dur kufs nihaudun, در زندان قفس محبوس ساختن dur zundauna kufs muhboos saukhtun. v. *to confine, straiten.*

A COOPER برميل گر burmeel gur, دن كار dunn kaur.

To CO-OPERATE هم كردن hum kirdun, باهم ساختن behum saukhtun, باهم ديگر كار نمودن bahum deegur kaur numoodun, يارم دادن é-aurdum dadun, اكجهدي نمودن eekjihudé numoodun, يكسر كردن eeksur kirdun, يكدل يكزبان و يكجهد بودن eek dil eek zubaun ou eek jihud boodun. v. *to concur.*

Co-operation يک جهدي eek jihudé, بهم سازکاري behum ſauzkauré, اتفاق ittifauk, يارد مجي é-aurdumjé. v. *concurrence, aſſiſtance.*

Co-operative يکجهدي نما eekjihudé numa, بهم سازکاري کنا behum ſauzkauré koona.

A co-operator يکجهدي کننده eekjihudé koonindeh, همکن humkoon. v. *aſſiſtant, friend.*

CO-ORDINATE همسر humſur, همقدر humkudr, هم مرتبه hum murtibeh, همحال شو humhaul ſhoo, همپايه humpai-éh.

Co-ordinately همسرانه humſurauneh, در هم مرتبه dur hum murtibeh.

Co-ordinateneſs, co-ordination, همسري humſuré.

Cop, v. *head, top, creſt.*

COPARCENARY هم ميراثي hum meerauſé, ميراث شريکي meeraus ſhureeké.

A coparcener هم ميراث hum meeraus, v. *coheir.*

A COPARTNER شريک ſhureek, مشارک muſhaurik, انباز ambauz, پزه puzſheh. v. *partner.*

Copartnerſhip انبازي ambauzé, اشتراک iſhtirauk, شرکت ſhurkut (pl. شرک ſhuruk).

A COPE (*any covering for the head*) سروز ſurwuz, سرپوش ſurpoſh. v. *cap, veil*; alſo *awning, canopy, vault.*—*Under the cope of heaven* (*throughout the world*) اطراف و افاق atrauf ou afauk. *The cope* or *coping of a wall* سر ديوار ſura deewaur.

To cope (*cover as with a cope*) سرپشيدن ſurpoſhédun, سروز نمودن ſurooz numoodun.—(*enter into competition*) ستيز کردن ſiteez kirdun, اختلاف نمودن ikhtilauf numoodun, مصارعت کردن muſaraat kirdun. v. *to oppoſe, contend, ſtruggle.*

COPIED منتسخ نموده muntuſukh numoodeh, از روي اصل برداشته uz rooï-a aſl burdauſhteh.

A copier, copyiſt, نسخ گر nuſikh gur, ناسخ nauſikh, نسخت کننده nus-khut koonindeh, منشي munſhé, صورت نماينده ſoorut numa-éndeh, مقتدي muktudé. v. alſo *imitator, plagiary.*

COPING (*of a wall*) تاج ديوار tauja deewaur. افريز afreez, کنکره kunkureh, علاوت alawut.

COPIOUS بسيار biſſe-aur, کثير kuſeer, تکثير tukſeer, کثير بجير kuſeer bujeer, کثير الزحام kuſeeru'z'zuhaum, اکثر akſir, فراوان furawaun, جزيل juzeel, جزل juzl, ذو غنيمت zu ghuneemut, مغتنم mughtunim, غني ghuné, بليغ buleegh, اوفر awfur, وفرا wufra, وافر wafir, وفر wufur, موفور moufoor, موفر muwuffur, متوفر mutuwuffur, توفير toofeer, وفي wufé, وافي waufé, فايض fa-éz, فراخ furaukh, زاخر zaukhir, عامر aumir, ذو بركت zu burukut, انبوه ambooh, انبوهناک ambouhnauk, انبه ambuh, انبوي amboöï, عبر ubr, دبر dubr, غزير ghuzeer, غزيرت ghuzeerut,

عافي aafé, نهير nuheer, کنافج kunaufuj, عربي arbé. v. *plentiful.*

Copiouſly بسيارانه biſſé-aurauneh, وافر وافر waufir waufir, با برکت ba burukut, کثيرا kuſeeran.

Copiouſneſs بسياري biſſé-auré, افزايش efza-éſh, فضلت fazlut. v. *abundance, plenty, exuberance.*

COPPED با تار پوشيده ba taur poſhédeh, تا سر خيز ta ſur kheez, ذو تارم zu taurim, تارک دار taurik dar. v. *pointed.*

A COPPEL پوته pooteh, تبنک tubunuk.

COPPER صاد ſaud, صفر ſufr, صفرت ſufrut, برنج burunj, پرنج purunj, مس mis, نحاس nihaus. *A copper-work* صاد کارگاه ſaud kaurgah.

A copper (*cauldron*) هرکاره hurkaureh, چارخانه chaurkhauneh, قزان kuzaun, قزغان kuzghaun, قزخان kuzkhaun, جامعت jaumaat, قدر kudr, قدرت kudrut (pl. قدور kudoor).

A copper-noſe (*red or carbuncled*) سرخ انفي ſurkh unfé, بيني با دمال الود beené ba dumaul alood.

A copperſmith صاد گر ſaud gur, صفار ſufaur, برنج کاربا burunj kaurba, صفرت عامل ſufrut aamul.

A copper or *ſhip-worm* بريمت bureemut.

Copper mines نحاس nuhaus, نحاسي nuhauſé.

COPPERAS زاج zauj, زاج اخضر zauj akhzur, قلقديس kulkudees. v. *vitriol.*

Coppery صاد دار ſaud dar, پر صفرت pur ſufrut, ذو برنج zu burunj, صفر اسا ſufr aſa, نحاس nuhaus, نحاسي nuhauſé, از صاد کرده uz ſaud kirdeh.

A COPPICE, *copſe,* چنکلستان chunguliſtan, هيمستان heemiſtan, غاب ghaub, خيس khees, (pl. اخياس akhé-aus). v. *thicket, underwood.*

A COPULA حرف صله hurfa ſileh.

To COPULATE (*unite*) پيوستن pivuſtun, پيوند کردن pivund kirdun, معطوف ساختن maatoof ſaukhtun, تزويج نمودن tuzweej numoodun, نکاح کردن nikauh kirdun, جماع ساختن jumaa ſaukhtun, جفت نمودن juft numoodun, کادن kaudun, عطف کردن atuf kirdun, متصل نمودن muttuſul numoodun.

Copulation نکاح nihauh, عصد aſd, توضم tuwuzzum, تزويج tuzweej, جفتي jufté, اجتماع ijtimaa, کشني kuſhuné, جماع jumaa.

Copulative وصلي wuſlé. *A copulative conjunction* حرف صله hurfa ſileh, عطف atuf.

A COPY نسخ nuſikh, نسخت nus-khut, منتسخ muntuſikh, مثل muſl, تقليد tukleed, مسوده muſoodeh, صورت ſoorut, دستور duſtoor, اصل aſl, v. *archtype, model, original, imitation.*

A copyhold اخاذت ikhauzut, قطيعت kuté-at,

To copy صورت بند تماثيل كردن soorut bund tumauseel kirdun, منتسخ و صورت كرفتن mun-tusikh ou soorut gooriftun, نسخت كردن nush-khut kirdun, نسخ برداشتن nusikh burdaushtun, تمثيل نمودن tumussul numoodun, متابعت ساختن mutabaat saukhtun, اقتدا كردن iktida kirdun. v. *to imitate*.

To COQUET نازيدن nauzédun, كرشمه كردن gurishmeh kirdun, عشوت زدن ashwut zudun, كش ساختن gush saukhtun, شيوه نمودن sheeweh numoodun, شوخ كردن shookh kirdun, شوخيدن shookhédun, لاعت شدن laat shoodun.

Coquetry كرشمه gurishmeh, نازنده nauzindeh, ناز nauz, شيوه sheeweh, كش gush, شوخي shookhé, دلغريبي dilfurrabé.

A coquette لاعت laat, دلغريب dilfurrabe, عشوت كر ashwut gur, نازنده nauzindeh.

Coquettish كرشمه نما gurishmeh numa, شوخ چشم shookh chushum, عشوت زن ashwut zun, كش كنا gush koona, ناز بازي nauz bauzé.

CORAL پستد pustud, مرجان murjaun. *A coral bead* مرجان دانه murjaun dauneh, مهره muh-reh. *A string of coral beads* مهرهاي تسبيح muh-ruha-é tusbeeh. *Black coral* شبه shubuh.

A CORD تاخته taukhteh, ريسمان reesman, رسن rusun, حبل habl, رشتك rushtuk, رشته rushteh, رژه ruzsheh, طنب tumb, طناب tunaub. v. *rope, thread*.

To cord با حبل بستن ba habl bustun.

Corded رسن بند شده rusun bund shoodeh.

A cord-maker رسن تاب rusun taub.

Cordage چندي ريسمان chundé reesmaun.

CORDIAL (*sincere, hearty*) با دل و جان ba dil ou jaun, بي ريا bé ré-a, صافي دل saufi dil, مخلص mukhlus, صميمي sumeemé. — (*invigorating, exhilerating*) دلكشا dilkusha, جان مفرح jaun mufurruh, قلب مبهج kulb mubhij, توت ده kuwwut duh, قوت حيواني بخش kuwwut hee-wauné bukhsh, تعهيش taameesh. v. *restorative*.

A cordial (*medicine*) علاج جان مفرح alauj jaun mufurruh, مفرح قلب mufurruha kulb, شربت دلكشا shurbut dilkusha.—(*any thing comforting*) دلاسايي dilasaï-é, جان كشا jaun ku-sha, تسلت خاطر tussuluta khautir, قلب نوازي kulb nuwauzé.

Cordially (*heartily*) با دل جان ba dil ou jaun, عن صميم القلب aan sumeemu'l'kulb, قلبا kul-ban, مخلصانه mukhlusauneh.

CORDWAIN, *Corduban* or *Morocco leather*, سختيان saukhté-aun, انبان ambaun.

Cordwainer, cordiner, v. *shoemaker*.

CORE درون duroon. v. *heart*.

CORIACEOUS (*made of leather*) از جلد ساخته uz juld saukhteh.—(*like leather*) جلد اسا juld asa.

CORIANDER كشنش kishnish, نمشك nim-shuk, كشنج kishnij, شونيز shooneez, شونين shooneen, سياه بويا sé-ah booïa. *Coriandres confected with sugar* شكر كشنش shukr kishnish. *Coriander seed* حبت السودا hubbutu's'souda.

CORK (*tree*) اغار aghaur, اغاره aghaureh, درخت منطر durukht muntur, شجره منطر shuj-reh muntur. *The cork of a bottle, &c.* اغار سداد sudaud aghaur, سهام sumaum, صبار subaur, علهاص alhaus, وفاع wufaa, وفيعت wufé-at.

To cork سداد دركردن sudaud dur kirdun, صهام زدن sumaum zudun, وفاع نهادن wufaa nihaudun.

A CORMORANT (*bird*) اسغرود asfurood. v. *also glutton*.

CORN غلت ghullut, خرمن khurmun, حاصل hausil, محصول muhsool (pl. محصولات muhsoo-laut), زرعت zuraat, خويد khooïd, كشت زار kusht zaur, ورز wurz, نشير nusheer, حبوب hu-boob. v. *grain, wheat, barley, oats, rye, millet, &c.* —*The blight of corn* ارقان arkaun. v. *blast, mildew*. —*A corn field* مزرعت muzraat, مزرع muzra, كشتزار kushtzaur. *A reaped field of corn* صريمت su-reemut. — *A corn-thresher* خرمن كوب khur-mun koob.—*A single corn* or *grain* دانه dauneh, حبت hubbut, جو jou. — *A corn-mill* غلت اسيا ghullut asé-a.—*A corn-merchant* or *chandler* خرمن فروش khurmun furoosh.—*A corn-sack* كندو kun-doo, كونده gawindeh. — *An ear of corn* خوشه khoosheh, داسه dauseh.—*A shock* or *stack of corn* كدس kuds (pl. اكداس akdaus). —*A corn-fork* انكشته angushteh.—*A corn-sickle* داسه dauseh.— *A beard of corn* داز dauz. v. *beard*.— *A corn-floor* زخيره خانه zukheereh khauneh, خرمن كاه khur-mun gah.—*A pepper-corn* دانه فلفل dauné-ï fulful. —*A corn pipe* سرغين surgheen. *A corn on the feet* ناصور nausoor.—*To corn*, v. *to salt, to granulate*.

The CORNEL-TREE غيزوران gheezooraun, ترانيا kurané-a, سرخك surkhuk, زغال zughaul.

A CORNELIAN عقيق akeek, عقيق ظفاري akeek zufauré.

CORNEOUS (*resembling horn*) قرن اسا kurn asa.

A CORNER كوشه koosheh, كنج kunj, كنار kunaar, وادي waudé, پيغوله peeghooleh, جناب junaub, طرف turuf, پرواش purwaush. v. *angle, extremity*.—*The corner of a house* دهليز duh-leez, لحج luhuj, كويز gaweez.—*A retired corner* (*a cell*) زاويت zawé-ut (pl. زوايا zoo-aïa), كلبه

kulbeh, حجرت hujrut, تاره taureh.—*The corner of a cap* کله کوشه kulleh koosheh.—*The corner of the eye* کوشه چشم kooshé-ï chushum, محجر muhjur. *The exterior corner of the eye* دنبال چشم dumbaula chushum, لحاظ luhauz, زنب العين zumbu'l'aïn, موخر mookhur. *The interior corner of the eye* مقدم mukdim, امق amuk, موق mook. *The interior corners* مدامع mudama.—*The corner of the mouth* کوشه دهن kooshé-ï duhin.—*A corner* or *tract of land* کوشه زمين kooshé-ï zumeen. *A corner stone* سنك کوشه sunka koosheh, حجر کنار hujra kunaur.—*From corner to corner, cornerwise* کوشه کوشه koosheh koosheh. v. *angular.* —*The corner of any thing* کوشه چيزي kooshé-ï cheezé.—*Possessing a corner* کنج کير kunj geer.—*Sitting in a corner (retired)* کوشه نشين koosheh nisheen.—*In a corner* در کوشه dur khoosheh, نهاني nihauné, نهفته nuhufteh, سرا sirran. v. *secretly, privately.*—*The corner of a street* or *road* کوشه راه kooshé-ï rah, سر ره sura ruh, مشرعت mushraat (pl. مشارع mushaura).

A CORNET (*trumpet*) بوق book, بوري booré, نفير nufeer, تقع kusa. *A cornet-blower* بورو زن booroo zun.—(*a standard-bearer*) علم دار alum dar, رايت بر ra-é-ut bur, بيراق دار beerak dar, مير لوا meera luwa, مير علم meera ulum.—(*a troop of horse*) سپاه sippauh, سوار suvvaur, کبکبت kubkubut.

A CORNICE کنکره kunkureh, شرفت shurfut, افريز afreez, علاوت alawut, تاج ديوار tauja deewaur, تيج ستون teeja sutoon, سر عمدت sura omdut, طاقيت také-ut.

CORNIGEROUS (*horned*) صاحب القرن sahibu'l'kurn, ذوالقرنين zu'l'kurnein, سرودار suroodar.

To cornute, v. *to cuckold*.

A COROLLARY نتيجه nuteejeh, اتهام itmaum. v. *conclusion, surplus.*

CORONAL, *coronary* (*belonging to the crown of the head*) نصلت پيوند nuslut pivund.—(*relating to a crown*) تاج منسوب tauj munsoob.

A CORONATION جلوس juloos, جلوس سعادت مانوس juloosa saadut maanoos.

CORONET کرجوان kurjuwaun, خدمت khudmut. v. *crown, diadem.*

CORPORAL (*relating to the body*) تن پيوند tun pivund, جسد منسوب jussud munsoob.—(*material*) جسماني jismauné, جوهري johuré, هيولاني hé-oolauné, نا روحاني na roohauné.

A corporal ده باشي duh taushé. v. *serjeant.*

Corporally جسدي jussudé. v. *bodily.*

CORPORATE متجسم mutujussim, مضموم muzmoom, ملحق mulhuk, هموثاق humwusauk.

A corporation عرفت arfut, جماعت jumaat, اجماع امت ijmaa ummut.

Corporeal جسماني jismauné, تن دار tun dar,

A CORPS (*of troops*) پايده pa-édeh, رجال rujaul, سپاه sippah, سوار suvvaur, فريق fureek, عامت amuta, جبهت jubhut, فيت fé-ut, فوج fouj.

A CORPSE جيفت jeefut, جنازه junauzeh, ميت mei-ut, لاش laush, جثت jussut, ظيت zé-ut, نبيلت nubeelut, ضريع zuré-a. *An interred corpse* جياف jé-auf.

CORPULENCE, *corpulency* جسامت jusaumut, سمن simun, هدافت hudaufut, بدن budun, ضاغط zaughut, ربالت rubaulut.

Corpulent جسيم juseem, عظيم الجسم azeemu'l'jism, مبدن mubdun, تناور tunawur, ابلد ablud, ثدن sudun, متدن musuddun, يل eel, يال é-aul, يله eeleh, هرجاس hurjaus, قلهب kulhub, تناخر kunaukhur, جحشر juhshur, جحاشر juhaushur, زخرب zukhrub, ضرفطي zurfuté, ضيکل zeekul, جرهاس jurhaus, جواظ juwauz, جروب jura-oob, شخيص shukhees, بهنس buhnus, بحصل buhsul, خلجم khuljum, خليجم khuleejum, دخشم dukhshum, دخشوم dukhshoom, هدف hidf, اکبد akbud, کبدا kubda, خدب khudub, تذعهل kuzaamil, تذعهلت kuzaamilut, سرهب surhub, سرهبت surhubut, نهبلت nuhbulut, جار jaur, تهمزت kuhmuzut, قسحب kus-hubb. v. *bulky, fat, gross, large, thick.*

Corpuscle, v. *atom.*—*Corpuscular* طنها پيوند tunha pivund, اجسام منسوب ajsaum munsoob.

To CORRECT (*punish*) عقب کردن akub kirdun, معاقبت نمودن maakibut numoodun, تعذيب ساختن tazeeb saukhtun.—(*to amend*) اصلاح و تربيت کردن islauh kirdun, اصلاح و تربيت نمودن islauh ou turbé-ut numoodun, تصحيح ساختن tus-heeh saukhtun, تاديب کردن taadeeb kirdun, تعزير ساختن taazeer saukhtun, براوردن bur awurdun. v. *to adjust, rectify.*

Correct (finished with care) با شغل متمم کرده ba shugl mutummum kirdeh, با دقت به انجام براورده ba dikkut beh anjaum burawurdeh, اصلح asluh, مصلح musluh, مصحح musuhhuh, املا imla.

Correction (punishment) عقب akub, عقاب akaub, عقوبت akoobut, تعذيب tazeeb, تنقام tunkaum, سياست sé-ausut, تعزير tazeer, قهر kuhr, ياساق e-asauk.—*The sword of correction* شمشير ياساق shemsheera é-asauk. *The staff of correction* چوب ياساق choba é-asauk (*with which criminals are punished*).—(*emendation*) تصحيح tus-heeh, اصلاح

islauh, تاديب taadeeb, اخلاص ikhlaus. v. *reprehension.*

Corrective زو توت اصلاح zu kuwwuta islauh, تصحيح ساز tus-heeh sauz.

Correctly با اصلاح ba islauh, مصلحانه muslu-hauneh, با دقت ba dikkut. v. *exactly.*

Correctness دقت dikkut, تقيد tukké-ud.

A corrector (punisher) عقب كننده akub koonindeh, معاقب maakub, منتقم muntukim.—*(an amender)* مصلح musleh, مودب mu-eddib, اصلاح نماينده islauh numa-éndeh, تاديب گر taadeeb gur, تصحيح كننده tus-heeh koonindeh.

To CORRELATE *(to be related, as father and son, &c.)* تعلق داشتن taalluk daushtun.

A correlate (relation) تعلق taalluk (pl. تعلقات taallukaut), خويش khu-ésh (pl. خويشان khu-éshaun), خوشاوند khu-éshavund.

Correlative نسبت دار nisbut dar, زو تعلق zu taalluk, راجع raja. v. *relative. Correlatively* با نسبت ba nisbut, نسبة nisbutan. *Correlativeness* نسبت nisbut.

To CORRESPOND *(suit)* فراخور امدن furakhoor aumudun, لايق شدن la-ék shoodun, موافق بودن muwaufik boodun, متابعت و موافقت نمودن mutabaat ou muwafikut numoodun, مطابق شدن mutaubik shoodun.—*To correspond by letter* مكاتبه نمودن mukautubeh numoodun, مراسله كردن murausuleh kirdun, خطاب ساختن khutaub saukhtun, توارد كردن tuwaurud kirdun.

Correspondence (suitableness) لايقي la-éké, موافقت muwaufikut, مطابقت mutabikut. v. *conformity.*—*(intercourse)* همصحبت humsohbut, معامله mu-amleh, علاقة alaukeh, تردد turuddud, تعلق taalluk, زات البين zatu'l'bein. *A good correspondence* حسن معامله husna mu-amleh, حسن زندگاني husna zindugauné, متابعت و موافقت mutabaat ou muwaufikut. v. *friendship.*—*A literary correspondence* مكاتبه mukautubeh, مراسله murausuleh, خطاب khutaub, توارد tuwaurid. *A friendly correspondence by letter* مكتوب محبت muktoob mohabbut, مكتوب مودت اسلوب muktoob muwuddut asloob.

Correspondent, correspondent (suitable) لايق la-ék, موافق muwaufik, مطابق mutaubik. v. *conform.*

A correspondent مكاتبه ساز mukautubeh sauz, جواب نامه نويس javauba nameh noois, جواب خط كننده javauba khutt koonindeh.

CORRIGIBLE *(amendable)* ممكن اصلاح mumkina islauh.—*(punishable)* واجب العقب vajibu'l'akub.—*(corrective)* زو توت تصحيح zu kuwwuta tus-heeh.

Corrival, v. *rival, competitor.*

To CORROBORATE استحكام كردن istihkaum kirdun, تقويت ساختن tukwé-ut saukhtun, توت دادن kuwwut dadun, برك بخشيدن burk bukhshédun, تشييد كردن tushé-éd kirdun, تشديد ساختن tushdeed saukhtun, تاييد نمودن taaï-éd numoodun. v. *to confirm, establish, strengthen.*

Corroborated تقوي tukuwwa, مقوي mukkuwwa, تشدد tushuddud, تايد ta-é-ud, مويد moo-é-ud, موكد mu-ekkud, متاكد mutaakud, مشدود mushdood, موجد moojud.

Corroboration استحكام istihkaum, تقويت tukwé-ut, توت kuwwut, مقوي mukkuwé, اشتداد ishtidaud, تشديد tushdeed, تشييد tushé-éd, تاييد taaï-éd, برك burk, ايدا a-éda, ايجاد a-éjaud, شد shudd, عز azz, موجد moojid, موزر mu-ezzir.

Corroborative, corroborant استحكام ده istihkaum duh, زو توت اشتداد zu kuwwuta ishtidaud.

To CORRODE اكل كردن akul kirdun, متاكل شدن mutaakul shoodun, لحس ساختن luhs saukhtun, دنديدن dundédun, جليدن julédun. v. *to gnaw, consume.*

Corroded متاكل mutaakul, خورده khoredeh. *To be corroded* متاكل شدن mutaakul shoodun.

Corrodent اكل كنا akul koona.

Corrodible, corrosible ممكن لحس mumkina luhs, قابل اكل kaubila akul.

Corrosion اكل akul, لحس luhs, لحست luhsut.

Corrosive اكل akul, آكول akool, زو توت لحس zu kuwwuta luhs.

Corrosively اكلانه akulauneh, با توت لحس ba kuwwuta luhs.

Corrosiveness توت اكل kuwwuta akul.

To corrugate, v. *to wrinkle.*

To CORRUPT پوسيده ساختن posédeh saukhtun, تباهي كردن tubauhé kirdun, افنا نمودن ifna numoodun, افساد ساختن ifsaud saukhtun, اضلال كردن izlaul kirdun. v. *to infect, seduce, vitiate, deprave.*—*(to grow corrupt)* پوسيدن posédun, فنا پذيرفتن funa pizzeeruftun, فرسودن fursoodun, تباه گشتن tubauh gushtun, افنا شدن ifna shoodun, فاسد بودن fausid boodun. *To corrupt (bribe)* رشوت كردن rushwut kirdun, براكنده ساختن burakindeh saukhtun, باره نمودن baureh numoodun, ارتشا دادن irtisha dadun.

Corrupt فاسد fausud, پوسيده poosédeh, فنا پذير funa pizzeer, بد خوي bud khoo-é, تباه tubauh, خراب khuraub, بيباب eebaub. v. *depraved, vitious.*

Corrupted فنا پذیر funa pizzeer, زو افساد zu ifsaud. *Corrupted internally* تخو kukhoo. *To become corrupted* (*in mind* or *body*) دم گرفتن dum gooriftun, خبل داشتن khubl daushtun.

A corrupter مفسد mufsud, تباهي كننده tubauhé koonindeh, پوسيده سازنده poosédeh sauzindeh, افساد گر ifsaud gur.

Corruptible ممكن افساد mumkina ifsaud, فنا پذير funa pizzeer.

Corruptibly بر وجه فاسد bur wujeh fausud, فنا پذيرانه funa pizzeerauneh.

Corruption فنا funa, افساد ifsaud, فساد fusaud, تباه tubauh, قضات kuzaut, دغل dughl, عفونت afoonut, خنبت khunubut, درب durb, دخل dukhl, عتب atub, هشملت husmulut, لطث lutis, تغب tughub, ثاي sa-é, اغايش agha-ésh, خبل khubl, نتر nutr. v. *depravity*, *wickedness*: *putrescence*.—*Corruption* (*matter in a sore*) ريم reem, ريش reesh, قيح keeh, حضيرت huzeerut, غثيثت ghuseesut, هو hoo. v. *pustule*.—*The corruption of a dead carcase* مهل muhl, خبال khubaul.—(*bribery*) اتاوت itawut, رشوت rushwut, براكنده burakindeh, باره baureh, ارتشا irtisha.

Corruptive زو قوت فنا zu kuwwuta funa.

Corruptly فاسدانه fausudauneh, با قضات ba kuzaut, با فنا ba funa. v. *vitiously*.

Corruptness قوت فساد kuwwuta fusaud. v. *corruption*, *depravity*.

A corsair, v. *pirate*.

A corse, v. *corpse*, *dead body*.

A CORSELET جوشن jooshun, v. *mail*.

CORTICAL قشرت منسوب kushrut munsoob.

Corticated قشر مانند kushr maunind.

Corticose پر باشين pur bausheen.

CORUSCATION تابش taubish, درخش durkhush, فايض النور fa-ézu'n'noor. v. *flash*.

COSMETIC حسن كنا husn koona, خوب نما khoob numa, پاک ساز pauk sauz.

COSMICAL (*relating to the world*) جهان پيوند jehaun pivund, عالم منسوب aulum munsoob, دنيوي duné-awé.

Cosmogony, v. *creation*.

A cosmographer خطاط الدنيا khuttautu'd'duné-a, هيت دنيا نماينده heï-uta duné-a numa-éndeh.

Cosmographical هيت دنيا منسوب heï-uta duné-a munsoob.

Cosmography هيت دنيا heï-uta duné-a.

COST (*charge*) خرج khurj, مصرف musruf (pl. مصارف musauruf), بذل buzl, هزينه huzeeneh, صرف surf. v. *expence*.—(*price*) قيمت keemut, بها buha, ارز arz.—(*loss*) مضرت muzurrut, زيان zé-aun, نقص nuks.

To cost قيمت داشتن keemut daushtun.

COSTIVE منقبض munkubuz, مقبض mukbuz. v. *close*.

Costiveness قبض kubz, انقباض inkibauz, گرفتگي gooriftugé.

COSTLINESS بها buha, وافر خرج waufira khurj. v. *expensiveness*, *sumptuousness*.

Costly گران بها giraun buha, پر بها و شرف pur buha ou shuruf.

COTEMPORARY همعهد humahud, همزاد humzaud, ياشداش é-ashdash.

A COTTAGE, *cote* or *cot* خرگاه khurgah, كاخ kaukh, كيخان keekhaun, نوالت nuwaulut, بارانكير baraungeer. v. *hut*.—*A sheep cote* صيرت seerut.

A cottager اهل خرگاه ahla khurgah, دهقان dihkaun. v. *rustic*.

COTTON پنبه pumbeh, قطن koton, قطنت kotunut, هيولا hé-oola, كرفس kurfus, بهار buhaur, يعق ékuk, طوط toot, خرنف khurnuf, جوزق joozuk, اير a-ér, برس burs, بردي burdé. *The seed of cotton* پنبه دانه pumbeh dauneh. *The cotton pod* بيلم beelum, مكبهل mukmuhil, غوره ghooreh, غوژه ghoosheh. *A cotton plantation* پنبه زار pumbeh zaur, مقطنت muktunut. *A cotton tree* زعبل zaabul.—*To card*, *teaze*, or *dress cotton* پنبه زدن pumbeh zudun, فرناخيدن furnakhédun, قطن مزع كردن koton muza kirdun, ملخودن mulkhoodun, پنبه واچيدن pumbeh wauchédun. *Carded cotton* پنبه زده pumbeh zuddeh, خرفع khurfa, باغند baughund. *A cotton dresser* پنبه زن pumbeh zun, حلاج hullauj.—*The art of dressing cotton* حلاجت hullaujut.—*Made of cotton* قطني kotoné.—*A clew* or *hank of cotton* كندش kundush, كلوله kulooleh, كاله kauleh.—*Any garment*, *counterpane*, &c. *quilted with cotton* قزاكند kuzaughund.—*Cotton put into an ink holder* كرسف kursuf, كرفس kurfus, ليقه leekeh, ليقهء دبوت leeké-ï deewut, پشنجه pushinjeh, پشم pushum.—*Cotton cloth* پارچهء پنبه parché-ï pumbeh, كاله قطن نسج koton nussuj, كاله kauleh, كالا kaula, اصحال as-haul, جامكي jaumugé (*also a cotton tunick*).—*A cotton reel* كندش لاش kundush laush, كندش لاشه kundush lausheh, كنده پيچ kundeh peech, كلوله كاله kauleh, kulooleh. *The smell of burnt cotton* شياط shé-aut.

A COUCH خسبنجا khusbunja, خوابخانه khaubkhauneh, شفت shuft, شفته shufteh, فرش furush, فراش furaush, دري duré, بروز burooz, متكا muttuka, وساد wusaud, كرسي kursé, مهد muhd (pl. مهود muhood), صفه sofeh. v. *bed*, *cushion*; also *layer*.—*A travelling couch* تخت روان

tukht rouvaun. *An ornamented couch* زربيت zurbé-ut.

To couch (go to bed) بخواب رفتن bekhaub ruftun, صاحب فراش شدن sahib furaush shoodun, خسبيدن khusbédun, خوابيدن khaubédun. — *(to recline, as beasts, &c.)* هكوع كردن hukuwa kirdun, مبترك شدن mubturik shoodun, مضطجع نمودن muztuja numoodun. v. *to lie down, stoop, crouch.*—*To couch (comprize, imply)* محصل كردن muhussul kirdun, تضمن نمودن tuzummin numoodun. v. *to involve, include.*—*To couch for the cataract* ظفر از چشمان واكردن zufr uz chushumlaun wakirdun, ظفرت از انسان العين بركرفتن zufrut uz insaunu'l'aïn burgooriftun.

Couchant خسبش khusbish, هكوع hukuwa, مضطجع muztuja.

A cove, v. *creek, cover, shelter.*

A COVENANT عهد ahud, عقد akud, شرط shurt, اقرار ikraur, پيمان peimaun. v. *compact, contract.*

To covenant عقد كردن akud kirdun, عهد و پيمان نمودن ahud ou peimaun numoodun, شرط ساختن shurt saukhtun. v. *to bargain, stipulate.*

A covenanter عقد كننده akud koonindeh.

A COVER پوشش poshish, پوش posh, مامونيت maamooné-ut, ستر sutr, سترت sutrut. — *Cover (of a dish, jar, &c.)* سرخم surkhum, تم tum— *(for the head)* سروز surwuz, سرسر sursur, كله پوش kulleh posh, پالاني palauné. v. *cap.* — *A horse-covering* شعار shaar. — *The cover of a well* كرامت kuraumut. — *A cover (pretext)* بهانه buhauneh, علت yllut, تعلل ta-allul, صورت معامله soorut ma-amleh, پنهاني pinhauné, نهاني nihauné, كتم kutum, اخفا ikhfa, ستر sutr. v. *palliation, concealment, disguise.* — *(defence)* عصمت asmut, صيانت sé-aunut, حمايت huma-é-ut, وقايت wukaï-ut, جاي پناه jaï-a punauh, پناه كاه punauh gah. v. *shelter, shade*; also *coverlet, awning, umbrella, veil.*

To cover پوشيدن poshédun, پوشا كردن posha kirdun, واكردن wakirdun, اخفا ساختن ikhfa saukhtun, مامونيت ساختن maamooné-ut saukhtun, زير پرده نهادن zeer perdeh nihaudun. v. *to conceal.* — *(make pretence)* بهانه كردن buhauneh kirdun, علت نمودن yllut numoodun, تبديل صورت ساختن tubdeel soorut saukhtun. v. *to disguise.*—*(to shelter)* حمايت دادن huma-é-ut dadun, عصمت كردن asmut kirdun.—*To cover (as a hen her eggs)* رخم كردن rukhm kirdun, حضن ساختن huzn saukhtun, وكن نمودن wukun numoodun. *To cover (as a horse does a mare)* كشني كردن kushné kirdun, عسب ساختن asb saukhtun, مجامعة mujamaat kirdun, ضراب ساختن zuraub saukhtun. *To cover the head (put on the hat, &c.)* سر پوشيدن sur poshédun, كله پوش نهادن kulleh posh nihaudun. *To cover with carpets* or *matts* با خالي كستردن ba khaulé kusturdun, رمل كردن rumi kirdun.

Covered پوشيده poshédeh, واكرده wakirdeh, تشهل tushummul. *To be covered* پوشيده شدن poshédeh shoodun.

A covering پوش posh, پوشش poshish, پوشش تن poshish tun, پوشله poshileh, لبس lubis. v. *dress, garment.*

A coverlet پوشش poshish, شب پوش shub posh, كسترده kusturdeh, كستردني kusturduné, كزاغند kuzshaugund, كزغند kuzshgund, بروز burooz, جل jull (pl. جلال julaul). v. *bed clothes.*

A covert, v. *cover, shelter, thicket.*

Covert, v. *sheltered*; *secret*; *invidious.*—*A feme-covert* زوجت zoojut. v. *wife.* — *A covert way* كنجشنج kunjshunj.

Covertly (secretly) تنها tunha, سرا sirran, خفيتانه khufé-utauneh.

Covertness, v. *secresy, privacy.*

Coverture, v. *shelter, defence.*

To COVET طمع كردن tumaa kirdun, حرص نمودن hurs numoodun, رغبت ساختن rughbut saukhtun, ارزومند شدن arzoomund shoodun, رغبوب بودن rughboob boodun, لوم داشتن loom daushtun.

Covetable واجب الحرص vajibu'l'hurs, لايق ارزو la-éka arzoo.

Covetous طمعكار tumakaur, باخل baukhil, شهرمند shuhrmund, ارزومند arzoomund, راغب raghib, حريص hurees, لكع luka, لييم lei-ém, لامان lamaun, لوع luwa, هجرس hujrus, ناكس nakus, مكرز mukurz. v. *avaricious, desirous.*

Covetously باخلانه bakhilauneh, با طمع ba tuma.

Covetousness طمع tuma, حرص hurs, بخل bukhul, ناكسي nakusé, هاع haa. v. *avarice.*

A COVEY *(hatch of chickens, &c.)* ايشانه a-éshauneh. — *(a flock of birds)* خفالت khufaulut, ابيل ibbeel, ابول ibbool (pl. ابابيل abaubéel, اباويل abauweel). v. *bevy, flock.*

COUGH سلفه silfeh, خفه khufeh, قحبت kuhbut, قحاب kuhaub, قحب kuhib, سعال saal, تقحيب tuk-heeb, سروف suroof, سيرف seeruf, سرف surf, نحم nuhum, نحمت nuhumut, جشره jushreh, مجشور mujshoor, عفط aft, عفطان aftaun, عفيط afeet, هكاع hukaa, ناثر nasir, نخاب nukhaub. *A violent cough* سعال ساعل su-ala sa-yl, جارز jauriz.—*A slight cough* سعرت saarut.

To cough خغندن khufindun, خغيدن khufédun, سلغيدن silfédun, سعال كردن saal kirdun, قحب نمودن kuhib numoodun, هكوع ساختن hukuwa saukhtun, تقحيب زدن tukheeb zudun, مجشور شدن mujshoor shoodun, ناثر بودن nasir boodun. *The noise made when coughing* نحنحه nuhnuheh, تنحنج tunuhnuj.

Could, the preterite imperfect of *can*.

A COULTER سنت sunut. v. *colter*.

A COUNCIL جماعت jumaat, جماعت حكام jumaata hukaum, تجمع tujumma, جميعت jumé-at, ديوان divaun, مجلس mujlis, محفل muhfil, ندي nudé, حفل hufl, حفلت huflut, v. *assembly*.—*The president of the council* راس ديوان raasa divaun. *A general council* غلبه ديوان ghulbeh divaun. *The council-board* ديوان divaun, ديوان خانه divaun khauneh, تخته محفل tukhté-a muhfil, مجمع mujma.—*To hold a council* ديوان داشتن divaun daushtun.

COUNSEL (*advice*) پند pund, راي ra-é, تدبير tudbeer, فكر fikr, مشورت mushwurut, مشاورت mushawurut, وعظ waaz. v. *deliberation, direction*; also *secresy*; *scheme, purpose, design*; *prudence, art, machination*.—*Good counsel* پند دلپسند pund dilpusund, راي ثاقب ra-é saukib. *Bad counsel* راي فاسد فكر نا صواب fikr na savaub, ra-é fausid, فكر فاسد الهال fikr fausidu'l'maul. *To ask counsel* مشورت طلب كردن mushwurut tulb kirdun, تدبير خواستن tudbeer khaustun.

To counsel مشورت دادن mushwurut dadun, نصيحت كردن nuseehut kirdun, پند گفتن pund guftun, راي نمودن ra-é numoodun.

A counsellor of state وزير vizeer (pl. وزرا vizira), مدبر امور جمهور mudubbir amoor jumhoor, مشاور mushawur (plur. مشاورين mushawureen), مشير musheer, اهل مشورت ahla mushwurut, ديواني divauné, اهل ديوان ahla divaun, دستور dustoor, كنسلر kounsellor. *Counsellors of state* ارباب ديوان arbauba divaun. *A counsellor at law* مقرر دعوي mukurrira dawa, وكيل الدعوي vakeelu'd'dawa, فقيه اهل فقه ahla fikeh, اهل شرع ahla shura, fikeeh. v. *advocate*.—*An illustrious counsellor* دستور مكرم dustoor mukurrum.

Counsellorship منصب وزير munsuba vizeer.

To COUNT شمردن shumurdun, شماريدن shumaurédun, شمار كردن shumaur kirdun, حساب hissaub numoodun, احصا كردن ihsa kirdun, عد add saukhtun, ساختن معدود نمودن maadood numoodun, حصر كردن husr kirdun, تعديد نمودن taadeed numoodun. v. *to number, reckon*.—*To count out* or *pay ready money* نقد نمودن nukd numoodun, اعداد ثمن كردن é-adaud sumun kirdun. *To count by the head* سرمزه كردن surmureh kirdun. *To count* (*esteem*) دركران بها داشتن dur guraun buha daushtun, التفات نمودن iltifaut numoodun, اعتبار ساختن é-atibaur saukhtun. v. also *to impute, charge*.

Count حساب hissaub, شمار shumaur, عد add. v. *reckoning*.

Countable ممكن شمار mumkina shumaur.

COUNTENANCE رو roo, روي rooï, پيكر peikur, سيما seema, سما sima, چهره chuhreh, چهير chuheer, ديدار deedar, نظر nuzur, منظر munzur, صورت soorut, وجه wujeh (plur. وجوه wujooh), قيهل keehul, لقا luka, طلعت tulaat, باره baureh, اديم adeem, ياب é-aub, سنت sunnut, محي muhei-é. *A beautiful countenance* پري روي peri rooï, طلعت حسنا tulaat husna, گلروي gulrooï, صبيح subeeh (pl. صباح subauh).—*Cheerfulness of countenance* كشاده روي kushaudeh rooï, خندان و بسيم khundaun ou buseem, لبخنده lubkhundeh, ابرو فراح abroo firauh. *A sour austere countenance* روي درهم كشيده rooï durhum kushédeh, سخت روي sukht rooï, ترش رو tursh roo, جوق jook, اجوق ajook, جهب juhub. *An alteration of countenance* (*from grief*, or *rage*) پريشاني صورت purashauné soorut, محمج muhummuj.--v. *face, air, appearance, look, mein*.—(*favour, protection*) عنايت ana-é-ut, حمايت huma-é-ut, همت hummut, ياري é-auré, رفق rifk, مهرباني muhrbauné. v. *friendship, patronage*.—(*confidence, impudence*) كستاخي kustaukhé, شوخي shookhé, بي شرمي bé shurmé. *To be out of countenance* سرخ روي شدن shurkh rooï shoodun. v. *to blush*.

To countenance عنايت نمودن ana-é-ut numoodun, حمايت دادن huma-é-ut dadun, مهربان كردن muhrbaun kirdun, مهرباني شدن muhrbauné shoodun, دوست بودن doost boodun. v. *to support, encourage, patronise, befriend*.

A countenancer عنايت نماينده ana-é-ut numaéndeh. v. *patron*.

COUNTER مخالف mukhaulif. v. *contrary*.

A COUNTER (*false coin*) ماخ maukh, قلب kulb, فلس fulus. *A counter* or *board on which they shew goods* دستگاه dostgah. *A banker's counter* صراف دستگاهي surrauf dostgahé.

To COUNTERACT مانع و معارض شدن mauna ou ma-aruz shoodun, مخالفت ساختن mukhaulifut saukhtun. v. *to oppose, undermine*.

A COUNTERBALANCE ترازو turauzoo, معادلت maadulut, عدل adil, برسنك bursunk, دنك dunk.

To counterbalance رجازت کردن rujauzut kirdun, سنجه ساختن sunjeh saukhtun, برسنک زدن burſunk zudun, ترازو نمودن turauzoo numoodun, برابر کردن buraubur kirdun, عدل نمودن adl numoodun, معادلت ساختن maadulut saukhtun, سنجیده میزان کردن sunjédeh meezaun kirdun.

Counterchange, v. *exchange*.

Countercheck, v. *check*, *ſtop*, *rebuke*.

COUNTER-EVIDENCE شهادت خلاف ſhuhaudut khulauf.

A COUNTERFEIT, *counterfeiter* (*impoſtor*) فریب furrabe, تلبیس tulbees, تلبیسکار tulbees-kaur, مکار mukkar, ریا کار ré-a kaur, حیله کر heeleh gur, مداهن mudauhin, عیار aï-yaur, دغل dughl, دغا باز dugha baz, غدار ghuddar, ماخ makh, مقلد mukullud, طرار turaur, غابن ghaubin, شبه ſhubbeh, خداع khudaa. v. *cheat*, *forger*. — *Counterfeit* (*impoſture*) تزویر tuzweer, مداهنت mudauhinut, رنك runk, صورت معامله ſooruta ma-amleh, خشک khuſhk, حیله heeleh, حیله بازي heeleh bauzé, تلبیس tulbees, مکر mukr, ریا ré-a, خرد دست khord doſt, غدر ghudr, دغا dugha, تقلید tukleed. v. *forgery*, *reſemblance*.

Counterfeit, *counterfeited*, فریبنده furrabindeh, قلب kulb, ساخته saukhteh, زو تلبیس zu tulbees, درابح duraubuh, مشبه muſhubbeh, مزور muzuwwur, صورت نما ſoorut numa, رنك امیز runk ameez, ختل khutl, ختلان khutlaun, غدیر ghudeer. v. *falſe*, *fictitious*, *deceitful*. — *Counterfeit money* قلب kulb, قلب اقچه kulb akcheh, ماخ makh, نا روان na rouvaun, نثار niſaur, نبهره nubuhreh, نبهرج nubuhruj, سته ſuteh, تستوق tuſtook, ستوق ſutook.

To counterfeit صورت معامله کردن ſoorut ma-amleh kirdun, ساختن ſaukhtun, تزویر کردن tuzweer kirdun, خلق نمودن khulk numoodun, تقلید ساختن tukleed ſaukhtun, تمثل کردن tumuſſul kirdun. v. *to copy*, *imitate*, *feign*, *forge*, *reſemble*.—*To counterfeit coin* قلب اقچه زدن kulb akcheh zudun, ماخ کردن maukh kirdun, نبهره ساختن nubuhreh ſaukhtun.

Counterfeitly با حیله ba heeleh, غدرا ghudran, مزورانه muzuwwurauneh.

A COUNTERMAND فرمان خلاف furmaun khulauf, امر مخالف amr mukhaulif, حکم مناقض hookum munakiz. v. *repeal*.

To countermand فرمان خلاف دادن furmaun khulauf dadun, امر کسي را رد کلام کردن amra kuſſera rudda kulaum kirdun, حکم مناقض نمودن hookum munaukiz numoodun. v. *to forbid*.

A COUNTERMARCH واپس رو لشکر wapus rouva laſhkur, بازپس رونده bazpus rouvindeh, ادبار عسکر idbaura aſkur, تراجع سپاه turauja ſippah. v. *retreat*.

To countermarch واپس رفتن wapus ruftun, تراجع کردن turauja kirdun, بازپس روان شدن baz pus rouvaun ſhoodun, باز روانهء راه ساختن baz rouvauné-ï rah ſaukhtun.

A COUNTERMARK نشان مشارک niſhaun muſhaurik.

A COUNTERMINE استقبال سمج ſumuj iſtikbal ſumuj, نغم زیر نغم nughum zeer nughum, نقب فراز نقب nukib furauz nukib, لغم فرا لغم lughum fura lughum. v. alſo *ſtratagem*.

To countermine نقب زیر نقب کافتن nukib zeer nukib kauftun, لغم استقبال لغم ساختن lughum iſtikbal lughum ſaukhtun.

COUNTERMOTION حرکت مخالف hurukut mukhaulif.

A COUNTERMURE (*wall behind wall*) دیوار پس دیوار dé-waur pus dé-waur.

COUNTERNATURAL نا طبعي na tuba-é.

A COUNTEROPENING فتح فراز فتح futuh furauz futuh, کشایش استقبال کشایش kuſha-éſh iſtikbal kuſha-éſh.

A COUNTERPANE خواب پوشش khaub poſhiſh. v. *coverlet*, *quilt*.

A COUNTERPART (*correſponding part*) قطعه موافق kutaah muwaufik.

A COUNTERPLEA گفت مناقض guft munaukiz, گو مقابله goo mukaubuleh.

A COUNTERPLOT تحالف علي تحالف tuhaulif ala tuhaulif, ملع استقبال ملع mula iſtikbal mula. *To counterplot* ملع استقبال ملع کردن mula iſtikbal mula kirdun.

A COUNTERPOISE سنجه ſunjeh, برسنك burſunk, بارسنك barſunk, بدل budl, عدل adl, رجازت rujauzut.--*To counterpoiſe*, v. *counterbalance*.

COUNTERPOISON باد زهر baud zuhr, تریاق turé-auk. v. *antidote*.

COUNTER-PRESSURE قوت تخالف kuwwut tukhullif, قدرت علي قدرت kudrut alakudrut.

A COUNTER PROJECT (*correſponding project*) قصد موافق kuſd muwaufik.

A COUNTERSCARP فصیل fuſeel.

COUNTER-SECURITY ضمن مشارک zumin muſhaurik.

To countervail, v. *to be equivalent*.

To counterwork, v. *to counteract*.

A COUNTING-HOUSE شمار خانه ſhumaur khauneh, دفتر خانه duftur khauneh.

COUNTLESS بي شمار bé shumaur.

A COUNTRY (*region*) ولايت wula-é-ut, زمين zumeen, كشور kushwur, وطن wutun, بلاد bilaud, ديار dé-aur, مملكت mumlukut, سمت sumt, الكه ulkeh, اقليم akleem, بوم boom, ارض erz, طرف turuf, ناحيت nahé-ut, دیجور deejoor, بقعت bukaat, بحرت buhrut. v. *district, tract, quarter.*—(*rural parts*) مبدو mubdou, كند kund, كوي kooï, قريت kuré-ut (pl. قرا kura), ده dih, ديه deeh.—(*people*) اهل ahl, اهل ولايت ahla wula-é-ut.—*A native country* وطن اصلي wutun aslé, وطن حقيقي wutun hukeeké, موطن moutun, مولد moulud.—*To scour* or *skirre the country round* صحرا نورد كردن suhra nuwurid kirdun. *The law of the country* (i. e. *where a criminal is punished in a state of which he is not a subject*) باد هوا baud hawa.

Country (*rustic*) صحراي suhra-é, كوي منسوب kooï munsoob, روستايي roostaï-é, بري buré. v. *rural.* (*ignorant*) نا شناس na shinaus, بي ادب bé adub. v. *clownish, rude.*—(*far from town*) دور از شهر door uz shahur, من بلد بعيد min bilud ba-éd.

A countryman خوریاد khooré-aud, خوبرات khooïraut, انكشپه angushpeh, ديهي deehé, دهستاني dihistauné, ديهستاني deehistaune, دهقان dihkaun, روستايي roostaï-é, روستا زاده roosta zaudeh, فلاح fullauh, زارع zaura, ياز é-auz, يازي é-auzé, اهل قريت ahla kuré-ut, اهل روستا ahla roosta. v. *husbandman, clown, rustic, peasant.*—*A fellow-countryman* همشهري humshahuré, همجاي humja-é, همولايت humwula-é-ut, كويداش kooïdash, همديهي humdeehé, يك ولايت eek wula-é-ut, همخواه humkhauh.

A county, v. *province, district.*

A COUPLE دو doo, زوج zooj, ابا iba, جفت juft, اثنان isnauni, ثنا sina. *In couples* دو دو doo doo. دوكان doogaun, اثنان اثنان isnauni isnauni, ثنا ثنا sina sina. v. *pair*; also *chain.*

To couple بندن bundun, قيد و بند كردن keed ou bund kirdun, بستن bustun. v. *to chain, join.*—(*marry*) عقد نكاح كردن akda nikauh kirdun, زوجي شدن zoojé shoodun.

Coupled معطوف maatoof, موصول mousool, واصل wausul. *Coupled in matrimony* منكوحة munkoohut, مزوج muzuwwuj.

COURAGE مردانكي murdaunugé, دليري dileeré, دلاوري dilavuré, غيرت gheerut, شجاعت shujaat, تيز دلي teez dilé, جرات juraat, جان jaun, بي باكي bé bauké, اقدام ikdaum, مردي murdé. v. *spirit, valour.*—*A man of courage* مرد افكن murd afgun, مبارز mobauriz, پهلوان پر زور pihluvaun pur zoor. v. *champion, hero.*—*Courage! courage!* (*an animating cry in battle, &c.*) براكي براكي burauké burauké.

Courageous بهادر bahaudur, كندور kundwur, تيز دل teez dil, دلير dileer, بي باك bé bauk, بي پروا bé purwa, بي هراس bé huraus, كمراه kumrah, فاتك fautik, بي پروا bé purwa, سترك suturk, اليس alees, مستاسد mustaasud, قوي kooï, معاس maas. v. *bold, brave, intrepid, valiant.*

Courageously دلاورانه dilauvurauneh, بهادرانه bahaudurauneh, با غيرت ba gheerut, مردانه murdauneh, پهلوانانه pihluvanauneh, بي پروا bé purwa, بي باك bé bauk. v. *intrepidly, valiantly.*

A COURIER نامه ور nameh wur, كيسه دار keeseh dar, حامل مكتوب haumil muktoob, ساعي saa-é, قاصد kausid, كذارنده guzaurindeh, بريد bureed, پيك peik, پروانك purwaunik, اسكدار uskudar, اسكذار uskuzar, رسول rusool, فرانك or فرانك furaunik, فيشفيج feeshfeej, نوند noond, ادم adam. v. *messenger.*

A COURSE (*race*) تاز tauz, شرف sherif, حضر huzr, شوط shuwut (plur. اشواط ashwaut.)—(*race-ground*) ميدانه meidauneh, تاختني taukhtuné, متلق mutluk, مضمار muzmaur, بطحا but-ha.—(*progress*) رواني rouvauné, روش rouvish.—(*way*) كذار guzaur, راه rauh, ره ruh, سبيل subeel, مذهب muzhub, سمت sumt, سلوك sulook, مسلك musluk. v. *passage.*—(*succession*) خلفت khulfut, پي در پي pei dur pei, ترادف turauduf, توالي tuwaulé, تواتر tuwautir. v. *series.*—(*custom*) خوي khooï, عادت aadut, سيرت seerut, پيشنهاد peishnihaud, پيشه peisheh, ايين aï-én.—(*method*) اسلوب usloob, طريق tureek, نظام nizaum, طور toor, وضع wuza. v. *regularity, mode.*—*A water-course* ابكذر aubguzur, ابراه aubrauh, طريق ماء tureeka maa, كريت kurubut. v. *aqueduct, canal, conduit.*—*A ship's course* راه جهاز rauha jahauze, سبيل كشتي subeela kushté. *The sun's course* طريق شمسيت tureek shemsé-ut.

To course (*hunt*) شكردن shakirdun, شكار ساختن shakaur saukhtun, صيد نمودن seid numoodun, تاختن taukhtun. v. *to pursue*; also *to run, rove, pass.*

A courser (*war-horse, blood-horse*) توسن tousun, سمند sumund, باره baureh, اسب جنك asba jung.—(*a hunter of hares*) خركوش شكاركير khurgoosh shakaurgeer.

Courses, v. *menses.*

A COURT (*palace*) سراي seraï, سراي پادشاهي seraï padshahé, قصر kusr, دار dar, در dur, دركاه durgah, دربار durbaur, باركاه bargah,

باب baub, عتبت atubut (pl. عتب atub), استان aufitan, استانه aufitauneh, استانه دولت aufitaneh dowlut, سدت fuddut, قصر شاهي kufra fhahé, قصر قيصر kufra keifer, اوان awaun (pl. اواوين awaween, اون awun), ايوان a-é-waun (plur. ايوانات a-é-wanaut), حيط heet, رواق ruwauk, الخورنق alkhoornik. *The august court* باب هايون baub humaï-oon, استانه سعادت aufitaneh faadut, عتبة عليا atubut alé-a, قصر رفيع سلطنت kufra rufé-a fultanut, سدت عليشان fuddut alifhaun. [*These are epithets given to the places of residence of eastern princes.*]—*A court of justice* or *of public audience* ديوان خانه divaun khauneh, ديوان هايون divaun humaï-oon, سراي خراج fera-ï khurauj, محفل قضا muhfila kaza, عدالت or عدولت adawlut, اندروز aundurooz, اوازه awauzeh, اوان awaun, رواق ruwauk, محكمت muhkumut. v. *assembly, council, tribunal.*—*A court before a house* پيش گاه peifh gah, پيشطاق peifhtauk, پايگاه païgah, دهلز duhliz, پيشك peifhuk, فنا fina, حولي houlé, اولي awlé.—*A court or quadrangle* ساحت fauhut, سحات fuhhaut, ساحت الدار fauhutu'd'dar, ميان سراي mei-auna fera-ï, توشهان tooshmaun, ركحت ruk-hut (pl. اركاح arkauh) حيز hei-uz, محلت muhlut (pl. محال muhaul). v. *square.*—*A court-yard or back yard (where rubbish, &c. is thrown)* ابشتگاه abifhtgah, خوب khoob, باعت baat. *A court in inns where they load caravans, &c.* بارگاه bargah. *The court or retinue of a prince* ملازمين سلطان mulazmeena fultan, توابع پادشاه tuwaba-a padfhah.—*Court (the art of pleasing)* نوازش nuwauzifh, ناز nauz, پسنديده puffundédeh, دلاويزي dilaweezé.

A court-day (for hearing causes,) يوم عدولت é-oom adawlut, روز ديوان rooza divaun. *A court or levee-day* يوم الزينت é-oomu'z'zeenut.

Court favour نوازش خسروانه nuwauzifh khosroo-auneh, لطف سلطان lutfa fultan, احسان شاه ihfauna fhah, عنايت پادشاه ana-é-uta padfhah.

To court (flatter) نوازش كردن nuwauzifh kirdun, خوش امدن khoofh aumudun, خوش اينده كردن khoofh a-éndeh kirdun, شيوه باز ساختن fheeweh bauz faukhtun, شيرين زباني نمودن fheereen zubauné numoodun. *To court a woman* زن را ناز و نياز كردن zunra naz ou né-auz kirdun, بزني عشق نمودن bezunné afhuk numoodun, به عورت اظهار محبت كردن beh awrut izhaura mohabbut kirdun, طلب نسا شدن tuluba nifa fhoodun, زن طلب كردن zun tulub kirdun.—*To court* or *solicit* ناز و نياز كردن naz ou né-auz kirdun, با الحاح طلب ساختن ba ilhauh tulub faukhtun, ابرام كردن ibraum kirdun, خواستن khauftun.

Courteous خوش اينده khoofh a-éndeh, خوشنما khoofh numa, شيرين كار fheereen kaur, نازنين nazneen, نازل nauzik, مهربانكو muhrbangoo, مظلوم muzloom, ملايم mula-ém, خوب khoob, قرين حسن قبول kureena hufna kubool, ذو ادب zu adub ou arkaun, و اركان اهل ازرم ahla azrum. v. *affable, civil, polite, elegant, flattering, soft, gentle, kind, insinuating.*

Courteously با شيرين كاري ba fheereen kauré, درحسن حال dur hufna haul, ادبانه adubauneh, با لطف ba lutf, نازكانه nauzikauneh, با سخن شيرين ba fukhn fheereen, بلطف belutf. v. *civilly, respectfully.*

A COURTESAN, *courtezan*, روسپي roofpé, بيراه bérauh, شلافت fhullaufut, فاحشه fauhifheh, جاف جاف jaf jaf, جلب julub, قحبت kuhbut. v. *whore, strumpet.*

COURTESY, *courteousness, courtliness*, نوازي nuwauzé, شرين كاري fheereen kauré, نزاكت nuzaukut, ظرافت zuraufut, بهجت buhjut, لطافت lutaufut, ادب adub, اركان arkaun, انسانيت infané-ut, مردمي murdumé. v. *civility, politeness.*

A courtier ملازم سلطان mulauzima fultan, ملازم دركاه mulauzima durgah, ديواني divauné, اغا agha (pl. اغوات aghwaut), نوازنده nuwauzindeh, نوازش گر nuwauzifh gur.

Court-like, v. *courteous, elegant.*

Courtly (belonging to a court) سراي منسوب feraï munfoob, دركاه پيوند durgah pivund. v. alfo *courteous, courteously, elegantly.*

Courtship ناز و نياز naz ou né-auz, خواه زني khauha zunné, طلب عورت tuluba awrut, عشق نما afhuk numa. v. alfo *solicitation.*

A COUSIN عم زاده amm zaudeh, ابن عم ebn amm, پسر عمو pufura ammoo, دنيا duné-a, دنيت duné-ut, خويش khu-ïfh (pl. خويشان khu-ïfhan), خويشاوند khu-ïfhavund, قريب kureeb, مقرب mukurrub (pl. مقربون mukurruboon). v *kinsman.* *Cousins* ابن عم الكلالت ebn ammu'l'kulaulut.

A COW كاو ga-oo, كاو ماده ga-oo maudeh, ماده كاو maudeh ga-oo, مانه كاو mauneh ga-oo, بكره bukreh, بقرت bukrut, دوشا doofha, باقورت baukoorut, حيرمت heerumut, خوزمت khauzumut, عجوز ajooz, وجيت wujé-ut, بلاجود bulajood, بلاجوز bulajooz. *A wild cow* خنسا khunfa, اخنس akhnus, مهات muhaut, طغيا tughé-a, حاني hauné, غيطلت gheetlut (pl. غياطل ghéautil). *A cow desirous of the bull* تقح kufuh, تقحت kufhut.—*A cow's horn* سغ fugh.—*A cow-herd*

كاو بان ga-oo ban.—*A cow-keeper* بكره دار bukreh dar.—*A cow-house* اخور بكره akhoora bukreh, صيرت ſeerut.—*To cow* ناكس كردن nakus kirdun. v. *to intimidate*.

A COWARD اهل نامردي ahla namurdé, صاحب ناكسي ſahib nakuſé, زو بال zu bauk, مهملات muhmilaut, مرد بي دل murd bé dil, دني duné, بي جكر bé jigur, محنث muhnis, نا جنس na jins, نا بكار na bekaur. v. *poltron*.

Cowardice, cowardlineſs, بيدلي bédilé, نامردي namurdé, ناكسي nakuſé, بال bauk, پروا purwa, بي جاني bé jauné. v. *timidity*.

Cowardly بد دل bud dil, بيدل bédil, بيهمت béhummut, وهمناك wuhminauk, هيبان heebaun, ناكس nakus, نامرد namurd, نا مردم na murdum, ناكل nakil, ناكف nakuf, اشتردل uſhturdil, فشل fuſhil, هواهيت huwahé-ut, رعديد radeed, رعرع rara, سيه كار ſé-uh kaur, منخوب munkhoob, جبان jubaun, واني wauné, كسل kuſil, كسلان kuſilaun. v. *fearful, puſillanimous*.

To cower, v. *to ſtoop, ſhrink*.

Cowl, v. *hood, cap*; *tub*.

A COXCOMB لاف زن lauf zun, هرزه كوي hurzeh gooï, مرد بي معني murd bé maané, اهل بيهوده ahla béhoodé, صاحب روزكار ſahib roozigaur, ابله ableh, رجل هوايي rujul huwaï-é, نا بكار na bekaur, خيره سر kheereh ſur, بلتعاني bulta-auné. v. *fop, fool*.—(*the comb of a cock*) خروهه khurooheh, زين zeen.

Coxcomical خود بين khood been, بيهوده béhoodeh, هواي huwa-é, پنطر puntur, سر در هوا ſur dur huwa. v. *foppiſh*.

COY محجوب muhjoob, وقور wukoor, مظلوم muzloom, با مسكنت ba muſkunut, اهل حجاب ahla hujaub, زو وقار zu wukaur. v. *reſerved*.

To coy وقار نمودن wukaur numoodun, محجوب شدن muhjoob ſhoodun, بر كراييدن bur kuraï-édun.

Coyly با مسكنت ba muſkunut, وقورانه wukoorauneh, با حجاب ba hujaub.

Coyneſs, مسكنت muſkunut, وقار wukaur, حجاب hujaub, سكينت ſukeenut, ارميدكي armeedugé. v. *modeſty*.

To COZEN فريفتن furré-uftun. v. *to cheat*.

Cozenage, v. *cheat, fraud, trick*.

Cozener, v. *cheat, ſharper*.

A CRAB سرطان ſurutaun, خرچنك khurchunk, روبيان roobé-aun, كاركوت karkoot.

Crabbed (*peeviſh*) عفنقس afunkus, درشت duruſht, تند tund, وعق waak, ثقيل ſukeel. v. *moroſe*.—(*difficult*) مشكل muſhkil, دشوار duſhwaur.—(*unpleaſing*) نا خوش na khooſh, نا پسنديده na puſſundédeh.

Crabbedly درشتانه duruſhtauneh, مشكلا muſhkilan, بي خوشي bé khooſhé.

Crabbedneſs درشتي duruſhté, تندي tundé, دشواري duſhwauré. v. *auſterity, ſourneſs, difficulty*.

A CRACK (*chink*) چاك chauk, رخنه rukhneh, بينونت beenoonut, شكاف ſhagauf, شكان ſhagaun, كاف kaf, فرج furj, فلق fuluk (plur. فلوق fulook, فلاق fulauk), دهنه duhneh, شق ſhukk (plur. شقوق ſhukook, شقايق ſhuka-ék), شقيقت ſhukeekut, ثغر ſughr, ثغرت ſughrut (pl. ثغور ſughoor, ثغارير ſughareer), كد kudd, خرق khurk (pl. خروق khurook). v. *fiſſure, rupture, breach*.—*Full of cracks* پرچاك pur chauk, شاخ شاخ ſhakh ſhakh. *Having cracks* رخنه دار rukhneh dar, زو بذح zu buzuh. *A crack in a wall* ديوار شكافي dé-waur ſhagaufé. *Cracks in mountains* عورت awrut, ثغور ſughoor.—*A crack* (*ſudden, ſharp ſound*) تراك turauk, تيز teez, تيز تيب teez teeb, طنين tineen, رزمت rizmut, صيحت تيز ſeekhut teez, صلصلت ſulſulut, عو ناكهاني a-oo naguhauné, هدت hudut.—(*a flaw, defect*) نقصان nukſaun, نقص nuks, عيب aïb (pl. عيوب aï-oob), قصور kuſoor, تقصير tukſeer (pl. تقصيرات tukſeeraut).—(*a boaſt*) لاف lauf, لاف و كذاف lauf ou guzauf, تصلف tuſulluf.—(*a cracker* or *boaſter*) لاف زن lauf zun, خود فروش khood furooſh, ترفع باز turuffua baz.—(*a perſon* or *thing boaſted of*) اهل ستايش ahla ſita-éſh, زو حمد zu humd.—(*a whore*) روسپي rooſpé, شلافت ſhullaufut. v. *courteſan*; alſo *crazineſs*.

To crack (*be ſplit*) رخنه دار شدن rukhneh dar ſhoodun, تراك بودن turauk boodun. v. *to burſt*.—*To crack* (*ſplit*) شكافتن ſhagauftun, تراكيدن turakédun, تركيدن turkédun, شكان كردن ſhagaun kirdun. v. *to break*; alſo *to craze*.—(*to boaſt*) لاف زدن lauf zudun. v. *to brag*.—(*to make a ſharp ſudden noiſe*) صدا تيز زدن ſuda teez zudun, تيز تيب كردن teez teeb kirdun, تراك ساختن turauk ſaukhtun. v. *to bounce*.

Cracked مفرج mufurruj, منفرج munfurruj, شكافته ſhagaufteh, بينونت نما beenoonut numa. *Cracked* or *crack-brained*, v. *crazy*.—*A cracked cruſt of clay* تلقع kilfa.

A cracker (*of gunpowder, &c.*) پتلانغج putlaunghij, مشك دواني muſhk diwauné, فشك fiſhuk.—v. alſo under *crack* and *boaſter*.—*Nut-crackers* فندق كران funduk kiraun.

To CRACKLE (*as fire, &c.*) حرات كردن huraut kirdun, زفر ساختن zufr ſaukhtun.

A CRADLE كهوار kuhwaur, مهد muhd, (plur. مهود muhood), منز minuzz, كاهوار kauhwaur, كاهواره kauhwaureh. *To rock a cradle* كهوار اضطراب كردن kuhwaur iztiraub kirdun, جنبانيدن jumbanédun.

To cradle در كهوار نهادن dur kuhwaur nihaudun.

CRAFT, *craftiness (fraud)* حيله heeleh, حيله بازي heeleh bauzé, تلبيس tulbees, رنك runk, غبن ghubin, غدر ghudr, فريب furrabe, ال aul, گربزي gurbuzé. ربو ré-oo. v. *cunning, stratagem.* —*Craft (trade, art)* پيشه peesheh, كار kaur, دستكاري dostkauré, كردار kirdaur, صنعت sunaat, هنر hunr, فن funn. *Small craft (boats, &c.)* قاربون kauriboon, سنبوقها sumbookha.

Craftily غدرا ghudran, با حيله ba heeleh.

A craftsman پيشه كار peesheh kaur, اهل صنعت ahla sunaat, دستكار dostkaur. v. *artificer, tradesman.*

Crafty حيله باز heeleh bauz, فريبنده furrabindeh, غدار ghuddar, تلبيس tulbees, مكار mukkar, اهل غدر ahla ghudr, درامج duraumuj, خالع khauda, سعتري saaturé. v. *cunning.*—*A crafty old fox* حيله كار heeleh kaur, عيار aï-aur, صاحب تلبيس sahib tulbees.

A CRAG وعر wa-eur, غليظت ghuleezut, صمحا sumha, ورطه wurteh, كرداب gurdaub. v. *precipice.*—*(rocky protuberance)* صخرت افرازي sukhrut efrauzé.—*(the neck)* كردن gurdun, عنق unk, رقبه rukbeh, قفا kufa.

Cragged, craggy, غليظ ghuleez, وعر waar, پر افرازي pur efrauzé. v. *rugged, rough, rocky.*

Craggedness, cragginess, غليظت ghuleezut, صمحاي sumha-é.

To CRAM دعس كردن daas kirdun, مصمت ساختن musmut saukhtun, سير نمودن seer numoodun, انباشتن ambaushtun, انجاليدن anjalédun. v. *to fill, stuff.* — *To cram one's self* الوان خوردن ulwaun khoredun.

Crammed مصمت musmut, محتشي muhtushé.

A CRAMP *(spasm)* فكك fikuk, تعص taas, پيچش peechish, تشنج tushunnuj.—*(a shackle)* بند bund. v. also *confinement, restriction.*—*A cramp-iron* or *ferule* زج zujj, سني suné. *A cramp-iron for joining stones, &c.* بيني در beené dur.

Cramp, v. *difficult, knotty.*

To cramp (confine) تضييق كردن tuzé-ék kirdun, قصر ساختن kusr saukhtun. v. *to restrain, hamper.*—*(to pain with cramps)* فكك زدن fikuk zudun, تعص دادن taas dadun.

Cramped (having spasms) معص maas, پيچان peechaun.—*(restricted)* بسته busteh, مقبوض mukbooz. v. *hampered.*

A CRANE *(bird)* كركي kurké (pl. كراكي kurauké), كلنك kulunk, فسام fusaum, كاز gaz, كاژ gazsh, كروان kurawaun (fem. كروانت kurawaunut), كوشالنك kooshalunk, غرنيق ghurneek, غرنق ghurnuk, خم khum, رهو ruhoo, فرفر furfur, فرفير furfeer, فرفه furfeh.—*(a machine for raising great weights)* نعامت naamut, منجنيق munjuneek, منجنق munjunuk (plur. منجانيق munjauneek, منجانق munjaunik, منجانيقات munjaunikaut), —*(a siphon)* مضخت muzukhkhut, انبب ambub, انبوب amboob, قصابت kussaubut.

A cranny, v. *chink, crack.*

To CRASH *(as things falling)* نقض زدن nukiz zudun, تراك نمودن turauk numoodun, هدت كردن huddut kirdun, فد فد ساختن fud fud saukhtun, مظرط كردن muzrut kirdun.—*(to break)* شكستن shakustun, هوس كردن hoos kirdun, هزع ساختن huza saukhtun, مرفوت نمودن murfoot numoodun.

A crash نقض nukiz, هدت hudut, فد فد fud fud, هزج huzij, هزيز huzeez.—*The crashing noise of walking among reeds, &c.* معمت maamaat.

To CRAVE خواستن khaustun, خواهيدن khauhédun, طلبيدن tulubédun, طلب كردن tulub kirdun, لابه ساختن laubeh saukhtun, نكنكت كردن nuknukut kirdun. v. *to ask, demand, importune, supplicate*; also *to long, wish for.*

Craving, v. *covetous, importunate.*

Craven, v. *coward, recreant.*

To CRAUNCH در دهن هزع ساختن dur duhin huza saukhtun, مضغ كردن muzugh kirdun, خاييدن khaï-édun. v. *to chew.*

To CRAWL عمج ساختن amuj saukhtun, خزيدن khuzédun, دب كردن dubb kirdun, مدب نمودن mudubb numoodun. v. *to creep.*

A crawler خزنده khuzindeh. *The noise of a serpent's skin when crawling* كشكشه kushkusheh.

To CRAZE *(impair the intellect)* اشفته كردن ashufteh kirdun, مجنون ساختن mejnoon saukhtun, شوريده كردن shoorédeh kirdun, ديوانه نمودن déwauneh numoodun. v. also *to break, crush, weaken: powder.*

Crazedness, craziness زبوني zubooné, ضعف zaaf, عجز ajuz, سبكساري subuksauré, سلاس sulaus. v. *decrepitude, imbecility, weakness; insanity.*

Crazy زبون zuboon, ضعيف za-éf, نا توان na tuvvaun, عاجز aajuz. v. *weak.*—*(broken witted)* تيره دماغ teereh dumaugh, ديوانه déwauneh, مجنون mejnoon, دلشده dilshoodeh, الفته aluf-

teh, اشفته ashufteh, بوغا boogha, هوابي huwaï-é, سبکسار subuksaur, دلہ duluh. v. *insane.*

To CREAK (*as a pulley, &c.*) صرير کردن sureef kirdun, صر نمودن surr numoodun.

CREAM سر شير sur sheer, زبد zubd, زبدت zubdut, فسوس fusoos, دمايه dumayeh, تو too, توي شير tooï sheer, طفرت tufrut, دوايت dooa-é-ut, تور toor, کشعت kusaat.

To cream (*gather cream*) سرشير اندوختن sur-sheer andokhtun. v. also *to skim.*

A CREASE (*fold*) مطوي mutwé (pl. مطاوي mutawé), پيچ peech, تا ta, چين cheen. *A crease in a garment* تاي جامه taï-a jaumeh. v. *plait, wrinkle.*

To crease مطوي کردن mutwé kirdun.

To CREATE وجود کردن wujood kirdun, خلق نمودن khulk numoodun, صنع ساختن suna saukhtun, افريدن afirédun, هست دادن hust dadun. v. *to produce, make; procreate.*—(*to invest or appoint*) تقلد ساختن tukullud saukhtun, منصوب کردن munsoob kirdun, نسب نمودن nusb numoodun. v. *to constitute.*

Created افريده afirédeh, مخلوق mukhlook, مختلق mukhtuluk, ماروش maaroosh, منقدر munkudur,—*A created thing* افرين afireen. *There is not a created thing resembling it on earth* نا افرين مثلش في البلاد na afireen mislish fi'l'bilaud.—*By no created being* از هيچ افريده uz heech afirédeh.

Creation خلق khulk, خلقت khulkut, افرينش afireenish, افريدکي afireedugé, تکوين tukween, صنع suna. *The creation of the world* خلق و تکوين khulk ou tukween, افرينش afireenish. *The God of the creation* خداوند افرينش khodavunda afireenish. v. *universe.*

Creative (*having the power of creation*) اهل خالقيت ahla khaulké-ut, ذو قوت خلق zu kuwwuta khulk, قدرت افرين دار kudruta afireen dar.—(*creating*) صنع ساز sunaa sauz, وجود کنا wujood koona. *A creative power* خالقيت khaulké-ut, قوت خلق kuwwuta khulk. *Creating the soul* جان افرين jaun afireen.

The CREATOR افريننده afireendeh, افرين afireen, افرينش afireenish, افريدکار afireedkaur, واهب الوجود wauhibu'l'wujood, صانع sauna, خالق khaulik, خلاق khullauk, خليقت khuleekut, فاطر fautir, مبدي mubdé, مبتدع mubtudaa. *The Creator of the universe* خلاق الکاينات khullauku'l'kaïnaut. *The creator of the world* صانع عالم sanaa alum, خداوندکار khodavundkaur, جهان افرين jehaun afireen, خداوند افرينش khodavund afreenish. *The omnipotent incomparable creator* حضرت خلاق پروردکار پيچون huzrut khulauk purwurdkaur peechoon. *The creator of men* خالق البرايا khauliku'l'buraïa. *The creator of demons and men* خلاق الجن و الناس khullauku'l'jinn wa'n'naus. *The creator of the wonders of the world* خلاق عجايب عالم khullauka aja-éba alum.

A creature افريده afireedeh (pl. افريدکان afireedgaun), مخلوق mukhlook, مخلوقت mukhlookut, (plur. مخلوقات mukhlookaut), خليقت khuleekut (pl. خلايق khula-ék), ادم adam (pl. ادميان adamé-aun), کاينت ka-énut (pl. کاينات ka-énaut), موجود moujood (pl. موجودات moujoodaut), فطرت futrut,ناميت namé-ut (pl. ناميات namé-aut), نشاءت nishaat, بريت buré-ut (pl. برايا buraïa), امه ameh. v. *man, animal.*—*Creatures* (*all mankind*) ماخلق الله makhuluk ullah, فلق filuk, انام anaum, هوز hooz, خلق khulk, طمل tuml, شفع shufa.—*A living creature* جانور jaunwur, حيوان heewaun. *A rational creature* حيوان ناطق heewaun nautuk. *An irrational creature* حيوان غير ناطق heewaun ghire-a nautuk.

CREDENCE (*belief*) اعتقاد é-autikaud, اعتماد é-autimaud, عهدت omdut, باور bawur. v. *credit, confidence.*—*Letters of credence* شهادت نامه shuhaudut nameh.

Credential شهادت اور shuhaudut awur, کواهي ساز guwauhé sauz, مشهد mushuhhud.

Credibility, credibleness, معقولت اعتقاد makooluta é-atikaud, احتمال اعتماد ihtimaula é-atimaud.

Credible واجب الباور vajibu'l'bawur, واجب الاعتقاد vajibu'l'é-atikaud, مستوجب الاعتماد mustoojibu'l'é-atimaud.

Credibly اعتمادا é-atimaudan, با اعتماد ba é-atimaud, با اعتقاد ba é-atikaud, تحقيقا tuhkeekan, بروجه صحيح burwujeh suheeh.

CREDIT (*honour, reputation*) اعتبار é-atibaur, نام naum, نيک نامي neek naumé, عرض yrz, اب روي aub rooï, عز و وقار yzz ou wukaur, بزرکواري buzurgwauré, سان saun, عزت yzzut, شرف shuruf, کرم kurum, مکرمت mukrumut, ارج arj, ازرم azrum. v. *esteem.*—*Of no credit* بي اعتبار bé é-atibaur, ناکس nakus. v. *infamous.*—(*testimony*) کواهي guwauhé, شهادت shuhaudut, مشاهدت mushauhudut. v. *faith.*—(*authority*) مهابت mohabut, مکانت mukaunut, قدرت kudrut.—(*confidence, belief*) باور bawur, ايمان a-émaun, اميد ameed, اميدواري ameedwauré, ارتکا irtika, اعتماد é-atimaud, اعتقاد é-autikaud, استام ustaum, عماد amaud, توکل tuwukkul,

اتكال ittikaul, كمان kumaun, ايمان a-émaun, ثقت sikut, وثوق wusook, وثيقت wuseekut, نقود funood.—(*trust in money matters*) وام waum, دين dein, باور bawur, اقراض ikrauz, مقارضت makauruzut. *Dealing on credit* مداينت muda-énut. *To sell upon credit* بدين فروختن bedein furrokhtun, در اقراز بيع كردن dur ikrauz bé-a kirdun. v. دين dein.—*To buy upon credit* نسيت اشترا كردن nusé-ut ishtira kirdun, وام گرفتن waum gooriftun, تكلو ساختن tukulloo saukhtun, تدين كردن tudé-un kirdun. *To ask credit* استدانت كردن istidaunut kirdun.—*Credit* (*promise*) عهد ahud, تعهد taahud, پيمان peimaun, اقرار ikraur, وعدت waadut.

To credit (*believe*) اعتقاد بردن é-atikaud burdun, تحقيق نمودن tuhkeek numoodun, تصديق كردن tusdeek kirdun, باور ساختن bawur saukhtun, ايمان كردن a-émaun kirdun. (*to trust, confide in*) اعتماد كردن é-atimaud kirdun, استام داشتن ustaum daushtun, اميدوار شدن ameedwaur shoodun, ارتكا نمودن irtika numoodun.—(*to give credit*, or *lend*) وام دادن waum dadun, اقراض نمودن ikrauz numoodun.—(*to give credit*, or *do honour to any person or thing*) رعايت ساختن ré-aïut saukhtun, اعتبار كردن é-atibaur kirdun, التفات نمودن iltifaut numoodun.

Creditable ذو رعايت zu ré-aïut, كريم kureem, كرم kurim, باور bawur, نجيب nujeeb, معزز mazzuz. v. *honourable*, *reputable*.

Creditableness اعتبار é-atibaur, عرض yrz, نام naum, نيك نامي neek naumé. v. *estimation*, *reputation*.

Creditably با اعتبار ba é-atibaur, نجيبانه nujeebauneh, بي طعنت bé taanut, برعاية biré-aïutan, رعايتانه ré-aïutauneh.

A creditor وام خواه waum khauh, وام ستان waum sitaun, دين dein, مداين muda-én, غريم ghureem, تبيع tubé-a.

CREDULITY, *credulousness*, اساني ايمان asauné a-émaun, ساده دلي saudeh dilé, باورنماي bawur numa-é.

Credulous صاحب ايمان sahib a-émaun, ايمان نما a-émaun numa, باور دار bawur dar, اسان ايمان دهنده asaun a-émaun duhindeh, ساده دل نما saude dil numa.

A CREED شهادت shuhaudut.

To CREEK (*as a pulley*, &c.) صريف كردن sureef kirdun, صر ساختن surr saukhtun.

A CREEK (*of the sea*, &c.) خليج khuleej, خلجان khuljaun, خور khawur, رجل rijl.

Creeky (*full of creeks*) پر خليج pur khuleej. v. *unequal*, *winding*.

To CREEP عمج كردن amuj kirdun, هميم نمودن humeem numoodun, خياطه ساختن khéauteh saukhtun, خزيدن khuzédun, دب نمودن dubb numoodun, دج كردن dujj kirdun. *To creep* or *wallow as children* انغت الصبي نمودن anifutu's'subé numoodun, فاخز امدن faukhiz aumudun, زحف كردن zuhuf kirdun, غلتيدن ghultédun, باليدن baulédun.—(*to move feebly*) با عجز روان شدن ba ajuz rouvaun shoodun, ضعيفانه رفتن za-éfauneh ruftun, مدب ساختن mudubb saukhtun, با زبوني لاندن ba zubooné laundun.—(*to move clandestinely*) نهاني رفتن nihauné ruftun, سرا روان شدن surran rouvaun shoodun, نهفته لاندن nuhufteh laundun.—(*to move timidly*, *to be pusillanimous*) بد دلي نمودن bud dilé numoodun, هيبان شدن heebaun shoodun, اشتر دل داشتن ushtur dil daushtun.—(*to come* or *steal upon unexpectedly*) خفي الدبت كردن khufé-u'd'dubbut kirdun, ناكاه امدن nagauh aumudun, على الغور واقع شدن ala'l'four wauka shoodun.—(*to behave with servility*) زلالت بودن zulaulut boodun, لكع شدن luka shoodun, عنغاش بودن anfaush boodun, خور كشتن khore gushtun.—(*to fawn*) ريش خند نمودن reesh khund numoodun, تبصبص دادن tubusbus dadun.

A creep-hole (*into which any animal retires*) كنام kunaum, دولج dooluj, زريبت zureebut.—(*a subterfuge*) گربزي gurbuzé, كيد keed, حيله heeleh. v. *deceit*.—*The place where any thing creeps* مدب mudubb.

Creeping خزان khuzaun, خزنده khuzéndeh, عمج amuj, هميم humeem, دب dubb. *Creeping things* حشرات hushraut.

Creepingly (*like a reptile*) جنبنده سا jumbindeh sa, راشخ اسا raushikh asa, خست وش khust vush. v. *slowly*.

Crenated, v. *notched*, *indented*.

Crept خزيده khuzédeh.

CREPUSCLE شفق shufuk (pl. اشفاق ashfauk), ملس muls, غباشير ghubasheer, ملث muls, سور soor, ملس الظلام mulsu'z'zulaum. *The ruddy crepuscle* شفق گلگون shufuk gulgoon. v. *twilight*, *dawn*.

CRESCENT (*new moon*) هلال hulaul (plur. اهلت ahillut).

Crescent, *crescive* (*growing*) نامي naumé, ناشي naushé, نابت naubit, روي roo-é.

Cress, *cresses* (*herb*) ونده wundeh, رشاد rushaud, حرف hurf, سپندان تلخ sipundauna tulkh, *Water-cresses* پندو pundoo, پندوره pundooreh, پند pund, رواس rawaus, كبيكج kubeekuj,

كيكيج keekeej, كيكيز keekeez, كيكين keekeen, كيكج keekuj.

Cresset, v. *light-house*, *pharos*.

A CREST عرف arf (plur. اعراف é-arauf), تاج taj.—(*a plume*) سرقوج surkooj. *A bird's crest* or *comb* خروه khurooh, شانه shauneh, پر pur, خروسه khuroosch, تاج خروس taja khuroos, غوچه ghoocheh, قنبرت kumburut, خوزه khoozeh, خوژه khoozsheh, خوازه khuwauzeh, خوج khooj, خواجه khuwaujeh, زين zeen, حذريت huzré-ut. *The crest of a chamelion* ازته uzteh.

Crested تاج دار taj dar, عرابيده araï-édeh, اعرف é-aruf, قنبري kumburé, قنبريت kumburé-ut.

Crest-fallen دلتنك diltunk, دلشكسته dilshakusteh, دمبسته dumbusteh, مبلس mublis, نوميد numeed.

A CREVICE رخنه rukhneh, شكاف shagauf, چاك chauk, فلك fuluk, عين aïn, شق shukk, قد kudd. v. *crack*, *cleft*, *chink*.

A CREW همدمي humdumé, جماعت jumaat, موانست muanisut, مواسا muwausa. *The crew of a ship* جهاز نشين jahauze nisheen, ملاحان mullahauna kushté, صرا سفينه كذار surra sufeeneh guzaur.—*Crew*, preterite of *crow*.

A CRIB اري auré, ادرون adroon, اكنده akundeh. v. *rack*, *manger*.—(*ox-stall*) معلف maluf (pl. معالف maaluf), كشت اكنده kusht akundeh.—(*a cottage*) خركاه khurgah, كاخ kaukh.

To crib (*cage*) در قفس محبوس ساختن dur kufus muhboos saukhtun.

A CRICK (*in the neck*) از سرد رنج كردن uz surd runja gurdun, درد قفا durda kufa, عردماني urdumauné, قصر kufr.

A CRICKET (*insect*) سيدي seidé, صرار surraur, ابو دردان abu durdaun, سكم sekim, سنكم senkum, شبكير shubgeer, جزد juzd, جزد الليل juzdu'l'leil.—*To chirp like a cricket* صر كردن surr kirdun.

A CRIER نادي naudé, منادي munaudé, دلال dulaul, بانك زن baunk zun, كارز kauriz, چارجي chaurjé, جاف jaaf, موذن mu-ezzin.

A CRIME جريمه jureemeh, جرم jurim (pl. جرايم jura-ém), كناه gunah, قباحت kubauhut, جنايت juna-é-ut, جريرت jureerut, خطا khuta, خطات khutaut, اثم ism, زنب zumb (pl. زنوبات zunoobaut, زنوب zunoob), عيب a-éb (pl. عيوب a-é-oob, عيبها a-ébha), وزر wuzr (pl. اوزار awzaur), خطيت khuteet, مساءت musaat (pl. مساوي musawé), دسته dusteh, اصر isr, توفت toufut, سيت sé-ut, حرج hurij. *A capital crime* كناه عظيم gunah azeem, زنب عظيم وظلم جسيم zumb azeem ou zulm juseem, كناه كبير kubeer gunah, فساد كبير fusaud kubeer. *Past crimes* جرايم سابقت jura-ém saubikut, زنوب كذشته zunoob guzushteh. *Guilty of a crime* موزور mouzoor, اثم asim. *To commit a crime* قباحت كردن kubauhut kirdun, جنايت ساختن juna-é-ut saukhtun, سكيزيدن sukeezédun. *To accuse of a crime* اسناد نمودن isnaud numoodun, زم ساختن zumm saukhtun, شكايت كردن shukaï-ut kirdun, بهتان كفتن buhtaun guftun.

Criminal ذو جريمه zu jureemeh, اهل كناه ahla gunah, صاحب فساد sahib fusaud, مجرم mujrim, جرمناك jurimnauk, جريم jureem, ناحق nahukk, لام laum, اثم asim, اثمة asimut, اثوم asoom, اثيم aseem, اثيمة aseemut. v. *guilty*.

A criminal كناه كار gunah kaur, خطاكر khuttagur, اهل جريمه ahla jureemeh, صاحب بهتان sahib buhtaun, رو سياه roo sé-auh, روسيه roosé-uh (pl. رو سيهان roo sé-uhaun), مفسد muffid, طامل taumil, فاسق fausik, اثم asim, اثوم asoom, اثيم aseem. *To apprehend a criminal* كناه كار كرفتن gunahkaur gooriftun, الزام كردن ilzaum kirdun [The last signifies also *to arraign a criminal*]—*To condemn a criminal* كناه كار محكوم كردن gunahkaur muhkoom kirdun, استجاب نمودن istijaub numoodun, ضعف قضا دادن zaaf kaza dadun. *A sanctuary for criminals* وعل waal, معاف كاه maaf gah.

Criminally جريمانه jureemauneh, مجرما mujriman, زميمانه zumeemauneh, كناه كار اسا gunahkaur asa, بوجه مجرم bewujeh mujrim.

Criminalness كناه كاري gunahkauré, خطاكري khutaguré. v. *guilt*.

To criminate شكايت ساختن shukaï-ut saukhtun, مساوي كردن musawé kirdun, دق كرفتن dik gooriftun, ملام زدن mulaum zudun.

Crimination شكايت shukaï-ut, بهتان buhtaun, بهت buht, قذف kuzf, شغب shughub, پيغاره peigaureh, شلتاق shultauk, مساوي musawé, سعايت sa-é-ut, خنعت khunaat, ملام mulaum, الت alt. v. *accusation*.

Crimp. v. *brittle*, *friable*.

To crimple, v. *to contract*, *crinkle*.

CRIMSON, *crimosin* سرخ surkh, قرمزي kirmozé.

CRINGE ذل نما zull numa. v. *servility*.—(*low bow*) سلام زلال salaum zulaul, ركعت دني rukaat duné.

To cringe (*be servile*) ذل نمودن zull numoodun, عنافش شدن anafish shoodun, لكع بودن luka boodun.—(*to fawn*) ريش خند ساختن

reesh khund saukhtun, خوش آمدن khoosh au-mudun, تبصبص کردن tubusbus kirdun. v. *to flatter*; also *to contract*, *draw together*.

To CRINKLE لوا کردن luwa kirdun, چین نمودن cheen numoodun, پویا ساختن pooï-a saukhtun. v. *wrinkle*, *wind*.

CRIPPLE لنک lunk *or* lung, لنکا lunka, لنکان lunkaun, اعرج é-aruj, عرج irj, عارج aaruj (plur. عرجان arjaun, عرج urj), ضلع zulaa, هرجع hurjaa, کپوش kupoosh, کبوش kuboosh, افکار afgaur, اقعد ikaad. v. *lame*.

A cripple مقعد mukaad, صاحب لنکي sahib lunké, ذو عرج zu aruj.

To cripple لنک کردن lung kirdun, اعرج ساختن é-aruj saukhtun.

Crippleness عرج aruj, عرجان arujaun, لنکي lunké, خماع khumaa, خمال khumaul, خرعال khuraal.

CRISIS (*of a distemper*, *&c.*) بحران buhraun (pl. بحاري buhauré), يوم بحران é-ooma buhraunin.

CRISP (*curled*) پيچ peech, پيچان peechaun, تاخته taukhteh, تابناک taubnauk, شکن در شکن shikun dur shikun, جعد jaad, اجعد ijaad, خم اندر خم khum aundur khum. v. also *indented*, *waving*.—(*friable*) ريز reez, ريزناک reeznauk, هشيم husheem. v. *brittle*.

To crisp پيچيدن peechédun, پيچ در پيچ نمودن peech dur peech numoodun, تجايد کردن tuja-éd kirdun, v. *to curl*, *knot*.—(*to twist*) تاب دادن taub dadun, تنبيدن tumbédun, تافتن tauftun, تاختن taukhtun.

A crisped lock زلف پر چين zulf pur cheen, دست شکن dost shikun, کيسو keisoo.

Crispness شکنج shikunj. v. *curledness*.—(*friableness*) ريزي reezé.

A crisping-pin (*curling iron*) کيسو ميلي keisoo meilé, اهنج ahunj, اوتي auté.

Criterion فصل نشاني fusl nishauné.

A CRITIC اهل خبرت ahla khubrut, دقيقت شناس dukeekut shinaus, دقت کر dukkut gur, برفندار burfundar, نکته سنج nukteh sunj, نکته پرور nukteh purwur, نکته دان nukteh daun, صاحب تميز sahib tumé-éz, خرده بين khurdeh been. — (*censurer*) زم کو zumm goo, زبان بران zubaun buraun, مهتجي muhtujé (pl. مهتجون muhtujoon). v. *satirist*; also *criticism*.

Critical (*accurate*) پرکار purkaur, مکلف mukulluf, نقاف nukauf, نطس nutis.—(*relating to criticism*) نکته سنجي پيوند nukteh sunjé pivund, دقيقت شناس dukeekut shinaus, نکر nukir. v. *penetrating*.—(*captious*) زم کويان zumm gooï-aun, ملام نما mulaum numa, طعن کنا taan koona. *A critical genius* طبع نکته سنج tubaa nukteh sunj.—*The critical day of a fever* يوم بحران é-ooma buhraunin.—*Critically* با دقت ba dikkut, بوجه دقيق bewujeh dukeek, نقافانه nukaufauneh, نطسا nutisan.

To criticise (*judge accurately*) نکته دان شدن nukteh daun shoodun, نکته شناسي نمودن nukteh shinausé numoodun, با دقت راي دادن ba dikkut ra-é dadun, حکم سنجيده زدن hookum sunjédeh zudun.—(*to correct*) تاديت کردن taadeeb kirdun, تعريز نمودن taareez numoodun. — (*to comment upon*) تعبير کردن taabeer kirdun, بيان ساختن bé-aun saukhtun, تفسير نمودن tufseer numoodun, شرح نوشتن shuruh nooshtun.—(*to censure*) کوزه زدن koozsheh zudun, زم دادن zumm dadun, ملام کردن mulaum kirdun, لوم و تبيخ ساختن loom ou tubeekh saukhtun.

Criticism تعزير taazeer, تاديب taadeeb, نکته سنجي nukteh sunjé, نکته دانش nukteh daunish, تفسير tufseer, تعبير taabeer, شرح shuruh, بيان bé-aun, نشان nishaun. v. *remark*.

To CROAK (*as a raven*) نعب کردن naab kirdun, نعيب زدن na-éb zudun, شجوب ساختن shujoob saukhtun, نغيق نمودن nugheek numoodun.—(*as a frog*) نقيق کردن nukeek kirdun, نقنقة ساختن nukukut saukhtun, نقض کردن nukz kirdun, چغزانيدن chughzanédun.

Croaking, *crocitation* (*as ravens*) کيد keed, نعب nab, نعاب naab, نعبان naabaun, تنعاب tunaab, شجوب shujoob.—(*as frogs*) نقيقت nukeekut, نقض nukz, اواز چغز awauza chughz.

CROCEOUS زعفراني zafurauné. v. *saffron*.

CROCKERY (*earthen ware*) سفال sufaul, سفالود sufaulood, سفالن sufaulin, جزف juzuf.

A CROCODILE نهنک nuhunk, تمساح tumsauh, الفرعون elfara-on, ابوالحسل abu'l'husl, ثعبان sabaan, حرزون hurzoon, سوسمار soosmaur, ضب zubb.

A CROISADE (*holy war*) جهاد juhaud, اجتهاد ijtihaud, مجاهده mujauhudeh, غزا ghuza, مغزي mughzé.

Crony, v. *companion*.

CROOK (*shepherd's staff*) پاشو pashoo, پاهو pahoo, پاژو pazshoo, چوبان عصاي choobaun asa-é, منسات munsaut.— (*a hook*) تشبيل tushbeel, نشبيل nushbeel, شص shuss.

To crook منحني نمودن munhuné numoodun, مايل کردن ma-él kirdun, پيچيدن peechédun, کژ ساختن gush saukhtun, خيدن khédun. v. *to bend*, *pervert*.

Crook-backed کوژ پشت goozsh posht, قوز پشت kooz posht, نیم کور neem goor, احدب ahdub, کنج kunj, کنك kunuk, کنك پشت kunuk posht, قوس kawus, قوسا kawsa, محدب muhdub, دنا duna, دناي dina-é, اجنا ajna, اجنا ajsa, ادن adun, ادنا adna.

Crook-legged لام ساق laum sauk, طرقا turka.

Crooked کوژ goozsh, کوژه goozsheh, کوز gooz, کژ guzsh, کژمژ guzshmuzsh, معوج mawuj, منحني munhuné, پیچ peech, پیچا پیچ peecha peech, پیچان peechaun, پیچیده peechédeh. قوز kooz, ملاوي mulawa, مایل maél, کیوس ké-oos, تقوس tukuwwus, عدال adaul, معادلت ma-adulut, عوج awuj, دال dal, کپوش kupoosh, کبوش kuboosh, اعقف é-akuf (fem. عقفا akfa), خوهل khoohul, خواهل khauhil, خمیده khumédeh, خرکر khurgur, حنو hunoo, غند ghund, خرکش khurkush, شفت shuft, پر چین pur cheen, عصال asaul, وریب wureeb, ضغن zughun, تعرض ta-arruz, تعویج taweej. v. *bent, perverse.*—(*winding*) پویا pooïa, پویان pooïaun, خبیزه khubézeh.—*Crooked in body* کوژ دار goozsh dar. *A crooked stick* کیوس ké-oos, توق touk, چوکان chookaun.

Crookedly کوژانه goozshauneh, معوجا mawujan, پیچا پیچانه peecha peechauneh, با عوج ba awuj, نا در خط متوازي na dur khutta mutawauzé. v. also *perversely, untowardly.*—*Going crookedly* کژ رو guzsh rou, کوژ رفتار goozsh ruftaur.

Crookedness پیچ peech, پیچشن peechishun, پیچش peechish, پیچشش peechishush, عوج awuj, اعوجاج é-awujauj, حنو hunoo, درء dura, قطن kutun, تعنبت kaanubut, قوس kawus, خمی khumé.

A CROP (*of corn, &c.*) خرمن khurmun, محصول muhsool. v. *harvest.*—*The crop of a bird* چینه دان cheeneh daun, حوصلة housulut (pl. حواصل huwauful), سنکدان sunkdaun, علفدان alufdaun, فنه funuh, فه fuh, غرغره ghurghureh, جریت juré-ut, زورت zoorut (pl. زور zuwur), زاغر zaughur, ژاغر zshaughur, نوطه nouteh, کژار guzshaur, مصایت musa-é-ut.

To crop چیدن chédun, چین کردن cheen kirdun, خیدن khédun, خودن khoodun, برخیدن burkhédun, اعفا کردن é-afa kirdun, جلح ساختن juluh saukhtun, چریدن churédun, فرخمیدن furkhumédun. v. *to reap, mow, pull, cut.*—(*to yield a crop*) خرمن اوردن khurmun awurdun.—*To crop* or *gather flowers* گل چیدن gul chédun.

Crop-eared تجدیع tujdé-a, تصلیم tusleem.

Cropped, cropt خیده khédeh, خوده khoodeh, چیده chédeh, نزیع nuzé-a, جني juné.

Crop-ful فرج furj, سیر seer. v. *satiated.*

Crop-sick مخمور mukhmoor, خراب khuraub, مسکر musukkur, سر مست sur must, اخمر akhmur.—*A person cropsick* خمر khumir.

Crop-sickness خمرت khumurut.

A CRORE (*ten millions*) صد لک sud lak. *A crore of rupees* صد لک روپیه sud lak roopeh, [equal in Bengal to 1,250,000 l.]

A CROSS خاج khauj, چلیپا chuleepa, صلیب suleeb. *To make the sign of the cross* خاج نمودن khauj numoodun. *To mark with a cross* (*cattle, &c.*) توي کردن tooï kirdun. *To make the sign of the cross* تصلیب ساختن tusleeb saukhtun. *A cross* or *gibbet* چارمیخ chaurmeekh. *To nail on a cross* بر صلیب چشپاندن bur suleeb chushpaundun. v. *to crucify.*—*A cross* (*vexation*) ازار azaur, جفا jufa, اضطراب iztiraub, افسوس afsoos. v. *misfortune, opposition.*

Cross (*transverse, joined cross-wise*) مناسطه munausuteh, معترض maturuz, ملتوي multawé, مستاجز mustaujiz. v. *oblique, lateral.*—(*adverse*) مخالف mukhaulif, نا سازکار na sauzkaur, بی روزي bé roozé. v. *unfortunate.*—(*perverse*) بد ایین bud aï-én, سادر saudur, فاسد fausid, شیطان sheitaun, ستیره siteereh, تمرد tumurrud, مرود murwud, لغوت lufoot, میشوم meeshoom. v. *peevish, untractable.*—(*contradictory*) مناقض munaukiz, متناقض mutunaukiz, زو خلاف zu khuluaf, مخالف mukhaulif. v. *opposite.*

Cross (adverb) عبور aboor, از جانب بجانب uz jaunib bejaunib. v. *across.*

To cross (*lay* or *draw across*) مناسطه نمودن munausuteh numoodun.—(*to move obliquely*) ملتوي رفتن multawé ruftun.—(*mark with a cross*) تصلیب کردن tusleeb kirdun, مصلب ساختن musullub saukhtun, توي زدن tooï zudun.—(*to cancel*) خط بطلان نمودن khutt butlaun numoodun, محو کردن muhoo kirdun, منتسخ نمودن muntusikh numoodun, کتاب مناسطه ساختن kitaub munausuteh saukhtun. v. *to obliterate.*—(*to pass over*) عبور کردن aboor kirdun, مرور ساختن muroor saukhtun, مرور و عبور کردن muroor ou aboor kirdun, کذار ساختن guzaur saukhtun, کذاردن guzaurdun.—*To cross a ferry* معبر مرور کردن mabur muroor kirdun, کذرکاه عبور ساختن guzurgah aboor saukhtun, کذر راه کذاردن guzur rauh guzaurdun. *To cross a river* عبور دریا رفتن aboor durré-a ruftun. *To cross the sea* مرور علي البحر کردن muroor ala'l buhr kirdun.—(*to counteract*) مخالف شدن mukhaulif shoodun, مانع و مخالفت کردن mukhaulifut kirdun,

معارض بودن mauna ou maariz boodun, معارضت نمودن maarizut numoodun, مناقض بودن mu-nakiz boodun. v. *to oppose, contradict, thwart, disappoint.*—(*to obstruct*) سد كردن sudd kirdun, انسداد ساختن rutaum numoodun, رطام نمودن insidaud saukhtun. رد كردن rudd kirdun.—*To cross* (*lie athwart*) مناسطه شدن munausuteh shoodun, ملتوي بودن multawé boodun.—(*to be inconsistent*) نا موافق شدن na muwaufik shoodun, نا همواز بودن na humwaur boodun, بي مناسبت شدن bé munausibut shoodun.

A cross bar عرقوت arkoot.—*Cross bar shot* كله بند كشي gooleh bund kushé.

A cross beam فرشته خانه furushteh khauneh, فرسب fursib, سهم suhum, عرقت arkut.

A cross birth باشكون baushgoon.

A cross blow صدمت sudmut. v. *misfortune.*

A cross-bow كمان كروهه kumaun gurooheh, قذاف kuzzauf, تخش tukhsh. v. under *bow.*—*A cross-bow man* كمانكره دار kumaunkureh dar. *A cross-bow ball* زوا zuwa, كروهه gurooheh, سنك رعد sunk raad.

To cross examine مقابله كردن mukaubuleh kir-dun, مقابل تفحص ساختن mukaubil tufuhhus saukhtun.

Cross-grained, v. *cross, perverse.*

To sit cross-legged سرنديدن surundédun.

Crossly (*athwart*) عبور aboor, از اين تا ان uz een ta aun طرف نهاده turruf nihaudeh.—(*oppositely*) بر عكس bur akus, نقيضانه nukeezau-neh, ضدا zuddan, مخالفانه mukhaulifauneh.—(*unfortunately*) با محنت ba mihnut, بيروزانه bé-roozauneh, نا مسعودانه na musa-oodauneh.

Crossness (*transverseness*) تطرق tuturruk, عرض ariz. v. *intersection.*—(*perverseness*) عناد ynaud, ستيز siteez, مرود murwud. v. *peevishness, obstinacy.*

Christ-cross row, v. *alphabet.*

A cross-way (*a place where cross ways meet*) مشرع mushra, مشراعت mushraat (pl. مشارع mushaura).—(*a bye path*) مشعب mushaab, راه تنها rah tunha. v. *path.*

A cross wind مخالف روزكار mukhaulif roozi-gar, باد نسيجت baud nuseejut.

Crotchet, v. *whim, fancy, trick.*

To crouch, v. *to stoop; fawn.*

CROUP (*buttocks of a horse*) عزيزي azeezé. v. *crupper.*—(*rump of a bird*) دمچه dumcheh, دمغزه dumghuzsheh, زمجي zumujjé, زمكي zimukka, قطن kutun, كارچال kaurchaul.

A CROW (*bird*) زاغ zaugh, زغ zugh, غراب ghuraub, كلاغ kulaugh, كليله kuleeleh, كاخوال kaukhuwaul, الانه alauneh, حاتم hautim, غداف ghudauf, خرجال khurjaul, بيسه beeseh, پيهكيست peehkeest, ام برحي ummu burihin, غلبه ghulbeh, زاغينه zaugheeneh, زغپينه zaughpeeneh, غاق ghauk.—*An iron crow* پتلاد اهنج putlaud ahunj, كدينه kudeeneh, بلكن bulkun, پيتكاني peetkauné, عتلت atulut.—*The crow of a cock* ادا خروس ada khuroos, غلس ghulus, زقو zukoo, نعاب naab. — *A scare-crow* لعين la-én, الرجل لعين errujul la-én, هراس huraus, ضبغطري zub-ghuturé.—*Crowfoot*, v. *caltrop.*

To crow (*as a cock*) ادا خروس زدن ada khu-roos zudun, غلس نمودن ghulus numoodun, صيح زدن seeh zudun, زوق كردن zook kirdun, نعب ساختن naab saukhtun.—*To crow* (*as a hen*) صداع كردن sudauh kirdun.. — (*to boast*) لاف زدن lauf zudun, زخف شدن zukhuf shoodun. v. *to bluster, bully.*

A CROWD جمع jumaa, جمع كثير jumaa kuseer, جماعت jumaat, هنكامه hungaumeh, عزت izut (plur. عزي azé, عزون azoon, عزات azaut) هطلع hutlaa, انبوه ambooh, اباشت ubaushut, ازدحام izdihaum, ازدحام انام izdihauma anaum, ازدحام ناس izdihauma naus, مينان meenaun, كثرت خلايق kusruta khula-ék, شعب shaab (pl. شعوب sha-oob), بوش bawush, خراب khoraub, هوش hawish, هواشت huwaushut, الهوش الهايش alhawishu'l'ha-ésh, وبش wubsh, ضغف zufuf, حباشت hubaushut, ربذت rubzut, ربضت rib-zut, تراكم turaukim, خمرت khumrut, ترميش kurmeesh, قرمش kurmush, اثيت afé-ut, ملسعت mulsaat, هفيتت hufeetut, زمرت zumrut, طايغه ta-éfeh, جمت jummut, جهرا juhra, غلبه ghul-beh, دواست duwausut, زحم zuhm, زحمت zuhmut, صتيت suteet, هدالت hudaulut (plur. هدال hudaul) نبوح nubooh, هضا huza. v. *mul-titude, throng, mob; commons, populace, vulgar.*—*The murmur of a crowd* وعواع wawaa, بوش bu-wush, اوازه awauzeh.

To crowd اعتراك كردن é-atiraukm kirdun, تضاغت نمودن tuzaughut numoodun, مداغشت mudaughushut saukhtun, ساختن لزن كردن luzin kirdun. v. *to press, compress, squeeze; swarm.*

A CROWN تاج tauj, تيج teej, تيجان tee-jaun, اسغر asfur, اورند awrund, كرجوان kur-juvaun, داهيم dauheem, اكليل ikleel, كزن kuzun. v. *diadem, garland.*—*Crowns richly adorn-ed with jewels* (*worn by the kings of Persia*) تاج كياني tauj ké-auné, تاج مرصع tauj murussa, تاج هيدار tauja heidaur, افسر شاهي afsura shahé, دهيم كزن kuzun, كرزن kurzun, تنقل kunkul,

duheem, دیهیم deeheem. v. خرزة. — *A crown of glory* تاج مفخرت tauja mufkhirut. *A golden crown* زرین کلاه zureen kullauh. *Wearing a crown* تاج دار tauj dar, معمم mu-ammum. *A little crown* تاجک taujuk.—*A cap of ſtate, worn as a ſubſtitute for a crown* افسر جاه کلاه afsur jah kullauh. — *Crown* (*regal power*) تاجداري taujdaré, شاهي ſhahé, ملکي milké, ملکوت mulkoot, حکم حکومت hookuma hookoomut.— *The crown of the head* افسر سر afsuré ſur, اهانه ahauneh, راعث raas, رعثت raſut. *The crown* or *top of a mountain* سر کوه ſura kooh, شنخوب ſhunkhoob. *An ornamental crown on the top of a building* منجوق munjook. *Crown* (*accompliſhment*) اختتام ikhtitaum, تمام tumaum, اسپري aſpuré. v. *completion*; *honour*; *decoration*, *ornament*.

To crown (*a king*) با تاج پوشیدن ba tauj poſhédun, تکلیل کردن tukleel kirdun, جلوس نمودن juloos numoodun. — (*to dignify*) تشریف ساختن tuſhreef ſaukhtun, اکرام نمودن ikraum numoodun. v. *to honour*. — (*to adorn*) پیراستن peerauſtun, ارایش کردن ara-éſh kirdun, زینت ساختن zeenut ſaukhtun. v. *to decorate*.—(*to complete*) تمام کردن tumaum kirdun, کامل ساختن kaumul ſaukhtun, پرداختن purdaukhtun, بر طرف کردن bur turuf kirdun, انجامیدن anjamédun. v. *to finiſh*, *terminate*. — (*to reward*) مجازات نمودن mujazaut numoodun, مکافات کردن mukafaut kirdun, جزا دادن juza dadun. v. *to compenſate*, *recompenſe*.

Crowned تاجدار taujdar, تابج ta-éj, متوج mutuwwuj, مکلل mukullul. *A crowned head* شاه با افسر ſhah ba afsur, سلطان تاجدار ſultan taujdar. *Crowned heads* تاجداران خاقاني tajdaraun khakauné. *To be crowned* جلوس کرده شدن juloos kirdeh ſhoodun.

To cruciate, v. *to torment*, *excruciate*.

A CRUCIBLE بوته or بوطه booteh, پوته pooteh, تنبک tumbuk, تبنک tubunnuk, گاه gah. *A maker of crucibles* بوته گر booteh gur, سنکدانه ſunkdauneh; [the laſt alſo his *workſhop*.]

A CRUCIFIER بردارگر burdaurgur, صلب سازنده ſulb ſauzindeh.

A crucifix صلیب ſuleeb. v. *croſs*.

Crucifixion صلب ſulb, تصلیب tuſleeb.

Cruciform خاج اسا khauj aſa.

To crucify بر صلیب چشپاندن bur ſuleeb chuſhpaundun, بر خاج کشیدن bur khauj kuſhédun, مصلوب نمودن muſloob numoodun, بردار کردن burdaur kirdun, صلب ساختن ſulb ſaukhtun, چار میخ نمودن chaur meekh numoodun.

Crucified مصلوب muſloob, صلیب ſuleeb, بر خاج چشپانده bur khauj chuſhpaundeh, چار میخ کشیده chaur meekh kuſhédeh, متاتب mutautib.

CRUDE (*raw*) خام khaum, نا پخته na pukhteh, خاد khaud, کدوخ kudookh, ملغوس mulghoos, نیا né-a, نیو né-oo, نا رسیده na ruſédeh. v. *harſh*, *immature*, *unripe*.—(*indigeſted*, *ill-arranged*) بی ترتیب bé turteeb, بی اندام bé andaum, غدنک ghudunk, بي نظم bé nuzim.

Crudely غدنکانه ghudunkauneh, خامانه khaumauneh, ملغوسا mulghooſan, بي هنگام bé hungaum, بي محل bé muhul.

Crudeneſs, *crudity*, خامي khaumé, خادي khaudé, کدوخي kudookhé, نیو né-oo, نیا né-a, فجاجت fujaujut, عدم هضم adum huzum, غدنکي ghudunké, بي ترتیبی bé turteebé.

To cruddle, v. *to coagulate*, *congeal*.

CRUEL بی رحمت bé ruhmut, بی شفقت bé ſhufkut, عدم امان adum amaun, ظالم zaulim, ظلمکار zulumkaur, افریت afreet, دل ازار dil azaur, فرعون fara-on, اهل تعدي ahla taadé, خونخور khoonkhore, خونریز khoonreez, خونفشان khoonfuſhaun, درشت duruſht, زشت zuſht, کستاخ kuſtaukh, شوم چشم ſhoom chuſhum, بي انسانیت bé inſauné-ut, جایر ja-ér, اضلم azlum, نا متبوع na mutbooa, جان ازار jaun azaur, بي مروت bé muruwwut. v. *inhuman*, *deſtructive*, *bloody*.

Cruelly ظالمانه zaulumauneh, با صبعیت ba ſuba-é-ut, عفریتا afreetan.

Cruelneſs, *cruelty*, ظلم zulm, مظلمت muzlumut, صبعیت ſuba-é-ut, درشتي duruſhté, زشتي zuſhté, کستاخي kuſtaukhé, بي مروتي bé muruwwuté.

A CRUET (*for vinegar*, &c.) موریه mooré-uh, حنجود hunjood, حنجور hunjoor, شیشه ſheeſheh, v. *phial*.—*A cruiſe*, v. *cup*, *pot*, *phial*.

A CRUISE (*at ſea*) اینجا انجا مشي علي وجه البحر کنا eenja aunja muſhé ala wujuhu'l'buhr koona, در جهاز از این تا ان طرف اقلاع ساز dur jahauze uz een ta aun turruf iklaa ſauz, ان سو ابی سو ابحار aun ſoo een ſoo ibhaur, بدریا پویان راکب beduré-a pooï-aun raukib.

To cruiſe اینجا انجا مشي علی وجه البحر کردن eenja aunja muſhé ala wujuhu'l'buhr kirdun, در جهاز از این تا ان طرف اقلاع ساختن dur jahauze uz een ta aun turruf iklaa ſaukhtun, ان سو این سو ابحار کردن aun ſoo een ſoo ibhaur kirdun, بدریا پویان راکب نمودن beduré-a pooï-aun raukib numoodun.

A cruiſer جهاز ان سو این سو ابحار jahauze aun ſoo een ſoo ibhaur.

CRUMB, *crumbs* فتات futaut, دقاق dukauk, ريزه reezeh, خشار khushaur, نثار nisaur, خشاره khushaureh. *Crumbs of bread* فتات الخبز futautu'l'khubz, خردهٔ نان khurdé-i naun, نغا fugha.

To crumble (*break into small pieces*) اينجيدن a-énjédun, خرده ساختن khurdeh saukhtun, پاره پاره کردن paureh paureh kirdun, خرد مرد زدن khurd murd zudun.—(*to fall into small pieces*) خرده کرده شدن khurdeh kirdeh shoodun, ريزه ريزه زده بودن reezeh reezeh zuddeh boodun, مفتوت گشتن muftoot gushtun.

Crumbled ريزه ريزه زده reezeh reezeh zuddeh, پاره پاره paureh paureh, مفتوت muftoot.

Crummy ذو فتات zu futaut. v. also *soft*.

CRUMP (*crook backed*) كوژ پشت goozsh posht.

To CRUMPLE چين كردن cheen kirdun, چين افكندن cheen afkundun, پيچ نمودن peech numoodun, ازژند كردن azshund kirdun, پيچ پيچ شدن peech peech shoodun. v. *to wrinkle*.

CRUPPER (*of a horse*) كاشو kaushoo, عزيزي azeezé, كفل kuful, كونسسته koonsisteh.—*The crupper-leather* پاردم paurdum, پالدم pauldum, ثفر sufr, اخكمر akhkumr.

CRURAL ساك پيوند sauk pivund, شتالنك منسوب shitaulunk munsoob.

Crusade, v. *croisade*.

To CRUSH (*bruise, squeeze*) تقويب ساختن tukweeb saukhtun, كنده كردن kundeh kirdun, مسحوق ساختن mus-hook saukhtun, هريس كردن hurees kirdun, هوس نمودن hoos numoodun, پا خوست ساختن pa khoost saukhtun, حل كردن hull kirdun, ينجودن eenjoodun, ينجيدن eenjédun, رضيض كردن ruzeez kirdun, كوفتن kooftun, دق نمودن dukk numoodun.—(*to depress, ruin*) هزم ساختن huzum saukhtun, پست كردن pust kirdun, سر فرو زدن sur furoo zudun, تنكا تنك نمودن tunka tunk numoodun, زليل ساختن zuleel saukhtun, وضع كردن wuza kirdun. v. *to overwhelm*.—(*to be condensed*) هنكفت گشتن hunguft gushtun.

A crush بهم زن behum zun, هرس hurs, مقارعت mukaraat. v. *collision*.

Crushed مسحوق mus-hook, كنده kundeh, كوفته koofteh, هريس hurees, هوس hoos, پا خوست pa khoost, پا خاست pa khaust, رضيض ruzeez, رضيضت ruzeezut. *Crushed by a stone* با سنك مسحوق ba sunk mus-hook, رضيح ruzeeh.

CRUST خشك khushk, قشر kushr, قشرت kushrut. *A crust of bread* خشك نان khushk nan, قرص kurs (pl. قرصت kursut, اقراص ikraus). *The crust or scab of a wound* خشك ريشه khushk reesheh. *The crust or plastering of a wall* ازژند azshund, اندود andood, والاد walaud. *The crust on the surface of clay* قشع kusha, قشعت kushaat, قلاع kulla, قلفع kulfa. v. *incrustation, shell*.

To crust قشر كردن kushr kirdun, اندوده ساختن aundoodeh saukhtun. v. *to invelope*.—*To gather a crust* قشرت اندوختن kushrut andokhtun.

Crusted قشر دار kushr dar, اندوده andoodeh.

Crustiness قشري kushré.—(*moroseness*) تندي tundé, درشتي durushté. v. *peevishness*.

Crusty با قشر پوشيده ba kushr poshédeh, اندوده andoodeh.—(*peevish*) درشت durusht, عفنقس afunkus, تند tund, وعق waak, ثقيل sukeel, لفوت lufoot. v. *snappish, sturdy, surly*.

A CRUTCH سردسته surdosteh, تكات tukaut, وكايت wukaïut, باهو bauhoo, عكازت akauzut.

To CRY (*aloud*) بانك بر زدن baunk bur zudun, شماته كردن shumauteh kirdun, اواز دادن awauz dadun, شخوليدن shukhoolédun, تنديدن tundédun, جاويدن jawédun, اوازيدن awazédun, وازينج زودن wauzeenj zudun, نحب كردن nuhib kirdun, تعويل زدن taweel zudun, انتحاب كردن intihaub kirdun, رنين ساختن runeen saukhtun, غلغل نمودن ghulghul numoodun, غوغا كردن ghoogha kirdun, تعييق ساختن taï-ék saukhtun, عوهكت كردن awhukut kirdun, دهاز زدن duhauz zudun. v. *to call, clamour, vociferate*; also *to bellow, howl, yelp*.—(*to lament*) ولوله زدن wulwuleh zudun, واويلا نمودن waweila numoodun, زار و بكا كردن zaur ou buka kirdun, شكايت كردن shuka-é-ut kirdun, اشتكا ساختن ishtika saukhtun, فرياد و فغان زدن furéaud ou faghaun zudun, زاري كردن zauré kirdun, نوييدن nooï-édun. v. *to bewail, complain, exclaim*.—(*to weep, shed tears*) كريان شدن guré-aun shoodun, كريه كردن guré-yeh kirdun, اشك ريختن ashk reekhtun, اشكبار بودن ashkbar boodun, كريستن gureestun, كرانيدن guranédun, سوكيدن sookédun, دمعان ساختن dumaan saukhtun, خرجيدن khurjédun, نغيط كردن nufeet kirdun, تلابيدن tulabédun. v. *to squall*.—*To cry and beat the breast* كريه كردن و سينه زدن guré-yeh kirdun ou seeneh zudun.—(*to proclaim*) ندا زدن nuda zudun, منادي ساختن munaudé saukhtun, اشكاره كردن ashikaureh kirdun. v. *to publish*.—*To cry down* (*defame*) هتك عرض كردن hutik erz kirdun, عرض پايمال ساختن erz païmaul saukhtun, رسواي نمودن rusoo-aï numoodun. v. *to blame, decry, depreciate*.—(*to prohibit*) منع و دفع كردن muna ou dufa kirdun, احرام ساختن ihraum saukhtun, نهي

نمودن nuhé numoodun, تحذير ساختن tuhzeer saukhtun, احصار كردن ihsaur kirdun, تنبيه نمودن tumbeeh numoodun. v. alſo *to overbear*.—*To cry out for help* معاونت طلب كردن muawunut tulub kirdun. v. under *call*. — *To cry out (as a woman in labour)* مولد كردن mawlid kirdun, مخاض داشتن mukhauz daushtun, ماخض نمودن maukhuz numoodun. v. alſo *to blame, cenſure, complain, cry aloud*. — *To cry up (applaud)* افرين گفتن afreen guftun, حمد نمودن hamd numoodun, ستودن ſutoodun, ستايش كردن ſuta-éſh kirdun. v. *to praiſe, extol, celebrate, exalt*.

A cry فرياد furé-aud, زار و بكا zaur ou buka, ندا nuda, بانك baunk, نعره naareh, نغان fughaun, اواز awauz, صيح ſeeh. v. *clamour, outcry, voice*. — *(lamentation)* شكايت ſhuka-é-ut, شكوا ſhukwa, نالش naulish, ناله nauleh, زار zaur, خروش khurooſh, صيحت ſeehut, داد daud, افغان afghaun, فرياد و نغان furé-aud ou faghaun, نوحت noohut. v. *ſcream, ſhriek*. — *(weeping)* گريان guré-aun, گريه guré-yeh, اشكبار aſhkbar, دمع duma, دمعان dumaan, دموع dumoo-a, تدمع tudumma, تدميع tudmé-a, عبر abir, تحفل tuhuffil. — *(a ſquall)* ولوله wulwuleh, واويلا waweila, غريو ghuré-oo, نغيط nufeet, نحيب nuheeb, تعويل taweel, انتحاب intihaub. معتول maatool, منتحب muntuhub. v. *yell, howl*. —*A cry when ruſhing to battle* خروش khurooſh. *An uncommon cry* or *ſhriek* صيحت مجاوز الحد ſeehut mujawuzu'l'hudd.—*The cry of a pack of dogs* زغار كليب zughaura kuleeb, نبح nubih, نباح nubauh, وقوقه wukookeh, وعوعت wawaat, صوت سكان ſoota ſugaun. *The cry of a fox* ضبح zubih, ضباح zubauh.

CRYSTAL بللور bulloor, بلور buloor, مهات muhaut. *A cryſtal cup* بلور جامي buloor jaumé.

Cryſtal, cryſtalline, جوهردار johurdar, كرش kurſh. v. *bright, clear*.

To cryſtalize, v. *to congeal, concrete*.

A CUB قطرب kutrub, معاويت ma-awé-ut, يودك é-ooduk, يوزك é-oozuk, يوزل or يوزل é-oozul. v. *whelp*.—*A fox's cub* عنفص anfus, بر burr.—*(a fooliſh boy)* شاب ابله ſhabb ableh.

A CUBE كعب kaab.

CUBEBE *(drug)* كبابت kubaubut, بلغونسر bulfoonſur, ترفسيا kurfuſé-a, ترفسيون kurfuſéoon, سوريح ſooreeh.

Cubical, cubic, كعبي kaabé, كعب اسا kaab aſa, كعب منسوب kaab munſoob.

A CUBIT بازو bauzoo, مرفق mirfik, ساعد ſa-éd, (pl. سواعد ſawa-éd), قوس koos, ارش ariſh, ذراع zuraa (pl. اذرع azraa), رش ruſh, ارن arun, وارن waurun, ارنج arunj, وارنج waurunj, وارخ warkh. *Ten cubits long* عشاري aſhauré. *To meaſure by the cubit* ذرع پيمودن zura peemoodun, تذرع كردن tuzurra kirdun. *To ſell by the cubit* مذارعت فروشتن muzaraat furooſhtun.

Cubital (of the height or *length of a cubit)* ذراعي zura-é. *The ſpace meaſured by a cubit* اذراع izraa.

A CUCKOLD القرطبان alkurtubaun, اليس alees, ديوث deï-é-oos, دوثي dooſé, كيدي keedé, قندع kunda, قنذع kunza.—*A voluntary cuckold* ركاك rukauk, فغاك fughauk.—*A cuckold maker* فاجر faujur, زناكار zinakaur. v. *adulterer*.

To cuckold بازن كسي ديكر فعل حرام كردن ba zunna kuſſé deegur faal haraum kirdun.

Cuckoldom زناكاري zinakauré. v. *adultery*.—*(the ſtate of being a cuckold)* القرطباني elkurtubauné, اليس حال alees haul.

Cuckoldy ديوث اسا deï-é-oos aſa. v. *mean, baſe*.

A CUCKOO كبوك kubook.

A CUCUMBER خيار khé-aur, زه خيار zuh khé-aur, خر خيار khur khé-aur, ابخور aubkhore, ابخوست aubkhooſt, ابخست aubkhuſt, وارنك waurunk, بادرنجوي badrunjooï, واركار waurkaur, كارجنك kaurjunk, نواش nuwauſh, تشعر kuſhaar, كلوند kulwund, كاونجك gawunjuk, كاويجك gaweejuk, فقوس fikoos. *A cucumber-bed* خيار زار khé-aur zaur, جلويز julweez, باشنك bauſhunk.—*Cucumber-ſeed* غاوش ghawuſh, غاوشو ghawuſhoo. *Wild cucumbers* اونادبا awnadé-a ترفند turfund, كبست kubuſt, كوست kooſt.

CUD جره jarreh, نشخوار nuſhkhaur, نشخور nuſhkhore, نشخوره nuſhkhoreh, زاژ zauzſh.

To chew the cud خويدن khoo-édun, نشخور كردن nuſhkhore kirdun, جره خاييدن jarreh khaï-édun, زاژ خوردن zauzſh khoredun, زاژيدن zauzſhédun. v. *to ruminate*.

To cuddle, v. *to lie cloſe, to ſquat*.

A CUDGEL بقاري bukauré, چوب chob, چوب دستي chop doſté, ابيل abeel, سك fukk. v. *baton, bludgeon, ſtaff*.

To cudgel با بقاري زدن ba bukhauré zudun, چوب زدن chop zudun. *To be cudgelled* چوب خوردن chop khoredun.—*To croſs the cudgels (to yield)* سپر انداختن ſipur andaukhtun.

CUE *(hint)* ايما a-éma, اشارت iſhaurut, رمز rumz, اعلام é-alaum. v. *intimation*.—*In a merry cue* خوش دلي نما khooſh dilé numa, خرم khurrum, شادمان ſhaudmaun. v. *cheerful, merry*.—*Cue (tail)* دنبال dumbaul, زنب zunub.—*(laſt word of a player's ſpeech)* دنبال سخن dumbaula ſukhun.

A CUFF (*box*) مشت musht, طرف turuf, لطمت lutmut, طپنچه tupunjeh, کاج kauj.—(*a sleeve*) کم kum (pl. اکمام akmaum), استي asté, استين asteen, استيم asteem, رطب rutub.

To cuff مشت زدن musht zudun. v. *to box.*

A CUIRASS جبه jubeh, کردمان kurdumaun, کچون kuchoon, جيش jeesh, جوشن jooshun. بکتر buktur. v. *coat* and *mail.*—*A double cuirass* کرنگه kurufgeh.

A cuirassier جبه پوش jubeh posh, پر سلاح pur sillauh, مسلح musulluh, جوشندار jooshundar, اهل کردمان ahla kirdumaun, زو کچون zu kuchoon.—*Cuirassiers* جيوش پر اهن jé-oosh pur ahun, جيوش اهن پوش jé-oosh ahun posh.

CULINARY مطبخ منسوب mutbukh munsoob, کباب خانه پيوند kubaub khauneh pivund.

To CULL اختيار کردن ikhté-aur kirdun, کزيدن guzédun, اجتنا ساختن ijtina saukhtun, انتخاب نمودن intikhaub numoodun, اصطفا کردن istifa kirdun. v. *to select.*

A culler اختيارگر ikhté-aurgur, اجتنا سازنده ijtina sauzindeh.

A CULLY مرد غبن murd ghubin, غبين ghubeen, کنده kundeh, کالک kaulik, پندره pundureh, مرد فريفته murd furré-ufteh.

To cully فرفيتن furré-uftun, غدر کردن ghudr kirdun. v. *to cheat.*

To CULMINATE (*to be in the meridian*) تکبيد شدن tukubbud shoodun, تکبيد ظهور نمودن tukbeed zuhoor numoodun, غورت تعالي بودن ghoorut taalé boodun.

Culmination تکبد tukubbud, تکبيد tukbeed, غورت ghoorut.

CULPABLE جرمناک jurumnauk, زو جريمه zu jureemeh, صاحب کناه sahib gunah, لام lam. v. *blameable*, *criminal*, *faulty*, *guilty.*

Culpableness, *culpability*, کناه کاري gunah kauré, خطاکري khutaguré. v. *guilt.*

Culpably جريمانه jureemauneh, زميمانه zumeemauneh, کناه کار اسا gunah kaur asa, مجرما mujriman, بوجه مجرم bewujeh mujurrim.

A CULPRIT کناهکار gunahkaur, خطاکر khutagur.

A CULTER سنت sunnut. v. *colter.*

To CULTIVATE (*the earth*) زراعت کردن ziraat kirdun, زراعت مشغول شدن ziraat mushghool shoodun, زمين تيار ساختن zumeen teemaur saukhtun, فلاحت کردن fulauhut kirdun, دهقان بودن dihkaun boodun. (*to improve a country*) تعمير نمودن taameer numoodun, معمور کردن maamoor kirdun, ابادان ساختن abadaun saukhtun, اباد کردن abad kirdun, ابادانيدن abadanédun. (*to meliorate any thing*) بهتر کردن behtur kirdun, خوبتر نمودن khoobtur numoodun, اخير ساختن akheer saukhtun, استحکام کردن istihkaum kirdun, ازدياد ساختن izdé-aud saukhtun, ترقي کردن turukké kirdun. v. *to promote.*

Cultivated زراعت کرده شده ziraat kirdeh shoodeh, مزروع muzroo-a, معمور maamoor, عامر aamur, اباد abaud, ابادان کرده شده abadaun kirdeh shoodeh. *A cultivated country* معمور و اباداني کاه maamoor ou abadauné gah, اباداني abaudauné.—*Cultivated* (*meliorated*) خوبتر ساخته khoobtur saukhteh, بهتر شده behtur shoodeh.

Cultivation, *culture* (*of a country*) زراعت ziraat, فن زراعت funna ziraat, فلاحت fulauhut, دهقاني dihkauné, زمين تياري zumeen teemauré, تعمير taameer, عمارت amaurut, معموري maamooré, ابادان abadaun, اباداني abadauné.—(*improvement in general*) ارتقا irtika, ترقي turukké, ازدياد izdé-aud, زيادکي zé-audugé, بهتر نماي behtur numa-é, خوبتر سازي khoobtur sauzé.

A cultivator زراعت کر ziraat gur, دهقان dihkaun, تعمير کننده taameer koonindeh, ابادان ساز abadaun sauz, خوبتر نما khoobtur numa.

To cumber, v. *to incumber.*—*Cumbersome*, *cumbrous*, v. *burdensome*, *troublesome*, *embarrassing*, *unweildy.*

CUMMIN (*plant*) کمون kumoon, سنوت sunoot. *To dress with cummin-seed* تسنيت کردن tusné-ut kirdun.

To cumulate, v. *to accumulate.*

CUNEAL, *cuneated*, *cuniform* (*wedge like*) کاوه اسا kaweh asa, فانه وش fauneh vush, بخيه سا bukhé-uh sa.

CUNNING (*crafty*) فريبنده furrabindeh, حيله باز heeleh baz, حيله کار heeleh kaur, غدار ghudaur, تلبيس tulbees, اهل غدر ahla ghudr, درامج duraumuj, مکار mukkaur, خداع khudaa, حول hawwul, حول قلب hawwul kullub, دها duhé, دها duha, داهي dauhé, (pl. دهاة duhaut, دهون duhoon) داهيت dauhé-ut, رعوا rawa, جناني junaufé, نکارت nikaurut, سمط sumt, نعار na-ar, لتح lutuh, لتاح lutauh, لاتح lautuh, لتحت luthut. v. *deceitful*, *sly.*—(*intelligent*) هنرمند hunrmund, عارف aaruf, عارفت aarifut, صاحب عرفان sahib arifaun, عالم aalim, شناس shinaus, دانا dana, هوشيار hooshé-aur, زيرک zeeruk, اهل ادراک ahla idrauk, صاحب فراست sahib firaufut, خراج khurauj, کربر kurbur, کربز kurbuz. v. *skilful*, *learned*, *artful.*

Cunning, *cunningness* (*artifice*) فريب furrabe,

حيله heeleh, حيله بازي heeleh bauzé, غدر ghudr, فن fun, كيد keed, نكارت nikaurut, خدعت khudaat, خداع khudaa, رندي rundé, كياست ké-aufut, ال aul.—(*art*) معرفت maa-rifut, هنر hunr, پيشه peesheh, صناعت sunaat. v. *skill*, *knowledge*.

Cunningly حيله بازانه heeleh bazauneh, غدارا ghudauran, با كيد ba keed. v. *slyly*.

A cunning-man, v. *conjurer*.

A CUP جام jaum, كاس kaus (pl. كووس ku-ous, كياس ké-aus, كاست kausut, اكوس akoos), كاسه kauseh, طاس taus, طاسات tausaut, قدح kuduh (pl. قدوح kudooh, اقداح akdauh, قدحان kudhaun), پيمانه peimauneh, پياله pé-auleh, كوز kooz (pl. كيزان keezaun, كوزة koozut, اكوزة akoozut, اكواز akwauz), كوزه koozeh, ساغر saughur, شيشه sheesheh, پنگام pingaum, پنگان pingaun, پنگره pungureh, پنگاره pungaureh, هجم hujum (pl. اهجام ahjaum), كوب koob, سقايت sukaïut, كشكل kushkul, كشكول kushkool, طنجهارت tunjuhaurut, قميز kumeez, چشم chu-shum, عس ass, زيغال zeeghaul, ژيغال zsheeghaul, تغاغ tufaugh. *A silver cup* غرب ghurub, سيم جامي seem jaumé, مصحات muf-haut, زورا zoora. *A horn cup* يالغ é-aulugh. *A wooden cup* جمجمت jumju-mut, چمچمه chumchumeh, قحف kuhuf. *A lea-ther cup* قدت kuddut. *A glass cup* زجاجت zu-jaujut. *A crystal cup* بللور جامي bulloor jaumé. *A porcelain* or *earthen cup* كاسه سفالين kauseh su-faleen, فلجان filjaun, فنجان finjaun. *Cups fa-shioned like ships, animals, &c.* جام هلالي jaum hulaulé, كاسه درويشان kausé-ï dervishaun, تكوك tukook, مكوك mukook.—*A cup turned down* سرنگون surnigoon.—*A new cup* (*out of which nobody has drank*) كاس انف kausa unuf. *A cup-maker* كاسه بند kauseh bund, جام گر jaumgur. *A cup* (*metaphorically for the liquor it contains*) باده baudeh, شراب shuraub, شارب shaurub, شرب شراب shurba shuraub, شربت shurubbut, خمر khumr, خمرت khumrut, مي meï. v. *wine*.—*With full cups* or *bumpers* نوشا نوش noosha noosh. *A player at cups and balls* شيشه باز sheesheh bauz. *The cup of a flower* قنجه kunjeh. *The cup* or *husk of an acron* or *nut* كاسه بلوط kausé-ï buloot.

To cup (*bleed with the cupping-glass*) حجامت كردن hujaumut kirdun.

A cup-bearer شرابدار shuraubdaur, قدحكار kuduhkaur, شرابي shuraubé, ساقي sauké, سقا suka (fem. سقاءت sukaat, pl. سقايون suka-é-oon.)

A cup-board پيمانه گاه peimauneh gah, اشكنه akushteh, پرخو purkhoo, انبارخانه ambarkhauneh.

A CUPOLA گنبد kumbud, كتر kutr, كمر kumr, قبة kubbut *or* kubbeh. v. *dome*.

A CUPPER (*bleeder by cupping-glasses*) حاجم haujum, محتجم muhtujim, كراكر kuragur, كرا kurra.—*A cupping-glass* شيشه sheesheh, كبه kubeh, كتبه kutbeh, محجمت muhjumut.

A cur, v. *dog*; *scoundrel*.

CURABLE ممكن معالجه mumkina mu-alujeh, قابل شفا kaubila shifa.

Curableness قابليت معالجه kaubilé-uta mu-alujeh, امكان شفا imkauna shifa.

A CURATE امام imaum.

A CURATOR وكيل vakeel, راي raa-é, كار گذار kaur guzaur. *A curator of minors or pupils* وصي wusé. v. *guardian*, *tutor*.

CURB (*of a bridle*) حكمت hookumut (pl. حكمات hookumaut), نكل nukl.—(*check*) ضبط zubt, منع mina, قرع kura, توريع tooré-a, پشماگند pishmagund, حد hudd, تحديد tuh-deed, تنبيه tumbeeh (pl. تنبيهات tumbeehaut) نهي nuhé, صلنقح sulunkuh, نفي nufé. v. *restraint*.

To curb (*a horse*) الجام كردن iljaum kirdun, تلجيم ساختن tuljeem saukhtun, اكفاه نمودن ikfauh numoodun.—(*to restrain*) ضبط كردن zubt kirdun, ضبط و ربط نمودن zubt ou rubt numoo-dun, حكم ساختن hookum saukhtun.

CURD حالومت hauloomut, دلمه شير dil-meh sheer, مايه شير ma-éh sheer.

To curd, curdle حالومت كردن hauloomut kir-dun, دلمه شير ساختن dilmeh sheer saukhtun, چخيدن chukhédun, مايه كردن ma-éh kirdun, اعقاد نمودن é-akaud numoodun, فسردن fusur-dun, انعقاد شدن inakaud shoodun.

Curdy, curdled منجمد munjummud, متجمد mutujummud, فسرده fusurdeh, عقيد akeed.—*Rennet for curdling milk* پنير مايه pineer ma-éh, ماست مايه mast ma-éh.

A CURE علاج alauj, چاره chaureh, شفا shifa, معالج ma-alij, معالجت ma-alijut, دارو dauroo, دوا duwa, دا da, داء daa (pl. ادويت adwé-ut), شربت shurbut, دبيد dubeed, اسو asoo, اسا asa, اساوت asawut. v. *remedy*, *restorative*, *medicine*.—*A cure for poison* دواء زهر duwa-ï zuhr. v. *antidote*.

To cure چاره دادن chaureh dadun, شفاساختن shifa saukhtun, تيمار كردن teemaur kirdun, علاج نمودن alauj numoodun. *To cure with salt* نمكين كردن numkeen kirdun, ملح ساختن mulih saukhtun. v. *to preserve*, *salt*.

CURIOSITY (*inquisitiveness*) هوس hawus, سوداگري soudaugure, خلجان khuljaun, استقصا istiksa. v. *accuracy*, *exactness*: *delicacy*, *nicety*.—

A curiosity نادره nadireh, نادره پیرا naudireh peera. v. *rarity.*

Curious (*inquisitive*) ذو هوس zu hawus, مستقصي mustuksé, سوداگر soodagur, طالب taulib. (*attentive*) مشغول mushgool, اگاه agauh, متفكر mutufikkir. v. *diligent.*—(*elegant*) خوشنما khooshnuma, نازك nauzik, ظريف zureef. v. *nice, accurate, exact.*

Curiously با استقصا ba istiksa, مستقصيانه mustuksé-auneh, با هوس ba hawus.

A CURL, *a curling lock* زلف zulf, گيسو keesoo, كاكل kaukul, جعد jaad, جعودت ja-oodut, دست شكن dost shukin, پيچ peech, تاب taub, بال پيما baud peema, شاهد shauhid, مسيحت museehut, عقصت aksut, غديرت ghudeerut, ضفيرت zufeerut, شكنج shikunj. *A curl hanging over the brow* پرچم purchum, كلاله kulauleh, طره turreh. v. also *undulation, flexure.*

To curl (*the hair, &c.*) زلف نمودن zulf numoodun, موي را پيچيدن mooï-ra peechédun, پيچيدن peechédun, پيچ ساختن peech saukhtun, تجعيد كردن taajeed kirdun, شكنج ساختن shikunj saukhtun, مغتدر كردن mughtudur kirdun, جعودت زدن ja-oodut zudun, حلقه موي كردن hulkeh mooï kirdun, تاب دادن taub dadun, تابيدن taubédun, بازوشتن bazooshtun, چخيدن chukhédun, چخسيدن chuksédun. v. *to twist, wave.*

Curmudgeon, v. *miser.*

CURRANTS (*Corinthian grapes*) كالويان kauloo-é-an, مويز moo-éz, عجد ajud, زبيب zubeeb.

CURRENCY (*of money, &c.*) رواني rouauné, رواج ruwauj, جرياني juré-auné, از دست بدست رونده uz dost bedost rou-éndeh. v. *currentness, fluency, continuance, general reception* or *esteem.*

Current روان rou-aun, جاري jauré, رواج ruwauj, جريان juré-aun, از دست بدست روان uz dost bedost rou-aun. *Current coin* نقد جاري nukd jauré, درهم روان dirhem rou-aun دست بدست جريان dost bedost juré-aun.—*To make current* (*as goods, money, &c.*) روان كردن rou-aun kirdun, از دست بدست روانی دادن rou-auné dadun, روان ساختن uz dost bedost rou-aun saukhtun, جاري كردن jauré kirdun.—*The current price* نرخ جاري nurkh jauré.—*The current year* امسال imsaul, ذاك سنه zauk sunneh.—*Current* (*common*) مشهول mushmool, عام aamm, عمومي amoomé. v. *general, universal.*—*To be current* روان گشتن rou-aun gushtun, جاري شدن jauré shoodun, جريان بودن juré-aun boodun, روانيدن rou-aunédun, رواج شدن ruwauj shoodun, از دست بدست رفتن uz dost bedost ruftun. v. also *popular, fashionable, passable, authoritative.*

A current (*stream*) اب روان aub rou-aun, اب جاري aub jauré, سيل seil, اب سيل seil aub, سياله sei-auleh, مسيل museil (pl. مسايل musaél, مسل musul, مسلان musulaun, امسلت amsulut.)

Currently (*with incessant motion*) با رواني دايم ba rou-auné da-ém.—(*without opposition*) بي مخالفت bé mukhaulifut.—(*generally*) عموما amooman, علي وجه العموم ala wujuhu'l'amoom, عامة كافة aamutan kaffutan. v. *popularly, fashionably.*

Currentness (*general reception*) قابليت عمومي kauboolé-ut amoomé, اخذ مشهول akhza mushmool, اتخاذ عام ittikhauz aamin.—(*facility of pronunciation*) اسان تلفظ asauna tuluffuz. v. also *currency.*

CURRIED (*as a horse*) حس كرده شده huss kirdeh shoodeh, ينجشوده énjushoodeh, يخشوده ékhshoodeh, تيمار شده teemaur shoodeh.

A CURRIER (*leather dresser*) دباغ dubbaugh, اوستاد دباغي ustauda dubbaughé, ادام addaum, پزشگر puzshungur. *A currier's shop* دباغ خانه dubbaugh khauneh. *The currier's art* دباغت dubbaughut, دباغ اوستادگي dubbaugh ustaudugé.

Currish, v. *brutal, sour, quarrelsome.*

To CURRY (*leather*) دبغ كردن dubigh kirdun, دباغت نمودن dubaughut numoodun, سختيان ساختن sukhté-aun saukhtun, پزشگر شدن puzshungur shoodun. *To curry a horse* اسب ينجشودن asb teemaur kirdun, تيمار كردن énjushoodun, يخشودن ékhshoodun, حس ساختن huss saukhtun. *To cause to be curried* يخشانيدن ékhshanédun.—*To curry favour* نوازش نمودن nuwauzish numoodun, نوازنده شدن nuwauzindeh shoodun, نازيدن nauzédun. v. *to coax, wheedle.*

A curry-comb شانه اسب shauné-ï asb, قشاده khushaudeh, قشاوه kushaweh, فرجول furjool, فرجون furjoon, پركن purkoon, برس burs.

A CURSE (*malediction*) لعنت laanut, لعانيت laané-ut, لعن laan, بد دعا bud daa, نفرين nufreen, سند sunud, دهدله duhduleh, سنه sunneh, بهلت buhlut, بوه bawh, نفاغ nufaugh, هجا huja, قدح kuduh, اهجار ihjaur, طعن taan, طعنان taanaun, شتم shutum, سب subb. v. *execration, imprecation.*—(*affliction*) رنج runj, درد durd, عذاب azaub. v. *torment, vexation.*—*Curses* تواتر tuwaukir, لعنات lanaut, لعان li-aun.

To curse لعنت كردن laanut kirdun, لعن نمودن laan numoodun, نفرين دادن nufreen dadun, نفريدن nufrédun, دشنام دادن dushnaum dadun, شتم و قذع زدن shutum ou kuza zudun, قدح ساختن kuduh saukhtun, طعنان نمودن taanaun numoodun, اهجار كردن ihjaur kirdun, تشريز ساختن tushreez saukhtun. v. *to imprecate*, *reproach*.—(*to afflict*) دلتنك زدن diltunk zudun, غمناك كردن ghumnauk kirdun, رنج دادن runj dadun. v. *to torment*.

Cursed (*detestible*) لعين la-én, ملعون mula-oon (pl. ملاعين mula-aïn), بد ايين bud aï-én, كريه kureeh, مكروه mukrooh, نا مرضي na murzé, يزيد yezeed.—(*impious*) نا خدا na khoda, زنديق zundeek, دهري duhré, ملحد mulhud, فجور fujoor, نا مقدس na mukuddus, بي روحانيت bé roohané-ut.—(*vexatious*) دل ازار dil azaur, شاق shauk, صعب saab, زو تعب zu taab, زحمت دار zuhmut dar. v. also *abominable*, *damned*, *devoted*, *execrated*.—*May he be cursed*, *may the curse of* God *be upon him* لعنت الله عليه laanutullah aleihi, لعنت عليه laanutun aleihi, عليه العنة aleihi'l'laanuti.—*A curse upon him* or *it* بهرا buhran. *A cursed villain* اهل فساد ahla fusaud, فاجر faujur, اهل دوزخ ahla doozukh, دوزخ قرار doozukh kuraur.

Cursedly (*shamefully*) فحشا fushan, فنانه funauneh, فاسدانه fausudauneh. v. *miserably*.

Cursedness لعيني la-éné, حال ملعون haul mula-oon.

CURSORILY (*hastily*) سرعتا suratan, با شتاب ba shitaub.—(*carelessly*) بي پروانه bé purwauneh, غفلتانه ghuflutauneh.

Cursoriness غفلت ghuflut, اهمال ihmaul, مساهلت musauhilut, مسامحت musaumihut.

Cursory (*hasty*) با سرعت ba suraat, شتابان shitabaun.—(*careless*) غافل ghaufil, كاهل kauhil, نا مشغول na mushghool.

CURST (*malignant*) بد انديش bud andeesh, بد فرجام bud furjaum, شرير shureer, سيه درون sé-uh duroon.—(*peevish*) درشت durusht, تند tund, خودراي khoodra-é, لغوت lufoot. v. *froward*, *malicious*, *snarling*.

Curstness (*malignancy*) شرور shuroor, فساد fusaud, بد انديشي bud andeeshé.—(*peevishness*) درشتي durushté, تندي tundé. v. *perverseness*.

To CURTAIL دم بريدن dum burédun, كوته نمودن kootah numoodun, تقصير كردن tukseer kirdun, خورد ساختن khord saukhtun.

A curtail dog سك با زنب كوتاه sug ba zunub kootah, كلب دم بريده kulb dum burédeh.

Curtailed دم بريده dum burédeh, تقصير ساخته tukseer saukhteh, زو زنب كوتاه zu zunub kootah.

A CURTAIN پرده perdeh, ديوار پرده dé-waur perdeh, حجاب hijaub (plur. احجاب ahjaub, حواجب huwaujib), خدر khudr (pl. خدور khudoor), شدافت shudaufut, شراغ shuraugh, تاخ taukh, سجف sujuf, هودج houduj, سترت sutrut, كنيف kuneef, چتر chutr. *A curtain before the door of a house*, *tent*, &c. سراپرده suraperdeh, بيني در beené dur, بلق belek, قسطاط kustaut, سرادق surauduk, جلباب julbaub. *Behind the curtain* وراي پرده wura-é perdeh, در پس پرده dur pusa perdeh. *A place of curtains* (*a theatre*) پردهء گاه perdé-ï gah. *A room behind the curtains or scenes* سراپرده suraperdeh. *The keeper of the curtains* (*a chamberlain*) پرده دار perdeh dar, حاجب haujib (plur. حجاب hujjaub, حجبت hujubut). *Sitting dehind the curtain* (*modest women*) پرده نشين perdeh nisheen, خدر شوا khudr shuwa. *To draw the curtain* حجاب كردن hujaub kirdun, پرده زدن perdeh zudun. *To curtain* (*inclose with curtains*) با حواجب احاطه كردن ba huwaujib ihauteh kirdun.

CURVATED, *curve*, *curved*, منحني muhuné, تعرض ta-arruz, مايل ma-él. v. *bent*.

Curvature, *curve*, محيد muheed, ميل meil, پيچ peech, قوس koos, تاب taab. v. *bend*, *crookedness*, *inflexion*.—*A curve line* خط منحني khutta munhuné.

To curve مايل كردن ma-él kirdun, پيچيدن peechédun. v. *to bend*, *crook*, *inflect*.

A CURVET طفرت tufrut, وكري wukuré, قهمزه kuhmuzeh, قماص kumaus, كنبد kumbud, فغند fughund, قفزي kufzé, پنجه pinjeh. v. *leap*, *frolick*, *prank*.

To curvet وكري كردن wukuré kirdun, طفرت نمودن tufrut numoodun, كنبد ساختن kumbud saukhtun.

CURVILINEAR زو خط منحني zu khutta munhuné, خط منحني اسا khutta munhuné asa.

A CUSHION مسند musnud (pl. مساند musaunud), بالش baulish, بالشت baulisht, كرد بالش gurd baulish, بالين bauleen, پستر pister, وراك wurauk, پشتي poshté, مقعد mukaad, وساد wusaud, وسادت wusaudut (pl. وسد wusud, وسايد wusa-éd), اسادت isaudut, متكا muttuka, بروز burooz, مصدغت musdughut, ناف nauf, جديت judé-ut, پاتاوه pataweh. *Saddle cushions* غولين ghooleen, حصار hissaur, ميركب meerukub, شبو shuboo, شبوي shuboo-é, نمرق nimruk, سپوسبز sipoosibz, كواب kuwaub. *A*

cushion on which they pray سجاده sujjaudeh, تشليج tushleej. *A leather cushion* مسورت musoorut. *Cushions with which women bolster their petticoats behind* عظمت azmut, عظامت azaumut (plur. اعظامت é-azaumut), مرفد murfud, رفاعت rufaat, منطيق munteek, منافج munaufij. *A cushion placed for a man to do him honour* تكرمت tukrumut. *The stuffing of cushions* چغبوت chughboot.

Cushioned مسند نشين musnud nisheen.

CUSTODY (*care*) نگاه nigauh, نگاهباني nigauhbauné, نگهداري niguhdauré, حفظ hufz, حرس hurs, حراست huraustut, مقوت mukuwwut, حجر hujr, حرامت huraumut, زبذبت zubzubut, v. *guardianship, security, preservation.*—(*confinement*) حبس hubs, تحبس tuhubbus, احتباس ihtibaus, گرفتاري gooriftauré, گرفتگي gooriftugé, زندانگي zindaunugé, سجن sujun, عفس afis. v. *imprisonment, restraint.*—*To commit to custody* در زندان محبوس ساختن dur zundaun muhboos saukhtun, حبس كردن hubs kirdun. v. *to confine, imprison.*—*To be in custody* در زندان شدن dur zundaun shoodun, بستهء زنجير بودن busté-ï zinjeer boodun.

CUSTOM عادت aadut, متعاد mutaad, معتاد mataud, ورزش wurzish, ايين aï-én, پيشه peisheh, پيش نهاد peish nihaud, داب daab, خوي khooï, قاعدت ka-édut, وضع wuza, طريق tureek, طور toor, قانون kanon, روش roush, خصلت khuslut, شيمت sheemut (pl. شيم sheem). v. *habit, fashion.*—*To introduce a custom* قانون نمودن kanon numoodun.—*Ancient custom* داب قديم daab kudeem. *Contrary to ancient custom* مخالف معتاد قديمت mataada kudeemut mukhaulif. *It is the custom* عادت است aadut ast. *His custom is* متعادش است mutaadish ast.—(*impost*) خراج khurauj, تطيعت kuté-aat, ياره é-aureh, جزيت juzé-ut, باج bauj, باژ bauzh, دخول dukhool, كمرك kumirk. v. *revenue, tax.*—*A custom-house* جزيت خانه juzé-ut khauneh, مقاطع mukata, مقاطعات mukataat, كمرك خانه kumirk khauneh. *A collector of the customs* باج دار bauj dar, ياره گير é-aureh geer. *Custom* (*buying constantly from a particular person*) با كسي هميشه بازار كنا ba kusé humeisheh bazar koona.—(*buying and selling*) بيع و شرا bé-a ou shura, داد ستاد daud sitaud.

Customable, customary, customed مالوف maaloof, معتاد mataud, موافق معتاد قديمت muwaufik mutaud kudeemut. v. *frequent, usual.*

Customably, customarily, بر معتاد bar mataud, موافق عادت muwaufik aadut, علي المتعاد ala-'l'mutaad.

A customer (*an ordinary purchaser*) مشتري مالوف mushturé maaloof, خريدار معتاد khureedaur mataud, با كسي هميشه بازار كننده ba kussé humeisheh bazaur koonindeh, بيع علي الدوام bé-a ala'd'dawaum.

To CUT قطع كردن kuta kirdun, فصل نمودن fusl numoodun, دريدن durédun, خودن khoodun, بريدن burédun, چيدن cheedun, ساويدن sawédun, شق ساختن shukk saukhtun, تراشيدن turashédun, تراش كردن turaush kirdun, جزل و جزم كردن jezl ou jezm kirdun, خرم ساختن khurm saukhtun, نقطع نمودن nukta numoodun, قاطع شدن kauta shoodun, حذق كردن huzik kirdun, ينجودن eenjoodun, يجيدن eenjédun, كوفتن kooftun. v. *to cleave, crop, penetrate, intersect; carve; bleed.*—*To cut down* (*hew*) نجر كردن nujr kirdun, رنديدن rundédun. (*to reap*) اختصار كردن ikhtizaur kirdun, درويدن durwédun, دروند شدن durwindeh shoodun, چيدن cheedun. (*to overpower*) مغلوب كردن mughloob kirdun, غالب شدن ghaulib shoodun, ظهور نمودن zuhoor numoodun.—*To cut in pieces* قطعت قطعت زدن kutaat kutaat zudun, پاره پاره كردن paureh paureh kirdun, تقطيع ساختن tukté-a saukhtun, چاك كردن chauk kirdun, تغليظ نمودن tufleez numoodun.—*To cut off* (*separate*) جدا ساختن juda saukhtun, وجدا كردن wujuda kirdun, فرق نمودن furruk numoodun. (*extirpate*) بر انگيختن bur angeekhtun, بركندن bur kundun, استيصال كردن isteesaul kirdun. (*kill*) كشتن kooshtun, قتل ساختن kutl saukhtun, ميراندن meeraundun. (*intercept*) گرفتن gooriftun, زدن راهرا كردن zuduna rahra kirdun, قطع طريق ساختن kuta tureek saukhtun (*put an end to*) اتمام كردن itmaum kirdun, قطع ساختن kutaa saukhtun, انجاميدن anjaumédun, سرانجام نمودن suranjaum numoodun. (*with-hold*) وا داشتن wa daushtun, باز داشتن baz daushtun, منع كردن muna kirdun. (*preclude*) سد كردن sud kirdun, پيشين ساختن peisheen saukhtun, متقدم گرفتن mukuddum gooriftun. v. *to anticipate.* (*interrupt* or *silence*) كلامي قطع كردن kulaumé kuta kirdun, خاموش ساختن khaumoosh saukhtun, تسكيت كردن tuskeet kirdun. (*abbreviate*) كوتاه كردن kootah kirdun, تقصير ساختن tukseer saukhtun, اختصار نمودن ikhtisaur numoodun.—*To cut off the head* سروضع ساختن sur wuza saukhtun, عنق صاف كردن anuk sauf kirdun.—*To cut off an heir* ميراث محروم كردن meeraus muhroom kirdun.—*To cut out* (*shape, form*) صورت كردن soorut kirdun, شكل نمودن shukl

numoodun, تصویر ساختن tusweer saukhtun. (*contrive*) پیدا کردن peeda kirdun, ابتداع نمودن ibtidaa numoodun, اختراع ساختن ikhtira saukhtun. (*adapt*) مناسب نمودن munausib numoodun, لایق کردن la-ék kirdun, توفیق ساختن toofeek saukhtun. (*debar*) محروم کردن muhroom kirdun, رد ساختن rud saukhtun, تردد نمودن turuddud numoodun. (*excel*) باهر و ماهر bauhir ou mauhir shoodun, تفضل نمودن tufuzzul numoodun, فاضل بودن fauzil boodun.—*To cut short* (*interrupt*) تعکیظ کردن taakeez kirdun, قصب نمودن kusib numoodun. v. also *to abridge*, *retrench*. — *To cut up* (*as a butcher*) ذبح کردن zubih kirdun, قصب ساختن kussub saukhtun— (*to overcome in argument*) دلیل برهانی اوردن duleela burhauné awurdun, الزام نمودن ilzaum numoodun. v. also *to eradicate*.—*To cut across* قط کردن kutt kirdun.—*To cut* (*carve* or *engrave*) کندن kundun, نقش ساختن nukish saukhtun, تنقیش کردن tunkeesh kirdun. (*circumcise*) سنت کردن sunnut kirdun, ختن ساختن khutn saukhtun. (*castrate*) ساده کردن saudeh kirdun, خادم ساختن khaudim saukhtun, کنده نمودن kundeh numoodun. (*lop*, *prune*) اوباریدن awbaurédun, تشذیب کردن tushzeeb kirdun, تقضب ساختن tukuzzub saukhtun, ربش پیراستن reesh peeraustun.—*To cut in two* بدو نیمه کردن bedoo neemeh kirdun, چاک زدن chak zudun. —*To cut through the middle* دونیم کردن dooneem kirdun.—*To cut in four parts* چهار پاره نمودن chuhaur paureh numoodun.—*To cut* or *make a pen* قلم قط کردن kulum kutt kirdun.

Cut (participle past) بریده burédeh, دریده durédeh, منقطع munkuta, تراشیده turashédeh, چیده cheedeh, خوده khoodeh, مقطوع muktuwa, مقطول muktool, محذوق muhzook. — (*half-drank*) نیم مست neem must, مخمر mukhummur, سرگران surgiraun. v. *intoxicated*.— (*wounded*, *mangled*) زخم خرده zukhim khoredeh, زخم زده zukhim zuddeh, مجروح mujrooh. — (*smoothed by a joiner's plane*) رندیده rundédeh— (*pruned*) سریم sureem.

A cut (*piece*, *part*) قطع kutaa, قطعت kutaat, مقطع muktaa (plur. مقاطع mukauta), مقاطعت mukataat, پاره paureh, پارچه paurcheh, کرچ kurch.—(*a canal*) ناودان nawdan, ابگذر aubguzar, ابگذل aubguzul.—*A cut* or *chop of meat* گوشت پاره koosht pareh, لحم قطعت luhm kutaat, قطاب kutaub.—*Cut* (*fashion*) صورت soorut, تصویر tusweer, شکل shukl. v. *figure*, *form*, *shape*; also *picture*.—*A cut* (*wound*) زخم zukhum, کلم kulum, دروش duroosh. *A short cut* or *passage* راه اقرب rauh akrub, رهگذر کوتاه ruhguzur kootah.

CUTANEOUS, *cuticular*, بشره پیوند bushreh pivund, قشرت منسوب kushrut munsoob. *A cutaneous eruption* بالو bauloo, پریون puré-oon, لشینه lusheeneh, کوبا kooba قوابی kuwaubé. v. *ringworm*, *scab*.

Cuticle (*outermost skin*) قشرت kushrut, بشره bushreh.

A CUTLAS شمشیر shemsheer, سیف seif.

A CUTLE FISH سیبا seeba.

A CUTLER سکان sukkaun, سکین گر sikeengur. *A sword-cutler* سیاف sé-auf, سیف گر seifgur, طباع tubbaa.

A CUT-PURSE خرده دستی khoredeh dosté, کیسه بر keiseh bur, طرار turaur, کنغال kunghaul, کنغل kunghul, قلاش kulaush.

A CUTTER قطع گر kuta gur, برنده burindé, مقطعت muktaat. v. also *boat*.

A CUT-THROAT رهزن ruhzun, راهدار rahdar, قاطع الطریق kauta-u't'tureek, کلتب kultub, کلتبا kultuba, سنهار sinmaur. v. *robber*, *assassin*.

Cut-throat ظالم zaulim, بی رحم bé-ruhm. v. *barbarous*, *inhuman*, *cruel*.

A CYCLE (*periodical space of time*) دور duwur (pl. ادوار adwaur), دور زمان duwura zumaun. *The cycle of the sun* دور شمس duwura shems. *The cycle of the moon* دور قمر duwura kumr.

A CYGNET گزند guzund, چوچه choocheh, جوینه juweeneh, چواچه چوچه chuwauché-i choocheh.

A CYLINDER اسطوانه ustuwauneh, برج barj. *A cylinder*, *windlas*, or *capstan for weighing anchor* ارغاد arghaud. — *A cylinder* or *rolling-stone* زمنج zuminj, کیغره keeghureh, لوغ loogh, مسلفت muslufut.

Cylindric, *cylindrical* اسطوان منسوب ustuwaun munsoob, برج اسا barj asa.

A CYMBAL زنگله zinguleh, زنگاله zingauleh, سنتور suntoor, زنتور zuntoor, دف duff. *To play on the cymbal* زنگله زدن zinguleh zudun.

A cynic, v. *snarler*, *misanthrope*.

Cynic, *cynical*, v. *satirical*, *snarling*.

CYPRESS (*tree*) سرو suroo, ناژ nazsh, ناز naz, سرشک surshuk, شنو shunoo, کنور kunoor, کنوش kunoosh, عرعار araar, زهر زمین zuhra zumeen, ازاد درخت azaud durukht. *The wild cypress* سرو کوهی suroo goohé. *Straight as a cypress* سرو سهی suroo suhé. *The shady cypress* سرو سایه دار suroo sa-éh dar.

D.

A DAB (*flap*) طبانچه tupanjeh. *A dab of clay* لکه گل luké-i gill. *A dab of fat* پارچه شحم parché-i shuhum. *A dab* (*artist*) اهل صنعت ahla sunaat, دانشمند danishmund.

To dab with mud با گل الودن ba gill aloodun.

To DABBLE (*smear*) الودن aloodun, پلید کردن puleed kirdun. v. *to bedabble.* — (*to play in water*) در اب باختن dur aub baukhtun. — (*to meddle unskilfully*) جاهلانه کار ساختن jauhilauneh kaur saukhtun. (*to tamper with, solicit*) اقدام کردن ikdaum kirdun, ابرام ساختن ibraum saukhtun.

A dabbler (*superficial meddler*) کارگذار نا شناس kaur guzaur na shinaus.—(*a player in water*) اب بازنده aub bauzindeh.

A DAFFODIL خنثی khunsé, بروق burwuk. v. *asphodel, narcissus.*

A DAGGER خنجر khunjur, دشنه dushneh, دشنو dushnoo, دهره duhreh, حربت hurbut, شل shil, تشته tushteh. *Piercing the breast with a dagger* با خنجر سینه گذار ba khunjur seeneh guzaur. *A sharp dagger* خنجر تیز khunjira taze.

DAGGLE-TAILED دامن با گل الوده daumin ba gil aloodeh, با ثرمط پاشیده ba surmut paushédeh.—*To daggle*, v. *to bedabble, bedaggle.*

DAILY (adjective) هر روزه hur roozeh, روزینه roozeeneh, روزانه roozé-auneh, یومي é-oomé.— (adverb) هر روز hur rooz, روز بروز rooz berooz, کله یوم kulleh é-oom, یوم یوم é-oom é-oom, یوما نیوما é-ooma fé-ooma. *Increasing daily* روز افزون rooz afzoon. *Daily pay* روزانه roozauneh, روزگانه roozgauneh, یومی é-oomé, یومیة é-oomé-ut.

DAINTILY بذوق bezook, دلکشانه dilku-shauneh, نفیسا nufeesan. v. *deliciously, elegantly.*

Daintiness ذوق zook, صفا sufa, عیش و عشرت aiish ou ashrut. v. *elegance, softness, delicacy.* — (*squeamishness*) نفرت nufrut, ابا iba, کره kirh, کراهت kurauhut. v. *fastidiousness, aversion.*

Dainty (*of exquisite taste*) نفیس nufees, صافي saufé, شري shuré. — (*fastidious*) خانف khaunif, مستغني mustughné. — (*squeamish*) ذو نفرت zu nufrut, اکراه دار ikrauh dar, ابي abé. v. *nice, costly.*

A dainty نفایس nufa-és, نعمت némut.

A DAIRY شیر خانه sheer khauneh, بینو bee-noo. *A dairy-maid* سدچي suduché.

A DAISY هزار دانه huzaur dauneh.

A DALE وادي waudé, نفنف nufnuf, نفانف nufnauf (pl. نفانف nufaunuf), دره dureh, خور khawur, جوا jawa, هلک huluk, زنابت zunaubut, فجرت fujurut. v. *valley.*

DALLIANCE (*amorous playfulness*) عشاق بازي ushshauk bauzé, نکاح nikauh, عشوت ushwut, گرشمه gurishmeh, تملق tumulluk, شوخي shookhé, نوازش nuwauzish, شیوه sheeweh. v. *blandishment, caress.*—(*procrastination*) عوق awuk, نفست nufsut, جنک جلاب jung julaub. v. *delay.*

A dallier عشوت زن ushwut zun. v. *fondler, trifler.*

To dally (*fondle*) عشوت زدن ushwut zu-dun, نازیدن nazédun, شیوه باختن sheeweh baukhtun, نوازش کردن nuwauzish kirdun, تملق ساختن tumulluk saukhtun, عشق بازي نمودن ishk bauzé numoodun. v. *to caress, frolic, play, sport, toy.*—(*to trifle*) هرزه ساختن hurzeh saukhtun, بیهده شدن béhoodeh shoodun, لاغیدن laughédun, غنشیدن ghunshédun. (*to delay*) عوق کردن awuk kirdun, جنک جلاب ساختن jung julaub saukhtun, نفست نمودن nufsut numoodun. (*to amuse* or *deceive*) فریب کردن furabe kirdun, فریفتن furré-uftun, حیله بستن heeleh bustun.

DAM (*mother*) ام umma, مادر mauder, والده waulideh. — (*a mole to confine water*) بندروغ bundroogh, سد sudd, خوراب khore-aub, اب بندي aub bundé, حاجر haujur, کنده kundeh, مسنات musnaut, ورغ wurgh, عرم arm, تنها tunha, کشوت kushwut.

To dam سد کردن sudd kirdun, بندروغ ساختن bundroogh saukhtun.

DAMAGE (*detriment*) زیان zé-aun, زیاني zé-auné, نقص nuks, نقصان nuksaun, گزند guzund, فناد funaud, خسارت khusaurut, خسار khusaur, خسیر khuseer, ضرر zurur, ضر zurr, مضرت muzurrut, خلل khulul. v. *loss.* — *retribution,* (*reparation of damage*) مجازات mujazaut, مکافات mukafaut.

To damage زیان کردن zé-aun kirdun, خسارت khusaurut saukhtun, ضرر نمودن zurur numoodun. —(*to receive damage*) زیان یافتن zé-aun é-aftun, ضرر کشیدن zurur kushédun.

Damageable قابل زیان kaubila zé-aun, ممکن ضرر mumkina zurur. v. also *pernicious.*

A DAMASCENE (*damson, damasc plum*) الو aloo, شام الوي shaum alooï, اجاص or اجاس ijaus, انجاص injaus, عین البقر aïnu'l'bukr, عیون البقر aïoonu'l'bukr, الوي بخارا alooï bukhara.

DAMASCUS دمشق damshak (v. Vol. I. p. 862.) شام shaum, شام شریف shaum shereef, شهر شام shahura shaum, مدینه دمشق medineh damshak, دار السلام daru's'salaum, دبیق dubeek.

DAMASK (*silk*) دبیقي dubeeké, کمحا kumha, کمخا kumkha, اکلیون aklé-oon, گلستاني gulistané.

To damask (flower) پر نقش و نکار کردن pur nuksh ou nigaur kirdun. *(to variegate)* تنقیش ساختن tunkeesh saukhtun, بقع نمودن buka numoodun. v. *to diversify*.

The damask rose ادنا کلي adna gulé, کل سوري gul sooré, کل سرخ gul surkh.

DAME *(lady)* بکم begum, خاتون khautoon, (pl. خواتین khawateen), بیبی beebé, ستي sitté, سادت saudut (plur. سادات sadaut), سیدت seïédut, سیده seideh, بانو baunoo, تکین tukeen, صاحبه sahibeh. v. *lady*.

To DAMN اهل دوزخ کردن ahla doozukh kirdun, زو جهنم ساختن zu jehennem saukhtun, در جهنم حبس کردن dur jehennem hubs kirdun.

Damnable واجب الجهنم vajibu'l'jehennem.

Damnably, v. *excessively*.

Damnation عقوبت دوزخ akoobuta doozukh, حکم بعذاب جهنم hookum bé-azauba jehennem, جهنمي jehennemé.—*Damnatory* عقوبت دوزخ نما akoobuta doozukh numa, قضا ساز kuza sauz.

Damned زو جهنم zu jehennem, دوزخي doozukhé, جهنمي jehennemé. v. also *detestible, hateful*. — *The damned* اهل جهنم ahla jehennem, صحبان دوزخ suhbauna doozukh, دوزخ قرار doozukh kuraur.

Damnific, v. *mischievous*.

To damnify. v. *to damage, injure, impair*.

DAMP *(moist)* تر tur, نم nim, نمدار nimdar, نمناك nimnauk, نمکین nimkeen, نمج nimuj, ابي aubé, ابدار aubdar, رطب rutub, راطب rautub, طري turé, خوشاب khooshaub, شاداب shadaub, بادر baudur, مرطب murtub, ضمد zumd, ندي nudé, نديت nudé-ut, اثري asré, ابل abil, بلة bullut.—*(dejected)* دلتنک diltunk, غصه ناک ghusseh nauk. v. *depressed, sunk*.

A damp (vapour) بخار bukhaur (pl. ابخره abkhureh), بخاراب bukhaura aub, بخارالما bukhauru'l'maa, تف tuf. v. *exhalation*.—*(moisture)* نم nim, اب aub, ندي nudé, بلت billut, بلل bulul, بللت bululut, وخت wiskhut, ثري suré. — *(dejection of spirits)* تنکدلي tunkdilé, تیره teereh, غصه ghusseh. v. *depression*.

To damp (moisten) تر ساختن tur saukhtun, بلل کردن bulul kirdun, اغاریدن aghaurédun. v. *to wet*.—*(to become damp)* نمکین شدن nimkeen shoodun, خوسیدن khoosédun, نم کشتن nim gushtun.—*(to damp, deject)* تیره کردن teereh kirdun, دلتنک ساختن diltunk saukhtun, دلشکستن dilshakustun.

Dampishness, dampness, نم nim, ندي nudé, نزیم nuzeem. v. *damp, moisture, fogginess*.

A DANCE رقص ruks, سماع sumaa, کسروز kusrooz, نغند fughund, زفن zufun, طرب turib, پاکوبي pakoobé, خنج khunj, خروس khuroos. *A dance with joined hands* دستبند dostbund, تترج futruj, ینجه eenjeh. *A dance to the clashing of arms* جلاه julauh, چلاه chulauh.—*A house for song and dance* سماع خانه sumaa khauneh.

To dance رقصیدن ruksédun, رقص کردن ruks kirdun, رقاص شدن rukaus shoodun, خروس نمودن khuroos numoodun, جهیدن juhédun, شنجودن shunjoodun, فرخشیدن furkhushédun, دوستبند ساختن dostbund saukhtun.—*To dance attendance* چراغ افروخته شدن churaugh afrookhteh shoodun, اویزکن بودن aweezgun boodun, خدمت دادن khudmut dadun.

A dancer رقاص rukaus, پا کوب pa koob, پاي کوب paï koob, سماع کننده sumaa koonindeh, رقصنده rukshindeh, راقص raukis.—*A rope-dancer* ریسمان باز reesman bauz, جانباز jaunbauz. *A rope-dancer's rope* چارمیخ charmeekh.

A dancing-master رقص اموز کار ruks amooz kaur, سماع معلم suma mu-allim.

A dancing-school رقص خانه ruks khauneh, سماع کاه sumaa gah.

DANDELION *(herb)* رجل الغراب rujlu'l'ghuraub.

To DANDLE *(a child)* زقزاق کردن zukzauk kirdun, بچه جولان ساختن pucheh joulaun saukhtun. — *(to fondle)* نوازش نمودن nuwauzish numoodun, حضانت کردن huzaunut kirdun. v. *to dally*; also *to delay*.

A dandler نوازش کر nuwauzish gur.

The DANDRUFF *(scales on the head)* سبوخ subookh, حشر hushur, هبریت hubré-ut, وبغ wubugh, سپوسه سر supoosé-i sur, تبریت tubré-ut, ابریت abré-ut, تباغ tubbaugh.

DANGER خطر khutur, مخاطرت mukhauturut, بیم beem, مغلطه mughluteh, احتمال ihtimaul, دجمة dujmut, داهیت dauhé-ut, دهر duhr, نهبرت nuhburut (pl. نهابیر nuhabeer), ندب nudib, بجر bujur, معطب maatub, اغویت aghooé-ut, بلغین bulgheen, تحمت kuhmut (pl. تحم kuhum), هول hool, خوف khoof. v. *peril, hazard*. — *Dangers* مخوفات mukhoofaut, بیمها beemha, خطار khuttaur, اخاطر akhautur.—*The danger of life* بیم جان beema jaun. *The danger of the waves* بیم موج beema mooj. *In danger of destruction* در بیم هلاک dur beema hulauk. *To expose one's self to danger* خودرا درخطر انداختن khoodra dur khutur andaukhtun, تغرر ساختن tughurur saukhtun, مندب کردن mundib kirdun,

مخطر اوردن mukhtur awurdun, خایض کردن kha-éz kirdun. *A man who exposes himself fearlessly to danger* مغامر mughamir. *To betray into danger* صلی کردن sulé kirdun. *To be in danger* مخطر بودن در بیم شدن dur beem shoodun, mukhtur boodun. *To danger*, v. *to endanger*.

Dangerless بي خطر bé khutur.

Dangerous مخوف mukhoof, مخوفت mukhoofut, هولناک hawilnauk, معطب maatub, جانگاه jaungah, مهلک muhluk, مهلکت muhlukut. v. *perilous, hazardous.—A dangerous affair* امر خاطیر amr khauteer, هرنکس hurnuks. *Dangerous affairs* مطرت mutummurut. *A dangerous place* مهلکت muhlukut. *Dangerous places* مهالک muhaulik, مطاوح mutawuh, مطاود mutawud. *A dangerous road* دربند durbund, راه پر خطر rauh pur khutur, مخوف mukhoof. *A dangerous pit* چاه جانگاه chah jaungah.

Dangerously با بیم ba beem, بالخطر bi'l'khutur, مخوفانه mukhoofauneh, مهلکا muhlukan.

Dangerousness, v. *danger*.

To DANGLE (*hang loose and quivering*) معلق شدن mo-alluk shoodun, اویخته بودن aweekhteh boodun, اویزیدن aweezédun, منهدل نمودن munhudil numoodun.—(*to be a hanger-on*) چراغ افروخته بودن churaugh efrokhteh boodun, تابع شدن taaba shoodun, اویزکن گشتن aweezgun gushtun, استطاعت بودن istita-at boodun.

A dangler (*after women*) بازبزه bazbuzeh, کنغال gunghaul, زندوست zundoost, زنپاره zunpaureh.

Dank, dankish, v. *damp*.

DAPPER خرد و جست khord ou just.

DAPPLE پلنک رنک pulunk runk, شبرنک shubrunk, برش burush. v. *streaked, variegated*.

To dapple, v. *to streak, vary*.

To DARE (*have courage*) دلیري نمودن dilaré numoodun, بي باک شدن bé bauk shoodun, گستاخ بودن kustaukh boodun, جراءت داشتن juraat daushtun, جسارت نمودن jusaurut numoodun, اجترا داشتن ijtira daushtun.—(*to defy*) دعا نمودن daa numoodun, مبارزت خواندن mobaurizut khaundun. v. *to challenge, provoke*.

Daring, dareful, بي باک bé bauk, شیري sheeré, دلیر dilare, بهادر bahaudur, مردانه murdauneh. v. *bold, courageous, audacious, intrepid*.

Daringly مردانه murdauneh, گستاخانه khustakauneh, دلیرانه dilarauneh, دلاورانه dilavurauneh, با غیرت ba gheerut. v. *boldly, courageously*.

Daringness مردانکي murdaunugé, دلیري dilaré, جراءت juraat, شجاعت shujaat. v. *boldness, courage, audacity*.

DARK (*not light*) تاریک taureek, تیره teereh, متظلم mutuzullim, مظلم muzlim, مظلمت muzlimut, ظلم zulum, ظلما zulma, ظلماني zulmauné, ذو الظلام zu ezzulaum, ظلام انجام zulaum anjaum, بي روشنا bé roshuna, بي نور bé noor, خیره kheereh, مردن murdun, دهمس duhmus, دلهم dulhum, دجن dujin, دجداج dujdauj, دجداجت dujdaujut, تدجدج tudujduj, مغلندف mughlunduf, مغلنلف mughlunluf, لمیا lumé-a, سجو sujou, غسق ghusk.—(*blind*) تاریک چشم taureeka chushum, چشم تار chushum taur, کور koor, کور نمایش koor numa-ésh, نا بیني na beené, بي نور bé noor.—(*opaque*) انبخ ambukh, نا شغیف na shufeef, نا کرش na kursh.—(*not perspicuous*) نا اشکار na ashikaur, مشتبه mushtibeh, مشکل mushkil, نا ظاهر na zauhir. v. *ambiguous, obscure, intricate*.—(*ignorant*) نا شناس na shinaus, بي خبر bé khubr, جاهل jauhil, نا دان na daun.—(*not cheerful*) نا شاد na shaud, بي خرمي bé khurrumé, نا مسرور na musroor, بی شوخي bé shookhé. v. *gloomy.—A dark night* شب تاریک shub taureek, شب ظلمت اندوز shub zulmut andooz, شب دیجور shuba deejoor, شب تیره shub teereh, لیل غیر قمر leil ghire-a kumr, لیل ظلما leil zulma, لیل لایل leil la-él, لیل الیل leil alleil, لیلة لیلا leilut leila.—*Dark days* or *nights* دجان dujaun.—*Dark coloured* تیره کون teereh goon, جاوا jawa.—*Having a dark mind* ذو تیره ضمیر zu teereh zumeer. *A dark corner* کوشه تاریک koosheh taureek, تاره taureh. *Growing dark* تظلم tuzullum, قصر kufir, غسقان ghuskaun, طفل tufl, غشاشا ghushausha. *To be in the dark* در تاریکي شدن dur taureeké shoodun.—(*to be ignorant of any thing*) بي خبر شدن bé khubr shoodun, نا شناس بودن na shinaus boodun, متردد شدن muturuddud shoodun. v. *to be perplexed.—To keep in the dark* (*to act clandestinely*) در پنهاني dur pinhauné saukhtun, سرا کردن firran kirdun, نهاني رفتن nihauné ruftun. v. *to conceal*.

To dark, darken (*make dark*) ظلم کردن zulm kirdun, تاریکي نمودن taureeké numoodun, تیره ساختن teereh saukhtun, با ظلمت پوشیدن ba zulmut poshédun. — (*to grow dark*) ظلمت اندوختن zulmut andokhtun, تاریک گشتن taureek gushtun, تیره شدن teereh shoodun.—*To darken* (*perplex*) متردد کردن muturuddid kirdun, مشوش زدن mushuwwush zudun, حایر بایر ساختن ha-ér ba-ér saukhtun, مذبذب کردن muzubzub kirdun.—(*to fully*) پلید کردن puleed kirdun, الودن aloodun, الوده نمودن aloodeh numoodun, مردار ساختن murdaur saukhtun.

Darkling در تاريكي dur taureeké.

Darkly (*without light*) ظلمانه zulmauneh, بينورانه bénoorauneh, با تاريكي ba taureeké.—(*blindly*) كورانه koorauneh, علي العميا ala'l'amé-a.

Darkness ظلمت zulmut, ظلام zulaum, مظلم muzlum, ظلما zulma (pl. ظلمات zulmaut), تاريكي taureeké, تاري tauré, تار taur, تير teer, تيرگي teeruké, اظلمت izlumut, لعام laam, داج dauj, دجت dujjut, دجو dujou, سمر sumr, طفل tuful, طخاطخ tukhautukh, دعلجت daal-jut, دياجير dé-ajeer, دجن dujn, دجنت dujnut, دجون dujoon, شامه shaumeh, غسم ghusm, عشوا ashuwa, غيهم gheihum, غيهب gheihub, غيهبان gheihubaun, سدف suduf, سدفت sudfut, هر hur, غلس ghulis, غسق ghusuk, طنس tunus, غياهب ghé-auhib, غيطول gheetool, دلس du-lus, دلست dulsut, كفرت kufrut, دجج dujuj, دجمت dujmut, نعامت naamut. v. *obscurity, dimness*: also *ignorance, wickedness*.—*The king-dom of darkness* (or *of Satan*) ملكت شيطان mil-kuta sheitaun.—*To dispel darkness* تاري واشدن wa shoodun tauré.—*Darksome*, v. *dark, gloomy*.

DARLING محبوب muhboob, معشوق ma-shook, جاني jauné, دلاويز dilaweez, دلپسند dilpussund, دلستان dilsitaun, دلكش dilkush. v. *dear, favourite*.

A darling محبوب muhboob (fem. محبوبه muhboobeh), معشوق mashook (fem. معشوقه mashookeh), جانان janaun, جانانه janauneh, نگار nigaur, دلارام dilaram, دلبر dilbur, دلخواه dil-khauh, دلدار dildar, دلدار پري رخسار dil-dar peri rukhsoor, دلكشا dilkusha, زن خوب zun khoob ou dilkush, دلكش دلنواز dilnuwauz. *The darling of human hearts* محبوب قلوب عالميان muhboob kuloob aalmé-aun.

To darn, v. *to mend*.

DARNEL (*weed*) تلخ دانه tulkh dauneh, جليف juleef, وغل wughul, فوك fook, غفا ghufa (pl. اغفا aghfa), زياون zévaun, زوان zu-vaun, دنقت dunkut.

A DART تير teer, پيكان peekaun, منزع mun-za, خشت khusht, حربت hurbut, زوبين zoo-been, مزراق mizrauk, شل shil, مك muk, نيزك neezuk, نيزه neezeh.—*A fire dart* مشك دواني musk duwauné.

To dart تير انداختن teer andaukhtun, پرتاب كردن purtaub kirdun. v. *to throw, emit*.

A darter انداز andauz, تير انداز teer andauz, رامي raumé (pl. رمات rumaut), نبال nubal (pl. نبل nubbul).

To DASH (*together*) بهم زدن behum zudun, مصادمت كردن musaudumut kirdun, تصادم نمودن tusaudum numoodun, باهم واكوفتن ba hum wakooftun, لطس ساختن lutis saukhtun, چسبيدن chusbédun, شخشيدن shukhshédun, واكوفته شدن wakoofteh shoodun, مضخم كردن muzkhum kirdun.—*To dash* (*as the waves*) متموج نمودن mutumawij numoodun, تلاطم امواج كردن tulautuma amwauj kirdun, بجوش امدن bejoosh aumudun, صخب زدن sukhib zu-dun, تلاطش خيزاب نمودن tulautusa kheezaub numoodun. v. *billows*.—*To dash* (*bespatter*) پاشيدن paushédun, پاشيده كردن paushédeh kirdun, نم تر نمودن nim saukhtun, تر نمودن tur numoodun.—(*to mix*) اميختن ameekhtun, امیز كردن ameez kirdun, سرشتن surushtun, القا كردن ilka kirdun, افراغ ساختن ifraugh saukhtun. *To dash wine with water* اب بشراب نهادن aub be-shuraub nihaudun.—*To dash* (*obliterate writing*) رقم بيزاري كردن rukum beezauré kirdun, نوشته نسخ زدن nooshteh nusikh zudun, خط خطا ساختن khutt khuta saukhtun, خط بطلان نمودن khutt butlaun numoodun, محو ساختن muhoo saukhtun, بريسيدن burusédun. v. *to cancel*.—(*to abash*) خجل ساختن khujil saukhtun, شرمسار كردن shurrumsar kirdun, اضطراب نمودن izti-raub numoodun. *To dash away* (*form in haste*) بزودي كردن taze kaur saukhtun, تيز كار ساختن bezoodé kirdun.—(*to write rapidly*) زود نوشتن zood nooshtun, زود نويس شدن zood noo-és shoodun. *To dash one's hopes* ناميد كردن na ameed kirdun, حرمان ساختن hurmaun saukh-tun. *To dash or rush through the water* مخر كردن mukhir kirdun, مخور زدن mukhoor zudun, بر اب برتهيدن bur aub burtumédun, در اب عتل رفتن dur aub atl ruftun.

A dash (*collision*) كوست koost بهم زن buhum zun, مصادمت musaudumut, صخب sukhub, صخ sukhkh, تصادم tusaudum, صدمت sudmut (pl. صدامت sudaumut), مقارعت makaurat (pl. مقارعات mukauraat).—(*a blow*) ضرب zurb, وقع wuka, كوب koob. v. *stroke*.—(*agitation, ebullition*) جوش joosh, جوشان jooshaun, جولان joulaun, جوشش jooshish.—(*infusion*) القا ilka افراغ ifraugh, اميزش ameezish. v. *mixture*.—*A line* (*in writing*) خط khutt. *A straight dash* خط مستقيم khutta mustukeem, خط متوازي khutta mutuwauzé. *A curved* or *circular dash* خط مستدير khutta mustudeer, خط منحني khutta munhuné.—*The dashing of the waves* متموج mu-tumawij, تلاطم امواج tulautuma amwauj, تلاطش خيزاب tulautusa kheezaub, معتلج maatlij.

Dashed چسپیده chuspédeh, بهم زده behum zuddeh, واکوفته شده wakoofteh shoodeh.

A DASTARD نامرد namurd. v. *coward.*

To dastardise هیب زدن heeb zudun, نامرد کردن naumurd kirdun. v. *terrify, intimidate.*

Dastardly هیبان heebaun. v. *cowardly, mean.*

DATE (*account of time*) تاریخ taureekh (pl. تواریخ tuwaurikh), ارج arij, ارخت urkhut.—(*duration*) دوام duwaum, استمرار istimraur, بقا buka. v. *continuance.*—(*end*) عاقبت aakibut, اخر akhir, سرانجام suranjaum. v. *conclusion.*—(*the fruit of the palm treee*) خرما khurma, تمر tumr (pl. تمور tumoor), رطب rutub (pl. رطاب rutaub), ارطاب artaub.—*Out of date* (*antiquated*) معطل maatul, بطال butaul, کهنت kuhnut. v. *obsolete.*

To date تاریخ نوشتن taureekh nooshtun, مورخ کردن muwurrukh kirdun.

Dated ذو تاریخ zu taureekh, نوشته nooshteh, مورخ muwurrukh; تحریرا tuhreeran.—*Dated in the beginning of the month Moharrum* نوشته في غرهء محرم nooshteh fi ghurre-ï Moharrum. *Dated on the fifteenth of the month Rejeb in the year* 1083 تحریرا في ١٥ ب سنه ٨٣ tuhreeran fi khamsata ashera rejeb, sunneh salausa samauneen. v. Vol. I. p. 313.—*Dateless* بي تاریخ bé taureekh.

To DAUB (*besmear*) الودن aloodun, اندودن andoodun, اندوده کردن andoodeh kirdun, پلید ساختن puleed saukhtun. v. *to smear, bedaub.*—(*to paint coarsely*) بي ادب نگاریدن bé adub nigarédun.—(*to flatter grossly*) ریشخند نمودن reesh khund numoodun. *To play the hypocrite* ریاکار شدن ré-akaur shoodun, منافق بودن munaufik boodun. *To daub with gold* زر اندودن zur andoodun, مطلا کردن mutulla kirdun.

A dauber (*coarse painter*) بي ادب نقشبند bé adub nukishbund, صورت بند بي علم soorut bund bé ylm.

A DAUGHTER دختر dokhter, دوخت dookht, فرزند furzund, بنت bint (pl. بنات banaut), نافجت naufijut, حرم haram. v. *virgin.*—*A daughter-in-law* (*son's wife*) زن فرزند zunna furzund, دیوک dé-ook, کنت kunut. *A king's daughter* کریمت kureemut, دختر شاه dokhtura shah, بنت الملک bintu'l'mulk. *A nobleman's daughter* دختر نیک اختر dokhtur neek akhtur, دوخت پاک اختر dookht pauk akhtur, فرزند نهاد عالي نژاد furzund neek nihaud aala nizshaud, دختر پاکیزه جوهر dokhter paukeezeh jouhur, بنت سعد ولاد bint saad wulaud. *A marriageable daughter* دخترینه dokhtureeneh, دختینه dokhteeneh, دختر بالغت dokhtur baulighut. *A betrothed daughter* دوخت نامزاد dookht namzaud.—v. also *woman.*—The Arabic بنت *bint* and the plural بنات *bunaut* are frequently used with much elegance in a variety of compound epithets; as—*The daughter of the sea* (*a syren, mermaid,* or *dolphin*) بنت البحر bintu'l'buhri. *The daughter of the mountain* (*echo*) بنت الجبل bintu'l'jebeli. *The daughter of the lip* (*speech*) بنت الشفت bintu'sh'shafati. *The daughter of reflection* (*prudence*) بنت الفکر bintu'l'-fikri. *The daughter of the grape* (*wine*) بنت العنقاد bintu'l'unkaudi, بنت الکرم bintu'l'karmi. *The daughter of death* (*a fever*) بنت الهنیت bintu'l'mané-ut. *The daughter of fire* (*flame, hot water,* or *any firey liquid*) بنت ناریني binta naureeni. *The daughters of the earth* (*rivulets*) بنات الارض banautu'l'erzi. *The daughters of the eyes* (*tears*) بنات العین banautu'l'aïni. *The daughters of pastime* (*strings of a musical instrument*) بنات اللهو banautu'l'lahooï. *The daughters of the night* (*dreams*) بنات اللیل banautu'l'leil. *The daughters of the deep* (*fish*) بنات الماء banautu'l'maaï. *The daughters of the breast* (*cares*) بنات الصدر banautu's'sudri.

To DAUNT بیم دادن beem dadun, ترسانیدن tursanédun, هراس کردن huraus kirdun. v. *to frighten, discourage.*

Dauntless بي باک bé bauk, بي پروا bé purwa.

A DAW کلاغ پیشه kulaugh peesheh, حذف huzuf.

DAWN (*aurora*) بکرت bukrut, شفق shufuk, واخ waukh, صبح subuh, صباح subauh, تباشیر صباح tubasheera subauh, صبح وقتي subuh wakté, سحر suhur, سحرگاه suhurgah, هنگام سحر hungauma suhur, سحر اعلي suhra ala, سپیده دم sipeedeh dum, بام bam, بامداد bamdad, فجر fujur, جلج julij, عاطس aatis.—(*the beginning of any thing*) اغاز aghauz, ابتدا ibtida, شروع shuruwa. v. *rise.*—*About dawn* صبحانه subhauneh, بکرا bukran, بگاه begah, علي الصحر ala's'suhur. *To rise* or *do any thing about dawn* تسحر کردن tusuhhur kirdun, بکر ساختن bukir saukhtun. *To travel about dawn* مبکر سفر کردن mubukkir sufr kirdun.

To dawn صبح نمودن subuh numoodun, ظهور کردن zuhoor kirdun, طلوع ساختن tuloo-a saukhtun, روشن گشتن roshun gushtun, انصاح کردن ifsauh kirdun, اسداف زدن isdauf zudun, تنفس نمودن tunuffus numoodun, فضح کردن fuzih kirdun. v. also *to glimmer*; *to begin.*

DAY روز rooz (pl. روزان roozaun), یوم é-oom (plur. ایام ei-aum), نهار nihaur. *Night and day*

شب و روز shub ou rooz, ليل و نهار leil ou nihaur. *Days and nights* روزان و شبان ruzaun ou shubaun, انهرت و ليال anhurut ou lei-aul. *By night and day* بشب و روز beshub ou rooz, ليلا و نهارا leilan ou nihauran. *The space of a day and night* شبا روزي shuba roozé. *From day to day* روز بروز rooz berooz, روز روز rooz rooz, يوما في يوما é-ouma fi é-ouma. *One day, on a certain day* روزي roozé, يوما من الايام é-ooman minu'l'ei-aum, يوما é-ooman. *A bright* or *serene day* روز روشن rooz roshun, روز كشاده rooz kushaudeh, نهار نهر nihaur nuhr, نهار لامع الانوار nihaur lama-u'l'an-vaur. *A market day* بازار روزي bazaur roozé.— *A festival day* چشن chushun, روز چشن rooz chushun, روز مبارك rooz mobauruk, عيد aïd, يوم عيد é-oom aïd. *A festive day* دم خرم duma khurrum. *A fast day* روزه roozeh. *A day's journey* روزه راه roozeh rauh.—*Sunday* يكشنبه eek-shumbeh, بازار bazaur, بازار روزي bazaur roozé, يوم الاحد é-oomu'l'ahad. *Monday* دو شنبه doo shumbeh, يوم اثنين é-oomu'l'isnein, يوم اثنين e-oom isnein, ثني sina, اوهد awhud (pl. اواهد awauhud). *Tuesday* سه شنبه seh shumbeh, يوم الثلاثا e-oomu's'salausa, ثلاثا salausa. *Wednesday* چار شنبه chaur shumbeh, چهار شنبه chuhaur shumbeh, يوم الاربعا é-oomu'l'arbaa. *Thursday* پنج شنبه punj shumbeh, پشنبه pushumbeh, يوم الخميس e-oomu'l'khumees. *Friday* جمعه ju-maah, روز جمعه rooz jumaah, يوم الجمعه é-oomu'l'jumaah, ازينه azeeneh. *Saturday* شنبه shumbeh, سبت sabt, يوم السبت é-oomu's'sabt. *The day of judgment* روز رستخيز rooza rustukheez, باز خاست baz khaust, يوم القيام é-oomu'l'ké-aum, روز تيامت rooza ké-aumut, اجل مسمي ajula musumma. v. Vol. I. p. 2143.—*Days of mourning* روزان عزا roozauna aza, ايام عزا ei-auma aza, تعزيت زماني taazé-ut zumauné.—*Good day!* (*a salutation*) صباح الخير subauhu'l'kheir: (*answer*) يا صباح الخير ya subauhu'l'kheir, *O! good day!*— *On that day* در ان روز dur aun rooz. *A day of battle* روز رزم rooza ruzum, روز مصاف rooza musauf, يوم é-oom, يوم نبرد é-ooma nubburd. *Some days* روز چند rooza chund. *Every day* هر روز hur rooz, كل يوم kulla é-oom. *To-day* امروز imrooz, اليوم alé-oom, هذا اليوم huza'l'é-oom.

A day-book (*a book of accounts, also an almanac*) روزنامه rooznaume, روزينه roozeeneh, روزيانه roozé-auneh.

A day-bed, v. *couch*.—*Day-break*, v. *dawn*.

Day labour كار روزي kaur roozé, كار و كسب kaur ou kusb.—*A day labourer* كاركون kaurkoon, كار روزيكر kaur roozégur, كاروكسب ساز kaur ou kusb sauz, ورزكر wurzgur, بازيار baz-é-aur, كراجي kuraujé.

Day-light روشنايي roshunaï-é, روشني roshuné, روشنا افتاب roshuna afitaub, ضيا الشمس zé-a'sh'shems, نور تاب noor taub.

The day or *morning star* ستاره بام sitaure-i baum, زهره zuhreh, فجر fujr.

Day-time روزي roozé, روز زماني rooz zumauné, نهار nihaur.

To DAZZLE or *daze* جهر كردن juhr kirdun, تهر ساختن kumr saukhtun, سدر زدن sudr zudun. *To dazzle* or *be dazzled* جهر يافتن juhr é-auftun, تهر شدن kumr shoodun.

A DEACON شماس shummaus.

DEAD (*deprived of life*) مرد murd, مرده murdeh, مورد moord, موتي mooté, ميت mé-ut, ميتت mé-utut, متوفي mutuwuffé, متبل mun-tubul, فوت شده foot shoodeh, مسبوت musboot, نايمت na-émut, جنيس junees, خامد khaumud.— (*inanimate*) بي جان bé jaun, نا روان na rouvaun, جامد jaumid (pl. جهد jumud), غير محسوس ghiré muhsoos, بلا حس bila huss. v. *insensible*.— (*motionless*) بي حركت bé hurukut, بلاجنبش bila jumbush, غير حالت ghiré-a haulut. v. *inactive*. — (*vacant*) محلول muhlool. v. *empty*.— (*languid*) كاهل kauhil, زبون zuboon, عاجز aajuz, واني wauné, هدا huda. v. *torpid, dull, slow*.— (*gloomy*) تيره teereh, نفام nufaum, نزند nuzshund. — (*useless*) بي فايده bé fa-édeh, غير مفيد ghiré-a mufeed, نا فرجام na furjaum. v. *unprofitable*.—(*vapid*) تارز tauriz, مسخ miskh, بي مزه bé muzeh, بازيره bauzeereh. v. *insipid, tasteless*. *Dead wine* عسيقت aseekut, فشفش fushfush.—(*frigid*) بي غيرت bé gheerut, بارد المزاج bauridu'l'mu-zauj, برود burood, ذو برودت zu buroodut, سرم surm, سرد surd.—(*not sprightly*) نا شوخ na shookh, بي شادي bé shaudé, نا خرم na khurrum.—(*withered as a vegetable*) تارز tauriz, افسرده afsurdeh, تعشم taashum. — (*uninhabited*) نا معمور na maamoor, بي اباداني bé abadauné, نا مسكون na muskoon.—*Dead* (*as trade*) اكساد iksaud, ضرح zurh, مغارت mughaurut. *A dead market* كساد kusaud, باور bawur, ضروح zurooh.—*Pretending to be dead* متماوت mutumawut, تماوت tumawut. —*The dead* (*dead men*) مرد كان murdugaun, اموات amwaut, موتا or موتي moota, اسود كان بقعة خاك asoodugauna bukaata khauk, مرجوم murhoom. v. *defunct*.—*Dead* or *stagnant water* اب استاده aub ustaudeh, ماء جامد maa jaumid. *Dead asleep* خواب الود khaub alood, غانوده ghanoodeh.

Dead drunk مست خراب must khuraub, مست خراب و الوده مي ناب must khuraub wa aloodeh mei naub, مخمور mukhmoor.—*Half dead* نيم جان neem jaun. *In the dead of winter* در ميان زمستان dur mei-auna zimistan, في الوسط الشتا fi'l'wusutu'sh'shita. *In the dead of night* در نيمشب dur neemshub, في نصف الليل fi nussufu'l'leil.

To dead or *deaden* (*deprive of force*) قوت محروم كردن kuwwut muhroom kirdun, اقتدار رفع ساختن iktidaur rufa saukhtun.—(*to render vapid*) مسخ كردن miskh kirdun, عسيكت ساختن aseekut saukhtun.

A dead lift اقتضا نا اميدوار iktiza na ameedwar.

Deadly (adjective) هلاهل hulauhul, مهلك muhluk, قاتل kautul, مميت mumeet, خراب اور khuraub awur. v. *destructive, mortal, fatal, murtherous.*—*The clashing of deadly weapons* صدمات الات قتال sudmaut alauta kuttaul.—*Deadly poison* هلاهل hulauhul, زهر قاتل zuhra kautul.—*Deadly* (*implacable*) كينور keenwur, پر عداوت pur adawut, كينه خواه keeneh khauh.

Deadly (adverb) مرده اسا murdeh asa, هلاهلانه hulahulauneh, غرضانه ghurzauneh, قاتلا kautulan.—(*implacably*) با عداوت ba adawut, با سينه پر كينه ba seeneh pur keeneh.

Deadness (*frigidity*) مسامحت musaumihut, برودت buroodut.—(*want of ardour*) عدم حميت adum humé-ut, بي دليري bé dilaré, غير غيرت ghire-a ghire-ut.—(*weakness*) زبوني zubooné, عجز ajuz, عدم مقاومت adum mukawumut, ضعف zaaf. v. *languor, faintness.* — *Vapidness* مسخي muskhé, بازيركي bauzeerugé.—*Deadness of trade* كساد kusaud, ضروح zurooh, باور bawur.

DEAF كر gur, كران كوش guraun goosh, درشت كوش durusht goosh, كژ guzsh, اصم asumm, صما summa, اصلج asluj, اصلخ aslukh, مصم musimm, صمم sumum, اعجم é-ajum. *To be* or *become deaf* كر كشتن gur gushtun, اصم شدن asum shoodun. *To pretend to be deaf* تصام نمودن tusamm numoodun, تصالخ كردن tusaulikh kirdun, تطارش ساختن tutaurush saukhtun. *To relate any thing to a deaf person, or one who will not hear* عيل كردن ail kirdun.

To deafen صخ كردن sukhkh kirdun, كر ساختن gur saukhtun, اصم زدن asumm zudun, وقر كردن wukir kirdun.

Deafish درشت كوش durusht goosh, كران كوش guraun goosh, طرش tursh.

Deafly اصمانه asummauneh, بي قوت سامعت bé kuwwuta samaat, با كري ba guré.

Deafness كري guré, كران كوشي guraun

gooshé, صمم sumum, صلخ sulkh, صلج sulj, وقر wukir. *A slight deafness* طرش turish, طرشت turishut. *Feigned deafness* تطارش tutaurish, تصام tusamm, تصالخ tusaulikh.—(*unwillingness to hear*) معاندت استماع اعراض شنيد é-arauza shuneed, maanuduta istimaa.

DEAL (*fir-tree*) صنوبر sunoobur, كيژ geezsh. *A deal-board* تخته صنوبر tukhté-i sunoobur, كراسته كيژ kurausté-i geezsh. *Deal* (*quantity*) قدر kudr, سامان samaun, كميت kumé-ut, چندي chundé. *A great deal* بسيار bissé-aur, كثير kuseer, قدر كثير kudr kuseer, كميت عظيم kumé-ut azeem, سامان كران samaun guraun. *He sells a great deal* فروخت بسيار مي كند furookht bissé-ar ma koonud.

To deal (*to distribute*) توزيع كردن toozé-a kirdun, حصه دار ساختن hisseh dar saukhtun, حصه بخشيدن hisseh bukhshédun, افراز نمودن efrauz numoodun.—(*to scatter*) نثار كردن nisaur kirdun, افشان نمودن efshaun numoodun, افشاندن efshaundun, پاشيدن paushédun, ريزان ساختن reezaun saukhtun.—(*to traffick*) تجارت كردن tujaurut kirdun, بازار ساختن bazaur saukhtun, بازر كردن bazur kirdun, كار و كسب ساختن kaur ou kasb saukhtun, عهد نمودن ahud numoodun, شرط زدن shurt zudun. v. *to trade*; also *to act*; *behave, interpose, intervene.* — *To deal by* or *with* (*to treat well*) رعايت كردن raa-é-ut kirdun, مدارات نمودن mudaraut numoodun. (*to treat ill*) مصادرت كردن musaudurut kirdun, ستم ساختن situm saukhtun.—*To treat* or *contend with* ستيزه كردن siteezeh kirdun, مناقشه نمودن munaukusheh numoodun, مخاصمه ساختن mukhausumeh saukhtun. *To deal in* (*practise* or *be engaged in any thing*) عمل ساختن aml saukhtun, معامله كردن maamleh kirdun, بازار ساختن bazaur saukhtun, وقوفدار داشتن wukoofdar dashtun, اهل وقوف شدن ahla wukoof shoodun. *To deal at cards* بقومار كاغذي حصه دادن bekoomaur kaghudé hisseh dadun, در قمار بازي افراز نمودن dur kumaur bauzé efrauz numoodun. *To deal between* (*act as mediator*) ميانداز شدن méaundar shoodun, سفير بودن sufeer boodun.

A dealer (*trader*) بازركان bazurgaun, تاجر taujur (plur. تجر tujr, تجار tujaur), صاحب تجارت sahib tujaurut (pl. اصحاب تجارت as-haba tujaurut), اهل فروشا furoosha. v. *merchant.*—(*a shop-keeper*) اهل دكان ahla dukaun, خرده فروش khordeh furoosh, بقال bukkaul.—(*one that has to do with any thing*) كار kaur, كاركذار kaurguzaur, كاركون kaurkoon, عامل aamil, معاملي ma-amlé. *A dealer at cards* بقمار بازي حصه كر bekumaur bauzé hisseh

gur. *A plain dealer* مردم بي ريا murdum bé ré-a, صاحب حقيقت sahib hukeekut. *A double dealer* اهل دروغ ahla duroogh, ريا كار ré-a kaur.

Dealing (*trade*) معامله maamleh, تجارت tujaurut, متجر mutujjir, بازرگاني bazurgauné, فروخت furookht. (*practice*) كار kaur, كار و بار kaur ou bar, كار بار kaur bar, كردار kirdaur, عمل amul. v. *action, intercourse, treatment.*—*Plain dealing* حقيقت hukeekut, صداقت sudaukut. v. *candour, sincerity.* —*Double dealing* ريا ré-a, غدر ghudr, كژ رفتاري guzsh ruftauré. v. *duplicity, hypocrisy.*

DEAR (*precious*) گران guraun, گران بها guraun beha, گران مايه guraun ma-éh, بها buha, پر بها و شرف pur buha ou sherif, عزيز azeez, نادر nadir, ارجمند arjumund, گرامي guraumé, كرامت kuraumut, كيمي keemé, عالي aulé, كيمت دار keemut dar, ذو كيمت zu keemut. —(*beloved*) محبوب muhboob, دلپسند dilpussund, معشوق mashook, جاني jauné. v. *darling, favourite.*—*My dear, my dear life* جانم jaunum, زندگاني من zundugauné mun. *O my dear son* اي جان پدر ei jauna pader.—*Dear* (*scarce*) ناياب na-é-aub, تنك tunuk, قط kutt, كم ياب kum é-aub, نا فراوان na furawaun, نا كثير na kuseer. —(*painful*) نا پسند na pussund, غير مقبول ghire-a mukbool, مغبوض mughbooz, مبغوض mubghooz. v. *sad, grievous.*—*A dear,* v. *darling.*—*Dear-bought* بگران بها خريده beguraun beha khureedeh. v. *dear, precious.*

Dearly (*at an high price*) بگران بها beguraun buha, از قيمت عظيم uz keemut azeem.—(*fondly*) با عشق ba ishk, عاشقانه aushikauneh.

Dearness, (*fondness*) عشق ishk, محبت mohabbut, دوستي doosté, مهر muhr. v. *kindness, love.* —(*high price*) بها buha, قيمت keemut.

Dearness, dearth (*scarcity*) جدب judub, جليفت juleefut, تغب tughub, قاشر kaushur, قاشورت kaushoorut, مضايقت muza-ékut, درماندگي durmaundugé. v. *barrenness, famine, want.*—*A year of dearth* هلكت kulkut.

DEATH مرگ murg, اجل ajul, فات faut, وفات wufaut, فوت foot, موت moot, ميتت meetut, موات muwaut, ممات mumaut, قضا or قضي kuza, قاضيت kauzé-ut, قضيت kuzé-ut, حمام himaum, فيظ feez, فيوظ fé-ooz, فيظان feezaun, رحلت ruhlut, ام جبوكرا ummu jubookura, علوق alook, صاعقت sa-akut, اتو atoo, ارتحال irtihaul, بعد baad, منا muna, منيت muné-ut, حياض غتيم hé-auzu ghuteem, حياض قتيم hé-auzu kuteem, نيط neet, همود humood, وزوز wuzwuz, لزام lizaum, كفت kuft, فوز fooz, حتف hutif, حلامي hulaumé, خزاع khuza, هوارت huwaurut, شعار shaar, طومت toomut, شجم shujum, شعوب sha-oob, سواف suwauf, يمن yemin.—*Universal death* هلكت هلكا hulkuta hulka, جالف jaulif. v. *pestilence, epidemical disorder.*—*Sudden death* مرگ مفاجان murg mufajaun, قضاي ناگهاني kuza-é naguhauné, قضاي اسمان kuza-é asumaun, موت الفوات mootu'l-fuwaut, موت مفاجت moota mufaujut, موت الابيض mootu'l'abeez, هيمع heema, هبز hubz, قعص kaas. *A violent death* موت مايت moota ma-ét, احمر ahmur, زوام zuwaum, زاعط zaat, صهابي suhaubé. *Natural death* اجل معالوم ajul maloom. *He narrowly escaped death* (literally, *his soul was at his lip*) جان بر لب امد jaun bur lib aumud. *At the point of death* جان كندن jaun kundun, خون گرفت khoon goorift, نشوع nushuwa, مجزر mujzir, اجل ajl.—*The agonies of death* نزع روح nuza rooh, جان نزع jaun nuza, فواق fuwauk, طنا tina. *To be worthy of death* قتله مستحق شدن kutleh mustuhukk shoodun. *The place* (or *cause*) *of death* مقتل muktul (pl. مقاتل mukautil).—*The feasts of death* (i. e. *mankind*) نقايع الموت nukaïa-u'l'moot.—*Rest-giving death* مرگ راحت رسان murg rauhut rusaun.—*Predestined death* اجل موعود ajula moo-awud.—*Inheritance in consequence of death* مناسخت munausikhut, تناسخ tunausikh. *When the hour of death approaches* چون وقت ممات مي رسد choon wakta mumaut ma rusud. *To cause death* تمويت ساختن tumwé-ut saukhtun, قتل كردن kutl kirdun, قضا ساختن kuza saukhtun, افاظت كردن ifauzut kirdun. v. *to murder.*—*To condemn to death* قتل حكم فرمودن kutl hookum furmoodun, ضعف حكم كردن zaaf hookum kirdun. *After death* پس مرگ pus murg, بعد الموت baadu'l'moot. —*Death-bed* بستر مرگ bistura murg.—*Deathful,* v. *deadly.*—*Deathless* بي زوال bé zuwaul. v. *immortal.*—*Death-like* موت اسا moot asa.—*Death's door* نشوع nushuwa.—*A deathsman,* v. *executioner.*

To DEBAR محروم نمودن muhroom numoodun, سد كردن sudd kirdun, رد زدن rudd zudun, تردد ساختن turuddud saukhtun, انسداد نمودن insidaud numoodun. v. *to exclude.*

To DEBASE فروتن ساختن furootun saukhtun, حقير كردن hukeer kirdun, خور نمودن khoor numoodun, سر فرو زدن sur furoo zudun, زليل ساختن zuleel saukhtun. v. *to abase, depress, adulterate, diminish.*—*To debase one's self* پست ديدن pust deedun.—*Debased* مذموم muzmoom, محقر muhukkur, مذل muzill.

Debateable, v. *disputable*.

DEBATE نزاع nizaa, منازعت munazaat, اختلاف ikhtilauf, بحث buhs, مجادلت mujadulut. v. *controversy*, *dispute*; *contest*, *quarrel*.

To debate (*dispute*) نزاع كردن nizaa kirdun, اختلاف ساختن ikhtilauf saukhtun. v. *to contest*.—(*to deliberate*) مشورت كردن mushwurut kirdun, راي نمودن ra-é numoodun, تدبير ساختن tudbeer saukhtun.

To DEBAUCH (*corrupt*) تباهي كردن tubauhé kirdun, افساد ساختن ifsaud saukhtun, بدراه نمودن budrah numoodun, اضلال كردن izlaul kirdun.—(*to live intemperately*) نفس شهوت پرست شدن nufsa shuhwut purust shoodun, مرفش شدن murfush shoodun, ارفاش نمودن irfaush numoodun.—*To debauch a woman* بحرام رفتن beharaum ruftun, مفترع كردن muftura kirdun, بلوق ساختن bulook saukhtun, انقاع كردن inkaa kirdun, ايتام ساختن a-étaum saukhtun. v. *to defile*, *violate*, *seduce*.

A debauch ارفاش irfaush, شهوت shuhwut, نفس nufs, شوخي shookhé. v. *excess*, *luxury*, *dissoluteness*.

Debauched (*dissipated*) پريشان مشرب purrashaun mushrub, مرفش murfush, صاحب شوخي sahib shookhé, هوا و هوس باز huwa ou hawus bauz, هواي نفساني نما huwaï nufsauné numa, بي سر و سامان bé sur ou samaan, نفس اماره دار nufs amaureh dar.—*Debauched* (*deflowered*) مفترع كرده شده muftura kirdeh shoodeh. *To be debauched* (*lewd*) نفس غلبه كردن nufs gulbeh kirdun, توقان نفس داشتن tookauna nufs daushtun.—(*to be deflowered*) مفترع شدن muftura shoodun.

A debauchee نفس شهوت پرست nufsa shuhwut purust, فاجر faujir, فاسخ fausikh, رند rund, زنپاري zumpauré, فاسق fausik, زاني zauné, زنوي zunoo-é, سفاح sufauh, خانع khauna. v. *lecher*, *drunkard*.

A debaucher مضل muzill. v. *seducer*.

Debauchery, v. *debauch*.

To DEBILITATE زبون كردن zuboon kirdun, ناتوان نمودن natuvvaun numoodun, ضعيف ساختن za-éf saukhtun. v. *to weaken*.

Debilitated ناتوان natuvvaun, زبون zuboon, نزيف nuzeef, مضعف muza-af.

Debility زبوني zubooné, ناتواني natuvvauné, ضعيفي za-éfé, فتور futoor, عجز ajuz, سستي susté, فسخ fuskh. v. *weakness*.

DEBONAIR صاحب ادب و اركان sahib adib ou arkaun, لطفان lutfaun. v. *civil*, *polite*, *elegant*.

DEBT وام waum, دين dein (pl. ديون deioon), قرض kurz (pl. قروض kurooz), ابام abaum, اوام awaum, فام faum, افام afaum, غرام ghuraum, غرم ghurm, ايام aïaum, بخش bukhsh, ردا ruda, كالي kaulé. v. *duty*, *obligation*.—*To get into debt* وام گرفتن waum gooriftun, دين ساختن dein saukhtun, مقترض كردن mukturuz kirdun. *To pay debt* وام گذاريدن waum guzaurédun, مخوع كردن mukhuwa kirdun, اداي دين نمودن ada-é dein numoodun, توفير ساختن toofeer saukhtun. *To delay paying a debt* نسات كردن nisaut kirdun, معاومت ساختن maawumut saukhtun, لي كردن lei kirdun. *To demand a debt* وام خواستن waum khaustun, دين طلب ساختن dein tulub saukhtun, تجازي كردن tujauzé kirdun. *To give a discharge for debt* تبريت وام دادن tubré-uta waum dadun, اخذ و قبض دين akhz ou kubza dein bekushédun, بخشيدن قبض نوشتن kubz nooshtun, اخذ دادن akhz dadun. *Debts proper* or *necessary to be paid* ديون واجب القضا dé-oon vajibu'l'kuza.—*Involved* or *drowned in debt* غرم ghurm, غرامت ghuraumut, مغرم mughrum, مفرح mufruh, مديون mudé-oon.—*A balance of debt* تلاوت دين tulawuta dein, بقيت وام buké-uta waum, ضهد القرض zumdu'l'kurz. *Old debts* حقوق سابقت hukook saubikut.

A debtor داين da-én, دين daï-én, دان daun, مدين madeen, مديان mudé-aun, مدان muddaun, مديون madé-oon (fem. مديونت madé-oonut), وامدار waumdar, غريم ghureem. *Debtors* وعل waal, غراما ghurama, مداين mada-én.

A DECADE ده deh, عشرة ashrut, عشر asher.

The DECALOGUE واصايا الله wasaïa-ullah, عشر كلامت ashera kulaumut.

To DECAMP كوچ كردن kooch kirdun, مضرب ساختن muzrub saukhtun. v. *to move off*.

Decampment كوچ kooch.

To DECANT تصفيق كردن tusfeek kirdun, نقل ساختن nukl saukhtun. *To decant wine* شرابي نقل نمودن shuraubé nukl numoodun.

A decanter, ابكينه aubgeeneh, قنتت kantut.

DECAY نقص nuks, عفا afa, وعكت waakut, اتلاف itlauf, هلك hulk, هلكا hulka, هلكت hulkut, تباه tubauh, تلف tulluf, اسراف israuf, هلس huls, بخس bukhs, پخس pukhs. v. *consumption*, *destruction*, *decline*.—(*fall from a prosperous state*) از دولت افتاده uz dowlut uftaudeh, من اقبال سقوط min akbal sukoot, بد بختي bud bukhté, داهيت dauhé-ut.

To decay بهلك رفتن behulk ruftun, برباد شدن burbaud shoodun, عفا نمودن afa numoodun, در اتلاف رسيدن dur itlauf rusédun, هلكي

بودن hulké boodun, كاه كشتن kauh gushtun, نقص نمودن nuks numoodun.

Decease, v. *death*.—*Deceased*, v. *defunct*.

DECEIT, *deceitfulness*, فريب furrabe, غبن ghubin, غدر ghudr, سگالش sigaulish, رنگ runk, روبه بازي roobeh bauzé, كيد keed, مكافات mukaudut, مكر mukr, خيانت بازي khé-aunut bauzé, محال mu-haul, خدعت khudaat, حيله heeleh, حيله بازي heeleh bauzé, حيله بندي heeleh bundé, ريا ré-a, ريو ré-oo, نيرنگ neerunk, ال aul, وشبهت wu-shémut. v. *cheat*, *fraud*, *fallacy*, *imposture*.

Deceitful رنگ امير runk ameez, غدير ghudeer, فريبنده furrabindeh, خديعت khudé-at, تلبيس tulbees, حيله باز heeleh bauz, اهل غدر ahla ghudr, غدار ghiddaur. v. *fraudulent*, *dishonest*.

Deceitfully غدارانه ghiddarauneh, بي صلاح bé sulauh, با حيله ba heeleh, با تلبيس ba tulbees, غديرا ghudeeran.

Deceivable ممكن تلبيس mumkina tulbees.

To deceive فريفتن furré-uftun, غدر كردن ghudr kirdun, حيله باختن heeleh baukhtun, سگالش نمودن sigaulish numoodun, غبن كردن ghubin kirdun. v. *to cheat*.—(*to cause to err*) تغليط كردن tughleet kirdun, تضليل ساختن tuzleel saukhtun, اضلال كردن izlaul kirdun, مغالطه ساختن mughauliteh saukhtun.—(*to frustrate expectation*) اميد حرمان كردن améed hurmaun kirdun, انتظار جدا واكردن intizaur juda wa-kirdun. v. *to fail*, *mock*.—*To deceive the eyes* (*as a juggler*, &c.) لعبتبازي نمودن labutbauzé numoo-dun, سحر كردن mus-hur kirdun. v. *to fascinate*.

A deceiver حيله بند heeleh bund, حيله باز heeleh baz, كيد كار keed kaur, ماكر maukir, غابن ghabin, روبه باز roobeh bauz, تغليط كننده tughleet koonindeh, تضليل ساز tuzleel sauz, نظر باز nuzr bauz, حرامزاده haramzaudeh. v. *cheat*, *dissembler*.

DECEMBER دي dei, كانون اول kanon awwul, الهرار alhuraur, شب افزان shub efzaun.

DECENCY شايستگي sha-éstugé, لياقت lé-aukut, ادب adub, اركان arkaun, سزاواري suza-wauré, مناسبت munausibut, موافقت muwaufi-kut, وقار wukaur, تكليف tukleef. v. *suitableness*, *propriety*, *modesty*.

Decent شايسته sha-ésteh, لايق la-ék, سزاوار su-zawaur, سزا suza, واجب vajib, مناسب munau-sib, موافق muwaufik, منبغي mumbughé.

Decently با ادب ba adub, لايقانه la-ékauneh, با شايسته ba sha-ésteh, مناسبا munausiban.

DECEPTIBILITY امكان غدر imkauna ghudr, مقدور فريب mukdoora furrabe.

Deceptible ممكن غبن mumkina ghubin.

Deception سگالش sigaulish, غبن ghubin, نظربازي nuzrbauzé, حيله heeleh, غدر ghudr, لعبتبازي labutbauzé. v. *deceit*.

Deceptive زو توت سگالش zu kuwwuta sigau-lish, رنگ امير runk ameez.

To DECIDE حكم كردن hookum kirdun, حجت ساختن hujjut saukhtun, فتوا دادن fetwa dadun, قضا گفتن kuza guftun, فصل نمودن fusl numoodun, تدبير كردن tudbeer kirdun, راي دادن ra-é dadun.—*To decide a law-suit* قطع نزاع كردن kuta nuzaa kirdun, حكم دعوي نمودن dawaï-é hookum numoodun. *To decide or fix an event* تحديد وقوع كردن wukuwa tuh-deed kirdun, عاقبت الامر قطع نمودن aakubut-u'l'amr kuta numoodun.

Decided مقدر mukuddir. v. *determined*.

A decider حكم كوي hookum gooï, قضا سازنده kuza sauzindeh, حجت كر hujjut gur.

DECIMAL عشار ashaur, تعشير taasheer.

To decimate ده يک كردن deh eek kirdun, تعشير ساختن taasheer saukhtun.

Decimation عشر ashur, تعشير taasheer, عاشر گير aashur geer, دهم پذير duhum pizzeer. v. *tithing*.

To DECIPHER (*explain ciphers*) رمز اشكاره كردن rumz ashikaureh kirdun — (*to interpret enigmas*) لغز تعبير نمودن lughz tabeer numoodun, معما مبين ساختن mu-amma mubé-un saukh-tun, v. *to explain*, *unravel*, *describe*.

A decipherer رمز اشكاره كر rumz ashikaureh gur.

A DECISION فصل fusl, فيصل feeful, فصيل fuseel, حكم hookum, قضيت kuzé-ut, قضا kuza, جزم jezm, حجت hujjut.

Decisive قاطع kauta, زو توت فصل zu kuw-wuta fusl, وقوع تحديد كنا wukuwa tuhdeed koona, عاقبت الامر قطع نما aakubutu'l'amr kutaa numa.—*Decisively* قاطعانه kauta-aneh.—*Decisive-ness* وصف قاطع wusuf kauta.

To DECK اراستن araustun, ارايش كردن ara-ésh kirdun, اراسته نمودن arausteh numoodun, پيراستن peeraustun, پيرايه بخش كردن peerai-eh bukhsh kirdun, زينت ساختن zeenut saukh-tun, تزيين كردن tuzei-én kirdun. v. *to dress*, *decorate*, *overspread*.

Deck (*of a ship*) سقيفت sukeefut.

Decked نازک nazik, زينه پذير zeeneh pizzeer, زيبنده zeebindeh, زيبا zeeba. v. *dressed*.

Decker, v. *dresser*. — *A table-decker*, خوانسالار khaunsulaur, سخولند sukhoolund.

To DECLAIM فصيح كلام كردن fuseeh ku-laum kirdun, مير كلام شدن meer kulaum shoo-

dun, سخن راندن ſukhun raundun, متكلم بودن mutukullim boodun. v. *to harangue.*

A declaimer, declamator, سخن پرداز ſukhun purdauz, سخن ران ſukhun raun, سخن گذار ſukhun guzaur, اهل كلام ahla kulaum, صاحب علم كلام ſahib ylma kulaum, مير كلام meera kulaum, متكلم mutukullim. v. *orator, ſpeaker.*

Declamation سخن گو ſukhun goo, كلام kulaum, علم كلام ylma kulaum, علم خطاب ylma khutaub. v. *oration, rhetorick.*

Declamatory سخن افرين ſukhun afreen, سخن شناس ſukhun ſhinaus, فصيح كلام fuſeeh kulaum, دل كش بيان dil kuſh bé-aun, جان گذار jaun guzaur. v. *rhetorical, eloquent.*

A DECLARATION بيان bé-aun, شرح ſhurh, تعبير taabeer, تلخيص tulkhees, تفسير tufseer, ايضاح a-ézauh, تاويل taweel. v. *proclamation, publication, explanation.*

Declarative, declaratory, بيان ساز bé-aun ſauz, شرح كنا ſhurh koona, تعبير نما taabeer numa.

To declare بيان كردن bé-aun kirdun, تعبير ساختن tabeer ſaukhtun, اشكاره نمودن aſhikaureh numoodun, تلخيص كردن tulkhees kirdun, نمودن numoodun, مبين كردن mubé-un kirdun, عيان ساختن a-é-aun ſaukhtun, تفسير نمودن tufseer numoodun. *To declare one heir to the crown* ولي عهد كردن wulé ahd kirdun. v. *to publiſh, proclaim, explain.*

DECLENSION (*of nouns*) بنا bina, صرف ſurf, تصريف tuſreef. v. *declination, decline.*—*A declenſion* تصريف tuſreef.

Declinable ممكن بنا mumkina buna, تصريف دار tuſreef dar.

Declination (*deſcent*) هبوط huboot, نزول nuzool, شيب ſheeb, نشيب nuſheeb, حدور hudoor.—(*bending*) پيچ peech, ميل meil, منحرف munhuruf, زايل za-él, حايد ha-éd.—(*variation, obliquity*) عنود anood, مجنف mujnuf, تعمج taammuj. v. alſo *decay.*

To decline (*bend* or *lean downward*) ميل كردن meil kirdun, مايل شدن ma-él ſhoodun, هبوط كردن huboot kirdun, نزول نمودن nuzool numoodun.—(*to ſhun*) اجتناب كردن ijtinaub kirdun, اعراض نمودن é-arauz numoodun, ابا ساختن iba ſaukhtun, احتراز كردن ihtirauz kirdun. v. *to avoid, refuſe.*—*To decline a noun* اسم تصريف كردن iſm tuſreef kirdun.—(*to decay*) نقص نمودن nuks numoodun, كاه گشتن kauh guſhtun, تصغير شدن tuſgheer ſhoodun.

Decline (*diminution*) نقص nuks, كاست kauſt, تصغير tuſgheer. v. *decay.*

A DECLIVITY شيب ſheeb, شيو ſhee-oo, نشيب nuſheeb, حدور hudoor, تابش taubiſh, صبب ſubub.—*A ſteep declivity* نشيبگاه nuſheebgah.—*The declivity of a mountain* دامن كوه daumina kooh, راغ raugh, شخ ſhukh, نعف naaf, دري duré, اسناد iſnaud.—*Acclivity and declivity* نشيب و فراز nuſheeb ou furauz, شيب و فراز ſheeb ou furauz, نعاف نعف naafa naf. *A ſlippery declivity* (*down which boys ſlide*) زلخ zulkh, زلخت zulkhut, زحلوقت zuhlookut.

Declivous (*ſloping*) حطوط hutoot, مايل ma-él, منصب munſub, مصب muſibb, انقياد inké-aud, حدر hudr.

To DECOCT پختن pukhtun. v. *to boil, digeſt.*

DECOLLATION گردن زن gurdun zun, سر صاف كنا ſur ſauf koona, عنق ضرب ساز anuk zurb ſauz.

To DECOMPOUND (*compoſe of things already compounded*) باز اميختن baz ameekhtun.

To DECORATE زينت كردن zeenut kirdun, پيراستن peerauſtun, زيبيدن zeebédun, تزيين كردن tuzei-én kirdun, طرازيدن tirauzédun, طراز كردن tirauz kirdun, اراستن arauſtun, ارايدن araï-édun, ارايش نمودن ara-éſh numoodun, زيبا ساختن zeeba ſaukhtun, زيبنده كردن zeebindeh kirdun, پيرايه بخش ساختن peeraï-éh bukhſh ſaukhtun. v. *to ornament, embelliſh.*

Decorated پيراسته peerauſteh. v. *dreſſed.*

Decoration, decorament زين zeen, زينت zeenut, ارايش ara-éſh, پيرايه peeraï-eh, پيرايش peera-éſh, زيب zeeb, زونت zoonut, زهر zuhr, طراز tirauz. v. *ornament.*

A decorator زينت ساز zeenut ſauz, طرازنده tirauzindeh, طرازگر tirauzgur.

To DECORTICATE (*peel*) قشر كردن kuſhr kirdun, شطب ساختن ſhutub ſaukhtun, خرط كردن khurt kirdun.

DECORUM شكوهمندي ſhukoohmundé, اركان arkaun, لياقت lé-aukut. v. *decency.*

A DECOY رامج raumuj, چينه cheeneh, دانه dauneh, خروهت khuroohut, كشاكش kuſhakuſh, جذب juzb, جذبت juzbut (pl. جذبات juzbaut), بنك bunk. *A decoy-bird* دونه dooneh.

To decoy چينه نهادن cheeneh nihaudun, جذب كردن juzb kirdun, رامج ساختن raumuj ſaukhtun, دانه كردن dauneh kirdun, دونه بودن dooneh boodun. v. *to allure, entrap.*

To DECREASE (*make leſs*) كاستن kauſtun, كاه نمودن kauh numoodun, قصور كردن kuſoor kirdun, مغاض ساختن mughauz ſaukhtun.—(*to grow leſs*) هبوط شدن huboot ſhoodun, قصور

كستن kusoor gushtun, كاه بودن kauh boodun, جزر نمودن juzr numoodun.

Decrease كاه kauh, هبوط huboot, قصور kusoor, مغاض mughauz, كاست kaust. *The decrease of a river, rain, &c.* جزر juzr. v. *reflux.*

A DECREE حكم hookum (pl. احكام ahkaum), امر amr (pl. اوامر awaumir), فرمان furmaun, فرمانيون furmauné-oon, فرموده furmoodeh, موقع muwukka, توقيع touké-a, تنبيه tumbeeh, قضا kuza, حجت hujjut, حتم hutum (pl. حتوم hutoom). v. *edict, law, decision.*—*The decrees of* God فرمودة خدا furmoodé-ï khoda, نوشت خدا nuwishta khoda, قدر kudr, قسمت kusmut, تقدير tukdeera, قضاالله kuzullah. *The divine decrees* تقديرات tukdeeraut, تقادير tukaudeer. *A judicial decree* حجت hujjut, حكم شرع hookuma shura, دستينه dosteeneh.

To decree حكم كردن hookum kirdun, فرمودن furmoodun, فرمان كذار ساختن furmaun guzaur saukhtun, فرموده دادن furmoodeh dadun, امر نمودن amr numoodun, حجت كردن hujjut kirdun, قضا ساختن kuza saukhtun.

Decreed فرموده furmoodeh, مامور maamoor, مصمم musummum, مقدر mukuddur.

Decrement, v. *decrease.*

DECREPIT فرناس furnaus, فاك fauk, فك fikk, قلحم kulhum, علوف aloof, قحر kuhr, قحل kuhl, قحم kuhm. قعصم kaasum, هرمي hurmé, كهوه kuhooh, عشبة ashbut. v. *old.*—*A decrepit old man* پير زال peer zaul, فرتوت furtoot, هدم hudum, هرم hurum, هم humm, قصعم kusaam, قفت kuffut, قلعم kulaum, جلباب julbaub, دهكم duhkum, خرف khurf, زرمان zurmaun, زرفان zurfaun. *An old decrepit woman* فرتوته furtooteh, همت hummut, عجوزه ajoozeh.

Decrepitude فرناسي furnausé, حال فرتوت haula furtoot, پيري peeré.

DECRESCENT كاه kauh, قصور نما kusoor numa.

DECRETAL حكم پيند hookum pivund, امر دار amur dar.—*A decretal (book of decrees)* كتاب احكام kitauba ahkaum.

Decretory, v. *judicial, definitive.*

To DECRY زم دادن zumm dadun, ملام كردن mulaum kirdun, بانگ برزدن baunk burzudun.

DECUPLE (*tenfold*) ده مره deh murreh, ده تا deh ta, عشر ashur.

A DECURION (*serjeant* or *corporal*) دهمرده dehmurdeh, ميردها meerdeha, سارجنت sarjunt.

To DEDICATE (*consecrate*) تقديس كردن tukdees kirdun, مخصوص ساختن mukhsoos saukhtun, خاص ساختن khauss saukhtun, وقف نمودن wukuf numoodun, اهدا كردن ihda kirdun. *To dedicate temples* تكريسات كردن tukreesaut kirdun. *To dedicate a book to any person* نام كسي را بكتاب تصنيف نهادن nauma kussëra bekitaub tusneef nihaudun. *To dedicate time to any thing* زمان صرف دادن zumaun surf dadun.—*Dedicate, dedicated* مقدس mukuddus, موقوف moukoof.

Dedication تقديس tukdees, وقف wukuf. *Dedications (of temples)* تكريسات tukreesaut.

To DEDUCE در مسلسل سند اوردن dur musulsul sunud awurdun, نتيجه نمودن nuteejeh numoodun, ترتيب كردن turteeb kirdun, نظام نمودن nizaum numoodun, نظم بردن nuzim burdun, جزم ساختن jezm saukhtun. v. *to arrange, draw conclusions, form.*

Deducement, deduction, (consequence) مسلسل سند musulsul sunud, متابع نظام mutauba nizaum.—*Deduction (substraction)* وضيعت wuzé-at, تفريز tufreez, مثنات musnaut, نتيجه nuteejeh, تباع tubaa.

Deducible, deductive ممكن اور در مسلسل سند mumkina awur dur musulsul sunud.

To DEDUCT وضيعت ساختن wuzé-at saukhtun, تفريز كردن tufreez kirdun, مثنات ساختن musnaut saukhtun. v. *to substract.*

A DEED (*action*) كار kaur, كردار kirdaur, عمل aml, فعل faal (pl. افعال afaal), قصه kisseh, قضيت kuzé-ut, صنع suna, صنيع suné-a, صنيعت suné-aat. — (*exploit*) كار همامي kaur humaumé, غزا ghuza, عجيبت ajeebut.—(*written evidence of a legal act*) دست خط dost khutt, تمسك tumassuk, دين تمسكي deen tumassuké, چك chuk, ابراز ibrauz, احتجاج ihtijauj, تذكرت tuzkurut. (*reality*) حقيقت hukeekut, معني maané, معنيت maané-ut.—*A sudden unpremeditated deed* بديهت budeehut. *A villainous deed* قضيت نا مرضيت kuzé-ut na murzé-ut. *Words and deeds* قول و فعل kool ou faal, فعل و مقال fé-al ou mukal. *Illustrious deeds* افعال حميده afaala humeedeh.

To DEEM پنداشتن pundaushtun, حكم دادن hookum dadun, قياس نمودن ké-aus numoodun. v. *to judge, think.*

DEEP دور فرو door furoo, دور فرود door furood, درن durin, زورا zoora, غور ghoor, عماق amauk, عميق ameek, ژرف zshurf, تعور ka-oor, تعير ká-ér, نغل nughl, نغول nughool, مغاك mughauk, مغ magh, معق maak, متعر mukaar, نقير nukeer, سهبت suhbut, خوتا khooka, اخوق akhook,

غموس ghumoos, عضوض azooz, مسهبت mus-hubut, لحود luhood, تهدار tuhdar.—(*gloomy*) ظلماني zulmauné, تار و تير taur ou teer, خيره khee-reh, سياه sé-auh.—(*not obvious*) غير ظاهر ghiré-a zauhir, نا اشكار na ashikaur, بلا عيان bila a-é-aun, مغلق mughluk, مشكل mushkul, مشتبه mush-tubih. v. *obscure*, *ambiguous*.—(*sagacious*) صاحب فراست sahib firausut, اهل بصيرت ahla buseerut, ذو نظر zu nuzr, تيز فهم teez fuhm.—(*full of stra-tagem*) پر كيد pur keed, حيله باز heeleh baz, رنك امير runk ameez, ال دار aul dar. v. *cunning*, *insidious*.—*He is very deep* or *close* بعيد الغور است ba-édu'l'ghoor ast.—(*mournful*) دلتنك diltunk, غمخور ghumkhore, جان ازار jaun azaur. v. *so-lemn*.—*A deep well* or *pit* بير دور فرو beir door furoo, جهنام jihinnaum, تعور ka-oor, هويت hawé-ut, تكاور tukawur, اخوص akhoos, مغاك mughauk. *A deep cavern* غياب ghé-aub, غيابت ghé-aubut, تعب kaab, غينف gheenuf, جاي بي ته ja-é bé tuh, نغل nughl, لجت lujjut, عمق amuk, هوت hout, تعر kaar. v. *abyss*, *gulph*.—*A deep* or *base sound* بم bumm, ابم abum, نرم nurm. *A deep* or *dark colour* سياه چرده sé-auh churdeh, قهوه رنكي kohweh rungé, كندم كون kundum goon.—*A crime of a deep die* زنب عظيم و ظلم جسيم zumb azeem ou zulm juseem, جرم ظالم jurm zaulim, كناه نكير gunauh nukeer. *Deep musing* متامل muta-ammil, اهل باطن ahla bautin. v. *contemplative*.—*A deep wound* زخم غماقت zukhum ghummaukut, صربت بكر surbuta bukr. *A deep dish* تعران kauraun. *To dig deep* تغويط كردن tughweet kirdun. *To sink deep* تغوط ساختن tughawwut saukhtun.

The deep (*ocean*) بحر buhr, بحر محيط buhr muheet, درياي ژرف duré-aï zshurf, لجت luj-jut, تعر kaar, قاموس kaumoos.

To deepen دور فرو كندن door furoo kundun, درن در كندن durin dur kundun, زورا كافتن zoora kauftun, غور كاويدن ghoor kawédun. v. *to dig*.—(*to cloud*) ظلماني كردن zulmauné kir-dun, تاريك ساختن taureek saukhtun, سياه نمودن sé-auh numoodun. v. *to darken*.—*To deepen a colour* قهوه رنكي كردن kohweh rungé kirdun, سياه چرده نمودن sé-auh churdeh numoodun.—(*to make gloomy* or *sad*) دلتنك ساختن diltunk saukhtun, غم دادن ghum dadun, ملول كردن mulool kirdun.

Deeply دور فرود door furood, درنانه durinau-neh. v. *deep*.—(*with great study* or *sagacity*) با اشتغال عظيم ba ishtighaul azeem, باكران فراست ba guraun firausut—(*sorrowfully*) غمخورانه ghum-khore-auneh, با قساوت ba kusauwut, با جان ازار ba jaun azaur, ملولانه muloulauneh. v. also *highly*.—*To be deeply in love* عاشق شدن aushuk shoodun, مجنون كشتن mejnoon gushtun. *To be deeply in debt* مديون بودن mudé-oon boodun, غرم شدن ghurm shoodun, وام كرفتن waum gooriftun. *To be deeply coloured* قهوه رنك داشتن kohweh runk daushtun, سياه چرده بودن sé-auh churdeh boodun.

Deepness, v. *depth*.

DEER اهو ahoo (plur. اهوان ahwaun, اهون ahoon, اهيان ahé-aun), غزال ghuzaul (pl. غزلت ghuzlut, غزلان ghuzlaun), ابن بريح ibnu buree-hin, بازو bauzoo, شاهد وحوش shauhid wuhoosh, كوزن goozun (fem. كوزنت goozunut), مرغر murghur, كاودشتي gaudushté, غرم ghurm, ريم reem, جوزر joozr, ايل aï-ul, جديت judé-ut, خلم khulum, اراخ araukh, اجل ajl. *The covert of a deer* كناس kunaus, مغار mughaur.

To DEFACE (*disfigure*) مردار ساختن mur-daur saukhtun, چركين كردن churkeen kirdun, قبيح نمودن kubeeh numoodun, اقباح ساختن ikbauh saukhtun, الودن aloodun. v. *to deform*.—(*to raze*) برسيدن bursédun, ستردن suturdun, نا چيز ساختن na cheez saukhtun, ناسخ كردن nau-sikh kirdun, محو نمودن muhou numoodun. v. *to destroy*.

Defacement سترش suturush, محوت muhwut. v. *razure*; also *violation*, *injury*.

Defalcation, v. *diminution*.

DEFAMATION بد نام bud naum, عيب كوي aïb gooï, افتراكاري iftirakauré, افترا iftira, بهتان buhtaun, رسواي rusuwa-é. v. *calumny*.

Defamatory بهتاني buhtauné, بهتان كو buh-taun goo, عيب جوي aïb jooï, مفتري mufturé.

A defamer هماز humauz, هامز haumuz (fem. هامزت haumuzut), بهتان كو buhtaun goo, بد نام بخشي bud naum bukhshé, نام كشي naum kushé, طنز كننده tunz koonindeh.

To defame عيب كفتن aïb guftun, بد نام دادن bud naum dadun, نام كشيدن naum ku-shédun, فضيح كردن fuzeeh kirdun, افترا نمودن iftira numoodun, بهتان ساختن buhtaun saukh-tun, هامز شدن haumuz shoodun. v. *to calumniate*.

DEFAULT كناه guna, زنب zumb, عيب aïb, علت yllut, شين sheen. v. *crime*, *fault*.—(*defect*) تقصير tuksëer, نقص nuks, نقصان nuk-saun. v. *failure*.—*A default of appearance before a judge, and forfeiting recognizance or deserting bail* نا حضور و كفلا كذار na huzoor wa kufla guzaur.

DEFEASANCE (*annulling*) ابطال ibtaal, نسخ nusikh, محو muhou.

Defeaſible ممكن ابطال mumkina ibtaul.

A DEFEAT هزيمت huzeemut, هزيمي huzeemé, انهزام inhizaum, شكستكي ſhakuſtugé, كال kaul, كسر kuſr. v. *rout*, *overthrow*. — *A feigned defeat* or *retreat* انهزام صوري inhizaum ſooré.

To defeat شكستن ſhakuſtun, شكست كردن ſhakuſt kirdun, شكسته نمودن ſhakuſteh numoodun, هزم كردن huzm kirdun, منهزم و تار و مار نمودن munhuzum ou tar ou mar numoodun, كاليدن kaulédun, كسر ساختن kuſr ſaukhtun. v. *to overthrow*, *conquer*, *vanquiſh*.—(*to fruſtrate*) محروم كردن muhroom kirdun, حرمان ساختن hurmaun ſaukhtun. v. *to diſappoint*; *aboliſh*.

Defeated شكسته ſhakuſteh, منهزم munhuzum, مهزوم muhzoom.

To be defeated شكسته بودن ſhakuſteh boodun, پناه كرفتن punah gooriftun, پناهيدن punahédun.

To defecate, v. *to purge*, *purify*, *cleanſe*.

DEFECT (*deficiency*) زوال zuwaul, نقص nuks, نقصان nukſaun, قصور kuſoor, تقصير tukſeer (pl. تقصيرات tukſeeraut). v. *failure*, *want*.—(*fault*) عيب aïb (plur. عيوب aïoob), اهو ahoo, غلط ghult, خطا khuta, زلت zillut, سهو ſuhoo, ضلال zulaul, ضلالت zulaulut. v. *error*, *miſtake*, *blemiſh*, *vice*. — *Without defect* بي عيب bé aïb, كامل kaumul, تمام tumaum, صهابي ſuhaubé, اصهب aſ-hub, موفور moufoor.

Defection (*apoſtaſy*) ارتداد irtidaud, ردت ruddut, ترك دين turka deen, انكار ايمان inkaura a-é-maun—(*revolt*) عصيان aſé-aun, طغيان tughé-aun, خلغان khulfaun. v. alſo *defect*, *failure*.

Defective پر تقصير pur tukſeer, ذو عيب zu aïb, ناقص naukis, كم kum, كمين kumeen, كمينه kumeeneh, معيوب maï-oob.—*More defective* كمتر kumtur. *Moſt defective* كمترين kumtureen.—v. *deficient*, *blameable*, *faulty*, *imperfect*, *vicious*. — *To be defective* معيوب شدن maï-oob ſhoodun, عيب داشتن aïb dauſhtun, ناقص كشتن naukus guſhtun. *To render defective* كم كردن kum kirdun, پر تقصير ساختن pur tukſeer ſaukhtun.—*Defectiveneſs*, v. *defect*, *faultineſs*.

DEFENCE (*protection*) حمايت huma-é-ut, وقايت wuka-é-ut, صيانت ſé-anut, عصمت aſmut, مظاهرت muzauhirut, دستياري doſté-auré, دستكيري doſtgeeré, حفظ hyfz, كنف kunuf, ذري zuré. v. *guard*, *ſecurity*.—(*apology*) بهانه buhauneh, معذرت maazirut, اعتذار é-atizaur, عذر azur. v. *vindication*, *juſtification*.—(*prohibition*) حرم hurm, تنبيه tumbeeh, منع muna. — (*reſiſtance*) مقاومت mukawumut, رد rudd, تعارض taariz.

Defenceleſs بي حمايت bé huma-é-ut, نا محمي na muhmé, غير مظاهرت ghiré-a muzauhirut, بي سيانت bé ſé-anut. v. *unarmed*, *helpleſs*.

To defend حمايت دادن huma-é-ut dadun, نصر اوردن nuſr awurdun, منصور نمودن manſoor numoodun, صيانت كردن ſé-aunut kirdun, عصمت ساختن aſmut ſaukhtun, مظاهرت نمودن muzauhirut numoodun, دستكيري بخشيدن doſtgeeré bukhſhédun, تخفير كردن tukhfeer kirdun, نظر ساختن nuzr ſaukhtun, پشت دادن poſht dadun, دست رس نمودن doſta rus numoodun, دستيار شدن doſté-aur ſhoodun. v. *to protect*, *guard*, *ſupport*, *vindicate*.—(*to uphold*) اقرار كردن ikraur kirdun, تعريف نمودن taareef numoodun, تحقيق ساختن tuhkeek ſaukhtun. v. *to aſſert*, *affirm*.—(*to fortify*) احكام كردن ihkaum kirdun, استحكام ساختن iſtihkaum ſaukhtun, تحصين نمودن tuhſeen numoodun. — (*to prohibit*) منع و دفع كردن muna ou dufa kirdun, احرام ساختن ihraum ſaukhtun, احصار دادن ihſaur dadun. v. *to forbid*.—*To defend a caſtle* قلعه حصن كردن killaah hiſn kirdun, حصار محافظ شدن kiſſaur muhaufiz ſhoodun.—*To defend one's ſelf* خودرا نكه داشتن khoodra nugeh dauſhtun, مدافعت كردن mudafaat kirdun, نفس توقيت ساختن nufs tooké-ut ſaukhtun. —*To defend a cauſe* (*legally*) مرافعت حصن كردن murafaut hiſn kirdun, دعوا شرعا حمايت نمودن dawa ſhura-an huma-é-ut numoodun.

Defendable, v. *defenſible*.

A defendant (*in a law-ſuit* or *criminal proſecution*) مدعي mudda-a, مدعي عليه mudda-a aleeh.

A defender (*of another*) محافظ muhaufiz, مدافع mudafaa, پشت poſht, دستكير doſtkeer, حمايت نماينده huma-é-ut numa-endeh, مظاهر muzauhir, مناجد munaujid, فرياد رس furé-aud rus, حامي haumé, ناصر nauſir, مستحفظ muſtuhfiz. v. *champion*, *patron*, *advocate*. — *The defender of the faith* دين پناه deen punah, دين پرور deen purwur, غازي الدين ghauzé-u'd'deen. *The defender of the kingdom* مملكت پناه mumlukut punah.

Defended معصوم maaſoom, محفوظ muhfooz, مصون muſoon, محروس muhroos, منعصم munaſum, منصور munſoor, محمي muhmé.

Defenſible ممكن عصمت mumkina aſmut, قابل تنضح kaubila tunuzzuh. v. *juſtifiable*, *right*.

Defenſive (*affording defence*) حمايت ده huma-é-ut duh, عصمت بخش aſmut bukhſh, دستكيري نما doſtgeeré numa, صيانت ساز ſé-anut ſauz.—(*in a poſture* or *ſtate of defence*) در حال مدافعت dur haula mudafaat, بحالت محروس behaulut muhroos.

The defensive صيانت sé-anut, حال مدافعت haula mudafaat. v. *defence.*

Defensively بر وجه عصمت bur wujeha asmut, در حال مدافعت dur haul mudafaat, محروسانه muhroosauneh.

To DEFER وايس انداختن wapus andaukhtun, امهال كردن imhaul kirdun, توقف نمودن tuwukkuf numoodun. v. *to delay, with-hold*; also *to refer.*

DEFERENCE (*respect*) اعتبار é-atibaur, التفات iltifaut, اعظام é-azaum, حرمت hurimut. v. *regard, veneration.*—(*complaisance*) شيرينكاري sheereenkauré, ملايمت mula-émut, ملاطفت mulautifut. v. *condescension, submission.*

DEFIANCE (*to fight, &c.*) ميدانه دعوت meidauneh dawut. — (*challenge to produce proofs*) استبراز istibrauz, ابراز طلبا ibrauz tulba—(*contempt*) مذمت muzimmut, طعن taan. v. *insult, affront.*

DEFICIENCY زوال zuwaul, قصور kusoor, نقص nuks, نقصان nuksaun, عاجزي aajizé, درماندگي durmaundugé. v. *defect, want.*

Deficient نا تمام na tumaum, مقصور muksoor, ناقص nakus, زايل za-él, عاجز aajiz, عاجزانه aajizauneh, بخس bukhs, فرومانده furoomaundeh, بمانده bumaundeh. v. *defective, wanting.*

A DEFIER (*contemner*) طعن كو taan goo, تذليل نماينده tuzleel numa-éndeh, مهين muheen.—(*challenger*) دعوت ميدانه كر dawut meidauneh gur.

To DEFILE (*contaminate*) پليد كردن puleed kirdun, مردار ساختن murdaur saukhtun, الودن aloodun, الوده نمودن aloodeh numoodun, ملوث كردن muluwwus kirdun, تنجنيس ساختن tunjunees saukhtun, نا پاك كردن na pauk kirdun, تكدر نمودن tukuddur numoodun. v. *to pollute, soil, taint, corrupt, vitiate.*—(*to corrupt chastity*) بكارت كرفتن bukaurut gooriftun, زن مفترع كردن zun muftira kirdun, پرده در شدن perdeh dir shoodun. v. *to debauch, violate, ravish.*—(*to go off file by file*) صف صف رفتن suf suf ruftun.

A defile (*narrow passage*) تنك راه tunk rah, تنك tunk, زقاق zukauk, خانق khaunik, زنقت zunkut, كوجه koomjeh.

Defiled پليده puleedeh, الوده aloodeh, ملوث muluwwus, نا پاك na pauk, جنب junub.

Defilement مرداري murdauré, پليدي puleedé, الايش ala-ésh, الودكي aloodugé, لوث loos, تلوث tuluwwus, اهان ihaun, الا alau, اهار ahaur, جنابت janaubut. v. *corruption, pollution.*

A defiler مردار كر murdaur gur, الايش كننده ala-ésh koonindeh, پرده در perdeh dir. v. *corruptor, ravisher.*

To DEFINE (*circumscribe or mark the limits*) جزم ساختن jezm saukhtun, فصل نمودن fusl numoodun, قطع كردن kuta kirdun, تقدير نمودن tukdeer numoodun, حد ساختن hudd saukhtun. *To define and mark the boundaries* تحديد و ترسيم كردن tuhdeed ou turseem kirdun.—(*to explain a thing by its qualities*) وصف دادن wusuf dadun, تعريف ساختن taareef saukhtun. v. *to describe*; also *to decide.*—*To define logically* تحديد كردن tuhdeed kirdun.

Defineable ممكن تعريف mumkina taareef, قابل وصف kaubila wusuf.

Defined (*limited*) محدود muhdood, مقدر mukuddr, مقطوع muktuwa—(*explained*) موصوف mousoof—(*appointed*) مفروض mufrooz.

A definer موصوف كننده mousoof koonindeh.

Definite (*certain*) قاطع kauta, مقرر mukurrur, معين mu-aï-én, متعين muta-aï-én, معرف mu-arruf, محقق muhukkuk, معهود mahood, ماموت maamoot. v. *limited, defined, exact, precise.*—*A definite or fixed time* ساعت ماموت saat maamoot. *Restricted to a definite time* موقت moukut, موقوت moukoot.—*A definite noun* معرف marif.

Definiteness يقين eekeen, تحقيق tuhkeek, مقرري mukurruré. v. *certainly.*

Definition وصف wusuf, تعريف taareef. v. *description, explication, decision.*

Definitive قاطع kauta, محدود muhdood, معهود maahood, معين mu-aï-én, متعين muta-aï-én. v. *express, positive.*—*To give a definitive answer* قطع جواب دادن kuta javaub daudun.

Definitively بر وجه معين bur wujeh mu-aï-én, بطور معهود betoor maahood, قاطعانه kauta-auneh.

Definitiveness وصف قاطع wusuf kauta.

Deflection, v. *deviation.*

To DEFLOUR مفترع كردن muftura kirdun. v. *to debauch, defile, violate.*

DEFLUXION نازلت nauzlut. v. *catarrh.*

To DEFORM قبيح كردن kubeeh kirdun, اقباح ساختن ikbauh saukhtun, قبيح المنظر نمودن kubeehu'l'munzir numoodun, چركين ساختن churkeen saukhtun, كريه روي كردن kureeh rooï kirdun, زشت پيكر نمودن zusht peikur numoodun, نا ساز كردن na sauz kirdun. v. *to deface, disfigure, destroy, dishonour.*

Deformed قبيح kubeeh, نا ساز na sauz, شنيع shuné-a, زشت zusht, چركين churkeen, بد هيه bud heih, بد شكل bud shukl, قبيح هيكل kubeeh heikul, اشنع ashnaa.—*Deformed in countenance* كريه المنظر kureehu'l'munzur, زشت رو zusht roo.

Deformedly قبیحانه kubeehauneh, بر وجه نا ساز bur wujeh na sauz, زشتانه zushtauneh.

Deformedness, deformity قبح kubuh, شنیعت shuné-aat, زشتي zushté, چرکیني churkeené. v. *uglineſs, irregularity, diſhonour, diſgrace.*

To DEFRAUD فریبیدن fure-uftun, فریبیدن furrabédun, فریب نمودن furrabe numoodun, غدر ساختن ghudr saukhtun, غدور بودن ghudoor boodun, غبن ساختن ghubin saukhtun, غبن و حرمان کردن ghubin ou hurmaun kirdun, غابن شدن ghaubin shoodun, حیله کردن heeleh kirdun, حیله باز بودن heeleh bauz boodun, حیله بازي نمودن heeleh bauzé numoodun, رنک امیز شدن runk ameez shoodun, ال ساختن aul saukhtun, الات کردن alaut kirdun. *To defraud one another* تغابن کردن tughaubun kirdun.

A defrauder, v. *cheat.*

To DEFRAY (*expence*) بذل کردن buzl kirdun, خرج ساختن khurj saukhtun, مصارف نمودن musauruf numoodun. v. *to expend.*

DEFUNCT مرده murdeh, مرد murd (pl. مردکان murdugaun), بر کشته bur kooshteh, رفت ruft. v. *dead.*

Defunct (perſon deceaſed) مرحوم murhoom, زو رحمت zu ruhmut, موتي or موتا moota (pl. اموات amwaut).—The following are applied to perſons *defunct*, and imply, *of pious memory, reſiding in paradiſe, &c.* فردوس اشیان firdoos ashé-aun, جنت اشیان jinnut ashé-aun, جنت مکان jinnut mukaun, بهشت معاد behisht ma-ad, مغفور له mughfoorun leh, حور خدم hoor khudim, قدس خرام kuds khuraum, اسودکان بقعت خاک asoodugaun bekaata khauk.

To DEFY (*to battle*) مبارز خواندن mobauriz khaundun, میدانه دعوت کردن meedauneh dawut kirdun. v. *to challenge.*—(*to affront*) مذمت کردن muzimmut kirdun. v. *to ſlight, deſpiſe, inſult.*

DEGENERACY (*from anceſtorial virtue*) از نسب افتان uz nusub uftaun, من اصل ضلال min asl zulaul.—(*meanneſs*) بي اصلي bé aslé, نا مردي na murdé, دوني doené, نا کسي na kusé, v. *baseneſs.*

Degenerate از اصل ضلال uz asl zulaul, بي اصل bé asl, جفس juffus, جفیس jufees, ناکس nakus, افکنده afgundeh, نا خلف na khuluf, خلاف khulauf. v. *baſe, mean.*

To degenerate از اصل افتادن uz asl uftaudun, ناکس کشتن nakus gushtun, نا مردي نمودن na murdé numoodun, دون شدن doon shoodun, زلیل بودن zuleel boodun. *To degenerate (grow wild as plants)* وحشي کشتن wuhshé gushtun.

DEGRADATION معزولي maazoolé, عزل azl, از پایه عزل uz pa-éh azl, از جاه معزولي uz jauh maazoolé. v. alſo *degeneracy.*

To degrade منعزل کردن munaazul kirdun, از جاه معزول کردن uz jauh maazool kirdun, از مرتبه عزل نمودن uz murtibeh azl numoodun, وضع کردن wuza kirdun, حقیر ساختن hukeer saukhtun, زلیل نمودن zuleel numoodun.

Degraded منعزل munaazul, معزول maazool.

DEGREE (*quality, rank, ſtation*) درجه durjeh, جاه jah, شان shaun, منزلت munzulut, رتبه rut-beh, مرتبه murtubeh, پایه paï-éh, قدر kudr, طبقت tubukut (pl. طبقات tubkaut), مرهفت murhufut, بامبره bambureh, سان saun. v. alſo *ſtep.*—*A high degree of dignity* پایه برین paï-eh bureen, رتبت علیا rutbut ulé-a, عالي جاه aalé jah. *The loweſt degree* درکت durukut, دراک اسفل durauk asful, مرتبه نزول murtubeh nuzool. *The higher and lower degrees of men* شریف و وضیع shereef ou wuzé-a, عامة و برایا ammut ou bura-é-a.—*Degree (order of lineage)* نسب nusub (pl. انساب ansaub), نسل nusl, اصل asl (pl. اصول usool), علامت alaumut. *The aſcending and deſcending degrees of kindred* اصول و فروغ usool ou furoogh.—*To be advanced from the loweſt to the higheſt degree* شخشیدن shukhshédun, از فرو تا بالا برنشستن uz furoo ta baula burnishistun.—*Degree (proportion)* مناسبت munausibut, اندام an-daum, اندازه andauzeh, مطابقت mutaubikut, موافقت muwaufikut. *An aſtronomical degree* درجه durjeh, دقیقت dukeekut.—*Degrees of infernal puniſhments* درکات دوزخ durukauta doozukh.—*By degrees* قدم بقدم kudum bekudum, پایه پایه paï-éh paï-éh, از درجه بدرجه uz durjeh bedurjeh.

To DEJECT (*make ſad*) دلتنک کردن dil-tunk kirdun, رنج دادن runj dadun, غمناک ساختن ghumnauk saukhtun. v. *to afflict, grieve.*

Dejected دلتنک diltunk, دلکیر dilgeer, فروتن furootun, تیره دل teereh dil, تیره ضمیر teereh zumeer, غمناک ghumnauk, ازار کشیده azaur kushédeh, شیو sheev. v. *afflicted, depreſſed, ſorrowful.*

Dejectedly با درد ba durd, ملولانه muloolau-neh, با غم ba ghumm, مضطربانه muzturubauneh.

Dejectedneſs, dejection (lowneſs of ſpirits) سودا sooda, سواد suwaud, کش سیاه kush sé-auh, رنج runj, درد durd, غم ghumm. v. *melancholy, affliction, weakneſs.*

To DEIGN (*condeſcend*) تنزل نمودن tunuzzul numoodun, قبول کردن kubool kirdun. v. *to grant, permit.*—(*think worthy*) واجب پنداشتن vajib pun-dashtun, مستحق فکر کردن mustuhukk fikr kirdun.

A DEITY الاه alah, اله aluh (pl. الهت alihat, fem. الهت ilahat, الاهت alahut), الهيت ilahé-ut, الوهت uloohut, الوهيت uloohé-ut, ربوبيت ruboobé-ut. *The* DEITY الله allah, خدا khoda, تنكري tangré. v. GOD.

DELAY توانی tuvvauné, تاخير taakheer, درنك durunk, تراخي turaukhé, جنك جلاب jung julaub, تجوز ajooz, عوق awk, توقف tuwukkuf, نظرت nuzrut, امان amaun, سامان samaun, مهل muhl, مهلت muhlut, مهال muhaul, مهالت muhaulut, مكث muks, مكيثي or مكيثا mukeesa, مكوث mukoos, مكثان muksaun, نفست nufsut, تافت taufut, توفت toofut, ثهل suml, تسويف tusweef, انا ana, اناءت anaat, انات anat, تاني ta-né, اتم atum, طلا tula, طلو tulu-ou, طلوان tuluwaun, اجل ajul, نسات nusaut, نسيت nusé-ut, لبث lubs, لبثة lubsut, لبيثت lubseesut, نرغل furghul, فرغول furghool, هنبتة humbutut, ارام aram. v. *hesitation*, *stay*, *stop*. — *Without delay* بلا تواني bila tuvvauné.

To delay واپس افكندن wapus afkundun, دير واداشتن deir wadaushtun, واپس انداختن wapus andaukhtun, عوق و تاخير نمودن awk ou taakheer numoodun, توقف كردن tuwukkuf kirdun, تواني ساختن tuvvauné saukhtun, درنك كردن durunk kirdun, درنكيدن durunkédun, تمهل كردن tumuhul kirdun, تثبت نمودن tusubbut numoodun, تلبث ساختن tulubbus saukhtun, تحري كردن tuhurré kirdun, تجم نمودن bujum numoodun, متباطي كردن mutubauté kirdun, مماعكت ساختن muma-akut saukhtun, معك نمودن maak numoodun. *To grant a delay* مهل كردن mumhil kirdun, عوق دادن awk dadun, درنك بخشيدن durunk bukhshédun. *To ask a delay* مهلت طلب كردن muhlut tulub kirdun, استمهال ساختن istimhaul saukhtun, تواني خواستن tuvvauné khaustun.

Delectable, v. *delightful*, *pleasing*.

To DELEGATE ارسال كردن irsaul kirdun. v. *to send*.—(*to send an envoy* or *appoint an agent*) ايلچي مرسل كردن eelché mursul kirdun, وكيل فرستادن vakeel furistadun, وكيل نصب نمودن vakeel nusb numoodun, حواله كردن huwauleh kirdun, حواله نامزاد كردن huwauleh namzaud kirdun, مباشر ساختن mubaushur saukhtun, گماشته كردن gomaushteh kirdun.

A delegate وكيل vakeel (pl. وكلا wukula), موكل muwukkul, گماشته gomaushteh, حواله huwauleh, سرهنك surhunk, مباشر mubaushir.

Delegation وكالت wukaulut, مباشرت mubaushirut, منصب وكيل munsuba vakeel. v. *commission*.

To DELETE برسيدن burusédun, رقمكش rukumkush numoodun, ستردن suturdun, حك كردن hukk kirdun, محو ساختن muhoo saukhtun, ناسخ كردن nausikh kirdun. v. *to blot*, *erase*.

Deletion رقمكش rukumkush, ناسخ nausikh, محو muhoo, حك hukk. v. *razure*, *destruction*.

Deleterious, v. *deadly*, *destructive*.

To DELIBERATE پنداشتن pundaushtun, پندار نمودن pundaur numoodun, راي ساختن ra-é sakhtun, انديشه كردن andeesheh kirdun, انديشدن andeeshédun, مشورت كردن mushwurut kirdun, تدبير ساختن tudbeer saukhtun, تامل نمودن taamul numoodun, مواعرت كردن muwaumurut kirdun, استيمار ساختن isteemaur saukhtun, استشاره كردن istishaureh kirdun. v. *to hesitate*.

Deliberate (*circumspect*) بيدار beedaur, صاحب احتياط sahib ihté-aut, اهل بصيرت ahla buseerut, ذو انتباه zu intibauh, متنبه motanebbih, محازرت muhazirut. v. *cautious*.—(*slow*) اهسته ahusteh, كاهل kauhil, بطي الحركت buté-u'l'hurukut.

Deliberately (*cautiously*) با احتياط ba ihté-aut, با پيشدل ba peishdil, محازرتانه muhauzirutauneh.—(*with design*) با غرض ba ghurz, عمدا amadan, بقصد bekusd, قصدانه kusdauneh, قصد عن aan kusd.—(*slowly*) كاهلانه kauhilauneh, اهسته رو ahusteh rou, نزرا nuzran.—*To resolve deliberately* تصميم كردن tusmeem kirdun.

Deliberation, تدبير tudbeer, مشاورت mushawurut, راي ra-é, فكر fikr, قصد kusd. v. *consultation*.—*Deliberation*, *deliberateness* (*caution*) احتياط ihté-aut, بيداري bédauré, پيشدل peishdil. v. *circumspection*.

Deliberative, فكر كنا fikr koona, راي نما ra-é numa, تدبير منسوب tudbeer munsoob.

DELICACY (*in eating*, &c.) ذوق zook, عيش و عشرت a-ésh ou ishrut, نعمت naamut, صفا sufa. v. *luxury*, *daintiness*.—(*beauty*) جمال jumaul, جمال پاكمالي jumaul paukmaulé, حسن husn, زيبايي zeebaï-é. v. *gracefulness*.—(*tenderness*, *softness of manner*) ملايمت mula-émut, نازكي nauziké, ناز nauz, شيوه sheeweh, ظرافت zuraufut, ازرم azrum, لطف lutf, ملاطفت mulautifut, ادب و اركان adub ou arkaun. v. *politeness*.—(*neatness*) طهارت tuhaurut, طهر tuhr, پاككلك pauklik, پاكيزه paukeezeh, پاكي pauké, نضافت nuzaufut, وضاءت wuzaat, نقا nuka. v. also *nicety*, *accuracy*.—(*gentle treatment*) شفقت shufkut, رحمت ruhmut, رخصت rukhsut. v. *mercifulness*, *indulgence*.—(*elegance of dress*) زينت جامه zeenuta

jammeh, پیرایش لباس peera-ésha libaus.—(*tenderness of constitution*) ناز مزاج nauza mizauj, عجز جسد ajuza juffud, ضعف جسمان zaafa jifmaun, نازکی وجود nauziké wujood.

Delicacies, delicates (*exquisite viands*) ذوق و صفا zook ou sufa, نعم گونا گون naama goona goon, طعام گونا گون و میوها بوقلمون taama goona goon wa mivaha bookulumoon, نغایس nufa-és, نغایس بهیت nufa-és buhé-ut. *Enjoying delicacies* صاحب ذوق و نعیم sahib zook ou na-ém.

Delicate (*to the palate*, &c.) خوش مزه khoosh muzeh, صفا بخش sufa bukhsh, نغیس nufees, نغسانی nufsauné.—(*soft, amiable*) نازک nauzik (fem. نازکت nauzikut), نازنده nauzindeh, نازنین nauzneen, ناعم na-ém, ملایم mula-ém, پاک pauk, پاکچه paukcheh, پاک دامن pauk daumin, ناز پرور nauz purwur, پاکمال paukmaul, سیاه پرور sé-auh purwur, شیوه گر sheeweh gur.—*A delicate woman* زن نازنین zunna nauzneen, پاکیزه روبی paukeezeh rooï-é, دلخواه dilkhauh, دلبر dilbur, عورت دلبند awrut dilbund, نازکت nauzikut, ربیل rubeel. v. under *beautiful*.—*Of a delicate constitution* نازنین مزاج nauzneen mizauj, نازک وجود nauzik wujood. *Of a delicate temper* نازک خلق nauzik khulk, حلیم النفس huleemu'n'nufs. *Of a delicate shape* نازک اندام nauzik andaum, نازنده صورت nauzindeh soorut. *Delicate-fingered* رخصت rukhsut (pl. رخایص rukha-és).—*Having a delicate taste* اهل ذوق و صفا ahla zook ou sufa.—*To enjoy a delicate life* برخورداری گرفتن burkhoredaré gooriftun, زندگانی بعیش کردن zindugauné be-aïsh kirdun, ذوق و صفا ساختن zook ou sufa saukhtun, بعیش و عشرت مشغول شدن be-a-ésh ou ishrut mushghool shoodun, متنعم داشتن mutunaam dashtun. v. *to enjoy*.—v. also *beautiful, elegant; polite, gentle; tender, effeminate; nice, dainty, choice, luxurious; pure, clear, fine*.

Delicately ملایمانه mula-émauneh, نازکانه nauzikauneh, با ملایمت ba mula-émut. v. *beautifully; daintily; choicely; finely; politely; effeminately*.—*He* (or *she*) *speaks delicately* بسر زلف سخن کند besura zulf sukhun kund, ناز و شیوه گوید nauz ou sheeweh goo-éd.—*Delicately educated* ناز پرورد nauz purwurd, سیاه پرور sé-auh purwur. *Delicateness*, v. *delicacy*.

Delicious دلکش dilkush, دلکشا dilkusha, دلجو diljoo, صفا بخش sufa bukhsh, نازنین nauzneen, نازنده nauzindeh, نازک nauzik, نازکت nauzikut. v. *delicate, agreeable, sweet, delightful*.

Deliciously, v. *delightfully, sweetly*.

DELIGHT, *delightfulness, deliciousness* دلاویزی dilaweezé, دلخوشی dilkhooshé, خوشی khooshé, خرسندی khursundé, کامرانی kaumrauné, سرور suroor, دلشادی dilshaudé, تفرج tufurruj, عیش و عشرت a-ésh ou ishrut, حضور huzoor, ذوق و صفا zook ou sufa, ذوق zook, صفا sufa, صفای بال sufa-é baul, نعمت naamut, نعیم na-ém, روضت roozut (pl. روض rooz, روضات roozaut, ریاضان ré-azaun), لذت luzzut (pl. لذات luzzaut), نوش noosh, خوای khoo-aï, عسیلت asilut, خنج khunj, دم dum, حظ huzz, انبساط imbisaut. v. *joy, gladness, pleasure*.—*Sensual delight* نفس اماره nufs, نفس nufs ammaureh, توتان نفس toukauna nufs, ذوق جسمانی zook jusmauné.

To delight (*give pleasure*) دلاویز کردن dilaweez kirdun, عیش و عشرت دادن a-ésh ou ishrut dadun, ذوق و صفا نمودن zook ou sufa numoodun, پر سرور ساختن pur suroor saukhtun.—(*to have pleasure in*) عیش و عشرت داشتن a-ésh ou ishrut daushtun, نوشه مشغول شدن noosheh mushghool shoodun, دلخوش بودن dilkhoosh boodun, سرور یافتن suroor é-aftun.

Delightful, delightsome, پر عیش و عشرت pur a-ésh ou ishrut, دلخوش dilkhoosh, دلفروز dilfurooz, مشرور mushroor, مرغوب murghoob, دلاویز dilaweez, نوشه noosheh, نوشین noosheen, محظوظ muhzooz, خوشنما khooshnuma, دلپسند dilpussund, دلپذیر dilpizzeer, دلجو diljoo, جانستان jaunsitaun, دلربا dilruba, دلنواز dilnuwauz, دلکشا dilkusha, لطیف luteef, لذیذ luzeez, مفرح mufurruh, مفروح mufrooh, مفراح mufrauh, شیرینکار sheereenkaur, ذو صفا zu sufa. *A delightful place* (*as a garden*, &c.) تفرج گاه tufurruj gah, تماشا گاه tummausha gah, نزهتگاه nuzhutgah, سیران گاه seiraun gah, گلگشت gulgusht, گلشان gulshaun, گلشان سرای gulshaun seraï, مسیره museireh, جای دلستان و گلشن جنت نشان ja-é dilsitaun ou gulshun junnut nishaun, بلد خوش ایندہ bilud khoosh aïendeh. v. *Elysium, paradise*.

Delightfully مسرورانه musroorauneh, با عیش و عشرت ba a-ésh ou ishrut, مفروحا mufroohan, با حضور ba huzoor, دلخوشانه dilkhooshauneh. *Singing delightfully* خوش خوان khoosh khaun, خوشنوا khooshnuva.

To DELINEATE (*design*) رسم کردن rusm kirdun, رسام شدن russaum shoodun, کارنامه ساختن kaurnaumeh saukhtun, نشاندن nishaundun, نشان نمودن nishaun numoodun, سطر کردن sutr kirdun, مسطور نمودن mustoor numoodun, رقم کردن rukum kirdun, کتب

ساختن kutub ſaukhtun. v. *to deſcribe.*—(*to paint*) نقش كردن nukiſh kirdun, نگار ساختن nigaur ſaukhtun.

Delineated مرسوم murſoom, مسطور muſtoor, نشانده niſhaundeh, مقيد muké-ud.

Delineation رسم ruſum, كارنامه kaurnameh, خط khutt, نشان niſhaun, علامت alaumut, تسطير tuſteer, رقم rukum, كتب kutub. v. *picture.*—*The delineation* or *plan of a houſe* بنا رسمي bina ruſmé.

DELINQUENCY گناه gunauh, خطا khuta, جرم jurum, جريمه jureemeh. v. *fault, failure, offence.*

A delinquent خطا كر khutta gur, مجرم mujrim. v. *offender, criminal.*

DELIRIOUS هذي huzé, هذو huzoo, هذيان huzé-aun, فرناس furnaus, اشفته aſhufteh, مجنون mejnoon, هذار huzaur, عتوه atooh, معتوه maatooh, عته atuh, كلب kulib. v. *raving.*—*Delirious in ſpeech* هذرت huzrut.

Delirium سبه ſubuh, هذيجان huzeejaun, هجر hujr, هذي huzé, هذيان huzé-aun, عتاهت atauhut, هذر huzr, مجنت mujinnut, اشفتگي aſhuftugé, تعته or تاته taateh. — *The delirium of a fever* هذيان محرور huzé-auna muhroor.

To DELIVER (*depoſit*) گماشتن gomauſhtun, تسليم كردن tuſleem kirdun, دست وضع ساختن doſt wuza ſaukhtun, فراكس داشتن furaukus dauſhtun, اعطا نمودن é-ata numoodun, دفع كردن dufa kirdun, دادن dadun, بخشيدن bukhſhédun, بدست رساندن bedoſt ruſaundun, سپردن ſipurdun, پراس كردن puraus kirdun. v. *to give, offer, yield, ſurrender.*—(*to ſave, ſet at liberty*) نجات ساختن hijaut ſaukhtun, رها كردن ruha kirdun, رهاندن ruhaundun, رهانيدن ruhanédun, رسته كردانيدن ruſteh kirdanédun, ازاد ساختن azaud ſaukhtun, فرج دادن furj dadun, خلاص نمودن khulaus numoodun. v. *to reſcue.*—(*to relate*) گفتن guftun, كلام كردن kulaum kirdun, خبر دادن khubr dadun, سخن پرداختن ſukhun purdaukhtun, تقرير ساختن tukreer ſaukhtun, نقل كردن nukkul kirdun. v. *to ſpeak, tell, utter.*—*To deliver a woman with child* دايكي كردن da-ége kirdun, ماماي زنان ساختن mamaï-é zunaun ſaukhtun, فرزند اوردن furzund awurdun, قبول كردن kubool kirdun, وضع حمل كردانيدن wuzaa huml kirdanédun.—*To deliver from hand to hand* از دست بدست رساندن uz doſt bedoſt ruſaundun.

Deliverance (*from captivity, &c.*) نجات nujaut, رها ruha, رهايي ruhaï-é, رستكاري ruſtugauré, خلاص khulaus, فرج furj, ازادي azaudé. — (*ſpeaking*) گفتار guftaur, گوي gooï, كلام kulaum, سخن ſukhun, نقل nukkul خبر khubr, اثر aſur, تقرير tukreer. v. *utterance, ſpeech.* — (*giving* or *conſigning to another*) تسليم tuſleem, سپارش ſipauriſh, اعطا é-ata, بدست ده bedoſt duh. — (*ſurrender*) پراس puraus, اطاعت ita-at, استسلام iſtiſlaum.

Delivered (*freed*) رسته ruſteh, رستكار ruſtukaur, رهيده ruhédeh, مفكوك mufkook, ازاد azaud, متملس or مملس mummulus, مملق or متخلي mummuluk, منقوز munkooz, متخلي mutukhullé. *To be delivered* (*freed*) رستن ruſtun, ازاد شدن azaud ſhoodun, رهيده بودن ruhédeh boodun. v. *to eſcape.*—*Delivered* (*conſigned, given*) سپاريده ſipaurédeh, داده dadeh, بخشيده bukhſhédeh, متسلم mutuſullum, مندفع mundufa. v. *ſurrendered.*—*To be delivered* (*conſigned*) مندفع بودن mundufa boodun, سپاريده شدن ſipauré-deh ſhoodun.

A deliverer (*reſcuer*) مخلص mukhullus, خلاص khullaus, ازادي ده azaudé duh, رهايي بخش ruhaï-é bukhſh, مخلي mukhullé, منقذ munukkuz. v. *ſaver*; *preſerver.* — (*a relator*) مقرر mukurrur, نقل كوي nukkul gooï. v. *narrator.*

Delivery, v. *deliverance.* — (*ſurrender*) پراس puraus, سپارش ſipauriſh, تسليم tuſleem.—(*child-birth*) وضع wuzaa, وضع بار wuzaa bar, وضع حمل wuzaa huml, ابستاني abiſtauné, مولد moulid, ولادت wulaudut, ولاد wulaud, لدت ludut, نفاس nufaus.

Dell, v. *dale, valley, pit.*

To DELUDE فريفتن furré-uftun, بازي دادن bazé dadun, مسخره كردن muſkhureh kirdun, حيله بازي نمودن heeleh bauzé numoodun, رنگ ساختن runk ſaukhtun, خنده ريش كردن khundeh reeſh kirdun. v. *to beguile, cheat, deceive, fruſtrate.*

Deluded فريفته furré-ufteh, الفته alufteh, مغبون mughboon, مغرور mughroor.

A deluder, v. *deceiver, impoſtor.*

To DELVE (*dig with a ſpade*) باكنند كافتن ba kunund kauftun, با نلند كاويدن ba nulund kawédun, بيل زدن beel zudun, كندن kundun, دركندن dur kundun. v. *to dig.*

A delver بيل زن beel zun, باكنند كاوينده ba kunund kawéndeh.

A DELUGE طوفان toufaun, طوفانه toufauneh, نژ nuzſhum, نزيم nuzeem, سيلاب ſeilaub. v. *inundation.*

To deluge طوفان نمودن toufaun numoodun, غرق كردن ghurk kirdun, سيلاب ساختن ſeilaub ſaukhtun. v. *to drown, overflow, overwhelm.*

DELUSION (*guile*) رنک runk, حيله heeleh, فريب furrabe, غبن ghubin, غدر ghudr, كيد keed. v. *cheat, deceit, error, illusion.*

Delusive, delusory, رنک نما runk numa, فريب ساز furrabe sauz.

A DEMAGOGUE پيشروا عوام peishrou-a awaum, مقتدا عامت muktuda a-ammut.

Demain, demesne, v. *estate, land.*

A DEMAND (*claim*) سوال su-aul, درخواست dur khaust, خواست khaust, مستلزم mustulzim, طلب tulub, طلاب tulaub, مطلوب mutloob, دعوي da-wé, دعوا da-wa, ادعا adé-a, پرسش pursish, اقتضا iktiza, مقتضي muktuzé, مبتغا mubtigha, تنحل tunhul, انتحال intihaul, احتفاظ ihtifauz, استبداد istibdaud, مسول musool. *An absurd demand* سوال بيهال su-aula bémaul. v. *interrogation, question.*—*A demand for goods* ترويج turweej.

To demand طلب كردن tulub kirdun, مستلزم نمودن mustulzum numoodun, خواستن khaustun, دعوي كردن da-wé kirdun, اقتضا ساختن iktiza saukhtun, مبتغا نمودن mubtigha numoodun.

Demandable لايق طلب la-éka tulub, واجب الدعوي vajibu'd'da-wé.

A demandant, demander, دعوي كننده da-wé koonindeh, داد خواه daud khauh, طلب نماينده tulub numa-éndeh. v. also *dun.*

To DEMEAN (*carry one's self*) وضع نمودن wuza numoodun, حركت ساختن hurukut saukhtun.—(*to debase*) زليل كردن zuleel kirdun, حقير نمودن hukeer numoodun, خور ساختن khoor saukhtun.

Demeanour (*air, behaviour*) چهره chuhreh, سيما seema, وجه wujeh, روي rooï, نظر nuzr.

To DEMENTATE ديوانه شدن divauneh shoodun, مجنون گشتن mejnoon gushtun. v. *to grow mad.*

DEMERIT حقارت hikaurut, مذلت muzillut, ناكسي nakusé. v. *worthlessness.*

To demerit (*deserve blame* or *punishment*) بهتان واجب شدن buhtaun vajib shoodun, عقوبت لايق بودن akoobut la-ék boodun.

Demersion, v. *drowning.*

DEMI نيم neem. v. *half.*—*A demi-god* نيم اله neem aluh.—*A demi-man* نيم تن neem tun, نصف ادم nusfa adam, نيم جزه neem juzeh, نيم چهره neem chuhreh. *A demi-lance* شني shuné.

Demise, v. *decease, death.*

To demise, v. *to bequeath.*

A DEMOCRACY جمهور jumhoor.

To DEMOLISH خراب كردن khuraub kirdun, خراب اباد ساختن khuraub abad saukhtun,

تخريب نمودن tukhreeb numoodun, هدم ساختن hudum saukhtun, ويران كردن veeraun kirdun, هد نمودن hudd numoodun, مدعات ساختن muda-aut saukhtun, تعوطة كردن kaarutut kirdun.

A demolisher خراب كننده khuraub koonindeh, مخرب mukhrub, دعثر daasir.

Demolished خراب كرده شده khuraub kirdeh shoodeh, مخروب mukhroob, مهدوم muhdoom, ويران veeraun. *To be demolished* خراب اباد شدن khuraub abad shoodun, مخروب بودن mukhroob boodun.

Demolition خراب khuraub (plur. خرابي khuraubé), خرابات khuraubaut, تخريب tukhreeb, هدم hudum.

A DEMON جن jinn, جان jann, جني jinné (pl. جنان jinnaun, جنت jinnut), ديو div, *dio, or dew,* ابليس éblees, شيطان sheitan (pl. شياطين shé-ateen) ولهان wulhaun, اهرمان aherman, عفريت afreet (pl. عفاريت afré-ut), پتيار puté-aur, پتياره puté-aureh, خيشعور kheesa-oor, زنده zundeh, كراغوش kuraughoosh, زابن zaubin, كنكوش kungoosh, عكنكع akunkaa, كعنكع kaankaa, عبقر abkur, شغوت shugoot, ستنبه situmbeh, ديو ستنبه div situmbeh, خربط khurbut, ديو سپيد div sipeed.—*A good demon* or *fairy* پري peri, فرسا fursa.—*A sylvan demon* غول ghool (plur. اغوال aghwaul), غول بيابان ghoola bé-abaun, قطرب kutrub, عولق a-ooluk, ارداو ardaw, ديومرد div-murd, صيدانت seidaunut. *A demon supposed to preside over buried treasure* موكل muwukkul.—*Having a familiar demon* پريدار peridar, مخدوم mukhdoom, تابع دار tauba dar.—*Haunted by demons* مجنت mujinnut, عبقر abkur, ديولاخ div laukh, بلوقت bulookut. *The voice of demons* عزيف azeef, هدد hudud. *The prince of demons* شنقناق shunkunauk, جان بن جان jan ben jan, اهرمان aherman. v. *devil*; also Vol. I. p. 290, 392, 667, 880, 1040. and *Preliminary Dissertation,* p. xxxv. &c.

A demoniac جنون jinnoon, مجنون mejnoon, محنون muhnoon, ديو دار div dar, شيطاني sheitauné, ديو ستان div sutaun, ديو اباد div abad, شغوت shughot.

Demoniacal ديوي divé, ديوانه divauneh, خبل khubul, مخبل mukhubbul, ذو جن zu jinn, پري ساي peri sa-é, صاحب شيطان sahib sheitaun, سفعت sufaat.

DEMONSTRABLE ممكن دلالت mumkina dulaulut, قابل برهان kaubila burhaun.—*Clearly demonstrable* مستحسن المدلول mustuhsinu'l'-mudlool.

Demonstrably بطور برهاني betoor burhauné, عين اليقين aïnu'l'eekeen, ظاهرا zauhiran.

To demonstrate نمودن numoodun, نماين ساختن numa-én saukhtun, نماييدن numaï-édun, دليل كردن duleel kirdun, اظهار نمودن izhaur numoodun, اشكاره ساختن ashikaureh saukhtun, برهان نمودن burhaun numoodun, استدلال كردن istidlaul kirdun, بينت اوردن bei-énut awurdun, بينت اقامت نمودن bei-énut ikaumut numoodun, مبصرت كردن mubsurut kirdun. v. *to prove*.

Demonstrated نموده numoodeh, مدلول mudlool, مبرهن muburhun. *Excellently demonstrated* مستحسن المدلول mustuhsinu'l'mudlool. *Badly demonstrated* فاسد المدلول fausidu'l'mudlool.

Demonstration دلالت dulaulut (pl. دلايل dula-él), دليل duleel, دليلي duleelé, استدلال istidlaul, برهان burhaun (plur. براهين buraheen), اظهار izhaur, نمايش numa-ésh, شعور sha-oor, اثبات isbaut. *An evident demonstration* بينت bei-énut (plur. بينات bei-énaut). *Evident demonstrations* حجات واضحت و براهين ساطعت hujjaut wauzihut wa burauheen sauta-at. *Demonstration of affection* دلنمودگي dilnumoodugé, مخالت mukhaulut, دلداري و نوازش dildauré ou nuwauzish.

Demonstrative, demonstratory, برهاني burhauné, مبرهن muburhun, دلالت نما dulaulut numa. *A demonstrative cause* سبب ظاهر الدليل sibub zahiru'd'duleel.

Demonstratively بروجه برهاني burwujuh burhauné, ظاهر zauhir, ظاهرا zauhiran. v. *clearly, plainly*.

A demonstrator نماينده numa-éndeh, نما numa, نمون numoon, دال daull.

Demulcent, v. *softening, assuasive*.

To DEMUR دركمان بودن dur kumaun boodun, شك بردن shuk burdun. v. *to doubt, hesitate*.

DEMURE ذو ادب zu adub, وقور wukoor, شرمسار shurumsaur, محجوب muhjoob, خفرت khufrut, خجل khujul. v. *modest, bashful*.—(*grave, austere*) درشت durusht, تند tund, عنفي unfé. v. *serious, sober, decent, silent*.

Demurely (*modestly*) با سكينت ba sukeenut, ادبانه adubauneh, با شرم ba shurum, خجلانه khujulauneh, خفرا khufran.—(*gravely, austerely*) با تندي ba tundé, درشتانه durushtauneh, با عنف ba unf.

Demureness ادب adub, سكينت sukeenut, شرمساري shurumsauré, خجلت khujlut, وقار wukaur, حجاب hijaub, خفر khuffur. v. *modesty*, *bashfulness*.—(*austerity, gravity*) عنف unf, تندي tundé, درشتي durushté.

A DEN (*cave of a wild beast*) غار ghaur, مغارت mughaurut, كمين وحش kumeena wuhsh, كمينگاه kumeengah, كمان kumaun, دولج dooluj, ميران meeraun, زرب zurb, زريبت zureebut, زرا zura, جحر juhr. v. *cave*.—*A lion's den* تامور taumoor, تامورت taumoorut. *The den of a hyena* رجمت rujmut. *The den or hole of a fox, &c.* مكا muka, مكو mukoo (plur. امكا amka), مكوت mukuwut, جر jurr, ختل khutl, مخزت mukhzut. v. *hole*.—(*a valley*) وادي waudé, نفنف nufnuf, خور khoor, نخير nukheer.--(*a woody place*) درختستان durukhtistan, بيشه beesheh, غابت ghaubut, چنگلستان chungulistan.

DENIABLE قابل منكر kaubila munkir, ممكن انكار mumkina inkaur.

Denial انكار inkaur, منكر munkir, سلب sulb, جحد juhd, نفي nufé, تشويح tushweeh, رد كلام rudda kulaum, تناكر tunaukur, امتنع imtina. v. *refusal*. — *To give a flat denial* (*to give the lie*) تكذيب كردن tukzeeb kirdun.

Denied منفي munfé, محروم muhroom, منكر munkur, منكور munkoor. v. *rejected*.

A denier انكار كننده inkaur koonindeh.

To DENIGRATE اسود كردن aswud kirdun.

Denizen, v. *citizen*.

To DENOMINATE نام دادن naum dadun, ناميدن naumédun, مسمى كردن musummé kirdun, نسب ساختن nusb saukhtun, اسم زدن ism zudun. v. *to name*.

Denominated مسمى musummé, منسوب munsoob, معتزي maatuzé, نامیده naumédeh, نامدار naumdar.

Denomination نام naum, اسم ism, سم sum (pl. اسما asma, اسام asaum, اسماوات asmawaut), مسمات musummaut, نسب nusb, منتسب muntusib. v. *name*.

Denominative اسم ده ism duh, نام ساز naum sauz.

Denoted مرقوم murkoom, معنون manoon.

A denominator نسب نما nusb numa.

To DENOTE مرقوم زدن murkoom zudun, نشان كردن nishaun kirdun, دلالت ساختن dulaulut saukhtun, علامت نمودن alaumut numoodun.

To DENOUNCE اعلام كردن é-alaum kirdun, اشعار ساختن ishaar saukhtun, اظهار نمودن izhaur numoodun. *To denounce war* اظهار خصومت كردن izhaur khusoomut kirdun, جنگ ندا ساختن jung nida saukhtun. v. *to proclaim*.

Denouncement اعلام é-alaum, اظهار izhaur, اشعار ishaar, انبا imba.

DENSE هنكفت hunguft, وثيج wuſeej, كثير kuſeer, ستبر ſutubr. v. *compact*, *thick*.

Denſely هنكفتانه hunguftauneh.

Denſity ستبري ſutubré, هنكفتي hunguſté.

DENTAL دندان پيوند dundun pivund, سن منسوب ſinn munſoob.

A dentifrice مطهرت mut-hurut, سنون ſunoon, قصبت kuſmut.—*Dentition (getting teeth)* مستسن muſtuſin, مثغور muſghoor.

To denudate, &c. v. *to ſtrip, diveſt.*

Denunciation, v. *denouncement.*

To DENY انكار كردن inkaur kirdun, منكر شدن munkir ſhoodun, نفي نمودن nufé numoodun, رد كلام كفتن rudda kulaum guftun, جحد ساختن juhud ſaukhtun, دريغ كردن dureegh kirdun, سلب نمودن ſulb numoodun, محروم ساختن muhroom ſaukhtun, تشويح كردن tuſhweeh kirdun, تناكر نمودن tunaukir numoodun. *To deny (ſpeak* or *ſwear falſely)* كذب و انكار كردن kuzb ou inkaur kirdun. *To deny with an oath* با سوكند انكار كردن ba ſougund inkaur kirdun, با قسم دريغ نمودن ba kuſſum dureegh numoodun. *To deny* God كافر شدن kaufir ſhoodun. v. *to contradict*, *refuſe*, *diſown*, *renounce*.

To DEPART (*go away*) رفتن ruftun, براه كردن berah kirdun, روانه راه نمودن rouvauneh rah numoodun, رحلت ساختن ruhlut ſaukhtun, فراق كردن firauk kirdun, از حضور دور شدن uz huzoor door ſhoodun, هجر كردن hujir kirdun, هجران نمودن hijraun numoodun, تهاجر كردن tuhaujir kirdun, مهاجرت نمودن muhaujirut numoodun, خلع كردن khula kirdun, مباينت ساختن muba-énut ſaukhtun, ترك نمودن turk numoodun, كذاشتن guzauſhtun. v. alſo *to deſiſt*, *relinquiſh*, *quit*, *leave*, *retire*.—(*to apoſtatize*) ارتداد كردن irtidaud kirdun, مرتد شدن murtud ſhoodun. v. *to revolt*, *deſert*.—(*to die*) مردن murdun, ارتحال ساختن irtihaul ſaukhtun, تسليم روح كردن tuſleema rooh kirdun, فوت شدن foot ſhoodun. v. alſo *to periſh*; and *to divide*, *ſeparate*.

DEPARTMENT (*buſineſs aſſigned to a particular perſon*) توضيع معاملت toozé-a ma-amlut, حصه كار hiſſé-ï kaur, نصيب عمل nuſeeba amul.

DEPARTURE هجرت hujrut, فراق firauk, روان rouvaun, روانه rouvauneh, ارتحال irtihaul, جلا jula, ذهاب zuhaub. v. *forſaking*; *death*.

To DEPASTURE اتلاف كردن itlauf kirdun.

To DEPAUPERATE فكير كردن fakeer kirdun. v. *to empoveriſh*.

To DEPEND (*have a relation to*) متعلق شدن muta-allik ſhoodun, منسوب بودن munſoob boodun, تعليق نمودن taleek numoodun, موقوف بودن moukoof boodun, منوط شدن munoot ſhoodun, متفرع نمودن mutufurra numoodun, v. *to belong*.—(*to be in a dependent* or *ſervile ſtate*) اويزكن بودن aweezkoon boodun, تابع شدن tauba ſhoodun, درحال بندكي بودن dur haula bundugé boodun, بنده شدن bundeh ſhoodun, وغد بودن wughid boodun.—(*to be in a ſtate of expectation*) اميدوار شدن ameedwaur ſhoodun, انتظار داشتن intizaur dauſhtun, پرند نمودن purund numoodun.—(*to hang from*) اويخته بودن aweekhteh boodun, معلق شدن mo-alluk ſhoodun.—*To depend upon* (*truſt to*) اعتماد نمودن é-atimaud numoodun, اتكال ساختن ittikaul ſaukhtun, اعتقاد بردن é-atikaud burdun. v. *to rely*.—(*to be in ſuſpence*) تذبذب شدن tuzubzub ſhoodun.

Dependance, *dependancy*, *dependence*, *dependency*, (*relation of one thing to another*) تعلق ta-alluk (plur. تعلقات ta-allikaut) مناسبت munauſibut, عقد akud, سلسلت ſulſulut, پيند pivund, لحوق luhook, لحق luhuk (pl. الحاق alhauk), سند ſunud. v. *connection*.—(*being ſubject to another*) بندكي bundugé, انقياد inké-aud, اطاعت ita-at, ذمت zimmut, فرمان برداري furmaun burdauré. v. *obedience*.—(*truſt*) اعتقاد é-atikaud, اعتماد é-atimaud, اتكال ittikaul. v. *confidence*, *reliance*.—(*any thing ſuſpended*) اويز aweez, تعليق taaleek, نشل nuſhil.—*Dependencies* (*perſons* or *things over which any man has dominion*) توابع tuwauba, متعلقات muta-allikaut, متفرعات mutufurra-at, تعلقات ta-allikaut, لواحق luwauhuk.

Dependant, *dependent* (*relative*) متعلق muta-allik, منسوب munſoob, موقوف moukoof, منوط munoot, متفرع mutufurra.—(*ſubject*) فرمان بردار furmaun burdaur, متابع mutauba, بندهء فرمان bundé-ï furmaun, مطيع muté-a, منقاد munkaud, رام raum. v. *obedient*.—(*hanging from*) معلق mo-alluk (pl. معلقات mo-allakaut).

A dependant, *dependent*, *depender* (*upon another*) تابع tauba (fem. تابعت taubaat, plur. تبع tuba, tawauba, تبيع tubé-a, (fem. تبيعت tube-at, plur. توبع tubaa), اويزكن aweezkoon, بندهء فرمان bundé-ï furmaun, فرمان بردار furmaun burdaur, بنده bundeh, مخضوع mukhzoo-a, يكسر eekſur, يكسره eekſureh, اماني amauneh, چراغ churaugh. v. *client*.

To depict, v. *to paint*.

DEPILATORY (*application to take away hair*) جموش jumooſh, كلس kils.

Depilous (*without hair*) بي موي bé mooï.

DEPLORABLE مبکي mubukka, مستوجب الشکايت mustoujibu'sh'shuka-é-ut, بلا اور bula awur, دردمند durdmund, نا اميد na aumeed, مستمند mustumund. v. *lamentable, calamitous, sad, hopeless.*—*(contemptible)* واجب الاهانت vajibu'l'ihaunut, مذموم muzmoom, مبتذل mubtuzil.—*Deplorable nonsense* ترهات مبتذل turhaut mubtuzil.

Deplorableness حال مبکي haul mubukka, نا اميدواري na ameedwauré, دردمندي durdmundé.

Deplorably برکشته حالانه burkooshteh halauneh, دردمندانه durdmundauneh, مستمندا mustumundan.

Deploration گريان guré-aun, گريه gureeh, نالان naulaun, زار zaur, بکا buka. v. *lamentation.*

To deplore نالان کردن nalaun kirdun, ناله زدن nauleh zudun, گريان ساختن guré-aun saukhtun, گريان و نالان نمودن guré-aun ou nalaun numoodun, گريستن gureestun, ناليدن naulédun, زار و بکا کردن zaur ou buka kirdun.

Deplored مبکي mubukka, گريسته gureesteh, ناليده naulédeh. v. *lamented.*

A deplorer زار کننده zaur koonindeh, ناله زن nauleh zun, بکا نماينده buka numa-éndeh.

To DEPLUME *(pull off feathers)* ريش نزع کردن reesh niza kirdun. v. *to pluck.*

A DEPONENT *(witness)* شاهد shauhid, شهيد shuheed, گواه guwauh, گوا guwa, مهيمن muheemun, تاريت kauré-ut.

To DEPOPULATE ويران کردن veeraun kirdun, ولايت ويران ساختن wula-é-ut veeraun saukhtun, خراب و يابان نمودن khuraub ou é-abaun numoodun, غارت و حسارت کردن ghuraut ou husaurut kirdun, يغما ساختن yaghma saukhtun.

Depopulated مخروب mukhroob, خراب khuraub, خرابت khuraubut, ويران کرده شده veeraun kirdeh shoodeh.

Depopulation خراب khuraub, خرابت khuraubut (pl. خرابات khurabaut), غارت ghaurut, يغما yaghma. v. *havock, waste.*

A depopulator غارتکار ghaurutkaur, مخرب mukhrib, مخرب معمور mukhriba maamoor, مغاور mughawur.

Deport, deportment, v. *air, behaviour, demeanor.*

To DEPOSE *(from a throne)* از مسند وضع کردن uz musnud wuza kirdun. v. *to dethrone.* —*To depose (from an office)* منصب عزل کردن munsub azl kirdun, جاه معزول ساختن jauh maazool saukhtun, از پايه دفع و رفع نمودن uz pa-éh dufa ou rufa numoodun, خلع کردن khula kirdun.—*(to give testimony)* شهادت کردن shuhaudut kirdun, شهادت دادن mushauhudut dadun, گواهي نمودن guwauhé numoodun. *To depose upon oath* سوگند خوردن sougund khoredun, قسم دادن kussum dadun. v. also *to deposite.*

A DEPOSITARY *(person with whom any thing is lodged)* امانتدار amaunutdar, مستودع mustouda.

A deposite وضع wuza, وضيع wuzé-a, وضيعت wuzé-aat, رهينت ruheenut, امانت amaunut, وديعت wudé-at (pl. ودايع wuda-é-a), نگاهيدن nigahédun. *By way of deposite* بطريق امانت betureeka amaunut. v. *pawn, pledge.*

To deposite وضع کردن wuza kirdun, رهين وضع ساختن ruheen wuza saukhtun, توديع ساختن toudé-a saukhtun, ايداع نمودن a-édaa numoodun, امانت دادن amaunut dadun. *To deposite betts (at a horse race, &c.)* مواضعت کردن muwauzaat kirdun, بحث نهادن buhs nihaudun, مباحثت ساختن mubauhusut saukhtun. v. also *to lay aside; to place at interest.*

Deposited موضوع moozuwa.

Deposition (evidence) شهادت shuhaudut, مشاهدت mushauhudut, گواهي guwauhé, بينت bei-énut. v. also *dethronement.*

A depository (place where any thing is lodged) وضيعتگاه wuzé-aatgah. v. *repositary.*

DEPRAVATION, *depravedness, depravement, depravity* اخلاق ikhlauf, فساد fusaud, ودش wudush, دخل dukhul, دغل dughul, مخل mukhill, تغير tughire, هيش heesh. v. *corruption, degeneracy.*

To deprave اخلاف کردن ikhlauf kirdun, فساد نمودن fusaud numoodun, مخلف ساختن mukhluf saukhtun, تغير کردن tughire kirdun, مخل ساختن mukhill saukhtun. v. *to corrupt.*

Depraved مخلف mukhluf, مستجرح mustujruh, مفسد mufsud, مختل mukhtull.

A depraver مفسد muffid, نابکار nabekaur, مخل mukhill.

To DEPRECATE استعفا کردن istifa kirdun, استغفار ساختن istighfaur saukhtun, عذر خواستن uzur khaustun, نويشه نمودن noo-ésheh numoodun. v. *to implore.*—*To deprecate most humbly (kissing the hem of the garment)* دامن بوس اعتذار شدن daumin boosa é-atizaur shoodun.—*(to implore pardon with open mouth)* دهن کشاي اعتذار نمودن dihun kusha-é é-atizaur numoodun. *To deprecate the wrath of* GOD من الله استغفار کردن min allah istighfaur kirdun. *To deprecate* or *intercede for another* شفاعت کردن shufaat kirdun.

Deprecation (imploring forgiveness) استغفار istighfaur, استعفا istifa, عذر uzur, اعتذار é-ati-

zaur معذرت خواهي maazirut khauhé, ابتهال ibtihal.—(*intercession*) شفاعت shufaat, خونش khoonish, خواهش khauhish, در خواست dur khaust. *By way of deprecation* عذر خواهانه uzur khauhauneh.

Deprecative, deprecatory استغفار ساز istighfaur sauz, استعفا كنا istifa koona.

A deprecator مستغفر mustughfur, عذر خواه uzur khauh, معذرت خواه maazirut khauh.—(*a mediator*) شافع shaufa, شفيع shufé-a (pl. شفعا shufaa), ورنان wurnaun.

To DEPRECIATE مسترذل نمودن mustur-zil numoodun, مستكير پنداشتن mustukeer pun-daushtun, حقارت كردن hukaurut kirdun, خور و حقير نمودن khoor ou hukeer numoodun, تذليل ساختن tuzleel saukhtun, اهانت نمودن ihaunut numoodun, كمبها خواندن kumbeha khaundun. v. *to undervalue*.

To DEPREDATE يغما كرفتن yaghma goo-riftun, نهب و غارت كردن nuhib ou ghaurut kir-dun, تاراج و يغما ساختن taurauj ou yaghma saukhtun, تالان و ويران كردن talaun ou veeraun kirdun. v. *to rob, spoil, plunder, lay waste*.

Depredation يغما yaghma, غارت ghaurut, تاراج taurauj, تالان taulaun, نهب nuhib.

A depredator يغمايي yaghmai-é, راهزن rauh-zun, رهدار ruhdar, قطاع الطريق kutta-u't'tureek, دزد duzd. v. *robber, plunderer*.

To deprehend, v. *to catch unawares, discover*.

To DEPRESS (*humble*) فروتن كردن furootun kirdun, تحقير ساختن tuhkeer saukhtun, وضع نمودن wuza numoodun, پست ديدن pust dee-dun, ذليل نمودن zuleel numoodun, اهانت كردن ihaunut kirdun, سر فرو زدن sur furoo zu-dun, عاجز و فرومانده كردن aujuz ou furoomaun-deh kirdun, هزم نمودن huzum numoodun, حقارت ساختن hukaurut saukhtun, بي اعتبار كردن bé é-atibaur kirdun, بخاك نشاندن be-khauk nishaundun, بخاك راه نشان كردن bekhauk rauh nishaun kirdun. v. *to deject, discourage, sink*; also *to press, thrust down*; *let fall, let down*.

Depressed فروتن furootun, تيره دل teereh dil, حقير hukeer, پست pust, سرنكون surnigoon, سركردان surgurdaun, پا در كل pa dur gil, بهم زده behum zuddeh, كند خانه kund khauneh, غمكين ghumkeen, خوار khaur, دني duné, محقور muhkoor, فرو نشسته furoo nishisteh, مخفوض mukhfooz, خايب kha-éb. v. *humbled, dismal, sorrowful, dejected*.—*Depressed* (*made hollow by pressure*) منهزم munhuzim.

Depression (*abasement*) فروتني furootuné, تذليل tuzleel, پستي pusté, تخريب tukhreeb, تحقير tuhkeer, حقارت hukaurut. v. *dejection*.—*Depression of the head* سر فرو sur furoo. *Depression* or *falling of the voice, when singing*, تنزيل صدا tunzeela suda. v. *pressure, sinking, hollowness*.

A depressor تذليل كر tuzleel gur.

DEPRIVATION عدم adum, اعدام é-adaum, حبا huma, تخييب tukhé-éb, رفع rufa, دفع dufa, حرمان hurmaun. v. *privation*.

To deprive تخييب كردن tukhé-éb kirdun, عدم نمودن adum numoodun, اعدام ساختن é-adum saukhtun, رفع و دفع كردن rufa ou dufa kirdun, جدا نمودن juda numoodun, محروم ساختن muhroom saukhtun, مفقود كردن muf-kood kirdun, فقد نمودن fikud numoodun, برداشتن burdaushtun. *To deprive of an office or dignity* منصب عزل كردن munsub azl kirdun. v. *to depose, degrade*.—*To deprive of victuals and sleep* خواب و خورد عدم كردن khaub ou khord adum kirdun. v. also *to debar, hinder*.

Deprived عديم adeem, محروم muhroom, منعزل munazul, جدا juda.—*Deprived of reason* دلشده dilshoodeh. v. *insane*.—*To be deprived* محروم شدن muhroom shoodun, جدا بودن juda boodun, بي نصيب شدن bé nuseeb shoodun, منعزل بودن munazul boodun.

DEPTH عمق amuk, عماقت amaukut (plur. عمايق ama-ék), وادي waudé, معق maak, سمك sumuk. v. also *obscurity*.—*Of immense depth* ذو غينف zu gheinuf.—*The depth of the sea* وادي دريا waudé duré-a, عمق البحر amuku'l'buhr, عويط a-oobut. v. *the deep, a deep cavern, abyss, gulph*.—*In the depth of winter* درميان زمستان dur mei-auna zimistaun, في الوسط الشتا fi'l'wusutu'sh'shita.

To depurate, &c. v. *to clean, purify, purge*.

DEPUTATION (*vicegerency*) وكالت wukau-lut, منصب وكيل munsuba vakeel, نيابت né-aubut, مناب munaub, مباشرت mubaushirut. v. *appointment, commission*.

To depute نشاندن nishaundun, نصب ساختن nusb saukhtun. v. *to appoint, constitute*.—(*to send a deputation*) ايلچي فرستادن eelché furistadun, مباشر مرسل ساختن mubaushur mursil saukhtun, وكيل نامزاد كردن vakeel namzaud kirdun, وكلا منصبدار نمودن wukula munsubdar nu-moodun. v. *to delegate*; also under *commissary*.

Deputed متعين muta-ai-én, مرسل mursul.

A deputy وكيل vakeel (pl. وكلا wukula), موكل muwukkul, كماشته gomaushteh, مامور maamoor, فرستاده furistadeh (plur. فرستكان fu-

riftugaun, فرستاده گان furiftadeh gaun, حواله huwauleh, سرهنگ furhunk, مباشر mubaufhir, جانشين jaunifheen, قايم مقام ka-ém makam, معين maï-én. v. *agent, factor, commissioner, assistant.*—*A deputy vested with full powers* وكيل مطلق vakeel mutluk.—*The deputy of a judge* نايب na-éb. v. alfo *lieutenant, vicegerent.*

To DERACINATE (*tear up by the roots*) بركندن burkundun, نزع كردن nuza kirdun.

DERELICTION (*abandoning*) ترك turk, هجر hujir, هجران hujiraun. v. *forsaking, leaving.*

To DERIDE مسخره كردن muskhureh kirdun, استهزا نمودن iftihza numoodun, سخري ساختن fukhré faukhtun, مزه كردن muzeh kirdun. v. *to laugh at, mock, ridicule, scoff.*

Derided مضحك muzhuk. *To be derided* مسخره شدن muskhureh fhoodun.

A derider مسخره گر muskhureh gur, سخرت fukhurut, ضاحك zauhik, ضحاك zohauk, ضحكت zohkut, مستهزي muftuhzé. v. *scoffer.*

Derision مسخرت muskhurut, استهزا iftihza, مستهزي muftuhzé, مزه muzeh, ضحك zohuk, ضحكت zohkut, ضاحك zauhik, سخر fukhur, سخري fukhré. v. *raillery, ridicule, scorn, contempt.*

Derisive, derisory مسخره نما muskhureh numa, استهزا ساز iftihza fauz, ضحكت كنا zohkut koona.

DERIVABLE قابل صادر kaubila faudir, ممكن مخترع mumkina mukhtira.

Derivation صادر faudir, مصدر mufdur, صدور fudoor, اقتباس iktibaus, v. *source, origin.*

Derivative فرعي fura-é.—*A derivative noun* اسم مشتق ifma mufhtuk.—*Derivatives* متفرعات mutufuraat.—*Derivatively* بطور فرعي betoor fura-é.

To derive از مصدر اوردن uz mufdur awurdun, صادر نمودن faudir numoodun, مخترع كردن mukhtura kirdun, مخترج ساختن mukhturuj faukhtun, نسب كردن nufb kirdun, اقتباس ساختن iktibaus faukhtun. v. *to proceed from.*—*To derive descent* از اصل امدن uz afl aumudun, نسب نمودن nufb numoodun, انتساب كردن intifaub kirdun. *To derive advantage* حاصل كردن hauful kirdun, كسب اندوختن kufb aundokhtun, سود ساختن food faukhtun. v. *to acquire.*

Derived مصدور mufdoor, مشتق mufhtukk, مشتاق mufhtauk, متبادر mutubaudir, متفرع mutufurra. *To be derived* مصدور شدن mufdoor fhoodun, مشتق بودن mufhtukk boodun.

A deriver از مصدر اور uz mufdur awur.

DERNIER پسترين puftureen. v. *last.*

To DEROGATE (*act contrary to some former law or custom*) ابطال كردن ibtaul kirdun, مخالف ساختن mukhaulif faukhtun, مغاير نمودن mugha-ér numoodun.—(*to disparage*) كمتر نمودن kumtur numoodun, اوصاف كسي را ملامت كردن awfaufa kuféra mulaumut kirdun, غيبت گفتن gheebut guftun, بهتان گو ساختن buhtaun goo faukhtun. v. *to calumniate.*

Derogation (*breaking* or *making void a law*) ابطال ibtaul, نسخ nufikh, محو muhoo. v. *repeal.*—(*disparaging*) غيبت گوي gheebut gooï, بهتان buhtaun, ملام mulaum. v. *detraction.*

Derogative, derogatory ملام نما mulaum numa, بهتان كنا buhtaun koona, كمتر ساز kumtur fauz.

A DERVISH (*eastern monk*) درويش derveefh.

Descant, v. *discourse, commentary.*

To DESCEND فرود امدن furood aumudun, فرو رفتن furoo ruftun, بزير امدن bezeer aumudun, نشيب ساختن nufheeb faukhtun, حلول كردن hulool kirdun, نزول نمودن nuzool numoodun, نازل شدن nauzil fhoodun, هبوط ساختن huboot faukhtun, هوي كردن hooï kirdun, ورود نمودن wurood numoodun, فناليدن funalédun, غليدن ghulédun. *To cause to descend* نازل كردن nauzil kirdun, تنزيل ساختن tunzeel faukhtun, انزال كردن inzaul kirdun. *To descend into the amphitheatre* (*to fight*) ميدانه دخول كردن meidauneh dukhool kirdun, عزم رزمگاه گرفتن azma ruzumgah gooriftun, در نبردگاه رفتن dur nubburdgah ruftun. *Descend thou* فرود ا furood aw, انزل unzul. *To descend* (*from ancestors*) نسب اجداد نمودن nufiba ajdaud numoodun, نسل شدن nufil fhoodun, از اصل امدن uz afl aumudun. *To descend from a noble family* خانواده شدن khaunwaudeh fhoodun, پاك نژاد بودن pauk nizfhaud boodun, نسل شريف داشتن nuful fhereef daufhtun. *To descend from a mean* or *unknown race* بد نژاد شدن bud nizfhaud fhoodun, مجهول النسب بودن mujhoolu'u'nufub boodun.—*To descend by inheritance* از ميراث رفتن uz meeraus ruftun, بتراث منتقل شدن beturaus muntukul fhoodun.

A descendant, descendants نسل nufl (pl. انسال anfaul), نسب nufub (pl. انساب anfaub) خلف khulf (pl. اخلاف akhlauf), ال aul, عقب akub (pl. اعقاب é-akaub), عقبت akubut. v. *offspring, posterity.*

Descendant, descending فرود اي furood a-é, نزول كنا nuzool koona. v. *falling, sinking.*—(*proceeding from*) از اصل اي uz afl a-é, نسل اجداد نما nufila ajdaud numa.

Deſcended منسل munſul. *Well deſcended* از پاک نژاد uz pauk nizſhaud, اصل مصول aſla muſool. *Meanly deſcended* از بد نژاد uz bud nizſhaud.

Deſcendible ممکن نزول mumkina nuzool. *Deſcendible by inheritance* قابل میراث خور kaubila meeraus khore.

Deſcent, decenſion نزول nuzool, هبوط huboot, شیب ſheeb, نشیب nuſheeb, حلول hulool, نزل nuzl, نزلت nuzlut. محل muhil, تفریع tufré-a, افراع ifraa, تسفل tuſuffil, سفال ſufaul, هوی hooï, هدور hudoor, مقل mukil. *A ſloping deſcent* نشیب زمین nuſheeba zumeen. *A ſteep deſcent* نشیبگاه nuſheebgah. v. *declivity.*—*Aſcent and deſcent* نشیب و فراز nuſheeb ou furauz. *Aſcent and deſcent of kindred* اصول و فروع aſool ou furoo-a.—(*lineage*) اصل aſl (pl. اصول aſool), نسل nuſil (pl. انسال anſaul), نسب nuſub (pl. انساب anſaub), نژاد nizſhaud, جنس jins. *The ſteps of deſcent* (*in conſanguinity*) درجات نزول durjauta nuzool.—*Deſcent by inheritance* میراث meeraus, ارث ars, مخلفات mukhlufaut, ترکت turkut. v. *heritage.*—*To make a hoſtile deſcent* غارت کردن ghaurut kirdun, تالان و ویران ساختن taulaun ou veeraun ſaukhtun, تغاور کردن tughawur kirdun. v. *to invade, ravage.*

To DESCRIBE کتب کردن kutub kirdun, تصویر ساختن tuſweer ſaukhtun, رسم کردن ruſm kirdun, نوشتن nuwiſhtun, نویستن noo-éſtun, نبشتن nubiſhtun, املا ساختن imla ſaukhtun, تنمیق نمودن tummeek numoodun, استنساخ کردن iſtiſnaukh kirdun, توصیف ساختن tooſeef ſaukhtun, وصف نمودن wuſuf numoodun. *To deſcribe limits* or *boundaries* تحدید کردن tuhdeed kirdun.

Deſcribed نوشته nuwiſhteh, نوسته noo-éſte, نبشته nubiſhteh, مسطور muſtoor, موصوف mouſoof, متصف muttuſuf, مزبور muzboor, مرقوم murkoom, مرسوم murſoom, مکتوب muktoob. *To be deſcribed* مسطور شدن muſtoor ſhoodun, نوشته بودن nuwiſhteh boodun.

A deſcriber صورت کننده ſoorut koonindeh, ناسخ nauſikh, راسم rauſim, رسام ruſſaum, واصف wauſif, وصاف wuſſauf, کاتب kautib.

Deſcription کتابت kitaubut, کتبت kutbut, رقم rukum, رسم ruſm, صورت ſoorut, تسطیر tuſteer, صفت ſifut, وصف wuſuf (pl. اوصاف awſauf) اتصاف ittiſauf, توصیف touſeef, نعت naat, نهاد nihaud, شقور ſhukoor, تصویر tuſweer, تخطیط tukhteet. *Deſcription of a country* تخطیط بلاد tukhteeta bilaud. *Deſcription of the world* هیات دنیا hei-aata duné-a.

To DESCRY (*ſpy out*) تجسس کردن tujuſſus kirdun, نظر ساختن nuzr ſaukhtun, نگار شدن nuggaur ſhoodun, دیدن deedun, ملاحظت نمودن mulauhzut numoodun.—(*to announce*) اگاه دادن agauh dadun, خبر کردن khubr kirdun, اگاهانیدن agauhanédun. v. *to diſcern, diſcover, detect.*

A DESERT ویرانه veerauneh, وحشت wuhſhut, وحش اصمت wuhiſh iſmut, بیابان be-abaun, یابان é-abaun, بریت buré-ut, بریت بیابان buré-ut bé-abaun, بادیه badé-uh, بر burr, بر بیابان burr bé-abaun, بیان eebaun, تیه teeh (pl. اتیاه até-auh), دشت duſht, دشت پهن puhna duſht, دشت پهناور duſht puhnauwur, چنگل chungul, صحرا ſuhra, فلات fulaut (pl. فلوات fulwaut, فلا fulau, فلی fulé), قوا kuwa, رقق rukuk, هیما heema, بیدا beeda, وع waa, میله meeleh, مفازت mufauzut, معاقصت ma-akuſut, هومت hoomut, سلقع ſilka, بلقع سلقع bilka ſilka, بلاقع سلاقع bilauka ſilauka, ملا mula, قفر kufur (pl. قفار kufaur, قفور kufoor), موما mooma, مومات moomaut (pl. موامی muwaumé). *The deſert of the children of Iſrael* التهیت e't'tuhé-ut بادیه badé-uh, بادیه تیه badé-uha teeh, تیه بنی اسرایل teeha beni iſra-él. *A dreadful deſert* مفازت هولناک mufauzut hawilnauk. *The wild beaſts of the deſert* وحوش بیابان wuhooſha bé-abaun. *An inhabitant of the deſert* ویرانه نشین veerauneh niſheen, صحرا نشین ſukhra niſheen, بریت نشین buré-ut niſheen. *To travel through the deſert* یبان رفتن ébaun ruftun.

Deſert, (*wild, ſolitary*) ویران veeraun, بیاب eebaub, بیابان bé-abaun, یاباني é-bauné, خراب khuraub, بطال buttaul, خالي khaulé, مستوحش muſtouhiſh, غیر معمور ghire-a mamoor, اقفار ikfaur, وحش wuhuſh, وحشت wuhſhut, یهفوق eehfook, توحش tuwuhhuſh. v. *waſte.*

DESERT (*merit*) فضل fuzl (pl. افضال afzaul), استحقاق iſtihkauk, استعداد iſtidaud, لیاقت léaukut, نیک کاري neek kauré, اندرخوري andur khoré.

To DESERT (*abandon*) هجر کردن hujir kirdun, هجران نمودن hujiran numoodun, ترک کردن turk kirdun, عدول ساختن adool ſaukhtun, تارک شدن taurik ſhoodun, روگردان ساختن roogurdaun ſaukhtun, خالي کردن khaulé kirdun, رفض ساختن rufz ſaukhtun. *To deſert one's country* ترک دیار کردن turka dé-aur kirdun, جلاي وطن نمودن jula-é wutun numoodun. *To deſert the world* (*retire to ſolitude*) ترک دنیا کردن turka duné-a kirdun.—(*to die*) ترک دار البوار ساختن turka dauru'l'buwaur ſaukhtun. *To deſert rela-*

tions قطع رحم نهودن kutaa ruhm numoodun, تقاطع كردن tukautaa kirdun. *To desert one another* تهاجر نهودن tuhaujir numoodun, تواكل كردن tuwaukil kirdun. v. *to forsake, leave.*

Deserted كذاشته guzaushteh, مهجور muhjoor, مغرط mufrut, خراب khuraub, خلا khula, متروك mutrook, نفي nufé, مفروغ عنه mufrooghun anhu, مخذول mukhzool, ترك كرده شده turk kirdeh shoodeh. *A deserted place* or *region* ارض تيها arza teeha, متهيت mutuhé-ut, بلد اصمت bilud ismut, خرب khurb, خراب اباد khuraub abad. *A deserted* or *ruined house* تخويت خانه tukhwé-ut khauneh.

A deserter منجوز munjooz, تارك taarik, پلارغر pulaurghur, بلارغر bulaurghur, مجلي mujullé, رفض rufz (pl. رواقض ruwaufuz.) *A deserter of relations* or *friends* قاطع الرحم kauta-u'r'ruhm, خاذل khauzul, خذلت khuzlut, خذول khuzool.

Desertion هجر hujir, هجران hujiraun, مهاجرت muhaujurut, جلا julau, ترك turk, كذار guzaur, ريم reem, عرو aroo.

Desertless بي استعداد bé istidaud.

To DESERVE (*good* or *ill*) لايق شدن la-ék shoodun, مستحق نهودن mustuhukk numoodun, واجب شدن vajib shoodun, مستوجب بودن mustoojib boodun, سزيدن suzédun, سزا بودن suza boodun, سزاوار شدن suzawaur shoodun, استيجاب كشتن isteejaub gushtun, استحقاق بودن istihkauk boodun, استعداد شدن istidaud shoodun, لازم كشتن lauzim gushtun. *To deserve well* نيك كردن neek kirdun, نيكو ساختن neekoo saukhtun, اندر خوردن andur khoredun, ازدا بودن izda boodun, افضال داشتن ifzaul daushtun, تفضل امدن tufuzzul aumudun, رعشيش شدن rasheesh shoodun. *To deserve reward* واجب الهثاب شدن vajibu'l'musaub shoodun, مستوجب العوض بودن mustoojibu'l'awuz boodun. *To deserve honour* or *respect* واجب الرعايت شدن vajibu'r'ra-é-ut shoodun, مستوجب النظر بودن mustoojibu'n'nizr boodun, رعايت و حرمت مستحق شدن ra-é-ut ou hurmut mustuhukk shoodun, لازم التكريم كشتن lauzimu't'tukreem gushtun. *To deserve rank* or *promotion* سزاور مرتبه بودن suzawaur murtubeh boodun. *To deserve death* واجب القتل شدن vajibu'l'kutl shoodun. *To deserve to be hanged* مستوجب الصلب بودن mustoojubu'l'sulb boodun. *To deserve compassion* ترحم واجب شدن turuhhum vajib shoodun. *To deserve to be loved* سزاوار محبت بودن suzawaur mohabbut boodun. *To deserve obedience* واجب الاتباع بودن vajib'l'itibaa boodun. *He does not deserve pardon* or *a remission of his crimes* محل مرحمت و مستحق عفو و مغفرت نا خواهد بود muhulla murhumut, wa mustuhukka afou ou mughfirut na khauhid bood.

Deserved مستحق mustuhukk, مستوجب mustoojub, واجب vajib, لايق la-ék, سزاوار suzawaur, *Deserved punishment* جزا juza, سزا suza.

Deservedly لايقانه la-ékauneh, بالواجب bi'l'-vajib, موافق عدالت muwaufik adaulut, مجازا mujazan.

A deserver مستوجب الثواب mustoojubu's'suwaub, واجب الاجر vajibu'l'ajr.

To desiccate, &c. v. *to dry up.*

A DESIGN (*intention*) كام kaum, مراد moraud (pl. مرادات moradaut), سعي sa-é, مرام moraum, قصد kusd, مقصود muksood, مقصد muksud (pl. مقاصد mukausud), نيت né-ut, غرض ghurz (pl. اغراض aghrauz), ارزو arzoo, ارادت iraudut, سوي sooï, نتيجه nuteejeh, رضا ruza, طلب tulub, مطلب motlub (pl. مطالب motaulib), مطلوب motloob, منتهي muntuhé, همت himmut, شاكل shaukul (pl. شواكل shuwaukul), مشيت mushé-ut, مدعا or مدعي muddaa, طويت tuwé-ut, سر sur, دخلت dukhlut, خي kei-é. v. *purpose, study, endeavour, desire, scheme, plan.*—*A good design* نيت خيرت né-uta kheerut, سدد sudud, سداد sudaud, صواب suwaub. *A bad design* سوء نيت soo-a né-ut, غرض ghurz, مراد ضر morauda zurh, قصد بد kusda bud, دولاب doolaub, احتيال ihté-aul, مكر و حيله mukr ou heeleh, ابداع ibdaa. v. *plot, stratagem, fraud.* — *The design of a petition* منتهاي طلب mintuha-é tulub, چهره مطلوب chuhré-ï motloob. *The sincerity of the design, and the purity of the intention* صدق نيت و صافي طويتي suduka né-ut wa saufé-a too-été. *To a good design good success* بنيت خير عاقبت خير bené-ut kheir aakubut kheir.—*With design* با غرض ba ghurz, بقصد bekusd, عهدا amudan. v. *designedly.*—*Without design* بي غرض bé ghurz, غير مقصود و اختيار ghiré-a muksood ou ikhté-aur. *According to the design* حسب المرام husbu'l'moraum. *To have a design* نيتي داشتن né-uté daushtun. *A design* (*idea of an artist*) رسم rusm. v. *delineation, sketch.*

To design (*purpose*) كام نهودن kaum numoodun, مراد كردن moraud kirdun, نيت ساختن né-ut saukhtun, قصد داشتن kusd daushtun.—(*to plot*) مكر و حيله كردن mukr ou heeleh kirdun, حيله باختن ihté-aul saukhtun, احتيال ساختن heeleh baukhtun.—(*to delineate*) رسم كردن rusm kirdun, علامت ساختن alaumut saukhtun, نشان نهودن nishaun numoodun, نشاندن nishaundun,

كارنامه ساختن kaurnameh ſaukhtun. v. *to plan, project.*

Deſignable ممكن فصل mumkina fuſl, قابل رسم kaubila ruſum, ممكن اشارت mumkina iſhaurut.

Deſignation (*marking out*) نشان niſhaun, اشارت iſhaurut, علامت alaumut, تعيين taï-én, رسم ruſum. v. *deſign, intention, appointment, direction.*

Deſigned (purpoſed) مقصود mukſood, معهود ma-ahood, مامور ma-amoor, متعين mutaï-én, معين maï-én. — *(delineated)* مرسوم murſoom, نشانده niſhaundeh, مقيد muké-ud, مسطور muſtoor.

Deſignedly بقصد bekuſd, قصدا kuſdan, با نيت ba né-ut, اختيارا ikhté-aran. v. *with deſign.*

A deſigner رسم كننده ruſum koonindeh, كارنامه ساز kaurnameh ſauz. — *(a plotter)* ناسج الحيل naſiju'l'heel, هبال hubbaul, ماكر maukur, مكار mukkaur (fem. مكارت mukkaurut) محيل muheel, محتال muhtaul.

Deſigning رنك اميز runk ameez, محتال muhtaul, غدير ghudeer, فريبنده furrabindeh, مهتبل muhtubil, مختلق mukhtulik. v. *deceitful, inſidious, treacherous.*

DESIRE *(paſſion, wiſh)* ارزو arzoo, خاطر khautir, خاطر خواه khautir khauh, كام kaum, ارزومندي arzumundé, مراد moraud (pl. مرادات moradaut), ارادت iraudut, زار zaur, هوي or هوا hawa (pl. اهويت ahwé-ut), هويت hawé-ut, هوس hawus, هوا نفساني hawa nufsauné, نفس nufs, نفس اماره nufs amaureh, توقان نفس tookauna nufs, شوق ſhook (pl. اشواق aſhwauk), زار zaur, اشتياق iſhté-auk, رغبت rughbut, مقصود mukſood, اميد ameed, امل aml (pl. امال amaul), تياست té-auſut, هوش hawiſh, دلخواه dilkhauh. —*(requeſt)* طلب tulub, مطلب motlub, داعيت da-aïut, خواست khauſt, خواسته khauſteh, خواهش khauhiſh, خواه khauh, پرسش porſiſh, v. *demand, petition.* — *A humble deſire* نياز né-auz, تمني tumunné, تضرع tuzurra. *A longing deſire to ſee any perſon* or *thing* انتظار intizaur, اشتياق iſhté-auk, حسرت huſrut, اب حسرت auba huſrut, فراق firauk. *To excite deſire* ترغيب كردن turgheeb kirdun, هوا و هوس افروختن hawa ou hawus afrokhtun, تنفيل كردن tunfeel kirdun, تشويق ساختن tuſhweek ſaukhtun. *To have a ſtrong deſire* با جان و دل راغب بودن ba jaun ou dil raghib boodun, دلكرم شدن dilgurm ſhoodun, حسرت داشتن huſrut dauſhtun, اشتياق نمودن iſhté-auk numoodun, ارزومند بودن arzumund boodun. *To indulge one's deſires* هوا و هوس تابع كردن hawa ou hawus tauba kirdun, حوس باختن hawus baukhtun, نفس غلبه نمودن nufs gulbeh numoodun.—*Carnal deſires* مشتهيات نفسانيت muſhtuhé-aut nufsané-ut. *Agreeable to deſire* (or *wiſh*) حسب المرام huſbu'l'muraum, وفق دلخواه wufuk dilkhauh, بحسب خاطر خواهي behuſba khautir khauhé. *According to deſire* (or *requeſt*) حسب الطلب huſbu'l'tulub, موافق داعيت muwafik da-aïut.

Deſirable مرغوب murghoob, دلپذير dilpizzeer, دلپسند dilpuſſund, نفسى nufsé, متمني mutumunné. v. *delightful, pleaſing.*—*Any thing deſirable* دلخواه dilkhauh, خاطر خواه khautir khauh.

To deſire (wiſh for) ارزو داشتن arzoo dauſhtun, ارزومند شدن arzoomund ſhoodun, مراد نمودن morad numoodun, هوس كردن hawus kirdun, مشتاق بودن muſhtauk boodun, راغب شدن raughib ſhoodun, ميل دادن meil dadun, مترقب ساختن muturukkub ſaukhtun. — *(to requeſt)* خواستن khauſtun, خواه نمودن khauh numoodun, طلبيدن tulubédun, طلب كردن tulub kirdun, مطلب دادن motlub dadun, پرسيدن porsédun, پرسش نمودن porſiſh numoodun, نياز ساختن né-auz ſaukhtun, تمنى كردن tumunné kirdun, تضرع نمودن tuzurra numoodun. v. *to aſk, intreat.*

Deſired (*aſked for*) مطلوب motloob, خواسته khauſteh, پرسيده porſédeh.—*(wiſhed for)* مرغوب murghoob, مشتهي muſhtuhé, معدوم maadoom.

A deſirer خواست khauſt, طلب tulb (pl. طلبت tulubut), زار خور zaur khore. v. *petitioner, ſuitor.*

Deſirous ارزومند arzoomund, ارزو دار arzoo dar, ذو هوس zu hawus, هوسناك hawuſnauk, هوسي hawuſé, پر هوي pur hawa, اهل شوق ahla ſhook, مشتاق muſhtauk, طمعكار tumakaur, جويا jooï-a, شهوان ſhuhwaun, دلكرم dilgurm, حريص hurees, راغب raughib, ازمرده azmurdeh. *Deſirous of war* راغب جهاد raughib juhaud, خاشجو khauſhjoo. *Deſirous of peace* صلاح انديش ſulauh andeeſh.

To be deſirous ارزو بودن arzoo boodun, هوس شدن hawus ſhoodun, مشتاق هستن muſhtauk huſtun. *To render deſirous* ترغيب كردن turgheeb kirdun, تحريص ساختن tuhrees ſaukhtun, اغرام نمودن ighraum numoodun. *I am deſirous of the favour* ارزومند احسنم arzoomunda ihſanum.

Deſirouſneſs, v. *deſire, eagerneſs, fondneſs.*

Deſirouſly, v. *eagerly, fondly.*

To DESIST وا ماندن wa maundun, دست كشيدن doſt kuſhédun, باز استادن baz uſtaudun, فراغت شدن firaughut ſhoodun, فراغ كردن

firaugh kirdun, ارامیدن aramédun, اراخیدن arakhédun, تقصیر شدن tukseer shoodun, فنودن fonoodun. v. *to cease, stop.*

Desistance, desisting, ارام aram, فراغ firaugh, فراغت firaughut, نکص nukis, افتا ufta, تلکو tulkoo, نزاع nuzaa, قصور kusoor, لبد lubid, وقاف wukauf.

A DESK راف rauf, پیشتخته peishtukhteh.

DESOLATE (*laid waste*) ویران veeraun, جریده jurédeh, خراب khuraub, خلا khula, یباب eebaub, مخروق mukhrook, وحش wuhish, مستوحش mustouhush, ارما arma, جدیب judeeb, مشقوق mushkook. v. *uninhabited, solitary.* —*A desolate place* ویرانه veerauneh, موحش mouhush, وحشت wuhshut, خرب khurub, خلا khula. *Quite desolate* خراب ابال khuraub abad.

To desolate خراب نمودن khuraub numoodun, واکردن wakirdun, ویرانه ساختن veerauneh saukhtun, ویران شدن veeraun shoodun, خراب و یباب نمودن khuraub ou eebaub numoodun, توحیش کردن touheesh kirdun.

Desolately بر وجه ویران bur wujeha veeraun, وحشانه wuhshauneh, خرابا khuraban.

A desolater مخرب mukhrub, ویران کننده veeraun koonindeh, وحشت ساز wuhshut sauz, یبابگر eebaubgur.

Desolation خرابت khuraubut, خراب khuraub, هدم hudim, ویرانی veerauné, وحش wuhish. v. *devastation, destruction.*—(*gloominess*) غم ghum, اضطراب iztiraub. v. *sadness, affliction.*

DESPAIR نا امیدی na ameedé, نا امیدواری na ameedwauré, نومیدی na-umeedé, نومیذی na-umeezé, ایاس a-é-aus, اوسو awsoo, حرم hurm, انکسار inkisaur, اضطرار iztiraur, قنوط kunoot, قنط kunut, قناطة kunauteh, درماندگی durmaundugé.

To despair بی امید شدن bé ameed shoodun, نومیذ بودن na-umeez boodun, انکسار نمودن inkisaur numoodun, مایوس گشتن ma-é-oos gushtun.—*To drive to despair* تقنیط کردن tukneet kirdun, نومید ساختن na-umeed saukhtun, ایاست کردن a-é-ausut kirdun, حرمان زدن hurmaun zudun.

A despairer نا امیدی نما na ameedé numa.

Despairing نا امید na ameed. v. *desperate.*

Despairingly نومیدانه na-umeedauneh, بی امیدانه bé ameedauneh, قنطا kunutan.

Desperate (*hopeless*) بی امید bé ameed, نا امید na ameed, نومیذ na-umeez, مایوس ma-é-oos, مایوس منه ma-é-oos minhoo, نا بدید na budeed, نا پیدا na peeda, نا بود na bood, قنط kunit, قانط kaunit.—(*irretrievable*) بی چاره bé chaureh, بی درمان bé durmaun, غیر علاج ghiré-a alauj, عدم دوا adum dawa.—(*rash*) گمراه gumrauh, تکر tukur, بی تدبیر bé tudbeer, متهور mutuhawur, فرناس furnaus, بی رو bé rou, نزق nuzik, عیمت immeet. v. *furious.*

Desperately (*furiously*) تهالکانه tuhaulukauneh, متهورا mutuhawuran, تکرانه tukurauneh, تیز دلانه taze dilauneh. v. also *madly.*— (*in a great degree*) جدانه judauneh, بغایت begha-é-ut.

Desperateness تهور tuhawwur, گمراهی gumrauhe, بی تدبیری bé tudbeeré. v. *fury, madness, precipitation.*

Desperation, v. *despair.*

DESPICABLE, *despisable*, خور khoor, دنی duné, حقیر hukeer, نکبت nukbut, مذموم muzmoom, واجب الاهانت vajibu'l'ihaunut, زلیل zuleel, بخاک bekhauk, هین hei-un (plur. اهونا ahwina), هوان huwaun, هون hoon. v. *contemptible, mean, sordid, vile, worthless.* — *He is made despicable* بخاک نشاند bekhauk nishaund, بخاک راه نهاد است bekhauka rah nihaud ast.

Despicableness حقارت hukaurut, دونی doonė, ابتذال ibtizaul, احتکار ihtikaur, نکبت nukbut, زل و ملام zull ou mulaum, تذلیل tuzleel.

Despicably حقیرانه hukeerauneh, نکبتا nukbutan, با حقارت ba hukaurut, هینا hé-unan. v. *meanly.*

To DESPISE سبک گرفتن subuk gooriftun, سبکچه نمودن subukcheh numoodun, خور داشتن khoor daushtun, تذلیل کردن tuzleel kirdun, اهانت نمودن ihaunut numoodun, حقارت ساختن hukaurut saukhtun, تحقیر داشتن tuhkeer daushtun, با حقر نظر کردن ba hukr nuzr kirdun, استحقار نمودن istihkaur numoodun, استحفاف ساختن istihfauf saukhtun, وضع کردن wuzaa kirdun, افسوس داشتن afsoos daushtun. v. *to abhor, scorn.*

Despised محقر muhukkur, خور khoor, حقیر hukeer, مهان muhaun, مبتذل mubtuzul.

To be despised مبتذل شدن mubtuzul shoodun, محقر بودن muhukkur boodun.

A despiser مهین muheen, تذلیل نماینده tuzleel numa-éndeh, با حقر نظر کنا ba hukr nuzr koona.

DESPITE, *despitefulness* (*malice*) فساد fusaud, عداوت adawut, بد خواهی bud khauhé, حقد hukd, کین keen, کینه keeneh, غرض ghurz, شری shurré, خبث khubs, ربازیت rubazé-ut, شرس shurs, بغض bughz. v. *anger, malignity, defiance.*

To deſpite (*affront*) دشنام کردن duſhnaum kirdun, شتم نمودن ſhutum numoodun, ملامت گفتن mulaumut guftun, طنز دادن tunz dadun, افسوس زدن afsoos zudun. v. *to vex.*

Deſpiteful بد خواه bud khauh, فاسد fauſid, حقود hukood, کینه خواه keeneh khauh, کینور keenawur, عیب جوي a-éb jooï, صاحب اغراض ſahib ighrauz. v. *malicious*, *ſplenetic.*

Deſpitefully با غرض ba ghurz, فاسدانه fauſidauneh, با سینه پر کینه ba ſeeneh pur keeneh.

To DESPOIL سلب کردن ſulb kirdun, زستن zuſtun, یغما گرفتن yaghma gooriftun, دزدي کردن duzdé kirdun. v. *to ſpoil.*

To DESPOND دلفکار نمودن dilfikaur numoodun. v. *to deſpair.*

Deſpondency دلفکار dilfikaur, دلتنکي diltungé, غم ghum, دلوله dulooleh, جانسپاري jaunſipauré. v. *melancholly*, *deſpair.*

A DESPOT دسپوت deſpot.

Deſpotic کامران kaumran, کامبین kaumbeen, اختیار صاحبي ikhté-aur ſahibé. *Deſpotic power*, *deſpotiſm*, تسلط tuſullut, حکم حکومت hukooma hookoomut, استقلال iſtiklaul, فرمان فرمایي furmaun furmaï-é. v. *tyranny.*

A DESSERT (*laſt courſe*) انو بشر abu buſhr, مزه muzeh, نقل nukl.—(*fruit*) میوه meevuh, میوهاي کوناکون meevuhaï goonagoon.

DESTINATION (*appointment*) نامزادي naumzaudé, نیت né-ut, مراد moraud, قصد kuſd, غرض ghurz. v. *purpoſe*, *intention.*

To deſtine تعیین کردن taï-én kirdun, معین ساختن mu-aï-un ſaukhtun, تقدیر نمودن tukdeer numoodun, نامزاد ساختن namzaud ſaukhtun, مقدر کردن mukuddur kirdun, نصیب نمودن nuſeeb numoodun, نیت کردن né-ut kirdun, مراد نمودن moraud numoodun, غرض ساختن ghurz ſaukhtun. v. *to doom*, *devote*, *appoint*, *fix*, *purpoſe*, *intend.*—*To deſtine to the ſucceſſion* ولي عهد کردن wulé-a ahd kirdun.

Deſtined مقدر mukuddur, معین mu-aï-un, متعین muta-aï-un, تعین کرده شده taï-un kirdeh ſhoodeh, تقدیر کردیده tukdeer kirdédeh, نامزاد namzaud. *To be deſtined* نامزاد بودن namzaud boodun مقدر شدن mukuddur ſhoodun.

Deſtiny مقدر mukuddr, مقدرت mukdurut, قدرت kudrut, نصیب nuſeeb, سرنوشت ſurnooſht, فلک filuk, قضا kaza, قسمت kuſmut, طالع taulaa. v. *doom*, *fate.*—*Inevitable deſtiny* قضاي مبرم kaza-é mubrum. *Cruel deſtiny* جلاد فلک jullauda filuk. *To yield to deſtiny* قضایت رضا نمودن kuza-é-ut ruza numoodun.

DESTITUTE (*in want of*) بي چاره bé chaureh, بی بهره bé buhreh, بیکس bé-kus, مانده maundeh, درمانده durmaundeh, فرومانده fu-roomaundeh, عاري aaré, خایب kha-éb, فقید fikeed, مفقود mufkood, دروا durwa, نا چار na chaur.—(*abandoned*, *left*) متروک mutrook, مخذول mukhzool, کذاشته guzauſhteh. v. *deſerted*, *forſaken.*—*Deſtitute of ſtrength* بي طاقت bé taukut, عاجز aujuz. v. *weak.*

To DESTROY (*conſume*) اتلاف کردن itlauf kirdun, اکل و بلا نمودن akul ou bula numoodun, اسراف ساختن iſrauf ſaukhtun, افنا کردن ifna kirdun, تلف نمودن tulf numoodun, پرداختن purdaukhtun. v. *to deface.*—(*to lay waſte*) برباد دادن burbaud dadun, پایمال کردن païmaul kirdun, یباب و خراب نمودن eebaub ou khuraub numoodun, ویران ساختن veeraun ſaukhtun, تخریب کردن tukhreeb kirdun, تعطیل ساختن taateel ſaukhtun. *To deſtroy buildings* تخریب بنیان کردن tukhreeba buné-aun kirdun, مبني مهدوم کردن mubné muhdoom kirdun. *To deſtroy a city* شهر یباب و خراب نمودن ſhahur eebaub ou khuraub numoodun, بلد خراب اباد کردن bilud khuraub abad kirdun, مدینه پایمال ساختن medineh païmaul ſaukhtun.—*To deſtroy* (*kill*) قتل کردن kutl kirdun, کشتن kooſhtun, نیست کردانیدن neeſt kirdanédun.

Deſtroyed خراب khuraub, مخروب mukhroob, مهدوم muhdoom, یباب eebaub, برباد burbaud, پایمال païmaul, ویرانه veerauneh, ویران veeraun. v. *conſumed*, *killed.*

A deſtroyer خراب کننده khuraub koonindeh, مخرب mukhrib, پایمال ساز païmaul ſauz, تباهکار tubauhkaur, هادم haudum, مفسد mufsud.

Deſtruction اضلال حال izlaula haul, خرابی khuraubé, تخریب tukhreeb, ویرانی veerauné, انهدام inhidaum, هدم hudum, قمع kuma, تباه tubauh, هلاک hulauk. v. *perdition*, *ruin*, *murder.*—*Total perdition and abſolute ruin* عین تباهي و محض کمراهي aïna tubauhé wa muhuz kumrauhé. *To drive to deſtruction* هلاک کردن hulauk kirdun.

Deſtructive مفسدت mufsudut, تخریب کنا tukhreeb koona, انهدام ساز inhidaum ſauz, تباه کن tubauh koon.

Deſtructively مفسدانه mufsudauneh, بر وجه خراب bur wujeh khuraub, بطور انهدام betoor inhidam, با خرابي ba khuraubé.

Deſtructiveneſs قوت مفسدت kuwwuta mufsudut, تخریب سازي tukhreeb ſauzé.

Deſuetude, v. *diſuſe.*

DESULTORY بي نظام bé nizaum, هر جايي hur jai-é, بي طريق bé tureek, خلاف قاعدت khulauf ka-édut. v. *irregular, inconstant.*

To DETACH واجدا كردن wajuda kirdun, افراز ساختن efrauz saukhtun, مفارقت نمودن mufaurikut numoodun. v. *to separate, disengage.*— *To detach a body of men* ضم اجناد فرستادن zumma ijnaud furistadun, فوج روان كردن fouj rouvaun kirdun, فوج از افواج ارسال ساختن fouj uz afwauj irsaul saukhtun.

A detachment فوج fouj, فوج از افواج fouj uz afwauj, وضيمت wuzeemut, گروه kurooh, ضم اجناد zumma ijnaud, جف juff. *A detachment of horse* فوج از افواج سوار fuvvaur, fouj uz afwauja suvvaur. *A detachment of foot* پياده pé-audeh, رجال rujaul, فوج از افواج رجال fouj uz afwauja rujaul.

A DETAIL (*minute account*) تفصيل tufseel, نقل دقت nukkul dikkut, تدقيق خبري tudkeeka khubré, قصه نقير و قطمير kuffeh nukeer ou kutmeer. *In detail* علي التفصيل ala't'tufseel, تفصيلانه tufseelauneh, نقير و قطمير nukeer ou kutmeer.—*To detail* تفصيل كردن tufseel kirdun, نقل دقت نمودن nukkul dikkut numoodun. v. *to particularize.*

To DETAIN (*with-hold*) واپس داشتن wapus daushtun, توقيف كردن toukeef kirdun, باز داشتن baz daushtun, فا داشتن fa daushtun, وا داشتن wa daushtun. v. *to retain, restrain.*— *To detain in custody* حبس كردن hubs kirdun, احتباس ساختن ihtibaus saukhtun, گرفت كردن goorift kirdun, محبوس نمودن muhboos numoodun, در زنجير بستن dur zinjeer bustun, در زندان نهادن dur zundaun nihaudun.

Detained محبوس muhboos, محتبس muhtubus, بنده bundeh, گرفتار gooriftaur, گرفته goorifteh. *Detained in prison* اهل زندان ahla zindaun, زنداني zindauné, در زندان محبوس ساخته dur zindaun muhboos saukhteh. *Detained in bed* صاحب فراش sahib furaush.

To DETECT اشكاره كردن ashikaureh kirdun, كشادن kushaudun, كشاده نمودن kushaudeh numoodun, اظهار ساختن izhaur saukhtun. v. *to discover.*—*To detect a crime* گناه اشكاره كردن gunah ashikaureh kirdun. *To detect a fraud* غدر اظهار نمودن ghudr izhaur numoodun. *One who detects the faults of others* عيب گوي aïb gooï, منجش munjush.

Detected اشكاره كرده شده ashikaureh kirdeh shoodeh, كشاده kushaudeh, بي حجاب bé hujaub, مشكوف mushkoof, منكشف munkushuf.

A detecter اشكاره كننده ashikaureh koonindeh, كشاده گر kushaudeh gur, كشاف kushshauf, كاشف kaushif.

Detection كشاد kushaud, اظهار izhaur, كشف kushif, انكشاف inkishauf, فاش faush. *Detection of a crime* كشاد جريمه kushauda jureemeh. *Detection of a fraud* غبن اظهاري ghubin izhauré. v. *discovery.*

DETENTION توقيف toukeef, گرفت goorift, گرفتگي gooriftugé, حبس hubs, تحبس tuhubbus, حصر husr. v. *retention, restraint, confinement.*

To DETER انذار كردن inzaur kirdun, تخويف ساختن tukhweef saukhtun. v. *to discourage, frighten.*

DETERMINABLE ممكن فصل mumkina fusl, قابل تقضيت kaubila kuzé-ut.

Determinate, determined (*limited*) محدود muhdood, معهود maahood, محموم muhmoom, معين mu-aï-un, متعين muta-aï-un.—(*established*) مقرر mukurrur, منصوب munsoob, محكم muhkum, مامور maamoor, مصمم musummum. v. *fixed.*— (*conclusive*) قاطع kauta, فصل ساز fusl sauz, ذو جزم zu jezm v. *decisive.* — (*determined, resolute*) دلير dilare, جگردار jigurdar, نيت نما né-ut numa, تصميم دار tusmeem dar. v. *resolved.*

Determinately با تصميم ba tusmeem, جزمانه jezmauneh, مصمما musumuman.

Determination (*decision*) جزم jezm, حكم hookum (pl. احكام ahkaum), فصل fusl, قضا kuza, حجت hujjut.—(*limitation*) تحديد tuhdeed. v. *direction, definition.*—*Determinative* حكم ساز hookum sauz, تحديد نما tuhdeed numa.

To determine (*fix limits*) تحديد نمودن tuhdeed numoodun, حد كردن hudd kirdun.—(*to fix*) ثابت كردن saubut kirdun, برقرار ساختن burkuraur saukhtun. v. *to establish.*— (*to conclude finally*) ختم كردن khutim kirdun, اتمام ساختن itmaum saukhtun, برطرف نمودن burturruf numoodun. v. *to end.*— (*to decide*) حكم نمودن kookum numoodun, حجت ساختن hujjut saukhtun, فصل كردن fusl kirdun, راي دادن ra-é dadun, قضا نمودن kuza numoodun, تدبير دادن tudbeer dadun.—(*to define*) قطع كردن kuta kirdun, جزم نمودن jezm numoodun, تعريف ساختن taareef saukhtun.—(*to adjust*) نظم كردن nuzim kirdun, ترتيب نمودن turteeb numoodun.—(*to influence a choice*) اختيار كردانيدن ikhté-aur kirdanédun.—(*to resolve*) عزيمت كردن azeemut kirdun, نيت نمودن né-ut numoodun, قراركردن kuraur kirdun, جزم ساختن jezm saukhtun, تصميم كردن tusmeem kirdun.

To DETEST منكيدن munkédun, فرسودن furſoodun, كينه داشتن keeneh dauſhtun, كين كرفتن keen gooriftun, استكراه نمودن iſtikrauh numoodun, دوري نمودن dooré numoodun, كراهت داشتن kurauhut dauſhtun, ابا نمودن iba numoodun. v. *to abhor, have an averſion, hate.*

Deteſtable مكروه mukrooh, كريه kureeh, نا مرضي na murzé, نا خوشمش na khooſhmiſh, نا خوشمنش na khooſhminiſh, لعين la-én, ملعون mula-oon, منفور munfoor, منكيده munkédeh. v. *abominable, hateful.—A deteſtable man* فغاك fughauk.

Deteſtably مكروهانه mukroohauneh, مستكرها muſtukruhan. v. *hatefully.*

Deteſtation استكراه iſtikrauh, كراهت kurauhut, تكره tukurruh, كره kirh, نفرين nufreen, نفرت nufrut, رجم rujim, تويل tawé-ul, قبح kubeh, هر hirr, هرير hureer, شه ſhuh. *Held in deteſtation* مظهر اداوت muzhur adawut. *To expreſs deteſtation* مهارت كردن muhaurrit kirdun, شه ساختن ſhuh ſaukhtun. v. *to deteſt.*

A deteſter استكراه نمايندة iſtikrauh numa-éndeh, مهارت كر muhaurut gur, شه ساز ſhuh ſauz.

To DETHRONE از مسند وضع كردن uz muſnud wuza kirdun, از تخت دفع ساختن uz tukht dufa ſaukhtun, سرير معزول كردن ſureer maazool kirdun, عرش عزل نمودن ariſh azl numoodun.

Dethroned از مسند معزول uz muſnud maazool.

To DETRACT زاري كردن zauré kirdun, مضح نمودن muzih numoodun, اوصاف كسي كم كردن awſauf kuſé kum kirdun, افترا زدن iftira zudun, زم كردن zumm kirdun, بهتان كو ساختن buhtaun goo ſaukhtun, ملامت كردن mulaumut kirdun, غيبت كفتن gheebut guftun. v. *to calumniate.*

A detracter بهتان كوي buhtaun gooï, افتراكار iftirakaur, هامز haumuz, نميمت كار numeemut kaur. v. *calumniator.—A detractreſs* زن بهتان كو zunna buhtaun goo, هامزت haumuzut.

Detraction زم zum, بهتان buhtaun, نميمت numeemut, افترا iftira, غيبت gheebut. v. *calumny.*

DETRIMENT نقص nuks, نقصان nukſaun, زيان zé-aun, زياني zé-auné, ضرر zurur, مضرت muzurrut, كزند guzund, خسار khuſaur. v. *damage, loſs, miſchief, injury.*

Detrimental مضر muzurr, نقص كنا nuks koona, زيان ساز ze-aun ſauz, ذو ضرر zu zurur, اهل مضرت ahla muzurrut. v. *miſchievous.*

DEVASTATION ويراني veerauné, تخريب tukhreeb, خراب khuraub, خرابت khuraubut (pl. خرابي khuraubé, خرابات khurabaut). v. *waſte, havock, deſolation.*

DEUCE دو doo. v. *two.*

To DEVELOP نقب رفع كردن nukib rufa kirdun. v. *unveil, uncover.*

To DEVEST خلع ساختن khula ſaukhtun, برهنه كردن buruhneh kirdun, عريت نمودن uré-ut numoodun. v. *to ſtrip.—To deveſt of good qualities* اوصاف برهنه نمودن awſauf buruhneh numoodun, بي خوش خصال كردن bé khooſh khuſaul kirdun. *To deveſt of any thing bad* ننا رفع كردن funa rufa kirdun, از بد ازاد ساختن uz bud azaud ſaukhtun.

To DEVIATE (*ſtray from the right road*) بي راه شدن bé rah ſhoodun, كمراه بودن gumrah boodun, ضلال كردن zulaul kirdun, ضال رفتن zaul ruftun, سركردان بودن ſurgurdaun boodun. (*to err, ſin*) كناه كردن gunah kirdun, خطا ساختن khuta ſaukhtun, اعتزال كردن é-atizaul kirdun, بغي نمودن bughé numoodun, غوي كردن ghooï kirdun. *To deviate from a purpoſe* از قصد بي راه شدن uz kuſd bé rah ſhoodun, شاخ نمودن ſhaudukh numoodun.

Deviation, wandering بي راهي bé rauhé, كمراهي gumrauhé, ضلال zulaul, ضلالت zulaulut, بهرجت buhrjut.—(*improper conduct*) تباهي tubauhé, فجر fujur, فجور fujoor, بغي bughé, غوي ghooï, اعتزال é-atizaul, كذل kuzl.

DEVICE (*contrivance*) پيدا peeda, مبدع mubda, مبتدع mubtuda, تصور tuſuwwur, ملاحظه mulauhzeh. v. *ſtratagem, ſcheme, invention.—A device* (*on a ſhield, &c.*) علامت alaumut, نشان niſhaun, شعار ſhaar.

DEVIL شيطان ſheitaun (pl. شياطين ſheiateen), ابليس éblees (pl. اباليس abaulees, ابالسه abauliſeh), رجيم rujeem, الوسواس alwuſwas, خناس جن jinn, جان jann (pl. جنان jinaun), خناس hunnaus, خناس khunnaus, ابليس پر تلبيس ébleeſa pur tulbees, ابليس تلبيس انكيز ébleeſa tulbees angeez, غرازيل ghurazeel, كيا ké-a, ديو dév. v. *demon.—The devil take you* تعست taaſta, تعسا لك taaſan laka.—*Horrible ſuggeſtions of the devil* وسوسه حيرت انكيز wuſwuſeh heerut angeez. —*The devil's caſtle* (*a ſpecies of fungus*) كلات ديوان killaata dévaun.—*A devil* (*a wicked man or woman*) شرير ſhureer (pl. اشرا aſhirra) اهل فساد ahla fuſaud, بد كردار bud kirdaur.

Deviliſh ذو شيطان zu ſheitaun, شيطاني ſheitauné, اهل جن ahla jinn. v. *demoniacal.*—(*horrible*) هولناك hawilnauk, مخوف mukhoof, مكروه mukrooh. v. *frightful.*

Devilishly شيطان اسا sheitaun asa, بروجه جان bur wujeha jann.

DEVIOUS گمراه gumrah, بدراه budrah, بي راه bé rah, ضال zaull. v. *erring*, *wandering*.

To DEVISE پيدا كردن peeda kirdun, اختراع نمودن ikhtira numoodun, ابتداع ساختن ibtidaa saukhtun, نظر كردن nuzur kirdun. v. *to invent*, *contrive*, *consider*.—(*to bequeath*) وصايت كردن wusa-é-ut kirdun, عهد ساختن ahud saukhtun, اندرز نمودن anduruz numoodun.

A devise (*last will*) وصيت نامه wusé-ut nau-meh, اندرز anduruz. v. *testament*, *bequest*; also *contrivance*, *invention*.

A deviser پيدا گر peeda gur. v. *contriver*.—*A deviser by last will* وصايت كننده wusa-é-ut koo-nindeh, وصي wusé, عهد سازنده ahud sauzindeh, اندرزگر anduruz gur.

DEVOID تهي tuhé, محلول muhlool, خالي khaulé. v. *vacant*, *empty*.—*Devoid of good qualities* بي خوش خصال bé khoosh khusaul, غير نيكو صفت ghire-a neekoo suffut. *Devoid of bad qualities* بي صفت مذموم bé suffut muzmoom.

Devoir, v. *civility*, *compliment*, *duty*.

To DEVOLVE گرديده شدن gurdédeh shoo-dun, از يك دست تا ديگر گذاردن uz eek dost ta deegur guzaurdun. v. also *to roll down*.

To DEVOTE تقدس كردن tukuddus kir-dun, فدا ساختن fida saukhtun, نذر كردن nuzr kirdun. v. *to consecrate*, *dedicate*.—(*to curse*) لعنت گفتن la-anut guftun. v. *to execrate*.

Devoted (*to* GOD) نذير nuzeer, منذور mun-zoor.—(*affectionate*) مختص mukhtuss, مخصوص mukhsoos, دلبسته dilbusteh.

Devotedly با اختصاص ba ikhtisaus.

A DEVOTEE اهل وسواس ahla wuswaus, ذو صاحب ايمان باطل sahib a-émauna bautil, ذو رقيت zu ruké-ut.

DEVOTION (*piety*) قنوت kunoot, تقوي or تقوا tukwa, اخلاص ikhlaus, زهد zuhd, زهادت zuhaudut, عبادتكار ébaudutkaur. v. *religion*, *prayer*.—(*submissive obedience*, *attachment*) اختصاص ikh-tisaus, خصوصيت khusoosé-ut, اعتباد é-atibaud, انقياد inké-aud, عبوديت aboodé-ut. v. *affection*, *disposal*, *power*.

Devotional قنوت منسوب kunoot munsoob.

To DEVOUR بلع كردن bula kirdun, مبتلع نمودن mubtula numoodun, اكل ساختن akul saukhtun, اوباريدن obaurédun, التقام كردن iltikaum kirdun, خوردن khoredun, تجرع كردن tujurra kirdun, تلهم ساختن tulhum saukhtun. v. *to eat*, *consume*, *swallow*, *annihilate*.

Devoured مبتلع mubtulaa.

A devourer مبتلع mubtulé-a, اكول akool.

Devout اهل تقوي ahla tukwa, زهاد zuhaud, پارسا parsa, متورع mutuwurra, عبادتكار ébaudut-kaur, صوفي sofé. v. *pious*, *religious*.

Devoutly زهادانه zuhaudauneh, با تقوي ba tukwa, اخلاصا ikhlausan.

DEUSE (*deuce*) ديو dew. v. *demon*, *devil*.

DEW نم num, ژاله zshauleh, ژال zshaul, لث luss, لثي or لثا lusa, فرجاب furéjaub, پشك pushk, طل tull. *Night dew* شبنم shub-num, سدي sudé, ومد wumud. *Day dew* ندي nudé. *A dew drop* قطرات شبنم kuturauta shub-num.

To dew (*moisten with dew*, &c.) ژوليدن zshoo-lédun, تلثيق كردن tulseek kirdun, دامع ساختن dauma saukhtun, طلت نمودن tullut numoodun.

Dewy (*dew-besprent*, *sprinkled with dew*) دامع dauma, دماع dummaa, طلت tullut. *Dewy* (*re-sembling dew*) نم اسا num asa, ژاله سا zshauleh sa.

A DEWLAP بز buzz, غبغب ghubghub.

Dewlapt غبغب دار ghubghub dar.

DEXTER راست raust, يمين yemeen. v. *right*.

DEXTERITY كار سازي kaur sauzé, قابليت kaubilé-ut, ظرافت zuraufut, تصرف tusurruf, صرف surf.

Dexterous كار ساز kaur sauz, ديو دست div dost, قابل kaubil, صاحب تصرف sahib tusurruf, راسته rausteh, با شكوك ba shukook, نخسند nukhsund. v. *clever*, *expert*.

Dexterously با ظرافت ba zuraufut, راستانه raus-tauneh.

A DIABETES سلس sulus, سلاست sulausut, نفاص nufaus.

Diabolical, v. *devilish*.

DIACRITICAL معجم maajim.

A DIADEM تاج tauj. v. *crown*.

DIAGONAL از يك تا ديگر گوشه uz eek ta deegur koosheh.—*Diagonally*, v. *obliquely*.

A DIAL افتاب ساعتي afitaub sa-até, ساعت شمس sa-ata shems, بسيطه buseeteh.—*The pin* or *style of a dial* عقرب akrub.

DIALECT زبان zubaun, لسان lissaun, متجهر mutuhummur. v. *language*, *stile*, *speech*.—*The purer dialect* or *Court language of Persia* زبان دري zubauna deré. *The ordinary dialect of Persia* زبان فارسي zubauna farsé. *The old dialect of Persia* زبان پهلوي zubauna pehlevi.

DIALECTICAL منطقي muntuké.—*Dia-lectick* علم منطق ylma muntuk. v. *logick*.

DIALOGUE گفت و شنود guft ou shunood,

To DETEST منكيدن munkédun, فرسودن furſoodun, كينه داشتن keeneh dauſhtun, استكراه نمودن iſtikrauh numoodun, كين كرفتن keen gooriftun, دوري نمودن dooré numoodun, كراهت داشتن kurauhut dauſhtun, ابا نمودن iba numoodun. v. *to abhor, have an averſion, hate.*

Deteſtable مكروه mukrooh, كريه kureeh, نا مرضي na murzé, نا خوشمش na khooſhmiſh, نا خوشمنش na khooſhminiſh, لعين la-én, ملعون mula-oon, منفور munfoor, منكيده munkédeh. v. *abominable, hateful.*—*A deteſtable man* فغاك fughauk.

Deteſtably مكروهانه mukroohauneh, مستكرها muſtukruhan. v. *hatefully.*

Deteſtation استكراه iſtikrauh, كراهت kurauhut, تكره tukurruh, كره kirh, نفرين nufreen, نفرت nufrut, رجم rujim, تويل tawé-ul, قبح kubeh, هر hirr, هرير hureer, شه ſhuh. *Held in deteſtation* مظهر اداوت muzhur adawut. *To expreſs deteſtation* مهارت كردن muhaurrit kirdun, شه ساختن ſhuh ſaukhtun. v. *to deteſt.*

A deteſter استكراه نمايندہ iſtikrauh numa-éndeh, مهارت كر muhaurut gur, شه ساز ſhuh ſauz.

To DETHRONE از مسند وضع كردن uz muſnud wuza kirdun, از تخت دفع ساختن uz tukht dufa ſaukhtun, سرير معزول كردن ſureer maazool kirdun, عرش عزل نمودن ariſh azl numoodun.

Dethroned از مسند معزول uz muſnud maazool.

To DETRACT زاري كردن zauré kirdun, مضح نمودن muzih numoodun, اوصاف كسي كم كردن awſauf kuſé kum kirdun, افترا زدن iftira zudun, زم كردن zumm kirdun, بهتان كو ساختن buhtaun goo ſaukhtun, ملامت كردن mulaumut kirdun, غيبت كفتن gheebut guftun. v. *to calumniate.*

A detracter بهتان كوي buhtaun gooï, افتراكار iftirakaur, هامز haumuz, نميمت كار numeemut kaur. v. *calumniator.*—*A detractreſs* زن بهتان كو zunna buhtaun goo, هامزت haumuzut.

Detraction زم zum, بهتان buhtaun, نميمت numeemut, افترا iftira, غيبت gheebut. v. *calumny.*

DETRIMENT نقص nuks, نقصان nukſaun, زيان zé-aun, زياني zé-auné, ضرر zurur, مضرت muzurrut, كزند guzund, خسار khuſaur. v. *damage, loſs, miſchief, injury.*

Detrimental مضر muzurr, نقص كنا nuks koona, زيان ساز ze-aun ſauz, زو ضرر zu zurur, اهل مضرت ahla muzurrut. v. *miſchievous.*

DEVASTATION ويراني veerauné, تخريب tukhreeb, خراب khuraub, خرابت khuraubut (pl.

خرابي khuraubé, خرابات khurabaut). v. *waſte, havock, deſolation.*

DEUCE دو doo. v. *two.*

To DEVELOP نقب رفع كردن nukib rufa kirdun. v. *unveil, uncover.*

To DEVEST خلع ساختن khula ſaukhtun, برهنه كردن buruhneh kirdun, عريت نمودن uré-ut numoodun. v. *to ſtrip.*—*To deveſt of good qualities* اوصاف برهنه نمودن awſauf buruhneh numoodun, بي خوش خصال كردن bé khooſh khuſaul kirdun. *To deveſt of any thing bad* فنا رفع كردن funa rufa kirdun, از بد ازاد ساختن uz bud azaud ſaukhtun.

To DEVIATE (*ſtray from the right road*) بي راه شدن bé rah ſhoodun, كمراه بودن gumrah boodun, ضلال كردن zulaul kirdun, ضال رفتن zaul ruftun, سركردان بودن ſurgurdaun boodun. (*to err, ſin*) كناه كردن gunah kirdun, خطا ساختن khuta ſaukhtun, اعتزال كردن é-atizaul kirdun, بغي نمودن bughé numoodun, غوي كردن ghooï kirdun. *To deviate from a purpoſe* از قصد بي راه شدن uz kuſd bé rah ſhoodun, شادخ نمودن ſhaudukh numoodun.

Deviation, wandering بي راهي bé rauhé, كمراهي gumrauhé, ضلال zulaul, ضلالت zulaulut, بهرجت buhrjut.—(*improper conduct*) تباهي tubauhé, فجر fujur, فجور fujoor, بغي bughé, غوي ghooï, اعتزال é-atizaul, قذل kuzl.

DEVICE (*contrivance*) پيدا peeda, مبدع mubda, مبتدع mubtuda, تصور tuſuwwur, ملاحظه mulauhzeh. v. *ſtratagem, ſcheme, invention.*—*A device* (*on a ſhield, &c.*) علامت alaumut, نشان niſhaun, شعار ſhaar.

DEVIL شيطان ſheitaun (pl. شياطين ſheiateen), ابليس éblees (pl. اباليس abaulees, ابالسه abauliſeh), رجيم rujeem, الوسواس alwuſwas, جن jinn, جان jann (pl. جنان jinaun), خناس hunnaus, خناس khunnaus, ابليس پر تلبيس ébleeſa pur tulbees, ابليس تلبيس انكيز ébleeſa tulbees angeez, غرازيل ghurazeel, كيا ké-a, ديو dév. v. *demon.*—*The devil take you* تعست taaſta, تعسا لك taaſan laka.—*Horrible ſuggeſtions of the devil* وسوسه حيرت انكيز wuſwuſeh heerut angeez.—*The devil's caſtle* (*a ſpecies of fungus*) كلات ديوان killaata dévaun.—*A devil* (*a wicked man or woman*) شرير ſhureer (pl. اشرا aſhirra) اهل فساد ahla fuſaud, بد كردار bud kirdaur.

Deviliſh زو شيطان zu ſheitaun, شيطاني ſheitauné, اهل جن ahla jinn. v. *demoniacal.*—(*horrible*) هولناك hawilnauk, مخوف mukhoof, مكروه mukrooh. v. *frightful.*

Devilishly شيطان اسا sheitaun asa, بروجه جان bur wujeha jann.

DEVIOUS گمراه gumrah, بدراه budrah, بي راه bé rah, ضال zaull. v. *erring, wandering.*

To DEVISE پيدا كردن peeda kirdun, اختراع نمودن ikhtira numoodun, ابتداع ساختن ibtidaa saukhtun, نظر كردن nuzur kirdun. v. *to invent, contrive, consider.*—(*to bequeath*) وصايت كردن wusa-é-ut kirdun, عهد ساختن ahud saukhtun, اندرز نمودن anduruz numoodun.

A devise (*last will*) وصيت نامه wusé-ut nau-meh, اندرز anduruz. v. *testament, bequest*; also *contrivance, invention.*

A deviser پيدا گر peeda gur. v. *contriver.*—*A deviser by last will* وصايت كننده wusa-é-ut koo-nindeh, وصي wusé, عهد سازنده ahud sauzindeh, اندرزگر anduruz gur.

DEVOID تهي tuhé, محلول muhlool, خالي khaulé. v. *vacant, empty.*—*Devoid of good qualities* بي خوش خصال bé khoosh khusaul, غير نيكو صفت ghire-a neekoo suffut. *Devoid of bad qualities* بي صفت مذموم bé suffut muzmoom.

Devoir, v. *civility, compliment, duty.*

To DEVOLVE گرديده شدن gurdédeh shoo-dun, از يك دست تا ديگر گذاردن uz eek dost ta deegur guzaurdun. v. also *to roll down.*

To DEVOTE تقدس كردن tukuddus kir-dun, فدا ساختن fida saukhtun, نذر كردن nuzr kirdun. v. *to consecrate, dedicate.*—(*to curse*) لعنت گفتن la-anut guftun. v. *to execrate.*

Devoted (*to* GOD) نذير nuzeer, منذور mun-zoor.—(*affectionate*) مختص mukhtuss, مخصوص mukhsoos, دلبسته dilbusteh.

Devotedly با اختصاص ba ikhtisaus.

A DEVOTEE اهل وسواس ahla wuswaus, صاحب ايمان باطل sahib a-émauna bautil, ذو رقيت zu ruké-ut.

DEVOTION (*piety*) قنوت kunoot, تقوي or تقوا tukwa, اخلاص ikhlaus, زهد zuhd, زهادت zuhaudut, عبادتكار ébaudutkaur. v. *religion, prayer.*—(*submissive obedience, attachment*) اختصاص ikh-tisaus, خصوصيت khusoosé-ut, اعتباد é-atibaud, انقياد inké-aud, عبوديت aboodé-ut. v. *affection, disposal, power.*

Devotional قنوت منسوب kunoot munsoob.

To DEVOUR بلع كردن bula kirdun, مبتلع نمودن mubtula numoodun, اكل ساختن akul saukhtun, اوباريدن obaurédun, التتام كردن iltikaum kirdun, خوردن khoredun, تجرع كردن tujurra kirdun, تلهم ساختن tulhum saukhtun. v. *to eat, consume, swallow, annihilate.*

Devoured مبتلع mubtulaa.

A devourer مبتلع mubtulé-a, اكول akool.

Devout اهل تقوي ahla tukwa, زهاد zuhaud, پارسا parsa, متورع mutuwurra, عبادتكار ébaudut-kaur, صوفي sofé. v. *pious, religious.*

Devoutly زهادانه zuhaudauneh, با تقوي ba tukwa, اخلاصا ikhlausan.

DEUSE (*deuce*) ديو dew. v. *demon, devil.*

DEW نم num, ژاله zshauleh, ژال zshaul, لث luss, لثي or لثا lusa, فرجاب furéjaub, پشك pushk, طل tull. *Night dew* شبنم shub-num, سدي sudé, ومد wumud. *Day dew* ندي nudé. *A dew drop* قطرات شبنم kuturauta shub-num.

To dew (*moisten with dew*, &c.) ژوليدن zshoo-lédun, تلثيق كردن tulseek kirdun, دامع ساختن dauma saukhtun, طلت نمودن tullut numoodun.

Dewy (*dew-besprent, sprinkled with dew*) دامع dauma, دماع dummaa, طلت tullut. *Dewy* (*re-sembling dew*) نم اسا num asa, ژاله سا zshauleh sa.

A DEWLAP بز buzz, غبغب ghubghub.

Dewlapt غبغب دار ghubghub dar.

DEXTER راست raust, يمين yemeen. v. *right.*

DEXTERITY كار سازي kaur sauzé, قابليت kaubilé-ut, ظرافت zuraufut, تصرف tusurruf, صرف surf.

Dexterous كار ساز kaur sauz, ديو دست div dost, قابل kaubil, صاحب تصرف sahib tusurruf, راسته rausteh, با شكوك ba shukook, نخسند nukhsund. v. *clever, expert.*

Dexterously با ظرافت ba zuraufut, راستانه raus-tauneh.

A DIABETES سلس sulus, سلاست sulausut, نفاص nufaus.

Diabolical, v. *devilish.*

DIACRITICAL معجم maajim.

A DIADEM تاج tauj. v. *crown.*

DIAGONAL از يك تا ديگركوشه uz eek ta deegur koosheh.—*Diagonally*, v. *obliquely.*

A DIAL افتاب ساعتي afitaub sa-até, ساعت شمس sa-ata shems, بسيطه buseeteh.—*The pin or style of a dial* عقرب akrub.

DIALECT زبان zubaun, لسان lissaun, متجهر mutuhummur. v. *language, stile, speech.*—*The purer dialect* or *Court language of Persia* زبان دري zubauna deré. *The ordinary dialect of Persia* زبان فارسي zubauna farsé. *The old dialect of Persia* زبان پهلوي zubauna pehlevi.

DIALECTICAL منطقي muntuké.—*Dia-lectick* علم منطق ylma muntuk. v. *logick.*

DIALOGUE گفت و شنود guft ou shunood,

سوال و جواب suwaul ou javaub, مکالمت mukaulumut, محاورت muhawurut.

DIAMETER قطر kutr. v. *axis*.

A DIAMOND ماس mas, الماس elmas, سنک الماس sunk almaus, سامور saumoor.

DIAPHANOUS (*transparent*) شفاف shufauf.

DIAPHRAGM (*midriff*) حجاب القلب hujaubu'l'kulb, خلب khulb.

A DIARRHOEA رفتن شکم ruftuna shikim, اسهال is-haul, جحاف juhauf.

A DIARY روز نامه rooz nameh, اورجه awurjeh.

A DIBBLE, بیل beel, حداة hudaat.

DICE قمار kumaur, قمار بازي kumaur bauzé, کعبتین kaabteen, نرد nurd, دد dudd, ددن duddun, ددا dudda, دباغ dubaukh, ششدر sheshdur, ششدر بازي sheshdur bauzé, منک munuk, میسر meesur, یسر eesur.—*A dice table* تخته نرد tukhté-i nurd, کعب kaab. *A dice box* پشک pishk. *To play at dice* قمار باختن kumaur baukhtun, تقامر کردن tukaumur kirdun, یسر نمودن eesur numoodun. *To win at dice* قمر کردن kumr kirdun, تقمر ساختن tukummur saukhtun, بعو کردن ba-oo kirdun. *To lose at dice* باختن baukhtun. *A lucky throw at dice* قبیل kubeel. *Unfair play at dice* مسنک musink. *A player at dice* قمار باز kumaur baz, ششدر باز sheshdur baz, داو da-oo, یسور eesoor. *An antagonist at dice* قمیر kumeer.

To DICTATE (*prescribe*) فرمودن furmoodun, تعیین کردن taï-én kirdun, رسم ساختن rusm saukhtun, مشق نمودن mishk numoodun, نهج کردن nuhij kirdun. v. *to command.*—*To dictate* (*a letter, &c.*) املال کردن imlaul kirdun, تملي نمودن tumullé numoodun. *To write whatever is dictated* ممالت کردن mumaulut kirdun.

A dictate فرمان furmaun, امر amr, حکم hookum. *The dictates of the heart* اوامر قلب awaumra kulb, فرمان دل furmauna dil.

DICTION کو goo, کوي gooï, کفت guft, کفتار guftaur, سخن sukhn, کلمت kulimut (pl. کلمات kulimaut), لسان lissaun, زبان zubaun, لغت loghat, لفظ lufz, لفظت lufzut (pl. الفاظ alfauz), حرف hurf. v. *language, stile.*

A dictionary لغت کتابي loghat kitaubé.

Did, preterite of *do*.

DIDACTIC معلم mu-ellim, مودب mu-eddib, اموز amooz.

To DIE مردن murdun, مرد شدن murd shoodun, جان تسلیم کردن jaun tusleem kirdun, تسلیم روح نمودن tusleema rooh numoodun, موت یافتن moot e-aftun, فوت شدن foot shoodun, وفات کردن wufaut kirdun, فات یافتن faut é-aftun, متوفي بودن mutoofé boodun, ترک دار البوار ساختن turuka daru'l'buwaur saukhtun, هوش کردن wushkirdun, شکردن shakirdun, هوشیدن hooshé-dun, اندر کذشتن aundur guzushtun, فوظ کردن fooz kirdun, فوظ یافتن food é-aftun, فیض ساختن feez saukhtun. v. *to expire*, and under *death*.—*To die a martyr* شهید شدن shaheed shoodun. *To die suddenly* مرل مفاجان یافتن murga mufajaun é-aftun, ابز نمودن abz numoodun. *To die* (*as a criminal.*) سیاست یافتن séausut é-aftun, قتیل شدن kuteel shoodun. *To die* (*become languid*) زبون کشتن zuboon gushtun, کاهل بودن kauhil boodun, عاجز کشتن aajuz gushtun, عدم اقتداري بودن adum iktidauré boodun, فرو ماندن furoo maundun.—(*to faint away*) بیهوش شدن béhoosh shoodun, غشیان بودن ghushé-aun boodun, سبت نمودن subt numoodun.—(*to perish*) زایل شدن za-él shoodun, هلاک کشتن hulauk gushtun, برباد بودن burbaud boodun.—(*to wither as a vegetable*) افسردن afsurdun, تعشم کشتن ta-ashum gushtun, تارز شدن tauriz shoodun.—(*to grow vapid as liquor*) تارز شدن tauriz shoodun, نشفش کشتن fushfush gushtun, عسیقت بودن afeekut boodun.—(*to vanish*) وا شدن wa shoodun, نا بود و نا پدید شدن na bood ou na pudeed shoodun, نا پیدا بودن na peeda boodun. *To die or languish as lovers* عشق نمودن ishk numoodun, مجنون شدن mejnoon shoodun.

To DIE (*tinge*) رنک زدن runk zudun, رنکین کردن rungeen kirdun, صبغ ساختن subugh saukhtun, ازدن azshdun, ردع دادن ruda dadun. *To die the beard, nails, &c. of a beautiful red* تخضیب ساختن tukhzeeb saukhtun, خضاب کردن khuzaub kirdun, تقفز نمودن tukuffuz numoodun. *To die grey hairs* شیب وشع کردن sheeb wushaa kirdun. *To die yellow* هرد ساختن hurd saukhtun, زرجون زدن zurjoon zudun, زرد ساختن zurd saukhtun, صفرا کردن sufra kirdun. *To die the face yellow* تغمر کردن tughummir kirdun, رو با ورس صبغ ساختن roo ba wurs subugh saukhtun. *To die red* تقنیت کردن tukné-ut kirdun, دم ساختن dumm saukhtun, سرخ زدن surkh zudun, احمر نمودن ahmur numoodun, تمسیق کردن tumseek kirdun. *To die black* (*the hair, &c.*) با راسخت رنک کردن ba raskhut runk kirdun, با زاج الدودن ba zauj andoodun, سیاه نمودن fé-auh numoodun, اسود زدن aswud zudun,

moodun. *To die green* اخضر كردن akhzur kirdun, سبز رنك نمودن fubz runk numoodun. *To die blue* نيل فام ساختن neel fam faukhtun, كبودي كردن kuboodé kirdun. *To die brown or coffee-coloured* قهوه رنك ساختن kohweh rung faukhtun, اسمر كردن afmur kirdun. *To die purple* ارغواني كردن arghuwauné kirdun, باده رنك نمودن baudeh runk numoodun. *To die of many colours* كوناكون كردن goonagoon kirdun, كثير اللون زدن kufeeru'l'loun zudun, رنكارنك صبغ كردن runharunk fubugh kirdun, ملون ساختن muloun faukhtun.

Die رنك runk, كون goon, صبغ fubugh. v. *colour, tincture, stain.*—*A die* (*cube*) كعب kaab (pl. كعاب ka-aub, كعوب ka-oob, اكعب akaab), كعبت kaabut, ششدر fheshdur. v. *dice, chance, hazard.*—*A die used in coining* سكه fikkeh, ميخ meekh, ميخ درم meekha darem, دار daur.

A dier رنك زن runk zun, صباغ fubbaugh.

DIET (*food*) خورد khord, طعام taam, ماكول maakool, اكل akul, غذا ghida, نعمت né-amut, يم yam. v. *meat, victuals.*—(*an allowance of food by the rules of medicine* or *moderation*) پرهيز خورد purhaza khord, اعتدال اكل و شرب é-atidaula akul ou fhurb.—*A diet* or *general assembly* غلبه ديواني ghulbeh divauné, قورولتاي koorooltaï, or قوريلتاي kouriltaï, مجمع امرا mujmaa omra.

To diet (*give to eat*) بخورد دادن bekhord dadun, نعمت بخشيدن né-amut bukhfhedun.—(*to eat sparingly* or *by rule*) اعتدال اكل و شرب نمودن é-atidaula akul ou fhurb numoodun, با پرهيز طعام كردن ba purhaze taam kirdun. v. *to eat, feed.*

To DIFFER (*to be distinguished from*) تفاوت نمودن tufawut numoodun, فرق كردن furk kirdun, متفاوت شدن mutufawut fhoodun, منفصل بودن munfuful boodun, متفرق شدن mutufurruk fhoodun, تبيين ساختن tubei-én faukhtun, جدا بودن juda boodun.—(*to be at variance*) نا سازكاري نمودن na fauzkauré numoodun, نا سازشدن na fauz fhoodun, نا دمساز بودن na dumfauz boodun, بي اهنك شدن bé ahunk fhoodun, نا موافق بودن na muwaufik boodun, نا لايق بودن na la-ék boodun, منازعت ساختن munazaat faukhtun, عدم رضا شدن adum ruza fhoodun, مغاير بودن mugha-ér boodun, اختلاف كردن ikhtilauf kirdun, مختلف ساختن mukhtuluf faukhtun. v. *to contend, quarrel, disagree.*

Difference (*distinction*) فصل fufl, تفصيل tufseel, امتياز mutt-auz, فرق furk, تفرقت tufrikut, تفريق nufreek, افراز afrauz, فراز furauz, تفاوت tufawut, تبيين tubei-én, مفرق mufruk. v. also *disproportion.*—(*variance*) نا سازكاري na fauzkauré, بي اهنكي bé ahungé, اختلاف ikhtilauf, مخالفت mukhaulifut, منازعت munazaat, عدم رضا adum ruza, نا موافقت na muwaufikut, شقاق fhukauk, فتنه fitneh, اشوب afhoob. v. *dispute, contest, quarrel.*—*To make a difference* (*distinguish*) فرق كردن firk kirdun, تمييز نمودن tumei-éz numoodun.—*To cause a difference* (*excite a quarrel*) شقاق ساختن fhukauk faukhtun, فتنه انكيختن fitneh angeekhtun, اشوب كردن afhoob kirdun.

Different (*distinct*) متفرق mutufurruk, فرق furruk, متفاوت mutufawut, مغاير mugha-ér, مختلف mukhtuluf, تميز tumé-uz, نا همتا na humta, نا اهنك na ahunk, نا موافق na muwaufik. v. *dissimilar.*—*Of different qualities* ذو اوصاف مختلف zu awfauf mukhtuluf. *Different sorts of people* طوايف مختلف tuwa-éf mukhtuluf. *In different manners* باصناف مختلف bifnauf mukhtuluf.

Differently بروجه متفرق burwujeh mutufurruk, با تفاوت ba tufawut, فرقا furruka. v. *diversely.*

DIFFICULT (*not easy*) مشكل mufhkil, نا اسان na afaun, بي سهولت be fuhoolut, نا ميسور na meefoor, دشوار dufhwaur, دشخوار dufhkhaur, عسير afeer, تنك tunk, زوركار zoorkaur, صعب faab, تعسر ta-affur, متعسر muta-affur, تعذر ta-azzur, متعذر muta-azzir, مغلق mughluk, سخت fukht.—*Difficult of temper* تند و سخت طبع tund ou fukht tuba, سنكين fungeen, سركش furkufh. v. *stubborn, refractory, peevish, morose.*—*Conditions difficult to be observed* شرايط عسير الرعيت fhura-é-ut afeeru'r'ra-é-ut. *A difficult pass* (*thro' a country*) دربند عسير المرور derbund afeeru'l'muroor, ديار دشوار كذار dé-aur dufhwaura guzaur. *A distemper difficult to be cured* مرض عسير العلاج murz afeeru'l'alauj. *A castle difficult to be taken* قلع دشوار كير killaa dufhwaur geer, حصن عسير التسخير hufn afeeru't'tuskheer, حصار مشكل التسخير hiffaur mufhkilu't'tuskheer. *A difficult affair* امر مشكل amr mufhkul. *Difficult things, difficulties,* مشكلات mufhkilaat, اشكال afhkaul, معسورات maafooraut, معضلات maazilaut. *A place difficult to ascend* صعب الصوعد مواضع faab-u's'suwaad muwauza. *A request difficult to be obtained* مسول متعذر الحصول mufoola mutaazzir-u'l'hufool, مامول متعذر الوصول maumool muta-aziru'l'wufool. *With a thousand difficulties* با هزار زور و زار ba huzaur zoor ou zaur. v. *troublesome.*

Difficultly كرها kurhan, با كره ba kurh, علي كره ala kurh, مشكلانه mufhkilauneh, با دشواري ba dufhwauré.

Difficulty (*in accomplishing any thing*) دشواري dushwauré, دشخواري dushkhwauré, عسرت asrut, عسر asr, معاسرت maasurut, معسور maasoor, تعلل taallul, صعوبت sa-oobut, تعذر ta-azzur, تعسر ta-assur, معسور maasoor.—(*distress*) سختي sukhté, بلا bula, زحمت zuhmut, اضطراب iztiraub, عنا ana, مصيبت museebut, درد durd, پريشاني purashauné, خلاط khulaut, اضطرار iztiraur, ورطة wurtut, محنت muhnut, غم ghum, الم alum. v. *affliction*, *perplexity*.—(*opposition*) اعتراض é-atirauz, مخالفت mukhaulifut, مانع mauna, مطاردت mutauridut. v. *objection*, *cavil*.—*Difficulty of breathing* تنک نفس tunka nufus. v. *asthma*.

DIFFIDENCE كمان gumaun, وهم wuhim, شبهت shubhut, برودت buroodut, بي اعتمادي bé é-atimaudé, عدم اعتقاد adum é-atikaud. v. *suspicion*, *doubt*; also *timidity*, *bashfulness*.

Diffident وهام wuhhaum, طنف tunf, طنوف tunoof, بي اعتماد bé é-atimaud, غير اعتقاد ghire-a é-atikaud, ذو برودت zu buroodut, كمان نما gumaun numa, بد كمان bud gumaun. v. *suspicious*, *incredulous*.—(*uncertain*) نا مقرر na mukurrur, نا معلوم na maaloom, بي يقين bé eekeen, v. also *bashful*, *timid*. — *To be diffident* در شبهت بودن dur shubhut boodun, كمان داشتن gumaun daushtun, برودت نمودن buroodut numoodun, نا مقرر شدن na mukurrur shoodun.

Diffidently با شبهت ba shubhut, با كمان ba gumaun, وهاما wuhhauman, بي اتكال bé ittikaul. v. *uncertainly*, *modestly*.

To DIFFUSE پاشيدن paushédun, ريزيدن reezédun, ريزان ساختن reezaun saukhtun, تاختن taukhtun, كستردن kusturdun, اساله كردن isauleh kirdun, نشر ساختن nushir saukhtun, تنشير نمودن tunsheer numoodun, انشار ساختن inshaur saukhtun, شايع كردن sha-é-a kirdun, اشاعت ساختن ishaat saukhtun, كشفتن kushuftun, پراكندن purakundun. *To diffuse odours* افاحت كردن ifauhut kirdun, نفح زدن nufih zudun. *To diffuse science* اشاعت علوم كردن ishaata aloom kirdun. *To diffuse light* ضيا پاشيدن zé-a paushédun. *To diffuse rays* (*as the sun*) پرتو انداز شدن purtoo andauz shoodun, امضاح كردن imzauh kirdun, مضح زدن muzih zudun. *To diffuse itself widely* پهن واشدن puhn washoodun. v. *to spread*, *extend*, *scatter*, *disperse*.

Diffuse, *diffused*, *diffusive*, نشري nushré, پاشيده pashédeh, منتشر muntushir, نشور nushoor, شايع shaïa, منشور munshoor, مسطوع mustuwa, مفاض mufauz, فاشي faushé, مفصل mufussul, پراكنده purakindeh, كسترده kusturdeh, كشفته kushufteh, مستفاض mustufauz, مستفاض فيه mustufauzun fihi. v. *extended*, *dispersed*, *scattered*; *copious*. —*To be diffused* انتشار شدن intishaur shoodun, منتشر بودن muntushir boodun, تنشر كشتن tunushshur gushtun, ريهيدن reehédun.

Diffusedly, *diffusely*, *diffusively*, بطول betool, منتشرانه muntushirauneh, بر وجه پاشيده bur wujeh paushédeh, مفصلا mufussulan. v. also *copiously*. — *To explain* or *relate diffusively* تفصيل نمودن tufseel numoodun, منتشرانه كفتن muntushirauneh guftun.

Diffusedness, *diffusion*, *diffusiveness*, پاش paush, پاشي paushé, سطع suta, اشاعت isha-at, افاضت ifauzut. *Diffusiveness of speech* تفصيل tufseel. *Diffusion of light* ضيا پاشي zé-a paushé, ضيا كستري zé-a kusturé, نهار nihaur, التماع iltima. *Diffusion of odours* فيح feeh, فوح fouh, فاحت fa-éhut, نفح nufih. v. *dispersion*, *exuberance*.

To DIG كافتن kauftun, كاويدن kawédun, كندن kundun, در كندن dur kundun, فركندن furkundun, فركنديدن furkundédun, رس كردن russ kirdun, تقويب ساختن tukweeb saukhtun, حفر كردن hufr kirdun, تقعر زدن tufukkir zudun, شكافتن shagauftun.—*To dig a grave* ضرح كردن zurh kirdun. v. *to delve*, *pierce*. — *To dig up* بركندن burkundun, واكردن wakirdun.

To DIGEST (*in the stomach*) كواريدن guwaurédun, كوارانيدن guwauranédun, فرو كوارانيدن furoo guwauranédun, هضم كردن huzim kirdun, هضام ساختن huzaum saukhtun. —(*to reduce to order*) نظم كردن nuzum kirdun, ترتيب نمودن turteeb numoodun. v. *to arrange*.

Digested (*as meat*, &c.) كواريده guwaurédeh, هضيم huzeem. — (*arranged*) مرتب muruttub, منظوم munzoom. *It may be digested* هضمي قابل huzmé kaubil. *Meat difficult to be digested* طعام با نا كوارنده taam na guwaurindeh.

A digester كوار كنا guwaur koona.

Digestable ممكن كوار mumkina guwaur, كوارنده guwaurindeh.—(*capable of being arranged*) قابل الانتظام kaubilu'l'intizaum.

Digestion كوار guwaur, كواره guwaureh, هضم huzim, هضام huzaum, هضوم huzoom. *Hard of digestion* دير كوار deir guwaur, نا خوشكوار na khooshguwaur. *Easy of digestion* خوشكوار khooshguwaur. *Medicine*, *or any thing assisting digestion* جوارش juwaurish, كوارش guwaurish, هضام huzzaum. v. also *arrangement*.

Digestive ذو قوت هضيم zu kuwwuta huzeem, كورنده guwaurindeh — (*methodizing*) در ترتيب ساز dur turteeb sauz.

A digger كاو كننده كر kundeh gur, kaw koonindeh. *A grave-digger* نباش nubbash, كهانه kumauneh, تلحيد كر tulheed gur.

To dight, v. *to deck*, *dress*, *adorn*.

DIGNIFIED مشرف mushruf, شريف she-reef, ذو مرتبه zu murtubeh, شان دار shaun dar, ذي جاه zee jah, ذو القدر zu'l'kudr, صاحب مكان sahib mukaun. v. *eminent*, *exalted*.—*To be dignified* شرف ياب شدن shuruf é-aub shoodun.

To dignify شرف بخشيدن shuruf bukhshédun, مشرف كردن mushurruf kirdun, تكريم نمودن tukreem numoodun, بمرتبه برداشتن bemurtubeh burdaushtun. v. *to advance*, *promote*, *ennoble*, *exalt*.

Dignity جاه jah, مرتبه murtubeh, دولت doulut, شان shaun, سان saun, پايه pa-éh, قدر kudr, قدرت kudrut, منصب munsub, منصوب munsoob, شرف shuruf, حكومت hookoomut, رفع rufa, رفعت ru-faat, درجه durjeh, جه juh, منزلت munzilut, مكان mukaun, مكانت mukaunut, مقام mukaum, تمكين tumkeen, جلال julaul, جاه و جلال jah ou julaul, اجلال ijlaul, اعلا é-ala, عز yzz, عزت yzzut, جاهت jauhut, داهيم dauheem, اقبال ék-baul, جناب junaub, حضرت huzrut, نصاب ni-saub. v. *rank*.—*The royal dignity* پادشاهي pad-shahé, شهرياري shahur-é-auré, شاهي shahé, شاهنشاهي shahinshahé, تاجداري taujdaré, دينپناهي deenpunauhé.—*Supreme dignity* صدارت sudaurut. *Exalted dignity* مكان رفيع mukaun rufé-a. *The dignity of a magistrate* نقابت nikau-but. *Of exalted dignity* رفيع القدر rufé-a u'l'kudr, رفيع الشان rufé-a u'sh'shaun, رفيع المقدار rufé-a u'l'mukdaur. *Of the same dignity* همپايه hum-pa-éh, همقدر humkudr. *High in dignity* جليل القدر juleelu'l'kudr, اهل مقامات ahla mukamaut, علي جناب ala junaub, معلا جناب mu-alla ju-naub, صاحب المجد والوقار sahibu'l'mujdi wa'l' wukaur, ذو نصاب zu nisaub, صاحب مقام عالي sahib mukauma aulé, عاليجاه auléjauh, عاليشان au-léshaun, صاحب جاه sahib jauh (pl. اصحاب جاه as-hauba jah), ارباب جاه و تمكين arbauba jah ou tumkeen.—*Dignities* تشريفات tushreefaut.

To DIGRESS فصول كردن fusool kirdun, از راه رفتن uz rah ruftun. v. *to expatiate*, *wander*, *deviate*.—*A digression* فضول fusool.

Dike, v. *bank*, *mound*, *ditch*.

To dilate, v. *to extend*, *spread out*; *relate diffusively*: *widen*, *grow wide*.

DILATORINESS تواني tawauné, اهستكي ahustugé, كيار ké-aur, خمول khumool, فرغل furghul, لاي la-é, رهيات ruhé-aut, بطي buté, اتم atum, يتم yatim. v. *slowness*, *sluggishness*, *delay*.

Dilatory كاهل kauhil, خيره دست kheereh dost, بطي الحركت buté-u'l'hurukut, كران سير guraun seer, تنبل tumbul, درنگي durungé, وتاف wukkauf, لاي la-é, دير deir, يتم yatim, هيدب heidub, هدب hudub, هدان hudaun, هدمل hudmul, هدبل hudbul, نكش nukush, زحينت zuheenut, مهجل muhjul, ملايس mula-és. v. *slow*, *sluggish*, *tardy*.

A DILEMMA خلاط khulaut, رطمه rutmeh, حيص بيص heis beis, عصواد aswaud. v. *perplexity*.

DILIGENCE اهتمام ihtimaum, تقيد tuké-ud, ملازمت mulauzimut, كسب در كار kusb dur kaur, شتاب كاري shitaub kauré, دقت dik-kut, جهد jihud, جد judd, سعي sa-é, جهد و كار jihud ou kaur, جلدي jildé, خيار وار khé-aur war, جهيدي juheedé, همت himmut, اقدام ikdaum, استقصا istiksa, مداومت mudawumut, استيدامت istidaumut, قفان kuffaun, زماع zum-maa, مواظبت muwauzibut, چابكي chaubuké, شغل shughl, مشغلت mushghulut, حزار huzaur, اضمار izmaur, محازت muhazzut, كد kudd, وكد wukud. v. *industry*, *exactness*.

Diligent مقيد muké-ud, مقدم mukdim, ملازم mulauzim, مجد bejudd, صاحب جد و جهد sa-hib judd ou jihud, جلد jild, ساعي saa-é, چابك chaubuk, متقيد mutuké-ud, جاد jaud, مجد mujudd, شايح sha-éh, شيحان sheehaun, مزمع muzmaa, نحب nuhib, كتوع kitawa, وحث wu-his, خضوع khuzuwa. v. *assiduous*.—*Diligence in business* مقيد در كار muké-ud dur kaur. *To be diligent* مقيد بودن muké-ud boodun, ملازم شدن mulauzim shoodun, ملازمت نمودن mulauzimut numoodun, مداومت كردن mudaumut kirdun, غزوليدن ghuzshoolédun, ربستن reestun, تقسي كردن tukussé kirdun, تنطع نمودن tunuttu-a nu-moodun, جاهد بودن jauhid boodun, مجد شدن mujudd shoodun. *Diligently* با جد و جهد ba judd ou jihud, عمد عين amda aïnin, عمد علي عين amda ala aïnin, با اقدام ba ikdaum, بجد bejudd, مقيدانه muké-udauneh.

To DILUCIDATE بيان نمودن bé-aun nu-moodun, شرح كردن shurh kirdun. v. *to explain*.

To DILUTE حل كردن hull kirdun, نسغ ساختن nusigh saukhtun. *To dilute milk with water* شير نسغ كردن sheer nusigh kirdun, تضييح نمودن tuzei-éh numoodun. *To dilute wine with water* ممزوج شراب كردن mumzooj shuraub kirdun, اب بشراب نهادن aub beshuraub nihau-dun, شعشعت كردن shashaat kirdun, تعريق ساختن taareek saukhtun, تقطع كردن tukuttu-a kirdun.

A diluter حل كنا hull koona.

Diluted ممزوج mumzooj, مقطعت muktaat, خفيس khufees. *Diluted wine* ممزوج شراب mumzooj shuraub, شج shujj. *Diluted milk* شير مقطعت sheera muktaat, ورقا wurka.

Dilution حل hull, شعشعت shashaat, امذا imza, امها imha, تعريق taareek, تقطع tukutta.

DILUVIAN طوفان منسوب tufaun munsoob.

DIM (*obscure*) تير و تار teer ou taur, تيره teereh, تاريک taureek, خيره kheereh, ظلم zulm, ظلماني zulmauné. v. *dark, turbid, cloudy*.—(*not luminous*) نا روشن na roshun, غير انور ghiré-a anvur. *Dim-sighted* روز كور rooz goor, چشم تار chushuma taur, تاريك چشم taureeka chushum, نبو العين nuboo-u'l'aïn. *Dim-sightedness* دوش doosh, روز كوري rooz gooré, ادوس adoos, دوشا doosha, افتار iftaur, ادوش adoosh. v. also *dull*.—*To dim*, v. *to cloud, darken, obscure*.

DIMENSION پيموده peimoodeh, اندازه andauzeh, كيلت keelut, مسح musih, مساحت musauhut. v. *extent, bulk, capacity*.—*To take dimensions* اندازه كردن andauzeh kirdun, پيمودن peimoodun. v. *to measure*.

To DIMINISH (*make less*) كاستن kaustun, كم كردن kum kirdun, قصر نمودن kusir numoodun, فرسودن fursoodun, تقليل ساختن tukleel saukhtun, اصغار كردن isghaur kirdun, تصغير ساختن tusgheer saukhtun, نقص نمودن nuks numoodun. v. *to impair, lessen*.— (*to grow less*) كم شدن kum shoodun, كمتر گشتن kumtur gushtun, كاستن kaustun, كميدن kumédun, كاهيدن kauhédun, كاهسته شدن kauhisteh shoodun, شكسته بودن shakusteh boodun.

Diminished كم شده kum shoodeh, كم kum, ناقص naukis, مقصور muksoor, مجذوف mujzoof, مرتزي murtuzé, غضيض ghuzeez. *Diminished in price* or *value* كم بها kum beha, كوس شده kawis shoodeh, منحط munhutt.—*Not diminished* نا كاسته na kausteh.

Diminution نقص nuks, نقصان nuksaun, كاست kaust, كاهش kauhish, مكاس mikaus, تصغير tusgheer, تنقص tunukkus, ويدا weeda, كراي guraï, نهار nihaur, ولت wulut, تخويش tukhweesh, تخوين tukhween, موشل mooshul, v. *decrease, detriment, discredit, deprivation*.

Diminutive كم kum, كه kih, قليل kuleel, صغير sugheer, تصغير tusgheer, كوچك koochuk, خرد khurd, جعظارت jizaurut. v. *small, little*.—*A diminutive noun* اسم تصغير isma tusgheer.

Diminutively مصغرة musughghurutan, بر وجه قليل bur wujeh kuleel.

Diminutiveness كوچكي koochuké, صغر sughr, كمتري kumturé. v. *littleness*.

DIMISH تاريک taureek, تيره teereh.

Dimly ظلمانه zulmauneh, روزكورانه rooz koorauneh. v. *darkly, obscurely, dully*.

Dimness ظلمت zulmut, سياهي sé-auhé, تاريكي taureeké, تاري tauré, تير teer. *Dimness of sight* تاريكي چشم taureeké chushum, كلا پيشه kula peesheh, كلا پيسه kula peeseh, روزكوري roozgooré. v. *darkness*; also *dulness*.

A DIMPLE نونت noonut, كوزنخ gouzunukh, كاه gah.—*Dimpled* ذو نونت zu noonut, كوزنخ دار gouzunukh dar.—*Dimply* پر كوزنخ pur gouzunukh.

DIN شهاته shumauteh, هنگامه hungaumeh, غوغا ghoogha, غلغل ghulghul, ولوله wulwuleh, v. *noise, clamour*.

To din هنگامه كردن hungaumeh kirdun, شهاته زدن shumauteh zudun. v. *to stun*.—*The din of drums and trumpets* ولوله كوس و نفير wulwuleh koos ou nufeer.

To DINE چاشت كردن chausht kirdun, تغدي ساختن tughuddé saukhtun, غديان كردن ghudé-aun kirdun, طعام خوردن taam khoredun.

To ding, v. *to dash; bluster, huff*.

A dining-room مشربت mushrubut, چاشتگاه chashtgah, ايوان a-é-waun, غرفت ghurfut, طعام كاه taam gah.

Dinner چاشت chausht, طعام taam, تغدي tughuddé, غدا ghuda, عصر asur, ضحا zuha. *Dinner and supper* عصران asuraun.

Dinner-time چاشتگاه chaushtgah, چاشتگه chaushtguh, چشاته chaushteh, چاشت chausht, چاشتي chaushté, ساعت طعام sa-ata taam, وقت تغدي wakta tughuddé.

DINT (*impression*) نشانه nishauneh—(*contusion*) هرس hurs—(*blow*) ضرب zurb—(*power*) توان tuvvaun. v. *force, violence*.

To dint نشانه كردن nishauneh kirdun.

To DIP غوط خوردن ghoot khoredun, غطس ساختن ghutis saukhtun, غرق كردن ghurk kirdun, صبغ نمودن subigh numoodun, نقل ساختن nukl saukhtun, ناكوش كردن nagoosh kirdun. v. *to immerge, sink; wet; die*.—*To dip slightly into any thing* جربي كردن jurbé kirdun. *To dip* or *take by chance* بنصيب گرفتن benuseeb gooriftun.

A DIPLOMA نامه nameh, گذر نامه guzr nameh, امر amr, برات buraut, دستينه dosteeneh, دستينج حكم dosteenuj hookum, پاينده pa-éndeh, خط شريف khutta shereef, بيزاري beezauré, پيزاري peezshauré, مهرك muhruk, يرلغ yerligh, يرليغ yerleegh. v. *charter, patent*.

DIRE مخوف mukhoof, كريه kureeh, مستكره mustukruh, هولناك hawilnauk, امروغ amroogh, يزيد yezeed. v. *dreadful, dismal, mournful, horrible.*

DIRECT مدلول mudlool, مستوي mustawé, نا ملتوي na multawé, بي پيچ bé peech. v. *straight.* — (*not ambiguous*) نا مشكوك na mushkoook, بي شبهت bé shubhut. v. *open, plain, express.*

To direct (*instruct*) تربيت كردن turbé-ut kirdun, ترتيب ساختن turteeb saukhtun, ادب دادن adub dadun, رسم نمودن rusm numoodun. — (*to point out the way*) رهنماي بودن ruhnuma-é boodun, رهبر شدن ruhbur shoodun, راه نمودن rah numoodun, ارشاد كردن irshaud kirdun, دلالت ساختن dulaulut saukhtun. — (*to aim in a straight line*) درخط مستقيم زدن dur khutta mustukeem zudun, مستوي ساختن mustawé saukhtun, مدلول نمودن mudlool numoodun. — (*to prescribe*) فرمودن furmoodun, امر كردن amr kirdun, حكم نمودن hookum numoodun. v. *to command, order.* (*to adjust*) نظم كردن nuzim kirdun, برجا نمودن burjau numoodun. v. *to arrange, regulate.*

Directed (*led*) مندل mundull, مصروف musroof, مهتدي muhtudé. — (*regulated*) مرتب muruttub, مسدد musuddud, نظم شده nuzim shoodeh, مترابي muturubbé. — (*prescribed*) فرموده furmoodeh, امر شده amr shoodeh.

DIRECTION (*precept*) رسم rusm, مرسم mursum — (*command*) فرمان furmaun, امر amr, حكم hookum — (*path*) طريق tureek, راه rah — (*aim*) مراد moraud, قصد kasd, عزم azum, غرض ghurz, نشان nishaun. *The direction of a letter* سر نامه fur nameh, كتابه kitaubeh, سر مكتوب fur muktoob. *A direction-word under the last line of a page, and repeated at the top of the following page* رابط raubut.

A director (*instructor*) اديب adeeb, مودب mueddib, مدبر mudubbir, مرتب muruttib, مقوم mukawwim. v. *counsellor, superintendant.* — *A director in commercial affairs* بازركان باشي bazurgan bashé, مدبر تجارت mudubbira tujaurut. *A director of state affairs* وزير اعظم vizeera é-azim, صدر اعظم fudra é-azim.

Directive ذو قوت ترتيب zu kuwwuta turteeb, رهنما ruhnuma.

Directly (*in a straight line*) درخط مستقيم dur khutta mustukeem, مستويا mustawé-an. — (*immediately*) همانندم humaundum, تيز كار teez kaur, في الحال fi'l'haul, علي الفور ala'l'four, بوقتها bewaktiha. — (*without ambiguity*) بي دو معني bé doo maané, نا مشكوكانه na mushkookauneh.

Directness (*nearest way*) راه اقرب rah akrub. v. *straightness.*

Direful, v. *dire.* — *Direness*, v. *horror.*

A DIRGE, اغنيت ميت aghné-uta meit.

A DIRK خنجر khunjur. v. *dagger.*

DIRT چرك chirk, خلاه khulauh, خلاب khulaub, وحل wuhul, موحل mawhil, ثرمط surmut, خلان khilaun, رخيخ rukheekh, گل gil, ثرغط surghut, ثرغطط surghutut, طين teen, زبالت zubaulut. v. *mud, filth, clay.* — *To throw dirt* (*scandalize*) تشنيع كردن tushné-a kirdun, تخذيل ساختن tukhzeel saukhtun. *To throw dirt at one another* تخاذل زدن tukhauzil zudun.

To dirt باگل الودن ba gill aloodun. v. *to bemire.*

Dirtily مردارانه murdarauneh, با نجاست ba nujausut, ملوثا muluwwusan. v. *filthily, nastily.* — (*meanly*) نا مردانه na murdauneh, حقيرا hukeeran, رزلانه ruzlauneh. v. *shamefully, sordidly.*

Dirtiness مرداري murdauré, وسخ wussukh, نا پاكي na pauké, الايش ala-ésh, لوث laws, نجاست nujausut, شوخي shookhé, دسم dasam. v. *nastiness, foulness, filthiness.* — (*meanness*) ناكسي nakusé, خساست khusausut, سفل sufl. v. *baseness, sordidness.*

Dirty مردار murdaur, ملوث muluwwus, شوخ shookh, شوخ ناك shookh nauk, شوخ كين shookh geen, دسم dusum, خسوك khusook, ريمناك reemnauk. v. *sullied, foul, nasty, filthy.* — (*mean*) افكنده afgundeh, نا مرد na murd, دون doon, حقير hukeer, خور khoor, ذليل zuleel, غدنك ghudunk, نمونه numooneh, فنا funa. v. *base.* — *A dirty fellow* سياه كاسه sé-auh kauseh, زنيم zuneem. *A dirty action* فعل ناسزا faal nasuza, كار نا پسنديده kaur na pussundeedeh.

To dirty مرداركردن murdaur kirdun, ملوث ساختن muluwwus saukhtun. v. *to soil.* — (*to disgrace*) ملامت كردن mulaumut kirdun, تخذيل ساختن tukhzeel saukhtun. v. *to scandalize.*

DISABILITY زبوني zubooné, عجز ajuz, ضعف za-af. v. *weakness.* — (*impediment*) منع muna, تعرض ta-aruz, زجر zujr.

To disable (*weaken*) زبون كردن zuboon kirdun, ضعيف ساختن za-éf saukhtun, نا توان كردن na tuvvaun kirdun, بي قدر نمودن bé kudr numoodun. v. *to impair, diminish, exclude.*

To DISABUSE سكالش واكردن sigaulish wakirdun.

DISACCOMMODATION نا سازي na sauzé, تكلف tukulluf.

To disaccustom, v. *to disuse.*

DISADVANTAGE, *disadvantageousness* زيان

zé-aun, گزند guzund, ضرر zurur, خسارت khusaurut, مضرت muzurrut. v. *loss*, *detriment*, *damage*, *injury*.

Disadvantageous ذو زیان zu zé-aun, مضر muzirr, مزاحم muzauhum, غیر فایده ghire-a faédeh, نا مفید na mufeed, بی نوا bé nuva, عدم کسب adum kusb.

Disadvantageously بر وجه مضر bur wujeh muzirr, مزاحمانه muzauhimauneh.

To disaffect, v. *to discontent: to dislike.*

Disaffected متنفر mutunuffir, معرض ma-arruz, عیغان a-éfaun. v. *averse*, *discontented*, *disloyal*.

Disaffection اعراض é-arauz, تنفر tunuffur. v. *aversion*.

To DISAGREE (*to be at variance*) مخالفت نمودن mukhaulifut numoodun, تعرض کردن ta-arruz kirdun, بی رضا شدن bé ruza shoodun, شقاق نمودن shukauk numoodun, اختلاف ساختن ikhtilauf saukhtun, بی اهنکی بودن bé ahungé boodun, نا سازکاری نمودن na sauzkauré numoodun, بی لیاقت شدن bé lé-aukut shoodun, اشوب کردن ashoob kirdun, غوغا نمودن ghoogha numoodun. v. *to differ*, *quarrel*.

Disagreeable نا خوش na khoosh, نا پسندیده na pussundédeh, نا مقبول na mukbool, غیر مطبوع ghiré-a mutubuwa, عدم مرضی adum murzé, منکر munkur, مکروه mukrooh, ملول mulool, نا شیرین na sheereen, مسخوط muskhoot, نکیر nukeer, مستکره mustukruh. v. *unpleasing*, *offensive*.—(*contrary*) مخالف mukhaulif, مناقض munaukiz, مغایر mugha-ér, نا همتا na humta. v. *unsuitable*.—*A disagreeable countenance* چهره بی بهره chuhreh bé buhreh, عبوس روی aboos rooï.

Disagreeableness (*unpleasantness*) نا خوشی na khooshé, نا شیرینی na sheereené, ملولی muloolé. —(*unsuitableness*) مخالفت mukhaulifut, بی لایقی bé la-éké. v. *contrariety*.

Disagreement نا سازکاری na sauzkauré, تفاوت tufawut, فرق furk, اختلاف ikhtilauf, بی اهنکی bé ahungé, منازعت munazaat. v. *difference*, *diversity*.

To DISALLOW, نا قبول کردن na kabool kirdun, انکار نمودن inkaur numoodun, رد ساختن rudd saukhtun, نا قایل شدن na ka-él shoodun, بر طرف ساز شدن bur turruf sauz shoodun. v. *to reject*, *refuse*.

Disallowable نا لایق اجازت na la-éka ijauzut, واجب الحرم vajibu'l'hurm, حرام haraum.

Disallowance حرم hurm, منع muna. v. *prohibition*.

To disannul, v. *to annul*, *vacate*.

To DISAPPEAR غایب شدن gha-éb shoodun, نا پدید بودن na budeed boodun, نا بود و نا پیدا کشتن na bood ou na peeda gushtun, مضمحل شدن muzmihill shoodun, زایل بودن za-él boodun, وا شدن wa shoodun, مستور بودن mustoor boodun. v. *to vanish*.

To DISAPPOINT محروم کردن muhroom kirdun, حرمان ساختن hurmaun saukhtun, تعویر نمودن taweer numoodun, خیبت کردن kheebut kirdun, اعجاز ساختن é-ajauz saukhtun, خذلان کردن khuzlaun kirdun, بی بهره نمودن bé buhreh numoodun, مخذول کردن mukhzool kirdun. v. *to frustrate*.

Disappointed نا مراد na morad, محروم muhroom, خذل khuzl, خذلان khuzlaun, عیل aïl, اضبا izba, مخذول mukhzool, بی بهره bé buhreh.

To be disappointed بی نصیب شدن bé nuseeb shoodun, خایبا ایبا بودن kha-éban a-éban boodun.

Disappointment حرم hurm, حرمان hurmaun, تعویر taweer, اعجاز é-ajauz.

DISAPPROBATION انکار inkaur, طعن taan, طعنت taanut, زم zumm, شکایت shuka-é-ut.

To disapprove انکار نمودن inkaur numoodun, ملامت زدن mlaumut zudun, طعن کردن taan kirdun, زم ساختن zumm saukhtun, شکایت نمودن shuka-é-ut numoodun, نفرت داشتن nufrut daushtun, مکروه یافتن mukrooh é-aftun. v. *to condemn*, *dislike*.

To DISARM مسلوب السلاح کردن musloobu's'sillauh kirdun, سلاح واکردن sillauh wakirdun, عزل ساختن azul saukhtun, حاسر کردن hasur kirdun, اجم ساختن ajim saukhtun, اعزل کردن é-azil kirdun.

To disarray, v. *to disband*, *strip*.

A DISASTER داهیت dahé-ut, بلا bula, خطا khuta, بد بختی bud bukhté. v. *misfortune*.

Disastrous بد بخت bud bukht, بلاکش bula kush, بی بهره bé buhré, بی روز bé rooz, بی دولت bé dowlut, نا مسعود na musa-ood, سیاه روز sé-ah rooz. v. *unfortunate*, *calamitous*.

Disastrously بر وجه بلاکش bur wujeh bula kush, نا مسعودانه na musa-oodauneh.

To DISAVOW انکار نمودن inkaur numoodun, منکر ساختن munkur saukhtun, جحد کردن juhid kirdun. v. *to deny*, *disown*.

Disavowal انکار inkaur, جحد juhid, سلب sulb, نفی nufé, عبد abd. v. *denial*.

To DISAUTHORISE قدرت واکردن kudrut wa kirdun.

To DISBAND بر طرف کردن bur turruf kirdun, پراکنده ساختن purakindeh saukhtun. To

disband an army لشکر بر طرف کردن lashkur bur turruf kirdun. —*To disband* or *be disbanded* عسکر ترک متبعت کردن و خودهارا متفرق ساختن askur turuk muttaba-ut kirdun ou khoodhara mutuffurik saukhtun.

Disbanded بر طرف شده bur turruf shoodeh.

DISBELIEF کفر kofr, بي اعتقادي bé é-atikaudé. v. *incredulity.*

To disbelieve کفر شدن kofr shoodun, بي اعتقاد بودن be-é-atikaud boodun, غير ايمان نمودن ghire-a émaun numoodun.

A disbeliever کافر kaufir. v. *infidel.*

To DISBURDEN (*ease of a load*) حمل رفع کردن huml rufa kirdun, بي بار ساختن bé bar saukhtun, بار سبک کردن bar subuk kirdun, معاف نمودن maaf numoodun, ازاد ساختن azaud saukhtun, بارها واکردن barha wakirdun, حمولت تخفيف ساختن humoolut tukhfeef saukhtun, مخفف کردن mukhfuf kirdun, بر اسايانيدن bur asaï-anédun. v. *to ease, relieve, exonerate.*—(*to throw off a burden*) وضع حمل کردن wuza huml kirdun.—(*to disburden the mind*) خاطر سبک دلاسايي يافتن dilasaï-é é-aftun, خاطر سبک کشتن khautir subuk gushtun.

Disburdened حمل رفع و دفع شده humla rufa ou dufa shoodeh, معاف ma-af, ازاد azaud, مخفوف mukhfoof, نا محمول na muhmool.

To DISBURSE بذل کردن buzl kirdun, خرج نمودن khurj numoodun, هزينه کردن huzeeneh kirdun, صرف ساختن surf saukhtun. v. *to expend.*

Disbursement بذل buzl, هزينه huzeeneh, خرج khurj, صرف surf, مصرف musruf. v. *expence.*

A disburser صرف کننده surf koonindeh.

To discard, v. *to dismiss, eject.*

To DISCERN (*see*) ديدن deedun, نظر کردن nuzr kirdun, اهل نظر شدن ahla nuzr shoodun, نکريستن nugguréstun. v. *to behold.*—(*to distinguish*) امياز کردن imé-auz kirdun, تميز نمودن tumé-uz numoodun, فصل ساختن fusl saukhtun, فرق کردن furk kirdun, افراز ساختن efrauz saukhtun. v. *to judge, determine, decide.*—*To discern the true from the false* حق از باطل فرق کردن hukk uz bautil furk kirdun. *To discern perfectly* نيکو داشتن neekoo daushtun, تشخيص کردن tushkhees kirdun, کمال مرتبه تشخيص ساختن kumaul murtubeh tushkhees saukhtun.

A discerner (*observer*) نظر ساز nuzr sauz, ديدبان deedban.—(*a distinguisher*) فرق کننده furk koonindeh, تميز نما tumé-uz numa.

Discernible ممکن نظر mumkina nuzr, منظور munzoor, اشکار ashikaur, هويدا hoo-éda, ظهور zuhoor, ظاهر zauhir. v. *apparent, perceptible, distinguishable, visible.*

Discernibleness منظوري munzooré, تعين ta-aï-un, ظهوري zuhooré. v. *visibleness.*

Discernibly ظاهرانه zahirauneh, اشکاره ashikaure, پيدا peeda. v. *perceptibly.*

Discerning ديدوار deedwaur, اهل نظر ahla nuzr, عاقل aukil, هوشيار hooshé-aur, هوشمند hooshmund, خردمند khordmund, صاحب عقل sahib akl, محصف muhsuf, عاقل اموزکار aakil amoozkaur. *Having a discerning eye* ذو ديده حق zu deedé-ï hukk been. v. *judicious, intelligent.*

Discerningly عقلانه aakilauneh, با عقل و فراست ba akl ou firausut. v. با تيز طبع ba teez tuba.

Discernment عقل akl, فراست firausut, طبع tuba, هوش hoosh, زهن zuhin, ازعان izaan. *A judicious discernment* زهن سديد zuhin sudeed, عقل دوربين akl doorbeen, اصالت isaulut. *The power of discernment* قوت عقل kuwwuta akl. v. *judgment, penetration.*

To DISCHARGE (*dismiss, release*) اجازت دادن ijauzut dadun, ازاد کردن azaud kirdun, خلاص ساختن khulaus saukhtun, مانده کردن maundeh kirdun, دستور بخشيدن dustoor bukhshédun, کسيل کردن kuseel kirdun, رهايي دادن ruhaï-é dadun, اطلاق کردن itlauk kirdun. v. *to exempt; put away;* also *to disburden, unload.*—(*to break up*) کشفتن kushuftun, جدا شدن juda shoodun. v. *to dissolve, separate.*—(*to evacuate*) خلوت کردن khuloot kirdun. v. *to empty.*—(*to perform, execute*) کردن kirdun, ساختن saukhtun, نمودن numoodun, عمل کردن amul kirdun, اکمال ساختن ikmaul saukhtun, ادا کردن ada kirdun.—*To discharge* (or *pay*) *a debt* اداي دين کردن ada-é dein kirdun. *To give a discharge for debt* تبريت وام دادن tubré-uta waum dadun, اخذ و قبض دين بخشيدن akhz ou kubza dein bukhshédun. *To discharge a soldier* سپاه بر طرف کردن sippah bur turruf kirdun. *To discharge humours* تقرع کردن tukurruh kirdun.—*To discharge from an office* منعزل کردن munauzil kirdun, منصب عزل ساختن munsoob azl saukhtun. *To discharge* or *acquit of a crime* عفو جريم نمودن afoo jureem numoodun, گناه بخشيدن gunah bukhshédun. *To discharge a gun* بندوق رمي کردن bundook rumé kirdun, تفنگ طرح ساختن tufung turruh saukhtun. v. *to give vent, let fly.*—*To discharge one's duty* اتمام خدمت نمودن itmauma khudmut numoodun. *To discharge military duty* اداي جنگ کردن ada-é jung kirdun. *To discharge one's*

conscience دروني پاك بودن duroonè pauk boodun, صلاح ادم شدن sulauh adam shoodun.

A discharge (*release, dismission*) دستور dustoor, اجازت ijauzut, رهايي ruhaï-é, ودع wida, خلاص khulaus, اذن izn, اطلاق itlauk.—(*receipt for money,* &c.) قبض kubz, اخذ akhz, اخذ و قبض akhz ou kubz, تمسك tumassuk, دين تمسكي dein tumassuké.—(*absolution from a crime*) عفو جريم afoo jureem, گناه بخش gunah bukhsh.—(*an exemption* or *privilege*) كشاد نامه kushaud nameh, بيزاري beezauré, برات buraut (pl. بروات burwaut), براة ازادي burauta azaudé, ازاد كاغدي azauda kaghudé.—(*performance*) عمل amul, اجرا ijra, ادا ada. v. *execution.*—(*ransom*) فدا feda, خلاص khulaus.—*The discharge of a gun* طرح تفنگ رمي بندوق rumé-a bundook, طرح تفنگ turha tufung. v. also *explosion, emission.*

A DISCIPLE شاگرد shagurd, شاكار shakaur, تلميذ tulmeez, مريد mureed, معلم maallum. v. *scholar.*—*A disciple of* CHRIST حواري huwauré (pl. حواريون huwaré-oon).

DISCIPLINE (*education*) ادب adub, اركان arkaun, علم ylm, تعليم taaleem.—(*regulation*) ضبط zubt, ربط rubt. v. *government, order, subjection.*—*Military discipline* ضبط و ربط عسكر zubt ou zubta askur.—(*correction*) عقب akub, تعزير taazeer, سياست sé-ausut. v. *punishment.*

To discipline (*educate*) ادب و اركان نمودن adub ou arkaun numoodun, تعليم دادن taaleem dadun.—(*to correct*) عقب كردن akub kirdun, تعزير نمودن taazeer numoodun, تنقام ساختن tunkaum saukhtun. v. *to chastise, reform, redress.*—(*to hold in subjection*) ربط كردن rubt kirdun, ضبط ساختن zubt saukhtun.—*To discipline an army* لشكر ضبط و ربط كردن lashkur zubt ou rubt kirdun, سپه صف صف نمودن sippah suf suf numooodun, تعبيت ساختن taabeet saukhtun.

Disciplined مربي murubba, مضبوط muzboot.

To DISCLAIM انكار كردن inkaur kirdun. v. *to disavow, disown, renounce.*

To DISCLOSE كشاد نمودن kushaud numoodun, كشف ساختن kushuf saukhtun, رفع نقاب كردن rufa nikaub kirdun, اشكاره نمودن ashikaureh numoodun, اظهار ساختن izhaur saukhtun, كشادن kushaudun. v. *reveal, uncover, tell.*—*To disclose a secret* كشف راز كردن kushuf rauz kirdun.

Disclosed كشاده kushaudeh, منكشوف mukshoof, منكشف munkushuf.

A discloser كاشف kaushif, معلن mu-alin.

Disclosure اظهار izhaur. v. *discovery.*

DISCOLORATION تخفيف رنگي tukheefa runké, رنگ تبديلي runk tubdeelé. v. *stain, die.*

To discolour خاسف كردن khausuf kirdun, ديگر گون دادن deegur goon dadun, از خود رنگ تبديل كردن uz khood runk tubdeel kirdun.—*Discoloured* خاسف khausuf.

To DISCOMFIT مغلوب كردن mughloob kirdun. v. *to conquer, defeat.*

Discomfit, discomfiture انهزام inhizaum, شكستگي shakustugé, هزيمت huzeemut. v. *defeat.*

DISCOMFORT سودا sooda, غم ghum, غصه ghusseh. v. *uneasiness, melancholy, sorrow.*

Discommendable. v. *blameable.*

Discommendation, v. *blame, censure.*

To discommode, &c. v. *incommode.*

To DISCOMPOSE (*the mind*) اضطراب كردن iztiraub kirdun, اشفتن ashuftun, بيحضور ساختن béhuzoor saukhtun, رنجيده و رميده كردن runjédeh ou rumédeh kirdun. v. *to ruffle, fret, offend, vex.*—(*to put out of order*) اخلال كردن ikhlaul kirdun, شوريدن shoorédun, شوريده ساختن shoorédeh saukhtun, مشوش نمودن mushwush numoodun. v. *to perplex, displace, unsettle.*

Discomposed شكسته دل shakusteh dil, اشفته ashufteh, مضطرب muzturub.

Discomposure دل شكستگي dil shakustugé, اشفتگي ashuftugé, اضطراب iztiraub, حيرت heerut, حير بير heir beir, بوهه booheh, وله wuleh, اسيب aseeb. v. *perturbation, disorder.*

To DISCONCERT (*a design*) قصد شكستن kusd shakustun, تدبير مضطرب كردن tudbeer muzturub kirdun, راي اخلال ساختن raaï ikhlaul saukhtun. v. also *to discompose.*

DISCONFORMITY ناسازكاري na sauzkauré.

DISCONSOLATE بيدل bédil, دلبسته dilbusteh, دلتنك diltunk, دلريش dilreesh, دلشكسته dilshakusteh, خاطر مانده khautir maundeh, بي تسلي bé tusullé, غير تسليت ghire tussle-ut.

Disconsolately بيدلانه bé-dilauneh, با دلشكستگي ba dilshakustugé, بي تسليا bé tusullé-an.

Disconsolateness دلتنكي diltunké, دلشكستگي dilshakustugé, خاطر ماندگي khatir maundugé.

DISCONTENT, *discontented,* بي قناعت bé kunaat, نا خشنود na khushnood, بي خوشدلي bé khooshdilé, نا خرسند na khursund, نا راضي na rauzé, كينه خواه keeneh khauh, كينه كش keeneh kush. v. *uneasy, fretful, malevolent.*

Discontent, discontentedness, نا خشنودي na khushnoodé, ازارش azaurish, كينه keeneh, پريشاني purashauné, عدم سروري aduma suroore. v. *uneasiness, dissatisfaction.*

To diſcontent خاطر مانده كردن khautir maundeh kirdun, بي قناعت ساختن bé kunaat ſaukhtun. v. *to diſguſt, diſpleaſe, diſſatisfy.*

DISCONTINUANCE فراغ firaugh, فراغت firaughut, اهمال ihmaul. v. *ceſſation, intermiſſion.* —(*Diſrupture*) انفصام infiſaum, انقطاع inkitaa, جدايي judaï-é. v. *interruption.*

To diſcontinue فراغ شدن firaugh ſhoodun, انقطاع كردن inkitaa kirdun, انفصام نمودن infiſaum numoodun. v. *to ceaſe, leave off, interrupt.*

Diſcontinuity بي پيوستكي bé pivuſtugé, عدم چسپاني adum chuſpauné, جدايي judaï-é.

DISCORD اختلاف ikhtilauf, انشقاق العصا inſhikauku'l'aſa, شقاق ſhikauk, اشوب aſhoob, غوغا ghoogha, فتنه fitneh, مخالفت mukhaulifut, بي اتفاق bé ittifauk, عداوت adawut, كينه keeneh, غرض ghurz, عدم اتفاق adum ittifauk, v. *diſagreement, difference, diſſenſion, oppoſition, animoſity.* — *To excite diſcord* اختلاف انكيختن ikhtilauf angeekhtun. — *Diſcord* (*in muſic*) نا اهنكي na ahungé, بي همآوازي bé humwauzé, عدم همآهنكي adum humahungé, بي اندازه اواز bé andauzé-ï awauz.

To diſcord نا سازكار شدن na ſauzkaur ſhoodun, مخالفت نمودن mukhaulifaut numoodun. v. *to diſagree.*

Diſcordance نا سازكاري na ſauzkauré, بي اهنكي bé ahungé, منازعت munazaat. v. *diſcord, diſagreement, oppoſition.*

Diſcordant نا سازكار na ſauzkaur, بي اتفاق bé ittifauk, نا هموار na humwaur, نا دراست na durauſt, نا ملايم na mula-êm, نا مناسب na munauſib, مخالف mukhauluf, بي وفاق bé wufauk. v. *contrary, incongruous.*—*Diſcordant in muſick* بي اهنك bé ahunk, غير همآواز ghiré-a humawauz, عدم نغمة دمساز adum nughmuta dumſauz, نا همتا na humta.

Diſcordantly نا ملايمانه na mula-émauneh, نا مناسبا na munauſiban, نا سازكارانه na ſauzkaurauneh, با مخالفت ba mukhauſifut. v. *inconſiſtently.*

To DISCOVER (*publiſh*) اظهار كردن izhaur kirdun, كشادن kuſhaudun, كشاد نمودن kuſhaud numoodun, اشكاره ساختن aſhikaureh ſaukhtun, فاش كردن faſh kirdun, كشف كردن kuſhuf kirdun, فيض ساختن feiz ſaukhtun, نمودن numoodun, نمايان كردن numa-é-an kirdun, نماييدن numaï-édun, نمايش ساختن numa-éſh ſaukhtun, عرض كردن erz kirdun, دليل نمودن duleel numoodun, تبصير ساختن tubſeer ſaukhtun, توزيدن toozédun. v. *to ſhew, reveal, explain, demonſtrate.* — (*to find* or *ſpy out*) يافتن é-aftun, استطلاع كردن iſtitlaa kirdun, استخبار ساختن iſtikhbar ſaukhtun, چشم و كوش بودن chuſhum ou gooſh boodun, كرايستن kura-éſtun, كراييدن guraï-édun, ديد بان شدن deed baun ſhoodun, جاسوسي كردن jauſooſé kirdun.

Diſcoverable ممكن استطلاع mumkina iſtitlaa, قابل الاظهار kaubilu'l'izhaur, يافت é-auft.

Diſcovered (*revealed*) كشاده kuſhaudeh, مكشوف mukſhoof, منكشف munkuſhuf. — (*found out*) يافته é-afteh.

A diſcoverer اشكاره سازنده aſhikaureh ſauzindeh, كشاف kuſhauf, كشاده كر kuſhaudeh gur.—(*a ſpy*) ديد بان deed baun, جاسوس jauſoos (pl. جواسيس jawaſees), جواس juwas, خبر كير khubr geer, خبر جوي khubr jooé, خبر پژوه khubr puzſhooh, كوش gooſh, كوشچي gooſhché, متجسس mutujuſſis, پژوه puzſhooh, خبر پژود khubr puzſhood.

Diſcovery (*revealing*) اظهار izhaur, اشكاره aſhikaureh, اشكار aſhikaur, كشاده kuſhaudeh, كشف kuſhuf, رفع نقاب rufaa nukaub, جهر juhr, فاش fauſh, فيض feiz, انكشاف inkiſhauf, اسرار iſraur, ابثاث ibſaus, هتك hutik, ابحا a-éha.— (*finding out*) استطلاع iſtitlaa, يابا é-aba, استخبار iſtikhbar, ديدباني deedbauné.

DISCOUNT (*abatement in a bargain*) وضيعت wuzé-at (pl. وضايع wuza-é-a), نقصان nukſaun, كاهش kauhiſh. — (*ſubſtraction*) تفريز tufreez, مثنات muſnaut.

To diſcount وضيعت كردن wuzé-at kirdun, نقصان دادن nukſaun dadun, كاهش بخشيدن kauhiſh bukhſhédun. *To aſk diſcount* (*in a bargain*) استنقاص كردن iſtinkaus kirdun, كاهش طلب ساختن kauhiſh tulub ſaukhtun.

To DISCOUNTENANCE منع كردن muna kirdun, رداد نمودن rudaud numoodun, شرمسار ساختن ſhurrumſaur ſaukhtun, ابا نمودن iba numoodun.

To DISCOURAGE (*deter*) تخويف كردن tukhweef kirdun, انذار نمودن inzaur numoodun, حد ساختن hud ſaukhtun, ترسانيدن turſanédun, تهويل كردن tuhweel kirdun. v. *to frighten.* —(*to depreſs*) وضع كردن wuza kirdun, تنك دل ساختن tunk dil ſaukhtun, پست كردن puſt kirdun, سر فرو زدن ſur furoo zudun, دلشكستن dilſhakuſtun.

Diſcouraged (*deterred*) تخويف شده tukhweef ſhoodeh, ترسيده turſédeh.—(*depreſſed*) وضع كرده شده wuza kirdeh ſhoodeh, تنكدل tunkdil, دلشكسته dilſhakuſteh.

A discourager تخويف گر tukhweef gur, تنگ دل سازنده tunk dil sauzindeh.

Discouragement (*impediment*) تعرض ta-aruz, منع muna, مانع mauna, زجر zujr, سد sudd. v. *check, opposition.*—(*deterring*) تخويف tukhweef, تهديد tuhdeed, هول hawil.

DISCOURSE خطاب khutaub, مصاحبت mosahibut, همبزم humbuzm, گفت و شنيد guft ou shuneed, سوال و جواب suwaul ou javaub, باهم گفت گو bahum guft goo, مكالمه mukaulumeh, مذاكره muzaukareh, مسامرت musaumurut, تحادث tuhaudis. v. *conversation, speech.* —(*a harangue*) كلام kulaum, نثر nusr, سخن sukhun, منطق muntuk. v. *oration.* — (*a treatise*) نقل nukkul, رسالت russaulut, حكايت huka-é-ut, تاريخ taureekh. — *A short nervous discourse* كلام وجيز kulaum wujeez. *Prolix in discourse* سخن ران sukhun raun. *Idle discourse* سخن بيهوده sukhun béhoodeh, هرزه hurzeh, ياوه é-aweh, ترهات turhaut, كتره پاتره kutreh patreh. *To renew a discourse* تكرير خطاي ساختن tukreer khuta-é saukhtun.

To discourse (*converse*) گفت و شنيد كردن guft ou shuneed kirdun, مصاحبت داشتن musahibut daushtun, گفت گو ساختن guft goo saukhtun, سخن نمودن sukhun numoodun, مكالمه كردن mukaulumeh kirdun, اهل كلام شدن ahla kullaum shoodun, مذاكره ساختن muzaukureh saukhtun. v. *to speak, relate, reason.*

DISCOURTEOUS نا شيرينكار na sheereenkaur, بي ادب bé adub, بي ادب و اركان bé adub ou arkaun, درشت durusht, گستاخ kustaukh, تند tund, غير مروت ghiré-a muruwwut, نا ساز na sauz.—*Discourteously* درشتانه durushtauneh, بي ادبانه bé adubauneh.

DISCREDIT عيب aïb, ناموس naumoos, نكبت nukbut, رسوابي rusuwaï-é. v. *disgrace, ignominy, reproach.*

To discredit (*not to believe*) غير ايمان نمودن ghiré-a émaun numoodun, نا باور كردن na bawur kirdun, بي اعتقاد شدن bé é-atikaud shoodun, عدم ارتكا بودن adum irtika boodun.—(*to deprive of credibility*) اعتقاد رفع و دفع كردن é-atikaud rufa ou dufa kirdun, بي ارتكا ساختن bé irtika saukhtun, نا واجب الاعتماد نمودن na vajibu'l'é-atimaud numoodun, ايمان اندفاع كردن émaun indifaa kirdun.—(*to disgrace*) رسواي كردن rusuwa-é kirdun, نكبت ساختن nukbut saukhtun, ناموس نمودن naumoos numoodun.

DISCREET (*prudent*) هوشمند hooshmund, هوشيار hooshé-aur, عقلا akla, صاحب تدبير sahib tudbeer, اهل بصيرت ahla buseerut, وقور wukoor. v. *cautious, circumspect, sober.*—(*modest*) مظلوم muzloom, محجوب muhjoob, ذو ادب zu adub.

Discreetly عقلانه aklauneh, با عقل و بصيرت ba akl ou buseerut, هوشيارانه hooshé-arauneh.

Discreetness هوشياري hooshé-auré, تبصيرت tuseerut, عقل akl. v. *discretion.*

DISCREPANCE اختلاف ikhtilauf, فرق furk, تفاوت tufawut. v. *difference, contrariety.*

Discrepant مخالف mukaulif, مغاير mugha-ér, مناقض munaukiz. v. *contrary, different.*

Discrete, v. *distinct, disjointed, disjunctive.*

DISCRETION (*prudence*) بصيرت buseerut, انصاف insauf, هوشياري hooshé-auré, احتياط ihté-aut, انتباه intibauh. v. *moderation, caution.*—*To act with discretion* بصيرت نمودن buseerut numoodun, عقلانه كردن aklauneh kirdun, هوشيار شدن hooshé-aur shoodun.—(*liberty of acting at pleasure*) خود كامي khood kaumé, اختيار ikhté-aur, اباحت ibauhut, ارادت iraudut, اجازت ijauzut, دستور dustoor, رخصت rukhsut.—*Left to discretion* كامران kaumran, اختيار صاحبي ikhté-aur sahibé. v. *discretionary.*—*To live at one's own discretion* عيش و عشرت كردن aïsh ou ishrut kirdun, زندگاني بعيش نمودن zindigauné bé-aïsh numoodun. *To live at discretion in a hostile country* دركشورحربي بي ضبط و ربط زندگاني كردن dur kushwura harbé bé zubt ou rubt zindugauné kirdun, بي بندوبست اوقات گذرانيدن bé bundubust awkaut guzranédun. *To surrender at discretion* بي عهد و پيمان تسليم كردن bé ahud ou peimaun tusleem kirdun.

Discretionary بي ضبط و ربط bé zubt ou rubt, بي اقتصار be iktisaur, اراداتانه iraudutaneh, عدم حد aduma hudd, غير مقصور ghiré-a muksoor, نا بسته na busteh, كامگذار kaumguzaur, كامبين kaumbeen. v. *unlimited, unrestrained, unchecked.*—*Discretionary power* اقتدار وسع iktidaur wausa.

To DISCRIMINATE واجده كردن waujudeh kirdun, فرق نمودن furk numoodun, امتياز ساختن imté-auz saukhtun. v. *to distinguish, separate.*—*Discriminateness*, v. *distinctness.*

Discrimination فارق faurik, امتياز imté-auz, فصل fusl, تفاوت tufawut. v. *distinction.*

Discriminative فرق كنا furk koona.

DISCURSIVE (*proceeding by gradation from premisses to consequences*) از مقدم بنتيجه قدم بقدم رفتن uz mukuddum benuteejeh kudum bekudum ruftun.—(*roving*) پويان poo-é-aun, سيار sei-aur, گشت gusht.

To DISCUSS پژوهش کردن puzshoohish kirdun, تفتیش ساختن tufteesh saukhtun, تفحص نمودن tufuhhis numoodun. v. *to examine.*—*To discuss (medically)* تحلیل کردن tuhleel kirdun.

Discussed پژوهش شده puzshoohish shoodeh.

A discusser جست و جو کننده just ou joo koonindeh, پژوه puzshooh, تفتیشی tufteeshé, متفحص mutufuhhus, مفتش mufuttish.

Discussion پژوهش puzshoohish, تفتیش tufteesh, تفحص tufuhhus, افتحاص iftihaus, ابتحاث ibtihaus, استطلاع istitlaa, امتحان imtihaun. v. *investigation, examination.*

DISDAIN اهانت ihaunut, مذمت muzimmut, استنکاف istinkauf, عبد abud, عبدت abudut, استکراه istikrauh, استغنا istighna, نکف nukuf, ناکف naukif, تکرم tukurrim, تجالل tujaulul, حفاظ hufauz, تحقیر tuhkeer, جبهت jubhut, انف anuf, ابا iba, تطرس tuturrus, رغم rughm. v. *indignation, scorn.* — *Feigned disdain* ناز nauz, نازش nauzish, شیوه sheeweh *(generally applied to the affected scorn of lovers).*

To disdain اهانت نمودن ihaunut numoodun, مستغنی شدن mustughné shoodun, استغنا کردن istighna kirdun, نا لایق پنداشتن na la-ék pundaushtun, استکراه ساختن istikrah saukhtun, ننک داشتن nunk daushtun, تکرم کردن tukurrim kirdun, ابا داشتن iba daushtun. *To knit the brows in disdain* روی کشیدن rooï kushédun, سخت روی نمودن sukht rooï numoodun.

Disdained اهانت شده ihaunut shoodeh.

Disdainful مستغنی mustughné, پر اهانت pur ihaunut, خال khaul, تخفیف tukhfeef. v. *contemptuous.*

Disdainfully با مذمت ba muzimmut, استنکافانه istinkaufauneh. v. *contemptuously.*

Disdainfulness, v. *disdain.*

DISEASE مرض muruz (pl. امراض amrauz) بیماری beemauré, تیمار teemaur, زحمت zuhmut, درد durd, نصب nusb, رنج runj, رنجوری runjooré, علت yllut (pl. علل alul), وجع wuja (pl. اوجاع awjaa, وجاع wujaa), دلخم dilkhumm, شکو shukoo, شکی shuké, شکات shukaut, دوی dawa, خستگی khustuge, انکسار مزاج inkisaura mizauj, مزاج نا خوشی mizauj na khooshé, سقم sukum, سقام sukaum (pl. اسقام askaum). v. *distemper.*—*Diseases incident to boys* بیماری کودک beemauré kooduk. *A disease inherent in the constitution* مرض جبلی muruza jibillé (pl. امراض جبلیت amrauza jibillé-ut). *An accidental disease* مرض عارض muruza a-ariz. *The French disease* اتشک autashuk, v. *clap, pox.* — *A mortal disease* زعاق zaak, سواف suwauf, موتان mootaun. *A severe or consuming disease* کداز gudauz, دلخم dilkhumm, دنف dunuf, اتو atoo, طلاطل tulautil. *A disease which makes the nails drop off* درد ناخن durda nakhun, پریون puré-oon. *A disease occasioned by the wind (breaking out into bloody pimples)* باد دژم baud duzshm, باد دژنام baud duzshnaum, باد دشنام baud dushnaum, باد شم baud shum. *A disease in the eye* شرناک shurnauk, سبل subul, ناسور nasoor. *A disease in the throat* خزباز khuzbauz, حلاق hullauk.—*A disease in the brain* سرکلو surguloo. *A corroding disease* خورا khora, خوران khoraun, اکله akileh. v. *gangrene, cancer.*—*An epidemical disease* طاعون taawun. *Pestilential diseases* امراض مابیت amrauza maabé-ut. v. *pestilence.*—*Phlegmatic diseases* امراض بلغمیت amrauza bulghumé-ut. *Various diseases* امراض مختلفت amrauza mukhtulifut. —*The royal disease* ارقان arakan, یرقان eerkan, زریر zureer. v. *evil, jaundice.*—*The disease of the wolf (hunger)* داء الذیب daa-u'z'zeeb. *A disease in the intestines* غاشیت ghaushé-ut. *A disease occasioned by cold* کولنج koolunj, ابردت ibridut, کزاز kuzzauz. v *colic.*—*A disease causing lassitude* مرض موجب الاتعاب muruz moojibu'l'itaab. *The disease of the liver* کباد kubaud, کبص kubs. *A disease from shortness of breath* دم کرفته dum goorifteh. *The crisis of a disease* بحران buhraun. *To contract a disease* بیماری گرفتن beemauré gooriftun. v. *contract.*—*To feign a disease* تمارض کردن tumauruz kirdun. *To bring on a disease* تمریض ساختن tumreez saukhtun, بیمار کردن beemaur kirdun, ایصاب ساختن a-ésaub saukhtun, تسقیم نمودن tuskeem numoodun. *To recover from a disease* تماثل کردن tumausil kirdun.—*To cure a disease* علاج کردن alauj kirdun, چاره پرداز نمودن chaureh purdauz numoodun, مروسیدن muroosédun.

To disease رنجیده و رمیده کردن runjédeh ou rumédeh kirdun. v. *to afflict, pain.*

Diseased خسته khusteh, درد آشنایان durd aushina-é-aun, مریض mureez, علیل aleel, معلول maalool, بیمار beemaur, موصب moosub, رنجور runjoor, مدکوک mudkook, مغیوم mughé-oom, دای da-é. v. *distempered.*—*Diseasedness*, v. *sickness.*

To DISEMBARK *(to come to land)* از جهاز بساحل امدن uz jahauze besauhil aumudun.—*(to bring on shore)* از جهاز بکنار اوردن uz jahauze bekunaur awurdun.

DISEMBODIED *(as soldiers)* بر طرف شده bur turruf shoodeh, پراکنده purakindeh.

To DISEMBOGUE (*as a river into the sea*) در بحر سیلان شدن dur buhr ſeilaun ſhoodun, بدریا رهیده بودن beduré-a reehédeh boodun. v. *to flow*.

DISEMBOWELLED از شکم گرفته uz ſhikum goorifteh, برداخته burdaukhteh, روده واکرده شده roodeh wakirdeh ſhoodeh.

To diſembroil, v. *to diſengage*.

To DISENABLE بي قدرت کردن bé kudrut kirdun.

To DISENCHANT از جادوکري ازاد کردن uz jaudooguré azaud kirdun.

To DISENCUMBER حمل رفع کردن huml rufa kirdun, بار سبک ساختن bar ſubuk ſaukhtun.

To DISENGAGE (*ſeparate*) فرق کردن furk kirdun, مفارقت ساختن mufaurikut ſaukhtun, جدا کردن juda kirdun. v. *to unfold*.—(*to liberate*) رها کردن ruha kirdun, ازاد نمودن azaud numoodun, خلاص ساختن khulaus ſaukhtun, تمليز کردن tumleez kirdun. — (*to extricate*) مشکل کشادن muſhkil kuſhaudun, حل مشکل کردن hulla muſhkil kirdun. *To diſengage from an obligation* تراد نمودن turaud numoodun. v. *to releaſe*.

Diſengaged ازاده azaudeh, بي فکر bé fikr, فارغ faurigh, فراغت firaughut. v. *free*, *vacant*, *at leiſure*, *releaſed*.

Diſengagedneſs, *diſengagement*, فراغ firaugh, پروا purwa, ازادي azaudé. v. *releaſe*, *vacancy*.

To diſentangle, *diſenthral* فک کردن fikk kirdun. v. *to diſengage*, *looſe*, *unravel*.

Diſeſteem, v. *diſregard*, *diſreſpect*.

To diſfavour, v. *to diſcountenance*.

To DISFIGURE صورت مردار کردن ſoorut murdaur kirdun, ظاهري الودن zauhuré aloodun, قبيح ساختن kubeeh ſaukhtun. v. *to deform*, *deface*, *diſguiſe*, *deſtroy*, *mangle*.—*Diſfiguration*, *diſfigurement*, v. *defacement*, *deformity*.

To DISFRANCHISE معاف نامه محروم کردن maaf nameh muhroom kirdun, مسلم کاغذي عدم ساختن muſullum kaughudé adum ſaukhtun, بي برات ازادي نمودن bé burauta azaudé numoodun, نا بيزار کردن na beezaur kirdun.

Diſfranchiſement عدم بيزاري adum bézauré, بي برات ازادي bé burauta azaudé.

To DISFURNISH برهنه کردن buruhneh kirdun, محروم ساختن muhroom ſaukhtun, اعدام نمودن é-adaum numoodun. v. *to deprive*, *ſtrip*.

To DISGARNISH (*ſtrip of ornaments*) زينت عدم کردن zeenut adum kirdun, ارايش برهنه نمودن ara-éſh buruhneh numoodun.

To DISGORGE استفراغ کردن iſtifraugh kirdun, هراشيدن huraſhédun. v. *to vomit*.

DISGRACE, *diſgracefulneſs*, رسوايي ruſwaï-é, ناموس naumoos, نکبت nukbut, ننک nunk, عيب aïb (plur. عيوب aï-oob), عار aar, ملامت mulaumut, طعنت taanut, سيه رويي ſé-uh rooï-é, بدنامي budnaumé, منظورت munzoorut, تنقص tunukkus. v. *diſhonour*, *ignominy*, *infamy*.—*Diſgrace* (*removal from place* or *favour*) عزل azul, عدم همت aduma himmut, عزل پايه azula pa-éh.

To diſgrace ملامت کردن mulaumut kirdun, رسواي ساختن ruſwaï-é ſaukhtun, پايمال نمودن paï-maul numoodun, طعن ساختن taan ſaukhtun, هتک کردن hutik kirdun. v. *to diſhonour*.—(*to put out of office* or *favour*) منعزل ساختن munaazul ſaukhtun, عدم همت کردن adum himmut kirdun, بي انعام شاهانه و نوازش خسروانه نمودن bé inaama ſhahauneh ou nuwauziſh khoſrou-auneh numoodun. — *To diſgrace one another* تخاذل کردن tukhauzil kirdun, يک ديگر ملامت زدن eek deegur mulaumut zudun.

Diſgraced رسوا ruſwa, از پايه افتاده uz pa-éh uftaudeh, منفضح munfuzuh, رو سياه roo ſé-auh. —(*turned out of favour* or *office*) منعزل munaazul.

Diſgraceful ذو عيب zu aïb, معيوب maï-oob, فضيح fuzeeh, نکبتي nukbuté. v. *diſhonourable*, *ignominious*, *ſhameful*.—*It is diſgraceful* عيب است aïb aſt. — *Diſgracefully* فضيحانه fuzeehauneh, با رسوايي ba ruſwaï-é.

A diſgracer ملامت کننده mulaumut koonindeh, طعان taan.

To DISGUISE صورت ساختن ſoorut ſaukhtun, خال نمودن khaul numoodun, تبديل صورت کردن tubdeel ſoorut kirdun, صورت معامله نمودن ſooruta maamleh numoodun, پنهان کردن pinhaun kirdun, پوشيده ساختن poſhédeh ſaukhtun. v. *to conceal*, *diſſemble*. — (*to make drunk*) انکار مي کردن afgaur mei kirdun, سرمست نمودن ſurmuſt numoodun.

Diſguiſe صورت ſoorut, خال khaul, تبديل صورت tubdeel ſoorut, صورت معامله ſooruta maamleh, تزوير tuzweer, رنگ runk, حيله بازي heeleh bauzé. v. *counterfeit*, *diſſimulation*, *maſk*.

Diſguiſed ذو صورت zu ſoorut, مسخره maſkhureh, مبدل mubdul.

A diſguiſer صورت نما ſoorut numa, مسخره maskhureh, حيله باز heeleh bauz.

DISGUST نفرت nufrut, پريشاني puraſhauné, کره kurh, اعراض é-arauz, بدخواهي budkhauhé, کين keen, غرض ghurz, استکراه iſtikrauh, ابا iba. v. *averſion*, *diſpleaſure*, *hatred*.

To disgust بروردت انگیختن buroodut angeekhtun, خاطر مانده ساختن khautir maundeh saukhtun, کستاخي نمودن kustaukhé numoodun, پریشاني ساختن purashauné saukhtun, استکراه کردن istikrauh kirdun, نفرت دادن nufrut dadun, اعراض نمودن é-arauz numoodun. v. *to offend, disoblige*.

Disgusted خاطر مانده khautir maundeh, بیحضور bé huzoor, نفرت پذیر nufrut pizzeer, استکراه دار istikrauh dar, معرض maaruz. v. *averse, displeased*.

Disgustful, disgusting, برودت انگیز buroodut angeez, مستکره mustukruh, مکروه mukrooh, نا پسند na pussund. v. *nauseous, hateful, disobliging*.

Disgustfulness مکروهي mukroohé, خاطر ماندکي khautir maundugé, بی حضوري bé huzooré.

A DISH طبق tubuk (plur. اطباق atbauk) صحفت suhfut (pl. صحفات suhfaut, صحاف suhauf) مصحنت musuhnut, عجوز ajooz, ماعون maoon, قداف kudauf, زلح zulh (plur. زلوح zulooh), تفشي tufshé, شني shuné, قعن kaan. v. *cup, plate*. *A wooden dish* طبله tubleh, خليج khuleej. *A fruit or dessert-dish* نقلدان nukldaun. *A chaffing-dish* مقطره muktureh. v. *chaffing*. — *A large dish or voider* سني suné.—*A dishclout* روبت roobut.—*A dish of meat* طعام taam (pl. اطعمات atmaat), نعمت ni-amut (pl. نعم ni-am), نواله nuwauleh. [This last implies particularly *a dish of meat carried home by a guest from an entertainment*.]—*A dish of roast meat* کباب kabaub.

To dish در طبق نهادن dur tubuk nihaudun.—(*to serve upon table*) نشر خوان کردن nushra khaun kirdun.

DISHABILLE خواب گاه جامه khaub gah jaumeh, شبرم shubrum, ارابيس غافل ara-ésh ghaufil, البابس پرواش albausa purwaush.

To DISHEARTEN تنک دل کردن tunk dil kirdun, دلشکستن dilshakustun. v. *to discourage*.

To DISHEVEL (*hair*) زلف پریشان نمودن zulfa purashaun numoodun, اشفته موي کردن ashufteh mooï kirdun.

DISHONEST (*fraudulent*) بي صلاح bé sulauh, غدار ghuddaur, تلبيس tulbees, مکار mukkaur, غابن ghaubin, حيله باز keeleh bauz, دراميج duraumuj, بي سامان bé samaun, غير عدل ghiré-a adil, عدم اخلاص adum ikhlaus, شر shurr. v. *deceitful, disgraceful, ignominious*; *lewd*.

Dishonestly غدارانه ghuddarauneh, بي صلاح bé sulauh, با حيله ba heeleh.

Dishonesty قباحت kubauhut, هيله heeleh, غدر ghuddr, غبن ghubin, مکر mukr, خدعت khudaat, فريب furrabe, فجور fujoor. v. *faithlessness*; *lewdness*.

DISHONOUR رسوايي ruswaï-é, عيب aïb, ناموس naumoos, طعنت taanut, بد نامي bud naumé, ملامت mulaumut, سيه رويي sé-uh rooï-é, ننک nunk, بي ننک bé nunk, معاب ma-ab, معابت ma-abut. v. *disgrace, reproach*.

To dishonour (*disgrace*) رو سيه کردن roo séuh kirdun, بد نامي دادن bud namé dadun, ملامت زدن mulaumut zudun, عرض پايمال کردن erz païmaul kirdun, تخذيل ساختن tukhzeel saukhtun, تشنيع کردن tushné-a kirdun, رسوايي ساختن ruswaï-é saukhtun. — (*to violate chastity*) بحرام رفتن beharaum ruftun. v. *to debauch*.—(*to treat indignantly*) نکاه غضب الود نمودن nigah ghuzb alood numoodun, سخت روي ساختن sukht rooï saukhtun, بطور نا سزا جفا کردن betoor na suza jufa kirdun. *To dishonour one's self* خود حقير ساختن khood hukeer saukhtun.—*One who dishonours his family* دغل خانه dughl khauneh.

Dishonourable اهل عيب ahla aïb, پر رسوايي pur ruswaï-é, معيوب maï-oob, نکبتي nukbuté, فضيح fuzeeh, بي اعتبار bé é-atibaur, صاحب بدنامي sahib budnaumé.

Dishonoured رسوا ruswa, منفضح munfuzuh, رو سيه roo sé-uh, عرض پايمال کرده شده erz païmaul kirdeh shoodeh.

A dishonourer رسوايي کار ruswaï-é kaur.

DISINCLINATION (*want of affection*) عدم محبت aduma mohabbut.—(*dislike*) استکراه istikrauh. v. *slight*.

To disincline (*to be averse to*) استکراه داشتن istikrauh daushtun, اعراض نمودن é-arauz numoodun.

DISINGENUITY (*disingenuousness*) نفاق nufauk, حيله بازي heeleh bauzé, کيد keed, فن fun, غدر ghudr, برفند burfund. v. *deceit, dissimulation*.

Disingenuous حيله باز heeleh bauz, توريت touré-ut, رنک امير runk ameez, غدير ghudeer.

Disingenuously با نفاق ba nufauk, بي اخلاص bé ikhlaus, غدارانه ghuddarauneh, با حيله ba heeleh. v. *deceitfully*.

DISINHERISON از ميراث محروم uz meeraus muhroom.

To DISINHERIT از ميراث محروم کردن uz meeraus muhroom kirdun.

To DISINTER (*unbury*) از خاک کاويدن uz khauk kawédun.

DISINTERESTED نا خود پرست na khood puruſt, بي خود بيني bé khood beené, خالص

khaulis, خالص الجنان khaulisu'l'junaun. v. *impartial.*—*Disinterestedly* خالصانه khaulisauneh.—

Disinterestedness خلوص khuloos, عدم خود بيني aduma khood beené, خها خود پرستي khumaa khood purusté, صفا sufa, صلاح sulauh. v. *impartiality, fairness, integrity.*

To DISJOIN جدا كردن juda kirdun, تفريق ساختن tufreek saukhtun, فصل كردن fusl kirdun, تفصيل نمودن tufseel numoodun. v. *to separate.*

Disjoined (*disjunct*) مفروق mufrook, منفصل munfusl, مفصل mufussul, منقطع munkutaa, منفك munfikk. v. *separated.*

To disjoint پاره پاره نمودن paureh paureh numoodun, ايها كردن a-éha kirdun.

Disjunction اتصال iftisaul, افتراق iftirauk, منقطع munkutaa, هجر hujr, هجران hujraun, تفريق tufreek, فرقت furikut, جدايي judaï-é.

Disjunctive فصل ساز fusl sauz, افتراق كنا iftirauk koona, جدايي نما judaï-é numa.

Disjunctively جدا جدا juda juda, جداگانه judagauneh, با تفريق ba tufreek. v. *separately.*

DISK (*face of the sun, moon or other planet*) كليچه kuleecheh, قرص kurs.

Diskindness, v. *unkindness, injury.*

DISLIKE اعراض é-arauz, كره kurh, استكراه istikrauh, ابا iba, نفرت nufrut. v. *aversion: discord.*

To dislike استكراه داشتن istikrauh daushtun, بيزار و نفور شدن beezaur ou nufoor shoodun, نفرت داشتن nufrut daushtun, مارضت شدن maaruzut shoodun, نفرين نمودن nufreen numoodun, ابا داشتن iba daushtun, معرض و نافر بودن maruz ou naufur boodun, دوري نمودن dooré numoodun.—*Dislikeness*, v. *dissimilitude.*

To DISLOCATE فسخ كردن fusikh kirdun, تكنيع ساختن tukné-a saukhtun, ايها نمودن a-éha numoodun. *To dislocate the foot* مخنب پاي كردن mukhnub kirdun, پاي فسخ ساختن pa-é fusikh saukhtun. *To dislocate the shoulder* فكك كردن fikuk kirdun. *To dislocate the arm* بازو فسخ ساختن bauzoo fusikh saukhtun.

Dislocated منخرع munkhura, منفك munfuk.

Dislocation انخلاع inkhila, فسخ fusikh, ايها a-éha, تكنيع tukné-a.

To DISLODGE (*expel*) راندن raundun, اخراج ساختن ikhrauj saukhtun, بدر كردن bedur kirdun, رد نمودن rudd numoodun.—(*to go to another place*) بديگر گاه رفتن bedeegur gah ruftun.

DISLOYAL ذو خيانت zu khé-aunut, خون khoon, نا استوار na ustuwaur, مابون maboon, غدير ghudeer, مغدر mughdur, غدور ghudoor, غدار ghuddaur, هملط humlut, هملع humlaa, ختار khautir, ختير khuteer. v. *perfidious.*—*A disloyal man* خاين kha-én, خيانتگر khé-aunutgur, اهل غدر ahla ghudr, بد نهاد bud nihaud, دحول duhool, دحل duhl, ماخ maukh, كافر kaufir.

Disloyally غدارانه ghuddarauneh, با خيانت ba khé-aunut, خاين اسا kha-én asa.

Disloyalty خيانت khé-aunut, خيانتگري khé-aunutguré, خايني kha-éné, غدر ghudr, كيسان keesaun, غسل ghusl, خسار khusaur, خسران khusraun, خيسري kheesuré, هملط humlut. v. *perfidy, treachery, treason: inconstancy.*

DISMAL (*horrible*) هولناك hawilnauk, مخوف mukhoof, مكروه mukrooh, مهول muhawwul, هايل ha-él, سهمناك suhumnauk, دلگير dilgeer, غمبخش ghumbuksh, وحشت wuhshut, تيره teereh. v. *gloomy.*—(*mournful*) مستمند mustumund, غمگين ghumkeen, غمناك ghumnauk koona, اندوهگين andoohkeen, دلتنگ ساز diltunk sauz, تيره دل teereh dil, ملول mulool, مكروب mukroob, مغموم mughmoom. v. *unhappy, afflicted, doleful.*—*A dismal night* شب تيره shub teereh. *A dismal mind* تيره ضمير teereh zumeer. *A dismal place* وحش wuhish, وحش اصمت wuhish asmut, وحشت wuhshut. *A dismal countenance* روي غمگين rooi ghumkeen, پيكر شتيم peikur shuteem. *A dismal looking fellow* ازب حزب azib huzib. *The dismal proclamation of the herald of death and perdition* نداي مهيب الاداي دلال فنا و زوال nuda-é muheebu'l'ada-é dulaula funa ou zuwaul.

Dismally (*horribly*) مكروهانه mukroohauneh, مخوفا mukhoofan, هولانه hawilauneh, بر وجه هولناك bur wujeh hawilnauk.—(*sorrowfully*) با غم ba ghum, غمناكانه ghumnakauneh, ملولا muloolan, مكروبا mukrooban.

Dismalness (*horror*) نفرت و وحشت nufrut ou wuhshut, هول hawil, خوف khoof, كراهت kurauhut, سهم suhim.—(*sorrow*) اندوه andooh, غم ghum, غصه ghusseh, الم alum, قساوت kusawut, تاسه tasseh.

To DISMANTLE (*strip*) برهنه كردن buruhneh kirdun, مجرد نمودن mujurrud numoodun. *To dismantle a town or castle* حصون شهر هدم كردن husoona shahur hudim kirdun, ديوار قلعت كندن deewaura killaat kundun, برج حصار قلع زدن burja hissaura kula zudun. v. also *to loose, unfold, throw open.*

To DISMASK رفع نقاب كردن rufa nukaub kirdun, صورت برهنه ساختن soorut buruhneh saukhtun, خال بركرفتن khaul burgooriftun.

To DISMAY شوریده کردن shoorédeh kirdun, هراس زدن huraus zudun, ترهیب ساختن turheeb saukhtun, تخویف نمودن tukhweef numoodun, تهدید کردن tuhdeed kirdun. v. *to terrify, discourage.*

Dismay هراس huraus, هول hawil, وحشت wuhshut, ترس turs, نفرین nufreen, اشوب ashoob, اشیب asheeb, شکوه shukooh, دلتنکی diltunké. v. *dejection, terror.*

Dismayed مهتول muhtool, ترسناک tursinauk, مخوف mukhuwwuf, منخوش munhoosh, مزعوق muza-ook. v. *terrified.*

To DISMEMBER پاره پاره زدن paureh paureh zudun, شرحه شرحه بریدن shurheh shurheh burédun, تفصیل کردن tufseel kirdun, تشریح ساختن tushreeh saukhtun, فصل نمودن fusl numoodun.

To DISMISS (*give liberty* or *leave of departure*) ازاد کردن azaud kirdun, اجازت دادن ijauzut dadun, خلاص ساختن khulaus saukhtun, هشتن hushtun, کماشتن gomaushtun, رها کردن ruha kirdun, بکذاشتن beguzaushtun, اطلاق کردن itlauk kirdun.—(*to discard*) عزل ساختن azl saukhtun, معزول نمودن maazul numoodun, وا کردن wa kirdun, رفع و دفع ساختن rufa ou dufa saukhtun. تطلیق نمودن tutleek numoodun. v. *to put away:* also *to repudiate, divorce.*— *To dismiss from an office* منصب معزول کردن munsub maazool kirdun, مرتبه عزل ساختن murtubeh azl saukhtun. *To dismiss an army* لشکرا برطرف کردن lashkurra burturruf kirdun.

Dismissed ازاد کرده شده azaud kirdeh shoodeh, کماشته gomaushteh, بکذاشته beguzaushteh.—(*deprived*) معزول maazool, محروم muhroom.—*To be dismissed* ازاد شدن azaud shoodun, خلاص بودن khulaus boodun, رهیدن ruhédun, رستن ristun.

Dismission ازادی azaudé, اجازت ijauzut, خلاص khulaus, رهایی ruhaï-é, اذن izn.—(*deprivation*) عزل azl, رفع rufa, حرمان hurmaun.

To DISMOUNT (*throw down from an elevation*) از ارتفاع فرو انداختن uz irtifaa furoo andaukhtun.—(*to descend from an elevation*) فرو امدن furoo aumudun, نازل شدن nauzil shoodun, بزیر رفتن bezeer ruftun.—(*to unhorse*) از اسب بزیر اوردن uz asb bezeer awurdun, از اسب نازل کردن uz asb nauzil kirdun, از فرس تکر ساختن uz furus tukur saukhtun, از فرس افکندن uz furs afgundun.— *To dismount from a horse* از اسب فرو امدن uz asb furoo aumudun. *To dismount a cannon* توپ از عربه فرود اوردن tope uz arabeh furood awurdun.

DISOBEDIENCE عدم اطاعت adum ita-at, کردن کشی gurdun kushé, سرکشی surkushé, مخالفت mukhaulifut, عقوق akook, عصیان usé-aun, معصیت masé-ut, غوی ghooï, عصی ysé, تعارض taariz, ابا iba, عناد ynaud, بیشه beesheh, شکامت shukaumut, ستیز siteez.

Disobedient بی اطاعت bé ita-at, سرکش surkush, کردنکش gurdunkush, جانکش jaunkush, معاند ma-anud, عاند aunid, مرید mureed, تمرد tumurrud, عاصي aasé (pl. عصات asaut), بدرام budraum, نا فرمان na furmaun, متکبر mutukubbir, مخالف mukhaulif, ستیزه siteezeh, استیزه isteezeh, صعب saab (pl. صعاب saab, fem. صعابات saabaut), عاق aak, اجنب ajnib, لد ludd. *A disobedient man* صاحب مخالفت sahib mukhaulifut, طاغي taughé (pl. طاغیت taghé-ut, طاغون taghoon)—*A disobedient woman* عورت کردنکش awrut gurdunkush, دلعس dulas, دلعاس dulaas, دلاعس dulau-as, دلعوس dula-oos, منشاص minshaus. *A disobedient horse* اسب سرکش asb surkush, فرس خروط furs khuroot, اسب منخرط asb munkhurut.

To disobey کردنکشي نمودن gurdunkushé numoodun, بی اطاعت شدن bé ita-at shoodun, معاند بودن ma-anud boodun, تمرد کشتن tumurrud gushtun, مخالف شدن mukhaulif shoodun.

DISOBLIGATION بیحضوري béhuzooré, رنجش runjish, ازارش azaurish. v. *offence, injury.*

To disoblige بیحضور نمودن behuzoor numoodun, خاطر مانده ساختن khautir maundeh saukhtun, ازاردن azaurdun, رنجیدن runjédun, رنجیده کردن runjédeh kirdun, کستاخي نمودن kustaukhé numoodun, پریشاني ساختن purashauné saukhtun. v. *to disgust.*

Disobliged, v. *disgusted, displeased.*

Disobliging کستاخ kustaukh, نا پسندیده na pussundédeh, نا پسند na pussund, بیحضوري bé huzooré numa, ازارش کنا azaurish koona, رنجش ساز runjish sauz, تند tund. v. *disgustful.*

Disobligingly کستاخانه kustakhauneh, بر وجه مستکره bur wujeh mustukruh, بطور ناپسندیده betoor na pussundédeh.

Disobligingness بیحضوري bé huzooré, کستاخي kustaukhé, عدم ادب و ارکان aduma adub ou arkaun, تندي tundé.

DISORDER (*irregularity*) عدم نظام aduma nizaum, بی ترتیبي bé turteebé, پریشاني purashauné, خلل khulul, اختلال ikhtilaul, همزجت humzujut, تشویش tushuweesh. v. *confusion.*— (*tumult*) هنکامه hungauméh, فتنه fitneh, غلغله

ghulghuleh, غوغا ghoogha, گیر و دار geer ou dar. v. *disturbance*.—(*perturbation*) اشفته حال ashufteh haul, اشفتگی ashuftugé, سرگردانی surgurdauné, اضطراب iztiraub, کدورت kudoorut, وله wuleh, اسیب aseeb, حیرت heerut, تضجر tuzujjur.—(*indisposition*) بیماره beemauré, مرض muruz, رنج runj, زحمه zuhmeh. v. *disease*. —*To labour under a disorder* بیماره شدن beemaureh shoodun, پیدا بودن peeda boodun.

To disorder (*confuse*) پریشان کردن purashaun kirdun, خلل ساختن khulul saukhtun, برهم زدن burhum zudun. v. *to confound*.—(*to ruffle*) رنج دادن runj dadun, رمیده کردن rumédeh kirdun, بیحضور ساختن béhuzoor saukhtun, اضطراب نمودن iztiraub numoodun. v. *to disturb, distress*. —(*to make sick*) بیمار کردن beemaur kirdun, تمریض ساختن tumreez saukhtun, ایصاب کردن a-esaub kirdun.

Disordered, disorderly برهم زده burhum zuddeh, مشوش mushuwwush, پریشان purashaun, بی ترتیب bé turteeb, غیر نظم ghiré-a nuzm, مختلط mukhtulut. v. *confused, irregular*. — (*tumultuous*) هنگامه گیر hungaumeh geer, فتنه انگیز fitneh angeez, متهور musawwur, هوش hawish, کثیر الزحام kuseeru'z'zuhaum—(*lawless*) خلاف شرع khulaufa shura, غیر دین ghire-a deen, بی ضبط bé zubt. — (*vicious, disordinate*) اهل عیب ahla aïb, بد خو bud khoo, معیوب ma-ï-oob, فاسد fausid, مرفش murfush. v. *debauched, inordinate*. —*Disordered in his senses* دیوانه déwauné, مجنون mejnoon, الفته alufteh, اشفته ashufteh, معنون maanoon. v. *insane*. — *Disordered papers* اوراق پریشان awraka purrashaun. *A disorderly house* بابل خانه babil khauneh. v. *bawdy house, stews*.

To DISOWN دریغ ساختن dureegh saukhtun, انکار کردن inkaur kirdun, استنکار نمودن istinkaur numoodun, نکر ساختن nukr saukhtun, جحد کردن juhd kirdun. v. *to deny*.

Disowned منکر munkur, منکور munkoor, مردود murdood, مهجور muhjoor, مخلوع mukhluwa.

To DISPARAGE زاری کردن zauré kirdun, ملامت زدن mulaumut zudun, نام کشیدن naum kushédun, بهتان گفتن buhtaun guftun, زم نمودن zumm numoodun, طعن ساختن taan saukhtun, قدح کردن kuduh kirdun, تعییب ساختن taï-éb saukhtun. v. *to calumniate, reproach, mock, slight, disgrace*.—*To disparage by comparison* تشبیه معیوب و غیر مستوی کردن tushbeeh maï-oob wa ghire-a mustawé kirdun, تمثیل نکبت و نا یکسان ساختن tumseela nukbut wa na eeksaun saukhtun. *To disparage by an unequal marriage* نکاح معیوب و نا هموار ساختن nikauh maï-oob wa na humwaur saukhtun.

Disparagement ملامت mulaumut, طعن taan, زم zumm, بهتان buhtaun, قدح kuduh. v. *disgrace, reproach*. — (*injurious comparison*) تشبیه معیوب و نا یکسان tushbeeh ma-ïoob wa na eeksaun.—(*unequal marriage*) نکاح معیوب و نا هموار nikauh ma-ïoob wa nahumwar.

DISPARITY نا هموارې na humwaré, نا موافقت na muwaufikut, اختلاف ikhtilauf, تفاوت tufawut, فرق furk. v. *dissimilitude, inequality*.

DISPASSIONATE ذو انصاف zu insauf, اهل اعتدال ahla é-atidaul, منصف munsuf. v. *calm, moderate, temperate*.

To DISPATCH (*send*) فرستادن furistadun, ارسال کردن irsaul kirdun, روان ساختن rouvaun saukhtun.—(*to expedite*) جریده کردن jurédeh kirdun, تعجیل ساختن ta-ajeel saukhtun, شتابیدن shittabédun, شتافتن shittauftun. v. *to hasten*.—(*accomplish, finish*) پرداختن purdaukhtun, براوردن burawurdun, اتمام کردن itmaum kirdun, تکمیل ساختن tukmeel saukhtun.—(*to kill*) کشتن kooshtun, قتل ساختن kutl saukhtun, نیست کردانیدن neest kirdanédun.—(*to send out of the way*) شهر بدر کردن shahur bedur kirdun, نفی بلد ساختن nufé bilud saukhtun. v. *to banish*.—*To dispatch an ambassador* ایلچی ارسال کردن فرستادن eelché furistadun, irsaul kirdun. *To dispatch with great expedition* تیزکار شدن teezkaur shoodun, خیش العمل کردن kheeshu'l'amul kirdun, دیو دست بودن div dost boodun.

Dispatch (*expedition*) شتاب زدگی shittaub zudugé, شتاب کاری shittaub kauré, عجلان ajilaun, وشک wushik. *To make great dispatch* شتابان روان شدن shittabaun rouvaun shoodun.

Dispatched (*sent*) فرستاده furistadeh, مرسول mursool. — (*expedited*) معجل mu-ajjul, جریده jurédeh, شتابیده shittabédeh. —(*finished*) تمام tumaum, مقضي mukzé, منقضي munkuzé.—(*killed*) کشته kooshteh, مقتول muktool.

To DISPEL پریشان کردن purashaun kirdun, پراکنده ساختن purakindeh saukhtun. v. *to dissipate, disperse*. — *To dispel grief* غما گداز کردن summa gudauz kirdun.

Dispelled وا شده wa shoodeh, پریشانه purashauneh. *To be dispelled* (*as darkness*) وا شدن تاری wa shoodun tauré. *Dispelled* (*as the clouds*) اسمان از ابر وا شده asumaun uz abr wa shoodeh.

A DISPENSARY شربت خانه shurbut khauneh.

DISPENSATION (*distribution*) بخش دهنده bukhsh duhindeh, توزیع touzé-a, توزع tuwuzza,

تفصيل tufseel, تغريق tufreek—(*exemption*) معافي maafé, معاف نامه maaf nameh, ازاد كاغذي azaud kaughudé, برات ازادي burauta azaudé.

To diſpenſe توزيع كردن toozé-a kirdun, حصه دار ساختن hiſſeh daur ſaukhtun, افراز نمودن efrauz numoodun. v. *to diſtribute.*—*To diſpenſe with* معاف نمودن maaf numoodun, معافي دادن maafé dadun, رخصت كردن rukhſut kirdun, اجازت دادن ijauzut dadun.

To diſpeople, v. *to depopulate*.

To DISPERSE كشغتن kuſhuftun, جدا واكردن juda wakirdun, پريشان كردن puraſhaun kirdun, پراكندن purakindun, پراكنده ساختن purakindeh ſaukhtun, پاشيدن pauſhédun, پاشيده كردن pauſhédeh kirdun, پايمال نمودن paï-maul numoodun, ريزان كردن reezaun kirdun, ريزيدن reezédun, برباد دادن burbaud dadun, نشر كردن nuſhir kirdun, هيس نمودن heis numoodun, منهزم و تارو مار munhuzum ou tar ou mar kirdun, منهزم ساختن munhuzum ſaukhtun, تارو مار كردن tar ou mar kirdun, نثر ساختن nuſir ſaukhtun, نثار نمودن nuſaur numoodun, تنسير ساختن tunſeer ſaukhtun, تند و خند نمودن tund ou khund numoodun, ترت و مرت ساختن turt ou murt ſaukhtun. v. *to ſcatter, rout, defeat.*

Diſperſed پريشان puraſhaun, پركنده purkindeh, پاشيده pauſhédeh, كشغته kuſhufteh, پايمال paï-maul, ريزيده reezédeh, بر باد داده bur baud dadeh, منتشر muntuſhir, انتشار intiſhaur, تنوند tunwund, منفرق munfurrik, متفرد mutufurrid, منفك munfik, فارق faurik (pl. فرق furruk), تار و مار tar ou mar, تار مار tara mar, تند و خند tund ou khund, ترت و مرت turt ou murt. *To be diſperſed* پراكنده شدن purakindeh ſhoodun, پريشان بودن puraſhaun boodun, ريزيدن reezédun, وا شدن wa ſhoodun, نا بود و نا پيدا كشتن na bood ou na peeda guſhtun, انتشار شدن intiſhaur ſhoodun, پايمال بودن paï-maul boodun, پاشيده شدن pauſhédeh ſhoodun. *The Tartar army were diſperſed* لشكر تاتار تار و مار بودند laſhkura tatar tar ou mar boodund.

Diſperſedly نشري nuſhré, جا بجا ja beja, منتشرانه muntuſhirauneh, بر وجه پاشيده bur wujeh pauſhédeh, بطور پريشان betoor purraſhaun, منهزمانه munhuziman.—*A diſperſer* پاش كننده pauſh koonindeh, پراكنده كر purakindeh gur.

Diſperſion, diſperſedneſs, پريشانى puraſhauné, پاش pauſh, پاشي pauſhé, پراكندكي purakindugé, انتشار intiſhaur, تفرق tufurruk, تفريق tufreek. *Diſperſedneſs* (*thinneſs*) حص huſs.

To DISPIRIT دل شكستن dil ſhakuſtun, دلتنك كردن diltunk kirdun. v. *to deject, depreſs, diſcourage.*—*Diſpiritedneſs* دلتنكي diltunké, عدم قوت زاتيت aduma kuwwuta zaté-ut.

To DISPLACE (*put out of place*) وا كردن wa kirdun, نزع ساختن nuza ſaukhtun, ازجا رفع نمودن uz jau rufa numoodun.—(*to remove from office*) عزل كردن azl kirdun, معزول ساختن mazool ſaukhtun. v. *to diſorder.*

To DISPLANT (*trees, &c.*) غرس بركندن ghurs burkundun, نشاندكي واكردن niſhaundugé wakirdun, نصب حفر ساختن nuſb hufr ſaukhtun.—(*to remove a people from a country*) خلق از ولايت رفع و دفع كردن khulk uz wula-é-ut rufa ou dufa kirdun.

To DISPLAY (*ſpread wide*) كشادن kuſhaudun, كشاد نمودن kuſhaud numoodun, كستردن kuſturdun, مفروش كردن mufrooſh kirdun, خواليدن khuwalédun, بسط كردن buſt kirdun, فراش ساختن furauſh ſaukhtun, تسطيح كردن tuſteeh kirdun. v. *to expand.*—(*to exhibit*) نمودن numoodun, نمايدن numa-édun, اشكاره كردن aſhikaureh kirdun, اظهار ساختن izhaur ſaukhtun, پيدا نمودن peeda numoodun, نمايان كردن numa-é-aun kirdun, توزيدن toozédun, تبصير كردن tubſeer kirdun. v. alſo *to declare.*—*To diſplay oſtentatiouſly* با لاف اشكاره كردن ba lauf aſhikaureh kirdun.

A diſplay اظهار izhaur, پيدا peeda, عرض arz, معروض maarooz, عرضت arzut.

Diſplayed كشاده kuſhaudeh, كشاده و باز kuſhaudeh ou bauz, كسترانيده kuſturanédeh, كشيده kuſhédeh, مفروش mufrooſh, متفرش mutufurriſh, مبسوط mubſoot, مبسط mubuſſut.—*To be diſplayed* كشاده شدن kuſhaudeh ſhoodun, مفروش بودن mufrooſh boodun.

To DISPLEASE ازاردن azaurdun, رنجيدن runjédun, رنجيده و رميده كردن runjédeh ou rumédeh kirdun, كستاخي نمودن kuſtaukhé numoodun, پريشاني كردن puraſhauné kirdun, خاطر مانده ساختن khautir maundeh ſaukhtun, كره كردن kurh kirdun. v. *to diſguſt, offend.*

Diſpleaſed رنجيده runjédeh, ازرده azurdeh, بيحضور béhuzoor, خاطر مانده khautir maundeh. v. *diſguſted, offended, irritated.*—*To be diſpleaſed* تيره شدن teereh ſhoodun, بوتيمار داشتن bootémaur dauſhtun.

Diſpleaſing نا پسند na puſſund, مكروه mukrooh, متسكروه muſtukrooh.

Diſpleaſingneſs مكروهي mukroohé, خاطر ماندكي khautir maundugé, بي حضوري bé huzooré.

Diſpleaſure رنج runj, رنجش runjiſh, ازارش azauriſh, بوتيمار bootémaur, پريشاني puraſhauné, اشفتكي aſhuftugé, تكدير خاطر tukdeera khautir, زله zuluh. v. *diſguſt.*

DISPOSAL (*arrangement*) ترتيب turteeb, انتظام intizaum. — (*diſtribution*) توزيع toozé-a, تفريق tufreek, تفصيل tufseel. — (*government*) تدبير tudbeer, حراست huraufut, حفظ hyfz.

To diſpoſe (*arrange*) ترتيب كردن turteeb kirdun, نظم نمودن nuzm numoodun, انتظام نهادن intizaum nihaudun, تقويم كردن tukweem kirdun, اعداد ساختن é-adaud ſaukhtun, نشاندن niſhaundun, نهادن nihaudun. v. *to arrange, regulate, order.* — *To diſpoſe of* (*beſtow*) بخشيدن bukhſhédun, مبذول كردن mubzool kirdun, دادن dadun, عطا ساختن ata ſaukhtun, انعام كردن inaam kirdun. v. *to confer, grant.*—*To diſpoſe of by legacy* وقف كردن wukuf kirdun, وصايت ساختن wuſa-é-ut ſaukhtun. v. *to bequeath.* —*To diſpoſe of in marriage* نامزاد كردن namzaud kirdun. *To diſpoſe of* (*deſtine to any uſe*) تقدير كردن tukdeer kirdun, تعيين ساختن taï-én ſaukhtun—(*remove out of the way*) وا كردن wa kirdun, رفع و دفع ساختن rufa ou dufa ſaukhtun.—(*to ſettle*) بر قرار كردن bur kuraur kirdun, نصب ساختن nuſb ſaukhtun. v. *to conſtitute.*— (*to ſell*) فروختن furookhtun, فروخت كردن furookht kirdun, بيع ساختن bé-a ſaukhtun, فروشيدن furooſhédun. *To diſpoſe of in the hands of another* وضع كردن wuza kirdun, وضعت ساختن wuzaat ſaukhtun. *To diſpoſe the mind to any thing* خاطر ميل كردن khautir meil kirdun, مراد دادن moraud dadun. v. *to incline.* — *To diſpoſe to ſleep* خوبانيدن khaubanédun, خوابناك كردن khaubnauk kirdun. *To diſpoſe of one's ſelf* (*to ſpend one's time*) گذران احيان شدن guzraun ahé-aun ſhoodun. v. *to employ.*

A diſpoſer (*beſtower*) عطا كر ata gur, بخش bukhſh. v. *diſtributor.* —(*a governor, regulator*) حاكم haukim, مدبر mudubbur, ضابط zaubit, حافظ haufiz, والي waulé.

Diſpoſition (*order*) انتظام intizaum, نظم nuzm, نظام nuzaum, ترتيب turteeb, استعداد iſtadaud, تهميد tuhmeed, ارستكي arauſtugé, تدبير tudbeer, صف سازكاري ſuf ſauzkauré, صفوف ſufoof, سانكير ſaungeer, تهيت tuhé-ut, سلك ſilk, v. *diſtribution, method, regulation, conſtitution.* — (*temper of mind*) مشرب muſhrub, منوال munwaul, خاطر khautir, حال خاطر haula khautir, خوي khooï, سجيت ſujé-ut, منش munſh. *An amiable diſpoſition* خوش خوي khooſh khooï, لطيف مشرب luteef muſhrub. *A bad diſpoſition* بد خوي bud khooï. v. *inclination.*—*They are of the ſame diſpoſition* هم علي منوال واحد hum ala munwaul wauhid.

To DISPOSSESS راندن raundun, رد كردن rudd kirdun, طرد ساختن turd ſaukhtun, اطراد كردن itraud kirdun, شغر نمودن ſhugr numoodun, افراز كردن ifrauz kirdun, فز ساختن fuzz ſaukhtun. v. *to deprive.*

Diſpoſſeſſed رانده raundeh, مردود murdood, مطرود mutrood. v. *deprived, ejected.*

Diſpraiſe, v. *blame, cenſure.*

DISPROPORTION نا همواري na humwauré, عدم موافقت aduma muwaufikut, نا يكساني na eekſauné, نا مستوي na muſtawé, عدم لياقت aduma lé-aukut.

To diſproportion غير مستوي كردن ghiré-a muſtuwé kirdun, بي موافقت ساختن bé muwafikut ſaukhtun, نا هموار نمودن na humwaur numoodun, عدم لياقت كردن aduma lé-aukut kirdun.

Diſproportionable, diſproportional, diſproportionate, غير مستوي ghiré-a muſtawé, نا هموار na humwaur, بي مناسبت bé munauſibut, نا مناسب na munauſib, بي موافقت bé muwaufikut, نا يكسان na eekſaun, غير متساوي ghire-a mutuſawé, نا موافق na muwafik.

Diſproportionably, diſproportionally, diſproportionately نالايقانه nala-ékauneh, بطور نامناسب betoor namunaſib, بر وجه ناهموار bur wujeh nahumwaur.

To DISPROVE مخالفت نمودن mukhaulifut numoodun, رد كلام كردن rudd kulaum kirdun, نا حق نمودن na hukk numoodun, دروغ الزام ساختن duroogh ilzaum ſaukhtun. v. *to confute.*

DISPUTABLE ممكن بحث mumkina buhs, قابل مغايطه kaubila mugha-éteh, واجب النزاع vajibu'n'nuza, لايق منازعت la-éka munazaat.

A diſputant (*diſputer*) بحث كننده buhs koonindeh, مباحث mubauhis. —(*diſputing*) بحث ساز buhs ſaus, ابتحاث كنا ibtihaus koona.

Diſputation محاورت بحث و جدل muhawuruta buhs ou judl, نزاع nizaa, منازعت munazaat, اختلاف ikhtilauf, مجادلت mujaudulut. v. *diſpute.*

To diſpute بحث كردن buhs kirdun, مباحثت ساختن mubauhiſut ſaukhtun, نزاع كردن nuza kirdun, تنازع ساختن tunauza ſaukhtun, جدل كردن judl kirdun, مجادلت نمودن mujaudulut numoodun, مناظرت ساختن munauzirut ſaukhtun, تناظر كردن tunauzir kirdun, مزه ساختن muzeh ſaukhtun. v. *to contend, cavil, diſcuſs, oppoſe, queſtion.* — *To diſpute a point of right* مجاد كردن mujjaud kirdun.

A dispute جدال judaul, مجادل mujaudil, مجادلت mujaudilut, بحث buhis, پيكار peekaur, نزاع nuza, كفت وكوي guft ou gooï, كفت كو gufta goo, ابتحاث ibtihaus, مباحثت mubauhisut. v. *controversy*, *contest*.

DISQUALIFICATION عدم لياقت aduma lé-aukut, نا قابليت na kaubilé-ut.

To disqualify نا قابل كردن na kaubil kirdun, غير مستعد نمودن ghiré-a mustaad numoodun, نا اهل ساختن na ahl saukhtun, نا سزا نمودن na suza numoodun.

DISQUIET *disquietness*, *disquietude* انقباض خاطر inkibauza khautir, خارخار kharkhar, تاسه tauseh, هم humm, (pl. هموم humoom), اشفتكي ashuftugé, عدم ارام aduma aram, بي حضوري bé huzooré. v. *anxiety*, *restlessness*, *uneasiness*, *vexation*.

Disquiet (*restless*) بي حضور bé huzoor, غير قرار ghiré-a kuraur, بي راحت be rauhut, ملالت mu-laulut, مذال muzzaul. v. *uneasy*.

To disquiet بي حضور كردن bé huzoor kirdun, رنجيدن runjédun, رنجيده و رميده ساختن runjédeh ou rumédeh saukhtun, جفا كردن jufa kirdun. v. *to disturb*, *vex*.

DISQUISITION امتحان imtihaun, پرسش porsish, تفحص tufuhhus, تفتيش tufteesh. v. *examination*.

DISREGARD (*neglect*) امهال imhaul, غفلت ghuflut, مسامحت musaumihut, تهاون tuhawun, تكاسل tukausil, مذمت muzimmut. v. *contempt*.

To disregard اهانت كردن ihaunut kirdun, امهال نمودن imhaul numoodun, تهاون ساختن tuhawun saukhtun. v. *to despise*, *neglect*.

Disregardful, v. *contemptuous*, *negligent*.

DISRELISH بد چاشني bud chaushné, نا خوشمنش na khooshminish, منش كر munish gur, بي مزه bé muzeh. v. *nauseousness*, *dislike*.

To disrelish منش زدن munish zudun, استكراه istikrauh numoodun, بيزار و نفور شدن beezaur ou nufoor shoodun. v. *to dislike*.

DISREPUTE رسوايي rusWaï-é, بد نامي bud naumé, سيه رويي sé-uh rooï-é. v. *dishonour*, *disgrace*, *infamy*.

DISRESPECT عدم احترام aduma ihtiraum, بي تكريمي bé tukreemé, عدم اعزاز adum é-azauz, بي ادبي bé adubé, عدم شيرينكاري aduma sheereenkauré, ترك ادب turka adub, عدم التفات aduma iltifaut. v. *incivility*, *rudeness*.

Disrespected محقر muhukkur. v. *despised*.

Disrespectful بي ادب bé adub, غير احترام ghiré-a ihtiraum, بي ازرم bé azrum, غير لطيف ghiré-a luteef, نا شيرينكار na sheereenkaur.

Disrespectfully بي ادبانه bé adubauneh, بلا تكريم bila tukreem, بي رعايت bé ré-aïut.

To DISROBE قبا ترك كردن kuba turuk kirdun, لباس منسرح ساختن libaus munsurih saukhtun. v. *to undress*, *uncover*.

DISSATISFACTION عدم رضا aduma ruza, بيحضوري béhuzooré, عدم سروري aduma surooré, نا خشنودي na khushnoodé, پريشاني purashauné, ازارش azaurish, اشفتكي ashuftugé, تكدير خاطر tukdeera khautir, خاطر ماندكي khautir maundugé.

Dissatisfactory نا پسنديده na pussundédeh.

Dissatisfied نا راضي na rauzé, نا خشنود na khushnood, بيحضور bé huzoor.

To dissatisfy بي حضور كردن bé huzoor kir-dun, خاطر مانده ساختن khautir maundeh saukh-tun, رنجيدن runjédun, ازاردن azaurdun, پريش ساختن purash saukhtun. v. *to disgust*, *displease*.

To DISSECT (*cut in pieces*) بريدن burédun, تقطيع ساختن tukté-a saukhtun, انفصال كردن infisaul kirdun, تشريح ساختن tushreeh saukhtun, تفصيل كردن tufseel kirdun, ذبح ساختن zu-buh saukhtun.—(*to examine minutely*) با دقت تفتيش كردن ba dikkut tufteesh kirdun, نكته شناسي نمودن nukteh shinausé numoodun.

Dissection تشريح tushreeh, تقطيع tukté-a, تفصيل tufseel, انفصال, infisaul, تقنيف tukneef, ذبح zubih.

To disseize, v. *to dispossess*.

To DISSEMBLE صورت معامله كردن soo-rut maamleh kirdun, تغافل ساختن tughaufil saukhtun, مدارا كردن mudaura kirdun, مدارت mudarut saukhtun, دلال و پي ورزيدن dulaul ou pei wurzédun, تجاهل نمودن tujauhul numoodun, منافق شدن munafik shoodun, نازيدن nauzédun.

Dissembled مكتتم muktutum, مستور mustoor, مستور القلب mustooru'l'kulb.

A dissembler (*hypocrite*) مدارا كر mudaura gur, اهل نفاق ahla nifauk, رياكار ré-akaur, دلال du-laul, غاش ghaush, مراي mura-é, صديق عين sudeeka aïn, عبد عين abda aïn, قلاش kullaush. —(*a coquet*) صاحب شيوه و مدارا sahib sheeweh ou mudaur, نازنين nauzneen, شيوه كر sheeweh gur, عشوه زن ashweh zun.

Dissemblingly با مدارا ba mudaura, مستورانه mustoorauneh. v. *hypocritically*.

To DISSEMINATE شايع كردن sha-é-a kirdun, تبسبث ساختن tubusbus saukhtun. v. *to scatter*, *publish*.

Disseminated شايع sha-é-a, مشهور mushoor, مبثوث mubsoos.

Dissemination تبثبث tubusbus.

DISSENSION اختلاف ikhtilauf, شقاق shukauk, نا موافقت na muwafikut, عدم اتفاق adum ittifauk, نا سازکاري na sauzkauré, منازعت munazaat, مناقشت munaukishut, مخالفت mukhaulifut, عدم رضا adum ruza, بي اهنکي bé ahungé, تفاوت tufawut. v. *disagreement, contention, strife.* —*To excite dissension* حقاق باعث شدن hukauk baas shoodun, اختلاف انکيز کردن ikhtilauf angeez kirdun, منازعت ساختن munazaat saukhtun, فتنه انکيختن fitneh angeekhtun.

DISSENT راي مخالف ra-é mukhaulif, پندار نا موافق pundaur na muwaufik, تدبير نا سازکار tudbeer na sauzkaur.

To dissent تدبير نا سازکار داشتن tudbeer na sauzkaur daushtun, راي مخالف دادن ra-é mukhaulif dadun, پندار نا موافق نمودن pundaur na muwaufik numoodun.

A dissenter راي مخالف نما ra-é mukhaulif numa, اهل پندار نا ساز کار ahla pundaur na sauz kaur, راي مخالف کو ra-é mukhaulif goo.

A DISSERTATION نقل nukkul. v. *discourse.*

Disservice, v. *injury, mischief.*

To dissever, v. *to break, divide, separate.*

DISSIMILAR نا همتا na humta, بي مماثلت bé mumauslut, مغاير mugha-ér, مختلف mukhtulif, متفاوت mutufawut. v. *unlike.*

Dissimilarity, dissimilitude, تفاوت tufawut, عدم تمثيل aduma tumseel.

DISSIMULATION صورت معامله sooruta ma-amleh, تغافل tughaufil, مدارا mudaura, ريا ré-a, فنج funuj, قنج kunuj, نفاق nifauk, اغماض ighmauz, غمض عين ghumza aïn, پي pei. *The dissimulation of lovers (either in affection or anger)* ناز nauz, نازش nauzish, شيوه sheeweh, شيوه مندي sheewehmundé, عشوه ashweh, کرشمه gurishmeh, ترکتاز turuktauz, دل dill, دلالت dulaulut, دلت dullut.

To DISSIPATE برطرف ساختن bur turruf saukhtun, پراکنده کردن purakindeh kirdun, جدا واکردن juda wakirdun, برباد ساختن burbaud saukhtun, ضايع و زايل نمودن za-é-a ou za-él numoodun. v. *to disperse, scatter.*—*To dissipate a fortune* مال پريشان کردن maul purashaun kirdun, دولت برباد دادن dowlut bur baud dadun, ملک اسراف نمودن mulk israuf numoodun. *To dissipate* or *distract the attention* اشتغال پاشيدن ishtighaul paushédun, فکر پريشان کردن fikr purashaun kirdun.

Dissipation پريشاني purashauné, اسراف israuf, پراکندکي purakindugé, تفرق tufurruk, تفريق tufreek, انتشار intishaur.

Dissipated (scattered) پريشان purashaun, پراکنده purakindeh, پايمال paï-maul, پاشيده paushédeh, کشفته kushufteh, برباد burbaud. v. *dispersed*; also *debauched.*—*To be dissipated* وا شدن wa shoodun, انتشار بودن intishaur boodun, برباد شدن bur baud shoodun.

DISSOLVABLE, *dissoluble*, قابل کداز kaubila gudauz, ممکن نقض mumkina nukiz, اسان حل asauna hull.

Dissolubility امکان نقض imkauna nukiz, اساني حل asauné hull.

To dissolve کداختن gudaukhtun, اغاريدن aghar̄édun, خيسيدن kheesédun, حل کردن hull kirdun, محلول نمودن muhlool numoodun, نقض ساختن nukiz saukhtun, جدا کردن juda kirdun, کشفتن kushuftun, کداز کردن gudauz kirdun, کدازيدن gudazédun, کدازانيدن gudauzanédun, پراکندن purakindun. *To dissolve an assembly* مجلس موقوف کردن mujlis moukoof kirdun, ديوان برطرف ساختن divaun bur turruf saukhtun. *To dissolve a marriage* نکاح فسخ ساختن nikauh fusikh saukhtun. *To dissolve ice* يخ زوب جمد کدازيدن jumud gudauzédun, يخ زوب کردن eekh zoob kirdun.—*To dissolve an agreement* نقض پيمان کردن nukiz peemaun kirdun. *To dissolve an enchantment* سحر جدا کردن suhr juda kirdun. *To dissolve in pleasure* با ذوق کداز شدن ba zook gudauz shoodun. *To dissolve* or *separate two things* تفريق کردن tufreek kirdun. *To dissolve (to be melted)* بخسانيدن bukhsanédun, کداخته شدن gudaukhteh shoodun, حل کشتن hull gushtun, رخنه دار بودن rukhneh dar boodun, اب شدن aub shoodun.

Dissolved کشفته kushufteh, کداخته gudaukhteh, کداز gudaz, متحلل mutuhullil, مفسوخ mufsookh, منفسخ munfusikh, رخنه دار rukhneh dar, منتکث muntukus, منتقض muntukiz.

A dissolvent, dissolver, کداز کر gudauz gur, کدازنده gudauzindeh, فاسخ fausikh.

Dissolvent, dissolving, کداز gudauz, زو قوت حل zu kuwwuta hull. *Dissolving (the heart)* جکر کداز jigur gudauz. *Burning and dissolving* سوز و کداز sooz ou gudauz.

DISSOLUTE مرفش murfush, شوخ shookh, شوخي صاحب sahib shookhé, بي سر و سامان bé sur ou samaun, نا بکار na bekaur, هوايي نفساني نما huwaï nufsauné numa. v. *debauched, luxurious, wanton.*—*A dissolute man* نفس شهوت پرست nufsa shuhwut purust. v. *debauchee.*

Dissolutely با شهوت ba shuhwut, شوخانه shookhauneh, فاجرا faujiran, با فسق ba fusik.

Dissolutenefs شهوت shuhwut, ارفاش irfaush, شوخي shookhé, فجر fujr, فسق fusik, نفس nufs, نفس اماره nufs amaureh, توتان نفس tookauna nufs, شقاوت shukawut. v. *wantonnefs.*

DISSOLUTION (*demolition, breach*) نقض nukiz, نقيضت nukeezut, حل hull, رخنه rukhneh, فسخ fusikh. — (*melting*) گداز gudauz, گداخت gudaukht, تفت tuft, صهر suhr.—(*destruction*) خرابي khuraubé, تخريب tukhreeb, هدم hudim.—(*death*) مرگ murg, موت moot, قضا kuza. *The dissolution of an assembly* ديوان برطرفي divaun bur turrufé, مجلس موقوفي mujlis moukoofé. *A dissolution of marriage* نكاح فسخي nikauh fusikhé.

Dissonance, dissonant, v. *discord, &c.*

To DISSUADE منع كردن muna kirdun, مانع شدن mauna shoodun, نذر دادن nuzr dadun, انذار نمودن inzaur numoodun.

Dissuasion, a dissuasive منع muna, نذر nuzr, انذار inzaur.—*Dissuasive* (adj.) مانع mauna, منع ساز muna sauz, نذر كنا nuzr koona.

A DISTAFF ورقه wurukeh, دكران dukraun, كرتلان kurtulaun. *The spindle of a distaff* مبرم mubrum.

To distain, v. *to stain, blot, tinge.*

DISTANCE بعد bu-ad (pl. ابعاد abaad), بعدت baadut, بعاد bi-ad, غربت ghurbut, دوري dooré, تباعد tuba-ud, مسافت musaufut, بين bein, سحق suhuk, شقت shukut, نزهت nuzhut, هوب hoob, مناط munaut, معق maak, زورت zawrut, جنابت junaubut, قصا kusa, بهر buhr, مهجوري muhjooré, فرق furk, تفاوت tufawut. v. *interval, separation, remotenefs.*—*The distance between the East and West* بعد المشرقين baadu'l'mushrikeen. *In distance four parasangs* or *leagues* در مسافت چهار فرسنگ dur musaufut chuhaur farsang. *From a distance* از دور uz door.—*Distance* (*of time*) مدت muddut, مدت زمان mudduta zumaun. *Some distance of time* مدت چند mudduta chund, مدتها muddut-ha.—*Distance* (*respect*) احترام ihtiraum, اكرام ikraum, خضوع khuzoo-a. (*reserve, caution, want of affection*) برودت buroodut, برودت و كدورت buroodut ou kudoorut, حذر huzr, عدم مودت adum muwuddut, بي محبتي bé mohabbuté, قطيعا kuté-a, احتياط ihté-aut.

To distance (*place at a distance*) بعيد نهادن ba-éd nihaudun.—(*to excell another*) افضال نمودن ifzaul numoodun, غالب شدن ghaulib shoodun, استيلا داشتن istila daushtun. *To distance in a race* در ميدانه مرور و عبور كردن dur meidauneh muroor ou aboor kirdun.

Distant بعيد ba-éd (pl. بعدا bu-ada, بعد bu-ad, بعدان bu-adan), باعد bau-éd, بعد baïd, دور door, متباين mutubaï-én, مغرب mughrub, غربت ghurbut, مناط munaut, قصا kusa, سهدر suhdur, بري buré, شاعي sha-é, باسط bausut, مطلب mutlib, شاسع shausa, منفرج munfurruj, منضرح munzuruh, منضرج munzuruj, منتخع muntukha. v. *remote.*—*Very distant* دورا دور doora door. *A distant place* مناط munaut, عدوا adooa. *Distant as the Pleiades* مناط الثريا munautu's'suré-a. — (*cold, cautious*) حذر huzir, برود burood, صاحب احتياط sahib ihté-aut, اهل حذر ahla huzr. v. *reserved.*

DISTASTE اكراه ikrauh, منشكر munishgur, نا خوشمنش na khooshmunish, نفرت nufrut, ابا iba, پريشاني purashauné. v. *nauseousnefs, disgust, dislike.*—(*alienation of affection*) قطيعا kuté-a.

To distaste (*nauseate*) اكراه داشتن ikrauh daushtun, منشكر نمودن munishgur numoodun, نفرت داشتن nufrut daushtun, بيزار و نفور شدن beezaur ou nufoor shoodun. v. *to dislike, loath.*

Distasteful مستكره mustukruh, مكروه mukrooh, نا پسند na pussund. v. *offensive.*

DISTEMPER مرض muruz, بيماري beemauré, تيمار teemaur, دلخم dilkhumm, درد durd, رنج runj, علت yllut, رنجوري runjooré, دوي dawa, وصب wusub, شكات shukaut, خستگي khustugé, انكسار مزاج inkisaura mizauj, مزاج نا خوشي mizauj na khooshé, زحمت zuhmut, كنا kuna, سواف suwauf, حوب hoob, كفا kufa, هيضت heezut, نصب nusb, ضني zuné, ضمنت zumnut, وجع wuja, وزيت wuzé-ut. v. *disease, malady, sicknefs.*—*To cure a distemper* تيمار كردن teemaur kirdun.—*To originate as a distemper* پيدا شدن peeda shoodun.

To distemper, v. *to disease, disorder, disturb.*

Distemperate نا معتدل na mu-atudil, بلا اعتدال bila é-atidaul. v. *immoderate.*

Distemperature (*of the air*) هوا بلا اعتدال hawa bila é-atidaul, هوا فناي hawa funa-é. v. also *tumultuousnefs, confusion, perturbation.*

Distempered بيمار beemaur, بيماره beemaureh, خسته khusteh, رنجور runjoor, مريض mureez, خمنال khumnauk, وصب wusub (pl. وصاب wusaub, وصابي wusaubé), موصب moosub, رخته rukhteh, درد اشنايان durd ashina-é-aun, عليل aleel, معلول maalool, مغيوم mughé-oom, داي da-é, مدكوك mudkook, طلا tula, طلطل tultul, بيمارزون beemaurzhoon, ضني zuné, ضنيت zuné-ut. *To be distempered* بيمار بودن beemaur boodun, پيدا شدن peeda shoodun, خسته گشتن khushteh gushtun.

To DISTEND دميدن dumédun, بسط كردن buſt kirdun, بشخواده ساختن buſhkhaudeh ſaukhtun, فريغ نمودن fureegh numoodun. v. *to ſtretch.*

Diſtended دميده dumédeh, فريغ fureegh.

Diſtenſion بسط buſt, نشر nuſhr, پراس puraus, كستري kuſturé. v. *expanſion.*

A DISTICH بيت beet (pl. ابيات abé-aut). *The laſt diſtich of an ode* or *amorous ſonnet* شاه بيت ſhah beet. v. مثنوي muſnawé.

To DISTIL (*drop*) چكيدن chukédun, چكاندن chukaundun, جنيدن junédun, شوريدن ſhoorédun, تراويدن turawédun, شنجودن ſhunjoodun, روشيدن rooſhédun.—(*to diſtill ſpirits, &c.*) استكتار كردن iſtiktaur kirdun, مقطر ساختن mukuttur ſaukhtun, تقطير كردن tukteer kirdun.

Diſtillation استقطار iſtiktaur, اقطار iktaur, قطر kutir, قطران kutraun, صعد ſaad, بذع buza, رشخت ruſhkhut.

Diſtilled مصعد muſa-ud, مقطور muktoor, مقطر mukuttur. *Diſtilled water* اب مقطر aub mukuttur. *Diſtilled wine* شراب مصعد ſhuraub muſa-ud.—*A diſtiller* مقطر mukuttir.

DISTINCT متفرق mutufurruk, منفصل munfuſul, مفصل mufuſſul, جدا juda, ممتاز mumtauz, متشخص mutuſhukhkhus, باين ba-én, متباين mutuba-én, ممتاز mumtauz. v. *different, ſeparate.*—(*clear*) اشكار aſhikaur, ظاهر zauhir, اظهار izhaur, علاني alauné, هويدا hooïda, بي سورش bé ſooriſh, بلا خلل bila khulul (*ſpecified, marked out*) معين mu-aï-én, نشانده niſhaundeh. v. alſo *variegated, ſpotted.*

Diſtinction فصل fuſl, تفصيل tufſeel, امتياز imté-auz, فرق furk, افراز efrauz, فراز furauz, تبيين tubé-én. تفريق tufreek, تفرقت tufrikut, تفاوت tufawut, تسريح tuſreeh. v. *diviſion, ſeparation.*—*Without diſtinction,* بلا فرك bila furk.—(*a mark of diſtinction*) علامت alaumut, نشان niſhaun.—(*diſcernment*) فراست firauſut, عقل akul. v. *judgment.*—*To make a diſtinction (give the preference)* مقدم كردن mukuddum kirdun.

Diſtinctive فصل كنا fuſl koona, ذو قوت امتياز zu kuwwuta imté-auz.

Diſtinctly با امتياز ba imté-auz, مفصلانه mufſulauneh, بينا bei-énan. v. *clearly, plainly.*—*To explain diſtinctly* مفصلا حكايت كردن mufuſſulan huka-é-ut kirdun.

Diſtinctneſs امتياز imté-auz. v. *diſtinction.*

To diſtinguiſh امتياز كردن imté-auz kirdun, امياز نمودن imé-auz numoodun. تميير ساختن tumei-éz ſaukhtun, كذاردن guzaurdun, فصل زدن fuſl zudun, تفصيل بردن tufſeel burdun, فرق كردن furk kirdun, تفريق ساختن tufreek ſaukhtun, تشخيص نمودن tuſhkheez numoodun, واجده كردن waujideh kirdun, تزييل اوردن tuzé-él awurdun, كذاريدن guzaurédun. v. *to divide, diverſify, ſeparate; judge.*—(*to make conſpicuous*) هويدا كردن hooïda kirdun, پديد ساختن pudeed ſaukhtun, نام دادن naum dadun.

Diſtinguiſhable (*capable of being diſtinguiſhed*) ممكن امتياز mumkina imté-auz.—(*worthy of regard*) واجب الاحترام vajibu'l'ihtiraum.

Diſtinguiſhed (*eminent*) صاحب دولت ſahib doulut, ذو وجود zu wujood, معرف maaruf. v. *conſpicuous, extraordinary*—(*ſeparated*) مفروق mufrook, مهجور muhjoor, جدا juda, كشفته kuſhufteh.

A diſtinguiſher امتياز كننده imté-auz koonindeh, جداكر judagur. v. *critic.*

Diſtinguiſhing فصل كنا fuſl koona.

Diſtinguiſhingly اميازانه imé-auzauneh.

To DISTORT كج كردن kuj kirdun, كژ ساختن kuzſh ſaukhtun, پيچيدن peechédun, پيچانيدن peechanédun, پيچش كردن peechiſh kirdun, پيچاپيچ نمودن peechapeech numoodun, تلويت ساختن tulwé-ut ſaukhtun, خركش كردن khurkuſh kirdun, تاختن taukhtun, مايل ساختن ma-él ſaukhtun. v. *to bend, writhe, twiſt, wreſt.*—*To diſtort the countenance* روي درهم كشيدن rooï durhum kuſhédun, اجوق نمودن ajook numoodun.

Diſtorted كج kuj, كژ kuzſh, كز kuz, پيچ peech, پيچش peechiſh, پيچيده peechédeh, نا رست na rauſt, پيچا پيچ peecha peech, پيچان peechaun, پيچ خورده peech khordeh, نا هموار na humwaur, درهم durhum, معوج mu-awuj, ملتوي multawé, منعوي munawé.

Diſtortion پيچش peechiſh, پيچشن peechiſhun, پيچشش peechiſhuſh, پيچ peech. *Diſtortion of countenance* روي درهم كش rooï durhum kuſh, صعر ſaar. *A diſtortion of the jaw* ضوط zoot.

To DISTRACT اشفتن aſhuftun, اشفته كردن aſhufteh kirdun, الفتن aluftun, پريشان كردن puraſhaun kirdun, پراكنده ساختن purakundeh ſaukhtun, تشويش نمودن tuſhweeſh numoodun, كشاكش كردن kuſhaukuſh kirdun, تطرق ساختن tuturruk ſaukhtun, شوريده كردن ſhoorédeh kirdun, در شورش نمودن dur ſhooriſh numoodun, مات كردن mat kirdun, الفتن aluftun, الفته نمودن alufteh numoodun, سركردان ساختن ſurgurdaun ſaukhtun, خلاط كردن khulaut kirdun. v. *to divide, ſeparate, confound; perplex; make mad.*

Distracted پریشان purashaun, خلاط khulaut, پراکنده purakindeh, اشفته ashufteh, مجنون mejnoon, دیوانه déwauneh, شیدا sheeda, شفته shufteh, نکار fikaur, الفته alufteh, شوریده shoorédeh, سرکردان surgurdaun, سرکشته surgushteh, کراشیده kirashédeh, تنوند tunwund, مشوش mushuwwush, متردد muturuddud, متشانک mutushaunuk. v. *perplexed, frantic.*—*A distracted situation* پریشان حال purashaun haul, اشفته حال ashufteh haul. *Distracted with love* عاشق مجنون aushuk mejnoon, عاشق دیوانه aushuk déwauneh, ذو لهیب صبابت zu luheeba subaubut, هیام hé-aum, واله waulih (fem. والهت waulihut), مدله mudullih, شوریده و شیدا shoorédeh ou sheeda. *To be distracted* کراشیدن kirashédun, فریختن fureekhtun, اشفته شدن ashufteh shoodun, در شورش امدن dur shoorish aumudun, مجنون کشتن mejnoon gushtun, پراکنده و پریشان بودن purakindeh ou purashaun boodun, پریشان خاطر شدن purashaun khautir shoodun.

Distractedly (frantickly) بر وجه مجنون bur wujeh mejnoon, در اشفته حال dur ashufteh haul, مشوشانه mushuwwushauneh. *To speak distractedly* مستوش کلمات کردن mustuwush kulumaut kirdun.

Distraction, distractedness, اضطراب iztiraub, پریشانی purashauné, اشفتکی ashuftugé, اشفته حال ashufteh haul, مجنت mujinnut, کشاکش kushaukush, شعاف shu-auf, شیدایی sheidaï-é, جنت jinnut, خلاط khulaut, تشویش tushweesh, تطرق tuturruk, کدورت kudoorut, خلل khullul (plur. خلال khulaul). v. *confusion, perplexity: perturbation, madness: disturbance, tumult.*—*Loving to distraction* مهوس muhawwus, عشیق asheek. *The father* or *cause of distraction (falling in love)* ابو الهوس abu'l'muhawwus.

To distrain, v. *to distress*; also *to seize.*

DISTRESS (*misery*) مسکنت muskinut, محنت muhnut, محنت کشی muhnut kushé, تنک دستی tunk dosté, پریشانی purashauné, فلاکت filaukut, فلاکت فلک filaukuta filuk, شقاوت shukawut (plur. شقاوات shukawaut) درد durd, دردمندی durdamundé, زوال zuwaul, غم ghumm, بلا bula, الم alum, شدت shuddut, دل شکستکی dil shakustugé, رنج runj, مصیبت museebut, غصه ghusseh, قساوت kusauwut. v. *affliction, calamity, misfortune, poverty.*—(*in a law sense, seisure*) کرفتکی gooriftugé, کیر geer.

To distress پریشان ساختن purashaun saukhtun, محنت زدن muhnut zudun, پست کردن pust kirdun, رنجانیدن runjanédun, رنجیده و رمیده کردن runjédeh ou rumédeh kirdun, دلتنک زدن diltunk zudun, تنک دست ساختن tunk dost saukhtun, مات کردن maat kirdun, غم دادن ghum dadun. v. *to afflict, perplex, harrass.*—(*to seize*) کرفتن gooriftun, قبض کردن kubz kirdun.

Distressed محنت زده muhnut zuddeh, غصه ناک ghusseh nauk, تنک دست tunk dost, درد کش durd kush, غمناک ghumnauk, رنجیده runjédeh, مظلوم muzloom. v. *afflicted, wretched, miserable.*—*Distressed in mind* شکسته دل shakusteh dil, شکسته بال shakusteh baul, پریشان خاطر purashaun khautir, خاطر مانده khautir maundeh.

Distressful پر مسکنت pur muskinut, ذو غصه zu ghusseh. v. *distressed.*

To DISTRIBUTE حصه دار کردن hisseh daur kirdun, حصه بخشیدن hisseh bukhshédun, قسمت ساختن kismut saukhtun, افراز کردن efrauz kirdun, تفصیل ساختن tufseel saukhtun, توزیع نمودن toozé-a numoodun, تقسیم ساختن tukseem saukhtun, بخش کردن bukhsh kirdun, بهره دار نمودن buhreh dar numoodun. v. *to divide.*

Distributed مقسوم muksoom, حصه دار شده hisseh dar shoodeh, موازع muwuzza, بخشیده bukhshédeh.

Distribution توزیع toozé-a, توزع tuwuzza, تقسیم tukseem, قسمت kismut, تفریق tufreek, تفصیل tufseel, افراز efrauz, بخش bukhsh, بخشنده bukhshindeh. v. *division.*

Distributive قاسم kausim, توزیع ساز toozé-a sauz, ذو قوت قسمت zu kuwuta kismut. *Distributive justice* عدالت قاسمت adauluta kausimut.

Distributively (by distribution) قاسمانه kausimauneh, از توزیع uz toozé-a, بتقسیم betukseem.—(*singly*) یکی یکی eeké eeké, فردا فردا furdan furdan, انفرادانه infuradauneh, احدا ahadan.

A distributor حصه بخش hisseh bukhsh, موزع muwuzza, قاسم kausim, مقسم mukussim, مجتزی mujtuzé, بخشا bukhsha, بخش bukhsh, بخشی bukhshé, بخشنده bukhshindeh. *A distributor of grain to cavalry* جو امینی joo ameené.

A DISTRICT دیار dé-aur, ناحیت nahé-ut, زمین zumeen, ارض erz, حذفور huzfoor, حذفار huzfaur (pl. حذافیر huzafeer). *An extensive district* وصیل wuseel, الوصیلت من الارض ilwuseelut minu'l'erz. v. *province, region, country, territory.*

DISTRUST (*distrustfulness*) کمان gumaun, شبهت shibhut, وهم wuhum, عدم اعتقاد adum é-atikaud, برودت buroodut. v. *suspicion.*

To distrust کمان داشتن gumaun daushtun, برودت نمودن buroodut numoodun, در شبهت شدن dur subhut shoodun. v. *to suspect.*

Distrustful بد کمان bud gumaun, کمان نما

gumaun numa, وهام wuhaum, طنف tunf, غير اعتبار ghiré-a é-atimaud, زو بروكت zu buroodut. v. *diffident, suspicious.*

Distrustfully با كمان ba gumaun, بروجه وهام bur wujeh wuhaum.

To DISTURB بيحضور كردن béhuzoor kirdun, اضطراب ساختن iztiraub saukhtun, مضطرب نمودن muzturub numoodun, رنجيده و رميده كردن runjédeh ou rumédeh kirdun, دخل دست درازي ساختن dukhla dost dirauzé saukhtun, برهم زدن burhum zudun, تشويش كردانيدن tushweesh kirdanédun, پريشان ساختن purashaun saukhtun, اخلال نمودن ikhlaul numoodun, شوريده كردن shoorédeh kirdun. v. *to confound, distract.*—(*to interrupt*) مانع كردن mauna kirdun, دخل و تعرض نمودن dukhl ou taaruz numoodun. v. *to hinder, oppose.*

Disturbance پريشاني purashauné, اضطراب iztiraub, خلل khulul, دخل dukhl, اختلال حال ikhtilaula haul, اشوب ashoob, هنكامه hungaumeh, فتنه fitneh, غلغله ghulghuleh, غوغا ghoogha, كير و دار geer ou dar, قرش مرش kurish murish, دغدغت dughdughut. v. *confusion, perplexity, disorder, tumult.*—*To raise a disturbance* هنكامه كردن hungaumeh kirdun, فتنه انكيختن fitneh angeekhtun.

Disturbed مضطرب muzturub, پريشان purashaun, شوريده shoorédeh, اشفته ashufteh, خلل پذير khulul pizzeer, مكدر mukuddur, كراشيده kirashédeh. *Disturbed in the brain* تيره دماغ teereh dumaugh, سراسيمه surausimeh, كيب keeb. v. *insane.*—*To be disturbed* خلل پذيرفتن khulul pizzeeruftun, مضطرب بودن muzturub boodun, بهم در شدن buhum dur shoodun, بهم بر امدن buhum bur aumudun. *To be disturbed in mind* دل بهم در امدن dil buhum dur aumudun, تيره شدن teereh shoodun, تيره خاطر بودن teereh khautir boodun, تيره ضمير داشتن teereh zumeer daushtun, كراشيدن kirashédun, فريختن fureekhtun.

A disturber فتنه انكيز fitneh angeez, مكدر ساز mukuddur sauz, اشوب ashoob, مخل mukhil.

To disvalue, v. *to undervalue.*

To DISVELOP نقب رفع كردن nukib rufa kirdun. v. *to uncover, unveil.*

DISUNION (*separation*) افتراق iftirauk, انفصال iftisaul, هجران hujiraun. v. *disjunction.*—(*breach of concord*) عدم اتفاق aduma ittifauk, اختلاف ikhtilauf, بي اهنكي bé ahunké. v. *discord.*

To disunite (*separate*) افتراق كردن iftirauk kirdun, جدا ساختن juda saukhtun, مفارقت نمودن mufaurikut numoodun, بي اتفاق كردن bé ittifauk kirdun. v. *to divide, disjoin.*—(*to fall asunder, become separate*) بجدا افتادن bejudda uftaudun, مفروق كشتن mufrook gushtun, منفصل شدن munfusl shoodun.

Disunited مفروق mufrook. v. *disjoined.*

DISUSAGE, *disuse* ترك خوي turuka khooï, عدم عادت aduma aadut, فراغ ايين firaugha aién, فراغت تاغده firaughuta ka-édeh.

To disuse عادت ترك كردن a-adut turuk kirdun, خوي فراغ ساختن khooï firaugh saukhtun.

A DITCH كنده kundeh, كوهين kooheen, مغارت mughaurut, مغاك mughauk, حفير hufeer, حفر hufr, برفند burfund, مغرات mukuraut, چاه chah, خدت khuddut (pl. خدد khudud), نهبرت nuhburut (plur. نهابير nuhabeer), قرمص kurmus, زرف zshuruf, كفت kuffut, منقع munka. — *A ditch* (*round fortifications, camps, &c.*) خندق khunduk (plur. خنادق khunauduk), كندك kunduk, مترس muturis, شه بارو shuh bauroo, ال aul, تو too, كو gaw, كواب guwaub, كور goor. *A deep ditch* فند fund, مغاك هولناك mughauk hawilnauk. *A ditch carried through fields or gardens* ارغ arugh, چوغ choogh, اكرت akrut. v. *trench, moat.*

To ditch كنده كردن kundeh kirdun, كوهين ساختن kooheen saukhtun, كو كردن gaw kirdun, كندك كافتن kunduk kauftun, مترس كويدن muturis kawédun, فركندن furkundun, فركنديدن furkundédun.

A ditcher كنده كر kundeh gur.

DITTO هماناً humauna, ايضا a-ézan, يكسان eeksaun.

A DITTY غنا ghuna. v. *song.*

DIVAN ديوان divan. v. *council.*

To DIVARICATE انفجاج كردن ifjauj kirdun. v. *to divide in two.*—*Divarication* فج fujj.

To DIVE غرق كردن ghurk kirdun, غوص ghawis saukhtun, غياص زدن ghé-aus zudun, غياصت ساختن ghé-ausut saukhtun, ناغوش كردن naghoosh kirdun, غليدن ghulédun, غوطه خوردن ghooteh khoredun, بدريا فرو رفتن bedureé-a furoo ruftun, منتقل نمودن mumtukil numoodun. v. *to plunge.*—*To contend in diving* مماقست نمودن mumaukusut numoodun.—*A place in the sea where they dive for pearls* مغاص mughaus, مداص mudaus. *To dive deep* (*into any question or science*) دوز پندار ساختن door pundaur saukhtun, غوص كردن ghoos kirdun.

A diver غواص ghuwwaus, غايص gha-ées, قماس kummaus.

DIVERS چند chund, اکثر aksur. v. *several.*

DIVERSE متفرق mutufurruk, رنکارنک run-karunk, کوناکون goonagoon. v. *different, various.*

Diversification تبدیل صورت tubdeela soorut, بلق buluk, پلنک رنکی pulunk rungé, نوع nuwa. v. *diversity, variation, variegation, change.*

To diversify صورت تبدیلی نمودن soorut tub-deelé numoodun, رنکارنک کردن runkarunk kir-dun, کوناکون ساختن goonagoon saukhtun. v. *to variegate*; also *to distinguish.*

DIVERSION (*amusement*) تماشا tummausha, صفا sufa, تفرج tufurruj, سیر seir, سیران seiraun, جیش jeesh, کشت gusht, نزهت nuzhut, خوش حالی khoosh haulé, عیش a-ésh, بازی bauzé, بازیچه bauzeecheh. v. *amusement, recreation.*—*To take diversion* کشت و کذار کردن gusht ou guzaur kirdun, بازی ساختن bauzé saukhtun, تماشا کردن tummausha kirdun, صفا کرفتن sufa goriftun, تفرج کنان حرامان کردن tufur-ruj koonaun huramaun kirdun, لهو یافتن luhoo é-auftun, تلهیت پذیرفتن tulhé-ut pizzeeruftun.—*Diversion* (*turning any thing from its course*) عوق awk, تعویق taaweek, حیود huï-ud, تنکیب tunkeeb.

Diversity اختلاف ikhtilauf, تفاوت tufawut, فرق furk, تغایر tugha-ér, فصل fusl, تفصیل tuf-seel. v. *difference, dissimilitude, distinction, diversification.*—*A diversity of opinions* اختلاف رای ikh-tilaufa raaï, پندار تغایر pundaur tugha-ér, امت amt.

Diversely با اختلاف ba ikhtilauf, اختلافانه ikhtilafauneh, چند راه chund rah, بطریق اکثر betureek aksur. v. *differently.*

To divert (*turn off from any direction*) عوق کردن awk kirdun, تنکیب ساختن tunkeeb saukhtun, بیراه کردن bérah kirdun, بیراه شوا ساختن bérah shuwa saukhtun.—(*to please*) صفا دادن sufa dadun, مزهت نمودن muzhut numoo-dun, مسرور کردن musroor kirdun, شاد ساختن shaud saukhtun.

Diverted نزهت پذیر nuzhut pizzeer.

A diverter صفا کننده sufa koonindeh.

Divertive شاد ساز shaud sauz.

To DIVIDE حصه کردانیدن hisseh kirdané-dun, تقسیم کردن tukseem kirdun, کسمت ساختن kismut saukhtun, مقسوم نمودن muksoom numoodun, توزیع کردن toozé-a kirdun, بریدن burédun, قطعت ساختن kutaat saukhtun, واجدا کردن wajuda kirdun, جدا ساختن juda saukhtun, فرق کردن firk kirdun, مفروق نمودن mufrook numoodun, فصل زدن fusl zudun, تفصیل کردن tufseel kirdun. v. *to separate, disunite.*—*To divide in two* دو نیم کردن du neem kirdun, بین اثنان ساختن beina isnaun saukhtun.—(*to part from*, or *be divided*) منفصل شدن munfusil shoodun, مفروق بودن mufrook boodun, پراکنده شدن purakindeh shoodun.

Divided مقتسوم muktusoom, مفروق mufrook, جدا juda, موزع muwuzza, منفرد munfurrud, مقطوع muktuwa. v. *separated, dissected.*—*Divided into different kinds* متنوع mutunuwwa.

A dividend مقسم muksum, حصه hisseh, پاره paureh, بخش bukhsh, نصیب nuseeb. v. *portion, share, lot.*

A divider قاسم kausim, مقسم mukussim, موزع muwuzza, بخش bukhsh. v. *distributor.*

DIVINATION فال faul, تفاول tufa-ool, فالکیری faulgeeré, رمل ruml, رمالی rumaulé, عیافت a-é-aufut, غیب خوانی gheeb khauné, غیب کوی gheeb gooï, فراست firausut, زجر zujr, زکن zukin, مزکن muzukkun.

DIVINE (*partaking of the nature of* God) الهی or الاهی ilahé, خدایی khodaï-é, سبحانی subhauné, مولوی moulou-é, رحمانی ruhmauné, ربانی rubbauné, یزدانی yezdauné, بیچون bee-choon, لاهوتی lauhooté, نا متناهی nu mutu-nauhé, جاودانی jawidauné, قدسی kudsé, سرمدی surmudé, غیبی gheebé, صمدانی sumudauné, صمدی sumudé. *The divine favour* عنایت نا متناهی inaïuta na mutunauhé. *Divine knowledge* (*theology*) علم الهی ylma ilahé. *The divine tribunal* بارکاه رحمت bargaha ruhmut, جناب عزت junauba yzzut.—*The divine prohibition* زجر و منع الهی zujr ou muna ilahé. *The divine inspiration* الهام ربانی ilhauma rabbauné. *Divine* (*most excellent*) افضل afzul, فاضلتر fauziltur, فاضلترین fauziltureen, افزونتر afzoontur, اعلا é-ala.

A divine (*theologian*) اخون akhoon, علیم aleem (pl. علما ylma).

To divine فال کفتن faul guftun, غیب نمودن gheeb numoodun, رمل کردن ruml kirdun, فراست ساختن firausut saukhtun. v. *to foretel, guess.*

Divinely بوجه الهی bewujeh ilahé. v. *excellently.*

Divineness, v. *divinity, excellence.*

A diviner فالکو faulgoo, فالکیر faulgeer, فالی faulé, رمال rummaul.

Divinity, v. *Deity, Godhead*; also *theology.*—(*a false God*) بت but, الاه or اله ilauh, الاهت ilauhut, صنم sunum. v. *idol.*—(*a beautiful woman*) نکار عالم nikaura alum.

DIVISIBLE ممکن افتراق mumkina iftirauk, قابل القسم kaubilu'l'kusm.

Divisibility, divisibleness, قوت توزيع kuwwuta toozé-a.

Division فرق furk, تفرق tufurrik, تفرقت tufrikut, افتراق iftirauk, توزيع toozé-a, قسم kusm, اقسام iksaum, مقسم muksum, نهبت nuhbut.—*Division in arithmetick* تقسيم tukseem. *The division of an inheritance* اقتسام ميراث iktisauma meeraus.—*Division* (*disunion*) جدايي judaï-é, اختلاف ikhtilauf, عدم اتفاق aduma ittifauk, عداوت adawut. v. *discord.*—(*distinction*) فصل fusl, امتياز imté-auz.

DIVORCE, *divorcement* طلاق tulauk, اطلاق itlauk, تطليق tutleek, غرش ghursh, سراح surauh, تخليت tukhlé-ut, الا alau. v. *separation.*—*A bill of divorce* طلاق نامه tulauk nameh, كتاب الطلاق kitaubu't'tulauk.—*A divorce at the desire of the wife* (*in consequence of which she renounces her marriage settlements and returns her presents*) خلع khula. *A formula of divorce* ظهار zuhaur, *which is thus pronounced by the Arabian husband* علي انت كظهر امي alei-é anti kazuhri ummé, *To me thou art like my mother's back.*—*Another formula of divorce, in use before Mohammed* اذهبى فلا انده سربك izhabi fula andahu sarabaki, *Go, for I care not for thee.*

To divorce a wife عورت اطلاق كردن awrut itlauk kirdun, زن طلاق ساختن zun tulauk saukhtun, ظهار گفتن zuhaur guftun, تطليق نمودن tutleek numoodun, هجر كردن hujir kirdun, مردود ساختن murdood saukhtun, اختلاع نمودن ikhtilaa numoodun. v. *to separate.*

Divorced مخلي mukhulla, مهجور muhjoor, مردود murdood, مطلوق mutlook, مخلوع mukhlooa. *A divorced woman* مردودت murdoodut, خلعت khulaat, ردي rudda. *To receive back a divorced wife* ترجيع كردن turjé-a kirdun. *A divorced woman living with her husband without a re-marriage* (*esteemed infamous*) سبكتكين subuktugeen. *Marrying a thrice divorced woman* تحليل tuhleel.—*A dower paid to the wife, when divorced without a just cause* كابين kaubeen.

A divorcer اطلاق كننده itlauk koonindeh, ظهاركو zuhaur goo, عورت ردي ساز awrut rudda sauz.

DIURETIC بول كشيده bawil kushédeh, مبولت mubwulut.

DIURNAL (*daily*) هر روزه her roozeh, يومي é-oomé, مياوم mé-a-oom.—(*relating to the day*) يوم منسوب é-oom munsoob, روز پيوند rooz pivund, نهار منسوب nihaur munsoob. v. also *journal.*

Diuturnity, v. *duration.*

To DIVULGE اشكاره كردن ashikaureh kirdun, اظهار ساختن izhaur saukhtun, پيدا كردن peeda kirdun, هويدا ساختن hooïda saukhtun, شايع نمودن sha-é-a numoodun, ندا كردن nuda kirdun, تشهير ساختن tush-heer saukhtun, اذاعت زدن izaat zudun, فاش كردن faush kirdun, تبثيث ساختن tubsees saukhtun, افاضت كردن ifauzut kirdun, اسرار نمودن isfraur numoodun. v. *to discover, publish, proclaim.*—*One who divulges every thing* بذور buzoor, بذير buzeer, مشياع mushé-a.

Divulged مشهور mush-hoor, اشكاره ashikaureh, معلوم عالم malooma alum, پيدا شده peeda shoodeh, شايع sha-é-a, مشاع mushaa, عيان وبيان a-é-aun ou beï-aun, منتشر muntushir, منشور munshoor, معتلن maatlun, مستفاض mustufauz, مبسوط mubsoot, باهر bauhir, فاشي faushé.

A divulger اشكاره كننده ashikaureh koonindeh, شايع sha-é-a, ناشر naushir, مسر musirr.

DIZZINESS سركرد surgurd, سركيجه surkeejeh, دوار duwaur, دوارت duwaurut, رنج دوار runja duwaur, اوام awaum, ثول sawl. *Dizziness from the motion of a ship* هدام hudaum. *Dizziness from intoxication* خركشي khurkushé. *Dizziness from hunger* خفع khufaa.

Dizzy سركردان surgurdan, زو سركيجه zu surkeecheh, كيج keej, سرسام sursaum, مدهوش mudhoosh, سركشته surgushteh. v. *giddy.*—*To become dizzy* سركيجه درامدن surkeejeh dur aumudun, سركردان كشتن surgurdan gushtun.—*To make dizzy* سركرد در اوردن surgurd dur awurdun, سركيجه ساختن surkeejeh saukhtun, دوار دادن duwaur dadun.

To DO كردن kirdun, ساختن saukhtun, نمودن numoodun, پرداختن purdaukhtun, صنع كردن suna kirdun, عمل ساختن amul saukhtun, معامله كردن maamleh kirdun, بكار اوردن bekaur awurdun, كار كردن kaur kirdun, فعل نمودن faal numoodun, اجرا ساختن ijra saukhtun, اجعال كردن ijaal kirdun, جعل ساختن jaal saukhtun, ادا نمودن ada numoodun, اتمام كردن itmaum kirdun, تكميل ساختن tumkeel saukhtun, حركت نمودن hurukut numoodun, وجود كردن wujood kirdun, ظهور ساختن zuhoor saukhtun. v. *to perform, execute, practise, product, transact, conclude.*—*How do you do?* چوني chooné, مزاج mizauj, مزاج شريف mizauja shereef, مبارك خاطر mabauruka khautir, مهيم muheim. *To do a thing compleatly* بصلاح اوردن كار besulauh awurdun kaur. *To over-do meat* اهرا كردن ihra

kirdun, تهريت ساختن tuhré-ut faukhtun.—*To cause to be done* اكرد انيدن kirdanédun.

DOCIBLE, *docile* ادب و عليه قابل adub ou ylmeh kaubil, تعالیه قابل ta-allumeh kaubil, ملايم mulá-érn. *To be docile* ادب و تربيت قابل و ملايم شدن adub ou turbé-ut kaubil ou mula-ém fhoodun, قابليت نمودن kaubulé-ut numoodun. v. *tractable.*

Docility قابليت ادب و تربيت kaubulé-ut, قابليت adub ou turbé-ut kaubulé-ut.

A DOCK (*for shipping*) جهاز خانه jahauze khauneh, كشتي كاركه kishté gah, kish-té kaur guh, ستار funaur.—(*a short tail* or *stump*) ذنب كوتاه zunub kootah, دم بريده dum burédeh.

To dock (cut off the tail) دم بريدن dum buré-dun, ذنب كوتاه ساختن zunub kootah faukh-tun, بي دمبال نمودن bé dumbaul numoodun, كلته كردن kulteh kirdun.—(*to make any thing short*) اختصار ساختن iktizaur fauhhtun, مختصر كردن mukhtufur kirdun, كوتاه نمودن koo-tah numoodun. *To dock a ship* جهاز در خانه نهادن jahauze dur khauneh nihaudun.

Docked مقطوع muktuwa, بريده burédeh, مختصر mukhtufur, كوتاه شده kootah fhoodeh, كلته kulteh.—*Having the tail docked* دم بريده dum burédeh.

A DOCKET فهرس fuhrus.

A DOCTOR (*learned man*) حكيم hakeem, معلم mu-allim, مدرس mudurris, مدارس mu-dauris, عليم aleem, اهل حكمت ahla hukmut, عالم alim, دانا dauna, دانشمند daunifhmund, دانشور daunifhwur, دانش اموز daunifh amooz, شيخ fheikh, راي raaï, بزرگوار buzurgwaur. *A doctor of Physick* حكيم hakeem, طبيب tubeeb, اهل طب ahla tybb, صاحب علاج fahib alauj, عراف arrauf. v. *physician.*—*An academical doctor* مدرس mudurris, خواجه khojeh. *A most learned doctor* حكيم ذو فنون hakeem zu funoon. *A doctor of laws* فقيه fukeeh (pl. فقها fukaha), اهل فقه ahla fakih. *The first doctor of the Mo-hammedan law, the Mufti* مفتي mufti, شيخ الشيوخ شيخ الاسلام fheikhu'fh'fhé-ookh, fheekh-u'l'iflaum. *To confer a doctor's degree* تشييخ كردن تفقيه ساختن tufhei-ékh kirdun, tufkeeh faukh-tun. *Doctors* علما ulumá, حكما hookuma افاضل afauzil, فضلا fuzula مشايخ musha-ékh, شعرا fhu-ara, اطبا attiba, مشيخت musheekhut, دانشوران daunifhwuraun, بزرگان buzurgaun, اكابر akaubir, كبرا kubura, ارباب الباب arbaubi elbaub, اساتذه afautizeh. *Most judicious and excellent doctors* ارباب عقول سديده و اصحاب الباب پسنديده erbau-ba ukoola fudédeh wa af-haubi elbaub puffundé-deh. *Doctors learned in the laws* ايمه دين و علماي مجتهدين eimmé-i deen wa uluma-é mujtuhudeen.

To doctor, v. *to cure, physick.*

DOCTRINAL علمي ylmé, علميه منسوب ylmeh munfoob.

Doctrine علم ylm, ادب adub, عرفان urfaun, معرفت maarifut (pl. معارف ma-arif), فن funn (pl. فنون funoon), هنر hunr, فرزان furzaun.

A DOCUMENT تعليم taaleem, نصيحت nu-feehut, پند pund, اثبات ifpaut. v. *precept, in-struction, proof, voucher.*—*To produce documents* or *proofs* احتجاج و ابراز نمودن ihtijauj ou ibrauz nu-moodun.

DODDER (*plant*) سرند furund, افتيمون afti-moon.

To DODGE (*tergiverse, play fast and loose*) تردد كردن turuddud kirdun, عوق و تاخير نمودن awk ou taakheer numoodun. v. *to shift.*

A DOE غزال ghuzaul, غزال ماده ghuzaul maudeh, اهو ahoo, اهو ماده ahoo maudeh, جايران ja-éraun, شاهد وحوش fhauhid wuhoofh, گوزنت goozunut, طلق tuluk, بنت بريح binta bureehin. *A young doe* عزت izzut. v. *deer.*—*The doe (beautiful nymph) is gone* اهو گذشت ahoo guzusht. *Having the heart of a doe (timid)* ذو جگر اهو بره zu jigura ahoo bureh.

A DOER (*agent*) كار kaur, كارگر kaur-gur, كاركن kaurkoon, كاركير kaurgeer, كار گذار kaur guzaur, وكيل vakeel, وصي vuflé, عامل a-amul, عمل گر amul gur, راعي ra-a-é, فاعل fa-él.

Does, third perfon prefent of *do*.

To DOFF (*put off cloths*) تبديل جامه ساختن tubdeela jaumeh faukhtun, لباس ترك نمودن libaus turuk numoodun, پوشش اختلاع كردن pofhifh ikhtilaa kirdun. v. *to strip*; alfo *to delay*.

A DOG, سگ fug (pl. سگان fugaun, fem. سگ ماده fug maudeh), كلب kulb (pl. كلاب kulaub, اكلب aklub, اكليب akleeb, fem. كلبت kulbut), عجور ajoor, فلحس fulhus, اطلس atlus, درواس durwaus, سامصون faum-foon. v. *bitch.*—*A hunting dog* سگ شكاري fug fhukkaré, صيود fé-ood (pl. صيد fuyud), ضرو zi-roo (pl. ضرا zira, اضري azré, fem. ضروت zir-waut), عملس amullus, معلمت mallumut, طلق tuluk.—(*a greyhound*) هجرع hujraa, تازي tauzé, سگ تازي fug tauzé, شير سگ fheer fug.—(*a flow or blood-hound*) سگبستك fugbuftuk, كيس سگ kei-és fug.—*A shagged long haired dog* برق

سل burak ſug, كلب موي دار kulb mooï dar. *A lap-dog* ماستي maufté, سگچه ſugcheh, چپه chupeh, كليب kuleeb, كلبت kulbut.—*A tame gentle dog* سگ انوس ſuga anoos.—*A biting dog* كلب دربار kulba durbaus.—*A mad dog* سل ديوانه ſuga déwauneh, سگ كلب ſuga kulib. *Like a mad dog* سگ ديوانه سا ſug déwauneh ſa.—*A ſnarling dog* سگ هرير ſug hureer. *A barking dog* سل نباج ſuga nubauj, سل وحوح ſuga wuhwuh, كلب نبح kulba nubuh, عجوز عوا ajooza awa. v. *barking.*—*A wild dog* ذيب zeeb.—*A ſea dog* كفليزي kufleezé, سل بحر ſuga buhr.—*A water dog* سل اب ſuga aub, كلب الما kulbu'l'maa, قضاعت kuzaat.—*A ſhepherd's dog* چوبان سگي chobaun ſugé, كوي كلبي kooï kulbé.—*A deep voiced dog* نباج سگي nubauj ſugé.—*A dog lolling out his tongue* سل متلهث ſug mutluhhis.—*A dog-keeper* سگبان ſugbaun, كلاب kullaub. *A pack of dogs* كليب kuleeb. *The cry of a pack of dogs* زغار كليب zughaura kuleeb, نباج سگان nubbauja ſugaun. v. under *cry.*—*A dog kennel* سگخانه ſugkhauneh. *A dog's* (alſo *canine*) *teeth* سگدندان ſugdundaun. *Dogs-bane* سگانگور ſugangoor. *Dogs dung* سگاله ſugauleh *A dog's noſe* پوز pooz. *A dog's whiſkers* كلبت kulbut. *Having the head of a dog* سگسر ſugſur.—*To ſend to the dogs* (*throw away*) برباد دادن burbaud dadun, پراكنده كردن purakindeh kirdun ترك نمودن turuk numoodun. *To go to the dogs* (*to be ruined*) برباد بودن burbaud boodun, پريشان شدن purashaun ſhoodun, پراكنده و پريشان گشتن purakindeh ou puraſhaun guſhtun.—*To dog* نشاندن niſhaundun.—*The greater Dog-ſtar* (*Sirius*) شعري ſhé-aré, شعري اليماني ſhé-aru'l'é-mauné, الكلب alkulb. *The little dog-ſtar* شعري الغميصي ſhé-aru'l'ghumoos, شعري الغميصي ſhé-aru'l'ghumeiſa. *Both the dog-ſtars* شعريان ſhé-areian. *The dog-days* ايام باحور eïyama bahoor. *Dog-cheap* كم بها kum beha, كساد kuſaud, قصور kuſoor. v. *cheap.*—*Dog ſleep* مستنيم muſtuneem.

Dogged, v. *ſour, ſullen, moroſe, gloomy.*

Doggerel, v. *burleſque, deſpicable, mean.*

Doggiſh, dog-hearted. v. *brutal, cruel.*

A DOG-HOLE (*mean habitation*) نكبتخانه nukbutkhauneh.

A DOGMA تعليم taaleem, قانون kanon, علم ylm, حجت hujjut, اثر aſr (plur. اثار aſaur.)

Dogmatical (*authoritative*) ذو حكم zu hookum, استاد اسا uſtaud aſa.—(*poſitive*) عناد نما ynaud numa, عائد aunid, لجوج lujooj, ستيزه ſiteezeh, تغرد tufurrud. v. *obſtinate.*—(*magiſterially*) بر وجه حكيم bur wujeha hakeem, مستقلا muſtuklan.—*Dogmatically* ستيزانه ſiteezauneh, عانادانه aunidauneh, لجوجا lujoojan, تغردا tufurrudan. v. *obſtinately.*—*Dogmaticalneſs* (*magiſterialneſs*) حكومت hookoomut.—(*obſtinacy*) عناد ynaud, لج lujj.—*A dogmatiſt* قانون گو kanon goo.—*To dogmatize* (*teach magiſterially*) قانون گفتن kanon guftun, حكم كردن hookum kirdun.—(*to teach new opinions*) ابتداع كردن ibtidaa kirdun.

DOING (participle preſ. of *do*) كننده koonindeh, كنان koonaun, كن koon, كنا koona, كار kaur, ساز ſauz, سازنده ſauzindeh, فاعل faél, عامل amil.—*Doing, doings* (*action, actions, feats*) كار kaur (pl. كارها kaurha), فعل faal (pl. افعال afa-al), عمل amul (pl. اعمال amaul), قصت kiſſut (plur. قصص kiſſus), قضيت kazé-ut (plur. قضايا kazaya), صنع ſuna, صنيع ſuné-a (pl. صنع ſunua). *Great doings* افعال حميدت afaal humeedut, اوصاف عجيبت auſauf ajeebut. *Unworthy doings* كارها ناسزان kaurha naſuzaun, نا شايسته حركات na ſha-éſteh hurukaut, قضايا نا مرضايا kuzaya na murzaya. *Saying and doing* قول و فعل kool ou faal, گفت و كار guft ou kaur. *It is not my doing* كارم نيست kaurum neeſt. v. alſo *buſtle, tumult; feſtivity, merriment.*

To dole, v. *to deal, diſtribute.*

Dole, v. *diſtribution, charity: grief.*

DOLEFUL (*doleſome*) اندوه كين andooh keen, مستمند muſtumund, غمناك ساز ghumnauk ſauz, تيره teereh, پر ملالت pur mulaulut, سياه ſé-auh, دلتنك كنا diltunk koona, ملول mulool, مغموم mughmoom, مستوجب الشكايت muſtoojibu'ſh'ſhuka-é-ut, مكروب mukroob, حزين huzeen, غصمناك ghuſſehnauk. v. *afflicted, ſorrowful, melancholly, diſmal.*—*Doleful weeds* لباس ماتم libauſa mautum, جامه سياه jaumeha ſé-ah, حداد hudaud. v. *mourning.*

Dolefully با غم ba ghum, با اندوه ba andooh, حزينا huzeenan, بوجه ملول bewujeh mulool.

Dolefulneſs ملالت mulaulut, ملال mulaul, رنج runj, غم ghum, اندوه andooh, تنكدلي tunkdilé, الم aulum, قساوت kuſawut, غصة ghuſſut, or ghuſſeh, خوف khoof, تاسه taſſeh. v. *affliction, ſorrow, melancholy.*

A DOLL (*girl's baby*) تامور taumoor, لخفتان lukhfutan, دوح dooh, دوحت doohut.

Dolorous, v. *doleful, painful.*

Dolour, v. *grief, pain, lamentation.*

A DOLPHIN دلفين dolfin, شنك ماهي ſhunk mauhé, دخس dukhus, بنت البحر bintu'l'buhr.

A DOLT دغل dughl, كند gund, پندره pundureh, فطاري futauré, مهملات muhmulaut. v. *blockhead.*—*Doltish*, v. *blockish.*

Domain, v. *dominion*, *estate.*

Dome, v. *building*, *house*, *cupola.*

A DOMESTICK خانه منسوب khauneh munsoob, خانه پرورده khauneh purwurdeh, خانگي khaunugé, خوردار khoredar, اهل ahl, عبد abd, عيل ïi-él. *Domesticks* اهل البيت ahlu'l'-beet, اهل الدار ahlu'd'daur, عيال a-é-aul, عيايل aïa-él, اهالي ahaulé, اهل خانه ahla khauneh, خانه دان khauneh daun, خورنده khorindeh, اهل الرجل ahlu'r'rujul, حشم hushum, حواشي huwaushé. *Having many domestics* ثقيل الظهر sukeelu'z'zuhr. *Having few domestics* خفيف الظهر hufeefu'z'zuhr.

Domestic (familiar, tame, not wild) نا وحشي na wuhshé, اهلي ahlé, انسي unsé, رام raum.—*(private)* خاص khass, تنها tunha.—*(not foreign, intestine)* دروني durooné, ناغريب naghureeb.—*A domestic animal)* حيوان رام heewaun raum, بقور bukoor, بقر البيت bukru'l'beet, ستور خانه sutoor khauneh. v. *cattle.*—*A domestic bird* مرغ دست اموز murgh dost amooz. v. *fowl.*—*A domestic war* درون جنگي duroon jungé. *Domestic oeconomy* خانه داري khauneh daré.

To domesticate خاص گشتن khass gushtun, تنها شدن tunha shoodun.

Dominant, *to dominate*, v. *predominant*, &c.

Domination, v. *dominion*, *power*, *tyranny.*

To DOMINEER جور نمودن jawr numoodun, جبار بودن jubbaur boodun. v. *to tyrannize.*

DOMINION *(sovereign authority)* داوري davuré, شاهي shahé, سلطنت sultunut, سلطان sultaun, سلاطت sulautut, حكومت hookoomut, حكم hookum, حكم داري hookum daré, فرمان گذاري furmaun guzauré, مملكت mumlukut, ممالك mumauluk, ضبط zubt, دولت dowlut, ربوبيت ruboobé-ut, سادت saudut, سيادت sé-audut, قهر kuhr, استعلا istila, خداوندكاري khodavundkauré, دين پناهي deen punauhé, امرت imrut, امارت imaurut, سروري surooré, شهرياري shahré-auré, قيصريت keisuré-ut, دعوت dawut, اشتلم ushtulum, نفرت nufrut, نفورت nufoorut, ايالت a-é-aulut. v. *predominance*, *power*, *authority: territory*, *region*, *district.*—*Absolute dominion* فرمان فرمايي furmaun furmai-é, حكم حكومت hookuma hookoomut, خلافت khilaufut, شاهنشاهي shahinshahé, پادشاهي padshahé, استقلال istiklaul, تسلط tusullut.—*To hold dominion* ملك گرفتن mulk gooriftun, تمليك داشتن tumleek daushtun, داوري كردن davuré kirdun. v. *to rule.*

DONATION *(donative)* دهش duhish, بخشيش bukhsheesh, بخشايش bukhsha-ésh, عطا ata, اهدا or اهدي ihda, اتحاف it-hauf. v. *gift*, *present.*

Done (part. passive of *do*) كرده kirdeh, ساخته saukhteh, نموده numoodeh, معمول maamool, منفعل munfa-él, منعمل munamil, صنيع suné-a, شده shoodeh, شونده shoovindeh, شو shoo. v. *made.*

A donjon, v. *dungeon.*

A DONOR بخش bukhsh, بخشنده bukhshindeh, معطي mu-até, مانح maunih, حابي haubé, متحف mut-hif, دهنده duhindeh, عطا گر ata gur. v. *giver.*—*A doodle*, v. *idler*, *trifler.*

DOOM *(judicial sentence)* قضا kaza, حكم kookum, حكم شرع hookuma shura, حكم شرعي hookuma shura-é, حجت hujjut, حجت سجل hijjuta sijil. v. *judgment*, *condemnation.*—*(state to which one is destined)* حال تقدر haula tukuddur, وضع متعيين wuza muta-ï-én. v. *destiny.*—*(ruin)* هلاك hulauk, تباهي tubauhé, اتلاف ittilauf. v. *perdition.*

To doom حكم كردن hookum kirdun, قضا ساختن kuza saukhtun, پروز نمودن purooz numoodun, جريمه فرمودن jurémeh furmoodun. v. *to judge*, *destine.*—*Dooms-day*, v. *day of judgment.*

A DOOR باب baub, در dur, دروازه durwauzeh, دركاه durgah, ترعت turaat. v. *gate*, *port*, *entrance*, *passage.*—*The half of a folding door* مصراع misraa, لت lutt, لب در lubba dur. *The sound of folding doors when shutting* جلن و بلق julun ou buluk. *The upper lintel of a door-way* فرسب fursib. *The lower lintel* (also *the socket in which a turn-stile door revolves*) باشنه baushineh. *To bar* or *bolt a door* سد باب كردن sudd baub kirdun. v. under *bar* and *bolt.*—*The ring of a door* فلخم filkhum.—*To shut a door* در بسته كردن dur busteh kirdun, صك ساختن sukk saukhtun. *To knock at the door* در زدن dur zudun.—*Out of doors* بدر bedur, بيرون beeroon. *To come out of doors* بدر امدن bedur aumudun, بيرون امدن beeroon aumudun. *To go out of doors* بيرون رفتن beeroon ruftun, بدر روان شدن bedur rouvaun shoodun. *Out of doors (not to be found)* نا ياب na é-aub, باطل bautil. v. *obsolete.*—*It is next door to it* نزديك است nuzdeek ast, در نزديك امد dur nuzdeek aumud. *It lies at his door* باركير است bargeer ast, ماثوم است maasoom ast. *Shutting the stable-door when the steed is stolen* بعد الخراب بصيرت baadu'l'khuraub buseerut.

A door-keeper پرده دار purdeh dar, دربان durbaun, بواب buwwaub, حاجب haujib (pl. حجاب hijjaub), حجبت hujubut, ستار suttaur. *The place or office of a door-keeper* بوابت biwaubut.

Doquet, v. *docket, warrant.*

DORMANT (*sleeping*) خابنوش khaubnoosh, خفته khufteh, مهجد muhjid, نايم na-ém, هاجع hauja, هاجل haujil.—(*reclining*) نشين nisheen.—(*private, not public*) نا اشكاره na ashikaureh, غير معلوم عالم ghiré-a malooma alum, خاص khaas, نا مشهور na mush-hoor—(*not perpendicular*) غير عمود ghiré-a amood, نا در خط عمود na dur khutta amood, ديفان deefaun.

A DORMITARY خوابكاه khaubgah, خفتنجا khuftunja, منام munaum, منامت munaumut, مبيت mubeet. v. *bed-chamber.*—(*a burial-place*) قبر kubr, قبركاه kubrgah, كورستان gooristan. v. under *burial.*

A DORMOUSE زبابت zubaubut.

A DORSER (*pack-saddle*) سمر sumr, بردعت burdaat (pl. برادع burauda).

A DOSE (*of medicine, &c.*) شربت shurbut, شرب shurb, نفس علاج nufsa alauj. v. also *proportion, portion, lot.*

To dose شربت دادن shurbut dadun.

Dost (second person pres. of *do*)—*How dost?* مزاج mizauj. v. *How do you do.*

A DOT نكته nukteh, محط muhut, نقط nukt.

To dot نقط كردن nukt kirdun, تنقيط نمودن tunkeet numoodun, محط ساختن muhut saukhtun. v. *to point.*

DOTAGE (*delirium*) سبه subuh, خيال باطل khé-aula bautil, هذيجان huzéjaun, هذر huzr, هجر hujr, عدم عقل aduma akl, اشفتكي ashuftugé.—(*weakness of understanding*) ركاكت rukaukut, فيالت fé-aulut, ضجعت zujaat, طرق turuk.—(*excessive fondness*) عشق ishk.

DOTAL (*relating to a portion*) جهاز پيوند jahauze pivund, شيربها منسوب sheerbuha munsoob.

A DOTARD, *doter* پير معتوه peera maatooh, شيخ بي عقل sheikh bé akl. *A doter* (*one distractedly in love*) مجنون mejnoon.

DOTATION جهاز بخش jahauze bukhsh.

To DOTE (*be delirious*) هذيجان نمودن huzéjaun numoodun, اشفته شدن ashufteh shoodun, سبه داشتن subuh daushtun. *To dote upon* (*to love with extreme fondness*) عشق نمودن ishk numoodun, مجنون بودن mejnoon boodun, لياغت شدن lé-aughut shoodun, ناز كردن nauz kirdun.

Dotingly (*fondly*) با عشق ba ishk, مجنون اسا mejnoon asa, نازانه nauzauneh.

DOUBLE (*two-fold*) دو تا doo ta, دو تاي doo ta-é, دو تو doo too, دو ته doo tuh, دو تاه doo tah, دو چندان doo chundaun, دو بخشه doo bukhsheh, مضعف muzaaf, جفت juft.—(*deceitful*) ذو دو رو zu doo roo, پر ريا pur ré-a, حيله كار heeleh kaur. v. *hypocritical.*

A double dealer دو روي doo rooï, رنك امير runk ameez, دو رنك doo runk, ذو الوجهين zu'l'wujheen, منافق munaufik, رياكار ré-akaur, حيله باز heeleh bauz, حيله بند heeleh bund, حيله كار heeleh kaur, رند rund. v. *hypocrite, cheat.*—*Double dealing* رنك runk, ريا ré-a, مرا mura, مرايات mura-é-aut, نفاق nifauk, فسق fusk, معصيت masé-ut.—*Double-headed* ذو دو سر zu doo sur.—*Double-tongued* ذو زبان فريبي zu zubaun furrabé. *Double-minded*, v. *deceitful.*

To double دو تا كردن doo ta kirdun, دو زياده نمودن doo zé-audeh numoodun, ثني ساختن suné saukhtun, مضعف نمودن muzaaf numoodun, مضاعفت كردن muza-afut kirdun, تضعيف ساختن tuza-éf saukhtun, تشديد نمودن tushdeed numoodun, تضعيف ساختن tuza-éf saukhtun, اضعاف كردن izaaf kirdun, تاكيد ساختن taakeed saukhtun. v. *to fold, repeat, add.*—*To double a cape* انف الجبل كرداكرد الحار كردن unfu'l'jebel gurdagurd ibhaur kirdun. *To double* or *become double* دو تا بودن doo ta boodun, ثني كشتن suné gushtun, مضعف شدن muzaaf shoodun, مثني كشتن mushné gushtun. *To double* (*wind in running*) پيش و باز امدن peish ou bauz aumudun, تكيدن tukédun.—(*to act deceitfully*) غبن و حرمان كردن ghubin ou hurmaun kirdun, دو رو نمودن doo roo numoodun. v. *to cheat.*

The double ثني suné, تضعيف tuza-éf, مضاعفت muza-afut, اضعاف iza-auf.—(*an artifice*) حيله بازي heeleh bauzé, غدر ghudr, كيد keed, فن funn. v. *trick.*

Doubled مثني mushé, مضعف muzaaf, دو تا doo ta. v. *double.*—*To be doubled* دو تا شدن doo ta shoodun.

A doublet زير قبا zeer kuba. v. *waistcoat.*—(*a pair*) دو doo, جفت juft, ثني suné.

Doubly چم چم chum chum, با مضاعفت ba muza-afut, مضعفا muzaafan.

DOUBT شبهه shubheh, شبهت shubhut (pl. شبهات shubhaut), اشكل ishkil, كمان gumaun, شك shukk (plur. شكوك shukook), وهم wuhm (pl. اوهام awhaum), ريب reeb, وهميات wuhmé-aut, اشتباه ishtibauh, شاييت sha-ébut (plur.

شوايب ſhawa-éb), امت amt, توهم tuwuhhum, رجس rujis, ريب reeb. v. *ſuſpicion, ſuſpenſe, uncertainty, ſcruple, perplexity, difficulty.*—*No doubt* گمان نيست gumaun neeſt, بلا شبهه bila ſhubheh. v. *doubtleſs.*—*A groundleſs doubt* شبهت بطلان ſhubhuta butlaun. *To remove a doubt* دفع شبهه كردن dufa ſhubha kirdun, گمان زايل ساختن gumaun za-él ſaukhtun, شك دور كردن ſhukk door kirdun. *To have doubts* در گمان افتادن dur gumaun uftaudun, شبهه داشتن ſhubheh dauſhtun, مترددشدن muturuddud ſhoodun. *The ſolution of a doubt* دفع شبهت dufaa ſhubhut, حل مشكل hulla muſhkil, زوال شك zuwaula ſhukk. *To ſtrip of all doubt* از ريب و ريا معرا كردن uz reeb ou ré-a ma-arra kirdun. *The time* or *place of doubt* جاي اشتباه ja-é iſhtibah.

To doubt در گمان بودن dur gumaun boodun, گمانيدن gumanédun, شك بردن ſhukk burdun, شبهه داشتن ſhubheh dauſhtun, تشكك كردن tuſhukkuk kirdun, توهم نمودن tuwuhhum numoodun, ريب ساختن reeb ſaukhtun, انديشه كردن andeeſheh kirdun. v. *to queſtion, ſuſpect, fear.*—*You need not doubt it* شبهه نيست ſhubheh neeſt, لا شك و گمان la ſhukk ou gumaun. *To cauſe one to doubt* تشكيك كردن tuſhkeek kirdun, گمان دادن gumaun dadun, شبهه كردانيدن ſhubheh kirdanédun.

Doubted مشكوك muſhkook. v. *doubtful.*

A doubter اهل شبهه ahla ſhubheh.

Doubtful ذو شبهه zu ſhubheh, اهل حك ahla hukk, ذو دو معني zu doo maané, در گمان dur gumaun, مشكوك muſhkook, مشكل muſhkil, مشكلت muſhkilut, وهام wuhaum, محكل muhkil, مريب mureeb. v. *ambiguous, equivocal, queſtionable, uncertain; irreſolute, fearful, timid.*—*Any thing doubtful* ملبس mulbus, ملتبس multubus, شبهه ſhubheh, مشكل muſhkil, مهول muhwil, مشتكل muſhtukil, غير معلوم ghiré-a ma-aloom, مزعم muzaam, مبهم mubhum. *Doubtful things* متشابهات mutuſhaubihaut, مشكلات muſhkilaut, اشكال aſhkaul, مزاعم muza-ém. *A doubtful expreſſion* گفت مرجم guft murujjum. *A doubtful propoſition* مشكلت muſhkilut.

Doubtfully با گمان ba gumaun, مشكلانه muſhkilauneh, مريبا mureeban.

Doubtfulneſs, v. *doubt.*

Doubtingly بطور مشكل betoor muſhkil, بر وجه مشكوك bur wujuha muſhkook.

Doubtleſs بي شك bé ſhukk, بلا شبهه bila ſhubheh, غير شك ghiré-a ſhukk, لا ريب la reeb, بلا گمان bila gumaun, لا جرم la jurum, غالبا ghauliba, بي اشتباه bé iſhtibauh, لابد labud, بي ريب bé reeb, بي ريب و گمان bé reeb ou gumaun.

A DOVE كبوتر kubootur, يمام émaum, هوهو hoohoo, حمام humaum, حمامت humaumut. *A turtle-dove* ورش wuruſh, ورشان wuruſhaun. *A dove of a blue colour* كبوتر بنا kubootoora buna, ورنا wurna. v. *pigeon.*

A dove-cote, a dove-houſe كبوتر خانه kubootur khauneh, تمراد timraud.

DOVE-TAILED قوام kuwaum.

DOUGH عجين ajeen, خمير khumeer.

Dough-baked (or *doughy*) *bread* نان نا پخته nan na pokhteh, نا خام na khaum.

Doughty, v. *brave, illuſtrious, noble.*

To DOUSE (*to plunge the head into water*) سر در اب تكعنش كردن ſur dur aub tukauniſh kirdun, تغريق ساختن tughreek ſaukhtun. v. *to duck.* (*to fall into water*) در اب افتادن dur aub uftaudun.—*A douſe*, v. *blow, box.*

A DOWAGER شوي ديده ſhooï deedeh, بيوه beeweh. v. *widow.*

A DOWDY عورت بي ظرافت awrut bé zuraufut, زن نا موزون zun na moozoon.

DOWER, *dowery*, مهر muhr, كابين kaubeen, كابيني kaubeené, كاوين kaween, شيربها ſheerbuha, جهاز jahauze, چهاز chahauze, نقل nukkul, رخت عروس rukhta aroos, سعف ſaaf, صداق ſudauk, عقر akr.—*To give a dower* كاوين كردن kaween kirdun, تجهيز ساختن tujheez ſaukhtun.

Dowered ممهورت mumhoorut, مجهز mujuhhuz, ذو جهاز zu jahauze, كابيني دار kaubeené dar.

Dowerleſs بي كابين bé kaubeen, غير مهر ghiré-a muhr, نا مجهز na mujuhhuz.

DOWN (*ſoft feathers on the wings, &c. of birds*) پرشهي purſhuhé, كنده موي gundeh mooï, زغب zughub, زغابت zughaubut. *The down upon the chin* مورچه خط moorcheh khutt, عذار azaur. *The down* or *pile of velvet* خاو khaw. *The down of cloth* پوزهء جامه poozſhé-ï jammeh. *The down upon the fruit and leaves of trees* پوزهء درخت poozſhé-ï durukht.—*The down* or *goſſamer flying from thiſtles, &c.* نسال niſaul.

A down, v. *dale, valley.*

Down (*downward*) فرو furoo, فرود furood, بفرود befurood, بزير bezeer, زير zeer, تحت tuhta, نشيب nuſheeb, شيب ſheeb. *Up and down* زير و بالا zeer ou bala, زبر و زبر zeer ou zubr. *To ſhake up and down* دوسيدن dooſédun. *To turn upſide down* زير و بالا نمودن zeer ou bala numoodun, زير و زبر ساختن zeer ou zubr ſaukhtun,

سرنگون ساختن تنکیس کردن tunkees kirdun, surnigoon saukhtun. *Down, towards the mouth of a river* بسوي دهن رود خانه besooï duhina rood khauneh. *To go down a declivity* نشیب رفتن nusheeb ruftun, در نشیب زمین روان شدن dur nusheeba zumeen rouvaun shoodun, بنشیبگاه روانهٔ راه ساختن benusheebgah rouvané-ï rah saukhtun. *To bring down* فرود اوردن furood awurdun, زیریدن zeerédun. *To go down (as the sun, &c.)* فرو امدن furoo aumudun, غروب کردن ghuroob kirdun. *To fall down* افتادن uftaudun, حدور کردن hudoor kirdun. *To throw one down* زخ کردن zukh kirdun. *To sit down* نشستن nishistun, نشین نمودن nisheen numoodun, نشست کردن nishist kirdun. *Sit down* بنشین benisheen. *Sitting down* نشین nisheen. *Come down* فرود آ furood aw. *To search for up and down* زیر و بالا تجسس کردن zeer ou bala tujussus kirdun. *Down to this time* تا این زمان ta ein zumaun, تا این وقت ta ein wakt, الی هذا الان ila haza alaun, الي يومنا هذا ila é-oomina haza. *The going down of the sun* غروب شمس ghurooba shems.—*To go down (to be received)* روانیدن rouvanédun, مقبول شدن mukbool shoodun, ماخوذ بودن maakhooz boodun. v. *to be current*. — *(to be digested)* فرو گوارانیدن furoo guwauranédun.--*With down-cast eyes* با چشم بخاك مایل ba chushum bekhauk ma-él.—*To down with (knock down)* کوفتن kooftun, ضرب کردن zurb kirdun.—*(to subdue)* ظهور ساختن zuhoor saukhtun, غلبه کردن ghulbeh kirdun. v. *to conquer*.

Downfal (ruin) انهدام inhidaum, پریشاني purashauné, تباه tubauh, خراب khuraub. *The downfal of buildings* خراب ابنیت khurauba abné-ut.

Downfallen برباد burbaud, افتاده uftaudeh, پریشان purashaun, منهدم munhudum. v. *ruined*.

Down-hill (declivity) شیب sheeb, شیو sheev, نشیب nusheeb, نشیبگاه nusheebgah, حدور hudoor.—*(steep, sloping)* حطوط hutoot, مایل ma-él. —*To go down-hill (in age)* سال دار شدن saul dar shoodun, پیري بودن peeré boodun—*(in fortune or reputation)* در پریشان حال روان شدن dur purashaun haul rouvaun shoodun, برباد رفتن burbaud ruftun, پایمال شدن païmaul shoodun.— *A down look* روي ترش rooï tursh, سخت روي rooï sukht, هرمست hurmusut.—*Down-looked* ترش رو tursh roo, زو هرمست zu hurmusut, سخت روي sukht rooï. *At the down-lying (near child-bearing)* نزد وضع حمل nuzd wuzaa huml.

Downright (perpendicularly) در خط عمود dur khutt amood.—*(in plain terms, without ambiguity)* بي دو معني bé doo maané, تفسیلانه tufseelauneh, عیانا aïanan, بیانانه bei-anauneh, لفظا lufzan.—*(completely)* کاملانه kaumilauneh, تماما tumauman, با اختتام ba ikhtitaum.—*(plain, open)* ظاهر zauhir, اشکاره ashikaureh, عیان aï-aun, صریح sureeh.—*(without disguise or palliation)* بي صورت معامله bé sooruta ma-amleh, غیر ستر ghiré-a sutr,—*(directly to the point)* مستویا mustawé-an, در خط مستقیم dur khutta mustukeem—*(without ceremony)* بي تکلف bé tukulluf, غیر ادب ghiré-a adub. v. *honest*, *surly*.

Downward (towards the centre) بسوي مرکز besooï murkuz, بمیان bemeï-aun, شیبین sheebeen.—*(from a higher to a lower situation)* از بالا uz bala, از زبر uz zubr, من علي min ala, عن فوق aan fawk.—*(in a course of lineal descent)* علي التوالي نسل ala'l'tuwalé-a nusl. — *(depressed)* شیو sheev. v. *dejected*.—*(declivous)* مایل ma-él. v. under *down* and *down-hill*.

Downy (covered with down) زو پرشهي zu purshuhé, با زغابت پوشیده ba zughaubut poshédeh. *(stuffed with down)* با کنده موي اکنده ba gundeh mooï akundeh, پر زغب شده pur zughub shoodeh. *A downy beard* مورچه خط moorcheh khutt, عذار azaur.

A doxy, v. *courtesan*.

To DOZE *(slumber)* غنودن ghunoodun, اونیدن awnédun, سرگون کردن sumirgoon kirdun, خوابیدن khaubédun.—*(to stupify)* بیهوش ساختن béhoosh saukhtun, مات کردن maut kirdun.

A DOZEN [P] دوازدهي duwauzduhé, دوازده duwauzduh, [A] اثنا عشر isna ashara, اثنا عشرة isnata ashrata.

A drab, v. *strumpet*.

A DRACHM درهم dirhem, بندقه bundukeh. *A dram and a half* مشقال mishkaul. v. Vol. I. استبر—حاما, and صاع.

DRAFF درد durd. v. *dregs*.

Draffy, پر درد pur durd. v. *worthless*.

DRAFT خط khutt. v. *draught*.

To DRAG کشیدن kushédun, اهنجیدن ahinjédun, جر کردن jurr kirdun. v. *to draw*, *pull*.—*(to be tedious)* عوق و تاخیر شدن awk ou taakheer shoodun. v. *to loiter*.—*To drag with violence* عتل کردن atl kirdun, ضربا کشیدن zurban kushédun. *To drag one another about* تجاذب کردن tujauzib kirdun. *To drag one another by the hair* تفاقس ساختن tufaukus saukhtun. *To drag by the hair* فقوس کردن fikoos kirdun, از موي کشیدن uz mooï kushédun. *To drag (trail as a*

garment, &c.) سحب ساختن suhub saukhtun, مسحوب نمودن mus-hoob numoodun. *To drag the limbs from fatigue* زحف كردن zuhif kirdun. —*A drag-net (an apparatus with hooks to catch any thing under water)* چهبوز chuhé-ooz.

Dragged منجذب munjuzub, كشيده kushédeh, اهنجيده ahunjédeh, منتتر muntutur. *To be dragged* كشيده بودن kushédeh boodun, مجذب شدن mujuzub shoodun, فرسودن fursoodun.

To DRAGGLE رفل نمودن rufl numoodun, رفلان كردن ruflaun kirdun, آلودن aloodun, پليد ساختن puleed saukhtun. v. *to bedraggle.* —*(to become dirty)* آلوده كشتن aloodeh gushtun, پليد شدن puleed shoodun.

Draggle-tailed زو دامن با كل الوده zu damin ba gil aloodeh, نا پاك دامن na pauk daumin, با ثرمط پاشيده ba surmut paushédeh.

A DRAGON اژدر azhdur, ازدر azdur, اجدر ajdur, اژدرها azhdurha, اژدها azhduha, هفت سر huft sur, ثعبان sabaun, تنين tuneen (pl. تنانين tunaneen), غول ghool, ركشه raksheh, كزاز kuzauz, ورانابار ouranabad, صل syll.—*(a brutal man or woman)* اهل تعدي ahla taadé, صاحب مظلمت sahib muzlumut, زو درشتي zu durushté. *A dragon devouring men* اژدهاي مردم اوبار azhduhaï murdum obaur.—*The constellation of the dragon* تنين tinneen, هستبر hustubr, هستنبره hustumbureh. *The head and tail of the dragon* جوزهر jouzuhur, كوزهر gouzuhur. *The dragon's tail* ذنب تنين zunuba tinneen, پازكير pauzgeer.—*Dragon-headed men* اژدرها سران azdurha suraun. —*Dragon-wort, dracunculus (an herb)* نوشت niwisht, اينا نوشت a-éna niwisht, ارنبين arnubeen, ارنبيز arnubeez, انكريزي angureezé, رعلول raalool.

Dragonish, dragon-like اژدر اسا azhdur asa. v. also *furious, fiery.*

A DRAGOON سوار suvvaur, فارس faurs.

To DRAIN كوازه كردن guwauzeh kirdun, پالودن pauloodun, منفد نمودن munfid numoodun, تدم بقدم مستنفد ساختن kudum bekudum mustunfid saukhtun.—*(to drain water)* اب پالودن aub pauloodun, اب پايه پايه كشيدن aub pa-éh pa-éh kushédun, نض كردن nuzz kirdun. v. *to exhaust, empty.*—*To drain* or *make dry* خشك ساختن khushk saukhtun.

A drain ابراه aubrauh, ابكذر aubguzur. v. *ditch, sink, canal.*

A DRAKE مرغ ابي murgh abé, اوز awuz. v. *duck.*

DRAM *(weight)*, v. *drachm.*—*A dram (of strong liquors)* شرب شراب shurba shuraub.

Drank, pret. of *drink.*

A DRAPER پارچه فروش paurcheh furoosh.

Drapery, v. *cloth.*

* A DRAUGHT *(of water, &c.)* نوش noosh, شرب shurb, شربت shurbut, تشراب tushraub, لعات lu-aut, اهنج ahunj, جرعت juraat, درد durd, خبطت khubtut, ناطل nautil, نغس nufus, نغمت nughmut, نغبت nughbut, غرفت ghurfut, غرقت ghurkut, مزعت muzaat, نفحت nufhut, عواست awausut, طلت tullut. v. *drench.* —*A great draught* نخب nukhib. v. *bumper*— *Draught (of carriages)* كش kush, كشش kushish, كشنده kushindeh, كشاكش kushakush, كشاكشي kushakushé, كشاكيش kushakeesh, كشي kushé, ران raun, اهنج ahunj, جر jurr, جذب juzb, جلب julb.—*Any beast for draught* مطيت muté-ut (pl. مطي muté, مطايا mutaïa, امطا amta.)— *Draught (sketch)* خط khutt, رسم rusm, كارنامه kaurnaumeh. v. *delineation.*—*A draught of fishes* ماهي كش mauhé kush.—*A draught (detatchment)* وضيمت wuzeemut, فوج fouj, فوج از افواج fouj uz afwauj.—*The game of draughts* دريش بازي dureesh bauzé.

To DRAW *(pull along)* كشيدن kushédun, بركشيدن burkushédun, مستنتل نمودن mustuntil numoodun, مستجر ساختن mustujirr saukhtun, جر كردن jurr kirdun, اهنجيدن ahunjédun, راندن raundun, ران كردن raun kirdun, كش ساختن kush saukhtun, ساييدن saï-édun, مجرور نمودن mujuroor numoodun.—*(to attract)* فراپيش كشيدن furapeesh kushédun, دركشيدن dur kushédun, كشان شدن kushaun shoodun, نتل كردن nutil kirdun, تنفص ساختن tunuzzuz saukhtun— *(to allure)* دلكشيدن dilkushédun, جالب القلوب كردن jaulibu'l'kuloob kirdun, انجا نمودن inja numoodun, جذب ساختن juzib saukhtun.— *(to gain, receive)* اندوختن andokhtun, اخذ كردن akhuz kirdun, قبض و قبول ساختن kubz ou kubool saukhtun.—*(to exort)* عسف كردن asuf kirdun, نتش ساختن nutish saukhtun, مسيديدن museedédun.—*(to distort)* تعويج كردن taweej kirdun, درهم ساختن durhum saukhtun.—*(to suck up)* متسقي كردن mutusukké kirdun, مشرب ساختن mushrub saukhtun, در خود چيدن dur khood cheedun.—*(to draw, pull,* or *tear out)* قلع كردن kula kirdun, بدر اوردن bedur awurdun, استخراج كردن istikhrauj kirdun, اخراج ساختن ikhrauj saukhtun, بر اهنجيدن bur ahunjédun, بيرون كردن beeroon kirdun, براوردن burawur-

dun, برخيدن burkhédun, بركندن burkundun, واكردن wakirdun. v. *to eradicate, extract.*—*To draw out (protract)* واكشيدن wakushédun, تذييل كردن tuzei-él kirdun, دير واداشتن deir wadaushtun, طول كردن tool kirdun. v. *to lengthen.*—*To draw out (by degrees)* ايشا كردن a-ésha kirdun.—*(to draw* or *pump out a secret* or *confession)* سر وا اقرار بيرون كشيدن sirr wa kushédun, كردن ikraur beeroon kirdun—*(to call out to arms* or *to action)* حربي زدن harbé zudun, بكار دعوت كردن bekaur dawut kirdun. *To draw out* or *draw up in order of battle* صف اراي نمودن suf ara-é numoodun, لشكري صف صف كردن lashkuré suf suf kirdun, عسكر اهنك ستيز ساختن askur ahunga siteez saukhtun. *To draw up in writing* كتب كردن kutub kirdun, رقم ساختن rukum saukhtun, مسطور نمودن mustoor numoodun, قيد كردن keid kirdun. *To draw in (contract)* فراهم كشيدن furauhim kushédun, طي كردن tei-é kirdun.—*(to shrink)* كوتاه كشتن kootah gushtun, كصيص شدن kusees shoodun.—*(to inveigle)* كمراه ساختن gumrah saukhtun, از راه بردن uz rah burdun, از سر كردن uz sur kirdun, اضلال نمودن izlaul numoodun. *To draw in* or *draw back (withdraw from, break off)* قطع كردن kutaa kirdun, تجنب نمودن tujunnib numoodun.—*(to pull back)* باز داشتن baz daushtun, ضبط كردن zubt kirdun. v. *to check.*—*To draw one's self together* فراهم كرفتن خودرا furauhim gooriftun khoodra.—*To draw in the head* سر كشيدن sur kushédun.—*To draw off (by distillation)* استقطار كردن istiktaur kirdun, مقطر ساختن mukuttur saukhtun.—*(to carry off)* خلج كردن khulj kirdun, رفع ساختن rufa saukhtun, باز پيور داشتن peewur daushtun.—*(to retract)* باز استادن baz ustadun, اجتناب كردن ijtinaub kirdun, تباعد نمودن tubaad numoodun. v. *to withdraw.*—*To draw on (advance)* پيش رفتن peish ruftun, استمرار كردن istimraur kirdun. v. *to approach.*—*(to cause by degrees)* تدم بقدم ساختن kudum bekudum saukhtun, پايه پايه كردن pa-éh pa-éh kirdun.—*(to bring to action)* بكار اوردن bekaur awurdun, اغاز دادن aghauz dadun. v. *to occasion.*—*To draw over (persuade to rebel)* عصيان كردانيدن asé-aun kirdanédun, خلفان انكيختن khulfaun angeekhtun. v. also *to induce.*—*To draw a sword* سل سيف كشيدن sulla seif kushédun, تيغ اهنج كردن teegh ahunj kirdun, شمشير اختن shemsheer aukhtun, سيف اهختن seif ahikhtun. *To draw (delineate)* نقش كردن nukish kirdun, نكاريدن nugaurédun, نكار ساختن nugaur saukhtun. v. *to paint.*—*To draw a curtain (close)* حجاب كردن hujaub kirdun, پرده بسته نمودن perdeh busteh numoodun. *To draw a curtain (open)* حجاب كشادن hujaub kushaudun, پرده واكردن purdeh wakirdun.—*To draw liquor from a vessel, jar* or *cask* خم واكشادن khum wakushaudun. *To draw bread from the oven* نان از تنوره چيدن naun uz tunooreh cheedun. *To draw an argument* or *conclusion* نتيجه كردن nuteejeh kirdun, استدلال نمودن istidlaul numoodun.—*To draw* or *embowel* برداختن burdaukhtun, رودها كشيدن roodeha kushédun, از شكم كرفتن uz shikum gooriftun. *To draw water* اب كشيدن aub kushédun, نزع كردن nizaa kirdun. *To draw water up the nostrils* مستنثر كردن mustunsir kirdun. *To draw a dagger* خنجر كشيدن khunjir kushédun. *To draw a bow* كمان كش كردن kumaun kush kirdun, انضاب نمودن inzaub numoodun, تغريق ساختن tughreek saukhtun, نتف كردن nutif kirdun. *To draw out a thorn* خار نتش كردن khaur nutish kirdun. *To draw (from it's place)* تخليع كردن tukhlé-a kirdun. *To draw* or *stretch* مشق كردن mushik kirdun. *To draw a line* خط كشيدن khutt kushédun. *To draw lots* اقراع كشيدن ikraa kushédun. *To draw the contrary way* مجاذب كردن mujauzib kirdun, مخالف كشيدن mukhaulif kushédun.—*Draw* or *pull thou* كش kush. *Draw* or *delineate thou* نكار nugaur.—*A draw bridge* پول حولي poola hawlé, قلغار قنطرت kulkaura kunturut.

A drawer (whatever has the power of attraction) ذو قوت كش zu kuwwuta kush, كشنده kushindeh.—*A drawer of water* اب كش aub kush. *A drawer (in a bureau, &c.)* پرونده puroondeh, برفنده burfundeh. *Drawers (under breeches)* زير جامه zeer jammeh, اسماط asmaut, وثر wusur, رغنين rughneen.

Drawing (delineation) رسم rusm, تسطير tusteer, نقش nukish, نكار nugaur. v. *painting, picture, representation.*—*(pulling)* كش kush, كشان kushaun, كشنده kushindeh, ران raun, خلع khulaa.

Drawn كشيده kushédeh, رانده raundeh, اهنجيده ahunjédeh, مجذوب mujzoob, منجذب munjuzub, منهصر munhusur, مختلج mukhtuluj, منتتر muntutur.—*(equal, as in betting)* برابر burabur, يكسان eeksaun, مثل misl. *Drawn open (as a curtain)* پرده كشاده perdeh kushaydeh, حجاب واكرده hujaub wakirdeh. *Drawn close (veiled)* پرده شده perdeh shoodeh, حجاب كرده شده hujaub kirdeh shoodeh. *A drawn sword* تيغ اختته aukhteh, سيف اهخته seif ahikhteh,

تيغ آهنجيده teegh ahunjédeh. *Drawn (embowelled)* رودها كش شده rooduha kush shoodeh. *Drawn (extracted)* مخروج mukhrooj, منتلص mutuluhus, براورده burawurdeh, منخلع munkhula, منقلع munkula, مقلوع mukloo-a, منقصع munfusa. v. also *induced, persuaded.*

A draw-well بير beer (pl. ابار abaur), چاه chauh, چه chuh, حفير hufeer. v. *well.*

To DRAWL (*speak slow*) دير گفتن deir guftun, دورا دور مدعا كردن doora door mudaa kirdun.

A DRAY عربه arabeh. v. *cart.*

DREAD هول hawil, وحشت wuhshut, هراس huraus, بيم beem, ترس turs, نفرين nufreen, سهم suhum, شكوه shukooh, خوف khawf, هيب heeb. v. *terror, fear, awe.*

Dread, dreaded هيبتوار heebutwaur, محترم muhturim, ذو هيب zu heeb, هيبان heeban, هولناك hawilnauk, مخوف mukhoof, سهمناك suhumnauk, موحش moohush, هايل ha-él. v. *terrible, awful, venerable.*

To dread هراسان شدن hirasaun shoodun, هراسيدن hirasédun, شكوهيدن shukoohédun, بيم داشتن beem daushtun, ترسان بودن tursaun boodun, ترسيدن tursédun, خوف و خشيت khoof ou khushé-ut numoodun, نهاديدن نمودن nuhadédun, نهيبيدن nuheebédun, خستن khustun, لرزيدن lurzédun, نفرت داشتن nufrut daushtun, فراشيدن furaushédun, باليدن baulédun, نهاريدن nuharédun, هروكيدن hurookédun, هول داشتن hawil daushtun, خيف يافتن kheef é-aftun, جهشان نمودن juhshaun numoodun, در وحشت بودن dur wuhshut boodun. v. *to fear, be terrified.—Dread thou! take care!* تقى tuké.

A dreader صاحب بيم sahib beem, ذو هول zu hawil, اهل هراسان ahla hurasaun.

Dreadful هولناك hawilnauk, مخوف mukhoof, ترسناك tursunauk, ذو هيبت zu heebut, خطرناك khutrnauk, پر بيم pur beem, سهمناك suhumnauk, مرهوب murhoob, ژيان zhe-aun, ژنده zhundeh, موحش moohush, وهمناك wuhimnauk, دمان dumaun, هايل ha-él, امروغ amroogh, دلكير dilgéer, نژند nuzhund, مخيف mukheef. *Most dreadful* اهول ahwul. *A dreadful war* سفر پر اهوال sufr pur ahwaul. *A dreadful accident* هايلت ha-élut. *Dreadful demons* عفاريت الجن afaré-utu'l'jinn. *A dreadful monster* شبشت shubusht, شبشت shubusht. *A dreadful voice* نوژان noozshaun.

Dreadfulness هولناكي hawilnauké, لرزه lur-

zeh, وحشت wuhshut, وزغ wuzugh, فراشا furausha, تحاشي tukhaushé, نفرت و وحشت nufrut ou wuhshut, هيبتواري heebutwauré. v. *horror, frightfulness.*

Dreadfully مخوفانه mukhoofauneh, هيبانه heebauneh, با وحشت ba wuhshut.

Dreadless بى باك bé bauk. v. *intrepid.*

A DREAM خواب khaub, ديدنى خواب deeduné khaub, رويا roo-é-a, رويت roo-é-ut, واقعت waké-at, منام munaum (pl. منامات munamaut), حلم hulm. *Waked by a frightful dream (and crying out)* تعار taar. *An idle fancy* خيال باطل khé-aul bautil, خيل بيهوده kheil béhoodeh, وهم wuhim.—*The interpretation of a dream* تعبير رويا taabeera roo-é-a. *Dreams which cannot be interpreted* هالج hauluj.—*A book teaching the interpretation of dreams* تعبير نامه taabeer nameh.

To dream خواب ديدن khaub deedun, احلام كردن ihlaum kirdun, برويا ديدن beroo-é-a deedun, خواب بيناي شدن khaub beena-é shoodun, واقعت ديدن wakaat deedun, محلم ساختن muhlum saukhtun, منام ديدن munaum deedun, رويت داشتن roo-é-ut daushtun.—(*to imagine, think idly*) وهم كردن wuhim kirdun, خيال داشتن khé-aul daushtun, فكر بيهوده ساختن fikr béhoodeh saukhtun.—(*to be sluggish* or *idle*) نا بكار شدن na bekaur shoodun, كاهل بودن kauhil boodun, اواره و سرگردان شدن awaureh ou surgurdaun shoodun.

A dreamer خواب بين khaub been, رويا و واقعت بين roo-é-a ou wakaat been, حالم haulim.—(*an idler*) بي كار bé kaur, نا بكار na bekaur, اواره awaureh, مهملات muhmulaut.—(*a fanciful man*) مرد بيهوده murd béhoodeh, صاحب خيال sahib khé-aul, اهل وهم ahla wuhim.

Dreaming خواب بينى khaub beené, محلم muhlum, محتلم muhtulum. — (*slothful*) محمل muhmul, نا بكار na bekaur, نومت noomut.

Dreamless بى رويا bé roo-é-a.

Dreamt خواب ديده khaub deedeh.

Drear, dreary, v. *dismal, gloomy, horrid.*

DREGGISH, *dreggy*, پر دردي pur durdé, كسبت دار kusbut dar, ذو بردين zu burdeen.

Dreggs درد durd, دردي durdé, بردين burdeen, كسب kusb, كسبت kusbut, كزب kuzb, كزبا kuzba, كسبج kusbuj, خلاص khulaus, خلوص khuloos, ريم reem, داس daas, نهاد nihaud, كنجاره kunjaureh, كنجال kunjaul, كنجاله kunjauleh, ثفل sufl. *The dregs, lees, or tartar of wine* شراب دردي shuraub durdé, سعيط sa-ét, ريم reem, سواد suwaud.—*The dregs*

or *mother of oil* حتفل hutful, ريم reem. *The dregs of camphire* پالوش pauloosh. *The dregs of any thing liquid at the bottom of a vessel* جرعت juraat. *The dregs left after grapes or any thing is pressed* عصارت asaurut, عصيرت aseerut. *The dregs of lak (used in fastening the hilts of swords)* لك lakk. *The dregs of the people* غثر ghusr, غثرت ghusrut, غثيرت ghuserut, قماش kumaush, سفل sufl, حتفل hutful, قلمعت kulmaat, وتش wutish, رثت rusut. v. also *dross, lees, refuse.*

A DRENCH شربت shurbut (pl. اشربت ashurbut), ميسوس meesoos, پالوده paloodeh, پالوزه paloozeh. v. *draught, swill, physic, potion.*

To drench (physic) شربت دادن shurbut dadun, با شربت سير كردن ba shurbut seer kirdun.—(*to soak*) نمكين كردن numkeen kirdun, خيسيدن kheesedun, اغاريدن agharedun, اب دادن aub dadun. v. *to wash, moisten, steep.*

DRESS رخت rukht, پوشش poshish, لبس lubus, پوشتن poshtun. v. *apparel, clothes.*—(*splendid clothes, habit of ceremony*) طراز turauz, زينت zeenut, خلعت khulaat (pl. خلع khulaa), خلعت فاخرت khulata faukhirut, تفتان kaftan, —(*skill in adjusting dress*) قابليت ارايش kaubuléuta ara-ésh. *A man nice in dress* نطسه nutseh.

To dress (clothe) پوشيدن poshedun, الباس كردن ilbaus kirdun, ملبس ساختن mulubbus saukhtun.—(*to adorn*) زينت كردن zeenut kirdun, طرازيدن turazedun, طراز ساختن tirauz saukhtun, پيراستن peeraustun, تشريف نمودن tushreef numoodun, پيراي بخش كردن peera-é bukhsh kirdun, با خلعت پوشيدن ba khulat poshedun, ارايش ساختن ara-ésh saukhtun, تزيين كردن tuzei-én kirdun, نازك ساختن nauzik saukhtun. v. *to deck, embellish.*—*To dress a wound* جراحت زخم تيمار كردن zukhum teemaur kirdun, با مرهم علاج ساختن jurauhut alauj saukhtun, ريش پوشيدن ba murhum reesh poshedun. *To dress a horse* اسب تيمار كردن asb teemaur kirdun. v. *curry.*—*To dress victuals* طبخ كردن tubikh kirdun, كباب ساختن kubaub saukhtun, پختن pukhtun, پزانيدن puzshanedun, جوشاندن jooshaundun, جوشانيدن jooshanedun. *To over-dress victuals* اهرا ساختن ihra saukhtun, تهريت كردن tuhré-ut kirdun. *To dress (adjust, trim)* تهذيب كردن tuhzeeb kirdun, اصلاح ساختن islauh saukhtun, اصلاح و تربيت نمودن islauh ou turbé-ut numoodun, نظم كردن nuzm kirdun. v. *to prepare, rectify.*

Dressed, drest (adorned) اراسته arausteh, پيراسته peerausteh, نكاريده nugauredeh, زو زينت zu zeenut, مزين muzei-én, نازك nauzik, زينه پذير zeeneh pizzeer, زيبنده zeebindeh, زيبا zeeba, ارايده araï-édeh, متزين mutuzei-én, متزيي mutuzei-é, زو رخت zu rukht, متحلي mut-hullé, نزهت پذير nuzhut pizzeer, مزان muzzaun, مزبرج muzburuj, مشنف mushunnuf, مزخرف muzkhuruf, بازيور bazé-oor, نكاشته nugaushteh. v. *ornamented.*—*Ill-dressed* بي نزاكت bé nuzaukut.

A dresser ارا ara, مزين muzei-én, طرازنده tirazindeh, طرازكر tirauzgur, پيراي peera-é, پيرايه peeraï-éh, نقشبند nukishbund.—*A bride-dresser* زن پيرايي zun peeraï-é, عجاهن ajauhin. *A dresser of victuals* باورجي bawurjé, عجاهن ajauhin, مشاطه mushauteh (pl. مشاطهكان mushautehgan). v. *cook.*

Dressing تهذيب كنا tuhzeeb koona, نظم ساز nuzim sauz.—*The dressing (of a wound)* مرهم murhum (pl. مراهم murahim), مرهمت murhumut, ضماد zumaud, ضمادت zumaudut, لزوق luzook. *A dressing-glass* ايينه aï-éneh, نامه nameh.

DREW, preterite of *draw.*—*He drew him into an ambush* or *snare* پاي زاغ كرد pa-é zaugh kird.

To dribble, v. *to drip.*

DRIED قديد kudeed, تجفف tujuffuf, متبس mutubbus, ترفيده turfedeh. *Flesh dried in the sun* خلع khula. *Dried up (as a sore)* مندمل mundumul.

DRIFT (*purpose*) نيت né-ut, مراد morad, غرض ghurz, عمد amud, عزم azim. v. *aim, design, scope.*—(*a storm of rain, &c.*) هما huma, وبل wubl, قاعن ka-éf, راضب rauzib. *A drift or heap of snow* اجتماع برف ijtimaa burf. *A drift of sand* كوزهء ريك kawzé-i reeg, رملت rumlut. v. also *force, violence, impulse, course.*

To drift (drive along) راندن raundun, دفع كردن dufa kirdun, زفت ساختن zuft saukhtun. *To drift snow* برف در اجتماع زدن burf dur ijtimaa zudun. *To drift sand* كوزهء ريك كردن koozé-i reeg kirdun.

To DRILL سفتن suftun, پر ثقب كردن pur sukub kirdun, سوراخ دار ساختن sooraukh dar saukhtun. v. *to bore*; also *to drain*; *draw*; *delay.*—*To drill soldiers* سپه صف صف نمودن sippeh suf suf numoodun.

A drill پرماهه purmauheh, شكفه shukfeh, سنب sunub, مثقب muskub. v. *auger.*

DRINK نوش noosh, شرب shurb, شراب shuraub (pl. اشربت ashribut), شريب shureeb, اهنج ahunj, مشرب mushrib, شارب shaurib, اشاميدني ashameedune, عذج azij, ارنت arnut, منهل munhil. v. *liquor.*—*Meat and drink* شرب و اكل shurb

ou akul. *Abstinence from meat and drink* پرهيز و ترك اكل و شرب purhaze ou turuka akul ou shurb. *A great drink* عذج عاذج azja auzij. v. *bumper*.

To drink اشاميدن ashaumédun, اشامانيدن ashaumanédun, اشام بودن ashaum boodun, شرب كردن shurb kirdun, نوش ساختن noosh saukhtun, خمر نمودن khumr numoodun, نوشيدن nooshédun, خوردن khoredun, خورانيدن khoraundun, تناول كردن tunawwul kirdun, اهنجيدن ahunjédun, اهنج اوباشتن ahunj aubaushtun.—*To eat and drink delicately* (*to live well*) عيش و عشرت كردن a-ésh ou ishrut kirdun. *To eat and drink much* اكل و شرب اوباريدن akl ou shurb obarédun. *To drink wine* شراب اشام شدن shuraub ashaum shoodun, مي خوردن mei khoredun, باده نوش كردن baudeh noosh kirdun, خمرت اوباريدن khumrut obarédun. *To drink repeated bumpers* نوشا نوش اشاميدن noosha noosh ashamédun.—*To drink to a mistress or friend* دوستكام نوش كردن doostkaum noosh kirdun, دوستكانه اشام بودن doostkauneh ashaum boodun, ساتكين اشاميدن sautgeen ashamédun. *To drink up or drink in* خزيدن khuzédun, بلع كردن bula kirdun, نغب ساختن nughib saukhtun. v. *absorb*. *To drink milk* شير خوردن sheer khoredun.

Drinkable واجب المشرب vajibu'l'mushrub, لايق شرب la-éka shurb, قابل نوش kaubila noosh.

A drinker اشام ashaum, نوشنده nooshindeh, نوش noosh, شارب shaurib (plur. شرب shurub), شربت shurubut, ابكار abkaur. v. *drunkard*.

Drink-money شربت اقچه shurbut akcheh, شراب درهم shuraub dirhem.

Drinking اشامنده ashamindeh, نوش ساز noosh sauz, نوشنده nooshindeh. *Drinking the nectar of love* نشنده شربت عشق nushindé-ï shurbuta ishk. —*A drinking-glass* ابكينه aubgeeneh.

To DRIP چكيدن chukédun, چكانيدن chukanédun, جنيدن junédun, شويدن shoo-édun. v. *to drop*.—*A drip*, v. *drop*.

To DRIVE (*off* or *away*) راندن raundun, وا راندن wa raundun, فرسودن fursoodun, دفع كردن dufa kirdun, دسر ساختن dusr saukhtun, تدفيع نمودن tudfé-a numoodun. v. *to force*, *compel*, *impel*.—*To drive away care* دفع غم كردن dufa ghum kirdun, اندوه زدا ساختن andooh zudda saukhtun. *To drive away with a stick* رانده دورباش كردن randé-ï door bash kirdun. *To drive out* بدر راندن bedur raundun, اطراد كردن itraud kirdun, طرد ساختن turud saukhtun, شغر نمودن shughr numoodun. v. *to expel*, *banish*.—*To drive on* (*proceed rapidly*) شتاب زدن shitaub zudun, تيز رفتن taze ruftun, تير نمودن teer numoodun, سرعت كردن suraat kirdun. *To drive to a conclusion* بسرانجام شتابانيدن besurranjaum shitabanédun, در عاقبت تعجيل كردن dur aakubut tajeel kirdun. *To drive* (*any person* or *thing*) *with violence* ضربانه فرسودن zurbauneh fursoodun, جبر كردن jubr kirdun, جبرانه راندن jubrauneh raundun. *To drive* or *rush with violence* قحمت ساختن kuhmut saukhtun, برتميدن burtumédun, عتل كردن atul kirdun. *To drive piles* or *stakes* وتد كردن wutud kirdun. *To drive* (*be driven*) رانده شدن raundeh shoodun, فرسوده بودن fursoodeh boodun, دفع كرده شدن dufa kirdeh shoodun. *To drive a carriage* عربه راندن arabeh raundun. *To drive by in a carriage* در عربه گذار كردن dur arabeh guzaur kirdun.

To DRIVEL العاب كردن ilaab kirdun. v. *to slaver*; also *to dote*.—*Drivel* تلعيب tula-éb. —*A drivel*, *driveller* امي ummé, جاهل jauhil, نا دان na daun, ابله abluh. v. *fool*, *ideot*.

DRIVEN رانده raundeh, فرسوده fursoodeh, مدفع muduffa, مدفوع mudufoo-a

A driver ران raun, دافع daufa.—*The driver of a carriage* عربه ران arabeh raun.

DRIZZLE (*small rain*) سست باران sust baraun, هتل hutl.—*To drizzle* سست باران كردن sust baraun kirdun.—*Drizzly* سست باران نما sust baraun numa, هتل ساز hutl sauz.

DROLL شادي انگيز shaudé angeez. v. *comical*.

A droll (*buffoon*) لعبتباز laabutbauz, پاروله paroleh.—(*a farce*) لعبتبازي labutbauzé.

To droll لعبتباز نمودن labutbauz numoodun.

Drollery لعبتبازي labutbauzé, بذله buzleh, كذاف بيهوده kuzauf béhoodeh.

A DROMEDARY جماز jummauz, شترباد shuturbaud, كور goor.

A DRONE (*bee*) يبان ارو ébaun aroo. —(*a lazy fellow*) اواره awaureh, تلني tulunné, تلنكي tulungé, جلندي julundé, افت affut. v. *sluggard*, *idler*.

To drone (*live idly*) اواره شدن awareh shoodun, نا بكار بودن na bekaur boodun.

Dronish مهمل muhmul, نا بكار na bekaur.

To DROOP زبون گشتن zuboon gushtun, فتور پذير شدن futoor pizzeer shoodun, ضعيف بودن za-éf boodun. v. *to languish*, *faint*.

A DROP (*of rain*) وشمت wushmut, حب السماوات hubbu's'samawaut, حباب hubaub, قطرت kutrut, چكه chukeh, چگال chugaul, قبقب kubkub. *Drops* قطر kutur, قطرات kutraut, قابت kaubut, مقاطر mukautir. *Drops of dew* قطرات شبنم kutrauta shubnim, قطرات نيسان kutrauta neesaun.

To drop (*as water*, *&c.*) قطرت قطرت افتادن kutrut kutrut uftaudun, چکیدن chukédun, چکاندن chukaundun, چکانیدن chukanédun, جنبیدن junédun, بارانیدن baranédun, خوچیدن khoochédun, شویدن ſhoo-édun, شنجودن ſhun-joodun, تراویدن turawédun, تقطر کردن tukuttur kirdun, قطور ساختن kutoor ſaukhtun, زوشیدن zooſhédun, مصول نمودن muſool numoodun, تشلشل کردن tuſhulſhul kirdun, متشلشل شدن mutuſhulſhil ſhoodun. — (*to fall*) افتادن uftaudun, افتان شدن uftaun ſhoodun, ساقط بودن ſaukut boodun, سقوط کردن ſukoot kir-dun, واقع شدن wauka ſhoodun, وقع نمودن wuka numoodun.—(*to let fall*) افتانیدن uftané-dun, افتایانیدن uftayanédun.—(*to intermit*, *ceaſe*) فراغ شدن firaugh ſhoodun, وا استادن wa uftau-dun, ترک نمودن turuk numoodun. v. *to deſiſt*.— (*to vaniſh*, *ſink into ſilence*) وا شدن wa ſhoodun, نا بدید بودن na bedeed boodun, درخاموشي امدن dur khamooſhé aumudun.—(*to ſuffer to vaniſh* or *come to nothing*) نا بدید کردانیدن na bedeed kirdanédun, نا بود و نا پیدا مانده ساختن na bood ou na peeda maundeh ſaukhtun, خاموش کردن khaumooſh kirdun. *To drop a companion* همدم ترک کردن humdum turuk kirdun, رفیق هجر نمودن rufeek hujr numoodun. *To drop* or *utter caſually* عارضانه کلام کردن aarzauneh kulaum kirdun, بي قصد و اختیار گفتن bé kuſd ou ikhté-aur guftun. *To drop* or *die* مردن murdun, جان تسلیم کردن jaun tuſleem kirdun. *To drop* or *die ſuddenly* مرگ مفاجان یافتن murg mufajaun é-aftun. *To drop in upon* (*come unexpec-tedly*) غیر مترقب در امدن ghiré-a muturukkub dur aumudun, نا متوقع در افتادن na mutuwukka dur uftaudun. *The hole in the mill through which the corn drops* خر khurr.

Dropped, *dropt*, مقطور muktoor, چکیده chu-kédeh, افتاده uftaudeh. v. alſo *loſt*.

Dropping چکان chukaun, افتان uftaun. *A dropping* قطرت kutrut, متشلشل mutuſhulſhil, چکال chugaul. v. *drop*.

DROPSICAL, *dropſied*, ذو استسقا zu iſtiſka, مستسقي muſtuſké, حبين hubeen, احبن ah-bun (fem. حبنا hubna), محبون muhboon, محتبن muhtubun.

Dropſy استسقا iſtiſka, حبن hubin. *To have the dropſy* استسقا رنجرا کرفتار شدن iſtiſka runjra gooriſtaur ſhoodun.

DROSS (*of iron*, *&c.*) نخجد nukhjud, بخجد bukhjud, اسقورون aſkooroon. فلز fulz *or* fuluzz, ريم reem, کلند kulund, صدا ſuda, v. *dregs*, *refuſe*,

Droſſy ذو نخجد zu nukhjud, پر اسقورون pur aſkooroon. v. *foul*, *ruſty*.

DROVE, preterite of *drive*—*A drove* (*of cattle*) سیله ſeeleh, مواشي muwauſhé, گله guleh, رمه rumeh. v. *cattle*, *flock*, *herd*. — (*a body of people*) جمع jumaa, کروه kurooh, فرقت furkut. v. *crowd*.

A drover گله بان guleh ban, رمه دار rumeh dar, اهل مواشی ahla muwauſhé.

DROUGHT (*dry weather*) عدم باران aduma baran, خشکسالي khuſhkſaulé, خشکي khuſhké, قعط kaat, قحمت kuhmut, قسح kuſih.—(*thirſt*) تشنکي tuſhnugé, جودت joudut, حرارت hu-raurut, لهبان luhbaun, لهثان luhſaun, جذب juzib, نشاف niſhauf. v. *dryneſs*.

Droughty بی باران bé baraun, تشنه tuſhneh. v. *ſultry*, *thirſty*.

To DROWN (*ſuffocate in water*) غرق کردن ghurk kirdun, اغراق ساختن ighrauk ſaukhtun, —(*to immerge*) غوط خوردن ghoot khoredun, مقل نمودن mukil numoodun, غطس ساختن ghutis ſaukhtun, زیر اب راندن zeer aub raundun, در اب فرو ساختن dur aub furoo ſaukhtun, ناغوش کردن naghooſh kirdun. v. *to plunge*.—(*to over-flow*) طوفان کردن toofaun kirdun, سیل ساختن ſeil ſaukhtun, سیلاب نمودن ſeilaub numoodun. *To drown a ſound* صدا مشوش کردن ſuda mu-ſhuwwuſh kirdun, اواز تشوش ساختن avauz tu-ſhuwwuſh ſaukhtun. — (*to drown* or *be downed*) غرق شدن ghurk ſhoodun, غوطت خوردن ghoo-tut khoredun, زیر اب فرو امدن zeer aub furoo aumudun. *To drown care by drinking* با شراب غمزدا کردن ba ſhuraub ghumzuda kirdun.

DROWSILY با کرا ba kura, خواب کذرانه khaub guzurauneh, بر وجه انوم bur wujeh anwum, v. *ſleepily*. —(*ſluggiſhly*) کاهلانه kauhilauneh, مهملا muhmulan. v. *lazily*.

Drowſineſs خواب کذاري khaubguzauré, خواب الودي khaub aloodé, غدن ghudin, کرا kura, وجم wujim, دکاس dukaus, نعاس na-as.—(*in-dolence*) کاهلي kauhilé, اواري awauré, نا بکاري na bekauré.

Drowſy خواب الود khaub alood, خواب کذار khaub guzaur, مستوسن muſtooſin, کریان gure-aun, نومت nuwumut, هیتکور heitukoor, انوم anwum. v. *lethargic*, *ſleepy*, *heavy*.—(*ſlothful*) نا بکار na bekaur, اواره awaureh, مهمل muhmul. v. *ſtupid*, *dull*.

A DRUB ضرب zurb, مشت muſht, طپانچه tupaunjeh. v. *blow*, *thump*.

To drub ضرب کردن zurb kirdun, مشت زدن muſht zudun. v. *to beat*, *threſh*.

A DRUDGE, *drudger*, خدمتكار خاكسار khudmutkaur khauksaur, كاركون حقير kaurgoon hukeer. *To drudge* جد و جهد در كارخور دادن judd ou jihud dur kaur khoor dadun, بي اعتبار و عرض عمل ساختن bé é-atibaur ou erz aml saukhtun.

Drudgery خدمتكاري حقير khudmutkauré hukeer, كارخور و ناكس kaur khoor ou nakus, جد و جهد مبتذل judd ou jihud mubtuzil.—*Drudgingly* با جد وجهد بي انجام ba judd ou jihud bé anjaum.

A DRUG دوا duwa (plur. الاويت adwé-ut), اجزا ajza, معجون majoon. v. *medicine.*—*It is a mere drug* كم بها است kum beha ast, دون قيمت گشت doon keemut gusht.—*A box for holding drugs* تغدان kufdaun.

To drug با اجزا اميختن ba ajza ameekhtun.

A druggist اجزا فروش ajza furoosh, معجونچي majoonjé, بجشك bejushik. v. *apothecary.*

A DRUM طبل tubl, دبدب dubdub, دبداب dubdaub, دهل duhl, زنج zunj, طنبل tumbul, دربله durbuleh, شندف shunduf, شدف shuduf, درب durub, دف duff, كنارت kunaurut (pl. كنانير kunaneer), عركل arkul, تبوراك tuboorauk, خم khum, طمطم tomtom; [*Tomtom* is the general name for the drums and drummers of the India Company's sepoys.] *A kettle-drum* كوس koos, رويين خم rooï-én khum, ستام sitaum, خمروي khumrooï, كوبه koobeh, تبير tubeer, تبيره tubeereh. *A small drum* (*used in accompanying instruments at entertainments*) طبلق tubluk, طبل باز tubla bauz, عرطب artub, تعليم باز taaleema bauz, دهل duhl, دمز dumz, دمامه dumaumeh, قدوم kudoom, دردب durdub. v. *tabor.*—[Such drums are also fastened to the saddles of great men when hawking.]—*To beat the retreat upon the drum* كوس رحلت زدن koosa rihlut zudun, طبل اسايش كردن tubla asa-ésh kirdun. *To drum, beat a drum* طبل زدن tubl zudun, دف زن كردن duff zun kirdun, دربلت ساختن durbulut saukhtun. *To beat a kettle-drum* كوز باختن kooz baukhtun, كنكر نمودن kunkur numoodun, رويين خم زدن rooï-én khum zudun. *The sound of drums* طبلخوانه tubulkhauneh, درداب durdaub, دردبي durdubé. *The sound of drums and trumpets* ولوله كوس و نغير wulwulé-ï koos ou nufeer. *The drum and the standard* اشهران ashhuraun. *A drum-maker* طبل كار tubl kaur.

A drummer دف زن duff zun, طبل باز tubl bauz, دهل باز duhl bauz, مقلس mukullis, طبلي tubullé, طبالت tubaulut, دفاف duffauf, طبلچي tublché, طمطم tomtom.

A drum-stick طبل چوبي tubl chobé.

DRUNK, *drunken*, مست must, اسيمه دماغ aseemeh dumagh, سرمست surmust, خوراب khoreaub, خراب khuraub, افكارمي afgaura mei, افكار afgaur, اوكار awgaur, اخمر akhmur, نشوان nushwaun, سكران sukraun (pl. سكري sukré), اسكر askur, مسكر musukkur, مسكور muskoor, مخمور mukhmoor. *Half drunk* نيم مست neem must, مخمر mukhummur, سرگران surguraun, سرخوش surkhoosh. *Dead drunk* مست خراب musta khuraub. *Like a drunken man* مستانه mustauneh. *Drunk with the wine of presumption* (*proud, conceited*) مست شراب غرور musta shurauba ghuroor.

A drunkard بكري bukré, باده پرست baudeh purust, باده نوش baudeh noosh, مي خوار mei khore, شربت shurubut, خمير khumeer, مستخمر mustukhumir, مست مدمن musta mudmin, سكير sukeer, سكر sukkir, مسكير muskeer. *To be a habitual drunkard* باده پيمان بودن baudeh peemaun boodun, خوراب شدن khore-aub shoodun.

Drunkenly مستانه mustauneh, بر وجه باده پرست bur wujha baudeh purust.

Drunkenness مستي musté, سرمستي surmusté, باده پيماني baudeh peemauné, بسيار شارب bissé-aur shaurib, شربت shurubbut, سكر sukr, تكك tukuk. v. *intoxication.*—*To feign drunkenness* تساكر tusaukir saukhtun, خودرا بمستي نهادن khudra bemusté nihaudun.

DRY (*not moist*) خشك khushk, خش khush, صميل sumeel, صامل saumil, جاف jauf, يبس ébus, ضمد zumud, كشت kusht, رشت rusht, جماد jumaud, كز kuzz. v. also *withered.*—(*without rain*) بي باران bé baraun, غير باريدگي ghiré-a baureedugé.—(*thirsty*) عطشان نطشان atshauna nutshaun, عطش autish, عطشان atshaun, تشنه tushneh, صايم sa-ém.—(*without tears*) بي اشك bé ashk, غير دمع ghiré-a duma.—(*without genius, flat, unentertaining*) بازيره bauzeereh, بي نمك bé nimuk, نا شيرين na sheereen, بي مزه bé muzeh, هلوف hillawf, نا لذ na luzz, بي لطافت bé lutaufut, نا لطيف na luteef. v. *dull, insipid, stupid.*—(*reserved, severe*) درشت durusht, تند tund, عنفي unfé.—*Dry and moist* خشك و تر khushk ou tur.—*Dry sweet herbs for seasoning meat* خشك ابزار khushk abzaur. *Dry bread* خشك نان khushk nan, حاف haff. *Dry wood for burning* هيزم heezum, خطب يبس khutub ébus. *A dry withered branch* خشمازو khushmauzoo, خشكمازه khushkmauzeh. *The dry scab of a wound* خشك ريشه khushka reesheh. *Dry in constitution* خشك مزاج khushk mizauj, خشكانج khushkaunj, خشك اندام khushk andaum.

To dry (free from moisture) خشک کردن khushk kirdun, خشکانیدن khushkanédun, نم مستنفد ساختن nim mustunfud saukhtun, ندي منفد نمودن nudé munfud numoodun. v. *to wither*. *To dry (garments, &c.)* تغریدن tufredun, تجفیف کردن tujfeef kirdun, تجفف ساختن tujuffuf saukhtun, تدید نمودن kudeed numoodun. *To dry in the sun (flesh, &c.)* تشریق کردن tushreek kirdun, شر ساختن shurr saukhtun, تشریر نمودن tushreer numoodun, بنجیدن eenjédun, ینجودن eenjoodun, تعریص ساختن taarees saukhtun, تعفیر کردن taafeer kirdun. *To dry in the smoke* دخنت کردن dukhnut kirdun, دود الود ساختن dood alood saukhtun. *To dry* or *wipe dry* مال کردن maul kirdun, مسح ساختن musih saukhtun, پاک نمودن pauk numoodun. *To dry up (exhaust)* کوازه کردن guwauzeh kirdun, اغتراف ساختن ightirauf saukhtun, انزاح نمودن inzauh numoodun. v. *to drain*. — *To dry* or *grow dry* خشک گشتن khushk gushtun, ندي منفد کرده شدن nudé munfud kirdeh shoodun, تغریده بودن tufreedeh boodun, تدید شدن kudeed shoodun.

Dry-eyed بي اشک bé ashuk.

A dryer خشک ساز khushk sauz.

Dryly (without moisture) بي نم bé nim, غیر ندي ghiré-a nudé. — *(frigidly, without affection* or *emotion)* با برودت ba buroodut, بي دوستي bé dousté, غیر کدورت ghiré-a kudoorut.—*(flatly)* هلوفانه hilloufauneh, نا لطیفانه na luteefauneh.

Dryness خشکي khushké, خشکسالي khushksaulé, یبس é-ubus, یبوست é-uboosut, شرارت shuraurut, شررت shururut, قسح kusuh, جروز juroo z, قمقم kumkum. v. *drought*.—*(want of embellishment, flatness)* بیخواني békhauné, عدم لطافت aduma lutaufut, نا شیریني na sheereené, v. *insipidity*.—*(want of sensibility, frigidity)* برودت buroodut. *A dryness in friendship* برودت و کدورت buroodut ou kudoorut.

DUAL تثنیة tusné-ut.

Dubious, dubiously, &c. v. *doubtful, doubtfully*.

A DUCAT دینار deenaur, درهم dirhem, درم direm. *An Arabian golden ducat* شریف shereef.

A DUCK مرغ اب murgha aub, مرغ ابي murgha aubé, بط but, اوز awuz (pl. اوزون awuzoon), وز wuz, نخکلوي nukhgulooï, ام حفصت umma hufsut, شلقت shulukut, اردل arduk, اردل خانکي arduk khaunugé. *A place abounding in ducks* ماوز ma-ooz, موزت muwuzzut *A duck (inclination of the head)* رکعت rukaat, سر میلي sur meilé.—*A ducker*, v. *diver, cringer*.

To duck تغریق کردن tughreek kirdun. v. *to dive, dowse, plunge*.

DUCT, v. *guidance, direction, passage*.—*Ducts (in the bones, &c.)* سواعد suwaud.

DUCTILE تلزج tuluzzuj, زابل zaubil, مایل اسان ma-él asaun, خنث khunis, منخنث munkhunis, منحني munhuné. v. *flexible, pliable*.—*(tractable)* سلس suls, مستقید mustukeed, قید ké-ud, مقتاد muktaud. v. *obsequious*.

Ductileness, ductility (flexibility) فتخ futukh, خنث khuns.—*(obsequiousness)* سلس sulus, سلاست sulausut. v. *compliance*.

DUDGEON خنجر khunjur. v. *dagger*.—*(indignation)* خشم khishm, غضب ghuzb, غرض ghurz. v. *ill will, sullenness*.

DUE *(proper)* لایق la-ék, لایقانه la-ékauneh, واجب vajib, لازم lauzim, مفروض mufrooz. v. *fit, suitable, exact*.—*(proper to be paid)* لایق گذار la-éka guzaur, لازم الادا lauzimu'l'ada, واجب القضا vajibu'l'kuza. *A debt due* دین واجب الادا deina vajibu'l'ada, وام لایق گذار wauma la-éka guzaur, غرام ghuraum.—*Debts due* دیون واجب القضا dé-oona vajibu'l'kuza.

A due (right) لازمت lauzimut, حق hukk (pl. حقوق hukook) داد daud, اسطم ustumm, شرع shura, ادب adub, رسم rusm, مبتغا or مبتغي mubtugha, زمام zumaum. v. *title*.—*(custom, tribute)* خراج khurauj, جزیت juzé-ut, باج bauj, قطیعت kuté-aat. v. *toll, tax, impost*.

A DUEL وقیعت الاثنین waké-atu'l'asnein, براز burauz. v. *combat*.—*Dueller*, v. *combatant*.

DUG (part. of *dig*) کاویده kawédeh, محتفر muhtufur, مجوف mujoof, نقیر nukeer, ومیده wumédeh, لاحد lauhud.

Dug (subst.) v. *pap, nipple, teat*.

Dulcet, v. *sweet, luscious, melodious*.

To DULCIFY شیرین کردن sheereen kirdun, خوش نمودن khoosh numoodun, احلا ساختن ihla saukhtun. v. *to sweeten*.

A DULCIMER زنتور zuntoor, چنک chunk, کندلاش kundulaush, کران guraun, قانون kanoon (plur. قوانین kuwaneen), کمانچه kumauncheh, کمانه kumauneh, کنارت kunaurut, سبوقه subookeh, مزهر muzhur, عرطب artub,

DULL, *dull-brained, (stupid)* خیره kheereh, خیره سر kheereh sur, ناجد najud, احمق ahmuk, کند kund, سرسام sursam, کنک kunk, کوردل koordil, بلادت bilaudut, شیدا sheeda, هدا hida, سمه simeh, دنک dunk, اسمه asmeh, اسیمه aseemeh, نا شناس na shinaus, بي عقل bé akul, نا دان na daun, کودن goudun, فدم fudum,

نا فهم na fuhm, غابي ghaubé, نا مستعد na muſ-ta-édd, بي تميز bé tumei-éz.—(*blunt*) كليل kuleel, كهام kuhaum, منحمق munhumuk.—(*ſad*) سياه روز ſé-auh rooz, غمناك ghumnauk, دلگير dil-geer, دردمند durdmund, پر رنج pur runj, رنجيده و رميده runjédeh ou rumédeh.—(*ſluggiſh*) مهمل muhmul, كاهل kauhil, مساهل muſauhil, نا بكار na bekaur.—(*not exhilerating*) نا دلكشا na dilkuſha, بي شادي bé ſhaudé, نا شادمان na ſhaudmaun, غير ابتهاج ghiré-a ib-tihauj, نا مفرح na mufurruh.—(*not bright*) نا روشن na roſhun, بي ضيا bé zé-a, نا شعله دار na ſhaaleh dar, غير رونق ghiré-a roonuk, تاريك taureek, ظلم zulm, سياه ſé-auh.—(*drowſy*) خواب آلود khaub alood, گريان guré-aun, انوم anwum. —*A dull-head, dullard,* v. *blockhead.*—*A dull market* بازار غرار bazaur ghuraur, v. under *dead.*—*Dull of hearing* گران گوش guraun gooſh. v. *deaf.*

To dull (*ſtupify*) كند ساختن kund ſaukhtun, مات كردن maut kirdun, خيره زدن kheereh zudun.—(*to blunt*) كليل كردن kuleel kirdun, كند ساختن kund ſaukhtun.—(*to ſadden*) سياه بخت نمودن ſé-auh bukht numoodun, رنج دادن runj dadun, غمناك كردن ghumnauk kirdun, دلتنگ زدن diltunk zudun.—(*to weaken*) زبون كردن zuboon kirdun, نا توان ساختن nu tuv-vaun ſaukhtun, ضعيف نمودن za-éf numoodun, v. *to damp, clog.*—(*to ſully brightneſs*) نا جوهردار كردن na johurdar kirdun, رونق آلودن roonuk aloodun, روشنا الايش نمودن roſhuna ala-éſh nu-moodun, ظلم كردن zulm kirdun.

Dully (*ſtupidly*) كندانه kundauneh, كاهلانه kauhilauneh, با بلادتا ba bilaudutan.—(*ſluggiſhly*) كاهلانه kauhilauneh, مهملا muhmulan.—(*not gaily*) بي شادي bé ſhaudé, نا مسرور na muſroor, با گران جان ba guraun jaun, غير شوخي ghiré-a ſhookhé.—(*without vigour*) برو جه نا تندرست burwujeh na tunduruſt, نا توانانه na tuvvanauneh, غير قوت ghiré-a kuwwut.—(*not brightly*) ظلمانه zulmauneh, نا روشنانه na roſhunauneh, غير بيضانه ghiré-a beezauneh. v. *dimly, darkly.*

Dulneſs (*ſtupidity*) سرساني ſurſaumé, نا شناسي na ſhinauſé, حمق و غباوت humuk ou ghubau-wut, نجد nujid.—(*ſluggiſhneſs*) اواري awauré, كاهلي kauhilé, تهاون tuhawun.—(*drowſineſs*) خواب گذاري khaub guzauré, كرا kura, غدن ghudin. (*dimneſs*) تاريكي taureeké, عدم رونق aduma roo-nuk, ظلمت zulmut, سياهي ſé-auhé. v. *darkneſs.* *A dulneſs of ſight* كهنت kumnut, تاريكي چشم taureeké chuſhum. v. *dimneſs.*—*Dulneſs of hearing* گران گوشي guraun gooſhé.—(*ſadneſs*) سودا ſouda, غم ghum, الم alum, درد durd, رنج runj, كش سياه kuſha ſé-auh. v. *melancholly.*

DUMB بي زبان bé zubaun, بي دل bé dil, غير سخن ghiré-a ſukhun, خاموش khaumooſh, خامش khaumuſh, اخرس akhrus (fem. خرسا khurſa, pl. خرس khurs, خرسان khurſaun), مبكم mubkim, بكيم bukeem, ابكم abkum (plur. بكم bukum, بكمان bukmaun), لال laul (plur. لالان laulaun), كنك kunk, بي قال bé kaul, غير مقال ghiré-a mukaul, وارون wauroon, غير ناطق ghiré-a nautik, عاجز الكلام aujizu'l'kulaum, اعجم é-ajim, اقطع akta, مبهوت mubhoot, ابهم abhum, ايهم a-éhim (fem. يهما eehma). v. *ſilent.*—*To be dumb* خاموش شدن khaumooſh ſhoodun, بي زبان بودن bé zubaun boodun, خاموشيدن khamooſhédun.

To dumbfound or *ſtrike dumb* مبهوت كردن mub-hoot kirdun, خاموش زدن khaumooſh zudun, اسكات ساختن iſkaut ſaukhtun, سرگردان نمودن ſurgurdaun numoodun. v. *to confound.*

Dumbly اخرسانه akhruſauneh, بيدلانه bé dilau-neh, ابكما abkuman, با خاموشي ba khamooſhé.

Dumbneſs بي زباني bé zubauné, بي دلي bé dilé, عدم سخن aduma ſukhun, خاموشي khau-mooſhé, سكوت ſukoot, ساكتت ſaukutut, صمت ſumut, صمات ſumaut, اخرناش akhrunmauſh. v. *ſilence.*

Dump, v. *ſorrow, melancholly, reverie.*

DUN (*colour*) سياه چرده ſé-auh churdeh, تيره رنگ teereh rung, كمت kumut, كمتت kumtut, كماتت kumautut, جاوا jawa, اطخم atkhum, ادبس adbus, مدبس mudbis. v. alſo *dark, gloomy.*

A DUN وام خواه waum khauh, تقاضي گر tukauzé gur, توفير ساز toofeer ſauz.

To dun وام خواستن waum khauſtun, دين طلب كردن dein tulub kirdun, تقاضي ساختن tukauzé ſaukhtun, توفير نمودن tufeer numoodun.

A DUNCE كنده kundeh, كند kund, پندره pindureh, حيوان heewaun, پاروله paroo-leh, نا بكار na bekaur. v. *blockhead.*

DUNG گوه gooh, گه guh, شخاره ſhu-khaureh, دمال dumaul, دبال dubaul, كوي kooï, سرقين ſurkeen, سرگين ſurgeen, سرجين ſurjeen, خشكي khuſhké, پليدي puleedé, گوه خر gooha khur, سكاله ſikauleh, براز burauz, نهاد nihaud, پيچال peechaul, سلاح ſulauh, سلح ſulh, سلحت ſulhut, نجس nujus, دوزخ doozſh, تزك tuzuk, زبل zubl, روثت roofut, دمن dumin, كميز kumeez, ارثة arſut, صفع ſufa, كليل ku-leel, كليله kuleeleh, رجيع ruje-a, ثافل ſaufil, عذرت azrut, زيار zé-aur, طوف towf, خروة

khurwut. *Dung and urine* الاخبثاني elakhbusauné. *A dunghill* سرکين دان surkeen dan, زبلدان zubldan, دمال dumaul, دمن dumin, دمنت dumnut, ترك tuzuk, شله shilleh, شوله shooleh, مزبلت muzbulut, تراره turaureh, نجاست nujausut, مزبلت muzbulut (pl. مزابل muzaubil.) —*Dunghil*, v. *mean, low.*—*A dung-yard* ابشتگاه abishtgah, عذرت azrut.

To dung (*land*) سرکين کردن surgeen kirdun, دمال نهادن dumaul nihaudun, سلاح کردن sulauh kirdun, سرکين در زمين زدن surgeen dur zumeen zudun, زبول ساختن zubool saukhtun. —(*to void excrement*) متح کردن mutih kirdun, پشگليدن pushguledun, نثل ساختن nusil saukhtun, روث کردن roos kirdun, شور دادن shoor dadun.—*Dunged* زبول يافته zubool é-afteh, سرکين شده surgeen shoodeh.

Dungy پر سرکين pur surgeen. v. also *mean.*

A DUNGEON زندان zundaun, حبس hubs, سجين sujjeen. v. *prison.*

DUPE, ساده دل saudeh dil, مرد غبن murd ghubin, غبين ghubeen, ادم اسان فريب adam asaun furrabe, رجل فريفته rujl furré-ufteh, ابله ableh, كند kund, كنده kundeh, پندره pindureh, كالك kaulik, اسان ايهان دهنده asaun a-émaun duhindeh.

To dupe فريفتن furré-uftun, غدر كردن ghudr kirdun, حيله باز ساختن heeleh bauz saukhtun. v. *to cheat.*

A DUPLICATE (*copy* or *corresponding part*) قطعه موافق kutaah muwaufik, صورت soorut, ثاني الاثنين sané-u'l'isnein, نسخت nus-khut, چم چم chum chum. v. *copy, transcript.*

To duplicate دو تا كردن doo ta kirdun, تشديد ساختن teshdeed saukhtun, دو كونه نمودن doo gooneh numoodun. v. *to double, fold, copy.*

Duplication دو تا ساز doo ta sauz, تاكيد taakeed, تضاعف tuza-af, ثني siné, تضعيف tuza-éf, دو كونه نما doo gooneh numa.

Duplicity (*deceit*) ريا ré-a, غدر ghudr, دو رنكي doo runké, نفاق nufauk, حيله بازي heeleh bauzé, منافقت munaufikut, كژ رفتاري guzsh ruftauré. v. *hypocrisy.*

DURABILITY, *durableness* پايداري pa-édauré, بقا buka, دوام duwaum, ثبات subaut.

Durable پايدار pa-édaur, جاودان jawidaun, راهي rauhé, باقي bauké, قايم ka-ém, پايدان pa-édaun, پاينده pa-éndeh, قايم ka-ém, قيام kei-aum, قيوم kei-oom, ثابت saubut, مستمر mustumirr. v. *lasting.*—*Not durable* غير جاوداني ghire-a jawidauné, فاني fauné. v. *frail, fading.*

Durably پايدارانه pa-édarauneh, جاودانه jawidauneh, قايما ka-éman, با بقا ba buka, بوجه پاينده bewujeh pa-éndeh, علي الدوام ala'd'duwaum, بر دوام bur duwaum.

Durance, duration دوام duwaum, بقا buka, بر دوامي bur duwaumé, استمرار istimraur, ثبات subaut. v. *continuance.*—*Duration of life*, طول عمر tuwul, درازي عمر dirauzé-i amr—*Durance, duresse* زندانكي zindaunugé. v. *imprisonment, confinement.*

DURA MATER (*membrane of the brain*) ام دماغ umma dumaugh.

DURING مادام madaum, مادامكه madaumukeh, اثنا isna. *During the war* در اثنا جنك و حرب dur isnaa jung ou harb. *During the battle* در هنكام نبرد dur hungauma nubburd, در اثنا رزم dur isnaa ruzzum. *During our administration* در زمان وكالتها dur zumauna wukaulutma.

Durst, preterite of *dare.*

DUSK (*tendency to darkness* or *blackness*) سياه چردكي sé-auh churdugé, سياهچه sé-auhcheh, تاريكي taureeké. غبس ghubus. v. *darkness, blackness, obscurity.*—*The dusk of the evening* شفق shufuk (pl. اشفاق ashfauk), غباشير ghubasheer, شبانكاه shubaungah, ملث or ملس muls, ملس الظلام mulsu'z'zulaum. v. *twilight.*—*To dusk* (*make dusky*) ظلم كردن zulm kirdun, ملس نمودن muls numoodun. v. *to darken.*—(*to grow dusky*) تيره كشتن teereh gushtun, شفق شدن shufuk shoodun.

Duskily ظلمانه zulmauneh, سياه چردانه sé-auh churdauneh.

Duskish, dusky سياه چرده sé-auh churdeh, سياه فام sé-auh faum, تيره teereh, تاريك taureek, متظلم mutuzullim, ادم adum. v. *dark, obscure, cloudy, gloomy.*—*A dusky evening* شامكاه ظلمت الود shaumgah zulmut alood.

DUST غبار ghubaur, كرد gurd, خاك khauk, تراب turaub, ترب turb, تربا turba (pl. تربان turbaun), خرشا khursha, غبر ghubr, غبرت ghubrut, ريك reeg, ربغ reegh, رغم rughum, رغام rughaum, عفر afur, قترت kutrut, رمل ruml, قسطل kustul, قستان kustaun, هوزن hawzun, كلحم kulhum, كسطار kustaur, كسطل kustul, كسطال kustaul, بري bura, من munn, اجاك ajauk, عجاج ajauj, عجاجت ajaujut, دقاع dukaa, رهج ruhuj, هبوت huboot, عاكب aakub, عكوب akoob, زور zoor, سفا sufa, قضاع kuzaa, قضاعت kuzaat, طرمسا turmusa, صعيد sa-éd, عصار asaur, طيس tees. v. *earth.*—*Dust in motion* دليك dileek, نفام nufaum, نفي nufé, كاهريز kauhreez, مور moor, صيق seek, نحس nuhus, سافيا saufé-a,

سرادق surauduk, الهابي elhaubé. *Dust* or *motes in the eyes, in liquors, &c.* خاشاك khaushauk, خاشک khaushuk, كاهريز kauhreez. *A heap of dust* ريگ پشته reeg pushteh, رملت rumlut. *A heap of sand blown round the root of a tree* عليجانت aljaunut. *A gold dust with which they sprinkle writings* زرريگ zur reeg, زراسک zurausuk, زراسنگ zurausunk. *Covered* or *stained with dust* غبار الود ghubaur alood. *Of the colour of dust* غبارگونه ghubaur gooneh, غبرت ghubrut, غبرا ghubra. *The dust of vexation and sorrow* غبار رنجش و ازار ghubaura runjush ou azaur. *The dust of the feet* خاک پاي khauka paï. *Dust* or *sweepings* خاکروبه khaukroobeh. *A dust-hole* (also *a sack for carrying dust*) خاک دان khauk daun. *To sit in dust and ashes* خاکستر نشين شدن khaukistur nisheen shoodun. *To raise dust* غبر کردن ghubbur kirdun, مور زدن moor zoodun, نغام نمودن nufaum numoodun, کاهريز ساختن kauhreez saukhtun, تربت ريز کردن turbut reez kirdun. *The dust* (*death*) مرگ murg, تربت turbut, قبر kubr. v. *grave*.—(*a mean abject state*) خاکساري khauksauré, افگنده حال afgundeh haul. *The children of the dust* (*the poor*) بنو غبرا banu-a ghubra.

To dust (*sprinkle with dust*) غبار الودن ghubaur alodun.—(*to free from dust*) از غبار پاک کردن uz ghubaur pauk kirdun.

A dust-man غبار بارگير ghubaur bar geer, خاک دان بر khauk daun bur.

Dusty (*full of dust*) پر غبار pur ghubaur.—(*covered with dust*) با خاک پوشيده ba khauk poshédeh, غبار الود ghubaur alood, غبر ghubbur.

DUTIFUL, *duteous* بندهء فرمان bundé-i furmaun, مطيع muté-a, حکم بردار hookum burdaur, منقاد minkaud, رام raum, متابع mutabaa. v. *obedient, obsequious, submissive*. — (*respectful*) با تکريم ba tukreem, پر احترام pur ihtiraum.

Dutifully با طاعت ba ta-at, سعها و طاعة suman ou ta-atan. v. *obediently*.—(*respectfully*) عبدانه abidauneh, با حرمت و عزت ba hurmut ou yzzut, علي وجه التبجيل ala wujhu'l'tubjeel.

Dutifulness طاعت ta-at, اطاعت ita-at, انقياد inké-aud, امتثال imtisaul, حکم برداري hookum burdauré, خدمت khidmut. v. *obedience*.

Duty حق hukk (pl. حقوق hukook), رسم rusm (pl. مراسم murausim), سربسته surbusteh, مبتغا mubtugha, منت minnut, ادب adub (pl. اداب adaub). v. *obligation*; also *dutifulness*.—(*an act of reverence, a respectful compliment*) تبجيل tubjeel (plur. تبجيلات tubjeelaut), انحنا inhina, رکعت rukaat, سلام salaum. *To do one's duty* اداي خدمت کردن ada-é khudmut kirdun, اتمام خدمت ساختن itmauma khudmut saukhtun. *To fail in one's duty* ضهوب شدن zuhoub shoodun. *The duty of an office* منصب munsub, خدمت khudmut. *To do the duty of an office* منصبت کردن munsubut kirdun, خدمت نمودن khudmut numoodun. *To return to one's duty* هايد ساختن ha-éd saukhtun, تهود نمودن tuhuwwud numoodun. *The duty of friendship* or *hospitality* ميزباني meezubauné, مهمانداري muhmandauré. *The duty of a soldier upon guard* پاسباني pasbauné, نوبت noobut. *The duties of a secretary* اداب الکاتب adaubu'l'kautub. *The duties of a judge* اداب القاضي adaubu'l'kauzé. —*A duty* or *toll* خراج khurauj, جزيت juzé-ut, باج bauj, ترغاق turghauk, ترغان turghaun, نرخ nurkh, قطيعت kuté-aut. v. *custom, tax*.—*To lay a duty* or *assize upon commodities* نرخ کردن nurkh kirdun. *A collector of duties* شاهبندر shahbandur, باج دار bauj dar, ياره گير é-aureh geer, رصاد russaud. v. *collector*.

A DWARF مرد خورد اندام murda khord andaum, ادم کوچک قد adama koochuk kudd, نغاش nughaush, نغاشي nughaushé, قرنبضت kurunbuzut, خنبس khumbus, تياز té-auz, قصير القد kuseeru'l'kudd, تنتل tuntul, جوجه joojeh, جحنب juhnub, خنثار khunsaur, طحن tuhn, تنبل tumbul, تنبال tumbaul, تنبول tumbool, هبتر hubtur, هبلق hubluk, هبنق hubnuk, مقطعت mukuttufut, هبرکع hubrka, قنافر kunaufir, ازب azib. *A female dwarf* قلمزت kulmuzut, جحنبرت juhumburut, تنتالت tuntaulut, تنبالت tumbaulut.

Dwarfish کوچک koochuk, صغار sughaur, ازب azub, خرد khord. v. *little, low, small*.

Dwarfishly کوچکانه koochukauneh, خردانه khordauneh.

Dwarfishness کوچکي koochuké, صغر sughr, صغر القامت sughru'l'kaumut. v. *littleness*.

To DWELL ساکن شدن saukin shoodun, مقيم بودن mukeem boodun, متمکن شدن mutumukkin shoodun, استقرار کردن istikraur kirdun, قرار ساختن kuraur saukhtun, اقامت کردن ikaumut kirdun, تمکن نمودن tumukkun numoodun. v. *to inhabit*.—*To go down to dwell* (*in any place*) نزول کردن nuzool kirdun. *To dwell* or *insist upon any thing* وا استادن بچيزي wa ustaudun becheezé, علي شربت واحدت شدن ala shurubbutin wahidutin shoodun, مصر کردن musirr kirdun, قيام ساختن ké-aum saukhtun.

A dweller ساکن saukin. v. *inhabitant*.

A dwelling خانه khauneh, بيت beet, مکان

mukaun, مقام mukaum, ابادانی abadauné, جایگاه jaïgah, عمارت émaurut, بلاد bilaud, کده kudeh, کدایاد kuda-é-aud, دری duré. v. *habitation.*—*Dwelling contiguously* جاري بيت بيت jauré beita beit.

To DWINDLE (*consume away*) اتلاف شدن itlauf shoodun, متلف بودن mutluf boodun, صغیر گشتن sugheer gushtun. v. *to shrink, grow feeble.*—(*to degenerate*) ناکس گشتن nakus gushtun, از اصل افتادن uz asl uftaudun.

DYING میر meer, جان تسلیم کنا jaun tusleem koona, موت یاب moot é-aub, مغتضر mughtuzur.—*The dying away of sound* فرودشت furoodausht.—(*tingeing*) رنگ زن runk zun, رنگین کنا rungeen koona, صبغ ساز subugh sauz. *A red-dying weed* (*madder*) روناس roonaus.

A DYNASTY (*line of princes*) نسل ملیک nusla maleek, نژاد شاهان nuzshauda shahaun, ال سلطانی aula sultauné. v. also *sovereignty.*

A DYSENTERY سلی دم seila dum, درد شکم durda shikum, ساد بودن saud boodun. *To labour under a dysentery* اسهال شدن is-haul shoodun.

E

E has two sounds in *English*: long as in *scene*; and short as in *men*. In the *Persian* and *Arabic* Alphabets it has no character to express it; the sound being supplied either by practice, or, in pointed books, by the vowel points *fat-ha* (َ) and *kesra* (ِ).

EACH هر hur, هرکس hur kus, كل واحد kullu wahidin. v. *either, both.*

EAGER (*ardently wishing*) پرشک pur rushk, ذو حمیت zu humé-ut, پر هوی pur hawa, ارزومند arzoomund, ذو هوس zu hawus, هوسناك hawusnauk. v. *desirous.*—(*vehement, hot, cholerick*) تیز طبیعت taze tubé-aat, تیز مزاج taze mizauj, تند تیز tund taze, غضوب ghuzoob, دل ازار dil azaur, عنفی unfé. v. *severe*; also *biting, keen.*—(*quick, busy*) تیز taze, تیز کار taze kaur, سریع suré-a.—(*impetuous*) هجم hujim, هجوم کنا hujoom koona.—(*sharp, sour*) ترش tursh, حامض haumiz, زست zust. v. *acid.*—(*brittle*) هشیم husheem, ریز reez, ریزناك reeznauk.

Eagerly (*ardently*) با رشك با حمیت ba humé-ut, ba rushk, ارزومندانه arzoomundauneh.—(*quickly*) تیزانه tazauneh, سریعا suré-an.—(*impetuously*) با هجوم ba hujoom, هجمانه hujimauneh. v. *keenly, sharply, hotly.*

Eagerness (*ardour*) حمیت humé-ut, غیرت gheerut, رشك rushk, ارزومندي arzumundé, هوس hawus.—(*vehemence, choler*) غضب ghuzb, تیز طبیعتی taze tubé-até, کین keen.—(*severity*) درشتی durushté, تندي tundé. (*impetuosity*) هجوم hujoom, عنف unf. v. *violence.*

An EAGLE نسر nusr, دال daul, عقاب akaub, خاتیه khautéyeh, خاد khaud, ضریك zureek, ازدن azshdun, دلف duluf, غزن ghuzin, شغوا shughwa, ورل wuruk, اوله awuleh, ام حوار umma hawur, ام الشوء ummu'sh'shuwa, ام لوح umma looh, ام الهیثم ummu'l'heisum, ام الطلیت ummu't'tulé-ut, خداریت khudaré-ut, لقحت luk-hut, ستل sutl (pl. ستال sutaul), صومعت sawmaat.—*An eagle called the stone-breaker* سنك خوار sunk khaur, کاسر kausur (fem. کاسرت kausurut, plur. کواسر kuwausir).—*An eagle called the bone-breaker* استخوان خوار ustukhaun khaur باد خور baud khore. *A royal eagle, an eagle of the finest kind* هما huma, هما لا مکان huma la mukaun, هما کوشی huma kooshé, جوبینه joobeeneh, سیمرغ seemurgh.—*The eagle of the desert that feeds upon mice* عقاب ملاع akkaba mulaa, موشگیر mooshgeer, موشکیرت mooshgeerut, موش خوار moosh khaur. *The eagle called the hare-catcher* ازدف azshduf, ازدف azduf, اله auluh, الوه aulooh. *Eagle-eyed* ذو امعان zu amaan.—*The constellation of the eagle* النسر الطایر annusru't'ta-ér, نسر طایر nusra ta-ér, النسر الواقع annusru'l'wakaa, الهرار alhuraur.

An eaglet ضرم zurm, تلد tulud, تلج tuluj.

The EAR (*organ of hearing*) گوش goosh, سمع suma (pl. اسماع asmaa, اسامع asauma), سماع خانه sumaa khauneh, سم summ, زلف zulf, اذن uzn (pl. اذان azaun), صماخ or سماخ sumaukh (plur. اصمخت asmukhut), کریت kureemut (pl. کرام kuraum, کرایم kura-ém), مسمع musmaa (pl. مسامع musauma).—*The outside* or *prominent part of the ear* گوش goosh, اذن uzn, نفطت nuftut. *An ear beautifully shaped* اذن خشره مشره uzn khushreh mushreh. *A long ear* گوش دراز goosh dirauz, اذن شرفا uzn shurfa, وافرت waufirut, شرافیت shurafé-ut. *A large ear* اذن وفرا uzn wufra. *The gristly part of the ear* اور گوش awur goosh. *The lob of the ear* نرمه گوش nurmé-i goosh, ورگوشی wurgooshé, بنا گوش buna goosh, لغد lughd, اویزه aweeezeh, حجت hujjut. *The tip of the ear* اذن uzn.—*The root of the ear* غضن ghuzn (pl. غضون ghuzoon). *The cavity behind the ear* بنا گوش buna goosh. *The ears of the understanding* گوش هوش goosha hoosh. *Whatever strikes the ear*

كوش زن gooſh zun. *The two ears* ازنان aznaun, حذنتان huzunnutan. *To lend an ear* كوش نمودن gooſh numoodun, استماع ساختن iſtimaa ſaukhtun, سمع دادن ſumaa dadun, مسمع واعيت كردن muſmaa wa-aïut kirdun, التفات نمودن iltifaut numoodun. *To prick up the ear* كوش زدن gooſh zudun. *To give ear to any thing particular* كوش بشنفتن چيزي كردن gooſh beſhunuftun cheezé kirdun. *To hear with willing ears* با سمع رضا مستمع كردن ba ſuma ruza muſtuma kirdun. *It came to the ears of the king* بمسامع علي شاه رسيد bemuſama-a alé ſhah ruſeed. *To cuff the ears* كوشمال كردن gooſhmaul kirdun. *To have the ear of a perſon* (*to be favoured*) كسب تقرب كردن kuſba tukurrub kirdun, احسان ديده شدن ihſaun deedeh ſhoodun, التفات يافتن iltifaut é-aftun, عنايت پذيرفتن ana-éut pizzeeruftun.—*To ſpeak a word in the ear* سخن اهسته كفتن ſukhun ahuſteh guftun. v. *to whiſper.*—*The ear* or *handle* اذن uzn دسته doſteh, قبضت kubzut. *An ear of corn* خوشه khooſheh, داسه dauſeh.—*To ſet together by the ears* (*excite diſſenſion*) شقاق باعث شدن ſhukauk ba-as ſhoodun, تحريش كردن tuhreeſh kirdun, اختلاف انكيختن ikhtilauf angeekhtun. *To fall together by the ears* مخالفت كردن mukhaulifut kirdun, مشت زدن muſht zudun. v. *to fight, quarrel.*—*To take by the ear* or *handle* نكته كرفتن nukteh gooriftun. *Earleſs* بي كوش bé gooſh, غير اذن ghire-a uzn.

An ear-ring وركوش wurgooſh, كوشوار gooſhwaur, منكوش mungooſh, اويزه aweezeh, اويزهٔ كوش aweezé-ï gooſh, اويزش كوش aweeziſha gooſh, خلدت khuludut (pl. خلد khulud, خلدت khiludut), قرط kurut (pl. قرات kuraut), قروط kuroot, قرطة kurtut شنتره ſhuntureh. *A cluſter ear-ring* جلاب julaub, جنل جلاب jung julaub. *Ear-rings made of gems* or *any thing ſimilar* شكل ſhukl. *An ear-ring for the top of the ear* شنف ſhunf.—*To adorn with ear-rings* تقرط نمودن tukurrut numoodun, تنطف ساختن tunuttuf ſaukhtun, تشنيف كردن tuſhneef kirdun, منطفت نمودن munuttufut numoodun.

Ear-wax زهر كوش zuhra gooſh, ليمهٔ كوش leemé-ï gooſh, ريم كوش reema gooſh, شوخ كوش ſhookha gooſh, اف uff.

An ear-wig كوشخينه gooſhkheeneh, كوشخيا gooſhkhé-a, كوشخيه gooſhkhé-uh.—(*a whiſperer*) سخن چين ſukhun cheen, واشي wauſhé, نمام nummaum, نم numm. v. *ſlanderer.*

An ear-witneſs كوشچي gooſhché, سامع ſauma.

To ear (*ſhoot into ears*) خوشه نمودن khooſheh numoodun.—(*to plow*) زراعت كردن zira-at kirdun, نطس ساختن nutis ſaukhtun.

Eared كوش دار gooſh dar, اهل سمع ahla ſuma, ذو اذن zu uzn. *Long-eared* دراز كوش dirauz gooſh. *Crop-eared* تجديع tujdé-a, تصليم tuſleem, مقصو mukſoo, مقصي mukſé. *Slit-eared* شرقا ſhurka.

An EARL ميرزا meerza. v. *lord.*

EARLY (*in the morning*) ذو صباح zu ſubauh, سحري ſuhuré, بكر bukr, باكر baukur, قايم الصبح ka-é-mu's'ſubuh, مبكر mubukkur. *An early collation* or *breakfaſt* صبوح ſubooh, غارج ghaurij. *Early prayer* صباح نمازي ſubauh numauzé. *Like the early roſe-bud* غنچهٔ سحركاهي اسا ghunché-ï ſuhurgauhé aſa.—*An early riſer* سحرخيز ſuhur kheez. *Early* (*quickly*) زود zood, بزودي bezoodé, تعجيلانه tajeelauneh, بر وجه تعجيل bur wujha taajeel, سرعتا ſuratan, علي الفور ala'l'four, سحركاهي ſuhurgahé. *To riſe early* شبكير كردن ſhubgeer kirdun, سحرخيز ساختن ſuhr kheez ſaukhtun. *Early in the morning* هنكام سحر hungauma ſuhur, در بامداد dur bamdaud, تباشير صباح tubauſheera ſubauh. *Very early* سحريا suhuré-a, سحرا ſuhura.—*Early in the ſpring* در اول فصل بهار dur awwula fuſla bahaur. *Early fruits* نوباوه nowbaweh, كرمه kurmeh, عجالت ajaulut.

To EARN (*wages*) اجر اندوختن ajir andokhtun, اجرت ورزيدن ujrut wurzédun, كرا حاصل كردن kura hauſil kirdun, وظيفه اقتنا ساختن wuzeefeh iktina ſaukhtun. v. *to acquire, gain.*

EARNEST (*intent, fixed*) مقيد muké-ud, مقيم mukeem, مشغول muſhghool, ارغده arghudeh. v. *attentive, diligent, eager.* — (*zealous*) صاحب حميت ſahib humé-ut, ذو غيرت zu gheerut, غيور ghé-oor, غاير gha-ér, غيران gheeraun, رشكين ruſhkeen, وشكرده wuſhkurdeh. v. *warm.* — (*importunate*) ابرام نما ibraum numa, ذو اقدام zu ikdaum, ستهنده ſitihindeh.

Earneſt (*handſel*) پيشمزد peiſhmuzud, عربون arboon, ربون rubboon, سفته ſufteh, كرو guraw. v. *pledge.*—*To give earneſt* پيشمزد دادن peiſhmuzud dadun, تعريب كردن taareeb kirdun, تمسيك ساختن tumſeek ſaukhtun, بيعت كردن bé-aat kirdun.—*Earneſt*, v. *earneſtneſs, ſeriouſneſs.*—*In earneſt* جدا jiddan, جدانه jiddauneh, بجد bejidd, لطيفه بر طرف luteefeh bur turuf, حقيقة hukeekutan, با تاكيد ba taakeed.—*To be in earneſt* جد و جهد نمودن jidd ou jihud numoodun.

Earneſtly (*with attention*) مقيدانه muké-udauneh, مشغولا muſhghoolan, با شغل ba ſhughl.—

(*zealously*) با غيرت ba gheerut, غايرانه gha-érauneh, با حميت ba humé-ut. v. *eagerly*, *warmly*. —(*importunately*) با اقدام ba ikdaum, مبلطانه mublutauneh, با ابرام ba ibraum.

Earnestness (*fixed attention*) شغل shughl, اشتغال ishtighaul, جد و جهد judd ou jihud. v. *diligence*. — (*zeal*) حميت humé-ut, غيرت gheerut, رشك rusk. v. *eagerness*. — (*importunity*) ابرام ibraum, اقدام ikdaum, كستاخي kustauké. v. اهتمام ihtimaum. v. *solicitude*.

The EARTH ارض erz (pl. ارضات arzaut, ارضون arzoon, ارضين arzeen, اروض arooz, اراض arauz), زمين zumeen, زمي zumé, جهان jihaun, عجوز ajooz, بر bur. v. *world*.—(*the element earth*) خاك khauk, تراب turaub, كل gil, طين teen, اجاك ajauk, رم rimm, رغم rughm, دقاع dukaa, دقعا dakaa, دقعم dikém, قبا kuba, ثري suré, ديهار deehaur, حصلب huslub, حصلم huslum. v. *soil*, *clay*; *land*, *ground*.—*An inhabitant of the earth* جهاني jihauné, اهل دنيا ahla duné-a. *The inhabitants of the earth* جهانيان jihauné-aun, اهالي زمين ahaulé zumeen, سكون عالم sukoona aulum. *The face of the earth* روي زمين rooï zumeen, وجه الارض wujhu'l'erz, سراهت surauhut. *The globe of the earth* كرهٔ ارض gurré ï erz. *An earth used as sealing-wax* طين مختوم teena mukhtoom. *To bend the forehead to the earth* (*in token of respect*) جبين سا شدن jubeen sa shoodun.—*To earth* (*cover with earth*) با خاك پوشيدن ba khauk poshédun, با تراب واكردن ba turaub wakirdun, مترب ساختن mutrub saukhtun.—(*to hide in the earth*) زير خاك نهادن zeer khauk nihaudun, دفن كردن dufn kirdun, تلحيد ساختن tulheed saukhtun. v. *to bury*.—(*to retire* or *creep under ground*) زير زمين رفتن zeer zumeen ruftun, تخت خاك هميم كردن tukht khauk humeem kirdun. v. *mean*

Earth-born (*meanly born*) ابن ارض ibnu arz, بي سر و سامان bé sur ou samaun, بي اصل bé asl, مجهول النسب mujhoolu'n'nusub, خاكسار khauksaur. v. *base*, *mean*.

Earthen ترابي turaubé, خاكي khauké, از كل ساخته uz gil saukhteh. *An earthen vessel* سفالين sufaleen, فنجان filjaun, فنجان finjaun. *Earthen ware* سفالينه sufaleeneh.

Earthiness تراب turaub, خاك khauk.

Earthly (*belonging to this world*) ارضي arzé, زميني zumeené, جهاني jihauné, عالمي aulumé. —(*corporeal*) جسماني jismauné, جوهري johuré. (*not spiritual*) نا روحاني na roohauné. v. also *mean*, *sordid*, *vile*.

An earthquake زلزلت zilzilut (pl. زلازل zulazul), ترلزل tuzilzil, بومهن boomhin, زمين جنبشي zumeen jumbishé, زمين لرزي zumeen lurzé. *The explosion of an earthquake* اواز ترلزل awauza tuzilzil, اواز ترلزل زمين awauza tuzilzila zumeen.

An earth-worm خراطين khurateen, خركبوته khurkbooteh, خرك khurk, سند sund, حيت hei-ut.—(*a sordid wretch*) سياه كاسه sé-ah kauseh.

Earthy ترابي turaubé, خاكي khauké. v. *earthen*. — (*terrestrial*) اهل دنيا ahla duné-a, ارضي arzé, زميني zumeené.—(*relating to earth*) خاك پيوند khauk pivund, تراب منسوب turaub munsoob. v. also *gross*.

EASE (*rest*) اسايش asa-ésh, ارام aram, اسودكي asoodugé, حضور huzoor, فراغ firaugh, فراغت firaughut. v. *quiet*, *tranquillity*.—(*freedom from pain*) عدم وجع aduma wuja, بي رنجي bé runjé. *Ease of mind* خوش دلي khoosh dilé. v. *cheerfulness*. — (*facility*) اساني asauné, سهولت suhoolut, سلاست sulausut.—(*carelessness*) مساهلت musauhilut, اهمال ihmaul, غفلت ghuflut. — (*gracefulness*, *want of constraint*) ملاطفت mulautifut, لطف lutf, لطافت lutaufut, ادب adub, ادب و اركان adub ou arkaun. v. *politeness*.

To ease (*give rest*) اسايش دادن asa-ésh dadun, اسايانيدن asaïanédun, حضور نمودن huzoor numoodun, ارام دادن araum dadun. v. *to assuage*, *calm*. — (*to relieve from pain*) بي رنج كردن bé runj kirdun, درد واكردن durd wakirdun, بوجع علاج نمودن bewuja alauj numoodun. v. *to cure*.

Easily (*without difficulty*) اسانه asauneh, با اساني ba asauné, بي دشواري bé dushwauré, غير معسور ghiré-a masoor, بوجه اسان bewujha asaun, سهلانه suhlauneh. *Going easily* (*as a horse*) نرم رو nurm rou. — (*without pain*) بي رنج bé runj, غير زحمت ghiré-a zuhmut.—(*without reluctance*) نا عنادانه na énadauneh, بي كره bé kurh. v. *readily*.

Easiness, (*tractability*, *gentleness*) نرمي nurmé, نازكي nauziké, اهستكي ahustugé, ملايمت mula-émut, يسر eesur. v. also *ease*, *compliance*.

The EAST مشرق mushrik (pl. مشارق mushaurik), شرق shurk, مطلع شمس mutlaa shems, شرقت shurkut, شريق shureek, وارتكاه waurtugah, جابلقا jaublika, صبحكاه subuhgah, باختر baukhtur, جابلسا jaublusa, خاور khawur; [the three last also imply the west]. *The east and west* مشرق و مغرب mushrik ou mughrib (pl. مشارق و مغارب mushaurik ou mughaurib), شرق و غرب shurk ou ghurb. *Distant as the east from the west* بعد المشرقين baadu'l'mushrikeen. *The east wind* اير a-ér, ايور aï-oor, هواي مشرق ha-

wa-é mushrook, باد شريقي baud shureeké. *Blowing from the east* قبال kubaul, قبالت kubaulut, از شرق باد نما uz shurk baud numa.

EASTER عيد شريف aïd shereef, فصح or فصح fusih, باعوث ba-oos, اجي ajé.

EASTERLY, *eastern* مشرقي mushruké, شرقي shurké, شرقيت shurké-ut. *Eastern countries* مشارق mushaurik.

Eastward بسوي مشرق besooï mushruk.

EASY (*not difficult*) اسان asaun, نا مشكل na mushkil, سهل suhl, سهولت suhoolut, اسهل ashul.—(*gentle*) خوس خوي khoosh khooï, ملايم mula-ém, ملاطف mulautif, نرم nurm, اهسته ahusteh, زو ادب و اركان zu adub ou arkaun, نا دشوار na dushwaur. v. *graceful, polite, courteous. Of an easy pliant temper* نازك خلق nauzik khulk, ميسور meisoor, ميسر muï-ussur, يسر eesur.—(*at rest*) اسوده asoodeh, اسوده حال asoodeh haul, اسوده و ازاده asoodeh ou azaudeh, ارامیده araméded, خوش دل khoosh dil, مطمين mutumein, مطمين الخاطر mutumeinu'l'khautir. v. *tranquil.*—(*without pain*) بي رنج bé runj, غير وجع ghiré-a wuja, بلا زحمت bila zuhmut, نا غمزده na ghumzuddeh, نا مظلوم na muzloom, نا رنجيده na runjédeh.—(*credulous*) ساحب ايمان sahib a-émaun, ساده دل نما saudeh dil numa, اسان باوره asaun bawur duh.—(*not refractory*) نا سركش na surkush, غير تمرد ghiré-a tumurrud.—(*contented*) خوشنود khooshnood, راضي rauzé, شادمان shadmaun.—(*wanting nothing*) بي نياز bé né-auz, خرسند khursund. *To render easy* اسان كردن asaun kirdun. v. *to facilitate.*

To EAT خوردن khoredun, اكل كردن akl kirdun, طعم ساختن taam saukhtun, اطعام نمودن itaam numoodun, تناول كردن tunawul kirdun. v. *to devour, dine, sup; consume, corrode.*—*To give to eat* بخورد دادن bekhored dadun, تاكيل كردن taakeel kirdun, بخورانيدن bekhore-anédun, ايكال نمودن a-ékaul numoodun.—*To eat and drink* اكل و شرب ساختن akl ou shurb saukhtun. *To eat and drink luxuriously* (*to live well*) نفايس و شراب بهيت خوردن nufa-és ou shurauba buhé-ut khoredun, عيش و عشرت كردن a-ésh ou ishrut kirdun.—*To eat to excess* تعجيف كردن tajeef kirdun. *To eat little* كم زار خوردن kum zaur khoredun.

Eatable لايق خورد la-éka khored, ممكن اكل mumkina akl, وجب التناول vajibu't'tunawul.—*Eatables*, v. *meat, food.*

Eaten خورده khoredeh, ماكول maakool. *To be eaten* خورده شدن khoredeh shoodun. *Whatever is eaten with bread* نان خورش nan khore-ish سباع subaa.

An eater خوار khaur, خورده khoredeh, خورنده khore-indeh, ماكول maakool (pl. ماكولات maakoolaut), اكل akil, اكال akaul, اكول akool (pl. اكلت akulut), مطعم mutaam, موكل muwukkil, متاكل muta-akkil. v. *glutton.*—*A man-eater* (*cannibal*) ادم خور adum khore.

Eating خوار khaur, خور khore, خورنده khoreindeh, خوران khore-aun, خورد khored. *Eating and drinking* اكل و شرب akil ou shurb, خورش khore-ish.—*An eating-house* باورجي خانه bawurjé khauneh, كناب kunaub, طبخ خانه tubbukh khauneh, مطبخ mutubbukh.

The EAVES (*of a house*) قابور kauboor, قابول kaubool.

An eaves-dropper سخن چين sukhun cheen.

EBB جزر juzr, وزن wuzn. *The ebb and flow* (*of the tide*) جزر و مد juzr ou mudd. *Ebb* (*decline*) نقص nuks, كاست kaust, تصغير tusgheer. v. *decay.*

To ebb (*flow back*) جزر نمودن juzr numoodun.—(*to decay*) نقص ساختن nuks saukhtun, بهلك رفتن behulk ruftun, برباد شدن burbaud shoodun.

EBONY ابنوس ebenos, ساج sauj.

EBRIETY سرمستي surmusté, مستي musté, سكر sukr. v. *intoxication.*

EBULLITION جوش joosh, جوشش jooshish, غليت ghulé-ut.

ECCENTRICK (*deviating from the centre*) از ميان گريز uz mei-aun gureez.—(*irregular*) خلاف قاعدت khulaufa kaadut, نا برهندسه na bur hinduseh.

Eccentricity از ميان گريزي uz mei-auna gureezé. v. *irregularity.*

An ECCLESIASTIC خطيب khuteeb, واعظ wa-éz, عليم aleem (pl. علما uluma).

ECHO اواز awauz, صدا suda, رد صدا rudda suda, حاضر جواب hazir javaub, اهنك ahunk, صيت seet, اوا awa, اواه awauh, پژواك puzhwauk, بنت الجبل bintu'l'jebel, خنيده khuneedeh, روكت rawkut, ركا rukka, توف toof, نوف noof, مانو maunoo, مانوس maunoos.

To echo نوفيدن nooféedun, رد صدا كردن rudda suda kirdun. v. *to resound.*

Eclaircissement, v. *explanation.*

ECLAT روشنايي roshunaï-é, ضيا zé-a, عظمت azumut, فر fur. v. *splendor, lustre.*

An ECLIPSE كسافت kusaufut. v. *darkness, obscuration.*—*An eclipse of the sun* انكساف inkisauf, كسوف khusoof.—*An eclipse of the moon* خسوف khusoof.

To eclipse (the sun) كسف كردن kusif kirdun, تكسيف ساختن tukseef saukhtun.—*To eclipse (the moon)* منخسف نمودن munkhusif numoodun. v. also *to cloud, obscure, disgrace.*

Eclipsed (as the sun) منكسف munkusuf, كسوف kusoof—*(as the moon)* منخسف munkhusuf, خسوف khusoof. *To be eclipsed* منكسف شدن munkusuf shoodun, منخسف بودن munkhusuf boodun.

The ecliptic طريق شمسي tureeka shemsé.

ECONOMY *(frugality)* خانه داري khauneh daré, اعتدال é-atidaul.—*(arrangement)* ترتيب turteeb, نظم nuzim, انتظام intizaum. v. *regulation.*

Economic, economical, (frugal) خانه دار khauneh dar, معتدل mu-atidil, مقتر muktir (fem. مقترت muktirut).

ECSTASY وجد wujid, بي خودي bé khoodé, اشفتگي ashuftugé, شوز shooz. *In a divine ecstacy* ديوانهء خدا déwauné-i khoda. v. *enthusiasm, rapture, madness, grief.*

Ecstatic بوجد برداشته bewujid burdaushteh, مجنون mejnoon, توجد tuwujjid, شفته shufteh, اشفته ashufteh, بي خود bé khood, بي هوش bé hoosh, مسبوت musboot. v. *rapturous.*

An EDDY گرداب gurdaub, غرقاب ghurkaub, غمرت ghumrut, نول nool. v. *whirlpool.*—*To be whirled in an eddy* تحير شدن tuhé-ur shoodun, در گرداب گرداگرد رفتن dur gurdaub gurdagurd ruftun, بغرقاب داير بودن beghurkaub da-ér boodun.—*Eddy* (adject.) داير da-ér, گردان gurdaun, دوار روان duwaur rou-vaun. v. *whirling.*

EDGE *(thin cutting part of a blade)* تيز taze, حرف hurf, لب lib, حدت huddut, حد hudd, ذرابت zurabut, ذكر zukr, طرف turf, صبي subé.—*The edge of a sword* ذباب السيف zubaubu's'seif, دهن شمشير duhna shemsheer, لب تيغ libba teegh, سر دشنه sura dushneh, غرار ghuraur, شفر shufr, شفره shufreh, جلبار julbaur, قاريت kauré-ut, مكشح mukshuh, نوك nook, كفت kiffut, زر فرني zurr furné, سطام sutaum, روله rooleh.—*The edge of a knife* لب كارد libba kaurd, دهن سكين duhna sukeen, تيز ناي taze na-é. *The edge of an ax* لب كشتره libba kushtureh, دهن برت duhna burt, غراب ghuraub (pl. اغربت aghrubut).—*An edge (border)* طرف turuf, لب lib, جناب junaub, حد hudd, كناره kunaureh, كرانه kurauneh. v. *brink, margin*; also *boundary, limit.*—*The edge of the eye-lid* شفر عين shufra aïn. —*(border of a garment, &c.)* دامن daumin, كنار kunaur, حاشيت hashé-ut, تير teer, كفت kuffut, نگار گرد nigaur gurd. v. *hem, list.*—*Edge (acrimony)* تندي tundé, درشتي durushté, عنف unf.—*(keenness of wit)* تيزي طبع taze-a tuba, زيركي zeerugé, حد عقل hudda akul. *To set the teeth on edge* دندان كير ساختن dundaun geer saukhtun, دندان حد كردن dundaun hudd kirdun. *To take off the edge* كند ساختن kund saukhtun.

To edge (in) ادخال كردن idkhaul kirdun, در اوردن dur awurdun, تملق ساختن tumulluk saukhtun. v. *to introduce, insinuate.*—*(to give an edge to)* تيز كردن taze kirdun, تحديد نمودن tuhdeed numoodun, زكر دادن zukr dadun, زو زكر ساختن zu zukr saukhtun. v. *to sharpen.*—*(to border or fringe)* طراز نمودن turauz numoodun, تحشيت ساختن tuhshé-ut saukhtun, طرازيدن tirauzédun, رزه كردن ruzsheh kirdun, فراوير ساختن furaweer saukhtun.—*(to exasperate)* ازار كردن azaur kirdun, تخشين ساختن tukhsheen saukhtun, تحريش نمودن tuhreesh numoodun.

Edged تيز taze, سنين suneen, صفيحت sufeehut, قاطع kauta, بران buraun. v. *sharp.*—*A sharp-edged sword* تيغ بران teegha buraun. *A sharp-edged dagger* خنجر تيز khunjura taze.—*To be edged* تيز شدن teez shoodun.

Edging طراز tirauz, اهان ahaun, رزه ruzsheh, فراويز furaweez. *An elegant embroidered edging* علم alum, نگار علم nigaur alum, مفروز mufrooz. *To adorn with edgings of different colours* عبقري طراز كردن abkuré tirauz kirdun.

Edgeless نا تيز na taze, بي حرف bé hurf, غير زكر aghiré-a zukr. v. *blunt.*

An edge tool الت تيز aluta taze, ادات زو زكر adaut zu zukr.

Edgewise با تيز كنار پيش فرستاده ba taze kunaur peish furustaudeh.

Edible, v. *eatable.*

An EDICT فرمان furmaun, حجت hujjut, امر amr, حكم hookum, غرز ghuriz, تنبية tumbé-ut. v. *command.*—*The royal signature on public edicts* توقيع tooké-a.

EDIFICATION تعليم taaleem, تربيت turbé-ut, تادب ta-addub, تاديب taadeeb. v. *instruction.*

An EDIFCE بنا buna, بنيت buné-ut, بني buné, بنيان buné-aun, مبني buné-aud, مبني mubné, نهاد nihaud, والاد waulaud, اكنت aknut. v. *building, structure.*—*An edifice built on an eminence* كلات kulaut, نعمت namut, نعامت naamut.

To EDIFY تاديب كردن taadeeb kirdun, تعليم نمودن taaleem numoodun. v. *to instruct, teach.*

EDITION (*of a book*) تصنيف tusneef, تاليف taaleef.

An EDITOR مولف mu-ellif. v. *author*.

To EDUCATE پروردن purwurdun, پرورده کردن purwurdeh kirdun, پرورد ساختن purwurd saukhtun, تربيت نمودن turbé-ut numoodun, ادب دادن adub dadun. v. *to improve*, *instruct*.

Educated پرورده purwurdeh, مربى murubba. *Tenderly* or *delicately educated* ناز پرور nauz purwur, شابل shaubil, فاكه faukih, ناعم na-ém.

Education پرورش purwurish, پرورى purwuré, تربيت turbé-ut, ادب adub. v. *manners*.

To eek, v. *to lengthen*, *add*, *supply*.

An EEL, شلق shilk, سمک الحيات sumuk-u'l'hei-é-aut, مارماهى mar mauhé, انكليس an-gulees.

To efface, v. *to deface*, *eraze*, *obliterate*.

EFFECT (*that which is produced by an operating cause*) نتيجه nuteejeh, فرع fura (pl. فروع furu-a), عمل aml, فعل faal, كار kaur. v. *consequence*.—*The cause and effect* اصل و فرع asl ou fura (pl. اصول و فروع asool ou furoo-a). *Effect* (*force*, *power*) قوت kuwwut, قدرت kudrut, دست dost, توان tuvvaun.—(*purpose*) نيت né-ut, غرض ghurz, قصد kusd. v. *intention*.—(*success*) وقوع wuku-a, عاقبت aakubut. v. *advantage*, *end*. —(*completion*) تمام tumaum, تكميل tukmeel. v. *perfection*.—*Whatever has an effect* كاركر kaurgur.

Effects مال maul (pl. اموال amwaul), رزق ruzuk (pl. ارزاق arzauk), عروض arooz, عقار akaar, نعمت namut. v. *goods*, *moveables*.—*Private effects* اموال خاصه amwaula khausseh. *Having valuable effects* مالدار mauldar, متاثث muta-affus. v. *rich*.

To EFFECT (*effectuate*) پرداختن purdaukhtun, بكار اوردن bekaur awurdun, بجا بردن beja burdun, تكميل كردن tukmeel kirdun, اتمام ساختن itmaum saukhtun, كار نمودن kaur numoodun, نتيجه بخش يافتن nuteejeh bukhsh é-aftun, عمله كردن amleh kirdun, فعله ساختن faaleh saukhtun. v. *to perform*, *complete*, *fulfil*.

Effected پرداخته purdaukhteh, به اتمام رسانيده beh itmaum rufaunédeh. *To be effected* حصول پذير شدن husool pizzeer shoodun, صورت پذير بودن soorut pizzeer boodun, بجا امدن beja aumudun, كاركر نمودن kaur gur numoodun.

Effectible ممكن پرداز mumkina purdauz, قابل الاختتام kaubilu'l'ikhtitaum. v. *practicable*.

Effective, *effectual*, *efficacious*, *efficient* كارساز kaur sauz, كاركر kaurgur, موثر mu-usur, ذو قوت zu kuwwut, اهل قدرت ahla kudrut, موكد mu-ekkud, محكم muhkum, قوى kawé, كافى kaufé. v. *active*, *operative*, *useful*.

Effectively, *effectually*, *efficaciously* با قوت ba kuwwut, قادرانه kadirauneh. v. *powerfully*.—(*completely*) كاملانه kaumilauneh, با اختتام ba ihtitaum, تماما tumaman.

EFFEMINACY (*female softness*) نرمى nurmé, ملايمت mula-émut, ناز nauz, نازكى nauziké.—(*unmanliness*) نا مردى na murdé, نا كسى na kusé. —(*lasciviousness*) شهوت shuhwut, شوخى shookhé, فسق fisk, فجر fujr.

Effeminate (*soft*) نرم nurm, ملايم mula-ém, نازک nauzik, ناعم na-ém.—(*unmanly*) نا مرد na murd, ناكس nakus.—(*lascivious*) شوخ shookh, فاسق fausik, فاجر faujir, ذو شهوت zu shuhwut.

To effeminate (*soften*) نرم كردن nurm kirdun, ملايم ساختن mula-ém saukhtun.

Efficacy, *efficiency*, v. *effect*, *agency*.

Efficacious, *efficient*, v. *effective*.

EFFIGY صورت soorut, تصوير tusweer (pl. تصاوير tusaweer), نكار nigaur, تمثال tumsaul (pl. تماثيل tumauseel), شكل shukl, نقش nukish, وجه wujuh. v. *picture*.

EFFLORESCENCE (*flourishing*) شكفتكى shukuftugé, شكوفى shukoofé.

EFFLUX, *effluxion* ريز reez, ريزش reezish. v. *effusion*.

EFFORT سعى sa-é, جد judd, جهد jihud, اجتهاد ijtihaud, اقدام و اهتمام ikdaum ou ihtimaum, كوشش kooshish. v. *endeavour*, *struggle*. —*A great effort* سعى موفور sa-é moufoor, اهتمام تام ihtimauma taum.

EFFRONTERY شوخى shookhé, بى شرمى bé shurrumé, كستاخى kustaukhé, دسته dosteh, بى ادبى bé adubé. v. *impudence*.

Effulgence, v. *brightness*, *lustre*.

EFFUSION ريز reez, ريزش reezish, صب subb, اراقت iraukut. *The effusion of blood* سفك سفك suffuka dum, خون اب khoon aub, اراقت دما iraukuta duma. *The effusion of water* صب ما subba maa.

Effusive ريزان reezaun, صب نما subb numa.

EFT خناز khunauz, وارغ waurukh. v. *lizard*.

E. G. (*exempli gratia*, *for example*) مثلا musulan *or* musula.

An EGG, خايه khaéh, تخم مرغ tukhma murgh, بيضت beizut, مرغانه murghauneh, كيكت keekut, كيكيت keeké-ut (pl. كياكى kéauké), قايبت ka-ébut, قاية ka-éut. *To sit upon eggs* رخم كردن rukhum kirdun, ترخم ساختن turukhkhum saukhtun, وكن نمودن wukun nu-

moodun, رنقا کردن runka kirdun. *To lay eggs* خایه کردن kha-éh kirdun, بیضت وضع نمودن beizut wuza numoodun, بیض ساختن beiz saukhtun, ورض کردن wurz kirdun. *A fried egg* خاکینه khaugeeneh, خایه ریز kha-éh reez, ریخته reekhteh, ریزه reezeh. *A poached egg* کوازه guwauzeh, کواره guwaureh. *A soft boiled egg* نیم برش neem burish, نیم برشت neem burisht. *To boil or poach eggs* کوزه کردن guwauzeh kirdun. *A stale or rotten egg* کنده خایه kundeh kha-éh, مرغانه مذر murghauneh muzir, شتنل sintil, سعطه saateh.—*Forsaken eggs* ترک turuk. *To form eggs (in the belly)* امکان کردن imkaun kirdun. *The eggs of fish* صعقر saakur, خبیار khabé-aur. *The eggs of crocodiles* شلقه shulkeh. *The eggs of ants* مازن mauzin. *Eggs piled one upon another* رصیص rusees. *The yolk of an egg* زرد خایه zurda kha-éh, زهب zuhib, زاجل zaujil. *The white of an egg* سپیده sipeedeh, ماح mauh, غرقد ghurkud, غرقي ghurké, (*the last implying also the membrane or pellicle between the white and shell*).—*An egg-shell* پوست خایه poosta kha-éh, قشر البیضت kushru'l'-beizut.—*The egg of timidity (a virgin)* بیضت الحذر beizutu'l'huzr.

To egg, v. *to instigate, incite.*

The EGLANTINE (*a species of rose or sweet brier*) استرون usturoon, کلنسرین gulnusreen, جلنسرین julnusreen.

EGREGIOUS فاضل fauzil, مفضل mufzul, ذو فضیلت zu fuzeelut, شریف shereef, با کمال ba kumaul, صاحب کمال sahib kumaul, مکمل mukummul, بزرگوار buzurguwaur, مکلف mukullif, منیف muneef. v. *excellent*; also *vicious.*

Egregiously (excellently) فاضلانه fauzilauneh, با فضیلت ba fuzeelut.—(*shamefully*) حقیرانه hukeerauneh, فاجرا faujiran, با زلت ba zullut.

EGRESS, *egression* خروج khurooj, استخراج istikhrauj. v. *departure.*

To EJACULATE انداختن andaukhtun, رمي کردن rumé kirdun. v. *to throw*; *to shoot out.*

An ejaculation (short or sudden prayer) دعوت ناکه dawut naguh.—(*throw*) انداز andauz, رمي rumé.—*Ejaculatory* نا کهانه na guhauneh. v. also *hasty, sudden.*

To EJECT (*drive out*) راندن raundun, بدر راندن bedur raundun, شغر کردن shughr kirdun, اخراج ساختن ikhrauj saukhtun. v. *to expel, banish.*—(*to cast away*) بر طرف انداختن bur turuf andaukhtun, طرح کردن turuh kirdun, ترك نمودن turuk numoodun.—(*to void from the mouth, &c.*) لفظ کردن lufiz kirdun, استفراغ ساختن istifraugh saukhtun. v. *to void, vomit, spit.*—*To eject from a possession* از تصرف راندن uz tusurruf raundun, از خانهان منطرد ساختن uz khaunumaun munturid saukhtun. *To eject from an office* منصب معزول کردن munsub maazool kirdun, مرتبه عزل نمودن murtubeh azl numoodun.

An ejectment (from a possession) از خانهان اطراد uz khaunumaun itraud, از میراث بدر ران uz meeraus bedur raun.—*Ejection*, v. *expulsion.*

EIGH (*interject.*) اه ah, ایا ei-ya.

EIGHT [P] هشت husht, [A] ثامانیة samauné-ut (fem. ثمان samaun, ثمانی samauné). *Eight each, in eighths* هشتکان hushtugaun, ثمان ثمان samauna samauna. *The eight paradises* هشت بهشت husht behusht.—*The eighth* [P] هشتم hushtum, [A] ثامن saumin, ثامنة sauminut.—*An eighth (part)* [P] هشتمي hushtumé, ثمن sumun, ثمین sumeen (pl. اثمان asmaun).—*The eighth heaven* چرخ ثمانی churkha samauné.—*Eighteen* [P] هشتده hushtduh, هجده hujduh, هزده huzshduh, [A] ثمانیة عشر samauné-ata ashura (fem. ثمان عشرة samauna asharata). *The eighteenth* [P] هشدهم hushduhum, هزدهم huzshduhum, هجدهم hujduhum, [A] ثامن عشر saumina ashara (fem. ثامنة عشرة saumané-uta asharata).—*Eightfold* [P] هشت تا husht ta, [A] مثمن musumman, تثمین tusmeen, ثمانیة اضعاف samauné-uta azaafi.—*Eighthly* [P] هشتانه hushtauneh, [A] ثامنا sauminan.—*The eightieth* [P] هشتادم hushtaudum, [A] ثمانون samanoona.—*Eight score* [P] صد و شصت sud ou shesht, [A] مایة و ستون ma-ét ou sittoona.—*Eighty* [P] هشتاد hushtaud, هشتد hushtud, ثمانون samaunoona, ثمانین samauneena. *An old man eighty years of age* پیر هشتاد ساله peera hushtaud sauleh. *Eight hundred* [P] هشتصد hushtsud, [A] ثمان مایة samauna ma-ét. *Eight thousand* ثمان الاف samauna alauf, هشت هزار husht huzaur. *Eight days (a week)* [P] هفته hufteh, [A] اسبوع usboo-a.

EITHER یا ya, یا خود ya khood. *Either the one or the other* یا یک یا دیگر ya eek ya deegur, یا احد یا اخر ahaduhuma, احدهما ya ahud ya akhir.—*Either of you* یکي از شما eeké uz shuma, احد کم ahada kum. v. *both, each.*—*Either side* هرجانب hurjaunib, جانبین jaunibeen. *Either a throne or a winding-sheet* یا تخت یا بخت ya tukht ya bukht. *Either to heaven or to hell* ایما الي جنت ایما الي نار a-éma ila jinnut a-éma ila naur.

To eke, v. *to add, increase, lengthen, supply.*

ELABORATE پرکار pur kaur, عملي amlé, مصنع musunna, مکمل mukummul, مکلف mu-

kulluf. *To elaborate* مکمل کردن mukummul kirdun.—*Elaborately* پرکارانه purkaurauneh, مکملا mukummulan, با بصیرت ba beseerut.

To elance, v. *to throw out*, *dart*.

To ELAPSE ماضی بودن mauzé boodun. v. *to glide*, *pass away*.—*The time which is elapsed* زمان الماضي zumaunu'l'mauzé, الماضي almauzé.

ELASTICK جهان juhaun, جه juh, خیز kheez, خیزان kheezaun.

Elasticity جهشان juhshaun, قوت جهین kuwwuta juheen, قدرت خیزان kudruta kheezaun.

ELATE سر در هوا fur dur hawa, مغرور mughroor, متکبر mutukubbir, نخوت کش nukhoot kush, نخوت پیشه nukhoot peisheh. v. *haughty*.

To elate مغرور کردن mughroor kirdun, متکبر ساختن mutukubbir saukhtun. v. *to elevate*, *exalt*.

Elation متکبری mutukubbiré.

The ELBOW مرفق mirfik, واران wauraun, وارن waurun, وارنج waurunj, وارین waureen, وارخ waurukh, واریخ waureekh, کز kuz, کوغ koogh, اشکوب ashkoob, زند zund, رکبت rukbut. *The tip of the elbow* القبیح alkubeeh.—(*a projection*) قرنت kurnut. v. *angle*, *flexure*.—*To be at the elbow* (*to be near*) نزدیک بودن nuzdeek boodun, قریب شدن kureeb shoodun.

To elbow (*through a crowd*, &c.) هقعت کردن hukaat kirdun. v. *to push*, *jog*, *justle*.—(*to jut out*) قرنت نمودن kurnut numoodun.

ELDER مهین muheen, اول awwul, اول زاده awwul zaudeh. *An elder brother* اول برادر awwul buraudur, اخ مهین akha muheen.

An elder (*a man whose age gives him authority*) شیخ sheikh, پیر peer, خواجه khojeh, کهن kohun, کهن پیر kohun peer.—*Elders* شیوخ shé-ookh, اشیاخ ashé-akh, شیخة shé-akhut, شیخان sheikhaun, مشیخت mushé-akhut, مشایخ mushaékh, مشوخا mushookha, سالخوار saulkhaur, کهن سال kohun saul, اماری amauré kohun saul, کهنت kohnut, وجول wujool, اعیان القوم a-é-aunu'l'-koom. v. also *ancestors*.

Elderly سالدار sauldar. v. *advanced in years*.

Eldership شیوخیت shé-ookhé-ut, کهنگی kohnugé. v. *seniority*.—(*primogeniture*) نخست زادی nukhust zaudé, بکوریت bukooré-ut.

Eldest بکر bukr, نخست زاد nukhust zaud, نخست زاده nukhust zaudeh. *The eldest son* فرزند بکر furzund bukr.

The elder-tree اقطی akté, خمان khumaun.

ELECAMPANE (*herb*) راسن rausun, تنس tunus, النیون alné-oon, جناح junauh, زنجبیل شامی zunjbeela shaumé.

To ELECT اختیار کردن ikhté-aur kirdun, گزیدن guzédun, برگزیدن burguzédun, اکتفا ساختن iktifa saukhtun, اصفا نمودن isfa numoodun, اصطفا کردن istifa kirdun, استصفا نمودن istisfa numoodun. v. *to choose*.

Elect, *elected* گزیده guzédeh, گزین guzeen, گزید guzeed, برگزیده burguzédeh, مختیار mukhté-aur, ممتاز mumtaz, منتخب muntukhub, مصطفی mustufa, مختص mukhtuss, نبرده nubburdeh.

Election اختیار ikhté-aur, گزین guzeen, خیار khé-aur, انتخاب intikhaub. v. *choice*.

Elective قوت اختیار نما kuwwuta ikhté-aur numa, ذو قدرت گزین zu kudruta guzeen.

Electively با اختیار ba ikhté-aur, مقدمانه mukuddimauneh.

An elector اختیار کننده ikhté-aur koonindeh, منتخب muntukhib.

ELECTRE (*amber*) کاه ربا kah ruba.

ELECTRICAL کشنده kushindeh, جاذب jauzib.—*Electricity* کشیش kusheesh, جذب juzb.

An ELECTUARY ریچار reechaur, ریچال reechaul, رچل ruchul, ربید rubeed, لحلحه luhluheh, معجون maajoon (pl. معاجین ma-ajeen), هوشکش hooshkush. *An electuary for the head-ach* شبیار shubé-aur.

ELEEMOSYNARY (*living upon alms*) صدقت پذیر sudukut pizzeer, مصدق musuddik.—(*given in charity*) بدهش beduhish, بخشیده bukhshédeh, مترکی mutuzukka.

ELEGANCE پردازی purdauzé, لطافت lutaufut, ظرافت zuraufut, نزاکت nuzaukut, ملاحت mulauhut, حسن husn, ناز naz, شکوه shukooh, بها buha, ریحان reehaun, بهجت buhjut, جمال jumaul, رونق rownuk, زینت zeenut, خوشی khooshé, زهو zuhoo, زیبایی zébaï-é, برازد burauzud, خوبی khoobé, حسن و بها husn ou buha. v. *beauty*.—*Elegance of composition in speaking or writing* انشا پردازی insha purdauzé, بلاغت bulaughut, اصطلاح istilauh. v. *eloquence*.

Elegant لطیف luteef, ذو ظرافت zu zuraufut, ظریف zureef, ظرف zurf, ملاح mulauh, پاکمال paukmaul, مستطاب mustutaub, خوب khoob, خوش khoosh, زیب zeeb, زیبا zeeba, حسن husun, مستحسن mustuhsun, نازک nauzuk, جمیل jumeel, خوشنما khooshnuma, بهی buhé, نازنین nazneen, نیکو neekoo, ترفت turfut, شیوه sheeweh, همبر humumbur, سندری sunduré, مزی muzé, برازد burauzud, مکلف mukulluf, مزین muzei-én, نارین naureen, رعنا raana. v. *gentle*, *delicate*, *soft*.—*Elegant* زیب و تر zeeb ou

tur. *Any thing elegant presented to a sweetheart* ترفت turfut. *An elegant woman* زن نازنين zunna nazneen. — *Elegant writing or language* جوهر سخن jouhura sukhun, جوهر كلمات jouhura kulimaut. *Elegant writing* or *penmanship* حسن خط husn khutt, خوش نويش khoosh nooïsh. *Most elegant* اظرف azruf, احسن ahsun (fem. حسنا husna), اطيب auteeb, براعت پرداز buraat purdauz.

Elegantly ظريفانه zureefauneh, با لطافت ba lutaufut, خوب khoob, خوش khoosh, با نزاكت ba nuzaukut, نيكو neekoo. *Walking elegantly* خوش رفتار khoosh ruftaur, خوش خرام khoosh khiraum.

ELEGIACK (*belonging to elegy*) قصيده منسوب kasseedeh munsoob--(*mournful*) اندوه كين andoohgeen, مستمند mustumund, دلتنك كنا diltunk koona. v. *doleful, sorrowful.*

An elegy (poem) قصيده kasseedeh (pl. قصايد kassa-éd, قصيد kasseed).—*A mournful* or *funeral song)* نحبات nuhbaut, مرثات mursaut, مرثيت mursé-ut (pl. مراثي murausé). *To sing an elegy* or *dirge* مرثيت كفتن mursé-ut guftun.

ELEMENT عنصر unsur (pl. عناصير anauseer). *The four elements* عناصير اربع anauseera arbaa, كيا ké-a, چهار امهات سفليت chuhaur ummuhauta siflé-ut. *The four elementary qualities of man* امهات طبايع چهار اركان ummuhauta tuba-é-a chuhaur arkaun, خلط khult.—(*an ingredient* or *consistent part*) بلد bilud, سرشت surisht, اسطقس istakis, كيان ké-aun. v. *essence, principle.*—*The elements* or *letters of a language* حروف الهجا huroofu'l'huja. *The elements* or *rudiments of science* شروح علم shurooha ylm.—*The proper element* or *sphere of any thing* جا ja جاي ja-é, كاه gah, موضع mouza, مكان mukaun, محل muhull. *He is not in his element* نا بجا است na beja ast, از جا خود بيرون است uz ja-a khood beeroon ast, بجا خود نيست bejaa khood neest.—*Euclid's elements* اسطقسات اقليدس astaksata aklides.

Elemental, elementary (*belonging to the elements*) عنصر منسوب unsur munsoob.—(*uncompounded*) نا مخلوت na mukhloot, غير مركب ghire-a murukkub, بي خلط bé khult.

An ELEPHANT فيل feel, پيل peel, كلثوم kulsoom, عيشم a-ésum. *A she elephant* طلخام tulkhaum. *A large elephant* فيل منكلوس feel munghuloos, زنده پيل zundeh peel, ژند پيل zshund peel, فيل دمان feela dumaun. *An elephant-keeper* فيلجي feeljé, فيلبان feelbaun, فيال fei-aul. *An elephant-driver* or *rider* فيل سوار feel suvvaur.—*The elephantiasis* (*disease of the elephant*) داء الفيل da-u'l'feel, جذام juzaum. v. *leprosy.*—*Elephantine* فيل منسوب feel munsoob, پيوند پيل peel pivund.

To ELEVATE براوردن burawurdun, برداشتن burdaushtun, نصب نمودن nusb numoodun, بلند ساختن bulund saukhtun, وابرون كردن waburoon kirdun, اعلا نمودن é-ala numoodun, تعليت كردن taalé-ut kirdun, افراختن efraukhtun, زوريدن zoorédun, ترفيع ساختن turfé-a saukhtun, رفع نمودن rufa numoodun, جنبانيدن jumbanédun. v. *to exalt, raise.*

Elevate, elevated مرفوع murfoo-a, برداشته burdaushteh, افراخته efraukhteh, عالي aalé (fem. عاليت aalé-ut), مرتفع murtufa, معلي mu-alla, متنبر muntubur. v. *exalted.*

Elevation ارتفاع irtifa, افرازي efrauzé, اعلا é-ala, رفع rufa, نص nuss, شولان shoolaun. v. *exaltation.*—*Elevation* or *sublimity of stile* اطناب itnaub.

An elevator بردار burdar, رفع كننده rufa koonindeh, افراز efrauz.

ELEVEN [P] يازده é-auzduh, يانزده é-aunzuduh, احد عشر ahada ashara. *The eleventh* [P] يازدهم é-auzduhum, [A] حادي عشر hadé-a ashara.

An ELF (*a spirit supposed to be seen in wild places*) ام صبيان ummu's'subé-aun, غول ghool, جن jinn, كيخ keekh. v. *hobgoblin: demon, dwarf.*

To ELICIT كشيدن kushédun, جذب كردن juzb kirdun, ايشا نمودن a-ésha numoodun. v. *to draw out.*

ELIGIBILITY, *eligibleness* لايقي الاختيار la-éké-u'l'ikhté-aur, واجبي الانتخاب vajibé-u'l'intikhaub.

Eligible لايق اختيار la-éka ikhté-aur, واجب الخيار vajibu'l'khé-aur مستوجب الانتخاب mustoojibu'l'intikhaub.

ELISION (*cutting off*) جدايي judai-é, انفصال infisaul, فراق firauk. v. *separation.*

ELIXIR اكسير akseer. v. *essence, cordial.*

An ELK كور goor.

An ELL اندازه andauzeh, كز guz, شامان shamaun, ذرع zira, اندان andaun, ارش arish, اريش areesh.

The ELM TREE ناغ naugh, سيخدار seekhdar, نارون nauroon.

ELOCUTION (*power of expression*) كلام killaum, قوت كلام kuwwuta killaum. v. *eloquence.*

Elogy, v. *encomium, praise, panygyrick.*

To ELOIGNE (*put at a distance*) بعيد كردن ba-éd kirdun, دور نمودن door numoodun.

To ELONGATE (*lengthen*), درازساختن dirauz saukhtun, تطويل کردن tutweel kirdun. v. *to stretch, prolong*.—(*to go to a distance*) بدوري رفتن bedooré ruftun.

Elongation (*lengthening*) تطويل tutweel, درازي dirauzé, بسط bust. v. *stretching*. — (*distance*) بعد bu-ad, دوري dooré. — (*departure*) فراق firauk, ارتحال irtihaul, هجر hujr. v. *removal*.

To ELOPE از حضور دور رفتن uz huzoor door ruftun, گريختن gureekhtun, کنار کرفتن kunaur gooriftun. v. *to flee, escape, run away*.

Elopement گريز gureez, فرار furaur.

ELOQUENCE زبان اوري zubaun awuré, سخنراني sukhunrauné, سخنوري sukhunwuré, سخن کوي sukhun gooï, سخن پردازي sukhun purdauzé, کلام kulaum, علم کلام ylma kulaum, فصاحت fusauhut, علم بلاغت ylma bulaughut, کفت guft, لسن lusin, علم معاني ylma maané, علم خطابت ylma khitaubut.

Eloquent زبان اور zubaun awur, سخن ران sukhun raun, سخن ارا sukhun ara, سخن افرين sukhun afreen, سخن کذار sukhun guzaur, سخن شناس sukhun shinaus, سخن سراي sukhun sura-é, دلباز dilbauz, شيوا زبان sheewa zubaun, ذو علم کلام zu ylma kulaum, اهل علم بلاغت ahla ylma bulaught, صاحب علم خطابت sahib ylma khutaubut, علم معاني دار ylma maané dar, فصيح fuseeh, فصيح الکلام fuseehu'l'kulaum, فصاحت پرداز fusauhut purdauz, مير کلام meera kulaum, بليغ buleegh, اهل کلام ahla kulaum, سخنور sukhun wur, سخن اور sukhun awur, فصيح و بليغ fuseehi ou buleegh, شيرين ادا sheereen ada, فصيح اللسان و بليغ البيان fuseehu'l'lissaun ou buleeghu'l'bé-aun, سلاق sullauk, مسلاق mislauk, طوطي نواي tooté nuva-é, نکته کوي nukteh gooï, السن alsun, لسن lussun, مصقع muska, کلماني kulmauné (fem. کلمانيت kulmané-ut), جزالت juzaulut, جزيل juzeel, وع waa, نبار nubbaur, نطق nutuk, قوال kuwwaul, شيظمي sheezmé, زخذخان zukhzukhaun, مصقل muskul, مسلق musluk. *An eloquent man* صاحب علم کلام sahib ylma kulaum, سخن ران sukhun raun, سخن کذار sukhun guzaur, اهل زبان و کفت ahla zubaun ou guft, سخن ارا sukhun ara, سخن کو sukhun goo, سخنسرا sukhun fira, اهل کلام سور اهلي soor ahlé, اهل کلام ahla kulaum, ابن قوال ibnu kuwwaul, پلوس puloos, بلوس buloos. *Eloquent men* ارباب سخن arbauba sukhun, فصحا و بلغا fus-ha ou bulgha. *Most eloquent* افصح afsuh, افصح الکلام afsuhu'l'kulaum.

ELSE (pronoun, *other*) ديکر deegur, اخر akhur, غيري ghiré, ساير sa-ér. — (adverb, *beside, except*) جز juz, بجز bejuz, ما عدا ma ada, ميد meid, و الا wa illa, الا illa, بغير beghire, ديکر کون deegur goon, حاشى haush, حاشا hausha, حاشي haushé, خلا khula, ما خلا ma khula, خلا عن khulaa an, فوق fouk. v. *otherwise, more, beyond*.—*No one else* هيچ ديکر heech deegur, دکر نيست digur neest, هيچکس اخر heechkus akhur. *There is nothing else* جز از ان نيست juz uz aun neest, غير اين هيچ ghire een heech, خلا عن لا شي khula aan la shei, لا ديکر چيزي است la deegur cheezé ast.—*Elsewhere* در ديکر کاه dur deegur gah, در غيرجا dur ghiré-a ja, في محل اخر fi muhull akhur.

To ELUCIDATE اشکاره ساختن ashikaureh saukhtun, اشتهار نمودن ishtihaur numoodun, روشن ساختن roshun saukhtun, مبين کردن mubeï-én kirdun, تبيين ساختن tubeï-én saukhtun, شرح نمودن shurh numoodun, ايضاح اوردن a-é-zauh awurdun. v. *to explain, illustrate*.

Elucidation بينت bei-énut, بيان bei-aun, عرض arz, اظهاري izhauré, تعبير taabeer, شرح shurh. v. *explanation*.—*Elucidator*, v. *expositor*.

To ELUDE حيله باختن heeleh baukhtun, غبن بستن ghubin bustun, از فن رها يافتن uzz funn ruha é-aftun, تغويت کردن tughwé-ut kirdun, کيد نمودن keid numoodun. v. *to deceive*.—(*to avoid*) احتذار کردن ihtizaur kirdun, هارب ساختن harib saukhtun. — *To elude a blow* ضرب دفع کردن zurba dufa kirdun. v. *to escape, mock*.

Eludible ممکن احتذار mumkina ihtizaur.

ELVES (pl. of *elf*) جنان jinnaun.

Elvish جنان منسوب jinnaun munsoob.

ELUSION (*artifice*) حيله heeleh, حيله بازي heeleh bauzé, کيد keid, فن funn, تغويت tughwé-ut. v. *stratagem*.

Elusive, elusory, حيله بند heeleh bund, کيد ساز keed sauz, تغويت کنا tughwé-ut koona.

ELYSIAN دلکش dilkush, خرم khurrum, اهل صفا ahla sufa. v. *delightful, delicious*.

Elysium عدن éden, کلستان ارم gulistana irem, مقام نزهت اتسام mukaum nuzhut ittisaum, محل عيش و حضور و جاي عشرت و سرور muhulla a-ésh ou huzoor, wa ja-é ishrut ou suroor, تفرج کاه tufurruj gah.

To EMACIATE (*make lean*) لاغر کردن laughir kirdun, نحيف ساختن nuheef saukhtun, ابرار نمودن a-éraur numoodun, اضنا کردن izna kirdun. — (*to be* or *become lean*) لاغر کشتن laughur gushtun, فتور پذير شدن futoor pizzeer shoodun. v. *to pine, languish*.

Emaciated لاغر laughur, لاغر شده laughur shoodeh, نحيف nuheef, مدخول mudkhool, كم كوشت kum koosht. v. *lean, meagre, extenuated.*

Emaciation لاغري laughuré, نحافت nuhaufut, عجف ajuf, هزال huzaul. v. *leanness.*

EMANATION زهش zuhish, بذع buza, صادر saudir.

To EMANCIPATE ازاد كردن azaud kirdun, اعتاق ساختن é-atauk saukhtun, معتق كردن maatuk kirdun, اطلاق نمودن itlauk numoodun.—*Emancipated* معتق maatuk, ازاده شده azaudeh shoodeh. *An emancipated slave* معتق maatik.—*Emancipation* ازادكي azaudugé, اعتاق é-atauk, اطلاق itlauk.

To emasculate, v. *to castrate.*

EMAUS (*a town in Syria*) عمواس ému-as.

To EMBALM موميا ساختن moomé-a saukhtun.—*Embalmed* موميا ساخته moomé-a saukhteh.

EMBARCATION (*going on board ship*) در جهاز رو dur jahauze rou, بكشتي نشين bekishté nisheen.—(*putting on board*) در جهاز نهان dur jahauze nihaun, بر كشتي وضع كنا bur kishté wuza koona.

An EMBARGO منع البحار munaa ibhaur, حرمان رهكذار دريا hurmauna ruhguzaura duré-a.

To EMBARK (*go on board*) بجهاز در رفتن bejahauze dur ruftun, بكشتي نشين بودن bekishté nisheen boodun.—(*to put on board*) در جهاز وضع كردن dur jahauze wuza kirdun, بكشتي نهادن bekishté nihaudun.—(*to engage in any affair*) بكار در امدن bekaur dur aumudun, خودرا معامله ساختن khoodra ma-amleh saukhtun, ممارست كردن mumaurusut kirdun.—*To embark in the same design* در همان غرض رفيق بودن dur humaun ghurz rufeek boodun, همبار شدن humbar shoodun, همواثق كردن humwausuk kirdun.

To EMBARRASS اشفتن ashuftun, اشفته كردن ashufteh kirdun, الغتن aluftun, مات كردن maat kirdun, محنت ساختن muhnut saukhtun, مشوش نمودن mushuwwush numoodun, پريشان كردن purashaun kirdun. v. *to distress, entangle, perplex, confound.*

Embarrassed اشفته ashufteh, مترددد muturuddud, مشوش mushuwwush, مات maat, پريشان purashaun. *To be embarrassed* مترددد شدن muturuddud shoodun, مات كشتن maat gushtun.

Embarrassment پريشاني purashauné, اشفته حال ashufteh haul, خلاط khulaut, تطرق tuturruk, تشويش tushweesh. v. *perplexity.*

EMBASSADOR ايلچي eelché, رسول rusool, فرستاده furistadeh. v. *ambassador.*

An embassy پيغام peighaum, ارسال irsaul, افتراد iftiraud, افراد ifraud, رسالت rusaulut, سفارت sufaurut, الوكت alookut, ملاك mulauk, ملاكت mulaukut. *To send an embassy* ايلچي فرستادن eelché furistadun, افراد كردن ifraud kirdun, رسول نامزاد ساختن rusool namzaud saukhtun. v. *delegate, depute.*—*To explain the purpose of an embassy* عرض پيغام نمودن arza peighaum numoodun.

To embattle, v. *to array*; and under *battalia.*

To EMBAY (*inclose in a bay*) در خليج دريا احاطه كردن dur khuleeja duré-a ihauteh kirdun.

To EMBELLISH زيب كردن zeeb kirdun, زيبيدن zeebédun, ارايش نمودن ara-ésh numoodun, زينت ساختن zeenut saukhtun. v. *to adorn, decorate.*—*Embellished* زيبيده zeebédeh.

Embellishment زيب zeeb, زين zeen, ارايش ara-ésh, برازد burauzud, شارت shaurut, فاهم fauhim. v. *ornament, decoration.*

EMBERS (*hot ashes*) مليل muleel, ملت millut, شرر shurur.

To EMBEZZLE (*to appropriate by breach of trust*) از غدر اعتقاد خودرا مخوص كردن uz ghudra é-atikaud khoodra mukhsoos kirdun.—(*to waste in riot, &c.*) اسراف كردن israuf kirdun, اتلاف ساختن itlauf saukhtun, مال تلف كردن maul tuluf kirdun.

Embezzlement از غدر اعتقاد خودرا خاص ساز uz ghudra é-atikaud khoodra khass sauz.

To emblaze, emblazon, v. *to blazon.*

An EMBLEM عبارت ibaurut, علامت alaumut, نمودار numoodar. v. *symbol.*

Emblematical, emblematic, ذو كنايت zu kuna-é-ut, عبارت دار ibaurut dar.

Emblematically بطور عبارت betoora ibaurut.

To EMBOLDEN دلير ساختن dilare saukhtun, بي باك كردن bé bauk kirdun, جان دادن jaun dadun.

EMBOLISMAL, *embolous* (*intercalary*) كبيسا kubeesa, كبيست kubeesut. v. Vol. I. بيهرك p. 489.—سال, p. 988. and *Prelim. Dissert.* p. xxxix.

To EMBOSS نقش كردن nukish kirdun, تراش ساختن turaush saukhtun.

Embossment, v. *boss.*

To EMBOWEL برداختن burdaukhtun, روده واكردن roodeh wakirdun.

To EMBRACE (*fold in the arms*) اغوش كردن aghoosh kirdun, در اغوش كرفتن dur aghoosh gooriftun, اغيشتن agheeshtun, اغوشتن aghooshtun, اغوشيدن aghooshédun, بغل كرفتن bughl

goorìftun, معانقت ساختن ma-anukut ſaukhtun, در كنار كردن kunaur kirdun, در كنار شدن dur kunaur ſhoodun, خجاليدن khujauledun, خجوليدن khujooledun, انكوشيدن angooſhedun, اغيشتن agheeſhtun, گرديدن gurdedun. — *To embrace one another* تعانق كردن ta-annuk kirdun, يكدگر در اغوش كرفتن eekdigur dur aghooſh gooriftun.—(*to compriſe*) اشتمال كردن iſhtimaul kirdun, شمل ساختن ſhumul ſaukhtun, احاطه نمودن ihauteh numoodun. v. *to contain, comprehend, incloſe.*—(*to admit, receive*) پذيرفتن pizzeeruftun, قرين قبول نمودن kureen kubool numoodun, اتخاذ كردن ittikhauz kirdun. *To embrace terms or offers* عهد و پيمان پذير كردن ahd ou peimaun pizzeer kirdun. *To embrace terms of peace* شرايط صلح قرين قبول نمودن ſhura-éta ſulh kureen kubool numoodun, شروط و قيود صلح اتخاذ ساختن ſhuroot ou ké-ooda ſulh ittikhauz ſaukhtun. *To embrace an opportunity* فرصت كرفتن furſut gooriftun, مراصدت ساختن murauſudut ſaukhtun.—*He aſked me many queſtions, and embraced me* بسيار احوال پرس نمود و مرا در اغوش كير كرد biſſé-aur ahwaul pors numood, wa mura dur aghooſh geer kird.

An embrace اغوش aghooſh, معانقت ma-anukut, كنار kunaur, حضانت huzaunut. v. *hug, ſqueeze; incloſure.*—*Conjugal embraces* نكاح nikauh, جماع juma. v. *coition.*

An embracer حضانت كننده huzaunut kooonindeh, در اغوش كير dur aghooſh geer.

An EMBRASURE (*aperture in a wall*) كنكره ديوار kungureh-a deewaur. v. *battlements.* — *An embraſure for cannon* كنكره جهت توپ kungureh jihut tope.

EMBROCATION (*bathing a wound with medicinal liquor*) جراحت با شربت شوي jirauhut ba ſhurbut ſhooi.

To EMBROIDER نكاريدن nigauredun, طرازيدن turazedun, طراز كردن tirauz kirdun, نقش ساختن nukiſh ſaukhtun, تطرز نمودن tuturruz numoodun. — *An embroiderer* نقاش nukkauſh, طرازنده tirazindeh, نكارنده nigarindeh, نقشبند nukiſhbund, طرازكر tirauzgur.

Embroidery نقشبندي nukiſhbundé, نقش nukiſh, طراز tirauz, نكارش nigauriſh.—(*diverſity of colours*) كوناكوني goonagoone, بوقلموني booklumoone.

To EMBROIL اضطراب كردن iztiraub kirdun, خلط ساختن khult ſaukhtun, برهم زدن burhum zudun, پريشان نمودن puraſhaun numoodun. v. *to confound, diſturb, diſtract, perplex.*

An EMBRYO جنين juneen, جنين jeeneen, (pl. اجنة ajnut), حبل الحبلت hubul'l'hubulut, حبل huml. *An embryo of the mind* خاطر زاده khautir zaudeh.

EMENDABLE ممكن اصلاح mumkina iſlauh.

Emendation اصلاح iſlauh, تاديب taadeeb, تصحيح tuſ-heeh, اخلاص ikhlaus.

An emendator مصلح muſlih. v. *corrector.*

An EMERALD زمرد zumrud.

To EMERGE ظهور كردن zuhoor kirdun, صدور ساختن ſudoor ſaukhtun, متبادر نمودن mutubaudir numoodun, پيدا شدن peeda ſhoodun, حادث بودن haudis boodun, حدوث كردن hudoos kirdun. v. *to iſſue, proceed, riſe.*

Emergence, emergency (*ſudden occaſion*) سركذشت ſurguzuſht, سرانجام نا متوقع ſurunjaum na mutuwukka, قصه غير مترقب kiſſeh ghiré-a muturukkub.—(*the act of riſing into view*) ظهور zuhoor, متبادر mutubaudir, صادر ſaudir.

Emergent (*ſudden*) ناكهاني naguhauné, نا متوقع na mutuwukka, غير مترقب ghiré-a muturukkub. v. *unexpected.* — (*riſing into view*) ظهور نما zuhoor numa, پيدا شو peeda ſhoo, ناشي nauſhé, صادر ſaudir.

The EMEROIDS or *emerods* بوسير or بوصير booſeer, باسور bauſoor (pl. بواسير buwauſeer).— —*An herb which cures the emeroids* (*verbaſcum* or *mullein*) بوصير booſeer, ازان الدب azaunu'd'dubb.

EMETICAL, *emetic*, قيو ساز ké-oo ſauz, اقيا iké-a, مقيي mukei-é.

An emetic قيو ké-oo, قي kei-é, استفراغ iſtifraugh, اشپخون aſhpikhoon. *v. vomit.*

Emetically اقيانه iké-auneh.

To EMIGRATE انتقال كردن intikaul kirdun, رحلت ساختن rihlut ſaukhtun, ارتحال نمودن irtihaul numoodun, شدن ſhoodun, نقل كردن nukkul kirdun. — *To emigrate from one's native country* ترك ديار كردن turuka dé-aur kirdun, جلا وطن ساختن jullaa wutun ſaukhtun, هجر نمودن hujr numoodun.

Emigration رحيل ruheel, رحلت ruhlut, ترحال turhaul, انتقال intikaul, نقل nukkul, ظعن zaan, هجر hujr, هجران hujraun, هنجار hunjaur, مهاجرت muhaujirut, نفر nufr. v. *departure, travelling.*

EMINENCE, *eminency* (*diſtinction*) جلال julaul, كرامت kuraumut, رفعت rufaat, سمو ſumoo, علا ala, علو aloo, سرافرازي ſurafrauzé, عين كمال aïna kumaul, شرف ſherif, تقدم tukuddum, سطوع ſutuwa, فضل fuzl. v. *exaltation, grandeur, reputation.* — *An eminence* (*height, high*

ground) پشته pushteh, نابک جا nabik ja, مشرف mushruf (pl. مشارف mushaurusf), شرف sherif, سنا suna, علو aloo, تل tull. v. *hill.*

Eminent (*dignified*) رفیع و بالا rufé-a ou bala, رفیع rufé-a, زو رفعت zu rufaat, اهل کرامت ahla kuraumut, کرام kuraum, بلند bulind, علی or عالي aulé, معلي mu-alla, جلي julé, ممتاز mumtauz, سربلند surbulund, سرفراز surufrauz, سرافراز surafrauz, اشراف ashrauf, اشرف ashruf, (fem. شرفا shurfa, pl. اشرافات ashrafaut), شریف shereef, منیف muneef, وعل waal, وعلت waalut, باهر bauhir, متعل muta-al, مباهي mubauhé. v. *exalted, high, lofty.*--*Eminent above all others* صاحب مقام عالي صاحب دولت sahib dowlut, sahib mukaum aulé, صاحب وجود sahib wujood, صاحب عنوان sahib unwaun, مسند ارا musnud ara, عالي مقام aulé mukaum, عالي شان aulé shaun, عالي جاه aulé jah, عالي مكان aulé mukaun, عالي حضرت aulé huzrut, عالي مقدار aulé mukdaur, عالي قدر aulé kudr, عالي قدر و جلي الصدر aulé kudr ou julé-u's'sudr ; [the above are often used as royal and noble titles.]—*Eminent men* اشراف arbauba ma-alé, ارباب معالي shurfa, شرفا ashrauf, اطراف atrauf. *To render eminent* تغضل tufuzzul burdaushtun, برداشتن سربلند كردن surbulund kirdun, رفیع ساختن rufé-a saukhtun, جلي نمودن julé numoodun. *To be* or *become eminent* تغضل شدن tufuzzul shoodun, رفیع بودن rufé-a boodun, اشرف گشتن ashruf gushtun.—*Eminent* (*conspicuous*) هویدا hooïda, پدید pudeed, مشور mushhoor, ظهور zuhoor. v. *remarkable.*

Eminently بر وجه عالي bur wujha aulé, بطور رفیع betoor rufé-a, شریفا shereefan, جلالانه jilalauneh, كمال مرتبه kumaul murtubeh. v. *conspicuously.*

An EMISSARY خبر گیر khubr geer, خبرجو khubr joo, پژوه puzhoo, خبر پژوه kubr puzhoo, دید بان deed ban, گوشجي gooshjé, جاسوس jausoos, متجسس mutujussis. v. *spy.*

Emission (*sending out*) اخراج ikhrauj, فرط furut. v. *mission* ; also *vent.*—*Emissio seminis* انزال inzaul, امنا imna, مشع musha.

To emit (*send forth*) اخراج كردن ikhrauj kirdun, اظهار نمودن izhaur numoodun. v. also *to dart, let fly.*— *Sperma emittere* مشع كردن musha kirdun, انزال انداختن inzaul andaukhtun, امنا ساختن imna saukhtun.

Emmet, v. *ant, pismire.*

EMOLLIENT نرم كنا nurm koona.

EMOLUMENT اجارت ijaurut, رادت rauddut, افادت ifaudut, كسب kusb. v. *advantage, profit.*

EMOTION اضطراب iztiraub, اشفتكي ashuftugé, كدورت kudoorut, رجف rujuf. v. *agitation.*

To EMPALE (*a man*) خوزقت كردن khoozukut kirdun. v. also *to fence, fortify, inclose.*

An EMPEROR شاهنشاه shahinshah, شهنشاه or شهنشه shuhinshah, پادشاه padshah, شاه shah, خسرو khosrou, خلیفه khaleefeh (pl. خلفا khulufa), قیصر keiser (pl. قیاصرت ké-ausurut), كسري kisra (plur. كیاسرت ké-ausirut), سلطان sultaun (pl. سلاطین sulateen), خان khaun, خاقان khakhaun, ایلخان eelkhaun, فرمان ده furmaun duh, فرمان گذار furmaun guzaur. v. *king, monarch, sovereign.* —*The emperor of Rome* ایمپراطور imperator, روما ایمپراطوري roma imperatoré, رومايي چاساري romaï-é chasauré, چاسار chasaur. *The emperor of Germany* نمچه چاساري nimcheh chasauré, نمچه ایمپراطوري nimcheh imperatoré, قرال kraul : [the emperors of *Rome* and *Germany* have in general the same titles in the East : and the emperor of the Turks is also stiled, in the letters of Tamerlane and other eastern sovereigns, *The Emperor of Rome* روم پادشاهي room padshahé ; *The Cæsar of Rome* قیصري روم keiseré-a room ; *The Emperor of Rome, the Sultan Mohammud Khan* روم پادشاهي سلطان محمد خان room padshahé sultaun mohammud khaun.]—By the Turks themselves their sovereign is called *The Emperor of the house of Othman* پادشاه ال عثمان padshaha ala Othman.—*The Emperor of the world* (a title adopted by the khalifs and other eastern princes) پادشاه روي زمین padshaha rooï zumeen, پادشاه اسلام padshaha islaum, خلیفت الله khufeelu't'ullah. *The emperor's court* استانه دولت asitaneh-a dowlut, باب سعادت baba saadut, درگاه durgah, عتبه atubeh.

Emphatic, v. *forcible, energetic.*

Empire (*command*) فرمان furmaun, حكم hookum, امر amr, قهر kuhr. — (*the imperial dignity*) دولت dowlut, حكومت hookoomut, فرمان گذاري furmaun guzauré, فرمان فرمايي furmaun furmaï-é, شهرياري shahur-é-auré, پادشاهي padshahé, سلطنت sultanut, قیصري keiseré, امرت amrut.--*An empire* or *kingdom* مملكت mumlukut, دولت dowlut, پادشاهي padshahé, شاهي shahé, v. *dominion.*

To EMPLOY (*busy, keep another at work*) مصلحت دادن musluhut dadun, عمل كردانیدن amul kirdanédun, خدمت دادن khudmut dadun, مشغول كردن mushghool kirdun, مشغلت دادن mushghulut dadun, مشتغل ساختن mushtughul saukhtun, كارانیدن kauranédun, كاروبار دادن

kaur ou bar dadun, کارمند ساختن kaurmund saukhtun, کرد نمودن kird numoodun, کردار kirdaur bukhshédun. v. *to exercise.*—*To employ one's self* خودرا مشغل نمودن khoodra mushghul numoodun, اشتغال داشتن ishtighaul daushtun, بنفس مصلحت یافتن benufs musluhut é-aftun, کار کردن kaur kirdun, کاربند شدن kaurbund shoodun, کار گذاردن kaur guzaurdun, کردار ساختن kirdaur saukhtun.—*To employ one another* تشاغل ساختن tushaughil saukhtun. *To employ* (*use as an instrument* or *means*) استعمال کردن istimaul kirdun, تصرف ساختن tusurruf saukhtun, در کار اوردن dur kaur awurdun. *To employ every endeavour* بذل همت کردن buzla himmut kirdun, بذل اقتدار ساختن buzla iktidaur saukhtun, بذل قدرت نمودن buzla kudrut numoodun, بذل سعی جمیل زدن buzla sa-é jumeel zudun, بذل مجهود دادن buzla mujhood dadun. v. under *bestow.*—*To employ* (*commission* or *intrust*) سپارش نمودن sipaurish numoodun, مباشر کردن mubaushur kirdun, نامزاد ساختن namzaud saukhtun. v. *to appoint, delegate.*

Employable واجب الاستعمال vajibu'l'istimaul, لایق تصرف la-éka tusurruf, ممکن نفع mumkina nufa.

Employed مشتغل mushtughul, مشغل mushghul, مشغول mushghool. v. *busy.*

An employer (*of other people*) مصلحت بخش musluhut bukhsh, کار فرما kaur furma.—(*one that uses*) استعمال کننده istimaul koonindeh, تصرف ساز tusurruf sauz, مستعمل mustamil.

Employment, employ, مصلحت musluhut, کار kaur, شغل shughl, امر amr, عمل amul, معاملت ma-amlut. v. *business.*—(*office*) منصب munsub, (pl. مناصب munausub), خدمت khudmut, جاه jauh, بار baur, پایه pa-éh, منزلت munzulut.

To empoison, &c. v. *to poison.*

An EMPORIUM (*mart*) بازار bazaur, بندر bender, بندرگاه bendergah, کرمان karmaun.

To EMPOVERISH کدا کردن kuda kirdun, فقیر ساختن fakeer saukhtun, حرب کردن harb kirdun, افلاس نمودن iflaus numoodun. *To impoverish* (*ground*) نا منبت کردن na mumbut kirdun, بی برکت ساختن be burukut saukhtun.

Empoverishment کدا ساز kuda sauz, فقیری fakeeré. v. *diminution, waste.*

To EMPOWER قدرت دادن kudrut dadun. v. *to authorize, commission.*

An EMPRESS ملکت malikut, امیرت ameerut, پادشاه خاتونی padshah khatooné, خاسکی سلطان khassugé-a sultan. v. *queen.*

EMPTINESS خلا khula, نا پری na puré, عدم ممتلیت aduma mumtulé-ut, خوا khuwa.—(*folly, vanity*) روزکار roozigaur, هوا hawa, بطل butl, بطلان butlaun, عدم معنی aduma maané, تهی tuhé.—(*ignorance*) نا شناسی na shinausé, جهل juhl, نا دانی na dauné.

Empty (*void*) صفر sufr, نا پر na pur, خالی khaulé, خلو khuloo, محلول muhlool, معطل maatul, نا ممتلی na mumtulé. v. *unfurnished.*—(*vain, trifling*) روزکاری roozigauré, هوایی hawaï-é, باطل bautil, بطال buttaul, بی معنی bé maané, بیهوده béhoodeh. v. *frivolous.*—(*ignorant*) نا دان na daun, بی عقل bé akl, جاهل jauhil, بی دماغ bé dumaugh. v. *unskilful.*—(*unburdened*) غیر حمل ghiré-a huml, بی بار bé bar, سبکبار subukbaur.—*An empty house* خانهء صفر khauneh-a sufr. *Empty-handed* تهی دست tuhé dost, صفر الید sufru'l'eed. *Quite empty* صفر صحر sufr suhr.

To empty خلوت کردن khuloot kirdun, تفریغ ساختن tufreegh saukhtun, تخلیت نمودن tukhlé-ut numoodun, تبییض کردن tubei-éz kirdun, خالی ساختن khaulé saukhtun, تهیدن tuhédun. v. *to exhaust.*

The EMPYREAN (*highest heaven*) عرش arsh, فلک الافلاک fulukku'l'aflauk, عالم جبروت auluma juburroot, الملکوت almulkoot.

To EMULATE (*endeavour to equal* or *excel, without envy*) غبطه کردن ghubteh kirdun, رقیب شدن rukeeb shoodun, حسرت کردن husrut kirdun.—(*to emulate with envy*) حسد بردن husud burdun, خصم بودن khusum boodun, غیرت نمودن gheerut numoodun, رشک بردن rushk burdun. [The two last are also used in a good sense.] v. *to rival, imitate.*

Emulation غبطه ghubteh, حسرت husrut, غیرت gheerut, رشک rushk, فهه fuheh, حسد husud, خصم khusum.

Emulative, emulous, ذو غیرت zu gheerut, غبطه نما ghubteh numa, حسد بر husud bur.

Emulously با غبطه ba ghubteh, با حسرت ba husrut, با غیرت ba gheerut.

To ENABLE قدرت دادن kudrut dadun, توانا کردن tuvvana kirdun, قابل ساختن kaubil saukhtun, دست دادن dost dadun, نیرومندی بخشیدن neeroomundé bukhshédun, مقدور کردن mukdoor kirdun.

To ENACT حکم نمودن hookum numoodun, حجت کردن kujjut kirdun, شارع ساختن shaura saukhtun. v. *to decree, establish; act, perform.*

ENAMEL مینا meena.—*To enamel* مینا کردن meena kirdun.—*An enameller* میناکر meenagur.

To ENAMOUR عاشق كردن aushik kirdun, عشق زدن ishk zudun, الفتن aluftun, اشفته كردن ashufteh kirdun, شيدا نمودن sheeda numoodun, شوريده ساختن shooredeh saukhtun, مفتون كردن muftoon kirdun.

Enamoured عاشق شده aushik shoodeh, الفته alufteh, اشفته ashufteh, شوريده shooredeh. *To be deeply enamoured* عاشق مجنون بودن aushik mejnoon boodun.

To ENCAMP خيمه زدن khameh zudun, معسكر كردن maaskur kirdun, ضرب خيام ساختن zurba khé-aum saukhtun, اقامت خيام نمودن ikaumut khé-aum numoodun, ميدان لشكر درست ساختن meidauneh-a lashkur durust saukhtun, ميمنت و ميسرت در عسكرگاه ارا نمودن meemunut ou meesurut dur askurgah ara numoodun, نزول كردن nuzool kirdun.

An encampment لشكر گاه lashkur gah. v. *camp.*

Encamping خيمه زن khaumeh zun.

To enchain, v. *to chain, bind.*

To ENCHANT جادوي كردن jadooï kirdun, سحر ساختن suhr saukhtun, سحربازي تسحير كردن نمودن suhrbauzé numoodun, tusheer kirdun, رقي ساختن ruké saukhtun. v. *to conjure, fascinate.*—(*to delight*) دلكشيدن dilkushédun, دلاويز كردن dilaweez kirdun, شاد نمودن shaud numoodun, پر سرور ساختن pur furoor saukhtun, خاطر گرفتن khautir gooriftun, دلفريب كردن dilfurabe kirdun, دلنوازه نمودن dilnuwauzeh numoodun. v. *to charm.*

Enchanted مسحور mus-hoor, مسحر musuhhur. —(*delighted*) دلاويز شده dilaweez shoodeh, شادمان shadmaun, دلشاد dilshaud.

An enchanter جادوكر jaudoogur, ساحر sauhir, سحار suhhaur, سحرباز suhrbauz, پريدا peridar, افسون كن afsoon koon, لعبتباز laabutbauz, راقي rauké, طارق taurik (pl. طراق turauk), جاذو jauzoo, شعبد باز shaabid bauz, بازور bauzoor. v. *magician, sorcerer, conjurer.* — *An enchanter of serpents* حوا hawwa.

Enchanting صفا بخش sufa bukhsh, دلاويز dilaweez. v. *charming, delightful.*

Enchantingly (*delightfully*) دلخوشانه dilkhooshauneh, مسرورانه musrooranneh, با دلاويزي ba dilaweezé, خاطر كيرانه khautir geerauneh, با دل كشي ba dil kushé. — (*by enchantment*) مسحورانه mus-hoorauneh.

Enchantment (*magic charms*) جادويي jaudooï-é, جاذويي jauzooï-é, جادوكري jaudoogurè, سحر suhr, سحربازي suhrbauzé, افسون afsoon, فسون fusoon, عزيمت azeemut, تعزيم taazeem, رقي ruké, مريرت mureerut, نيرنك neerunk, ايند a-énund. *Enchantments* عزايم aza-ēm, نفاثات nufausaut, هست استا huft ista. v. *incantation, spells.*—(*irresistible influence*) دلستاني dilsitauné, دلاويزي dilaweezé, دلبندكي dilbundugé, جان كش jaun kush, خاطر گير khautir geer. v. *delight.*—*To dissolve enchantment* سحري دفع كردن suhré dufa kirdun, از سحر خلاص ساختن uz suhr khulaus saukhtun, جادوكري باطل نمودن jaudooguré bautil numoodun.

An enchantress (*sorceress*) ساحره sauhireh, سحاره suhhaureh, طوارق tuwaurik, رقايت rukaé-ut, زن جادوكر zunna jaudoogur.—(*a beautiful woman*) زن نازنين zunna nauzneen, دل ارام dil aram, زن خوب و دلكش zunna khoob ou dilkush, دلكشا dilkusha, دلنواز dilnuwauz. v. *a beauty.*

To ENCHASE (*infix*) در زدن dur zudun, انشاب كردن inshaub kirdun, نصب نمودن nusb numoodun. v. also *to emboss.*

To ENCIRCLE كرد ساختن gurd saukhtun, كرداكرد نمودن gurdagurd numoodun, دور ساختن dawr saukhtun, دايره كردن da-éreh kirdun, مدير ساختن mudeer saukhtun. v. *to environ surround, enclose.*

To ENCLOSE (*surround*) دايره بستن da-éreh bustun, احاطه كردن ihauteh kirdun, شمل ساختن shuml saukhtun, تحصين كردن tuhseen kirdun. v. *to encircle, environ, fence, contain.*—(*to confine*) سد كردن fudd kirdun, حبس ساختن hubs saukhtun. *To enclose with pales* داربزين كردن daurbuzeen kirdun, تخته ديوار نصب ساختن tukhteh-a deewaur nusb saukhtun. *To inclose with a wooden wall* تخته ديوار ساختن tukhteh-a deewaur saukhtun.

An enclosure احاطه ihauteh, حواطه huwauteh, حيطه heeteh, حايطه ha-éteh, حصار hissaur, بنيان buné-aun, نزا nuza, سور soor, سد fudd. *An enclosure of pales* داربزين daurbuzeen, داربزين daurbureen, تخته ديوار tukhteh-a deewaur, منجير munjeer. *An enclosure for cattle* كمال kumaul, كمالا kumaula, كمر kumr, كمرا kumra, حظير huzeer, حظيرت huzeerut, حظارت huzaurut, حير heir, زرب zurb, زريبت zureebut.

An ENCOMIAST حمد كو hamd goo, حمدت hamdut, مادح maudih, ستايش ساز sita-ésh sauz, ستا fita, وصاف wussauf, واصف wausif, هاتف hautif.

Encomium حمد hamd, ستايش fita-ésh, مدح muduh, وصف wusuf, افرين afireen, شكر shekr. v. *praise.*

To encompass, v. *to encircle, enclose*.

ENCORE ديگر بار deegur bar. v. *again*.

ENCOUNTER (*battle*) جنگ و جدال jung ou judaul, جهاد juhaud, نبرد nubburd, رزم ruzzum, کارزار kaurzaur, زد zud, سوق sook.—(*a duel*) وقيعت الاثنين waké-atu'l'asnein, براز burauz. v. *combat*.—(*accidental meeting*) التقا عارض iltika auriz, مصادفت musaudufut, ملاقي mulauké, ملاقات mulaukaut, مواجهت امدانه muwaujuhut aumudauneh, معرض maariz.—(*accosting*) درود durood, سلام کو salaum goo.—(*casual incident*) فرصت fursut, دست يافت dost é-aft.

To encounter (*combat*) زد و خورد ساختن zud ou khord saukhtun, وقعت کردن wukaat kirdun, مشت زدن musht zudun, محاربه ساختن muhauribeh saukhtun. v. *to attack, fight*.—(*to meet face to face*) دو چار خورده شدن doo chaur khoredeh shoodun, رو برو مصادف کردن roo beroo musauduf kirdun, مقابل شدن mukaubul shoodun, واقع بودن wauka boodun, مصادف نمودن musaudif numoodun, استقبال کردن istikbaul kirdun, پذيره شدن pizzeereh shoodun.—(*to oppose*) مخالفت کردن mukhaulifut kirdun, تعرض ساختن taarruz saukhtun, مانع نمودن mauna numoodun, دخل و تعرض نمودن dukhl kirdun, دخل کردن dukhl ou ta-arruz numoodun.

To ENCOURAGE (*animate*) دلير کردن dilare kirdun, جان دادن jaun dadun, تيز دل کردن taze dil kirdun, تحريض ساختن tuhreez saukhtun, انگيختن angeekhtun, جرات دادن jiraat dadun, غيرت انگيز کردن gheerut angeez kirdun. v. *to embolden*.—(*to exhort, incite*) نصيحت کردن nuseehut kirdun, پند گفتن pund guftun, تنبيه ساختن tumbeeh saukhtun, محرک نمودن muhurruk numoodun, براغاليدن buraghalédun. v. *to stimulate*; also *to countenance, support*. — *To encourage to fight* تحريض نمودن قتال kittaulut tuhreez numoodun.—*To encourage an insurrection* فتنه تحريک کردن fitneh tuhreek kirdun, محرک فساد شدن muhruk fusaud shoodun, تهييج ساختن tuhei-éj saukhtun. v. *to excite*.

Encouraged (*stimulated*) براغاليده buraghalédeh, محرک muhurruk, مغري mughré.—(*favoured*) زو همت zu himmut, عنايت پذير an-é-ut pizzeer.

Encouragement تحريک tuhreek, تحريض tuhzeez, حثيثي huseesé. v. *incitement*.—(*countenance*) حمايت huma-é-ut, مهرباني muhrbauné, عنايت ana-é-ut, دستگيري dostgeeré, ياري é-auré, همت himmut. v. *favour, support*.

An encourager تحريک نما tuhreek numa, حمايت ده huma-é-ut duh, مهربان muhrbaun.

To ENCROACH قدم بقدم دخل کردن kudum bekudum dukhl kirdun.

Encroachment دخل قدم بقدم کرده dukhl kudum bekudum kirdeh.

To ENCUMBER منع کردن muna kirdun, زجر ساختن zujur saukhtun, حمل نمودن huml numoodun. v. *to impede, load, clog, embarrass, entangle, obstruct*.—*To encumber with debts* غرم کردن ghurm kirdun, مديون ساختن mudé-oon saukhtun.

Encumbrance (*impediment*) مانع mauna, منع muna, تعرض ta-arruz, زجر zujr.—(*burden*) بار bar, حمل huml. v. *baggage, load*.—(*debt*) وام waum, دين dein, غرام ghuraum.

Encumbered ممنوع mumnuwa. *An army encumbered with baggage* لشکر گران بار lashkur guraun bar, عسکر جرار askur juraur. *A* (*light*) *troop, not incumbered* فوج سبکبار fouj subukbar.

END (*conclusion*) انجام anjaum, سرانجام suranjaum, سر sur, فرجام furjaum, انجامين anjaumin, اخر akhir (pl. اواخر awakhir), عاقبت aakubut, عقب akub, عقبي akubé (pl. عواقب awaukub), تمام tumaum, اتمام itmaum, نهايت niha-é-ut انتها intiha, فروداشت furoodausht, ختم khutum, اختتام ikhtitaum, خاتمت khautimut, جزم jezm, غايت gha-é-ut (pl. غايات gha-é-aut), پايان pa-é-aun, سامان samaun, امد amud, دم dumm, تم tumm, تمامت tumaumut, منتهي muntuhé, موخرت mu-akhkhirut. v. *extremity, determination, boundary*.—(*aim, intention*) نيت né-ut, قصد kasd, مقصود muksood, مراد moraud, غرض ghurz, ميتا meeta, ميدا meeda, نتيجه nuteejeh (pl. نتائج nuta-éj). v. *design, purpose, intention*.—(*an event*) وقوع wukuwa, وقيعت wuké-aat. v. *issue, consequence*.—(*death*) مرک murg, اجل ajul, فوت foot, موت moot.—(*abolition*) ابطال ibtaul. v. *destruction, total loss*; also *fragment*.—*The end of the world* انقراض الزمان inkirau'z'zumaun. *To the end of life* تا دم واپسين ta dum wapuseen.—*The signs of the end of time* اشراط ساعت ashrauta sa-at. *To the end of time* الى اخر الزمان ila akhiru'z'zumaun, الي انتها الزمان ila intiha-u'z'zumaun. *The end of a sentence* or *period* محط muhutt.—*The end of a verse* قافيت kafé-ut.—*The end of a period of the Alcoran* فاصلت fausilut.—*To behold the end* عاقبت انديشه کردن aakubut andeesheh kirdun. *The end of a speech* or *letter* ختم کلام khutma kulaum. *Brought to an end* منتهي muntuha, منقرض munkuruz. *Near the end of his reign* در اواخر دولتش dur awaukhira dowlutish. *About the end of the book it is mentioned* در خاتمت کتاب ذکر است dur khautimuta kitaub zukr ast. *At*

the end بالاخرة bi'l'akhirut. *Without end* بي انجام bé anjaum, بي حد و غايت bé hudd ou gha-é-ut, غير نهايت ghiré-a niha-é-ut, بى پايان bé pa-é-aun, بلا نهايت و حسابى bila niha-é-ut ou hiſſaubé. v. *endleſs.*—*The end of the war was victory and triumph* غايت جنگ فتح و ظفر بود gha-é-uta jung futeh ou zufr bood. *A good end* خوب فرجام khoob furjaum. *A bad end* بد فرجام bud furjaum, نا فرجام na furjaum. *May his end be happy* ختم الله عواقبه بالخير khuttum alluhu awaukibuhu bi'l'kheir. *In the end* في الجمله fi'l'-jumleh, در انجام dur anjaum, عاقبت aakibut, اخر akhir, اول و اخر awwul ou akhir, اخر الامر akhru-'l'amr, عاقبت الامر aakibutu'l'amr. v. *finally.*—*To what end?* چه معنى cheh maané? نيت né-ut? نيت مفيد né-ut mufeed? *To the end that* براي انكه bura-é aunkeh. *To no end* بي معني bé maané, باطلا bautilan, بيهوده béhoodeh. *From beginning to end* از اول تا اخر uz awwul ta akhir, از ابتدا تا انتها uz ibtida ta intiha.

To end (bring to an end) انجام كردن anjaum kirdun, بر طرف ساختن bur turruf ſaukhtun, ختم نمودن khutum numoodun, بر اخر اوردن bur akhir awurdun, تمام كردن tumaum kirdun, بفرجام اوردن befurjaum awurdun.—(*to come to an end*) در انجام امدن dur anjaum aumudun, پيوسته اختتام شدن pivuſteh-a ikhtitaum ſhoodun, تمام بودن tumaum boodun, منتهي كشتن muntuha guſhtun, اخر شدن akhir ſhoodun. v. *to ceaſe, conclude, terminate.*—(*to put to death*) قتل كردن kutl kirdun, توميت ساختن toomé-ut ſaukhtun, كشتن kooſhtun.

To ENDAMAGE زيان كردن zé-aun kirdun. v. *to damage, harm, prejudice.*

To ENDANGER در خطر انداختن dur khutr andaukhtun, مخاطره كردن mukautireh kirdun. v. *to hazard.*—*To endanger one's life* جان سپار كردن jaun ſipaur kirdun.

To ENDEAR محبوب كردن muhboob kirdun, دلنواختن dilnuwaukhtun, معشوق نمودن maſhook numoodun.—*Endearment* دلخواه dilkhauh, دلداري dildauré, دلنمودگي dilnumoodugé, دلنوازي dilnuwauzé, خاطر گيري khautir geeré, نوازش nuwauziſh, دوستي dooſté, محبت mohabbut. v. *love.*—*In an endearing manner* با نوازش ba nuwauziſh, بطور جانى betoor jauné, بر وجه دلنواز bur wujha dilnuwauz.

ENDEAVOUR جهد jihud, جد judd, جد و جهد judd ou jihud, اجتهاد ijtihaud, كوشش kooſhih, سعي ſa-é, اقدام و اهتمام ikdaum ou ihtimaum, همت himmut.—*A great endeavour* سعي موفور ſa-é-a moufoor, اقدام بليغ ikdauma buleegh, اهتمام تام ihtimauma taum, جد موفور jidd moufoor. *With a thouſand endeavours* با هزار جد و جهد ba huzaur jidd ou jihud. *By the noble endeavours of the army* با مساعي جميلت لشكر ba muſa-aï jumeeluta laſhkur. *With every endeavour* با اهتمام تام و سعي ما لا كلام ba ihtimauma taum wa ſa-é-a ma la kulaum, با جمله قوت ba jumleh kuwwut, با سعي جميل ba ſa-é jumeel.

To endeavour جد و جهد كردن judd ou jihud kirdun, سعي نمودن ſa-é numoodun, كاويدن kawédun, كوشش ساختن kooſhiſh ſaukhtun, اقدام اوردن ikdaum awurdun, مجد شدن mujudd ſhoodun, ساعي بودن ſa-aï boodun. *To endeavour ſtrenuouſly* صرف توان كردن ſurfa tuvvaun kirdun, بذل اهتمام نمودن buzla ihtimaum numoodun. v. under *employ.*

An endeavourer سعى كننده ſa-é koonindeh.

ENDED تمام tumaum, متمم mutummum, منتهي muntuha, منقضي munkuza, منقطع munkuta. *The book is ended (finis)* تم tumma, تمت الكتاب tummuttu'l'kitaub.

To ENDITE, *endict* (*charge, accuſe*) الزام كردن ilzaum kirdun, شكايت كردن ſhuka-é-ut kirdun.

An endictment, enditement, شكايت ſhuka-é-ut, غمز ghumz. v. *accuſation, charge.*

ENDIVE كرو kuroo.

ENDLESS (*not terminated*) بي انتها bé intiha, نا متناهي na mutunauhé—(*infinite in ſpace or number*) بي حد و شمار bé hudd ou ſhumaur, بي كران bé guraun.—(*infinite in time*) مدام mudaum, دايم da-ém, دايم الايام da-ému'l'a-é-aum, ابد الاباد abdu'l'abaud, ابد پيوند abud pivund, ابدي abudé. v. *continual, inceſſant, without end.*

Endleſly دايما da-éman, بر دوام bur duwaum, هميشه humeiſheh, دايم الايام da-ému'l'a-é-aum, ابدا abdan, عدم انتهانه aduma intihauneh.

Endleſſneſs دوام duwaum, استمرار iſtimraur, ابد abud, ابديت abudé-ut, بقا buka, دهر duhr, v. *perpetuity, eternity.*

To ENDORSE بر ظهر نوشتن bur zuhr nooſhtun, سرنامه بظهر نويس نمودن ſurnameh bezuhr nooïs numoodun, لسان الكتاب مرقوم كردن liſſaunu'l'kitaub murkoom kirdun.

An endorſement لسان الكتاب liſſaunu'l'kitaub, ظهر نويسي zuhr noo-éſé. v. *ſuperſcription.*

To ENDOW (*with a portion*) تجهيز ساختن tujheez ſaukhtun, مهر دادن muhr dadun. v. under *dower.*—*Endowment (portion)* مهر muhr, كابين kaubeen. v. *dower.*—*Endowments (for pious uſes)* اوقاف awkauf, خيرات kheiraut, حسنات huſnaut.

Endowments (*qualities*) وصف wuſuf (pl. اوصاف awſauf).— *Of fine endowments* ذو اوصاف جميله zu awſauf jumeeleh. *A prince of noble endowments* شاهزاده حميدت اوصاف ſhahzaudeh-a humeedut awſauf.

To ENDUE (*with mental excellence*) فضيلت دادن fuzeelut dadun, عقل و هنر بخشيدن akl ou hunr bukhſhédun.

ENDURANCE مداوم mudawum, بقا buka, استمرار iſtimraur. v. *continuance, laſtingneſs, delay*. *To endure* (*bear, ſuffer*) صبر داشتن ſubr dauſhtun, جفا خوردن jufa khoredun, تحمل نمودن tuhummul numoodun, پذيرفتاري كردن pizzeeruftauré kirdun. v. *to undergo, ſupport, ſuſtain*.— (*to laſt, remain*) استمرار نمودن iſtimraur numoodun, باقي شدن bauké ſhoodun, پايدار بودن pa-édar boodun, قايم گشتن ka-ém guſhtun. *I cannot endure it* من را قرين قبول نيست munra kureen kubool neeſt. *May his empire endure for ever* خلدت خلافته khulidut khilafutuhu.

An ENEMY دشمن duſhmin, دوشمان dooſhmaun, دوشمن dooſhmun, عدو adou (fem. عدوت aduwwut, pl. اعدا é-ada, اعداي é-adaï, عدي adé, عدات adaut), خصم khuſum (pl. خصما khuſma, خصوم khuſoom, خصمان khuſmaun), بد خواه bud khauh, اهل كين ahla keen, خشار khuſhaur, زاير za-ér. *A mortal enemy* دشمن كينه خواه duſhmin keeneh khauh, خصم جان khuſma jaun. *A prudent enemy is better than a fooliſh friend* دشمن دانا بهر حال دوست نا دانا duſhmin dauna buhur haul dooſt na dauna, عدو عاقل خير من صديق جاهل adou-a aukil kheir min ſudeeka jauhil. *Artillery or any thing by which an enemy is repulſed* مدفع mudfa. v. alſo *adverſary, antagoniſt, foe*.—*Slaying enemies* عدو كش adou kooſh. *Binding or making priſoners of enemies* عدو بند adou bund, دشمن شكار duſhmin ſhukkar, خصم گير khuſm geer.—*An enemy's country* دار الحرب daur-u'l'harb. *To live at diſcretion in an enemy's country* در دار الحرب بي بندوبست اوقات گذرانيدن dur dauru'l'harb bé bundubuſt awkaut guzranédun.

ENERGETICK ذو قوت zu kuwwut, اهل قدرت ahla kudrut. v. *efficacious, forcible*.

Energy قدرت kudrut, قوت kuwwut, نفذ nufz. *To give energy to an advice* تنفيذ وصيت كردن tunfeez wuſé-ut kirdun. *To give energy to a ſpeech* بسخن قوت دادن beſukhun kuwwut dadun. v. *force, vigour*.

To ENERVATE, *enerve, enfeeble*, زبون كردن zuboon kirdun, ضعيف ساختن za-éf ſaukhtun. v. *to weaken*.— *Enervation* زبوني zuboné.

To ENFORCE ضربي كردن zurbé kirdun, اضطرار نمودن iztiraur numoodun. v. *to compel*.— (*to invigorate*) قوت دادن kuwwut dadun, اقتدار كردن iktidaur kirdun. v. *to ſtrengthen*; alſo *to prove, evince*.

Enforcement, v. *compulſion*.

To ENFRANCHISE (*manumit*) ازاد كردن azaud kirdun, اطلاق ساختن itlauk ſaukhtun. v. *to liberate*.—(*to make free of a city*) شهري كردن ſhahuré kirdun.

Enfranchiſement ازادي azaudé. v. *liberty*.

To ENGAGE (*fight*) جنگ كردن jung kirdun, جنگ و جدال نمودن jung ou judaul numoodun, قتال كرن kittaul kirdun, مقاتلت ساختن mukautulut ſaukhtun, محاربه داشتن mohauribeh dauſhtun, جنگ و محاربه كردن jung ou mohauribeh kirdun, پشكردن puſhkirdun. —(*to employ another in buſineſs*) عمل كردانيدن amul kirdanédun, كارانيدن kauranédun, مصلحت دادن muſluhut dadun. v. *to employ*.—(*to imbark in any affair*) بكار در امدن bekaur dur aumudun, در امر مشغل گشتن dur amr muſhghul guſhtun, كار بند شدن kaur bund ſhoodun, خودرا مصلحت ساختن khoodra muſluhut ſaukhtun, v. *to embark, employ*. — (*to bring over to a party*) بطرف كشيدن beturruf kuſhédun, اهل همواثاقي ساختن ahla humwuſauké ſaukhtun. v. *to enliſt, attach*.—(*to engage the attention*) توهش كشيدن tuwuhhus kuſhédun, مشغول ساختن muſhghool ſaukhtun, اگاهي بركشيدن agauhé burkuſhédun. *To engage* (*contract to do any thing*) عهد و پيمان كردن ahd ou peimaun kirdun, عقد ساختن akud ſaukhtun, معاهده نمودن mu-ahudeh numoodun. *To engage* (*be ſecurity for a debt*) بدين كفيل گشتن bedein kufeel guſhtun, بوام ضمن دادن bewaum zumin dadun. *To engage* (*impawn, ſtake*) گرو نهادن guraw nihaudun, مراهنه كردن murauhuneh kirdun, رهن دادن ruhn dadun. *To engage the affections* خاطر گرفتن khautir gooriftun, نواختن nuwaukhtun, نوازش نمودن nuwauziſh numoodun, دلكش كردن dilkuſh kirdun, دلبستن dilbuſtun.

An engagement (*conflict*) جنگ jung, جنگ و جدال jung ou judaul, جهاد juhaud, نبرد nubburd, رزم ruzzum, پيكار peikaur, حرب harb, محاربت mohauribut, مقاتلت mukautulut, قتال kittaul, كارزار kaurzaur, هيجا heeja, وقيعت wuké-at. v. *battle*. — *To prepare for an engagement* اهنگ ستيز كردن ahunk ſiteez kirdun. *To begin an engagement* معركه افروز كردن marikeh efrooz kirdun. — *A ſea engagement* قتال البحر kittaul

u'l'buhr. *A great and bloody engagement* مقاتلت عظیمت mukautulut azeemut.—*An engagement (to pay debt)* كفالت kuffaulut, تكفل tukufful, متكفل mutukufful, ضمن zumin. *(adherence to a party)* همواثاقي humwusauké, دامن گيري daumin geeré. v. *confederacy, partiality.*—*Engagement* or *contract* عهد ahud, عقد akd, معاهدت maahudut, پيمان peimaun, عهد و پيمان ahd ou peimaun, شرط shurt, قول kool. *To renew an engagement* تكرير عهد كردن tukreer ahud kirdun. *Engagement of the attention* مشغلت mushghulut, اشتغال ishtighaul, شغل shughl, فكر fikr, توهش tuwuhhus, بصيرت buseerut, اكاهي agauhé.

Engaged مشغول mushghool. v. *employed.*

To ENGENDER *(beget)* توليد كردن tooleed kirdun, تناسل ساختن tunausil saukhtun.—*(to be generated)* مولود شدن moulood shoodun, زاييده بودن zaï-édeh boodun. — *(to bring forth)* وضع حمل كردن wuzaa huml kirdun, توليد ساختن tooleed saukhtun. v. also *to form, produce.*

An ENGINE *(for raising water from rivers, &c.)* دولاب doolaub, منجنون munjunoon (pl. مجانين mujauneen), منجنون mumjunoon, منجنين mumjuneen. *An engine for throwing stones &c.* پيتكاني peetkauné, منجنيق munjuneek, منجنق munjunuk (plur. منجانيقات munjaunikaut, منجانيق munjauneek, مجانق mujaunik), منجنيق mumjuneek, عرادت arraudut, پلكن pulkun.—*(a species of the ancient testudo, under cover of which besieging soldiers made their approaches)* دبابت dubbaubut. v. *machine, instrument.*—*Warlike engines (in general)* الات حرب alauta harb.—*An engine for raising weights* پيتكاني peetkauné, پتلاد putlaud, پتلاده putlaudeh, عتلت atlut. v. *lever, crane.*—*An engine (device)* فن funn, غرض ghurz, دولاب doolaub, كيد keed. v. *artifice, means.*—*(an agent for another)* وكيل vakeel, كار گذار kaur guzaur, ديد بان deedbaun. v. *spy.*

An engineer (director of artillery) توپ انداز tope andauz, توپچه topecheh, توپ انداز راست نظر tope andauz raust nuzir.—*(a director of buildings* or *works)* معامر ma-amr.—*(one skilful in moving heavy bodies)* اهل علم جر اثقال ahla ylma jurra iskaul.—*(a maker of fire-works)* آتشباز autashbauz. v. also *miner.*

ENGLISH انكريز engreez. *An Englishman* انكريزي engreezé, انكتار ingitaur. *The English East India Company* كنپني انكريز kompané engreez. *To english* or *translate into English* در زبان انكريز نقل كردن dur zubaun engreez nukkul kirdun.

To ENGLUT *(swallow)* اوباشتن awbaushtun.

To engorge, v. *to swallow, devour, gorge.*

To ENGRAIN *(die deep and durable)* رنك بالا و ثابت دادن runk bala ou saubit dadun.

To engrapple, engrasp, v. *grapple, &c.*

To ENGRAVE كندن kundun, كنده كردن kundeh kirdun, قلمكاري ساختن kulumkauré saukhtun, نقش كردن nukish kirdun, تنقيش نمودن tunkeesh numoodun, تراشيدن turashédun, تراش كردن turaush kirdun, منتقش نمودن muntukush numoodun. v. *to impress, imprint.*

An engraver قلمكار kulumkaur, نقشبند mukishbund, نقاش nikkaush. v. *carver.*

An engraving نقش nukish.

To ENGROSS *attention* مشغول ساختن mushghool saukhtun, توهش كشيدن tuwuhhus kushédun. — *To engross commodities* جميع اجناس اندوختن jumé-a-a ajnaus andokhtun.

To ENHANCE *(a price)* قيمت زيادت كردن keemut zé-audut kirdun, تناجش ساختن tunajush saukhtun.—*(to raise in esteem)* در اعتبار پيش دستي كردن dur é-atibaur peish dosté kirdun. v. also *to aggravate.*

ENHANCEMENT *(augmentation of value)* زيادت قيمت zé-auduta keemut.—*(aggravation)* بهظ buhuz, ثقلت suklut.

An ENIGMA رمز rumz, لغز lughuz, معما or معمي mu-amma.

Enigmatical مرموز murmooz, تعميت tamé-ut, ذو رمز zu rumz. v. *ambiguous, obscure.*—*In an enigmatical sense* در زبان تعميت dur zubauna tamé-ut.—*Enigmatically* با رمز ba rumz, بطريق معما betareeka mu-amma. *Speaking enigmatically, an enigmatist* لغز گوي lughuz gooï, رماز rummauz.

To ENJOIN امر كردن amr kirdun, حكم نمودن hookum numoodun. v. *to command, order, prescribe.*

To ENJOY *(live in happiness)* برخورداري گرفتن burkhoredauré gooriftun, عيش و عشرت كردن a-ésh ou ishrut kirdun, كامراني داشتن kaumrauné daushtun, زندگاني بعيش ساختن zindugauné be-aïsh saukhtun. *To enjoy the possession* or *property of any thing* متصرف بودن mutusurrif boodun, متمتع شدن mutumutta shoodun, موجود بودن moujood boodun, امتاع كردن imtaa kirdun, استمتاع ساختن istimtaa saukhtun, حايل شدن ha-él shoodun. *To enjoy the possession of wealth* مغتنم داشتن mughtunim daushtun. *To enjoy company* رفيق و همراه شدن rufeek ou humrah shoodun, صحبت كردن sohbut kirdun. *To enjoy the company of a mistress or*

intimate friend مواصلت معشوقه داشتن muwau-sluta mashookeh daushtun, وصول يافتن wusool e-aftun, وصلت داشتن wuslut daushtun. *To enjoy an office* منصب متصرف شدن munsub mutusur-ruf shoodun. *To enjoy health* در صحت شدن dur suhut shoodun, تندرست بودن tunduruft boodun, تندرستي داشتن tunduruſté daushtun.

Enjoyment عيش و عشرت a-ésh ou ishrut, كامراني kaumrauné, حسن زندگاني husn zin-dugauné, تصرف tusurruf, تنعم tuna-am, تمتع tumutta, وصال wusaul, وصل wusul, وصلت wuslut, وصول wusool, مواصلت muwauslut. v. *happiness.*

To enkindle, v. *to kindle, excite, rouse.*

To ENLARGE (*encrease*) بسيار ساختن bissé-aur saukhtun, تكثير كردن tukseer kirdun, تطويل نمودن tutweel numoodun, كشيدن kushédun, واسع ساختن wausa saukhtun, دراز كردن dirauz kirdun, توسيع نمودن toosé-a numoodun.—*To enlarge* or *make a place more commodious* معمور كردن maamoor kirdun. v. *to augment, extend, expand, stretch.*—(*to amplify*) عبارت كردن ibaurut kirdun, كلام تخشيت نمودن kulaum tukhshé-ut numoodun, مبالغت ساختن mubaulighut saukh-tun, اطرا كردن itra kirdun, تذييل نمودن tuzei-él numoodun, تغليظ كردن tughleez kirdun. v. *to exaggerate.* — *To enlarge eloquently* تطويل كلام كردن tutweela kulaum kirdun, سخن تخشيت نمودن sukhn tukhshé-ut numoodun. *To enlarge* or *set at liberty* ازاد كردن azaud kirdun, خلاص ساختن khulaus saukhtun, رها كردن ruha kir-dun, رهاندن ruhaundun. v. *to release.*

Enlarged, v. *extended, expanded, increased.*

Enlargement (*increase*) ترقي turukké, زياده zé-audeh, ازدياد azdé-aud, افزون afzoon, فضل fuzl, تكثير tukseer, v. *augmentation.*—(*magnifying representation*) مغالبت mughaulibut, تغليظ tugh-leez, تغليظ و تشديد tughleez ou teshdeed, تغريط tufreet, اطرا itra, كلام تخشيت kulauma tuhshé-ut. v. *exaggeration.*— (*release from confinement*) نجات nujaut, خلاص khulaus, رها ruha, رهايي ruhaï-é.

To ENLIGHTEN روشن كردن roshun kir-dun, ضيا گستردن zé-a kusturdun, انوار كردن anvaur kirdun, نور ساختن noor saukhtun, منور نمودن munawwur numoodun. v. *to illuminate.*—(*to instruct*) تربيت كردن turbé-ut kirdun, تاديب ساختن taadeeb saukhtun, تعليم نمودن taaleem numoodun. v. also *to cheer.*

Enlightened روشنا roshuna, منور munuwwur.

To enlink, v. *to chain, bind.*

To ENLIVEN (*give life*) حيات دادن hei-aut dadun, نفس و حركت بخشيدن nufs ou hurukut bukhshédun. — (*to rouze, give vigour, sprightliness,* or *activity*) انگيختن angeekhtun, زيرك نمودن zeeruk numoodun, شوخ ساختن shookh saukhtun, تيز فهم كردن taze fuhm kirdun, تيز حركت نمودن taze hurukut numoodun.

To ENLIST دفتر قيد كردن duftura keid kirdun, در لشكري دفتر نوشتن dur lashkuré duf-tur nuwishtun.

ENMITY عداوت adawut, خصومت khusoo-mut, مخاصمت mukhausimut, اختصام ikhtisaum, عدوان udwaun, دشمني dushmuné, كين keen, كينه keeneh, نايرت na-érut (pl. نواير nuwa-ér), معادات mu-adaut. v. *malice, malevolence, opposition.*—*A breast full of enmity* سينه پر كينه seeneh pur keeneh.—*To shew enmity* اظهار خصومت كردن izhaura khusoomut kirdun. *To be at enmity* دشمن شدن dushmin shoodun, خصومت نمودن khusoomut numoodun, عداوت كردن adawut kirdun, كين توختن keen tookhtun.

To ENNOBLE شرف بخش كردن shuruf bukhsh kirdun, تكريم ساختن tukreem saukh-tun, مشرف نمودن mushurruf numoodun, تشريف كردن tushreef kirdun. v. *to aggrandize, dignify, exalt.*—*Ennobled* مشرف mushurruf. *To be en-nobled* مشرف بودن mushurruf boodun, شرف ياب شدن shuruf é-aub shoodun.

ENORMITY (*depravity*) اخلاف ikhlauf, فساد fusaud, فساد كبير fusauda kubeer, زنب عظيم و ظلم جسيم zumb azeem ou zulm juseem. v. *corruption, crime*; also *irregularity.*

Enormous (*wicked*) صاحب فساد sahib fusaud, فاحش fauhish, نا پسند na pussund, مخلف mukhluf, مفسد mufsud. — (*of immense size*) از حد بيرون uz hudd beeroon, بي نهايت bé niha-é-ut, كبير kubeer. *To be enormous* از حد گذاشتن uz hudd guzaushtun. v. also *disordered.*

Enormously بي حد bé hudd, فحشا fuhshan.

ENOUGH (adverb) بس buss, وافرا waufiran, غنيمتانه ghuneemutauneh; (subst.) وافر waufir, كفايت kufa-é-ut, اكتفا iktifa, حسب husb. كافي kaufé. v. *sufficiency.*—*It is enough* كفايت است kufa-é-ut ast.—*It is enough for me*[P] مرا حسب است mura husb ast, [A] قطني kutné, قطي kuté, حسبي husbé. — *Be it enough for you*[P] شمارا كافي shumaura kaufé, [A] كافيك kaufeeka, قطك kuttaka.

To ENRAGE اغضاب كردن ighzaub kirdun, تغيظ ساختن tugheez saukhtun. v. *to exasperate.*

Enraged غضوب ghuzoob, غضبان ghuzbaun, وجد wujud, ازار رسيده azaur rusédeh. v. *angry.*—*He was enraged at him* ازو دل برداشت uz ou dil burdausht, ازو بار خوريد uz ou bar khoreed.

To ENRAPTURE, *enravish*, وجد كردن wujud kirdun. v. *to delight*, *transport*.

To ENRICH مال بخشيدن maul bukhshédun, اغنا كردن ighna kirdun, مغتنم ساختن mughtunim saukhtun, غني نمودن ghuné numoodun. v. also *to fertilize*.

Enriched مغتنم mughtunim.

To ENROL دفتر كردن duftur kirdun, دفتر قيد ساختن duftur keid saukhtun. v. *to record*, *enlist*.—*To enrol a cause in a judge's book* تسجيل كردن tusjeel kirdun.

Enrolment دفتر duftur, تسجيل tusjeel.

ENS هستي husté, ذات zaut, كاين ka-én. v. *being*, *existence*.

An ENSIGN علم alum (pl. اعلام é-alaum) رايت ra-é-ut (pl. رايات ra-é-aut), ازيغ azé-a, عجوز ajooz, لوا liwa (pl. الويت alwé-ut), علامت alaumut, ام الجيش ummu'l'jeesh, ام الرمح ummu'r'rumuh, بيراق beerauk. v. *banner*, *standard*; also *badge*.—*The victorious ensign* علم ظفر توام alum zufr tuwaum, رايت نصرت سرايت ra-é-ut nusrut sura-é-ut, رايت دولت ايت ra-é-ut dowlut a-é-ut, لوا ظفر التوا liwa zufru't'tiwa. *The imperial ensign* علم پادشاهي aluma padshahé, علم همايون aluma huma-é-oon, رايت دولت ra-é-uta dowlut. *With inverted ensigns* با اعلام منكوس ba é-alaum minkoos. *An ensign* or *ensign-bearer* مير علم meera alum, مير لوا meera liwa, علم دار alum dar, رايت بر ra-é-ut bur, بيراقدار beeraukdar.

To ENSLAVE استعباد كردن istibaad kirdun, ترقيق ساختن turkeek saukhtun, تذليل كردن tuzleel kirdun, استرقاق نمودن istirkauk numoodun, تابع كردن tauba kirdun.—*Enslaved* استعباد كرده شده istibaad kirdeh shoodeh.

To ENSUE اتباع بودن ittibaa boodun, در پس امدن dur pus aumudun, خلفي بودن khulfé boodun. v. *to follow*, *succeed*.

To ENSURE اميني كردن ameené kirdun, عهد و امان دادن ahd ou amaun dadun, در سلامت نهادن dur sulaumut nihaudun, سالم ساختن saulum saukhtun. v. *to secure*.

To ENTAIL تخصيص كردن tukhsees kirdun, مخصوص ساختن mukhsoos saukhtun, اقطاع نمودن iktaa numoodun. v. also *to fix*, *settle*.

To ENTANGLE برهم زدن burhum zudun, پريشان كردن purashaun kirdun, درپيچيدن durpeechédun, پيچ كردن peech kirdun, پيچاپيچ زدن peechapeech zudun, پيچان نمودن peechaun numoodun, پيچانيدن peechanédun, پيچيدن peechédun, پيچش كردن peechish kirdun, اسرافيدن asrafédun, لف ساختن luffsaukhtun. (*to bewilder*) اواره و سرگردان ساختن awaureh ou surgurdaun saukhtun, اضطراب كردن iztiraub kirdun, پريشان نمودن purashaun numoodun, بيحضور ساختن béhuzoor saukhtun. v. *to perplex*, *confound*, *distract*, *confuse*, *twist*, *involve*.—*Entangled*, v. *confused*.

Entanglement برهمي burhumé, پيچش peechish, پيچ peech, همزجت humzujut, خلط khult. v. *confusion*.—(*perplexity*, *puzzle*) پريشاني purashauné, سرگرداني surgurdauné, اضطراب iztiraub, اشفتگي ashuftugé.

To ENTER در امدن dur aumudun, دخول كردن dukhool kirdun, داخل شدن daukhil shoodun, تدخل ساختن tudukhkhul saukhtun, در رفتن dur ruftun, درون رفتن duroon ruftun, وضع قدم ساختن wuza kudum saukhtun, در شدن dur shoodun, خطور كردن khutoor kirdun, حلول ساختن hulool saukhtun. v. *to initiate*, *introduce*, *penetrate*.—*To enter in and go out* درامدن و بدر رفتن dur aumudun wa bedur ruftun, ولوج وخروج كردن wulooj ou khurooj kirdun. *To enter without leave* بي اجازت در امدن bé ijauzut dur aumudun, هجم در رفتن hujum dur ruftun, دمور كردن dumoor kirdun. v. *to intrude*.—*To cause* or *force to enter* در كردن dur kirdun, در اوردن dur awurdun, تدخيل ساختن tudkheel saukhtun, هجم كردن hujum kirdun, دخول كردانيدن dukhool kirdanédun. *To wish to enter* مستدخل شدن mustudkhil shoodun. *He entered by the window* از پنجره دخول مي كرد uz pinjureh dukhool ma kird. *To enter upon business* بكار در امدن bekaur dur aumudun. v. *to engage*.—*To enter one's head* دل در امدن dil dur aumudun. *To enter into water* دراب دخول كردن dur aub dukhool kirdun, شارع ساختن shaura saukhtun. *To enter by force* جبرا در رفتن jubran dur ruftun, هجوم اوردن hujoom awurdun, متدوت كردن mutuduwwut kirdun. *To enter by stealth* تسرب كردن tusurrub kirdun, مخفي دخول ساختن mukhfé dukhool saukhtun, سرقتا در امدن surkutan dur aumudun. *To enter an action against a man* دعوا كردن dawa kirdun, شرع شريف ساختن shura shureef saukhtun, تسجيل نمودن tusjeel numoodun. *To enter into the merits* (*of a cause*) جست و جو كردن just ou joo kirdun. v. *to investigate*.—*To enter into conference* or *consultation* مشاورت كردن mushawurut kirdun, باهم شوار ساختن bahum shuwaur saukhtun. v. *to consult*.—*To enter into partnership* مشاركت كردن mushaurikut kirdun, انبازي ساختن ambauzé saukhtun. *To enter into an agreement* معاهدت كردن ma-ahudut kirdun, اتفاق نمودن ittifauk

numoodun, عهد و پیمان ساختن ahd ou peimaun saukhtun. *To enter into a treaty of peace* صلح عقد کردن sulh akud kirdun, مهادنت ساختن mu-haudunit saukhtun. *To enter into intimacy* دوستي داشتن doosté daushtun, مجاورت کردن muja-wurut kirdun, همدمي نمودن humdumé nu-moodun. *To enter upon office* منصب گرفتن munsub gooriftun. *To enter in a list* دفتر قید کردن duftur keed kirdun, دفتر ساختن duftur saukhtun.

Entered مدخول mudkhool, در آمده dur au-mudeh, در رفته dur rufteh. *Entered in a book* or *roll* دفتر قید شده duftur keed shoodeh, در کتاب نوشته dur kitaub nuwishteh.

ENTERPRIZE اجترا دشوار ijtiraa dushwaur, کارهمامي kaura humaumé, بسيج buseej, غزا ghuza, عجيبت ajeebut. v. *achievement, exploit.*—*To give up an enterprize* از کار دست کشیدن uz kaur dost kushédun.—*To enterprize,* v. *to attempt, undertake.*

To ENTERTAIN (*receive hospitably*) میزبان گستردن meezubaun kusturdun, مهمانداري نمودن muhmandauré numoodun, مهماني دادن muhmauné dadun, میزد نمودن meezud numoo-dun, مسافر قبول کردن musaufir kubool kirdun, تنزیل ساختن tunzeel saukhtun.—(*to talk with*) گفت و گوي نمودن guft ou gooï numoodun, سوال و جواب داشتن suwaul ou javaub daush-tun. v. *to converse.*—(*to amuse*) تماشا نمودن tum-mausha numoodun, صفا دادن sufa dadun, خوش خاطر ساختن khoosh khautir saukhtun, لهو آوردن luhou awurdun, حظ کردن huzz kirdun. *To entertain as a servant* بنوکري نگاه داشتن be-noukuré nigauh daushtun, بنده نواز ساختن bun-deh nuwauz saukhtun.—(*to admit, believe*) قرين قبول کردن kureen kubool kirdun, باور دادن bawur dadun, اعتقاد بردن é-atikaud burdun. *To entertain* or *keep in mind* در خاطر نشان داشتن dur khautir nishaun daushtun, یاد گرفتن é-aud gooriftun. v. *to remember.*

An entertainer (*landlord*) میزبان meezubaun, ضیافت صاحبي zé-aufut sahibé, مهماندار muh-maundar.—(*one who amuses*) خوش خاطر ساز khoosh khautir sauz, صفا دهنده sufa duhindeh.

Entertainment (*hospitable reception*) مهمانداري muhmandaré, غریب پروري ghureeb purwuré, مهمان نواز muhmaun nuwauz, میزباني meezu-bauné, میزبان گستري meezubauna kusturé. v. *hospitality.*—*An entertainment* مهماني muhmauné, ضیافت zé-aufut, بزم buzm. *A marriage enter-tainment* مهماني عروس muhmauné-a aroos. *A great* or *general entertainment* مهماني عام muh-mauné-a amm, میزد meezud.—*A private enter-tainment* مهماني خاص muhmauné-a khass. *A circumcision entertainment* مهماني ختنه muhmau-né-a khutneh. *A place of entertainment* (*as an inn, &c.*) مهمان سرا muhmaun sera, مهمان خانه muh-maun khauneh, دار الضیافت dauru'z'zé-aufut, مسافر خانه musaufir khauneh, میزبان meezu-baun, خان khaun, کروانسراي karavansera-é, منزل munzil, منزلگاه munzilgah, سپنج sipunj. —*Entertainment* (*amusement*) صفا sufa, تماشا tum-mausha, لهو luhou, لذت luzzut, حظ huzz, بازي bauzé, تفرج tufurruj. v. *diversion, delight.*

To ENTHRONE بر تخت سلطنت نشانیدن bur tukhta sultanut nishanédun, تخت جلوس نشین ساختن tukhta juloos nisheen saukhtun, بمسند نهادن bemusnud nihaudun.

ENTHUSIASM (*inspiration*) الهام ilhaum, وحي wuhé.—(*vain confidence in divine favour*) متوکل بیهوده mutuwukkul béhoodeh.—(*vain be-lief of divine inspiration*) اعتقاد باطل در الهام رباني é-atikauda bautil dur ilhauma rubbauné.—(*foolish imagination*) خیال بیمعني khé-aul bé-maané, وهم بي مال wuhum bé maal.—(*warm-ness of temper*) اتش مزاجي autash mizaujé.—(*ele-vation of fancy*) ارتفاع خیال irtifaa khé-aul, وهم رفعي wuhum rifa-é, غیرت gheerut, اجلال فکر ijlaula fikr.—(*ecstasy*) وجد wujud.

An enthusiast (*visionary*) دیوانه خدا déwauneh-a khoda, اهل وحي ahla wuhé, ملهم mulhim, اهل متوکل بیهوده ahla mutuwukkul béhoodeh. —(*a man of elevated ideas*) صاحب ارتفاع خیال sahib irtifaa khé-aul.—(*a man of a warm temper*) زو اتش مزاج zu autash mizauj. — [The above may be also used to express *enthusiastick.*]

To ENTICE شیرین زبان نمودن sheereen zubaun numoodun, ازمایش اوردن azma-ésh awur-dun, اغوا ساختن ighwa saukhtun, تهنید کردن tuhneed kirdun. v. *to allure, attract.*

Enticement اغوا ighwa, ازمایش azma-ésh, جذب juzb, تهنید tuhneed, نوازش nuwauzish.

Enticing جاذب jauzib, زو ناز zu nauz. v. *charming.*—*Enticingly* جاذبانه jauzibauneh, خوشانه khooshauneh, نازندانه nauzindauneh, با اغوا ba ighwa, با تهنید ba tuhneed.

ENTIRE کامل kaumul, تام taum, تمام tu-maum, بي کم و کاست bé kum ou kaust, موفور moufoor, صحیح suheeh, وافي waufé, وفي wufé, یکدست eekdost, یکپاره eekpaureh, پر pur, کل kull, درست durust, سالم saulum, پاك pauk, نا سفته na sufteh, کافي kaufé, سلیم saleem, سوي sooï, اسپري aspuré. v. *complete, full, whole, so-*

lid.—(*sincere*) بي ريا صافي دل saufé dil, bé ré-a, خالص khaulis, مخلص mukhlis. v. *honest, hearty, faithful.*

Entirely كاملانه kaumilauneh, بهمه ابواب be-humeh abwaub, بي كم و كاست bé kum ou kaust, تماما tumaman, بتمامها bitumamiha, فى الجمله fi'l'jumleh, بالكليت bi'l'kullé-ut, بي قصور bé kusoor, بالتمام bi't'tumam. v. also *faithfully.*—*Entireness* اكمال ikmaul, تمام tumaum. v. *completeness, fulness:* also *integrity.*

To ENTITLE (*give right* or *claim*) دعوا نمودن dawa numoodun, دعوي تخصيص دادن dawa-a tukhsees dadun.—(*to confer titles of honour*) القاب بخشيدن alkaub bukhshédun.—(*to name*) نام دادن naum dadun, تسميت كردن tusmé-ut kirdun, ناميدن naumédun.—(*to superscribe a title to a book, &c.*) سرنامه نوشتن surnameh nuwishtun, عنوان نمودن unwaun numoodun, ديباجه نهادن deebaujeh nihaudun.

ENTITY هستي husté, زات zaut, كاين ka-én (pl. كاينات ka-énaut). v. *being.*

To entoil, v. *ensnare, entangle.*

To ENTOMB در كور خانه نهادن dur koor khauneh nihaudun, بتربت وضع كردن beturbut wuza kirdun.

ENTRAILS روده roodeh (pl. رودها rooduha). v. *bowels, intestines.*

ENTRANCE دخول dukool, مدخل mudkhil, فراز firauz, جلوس juloos, ورود wurood. v. *entry.*—(*commencement*) اغاز aghauz. v. *beginning.*

To ENTRANCE (*throw into a trance*) غشيان كردانيدن ghushé-aun kirdanédun, در غش انداختن dur gush andaukhtun.

To entrap, v. *to ensnare, involve.*

To ENTREAT نيازيدن né-auzédun, نياز كردن né-auz kirdun, اقدام ساختن ikdaum saukhtun, خواهش كردن khauhish kirdun, ابرام نمودن ibraum numoodun, با الحاح طلب كردن ba ilhauh tulub kirdun. v. *to beg, solicit, importune, petition.*

Entreaty نياز né-auz, نيازمندي né-auzmundé, طلب tulub, خواهش khauhish, رجا ruja, رجا و نياز ruja ou né-auz, تضرع tuzurra, ابتهال ibtihaul, تمني tumunné, التماس iltimaus. v. *prayer, solicitation.*

ENTREMETS ركابيهاخورد بميان ركابيها كلان نهاده در اواقت ضيافت rukabeeha khord bemé-aun rukabeeha kulaun nihaudeh, dur awaukta zé-aufut.

ENTRY دخول dukhool, دخل dukhl, مدخل mudkhil. v. *entrance.*—(*a passage to a house*) باب baub, در dur, درزن durzun, درگاه durgah, قدوم kudoom, تقريب tukreeb, نزديكي nuzdeeké.—(*a portico, vestibule, &c.*) پيشطاق peishtauk, پيشگاه peishgah. v. *access, approach, door.*—*An entry in a register* در دفتر نويس dur duftur noo-és.—*The publick entry of a king, &c.* (also *the decorations of a city and the shouts of the people at such times*) اوازه awauzeh. *Cloths of silk, &c. spread on the streets on those occasions* پايانداز pa-éndauz. v. *cavalcade, procession.*

To ENVELOPE پوشيدن poshédun, در پيچيدن dur peechédun, اسراكيدن asrakédun. v. *to cover, hide, surround.*

An envelope پوشش poshish, ماءمونيت maamooné-ut. v. *cover, case.*—*The envelope* or *cover of a letter* لغافه lifaufeh, لغافه نامه lifaufeh-a nameh, لغافه خط lifaufeh-a khutt.—*The envelope of nutmeg (mace)* بزباز buzbauz.

To ENVENOM (*poison*) زهر الودن zuhr aloodun, زهر دار كردن zuhr dar kirdun, زهر اشام نمودن zuhr ashaum numoodun.—(*to make odious*) نا پسند كردن na pussund kirdun, غير مقبول ساختن ghire-a mukbool saukhtun, مكروه نمودن mukrooh numoodun.

ENVIABLE واجب الحسد vajibu'l'husud, لايق رشك la-éka rushk, مستوجب الغيرت mustoojibu'l'gheerut.

Envied محسود muhsood, رشك شده rushk shoodeh.—*A person envied* محسود muhsood, مانوت maanoot.—*An envier* صاحب حسد sahib husud, حاسد hausid (pl. حسدت husdut), اهل رشك ahla rushk.

Envious حسود husood, حاسد hausid, رشكين rushkeen, بدخواه budkhauh, سفلت suflut, انه anih, زرم zurm, پرحسد pur husud, ذو غيرت zu gheerut.—*Enviously* با حسد ba husud, حسودانه husoodauneh, سفلتا suflutan.

To ENVIRON احاطه كردن ihauteh kirdun, محاصره ساختن muhausureh saukhtun, حصار نمودن hissaur numoodun, گرداگرد ساختن gurdagurd saukhtun. v. *to encircle, inclose, invest.*

The environs قرب kurb, حوالي huwaulé, اطراف و حوالي atrauf ou huwaulé. v. *neighbourhood, vicinity.*—*The environs of a house* قرب بيت kurba beet, اطراف و حوالي خانه atrauf ou huwauleha khauneh, جناب junaub.

To ENUMERATE تعداد كردن ta-adaud kirdun, عد نمودن add numoodun, احصا ساختن ihsa saukhtun, حسبان نمودن hasbaun numoodun, حسب كردن husb kirdun, حساب ساختن hisaub saukhtun.

Enumeration احصا ihsa, تعداد ta-adaud, عد add, حسب husb, حسبان husbaun, حساب hissaub.

Enunciation, v. *declaration*, *information*.

Enunciative لفظي lufzé.

An ENVOY ايلچي eelché, وكيل vakeel, پيغامبر peighambur. v. *ambassador*, *delegate*.

To ENVY حسد بردن husud burdun, رشك rushk kirdun, پژهان بردن puzsh-haun burdun, نازيدن nauzédun, نال نمودن naul numoodun, منافست كردن munaufisut kirdun. *To envy one another* يك ديگر حسد بردن eek digur husud burdun, تحاسد نمودن tuhausud numoodun, تنافس ساختن tunaufus saukhtun.

Envy حسد husud, رشك rushk, غيرت gheerut, حسادت hussaudut, حسرت husrut, پژهان puzsh-haun, غبط ghubt, غل ghull, غرض ghurz, فهه fuheh, حقد hukud, نجات nujaut. v. *malice*, *rivalry*, *competition*.

EPHEMERIS (*journal*, *almanac*) روزنامه roznameh (pl. روزنامهگان rooznamehgaun), تقويم tukweem (pl. تقاويم tukaweem), روزيانه roozéauneh, روزينه roozeeneh.

EPHESUS (*city*) فسوس fusoos.

EPIC شعر حكايت گو shaar huka-é-ut goo.

EPICEDIUM (*funeral oration* or *poem*) مرثات mursaut (pl. مراثي murausé), ندبت nudbut.

An EPICURE, كلو بنده guloo bundeh, شكم پرست shikim purust, باده نوش baudeh noosh, عيش و عشرت پرست a-ésh ou ishrut purust.—

Epicurean, v. *luxurious*. *Epicurism*, v. *luxury*.

EPIDEMICAL, *epidemic* ساري sauré, معدي maadé, متعدي munaadé. *An epidemical distemper* وبا wuba, وباءت wubaat, ابا aba, اوبا awba, طاعون ta-oon, دلعماظ dulamauz, دوغت dooghut, ترات kuraat, ترت kurut. v. *contagion*, *plague*.—*Epidemical* or *universal diseases* امراض مابيت amrauza maabé-ut.

An EPIGRAM مربع murubba, غزل ghazul, ظريفت zureefut, نكته nukteh, نكته بيت nukteh beet.—*Epigrammatic* مربع منسوب murubba munsoob, ذو نكته بيت اهل ظريفت ahla zureefut, zu nukteh beet, غزل پيوند ghazul pivund. *An epigrammatist* مربع بند murubba bund, نكته بيت پرداز nukteh beet purdauz, غزل نويس ghazul noo-és.

EPIGRAPH عنوان unwaun. v. *inscription*.

The EPILEPSY صرع suraa, خبل khubl, الجوع anjoogh, ام الصبيان ummu's'subé-aun. v. *convulsions*.—*Epileptic* مصروع musroo-a, حوالت huwaulut, مخبل mukhubbul, پريدار peridar, پريساي perisa-é, پري رفت peri ruft, بخريده bukhurédeh, ديو بخوريده div bukhoorédeh.

An EPILOGUE خاتمه khautimeh, موخرت mu-ekhkhurut.

The EPIPHANY تجلي tujullé, هوشان hooshaun, هوشاني hooshauné, شب سده shub sudeh, سب سده sub sudeh, دنح dinh.

EPISCOPACY بسقپوسي biskopoosé. *Episcopal* بسقپوسي منسوب biskopoosé munsoob.

EPISTLE نامه nameh, مكتوب muktoob, خط khutt, كاغد kaughud, رقعه rukkah. v. *letter*.

Epistolatory (*suitable to letters*) لايق نامه la-éka nameh, واجب المكتوب vajibu'l'muktoob. (*relating to letters*) كاغد پيوند kaughud pivund, رقعه منسوب rukkah munsoob.—(*transacted by letter*) بمعرفت نامه بانجام رسانيده bemaarufta nameh banjaum russaunédeh.

An EPITAPH ميت تاريخي meit taureekhé, مزار كتابي muzaur kitaubé, كتابه قبور kitabeh-a kuboor.

An EPITHALAMIUM اعراسيت é-arasé-ut, عروس اداي aroos ada-é.

An EPITHET وصف wusuf (pl. اوصاف awsauf), صفت siffut, نعت naat, نعتت naatut, نعيت na-ét, لقب lukub (pl. القاب alkaub). *A compound epithet* وصف تركيب wusufu turkeeb. *Distinguished by an epithet* متصف muttusif.

An EPITOME ايجاز a-éjauz, موجز moojuz, وجز wujuz, واجز waujuz, وجيز wujeez. v. *compendium*.—*An epitome of the Evangelists* بشك bishk.

To epitomise ايجاز كردن a-éjauz kirdun. v. *to abridge*, *curtail*.

An epitomiser موجز كننده moojuz koonindeh.

EPOCH, *epocha* تاريخ taureekh (pl. تواريخ tuwaureekh), ارخت urkhut, ارج arij.

EQUAL (*resembling*, *capable of comparison*) مثل musl, مماثل mumausil, ممكن تمثيل mumkina tumseel, برابر buraubur, نظير nuzeer, همال humaul, هماور humawur, هماورد humawurd, همتا humta, همنبر humumbur, همعنان humanaun, مانند maunund, مانا mauna, زوج zooj, اسا asa, سا sa, وش vush, حتن hutun, تن tun, پشيج pusheej, پشيخ pusheekh, عد add, كفاف kufauf, ناشتا naushta, ليمت leemut, نديد nudeed, نديدت nudeedut, ضعف zé-af.—(*equable*, *even*) هموار humwaur, همواره humwaureh, ساد saud, سايه sa-éh, مناسب munausib, مستاوي mustawé, مستوي mustuwé, مساوي musawé, برابر buraubur, بسيط buseet, سوي soo-é, پيشاپيش peishapeish, يكسو eeksoo, يكسان eeksaun. v. *level*. —(*uniform*) مطابق mutaubik, برقرار burkuraur.

—(*unanimous*) يكدل و يكجهد eekdil, eekdil ou eekjihud, هامال haumaul.—(*impartial*) نا جانبدار na jaunibdar, غير طرفدار ghire-a turruf dar, درست durust, عادل aadil, معتدل maatudil. v. *equitable*, *neutral*, *moderate*.—(*quits*) بي دين از يک ديگر بهم برابر behum burabur, bé dein uz eek deegur.—(*indifferent as to choice*) مخير mukhei-ér, برابر burabur. *Equal in quantity* عديل adeel. *Equal in age* همزاد humzaud, همعهد humahud. *Equal in height* همباک humauk, همسر humsur. *Equal in weight* همسنگ humsunk. *Equal in price* همقدر humkudr. *Bearing an equal burden* همبار humbar. *To divide into two equal parts* تنصيف کردن tunseef kirdun.

An equal (*of the same age, rank, &c.*) همزادي humzaudé, همعهدي humahudé, همپايه humpaéh, همقدم humkudum, قرن kurun (pl. اقران akraun), قرين kureen, همپشت humposht, همعنان humanaun, همحال humhaul, همال humaul, همپهلو humpihlu, همنشين humnisheen, شرع shura, عدل adil. *Without an equal* غير معادل ghire-a ma-adil, بي نظير bé nuzeer, بلا مثال bila misaul, بي همتا bé humta, بي اقران bé ikraun. v. *unequalled*.—*Above the heads of his equals* بالاي سر همقدمانش balaï sur humkudumaunish, علي روس الاقران ala roosu'l'akraun.

To equal (*make equal*) واراندن waraundun, مساوي کردن musawé kirdun, عدل ساختن adil saukhtun, موازنت کردن muwazinut kirdun, برابر نمودن burabur numoodun. v. *to level*, *even*. —(*to be or become equal*) فراخور امدن furakhoor aumudun, برابر شدن burabur shoodun, تسويت بودن tuswé-ut boodun, مثل گشتن misl gushtun, مانستن manistun.—*To be equal to*, or *fit for* لايق شدن la-ék shoodun, قابل بودن kaubil boodun. *To equal* or *compensate fully* مجازات و مکافات کردن mujazaut ou mukafaut kirdun. *To equal* or *level with the ground* زمين را برابر کردن zumeenra burabur kirdun, بخاک کوفتن bekhauk kooftun. *To equal*, *equalize* (*make even*) بسيط کردن humwaur saukhtun, همهوار ساختن buseet kirdun, عادل نمودن audil numoodun.

Equality (*similitude*) مثل misl, تمثيل tumseel, مماثلت mumausulut, برابري buraburé, تن tun, تنين tuneen.—(*equability*, *evenness*) همواري humwauré, تسويا tuswé-a, تسويت tuswé-ut, تساوي tusawé, استوا istiwa, اسوات aswaut, سوا suwa, سويت suwé-ut, اعتدال é-atidaul, معادلت ma-adulut, تعادل ta-addul, شمال shimaul, شملال shimlaul, تکافو tukaufoo, سادکي sauduké, بوا buwa. v. *levelness*.—(*of the same dignity*, *age*, *&c.*) همسري humsuré, همزادگي humzaudugé, مطابقت mutaubikut, يکساني eeksauné, چفتي chufté. v. also *uniformity*.

Equally هم hum, سربسر surbusur, مستويا mustawé-an, پيشا پيش peisha peish, برابر burabur, علي السوية ala's'suwé-ut, علي سوا ala suwa, مثلانه mislauneh, با اعتدال ba é-atidaul, عادلانه aadilauneh, همواراانه humwarauneh, با يکساني ba eeksauné.—*To expend equally* موازنت کردن muwauzifut kirdun.

EQUANIMITY عدم سودا aduma suda, وقار wukaur, قرار kuraur, صبر subr, عدم غضب aduma ghuzb--*Equanimous* نا دلتنک na diltunk, اهل قرار ahla kuraur, ذو صبر zu subr, دير غضب deira ghuzb.

EQUATION برابر کنا burabur koona, مثل ساز misl sauz, تن tun. v. *equality*.

The EQUATOR خط استوا khutta istiwa.

Equatorial خط استوا منسوب khutta istiwa munsoob, خط استواي khutta istiwa-é.

An EQUERRY سر سواران sur suvvaraun.

EQUESTRIAN (*belonging to horsemanship*) سواري suvvauré, اسب پيوند asb pivund, فروسيت مخصوص furoosé-ut mukhsoos.—(*skilled in horsemanship*) اهل فروسيت ahla furoosé-ut, سواري دانشور suvvauré danishwur.—(*mounted on horseback*) سوار suvvaur, راکب raukib, فارس fauris.

EQUIDISTANT همفاصله humfausilleh.

EQUILATERAL متسوية الاضلاع mutuswé-utu'l'izlaa, هر جانب برابر hur jaunib buraubur.

To EQUILIBRATE دنکا دنک کردن dunkadunk kirdun, برابر ساختن burabur saukhtun, عدل نمودن adil numoodun.

EQUILIBRIUM, *equilibration* ترازو turauzoo, معادلت ma-adulut, بزو buzu, موازنت muwazunut, دنک dunk.

The EQUINOCTIAL or *equinox* اعتدال الليل والنهار é-atidaulu'l'leili wa'n'nihaur. *The equinoctial line* خط اعتدال الليل و النهار khutta é-atidaulu'l'leili wa'n'nihaur. — *The vernal equinox* نوروز nowrooz, نوروز سلطاني nowrooza sultauné. *The autumnal equinox* نوروز ميزان nowrooza mizaun, مهرجان muhrjaun, فصل مهرجان fusla muhrjaun.

To EQUIP ساز کردن sauz kirdun, سازيدن sauzédun, ساختن saukhtun, اعداد کردن é-adaud kirdun, امادن amaudun, حاضر کردن hauzir kirdun, تيار ساختن ahunk numoodun, اهنک نمودن teemaur saukhtun. *To equip* or *arm one's self* خبيره بودن شدن khubeereh shoodun, خبيره khubeezeh boodun, سلاح پوشانيدن sillauh poshanédun. *To equip a fleet* جميعت جهازها اراستن jumé-ata jahauze-ha araustun. v. *to accoutre*, *furnish*, *dress*.

EQUIPAGE (*train*) سواري suvvauré *or* suwauré, اتات ataut, طايفت ta-éfut, حشم hushum, تبع tuba. v. *retinue*; also *accoutrements, furniture*.

An equipage (*carriage*) عربه arabeh.

Equipment ساز sauz, سازكاري sauzkauré, تدارك tudauruk, اعداد é-adaud. v. under *accoutre*; also *preparation*.

Equipoise, equiponderance, v. *equilibrium*.

EQUIPOLLENCE قوت اعتدال kuwwuta é-atidaul, قدرت معادلت kudruta ma-adulut.—*Equipollent* ذو قوت اعتدال zu kuwwuta é-atidaul.

EQUITABLE عادل audil, معدل mu-addil, ذو اعتدال zu é-atidaul, اهل انصاف ahla insauf, راست raust, درست durust, لايق la-ék, جايز ja-éz, روا ruwa, صالح saulih, با داد ba daud, شراع shura, v. *just, candid, impartial*.—

Equitably عادلانه audilauneh, بطريق حق betureeka hukk, لايقانه la-ékauneh, بالصواب bi's'suwaub.

Equity عدالت adawlut, عدل adil, انصاف insauf, حق hukk, عدل و داد adil ou daud, معادلت ma-adulut, شريعت shur-é-at, شرع shura, راستي rausté. v. *justice, impartiality, honesty*.

Equivalence, v. *equipollence*.—*Equivalent* معادل ma-adel, موازنت muwauzinut, مساوي musawé, جائزي jauzé. v. *equal, equipollent*.—*An equivalent* عدل adil, بدل budil. *To give an equivalent* بدل دادن budil dadun, عدل نمودن adil numoodun.

EQUIVOCAL ذو دو معني zu doo maané, مشكوك mushkook, مبهم mubhum, ذو شبهت zu shubhut, ابهام ibhaum, مغلق mughluk, تعريض taareez. v. *doubtful*.—*An equivocal expression* لغت مشتركت loghata mushturikut, گفتگوي مغلق guftugooï mughluk, سخن پيچيده sukhun peechédeh.

Equivocally با دو معني ba doo maané.

Equivocation, equivocalness, دو معني doo maané, تجنيس tujnees, شبهت shubhut, شك shukk, مشكك mushkuk, ابهام a-éhaum, اشتباه ishtibauh, رمز rumz.

To equivocate دو معني نمودن doo maané numoodun, لغت مشتركت ساختن loghat mushturikut saukhtun, تعريض گفتن taareez guftun.

An equivocator با دو معني گوينده ba doo maané gooïndeh.

ERA تاريخ taureekh. v. *epoch*.

To ERADICATE بركندن burkundun, نزع كردن nuza kirdun, برانگيختن burangeekhtun, استيصال ساختن istisaul saukhtun, قلع نمودن kula numoodun, لنجيدن lunjédun, قعر كردن kaar kirdun, تقويب ساختن tukweeb saukhtun. v. also *to destroy, end*.—*To eradicate hair by a tincture* موي انصال كردن mooï insaul kirdun.

Eradicated بركنده burkundeh, منزوع munzuwa, منتزع muntuza, مستاصل musta-asul, منخلع munkhula, منقاص munkaus, منقعر munka-ér.

Eradication استيصال isteesaul, تعترت kaaturut, قعر kaar, لنج lunj, دف duff, قلع kulaa, نزع nuza, انصال insaul.

To ERAZE برسيدن burusédun, تراشيدن turashédun, تراش كردن turaush kirdun, رقمكش نمودن rukumkush numoodun, ستردن suturdun, اهنجيدن ahunjédun, ناسخ شدن nuasikh shoodun, نسخ كردن nusikh kirdun, حك ساختن hukk saukhtun, ماحي بودن mauhé boodun, محو نمودن muhoo numoodun, اماطه كردن imauteh kirdun, بطال ساختن buttaul saukhtun, طلس كردن tuls kirdun. v. *to destroy*.

ERAZED تراشيده turashédeh, برسيده burusédeh, ممحي mumhé, محكوك muhkook, متعذر muta-azzur. *The space erazed* عرصهٔ اندراس arseh-a indiraus.

Erazement رقمكش rukumkush, ناسخ nausikh, حكوك hukook, محو muhoo, طلس tuls, نسر nusir, اندراس indiraus.

ERE پيش از انكه peish uz aunkeh. v. *before, sooner*.—*Ere long* زود zood, عن قريب aan kureeb, على الفور ala'l'four. *Ere now* پيش از اين زمان peish uz een zumaun.

To ERECT برداشتن burdaushtun, افراشتن efraushtun, نصب كردن nusb kirdun, منصوب نمودن munsoob numoodun, برافراشتن burafraushtun, نشاندن nishaundun, فراشيدن furaushédun, فراختن furaukhtun, برداريدن burdaurédun, برخيزانيدن burkheezanédun, بلند برداشتن bulund burdaushtun, اقامت كردن ikaumut kirdun. v. *to raise, build, elevate, exalt*.—*To erect a standard* علم برداشتن alum burdaushtun, رفع لوا كردن rufaa liwa kirdun, بيراق نصب نمودن beerauk nusb numoodun. *To erect a public building* عمارت كردن ymaurut kirdun.

Erect افراشته efraushteh, قيم keem, قيام ké-aum, قايم ka-ém, منصوب munsoob, منتصب muntusub, سهي suhé, مجثيل mujseel, منتص muntus. *To be erect* قيام شدن ké-aum shoodun. v. *upright*.—*Erected*, v. *built*.

ERECTION نصب nusb, رفع rufa, اقامت ikaumut. v. *establishment, settlement*.

Erectness قيامت ké-aumut.

An EREMITE ويرانه نشين veerauneh nisheen. v. *hermit*.—*Eremetical*, v. *solitary*.

The ERMINE سنجاب sunjaub, زنجاب zunjaub, قاقم kaukum.—*Ermined* با سنجاب موي پوشيده ba sunjaub mooï poshédeh.

To erode, erosion, v. *corrode*, &c.

To ERR (*make mistakes*) سهو كردن suhoo kirdun, غلط نمودن ghult numoodun, مانيدن maunédun, زل نمودن zull numoodun, ضل ساختن zull saukhtun. خبط كردن khubt kirdun, خطا ساختن khuta saukhtun, گناه نمودن gunah numoodun. v. *to blunder, sin*.—(*to wander*) بي راه شدن bé rah shoodun, گمراه بودن gumrah boodun, سرگردان گشتن surgurdaun gushtun. v. *to stray*. — *To cause to err* اضل ساختن azil saukhtun, سهو گردانيدن suhoo kirdanédun.

An ERRAND پيام pei-aum, اگاه agauh, خبر khubr. v. *message*.

ERRANT, *erratick*, بي راه bé rah, گمراه gumrah, اواره awaureh, غوي ghooï, ضال zaull, ضايع za-é-a. v. *wandering, uncertain, irregular*.

ERRONEOUS زو غلط zu ghult, اهل ضلت ahla zullut, بي حق bé hukk, بيهوده béhoodeh, پر سهو pur suhoo, خلاف قاعدت khilaufa ka-édut, گمراه gumrah. v. *mistaken, irregular, false*.

Erroneously بوجه بيهوده bewujha béhoodeh, غلطانه ghultauneh, با سقط ba sukut. v. also *falsely*.

Erroneousness عدم حقيقت aduma hukeekut. v. *error, falsity*.

Error خطا khuta (plur. خطايا khuta-é-a), زل zull, زلت zullut (pl. زلات zullaut), تقصير tukseer (pl. تقصيرات tukseeraut), قصور kusoor, سقط sukut, سهو suhoo, خبط khubt, غلط ghult, ضل zull, ضلضله zulzuleh, ضلت zullut, ضلال zulaul, ضلالت zulaulut, خيس khees. v. *blunder, mistake, fault, sin*.—*An error in writing* (*a slip of the pen*) سهو قلم suhoo-a kalum.

Erst, v. *first, once, formerly, before, till*.

To ERUCT فراخيدن furakhédun, تجشو كردن tujushshoo kirdun, وروغ زدن wuroogh zudun.—*Eructation* رغ rughgh. v. *belch*.

ERUDITION تعليم taaleem, تاديب ta-adeeb, مادبت ma-adubut, دانش daunish, علم ylm, معرفت maaruft, عرفان yrfaun, ادب adub, تربيت turbé-ut. *For erudition* للتاديب li't'ta-adeeb. v. *learning, knowledge*.

ERUPTION (*hostile excursion*) خروج khurooj, هجوم hujoom. *An eruption on the body* دميدگي dumeedugé, حصب husib, حصبت husibut, حاصب hausib.

Erysipelas, v. *St. Anthony's fire*.

ESCAPE گريز gureez, فوز fowz, فوز و فلاح fowz ou fulauh, رها ruha, فرار furaur, فر furr, نفرت nufrut, بيزار beezaur, جابزه jaubizeh, هصب husb, هرب hurb, مهاجرت muhaujirut, نجا nuja, مفازت mufauzut, منجات munjaut. v. also *mistake, oversight*.

To escape گريختن gureekhtun, گريز كردن gureez kirdun, پاي گرفتن paï gooriftun, رها يافتن ruha é-aftun, رها ياب ساختن ruha é-aub saukhtun, نجات شدن nijaut shoodun, فرار نمودن furaur numoodun, منهزم بودن munhuzim boodun. v. *to fly*.—*To escape privately* زحوف كردن zuhoof kirdun, زحف ساختن zuhuf saukhtun. *To escape safe* سلامت يافتن sulaumut e-aftun. *To escape from prison* از زندان گريختن uz zundaun gureekhtun, از حبس زحوف كردن uz hubs zuhoof kirdun. *To escape from danger* از خطر فوز كردن uz khutur fowz kirdun.—*To escape with impunity* بي عقوبت رفتن bé akoobut ruftun, حضرا مضرا بودن huzran muzran boodun, دلها ازاد شدن dilha azaud shoodun. *To escape the memory* از خاطر رفتن uz khautir ruftun. *To escape* (or *be exempted*) مسلم شدن musullum shoodun, سربستي يافتن surbusté é-aftun, سربست بودن surbust boodun. *To escape unnoticed* بي معرفت شدن bé maaruft shoodun.

Escaped پاي گرفته paï goorifteh. v. *fled, saved*.

An ESCHAR (*crust of a wound*) خشك ريشه khushk reesheh.

To eschew, v. *to avoid, fly, shun*.

An ESCUTCHEON علامت alaumut.

An ESCORT حفاظ فوجي hufauz foujé, فوج رهبان fouj ruhbaun, بدرقه budrikeh. v. *convoy*.—*To escort* حفاظ فوجي بودن huffauz foujé boodun, برهبران حمايت دادن beruhburaun huma-é-ut dadun. v. *to convoy*.

An ESCRITOIR پيشتخته peishtukhteh.

Especial, v. *principal, chief, special*.

ESPECIALLY اولا awwula, بغايت beghia-é-ut, با وجود ba wujood, غالبانه ghalibauneh. v. *principally, chiefly*.

ESPOUSALS عروسي aroosé. v. *marriage*.

To espouse (*wed*) عروسي كردن aroosé kirdun, عقد نكاح ساختن akuda nikauh saukhtun, زن كردن zun kirdun, داماداي ساختن daumaudé saukhtun. v. *to betrothe, contract, marry*.—(*to maintain, protect*) دست گير شدن dost geer shoodun, حمايت دادن huma-é-ut dadun, مهربان كردن muhirbaun kirdun. v. *to countenance, defend*.

To ESPY (*see at a distance*) دوربين كردن door been kirdun, تجسس ساختن tujussus saukhtun. v. *to discover*.—(*to watch, look about*) ديدبان شدن deedbaun shoodun, نگران بودن

nugguraun boodun, اكاهي نبودن agauhé numoodun.

An ESQUIRE (*armour-bearer*) سلاح بر sillauh bur, جبه دار jubeh dar, ترفاق turfauk, ترقاق turkauk.—(*a gentleman*) ميرزا meerza, بكزاده begzaudeh.

To ESSAY اجترا كردن ijtira kirdun, جد و جهد نبودن judd ou jihud numoodun. v. *to attempt.*—(*to make an experiment*) تجربت ساختن tujribut saukhtun, ازمودن azmoodun, ازمايش كردن azma-ésh kirdun, امتحان نبودن imtihaun numoodun.

An essay اجترا ijtira, جد judd, جهد jihud, قصد kusd, سوي sooï. v. *attempt.*—(*experiment*) تجربت tujribut, ازمايش azma-ésh, ازمون azmoon, خبرت khubrut, بلوع bulwa, وند wund.

ESSENCE ذات zaut, جوهر johur, نفس nufs, وجود wujood, كاينت ka-énut, كون koon, بودي boodé, هستي husté, هويت hoowé-ut, ماهيت mahé-ut, طبيعت tubé-aat, اصل asl, نهاد nihaud, عين aïn, معني maané. *Essences* موجودات moujoodaut, كاينات ka-énaut. *The essence of any business* or *thing* نفس الامر nufsu'l'-amr, ما في نفس الامر ma fé nufsu'l'amr.—*Essence* (*perfume*) بوي booï, عطر attar, رايحه ra-éheh, معطر ma-attar. *The essence* or *ottar of roses* عطر attar.—*To essence* معطر كردن ma-attar kirdun. v. *to perfume, scent.*

Essential ذاتي zauté, جوهري johuré, اصلي aslé, جبلي jibillé, عيني aïné.—*The essential*, v. *essence*.

Essentially اصليانه aslé-auneh, بالذات bizzaut.

ESSOINE or *essoign* (*legal excuse*) پوزش مشروع poozish mushroo-a, اعتذار شرعي e-atizaar shura-é.

To ESTABLISH (*settle firmly*) پايدار كردن païdar kirdun, نصب ساختن nusb saukhtun, ابقا كردن ibka kirdun, تعيين نبودن taï-én numoodun, بسته ساختن busteh saukhtun, برقرار كردن burkuraur kirdun, طرح ساختن turuh saukhtun, نشاختن nishaukhtun, مقرر نبودن mukurrur numoodun, ركن كردن rukun kirdun. v. *to fix, settle, confirm, ratify, found, build.* —(*to make, form, model*) ساختن saukhtun, كردن kirdun, تشكيل نبودن tushkeel numoodun.—*To establish in office* در منصب نصب كردن dur munsub nusb kirdun, تمكين دادن tumkeen dadun. *To establish peace* صلح و صلاحي منعقد ساختن sulh ou sulauhé munakud saukhtun.

Established پايدار شده païdar shoodeh, برقرار burkuraur, قرار داد kuraur dad, موقوف moukoof, منصوب munsoob, منعقد munakud, مقرر mukurrur, تقرر tukurrur, معقود maakood, بسته busteh. *To be established* قرار داشتن kuraur daushtun, برقرار شدن burkuraur shoodun, منصوب بودن munsoob boodun.—*Peace established* صلح قرار داد sulh kuraur daud.

Establishment نصب nusb, پيشنهاد peishnihaud, بقا buka, بندوبست bundubust, ركن rukun, طرح turuh, استقرار istikraur, استواري ustuwauré, ايستادكي a-éstadugé, رسوخ و اشتداد rusookh ou ishtidaud, ثبات subaut, پايداري pa-édauré. v. *settlement, confirmation.*—(*form, model*) دستور dustoor, قانون kanon, طريق tureek. v. *constitution, regulation.*—(*foundation*) تاسيس ta-asees, وضع اساس wuzaa isaus, بنياد buné-aud. v. *principle.* —(*allowance, appointment*) سالياني saulé-auné, ساليان saulé-aun, سالكاني saulgauné, روزكاني roozigauné, روزانه roozauneh, طلب tulub, يومي é-oomé, رزق rizk. v. *salary.*

ESTATE (*state, the public*) جمهور jumhoor, عامت ammut.—(*condition of life*) حال haul, وضع wuza, شان shaun, مقام mukaum.—(*fortune, possession*) مال maul (plur. اموال amwaul), مملكت mumlukut (plur. ممالك mumaulik). v. *wealth.*—*A hereditary estate* ملك mulk (pl. املاك amlauk), خانمان khaunmaun, ميراث meeraus, ميهمن meehmun, ميهن meehun. *A landed estate* عقار akaur (plur. عقارات akaraut), ضيعت zé-aut (pl. ضيعات zé-aat), ضياع zé-aa, ارض arz. *The neat produce of an estate* عفو afoo.—*Estate* (*rank, quality*) مرتبت murtubut, جاه jauh, منزلت munzulut, درجه durjeh, پايه pa-éh. v. *degree.*

To ESTEEM (*prize, rate high*) اعتبار كردن é-atibaur kirdun, تكريم ساختن tukreem saukhtun, احترام كردن ihtiraum kirdun, التفات نبودن iltifaut numoodun, رغبت ساختن rughbut saukhtun, رعايت كردن ré-aïut kirdun. v. *to respect, honour*; also *to estimate.*—(*to think, imagine*) پنداشتن pundaushtun, انديشه كردن andeesheh kirdun, كمان نبودن gumaun numoodun.

Esteem اعتبار é-atibaur, التفات iltifaut, رعايت ré-aïut, رغبت rughbut, احترام ihtiraum, ارج arj, تكريم tukreem. v. *veneration, respect.*

Estimable, esteemed, ذو اعتبار zu é-atibaur, صاحب تكريم sahib tukreem, معتبر mu-atibur, اهل احترام ahla ihtiraum, كران بها guraun buha. v. *valuable.*

To ESTIMATE احتساب كردن ihtisaub kirdun, عد ساختن add saukhtun, حساب نبودن hisaub numoodun, شمردن shumurdun, انكاريدن angaurédun, سرمره كردن surmureh kirdun. v. *to rate.*

Estimate, estimation (*computation*) حساب hisaub, حسب husb, حسبان husbaun, حسابت

hissaubut, احتساب ihtisaub, محاسبت muhausibut, عد add, شمار shumaur, انگارش angaurish. (*value*) بها buha, قیمت keemut. — *A conjectural estimate* اندک adunk.—*Estimation* (*opinion*) اندیشه andeesheh, پندار pundaur, زعم zaam, وهم wuhum. v. *judgment*. — (*regard, honour*) اعتبار é-atibaur, مکرمت mukrimut. v. *esteem*.

Estimated محسوب muhsoob, شمرده shumurdeh, معدود madood, معتد mu-atudd.

An estimator حساب کنا hissaub koona, محاسب muhausib, شمارکیر shumaur geer, دیان deiaun.

To ESTRANGE (*keep at a distance*) دور شدن door shoodun, غایب بودن gha-éb boodun. v. *to withdraw*.--(*to alienate* or *divert from one's possession*) از تصرف خود واکردن uz tusurruf khood wakirdun.—(*to alienate the mind*) از خاطر راندن uz khautir raundun, تنفر نمودن tunuffur numoodun.

Estrangement, v. *alienation*, *distance*.

Etc, *et cætera*, و ایضا wa a-ézan, باسره bi-asrihi, الی اخره ila akhrihi, و قس علی هذا wa kus ala haza, ایضا a-é-zan.

ETERNAL ابد abud, ابدی abudé, ابد پیوند abud pivund, موبد mu-ebbud, دایم da-ém, دایمی da-émé, جاودان jawidaun, جاودانی jawidauné, صمد sumud, بیچون peechoon, سرمد surmud, سرمدی surmudé, باقی bauké, پایدار païdar. v. *constant*, *perpetual*, *everlasting*.—(*without beginning*) ازل azl, بی اغاز bé aghauz.—(*without end*) ابد abud, بی اخر bé akhir. v. *endless*.—*The Eternal* قیوم ké-oom. v. God. — *Life eternal* اخرت akhirut, دار البقا daru'l'buka.

Eternally ابدا abudan, ابد الاباد abdu'l'abaud, ابد الابدین abdu'l'abudeen, ابد الدهر abdu'd'duhr, ابد الدهرین abdu'd'duhreen, دایما da-éman, علی است الدهر ala isti'd'duhr, جاودانه jawidauneh. v. *perpetually*, *invariably*.

Eternity دایمیت da-émé-ut, همیشکی humeeshugé.—(*without beginning*) ازلیت azlé-ut, قدم kudum, است ist, اس iss. — (*without end*) ابد abud, ابدیت abudé-ut, خلد khuld, بقا buka, کشور بقا kushwur buka, دار بقا dar buka, ابج abuj, ابض abuz. *From all eternity* از ازل و ازال uz azl ou azaul. *To all eternity* ابد الاباد abdu'l'abaud, در خلود dur khulood.

To eternize or *eternalize* دایم کردن da-ém kirdun, جاودان ساختن jawidaun saukhtun, قیام نمودن ké-aum numoodun, باقی ساختن bauké saukhtun, پایدار کردن pa-édar kirdun, دایم الایام ساختن da-ému'l'ai-aum saukhtun. v. *to perpetuate*, *immortalize*, *make famous*.

ETHER هوا hawa, هوات hawaut.

Ethereal سماوی sumawé, هوای hawa-é, اسمانی asumauné. v. *celestial*, *heavenly*.

Ethick, v. *moral*.—*Ethicks*, v. *morality*.

ETYMOLOGY اصل asl, النحو annuhoo, تصریف tusreef.—*Etymological* اصلی aslé.

To EVACUATE خالی کردن khaulé kirdun, خلوت ساختن khulwut saukhtun, تخلیت نمودن tukhlé-ut numoodun, تفریغ کردن tufreegh kirdun. v. *to empty*, *void*, *annul*.—*To evacuate* (*by a purgative*) شکم ران کردن shikim raun kirdun, قضای حاجت ساختن kuza-é haujut saukhtun. (*by vomit*) استفراغ کردن istifraugh kirdun.—*To evacuate* (*a town* or *castle*) شهررا رحلت کردن shahur-ra ruhlut kirdun, قلعه را خالی نمودن killa-ra khaulé numoodun.

An evacuant medicine شکم ران shikim raun.

Evacuation تفریغ tufreegh, تخلیت tukhlé-ut, تبییض tubei-éz.—*Evacuation* (*by stool*) حاجت haujut, قضا kuza, قضای حاجت kuza-é haujut, شکم رانی shikim rauné. (*by vomit*) استفراغ istifraugh.

To evade, v. *to elude*, *escape*, *avoid*, *deceive*.

EVANGELICAL انجیلی injeelé. — *An evangelist* انجیل injeel. — *The evangelists* (*gospel*) کتاب الانجیل kitaubu'l'injeel. *Evangelism* (*the publication of the gospel*) بشری الانجیل bushré-u'l'injeel.

EVANESCENT, *evanid*, فانی fauné, زایل za-él, بیات bé-aut, اضمحال izmihaul, نا بدید na bedeed. v. *fleeting*, *vanishing*, *weak*, *feeble*.

To evanish نا بود و نا پدیدا شدن na bood ou pedeeda shoodun, نفدان بودن nufdaun boodun. v. *to vanish*.

EVAPORABLE ممکن نتح mumkina nutuh.

To evaporate نتح کردن nutuh kirdun, نتوح شدن nutooh shoodun, از مناتح گزایستن uz munautuh guza-éstun.

Evaporation نتح nutuh, نتوح nutooh.

EVASION (*excuse*) پوزش poozish, عذر azur, اعتذار é-atizaur.—(*artifice*) فن funn, کید keed, حیله heeleh. v. *subterfuge*.

Evasive حیله باز heeleh bauz, فن بند funna bund, غبن ساز ghubin sauz. v. *elusive*.

The EUCHARIST, قربان kurbaun, قداس kudaus, عشا asha. *The bread of the Eucharist* قداس kudaus.

EVE, *even*, v. *evening*.—*The eve of a festival* پیشاوی purasha-wé.

EVEN (*level*) هموار humwaur, یکسو eeksoo, بسیط buseet, یکسان eeksaun, برابر buraubur, مستوی mutusawé, متساوی mutusawé, تجیده bukhjedeh.

mustuwé, مساوي musawé, خشوع khushwa, تسطيح tusteeh, پهن puhin, پهنا puhna. v. *plain.*— (*owing nothing; quits*) بهم برابر buhum buraubur, بي دين از يک ديگر bé dein uz eek digur.— (*placid, even tempered*) ملايم mula-ém, آسوده و آزاده asoodeh ou azaudeh, ساکن saukin. v. *calm.* —(*straight, not leaning to either side*) سهي suhé, قيام ke-aum. v. *erect.*—(*alike*) برابر buraubur, زوج zooj, معادل ma-adil. v. *equal.*—*Even ground* هضم huzum, دسکره duskureh, صاعت sa-at, قوع kuwa. v. *a plain.*—*Even a-top* سرپهن surpuhin. *Odds or evens* تک جفت tuk juft, طاق يا جفت tauk ya juft, تخسيت tukhse-ut.—*Even with the ground* با زمين برابر ba zumeen buraubur. *To make an odd number even* شفع کردن shufa kirdun.

To even (*make equal*) وارآندن waraundun, هموار کردن humwaur kirdun, يکسو ساختن eeksoo saukhtun, بخجيدن bukhjédun, مستوي نمودن mustuw-é numoodun, زوج کردن zooj kirdun. v. *to level, equal.* — (*to be equal*) برابر گشتن burabur gushtun, تسويت شدن tuswé-ut shoodun, بسيط بودن buseet boodun.

EVEN (*adverb*) هنوز hunooz, نيز neez, همچنان humchunaun, همچنانکه humchunaunkeh, همچو humchoo, هم hum, و wa, بله bulha, ان anna, انه innahu, ايضا a-ézan, گرچه gurcheh, اگرچه agurcheh, گرچه که ghurcheh keh, ورچه wurcheh, با همه که ba humeh keh, وان wa-in, ولو wulau. v. *although, notwithstanding, verily, also.*

EVENING شام shaum, شامگاه shaumgah, پسين puseen, مسا musa, عشي ashé (pl. اعشيت é-ashé-ut), عشا esha, عشيت ashé-ut (pl. عشيات ashé-aut, عشايا asha-éa), قصرا kusra, مقصر muksur, رواح ruwauh, رياح re-auh, سمر sumr. *In the evening, eventide* شامگاه shaumgah, شب هنگام shub hungaum, شبانگاه shubangah, وقت المسا waktu'l'mesa. *Morning and evening* صبح و مسا subuh ou musa, الابردان alaburdaun, بالغدو والاصال bi'l'ghuduwwi wa'l'asaul, بالعشي والابکار bi'l'ashé wa'l'abkaur. *From evening to morning* از طره مسک ساي شام تا غره بيضاي بام turreh-a musk sa-é shaum ta ghurreh-a beeza-é baum, [literally, *from the musk-like locks of the evening to the bright star of the morning*]. *Evening prayer* نماز شام numauza shaum. *To wish a good evening* تمسيه کردن tumse-uh kirdun. *Yesterday in the evening* دي شامگاه dee shaumgah, مسا امس musa amsin.

EVENLY (*equally*) با يکساني ba eeksauné, سربسر surbesur, هموارانه humwaurauneh, با اعتدال ba é-atidaul, مستويا mustawé-an. v. *levelly, uniformly.*—(*without inclination to either side*) بي ميل bé meil, غير عطف ghiré-a atif, بلا ممال bila mumaul. v. *impartially.*

Evenness برابري buraubure, همواري humwauré, استوا istiwa. v. *equality, straightness.* —(*impartiality*) عدالت adaulut, انصاف insauf, عدل adl, عدم عطف aduma atif.—(*calmness*) اسودگي asoodugé, ملايمت mula-émut, رفاهيت rufahé-ut, عدم اضطراب aduma iztiraub.

An EVENT (*incident*) سرگذشت surguzusht, سرانجام surranjam, وقيعت wuké-at, وقوع wukuwa, موقع mooka, عارض a-ariz, عارضت a-arizut, اتفاق ittifauk (pl. اتفاقات ittifakaut), ماجري or ماجرا maujura, قصه kisseh, حدث hudis, حدثي hudse.—(*consequence*) عاقبت aakibut, نتيجه nuteejeh, پيروي peerawé. *The events of former times* ماجريات maujuré-aut. *In such an event* عند الوصول andu'l'wusool.

Eventful پر اتفاقات pur ittifakaut.

To eventilate, v. *to ventilate, sift.*

Eventual امدانه aumudauneh, امداني aumudauné, عارض a-ariz, ذو عاقبت zu a-akibut.

Eventually عند الوصول andu'l'wusul, عاقبت العاقبت a-akibutu'l'a-akibut, در ان سرانجام dur aun surranjam.

EVER, *for ever* (*at all times*) هميشه humeesheh, هرزمان hurzumaun, دايمانه hur daémauneh, دايم الايام da-ému'l'a-é-aum, دايما daéman, در جميع زمان dur jumé-a zumaun, هر وقت hur wakt, همان humaun, هميدون humeedoon, هر دم hur dum, هرکره hurkureh, هر بار hur bar, هرگز hurguz, همواره humwaureh. v. *always, eternally.*

Evergreen هر دم تازه hur dum tauzeh, حي العالم hei-é-u'l'alum, مير عاشقان meer a-ashikaun.

Everlasting ابدي abudé, ازلي azlé, خالد khaulid, دايم da-ém, سرمد surmud, لم يزلي lum eezlé, قيام ké-aum, قيوم ké-oom. v. *eternal.*—*Everlasting bliss* خلد khuld. v. *happiness.*

Everlastingly هر دايما hur da-éman, ابدا abudan. v. *eternally.*

Ever-living حي لا يموت hei-é la eemoot, حي و قيوم hei-é wa ké-oom.

Evermore هميشه humeesheh. v. *ever.*

EVERY هر hur, کل kull, بهر buhur, کافت kafut. *Every one* هريکي hur eeké, هر فرد hur furd, هر احد hur ahd, کل واحد kullu wauhidin. *To every, to every one* بهر buhur. *Every one who, every thing that* هران که huraun keh, هر انچه hur ooncheh. *In every shape* هر ايينه hur aï-éneh, بهرحال buhur haul. *Every time* هر بار hur bar.

On every part, in every part هر جانب hur jaunib, من كل جانب min kulli jaunibin. *Every kind* هر جنس hur jins. *Every moment* هر دم hur dum. *Every day* هر روز hur rooz. *Every hour* هر وقت hur wakt, هر زمان hur zumaun. *Every year* هر سال hur saul, بهر سنه buhur sunneh. *Every month* بهر ماه buhur mauh. *Every thing* هر شي hur shei-é. *Every time* هر كره hur gur-reh. *Every time that* هر گاه كه hur gah keh. *Every one, every bit* هر كس hur kus, هر فرد hur furd. *Every man* هر مرد hur murd, كل رجل kullurujulin. *Every woman* هر عورت hur awrut, كل امراة kullumrauti. *Every cup* هر جام hur jaum, كل كاس kull kaus. *He put every enemy to the sword* قتل العدا كلهم katala'l'ada kullahum. *From every quarter* زهر zihur, ازهر uzhur. *From every village they had brought two buffaloes* از بهر قريه دو جاموس اورده بودند uz buhur kureeh doo jamoos awurdeh boodund.

To EVICT (*dispossess legally*) الزام كردن il-zaum kirdun, از حجت راندن uz hujjut raundun.

EVIDENCE (*proof, clearness*) گواهي gu-wauhé, مشاهدت mushauhidut, شهادت shuhaudut, ظاهري zauhuré, اظهار izhaur, بيان bé-aun, عيان a-é-aun, تصريح tusreeh, وضوح wuzooh, ايضاح a-é-zauh, بينت bei-énut, بلوج bulooj.—(*a witness*) شاهد shauhid, گواه guwauh, گوا guwa, مهيمن muheemun, شهيد shuheed, قاريت kauré-ut.—*Satisfactory evidence* حجت واضحت hujjuta wau-zihut, مبصرت mubsurut.—*Contradictory evidence* تهاتر tuhautir. *To give evidence* وضوح دادن wu-zooh dadun.

To evidence (prove) شهادت كردن shuhaudut kirdun, گواهي دادن guwauhé dadun, بينت اوردن bei-énut awurdun.—(*shew*) اظاهر كردن izhaur kirdun, نمودن numoodun, نمايان ساختن numa-é-aun saukhtun. v. *to demonstrate.*

Evident اشكار ashikaur, اشكاره ashikaureh, ظاهر zauhur, بين bé-un, مبين mubeen, عيان a-é-aun, صريح sureeh, روشن roshun, هويدا huweida, لايح la-éh, باهر bauhir, ازهر azhur, جلي julé, ساطع sauta, واضح wauzih. v. *plain, apparent, notorious.*—*Any thing evident* پيشادست peishadost, امر مبين amra mubeen, لاايحت la-éhut.—*An evident reason, proof* or *demonstration* بينت bei-énut (pl. بينات bei-é-naut), سبب ظاهر الدليل sibub zahir u'd'-duleel. *To make evident* اشكاره كردن ashikaureh kirdun, ايضاح نمودن a-ézauh numoodun. *To be* or *become evident* ظاهر شدن zauhir shoodun, روشن گشتن roshun gushtun.

Evidently ظاهرانه zauhirauneh, ظاهرا zauhiran, ظاهر zauhir, اشكاره ashikaureh, عينا a-é-nan, پيدا peeda, ايضاحا a-ézahan, بلوجانه buloo-jauneh.

EVIL (*adjective*) بد bud, شر shurr, فنا funa, فاسد fausud. v. *bad, wicked, corrupt.*

Evil (*substantive*) بدي budé, شرارت shuraurut, فساد fusaud, بد اموز bud amooz, بد خلقي bud khulké, زشت خوي zusht khoo-é, دوني doonè, ناكس naukus, ناخوشي na khooshé. v. *crime, wickedness, injury.*—*An evil* (*misfortune*) بلا bulau, خطا khuta, قضا kuza, داهيت dahé-ut, محنت muhnut, فلاكت fulaukut, اشوب ashoob, بد بختي bud bukhté. v. *calamity.*—(*a disease*) مرض murz, بيماري beemauré, درد durd, علت yllut. *The king's evil* چخش chukhish, ارقان arkaun, يرقان eerkaun, سلعت sulaat, صراجه suraujeh, اغره aghreh. *An evil spirit* جن jinn, ديو div. v. *demon, devil.*—*Evil speaking* بد نام bud naum, افتراكاري iftirakauré. v. *calumny, defamation.*—*An evil doer* اهل فساد ahla fusaud, فاجر faujir, گناه كار gunah kaur, خطا كر khuta gur, زيان كار zé-aun kaur, بلاد bulaud, مكار mukkaur. v. *criminal. Evil minded, wishing evil* بد خواه bud khauh, بد انديش bud andeesh, كينه ور keeneh wur, كينه خواه keeneh khauh, بد سگال bud sigaul. v. *malicious.*—*Evilly* شرا shurran, فنا funa. v. *wickedly.*—*Evilness*, v. *wickedness, badness.*

To evince, v. *to prove, show.*

Eulogy, v. *encomium, praise.*

A EUNUCH بي خايه bé kha-éh, خايه كشيده kha-éh kushédeh, خايه كنده kha-éh kundeh, دقفانت dukfaunut, خادم khaudim, خصي khusé (pl. خصيان khusé-aun), ساده كرده saudeh kirdeh, خواجه سرا khojeh-a sera, خواجه سراي khojeh-a seraï.

EVOCATION (*calling out*) ميدانه دعوت ساز meidauneh dawut sauz.

To EVOLVE كشادن kushaudun. v. *to unfold, disentangle, open.*—*Evolution*, v. *unfolding, unrolling*; also *military exercise.*

EUROPE ولايت vula-é-ut, روم rom, افرنجيه afrenjé-uh. *I hear that Mr. Smith will go this year to Europe* شنيده مي ايد كه مستر سميت صاحب امسال در ولايت خواهند رفت shunédeh ma a-éd keh master Smit sahib imsaul dur vula-é-ut khauhund ruft. *Will he return again from Europe?* باز از ولايت مي رجعت خواهند كرد baz uz vula-é-ut ma rujaat khauhund kird? *Will you go to Europe next year?* ديگر سال شما در ولايت خواهيد رفت deegur saul shuma dur vula-é-ut khauhid ruft?

European فرنک frung, ولايتي vula-é-uté, رومايي romaï-é, ولايت پيوند vula-é-ut pivund, روم منسوب rom munſoob. *A European, Europeans* اهل ولايت ahla vula-é-ut, فرنگي frungé, افرنج afrunj, روميان romé-aun. *European troops* افواج ولايت afwauja vula-é-ut. *European commodities* اجناس فرنک ajnauſa frung.—*A European ſhip* جهاز ولايت jahauze-a vula-é-ut, کشتي فرنک kiſhté-a frung.

A EWE ام الاموال ummu'l'amwaul.—(literally *the mother of wealth*) ميش ماده meeſh maudeh, نعجت najut (pl. نعاجات na-ajaut), شاهت ſhauhut, شات ſhaut, دوشا dooſha. v. *ſheep.*

A EWER ابدستان aubdoſtan, ابدست aubdoſt, ابدستدان aubdoſtdan, ابدسدان aubdoſdan, ابدستا aubdoſta, خواليکر khawauleegur, ابتابه aubtaubeh, ابخور aubkhore, ابخوره aubkhoreh, ابخره aubkhureh, ابشخور aubuſhkhore, ابدان aubdan, ابريق ibreek, ابکير aubgeer, جره jarreh, قداق kudauk.

EXACT (*nice, accurate*) سازکار ſauzkaur, سزا ſuza, زو دقت zu dikkut, پرکار purkaur, کامل kaumil, مکمل mukummul, مکلف mukulluf, مقيد muké-ud, نا اهمال na ihmaul, بي غفلت bé ghuflut, نطس nutis, از روي خوشش uz rooï khooſhiſh, غير نقص ghire-a nukis, بي نقصان bé nukſaun. v. *punctual, ſtrict, honeſt.*

To EXACT طلب کردن tulub kirdun, مستلزم ساختن muſtulzum ſaukhtun, مقتضي کردن muktuzé kirdun, الزام ساختن ilzaum ſaukhtun, ايجاب کردن a-éjaub kirdun, پرسيدن porſédun. v. *to demand, extort, enjoin.*—*To exact a debt,* توفير ساختن toofeer ſaukhtun, تقاضي کردن tukauzé kirdun, ادا کردانيدن ada kirdanédun.

Exacted مقتضا muktuza, منقضي munkuzé, مطلوب mutloob, پرسيده porſédeh.

An exacter طلب کننده tulub koonindeh, مستلزم ساز muſtulzum ſauz. *An exacter of taxes* تکاليف کير tukauleef geer, عمل دار amul dar, باژ کير bauzſh geer, خراج جمعليل khurauj jumaleel, شهبندر ſhahbandur. v. *collector, receiver.*—*The exacter of ſouls* (*the angel of death*) قابض ارواح kaubiza arwauh.

Exaction طلب tulub, تکليف tukleef (pl. تکاليف tukauleef), جبايت juba-é-ut. *Extraordinary or oppreſſive exactions* تکاليف عنفيت tukauleefa unfé-ut, تکاليف عرفيت tukauleefa urfé-ut. v. *extortion, tribute.*

EXACTLY با دقت ba dikkut, کمال مرتبه kumaul murtubeh, نقير و قطمير nukeer ou kutmeer, کاملا kaumilan, مقيدانه muké-udauneh, نطسانه nutiſauneh, استقصا iſtikſan. *To enquire exactly* تفحص کردن tufuhhus kirdun. *To diſcern* or *know exactly* کمال مرتبه تشخيص کردن kumaul murtubeh tuſhkhees kirdun.

Exactneſs سازکاري ſauzkauré, پرکاري purkauré, دقت dikkut, سزاواري ſuzawauré, کمال kumaul, تقيد tuké-ud, استقصا iſtikſa. v. *diligence.*

To EXAGGERATE تغليظ و تشديد کردن tughleez ou teſhdeed kirdun, مبالغت ساختن mubaulughut ſaukhtun, تفريط نمودن tufreet numoodun, کلامي تحشيت ساختن kulaumé tuhſhé-ut ſaukhtun, اطرا کردن itra kirdun.

Exaggeration تغليظ tughleez, اطرا itra, تفريط tufreet, مبالغت mubaulughut. v. alſo *heap.*

To EXALT افراختن efraukhtun, براوردن burawurdun, افراز کردن efrauz kirdun, ترفيع ساختن turfé-a ſaukhtun, بلند نمودن bulund numoodun, برداشتن burdauſhtun, شرف بخش شدن ſhurruf bukhſh ſhoodun, بلند برداشتن bulund burdauſhtun, تعظيم کردن ta-azeem kirdun, تکريم نمودن tukreem numoodun, تفضيل ساختن tufzeel ſaukhtun, بلنديدن bulundédun, افراشتن efrauſhtun, افرازيدن efrauzédun, اجلال کردن ijlaul kirdun. v. *to elevate, raiſe*; alſo *to extol, praiſe.*—*To cauſe to exalt,* افرازانيدن efrauzanédun.

Exalted مرفوع murfoo-a, افراخته efraukhteh, برداشته burdauſhteh, براورده burawurdeh, مرتفع murtufaa, مشرف muſhurruf, مفخر mufukhkhur, عالي aulé (fem. عاليت aulé-ut), سر بلند ſur bulund, سر افراز ſur efrauz, سر فراز ſur firauz. v. *elevated.*—*Exalted in dignity* عالى جناب aulé junaub, عالى حضرت aulé huzrut, عالي جاه aulé jah, عالي قدر aulé kudr, عالي مقام aulé mukaum, عالى مکان aulé mukaun, عالي شان aulé ſhaun, عالى منقبت aulé munkubut, صاحب نصاب ſahib niſaub. v. Vol. I. p. 1205.

Exaltation ارتفاع irtifa, افرازي efrauzé, افراشتکي efrauſhtugé, اعلا é-ala, رفع rufa, استعلا iſtéla, سر افرازي ſur efrauzé. v. *elevation, grandeur, dignity.*

EXAMEN, *examination* کراي gira-é, تفتيش tufteeſh, تفحص tufuhhus, امتحان imtihaun, معاودت ma-awudut, استطلاع iſtitlaa, افتحاص iftihaus, ابتحاث ibtihaus, پژوهش puzſhoohiſh, استخبار iſtikhbaur, جست و جو juſt ou joo, تجسس tujuſſis, فحص fuhis, نجش nujiſh.

To examine تفتيش کردن tufteeſh kirdun, تفحص نمودن tufuhhus numoodun, کاويدن kawédun, کرايستن gura-éſtun, کراييدن guraïédun, جستن juſtun, جست و جوي کردن juſt

ou jooï kirdun, پژوهیدن puzshoohédun, استطلاع istitlaa saukhtun, ساختن استخبار کردن istikh-baur kirdun, معاوده نمودن mu-awudeh numoodun. *To examine money, goods, &c.* عبر کردن abir kirdun, تخمین ساختن tukhmeen saukhtun, وزن نمودن wuzn numoodun. v. *to try, enquire, search, sift.*—*To examine by interrogation* پرسش کردن porsish kirdun, پرسیدن porsédun, سوال ساختن suwaul saukhtun, استفهام نمودن istifhaum numoodun. v. *to interrogate.*

Examined کاویده kawédeh, گرایسته gura-ésteh, گراییده gurai-édeh, تفتیش کرده شده tufteesh kirdeh shoodeh, محقق muhukkuk, مجرب mujurrub, ازموده azmoodeh.

An examiner, examinator, مفتش mufuttish, تفتیشی tufteeshé, فاحص fauhis, متفحص mu-tufuhhis, یافته é-afteh, خبر پژوده khubr pu-zshoodeh, زخذاخ zukhzaukh, پژوه puzshooh.—*A close* or *minute examiner* خرد پژوه khirud pu-zshooh. *An examiner of weights and measures in the markets, &c.* محتسب muhtusib.

An EXAMPLE (*copy*) کارنامه kaurnameh, بارنامه barnameh, برنامه burnameh, رسم rusm, نمودار numoodar, نمودش numoodush, عبرت ibrut (plur. عبر ibur), مثل misl (plur. امثلت amsulut), مثلت muslut, تمثیل tumseel (plur. تمثیلات tumseelaut), دستور العمل dustoo-ru'l'amul, طریقت tureekut, نسخت nuskhut, (plur. نسخ nusukh), منتسخ muntusukh, صورت soorut, اصل asl. — (*a precedent*) کارنامه سابق kaurnameh saubuk, تمثیل پیشانکی tumseela peishaungé, عبرت مقدم ibruta mukuddum, مثل سالف misla saulif, دستور قدم dustoora kudum, پیشینه peisheeneh.—(*a person proposed as a model*) پیشوا peishwa, قدوت kudwut, دستور dustoor, پیش peish, پیشرو peishrou, پیشنهاد peishnihaud, اسوت aswut, ادمت adamut. *An illustrious example* قدوت الاقران kudwutu'l'akraun. *To propose (any person) as an example* پیش نهاد کردن peish nihaud kirdun. *To take an example* استعبار کردن istibaur kirdun, اعتبار ساختن é-atibaur saukhtun. *To be an example* عبرت شدن ibrut shoodun, قدوت بودن kudwut boodun. *To punish as an example* مثل نمودن misl numoodun, سیاست کردن sé-ausut kirdun, سیاست شرعیت ساختن sé-ausuta shura-é-ut saukhtun, تشهیر کردن tush-heer kirdun, تنکیل ساختن tunkeel saukhtun, نکلت کردن nuklut kirdun. *To give (any thing) as an example* موجب عبرت دادن moojiba ibrut dadun. *For example* مثلا mislan.

To EXASPERATE زیاده اضطراب اوردن zé-audeh-a iztiraub awurdun, اغضاب نمودن ighzaub numoodun, هنجیدن hunjédun, رنجیده کردن runjédeh kirdun, تحریض ساختن tuhreez saukhtun, ازار کردن azaur kirdun, تخشین کردن tukhsheen kirdun, تحریش ساختن tukhreesh saukhtun, محارشت کردن muhaurishut kirdun. v. *to irritate.*

Exasperation ازار azaur, ارش arsh, تحریض tuh-reez, خراش khiraush, تهریش or تحریش tuhreesh, v. *irritation, provocation.*

To EXAUCTORATE (*dismiss from service*) بر طرف ساختن bur turruf saukhtun, پراکنده کردن purakundeh kirdun.—*Exauctoration* برطرف ساز bur turruf sauz, پراکندکی purakundugé.

To EXCAVATE (*to make hollow*) کاویدن kawédun, ناویدن nawédun, تجویف ساختن tujweef saukhtun, لنجیدن lunjédun, احتفار کردن ihtifaur kirdun, ومیدن wumédun, ازندن azundun, اژندن azshindun. v. *to dig.*—*Excavated* کاویده kawédeh, اژندژه azshundzsheh, ازنده azundeh. v. *dug.*

Excavation کاو kaw, احتفار ihtifaur, تجویف tujweef (plur. تجاویف tujaweef), قوب koob, تقویب tukweeb, حفر hufr, نقر nukir, جوف joof. v. *cavity, hollow.*

To EXCEED (*go beyond bounds*) گذشتن gu-zushtun, گذریدن guzurédun, مجاوزت کردن mujawuzut kirdun, در گذاشتن dur guzaushtun, تجاوز ساختن tujawuz saukhtun, ازحد گذاشتن uz hudd guzaushtun, بیرون شدن beroon shoodun, اعتدا نمودن é-atida numoodun. v. *to excell, surpass.* — (*to be larger*) اکبر بودن akbur boodun, افزون امدن afzoon aumudun, اعظم شدن é-azim shoodun, اکرم کشتن akrum gushtun, بزرکتر شدن buzurktur shoodun, پیشتر بودن peeshtur boodun, بالاتر شدن balautur shoodun.

Exceeding (participle) گذران guzuraun, فضول fuzool, افزون afzoon, مفرط mifrut. v. *excessive.*—*An exceeding* فضل fuzl, فرط furt, تجاوز tujawuz. v. *excess.*

Exceeding, exceedingly, کثیرا kuseeran, فزون fuzoon, بغایت begha-é-ut, غایت gha-é-ut, غایت الغایت gha-é-utu'l'gha-é-ut, بس buss, بلک bulk, جدا juddan. *Exceedingly noxious* کثیر الضرر kuseeru'z'zurrur. *Exceedingly good* حسان hussan, v. *excessively, extremely.*

To EXCELL فضل نمودن fuzl numoodun, فضیلت داشتن fuzeelut daushtun, باهر و ماهر bauhir ou mauhir shoodun, افزون امدن afzoon aumudun, غالب شدن ghaulib shoodun, استیلا نمودن isteela numoodun, تنبل بودن tunub-bul boodun, تفضل کردن tufuzzul kirdun, افضال ساختن ifzaul saukhtun, تسمک کردن tusummuk kirdun.

Excelled مغلوب mughloob, مفضول mufzool. v. *surpassed*.

Excellence, excellency, فضل fuzl, فضيلت fuzeelut, (pl. فضايل fuza-él), بزرگواري buzurgwaré, عزت yzzut, اورنگ awrung, يكانگي eekaunugé, كمال kumaul, مهارت muhaurut, شرفيت shurfé-ut, اثر asr, كبريا kubré-a. v. *goodness, purity; dignity*.—*Pre-excellence* دستبرد dostburd, بينظيري bénuzeeré.

Excellent فاضل fauzul, مفضل mufzil, ذو فضيلت zu fuzeelut, اهل عزت ahla yzzut, شريف shereef, باهر bauhir, اعلا é-ala, سرامد suraumud, با كمال ba kumaul, صاحب كمال sahib kumaul, مكمل mukummul, بزرگوار buzurgwaur, مكلف mukulluf, سالار saulaur, شاه shah, منيف muneef, ممتاز mumtauz. v. *exquisite*.—*Of an excellent disposition* ذات شريف zauta shereef. *Excellent in any art* استاد ustad, استاذ ustauz. *Excellent men* بزرگان buzurgaun, قدما kuduma.—*Men excelling in external qualifications* فضايل ظاهرت اصحابي fuza-éla zauhirut as-haubé.

Excellently با فضل ba fuzl, مفضلانه mufzilauneh, باهرا bauhiran, كمال مرتبه kumaul murtubeh, اعلا é-alan. — *Words excellently arranged* كلام باهر الانتظام kulauma bauhiru'l'intizaum.

To EXCEPT استثنا كردن istisna kirdun, محاشات ساختن muhashaut saukhtun. v. *to object, leave out, exclude*.

Except, excepting, جز juz, بجز bejuz, غير ghire, غيري ghiré, بغير beghire, جز از ان juz az aun, غير ان ghire aun, غب زا ghibba za, مگر mugur, ميد meid, بيد beid, ميد ان meid aun, والا wa-illa, الا illa, عدا ada, ما عدا ma ada, عدا ان ada aun, حاش haush, حاشا hausha, فوق fouk. v. *unless*. — *Except him* (or *it*) جز او juz o.

Excepted مستثني mustusna, الا illa, غير ghire, ماعدا ma ada. *Any thing excepted* ثنيا suné-a, ثنيت suné-ut, ماعدا ma-ada.

Exception استثنا istisna, ثنيت suné-ut, ثنيا suné-a, تحاشي tuhaushé.—*Without exception* بي استثنا be istisna, غير ثنيت ghiré-a suné-ut. v. *exclusion, objection, cavil*.—*To take exceptions* مزه كردن muzeh kirdun.

Exceptionable ممكن استثنا mumkina istisna, لايق ثنيت la-éka suné-ut.

EXCESS (*superfluity*) فضول fuzool, فضل fuzul, افزوني afzooné, فرط furt, افراط ifraut, كثرت kusrut, نهايت niha-é-ut. — (*intemperance*) عدم پرهيزي aduma purhazé, عدم اعتدال aduma é-atidaul, ارفاش irfaush, مرفش murfush.—(*violence of passion*) غضب ghuzb, قهر kuhr, حميت humé-ut, حنق hunk, تاقت taukut, تجاوز tujawuz. v. *rage*.

Excessive ازحد بيرون uz hudd beeroon, متجاوز mutujawiz, مجاوز الحد mujawizu'l'hudd, ازحد زياده uz hudd zé-audeh, زايد za-éd, بي حد bé hudd, مفرط mufrut, غير نهايت ghire-a niha-é-ut, بي قياس bé ké-aus. *Excessive love* فرط محبت furta mohabbut. *Excessive heat* فوران fouraun.

Excessively فوق الحد fouku'l'hudd, فوق العادت fouku'l'aadut, از حد زياده uz hudd zé-audeh, بي حد bé hudd.

To EXCHANGE كوهريدن koohurédun, بدل دادن budul dadun, استبدال كردن istibdaul kirdun, مبادلت نمودن mubaudulut numoodun, تبديل ساختن tubdeel saukhtun, تغيير كردن tughaï-ur kirdun. v. *to change*.

Exchange مبادلت mubaudilut, كوهري koohuré, بدل budul, متبدل mutubuddil, تبدل tubuddil, تبديل tubdeel. *Traffick by exchange* مبادلت mubaudilut, تجارت از مبادلت tujaurut uz mubaudilut, تبديل اسباب براي اسباب tubdeela asbaub bera-é asbaub, كوهري متاع بدل متاع koohuré-a mutaa budul mutaa. *Exchange* or *difference of money* باتا batta, قصور kussore; [*batta* is properly, in this sense, the *sum deducted* from new rupees, or other coins, to bring them to a level with those of inferior value; and *kussore* the *sum added* to supply the deficiency.] —*An exchange* (*where merchants meet*) دروازه durwauzeh, بازار bazaur, بازارگاه bazaurgah. *A bill* or *letter of exchange* هندوي hinduwé, تمسك tummusook, سفته sufteh, سفتجه suftujeh, حواله برات huwauleh buraut. *To sell a bill of exchange* تمسك هندوي فروشا tummusook furookhtun, فروختن سفتجه فروش كردن hinduwé furoosha kirdun, بودن suftujuh furoosh boodun. *To buy a bill of exchange* تمسك خريدن tummusook khurédun, هندوي اشترا كردن hinduwé ishtira kirdun, سفتجه خريدار شدن suftujeh khureedar shoodun, سفتجت كردن suftujut kirdun.

An exchanger مبادلت كننده mubaudilut koonindeh.—(*a money changer*) صيراف seerauf, صراف surauf (commonly pronounced *shrof*). v. *banker*.

The EXCHEQUER خالصه khalsih, خالصه شريفه khalsih-a shureefeh, خزانت بيت المال khuzaunuta beetu'l'maul. v. *treasury*.

EXCISE محصول muhsool.

To EXCITE انگيختن angeekhtun, انگيزيدن angeezédun, برانگيختن burangeekh-

tun, پديدار کردن pedeedar kirdun, تيز ساختن taze saukhtun, تنبيه نمودن tumbeeh numoodun, اغاليدن aghaulédun, افزوليدن afzshoolédun, برخيزانيدن burkheezanédun, لصب کردن lusb kirdun, روپانيدن rooï-anédun. v. *to animate, instigate, rouse, encourage.*—*To excite desire* بر افروسيدن bur afroosédun, ترغيب ساختن turgheeb saukhtun. *To excite a tumult* or *disturbance* فتنه انگيختن fitneh angeekhtun, فتنه تحريک ساختن fitneh tuhreek saukhtun, فتنه و فساد انگيز کردن fitneh ou fussaud angeez kirdun, مدنقس ساختن mudunkis saukhtun. *To cause to excite* انگيزاندن angeezaundun, انگيزانيدن angeezanédun.

Excitement, exciting, انگيز angeez, تنبيه tumbeeh, بعث baas. *Exciting discord* or *commotions* فتنه انگيز fitneh angeez. *Exciting wonder* عبرت انگيز ibrut angeez. *Exciting blushes* خجلت انگيز khujlut angeez. *Exciting desire* ترغيب کنا turgheeb koona. *Exciting clamour* جلب ساز julub sauz.

To EXCLAIM فرياد کردن furé-aud kirdun, فرياد و فغان نمودن furé-aud ou fughaun numoodun, غريو کردن ghyré-oo kirdun, صيحت ساختن seehut saukhtun, صوت زدن sout zudun, تصويت نمودن tuswé-ut numoodun, تلابيدن tulabédun. v. *to cry out, lament, vociferate.*

An exclaimer فرياد کنا furé-aud koona, غريوان ghyré-waun, صايت sa-é-ut, صارخ saurikh; [these may be also used for *exclaiming* and *exclamatory*.]

Exclamation فرياد furé-aud, غريو ghyré-oo, صيحت seehut, فغان fughaun, واويلا waweila, زاري zauré, نالش naulish, گلبانگ gulbank. v. *clamour, vociferation.*

To EXCLUDE محروم کردن muhroom kirdun, مردود نمودن murdood numoodun, تردد ساختن turuddud saukhtun, رد کردن rudd kirdun. v. *to debar.*

Excluded مردود murdood, محروم muhroom.

Exclusion محرومي muhroomé, رد rudd, تردد turuddud, الغا algha. v. *rejection, exception.*

Exclusive محروم کنا muhroom koona, مردود ساز murdood sauz. v. *excepting.*—*(not comprehended)* نا مشمول na mushmool.

Exclusively مردودانه murdoodauneh, بطور نا مشمول betoor na mushmool.

To EXCOMMUNICATE احرام ساختن ihraum saukhtun, محروم کردن muhroom kirdun, لعنت گفتن laanut guftun.

Excommunication احرام ihraum. v. *anathema.*

To EXCORIATE جلد کردن jild kirdun. v. *to flay, skin.*

Excoriation صلخ sulkh, بذخ buzukh, تخديش tukhdeesh, توسف tuwussuf, مشنت mushnut, مِمتلع mumtula. *Excoriation between the thighs* مشقت mushkut, وذح wuzuh.

Excoriated مسلوخ muslookh, منسبي munsubé, منقشر munkushur. *Having the nose excoriated with heat* اقشر akshur, قشرا hushra.

EXCREMENT غايط gha-ét, براز biraz, نجس nujis, عذرت azirut.

An EXCRESCENCE پاژوه pazshaweh, تلد tulud, ورغن wurghun, دره dureh, دانه dauneh, درج durj, پشترم pushturum, جما juma. v. *bump, pimple, wen, swelling, ganglion.*

To EXCRUCIATE شکنجه ساختن shukunjeh saukhtun, شکنجيدن shukunjédun, عذاب کردن azaub kirdun, جفا ساختن jufa saukhtun, ازار کردن azaur kirdun. v. *to torture.*

Excruciating ازار azaur, شکنجه ساز shukunjeh sauz. *Excruciating the soul* جان ازار jaun azaur.

To EXCULPATE بي گناه کردن bé gunah kirdun, از خطا ازاد نمودن uz khutta azaud numoodun, عفو جريم ساختن afoo jureem saukhtun. v. *to excuse.*—*He exculpated himself* باز اورده کرد baz awurdeh kird.

EXCURSION *(deviation)* بي راهي bé rauhé, گمراهي gumrauhé.—*(digression)* فضول fusool. *A hostile excursion* ترک تاز turuk tauz, غارت ghaurut, اغارت ighaurut, تغاور tughawur, تسويم tusweem, شعوا shawa. *To make an excursion* غارت و خسارت کردن ghaurut ou khusaurut kirdun, اغارت ساختن ighaurut saukhtun.

Excursive (rambling, wandering) بي راه روان bé rauh rou-vaun, ضلال کنا zulaul koona.

EXCUSABLE واجب العذر vajibu'l'uzr, مستوجب اعتذار mustoojib é-atizaur, لايق پوزش la-éka poozish, معذور ma-azoor.

An excuse تعلل ta-allul, عذر uzr, اعتذار é-atizaur, عذرت azirut, معذرت mazirut, معذرت خواهي mazirut khauhé, بهانه buhauneh, پوزش poozish, پاي pa-é. v. *apology.*—*A frivolous* or *weak excuse* عذر نا معقول uzr na makool, تعلل عليل ta-allula aleel. *By way of excuse* بطريق تعلل betureeka ta-allul. *To make a false excuse* معاذرت کردن ma-azirut kirdun, تعذير ساختن taazeer saukhtun. *Worthy of excuse* معذر muzir, معتذر mutuzir. *Unworthy of excuse* معذر mu-azzir. *Making mutual excuses* معاذرت mu-azirut.

To excuse معذور کردن ma-azoor kirdun, عذر قبول ساختن uzr kubool saukhtun, صفح نمودن sufuh numoodun.—*To receive an excuse* پوزش پذيرفتن poozish pizzeeruftun. v. *to pardon.*—*To*

excuse one's self عذر كردن uzr kirdun, اعتذار خواستن é-atizaur khauftun, دهن كشاي اعتذار شدن duhin kufhaï é-atizaur fhoodun, دامن بوسي اعتذار بودن daumin boofé é-atizaur boodun, پوزش كردن poozifh kirdun, پوزيدن poozédun, باز اوردي ساختن baz awurdé faukhtun, بهانه نمودن buhauneh numoodun, تعذر كردن ta-azzur kirdun, تعذير ساختن taazeer faukhtun.—*Excuse me* معذور باد ma-azoor baud.

Excused معذور ma-azoor. *Let it be excused* معذور باد ma-azoor baud.

An excuser (*maker of apologies*) عذر كننده uzr koonindeh. — (*a pardoner of offences*) خطا پوش khuta pofh.

EXECRABLE مكروه mukrooh, ملعون mula-oon (plur. ملاعين mula-aïn), لعين la-in, رجيم rujeem. v. *curfed.* — *Execrably* بر وجه مكروه bur wujha mukrooh, رجيما rujeeman.

To execrate نفريدن nufrédun, نفرين كردن nufreen kirdun, استكراه ساختن iftikrauh faukhtun, لعنت كردن دشنام دادن dufhnaum dadun, la-anut kirdun, استقباح ساختن iftikbauh faukh-tun. v. *to curfe.* — *One who execrates* نفرين كنا nufreen koona.

Execration نفرين nufreen, استكراه iftikrauh, مباهلت mubauhilut, لعنت laanut, رجم rujim. v. *curfe.*

To EXECUTE (*perform*) بجاي اوردن beja-é awurdun, بپايان بردن besur burdun, بسر بردن bepaï-aun burduna kaur, بكار اوردن bekaur awurdun, عامل شدن aamil fhoodun, ادا نمودن ada numoodun, تكميل كردن tukmeel kirdun, برجا زدن burja zudun, اجرا كردن ijra kirdun, قضا ساختن kuza faukhtun, تتميم نمودن tutmeem numoodun, قيام كردن ké-aum kirdun, اكمال ساختن ikmaul faukhtun. *To execute a criminal* گناه كاربجان كشتن gunahkaur bejaun kooshtun, خطاكر قتل كردن khutagur kutl kirdun, سياست ساختن fé-aufut faukhtun.

Execution (*performance*) عمل amul, ادا ada, اجرا ijra, كار kaur, كاربار kaurbar. *To put the laws into execution* اجراي حق كردن ijra-é hukk kirdun. *To put in execution the penal laws* اجراي حدود ساختن ijra-é hudood faukhtun. *The execution of a criminal* قتل گناه كار kutla gunahkaur, گناه كار بجان كشتن gunah kaur bejaun kooshtun. *A place of execution* قتلگاه kutlgah, عرصهء سياست arfeh-a fé-aufut, تحت القلع tuhtu'l'kula.

An executioner جلاد jullaud, جاندار jaundar, خيم kheem, صماد fumaud, دژخيم duzfhkheem, دژگاه duzfhgah, دژاهنگ duzfhahung.

Executive ذو قوت عمل zu kuwwuta amul, كار گذار kaur guzaur. *The executive power* حكم حكومت hookuma hukoomut, فرمان فرما fur-maun furma, امر ده amr duh.

An executor عامل aumil, بردار burdaur. *The executor of commands* فرمان بردار furmaun burdaur. *The executor of a last will* وصي vuffé, قايم ka-ém, (plur. قومت koomut). — *Executorship* كار وصي kaura vuffé.—*An executrix* زني وصي zunné vuffé.

An EXEMPLAR اصل afl, كارنامه kaurna-meh, بارنامه barnameh, دستور العمل dufstooru'l'-amul, عبرت ibrut. v. *example, pattern.*

Exemplarily موجب عبرت moojiba ibrut, مستوجبا muftoojiban.

Exemplariness, v. *piety, probity.*

Exemplary عبرت نما ibrut numa, موجب عبرت moojiba ibrut.

Exemplification, v. *copy, transcript, illustration.*

To exemplify (*illustrate by example*) ازمثل روشن كردن uz mifl rofhun kirdun, از عبرت بيان نمودن uz ibrut bei-aun numoodun. v. alfo *to transcribe.*

To EXEMPT بيزار نمودن beezaur numoodun, ازاد كردن azaud kirdun, سربست ساختن fur-buft faukhtun, مسلم نمودن muflum numoodun, خلاص ساختن khulaus faukhtun.

Exempt, exempted بيزار beezaur, مسلم mufullum, ازاد azaud, معاف mu-auf, مامون ma-amoon, منزه munuzzuh, مبري or مبرا muburra, ترخان turkhaun, مستامن mufta-amun, سربست furbuft, مفروز القلم mufroozu'l'kulum. v. *privileged, free.*—*To be exempted from public burdens* از تكاليف عرفيت بري شدن uz tukaulifa urfé-ut buré fhoodun.

Exemption بيزاري beezauré, متافي mutaufé, ازادي azaudé, سربستي furbufté, اميني amee-né, پايزه pa-ézeh, خراعت khuraat. *A charter of exemption from taxes, &c.* معاف نامه ma-af na-meh, برات ازادي burauta azaudé. v. *charter, difcharge, privilege.*

Exequies, v. *obfequies, funeral rites.*

EXERCISE (*habitual action*) ارمان urmaun, تدريب tudreeb, سرف furf, درب durub, ورز wurz, ادمان idmaun, صنعت funa-at, صنع funa, رياضت ré-auzut, تسابق tufaubuk, مضري muzré, طب tubb, تعويد taweed, مداومت muda-oomut, معاودت ma-awudut, عنج anij, تناظر tunauzur, تكميل tukmeel, اهتمام ihtimaum, اشتغال ifh-tighaul. v. *practice, performance, ufe, habit.* — (*labour*) كار kaur, جهد jihud, صنعت funaat, سعي fa-é, كوشش koofhifh, عمل amul. v. *employment.*—(*recreation*) تفرج tufurruj, صفا fufa,

سیر seir, سیران seiraun, تماشا tummausha. v. *pastime.*—*Literary exercise* تعلیم taaleem, تخریج tukhreej, درست dursut, دراست durausut, مدارست mudaurusut, مشق meshk. *Military exercise* احوال جنگ تعلیم ahwaula junga taaleem, تعبیت ta-abeet. *A place for gymnastick exercises* جولان گاه joulaun gah, میدان meidaun (plur. میادین mei-adeen), عرصهٔ مردکانی arseh-a murdugauné, نبردگاه nubburdgah, کر gur.

To exercise ورزیدن wurzédun, تدریب کردن tudreeb kirdun, کارانیدن kauranédun, کارکون ساختن kaurkoon saukhtun, صنعت نمودن sunaat numoodun, ادمان کردن idmaun kirdun, ارمان ساختن urmaun saukhtun, شغیل کردن shugheel kirdun, عمل کردانیدن amul kirdanédun, مصلحت دادن musluhut dadun. v. *to employ, busy, train, perform, practise, exert.* — *To exercise a horse* اسب ریاضت کردن asb ré-auzut kirdun, فرس صنعت ساختن furus sunaat saukhtun, ایشا کردن a-ésha kirdun. *To exercise* or *train a dog* سگ تعوید کردن sug ta-aweed kirdun, قلب مضری ساختن kulb muzré saukhtun, سگ ضاری کردن sug zauré kirdun. *To exercise authority* حکم و حکومت کردن hookum ou kookoomut kirdun, تسلط نمودن tusullut numoodun, استلام ساختن istilaum saukhtun. *To exercise jurisdiction* داوری کردن davuré kirdun. *To exercise in military art* or *manoeuvres* احوال جنگ تعلیم ahwaula jung ta-aleem kirdun, سپاهی صف صف کردن sippahé suf suf kirdun, تعبیت ساختن taabeet saukhtun. *To exercise one's self in any thing* ورزیدن wurzédun. *To exercise* or *take exercise (on foot)* سیر رفتن seir ruftun, تفرج کنان خرامان کردن tufurruj koonaun khuramaun kirdun.—(*on horseback*) سوار بودن suvvaur boodun. —*Exercised* مدرب mudrub, مرتاض murtauz, مروض murooz, معود mu-awwud, وطی wuté.

To EXERT (*endeavour*) جد و جهد کردن judd ou jihud kirdun, کوشش ساختن kooshish saukhtun, کاویدن kawédun, سعی نمودن sa-é numoodun.—(*to put forth*) اخراج کردن ikhrauj kirdun. v. *to perform.*

Exertion سعی sa-é, جهد jihud, جد judd, کوشش kooshish, اجتهاد ijtihaud. v. *effort.*

EXHALATION ریح reeh, بخار bukhaur, هبا huba. *The exhalation from water, bogs, &c.* بخار اب bukhaura aub, بخار الما bukhauru'l'maa.

To exhale بخار نمودن bukhaur numoodun, هبا کردن huba kirdun, ریح ساختن reeh saukhtun.

To EXHAUST کوازه کردن guwauzeh kirdun, اغتراف ساختن ightirauf saukhtun, کد نمودن kudd numoodun, انفاد ساختن infaud saukhtun. *To exhaust a well* بیر نزف کردن beir nuzuf kirdun, نزح ساختن nuzuh saukhtun, چاه انزاح کردن chauh inzauh kirdun. *To exhaust the strength* بی طاقت کردن bé taukut kirdun. *To exhaust cattle by milking* امصال کردن imsaul kirdun, اهجام ساختن ihjaum saukhtun.—*Exhausting* کوازه کنا guwauzeh koona, اغتراف ساز ightirauf sauz, منفد munfid, مستنفد mustunfid, مهجم muhjim, مهتجم muhtujim.

Exhausted کوازه شده guwauzeh shoodeh—(*poor, penniless*) مفلس muflis.

To EXHIBIT نمودن numoodun, نمایدن numaï-édun, پیدا ساختن peeda saukhtun, اظهار کردن izhaur kirdun, عرض نمودن erz numoodun. v. *to display, show.*— *An exhibiter* نموده numoodeh, پیدا ساز peeda sauz.

Exhibition پیدا peeda, عرض erz, عرضت erzut, معروض maarooz, اظهار izhaur. v. *display.*—(*pension*) روزکانه roozigauneh. v. *establishment, salary.*

To EXHILERATE خوش خاطر کردن khoosh khautir kirdun, شاد ساختن shaud saukhtun, شادمان کردن shaudmaun kirdun, مسرور ساختن musroor saukhtun, کشاد نمودن kushaud numoodun, فرح قلب حاصل کردن furuh kulub hausil kirdun. v. *to cheer.* — *Exhileration* شادی shaudé, تفریح tufreeh, کشادکی kushaudugé, بهجت buhjut. v. *cheerfulness, gladness.*

To EXHORT پند دادن pund dadun, پندار ساختن pundaur guftun, نصیحت ساختن nusee-hut saukhtun, تنبیه کردن tumbeeh kirdun, تنصیح نمودن tunseeh numoodun, موعظت کردن muwa-azut kirdun. v. *to advise, encourage.*

Exhortation پند pund, پندار pundaur, نصیحت nuseehut, نصح nusih, تنبیه tumbeeh, وعظ waaz, عظت yzut, موعظت maw-ézut (plur. مواعظ mu-wa-éz.) *Paternal exhortation* بابا نصیحتی baba nuseehuté, پند پدر punda pader.

EXIGENCE, *exigency*, اقتضا iktiza, مقتضی muktuzé (pl. مقتضیات muktuzé-aut), تقاضا tu-kauza, مبتغی or مبتغا mubtugha, لازم lauzim. v. *demand, necessity, want, need.*—*The exigency of the occasion, time,* or *place* اقتضای محل iktiza-é-a muhill. *On account of the exigency of the affair* حسب الاقتضا husbu'l'iktiza. *According to the exigency* بحکم behookum, بر مقتضای bur muktuza-é.

EXILE طرد turud, نفی nufé, جلا jula, ران raun, رانا rauna. اخراج بلد ikhrauja bilud.

An exile مرد رانده murd raundeh, رجل طرد rujla turud, ساحب نفی sahib nufé. *Exiles* راندکان raundugaun.

To exile سر دادن ſur dadun, طرد ساختن tu-rud ſaukhtun. v. *to baniſh.—Exiled* منفي munfé.

To EXIST شدن ſhoodun, بودن boodun, هستن huſtun, موجود نمودن moujood numoo-dun, حاضر شدن hauzir ſhoodun, حاصل بودن hauſil boodun, حصول كردن huſool kirdun. v. *to be.—To cauſe to exiſt* هست كردن huſt kirdun, تكوين ساختن tukween ſaukhtun. v. *to create.*

Exiſtence هست huſt, هستي huſté, وجود wu-jood, موجود moujood (pl. موجودات moujoodaut), بودي boodé, كون koun, كاين ka-én (pl. كاينات ka-énaut), تار و بود taur ou bood, تعين ta-aïun (pl. تعنيات ta-aïunaut). *To give exiſtence* وجود دادن wujood dadun, شونده كردن ſhuvindeh kirdun.—*External exiſtence* ازليت azlé-ut. *Exiſt-ent, exiſting* شوا ſhuva, شونده ſhuvindeh, با وجود ba wujood, صاحب وجود ſahib wujood, باشا bau-ſha, كاين ka-én, كينونت kei-noonut. *Not ex-iſting* نا موجود na moujood, بي وجود bé wu-jood, معدوم maadoom. *Self-exiſting* or *neceſſarily-exiſting* (*one of the attributes of omnipotence*) واجب الوجود vajibu'l'wujood.

Exit, v. *departure, receſs.*

EXODUS هجره hejrah, هجرت hejrut.

To EXONERATE بارها واكردن barha wa-kirdun, حمل رفع ساختن huml rufa ſaukhtun, ازاد نمودن azaud numoodun. v. *to diſburden, un-load, diſcharge.*

Exoneration حمولت تخفيفي humoolut tukh-feefé, حمل رفعي huml rufa-é, ازادي azaudé.

EXORBITANCE (*enormouſneſs, extravagance*) بي حدي bé huddé, غير قياسي ghire-a ké-auſé, عدم اندازه aduma andauzeh.—(*enormity, depra-vity*) اعتدا é-atida, تعدي ta-addé, طغيان tughé-aun, طغوي tughwa, تجاوز tujawuz, تعسف ta-aſſuf, عتو utu-ou.

Exorbitant (*enormous in ſize*) بي حد bé hudd, از حد بيرون uz hudd beeroon, غير نهايت ghire-a niha-é-ut, از قياس بالاتر uz ké-aus balautur, بلا اندازه bila andauzeh. v. *extravagant.*—(*viciouſly irregular*) ذو طغيان zu tughé-aun, عاند aunid, كنيع kuné-a.—*Exorbitantly* از اندازه بيرون uz andauzeh beeroon, از حد بدر uz hudd bedur. v. *extravagantly, enormouſly.*

To EXORCISE افسون كردن afsoon kirdun, مريرت نمودن mureerut numoodun, عزيمت ساختن azeemut ſaukhtun, عزم كردن azim kirdun.

An exorciſer, exorciſt نيرنج neerunj, جادوگر jaudoogur.—*Exorciſm* مرير mureer, مريرت muree-rut, افسون afsoon, عزيمت azeemut, جادوگري jaudooguré. v. *enchanter, conjurer; enchantment.*

EXORDIUM ديباجه deebaujeh, مقدمت mukuddumut, سردفتار ſurduftaur, سراغاز ſura-ghauz, منشا munſhaa, مبدا mubdaa, ابتدا ib-tidaa, نسم nuſum. *A compoſer of exordiums* ديباجه بند deebaujeh bund.

EXOTICK غريب ghureeb, اجنب ajnub, يباني eebauné, وحشي wuhſhé, v. *foreign.*

To EXPAND پاشيدن pauſhédun, كستردن kuſturdun, كشاد كردن kuſhaud kirdun, سرنكيدن ſurungédun, بسط نمودن buſt numoo-dun, افشان كردن afſhaun kirdun, افشاندن af-ſhaundun, ريختن reekhtun, ريزان نمودن ree-zaun numoodun, خواليدن khawalédun, كستراندن kuſturaundun, فراش ساختن furauſh ſaukhtun, تصفيح كردن tusfeeh kirdun, دحي ساختن duhé ſaukhtun. v. *to dilate, ſtretch, ſpread.—To expand the wings* (*as a bird*) بسط جناح كردن buſta junauh kirdun, تطفيف ساختن tutfeef ſaukhtun, نهض نمودن nuhiz numoodun, زفي كردن zufé kirdun. *To expand* (*as a flower*) كشاده شدن kuſhaudeh ſhoodun, فغوم نمودن fughoom numoodun.

Expanded مبسوط mubſoot, مبسط mubuſſut, مفروش mufrooſh, كشاده kuſhaudeh, كسترانيده kuſturanédeh, كشيده kuſhédeh, سرنكيده ſu-rungédeh, متفرش mutufurriſh. *The expanded band* پنجه puncheh, چنك chunk, خو khoo, خزره khuzreh.

Expanſe, expanſion بسط buſt, كستري kuſturé, كشادكي kuſhaudugé, پراس puraus, نشر nuſhr. *The expanſe of heaven* (*the ſky*) رق سپهر rukka ſip-hur, اديم السما adeemu's'ſuma. *The expanſe* or *ſpace between heaven and earth* جو jow-ou. v. *ex-tent, ſpace.*

Expanſibility امكان بسط imkauna buſt.

Expanſible ممكن بسط mumkina buſt, قابل كستري kaubila kuſturé.

Expanſive ذو قوت بسط zu kuwwuta buſt.

To EXPATIATE كشت و كذار كردن guſht ou guzaur kirdun, سير نمودن ſeir numoo-dun, بكرديدن begurdédun, كوشيدن kooſhédun, پويا بودن pooïa boodun, وارفتن waruftun. v. *to wander, range.—To expatiate upon* سخن ران نمودن ſukhun raun numoodun, منتشرانه كفتن muntu-ſhurauneh guftun, تفصيل كردن tufseel kirdun.

To EXPECT (*wait for*) نظر كردن nuzr kirdun, تنظر ساختن tunuzzur ſaukhtun, منتظر شدن muntuzir ſhoodun, ترقب كردن turukkub kirdun, نكران نمودن nugguraun numoodun, توقع ساختن tuwukka ſaukhtun, توقف نمودن tuwukkuf nu-moodun, باشيدن bauſhédun, شفيدن ſhufédun,

صبر داشتن sibr daushtun, تطلع کردن tutulla kirdun, ترصد ساختن turussud saukhtun. v. *to stay.*—(*to hope for*) امید داشتن ameed daushtun, امیدی بودن ameedé boodun, امیدوار شدن ameedwaur shoodun, رجا داشتن ruja daushtun, اونیدن awunédun, چشم داشتن chushum daushtun, پاییدن paï-édun, پایداري کردن païdauré kirdun. *To expect impatiently* با حسرت نگران کردن ba husrut nugguraun kirdun, انتظار نمودن intizaur numoodun, مشتاق شدن mushtauk shoodun, منتظر بودن muntuzir boodun.

Expectant نگران nugguraun, امیدوار ameedwaur, منتظر muntuzir, متوقف mutuwukkif, مترقب muturukkib. *An expectant, expecter* نگران نما nugguraun numa, صاحب امید sahib ameed, اهل انتظار ahla intizaur.

Expectation, expectancy انتظار intizaur, امید ameed, مامول ma-amool, مول moul, مولش moulish, طلو tulou, طلا tulau, طلوان tulwaun, فواق fuwauk, پرند purund, پدوس pudoos, پدوش pudoosh, توقف tuwukkuf, تنظر tunuzzir. v. *hope.*—*Without expectation* بلا توقف bila tuwukkuf.

Expected. مامول ma-amool, باشیده bashédeh, شفیده shufédeh, نگران شده nugguraun shoodeh.

EXPEDIENCE, *expediency* لایقی la-éké, واجبی vajibé, مناسبت munausibut. v. *fitness.*

Expedient لایق la-ék, لازم lauzim, واجب vajib, مستوجب mustoojub, وجوب wujoob, مناسب munausib. *It is expedient* لایق است la-ék ast. *It is not expedient* نا لایق است na la-ék ast, نا واجب است na vajib ast.—*An expedient* کار لازم kaur lauzim, کارسازي kaursauzé. v. *shift.*—*To be expedient* لایق بودن la-ék boodun, واجب شدن vajib shoodun, بکار امدن bekaur aumudun, لازم الادا شدن lauzimu'l'ada shoodun, مستوجب گشتن mustoojib gushtun.

Expediently لایقانه la-ékauneh, واجبا vajiban, لازمانه lauzimauneh. v. *fitly, suitably.*

To EXPEDITE تعجیل کردن ta-ajeel kirdun, زود ساختن zood saukhtun, شتابانیدن shitabanédun, شتابیدن shitabédun, اعجال نمودن é-ajaul numoodun, اسراع کردن israa kirdun. v. *to hasten, quicken.*—(*to dispatch*) ارسال کردن irsaul kirdun, فرستادن furistadun. v. *to send.*—(*to facilitate*) اسان کردن asaun kirdun, تسهیل ساختن tus-heel saukhtun, تکییت نمودن tukeiut numoodun.

Expedition (*haste*) عجل ajil, عجلت ajilut, اعجال é-ajaul, وشل wushuk, تعجیل ta-ajeel, شتاب shitaub, شتا shita, شتاب زدگی shitaub zudugé, شتاب کاري shitaub kauré.—(*a journey*) سفر sufr, سلوك sulook. *A warlike expedition* غزا ghuza, هج hujj, سفر sufr. *A general expedition of the nobles* نفیر عام nufeera aumm. *A nocturnal expedition* شبیخون shubeekhoon, شبیگیر shubeegeer, بیات bei-aut. *To go on an expedition* عزم سفر گرفتن azim sufr gooriftun, توجه و عزیمت کردن tuwujjuh ou azeemut kirdun, عزیمت نمودن azeemut numoodun, اداي سفر کردن ada-é sufr kirdun; [This last implies a term of military service, similar to Knights service in feudal times].

Expeditious (*expedite*) عجلان ajilaun, شتابنده shitabindeh, شتابان shitabaun, مستوفض mustoufiz.—(*active*) تیز دست taze dost, چالاک chalauk, جرب دست jirb dost, تاجر taujir. v. *clever, nimble.*—(*disencumbered*) سبکبار subukbar, بي حمل bé huml. v. *clear, easy.*

Expeditiously, expeditely شتابان shitabaun, وشکاره wushkaureh, علی العجله ala'l'ajileh, بروجه تعجیل bur wujha taajeel, با شتابي ba shitaubé, تعجیلانه taajeelauneh.

To EXPEL راندن raundun, رفع و دفع ساختن rufa ou dufa saukhtun, رد کردن rudd kirdun, اخراج ساختن ikhrauj saukhtun, بدر کردن bedur kirdun. v. *to banish, eject, drive out.*

To EXPEND بذل کردن buzl kirdun, خرج ساختن khurj saukhtun, صرف نمودن surf numoodun, مصروف کردن musroof kirdun, ادا نمودن ada numoodun, بیرون ساختن beeroon saukhtun, انفاق کردن infauk kirdun. *To expend to the utmost of one's abilities* بذل مقدور کردن buzla mukdoor kirdun. *To expend profusely* بي اندازه خرج کردن bé andauzeh khurj kirdun, مبذر ساختن mubuzzur saukhtun, منفاق بودن munfauk boodun, تلف ساختن tuluf saukhtun.

Expended مبذول mubzool, مصروف musroof, بیرون شده beeroon shoodeh.

Expense بذل buzl, خرج khurj, مصروف musroof, مصرف musruf (plur. مصارف musaurif), صرف surf (pl. اصراف asrauf) اخراج ikhrauj (pl. اخراجات akhrajaut). *Necessary expences* اخراجات ضروریت akhrajauta zurooré-ut. *To defray the expence of living* نفقت کردن nufukut kirdun, طعامیت ساختن ta-amé-ut saukhtun. *At his own expence* از کیسه خود uz keesuh-a khood, از مال خود uz maul khood.

Expensive (*extravagant*) بي اندازه خرج ساز bé andauzeh khurj sauz, ذو تلف zu tuluf, مبذر mubuzzur.—(*costly*) گران بها guraun buha, پر بها و شرف pur buha ou shuruf. v. also *liberal.*

Expensively با کران خرج ba guraun khurj, با تلف ba tuluf, مبذرانه mubuzzurauneh.

Expensiveness (*costliness*) بها buha, وافر خرج waufira khurj.—(*extravagance*) تلف tuluf, خرج کران khurja guraun, بذل بی اندازه buzl bé andauzeh.

EXPERIENCE تجربت tujribut (pl. تجارب tujaurib), وقوف wukoof, وقوفیت wukoofé-ut, خبرت khubrut, اروند arvund, ازمایی azmaï-é, ازمودگی azmoodugé. v. *practice*, *knowledge*. *A man of experience* صاحب وقوف sahib wukoof.

To experience خبرت داشتن khubrut daushtun, ازمودن azmoodun, یافتن é-aftun, تجربت یافتن tujribut é-aftun. v. *to practise*, *try*, *know*.

Experienced (*skilful by practice*) کار اموز kaur amooz, عاقل اموز کار aukla amooz kaur, وشکرده wushkirdeh, ازموده azmoodeh, موقف muwukkuf, منجد munujjud, موضح muwukkuh, وقوفدار wukoofdar, صاحب وقوف sahib wukoof, اهل خبیر ahla khubeer. v. *expert*.—*An experienced agent* تجربت کار tujribut kaur. *Experienced in the affairs of the world* تجربت کاران روزکار tujribut kauraun roozigaur.

An experiment امتحان imtihaun, بلوی bulwé, خبرت khubrut, وند wund, ازمایش azmaésh, ازمون azmoon, ازمانی azmauné, تجربت tujribut. *To make an experiment* مجرب کردن mujurrub kirdun, ازمودن azmoodun, ازمایش کردن azma-ésh kirdun, امتحان ساختن imtihaun saukhtun, بلو کردن buloo kirdun, محن نمودن muhin numoodun.—*A maker of experiments* اهل خبرت ahla khubrut.

Experimental (*belonging to experiment*) امتحان منسوب imtihaun munsoob, ازمایش پیوند azmaésh pivund.—(*discovered by experiment*) از خبرت کشاده uz khubrut kushaudeh.—(*built on experiment*) بر ازمایش موسس bur azma-ésh muwussus. بخبرت متاسس bekhubruta muta-assus.

Experimentally از خبرت uz khubrut, بوجه امتحان bewujha imtihaun.

EXPERT وقوفدار wukoofdar, اهل وقوف ahla wukoof, واقف waukuf, خبیر khubeer, پخته pukhteh, امور دیده amoor deedeh, کار گذار kaur guzaur, مصلحت گذار musluhut guzaur, کار ازموده روزکار دیده roozigaur deedeh, kaur azmoodeh, کار اموز kaur amooz, عمل دان amul daun, امور اگاه amoor agauh, کار گر kaur gur, مجرب mujurrub, موقف muwukkuf, تجربت کار tujribut kaur. v. *skilful*, *dextrous*, *ready*.—*Expert in war* جنگ ازموده jung azmoodeh, کنداور kundawur. *Expert men* تجربه کاران روزکار tujribeh kauraun roozigaur.

Expertly با ظرافت ba zuraufut, واقفا waukufan, خبیرانه khubeerauneh, با صرف ba surf.

Expertness کار سازی kaur sauzé, ظرافت zuraufut, صرف surf, تصرف tusurruf. v. *skill*.

EXPIABLE ممکن تکفیر mumkina tukfeer.

To expiate تکفیر کردن tukfeer kirdun, دیت ساختن dé-ut saukhtun, کفارت نمودن kufaurut numoodun. v. *to atone*.

Expiation دیت dé-ut, تکفیر tukfeer, کفار kufaur, غور ghoor, غیر gheer, غیار ghé-aur, معقلت ma-akulut. *A penitential expiation* کفار ذنوب kuffaura zunoob.

Expiatory ذو قوت دیت zu kuwwuta dé-ut.

EXPIRATION (*conclusion of any limited time*) مدت تمام اخر mudduta tumaum akhir, سرانجام surranjaum, انقضا inkiza. v. *cessation*, *conclusion*.—(*the last breath*) اخر نفس akhir nufus, تسلیم روح tusleema rooh, جان تسلیمی jaun tusleemé, جان دهان jaun duhaun, اجل ajul, الاجل ala-jul. v. *death*.—(*respiration*) نفس nufus, تنفس tunuffus, نفس زن nufus zun. v. also *evaporation*, *vapour*.

To expire (*breathe the last*) نفس اخر زدن nufus akhir zudun, تسلیم روح کردن tusleema rooh kirdun, جان تسلیم نمودن jaun tusleem numoodun, جان دادن jaun dadun. v. *to die*, *perish*, *fall*.—(*to breathe out*) دم زدن dum zudun, دمیدن dumédun, تنفس کردن tunuffus kirdun.—(*to exhale*) بخار نمودن bukhaur numoodun.—(*to conclude, to be ended*) در انجام امدن dur anjaum aumudun, اخر شدن akhir shoodun, تمام بودن tumaum boodun. v. *to end*.

To EXPLAIN تعریف نمودن taareef numoodun, کشادن kushaudun, اشکاره کردن ashikaureh kirdun, عیان ساختن a-é-aun saukhtun, شرح کردن shurh kirdun, خبر دار نمودن khubr dar numoodun, بیان امدن beï-aun aumudun, مبین نمودن mubei-un numoodun, وضوح کردن wuzooh kirdun, هویدا نمودن hooïda numoodun, تسفیر کردن tusfeer kirdun, روشن ساختن roshun saukhtun, تعبیر کردن taabeer kirdun, کشف نمودن kushuf numoodun, وا نمودن wa numoodun. v. *to illustrate*.—*To explain clearly* افصاح کردن ifsauh kirdun, مفصل نمودن mufussul numoodun.

Explained کشاده kushaudeh, مشروح mushrooh, مبین mubei-un, مفصل mufussul, خبر دار khubr dar, مفسر mufussur, منشور munshoor. *It is explained and authenticated* مشروح و مسجلست mushroof ou mushjulast. *In the manner explained* بر منوال مشروح bur minwaula mushrooh. *It*

cannot be explained تعبیری ممکن نیست taabeeré mumkin neest, تعبیری خارج مقدور وصافست taabeeré khauruja mukdoora wusaufast. *A word difficult to be explained* کلام متعسر kulaum muta-assur, سخن تعسر sukhun ta-assur. *Clearly explained* تفصیلا tufseelan, تفصیلانه tufseelauneh, علی التفصیل ala't'tufseel.

Explanation بیان bei-aun, شرح shurh (plur. شروح shurooh), تفسیر tufseer (plur. تفاسیر tufauseer), تعبیر ta-abeer, تاویل taaweel, کشف kushuf, عبارت ibaurut (plur. عبارات ibaraut), تعریف taa-reef, توصیف tousceef, تفصیل tufseel (plur. تفاصیل tufauseel), تبیین tubei-én, انتشار intishaur, بینت bei-énut, روشن roshun. v. *illustration, demonstration, interpretation.*—*The explanation of words* افادهء کلام ifaudeh-a kulaum. *Judicious explanations* تعبیرات سنجیده ادا taabeeraut sunjeedeh ada. *The explanation of dreams* تعبیر رویا taabeera roo-é-a. *To give a clear explanation in words* هویدا سخن نمودن hoo-éda sukhun numoodun.

Explanatory, explicative, تعبیر کنا taabeer koona, شرح نما shurh numa, مجلی mujullé, مبین mubei-un, مفسر mufussur, متاول muta-awul.

An EXPLETIVE (*superfluous word*) کلام زاید kulaum za-éd.

EXPLICABLE, *explainable,* ممکن تعبیر mumkina taabeer, قابل شرح kaubila shurh.

Explication, v. *explanation.*

EXPLICIT کشاده kushaudeh, منشور munshoor, منتشر muntushir, مشروح mushrooh. v. also *explained.*

Explicitly در کشادگی dur kushaudugé, عیانا a-énan, صریح sureeh, با تفصیل ba tufseel, لفظا lufzan, ومعنا wumaanan.

To EXPLODE (*drive out* or *throw aside with contempt, noise or violence*), با مذمت بر طرف کردن ba muzimmut bur turruf kirdun, استهزانه رمی ساختن istihzaneh rumé saukhtun, با طنز طرح نمودن ba tunz turruh numoodun, با اواز رمی کردن ba avauz rumé kirdun, با زغار طرح زدن ba zughaur turruh zudun.—(*to hiss*) سفلیدن sifledun, هشت کردن husht kirdun.

An EXPLOIT کارهمامه kaur humaumeh, غزا ghuza. v. *achievement.*

To EXPLORE استخبار کردن istikhbaur kirdun, تجسس ساختن tujussus saukhtun, گراییستن guraï-éstun, گراییدن guraï-édun, جست وجو نمودن just ou joo numoodun. v. *to try, examine, search into.*

Explored, v. *examined.*—*Explorement, exploration,* v. *search, trial.*—*An explorer, explorator,* v. *examiner.*

An EXPLOSION اوازه avauzeh, اواز avauz, اواز با رمی rumé ba avauz. *The explosion of cannon* اواز توپ avauza tope. *The explosion a mine* اواز نقب avauza nukub. *The explosion of an earthquake* اواز تزلزل avauza tuzulzul, اواز تزلزل زمین avauza tuzulzula zumeen.

Explosive اوازه زن avauzeh zun, با اواز رمی کنا ba avauz rumé koona.

To EXPORT نقل ساختن nukkul saukhtun, نقل اثقال کردن nukkul askaul kirdun, از دریا برداشتن uz duré-a burdaushtun, از کشور اخراج کردن uz kushwur ikhrauj kirdun. *Exports* (*commodities exported*) اسباب از دریا برداشته asbaub uz duré-a burdaushteh, تجارت از زمین اخراج شده tujaurut uz zumeen ikhrauj shoodeh.

Exportation نقل nukkul, نقل اثقال nukkula askaul, از دریا بردار uz duré-a burdaur, از کشور اخراج uz kushwur ikhrauj.

To EXPOSE (*lay open*) اظهار کردن izhaur kirdun, عرض نمودن erz numoodun, اخراج ساختن ikhrauj saukhtun, ابراز نمودن ibrauz numoodun, اصدار کردن isdaur kirdun. v. also *to explain.*—*To expose to the sun* تشمیس کردن tushmees kirdun, بشمس اظهار ساختن beshems izhaur saukhtun, افتابرو نمودن afitaubroo numoodun.—*To expose to danger* در خطر انداختن dur khutr andaukhtun, مخاطرت ساختن mukhauturut saukhtun, خطرناک کردن khutrnauk kirdun. v. *to endanger.*—*To expose one's self to danger* جانباز نمودن jaunbauz numoodun, فرسودن fursoodun, خایض کردن kha-éz kirdun, انصاع ساختن insaa saukhtun, تغرر نمودن tughurrur numoodun, مندب کردن mundib kirdun. *To expose one's life in the service of God* در راه خدا جان فدا کردن dur rauha khoda jaun fida kirdun. *One who exposes his life boldly in battle* فدایی fidaï-é. *To expose the face* عرض دیدار کردن erza deedaur kirdun. *To expose* or *cast out to chance* بروزگاری انداختن beroozigauré andaukhtun. *To expose a child* بچه منبوذ کردن pucheh mumbooz kirdun, پسر سند نمودن pussura sund numoodun. *To expose to infamy* (*to revile*) طعن نمودن taan numoodun, ملامت زدن mulaumut zudun, شتام دشنام دادن dushnaum dadun, سگالیدن sigaulédun. v. *to censure, reproach.*

Exposed معروض maarooz, معرض ma-arruz, عرضه داشت arzeh dausht, مفسر mufussur, مشروح mushrooh, ملخص muluhhis. *Exposed to the sun* متشمس mutushummis, افتابرو afitaubroo,

اختاب دروي dur rooï-a aftaub, شرقي shurké.

An exposed child بچه منبوذ pucheh mumbooz, پسر سند puffura find, لقيط lukeet.

Exposition (explanation) حكايت hika-é-ut, بيان bei-aun, تعبير taabeer, ايضاح a-ëzauh, شرح shurh, تقرير tukreer, عرض erz. v. *interpretation*; also *exposure*, *situation*.

An expositor شارح shaurih, مفسر mufussir, شرح نما shurh numa, بيان ساز bei-aun sauz.

To EXPOSTULATE مناقرت كردن munaukirut kirdun, نزاع ساختن nuzaa saukhtun, منازعت نمودن munazaat numoodun, سكالش كردن figaulish kirdun, گفت و گو نمودن guft ou goo numoodun, دعوا ساختن dawa saukhtun. *To expostulate* or *complain* شكايت كردن shika-é-ut kirdun, شكوا ساختن shukwa saukhtun.

Expostulation دعوا or دعوي dawa, نزاع nuza, منازعت munazaat, سكالش figaulish, اختلاف ikhtilauf, شكايت shika-é-ut, شكوا shukwa. v. *debate*, *complaint*, *altercation*.

An expostulator نزاع كننده nuzaa koonindeh.

Expostulatory دعوا نما dawa numa, مناقرت ساز munaukirut sauz.

EXPOSURE (*situation*) موضع mouza, وضع wuza, وضعت wuzaat, محل muhull, ازا aza. v. also *exposition*.—*To expound*, v. *to explain*, *interpret*.

To EXPRESS (*by language*, &c.) تلفظ كردن tuluffuz kirdun, ادا نمودن ada numoodun, گفتن guftun, توصيف ساختن toofeef saukhtun, تعبير كردن taabeer kirdun. *To express with propriety* حسن ادا كردن husna ada kirdun.—(*to denote*) مرقوم زدن murkoom zudun, نشان كردن nishaun kirdun, نصب نمودن nusb numoodun, علامت ساختن alaumut saukhtun, دلالت كردن du-laulut kirdun.—(*to squeeze*) افشردن affhurdun, فشردن fushurdun, تعصير كردن taaseer kirdun. v. *to press*, *to extort*; also *to resemble*, *copy*, *represent*, *declare*, *utter*.

Express (*clear*, *plain*) اشكاره ashikaureh, ظاهر zauhir, هويدا hooïda, مبين mubei-un.—(*not doubtful*) بي شك bé shukk, غير شبهت ghire-a shubhut, نا مشكوك na mushkook. v. *evident*, *explicit*, *certain*.—(*for a particular purpose*) مستقل muftukull, استقلالي iftiklaulé, بقصد bekufd, با غرض ba ghurz.

An express (*messenger*) نامه ور nameh wur, حامل مكتوب haumila muktoob, بريد bureed, پيك peik, ادم adam, ساعي sa-é. v. *courier*.—(*a message sent*) پيغام peighaum, پيام pei-aum, رسالت ruffaulut.

Expressed (*pronounced*) لفظي lufzé. v. *pressed*.

Expressible (*that may be uttered*) ممكن ادا mumkina ada. (*that may be squeezed out*) ممكن تعصير mumkina taaseer.

Expression (*by language*, &c.) لفظ lufz, لفظت lufzut, كلام kulaum, گفت guft, ادا ada, وصف wufuf, تلفظ tuluffuz, تعبير taabeer. v. *representation*, *description*, *speech*.—(*squeezing*) تعصير taaseer, افشرش affhurish, انجلوغ ahun-juloogh.—*The expression and signification* لفظ و معني lufz ou maané.

Expressive ذو قوت تلفظ zu kuwwuta tuluffuz, لفظي lufzé. (*descriptive*) وصف ده wufuf duh, اتصاف نما ittifauf numa.

Expressively لفظا lufzan, بر وجه اتصاف bur wujha ittifauf, بطور وصف betoor wufuf.

Expressiveness قوت كلام kuwwuta kulaum, قوت وصف kuwwuta wufuf, اتصافي ittifaufé.

Expressly فرضانه furzauneh, بي دو معني bé doo maané, بعينه bi-aïnhi, مطلقا mutlukan, جدا juddan. v. *plainly*, *directly*.

EXPULSION طرد turud, نفي nufé, ران raun, رانا rauna, اخراج ikhrauj, رد rudd, رفع و دفع rufa ou dufa, دافع daufa.

Expulsive ذو قوت دافع zu kuwwuta daufa. *The expulsive power* قوت دافع kuwwuta daufa.

To EXPUNGE رقمكش كردن rukumkush kirdun, برسيدن burfédun, حك ساختن hukk saukhtun, ناسخ نمودن naufikh numoodun, ستردن futurdun, محو كردن muhoo kirdun, باطل ساختن bautil saukhtun. v. *to efface*, *annihilate*.

EXQUISITE صافي saufé, بها buha, گران بها guraun buha, بديع budé-a, صماده sumauduh, نفيس nufees, شري shuré, فاضل fauzul, خالص khaulis, اعلا é-alau. v. *excellent*, *consummate*, *complete*.—*Of exquisite beauty* بديع الجمال budé-a'l'jumaul. *Words exquisitely arranged* كلام بديع الانتظام kulauma budé-a u'l'intizaum. *Most exquisite* پر بها pur buha. *The most exquisite part of any thing* خلاصت khulaufut, نقاوت nukawut, زبده zubdeh, عفو afoo. *Exquisite things* نفايس nufa-és.—*Exquisite viands* نفايس بهيت nufa-és buhé-ut.

Exquisitely نفيسانه nufeesauneh, خالصا khau-lifan, صمادانه sumauduhauneh, بر وجه بها bur wujha buha. v. *excellently*, *completely*.

Exquisiteness صفا sufa, ذوق zook,* فضل fuzl, كمال kumaul, شرفيت shurfé-ut, مهاورت mu-hawurut. v. *excellence*, *delicacy*, *perfection*.

EXSUDATION زه zuh, ترشح turushshuh. v. *sweating*.

EXTANT (*remaining, not annihilated*) نا مبطل na mubtul, باقي bauké, شو shou. — (*projecting*) بارز bauriz, ميفا meefa, رابي raubé, ناتي nauté.
Extatick, v. *ecstatick*.

EXTEMPORE, *extemporal*, *extemporally*, *extemporaneous*, *extemporary*, ناگهاني nauguhauné, بديهي budeehé, بديهي الظهور budeehé-u'z'zuhoor, بديهيان budeehé-aun, بداهت budauhut, مبده mubdeh. *An extempore speech* اقتراح iktirauh, رجيل rujeel, مقتضب muktuzub. *To extemporize* or *speak extempore* بي انديش گفتن bé andeesh guftun, بديهي سخن كردن budeehé sukhun kirdun. *An extempore (sally of fancy)* بداهت budauhut, بديهت budeehut.

To EXTEND دراز كردن dirauz kirdun, كشيدن kushédun, افراشتن efraushtun, تنبيدن tumbédun, تطويل كردن tutweel kirdun, اطالت نمودن itaulut numoodun, مد ساختن mudd saukhtun, بسط نمودن bust numoodun, مهادت كردن mumaudut kirdun, تمديد ساختن tumdeed saukhtun, حذاقت نمودن huzaukut numoodun, حذق ساختن huzuk saukhtun, جلز كردن julz kirdun. *To extend the limits* or *territory* توسيع بلاد كردن toosé-a bilaud kirdun. *To extend the hand towards any thing* انگاريدن angarédun, دست درازي ساختن dost dirauzé saukhtun, اطالت دست كردن itauluta dost kirdun. *To extend the tongue* اطالت زبان نمودن itauluta zubaun numoodun. v. *to expand, stretch, diffuse, enlarge, continue*.

Extended, *extensive*, كشيده kushédeh, پهناور puhnawur, پهندار puhindar, دراز شده dirauz shoodeh, افراشته efraushteh, ممدود mumdood, مديد mudeed, ممتد mumtudd, طويل taweel, مبسط mubussut, منجرد munjurid, مطول mutawwul, عريض areez, عراض arauz. — *An extender* امتداد ساز imtidaud sauz.
Extendible, *extensible* ممكن استطاله mumkina istitauleh, زو توت افرازي zu kuwwuta efrauzé.
Extensibility, *extensibleness*, توت استطاله kuwwuta istitauleh.
Extension, *extensiveness*, *extent*, وسعت wusaat, فراخي furaukhé, استطاله istitauleh, افرازي efrauzé, امتداد imtidaud, مد mudd, عرض erz, پهن puhin, پهنا puhna, پهناور puhnawur, پهنايي puhnaï-é. *Extension of the hand* دست درازي dost dirauzé. *Extension of the foot* پا درازي pa dirauzé. *Extent (seisure, in a law sense)* گرفت goorift, قبض kubz.

To EXTENUATE (*make thin, lean* or *small*) لاغر ساختن laughur saukhtun, نحيف كردن nuheef kirdun, رقيق ساختن rukeek saukhtun, عجف نمودن ajif numoodun, نزار كردن nizaur kirdun.—(*to palliate*) معذور كردن maazoor kirdun, پوزش نمودن poozish numoodun.
Extenuated ضوي zoo-é, مختل mukhtul, لاغر laughur, قديد kudeed, خميص khumees, منتخض muntukhuz. v. *emaciated*, *lean*.
Extenuation رقت rukkut, مضني muzné. v. *leanness*. — (*palliation*) پوزش poozish, عذر azur, تعلل ta-allul, تقليل tukleel, v. *excuse*, *mitigation*.

EXTERIOR بيرون beroon, طرفاني turfauné, ظاهر zauhir, خارج khaurij, صوري sooré. *The exterior part* ظاهر zauhir, ظهر zuhr, صورت ظاهرت sooruta zauhirut, وجه wujuh, روي rooï. *Considering* or *viewing the exterior* ظاهر نظر zauhir nuzr, ظاهر بين zauhir been. v. *superficial*, *outward*.

To EXTERMINATE اقصا ساختن iksa saukhtun, اصل قطع كردن asl kuta kirdun, برباد دادن burbaud dadun, استيصال ساختن isteesaul saukhtun. v. *to extirpate*, *root out*, *destroy*.
Extermination اقصا iksa, استيصال isteesaul, قلع kula. v. *destruction*.
An exterminator اقصا كننده iksa koonindeh.
External, v. *exterior*, *outward*.

EXTERNALLY ظاهرانه zauhirauneh, در ظاهر dur zauhir, صورتا soorutan.

EXTINCT منعدم munadum, مطفي mutfé, منطفي muntufé, منقطع munkuta.
Extinction, *extinguishment*, انعزاز inkirauz, نا بودي na boodé, اطفا itfa, خبو khuboo. v. *destruction*, *suppression*.
To extinguish اطفا كردن itfa kirdun, خسپانيدن khuspanédun, نشاندن nishaundun, نشستن nishustun, تطفيت ساختن tutfé-ut saukhtun, اخبا كردن ikhba kirdun. *To extinguish a fire* اطفاي نايرت كردن itfa-é na-érut kirdun, آتش نشاندن autash nishaundun. *To extinguish a candle* چراغرا پف كردن churaughra puf kirdun, شمع نشاندن shumaa nishaundun, موم خسپانيدن moom khuspanédun, كيبانيدن keebanédun. *To extinguish (annihilate)* نابود كردن nabood kirdun, محو ساختن muhoo saukhtun, عدم نمودن adum numoodun, قطع كردن kutaa kirdun, كوشتن kooshtun. v. *to destroy*, *suppress*; also *to obscure*.
Extinguishable ممكن اطفا mumkina itfa.
Extinguished مطفي mutfé, منطفي muntufé, منقطع munkuta, منعدم munadum, خبو khuboo.
An extinguisher مطفي mutfé, مبيخ mubeekh.

To EXTIRPATE بركندن burkundun, بر انگيختن bur angeekhtun, استيصال كردن isteesaul

faul kirdun, قلع ساختن kulla faukhtun, طمس تمس نمودن tums numoodun, تجذير ساختن tujzeer faukhtun, مستاصل كردن mustaaful kirdun, اسحات ساختن is-haut faukhtun. v. *to eradicate, exterminate.* — *To extirpate heresy and rebellion* تخريب بنيان شرك و طغيان كردن tukhreeba buné-aun fhirk ou tughé-aun kirdun.

Extirpated مستاصل mustaaful, براكنده burakundeh, برانگيخته burangeekhteh.—*To be extirpated* براكنده امدن burakundeh aumudun.

Extirpating مستظلم mustulim, مختزم mukhtuzim, كن kun, مجذر mujuzzir.

Extirpation استيصال isteefaul, قلع kula, اقصا ikfa.

An extirpator قلع كننده kula koonindeh.

To EXTOL ستاييدن fitaï-édun, ستودن fitoodun, ستايش دادن fita-éfh dadun, افرين كردن afireen kirdun, پسنديدن puffundédun, پسند ساختن puffund faukhtun, مدح كردن muduh kirdun, وصف نمودن wufuf numoodun, نواختن nuwaukhtun, مرحبا كردن murhuba kirdun, تحسين ساختن tuhfeen faukhtun. v. *to praise, celebrate, applaud.* — *To extol immoderately* تمديح كردن tumdeeh kirdun, هرف ساختن hurf faukhtun, تغريط كردن tufreet kirdun. *To extol in a funeral oration* مرثات گفتن murfaut guftun, مرثيت كردن murfé-ut kirdun. *To extol one's self* خود پسند شدن khood puffund fhoodun, لاف زدن lauf zudun, تذكيت كردن tuzké-ut kirdun, اكتوا ساختن iktuwa faukhtun. *To extol one another* مهادحت كردن mumaudihut kirdun, يك ديگر مدح ساختن eek deegur muduh faukhtun.

Extolled وصف شده wufuf fhoodeh, ستوده futoodeh, موصوف moufoof, متصف muttufuf, محمود mahmood, حمود humood, حميد humeed, ممدح mumudduh, پسنديده puffundédeh, مطبوع mutuboo-a, مشكور mufhkoor, مستحسن mustuhfin, نجيب nujeeb.

An extoller مادح mauduh, مداح muddauh, واصف waufif, وصاف wuffauf, ستا fita, جهدت humudut, هاتف hautif.

To EXTORT بزور گرفتن bezoor gooriftun, ستم كردن fitum kirdun, عسف ساختن affif faukhtun, تعسف كردن ta-affuf kirdun, مسيديدن mufeedédun, كهاشتن gumaufhtun. v. *to wrest.*—*To extort by torture* اشكنجه كردن afhkunjeh kirdun, پاهكيدن pauhkédun, تغرير كردن tukreer kirdun.

Extorted مسيديده mufeedédeh, عنفي unfé, گماشته gumaufhteh, بزور گرفته bezoor goorifteh.

Extortion تعسف ta-affuf, ستم fitum, مچرك muchruk, ظلم zulm, زور zoor. *Oppressive extortions* تكاليف عنفيت tukauleefa unfé-ut.

An extortioner, extorter, بزور گير bezoor geer, تعسف كننده ta-affuf koonindeh, عسوف afoof, ظلوم zuloom, باغي baughé (plur. بغات bughaat.)

To EXTRACT بيرون كردن beeroon kirdun, بركشيدن burkufhédun, واكشيدن wa kufhédun, كشيدن kufhédun, بدر اوردن bedur awurdun, بركندن burkundun, برخيدن burkhédun, وا كردن wa kirdun, براهنجيدن burahunjédun, اخراج كردن ikhrauj kirdun, استخراج ساختن iftikhrauj faukhtun. v. *to draw.*—*To extract a decree conform to the original* اصل را مطابق حجت كردن afira mutaubik hujjut kirdun. *To extract (select)* گزيدن guzédun, اختيار كردن ikhté-aur kirdun, اجتبا نمودن ijtiba numoodun. *To extract by chymistry* از كيميا كشيدن uz kémé-a kufhédun.

An extract اجمال ijmaul, تلخيص tulkhees, تلحيص tulhees. v. *abridgment, compendium.*

Extracted مخروج mukhrooj, مستخرج mustukhruj, متلحص mutuluhhus, ملحص muluhhus, منفصع munfufa, بر اورده bur awurdeh, كشيده kufhédeh, منزع munuzza, مقتلع muktula. v. *drawn.*

Extraction (lineage) اصل afl, نسل nufil, نسب nufub, نژاد nizfhaud, جنس jins. v. *descent;* alfo *extract.*

An extractor اجمال كننده ijmaul koonindeh, تلخيص نما tulhees numa, اخراج گر ikhrauj gur, بيرون واكنا beeroon wakoona, برازنده burarindeh, برار buraur.

EXTRAJUDICIAL خلاف ترتيب شريعت khulaufa turteeba fhuré-aat.

EXTRAMUNDANE از جهان بيرون uz jihaun beeroon.

EXTRANEOUS غريب ghureeb, اجنب ajnub. v. *foreign.*

EXTRAORDINARY غير معهود ghire-a mahood, فوق العادت fouka'l'aadut, غير معتاد ghire-a mu-ataud, از حد معتاد متجاوز uz hudda mu-ataud mutujawuz, عجيب ajeeb, غريب ghureeb, مستسني muftufné. *An ambassador extraordinary* عظيم ايلچي azeem eelché.

Extraordinarily, extraordinary, بطور غير معهود betoor ghire-a ma-ahood, بر وجه عجيب bur wujha ajeeb. v. *uncommonly, particulary, eminently.*

Extraordinariness رفعت rufaat, كرامي kuraumé. v. *eminence, uncommonness, remarkableness.*

EXTRAVAGANCE, *extravagantness (superfluous expence)* خرج بی اندازه khurj bé andauzeh, بذل بلا حد buzl bila hudd, تلف tuluf. v. *prodigality, profusion, excess.*—*(irregularity, wildness)* بی ترتیبی bé turteebé, عدم القیاس adumu'l-ké-aus, خلاف قاعدتی khilaufa ka-édute, نا بهنجاری na buhunjauré, عدم عدل aduma adil. *(outrage)* جور jawr, جبر jubr, زور zoor, دست درازی dost dirauzé. v. *violence.* — *(bombast)* یاوه é-aufeh, سخن هرزه sukhuna hurzeh, کلام بیهوده kulaum béhoodeh.

Extravagant (in expence) بی اندازه خرج ساز bé andauzeh khurj sauz, مبذر mubuzzur, ذو تلف zu tuluf, بذل بلا حد نما buzl bila hudd numa, مسرف musrif.--*(irregular)* خلاف قاعدت khilaufa ka-édut, بی ترتیب bé turteeb, غیر القیاس ghiru'l'ké-aus, بلا راه bila rauh, بی راه شوا bé rauh shuva, گمراه gumrauh, منعدل munadil, نا بهنجار na buhunjaur. v. *fantastick, roving, wild wandering.* — *Extravagantly (expensively)* مبذرانه mubuzzurauneh, با تلف ba tuluf.—*(irregularly)* منعدلا munadilan.

To EXTRAVAGATE بلا حد رفتن bila hudd ruftun, بی راه شدن bé rauh shoodun. v. *to wander.*

EXTREME *(last)* اخر akhir, اخری akhiré, اقصی or اقصا aksa (pl. قصوا kusuwa), وا پسین wa puseen—*(greatest)* اعظم é-azim (fem. عظمی uzma), اکبر akbur (fem. کبری kubra), بزرکترین buzurktureen—*(highest)* اعلی é-aula, بلندترین bulundtureen. — *Extreme misery (dispair)* اضطرار iztiraur. *To arrive at extreme old age* عمر اخر شدن umr akhir shoodun. *Extreme vehemence* or *violence* انف الشد unfu'sh'shudd. *The extreme terms in numbers, extreme boundaries* باب baub.

Extreme, extremity, اخر akhir, اخرت akhirut, غایت gha-é-ut, نهایت niha-é-ut, انتها intiha, منتهی muntuha, بن bun, سر sur. کنار kunaur, حد hudd, امد amud, عاقبت aakubut, سرنجام suranjaum, انجام anjaum, پایان pai-aun, فرجام furjaum. v. *end, boundary, tip.* — *The extreme of any thing* گوشهء چیزی koosheh-a cheezé. *From one extreme of the globe to the other* از قاف تا قاف uz kaf ta kaf. v. Vol. I. p. 1357.—*Reduced to extremity* بی چاره bé chaureh, بی درمان bé durmaun. v. *helpless.*

Extremely غایت gha-é-ut, الغایت gha-é-utu'l gha-é-ut, بغایت begha-é-ut.

To EXTRICATE حل مشکل کردن hull mushkil kirdun, از مشکلات کشادن uz mushkillaut kushaudun.—*Extricated* از مشکل کشاده uz mushkil kushaudeh. *Extrication* از مشکلات کشا uz mushkilaut kusha.

EXTRINSICK صورت نما soorut numa, صوری sooré. v. *external.*—*Extrinsically* صورتا soorutan.

EXUBERANCE فضلت fuzlut, فضالت fuzaulut, افضال ifzaul, نزل nuzl. v. *luxuriance, abundance.*—*Exuberances* مطمات mutmaut.

Exuberant فاضل fauzil, مستغنی mustughna, فایض fa-éz, لبریز lubreez. v. *abundant, luxuriant.* *Exuberantly* فاضلانه fazilauneh, وافر وافر wafir wafir.

To EXULT شاد دل بودن shaud dil boodun, شاد کام نمودن shaud kaum numoodun, شادیدن shaudédun, فرحان شدن furhaun shoodun, ابتهاج داشتن ibtihauj daushtun, اهتزاز کردن ihtizauz kirdun, اشر ساختن ashur saukhtun, تهلل شدن tuhullul shoodun, تهلیل نمودن tuhleel numoodun. v. *to rejoice, triumph.*

Exultation شادی shaudé, شازی shauzé, ابتهاج ibtihauj, بهجت buhjut, تهلیل tuhleel, اهتزاز ihtizauz, برهان burhaun. v. *triumph, rejoicing.*—*With exultation and festivity* با ابتهاج و مباهات ba ibtihauj ou mubauhaut.

Exulting شاد shaud, شادان shadaun, مسرور musroor, مبتهج mubtuhij, نشیط nusheet, ناشط naushut, متبهج mutubuhhij, متحفی mutuhuffé.

Exultingly با ابتهاج تام ba ibtihauja taum, مسرورا musrooran, شادانه shaudauneh.

EXUVIÆ *(cast skins, shells, &c. of animals)* خرز khuruz, خیك kheek, پوشت poosht, تشرا kushra, مسلاح muslauh.

The EYE چشم chushum, عین aïn (pl. عیون aï-oon), دیده deedeh, بصر basar, باصرت bausirut, (pl. بصر busur), چمش chumush, بصاصت bussausut, نور noor (plur. نوران nooraun), برقا burka, ابد abud, ناظرت nauzirut, کابنه kaubneh. *The two eyes* عینان aïnaun. *The hollow* or *socket of the eye* چشم خانه chushum khauneh, غار ghaur, خجاج khujauj, کواب guwaub. *Having the eye of a hawk* ذو عین شاهین zu aïna shaheen. *Playing with the eyes (ogling)* نظر بازی nuzr bauzé. *Deceiving the eyes (a juggler)* نظر باز nuzr bauz. *To eye askaunce; to look at with the corner of the eye* با کوشه چشم نظر کردن ba kooshuha chushum nuzr kirdun. *To turn* or *fix the eyes upon* با دقت ناظر شدن ba dikkut nauzr shoodun, نکرستن nuggurustun, چشم داشتن chushum daushtun. *A wink, glance,* or *signal with the eye* رمز rumz, غمزه ghumzuh, طرفت turfut, یکنظر eeknuzr, زغنگ zughnuk, رمزالعین rumzu'l'aïn, یک نگاه eek nigauh, طرفت العین eek turfutu'l'aïn. *In the twinkling of an eye* فی طرفت العین fi turfutu'l'aïn. *To wink with the eye* رمز کردن rumz kirdun, چشم زدن chushum zudun, عین پرید نمودن aïn pureed numoodun.

The eye of prudence (foresight) چشم بصيرت chushma buseerut, ديدهء بصيرت deeduh-a buseerut. *To shut the eyes* تسكير كردن tuskeer kirdun, مژگان بسته نمودن mushgan busteh numoodun. *As far as the eye can reach* تدر مد البصر kudru muddu'l basar. *O light of my eyes!* اي نور ديدم ee noore deedum. *It is clear to the eyes of men (it is evident)* مشهور ديدهء انام است mush-hoora deeduh-a anaum ast. *To be all eye and ear (to be attentive)* چشم و گوش بودن chushum ou-goosh boodun. *To look attentively or amorously through half-shut eyes* جماش كردن jummaush kirdun, مراعت نمودن muraat numoodun. تنوير ساختن tunweer saukhtun, *To give light to the eyes* نور بخش noor bukhsh kirdun, نور بخش كردن noor bukhsh anzaur numoodun. انظار نمودن *To turn away the eyes* قطع نظر دادن kuta nuzr dadun. *To place before the eyes (to make clear, evident)* عيان و بيان كردن aiaun ou beiaun kirdun, پيش نهاد ساختن peish nihaud saukhtun, پيشدست نمودن peishdost numoodun. *A quick eye* براشم buraushim. *A malignant eye* نظرت nuzrut, چشم شري chushum shuré. *To look at with a malignant eye* چشم زدن chushum zudun. *To see badly from any infirmity in the eyes* خوجيدن khoojédun. *An eye-tincture or salve* افرنج afrunj, الابارت alabaurut, چشم زن chushum zun, چشمك chushumuk. v. *collyrium.*—*Throwing the eyes around* ديده باز deedeh bauz. *A keen penetrating eye* ديدهء حق بين deeduh-a hukk been. *A little eye* عيينت aï-énut. *Covering the eyes* ديده پوش deedeh poosh. *Fascination of the eyes* چشم بند chushum bund. *A charm against fascinating eyes* چشم بنام chushum bunaum, چشم پناه chushum punah. v. *amulet.*—*Having fine eyes* اهو چشم ahoo chushum. *Squint-eyed* كج بين kuj been, كز بين kuz been, لوج looj, كژ نظر kuzh nuzr, كشتنه روي kushtuna rooï. *One-eyed* يكچشم كور eek chushum koor, اعور awur, عورا awra, البخق abkhuk, چشم كشته chushum kooshteh. *Kissing the eye (a friendly salutation)* چشم بوس chushum boos. *An eye for an eye (retaliation)* عين بدل عين aïn bedul aïn. *An eye friend (a sycophant, hypocrite)* عبد عين abda aïn, صديق عين sudeek aïn. *A hot iron, or hot water, with which they take away the eye-sight* ميل meil.—*A mote in the eye* عوار awaur, خشم khusm, كاهريز kauhreez. *To take a mote out of the eye* تقذيت كردن tukzé-ut kirdun. *The corner of the eye* خشم khusm. v. *angle, corner.*—*Her eyes shedding a torrent of tears* چشمش chushumush sei-aulut fushaun. سيالت فشان *The star called the Bull's eye or Aldebaran* الدبران al-debaran, مجدح mujduh. *The eye of a needle* سوراخ سوزن sooraukha soozin, چشمه chushumeh, سم summ, سم الخياط summu'l khé-aut, سوفانه soofauneh, خرت khurt.

To eye نگرستن nuggurustun, ديدن deedun, ديدباني كردن deedbauné kirdun. v. *to view.*

The eye-ball بوبو booboo, حدقت hudukut, مردم چشم murduma chushum, چشملان chushumlaun, انسان العين insaunu'l'aïn, انگورك چشم angooruka chushum, حندر hundur, رغاوت rughawut.

The eye-brow ابرو abroo, برو buroo, طاق ابرو tauka abroo, ابروي سنم abroo-é sunum, باره baureh, پلك puluk, حجاج hujauj, حاجب haujib, حجاب hujaub, خالي khaulé, پيشكوهه peishkooheh.—*Having the eye-brows distant* كشاده ابرو kushaudeh abroo. *A liniment for colouring the eye-brows* راستك raustik. *The hair of the eye-brow or lid* موي ابرو mooï-a abroo, هدب hudub, هدبا huduba. *An eyelet, eye or peep-hole* چشمك chushumuk, چشم فرنگي chushuma frungé, عين aïn.

An eye-glass دوربين door been, ايينه دوربين aï-éneh door been.

Eyeless بي چشم bé chushum, غير عين ghiré-a aïn, كور koor, نا بيني na beené. v. *blind.*

An eye-lid جفن jufun (pl. اجفان ajfaun), مژه muzheh, (pl. مژگان muzhgaun), برو burou, غمزه ghumzeh, عير a-er.

An eye-servant عبد عين abda aïn.

Eye-sight ديدهء چشم deeduha chushum, ديدار deedaur.—*Eye-shot,* v. *sight, glance.*

An eye-sore نا خوش نما na khoosh numa.

An eye-witness شهد shuhid, شاهد shauhid, (pl. شهود shuhood, اهل شهود ahla shuhood).

F

A FABLE مثل misl, سروا surwa, قصه kisseh, داستان dausitaun, دستان dustaun, حكايت huka-é-ut, صورت معامله soorut ma-amleh, افسانه afsauneh. *Fables* امثال amsaul, مثلات muslaut, عنديات yndé-aut, قصص kusus, خرافات khurafaut, رطزات rutuzaut. *Fables and fictions* افسانه و افسون afsauneh ou afsoon. v. *fiction, romance, lie.*—*Entertaining fables* تمثيلات خوش طبع tumseelauta khoosh tuba.

To fable افسانه گفتن afsauneh guftun, افسانيدن afsanédun, قصه خوان شدن kisseh khaun shoodun. v. *to romance; feign, lie.*

Fabled (*celebrated in fable*) در حکایت معروف dur buka-é-ut maaroof, بقصه گذاریده bekuſſeh guzaurédeh, در دستان موصوف dur duſtaun mouſoof.

A fabler, *fabuliſt* قصه خوان kuſſeh khaun, سروا گذار ſurwa guzaur, مثل گوي miſl gooï, افسانه نما aſſauneh numa, سازکار ſauzkaur, باسره bauſireh.

To FABRICATE (*conſtruct*) بنا کردن bina kirdun, بنیاد ساختن buné-aud ſaukhtun. v. *to build*.—(*to deviſe falſely*) حیله بستن heeleh buſtun, فن کردن funn kirdun, رنگ امیختن runk ameekhtun, دولاب ساختن doolaub ſaukhtun, ال باختن aul baukhtun, کید نمودن keed numoodun, ساختن ſaukhtun. v. *to forge*.

Fabrication (*conſtructing*) بنا ساز bina ſauz, عمارت کنا amaurut koona, بنیاد نما bun-é-aud, numa. v. alſo *forgery*.

A fabrick بنا bina. v. *building*, *edifice*.

FABULOUS پر افسانه ذو مثل zu miſl, pur afſauneh, مزور muzuwwur, ساخته ſaukhteh, صاحب سروا ſahib ſurwa. v. *feigned*.

Fabulouſly بر وجه ساخته bur wujha ſaukhteh, بطور قصه betoora kiſſeh, مزورا muzuwwuran, صورتانه ſoorutauneh.

The FACE رو roo, روي rooï, پیکر peikur, سیما ſima, سیما ſeema, چهره chuhreh, دیدار dedaur, دیدار deezaur, نظر nuzr, منظر munzur, صورت ſoorut, وجه wujuh (plur. وجوه wujooh), طلعت tulaat, لقا lika, جمال jumaul, هیکل heekul, عذار izaur, رخسار rukhſaur, رخساره rukhſaureh, کیافت ké-aufut, جهت jihut, چهیر chuheer, چهر chuhr, کیهل keehul, باره baureh, ادیم adeem, یاب é-aub, سنت ſunnut, محي muhei-é. v. *front*, *ſide*, *ſurface*, *air*, *aſpect*, *appearance*, *mein*.—*The face of the earth* روي زمین rooï zumeen, وجه الارض wujhu'l'arz, ادیم adeem. *A beautiful face* طلعت حسنا tulaata huſna, روي جمال rooï jumaul. *A frightful face* صورت مکروهت ſoorut mukroohut, بیناره beenaureh, سیما ملعون ſeema mula-oon.—*Having a diſagreeable face* ذو چرکین چهره zu chirkeen chuhreh, کریه المنظر kureehu'l'munzir.—*An ill-omened face* چهره بی بهره chuhreh bé buhreh, بد لقاي منحوس lika-é munhoos.—*One-faced* یک روي eek rooï. *Two-faced* دو روي doo rooï; [Theſe often ſignify, *paper ſmoothed or glazed upon one or upon both ſides*.]—*To tear the face with the nails* با چنگال چهره خراش کردن ba chungaul chuhreh khirauſh kirdun, شخودن ſhukhoodun. v. *to ſcratch*.—*To cover the face with a veil* روي پرده rooï perdeh numoodun, نمودن تبرقع کردن tuburku-a kirdun. *To uncover the face* عرض دیدار ساختن erza deedar ſaukhtun, عرض عذار نمودن erza izaur numoodun. *Unveiling the face and diſplaying its beauties* چهره کشا و جلوه نما chuhreh kuſha wa jilweh numa. *To change the face* (*change countenance*) صورت تبدیل کردن ſoorut tubdeel kirdun, متلون شدن mutulawwun ſhoodun. v. *to change colour*.—*To turn away the face* روي اوردن rooï awurdun, سیما تاختن ſeema taukhtun, رو گردان و متجانب شدن roo gurdaun ou mutujaunib ſhoodun.—*To diſtort the face* روي کشیدن rooi kuſhédun, روي کشیده نمودن rooï kuſhédeh numoodun. *A cheerful face* روي خنده rooï khundeh. *Having a face beautiful as the moon* ذو قمر روي ماه پیکر mah peikur, zu kumr rooï, مهرو muhroo, مهپاره muhpareh, مهلقا muhluka. *Having the face of an angel* پري پیکر peri peikur, پري روي peri rooï, ملک سیما melek ſeema. *A pale face* چهره زرد chuhreh zurud. *Roſy-faced* گل روي gul rooï. *Having a refulgent face* ذو منور چهره zu munawwur chuhreh. *To ſun burn the face* تلویح کردن tulweeh kirdun. *Having a black face* ذو رو روسیاه roo ſé-auh, ذو رو سیه zu roo ſé-uh. *To rub the face on the ground* (*to make a profound reverence*) رومال بودن roomaul boodun, روي مالیده شدن rooï maulédeh ſhoodun. *Face to face* (*oppoſite*) رو برو roo beroo, رو با رو roo ba roo, مواجهت muwaujihut برابر buraubur, متقابل mutukaubil, در مقابل dur mukaubil. *To look at face to face* مشاهده کردن muſhauhudeh kirdun. *The face* or *beſt ſide of cloth* اواره awaureh, پیشان peiſhaun. *The face* or *page of a book* صحیفت ſuheefut. *To reflect the face* (*in a mirror*) روي عکس انداز کردن rooï akus andauz kirdun. *To fall upon the face* در رو امدن dur roo aumudun. *Face* (*confidence, impudence*) شوخي ſhookhé, عدم شرمي aduma ſhurrumé, گستاخي kuſtaukhé. *He had not face for that* روي ان نداشت rooï aun nedauſht.

To face (*meet face to face*) بروي یکدیگر بیرون رفتن berooï eekdigur beeroon ruftun, رو برو امدن roo beroo aumudun, مقابله کردن mukaubuleh kirdun, پیشرو امدن peiſhroo aumudun, مواجهت نمودن muwaujihut numoodun, روبارو شدن roobaroo ſhoodun, مقابله هم دیگر امدن mukaubileh hum deegur aumudun.—(*to oppoſe with boldneſs*) باغیرت مقابل شدن ba gheerut mukaubul ſhoodun, با دلیري مانع و معارض بودن ba dilaré mauna ou mauruz boodun.—(*to oppoſe with impudence*) با گستاخي

بي تعریض کردن ba kustaukhé taareez kirdun, بي ادب مقابله نمودن bé adub mukaubileh numoodun, استاخانه خلاف شدن istaukhauneh khilauf shoodun.—(*to cover with an additional superficies*) با ظاهري زياد پوشيدن ba zauhuré zé-aud poshédun.—(*to have a false appearance*) صورت معامله داشتن soorut ma-amleh daushtun.

A face-painter صورت بند soorut bund, نگارنده nigaurindeh.—*Face-painting* صورت بندي soorut bundé.—*To be a face-painter* صورت بند تماثيل شدن soorut bunda tumausil shoodun.

FACETIOUS نازک nauzik, لطيف مشرب luteefa mushrub, تيز طبع taze tuba, بذله باز buzleh bauz, شوخ shookh, ظريف zureef, خوش طبع khoosh tuba, مسرور mesroor. v. *cheerful*, *gay*, *lively*.—*Facetiously* با شوخي ba shookhé, لطيفا luteefan, بوجه خوش دماغي bewujha khoosh dumaughé.—*Facetiousness* مزاج لطيف mizauj luteef, شوخي shookhé, بذله buzleh, بذله بازي buzleh bauzé, لطافت lutaufut, ظريفت zureefut, خوش طبعي khoosh tuba-é, بازيچه bauzeecheh. v. *wit*, *mirth*.—*A facetious man* بذله باز buzleh bauz, صاحب مزاج لطيف sahib mizauj luteef, اهل تيز طبع ahla taze tuba, ابوالخنجل abu'l'khunjul, مزخلب muzkhulub, مردم نازک murdum nauzik. v. also *buffoon*.

Facile, v. *easy*, *pliant*, *flexible*.

To FACILITATE اسان کردن asaun kirdun, تيسير ساختن teeseer saukhtun, تسنيت نمودن tusné-ut numoodun, تکيبت کردن tukei-ut kirdun, تسهيل ساختن tus-heel saukhtun. *To facilitate the means* تيسيري مسالک کردن teeseeré musaulik kirdun.

Facilitated اسان کرده شده asaun kirdeh shoodeh, ميسر muï-ussur, ميسور meisoor.

Facility اساني asauné, سهولت suhoolut, مساهلت musauhulut.—(*ductility*) ملايمت mula-émut, سلاست sulausut, نازکي nauziké, نرمي nurmé, اهستگي ahustugé, يسر eesur. *Facility in disposing of merchandize* روايش rouva-ésh, رواج rouvauj.—*With facility* با سهولت ba suhoolut, و با سهولت و اساني ba suhoolut ou asauné, يسرا eesuran, بالرفق birrufk. v. *easily*.

FACING رو برو roo beroo, مقابل mukaubil. v. *opposite*.—*A facing*, v. *edging*, *ornament*, *front*.

A FACT کار kaur, فعل fa-al, قصه kisseh, قصيت kuzé-ut, صنيع suné-a, صنع suna, صنيعت suné-at. v. *act*, *deed*, *effect*.—(*reality*) معني maané, معنيت maané-ut. *In fact* معنا or معني maanan, بعينه bi-aïnihi, في الواقع fi'l'wauka, الحق alhukk, حقيقة hukeekutan, v. *really*.

FACTION (*confederacy*) اتحاد ittihaud, اتفاق ittifauk, معاهده ma-ahudeh, تشاور tushawur. v. *party*.—(*machination*) حيله بازي heeleh bauzé, فساد fussaud, مکر mukurr.—(*tumult*) هنگامه hungaumeh, فتنه fitneh, غوغا ghoogha, غلغله ghulghuleh. v. *dissension*, *discord*.

Factious صاحب فتنه sahib fitneh, فتنه انگيز fitneh angeez, اهل اغراض ahla ighrauz, فتان futtaun, همواثاق humwusauk, حيله کار heeleh kaur, غلغل ساز ghulgul sauz.

Factiously بطور فتان betoor futtaun, بروجه مکر bur wujha mukurr, حيله گرانه heeleh gurauneh.

Factiousness فتنه انگيزي fitneh angeezé.

FACTITIOUS عملي amulé, ساخته saukhteh, مصنع musunna.

FACTOR (*agent*) تجارت وکيلي tujjaurut vakeelé, گماشته gomaushteh, گذار guzaur, کننده koonindeh, کاهن kauhin, جري juré. *An experienced factor* تجربت کار tujribut kaur. [The gentlemen of the rank of factors in the East India Company's service are generally named by the adopted word فکتور factor.] *To act as factor* (*for half the gains*) مضارب شدن muzaurib shoodun.

A FACTORY تجارت خانه tujjaurut khauneh, فکتوري factoré.—(*the merchants who constitute a factory*) اصحاب تجارت as-hauba tujjaurut, اصحاب فکتوري as-hauba factoré.

A FACTOTUM گماشته gomaushteh.

FACULTY (*ability*) قدرت kudrut, اقتدار iktidaur, قوت kuwwut, قابليت kaubilé-ut, صرف surf, تصرف tusurruf, ظرافت zuraufut, کارسازي kaursauzé. v. *power*, *quality*, *dexterity*, *knack*.—(*powers of the mind*) قوت kuwwut, علم ylm, عقل akil, ادراک adrauk, مجال mujaul, فراست firausut, خاطر khautir, قلب kulub. v. *knowledge*, *capacity*, *disposition*.—*The visible faculty* قوت باصرت kuwwuta bausirut. v. Vol. I. p. 1414.

To faddle, v. *to play*, *toy*, *trifle*.

To FADE (*grow weak*) زبون گشتن zuboon gushtun, ضعيف شدن za-éf shoodun, عاجز بودن ajiz boodun.—(*to wither as a vegetable*) تعشم گشتن ta-ashum gushtun, افسردن afsurdun, تارز شدن tauriz shoodun. *To fade as colour* زايل گشتن رنگ za-él gushtun runk. *To fade or die gradually away* قدم بقدم واشدن kudum bekudum washoodun, درجه بدرجه زايل گشتن durjeh bedurjeh za-él gushtun. v. *to vanish*.

Faded افسرده afsurdeh, تارز tauriz, ضعيف za-éf, زايل za-él.

To FAG (*grow weary*) متعوب گشتن mutaoob gushtun, زبون شدن zuboon shoodun.

A FAGGOT بسته چوبان bustuha chobaun, حزمت huzmut, ابالت ibbaulut. *A fire of faggots* اتش نهال autasha nuhaul.

To FAIL (*become deficient*) كم امدن kum aumudun, زايل كشتن za-él gushtun, مقصور شدن muksoor shoodun, ناقص بودن naukis boodun, نقصان نمودن nuksaun numoodun. v. *to decay.*—(*to become extinct*) منعدم شدن munadum shoodun, مطفى كشتن mutfé gushtun, منقطع امدن munkuta aumudun, منطفي بودن muntufé boodun, بر باد شدن bur baud shoodun. v. *to die, perish, sink, cease.*—*To fail of a promise* بى وفا شدن bé wufa shoodun, بد عهد بودن bud ahd boodun, باد فور كشتن baud foor gushtun, از اقرار عدول ساختن uz ikraur adool saukhtun, غدر وفا كردن ghudr wufa kirdun, شرط شكستن shurt shakustun. *To fail striking fire* (*as a flint*) كيل كردن keil kirdun, غلث ساختن ghulis saukhtun. *To fail* (*not to succeed*) بي عاقبت خيرشدن bé aakibuta kheir shoodun, نا خوشيدن na khooshédun, نا ميسر شدن na muï-ussur shoodun.—(*to desert* or *withdraw assistance*) دست از حمايت باز داشتن dost uz himma-é-ut baz daushtun, روكردان شدن roogurdaun shoodun, تنها كذاشتن tunha guzaushtun, عدول ساختن adool saukhtun, دست رس واكردن dosta rus wakirdun.—(*to neglect an opportunity*) وقت فرصت از دست دادن wakta fursut uz dost dadun, غافل شدن ghaufil shoodun. v. *to omit.*— *It did not fail to be* ما انفك ma anfakka.

Fail, failure (*want of success*) عدم عاقبت خير aduma aakibuta kheir.—(*deficiency*) قصور kusoor, زوال zuwaul, عدم adum, نقص nuks, نقصان nuksaun. v. *failing.*—(*omission*) غفل ghufl غفلت ghuflut, فوت foot, نسي nusé.—(*extinction*) انقراز inkirauz, اطفا itfa, خبو khuboo, نا بودي na boodé.—*Without fail* بي تقصير bé tukseer, غير نقص ghire-a nuks. *A failing* (*imperfection, deficiency*) عيب a-éb, نقص nuks, نقيصت nukeesut, تقصير tukseer, عدم كمال aduma kumaul. v. *fault.*

FAIN (*wishful*) هوسناك hawusnauk, ذو شوق zu shook, ارزومند arzoomund, شوخي نما shookhé numa. v. *fond*; also *merry, cheerful.*—(*compelled*) مجبور mujboor, بي اختيار bé ikhté-aur, ملتزم multuzum, جبري jubré. *To be fain* (*fond*) شوق نمودن shook numoodun, هوس كردن hawus kirdun, هوسناك شدن hawisnauk shoodun.—(*to be forced*) مجبور بودن mujboor boodun, بي اختيار شدن bé ikhté-aur shoodun. —*Fain, fainly* با شوخي ba shookhé, شوخيانه shooké-auneh, با هوس ba hawus.

FAINT زبون zuboon, بي قوت bé kuwwut, بي زور bé zoor, عجزت ajuzut (pl. عاجز a-ajuz), كاهل kauhil, ضعيف za-éf, فاتر fautir, پژمرده puzshmurdeh, بلوج bulooj, هبيخ hubeekh, هداب hudaub, وهل wuhil, سست sust, سست اندام sust andaum, هاضم hauzim, شكسته shakusteh, هبنك hubunnuk. v. *languid, weak, feeble.*—(*not bright*) نا روشن na roshun, غير شعله ghire-a shaaleh, نا جالي na jaulé, بي تابان bé tabaun.—(*not loud*) نا بلند na bulund, بي خوب اواز bé khoob awauz.—(*not active*) نا تيز دست na taze dost, نا جلد na jild, بي شوخي bé shookhé.—(*dejected*) دلتنك diltunk, تيره ضمير teereh zumeer, غمناك ghumnauk. *A faint colour* رنك زايل runka za-él. v. also *faint-hearted.*

To faint (*become feeble*) زبون كشتن zuboon gushtun, عجزت شدن ajuzut shoodun, كاهل بودن kauhil boodun (*to grow dejected*) دلتنك شدن diltunk shoodun, غمناك كشتن ghumnauk gushtun, تيره ضمير نمودن teereh zumeer numoodun.—(*to swoon*) غنودن ghunoodun, واهوشي رفتن wahooshé ruftun, بي هوشي شدن bé hooshé shoodun, نظر نمودن nuzr numoodun, رين كردن rein kirdun. *To faint* (*as a woman in childbirth*) تغرث نمودن tufurrus numoodun, انفراث يافتن infiraus é-aftun.

Faint-hearted بد دل bud dil, بي دل bé dil, نامرد namurd, كيار نما ké-aur numa, ناكس na kus. v. *cowardly.*

Faint heartedly بد دلانه bud dilauneh.

Faint-heartedness بد دلي bud dilé. v. *cowardice.*

Fainting بي هوشي bé hooshé, منش كر munish gur, غشي ghushé, غشيان ghushé-aun, غشيت ghushé-ut, سبت subt, جان سپاري jaun sipauré, تغرث tufurrus, انفارث infauris, نظر nuzir, مغنود mughnood, مسبوت musboot.

Faintishness, faintness زبوني zubooné, نا تواني na tuvvauné, كاهلي kauhilé, ضعيفي za-éfé, عجز ajuz, سستي susté, فتور futoor, فسخ fuskh. v. *languor, inactivity.*

Faintly كاهلانه kauhilauneh, ضعيفا za-éfan, فاترانه fautirauneh, با عجز ba ajuz. v. *feebly, timorously.*—(*without light*) بي ضيا be zé-a.

FAIR (*handsome*) خوب khoob, خوش khoosh, پاك pauk, نيكو neekoo, ظريف zureef, حسن husn, جملا jumla, جميل jumeel, زيب zeeb, رعنا rana. v. *beauteous.* — (*clear*) روشن roshun, كشاده kushaudeh, نوراني nooraunè, ساطع sauta, ابدار aubdar, تاب دار taub dar, صاحي sauhé, نا تاريك na taureek. — (*honest, just*) عادل adil, ذو عادلت zu adilut, راست raust,

معدل mu-addil, صالح ſaulih, نا تلبيس na tulbees, بي حيله bé heeleh, غير رنك ghire-a runk. v. *equitable*, *candid*, *open*. — (*mild*, *not ſevere*) نا درشت na durusht, بي عنف bé unf, غير تندي ghire-a tundé, ملايم mula-ém. v. *gentle*. — (*proſperous*) بختيار bukhté-aur, دولت dowlut, مبارك mobauruk, فرخنده furkhundeh, فيروز feerooz. —(*commodious*) مناسب munausib, موافق muwaufik, سزاوار ſuzawaur. — (*civil*) ذو الادب zu adub, اهل ازرم ahla azrum. *Fair ſpoken* شيرين كوي sheereen gooï, محليل الكلام muhleelu'l'kulaum. *A fair wind* باد شرط bauda ſhurt, موافق روزكار muwaufik roozigaur, ايسرا يام a-éſura eiaum. *A fair character* نيك نامي neek naumé, نام نيكو nauma neekoo, عرض erz, ذكر zukr, ذكر جميل zukra jumeel. *Of a fair character* نيك نام neek naum. *Fair weather* كشاده هوا kuſhaudeh hawa, مصحيت mus-hé-ut, صاحي ſauhé, سرحت كحل ſurhuta kuhul. *Fair dealing* صداقت ſudaukut, حقيقت hukeekut, عدم رنك و ريا aduma runk ou ré-a. *A fair dealer* مردم بي ريا murdum bé ré-a, صاحب حقيقت ſahib hukeekut, اهل صداقت ahla ſudaukut. *Fair demeanor* انسانيت inſané-ut, ادب adub, ازرم azrum, لطف lutf. v. *civility*, *politeneſs*.—*To tranſcribe fair* در حسن خط نقل كردن dur huſna khutt nukkul kirdun.—*Fair* (adverb) v. *fairly*, *gently*, *decently*, *civilly*, *ſucceſsfully*.— *A fair*, *fair-one*, (ſubſt.) زن نازنين zunna nauzneen. v. *A beauty*.

A FAIR (*ſtated meeting of buyers and ſellers*) جمع كثير بيع و شرا jumaa kuſeera bé-a ou ſhura, موسم mooſim, بازار bazaur.

FAIRLY (*beautifully*) خوشچه khooſhcheh, جميلانه jumeelauneh, خوب khoob.—(*commodiouſly*) با موافقت ba muwaufikut, لايقانه la-ékauneh. v. *fitly*.—(*honeſtly*) بي حيله bé heeleh, بي رنك و ريا bé runk ou ré-a, عادلانه adilauneh, با كشادكي ba kuſhaudugé, بالصواب bi's'ſuwaub. v. *candidly*, *juſtly*, *ingeniouſly*, *openly*, *plainly*.—(*without a blot*) بي عيب bé aïb, غير لكه ghiré-a lukeh, بي كاخج bé kaukhuj.—(*not wreſted or diſtorted*) بي پيچ bé peech, نا پيچيده na peechédeh.— (*completely*) كاملانه kaumilauneh, با اختتام ba ikhtitaum, تماما tumauman.

Fairneſs خوبي khoobé, جمال jumaul, حسن huſn, زيبايي zeebaï-é. v. *beautifulneſs*.—(*honeſty*) عدل adil, صلاح ſulauh, صفا ſufa, خلوص khuloos, صداقت ſudaukut. v. *candour*, *integrity*.

A FAIRY پري peri, فرسا furſa. v. *elf*.—(*an enchantreſs*) جادو عورت jaudoo awrut, سحارت ſuhhaurut, خيعل khé-al, عاهر aahur, عيهرت a-éhrut, صيدانت ſeedaunut. *A fairy ſuppoſed to give or cure diſeaſes in the throat* ام حلقوم umma hulkoom.—*Fairy* (*belonging to fairies*) پري پيوند peri pivund, فرسا منسوب furſa munſoob.—(*given by fairies*) پري داده peri dadeh, از فرسا بخشيده uz furſa bukhſhédeh.

FAITH (*in religion*) اسلام iſlaum, دين deen, ايمان émaun, امانت amaunut, كيش keeſh, لباس التقوي libauſu't'tukwa, روح عقيدت rooh akeedut. v. *religion*, *tenet*. — (*truſt*) اعتقاد é-atikaud, اعتماد é-atimaud, اتكال ittikaul, استام uſtaum, استناد iſtinaud. v. *confidence*. — (*fidelity*) حقيقت hukeekut, استقامت iſtikaumut, وفا wufa, وفاداري wufaudauré. v. *veracity*, *ſincerity*. —(*promiſe*) عهد ahd, اقرار ikraur, پيمان peimaun, موعد mou-ad, وعد waad.

Faithful (*orthodox*) اهل ايمان ahla émaun, ديندار deendar, صاحب اسلام ſahib iſlaum, مسلم moſlem, مومن moomin, مسلمان muſſulman, راشد raſhid, اهل هدا ahla huda.—(*honeſt*, *true*, *loyal*) ذو حقيقت zu hukeekut, اهل اعتقاد ahla é atikaud, صادق ſaudik, معتقد maatikud, معتمد maatimud, امين ameen, امانت دار amaunut dar, صداقت كار ſudaukut kaur, صداقت كيش ſudaukut keeſh, وفا دار wufa dar, وفا كستر wufa kuſtur, نژند nizſhund, نژد nizſhd, بي غدر bé ghudr, غير حيله ghire-a heeleh. v. *upright*. — *The faithful* (*generally underſtood of the profeſſors of the Mohammedan religion*) ارباب اسلام arbauba iſlaum, ارباب ايمان arbauba é-maun, اهل اتقا ahla ittika, مسلمان moſlimaun, مسلمين moſlimeen, مومنون mu-uminoon, مومنين mu-umineen (fem. مومنات mu-uminaut.) *To be a faithful obſerver of religion* ديندار شدن deendar ſhoodun, ورزيدن wurzédun.

Faithfully (*honeſtly*, *truly*, *loyally*) با حقيقت ba hukeekut, با استقامت ba iſtikaumut, با اعتقاد ba é-atikaud, صادقانه ſaudikauneh, بي رنك و ريا bé runk ou ré-a. v. *ſteadily*, *ſincerely*.

Faithfulneſs حقيقت kukeekut, صداقت ſudaukut, صداقت كاري ſudaukut kauré. v. *fidelity*.

Faithleſs بي وفا bé wufa, بي حقيقت bé hukeekut, غير صداقت ghire-a ſudaukut, اهل غدر ahla ghudr, بد نهاد bud nihaud. v. *perfidious*.—(*unbelieving*) بي دين bé deen, غير ايمان ghire-a émaun, كافر kaufir, مشرك muſhrik.

Faithleſsneſs خايني kha-éné, خيانت khé-aunut, خيانتكري khé-aunutguré, غدر ghudr, فريب furrabe, خسار khuſaur, كيسان keiſaun. v. *perfidy*, *incredulity*.

A FALCHION شمشير ſhemſheer. v. *ſword*.

A FALCON زهدم zuhdum, باز bauz, بازي bauzé, الانه alauneh. *A large royal falcon* شاهباز shahbauz, شاهبازي shahbauzé, شاهين shaheen (pl. شواهين shuwaheen, شياهين shé-aheen). *A high-soaring falcon* باز بلند پرواز bauz bulund purwauz. *A falcon trained for hunting* باز شكار bauz shukkaur, باديار baudé-aur.

A falconer باز بام bauz baum, بازبار bauz bar, باز بان bauz ban, باز دار bauz dar, باديار baudé-aur.—*A falconer's glove* پهله puhleh.

To FALL افتادن uftaudun, فتادن futaudun, سقوط كردن sukoot kirdun, ساقط شدن saukut shoodun, واقع نمودن wauka numoodun, افتدن uftudun, در رو امدن dur roo aumudun, افراشتن afraushtun, مسقطه بودن muskuteh boodun, هابط شدن habut shoodun, زلت پذيرفتن zillut pizzeeruftun, پايين امدن paï-én aumudun.—*To fall away (grow lean)* لاغر شدن laughur shoodun, نحافت كشتن nuhaufut gushtun, ضعيف كرديدن za-éf gurdédun, هلس نمودن hulis numoodun, عجيف شدن ajeef shoodun. (*to revolt*) طغيان كردن tughé-aun kirdun, عصيان نمودن asé-aun numoodun. (*to apostatise*) ارتداد كردن irtidaud kirdun, مرتد بودن murtud boodun. (*to perish*) بر باد شدن bur baud shoodun, زايل بودن za-él boodun, نا چيز شدن na cheez shoodun, نيست كشتن neest gushtun, نزول كردن nuzool kirdun. (*to decline gradually*) تدم بقدم اتلاف يافتن kudum bekudum itlauf é-aftun, پايه پايه بهلك امدن pa-éh pa-eh behulk aumudun, از درجه بدرجه در اسراف رفتن uz durjeh bedurjeh dur israuf ruftun. — *To fall back (recede, give way)* باز پس رفتن baz pus ruftun, باز استادن baz ustaudun, تجانب كردن tujaunub kirdun. v. *to retire.* (*to fail of a promise* or *purpose*) از اقرار عدول ساختن uz ikraur adool saukhtun, بد عهد شدن bud ahd shoodun, باد فور كشتن baud foor gushtun.—*To fall down (in adoration)* سجود كردن sujood kirdun, رومال شدن roomaul shoodun, روي سوده ساختن rooï soodeh saukhtun. (*to slip* or *tumble down*) خيزيدن kheezédun, دحض كردن duhiz kirdun, زلق ساختن zulk saukhtun.—*To fall in (coincide)* اتفاق نمودن ittifauk numoodun, موافق شدن muwaufik shoodun, يك دل و يك جهد بودن eek dil ou eek jihud boodun. v. *to concur.* (*to comply with*) قايل شدن ka-él shoodun, راضي بودن rauzé boodun, بلي كفتن bulé guftun. *To fall in* or *inwards* في داخل انهدام كردن fi dakhil inhidaum kirdun, اندرون تهور نمودن anduroon tuhuwwur numoodun.—*To fall off (separate, be broken)* منقطع شدن munkuta shoodun, جدا بودن juda boodun, قطع و افتان شدن kuta ou uftaun shoodun. v. also *to fall away, perish, apostatise.* — *To fall on* (*to begin eagerly to do any thing*) تشمير ساق ساختن tushmeer sauk saukhtun, با رشك اغاز كردن ba rushk aghauz kirdun, با حميت ابتدا نمودن ba humé-ut ibtida numoodun. (*to assault*) هجوم اوردن hujoom awurdun, تازيدن tauzédun, حمله كردن humleh kirdun, خروش نمودن khuroosh numoodun. *To fall out* (*of any place*) بدر افتادن bedur uftadun. (*to quarrel*) اختصام كردن ikhtisaum kirdun, ستيزه ساختن siteezeh saukhtun, غوغا نمودن ghoogha numoodun. (*to happen, befal*) واقع شدن wauka shoodun, افتادن uftaudun, ظهور نمودن zuhoor numoodun.—*To fall to* (*begin to eat*) بطعام اغاز كردن betaam aghauz kirdun. (*to apply one's self to any thing*) جد و جهد دادن judd ou jihud dadun.—*To fall under* (*to be subject to*) فرمان بردار شدن furmaun burdaur shoodun, بنده فرمان بودن bundeh-a furmaun boodun. (*to be ranged with*) در نظام نمودن dur nuzaum numoodun, بترتيب با چيزي شدن beturteeb ba cheezé shoodun.—*To fall upon* (*attempt*) اجترا كردن ijtira kirdun, سعي نمودن sa-é numoodun, قصد ساختن kusd saukhtun. (*to rush against*) هجوم كردن hujoom kirdun. v. *to attack, invade.* *To fall upon* (*a country*) *like a torrent* سيل سيف كردن seil seif kirdun.—*To fall* or *drop* افتان شدن uftaun shoodun, ساقط بودن saukut boodun, واقع امدن wauka aumudun. *To let fall* هشتن hushtun, افتانيدن uftanédun, افتايانيدن ufta-é-anédun, اسقاط كردن iskaut kirdun. *To fall in value* or *price* كم بها كشتن kum buha gushtun, ارزان شدن arzaun shoodun, سبكمايه بودن subukma-éh boodun.—*To fall* (*yean* or *bring forth young*) وضع حمل كردن wuza huml kirdun. *To fall from a high to a low station* از پايه افتادن uz pa-éh uftaudun, از جاه معزول شدن munazul shoodun, منعزل بودن zu jah maazool boodun. *To fall* or *move down a descent* بزير افتادن bezeer uftadun, فرو امدن furoo aumudun, هبوط كردن huboot kirdun. *To fall* (*as water*) غليدن ghulédun. *To fall* (*as a river*) *into the sea* در بحر سيلان شدن dur buhr seilaun shoodun, بدريا رسيده بودن bedurè-a reehédeh boodun.—*To fall* (*die by violence*) مقتول شدن muktool shoodun, مرك مفاجان يافتن murg mufajaun é-aftun. (*to come to a sudden end*) ناكاه منتها بودن nagah muntuha boodun.—*To fall* (*decrease*) قصور كشتن kusoor gushtun, كهتر كرديدن ... كاه شدن kauh shoodun,

kumtur kirdédun. (*to ebb or grow shallow*) جزر نا نمودن juzr numoodun. (*to sink, not to be full*) نا پر شدن na pur shoodun, نا مغرور بودن na moufoor boodun. (*to be rejected*) بر طرف شدن bur turruf shoodun. (*to become calm in temper*) مسکون گشتن muskoon gushtun, نا مضطرب شدن na muzturub shoodun. (*to become calm, as wind*) سکور گشتن sukoor gushtun. (*to become dejected*) دلتنک شدن diltunk shoodun, ازار کشیده بودن azaur kushédeh boodun, فروتن امدن furootun aumudun.—*To fall below* (*in comparison*) نا معادل شدن na ma-adil shoodun, نا لایق تشبیه بودن na la-éka tushbeeh boodun. *To fall* (*come unexpectedly, happen by chance*) ناکاه رسیدن nagah rusédun, نا متوقع امدن na mutuwukka aumudun. *To fall to one's lot* حصه دار شدن hissch dar shoodun. *To fall to one by inheritance* میراث خور شدن meeraus khore shoodun, بمیراث در تصرف رسیدن bemeeraus dur tusurruf rusédun. *To fall in love* عاشق بودن aushuk boodun, عاشق دیوانه شدن aushuk deewauneh shoodun, مفتون بودن muftoon boodun. *To fall asleep* نوم شدن noom shoodun, نایم بودن na-ém boodun, غنودن ghunoodun. *To fall a sacrifice* فدا بودن fuda boodun. *To fall into a passion* قهر کرفتن kuhr gooriftun, اتشي شدن autaushé shoodun, غضوب کشتن ghuzoob gushtun. *To fall into an error* (*in writing* or *speaking*) سقط کردن sukut kirdun, سقوط نمودن sukoot numoodun. v. *to err*. *To fall a-laughing* قهقهه کردن kuhkukeh kirdun. *To fall into an ambush* or *snare* درکمین افتادن dur kumeen uftaudun, کید یافتن keid é-aftun, الفته بودن alufteh boodun.

A fall سقوط sukoot, افتان uftaun, افتادکی uftaudugé. — (*the injury received by a fall*) هرس hirs, شکستکي shakustugé. v. *bruise, fracture*.— (*ruin*) خرابي khuraubé, هلاک hulauk. v. *destruction, desolation, death*.—(*degradation*) معزولي maazoolé, از جاه معزولي uz jauh mäazoolé, از پایه افتان uz pa-éh uftaun. (*diminution*) نقص nuks, کاست kaust, قصور kusoor. v. *decrease*.— (*diminution of price*) ارزاني arzauné, کساد kusaud, کم بهاي kum buha-é. (*declivity*) شیب sheeb, نشیب nusheeb, حدور hudoor. (*a cascade*) ابشیب aubsheeb, سیلاب seelaub, خوراب khoreaub. v. *cataract*.—*The fall of the leaf* برک ریزان burk reezaun. v. *autumn*. —*To give one a fall* (*in wrestling*) مصارعت کردن musauraat kirdun, لهط ساختن luhut saukhtun, اوباریدن obaurédun.

Falling افتان uftaun, واقع wauka, ساقط saukit.—*Rising and falling* افتان و خیزان uftaun ou kheezaun.—*The falling sickness* مرض ساقط muruza saukit.

FALLACIOUS تلبیس tulbees, خداع khudaa, خداعت khudaat, مزور muzawwur, حیله باز heeleh bauz. v. *deceitful*.

Fallaciously غدارانه ghudarauneh, بی صلاح bé sulauh, با حیله ba heeleh.

Fallaciousness (*fallacy*) فریبي furrabé, حیله heeleh, حیله بندي heeleh bundé. v. *deceit*.

FALLIBILITY امکان غبن imkauna ghubin,

Fallible ممکن غبن mumkina ghubin.

FALSE دروغ duroogh, فریبنده furrabindeh, قلب kulb, ساخته saukhteh, غدیر ghudeer, کاذب kauzib, عاریتي aareeté, نا رست na raust, بي حقیقت bé hukeekut, نا حق na hukk, باطل bautil, نا صالح na saulih, ذو تلبیس zu tulbees, اهل ریا ahla ré-a, بی اصل bé asl, مزور muzawwur, طلیف tuleef. v. *counterfeit, feigned, hypocritical*.—*False-hearted* جان رنك امیز jaun runk ameez, دل تلبیس دار dil tulbees dar, ذو خاطر غدیر zu khautir ghudeer. v. *treacherous, perfidious*. *False testimony* شهادت دروغ shuhauduta duroogh, کواهي نا حق guwauhé na hukk. *A false appearance* صورت معامله sooruta ma-amleh. *A false report* سروا surwa, خبر فریبنده khubra furrabindeh, نقل بي حقت nukkul bé hukkut. *A false reporter* ناقل کاذت naukila kauzib. *False hair* عاریتي موي auré-uté mooï. *A false syllogism* قیاس کاذب ké-ausa kauzib.

Falsehood, falseness, falsity, عدم حقیقت aduma, hukeekut, کذب kuzb, کاذب kauzib, کاذبت kauzibut, تزویر tuzweer, ریا ré-a, نا حق na hukk, نفاق nifauk. v. *duplicity, deceit, treachery, perfidy*. —*A falsehood* دروغ duroogh. v. *lie*.

Falsely بدروغ beduroogh, با صورت معامله ba sooruta ma-amleh, برعکس bur akus. v. *feignedly*.—*To accuse falsely* اسناد کردن isnaud kirdun, افترا ساختن iftira saukhtun, بهتان نمودن buhtaun numoodun.

Falsification تمویه tumweeh, تزییف tuzei-éf, تلبیس tulbees, زور zoor, تزویر tuzweer. v. *counterfeit, confutation*.

Falsified مزور muzawwur. *Falsified in sense* مزور فحوي muzawwur fuhwé.

A falsifier مزور muzawwir, فریب furrabe, تلبیس کار tulbees kaur. v. *counterfeit, liar, forger*.

To falsify تزویر کردن tuzweer kirdun, تزییف نمودن tuzei-éf numoodun, مزور ساختن muzawwur saukhtun. v. *to adulterate, counterfeit, confute, violate, lye*.—*To falsify intelligence* خبر تمویه کردن khubr tumweeh kirdun.

To faulter, v. *to hesitate, stammer.*

FAME نام naum, نیک نامي neek naumé, نام نیک nauma neek, نام نیکو nauma neekoo, شهرت shuhrut, اشتهار ishtihaur, عظمت azimut, ناموري naumwuré, عرض erz, طنين tuneen, طنطنه tuntuneh, ناموس naumoos, ناموري naum-wuré, ذکر zikr, ذکر جميل zikra jumeel. v. *renown, reputation*.—(*report*) پيغام peighaum, خبر khubr, اواز awauz, اوازه awauzeh, صوت soot, صيت seet. v. *rumour*.

Famed نامدار naumdar. v. *celebrated*.

FAMILIAR (*domestic*) اهل بيت ahla beet, عيال پيوند a-é-aul pivund, خانگي khaunugé, خانمان منسوب khaunman munsoob.—(*intimate*) همدم humdum, همدل humdil, دوستاني doo-stauné. v. *friendly*.—(*affable*) مهربانگو muhrbangoo ذو ادب zu adub, بي تکلف bé tukulluf, غير تبجيلات ghire-a tubjeelaut. v. *easy, free*.—(*accustomed*) معتاد mutaud, مالف ma-alif, اموخته amookhteh. v. *known*.

A familiar مشارک mushaurik, دوست doost, صاحب sahib, مصاحب mosahib (fem. مصاحبت mosahibut), همدم humdum. v. *companion, friend*.—*A familiar spirit* تابع tauba. *To render familiar* مصاحب کردن mosahib kirdun, تانيس ساختن taanees saukhtun, رام نمودن raum numoodun. v. *to tame*.—*To be familiar* or *intimate* ياران شدن é-araun shoodun, مصاحب بودن mosahib boodun. همحال شدن humhaul shoodun.

Familiarity. (*intimacy*) مصاحبت mosahibut, همدمي humdumé, مقارنت mukaurinut, اشنايي ashinaï-é, قربت kurbut, انس uns, موانست mu-anusut, الفت ulfut, الفتگري ulfutguré, مجاورت mujawurut, غمکساري ghumkusauré, استيناس isteenaus, معاشرت ma-ashirut. v. *friendship, affability*.

To familiarize (*render easy*) مولف نمودن moolif numoodun, اسان کردن asaun kirdun, از عادت تسنيت ساختن uz a-adut tusné-ut saukhtun, متانس کردن muta-annis kirdun. v. *to facilitate, render familiar*.

Familiarized مولف moolif, متانس mutaan-nis, اسان کرده شده asaun kirdeh shoodeh.

Familiarly (*unceremoniously*) بي تکلف bé tu-kulluf, غير تبجيلات ghire-a tubjeelaut.—(*commonly*) بسيار بار bissé-ar bar, چند بار chund bar. (*easily*) اسانه asauneh, بي دشواري bé dush-wauré, سهلانه suhlauneh, غير معسرت ghire-a maasurut.

A FAMILY (*those who live under the same roof*) اهل ahl, اهل بيت ahla beet, اهل الدار ahlu'd'dar, خورنده khorundeh, عيال a-é-aul, اولاد و اتباع awlaud ou atbaa. (*those who descend from one common ancestor*) خاندان khaunudan, خانمان khaunuman, خانواده khaunwaudeh, اصل asl, نسب nusb, نسل nusl, بيت beet, ابوت abuwwut, دودمان doodmaun, طايفه ta-éfeh, قوم koum, قبيلت kubeelut (pl. قبايل kuba-él), نژاد nizshaud, ال aul, تبار tubaur. v. *tribe, race, generation, class, species*.—*The family of a deceased friend* توابع يار متوفي tuwauba-a é-aur mutuwukké. —*The chief of a family* فايش fa-ésh.—*The father* or *master of a family* خانه صاحبي khauneh sahibé. v. under *father*.—*The mistress of a family* عوان awaun, ام المنزل ummu'l'munzil, ام المثوي ummu'l'muswé.—*In a family way*, *en famille* بوجه خانگي bewujha khaunugé.—*Of a good family* شريف انساب shureef ansaub.—*Of a mean family* بد نژاد bud nizshaud. v. under *birth*.

FAMINE قحط kuht, جوع joo-a, جوعت joo-at, گرسنگي gurisnugé, جدب judub, جليفت juleefut. v. *dearth, scarcity, hunger*.—*Famine and pestilence* قحط و طاعون kuht ou ta-oon. *A year of famine* هلکت hulkut.—*To perish by famine* از قحط مردن uz kuht murdun.

To FAMISH (*kill with hunger*) تجويع کردن tujwé-a kirdun, تغريث ساختن tughrees saukh-tun, گرسنگي رسانيدن gurisnugé ruffanédun, گرسنه نمودن gurisneh numoodun.—(*to die of hunger*) گرسنه شدن gurisneh shoodun, گرسنگي يافتن gurisnugé é-aftun, جايع بودن ja-é-a boo-dun, سغبان شدن sughbaun shoodun. v. *to starve*.

Famishment مجاعت mujaat, جوع joo-a, گرسنگي gurisnugé.

FAMOUS نامدار naumdar, نامور naumwur, مشهور mush-hoor, عظيم azeem, معروف maa-roof, اوازه دار avauzeh dar. v. *celebrated, renowned*.

Famously مشهورانه mush-hoorauneh, معروفا maa-roofan, با شهرت ba shuhrut, با عظمت ba azimut.

A FAN باد زن baud zun, مروحت mirwuhut (pl. مراوح murawih), باد پيز baud peez, باد ويز baud weez, باد بار baud bar, باد فر baud fur, باد ريه baud reeyuh, باد ورده baud wurdeh, تنور تاب تنوره tunoor taub tunooreh, وارف wau-rif. v. *ventilator*.

To fan با مروحت باد انگيختن ba mirwuhut baud angeekhtun, با باد ويز هوا زدن ba baudweez hawa zudun, ترويح کردن turweeh kirdun, ترويح ساختن turuwwih saukhtun.

Fanaticism, fanatick, &c. v. *enthusiasm, &c.*

FANCIFUL (*imaginative*) متخيل mutukhei-ul, متصور mutusawwir, خيالي khé-aulé, وهمي wuhmé, واهم wauhim, خود سر khood sur,

خيال pur khé-aul, زو وهم zu wuhm, از خيال كشيده uz khé-aul kushédeh. — (capricious) خود سر khood sur, بي قرار bé kuraur, خود خو kkood khoo, زو سفه zoo sufeh. v. inconstant, whimsical, fantastical.—A fanciful humourist خود راي khood ra-é.

Fancifully با خيال ba khé-aul, واهمانه wauhimauneh, متخيلا mutukhei-ulan, بروجه وهمي bur wujha wuhmé. v. fantastically.

Fancifulness انديشه و راي بي تدبير andeesheh ou ra-é bé tudbeer, قوت خيال kuwwuta khé-aul. v. caprice, whim, fancy.

Fancy (imgination) خيال khé-aul, خيل kheil, تخيل tukhei-ul, متخيلت mutukhei-ulut, مخيلت mukhei-ulut, وهم wuhum, توهم tuwuhhum, تصور tufuwwur, ملاحظت mulahuzut, ظن zunn.—(conception, thought) فكر fikr, پنداري pundauré, فهم fuhm, خاطرت khautirut, زعم za-am, قياس ké-aus, مانا mauna. v. idea.—(caprice) خود سري khood suré, عدم قرار aduma kuraur, طيرت teerut, سفه sufeh. v. whim.—Following his own fancy خود كام khood kaum.—(inclination, liking) ميل meil, عطف atuf, ازرم azrum, هوادت huwaudut, مهال mumaul, محبت mohabbut, مودت muwuddut. The power of fancy قوت خيال kuwwuta khé-aul, قوت واهمت kuwwuta wauhimut, متخيلت mutukhei-ulut. Fancies تخيلات tukhei-ulaut, خيالات khei-alaut, مخايل mukha-él, اوهام awhaum, وهوم wuhoom. A sally of fancy بداهت budauhut, بديهت budeehut.

To fancy (imagine) خيال نمودن khé-aul numoodun, وهم ساختن wuhim saukhtun, ملاحظت كردن mulauhzut kirdun, ظن داشتن zun daushtun, تصور كردن tufuwwur kirdun, خاطرت نمودن khautirut numoodun, پنداشتن pundaushtun, پنداريدن pundaurédun. — (to like) مودت كردن muwuddut kirdun, مايل شدن ma-él shoodun, محبت داشتن mohabbut daushtun, جفتن juftun.

A FANE معبد mabud. v. temple.

Fanfaron, v. bully.—Fanfaronade, v. bluster.

FANG, fangs (tusks of a wild boar, &c.) دندان جانور dundauna jaunwur, دندان ناب dundauna naub, سگدندان sugdundaun. v. teeth.—(talons) چنك chunk, چنگال chungaul, ناخن naukhun. v. claw, nail.—To fang چنك در زدن chunk dur zudun, با چنگل گرفتن ba chungul gooriftun, در مشت گير نمودن dur musht geer numoodun. Fanged زو دندان zu dundaun, چنك دار chunk dar. Fangless بي دندان bé dundaun, غير چنگل ghire-a chungul.

FANGLED or new-fangled نو اموز now amooz.

A FANTASM طايف ta-éf. v. phantom.

FANTASTICAL, fantastick تيز طبع taze tuba, متخيل mutukei-ul, خام خيال khaum khé-aul, خودراي khoodra-é, بي قرار bé kuraur, هر جايي hur jaï-é, سبكسر fubukfur, سبكپاي fubukpaï, دو رو doo roo, طايش ta-éfh, غير ثابت ghire-a faubut. v. fanciful, capricious; irrational.

Fantastically از قوت خيال uz kuwwuta khé-aul, بر وجه وهمي bur wujha wuhmé.

Fantasticalness, v. caprice, fancifulness.

Fantasy, v. fancy, idea, imagination.

FAR دور door, بعيد ba-éd, مبعد mubaad, قاصي kausé, برون buroon, بري buré, بيرون beeroon, باعد bau-éd, سحق fuhuk, برغ burugh, نطو nutoo. v. distant, remote.—To remove far off بعيد كردن ba-éd kirdun, بيرون فرستادن beeroon furistadun, دورساختن door saukhtun, سحق كردن fuhuk kirdun. To be far off دور شدن door shoodun, بعيد بودن ba-éd boodun. To go far off بعيد رفتن ba-éd ruftun, دور روان بودن door rouvaun boodun. Not far off غير بعيد ghire-a ba-éd. Very far off دورا دور doora door. From far از دور uz door, من البعيد minu'l'ba-éd. Far from us دور از ما door uz ma, دور باش door baush, دُرباش dur baush, سحقا fukha; [which likewise imply far be it from us; also get from us! away! v. begone.] Far from right بعيد عن الصواب ba-éd aani's'fuwaub. Far more غالبا ghauliba, في لغالب fi'l'ghaulib. Far-fetched (brought from a remote place) از بعد اورده uz bu-ad awurdeh, از دوري كشيده uz dooré kushédeh. A far-fetched comparison تقليد نا پسنديده tuklé-ud na puffundédeh, مثل بي تمثيل misl bé tumseel, تشبيه نا تشبه tusbeeh na tushubbuh. Far piercing دور ساري door sauré, دور فرو نافذ door furoo naufuz. Shooting far دور انداز door andauz, دور رمي door rumé. Far greater پيشتر peeshtur. Far longer بيشتر beeshtur, اطولا atwulan.

Farce, farcical, v. comedy, comical.

To FARE (feed) اكل كردن akul kirdun, طعم ساختن taam saukhtun. v. to eat.—To fare or live well عيش و عشرت كردن a-éfh ou ishrut kirdun. نزل خوردن nuzul khoredun. To fare ill خرج قليل كردن khurja kuleel kirdun, امساك ساختن imsauk saukhtun, قتر داشتن kutr daushdun. How fare you? مزاج mizauj, چوني chooné, مهيم muheem. v. how do you do.

Fare (food) خوردني khoredune, خورد khored, قوت koot, يم yam, غذا ghuda, معيشت ma-éshut, ماكول ma-akool, اكل ukul. v. victuals, meat.—De-

licate fare نزل nuzul, طعم ذوق و صفا taama zook ou sufa. v. *delicacies.* — *Scanty fare (just enough to preserve life)* قوت لا يموت koot la yamoot. *A bill of fare)* خط خوردني khutta khoreduné, طعام نامه taam nameh. *A fare (for crossing a river, &c.)* نول naul, نولون nauloon, باج عبور bauj aboor.

FAREWELL با خدا باشي ba khoda baushé, پناه خدا punaha khoda, ياهو é-ahoo, والسلام wussélaum, الدعا addua, والدعا waddu-a, وداع wudaa, الوداع alwudaa, سلام عليك salaum aleika. — *To bid farewell* الوداع گفتن alwudaa guftun, ياهو كردن é-ahoo kirdun, سلام دادن salaum dadun, درود كردن durood kirdun, پدرود ساختن pudurood saukhtun, دعا گفتن du-a guftun, توديع نمودن toodé-a numoodun.— *(leave, act of departure)* اجازت ijauzut, اذن izn, دستور dustoor. *To take farewell* اجازت گرفتن ijauzut gooriftun.—*And with this farewell* باقي والسلام bauké wa's'salaum, باقي والدعا bauké wa'd'daa [used at the end of letters].

A FARM اجاره ijauruh, مزرع muzra, مزرعت muzraat, زراعت zuraat, كشت kusht, ضييعت zei-é-aut, صحرا suhra, ده dih, دهقاني dihkauné, قطيعت kuté-aat, ارض erz, زمين zumeen. — *A great farm* زميندارى zemeendauré.

To farm (let a farm) اجاره كردن ijaureh kirdun, كرا دادن kura dadun, التزام ساختن iltizaum saukhtun.—*(to take a farm)* اجاره پذيرفتن ijaureh pizzeeruftun, استجاره كردن istijaureh, kirdun, كرا ساختن kura saukhtun.—*(to labour the ground)* زراعت مشغول دادن zuraat mushghool dadun.

A farmer زميندار zemeendar [properly a man of consequence, who receives a temporary farm, from the prince, of a large district; which he lets out in subdivisions, and accounts for the revenue. His jurisdiction and powers are very great]—*(a husbandman)* اجاره دار ijaureh dar, زارع zaura, فلاح fulauh, دهقان dihkaun, بزرگر buzurgur, انگشپه angushpeh, يازي é-auzé, اريس aurees (pl. ارارست ararusut). — *A farmer of tolls, &c.* ملتزم multuzim, خراج گير khurauj geer.

FARMOST *(most distant)* دورترين doortureen, ابعد abaad.—*Farness* بعد bu-ad. v. *distance.*

A FARRAGO ترش مرش kurish murish, هنجت humzujut, خلط khult. v. *medley.*

A FARRIER نعلبند naalbund, خريشك khureeshuk, خرخسك khureekhsuk, خرخشد khureekhshud.—*(a horse-doctor)* اسب حكيمي asb hakeemé, كالنك kaulunk, بيطار beitaur, بيطر beitur, بتيال buté-aul. *To farrier (cure a horse)* اسب حكيمي شدن asbhakeemé shoodun. *(to shoe a horse)* نعلبند كردن naal bund kirdun.—*A farrier's paring-knife* كالنك kaulunk.

FARROW خنوس khunoos. v. *pig.*

A FART تيز taze, تيژ teezsh, تيزتيب tazeteeb, ضراط zuraut, ضرط zurut, ضورط zuroot, كوز kooz, كوژ koozsh, فرقاع furkaa.

To fart تيز دادن taze dadun, تيز اوردن taze awurdun, تيژ دادن teezsh dadun, تيزيدن tazédun, ضراط زدن zuraut zudun, ضرط ساختن zurt saukhtun. *To fart at one in contempt* تيز كردن كسيرا taze kirdun kussëra.

FARTHER *(more remote)* دورتر doortur, متباعد mutuba-éd, سوتر sootur, اقصى aksa, قصوا or قصوي kuswa, پيشتر peeshtur, زياده zéaudeh.

To farther, v. *to advance, facilitate, promote.*

Fartherance, v. *encouragement, promotion.*

Farthermore, farther دگر digur, هم hum, نيز neez pus, پس انجا pus anja, ماعدا ma-ada, غب زا ghubba za. v. also *moreover, besides.*

Farthest دورترين doortureen, ابعد abaad.

To FASCINATE چشم بند نمودن chushum bund numoodun, چشم بستن chushum bustun, چشم زدن chushum zudun, ضرب العين نمودن zurbu'l'aïn numoodun, نظرت ساختن nuzrut saukhtun, نيرنك زدن neerunk zudun, فرهست نمودن furhust numoodun, سحر ساختن suhr saukhtun, لعطه كردن laateh kirdun, رقي ساختن ruké saukhtun. v. *to bewitch, enchant.*

Fascination چشم زخم chushum zukhum, زخم چشم zukhuma chushum, زبان بند zubaun bund, نظرت nuzrut, رقي ruké, فرهست furhust, لعطه laateh, نيرنك neerunk, سحر suhr, ريو ré-oo, شيد sheed, ايند a-énd, افسون afsoon, ضرب العين zurbu'l'aïn. v. *enchantment, amulet, spell.*

Fascinated مرقي murké, مسحور mus-hoor, مفتون muftoon, مطبوب mutboob.

Fascinating سحر ساز suhr sauz, چشم بند chushum bund. *Fascinating* or *elegant writers* منشيان سحر ساز munshé-aun suhr sauz.—*A fascinator* زبان بند zubaun bund, چشم زن chushum zun.

FASHION *(form)* وجه wujuh, وجهت wujuhut, صورت soorut, رسم rusm, صفت sussut, شكل shukl, ظاهرت zauhirut, خلقت khulkut, گونه goonuh, سحنا suhna, سحنت suhnut. v. *shape, figure.*—*(custom)* عادت aadut, آيين ai-én, طريق tureek, پيشه peesheh, طرز turz, قاعدت ka-édut, اصول asool, منوال minwaul. v. *mode, manner, way, habit, practice.*— *A fashion of dress*

كسوت kuswut. — *According to the fashion* علي وجه ala wujuh. v. *fashionable.*

To fashion صورت كردن soorut kirdun, شكل نمودن shukl numoodun, تصوير ساختن tusweer saukhtun, تشكيل كردن tushkeel kirdun, صورت بند شدن soorut bund shoodun, ساختن saukhtun, موافق كردن muwaufik kirdun, لايق ساختن la-ék saukhtun, بطريق نمودن betureek numoodun. v. *to form, adapt, fit, mould.*

Fashionable (*established by mode* or *custom*) موافق العادت muwaufiku'l'audut, لايق قاعدت طريق la-éka ka-éduta zureef, مناسب الطريق munausibu't'tureek.—(*not vulgar*), شريف shereef, كريم kureem, ظريف zureef, نا عام na amm. v. *dignified, elegant.*—*To become fashionable* (*gain ground*) قوت پذير نمودن kuwwut pizzeer numoodun, در عادت امدن dur audut aumudun. v. *to prevail, flourish.*

Fashionableness ظرافت zuraufut, زيبايي zeebaï-é. v. *elegance.*

Fashionably بوجه ظريف bewujha zureef.

Fashioned ساختن saukhteh, متشكل mutushukkul, مصنوع musnua. v. *formed.*

To FAST روزه داشتن roozeh daushtun, روزه دار شدن roozeh dar shoodun, صوم كردن soum kirdun, صايم بودن sa-ém boodun, پرهيز كردن purhaze kirdun.

A fast پرهيزي purhazé, پرهيز كاري purhaze kauré, صوم soum, روزه roozeh, غرف ghurf, ناشتايي nashtaï-é. *Observing a fast* اهل پرهيز ahla purhaze. *A fast day* روزه roozeh, روزه روزي roozeh roozé, صوم يومي soum é-oomé.

FAST (*firm, immoveable*) بر قرار bur kuraur, پايدار païdar, استوار ustuwaur, مكرر mukurrur, رسوخ rusookh, ثابت saubit, متثبت mutufubbit, ثبيت subeet, متقرد munkurrud, باقي bauké, بلا حركت bila hurukut, غير متحرك ghire-a mutuhurrik, قايم ka-ém, امون amoon, محكم muhkum, مستحكم mustuhkum, نا رفته na ruftéh, نا روان na rouvaun. v. *fixed, steady.*—(*swift, quick*) شتابنده shitabindeh, تيز taze, تيز رو taze rou, تند tund, جلد jild, جلد رو jild rou, سريع furé-a, مسرع musra, زود zood, چالاك chalauk, چست chust.—*To run fast* تند رفتن tund ruftun, سبك پا نمودن subuk pa numoodun, جريان كردن juré-aun kirdun, تازيدن tauzédun. *To stand fast* پا ماندن pa maundun. *Fast and loose* بي قرار bé kuraur, هرجايي hurjaï-é نا پايدار na païdar.

To fasten or *make fast* بر قرار كردن bur kuraur kirdun, ثابت ساختن saubit saukhtun, غير متحرك نمودن ghire-a mutuhurrik numoodun, مقرر كردن mukurrur kirdun. v. *to fix.*—(*to cement, conjoin*) پيوستن pivustun, باهم نمودن bahum numoodun, بهم زدن behum zudun, متصل نمودن mutussul numoodun, مقرون ساختن mukroon saukhtun, جمع كردن juma kirdun.

Fastened مقرون mukroon, مقرر mukurrur, مكين mukeen, بر قرار bur kuraur. v. *fixed.*

FASTIDIOUS خانف khaunif, مستغني mustughné, پر اهانت pur ihaunut, ابي abé, متشبع mutushubba, خال khaul, تخفيف tukhfeef, استنكاف istinkauf. v. *squeamish.*—*Fastidiosity.* v. *disdain.*—*Fastidiously* بامذمت ba muzimmut, استهزا istihzan, استكراهانه istikrahauneh, با اهانت ba ihaunut, استنكافا istinkafan.

FASTING روزه دار roozeh dar, روزه roozeh, *A fasting day* روزه roozeh, روزه روزي roozeh roozé, صوم يومي soum é-oomé.

FASTNESS استواري ustuwauré, رسوخ rusookh, قرار kuraur, پايداري païdauré, بقا buka, ثبات subaut. v. *firmness, fixedness, stability.*—(*security*) امان amaun, اميني ameené, زنهار zinhaur. v. also *strength.*—(*a strong place*) حصين huseen, حصن حصين hisna huseen, حصار hissaur, حصار استوار hissaura ustuwaur, بندر bender, دربند derbend. v. *castle, fortification, pass.*

FAT (*plump*) سمين sumeen, سامن saumin, مسمن musmin, گوشت دار koosht dar, گوشتين kooshteen, فربه furbih, فربي furbé, دخيس dukhees, دحسم duhsum, كبز kubz, غندر ghundur, ضمخر zumkhur, غميدر ghumeedur, شنون shunoon, قلحز kulhuz, دياص dei-é-aus, دياصت dei-é-ausut, بادن baudin, بلز bulz, رخود rukhood, رخودت rukhoodut, ترور turoor, لنبه lumbeh, لديس ludees, نبيل nubeel, جحدل juhdul, عجن ajn, عجنا ajna, عجنت ajnut, زاخر zaukhur, بدغ budugh, ربل rubl, جامد jaumid, خل khull, زهلوق zuhlook, وري wuré, وريهت wureehut, زهومت zuhoomut, مسمنت musumminut, دلخ dulukh, دلوخ dulookh. v. *corpulent, gross, coarse, fleshy:* also *wealthy.*—(*greasy, oily*) ذو روغن zu rooghun, چرب churb, جرب jurb, زهم zuhm, زهمت zuhmut, دهن dahin, دهين duheen, شحيم shuheem.—*Fat and lean* چربنزار churbunzaur. *Fat meat* وري wuré.

To fat, v. *to fatten.*

Fat (subst.) جربي jurbé, دهن duhn, شحم shuhm, پي pee, پيه peeh, پاشانه paushauneh, پيد peed, سعن saan, ندي nudé, روغن rooghun, سمن simun, سمنت sumnut, مكال mukaul. v. *fatness, grease, tallow, oil.*—*A bit of fat* شحمت shuhmut.—*The fat on broth* چربش chur-

bush, چربو churboo, چربه churbeh, اب روغن auba rooghun, زريقا zureika.

A fat (vessel) دن dun, دان daun.

FATAL (*deadly*) هلاهل hulauhul, مهلك muhluk, قاتل kautil, مميت mumeet, مميتت mumeetut, خراب اور khuraub awur, تخريب كنا tukhreeb koona, مخرب mukhrib, انهدام ساز inhidaum sauz. v. *mortal*. — (*inevitable, destined*) قضايي kuzai-é, مقدر mukuddur, مقدور mukdoor, غيبي gheebé, غير مكتلي ghire-a muktulé, لا محالي la muhaulé, بغلك نامزاد befiluk namzaud.

Fatality, fatalness قضا kuza, تقدير tukdeer, داعيت da-é-ut, قضاي مبرم kaza-é mubrum, قضاي وطر kaza-é wutr, قضا و قدر kuza ou kudr نوش nuwish. v. *fate, predestination:* also *danger*.

Fatally (*by the decree of fate*) با قضا ba kuza, با تقدير قدير ba tukdeera kudeer, از حكمت خدا uz hykmuta khoda. — (*mortally, destructively*) مهلكانه muhlukauneh, قاتلا kautilan, هلاهلانه hulahulauneh, مخربانه mukhribauneh, با خرابي ba khuraubé.

Fate قضا kuza, قاضيت kauzé-ut, قدر kudr, قدرت kudrut, تقدير tukdeer (plur. تقادير tukaudeer), مقدر mukuddur, مقدرت mukdurut, مقدور mukdoor, طالع taulaa, سر نوشت sur nuwisht, نوشت خدا nuwishta khoda, فلك filuk, منى muné, منيت muné-ut (pl. منايا muna-é-a), نصيب nuseeb, قسمت kusmut. v. *fatality*.—(*death*) اجل ajil, الاجل alajil, فات faat. v. also *destruction*. —*Cruel fate* جلاد فلك jullauda filuk. *To resign one's self to fate* قضايت رضا كردن kuza-é-ut ruza kirdun. *To submit to fate* (*die*) فات يافتن faat é-aftun, اجلي ياب كردن ajlé é-aub kirdun.

Fated مقدر mukuddur, منقدر munkuddur, سرنوشت furnuwisht, موعود mu-awud. v. *predestined*.

A FATHER پدر pader, پزر pazer, اب ab, ابو abu, ابا aba, بو bu, باب baub, بابا bauba, والد waulid, جد judd. v. *ancestor, sire*.—*Father and mother* پدر و مادر pader ou mader, والدين waulideen. v. *parents*.—*My father* or *O my father!* پدرم paderum, بابام baubam, ابي abé, ابت abati, ابات abata. *The father of a family* (*the master of a house*) خانه صاحي khauneh sahibé, صاحب بيت sahib beet, خاندار khaundar, كتخداي kutkhoda-é, كدينه kudeeneh, كدبور kud-é-oor, هيله heeleh, خديو khudé-oo. *His illustrious father* والد ماجدش waulida maujudish. *Father James* (*dervish* or *monk*) درويش يعقوب dervish yakoob. *The Almighty father* پدرعلي قدر pader ala kudr. v. GOD. — *A deceased father* (literally, *a father whose nest is in paradise*) والد بهشت اشياني waulid buhisht ashé-auné.—*A step-father* (*mother's husband*) پدر اندر pader andur, بد بخت bud bukht, راب raub. *A father-in-law* (*wife's father*) پدا زن padera zun, خسرينه khusreeneh. *The father of the king* (*a royal title*) بابا خان bauba khaun. — *Fathers* پدران paderaun, باباي‌ان baba-é-aun, اجداد ajdaud. v. *ancestors*. —ابو *abu* is often used metonymically in the formation of compound epithets; which are applied, as proper names, to rational and irrational beings, as well as to things inanimate; as, *The father of desires* (*a lover*) ابو اطلاب abu atlaub. *The father of the wife* (*a husband*) ابو المرات abu'l'-muraat. *The father of sorrow* (*the devil*) ابو مره abu murreh.—*The father of the watch* (*the cock*) ابو اليقظان abu'l'yakzaun. *The father of the curled hair* (*the wolf*; also *the fox*) ابو جعد abu jaad. *The father of stratagems* (*the fox*) ابو حنبس abu humbus. — *The father of defence* (*a fortified town*) ابو منهور abu mummoor. *The father of life* (*rain*) ابو الحيات abu'l'hei-aut. *The father of health* (*sugar*) ابو شفا abu shifa. — *The father of excellence* ابو الفضل abu'l'fazl. *The father of beneficence* ابو الجود abu'l'jood. *The father of perfection* بو الكمال abu'l'kumaul. *The father of redemption* ابو الفدا abu'l'feda. *The father of beauty* ابو الحسن abu'l'hassan. *The father of the servant of God* ابو ابدالله abu abdallah. [The proper names formed, in this manner, by the Arabians, are very numerous.]

To father (*own as a child*) بجاي فرزند قبول كردن beja-é furzund kubool kirdun. v. *to adopt*.—(*to supply with a father*) پدر دادن pader dadun, والد بخشيدن waulid bukhshédun. — (*to impute any thing to another*) حمل ساختن huml saukhtun, اسناد كردن isnaud kirdun.—(*to adopt* or *own any thing*) اعتراف كردن é-atirauf kirdun, اتخاذ نمودن ittikhauz numoodun. v. *to adopt; ascribe, impute; assume; acknowledge*.

Fatherhood پدري paderé, ابوت abuwwut.

Fatherless بي پدر bé pader, غير والد ghire-a waulid, لطيم luteem, بيكس békus.

Fatherly پدري paderé, پدرانه paderauné, ابوي aboo-é, بروجه پدر bur wujha pader, بطور والد betoora waulid.

A FATHOM بوع bu-a (pl. ابواع abuwa), بازو bauzoo, ياز é-auz. v. also *reach, penetration*.

To fathom (*measure with a fathom*) با بوع پيمودن ba bu-a peemoodun, دراغوش گرفتن aghoosh gooriftun, بازو نمودن bazoo numoodun.—

(*to take the depth*) عمق پیمودن amuk peemoodun, وادي قياس كردن waudé ké-aus kirdun.—(*to master, reach*) بتصرف اوردن betusurruf awurdun, غالب شدن ghaulib shoodun, اندوختن andookhtun, ظهور كردن zuhoor kirdun. v. *to acquire, overcome*.—(*to penetrate*) در رفتن dur ruftun, نفاذ يافتن nufauz é-aftun, مطلع شدن muttulaa shoodun.

Fathomless (*bottomless*) بي ته bé tuh, غير بون ghire-a boon. (*embraceless*) بلا اغوش bila aghoosh.

To FATIGUE, *fatigate* بيزار ساختن beezaur saukhtun, وا مانده نمودن wa maundeh numoodun, اويدن awédun, اويده ساختن awédeh saukhtun, اتعاب كردن ita-ab kirdun, افكار نمودن afgaur numoodun, انجاليدن anjaulédun, اويدن awédun, نهاكت ساختن nihaukut saukhtun, نهك كردن nuhik kirdun, كد دادن kudd dadun. v. *to tire, weary*.

Fatigue ماندكي maundugé, تعب taab, كد kudd, اتعات ita-ab, خبال khubaul, عنا ana, نهك nuhik, نهاكت nuhaukut. *To stand still with fatigue* مانده شدن maundeh shoodun.

Fatiguing منتهك muntuhik, موجب الاتعاب moojibu'l'ita-ab, مانده maunindeh.

Fatigued وا مانده wa maundeh, مانده maundeh, افكار afgaur, متعوب muta-oob, تعت ta-éb, منصب munsub, خسته khusteh, اويده awédeh. —*To be fatigued* افكار شدن afgaur shoodun, وامالدن wamaundun, متعوب بودن muta-oob boodun, نصب نمودن nusb numoodun. *A mind fatigued and full of care* دل افكار پر افكار dil afgaur pur afkaur.

A FATNER سامن كنا saumin koona.

Fatness سمن sumin, بدن budin, نسا or نس nisa, اقترار iktiraur, كدنت kudnut, ودك wuduk. v. *corpulence, plumpness, fat*; also *fertility*.

Fatted پرورده purwurdeh, پرواي purwa-é, پرواري purwauré, اكولت akoolut. *A fatted ox* كاو پرواري gaw purwauré.

To fatten (*make fat*) پروردن purwurdun, پرورده كردن purwureh kirdun, تسمين ساختن tusmeen saukhtun, مستوقر نمودن mustoukur numoodun.—(*to be* or *become fat*) پرورده شدن purwurdeh shoodun, سامن كشتن saumin gushtun, مستوقر بودن mustoukur boodun.—*Fattened* پرورده purwurdeh, مستوقر mustoukur, مسمنت musumminut.

Fatuous, v. *foolish, stupid, impotent*.

A FAULT عيب aïb, خطا khuta, سقط sukut, زلت zullut, جريمت jureemut, كناه gunah, سهو suhoo, قباحت kubauhut, غلط ghult, ضل zull, خيس khees, كستاخي kustaukhé. v. *error, offence, crime*.—(*defect*) زوال zuwaul, نقص nuks, نقصان nuksaun, تقصير tuksеer, قصور kusoor. v. *blemish, want*.—*A fault-finder*, v. *censurer*.

Faultily بطور نا راست betoor na raust, در وجه نا حق dur wujha na hukk, خلاف حقيقت khilaufa hukeekut.

Faultiness عيب aïb, فساد fusaud, نا خوشي na khooshé, شرارت shuraurut. v. *badness, viciousness, delinquency*.

Faultless بي عيب bé aïb, غير خطا ghire-a khutta, كامل kaumil, بر كمال bur kumaul, بر اورده bur awurdeh, پرداخته purdaukhteh. v. *blameless, perfect*.

Faulty جريم jureem, جرمناك jurumnauk, مذموم muzmoom, زميم zumeem, لايق ملايم la-éka mula-ém, واجب الومي vajibu'l'loomé, لام laum, اهل كناه ahla gunah, زو غلط zu ghult, بي حق bé hukk, پر سهو pur suhoo. v. *erroneous, criminal, defective*.

FAVOUR (*countenance*) عنايت ana-é-ut, حمايت huma-é-ut, همت himmut, مساعدت musa-adut, مهرباني mihrubauné, ياري é-auré, دوستي doosté, رافت raufut, رفق rifk, نصرت nusrut, اسعاد isa-ad, لطف lutf, ملاطفت mulautufut, اهتمام ihtimaum. v. *assistance, support, kindness, friendship*. — (*benefit*) انعام inaum, احسان ihsaun, نعمت namut, منعمت munamut, حسنت husnut, نفع nufa. v. *gift*.—*Favours* تلطفات tuluttufaut, اعطاف é-atauf, عواطف awautif, همم himum, مكارم mukaurum. — (*vindication*) بهانه buhauneh, عذر azur, معذرت ma-azirut, اعتذار é-atizaur.—(*lenity, mildness*) نرمي nurmé, ملايمت mula-émut, اهستكي ahustugé, التيام ilté-aum, v. *gentleness, mitigation*; also *feature*; *leave, pardon*.—*By favour* تلطفا tuluttufan, از خاطر uz khautir.—*By the favour of God* لطف خدا lutfa khoda. —*In favour* از براي خاطر uz bura-é khautir. *To curry favour* استعطاف كردن istétauf kirdun, نوازش نمودن nuwauzish numoodun.

To favour عنايت نمودن ana-é-ut numoodun, معين كردن ma-én kirdun, حمايت دادن huma-é-ut dadun, مهربان كردن mihrubaun kirdun, مهرباني شدن mihrubauné shoodun, ارزاني كردن arzauné kirdun, نازيدن nauzédun, مددكار شدن mududkaur shoodun, مدد نمودن mudud numoodun, احسان ساختن ihsaun saukhtun, دوست بودن doost boodun, ياري كردن é-auré kirdun, نصرت نمودن nusrut numoodun, امداد و ياري ساختن imdaud ou é-auré saukhtun, ناصر بودن nausir boodun, منتصر نمودن muntusir nu-

moodun, مساعدت كردن musa-adut kirdun, نواختن ملاطفه ساختن mulautifeh saukhtun, nuwaukhtun, نواخت كردن nuwaukht kirdun, نوازش نمودن nuwauzish numoodun, هواداري اوردن hawadauré awurdun. v. *to support, assist.*

Favourable (affectionate) مهربان mihrubaun, عشيق ishsheek, اهل عشق ahla ishk, صاحب محبت sahib mohabbut. v. *kind.* — *(propitious)* مسعود masood, مسعد musad, موافق muwaufik, لطيف luteef, امداد كنا imdaud koona, معين ساز ma-én sauz. *A favourable wind* موافق روزكار muwafik roozigaur. *With a favourable wind* با مساعدت روزكار ba musa-aduta roozigaur.

Favourableness مهرباني mihrubauné, رافت raufut, شفقت shufkut. v. *benignity, kindness.*

Favourably بر وجه مهربان bur wujha mihrubaun, لطيفانه luteefauneh, مشفقانه mushfikauneh, با لطف ba lutf, مهربانه mihrubauneh, دوستانه doostauneh, با مساعدت ba musa-adut.

Favoured مهرباني كرده شده mihrubauné kirdeh shoodeh, نواخته nuwaukhteh, نازيده nauzédeh, محمي muhmé, منصور munsoor, مستجن mustujin. v. *protected.* — *Well-favoured* پاک رو pauk roo, نيک منظر neek munzur, پري پيکر peri peikur. v. *beautiful.* — *Ill favoured* زشت رو zusht roo, كريه المنظر kureehu'l'munzur, ترش چهره tursh chuhreh. v. *ugly.* — *Well-favouredly* بوجه جميل bewujha jumeel. — *Ill-favouredly* بوجه مكروه bewujha mukrooh.

A favourer, fautor, احسان نما ihsaun numa, مهرباني ساز mihrubauné sauz, مهربان mihrubaun, مشفق mushfik, مساعده كننده musa-adeh koonindeh, نوازي نما nuwauzé numa. v. *friend.*

A favourite احسان ديده ihsaun deedeh, معشوق maashook (fem. معشوقه maashookeh), محبوب muhboob (fem. محبوبه muhboobeh), دلبر dilbur, دلخواه dilkhauh, هوادار hawadar, دلكشا dilkusha, جانان janaun, خاطر خواه khautir khauh. v. *friend, mistress, sweetheart.* — *A royal favourite* ملازم سلطان mulauzima sultan, نديم شاهي nudeema shahé, يار پادشاه é-aura padshah.

A FAWN *(young deer)* اهو بره ahoo bureh, بره bureh, غزال ghazal. v. *deer.*

To FAWN *(court servilely)* ريش خند ساختن reesh khund saukhtun, تبصبص دادن tubusbus dadun, با بد دلي نوازش كردن ba bud dilé nuwauzish kirdun, نا مردانه خوش امدن na murdauneh khoosh aumudun, حمدت بودن humudut boodun. v. *to flatter.* — *A fawner* حمدت humudut, ريشخند reeshkhund, خوش امدي khoosh aumudé, سپيد كار sepeedkaur, v. *flatterer.*

Fawningly با خوش امدي ba khoosh aumudé, حمدت اسا humudut asa, با ريشخند ba reeshkhund, با ملاطفات خوش اينده ba mulautifauta khoosh a-éndeh.

FEALTY وفاداري wufaudauré. v. *fidelity.* — *An oath of fealty* سوكند وفاداري sugunda wufadaré. v. *homage.*

FEAR بيم beem, باك bauk, وحشت wuhshut, هول hawl, هراس hiraus, هراسه hirauseh, ترس turs, خوف khouf, خيف kheef, خيفت kheefut, هيب heeb, هيبت heebut, مهابت mohaubut, پروا purwa, شكوه shukooh, نفرين nufreen, شكفت shukuft, هراك hurauk, وجل wujil, نهيب nuheeb, تخاشي tukhaushé, روعت ruwaat, ستوه sutooh, كشمكش kushmukush, سك suk, رهبي or رهبا ruhba, رهبوت ruhboot, افكل afkul, كيار ké-aur, نذارت nuzaurut, خشيت khushé-ut, وله wuluh, ياس é-aus. v. *dread, horror, terror, awe.* — *The fear of God* خوف خدا khoufa khoda, تقوا tukwa, تقات tukaut, تقي tuké, وراع wura. v. *piety.* — *Marks of fear* علامت خوف و هراس alaumuta khouf ou hiraus. *The fear of death* بيم جان beema jaun. *In fear of ruin* در بيم هلاک dur beema hulauk. *From fear of his power* از بيم سطوتش uz beema sutwutish.

To fear خوف و هراس داشتن khouf ou hiraus daushtun, هراسان شدن hirasaun shoodun, در بيم بودن dur beem boodun, ترسان امدن tursaun aumudun, خوف و خشيت نمودن khouf ou khushé-ut numoodun, ترسيدن tursédun, هراسيدن hirausédun, نهاديدن nihadédun, باليدن baulédun, هروكيدن hurookédun, شكوهيدن shukoohédun, نهيبيدن nuheebédun, نهاريدن nuhaurédun, خستن khustun. v. *to dread.* — *(to make afraid)* هراسان كردن hirausaun kirdun, ترسانيدن tursanédun. v. *to frighten, terrify.* — *(to be anxious)* مضطرب شدن muzturub shoodun, مكدر بودن mukuddur boodun, دلتنگ كشتن diltunk gushtun.

Feared هيبتوار heebutwaur. v. *dreaded.*

Fearful پر بيم pur beem, ترسا tursa, ترسان tursaun, خايف kha-éf, سهمكين suhimkeen, هايب ha-éb, بد دل bud dil, اشتردل ushturdil, وجل wujil, ورع wura, وجر wujir (fem. وجرا wujira, وجرت wujirut.) v. *afraid, timorous, timid.* *(awful)* هيبان heebaun, هيبتوار heebutwaur, هولناك hawilnauk, مخوف mukhouf, ترسناك tursanauk. v. *dreadful, terrible.*

Fearfully (timorously) با خوف ba khouf, وجرانه wujirauneh, هايبانه ha-ébauneh. — *(awefully)* با حرمت ba hurmut, هيبتوارانه heebutwarauneh.

مخوفا mukhoofan, با هيبت ba heebut. v. *dreadfully, terribly.*

Fearfulneſs هيبت heebut, هراسه hirauſeh, تراه turauh, ورع wura. v. *fear, terror, timidity.*

Fearleſs بي باک bé bauk, دلير dilare, بي پروا bé purwa, غير هراس ghire-a hiraus, بهادر bahaudur, مزير muzeer. v. *courageous.*

Fearleſsly بي باک bé bauk, بي پروا bé purwa, مردانه murdauneh, دليرانه dilarauneh.

Fearleſsneſs بي باکي bé bauké, عدم پروا aduma purwa, دليري dilaré, مردانکي murdaungé. v. *courage, intrepidity.*

Feaſible, v. *practicable, plauſible.*

A FEAST (*great entertainment*) مهماني muhmauné, مهماني عام muhmauné-a amm, ضيافت zé-aufut, ميزد meezud. v. *entertainment, banquet*; alſo *feſtival.* — (*ſomething delicious to the palate*) نفايس nufa-és, نعمت بهيت namut buhé-ut.

To feaſt (*entertain ſumptuouſly*) مهماني دادن muhmauné dadun, ميزد نمودن meezud numoodun, بزم ساختن buzm ſaukhtun.—(*to fare ſumptuouſly*) عيش و عشرت کردن a-éſh ou iſhrut kirdun, نفايس و شراب بهيت خوردن nufa-és ou ſhurauba buhé-ut khoredun.

A feaſter (*entertainer*) مهماندارى muhmaundauré. — (*an epicure*) شکم پرست ſhikim puruſt, باده نوش baudeh nooſh.

A FEAT کار kaur, کردار kirdaur, عمل amul, غزا ghuza. v. *action, deed, exploit*; *trick.*

Feat, v. *neat, nice, ſkilful.*

A FEATHER, *feathers*, پر purr, بال baul, پشم puſhum, بزير buzſheer, عجوز ajooz, ريش reeſh, ريشت reeſhut, شکير ſhukeer, دخل dukhkhul, اکزل akzul. *Fine feathers* صمعا ſumaa. v. *plumage.*—*The feathers of an arrow* تالش tauluſh, قذت kuzzut (pl. قذان kuzzaun). *To put feathers to an arrow* با تالش تير اراستن ba tauluſh teer arauſtun, قذ کردن kuzz kirdun.—*Wings and feathers* پر و بال purr ou baul. — *Feathers of oſtriches* قشع kuſha, خمل khuml, خمالت khumaulut, خميلت khumeelut, زف ziff.— *Feathers of herons* زلف zulf, کرتک kurtuk: [the above are worne by Eaſtern ladies on their heads, either ſingly, or made up into plumes called سرقوج ſurkooj.] *The longeſt feathers in the wing* شهپر ſhahpurr, شاهباز ſhahbauz, ريش جناه reeſha junauh, بال baul, شاهبال ſhahbaul, پربال purrabaul, تير پر teera purr. *The firſt feathers on young birds* موي mooï, کندامويه gundamooï-éh, پرشهي purrſhuhé. — *To change feathers* or *moult* تنسيل کردن tunſeel kirdun, ترنست ساختن kurnuſut ſaukhtun. — *Feathers falling from birds when moulting* نسال niſaul. *Feathers flying through the air* هفو hufoo. *Tips of feathers* زيزا zeeza, زيزي zeizé, زازيت zauzé-ut (pl. زيازي zé-auzé. *To briſtle up the feathers* (*as a cock, &c.*) تنفش ساختن tunuffuſh ſaukhtun. *Feathered on the legs* (*as a dove*) مسرول muſrool. *To begin to have feathers* تشويک کردن tuſhweek kirdun.

To feather (*adorn with feathers*) با سرقوج اراستن ba ſurkooj arauſtun, با قشع زينت کردن ba kuſha zeenut kirdun. *To put a feather to an arrow* معبر ساختن maabur ſaukhtun.—*To feather one's neſt* (*accumulate wealth*) مال فراهم اوردن maul furrauhim awurdun, مالداري تحصيل کردن mauldaré tuhſeel kirdun.

A feather bed پستر با کنده موي اکنده piſter ba gundeh mooï akundeh, پلنگ با پشم انباشته pulung ba poſhum ambauſhteh.

Feathered (*covered with feathers*) با پر پوشيده ba purr poſhédeh, ذو پر و بال zu purr ou baul.— (*adorned with feathers*) با سرقوج اراسته ba ſurkooj arauſteh. *Feathered* (*as an arrow*) معبر maabur, تالش دار tauluſh dar.

Featherleſs بي پر و بال bé purr ou baul.

Featly, v. *neatly.*—*Featneſs*, v. *dexterity.*

FEATURE چهر chuhr, چهره chuhreh, سيما ſeema, روي rooï. v. *countenance, face.*—*A feature* or *lineament of the face* سر ſirr (plur. اسرار aſraur, اسارير aſaureer), اثر aſr (pl. اثار aſaur.)

FEBRUARY سپندارمز ſpendarmuz, اسفندارمز aſfendarmuz, سباط ſubaut.

Feces, feculence, v. *dregs, lees, excrement.*

Fecundity, v. *fruitfulneſs.*

FED معلوف maloof, پرورده purwurdeh.

FEDERAL عقد منسوب akd munſoob.

A FEE (*reward*) عوض iwuz, اجر ajir, پاداش padaſh, پاداشت padaſht, ثواب ſuwaub. v. *perquiſite, hire.*—*The fee to a judge for deciding a partition of inheritance* رسم قسمت ruſma kuſmut. *A broker's fee* دلالت dulaulut.— *To fee* عوض دادن iwuz dadun. v. *to reward, pay, bribe, hire.*

FEEBLE زبون zuboon, نا توان na tuvvaun, بي قوت bé kuwwut, ضعيف za-ef (plur. ضعفا zu-afa), نحيف nuheef, زليل zuleel, خور khoor, عاجز aujiz, سست ſuſt. v. *weak, debilitated, ſickly.* —*To make feeble* نا توان کردن na tuvvaun kirdun, بي قوت نمودن be kuwwut numoodun. *To be* or *become feeble* زبون و بي تاب شدن zuboon ou bé taub ſhoodun, ضعيف کشتن za-éf guſhtun.

Feebleneſs زبوني zubooné, خور khawur, عجز ajiz, ضعف zaaf, عدم قوت aduma kuwwut, فتور

futoor, نا تواني na tuvvauné. v. *weakness, imbecillity*. —*Feebly* ضعيفانه za-éfauné, عاجزانه aujizauneh, بي تواني bé tuvvauné.

To FEED (*supply with food*) بخورد دادن be-khored dadun, روزي بخشيدن roozé bukhshédun, پروردن purwurdun, خورانيدن khore-anédun, ماكول نمودن maakool numoodun, طعام دادن taam dadun. — (*to take food*) خوردن khoredun, خوران شدن khore-aun shoodun, تطعيم كردن tuta-ém kirdun, اكل ساختن akul saukhtun. — (*to pasture*) چريدن churédun, رعي كردن ra-é kirdun, مهل ساختن muhil saukhtun. *To feed cattle on hay* or *grass* علف كردن alif kirdun. v. *to pasture, graze*; also *to supply, furnish, nourish, cherish*. — *To feed with hope* اميد دادن ameed dadun, اميدوار كردن ameedwaur kirdun.

A feeder (*giver of food*) بخورد دهنده behkored duhindeh, ماكول بخش maakool bukhsh. (*an eater*) خورنده khore-indeh, خورده khoredeh, اكل akul, ماكول maakool, مطعم mutaam.

To FEEL (*touch*) گرفتن gooriftun, زدن zudun, برمجيدن burmujédun, لمس كردن lumis kirdun, لامسه ساختن laumiseh saukhtun, سودن soodun, بسودن busoodun, برمسيدن bur-musédun, بشليدن bushlédun, مماس ساختن mumauss saukhtun, پرواسيدن purwasédun, مسح كردن musih kirdun. v. *to handle*. — *To perceive* دريافتن duré-aftun, ادراك ساختن idrauk saukhtun, احساس نمودن ihsaus numoodun, حسي كردن hussé kirdun, تفهم ساختن tufuh-hum saukhtun. *To feel the pulse* نبض گير شدن nubz geer shoodun. *To feel* (*to have sensibility, to be gentle, merciful*) نرم دل بودن nurm dil boodun, رحمت نمودن ملايمت داشتن mula-émut daushtun, ruhmut numoodun.—*To feel pleasure* ذوق و صفا داشتن zook ou sufa daushtun, فرح اور يافتن furuh awur é-aftun. *To feel pain* درد داشتن durd daushtun, رنجيده بودن runjédeh boodun.

Feel (*feeling, touch*) لمس lumis, لامسه lau-miseh, گيري geeré, زن zunn, مسح musih, مس muss, مماس mumass, مماست mumassut, غشي ghushé. *The power of feeling* قوت لامسه kuwwuta laumiseh.—*Feeling* (*perception*) احساس ihsaus, ادراك idrauk, تفهم tufuhhum, فهم fuhm, دریاب duré-aub, حس huss. (*sensibility, tenderness*) نرم دلي nurm dilé, ملايمت mula-émut, رحمت ruhmut, شفقت shufkut. v. *compassion*.— (*mild, gentle*) لطيف طبيعت luteef tubé-aat, ملايم mula-ém, نرم nurm. — *Feeling one another* تماس tumauss, يك ديگر لمس كنا eek deegur lumis koona.

FEET (pl. of *foot*) پايان paï-aun, اقدام ak-daum, حوافر huwaufir. *The two feet* رجلان ruj-laun, دو پايان doo païaun. *A man maimed in the feet* چنگلوک chungulook, چنكلول chungu-lool. — *Feetless* بي پايان bé païaun, غير اقدام ghire-a akdaum. *To fix the feet* موطي، قدم شدن mowtaa kudum shoodun.

To FEIGN (*dissemble*) صورت معامله كردن soorut ma-amleh kirdun, تغافل نمودن tughaufil numoodun, ساختن saukhtun, مدارا كردن mu-daura kirdun, ستر ساختن sutr saukhtun, ريا كردن ré-a kirdun. v. *to pretend*. — *To feign ignorance* تجاهل كردن tujauhil kirdun. *To feign* (*anger, as lovers*) نازيدن nauzédun, شيوه نمودن sheeweh numoodun, دلالت ساختن dulaulut saukhtun. — (*to conceal*) در اوردن dur awurdun. v. also *to forge, invent, counterfeit*. — *To feign a defeat and take flight* اظهار هزيمت و فرارت عزيمت كردن izhaura huzeemut ou furaurut azeemut kirdun.

Feigned ساخته saukhteh, مزور muzawwur. v. *false, fictitious, pretended*.—*A feigned retreat* انهزام صوري inhizauma sooré.

Feignedly با صورت معامله ba sooruta ma-am-leh, صورتا sooruta, با ريا ba ré-a, بوجه رياكونه bewujha ré-a gooneh, با تجاهل ba tujauhil. v. *falsely, hypocritically*.

A feigner سازكار sauzkaur, رياكار ré-a kaur, سورت نما soorut numa, مزور muzawwir.

A FEINT (*false appearance*) صورت معامله soorut ma-amleh. (*a mock assault*) هجوم صوري hujoom sooré, حمله ساخته humleh saukhteh. —*Feint*, v. *false*. — *To make a feint retreat* اظهار فرار كردن izhaura furaur kirdun.

To FELICITATE باد امدن baud aumudun, استسعاد كردن istisaud kirdun. v. *to congratulate*.—(*to render happy*) بهرمند نمودن buhruh-mund numoodun, بدولت بر داشتن bedowlut bur-daushtun, دولتمند ساختن dowlutmund saukhtun.

Felicitation استسعاد istisaud, مباركي mobau-ruké, تهنيت tuhné-ut. v. *congratulation*.

Felicity دولت dowlut, سعادت saadut, سعود su-ud, سعودت su-udut, سعد sad, نيك بخت neek bukht, بخت bukht, ميمنت meemunut, اقبال ékbaul, مباركي mobauruké, بركت burukut, طالع taala, ستاره sitaureh, نصيب nuseeb, فخرانيت fukhrané-ut, برخورداري burkhoredauré, كامراني kaumrauné, كامكاري kaumkauré, فيروز feerooz, فر furr, گر gur, فوز fouz, غنا ghuna. v. *happiness*.—*Eternal felicity* سعادت ابديت saadut abdé-ut, خلد khu-lud. *Wordly felicity* دولت دنيا dowluta duné-a.

Enjoying felicity صاحب دولت sahib dowlut. v. *happy.*—*Portending felicity* مبارك فال نما mobauruk faul numa, مبارک فال mobauruk faul.

FELINE (*belonging to a cat*) گربه منسوب gurbeh munsoob. (*like a cat*) هر اسا hur asa.

FELL خونخور khoonkhore, ظالم zaulim, بي رحمت bé ruhmut. v. *cruel, bloody, ravenous.*

A fell جلد jild. v. *skin, hide.* — *A fell-monger* جلد فروش jild furoosh.

To fell نجر ساختن nujir saukhtun, رنديدن rundédun, تراش كردن turaush kirdun. v. *to hew.*—(*to knock down, level with the ground*) بزمين كوفتن bezumeen kooftun, بخاك ضرب bekhauk zurb kirdun, با زمين برابر نمودن ba zumeen burabur numoodun.—*Fell*, pret. of *fall.*—*A feller* نجر كنا nujir koona. v. *hewer.*

Fellness خونخوري khoonkhoré. v. *cruelty.*

A FELLOE (*circumference of a wheel*) دايره عجلت da-éra ajlut, گرد گردون gurd gurdoon.

A FELLOW (*companion*) صاحب sahib, همقدم humkudum, همپهلو humpihloo, همسر humsur, همپشت humposht, رفيق rufeek, همنشين humnisheen, همال humaul. v. *associate, equal, peer, colleague.*—(*one thing suited to another, one of a pair*) زوج zooj, جفت chuft, احدهما ahadahuma, همانند humaunund.—*He has not his fellow* بی همتا است bé humta ast, بی نظير است bé nuzeer ast, احدي الاحد است ihda'l'ahad ast, غير معادل است ghire-a mu-adil ast.—*A fellow* (*sorry rascal*) صاحب ناكسي sahib nakusé, حرامزاده haramzaudeh, اهل نا مردي ahla na murdé, رجل نا مرغوب rijul na murghoob, نغال fughauk. *A fine fellow* مردم نامدار murdum naumdaur, صاحب فضل sahib fazl, اهل زات شريف ahla zauta shereef. *A good fellow* (*a pot-companion*) عياش a-é-aush, همبزم humbuzm, همشراب humshuraub, همقدح humkuduh, همكاسه humkauseh, نديم nudeem, ندمان nudmaun.—*A slavering fellow* بفج bufuj. — *A bed-fellow* همخوابه humkhaubeh, كميع kumé-a, همبستر humpister. *A fellow-citizen* همشهري humshahuré, همجاي humjaī-é, همجاي humja-é, همخواه humkhaukh. *A fellow-traveller* همپاي humpa-é, همراه humrah, همرو humrou, همره humruh. *A school-fellow* همتلميذ humtulmeez, خواجه تاش khojeh taush. *A fellow-student* همپيشه humpeesheh. *A fellow-soldier* همجنگ humjung. *A fellow-servant* همخدمتكار humkhudmutkaur. *A fellow-commoner* or *boarder* همسفره humsufreh, همكاسه humkauseh. *A fellow-lodger* همخانه humkhauneh. *A play-fellow* همبازي humbauzé. *A fellow-creature* افريده afireedeh. *A fellow-labourer* همبار humbaur, همساز humsauz, همكن humkoon. *Fellow-feeling* هماهنگي humahungé, همبازي humbauzé, حس hus, همحس humhuss. v. *sympathy.*

To fellow همواز كردن humwauz kirdun, موافق ساختن muwaufik saukhtun. v. *to pair.*

Fellowship همسري humsuré, همخانگي humkhaunugé, رفيقي rufeeké, همدمي humdumé, معاشرت ma-ashurut, اشتراك ishtiraük, صحبت sohbut, اتفاق ittifauk, موانست muwaunisut. v. *society, partnership, equality.* — *Good fellowship* طبيعت صاحبي tubé-ata sahibé, همشرابي humshuraubé, همبزمي humbuzmé, عيش و عشرت a-ésh ou ishrut. v. *festivity.*

FELO-DE-SE قتل نفس kutla nufs.

A FELON گناه كار gunah kaur, خطا گر khuta gur. v. *criminal*; also *cruel, traiterous.*—(*a whitlow*) داحس dauhis, داحوس dauhoos.

Felonious اهل فساد ahla fusaud, ذو جريمه zu jureemeh, فاجر faujir, صاحب گناه sahib gunah. v. *criminal, villainous.*

Feloniously جريمانه jureemauneh, بوجه مجرم bewujha mujrim, فاجرا faujiran, ذميمانه zumeemauneh.

Felony گناه كاري gunahkauré, خطاكري khutagurė, گناه عظيم gunah azeem, فساد كبير fusaud kubeer.

FELT (participle of *feel*) سوده soodeh, بسوده busoodeh, پرواسيده purwausédeh, ممسوس mumsoos, مس muss. v. *touched.*

FELT (*cloth*) لبد lubud, پارچهء صوف parcheh-a soof, پارچهء پشمينه parcheh-a pushmeeneh.

A FELUCCA (*small ship*) فلوقه felookeh.

FEMALE مونث mu-ennis, بعورت مخصوص be-awrut mukhsoos, ماده maudeh, زني پيوند zunné pivund, نسا منسوب nisa munsoob, ماده منتسب maudeh muntusib. *A female* زن zun, زني zunné, عورت awrut, مرات muraat, نسا nisa, انثي unsa, ماده maudeh.

A feme covert زوجت zoojut, شوهرداد shoohrdaud, تكين tukeen, منكوحت munkoohut, خاتون khautoon. *A feme sole* بكر bukr, دوشيزه doosheezeh. v. *virgin, widow.*

Feminine (*soft, tender*) نازك nauzik, نازنين nauzneen, ملايم mula-ém, ناعم na-ém, نرم nurm, پاك مال pauk maul. v. *delicate,* also *female.*—(*unmanly, effeminate*) نا مرد na murd, ناكس nakus, زني اسا zunné asa.—*The feminine gender* مونث mu-ennis. *In the feminine gender* تانيث taunees.

FEMORAL فخذ منسوب fukhz munsoob.

A FEN اجم ajum (pl. اجام ajaum), كول kool, خره khureh, شورستان shooristan, چرا chura.

FENCE (*guard, protection*) حمايت huma-é-ut. صيانت sé-aunut, حفظ hufz. v. *defence.*—(*an enclosure*) پرده perdeh, احاطه ihauteh, بندروغ bunduroogh, حصار hissaur, تخته ديوار tuhteh-a deewaur, ترا nuza, سد sudd, سدت suddut, بنيان buné-aun, سور soor. *A fence of pales or lattice work* دار بزين daur buzeen, درابزون durabuzoon. v. *mound, hedge, dam, dike.*

To fence حمايت دادن huma-é-ut dadun. v. *to defend.*—(*to enclose*) احاطه كردن ihauteh kirdun, دار بزين ساختن daur buzeen saukhtun, درابزون كردن durabuzoon kirdun, پرده نمودن perdeh numoodun, تخته ديوار نصب كردن tuhteh-a deewaur nusb kirdun. *To fence* (*with thorns*) برخيدن burkhédun. — *To fence* (*with swords or foils*) مجالدت ساختن mujaulidut saukhtun, با سيف زد و خورد كردن ba seif zud ou khord kirdun, مضاربت ساختن muzauribut saukhtun.

Fenceless بي حمايت bé huma-é-ut. v. *defenceless.*

Fenced (*defended*) مصون musoon, محروس muhroos, محفوظ muhfooz. — (*enclosed*) محاط muhaut, مشمول mushmool, منحصر munhusur, با احاطه كرده شده ba ihauteh kirdeh shoodeh, با بندروغ سد شده ba bunduroogh sudd shoodeh.

A fencer (*swordsman*) سياف sei-auf.

Fencible ممكن صيانت mumkina sé-aunut.

To fend, v. *to defend, keep off, exclude.*

FENUGREEK حلبت hulbut, كارتنه kaurtuneh. *A preparation of fenugreek and dates given to women in labour* فيرت feerut, حلبت hulbut.

FENNEL رازيانه rauzé-auneh, شمار shumaur, بسباس busbaus, شمرت shumrut. *Fennel seed* برهليا burhulé-a.—*Hogs fennel* بخور مريم bukhoor miriam, بخور الاكراد bekhooru'l'akiraud.

FENNY ذو اجام zu ajaum. v. *marshy.*

A FEOD (*military tenure of lands*) بلوك bulook, زعامت zé-aumut, اخاذت ikhauzut, تطيعت kuté-at, سيورغال sé-oorghaul.

Feodal ذو اخاذت zu ikhauzut, بلوك پيوند bulook pivund, قطيعت منسوب kuté-at munsoob.

A feodary or *feodatory* زعيم za-ém, سپاهي sippauhé, بلوكدار bulookdar.

To FERMENT (*as liquors*) ترشيدن turshédun, تخل ساختن mukhill saukhtun, مضر كردن muzir kirdun.—(*to leaven*) پشنجيدن pushunjédun, تخمير ساختن khumeer kirdun, خمير كردن tukhmeer saukhtun, مايه نمودن ma-éh numoodun.—(*to be fermented*) ترشيده شدن turshédeh shoodun, ماضر گشتن mauzir gushtun, مخل شدن mukhill shoodun, مخمر بودن mukhummur boodun, مختمر گشتن mukhtumur gushtun.

Ferment مايه ma-éh, خميرت khumeerut, خميره مايه khumeera ma-éh.—(*intestine commotion*) هنگامه hunghaumeh, فتنه fitneh, غوغا ghoogha, غلغله gulghuleh, خاستكي khastugé. v. *tumult.*

Fermentable ممكن خميرت mumkina khumeerut.

Fermentation (*of wine, &c.*) مخل mukhill, مضر muzur. (*leavening*) تخمير tukhmeer, خمير khumeer.—*Fermentative* خمير ساز khumeer sauz, مخل كنا mukhill koona.

FERN سرخس surkhus, سرخم surkhum.—*Ferny* پر سرخس pur surkhus.

FEROCIOUS وحشي wuhshé, وحشيت wuhshé-ut, درشت durusht, ظالم zaulim, بدرام budraum, ذو حدت zu huddut, تند tund, متكبر mutukubbir, درنده durindeh, سكيز sukeez, صول soul, صولان soulaun, صوول su-ul. v. *fierce, savage, rapacious, ravenous.*

Ferocity درشتي durushté, ظلم zulm, تندي tundé, حدت huddut, صولت soulut, تكبر tukubbir.

FERREOUS, *ferruginous* (*composed of iron*) اهني ahuné, اهنين ahuneen, حديدي hudeedé.

A FERRET گربه دله gurbeh duleh.

To ferret, v. *to discover, drive* or *hunt out.*

A FERRULE (*of a cane, sword-sheath, &c.*) نعل naal, پرازوان purauzwaun, سني suné, زج zujj.

To FERRY (*cross over a river, &c.*) از يك تا ديكر كنار دريا كذار ساختن uz eek ta deegur kunaura duré-a guzaur saukhtun, بكذر راه رود عبور كردن beguzur rauh ruftun, رفتن rood aboor kirdun.—(*to carry over*) كذركاه عبور كردن guzurgah aboor kirdun, عبر كذارانيدن abir guzauranédun.—(*to bring over*) عبور دريا اوردن aboor duré-a awurdun.

A ferry كذركاه guzurgah, كذر راه guzur rauh, راه كذار rauh guzaur, معبر mabur (plur. معابر maabur), عبور aboor, عبوركاه aboorgah, كذر guzur, كذار guzaur, مقطع mukta (pl. مقاطع mukauta). *A ferry boat* معبر mébur. *The fare for crossing a ferry* باج عبور bauja aboor. *A ferry man* ملاح mullauh, ملاح معبر mullauha mébur.

FERTILE محصولدار muhsooldar, ذو بركت zu burukut, بركت دار burukut dar, خصيب khuseeb, منبت mumbut, عشقت asukut. v. *abundant, fruitful, plenteous, rich.*

Fertileness, fertility محصول muhsool, بركت burukut, غنيمت ghuneemut, وطف wutuf.

To fertilize محصولدار كردن muhsooldar kirdun, منبت ساختن mumbut saukhtun, بركت نمودن burukut numoodun.

Fertily با بركت ba burukut.

FERVENCY, *fervour* رشك rushk, غيرت gheerut, كرمي gurmé, كرما gurma, كرميت gurmé-ut. v. *eagerness, zeal, glow.*

Fervent, ferved محر muhirr, حار haar, سوزان soozaun, كرم gurm, تابدار taubdar, حمي humé. ذو غيرت zu gheerut. v. *hot, vehement.*

Fervently با كرميت ba gurmé-ut, محرا muhirran, كرمانه gurmauneh, با رشك ba rushk. v. *eagerly.*

To FESTER تقرح كردن tukurruh kirdun. v. *to rankle, suppurate, corrupt.*

A FESTIVAL عيد a-éd (pl. اعياد a-é-aud), يوم عيد é-ooma a-éd, روز چشن rooza chushun, چرش churush. *The festival of Easter* عيد شريف a-éda shureef, باعوث ba-oos, پاسقليه paskalé-uh. *The festival of palms* عيد الزيتون a-édu'z'zeitoon, سعانين sa-aneen, البابيت alba-é-ut. *The festival of sacrifices at Mecca* عيد قربان a-éda kurbaun, يوم القربان é-oomu'l'kurbaun, عيد اضحا a-éda azha, اضحا azha, اضحات azhaut. *A joyful festival* عيد مسرت a-é musurrut.

Festival (pertaining to feasts) عيدي a-édé, عيد منسوب a-éd munsoob. *Festival, festive, festivous* لطيف مشرب luteefa mushrub, شاد shaud, شادمان shaudmaun, دلشاد dilshaud, مسرور musroor, شوخ shookh, شوخ طبيعت shookh tubé-aat, دلفروز dilfurooz, فروح furooh, فكه fekih, خرم khurrum, فرحناك furuhnauk. v. *gay, joyous. cheerful.*

Festivity شادي shaudé, طرب turub, حسن طرب husn turub, لطافت lutaufut, خنج khunj, بنوك bunook, مباح mubauh (pl. مباحات mubauhaut). v. *gaiety, joyfulness, cheerfulness.*

To FETCH (*bring*) اوردن awurdun, بيرون اوردن beeroon awurdun, باز امدن و اوردن bauz aumudun wa awurdun, رجوع و اور كردن rujuwa ou awur kirdun, بردن burdun, بركرفتن burgooriftun, برداشتن burdaushtun, حمل كردن huml kirdun, تحمل ساختن tuhummul saukhtun, —(*to derive*) از مصدر اوردن uz musdur awurdun, كشيدن kushédun, صادر نمودن saudir numoodun, مخترع كردن mukhtura kirdun. v. *to draw; reach, arrive.* — *To fetch a great price* بكران بها فروخته بودن beguraun buha furookhteh boodun, بكران مايه خريده شدن beguraun ma-éh khurédeh shoodun, ذو قيمت كشتن zu keemut gushtun. *To fetch a low price* بسبكمايه مبيع بودن besubukma-éh mubé-a boodun, شايكيني مشترع شدن sha-ékeené mushtura shoodun, ارزان مبيع امدن arzaun mubé-a aumudun.

A fetch رنك runk, كيد keed, ال aul, فن funn, حيله heeleh. v. *artifice, trick, stratagem.*

Fetched اورده awurdeh, برده burdeh.

FETID بد رايح bud ra-éh, دم كرفته dum goorifteh, منتن muntin, كندا gunda, كنده gundeh, كنديده gundédeh, خنز khunz, رايح ra-éh, ادفر adfur, زهمه zuhmeh, بخر bukhur, شغت shumghut, شغند shumghund, شغندان shumghundaun, شغنده shumghundeh.

Fetidness كند gund, غشيه ghushé-uh, بد رايحت bud ra-éhut, قبيحت رايحت ra-éhuta kubeehut, رايحت بد raéhuta bud, غنده ghundeh, نتن nutin, صمر sumur, دفر dufur, بخر bukhur, خموم khumoom, كوژ koozsh. v. *stink, smell.*— *To render fetid* بد رايح كردن bud ra-éh kirdun, تنتين ساختن tunteen saukhtun, كنده بوي كردن gundeh booï kirdun, اجن ساختن ajun saukhtun. *To be or become fetid* كنده بوي شدن gundeh booï shoodun, كنديدن gundédun, دم كرفتن dum gooriftun, شغنديدن shumghundédun, شغيدن shumghédun, شغت بودن shumghut boodun, نفرينيدن nufreenédun.

A FETTER, *fetters* بند bund, قيد keed, قيد و بند keed ou bund, پاي بند paï bund, زنجير پاي zunjeer paï, كر kurr (plur. كرور kuroor). v. *chains.*—*To fetter* مقيد كردن muké-ud kirdun, در زنجير بستن dur zunjeer bustun, در بند كردن dur bund kirdun.—*Fettered* در بند dur bund, با قيد بسته ba keed busteh.

A FETUS نتيجه nuteejeh, لقيطت lukeetut, جنين juneen, سلالت sulaulut, تامور taumoor.

Feud, v. *feod, quarrel, contention.*

Feudal, feudatory, v. *feodal, &c.*

A FEVER حما or حمي humma (pl. حميات humé-aut), حمت hummut, حماي humma-é, تب tub, تاب taub, ورد wurud. *A burning fever* حماي حمي humma-é-a humma, سوز sooz, بيمار سياه beemaura sé-ah, ام الكلبت ummu'l'-kulbut, حرارت huraurut. *The cold fit of a fever or ague* حمي البرد hummu'l'burud, حماي ناقض humma-é-a naufiz, راجف raujif, لرزه lurzeh, لرزه تاب lurzeha taub, تبلرزه tublurzeh. v. *ague.*—*A contagious fever* وبا wuba, حمي وبات hummaa wubaat. v. *plague.*--*A hectic fever* تب دق tuba dukk, حمي دق hummaa dukk. *An intermitting fever* تب نوبت tuba noobut, حمي غب humma ghubb. *An unintermitting fever* حماي دايم humma-é-a da-ém, حمي مطبقت hummaa mutubukkut, سونو خوش soonoo khoosh. *A malignant fever* حماي محرقت huma-é-a muhrikut. *The black fever* بيمار سياه beemaura sé-ah, درد سياه durda sé-ah. *To fever (catch a fever)* تاب كرفتن taub gooriftun, محموم شدن muhmoom shoodun.— (*to throw into a fever*) تاب زدن taub zudun,

در حمی انداختن حمیم کردن humeem kirdun, dur humma andaukhtun.

Feverish, *feverous* محموم muhmoom, حمیم humeem, تاب زده taub zuddeh, تب گرفته tub goorifteh, حر و برد hurr ou burd, گرما و سرما gurma ou surma.

Feverishness محمومی muhmoomé.

FEW اندک andik, نا عدید na adeed, زهید zuheed, نا بسیار na bissé-aur, غیرکثیر ghire-a kuseer, جزوی juzooï, کم kum, کم عدد kum adud, قلال kulaul, قلیل kuleel, لخت lukht. v. *scarce*. *Having few hairs* زو تغر موی zu kufra mooï. v. *bald*.—*Having few domesticks* (also *having few debts*) خفیف الردا khufeefu'r'ruda.

FEWEL اتش افروز autash afrooz, اتش انگیز autash angeez, اتشزنه autashzuneh, اتشزن autashzun, سوخته sookhteh, اتش گیره autash geereh, زنده zindeh, انبانک ambaunuk, حضب huzub, حصب husb, تیتت keetut, بیغه beegheh, وقود wukood, پوک pook, پود pood, حراقت huraukut, اراث araus, ارثت arusut, حروق hurook, محروقت muhrookut. v. *coal*.

FEWNESS اندکی andugé, زهیدی zuheedé, کمی kumé, قلت killut. v. *scarcity*.

Fib, v. *lie*, *falsehood*.—*To fib*, v. *to lie*.

A FIBRE عیر aïr. *Fibres of the palm tree* (*of which they make ropes*) وشیجه wusheejeh, ریشه reesheh, مسد musud, لیف leef, لیفت leefut. *A brush made of those fibres* (*used in gluing*, &c.) ماله mauleh.—*Fibrous* زو عیر zu aïr.

FICKLE بی قرار bé kuraur, نا پایدار na paédaur, نا استوار na ustuwaur, سبکپای subukpaï, هرجایی hurjaï-é, دورو dooroo. v. *inconstant*, *irresolute*, *wavering*.

Fickleness بی قراری bé kurauré, بوقلمون boo-kulumoon, هیعرت hé-arut, نجر nujir, فرفرت furfurut.—*Fickly* بر وجه بی قرار bur wujha bé kuraur, غیر یقین ghire-a eekeen.

FICTION صورت soorut, صورت معامله sooruta ma-amleh, فریت furé-ut, رنک runk, مدارا mudaura, تسویل tusweel, حیله heeleh (plur. حیالات hé-alaut), مبدع mubda, اژکن azshgun, تسویل tusweel (pl. تسویلات tusweelaut). v. *lie*, *falsehood*, *dissimulation*, *fable*, *invention*.

Fictitious ساخته saukhteh, رنک امیز runk ameez, مزور muzuwwur, قلب kulb; نا حق na hukk, بی حقیقت bé hukeekut. v. *false*, *counterfeit*, *imaginary*.

Fictitiously مزورانه muruwwurauneh, با حیله ba heeleh, بدروغ beduroogh, با صورت معامله ba sooruta ma-amleh. v. *falsely*.

A FIDDLE ساز sauz, کمانچه kumaunjeh.—*A fiddler* ساز باز sauz bauz, سازنده sauzindeh, چنگی chungé. v. *performer*.—*A fiddlestick* زخمه zukhmeh, چکو chukoo, کمانه kumauneh, شکافه shukaufeh. *A fiddle string* اکیج aukeej. *The base fiddle string* ابم abumm.

Fiddle faddle, v. *trifles*, *trifling*.

FIDELITY حقیقت hukeekut, صداقت sudaukut, صداقت کاری sudaukut kauré, وفا wufa, وفاداری wufadaré, اعتقاد é-atikaud, استقامت istikaumut, صلاحت sulauhut, صلاح sulauh, راستی rausté. v. *honesty*, *veracity*, *attachment*.

To FIDGET (*move quick and irregular*) تیزو بی ترتیب لاندن taze ou bé turteeb laundun.

FIDUCIARY, *fiducial* امیدوار ameedwaur, امانتدار amaunut dar. v. *confident*, *undoubting*, *steady*.—*A fiduciary*, v. *trustee*.

A FIEF قطیعت kuté-at, بلوک bulook, اخاذات ikhauzut, سیورغال sé-oorghaul.

A FIELD میدان meidaun, کشت kisht, فضا fuza, مزرعت muzraat, صحرا suhra. v. *meadow*, *plain*.—*A sown field* کشت زار kisht zaur, باسیره bauseereh, خوی khooï, ورز wurz, خوید khaweed, ریفت reefut, ریف reef, مدرعت murduraat. *A barren field* جرد jurud, زمین باطل zameen batil. *An uncultivated field* بدح budih, عرض صعده erza saadeh. *A large field* فضای واسع fuza-é wausa. *A pasture field* چراگاه churagah, مرعی mura-é. *A field of battle* کینه گاه keeneh gah, نبرد گاه nubburd gauh, همجنگ humjung, کر kur. v. under *battle*.—*A field-marshal* (also *field officer*) سردار surdaur, سرهنک surhunk. v. *general*, *commander*, *colonel*, *major*.—*To challenge to the field* میدانه دعوت کردن meedauneh dawut kirdun. v. *challenge*.—*To take the field* لشکر جمع کردن lashkur juma kirdun.—*To be beaten out of the field* مغلوب شدن mughloob shoodun. *To beat out of the field* غالب بودن ghaulib boodun. v. *to conquer*.

A field-mouse موش دشتی moosha dushté, موش صحرایی moosha suhraï-é, نافق naufik, ودع wuda.——*Fiend*, v. *devil*, *demon*.

FIERCE ظالم zaulim, وحشی wushé, شرزه shurzeh, درنده durindeh, درشت durusht, بی رحمت bé ruhmut, جان ازار jaun azaur, بی شفقت bé shufkut, تیز طبیعت taze tubé-at, تیز مزاج taze mizauj, تند tund, تند تیز tund taze, اکید و شدید akeed ou shudeed, نا رام na raum, غضب ghuzub. v. *ferocious*, *fiery*, *cruel*, *savage*, *ravenous*, *violent*, *outrageous*.—*A fierce animal* وحش wuhsh.

Fiercely ظالمانه zaulimauneh, قهرا kuhran, با شدت ba shuddut, ضربا zurban, وحشيانه wuhshé-auneh. v. *furiously*, *violently*.

Fierceness وحشت wuhshut, ظلم zulm, درشتي durushté, تندي tundé, قهر kuhr. v. *savageness*, *fury*, *violence*.

FIERINESS اتش مزاجي autash muzaujé, قوت اتشناك kuwwuta autashnauk. v. *acrimony*, *heat*.

Fiery اتشناك autashnauk, اتشي autashé, اتشين autasheen, اتشين منسوب autasheen munsoob, اتش بار autash bar, اتش ريز autash reez, اتش نهاد autash nihaud, ناري nauré. (*cholerick*) زو اتش مزاج zu autash mizauj, اتشي autashé, تند تيز tund taze, اهل تيز مزاج ahla taze mizauj, غضوب ghuzoob, نفطه nufteh. v. *vehement*, *ardent*, *active*.

A FIFE ناي na-é, ني nei.

FIFTEEN ᴾ پانزده panzeduh, ᴬ خمسة عشر khamsata ashara.

Fifteenth ᴾ پانزدهم panzeduhum, ᴬ خامس عشر khamisa ashara.

Fifth ᴾ پنجم punjum, ᴬ خامس khamis.

Fifthly ᴾ پنجمانه punjumauneh, ᴬ خامسا khamisa.

Fiftieth ᴾ پنجاهم punjauhum, ᴬ خمسونة khamsoonut.

Fifty ᴾ پنجاه punjauh, ᴬ خمسون khamsoon.

A FIG انجير anjeer, تين teen, تينت teenut. *A fig-tree* شجر التين shujuru't'teen, انجير درختي anjeer durukhté. *A place where figs grow* متانت mutaunut, انجيري anjeeré. *A fig-apple* or *Adam's fig* انجير ادم anjeera adam.

To FIGHT جنك كردن jung kirdun, جنك و مبارزت ساختن mobaurizut saukhtun, جنك و جدال نمودن jung ou jidaul numoodun, پيكار كردن peikaur kirdun, محاربه ساختن mohauribeh saukhtun, قتال كردن kuttaul kirdun, مقاتلت ساختن mukautulut saukhtun, نبرد نمودن nubburd numoodun, رزم ساختن ruzzum saukhtun, جهاد كردن juhaud kirdun, حراب huraub saukhtun, پشكردن pushkirdun, پيكار كردن peekaur kirdun. *To fight with swords* شمشير زدن shemsheer zudun, مجالدت ساختن mujaulidut saukhtun, تيغ زدن teegh zudun, مضاربت نمودن muzauribut numoodun. *To fight with fists* مشت زدن musht zudun. v. *to box*.— *To fight without weapons* غشغش كردن ghushghus kirdun. *To fight a duel* وقيعت الاثنين كردن waké-atu'l'asneen kirdun, بارز نمودن bauriz numoodun.

A fight نبرد nubburd, جنك jung, رزم ruzzum, زد و خورد zud ou khord, جهاد juhaud, ستيز suteez, بارز bauriz, پيكار peekaur, كارزار kaurzaur, معركه marikeh, محاربه mohauribeh. *To begin the fight* معركه افروز كردن marikeh efrooz kirdun. v. *battle*.—*During the fight* در خلال محاربه dur khilaula mohauribeh. *During the heat of the fight* در خلال اشتعال و نايرهٔ كارزار dur khilaula ishti-ala wa na-éruha kaurzaur.

A fighter, v. *champion*, *combatant*, *warrior*.— *A prize-fighter* اوباش awbaush.

Fighting جنك كنا jung koona, كير و دار geer ou dar, غازي ghauzé, محارب mohaurib, پيكار كنان peikaur koonaun, مبارز mobauriz, محترب muhturib.—(*qualified for war*) لايق جنك la-éka jung, قابل محاربه kaubila mohauribeh, مناسب النبرد munausibu'l'nubburd.

A figment, v. *fiction*, *invention*.

FIGURABLE ممكن شكل mumkina shukl.

Figurate, *figural*, زو تشكيل zu tushkeel. v. *figured*.--*Figuration* تشكيل tushkeel, صورت بخش soorut bukhsh. v. *formation*.

Figurative (*typical*) عبرت نمون ibrut numoon, حكمت اميز hykmut ameez, زو سري zu sirré, اهل نكته ahla nukteh. (*not literal*) مجازي mujauzé, رنكين rungeen, نا لغت معنى دار na lughut maané dar, معناي نا لغوي maana-é na lughoo-é. v. *metaphorical*.—(*full of tropes and figures*) پر كنايات pur kuna-é-aut, عبارات اميز ibaurut ameez.—*Figuratively* در معني نا لغوي dur maané na lughooï.

FIGURE شكل shukl, صورت soorut, تصوير tusweer, اندام andaum, خيال khé-aul, هيكل heekul, شارت shaurut, شورت shoorut, شوار shuwaur, كونه gooneh, نيرك neeruk, پيكر peikur, بت but. v. *shape*, *form*, *image*.— (*arrangement*) ترتيب turteeb, انتظام intizaum, نظم nuzim. v. *disposition*, *modification*, *order*.— (*distinguished appearance*) كرامت kuraumut, جلال julaul, شرف sherif. v. *eminence*, *distinction*.—*A figure in arithmetick* صفر sifer. v. *cipher*.—*A geometrical figure* جدول judwul (pl. جداول judawul). *A rhetorical figure* كنايت kuna-é-ut (pl. كنايات kuna-é-aut), عبرت ibrut (pl. عبارات abauraut). v. *metaphor*, *trope*.—*Adorned with figures and paintings* پر نقش و نكار pur nuksh ou nigaur, مهرجل mumurjil. *A parallel figure* شكل متوازي shukla mutuwauzé. *A circular figure* شكل دواري shukla duwauré. *A square figure* شكل تربيع shukla turbé-a. *A figure* (*in astrology*) طالع taala, اختر akhtur, ستاره sitaureh. v. *horoscope*.—*A figure* (*mystick type*) عبرت ibrut, عبرت نما ibrut numa, معناي مصطلحي maana-é istilauh, معناي اصطلاح

maana-é mustuluhé, نكته nukteh. *A discourse full of mystic figures* خطاب نكته اميز khutaub nukteh ameez.

To figure شكل كردن shukl kirdun, صورت نمودن soorut numoodun, مشاكلت ساختن mushaukilut saukhtun. v. *to form, fashion.*—*To figure to one's self* اخطار كردن ikhtaur kirdun, تصور ساختن tusuwwur saukhtun, خيال نمودن khéaul numoodun. v. *to imagine.*—*To figure (in painting, embroidery, &c.)* نقش كردن nukish kirdun, پر نقش و نكار ساختن pur nuksh ou nigaur saukhtun, نگار nigaur numoodun, تنقيش كردن tunkeesh kirdun. v. *to diversify, variegate.* (*to represent, mystically*) خطاب نكته اميز نمودن khutaub nukteh ameez numoodun, معناي مصطلحي گفتن maana-é mustuluhé guftun, نكته پيوستن nukteh pivustun. v. also *to foreshew.*—(*to use in a sense not literal*) معناي نا لغوي نمودن maan-é na lughoo-é numoodun, بر وجه استعاره گفتن bur wujha isti-aureh guftun, توجز ساختن tuwujjuz saukhtun.

Figured مشكل mushukkul, تصوير شده tusweer shoodeh, مصور musuwwur.

A FILAMENT تار taur, رشته rishteh. v. *thread, fibre.*—*Filaments like spiders webs, floating in the air in hot weather* زيق الشيطان zeeku'sh'-sheitaun, خيثعور kheesa-oor.

A FILBERT (*nut*) بندق bunduk, فندق funduk.

To filch, v. *to pilfer, steal.*

A FILE (*for polishing*) سوهان soohaun, اهنساي ahunsa-é, چوپ ساي chope sa-é, ازينه auzeeneh, اژينه auzsheeneh, پهه puheh, مسحل mushul, سفر sufr.—*A file of soldiers* صف suf, صف سپاهي sufa sippahé. *A file* or *body of ten men* ده مرده duh murdeh. *To draw up in files* صف ارا كردن suf ara kirdun. *To draw up an army rank and file* لشكري صف صف كردن lashkuré suf suf kirdun. *To file off in divisions* سپاهي دسته دسته روان ساختن sippahé dosteh dosteh rouvaun saukhtun. *To march in files* صف صف رفتن suf suf ruftun.—*A file for papers* كاغذ رشته kaughud rishteh.—*A file* or *catalogue* دفتر duftur, روز نامه rooz nameh, اسامي asaumé. v. *roll, series.*

A file-cutter سوهان گر soohaun gur.

To file (polish metals, &c.) ساي كردن sa-ékirdun, سايدن saï-édun, ساويدن sawédun, پرداخت كردن purdaukht kirdun, اژندن auzshindun, سحل نمودن suhl numoodun, پرداختن purdaukhtun. v. *to polish.*—*To file papers* كاغذ رشته كردن kaughud rishteh kirdun. v. also *to foul, pollute.*

A filer ساي كنا sa-é koona.

Filings ساوه saweh, ساو saw, ساوا sawa, براده buraudeh, سومه soomeh, سونش soonish, سوهش soohish, سونهش soonhish. *Filings of iron* ساو اهن sawa ahun.

FILIAL فرزندي furzundé, بنوي banawé, ولد اسا wulud asa, زاده پيوند zaudeh pivund, بن منسوب ben munsoob.

Filiation بنوت bunawwut.

To FILL پر كردن pur kirdun, اكندن akundun, اغندن aghundun, انكيدن ankédun, انباشتن ambaushtun, انباريدن ambaurédun, كلودن guloodun, ملا كردن mulaa kirdun, مملو نمودن mumloo numoodun, كثم ساختن kusum saukhtun, اكفا نمودن ikfa numoodun, الزا كردن ilza kirdun, زعب ساختن zaab saukhtun. *To fill (a vessel) to the brim* پراپر نمودن purapur numoodun, لبالب كردن lubalub kirdun, لب در لب ساختن lub dur lub saukhtun, طحل كردن tuhl kirdun, غرض كردن ghurz kirdun, كعوب ساختن ku-oob saukhtun, افاضت نمودن ifauzut numoodun, افرام كردن ifraum kirdun, تطبيع ساختن tutbé-a saukhtun, اكثام كردن iksaum kirdun, تعريق نمودن taareek numoodun, دعدعت كردن dadaat kirdun. *To fill* or *pour out* افراغ كردن ifraugh kirdun, ريختن reekhtun, ريزاندن reezaundun. *To fill up one's time* or *attention* بنفس مصلحت يافتن benufs musluhut é-aftun, خودرا مشغول كردن khoodra mushghool kirdun. v. *to employ, engage.*—*To fill (satiate)* طعم كردن taam kirdun, اغاليدن aghalédun, برغليدن burghulédun. v. *to glut.*—*To fill the station of a viceroy* or *vizir* موازرت كردن muwauzirut kirdun, وزارت ساختن wuzaurut saukhtun. *To fill an office* منصبدار شدن munsubdar shoodun. *To fill* or *be filled* پر شدن pur shoodun, امتلا بودن imtila boodun. *To fill* or *swell (as a bladder)* انهاض گشتن inhauz gushtun, دميده بودن dumédeh boodun, بسط شدن bust shoodun.

Fill, filling up (completing) پري puré, بدر budur, وفا wufa, مستليت mumtulé-ut, ملا mulaa, كثم kussum, مجزم mujuzzim, مستغرق mustughruk, v. also *satiety, repletion, completion.*

Filled پر شده pur shoodeh, اكنده akundeh, مشحون mush-hoon, اغند aghund, اغنده aghundeh, انباشته ambaushteh, انباريده ambauredeh, مزكوت muzkoot, مرصوص mursoos, مزبورت muzboorut, مملو mumloo, ممتلي mumtulé, منعبي munabé, تمام tumaum. v. *full.*—*Filled with ambergris* عنبر اكين amber ageen. *Filled with flying dust* هابي haubé. *Filled with water*

(*as the channel of a river*) محتفل muhtufil. *Filled to the brim* پراپر purapur, طفان tuffaun, حفان huffaun, لب بر لب lub bur lub, لبالب lubaulub. v. *full.*

A FILLET (*round the head*) پیچند peechund, سربند surbund, کیسو بند keisoo bund, پنجه بند puncheh bund, اخکم akhkum, عصابت asaubut, چنبر chumbur, کلاه kulauh, پیشانی بند peishauné bund, سیه چهل sé-uh chuhl, کمه kumeh, کلاه kulauh, ضماد zumaud, ضمادت zumaudut. *A fillet which covers the tip of the nose* بینی بند beené bund, لفام lufaum. *A golden fillet* کلاه زر kulauha zur, زرین کلاه zureen kulauh.

To fillet or *bind with a fillet* سربند بستن surbund bustun, تضمید کردن tuzmeed kirdun.

A FILLY اسبجه asbjeh, اسبجانه ماده asbjauneh maudeh, کره ماده kurreh maudeh, فریس ماده furei-us maudeh.

A FILM پرده perdeh, فوف foof, وتیره wuteereh. v. *membrane.*—*Filmy* ذو فوف zu foof.

To FILTER, *filtrate*, پالونیدن pauloonédun, پالودن pauloodun, بزل ساختن buzl saukhtun, ساویدن sawédun, رواک کردن ruwauk kirdun, v. *to strain.*—*A filter* پالونه paulooneh, بالورکی bauloorgé. v. *strainer.*—*Any thing filtered* or *purified* رواک ruwauk.--*Filtration* بزل buzl, زهاب zuhaub.

FILTH, *filthiness*, چرک chirk, شوخی shookhé, مرداری murdauré, چرکاب chirkaub, تلوث tuluwwus, لوث laws, نجاست nujausut, الایش ala-ésh, انجاس anjaus, کیش keish, ساوین saween, شوشه shoosheh, طفش tufsh, طفس tufs, فرنج furunj, وسخ wusukh, پروین purween, وکب wukub. v. *dirt, nastiness, corruption, pollution.*

Filthily بوجه مردار bewujha murdaur, ملوثا muluwwusan, باچرک ba chirk, مردارانه murdarauneh.

Filthy مردار murdaur, شوخ shookh, شوخ ناک shookh nauk, شوخ کین shookh keen, ملوث muluwwus, ریمناک reemnauk, خسوک khusook, قهول kuhool. v. *foul, nasty, polluted.*

A FIN جناح junauh, کلمج gulmuj.

FINABLE (*mulctable*) واجب التاوان vajibu't'tawaun, ممکن غرم mumkina ghurm.

FINAL اخر akhir, اخرت akhirut, اخری akhiré, پسین pusceen, پسترین pustureen, بافدم baufdum. v. *last, ultimate.* — (*conclusive*) قاطع kauta, متوالی mutuwwaulé, عاقبت الامر قطع نما aukibutu'l'amr kuta numa.

Finally اخر akhir, اخر کار akhir kaur, اخر الامر akhiru'l'amr, اخران akhiran, اخرة akhiratan, اخرا akhiran, اخربا akhiré-an, عاقبت aukibut, الحاصل alhausil, محصل muhussil, محصل کلام muhussula kulaum, حاصل الکلام hausilu'l'kulaum, نتیجه کلام nuteejuha kulaum, اول اخر awwul akhir.

FINANCE خزائنت بیت المال khuzaunuta beetu'l'maul. v. *revenue, income, profit.* — *A financier* بازشگیر bazshgheer. v. *collector of revenue.*

A FINCH or *chaffinch* دار پره daur pureh, دارپژ daur puzsh, دالیز dauleez, دالین dauleen, موش moosh. *A goldfinch* سقا قوشی suka kooshé.

To FIND یافتن é-aftun, یاب کردن é-aub kirdun, پیدا ساختن peeda saukhtun, جدت کردن jidut kirdun, وجدان ساختن wujdaun saukhtun, احساس کردن ihsaus kirdun, مصادف شدن musaudif shoodun. v. *to discover.* — (*to perceive*) دیدن deedun, ادراک نمودن idrauk numoodun, نظر کردن nuzir kirdun, چشم داشتن chushum daushtun, نگرستن nuggaristun. v. *to observe, remark.*—(*to acquire*) اندوختن andookhtun, حاصل کردن hausil kirdun. v. *to attain, reach.*—*To find one in money* نقد بخش نمودن nukd bukhsh numoodun, درهم دادن dirhem dadun. *To find one in meat and drink* اکل و شرب عطا کردن akul ou shurb ata kirdun. v. *to supply, maintain, furnish.*—*To find a verdict* حکم شرع کردن hookuma shura kirdun, قضا ساختن kuza saukhtun, فصل خصومت نمودن fusla khusoomut numoodun. *To find out* پیدا ساختن peeda saukhtun, کروهیدن kuroohédun, احداث نمودن ihdaus numoodun, ایجاد کردن a-éjaud kirdun. v. *to invent, discover, investigate, solve.* — *To find the way* راه یاب کردن rauh é-aub kirdun. *To find the way to take a town* فتحه راه یافتن fit-heh rauh é-aftun. *To find an occasion* or *opportunity* دست یافتن dost é-aftun, فرصت گرفتن fursut gooriftun. *To find fault with* ملامت زدن mulaumut zudun. v. *to blame, censure, accuse.*—*To find difficulties, to be averse* اظهار تعلل و عناد کردن izhaura ta-allul ou ynaud kirdun. *To find an excuse* بهانه یافتن buhauneh é-aftun. *To find asleep* خواب الود یافتن khaub alood é-aftun, اهجاد کردن ihjaud kirdun, انامت ساختن inaumut saukhtun.

A finder یاب é-aub, یاب کننده é-aub koonindeh, واجد waujid. v. *discoverer, inventer.*

Finding یاب é-aub, یابا é-auba, مصادف musaudif, وجد wujid. *Finding what one desires* (i. e. *fortunate*) کام یاب kaum é-aub.

FINE (*not coarse*) نا هنگفت na hunguft, غیر ستبر ghire-a sutubr, بی غلازت bé ghulauzut, باریک baureek, نارک naurik.—(*free from dregs, dross, &c.*) ناب naub, صافی saufé, خاص khauss, ساده saudeh, بی دردی bé durdé, غیر ریم ghire-a reem. v. *pure, refined.* — (*elegant*)

نازك nauzik, نازنده nauzindeh, لطيف luteef, جميل jumeel, خوب khoob, خوش khoosh, ملايم mula-ém, حسن husn, پاك pauk. v. *delicate, excellent, beautiful.*—(*showy, splendid*) بزرگوار buzurguwaur, شاهانه shahauneh, دولتمندانه dowlutmundauneh, ذو عظمت zu azmut. — (*thin, transparent*) شف shuff, شفوف shufoof, شفيف shufeef, شفاف shufauf. v. *clear, pellucid.*—(*small, subtile*) چرده churdeh, دق dikk, دقيق dukeek, بارك baurik, رقيق rukeek, نازك nauzik.—(*soft, smooth*) نرم nurm, نرمه nurmeh, دستمال dostmaul, اسيل aseel. *Having a fine edge* هندواني hindoo-auné, مذرب muzurrub, مذروب muzroob, رهيف ruheef. — (*dextrous, artful*) كار ساز kaur sauz, قابل kaubil, صاحب تصرف sahib tusurruf, صنعي suna-é.—(*fraudulent, sly*) حيله باز heeleh bauz, تلبيس tulbees, غدار ghuddaur, غدير ghudeer.

A FINE جريمه jureemeh, تاوان tuwaun, غرم ghurm, غرام ghuraum, غرامت ghuramut. v. *mulct, forfeit, penalty*; also *end, conclusion.*—*In fine* اخر الامر akhru'l'amr. v. *finally.*

To fine (*impose a fine*) توان انداختن tuwaun andaukhtun, جريمه كردن jureemeh kirdun, تجريم ساختن tujreem saukhtun, استقصاص كردن istiksaus kirdun. *To fine* (*pay a fine*) توان دادن tuwaun dadun, اداي جريمه كردن ada-é jureemeh kirdun. — (*to refine*) ناب كردن naub kirdun, صافي ساختن saufé saukhtun, خاص نمودن khauss numoodun, پاك كردن pauk kirdun.

Fined جريمه شده jureemeh shoodeh. v. *mulcted*; also *refined, purified.*

Finely (*beautifully*) جميلانه jumeelauneh, خوب khoob, خوش khoosh, با لطافت ba lutaufut, با ظرافت ba zuraufut, ظريفانه zureefauneh, نيكو neekoo, با نزاكت ba nuzaukut.

Fineness خوبي khoobé, نزاكت nuzaukut, حسن husn, جمال jumaul, ملاحت mulauhut. v. *beautifulness, elegance, delicacy.* — (*splendor*) عظمت azumut, بزرگواري buzurguwauré, اجلال ijlaul. v. *magnificence.*—(*purity*) پاكي pauké, صفا sufa, سادگي saudugé, نابي naubé, عدم دردي aduma durdé.—(*without coarseness*) عدم هنگفتي aduma hungufté. v. also *subtility, artfulness.*

Finery طراز turauz, زينت zeenut, خلعت khulaat, خلعت فاخرت khulaata faukhirut.

FINESSE حيله بازي heeleh bauzé, رنك runk, ال aul, فن funn. v. *artifice, stratagem.*

A FINGER انگشت angusht, بنان bunaun, اصبع asba, اصبوع asboo-a (pl. اصابع asauba, اصابيع asaubé-a), انملت ammulut (pl. انامل anaumil). *The fore-finger* انگشت دشنام angushta dushnaum, شهادت اصبعي shuhaudut asba-é, سبابه subbaubeh, انگشت شهادت angushta shuhaudut, خداخوان khodakhaun, خداوان khodawaun, انگشت الله خوان angushta allah khaun, مسبحت musubbuhut. *The middle finger* انگشت دراز angushta diraz, وسطي wusté. *The ring-finger* بنصر binsur (pl. بناصر bunausir), اصبع خاتم asbaa khautun, انگشت مهر angushta muhr. *The little finger* انگشت كهترين angushta kuhtureen, انگشت خردين angushta khordeen, كهين kuheen, كالوج kaulooj, غايت اصابع gha-éta asauba, خنصر khunsir, انگشت كوچك angushta koochuk, كهبر kuhbur, كهبل kuhbul, كمين kumeen.—*The five fingers* پنج انگشت penj angusht, خمسين khumseen. *A broken finger* وركاكوج wurkakooj, وركاوج wurkawuj. *To make the finger joints crack by pulling them* انگشت شكستن angusht shakustun. *The tip of the finger* بنانت bunaunut (pl. بنان bunaun, بنانات bunanaut), انملت ammulut, (pl. انامل anaumil. *The joint of a finger, &c.* مفصل mufsul (pl. مفاصلات mufausilaut, مفاصل mufausil), كالبد kaulbud, براجم buraujim. *The first joint of the finger* راجبت raujibut (pl. رواجب ruwaujib). *The middle joint of the finger* برجمت burjumut (plur. براجم buraujim). *The finger joint next the hand* اشجع ishja (plur. اشاجع ashauja). *To put the finger on the mouth* (*an Eastern manner of expressing surprise*) انگشت بر دهن نهادن angusht bur duhin nihaudun; (the *finger* so employed being called) انگشت حيرت angushta heirut *The finger of surprise.*—*To smack the fingers* (especially in contempt) زنجير نمودن zunjeer numoodun, زنجرت كردن zunjurut kirdun.

To finger چنگال كردن chungaul kirdun, [illegible] soodun, برمجيدن burmujédun, برمسيدن burmusédun, دغدغه كردن dughdughgh kirdun. v. *to touch, tickle.*—(*to steal*) دزدي كردن duzdé kirdun, دزديدن duzdédun, اسلال ساختن islaul saukhtun. *To finger* or *touch a lute* بربط نواز و باز كردن barbut nuwauz ou bauz kirdun.

FINICAL (*effeminate*) عورت اسا awrut asa, نازك nauzik, زنانه zunauneh. (*nice*) ظريف zureef, —*Finically* بر وجه زنانه bur wujha zunauneh, ظريفانه zureefauneh.—*Finicalness* نازكه nauzikeh, ناز nauz, شيوه sheeweh.

To FINISH پرداختن purdaukhtun, پرداز كردن purdauz kirdun, اختتام نمودن ikhtitaum numoodun, انجاميدن anjamédun, بر انجام اوردن bur anjaum awurdun, برطرف ساختن bur turuf saukhtun, تمام كردن tumaum kirdun,

نمودن khutum numoodun, پرداختن pur-daukhtun, انقراض ساختن inkirauz saukhtun, اخر کردن akhir kirdun, قضا ساختن kuza saukh-tun, کاستن kaustun, قطع کردن kutaa kirdun. v. *to complete, terminate.*—*To finish a thing pro-perly* بصلاح اوردن کار besulauh awurdun kaur.

Finished انجامیده anjaumédeh, متمم mutum-mum, متناهی mutunauhé, منقضی munkuzé, منقطع munkuta, تمام tumaum, منسلخ munsu-lukh. *The book is finished (finis)* تم tumm, تمت الکتاب tumutu'l'kitaub.—*To be finished* بسر امدن besur aumudun, پرداخته purdaukhteh, پیوسته اختتام بودن pivusteha ikhtitaum boodun, برطرف ساز شدن bur turruf sauz shoodun.

A finisher بر انجام اور bur anjaum awur, متمم mutummim, برطرف سازنده bur turruf sauzindeh.

FINITE (*limited*) محدود muhdood, محدد muhuddud, متحدد mutuhuddud.

Finitely محدودانه muhdoodauneh.

Finiteness حد hudd. v. *limitation.*

FINNY ذو جناح zu junauh.

A FIR-TREE صنوبر sunoubur, کیژ geezsh.

FIRE اتش autash, اذر azur, نار naur, نایرت na-érut (pl. انوار anvar, نیران neeraun, نور noor, نبرت né-arat, نیار né-aur), ام القری ummu'l'kuré, تش tush, وابصت waubisut, سعار su-aur, سقط sukt, باب baub, حرق huruk, حرقت hurukut, وقد wukid, وقود wukood, وقدان wukidaun, قبس kubis. v. *conflagration.*—(*flame*) لسان النار lis-saunu'n'naur [literally the *tongue of fire*] زبان zu-baun, شعله shaaleh.—(*light*) روشنایی roshunaï-é, ضیا zé-a, نور noor, پرتو purtoo. v. *lustre.*—*The angel of fire* اذرا azur, اذر شب azur shub, اردیبهشت ardebehisht. *Hell fire* نار جهنم naura jehennem, نار جحیم naur hujeem, غاشیت ghau-shé-ut, حطمت hutmut.—*The fire of heaven* اتش اسمان autasha asumaun. v. *lightning.*—*Kindling fire* اتش افروز autash afrooz, اتش انکیز autash angeez. *Casting out fire* اتش انداز autash andauz, اتش افشان autash effhaun, اتش ریز autash reez. *A spark of fire* اتش پاره autash paureh. *A fire-grate, fire-hearth, fire-side, fire-place* اتش دان autash daun, اتش تاب autash taub, اتشلک autashlik, پرکین purkeen, نایرت na-érut, ارت arut, کور goor, کلاته kulauteh. *To strike fire* اتش زدن autash zudun. *Any thing used in striking fire* (*as steel, flint, &c.*) اتش زنه autash zuneh, اتش زن autash zun, قداح kuddauh, اتشکاو au-tashgaw. *A large fire* (*a funeral pile*) اتش ستان autash stan. *A temple of fire* اتش گاه autash gah, اتشکده autashkudeh, اتشخانه autashkhauneh,

اتش شب autasha shub. *A worshipper of fire* اتش پرست autash purust, اذرکشب azur kushb, اذر کیش azur keesh. *A fire of faggots* اتش نهال autasha nihaul. *Fire works* اتش بازي autash bauzé, پروازه purwauzeh, نفت naft. *A maker of fire works* اتش باز autaush bauz, نفت انداز naft an-dauz. *A fire lighted at marriage ceremonies* پروازه purwauzeh, اتش بازي autash bauzé. *A flaming fire* اتش سوزان autaush soozaun, اذر برزین azura burzeen.—*A fire burning fiercely* اتش گرم التهاب autash gurm iltihaub. *St. Anthony's fire* اتش پارسی autasha parsé, سرخباد surkhbaud.—*Fire* (*ar-dour*) حمیت humé-ut, رشک rushk, غیرت ghee-rut, گرمیت gurmé-ut, تاب taub, دلیري dilaré. (*the ardour of love*) عشق ishk, سوز و ساز sooz ou sauz, صبابت subaubut.—(*imagination*) خیال khé-aul, قوت وهم kuwwuta wuhum.—*The fire of Ta-merlane's wrath* نایرت غیظ تیمور na-éruta gheiza Teimoor.—*Fire arms* توپ tope, بندوق bundook. v. *cannon musket, &c.*—*A fire drake* or *dragon* اژدر azdur, اژدر اذر autashfushaun, اتشفشان azshdura azur.—*A fire-pan* اتشدان autashdan.—*A fire-shovel* اتشکاو autashgaw.—*Firestone* سنگ اتشي sunk autashé, روشنا roshuna.—*Firewood, firing* اتش نهال autash nihaul, اتش کیره autash geereh, اتش افروز autash afrooz, اتش انکیز autash angeez. v. *fewel.*—*A fire-brand* اتشکاو autashgaw, تیر teer, قبس kubis.—*To crackle as fire* کلجبت ساختن kuljubut saukhtun, کلحبت کردن kulhubut kirdun. v. *to crackle.*

To fire (*set on fire*) اتش افروختن autash af-rookhtun, سوزان کردن soozaun kirdun, سوزي ساختن soozé saukhtun, افروزانیدن afroozanédun, افروختن afrookhtun, ملتهب کردانیدن multu-hub kirdanédun, اتش مشعل کردن autash mushaal kirdun, مضطرم نمودن muzturum numoodun, برافروختن burafrookhtun, افروز زدن afrooz zudun, تافتن ایقاد النار کردن a-ékaudu'n'naur kirdun, tauftun, احراق بالنار کردن ihrauk binnaur kirdun, v. *to inflame, kindle.*—(*to take fire*) سوزان شدن soozaun shoodun, سوختن sookhtun, برافروخته بودن burafrookhteh boodun, توقد شدن tuwuk-kud shoodun.—(*to animate*) دلیر کردن dilare kir-dun, جراءت دادن jiraat dadun, انکیختن an-geekhtun, تحریض ساختن tuhreez saukhtun. (*to be fired* or *inflamed with passion*) غضب نمودن ghuzb numoodun, مغاضبت بودن mughauzibut boodun, قهر کرفتن kuhr gooriftun, بخسیدن bukhsédun, خشمناک کشتن khushminauk gush-tun. *Full of fire and ardour* پرتاب وتب pur taub ou tub. *To fire canon* توپ اندازي کردن tope

andauzé kirdun, توپ رعد انداختن tope raad andaukhtun, ضربزن سر دادن zurbuzun ſur dadun, تفنگ خالي كردن tuffunk khaulé kirdun. *To fire a muſket* بندوق سر دادن bundook ſur dadun, بندق خالي ساختن bunduk khaulé ſaukhtun, بندوق انداز نمودن bundook andauz numoodun.

FIRM *(fixed)* برقرار burkuraur, پايدار païdaur, باقي bauké, اصيل aſeel, استوار uſtuwaur, مقرر mukurrur, ساكن ſaukin, محكم muhkum, مستحكم muſtuhkum, ثابت ſaubut, رسوخ rufookh, مكين mukeen, متين muteen. v. *conſtant*, *ſteady*, *unſhaken*, *reſolute*.—*To remain firm* or *unſhaken* ثبات پاي نمودن ſubaut paï numoodun. —*(ſolid)* يكپاره eekpaureh, قوي kooï, بروك burook, مجسم mujuſſum, استوان uſtuwaun. v. *impenetrable*. —*Firm-fleſhed* دپنك dupunk. v. *plump*.—*To make firm* برقرار كردن burkuraur kirdun, استوان ساختن uſtuwaun ſaukhtun, پايدار نمودن pa-édaur numoodun. v. *to confirm*, *ſettle*, *eſtabliſh*.

FIRMAMENT برپز burpuzſh. v. *ſky*, *heavens*.

FIRMLY پايدارانه pa-édarauneh, با استواري ba uſtuwauré, محكما muhkuman. v. *ſtrongly*, *impenetrably*, *conſtantly*, *ſteadily*. — *To tread firmly* پايداري كردن pa-édauré kirdun.

Firmneſs استواري uſtuwauré, قرار kuraur, پايداري pa-édauré, رسوخ ruſookh, ثبات ſubaut, رصانت ruſaunut, بر دوامي bur duwaumé, بقا buka, سكون ſukoon. v. *ſtability*, *compactneſs*, *ſteadineſs*, *reſolution*, *certainty*.

FIRST نخست nukhuſt, نخستين nukhuſteen, اول awwul (fem. اولي oola, plur. اول uwul, اولين awuleen, اولي awulé, اولون awuloon), يكم eekum. *At the firſt onſet* اول وهلة awwul wuhlutin. *The firſt place* or *chief ſtation* صدر اعظم ſudra é-azim. *Firſt fruits* (*the firſt of any thing*) نخستكي nukhuſtugé, نخستين nukhuſteen, باكوره bakooreh, نوباوه nowbaweh.—*Firſt*, *firſtly*, *in the firſt place* اول awwul, اولا awwula, وهلة wuhlutin, اول وهلة awwula wuhlutin, مقدما mukudduma, بداة budatan, في بدية fi budé-ut. *The firſt ſtep* درجهء اولي durjeha oola. *Firſt dinner*, *then converſation* اول طعام پس كلام awwul taam pus kulaum. *From firſt to laſt* اولا و اخرا awwulan ou akhiran.—*Making the firſt laſt* (*tranſpoſing*) تقديم و تاخير tukdeem ou taakheer.

The firſtlings of flocks برفنج burfunj.

Fiſcal, v. *exchequer*, *revenue*.

A FISH ماهي mauhé, سمك ſumuk (plur. سموك ſumook), نون noon (plur. نينان neenaun, انوان unwaun), نونت noonut. *A large fiſh* حوت hoot.—*A fiſh caught in a net* ماهي دام mauhé daum uſtaudeh. *Dried fiſh* ماهيانت mauhé-aunut. *The ſcale of a fiſh* شيم ſheem, فلس fulus (plur. افلس aflus), پشيزه puſheezeh. *The jelly of fiſh* ماهيابه mauhé-aubeh, ماهياوه mauhéaweh. *Fiſh ſmoaked* or *dried in the ſun* تاق kauk. *The row*, *ſpawn* or *eggs of fiſh* ماهيزاد mauhézaud. *A fiſh ſwallowing a man* ماهي مردم اوبار mauhé murdum obaur.—*A fiſh-hook* سمك تشبيلي ſumuk tuſhbeelé, نشبيل nuſhbeel, شص ſhuſs. —*A fiſhing-net* بياحت bé-auhut, نسبيل nuſbeel. *A fiſh-ſpear* دست diſt. v. *fizgig*.—*A fiſh pond* ابكير aubgeer, استادانكاه اب uſtadaungah aub, حوض hawza, بركه ماهي burkeha mauhé. v. *pond*.

To fiſh ماهي گرفتن mauhé gooriftun, ماهي چين كردن mauhé cheen kirdun, صيد سمك ساختن ſeid ſumuk ſaukhtun. *To fiſh out a ſecret* سر واكشيدن ſirr wakuſhédun, اقرار بيرون كردن ikraur beeroon kirdun.

A fiſher, *fiſherman* ماهي گير mauhé geer, ماهي چين mauhé cheen, صياد السمك ſé-aud-u's'ſumuk.

A fiſhery ماهي گيري mauhé geeré.

Fiſhing ماهي گير mauhé geer, صيد سمك ſeida ſumuk koona, ماهي چين كنا mauhé cheen. *A pearl-fiſhing* مداص mudaus, درچين durr cheen.

A fiſh-monger ماهي فروش mauhé furooſh, سمك فروشنده ſumuk furooſhindeh.

Fiſhy (*having the qualities of fiſh*) ذو اوصاف ماهي zu awſaufa mauhé. (*conſiſting of fiſh*) از سمك ساخته uz ſumuk ſaukhteh.

FISSILE (*capable of being ſplit*) ممكن انشقاق mumkina inſhikauk.

FISSURE چال chauk, فرج furj, فرجت furjut, شق ſhukk, دره dureh, دهنه duhneh, شكاف ſhagauf, جوبت joubut. v. *chaſm*, *crack*, *chink*, *crevice*.—*To have fiſſures on the lips* خوشيدن khooſhédun, هواسيدن huwauſédun, ناميدن naumédun, تفسيدن tufſédun, تفسيده لبان نمودن tufſédeh libaun numoodun. v. *to chap*, *chaps*.—*To break into fiſſures* منسلع كردن munſula kirdun, رخنه دار شدن rukhneh dar ſhoodun, شاخ شاخ نمودن ſhaukha ſhaukh numoodun. v. *to ſplit*, *cleave*, *crack*.—*Fiſſures in mountains* عورت awrut, ثغور ſughoor. *A fiſſure in the ground* چال زمين chauka zumeen, صحراي ſuhra-é.

The FIST مشت muſht, جمع juma, چنك chunk. *A blow with the fiſt* مشت muſht, مشتا muſhta. *Hand to fiſt* از نزديك uz nuzdeek. *To*

To clinch the fist مشت نمودن musht numoodun, دست جمع کردن dost juma kirdun, دست بهم زدن dost behum zudun. *To strike with the fist* مشت زدن musht zudun. *To gripe with the fist* با مشت گرفتن ba musht gooriftun. *Fistycuffs* مشت و جمع زنان musht ou juma zunaun, مشت بمشت نما musht bemusht numa, مشت زن musht zun. *To fight at fisty cuffs* مشت و جمع زدن musht ou juma zudun, چنگ بچنگ جنگ کردن chunk bechunk jung kirdun, مشت بمشت زن ساختن musht bemusht zun saukhtun. *Close-fisted* تنگ دست tunk dost, یاداشی e-adashé.

FISTULA LACHRIMALIS قمع kumaa.

A FIT *(paroxysm of a fever)* اقتراب الحما ik-tiraubu'l'humma, نزدیکه تاب nuzdeeka taub, نوبت تب noobuta tub, سنخ synkh, معتری ma-aturé, رس russ. *(a sudden start or effort)* هجوم hujoom, خروش khuroosh, خیز kheez. *A fainting fit* غش ghush, غشیان ghushé-aun. v. *swoon.*—*A fit of anger* غضب ghuzb, غیظ gheez, شقت shukkut, همرت humrut. *A drunken fit* خمار khummaur, خمرت khumrut, سرمستی surmusté. *Fits (convulsions)* نزع روح nuzaa rooh, فواق fuwauk.

FIT *(proper)* لایق la-ék, واجب vajib, اهل ahl, قابل kaubil, ذو قابلیت zu kaubilé-ut, استعداد istédaud, مستعد mustaad, عدل adil, موافق muwaufik, مناسب munausib, سزا suza, سزاور suzawaur, شایسته sha-ésteh, لازم lauzim, هموار humwaur, تاهیل taaheel, جدور judoor, جدار jidaur, ورنان wurnaun. v. *apt, convenient, suitable, useful, qualified.*—*(prepared)* مهیا muhé-a, حاضر hauzir, مهیا و حاضر muhé-a ou hauzir, اماده amaudeh. v. *ready.*—*It is fit* لایق است la-ék ast, عادل است aadil ast. *Fit for the yoke* سزاوار اغلال suzawaura aghlaul.—*A fit witness* شاهد عدل shauhida adil.

To fit لایق کردن la-ék kirdun, موافق ساختن muwaufik saukhtun, اهنک نمودن ahunk numoodun, تاهیل کردن ta-aheel kirdun, سزاوار ساختن suzawaur saukhtun. v. *to accommodate, adapt.*—*(to be adapted)* لایق شدن la-ék shoodun, موافق بودن muwaufik boodun, لازم گشتن lauzim gushtun. v. *to suit, agree.*—*To fit out a fleet* جمیعت جهاز اراستن jumé-ata jahauze araustun. v. *to equip.*—*To fit up a house* خانه ارایش کردن khauneh ara-ésh kirdun. v. *to furnish.*

A FITCH کشنی kushné. v. *vetch.*

FITLY لایقانه la-ékauneh, با موافقت ba muwaufikut, لازمانه lauzimauneh, عدلانه adilauneh, بالصواب bissawaub, قابلانه kaubilauneh, با سزاواری ba suzawauré. v. *properly, conveniently.*

Fitness موافقت muwaufikut, سزاواری suzawauré, اهلیت ahlé-ut, قابلیت kaubilé-ut, مجال mujaul, فایده fa-édeh, مناسبت munausibut, شایستگی sha-éstugé. v. *propriety, convenience.*

FIVE [P] پنج punj, [A] خمسة khamsat, خمس khams. *The five fingers* پنج انگشت punj angusht, خمسین khumseen. *The space of five years (a lustrum)* پنج سالگی punj saulugé. *One of five* پنج یک punj eek.

To FIX نشاندن nishaundun, نشانده نمودن numoodun, اقامت کردن ikaumut kirdun, بندوبست نمودن bundubust numoodun, نصب ساختن nusb saukhtun, ارسا کردن arsa kirdun, اجستن ajistun, تثبیت کردن tusbeet kirdun, توی نهادن tooï nihaudun. v. *to fasten, settle, rest.*—*To fix the foot* وضع قدم کردن wuza kudum kirdun, پای نهادن pa-é nihaudun, قدم موطی ساختن mooté-a kudum saukhtun. *To fix one's habitation* تمکن کردن tumukkin kirdun, قرار ساختن kuraur saukhtun. *To fix the eyes* نظر نشاندن nuzur nishaundun, شخیدن shukhédun.

Fixed نشانده nishaundeh, مضرب muzrub, بر قرار bur kuraur, ثابت saubut, متثبت mutusubbut, ثبیت subeet, باقی bauké, مصمم musummum, دایم da-ém, مقرر mukurrur, وقیظ wukeez, منقرد munkurrud. v. *firm.*—*Fixed in a place* مقیم mukeem. *A place where any thing is fixed* مضرب muzrub. *A fixed habitation* قرار گاه kuraur gah, مکان mukaun. —*Fixed upon* گزیده guzédeh, مختیار mukhté-aur. v. *elected, selected, chosen.*

Fixedly با استواری ba ustuwauré. v. *firmly.*

Fixedness, fixation, fixure استواری ustuwauré, پایداری pa-édauré, قرار kuraur, ثبات subaut. v. *firmness, stability, solidity, steadiness, position.*

A FIZGIG کوشت اهنج koosht ahunj, شل shull, دست dist.

FLABBY نا تندرست na tundurust, زوبین zoobeen, سست sust, سست مردم sust murdum, سست اندام sust andaum, رخ rukh, مسترخی musturkhé, خذو khuzoo, خرع khira. v. *soft.*

FLACCID زابل zaubil (plur. زبول zubool), خنث khunis, منخنث munkhunis, هشیم husheem, منهشم munhushim, ضعیف za-éf, فرک furuk, افسرده afsurdeh. v. *limber.*—*Flaccidity, flabbiness* استرخا usturkha, سست اندامی sust andaumé, شملط sumlut, خرع khura, طرشحت turshuhut.

To FLAG *(grow feeble, flaccid)* زبون گشتن zuboon gushtun, افسردن afsurdun, پژمردن puzhmurdun, زابل گشتن zaubil gushtun, ضعیف شدن za-éf shoodun, سست اندام بودن sust andaum boodun, مسترخی نمودن musturkhé nu-

moodun.—(*to hang looſe, as the long ears of dogs, aſſes, or other animals*) تختر شدن tukhuttur ſhoodun, غضف بودن ghuzuf boodun, خطلا شدن khutla ſhoodun. — (*to become dejected*) دلتنگ گشتن diltunk guſhtun, تيره دل نمودن teereh dil numoodun, فروتن امدن furootun aumudun. v. *to droop.*

A FLAG (*colours*) علم alum, رايت ra-é-ut, لوا liwa, عجوز ajooz, ازيع azé-a, سبب ſubub. v. *enſign, banner, ſtandard.*—*A flag-ſtaff* تاغ taugh. —*A ſmall flag* or *pennant* باد نما baud numa, ازنخ auzunkh. *To hoiſt a flag* رايت افراز كردن ra-é-ut efrauz kirdun, علم نصب نمودن alum nuſb numoodun.—*To ſtrike a flag* لوا تسليم نمودن liwa tuſleem numoodun. — *A flag* or *reed* ني nei, قصبا kuſba, سواره ſuwaureh.—*A place where flags grow* نيستان neiſtan, پيچه peecheh.

A FLAGELET ناي كوچك na-é koochuk.

FLAGELLATION مضروبت muzroobut, مسن muſn, شلاق ſhullauk, شلق ſhulluk.

Flaggineſs, v. *flaccidity.*--*Flagging-eared* (*aſs*, &c) خذوا khuzwa.—*Flaggy*, v. *flabby*, *flaccid*; *inſipid.*

FLAGITIOUS اهل فساد ahla fuſaud, شرير ſhureer, فاسد fauſid, شقي ſhuké. v. *wicked, villainous.*

Flagitiouſneſs فساد fuſaud, فجور fujoor, شر ſhurr, قباحت kubauhut, شقاوت ſhukawut.

A FLAGGON اجانت ijaunut, كوز kooz, كوژ koozſh, كوژه koozſheh, قمقمه kumkumeh (pl. قمقام kumkaum) اسيل aſeel, بچكله buchkuleh, بجكله bujkuleh, بلبله bulbuleh. v. *decanter, flaſk.*—*A large flaggon* ترابه kuraubeh.

FLAGRANT (*notorious*) مشهور muſh-hoor, معلوم بني ادم malooma bené adam, اشكار aſhikar, علاني alauné. v. alſo *ardent, glowing, flaming.*

A FLAIL مدوس mudoos, مرضت murzut.

A FLAKE صفيحت ſufeehut, تنكه tunukkeh. v. *lamina, layer, ſtratum.*

Flam, v. *falſehood, pretext, lie.*

A FLAMBEAU مشعل muſhaal, مشكات muſhkaut, مصباح muſbauh. v. *torch.*

FLAME زبان zubaun, زبانه zubauneh, شعله ſhaaleh, برزين burzeen, ازرشب azurſhub, خرپشته khoı puſhteh, علو aloo, لهب luhub, سوزار ſoozaur. v. *fire, paſſion, ardour, love.* — *Flame without ſmoke* لسان النار liſſaunu'n'naur, شواظ ſhuwauz, مارج maurij. *Kindling the flames of war* ايقاد نايرت جنك a-ékaud na-éruta jung. *To blow into flame* نافخ ضرمت كردن naufikh zurmut kirdun.

To flame شعله نمودن ſhaaleh numoodun, تلظي tuluzzé kirdun, التهاب ساختن iltihaub ſaukhtun, مشاعل نمودن muſha-él numoodun, اتش بار شدن autaſh bar ſhoodun, ايقاد نمودن a-ékaud numoodun, پشخيدن puſhkhédun.

Flame-coloured ازركون azurgoon, ازريون az-ré-oon, اذر رنك azur rung, زو رنك زرباب zu runk zurbaub, شعله رنكين ſhaaleh rungeen. *A flaming fire* اذر برزين azura burzeen.

Flaming, flamy اتش بار autaſh bar, اتش افروز autaſh afrooz, شعله دار ſhaaleh dar, شاعل ſha-él, شعله زن ſhaaleh zun, برزين burzeen, شعله ور ſhaaleh wur. *A flaming ſword* تيغ اتشبار teegh autaſhbar.

FLANK جانب jaunib, طرف turruf, سو ſoo, پهلو pihloo, نزد nuzd, قطر kutr. v. *ſide.*—*The flank of an army* اياد لشكر a-é-auda laſhkur. *Both the flanks* ايدان عسكر a-édauna aſkur. *The right flank* ميمنت meemunut. *The left flank* ميسرت meeſurut. —*To flank* or *attack the flank of an army* بر اياد لشكر هجوم اوردن bur a-é-auda laſhkur hujoom awurdun, بپهلو عسكر حمله نمودن bepihloo-a aſkur humleh numoodun.

A FLAP (*any thing dangling*) اويز aweez, چيز اويخته cheez aweekhteh. *The flap* or *lappet of a garment* دامن daumin. *The flap* or *lob of the ear* اويزه aweezeh. v. under *ear*; alſo *flap.*—*A fly-flap* مكس ران mugus raun.

To flap away flies مكس ران كردن mugus raun kirdun, زباب راندن zubaub raundun. *To flap* or *move the wings*, &c. بال ركض ساختن baul rukz ſaukhtun, صفق كردن ſufik kirdun. v. *to flutter*; alſo *to dangle.* — *Flap* or *long-eared* دراز كوش دار dirauz gooſh dar.

To flare, v. *to flaſh, glitter, glance, ſhow away.*

A FLASH (*of fire* or *lightning*) اذر azur, ازرشب azurſhub, اتش باز autaſh bauz, برق burk, بريق bureek (plur. بوارق buwaurik, بروق burook), درخش durkhuſh, رخش rukſh, صلد ſullud, صاعقت ſa-ékut, پژ puzſh. v. *blaze.* —*A flaſh of water* اب پاشي aub pauſhé, اب كستري aub kuſturé, جوش و خروش اب jooſh ou khurooſh aub. *A flaſh of wit* مزه muzeh, بذله buzleh. *A flaſh* (*tranſitory ſtate*) حال تيز كذار haula tazeguzaur, حالت يكساعت haulata eekſaat, شان فاني ſhauna fauné. (*a ſudden impulſe*) هجوم ناكهانه hujooma naguhauneh, حمله علي الغوا humleh ala'l'four.

To flaſh درخشان شدن durkhuſhaun ſhoodun, درخشيدن durkhuſhédun, بشنجيدن buſhunjédun, برق كردن burk kirdun, ضحك نمودن zuhk numoodun, ابراق ساختن ibrauk ſaukhtun,

بخشیدن pukhshédun, بروق کردن burook kirdun. v. *to shine, glitter.*—*To flash with wit* or *merriment* بذله گفتن buzleh guftun, مزه نمودن muzeh numoodun, شوخ بودن shookh boodun. *To flash* (*make an impetuous effort*) هجوم اوردن hujoom awurdun, حمله بردن humleh burdun, خروش کردن khuroosh kirdun. *To flash* (*dash up*) *water* اب بجوش نمودن aub bejoosh numoodun, ابجوش و خروش زدن aub joosh ou khuroosh zudun. v. *to dash as the waves, &c.*

A flasher, a flashy fellow لاف زن lauf zun, خود فروش khood furoosh, پاروله paroleh, زعیم za-em, پر تصلف pur tusullif, باد بروت baud buroot. v. *boaster, fop.*

Flashing رخشا rukhsha, درخشان durkhushaun, الاق ilauk, سنا suna, ولاف wulauf, ومض wumiz, لامع lauma, صلد silid. v. *glancing.*

Flashy (*not solid*) نا اصیل na aseel, بی رسوخ bé rusookh, بیهوده behoodeh, باطل bautil, بی معنی bé maané. v. *empty, showy: insipid.*

A FLASK (*of glass*) قنوج kunooj, شیشه sheesheh, کوزواره koozooreh, تنانی kunauné, تنینت kunénut, کوز koozsh, کوزه koozsheh, پلواژه pulwauzsheh. v. *bottle.* — *A leathern flask* متاره mutaureh. *An earthen flask* دستی dosté, کماس kumaus. *A stone flask* اجانت ijaunut. *A long necked flask* قنوج kunooj, صراخی suraukhé, صراحی surauhé. *A bottle made of a gourd* کودنیمه goodneemeh. v. also *powder-horn.* —*The stopple of a flask* وفاع wufa, سداد sudaud.

FLAT (*level*) پیشاپیش peishapeish, هموار humwaur, متساوی mutusawé, مستوی mustuwé, مساوی musawé, بسیط buseet, یکسان eeksaun, یکسو eeksoo, برابر buraubur. (*not elevated*) نا بلند na bulund, غیر ارتفاع ghire-a irtifaa, بی ازازی bé efrauzé. (*without protuberance*) بی اصحا bé is-ha, بی شرف bé shuruf, غیر کوه ghire-a kooh, دستمال dostmaul, ملسی mulsé. v. *smooth.* —(*level with the ground*) با زمین برابر ba zumeen buraubur. (*prostrate*) متلول mutlool, تلیل tuleel, صریع suré-a. (*insipid*) بی نمک be numuk, بی مزه be muzeh, نا شیرین na sheereen, بازیره bauzeereh, تانه taufih, تفه tufuh. v. *tasteless.*—(*unanimated*) بی جان bé jaun, برود burood, ضعیف za-éf, بی قوت bé kuwwut, جامد jaumid. (*dejected*) دلتنک diltunk, غمناک ghumnauk, ازار azaur, کشیده kushédeh. *The flat side of any thing*; (also *any thin lamina, plate, blade*) صفیحت sufeehut, صفح sufuh, صفحت sufhut. *A flat plate of iron* اهن تخته ahun tukhteh.—v. also *downright, peremptory.*—*Flat-nosed* بوج بینی booj beené, افطس aftus, اخنس akhnus, خنسا khunsa, اقعم ikaam. —*Flat-shouldered* موطا الاکتاف muwutta'l'aktauf. *A flat roof* طراد tirraud, سطح sutih. *A flat discourse* سخن نا فرجام sukhun na furjaum, گفتاربی مزه guftaur bé muzeh.

A flat (*even ground*) بسیطه buseeteh, جوا jiwa, صحرا suhra, سهل suhl, دشت dusht, هامون haumoon, دشت و هامون dusht ou haumoon. v. *plain.*—(*a shallow place in the sea*) ابخو aubkhoo, اداک adauk. v. *shallow.*—*A flat roof* طایت ta-é-ut.

To flat, v. *to flatten.*

Flatly (*horizontally*) همواراته humwaurauneh, مستویا mustawé-an. (*without prominence*) دستمالانه dostmaulauneh, ملسیا mulsé-an. (*insipidly*) بی قوت bé kuwwut, ضعیفانه za-éfauneh, با برودت ba buroodut. *To deny flatly* بی تجنیس رد کلام دادن bé tujnees rudd kulaum dadun.

Flatness (*levelness*) همواری humwauré, تسویا tuswé-a, عدم اصحا aduma is-ha, برابری buraubúré, یکسانی eeksauné. (*deadness*) عدم قوت aduma kuwwut, برودت buroodut, مسخی muskhé, بازیرکی bauzeerugé. v. *insipidity, frigidity, vapidness.* — (*dejectedness*) سودا sooda, دلتنکی diltungé, غم ghumm, درد durd, کش سیاه kush sé-ah. v. *dullness.* — *Flatness of sound* عدم تیز صدای adum taze suda-é.

To flatten (*make flat*) هموار ساختن humwaur saukhtun, پیشاپیش نمودن peishpeish numoodun, بخجیدن bukhjédun. *To make flat* or *level with the ground* بزمین برابر کردن bezumeen buraubur kirdun. — (*to make vapid*) مسخ کردن muskh kirdun, بازیره ساختن bauzeereh saukhtun, بی قوت نمودن bé kuwwut numoodun. (*to depress*) دلتنک کردن diltunk kirdun, غمناک ساختن ghumnauk saukhtun, فروتن نمودن furootun numoodun. — *To flatten* (*grow flat* or *level*) هموار شدن humwaur shoodun, طستیخ کشتن tusteekh gushtun. (*to grow vapid*) بازیره کشتن bauzeereh gushtun, مسخ بودن muskh boodun.

To FLATTER خوش امدن khoosh aumudun, خوش امدی کردن khoosh aumudé kirdun, ریشخندی نمودن reeshkhundé numoodun, ریشخند شدن reeshkhund shoodun, روباه بازی roobah bauzé numoodun, تملق کردن tumulluk kirdun, تبصبص ساختن tubusbus saukhtun, جابلوس نمودن jaubloos numoodun, شوخیدن shookhédun, سپید کردن sipeed kirdun. v. *to cajole, coax, praise, wheedle.*

A flatterer خوش امد khoosh aumud, سپیدکار sipeedkaur, ریشخند reeshkhund, متبصبص mutubusbus, جابلوسکر jaubloosgur, مالق maulik,

گردکار gurdkaur, لاماني lamauné, زردگوش zurdgoosh, گربز gurbur, گربز gurbuz, گربزش gurbuzsh, حمدت humdut, دحل duhl, ايشه a-esheh.

Flattery خوش امدي khoosh aumudé, ريشخندكي reeshkhundugé, ريشخند reesh-khund, سپيد كاري sipeed kauré, تبصبص tubus-bus, لاماني lamauné, تهلاق tumlauk, جابلوسي jaubloose, تملق tumulluk, ملق mulluk.

FLATULENCY رحت reehut, ارغ arugh, كوز fusa, gooz, تيز taze. v. alſo *windineſs*; *vanity*. —*Flatulent* هلاب hullaub. v. *windy*; *vain*, *turgid*. *A flatulent tumour* نفخت nufkhut, فرصت furfut.

To FLAUNT (*dreſs gaudily but tawdrily*) با روشنا و بي ظرافت ملبوس بودن ba roshuna, ou bé zuraufut mulboos boodun. (*to walk with a gay or haughty air*) خرامان بودن khiramaun boodun, بنجيدن bunjédun.

FLAVOUR (*odour*) بوي booï, رائحه ra-éheh, معطر ma-attur. (*agreeableneſs of taste*) ذوق zook, چرش churish, لذت luzzut, مزه muzeh.

A FLAW (*crack*) رخنه rukhneh, چاك chauk, شكاف shagauf. (*defect*) زوال zuwaul, نقص nuks, عيب aïb, خطا khuta. (*a blaſt of wind*) نفحت nufhut, نعرت النجم naarutu'n'nujim. v. alſo *tumult*.—*To flaw*, v. *to crack*, *break*.

FLAX كتان kutaun, كتن kutun, زير zeir, خنوف khunoof. v. *lint*.—*Flaxen* كتاني kutauné. v. alſo *fair*. — *Flax-ſeed* برزك burzuk. *Refuſe of flax* (*which falls in dreſſing*) هبر hubr.

To FLAY كندن kundun, كوازه كردن guwauzeh kirdun, جلد بركرفتن jild burgooriftun, تقشير نمودن tuksheer numoodun, رشتن rushtun, سلخ كردن fulkh kirdun, حمر ساختن humr faukhtun, پوست كندن poſt kundun.

A FLEA كيك keek, عذام azzaum, (plur. عذم uzzumm), كوپاره koopaureh, شبكز shubkuz, قذذ kuzzuz, قذت kuzzut, كزرنه guzurneh, ابار abbaur.

FLED (participle of *flee*) كريخته gureekhteh, كريزان شده gureezaun ſhoodeh; (alſo the preterite, as) *I fled* كريختم gureekhtum; *Thou fledſt* كريختي gureekhté; *He fled* كريخت gureekht.

FLEDGED با پر زو پر و بال zu pur ou baul, پوشيده ba pur poshédeh, اهل عجوز ahla ajooz.

To FLEE (*run from danger*) كريختن gureekhtun, كريز كردن gureez kirdun, كريزان شدن gureezaun ſhoodun, كنار كرفتن kunaur gooriftun, منهزم شدن munhuzim ſhoodun, پشت دادن posht dadun, فرار ساختن furaur faukhtun, پشت نمودن posht numoodun, هارب كردن haurib kir-

dun, كريزيدن gureezédun, بيزار و نفور شدن beezaur ou nufoor ſhoodun, وال كردن waul kirdun. v. alſo *to avoid*, *ſhun*.—*To flee in terror* نفرت نمودن nufrut numoodun, رميدن rumédun. *To flee from one another* تنافر كردن tunaufir kirdun, از يكديكر كريختن uz eekdégur gureekhtun. *To flee from ſin* از كناه اجتناب كردن uz gunauh ij-tinaub kirdun. *To flee in diſorder* تناديد كردن tunaudeed kirdun, نفر ساختن nufr faukhtun. *Any place to which one flees* كريزكاه gureezgah. v. *aſylum*. — *Fleeing* كريزان gureezaun, كريز gureez, كريزنده gureezindeh, فرور furoor, فار farr, فر furr, تهليل tuhleel, مناص munaus, روغ roogh, رايغ ra-égh, شارد ſhaurid, شرود ſhurood, منتص munkufif, ينفور eenfoor, محوز muhooz, متولي mutuwullé, منحوش munhawish, نوار nuwaur.

A FLEECE صوف foof, پشم pushum. *A lamb's fleece* برفان burfaun.

To fleece (*ſhear ſheep*) پشم بريدن pushum burédun. (*to ſtrip*, *plunder*) برهنه كردن buruhneh kirdun, سلب ساختن fulb faukhtun, زشتن zush-tun, تاراج و يغما نمودن tauraauj ou yaghma numoodun.

Fleeced (*robbed*, *ſtripped*) برهنه شده buruhneh ſhoodeh, رشته rushteh, مسلوب mufloob, محروب muhroob.—*Fleeced* or *fleecy* زو پشم zu pushum, اهل صوف ahla foof.

To FLEER (*deride*) استهزا كردن iſtihza kirdun, مسخرت نمودن muskhurut numoodun. v. *to mock*, *gibe*.—*Fleer*, v. *mockery*, *deriſion*.

A FLEET جميعت جهازها jumé-ata jahauze-ha. *To fit out a fleet* جميعت جهازها اراستن jumé-ata jahauze-ha arauſtun. — *Fleet*, v. alſo *bay*, *creek*.

Fleet (*ſwift*) تيز رو taze rou, تيز كام taze gaum, تند رو tund rou, سريع furé-a, طاير ta-ér, جودت joodut, ميلاب meilaub, زود zood, رفتار باد baud ruftaur, باد عنان baud énaun, چست chuſt, جلد jild, شتابان ſhitabaun. v. *nimble*, *quick*.

To fleet (*vaniſh*) وا شدن wa ſhoodun, غايب بودن gha-éb boodun, نا پيدا شدن na peeda ſhoodun, نا بود و نا بديد بودن na bood ou na budeed boodun, زايل كشتن za-él guſhtun, مضمحل شدن muzmuhill ſhoodun. v. alſo *to flow*, *ſkim*.

Fleeting مضمحل muzmuhill, فاني fauné, نا بديد na budeed, زايل za-él. v. *momentary*.

Fleetly زودانه zoodauneh, سريعا furé-an, بر وجه باد رفتار bur wujha baud ruftaur.

Fleetneſs زودي zoodé, چستي chuſté, سرعت furaat, باد رفتاري baud ruftauré. v. *ſwiftneſs*.

FLESH كوشت kooſht, لحم luhm (pl. لحام luhaum, لحمان luhmaun, لحوم luhoom), بضيع

buzé-a, هبر hubr. *To sell flesh* لحيم كردن luheem kirdun, كوشت فروشتن koosht furooshtun. *Flesh roasted* كباب kubaub, كوداب koodaub. *Flesh roasted in the oven* كوشت فرن كبابي furun kubaubé, koosht buré-aun. *Flesh roasted black* لحم بريان خامسوز luhma khaumsooz. *Boiled flesh* لحم پخته luhma pukhteh, يخني eekhné. v. *meat.* — *Muscular finewy flesh, flesh without bone,* مضيغت muzeeghut, پيامبغ pé-ameegh. *Fat flesh* لحم سمين luhma sumeen. *Lean flesh* هرهار hurhaur. *Flesh dry and black* طخيم tukheem, اطخم atkhum. *Flesh dried in the air* قاق kauk, قديد kudeed, خلع khula. *A flesh-hook* كوشت اهنج koosht ahunj, چنكاله chungauleh, كلاب kulaub. *A flesh market* كوشت اويز koosht aweez. *Full of flesh* كوشت دار koosht dar. v. *fleshy, corpulent, fat.*—*A flesh pie* كوشت اكنده koosht akundeh. *A piece of flesh* كوشت پاره koosht paureh, هبرت hubrut, پيامبغ pé-ameegh. *The flesh-stealer (a kite)* كوشت ربا koosht ruba. *Living on flesh (carnivorous)* كوشت خوار koosht khaur, لاحم lauhim, لحيم luheem. *To get into flesh (grow fat)* پروره بودن purwureh boodun, سامن كشتن samin gushtun. *To fall away in flesh* لاغر كشتن laughir gushtun, كم كوشت شدن kum koosht shoodun. *Flesh-broth* كوشتابه kooshtaubeh.—*Flesh (carnal desire)* نفس nufs, شهوت shuhwut. v. *concupiscence.* — *Following the lusts of the flesh* شهوات نفسانيت متابعت shuhwauta nufsauné-ut mutabaat.—*One flesh (as husband and wife)* زوج zooj.—*To mortify the flesh* كسر نفس كردن kusr nufs kirdun.

To flesh, v. *to glut, satiate; accustom.*

Fleshy كوشت كوب koosht koob, كوشت دار koosht dar, ملحم muluhhum, لحيم luheem, كوشتين kooshteen, تلكد tulukkud, كثير اللحم kufeeru'l'luhm, كوشتمند kooshtmund.

A FLETCHER (*bow* or *arrow-maker*) كمانكر kumaungur, تير كار teer kaur. — *Flew*, pret. of *fly.*

FLEXIBILITY *flexibleness*, امكان معوج imkauna mawuj, قابليت العوج kaubilé-utu'l'awuj. v. also *facility, compliance.*—*Flexibleness of the joints* فتخ futukh.

Flexible, flexile, زابل zaubil, خنث khunis, منخنث munkhunis, منحني munhuné, اسان معطوف asaun maatoof.

Flexion, flexure, عوج awuj, پيچ peech, ميل meil, پيچش peechish, پيچ و تاب peech ou taub, محيد muheed, خنث khunis (pl. خناث khunaus, اخناث akhnaus), حنايت huna-é-ut, خوع khuwa, ثني suné.

Flexuous پيچان peechaun, پرچين purcheen.

A FLIER برداشته burdaushteh. v. *fugitive, run-away.* — *The flier (of a jack* or *other engine)* معادلت ma-adulut.

FLIGHT (*from danger, &c.*) كريز gureez, نفرت nufrut, فر furr, فرار furaur, بيزار beezaur, هزم huzm, جابزه jaubizeh, مهاجرت muhaujirut, هرب hurb, هصب husb. (*the general flight* or *rout of an army*) هزيمت huzeemut, هزيما huzeema, كسرت kusrut, دابرت daubirut, كال kaul. *To take flight* or *be put to flight* منهزم شدن munhuzum shoodun, كريختن gureekhtun, كريزيدن gureezédun, انهزام شدن inhizaum shoodun, از فرار عزيمت كردن uz furaur azeemut kirdun. v. *to flee, fly.*—*To put to flight* افرار ifraur kirdun, برانيدن buraunédun, اغاليدن aghaulédun, براغاليدن buraghaulédun, هزم كردن huzm kirdun, هزيمت ساختن huzeemut saukhtun, غوريدن ghoorédun, غوليدن ghoolédun, تهريب كردن tuhreeb kirdun, منهزم ساختن munhuzum saukhtun, اطارت كردن itaurut kirdun. *To feign a flight* or *retreat* اظهار فرار كردن izhaura firaur kirdun, اظهار صوري نمودن izhaura sooré numoodun, اظهار صورت فرار ساختن izhaura sooruta furaur saukhtun.—*Flight (flying through the air)* پرواز purwauz, طيران teeraun, پران purraun, هذابت huzaubit. *An omen from the flight of birds* طير teer. *A flight* or *covey of birds* طير متاوي teer mutawé, سيله مرغان seelehu murghaun, طير اوي teer awwa, چغاله chugauleh, خفالت khufaulut, ابابيل ababeel. *A flight of arrows* تير باراني teer barauné. *A flight of fancy* طيرت خيال teeruta khé-aul, متخيلت mutukhé-ulut. *A falcon of a rapid flight* شهباز تند پرواز shuhbauz tund purwauz.

Flightiness طيرت teerut, طيش teesh, طوش toosh, اينده a-éndeh. v. *levity.*—*Flighty* ذو اينده zu a-éndeh, اهل طيرت ahla teerut, پر خيال pur khé-aul, متخيل mutukhé-ul, خيالي khé-aulé, وهمي wuhmé.

Flimsy, v. *frivolous, spiritless, trifling.*

To FLINCH تردد نمودن turuddud numoodun, متردد شدن muturuddud shoodun, اظهار تعلل و عناد كردن izhaura ta-allul ou ynaud kirdun. v. *to shrink.*

A flincher تردد كننده turuddud koonindeh, تعلل عليل نما ta-allula aleel numa.

To FLING انداختن andaukhtun, اهنجيدن ahunjédun, دور انداختن door andaukhtun, راندن raundun. v. *to cast, throw; flounce, wince.* *A fling,* v. *cast, throw, gibe, sneer.*—*To fling (as a horse)* لكد زدن lukud zudun, رفاس كردن rufaus kirdun. v. *to kick.*

FLINT قداع kuddauh, قداحت kuddauhut, سنك ريزه sunk reezeh, خوار khuwaur, اطشي utshé, ايهم a-éhim, يهما eehma, مصبوحت musboohut, وقع wuka, وقعت wukaat.—*A flint for a musket, tinder-box, &c.* سنك اتش sunk autash.

Flinty قداحي kuddauhé, قداحت اسا kuddauhut asa, ذو اطشي zu utshé. v. also *cruel, inexorable.*

Flippant, v. *pert, talkative.*

To FLIRT (*move about with quickness*) جا بجا من هنا و هنا روان بودن ja beja ruftun, min huna ou huna rouvaun boodun, سو بسو نمودن soo besoo numoodun.—(*to throw with quickness*) تيزكار انداختن tazekaur andaukhtun. v. also *to gibe, jeer.*

A flirt زني عشوت زن zunné ushwut zun, دوخت شوخ dookht shookh.—*Flirtation* كرشمه gurishmeh, شيوه sheeweh, عشوت ushwut.

To FLIT (*migrate, remove*) از منزل نقل كردن munzil nukkul kirdun, انتقال ساختن intikaul saukhtun, شدن shoodun. v. also *to rove, flutter, fly away.*

To FLOAT (*swim*) اهنكيدن ahungédun, غفو كردن ghufoo kirdun, طفو نمودن tufoo numoodun, سباحت ساختن subauhut saukhtun. v. *to fluctuate, flow.*—(*to overflow*) سيلاب نمودن seilaub numoodun, متموج كردن mutumawij kirdun.—*Ground floated with rain* عوانت awaunut.

A float or *raft* رمث rums, عمد amud. *Reeds, bladders, &c. used in making floats* طوف toof.

A FLOCK كله guleh, قطيع kuté-a, رمه rumah, سيله seeleh, رم ram, وقرت wukurut, رعيت ra-é-ut, سواف suwauf. *A flock of sheep* رمه كوسفند rumahu koosfund, غنم ghunum, عرجله arjuleh, فرق firk, علبط albut, علبطه albuteh, قوط koot, صديع sudé-a, وقير wukeer, مبشينه meesheeneh, رمق rumuk, افات afaut. *A flock of people* جماعت jumaat, شيرزمه sheerzumeh. v. *crowd.*—*A flock of birds*, v. under *flight.*—*Flocks* بواضع buwauza, رموان rumuwaun, اقاطيع akauté-a, اكلت akilut, مغنمت mughnumut. v. also *herd, cattle.*—*The firstlings of flocks* برفنج burfunj.—*A keeper of flocks* كله بان gulleh ban, چوبان chooban, شوبان shooban, رموان rumuwaun. v. *shepherd.*—*An inclosure for flocks* اصيدت aseedut, وصيدت wuseedut. v. *fold.*—*To feed flocks* چريدن churédun. v. *to pasture, feed.*—*A flock* or *lock of wool* هبريت hubré-ut, هباريت hubaré-ut. *Flocks of wool for stuffing cushions, &c.* اكنج akunj, اكنباليين agunbauleen.

To flock together جمع كردن jumaa kirdun, فراهم امدن furauhim aumudun.

To FLOG تازيانه كردن tazé-auneh kirdun, زدن zudun. v. *to lash, whip, scourge.*

FLOOD (*deluge*) طوفان toofaun, طوفانه toofauneh, سيلاب seilaub, نزم nuzshum, نزيم nuzeem. *The flood of Noah* طوفان نوح toofauna Nouh. (*a body of water*) بحر buhr, دريا duré-a, v. *sea, river.*—(*high water*) مد mudd. *The flood and ebb of the tide* مد و جزر mudd ou juzr.

To flood طوفان نمودن toofaun numoodun, سيلاب كردن seilaub kirdun. v. *to overflow.*

A floodgate قفس kufus.

The FLOOK (*of an anchor*) دندان انكر dundauna aungur, چنكل لنكر chungula lungur.

FLOOR (*pavement*) تخته tukhteh, تخته خانه tukhteha khauneh. *The ornamented floor of a palace* ستام sitaum. *A stone, brick* or *earthen floor* بلاط bulaut.—*A floor* or *story* اسماني asmauné, طبق tubuk, طبقت tubukut, (pl. طباق tubauk, اطباق atbauk, اطبقت atbukut), سقف sukf (plur. سقوف sukoof, سقف sukuf, سقفان sukfaun). *The upper and lower floors* طبق فوقاني تحتاني tubuka foukauné tuhtauné. *A barn* or *threshing-floor* خرمن كاه khurmun gah, خرمن *Flooring*, v. *floor.*—*To floor* (*with planks*) تخته كستر ساختن tukhteh kustur saukhtun, تخته نهادن tukhteh nihaudun. (*with bricks, &c.*) بلاط كردن bulaut kirdun. v. *to pave.*

FLORAL كل منسوب gul munsoob, كلي gulé.

FLORID كلشن gulshun, شكفته shukufteh, زاهر zauhir, زهرا zuhra, ريان rei-é-aun, ناضر nazir, منضور munzoor, تازه و خندان tauzeh ou khundaun. v. *bright, embellished, splendid.*—*A florid orator* سخن ران sukhun raun, سخن ارا sukhun ara. *A florid complexion* كلعذار gulazaur.

Floridness, floridity كلشني gulshuné, شكفتكي shukuftugé, زهر zuhr, نضر nuzr. v. *embellishment.*

A FLORIST كل چين gul cheen, شكوفه خوبتر نما shukoofeh khoobtur numa.

To FLOUNCE (*plunge about in water*) انجا اينجا غطس كردن aunja eenja ghutis kirdun, در اب فرو بالا رفتن dur aub furoo bala ruftun. *To flounce about in a rage* انجا اينجا غضوب رفتن aunja eenja ghuzoob ruftun. *To flounce* (*robes, &c.*) با تير اراستن ba teer araustun. تير كردن teer kirdun. *A flounce* (*to a garment*) تير teer, دامن daumin. v. *fringe.*

To FLOURISH (*as a plant*) شكوفه كردن shukoofeh kirdun, تازه و خندان شدن tauzeh ou khundaun shoodun, زهور بودن zuhoor boodun, شكوفتن shukooftun, ايشاع نمودن a-ésha numoodun, طلوع ساختن tuloo-a saukhtun, تنوير

کردن tunweer kirdun, تورید نمودن tawreed numoodun. *To flouriſh in eſteem* (*to be proſperous*) معتبر شدن maatubur ſhoodun, مبارک بودن mobauruk boodun, دولت یافتن dowlut é-aftun, صاحب دولت شدن ſahib dowlut ſhoodun. v. *to proſper.*—*To flouriſh in diſcourſe* سخن ران بودن ſukhun raun boodun, سخن ارای نمودن ſukhun ara-é numoodun, کلام تحیشه ساختن kulaum tuheeſheh ſaukhtun.—(*to boaſt*) لاف زدن lauf zudun, بادفره نمودن baudfureh numoodun, بازنانه کردن baznauneh kirdun. v. *to brag, vaunt.*—(*to figure in needle-work*) نکار کردن nigaur kirdun, نکاریدن nigaurédun, طرازیدن turauzédun. v. *to embroider.*—(*to adorn*) اراستن arauſtun, ارایش کردن ara-éſh kirdun, زینت ساختن zeenut ſaukhtun. v. *to embelliſh.*—*To flouriſh* (*play a prelude*) پیشرو نمودن peiſhrou numoodun. *To flouriſh a ſword* شمشیر مهتزع نمودن ſhemſheer muhtuzaa numoodun, سیف افشان کردن ſeif efſhaun kirdun, در یمین و یسار تیغ زدن dur yemeen ou yeſaur teegh zudun.

To flout, v. *to gibe, mock, inſult.*

To FLOW (*as water, &c.*) جاري بودن jauré boodun, جریان کردن juré-aun kirdun, جویان نمودن jooï-aun numoodun, روان کردن rouvaun kirdun, دویدن duwédun, نهر نمودن nuhr numoodun, تغور کردن tughuwwur kirdun, درت نمودن durrut numoodun, تسلسل کردن tuſulſul kirdun, تسایل ساختن tuſa-él ſaukhtun, تفصد نمودن tufuſſud numoodun. *To flow from a ſource* صادر شدن ſaudir ſhoodun, صدور کردن ſudoor kirdun. v. *to iſſue, proceed.*—*To flow* (*as tears*) انهلال نمودن inhilaul numoodun, انهمال شدن inhimaul ſhoodun, عینان بودن aïnaun boodun, همل کردن huml kirdun, همی ساختن hamé ſaukhtun, هتلان بودن hutlaun boodun, تهلل کردن tuhullul kirdun, رمع شدن ruma ſhoodun. *To flow* (*as blood* or *matter from a wound*) فزیر کردن fuzeer kirdun, غسوق نمودن ghuſook numoodun, فوح کردن fooh kirdun, افاحت بودن ifauhut boodun, نجیج شدن nujeej ſhoodun. *To flow* (*through a fiſſure in a rock, &c.*) تغري نمودن tufré numoodun. *To flow* (*as water from a ciſtern, &c.*) ریهیدن reehédun, ریهیده شدن reehédeh ſhoodun, چکیدن chukédun, رشخ کردن ruſhukh kirdun, ترشخ ساختن turuſhſhukh ſaukhtun.—*To flow rapidly* سیلان شدن ſeilaun ſhoodun, سیل نمودن ſeil numoodun. *To flow ſoftly* تشعیث کردن tuſha-és kirdun, تهمش ساختن tuhummuſh ſaukhtun. *To flow as ſweat* عرق ریز نمودن aruk reez numoodun. *To flow* or *melt* ریختن reekhtun, گداختن gudaukhtun.—*To flow as the tide* مد کردن mudd kirdun. *To ebb and flow* جزر و مد نمودن juzr ou mudd numoodun. *To flow as the waves* تموج نمودن tumuwwuj numoodun, موج بودن mooj boodun, بجوش امدن bejooſh aumudun. *To flow* or *wave as hair* زلف نمودن zulf numoodun. *To flow* or *be fluent in ſpeech* زبان اوري نمودن zubaun awuré numoodun. *To flow* (*abound*) بسیار بودن biſſé-ar boodun, کثیر شدن kuſſeer ſhoodun, فیض نمودن feiz numoodun, پر بودن pur boodun. *To flow round* استداره جریان بودن iſtidaureh juré-aun boodun, احاطه جاري شدن ihauteh jauré ſhoodun. *To flow back* جزر کردن juzr kirdun, باز دویدن baz duwédun. *To flow over* متموج کردن mutumuwwuj kirdun, فیضوضت نمودن feizoozut numoodun. v. *to overflow.*—*To cauſe to flow* تسبیل کردن tuſei-él kirdun, جاري کردانیدن jauré kirdanédun.

A flow (*of tide*) مد mudd.--(*abundance*) بسیاري biſſé-aré, کثرت kuſrut, وفرت wufrut, برکت burukut. v. *plenty.*—(*fluency of diction*) زبان اوري zubaun awuré, سخن راني ſukhun rauné.

A FLOWER کل gul, کول gool, شکوفه ſhukoofeh, زهر zuhr, سنبول ſumbool, سنبولت ſumboolut, زهرت zuhrut (plur. زهرات zuhraut), ورد wurd, وردت wurdut, فقوع fukuwa, نوارت nuwwaurut (plur. نوار nuwwaur). *The flower of the pomegranate* نار خو naur khoo, کلنار gulnaur, انحغطینا anhufteena. *The ſun-flower* افتاب پرست afitauba puruſt, کسنی kuſné, کاسني kauſné. *The clove jilly-flower* قرنفل kurnufil. *The flower of the palm tree* کاردو kaurdoo. *Saffron in flower* عصفر asfur. *The willow flower* مشك بید muſhka beed. *The flower of youth* عنفوان unfuwwaun, عنفوت unfuwwut, ریعن rei-aun, شباب ſhubaub. *A bunch of flowers* کلدسته guldoſteh. *A cauliflower* کل لحنه gul luhneh, القنبیط alkumbeet. *Strowing flowers* کلشان gulſhaun, کلفشان gulfuſhaun. *Flower* (*meal*) ارد ard, دقیق dukeek, طحن tihn, پزیره puzſheereh, درمک durmuk, درمکه durmukeh, سمید ſumeed, سمد ſumid. *The flower* or *beſt of any thing* زهر zuhr, زبدت zubdut. *The flower de lys* سوسن ſooſun, هوبر hoobur.—*A flower garden* کلستان guliſtan, کلزار gulzaur, کلکشت gulguſht, کللك gullik, کلشن gulſhun.

To flower شکوفه کردن ſhukoofeh kirdun, شکفتن ſhukuftun. v. *to bloom, bloſſom.*—(*to adorn with flowers*) نکار کردن nigaur kirdun. v. *to embroider.*

Flowerineſs (*of ſpeech*) سخن ارای ſukhun ara-é.

Flowery پر شکوفه pur ſhukoofeh, گل اراسته gul arauſteh. v. *florid*.

FLOWING جاري jauré, روان rouvaun, جريان juré-aun, جويان jooï-aun, سيل ſeil. v. *fluent*.—*Flowing rapidly* سيلان ſeilaun. *Flowing water* اب جاري aub jauré, اب روان aub rouvaun, ماء جاري maa jauré, سيل اب ſeil aub, رود rood. *The murmuring noiſe of flowing water* گلخرجه gulkhurjeh. *Mandates flowing like fate* (*irreſiſtible commands*) فرمان قضا جريان furmauna kuza juré-aun. *Flowing poetry* نظم ابدار nuzima aubdar.

Flowingly جاريانه jauré-auneh.—(*with volubility*) با زبان اور ba zubaun awur.—(*in abundance*) با بسياري ba biſſé-aré.

Flown (part. of *fly*) طيران شده teeraun ſhoodeh, پريده purrédeh.

To FLUCTUATE (*to be in an uncertain ſtate, irreſolute*) در شبهه بودن dur ſhubheh boodun, تذبذب نمودن tuzubzub numoodun, شك بردن ſhukk burdun, اضطراب شدن iztiraub ſhoodun. v. *to doubt, heſitate*.—(*to roll as the waves*) تموج ساختن tumuwwuj ſaukhtun, متموج كردن mutumuwwuj kirdun. — *Fluctuating, fluctuant* متموج mutumuwwuj, ذو شبهه zu ſhubheh.—*Fluctuation* (*of the waves*) متموج mutumuwwuj, تموج tumuwwuj. (*uncertainty*) شبهه ſhubheh, اضطراب iztiraub, عدم قرار aduma kuraur.

A FLUE (*vent*) منفس munfus, دود كش dood kuſh.—(*down* or *fur*) كنده موي gundeh mooï, پرشهي purſhuhé, نسال niſaul.

FLUENCY (*in ſpeech* or *writing*) تند زباني tund zubauné, فصاحت fuſauhut, انشا پردازي inſha purdauzé, زبان اوري zubaun awuré, سخن ارای ſukhun ara-é, مناقلت munaukilut. v. *eloquence*.

Fluent زبان اور zubaun awur, جرب زبان jirb zubaun, سخن ارا ſukhun ara, زبان دراز zubaun dirauz, سخندان ſukhundaun, سخنشناس ſhukhunſhinaus, جزل juzil, مهتضب muhtuzib. *To be fluent in ſpeech* تند زبان شدن tund zubaun ſhoodun. v. *eloquent, verboſe*; alſo *liquid*.

FLUID جاري jauré, روان rouvaun, مايع ma-é-a, سيال ſei-é-al, منفصد munfuſid, هموع humoo-a.—*A fluid* اب aub, نم nim. v. *juice*.

Fluidity, fluidneſs جاري jauré, روان rouvaun, سيلان ſeilaun, جويان jooï-aun, ترابش turaubiſh.

Flung, انداخته andaukhteh, مرتمي murtumé.

Flurry, v. *hurry, flutter*; *guſt, ſtorm*.

To FLUSH (*redden*) سرخ روي شدن ſurkh rooï ſhoodun, رنك نمودن runk numoodun, ميل بسرخي داشتن meil beſurkhé dauſhtun. v. *to bluſh, glow*.—*To fluſh* (*elate with ſucceſs*) دل شاد كردن dil ſhaud kirdun, دل فروز ساختن dil furooz ſaukhtun, خاطر كير نمودن khautir geer numoodun.—v. alſo *to flow*.

Fluſh بسيار biſſé-ar, كثير kuſeer. v. *copious*.—*Fluſh of money* مالدار maul dar, نقاد nukkaud. v. *rich*.

A fluſh (*in the face*) سرخ روي ſurkha rooï, ميل بسرخي meil beſurkhé. v. alſo *flow, impulſe*.

To FLUSTER (*intoxicate ſlightly*) نيم مست كردن neem muſt kirdun.

A FLUTE ني nei, ناي na-é, نايه na-éh, نيدل neidul, نيدلان neidulaun, نيشه neiſheh, بوق book, قصابت kuſſaubut (plur. قصاب kuſſaub), شبين ſheen, شيه ſheeh, صور ناي ſoor na-é. *The Babyloniſh flute* ناي عراقي na-é Iraké. —*To play the flute* ناي زدن na-é zudun, سفليدن ſuflédun. *A player on the flute* ني زن nei zun, نايباز na-ébaz, ناي زن na-é zun, نايي naï-é, قاصب kauſib, قصاب kuſſaub, صافر ſaufir. *The art of playing the flute* قصابت kuſſaubut.

To FLUTTER (*the wings*) بال زدن baul zudun, بالزن نمودن baulzun numoodun, هفت كردن huffut kirdun, هفو ساختن hufoo ſaukhtun, موكب كردن mookib kirdun. v. *to flap*.—(*to run buſily up and down*) انجا اينجا روان كردن anja eenja rouvaun kirdun, پيش و باز امدن peiſh ou bauz aumudun, تك و پو كردن tuk ou poo kirdun.—(*to fluctuate*) دركمان بودن dur gumaun boodun, تذبذب نمودن tuzubzub numoodun, شبهه داشتن ſhubheh dauſhtun. v. *to heſitate*.—(*to move irregularly*) غير القياس لاندن ghire-u'l'ké-aus laundun.—(*to vibrate*) مهتزع نمودن muhtuza numoodun, لرزان بودن lurzaun boodun, لرزيدن lurzédun. v. *to tremble*.—(*to hurry the mind*) ضمير اضطراب كردن zumeer iztiraub kirdun, پريشان خاطر ساختن puraſhaun khautir ſaukhtun.—(*to be hurried in mind*) ضمير اضطراب يافتن zumeer iztiraub é-aftun, پريشان خاطر شدن puraſhaun khautir ſhoodun.

Flutter, fluttering (*vibration*) لرزه lurzeh, رعش raaſh, رعده raadeh, زلزال zulzaul. v. *trembling*.—(*hurry of mind*) پريشان خاطر puraſhaun khautir, اضطراب iztiraub, ضمير مضطرب zumeera muzturub. v. alſo *diſorder, confuſion*.—*Fluttering the wings* هفو hufoo, بال زن baul zun, هفت huffut, موكب mookib.

FLUVIATICK نهري nuhré, نهر پيوند nuhr pivund, دره منسوب dureh munſoob.

FLUX (*flowing*) جاري jauré, جريت juré-ut, سيل ſeil, روش rouviſh, روان rouvaun, سيل اب ſeil aub. v. *paſſage*.—*Flux and reflux of the tide*

مد وجزر mudd ou juzr.—(*a dysentery*) لينت lee-nut, اسهال is-haul, اسهال شكم is-haula shikum, رفتن شكم ruftuna shikum, جهاف juhauf. *A bloody flux* سيل دم seila dum.—*To have a flux* اسهال داشتن is-haul daushtun, رفتن شكم نمودن ruftuna shikum numoodun, مجوف شدن mujhoof shoodun, جهاف يافتن juhauf é-aftun, لينت داشتن leenut daushtun, ساد بودن saud boodun. v. also *excrement*.—*A flux of blood* or *matter from a wound* اسهال خون is-haula khoon, اسهال دموي is-haula dumooï, فزير fuzeer, غسوق ghusook, فوح fooh, افاحت ifauhut.—*Flux* (*liquifaction*) گداز gudauz, ازابت izaubut, صهر suhr, تفت tufit.—(*confluence*) مسيل museel, مجمع mujma. v. *concourse*.

Flux (*not durable*) نا پايدار na pa-édaur, نا قايم na ka-ém, هرجايي hurjaï-é, بي قرار be kuraur. v. *inconstant*.

To flux گداختن gudaukhtun. v. *to melt*.

Fluxion, v. *flux*, *flowing*.

To FLY طيران كردن teeraun kirdun, پرواز ساختن purwauz saukhtun, پران بودن purraun boodun, پريدن purrédun, پر نمودن purr numoodun, هفو كردن hufoo kirdun, طير ساختن teer saukhtun, طيرورت نمودن teeroorut numoodun, مهارات كردن muhauraut kirdun. *To fly through the air* هوايت پران شدن hawa-é-ut purraun shoodun. *To fly* or *dart down like a hawk on her prey* دفيف كردن dufeef kirdun. *To cause to fly* اطاره كردن itaureh kirdun, طيران كردانيدن teeraun kirdanédun.—*To fly away* گريختن gureekhtun. v. *flee*.—*To fly* (*move* or *pass*) *swiftly* شتابان روان شدن shitabaun rouvaun shoodun, تيز گذاريدن taze guzaurédun, تند پرواز نمودن tund purwauz numoodun, با سرعت لاندن ba suraat laundun. *To fly at* هجوم كردن hujoom kirdun, حمله بردن humleh burdun. v. *to assault*, *attack*.—*To fly asunder* or *in pieces* پاره پاره شدن paureh paureh shoodun, ريزيدن reezédun, ريزه ريزه شكسته بودن reezeh reezeh shakusteh boodun. v. *shiver*.—*To fly in the face* (*to insult*) طنز كردن tunz kirdun, شقي بودن shuké boodun, دشنام دادن dushnaum dadun, طعنت نمودن ta-anut numoodun. v. *to affront*, *fly out*.—*To fly in a passion* گرم شدن gurm shoodun, قهر و حميت نمودن kuhr ou humé-ut numoodun, تند تيز شدن tund taze shoodun, نفرين نمودن nufreen numoodun. *To fly out* or *commit excesses* غير ضبط و ربط گشتن ghire-a zubt ou rubt gushtun, بي بندوبست شدن bé bundubust shoodun, اهل هوا بودن ahla hawa boodun, هوايي گشتن hawaï-é gushtun. *To fly* (*to avoid punishment*) برداشته شدن burdausteh shoodun. *To fly out of the direction* براه تند پرواز كردن berauh tund purwauz kirdun, از طريق تيز رفتن uz tareek taze ruftun. *To fly off* (*revolt*, *desert*) طغيان كردن tughé-aun kirdun, عصيان نمودن asé-aun numoodun, عدول ساختن adool saukhtun.—*To let fly* (*discharge*) رمي كردن rumé kirdun, سردادن surdadun, انداز ساختن andauz saukhtun. v. *to shoot*, *throw*, *fire cannon*, &c.—*To fly abroad* اشكاره شدن ashikaureh shoodun, بيان بودن bei-aun boodun, عيان گشتن a-é-aun gushtun. v. *to be published*.—*To fly a hawk* شاهباز پرواز كردانيدن shahbaz purwauz kirdanédun. *To fly* (*abandon*) هجر كردن hujir kirdun, براح ساختن burauh saukhtun, اجتناب كردن ijtinaub kirdun, نفرت داشتن nufrut daushtun. v. *to avoid*, *shun*.—*To fly for refuge* برداشتن burdaushtun, پرواز كردن purwauz kirdun. *A person who flies for refuge* برداشته burdaushteh. *To fly to any person for refuge* در پناه كسي بردن dur punauha kusé burdun.

A FLY مكس mugus, زباب zubaub, زبابت zubaubut (plur. زب zubb, ازبت azbut, زباب zibbaub), پالو pauloo, ابو جعفر abu jaafar, قدوح kudooh, مندور mundoor, لقاع likkaa, نبر nubr, مكل mukil. *A dog fly* شذات shuzaut (plur. شذا shuza). *A fly infesting camels*, *dogs*, &c. قمعت kumaat, شعرا shaara. *A black fly* نقير nukeer. *A blue fly* عنتر antur. *A gad fly* خر پشه khur pusheh, يخمور eekhmoor, خر مكس khur mugus, نعرت na-arut. *A small fly* همجت humujut. v. *gnat*.—*Small flies* همج humuj, زقط zukut, زنانير zunauneer.—*The humming of flies* خازباز khauzbauz, مغن mughin. *Stung by flies* هميج humeej. *Fly-blown* مذقوط muzkoot. *A fly-flap* (*any thing for driving away flies*) مكس ران mugus raun, باد اورده baud awurdeh, بادبار baudbar, مروحت mirwuhut.

A FLYER (*through the air*) طيران كننده teeraun koonindeh. (*fugitive*) گريزنده gooreezindeh.

Flying پران purraun, طيران teeraun. (*fugitive*) گريز gooriz, شرود shurood, رمان rummaun.

A FOAL فريس fureis, كره kurreh, اسبچه asbcheh, اسبجانه asbjauneh. *To foal* اسبجانه نتج كردن asbjauneh nutij kirdun.

FOAM كف kuf, كره kurreh, ازوغ azshoogh, ازغ azugh, چكره chukreh, اور ur, خرشا khirsha, كفسك kufsuk, تفش tufsh, كلشكر kelsheker, ازغ azugh, لخف lukhuf, رغاوت rughawut, رغايت rugha-é-ut, هيبان heebaun, فوارت fuwaurut,

زبد zubd, تفل tufl, رخف rukhuf, غراوي ghurawé. v. *froth*, *scum*.—*The foam of the sea* زبد دريا zubda duré-a, كف البحر kufu'l'buhr.

To foam كف براوردن kuf burawurdun, الجاج نمودن iljauj numoodun, كفيدن kufédun, ترغو كردن turghoo kirdun, تزبيد ساختن tuzbeed saukhtun, تزبد شدن tuzubbid shoodun, مزبد بودن muzubbid boodun.—(*to be in a rage*) بجوش امدن bejoosh aumudun. v. *to chase*.—

Foamy, *foaming*, پر كف pur kuf, كره نما kurreh numa, اژوغ ساز azshoogh sauz.

A FOB پش push, ظرف zurf, كيسه keeseh, وعا wé-a, دجوب dujoob. v. *purse*, *pocket*.

To fob حيله بستن heeleh bustun, فريفتن furré-uftun. v. *cheat*, *elude*, *put off*.

FODDER (*dry food stored for cattle*) علف aluf, رعي ra-é, مرعي mura-é, كلا kula, واش waush, حشيش husheesh, دمدم dumdum, هشيم husheem, همق humuk. *Fed with fodder* معلوف maaloof.—*To fodder* با علف پروردن ba aluf purwurdun, كلا بخرد دادن kula bekhored dadun.

A FOE دشمن dushmin, عدو adoo, حربي harbé, خصم khusim. v. *enemy*, *antagonist*.

A FOETUS (*in the womb*) حمل huml, حبل الحبلت hublu'l'hublut v. *embryo*. —*The place in the uterus which contains the foetus* متبوا mutubuwwa.

A FOG هور hoor, هر hir, ميغ meegh, تار taur, دمه dumeh, پژم puzshm, نژم nuzshm, نزيم nuzeem. v. *mist*, *cloud*.—*Fogs* نوايب nuwa-éb.—*Fog*, *fogage* گياه gé-auh, اغمرا aghmira. v. *grass*.

Foggily تاريكانه taurékauneh, دخنانه dukhnauneh, ظلمانه zulumauneh, با ميغ ba meegh. v. *darkly*, *cloudily*.

Fogginess تاريكي taureeké, دخنت dukhnut, دخي dukhé, تير teer, تيركي teerugé. v. *cloudiness*.

Foggy دخنانت dukhnaunut, دخنان dukhnaun, دخنا dukhna, دخيا dukhé-a, زو تار zu taur, تاريك taureek, تير teer, سيه sé-uh. v. *cloudy*.

FOH واه wauh, هاي ha-é, ا aw, واي wa-é, هيه هيه heih heih. v. *fy*.

A FOIBLE ركاكت rukaukut, زبوني zuboné, عجز ajuz, ضعف zoaf, وهن wuhin.

To FOIL (*frustrate*) محروم ساختن muhroom saukhtun, حرمان كردن hurmaun kirdun, شكستن shakustun. v. *to defeat*, *disappoint*, *worst*, *repulse*.

A foil (*miscarriage*) حرم hurm, حرمان hurmaun, هزيمت huzeemut, انهزام inhizaum, شكستگي shakustugé. — (*whatever illustrates or renders another thing brighter*) منور munawwir, تنوير tunweer. *A foil for fencing* تيغ كليل teegh kuleel, سيف كند seif kund.

To FOIST *in* (*insert fraudulently*) از تزوير در بردن uz tuzweer dur burdun.

FOLD (*for sheep*) صيرت seerut, انگرو anguroo, انگروا angurwa, انگژوا anguzshwa, حظير huzeer, زبيرت zubeerut, كمرا kumra. v. also *flock*; and *boundary*.—(*a plait*) تا ta, تو too, توب toob, پيچ peech, چين cheen, نورد nawurd, نورده nawurdeh. *The fold of a garment* تاي جامه ta-é-a jammeh. *A fold or leaf in a book* مطوي mutwa (pl. مطاوي mutawé). *The fold or coil of a rope* توب رسن tooba rusun. — *Two-fold* P دوتا doota, A مضاعف muza-af. — *Three-fold* P سه تا seh ta, A ثلاثة اضعاف salasata azauf. *Four-fold* P چهار تا chuhaur ta, A اربعة اضعاف arbaata azauf. v. *double*, *triple*, *quadruple*, &c.

To fold (*sheep*) غنم درصيرت نهادن ghunim dur seerut nihaudun, اغنام بكمرا بستن aghnaum bekumra bustun. v. *to inclose*, *include*. — *To fold* (*cloth*, &c.) پيچ كردن peech kirdun, ازندن azundun, اژندن azshundun, تا ساختن ta saukhtun, دوتا كردن doota kirdun, درج نمودن durj numoodun, طي ساختن tei-é saukhtun. پيچيدن peechédun, پيچانيدن peechanédun. v. *to double*.

Folded مطوي mutuwé, ازنده azindeh.

FOLIACEOUS زو اوراق zu awrauk.

Foliage (*leaves*) اوراق awrauk.

FOLK قوم koom, خلق khulk, طايفه ta-éfeh, امت ummut, تبار tubbaur, قبيله kubeeleh. v. *people*, *nation*.

To FOLLOW (*come or go after*) در پس امدن dur pus aumudun, از پاي رفتن uz paï ruftun, در پاي امدن dur paï aumudun.—(*to succeed in order of time*) خلافت نمودن khilaufut numoodun, در خلفت امدن dur khulfut aumudun, التوالي رفتن attuwaulé ruftun, پي در پي كردن pei dur pei kirdun, سلسلت نمودن sullulut numoodun, تعقيب كردن taakeeb kirdun, عقب امدن akub aumudun, در عقب رفتن dur akub ruftun.—(*to imitate*) تمثل كردن tumussul kirdun, ظلف نمودن zilf numoodun, گرويدن guruwédun, اقتدا كردن iktida kirdun, تقدي اوردن tukuddé awurdun, موافقت نمودن muwaufikut numoodun, تقصص ساختن tukuffus saukhtun. v. *to copy*. — (*to attend upon as a dependant*) تابيع شدن taubé-a shoodun, اتباع كردن ittibaa kirdun, متابعت ساختن mutabaat saukhtun, تبعيت اوردن tuba-é-ut awurdun, تباعت نمودن tubaat numoodun, اويزكن بودن aweezkoon boodun, پسرو شدن pusrou shoodun.—(*to

obey) امتثال اطاعت نمودن ita-at numoodun, امتثال کردن imtisaul kirdun, انقیاد ساختن inké-aud saukhtun, ازعان نمودن iza-aun numoodun. *To follow as a consequence* نتیجه بودن nuteejeh boodun, پیروي نمودن peeroo-é numoodun. *To follow without intermission* ولا ساختن wula saukhtun, بي اهمال خلافت نمودن bé ihmaul khilaufut numoodun. *To follow* or *pursue as an enemy* راندن raundun, در پاي رفتن dur paï ruftun. v. *to pursue.*—*To follow one's example* در پاي او رفتن dur paï ou ruftun.--*To follow, be busied about*) مشغول شدن mushghool shoodun, بصیرت نمودن buseerut numoodun, مقید بودن muké-ud boodun. *To follow* or *be posterior in time* پسین شدن puseen shoodun, اخر بودن akhir boodun, واپسین شدن wapuseen shoodun, موخر بودن mu-ékhir boodun. *To follow a trade* or *profession* بصنعت مصلحت دادن besunaat musluhut dadun, کار کردن kaur kirdun, استادکي داشتن ustaudugé daushtun.

A follower (*attendant*) پاي رو paï rou, پي روان pee rouvaun, تابع tauba, اویزکن aweezkoon, خدمتکار khudmutkaur. v. *dependant, servant.*—(*an imitator*) پس رو pus rou, مقتدي muktudé, محتذي muhtuzé, متابع mutaba, طرفدار turrufdar. v. *partizan, sectary*; *scholar*; *associate.*—(*one who comes* or *goes behind*) در پاي اینده dur paï a-éndeh, از پاي رو uz paï rou.

Following (*coming after*) در پاي ا dur paï aw, از پاي روان uz paï rouvaun, متابع mutauba, متابع mututauba, متتلي mututullé. v. *consequent.*—(*train*) سواري suwauré, تبع tuba. v. *equipage, attendants.*—*Following one another* پیا پي pei-a pee. *Following as a necessary consequence* ملتزم multuzum, ذو نتیجه zu nuteejeh.

FOLLY حماقت humaukut, سرسري sursuré, سفاهت sufauhut, سفیهي sufeehé, قلت فهم kulluta fuhm, عدم عقل aduma akl, شیدایي sheedaï-é, لغوبت lughoobut, لغابت lughaubut, کج kuj, حمق humk, حمق و غباوت humk ou ghubawut, دهین duheen, نوک nook, نواکت nuwaukut, غرین ghureen. v. *stupidity.*

To FOMENT (*cherish with heat*) کهد کردن kumud kirdun, تکهید ساختن tukmeed saukhtun. (*to bathe with warm lotions*) با شست گرم غسل کردن ba shusta gurm ghusil kirdun. (*to support, encourage, excite*) حمایت دادن humaé-ut dadun, تحریض کردن tuhreez kirdun, انگیختن angeekhtun. *To foment disturbance* فتنه انگیختن fitneh angeekhtun, هنگامه کردن hungaumeh kirdun, نغل ساختن nughl saukhtun, خاستن khastun, خاستکي انگیز نمودن khastugé angeez numoodun, غلغله تحریض ساختن ghulghuleh tuhreez saukhtun.

Fomentation کهد kumud, تکهید tukmeed.

A fomenter, v. *encourager, supporter.*

FOND عشق نما ishk numa, ذو رخصت zu rukhsut, عاشق aushik, عاشقت aushikut, نوازش کنا nuwauzish koona. *Fond of the company of women* خلب النسا khilbu'n'nisa, کسروز kusrooz, بازبزه bauzbuzeh, کنگال kungaul, کنگالک kungaulik, کنگاله kungauleh. *Fond of himself* خود پسند khood pussund. v. also *foolish.*

To fondle حضانت کردن huzaunut kirdun, ناز نمودن nauz numoodun, نواختن nuwaukhtun, نواخت کردن nuwaukht kirdun, در اغوش گرفتن dur aghoosh gooriftun. v. *to caress, embrace.*

A fondler نواز nuwauz, نوازنده nuwauzindeh, نوازش گر nuwauzish gur, ناز سازنده nauz sauzindeh, در اغوش گیر dur aghoosh geer.

A fondling (*person much admired* or *caressed*) زن نازنین zunna nauzneen, محبوب نازنین muhbooba nauzneen.

Fondly با عشق ba ishk, با نوازش ba nuwauzish, عاشقانه aushikauneh. v. also *foolishly.*

Fondness عشق ishk, نوازش nuwauzish, رخصت rukhsut. v. *love, tenderness*; also *foolishness.*

FOOD اکل akul, ماکول maakool, خورد khored, خوردني khoreduné, خوراک khore-auk, taam, غذا ghuda, نعمت né-amut (pl. نعم né-am), قوت koot. v. *meat, provisions, victuals.*—*Food for the mind* قوت روح koota rooh.

A FOOL هرزه گوي hirzeh gooï, هرزه خواه hirzeh khauh, هرزه جاي hirzeh ja-é, بیراي béraaï, احمق ahmuk, ابله ableh, دیوانه déwauneh, مجنون mejnoon, خیره کش keereh kush, پندره pundureh, گند gund, گنده gundeh, کره kurreh, کول kool, فرناز furnauz, هزاک huzauk, کالک kaulik, نا ساز na sauz, ماهي mauhé, طهیلت tuheelut, فسل fusil, لکوپک lukoopik, طغامت tughaumut, هوهات hoohaut, قباع kuba, سلغد sulghud, بي عقلي be aklé, نا شناسي na shinausé, لیوه leeweh, لاده laudeh. v. *ideot, madman.*—(*a jester*) مسخره muskhureh, ندیم nudeem, مجنون mejnoon. v. *buffoon.*—*To play the fool* (*act foolishly*) شوریدن shoorédun, مساخفت ساختن musaukhifut saukhtun, یاوه کردن é-aweh kirdun, بي عقل شدن bé akl shoodun. (*to act the buffoon*) مسخره نمودن muskhureh numoodun, ندیم بودن nudeem boodun.

To fool (*trifle*) هرزه کردن hurzeh kirdun, ترهات گفتن turruhaut guftun, بیهوده شدن behoodeh shoodun. (*to toy*) ناز کردن nauz kirdun,

شیوه ساختن نازان نهودن nazaun ſhoodun, ſheeweh ſaukhtun. (*to make a fool of*) استهزا کردن iſtihza kirdun, مزه ساختن muzeh ſaukhtun. v. *to deride*; alſo *to diſappoint, defeat.*—(*to bubble*) فریفتن furré-uftun, غبن کردن ghubbin kirdun, غدر ساختن ghudr ſaukhtun, حیله باختن heeleh baukhtun. v. *to cheat*; alſo *to infatuate.*

Foolery هرزه hurzeh, گزاف guzauf, یاوه é-aweh. v. *folly, nonſenſe, trifling.*

Foolhardineſs عدم تدبیری aduma tudbeeré, تهور tuhuwwur, سرسري ſurſuré, کستاخی kuſtaukhé. v. *raſhneſs.*—*Foolhardy* متهور mutuhuwwur, بی فکر bé fikr, غیر تدبیر ghire-a tudbeer, گمراه gumrah. v. *raſh.*

Fooliſh بي عقل bé akl, سرگشته ſurguſhteh, غرچه ghurcheh, شوریده ſhoorédeh, بادفره baudfureh, اشفته aſhufteh, هرزه hirzeh, شیدا ſheeda, حمق humuk, کالوس kauloos, دیوانه deewauneh, مجنون mejnoon, احمق ahmuk, فغال fughauk, سفیه ſufeeh, سرسر ſurſur, بی خرد bé khyrud, ابله ableh, طرط turit, هجاجت hujaujut, دمرغ dumrugh, خویله khoo-éleh, سلنطع ſilinta, لکع luka, مدمغ mudummugh, هجرع hujra, دمیغ dumeegh. v. *ſtupid.*—*A fooliſh prating fellow* هرزه کوي hurzeh gooï, هرزه خوار hurzeh khaur, هرزه جاي hurzeh ja-é. *The fooliſh fellows of the age* هرزه کویان عالم hurzeh gooï-auna alum. *A fooliſh expreſſion* یاوه é-aweh, ترهت turuhhut, (pl. ترهات turuhaut), گزاف guzauf, هرزه hurzeh, برفند burfund.

Fooliſhly بي عقل bé akl, سفاهة ſufauhutan.

Fooliſhneſs سرگشتگي ſurguſhtugé, v. *folly.*

A FOOT پاي pa-é, پا pa, پي pei, پایین paï-én, قدم kudum, رجل rujul. v. *ſtep, footing.*—*The foot of a wild beaſt* چنگ chunk. v. *paw.*—*The foot of the throne* پاي تخت pa-é tukht, پایه سریر pa-éha ſureer.—*The foot of a mountain* دامن کوه daumina kooh, بن کوه bunna kooh, حضیض huzeez, سفح ſufuh, شخ ſhukh, عطن atun, جر jurr. *The foot of any thing* پایین paï-én.—*The foot of a deer* رجل الغراب ruju'l'-ghuraub. *To kiſs the foot* پا بوس کردن pa boos kirdun, پاي بوسیدن pa-é booſédun. *To ſtrike with the foot* ترکیل کردن turkeel kirdun. v. *to kick.*—*To fix the foot* وضع قدم کردن wuza kudum kirdun. *To ſtand on foot* قیام بودن ké-aum boodun, رجل شدن rujl ſhoodun, بر پاي استادن bur paï uſtaudun. *To go on foot* پاي گرفتن paï gooriftun, پیاده شدن pé-audeh ſhoodun, پایده رفتن pa-édeh ruftun, راجلا مشي raujilaun muſhé kirdun, عادي ساختن audé ſaukhtun. *To be on foot* (*in a poſture of action ready for any thing*) پا ستاده شدن pa ſitaudeh ſhoodun, اماده و پا ستاده بودن amaudeh ou pa ſitaudeh boodun. *To tread under foot* پایمال کردن païmaul kirdun, پایه زدن pa-éh zudun, پاییدن paï-édun, پاي خوست نهودن paï khoſt numoodun. *To be trodden under foot by cavalry* پامال خیول شدن paumaul khé-ool ſhoodun, پا خوست بودن pa khoſt boodun. *A nooſe* or *fetter for the foot* پایدامه païdaumeh, پا بند pa bund, پال بان paud ban, پایوند païvund. *The ſole of the foot* پایهال païhaul, پاشنه pauſhteh, پاشنه paushineh. کف kuf, قدم kudum. *Swift of foot* سبک پا ſubuk pa. *The foot of a door* پاشنه در pauſhteha dur.—*A foot in verſe* وتد wutud. *The foot of a lamp* پاي چراغ pa-é churaugh, چراغ پایه churaugh pa-éh. *The foot* or *ſtalk of a flower* پاي گل pa-é gul, ساق کشوفه ſauka kuſhoofeh. *The foot of a pot* دیگ پایه deek pa-éh.—*To have the foot in the mud* (*to be in difficulties*) پا در گل داشتن pa dur gil dauſhtun. *Foot* (*infantry*) پیاده pé-audeh, رجلان rujlan, رجال rijaul, رجالي rijaulé, راجل raujil, رجیل rujeel, عسکر پیاده askura pé-audeh, سپاه ſippah.

To foot, v. *to dance, go on foot, walk*; *ſpurn, kick*; *tread.*

A foot-ball باد کوي baud kooï.

A foot-boy غلام gholaum. v. *footman.*

Footed پایدار pa-édaur, ذو قدم zu kudum, اهل پایه ahla pa-éh. *Two-footed* دو پاي doo paï, ذو رجلان zu rujlaun. *Three-footed* سه پاي ſeh paï. *Four-footed* چهار پاي chuhaur paï.

Footing پایداري païdauré, پاي paï. v. *baſis, ſupport, root*; alſo *footſtep.*—(*condition*) حال haul, شان ſhaun, وضع wuza. v. *ſtate, ſettlement, beginning, entrance.*—*To get footing* موطي قدم شدن moutaa kudum ſhoodun, پایدار گشتن païdaur guſhtun, نصب کردن nuſb kirdun, برقرار شدن burkuraur ſhoodun. v. *to eſtabliſh.*

A footman پیاده pé-audeh, پیادگي pé-audugé, خدمتکار khudmutkaur, نوکر nookur, تابع taubaa, عبد حلقه بکوش hulkeh begooſh, غلام gholaum, ubd. v. *attendant.*—*A running footman* (alſo *foot-poſt*) پیک peik, برید bureed, پیشادنک peiſhadunk, پیش رو peiſh rou, پروانک purwaunuk, پس رو pus rou, پیرو peirou, سفسیر ſufſeer, فیج feej, پیم peim. v. *courier.*—*A footman* or *footſoldier* پیاده pé-audeh, پیون pé-on, پیکارگر peekaur gur.

A foot-ſock موطي or موطا mouta.

A foot-way تنگ راه tunk rauh, کومجه koomjeh, بدروش budrooſh, زنقت zunukut.

A footstep پا pa, پاي pa-é, پي pei, قدم ku-dum, وطات wutaut, گام gaum, موطي or موطا mouta. v. *vestige, track, trace, mark.*—*To follow his footsteps* در پاي او رفتن dur pa-é ou ruftun. v. also *example.*—*A footstool* پايه pa-éh, نشيمن nusheemin, موطي or موطا mowta.

A FOP طاوس ta-oos, نطست nutsut, هوادار hawadaur, مرد هواي murda hawa-é, هرزه كوي hurzeh gooï, هرزه خوار hurzeh khaur, بلتعاني bulta-ané, بيكل beekul. v. *coxcomb, fool.*

Foppery (*vanity, foppishness*) روزكار roozigaur, هوا داري hawa dauré, هوا پرستي hawa purusté, كار بيهوده kaur béhoodeh. (*trifles*) هرزه hurzeh, ياوه é-aweh, كلبتره kulbuturé, كتره پاتره kutreh patreh. ترش مرش kurish murish. v. *folly, impertinence.*

Foppish بيهوده béhoodeh, رزكاري roozigauré, هواخواه hawakhauh, هواي hawa-é, هوا پرست hawa purust, بي معني bé maané, باطل bautil, نا برجا na burja. v. *foolish, vain, ostentatious.*

Foppishly بر وجه روزكاري bur wujha roozigauré, با روزكار ba roozigaur, باطلا bautilan, هوايانه hawaï-auneh. v. *ostentatiously.*

FOR (*on account of*) براي bura-é, از براي uz bura-é, از جهت uz jihut, بجهت bejihut, از ان uz aun jihut, از uz, در dur, بر bur, بـ be, بحق behukka, تباري tubauré, زيرا zeera, زيراكه zeeraukeh, زيره zeereh, بدل bedul, بطريق betureek, بنابرين bunabureen, بهر buhri, لـ li, لاجل li-ajli, في fi, علي ala, علي حسب ala husb. v. *because.*—*For what?* سبب subub? چه سبب cheh subub? براي چه كار bura-é cheh kaur?—*For the love of God, for the sake of truth,* لله lillah, بطريق حق betureeka hukk, حسبة الله husbut ullah, في سبيل الله fi subeelullah. *For you, for him, &c.* v. under *account.*—*For* (*since*) چون choon, ان anna, وان wa inna, و wa.—*For these favours* علي تلك النعم ala talaku'n'naam. *One of them is fit for employment* يكي قابل روزكار است eeké kaubila roozigaur ast. *For how much a yard?* في گز قيمت چند است fi guz keemut chund ast? *I hear the French are preparing for war* شنيده مي ايد كه فرانيس اراده جنگ مي كنند shunédeh ma a-éd keh Fraunees araudeh jung ma koonind. *Where were you for so many days?* چندين روز كجا بوديد chundeen rooz kuja boodeed? *I have been for these two months at Hoogly* من از دو ماه در هوگلي بودم mun uz doo mah dur Hoogly boodum. *Meer Mohammud Aly Khaun has got the office of phouzdar of Hoogly for two thousand rupees* مير محمد علي خان دو هزار روپيه

داده خدمت فوجداري هوگلي گرفت Meer Mohammud Aly Khaun, doo huzaura roopeeh dadeh, khudmuta foujdauré Hoogly goorift. *It is necessary for me to go to Azimabad* در عظماباد رفتن مرا ضرور است dur Azimabad ruftun mura zuroor ast.—*For nothing* مفت muft, رايكان raégaun. v. *gratis.*—*One who eats for nothing* (*a parasite*) مفت خوار muft khaur.—*For ever, for ever and for ever* ابد الاباد abudu'l'abaud, دايما da-éman. v. *eternally, always.*

FORAGE زاد و زواد zaud ou zuwaud, ذخيره zukheereh, خوردني khoredune, مرعي mura-é, علف aluf, واش waush, حشيش husheesh, پود pood, قوت koot. v. *provisions, fodder.*—*A forage* (*search for provisions*) جست وجو براي ذخيره just ou joo bera-é zukheereh, افتحاص بجهت زاد و زواد iftihaus bejihuta zaud ou zuwaud, بخوردني تك و پو bekhoredune tuk ou poo.

To forage براي زاد و زواد جست و جو كردن bera-é zaud ou zuwaud just ou joo kirdun, بجهت خوردني افتحاص ساختن bejihut khoredune iftihaus saukhtun, حشيش جستن husheesh justun. v. also *to wander, rove, ravage, plunder.*

A forager مرع mura, حشايش husha-ésh (pl. حشاش hushaush)

FORAMINOUS (*full of holes*) سوراخ دار soo-raukhdar, پر ثقب pur sukub.

To FORBEAR (*intermit*) فراغ شدن firaugh shoodun, وا استادن wa ustaudun, دست برداشتن dost burdaushtun. v. *to cease, pause.*—(*to abstain*) پرهيز كردن purhaze kirdun, خودرا باز داشتن khoodra baz daushtun, باز استادن baz ustadun. v. *to decline.*—(*to delay*) وايس افكندن vapus afkundun, دير وا داشتن deir wa daushtun. (*to be patient*) صبر داشتن subr daushtun, خود دار نمودن khood dar numoodun, صبور شدن suboor shoodun. (*to be merciful*) مشفق شدن mushfik shoodun, رحمت داشتن ruhmut daushtun, مرحمت نمودن muruhmut numoodun. v. *to spare.*

Forbearance (*abstinence*) پرهيزي purhazé, اجتناب ijtinaub, احتراز ihtirauz, امتناع imtinaa.—(*intermission*) فراغت firaughut, وتيرت wuteerut, فترت futrut, اهمال ihmaul. v. *delay.*—(*patience*) صبر subr, صبر و قرار subr ou kuraur, شكيبايي shukébaï-é, تحمل tuhummul, رخصت rukhsut. (*lenity, mercy*) مرحمت murhumut, شفقت shufkut, ترحم turuhhum, رحمت ruhmut. v. *mildness.*

To FORBID وا داشتن wa daushtun, باز داشتن baz daushtun, منع كردن muna kirdun, منع و دفع ساختن muna ou dufa saukhtun, نهي نمودن nuhé numoodun, مانع و دافع شدن

mauna ou dauſa ſhoodun, احرام دادن ihraum dadun, حرمان نمودن hurmaun numoodun, منع و تحذير اوردن muna ou tuhzeer awurdun, احصار بردن ihſaur burdun, بنامیدن bunaumédun, پنامیدن punaumédun, تنبیه گفتن tumbeeh guftun, تنبیه و تاکید کردن tumbeeh ou taakeed kirdun. v. *to interdict, prohibit, oppoſe.*

Forbidden حريم hureem, ممنوع mumnuwa, منهي munhé, محصر muhſur.

Forbidding (prohibiting) محرم muhurrim, مانع mauna, ناهي nauhé, حاصر hauſir. *(raiſing abhorrence)* نفرين انگيز nufreen angeez, منفور munfoor, مستكره muſtukrih. v. *hideous, ugly.*

FORCE *(ſtrength)* توان tuvvan, تواناي tuvvana-é, قوت kuwwut, قدرت kudrut, اقتدار iktidaur, طاقت taukut, نيرومندي neeroomundé, دست doſt, دستگاه doſtgah, تاب taub, تاو taw, مجال mujaul. v. *power, vigour.* — *(violence)* زور zoor, جبر jubr, ستم ſitim, شدت ſhuddut, عنف unf, جور jawr, قهر kuhr, دست درازي doſt dirauzé, ضرب zurb, جفا jufa, فساد fuſaud, تعدي ta-addé, تهور tuhuwwur, فضول fuzool, فجس fujis, ظلم zulm, ضرورت zuroorut, اضطرار iztiraur, رغم rughim, غضب ghuzb, حيف heif, بلا bila, پرتك purtuk, قسر kuſir, عشرت ghuſhmurut. *(neceſſity, deſtiny)* اقتضا iktiza, مقتضا muktiza, قضا kaza, سرنوشت ſurnooſht, مقدر mukuddr, نصيب nuſeeb. *(an armament)* لشكر laſhkur, عسكر aſkur, نفير nufeer, نفير عام nufeera aumm, غزا ghuza. v. *army, fleet.*—*By force* بي اختيار bé ikhté-aur, اضطرارا iztirauran, ضرورانه zuroorauneh, با زور ba zoor, ملتزمانه multuzumauneh, حربا harban, ضربانه zurbauneh, مقتضا muktuzan. v. *violently.*—*The force* or *ſpring of the air* هوا زد hawa zud.

To force زوريدن zoorédun, زور كردن zoor kirdun, قهر نمودن kuhr numoodun, جبر ساختن jubr ſaukhtun, جور اوردن joor awurdun, تعدي و اضرار كردن ta-addé ou izraur kirdun, ضرب نمودن zurb numoodun, لزوم كردن luzoom kirdun. v. *to compel, conſtrain.*—*(to impel, drive)* راندن raundun, رفع و دفع كردن rufa ou dufa kirdun, سوق ساختن ſook ſaukhtun. v. *to puſh, drag.*—*(to extort)* بزور گرفتن bezoor gooriftun, گماشتن gumauſhtun, عسف ساختن aſif ſaukhtun. v. alſo *to diſtort, preſs.*—*(to gain* or *carry off by violence)* از جبر برداشتن uz jubr burdauſhtun, بزور اندوختن bezoor andokhtun.—*(to overpower)* مغلوب و غلبت ساختن ghulubut ſaukhtun, مغلوب و مقهور كردن mughloob ou mukhoor kirdun.—*(to raviſh a woman)* مفترع كردن muftura kirdun, بحرام رفتن beharaum ruftun, پرده دربودن perdeh dir boodun. v. *to debauch, violate.*—*(to ſtorm)* هجوم اوردن hujoom awurdun, حمله بردن humleh burdun, بزور دخل كردن bezoor dukhl kirdun.

Forced (compelled) زوريده zoorédeh, جبري jubré, قهري kuhré, ضربي zurbé. *(driven)* رانده raundeh. *(violated)* اتوم atoom, شروم ſhuroom.

Forcedly بي اختيار bé ikhté-aur. v. *by force, compulſively.*

Forceleſs غير قوت ghire-a kuwwut, بي تاب bé taub, سست اندام ſuſt andaum. v. *weak, feeble.*

FORCEPS اهنج ahunj, كاز kauz, كلابت kulaubut, كلوب kuloob.

FORCIBLE, *forceful (ſtrong)* ذو قدرت zu kudrut, اهل قوت ahla kuwwut, قوي kuwé, توانا tuvvana, صلابت ſulaubut, قوت صاحبي kuwwut ſahibé. v. *powerful.*—*(violent)* ضربي zurbé, حربي harbé, جبري jubré, متهور mutuhawwur, عنيف aneef, قهري kuhré, قاسر kauſir, عصوف aſoof. v. *impetuous, vehement.*—*(done by violence)* با قهر ساخته ba kuhr ſaukhteh, بزور كرده bezoor kirdeh.—*(obligatory)* بنده و بسته كنا bundeh ou buſteh koona, بند ساز bund ſauz. v. *valid.*—*A forcible* or *clear argument* دليل اظهر duleel azhur.

Forcibly حربا harban, با قوت ba kuwwut, بر وجه قوي bur wujha kuwé. v. *by force.*

A FORD ابگذار aubguzaur, ابخو aubkhoo, اداك adauk, گذر guzr, گذرراه guzr rauh, گذرگاه guzrgah, معبر mabur. *A dangerous ford* معبر پر خطر mabur pur khutr.

To ford ابخو گذاردن abkhoo guzaurdun, گذر گذار كردن guzr guzaur kirdun, معبر گذشتن mabur guziſhtun.

Fordable ممكن گذار mumkina guzaur.

FORE پيشين peiſheen, متقدم mutukuddim. v. *former, formerly.*

To FORE-ARM پيش از وقوع سلاح پوشانيدن peiſh uz wukuwa ſillauh poſhanédun.

To FOREBODE فال نمودن faul numoodun, پيشين گفتن غايب كردن gha-éb kirdun, peiſheen guftun. v. *to prognoſticate.*

A foreboder فال گو faul goo.

FORECAST عاقبت انديشي aukibut andeeſhé, بينش beeniſh, بصيرت buſeerut. *To forecaſt* عاقبت انديش كردن aukibut andeeſh kirdun, بصيرت نمودن buſeerut numoodun. v. *to foreſee, adjuſt, contrive.*

FORECASTLE *(of a ſhip)* صدر جهاز ſudra jahauze, مرنجت murnujut.

FORECITED مشار اليه musharun aleeh, ماسبق maufubuk, صالف الذكر saulifu'z'zukr, مقول mukool. v. *abovementioned.*

To foreclose, v. *to preclude, prevent, shut up.*

To FOREDOOM قضا و قدر نمودن kuza ou kudr numoodun. v. *to predestinate.*

A FOREFATHER پيشينه peisheeneh (plur. پيشينگان peisheenegan), مهل muhil. v. *ancestor.*

The forefinger, v. under *finger.*

The FOREFOOT قدم kudum, پاي پيشين pa-é peisheen.

To FOREGO (*quit, resign*) فراغت ساختن firaughut saukhtun, ترك نمودن turuk numoodun, عزل كردن azil kirdun. v. also *to lose.*

The FOREHEAD جبين jubeen, اب روي aub rooï, مقدمت mukuddumut, ناصيت nausé-ut, نويل noo-él, پنچه puncheh, جبهه jubheh, پيشاني peishauné. v. *brow, front, forelocks.*—*Having a large forehead* اجبه ajbuh. *Lines on the forehead* اسرار asraur, سر sirr, سرر sirur, سرار siraur, اسارير asareer. *Bald from the forehead to the crown* چكاد chukaud.—*Any ornament for the forehead* پاچه pa-écheh.

FOREIGN (*of a different country, not domestick*) غريب ghureeb, غربت ghurbut, اجنب ajnub, بيگانه beegauneh, سكع suka, ساكع sauka, مغرب mughurrib, مستغرب mustughrib, جنابت junaubut, نقيل nukeel (fem. نقيلت nukeelut).—*Any thing foreign or strange* غرابت ghuraubut, دهشت duhshut, مغربت mughrubut, ابدت abidut. *Foreign to established custom* خلاف عادت khilauf a-adut.—*Foreign (adventitious)* امدانه aumudauneh, امْداني aumudauné.—(*excluded*) محروم muhroom, مردود murdood.—(*not analogous*) نا مناسب na munausib, نا موافق na muwaufik, بى موافقت bé muwaufikut.

A foreigner غريب ghureeb (plur. غربا ghuruba, غرب ghurub), جنب junub. اجنبى ajnibé, اجنب ajnib (plur. اجانب ajaunib), بيگانه beegauneh, بيواره peewaureh, بيواره beewaureh, سياح seiauh, مسافر musaufir, مرد غريب murd ghureeb, مغرب mughurrib, ناشتا naushta, ابن ارض ibna erz, بيواره beewaureh, شصيب shuseeb. v. *stranger.*—*To become a foreigner (to travel)* غريبي كردن ghureebé kirdun. *To pretend to be a foreigner* تغرب نمودن tughurrib numoodun. *Having a foreign air, or behaving in a foreign manner* مستغرب mustughrub. *To speak like a foreigner* استعجام كردن istéjaum kirdun, ابده كفتن abideh guftun. *Foreigners (barbarians)* اعجم é-ajim, رقاب المزاود rukaubu'l'muzawid.

Foreignness (remoteness) غربت ghurbut, ديار غربت dé-aura ghurbut, بيگانگي beegaunugé.—(*without analogy*) عدم موافقت aduma muwaufikut, حيا مناسبت hyma munausibut.

To FOREJUDGE قضا پيشين كردن kuza peisheen kirdun. v. *to prejudice.*

To FOREKNOW تعقل كردن ta-akul kirdun, اول دانستان awwul danistun. v. *to foresee, foretel.*—*Foreknowlege* تعقل ta-akul. v. *prescience.*

A FORELAND انف الجبل در بحر افراز unfu'l'jebel dur buhr efrauz. v. *cape, headland.*

The FORELEG منكب munkib, زراع zuraa.

A FORELOCK پيشاني peishauné, بربلنديں burbulindeen, طره turreh, پرچم purchum, ناصيت nausé-ut (plur. نواصي nuwausé), شعفت shaafut (plur. شعاف sha-af, شعافات sha-afaut), كيسو keisoo, شكاير shuka-ér, زوابت zuwaubut (plur. زوايب zuwa-éb), قصت kussut, كشت kushshut.—*The forelocks of a horse* صلصل sulsul, عصفور asfoor.

A FOREMAN پيشوا peishwa, رايس ra-ïs.

A FOREMAST اول تير جهاز awwul teera jahauze, درخت كشتي نخست durukhta kishté nukhust.

Forementioned, v. *forecited, beforementioned.*

FOREMOST پيشتر peishtur, پيشترين peishtureen, قدم kudim, نخست nukhust, اول awwul. v. *first, chief, principal.*—*First and foremost* اولا awwula, قبلا kublan. *To go foremost* پيش رفتن peish ruftun, در پيش شدن dur peish shoodun, تقدم كرفتن tukuddum gooriftun. v. *to precede.*—*To desire one to go foremost* تقديم كردن tukdeem kirdun, تقدميت دادن tukdumé-ut dadun.

Forenamed, v. *forecited, abovementioned.*

FORENOON پيشين peisheen, پيش ظهيرت peish zuheerut, از صباح وقت تا ظهر uz subauh wakt ta zuhr.

FORENSICK (*belonging to courts of justice*) عدالت منسوب adaulut munsoob, محكمت پيوند muhkumut pivund, عدولتي adawluté.

To fore-ordain, v. *to pre-ordain, predestinate.*

FOREPART پيش peish, مقدمت mukuddumut.—*The forepart of the saddle* (also *fore part of the eye-brow*) پيشكوهه peishkooheh. *In the forepart* در پيش dur peish, من قبل min kublu, در قديم dur kudeem. v. *front.*

Fore-recited, v. *forecited, abovementioned.*

To FORERUN پيش رفتن peish ruftun, پيش امدن peish aumudun, سبقت كردن sabukut kirdun.

A forerunner پیشرو peishrou, پیشاهنگ peishadunk, فرانک furaunik, پروانک purwaunik. *The forerunner of good news* مبشر mubushshir, مژده رسان muzshdeh rusaun, مژدهجی muzshdehjé. v. also *prognostic*, *presage*.

To foresay, v. *to foretel*.

To FORESEE (*show prudence*) بصیرت نمودن buseerut numoodun, دیدهء بصیرت کردن deedeh-a buseerut kirdun.—(*to see beforehand*) پیش دیدن peish deedun, سبقت کردن subukut kirdun, تعقل ساختن ta-akkul saukhtun, غیبت بین کردن gheebut been kirdun.

To foreshow, v. *to foretel*, *prognosticate*.

FORESIGHT (*prudence*) بصیرت buseerut, عاقبت اندیشه aakibut andeesheh, بینش beenish, عقل akl, احتیاط ihté-aut. (*prescience*) سبقت subukut, تعقل ta-akkul, غیبت بین gheebut been. *Without foresight* بی بصیرت bé buseerut.

The FORE-SKIN غلف ghuluf, قلفت kulufut, رعلت raalut, رغلت rughlut. v. *prepuce*.

The FORESKIRT پیش دامن peish daumin.

A FOREST درختستان durukhtistan, کوهستان koohistan, چنگل chungul, چنگلستان chungulistan, هیمستان heemistan, صیدگاه seidgauh, گنده جاه gundeh jauh, بیشه beesheh, غابت ghaubt, غرین ghureen, غیضت gheezut, غیل gheel (pl. غیول ghé-ool, اغیال aghé-aul), دیست deesut, دهل duhl, چیلان cheelaun, غیطل gheetl, تیماس teemaus, مغرفت mughrufut, عرین areen, عرینت areenut, اجم ajum (pl. اجام ajaum), اجمت ajmut, هیمغ heimugh.

To FORESTAL پیشین کردن peisheen kirdun. v. *to anticipate*, *pre-occupy*.—*To forestal a market* (*to buy, in wholesale, provisions going to it*) جمله زاد و زواد در بازار روان بیع ساختن jumleh zaud ou zuwaud dur bazaur rouvaun bé-a saukhtun, پندار بودن pundaur boodun.

A forestaller پندار pundaur.

A FORESTER (*officer of a forest*) امین صیدگاه ameena seidgauh.—(*an inhabitant of a forest*) اهل درختستان ahla durukhtistan.

To FORETASTE نمونه کردن numooneh kirdun, نمودار ساختن numoodar saukhtun, پیش چاشنی چشیدن peish chushédun, چاشنی داشتن chaushné daushtun.—*Foretaste* پیش چاشنی peish chaushné. v. *anticipation*.

To FORETEL پیشین گفتن peisheen guftun, تکهن کردن tukuhhin kirdun, وعد ساختن waad saukhtun, کاهن شدن kauhun shoodun, فال گفتن faul guftun, موعد کردن maw-éd kirdun, موعود نمودن maw-awud numoodun. v. *to predict*, *prophesy*, *augur*.—*A foreteller* فالگو faulgoo, کاهن kauhin. v. *augur*, *soothsayer*.—*Foretelling* فالگویان faul gooï-aun, پیشین گو peisheen goo, کهانت kuhaunut. v. *augury*, *prediction*.

FORETHOUGHT بصیرت buseerut, آگاهی agauhé, عاقبت اندیشه akibut andeesheh. v. *foresight*.

To foretoken, v. *to prognosticate*, *presage*.

A FORETOOTH دندان گیر dundauna geer, دندان خنده dundauna khundeh, ازنه azshuneh.

To FOREWARN آگاه کردن agauh kirdun, نصیحت نمودن nuseehut numoodun. v. *to admonish*, *caution*.

A FORFEIT تاوان tauvvaun, غرام ghuraum, غرامت ghuraumut, غرم ghurm, جریمه jureemeh. v. *fine*, *mulct*, *penalty*.—*Forfeit*, *forfeited* واجب الغرم vajibu'l'ghurm, تاوان انداخته tauvvaun andaukhteh, لایق جریمه la-éka jureemeh. v. *confiscated*.

To forfeit تاوان دادن tauvvaun dadun, تاوان انداز بودن tauvvaun andauz boodun, جریمه یافتن jureemeh é-aftun. v. *to confiscate*.

Forfeitable ممکن تاوان mumkina tauvvaun.

Forfeiture تاوان ده tauvvaun duh, جریمه بخش jureemeh bukhsh. v. *forfeit*.

Forgave, preterite of *forgive*.

A FORGE (*for iron-work*) تنور بکارها آهن tunnoor bekaurha ahun, آهنگر فرنی ahungur furné, آهنگر خانه ahungur khauneh. v. *furnace*.

To forge (*with a hammer*) با سحم ساختن ba suhum saukhtun, با خایسک کردن ba kha-ésuk kirdun, با درای زدن ba dura-é zudun.—(*to falsify*) ساختن saukhtun, تزویر کردن tuzweer kirdun, مزور ساختن muzuwwur saukhtun, تقلید کردن tuklé-ud kirdun. v. *to counterfeit*.—(*to make*) کردن kirdun, عمل ساختن amul saukhtun, کار کردن kaur kirdun.—*To forge a lie* را بافتن دروغ بافتن duroogh bauftun, fura bauftuna duroogh, خلق ساختن khulk saukhtun. *To forge a lie upon any one* بر کسی دروغ بستن bur kussé duroogh bustun. *To forge a deed* تمسک مزور کردن tumassuk muzawwur kirdun, دین تمسک ساختن deina tumassuk saukhtun, دست خط تقلید کردن dost khutt tuklé-ud kirdun.—*To forge intelligence* خبر تمویه کردن khubr tumweeh kirdun.

Forged ساخته saukhteh, مصنوع musnuwa. v. *counterfeited*.

A forger سازکار sauzkaur, مزور muzawwir, سازنده sauzindeh. v. *counterfeiter*, *falsifier*.

Forgery (falsification) زور zoor, تہویہ tumweeh, تزویر tuzweer, تزییف tuzei-éf, تلبیس tulbees, تقلید tukleed. v. *fraud.*—*(smith's work)* کار اھنگر kaura ahungur.—*(forging smith's work)* کار اھنگر ساز kaura ahungur sauz.

To FORGET فراموشیدن furaumooshédun, فراموش کردن furaumoosh kirdun, نسیان نمودن nusé-aun numoodun, ناسی شدن nausé shoodun, ضلال کردن zulaul kirdun, سهو ساختن suhoo saukhtun, وهل نمودن wuhul numoodun, ذهول کردن zuhool kirdun. v. *to neglect.*

Forgetful فراموشکار furaumushkaur, ناسی nausé, نسیان nusé-aun, نسی nusé, ذاهل zauhil. v. *careless, negligent.*

Forgetfulness فرامش furaumush, فرامشی furaumooshé, فراموش furaumoosh, نسیان nusé-aun, منسیت munsé-ut, ذهول zuhool, امه ameh.

Forgetfully از فرامش uz furaumush, منسیانه munsé-auneh, نسیا منسیا nusé-an munsé-an.

To FORGIVE عفو کردن afoo kirdun, معذور نمودن maazoor numoodun, بخشیدن bukhshédun, بخشانیدن bukhshanédun, بخشایدن bukhsha-édun, بخشیا نمودن bukhshé-a numoodun, امرزیدن amurzédun, پوزش پذیرفتن poozish pizzeeruftun, صفح ساختن sufuh saukhtun, شفقت نمودن shufkut numoodun.—*To forgive sins* خطا بخش نمودن khuta bukhsh numoodun, مغفور کردن mughfoor kirdun, غفر ساختن ghufr saukhtun, از سر تقصیر واکردن uz sur tukseer wakirdun, بخشودن bukhshoodun. v. *to pardon.*

Forgiven معفو maafoo, مغفور mughfoor, بخشوده bukhshoodeh, معذور ma-azoor. *To be forgiven* امرزنده شدن amurzindeh shoodun, بخشیده بودن bukhshédeh boodun.

Forgiveness عفو afoo, بخشایش bukhsha-ésh, عذر azur, صفح sufih, امرزش amurzish.

A forgiver بخش bukhsh, بخشنده bukhshindeh, امرزگار amurzigaur, امرزنده amurzindeh, غفور ghufoor, غفار ghuffaur, رمضان ramazan.

FORGOT, *forgotten* فراموش شده furaumoosh shoodeh, ناسی nausé, منسی munsé. *It was recollected after having been forgotten* بعد فراموش مذکور بود baad furaumoosh muzkoor bood.

A FORK گز guz, شاخه shaukheh, دوشاخه dooshaukheh, کاز kauz. *A corn, hay or dung fork* شلغه shulgeh, شلفه shulfeh, افسو afsoo, شانه shauneh, شنه shuneh, انگشته angushteh, هیزه heezeh, بیل beel, ارجن arjun.—*A fork with five prongs* پنجگشت punjgusht. *A fork with three prongs* سی انگشت sé-angusht, دست dist, هیج heej, شل shill. v. *trident.*

To fork up با شلغه برگرفتن ba shulgheh burgooriftun, با شانه ور کردن ba shauneh wur kirdun. *To fork* or *shoot into blades (as corn)* تخریش نمودن tukhreesh numoodun.

Forked شاخه shaukeh, شانه سا shauneh sa, گز اسا guz asa.—*Any thing forked* کاز kauz.—*Forkedly* شاخانه shakauneh, بوجه شانه bewujha shauneh.

FORLORN مخذول mukhzool, بیکس békus, ترک شده turuk shoodeh, گذاشته guzaushteh, نفی nufé, متروک mutrook, مفروغ عنه mufrooghun anhu, پالو pauloo. v. *deserted, destitute, helpless, wretched.*—*The forlorn hope* پیشرو peishrou, پیش لشکر peisha lashkur, پیشادنک peishadunk, پیشاونک peishawunk, پیش افتاد peish uftaud, طلیعت tulé-at. v. *van.*

FORM *(shape)* شکل shukl (pl. اشکال ashkaul), صورت soorut (pl. صور soor), صوری sooré, تصاویر tusaweer, اندام andaum, رسم rusm, سیما seema, گوهر gohur, کالبد kaulbud, چهر chuhr, جهر juhr, لقا lika, طباع tubaa, طبع tuba, سرشت sirisht, پیکر peikr, قالب kaulib, هیاءت hei-aut, هیت hei-ut, ضرب zurb, تاپال taupaul, شارت shaurut, صنف sunuf, خلق khulk, خلقت khulkut, اندازه andauzeh, سن sunn, جبل jibill, جبلت jibillut, اثر asr (plur. اثار asaur), فام faum, کمیت kumé-ut, طینت teenut, کسبت kusbut, کسوت kuswut, توز tooz. v. *figure, model, symmetry.*—*(order, stated method)* پیشنهاد peishnihaud, منوال minwaul, طور toor, طرز turz, اصول asool, اسلوب asloob, صفت suffut, قانون kaunoon, نظام nizam, انتظام intizaum, ترتیب turteeb, ایین aï-én. v. *regularity, order.*—*(elegance of appearance)* جمال jumaul, حسن husn, خوبی khoobé. v. *beauty.*—*Exterior form* صورت soorut, ظاهرت zauhirut, خلقت khulkut, ارش arsh, سحنا suhna, سحنت suhnut. *The interior form* باطن bautin, باطنت bautinut, سیرت seerut. *The exterior and interior form* صورت و سیرت soorut ou seerut, ظاهر و باطن zauhir ou bautin. *The form* or *essential modification of man* صفت بشریت suffuta bushuré-ut. *The form of any thing delineated on paper, &c.* رسم rusm, کارنامه kaurnameh. *A form (mould)* کالبد kaulbud, قالب kaulib. v. *model.* *The form* or *last of a shoe* پاپوش قالبی paupoosh kaulibé. *A cheese-vat* or *form* پنیر قالبی puneer kaulibé.—*To cast in a form* or *mould* در قالب افراغ کردن dur kaulib ifraugh kirdun, افراغ قالب ساختن ifraugh kaulib saukhtun.—*To assume the form* صورت پذیر کردن soorut pizzeer kirdun. *To reduce to a quadrangular form* مربع کردن murubba kirdun. *Having an angelick form*

ملك سيما melek seema. *A form* or *long seat* نشيمن nusheemun, مصطبت mustubut, درگاه durgauh.—*For form's sake* صورت معامله sooruta ma-amleh.

To form (shape) صورت بند نمودن soorut bund numoodun, تصوير كردن tusweer kirdun, تشكيل ساختن tushkeel saukhtun, سرشتن sirishtun, ساختن saukhtun, ضرب نمودن zurb numoodun, سن كردن sunn kirdun, تين ساختن kein saukhtun.—*(to model by education)* تاديب كردن taadeeb kirdun, ادب ساختن adub saukhtun, تربيت نمودن turbé-ut numoodun. v. *to instruct, train, discipline.*—*(to arrange, adapt)* نظم كردن nuzum kirdun, انتظام ساختن intizaum saukhtun, پيوستن pivustun, احكام نمودن ihkaum numoodun. v. *to frame, modify, adjust, model.*—*(to contrive)* انديشيدن andeeshédun, فكر كردن fikr kirdun, شاكل نمودن shaukil numoodun. v. *to plan, scheme.*—*To form a circle* داير كردن daér kirdun, گرد نمودن gurd numoodun.

FORMAL *(precise)* استغنا istighna, صاحب تكلفات sahib tukullifaut. v. *ceremonious, stiff, exact, grave.*—*(methodical)* ذو اصول zu asool, بطور لايق betoor la-ék, منوال نما munwaul numa, موافق قانون muwaufik kanoon. v. *regular.*

Formality تكلف tukulluf, استغنابي istighnaï-é, تبجيلات tubjeelaut. v. *ceremony, gravity, stiffness.*

Formally (*according to established rules*) موافق القانون muwaufiku'l'kanoon, لايق منوال la-éka munwaul.—*(ceremoniously)* بر وجه تكلف bur wujha tukulluf. v. *gravely, stiffly.*

FORMATION تشكيل tushkeel, تشكل tushukkul, خلقت khulkut, جبل jibill. v. *creation, form.*—*Formative* تشكيل ساز tushkeel sauz, صورت بند soorut bund.

Formed متشكل mutushukkul, مشكل mushukkul, ساخته saukhteh, مجبول mujbool, مخلوق mukhlook, مصنوع musnuwa, مسنون musnoon, سرشته sirishteh, مصور musawwur. v. *made.*—*A former* صورت بند soorut bund, مشكل mushukkil, مصور musawwir, كار kaur. v. *maker, contriver.*

FORMER اول awwul, اولين awwuleen, پيشتر peishtur, پيشينه peisheeneh, پيشين peisheen, قدام kudaum, اقدم akdum, مقدم mukuddum, قديم kudeem, قبل kubl, سابق saubik. v. *past.*—*Former times* زمان سابق zumauna saubik, قدم kudim, پيشنگي peishungé. *This was the custom of former times* اين سابقت بود ein saubikut bood. *Former favours and aids* سابقت لطف و عنايت saubikut lutf ou ana-é-ut. *In former times (formerly)* مقدما mukudduma, دروقت پيشين dur wakta peisheen, پيش از اين peish uz ein, قبل از اين kubl uz ein, من قديم min kudeemu, از قديم uz kudeem, قديمانه kudeemauneh, قدما kudiman, سابقانه saubikauneh, اول awwul, اولا awwula, قبلا kublan, من قبل min kublu.

FORMIDABLE مخوف mukhoof, هولناك hawilnauk, ذو صلابت zu sulaubut, هيوب héoob, اهل مهابت ahla mohabbut, مخوف عنه mukhoofun anhu, ذو هيبت zu heebut, سهكين suhumkeen, مهيب muheeb, نژند nuzshund, ژيان zshé-aun. v. *terrible, dreadful, tremendous, powerful.*—*Formidable-looking warriors* دلاوران قوي هيكل dilavurauna kooï heikul.

Formidableness هيبت heebut, صلابت sulaubut, مهابت mohabbut, سطوت sutoot, صولت sawlut, باس baus.—*(the thing causing dread)* هيبت ساز heebut sauz, امر خطير amra khuteer, زعر zu-ar.

Formidably مخوفانه mukhoofauneh, با هيبت ba heebut, بر وجه هولناك bur wujha hawilnauk.

FORMLESS بي صورت bé soorut, غير شكل ghire-a shukl, نا متشكل na mutushukkul.

A FORMULARY (*book of models, regulations, laws, &c.*) قانون نامه kanoon nameh.

FORNICATION جماع jimaa (pl. مجامعات mujaumaut), زنا zina, باه bauh.—*To fornicate, commit fornication* زنا كردن zina kirdun, بحرام رفتن beharaum ruftun, جماع ساختن jimaa saukhtun.—*A fornicator* زناكار zinakaur, زاني zauné, زنپاره zumpaureh, دغل زن dughl zun, زناي zina-é, زنوي zinoo-ï, فاجل faujil, فاجر faujir (pl. فجار fujjaur, فجرت fujurut).—*A fornicatress* زانيت zauné-ut, فاحش fauhish. v. *concubine.*

To FORSAKE ترک كردن turuk kirdun, تارك شدن taurik shoodun, هجر ساختن hujir saukhtun, هجران نمودن hujiraun numoodun, روگردان كردن roogurdaun kirdun, گذاشتن guzaushtun, باز استادن baz ustaudun, بازگشتن baz gushtun, واز كردن waz kirdun. v. *to desert, leave, fail.*—*To forsake a habit* منابت ساختن munaubut saukhtun, عادت ترک كردن aadut turuk kirdun.--*Forsaken*, v. *deserted.*--*Forsaker*. v. *deserter.*

FORSOOTH بلي bulé, حقا hukka, تحقيقا tuhkeeka, يقينانه eekeenauneh, قد kudd.

To FORSWEAR (*renounce* or *deny upon oath*) با سوگند امتناع كردن ba sowgund imtinaa kirdun, با قسم دريغ نمودن ba kussum dureegh numoodun.—*(to forswear one's self)* خودرا كذب وانكار كردن khoodra kuzb ou inkaur kirdun. v. *to perjure.*—*Forsworn*, v. *perjured.*

A FORT, *fortress* برج burj (plur. بروج burooj), بخش bukhsh, بارو bauroo, بار baur, قلع killa, حصار hissaur, حص husn (plur. حصون husoon),

حصين husseen, پنام punaum, اطم atum, اجم ajum (plur. اجام ajaum), متن mutin, متانت mutaunut, ربض rubz, حواله huwauleh, اباء abaum, اياد a-é-aud, دزغاله duzshghauleh, دز diz. v. *castle*, *tower*, *garrison*.—*A fort upon a hill* صهوت suhwut, كلات killaut. —*To retire to a fort* متحصن كردن tuhussin kirdun, متحصن نمودن mutuhussin numoodun. *The gate of a fort* دروازه durwauzeh.—*Forted, defended by forts* از بروج معصوم uz burooj maasoom.

FORTH (*abroad*) برون beroon, بيرون beeroon, بدر bedur, خارج khaurij, الي الخارج ila'l'khaurij, ظاهرا zauhiran. —*To go forth* بيرون رفتن beeroon ruftun, بدر روان بودن bedur rouvaun boodun. *To come forth* (*out of doors*) برون امدن beroon aumudun, بدر امدني كردن bedur aumuduné kirdun. (*to be published*) ظهور شدن zuhoor shoodun. *To bring forth* (or *out of any place*) بيرون اوردن beeroon awurdun, بدر كشيدن bedur kushédun. (*to publish*) ظهور كردن zuhoor kirdun, اشكاره نمودن ashikaureh numoodun. *To bring forth children* or *young* وضع حمل كردن wuza huml kirdun, رمع ساختن ruma saukhtun. v. under *bring*.—*To hold forth* (*harangue*) سخن ران كردن sukhun raun kirdun, كلام نمودن kulaum numoodun. *To set forth* (*describe*) كتت كردن kutub kirdun, وصف نمودن wusuf numoodun. *To sally forth* خروج ساختن khurooj saukhtun, هجوم نمودن hujoom numoodun. *To cast forth* بيرون بدر رد كردن bedur rudd kirdun, بيرون راندن beeroon raundun.—*Forthcoming* حاضر hauzir, اماده amaudeh. *To be forthcoming* حاضر شدن hauzir shoodun, اماده بظهور بودن amaudeh bezuhoor boodun.--*From this time forth* از اين پس uz ein pus, باز baz, من الان min alaun, في ما بعد fi ma baad, من بعد min baad, بعد اليوم baadu'l'é-oom.—*And so forth* باسره bi-asrihi, و قس علي هذا wa kus ala haza. v. *et cætera*. —*Forthissuing* خروج ساز khurooj, خروج khurooj fauz, بيرون beeroon aw.—*Forthright* (*in a right line*) بخط متوازي bekhutt mutuwauzé.—*Forthwith* علي الفور ala'l'four, في الحال fi'l'haul, بلا تواني bila tuvvauné. v. *immediately*; also *forward*.

The FORTIETH چهلم chuhulum, چلم chulum, اربعون arba-oona.

FORTIFICATION (*the science of fortifying*) تحصين tuhseen, علم تحصين ylma tuhseen. *A fortification* (*rampart*, *&c.*) سد sudd, بنيان buné-aun, حرز hirz, حصن husn, حصار hissaur, سور soor, عمارت amaurut, كانفت kaunfut. *A strong fortification* حصار استوار hissaur ustuwaur, حصن حصين husna huseen. *The fortifications of a city* شهربند shahurbund, پايس paupus, پامس paumus. v. also *castle*, *fort*.

To fortify (*with ramparts*, *&c.*) تحصين كردن tuhseen kirdun, شهر محصون نمودن shahur muhsoon numoodun, برج بنا ساختن burj buna saukhtun, سد كردن sudd kirdun, حصن ساختن husn saukhtun, قلع بنيان كردن killa buné-aun kirdun, ديوار حصار ساختن deewaura hissaur saukhtun.—(*to defend*, *protect*) احكام كردن ihkaum kirdun, محكم نمودن mukhum numoodun, تحفير ساختن tukhfeer saukhtun, حمايت دادن huma-é-ut dadun. (*to confirm*, *fix*) برقرار كردن burkuraur kirdun, تقويت ساختن tukwé-ut saukhtun.

Fortified محصوم muhsoom, محكم muhkum, تحصين شده tuhseen shoodeh.

FORTITUDE دلاوري dilauvuré, دليري dilaré, صلابت sulaubut, جان توتي jaun kuwwuté, شجاعت shujaat, بهادري bahauduré. v. *courage*.

A FORTNIGHT دو هفته doo hufteh.

A fortress, v. *fort*, *fortification*.

FORTUITOUS امدانه aumudauneh, امداني aumudauné, عارض auriz, عارضي aarzé, عرضي arzé, اتفاقي ittifauké, فجاي fuja-é, فجايي fujaï-é.--*Fortuitously* اتفقا ittifakan, عرضانه arzauneh, عارضا aarzan, از سرانجام uz surranjaum.—*Fortuitousness*. v. *accident*, *chance*.

FORTUNATE بختيار bukhté-aur, نيك بخت neek bukht, نيك اختر neek akhtur, اهل دولت ahla dowlut, دولتمند dowlutmund, سعيد sa-éd, مسعود musa-ood, برومند buroomund, صاحب طالع sahib ta-ala, ميمون meimoon, خجسته khojisteh, خجسته فال khojisteh faul, ذو نصيب kaumraun, كامبين kaumbeen, كامران zu nuseeb, مقبل mukbil, فرخ furrukh, فروخ furrookh, مبخوت mubkhoot, همايي humaï-é, همايون humaï-oon, سالخداه saulkhodauh. v. *happy*, *successful*. — *The fortunate islands* الجزاير الخالدات aljuza-éru'l'khaulidaut. *The most fortunate prince* شاه باهر الاقبال shah bauhiru'l'akbaul.

Fortunately با دولت و اقبال ba dowlut ou akbaul, بختيارانه bukhté-arauneh, سعيدا sa-édan, بالخير bi'l'kheir, با سعدت ba sa-adut, با طالع ba taula.

Fortune روزكار roozigaur, روزي roozé, روز rooz, بخت bukht, ستاره sitaureh, طالع taala, دولت dowlut, نصيب nuseeb, قسمت kusmut, بهره buhreh, فلك fuluk, دهر duhr, كردون gurdoon, نشمن nushmin, دوران dawraun, دور dawr, دواري dawauré, چرخ churkh, كيتي geeté, زمانه zumauneh, زمان zumaun, سپهر sip-hur, اثلت aslut, سهم suhm. v. *portion*, *lot*.—*Good fortune* نيل

بختي neek bukhté, نيک اختري neek akhturé, دولة dowlut, اقبال akbaul, برخورداري burkhoredaré, بختياري bukhté-aré, ستاره sitaureh, طالع taala, v. *prosperity*.—*Bad fortune* بد بختي bud bukhté, عدم دولت aduma dowlut, بلا bula, ادبار idbaur, درماندگي durmaundugé, زمانه zumauneh, دبرت dubrut. v. *misfortune*.—*Inconstant fortune* چرخ دوار churkha dawaur. *Fortune the favourer of the worthless* چرخ دني پرور churkha duné purwur. *Fortune played her game* ضرب الدهر ضربانش zarabu'l'duhr zurbaunish. *A man favoured by fortune* صاحب طالع sahib ta-ala, سالخداه saulkhodauh, بختيار bukhté-aur. — *Fortune (possessions)* مال maul (pl. اموال amwaul), رزق ryzk (plur. ارزاق arzauk), توانگري tuvvanguré. v. *riches*, *estate*, *wealth*; also *dower*, *portion*.—*To tell fortunes* طالع گفتن ta-ala guftun, ستاره نمودن sitaureh numoodun, اختر گو شدن akhtur goo shoodun. *A fortune-teller* اختر گو akhtur goo. v. *astrologer*.—*To fortune*, v. *to befal*, *happen*.

FORTY [P] چهل chuhil, چل chil, [A] اربعون arba-oona, اربعين arba-éna. *Unleavened bread dried forty days in the sun* بوده نان boodeh nan.

A FORUM (*publick place*) تيم teem, تخت القلعت tuhtu'l'kulaat, ميدان meidaun, بازار bazaur, اندروز andurooz, دروازه durwauzeh. v. *square*, *court*, *market*.

FORWARD (*towards a place*) سو soo, سوي sooï, بسوي besooï, پيش peish. *To go straight forward* در خط متوازي رفتن dur khutta mutawauzé ruftun. *To bring forward* پيش اوردن peish awurdun. *To come forward* پيش امدن peish aumudun. *To come forward* (*as a wound to suppuration*) پيدا امدن peeda aumudun. *Forward* (*zealous*, *warm*) صاحب حميت sahib humé-ut, رشكين rushkeen. v. *earnest*, *eager*.—(*presumptuous*) گستاخ kustaukh, متهور mutuhawwur, فرناس furnaus. v. *hot*, *rash*, *confident*.—(*impudent*) بي شرم bé shurrum, شوخ shookh, بي حيا bé heia. (*premature*) نا خام na khaum, اختضار ikhtizaur, عجول ajool, عجيل ajeel. *Forward fruits* عجالت bukr, بكور bukoor, نوباه nowbah, بكر ajaulut, كرمه kurmeh.—(*hasty*) شتاب نما shitaub numa, شتابان shitauban, تعجل ta-ajul. v. *quick*, *ready*.—(*anterior*) قدم kudim, تقدم tukuddim, مقدم mukuddim, اول awwul.

To forward زود ساختن zood saukhtun, شتابانيدن shitabanédun, تعجيل كردن taajeel kirdun. v. *to hasten*, *quicken*—(*to patronize*) صيانت كردن sé-aunut kirdun, تخفير نمودن tukhfeer numoodun, برداشتن burdaushtun. v. *to promote*.

Forwardly با حميت ba humé-ut, تيزانه tazauneh, على العجلت ala'l'ajulut. v. *hastily*, *eagerly*.

Forwardness (*ardor*) تيزي tazé, حميت huméut, غيرت gheerut, رشك rushk. v. *eagerness*.—(*quickness*) سرعت suraat, زودي zoodé, شتاب shitaub. v. *haste*, *readiness*.—(*earliness*) تعجيل taujeel, عجلت ajulut, مقدمت mukuddumut.—(*impudence*) شوخي shookhé, عدم شرم aduma shurrum, گستاخي kustaukhé.

A FOSSE (*ditch*) خندق khunduk, مترس muturis, شه بارو shah baroo. v. *moat*.

A FOSSIL جامد jaumid (pl. جمد jumud), ركاز rukauz, ركيزت rukeezut.

To FOSTER پروردن purwurdun, پرورده كردن purwurdeh kirdun, پرورش ساختن purwurish saukhtun, مواجات كردن mu-ajaut kirdun, تربيت نمودن turbé-ut numoodun. v. *to nurse*, *feed*, *support*, *encourage*, *educate*.

A foster-father, *fosterer*, پرور purwur, زوج شير ده zooja sheer duh. *A foster-mother*, *foster-dam*, دايه da-éh, زن پرور zunna purwur, شير ده sheer duh, ظار zaur (pl. اظار azaur), ماريده maureedeh. v. *nurse*. — *A foster-brother* or *sister* همشير humsheer. — *A foster-child* پرورده purwurdéh, ربيب rubeeb. — *Fostered* پرورده purwurdeh, پروره purwureh, مغتذي mughtuzé.

FOUL (*dirty*) مردار murdaur, نجس nujis, شوخ shookh, ملوث muluwwus, پزوين puzshween, دنس dunis, چركين chirkeen, بالوش bauloosh, بي سر و سامان bé sur ou samaun, ريمناك reemnauk, درن durin, مدرن mudurun, مدران muduraun, تهول kuhool, تذر kuzr, خسوك khusook, دسم dusum, طفس tufus, نضف nuzif. v. *nasty*, *impure*, *polluted*.—(*abominable*) مكروه mukrooh, كريه kureeh, ملعون mula-oon. v. *detestible*, *odious*. — (*wicked*) اهل فساد ahla fusaud, شقي shuké, قبيح kubeeh, ذو فسق zu fusik, شاطين shauteen, شرير shureer, فسيد fuseed, پر رسوايي pur ruswaï-é, معيوب maï-oob, فضيح fuzeeh. v. *disgraceful*, *villainous*, *shameful*, *fraudulent*. — (*not legal*) نا شرعي na shura-é, غير مشروع ghire-a mushroo-a. — (*gross*, *corrupted*) فاسد fausid (pl. فسيد fuseed, فسدي fusdé), ستبر sutubur, سنيخ suteekh. v. *gross*.—(*full of gross humours*) پر اخلاط فسيد pur akhlauti fuseed. — (*not bright*) نا روشن na roshun, نا كشاده na kushaudeh, تاريك taureek, سياه siauh, بي ضيا bé zé-a. — *Foul water* چركاب chirkaub. *Foul play* حيله بازي heeleh bauzé, رنگ اميزي rungameezé, تلبيس كاري tulbees kauré, ameezé. v. *fraud*, *deceit*.—*A foul action* قبيح عمل

kubeeh amul (pl. قبايح اعمال kuba-éh é-amaul), كار كرد نا سزا kaura ſhuné-a, فعل قنا faal funa, شنيع kird na ſuza. *Foul-faced* كريه المنظر kureehu'l'munzur, زشت رو zuſht roo. *Foul-mouthed* زو بد زبان zu bud zubaun, عيب گوي a-éb gooï, طعنان taanaun. v. *ſcurrilous.*—*To fall foul* (*to reproach*) دشنام دادن duſhnaum dadun, ازار كردن azaur kirdun, شتوم نمودن ſhutoom numoodun. — (*to come to blows*) مشت زدن muſht zudun, ضرب كردن zurb kirdun, چوب زدن chope zudun. *To run foul* (*to daſh together, as ſhips, &c.*) بهم زدن behum zudun, باهم وا كوفتن bahum wa kooftun, مصادمت كردن muſaudumut kirdun.

To foul مردار كردن murdaur kirdun, الودن aloodun, نجس ساختن nujis ſaukhtun. v. *to defile, ſtain.*—*To be* or *grow foul* مردار شدن murdaur ſhoodun, الوده بودن aloodeh boodun, شوخ گشتن ſhookh guſhtun.

Fouled چركين شده churkeen ſhoodeh, مردار گشته murdaur guſhteh, ملوث muluwwus.

Foully (*naſtily*) مردارانه murdaurauneh, ملوثا muluwwuſan. (*infamouſly*) با رسوايي ba ruſwaï-é, رسوانه ruſwauneh. v. *odiouſly.*

Foulneſs مرداري murdauré, چرك chirk, شوخي ſhookhé, لوث laws, نجاست nujauſut, الايش ala-éſh, نا پاكي na pauké, وسخ wuſſukh, الودگي aloodugé, عفونت ufoonut, كره kuruh. v. *impurity, naſtineſs, pollution, corruption.* — (*villainy*) فساد fuſaud, شر ſhurr, قباحت kubauhut, فجور fujoor, شقاوت ſhukawut, شناعت ſhunaat. v. *infamy, ſhamefulneſs.* — (*diſhoneſty*) حيله heeleh, حيله بازي heeleh bauzé, بيذاره beezaureh, غدر ghudr, فريب furrabe. v. *fraud, deceit.*—(*deformity*) زشتي zuſhté, مكروهي mukroohé, قبح kubha rooï, كره kurh, كشف kuſhuf. v. *ugl.neſs.*—*Foulneſs of teeth* قلح kulih.

FOUND (part. of *find*) يافته é-afteh, موجود mujood. (alſo pret.) *I found* يافتم é-aftum, &c.

To FOUND (*lay a foundation*) بنياد كردن buné-aud kirdun, بنيان وضع نمودن buné-aun wuza numoodun, تكريس ساختن tukrees ſaukhtun, اساس نهادن aſaus nihaudun. (*to build*) مبني ساختن mubné ſaukhtun, بنا كردن buna kirdun, عمارت نمودن amaurut numoodun. (*to eſtabliſh*) پايدار كردن païdaur kirdun, ناصب ساختن nauſib ſaukhtun, منصوب نمودن munſoob numoodun. v. *to erect, fix.*—*To found colleges, hoſpitals, or other publick works* وضع حسنات كردن wuzaa huſnaut kirdun, ابنيت خيرات ساختن abné-uta kheiraut ſaukhtun. *To found* or *invent an art* هنر سنعت پيدا كردن ſunaat peeda kirdun, هنر ايجاد نمودن hunr a-éjaud numoodun. *To found* or *caſt in a mould* افراغ قالب كردن ifraugh kaulib kirdun, مفرغ بودن mufurrugh boodun, ريزان ساختن reezaun ſaukhtun.

A foundation بنياد buné-aud, بنلاد bunlaud, بنيان buné-aun, پاي paï, پايين paï-én, پايه pa-éh, اصل aſl, تاسيس tauſees, اساس aſaus, مساس muſaus, اس aſs, قاعدت ka-édut, مقعدت mukadut. v. *baſis.*—*The foundation of a houſe* بنياد بنا buné-auda buna, پاي بست pa-é buſt. *Without foundation* بي اصل bé aſl, بيبقا bébuka, بي سبب bé ſibub, نا حق na hukk, غير مساس ghire-a muſaus. *From the foundation* از بنياد uz buné-aud, از مساس uz muſaus, من اصل min aſl. *Making* or *laying a foundation* تاسيس tauſees, وضع اساس wuzaa aſaus. *Foundations* اساس aſaus, اساسات aſaſaut, قواعد kuwa-éd, اصول aſool. *The foundations of the temple* وضع بناء جامع wuzaa bina-a jauma. *Charitable* or *eleemoſynary foundations* (*as colleges, hoſpitals, &c.*) اوقاف awkauf, حسنات huſnaut, خيرات kheiraut, ابنيت خيرات abné-uta kheiraut, مبرات muburraut, عماير ama-ér. — *Foundation* (*origin*) اغاز aghauz, ابتدا ibtida, سر ſur بنك bunk. v. *principal, riſe, beginning, cauſe*; alſo *eſtabliſhment, ſettlement.*

Founded مبني mubné, معمور ma-amoor, موسس mu-eſſis, زو بنياد zu buné-aud. *Well founded* (*true*) راسخ الاساس rauſikhu'l'aſaus, راسخ الاركان rauſikhu'l'arkaun, راسخ البنيان rauſikhu'l'buné-aun.

A founder (*builder*) بنا buna, بناگر bunagur, بنياد ساز buné-aud ſauz, باني bauné, معمار mi-amaur, موسس mu-eſſis. — (*one from whom any thing originates*) مبدع mubda, پيدا كننده peeda koonindeh, نصاب niſaub, اصل aſl, منشا munſhaa, غرت ghurrut. *The founder of this increaſing empire* غرت اين دولت روز افزون ghurruta ein dowlut rooz efzoon. *A founder* or *caſter in braſs* or *other metals* روي گر rooï gur, ريخته گر reekhteh gur, مفرغ mufurrigh, صفار ſuffaur.

To FOUNDER (*ſink as a ſhip*) غرق شدن ghurk ſhoodun, زير اب فرو رفتن zeer aub furoo ruftun. *To founder* or *ſtumble* (*as a horſe*) سكرفيدن ſugurfédun, سكرفنده نمودن ſugurfindeh numoodun. v. alſo *to fail, miſcarry.*

A FOUNDERY ريزان خانه reezaun khauneh, مفرغ دكان mufurrugh dukaun, صفار خانه ſuffaur khauneh.

A FOUNDLING منبوز mumbooz, بچه منبوز pucheh mumbooz, پسر سند puſura ſind, لقيط lukeet (plur. لقطا lukta).

A FOUNTAIN عين aïn (pl. عيون aï-oon), چشمه chuſhumeh, چشمه اب chuſhumeh-a aub, ما نبع maa nuba, منبع mumba, ينبوع eembuwa (pl. ينابيع eenabé-a) خاني khauné, شمس ſhems, راهاب rauhaub, ابراه aubrauh. v. *ſpring*, *baſon of a fountain.* — (*a jet* or *ſpout of water*) شادروان ſhaudrouvaun, شادربان ſhaudrubaun, چمن بند chumin bund, زربيت zurbé-ut (pl. زرابي zuraubé), زهاب zuhaub. (*original*, *firſt cauſe*) اصل aſl, منشا munſhaa, مبدا mubda.—*A fountain-head* سرچشمه ſur chuſhumeh. *A place abounding in fountains* چشمه سار chuſhumeh ſaur. *A hot ſpring* or *fountain* حمت hummut, عين انيت aïna ané-ut. *The fountain of life* اب حيات auba hei-aut, عين الحيات aïnu'l'hei-aut, سرچشمه حيوان ſur chuſhumeha heewaun. *The fountain of darkneſs* چشمه ظلمت chuſhumeh-a zulmut.

FOUR ᴾ چهار chuhaur, چار chaur, ᴬ اربعة arba-at, اربع arbaa. *The ſpace of four years* چهار ساله chuhaur ſauleh. *The ſpace of four months* چهار ماه chuhaur mah. *The ſpace of four days* چهار روزه chuhaur roozeh. *One of four* چهاريك chuhaur eek. *Conſiſting of four parts*; alſo *four-ſquare* چهار پاره chuhaur paureh, مربع murubba. *A four-ſquare figure* چهار گوشه chuhaur koosheh, شكل تربيع ſhukla turbé-a. *Four-fold* ᴾ چهار تا chuhaur ta, ᴬ اربعة اضعاف arba-ata azaufi. *Four and four* چهاركان chuhaurgaun. *Of four forms* or *colours* چهاركانه chuhaurgauneh. *A team of four horſes* چار اسب chaur aſb. *Four-wheeled* زو چهار گردون zu chuhaur gurdoon, اهل اربع عجل ahla arbaa ajel. *Four-footed* چهار پا chuhaur pa. v. *quadruped.*—*The four elements* چار بالش chaur bauliſh. *The four quarters of the world* ربع مسكون ruba muſkoon. *Four ſides of a ſolid* (alſo *four quantities* or *qualities*) چهار جهت chuhaur jihut. *Four times* چهار بار chuhaur bar, چار باربار chaur baré-aur. *The four ſides* (*the whole of any thing*) چار جهت chaur jihut. *To divide in four* چهار پاره زدن chuhaur paureh zudun. تربيع كردن turbé-a kirdun. *Fourſcore* ᴾ هشتاد huſhtaud, ᴬ ثمانون ſamanoona. *Four hundred* ᴾ چهار صد chuhaur ſad, ᴬ اربعماية arba-a ma-é-ut. *Four thouſand* ᴾ چهار هزار chuhaur huzaur, ᴬ اربعة الاف arba-at alauf.

Fourteen ᴾ چهارده chuhaurduh, چارده chaurduh, ᴬ اربعة عشر arba-ata aſhara, اربع عشرة arbaa aſhrata. *Fourteenth* ᴾ چهاردهم chuhaurduhum, چاردهم chaurduhum, ᴬ رابع عشر rabi-a aſhara, رابعة عشرة raubi-ata aſharata, اربعة عشر arba-at aſhara, اربعة عشرة arba-at aſharata.

The fourth ᴾ چهارم chuhaurum, چارم chaurum, ᴬ رابع raubia, رابعة raubiat. *A fourth part* ᴾ چهارمي chuhaurumé, ᴬ ربع ruba.

Fourthly ᴾ چهارانه chuharauneh, ᴬ رابعا rabi-an.

A FOWL مرغ murgh (pl. مرغان murghaun), خانكي khaunugé, ماكى mauké, ماكيان mauké-aan, دجاجت dujaujut (pl. دجاج dujauj). *A wild fowl* ماكيان بياباني maké-auna bé-abauné. v. *bird.*

To fowl صيد طيور كردن ſeida té-oor kirdun.

A fowler صياد ſé-aud, صياد الطيور ſé-audu't'-té-oor. v. *falconer.*—*A fowler's net* طرقت turikut. *A fowling-piece* طيور بندوقي té-oor bundooké.

A FOX روباه roobauh, روبه roobuh, رباه rubauh, دمنه dumneh, ثعلب ſaalib (pl. ثعاليب ſa-aleeb), هقلس hukullus, ابو حنبص abu humbus, ابو جعد abu jaad, ضواع zuwaa, هيطل heitel, صيدن ſeidun, صيدنافي ſeidunaufé, غشتل ghuſhtul, دقاريس dukaurees, عقف akuf, سمسم ſumſum, دران duraun, روس roos, خنثعت khunſat, ثعنب kaanub, هجرس hijrus. *A place abounding in foxes*) مثعلب muſaalib, زو ثاليب zu ſauleeb. —(*fox-like*) روبهانه roobuhauneh.—*A fox-chaſe* روباه شكاري roobauh ſhukkaré, صيد الثعلب ſeidu's'ſaalib. *A fox-hunter* صياد الثعلب ſé-audu's'-ſaalib.

FRACTION كسر kuſr. v. *breach*, *fracture*, *rupture.*—*Fractions of integral numbers* كسور عدد kuſoora adud, خردها khurduha.—*To reduce fractions to integral numbers* جبر كردن jubr kirdun. *Fractional* كسور عدد منسوب kuſoor adud munſoob.

A fracture كسر kuſr, كسرت kuſrut, انكسار inkiſaur, شكست ſhakuſt, شكستكي ſhakuſtugé, كسستكي kaſuſtugé, رخنه rukhneh, مكسر mukſir.—*A bandage for a fracture* استخوان بند uſtukhoon bund.—*To ſet* or *conſolidate a fracture* جابر كردن jaubir kirdun, مجبور ساختن mujboor ſaukhtun.

To fracture استخون منجزم كردن uſtukhoon munjuzim kirdun.

FRAGILE ضعيف za-éf, منكسر munkuſir. v. *frail*, *brittle*, *weak.*

Fragility ضعف zaaf. v. *frailty.*

A FRAGMENT پاره paureh, كسرت kuſrut (pl. كسار kuſſaur), قصمت kuſmut, قصدت kuſdut (pl. قصد kiſud), شكنج ſhukunj, حتامت hutaumut, ريزه reezeh, فضاض fuzauz. v. *particle.* *Fragments of victuals* خورپاره khorepaureh, خشار khuſhaur, خشارت khuſhaurut, كاردو kardoo. v. *crumbs.*

Fragor, v. *craſh*, *crack*, *noiſe.*

FRAGRANCE خوب بوي khoob booï, بو boo, بوي booï, رائحت ra-éhut, ريح reeh (plur. رياح ré-ah), ريح طيبت reeha tei-ébut, فائحت fa-éhut, فوحان fouhaun, فوح fouh, فنع funa, عطر otar, عطرت otarut, معطر mu-attar, نفحت nufhut (plur. نفحات nufhaut), خمرت khumurut, نغمت fughmut, نقيص nukees, زفر zufr. *To diffuse fragrance* بوي دادن booï dadun, نفح كردن nufih kirdun. *Aromatick fragrance* بوي عطرسا booï otarsa, بوغا boogha.

Fragrant خوش بوي khoosh booï, ذو رائحت zu ra-éhut, نفح nufih, معطر mu-attar, معطر ساز mu-attar sauz, پر عبير pur abeer, خوب رائحت khoob ra-éhut, عنبر بار amber bar, عطر سا otar sa, فائح fa-éh, پهناله puhnauleh, مقتر mukuttir, زفر zufur, ازفر azfur, زفرا zufra. *The fragrant air of the meads* نفحات نسايم چمن nufhauta nu-sa-éma chumin. *Fragrant as ambergris* عبير abeer ta-atteer, عبير تاثير abeer taaseer, عنبر amber booï.— *A rose fragrant as ambergris* گل عنبر شيم gul amber shumeem, v. also under *gale*.

Fragrantly با خوب بوي ba khoob booï, فائحا fa-éhan, نفحانه nufihaune.

FRAIL سريع الزوال suré-a-u'z'zuwaul, ضعيف za-éf, منكسر munkusir, زبون zuboon, ضعيف العقل za-éfu'l'akl, عاجز aujiz, بيبقا bébuka, اسان اضلال asaun izlaul. v. *weak.*—*The region of frailty (this world)* كشوري فنا kushwuré funa, دار فنا daura funa.—*A frail* زبيل zubeel, زنبيل zumbeel. v. *basket, pannier.*

Frailty فنا funa, ضعف zaaf, زبوني zubooné. v. *weakness, instability.*— *Human frailty* طبيعت بشريت tubé-ata bushré-ut. *From the frailty of human nature* بحكم البشريت behookumu'l'bushré-ut, از مزلقت بشريت uz muzlukuta bushré-ut.

FRAICHEUR برودت buroodut. v. *freshness.*

To FRAME *(join, adapt, fit)* پيوستن pi-vustun, قوام ساختن kuwaum saukhtun, توفيق نمودن toofeek numoodun, نظام كردن nizaum kirdun, انتظام نمودن intizaum numoodun.—*(to form by the union of various parts)* از پيوستگي uz pivustugé-a بسيار پاره نظم ساختن bisffé-aur paureh nuzim saukhtun, تواصلات در يكانگي tuwauslaut dur eekaunugé اوردن awurdun. v. also *to make, compose, form, settle, contrive, plan, fabricate, invent.*— *To frame a lie* دريغ بافتن du-reegh bauftun. v. *to forge.*

A frame قوام kuwaum. *The frame of a building* قوام بنا kuwauma buna, تواصلات بنياد tu-wauslauta buné-aud. v. *contignation.*—*Frame of mind* حال خاطر haula khautir. *To be in an excellent frame* خوش حال شدن khoosh haul shoodun. *To be in bad frame* منحوس الحال بودن munhoosu'l'haul boodun. v. *situation, state.*— *A frame (case)* دان daun.—*(a mould)* كالبد kaul-bud, قالب kaulib. v. *model, shape, form, order;* also *contrivance.*

Framed, v. *formed, made.*—*Well framed* سزا suza, سزاوار suzawaur. *Ill framed* نا سزا na suza, بي سزاوري bé suzawauré.

A framer جاعل jaal. v. *contriver, maker.*

FRANCE فرانچه francheh, فرانسه franseh. *The king of France* ردفرنس redefrans.

FRANCHISE معفي maafé, بيزاري bézauré, ازادي azaudé, اميني ameené. v. *exemption, immunity, privilege.*—*To franchise,* v. *to enfranchise.*

Frangible, v. *fragile, brittle.*

FRANK *(liberal)* جوانمرد juvaunmurd, كريم kureem, سخي suhé, صاحب عطو و نعم sahib uta ou na-am, بخشنده bukhshindeh, ازاد azaud, غمرالردا ghumru'r'ruda, غمرالخلق ghumru'l'-khulk. v. *generous.*—*(open, sincere)* صافي دل saufé dil, بي ريا bé ré-a, مخلص mukhlus, بي رنگ bé runk, بلا غدر bila ghudr, نا حيله باز na heeleh bauz. *A Frank (European)* فرنك frank, *The Franks* فرنكي franké, افرنج afrenj. *The country of the Franks* فرنكستان frankistan, افرنجيه afren-jeeh. v. Vol. I. p. 199.—*Frank,* v. also *hogsty.* *To frank.* v. *to fatten, cram.*

FRANKINCENSE بخور bukhoor, نشوار nishwaur, نشواره nishwaureh, كندر kundur, كندور kundoor, لبان libaun, لبني lubné, كندرود kundurood, نيزه neezsheh, ونيزه wu-neezsheh.

FRANKLY *(liberally)* كريما kureeman, ازادانه azaudauneh.—*(sincerely)* مخلصا mukhlusan, با حقيقت ba hukeekut.

Frankness (generosity) جوانمردي juvaunmurdé, كرم kurim, سخاوت sukhawut, مروت muruw-wut, بذل buzl. v. *liberality.*—*(sincerity)* اخلاص ikhlaus, عدم ريا aduma ré-a, خلوص قلب khu-loosa kulb, صداقت sudaukut. v. *candour.*

FRANTICK مجنون mejnoon, ديوانه dé-wauneh, الفته alufteh, اشفته ashufteh, شيدا sheeda, شوريده shoorédeh, دله duluh. v. *insane, mad.*—*(enraged)* پرغضب pur ghuzub, شري shuré, غضوب ghuzoob, ذوقهر zu kuhr, تاقت taakut.—*Frantickly* بطور مجنون betoor mejnoon, شيدانه sheedauneh, غضبا ghuzubun. *Franticknes.* v. *frenzy, madness, fury, rage.*

FRATERNAL برادري buraudurré, برادر اسا

buraudur asa, برادران منسوب buraudurraun munsoob.—*Fraternally* برادرانه buraudurauneh, اخوة akhuwwutan, في منزلت اخ fi munziluta akhi.

Fraternity برادري buraudure, اخوت akhuwwut, مواخات muwakhaut. *A religious fraternity* اخوت حقانيت akhuwwata hukané-ut, برادران دين buraudurauna deen, اخون بالله akhoon billah. v. also *society*, *corporation*.

Fratricide قتل برادر kutla burauder.

FRAUD (*fradulence*) حيله heeleh, حيله بازي heeleh bauzé, غدر ghudr (plur. اغدار aghdaur), ال aul, غبن ghubin, تلبيس tulbees, رنک runk, فريب furrabe, فن funn, كيد keed, مكر mukr, مكر و خدوع mukr ou khuduwa, ريو ré-oo, ريا ré-a, خدعت khudaat, خديعت khudé-at, نيرک neeruk, نيرنک neerunk, سکالش sigaulish, فتنه fitneh, روبه بازي roobeh bauzé, خاتوله khautooleh, برفند burfund, ترفند turfund, محال muhaul, مكائد mukaudut (plur. مكايد muka-éd), وشيهت wusheemut, خيانت khé-aunut, خيانت بندي khé-aunut bundé, احتيال ihté-aul, حول hawl, بيذاره beezaureh, زرق zurk, غش ghyshsh, هملط humullut, هملع humulla, دخل dukhl, غلول ghulool. *A labyrinth of fraud* فريب ورطتي furrabe wurtuté.

Fraudful, fraudulent پر ريا pur ré-a, حيله باز heeleh bauz, اهل غدر ahla ghudr, غدير ghudeer, فريبنده furrabindeh, تلبيس tulbees, غدار ghiddaur, پرنيرنک pur neerunk, خديعت khudé-at, محول muhool, درامج duraumij, درامح duraumih. —*Fraudulent people* قوم پر نيرنک koom pur neerunk, امت پر غدر ummut pur ghudr.

Fraudulently غدارانه ghiddarauneh, بطور پر ريا betoor pur ré-a, با حيله ba heeleh, غديرا ghudeeran از تلبيس uz tulbees.

FRAUGHT (*full, stored*) انباشته ambaushteh, اكنده akundeh, پر pur, مشحون mush-hoon. v. *filled*.—(*laden*) محمول muhmool, موقر mawkir, اوبار awbaur. v. also *freight*.

Fray, v. *brawl, broil, battle, duel, fight*.

Freak, freakishness, v. *fancy, humour, whim*.

Freakish, v. *capricious, whimsical*.

A FRECKLE پشنج pushunj, پشنجه pushunjeh, چل chil, اوله awleh, ابله abileh, سيس sees, گندمه gundumeh, كلف kuluf, نمش nimish. v. *mole*.—*Freckled, freckly* ذو پشنجه zu pushunjeh, چلدار childar, پر ابله pur abileh.

FREE (*not a slave, at liberty*) ازاد azaud, ازاده azaudeh, رسته rusteh, رستگار rustugaur, بيزار beezaur, سربست surbust, حر hurr (plur. احرار ahraur, fem. حرت hurrut), رها ruha, عتيق ateek, عاتق autik, رقيق rukeek, متبري mutuburré, مبري muburré, معتق mu-atik, امين ameen, ايمن a-émun, ايم a-ém, بري buré, مسلم musullum, مطلق mutluk, مامون ma-amoon, معاف mu-auf. v. *exempt*.—(*at leisure, free from business or care*) ازاده azaudeh, ازاد از كاري azaud uz kauré, فارغ faurigh, ذو فراغ بال zu firaugh baul, ايمن a-émun, خالي khaulé, طلق tuluk, بيكار békaur.—(*guiltless*) ازاد azaud, بي گناه bé gunah, غير خطا ghire-a khuta, بري buré (plur. برايا bura-é-a). v. *innocent*.—(*clear from distress*) بي رنج bé runj, نا غمناک na ghumnauk, دلخوش dilkhoosh, غير محنت ghire-a muhnut.—(*not compelled*) نا ملتزم na multuzum, بي غضب bé ghuzb, غير اضطرار ghire-a iztiraur.—(*permitted*) جواز juwauz, مجاز mujauz, حلال hulaul, مرخص murikhkhus.—(*open, ingenuous*) بي ريا bé ré-a, ذو حقيقت zu hukeekut, صادق sauduk, نا غدار na ghiddaur. v. *frank*.—(*common, publick*) عام a-amm, عموم amoom, مشارک mushauruk.—*Free and easy* اسوده و ازاده asoodeh ou azaudeh. *Free from the fetters of love* ازاده قيد عشق azaudeha keida ishk.

To free (*set at liberty*) ازاد كردن azaud kirdun, اطلاق ساختن itlauk saukhtun, رها كردن ruha kirdun, رهانيدن ruhaunédun, خلاص كردن khulaus kirdun, استخلاص نمودن istikhlaus numoodun, اعتاق ساختن é-atauk saukhtun, انجا كردن inja kirdun, تنجيت ساختن tunjé-ut saukhtun, نجات كردن nijaut kirdun, فرج دادن furj dadun, رسته كردانيدن rusteh kirdanédun, رهاندن ruhaundun.—(*to clear from impediments*) مانع واكردن mauna wawakirdun, زجر دور ساختن zujr door saukhtun, تعرض برطرف نمودن ta-arruz burturruf numoodun. v. *to rid*.—(*to grant immunity*) پروانه دادن purwauneh dadun. v. *to exempt*.

A free-booter, v. *robber, plunderer*.

Free-born اصل زاده asl zaudeh, ازاد azaud, حر الاصل hurru'l'asl.

Free-cost بي خرج bé khuruj, غير مصرف ghire-a musruf, عدم بدل aduma buzl.

A freedman ارادت بنده araudut bundeh, عتيق ateek (fem. عتيقت ateekut, plur. عتياق até-auk, عاتق autik), سربست surbust, رقيق rukeek (fem. رقيقت rukeekut), لاقط laukit (pl. لاقطات laukitut), مولي mawla (plur. موالي muwaulé), معتق maatik, عتاقت ataukut. *A freedman who purchases his freedom* مكاتب mukautib.

Freedom ازادي azaudé, ازاد مردي azaud murdé, اميني ameené, اسوده حال asoodeh haul, خلاص khulaus, اختيار ikhté-aur, نجات nijaut,

حريت hurré-ut, حروريت huroore-ut, حريت hururé-ut, اعتاق é-atauk, عتق atik, امان amaun, امن amin, عتاقت ataukut, فراغ firaugh, طلق tuluk, سلامت salaumut, شلحت shudhut, رنحت rudhut, فصيت fusé-ut. v. *liberty*, *exemption*; *ease*; *leave*.—*To obtain freedom* ازادي azaudé é-aftun, يافتن نجات شدن nijaut shoodun.—*Free-hearted*, v. *frank*, *liberal*.

Freely (*at liberty*) با ازادي ba azaudé, با اختيار ba ikhté-aur, سالما sauliman, حرا hurran, بيزارانه beezarauneh.—(*without fear*) بي پروا bé purwa, بي باك bé bauk.—(*without restraint*) ارادتانه araudutauneh, بي تكلف bé tukulluf, رضا ryzan, بالطوع والرضا bi't'tuwa wa'r'ryza. v. *voluntarily*.—(*with impunity*) فرغا furghan, خضرا مضرا khuzran muzran, ظلغا zulfan. v. also *frankly*, *liberally*, *spontaneously*.

A freeman مرد ازاد murda azaud, صاحب اصل زادكي sahib asl zaudugé, مردم اصلي murduma aslé. v. also *freedman*.—*Freemen* ازاد خلق azaud khulk. —*Free-minded*, v. *unconstrained*; *frank*.—*Freeness*. v. *freedom*, *liberality*, *candour*.—*Freespoken* بي بندوبست كويان bé bundubust gooï-aun, بي ضبط و ربط كفت و كوكنان bé zubt ou rubt guft ou goo koonaun.— *A freethinker*. v. *atheist*, *deist*, *libertine*.— *Freewill* اختيار جزي ikhté-aura juzé.

To FREEZE جمد ساختن jumud saukhtun, يخ بستن eekh bustun. v. *to chill*.—(*to be congealed*) فسرده كردن fusurdeh kirdun, فسرده شدن fusurdeh shoodun, فسردن fusurdun, منجمد شدن munjumid shoodun, يخ بسته كشتن eek busteh gushtun, چخشيدن chukhshédun.

To FREIGHT (*load a ship*) بار در جهاز وضع كردن bar dur jahauze wuza kirdun, حمل بر كشتي نهادن huml bur kishté nihaudun.— (*to hire a ship*) جهاز بالتزام كرفتن jahauze biltizaum gooriftun, كشتي استجاره اخذ كردن kishté istijaureh akhz kirdun.— (*to let out a ship for hire*) جهاز بكرايه دادن jahauze bekira-éh dadun, كشتي التزام ساختن kushté iltizaum saukhtun.

Freight (*cargo*) بار جهاز bara jahauze, حمل كشتي humla kishté, امد aumid.—(*the price paid for shipping goods*) كرايه جهاز kira-eha jahauze, التزام كشتي iltizauma kishté. — *A freighter* جهاز كراجي jahauze kiraujé, كشتي اجارت ساز kishté ijaurut sauz. *Freighted* (*put on board*) بر جهاز نهاده bur jahauze nihaudeh, در كشتي وضع شده dur kishté wuza shoodeh. v. *loaded*.— (*hired*) مكري mukré.—*A freighted ship* جهاز بكرايه كرفته juhauz bekura-éh oorifteh.

A FRENCHMAN افرنج afrenj (pl. افرنجيون afrenjé-oon), فرنك frung (plur. افرنسوي afrunsauwé.) v. *a Frank*.—(*french*) فرنك frung, فرنكي frungé, افرنجي afrenjé. *The french disease* فرنكي زحمتي frungé zuhmuté. v. *clap*.

FRENZY جنون junoon, مجنت mujunnut, مجنوني mujnooné, شيدايي sheedaï-é, ديوانكي deewaunugé, غضب ghuzb, خشم khushum, قهر kuhr. v. *insanity*, *rage*.—*The frenzy of love* عشق ديوانكي ishk deewaunugé.—*Frenetick*. v. *frantick*.

FREQUENCY (*often happening*) چند بار افتان chund bar uftaun, چندباري chundbaré, بسياري bisse-auré, كثرت kusrut, كثيرت واقع نما kuseerut wauka numa, تكرار tukraur, كر kurr, بازيور bazé-wur. v. *repetition*.—*Frequency*, *frequence*, (*concourse*) امد شد amud shud. v. *crowd*, *assembly*.

Frequent چند بار chund bar, چند chund, بسيار bisse-aur, كثير kusseer, مقول mukawwul, شركي shuruké, مكرر mukurrur. v. *repeated*.— *Frequent*, *frequented* (*full of concourse*) پر شد و امد pur shud ou aumud, جمع كثير دار jumaa kuseer dar, بسيار مجمع نما bisse-aur mujma numa, مكثور عليه muksoorun aleeh.

To frequent (*visit often*) امد شد ساختن aumud shud saukhtun, چند بار زيارت رفتن chund baur zé-aurut ruftun, بسيار بار تشريف ساختن bisse-aur baur tushreef saukhtun, انباغ كردن imbaugh kirdun. *To be frequent* (*happen often*) بسيار بار افتادن bisse-aur bar uftaudun, چند بار شدن chund bar shoodun.—(*to be numerous*) بسيار بودن bisse-aur boodun, كثير شدن kuseer shoodun. *A place which one frequents* مالف maulif, امد شد كاه aumud shud gah.

A frequenter امد شد ساز aumud shud sauz.

Frequently بسيار بار bisse-aur bar, چند بار chund bar, دفعة dufatan, كراة kurratan, تارة تارة بعد tarratan baad tarratan, عرقات arkautin, اونة awnutan. v. *commonly*, *often*.— *To consider any thing frequently* مداوم انديش شدن mudawum andeesh shoodun, مداومت فكر كردن mudawumut fikr kirdun, ملازم بودن mulauzim boodun.

FRESCO خنكي khunuké, خنك هوا khunuk hawa, برودت buroodut. v. *coolness*, *shade*, *dusk*.

FRESH (*cool*) خنك khunuk, سرد surd, برد burd, سرما surma.—(*not salt*) بي نمك bé numuk, غير ملح ghire-a milh.—(*green*, *unfaded*) تازه tazeh, تازه و تر tauzeh ou tur, تازه ظهور tauzeh zuhoor, طراوت turawut, طري turé, شاداب shadaub, ترين tureen, ابدار aubdar, سبز subz, نورسته nowrusteh, نارين naureen, بادر baudir, رطب rutib.— (*new*) نو now, نورس

nowrus, نو رسیده now rusédeh, نوزاده nowzaudeh, جدید judeed, طرفت turfut, طارف taurif, طریف tureef, ورث wurs. — (*vigorous*) تندرست tundurust, بي تعب bé taab, قادر kaudir, توانا tuvvauna, تنومند tunoomund, بهبود buhbood, نوخاسته nowkhausteh, نوخیز nowkheez, v. also *brisk, strong.* — (*florid, ruddy faced*) گلروي gulrooï, گلرخسار gulrukhsaur. — (*unfaded*) نا افسرده na afsurdeh, نا تارز na tauriz. — (*not stinking*) نا گنده na gundeh, نا گندیده na gundédeh, نا معفون na maafoon, نا غاب na ghaub, بي بد رائحت bé bud ra-éhut, غیر منتن ghire-a muntin. — (*fasting*) روزه roozeh, روزه دار roozeh dar, صایم sa-ém. — *Fresh air* خنک هوا khunuk hawa. — *Fresh water* اب خنک auba khunuk, اب سرد auba surd. *A fresh egg* تازه بیضه tauzeh beezeh. *A fresh* or *raw youth* تازه جوان tauzeh juvaun. *A fresh old age* خلد khulud. *Fresh green herbs* کیاه سرسبز طري gé-auha sursubza turé.

To freshen (*make fresh*) طري ساختن turé saukhtun, خنک کردن khunuk kirdun, تازه ساختن tauzeh saukhtun. *To make salt water fresh* اب غیر ملح نمودن aub ghire-a milh numoodun, از اب نمک واکردن uz aub numuk wa kirdun. — (*to grow fresh*) خنک شدن khunuk shoodun, تازه کشتن tauzeh gushtun.

Freshly (*coolly*) بردانه burdauneh, سردا surdan. (*newly*) طارفا taurifan, از نو uz now, بطور نوزاده betoor nowzaudeh. — (*unfadingly*) با تازکي ba tauzugé, شادبانه shaudubauneh, سبزا subzan. — (*with a ruddy look*) با کاروي ba gulrooï, با کلعذار ba gulazaur. — (*heartily*) تندرستانه tundurustauneh.

Freshness (*coolness*) برودت buroodut, سردي surdé. (*the opposite of being faded*) تازکي taazugé, خنکي khunuké, طراوت turawut. (*not being stale* or *stinking*) حیا کنده بوي hyma gundeh booï, عدم کند aduma gund, خلا عفن khilaa afin. (*freedom from fatigue*) عدم تعب aduma taab, تندرستي tunduruste. v. *vigour.* — (*freedom from saltness*) خلا نمک khilaa numuk, عدم ملح aduma milh. — (*ruddiness of countenance*) غلعذاري gulazauré, کلروبي gulrooï-é.

A FRET (*on the finger-board of a guitar, &c.*) پرده perdeh. — (*fermentation of liquors*) مخل mukhill, مضر muzir, تبکوب tubkoob. (*agitation of mind*) ازار جان azaura jaun, اضطراب iztiraub, پریشاني purashauné, اشغتکي ashuftugé. v. *passion, anger:* also *frith.*

To fret (*make angry*) غضوب کردن ghuzoob kirdun, ازار دادن azaur dadun, ازردن azurdun, اضطراب ساختن iztiraub saukhtun. (*to be angry*) تهر کرفتن kuhr gooriftun, خشمناک کشتن khushminauk gushtun, ازار یافتن azaur é-aftun. (*to rub against, wear*) سابیدن saï-édun, سودن soodun, فرسودن fursoodun, ابلا کردن ibla kirdun. (*to be worn*) مبلي شدن mublé shoodun. v. *to gall.* (*to eat away*) اکل کردن akul kirdun, لحس ساختن luhs saukhtun, متاکل نمودن mutaakkil numoodun. *To fret* (*as liquors*) ترشیدن turshédun, محل کردن muhill kirdun. v. *to ferment.*

Fretful غضوب ghuzoob, ازار یاب azaur é-aub, اضطراب رسیده iztiraub rusédeh, تیز طبیعت taze tubé-aat, تیز مزاج taze mizauj. v. *peevish.* — *To be fretful* تیز شدن taze shoodun, تیز مزاج نمودن taze mizauj numoodun, غضوب بودن ghuzoob boodun.

Fretfully با اضطراب ba iztiraub, غضبا ghuzban, با ازار ba azaur, بوجه تیز طبیعت bewujha taze tubé-at.

Fretfulness ازار azaur, غضب ghuzb, اضطراب iztiraub, پریشاني purashauné, تیز طبیعتي taze tubé-até, تیز مزاجي taze mizaujé. v. *anger, peevishness.*

FRIABLE کشت kusht, ریزناک reeznauk, اسان مفتوت asauna muftoot. *Friable earth* بوغا boogha. *Any thing friable* ریز reez. *Friability* ریزناکي reeznauké, امکن ریزناک imkina reeznauk, کشتي kushté.

A friar, v. *monk.* — *Friary,* v. *monastery.*

To fribble, v. *to trifle.* *A fribble,* v. *fop.*

FRICTION مالش maulish, سورش soorish, حک hukk, تحکیک tuhkeek, تحکک tuhukkuk, دعک daak, مداعکت muda-akut, معک maak, سحن suhn, مش mushsh.

FRIDAY جمعت jumaat, روز جمعه rooza jumah, یوم الجمعت é-oomu'l'jumaat, ازینه azeeneh, حربت hurbut.

Fried برشته burushteh, در تابه پخته dur taubeh pukhteh, تغریده tufrédeh, جفت juft, تقلیت kulé-ut, مقلو mukluwou, مقلي muklé, متجن mutujjun.

A FRIEND دوست dost, دوستکام dostkaum, یار é-aur, یاران é-auraun, محبوب muhboob, معشوق mashook (fem. معشوقت mashookut), دلدار dildar, صدیق sudeek, محب muhibb, حبیب hubeeb, اشنا ashina, صاحب sahib, مخلص mukhlis, خیر خواه kheir khauh, خلیل khuleel, دولتخواه dowlutkhauh, عزت خواه izzut khauh, رفیق rufeek, مهربان muhrbaun, نیک خواه neek khauh, دمساز dumsauz, یکجهد eekjihud, یکسره eeksureh, همدم humdum, همخواه humkhauh, همار humaur, همال humaul,

همپشت humposht, همپهلو humpihloo, همراز humrauz, همساز humsauz, همعنان humanaun, حافد haufid, خلت khullut, خلم khullim, ترب tirb, خدن khudin, اخ akh, ود wudd, وديد wudeed, ودود wudood, دادر daudur, غمكسار ghumkusaur, متاخي muta-akhkhé, دمج dumuj, برادر buraudur, ولي walé, والا waula, مولا mula, شخل shukhl, خديو khudé-oo, حواري huwauré, وير weer, تكل kitl, رجم rujim. v. *companion*.—*Friends and strangers* اشنا و بيگانه ashina ou beegauneh. — *A most intimate friend* يار وفادار é-aura wufadar, محب صادق muhibba saudik, محب مخلص muhibba mukhlis, يار غار é-aura ghaur, دوست درونی duroonė doost, دوست ذو حقيقت doost zu hukeekut, يارجان e-aura jaun, خنر khunnur. *My old friend* قديمي دوستم kudeemé doostum. *My dear friend* عزيز دوستم azeez doostum, برادرم buraudurum. *O friend!* يا يار ya é-aur, اي يار ee é-aur. *A meeting of friends* صحبت ياران sohbuta é-araun. *A false friend* دوست زباني zubauné doost, عبد عين abda aïn, صديق عين fudeeka aïn.

To friend, v. *to befriend*, *favour*.

Friendless بي يار bé é-aur, محتاج muhtauj, حاجتمند haujutmund, مفلس muflis, دست تنگ dost tunk.—(*driven from country and friends*) كم كشته دار و ديار gum gushtuha daur ou dé-aur. v. *destitute*, *poor*, *wretched*.

Friendliness خير خواهي kheir khauhé, مهرباني muhrbauné. v. *benevolence*.

Friendly محبانه mohibbauneh, با مهرباني ba mihrubauné, دوستانه doostauneh, دوستاني doostauné, يارانه é-arauneh, خيرخواه kheirkhauh, نيک انديشانه neek andeeshauneh, بطور دستان betoora doostaun. v. *benevolent*, *kind*, *favourable*.—*Friendly letters* محبت مكتوبي mohabbut muktoobé.

Friendship دوستي dosté, ياري é-auré, اشناي ashina-é, محبت mohabbut, مودت muwuddut, مهر muhr, مهرباني mihrubauné, خلول khulool, تعلق ta-alluk, خلت khullut, خلولت khuloolut, خليلت khuleelut, حباب hubaub, ولا wula, ولايت wulaïut, موالات muwalaut, صداقت fudaukut, ذات البين zautu'l'bein, ود wudd, وداد wudaud, دلداري dildauré, خسرنگري khusrangurė, صحبت sohbut, عنوت anoot. v. *affection*, *love*, *benevolence*; *assistance*.—*Intimate friendship* الفت ulfut, اتحاد ittihaud, همدمي humdumé, غمخوري ghumkhoré. *Mutual and sincere friendship* مصادقت mufaudukut, مخالصت mukhaulifut, محبت مشاركت mohabbuta musharikut, خلوص khuloos, اختصاص ikhtisaus, مصافات musafaut, محبت حقيقت mohabbuta hukeekut. *To cultivate friendship* دوستي داشتن dosté daushtun, يار شدن é-aur shoodun, ياران بودن é-araun boodun, رعايت كردن ra-aï-ut kirdun, تصادق نمودن tusfauduk numoodun, تخالل ساختن tukhaulul saukhtun, محابت كردن mohaubut kirdun, خلوص و دوستي نمودن khuloos ou doosté numoodun, مخالت كردن mukhaulut kirdun.

A FRIGATE فرقته firkateh, قايق ka-ék. v. *ship*.

FRIGHT وحشت wuhshut, هول hawl, هراس hiraus, باك bauk, خوف khoof. v. *fear*, *terror*.

To frighten هول كردن hawl kirdun, ترسانيدن tursanédun, ترس كردن turs kirdun, نفرت و وحشت دادن nufrut ou wuhshut dadun, هراس ساختن huraus saukhtun, تخويف كردن tukhweef kirdun, خوف رسانيدن khoof rusanédun, مخوف بودن mukhoof boodun, شوريده كردن shoorédeh kirdun, تهديد ساختن tuhdeed saukhtun, توهيل كردن tawheel kirdun. v. *to terrify*.

Frightened هيبان heebaun, وهمناك wuhimnauk, مخوف mukhoof, مهتول muhtoul, روع rawa.

Frightful هولناك hawilnauk, هيبتوار heebutwaur, مخوف mukhoof, ترسناك tursunauk, خطرناك khuturnauk. v. *terrible*, *dreadful*, *horrible*, *formidable*.—*A frightful figure* كريا لقا guré-a luka. *A frightful sound* فوزان fouzaun.

Frightfully مخوفانه mukhoofauneh, هايلانه ha-élauneh, هيبانه heebauneh, با وحشت ba wuhshut.

Frightfulness هولناكي hawilnauké, وحشت wuhshut, هيبتواري heebutwauré. v. *dreadfulness*.

FRIGID (*without warmth*) سرد surd, برد burd, سرم surm, قر kurr. v. *cold*.—(*unaffectionate*) بي محبت bé mohabbut, غير مودت ghire-a muwuddut, نا نرم دل na nurm dil, ذو برودت zu buroodut, اهل برودت و كدورت ahla buroodut ou kudoorut, مسامح musaumeh. v. *indifferent*. —*Frigid in constitution* بارد المزاج baurıdu'l'mizauj, سست اندام sust andaum, عنين aneen, نا توان na tuvvaun. v. *impotent*. — (*without fancy*) بي قوت خيال bé kuwwuta khé-aul, غير متخيلت ghire-a mutukheelut. v. *dull*, *stupid*.

Frigidity, *frigidness* (*want of heat*) سردي surdé, سرما surma, بي تاب bé taub, غير حرارت ghire-a huraurut, بي گرما bé gurma. (*want of affection*) برودت buroodut, عدم محبت aduma mohabbut, خلا مودت khilaa muwuddut, عدم نرم دل aduma nurm dil, مسامحت musaumihut. v. *indifference*. —(*frigidity of constitution*) برودت المزاج buroodutu'l'mizauj, سستي susté, ناتواني natuvvauné. v. *impotency*.—(*dullness of genius*) عدم قوت خيال

aduma kuwwuta khé-aul, خلا مخيلت khilaa mukhei-ulut.

Frigidly (*coldly*) سرمانه surmauneh, بي گرما bé gurma. (*unaffectionately*) با برودت ba buroodut, با مسامحت ba musaumihut, بي محبت bé mohabbut. — (*dully*) غير توت وهم ghire-a kuwwuta wuhm, بي متخيلت bé mutukheelut. (*impotently*) بروجه نا توان burwujeh na tuvvaun, با سستي ba susté.—*Frigorifick* برد كنا burd koona.

FRINGE طراز tirauz, علم alum, فراويز fira-weez, زه zuh, ريشه reesheh, پرزه purzsheh, پرزه purzeh, حاشيت haushé-ut. v. *border, embroidery*.— *A fringe round a shirt* نورده پيراهن noordeh-a peerauhin. *The fringes of a head-dress*, (also *round garments*) هدب hudub.

To fringe طراز كردن tirauz kirdun, طرازيدن tirauzédun, تحشيت ساختن tuhshé-ut saukhtun, پيراي بخش كردن peera-é bukhsh kirdun. v. also *to decorate*.—*Fringed* طرازيده tirazédeh. *Fringed with various colours* عبقري طراز abkuré tirauz, ريشيده reeshédeh. *A fringed carpet* or *cushion* تبسته tubusteh.

FRIPPERY (*old clothes*) جامه مخلوق jammeh mukhlook, چپاره chippaureh, مضرج muzruj, بادروزه baudroozeh, جامه بد jammeh-a bud, بازرو bauzroo, طمر tymur (plur. اطمار atmaur), ژنده zshundeh, سحق suhik, ثوب شباريق sooba shubaureek, هرگون جامه hurgoon jammeh, مدروس mudroos, ماري mauré, لديم ludeem, رثيثت ruseesut, جامه رثيث jammeh rusees, مشقت mushkut, فضل fuzul, مفضل mufzul. —(*an old clothes market*) بازار بادروزه bazaur baudroozeh. *A fripperer* or *dealer in old clothes* بادروزه فروش baudroozeh furoosh.

To FRISK كسروز نمودن kusrooz numoodun, رقصيدن ruksédun, رقصان كردن ruksaun kirdun, جهيدن juhédun, نفزان نمودن nufzaun numoodun, نقز كردن nukiz kirdun, خيزيدن kheezédun. v. *to bound, leap, skip, dance*.— *A frisk*. v. *skip, leap*, also *frolick*.

Friskiness كسروزي kusroozé, شادي shaudé, شوخي shookhé, خرمي khurrumé, ابتسام ibtisaum, ابتهاج ibtihauj, فرح furruh بال پايي bad paï-é. v. *gaiety, liveliness*.

Frisky كسروز kusrooz, شوخ shookh, شاد shaud, خوش دل khoosh dil, خرم khurrum, مسرور musroor, رقصان ruksaun, بادپا badpa, هوادار hawadar, هواي hawaï-é. v. *airy, gay, lively*.

A frith (*of the sea*) سدت suddut, حلق البحر hulku'lbuhr, تنك دريا tunka duré-a. v. *straits*.

A FRITTER روغن جوش rooghun joosh.

To fritter, v. *to mince, crumble*.

FRIVOLOUS بي معني bé maané, هرزه hurzeh, هواخواه hawa khauh, روزكاري roozigauré, بيهوده béhoodeh, مهمر mihmur, بهرج buhruj, باطل bautil, بادرام baudraum, ياوه é-aweh, يايه é-ayeh, نا برجا na burja, ياژه é-auzshé. v. *trifling, vain*.—*Frivolousness* بطلان butlaun, كزاف guzauf, هوا hawa, اينده a-éndeh, روزكار roozigaur, هرزه hirzeh gooï-é, هذر huzr. — *Frivolous things* هرزات hurzaut, هواهي hawauhé, خرزه khurzeh, ياوه é-aweh. v. *vanity*.—*Frivously* بي معني bé maané, بر وجه بيهوده bur wujha béhoodeh, باطلانه bautilauneh, بطور هرزه betoora hurzeh. v. *triflingly*.

To FRIZZLE زلف پر چين كردن zulf pur cheen kirdun. v. *to crisp, curl*.

A FROCK قبا kuba, v. *coat*.

A FROG غوك ghook (pl. غوكان ghookaun), وزغ wuzugh, ضفدع zufda (plur. ضفادع zufauda, ضفادي zufaudé), پك puk, وطواط wutwaut, جاز jauz, نقاقت nukaukut, رنن ranan, فدادت fudaudut, لجا luja (fem. لجات lujaut), هجات hujaut, وزاغه wuzshaugheh, وزاغه wuzaugheh, قر kurr, علموت admool, بزغ buzgh, چشش chushish, شرغوف shurgoof, شرغ shurgh, جزغ juzugh, چغز chughz, علجم aljum, عينوم a-énoom, ابو هبيرت abu hubeerut (fem. ام هبيرت ummu hubeerut), لجم lujum.—*Frogs* متعادات mukaadaut, اجام ajaum, توافز kawaufuz, هكارس hukaurus.—*The boy's game Leap-frog* مزشد muzsheed, مزيد muzeed, مزيده muzeedeh.

FROLICK, *frolicksome* شوخ shookh, شادمان shaudmaun, خرم khurrum, بهيج buheej, خنده khundeh, بسيم buseem, خوش دل khoosh dil. v. *gay, joyous*.—*A frolick* رنك runk, بذله buzleh. v. *whim, prank*. — *Frolicksomeness* شوخي shookhé, شادي shaudé, خوش دلي khoosh dilé.

To frolick بذله باز كردن buzleh bauz kirdun.

FROM [P] از uz, ز zi, [A] عن aan, من min. *From, a great way from* بيرون beeroon. *From me* [P] از من uz mun, زمن zimun, [A] عني aanné, منني minné.— *From thee* [P] از تو uz too, زتو zitoo, [A] منك minka, عنك anka. *From him* [P] ازو or از او uz ou, زو zou, ازش uzish, [A] منه minhu, عنه anhu. *From her* [A] منها minha, عنها anha. *From us* [P] از ما uz ma, [A] منا minna, عنا aanna. *From you* [P] از شما uz shuma, [A] منكم minkum, عنكم ankum (fem. منكن minkunna, عنكن aankunna). *From them* [P] از ايشان or ازيشان uz éshaun, [A] من هم min hum, عن هم aan hum (fem. من هن min hunna, عن هن aan hunna.)

—*From another* P از ديگر uz deegur, A من غيره min gheerihi. *From dinner time* A بعد الطعم baadu't'taam, بعد الظهر baadu'z'zuhr. *From youth* P از عنفوان جواني uz unfuwauna juvauné, A من الشباب minu'sh'shubaub. *From youth to age* A من شب الي دب min shubba ila dubba. *From all antiquity* P از پيشيني uz peisheené, A من متقدم min mutukuddum. *From all eternity* P از ازل uz azul, A ازل و ازال azul ou azaul. *From the beginning* P از سر uz sur, از نو uz now, A مجدداً mujuddudan. *From top to bottom* P از بالا تا پايين uz bala ta paï-én, سراسر surasur, سرتاسر surtasur, سراپا surapa, سرتاپا surtapa, سر تا قدم sur ta kudum, A من ابتدا الي انتها min ibtida ila intiha من الراس الي الراس min a'r'rausi ila'r'rausi, من اول الي اخر min awwul ila akhir. *From infancy* P از پسري uz pusuré, از کهوار uz kuhwaur, A من الطفوليت minu't'tufoolé-ut, من الرضاعت minu'r'rizaat, من المهد minu'l'muhd. *From that time* P از ان باز uz aun bauz, از ان زمان uz aun zumaun, A من ذلک الزمان min zaliku'z'zumaun. *From morning till evening* P از بامداد تا هنگام شام uz bamdad ta hungauma shaum A من الصباح الي الرواح minu's'subauh ila'r'ruwauh. *From remote ancestry* P از پيشينان uz peisheené-aun, A ابا عن جد aban aan juddin. *When will he come from Burdwan?* P از بردوان كي خواهند امد uz Burdwan kei khauhund aumud. *I heard it from the council* P از كونسل شنيده ام uz koonsil shunédeh am. *From day to day* P روز بروز rooz berooz, روز رزز rooz rooz, A يوم في يوم é-ouma fi é-ouma. *From above* P از بالا uz bala, A من فوق min fouk. *From below* P از زير uz zeer, از فرو uz furoo, A من تحت min tuht. *From without* P از بيرون uz beeroon, A من الخارج minu'l'khaurij. *From within* P از درون uz duroon, A من داخل min daukhilin. *From afar* P از دور uz door, A من دور min door.

The FRONT (*forehead*) پيشاني peishauné, جبين jubeen, جبهه jubheh, روي rooï, وجه wujuh (pl. وجوه wujooh), چهره chuhreh, صورت soorut. *The front* or *fore part* (*of any thing*) پيش peish, پيشاني peishauné, پيشكار peishkaur, پيشگاه peishgah, پيشك peishuk, مقدمت mukuddumut (plur. مقدمات mukuddumaut), قدام kuddaum, قبل kubl. *The front of an army* پيشادنك peishadunk, پيشرو peishrou, پيشاونك peishawunk, پشاهنك peishahunk, نظور nuzoor, پيشگاه سپاه peishgauha sippah, پيش لشكر peisha lashkur, مقدمت الجيش mukuddumu-tu'l'jeesh, قدام عسكر kuddauma askur. *The front of a building* وجه عمارت wujha amaurut, روي بنا rooï buna. *A front seat* پيشي peishé, پيشگاه peishgah, پيشكار peishkaur. *An apartment open to the front* سرطاق surtauk, سروا surwa, ايوان a-é-waun. *A front-room* پيش خانه peish khauneh, پيشطاق peishtauk.—*In the front* در پيش dur peish, في قدام fi kuddaum, قبلا kublan. *In front and rear* پيش وپس peish ou pus, علي قدم و خلف ala kudum ou khulf. *From front to rear of an army* از پيش تا پس لشكر uz peish ta pusa lashkur, از مقدمت تا دمدار عسكر uz mukuddumut ta dumdaura askur. *Having a bold front* (*impudent*) پيشانيدار peishaunédar, سخت پيشاني sukht peishauné, اخشب akhshub, كستاخ kustaukh, اهل وقيح ahla wukeeh.—*He had not front for that* روي ان نداشت rooï aun nedausht. *Front to front* رو برو roo beroo, برابر buraubur, مقابل mukaubil, مواجهت muwaujihut.

To front (*confront*, *oppose*) مقابل شدن mukaubil shoodun, مقابلت كردن mukaubilut kirdun, روبرو نمودن rooberoo numoodun, مواجهت بودن muwaujihut boodun. v. *to be opposite*.—*To fight front to front* روبرو محاربه كردن rooberoo mohauribeh kirdun. *To stand in front* پيش استادن peish ustaudun, در پيش شدن dur peish shoodun.—*Fronted* وجه دار wujuh daur, مقدمت نما mukuddumut numa, زو پيش zu peish, با قدام ساخته ba kuddaum saukhteh.

A FRONTIER, *frontiers* سر زمين sura zumeen, سرحد surhudd, ترفند turfund, باب baub, مرزبوم murzuboom. v. *bounds*, *borders*, *confines*.—*A frontier town* شهر بسر زمين shahur besura zumeen, قلع بر مرزبوم killaa bur murzuboom, سرحد surhudd. *Living on the frontiers* سرحد نشين surhudd nisheen. *Beyond the frontiers* از سرحد بيرون uz surhudd beeroon.

A FRONTISPIECE پيش در peish dur, پيشك peishuk, پيشگاه peishgah, پيشكه peishguh, قدام الباب kuddaumu'l'baub, وجه عمارت wujha ymaurut. *The frontispiece*, *title*, &c. *to a book* or *letter* [which in the East are in general highly ornamented] عنوان unwaun, سرنوشت surnuwisht, سر دفتر sur duftur, ديباجه deebaujeh.

A FRONTLET پيشاني بند peishauné bund. v. *fillet*; also *forehead*.—*A frontstall* (*of a bridle*) پايچه pa-écheh. v. *headstall*.

FROST جمد jumud, يخ eekh, اورزغ ururgh, جليد juleed, ضريب zureeb. v. *ice*.—*Hoar frost* ژاله zshauleh, جليد juleed, بشم bushum, ارزيز arzeez, اورزغ ururgh, پژه puzsheh. v. *hoar*.

Frosty اب بند aub bund, يخ ساز eek sauz, جمد نما jumud numa, ضريبي zureebé.

FROTH ازوغ azshoogh, کف kuf, کفک kufuk, اور ur, رغاوت rughawut, رغایت rugha-ut, اسلیح asleeh. v. *foam, scum.* — *The froth* or *scum which runs over a boiling pot* طفاحت tyfauhut. —*The froth of milk* زباد zubaud, کفشیر kuf-sheer, زباد شیر zubauda sheer, نشافت nishaufut, رغوت righwut (plur. رغي rugha). v. also *frivolousness.*—*To froth*, v. *to foam.*—*Frothily*, v. *frivolously.*— *Frothy*, v. *frivolous.*

Frouzy, v. *fetid, musty, dim.*

FROWARD تیز مزاج taze mizauj, خودراي khoodra-é, تمرد tumurrud, جموح jumooh, شر shirr, مسا musa, اتشي autashé, غضبان ghuzbaun. v. *angry, peevish, perverse, refractory.*—

Frowardness تیز مزاجي taze mizaujé, خود رايي khood raï-é, عناد ynaud, جموحي jumoohé, کشتکي gushtugé, شرت shirrut.—*Frowardly* شرا shirran, با تیز مزاجي ba taze mizaujé. v. *perversely.*

To FROWN نگاه غضب الود نمودن nigauh ghuzb alood numoodun, جبین پر چین کردن jubeen pur cheen kirdun, چهر چین افکندن chuhr cheen afkundun, سخت روي داشتن sukht rooï daushtun, روي کشیدن rooï kushédun.

A frown (*wrinkled look*) ازنک azshunk, چین cheen, جبین چیني jubeen cheené, روي کشي rooï kushé, قطبا kutba, تبسل tubussil. —(*an indignant look*) نگاه غضب الود nigauh ghuzb alood.

FROZEN یخ بسته eekh busteh, افسرده af-surdeh, فسرده fusurdeh, منجمد munjummud.

FRUCTIFEROUS, *fructuous, frugiferous* باردا baurdar, میوه دار meevuh dar, ثامر saumur. v. *fruitful.*—*To fructify* تثمیر کردن tusmeer kirdun. v. *to fertilize.*—(*to bear fruit*) میوه دار شدن meevuh dar shoodun, ثامر بودن saumir boodun. —*Fructification*, v. *fertility.*

FRUGAL خانه دار khauneh dar, مقتر mukuttir, قتر kutir, قتور kutoor, معتدل mu-atudil.— *Frugally* با خانه داري ba khauneh daré, مقترا mukuttiran, معتدلانه muatudilauneh.—*Frugality* خانه داري khauneh daré, اعتدال é-atidaul.

FRUIT (*product of a tree, &c.*) میوه meevuh, ثمر sumr, ثمره sumruh, بر bur, بار baur, حاصل hausil, فاکهت faukihut (plur. فواکه fuwaukih), محصول muhsool (plur. محصولات muhsoolaut). —(*advantage*) نفع nufa, فایده fa-édeh, اجاره ijaureh, منفعت munfaat (plur. منافع munaufa), سود sood, سواد suwaud, استفاده istifaudeh. v. *emolument, profit*; also *effect, consequence, production.*—*The fruit of the womb* حمل huml, بار baur. *Sour* or *unripe fruit* میوه نیم رس meevuha neem rus, ثمر خام sumr khaum, حصرم husrum, کال kaul, کالبد kaulbud, کنشتو kunushtoo, غنجال ghunjaul, اخکوش akhkoosh, اخکور akhkoor. *Ripe fruit* مثمر musmur, ناضج nauzuj, مجنی mujné. *Late fruits* میوه مبطیت mivuha mubté-ut, سرده surdeh. *First fruits* نوبار nowbaur, نوباوه nowbaweh, باکورت baukoorut. *Preserved fruits* مربی murubba, ابر abur. *A fruit-basket* تبرک tubruk, کواره guwaureh, برفنده burfundeh, مخرف muhkruf, شکیکه shukeekeh. *Fruits* میوها meevuha, ثمار sumaur, اثمار asmaur, ثمرات sumraut, فواکت fuwaukut, بارها baurha, منفاع munfaa, محصولات muhzoolaut. *Abounding in fruits* میوه دار meevuh dar, فواکهي موفور fuwaukihi moofoor, مثمر musmir, حافل haufil. *To reap the fruit* (*of any thing*) استفاده کردن istifaudeh kirdun, فایده پذیرفتن fa-éduh pizzeeruftun, دست رس یافتن dosta rus é-aftun.—*Fruit-bearing*; (also *a fruit-bearing tree*) میوه بر meevuh bur, بار دار bar dar.

Fruitage (*fruits of various kinds*) میواهاي گوناگون meevaha-é goonagoon, بارها بوقلمون baurha bookulumoon.

A fruitery or *repository for fruit* میوه خانه meevuh khauneh.

A fruiterer میوه فروش meevuh furoosh.

Fruitful میوه دار meevuh dar, باردار baurdar, زایکر za-égur, محصولدار muhsooldar, ثامر faumir, ثمرا sumra, مثمر musmir, ذو برکت zu burkut, سودمند soodmund, ذو منفعت zu munfaat. *Fruitful fields* مزارع پر منافع muzara pur munaufa. v. *fertile, plenteous.*—(*prolifick, as a female*) نغوض nufooz, ابد abud, ابلت ablut, زایکر za-égur.

Fruitfully بارد ارانه baurdarauneh, ثامرا saumiran.

Fruitfulness برکت burukut, غنیمت ghunémut, وطف wutif. v. *fertility.*

FRUITION تصرف tusurrif, تنعم tuna-am, تمتع tumuttaa, وصال wusaul, وصل wusul, وصلت wuslut, وصول wusool, مواصلت mu-aslut. v. *enjoyment, possession.*

FRUITLESS غیر مثمر ghire-a musmir, نا تثمیر na tusmeer, نا باردار na baurdar. (*without advantage*) بلا فایده bila fa-édeh, باطل bautil, غیر کسب ghire-a kusb, بی نوا bé nuva. بي معني bé maané, بیهوده béhoodeh, v. *vain, unprofitable.* —*Fruitlessly* باطلا bautilan, بر وجه بیهوده bur wujha béhoodeh, بطور بي نوا betoor bé nuva.

Fruit-time مهرجان muhrjaun. v. *autumn.*

A fruit-tree درخت میوه بر durukhta meevuh bur.

To FRUSTRATE محروم کردن muhroom kirdun, حرمان ساختن hurmaun saukhtun, غیر

بی بهره نصیب نمودن ghire-a nuseeb numoodun, بی بهره کردن bé buhreh kirdun. v. *to disappoint*, *defeat*, *balk*.—*Frustrated* محروم muhroom, مخذول mukhzool, بی بهره bé buhreh. *To be frustrated* محروم شدن muhroom shoodun, خایبا ایب بودن kha-éban a-éban boodun, بی بهره گشتن bé buhreh gushtun.

To FRY میچودن meechoodun, تفریدن tufrédun, برشتن burushtun, در تابه پختن dur taubeh pukhtun, قلی کردن kulé kirdun, قلیت شدن kulé-ut shoodun, مقلی نمودن muklé numoodun, جفت ساختن juft saukhtun.

A frying-pan تابا tauba, طابه or تابه taubeh, تاوا tawa, تاوه taweh, طابق taubik, طبق tubuk, طاجن taujin, طیجن teejun, مقلات mukulaut, مقلی muklé. *A maker of frying-pans* تابا گر tauba gur, کلا kulla.

FRY (*small fishes*) اندل ماهیان anduk mauhé-aun, انوان صغار anwauna sughaur. (*the eggs of fish*) خایه ماهی kha-éha mauhé, بیضت النون beizutu'n'noon, صعقر saakur.

To FUDDLE (*make drunk*) مست کردن must kirdun, اسیمه دماغ ساختن aseemeh dumaugh saukhtun. (*to drink to excess*) مست خراب بودن musta khuraub boodun, باده پیمان شدن baudeh peemaun shoodun.

Fuddled منهرج munhurrij. v. *drunk*.

FUEL (*for fire*) سوخته sookhteh, اتش افروز autash afrooz, اتش انگیز autash angeez, اتش گیره autash geereh, زنده zindeh, حراق hurauk, حراقت huraukut, حروق hurook, حروقا hurooka, حرق huruk, محروقت muhrookut, پوک pook, پود pood, پوده poodeh, اراث araus, ارثت arsut.—*To fuel* or *feed fire with fuel* سوخته بر اتش نهادن sookhteh bur autash nihaudun.

Fugacity, v. *volatility*, *instability*.

FUGH وای wa-é, وی wé. v. *fy*, *foh*.

FUGITIVE شارد shaurid, شرود shurood, ابق aubik, رم rumm, رمان rumaun, نفور nufoor, نافر naufir, نفران nufraun, مستنفر mustunfir. v. also *volatile*, *unsteady*, *wandering*.

A fugitive گریزنده gureezindeh, گریز gureez, ملاخ mullaukh, فار farr (fem. فرور furoor). v. *deserter*.

Fugitiveness, v. *volatility*, *instability*, *uncertainty*.

To FULFIL (*accomplish*) بکار اوردن bekaur awurdun, ادا کردن ada kirdun, اتمام ساختن itmaum saukhtun, تمام نمودن tumaum numoodun. v. *to complete*.—(*to fill full*) پر کردن pur kirdun, لبالب ساختن lubaulub saukhtun. v. *fill and full*.

Fulfilled (*completed*) ادا کرده شده ada kirdeh shoodeh, بکار اورده bekaur awurdeh, تمام ساخته tumaum saukhteh.—(*filled full*, *full fraught*) پر کرده pur kirdeh, اکنده agundeh, ممتلی mumtulé.

Fulfilling بکار اور bekaur awur. *Fulfilling desires* or *wishes* مراد بخش moraud bukhsh, کام بخشا kaum bukhsha.

FULGENCY, *fulgidity*, *fulgour* روشنا roshuna, ضیا zé-a. v. *splendor*.—*Fulgent*, *fulgid* روشن roshun, ابدار aubdar. v. *shining*, *glittering*.

Fuliginous, v. *footy*, *smoaky*.

FULL پر pur, کامل kaumil, تمام tumaum, ممتلی mumtulé, مشحون mush-hoon, موفور moufoor, وفی wufé, اموده amoodeh, ملا mula, مفعم mufaam, وسنا wusna, برزغ burzugh, وسناد wusnaud, سکارون sukaroon, زاخر zaukhir, سرشار surshaur, هک hukk, طحمت tuhmut, برزش burzsh, مطحوم mut-hoom. v. *filled*, *replete*, *perfect*, *complete*.—*Full*, *full fed* (*saturated with meat* or *drink*) سیر seer, انجالیده anjaulédeh, اکتم aktum, اکسم aksum, شبعان shubaun, اتل autil, اوتل awtil, طفح tufuh.—(*expressing much*) بسیار گو bissé-aur goo, بسیار نما bissé-aur numa.—(*containing much*) بسیار دار bissé-aur dar, کثیر دار kuseer dar. (*not faint*, *in colour*) مترح muturuh. *Full weight* تمام عیار tumaum a-é-aur, کامل الوزن kaumilu'l'wuzn. *Half full* نصفان nusfaun, نصفی nusfé *Full to the brim* لبریز lubreez, لبالب lubalub. *A full bumper* جامه لبالب jaumeh lubalub, کلاجود kulajood, نوشانوش nushanoosh. *Thread full of knots and ravelings* رشته پر پیچ و تاب rishtuha pur peech ou taub. *To be too full and overflowing* سر نثار و لبریز شدن sur nisaur ou lubreez shoodun, نسفان بودن nusfaun boodun, طفح شدن tufuh shoodun. *Full of flesh* گوشت اژنده koosht azshundeh, پر گوشت pur koosht, گوشتین kooshteen, گوشت دار koosht dar, سمین sumeen, ملحم muluhhum. v. *corpulent*, *fat*, *plump*.—*Full-faced* کلثمت kulsumut, کلثوم kulsoom.—*Full of wisdom* پر دان pur daun. v. *wise*.—*A heart full of envy* دل حسد اعتیاد dila husud é-até-aud. *A heart full of sincerity* دل صفا مشحون dil sufa mush-hoon.—*The full* (*freedom from deficiency*) عدم مقصور aduma muksoor, خلا نقصان khilaa nuksaun. (*the whole*) کل kull, کلیت kullé-ut, تمام tumaum, اتمام itmaum, کمال kumaul, پرداخت purdaukht. v. *total*, *completion*.—*The full moon* قمر تمام kumra tumaum, قمر kumr, بدر budr, بدر تام budra taum, مه بدر muh budr, ماه تاب maha taub.—*The full of the moon* تمام

قمر tumauma kumr, ابدار abdaur. *To fill full* تهليت كردن tumlé-ut kirdun. v. *to fill.—Full blown* كشاده kushaudeh, نغوم fughoom. *A bed of roses in full blow* كلرعنا gulraana.—*Full of fragrance* پر عبير pur abeer.—*Full-eyed* ذو عين zu aïna guraun, اهل عين كهال ahla aïna kumaul. — *A full-feathered arrow* تير عبير teer abeer. *Full speed* تيز رو taze rou حرق hurk.

To FULL (*cloth*) جامه قصارت كردن jaumeh kussaurut kirdun.

A fuller قصار kussaur, مقصر mukussir. *The fuller's art* قصارت kussaurut. *A fuller's hammer* چكابه chukaubeh, مقصرت muksurut. v. *beetle.— A fullery, fulling-mill* قصار خانه kussaur khauneh.

FULLY بالكليت bi'l'kullé-ut, تماما tumaman, جملة jumlutan, پاک و پاكيزه pauk ou paukee-zeh, بالتمام bi't'tumaum, في الجمله fi'l'jumleh, بالجمله bi'l'jumleh, غير نقصان ghire-a nuksaun, بي كاست bé kaust, طبيقا tubeekaun. v. *wholly, totally, entirely, directly, exactly.*

To FULMINATE بخنويدن bukhnawédun, برق كردن buruk kirdun. v. *to thunder, lighten*; also *to terrify.—Fulmination* بخنو bukhnoo, برقان burkaun, ازر azir. v. *thunder*: also *anathema.* —

Fulminatory, fulminant, بخنويان bukhnawé-an, بروق نما burook numa. v. *thundering.*

FULNESS پري puré, ممتليت mumtulé-ut, پاتاوه pataweh, بدر budr, طفاح tuffauh, طلاع tulaa. v. *completeness.* — (*repletion*) سيري seeré, شبع shuba, امتلا imtila, املا imla, كزاز kuzauz, ممتليت mumtulé-ut.v. *satiety.*—(*largeness*) وسعت wusaat, فراخي furaukhé, پهنايي puhnaï-é. v. *extent.*—(*abundance*) بسياري bissé-auré, فراواني furawauné, وفرت wufirut. v. *plenty, wealth.* — *Fulness of heart* دلبستكي dilbustugé, اشفتكي ashuftugé, اضطراب iztiraub. v. *perturbation.* — *Fulness of flesh* جسامت jusaumut, سمن simun. v. *corpulence, plumpness.*

FULSOME (*nauseous*) منكر munkir, نا پسند na pussund, نا مرضي na murzé, نا مكبول na mukbool, مكروه mukrooh, منغور munfoor. (*stinking*) بخر bukhr, بدرايحه budraï-éheh, دم كرفته dum goorifteh. (*obscene*) مردار murdaur, فاحش fauhish, زشت zusht. — *Fulsome discourse* كلام نا پسند kulaum na pussund. *Fulsome flattery* ريشخند reeshkhund, خوش امد نا پسنديده khoosh amud na pussundédeh.

Fulsomeness (*nauseousness*) اكراه ikrauh, منش كر munish gur, نا خوشنش na khooshmunish. (*stink*) بد رايحه bad ra-éheh, كند gund, غنده ghundeh. (*obscenity*) فحش fuhsh, زشتي zushté.

FUMATORY (*herb*) شهترج shuhturuj, پنيسه puneeseh, پنيزه puneezeh.

To FUMBLE (*attempt* or *manage aukwardly*) نا سزا كردن na suza kirdun, بي معني ساختن bé maané saukhtun, بيهوده نمودن béhoodeh numoodun.—(*to be impotent*) سست اندام بودن sust andaum boodun, سستي نمودن susté numoodun.

A fumbler مرد نا قابل murd na kabil, صاحب سستي sahib susté, سست مردم sust murdum.

Fumbling نا قابل na kabil, بي سزاواري bé suzawauré, سست اندام sust andaum.

Fumblingly بطور نا قابل betoor na kaubil, با سستي ba susté.

Fume, v. *fumigation, smoke, vapour*; *rage.*

To fume, v. *to fumigate, smoke, dry in smoke*; *to rage.*

To FUMIGATE دخنه كردن dukhneh kirdun, دود ساختن dood saukhtun, دود الود نمودن dood alood numoodun, بخاردادن bekhaur dadun, مجمر كردن mujmir kirdun. v. *to smoke, perfume.*

Fumigation دخان نما dukhaun numa, بخارساز bukhaur sauz, مدخن mudukhkhin. *A censer for fumigations* مجمر mijmur, مجمرت mijmurut, مدخنت mudkhunut. v. *censer.* — *To cure by fumigation* از مدخن چاره كردن uz mudukhkhin chaureh dadun.

Fun, v. *sport, merriment, jest, joke.*

FUNCTION (*office*) خدمت khudmut, منصب munsub, جاه jauh. (*performance*) عمل aml, ادا ada, اجرا ajra. (*power*) توت kuwwut, قدرت kudrut, قابليت kabilé-ut. v. *faculty, duty.*

FUND (*stock, capital*) مايه ma-éh, سرمايه surma-éh, راس المال rausu'l'maul, اصل asl. (*a money-bank*) صراف خانه surauf khauneh, بيت المال beetu'l'maul. *A fund of knowledge* مايه علم و هنر ma-éha ylm ou hunr.

FUNDAMENT اساس asaus. v. *foundation.* —(*backside*) است ust, اسب isb (pl. اساب asaub), v. *arse, buttocks.*

Fundamental اصلي aslé, ذو بنياد zu buné-aud, اهل بنلاد ahla bunlaud, اساس دار asaus dar, موسس mu-essis, زاتي zauté. v. *founded, essential.*

Fundamentally اصليانه aslé-auneh, بطور موسس betoor mu-essis, بر وجه بنادي bur wujha buné-audé. v. *essentially, originally.*—*To err fundamentally* خطا اصلي نمودن khutta aslé numoodun.

A FUNERAL ميت meit, جماعت ميت juma-ata meit, جنازه junauzeh, ماتم mautum, نوحت noohut, تجنيز tujneez, زاري zauré, كارسازي دفن kaursauzé dufun. v. *burial, inter-*

ment. — *Funeral, funereal,* ميت متعلق meit muta-allik, ذو ميت zu meit, هضيمت huzeemut, جماعت ميت juma-ata meit, جنازه پيوند junauzeh piyund, منسوب juma-ata meit munsoob. v. alſo *dark, diſmal.* — *A funeral entertainment* طعام البيت ta-amu'l'meit, هضيم huzeem (pl. هضايم huza-ém). *A funeral pile* اتشستان autaſhiſtan. — *A funeral oration, funeral dirge* ندب nudib, ندبت nudbut, مرثات murſaut, مرثيت murſé-ut. — *To make a funeral oration* or *ſing a funeral dirge* ندب كردن nudib kirdun, ندبت ساختن nudbut ſaukhtun, مرثات گفتن murſaut guftun, مرثيت خواندن murſé-ut khaundun. *A female mourner hired to ſing or cry at funerals* رثات ruſaat, رثايات ruſa-é-aut.

FUNGOUS كما سار kuma ſaur. v. alſo *ſpongy.*

A fungus كما kuma, گلگورستان gulgooriſtan, غوشنه ghooſhneh, غوشه ghooſheh, شحمت ſhuhmut. v. *muſhroom*; *excreſcence.*—(*a mean man*) اهل بد نژاد ahla bud niſhaud, فطاري futauré.

FUNICULAR (*like a rope*) رشتك اسا ruſhtuk aſa.—*Funk,* v. *ſtink*; *fear, tremor.*

A FUNNEL خوهن khoohun, قمع kuma. v. *pipe.*—*The funnel* or *hopper of a mill* دلو duloo, بي مند bé mund.

FUR موي mooï. *The fur of the martin* سمور ſummoor. *The fur of the ermine* سنجاب ſunjaub, زنجاب zunjaub, اس aus. *To fur* or *line with fur* با سمور مبطن ساختن ba ſummoor mubuttin ſaukhtun, با سنجاب بطانت كردن ba ſunjaub bitaunut kirdun.

A FURBELOW زنجف zunjuf, ريشه reeſheh. v. *fringe.* — *To furbelow* با زنجف اراستن zunjuf arauſtun.

To FURBISH افروختن afrookhtun. v. *to burniſh, poliſh.* — *Furbiſhed* افروخته afrookhteh, مجلي mujulla, مجلو mujulloo. *A furbiſher* مجلي گر mujulla gur, افروزنده afrozindeh. v. *burniſher.*

Furfuraneous, v. *branny, huſky, ſcaly.*

FURIOUS ديوانه deewauneh, مجنون mejnoon, تند و تيز tund ou taze, متهور mutuhawwur, لد ludd, فرناس furnaus, مسعور muſa-oor, غضوب ghuzoob, غضبناك ghuzubnauk, خشمناك khuſhimnauk, اولق awluk (fem. القي alka), مشفوع muſhfuwa. v. *frantic, mad, raging, violent.*

Furiouſly بر وجه مجنون bur wujha mejnoon, بطور ديوانه betoor deewauneh, غضوبانه ghuzoobauneh, مسعورا muſa-ooran.

Furiouſneſs جنون junoon, مجنت mejennut, قهر kuhr, غضب ghuzub. v. *fury, frenzy.*

To FURL *a ſail* بادبان فراهم كشيدن baudban furauhim kuſhédun.

A FURLOUGH (*leave of abſence from the army*) بغيبت از لشكر اجازت كاغدي begheebut uz laſhkur ijauzut kaughudé.

A FURNACE فرن furun, برسان burſaun, تون toon, اتون utoon (plur. اتونات utoonaut), داش dauſh, دم dum, وطيس wutees, ساعور ſa-ér, تنور tunnoor. *The furnace of a glaſs-houſe* or *bath* تون toon, گلخان gulkhaun, گلخن gulkhun. *A baker's furnace* توني نان toone nan, تنور نانبا tunnoora nanba. v. *oven.* — *A lime-furnace* or *kiln* تون اهك toona ahuk, فرن نورت furuna noorut, داش dauſh. *A potter's furnace* داش dauſh, داشت dauſht.

To FURNISH (*with neceſſaries*) لوازم عطا ساختن luwauzim ata ſaukhtun, حاجات دادن hajaut dadun, حوابج بخش كردن huwa-éj bukhſh kirdun, روزي دادن roozé dadun, اسباب بخشانيدن aſbaub bukhſhanédun. v. *to ſupply.* — (*to equip*) حاضر كردن hauzir kirdun, اهنك نمودن ahunk numoodun, امادن amaudun, سازيدن ſauzédun. (*to adorn*) اراستن arauſtun, پيراستن peerauſtun, ارايش كردن ara-éſh kirdun. v. *to decorate.*

Furniſhed (*with neceſſaries*) حوابج دار huwa-éj dar. (*equipped*) سازنده ſauzindeh, اماده amaudeh. (*adorned*) پيراسته peerauſteh, اراسته arauſteh.

A furniſher روزي دهنده roozé duhindeh, ارايش كننده ara-éſh koonindeh, حاضر نما hauzir numa, اسباب ارا ساز aſbaub ara ſauz.

Furniture اسباب aſbaub, رخت rukht, لوازم luwauzim. v. *moveables, apparatus, decoration.* — *Houſehold furniture* رخت خانه rukhta khauneh, اسباب بيب aſbauba beet, زلزل zulzul, عقار akaur, (pl. عقارت akaurut). v: *houſehold.*

A FURRIER سمور فروش ſumoor furooſh.

A FURROW شيار ſhé-aur, وتيرت wuteerut, (plur. وتاير wuta-ér), اخدود akhdood, خدت khuddut (pl. خدد khudud), سيخ ſeekh, عنفت anfut, سينج ſeenuj, شنج ſhunj, پشنج puſhunj, رهو ruhoo (pl. رها ruha), تلم tulum (pl. اتلام atlaum) عق akk, نغل nughl. v. *trench.* — *A furrow* or *rut on the highway* نير neer.

To furrow شيار كردن ſhé-aur kirdun, سيخ نمودن ſeekh numoodun, شنج ساختن ſhunj ſaukhtun.

Further, furthermore, &c. v. *farther.*

FURTIVE دزديده duzdeedeh, مسروق muſrook, دزد اسا duzd aſa.

A FURUNCLE دمال dummaul, دنبل dumbul, دمل dummul, هودر howdur. v. *puſtule, pimple, bile.*

FURY (*madneſs*) مجنت mejennut, مجنوني

mejnoone, جنون junoon, دعوج da-ooj, ديوانگي deewaunugé, شغفت shufaat, شيدايي sheedaï-é, زب zubb, تسعر tusaar, علوز alooz.—(*rage*) قهر kuhr, تهور tuhuwwur, خشم khushm, غضب ghuzb. v. *insanity*, *frenzy*, *anger*.—*A fury* (*raging woman*) عورت جان ازار awrut jaun azaur. v. *vixen*.

FURZE رتم rutum, رتمت rutumut.

Fusee, *fusil*, v. *musket*, *firelock*.

FUSIBLE, *fusile*, ممكن ريزش mumkina reezish, ريزان reezaun, ريخته reekhteh, ريز reez.—*Fusibility* امكان ريزش imkauna reezish.

Fusion ريزش reezish, گداز gudauz.

Fuss, v. *bustle*, *tumult*.

FUSTIAN (*bombast*) سخن بيهوده sukhun beehoodeh, كلام هرزه kulauma hurzeh, يافه é-afeh.

Fustiness, v. *mouldiness*, *stink*.

FUTILE بيهوده beehoodeh, بي معني bé maane, ياژه é-auzshé. v. *frivolous*, *trifling*.

FUTURE مستقبل mustukbil, اينده a-éndeh, باد پسين baud puseen, غيبي gheebé, اتي auté, ماتي maute. *For the future*, v. *hereafter*.—*A future state* عالم غيب aaluma gheeb. *Future events* مستقبليات mustukbile-aut.—*The future tense of a verb* مستقبل mustukbil, مضارع muzaraa.—*The future*, *futurity*, زمان مستقبل zumauna mustukbil, قابل kaubil, اينده a-éndeh, استقبال istikbaul. *Belonging to futurity* استقبالي istikbaulé, قابل منسوب kaubil munsoob. *Meditating on futurity* عاقبت انديش aukibut andeesh.

FY ايواه aïwauh, ا aw, هاي ha-é, واي wa-é, واه wauh, اخ aukh, ويل weil, هه huh.

G.

G, in the English language, has two sounds; hard and soft. The hard sound it generally retains before *a*, *o*, *u*; as *garment*, *governor*, *gum*. It is rarely soft; as *gaol*. Before *e* and *i* it is often soft; as in *gem*, *ginger*; and often hard, as in *get*, *give*. When combined with *h*, it has sometimes the irregular sound of *ff*; as in *rough*, *tough*, (*ruff*, *tuff*) the sound being at other times entirely lost; as in *though*, *through* (*tho'*, *thro'*).

To GABBLE پر گوي بيهوده شدن pur gooï beehoodeh shoodun, گفت گوي بي معني گفتu gooï bé maané numoodun, دمدمه نمودن و زمزمه كردن dumdumeh ou zumzumeh kirdun.

Gabble گفت گو بيهوده guftu goo beehoodeh, دمدمه و زمزمه dumdumeh ou zumzumeh.

A gabbler گفت گو بيهوده نما guftu goo beehoodeh numa. v. *prater*, *chatterer*.

Gabbling, v. *loquacity*, *garrulity*.

A GABION (*basket filled with earth*) زنبيل با خاك اگنده zumbeel ba khauk agundeh.

GABLE (*sloping roof of a building*) بالا خانه مايل bala khauneh ma-él.

GABRIEL جبرايل jebra-él. v. *angel*.

To GAD پويان بودن pooï-aun boodun. v. *to ramble*, *roam*.—*A gad-fly*, v. *breeze*.

To GAG با صمام دهن بستن ba sumaum duhin bustun.

A gag دهن بستگي duhin bustugé.

A GAGE گرو giraw, گروگان girawgan, پيمان peimaun, رهن ruhin. v. *pledge*, *pawn*.—*To gage*, v. *to pledge*, *wager*.—*To gage a cask*, &c. v. *to gauge*.

Gaiety, *gaily*, v. *gayety*, *gayly*.

GAIN اندوخش andokhish, سود sood, فايده fa-édeh, حاصل hausil, ربح rubuh, نفع nufa, منفعت munfaat (pl. منافع munaufa), الفنج alfunj, كسب kusb, مكسب muksub, ترقي turukké, اكتساب iktisaub, صرفه surfeh, ورز wurz, گران guraun, الفخت alfukht, دست dost, توز tooz, بلك bulk. v. *advantage*, *profit*.—*Attentive to gain* بكسب مشغول bekusba mushghool, تكسب tukussub, معتصف maatusuf.—*For the sake of gain* از بهر سود uz buhra sood.

To gain اندوختن andokhtun, توختن tookhtun, سود داشتن sood daushtun, بدست اوردن bedost awurdun, تحصيل ساختن tuhseel saukhtun, انتفاع كردن intifa kirdun, كسب نمودن kusb numoodun, كسب و كار ساختن kusb ou kaur saukhtun, فايده اوردن fa-édeh awurdun, اندوزيدن andozédun, منفعت داشتن munfaat daushtun, حاصل ساختن hausil saukhtun, مال كردن maul kirdun, اهنجيدن auhunjédun, تكسيب ساختن tukseeb saukhtun, الفنجيدن alfunjédun, الفندن alfundun, الفنديدن alfundédun, ورزيدن wurzédun, گواليدن guwaldun, انجوختن anjookhtun, الفختن alfukhtun, اندوزيدن andoozédun, الغنجيدن alghunjédun, الفغدن alfughdun, انفختن anfukhtun, انفخيدن anfukhédun. v. *to acquire*, *win*, *obtain*, *procure*, *attain*, *reach*, *grow rich*.—*To gain over to a party* بطرف كشيدن beturruf kushédun. *To gain over to an opinion* افهام ساختن ifhaum saukhtun. v. also *to bring over*.—*To gain the heart* ربط القلب كردن rubtu'l'kulub kirdun, خاطر گرفتن khatir gooriftun, دل ربا نمودن dil ruba numoodun, جان گير ساختن jaun geer saukhtun. *To gain a suit at law* لد كردن ludd kirdun. *To gain one's daily bread* (*especially by hard labour*) روزي خرش ساختن roozé …, رنجبر كردن runjbur kirdun,

khurish saukhtun, معاکت کردن ma-akut kirdun, عوك ساختن awk saukhtun. — *To gain ground* or *force* قوت پذیرفتن kuwwut pizzeeruftun, تشدید یافتن teshdeed é-aftun, مشتد نمودن mushtudd numoodun, زهور شدن zuhoor shoodun. v. *to prevail, flourish; encroach, get a-head.* —*To gain ground* (*as a disease*) تبلغ نمودن tubullugh numoodun. — *To gain credit* اعتقاد اندوختن é-atikaud andokhtun, باور داشتن bawur daushtun, ایمان نیل ساختن a-émaun neel saukhtun. — *To gain one's ends* or *desires* بر مراد بودن bur moraud boodun, بهرهمند شدن buhrehmund shoodun, خاطر خواه واصل یافتن khautura khauh wausil é-aftun.

Gained اندوخته andokhteh, توخته tookhteh, مکسوب muksoob, فایدهمند fa-édehmund, الفخته alfukhteh, لفنج alfunj. v. *got.*

A gainer کاسب kausib, مکاسب mukausib, الفنج alfunj, اندوخش کننده andookhish koondeh. *A great gainer* کساب kussaub, کسوب kusoob.

Gainful سودمند soodmund, رابح raubih, نافع naufa, زو نایده zu fa-édeh, اهل منفعت ahla munfa-at. v. *advantageous, lucrative.* — *Gainfully,* v. *advantageously.* —*Gainfulness,* v. *advantage.*

Gaining مکتسب muktusib, مقترف muktu-rif, اندوز andooz, توز tooz, سوداور soodawur. *Gaining ground* قوت گیر kuwwut geer.

Gainless, &c. v. *unprofitable, unprofitableness.*

GAINLY دیو دست div dost, تیز دست taze dost. v. *handy, ready, clever.*

To GAINSAY رد کلام دادن rudd kulaum dadun, خلاف نمودن khilauf numoodun. v. *to contradict, oppose.*

A gainsayer, v. *adversary, opponent.*

GAINST خلاف khilauf. v. *against.*

To gainstand, v. *to withstand.*

Gairish, v. *gawdy, gay, showy, splendid, flighty.*

GAIT (*walk, air in walking*) خرام khyraum, رفتار ruftaur, روش rouvish, مشي mushé. *A graceful gait* خوش رفتار khoosh ruftaur. v. *walk.*

The GALAXY (*milky way*) ام نجوم ummanujoom, ام السما ummu's'suma, کهکشان kuhkushaun, مجرت mujurrut, راه حاجین rauha haujeen.

GALBANUM (*gum*) پیرزد peerzud, پیرزه peerzuh, بارزد baurzud, بارزد baurzshud, اشق ashuk.

A GALE (*of wind*) باد baud, نسیم نفس nufsa nuseem, نسم nusim, نفخت nufhut (plur. نفحات nufhaut.) *The gale of the spring* باد بهار bauda behaur. *A gentle gale* صبا لطیف suba, suba luteef, باد صبا bauda suba, نسیم nuseem. *A strong gale* باد سخت bauda sukht, باد شدید bauda shudeed, نخرت nukhrut, سفج sufij, زفیان zufé-aun. — *The fragrance of the gales from the meads* نفحات نسایم چمن nufhauta nusa-éma chemin. *A gale fragrant as ambergris* نسیم عنبر شمیم nuseem amber shumeem. *A gale sweet as jessamine* نسیم عبهر شمیم nuseem abhur shumeem.

GALINGAL (*a medicinal root*) خلنجان khalinjan, سرمه surmuh, ورژ wurzsh.

A GALIOT (*a kind of swift-sailing ship*) دوني doné, دونیج dooneej, نهبوع nuhbuwa.

GALL (*bile*) مرت murrut, مرارت muraurut, زهره zuhreh, زاور zawur. *Having the gall broken* زهره zuhreh, تراک tirauk. v. *dejected*; also *anger, rancour, malignity.*—*Galls, gall-nuts,* (or *oak-apples*) مازي mauzé, مازو mauzoo.

To GALL (*the backs, thighs,* &c. *of men* or *cattle*) وشت ساختن wusht saukhtun, دبر کردن deber kirdun, وزح نمودن wuzuh numoodun, مشح کردن mushuh kirdun, مشقت ساختن mushkut saukhtun. — (*to wear*) کوازه کردن guwauzeh kirdun, رشتن rushtun, سودن soodun, سایيدن saï-édun, فرسودن fursoodun, ابلا کردن ibla kirdun. v. *to excoriate*; also *to be galled.*—(*to vex*) غضوب کردن ghuzoob kirdun, اضطراب ساختن iztiraub saukhtun, ازار دادن azaur dadun. v. *to teaze, harass.* — *To gall with reproaches* دشنام دادن dushnaum dadun, رمي کردن rumé kirdun, کلام استهزا نمودن kulauma istihza numoodun.

GALLANT (*gay, showy, well dressed*) ظریف zureef, نازک nauzik, زو نزاکت zu nuzaukut, زیب و تر zeeb ou tur, زیبنده zeebindeh, ترفت turfut, با زیور ba zeewur, زیبا zeeba, زو زینت zu zeenut. v. *elegant, fine.*—(*magnificent*) شاهانه shahauneh, عزیز azeez, بزرگوار buzurguwaur, زو عظمت zu azumut, دولتمندانه dowlutmundauneh. v. *splendid.*—(*polite*) زو ادب zu adub, اهل ازرم ahla azrum, صاحب ظرافت sahib zuraufut.—(*high-spirited, courageous, generous*) دلیر dilare, دلاور dilavur, صفدر sufdir, بهادر bahaudur, جوانمرد juvaunmurd, سرانداز surandauz, بي پروا bé purwa, رزم ازما ruzzum azma, جان اور jaun awur, جنگي jungé. v. *brave, daring.*—*A brave man and a gallant commander* مرد دلاور و امیر صفدر murd dilavur wa ameer sufdir.

A gallant (gay, splendid man) اهل ظرافت ahla zuraufut, صاحب نزاکت sahib nuzaukut, مردم جوانمرد murdum juvaunmurd.—(*a whoremaster*) روسپي پاره roospé paureh, پرده در perdeh dir,

زناكار zunakaur, زنپاره zumpaureh, زاني zauné, كسروز kusrooz, كنغال kunghaul, نظري nuzré, زن دوست zun doost. v. *fornicator*.—(*a wooer*) زن را نازو نياز كننده zunra nauz ou né-auz koonindeh, بزن عشق نما bezun ishk numa, معشوقه maashookeh, بازبزه bauzbuzeh, زندوست zundoost.

Gallantly (gaily, splendidly) شاهانه shahauneh, دولتمندانه dowlutmundauneh, با ظرافت ba zuraufut, با عظمت ba azumut, جوانانه juvanauneh, ظريفانه zureefauneh.—(*bravely*) دليرانه dilarauneh, با غيرت ba gheerut, بهادرانه bahaudurauneh.—(*generously*) كريمانه kureemauneh, جومردانه joomurdauneh.

Gallantry (splendour of appearance) ظرافت zuraufut, نزاكت nuzaukut, زيبايي zeebaï-é, بزرگواري buzurguwauré. v. *magnificence*.—(*nobleness of mind*) جوانمردي juvaunmurdé, مردانگي murdaunugé, دلاوري dilavuré, دليري dilaré, غيرت gheerut. v. *magnanimity, bravery, intrepidity, generosity*.—(*courtship*) خواه زني khauha zunné, عورت طلبي awrut tulubé, شيوه sheeweh, ناز nauz, نازان nauzaun, نازش nauzish.—(*debauchery*) شوخي shookhé, شهوت shuhwut, نفس nufs, پرده دري perdeh diré, v. *lewdness*.

GALLED (*excoriated*) مرتهش murtuhish, موقع muwukka, امشق amshuk (fem. مشقا mushka, plur. مشق mushuk), مشقت mushkut, مدبر mudubir. *To be galled* مرتهش شدن murtuhish shoodun, موقع بودن muwukka boodun, دبرت يافتن dubrut é-aftun.—*Galled* (*vexed*) غضوب ghuzoob, مغضوب mughzoob, مضطرب muzturub. v. *angry*.

A GALLERY رواق ruwauk, دهليز duhleez (plur. دهاليز duhauleez), كاشانه kaushauneh, ايوان a-éwaun (plur. اياويں a-é-aween) شهنشين shahnisheen, طاق tauk, طيقان teekaun, طاقيت tauké-ut, طاقات taukaut, پيشطاق peishtauk, شرفت shurfut, سباط subaut, اسطوانه ustuwauneh (plur. اساطين asauteen.)

Galliard, v. *brisk, cheerful, lively*.

GALIMATIA كلام بيهوده kulaum beehoodeh, سخن بي معني sukhun bé maané. v. *nonsense*.—*Gallimaufry*. v. *medley*.

A GALLIPOT لخا lukha.

To GALLOP سكيزيدن sikeezédun, عنان ريز كردن ynaun reez kirdun, چالاك نمودن chalauk numoodun, تقريب ساختن tukreeb saukhtun, ربعه كردن rubu-ah kirdun.

A gallop چالاك chalauk, تقريب tukreeb, ربعه rubu-ah, اسهاب is-haub.

A galloper چالاك ساز chalauk sauz.

GALLOWS دار daur, صليب suleeb (plur. صلب sulub, صلبان sulbaun), چارميخ chaurmeekh. *Deserving the gallows* واجب الصلب vajibu's'sulb.

Gambler, v. *gamester, cheat*.

To gambol, v. *to dance, frisk, frolick*.

GAME (*sport*) بازي bauzé, لعب laab, لعبت laabut, لعبتبازي laabutbauzé, كسف kusf, قمر kumir. v. *play, dice, cards*.—(*animals hunted*) حشرت hushrut (plur. حشر hushur), شكار shukkar, صيد seid, نخچير nukhcheer. *To kill or catch game* حشرت گرفتن hushrut gooriftun, حشر كوشتن hushur kooshtun, نخچير افكندن nukhcheer afkundun, شكردن shukkurdun, صيد كردن seid kirdun. v. *to hunt, fowl*.—*To make game of* استهزا كردن istihza kirdun, بذله نمودن buzleh numoodun, مزه ساختن muzuh saukhtun. v. *to deride, mock, insult*.

To game باختن baukhtun, بازي كردن bauzé kirdun, قمر ساختن kumir saukhtun. *To game at dice* ششدر بازي كردن sheshdur bauzé kirdun, قمار باختن kumaur baukhtun. *To game at cards* قمار كاغدي كردن kumaur kaghudé kirdun.

A GAME COCK خروس جنك khuroosa jung.

A GAME-KEEPER شكاربان shukkarban, امين حشرت ameena hushrut.

Gamesome, v. *frolicksome, gay, sportive*.

A GAMESTER قمارباز kummaur bauz, ششدر باز sheshdur bauz, داو da-oo, يسور eesoor.

GAMUT در مفصل dur mufussul. v. Vol. I. p. 835. and Prelim. Dissert. p. xliv. with note.

A GANDER بط نر butt nur, اوز awz. v. *goose*.

A GANG طايفت ta-éfut, فوج fowj, جماعت juma-at, موانست muwaunisut. v. *tribe, company, troop*.—*To gang*, v. *to go*.

A GANGLION (*tumour*) چخش chukhish, سلعت sulaat, مغنده mughundeh, كيلان keelaun, ورغن wurghun, ورغا wurgha, ورغاره wurghaureh, داموغول daumghool, ضوات zuwaut, غدت ghuddut, لول look.

A GANGRENE خوران khore-aun, خورا khora, خوره khoreh, اكله akileh. v. *cancer, mortification*.—*To gangrene* خوران نمودن khore-aun numoodun.—*Gangrenous* خورا نما khora numa.

A GAOL زندان zundaun, محبس muhbus, حبس hubs, سجن sujin (plur. سجون sujoon), حصين huseen, هرزوكي hurzooké. v. *prison*.—*Confined in a gaol* اهل زندان ahla zundaun, محبوس muhboos, در حبس بسته dur hubs busteh, زنداني zundauné, تحبيس tuhbees.—*To put in gaol*. v. *to imprison*.—*Gaol-delivery* (*trial of pr*

(*finers*) حکم گناهکان hookuma gunahgaun, اهل
زندان قضاي ahla zundaun kaza-é.
A gaoler زندانجي zundaunjé, زندانبان zun-
daunban, سجان sujjaun, حداد huddaud.

A GAP چاک chauk. فرج furj, فرجت furjut,
شکاف shagauf, جوبت joubut, شق shukk, دره
dureh, کراز kurrauz, مهوي or مهوا muhwa (pl.
مهوات muhwaut, مهاوي muhawé,) صديع sudé-a.
v. *crack, breach, hole.*—*To stop a gap* (or *hole*) چاک
پر کردن chauk pur kirdun, فرج انباشتن furj am-
bashtun.—(*to escape by subterfuge*) از حيله بازي
رها يافتن uz heeleh bauzé ruha é-aftun.— (*to
make shift, use a succedaneum*) بدل نمودن budul
numoodun, بدلا يافتن budula é-aftun.

To gape (*yawn*) دهن دره نمودن duhin duruh
numoodun, دهن کشودن duhun kushoodun,
خميازه نمودن khumé-auzeh numoodun, اسا
کشيدن asa kushédun, يازيدن é-azédun, باز کردن
é-auz kirdun, فازيدن fauzédun, فسار ساختن fusaur
saukhtun, هچيدن huchédun.—(*to open in fissures*)
چال نمودن chauk numoodun, در شق کشادن
dur shukk kushaudun, شکاف کرده شدن
shagauf kirdeh shoodun, فرج داشتن furj daush-
tun.—(*to stare foolishly* or *with wonder*) با روي پر
حيرت نظر کردن ba rooï pur heerut nuzir kirdun,
احمق اسا نظران بودن ahmuk asa nuzraun boodun,
اشفته شدن ashufteh shoodun, سرگرداني نمودن
surgurdauné numoodun.— (*to stare with hope*) با
حسرت نگران شدن ba husrut nugguraun shoodun,
با اميد منتظر بودن ba ameed muntuzir boodun.
To gape for (*desire earnestly*) زار شديد نمودن zaur
shudeed numoodun, با ابرام طلب کردن ba ib-
raum tulub kirdun کران ارزو داشتن guraun ar-
zoo daushtun.

A gaper (*one who opens his mouth*) دهن کشا
duhin kusha, دهن دره نماينده duhin duruh nu-
ma-éndeh. v. *yawner.*—(*one who stares foolishly* or
rudely) احمق اسا ناظر بي ادب nauzir bé adub,
احمق نظر نما ahmuk asa nuzr numa.—(*one who longs* or
craves) زار خور zaur khore زار شديد نما zaur shu-
deed numa, با ابرام طلب کننده ba ibraum tu-
lub koonindeh.

GARB رخت rukht, پوشش poshish, لبس lu-
bus, لبست lubsut. v. *dress, habit, clothes, gar-
ment; air, mein.*

GARBAGE روده roodeh. v. *bowels.*—(*offals*)
خشار khushaur, خشارت khushaurut, خشل
khushl, کناست kunausut, کساحت kusauhut. v.
rubbish, refuse.

To GARBLE غربال زدن ghurbaul zudun,
استخراج کردن istikhrauj kirdun, ندل ساختن
nudil saukhtun, نقر نمودن nukir numoodun,
بيزيدن beezédun. v. *to sift, cull.*

A garbler غربال زن ghurbaul zun, استخراج کر
istikhrauj gur, ندل ساز nudil sauz.

A GARDEN بوستان or بستان boostaun (pl.
بساتين boosateen), باغ baugh, جنت junnut,
روضت rouzut (plur. رياض ré-auz), حديقت
hudeekut (plur. حدايق huda-ék), چمن chumin,
چمنزار chuminzaur, چنکلستان chungulistan,
خضلت khuzlut, خضليت khuzlé-ut, لديدت
ludeedut, محجر muhjur, خشاوه khushaweh,
حش hush (plur. حشان hushaun), مسدت mus-
dut. *A flower garden* گلستان gulistan, گلزار
gulzaur, گلدار guldar, گلشن gulshun, گللك
gullik, دکرت dykurut, دکر dykur, دکرا dykura.
A fruit garden باغچه baughcheh, دوحت doohut.
—*A kitchin garden* بوستان boostaun, پاليز pauleez,
وارکار waurgaur, روضت rouzut. *The garden of
Eden* or *paradise* عدن eden, جنت عدن junnuta
eden روضه رضوان rouzeh-a ruzwaun, فردوس
furdoos. *Pleasant gardens* بساتين خوشنما boosa-
teena khooshnuma, رياض دلکشا ré-auza dilkusha,
ارم irem, ارم ذات العماد irema zautu'l'ymaud.
A pomegranate garden انارستان anauristan. *To
garden* or *cultivate a garden* خشاوه ساختن
khushaweh saukhtun, ترويض کردن turweez
kirdun, بوستان اراستن boostaun araustun, باغ
تيمار کردن baugh teemaur kirdun. *A garden
seat* چمن صفه chumin sofah. *A fountain in a
garden* چمن بند chumin bund. v. *fountain.*—*A
garden house* or *villa* بادخون badkhoon, باغ خانه
baugh khauneh. v. under *house, palace.*

A gardener باغبان baughban, بستاني boos-
tauné, بوستانجي boostaunjé, تاحي tauhé.

Gardening علم بستاني ylma boostauné, باغ
تيماري baugh teemauré.

A GARGARISM or *gargle* غرور ghuroor,
غرغره ghurghureh.—*To gargarize* or *gargle* (*wash
the mouth with medicated liquors*) غرغره کرفتن
gurghureh gooriftun, تغرغر کردن tughurghur
kirdun.

A GARLAND استغان istifaun, پسال pusauk,
تاج کل tauja gul, کل بسر gul besur, اکليل ak-
leel, اکليلت المحسنات akleelutu'l'muhsinaut.

GARLICK بلبوس bulboos, سير seer, فوم
foom. *A clove of garlick* حبت النوم hubtu'n'-
nawm. *A confection made of cloves, garlick, nuts,
&c.* تبکوب tubkoob. *Dressed with garlick* سيران
seeraun.

A GARMENT پوشش poshish, پوش posh,
جامه jaumeh, جامکي jaumugé, لبس lubus,

لباس lubaus (plur. البست albusut), ملبس mulbus (plur. ملابس mulaubus, ملبوسات mulboosaut), لبوس luboos (plur. الباس albaus), كسوت kuswut, كسا kusa (plur. اكسيت aksé-ut), قبا kuba, قباي kuba-é, نيم neem, خالي khaulé, خليت hulé-ut. v. *clothes, dress, apparel, vest.*— *An upper garment* بيرونه beerooneh, شاره shaureh, ثوب sawb, (plur. اثواب aswaub), لحاف luhauf, لحافت luhaufut, لبادت lubaudut, ريش reesh, دراجه duraujeh, كركه kurukeh, فراجه furraujeh, دثار disaur. v. *cloak, coat.* — *An upper garment of China silk* لحاف پرنيان luhaufa purné-aun. *The outside of a garment* روي جامه rooï jaumeh, اواره awaureh, اوره awreh, ابره abreh. *The inside* or *lining of a garment* استر astur, بطانه bitauneh, ثغافيد sufafeed.—*The collar* or *breast of a garment* گريبان gureebaun, كريب gureeb, بادبان baudbaun, بادوان baudwaun.— *A garment of green* جامه خضري jaumeh-a khuzra, سبز پوش subz poosh. *A white garment* كوهرتاب gohurtaub, كوهرتاو gohurtaw, ساده saudeh, وليخ wuleekh. *A silk garment embroidered with gold* جيم jeem. *A brocade garment edged with gold* ديباج deebauj. *A garment of red sattin* استبرق حمرا istibruk humra. *A short garment* (*a kind of shirt* or *shift*) نيم تن neem tun, نيم تنه neem tunuh, شامال shamauk. —*A striped garment* لباس محطط lubausa muhuttut, برد burid, مرجل murjul, سعيديت sa-édé-ut, حبرت hubrut. *Every-day garments worne by working people* بادروزه baudroozeh, جامه بادرون jaumeh-a badroon, مفضل mufzul, فضل fuzul, مبذل mubzil, بازرو bauzroo, مضرج muzruj. *An old* or *tattered garment* چپاره chupaureh, جامه بد jaumeha bud, جامه متقطع jaumeha mutukutta, شبارق shubaurik, سحق suhk, لبس نوم lubsa nawim, لبس مخلوق lubusa mukhlook, ثوت خبايث sawb khuba-és, طمر tymr, ماري mauré, مدروس mudroos, مشقت mishkut (pl. مشق mishuk). *A patched garment* لديم ludeem, ژنده zshundeh. *A patch on a garment* جامه jaumeh, خرقت khyrkut (pl. خرق khyruk). *A garment worne under armour* شليل shuleel. *Cloth sufficient for a garment* جامكي jaumugé. *A coarse woollen garment* (*worne by dervishes* or *monks*) نمد numud, پلاس pulaus, خرقت khyrkut. *A bedraggled garment* قبا الوده دامان kuba aloodeh damaun. *To put on a garment* پوشيده بودن poshédun, پوشيدن poshédeh boodun, لبيس نمودن lubees numoodun. *Mourning garments* حداد hudaud. *To put on mourning garments* حداد پوش بودن hudaud posh boodun, جامه در نيل زدن jaumeh dur neel zudun, تسلب كردن tusullub kirdun. *Any place where garments are kept* جامه دان jaumeh dan, جامكان jaumukaun, جامكن jaumukun, برفنده burfundeh, اصونت aswinut.—*He there left his garments* (*i. e. he died there*) جامه در انجا نهاد jaumeh dur aunjah nihaud.—*To stake one's garments at play* جامه بحث كردن jaumeh buhs kirdun.

A GARNER انبار ambaur. v. *granary.*

A GARNET لعل laal. v. *ruby.*

To GARNISH اراستن araustun. v. *to decorate, adorn, embellish*; also *to fetter.* — *Garnish, garniture*, v. *ornament, decoration.* — *Garniture*, v. also *furniture.*

A GARRET طبق فوقاني tubuka foukauné. —*A garreteer* اهل طبق فوقاني ahla tubuka foukauné.

A GARRISON (*fortification*) قلع killa, حصار hissaur, حصن husn, بارو bauroo, برج burj, اسيت asé-ut. v. *fort, castle.*--*A garrison soldier* حصاري hissauré, ذو حصار zu hissaur, حصار اري hissaur aré, محافظ muhaufiz, كوتلان kootlaun, *Garrison soldiers, the garrison of any fortified place* حافظاني قلاع hafizauné killaa, حفاظ huffauz, حفظت hufuzut, قلعت اهلي killaat ahlé, نكهباني قلعت nuguhbauné killaat, حصن مستحفظان husn mustuhfizaun, فرعت furaut. *The commander of a garrison* ضابط قلع zaubuta killa. v. *commander.*

To garrison حفظ كردن hyfz kirdun, حمايت عصمت نمودن huma-é-ut saukhtun, ساختن ysmut numoodun, تخفير كردن tukhfeer kirdun, با حفاظ قلع پر نمودن ba huffauz killa pur numoodun.

Garrulity, v. *loquacity, prate.*

Garrulous, v. *talkative, loquacious.*

A GARTER زانوبند zaunubund, برت burrut, بافرجن baufurjun, خلخال khulkhaul, خلخل khulkhul. *To garter* زانوبند بستن ba zaunoobund bustun, برت بسته كردن burrut busteh kirdun.

GASCONADE لاف lauf. v. *boast, bravado.*

A GASH زخم zukhum, زخمكاري zukhumkauré, كلم kulum, جراحت jurahut, ريش reesh, شخنود shukhnood. v. *wound, scar, cicatrice.*

To gash زخم كردن zukhum kirdun, بريدن burédun, جرح ساختن jurih saukhtun. v. *to cut.*

A GASP نفس nufus, تنك نفس tunka nufus, دم بسته dum busteh, دما duma, دم dum, زيق النفس zeeku'n'nufus. — *The last gasp* اخر نفس akhir nufus. *To gasp* تنك نفس كشيدن tunka nufus kushédun, دم بسته شدن dum busteh shoodun, اخر نفس زدن akhir nufus zudun.

A GATE باب baub, درب durb, واسط wausit, در dur, درگاه durgauh, دار daur, سبب subub, زمت azumut, فنك fink, عنك ynk, رتج rutuj, راتج rautij, رتاج ritauj. *The gates and walls* در و ديوار dur ou deewaur. *The gate of a castle* or *town* دروازه durwauzeh, درواز durwauz, قلعه باب killaah baub, درب شهر duruba shahur. *The cross bar of a gate* فندل fundil. *A cross-barred* or *latticed gate* غلبكن ghulubkun. *An open gate* باب مفتوح bauba muftooh, دركشاده dur kushaudeh. *A shut gate* باب موجوع bauba mawjooh, در بسته dur busteh. *The Caspian gates* باب الابواب baubu'l'abwaub. *v.* Vol. I. p. 315. *The folding doors* (also *side-posts*) *of a gate* لب در lubba dur. *One half of a folding gate* مصراع misra, لت lutt. *A wicket in a great gate* درقت durkut, دريچه dureecheh.

To knock at a gate در زدن dur zudun. *To shut a gate* دربند كردن dur bund kirdun, درب مبهم زدن durb mubhum zudun, باب موجوع نمودن baub mawjooh numoodun. *To open a gate* در باب مفتوح ساختن دركشادن dur kushaudun, baub muftooh saukhtun.—*A gateway* سمت sumt, راه rauh, وتيرت wuteerut (pl. وتاير wuta-ér).

To GATHER (*accumulate*) جمع كردن jummaa kirdun, فراهم اوردن furrauhim awurdun, احتكار ساختن ihtikaur saukhtun, تحصيل كردن tuhseel kirdun. v. *to collect*. (*to crop* or *pluck*) چين كردن cheen kirdun, چيدن chédun, خيدن khédun, برخيدن burkheedun, فرخيدن furkhuneedun. (*to meet together, to be accumulated*) جمع بودن jummaa boodun, فراهم امدن furrauhim aumudun, چينابيدن cheenaï-édun. (*to call* or *bring together*) فراهم كردن furrauhim kirdun, ندا ساختن nida saukhtun, دعوت كردن dawut kirdun, خواندن khaundun. (*to gain*) اندوختن andokhtun, سود داشتن sood daushtun, بدست اوردن bedost awurdun. (*to grow thick*) غلظ كشتن ghulz gushtun, كثافت شدن kusaufut shoodun. (*to generate pus*) غث شدن ghuss shoodun, غثيث نمودن ghusees numoodun. (*to pucker* or *sew in plaits*) پر چين دوختن pur cheen dookhtun, در تو خياطت كردن dur too khé-autut kirdun. *To gather* or *contract into wrinkles* چين افكندن cheen afkundun, پر چين كردن pur cheen kirdun. *To gather* or *collect logically* قياس كردن ké-aus kirdun, سبب كشيدن sibub kushédun. *To gather flowers* كل چيدن gul chédun, شكوفه چين كردن shukoofuh cheen kirdun. *To gather, glean* چيندن cheendun.—*A gather* چين cheen, پيچ peech, تو too, تا ta, شكن shukin. v. *plait*.

A gatherer جمع كننده jumaa koonindeh, فراهم اور furrauhim awur. v. *collector*.

GAUDILY بوجه شاهانه bewujha shahauneh, با ظرافت ba zuraufut, نازكانه nauzikauneh, با زينت ba zeenut, تابانانه tabanauneh.

Gaudiness ظرافت zuraufut, زينت zeenut, تابش taubish, زيبايي zeebaï-é, نزاكت nuzaukut. v. *showiness*.

Gaudy شاهانه shahauneh, زيب و تر zeeb ou tur, زيبا zeeba, تابدار taubdar, ظريف zureef, ذو نزاكت zu nizaukut, با زيور ba zeewur, ذو زينت zu zeenut, با ظرافت ba zuraufut, روشن roshun. v. *showy*.

Gave, preterite of *give*.

To GAUGE (*a barrel, &c.*) دان پيمودن daun peemoodun, برميل قياس كردن burmeel ké-aus kirdun.—*A gauge* پيمان peimaun, اندازه andauzeh, قياس ké-aus. v. *measure, standard*.—*A gauger* پيمان كر peimaun gur, اندازه نما andauzeh numa.

GAUNT لاغر laughur. v. *thin, meagre, lean.*

A GAUNTLET دستوانه اهن dustwauneh-a ahun, دستبانه dostbauneh.

GAWZE كوهرتاب gohurtaub.

GAY (*merry*) شاد shaud, دلشاد dilshaud, شادكام shaudkaum, خرم khurrum. v. *cheerful*.—(*showy*) ظريف zureef, تابان tabaun, تابدار tabdar, روشن roshun.

Gayety, gayness, شادي shaudé, خرمي khurrumé, شوخي shookhé. v. *cheerfulness, sprightliness*.—(*finery, show*) تابش taubish, زينت zeenut, ظرافت zuraufut, زيبايي zeebaï-é, نزاكت nizakut.

Gayly شادمانه shaudmauneh, خرمانه khurrumauneh. v. *merrily*.—(*showily*) با ظرافت ba zuraufut. v. *gaudily*.

To GAZE نكرستن nugguristun, نكران كردن nugguraun kirdun, نظر ساختن nuzur saukhtun. *To gaze at a person* بكسي نظر كردن bekussé nuzur kirdun.—*A gaze* نظر nuzur, نظرت nuzrut, نكران nugguraun.—*A gazer* نظر نما nuzur numa.

Gear, v. *furniture, harness, stuff*.

GEESE اوزون awzoon. v. *goose*.—*Abounding in geese* موزت mue-zzut.

To GELD مخصي كردن mukhsé kirdun, خصي ساختن khussé saukhtun, مجبوب نمودن mujboob numoodun, خايه كشيدن kha-éh kushédun. v. *to castrate*.

A gelding اخته akhteh, اسب مخصي asba mukhsé, فرس مجبوب farsa mujboob.

Gelt مخصي mukhsé, ساده كرده saudeh kirdeh, مجبوب mujboob, مملوس mumloos. v. *castrated*.

A GEM جوهر johur (plur. جواهر jawauhir), كوهر gohur, كهر kuhur, در durr (pl. درر durur), پيچاد peechaud, قيمتي سنك keemuta sunk. v. *jewel*; also *bud*. —*A brilliant gem* جوهر ابدار johura aubdar, كوهر تابدار gohura taubdar. —*A polisher of gems* جوهرجي johurjé, نكين ساي nugeen sa-é. *Adorned with gems* مجوهر mujohur, مرصع murussa. *To gem* or *adorn with gems* مجوهر كردن mujohur kirdun, مرصع نمودن murussa numoodun, با جوهر اراستن ba johur araustun. *The gem* or *bud of a tree* عين aïn (pl. عيون aï-oon). v. *bud*.

To geminate, v. *to double*.

GEMINI (*constellation*) جوزا jooza, الجوزا al-jooza, دو پيكر doo peikur, جوزا برجي jooza burjé.

GEMMEOUS جوهر اسا johur asa, كوهر پيوند gohur pivund, در منسوب dur munsoob.

GENDER جنس jins, نوع nuwa, قسم kus-sum. v. *kind*, *sort*, *sex*. —*Gender in grammar* الجنس aljins.

To gender, v. *to engender*, *produce*, *cause*.

GENEALOGICAL نسب منسوب nusb mun-soob, رسم سلسله پيوند rusma sulsuleh pivund.

A genealogist رسم سلسله نما rusma sulsuleh numa.

Genealogy نسب nusb (pl. انساب ansaub), سلسله sulsuleh, رسم سلسله rusma sulsuleh, اصل asl (pl. اصول asool), ال aul. v. *family*.

GENERAL عمومي amoomé, عام aumm, عميم ameem, اعم aamm, شامل shaumil, شمل shuml, شمول shumool, مطلق mutluk, جامع jauma, جماع jummaa, جميع jumé-a, كلي kullé, طبق tubuk. v. *publick*; *common*, *usual*; *extensive*. —*A general mortality* جحاف juhauf. *A general deluge* or *extensive rain* طوفان toofaun, جحاف ju-hauf.—*The general*, v. *generality*, *whole*.

A general سر عسكر sur askur, سردار surdaur, رئيس الجنود reisu'l'junood, سپهسالار sippah-saulaur, سرافراز surafrauz, سرجنك surjung, سرخيل surkheil, سرور survur, سرهنك surhunk, لشكر كش lashkur kush, قايد الجيش ka-édu'l'jeesh, امير الجيش ameeru'l'jeesh, كيارنكي ké-arungé, پروانه purwauneh, پيشاهنك peishahunk. v. *commander of an army*. [In the East India Company's settlements, however, they commonly use the European word جنرال *general*.]—*A receiver-general* امين ديوان ameena divaun, شاهبندر shahbender.

Generalship سرعسكري suraskuré.

A generalissimo سردار اكرم surdaur akrum.

Generality عموم amoom, عموميت amoomé-ut, جماعت juma-at, كليت kullé-ut. *The generality* or *bulk of the people* عام aumm, عامت aum-mut, عامت رعيت aummuta ra-é-ut, عوام awaum, عوام ناس awauma naus, خلق khulk. v. *populace*, *vulgar*.

Generally (*universally*) عموما amooman, عامة aammutan كافة kaffutan, بالكليت bi'l'kullé-ut, بالجمله bi'l'jumleh, جملة jumlutan, علي اطلاق ala itlauk, علي وجه العموم ala wujhu'l'amoom. (*frequently*) چند بار chund bar, بسيار بار bisse-aur bar, چند كره chund gurreh, دفعة dufatan. v. *commonly*, *extensively*.—(*without exception* or *specification*) بي استثنا bé istisna, غير تعيين ghire-a taï-én.

Generalness بسياري bissé-auré, كثرت kusrut, بسيار بار افتان bissé-aur bar uftaun. v. *frequency*. —(*generalty*) كليت kullé-ut. v. *generality*, *the whole*.

To GENERATE توليد كردن touleed kirdun. v. *to beget*.—(*to produce*) هست كردن hust kir-dun, وجود ساختن wujood saukhtun, خلق نمودن khulk numoodun. v. *to cause*, *create*, *propagate*.

Generated مولود moulood, مولد muwullud, منسل munsul, هست شده hust shoodeh, تفريع tufré-a. v. *produced*.

Generation (*begetting*) توليد touleed, تولد tu-wullud, ولودت wuloodut, ولادت wulaudut, مولد moulud, منسل munsil. v. *production*.—(*race*) اصل asl (pl. اصول asool), ال aul, نسب nusb (plur. انساب ansaub), دودمان doodmaun, ابوت abuwwut, خاندان khaundaun, قبيلت ku-beelut (pl. قبايل kuba-él). v. *family*.—(*progeny*) نسل nusl (plur. انسال ansaul), منسل munsil, توالد tuwaulud, ذري zurré, ذريت zurré-ut (pl. ذريات zurré-aut), كفل kufl, نافلت naufilut. v. *offspring*, *succession*. —(*an age*) عصر asur (plur. اعصار é-asaur, عصور asoor), دهر duhr (pl. دهور duhoor), دور زمان door zumaun, ديري deiri, ديرند deirund, دور door (pl. ادوار adwaur) ابد abud (pl. اباد abaud). *From generation to generation* جد بجد jud bejudd, ابا عن جد aban an juddin. v. also *succession*.

Generative, *generant*, ذو قوت توليد zu kuwwuta touleed, ذو قوت خلق zu kuwwuta khulk. v. *prolifick*.—*The generant* (*generator*) قوت خلق kuwwuta khulk, قوت توليد kuwwuta touleed, والد waulid, مولد muwullid.

Generetick, *generical*, جنسي jinsé.—*A generic noun* or *name* اسم جنسي isma jinsé.

Generically جنسيانه jinsé-auneh.

GENEROSITY, *generousness* (*nobleness, magnanimity*) مکرمت mukrumut, کرامت kuraumut, کرم kurum, فرهنگ furhung, فرهنج furhunj, ادب adub, جوانمردي juvaunmurdé, جومردي joomurdé, اصل زادگي asl zaudugé, شرف shuruf, دلاوري dilavuré, دليري dilaré, شهامت shuhaumut, غيرت gheerut, حميت humé-ut.—(*liberality in giving*) بذل buzl, کام بخشي kaum bukhshé, سخا sukha, سخاوت sukhawut, جود jood, جودت joodut, مروت muruwwut, فتوت futuwwut, سماحت sumauhut, سمح sumuh, انهال inhaul, منهال minhaul, پروان purwaun.

Generous (*munificent*) صاحب بذل sahib buzl, سخي sukhé, سخا کستر sukha kustur, عطا بخش ata bukhsh, بذول buzool, باذل bauzil, سامح saumih, سموح sumooh, صاحب عطا و نعم sahib ata ou né-am, اهل مروت ahla muruwwut. v. *liberal*.—(*of good extraction*) اصل زاده asl zaudeh, بک زاده beg zaudeh, پاک نژاد pauk nizshaud, کريم العصر kureemu'l'asir, شريف shureef. (*magnanimous*) کريم kureem, مکرم mukurrum, متکرم mutukurrum, جومرد joomurd, دلکرم dilgurm, جوانمرد juvaunmurd, دلاور dilavur, دلير dilare, بهادر bahaudir, جري الجنان juré'l'junaun, پر دل pur dil, بلند همت bulund himmut. *A generous horse* اسب کوهري asba gohuré. v. *horse*.—*Generous actions* مکارم mukaurim. *Generously* (*magnanimously*) کريمانه kureemauneh, جومردانه joomurdauneh. (*munificently*) باذلانه bauzilauneh, سموحا sumoohan, با بذل ba buzl.

GENESIS مولود moulood. v. *generation*.—(*the first book of Moses*) کتاب اول موسي kitauba awwala mosa. v. *pentateuch*.

Genial, v. *jovial, cheerful; native*.

Genitals, v. *privy parts*.

GENIUS (*mental faculties*) طبيعت tubé-at, قوت مدرکت kuwwuta mudrikut, قوت وهم kuwwuta wuhm, قوت خيال kuwwuta khé-aul, علم ylm. v. *disposition, nature*.—*A genius* (*man of superior abilities*) طبع نکته پرداز tuba nukteh purdauz, اهل طبيعت کريم ahla tubé-ata kureem, ذو لطيف مشرب zu luteef mushrub, صاحب خلق sahib khulk.—(*a spirit*) پري peri, جن jinn, ديو div, خافيت khaufé-ut, خفيت khufé-ut. v. *angel, demon*.

GENTEEL نازک nauzik, خاطر نواز khautir nuwauz, نازنده nauzindeh, نازنين nauzneen, ذو الادب zu adub, ادبا aduba, اهل ازرم ahla azrum, صاحب انسانيت sahib ansané-ut, لطفان lutfaun, ذو ظرافت zu zuraufut, نيکو neekoo. v. *civil, complaisant, polite, elegant, graceful*.

Genteelly ظريفانه zureefauneh, با لطافت ba lutaufut, نيکو neekoo. v. *elegantly, politely, gracefully*.

Genteelness ادب adub, نزاکت nuzaukut, خاطر نوازي khautir nuwauzé, مردمي murdumé, لطافت lutaufut, ظرافت zuraufut. v. *elegance*.

GENTIAN (*plant*) کوشاد gooshaud.

GENTILE (*pagan*) شعب shaab (plur. شعوب sha-oob), بت پرست but purust.—*Gentilism*, بت پرستي but purusté. v. *paganism*.

GENTILITY (*of birth*) اصل زادکي asl zaudugé, شرف shuruf, شرفيت shurfé-ut, پاک نژادکي pauk nizshaudugé. v. also *gentleness, gentry: paganism*. *Gentlefolks*, v. *gentry*.

Gentle (*well-born*) اصل زاده asl zaudeh, بک زاده beg zaudeh, پاک نژاد pauk nizshaud, پاکشان paukshaun, شريف shereef, کريم العصر kureemu'l'asr. (*soft, mild*) ملايم mula-ém, نرم nurm, نرم دل nurm dil, مظلوم muzloom, حليم huleem, اهسته ahusteh, بهنانه buhnauneh, دير غضب deir ghuzb, سست sust, مطول mitwul, ساکن التبع saukinu't'tuba, طويل الانات taweelu'l'anaut. v. *tame*; also *pacific*. (*soothing*) دلپذير dilpizzeer, دلنواز dilnuwauz.—*A gentle rain* سست باران sust baraun.

A gentleman ميرزا meerza, بکزاده begzaudeh, شريف shereef, مرد اصلي murd aslé, مردم زاده murdum zaudeh, نجبت nujubut.—*Gentlemanly, gentlemanlike*, ميرزا اسا meerza asa, بر وجه شريف bur wujha shereef, مرد اصلي مانند murd aslé maunend, واجب الشرف vajibu'sh'shuruf.

Gentleness (*of birth*) v. *gentility*.—(*softness of manners*) اهستکي ahustugé, التيام ilté-aum, ملايمت mula-émut, نرمي nurmé, ادب adub, نزاکت nuzaukut, نوازي nuwauzé, ناز nauz, مدارا mudaura. v. *mildness, politeness*.

A gentlewoman دختر نيک اختر dokhter neek akhtur, دوخت پاک اختر dookht pauk akhtur, بنت سعد ولاد binta saad wulaud, دختر پاکيزه جوهر dokhter paukeezeh johur, فرزند نيک نهاد عالي نژاد furzund neek nihaud aula nizshaud, ام الصبور ummu's'suboor, خاتون khaton, تکين tukin.

Gently (*tenderly, meekly*) با ملايمت ba mula-émut, مشفقانه mushfikauneh, نرم نرم nurm nurm, حليما huleeman, مظلومانه muzloomauneh.—(*smoothly, without violence*) رويدانه roweidauneh, اهسته ahusteh, مهلا muhlan, علي مهله ala muhlihi. *To do any thing gently* با اهستکي کردن ba ahustugé kirdun. *Going gently* اهسته رو ahusteh rou, رهو ruhou. *A horse going gently* اسب نرم رو asb nurm rou. *Gently! gently!* (*go softly! take care!*) اهسته اهسته ahusteh ahusteh! نرم نرم nurm nurm! اهيز aheez! رويدک roweidaka!

Gentry اصحاب دولت aſ-hauba dowlut, اشراف aſhrauf, اعيان و اشراف é-aïaun ou aſhrauf, اهل ذو اصل زادكي ahla pauk nizſhaud, پاك نژاد zu aſl zaudugé.

Genuflexion, v. *kneeling*, *adoration*.

GENUINE عيني a-éné, صافي ſaufé, راست rauſt, بي قصير bé kuſeer, صالح ſaulih, صحيح ſuheeh. v. *true.*—*Genuinely* بعينه bi-aïnihi, بوجه صافي bewujha ſaufé.—*Genuineneſs* صحاح ſuhauh, راستي rauſté, عدم تصور aduma kuſoor.

GENUS جنس jins, نوع nuwa. v. *kind.*

GEODÆSIA (*meaſuring ſurfaces*) مساحت muſauhut, علم مساحت ylma muſauhut.

A GEOGRAPHER صاحب تخطيط بلاد ſahib tukhteeta bilaud, خطاط البلاد khuttautu'l'bilaud.

Geographical تخطيط بلاد منسوب tukhteeta bilaud munſoob, رسم ارض پيوند ruſma arz pivund.

Geography تخطيط بلاد tukhteeta bilaud, رسم ارض ruſma arz, هيبة الارض hei-étu'l'arz.

A GEOMANCER رمال rummaul. v. *fortune-teller.*—*Geomancy* رمل ruml, رمالي rummaulé.

A GEOMETER, *geometrician*, مهندس muhundis, اهل هندسه ahla hunduſeh, مساح الارض muſſauhu'l'arz, مساح muſſauh.

Geometral, *geometrical*, *geometrick*, هندسي hunduſé, هندسيت hunduſé-ut. *A geometrical canon* مساطر muſautir (pl. مساطرت muſautirut). *Not geometrical* نا بر هندسه na bur hunduſeh. — *Geometrical precepts* اداب هندسيان adaub hunduſé-aun. *Geometrically*, *according to geometrical rules* موافق اداب هندسيان muwaufik adaub hunduſé-aun, بطور هندسي betoor hunduſé.

Geometry هندسه hunduſeh, علم زمين ylma zumeen, علم هندسه ylma hunduſeh, علم المساحت ylmu'l'muſſauhut.

GEORGE جرجيس jorjees.

GEORGIA (*province*) كورجستان goorjiſtan.

A Georgian كورجي goorjé.

GERMANY نمسه ولايتي nemſeh vula-été.

To germinate, v. *to ſprout*, *bud*, *ſhoot*.

To GESTICULATE حقه بازي نمودن hukkeh bauzé numoodun, مسخره كردن muskhureh kirdun. — *Geſticulation* مسخره muskhureh, حقه بازي hukkeh bauzé.

GESTURE حركت hurukut (pl. حركات hurukaut), جنبش jumbuſh, وضع wuza (pl. اوضاع awza). v. *poſture.* — *An amorous geſture* كرشمه gurishmeh, شيوه ſheeweh, عشوه yſhweh, ناز و نياز nauz ou né-auz, ناز و شيوه nauz ou ſhéweh, غنج ghunj. *With geſture and ſpeech* با سخن و جنبش ba ſukhun ou jumbiſh, وضعا و قولا wuzaan ou koolan.

To GET (*acquire*) اندوختن andokhtun, حاصل كردن haufil kirdun, تحصيل ساختن tuhſeel ſaukhtun, ورزيدن wurzédun, بتصرف اوردن betuſurruf awurdun, سود داشتن ſood dauſhtun, اقتنا ساختن iktina ſaukhtun. v. *to gain*, *win.*—(*to beget*) توليد كردن tooleed kirdun, تناسل ساختن tunauſil ſaukhtun. v. *to procreate.*—*To get off* (*eſcape*) كريز كردن gureez kirdun, پاي كرفتن paï gooriftun, رها يافتن ruha é-aftun. (*to ſell*) فروختن furookhtun, فروخت كردن furookht kirdun, شرا ساختن ſhura ſaukhtun, بيع نمودن bé-a numoodun. *To get over* (*overcome*) غالب شدن ghaulib ſhoodun, مغلوب كردن mughloob kirdun, ظهور ساختن zuhoor ſaukhtun, دست يافتن doſt é-aftun. *To get* (or *croſs*) *over* عبور كردن aboor kirdun, مرور ساختن muroor ſaukhtun, كذار نمودن guzaur numoodun. *To get up* (*from a ſeat*) برخاستن burkhauſtun, بر پا استادن bur pa uſtaudun, در استادن dur uſtaudun, قيام كردن ké-aum kirdun, قايم شدن ka-ém ſhoodun, بر پا قيام بودن bur pa ké-aum boodun, استيده امدن uſtédeh aumudun, (*from bed*) از پستر برخاستن uz piſtur burkhauſtun, از خواب خيزيدن uz khaub kheezédun, از پستر برخيز نمودن uz puſtur burkheez numoodun. *To get acquainted* معرفت كردن maaruft kirdun, شناختني ساختن ſhunaukhtuné ſaukhtun, ياران كشتن é-araun guſhtun, اشنايي ساختن aſhinaï ſaukhtun, استيناس كرفتن iſteenaus gooriftun. *To get before* پيشين كشتن peiſheen guſhtun, مقدم كرفتن mukuddim gooriftun, مسابقت كردن muſaubikut kirdun. v. *to anticipate.*—*To get by heart* خاطر نشان كردن khautir niſhaun kirdun, حفظ ساختن hyfz ſaukhtun, استحفاظ كردن iſtihfauz kirdun, استظهار نمودن iſtizhaur numoodun. *Get you gone!* برو برو berou berou! دور باش door bauſh! v. *be gone.*

A getter, v. *gainer*, *begetter*.

Getting اندوز andooz, حاصل كنان haufil koonaun. v. alſo *acquiſition*, *gain*, *profit*.

A gewgaw, v. *bawble*, *toy*, *trifle*.

GHASTLINESS (*paleneſs*) بيمار كوني beemaur gooné, بيماروني beemauroooné, پژمردكي puzſhmurdugé. (*reſemblance of a ghoſt*) خيال مانندكي khé-aul maunindugé, طيفساري teefſauré. (*horror of countenance*) وحشت روي wuhſhuta rooé.

Ghaſtly (*pale*) بيمار كون beemaur goon, پژمرده puzſhmurdeh, زرد zurd.

A GHOST خيال khé-aul (pl. خيالات khé-alaut), طيف teef, طايف ta-éf, صورت وهمي ſooruta wuhmé, همانا humauna, ظل zyll. v. a

parition, spectre, spirit, soul.—The Holy Ghost روح القدس roohu'l'kuds. — To give up the ghost جان دادن تسليم روح jaun tusleem dadun, تسليم روح نمودن tusleema rooh numoodun. v. to die.— Ghostliness روحانيت ruhané-ut.—Ghostly روحاني roohauné, نفساني nufsauné. v. spiritual.

A GIANT عفريت afré-ut (pl. عفاريت afaré-ut) ديو div, جبار jubbaur, كي kai, اهرمان aherman, پتيار puté-aur, پتياره puté-aureh, زنده پيل zundeh peel, مفرد الاعضا mufrudu'l'é-aza.

GIBBERISH غلط ghulut. v. jargon.

A GIBBET چار ميخ chaur meekh, صليب suleeb, دار daur. v. gallows.—To gibbet بر چار ميخ چسپاندن bur chaur meekh chuspaundun, بدار آويختن bedaur aweekhtun, صلب كردن sulb kirdun.

Gibbosity, gibbousness, v. convexity, protuberance.

Gibbous, v. convex, protuberant, crook-backed.

A GIBE استهزا istihza, كلام استهزا kulauma istihza, فسوس fusoos, افسوس afsoos, قارصت kaurifut, نقاست nikausut, طنز tunz. v. sneer, ridicule.

To gibe فسوس كردن fusoos kirdun, افسوس زدن afsoos zudun, كلام استهزا نمودن kulauma istihza numoodun, طعن ساختن taan saukhtun, رمي كردن rumé kirdun.—A giber فسوس كننده fusoos koonindeh, طنز كو tunz goo. Gibing, gibingly, v. contemptuous, contemptuously.

GIDDILY (carelessly) بي پروانه bé purwauneh, با اهمال ba ihmaul, غفلتانه ghuflutauneh. (having a vertigo) با سركرد ba surgurd, با دوار ba duwaur.

Giddiness (vertigo) سركيجه surkeejeh, سركرد surgurd, دوار duwaur, دوام duwaum. v. dizziness.—(inconstancy) عدم قراري aduma kurauré, بي استواري bé ustuwauré. (carelessness) غفلت ghuflut, اهمال ihmaul. (frolicksomeness) شوخي shookhé, شادي shaudé, خوش دلي koosh dilé. To be seized with a giddiness سركيجه در امدن surkeejeh dur aumudun.

Giddy, giddy-brained, giddy-headed, سركردان surgurdaun, سراچه ماه suraucheha mah, سراچه افتاب suraucheha afitaub, سرسام sursaum. v. dizzy.—(inconstant) بي قرار bé kuraur, نا پايدار na paidaur, هرجايي hurjaï-é.—(careless) غافل ghaufil, كاهل kauhil. v. negligent, thoughtless, wild.—(light-headed) سر در هوا sur dur hawa, سبكسر subuksur. v. also tottering.

A GIFT بخشايش bukhsha-ésh, بخشش bukhshish, بخشيش bukhsheesh, دهش duhish, داد daud, دادني daudné, عطا ata, انعام énaam, بركذار burguzaur, تحفت tuhfut, داش daush, داشاد daushaud, داشت dausht, داشن daushin, رزقت ruzkut, ارمغان armaghaun, احسان ihsaun, هديت hudé-ut, موهب mawhib, موهبت mawhibut (plur. مواهب muwauhib), بشخواده bushkhaudeh, غربون ghurboon, هبت hubut, بلك bulk. A magnificent gift پيشكش peishkush, اوردني awurdune, سيورغال sé-oorghaul. A small gift دست اويز dost aweez, تحفت حفيف tuhfuta hufeef. v. present; also bribe.—Gift (faculty, power) قوت kuwwut, قدرت kudrut, اقتدار iktidaur, قابليت kaubulé-ut.

Gifted بخشيده bukhshédeh. v. given.—(endowed with great powers) زو قوت zu kuwwut, اهل ادراك ahla idrauk, قابليت دار kaubilé-ut dar.

A GIG (thing whirled round in play) دوامت duwaumut, فرفر furfur, فرفره furfureh, بادفر baudfur. (a quick musical air) سماعي suma-é.

GIGANTICK ديوي divé, عفريت اسا afré-ut asa, زنده پيل مانند zundeh peel maunind, واجب الجبار vajibu'l'jubbaur, لايق اهرمان la-éka aherman. v. also big, bulky, enormous.

To GIGGLE تغ تغ كردن tigh tigh kirdun, قهقهه زدن kuhkuheh zudun. v. to laugh.

A giggler قهقهه زن kuhkuheh zun.

A giglet (a wanton) كنيز شوخ kuneeza shookh, زني شوخ چشم zunné shookh chushum.

To GILD زر اندودن zur andoodun, زرندودن zurundoodun, مذهب ساختن muzuhhub saukhtun, تذهيب كردن tuzheeb kirdun, زر نشاندن zur nishaundun, زر طلا زدن zura tila zudun, زر كون ساختن zur goon saukhtun, تمويه كردن tumweeh kirdun. v. also to adorn, brighten.

Gilded زر اندود zur andood, زهب اندود zuhb andood, زرنكار zurnigaur, زرنشان zurnishaun, مطلا mutulla, مذهب muzhub.—Any thing gilded زركار zurkaur. A gilded crescent at the top of a banner زرمهچه zurmuhcheh.

A gilder زر اندود كر zur andood gur, مذهب muzhib, زر طلا زن zur tila zun.

Gilding زر اندود zur andood, مذهب muzuhhib, زر نشان zur nishaun, زر طلا zura tila, تمويه tumweeh.

A GILLYFLOWER قرنفل kurunfil.

Gilt, v. gilded; gold.

A GIMLET پرماهه purmauheh, مثقب muskub, سنب sunub. v. auger.

A GIN (snare) دام daum, دام داهل dauma dauhil, جوزه joozuh, چوزه chuzshuh, بيضا beeza, خامي khaumé, سرند surund, كمند kumund, شبيكه shubeekeh. To catch in a gin بدام كرفتن bedaum gooriftun, شبيكه كرفتن shubeekeh gooriftun, در كمند كردن dur kumund kirdun, كمند انداختن kumund andaukhtun.

GINGER زنجبيل zinjubeel, زنجفيل zinjufeel.

Gingerly, v. *cautiously*, *nicely*.

To GINGLE تلابيدن tulabédun, طنن نمودن tinin numoodun, رنم كردن rinim kirdun, طنطنه ساختن tintineh saukhtun.

A gingle طنين tineen, طنن tinin طنطنه tintineh, رنم rinim, تهزج tuhuzzij.

A GINNET (*sorry nag*) بد سوار bud suvvaur, بار كير bar geer.

To GIRD (*surround*) احاطه كردن ihauteh kirdun, حصار ساختن hissaur saukhtun, محاصره نمودن muhausureh numoodun. v. *to begird*, *enclose*, *encircle*. — (*to bind*, *fasten*) بستن bustun, بند كردن bund kirdun, قيد ساختن keid saukhtun. *To gird with a sword* مسيف كردن museif kirdun, تيغ متقلد ساختن teegh mutukullud saukhtun, شمشير بند نمودن shemsheer bund numoodun. *To gird the loins* ميان بند ساختن mé-aun bund saukhtun, دامن در ميان بستن daumin dur mei-aun bustun. v. also *to furnish*, *equip*, *dress*, *invest*; *to gibe*, *reproach*.

A gird, v. *twitch*, *pang*.

Girded, *girt*, بسته busteh, بند شده bund shoodeh, مشمول mushmool, منحصر munhusir, محاط muhaut. v. *surrounded*.

A girder, v. *beam*, *joist*.

A GIRDLE بند bund, ميان بند mei-aun bund, كسبند kusbund, شكته بند shukteh bund, زنار zunnaur, زنجب zunjub, ميزر meezur, نشير nusheer, كمر kumr, كستي kosté, منطقت muntukut, منطق muntuk. *A girdle adorned with gems*, *gold*, &c. كمر زرين kumra zurreen, ردا ruda, جهان jumaun, دوشاخ dooshaukh, بدن budun. *The celestial girdle* (*the zodiac*) منطق البروج muntuku'l'burooj, منطقت ذات البروج muntukuta zautu'l'burooj. v. also *the equator*.—*The girdle* or *middle* زهاب zuhaub. v. *waist*.—*A maker of girdles* كمر ساز kumr sauz, ميان بند كر mei-aun bund gur.

A GIRL دوشيزه doosheezeh, دوخت dookht, دختر dokhter, دخترك dokhteruk, سربه surbeh, صبيت subé-ut, هبيت hubé-ut, بكر bukr, بنت bint, عرا ara, ازاد azaud, بيبي beebee, الدت ildut, قشت kishshut, ضونت zawnut, بتول betool, v. *virgin*, *daughter*.—*A marriageable girl* دخترينه dokhtereeneh, دختينه dokhteeneh, دختر بالغت dokhtera baulighut, زوبعت zawbaat. *A slave girl* غلامت gholaumut, كنيز kuneez, كنيزك kuneezuk, قينت keenut (plur. قيان ké-aun), جاريت jauré-at (pl. جواري jawauré), ترت turrut (plur. تراتير turateer), فرتنا fertena. *A beautiful girl* دختر نازنين dokhtera nauzneen, سمنا sumna, بيض المكنون beezu'l'muknoon, صبيت احسنة الارم subé-ut ahsunutu'l'arim, خريضت khureezut, خود khawd, سرو جان surwa jaun, ملعفت mula-azut, راد raud, رادت raudut, ريد reed, رود rood, رودت roodut, فريش fureesh, سريت suré-ut. v. *a beauty*; also *concubine*. —*A girl near the age of puberty* جاريت موتنفت الشباب jauré-ut mootunfutu'sh'shubaub. *A female surgeon who circumcises girls* اسيت asé-ut.

Girlish دخترك اسا dokhteruk asa, لايق صبيت la-éka subé-ut. v. *youthful*.

To girt, v. *to encircle*.—*Girt*, v. *girded*.

A GIRTH, *girt*, پشماكند pushmagund, برشك burshuk, شكال shukaul, اكد akud, تنك tunk, نتك nutuk. v. *belt*.

To GIVE دادن dadun, بخشيدن bukhshédun, بخش كردن bukhsh kirdun, عطا ساختن ata saukhtun, عطا بخش نمودن ata bukhsh numoodun, بخشانيدن bukhshanédun, بخشودن bukhshoodun, معاطاة كردن ma-ataut kirdun, مبذول ساختن mubzool saukhtun, بذل كردن buzl kirdun, احسان دادن ihsaun dadun, ارزاني كردن arzauné kirdun, ايتا ساختن a-éta saukhtun, اعطا نمودن aata numoodun, اهدا كردن ihda kirdun, هدي نمودن hudé numoodun, وهب ساختن wuhib saukhtun, هبت كردن hibut kirdun. v. *to grant*, *confer*, *consign*, *pay*, *afford*.—*To give a present* انعام دادن énaum dadun, تحفه كردن tuhfeh kirdun, بخشيش ساختن bukhsheesh saukhtun, بخشيش و عطا دادن bukhsheesh ou ata dadun. *To give a pension* روزانه دادن roozauneh dadun, روزكانه بخش كردن roozigauneh bukhsh kirdun, وظيفه تعيين ساختن wuzeefeh taï-én saukhtun, علوفه تعيين نمودن aloofeh taï-én numoodun. *To give to drink* شراب كردن ishraub kirdun, شراب دادن shuraub dadun. *To give to eat* بخورد دادن bekhored dadun, تاكيل كردن ta-akeel kirdun. *To give in pawn* رهين دادن ruheen dadun, ارهان كردن irhaun kirdun, رهين وضع ساختن ruheen wuz saukhtun. *To give advice* پند دادن pund dadun, نصيحت نمودن nuseehut numoodun, راي بخش كردن ra-é bukhsh kirdun. *To give warning* اگاهي نمودن agahé numoodun, تنبيه كردن tumbeeh kirdun. *To give interest* (*for money*) سود دادن sood dadun. *To give up* (*abandon*) دست از حمايت باز داشتن dost uz huma-é-ut baz daushtun, تنها گذاشتن tunha guzaushtun, ترك نمودن turk numoodun, عدول ساختن adool saukhtun, روكردان شدن roogurdaun shoodun. *To give up*, *give over* (*resign*, *deliver*) تسليم ساختن

tusleem saukhtun, بدست رسانادن bedost rusaundun. v. *to yield, quit.*—*To give up* (*think no more of*) قطع نظر دادن kuta nuzr dadun. *To give up a town* or *castle* شهر تسليم كردن shahur tusleem kirdun, قلع مندفع نمودن kulaa mundufa numoodun. v. *to surrender.*—*To give up the ghost* جان تسليم كردن jaun tusleem kirdun.—*To give up to be plundered* انهاب كردن inhaub kirdun. *To give possession* تمليك كردن tumleek kirdun. *To give away* از تصرف خود واكردن uz tusurruf khood wakirdun, v. *to alienate.*—*To give back* باز كردانيدن bauz gurdaunédun, باز دادن baz dadun, رجع كردن ruja kirdun. v. *to restore.*—*To give* or *fall back* بازپس رفتن baz pus ruftun, واپس افتادن wapus uftaudun. v. *to give way, yield, retreat.*—*To give out* (*proclaim, publish*) ندا كردن nida kirdun, بيان نمودن bei-aun numoodun, عيان ساختن a-é-aun saukhtun. *To give out orders* فرمان دادن furmaun dadun, فرمان كذاركردن furmaun guzaur kirdun, حكم نمودن hookum numoodun, امر كذريدن amr guzurédun. *To give out* (*pretend*) صورت معامله نمودن sooruta maamleh numoodun, بهانه فروش كردن buhauneh furoosh kirdun, اظهار تعلل ساختن izhaur taallul saukhtun. *To give out, give over, give up* (*desist*) وا ماندن wa maundun, باز استادن baz ustaudun, دست كشيدن dost kushédun. v. also *to give way, yield.*—*To give out* (*distribute*) حصه دار كردن hisseh dar kirdun, قسمت ساختن kismut saukhtun. *To give an assault* هجوم كردن hujoom kirdun, همله نمودن humleh numoodun, مقاتله ساختن mukautileh saukhtun. *To give* (*melt, as ice, &c.*) كداختن gudaukhtun, كداخته كشتن gudaukhteh gushtun, اب شدن aub shoodun, حل بودن hull boodun. v. *to thaw.*—*To give way* مطيع شدن muté-a shoodun, تواضع نمودن tuwauza numoodun, رام كشتن raum gushtun, كردن نهادن gurdun nihaudun, تن فرو نمودن tun furoo numoodun. v. *to submit.*—*To give place* or *precedence* تقديم نمودن tukdeem numoodun, پيش دستي دادن peish dosté dadun, پيشي تسليم كردن peishé tusleem kirdun. *To give into* (*adopt*) راضي شدن rauzé shoodun, پسند داشتن pussund daushtun, اختيار نمودن ikhté-aur numoodun. v. *to approve.*—*To give an advantage* (*superiority*) غلبت دادن ghulubut dadun, ظفر كردن zufir kirdun.—(*to allow profit*) افاد كردن ifaud kirdun, سود دادن sood dadun. *To give an answer* باز جواب دادن baz juvaub dadun. v. *to answer.*—*To give a call* تشريف كردن tushreef kirdun. v. *to visit*; also *to call.*—*To give a denial* انكار دادن inkaur dadun. v. *to refuse.*—*To give head* بصيرت نمودن buseerut numoodun. v. *to be careful.*—*To give credit* (*believe*) اعتقاد بردن é-atikaud burdun. (*to trust to*) اعتماد كردن é-atimaud kirdun. (*to lend*) وام دادن waum dadun. v. *to credit.*—*To give a blow* مشت زدن musht zudun, ضرب كردن zurb kirdun. *To give in charge* وكالت دادن wukaulut dadun, مباشرت نمودن mubaushirut numoodun. *To give ill language* دشنام دادن dushnaum dadun, ازار كردن azaur kirdun, واكفتن waguftun. v. *to revile.*—*To give* (or *make*) *laws* شرايع كردن shura-é-a kirdun. *To give law* (*command*) فرمان فرما نمودن furmaun furma numoodun, حكم كذار ساختن hookum guzaur saukhtun. *To give leave* اجازت دادن ijauzut dadun, دستور نمودن dustoor numoodun. v. *to permit*; also *to empower.*—*To give the slip* زحوف ساختن zuhoof saukhtun, از فن رها كردن uz funn ruha kirdun. v. *to elude.*—*To give suck* شير دادن sheer dadun. v. *to suckle.*—*To give strength* قوت دادن kuwwut dadun, توان بخش كردن tuvvaun bukhsh kirdun. v. *to strengthen.*—*To give judgment* قضا دادن kuza dadun, حكم نمودن hookum numoodun. *To give charity* بنياز دادن bené-auz dadun, صدقت عطا كردن sudkut ata kirdun, زكات بخش ساختن zukaut bukhsh saukhtun. *To give to understand* اكاه دادن agauh dadun, خبر دار كردن khubr dar kirdun. v. *to inform.*—*To give thanks* شكر كردن shukr kirdun, تشكر نمودن tushukkur numoodun, ستايش ساختن sita-ésh saukhtun, سپاس كذاشتن sipaus guzaushtun. *To give an edge* تات كردن taub kirdun, تيز ساختن taze saukhtun. v. *to edge.*—*To give a categorical answer* قطع جواب دادن kuta juvaub dadun. *To give up an argument* از منازعت وا ماندن uz munazaat wa maundun, نزاع فراغ نمودن nizaa firaugh numoodun. *To give up one's right* قطع علاقت كردن kuta alaukut kirdun. *To give bond* تمسك دادن tummusook dadun, دست خط كردن dost khutt kirdun.

Given داده dadeh, بخشيده bukhshédeh, معطي mu-ata, مندفع mundufa. v. also *dated.*—*Given as a hostage* عايض a-éz.—*To be given* داده امدن dadeh aumudun, بخشيده شدن bukhshédeh shoodun, معطي بودن maaté boodun. *The king has given him a lack of rupees* پادشاه لك روپيه اورا داده اند padshah laka roopeeh ora dadeh and.

A giver دهنده duhindeh, بخش bukhsh, بخشنده bukhshindeh, بخشي bukhshé, بخشا bukhsha, وهاب wuhhaub, واهب wauhib, واهبت

wauhibut, عطا كنند ata koonindeh. v. *donor.*— *The giver of existence* واهب الوجود wauhibu'l'-wujood. *The giver of necessaries* واهب لحاجات wauhibu'l'haujaut. *The giver of life* حيات بخش hei-aut bukhsh, جان بخش jaun buksh. *The giver of light* نور بخش noora bukhsh. *The giver of benefits* وهاب العطايا wuhhaubu'l'ataïa. [These are often used as attributes of Omnipotence.]

A GIZZARD حوصلت housulut (pl. حواصل huwausill), سنكدان sunkdan. v. *crop of a bird.*

GLAD, *gladsome* شاد shaud, مسرور musroor, خرم khurrum, دل شاد dil shaud, دلخوش dil-khoosh, فروح furooh, مفروح mufrooh, فرحناك furuhnauk, سبک روح subuk rooh, خند khund, خندان khundaun. v. *cheerful, exulting, happy.*— *To be glad* خرم شدن khurrum shoodun, مسرور بودن musroor boodun. *To glad, make glad, gladden* دلشاد كردن dilshaud kirdun, شادمان ساختن shaudmaun saukhtun.

A GLADIATOR سياف sei-auf.

GLADLY شادمانه shaudmauneh, با خوش دلي ba khoosh dilé, مسرورا musrooran.

Gladly, gladsomeness مسرت musurrut, نشاط nishaut, عشرت ishrut, انبساط imbisaut, شادي shaudé, خوش دلي khoosh dilé, خرمي khurrumé, بهجت buhjut, كشادكي kushaudugé, ابتسام ibtisaum, صفا sufa, حسن husn. v. *cheerfulness.*

A GLANCE (*of the eye*) نظرت nuzrut, لمح lumhu'l'busr, لمحت lumhut (pl. لماحات lumauhut), رمز العين rumzu'l'aïn. *At the first glance* نظرت اولي nuzruta awwulé, نظرت الاولي nuzrutu'l'awwulé. *At one glance* يكره eekruh. v. also *gleam, blaze, flash, glimpse.*

To glance درخشيدن durkhushédun, ملتمع كردن multuma kirdun, شعله نمودن shaaleh numoodun. v. *to glitter, shine.*— *To glance* (*with the eye*) نظرت زدن nuzrut zudun, رمز العين نمودن rumzu'l'aïn numoodun, لمح كردن lumh kirdun, الماح ساختن ilmauh saukhtun, رمق كردن raumuk numoodun, رامق نمودن ru-muk kirdun.— (*to strike obliquely*) نا راست زدن na raust zudun, عرضتانه ضرب نمودن arzutauneh zurb numoodun, *To glance at* ايما كردن a-éma kirdun, ابرو زدن abroo zudun. v. *to hint, insinuate.* —*To glance* or *move nimbly in an oblique direction* از يک تا ديكر كوشه تيز كذريدن uz eek ta dee-gur koosheh taze guzurédun.

Glancing درخشان durkhushaun, رخشا rukh-sha, رخشان rukhshaun, كوكبت kawkubut, ومض wumz, وميض wumeez, ومضان wumzaun. v. *flashing, glittering.*

A GLAND دژه duzsheh, دژپي dush pei (pl. دژهم duzshum), شها shuha, ضوت zuwwut, ضوات zuwaut, غدت ghuddut (plur. غدد ghudud, غددت ghududut). *A swollen gland* سلعت su-laat, مغنده mughundeh, غرد ghurd.

Glandulous شها منسوب shuha munsoob, دژه پيوند duzsheh pivund.

GLANS PENIS سر ذكر sura zukr, سر اير sura eir, حشفت hushfut, فرقم furkum, قلهب kulhub, قلهبف kulhubuf, قنفا kunfa, كنفر kunsur, كمرت kumrut (pl. كمر kumr). *Glans penis crassior* فلطاس fultaus, فلطوس fultoos, فنحلس fun-hulus, قناف kunauf.

To GLARE (*shine dazzlingly*) جهر كردن juhr kirdun, ضيا كستر ساختن zé-a kustur saukhtun, تابان شدن taubaun shoodun, سدر نمودن sudr numoodun. v. *to shine.*

Glare تابان tabaun, تاب taub, جهر juhr, سدر sudr, روشن roshun, ضيا zé-a. v. *light.*

Glaring (*atrocious*) ظالم zaulim.—*A glaring crime* كناه عظيم وظلم جسيم gunah azeem ou zulm azeem. v. *crime.*

GLASS زجاج zujauj, جام jaum, ابكون aub-goon, ابكين aubgeen, پلوازه pulwauzheh, اسر asr, شيشه sheesheh, ششله shishleh, تكوك tu-kook. *A glass-man* جام فروش jauma furoosh, زجاج zujjauj, زجاجي zujjaujé. *Brayed glass* خرده مينا khurdeh-a meena. *A bit of glass* زجاجت zujaujut. *A building* or *frame-work of glass* قصر زجاجي kusr zujaujé. *A glass vessel* (*as a cup, bottle, &c.*) جام jaum, جام هلالي jau-ma hulaulé, زجاجت zujaujut, پلوازه pulwauz-sheh, ابكينه aubgeeneh, شيشه sheesheh, نهات nihaut (plur. نها niha), قنينت kuneenut (plur. قناني kunauné). v. *cup.*—*A crystal drinking-glass* (also *coach-glass*) بللور جامي bulloor jaumé.—*A looking glass* ايينه aï-éneh, اينه a-éneh, جام jaum, ابكينه aubgeeneh, مرود murwud. v. *mirror.*—*The smyris with which they cut glass* سنباده sum-baudeh. *A glass bead* or *globule* مينا meena, مورش moorish. *A glass* (*of wine, &c.*) شراب shuraub, باده baudeh, شرب شراب shurba shuraub, خمر khumr, خمرت khumrut, مي mei. *A full glass* or *bumper* كلاجود kulajood, دوستكانه doostkauneh, دوستكام doostkaum. *Glass after glass* نوشانوش noosha noosh, شيشه شيشه sheesheh sheesheh. *An hour-glass* شيشه ساعت sheesheh-a sa-at, رمل ساعتي ruml sa-até, پنكام bungaum, پنكام pungaum. *A perspective glass* ايينه دوربين aï-éneh door been, دوربين door been, جام متراي jauma mutura-é.—*A cupping*

glass كوه kuweh, كبه kubeh. v. *cupping*.—*A glass urinal in which physicians examine their patients water* پيشيار peishé-aur.

Glass, glassy زجاجي zujaujé, جام اسا jaum asa.

A glass grinder جلاكر julagur. *A glass-blower* قداح kuddauh.—*A glass house* زجاج خانه zujjauj khauneh, قداحت خانه kuddauhut khauneh.

To glaze (windows, &c.) با زجاج اراستن ba zujauj araustun. *To glaze (cloth, &c.)* جلا كردن jula kirdun, مطرا ساختن mutra saukhtun. *A machine for glazing clothes* صقال sikaul. *To glaze paper* كاغذ مهره كردن kaughid muhreh kirdun. *A shell used in glazing paper* مهره muhreh, تبقاب kubkaub. *A glazer of paper* مهره كر muhreh gur. *A glazer of linens* مطراكر mutra gur, كر مطري gur mutré.

Glazed (with glass) با زجاج اراسته ba zujauj arausteh. *(as linens, paper, &c.)* مهره زده muhreh zuddeh, مطري or مطرا mutra. *Paper glazed on one side* يک رو eek roo. *Glazed on two sides* دو رو doo roo.—v. also *glossy*.

A glazier زجاجي zujjaujé.

A GLEAM شعله shaaleh, رخشا rukhsha, لمح lumuh, روشنا roshuna, درخش durkhush, تاب taub, ومض wumz, ضيا zé-a. v. *flash, lustre, splendor*.

To gleam تابان شدن taubaun shoodun, لمح زدن lumuh zudun, رخشان بودن rukhshaún boodun, درخشيدن durkhushédun. v. *to shine*.

Gleamy, gleaming رخشان rukhshaun, درخشان durukhshaun, تابان taubaun.

To GLEAN چيندن cheendun, غوشاي يافتن ghooshaï é-aftun, خورچين كردن khorcheen kirdun. *A gleaner* غوشاي ياب ghooshaï é-aub, خورچين كر khoorcheengur. *Gleanings* بساروب busaroob, غوشاي ghooshaï.

Glebe, v. *ground, soil, turf*.

Glee, v. *gaiety, joy, merriment*.

A GLEET وداف wudauf, ابسردن aubsurdun. v. *gonorrhœa*.

A glen, v. *dale, den, valley*.

Glib, v. *voluble, slippery, smooth*.

To GLIDE جاري شدن jauré shoodun. v. *flow*.

To GLIMMER لمع نمودن luma numoodun, لامع كردن lauma kirdun. *Glimmering rays of light* لامع الانوار laumau'l'anvaur.

A GLIMPSE *(quick flashing light)* روشنا تيز رو roshuna taze rou, وميض wumeez, ومض wumz, ومضان wumzaun.—*(a faint light)* روشنا نا روشن roshuna na roshun, نور غير نوراني noor ghire-a nooraunè.—*(a transitory view)* نكاه يكساعت nigauha eeksaat.

Glister, v. *clyster*.—*A glister bag* or *pipe* محقن mihkun.

To GLITTER, *glister, glisten* تابان شدن taubaun shoodun, پشنجيدن pushunjédun, تافتن tauftun, پشخيدن pushkhédun, رخشيدن rukhshédun, لمح كردن lumih kirdun, لمحان نمودن lumhaun numoodun, اشراق ساختن ishrauk saukhtun, بروق نمودن burook numoodun, لمع كردن luma kirdun, درخشيدن durkhushédun. v. *to shine*.

Glitter لامع lauma, تاب taub, ضيا zé-a, رخشا rukhsha, الاق ilauk, روشنا roshuna, ولاف wulauf, ومض wumz. v. *splendor, lustre, brightness*.

Glittering جوهردار johurdar, تابان taubaun, بروق burook, ابدار aubdar, تابدار taubdar, ازرنک azurunk, رخشان rukhshaun, ضيا كستر zé-a kustur, ملتمع multuma, لمح كنان lumuh koonaun, لمحان lumhaun. v. *glossy, shining, glancing*. *A glittering gem* or *star* دري durré.—*The glittering of a sword* رونق السيف rounuku's'seif, دري durré.

Glitteringly تابانه tabauneh, لامعا laumaan, با رخشا ba rukhsha, با ضيا ba zé-a, ومضا wumzan.

To GLOAT *(cast a side look)* با كوشهٔ چشم نظر كردن ba kooshuha chushum nuzr kirdun.

A GLOBE كره kuruh, كو goo, كوي goo-é, جرم jurm. *The globe of the earth* كرهٔ ارض kuruh-a arz. *The celestial globe* كرهٔ سما kurruha suma. *The globe* or *orb of the moon* جرم قمر jurma kumr. v. *sphere, orb, ball*.

Globular, globose كري kuré.—*Any thing globular* كروهه kurooheh. *A globular mass of paste* or *leaven* كنده خمير gunduha khumeer.

A globule بازي bauzé, بازيج bauzeej, مينا meena, مورش moorish, كروهه kurooheh.

To GLOMERATE *(gather into balls* or *clews)* كنده پشم ساختن gunduha pushum saukhtun, توشيع كردن tooshé-a kirdun, كب ساختن kubb saukhtun.

GLOOM, *gloominess* وحشت wuhshut ظلمت zulmut, تاريكي taureekę. v. *darkness, obscurity*. —*Gloominess of mind* تيره ضميري teereh zumeeré, تيره دماغي teereh dumaughé, دلتنكي diltunké, دلشكستكي dilshakustugé, خاطر ماندكي khautir maundugé.—*Gloominess of countenance* سخت رويي sukht rooï-é, شتيم پيكري shuteem peikuré. v. *dismalness, sullenness, melancholly*.

Gloomily (obscurely) ظلمانه zulmaunneh, با تاري ba tauré, بينورانه bénoorauneh. *(with a cloudy mind* or *aspect)* تيره ضميرانه teereh zumeerauneh, با سخت روي ba sukht rooï.

Gloomy (obscure) وحشت wuhshut, تاريك taureek, تيره teereh, متظلم mutuzullim. v. *dark*,

dismal.—Gloomy minded تیره ضمیر teereh zumeer, تیره دماغ teereh dumaugh, دلتنگ diltunk, دلشکسته dilshakusteh, خاطر مانده khautir maundeh, وحشان wuhshaun, مغتم mughtumm. *Gloomy of look* سخت روي sukht rooï, شتیم shuteem, ترش رو tursh roo. v. also *sullen*, *melancholly*.

GLORIFICATION اجلال ijlaul, ستایش suta-ésh, تمجید tumjeed, تسبیح tusbeeh. v. *praise*.

Glorified ستوده sutoodeh, مفخر mufukhkhur, ممجد mumujjud.

To glorify ستودن sutoodun, ستایش دادن sita-ésh dadun, ستوده ساختن sutoodeh saukhtun, اجلال کردن ijlaul kirdun, تعظیم نمودن taazeem numoodun, تمجید ساختن tumjeed saukhtun, سبحان نمودن subhaun numoodun, تقدیس کردن tukdees kirdun, تهلیل ساختن tuhleel saukhtun, ذکر کردن zukr kirdun, تسبیح گفتن tusbeeh guftun. v. *to praise*, *honour*, *extol*.

Glorious همایون humaï-oon, نامدار naumdar, ذو سعادت zu sa-adut, نیک اختر neek akhtur, نیکبخت neekbukht, تمجید مضمون tumjeed muzmoon, شریف shereef, اهل عزت ahla yzzut, مفاخر mufaukhir, مفخر mufukhkhur, ذو الجلال zu'l'julaul, جلیل juleel, عزیز azeez, عزت مدار yzzut mudaur, عزت قرار yzzut kuraur, عزت ماب yzzut ma-ab, ماجد maujid, مجید mujeed, مباهي mubauhé, مفخم mufukhkhim, فخم fukhim, سر افراز sur afrauz, سر بلند sur bulund, شوکت مقرون shookut mukroon, عزت سمات سعادت ایات yzzut sumaut saadut a-é-aut. v. *noble*, *illustrious*, *excellent*.—*(proud)* متکبر mutukubbir, فخیر fukheer. v. *vain-glorious*, *boastful*.

Most glorious شریف ماجد shereef maujid, اجل ajall, اجلل ajlal, اعز é-azz (fem. عزي uzza), عزت موفور yzzut moufoor, امجد amjud, (pl. اماجد amaujid), صاحب مجد و افتخار sahib mujd ou iftikhaur. *The most glorious God* حق جل و علا hukka julla wa ala, عز عزه azza yzzuhu, الله جل و علي allahu julla wa ala, حق جل شانه hukka julla shaunuhu, جل جلاله julla julauluhu. *The most glorious of the most honoured and most noble* [used in addressing great men] افتخار الاماجد و الاکارم iftikhauru'l'amaujud wa'l'akaurum. *To render glorious* اجلال کردن ijlaul kirdun, مباهي ساختن mubauhé saukhtun.

Gloriously با اجلال ba ijlaul, عزیزانه azeezauneh, با عزت ba yzzut, با افتخار ba iftikhaur, شریفانه shereefauneh, جلیلا juleelan.

Glory (praise, adoration) ستایش suta-ésh, حمد humd, مدح mudh, مجد mejd, سپاس sipaus. *(grandeur, honour)* جلال julaul, جلالت julaulut,

اجلال ijlaul, فخر fukhr, افتخار iftikhaur, فخرانیت fukhrané-ut, مکرمت mukrumut, مفخرت mufkhurut (pl. مفاخر mufaukhir), فخار fukhkhaur, عز yzz, عزت yzzut, سرفرازي surufrauzé, بزرکواري buzurguwauré, برخورداري burkhordauré, کبر kubr, مجد mujid, فر fur, اورند awrund, نام naum, شرف shuruf, نبوح nubooh, ابهت ubhut, علا ala, اثال asaul, مباهات mubauhaut, اب روي aub rooï. v. also *renown*, *fame*: *splendor*, *magnificence*, *lustre*, *brightness*; also *pride*, *arrogance*.—*Honour and glory* مجد و احتشام mejd ou ihtisaum. *True glory* مجد اصیل mujda aseel. *False glory* تکبر tukubbir, عبیت ubbé-ut. v. *vain-glory*.—*The height of glory* تکبرانیت tukbirané-ut. *The glory of his cotemporaries* فخر الاقران fukhru'l'akraun. *Glory to* GOD الحمد لله alhumdu lillahi. *Ambitious of glory* عزت خواه yzzut khauh. *To reach the summit of glory* سرمایه مفاخرت گرفتن surma-éh-a mufaukhirut gooriftun. *Conferring glory* شرف بخش shuruf bukhsh, زینت فزا zeenut fuza. *May his glory increase* زیاد مجدش zé-aud mujdish. *The glory of religion* (a proper name) جلال الدین julalu'd'deen. — *The merchant (places) his glory in his purse, the learned man his glory in his writings* [Arab. proverb] التاجر مجده في کیسه و العالم مجده في کراریسه attaujir mejduhu fi keisihi, wa ataulim mejduhu fi kurareesihi. *To contend for glory* مفاخرت کردن mufaukhirut kirdun, مباهجت ساختن mubauhjut saukhtun, مماجدت نمودن mumaujudut numoodun, تماجد ساختن tumaujud saukhtun, بز کردن buzu... kirdun. *Contending for glory* منتضل muntuzil, متناضل mutunauzil, متفاخر mutufaukhir, متبازج mutubauzij. *Endowed with glory* صاحب مجد و استخام sahib mujd ou istikhaum, اهل عزت و تمکین ahla yzzut ou tumkeen, متاثل muta... asil. v. *glorious*.

To glory in (boast or be proud of) افتخار کردن iftikhaur kirdun, فخیر بودن fukheer boodun, اظهار فخر و غرور کردن izhaur fukhr ou ghuroor kirdun, فخار نمودن fukhkhaur numoodun, ... لاف زدن lauf zudun. v. *to boast*.

A GLOSS *(commentary)* تفسیر tufseer, ... shurh, مدرس mudrus, تاویل tauweel, تعبیر tabeer, بیان bé-aun. *(a specious interpretation)* تاویل سطح ... ترجمت مجازي turjimuta mujauzé, taweela sutih, تفسیر ظاهر tufseera zauhir. v. al... *glossiness*.

To gloss (comment) کلامي تحشیة نوشتن k... laumé tuhshé-ut nooshtun, تاویل کردن taw... kirdun, شرح ساختن shurh saukhtun, تعبیر ...

نمودن tabeer numoodun. (*to make a specious representation*) ترجمه مجازي نمودن turjimeh mujauzé numoodun. v. *to palliate.*—(*to embellish with superficial lustre*) جلوه ظاهر دادن jilweh zauhir dadun, مهره كردن muhreh kirdun.

A GLOSSARY لغت كتابي loghat kitaubé.

GLOSSINESS مهره muhreh, پرداخت purdaukht, جلا jula, جلوه jilweh. v. *polish.*—*To give a glossiness to paper* كاغذ مهره ساختن kaughud muhreh saukhtun. *To give a glossiness to cloth* پارچه را جلا دادن paurchehra jula dadun, جامه را مطرا كردن jaumehra mutra kirdun. *To give a glossiness to leather* جلدرا تحجين كردن juludra tumheen kirdun.

A glossographer, glosser, glossator اهل تفسير ahla tufseer. v. *commentator.*—*A glosser* مهره زن muhreh zun, مطرا كر mutra gur. v. *polisher.*

Glossy پرداخته purdaukhteh, ابدار aubdar, پرتاب purtaub, مهره زده muhreh zuddeh, مطري or مطرا mutra, مجلي mujulla, مجلو mujulloo, يلق eeluk, سايده saï-édeh, صيهوج seehooj, مصقول muskool. v. *polished, glittering, shining.* — *Glossy hair* زلف پرتاب zulfa purtaub.

A GLOVE دستوانه dostwauneh, دستوان dostwaun, دستينه dosteeneh, دستبانه dostbauneh, دستكش dostkush, دستنجن dostunjun, دستنج dostunuj, خرك khuruk. *To put on gloves* با دستوانه دست پوشيدن ba dostwauneh dost poshédun. *A falconer's glove* (*on which the hawk perches*) پهله puhleh.

A glover دستوان كر dostwaun gur.

To GLOUT (*look sullen*) سخت روي نمودن sukht rooï numoodun, روي كشيدن rooï kushédun, ترش رو داشتن tursh roo daushtun.

To GLOW (*be hot*) حار شدن haur shoodun, حر بودن hurr boodun, تابدار شدن taubdar shoodun. v. *to burn.*—(*to be bright*) روشن بودن roshun boodun, جوهردار شدن johurdaur shoodun, تابان بودن taubaun boodun. v. *to shine.*—*To glow with anger* كرم بودن gurm boodun, تاب نمودن taub numoodun. v. *to rage.*—*To glow with zeal* or *courage* غيرت نمودن gheerut numoodun, دلير بودن dilare boodun. *To glow with ardor* حرارت داشتن hurauret daushtun. *To glow with fancy* تاب خيال نمودن tauba khé-aul numoodun. *To glow with natural heat* حرارت طبيعت يافتن hurauruta tuba-é-ut é-aftun. *To glow* or *colour* رنك جوهردار نمودن runk johurdar numoodun, روشن كون شدن roshun goon shoodun, ازربون بودن azuré-oon boodun.

Glow (*shining heat*) تاب taub, تابان taubaun, تابش taubish, ازربوني azuré-ooné, افروزش afroozish. (*vehemence of passion*) حميت humé-ut, كرمي gurmé, كرميت gurmé-ut, كرما gurma, قهر kuhr, غضب ghuzb. v. *rage, anger.* — (*ardour, zeal*) حرارت huraurut, حر hurr, رشك rushk, غيرت gheerut, حميت humé-ut. (*brightness of colour*) ازركوني azurgooné, ازربوني azuré-ooné, آزرنكي azurungé, پرتابي purtaubé, رنك جوهرداري runk johurdaré, روشن كوني roshun gooné, شقرت shukrut. *A glowing coal* زغال zughaul, جمر jumir (plur. جمرات jumiraut). v. *live coal* (under *coal*).

A glow-worm شبتاب shubtaub, كرم شبتاب kirma shubtaub, سركه surkeh.

To gloze, v. *to flatter* : *gloss, comment.*

GLUE انفنج anfunj, يلم eelum, تول tool, غرا ghura, كبد kubd, لزاق luzauk. v. *isinglass, cement.* — *Glue* or *cement for earthen ware* اطرت atrut. *Weaver's glue* شوي shawé, سريش sureesh, شوبا shawba, اهار ahaur, اهان ahaun, امار amaur, بت butt. v. *starch.*—*Shoe-makers glue* برواق burwauk, پرواق purwauk. *Glue for varnishing bows* غمجار ghumjaur. — *A glue-boiler* غرا كر ghura gur.

To glue دوسيدن doosédun, با انفنج پيوستن ba anfunj pivustun, با يلم بند كردن ba eelum bund kirdun, غرو ساختن ghuroo saukhtun, ترصيص كردن tursees kirdun.

Glued مغري mughré, مغرو mughrou, ملصق mulsuk, ملصوق mulsook, ملصقت mulsukut.

A gluer با غرا بندكر ba ghura bundgur.

To GLUT (*saturate, satiate*) سير كردن seir kirdun, اشباع ساختن ishbaa saukhtun, انجاليدن anjaulédun. v. *to cloy.* —(*to swallow*) اوباشتن obaushtun. v. *to devour.*—(*to overstock*) زايد كردن za-éd kirdun, فيضان نمودن feizaun numoodun, ريع ساختن ré-a saukhtun, سر نثار و لبريز نمودن sur nisaur ou libreez numoodun.

A glut (*redundancy*) فيض feiz, فيضان feizaun, استغاضه istifauzeh, نزل nuzl, زيادتي zé-auduté. (*satiety*) سيري seiré, شبع shuba, شباعت shubaat, اغال aghaul. (*obstruction*) سد sudd, سدت suddut, كظام kuzaum.

Glutted سير شده seir shoodeh.

GLUTINOUS, *gluey* اشقر ashkur, شقرت shukrut, چرب churb, غرو ghuroo, يلمي eelumé, انفنجي anfunjé, كبدي kubdé. v. *viscous, tenacious.*

Glutinously اشقرا ashkuran, چربانه churbauneh.

Glutinousness چربي churbé, اشقري ashkuré.

A GLUTTON كلو بنده gulou bundeh, شكم پرست shikum purust, اكال akkaul, ماكول ma-a-

kool, سرهب ſurhub, سرهبت ſurhubut, باده نوش baudeh nooſh, جعفري jaazuré, جعنظر jaanzur, جعذاره jaazaureh, بلع bula, دعلج daa-luj, رس rus, هقم hikumm, لهم luhim, اوبار obaur, امين ameen, امير ameer, هبلع hubila, هلقم hilkumm, بلعت bulaat, مبلع mubla, ماحش mauhiſh, عصوم aſoom, ربوس ruboos, مغتذم mughtuzim, رهوس ruhoos, سلغد ſulghud.

To gluttoniſe كلو بنده بودن guloo bundeh boo-dun, بعيش و نوش مشغول شدن be-a-éſh ou nooſh muſhghool ſhoodun. v. *to devour*.

Gluttonous ملهم mulhum, لهوم luhoom, ذو شراهت zu ſhurauhut, شره ſhurih, شرهان ſhur-haun, طهعكار tumaakaur, اكول akool, حريص hurees, لعمظ laamiz, لعموظ laamooz, نهم nuhim.

Gluttonouſly با شراهت ba ſhurauhut, ملهما mulhuman, با طمع ba tuma.

Gluttony طمع tuma, طمعكاري tumaakuré, نهامت nuhaumut, شره ſhurh, شراهت ſhurau-hut, حرص hyrs, لعص laas.

To GNASH (*the teeth*) كهاريدن gumauré-dun, صر كردن ſurr kirdun.

A GNAT (*ſmall fly*) پشه puſheh, سار خاله ſaur khauleh, بق bukk, بقت bukkut, بعوض ba-ooz, بعوضت ba-oozut, برغش burghuſh, رمد rumid, قرقس kurkus. (*any thing proverbially ſmall*) مخ بعوضت mukhkha ba-oozut [literally *the mar-row of a gnat*], جناح بعوضت junnauha ba-oozut [literally *the wing of a gnat*].—*A cloth for keeping off gnats* كلت kullut.

To GNAW دنديدن dundédun, جليدن ju-lédun, انجيدن anjédun, اكل كردن akl kirdun, لحس كردن luhs kirdun, متاكل ساختن muta-akkul ſaukhtun, مشاجرت ساختن muſhaujurut ſaukh-tun, معرق كردن maaruk kirdun, لوك ساختن lawk ſaukhtun, عرق نمودن aruk numoodun. *The noiſe made by gnawing* خشت خشت khuſht khuſht. *To gnaw the end of a bone* تمشش كردن tumuſhſhuſh kirdun.—*Gnawn* متاكل muta-akkil.

GNOMON (*hand* or *pin of a watch* or *dial*) عقرب akrub, مقياس muké-aus.

To GO رفتن ruftun, رويدن rouvédun, روان شدن rouvaun ſhoodun, روانه بودن rouvauneh boodun, روانه راه كردن rouvauneha rauh kirdun, سير ساختن ſeir ſaukhtun, وارفتن wauruftun, گام نهادن gaum nihaudun, گام زن شدن gaum zun ſhoodun, مشي ساختن muſhé ſaukhtun, گشتن guſhtun, شد كردن ſhood kirdun, شدن ſhoodun, شاويدن ſhavédun, هنجاريدن hunjau-rédun, هنجار كردن hunjaur kirdun, شلو بودن ſhulou boodun, سبح نمودن ſubih numoodun. v. *to walk, travel, proceed, move; paſs, reach, ſpread.*—*To go and come, go here and there, back-ward and forward, from ſide to ſide,* اين طرف و ان طرف رفتن een turruf wa aun turruf ruf-tun, از جا بجا روان شدن uz ja beja rouvaun ſhoodun, امد شد كردن aumud ſhood kirdun, شد و امد نمودن ſhood ou aumud numoodun, ژغژغ ساختن zſhughzſhugh ſaukhtun, روزت كردن rawzut kirdun, بكان ساختن bekaun ſaukh-tun. *To go a-walking for recreation* بسير رفتن beſeir ruftun, بتماشا روان شدن betummauſha rouvaun ſhoodun, سير و تماشا كردن ſeir ou tum-mauſha kirdun, تفرج كنان خرامان كردن tufur-ruj koonaun khuramaun kirdun. *To go on foot* پياده رفتن pé-audeh ruftun, پيادگي شدن pé-audugé ſhoodun, راجلا مشي كردن raujilan mu-ſhé kirdun, راه طير ساختن rauh teer ſaukhtun. *To go on horſeback* سوار شدن ſuvvaur ſhoodun, بر اسب رفتن bur aſb ruftun, راكب بودن rau-kib boodun, راكب سفر كردن rakib ſufr kirdun, فارس شدن fauris ſhoodun. *To go amblingly* راهوار كردن rahwaur kirdun, نرم رو رفتن nurm rou ruftun. *To go a-hunting* براي شكار رفتن bu-ra-é ſhukkaur ruftun. *To go faſt* عجله كردن ajuleh kirdun, پيوشيدن puiuſhédun, جريان ساختن juré-aun ſaukhtun, تازيدن tauzédun. v. *to run, make haſte.*—*To go ſlow* اهسته رو كردن ahuſteh rou kirdun, رويدا رفتن roweidan ruftun, دير رو شدن deir rou ſhoodun. *To go one after another* يک پس دكر رفتن eek pus digur ruftun, اطراد كردن itraud kirdun. *To go away* از حضور دور رفتن uz huzoor door ruftun, ذاهب كردن zauhib kirdun, كشتن guſhtun, برانيدن buraunédun, رحلت كردن ruhlut kirdun, سالک نمودن ſaulik numoodun, سلوک ساختن ſulook ſaukhtun. v. *to depart.*—*To go before* پيش رفتن peiſh ruftun, مقدم كرديدن mukuddum kirdé-dun. v. *to precede.*—*To go before* or *into the pre-ſence* در حضور بودن dur huzoor boodun, پذيره شدن pizzeereh ſhoodun. *To go behind* واپس رفتن wapus ruftun. *To go back* باز كشتن baz guſhtun. *To go backward* باز پس رفتن baz pus ruftun. *To go to the neceſſary* قضاي حاجترا رفتن kuza-é haujutra ruftun. *To go incognito* or *in diſguiſe* تبديل رفتن tubdeel ruftun, تبديل صورت سير كردن tubdeela ſoorut ſeir kirdun. *To go on ſhore* از جهاز بساحل رفتن uz jahauze beſauhil ruftun. *To go round* كرديدن gurdédun, كرد دور رفتن dur door ruftun, احاطه كردن ihauteh kir-dun. *To go about (ſaunter)* كرديدن gurdédun. v. *to walk, go here and there.*—(*to attempt*) جد و

جهد ساختن judd ou jihud saukhtun, سعي كردن faa-é kirdun, قصد نمودن kasd numoodun. v. *to endeavour.*—*To go aside* (*deviate from the right way*) گمراه شدن gumrah shoodun, بي راه بودن bé rah boodun, ضلال كردن zullaul kirdun. v. *to err.*—*To go between* (*mediate*) ميانداربودن mei-aundar boodun, ميانجي شدن mei-aunjé shoodun, واسط گشتن wausit gushtun. v. *to interpose.*—*To go* or *pass by* عبور كردن aboor kirdun, مرور نمودن muroor numoodun, زهاب كردن zuhhaub kirdun, گذشتن guzushtun. *To go by* (*observe as a rule*) از قاعدت رفتن uz ka-édut ruftun, قانون داشتن kanoon daushtun. *To go down* (*to the bottom*) فرو رفتن furoo ruftun, غوطه خوردن ghooteh khoredun. (*to be received* or *believed*) پذيرفتار يافتن pizzeeruftaur é-aftun, ايمان داشتن a-émaun daushtun, باور اندوختن bawur andokhtun. *To go in and out* (*to be at liberty*) بي بندوبست شدن bé bundubust shoodun, سربست بودن surbust boodun, ازاده شدن azaudeh shoodun. *To go off* (*breathe the last*) نفس اخر زدن nufusa akhir zudun, ارتحال ساختن irtihaul saukhtun, تسليم روح كردن tusleema rooh kirdun. v. *to die, expire.*—(*to desert*) عدول ساختن adool saukhtun, منجوز بودن munjawiz boodun. *To go on* (*make an attack*) هجوم اوردن hujoom awurdun, حمله كردن humleh kirdun. (*to proceed*) پيش رفتن peish ruftun, استمرار نمودن istimraur numoodun. *To go over to a party* (*to revolt*) بطرفي رفتن beturrufé ruftun, طغيان نمودن tughé-aun numoodun, عصيان كردن asé-aun kirdun. *To go out* (*upon an expedition*) عزم سفر گرفتن azim sufr gooriftun, عزيمت كردن azeemut kirdun. *To go out* (*of doors*). بيرون رفتن beeroon ruftun, بدر روان بودن bedur rouvan boodun. (*to be extinguished*) نشانده بودن nishaundeh boodun, مطفي كرديدن muntufé kirdédun, مطفي شدن mutfé shoodun, منقطع گشتن munkuta gushtun. *To go through* (*execute*) بجاي اوردن beja-é awurdun, بسر بردن besur burdun. (*to suffer, undergo*) تحمل نمودن tuhummul numoodun, پذيرفتاري كردن pizzeeruftauré kirdun, صبر داشتن subr daushtun. *To go mad* جن شدن jinn shoodun, ديوانه گشتن deewauneh gushtun, مجنون بودن mejnoon boodun.—*Where is your master gone?* صاحب شما كجا رفته اند sahib shuma kuja rufteh and? *He is gone to Calcutta* در كلكته رفته اند dur Calcutta rufteh and. *Is the governor gone to the gardens?* كورنر صاحب در باغ رفته اند governor sahib dur baugh rufteh and? *He will not go to-day* امروز نخواهند رفت imrooz nekhauhund ruft. *To-morrow he will go* فردا خواهند رفت furda khauhund ruft. *Will you go to Europe this year?* امسال شما در ولايت خواهند رفت imsaul shuma dur vula-é-ut khauhund ruft? *Yes, I go* بلي ميروم bullé, maroom. *To-morrow I will go to Morshedabad* فردا در مرشداباد خواهم رفت furda dur Morshedabad khauhim ruft. *I hear that the nabob is gone to Azimabad* شنيده مي ايد كه نواب صاحب در عظم اباد رفتند shuneedeh ma aïd keh novaub sahib dur Azimabad ruftund. *To-morrow I will go to see the governor* فردا براي ملاقات كورنر صاحب خواهم رفت furda bera-é mulakauta governor sahib khauhim ruft. *When will he go to Burdwan?* تا كي در بردوان خواهند رفت ta kee dur Burdwan khauhund ruft? *It is necessary for me to go to Hougly* در هوكلي رفتن مرا ضرور است dur Hougly ruftun mura zuroor ast. *On what business do you go?* بچه كار خواهي رفت becheh kaur khauhé ruft? *Go* برو berou. *May I go now? am I now permitted to go?* حالا رخصت مي شوم hala rukhsut ma shoom? *Where are you going?* كجا مي روي kuja ma rouvé? *I am going home* درخانه مي روم dur khauneh ma roum. *Very well, go* خوب برويد khoob, berouveed. *No, go at six o'clock* نه تا وقت اخر برويد neh, ta wakta akhir berouveed. *Does the fouzdaur go to Morshedabad?* فوجدار در مرشداباد خواهد رفت foujdaur dur Morshedabad khauhid ruft? *He is gone* ميشد ma shood.—*Go away! get you gone!* برو دور باش door baush! دور از ما door uz ma! برو berou berou! ده ده برو deh deh, berou! *Go to the devil!* بجهنم برو bejehennem berou!

A GO-BY حيله بازي heeleh bauzé. v. *trick, delusion.*—*To give one the go-by* حيله بازي نمودن heeleh bauzé numoodun.

A GO-CART گردون gurdoon, مدحات midhaut, درجت durjut.

A GOAD مهمزه muhmuzeh, غاوشنك ghawshunk, براز burauz, رخين rukheen, خركز khurguz. *To goad* مهمزه زدن muhmuzeh zudun, با براز راندن ba burauz raundun. v. also *to incite, stimulate.*

A GOAL (*starting-post at a race*) مقبص mukbus, مقوس mukwus. (*the winning post*) ميتا meeta, ميدا meeda, نشان nishaun.—(*any place of destination*) نشانگاه nishaungah, منزل munzil (plur. منازل munauzil), سر منزل sur munzil, مصير museer, مدي mudé, مديت mudé-ut, مدار mudaur, منتها or منتهي muntuha, نهايت niha-é-ut. v. also *butt, boundary.*—*The end to which*

a deſign tends مقصود mukſood, غرض ghurz, نيت né-ut, مامود ma-amood. v. *aim, purpoſe.*

A GOAR (*of a ſhift* or *other garment*) بنيقت bunékut, بنقت bunukut, شوزه ſhoozſheh, شون ſhoon, فرهانج furhaunj.

A GOAT (*the goat ſpecies*) بز buz, جدي judé, معز maaz. *A he goat* بز نر buz nur, تيس tees (plur. تيوس tuïoos, اتياس até-aus, تياست té-auſut, متيوساء muté-ooſa-on), راسخ rauſikh, كشنبز guſhumbuz, كشنبر guſhumbur, استخ uſtukh, توشتر tooſhtir, قهقر kuhkur, شافع ſhaufa. *A ſhe goat* بز buz, ام السخالي ummu's'ſikhaulé, بز ماده buz maudeh, معز ماده maaz maudeh, عنز anz (plur. عناز anauz, عنوز unooz, اعنز é-anuz), عناق anauk. *Goats hair* اصواف aſwauf. *The bleating of a goat* ثواج ſuwauj, ما maa. *A mountain goat* بز كوهي buza koohé, رند rund, بز جبلي buza jebelé. *A goat herd* چوبان بز chobauna buz, كله دار معز kulleh dara maaz, تياس tei-é-aus, راعي المعز raa-é-u'l'maaz. *Goat's leather* تيماج teemauj. *A rampant he goat* عريض areez (pl. عرضان urzaun).—*Goatiſh* تيسوسيت teeſooſé-ut, عريض اسا areez aſa, شهي ſhuhé. v. *libidinous.* —*Goat-beard* (*a plant*) ريش بز reeſha buz. *A goat heart* (*ſpecies of deer*) كور goor.

A GOBBET, *gob* لقمه lukmeh (plur. لقم lukum), حفنت hufnut (plur. حفنات hufnaut), قمحت kumhut. v. *mouthful.* —*To gobbet, gobble* لقم كردن lukum kirdun, اوباريدن obaurédun. v. *ſwallow.*—*A gobler* لقم كر lukum gur, اوبار obaur.

A GO-BETWEEN ميان‌دار mei-andar, ميانچي mei-aunché. v. *mediator, broker, pimp.*

A GOBLET جام jaum, طاس taus, زيغال zeeghaul, صحن ſuhn, مرفد murfud (pl. مرافد muraufud), لهجم luhjum, طنجهارت tunjuhaurut. v. *bowl, cup.*

A GOBLIN جن jinn, ديو div, پري peri, طايف ta-éf. v. *demon, fairy, elf, phantom.*

GOD خدا khoda, خداي khoda-é, الله allah, حق hukk, باري bauré, باره baureh, مولا moulla, اله or الاه ilah, تكري tangré (*a tartar word*) يزدان yezdaun, ايزد ézid, رب rabb, رب العالمين rabbu'l'aulameen, خداوندكار khodavundigaur, رحمان rahmaun, الرحمان a'r'rahmaun, الرحيم a'r'raheem, داور dawur, قاضي الحاجات kauzé-u'l'haujaut, جناب عزت junauba yzzut, جناب العزت junaubu'l'yzzut, رب العباد rabbu'l'abaud, واهب الوجود wauhibu'l'wujood, واهب الامال wauhibu'l'aumaul. *God the moſt high, moſt bleſſed, moſt glorious* الله تعالي allah ta-ala, حق تعالي hukk ta-ala, تكري تعالي tangré ta-ala, خداي تعالي khoda-é ta-ala, الله تبارك و تعالي allah tubaurika wa ta-ala, حق سبحانه وتعالي hukk ſubuhauneh wa ta-ala, حق جل و علا hukk julla wa ala, الله تقدس و تعالي allah tukudduſa wa ta-ala, حضرت الله جل شانه وتعالي huzruta allah julla ſhaunuhu wa ta-ala, الله جل جلاله allah julla julauluhu, حضرت حق huzruta hukk, رب الارباب rabbu'l'arbaub, حضرت باري تعالي عز شانه huzruta bauré ta-ala yzza ſhaunuhu, مهيمن الاعلا muheiminu'l'aala, مسبب الاسباب muſubbibu'l'aſbaub, پروردكار purwurdigaur, باسط الرزق bauſitu'r'ryzk, الله كريم allah kureem. *God the creator* خداوند افرينش khodavunda afreeniſh, خالق khaulik, خالق الخلق khauliku'l'khulk, خلاق khullauk, باري bauré. *God the moſt beneficent* حضرت حق و جواد مطلق huzruta hukk wa juwauda mutluk. *The immortal God* حضرت خداي بي زوال huzruta khoda-é bé zuwaul. *God the omnipotent* قادر مطلق kaudira mutluk, عزيز مقتدر azeeza muktudir, جهانبان jehaunban, قادر علي كل شي kaudirun ala kulli ſheï-én. *The juſt God* دادار dadar, دادار كردكار dadar gurdigaur, عادل audil. *God the ſupreme avenger* عزيز الانتقام azeezu'l'intikaum. *God the glorious protector of mankind* حضرت مددرس عالميان جل شانه huzrutu mududruſa aulamé-aun julla ſhaunuhu. *God the moſt high king* ملك متعال meleki muta-al, الملك الاعلا almeleku'l'aala, ملك ذو الجلال melek zu'l'jullaul. *The God of worlds* اله العالمين ilahu'l'aulameen, رب العالمين rabbu'l'aulameen. *Bleſſed God!* بارك الله baurik allah. *Bleſſed be God!* سبحان الله ſubhaun allah. *God* [...] *merciful* or *propitious* صلي الله ſulla allah. *O God* الهي ilahi, اللهم allahumma, يا الله ya allah, اي خدا ee khoda, خدايا khodaï-a. *O God!* [...] *God!* الله الله allah allah. *May the bleſſing of G*[od] *be upon them all* رضوان الله عليهم اجمعين [...] wauna-ullahi aleihum ajma-én. *God is m*[oſt] *powerful* الله اكبر allah akbur. *Ah! God help m*[e] اي مدد الله ee mudud allah. *God knows* [خدا] داند khoda daunud, الله اعلم allahu alum, [يعلم] الله yalimullah. *There is no God but God* [لا] اله الا الله la illaha illallah. *God willing* [ان]شا الله تعالي inſha allah taala. *The attributes of God* [ا]سما صفت aſma-a ſifut. *A worſhipper of God* [خ]دا پرست khoda puruſt, عابد aubid. *Worſhippers of G*[od] ارباب طاعات arbauba ta-aut, اتقيا atké-a. [*To*] *worſhip God* خدا پرست شدن khoda puruſt ſhudun, عبادت كردن abaudut kirdun. *By Go*[d's] *grace* or *aſſiſtance* با توفيق ba tufeek, [با] عنايت الله ba ana-é-uta allah, با عنايت حق ba ana-[é-uta hukk]

…ta hukk. *By the permiſſion* or *command of God* حكمت الهي hykmuta ilahé. *To beg the grace and aſſiſtance of God* توفيق و معاونت طلب كردن toofeek ou ma-awunut tulb kirdun. *Praiſed be God, thanks to God* الحمد لله alhumdu lillahi, لله الحمد lillahi'l'humd. *God be praiſed that* بحمد الله كه behumd illah keh. *Thank God it is* فضل الهي شد fuzl ilahé ſhood. *God preſerve you* خدا نكاه دارد khoda nigah daurid, خدا حافظ شمارا باد khoda hafiz ſhumara baud, پناه خدا punaha khoda. *Fearing God* خدا ترس khoda turs, اهل تقوا ahla tukwa. *To ſwear by God* يمين بالله كردن yemeena billah kirdun, قسم بالله ساختن kuſſuma billah ſaukhtun. *By God!* بالله billahi, والله wallahi, تالله tallahi, تالله و ثم تالله tallahi wa ſumma tallahi, برب العباد berabbu'l'abaud. *By the great God* والله العظيم wallahi'l'azeem, والله الكريم wallahi'l'kureem. *God forbid* حاش hauſh, حاشا hauſha, خدا مكند khoda mekoonud, استغفر الله aſtaghfurullah, حاشا ثم حاشا hauſha ſum hauſha, نعوز بالله naoozu billah, العياظ بالله ala-é-auza billah, عياظا بالله a-é-auza billah. *Saying, "May God avert it"* العياظ كويان ala-é-auz gooï-aun. *God forbid, that* حاشا كه hauſha keh. *Good God!* (*in admiration*) بارك الله bauruk allah, سبحان الله ſubhaun allah, الله الله alla allah. *O God!* اي خدا ee khoda, يا الله ya allah, الهي ilahé, اللهم allahumma, اي بار خدا ee baura khoda, خدايا khoda-é-a. *For God's-ſake* لله lillahi, في سبيل الله fi ſubilillah. *Given by God* (*a deodand*) خدا داد khoda daud. *Predeſtined by God* مقدر mukuddur, تقدير tukdeer. *A falſe god* الاه or اله ilah, لاهت or الهت ilauhut (plur. الهت alihut). *The god of the worſhippers of fire* ازر azur. v. *idol.*

A goddeſs الهت alihut.

Godhead, v. *Deity, Divinity.*

Godleſs نا خدا na khoda, كافر kaufir, فجار fujjaur, زنديق zindeek. v. *impious.*

Godlike خدايي khodaï-é. v. *divine.*

Godlineſs تقوا tukwa. v. *piety.*—*Godly* اهل تقوا ahla tukwa, متقي muttuké. v. *pious, piouſly.*

A GOER رونده rouvindeh, واران waraun. *Comers and goers* اينده و رونده a-éndeh ou rouvindeh, واردين و صادرين waurideen ou ſaudireen, امد شد aumud ſhood.

To GOGGLE (*look aſquint*) شنف كردن ſhunuf kirdun, تشازر نمودن tuſhazur numoodun. v. *to ſquint.*

GOING روان rouvaun, رو rou, واران waraun, سالك ſaulik, وارد waurid, مجتوز mujtuwiz. v. *under go.*—*Going ſtraight* راست رو rauſt rou.

GOLD زر zur, زرباب zurbaub, ذهب zuhub (pl. ذهبان zuhubaun), شمس ſhems, طلا tula, نضر nuzr (pl. نضار nuzaur, انضر unzur) عين aïn, زخرف zukhruf, صفر ſufr, صفرا ſufra, صيدان ſeidaun, شيبا ſheeba, عسجد asjud, عقيان akéaun, دجال dujaul, نقرت nukrut, هبرزي hubrizé, خاني khauné, بهار buhaur. *Pure gold* ابريز abreez, ذهب ابريز zuhuba abreez, طلاي پاك tula-é pauk, زردهي zurduhé, طلاي خالص tula-é khaulis, زر طلا zura tula, زر جعفري zura jaafuré. *Unrefined gold* پاخ paukh, نقره خام nukreha khaum. *Gold coin* نقره nukreh, زر zur, هبرزي hubrizé, هريوه hureeweh, زر مسكوك zur muſkook, نض nuzz, ميخ meekh, درهم dirhem, درم direm. *Gold wire* or *thread* مد mud, شغشه ſhufſhuh, زررشته zur riſhteh, پناغ punaugh, طلا tula, زه zuh. *A perforated plate of ſteel, through which ingots of gold are drawn into wire* شغتاهنج ſhuftahunj, سرتخته ſurtukhteh. *A gold wire-drawer* or *thread-maker* زركش zurkuſh, زر رشته كر zur riſhteh gur, زر ساي zur ſa-é. *Made of* or *covered with gold wire* مزركش muzurkuſh. *A maſs, bar,* or *ingot of gold* شغشه ſhufſhuh, سبيكت ſubeekut (plur. سبايك ſuba-ék), چنكال chungaul, كليچه kuleecheh. *An ingot of gold from which they cut the pieces to be coined* ميخ meekh *A bit* or *particle of gold* ساو ſaw, زردسا zurdſa, زر ساو zur ſaw, ذهبت zuhbut, زرسان zurſaun, شذرت ſhuzrut (pl. شذور ſhuzoor, شذر ſhuzur), نقرت nukrut (pl. نقارت nukaurut), تبرت tubrut (plur. تبر tubur), ركاز rukauz, ركيزت rukeezut. *Gold prepared for gilding* زر طلا zuratula. *Liquid gold* انغغده anfughdeh, سوفچه ſoofcheh. *An ounce of gold* نوات nuwaut. *A talent of gold* قنطار kintaur. *Gold and ſilver* زر و سيم zur ou ſeem, درهم و دينار dirhem ou deenaur, نسيك nuſeek, نسيكت nuſeekut, حجرتان hujirutaun. *An eſtate in gold and ſilver* مال صامت maul ſaumut. *The region of gold* (*the gold coaſt in Africa*) بلاد التبر bilaudu't'tubr. *A ſtone containing gold ore* جذاذ juzauz. *Gold duſt with which they ſprinkle paper or writings* زراسك zurauſuk, زراسنك zurauſunk, ريك reeg. *A throne of gold* زرندر زر zurundur zur, سرير الذهب ſureeru'z'zuhub. *Cloth of gold* زربفت zurbuft, زردوزي zurdoozé, سراسر ſuraſur. *A veſt embroidered with gold* دباج dubbauj. *Gold leaf* زرورقي zur wuruké, اوراق ذهب awrauka zuhub, ورق ذهب wuruka zuhub, ورق طلا wuruka tula. *Gold lace* زه زر zuha zur, طراز ذهب turauz zuhub. *Any thing embroidered* or *covered with gold* زركش zurkuſh. *In-*

terwoven with gold بشار bushaur, پشار pushaur. *Adorning with gold and gems* ترصيع tursé-a. *Adorned with gold and gems* مرصع murussa, با زر و زرو جواهر مزين ba zur ou jawauhir muzei-én, زبور مستغرق zur ou zeevura mustughruk. *A bead of pure gold* نضار nizaur. *Written in letters of gold* ازده azduh, اژده azshduh. *To gild with gold* زراندودن zurandoodun. v. *to gild.* — *Of the colour of gold* زرگون zurgoon. *Inlaid with gold* زرنگار zurnigaur. *Figures of gold inlaid in steel, &c.* زرنشان zurnishaun. *A refiner of gold* زر شناس zur shinaus, زرساو zursaw, ذهب گداز zuhub gudauz. *A gold-beater* زر ساي zur sa-é, زرورقي گر zur wuruké gur. *A gold bodkin* or *hair-pin* سرخاره surkhaureh. *A golden bracelet* دستياره dosté-aureh. *A gold-wrought girdle* دوشاخ dooshaukh.

Golden زرين zureen, زرسان zursaun, زرينه zureeneh, زرجون zurjoon, زرچون zurchoon: [the two last signify also *whatever tinges of a golden colour.*] *A golden ducat* پرپره purpureh. *A golden tiara* or *cap* زرين كلاه zureen kullah. *A golden crescent* زرمهچه zurmuhcheh. *A balcony supported by golden arches* شهنشين زرينه طاق shahnisheen zureeneh tauk. *Golden (yellow)* زرد zurd, زردفام zurdfaum, زردکي zurdugé. v. also *bright*; *happy.*

A goldsmith زرشناس zurshinaus, زرگر zurgur, پش push, صواغ suwaugh.

GOLGOTHA كاغولتا kaugholta.

GONE رفته rufteh, گذشته guzushteh, ماضي mauzé, سابق saubik, بران buraun, غابر ghaubir. v. *past*; also under *go.* — *(ruined)* فوت شده foot shoodeh, برباد burbaud, ضايع za-é-a, منعدم munaadim. v. *lost, undone*; also *dead.* — *Far gone in years* سالديده sauldédeh. v. *advanced.* — *Gone with child* حامله haumileh. v. *pregnant.*

A GONORRHOEA وداف wudauf, ابسردن aubsurdun, اتشک autashuk.

GOOD (adject.) خوب khoob, خوش khoosh, خير kheir, حسن husun, به beh, بهبود behbood, مليح muleeh, طيب tei-ub, طايب ta-éb, طوبي toobé, پاك pauk, نيك neek, نيكو neekoo, نيكوكار neekoo-kaur, نكو nikoo, مستطاب mustutaub, نقا nika, صالح saulih, صالحت saulihut, هنير huneer, صافي saufé, خالص khaulis, وليس wulees, نغز nughiz, نبيل nubeel, جميل jumeel, بر burr, پرن purin, اباد abaud, ادخ adukh, سيغ seegh, ترين tureen, وشت wusht, ويسه weeseh, هنبر humumbur, طاب taab, طياب té-aub, نازك nauzik, ظريف zureef, نافي naufa, نقي nuké, هجان hujaun, نقاوت nukawut, ملاحت mulauhut, ملوحت muloohut. *Whether good or bad* اگر نيك اگر بد agur neek agur bud, اگر صالح اگر طالح agur saulih agur taulih. *Good morning* صباح الخير subauhu'l'kheir. *Good evening* مسا الخير musa-u'l'kheir; [to which they answer] *O! good morning* ياصباح الخير ya subauhu'l'kheir, *O! good evening* يا مسا الخير ya musa-u'l'kheir. *With good faith* با اعتقاد ba é-atikaud. *With good fortune* با طالع ba taula. *With good manners* با ادب ba adub, با ازرم ba azrum. v. *politely.* — *Good humoured* محبور الخاطر muhbooru'l'khautir. *Good natured* لطيف مشرب luteef mushrub, شيرين طينت sheereen teenut, نيك طبع neek tuba, خوش مزاج khoosh mizauj. *A good natured man* مردم خوش طبع murduma khoosh tuba. *A good natured woman* زني شيرين طينت zunné sheereen teenut. *A good genius (familiar spirit)* فرسا fursa, پري peri. *A good work* خير kheir, خيرت kheirut, طيبت tei-ébut, حسنت husnut, فعل نيك faala neek. *Good works* خيرات kheiraut, انعال پسنديده afaal pus-sundeedeh, خيرات kheiraut, طيبات tei-ubaut, حسنات husunaut. *Good qualities* اوصاف جميله awsauf jumeeleh. *With good words* با كلمة طيبة ba kulimuta tei-ubut. *Good news is arrived* خوش خبر رسيده است khoosh khubr rusédeh ast. *What good news?* چه خوش خبر cheh khoosh khubr?. *In good time (soon)* زود zood, تيز taze. v. *early, quickly.* — *(Softly! not too fast!)* اهسته اهسته ahusteh ahusteh! نرم نرم nurm nurm! هيز aheez! *In good sooth* جدا juddan, جدانه juddauneh, بجد bejudd, حقيقة hukeekutan. v. *really, seriously.* — *To make good (maintain, keep possession)* تصرف داشتن tusurruf daushtun, گرفتن goorif-tun, در ايبدن dur aï-édun. *(to perform, confirm)* پرداختن purdaukhtun, پرداز كردن purdauz kirdun, براوردن burawurdun, استقرار نمودن istikraur numoodun. *(to prove by argument)* دليل اظهار نمودن duleel izhaur numoodun. v. *to demonstrate.* — *(to supply deficiency)* نقصان پر كردن nuksaun pur kirdun, قصور تام نمودن kusoor taum numoodun, زوال كامل ساختن zuwaul kaumil saukhtun. *To be good* خوب بودن khoob boodun, خوش شدن khoosh shoodun, اصلاح كشتن islauh gushtun. — *To do good* نانع كردن naufa kirdun, احسان نمودن ihsaun numoodun. v. *to benefit.*

Good (substant.) خير kheir, نيكويي neekooï-é, نكويي nikooï-é, خير و نيكويي kheir ou neekooï-é, فضل fuzl, صلاح sulauh, هنر hunr, جميلت jumeelut (plur. جميلات jumeelaut), امور جميلت amoora jumeelut, فايدت fa-édut, بلت bill..., خلاصت khulausut, طافلت taufilut. v. *advanta... benefit*; *morality, virtue.* — *The good and the b...*

خيارو ليام khé-aur ou lé-aum, حسنت و سيئت husnut ou sé-ut, خطا و صواب khuta wa suwaub, خير و شر kheir ou shurr. *The chief good (summum bonum)* خير مطلق kheira mutluk. *Good cheer* نغايس nufa-és. v. *cheer.*—*A common good (free* or *beneficial to all)* جدي or جدا juda, جدوي judwa.

Good (adv.) خوش khoosh, خوشا خوشا khoosha khoosha, خوب khoob, نا بد na bud, غير شر ghire-a shurr. v. *well, very well.*—*As good (no worse)* نا بدتر na budtur, غير اشر ghire-a ashurr.—*Good conditioned* با اوصاف جهيله ba awsaufa jumeeleh.—*Goodliness*, v. *beauty, grace, elegance.*—*Goodly*, v. *beautiful, graceful, fine.*

Goodness خوبي khoobé, كرم kurum, ملاحت mulauhut, حسن husn, نيكويي neekooï-é, خير kheir, خوشي khooshé.

Goods اسباب asbaub, روزي roozé, متاع mutaa (pl. امتعات amtaat), قماش kumaush (pl. اقمشت akmishut), خير kheir, مال maul (pl. اموال amwaul) ملك mulk (pl. املاك amlauk), ماملك maumuluk, خاصه khausseh, ارزاق arzauk.

A GOOSE بط but, اوز iwuzz (plur. اوزون iwuzzoon), ام حفصت umma hufsut, نخكلوي nukhkulooï, وز wuzz, شلقت shulkut.

A GOOSEBERRY كريا kuré-a.

GORBELLIED, *a gorbelly*, شكمدار shikimdar, مبطن mubtun. v. under *belly*; also *glutton.*

GORE خون khoon, دم dumm, خون سياه khoon sé-ah, دم باحر dumma bauhir. v. *blood.*

To GORE (*with the horns*) شاخ زدن shaukh zudun, سرو زدن suroo zudun, نطح كردن nutih kirdun. v. also *to pierce, stab.*

Gorge, v. *throat.*—*To gorge*, v. *to glut.*

GORGEOUS شاهانه shahauneh, بزركوار buzurguwaur, دولتمندانه dowlutmundauneh. v. *splendid.*—*Gorgeously* شاهانه shahauneh, با عظمت ba azimut. *Gorgeousness* عظمت azimut, بزركواري buzurguwauré. v. *splendour, magnificence.*

A GORGET جبه سينه jubbeha seeneh.

To GORMANDIZE كلو بنده بودن guloo bundeh boodun. v. *gluttonize.*—*Gormandizer*, v. *glutton.*

GORY خونين khooneen. v. *bloody.*

A GOSLING بطچي butché.

The GOSPEL كتاب الانجيل kutaubu'l'anjeel.

GOSSAMER نسال nisaul.

A GOSSIP زلزت zulzut, زني كفت و كو zunné guft ou goo, لخوي lukhwa.—*To gossip* كفت و كو كردن guft ou goo kirdun. v. *to chat, prate.*

GOT, *gotten*, (pret. pass. of *get*) اندوخته andokhteh, ورزيده wurzédeh, محصل muhussul, مكسوب muksoob, مستفاد mustufaud, توخته tookhteh, مقتني muktuna, محبوش muhboosh, مابول maabool. v. *gained*; also *begot.*

To GOVERN ضبط و ربط كردن zubt ou rubt kirdun, حكم نمودن hookum numoodun, تدبير كردن tudbeer kirdun, ايالت ساختن a-é-aulut saukhtun, حراست كردن hirausut kirdun, سياست نمودن sé-ausut numoodun, ضابط شدن zaubit shoodun, حاكم بودن haukim boodun, قود ساختن kawid saukhtun. v. *to reign, rule, regulate, command, direct, manage, restrain.*—*To govern a province* ولايت را حكم نمودن vula-é-utra hookum numoodun, والي بودن vaulé boodun.

Governable متواضع mutuwaza, حكم بردار hookum burdaur, معبد maabud, طيع té-a, ممكن ضبط mumkina zubt. v. *submissive, obedient.*

A governess زني وصي zunné vussé.

Governed مضبوط muzboot, محكوم muhkoom.

Government ضبط zubt, تدبير tudbeer, حكومت hookoomut, حكم hookum, فرمان فرمايي furmaun furmaï-é, فرمانندهي furmaunduhé, فرمان كذاري furmaun guzauré, داوري davuré, ايالت a-é-alut, رياست ré-asut, حراست ملك و ملت hirausuta milk ou millut. v. *empire.*—*Just government* حسن ايالت husna a-é-aulut. *Tyrannical government* ظلم zulm, جور jawr, جور و اذيت jawr ou azé-ut, قهر kuhr, جباري jubbauré, ستم situm. v. *tyranny.*—*Exemplary justice is necessary for government* سياست لازمت رياست sé-ausut lauzimuta ré-ausut. *To appoint to a government* توجيت كردن toojé-ut kirdun.

A governor ضابط zaubit, حاكم haukim (plur. حكام hukkaum), والي vaulé, مدبر mudubbir, حافظ haufiz (plur. حفظت hufuzut), بدي budé, ويوده waiwodeh, وزير vizeer, وكيل vakeel, داور davur, قايد ka-éd, القايد alka-éd, مير meer, امير ameer (plur. امرا omra), خان khan, بان ban, كورنر governor. v. also *commander, tutor, manager.*—*The governor of the castle* ضابط حصار zaubta hissaur, قلعدار killadar. *The governor of Carmania* والي قرمان vaulé-a kirmaun. *The governor of a large province* مير ميران meera meeraun, باشا basha, خان khan, صوبه soubah, نظام nizaum, باسغاك bausughauk. v. *viceroy.*—*The governor of a smaller district* بك beg, نواب novaub, كنارنك kunaurunk, مير لوا meera liwa, مير علم meera alum: [In regard to the Governors of the India Company's Presidencies in the East, the natives for the most part use the adopted word كورنر *governor.*

A GOURD كدو kudoo, قرع kura, قرعت kuraat, كشنك kushunk, دبا diba, دباءت dibaat, دبت dubbut, يقطين eekteen, يقطينت eekteenut.

An unripe gourd سفج sufij, سفجيت sufijut. *A dry gourd* تفت kuffut. *A flask made of a gourd* کودنيمه goodneemeh. *A gourd filled with wine* کاله kauleh. *A wild gourd* هبد hubud, علقم alkum.

GOUT لذت luzzut. v *taste*.

The GOUT نقرس nukris.

Gouty صاحب نقرس sahib nukris, نقرس دار nukris dar, نقرس منسوب nukris munsoob.

A GOWN قفتان kaftan, خلعت khylaat, موهودي mawhoodé, شك shukk, ازار izaur, ريش reesh, فستان fustaun. *A judge's gown* دواج duwauj, لباچه lubaucheh. *A priest's gown* زنار zunnaur.

GRACE (*favour*) عنايت ana-é-ut, عطف atf, همايت huma-é-ut, مهرباني mihrubauné, ياري é-auré. v. *kindness*. — (*a benefit*) احسان ihsaun, نعمت namut, كرم kurim, بخشايش bukhsha-ésh, منت minut.— (*virtue, excellence*) هنر hunr, فضيلت fuzeelut, صلاح sullauh, خاصيت khausé-ut.—(*pardon*) عفو afoo, مغفرت mughfirut, غفران ghufraun. — (*a privilege*) برات buraut, منشور munshoor, بيزاري beezauré, دستور dustoor. v. *exemption*.—(*beauty, elegance*) جمال jumaul, ظرافت zuraufut, لطافت lutaufut, نزاكت nuzaukut, خوشي khooshé, خوبي khoobé, حسن husn, رونق rounuk, جاذبت jauzibut. v. *gracefulness*; also *dignity, ornament, perfection*.—*A grace said at meals* مرازمت murauzimut, دعا daa, خير دعا kheir daa. *To say grace* شكر گفتن shukur guftun. *The grace of God* توفيق toofeek. *By the grace of God* بلطف الله تعالي belutfillahi ta-ala, بحمد الله تعالي behumdillahi ta-ala, باذن الله تعالي be-iznillahi ta-ala, با فضل الهي ba fuzli ilahé, حمد الله hamdanlillah, با امر خدا ba amra khoda, بمنه و كرمه bemunnihi wa kurimihi, از توفيق uz toofeek, با عنايت يزداني ba ana-é-uta yezdauné. *By the royal grace and favour* با انعام شاهانه و نوازش خسروانه ba inauma shahauneh wa nuwauzisha khosrou-auneh.

To grace ارايش كردن ara-ésh kirdun, ظرافت دادن zuraufut dadun, لطافت نمودن lutaufut numoodun, زيب ساختن zeeb saukhtun, زينت نمودن zeenut numoodun, پيراستن peeraustun, اراستن araustun. v. *to adorn, decorate*.

Graceful ذو شيرين كاري zu sheereen kauré, شيرين شمايل sheereen shuma-él, زيب zeeb, زيبا zeeba, ظريف zureef, ظريفت zureefut, لطيف luteef, لطيفت luteefut, خوب khoob, نيكو neekoo. v. *beautiful, dignified*.—*Gracefully* ظريفانه zureefauneh, با لطف ba lutf, نيكو neekoo, با نزاكت ba nuzaukut, برو جه خوب bur wujha khoob.— *Waving* or *moving gracefully* زيبنده خرم zeebindeh khurrum. *Walking gracefully* خوش رفتار khoosh ruftaur, خرام روان khuraum rouvan, كبك دري kubka durré. *To walk gracefully* خراميدن khuraumédun, خوش رفتن khoosh ruftun, سروجان بودن surwa jaun boodun.

Gracefulness زيبايي zeebaï-é, ظرافت zuraufut, لطف lutf, ملاطفت mulautifut, خوشي khooshé, خوبي khubé, ملاحت mulauhut. v. *grace*.

Graceless شوخ shookh, ذو شوخي zu shookhé, مرفش murfish, بي سر و سامان bé sur ou samaun, نا بكار na bekaur. v. *wicked, dissolute*.

GRACIOUS شيرين sheereen, شيرينكار sheereen-kaur, لطيف luteef, ملاطف mulautif, لطفان lutfaun, كريم kureem, مكرم mukurrum, خاطر نواز khautir nuwauz, كثير الاحسان kuseeru'l'-ihsaun, كرم كستر kurim kustur, نرم nurm, نرم دل nurm dil, ملايم mula-ém, پسنديده pussun-dédeh, خير خواه kheir khauh, مهربان mihru-baun, جومرد joomurd, مشفق mushfik, رحمان ruhmaun, ذو مرحمت zu muruhmut, بخشاينده bukhsha-éndeh. v. *merciful, benevolent, kind, good, excellent*.—*Most gracious* اكرم akrum, كثير النوال kuseeru'n'nuwaul, عالي همت aulé himmut.

Graciously لطفا و كرما lutfan wa kuriman, ملاطفانه mulautifauneh, با ملايمت ba mula-émut.

Graciousness شيرينكاري sheereenkauré, ملايمت mula-émut, نرمي nurmé, لطف lutf, مكرمت mukrimut, خاطر نوازي khautir nuwauzé, مهرباني mihrubauné.

GRADATION تدريج tudreej, تدرج tudur-ruj, تدم بقدم روان kudum bekudum rouvaun, از درجه بدرجه رو uz durjeh bedurjeh rou, پايه پايه استمرار ساز pa-éh pa-éh istimraur sauz, بامبره baumbureh.

Gradual دروج durooj, دروجان duroojaun.

Gradually قدم بقدم kudum bekudum, پايه پايه pa-éh pa-éh, از درجه بدرجه uz durjeh bedurjeh, دروجانه duroojauneh.

A GRAFF, *graft*, غرس بر ريباج ghuris bur reebauj.—*A graff-stock* ريباج reebauj.

To graff غرس بر ريباج در كردن ghuris bur reebauj dur kirdun, پيوستن pivustun. v. *to ingraft*.

GRAIN (*corn*) غلت ghullut, كندم kundum, قمح kumh, فوم foom, حب hubb (pl. حبوب hoob, حبان hubaun), برز burz, خرمن khurmun, همقان humkaun. *To sow grain* كاريدن kauridun, چسپيدن chuspédun, ورزيدن wurzédun, برزيدن burzédun, زرع كردن zura kirdun, تحبيب ساختن tuhbeeb saukhtun. v. *to sow*.—*To bring forth grain* دانه اوردن dauneh awurdun, الحام كردن ilhaum kirdun, تحبيب نمودن tuhbeeb

numoodun. *To gather in* or *lay up grain* زخر کردن zukhur kirdun, احتکار ساختن ihtikaur saukhtun, در انبار نهادن dur ambaur nihaudun. —*A heap of grain in a barn* سنوس finoos, تینوس teenoos. — *An ear full of grain* داسه مستغلظ dauseha mustughliz, خوشه ملحس khooshuha mudhus, شکع shuka. *A grain of barley* شعیرت sha-érut, جو joo, لهمت luhmut. *Grain thrown out to catch birds* دانه dauneh, چنه chuneh, یم yem.—*A grain* (*berry*, &c.) دانه dauneh, حب hubb, حبت hubbut (plur. حبوب huboob, حبات hubbaut) *A grain weight* شعیرت sha-érut, جو joo. *Two grains* غراما ghurauma, چام chaum, تو taw. *Three grains* سه جو seh joo. *Four grains* تسو tusoo, طسوج tusooj (plur. طساسیج tusauseej). *Eight grains* ترمسه turmuseh. *Grain by grain* جو بجو joo bejoo. *A grain of flower* سفت sufut. *A grain of gold* جوی زر joo-é zur, زهبت zuhbut. *A grain* or *bead of coral* مرجان دانه merjaun dauneh. *A pomegranate grain* نار دانه naur dauneh, فرنب furinb. *A black grain growing amongst corn* ورکا wurga, شیلم sheelum, مویزک muweezuk, مویزه muweezeh, دیو اسپست div aspust. *A grain used to curdle milk* ارانی arauné, ارنت arnut.—*A knave in grain* حرامزاده haramzaudeh, نا بکار na bekaur, بی سر و سامان bé sur ou samaun. v. *scoundrel.*

GRAMMAR صرف surf, علم صرف ylma surf, النحو annuhoo.—*A grammar* صرف کتابی surf kitaubé.—*A grammarian* اهل علم صرفی ahla ylma surfé, نحوی nuhwé.—*Grammatical* صرفی surfé, نحوی nuhwé.—*Grammatically* بطور صرفی betoora surfé. *To inflect, conjugate* or *decline grammatically* تصریف کردن tusreef kirdun.

A GRANARY انبار ambaur, ذخیره خانه zukheereh khauneh, خرمن گاه khurmun gah, مخزن mukhzun, هری huré (plur. اهرا ahra), پرخو purkhoo. *The superintendant of publick granaries* داری dauré, دارایی daura-é, انباردار ambaurdaur.

GRAND عظیم azeem, کریم kureem, کبیر kubeer, ذو عزت zu yzzut, شریف shereef, بزرکوار buzurguwaur, بزرکانه buzurgauneh, عزیز azeez, مفخم mufukhkhum, شوکت مقرون shookut mukroon, ذو رفعت zu rufaat, عزت ماب yzzut ma-ab, ذو هیبت zu heebut. v. *great, illustrious, magnificent, splendid, noble, sublime.*

A GRANDCHILD حافد haufid. *Grandchildren* بنون bunoon, ابنا abnaa, احفاد ahfaud, حفدت hafadat, عقب akib. *A grand-daughter* حافدت haufidut, بنت bint.

A GRANDEE شریف shereef, راس raas, کنارنک kunaurunk, امیر ameer, میر meer, خان khan, بک beg, بکزاده begzaudeh, میرزا meerza, نظور nuzoor, نظورت nuzoorut, نظیرت nuzeerut.—*Grandees* ارباب دولت arbauba dowlut, ارکان سلطنت arkauna sultanut, اعیان مملکت a-é-auna mumlukut, امرا omra, رووس ru-oos, اشراف ashrauf, شرفا shurfa, عصب usub, اعصاب é-asaub, صنادید sunadeed, نظایر nuza-ér, روشناسان roshunasaun, اماثل amauful, عظما uzuma.

GRANDEUR عظمت azimut, عظم azim, بزرکواری buzurguwauré, بزرکی buzurgé, اجلال ijlaul, مجد و اجلال mujd ou ijlaul, دولت و اقبال dowlut ou ikbaul, شکوه shukooh, حشمت hushmut, کرم kurim, کبر kubr, کبریا kubré-a, تعظم ta-azzim, ملکوت mulkoot, عز yzz, عزت yzzut, ابهت ubhut, ابیت ibé-ut, انکشپه angushpeh, شکفت shukuft, شوکت shookut, شغاد shufaud, فر furr, هیبت heebut, فجر fujur, سلطنت sultanut, اعزاز é-azauz, مملکت mumlukut, منش munush, اورنک awrung, اورند awrund, جاه jah, احتشام ihtishaum. v. *magnificence, state, sublimity.*

A GRANDFATHER, *grandsire* جد judd, مجدود mujdood, نیا né-a.

A grandmother جدت juddut.

A grandson نواده nuwaudeh, حافد haufid, نبیره nubeereh, ابن ebn, بنو benoo. — (*a son's son*) نواده پسرینه nuwaudeh pusureeneh, ورا wura, ورایت wura-é-ut. — (*a daughter's son*) نواده دختریته nuwaudeh dokhtereeneh.

A GRANGE ضیعت zé-aut. v. *farm.*

To GRANT (*admit*) قرین قابول کردن kureen kaubool kirdun, اجابت نمودن ijaubut numoodun, موافق شدن muwaufik shoodun, رخصت ساختن rukhsut saukhtun, رضا کردن ruza kirdun. v. *to allow, confess, yield.* — (*to bestow*) بخشیدن bukhshédun, دادن dadun, عطا کردن ata kirdun. v. *to give.*—*To grant permission* دستور رخصت نمودن dustoor numoodun, رخصت فرما کردن rukhsut furma kirdun, اجازت دادن ijauzut dadun.

A grant بخشایش bukhsha-ésh, احسان ihsaun, دادنی dadné, عطا ata, دهش duhish, انعام inaum. v. *gift.*—(*concession*) اجابت ijaubut, موافقت muwaufikut, اجازت ijauzut, قبول kubool, قایل ka-él, رضا ruza, تجویز tujweez. v. *permission.*

Grantable لایق بخشایش la-éka bukhsha-ésh, ممکن دهش mumkina duhish, واجب الاجابت vajibu'l'ijaubut, مستوجب الرضا mustoojibu'r'ruza.

Granted بخشیده bukhshédeh, داده dadeh, معطی mu-ata, مندفع mundufa. (*allowed*) مجاز

mujauz, مرخص murukhkhus, موافق شده mu-waufik shoodeh, مقبول mukbool.

A grantee احسان دیده ihsaun deedeh, مظهر احسان و الطاف muzhira ihsaun ou altauf.

A granter بخش bukhsh, بخشا bukhsha, احسان دهنده ihsaun duhindeh, عطا ساز ata sauz. v. *giver*.

GRANULARY, *granulated*, *granulous*, دانه اسا dauneh asa, حب مانند hubb maunind.—*To granulate* (*form into the resemblance of small grains*) حبوب مانستن huboob maunistun, دانه سا شدن dauneh sa shoodun.

A granule حب hubb, دانه dauneh.

A GRAPE انکور angoor, فرشک furushk, عنب ynub, عنبا ynuba, عنبت ynubut (plur. عنابت anaubut), قطف kytf (pl. قطوف kutoof), رعشا rasa. *A black grape* وین ween, وینت weenut, داليت daulé-ut, دوالي duwaulé. *The large royal black grape* انکور شاهانی angoora shahauné, عنب شاهاني ynuba shahauné. *A white grape* ناهر nauhir, انکور ریش بابا angoora reesh baba, عنب ریش بابا ynuba reesh baba.—*A bunch* or *cluster of grapes* خوشه khoosheh, عنقاد ankaud, وتنك wutunk, بریع buré-a, غوشاي ghoosha-é, اهنوبر ahunoobir, اهنوبن ahunoobin. *Small grapes* انکورك angooruk. *Sour* or *unripe grapes* خام انکور khaum angoor, غوره ghooreh, حصرم husrum, کحب kuhb, کحبت kuhbut, روچه roocheh. *A late grape* فرشنك furshunk, فرسك fursuk. *A withered grape* ضمیر zumeer. *Fresh grapes* میغخت meeghukht. *Grapes hung up to dry* اونك awunk, هونك hawunk. *Dried grapes*, *raisins*, or *corinths* مویز maweez, عجد ujd, عنجد unjud, کالیان kaulé-an, زبیب zubeeb, زبیبت zubeebut, کشمش kushmush, کشمشك kush-mushk, عنب کشمش ynuba kushmush. *A liquor made by an infusion of dried grapes*, &c. مویزاب maweezaub, خوشاب khooshaub. *The stalk of a grape* بنخوشه bunkhoosheh. *A grape-stone* دانه انکور dauneha angoor, فرصاد fursaud, عجد ujd, تکسل tuksul, تکره tukreh, غزب ghuzshub; [the three last signify also the *skin* or *husk*.] *A grape-seller* انکور فروش angoor furoosh, عناب annaub. *To gather grapes* خوشه چین کردن khoosheh cheen kirdun.—*Foxes grapes* (*nightshade*) انکور روباه angoora roobah, حره hurreh, عنب الثعلب ynubu's'saalub.

GRAPHICAL (*well delineated*) ذو حسن خط zu husna khutt, خوش نویش khoosh noo-ésh.—*Graphically* با اعلا وجه ba é-ala wujuh, املا imlaan.

A GRAPNEL (*small anchor*) انکرك ankuruk.

A GRAPPLE, *grapnel*, or *grappling-iron* چنکال chungaul, چنکل chungul, اکج aguj, قلاب kulaub, قلاب اهنین kulauba ahuneen, خطاف khuttauf (pl. خطاطیف khutauteef). v. *hook*; also *contest*, *fight*, *conflict*.

To grapple (*seize*) کرفتن gooriftun. (*to seize with a hook*) با خطاف کرفتن ba khuttauf gooriftun, با قلاب اهنین کیر کردن ba kulaub ahuneen geer kirdun. (*to contend*) اختلاف نمودن ikhtilauf numoodun. v. also *to fasten*, *fix*.—*To grapple a ship* جهاز با چنکل کرفتن jahauze ba chungul gooriftun.

A GRASHOPPER صرار surraur, ملخ mulkh, جراد jiraud, جزد jezd.

To GRASP کرفتن gooriftun, بدست کرفتن bedost gooriftun, در مشت داشتن dur musht daushtun, بچنکل کیر کردن bechungul geer kirdun. v. *to catch*, *seize*; also *to strive*; *encroach*.

Grasp (*of the hand*) دست کیر dost geer, مشت musht, جمع کیر juma geer, قبض kubz, قبضت kubzut. (*possession*, *hold*) تصرف tusurruf, کرفت goorift. *A grasper* کیر geer, کیرا geera, در دست جمع کیرنده dur dosta juma geerindeh.

GRASS کیاه gé-auh, کیاه احضر gé-auh ahzur, نجم nujm, نبات nubaut, نجم النبات nujmu'n'nubaut, بنات نبات banauta nubaut, جوانان چمن juvanauna chemin, چمن chemin, کلا kula, ماغ maugh, علف aluf, عشب ushb, شاداب shaudaub, اب abb, ثیل feel, غیرسطس aghyrustis, نجل nujil. v. *herbage*.—*Grass just sprouting above ground* خوي khooï. *Under-grass* اغمرا aghmira. *Dry grass* ثلثلات filfilaut, حشیش husheesh. v. *hay*.—*Green grass* (*cut for cattle*) خوید khoo-éd. *A grass-plot* سبز بستان subz bostan, چمنکاه chemingah, چمن chemin, چمنزار cheminzaur, علغزار alufzaur.—*Grassiness* کیاهي gé-auhé, پر کیاهي pur gé-auhé. *Grassy* چمني chemíné, پر کیاه pur gé-auh, با کیاه پوشیده gé-auh poshédeh. *A grassy meadow* مرغ murigh.

A GRATE (*lattice*) تغص or تقس kufus.—*A fire-grate* موقد mawkid, عطیمت ateemut, اتش تاب autash taub, اتش دان autash dan, اتشلك autashlik, عجوز ajooz. v. under *fire*.

To grate (*rub* or *wear*) رندیدن rundédun, مالیدن maulédun, تراش کردن tiraush kirdun, تراشیدن tiraushédun, حك ساختن hukk sauktun, خراشیدن khuraushédun. (*to make a harsh noise*) طرکیدن tirukédun, صریف ساختن furr saukhtun, صر نمودن furr numoodun, خشت خشت کردن khusht khusht kirdun.—(*to offend*) جان ازار ساختن jaun azaur dadun, ازار دادن

azaur saukhtun, اضطراب کردن iztiraub kirdun, جفا نمودن jufa numoodun. v. *to vex, fret.*—(*to lattice*) چقیدن chukédun, تغس کردن kufus kirdun, با تغص احاطه نمودن ba kufus ihauteh numoodun.

Grated (*rubbed*) رندیده rundédeh, مالیده maulédeh. (*latticed*) با تغص احاطه شده ba kufus ihauteh shoodeh. *A grated door* or *window* غلبکن ghulubkun, شباکت shubaukut. (*offended*) ازارده azaurdeh, مضطرب muzturub.

GRATEFUL منتدار minnut dar, شاکرالنعم shaukiru'n'naam, ذاکر zaukir, راضي rauzé, شکران shukraun, حقشناس hukshinaus, شکور shukoor, v. *thankful.*—(*agreeable*) پسندیده pusfundédeh, قرین قبول kureen kubool, دلخوش dilkhoosh, مقبول mukbool, دلپذیر dilpizzeer, دلجو diljoo. v. *delightful.*—*Grateful to the taste* خوش مزه khoosh muzeh.—*Gratefully* با شکر ba shukur, شاکرانه shakurauneh, با حقشناسي ba hukshinausé.—*Gratefulness*, v. *gratitude.*—(*pleasantness*) دلخوشي dilkhooshé, دلشادي dilshaudé, عیش و عشرت a-ésh ou ishrut. v. *delight.*

A GRATER رنده rundeh, کذلك or گزلك kuzlik. v. *file.*

Grating to the ear صریف ساز sureef sauz. v. *harsh.*

GRATIFICATION خاطر نوازش khautir nuwauzish, دلاسایي dilasaï-é, کامراني kaumrauné, دلاویزي dilaweezé, دلخوشي dilkhooshé. v. *delight, pleasure.*—(*reward*) عوض ywuz, جزا juza, احسان ihsaun, اجر ajr, پاداشت padausht. v. انعام inaum. v. *compensation.*

To gratify خاطر نواز کردن khautir nuwauz kirdun, کامران ساختن kaumraun saukhtun, دلخوشي دادن dilkhooshé dadun, دل اویختن dil aweekhtun. v. *to delight, please, indulge.*

Gratingly بوجه ناخوش bewujha nakhoosh, بطور نا پسندیده betoor na pussundédeh, صریف sureef sauz. v. *offensively, harshly.*

GRATIS باد هوا baud hawa, رایگان ra-égaun, بلا عوض bila ywaz, مفت muft, مجانا mujaunan, تبیطا kubeetan, طلیغا tuleefan, سرسري surfuré, تبرعا tuburran, تبرعانه tuburrauneh. *One who eats gratis* (*a parasite*) مفتخور muftkhore. *To give gratis* جبا دادن juba dadun.

GRATITUDE شکران shukraun, شکرانه shukrauneh, ادي شکر نعمت ada-é shukra naamut, حق شناسي huk shinausé, حق کذاري huk guzauré.

Gratuitous باد هوا baud hawa, رایکان ra-égaun, مجان mujjaun, مفت muft.—*Gratuitously*, v. *gratis.*—*Any thing one is compelled to do gratuitously* (*especially for the king*) شایکان sha-égaun, شاکار shakaur, سخره sukhruh. *Gratuitously* (*without proof*) بي دلیل bé duleel, بي اثبات bé isbaut.

A GRAVE تربه turbeh, مقبره mukbureh, کور koor, قبر kubr, مزار muzaur, رمس rums, (plur. رموس rumoos), منهال munhaul, انهال inhaul, منهل munhul, مرقد murkud, حفرت hufrut, وتیرت wuteerut (plur. وتابر wuta-ér). v. *sepulchre, tomb.*—*A grave-stone* مزار سنک muzaur sunk.—*To dig a grave* تلحید کردن tulheed kirdun, قبر کاویدن kubr kawédun. *One who digs up graves to rob the dead* کورکن koorkun.

To GRAVE قلمکاري کردن kalumkauré kirdun, کندن kundun, تراش کردن turaush kirdun, تراشیدن turaushédun. v. *to carve, engrave.*

GRAVE (*solemn*) هیبتوار heebutwaur, شکوهمند shukoohmund, اهل وقار ahla wukaur, سکون sukoon, رزانت ruzaunut, دژم duzshm. v. *serious, sedate, sober*; *important, weighty.*—(*deep in sound*) بم bum, ابم abum, نرم nurm. (*not showy*) نا شاهانه na shahauneh, نا تابدار na taubdar, نا روشن na roshun.

Graved, graven, کنده kundeh, کنده کار kundeh kaur, منتقش muntukush. v. *carved.*—*A graven image* تراشش turaushish.

GRAVEL ریک reeg, رمل ruml, حصبا husba, حصات husfaut, حصا or حصي husfa, خرسنک khursunk, سنک ریزه sunk reezeh, قص kuzz, قصت kuzzut, حصیم huseem, کوهیج kooheej, زنانیر zunauneer, جمرت jumrut (pl. جمار jumaur), ارم arum. v. *sand.*—*Gravel-pits* رملي rumlé. *A sieve for skreening gravel* کوزر koozur. *Gravel and clay ground* خشا khusha. *The gravel* or *stone in the bladder* حصات husaut.

To gravel (*strew* or *cover with gravel*) ریک کستردن reeg kusturdun, با حصبا پوشیدن ba husba poshédun, رمل بست نمودن ruml bust numoodun.—(*to puzzle*) مشوش کردن mushuwwush kirdun, مات ساختن maut saukhtun, پریشان purrashaun numoodun. v. *to perplex.*

Gravelly پرریک pur reeg, حصبت husbut.

GRAVELY با شکوه ba shukooh, با وقار ba wukaur, بروجه شکوهمند bur wujha shukoohmund, با هیبت ba heebut. (*not showily*) نا شاهانه na shahauneh, نا تابان na tabaun, نا تابدار na taubdar.

Graveness, v. *gravity.*

A GRAVER قلمکار kalumkaur, نقشبند nukishbund, نقاش nikkaush, کنده کر kundeh gur. v. *carver.*—(*an engraving instrument*) قلم kalum, قلمتراش kalumturaush, نشکرده nushkirdeh.

Graving (*sculpture*) کندکي kundugé, نقاشت nikaushut, قلمکاري kalumkauré.

GRAVITATION (*tendency to the centre of the earth*) بخضيض تعر زمين نزديك كنا behuzeeza kaara zumeen nuzdeek koona.

GRAVITY (*seriousness, solemnity*) شكوهمندي shukoohmundé, شكوه shukooh, هيبت heebut, هيبتواري heebutwauré, وقار wukaur, سكينت sukeenut, ازرم or ازرم azrum, سهم suhim, حميت humé-ut, نفس nufs, منش munsh, اموغ amoogh, مهابت mohaubut, حلم hylm, غرم ghurm. v. *venerableness.*—(*weight*) ثقل sikul, ثقلت sikulut, كراني guraunè, كران باري guraun baré.

GRAVY اب كوشت auba koosht.

GRAY (*colour*) سنجابي sunjaubé, غباركونه ghubaur gooneh, ارمد armud, اشهب ash-hub, ادسم adsum. *A gray horse* خنك khink, اسب خنك asba khink, ميدخ meedukh, اسب سنجابي asba sunjaubé. v. *horse.*—*A grayhound* تازي tauzé. v. *dog.*—*Gray-eyed* ازرق azruk (fem. زرقا zurka). *Growing gray* (*becoming old*) شيب sheeb, مشيب musheeb, تبليع tublé-a, تلويح tulweeh. *A gray-haired man* اشيب asheeb (pl. شيب shuyub). *A gray-haired woman* شيبا sheeba. *Gray-haired* شايب sha-éb, مجهد mujhud. *Gray hair, grayness,* سفيد موي sufeed mooï, شيب sheeb, شيبت sheebut, مشيب musheeb, شعرت shaarut, اشتعال ishtaal, رجه rujuh, وضح wuzuh, اوضاح awzauh, زرات zuraut. v. *hoariness.*—*The first appearance of gray hairs* ملهوز mulhooz. *Half gray-haired* دو موي doo mooï, خلس khulis, خلسا khulsa, خليس khulees, خلاسيت khulasé-ut, شمطا shumta, اشمط ashmut. *Quite gray-haired* اشيب asheeb.—*A gray beard* شيخ sheikh. v. *old man.*

A GRAY شغور shughoor. v. *badger.*

To GRAZE (*feed as cattle on grass*) مرعى شدن muraa shoodun, ترعي روان بودن tura-é rouvaun boodun, چريدن churédun, كياه خوردن gé-auh khoredun. (*to feed cattle on pasture grounds*) رعي كردن ra-é kirdun, مهل ساختن muhil saukhtun, سوم كردن soom kirdun. v. *to pasture.*—(*to touch slightly*) نا راست كوفتن na raust kooftun, ضرب سبك زدن zurb subuk zudun, خفة كوب نمودن khuffutan koob numoodun.

A grazier (*feeder of cattle*) كواره بان guwaureh ban, شوبان shoobaun, رعاي ra-é, چوبان chooban. (*a seller of cattle*) حيوان فروش heewaun furoosh.

GREASE روغن rooghun, قمت kymmut, شحم shuhm, پيه peeh, پي pee, دهن duhn, ندي nudé, فربه furbih, فربي furbé, علكد ylkudd, طرق tirk, سمن sumun, مكال mukkaul. v. *fat, tallow.*—*Bears grease* شحم الخنزير shuhmu'l'khunzeer.

To grease با روغن اندودن ba rooghun andoodun, با شحم الودن ba shuhm aloodun, با پيه سودن ba peeh soodun. v. also *to bribe.*

Greasiness, v. *grease, fatness, oiliness.*

Greasy زو روغن zu rooghun, روغني rooghuné, جرب jurb, رهم ruhm, دهن duhin, شحيم shuheem. v. *fat, oily.*—(*smeared with grease*) با روغن اندوده ba rooghun andoodeh, با شحم الوده ba shuhum aloodeh.

GREAT (*illustrious, distinguished*) عظيم azeem, كبير kubeer, بزركوار buzurguwaur, بزرك buzurk, بزركانه buzurgauneh, بزرج buzurj, ممتاز mumtauz, بنام benaum, مشهور mush-hoor, اعلي é-alé, عالي aulé, كبار kubbaur (plur. كباران kubbauraun), جليل juleel, جلال jullaul, كريم kureem, كرام kuraum, كابي kaubé. v. *grand, noble, magnanimous, eminent, glorious.*—(*powerful*) جبار jubbaur, زو قدرت zu kudrut, قادر kaudir, توانا tuvvauna. v. *omnipotent.*—(*large of size*) جسيم juseem, منكلوس munguloos, بزرج buzruj, بزرك buzurk, زنده zundeh, زنده zshundeh, كبير kubeer, كبيرت kubeerut, كثير kuseer, سترك sutruk. v. *large, corpulent, immense.*—(*principal*) مطلق mutluk, اصلي aslé, نخست nukhust, اول awwul. v. *chief.*—(*intimate*) همدم humdum, همدل humdil, دوستاني doostauné. (*great bellied*) باردار bardar, حامله haumileh. v. *pregnant.*—(*vehement, violent*) ضربي zurbé, حربي harbé, شديد shudeed, متهور mutuhawwir. *A great man* بزركوار buzurguwaur (pl. بزركان buzurgaun), امير ameer (pl. امرا omra), كي kaï. v. *grandee, noble.*—*Having a great name* نامي naumé, زو نام zu naum. *An affair of great moment* عظيمت azeemut, مهم muhimm, مهمت muhimmut (pl. مهمات muhimmaut), مهم مصلحت muhimm musluhut, امر مهم amra muhimm. *To be of great moment* لازم شدن lauzim shoodun, مهم بودن muhim boodun, الزم شدن alzum shoodun, اهم بودن ahimm boodun.—*Great in number* بسيار bissé-aur, عديد adeed. v. *numerous.*—*Of great deal* چند chund, بس bus.—*Of great value* كران بها guraun buha, بهي buhé. v. *precious, valuable.*—*A great ship* مرزاب murzab, چنك chung, بارجت baurijut, پزيون puzshé-oon, قرقور kurkoor. v. *ship.*—*A great effort* جهد موفور judd moufoor. *A great misfortune* فساد عظيم fusada azeem.—*To become great* كبير كشتن kubeer gushtun, بزرك شدن buzurk shoodun. *To make great* تعظيم كردن taazeem kirdun, تكبير ساختن tukbeer saukhtun, اشراف نمودن ishraf numoodun. *To assume great airs* تعظم كردن

azzum kirdun. *Causing great loss* كثير الضرار kuseeru'z'zuraur. *With great care* با اهتمام تام ba ihtitauma taum.—*How great?* كبي kummé? چند chund? چنديني chundeené? *So great* چندان chundaun, چندين chundeen.

Greater, greatest, ^A اكبر akbur, كبري or كبرا kubra, اعظم é-azum, اعظمي or اعظما azma, اكرم akrum, افخم afkhum, اتم atumm, امجد am-judd.—*Greater* ^P بزرگتر buzurktur, بالاتر balau-tur, پيشتر peishtur, فريدون fereedoon. *Greatest* ^P بزرگترين buzurktureen, بالاترين balautureen, پيشترين peishtureen. *Of the greatest moment* اهم ahumm, اهم كار ahumm kaur. *With the greatest honour* با تعظيم تام و تكريم تمام ba tazeema taum wa tukreema tumaum. *The greatest admiration* استغراب istighraub. *The greatest blasphemy* اشد كفر ashudda kufr.

Greatly (*in a great degree, extremely*) غايت gha-é-ut, بغايت begha-é-ut, غايت الغايت gha-é-ut-u'l'gha-é-ut, بلك bulk, بس buss, جدا juddan, جدانه juddauneh, خيلي kheilé. (*illustriously*) كريما kureeman, مشهورانه mush-hoorauneh, با نام نيك ba nauma neek, جليلا juleelan, بزركانه buzurgauneh. v. *nobly, magnanimously, generously.*—(*bravely*) دليرانه dilare-auneh, با غيرت ba ghee-rut, بهادرانه bahaudurauneh. v. *courageously.*

Greatness (*illustriousness*) بزركي buzurgé, بزركواري buzurguwauré, دولت و اقبال dowlut ou ikbaul, مجد و اجلال mujd ou ijlaul, شرف shuruf, عظمت azimut, اجلال ijlaul, كرم kurim, كبريا kubré-a, عزت yzzut. v. *grandeur, state.*—(*Largeness of quantity, extent, number, &c.*) كثرت kusrut, پهنايي puhnaï-é, وسعت wusaat, عرض erz, فسحت fus-hut, فراخي firaukhé. (*dignity*) جاه jah, مرتبه murtubeh, دولت dowlut, منصب munsub, حكومت hookoomut, مكانت mukaunut, قدرت kudrut.—(*power, potency*) قوت kuwwut, قدرت kudrut, توان tuvvaun, جبر jubr. (*a comparative quantity*) مقدار نسبت دار mukdaur nusbut dar. (*swelling pride, affected pomp*) كبر kubr, تكبر tukubbir, غرور ghuroor, خودبيني khoodbeené. (*familiarity*) همدمي hum-dumé, مصاحبت mosahibut, اشنايي ashinaï-é, مقارنت mukaurinut.

GREECE يونان ï-onan, روم rom, روميت romé-ut. *The emperor of Greece* روم پادشاهي rom padshahé. *Grecian* يوناني ï-onané, رومي romé, روميانه romé-auneh.

GREEDILY (*eagerly*) حريصانه hureesauneh, با طمع ba tuma, با حرص ba hirs, ارزومندانه arzoomundauneh, با حميت ba humé-ut, با رشك ba rishk. v. *ravenously, voraciously.*

Greediness طمع tuma, طمعكاري tumakauré, حرص hirs, رغب rughub, شرح shurih, شراهت shurau-hut, هبرمت hubrumut, كرم kuzum. v. *voraciousness, gluttony.*

Greedy طمعكار tumakaur, ذو طمع zu tuma, طماع tummauh, حريص hurees, متجعم mutu-jaam, ارزومند arzumund, ازمند azmund, راغب raughib, تنك چشم tunk chushum, تيز ناخن taze naukhun, شهرهمند shuhrehmund. v. *voracious, rapacious, ravenous, hungry, covetous.*—*Greedy of presents* ارزومند عطيت arzoomunda até-ut.

GREEN (*in colour*) سبز subz, اخضر akhzur, خضري khuzra, خضاري khuzauré, خضور khu-zoor, خضر khuzr, خضرا khuzra, علي رنك aluf runk, مخضر mukhuzzur, وارف waurif, كاز gauz, كاژ gauzh. *Very green* سرسبز sursubz.—(*fresh*) تازه tauzeh, تازه و تر tauzeh ou tur, تازه ظهور tau-zeh zuhoor, شاداب shadaub. (*not dry*) نا خشك na khushk, غير صهيل ghire-a sumeel, نا جاف na jauf. (*pale, sickly*) بيمار كون beemaur goon, زرد zurd, پژمرده puzhmurdeh. (*young, unripe*) جواني juvauné, نا رسيده na rusédeh, خام khaum. (*raw, unexperienced*) نا كار اموز na kaur amooz, بي تجربت bé tujribut, نا عقل بالغ na akl bau-ligh. *A light green* اشهب اخضر ash-hub akhzur. *A dark green* غينا gheena, اغين agheen (pl. غين gheen). *Green scum on the surface of water* سبز اب subza aub, ثور soor. *Green* (*mouldy*) سبزنك subzunk. *Green* or *mouldy bread* سبز نان subz nan. *A green plot in a garden* سبز بستان subza bustaun. v. *grass-plot.*—*Clothed in green* سبز پوش subz posh. *Of a yellowish green* سبزك subzuk. *A green meadow* سبزه زار subzeh zaur. *A green herb* سبزه subzeh, فرزه furzeh, خضرت khuzrut. *Greens, green herbs,* خضر khuzur, خضروات khuz-ruwaut. *Green herbage* (*just appearing above ground*) تيز teezsh, خضار khuzaur, خوي khooï. *A green field of corn* شيلان sheelaun, كشتزار gusht-zaur. *Green grass* or *corn* (*cut for cattle*) خويد khoo-éd. *A green old age* خلد khuld. *A green magpie* كاسانه kausauneh. *To make green* خضر ساختن تخضير كردن tukhzeer kirdun. khuzr saukhtun. *To become green* سبز كشتن subz guzshtun, اخضر شدن akhzur shoodun.

A green (*grassy plain*) سبزه زار subzeh zaur, چمن chemin, چمن زار chemin zaur, سبزستان subzistaun, زار zaur. v. *meadow.*—(*a green colour*) سبز رنكي subz runké, اخضر كون akhzur goon.

Greenish سبز زار subz zaur, سبز فام subz faum.

Greenly سبزانه subzauneh, اخضرا akhzuran. (*freshly*) بوجه تازه و تر bewujha tauzeh ou tur,

شادابانه ſhadaubauneh. (*immaturely*) خامانه khaumauneh. (*without experience*) بي تجربت bé tujribut. (*wanly*) زردانه zurdauneh.

Greenneſs سرسبزي ſurſubzé, خضرت khuzrut, (pl. خضر khuzur), قوت سبز kuwwuta ſubz. (*immaturity*) خامي khaumé. (*want of experience*) عدم عقل بالغ aduma akl baulighh. (*freſhneſs*) تازگي tauzugé, طراوت turawut. v. *vigour*.

To GREET سلام دادن ſalaum dadun, خطاب كردن khutaub kirdun, مباركه گفتن mobaurikeh guftun, باد امدن baud aumudun. v. *to ſalute, congratulate*.—*Greeting* مباركه گو mobaurikeh goo, سلام نما ſalaum numa. *A greeting* مباركه mobaurikeh, سلام ſalaum. v. *ſalute, congratulation*.

GREGARIOUS ابابيله ababeeleh.

GREMIAL اغوشي aghooſhé.

Grew, preterite of *grow*.

A GREYHOUND هجرع hujra, تازي tauzé, سگ تازي ſug tauzé, شير سگ ſheer ſug.

A GRICE خنون khunoon. v. *pig*.

GRIDELIN, *grey* سنجابي ſunjaubé. v. *gray*.

GRIEF رنج runj, رنجه runjeh, زحمت zuhmut, درد durd, ازار azaur, ازردگي azurdugé, الم alum, غم ghum, اضطراب iztiraub, انقباض خاطر inkibauza khautir, غصه ghuſſeh, اندوه andooh, ملال mulaul, ملالت mulaulut, حزن huzin, تالم ta-allum, تنكدلي tunk dilé, انفعال infaal, تيمار teemaur, دلتنكي diltunké, خاطر ماندگي khautir maundugé, دلبستگي dilbuſtugé, دلشكستگي dilſhakuſtugé, دلفكاري dilfikauré, سوز و ساز ſooz ou ſauz, هم humm, وجع wuja, شدت ſhuddut, كرب kurub, سوك ſook, پژه puzſheh, ثقلت ſuklut, كدورت kudoorut. v. *ſorrow*.—*Grief for the abſence of any perſon* حسرت husrut, فرقت fyrkut. *To cauſe grief* دردناك ساختن durdnauk ſaukhtun, ازار كردن azaur kirdun, زحمت دادن zuhmut dadun. v. *to grieve*.

A grievance ظلم zulm, حيف heef, جور jour, جفا jufa, تعدي ta-addé, ستم ſitum, مظلم muzlum, تعرض ta-arruz, زيان zé-aun, ضرر zurur, مضرت muzurrut, نا حق na hukk, دست درازي doſt dirauzé, غدر ghudr, اذي azé. v. *oppreſſion*.

To grieve (*vex*) ظلم كردن zulm kirdun, جور ساختن joor ſaukhtun, غم دادن ghum dadun, توانيدن tuvvanédun, معادت كردن ma-addut kirdun, هچيدن huchédun. v. *to afflict*.—(*to mourn*) دردناك شدن durdnauk ſhoodun, الم‌زده بودن alumzuddeh boodun, ازاريافتن azaur é-aftun, غم خوردن ghum khoredun, رنجيدن runjédun, ناليدن naulédun, نالان كردن naulaun kirdun. v. *to lament*.

Grieved الم‌زده alumzuddeh, دردمند durdmund, رنجيده runjédeh, غمزده ghumzuddeh, ستم كش ſitum kuſh. v. *afflicted*.

Grieving نالان nalaun, غم خور ghum khore, دردناك durdnauk, ازارياب azaur é-aub.

Grievingly بوجه نالان bewujha nalaun, با غم ba ghum, با رنج ba runj.

Grievous ازار ساز azaur ſauz, دردناك durdnauk, الم ده alum duh, غمناك ghumnauk, دلگير dilgeer, متالم muta-allim. v. *painful, oppreſſive*.

Grievouſly بطور دردناك betoor durdnauk, با ظلم ba zulm, با حدت و تهور ba huddut ou tuhawwur. v. *painfully, oppreſſively*.

A GRIFFIN, *griffon*, سرنك ſurunk, سيمرغ ſeemurgh, عنقا anka.

To GRILL (*broil*) بريان كردن buré-aun kirdun.

GRIM زو سخت روي zu ſukht rooï, عبوس aboos, عابس aubis, عبس abis, درشت duruſht, ترشي turſhé, ترش turſh, مخوف mukhoof, كالح kaulih, كنابد kunaubud, كهوس kumoos. *A grim countenance* روي عبوس roo-é aboos, روي سخت roo-é ſukht, روي ترش roo-é turſh.

Grimace روي كش roo-é kuſh, لهع luha.

GRIMALKIN گربه gurbeh. v. *cat*.

To grime, v. *to begrime*.

Grimly ترشانه turſhauneh, با درشتي ba duruſhté, عبوسا abuſan. v. *horribly, hideouſly*.

Grimneſs عبوست aboofut, سخت رويي ſukht rooï-é, درشتي duruſhté. v. *hideouſly*.

A GRIN كلحت kuluhut. *A ſour grinning countenance* كلاح kulauh, روي ترش roo-é turſh, روي سخت roo-é ſukht.

To grin روي درهم كشيدن roo-é durhum kuſhédun, كلوح ساختن kulooh ſaukhtun, كلح كردن kuluh kirdun, دندان خنده نمودن daun khundeh numoodun.

To GRIND (*corn*) ساييدن ſaï-édun, ارد ساختن ard ſaukhtun, طحن كردن tuhn kirdun, ماليدن maulédun, خرد خام ساختن khurd khaum ſaukhtun. (*to pulveriſe*) سحق كردن ſuhik kirdun, دوك ساختن dook ſaukhtun, مداك كردن mudauk kirdun. *To grind colours* رنكها سحن كردن runk-ha ſuhin kirdun, رنكها صلانه ساختن runkha ſulauneh ſaukhtun.—(*to ſharpen*) تيز كردن taze kirdun, حد دادن hudd dadun, سن ساختن ſunn ſaukhtun. (*to ſmoothe*) ماليدن maulédun, ساييده كردن ſaï-édeh kirdun, پرداختن purdaukhtun, دوس كردن doos kirdun, نسو ساختن nuſoo ſaukhtun.—(*to oppreſs*) جور كردن joor kirdun, ظلم ساختن zulm ſaukhtun,

نالان burbaud dadun, قهر نمودن kuhr numoodun. *To grind or be grinding* طحان بودن tuhhaun boodun, ساينده شدن sa-éndeh shoodun. *Any place where they grind* مطحنت mut-hunut.

A grinder ساينده sa-éndeh, طحان tuhhaun, اسيا بان asé-a ban. v. *miller.*—(*a grinding instrument*) طحن كر tuhun gur. (*a back tooth*) دندان dundauna asé-a, ناب naub, ضرس zuris, ازنه azhneh. *The grinders* پشكز pushkuz, ضروس zuroos, اضراس azraus, نيوب né-oob. *A glass-grinder* جلاب jullaub.

A grind-stone سنگ اسيان اسيانه asé-auneh, sunk aasé-aun.

To GRIPE بدست كرفتن bedost gooriftun. v. *to grasp, seize.*—(*to give the belly-ach*) درد شكم دادن durda shikim dadun, پيچش كردن peechish kirdun, برنيش ساختن burneesh saukhtun. v. *also to pinch, squeeze.*

GRIPE (*grasp*) دست كير dost geer, مشت جمع كير mushta juma geer. v. *also squeeze, pressure, oppression, affliction.*—*Gripes* درد شكم durda shikim, دلام dulaum. v. *belly-ach, colick.*

Grisly, v. *dreadful, horrible, hideous.*

GRIST ارد ard, دقيق dukeek.

GRISTLE غضروف ghuzroof, كوريچه koorcheh. *The gristle of the nose* ديوار بيني deewaura beené, كروچه بيني guroochuha beené, قصبت kusbut.—*Gristly* غضروفي ghuzroofé.

GRIT ريگ reeg, رمل ruml, حصبا husba. v. *gravel, sand.*—*Gritty* حصبت husbut.

Grittiness ريگي reegé.

Grizzle, grizzly, v. *gray.*

To GROAN ناليدن nauledun, ناله زدن nauleh zudun, نالش كردن naulish kirdun, زاريدن zauredun, زارو بكا كردن zaur ou buka kirdun, فغان زدن faghaun zudun, اه كفتن ah guftun, زار نمودن zaur numoodun, زاري كردن zauré kirdun, باد فراه زدن bauda furauh zudun, نوحت كردن noohut kirdun.

A groan زار zaur, زاري zauré, ناله nauleh, نالش naulish, فغان fughaun, اه ah, باد افراه baudauf rauh, باد فراه bauda furauh, انان anaun, انانت anaunut, دم dum, فرياد و فغان furé-aud faghaun, نوح nooh, نوحت noohut, حزين huzeen, زاري و افغان zauré wa afghaun, هر hir, كريه guré-yeh, يوسف yoosuf, انين aneen, غريو ghuré-oo, تنشغ tunushshugh, زفرت zufrut (pl. زفرات zufraut), زخ zukh, اليل aleel.

A GROCER شكر فروش shukkur furoosh, عطار attaur, بخورجي bukhoorjé, ابزار فروش abzaur furoosh.

Grocery شكر shukkur, عطر ottar, ابزار abzaur.

The GROIN مغبن mughbin (pl. مغابن mughaubin), زهار zuhaur, رفغ rufgh.

A GROOM سراج surauj, سراخور surakhoor, سايس sa-és, سيس seis, غلام اخور gholauma akhoor, يدكجي eedukjé, اهل اصطبل ahla istabil. *A groom of the bedchamber* حاجب haujib, خاصكي khassugé. v. *chamberlain.*

A GROOVE ناو naw, كاو kaw, نقير nukeer, حفرت hufrut, جوف joof. v. *excavation, hollow.*—*A groove* (*made by the wind in sand, &c.*) عجرور ajroor (pl. عجارير ajaureer.) (*a deep hollow*) شكاف shagauf, ثغرت sughrut. v. *channel, cavern, cleft.*

To groove ناويدن nawedun, ناو كردن naw kirdun, نقير ساختن nukeer saukhtun, كاويدن kawedun.

To GROPE برمجيدن burmujedun, تهمم كردن tuhummum kirdun, سازيدن sauzedun, برمسيدن burmusedun, لمس كردن lums kirdun, بشليدن bushledun, تعييث ساختن taï-és saukhtun, ضغث كردن zughis kirdun.

A groper تهمم كننده tuhumum koonindeh.

GROSS (*thick, bulky*) جسيم juseem, عظيم الجسم azeemu'l'jusm, عظيم azeem, حربج hurbuj, تناور tunawur, ابلد ablud. v. *large, corpulent, fat.*—(*coarse*) سخت sukht, هنكفت hunguft, غلاظ ghulauz, درشت durusht, استبر ustubur, جعاظ juma-auz, كثيف kuseef.—(*not pure*) نا صفا na sufa pizzeer, پذير غير خاص ghire-a khauss, نا صافي na saufé, نا خالص na khaulis.—(*indelicate*) فاحش fauhish, مردار murdaur, نا طاهر na tauhir, نا پاك na pauk, بي پاكي bé pauké. v. *obscene.*—(*inelegant*) بي نزاكت bé nuzaukut, غير ظرافت ghire-a zuraufut, نا نازنده na nauzindeh.—(*rude, ill-mannered*) بي ادب bé adub, زو ترك ادب zu turuka adub, نا ملايم na mula-ém, بي ازرم bé azrum.—(*dull, stupid*) خيره kheereh, سرسام sursaum, كند kund, احمق ahmuk, هلباجت hulbaujut.

The gross (*bulk* or *chief part*) كثرت kusrut, عظم uzm, معظم muzum, بنك bunk.—(*a collective body*) جمع juma, جماع jumaa, لباكت lubaukut.

Grossly (*bulkily*) جسيمانه juseemauneh, عظيما azeeman.—(*without delicacy* or *good manners*) بي ادبانه bé adubauneh, خورياد اسا khoré-aud asa, فاحشانه fauhishauneh, بطور بي ظرافت betoor bé zuraufut, بر وجه بي نزاكت bur wujha bé nuzaukut.

Grossness (*coarseness*) هنكفتي hunguſté, ستبري sutubré, درشتي durushté, غلظت ghulzut,

مستغلظ mustughliz.—(*unweildy fatness*) جسامت jusaumut, سمن sumin, بدن budin. v. *corpulence*.—(*want of delicacy*) ناپاکی na pauké, مرداري murdauré, فحش fuhish, عدم الادب aduma adub, حما ظرافت hima zuraufut, عدم نزاکت aduma nuzaukut.

A GROT, *grotto* سرداب surdaub, سرداوه surdaweh, مغاره mughaureh, دولج dowlij, کهف kuhuf (plur. کهوف kuhoof), زیر زمین zeera zumeen. v. *cave*.

A GROVE درختستان durukhtustan, مرغزار murghzaur, غاب ghaub, غابت ghaubut, سایه گاه sa-éh gah, پیچه peecheh, کاده kaudeh. v. *arbour*, *thicket*.—*A grove of oaks* تیماس teemaus.

To GROVEL (*creep*) هميم کردن humeem kirdun, خزیدن khuzédun, خیاطه نمودن khé-auteh numoodun.—(*to fall* or *be prostrate*) برو در افکنده تراب بودن افتادن beroo dur uftaudun, afkunduha turaub boodun.—(*to behave meanly*) فرومایه بودن furooma-éh boodun, خور شدن khoor shoodun, زلالت بودن zulaulut boodun, لکع کشتن luka gushtun.

GROUND زمین zumeen, زمي zumé, ارض arz, بلد bilud, بر bur, غبرا ghubra, تراب turaub, ترب turb, تربت turbut, خاک khauk. v. *earth*, *land*, *country*, *region*, *territory*.—*Low-lying grounds* هضم huzim (plur. اهضام ahzaum), رهو ruhoo. *Coarse stony ground* برق buruk, رهو ruhoo. *The surface of the ground* روي زمین roo-é zumeen, سطح زمین sut-ha zumeen, وجه ارض wujha arz. *Kissing the ground* (*making a low obeisance*) زمین بوس zumeen boos. *A race ground* مطلق mutluk, مقوس mukoos, میدان meidaun. v. under. *course*.—(*a land estate* or *farm*) عقار akaur, ضیعت zé-aut, اجاره ijaureh, مزرع muzra, زراعت zuraat. v. *field*.—*To go under ground* زیر زمین رفتن zeer zumeen ruftun.—*To level with the ground* زمین را برابر کردن zumeenra burabur kirdun. *The ground* or *foundation of any thing* بنیاد buné-aud, بنلاد bunlaud, اغاز aghauz, سر sur, ابتدا ibtida, بنک bunk. v. *origin*, *cause*.—*The ground* or *field of battle* نبردگاه nubburdgah, میدان وغا meidauna wugha. v. under *battle*.—*To break ground* خاک کاویدن khauk kawédun, زمین در کندن zumeen dur kundun. v. *to dig*.—*To fall upon the ground* بر زمین افتادن bur zumeen uftadun, بتراب افکنده شدن beturaub afkundeh shoodun. *To gain ground* (*get nearer*) نزدیک امدن nuzdeek aumudun, قدوم نمودن kudoom numoodun, تقریب شدن tukreeb shoodun. v. *to approach*.—(*to get the better*) غالب بودن فضیلت داشتن fuzeelut daushtun, ghaulib boodun, ظفر اندوختن zufr andokhtun. v. *to excell*, *conquer*.—*To lose ground* مغلوب شدن mughloob shoodun, مقهور بودن mukhoor boodun. *The ground-plan of a building* رسم rusm, بنا رسی bina rusmé (also *the vestiges of a ruined house on the ground*).—*Anchoring ground for shipping* مینا meena. *Barren ground* ام درین umma dureen. *Ground beat by the feet* خاک پایه khauk pa-éh. *Ground overflowed* عوانت awaunut. *To ground* (*fix on the ground*) نشاختن nishaukhtun, بر تراب نصب کردن bur turaub nusb kirdun, بزمین نشاندن bezumeen nishaundun.—(*to lay upon the ground*) بر زمین نهادن bur zumeen nihaudun, بخاک وضع ساختن bekhauk wuza saukhtun. *To ground upon* (*consider as a principle*) اصل اندیشیدن asl andee-shédun, بچیزي اعتماد داشتن becheezé é-atimaud daushtun, اعتقاد نمودن é-atikaud numoodun. *To ground* or *lay the foundations of knowledge* طرح اساس علم کردن turuh asausa ylm kirdun, بنیان دانش نهادن buné-auna daunish nihaudun.

Ground (part. of *grind*) سابیده saï-édeh, مالیده maulédeh, خرد خام ساخته khurd khaum saukhteh.

A ground-plot (*space which a building occupies*) طاور tawur, رسم بنا rusma buna.

Grounded موسس mu-essus, متاسس muta-assus. v. *founded*.—*Well-grounded* اصل asul, راسخ الاساس rausikhu'l'asaus, راسخ البنیان rausikhu'l'-buné-aun, راسخ الارکان rausikhu'l'arkaun.

Groundedly بوجه اصل bewujha asul.

Groundless بی سبب bé subub, نا حق na hukk, بلا دلیل bila duleel, بي اصل bé asl, بیبنا bé-buka, غیر مساس ghire-a musaus.—*Groundlessly* بطور نا حق betoor na hukk.—*Groundlessness* عدم سبب aduma sibub.

Groundwork قاعدت ka-édut, بنیاد buné-aud, اساس asaus, اصل asl. v. *foundation*, *principle*, *origin*.

A GROUP جمع juma, جماعت juma-at, ازدهام azduhaum, انبوه ambooh. v. *crowd*, *cluster*.—*To group* جمع اوردن juma awurdun, جماعت نمودن juma-at numoodun, واهم امدن wahum aumudun.—*Grouped* جمع اورده juma awurdeh.

To GROW رستن rustun, روییدن rooï-édun, نابت شدن naubit shoodun, ناشي بودن naushé boodun, نشو و نما نمودن nushoo ou numa numoodun, نمی شدن numé shoodun, نبت کردن nubt kirdun, نشو ساختن nushoo saukhtun, ازدیاد نمودن izdé-aud numoodun, پرورده بودن purwurdeh boodun, زیاده شدن zé-audeh shoodun, کبیر کشتن kubeer gushtun, ترقي یافتن turukké

ê-astun. v. *to increase, improve, augment, advance, gain ground, proceed, become, arise, rise.*—*To cause to grow* رستانیدن rustanédun, رویانیدن rooï-a-nédun, تنبیت کردن tumbeet kirdun, تنشیت ساختن tunshé-ut saukhtun, تنبیت کردانیدن tun-mé-ut kirdanédun. *Any thing which grows* منشا munsha, رسته rusteh, رویبده rooï-édeh. *To grow (or come) by degrees* تدم بقدم رسیدن kudum be-kudum rusédun, پایه پایه امدن pa-éh pa-éh au-mudun. *To grow (accrue)* بنفع بر امدن benufa bur aumudun, فایده اوردن fa-édeh awurdun, زیاده شدن zé-audeh shoodun. *To grow toge-ther* پیوسته شدن pivusteh shoodun, واجسبیدن wajusbédun, جسبیدن jusbédun, جفسیدن jufsé-dun. v. *to adhere.*—*To grow in years* سالدار بودن sauldar boodun, شیخ کشتن sheikh gushtun, سالدیده شدن sauldeedeh shoodun.

Growing رویندہ roo-éndeh, رست rust.—*Grow-ing as a tooth* شقو shukoo.

To GROWL خراش کردن khiraush kirdun, وهوهت نمودن wuhwuhut numoodun, تمزع ساختن tumuzza saukhtun. v. *to snarl, grumble.* —*A growling cur* کلب خراش kulba khiraush.

GROWN رسته rusteh, رویبده rooï-édeh, منبوت mumboot, پرورده purwurdeh. v. *adult.*

Growth رست rust, زیادت zé-audut, ازدیاد azdé-aud, مزید muzeed, ترقی turukké, برکت burukut, افزونی afzooné, افزایش afza-ésh, منبت mumbut. v. *vegetation; increase, advancement, im-provement.*

To GRUB برکندن burkundun. v. *to eradicate.*

A GRUB (*worm*) حیت hei-ut, خرك khu-ruk, خرکبوته khurkubooteh, شجاع الجوع shu-jaa-u'l'jawa, دود dood (pl. دوان duwaud). v. *maw-worm*; also *dwarf.*

To GRUDGE لندش کردن lundish kirdun. v. *to grumble, murmur, repine.*—(*to be envious*) حسد بردن husud burdun. v. *to envy.*—(*to be reluctant*) امتناع داشتن imtinaa daushtun, عناد نمودن ynaud numoodun, تردد ساختن turuddud saukhtun.

A grudge کین keen, کینه keeneh, عداوت adawut, غرض ghurz, حسد husud, غل ghill. v. *rancour, enmity, envy, malice.* — (*censure*) زبان درازی zubaun dirauzé, شکایت shuka-é-ut, طعن taan, ملام mulaum.—(*reluctance*) تردد turuddud, امتناع imtinaa, عناد ynaud. *To entertain a grudge* کین توختن keen tookhtun, کینه کرفتن keeneh gooriftun. *To conceive a grudge against a person* با کس کینه کرفتن ba kus keeneh gooriftun.

Grudging کینه خواه keeneh khauh. v. *ma-levolent.*—(*reluctant*) عناد ynaud, تردید turdeed.

—(*envying*) حسد بر husud bur. — *Grudgingly* بطور کینه خواه betoor keeneh khauh, عنادا ynaudan, با حسد ba husud.

GRUEL شوبا shooba, زغزغیت zughzughé-ut, سرداغ surdaugh, با ba, شوربا shoorba.

GRUFF, *grum* زو سخت روی zu sukht rooï, تند tund, درشت durusht, بی ادب bé adub, نا خوش na khoosh. v. *austere, harsh, sour, morose.* —*Gruffly, grumly* بی ادبانه bé adubauneh, بوجه نا ازرم bewujha na azrum, بطور ناخوش betoor na khoosh. — *Gruffness* عدم ازرم aduma azrum, روی سخت roo-é sukht, درشتی durushté, تندی tundé. *To look with gruffness* روی کشیدن rooï kushédun, سخت روی نمودن sukht rooï nu-moodun.

To GRUMBLE لندیدن lundédun, لندش کردن lundish kirdun, پلمیدن pulmédun, بلمیدن bulmédun, تندیدن tundédun, متکیدن mutké-dun, بمنکیدن bemungédun, دژاکاه نمودن duzshaugauh numoodun, تمزع کردن tumuzza kir-dun, غلغل ساختن ghulghul saukhtun, دمدمه کردن dumdumeh kirdun, دمدمه و زمزه نمودن dumdumeh ou zumzumeh numoodun, غوغا کردن ghoogha kirdun. v. *to mutter, murmur.*

A grumbler دمدمه کر dumdumeh gur, لندش ساز lundish sauz, غلغل زن ghulghul zun.

Grumbling تمزع tumuzza, دمدمه dumdumeh, زمزمه zumzumeh, دژاکاه duzshaugauh, دژاکه duzshaguh, دژاهنك duzshahunk, لندا lunda, غلغل ghulghul, غوغا ghoogha, غریو ghuré-oo.

GRUMOUS جرب jurb. v. *viscous, thick.*

To GRUNT, *gruntle* شنه کردن shunuh kir-dun, قبع زدن kuba zudun, باربار کردن barbar kirdun, قبوع نمودن kuboo-a numoodun. — *A grunt* قبع kuba, شنه shunuh.—*A grunter* قبع کر kubagur, شنه زن shunuh zun.

A GUARANTEE پایندان pa-éndaun, ضامن zaumin, ضمین zumeen, ضمندار zumindar, صبیر subeer, کفیل kufeel (pl. کفل kuful), زعیم za-ém, حمیل humeel.

To guaranty پایندانی کردن pa-éndauné kir-dun, ضامن بودن zaumin boodun, کفیل ساختن kufeel saukhtun, حافظ شدن haufiz shoo-dun. v. *to guard, protect, defend, secure.*

A GUARD (*sentinel, watch*) پاسبان pasubaun, بان baun, پاس pas, دیدبان deedbaun, نکاهدار nigauhdar, نکاهبان nigauhbaun, محافظ muhaufiz, حافظ hafiz (pl. حفظت hufzut), حارس hauris, حرسی hursé (pl. حراس huraus), قراول kura-wul, پروال purwauk, پرواوه purwauweh, نوبت noobut, دیده بان deedeh ban, دیدوان deed-

waun. v. *guardian*; *garrison*. — *To relieve guard* نوبت كردن noobut kirdun. *An advanced* or *picket guard* طليعت tulé-at, هركش hurkush, مقدمت mukuddumut (pl. مقدمات mukuddumaut). *Horse guards* (*attending a king*, &c.) متفرقت mutufurrikut. v. *life guard*.—*A guard at a city gate*, *pass*, &c. دروازبان durwauzbaun.—*Guard* (*state of caution*) ديدباني deedbauné, نكاه nigauh, نكاهباني nigauhbauné, احتياط ihté-aut, اماني amauné. v. *caution*, *vigilance*.— *The guard of a sword* قبضت سيف kubzuta seif, مقبض mukbuz.—*A guard* or *border* طراز tirauz. v. *lace*, *fringe*.

To guard (*defend*) حمايت دادن huma-é-ut dadun, صيانت كردن sé-aunut kirdun, محافظت نمودن muhaufizut numoodun, حفظ كردن hufiz kirdun, حراست ساختن hirausut saukhtun. (*to watch*) نكاهباني كردن nigauhbauné kirdun, ديدباني نمودن deedbauné numoodun. *To guard the roads* راهوان بودن rauhwaun boodun راهبان شدن rauhbaun shoodun. *To guard against* احتياط نمودن ihté-aut numoodun, نكاه داشتن nigauh daushtun, اكاه بودن agauh boodun, حذر شدن huzr shoodun. *To mount guard* قراول كردن kurawul kirdun.

Guarded محفوظ muhfooz. v. *defended*. — (*attended*) مصحوب mus-hoob.

A guardian حافظ hafiz (plur. حفاظ huffauz), حفيظ hufeez, نكاه بان nigauh ban, نكاه دار nigauh dar, حارس hauris, ناظر nauzir, محافظ muhaufiz, راعي ra-é, حامي haumé, خفير khufeer, تبيع tubé-a, حامي الذمار haumé-u'z'zimaur. *A guardian of the roads* راهدار rauhdar, راهبان rauhbaun. *A guardian to orphans* وصي vusse. *A guardian angel* تابع tauba, تعيدان ka-édaun.

Guardianship, *guardship* محافظت muhaufizut, نكاباني nigauhbauné, حمايت huma-é-ut, وقايت wuka-é-ut, وصيكي vusseegé, كنف kunuf.

Guarding حمايت ده huma-é-ut duh, صيانت كنان sé-aunut koonaun. *Toll paid for guarding the roads* رهداري ruhdauré.

Guardless بي حمايت bé huma-é-ut, غيروقايت ghire-a wuka-é-ut. v. *defenceless*.

GUESS فراست firausut, حدس huds, قرينه kureeneh, خمن khumin, تخمين tukhmeen, كمان gumaun, قياس ké-aus, راخ raukh. v. *conjecture*. — *By guess* تخمينا tukhmeena, حدسا hudsan. *To buy or sell by guess* حدس كردن huds kirdun. *To guess* خمن ساختن khumin saukhtun, فراست كردن firausut kirdun, كمان داشتن gumaun daushtun. v. *to conjecture*.

A GUEST مهمان mihmaun, مسافر musaufir, ضيف zeef (pl. اضياف azé-auf, ضيفان zeefaun, ضيوف zé-oof, ضيفت zeefut), غريب ghureeb, اتاوي atawé, ميز meez, نزيل nuzeel (plur. نزل nuzul), جنب junub, ثوي sooï. *The friend of a guest* (*who accompanies him*, *though uninvited*, *to a feast*) ضيفان zeefaun. *To receive* or *accommodate a guest* مسافر قبول كردن musaufir kubool kirdun. *Courteous to guests* غريب نواز ghureeb nuwauz, مهمان دار mihmaun dar.

To GUGGLE (*as a bottle when decanting*, or *water from a pipe*) بقبقت كردن bukbukut kirdun, غلغل ساختن ghulghul saukhtun.

GUIDAGE (*a guide's hire*) دلالت dulalut.

Guidance رهنمايي ruhnumaï-é, رهنموني ruhnumooné, دلالت dulaulut, توفيق toofeek, قيادت ké-audut, مقادت mukaudut. v. *government*, *direction*.

A guide (*for the road*) راهنما rauhnuma, رهنما ruhnuma, رهنمون ruhnumoon, راهدان rauhdan, راهكذار rauhguzaur, راهبر rauhbur, رهبر ruhbur, رهور ruhwur, دليل duleel, دلالت dulaulut, دلال dulaul, بدرقه budrikeh, بدرقه طريق budrikeh-a tureek, برت burt, مرشد murshid, مرشد راه murshida rauh, بذق buzuk. *An army guide* رهناي لشكر ruhnuma-é lashkur, عسكر بدرقه askur budrikeh. *A guide to the road of salvation* هادي haudé, هادي السبيل haudé-u's'subeel, هادي الطريق haudé-u't'tureek, مرشد murshid. *The guide to truth and the director to salvation* هادي حق و رهناي سبل haudé-a hukk wa ruhnuma-é subil. v. also *leader*, *director*, *regulator*.

To guide راهنما شدن rauhnuma shoodun, دلالت كردن dulaulut kirdun, دليل نمودن duleel numoodun. v. *to direct*, *instruct*, *regulate*, *govern*.

Guideless بي رهنمون bé ruhnumoon.

Guided رهنموده ruhnumoodeh, مندل mundull, مهتدي muhtuda.

A GUIDON مير علم meera alum, بيراق دار beerauk dar, رايت بر ra-é-ut bur, لوادار liwadar. v. *standard-bearer*.

GUILE حيله heeleh, حيله بازي heeleh bauzé, غدر ghudr, غبن ghubin, لحيج luheej, فريب furrabe. v. *cunning*, *fraud*, *treachery*.

Guileful فريبنده furrabindeh, حيله بند heeleh bund, تلبيس tulbees, غدار ghudaur. v. *cunning*, *deceitful*.

Guileless بي حيله bé heeleh, غير غدر ghire-a ghudr, نا فريبنده na furrabindeh, بي غبن bé ghubin.

Guilt كناه gunah, كناهكري gunahguré, خطا khuta, خطاكري khutaguré, جرم jurm,

جريمه jureemeh, جرمناكي jurmnauké, اثم ism, تباحت kubauhut, جناح junauh. v. *crime.*

Guiltily جريمانه jureemauneh, بطور نا پاك be-toor na pauk. v. *criminally.*

Guiltiness گناه كاري gunah kauré. v. *guilt.*

Guiltless بي گناه bé gunah, معصوم maasoom, بي جرم و گناه bé jurm ou gunah. v. *innocent.*

Guiltlessly, v. *innocently.*--*Guiltlessness,* v. *innocence.*

Guilty جريمت jureemut, گناه كار gunah kaur, جرمناك jurmnauk, ذو تباحت zu kubauhut, v. *criminal, corrupt, wicked.*—*To plead guilty* الزام گفتن ilzaum guftun.

GUINEY-PEPPER (*plant*) شهنيز shuhneez.

GUISE صورت soorut, وجه wujuh, رسم rusm. v. *fashion, manner, mein, dress, custom.*

A GUITAR تيتار keetaur.

A GULF خليج khuleej, خليج دريا khuleeja duré-a. v. *bay, frith.* — (*abyss*) جاي بي ته ja-é bé tuh, جاي بسيار عميق ja-é bissé-aur ameek, عمق umuk, لجت lujut. (*a whirlpool*) كرداب gurdaub, عاقول aukool, غمر ghumr (pl. غمور ghumoor), باحت bauhut.

Gulfy پر كرداب pur gurdaub,

To GULL فريفتن furré-uftun, بازي دادن bauzé dadun, غدر كردن ghudr kirdun, حيله بند ساختن heeleh bund saukhtun. v. *to cheat.*— *A gull* (*trick*) حيله heeleh, غبن ghubin, غدر ghudr. v. *fraud.*—(*a dupe*) ساده دل saudeh dil, ابله ableh, مرد اسان فريب murd asaun furrabe. v. *fool.*—*A gull-catcher, guller,* حيله باز heeleh bauz. v. *cheat.*

The GULLET حلقوم hulkoom, زردمه zurdumeh, زردمن zurdumun, ناي كلو naï-a guloo, حنجود hunjood, حنجور hunjoor, حنجورت hunjoorut, حنجر hunjur.

A GULLY-HOLE كاريز kaureez.

To GULP الوان خوردن alwaun khoredun, بلع كردن bula kirdun. v. *to devour, swallow.*

A gulp جرعت jurraat, شرب shurb. v. *draught.*

GUM (*fleshy covering of the teeth*) عمر amr (pl. عمور amoor) لثي lusé, لثت lusut (pl. لثا lisa, لثات lisaut).

GUM (*vegetable substance*) صمغ sumugh, شهين shuheen, صعرور saroor, شلم shulm, مغل muful, كماشير gumausheer, زد zshud, بهير eeheer, تول tool, صرب surb, كتره پتره katreh patreh. *Gum arabick* صمغ عربي sumughé arabé, سكبينج sikbeenij, سكبينه sikbeeneh. *Gum ammoniac* لزاق luzauk, اشق ashuk, وشق wushuk, وشه wusheh. *A Persian gum used in dressing wounds, &c.* (*sarcocolla*) كحل فارس kuhla fauris, كنجده gun-judeh, عنزروت anzuroot. *The gum of pine* or *juniper* علك aluk. *Gum tragacanth* كتيره kuteereh, نكعت nikaat. *Gum sandaracha* سندروس sinduroos. *One lump of gum, a gum-drop,* صمغت sumughut.

To gum (*close* or *fasten with gum*) با صمغ پيوستن ba sumugh pivustun, با شلم بهم ساختن ba shulm behum saukhtun.

Gummy ذو صمغ zu sumugh, شهين اسا shuheen asa, با مغل پوشيده ba mufl poshédeh.— *Gummy-eyed* حذل huzul, ذو پيخ zu peekh.

A GUN توپ tope, بندوق bundook, بندق bunduk, تفنك tuffunk, ششخانه sheshkhauneh, دور انداز door andauz, نفاط nufaut, ضربزن zurbuzun. v. *cannon.*—*To fire a gun* بندوق سر دادن bundook sur dadun, بندق خالي كردن bunduk khaulé kirdun. v. under *to fire.*

A gun-rope اهنج ahunj.

A gunner توپ انداز tope andauz, توپچه topecheh, توپ اندازراست نظر tope andauz raust nuzir.

Gunnery علم توپ اندازي ylma tope andauzé.

Gun-powder باروت bauroot. *To blow up with gun-powder* از باروت پرانيدن uz bauroot purranédun. *The explosion of a gun* ولولهء بندوق wulwuluha bundook, اواز توپ awauza tope. v. *explosion.*

A gun-shot توپ اندازي tope andauzé. *A gun-shot wound* زخم از توپ اندازي zukhum uz tope andauzé.

To GURGLE (*as water from a pipe, or a bottle when decanting*) بقبقه كردن bukbukeh kirdun.

To GUSH تيز جاري بودن taze jaure boodun, انهلال نمودن inhilaul numoodun. v. *to flow.*

A GUST (*of wind*) نفحت nufhut, درر durur, نعرت النجم naarutu'n'nujim.

Gust, gusto, v. *taste*; *liking, relish.*

GUT معي or معا maa (pl. امعا amaa), روده roodeh (pl. رودها rooduha), قصب kusb (pl. اقصاب aksaub), غدد ghudud, حويت hoo-é-ut (plur. حوايا hawaïa, حواوي hawawé), اكيخ akeekh, تتب kytib, تتبت kytbut, تتبيت kyteebut, روخ rookh, حشوت hushuwwut. *The small guts* عصل asul (pl. اعصال é-asaul), ارجاب arjaub v. *intestines.*—*The fourth gut* (*intestinum coecum*) ممرغت mumrughut. *The arse-gut* (*intestinum rectum*) سرم surm (pl. اسرام asraum).

To gut رودها واكردن rooduha wakirdun, بر داختن burdaukhtun.

A GUTTER ابريز aubreez, ابخانه aubkhauneh, كمانه kumauneh, اوغن awghun, ميزاب meezaub, قنات kunaut, سمج sumuj, نالت naulit.

To guttle, guzzle, v. *gormandize, drink, swallow.*

A guttler, guzzler, v. *glutton, epicure, drunkard.*

GUTTURAL (*pronounced in the throat*) در حلقوم تلفظ ساخته dur hulkoom tuluffuz saukh-teh. (*belonging to the throat*) حلقوم منسوب hul-koom munsoob, حلق پیوند hulk pivund.—*Guttural letters* حلقیت hulké-ut.

GYMNASTICK (*athletic*) عرك aruk, کشتي gushté, شجاع shujaa. *A gymnasium* (*place for athletick exercises*) کشتي گاه gushté gah, مواجب muwaujib, میدان meidaun (plur. میادین meiadeen). *A gymnick* (*athletic man*) کشتي گیر gushté geer, عرك arik (plur. عرکون arikoon), شجعان shujaun, کندواره kundwareh, یال é-aul.

GYRATION (*turning round*) دوران dawran, دور dawr, گردش gurdish.—*A gyre*, v. *circle.*

Gyves, v. *fetters.*—*To gyve*, v. *to fetter.*

H.

H is expressed, in *Persian* and *Arabick*, by ح and ه ھ—*ch* (in *chamber*) by چ—*kh* or *ch* (in *character*) by خ—*gh* (in *ghost*) by غ—*gh* (in *rough*) by ف : *gh* at the end of words is often silent; as (in *though*) *tho*.—*H* at the beginning of words is pronounced sometimes with an aspiration; as in *hound:* sometimes it is mute; as in *honour.*

HA! (interjection of surprise) هیهاي heiha-é, به buh, الله الله allah allah, الله اکبر allah akbar, سبحان الله subhaun allah, بارك الله bauruk allah.

A HABERDASHER (*vender of small wares*) خوردوات فروش khorduwaut furoosh, متاع بایع فروشنده muta-a ba-ék furooshindeh.

Habiliment, v. *dress, clothes, garment.*

HABIT خوي khoo-é, وضع wuza, طریق tu-reek, کیافت ké-aufut, عادت audut, قاعدت ka-édut, آیین aï-én. v. *custom.*—(*apparel*) جامه jaumeh, کسوت kuswut (pl. کسي kusé), رخت rukht, پوشش poshish, لبس lubus. *Rich habits* البسة فاخرة albusuta faukhirut, خلعت khulaat, قفتان kaftaun. v. *robes.*—*Habit of body* مزاج mizauj, طینت teenut, عنصر unsur, جبلت jibillut, نهاد nihaud, سرشت surusht, طبع tuba, طبیعت tubé-aat, نطش nutsh.—*To habit*, v. *to dress, accoutre, array.*—*To acquire a habit* پیشنهاد گرفتن peishnihaud gooriftun, خوي کردن hoo-é kirdun.

HABITABLE مسکون muskoon, مسکونت muskoonut, ممکن معمور mumkina maamoor, قابل سکون kaubila sukoon. *The four habitable quarters of the globe* ربع مسکون rubaa muskoon.—*Habitableness* مسکوني muskooné, قابلیت سکون kaubilé-uta sukoon, امکان معمور imkauna maamoor.

Habitation (*dwelling in a place*) سکون sukoon, تسکین tuskeen, تمکن tumukkin. (*a place of abode*) خانه khauneh, مقام mukaum, مکان mukaun, جایگاه jaïgah, ابادانی abadauné, اباد abaud, مقر mukurr, عمارت ymaurut, بلاد bilaud, دوري duré, کده kudeh, کدایاد kuda-é-aud, بیت beet. v. *house, residence.*—*A winter habitation* کاشانه kaushauneh. *A country habitation* روستایي roostaï-é, روستاق roostauk, بداوت budawut. *A pleasant habitation* جایگاه لطیف jaïgah luteef. *A subterraneous habitation* زیر زمین zeera zumeen, خانه زیر زمین khauneha zeer zumeen, برخ burkh. *To fix a habitation* توطن کردن tuwuttun kirdun, مقام داشتن mukaum daushtun, مقر نصب کردن mukurr nusb kirdun, جایگیر شدن jaïgeer shoodun, متوطن بودن mutuwuttun boodun, تمکن ساختن tumukkun saukhtun.

To habituate one's self پیشنهاد گرفتن peishni-haud gooriftun.

Habitude, v. *habit, respect, relation.*

To HACK پاره پاره زدن paureh paureh zudun, قطعت قطعت کردن kutaat kutaat kirdun. v. *to chop.*—*Hacked* مقطوع muktuwa.

To HACKLE (*dress*) *flax* کتان زدن kutaun zudun, زیر واخیدن zeir waukhédun.

A HACKNEY (*pacing horse*) اسب خوش راه asba khoosh rah, اسب رقص asba ruks, فرس خبب fursa khubib, رهوار ruhwaur, نوند noond, نیك رو neek rou. (*a hired horse*) اسب مستاجر asba musta-ajir, فرس اجارت fursa ijaurut. (*a hireling*) اجیر ajeer, کار افزول kaur afzhool, مرد عتیل murd ateel. (*a prostitute*) روسپي roospé, جاف جاف jauf jauf, فاحشه fauhisheh. *A hackney writer* منشي مستاجر munshé musta-ajir. *Hackney* (*trivial, vulgar*) عام aamm, مانوس الاستعمال ma-anoosu'l'istémaul. *Hacknied in vice* معیوب maï-oob, صاحب عیب sahib aïb.

HAD (participle of *have*) داشته daushteh.—(also the preterite) *I had* داشتم daushtum. *Thou hadst* داشتي daushté. *He had* داشت dausht, &c. —*When the day had drawn to an end* چون روز تمام گردید choon rooz tumaum kirdeed. *What employment had the Nabob at that time?* نواب صاحب در ان وقت چه کار بودند Navaub sahib dur aun wakt becheh kaur budund?

Haft, v. *handle.*

HAG شهام shuhaum, زني جادوگر zuni jaudoogur, سحاره suhhaureh, ساحره sauhireh. *witch, enchantress.*—(*a hideous-looking old woman*

عجوز بدنما ajooz budnuma, علكد alkud, دردبيس durdbees, دردج durduj, تلعم kulaam, تندفير kundfeer, كهله kuhleh, كهت kuhut. —*To bag* تعذيب كردن taazeeb kirdun, شكنجيدن shikinjédun. v. *to torment, harrass.*— *To be bagged* or *harrassed by frightful dreams* پريزفت شدن perizuft shoodun, برسام داشتن bursaum daushtun. v. *night-mare.*

HAGGARD, *haggish*, لاغر laughur, كم كوشت kum koosht. v. *lean.*—(*ugly*) قبيح kubeeh, بد شكل bud shukl, زشت zusht, باسرت bausirut, چركين churkeen. v. *deformed, rugged.* — *Haggard* (*untamed*) نا رام na raum, وحشي wuhshé. v. *wild.* —*Haggardly* (*deformedly*) قبيحانه kubeehauneh, زشتانه zushtauneh.

To HAGGLE (*in making a bargain*) با كفت و كو بازار كردن ba guft ou goo bazaur kirdun, با بسيار كلام بيع ساختن ba bissé-aur kulaum bé-a saukhtun. — v. also *to cut, chop, mangle.*

A haggler با كفت و كو بازار كر ba guft ou goo bazaur gur.

HAIL, *hailstone*, برد burid, تكرك tugurk, سنك باران sunk baraun, يخچه eekhcheh, ژاله zhauleh, سنكچه sunkcheh, سنكك sunguk, عضرس azrus, حبت الغمام hubbuta'l'ghumaum, حبت القر hubbutu'l'kurr, حبت المزن hubbut-u'l'muzn. *Small hail* ارزيز arzeez. *Struck with hail* مبرد muburrud. *Hailing clouds* سحاب برد suhauba burid.—*To hail* برد باريدن burid bauré-dun, ابرد نمودن abrud numoodun, تكرك باريدن tugurk baurédun, سنك باران زدن sunk baraun zudun.

HAIL (*a term of salutation*) سلام sulaum, سلام عليك sulaum aleika, مرحبا murhuban.

To hail سلام دادن salaum dadun, مرحبا كفتن murhyban guftun. v. *to salute.*

HAIR موي mooï, مو moo, زلف zulf, هلب hulub, كيسو keisoo, حفاف hufauf, شعر shaar. *One hair* شعرت shaarut, هلبت hulbut. *The point of a hair* سر موي sura mooï. *Hair smelling of musk and ambergris* موي مشك و عنبر بوي mooï mushk ou amber booï. *Hair fragrant as ambergris* كيسو عنبر اميز keisoo amber ameez. *Hair fragrant as the hyacinth* سنبل مو sumbul moo. *Hair odoriferous as musk* مسكين مو muskeen moo. *Long flowing glossy hair* زلف دراز پرتاب zulfa dirauza purtaub. —*A curling lock of hair* زلف zulf, جعد تاب taub, جعد jaad, جعدت jaadut هاز hauz, پشك pushk. *Dishevelled hair* زلف پريشان zulfa purrashaun, موي اشفته ashufteh mooï, كاليف kauleef, كاليد kauleed. — *Lank hair* سبط subt.

Hair hanging down the back موي ميان mooï mei-aun. *Hair hanging over the forehead* طره turreh, پرچم purchum, ناصيت nausé-ut, شعفت shaafut, شعاف shaaf, كشت kushshut. *Hair hanging over the forehead of a horse* سبيب subeeb, سبيبت subeebut, دخال dukhaul, غسنت ghusnut, غسنات ghusnaut (pl. غسن ghusun). *Horse hair* هلب hulub. *Hair on a horse's lip* فيد feed. *White hairs in the tail* or *forelocks* شعل shaal. *White* or *gray hairs* سفيد موي sufeed mooï. *The hair of a lion's mane* زبره zubreh, عفرات afraut, عفريت afreet. *Red* or *brown hair* امغر amghur. *Hair on the breast* مسربت musrubut. *Hair of the pubes* كاسموي kausumooï, زمكان zumkaun, رمكان rumkaun, شعرت shérut, هلبا hulba. *The hair upon a new-hatched bird* كنده موي gundeh mooï, كندا مويه gunda mooï-eh, رغابت rughaubut. *The hair of an Ethiopian* زنكي موي zanga mooï. *A hair sieve* پروبزن purweezun. *A maker of horse-hair ropes* موتاب mootaub, موي تاف mooï tauf, موتاو mootaw. *Tweezers for plucking out hairs* موچينه moocheeneh. اهنج ahunj. *Eradicating hairs* تسبيد tusbeed. *An unguent* (*of quick-lime, arsenick, &c.*) *for eradicating hairs* كلس kils, ساروج saurooj, نورت noorut, اهك ahuk, جيار jé-aur. *To pull hairs from the face* حف كردن huff kirdun.—*A splitter of hairs* (*a subtile reasoner*) استاد مو شكاف ustauda moo shagauf. *To stand on end* (*as the hair of a cat, &c. when frightened*) فراشيدن furaushédun, كاليد نمودن kauleed numoodun, كاليف شدن kauleef shoodun, قشاريرت كردن kushaureerut kirdun.

HAIR-BRAINED كستاخ kustaukh, بي تدبير bé tudbeer, متهور mutuhawwur, وحشي wuhshé. v. *wild, rash.*

A HAIR BREADTH موي پهني moo-é puhné.

HAIRCLOTH لبد lubud.

A HAIR-LACE موي بند mooï bund, كيسو بند keisoo bund, سربند surbund, زرمانقه zurmaunukeh. v. *fillet.*

HAIRLESS بي موي bé mooï, غير شعر ghire-a shaar.—*Hairiness* شعرت shaarut, هلب hulub.

Hairy پر مو pur moo, اهل موي ahla mooï, هلوف hulloof, شعرا shaara, شعر shaar, صاحب شعر sahib shaar, هلبا hulba. *Very hairy* شعراني shaarauné, شعر sha-ir, هلوف hillawf. *Hairy* (*made of hair*) موبين mooï-én.

A HALBERD ششپر sheshpur, تور tawur, حربت harbut, خشت khusht, شل shull, تيشه teeshuh. v. *battle-axe.*

A halberdier شثبردار sheshpurdar, شلبر shulbur.
Halcyon, v. *placid, quiet, still.*
Hale, v. *healthy, sound, hearty.*
To hale, v. *to haul, pull.*

HALF نیم neem, نیمه neemeh, نصف nusif, (pl. انصاف ansauf, نصفون nusfoon), شطر shutr. *The other half* نصف اخر nusfa akhir. *Half-eaten* (*remains of victuals*) نیم خورد neem khored. *Half a span* نیم بدشت neem budusht, نیم بدست neem budust. *A half-shirt* نیم تن neem tun, نیم تنه neem tuneh. *Half-shining* (*giving a faint light*) نیم پرتو neem purtoo. *A half-slaughtered animal* نیم بسمل neem bismil. *Half a sheep* طابق taubik. *Having half male, half female children* شطرت shutrut. *Half a horse* or *camel-load* عکم akum, عکوم akoom, عدل adil (pl. عدول adool, اعدال é-adaul, عدال adaul), تنکبار tunkbar, شق shukk. *The half of any thing split* شقت shukkut. *Half-faced* نیم چهر neem chuhr, نیم رو نما neem roo numa.—*Half-blood* نیم خون neem khoon. v. *brother-uterine*. — *Half-blooded* (*mean*) ناکس nakus. v. *degenerate*. — *Half-full* نصفان nusfaun, نصفي nusfé. *Half-moon* هلال hulaul. *Half a pound* نصیف nuseef, فلج fulij (pl. فلوج fulooj). *A half-pike* نیم نیزه neem neezuh. v. *javelin*.—*Half seas over, half drunk* شیر گیر sheer geer, نیم مست neem must. v. under *drunk*.—*Half way* نیم راه neem rauh: *A half-way town* واسط wausit. *A half wit* هرزه گوي hirzeh gooï. v. *fool*.—*Half-alive* با نیم جان ba neem jaun. *Half-dead* نیم کشته neem kooshteh.—*Half-gray haired* دو موي doo mooï. v. under *gray*.—*Half-boiled* نیم پخته neem pukhteh.—*Half-roasted* (also *half-burnt*) نیم سوز neem sooz, نیم سوخت neem sookht, اسفته asufteh. *Half-roasted* or *fried* نیم برش neem burush, نیم برشته neem burushteh, نیم برشت neem burusht. — *Half-raw* (*ill-dressed meat*) نها nuha, نی nei, نیو né-oo, نیوت nee-oot, تنیت tuné-ut.—*Half ignorant* جاهل منصف jauhil minsuf. — *Half-ripe* نیم رس neem rus.— *Half-salt half-fresh* (*brackish water*) مسوس musoos. — *Half-bruised* نیم جریش neem jureesh. — *Half a dozen* شش shush, ستة sitteh, ست sit. —*Half a man* نیم تن neem tun, نصف ادم nusfa adam.—*He is half-learned* نصف علم است nusfa alum ast. *To look through half-shut eyes* بروق کردن burook kirdun, شزر ساختن shuzr saukhtun, دل نمودن dell numoodun, دلال کردن delaul kirdun, تنویر ساختن tunweer saukhtun.

A HALL (*of audience*) دیوان خانه divaun khauneh, دیوان همایون divauna humaï-oon. v. *court, palace*. — (*a court of justice*) عدالت or عدولت adawlut, محفل قضا muhfila kaza, محکمت muhkumut, اندروز anduro oz, آوازه awauzeh, رواق ruwauk, سراي خراج sera-é khurauj. v. *tribunal*.—(*the principal room in a house*) چارطاق chaur tauk, اوان awaun (plur. ایاوان a-é-awaun), رواق ruwauk, پیشطاق peeshtauk, کاشانه kaushauneh, طنبي tumbé.

HALLELUJAH هللویه halleluïah.

To HALLOO بانک بر زدن baunk bur zudun. v. *to hollow, shout*. — (*to encourage hunting dogs*) سگ شکاري تحریض کردن sug shukauré tuhreez kirdun.—*A halloo* بلند اواز bulund awauz, بانک baunk. v. *cry*.

To HALLOW تقدیس کردن tukdees kirdun. v. *to consecrate*.—*Hallowed* مقدوس mukdoos.

HALLUCINATION غلط ghult. v. *blunder*.

A HALO (*circle round the sun* or *moon*) سراچه شمس suraucheha shems, سراچه ماه suraucheha mah, زردي zurdé, شایرد sha-érud, عجوز ajooz, ندات nudaut, هالت haulut (plur. هالات halaut), طفاوت tufawut.

A HALSER (*small cable*) گر gur.

To HALT (*limp*) لنکیدن lunkédun, لنکان شدن lungaun shoodun, لنک بودن lunk boodun, عرج نمودن aruj numoodun, جنب ساختن junib saukhtun, اقزل کردن akzul kirdun. *To cause to halt* اعرج کردن é-aruj kirdun. *To halt* (*stop*) وقف کردن wukuf kirdun, وا استادن wa ustadun. — (*to hesitate, to be irresolute*) در گمان بودن dur gumaun boodun, تردد نمودن turuddud numoodun, شبه داشتن shubuh daushtun, حایر بودن ha-ér ba-ér boodun, شک نمودن shukk numoodun. (*to faulter*) زبان گرفته یافتن zubaun goorifteh é-aftun, ترتره کردن turtureh kirdun.

A halt, halting, لنکان lungaun, لنکي lungé, جنب junib, عرجان arjaun, عرج aruj. v. *lameness*. —*The halt of an army* وا استادگي لشکر wa ustadugé lashkur, وقف عسکر wukufa askur.—*Halt!* اهیز aheez!

A HALTER سرافراز surafrauz, حبل hubl, تاخته taukhteh, ریسمان reesmaun, رسن rusun, رشته rushteh. v. *cord, rope*.—*To halter* با حبل بستن ba hubl bustun, با رشته بند کردن ba rushteh bund kirdun.

To HALVE بدو نیمه شدن bedoo neemeh shoodun, تصنیف کردن tufneef kirdun, فلج ساختن fulij saukhtun, تقسیم نمودن tukseem numoodun. —*To do work by halves* (*to leave it unfinished*) بي کمال کار کردن bé kumaul kaur kirdun, نا تمام امر نمودن na tumaum amr numoodun.

HAM داغصت daughisut, الور aloor. v. *hip.* (*the salted leg of a hog*) داغصت خول نهل زده daughisuta khook nimmuk zuddeh. v. *house, farm.*

A HAME (*horse collar*) بربند burbund.

HAMATED زوچنگل zu chungul. v. *hooked.*

A HAMLET ده dih, قريت kuré-ut (plur. قرا kura), كفر kufr, روستا roosta. v. *village.*—*The lord* or *chief man of a hamlet* ده خدا dih khoda, دهقان dihkaun.

A HAMMER گزينه guzeeneh, چكچ chu-kij, چاكوج chaukooj, مشت musht, چنچه chun-cheh, ازينه azeeneh, اژينه azsheeneh, چنده chundeh, چنبه chumbeh. v. *mallet, beetle.*—*A smith's hammer* مترقه mitrikeh, بتك butuk, پتك putuk, خايسك kha-ésuk, سحم suhum, دراي dura-é. *A brazier's hammer* چكش chukish. *To bruise with a hammer* موقع نمودن mooka numoo-dun, توقيع كردن tooké-a kirdun.

To hammer مطل ساختن mutl saukhtun, ضرب كردن zurb kirdun, مضروب نمودن muzroob numoodun. v. *to forge.*—(*to contrive*) پيدا نمودن peeda numoodun, ابتداع كردن ibtidaa kirdun. *To hammer into another* (*to make him understand*) كسي را دوياب كردانيدن kuffera duré-aub kir-danédun. *To hammer out* (*express with difficulty*) با دشواري گفتن ba dushwauré guftun, پيچيدن peechédun, با عسرت تلفظ كردن ba usrut tuluf-fuz kirdun. *To hammer* (*stammer*) گرفتار زبان نمودن gooriftaura zubaun numoodun, رد داشتن rudd daushtun. v. *to hesitate.*—(*to be busy*) مشغول شدن mushghool shoodun, كار كردن kaur kir-dun. v. *to work.*

A HAMPER زنبيل zumbeel, زبيل zubeel (plur. زنابيل zunabeel), جلت jillut (plur. جلال julaul, قفت kuffut, كوفه koofeh, سپت suput, سبد supud, كندور kundoor, قرطلت kurtillut, غزوي ghuzooï, قفعت kufaut, سفط sufut, مخرف mukhruf, شكيكت shukeekut. v. *basket, panier.*

To HAMPER (*embarrass*) ازار كردن azaur kirdun, اضطراب ساختن iztiraub saukhtun, اشفتن ashuftun, پريشان نمودن purrashaun numoodun, پيچ ساختن peech saukhtun, اواره و سركردان كردن awaureh ou surgurdaun kirdun, متشابك نمودن mutushaubik numoodun. v. *to perplex, entangle.*—(*to ensnare*) در دام گرفتن dur daum gooriftun, در كمند كردن dur kumund kirdun, حيله كار بودن heeleh kaur boodun.—(*to enchain*) در زنجير بستن dur zunjeer bustun, قيد و بند ساختن keed ou bund saukhtun.

To HAMSTRING عصب داغصت قطع كردن usb daughisut kuta kirdun.

The HAND دست dost, يد eed (plur. يدي eedé, ايدي a-édé), يدوى édooï, كف kuf, اشكنج ashkunj, جناح junauh, چنك chunk, پنچه puncheh, پنجه punjeh, بال é-aul. *The right hand* دست راست dosta raust, راست raust, يمين yemeen, يد يمني eed yumna, يمني yumna (plur. يمنيات yumné-aut), كف يمين kufa yemeen, يمنت yumnut, عجوز ajooz. *The left hand* دست چپ dosta chup, دست يسار dosta yesaur, يسري yusra, شمال shumaul, شومي shoomé. v. *side.*—*The two hands* يدان eedaun, يدين eedeen, يدي eedé, ايادي a-é-audé, ايدي a-édé. *Hand and foot* دست و پا dost ou pa. *Bound hand and foot* دست و پا بسته dost ou pa busteh. *Wanting hands and feet* بى دست و پا bé dost ou pa. *A little hand* دستك dostuk, يديت eedé-ut. *The palm of the hand* روي دست rooï dost, كف kuf, كف دست kufa dost. *A tendon of the hand* حبل الذراع hub-lu'z'zura. *Accustomed to the hand* (*tame*) دست اموز dost amooz. *To give the hand* دست دادن dost dadun. *To take the hand* دست كرفتن dost gooriftun, دست كير ساختن dost geer saukhtun. *To strike with the hand* دست زده كردن dost zud-deh kirdun, مشت زدن musht zudun. *A wash-hand bason* دست شوي dosta shooï. *To wash the hands* دست غسل كردن dost ghusl kirdun, دست شوي ساختن dost shooï saukhtun. *To kiss hands* دست بوس كردن dost boos kirdun, تقبيل اليد كردن tukbeel aleed kirdun. *To shake the hand in a threatning manner* كاويدن kawédun. *To stretch out the hand* (*towards any thing*) دست دراز كردن dost dirauz kirdun. *A strong* or *nimble hand* دست جرب dosta jurb.—*To make a sign with the hand* با دست اشارت كردن ba dost ishaurut kirdun, تشوير نمودن tushweer numoodun. *To be before the hands* (i. e. *before the face, present*) بين يدان شدن bein eedaun shoodun, در دست بودن dur dost boodun, حاضر شدن hauzir shoo-dun. *To consign* or *deliver into one's hands* بدست وضع كردن bedost wuza kirdun, يد تسليم ساختن eed tusleem saukhtun. *To clap the hands* تصديت كردن tusdé-ut kirdun. *Hand writing* دست خط dost khutt, نويس nuwees, رقم rukum. *To write a fine hand* حسن خط كردن husna khutt kirdun. —*Hand over head* غافلانه ghauflauneh, بى تدبير bé tudbeer, كستاخانه kustakauneh. v. *carelessly, rashly.*—*Hand in hand* دست بدست dost bedost, يد در يد eed dur eed. *Walking hand in hand* تخاصر tukhausir.—*From hand to hand* از دست بدست uz dost bedost, ميادات mé-adaut.

From hand to mouth از دست بدهن uz doſt bedihun, فقير fakeer, سكون ſukoon. v. *poor*.—*To be hand and glove* (*to be intimate*) همدم بودن humdum boodun, همدل شدن humdil ſhoodun, دست و دستينه بودن doſt ou doſteeneh boodun. *Hand to hand* (*cloſe combat*) كارزار kaurzaur, كفاح kuffauh, كفح kufuh. *Having long hands* دراز دستان dirauz doſtaun. *To come to hand* در دست امدن dur doſt aumudun. *Contracted, mutilated*, or *lame in the hands* چنكلوك chungulook, چنكلول chungulool. *Uſing both hands* (*ambidexter*) ذواليدين اعسر و يسر é-aſur ou eeſur, zu'l'eeden. *One who gains his living by his hands* دستكار doſtkaur, رنجيده runjédeh. v. *labourer*. *The hand of a watch, clock* or *dial* مقياس mukéaus, عقرب akrub. *The lines on the palm of the hand* اسارير aſareer.—*Before hand* اولا awwula, قبلا kublan. v. *before*.—*To be before hand* (*to finiſh early*) پيش دستي بودن peiſh doſté boodun. (*to be rich*) دستمال شدن doſtmaul ſhoodun.—*Behind hand* (*poor, ruined*) تنك دست tunk doſt, مفلس و فقر muflis ou fakir, ياداشي é-adauſhé, يادامشت é-adaumſhé. *To be behind hand* (*in any buſineſs*) اهسته رو نبودن ahuſteh rou numoodun, كاهل بودن kauhil boodun. *Out of hand* على الفور ala'l'four, في الحال fi'l'haul. v. *immediately*. *Underhand* زو دستان zu doſtaun, تلبيس tulbees, حيله باز heeleh bauz, غدار ghuddaur. v. *fraudulent*.—*At hand* (*near*) نزديك nuzdeek, قريب kureeb.

To hand (*give from hand to hand*) از دست بدست دادن uz doſt bedoſt dadun, از يك تا ديكر رساندن uz eek ta deegur ruſaundun. v. *to tranſmit*.—(*to guide* or *lead by the hand*) از دست كشيدن uz doſt kuſhédun. v. *to conduct*.—(*to lay hands on*) كرفتن gooriftun, دستكير كردن doſtgeer kirdun. v. *to ſeize*.

A HAND-BASKET زنبيلك zumbeeluk.

A HAND-BELL جرس jurus, زنكله zunguleh, v. *ſmall bell*.

A HAND-BREADTH ارش ariſh.

A HAND-CUFF بند bund, قيد keid, دست بند doſt bund. v. *manacle*.

HANDED (*from one to another*) از دست بدست رسانده uz doſt bedoſt ruſaundeh, از يك تا ديكر رسان شده uz eek ta deegur ruſaun ſhoodeh. *Right handed* راست دست raſt doſt, راسته rauſteh. *Left handed* چپ دست chup doſt. *Clever handed* دستكار doſtkaur, صاحب يدي ſahib eedé. *A clever-handed woman* زني يديا zunné eedé-a. *Empty-handed* تنك دست tunk doſt, ياداشي é-a-dauſhé, يادامشي é-adaumſhé.

A HANDFUL دسته doſteh, قبضت kubzut, كف kuf, مستاناك muſtanauk. *A handful of flowers* دسته doſteh, كلاله kulauleh, كلدسته guldoſteh. *A handful of corn* دسته doſteh, شمال ſhumaul. *A handful of ſticks* بسته چوبان buſtuha chobaun, خشت khuſſut. v. *faggot*.—*A handful of papers* دسته كاغذ doſteha kaughud. *A handful of hair* سبيبت ſubeebut, موي دسته mooï doſteh. *By handfuls* دسته دسته doſteh doſteh, تعويم taweem.—*A handful* (*ſmall quantity*) هنيت huné-ut.

A HAND-GALLOP وكوكت wukwukut, وكري wukuré, متدحي mutuduhhé, كربحت kurbuhut, راهواري rauhwauré, نرم رو nurm rou, خب khubb, خبب khubub.

A HAND-GUN بندوق bundook. v. *muſket*.

HANDICRAFT دستكاري doſtkauré, كاربار kaurbar. *A handicraftsman* دستكار doſtkaur, كاربا kaurba, اوستادكي uſtaudugé, كار افزول kaur afzſhool, كاركن kaurkoon, استاز uſtauz, استاد uſtaud, اوستاد uſtaud, راستكار rauſtkaur, پيشكر peiſhkur.

HANDILY دستكارانه doſtkaurauneh, راستكارانه rauſtkaurauneh, با ظرافت ba zuraufut, با قابليت ba kaubilé-ut.—*Handineſs* دستكاري doſtkauré, ظرافت zuraufut, كارسازي kaurſauzé, قابليت kaubilé-ut, تصرف tuſurruf.

HANDIWORK دستكاري doſtkauré, اوستاد uſtaud, استادكي or اوستادكى uſtaudugé. v. *manufacture*.

A HANDKERCHIEF رومال roomaul, رويمال rooïmaul, دستار doſtaur, دستارچه doſtaurcheh, دستمال doſtmaul, چنبر chumber, ارق aruk cheen, ميلات meilaut. *A ſmall handkerchief* دستمالچه doſtmaulcheh.

A HANDLE دستيجه doſteejeh, دسته doſteh, دستيج doſteej, قبضت kubzut, يد eed, حل ju[illegible] حك huk, خرك khuruk, نصاب nuſaub (plu[ral] نصب nuſub), فعال faal, سپاري ſipauré, [illegible] juzaut. v. *hilt*.—*The handle of a ſaw* دستاكرد doſtagurd. *The handle of a plough* دستل doſtu[illegible] دستانه doſtauneh, دستاهنك doſtahunk. *The handle of a ſpade* عترت atirut. *A drinking c[up] with two handles* دستي doſté.—*A handle* (*cau[se], pretence*) سببيت ſububé-ut, موجب moojib, [تقريب] tukreeb.—*Without a handle* (*pretence*) [بلا] موجب bila moojib, بى تقريت bé tukreeb.

To handle سودن ſoodun, بسودن beſoodu[n], لمس كردن lums kirdun, لامسه ساختن la[m]iſeh ſaukhtun, بركشيدن burkuſhédun. v. *feel, touch*.—(*to deal with*) معامله كردن ma-a[mileh kirdun]

…leh kirdun, معالجه ساختن maaljeh saukhtun, تعبيل كردن ikrauf numoodun, اقراف نمودن taameel kirdun. v. under *deal*, and *to manage, practise, treat*.—*To handle in discourse* مكالمه كردن mukaulumeh kirdun, مذاكره نمودن muzaukureh numoodun.

Handless بي دست bé dost.

A HANDMAID خدمتكار zunné khidmutkaur, زني kuneez, كنيز kuneezuk, كنيزك jauré-ut, جاريت muzaul, مذال ameh, امه umei-ut, اميت.

A HAND-MILL دست اس dost aus, دست اسيا dost asé-a. *The handle of a hand-mill* رايد ra-éd.

HANDS OFF! دور باش door baush!

A HAND SAW دست رنج dost runj, دستره dustureh.

HANDSEL (*the first money a seller receives in a morning; earnest*) پيشمزد peishmuzud, سفته suftch, عربون arboon, ربون ruboon, گرو guraw. *To handsel* پيشمزد كردن peishmuzud kirdun.

HANDSOME خوب khoob, خوب روي khoob rooï, خوب صورت khoob soorut, نازنين nauzneen, نازنده nauzindeh, حسن husn, نيك neek, خوش khoosh, پاك pauk, ظريف zureef, جميل jumeel, زيبا zeeba, زيب zeeb, رعنا rana, مهپاره muhpaureh. v. *beautiful, graceful, elegant*.—*A handsome fortune* مال گران maul guraun, توانگري tuvvaunguré, غنيمت ghueenmut. *A handsome* or *generous action* كار جوانمرد kaur juvaunmurd, كار كريم kaur kureem.

Handsomely (*beautifully*) جميلانه jumeelauneh, درحسن حال dur husna haul, بوجه خوش bewujha khoosh, با زيبايي ba zeebaï-é. v. *elegantly, gracefully*.—(*liberally*) جوانمردانه juvaunmurdauneh, كريمانه kureemauneh. v. *generously*.

Handsomeness خوبي khoobé, جمال jumaul, حسن husn, زيبايي zeebaï-é. v. *beauty, grace*.

HAND WRITING دست خط dost khutt.

HANDY دستكار dostkaur, كار ساز kaur sauz, ديو دست div dost. v. *dextrous*.—(*convenient*) لايق la-ék, سزا suza, سزاوار suzawaur, شايسته sha-eesteh.—(*at hand*) نزديك nuzdeek, قريب kureeb.—(*performed by the hand*) بدست ساخته bedost saukhteh.

To HANG (*up*) اوختن aweekhtun, اويز كردن aweez kirdun, اويزان نمودن aweezaun numoodun, تعليق ساختن taleek saukhtun, معلق نمودن mo-alluk numoodun, سهط كردن sumt kirdun, دروا نمودن durwa numoodun, درواي ساختن durwa-é saukhtun, دراوختن duraweekhtun, براوختن buraweekhtun, نوط كردن nawit kirdun.—(*to kill by suspending by the neck*) بردار كشيدن burdaur kushédun, صلب كردن sulb kirdun, مصلوب نمودن musloob numoodun, شنق كردن shunk kirdun.—(*to be suspended*) اويزيدن aweezédun, نشاليدن nishaulédun, درواي بودن durwa-é boodun, معلق شدن mo-alluk shoodun, متعلق بودن muta-allik boodun, اويخته شدن aweekhteh shoodun, براويخته بودن buraweekhteh boodun. v. *to dangle*.—(*to be strangled*) بردار كش شدن burdaur kush shoodun, مصلوب بودن musloob boodun.—(*to be delayed, to drag* or *linger*) واپس انداز بودن wapus andauz boodun, تاخير شدن taakheer shoodun, تعويق بودن taweek boodun, عوق و تاخير نمودن awk ou taakheer numoodun.—(*to be in a dependant state*) اويزگن شدن aweezgun shoodun, تابع بودن tauba boodun. v. under *depend*.—(*to impend*) مشرف بودن mushruf boodun, اشراف شدن ishrauf shoodun. v. *to hover*.—(*to display*) اويزش و اظهار كردن aweezish wa izhaur kirdun, تعليق و پيدا نمودن taaleek wa peeda numoodun. *To cause to hang up* اويزانيدن aweezanédun, تعليق گردانيدن taaleek kirdanédun. *To hang up meat* گوشت اويز كردن koosht aweez kirdun. *To hang up a sheep by the feet* رجل كردن rujul kirdun. *To hang round the neck* گردن را اويخته ساختن gurdunra aweekhteh saukhtun, تربق كردن turubbuk kirdun. *To hang together* مواصلت شدن muwauslut shoodun, پيوسته بودن pivusteh boodun, يكجهد نمودن eekjihud numoodun. v. *to adhere, be united*.—(*to be firm, compact*) بر قرار شدن bur kuraur shoodun. *To hang* (*be in suspense with doubt*) در گمان بودن dur gumaun boodun, غير محقق شدن ghire-a muhukkuk shoodun, شبهت داشتن shubhut daushtun, شك نمودن shukk numoodun. *To hang upon* (*be suspended by delight* or *attention*) دلاويزه بودن dilaweezeh boodun, اشتغال نمودن ishtighaul numoodun, مشغول بودن mushghool boodun, انديشه كردن andeesheh kirdun, قايم شدن ka-ém shoodun.—*To hang upon the neck* معانق كردن mu-anik kirdun, معانقت ساختن mu-anikut saukhtun. v. *to embrace*.—*To hang the head upon the bosom* سر بسينه نهادن sur beseeneh nihaudun, سرجيب نمودن surbejeeb numoodun. *To hang a wall with tapestry* ديوار پرده كردن deewaur perdeh kirdun, جدر حجاب ساختن judr hijaub saukhtun. *To hang* or *tend downward* فرو مايل بودن furoo ma-él boodun, بنشيب رفتن benusheeb ruftun, شيب داشتن sheeb daushtun.

Hanged (*strangled*) بردار burdaur, مصلوب musloob. *Deserving to be hanged* واجب الصلب

vajibu's'ſulb, مستوجب برداري muſtoojiba burdauré. *To be hanged* بردار بودن burdaur boodun, مصلوب شدن muſloob ſhoodun. v. *hung*.

A hanger (*one who ſuſpends*) اويز كر aweez gur, تعليق سازنده taaleek ſauzindeh. (*a kind of ſword*) شمشير ſhemſheer, تيغ teegh, سيف ſeif. *A hanger-on* اويزكن aweezgoon, تابع tauba, كاسه ليس kauſeh lees, مفت خوار muft khaur. v. *dependant*, *paraſite*.—*A pot-hanger* كلاب kulaub.

Hanging (*ſuſpending*) اويز aweez, اويزان aweezaun, دراويز duraweez, براويز buraweez, نشل nuſhil. *Hanging looſe* اويخته aweekhteh, معلق mo-alluk, متعلق muta-allik, دروا durwa, اونكان awungaun. *Hanging up* اويزش aweeziſh. *Hanging from the neck* از كردن اويز uz gurdun aweez, كردنرا اويخته gurdunra aweekhteh. *Hanging* (*ſtrangulation*) صلب ſulib, برداري burdauré. *A hanging* or *gallows look* صلب روي ſulb roo-é.

Hanging, *hangings* (*tapeſtry*) پرده perdeh, پيشيان peiſhé-aun, پيشيا peiſhé-a, پيشيار peiſhé-aur, ديوارپرده deewaur perdeh, حجاب hijaub (pl. احجاب ahjaub, حواجب huwaujib). v. *curtain*.

A hangman جاندار jaundar, سايس ſa-és, دژخيم duzſhkeem, بردار كر burdaur gur. v. *executioner*.

A HANK (*of thread*) دسته doſteh, كلاب kulaub, كندش kunduſh, وشيعت wuſhé-ut. v. *clew*.

To HANKER (*eagerly long for*) ارزومند شدن arzoomund ſhoodun, هوس نمودن hawus numoodun, هوسناك بودن hawuſnauk boodun. v. *to deſire*.—*A hankering* هوس hawus, هوس و هوا hawus ou hawa, ارزومندي arzoomundé, خاطر خواه khautir kauh. v. *deſire*.

HAP, *hap-hazard* سركذشت ſurguzuſht, قضا kuza, سرانجام ſurranjam, وقعت wukaat, عارض aariz, اتفاق ittifauk, موقع mooka, v. *chance*, *accident*, *fortune*.—*To hap*, v. *to happen*.

Haply (*by chance*) اتفاقا ittifakan, عرضانه arzauneh. (*perhaps*) شايد كه ſha-éd keh, مكر mugur, لعل li-alla.

HAPLESS بيچاره béchaureh, تنكا تنك tunka tunk, غير دولت ghire-a dowlut, بد بخت bud bukht, بي روز bé rooz, بي بهره bé buhreh, بلا نصيب bila nuſeeb, صاحب بد طالع ſahib bud taula. v. *unfortunate*, *unhapppy*.

To HAPPEN افتادن uftaudun, افتيدن uftédun, واقع شدن wauka ſhoodun, ظهور نمودن zuhoor numoodnn, جاري بودن jauré boodun, عارض شدن aariz ſhoodun, حادث بودن haudis boodun, سرزدن ſurzudun, كرايستن kira-éſtun, كون يافتن kawn é-aftun, كينونت كردن keenoonut kirdun, طاري شدن zauré ſhoodun, عروض ساختن urooz ſaukhtun, اهداف نمودن ihdauf numoodun, عنين بودن aneen boodun. *To happen well* خوشيدن khooſhédun, بادباز بودن baudbaz boodun, نكو امدن nikoo aumudun, سنوح نمودن ſunooh numoodun, نجاح بودن nujauh boodun. v. *to ſucceed*.—*To happen unluckily* نزول كردن nuzool kirdun, بوق شدن book ſhoodun, بر وجه بي نصيب افتادن bur wujha bé nuſeeb uftaudun. *How did it happen?* چه رو داده است cheh roo dadeh aſt.—*Happening fortunately* باد باز baud bauz.

HAPPILY (*fortunately*) بالخير bi'l'kheir, با سعادت ba ſa-adut, بختيارانه bukhté-aurauneh, سعيدا ſa-édan, با دولت و اقبال ba dowlut ou ékbaul.—(*in a ſtate of felicity*) درحال دولتمند dur haula dowlutmund. v. *happy*.—(*with addreſs*) ظريفانه zureefauneh, با لطف ba lutf. v. *gracefully*.—(*not laboured*) بي رنج و سعي bé runj ou ſa-é, بلا جد و جهد bila judd ou jihud.

Happineſs دولت doulut, سعد ſaad, سعادت ſa-adut, نيك بخت neek bukht, اقبال ékbaul, مباركي mobauruké, بركت burukut, ستاره ſitaureh, نصيب nuſeeb, برخورداري burkhoredauré, كامراني kaumrauné, كامكاري kaumkauré, برخور burkhore, فخرانيت fukhrané-ut, طالع taula, ميمنت meimunut, ميسرت meiſurut, يسر yuſſir, يسارت yuſſaurut, يسرت yuſſurut, يمن yumin, يمنت yuminut, فلاح fulauh, فلح fuluh, فرجام furjaum, جاه jauh. v. *felicity*.

Happy بختيار bukhté-aur, فيروزي feeroozé, فيروز feerooz, بختاور bukhtawur, توي بخت kawé bukht, دولتمند dowlutmund, مبارك mobauruk, سعادتمند ſa-adutmund, ذو نصيب zu nuſeeb, خجسته khojiſteh, سعادت مقرون ſaadut mukroon, اهل سعادت ahla ſa-adut, صاحب دولت ſahib dowlut, ذو طالع zu taula, سعيد ſa-éd, مسعود muſ-ood, ميمون mei-moon, برخوردار burkhoredar, دولت پناه dowlut punauh, دولت اقتران dowlut iktiraun, ذو عظمت zu azmut, سعادت نمود ſa-adut numood, كامران kaumraun, كامبين kaumbeen, كامياب kaumé-aub, برومند buroomund, كامكار kaumkaur, فرخنده furkhundeh, فرخنده فال furkhundeh faul, روز افزون rooz afzoon, سعادت عنوان ſa-adut unwaun, نيك بخت neek bukht, نيك اختر neek akhtur, خدايكان khoda-égaun, بابات baubaut, صاحب بخت ſahib bukht, صاحب اقبال ſahib ikbaul, خير kheir. *Happy tidings* دولتخانه خبر dowlutkhauneh khubr, مژد muzſhd, مژده muzſhdeh. *A happy omen* فال مبارك faula mobaurak. *A happy omen conceived from a name* افتيال ifté-aul

May be (or she) be happy مبارک باد mobauruk baud. *Happiness attend you* مبارکي mobauruké. *Having a happy conclusion* خجسته فرجام khojisteh furjaum. *The happy beginning of the new year* نوروز خجسته بروز nowrooz khojisteh burooz. *Having a happy manner or fine address* ذو ظرافت zu zuraufut, ظريف zureef, صاحب لطافت sahib lutaufut, لطيف luteef. *Having a happy imagination* باد پاي وهم baud paï wuhm.

A HARANGUE كلام kulaum, نثر nusr, خطاب khutaub, سخن sukhun, كلمت kulimut, نفس nufus.—*To harangue* كلام كذاردن kulaum guzaurdun سخن پرداختن sukhun purdaukhtun, نثر سخن ران نمودن sukhun raun numoodun, نثر كفتن nusir guftun. *A haranguer* نثر كو nusir goo, كلام كذار kulaum guzaur, سخن پرداز sukhun purdauz.

To HARRASS مانده كردن maundeh kirdun, وا مانده ساختن wa maundeh saukhtun, بيزار كردن beezaur kirdun, افكار ساختن afgaur saukhtun, اضطراب نمودن iztiraub numoodun. v. *to fatigue, vex.*

A HARBINGER پيشرو peishrou, فرانك furaunik. v. *fore-runner.*

A HARBOUR (*for shipping*) بندر bender, بندر كاه bender gah, مينا meena (plur. مواني muwauné), دريابند duré-abund, جهاز كاه jahauze gah, كشتي كه kishté guh, شنار shinaur, كلا البصرت kulla-u'l'busrut. *To arrive in harbour* بندر واصل شدن bender wausil shoodun. *Harbour* (*place of entertainment*) مهمان خانه muhmaun khauneh. v. *entertainment*; also *lodging, asylum, shelter.*

To harbour (*shelter*) پناهكاه دادن punauhgah dadun, در خانه قبول كردن dur khauneh kubool kirdun. (*to take shelter*) پناه كرفتن punauh gooriftun, نزول كردن nuzool kirdun. v. *to house, sojourn.*—(*receive hospitably*) مهمانداري نمودن muhmandauré numoodun, مهماني دادن muhmauné dadun. v. *to entertain.*

HARD (*firm, solid*) سخت sukht, صلب sulb, قراع kurra, درشت durusht, پاينده pa-éndeh, سنكين sungeen, اجلد ajlud. (*oppressive*) شديد shudeed, تنكا تنك نما tunka tunk numa, ظلمكار zulumkaur, ظالم zaulim, درشت durusht. v. *hard-hearted, cruel, rigorous, severe.*—(*difficult*) مشكل mushkil, عسير aseer, دشوار dushwaur, صعب saab, نا اسان na asaun, تنك tunk. v. *arduous.*—(*distressful, laborious*) ذو زحمت zu zuhmut, ناصب nausib, تقعاع kakaa, رنجپر runjpur, پر مسكنت pur muskinut, تنكيد tunkeed. (*callous, as hands from labour*) عظب azub, ذو شغه zu shugheh. (*unfeeling*) بي جان bé jaun, غير محسوس ghire-a muhsoos. v. *insensible.*—(*stingy*) طمعكار tumakaur, ناكس nakus, باخل baukhil. v. *avaricious.*—*Hard to the taste* تند tund, زست zust, خام khaum, نا رسيده na rusédeh. v. *harsh*; also *stiff, rough, rigid, austere, morose*; *vexatious, painful.*—*Breathing hard* حارحار harhar.—*Hard conditions* شرايط عسير الرعايت shura-é-ut aseeru'r'ra-é-ut. *To be hard at work* بكار مشغول بودن bekaur mushghool boodun, در كار مقيد شدن dur kaur mukeed shoodun, وشكردن wushkirdun. —*A hard mouthed horse* اسب سركش asb surkush. *A hard winter* شتا شدت shita shuddut. *A hard or barren season* سال تنك saula tunk, تنكسال tunksal, ازام azum. —*Hard to get* نا ياب na é-aub, كم ياب kum é-aub. v. *rare.*—*Hard to be understood* معقد mu-akkud, ذو لغز zu lughuz, مشكل فهم mushkil fuhm. —*Hard of digestion* دير كوار deir guwaur, نا خوشكوار na khooshguwaur. *Hard of hearing* كران كوش guraun goosh.—*Hard laboured*, v. *elaborate.*—*Hard bound* منقبض munkubuz, مقبوض mukbooz. v. *costive.*—*To run hard* سبك پا نمودن subuk pa numoodun, تند دويدن tund duwédun, تيز رفتن taze ruftun.—*Hard, hard by* نزديك nuzdeek, نزد nuzd, قريب kureeb, در قرب dur kurb, در كوي dur kooï, بر bur, ابر abur, عند ynda.

To harden سخت كردن sukht kirdun, سختن sukhtun, تصليب ساختن tusleeb saukhtun, مترز كردن muturriz kirdun. *To harden the heart* دل اقسا كردن dil iksa kirdun, متاتب كشتن muta-attib gushtun. *To harden in impudence* بي ادب كردن bé adub kirdun, شوخ ساختن shookh saukhtun, كستاخ كردن kustaukh kirdun. *To harden in iniquity* مكار كردن mukkaur kirdun, بد اموز ساختن bud amooz saukhtun, حرامزاده كردن haramzaudeh kirdun. *To harden to insensibility* بي جان كردن bé jaun kirdun, غير محسوس ساختن ghire-a muhsoos saukhtun. *To harden into firmness or constancy* برقرار كردن burkuraur kirdun, پايداري دادن pa-édauré dadun.

Hard-favoured كريه المنظر kureehu'l'munzur, زشت رو zusht roo.

Hard-handed عظب دست azub dost.

Hard-hearted سخت دل sukht dil, بي رحمت bé ruhmut, نا رحمان na ruhmaun, بي نرم دلي be nurm dilé, غير شفقت ghire-a shufkut, غليظ القلب ghuleezu'l'kulb. v. *cruel, merciless.*

Hard-heartedness سخت دلي sukht dilé, عدم رحمت aduma ruhmut, ظلم zulm. v. *cruelty.*

Hardiness مردانكي murdaunugé, دليري dilaré, تيز دلي taze dilé. v. *bravery, courage.*—(*vigour*) توت تواني tuvvauné, تندرستي tundurusté,

kuwwut. (*effrontery*) شوخي shookhé, كستاخي kustaukhé. v. *impudence*.

Hardly (*with difficulty*) مشكلانه mushkilauneh, كرها kurhan, با دشواره ba dushwaureh. v. *scarcely*. — (*with severity*) با تندي ba tundé, اكيد و شديد aukeed ou shudeed, با عنف ba unf, با درشتي ba durushté. v. *rigorously*, *unfavourably*, *harshly*.—*To treat hardly* درشتي كردن durushté kirdun.

Hardness سنكيني sungeené, سختي sukhté, پاينده pa-éndeh. (*rigidness*) درشتي durushté, شدت shuddut, عنف unf. (*severity of countenance*) سخت روي sukht rooï. (*callosity*) شغه shugheh, ناصور nausoor. (*difficulty*) دشواري dushwauré, سعوبت sa-oobut, عسرت asrut.

Hardship ظلم zulm, تعدي ta-addé, جور jawr, پايمالي pa-émaulé, ستم situm. v. *oppression*, *injury*. — (*difficulty*, *inconvenience*) نا همواري na humwauré, دشخواري dushkhwauré, اضطراب iztiraub, ماندكي maundugé. v. *fatigue*.

Hardy دلير dilare, تيز دل taze dil, بي باك be bauk. v. *bold*, *brave*.—(*stout*) شديد shudeed, توانا tuvvauna, قوي kawé, قرار داد kuraur dad, استوار ustuwaur. v. *firm*, *strong*. —*Hardy veterans* سپاهي جهاد پيشه sippauhé juhaud peesheh.

A HARE خركوش khurgoosh, دراز كوش dirauz goosh, ارنب arnub (plur. ارناب arnaub), اراني arauné, عجوز ajooz, قفت kuffut, مقطع مقطعت الاسحور mukta-u'l'as-haur, مقطعت الاسحار muktaatu'l'as-hoor, درامت duraumut, قواع kuwa (fem. قواعت kuwaut), زموع zumoo-a, خزاز khuzauz (pl. خزان khuzzaun, اخزت akhuzzut), بليت buleet. *A young hare* سجلت sujlut, سحلت suhlut, خرنق khirnuk (pl. خرانق khuraunuk.) —*The crying of a hare* ضغاب zughaub, ضغب zughub. — *To hare*, v. *to frighten*.—*Hare-brained*, v. *hair-brained*.

To HARK (*harken*) استماع كردن istimaa kirdun, اصغا نمودن isgha numoodun. v. *to listen*. — *Hark!* هلا hola, الا ala, اي é, ايا éï-a, هي hé, هيا hei-a.

A HARLOT روسپي roospé, بيراه bérauh, جاف جاف jaf jaf, جلب julub, قحبت kuhbut, فاحشت fauhishut, شلافت shullaufut. v. *whore*.—*Harlotry*, v. *fornication*, *whoredom*.

To HARM ظلم كردن zulm kirdun, ستم ساختن situm saukhtun, زيان نمودن zé-aun numoodun, خسارت ساختن khusaurut saukhtun, جفا كردن jufa kirdun, پايداري ساختن pa-édauré saukhtun, دخل و تعرض نمودن dukhl ou ta-arruz numoodun, دخل و دست درازي كردن dukhl ou dost dirauzé kirdun, تظالم ساختن tuzaulum saukhtun, مظلمت نمودن mulumut numoodun, غدر كردن ghudr kirdun, زور ساختن zoor saukhtun. v. *to injure*, *oppress*, *damage*.

Harm ظلم zulm, تعدي ta-addé, زيان zé-aun, حيف heif, اذيت azé-ut, ستم situm, جور jaur, جفا jufa, مظلم muzlum, غدر ghudr, ضرر zurrur, تعرض ta-arruz, مضرت muzurrut, دست درازي dost dirauzé, ضرورت zuroorut, رنج runj, مظلمت muzlumut, ناحق na hukk, زور zoor, نقصان nuksaun, نقص nuks, فناد funaud, كزند guzund, خسارت khusaurut. v. *injury*, *injustice*, *damage*; *crime*, *wickedness*.—*To receive harm* متظلم شدن mutuzullum shoodun, حيف يافتن heif é-aftun, ظلم خوردن zulm khoredun, ازار يافتن azaur é-aftun, زيان و تعدي داشتن zei-aun ou ta-addé daushtun, بردبار بودن burdbaur boodun, جفا پذيرفتن jufa pizzeeruftun, جور يافتن jawré-aftun, جور و اذيت مشاهده كردن jawr ou azé-ut mushauhudeh kirdun.

Harmful مظلمت كار muzlumut kaur, ستمكار situmkaur, ستم اميز situm ameez, مهتمط muhtumit, مستوضم mustawzim, جفاكار jufakaur, جاني jaufé. v. *hurtful*, *injurious*.—*Harmfully* مضرانه muzirrauneh, با ظلم ba zulm, غدرا ghudran, با تعدي ba ta-addé. —*Harmfullness* مظلمت كاري muzlumut kauré, ستمكاري situmkauré. v. *harm*.

Harmless بي كناه bé gunah, بي جرم و كناه bé jurm ou gunauh, نا مضر na muzirr, معصوم maasoom, از كناه معصوم uz gunauh maasoom, پاك pauk, طاهر tauhir, ازاد azaud, ساده دل saudeh dil. v. *innocent*. — (*unhurt*) بي زيان bé zé-aun, غير ضرر ghire-a zurrur. *Harmlessly* بي كناه bé gunauh, معصوما maasooman, طاهرانه tauhirauneh, بوجه پاك bewujha pauk.—*Harmlessness* عدم كناه aduma gunah, پاكي pauké. v. *innocence*.

HARMONIOUS, *harmonical*, *harmonick* (*musical*) اهنكي ahungé, خوشخوان khooshkhaun, دمساز dumsauz, سازكار sauzkaur, ذو نغمت zu nughmut, اهل ترانه ahla turauneh. (*well adapted*) ذو اندام zu andaum, شوخ shookh, منسوب munsoob, هموار humwaur, ذو مناسبت zu munausibut, اهل نسبت ahla nisbut, منظوم munzoom, پيوسته pivusteh. — *Harmoniously* (*musically*) با اهنك ba ahunk, با نغمت ba nughmut, بروجه اهنكي bur wujha ahungé.

Harmoniousness, *harmony*, اهنك ahunk, هم اهنكي hum ahungé, ترانه turrauneh, ساز fauz, نغمت دم ساز nughmut dum sauz, سازكاري sauzkauré, طنن tusin. *Instrumental and vocal harmony* سازنده و خوانند‌ه sauzindeh ou khaunindeh

—*Harmony (proportion)* نسبت nisbut, مناسبت munaufibut, هواري humwauré, اندازه andauzeh, اندام andaum. *(concord of sentiment)* اتفاق itti-fauk, وفاق wufauk, يكدلي eekdilé, يكانكي eekaunugé, يكجهدي eekjihudé, صلاح fulauh.

HARNESS *(for horses, &c.)* بربند burbund, براز buraus, رخت rukht, رسايع rufaïa. *A maker of harness* كوه واره وان kooh waureh waun. *To harness* دربراز بند نمودن dur burauz bund numoodun, بربند بر گردن نهادن burbund bur gurdun nihaudun. v. alfo *to arm.*

A HARP بربط barbut, طنبوره tambooreh, طنبور tamboor, طنبار tambaur (pl. طنابير tunaubeer), ششتا fheshta, چنگ chunk, قنون kanoon, تنين kaneen, كمانچه kumauncheh, كمانجه kumaunjeh, كمانه kumauneh, كران kuraun, كنارت kunaurut, عرطب artub, زنتور zuntoor, مزهر muzhur, ابو الهو abu'l'luhoo. *To tune a harp* بربط نواز ساختن barbut nuwauz faukhtun, طنبور اهنك كردن tamboor ahunk kirdun. *To harp* or *play on the harp* بربط زدن barbut zudun, طنبور نواختن tamboor nuwaukhtun, چنك نواز كردن chunk nuwauz kirdun, ششتا زدن fheshta zudun. *A harper* بربطزن barbutzun, طنبورزن tamboorzun, بربطنواز barbut nuwauz, بربطسراي barbut fera-é, چنكي chungé, سازنده fauzindeh, مطرب mutrub, ششتا نوازش fheshta nuwauzifh.

A HARPOON چنكل chungul, چنكال chungaul. *To harpoon* با چنكل زدن ba chungul zudun. *A harpooneer* چنكل زن chungul zun.

A HARQUEBUSS بندوق bundook. v. *gun.*

A HARRIDAN روسپي rofpé. v. *strumpet, hag.*

A HARROW خال كش khauk kufh, پنكن punkun, مسلفت muflufut, مكهت mukummut, مالاق mulauk, بزن buzun, شوف fhawf.

To harrow با پنكن شكستن ba punkun fhakuftun, با مكهت كوفتن ba mukummut kooftun, مسلفت زدن muflufut zudun. v. alfo *to harrass, tear, rip up.*—*To harrow up the soul* جان ازار كردن jaun azaur kirdun. v. *to terrify.*

A harrower پنكن زن punkun zun.

HARSH *(to the taste)* ترش turfh, ترشي turfhé, تيز taze, حامز haumiz, تلخ tulkh, حريف hureef, كز kuzh, شور fhoor, مز muzz, علقم alkum, v. *bitter.*—*(to the ear)* ذو ازيز zu azeez, صر furr, صريبي fureebé, نا اهنك na ahunk, نا دمساز na dumfauz, fureef. *(in disposition)* درشت durufht, شديد fhudeed, زشت zufht, ترشي turfhé, تيز taze, تند tund, تند تيز tund taze, عنفي unfé. v. *austere, morose.*—*(violent)* جبري jubré, ضربي zurbé, قهري kuhré, عنفي unfé. v. *rigorous, severe.*

Harshly (sourly) ترشانه turfhauneh, حامزا haumizan, شورانه fhoorauneh. *(discordantly)* با ازيز ba azeez, صريفا fureefan. *(morosely)* با درشتي ba durufhté, شديدا fhudeedan, زشتانه zufhtauneh. *(violently)* ضربا zurban, با ستم ba fitum, جبرانه jubrauneh, با قهر ba kuhr.

Harshness (of taste) تلخي tulkhé, مرارت muraurut, علقمت alkimut. v. *bitterness, sourness.*—*(of sound)* ازيز azeez, صريرت fureerut, عدم اهنك aduma ahunk. *(of disposition)* درشتي durufhté, زشتي zufhté, تندي tundé. *(violence)* عنف unf, جبر jubr, ضرب zurb, قهر kuhr, جور jawr, زور zoor. *To treat with harshness* درشتي كردن durufhté kirdun.

A HART بازو bauzoo, اهو ahoo, شاهد وحوش fhauhida wuhoofh, ابن بريح ibnu bureehin, كاو دشته gaw dufhteh. v. *buck, deer.*—*A goat-hart (a kind of deer)* كور goor.

HARVEST خرمن khirmun, محصول muhfool, درو diroo, حصاد hiffaud, حصد husud, حصيدت hufeedut (plur. حصايد husa-éd). *The harvest season* خرمن زماني khirmun zumauné, بچين زماني becheen zumauné, وقت درو wakta diroo. *In harvest time* در وقت حصاد dur wakta hiffaud.—*A harvest (opportunity* or *season of gain)* فرصت سود furfuta food, وقت فايده wakta faédeh, زمان اندوخش zumauna andookhifh.—*A most plentiful harvest* محصول عميم البركات muhfool ameemu'l'burukaut.

To HASH پاره پاره زدن paureh paureh zudun, قطع كردن kutaa kirdun, تغليف ساختن tufleez faukhtun, تقطع كردن tukutta kirdun. v. *to mince.*—*A hash of meat and herbs* شبارق fhubauruk.

A HASP پش pufh, پش در pufha dur.

A HASSOCK سجاده fujjaudeh. v. *cushion.*

HAST—*thou hast* مي داري ma dauré.

HASTE شتاب fhitaub, شتاب زدكي fhitaub zudugé, شتا fhita, عجلت ajilut, عجل ajil, تعجيل taajeel, استعجال iftéjaul, سرعت furaat, وفض wufiz, ام الندامت umu'n'nudaumut (literally *the mother of repentance*). v. *hurry, speed, nimbleness, precipitation.*—*Making haste* شتابان fhitabaun, شتابنده fhitabindeh, شتاب زده fhitaub zuddeh, عجلان ajilaun, عجول ajool, عجيل ajeel, سريع furé-a.—*Make haste* بدست باش bedoft baufh, بدس bedus, شتاب fhitaub, در باش dur baufh, هان haun, هين hein, تك و تاز tuk ou tauz, تك تار tuk tauz, غيد ghei-ud.

To haste, hasten, make haste, شتاب زدن fhitaub zudun, شتابان شدن fhitabaun fhoodun, شتابان

روان بودن ſhitaubaun rouvaun boodun, شتافتن ſhitauftun, شتابيدن ſhitabédun, عجل كردن ajil kirdun, عجلت نمودن ajilut numoodun, سرعت ساختن ſuraat ſaukhtun, استعجال كردن iſté-jaul kirdun, معاجلت نمودن ma-ajilut numoo-dun, تعجيل كردن taajeel kirdún, تشنيع ساختن tuſhné-a ſaukhtun.—*To haſte, haſten, cauſe to make haſte* شتابانيدن ſhitabanédun, تعجيل كردانيدن taajeel kirdanédun, اعجال ساختن é-ajaul ſaukhtun. —*A haſtener* شتافته ſhitaufteh, شتابنده ſhitabindeh.

Haſtily (*in a hurry*) شتابان ſhitabaun, علي العجله ala'l'ajileh, تعجلا taajilan, تعجلانه taa-jilauneh, تكرا مكرا tukran mukrán, سرعتانه ſura-tauneh, سريعا ſuré-an, بر وجه تعجيل bur wujha taajeel. (*raſhly*) بي تدبير bé tudbeer, كستاخانه kuſtakhauneh, غافلانه ghaufilauneh. (*with vehe-mence* or *paſſion*) اكيد و شديد akeed ou ſhudeed, شدة ſhuddutan, با حدت ba huddut, سخت ſukht, با عنف ba unf.

Haſtineſs (*paſſion, vehemence*) تيز مزاجي taze mizaujé, شدت ſhuddut, حدت huddut, سختي ſukhté, درشتي duruſhté, تندي tundé. v. alſo *haſte, precipitation.*

Haſty شتابنده ſhitabindeh, شتابان ſhitabaun, عجلان ajilaun, عجيل ajeel, عجول ajool, سريع ſuré-a. v. *quick, ſpeedy.* — (*vehement, paſſionate*), تيز مزاج taze mizauj, تيز طبيعت taze tubé-at, شديد ſhudeed, ذو حدت zu huddut, تند tund, اكيد و شديد akeed ou ſhudeed. (*raſh, precipi-tate*) كستاخ kuſtaukh, بي تدبير bé tudbeer, متهور mutuhawwir. (*early ripe*) مبكار mubkaur.

A HAT كلاه فرنكي kilauh frungé, سرپوش ſurpoſh, كله پوش kulleh poſh, تار پوش taur poſh, سرانداز ſurandauz, رست ruſſut. *A hat-band* كلاه بند kilauh bund. *A hat-caſe* كلاه دان kilauh dan. *A hat-maker* سرپوش كننده ſurpoſh koonindeh, كلاه فرنكي كر kilauh frungé gur, رست كر ruſſut gur.

To HATCH (*eggs*) ايشانه ساختن a-éſhauneh ſaukhtun, رخم كردن rukhum kirdun, حضن ساختن huzun ſaukhtun, وكن بودن wukun boodun, ايراض كردن a-érauz kirdun, تلبد tulubbud ſaukhtun, مرخمت نمودن murkhumut numoodun. (*to contrive*) پيدا نمودن peeda nu-moodun, اختراع كردن ikhtiraa kirdun, ابتداع ساختن ibtidaa ſaukhtun, انديشيدن andeeſhé-dun. *To hatch a conſpiracy* هموثاق كردن hum-wuſauk kirdun v. *to conſpire.* — *To hatch* or *be hatched* ايشانه كرده شدن a-éſhauneh kirdeh ſhoodun.

A hatch (*of chickens*) ايشانه a-éſhauneh. (*a half door*) نيم باب neem baub, نصف در nuſifa dur.—*The hatches of a ſhip* بابها در سقيفت جهاز baubha dur ſukeefuta jahauze. *To be under the hatches* (*to be in a ſtate of poverty* or *diſgrace*) مسكين كشتن meſkeen guſhtun, تهي دست شدن tuhé doſt ſhoodun, از پايه افتادن uz pa-éh uftaudun, رسوا بودن ruſwa boodun, كينت يافتن keenut é-aftun.

To HATCHEL (*beat flax*) كتان زدن kutaun zudun. v. *to card.*

A HATCHET برت burt, تدوم kudoom, بيرم beerum, كشتره kuſhtureh. v. *axe.* — *Hatchet-faced* برت روى burt rooï. *To hew with a hatchet* رنديدن rundédun.

A HATCHMENT علامت alaumut, نشان niſhaun.

To HATE كينه داشتن keeneh dauſhtun, كين توختن keen tookhtun, كينه كرفتن keeneh gooriftun, عداوت نمودن adawut numoodun, خصومت ساختن khuſoomut ſaukhtun, دوخت كردن dookht kirdun, بغض نمودن bughuz nu-moodun, دشمن شدن duſhmin ſhoodun, ابغاض ساختن ibghauz ſaukhtun, شنا داشتن ſhuna dauſhtun. v. *to abhor, deteſt.*—*To hate one another* تشانو كردن tuſhaunoo kirdun, تضاغن نمودن tuzaughun numoodun, تباغض داشتن tubaughuz dauſhtun.

Hate كين keen, كينه keeneh, بغض bughz, بدخواهى budkhauhé, غرض ghuruz, خصومت khuzoomut, عداوت adawut, حقد hikud (plur. احقا ahkaud, حقود hukood, حقايد huka-éd.) v. *malignity, deteſtation, enmity.*

Hateful مغضوب mughzoob, مغبوض mugh-booz, مسخوط muskhoot, نا پسند na puſſund, نا پسنديده na puſſundédeh, غير مقبول ghire-a mukbool, نا معقول na makool, چركين chur-keen. v. alſo *malignant, malevolent.* — *Hatefully* مغضوبانه mughzoobauneh, مسخوطا muskhoo-tan.—*Hatefulneſs* مغضوبي mughzoobé, مسخوطي muskhooté.

A hater كينه توز keeneh tooz, كين كذار keen guzaur, دشمن كينه خواه duſhmin keeneh khauh.

Hatred كين keen. v. *hate.*—*To conceive hatred againſt any perſon* با كسي كينه كرفتن ba kuſſé keeneh gooriftun. *To return hatred for hatred* كين توختن keen tookhtun. v. *to hate one another.* — *A breaſt full of hatred* سينه پركينه ſeeneh pur keeneh.

To HAVE داشتن dauſhtun, كرفتن goorif-run, كير شدن geer ſhoodun, دار بودن daur

boodun, در ايبدن dur aï-édun, بردن burdun, تصرف نمودن tusurruf numoodun, ضبط كردن zubt kirdun, قبض ساختن kubz saukhtun. v. *to hold, possess, enjoy, obtain, receive, contain.—To have confidence* اعتقاد بردن é-atikaud burdun. *To have doubts* شك بردن shuk burdun, در گمان بودن dur gumaun boodun, شبهه داشتن shubheh daushtun. *To have malice* حسد بردن husud burdun. *To have possession* تصرف داشتن tusurruf daushtun. *Have you any thoughts of going to Europe this year?* امسال شما در ولايت خواهند رفت imsaul shuma dur vula-é-ut khauhund ruft? *How many children have you?* چند فرزند chund furzund? *Where have you been for so many days?* چندين روز كجا بودند chundeen rooz kuja boodund? *I have been these two months at Hoogly* من از دو ماه در هوگلي بودم min uz doo mauh dur Hoogly boodum. *Have a care!* كش kush! دور باش door bash! هي hei!—*I have* P مي دارم ma daurim, A لي lé. *Thou hast* P مي داري ma dauré, A لك laka (fem. لك laké). *He has* P مي دارد ma daurud, A له lahu (fem. لها laha). *We have* P مي داريم ma daureem A لنا lina. *Ye have* P مي داريد ma daureed A لكم lakum (fem. لكن lakunna). *They have* P مي دارند ma daurund A لهم lahum (fem. لهن lahunna). *To have at* اجترا كردن ijtira kirdun. v. *to attempt.*

A HAVEN دربند derbend. v. *harbour.*

HAUGHTILY متكبرانه mutukubbirauneh, كستاخانه kustukhauneh, با تعظم ba ta-azzum, با عظمت ba azmut, با خودبيني ba khoodbeené, مغرورانه mughrooraun. *To behave haughtily* تعظم كردن ta-azzum kirdun, تكبر نمودن tukubbir numoodun, نخوت پيشه بودن nukhwut peesheh boodun.

Haughtiness تكبر tukubbir, مغروري mughrooré, غرور ghuroor, خود بيني khood beené, كستاخي kustaukhé, متكبري mutukubbiré, كبر kibr, كبريا kibré-a, استكبار istikbar, تعظم ta-azzum. v. *arrogance, pride.*

Haughty متكبر mutukubbir, مغرور mughroor, سر در هوا sur dur hawa, باد بروت baud buroot, كستاخ kustaukh, خود بين khood been, پر غرور pur ghuroor, نخوت كش nukhwut kush, نخوت پيشه nukhwut peesheh, باد بروت baud buroot, زو تكبر zu tukubbir. v. *proud, contemptuous.*

HAVING دار daur, دارنده daurindeh.

To haul, v. *to pull, drag, draw.*

A HAUNCH شكلت shuklut, شكلك shuklik (plur. شواكل shuwaukil).

To HAUNT (*frequent*) انباغ كردن imbaugh kirdun, امد شد بودن amud shud boodun, چند بار تشريف ساختن chund bar tushreef saukhtun, بسيار بار زيارت شدن bissé-ar bar zé-aurut shoodun.—(*to appear frequently*) چند بار پديد امدن khund bar pudeed aumudun, تارة باد تارة ظاهر بودن tarratan baad tarratan zauhir boodun.

A haunt جاي معتاد ja-é mutaud, اعتياد é-até-aud, ماب maab. *The haunt of a wild beast* سپيخ supeekh, سنب sunb. v. *den.—A haunter of taverns and brothels* خراباتي khuraubuté, روسپي پاره roospé pauréh. v. *drunkard, whoremaster.—A place haunted by hobgoblins* مجنت mujinnut, ديولاخ divlaukh. *Spirits haunting a house* عمار ummaur.

HAVOCK ويراني veerauné, تخريب tukhreeb, خراب khuraub, هلاك hulauk, قتال kitaul, مقاتلت mukautilut, يغما yaghma. v. *waste, devastation.—To make havock* هلاك كردن hulauk kirdun, ويران نمودن veeraun numoodun, تخريب ساختن tukhreeb saukhtun, قتال كردن kitaul kirdun.

A HAUTBOY ناي na-é, زرنا zurna.

A HAW (*web* or *cataract in the eye*) ظفر zufur, ناخنه naukhuneh, ارغامن arghaumin.

A HAWK باز bauz, بازه bauzeh, سرناف surnauf, شكره shukreh, كرنج kurunj, بوت buwwut, بوهت boohut, زهدم zuhdum, نهشل nuhshul (fem. نهشلت nuhshulut), صقر sukr. *A sparrow hawk* زرق zurruk, باشه bausheh, بازك bauzuk, بازكي تركي bauzuké turké, مشكير mushgeer, اجي ajé. *A hawk when moulting* كرز kurruz.

To hawk or *hunt with hawks* با باز صيد طيور كردن ba bauz seida tuyoor kirdun. *To hawk* or *spit up* پيشين ساختن peesheen saukhtun, تخيت كردن tuk-hé-ut kirdun, نخت كشيدن nukht kushédun, نحم نمودن nuhum numoodun. *To hawk* or *cry wares for sale* اواز كنان در راه متاع فروختن awauz koonaun dur rah mutaa furookhtun, از ندا در طريق اسباب فروش كردن uz nida dur tureek asbaub* furoosh kirdun, پيله فروشيدن peeleh furooshédun, پيلور بودن peelawur boodun.

A hawker پيلور peelawur, دلال dulaul.

Hawking (*hunting with hawks*) با باز صيد طيور ba bauz seida tuyoor. (*spitting*) پيشين peesheen, تخيت tuk-hé-ut, نخم nukhum, نخمت nukhmut, نحم nuhum, نحمت nuhmut. — *Hawking small wares* پيله فروش peeleh furoosh.

HAY حشيش husheesh (plur. حشايش husha-ésh), علف aluf, كياه gé-auh, ثلثلات sulsulaut, كوم kuwum, ثن finn. v. *grass.—A species of Burgundian hay* اسپست aspust, قت kutt. —*A truss of hay* چاچ chauch, جرزت jurzut, ابالت ibaulut.—*A hay-maker* حشيشجي husheeshjé.

HAZARD (*accident*) وقعت wukaat, سرگذشت surguzusht, سرانجام surranjam.—(*danger*) خطر khutur, هول hool, بيم beem, مغلطه mughluteh, داهيت dauhé-ut.—(*a game at dice*) ششدر بازي sheshdur bauzé, كعبتين kaabteen, قمار بازي kumaur bauzé. v. *dice.*

To hazard در خطر انداختن dur khutur andaukhtun, روزگار ازمودن roozigaur azmoodun. v. *to risk.*

Hazardous پر خطار pur khutaur, مخوف mukhoof, هولناك hawilnauk, مهلك muhluk, معطب maatub, جانكاه jaungah.

Haze, v. *fog*, *mist.*—*Hazy*, v. *foggy*,

HE ان aun, هو hoo, وي wei, ذال zauk. *He himself* خود khood, خويش khoo-ésh.—*He is* است ast, اوست aust, هو hoo. v. Vol. I. p. 2118. v. also *male.*

The HEAD سر sur, راس raas, قادم kaudim, كله kulleh, فرق furk. *The head* or *chief part of any thing* سرات suraut.—*A crowned head* سر با اسغر sur ba asfur, شاه با اسغر shah ba asfur, سلطان تاجدار sultan taujdar. *Crowned heads* تاجداران خاقاني taujdaraun khakauné.--*The head when cut off* كله kulleh.—*A head-shaver* سرتراش surturaush. v. *barber.*—*Exalting the head* سر افراز sur afrauz. *Humbling the head* (*submissive*) سر فرو نما sur furoo numa.— *A plume of feathers with which Eastern people of rank adorn their heads* سرقوج surkooj.—*Striking the head* سركوب surkoob.—*To bow the head* سرنهادن surnihaudun, گردن نهادن gurdun nihaudun. v. *to bow*, *submit.*— *A wound in the head* سرينه sureeneh. *The hind head* كله kulleh, چكاد chukaud. *The middle of the hindhead* حلاوا hulawa, حلاوت hulawut. *The forehead* پيشاني peishauné. *The crown of the head* افسر سر afsura sur, ام الراس ummu'r'raas, نصله nusleh, چكاد chukaud. v. *crown.* — *The iron head of a spear* چپور chipoor.—*Having the head of a dog* سگسر sugsur. *Having the head of a fish* ماهي سر mauhé sur.—*By your head* (*I swear*) بسرت besurut, بسرتو besurtoo. — *A head* or *head man* سرور survur, سردار surdar, راس raas, امير ameer, مير meer, شريف shereef, خان khaun, نظر nuzr, سرجنگ surjung, سرعسكر suraskur, ام القومي ummu'l'koomé. *The head of a party* or *sect* پيشوا peishwa, سرهنگ surhunk. v. *chief.*—*Headmen* (*grandees*) اركان دولت arkauna dowlut, امرا omra, اعيان سلطنت a-é-auna sultunut, ارباب مملكت arbauba mumlikut, شرفا shurfa. اشراف ashrauf, نظاير nuza-er, رووس ru-oos, سرات suraut, سروان surwaun, وجوه wujooh. *The head man of a town* or *village* كلنتر kuluntur, دهقان dihkaun. *Head* (*intellect*) عقل akl, فهم fuhm, هوش hoosh, ادراك idrauk, طبع tuba, فراست firausut. v. *understanding*, *brain.*—(*source*) اصل asil, منشا munshaa, مبدا mubdaa. v. *spring.*—*A fountain head* سر چشمه sur chushumeh.—*To get a-head* (*get before in travelling*, &c.) پيش رفتن peish ruftun, قدم نمودن kudum numoodun. v. *to gain ground.*—(*to become superior*) باهر گشتن bauhir gushtun, دست يافتن dost é-aftun, سرافراز شدن surafrauz shoodun, استعلا پذيرفتن istéla pizzeeruftun, پيش گرفتن peish gooriftun, قدم يافتن kudum é-aftun. *To come to a head* (*as a suppurating wound*) پيدا امدن peeda aumudun. *To make head against* مقاومت كردن mukawimut kirdun, مخالفت نمودن mukhaulifut numoodun, تعرض ساختن ta-arruz saukhtun. v. *to resist*, *expose.*—*To be head and ears in debt* غرم بودن ghurm boodun, مديون شدن mudé-oon shoodun. *To be head and ears in love* مجنون بودن mejnoon boodun, عشك داشتن ishk daushtun. *Head and shoulders* قهرا kuhran, ضربانه zurbauneh, با جبر ba jubr. v. *by force.*—*To hit the nail upon the head* اصابت كردن isaubut kirdun, تحقيق نمودن tuhkeek numoodun.--*A head of hair* كاكل kaukul, گيسو keisoo. v. *hair.* — *From head to foot* سراپا surapa, سرتاپاي surtapaï, سرتاپا surtapa, سراسر surasur, سرتاسر surtasur.—*A hundred head of cattle* سد راس حيوان sud raas heewan. *One who sells heads of cattle* سرفروش surfuroosh.--*The heads of discourse* فصول خطاب fusoola khitaub.—*To be at the head*, *to take the head of a table or other place of honour* پيشگاه داشتن peishgah daushtun, پيشي گرفتن peishé gooriftun, سرجا يافتن surja é-aftun, در پيشي بودن dur peishé boodun, تقدم گرفتن tukuddum gooriftun, مقدمت پذيرفتن mukuddumut pizzeeruftun.—*A dizziness in the head* نزيرت nuzeerut, سراچه suraucheh, سرگرد surgurd, سركيجه surkeejeh.—*It came into the head* در دل امد dur dil aumud. *It went out of his head* از سر وا كرد uz sur wa kird.--*To ... the head* سردوان كردن surduwaun kirdun. *To carry the head erect* سر راست بردن sur raust bur-dun, سركش داشتن surkush daushtun. *To recline the head* سر زير كردن sur zeer kirdun. *To draw back the head* سركش كردن sur kush kirdun.—*To strike the head* سركوب كردن surkoob kirdun, كفخ ساختن kufukh saukhtun. *To number by the head* سرمره كردن surmureh kirdun. *To have the head confused with drink* سرگران شدن surguraun shoodun, سرمست بودن surmust boodun. *To hang the head* سرنگون نمودن ...

goon numoodun. *To move the head up and down* بي رامع كردن rama kirdun. *Hand over head* بي تدبير bé tudbeer, غافلانه ghaufilauneh. v. *rashly*.

To head (*to be a chief*) سالار شدن salaur shoodun, سرور بودن survur boodun, قدام شدن kuddaum shoodun, سردار گشتن surdaur gushtun, پيشوا بودن peishwa boodun. v. *to lead, direct, influence, govern.*—(*to behead*) گردن زدن gurdun zudun, سر صاف كردن sur sauf kirdun, كله بردن kulleh burdun.—(*to fit any thing with a head*) تنصيل كردن tunseel kirdun.

A HEADACH درد سر durda sur, كاليوه kauké-ooh, بيضت beezut, نزيرت nuzeerut, صداع suda, وجع الراس wuja'r'raas. *A head-ach from hard drinking* خمار khumaur, خمرت khumrut. *To have a head-ach* سر بار شدن sur bar shoodun, درد سر يافتن durda sur é-aftun, كاليوه داشتن kalé-ooh daushtun.

A HEAD-BAND سربند surbund. v. *fillet*.

HEAD-DRESS سراغوش suraghoosh, سروز surwuz, سراغوج suraghooj, كله پوش kulleh posh. —*To put on a head dress* تقنيع كردن tukné-a kirdun.

HEADED (*having a head*) زو سر zu sur, سر دار sur dar, راس دار ra-as dar, اهل كله ahla kulleh, زو قادم zu kaudim, فرق دار furk dar.--(*having a chief*) زو راس zu raas, سالار دار salaur dar, زو سرور zu survur, فرع دار fura dar. *Bare-headed* سرپهنجه surpuhunjeh, سروا surwa. *High headed* سربلند surbulund, سر در هوا sur dur hawa. v. *lofty, proud, vain-glorious.*—*Giddy headed* سراچه suraucheh, زو سرگرد zu surgurd. *Light headed* سبكسر subuksur, سبكسار subuksaur, سر در هوا surdur hawa. *To be heavy headed* سربار شدن surbar shoodun.

HEADINESS كستاخي kustaukhé, بي تدبيري bé tudbeeré, سرسري sursuré. v. *rashness, stubbornness*.

A HEAD-LAND راس جبل raasa jebel, انف الجبل unfu'l'jebel, دربحر افراز dur buhr afrauz, بيني كوه beené kooh. v. *cape*.

HEADLESS بي سر bé sur, غير راس ghire-a raas.—(*beheaded*) گردن زده gurdun zuddeh, سر صاف كرده sur sauf kirdeh.—(*without a chief*) بي سالار bé saulaur, غير سردار ghire-a surdaur, بلا نظور bila nuzoor.--(*inconsiderate*) بي تدبير bé tudbeer, غير تامل ghire-a ta-amul, بلا فكر bila fikr, بي رو bé roo.

HEADLONG كستاخ kustaukh, متهور mutuhawwur, بي انديشه bé andeesheh. v. *rash, thoughtless*.—(*sudden, precipitate*) ناگهاني naguhauné, ناگهانه naguhauneh, ناگاه nagauh, تيز مزاج taze mizauj, طيور فيور tei-our fei-our, متتابع mututa-é-a, علي الغور ala'l'four, للوقت lilwakt. v. also *rashly, hastily*.

A HEAD-PIECE سرپايان surpaï-aun, سرپنك surpunk. v. *helmet*; also *understanding*.

HEAD-QUARTERS عسكر جمعيت askura juma-é-ut, عرضگاه arzgah, كوران kooraun.

HEADSHIP سالاري salauré, سروري survuré, جاه jah, مرتبه murtubeh. v. *dignity, authority*.

A HEADSMAN جاندار jaundar, سر صاف گر sur sauf gur. v. *executioner*.

A HEADSTAL (*of a bridle*) سرافراز surafrauz.

HEADSTRONG, *heady* (*ungovernable*) سركش surkush, بي بندوبست bé bundoubust, غير ضبت و ربط ghire-a zubt ou rubt, متهور mutuhawwur. v. *headlong, violent.*—*Heady* (*intoxicating*) سرخوش surkhoosh, كنا koona, نشوه بخش nushweh bukhsh, هوش كش hoosh kush.

To HEAL چاره دادن chaureh dadun, شفا ساختن shufa saukhtun, خوش كردن khoosh kirdun, معالجت نمودن ma-alujut numoodun, تيمار كردن teemaur kirdun, ايشا ساختن a-ésha saukhtun, دوا بخشيدن duwa bukhshédun, اسو نمودن asoo numoodun, علاج دادن alauj dadun. *To heal dissensions* اصلاح ذات البين كردن islauh zautu'l'bein kirdun. v. *reconcile.*—*To heal* (*grow well*) شفا شدن shufa shoodun, معالجت گشتن maalujut gushtun, خوش شدن khoosh shoodun.

Healed معالجت maalujut, چاره ياب chaureh é-aub, موتشي mu-utushé, اسي asé.

A healer چاره ساز chaureh sauz, شفا كننده shufa koonindeh, تيماركر teemaurgur.

Healing شافي shaufé, تشفيت tushfé-ut, چاره كنان chaureh koonaun, شفا ساز shufa sauz, اسو asoo. v. also *assuasive, gentle, mild, molifying*.

Health (*of body*) خوشي khooshé, بهبودي buhboodé, تندرستي tundurusté, شفا shufa, عجوز ajooz, اريكت areekut, سلامت sulaumut, عافيت aufé-ut, صحت suhhut. *Restoration* or *recovery of health* شفا رسان shufa rusaun, شافي ساز shaufé sauz, خوشي ياب khooshé é-aub.—*To recover health* شفا بودن shufa boodun, افافت يافتن ifaufut é-aftun, صحت شدن suhhut shoodun. *Hurtful to health* مزاجرا مخالف muzaujra mukhaulif. *To wish a restoration of health* مستشفي كردن mustushfé kirdun. *To wish health* سلام دادن salaum dadun. v. *to salute.*—*Health to you, here is your health* (*when drinking*) صحت و عافيت suhhut ou aufé-ut. *A bumper health, drank to a mistress or friend* دوستكام

dooſtkaum, دوستكام dooſtkaun.—*Health (purity of mind)* پاكي pauké, سادكي ſaudugé, صفاي ſufa-é baul, بال تقديس tukdees.—*(ſalvation)* خلاص khulaus, نجات nujaut.—*Healthful.* v. *healthy.*—*Healthfulneſs of climate* اعتدال هوا é-ati-daula hawa, خوشي هوا khooſhé-a hawa. v. *ſa-lubrity, health.*—*Healthleſs* نا خوش na khooſh, غير بهبود ghire-a buhbood.—*Healthily* با خوشي ba khooſhé, با تندرستي ba tunduruſté, بهبودانه buhboodauneh, صحيحا ſuheehan.

Healthy خوش khooſh, بهبود buhbood, تندرست tunduruſt, تنومند tunoomund, ذو عافيت zu aufé-ut, صحيح ſuheeh. *To be healthy* خوش شدن khooſh ſhoodun, در صحت بودن dur ſuh-hut boodun.

A HEAP اجتماع ijtimaa, جماعت juma-at, فراهم furrauhim, توده tooduh, خره khuruh, پشته puſhtuh, كله kulluh, لباكت lubaukut, عفازت afauzut, اهانه ahauneh. v. *accumulation, cluſter, crowd.*—*A heap of corn* خرمن khurmun, خانه khauneh, چاچ chauch, چاش chauſh, فدا fuda, انبس ambus, انبش ambuſh, راز rauzſh, راژن rauzſhin, عرمت armut (plur. عرم arum, عرمتان armutaun), سرت ſurt, صبرت ſubrut. *A heap of earth* توده خاک tooduha khauk, ند nudd, كمزت kumzut. *A heap of ſand* خامه khau-meh, خانه khauneh, خامي khaumé, كوزه ريگ koozuha reeg, رملت rumlut, تعيدت ka-édut, نقا nika, عجوز ajooz, دعص daas, قوز kooz, شوشه ſhooſheh, رقوت rukwut, مقاعدت muka-adut. *Heaps of ſand* جمهور jumhoor, دعص di-as, دعصت di-aſut. *A heap of money* صوبت ſoo-but. *A heap of dry herbage* عدامس adaumis. *A heap of ſtones* خره سنك kurruha ſunk. *A heap of bricks* or *tiles* خره خشت khurruha khuſht. *A heap of books* اضمامت كتب izmaumuta kutub. v. *pile.*

To heap اجتماع كردن ijtimaa kirdun, فراهم اوردن furrauhum awurdun, خره نمودن khurruh numoodun, احتكار ساختن ihtikaur ſaukhtun. v. *to accumulate, pile.*

Heaped مجتمع mujtima, جماعت شده ju-maat ſhoodeh, مرتجم murtujum, مرتظم murtu-zum, خره khurruh. v. *accumulated, piled.*—*A heaped meaſure of corn* جمم jumum.

To HEAR *(with the ears)* استماع كردن iſ-timaa kirdun, شنيدن ſhunédun, مستمع بودن muſtumaa boodun, شنفتن ſhunuftun, شنودن ſhunoodun, گوش دادن gooſh dadun, كوشيدن gooſhédun, نيوشيدن ne-ooſhédun, اشناتن aſh-nauftun, اشنيدن aſhnédun, شناييدن ſhunaï-édun, بشوليدن buſhoolédun, سماع نمودن ſu-maa numoodun. v. *to liſten.*—*(to underſtand)* فهم كردن fuhm kirdun, ادراک نمودن idrauk nu-moodun, اذعان يافتن iza-an é-aftun, شنودن ſhunoodun. *(be informed of)* خبر داشتن khubr dauſhtun, اخبار شنيدن akhbaur ſhunédun, خبر دار شدن khubr dar ſhoodun, وقوف پذيرفتن wukoof pizzeeruftun, اعلام كرفتن é-alaum goo-riftun.—*(to allow to ſpeak, to hear what one has to ſay)* اجازت بكفتن دادن ijauzut beguftun dadun, دستور بكلام كردن نمودن duſtoor bekulaum kirdun numoodun.—*(to obey)* طاعت نمودن tau-at numoodun, انقياد كردن inké-aud kirdun, امتثال بردن imtiſaul burdun.—*(to attend fa-vourably)* مهربان كردن mihrubaun kirdun, نازيدن nauzédun, نوازش ساختن nuwauziſh ſaukhtun. *To hear judicially (to try cauſes)* فصل خصومت كردن fuſla khuſoomut kirdun, قطع نزاع ساختن kutaa nuzaa ſaukhtun, دعوابى حكم نمودن da-waï-é hookum numoodun, قضا كردن kuza kir-dun, داد دادن daud dadun. *To hear with pleaſure* خوش شنيدن khooſh ſhunédun. *To hear with attention* گوش زدن gooſh zudun. *To hear any thing with attention* گوش بشنفتن چيزي كردن gooſh beſhunuftun cheezé kirdun. *One who remembers all he hears* گوش سراي gooſh ſura-é, تغلت kufulut. *One who hears well* ندس nudis. *To pretend not to hear* تصام كردن tu-ſamm kirdun. *To cauſe to hear* شنوانيدن ſhinu-wanédun, شنو كردانيدن ſhinoo kirdanédun. *To force one to hear what he does not like* وجر كردن wujur kirdun, موجر ساختن muwujjur ſaukhtun, هذا كردن huzza kirdun. *Whatever one hears or ſtrikes the ear* شنيد ſhuneed, گوش كذار gooſh guzaur, گوش زن gooſh zun. *In order to hear* مستمعا muſtumaan.

Heard شنيده ſhunédeh, گوش زد gooſh zud, مسموع muſumuwa, گوش كذار gooſh guzaur. *The king of Tabriſtan heard his words* شاه طبرستان سخنان اورا شنيد ſhaha Tabriſtan ſukhnauna o[...] ſhuneed. *For ſeveral nights I have heard the noiſe* ازچند شب اين اوزرا شنيدم uz chund ſh[...] eïn awauzra ſhunédum. *When he heard the words* وقتكه اين سخن سماعت كرد waktuk[...] ein ſukhun ſumaat kird. *When he heard the good tidings he was overjoyed* [...]تكه اين مژده [...]نيد بسيار مسرت و نشاط و فراوان عشرت و انبساط يافت waktukeh ein muzſhduh ſhune[...] biſſé-ar muſurrut ou niſhaut, wa firawaun iſhr[...] ou imbiſaut é-aft. [The above is from the *To*[...]*nameh* or *Tales of a Parrot*; and ſhows, in o[...]

short instance, the verbose taste of some Persian writers. It may be literally translated—*When he heard these good tidings he found much joy and exultation, and great pleasure and delight*].—*It is heard but not confirmed* (*when news is doubtful*) سمعا و لا بلغا suman wa la bulghan.

A bearer کوش کذار goosh guzaur, کوشچی gooshché, سامع sauma, سميع sumé-a (pl. سمعا sumaa), مستمع mustuma (plur. مستمعون mustumi-oon), مستمعان mustumi-aun.

Hearing (participle) شنو shunoo, استماع نما istimaa numa, سامع sauma. *The sense*, also *the organs of hearing* سمع suma, استماع istimaa, سماع sumaa, شنيد shuneed, قوت سامعت kuwwuta samaat, سامعت samaat, سماع خانه sumaa khauneh. *Hearing news* اخبار شننده akhbaur shunindeh. *A hearing* or *audience* حضار مجلس huzzaura mujlis, التقا iltika, مستمعان mustumaan. *A judicial hearing* حكم شرع hookuma shura, قضا kuza, حجت hujjut, حجت سجل hujjuta sijil. *Hard of hearing* كران كوش guraun goosh. v. *deaf*.—*Within hearing* نزديك nuzdeek, قريب kureeb, عند ynda. v. *near*.

To hearken, v. *to hear*, *listen*.

Hearsay كفت و كو guft ou goo.

The HEART دل dil (pl. دلان dilaun), قلب kulb (pl. قلوب kuloob), بال baul, جكر jigur, لب lub, خاطر khautir, فواد fu-aud (plur. افايد afa-éd), كبد kubud (pl. كبود kubood, اكباد akbaud, اكبد akbud), جان jaun, جنان junaun, جنانه junauneh, چنين chuneen, درون duroon, جوش joosh, جوشن jooshun, جاش jaush, خلد khulud, ضمير zumeer, روع rooa, v. *mind*, *soul*, *affection*, *love*, *secret*, *thought*.—*Alluring, deceiving, ravishing, captivating the heart* دلبر dilbur, دلربا dilruba, دلكش dilkush, دلستان dilstaun, دلاويز dilaweez, دلغريب dilfurrabe, دلدار dildaur. *Inflaming the heart* جكر سوز jigur sooz, دلسوز dilsooz. *Tormenting the heart* دلازار dilazaur, دلخراش dilkhiraush, دلدوز dildooz, دلكذار dilguzaur. *Rejoicing the heart* دلفروز dilfurooz, دلپذير dilpizzeer, دلپسند dilpussund, خاطر كشا khautir kusha, مفرح قلب mufurruha kulb. *That which the heart desires* دلخواه dilkhauh, دلجو diljoo. *Pure of heart* صافي دل saufé dil, خالص الجنان khaulisu'l'junaun. *A pure heart* دل صاف dila sauf, قلب پال kulba pauk, جان طاهر jauna tauhir, خاطر خالص khautira khaulis, فواد صفا اعتياد fu-auda sufa é-até-aud. *Binding* or *enslaving the heart* دلبند dilbund, خاطر كير khautir geer. *Heart-break* دلشكستكى dilshakustugé, دلتنكي diltungé. v. *grief*.—*Heart-broken* كرانجان guraunjaun, دلريش dilreesh, دلتنك diltunk, زو دلتنكي zu diltungé, خاطر مانده khautir maundeh, دلشكسته dilshakusteh, دلافكار پر افكار dil afgaur pur afkaur, دلفكار dilfikaur, دل مانده dilmaundeh, زهر تراك zuhreh turauk, مغموم قلب mughmooma kulb, دلخسته dilkhusteh. *A heart prone to joy* فواد مسرت fuwauda musurrut é-até-aud. *With heart and soul* با جان و دل ba jaun ou dil. *Soothing the heart* دلاسا dilasa, دلارام dilaram, دلشاد dilshaud, دلنواز dilnuwauz. *From the bottom of the heart* از درون دل uz duroona dil, عن صميم القلب aan sumeemu'l'kulb. *It came from the heart* از دل امد uz dil amaud. *The wish of the heart* نتيجه فواد nuteejuha fuwaud. *The heart* or *best part of any thing* خالص khaulis. *The heart* or *interior part of any thing* درون duroon, دروني duroone.—*Heart* (*courage*) دليري dilaré, دلاوري dilavuré, تيز دلى taze dilé, جان jaun. *Belonging to the heart* قلبي kulbé, دل پيوند dil pivund, خاطر منسوب khautir munsoob.—*By heart* خاطر نشان khautir nishaun. v. *memory*.—*To recite by heart* ظاهرا قرات كردن zauhira kuraat kirdun. *Black at the heart* سيه درون sé-uh duroon, سويدا suweida, سويداء القلب suweida-u'l'kulb, سواد القلب suwaudu'l'kulb, نقطه سويداي بال nuktuha suweida-é baul. v. *infamous*, *treacherous*.—*Hard-hearted* غليظ القلب ghuleezu'l'kulb, دل ازار dil azaur, جان ازار jaun azaur. v. *cruel*.—*Light-hearted* خوش دل khoosh dil, خوش خاطر khoosh khautir. *Faint-hearted* بد دل bud dil, اشتر دل ushtur dil. v. *timid*.—*Tender-hearted* نرم دل nurm dil. v. *gentle*, *benevolent*.—*Without a heart* بى دل bé dil. v. *cowardly*; *inhuman*.—*Warm-hearted* دلكرم dilgurm, صاحب دل sahib dil, دلير dilare. v. *brave*, *friendly*.—*Heart-ach* دلتنكي diltungé, دلفكاري dilfikauré, دلريشي dilreeshé, دلبستكى dilbustugé, دلازارى dilazauré. v. *anguish*, *sorrow*.—*Heart-burnt* دلسوخته dilsookhteh, جكر سوز jigur sooz. *The heart-burn* (*disease*) جكر فسادي jigur fusaudé. *Heart-burning* (*discontent*) نا خشنودي na khushnoodé, كينه keeneh. *Heart-dear*, *dear-heart* دل ارام dil aram. *Heart-ease* دلخوشي dilkhoshé, دلاسايي dilasaï-é. *Heart-easing* دلاسا dilasa. *Heart-felt* دلكير dilgeer. *Heart-sick* دلازار dilazaur. *Heart-struck* دلكرفته dilgoorifteh. v. *terrified*.—(*infixed in the mind*) درخاطر نشاده dur khautir nishaudeh. *Heart swelling* (*resentful*) كين توز keen tooz, كينور keenawur, سينه پر كينه seeneh pur keeneh. *Heart-*

whole دل صافی ſaufé-dil, دل خوش dil khooſh. v. *cheerful, contented.*—*Heart-wounded* دلازار dil-azaur, دلریش dilreeſh.

To hearten دلیر کردن dilare kirdun, جان دادن jaun dadun, تیز دل ساختن tazé dil ſaukh-tun. v. *to animate, encourage.*

A HEARTH, *fire-hearth*, اتشدان autaſh dan, اتشلک autaſhlik, پیش اتش peiſha autaſh.

HEARTILY (*ſincerely*) قلبا kulban, با حقیقت ba hukeekut, بی ریا bé ré-a, خالصا khauliſan, بالصدق bi's'ſuduk, با نیت صادقت ba né-uta ſaudikut. v. *cordially.*—(*eagerly*) دلیرانه dilarauné, با رشک ba ruſhk, ارزومندانه arzoo-mundauneh, با حمیت ba humé-ut.

Heartineſs (*ſincerity*) حقیقت hukeekut, صداقت ſudaukut, بی ریایی bé ré-aï-é, عدم ریا aduma ré-a. (*ardour*) دلیري dilaré, حمیت humé-ut, غیرت gheerut, رشک ruſhk.

Heartleſs بیجان béjaun, بیچاره béchauré, اشتردل uſhturdil, بد دل bud dil. v. *timid.*

Heartleſſneſs عدم دلیري aduma dilaré, بد دلي bud dilé, اشتردلی uſhturdilé. v. *dejection.*

Hearty (*ſincere*) صافي دل ſaufé dil, ذو صداقت zu ſudaukut, درست duruſt, اهل حقیقت ahla hukeekut, مخلص mukhlus, بي ریا be ré-a. (*in full health*) خوش khooſh, تندرست tunduruſt, بهبود buhbood. v. *healthy, ſtrong, vigorous.*

HEAT گرمي gurmé, گرما gurma, تاب taub, سوز ſooz, حرارت huroorut, حر hurr, تابش taubiſh, سوختگي ſookhtugé, افروزش afrooziſh, تالاس taulauſh, لهاب luhaub, کیل keel, شوولت ſhu-oolut. (*paſſion*) غضب ghuzb, بهر buhr, خشم khuſhum. (*ardour, zeal*) غیرت gheerut, رشک ruſhk, حمیت humé-ut. v. *rage.* — *A heat at a race* تاز tauz, شرف ſherif, حضر huzr, شوط ſhu-wut, کبت kubut. *A heat in the face* سرخ روي ſurkha rooï. *Heats* (*factions, animoſity*) بدخواهي bud khauhé, طغیان tughé-aun, هنگامه hungau-meh, غوغا ghoogha, غلغل ghulghul.

To heat تابدار کردن taubdar kirdun, گرم ساختن gurm ſaukhtun, حار نمودن harr numoo-dun, گرمي دادن gurmé dadun.—(*to cauſe to fer-ment*) جوش کردانیدن jooſh kirdanédun, جوش وخروش ساختن jooſh ou khurooſh ſaukhtun. (*to make feveriſh*) محموم کردن muhmoom kirdun, حمیم ساختن humeem ſaukhtun, تاب زدن taub zudun. (*to enrage*) حمیت انگیز کردن humé-ut angeez kirdun, غضوب ساختن ghuzoob ſaukhtun.

Heated (*warmed*) گرم ساخته gurm ſaukhteh, محموم muhmoom, محر mubirr. (*enraged*) مغضوب mughzoob, غضوب ghuzoob.

HEATH (*plant*) علقی alka, علقات alkaut, کخج kukhuj, نخج nukhuj.—*A heath* وحشت wuhſhut.--*Heathy* پر علقی pur alka.

A HEATHEN بتپرست butpuruſt, گبر gue-ber, ملحد mulhud, گور gawr (pl. گوران gaw-raun) مغ mugh, کافر kaufir (pl. کفار kuffaur, کفرت kufrut). *Heathen* (adject.) کافر kaufir, کم اعتقاد kum é-atikaud, کم ایمان kum a-émaun.—*Heatheniſh* (*belonging to heathens*) بتپرست پیوند butpuruſt pivund, گور منسوب gawr munſoob. (*wild, ſavage*) وحشی wuhſhé, درشت duruſht, ظالم zauſim. v. *cruel.*—*Heatheniſm* بتپرستي but-puruſté, جاهلیت jauhilé-ut. v. *paganiſm.*

To HEAVE (*lift, raiſe*) برداشتن burdauſh-tun, برداریدن burdaurédun, براوردن burawur-dun, رفع کردن rufa kirdun, اززمین برداشتن uz zumeen burdauſhtun.—(*to pant for breath*) تنگ نفس کردن tunk nufus kirdun, دمابر بودن dumaubur boodun, ضیق النفس شدن zeeku'n'-nufus ſhoodun.—(*to ſwell and fall*) خیزان و افتان نمودن kheezaun ou uftaun numoodun.—(*to feel a tendency to vomit*) بیزار و نفور شدن bé-zaur ou nufoor ſhoodun, منش کشتن muniſh guſh-tun. *To heave overboard* اوبار کردن awbaur kirdun.

A heave (*lift*) بردار burdaur.—(*riſing and fall-ing of the breaſt*) سینه خیزان و افتان ſeeneh kheezaun ou uftaun, نفج nuffuj.—(*an effort to vomit*) منش کر muniſh gur.

HEAVEN اسمان aſuman, اسمانه aſumauneh, سما ſuma, چرخ churkh, فلک fuluk, گردون gurdoon, سپهر ſipihr, مینا meena, جلد julud, چرخ برین churkha bureen, عالم بالا aluma bala, جربا jurba, اطلس atlas, عجوز ajooz, کحل kuhl, سقف ſukf, سقف مینا ſukfa meena, اب وهوا au[b] ou hawa, جو ju-ou, دیهور deehoor, برپژ burpuzſh[…], گرزبان gurzubaun, رقیع ruké-a, اثیر aſeer. *Th[e] heavens* سماوات ſumawaut, اسمیت aſmé-ut, سموات ſumwaut, سمایي ſumaï-é, سمایا ſuma[…]é-a, سموکات ſumookaut, افلاک aflauk, طرایق tura-ék. *The higheſt heaven* (*the reſidence of Omni-potence*) عالم عظما auluma azma, فلک الافلاک fu-luku'l'aflauk, کرسی kurſé. *The heaven of ange[ls], the ninth heaven* عالم جبروت auluma juburroo[t], وثاب الملایکت wuſaubu'l'mula-ékut, ملکوت almulukoot, عرش arſh. *The nine heavens* اباي علویت nuh aba-é uloo-é-ut, نه طاق nuh tau[k]. *The eighth heaven* چرخ ثماني churka ſumaun[é]. *The ſeventh heaven* غرفت ghurfut, رقع ruka, […] burka. *The ſixth heaven* چرخ ششم churka ſhu-ſhum. *The fifth heaven* چرخ پنجم churkha pun-jum. *The fourth heaven* (*the region of the ſu[n]*

طارم taurum, طارم چارم taurum chaurum, حقورت hukoorut, برقع burka. *The third heaven* چرخ سیوم churkha sé-um. *The second heaven* چرخ دوم churkha du-um. *The heaven* or *sphere of the moon* فلك القمر fuluku'l'kumr, چرخ مهر churka muhr, فلك الدنيا fuluku'd'duné-a, فلك اطلس fuluka atlas. *The starry heavens* ام النجوم um-mu'n'nujoom. *The azure vault of heaven* گنبد لاجورد kumbud lajoorud. *The revolutions of the heavens* چرخ دوار churkha duwaur. *Heaven-born* اسمان زاده asumaun zaudeh, اسمان پرور asumaun purwur. *Heaven built* از پري معمور uz peri ma-amoor, از جن مبني uz jinn mubunné. *Heaven-directed* (*raised towards the sky*) بسوي فلك برداشته besooï fuluk burdaushteh.—(*guided by heaven*) مهتدي muhtudé, مسدد musudud, با رهنموني توفيق ba ruhnumooné toofeek. *The assistance of heaven* امداد غيبي imdauda gheebé. *Heavenward* بسوي اسمان besooï asumaun.

Heavenly اسماني asumauné, سماوي sumawé, فلكي fuluké, چرخي churkhé, رباني rubbauné, قدسي kudsé, اسمان منسوب asumaun munsoob, اسما مانند asma maunund. *The heavenly luminaries* مجاديح السما mujaudeehu's'suma. *The regular motion of the heavenly bodies* اسمان راست گردش asumauna rauft gurdush. *Heavenly* (*excellent*) ذو فضيلت zu fuzeelut, اهل عزت ahla yzzut, اعلا é-ala. *In a heavenly manner* بر وجه اسماني bur wujha asumauné, بطور مفضل betoor mufzil.

HEAVILY (*ponderously*) با گراني ba gurauné, ثقيلا sukilan, با ثقالت ba sukaulut. *Going heavily* اهسته رو ahusteh rou, دير deir, گران سير guraun seir. *Flying* or *moving heavily* دير پروازي deir purwauzé. *Raining heavily* سيال fei-aul, سيال باران sei-aul baraun. — *Heavily* (*with sadness*) با گرانجاني ba guraunjauné, غمخوارانه ghumkhore-auneh, با دلتنگي ba diltungé. (*with difficulty*) دشخوارانه dushkhaurauneh, با دشخواري ba dushkhauré, دشوارانه dushwarauneh.

Heaviness (*ponderousness*) گراني guraune, ثقل sukl, ثقلت suklut.—(*dejection*) گرانجاني guranjauné, غم ghumm, درد durd, رنج runj, دلتنگي diltungé, دلبستگي dilbustugé, تثقيل tuskeel. v. *sadness, oppression*.—(*dullness, stupidity*) سرسامي surfaumé, عدم عقل aduma akul, حماقت humaukut, حمق humk.—(*slowness of motion*) گران سيري guraun seiré, دير روي deir rouvé, گران ازمردگي azmurdugé, اهستگي ahustugé, گران حركت guraun hurukut.

Heavy گران guraun, سنگين sungeen, ثقيل sukeel (plur. ثقال sukaul, ثقلاء suklaa), رزين ruzeen. *Heavy laden* گران بار guraun bar, محمول muhmool, مدموم mudmoom, انكار afgaur. *A heavy sailing ship* جهاز گران سير jahauze guraun seir. *A heavy atmosphere* ثقيل هوا sukeel hawa. — *Meat heavy on the stomach* طعام نا گوارنده ta-am na guwaurindeh. *Heavy* (*sad*) گرانجان guraunjaun, اندوهگين andoohkeen, غمگين ghumkeen, غمناك ghumnauk, دلتنگ diltunk, ملول mulool. v. *afflicted, sorrowful, dejected*.—(*oppressive*) ظالم zaulim, ظلمكار zulumkaur, تعدي ahla ta-adé, اهل تعدي ahla ta-adé, جان ازار jaun azaur.—(*drowsy*) گريان guré-aun, خواب الود khaub alood, مستوسن mustoofin.—(*lazy, slow*) كاهل kauhil, مهمل muhmil, كيار ké-aur, نا بكار na bekaur, هدر hudr.—(*dull in understanding*) نا زيرك na zeeruk, خيره سر kheereh fur, سرسام surfaum, احمق ahmuk.—(*not sprightly*) نا شوخ na shookh, نا دلخوش na dilkhoosh, بي شادكامي bé shaudkaumé, غير مسرت ghire-a musurrut. — *Heavy money* (*of just weight*) وزندار wuzundar.

HEBDOMADAL هر هفته hur hufteh. v. *weekly*.—*To hebetate*, &c. v. *to dull, blunt*.

HEBREW عبري ybré, عبراني ybrauné, عمراني ymrauné. *The Hebrew scripture* خط عمراني ymrauné.—*A Hebrew* (*Jew*) عمران ymraun, عبران ybraun, يهودي eehoodé.

HECTICK ذو دق zu dykk.—*A hectick fever* دق dykk, حماي دق huma-é dykk.

A hector, v. *braggadocio, bully*.

A HEDGE منقبت munkubut, زرب zurb, زريبت zureebut, درابزون duraubuzoon, داربزين daurbuzeen, جفلق jufluk, پرده perdeh. v. *fence*. —*To hedge*, v. *to fence*; also *to shift off*.—*Hedge born* بد نژاد bud nishaud.

A hedger داربزين گر daurbuzeengur.

A HEDGE-HOG انقد ankud, شاهب shawhib, شكاسه shukauseh, خدنك khidunk, ريكاسه reekauseh, خاريشت khaurposht, سنگه sungeh, سكر sukur, سكارون sukaroon, جيزو jeezo, چكاشه chugausheh, عساعس asaus.

To heed, v. *to attend, mind, regard*.—*Heed*, v. *care, attention, caution, observation, notice, regard*. —*Heedful*, v. *attentive, watchful, careful, cautious*.—*Heedfully*, v. *attentively*, &c.—*Heedfulness*, v. *vigilance, caution*.—*Heedless*, v. *incautious, careless*.—*Heedlessness*, v. *inattention, negligence*.

The HEEL كعب kaab, پاشنه paushneh, پاشينه pausheeneh, پاشته paushteh, عقب akub, عقيب akeeb, پزده puzshdeh, پزول puzshool. *The tendon of the heel* عرقوب arkoob.—*Cow heel*

پاچه pa-échek, پاچه pacheh. *A cook who ſells cow-heel or the feet of cattle in general* پاچه فروش pa-écheh furooſh. *To follow cloſe at one's heels* در پاي كسي رفتن dur pa-é kuſſé ruftun. *To lay by the heels* پاي بند كردن pa-é bund kirdun, پاپس ساختن papus ſaukhtun. v. *to fetter*.—*To heel (as a ſhip)* بجانب مايل بودن be-jaunib ma-él boodun.

The HEJRA (*Mohammedan era*) هجره hejrah, الهجره alhejrah, من الهجره النبويت minu'l'-hejrahu'n'nubawé-ut. *The year of the hejra* سنت هجره ſunnuta hejrah.

A HEIFER عجل yjl, عجلت yjlut, ارخت arkhut.

HEIGH HO! هاي ha-é ويل weil.

HEIGHT بلندي bulundé, بالا balau, اعتلا é-atilau, ارتفاع irtifaa, رفعت rufaat, علو aloo, اروند arvund, افرنک afrunk, افزنك afzunk, سمو ſumoo, فوق fouk, اذخ adukh. v. *elevation, aſcent, dignity*.—*The height of glory and magnificence* ارتفاع فر و شوكت irtifaa fur ou ſhawkut. *Buildings of a conſpicuous height* ابنيت ظاهرت الارتفاع abné-ut zauhirutu'l'irtifaa. *The height of the tide* مد mudd. *Equal in height* همسر humſur. *The height (full completion)* اتمام itmaum, كمال kumaul, تمامت tumaumut, اسپري aſpuré, پرداخت purdaukht. *The height of excellence* فضل كامل fuzla kaumil, كمال تمام kumaula tumaum, بزرگواري بي عيب buzurguwauré bé aïb. *The height of exertion* جد و جهد تمام judd ou jihud tumaum. *To throw, thruſt* or *let any thing down from a height* فتاليدن futaulédun, فروشتن furooſhtun, فرو انداختن furoo andaukhtun.

To heighten برداشتن burdauſhtun, بلند نمودن bulund numoodun, رفيع كردن rufé-a kirdun, بالاتر ساختن balautur ſaukhtun, براوردن burawurdun. v. *to elevate*.—(*to meliorate*) بهتر كردن behter kirdun, خوبتر ساختن khoobtur ſaukhtun, نيكتر نمودن neektur numoodun. v. *to improve*.—(*to aggravate*) بدتر كردن budtur kirdun, ثقيل نمودن ſukeel numoodun, زياده ساختن zé-audeh ſaukhtun.—(*to embelliſh by decorations*) زينت كردن zeenut kirdun, اريش نمودن ara-éſh numoodun, زيبا ساختن zeeba ſaukhtun.

HEINOUS اهل فساد ahla fuſaud, فجر fujir, شقي ſhuké, شر ſhurr, خشوک khuſhook, ظالم zaulim. v. *atrocious, wicked*.—*A heinous crime* ذنب عظيم و ظلم جسيم zumb azeem ou zulm juſeem, كناه كبير gunauh kubeer.—*Heinouſly* شرا ſhurran, فجرانه fujirauneh, ظالما zauliman.

Heinouſneſs ظلم zulm, فساد fuſaud, شر ſharr. v. *wickedneſs*.

An HEIR وارث wauris (plur. ورثت wuriſut), ميراث خور meeraus khore, ميراث كير meeraus geer. *To nominate an heir to a kingdom* ولي عهد نمودن wulé-a ahud numoodun. *To appoint an heir* وارث كردن wauris kirdun, توريث ساختن tawrees ſaukhtun, ايراث نمودن a-éraus numoodun, مورث كردن mooris kirdun. *To heir* ميراث خور شدن meeraus khore ſhoodun, ميراثيدن meerauſédun, ميراث زدن meeraus zudun, ميراث خوردن meeraus khoredun.

An heireſs زني وارث zunné wauris.

Heirleſs بي وارث be wauris.

Heirſhip ميراث meeraus.

HELD (participle of *hold*) كرفته goorifteh, داشته dauſhteh, مقبوض mukbooz, مضبوط muzboot.—(preterite) *I held* كرفتم gooriftum, داشتم dauſhtum. *Thou heldeſt* كرفتي goorifté, داشتي dauſhté. *He held* كرفت goorift, داشت dauſht.

HELIOTROPE (*ſun-flower*) افتاب پرست afitaub puruſt, خور پرست khoor puruſt, كسني kuſné, كاسني kauſné.

HELL جهنم jehennem, جهيم juheem, دوزخ doozukh, دار البوار daru'l'buwaur, سقر ſukur, حطمه hutmeh, زرند zurund, هاويت hawé-ut, نهبرت nuhburut (plur. نهابر nuhauber). *Hell fire* نار سقر naura ſukur, نار جهنم naura jehennem, اتش جهيم autaſha juheem, غاشيت ghauſhé-ut, لظى luzé. *The loweſt pit of hell* درک اسغل duruka asful (plur. درکات اسغل durukauta asful), سجين ſijjeen. *His manſion is hell* ماواش جهنم است mawauſh jehennem aſt. *The inhabitants of hell (the damned, the infernal powers)* اهل جهنم ahla jehennem, دوزخ قرار doozukh kuraur, اصحاب النار aſ-haubu'n'naur, صحبان دوزخ ſuhbauna doozukh. *Go to hell* دوزخ جوي doozukh jooï. *Hell doomed* در جهنم محبوس dur jehennem muhboos. *A hell-hound* اهل جهنم ahla jehennem, مرد خبيث murd khubees. v. *villain*.—*The dog of hell (cerberus)* سكسار ſugſaur.—*Hellward* بسوي جهنم beſooï jehennem.

Helliſh دوزخي doozukhé, ذو جهنم zu jehennem, جهنمي jehennemé, دوزخ قرار doozukh kuraur.—*Helliſhly*, v. *infernally, wickedly*.—*Helliſhneſs*, v. *wickedneſs*.

HELLEBORE خربق khurbuk. *White hellebore* خربق سپيد khurbuka ſipeed. *Black hellebore* خربق سياه khurbuka ſé-ah.

HELM (*of a ſhip*) دنبال جهاز dumbaula jahauze, خله khulleh, خلاشه khulauſheh, خله كشتي khulleha kiſhté. *To helm* or *ſteer the helm* خله كرفتن kulleh gooriftun, خلاش داشتن khulauſh dauſhtun. v. *to conduct, guide*.

A HELMET, *helm* كنكره kunkureh, پراكى purauké, سرپايان surpaï-aun, سرپنك surpunk, مغفر mighfur, خود khood, ترك turik, پول pool, بختاق bukhtauk, بيضت beezut, بصل busl, خوي khooï, دومص dawmus, غفار ghuffaur. *A texture of iron rings hanging from the back of a helmet* زره كلاه zirh kullauh. *The plume of a helmet* سرقوج surkooj.

HELP معاونت ma-awunut, ياري é-auré, يارديم é-aurdum, عون awun, نصرت nusrut, امداد imdaud, مدد mudud, مددكاري mududkauré. v. *assistance, succour, support, remedy.*—*Oh! help* يا امداد ha-é mudud. *By God's help* با امداد رباني ba imdaud rubbauné, با نصرت الله ba nusrutullah, با عون الهى ba awun ilahé. *To beg for help* معاونت طلب كردن ma-awunut tuluh kirdun, استعانت ساختن isti-aunut saukhtun, استمداد ساختن é-atizaud kirdun, اعتضاد كردن istimdaud saukhtun. *To call out for help* فرياد كردن furé-aud kirdun, فرياد و فغان زدن furé-aud ou fughaun zudun.

To help ياري كردن é-auré kirdun, نصرت دادن nusrut dadun, مدد اوردن mudud awurdun, دست رس كردن dosta rus kirdun, دست دادن dost dadun, امداد و ياري نمودن imdaud ou é-auré numoodun, يار بودن é-aur boodun, مدد كار شدن mudud kaur shoodun, دستيار كشتن dosté-aur gushtun, عنايت بردن ana-é-ut burdun, معاونت نمودن ma-awunut numoodun, مظاهرت كردن muzauhirut kirdun, معاضدت ساختن ma-azudut saukhtun, مساعدت اوردن masa-adut awurdun. v. *to assist, succour, cure, remedy.*

A helper ناصر naufir. v. *assistant.*

Helpful امداد اور imdaud awur, مدد بخش mudud bukhsh. v. *useful, salutary.*

Helpless بى چاره bé chaureh, ستوه sutooh, غير امداد ghire-a imdaud, بى بهره bé buhreh.

Helplessly بروجه بي چاره bur wujha bé chaureh.

Helplessness عدم امداد aduma imdaud.

HELTER-SKELTER با اخلال ba ikhlaul, كرش مرش kurish murish, ابور جبور aboor juboor v. *pell-mell, confusedly.*

A HELVE (*handle of an ax*) دسته برت dosteh-a burt. v. *handle.*—*To helve* دسته سزاوار كردن dosteh suzawaur kirdun.

HEM (*of a garment*) نكار كرد nikaura gurd, كنار kunaur, دامن daumin, درز durz, حاشيت haushé-ut (plur. حواشي huwaushé), تير teer, درز durz, حذل huzl, كفت kuffut (pl. كفف kufuf). *Hem* (*interjection*) هي هي hei hei, اوه awuh, زهي zuhé, زي zee.

To hem (*a garment*) كنار كردن kunaur kirdun, دامن ساختن daumin saukhtun. v. also *to border, edge, fringe.*—*To hem in* دايره بستن da-éreh bustun, احاطه كردن ihauteh kirdun, اقتصار ساختن iktisaur saukhtun, v. *to surround, confine.*—*To cry, hem!* هي هي زدن hei hei zudun!

A HEMISPHERE نصف الارض nusfu'l'arz, نصف الدايره nusfu'd'da-éreh.—*Hemispherical* ذو نصف الارض zu nusfu'l'arz.

A HEMISTICH مصراع mysraa.—*The first part of the first hemistich of a poem* صدر sudr.—*The last part of the hemistich* عروض arooz. v. also Vol. I. تصريع.

HEMLOCK شوكران shookraun, شيكران sheikuraun.

A HEMORRHAGE سيل دم seila dum, اسهال خون is-haula khoon, رعاف ru-auf. v. *flux.*

Hemorrhoids, v. *emroids.*

HEMP كند kund, كنو kunou, قنب or كنب kunib, كنبت kunibut, ابق abik.—*Hemp-seed* كنودانه kunoudauneh, كنبدانه kunibdauneh, شهدانه shuhdauneh, شهدانق shuhdaunik, بزرك buzruk.

Hempen ذو كنو zu kunou.

A HEN ماكيان mauké-aun, دجاجه dujaujeh, (pl. دجاج dujauj), ماكى mauké, ضعدرت za-adurut (pl. ضعادر za-adur), بايض ba-éz. v. *fowl.*—*A hen with chickens, a clucking hen,* كورك kooruk.—*A hen-roost* دجاجه خانه dujaujeh khauneh.—*Hen-hearted*, v. *cowardly, dastardly.*

HENCE (*from this place*) از اين جا uz ein ja, از اين طرف uz ein turruf, از اين جانب uz ein jaunib, فيها feema, من هنالك min hunaka, من هنا min huna, من مكان هذا min mukauna haza. (*in another place, absent*) در ديكر جا dur deegur ja, غايب gha-éb, نا موجود na moujood. (*for this reason*) براي اين bura-é ein, من اجل ذلك min ajla zalika. (*from this source*) از اين مصدر uz ein musdur.—*Hence!* (*away! begone!*) دور باش door baush! هان از راه haun uz rah! هيه هيه heih heih! برد burd!—*Henceforth, henceforward* از اين پس uz ein pus, من الان minu'l'aun, فيما بعد feema baad, من بعد min baad, بعد اليوم baadu'l'é-oom.

A HEPTAGON ذو هفت كنار zu huft kunaur.

HER او or و ou, اورا ora, وي wé, ش ish, اش ash, ها ha.

A HERALD چارجي chaurjé, دلال dulaul, v. also *harbinger, fore-runner.*

HERB, *herbage*, چمن chumin, نبات nubaut, كياه gé-auh.—*Green herbage* سبزه subzeh, كياه اخضر gé-auha akhzur, خضيمت khuzeemut.

Fresh herbage نبات تازه nubauta tauzeh, شاداب shadaub. v. *grass, pasturage.—Ground covered with herbage* بشرت bushrut.

Herbaceous نبات پیوند nubaut pivund, گیاه منسوب gé-auh munsoob, چمن مناسب chumin munausib.

An herbalist, herborist, نبات دان nubaut daun, چمن شناس chumin shinaus.

An herb-woman نبات فروش nubaut furoosh.

A HERD گله guleh, رم rum, رمه rumeh, سیله seileh, جول jool, فسیله fuseeleh, عرجله arjuleh, صوار suwaur, صیار sé-aur (plur. صیران seeraun, اصواره aswaureh), کباره kubaureh, صدعات sy-daat, خنطولت khuntoolut, ابالت ibaulut, رعیت ra-é-ut, صدیع sudé-a, قصلت kuslut, مواشي muwaushé. v. *flock, crowd.* — *Herds of cattle* اقاطیع بقر akaté-a bukr.

To herd با یک دیگر جمع کردن ba eek digur jumma kirdun, جماعت نمودن jummaut numoo-dun, فوج فوج رفتن fouj fouj ruftun.

A herdsman گله بان guleh ban.

HERE اینجا einja, در اینجا dur einjah, در این حال dur ein haul, هنا huna, هاهنا hahunu. *Here and there* انجا اینجا aunja einja, من هنا و هنا min huna ou huna, اخول اخول akhool akhool, انجا اینجا پلک puk. *To run here and there* انجا اینجا دوان کردن aunja einja duwaun kirdun. *Here within* اینجا اندرون einja anduroon. بهذا الداخلیت behaza-u'd'dakhilé-ut. *Here it is* اینجاست einjaust. *Here I am* اینکم einukum, لبیبک lubeeka. *Here we are* اینکیم einukeem. *To say, "Here I am"* اینکم گفتن einukum guftun, تلبیت کردن tulbé-ut kirdun. *Here comes Peter* اینک پطرس ejnuk Petrus. *Here comes Paul* ها هذا بولس ha ha haza Baulus.

HEREABOUTS نزدیک nuzdeek, درنزدیکي dur nuzdeeké, در اینجا نزدیک dur einja nuzdeek, هنا تقریب huna tukreeb.

HEREAFTER (*a future state*) اینده a-éndeh, زمان مستقبل zumauna mustukbil, عالم غیب auluma gheeb. (*from this time forward*) از این باز uz ein baz, بعد از این baad uz ein, زان پس zaun pus, پس انگاه pus angah, از این جا uz ein ja, من الان min alaun, غب زا ghybba za, بعده baadahu, اثر زا asr za, في ما بعد fi ma baad, و بعد wa baad, ثم summa. *Never hereafter* هیچ heich, هیچ از این باز heich uz ein baz, هیچ من بعد heich min baad.

HEREAT در این dur ein. v. *hereon.*

HEREBY از این uz ein, زین zein, زین میان zein mei-aun, ازچه uz cheh, من زلک min zaliki.

HEREDITABLE ممکن موروث mumkina mawroos, لایق ملکی la-éka mulké.

Hereditament میراث meeraus. v. *heritage.*

Hereditary موروث mawroos, میراث منسوب meeraus munsoob, ذو میراث zu meeraus, ملکی mulké, تملیکی tumleeké. *Hereditary possessions* مال موروث maula mawroos, اتلاد itlaud, ملک mulk, مان maun, میهن meehmun, میهن mee-hun. v. *heritage.—A hereditary sword* سیف ماثور seifa maasoor. *By hereditary right, hereditarily* ارثانه irsauneh, از تملیکیت uz tumleeké-ut, بطریق میراث betureeka meeraus.

HEREIN درین durein, بهذا bihaza.

HEREOF از این uz ein, من هذا min haza.

HEREON برین burein, در این dur ein, علي هذا ala haza, لاجل هذا li-ajla haza.

HEREOUT از این جا uz ein ja.

HEREMETICAL تنها tunha. v. *solitary.*

HERESY رفض rufz, رافضت raufizut, الحاد ilhaud, بدعت bidat, ضلال zulaul. *A heresiarch* مبدع mubda, متبدي mutubudda. *A heretick* رافضي raufuzé (plur. روافض ruwaufiz), اهل بدعت ahla bidaat, هراطقي herautuké (plur. هراطقات herautikaut), ملحد mulhyd (pl. ملاحدت mulauhidut), خارجي khaurujé (pl. خوارج khu-waurij). *Heretical* مشاحن mushauhin, ذو رفض zu rufz, اهل بدعت ahla bidat. *Heretically* با رفض ba rufz, بطور مشاحن betoor mushauhin.

HERETO, *hereunto,* بدین bedein, باین ba-ein, الی زلک ila zalika, تا اینجا ta einja, اینرا einra.

HERETOFORE پیش از این peish uz ein, در وقت پیشین dur wakta peisheen, قبل از این kubl uz ein, مقدما mukudduma, ما تقدم ma tukuddum, من قدیم min kudeemu, سابقا saubika, سابقانه saubikauneh, اولا awwula, اول awwul, قبلا kublan, قدما kudiman, من قبل ان min kublu aun. *As heretofore* چنان در وقت پیشین chunaun dur wakta peisheen, کما في الاول kuma fi'l'awwul, کالاول kalawul.

HEREWITH باین ba-ein.

HERITABLE ممکن میراث mumkina mee-raus, قابل موروث kaubila mawroos, مقدور ارث mukdoora irs.

Heritage میراث meeraus, ارث irs, وراثت wi-rausut, ورات wuraus, ورث wurs, رثت risut, توریث turaus, موارث mawrus, توریث tawrees (plur. مواریث mawaurees), ترکت turkut, مان maun, مخلفات mukhullufaut, ملک mulk. *To leave in heritage* ایراث کردن a-éraus kirdun, میراث نمودن meeraus numoodun. *To take by heritage*

ميراث خوردن meeraus khoredun, وراثت خورن شدن wurausut khore shoodun. v. *to inherit.*

A HERMAPHRODITE نر ماده nur maudeh, ننك nunk, خنثي khunsé (pl. خناث khunaus, خناثي khunausa), مخنث mukhnus. *Hermaphroditical* نر ماده پيوند nur maudeh pivund, ننكي nunké, خنثي منسوب khunsé munsoob.

HERMES هرمس hermes, هرميس hermees.

Hermetical, v. *chymical.*

A HERMIT صحرا نشين suhra nisheen, بريت نشين buré-ut nisheen, خلوت نشين khulwut nisheen, كوشه نشين koosheh nisheen, بيابان نشين bé-abaun nisheen, عابد abid, زاهد zauhid, ابطال abtaul, اهل صومعت ahla sawmaat, عزت صاحبي yzzut sahibé, ذو تصوف zu tusawwuf. — *A hermitage* زاهد خانه zauhid khauneh, زاويت zawéut, صومعت sawmaat, كورستان kooristan. *A hermitess* زني كوشه نشين zunné koosheh nisheen, دختر شالپوش dokhter shaulposh. *Hermitical* صحرا نشين منسوب suhra nisheen munsoob. v. also *solitary.* — *The life of a hermit* انزوا anzuwa, زاهدي zauhidé.

A HERNIA باد خايه baud kha-éh, باد كندي baud kundé, دبه dubuh, ترو kurou. v. *rupture.*

A HERO دلير dilare, دلاور dilavur, بهادر bahauder, پهلوان pihluvaun, يك سوار eek suvvaur, يكه سوار eekeh suvvaur, شهسوار shahsuvvaur, قهرمان kaherman, بهمن bahman, غازي ghauzé, صاحب قران sahib kuraun, صاحب ظهور sahib zuhoor, سپهسالار sippahsalaur, همام humaum, مبارز mobauriz, مرد murd, جرار juraur, يال é-aul, يل eel, يالونيك é-aulooneek, يامجيك é-aumjeek, يانجيك é-aunjeek, كنغال kunghaul, شهاب shihaub, باسل bausil, نجيب nujeeb (pl. انجاب anjaub, نجب nujub, نجبا nujuba), الب alb. v. *champion.* — *The hero of the age* قهرمان زمان و نريمان دوران kahermana zumaun wa nerimana dowraun, بهمن زمان و تهمن دوران bahmana zumaun wa tahmana dowraun. *Heroes* پهلوانان pihluvanaun, دلاوران dilauvuraun, مبارزان mobaurizaun, بهادران bahauduraun, مردان murdaun, غزات ghuzaut, كمات kumaut, صف شكنان suf shakinaun. *Heroic, heroical*, دليرانه dilarauneh, پهلوانانه pihluvanauneh, غزوي ghuzdoï, صاحب قراني sahib kurauné, كثير الجهاد kuseeru'l'juhaud, همامي humaumé. v. *brave, courageous, magnanimous.* — *A heroic atchievement* كار همامي kaur humaumé, غزا ghuza (plur. غزوات ghuzuwaut). *Heroically* دليرانه dilarauneh, بهادرانه bahaudurauneh, مرد مردانه وار murda murdauneh waur, مردانه murdauneh. *A heroine* زني دليرانه zunné dilarauneh.

A HERON كيلان keilaun, ماهي خوار mauhé khaur, بوتيمار booteemaur, هوقار hookaur.

HERPES (*a cutaneous disorder*) نمل numl, قلاع kula, ريش دهن reesha duhun.

HERS خود khood, وي wé, او ou, ش or اش ish, ها ha.—*Herself* خود khood, خودرا khoodra, او خود ou khood, خودش khoodish, نفسها nuffiha. *An admirer of herself* خود پرست khood purust. *Pleased with herself* خود پسند khood pussund. *Mistress of herself (patient)* خود دار khood daur. *She adorned her beautiful face* ماه روي خودرا اراست كردند mah rooï khoodra araust kirdund.

A HERSE (*funeral carriage*) عربه خرپشته دار arabeh khorpushteh dar.

To HESITATE دودل بودن doodil boodun, تردد نمودن turuddud numoodun, در راي خود متردد شدن dur ra-é khood muturuddud shoodun, اقدام و احجام نمودن ikdaum ou ihjaum numoodun, شبهه داشتن shubheh daushtun, دركمان بودن dur gumaun boodun, شك بردن shuk burdun. v. *to doubt.*—(*to stammer*) كرفتار زبان نمودن gooriftaura zubaun numoodun, خطل كردن khutul kirdun, عي نمودن aï-é numoodun, رد داشتن rudd daushtun. v. *to stutter.*

Hesitation تردد turuddud, اقدام و احجام ikdaum ou ihjaum, شبهه shubheh, كمان gumaun, شك shukk, دودلي doodilé, وهم wuhm, ريب reeb. v. *doubt, irresolution.*—(*stammering*) رد rudd, عي aï-é, خطل khutl, زعوم za-oom, تمتمه tumtumeh, تلجلج tulujluj, فافا fafa. *Without hesitation* بي تردد bé turuddud, غير اقدام و احجام ghire-a ikdaum ou ihjaum, بلا شبهه bila shubheh.

Heteroclite, v. *irregular.*

HETERODOX نا مسلمان na mosliman, غير مومن ghire-a mu-umin. v. also *heretical.*

HETEROGENEOUS, *heterogeneal*, بي نسبت bé nusbut, غير انتساب ghire-a intisaub. v. *dissimilar.*

To HEW رنديدن rundédun, نجر ساختن nujir saukhtun, رنديده كردن rundédeh kirdun, تراشيدن tiraushédun, تراش ساختن tiraush saukhtun, بريدن burédun, پاره پاره زدن paureh paureh zudun. v. *to cut, fell.* — *A hewer* رنده كر rundeh gur, نجار nujjaur, تراشنده tiraushindeh. *A hewer of wood* هيمه كش heemeh kush. *A hewn stone* سنك تراشيده sunk tiraushédeh.

A HEXAGON شش جانب sheesh jaunib, تسديس tusdees.—*Hexagonal, hexangular* ذو شش جانب zu shesh jaunib.

A HEXAPED (*animal with ſix feet*) شش پا ſheſh pa.

HEY! *heyday!* هاي hai, ايا a-é-a.—*A hey-day*, v. *frolic.*

Hiatus, v. *aperture*, *gap*, *breach.*

HIBERNAL شتوي منسوب ſhutooï munſoob.

HICCUP, *hiccough*, زروغ zuroogh, فواق fuwauk, انجوغ aujoogh, زغنك zughunk, اشكوهه aſhkooheh, انقرديه ankurdeeh, انك anuk, سكزه ſukzuh. —*To hiccup* زروغ زدن zuroogh zudun, فواق كردن fuwauk kirdun, زيويدن zeewédun, زويدن zuwédun.

HID, *hidden*, پوشيده poſhédeh, مستور muſtoor, مكتتم muktutim, مخبو mukhboo, تدفن tuduffun, مخفي mukhfé, مختفي mukhtufé, متابق mutaubik, تكمو tukummoo. v. *concealed.*

To hide (*conceal*) پنهان كردن pinhaun kirdun, پوشيده ساختن poſhédeh ſaukhtun, مخفي كردن mukhfé kirdun, شوخيدن ſhookhédun, واداشتن wadauſhtun, نهان كردن nihaun kirdun, ستر ساختن ſutr ſaukhtun. (*to conceal one's ſelf*) نهفتن nuhuftun, تنهيدن tunhédun, خبيدن khubédun, مستور شدن muſtoor ſhoodun, تدفن بودن tuduffun boodun.

A HIDE جلد jild (pl. جلود julood). *A raw hide* پوست poſt, خامسوز khaumſooz, اهاب ahaub. *A hide of fine leather* (*morocco*) سختيان ſukhtéaun, كوزكاني koozkauné. *A hide of coarſe leather* كول kool. v. *leather*, *ſkin.*

HIDEOUS قبيح kubeeh, شنيع ſhuné-a, زشت zuſht, چركين churkeen, ملعون mula-oon, مكروه mukruh, كريه kureeh, هولناك hawilnauk, مخوف mukhoof, مهول muhool, هايل ha-él, مهيب muheeb, دلگير dilgeer, سهمناك ſuhumnauk, عفرجع afurja. v. *deformed*, *horrible*, *dreadful.*—*Hideous in countenance* قبيح المنظر kubeehu'l'munzir, كريه الصورت kureehu's'ſoorut. كنابد kunaubid, كنابذ kunaubiz.—*A hideous voice* دلخراش ادا dilkhirauſh ada. *A hideous monſter* بيتاره beetaureh, شبست ſhibiſt, شپست ſhipiſt, شبشت ſhibiſht, شپشت ſhipiſht, عفريت afreet.

Hideouſly قبيحانه kubeehauneh, زشتانه zuſhtauneh, مكروهانه mukroohauneh, مخوفا mukhoofaun.

Hideouſneſs شنيعت ſhuné-at, قبح kubuh, زشتي zuſhté, چركيني churkeené, هولناكي hawilnauké.

A HIDER (*one who conceals any thing*) پنهان كننده pinhaun koonindeh. (*one who conceals himſelf*) خود پنهان khood pinhaun.

HIGGLEDY-PIGGLEDY قرش مرش kuriſh muriſh, ابور جبور aboor juboor. v. *confuſedly.*

To hie, v. *to haſten.*—*To higgle*, v. *to haggle.*

HIGH بلند bulund, بالا balau, على ala, عليت alé-ut, عالي aulé, رفيع rufé-a, علوي aloo-é, سامي ſaumé, سني ſuné, شامخ ſhaumukh, (pl. شوامخ ſhuwaumukh), معلا ma-alla, برين bureen, مرتفع murtufa, بازخ bauzukh (pl. بوازخ buwauzukh), زبر zubr, برز burz, اسما aſma, اكوم akwum, صعد ſaad, صعود ſa-ood, طاحي tauhé, طامح taumuh, امروغ amroogh, بار baur, كيهان keehaun, كيهال keehaul, ترا tura. v. *exalted*, *elevated*; *loud.*—*Moſt high* اعلى é-ala. *The Moſt High* حق تعالي hukk ta-ala. v. GOD. —*High-born* شريف ſhereef, ازاده azaudeh, خانواده khanwaudeh, پاك نژاد pauk nizſhaud, عاليشان auléſhaun.—*High-minded* متكبر mutukubbir, مغرور mughroor, كستاخ kuſtaukh. v. *arrogant*, *proud.*—*High in price* كران بها guraun buha, كران مايه guraun ma-éh, ارجهند arjumund, كيمي keemé. *A high wall* شهديوار ſhuhdeewaur. *A high wind* باد سخت bauda ſukht, باد شديد bauda ſhudeed, تند باد tund baud, باد تند bauda tund. v. *wind.*—*A high mountain* جبل شامخ jebela ſhaumukh.—*On high* بالا balau, بلند bulund. v. *above.*—*High-ſounding* جهوري juhooré. *High-ſpirited* جان دار jaun dar, دلير dilare, دلاور dilawur. v. *bold*, *brave.*—*A high apartment*, *ſurrounded with windows* بسغ buſugh.—*Higher* [P] بلند تر bulund tur, بالاتر balautur, [A] ارفع arfa, اعلي é-ala. *Higheſt* [P] بلندترين bulundtureen, بالاترين balautureen, [A] ارفع arfa, اعلي é-ala. *Selling to the higheſt bidder* (*by auction*) مزاد mizaud. *The higher lintel of a door or gateway* دركون dur koon.--*High water* مد mudd

HIGHLAND كوهي koohé, جبلي jebelé. v. *mountainous.*—*A highlander* كوه اهلي kooh ahlé, صاحب جبل ſahib jebel.

HIGHLY بلندانه bulundauneh, رفيعا rufé-an, بطور عليت betoora alé-ut, بر وجه بالا bur wujh balau.—(*in a high degree*) غايت gha-éut, بغايت begha-é-ut. v. *greatly.*—(*proudly*) متكبرانه mutukubbirauneh, مغرورا mughrooran, كستاخانه kuſtakhauneh.—(*with eſteem*) با اعتبار ba é-atbaur, با التفات ba iltifaut.

Highneſs (*elevation*) ارتفاع irtifa, اعلا é-ala, رفع rufa. (*a royal title*) والا جاه waula jah, عالي جاه aulé jah, عالي جناب aulé junaub. v. *exalted in dignity.*

A HIGHWAY شاهراه ſhahrah, شهراه ſhuhrah, راه كبير rah kubeer, طريق عام tureek aumm, ام الطريق ummu't'tureek, جاده jaudeh, جيپور jeepoor, نجل nujil, ميتا meeta, مجبت mujubbut, مسح muſih (pl. مسوح muſoob, مساح

amfauh), نعامت naamut, موردت mawridut, مطردت mitrudut, عشق afuk. v. *road, way.* — *The middle of the highway* طريق اوسط tureeka awfut.—*A highwayman* راه زن rah zun, راهبان rahban, راهدار rahdar, رهزن ruhzun. v. *robber.*—*A toll paid for guarding the roads against highwaymen* راهداري rahdaré.—*Hilarity,* v. *gaiety, mirth.*

A HILL كوه kooh, تل tull (plur. تلال tulaul), پشته pufhteh, ربع ré-a, كوه kooh. v. *mountain.*—*The top of a hill* قله كوه kulleh, قله كوه kulleha kooh, كريوه gureeweh. *From hill to hill* كوه بكوه kooh bekooh. *A castle* or *building on a hill* كلات kulaut, قلاع killaa, نعامت naamut. — *A place* or *pass between two hills* قنعت kinaut (plur. قنا kuna, قنعان kuna-an), لصب lisb (pl. لصاب lusaub, لصوب lusoob), لهب luhib, شعب fhaab. v. *pass, valley.*—*A sand-hill* ريك پشته reeg pufhteh.—*A hillock* اهانت ihaunut, قوز kooz, مقاعدت muka-adut, اياد a-é-aud, قوعلت kuwalut.—*Hilly* كوهي koohé, پر كوه pur kooh, حدب hudub.

A HILT قبضت kubzut, دسته dosteh, يد eed. v. *handle.*—*A sword hilt* دسته شمشير dosteha fhemfheer, قبضت سيف kubzuta feif, دسته تيغ dostuha teegh, قبيعت kubé-aat. *The silver hilt of a sword, dagger* or *knife* زلفجانه zulfijauneh. *A stud* or *knob in a sword hilt* عجوز ajooz, كلب kulb.

HIM و or او ou, اورا ora, خود khood, ه hu. *For him* بجاي او bejaï ou. *Mr. what d'ye call him* نسته nuftuh, فلان fulaun. *Had you any conversation with him?* با شها ملاقات شده بود ba fhuma mulakaut fhoodeh bood? *And the king said to him "Who are you?"* و پادشاه اورا فرمود تو كيستي wa padfhah ora furmood, too keefté?—*The king gave him leave* شاه حكم كرد fhah hookum kird. *He asked him what was the reason of the noise* پرسيد كه ان چكونه اواز بود porfeed keh aun chugooneh awauz bood. — *Himself* خود khood, او خود ou khood, نفسه nufsuhu. *An admirer of himself* خود پرست khood puruft. *Pleased with himself* خود پسند khood puffund, خود بين khood been. *Master of himself* خود دار khood daur. *Boasting of himself* خود فروش khood furoofh. *He himself* او خود ou khood, بنفسه benufsuhi, بالذات bizzaut. *The boy threw himself into the river* صبي رمي نفسه في نهر fubé rama nufsuhu fi nuhr.

A HIND (*female of a stag*) اهو ماده ahoo maudeh, اهوبره ahoobureh, غزال ghuzaul. v. *deer, fawn.*—(*a servant for rustick work*) دهقان dihkaun, روستائي roostaï-é, هدبهي humdeehé, كزازان kuzfhazaud, وليد wuleed. — *Hind,* v. *back, backward.*

HINDER پسين pufeen, اخر akhir. v. *posterior.* *The hinder part* پس pus, اخر ukhur. *On the hinder part* درپس dur pus, من ورا min wura. *The hinder part of the head* پس كردن pufa gurdun. — *Hindermost, hindmost* پسترين puftureen, اخير akheer. v. *last.*

To hinder منع كردن muna kirdun, مانع بودن mauna boodun, معارض شدن mu-ariz fhoodun, عايق نمودن a-ék numoodun, رنجيده و رميده runjédeh ou ruméd eh faukhtun, مهانعت كردن mumanaat kirdun, معارضت نمودن maarizut numoodun, عوق ساختن awk faukhtun, دخل كردن dukhl kirdun, تعويق ساختن taweek faukhtun, تعرض نمودن ta-arriz numoodun, زجر كردن zujir kirdun. v. *to obstruct, prevent.*

Hinderance منع muna, تعرض ta-arruz, مانع mauna, مهانعت mumaunaat, سد fudd, زجر zujir, كف kuff, بركم burkum. v. *impediment, stop.*— *A hinderer* منع كر munagur.

A HINGE جارور jauroor, بندكشه bundkufheh, رزه ruzzuh, رز ruz, رزت ruzzut, پش pufh, حلقه hulkeh. *The hinge of a door* جارور در jauroora dur, حلقه در hulkuha dur. *The hinges* or *poles of the world* قطب kutb. — *The four hinges* or *cardinal points* ربع مسكون ruba mufkoon. *To be off the hinges* (*to be in disorder*) مشوش شدن mufhuwufh fhoodun, پريشان بودن purrafhaun boodun, اضطراب شدن iztiraub fhoodun.

To hinge (*fit with hinges*) با جارور اراستن ba jauroor arauftun.—(*to turn upon the hinges*) بجارور كرديدن bejauroor gurdédun. *The whole hinges upon this* كلي برين كردان است kullé burein gurdaun aft.

To HINT (*give a signal*) رمز كردن rumz kirdun, غمز زدن ghumz zudun, ايما ساختن a-éma faukhtun.—*To hint at* (*mention slightly*) علي باب الله كلام كردن ala baubullah kulaum kirdun, خفة كفتن khuffutan guftun, تنبيه كردن tumbeeh kirdun. v. *to suggest.*

A hint (*signal*) رمز rumz, غمز ghumz, ايما a-éma.—(*notice*) تنبيه tumbeeh, خبر khubr, اكاه agauh. v. *suggestion, intimation.*

The HIP شاكلت fhaukilut, شكلا fhukla, ست fut, الور aloor, است uft, الست aluft, داغست daughifut, كونسته koonfuftuh, زر zir, حجبت hujubut. *The hips* پشت ماره pufht maureh, پشت مازه pufht mauzeh, پشت مازو pufht mauzoo, پشت مهره pufht muhreh, شواكل fhuwaukil. *The hip bone* ور wur, ورت wurut, ورل wuruk, اورل awruk, وركا wurka, قب kub. *The two hip bones* الكحلان almuk-haulaun.

HIP (*dejection of ſpirits*) دلتنكي diltunké.— *Hippiſh, hipped* دلتنك diltunk. v. *dejected*.

HIPPOPOTAMUS (*river horſe*) برنيق burneek, فرس البحر furſu'l'buhr, اسب نيلاب aſba neelaub.

To HIRE (*take on hire*) بكرا كرفتن bekira gooriftun, استجاره اخذ كردن iſtijaureh akhz kirdun. *To let on hire* بكرايه دادن bekira-éh dadun, التزام كردن iltizaum kirdun, اجارت ساختن ijaurut ſaukhtun. *To hire* or *bribe* رشوت دادن ruſhwut dadun, براكنده كردن burakindeh kirdun. *To hire one's ſelf* خودرا التزام كردن khoodra iltizaum kirdun. *To hire a ſtallion* فحل عسب كردن fuhl aſib kirdun.

Hire كرا kira, كرايه kira-éh, التزام iltizaum, اجارت ijaurut, استجارت iſtijaurut, حسبت huſ-but. v. *wages, recompenſe, reward.* — *A broker's hire* دلالت dulaulut, حلوان hulwaun.—*The hire for a ſtallion* (alſo *of proſtitution*) شبر ſhubr, عسب aſib. *On hire* التزامانه iltizaumauneh.

Hired مكري mukré, موتجير mu-utujeer, ملتزم multuzim. *Any thing hired* كري kiré.

A hireling اجير ajeer, كار افزول kaur afzſhool, كراجي kiraujé, شاكرد ſhaugurd, شاكري ſhau-guré, عسيف aſeef (plur. عسفا aſfa), عتيل ateel (plur. عتلا atla), اسيف aſeef, مزدور muzdwur (plur. مزدوران muzdwuraun), عنفاش anfauſh, عضرط azrut, عضارط azaurut, عضروط azroot (plur. عضاريط azaureet, عضارطت azauritut). v. *mercenary*; alſo *proſtitute*.

A hirer كراجي kiraujé, اجاره دار ijaureh dar. *A hirer of horſes, mules, &c.* كري kira. *Horſe hirers* داج daujj. *A camel hirer* صغاط ſuffaut.

HIS او ou وعي wé, ش iſh, اش aſh, ه hu. *His ſword* سيفش ſeifiſh. *His heart* دل او dila ou. *His houſe* خانه اش khauneha aſh. *His head* سر وي ſura wé. *His boy* فتيه fatahu, فتاه fa-tauhu. *His own* خود khood. *His ſelf* اوخود ou khood. v. *himſelf*.

To HISS شبليدن ſhiblédun, هشت كردن hiſht kirdun, سفليدن ſiflédun, صفار زدن ſuffaur zudun. صفير كردن ſufeer kirdun, فح ساختن fuhh ſaukhtun, مكا زدن muka zudun, نبح كردن nubih kirdun, قرير ساختن kureer ſaukhtun. v. alſo *to explode*.

A hiſs هشت hiſht, صفار ſuffaur, صفير ſufeer, فح fuhh, قرير kureer, نبح nubih, مكا muka, مكو mukoo. *Making a hiſſing* or *tingling noiſe in the ear* هوي huwé. *Hiſſing* or *whiſtling as the wind* هف huff, هفيف hufeef, نبيج nei-éj.

Hiſt! اي aiyu, ايا a-é-a, هيا heiya.

A HISTORIAN, *hiſtoriographer* صاحب تاريخ ſahib taureekh, خبر نويسان khubr noo-éſaun, حكايتجي huka-é-utjé, شاهنامهجي ſhahnamehjé, توارخجي tuwaurikhjé, حاكي hauké, اثر طراز aſir tirauz, نيرنج neerunj, راوي rawé, ناقل احوال naukila ahwaul, مورخ muwurrikh. *A faithful hiſtorian* راوي صحيح الخبر rawé-a ſu-heehu'l'khubr.—*Hiſtorians* اصحاب تواريخ aſ-haba tuwaureekh, نقلت احوال nukluta ahwaul, اصحاب روايات aſ-hauba riwa-é-aut, مورخون muwurri-khoon, مورخين muwurrikheen, روات ruwwaut, اصحاب قصص aſ-hauba kuſus, راست كويان خبر rauſt gooï-auna khubr. *The writers of hiſtory and collectors of annals* راويان اخبار و حاويان اثار rawé-auna akhbaur wa hawé-auna aſaur.

Hiſtorical قصه كذار kiſſeh guzaur, تاريخ كو taureekh goo, حكايت منسوب huka-é-ut mun-ſoob, نقل پيوند nukl pivund.—*Hiſtorically* بروجه حكايت bur wujha huka-é-ut, بطور قصه كذار be-toora kiſſeh guzaur, بطريق تاريخ betureeka taureekh.

Hiſtory تاريخ taureekh (pl. تواريخ tuwaureekh), حكايت huka-é-ut, روايت riwa-é-ut, قصه kyſſeh (plur. قصص kyſus) قصيت kuzé-ut, قصه كذاري kyſſeh guzauré, خبر khubr (pl. اخبار akhbaur), نامه nameh, شاهنامه ſhahnaumeh, داستان dau-ſitaun, دستان duſtaun, اثر aſir (plur. اثار aſaur), ماثر ma-aſir, حديث hudees, حديثي hudeeſé, فسان fuſaun, فسانه fuſauneh, فسله fuſleh, نيرنج neerunj (plur. نيرنجات neerunjaut), مرداش mur-dauſh, انكار angaur, نوا nuwa. *One who recites hiſtories* قصه خوان kyſſeh khaun, نيرنج neerunj. *A true hiſtory* حكايت صحيح الروايت huka-é-ut ſuheehu'r'riwa-é-ut. *Wonderful hiſtories* اخبار معجز اثار akhbaura mu-ajiz aſaur. *A poetical or fabulous hiſtory* حكايت huka-é-ut, روايت riwa-é-ut, داستان dauſitaun, افسانه afsauneh, اسطوره aſtooreh (plur. اساطير aſauteer), حمزه نامه hum-zeh nameh, ابدت abidut, مثل miſl. v. *fable*.

To HIT زدن zudun, كوفتن kooftun, كوبيدن koobédun, ضرب كردن zurb kirdun, لطم ساختن lutim ſaukhtun. v. *to ſtrike, claſh*.—*To hit a blow* ضرب زدن zurb zudun, مشت كردن muſh[t] kirdun. *To hit the mark* علامت زدن alaum[ut] zudun, نشان كوفتن niſhaun kooftun, اصابت كردن iſaubut kirdun. *To hit the fancy* خوش امدن khooſh aumudun, پسنديده شدن puſſun-dedeh ſhoodun, مقبول بودن mukbool boodu[n]. v. *to pleaſe*.—*To hit upon* راست افتادن rauſt u[f]-taudun, مصادف كردن muſaudif kirdun. [To] *hit* or *chance luckily* نكو امدن nikoo aumudu[n], خوشيدن kho[o]-ſhédun, بادبار شدن baudbaur ſhoodun, سنوح نمودن ſunooh numoodun. v.

succeed.—*To hit or agree in opinion* راي يک شدن ra-é eek shoodun, يکدل و يکجهد بودن eekdil ou eekjihud boodun. *To hit one in the teeth* (*to upbraid*) خبر گواره کردن guwaureh kirdun, طعن اميز گفتن khubr taan ameez guftun, ملامت زدن mulaumut zudun. v. *to revile*, *reproach.*—*To hit off* (*conceive happily*) بالخير پنداشتن bi'l'kheir pundaushtun, خيال ظرف نمودن khé-aula zurf numoodun.

A hit ضرب zurb, کوب koob, مصادمت musaudumut. v. *blow*, *stroke.*—*A lucky hit* نيک بختي neek bukhté, قضيت بختيار kuzé-uta bukhté-aur, عارضت دولتمند aurizuta dowlutmund.

To HITCH (*move along by jerks*) فرسودن fursoodun, غژيدن ghuzshédun. v. also *to catch.*

HITHER, *hitherward* اينسو einsoo, باين ba-én, اينجا einja, تا اينجا ta einja, الي هنا ila huna. *Hither and thither* ان سو اين سو aun soo ein soo, اخول اخول akhwala akhwala. *To search for hither and thither* انجا اينجا جستن aunja einja justun, پويان شدن pooï-aun shoodun.—*Hithermost* بر اين جانب نزديکترين bur ein jaunib nuzdeektureen.

HITHERTO تا اينجا ta einja, تا همچنين ta humchuneen, تا اين زمان ta ein zumaun, تا اين وقت ta ein wakt, الى الان ila alaun, الي هذا الان ila haza alaun.

A HIVE (*swarm of bees*) غنينه ghuneeneh, خشرم khushrum, جمع زنبور عسل jumaa zumboora asl, دبر dubr.—*A bee-hive* شان shaun, کندروج kundurooj, تنک عسل tunka asl, کندو kundoo, کندوج kundooj. v. under *bee*; also *company.*

To hive (*put into hives*) در شان نهادن dur shaun nihaudun. *To hive together*, v. *to herd.*

HO! *hoa!* يا é-a, ايا a-é-a, ايها ei-uha, الا ela.

HOAR, v. *hoary.*—*Hoar-frost* ژاله zshauleh, بشم bushum, پژ puzsh, پژه puzsheh, اوررغ oururgh, قرس kurs, جليد juleed, ارزيز arzeez, بشک bushuk. *Covered with hoar frost* مجلود mujlood, مصقوعت muskuwaat. *Rain freezing into hoar frost* هجرس hujris.

A HOARD گنجباد gunjbaud, گنجينه gunjeeneh, پشته pushteh, انبار ambaur. v. *treasure.*—*To hoard* گنجباد کردن gunjbaud kirdun, در انبار نهادن dur ambaur nihaudun. v. *to store*, *lay up.*

HOARINESS شيب sheeb, مشيب musheeb, شيبت sheebut, شعرت shaarut, اژوغ azshoogh. زرت zurat, زغار zughaur, ژغار zshughaur, اشتعال ishtaal, رجه rujuh. v. *gray hairs.*

HOARSE بح buhh, بحح buhuh, بحت buhhut, بحوحت buhoohut, بحا buhha, اواز گرفته awauz goorifteh, سدا گرفته suda goorifteh, فح fuhh, فحوح fuhooh, اجشر ajshur.—*The hoarse barking of a dog* نباج nubbauj.—*Hoarsely* بحانه buhhauneh, با گرفتني اواز ba gooriftuné awauz, فحوحا fuhoohan.—*Hoarseness* بحت buhhut, بحوحت buhoohut, تژ tuzsh, گرفتني اواز gooriftuné awauz, بحت صوت buhhuta soot, صدا گرفتن suda gooriftun, کرير kureer. *To make a hoarse noise* وحوحة کردن wuhwuhut kirdun, ابحاح ساختن ibhauh saukhtun. *To grow hoarse* بح شدن buhh shoodun, بحوحت گرفتن buhoohut gooriftun, گرفتني اواز داشتن gooriftuné awauz daushtun.

HOARY اشيب asheeb (fem. شيبا sheeba), شايب sha-éb, اشهب ash-hub, مجهد mujhud. v. *white*, *gray*, *mouldy.*—*Hoary hairs*, v. *gray hairs.*

To HOBBLE اقزل نمودن akzul numoodun, لنکيدن lunkédun. v. *to halt*, *limp.*

Hobblingly, v. *awkwardly*, *unskilfully.*

A HOBBY (*small horse*) مدلي mudillé.

A HOBGOBLIN کيخ keekh, جن jinn, ام الصبيان ummu's'subé-aun. v. *elf*, *fairy*, *demon.*

A HOBNAIL ميخ meekh.

A HODGE-PODGE خلط khylt, قرش مرش kurish murish, مجمع mujma. v. *medley.*

HODIERNAL امروزي imroozé, امروزينه imroozeeneh.

A HOE کنند kunund, بيل beel, کندو kundoo, ترشت turusht, توشت toosht.

A HOG خنزير khunzeer, گراز gurauz, بدعت budaat, خوک khook, وراژ wurauzsh, وراز wurauz. *Hogs* خنازير khunauzeer, خنازر khunauzir, بدعت budaat. *Two* or *three hogs* دو سه بدعت doo seh budaat. *A hog driver* or *herd* خوک بان khook ban. *Hog's lard* شحم خنزير shuhma khunzeer. *Hog's bristles* هلب hulub. *The grunting of hogs* قبيعت kubé-aat, شنه shunuh. *A hog's stye* خنزيري khunzeeré.—*Hoggish* خوکي khooké, خنزيري khunzeeré, گراز اسا gurauz asa, khooké. v. also *brutal*, *selfish*, *clownish.*—*Hoggishly* بطور خنزيري betoor khunzeeré. v. *selfishly*, *greedily.*—*Hoggishness* کيفيت خنزير keefé-uta khunzeer. v. also *selfishness*, *rusticity*, *brutality*, *greediness.*—*A hogshead*, v. *barrel.*

To HOIST, *hoise* برداشتن burdaushtun, بلند برداشتن bulund burdaushtun, برافراشتن buraufraushtun, براوردن burawurdun, زوريدن zoorédun. *To hoist sail* بادبان برداشتن baudbaun burdaushtun.

To HOLD داشتن daushtun, گرفتن goo-riftun, گرفت کردن goorift kirdun, در اییدن dur aï-édun, تمسک نمودن tumussuk numoodun, تصرف داشتن tusurruf daushtun. v. *to grasp; seize; retain; possess, enjoy.*—*To hold fast* سخت گرفتن sukht gooriftun, ضابط کردن zaubit kirdun, تشبث نمودن tushubbus numoodun, مسک ساختن musik saukhtun. — *To catch hold and hang by any thing* اویختن aweekhtun. *To catch hold of the skirt of another's garment* تشبث دامن کردن tushubbus daumin kirdun, دامن گرفتن daumin gooriftun. *To hold back* باز داشتن bauz daushtun, وا داشتن wa daushtun, منع کردن muna kirdun. v. *to restrain, check*; also *to hold off.*—*To cause one to hold* or *grasp* گیرانیدن geeraunédun, گیراندن geeraundun, گرایدن gura-édun, درانیدن duranédun.—*To hold with the teeth* با دندانها گرفتن ba dundaunha gooriftun, ازم کردن azum kirdun.—*To hold a lanthorn* or *light to any one* کسی را اسداف کردن kusseera isdauf kirdun, چراغ افروخته کسی را نمودن churaugh afrookh-teh kusseera numoodun.—*To hold in* (*a horse*, &c.) انجسکیدن aunjuskédun, انجکیدن aunjukédun, ضبط کردن zubt kirdun, منع ساختن muna saukhtun. v. *to restrain, stop, check.*—*To hold in* (*continue in luck*) نیک بخت داشتن neek bukht daushtun, بختیار شدن bukhté-aur shoodun.—*To hold in* (*restrain one's self*) خودرا باز داشتن khoodra baz daushtun, نفس ضبط کردن nufs zubt kirdun. *To hold forth* (*show*) نمودن nu-moodun, پیدا ساختن peeda saukhtun. v. *to ex-hibit.*—(*to harangue*) سخن راندن sukhun raun-dun, سخن ران نمودن sukhun raun numoodun, کلام گذاردن kulaum guzaurdun. *To hold off* (*keep one at a distance*) باز داشتن baz daushtun, دفع کردن dufa kirdun, مانع ساختن mauna saukhtun.—(*to procrastinate, delay coming to an agreement*) واپس انداختن wapus andaukhtun, واپس افکندن wapus afkundun, دیر واداشتن deir wadaushtun. *To hold on* (*continue*) مداومت نمودن mudawumut numoodun, استمرار کردن istimraur kirdun, کشیدن kushédun, واکشیدن wakushédun. v. *to protract.* — (*to proceed, go for-ward*) رفتن ruftun, گذشتن guzushtun, حرکت نمودن hurukut numoodun. *To hold out* (*stretch out the hand*, &c.) دست درازي ساختن dost di-rauzé saukhtun, انگاریدن angaurédun.—(*to con-tinue to bear* or *suffer*) تحمل کشیدن tuhummul kushédun, برد باري نمودن burd bauré numoo-dun, صبور شدن suboor shoodun, با سامان بودن ba samaun boodun.—(*to offer, propose*) معروض کردن maarooz kirdun, عرض نمودن erz nu-moodun, منوي ساختن munooï saukhtun.—(*to last*) دوام نمودن duwaum numoodun, قایم بودن ka-ém boodun, باقی شدن bauké shoodun.—(*not to yield* or *be subdued*) غیر مغلوب شدن ghire-a mughloob shoodun, صاحب ازادي بودن sahib azaudé boodun, نا مقهور شدن na mukhoor shoo-dun. *To hold together* کرفته کردن درهم dur-hum goorifteh kirdun, پیوسته ساختن pivusteh saukhtun, واهم پیوند نمودن wauhum pivund numoodun.—(*to be joined*) پیوسته شدن pivusteh shoodun, مواصلت بودن muwauslut boodun.—(*to remain in union*) دایما مواصلت شدن da-éma muwauslut shoodun, الاتحاد دایما بردن alitti-haud da-éma burdun, اتفاقا مداومت نمودن it-tifakan mudawumut numoodun. *To hold up* (*raise aloft*) برداشتن burdaushtun, برافراشتن bura-fraushtun, بلند افراز کردن bulund afrauz kirdun.—(*to support, sustain*) برداریدن burdaurédun, بر پاي داشتن bur pa-é daushtun, بر دار بودن burdaur boodun.—(*to support one's spirits*) تنگ دل نا بودن na tunk dil boodun, دفع غم کردن dufa ghum kirdun, ضمیر غمزدا داشتن zumeer ghumzuda daushtun, خاطر خوش شدن khautir khoosh shoodun. — (*to continue fair weather, not to rain*) نا پوش هوا بودن na posh hawa boodun, بی باران شدن نا بارانیدن na baraunédun, bé baraun shoodun.—(*to continue at full speed*) تیز رو نمودن taze rou numoodun, زود رفتن zood ruf-tun, سرعت کردن suraat kirdun. *To hold one's peace* خاموش بودن khaumoosh boodun, سکوت نمودن sukoot numoodun. *To hold a council* دربار فرمودن durbaur furmoodun, دیوان داشتن di-vaun daushtun. *To hold a conference* عقد مجلس داشتن akud mujlis daushtun.

Hold! (interjection) بگذر beguzur, ترال tu-rauk, بل bil, بله bilha, بهل bihil, دا or ع daa, زر zura.

Hold (imperat.) گیر geer. *Take and hold* گیردار geerdar, گیرودار geeroudar, دارگیر dargeer.

Hold (*grasp*) گرفت goorift, گیر gee-ر گرفتگي gooriftugé, قبض kubz, قبضت ku-bzut.—(*something to be held* or *grasped at*) چیزي ممکن گیر cheeza mumkina geer, اویزي awee-zé.—(*a support*) سند sunud, دستگیري dostgee-ré, اعتماد é-atimaud. — (*the power of seizing*) قوت گیر kuwwuta geer, امکان گرفت imkauna goo-rift.—(*a prison*) حصین huseen, زندان zindaun, حبس hubs, سجین sujjeen, محبس muhbus, هرزوکي hurzooké.—(*custody*) گرفتاري goo-riftauré, تحبس tuhubbus, زندانکي zindaunuké

(*power, influence*) قدرت kudrut, مقدور muk-door, مقدرت mukdirut, قوت kuwwut. — (*a lurking place*) كمين kumeen, كمينگاه kumeen-gah, كمينگه kumeenguh. — (*a strong hold* or *fortress*) برج burj, حصار hissaur, حصن husn, بارو bauroo, قلع killaa. v. *fort, castle.* — *The hold of a ship* بطن جهاز butuna jahauze, درون كشتي duroona kishté.

A holder گير geer, گيرا geera, دار dar, دارنده daurindeh, بردار burdaur. *A great land-holder* زمين دار zemeen dar. *An inferior land-holder* اجاره دار ijaureh dar. v. *farmer.* — *A holder-forth* سخن ران sukhun raun. v. *declaimer.*

A hold-fast اويز aweez, چنگل chungul. v. *hook.* —(*a cramp-iron*) بيني در beené dur.

Holding گير geer, گيرا geera, دار daur, بردار burdar, دارنده darindeh, داران daraun, ماسك mausik, ممسك mumussuk. — *A holding* اجاره داري ijaureh daré. v. *farm.*

A HOLE سوراخ sooraukh, ثقب sukub, ثقبت sukbut, سولاخ soolaukh. v. *chink, crack.* — *A button-hole* اخكوبه akh-koobeh, اخكوجه akh-koojeh, اخكور akh-koor, اخكوزنه akh-koozineh, اخكون akh-koon, جوشك jooshk, كوژ koozsh, كوژگره koozshgureh. *A round hole* خرب khurb, خربت khurbut. *A hole in a garment* غرور ghuroor. *A hole in a wall* سوراخ ديوار sooraukha dé-waur, كاف kauf, مشكات mushkaut. *A key-hole* پش push. *The top-hole of a drain* or *common shore* بوالع buwaula, اوق awk. *A hole under ground* غار ghaur, مغاره mughaureh, كهف kuhuf. v *cave.* —*A hole in the ground made by rabbits, moles, &c.* نقب nukib, ورب wurb (pl. اوراب awraub), قصعت kusaat, قاصعا kausa, قاصعت kausaat (pl. قواصع kuwausa), عانقا aunika. *A scorpion's hole* سك suk, كمين عقرب kumeena akrub. *A fox's hole* مكا muka. v. *den, lurking-place, nest.* --*The arse-hole* نوارت fuwaurut, كوسرون koosuroon, نقرت nuk-rut, فنقور funkoor, فنقوره funkooreh, انجيره an-jeereh. *The hole in the head of a hatchet, saw, &c. in which the handle is fixed* زبطانت zubtaunut. *Full of holes* سوراخدار sooraukhdar, ازده azduh, ازدهده azdhduh, متعين mutaï-én. *To make a hole* ثقب كردن sukub kirdun. v. *to bore, dig.* — *To stop up a hole* سوراخ سد كردن sooraukh sudd kirdun.

HOLILY با روحانيت ba roohané-ut, مقدسا mukuddusan, با طهارت ba tuhaurut, مباركانه mobaurikauneh.

Holiness مباركي mobauriké, روحانيت roo-hané-ut, طهارت tuhaurut, قدس kuds, تقديس tukdees, خطيرت القدس khuteerut'l'kuds, ولايت

wula-é-ut, پاكي pauké, پاكلك pauklik, قنوت kunoot, تقوا tukwa, صفاء sufaa. v. *piety, sanctity.*

HOLLA الا ela, يا ya, ايا a-é-a, اي a-é, ايها ei-uha, I aw, هيا heya. —*To holla* بانك بر زدن baunk bur zudun. v. *to hollow, shout.*

HOLLOW مجوف mujawwuf, جوف jawf, اجوف ajwuf, جوفي or جوفا jawfa, ميان تهي mee-aun tuhé, اسر asurr, سرا surra, سندين sun-deen, قبور kuboor, رت rut. *Made hollow by pressure* منهزم munhuzim. *Worn hollow* ناخرت naukhirut. — *Hollow* (*insincere*) بي وفا bé wufa, بي حقيقت bé hukeekut, نا صادق na saudik, زو ريا zu ré-a. (*resounding*) مصوات myswaut, مترنن muturunnin.—*A hollow tooth* گرو guroo.

A hollow كاو kaw, احتفار ihtifaur, تجويف tujweef (pl. تجاويف tujaweef), قوب koob, غور ghoor, تقويب tukweeb, حفر hufr, نقر nukir, جوف jawf, كويز kuweez, دحل duhl, نخوري nukhooré, قلت kullut (pl. قلات kullaut), ميان كاوال mei-aun kawauk, لجح lujuh, باركين baurkeen, نوف noof, اصاد asaud, وحجت wuh-jut, وهدت wuhdut. *The hollow of the hand* روي دست roo-é dost. *The hollow of the eye* چشم خانه chushum khauneh, غار ghaur, گواب gu-waub, خجاج khujauj, قلت عين kulluta aïn. *A hollow reed* قلح kulih. *Any thing hollow* كاواك kawauk, جف juff, صهري suhré, صهرنج suhrunj, صهربج suhreej, صهارج suhaurij. *Any hollow made by pressure* هزمت huzmut. *Any hollow where water collects* وقب wukub, وقر wukir. v. *cave, den, hole, pit*; also *canal, passage.*

To hollow or *make hollow* كاويدن kawédun, ناويدن nawédun, احتفار كردن ihtifaur kirdun, وميدن wumédun, تجويف ساختن tujweef saukhtun, ازندن azundun, لنجيدن lunjédun. (*to shout*) بانك بر زدن baunk bur zudun, اوازيدن awazédun, اواز دادن awauz dadun. — *Hollowed* كاويده kawédeh, ناويده nawédeh, محتفر muhtu-fir, مجوف mujawwuf, ازنده azindeh, نقير nukeer.

Hollowness جوف jawf. v. *a hollow.* — (*insincerity*) عدم حقيقت aduma hukeekut, رنك runk, ريا ré-a, عدم وفا aduma wufa. v. *deceit.*

HOLME (*tree*) سنديان sindé-aun, بلاخ bi-laukh, بلخ bilkh.

A HOLOCAUST محرقت muhrukut, وقود wukood, صعيدت sa-édut (pl. صواعد suwaad).

HOLY مبارك mobauruk, مقدوس mukdoos, مقدس mukuddus, پاك pauk, روحاني roohauné, طاهر tauhir, مطاهر mutauhir, مطهر mutuhhir, عزيز و مقدس جناب azeez junaub, عزيز جناب azeez ou mukuddis junaub, قدس kuds, قدوس

kudoos, شریف shereef, ولاء خدا wulaa khoda, ولاء کامل wulaa kaumil. v. *good, pious, sacred.*

A HOLYDAY (*day of gayety*) یوم الزینت é-oomu'z'zeenut, روزچشن rooza chushn, اوازه awauzeh, عید مسرت a-éda musurrut, روزبشارت rooza bushaurut. v. *festival.* — *Holyday clothes* نهادگي nihaudugé.

The HOLY GHOST روح الله roohullah, روح القدس roohu'l'kuds, شخص سیوم ثالوث shukhsa sé-ooma saloosu'l'mukdus, اتنوم المقدس aknooma saulisa tuslees u'l'mukdus. ثالث تثلیث المقدس

HOMAGE اظهار اطاعت ihzaura ita-aat, بیع bei-a, بیعت bei-at. v. *obeisance.* — *To do homage* اظهار اطاعت نمودن izhaura ita-at numoodun.

HOME دار daur, خانه khauneh, بیت beet, سرا sura, سراي sera-é, سراي خاص sera-é khass, مکان mukaun, مسکن muskin. v. *house, residence, situation.* — *At home* در خانه dur khauneh. — *Abroad and at home* در سفر و حضر dur sufr ou huzr.— *Driven from house and home* کم کشته دارو دیار gum gushtuha dar ou dé-ar. *To go home* درخانه رفتن dur khauneh ruftun. *To come home* درخانه امدن dur khauneh aumudun. *Home-bred* خانه پرورده khauneh purwurdeh, سیاه پرور sei-ah purwur, خانگي khaunugé. *A home-bred slave* کزازاد kuzshazaud, ولید wuleed, متلد mutullid, قن kunn, انقس ankus.—*A home argument* دلیل اظهر duleel azhur. *Home-felt* دلگیر dilgeer.

HOMELINESS عدم ازرم adum azrum, خلاف ادب khilafa adub, رستایي roostaï-é, خوریادي khooré-audé, عدم نزاکت aduma nuzaukut. v. *rudeness, inelegance, rusticity.*—*Homely* بي ازرم bé azrum, غیر ادب ghire-a adub, بي نزاکت bé nuzaukut, قریه منسوب kuré-uh munsoob, زو خوریادي zu khooré-audé. *Homelily* بطوربي ادب betoor bé adub, بروجه بي نزاکت ber wujha bé nuzaukut. — *Homely in countenance* قبیح المنظر kubeehu'l'munzir, زو پیکر کریه zu peikr kureeh.

HOME-MADE, *home-spun,* در خانه ساخته dur khauneh saukhteh. v. also *homely, coarse.*

A HOMESTAL, *homestead,* جاي قرار ja-é kuraur, قرار گاه kuraur gah, خانه khauneh.

HOMEWARD, *homewards,* بسو خانه besooï khauneh, سوي مکان sooï mukaun, بجانب دار bejauniba daur.

A HOMICIDE خوني khooné, قتال kuttaul. v. *murderer.* — *Homicide* خون khoon, قتل kutl, کشش kooshish. v. *murder.*—*Homicidal,* v. *bloody.*

HOMOGENEAL, *homogeneous* (*of the same kind*) یک جنس eek jins, یک کونه eek gooneh.

To make homogeneous تجنیس کردن tujnees kirdun.—*Homogeneousness* مماثلت جنس mumausluta jins, تمثیل کونه tumseela gooneh.

HOMOLOGOUS مناسب munausib, منسوب munsoob, موافق muwaufik. v. *congruous, conform.*

A HONE سنک اسیان sunk asé-aun.

HONEST صالح saulih (fem. صالحت saulihut) صادق saudik, صداقتکار sudaukutkaur, زوعدالت zu adaulut, صداق اشنا sudaud ashina, صافي saufé, معدد maaddil, عادل audil, با داد ba daud, راست raust, پارسا paursa, پاک pauk. v. *upright, just, fincere, chaste.*—*Honestly* صالحانه saulihauneh, با صلاح ba sulauh, صادقا saudikan, با عدل ba adil, با پاکي ba pauké.

Honesty صلاح sulauh, صدق suduk, صداقتکاري sudaukutkauré, سامانی samauné, اخلاص ikhlaus, عدل adil. v. *virtue, justice, truth, purity.*

HONIED (*covered with honey*) با عسل پوشیده ba asl poshédeh. v. *sweet, luscious.*

Honey عسل asil (pl. عسول asool, عسلان aslaun, عسل usul), شهد shuhd, انکبین angubeen, ضیح zeih, نوش noosh, طریم tureem, طرم turim, سنوت sunoot, ظي zei, ظیان zei-aun, سلوا sulwa, شوب shoob, ضحک zuhk, ابلیم ableema, لواص luwaus, محران muhraun, زوب zoob. *A little honey* عسلت aslut. *Purified honey* عسل رواک asila ruwauk, عسل مصفا asila musuffa, شهد صافي shuhd saufe, طرم فایق turim fa-ék. *Honey made from dates* دوشاب dooshaub, دبس dibs. *Honey in the comb* کواره kuwaureh, کوارت kuwaurut, شکر شاه shukur shah, شکر شان shukur shaun, شکرسان shukur saun, شهلات shuhlaut, شغان shughaun. *A honey-comb* شهد shuhud, طرم tyrm, شان shaun, محران muhraun, کوارت kuwaurut. *The flowing of honey from the comb* طرم turum. *Sweet as honey* شهد امیز shuhd ameez. *Rose-honey* (*conserve of roses*) کلنکبین gulungubeen, کل انکبین gul angubeen, جلنجبین julunjubeen. *Preserved in honey* معسل ma-assul, کالبد kaulbud. *Honey easy of digestion* انکبین شیرین کوار angubeen sheereen guwaur.—*To honey* (*talk fondly*) کلام شهد امیز کفتن kulauma shuhd ameez guftun, شرین زبان نمودن sheereen zubaun numoodun. *Cells in a honey-comb* غنینه ghuneeneh.—*Honey-combed* تخریب tukhreeb.

HONORARY عزت بخش yzzut bukhsh, عزوقاراور yzz ou wukaur awur, مکرمت ساز mukrumut sauz.

Honour عزت yzzut, عز yzz, مکرمت mukrumut, عز و وقار yzz ou wukaur, جلال julaul, اب روي auba rooé, بزرکواري buzurguwauré,

شرف shuruf, شرفت shurfut, شرفيت shurfé-ut, ارج arj, كرم kurum, اورند awrund, اورنك awrunk, افتخار iftihkaur, سان saun, رفعت rufaat, عهد ahd, فخر fukhr, فجر fujur. v. *dignity, glory*.—(*magnanimity*) دليري dilaré, دلاوري dilavuré, مردانكي murdaunugé, غيرت gheerut, جوانمردي juvaunmurdé. (*chastity*) پاكي pauké, طهارت tuhaurut, پرهيز purhaze, زهد zuhaud, عفت affut, عصمت asmut. (*reverence*) حرمت hurmut, احترام ihtiraum, تكريم tukreem, اعتبار é-atibaur, اعزاز é-azauz, شكوه shukooh, خلوص و عبوديت khuloos ou aboodé-ut, ازرم or ازرم azrum, هيبت heebut, حشمت hyshmut, تعظيم taazeem, رعايت ra-é-ut, التفات iltifaut. v. *respect, veneration*.—(*reputation*) نام naum, نيك نامي neek naumé, ناموري naumwuré, عرض yrz, ناموس naumoos, (pl. نواميس nawaumees), شهرت shuhrut, اشتهار ishtihaur, ذكر جميل zukra jumeel, ننك nunk. v. *fame, renown*.—*To defend one's honour* حفظ نام و ننك كردن hyfza naum ou nunk kirdun, عرض و ناموس صيانت ساختن yrz ou naumoos sé-aunut saukhtun. *Held in honour* واجب التكريم vajibu't'tukreem, ذو عزت zu yzzut, مكرم mukurrum. v. *honourable, honoured*.—*With great honour, and extraordinary magnificence* با مزيد اعزاز و اكرام تعظيم ba muzeeda é-azauz wa ikrauma taazeem. *A woman of virtue and honour* عزيزت و محترمت عورت azeezut ou muhturumut awrut. *Void of honour* بي ننك bé nunk, غير اعتبار ghire-a é-atibaur. *Without honour or reputation* بي ناموس و ننك bé naumoos ou nunk.—*Honours* تبركات tuburrukaut, تكريمات tukreemaut, اعراض é-arauz.—*Honours approaching to idolatry* تعظيم عبادت اميز taazeem ybaudut ameez.

To honour تعظيم كردن taazeem kirdun, تكريم ساختن tukreem saukhtun, حرمت دادن hurmut dadun, عزت نمودن yzzut numoodun, اكرام كردن ikraum kirdun, احترام نمودن ihtiraum numoodun, تبجيل ساختن tubjeel saukhtun, تشريف كردن tushreef kirdun, رعايت و التفات نمودن ra-é-ut ou iltifaut numoodun, كراميدن kiraumédun, ازرم داشتن azrum daushtun, اعزاز كردن é-azauz kirdun, توقير نمودن tukeer numoodun, اعظام ساختن é-azaum saukhtun, تفخيم نمودن tufkheem numoodun, ترجيب بردن turjeeb burdun, ابراح كردن ibrauh kirdun. v. *to dignify, reverence*.

Honourable ذو عزت zu yzzut, اهل رعايت ahla ra-é-ut, صاحب اعتبار sahib é-atibaur, كرامي kuraumé, كريم kureem, روشناس rooshinaus, رعايت و حرمترا لايق ra-é-ut ou hurmutra la-ék, واجب الرعايت vajibu'r'ra-é-ut, لازم التعظيم lauzimu't'taazeem, با احترام ba ihtiraum, قرين عزت kureena yzzut ou iltifaut, قرين عزت و التفات kureena yzzut, خطير khuteer, معزز mu-azzuz, نجيب nujeeb.

Honourableness كرم kurum, كرامت kuraumut, جلال julaul, رفعت rufaat. v. *eminence, magnificence, generosity*.

Honourably با كرم ba kurum, كريمانه kureemauneh, با عزت ba yzzut, با اعتبار ba é-atibaur, با احترام ba ihtiraum, بي عيب bé aïb, با اعزاز و اكرام ba é-azauz ou ikraum, با بلند همت ba bulund himmut. v. *magnanimously, reputably*.

Honoured مكرم mukurrum, معظم mu-azzum, معزز mu-azzuz, مفخم mufukhkhum, منكرم munkurim, محسب muhussub, مرفوع murfuwa, مكروم mukroom, موقر muwukkur, مرجب murujjib, مرجوب murjoob, قرين التفات kureen iltifaut.

An honourer التفات نما iltifaut numa, رعايت بخش ra-é-ut buksh, اعتبار كننده é-atibaur koonindeh, مكرام mukraum, رعايتجي ra-é-utjé, معز mu-yzz.

A HOOD سرانداز surandaz, سراغوج suraghooj, كلاه kulauh. v. *veil, cap*.—*To hood* or *hoodwink the eyes* چشم بند كردن chushum bund kirdun, عين كور ساختن aïn koor saukhtun, چشم پوشيدن chushum poshédun, عين پوشا نمودن aïn posha numoodun. v. *to cover*; also *to deceive*.

HOOF سم sum, حافر haufir (pl. حوافر hawaufir), نعل naal, سنب sumb, اسب isb, ظفر zufr (pl. اظفار azfaur), وقاح wukauh, مخلب mukhlub.—*A cloven hoof* ظلف zulf (plur. ظلوف zuloof, اظلاف azlauf), مرما murma, زلم zulm.—*The fore part of a bullock's hoof* سنبك sumbuk. *The hoof of a camel* or *sheep* فرنس furnus. *The hoof of a camel* or *elephant* رحي ruhé. *The hoof of a camel* or *ostrich* خف khuff. *The interior part of the hoof* حصن husun. *A broad flat hoof* فرشاح furshauh. *Having a broad solid hoof* منعل munaal, رحا ruha, ارح arruh, صموح sumooh, لكام lukkaum.—*Hoof-bound* مصرور musroor. *An instrument for cutting the hoofs of cattle* سمتراش sumtirausn.

A HOOK چنكل chungul, كلاب kulaub, خطاف khuttauf (pl. خطاطيف khuttauteef), كلاب kullaub, كلاب اهنين kullauba ahuneen, كندو kundoo, كندوج kundooj, شصت shust. *A fish-hook* تشبيل tushbeel, سمك تشبيلي sumuk tushbeelé, نشبيل nushbeel, ماهي نشبيلي mauhé nushbeelé, شص shuss. *A hook in the shambles on which the meat is hung* اويز aweez, كوشت اويز

goosht aweez, کچه kucheh. *A hook for taking meat out of a pot* کوشت اهنج goosht ahunj, چنکاله chungauleh, کلاب kullaub. *A tenter-hook* میخ meekh, نشبیل nushbeel, نشل nushil. *A reaping-hook* داس درو daus diroo, داس daus, داسه dauseh, مجز mijuzz, منجل munjil, داسکاله dauskauleh, دستکاله dostkauleh. *A vine-dresser's hook* داس رز dausa ruz. *A pruning-hook* کلند kulund, کلندره kulundureh, داسکاله daskauleh. *A weeding-hook* ترشت turshut, داسکاله daskauleh. *A sheep-hook* پا شو pa shoo, پازه pazsheh, پاهو pahoo, باهو bahoo, چوبان عصا choobaun asa. *A hook for drawing ice from rivers* کج guj, کبج kubuj. *A hook used in driving elephants* کجک kujuk. *A hook for drawing bread from ovens,* غرنج ghurunj. *A baited hook for catching wild beasts* عودق awduk. *A machine with hooks for catching hold of any thing under water* چهیوز chuhé-ooz, چاه یوز chauh é-ooz, عودق awduk. *A hook for hanging any thing to a saddle* کلب kulub. *Strongly* or *firmly hooked* سخت اویز sukht aweez. *By hook or crook* بهر حال behur haul. v. *any how.*

To hook (*catch* or *draw with a hook*) با چنکل کرفتن ba chungul gooriftun, با قلاب کشیدن ba kullaub kushédun. *To hook* or *join together* مقرون ساختن mukroon saukhtun, پیوستن pivustun, پیوسته کردن pivusteh kirdun, با هم چنکل ba hum chungul saukhtun, با کندو بر قرار کردن ba kundoo bur kuraur kirdun. (*to intrap*) کمین کردن kumeen kirdun, در کمند ساختن dur kumund saukhtun, محل بستن muhil bustun, دولاب نمودن doolaub numoodun.

Hooked (*catched with a hook*) با چنکل کرفته ba chungul goorifteh. (*suspended by a hook*) اویزیده aweezédeh, سخت اویز sukht aweez. (*drawn with a hook*) از قلاب کشیده uz kullaub kushédeh. (*fastened with a hook*) با کندو بر قرار ساخته ba kundoo bur kuraur saukhteh. (*joined*) پیوسته pivusteh, مقرون mukroon. (*curvated*) زو چنکل zu chungul, تعوج ta-awwuj, کژ kuzsh, کج kuj, مایل ma-él, پیچیده peechédeh. v. *bent.*—*The hooked talons of eagles* پنچه سخت اویز عقاب punchuha sukht aweeza ukkaub. *The hooked claws of wild beasts* مخاطیف mukhauteef. *Having hooked talons* تعنبت kaanubut. — *Hookedness* چنکلی chungulé, قوس kous, کجی kujé. v. *crookedness.*—*Hookedness of nose* تعنبت kaanubut. *A hooked* or *Roman nose* تعنب kaanub, شرف shuruf. *The hooked beak of a hawk* or *other bird of prey* پوز pooz.

A HOOP (*of a barrel, &c.*) چنبر chumbur, اهنج ahunj, اهنجه ahunjeh, اهنچه ahuncheh, کنارکیر kunaurgeer. v. *circle, ring.*—*A hoop used by women to extend their petticoats* عظلت azmut (plur. اعظامت é-azaumut). *A hoop made of an osier twig* قندرق kundirk.

To hoop (*a barrel*) با چنبر کرد ساختن ba chumbr gurd saukhtun, اهنج کرداکرد زدن ahunj gurdagurd zudun. v. *to encircle.*—*A hooper* چنبرجي chumburjé. v. *cooper.*

The HOOPING COUGH سعال ساعل saala sa-él, جارز jauriz.

To HOOP or *hoot* بانک بر زدن baunk bur zudun, شماته ساختن shumauteh saukhtun, غریو کردن ghyré-oo kirdun, اوازیدن awauzédun, اواز دادن awauz dadun, تندیدن tundédun. v. *to shout.*—*To hoot as an owl* جاویدن jawédun. *To hoot* (*drive with noise and shouts*) با شماته و اواز راندن ba shumauteh ou awauz raundun. *A hoot* شماته shumauteh, تالاش talaush, اواز awauz. v. *clamour.*

A HOP بو boo, رقص ruks, قفزي kufzé, نغند fughund. v. *skip, jump.*—*A hop on one leg* بر یک پا رقص bur eek pa ruks. *A hop* or *place for a dance* رقص خانه ruks khauneh.—*The hop* (*plant*) ازبغ azeegh.

To hop (*skip*) رقص کردن ruks kirdun, قفزي نمودن kufzé numoodun. *To hop on one foot* بر یک پا رقص کردن bur eek pa ruks kirdun. v. also *to halt, limp.*—*To hop* or *put hops amongst beer* ازبغ با جعت امیز کردن azeegh ba jaat ameez kirdun.

HOPE امید umeed, امیدواري umeedwauré, امید umeez, امل amul (pl. امال amaul), املت amlut, مامول maamool, چشم chushum, رجا ruja, مرجو murjoo, رجوت rujoot, مول mool, مولش moolish, طلو tulou, طلا tulau, طلوان tulwaun, پرند purund, فواق fuwauk, انتظار intizaur, تنظر tunuzzir, پدوس pudoos, پدوش pudoosh, توقف tuwukkuf, پلوس puloos, بوي booï, بوا buwwa, اند and, پرند purund. v. *confidence.*—*A place of hope* امیدکاه umeedgah. *The forlorn hope* پیش افتاد peish uftaud. v. *forlorn.*—*To lose hope* ناامید بودن na umeed shoodun, نا امید شدن na-umeez boodun, امید نیست کردانیدن ameed neest gurdanédun. *To give hope* امیدوار کردن umeedwaur kirdun, امید دادن ameed dadun, تعجیل ساختن ta-ajeel saukhtun. *To cut off* or *blast one's hopes* امید قطع کردن ameed kutta kirdun, حرمان ساختن hyrmaun saukhtun.

To hope امید داشتن umeed daushtun, امیدوار شدن umeedwaur shoodun, در امید بودن dur umeez boodun, امل کرفتن amul gooriftun, چشم

داشتن chuſhum dauſhtun, پایداری کردن pa-é-
dauré kirdun, مترتب شدن muturrukkib ſhoodun,
پاییدن paï-édun, پیوسیدن pé-ooſédun. v. *to ex-
pect.—Let us hope that* .... مامول است که
maamool aſt keh ....—*I hope that* .... امیدوارم
که umeedwarum keh. *To hope for a remedy*
امیدوار چاره شدن umeedwaur chaureh ſhoodun,
داشتن خیر امید kheir umeez dauſhtun.

Hoped مامول maamool, مرجو murjoo.

Hopeful امیدوار umeedwaur, مومل mu-ummil,
رجات rujaut, راجی raujé, مترجی muturrujjé,
متمنی mutumunné. v. alſo *promiſing.—Hopefully*
امیدوارانه umeedwarauneh, مومَلا mu-ummilan,
با امید ba umeed, بر وجه امیدوار bur wujha
umeedwaur.—*Hopefulneſs* امیدواری umeedwauré.
(*probability of ſucceſs*) احتمال عاقبت خیر ihti-
maula aukibuta kheir.

Hopeleſs (*having no hope*) نا امید na umeed,
بی امید bé umeez, نومید na-umeed, غیر امل
ghire-a amul. (*promiſing nothing good*) نا خیر
عاقبت نا na kheir aukibut numa.

A hoper صاحب امید ſahib umeed, امل‌دار
amuldar, اهل رجا ahla ruja.

Hoping امید نما umeed numa, مومل mu-um-
mil. v. *hopeful.—Hopingly* با امید ba umeed. v.
hopefully.

HOPPER (*of a mill*) دلو duloo, بی مند
bé mund.

HORAL, *horary* ساعت منسوب ſaat munſoob,
وقت پیوند wakt pivund.

A HORDE اوردو ordoo, اوردی ordé. v. *tribe.*

HORIZON افق ufuk (plur. افاق afauk),
خافق khaufik. *The two horizons* (*the eaſt and
weſt*) خافقان khaufikaun, خافقین khaufikeen.
To ſet below the horizon بهنگیدن bemungédun.
A cloud obſcuring the horizon عرض arz.—*Hori-
zontal* افاقی afauké, افق را نزدیک ufukra nuz-
deek, بخافق مساوی bekhaufik muſa-wé. *Hori-
zontally* در طریق مساوی dur tureeka muſa-wé.

A HORN قرن kurn (plur. قرون kuroon),
قرنت kurnut, شاخ ſhaukh, سرو ſuroo, سرون ſu-
roon, قتل kutl, اسحم aſ-hum, مدری mudra,
مدرات mudraut, مدریت mudré-ut (pl. مداری
mudauré), شغ ſhugh, سغ ſugh, مغ mugh,
روق rawk (plur. رواق ruwauk).—*Two-horned*
دو شاخه doo ſhaukheh, ذوالقرنین zu'l'kurnein.
—*The vein of a horn* دلعت dulaat. *To butt with
the horns* شاخ زدن ſhaukh zudun, سرو زدن ſuroo
zudun, نطاح کردن nutauh kirdun, ناطح ساختن
nutih ſaukhtun, نطح نمودن nutih numoodun.
Butting one another with their horns معتکل matukil,

یک دیگر شاخ زنان eek deegur ſhaukh zunaun.
Butted or killed by the horns of a bull, ram, &c.
منطوح muntooh, نطیح nuteeh. *A cup made in
the ſhape of a horn* شاخ ſhaukh. *Any thing of gold*
or *ſilver made in the ſhape of a horn* خشوك khu-
ſhook. *The horns of a bow* گوشه کمان kooſhu-
ha kumaun, زرو zuroo, سیت ſé-ut.—*A horn* (*mu-
ſical inſtrument*) بوق book, بورو booroo, بوری
booré, نفیر nufeer, سرنا ſurna, کسع kuſa. v.
trumpet.—To ſound a horn نفخ صور کردن nufukha
ſour kirdun.—*An ink-horn* دوات duwaut, دویت
duwé-ut, نون noon, محبر muhbur, محبرت
muhburat.

Horned ذو شاخ zu ſhaukh, صاحب القرن ſa-
hibu'l'kurn, سرو دار ſuroo dar.

Horny (*made of horn*) از قرن ساخته uz kurn
ſaukhteh. (*belonging to horn*) شاخ منسوب ſhaukh
munſoob. v. alſo *callous.*

A HORNET زنبور zumboor, خرگیز khurgeez.

An HOROLOGE ساعت ſa-at, تشته tuſhteh.

HOROSCOPE (*configuration of planets at the
hour of birth*) اختر akhtur, ستاره ſitaureh, طالع
taula (plur. طوالع tuwaula), برج طالع burja taula,
کتخدای kutkhoda-é, بخت bukht, روز rooz,
کمی kumé.

HORRIBLE هولناك hawilnauk, مخوف
mukhoof, خطرناك khutrnauk, مکروه mukrooh,
هایل ha-él, مهول muhuwwul, مهیب muheeb,
سهمناك ſuhumnauk, دلگیر dilgeer, ترسناك
turſunauk. v. *dreadful, terrible.*

Horribleneſs هولناکی hawilnauké, هیبتواری
heebutwauré, وحشت wuhſhut. v. *dreadfulneſs.*

Horribly مخوفانه mukhoofauneh, با وحشت
ba wuhſhut, هیبانه heebauneh, با کراهت ba
kurauhut.

Horrid مکروه mukrooh, مستکره muſtukruh,
قبیح kubeeh, زشت zuſht, شنیع ſhuné-a. v. *hor-
rible, hideous, enormous.—Horridneſs* قبح kubuh,
شنیعت ſhuné-at. v. *hideouſneſs.*—(*enormity*) فسود
fuſood, اخلاف ikhlauf.

Horrifick دلگیر dilgeer, نغرت ساز nufrut ſauz,
کراهت کنا kurauhut koona.

Horriſonous (*ſounding dreadfully*) صدا هیبتوار
ساز ſuda heebutwaur ſauz, زو نوزان zu noozſhaun.

Horrour وحشت wuhſhut, فراشا furauſha,
نغرین nufreen, نغرت nufrut, نغرت و وحشت
nufrut ou wuhſhut, کراهت kurauhut, تشعریرت
kuſhaureerut. v. alſo *drearineſs, gloom.—The hor-
rour* or *ſhuddering of an ague fit* نفض nufiz, لرزه
lurzeh, وزغ wuzugh. v. *fever.—To conceive
horrour* منغور نمودن munfoor numoodun, نغرت

کردن nufrut kirdun, اکراه یافتن ikrauh é-aftun, استکراه داشتن istikrauh daushtun. v. *to abhor*. —*To be seized with horrour* رمیدن rumédun, فراشیدن furashédun, نفرت گرفتن nufrut goorif-tun. *Horrour-struck* رمیده rumédeh, مقشعر mu-kushyrr. *Held in horrour* مکروه mukrooh, منفور munfoor.

A HORSE اسب asb, فرس fars (pl. افراس af-raus, فروس furoos), مرکب murkib, عجوز ajooz, سنب sunub (plur. سنوب sunoob), ام سوید um-ma saweed, مطیت muté-ut (plur. مطي muté, مطایا mutaïa, امطا amta), سها suma. *A blood horse, a horse of noble pedigree* اسب اصیل asba aseel, اسب نجیب asba nujeeb, اسب بداوي buda-wé asb, سهند sumund, توسن toosun, باره baureh, رهوار ruhwaur. *A roan* or *sorrel horse* رخش rukhsh. *A horse spotted like a tyger* اسب پلنک رنك asba pulunk runk. *A piebald horse* ابرق abruk, ابرش abrush. *A partridge coloured horse* چوغري chooghuré. *A gray* or *white horse* خنك khink, فرس خنك farsa khink, چرمه chur-meh, شولنك shoolunk, اسب سنجاب asba sun-jaub. *A bay horse* سرختیره surkhteereh, کمیزه kumeezsheh, کبیت kumé-ut. v. under *bay*.—*An Arabian horse* اسب عرب asba arab, فرس تازي farsa tauzé, اسب بداوي buda-wé asb. *A barb horse* اسب مغربي asba mughrubé, اسب البربریه asbu'l'barbareeh. *A draught* or *baggage-horse* اسب بارکش asba baurkush, اسب پالان کش asba palaunkush, بارکي bauruké, بارکیر baurgeer, ماغجي maughjé, بالاد balaud, هجین hujeen. —*A fleet horse* باد عنان baud ynaun, اسب شبرو asba shubrou, سهند براق رفتار sumund borauk ruftaur, اسب پلنك رفتار asb pulunk ruftaur, فرس چالاك farsa chalauk, دیو باد div baud, پیکار peekaur, اسب چاپك asba chaupuk, خنك رهوار khinka ruhwaur, شیدخ sheedukh, شیداخ shee-daukh, کامران gamraun, شیظمي sheizumé, اسب لهم asba luhumm, فرس لهیم farsa luheem, اسب سکب asba sukub, اسب طیار asba té-aur, اسب رخش asb rukhsh. *A led horse, a horse of state* or *parade* یدك eeduk, اسب یدك asba eeduk, نزیج nuzeej, اسب مجنوب asba mujnoob, فرس مجنب farsa mujunnib, اسب نجیب asba nujeeb, ازغ azukh, اسب اصل asba asl. *An unbroke, restive,* or *unmanageable horse* اسب سرکش asba surkush, توسن toosun, بدرام budram, اسب نا فرجام asb na furjaum, بد سوار bud suvvaur, هیدخ heidukh, خالغ khaulígh, اسب شهاس asba shumaus. *A well broke, gentle going horse* اسب نرم رو asba nurm rou, رهوار ruhwaur, شبشب shubshub. *A saddle-horse* اسب سواري asba suvvauré, فرس رکات farsa rukkaub, پالاد palaud, رکوب rukoob. *A stumbling horse* سکرفند sugurfund. *A lame horse* اسب لنك asba lung. *A stone-horse* بد سوار bud suvvaur, ایغر a-éghur, اسب کراض asba kurauz. v. *stallion*; also *gelding*.—*A post-horse* یامجیک é-aumjeek, یامه é-aumeh, یام é-aum. *Post horses*, also *relays of horses* خیل البرید kheilu'l'bureed. *A place where they furnish post horses* منزل خانه munzil khauneh. v. *post*.—*Fleet as a horse* اسب تك asba tuk. *The trappings* or *clothes of a horse* برکسان purukaun, رخت rukht, اسب رختي asb rukhté, جناغ ju-naugh, براز burauz. *A horse collar* بربند bur-bund. *Horse harness* طرف turuf. v. *harness*.—*Horse armour* شغه بند shukeh bund, تجفاف tujfauf (plur. تجافیف tujaufeef), برکستوان burkustuwaun. *To arm a horse* اسب تجفیف کردن asb tujfeef kirdun. *A horse curvetting when touched by the spur* جیاش jé-aush. *The neighing of a horse* جلبدت julbudut. *A herd of horses* کوه باره kooh baureh, هرکله hurkuleh. *To mount* or *ride on horseback* برنشستن burnishistun, سوار بودن suvvaur boodun. v. *horseback*.—*To alight from a horse* از اسب فرو امدن uz asb furoo aumudun, از فارس نازل شدن uz fauris nauzil shoodun, پیاده بودن pé-audeh boodun.—*A galloping horse* اسب راکض asba raukiz. *To put a horse to full speed* اسب اعدا کردن asba é-ada kir-dun. v. *to gallop, run a race*.—*To spur a horse* اسب راندن asb raundun.—*To break* or *exercise a horse* اسب فرجام کردن asb furjaum kirdun, اسب صنع ساختن asb suna saukhtun, سلاخور شدن sillaukhore shoodun, اسب جولان کردن asba jawlaun kirdun, تبییس ساختن tutei-és saukhtun, فرس رام نمودن furs raum numoodun, اسب فرهختن asb furhukhtun. *To dress* or *curry a horse* اسب تیمار کردن asba teemaur kirdun, فرس حس ساختن fars huss saukhtun, بخشودن eekhshoodun, بخشانیدن eekhshaunédun. *To clip the mane of a horse* عرافت کردن yraufut kir-dun. *To comb the mane of a horse* شانه بر یال اسب زدن shauneh bur é-aula asb zudun. *The mane of a horse* یال é-aul. v. *mane*.—*The master of the horse* امیر اخور ameera akhore, سر سواران sur suvvau-raun, سراخور surakhore. *A groom who leads horses of state* یدکجي eedukjé, جنیب juneeb, وشقدار wushukdar. *To champ the bit* (*as a horse*) کلك کردن aluk kirdun. *To kick* (*as a horse*) لکد زدن nukud zudun, نفح نمودن nufih numoodun. —*Horse* (*cavalry*) سپاه سواران sippaha suvvauraun

موكب mookub, خيل kheel, اخيال akhé-aul, خيول khé-ool, بهم buhm, بهمت buhmut. *A great body of horse* ملحا mulha. *A troop of horse* كوه بار kooh baur. *A troop of about twelve horse* ركب rukub, كبكبت kubkubut. *A smaller troop* ركبت rukbut. *Horse and foot* سوار و پياده suvvaur ou pé-audeh.—*A wooden horse* (*an instrument of torture*) تخته جامه tukhtuha jammeh. *A set of horses* (*for a carriage*) طوله touleh. *The fetlock of a horse* ثنت sunut. *The jugular vein of a horse, where they bleed him* ودج wuduj.

To horse (*mount one upon a horse*) كسي را بر اسب راكب كردن kussera bur asb raukib kirdun.—(*to carry one upon the back*) كسي را بر پشت بردن kussera bur posht burdun. (*to ride*) راكب شدن raukib shoodun. v. *horseback.*—*To cover a mare*) كشني كردن kushné kirdun. v. under *cover.*

HORSEBACK, *mounted on horseback* برنشسته burnishsteh, راكب raukib, سوار suvvaur, فارس fauris. *To mount* or *ride on horseback* سوار شدن suvvaur shoodun, سوار رفتن suuvaur ruftun, راكب بودن raukib boodun, ركب كردن rukub kirdun, راكبا زهاب ساختن raukiban zuhaub saukhtun, برنشستن burnishistun, فارس شدن fauris shoodun, بفرس رفتن befars ruftun. v. *to ride.*

A HORSE-BOAT اسب معبري asb méburé.

A HORSE-BOY غلام اخور gholauma akhore.

A HORSE-BREAKER سلاخور sillakhore, سلاح شور sillauh shore, رايض ra-éz. *The art of breaking horses* سلاح شوري sillauh shoré, سلاخوري sillakhoré. *A horse colt* كرج kurruj. v. *colt.*

A HORSE-DEALER, *horse-courser* جانباز jaunbauz, اسب بازاركان asba bazargan, فرس فروش fursa furoosh.

The HORSE EMMET (*a large winged ant*) رمت rimmut (plur. رمم rimum, رمام rimaum).

HORSEFLESH كوشت اسب kooshta asb.

A HORSE FLY خرپشه khurpusheh, اسب مكس asb mugus, خرمكس khurmugus, نعرت naarut, يخور eekhmoor.

HORSE GUARDS متفرقت mutufurrykut, اسب موكب asb mookub.

HORSE HAIR هلب hulub.

A HORSE LAUGH قهقهه kuhkuheh.

A HORSE LEACH علق aluk, علقت alukut. v. also *farrier.*

A HORSE LITTER (*for travelling*) تخت روان tukhta-rouvaun.

A HORSEMAN سوار suvvaur, سواره suvvaureh, فارس fauris, راكب raukib. *One horseman* (also *a knight* or *hero*) يكسوار eeksuvvaur, يكه سوار eekeh suvvaur. v. *cavalier.*—*Horsemanship* سواري suvvauré, سلاح شوري sillauh shoré.—*Horsemen* سوازان suvvaraun, فرسان farsaun, خيل kheil, خيول khé-ool. v. *equestrian.*

HORSE-MEAT علف aluf. v. *hay, grass, bean.*

A HORSE-MILL باركير اسياب baurgeer asé-aub.

A HORSE POND اسب ابكير asb aubgeer, فرس ابدان furs aubdaun, غدير ghudeer. v. *pond.*

A HORSE RACE تاز tauz, شرف sherif, حضر huzr, شوط shuwut (plur. اشواط ashwaut). v. *course, race, race-ground.*—*A wager at a horse-race* قرع kura. v. *wager, bet.*

A HORSE-SHOE نعل naal, نعل اسب naala asb. *The nail of a horse-shoe* ستام sutaum. *Sparks of fire struck by a horse's shoe* حباحب hubauhib.

A HORSE-STEALER اسب دزد asb duzd.

A HORSEWAY شاهراه shahrah. v. *highway.*

HORTATIVE (*exhorting*) پند كو pund goo, پندار بخش pundaur bukhsh, نصيحت ساز nuseehut sauz.

HOSE جورب jawrub. *A kind of hose worn over boots* (*to keep them clean*) سرموزه surmoozeh. v. also *breeches.*—*A hosier* جورب كر jawrub gur.

HOSPITABLE مهماندار mihmaundar, مهمان پرور mihmaun purwur, غريب نواز ghureeb nuwauz, ضيافت zé-afut, مسافر نواز musaufir nuwauz, مطعام myta-am. *The hospitable cup* (*with which strangers are presented*) مقرات mukraut, جام مقرات jauma mukraut. *A hospitable man* مهماندار mihmaundar, ميزبان mizubaun, مضيف muzeef, ضيافت صاحبي zé-aufut sahibé.—*Hospitably* بر وجه مهماندار bur wujha mihmaundar, با مهمانداري ba mihmaundaré, مطعاما myta-aman, با ميزباني ba mizubauné, با ضيافت ba zé-aufut.

An HOSPITAL (*for the sick*) تيمار خانه teemaur khauneh, بيمار خانه beemaur khauneh, دار المرض dauru'l'murz, دار الشفا dauru'sh'shifa, دار شفا daura shifa, هروانه hirwauneh. (*a publick building for the reception of the poor and travellers*) عمارت ymaurut, عمارت مبسوط السماط ymauruta mubsootu's'sumaut, كروانسراي karavansera-é, پول pool, خانقاه khaunkauh. v. *caravansera, inn, hostel.*

Hospitality مهمانداري mihmaundaré, مهمان پروري mihmaun purwuré, غريب پروري ghureeb purwuré, ضيافت zé-afut, ميزباني meezubauné, ميزباني كستري meezubauné kusturé, مسافرت musaufurut, مهماني mihmauné, نزل nuzil, نويد naweed.

An hospitaller مهماندار mihmaundar. v. *host.*—

The knights Hoſpitallers (*now knights of Malta*) الاسبتار alasbitaur.

A HOST (*landlord*) مهماندار mihmaundar, ضيافت صاحبي zé-aufut ſahibé, ميزبان meezubaun, مضيف muzeef, كتخدا kutkhoda, هيله heileh, كدينه kudeeneh, كديور kudé-oor, پير مغان peera mughaun. v. alſo *army*, *multitude*.

A HOSTAGE رهن ruhin, كفيل kufeel, رهين ruheen, كرو giroo. *To demand a hoſtage* مسترهن كردن muſturhin kirdun. *To give a hoſtage* رهن دادن ruhin dadun, ارهان نمودن irhaun numoodun.

HOSTEL or *hôtel* خان khaun, كروانسراي karavanſeraï, سپنج ſipunj, مسافر خانه muſaufir khauneh, ميزبان mizubaun, مهمانخانه mihmaunkhauneh, مهمانسرا mihmaunſera, جايكاه غربا jaïgaha ghuruba, منزل munzil, رباط rubaut, مصطبت muſtibut, پول pool.—*A maître d'hôtel* وكيل خرج vakeela khurj.

A HOSTESS ام المنزل ummu'l'munzil, كدبا kudba, كذبا kuzba, كذبانو kuzbaunoo, كدبانو kudbaunoo.

HOSTILE حربي harbé, دشمن منسوب duſhmin munſoob, عدو متعلق adoo muta-allik. *A hoſtile excurſion* هجوم حربي hujooma harbé, ترك تاز turuk tauz, دشمني حملت duſhmuné humlut. *Hoſtile troops* كروه دشمن kurooha duſhmin. *In a hoſtile manner* حربا hurba, دشمن اسا duſhmin aſa.

Hoſtility دشمني duſhmuné, عداوت adawut, عدوان udwaun, معادات mu-adaut, ابلت iblut, تناكر tunaukur, تناكث tunaukus, تناقظ tunaukuz.

To commit hoſtilities عداوت كردن adawut kirdun, شقاوت ساختن ſhukawut ſaukhtun, فساده ارتكاب كردن fuſaudeh irtikaub kirdun, اهانت نمودن ihaunut numoodun, اتصال مقت كردن ittiſaula mukt kirdun.

A HOSTLER اهل اخور ahla akhore, غلام اصطبل gholauma iſtabil, سايس ſa-és. v. *groom*.

HOT كرم gurm, تابدار taubdar, حر hurr, حار haurr, ذو حرارت zu huraurut, محر muhirr, حرير hureer, حمويت humoo-é-ut, سوزنده ſoozindeh, حمي humé, سوزان ſoozaun, وازيخ wauzikh, صاق ſauf, صايف ſa-éf, دفي dufé, دفيت dufé-ut, امج amuj, محرور muhroor, سخون ſukhoon, سخونت ſukhoonut. *Hot water* اب تابدار auba taubdar, اب كرم auba gurm, حميم humeem, حميمت humeemut. *Water ſomewhat hot* فاتور fautoor, فاتر fautir, خليش khuleeſh. *A hot bath* كرماوه gurmaweh, كرمايه gurma-éh, كرمابه gurmaubeh, حمام hummaum, حمت hummut (pl. حمامات humaumaut, حميت humé-ut). *The keeper of a hot bath* كرماوه بان gurmaweh ban, كرمابدان gurmaubdan, كرمبان gurmban. *Hot* (*vehement, furious*) اتشي autaſhé, كرم gurm, دژاكاه duzſhagah, محرور muhroor, حادر haudir, تنمر tunummur, حمر humr. v. *violent*, *eager*, *keen*, *precipitate*.—(*laſcivious*) شوخ ſhookh, بي سر و سامان bé ſur ou ſamaun, صاحب شهوت ſahib ſhuhwut. (*acrid*) تيز taze, حريف hureef, تلخ tulkh. *A hot-houſe* كاشانه kauſhauneh. *A hot day* حمت hummut, نهار كرم nihaura gurm. *A very hot place* جاحم jauhim, كرمكاه gurmgah. *Hot bread* كرمه gurmeh, نان كرمه nan gurmeh, انبجاني ambujauné. *Somewhat hot* نيم كرم neem gurm, معتدل maatudil. *Hot words* الفاظ تابدار alfauza taubdar. *In hot blood* با كرما ba gurma, با تيز مزاج ba taze mizauj, غضبانه ghuzbauneh.—*A hot wind* عجوز ajooz. *Hot winds* بروارح burwaurih.

Hot-brained, *hot-headed*, كستاخ kuſtaukh, متهور mutuhawwur, كمراه gumrah, بى تدبير bé tudbeer. v. *raſh*, *violent*, *paſſionate*.

To be hot كرميدن gurmédun, كرم شدن gurm ſhoodun.

Hot cockles سر در كليم ſur dur kuleem.

A hot-houſe تابخانه taubkhauneh, كاشانه kauſhauneh, كرم خانه gurm khauneh. v. alſo *bagnio*.

Hotly با كرميت ba gurmé-ut, كرمانه gurmauneh, محرا muhirran. (*violently*) قهرانه kuhrauneh, ضربا zurban, با تهور ba tuhawwur, حربانه hurbauneh, جبرا jubran. (*lewdly*) شوخانه ſhookhauneh, با شهوت ba ſhuhwut.

Hotneſs, كرما gurma, كرمش gurmiſh. v. *heat*, *fury*.—*Hotch-potch*, v. *hodge-podge*, *farrago*.

A hotſpur صاحب كستاخي ſahib kuſtaukhé.

A HOVEL تواره tuwaureh, بارانكير baraungeer, كاخ kaukh, خركاه khurgah, كيخان keikhaun, خص khuſs. v. *cottage*, *hut*.

To HOVER (*over head, as a bird,* &c.) تفرش كردن tufurriſh kirdun, بالا سرپران شدن balau ſurpurraun ſhoodun, علي راس اويختن ala raſ aweekhtun, بسر اويز شدن beſur aweez ſhoodun. (*to heſitate*) در كمان استادن dur gumaun uſtaudun, شك و شبهه داشتن ſhuk ou ſhubheh dauſhtun.

The HOUGH داغصت daughiſut, الور aloor.—*To hough* داغصت قطع كردن daughiſut kutu kirdun.—*Houlet*, v. *owl*.—*Hoult*, v. *wood*.

A HOUND سك شكاري ſuga ſhukkaré, سيود ſé-ood. v. *dog*. — *To hound* (*ſet on a dog*) سك تحريض كردن ſug tuhreez kirdun. v. alſo *to hunt*.

An HOUR ساعت ſa-at, وقت wakt, بازبره bauzeereh, بازشيره bauzſheereh, ان aun, دم dum, مطوت mutwut, فينت feenut, فنت funnut, سهوا ſuhwa, توت tawwut, فرسخ furſukh, دهل duhl. *Of one hour's duration* يكساعت eekſa-at. *One hour's converſation* صحبت يكساعت ſohbuta eekſa-at. *From hour to hour* ساعت بساعت ſa-at beſa-at, دم بدم dum bedum. *At the ſame hour* همان ساعت humaun ſa-at. *In a happy hour* در ساعت مسعودت dur ſa-at muſa-oodut, بوقت سعيدت bewakta ſa-édut. *Every hour* (*hourly*) هردم hurdum, دم بدم dum bedum, ساعت بساعت ſa-at beſa-at, هميشه humeiſheh. *At a proper hour* بوقت و زمان bewakt ou zumaun. *At that hour* ان وقت aun wakt. *An hour-glaſs* رمل ساعتي ruml ſa-até.

A HOUSE خانه khauneh, بيت beet (plur. بيوت bé-oot), دار daur, سرا ſera, سراي ſeraï, مكان mukaun, مسكن muſkun, وثاق wuſauk, منزل munzil, كاشانه kauſhauneh. v. *habitation, home, building, edifice, ſtructure.* — (*deſcendants from one anceſtor*) خانواده khaunwaudeh, خانمان khaunumaun, خاندان khaunudaun, نسل nuſl, اصل aſl, تبار tubaur, دودمان doodmaun, مان maun, ال aul. v. *family, race.*—*A winter-houſe* شبستان ſhubiſtan, كاشانه kauſhauneh, كاشان kauſhaun. *A ſummer, country,* or *garden houſe* باغ خانه baugh khauneh, باد خون baud khoon, كنج kunj, ايوان a-é-waun, باد گير baud geer, تزر tuzur, افتابخانه afitaub khauneh, مصيف muſeef. *A royal houſe* سراي پادشاه ſeraï padſhah, بيت شهريار beeta ſhahré-aur, دار الملک dauru'l'-melik. v. *palace.*—*A banqueting-houſe* دار الضيافب dauru'z'zé-aufut. *A houſe built* or *roofed with reeds* or *ſtraw* كزونى kuzooné, خانه ني khauneha nei, خانه لبان khauneha lubaun. v. *hovel.*--*The inner part of a houſe* سراي خاص ſeraï khauſs, خيري kheiré, جو juou. *The ſpace within the walls of a houſe* خيري kheiré. — *The maſter of the houſe* كتخدا kutkhoda, صاحب خانه ſahib khauneh, هيله heeleh, سردار ſurdaur. *A court before a houſe* پيشگاه peiſhgah. v. under *court.*—*Contiguous houſes* جاري بيت بيت jauré beeta beet, همسايه humſa-éh. *Oppoſite houſes* بيوت ريا bé-oota ré-a. *The top* or *roof of a houſe* اسمانه aſumauneh, كزوني kuzawné. *A building, window, gallery, &c. on the top of a houſe, for the benefit of air or proſpect* بالاخانه balaukhauneh, بادخور baudkhore, بادهنج baudhunj, سرطاق ſurtauk, بسغ buſigh. v. *battlements, balcony, cupola.* — *Pleaſant houſes* منازل فراغ munauzila firaugh. *The town-houſe or public hall* شهر اميني ſhahur ameené. *A toll-houſe* جزيت خانه juzé-ut khauneh. v. *cuſtom-houſe.*—*A ſtore-houſe* انبار ambaur, انبار خانه ambaur khauneh, شونه ſhooneh, مقلدت mukludut. v. *magazine, warehouſe.*—*A counting-houſe* شمار خانه ſhumaur khauneh, دفتر خانه duftur khauneh. *A houſe of office* ابريز aubreez, ادب خانه adub khauneh, بيت ماء beeta maa, دار الفراغ dauru'l'firaugh. v. *privy.* — *A work-houſe* كرخانه kurkhauneh, دستگاه doſtgah, پيشه گاه peeſheh gah, دكان dukkaun. *A houſe of correction* زندان zundaun. v. *priſon.*—*A coffee-houſe* قهوه خانه kuhweh khauneh. *A bake-houſe* تنور ستان tunnoor ſitaun, تنور خانه tunnoor khauneh, محبزت muhbuzut. *A brew-houſe* جعت كن خانه jaat koon khauneh. *A milk-houſe* شير خانه ſheer khauneh, ملبن mulbun. *The ſide of a houſe* پيغوله peighooleh. *The middle, ſquare* or *court of a houſe* ميان سرا mei-auna ſura, ميان سراي mei-auna ſura-é. v. *court.*—*To ſweep a houſe* خانه روب كردن khauneh roob kirdun. *The houſe of the ſun* (*in aſtronomy*) افتاب خانه afitaub khauneh. *The houſe or ſtation of a planet* برج burj, برج كوكب burja koukub, منزل munzil. v. *conſtellation* and قمر kumr, Vol. I. p. 1407. — *The houſe of God* خانه خدا khauneha khoda, بيت الحرام beetu'l'haram, بيت معمور beeta maamoor. *The houſe of delight* (*heaven*) دار البوار dauru'l'bawur. *The houſe of pride and wretchedneſs* (*this world*) دار غرور و محنت daura ghuroor ou muhnut. *The houſe of perdition* (*hell*) دار البوار dauru'l'bawur. v. Vol. I. دار 469, بيت 821. *A religious houſe* خانقاه khaunukauh, دير deir. v. *abbey, monaſtery.*— *A pent-houſe* طاقيت tauké-ut, تفع kufa. — *A ruinous or empty houſe* خانه خراب khauneha khuraub, دارخاوي daura khawé, شوليده ſhoolédeh. *Poſſeſſing a houſe* خانه كير khauneh geer, بيت دار beet daur. *In the houſe* در خانه dur khauneh. *To build a houſe* خانه بنا كردن khauneh buna kirdun. v. *to build.*

To houſe (*harbour*) در خانه پناه دادن dur khauneh punauh dadun, پناهگاه نمودن punauhgah numoodun, درخانه پذير كردن dur khauneh pizzeer kirdun, بدار قبول ساختن bedaur kubool ſaukhtun, مخلص بخش ساختن mukhlus bukhſh ſaukhtun. (*to take ſhelter*) در خانه پناه كرفتن dur khauneh punauh gooriftun, مخلص يافتن mukhlus é-aftun, پناه گاه داشتن punauhgah dauſhtun. v. *to harbour, ſojourn.*

A houſe-breaker خانه دزد khauneh duzd, خانه شكن كر khauneh ſhukun gur, دارنقب زن daur nukubzun. — *Houſe-breaking* خانه دزدي khauneh

duzdé, خانه شكن khauneh shukun, دار نقب زن daur nukub zun.

A HOUSE-DOG وازع wauza.

A HOUSHOLD اهل بيت ahla beet, خاندان khaunudan, خان khaun, خانمان khaunuman. v. *family, domestick.—The superintendant of the household* سراي كتخداي seraï kutkhoda-é. *Household furniture, household stuff* بادخون baudkhoon, باردان baurdaun, خانمان khaunumaun, اسباب بيت asbauba beet, رخت خانه rukhta khauneh, عقار akaur (plur. عقارت akaurut), زلزل zulzul, كالسه kauluseh, كالا kaula, اهرت ahrut, اوند awund. *A house-holder, house-keeper,* خاندان khaunudan, خانه دار khauneh dar, كتخدا kutkhoda, صاحب خانه sahib khauneh, كاوه kaweh. *House-keeping* خانه داري khauneh daré, نفقت nufukut, طعاميت taamé-ut. v. also *hospitality.*

HOUSELESS بي خانه bé khauneh, غير بيت ghire-a beet, بي دار bé daur.

A HOUSE-MAID مدال muzaul, بغيت bughé-ut, خدن khudin, خدمتكار دوشيزه khidmutkaur doosheezeh.

HOUSE-ROOM جايگاه درخانه jaïgah dur khauneh.

A HOUSE-WARMING حتر hutr.

A HOUSEWIFE ام المنزل ummu'l'munzil, زني خاندار zunné khaundar, ام المثوي ummu'l'muswé, عوان awaun, خديش khudeesh. v. *hostess.—Housewifely* بوجه زني خاندار bewujha zunné khaundar.

HOUSING (*houses*) بيوت bé-oot, ديار dé-aur, خانها khaunha, ادوار adwaur, همسايه humsa-éh. —*Housings for horses* زين پوش zeen posh, رخت rukht, اسب رختي asb rukhté, جلال julaul, شعار sha-ar (plur. شعر shu-ur, اشعرت ashérut), جناغ junaugh. v. *saddle-cloth.*

HOW (*in what manner*) چون choon, چه cheh, چوني chooné, بچه كار becheh kaur, بچه طور becheh toor, چه دستور cheh dustoor, چه گونه cheh gooneh, چگونه chugooneh, كيف keef, درچه كيفيت dur cheh keefé-ut, كيفما keefma, بچه وجه becheh wujuh, چه وجه cheh wujuh, مهما muhma, ما ma, بم bum, بما buma, ببا buba, الدنك adunk. *How long?* تاكي také, تا بكي ta buké? *How often?* چندبار chundbar? *How can it be helped?* چه چاره cheh chaureh? *How many?* چندانكه chundaunkeh, چند chund? v. *how much.—How many persons?* چند تن chund tun, چند كسي chund kusé? *How many soever,* چندان chundaun, بسا busa. *How then?* فكيف fikeef? *How do you do? how d'ye?* چوني chooné, مزاج mizauj, مزاج شريف mizauja shereef, خاطر مبارك mobaurika khautir, خير عافيت kheir aufé-ut, مهيم muheim? *How many children have you?* چند فرزند chund furzund? *At how much a yard?* في گز كيمت چند است fi guz keemut chund ast? *How many yards did you buy?* چند گز خريد كرديد chund guz khureed kirdeed? *How many quires of paper for a rupee?* في روپيه چند دسته fi roopeeh chund dosteh? *How much? how great?* چندان chundaun, چنديني chundeené, چند chund, كم kum, كمي kumé, چه قدر cheh kudr, چه مقدر cheh mukdir, تا بكي ta buké, چندانكه chundaunkeh, كيت keet?

HOWEVER (*yet*) هنوز hunooz, نهايت الامر niha-é-utu'l'amr, نهايت niha-é-ut, لكن lukin, و لكن wa lukin, مع هذا ma haza, ما كل هذا ma kulli haza, وليك waleek. v. *but, nevertheless.* —(*in whatever manner*) بهر حال behur haul, من كل وجوه min kulli wujooh, كيفما keefuma, باي وجه كان bi-aïa wujuh kaun. (*at least*) باري bauré, ولو waloo.

To HOWL ولوله كردن wulwuleh kirdun, وحوح بودن wuhooh boodun, غريو ساختن ghyré-oo saukhtun, لاييدن laï-édun, زنوييدن zunooï-édun, زنويدن zunoo-édun, زنويت نمودن zunoo-é-ut numoodun, عوا كردن awa kirdun, زازيدن zauzédun, ژاژيدن zhauzhédun.

A howl ولوله wulwuleh, غريو ghyré-oo, واويله wauweeleh, ولوال wulwaul, عول a-ool, عويل aweel, عوا awa, تعويت taawé-ut, عوت awwut. *A howling dog* وحوح wuhooh.

Howsoever, v. *however, although.*

HUBUB غوغا ghoogha, غلغل ghulghul, خرخشه khurkhusheh, هنگامه hungaumeh, فتنه fitneh, ولوله wulwuleh, برخاش burkhaush.

HUCKLE-BACKED كوژ koozh. v. *crookbacked.—Huckle-bone* ور wur. v. *hip-bone.*

A HUCKSTER خرده فروش khordeh furoosh, خردوات بازارجي khorduwaut bazaurjé, بازارجي bazarjé. v. *pedlar.—To huckster* خرده فروش كردن khordeh furoosh kirdun, خردوات بازارجي بودن khorduwaut bazarjé boodun.

To HUDDLE (*do any thing precipitately*) شتابان روان شدن shitabaun rouvaun shoodun, تكر مكر كردن tukr mukr kirdun, على التعجيل ساختن ala't'taajeel saukhtun, سرعت نمودن suraat numoodun. *To huddle on clothes* با تعجيل و اهمال الباس كردن ba taajeel ou ihmaul ilbaus kirdun, عجيلانه و اهمالانه خودرا پوشيدن ajeelauneh ou ihmalauneh khodra poshidun

ſhédun. *To huddle together* (*bring or throw in confuſion*) در اخلاط باهم اوردن dur ikhlaut bahum awurdun, ابر جبور بهم انداختن abur juboor behum andaukhtun, تجيم كردن tuk-heem kirdun, قرش مرش واهم نمودن kuriſh muriſh wahum numoodun. (*to come haſtily, in a crowd*) در جمع شتابان روان شدن dur jumaa ſhitabaun rouvan ſhoodun, بهنكامه علي التعجيل امدن behungaumeh ala't'taajeel aumudun.

A huddle, v. *crowd*, *tumult*, *confuſion*.

HUE رنگ runk. v. *colour*, *dye*.—(*legal purſuit*) داد و فرياد daud ou furé-aud, اواز avauz, بانگ baunk. v. *cry*.—*To make hue and cry* داد و فرياد كردن daud ou furé-aud kirdun, بانك بر زدن baunk bur zudun, اواز دادن avauz dadun.

To HUFF لاف زدن lauf zudun. v. *to boaſt*, *bluſter*.—(*to treat with inſolence*) كستاخي نمودن kuſtaukhé numoodun, طاغي و متكبر شدن taughé ou mutukubbir ſhoodun. v. *to bully*.—(*to ſwell with ſelf-importance*) خود بيني نمودن khood beené numoodun, مغروري داشتن mughrooré dauſhtun, تعظم كردن ta-azzum kirdun.—*A huff* (*ſudden ſwell of arrogance* or *anger*) هجوم مغرور hujooma mughroor, حمله خودبيني humleha khoodbeené, غضب ghuzb, قهر kuhr.—*A huff*, *huffer* پاروله paroleh, لاف زن lauf zun. v. *bully*.—*Huffiſh* كستاخ kuſtaukh, مغرور mughroor, پر غرور pur ghuroor, خود بين khood been, متكبر mutukubbir. *Huffiſhly* تكبرانه tukubbiraaneh, با كستاخي ba kuſtaukhé, غرورا ghurooran. *Huffiſhneſs* كستاخي kuſtaukhé, غرور ghuroor, متكبري mutukubburé. v. *arrogance*.

To HUG بغل كرفتن buhgl gooriftun, اغوش كردن aghooſh kirdun. v. *to embrace*, *fondle*.—(*to hold faſt*) سخت كرفتن ſukht gooriftun. v. *to hold*.—*A hug* اغوش aghooſh. v. *embrace*.—*To hug one's ſelf* خوش خاطر داشتن khooſh khautir dauſhtun, دل پسند يافتن dil puſſund é-aftun. v. *to be pleaſed*.

HUGE از حد بيرون uz hudd beeroon, بی اندازه bé andauzeh, بی قياس bé ké-aus, كران guraun, بي كرانه bé gurauneh, نا محدود na muhdaud, غير حد و شمار ghire-a hudd ou ſhumaur. v. *immenſe*, *vaſt*.—*Hugely* بوجه حد بيرون bewujha hudd beeroon, بطور نا محدود betoor na muhdood, بی قياسانه bé ké-aſauneh, غير حدا ghire-a huddan.—*Hugeneſs* كراني guraunė, عدم محدود aduma muhdood, بی اندازكي bé andauzugé.

HULK (*hull* or *body of a ſhip*) جرم جهاز jirma jahauze, جهازبي تير jahauze bé teer, كشتي بی درخت kiſhté bé durukht. *A hulk* (*any thing bulky*) چيز عظيم الجرم cheeza azeemu'l'jirm.—*To hulk* or *embowel a hare* خركوش برداختن khurgooſh burdaukhtun, دراز كوش روده واكردن dirauz gooſh rooda wakirdun.—*A hull*, v. alſo *huſk*.—*To hull beans* بغلت قشري واكردن buklut kuſhré wakirdun.

To HUM (*as bees*, &c.) رستن riſtun, ريستن reeſtun, رسيدن ruſédun, طنن زدن tunin zudun, ريس كردن rees kirdun. v. *to buzz*.—*To hum and haw* كرفتار زبان نمودن gooriftaur zubaun numoodun, خطل كردن khutl kirdun. v. *to heſitate*.—*To hum an air* زمزمه پيراي كردن zumzumeh peera-é kirdun, اهسته اواز كردانيدن ahuſteh awauz kirdanédun, با اهستكي خواندن ba ahuſtugé khaundun, اهسته خوان زدن ahuſteh khaun zudun, نوازش ساختن nuwauziſh ſaukhtun. v. alſo *to applaud*.—*A hum of applauſe* زمزمه ستايش zumzumeha ſuta-éſh, اهستكي حمد ahuſtugé humd.—*A hum* زمزمه zumzumeh, طنن tunin, عنتر antur, غنت ghunnut, زمزمه و دمدمه zumzumeh ou dumdumeh, دندنه dunduneh. v. *buzz*.—*The humming noiſe of a number of people* اوازه awauzeh, اويد aweed, همزجان humzujaun, دودات doodaut.

HUMAN ادمي adamé, ادميان adamé-aun, انساني inſauné, بشري buſhuré. *The conſtruction or frame of the human body* بني buné, بنيت buné-ut. *Human nature* ادميت adamé-ut, انسانيت inſané-ut, بشريت buſhuré-ut, طبع بشريت tubaa buſhuré-ut. *The human race*, *humankind*, نوع انسان nuwaa inſaun, بشر buſhr.

Humane ملايم mula-ém, خوش khooſh, خوش خوي khooſh khooï, خوش خصال khooſh khuſaul, ملاطف mulautif, لطيف luteef, اديب adeeb, زو ادب zu adub, اهل ازرم ahla azrum, نرم nurm, نرم دل nurm dil, صاحب التفات ſahib iltifaut, زو مروت zu muruwwut, هشيش huſheeſh, اورنك awrung, كرم كستر kurum kuſtur, سغط ſufit. v. *benevolent*, *kind*.

Humanely با ملايمت ba mula-émut, ملايمانه mula-émauneh, ملاطفا mulautifan, با نرم دلی ba nurm dilé, با خوشي ba khooſhé.

Humanity ملايمت mula-émut, نرم دلي nurm dilé, خوشي khooſhé, ملاطفت mulautifut, مروت muruwwut, مردمي murdumé, كسانه kuſauneh, مدارا mudaura, ادب adub, ازرم or azrum, لطف lutf, التفات iltifaut. v. *benevolence*; alſo *human nature*.

To humanize ملايم كردن mula-ém kirdun, خوش خوي ساختن khooſh khooï ſaukhtun.

نرم دل نمودن nurm dil numoodun, ازرم کردن azrum kirdun, لطیف ساختن luteef saukhtun.

Humanly ادمیانه adaumé-auneh, بشریانه bushré-auneh, با انسانیت ba insané-ut. v. *humanely*.

HUMBLE (*submissive*, *low*, *depressed*) متواضع mutuwaza, اهل تواضع ahla tuwauza, فروتن furootun, خاضع khauza, اخضع akhza, خضوع khuzuwa, خاشع khausha, هیمه heemeh, بی غرور bé ghuroor, غیر تکبر ghire-a tukubbur, فرو نشسته furoo nishisteh, کمینه kumeeneh, کندخانه kundkhauneh, مختشع mukhtusha ضرع zura, مختضع mukhtuza, فرومایه furooma-éh, دون doon, دنی dune, مسکین meskeen, پست pust, طریح tureeh, خور khoor, حکیر hukeer, اهل مسکنت ahla meskinut, ناکس nakus. v. *abject*, *mean*.— *A humble petition* عرضه داشت arzeh dausht.

To humble تحقیر کردن tuhkeer kirdun, فروتن ساختن furootun saukhtun, حقارت کردن hikaurut kirdun, پیوسانیدن pé-oosanédun, زلیل ساختن zuleel saukhtun, پست ساختن pust saukhtun, سر فرو اوردن sur furoo awurdun, خراب نمودن khuraub numoodun, بخاک نشاندن bekhauk nishaundun, فضیحت نمودن fuseehut numoodun, خوار ساختن khaur saukhtun, مسکین کردن meskeen kirdun. v. *to crush*, *subdue*, *tame*.—*To humble one's self* تواضع نمودن tuwauza numoodun, پیوسیدن pu-é-oosédun, پیوشیدن pu-é-ooshédun, افتقار کردن iftikaur kirdun, تکفیر نمودن tukfeer numoodun, وضع ساختن wuza saukhtun, تذلل کردن tuzullul kirdun, خشوع ساختن khushwa saukhtun, مودح کردن mudih kirdun, تضرع نمودن tuzurra numoodun, خضوع کردن khuzuwa kirdun, ضراعت ساختن zuraat saukhtun, تقرید نمودن tukreed numoodun. *To humble one's self before God* لله سجدت کردن lillahi sujdut kirdun, عبادت نمودن ybaudut numoodun, اسلام ساختن islaum saukhtun, علی وجه الخضوع میل کردن ala wujhu'l'khuzuwa meil kirdun.—*Humbleness*, v. *humility*.

Humbled مخضوع mukhzuwa, ناکس nakus, متواضع mutuwauza, مختشع mukhtusha, سر فرو sur furoo. v. *humble*.—*To be humbled* تخشع شدن tukhushsha shoodun, مخضوع بودن mukhzuwa boodun, فروتن گشتن furootun gushtun.

A humbler متواضع کننده mutuwauza kooninndeh, فروتن اور furootun awur.

Humbly بی غرور bé ghuroor, با تواضع ba tuwauza, با فروتنی ba furootuné, حقیرانه hukeerauneh, با ابتهال و ضراعت ba ibtihaul ou zuraat. *To beg humbly* نیاز کردن né-auz kirdun.

HUMDRUM هرش hurish, احمق ahmuk.

HUMECTATION اغار aghaur.

HUMERAL (*belonging to the shoulders*) مناکب منسوب munaukib munsoob.

HUMID ابی aubé, ابدار aubdar, نم num, نمناک numnauk, نمدار numdar, نمج numj, نمکین numkeen, تر tur, تازه و تر tauzeh ou tur, طری turé, رطب rutib, رطیب ruteeb, شاداب shadaub, مرطب murtub, خوشاب khooshaub, بلت bullit. v. *wet*, *watery*.

Humidity نم num, اب aub, نمناکی numnauké, رطوبت rutoobut, طراوت turawut, ندی nudé, نداوت nudawut, بلت billut, بلل bulul, بللت bululut. v. *moisture*.

HUMILIATION تضرع tuzurra, فرومایه اوری furooma-éh awuré, ضراعت zuraat, وضاعت wuzaat, اتضاع ittizaa, تواضع tuwauza.

Humility فروتنی furootuné, مسکنت meskinut, خشوع khushuwa, عدم تکبر aduma tukubbur, خلا غرور khulaa ghuroor, ضراعت zuraat, خضوع khuzuwa, لوسانه loosauné, تواضع tuwauza, پیوس pu-é-oos, استکانت istikaunut, افتکار iftikaur, نالیش nauleesh, مدارا mudaura, وضاعت wuzaat, خنوع khunuwa, خضع khuza.—*To behave with humility* مشیا علی وجه رفتن mushé-a ala wujha ruftun.

HUMORAL زو رشحت zu rush-hut.

A HUMORIST خودرای khodra-é, خود سر murda khood sur, هوا پرست hawa purust, صاحب هواداری sahib hawadaré.

Humorous (*capricious*) خود سر khood sur, خود اندیش khood andeesh, زو سفه zu sufuh, بی قرار bé kuraur. v. *irregular*.—(*jocular*) بذله گو buzleh goo, زو مسخره zu muskhureh, مزاح muzauh, لطیف مشرب luteef mushrub.

Humorously (*capriciously*) با خود سری ba khood suré, هوادارانه hawadarauneh.—(*jocosely*) با بذله ba buzleh, با لطیفه ba luteefeh, با مسخره ba muskhureh.

Humourousness خود سری khood suré, بی قراری bé kuraure, شقا shuka. v. *caprice*, *fickleness*.

Humoursome خود سر khood sur, شوخ shookh, شوخ طبیعت shookh tubé-at, بی قرار bé kuraur, هوادار hawadar, شقی shuké. v. *peevish*, *humorous*.

Humour (*moisture*) اب aub, نم num, رشحت rush-hut, رطوبت rutoobut, ندی nudé, سری sura, حقالت hukaulut, حقیلت hukeelut. *The four humours in the human body* خلط khilt (plu. اخلاط ikhlaut), کش kush. v. Vol. I. 1463.—*The humour or temper of the mind* خوی khoo, شرب khautir, حال خاطر haula khautir, خاطر

muſhrub, منوال munwaul, سجيعت ſujé-at, منش munſh. (*jocularity*) بذله buzleh, لطيفت luteefut, مسخره muskhureh, هزل huzil. v. *pleaſantry.* — *A man of humour* بذله باز buzleh bauz, لطيفه كوي luteefeh gooï, مسخره muſkhureh, مزخلب muzkhulub.—*Humour* (*caprice*) خود سري khood ſuré, خود راي khood ra-é, عدم قرار aduma kuraur, شقا ſhuka, شقاوت ſhukawut. v. *petulance, peeviſhneſs, whim.*—*Morbid humours* اخلاط فسادت akhlauta fuſaudut, اخلاط رديت akhlauta rudé-ut.

To humour نواختن nuwaukhtun, نواخت كردن nuwaukht kirdun, نوازش نمودن nuwauziſh numoodun, دست دادن doſt dadun. v. *to gratify, ſoothe, comply, fit.*

A HUMP, or *hump-back*, پشت كوژ poſhta goozſh, نيم كور neem koor. — *Hump-backed* or *hunch-backed* كوژ پشت goozſh poſht, حدب hudub, حدبا hudba. v. *crook-backed.* —*To hunch* or *crook the back* پشت كوژ نمودن poſhta goozſh numoodun.

A HUNDRED ᴾ صد or سد ſud, ᴬ ماية ma-ét, موون mu-oon, ميون mé-oon. *A hundred thouſand* ᴾ صد هزار ſud huzaur, لك lak, ᴬ ماية الف ma-éta elfin. *Torn in a hundred pieces* صد پاره ſud paureh. *About a hundred, a hundred more or leſs* ᴾ صد چندان ſud chundaun, ᴬ هند hund. *A hundred camels* ندهت nudhut, امامت umaumut. *A hundred fold* ᴾ صد تا ſud ta, صد تو ſud too, صد بار ſud baur, ᴬ ماية اضعاف ma-ét azaufi. *A man a hundred years old* صد ساله پير ſud ſauleh peer. *The hundred-leaf roſe* ᴾ صد برك كل ſud burk gul, ᴬ ورد مضاعف wurda muzaaf. *The hundredth* ᴾ صدم ſudum, ᴬ ماية ma-ét. *One thouſand ſeven hundred eighty-two* ᴾ هزار و هفتصد و هشتاد و دو huzaur ou huftſud ou huſhtaud ou doo, [*or without the copulative conjunction*] هزار هفتصد هشتاد دو huzaur huftſud huſhtaud doo; ᴬ اثنتان و ثمانون و سبع مايه و الف iſnatan wa ſamanoon wa ſuba ma-ét wa elf, [*or in the oblique caſe*] اثنتان و ثمانين و سبع ماية و الف iſnatan wa ſamaneen wa ſuba ma-ét wa elf. (v. *Arab. Gr.* p. 48.) *Three hundred men* ᴾ سه صد ادم ſeh ſud adam, ᴬ ثلاث ماية رجل ſalaſa ma-ét rajulin. *A hundred thouſand flowers* ᴾ صد هزار لاله ſud huzaur lauleh (v. *Perſ. Gram.* p. 100). ᴬ ماية الف زهر ma-éta elf zuhr.

HUNG اويخته aweekhteh, اويز aweez, معلق mo-alluk, متعلق muta-allik, منتوط muntoot, منتيط munteet, تعليق taaleek, معتلق maatulik, دروا durwa, درواي durwa-é. v. alſo *hanged.*

—*Meat hung up* كوشت اويز kooſht aweez. *A hook on which meat is hung* كوشت اويز kooſht aweez, اويز aweez. *Any thing hung up* (*as fruit, &c. to dry*) اونك awunk, معلاق milauk, معلوق milook. *A provender ſack hung round a horſe's neck* معلف miluf. *One hung from the ſaddle* تغار tughghaur.

HUNGER كرسنكي guriſnugé, ناشتايي nauſhtaï-é, جوع joo-a, جوعت joo-at, قحط kuht, عجوز ajooz, خمصت khumſut, صغرت ſufrut, توش tooſh, مخمصت mukhmuſut, مجاعت muja-at, طوي tawa, داء الذيب da-u'z'zeeb, نوع noo-a, محاح muhauh, همج humuj, جلبت julbut, لتح lutih, تقع tuka, لكهن lukuhun, وبنت wubnut. *Extreme hunger* همج هامج humja haumij, تقع تقع tukaa tuka, هفو hufoo, نكض nukz, واج wauj, هنبغ humbugh, لباس الجوع libauſu'l'joo-a, مجيع mujé-a, ضور zawr, خنتار khintaur. — *Hungered*, v. *ſtarved, hungry.*—*To Hunger* تغريث كردن tughrees kirdun, تجويع ساختن tujwé-a ſaukhtun. v. *to ſtarve, to be hungry.*

Hungrily با كرسنكي ba guriſnugé, ناشتانه naſhtauneh, جايعا ja-é-an, علي ريق ala reek, علي الريق ala'r'reek, علي الخسف ala'l'khusf.

Hungry جوعان juwa-an, جايع ja-é-a, مجيع mujé-a, جيعان jé-aan, كرسنه guriſneh, سغب ſughib, سغبان ſughbaun, لتح lutih, لتحان lut-haun, ضرم zurim, ليعت lé-at, هفو hufoo. v. *ſtarving.* — *To be hungry* كرسنكي خوردن guriſnugé khoredun, جوعان بودن juwaun boodun, جايع كشتن ja-é-a guſhtun, كرسنه شدن guriſneh ſhoodun, جوع كشيدن joo-a kuſhédun.—*Hungry* or *barren ground* هلكون hulkoon, سنه ſuneh. v. *barren.*

A HUNKS مندور mundoor. v. *miſer.*

To HUNT شكردن ſhukkurdun, شكار كردن ſhukkar kirdun, صيد ساختن ſeid ſaukhtun, نخچير افكندن nukhcheer afkundun, ماريدن maurédun, خلع كردن khula kirdun, قنص ساختن kunis ſaukhtun, اقتناص نمودن iktinaus numoodun, تقنص كردن tukunnus kirdun. v. alſo *to ſearch for, purſue.*

A hunt, hunting شكار ſhukkar, صيد ſeid, نخچير nukhcheer, صيدات ſeidaut, صيادت ſé-audut, فسرد fusurd. *A hunt* or *pack of hounds* كليب kuleeb. v. *chaſe, purſuit.* — *Any thing belonging to hunting* (*as hawks, dogs, horſes, &c.*) شكاري ſhukkaré, صيدي ſeidé, نخچيري nukhcheeré, اشكره aſhkureh. *To ſet out on a hunting match* عزم شكار كردن azma ſhukkar kirdun,

تصيد رفتن tuſé-ud ruftun, سبي ساختن ſumé ſaukhtun, مستمي كردن muſtumé kirdun. — *A hunting horn* بوري booré, بوق شكار booka ſhukkar, اشكره aſhkureh.

Hunted شكرده ſhukkurdeh, مصيد muſeed, مقتنص muktunus. *To be hunted* نخچير شدن nukhcheer ſhoodun.

A hunter, huntſman شكار ſhukkar, شكارجي ſhukkarjé, نخچيروان nukhcheerwan, نخچير گير nukhcheer geer, صياد ſei-aud, پيرانه peerauneh, قناص kunnaus, قنيص kunees, قانص kaunis, نجاش nujjauſh, نجيش nujeeſh, قسور kuſoor, هبال hubbaul, خليع khulé-a, ماري mauré. *A hunter* or *hunting dog* سك شكاري ſug ſhukkaré, صيود ſé-ood, معلمت mu-allumut, عملس amullus, طلق tuluk. v. *dog.*—*The lurking place of a hunter* قترت الصايد kutrut's'ſa-éd, كمينگاه kumeengah, سمج ſumij, سمچه ſumcheh, سميج ſumeej. *A hunter's net* or *other implement* مصيد muſeed.

A huntreſs زني شكار zunné ſhukkar.

Huntſmanſhip اوصاف شكار awſaufa ſhukkar.

A HURDLE قفس kufus, برن burn.

HURDS (*refuſe of hemp, &c.*) هبر hubr.

To HURL انداختن andaukhtun, انداز كردن andauz kirdun, رمي ساختن rumé ſaukhtun, بازنانه كردن baznauneh kirdun, ترميدن turmédun, لتم ساختن lutim ſaukhtun. v. *to throw, ſhoot.*

Hurled انداخته andaukhteh, مرمي murmé, رمي rumé, مرتمي murtumé. v. *thrown.*

HURLY-BURLY غوغا ghoogha, غلغل ghulghul, هنگامه hungaumeh. v. *tumult, commotion.*

A HURRICANE گردباد gurdbaud, باد گرد baud gurd, ديوباد divabaud, تند باد tund baud, باد سخت baud ſukht, باد شديد baud ſhudeed, ام زوبعت umma zoobaat. v. *whirlwind, wind.*

To HURRY شتابيدن ſhitabédun, شتابان روان بودن ſhitabaun rouvaun boodun. v. *to haſte.* —*Hurry,* v. *tumult, commotion, haſte, precipitation.*

To HURT رنجيدن runjédun, رنجيده كردن runjédeh kirdun, ازار دادن azaur dadun, ازرده ساختن azurdeh ſaukhtun, ازردن azurdun, زخم كردن zukhum kirdun, ايذا نمودن a-éza numoodun, ضرر كردن zurrur kirdun, اصابت ساختن iſaubut ſaukhtun. v. *to harm, injure, wound.* — *To hurt one another* يكديكر رنجيده و رميده كردن eekdeegur runjédeh ou rumédeh kirdun, مضارت ساختن muzaurut ſaukhtun. *Superfluity hurts, a little does good* (Arabick proverb) الكثير ضرو القليل نفع alkuſeer zarra wa alkuleel nafaa.

Hurt (*injured* or *wounded*) زخم خورده zukhum khoredeh, زخم زده zukhum zuddeh, ضرر zurrur, زخم دار zukhum dar, رنجيده runjédeh, ازار رسيده azaur ruſédeh, ازارده azaurdeh, متاذي muta-azzé, منعقر munakir.

To be hurt زخم خوردن zukhum khoredun, زيان كشيدن zé-aun kuſhédun, ضرريافتن zurur é-aftun.

A hurt زياني zé-auné, زخم zukhum, ضرر zurrur, زيان zé-aun, ازار azaur, ازارش azauriſh, ازيت azé-ut, ايذا a-éza, اصابت iſaubut, ستم ſitum, ظلم zulm. v. *wound, harm, injury.*

Hurtful مضر muzirr, رنج ساز runj ſauz, ازار كنا azaur koona, مفسد muffid, مظلمت كار muzlumut kaur, ستم اميز ſitum ameez, جاني jaufé, فيرون feeroon, زياندار zé-aundar. v. *harmful, pernicious.*—*Very hurtful* كثير الضرر kuſeeru'z'zurrur. *Hurtfully* با ازار ba azaur, مفسدا muffidan, مضرانه muzirrauneh. — *Hurtfulneſs* مضري muzirré, مظلمت كاري muzlumut kauré, افت afut, هلكا hulka, زيانداري zé-aundaré.

Hurtleſs نا مضر na muzirr, بي گناه bé gunah. v. *harmleſs, innocent.*

HUSBAND شوهر ſhoohr, زوج zooj (pl. ازواج azwauj, زوجت zawajut), حليل huleel, داماد damaud, كتخدا kutkhoda, حلال hulaul, ابو المرت abu'l'murat, بعل baal, عشير aſheer, رتع ruka, چفت chuft. *Huſband and wife* زوج zooj چفت chuft. v. *ſpouſe.*

To huſband زوج دادن zooj dadun. v. *to marry.* —(*to manage frugally*) خانه دار شدن khauneh dar ſhoodun, امساك نمودن imſauk numoodun, خراج قليل كردن khurauja kuleel kirdun.— *Huſbandly,* v. *thrifty.*

Huſbandleſs بي شوهر bé ſhoohr.

A HUSBANDMAN خداوند كشت khodavunda kiſht, كشاورز kuſhawurz, زارع zaura, رعايا ra-é-a (pl. رعيت ra-é-ut), دهقان dihkaun. v. *farmer.*

Huſbandry فلاحت fulauhut, فن زرعت funn zuraat, دهقاني dihkauné. v. *tillage.*—(*frugality*) امساك imſauk, خراج قليل khurauja kuleel, خانه داري khauneh daré.

HUSH! (*interjection*) خب باش khub bauſh, صر ſurr! (*ſilent*) خاموش khaumooſh, خموش khumooſh, ساكت ſaukit, صموت ſumoot.—*To* (*make ſtill* or *ſilent*) خاموش كردن khaumooſh kirdun, اسكات ساختن iſkaut ſaukhtun.—(*to be ſtill* or *ſilent*) خاموش شدن khaumooſh ſhoodun, خاموشيدن khaumooſhédun, ساكت بودن ſaukit boodun. *To huſh a child aſleep* هپهه كردن hu

humeh kirdun. *To hush up* زكر منع كردن zukr muna kirdun, گفت و گو وا داشتن guft oo goo wa daushtun. v. *to suppress*.

A HUSK قراط kirraut, وتيرت wuteerut (plur. وتاير wuta-ér), قشر kushr, پوست poost, خرنوب khurnoob, خروب khuruwwub, ترمس turmus.

To husk (strip off the outward integument) قراط واكردن kirraut wakirdun. v. *to peel*.

Husked (covered with a husk) با قراط پوشيده ba kirraut poshédeh.—*Husky* پر قراط pur kirraut.

A HUSSY جاف جاف jaf jaf, كنيزه شوخ kuneeza shookh, زني شوخ چشم zunné shookh chushum. v. *baggage*, *impudent woman*, *bunter*.

To HUSTLE باهم لاندن bahum laundun.

A HUT خرگاه khurgah, نكبتخانه nukbut-khauneh. v. *hovel*, *cottage*.

A HUTCH (*corn chest*) تپنگو tupungoo, تپنگه tupungeh, لارنك laurink. v. *granary*.

A HUZZA اواز awauz, شهاته shumauteh, بانك baunk, غوغا ghoogha. *To huzza* اوازيدن awauzédun, بانك بر زدن baunk bur zudun, غوغا كردن ghoogha kirdun.

A HYACINTH (*flower*) سنبل sumbul, ابرود abrood, (*gem*) اسمانجوني asmaunjooné, اسمان گون asmaun goon, اسمانجونه asmaunjooneh, سمانجوني sumaunjooné, چمانه chumauneh.—*Hyacinthine* سنبولي sumboolé, اسماني asmauné.

HYADES (*constellation*) الدبران aldebaran.

HYALINE (*crystalline*) غفرت ghufrut, غفرا ghufra, اغفر aghfur, فستقي fistuké. v. also *glossy*.

HYBRIDOUS ملس mulus. v. *mongrel*.

A HYDRA مار ذو بسيار سر maur zu bissé-aur fur.

HYDRAULICKS اب شناسي aub shinausé.

A hydraulick musical instrument طولمبه toolumbeh.

HYDROCELE (*watery rupture*) محل muhul.

HYDROMEL شهداب shuhdaub, شدابه shu-daubeh, شربت sherbet, ماء العسل maa-u'l'asul.

HYDROPHOBIA نفرين اب nufreena aub.

Hydropical, v. *dropsical*.

A HYENA ضبع zuba (plur. مضبعت muz-baat), عرجا arja, كفتار kuftaur, هبيرت hubei-rut, عجوز ajooz, ام حفور umma hufoor, ام الطريق ummu't'tureek, ام عامر umma aumir, ام القبور ummu'l'kuboor, ام تشعم umma kushaam, ام النونل ummu'n'nawful, خطل khutul, هنبر hum-bur, جيال jé-aul, جيالت jé-aulut, نوول nu-ul, تيسي جعار teesa jaarin, خفوف khuffoof, غثار ghufaur, حضاجر huzaujiz, جلعلع julala, عيثم a-étum, عرفا arfa, خامعت khaumaat, خنوز khu-nooz, نكاث nikaus, جهاليله jumauleeleh, عثوا aswa, قشاح kushauh, صيدن seedun, قثام ku-saum, عيلام a-élaum, عيلان a-élaun, جيال jé-aul, قثم kusum, غنافر ghunaufur, نوفل nawful, ضبعت zubat, ضبعان zubaan, زيخ zeekh (fem. زيخت zeekhut (plur. زيوخ zé-ookh, ازياخ azé-aukh), عثبان afé-aun. *A mongrel between hyena and wolf* عسبارت asbaurut (plur. عسابر asaubur).

HYMEN نكاح nikauh, عرس urus. v. *marriage*, *virginity*.—*Hymeneal (pertaining to marriage)* نكاح پيوند nikauh pivund, عرس منسوب urus mun-soob. v. *matrimonial*; *epithalamium*.

A HYMN الاهي ilahé, الهيت ilahé-ut. *Hymns* تسبيحات tusbeejaut. *To hymn* الاهي ادا كردن ilahé ada kirdun, تسبيحات خواندن tus-beejaut khaundun.

To HYP سوداوي كردن soudawé kirdun.

A HYPERBOLE مبالغت mubaulighut, اطرا itra.—*Hyperbolical*, *hyperbolick* ذو مبالغت zu mu-baulighut. *To speak hyperbolically* مبالغت گفتن mubaulighut guftun.

HYPERBOREAN شمالي shimaulé.

A HYPERCRITICK نكته سنج بلا حد nuk-teh sunj bila hudd. v. *critic*.

HYPOCHONDRIACAL, *hypocondriack* سوداگر soudagur, سودازد soudazud, سوداوي soudawé. v. *melancholly*, *insane*.

HYPOCRISY ريا ré-a, مرايي muraï-é, مرا mura, مراات muraat, مرايات mura-é-aut, مداهنت mudauhinut, دو روي doo rooï, سالوس sauloos, جسبوسي jusboosé, نفاق nifauk. v. *dissimulation*.

A hypocrite رياكار ré-akaur, دو رو doo roo, اهل نفاق ahla nifauk, رنك اميز runk ameez, منافق munaufik, مرايي muraï-é, سازكار sauz-kaur, مداهن mudauhin, بد ارام bud araum, ملاحد mulauhid (plur. ملاحدت mulauhidut), ابلوك ablook, بان baun, غاش ghaush, زرد كوش zurd goosh, متماوت mutumawut, فاجر faujir, الغاش alfaush.

Hypocritical, *hypocritick* پر ريا pur ré-a, مناقفت munaukifut, مداهنت mudauhinut, ذو نفاق zu nifauk, ساختة saukhteh, مرايات muraï-aut, مداجات mudajaut, مداجنت mudaujinut. *Hy-pocritical words* كلام نفاق انجام kulauma nifauk anjaum.—*Hypocritically* بر وجه پر ريا bur wujha pur ré-a, با دو رو ba doo roo, با نفاق ba nifauk, مداهنتا mudauhinutan.

HYPOSTASIS (*personality in the Holy Trinity*) رسب rusub, رسوب rusoob, اقنوم aknoom.—*Hy-postatical* ذو رسب zu rusub. v. *personal*.

Hypothetical, v. *conditional*.

HYSSOP زوفا zoofa, زوفي zoofé.

I.

I, in Engliſh, is conſidered both as a *vowel* and a *conſonant*. The ſound of the vowel, when long, is expreſſed in Arabic and Perſian, by ي ي ي —The ſhort ſound has no correſponding character, excepting in pointed books; where it is repreſented by an oblique ſtroke, under the letter, called *keſra* or *zeer* (ِ); as, پستر piſter *a bed*. Where theſe points are omitted, the ſound is ſupplied by practice.—The j *conſonant* is uniformly expreſſed by ج ج ج; as جان jaun *the ſoul*.

I (perſonal pronoun) P من mun, A انا ana. v. ايا aiya. — *I myſelf* P من خود mun khood, A نفسي nufsé.

To JABBER هرزه گفتن hurzeh guftun, يافه نمودن é-afeh numoodun, بي معني گفتن bé maané guftun, گذاف بيهوده كردن guzauf beehoodeh kirdun, دندنت ساختن dundunut ſaukhtun. v. *to chatter*.

A jabberer هرزه گو hurzeh goo, يافه گر é-afeh gur, دندنت ساز dundunut ſauz.

JACENT خفته khufteh, خسپيده khuſpédeh, منسطح munſutih. v. *lying*, *ſupine*.

A JACK (*leathern cup*) قدت kuddut. (*a coat of mail*) جبه jubeh. v *coat*. — (*a fiſh*) بلبت bulmut. (*colours of a ſhip*) علم alum. v. *flag*. — (*a crafty fellow*) حليه باز heeleh bauz, غدار ghuddaur, فريب furrabe. v. *knave*, *cheat*.

A JACK-PUDDING بذله گو buzleh goo, بذبار buzbar, پاروله paroleh. v. *buffoon*.

A JACKALL سياه گوش ſé-ah gooſh, شغال ſhaghaul, چقال chakaul, شغبر ſhughbur, دمنه dumneh, زولان zoolaun.

Jackanapes, v. *coxcomb*, *ape*.

A JACKDAW كلاغ پيشه kulaugha peeſheh.

A JACKET كرتك kurtuk, كرته kurteh, لابت laubut, قفتان kaftaun.—*To beat one's jacket* كسي را ضرب كردن kuſſera zurb kirdun.

JACOB'S STAFF صلاب ſulaub. v. *aſtrolabe*. —(*a pilgrim's ſtaff*) چوب حاجي choba haujé.

JACULATION (*throwing*, *darting*) اندازي andauzé, ندب nudib.

A JADE (*ſorry horſe*) بد سوار bud ſuvvaur, بارگير baurgeer. (*a mean*, *ſorry woman*) روسپه rooſpeh, سغيطت ſukeetut, مطرير mutreer, جاف جاف jaf jaf. v. *bunter*, *whore*.

To JADE وا مانده كردن wa maundeh kirdun, بيزار ساختن beezaur ſaukhtun. v. *to fatigue*, *harraſs*, *tire*; *degrade*; *tyrannize*.— (*to grow fatigued*, *loſe ſpirit*) وا مانده شدن wa maundeh ſhoodun, تنك دل گشتن tunk dil guſhtun, خاطر مانده بودن khautir maundeh boodun.—*Jaded* وا مانده wa maundeh, تنك دل tunk dil. v. *fatigued*, *dejected*.—*Jadiſh* (*vicious as a horſe*) بد سواري bud ſuvvauré. (*incontinent*) شهوت پرست ſhuhwut puruſt, بى پرهيز bé purhaze.

To JAG (*make like teeth*) دندان اسا كردن dundaun aſa kirdun, دندانه سار ساختن dundauneh ſar ſaukhtun, رنده وش نمودن rundeh vuſh numoodun. v. *to notch*. — *A jagg*, *jaggedneſs*, دندانگي dundaunugé, رندكي rundugé. *Jaggy* زو دندان zu dundaun, پردندانها pur dundaunha.

A JAIL زندان zundaun. — *A jail-bird* اهل زندان ahla zundaun. *A jailer* زندان بان zundaun baun. v. *gaol*, *gaoler*, &c.

JAKES ادبخانه adubkhauneh, چشمه chuſhumeh, ابريز aubreez, بيت الفراغ beetu'l'firaugh. v. *houſe of office*.

JALAP شهداب ſhuhdaub, شهدابه ſhuhdaubeh.

A JAMB (*poſt of a door*) لب در lubba dur, الخي alkhé.

To JANGLE مجادلت كردن mujaudulut kirdun, مزاع ساختن muzaa ſaukhtun, بحث نمودن buhs numoodun, هنگامه كردن hungaumeh kirdun. v. *to diſpute*, *quarrel*, *wrangle*.—(*to make a diſcordant ſound*) اواز بى اهنك زدن awauz bé ahunk zudun, صدا نا سازكار كردن ſuda na ſauzkaur kirdun. — *A jangler* صاحب مزاع ſahib muzaa, اهل مجادلت ahla mujaudilut, هرزه جاي hurzeh jaï, هرزه خوار hurzeh khaur, يافه كوي é-aufeh gooï. v. *wrangler*.

A JANIZARY يكيچري yangycheré. *The Aga of the Janizaries* يكيچري اغاسي yangycheré aghaſé, اغا agha, داروغ dauroogh.

JANTY ظرف zuruf, زيبا zeeba. v. *gaudy*.

JANUARY بهمن behmen, كانون اخر kaunoona akhir, ذو القعده zu'l'kaadeh, ذي القعده zee'l'kaadeh, ينار yenaur, ينارس yenauris. v. Vol. I. p. 1571.

A JAR (*veſſel*) جره jarreh (pl. جر jarr, جرار jiraur), دستي doſté, حب hubb, خش khuſh, نهره nuhreh, تغار tughaur, تغاري tughauré, ابيز aupeez, اجانت ijaunut, انجانت injaunut. (*diſcord*) اختلاف ikhtilauf, شقاق ſhikauk, هنگامه hungaumeh. v. *diſſenſion*, *debate*. —(*jar or jarring noiſe*) صر ſurr, صريف ſureef.

To JAR (*make a harſh ſound*) سر كردن ſur kirdun, صريف ساختن ſureef ſaukhtun. (*to be diſcordant*) نا همواز شدن na humwaur ſhoodun, بى سازكاري بودن bé ſauzkauré boodun, اختلاف نمودن ikhtilauf numoodun. (*to be out of tune*

بي اهنك شدن bé ahunk ſhoodun, نا هماواز بودن na humawauz boodun.

JARGON غلط ghult, لخلخانيت lukhlukh-ané-ut, لحن luhin, كدانت kudaunut.

JASMINE ياسمن yaſmin, يسمون yaſmoon, ياسمين yaſmeen, ياسم yaſim, سمن ſemin, سمسق ſumſuk, سجلاط ſijilaut, غرنف ghirnif, زنبق zumbuk. *A jaſmine grove* سمنزار ſeminzaur. *Lovely as the jaſmine* سمنا ſemina, سمنسا seminſa. *Jaſmine-boſomed* سمنبر ſuminbur.

JASPER يشپ yaſhp, يشف yaſhf, يشم yaſhm, يشيم yaſheem, زبرجود zuburjood, بوقلمون bookulumoon, دهنج duhnuj, دهنه duhneh.

A JAVELIN نيم نيزه neem neezeh, حربت harbut, زوبين zoobeen, شني ſhuné, خشت khiſht, شل ſhil, كتاره kutaureh, نيزه neezeh, نيزك neezuk (pl. نيزاك neezauk), مك muk. *To dart a javelin* نيزه انداختن neezeh andaukh-tun. v. *to dart.* — *To ſtrike with a javelin* نيزك زدن neezuk zudun.

JAUNDICE زرير zureer, اراقان arakaun, يراقان eerakaun.—*Jaundiced* زو زرير zu zureer.

To JAUNT (*wander about*) پوييدن pooï-édun, اواريدن awaurédun, پويان شدن pooï-aun ſhoo-dun, اينجا انجا پويا كردن einja aunja pooï-a kirdun, امد شد نمودن aumud ſhood numoodun, بيراه رفتن bé rauh ruftun. v. *to ramble.*—*A jaunt* پوي pooï, امد شد aumud ſhood, بيراهي bérauhé.

JAUNTINESS ظرافت zuraufut. v. *genteelneſs.*

A JAW چانه chauneh, عذار azaur, زفر zufr, زور zoor, زم zum, پوژ poozſh, بج buj, پج puj, ژم zhum, حنك hunuk, اره areh, خد khudd, خدت khuddut. v. *cheek.* — *The upper jaw* دماغ dumaugh. *The lower jaw* كنجه kunjeh. *The joint of the under jaw* نصيل nuſeel, *Lantern-jaw'd* معرق الخدين mu-arruku'l'khuddein. *The jaw-teeth* عرض urz. *The root of the jaws* راد raud, رادت raudut. *Pained in the jaws* محجوف muhjoof.

A JAY غراب البين ghuraubu'l'bein, كلاغچه kulaughcheh, كلاژه kulauzſheh. v. *magpie.*

ICE يخ eekh, جمد jumud, سقيط ſukeet, ابكون aubgoon, پژ puzſh, پسترم puſturum, جليد juleed, ضريب zureeb, صبيب ſubeeb, خسار khu-ſaur, هر hur, هسر huſr, هسير huſeer, هسه hu-ſeh. (*concreted ſugar*) شكر منجمد ſhukr munju-mid. *Water cooled with ice* يخاب eekhaub, يخاو eekhaw. *An ice-houſe* يخدان eekhdaun, يخچال eekhchaul, بوكان boogaun, برفدان burf-daun, سرداب ſurdaub, جمد خانه jumud khau-neh, مثلجت muſlujut. *A bit of ice* يخ پاره eekh paureh, خشيف khuſheef. *To break the ice* اغاز كردن aghauz kirdun. v. *to begin.* — *To ice* يخ بستن eekh buſtun, با جمد پوشيدن ba jumud poſhédun. v. *to freeze.* — (*to cover with concreted ſugar*) با شكر منجمد پوش كردن ba ſhukr mun-jumid poſh kirdun.

The ICHNEUMEN نمس nims.

ICHNOGRAPHY رسم ruſm, بنا رسمي bina ruſmé.

ICHOR وعي wa-é, ريم reem, ريش reeſh, v. *pus, ſerum.* — *Ichorus* غث ghuſs, غثيث ghu-ſees, تقصع tukſa.

An ICICLE كلفخشنك kulfukhſhunk, كلفشنك kulfuſhunk, كلفهشنك kulfuhſhunk, كلفهشند kulfuhſhund, دمه dumeh, دنكاله dun-gauleh, خب khub.

Icineſs يخي eekhé, جمدي jumudé.

ICON صورت ſoorut, v. *image.*

ICY (*full of ice*) پر يخ pur eekh, زو جمد zu jumud, سقيط دار ſukeet dar. (*covered with ice*) با يخ پوشده ba eekh poſhédeh, جمد پوش jumud poſh. (*cold*) زو برودت zu buroodut, قرس kuris. v. *frigid.*

An IDEA ضمن zumin, شكل ſhukl, خيل kheel, خيال khé-aul (plur. خيالات khé-alaut), هما نا humauna, وهم wuhim, هوش hooſh. v. *imagination.*—*An abſurd idea* خيال باطل khé-aul bautil. *Fooliſh ideas* خيالات بي معني khé-alaut bé maané. *To entertain an idea* خيال كردن khé-aul kirdun, ضمن داشتن zumin dauſhtun.

Ideal خيالي khé-aul, زو خيال zu khé-aul, وهمي wuhmé, واهم wauhim, متخيل mutu-khei-ul. v. *intellectual.*—*Ideally* خياليانه khé-au-lé-auneh, واهما wauhiman, بوجه خيالي be-wujha khé-aulé.

IDENTICAL (*the ſame*) يكسان eekſaun, يكسون eekſoon, هما نا humauna, مطابق mutaubik.

Identity يكساني eekſauné, يكسانكي eekſau-nugé, مطابقت mutaubikut.

IDIOCY, *idiotiſm*, جهل juhl, حمق humk, عدم عقل aduma akl. v. *folly, ſtupidity.*

An IDIOM زبان zubaun, لسان liſſaun, لغت loghat.—*Idiomatical* مضروب muzroob.

An IDIOT جاهل jauhl, امي ummé, ابله ableh, كهيلت kuheelut, كاوريش gawreeſh, كول kool, لاده laudeh, امان ummaun, بافل baufil, نا دان na daun. v. *fool.*

IDLE اواره awaureh, هوشا hooſha, بي كار bé kaur, نا بكار na bekaur, لانه launeh, خالي khaulé, خلي khulé, خلو khuloo, كاهل kauhil, بطال buttaul, باطل bautil, مبطل mubtil, عاطل autil, معطل maattil, شاركار ſhaurkaur, شنك ſhunk, ازهن azſh-hun, نمونه numooneh, مياط mei-aut, سبهلل

subuhlul. v. *indolent, lazy, inactive, useless, worthless.*—(*trifling*) هرزه hurzeh, هواي huwa-é. v. *vain.* *An idle promise* ترفند turfund. *To idle* or *be idle* بي كار شدن bé kaur shoodun, نا بكار بودن na bekaur boodun, هوشا شدن hoosha shoodun, خالي بودن khaulé boodun. v. *to trifle.*

Idleness بي كاري bé kauré, اواري awauré, بطالت butaulut, بطلان butlaun, تعطيل taateel, فراغ firaugh, فراغت firaughut. v. *laziness, indolence, sloth, triflingness, uselessness.*

An idler اواره awaureh, اوباش awbaush, انكول ankool, انكوني ankooné, شفك shufuk, مياط méaut, تفتاف tuftauf, بي كار bé kaur, نا بكار na bekaur.

Idly (*inactively*) بي كارانه bé kaurauneh, غفلتانه ghuflutauneh, كاهلانه kauhilauneh, باطلا bautilan. (*triflingly*) بطور هرزه betoor hurzeh, بوجه بي معني bewujha bé maané. v. *lazily, carelessly.*

An IDOL بت but, صنم sunum (pl. اصنام asnaum), شمن shumin, نگار nigaur, شمست shemsut, وثن wasan (pl. اوثان awsaun, وثن wusan) طاغوت taughoot, عندد andud, ند nudd (plur. انداد andaud), فغ fughgh. v. *image, sweetheart.*

An idolater, idolist, بت پرست but purust, وثني wusné, بخارا bokhara, ملحد mulhud, كافر kaufir, گور gawr. v. *infidel, pagan.*

Idolatrous بت پرست but purust, صنم عبادت نما sunum ybaudut numa.—*Idolatrously* بر وجه بت پرست bur wujha but purust.

Idolatry بت پرستي but purusté, عبادت صنم abauduta sunum.

To idolize, v. *to love, adore, reverence.*

JEALOUS رشكين rushkeen, رشكن rushkun, زو غار ghaur, غيور ghé-oor (pl. غير ghuyur), زو غيرت zu gheerut, غاير gha-ér, غيران gheer-aun, (plur. غياري ghaï-auré), fem. غيري ghiré (plur. غياري ghaï-auré), مغاير mughé-aur (plur. مغاير mugha-ér), شندارت shindaurut, شنديرت shindeerut, شحشح shuhshuh, مضارت muzaurut. v. *emulous, suspicious.*—*A jealous man* اهل غيرت ahla gheerut, صاحب رشك sahib rushk, زو پژهان zu puzsh-haun, شابح sha-éh. *A jealous woman* عورت غيري awruta gheeré, زني نغرت zunna nughrut, باسوني bausooné. *To be jealous* غيرت بردن gheerut burdun, رشكين شدن rushkeen shoodun, رشك داشتن rushk daushtun, پژهان بردن puzsh-haun burdun. — *To look askaunce with a jealous eye* گزش بين نمودن guzsh been numoodun, شافن كردن shaufin kirdun.

Jealously با رشك ba rushk, غايرانه gha-érauneh, غيورا ghé-ooran, با پژهان ba puzsh-haun.

Jealousy, jealousness, غيرت gheerut, رشك rushk, پژهان puzsh-haun, شابح sha-éh, فهه fuheh, امو amoo. v. *suspicion.* — *To cause jealousy* رشك كردن rushk kirdun, رشكين ساختن rushkeen saukhtun, پژهان انگيختن puzsh-haun angeekhtun, غيرت انگيز كردن gheerut angeez kirdun.

To jeer, jeerer, &c. v. *to gibe. scoff, mock, jest, &c.*

JEHOVAH, ياهو Jahoo. v. GOD.

JEJUNE گرسنه gurisneh, جايع ja-é-a. v. *hungry.* — (*empty*) نا پر na pur, صفر sufr. v. *vacant.*—(*weak*) ضعيف za-éf, نا توان na tuvvaun, زبون zuboon. (*dry, unaffecting*) بي خيال bé khé-aul, نا لطيف na luteef, بازيره bauzeereh, بي مزه bé muzeh.—*Jejunely* بوجه نا لطيف bewujha na luteef.

Jejuneness, penury قلت killut, مضايقت muzaékut, گرسنگي gurisnugé. v. *hunger, poverty.*—(*dryness, want of genius*) عدم لطافت aduma lutaufut, نا شيريني na sheereené, عدم خيال aduma khé-aul.

JELLIED افسرده afsurdeh. v. *congealed.*

Jelly (*of meats*) پختني pukhtuné, پختي pukhté, ابسر aubsur, ابسرد aubsurd, هلام hulaum. *Jelly of fish* ماهي ابه mauhé aubeh, ماهي اوه mauhé aweh, صحنا suhna, صحنات suhnaat, قارس kauris, قريس kurees. *A jelly of fruits and sugar* پختني ميوها و شكر pukhtuné-a mivuha ou shukr. *To cause to jelly* اقراس كردن ikraus kirdun, پختني كردانيدن pukhtuné kirdanédun.

A JENNET اسب اندلس asba andalus.

JEOPARDY, v. *hazard, danger, peril.*

To JERK (*move quick*) تيز جنبانيدن taze jumbanédun. تند جنبش نمودن tund jumbush numoodun. (*to strike with a quick smart blow*) تيز زدن taze zudun, تند كوفتن tund kooftun. v. *to lash.*—(*to wince*) لكد زدن lukud zudun. v. *to kick.*—(*to strike up*) بالا زدن bala zudun.

A jerk (*a smart quick lash*) كوب تند koob tund, ضرب تيز zurba taze. (*a sudden spring*) خيز تيز kheeza taze, طفرت تند tufruta tund, ابوز ناگهانه abooz naguhauneh. (*a sudden jolt*) جنبش نگهاني jumbush nuguhauné, جنبان تند و تيز jumbauna tund ou taze.

A JERKEN گزاغند kuzshaughund, كرتك kurtuk, كرته kurteh, لابت laubut.

Jessamine, v. *jasmine.*

JERUSALEM قدس kuds, قدس شريف kudsa shereef, بيت المقدس beetu'l'mukuddus, كعبه قدس kaabeha kuds, قدس مبارك kudsa mobauruk, شلم shulum, ارشليم ersheleem, ايليا eelé-a. — *An inhabitant of Jerusalem* قدسي kudsé, مقدسي mukuddusé. *The temple of J*

rusalem قبله kybleh. *The temples of Jerusalem and Mecca* قبلتين kybleteen.

A JEST بذله or بزله buzleh, هرزه hurzeh, يانه é-afeh, ياوه é-aweh, لطيفه luteefeh (plur. لطايف luta-éf) مسخره muskhureh, هزل huzl (pl. هزليات huzlé-aut), شوخي shookhé, مشعت mushmaat, بازي bauzé, لعب laab, لعبتبازي laabutbauzé, هزالت huzaulut, فسوس fusoos, افسوس afsoos, فكاهت fukauhut, طنز tunz, وشيت wushé-ut, دعابت daubut, مشعت mushmaat, تلعيب tula-éb, ريشخند reeshkhund, لاغ laugh. (*a laughing-stock*) دعبوب daboob, شخرت shukhrut, هزات huzaut, لكويك lukoopuk. v. *fool*.—*In jest* با لطيفت ba luteefut, با صورت معامله ba sooruta maamleh, بر وجه نا حق bur wujha na hukk, نا جدانه na juddauneh, عبر جدا ghire-a juddan. v. *feignedly*.

To jest بذله باختن buzleh baukhtun, لطيفه گفتن luteefeh guftun, يانه كردن é-aufeh kirdun, خوشيدن khooshédun, لاغيدن laughédun, مفاكهت نمودن mufaukihut numoodun, مهازلت كردن muhauzilut kirdun, مهازحت ساختن mumauzihut saukhtun, شمع نمودن shuma numoodun, غنجيدن ghunjédun.

A jester بذله باز buzleh bauz, لعبتباز laabut bauz, بذبار buzbar, مسخره muskhureh, لطيفهجي luteefehjé, لطيفه گو luteefeh goo, لعبت laabut, هزيل huzeel, دعابت daabut, دعاب daab, دعبوب daboob, طناز tunnauz.

Jesting بذله ساز buzleh sauz, بردي burdé, لطيفه luteefeh, شموع shumooa, مزاح muzauh, مزاحت muzauhut, دعب daab. v. *jocose*; also *merriment*.—*Without jesting, jesting apart* لطيفه بر طرف luteefeh bur turruf. *Jestingly* با لطيفت ba luteefut. v. *in jest*.

JET (*fossile*) شبه shubuh, يشيم eesheem, شوه shaweh.—*A jet or jet d'eau* شادروان shadrouvaun, چمن بند chumin bund, زربيت zurbé-ut, زهاب zuhaub.—*To jet*, v. *to jut*; *strut*; *jolt*.—*Jetty*, v. *black*.

A JEW يهودي eehoodé, جهود jehood, جهودي jehoodé, يهوزي eehoozé, مقدس mukuddis, كتابي kittaubé, كتاب kittaub.—*A Jewess* كتابيت kittaubé-ut, عورت جهود awruta jehood, زني مقدست zunné mukuddusut. *Jews* يهوديان eehoodé-aun, جهوديان jehoodaun, جهودان jehoodé-aun, اهل كتاب ahla kitaub, اهل توريت ahla tooré-ut, اصحاب سبت as-hauba sabt.

A JEWEL جوهر johur, v. *gem*.—*A girdle ornamented with jewels* حقاب hukaub. v. *girdle*.—*My jewel!* (*my dear! my soul!*) جانم jaunum.

A jeweller جوهري johuré, جواهرجي jawauhurjé, صراف surrauf, حكاك hukkauk. *A skilful jeweller* صراف جوهر شناس surraufa johur shinaus.

IF گر gur, اگر agur, ار ar, ان an, ما ma, لو loo. *If I* ورم wurum, واگرمن waugurmun. *If you* ورت wurut, ورتو wurtoo, واگرتو wagurtoo. *If he* ورو wurou, واگراو wauguroo. *And if* ور wur, ولو waloo. *But if* ان anna, لبي la-én, اما emma, اماكه emmakeh, و الا wa illa. *If not* ان لم an lam. *If by this means* تك tuk. *If it be so* فرضا furza, فرضا كه furza keh.

IGNEOUS اتشي autashé, ناري nauré. v. *fiery*.—*Ignivomous* اتش انداز autash andauz.

IGNOBLE بد اصل bud asl, بد نژاد bud nizhaud, بي اصل bé asl, نا جنس na jins, ترك turuk, فرو مايه furoo ma-éh, ارزل arzul, رزل ruzul, شوم اختر shoom akhtur, مشوم اختر mushoom akhtur, بد بخت bud bukht, دون doon, دني duné, روسيه roosé-uh, خوبرات khoo-é-raut, خورياد khooré-aud, ناخلف nakhuluf, ناستوده nasutoodeh, حقير hukeer, وضيع wuzé-a, زمح zummuh, لامان laamaun, لبيم lei-ém, ملطم muluttum. v. *mean*, *worthless*.

IGNOMINIOUS رسوا ruswa, رسواي ruswa-é, نا نامدار na naumdar, خوار khaur, قبيح kubeeh, رزل ruzl, فضيح fuzeeh, اهل عيب ahla aïb, معيوب ma-é-oob, منفضح munfuzih, نكبتي nukbuté, فارغ از نام و ننك faurigh uz naum ou nunk, رو سياه roo sé-auh. v. *base*, *mean*.—*Ignominiously* با رسوايي ba ruswaï-é, فضيحا fuzeehan, با طعنت ba taanut.

Ignominy رسوايي ruswaï-é, قبح kubuh, عيب a-éb, طعنت ta-anut, ناموس naumoos, سيه روبي sé-uh rooï-é, نقبت nukbut, ننك nunk, عار aur, فضاح fizauh, فضوح fuzooh, افتضاح iftizauh, خاري khauré, تهمت tuhmut, ذل و ملام zull ou mulaum. v. *disgrace*, *reproach*, *shame*, *baseness*, *meanness*.—*To brand with ignominy* رسواي كردن ruswa-é kirdun, ملامت زدن mulaumut zudun, تشهيت ساختن tushmé-ut saukhtun, عرض پايمال كردن erza païmaul kirdun, فوضح نمودن foozuh numoodun. *To be branded with ignominy* رسواي شدن ruswa-é shoodun, مفتضح بودن muftuzuh boodun, تشهت يافتن tushummut é-aftun.

An IGNORAMUS نا شناسي na shinausé, خره سر khyreh sur, جاهل jauhil, صاحب نا داني sahib na dauné. v. *fool*.

IGNORANCE نا داني na dauné, نا شناسي na shinausé, جهل juhl, جاهلي jauhilé, جاهليت

jauhilé-ut, جهالت juhaulut, حماقت humaukut, نعامت na-amut, ردا ruda. *Gross ignorance* جهل مرکب juhla murukkub. *Pretended ignorance* تجاهل tujauhul.

Ignorant نا شناس na shinaus, نا دان na daun, بی خبر bé khubr, جاهل jauhil. *The ignorant vulgar* جاهل خلق jauhil khulk. — *Ignorantly* جاهلانه jauhilauneh, بر وجه نا شناس bur wujha na shinaus, بطور نا دان betoor na daun.

A JIG (*dance* or *tune*) سماعي suma-é.

A JILT زني هرجايي zunné hurjaï-é, دلفريب dilfurrabe, زني شوخ چشم zunné shookh chushum, عورت عشوت گر awrut yshwut gur.—*To jilt* زني عشوت هرجايي شدن zunné hurjaï-é shoodun, عشوت زدن yshwut zudun, دلفريفتن dilfurré-uftun.

To JINGLE اهنك كردن ahunk kirdun, طنن ساختن tinin saukhtun, طنطنت كردن tintinut kirdun. *A jingle* اهنك ahunk, طنن tinin, طنطنت tintinut, طنين tineen. (*a bell*) زنكوله zingooleh. *A jingle of bells* طنن زنكوله tinina zingooleh.—*Thin plates of brass, &c. making a jingling sound* شماته تنكه shumauteh tunkeh.

ILIAC PASSION (*a nervous colick*) رينج ree-nuj, كولنج koolunj, باد كنج baud kunj, باد كنجي baud kunjé, ذات الجم zautu'l'jumm.

ILL بد budd, شر shurr, فنا funa, فاسد fau-sid. v. *bad.* — (*indisposed*) بيمار beemaur, مريض mureez, معلول maalool, خسته khusteh. v. *sick*; also *wickedness*, *misery*. — *Ill* (*not well*, *not right*) نا خوش na khoosh, غير خير ghire-a kheir, نا نيك na neek. (*not easily*) نا اسانه na asauneh, دشوارانه dushwarauneh. — *Ill-got gain* سوزيان sooze-aun, سود و زيان sood ou zé-aun.

To ILLAQUEATE كمند كردن kumund kirdun. v. *to ensnare*, *entangle*.

ILLATION نتيجه nuteejeh. v. *inference*.

ILLAUDABLE نا ستوده na sutoodeh.

ILL-BRED بي نزاكت bé nuzaukut, بد ايين bud aï-én, بي ادب bé adub. *An ill-bred fellow* ديوستنبه divustumbeh.

ILLEGAL, *illicit*, نا شرعي na shura-é, نا حق na hukk, بلا مشروع bila mushroo-a, غير حلال ghire-a hulaul, حرم hirm, حرام haraum, مدخل mudukhkhil, غير موجوب ghire-a mou-joob.—*Illegality* عدم شريعت aduma shuré-at, حرم hurim. — *Illegally* حرامانه haramauneh, بطور نا شرعي betoor na shura-é, مدخلا mudukhkhilan.

ILLEGIBLE (*writing*) كتابت اشغته kitau-but ashufteh.

ILLEGITIMACY حرامزادگي haraumzaudu-gé, بد اصلي bud aslé.

Illegitimate حرامزاده haraumzaudeh, بد اصل bud asl.—*Illegitimately* بطور حرامزاده betoor ha-raumzaudeh.

ILL-FAVOURED قبيح kubeeh. v. *deformed*. —*Ill-favouredly* قبيحانه kubeehauneh. *Ill-favouredness* قبح kubuh.

ILLIBERAL بد اصل bud asl. v. *ignoble*.— (*parsimonious*) طمعكار tumakaur, نا كريم na ku-reem. v. *avaricious*. — (*disingenuous*) رنك اميز runk ameez, حيله باز heeleh bauz. v. *mean*.— *Illiberality* طمعكاري tumaukauré, نا كسي na kusé. v. *avarice*.—*Illiberally* با رنك ba runk, بطورا حيله باز betoora heeleh bauz. v. *meanly*, *disingenuously*.

ILLIMITABLE بلا امكان حد bila imkauna hudd.—*Illimited* از حد بيرون uz hud beeroon.— *Illimitedness* از حد بيروني uz hudd beerooné.

ILLITERATE نا دان na daun, نا شناس na shinaus, بي علم bé ylm, غير معرفت ghire-a maarifut, امي ummé, جاهل jauhil.—*Illiterateness*, *illiterature*, نا داني na dauné, نا شناسي na shinausé, عدم علم aduma ylm.

ILLNESS بيماري beemauré, تيمار teemaur, مرض muruz, رنج runj. v. *disease*, *sickness*.—(*badness*) بدي budé, فساد fusaud, شرارت shuraurut, قباحت kubauhut. v. *wickedness*.

ILL NATURE شرس shurus, كين keen, بد خواهي bud khauhé, شراست shuraufut, عربدت arbudut, حقد hykd, غرض ghurz, غدر ghudr, كينه keeneh. v. *malevolence*.—*Ill-natured* بد خواه bud khauh, بد انديش bud andeesh, كينه خواه keeneh khauh, بد كمان bud ku-maun, صاحب اغراض sahib aghrauz, دژ duzh, شكس shuks, عيب جوي aïb jooï.—*Ill-naturedly* بطورا بد خواه betoora bud khauh, با كينه ba keeneh. v. *malignantly*.—*Ill-omened*, v. *inauspicious*.

ILL-TIMED بي زمان bé zumaun, بي وقت bé wakt ou zumaun, بي هنكام bé hun-gaum, بي تغريب و بي وقت bé tukreeb ou bé wakt, بي كاه bé gah, هوازي huwauzé, هوازه huwauzeh, غير محل ghire-a muhull. v. *unseasonable*.

To ILLUMINATE, *illume*, *illumine*, روشن كردن roshun kirdun, روشنا نمودن roshuna numoodun, افروختن afrookhtun, انوار ساختن anvaur saukhtun, اناره كردن inaureh kirdun, ضيا كستردن zé-a kusturdun, منور نمودن munawwur numoodun, نور ساختن noor saukhtun, تنوير كردن tunweer kirdun, ضيا پاشيدن zé-a paushédun, تابان ساختن tabaun saukhtun, تاب دادن taub dadun, تابيدن taubédun, تابدار نمودن taubdaur numoodun,

daur numoodun, تابش کردن taubish kirdun, تابناک نمودن taubnauk numoodun, افروز کردن afrooz kirdun, فروز ساختن furooz saukhtun, مضی کردن muzé kirdun, تجلی ساختن tujullé saukhtun. v. *to enlighten, decorate, illustrate.*

Illuminated منور munawwur, منیر muneer, ساطع النور sauté-u'n'noor, روشن roshun, روشنا roshuna, نورانی nooraune, پر نور pur noor, سنان sunaun, تابناک ضیا پذیر taubnauk zé-a pizzeer, تابدار taubdaur, زو نور zu noor.

Illumination فروز furooz, افروز afrooz, تاب taub, تابداری taubdauré, تابش taubish, ضیا zé-a, انارت anaurut, تنویر tunweer, نور noor (pl. نیران neeraun, انوار anvaur), منیر muneer, منیرت muneerut, تجلی tujullé.—*An illumination of lamps* تریا turei-ya.

Illuminating تابان tabaun, افروز afrooz. v. *illumination.*—*Illuminating the world* عالم افروز aulum afrooz, جهان افروز jehaun afrooz.

Illuminative زو قوت تنویر zu kuwwuta tunweer, تابان taubaun.

An illuminator منیر muneer, منور munawwir, ضیا پاش zé-a paush, مضی muzé, فروز furooz, افروز afrooz, تابان taubaun.

ILLUSION (*counterfeit appearance*) صورت معامله sooruta maamleh, خیال khé-aul, رنک runk, حیله heeleh, تسویل tusweel. v. *deception, error, mockery.*—*The illusions of dreams* خیالات رویا khé-alaut rooï-a. *The illusions of the devil* تسویلات شیطانیت tusweelauta sheitauné-ut.

Illusive (*delusive*) صورت معامله نما sooruta maamleh numa, رنک امیز runk ameez, خیالات صنع ساز khé-alaut suna sauz.

To ILLUSTRATE (*elucidate*) تعریف نمودن taareef numoodun, بیان کردن bei-aun kirdun, اشکاره ساختن ashikaureh saukhtun, اشتهار نمودن ishtihaur numoodun, تفسیر ساختن tufseer saukhtun, اظهار کردن izhaur kirdun, ظهور نمودن zuhoor numoodun. v. *to explain*; also *to illuminate, brighten.*

Illustration بینت bei-énut, بیان bei-aun, اظهاری izhauré, تعبیر taabeer, شرح shurh, عرض erz, تفسیر tufseer, عبارت ibaurut, تاویل taweel, تعریف taareef, توصیف tousееf, تفصیل tufseel, تبیین tubei-én, انتشار intishaur. v. *explanation, exposition.*

Illustrative تعبیر کنا بینت ساز bei-énut sauz, taabeer koona, زو قوت عبارت zu kuwwuta ibaurut. *Illustratively* بوجه بیان bewujha bei-aun, بطور شرح betoora shurh.

Illustrious روشن roshun, روشناس roshunaus, مشهور mush-hoor, نامدار naumdaur, زو شهرت zu shuhrut, بنام bunaum, نام اور naum awur, جلال julaul, جلیل juleel, اهل ظهور ahla zuhoor, صاحب وجود sahib wujood, اغر aghurr, غرا ghurra, حذفور huzfoor, حذفار huzfaur, صاحب دولت sahib dowlut, عزت ماب yzzut maab, زو عزت zu yzzut, اهل رفعت ahla rufaat, اماجد amaujid, انتساب intisaub. *His illustrious ancestors* اجداد عظامش ajdauda azaumish.

Illustriously روشنانه roshunauneh, مشهورا mushhooran, جلیلانه juleelauneh.—*Illustriousness*, v. *grandeur, eminence, nobility.*

An IMAGE صورت soorut, نکار nigaur, شکل shukl, تصویر tusweer, پیکر peikur, هیکل heikul, صنم sunum, بت but, تمثال tumsaul, نقش nuksh, دمیت dumé-ut, شبه shubuh, ایقونت eikoonut. v. *idol, statue, picture*; *copy, likeness*: *idea.*—*The image upon coin* سومه soomeh.—*To image*, v. *to imagine, paint.*—*Images, imagery* (*statues, pictures, &c.*) صور sywur, تصویرات tusweeraut, تماثیل tumauseel, اشباه ashbauh, مشابه mushaubuh, دمی dumé. v. also *imaginations.*

IMAGINABLE ممکن وهم mumkina wuhum, قابل الفکر kaubilu'l'fikr.

Imaginary, imaginative, خیالی khé-aulé, متخیل mutukhei-ul, وهمی wuhmé, واهم wauhim. v. *ideal.*—*The imaginative powers* قوت خیال kuwwuta khé-aul, قوت واهمت kuwwuta wauhimut, متخیلت mutukhei-ulut.

Imagination خیال khé-aul, تخیل tukhei-ul, وهم wuhum, توهم tuwuhhum, تصویر tusweer, فهم fuhm, فکر fikr, ملاحظت mulauhuzut, ظن zunn, زعم zaam, قیاس ké-aus, متخیلت mutukhei-ulut, مخیلت mukhé-ulut, خیل kheil, پنداری pindauré, خاطرت khautirut, مانا mauna. *Imaginations* تخیلات tukhei-ulaut, خیالات kheialaut, مخایل mukha-él, اوهام awhaum, وهوم wuhoom. v. *conception, idea, contrivance.*

To imagine خیال کردن khé-aul kirdun, وهم ساختن wuhum saukhtun, زعم داشتن zaam daushtun, ظن کردن zunn kirdun, پنداشتن pundaushtun, ملاحظه نمودن mulauhzeh numoodun. v. *to fancy, figure, contrive, think.*

Imagined متصور mutusawwur, پنداشته pindaushteh.

An imaginer خایل kha-él, مخیل mukhei-él متصور mutusawwir, متخیل mutukhei-él.

IMBECILE زبون zuboon, ضعیف za-éf, نا توان na tuvvaun, سست اندام sust andaum, بی قوت bé kuwwut. v. *feeble, weak.*

Imbecillity زبونی zubooné, ضعف zaaf, نا

تواني na tuvvauné, عدم توت aduma kuwwut, عجز ajuz, ضعيفي za-éfé. v. *feebleneſs*, *weakneſs.* —*Imbecillity of mind* ركاكت rukaukut, ضجعت zujaat, فيالت fé-aulut.

To IMBIBE درخود چيدن dur khood cheedun, مشرب كردن muſhrub kirdun, تشرب ساختن tuſhurrub ſaukhtun, تنشف نمودن tunuſhſhuf numoodun, شرب كردن ſhurb kirdun, نشف ساختن nuſhif ſaukhtun, نغب كردن nughib kirdun, متسقي نمودن mutuſukké numoodun. *Imbibing*, *an imbiber*, متسقي mutuſukké, درخود چين dur khood cheen. *Ground which does not imbibe rain* ارض وقيعت arza wuké-at.

To IMBITTER (*make bitter*) تلخ كردن tulukh kirdun, مر ساختن mirr ſaukhtun. (*to render unhappy*) دردمند كردن durdmund kirdun, مستمند ساختن muſtumund ſaukhtun, مسكين نمودن muskeen numoodun. v. alſo *to exaſperate.*

To IMBODY (*bring together into one maſs*) جمع كردن juma kirdun, دريک طايفت جماع ساختن dur eek ta-éfut jumaa ſaukhtun. v. *to incorporate.* — (*to inveſt with matter*) وجود دادن wujood dadun, جسم نمودن jiſm numoodun. (*to coaleſce*) مجمع شدن mujumma ſhoodun, لازق بودن lauzik boodun.

To IMBOLDEN دلير كردن dilare kirdun, تيز دل ساختن taze dil ſaukhtun. v. *to encourage.*

To IMBOSOM در اغوش كرفتن dur aghooſh gooriftun. v. *to embrace.* — (*to admit to the heart*) در خاطر پذيرفتن dur khautir pizzeeruftun.

To imbound, v. *to incloſe.*—*To imbow*, v. *to arch.*

To IMBOWER (*ſhelter with trees*) با درختها پوشيدن ba durukhtuha poſhédun.

To IMBROWN اسمر كردن aſmur kirdun. v. *to darken*, *obſcure.*

To IMBRUE (*in blood*) خون الود كردن khoon alood kirdun. v. *to ſteep*, *ſoak.*

To IMBUE رنک زدن runk zudun. v. *to die.*

IMITABLE (*poſſible to be imitated*) ممكن اقتدا mumkina iktida, مقتدا muktuda, قابل تقليد kaubila tukleed, مقلد mukullud, تقليدي اسان tukleedé aſaun. (*worthy of imitation*) واجب المتابعت vajibu'l'mutabaat, لايق اقتدا la-éka iktida.

To imitate (*copy*) متابعت نمودن mutabaat numoodun, موافقت كردن muwaufikut kirdun, اقتدا ساختن iktida ſaukhtun, كرويدن guruwédun, متابع شدن mutauba ſhoodun, تقدي كردن tukudda kirdun. — (*to counterfeit*) صورت معامله كردن ſooruta ma-amleh kirdun, ساختن ſaukhtun, تمثل ساختن tumuſſul ſaukhtun, تزوير نمودن tuzweer numoodun. *To imitate the voice of another* خمانيدن khumanédun. *To imitate another's hand* تقليد كردن tukleed kirdun, دست خط ديكر تمثل ساختن doſt khutta deegur tumuſſul ſaukhtun. — *Imitated* مقتدا or مقتدي muktuda, مقلد mukullud, كرويده guruwédeh.

Imitation (*copying*) تقليد tukleed, اقتدا iktida, متابعت mutaubaat, بوي buwa, ورهين wurheen, قيافت ké-aufut. v. *counterfeit.*

Imitative ذو قوت اقتدا zu kuwwuta iktida, اهل ميل متابعت ahla meila mutaubaat.

An imitator مقتدي muktudé, متابع mutauba, محتذي muhtuzé, پس رو pus rou.

IMMACULATE طاهر tauhir, پاك pauk, پاک و پاكيزه pauk ou paukeezeh. v. *pure*, *ſpotleſs.*

IMMATERIAL, *immaterialized*, *immateriate* بی جوهري bé johuré, بلا جسد bila juſſud, نا هيولاني na hé-oolauné, غير متجسد ghire-a mutujuſſud. v. *incorporeal.*—*Immaterial* (*unimportant*) بی معني bé maané, بيهوده béhoodeh, نا مادي na maddé, بي مناسبت bé munauſibut. v. *impertinent.*—*Immateriality*, *immaterialneſs* عدم جسد aduma juſſud, بي جوهري bé johuré.—*Immaterially* بلا جوهر bila johur, بي جسمانه bé jiſ-mauneh.

IMMATURE (*not ripe*) نا رسيده na ruſédeh, خام khaum, كدوخ kudookh. — (*not perfect*) نا كامل na kaumil, غير كمال ghire-a kumaul, نا تمام na tumaum. (*unſeaſonable*) پيش زمان peiſh zumaun, بی هنكام bé hungaum, بی وقت bé wakt. v. *premature.* — *Immaturely* بطور بي وقت betoor bé wakt, بی هنكامانه bé hungamauneh, پيش زمان peiſh zumaun. —*Immatureneſs*, *immaturity* حال نا كامل haula na kaumil, نا رسيدكي na ruſédugé, عدم تمام aduma tumaum.

Immeaſurable, v. *immenſe.*

IMMEDIATE حاضر hauzir, بي بانت bé baunut, بی ميانه bé mé-auneh. v. *inſtant*, *preſent.*

Immediately حالا haulan, در حال dur haul, همانندم humaundum, يكايك eeka eek, بلا تواني bila tuvvané, در يک لمع dur eek lima, على الفور ala'l'four. *Immediately following* پيوسته p[illegible]vuſteh, مقترن mukturin.

IMMEMORIAL بلا ياد bila é-aud, بلا ذكر bila zukr, قديم kudeem, سابق ſaubik. v. *ancient.*

IMMENSE, *immenſurable* بی اندازه bé andauzeh, غير حد ghire-a hudd, بی نهايت bé nuha-é-ut, بلا قياس bila ké-aus, بيكران béguraun, بلا حد و شمار bila hudd ou ſhumaur, بی پايان bé paï-aun, غير انتها ghire-a intiha, بی حساب

bé hiſſaub, ما لا كلام ma la kulaum, نا محدود na muhdood, بي غايت bé gha-é-ut, نا محصور na muhſoor. v. *exceſſive, unbounded, infinite, huge.* —*Immenſe wealth* اموال نا محصور amwaula na muhſoor. *Immenſe places* امكنت ما لا نهايت am-kinuta ma la niha-é-ut.

Immenſely از حد بيرون uz hudd beeroon, بطور بي اندازه betoor bé andauzeh. v. *immenſe.*—*Im-menſity, immenſurability* عدم اندازه aduma andau-zeh, بيكراني béguraunè, بلا قياسي bila ké-auſé.

To IMMERGE, *immerſe (put under water)* غرق ساختن ghurk ſaukhtun, صبغ نمودن ſubigh nu-moodun, غوط كردن ghoot kirdun, غطس ساختن ghutis ſaukhtun, در اب فرو زدن dur aub furoo zu-dun, زيراب نهادن zeer aub nihaudun. v. *to ſink.*

Immerſed غرق ghurk, غريق ghureek, مستغرق muſtughruk, منصبغ munſubugh. *Immerſed in wickedneſs* مستغرق فسق و فجور muſtughruka fuſuk ou fujoor.

Immerſion غوط ghoot, غطس ghutis, غرق ghurk, دخس dukhis, صبغ ſubigh, نا غوش na ghooſh.

IMMETHODICAL بی نظام bé nizaum, غير طريق ghire-a tureek, بی اسلوب bé aſloob, بلا اصول bila aſool. v. *confuſed.*—*Immethodically* بطور بی نظام betoor bé nizaum.

IMMINENT مشرف muſhruf, مطف mu-tiff, مطل mutill, تخويف tukhweef. *Imminent danger* خطر تخويف khutra tukhweef.

IMMISSION *(ſending in)* مدخل mudukhkhil, ادخال idkhaul, القا ilka.

To immit ادخال كردن idkhaul kirdun, القا ساختن ilka ſaukhtun, در اوردن dur awurdun.

IMMOBILITY عدم حركت aduma hurukut.

IMMODERATE بی اعتدال bé é-atidaul, منتهز muntuhiz, متجاوز mutujawiz, بلا انصاف bila inſauf, بي قرار bé kuraur. v. *exceſſive, im-menſe.*—*Immoderately* بطور منتهز betoora muntu-hiz. v. *exceſſively.* — *Immoderation* عدم اعتدال aduma é-atidaul. v. *exceſs.*

IMMODEST بی ادب bé adub, غير عار ghire-a aur, زو ترک ادب zu turuka adub, فاحش fauhiſh, بي ادب و اركان bé adub ou ar-kaun, باد سار baud ſaur, بادسر baudſur, دژاكاه duzſhagah, دژاكه duzſhaguh, دژاهنک duzſha-hunk, نا پاک na pauk, زشت ziſht, مردار mur-daur. v. *obſcene, impudent.* — *Immodeſty,* v. *impu-dence, obſcenity.*

To IMMOLATE ذبح كردن zubih kirdun.—*Immolation* ذبح zubih, فدا fuda. v. *ſacrifice.*

IMMORAL فاحش fauhiſh, فاسد fauſid, شر ſhurr, فجور fujoor, فجار fujjaur, فاجور faujoor,

شوخ ſhookh, بي سامان bé ſamaun, بي سر و سامان bé ſur ou ſamaun, بد معاش bud ma-aſh. v. *wicked, diſhoneſt.*

Immorality فحش fuhiſh, شرت ſhurrut, شر ſhurr, فجور fujoor, نفاق nufauk, بي ساماني bé ſamauné, فسق fiſk, بدي budé, فجار fujjaur, عدم هنر aduma hunr. v. *diſhoneſty, wickedneſs.*

IMMORTAL باقي bauké, بی زوال bé zu-waul, لا يموت la yamoot, لا يزال la yazaul, لا يفوت la yafoot, مرک نا پذير murg na pizzeer, از موت متافي uz moot mutaufé, حي مطلق hei-é mutluk, حي و قيوم hei-é ou ké-oom, بی مرک bé murg, غير وفات ghire-a wufaut, بلا موت bila moot. v. *eternal.*

Immortality عدم مرک aduma murg, حيات باقي hei-auta bauké, زندكاني بی زوال zundu-gauné bé zuwaul.

To immortalize باقي كردن bauké kirdun, از مرک خلاص ساختن uz murg khulaus ſaukhtun. v. *to eternalize, celebrate.*—*(to become immortal)* باقي كشتن bauké guſhtun.

Immortally باقيانه bauké-auneh, بطور بي زوال betoora bé zuwaul. v. *eternally.*

IMMOVEABLE بلا حركت bila hurukut, غير متحرک ghire-a mutuhurruk, نا روان na rou-vaun, نا رفته na rufteh. *Immoveable effects (real eſtates)* عقارات akaraut, مال صامت maula ſaumit, املاک amlauk. — *Moveables and immoveables* رميده و ارميده rumédeh ou armédeh.—*Immove-ably* در حال بلا حركت dur haul bila hurukut.

IMMUNITY معافي mu-afé, بيزاري beezauré, ازادي azaudé, مسلمي muſullumé, سربستي ſurbuſté, اميني ameené, مستاميني muſta-ameené, پايزه pa-ézeh, خراعت khuraat. *A privilege* or *charter of immunity* معاف نامه mu-af nameh, برات ازادي burauta azaudé. v. *freedom, privilege.*

To IMMURE در ميان ديوارها حبس كردن dur mei-auna deewaurha hubs kirdun. v. *to confine.*

IMMUTABILITY عدم تغير aduma tughei-ur. — *Immutable* بلا تغير bila tughei-ur, بي تبديل bé tubdeel. — *Immutably* بوجه بلا تغير bewujha bila tughei-ur.

An IMP جن jinn, ديو div. v. *demon, elf:* alſo *ſon.*—*To imp,* v. *to lengthen.*

To IMPAIR (*diminiſh* or *wear*) كاستن kauſ-tun, كم كردن kum kirdun, قصر ساختن kuſir ſaukhtun, سودن ſoodun, نقص كردن nuks kir-dun, سحق ساختن ſuhik ſaukhtun, ساييدن ſaï-édun, زيان اوردن zé-aun awurdun. v. *to injure.*

Impair, impairment كاهش kauhiſh, كاست kauſt, نقص nuks, زيان zé-aun, قصور kuſoor,

سحق ſuhik. v. *diminution*, *decreaſe*.—*Impaired* كاسته kauſteh, ناقص naukis, مقصور mukſoor, سايىده ſaï-édeh, پاييده paï-édeh, كم شده kum ſhoodeh. v. *diminiſhed*.—*To be impaired* كم شدن kum ſhoodun, كمتر كشتن kumtur guſhtun, فرسودن furſoodun, مح بودن muhh boodun, بدتر كشتن budtur guſhtun.

IMPALPABLE نا ممكن لمس na mumkina lumis, ممتنع ساي mumtina ſa-é, نا قابل برمجيدن na kaubila burmujédun.

To IMPARADISE بجنت برداشتن bejinnut burdauſhtun, فردوس نمودن furdoos numoodun, خوش دل ساختن khooſh dil ſaukhtun. v. *to make happy*.

Imparity, v. *diſproportion*. *inequality*.

To IMPARK داربزين كردن daurbuzeen kirdun. v. *to encloſe*.

To IMPART (*communicate*) اشكاره كردن aſhikaureh kirdun, رفع نقاب ساختن rufaa nikaub ſaukhtun, اكاهانيدن agauhaunédun, اكاه دادن aghauh dadun, خبر دار نمودن khubr dar numoodun. v. *to reveal*, *inform*.—(*to grant*) حصه دار كردن huſſeh dar kirdun, حصه بخش نمودن huſſeh bukhſh numoodun, عطا ساختن ata ſaukhtun, دادن dadun. v. *to give*.

IMPARTIAL عادل audil, زو عادلت zu audilut, درست duruſt, نا جانب دار na jaunib dar, بي جانبداري bé jaunibdaré, روا rouva, بي ميل bé meil, اهل عدل وداد ahla adil ou daud, راست rauſt, معدل mu-addil, صادق ſaudik. v. *equitable*, *juſt*, *diſintereſted*.

Impartiality عدالت adaulut, عدل و داد adil ou daud, معدلت mu-addilut, عدم جانبداري aduma jaunibdaré, راستي rauſté, درستي duruſté. v. *juſtice*, *equity*.

Impartially عادلانه audilauneh, با عدالت ba adaulut, بالصواب bi's'ſuwaub, با حق ba hukk.

Impartible, v. *communicable*.

IMPASSABLE نا ممكن عبور na mumkina aboor, بي طريق bé tureek, بي راهكذار bé rauhguzaur. *An impaſſable ſtreet* (*without a thorough fare*) باربار baur-é-aur.

IMPASSIONED زو حميت zu humé-ut, دلكرم dilgurm, زو غرض zu ghurz. v. *paſſionate*.

IMPATIENCE عدم صبر aduma ſubr, غير تحملي ghire-a tuhummulé, نا شكيبايي na ſhukeebaï-é, تيز مزاجي taze mizaujé, تيز طبيعتي taze tubé-aaté. v. *vehemence*, *eagerneſs*.

Impatient بي صبر bé ſubr, غير تحمل ghire-a tuhummil, نا شكيبا na ſhukeeba, بي شكيب bé ſhukeeb, تيز مزاج taze mizauj, هلع hula, هلعت hulaat, هلوع huluwa, هالع haula, جزوع juzoo-a, قصيف kuſeef.

Impatiently بطور بي صبر betoor bé ſubr, بوجه نا شكيبا bewujha na ſhukeeba.

To IMPAWN رهين كردن ruheen kirdun, كرو نهادن gurou nihaudun. v. *to pledge*, *pawn*.

To IMPEACH شكايت كردن ſhuka-é-ut kirdun, غمز نمودن ghumz numoodun, ملامت ساختن mulaumut ſaukhtun, زم اوردن zumm awurdun. v. alſo *to impede*, *hinder*.

Impeachable واجب الغمز vajibu'l'ghumz, لايق شكايت la-éka ſhuka-é-ut, قابل الذم kaubilu'z'-zumm.—*Impeached*, v. *indicted*, *accuſed*.—*Impeacher*, v. *accuſer*.

Impeachment شكايت ſhuka-é-ut, غمز ghumz, افترا iſtira, زم zumm, اسناد iſnaud. v. *accuſation*: alſo *impediment*, *hindrance*.

To IMPEDE منع كردن muna kirdun, مانع و معارض شدن mauna ou mu-ariz ſhoodun, عروض ساختن arooz ſaukhtun. v. *to hinder*, *obſtruct*.

Impediment منع muna, تعرض ta-arruz, مانع mauna (plur. موانع muwauna) ممانعت mumaunaat, سد ſudd, حد hudd, انا ana, زجر zujir, كف kuff, بركم burkum, ربيثت rubeeſut, حصر huſr, عرصت urzut, بار baur, مزاحم muzauhim. v. *obſtruction*, *oppoſition*.—*An impediment in ſpeech* رد rudd, رد زبان rudda zubaun, عجمت ujmut, عقدت akdut, فهه fuheh, فهاهت fuhauhut.

To IMPEL راندن raundun, دفع ساختن dufa ſaukhtun, سوق كردن ſook kirdun, فرسودن furſoodun, اغرا ساختن yghra ſaukhtun, القا نمودن ilka numoodun, تودير كردن toudeer kirdun, ندب ساختن nudib ſaukhtun, همز نمودن humz numoodun, ايزاع كردن a-ézaa kirdun, از ساختن azz ſaukhtun. v. *to drive*, *compel*, *urge*, *preſs*.

Impelled منقصف munkuſuf, مغري mughré, متزحلف mutuzuhluf, رانده raundeh.

An impellent or *impelling power* قوت ركضت kuwwuta rukzut, قدرت دفعت kudruta dufaat. v. *impulſive*.

To IMPEND (*to be at hand*) نزديك بودن nuzdeek boodun, قريب شدن kureeb ſhoodun, مشرف بودن muſhruf boodun, اشراف شدن iſhrauf ſhoodun.—*Impendent*, v. *imminent*.

IMPENETRABLE ممتنع مطلع mumtina mutulla, نا ممكن در رفتن na mumkina dur ruftun, نا دخول نما na dukhool numa, لا متاثر la muta-aſſir, مستحيل نفاذ muſtuheela nufauz, v. alſo *dull*, *ſtupid*.—*An impenetrable thicket* حرج huruj. *An impenetrable coat of mail* اسرت uſrut.

IMPENITENCE عدم توبه aduma toubeh, عدم پشیمانی aduma pusheemauné.

Impenitent بی توبه bé toubeh, بی پشیمانی bé pusheemauné, غیر ندامت ghire-a nudaumut, بی توبه‌کاری bé toubehkauré.

Impenitently بر وجه بی توبه bur wujha bé toubeh.

IMPERATIVE فرمان ده furmaun duh, فرما furma, فرمای furma-é, فرمان فرما furmaun furma, امور amoor, امیر ameer, حکومت ران hookoomut raun. *The affirmative imperative of a verb* امر amr. *The negative imperative* نهی nuhé.

IMPERCEPTIBLE نا ممکن استطلاع na mumkina istitlaa, نا اشکار na ashikaur, دروج durooj, دروجان duroojaun,. نا منظور na munzoor, نه تعین neh taï-én. *Imperceptibleness* نا منظوری na munzooré, عدم اشکاری aduma ashikauré.— *Imperceptibly* بطور نا منظور betoor na munzoor, بر وجه نا اشکار bur wujha na ashikaur. v. *gradually.*

IMPERFECT غیر کامل ghire-a kaumil, نا تمام na tumaum, ناقص naukis, زو عیب zu aïb.

Imperfection نقص nuks, نقیصت nukeesut, زوال zuwaul, تقصیر tuksеer, عیب aïb, عدم کمال aduma kumaul. v. *defect, fault.*

Imperfectly بلا کمال bila kumaul, نا تمام na tumaum, بطور نا کامل betoor na kaumil, با عیب ba aïb.

IMPERFORATE نا سوراخدار na sooraukhdar, غیر منثقب ghire-a munsukub.

IMPERIAL پادشاهی padshahé, پادشاهانه padshahauneh, شاهی shahé, چاساری chausauré, سلطانی sultauné, خاقانی khaukauné, خسروانی khosroo-auné, شاهنشاهی shahinshahé, صاحب قرانی sahib kurauné, قیصری keisuré, خداوندکاری khodavendikauré, جهانداری jihaundauré, شهریاری shahuré-auré, شوکتمکرون shoukutmukroon, عالیشان auléshaun, دین پناهی deen punauhé. v. *royal.*

IMPERIOUS عنفی unfé, عنیف aneef, انفعان anfaun, قاهر kauhir, قهار kuhhaur, مغرور mughroor, متکبر mutukubbir, ظالم zaulim, ستمکار situmkaur. v. *haughty, arrogant, tyrannical.* —*Imperiously* با عنف ba unf, عنیفانه aneefauneh, قاهرانه kauhiran, قهارانه kuhharauneh.—*Imperiousness* عنف unf, قهر kuhr, ظلم zulm, زور zoor, جور jawr, جباری jubbauré, ستمکاری situmkauré.

IMPERTINENCE کستاخی kustaukhé, بیهودگی béhoodugé, هرزه hurzeh, یاوه é-aweh, بیمعنیگی bémaanégé, ترهات turruhaut, نا سازکاری na sauzkauré, هواهی hawauhé, طغانین tufauneen. v. *folly.*

Impertinent بیهوده behoodeh, کستاخ kustaukh, بیمعنی beemaané, هرزه hurzeh, یاوه é-aweh, نا مناسب na munausib, نا مربوط na murboot, نا برجا na burja, نا قابل na kaubil, نا بکار na bekaur, باطل bautil, هجم hujim, ابور جبور aboor juboor. v. *foolish, trifling, importunate, troublesome, intrusive.*— *An impertinent* or *impertinent fellow* هرزه خوار hurzeh khaur, یافه کو é-aufeh goo, صاحب بیهودگی sahib béhoodugé, ابله ableh, خر با تشدید khura ba teshdeed. *An impertinent action* وضع نا مرغوب wuzaa na murgoob. *An impertinent speech* یافه é-aufeh, هفت hufit. *Impertinently* بطور بیمعنی betoor bémaané, بر وجه بیهوده bur wujha béhoodeh, بی مناسبت bé munausibut.

Impervious, v. *impassible, impenetrable.*

IMPETUOSITY, *impetuousness* هجوم hujoom, حدت huddut, شدت shuddut, تندی tundé, تیز روی taze rouvé, سختی sukhté, زور zoor, جور jawr, جبر jubr, قهر kuhr, جفا jufa, تهور tuhawwur. v. *violence, fury, rapidity, force, precipitation.*

Impetuous شدید shudeed, تند tund, زو حدت zu huddut, اکید و شدید akeed ou shudeed, حربی harbé, عنیف aneef, سخت sukht, تیز مزاج taze mizauj, متهور mutuhawwur, جبری jubré, قهری kuhré, غضبناک ghuzubnauk, خشمناک khushimnauk. v. *violent, furious, rapid, precipitate.*

Impetuously با هجوم ba hujoom, با عنف ba unf, با حدت ba huddut. v. *violently.*

IMPETUS جد و جهد judd ou jihud.

IMPIETY الحاد ilhaud, نفاق nifauk, منافقت munaufikut, زندقت zindukut, کفر kufr, فساد fusaud, کفور kufoor, فجور fujoor, فسق fisk.

Impious ملحد mulhud, منافق munaufik, نا خدا na khoda, زندیق zindeek, فجار fujjaur, ظالم zaulim, بی دین bé deen, بد کیش bud keesh, دهری duhré. v. *wicked, profane.*—*Impiously* ملحدانه mulhudauneh, کافرانه kaufirauneh, ظالما zauliman.

IMPLACABLE بی مرحمت bé murhumut, سخت دل sukht dil, شر shurr. v. *inexorable, malicious, irreconcileable.*—*Implacably* بطور بی مرحمت betoor bé murhumut, شرتا shurrutan, سختدلانه sukhtdilauneh.

To IMPLANT نصب کردن nusb kirdun, در بردن dur burdun, ادخال کردن idkhaul kirdun, نشاندن nishaundun, در نشاندن dur nishaundun. v. *to plant, insert, place.*

An IMPLEMEMT الت alut, ادات adaut, سبب sibub, دست افزار dost afzaur, دست افزار

doft afrauz, سازكاري fauzkauré. v. *inftrument, tool, utenfil.—Implement, impletion*, v. *complement, completion.—To make great provifion of the implements of war* توفير اسباب جنك كردن tawfeer afbauba jung kirdun.

Implex, v. *complex, entangled.*

Implication, v. *inference; entanglement.*

IMPLICIT, v. *complicated.—Implicit confidence* اعتقاد كامل اعتماد تمام é-atimauda tumaum, é-atikauda kaumil. — *Implicit obedience* اطاعت متواضع ita-at mutuwauza, امتثال معبد imtifaula mu-ubbid.—*Implicitly* با اعتماد تمام ba é-atimauda tumaum, با اطاعت متواضع ba ita-ata mutuwauza.

To IMPLORE تمنا كردن tumunna kirdun, استمداد ساختن iftimdaud faukhtun, امداد طلب كردن imdaud tulub kirdun, فرياد زدن furé-aud zudun. v. *to befeech, afk, beg, folicit.—To implore the divine affiftance* استعباد كردن iftibaud kirdun, سپاسيدن fipafédun, مناجات نمودن munajaut numoodun. *To implore the interceffion of another* استشفاع كردن iftifhfaa kirdun. *Imploring* (participle) مستادي muftaudé, فرياد كنان furé-aud koonaun, (fubft.) تمني tumunné, تمنا tumunna, فرياد furé-aud, استمداد iftimdaud.—*An implorer* فرياد كننده furé-aud koonindeh, اواه awwauh, مدد خواه mudud khauh. v. *folicitor.*

To IMPLY (*comprize as a confequence*) نتيجه اشتمال كردن nuteejeh ifhtimaul kirdun, دلالت نمودن dulaulut numoodun. v. alfo *to denote fignify: infold, involve.*

To IMPOISON با زهر آلودن ba zuhr aloodun.

IMPOLITICK, *impolitical* نا سعتري na faaturé, بي بصيرت bé bufeerut, نا هوشيار na hoofhé-aur, غير عقل ghire-a akl. v. *imprudent.*

To IMPORT (*bring into any country*) نقل كردن nukl kirdun, در اوردن dur awurdun. *To import goods* نقل اسباب كردن nukl afbaub kirdun, امتعات در اوردن amta-at dur awurdun, نقل اثقال ساختن nukl afkaul faukhtun. *To import merchandize in a fhip* متجر از جهاز در اوردن mutjur uz jahauze dur awurdun.—*To import (infer, fignify)* معني داشتن maané daufhtun, فحوا نمودن fuhwa numoodun, دلالت اوردن dulaulut awurdun. — (*to be of moment*) مهم و لازم شدن muhimm ou lauzim fhoodun. *What does that import?* چه منتج cheh muntuj?

Import, importance (*confequence*) كراني gurauné, لازمت lauzimut, مهمي muhimmé, معتبري maatuburé. v. *moment.—Import* (*fenfe*) معني maané, دلالت dulaulut, فحوا fuhwa. v. alfo *tendency.—Import* (*merchandize imported from abroad*) تجارت در اورده tujaurut dur awurdeh, متجر از انجا تا اينجا نقل ساخته mutjur uz aunja ta einja nukl faukhteh.—*A thing of great importance* مهم مصلحت muhimm mufluhut, امر مهم amra muhimm, نبلت nublut, ندل nundil, قمقام kumkaum, مهم muhimm, مهمت muhimmut, عظيمت azeemut, ركن rukn, حوبت hawbut. *To be of importance* لازم شدن lauzim fhoodun, مهم بودن muhimm boodun.—*A thing of no importance* نا چيز na cheez, لا شي la fhei-é, امر نقير amra nukeer. — *Self-importance* (*egotifm*) انانيت anané-ut.

Important (*momentous*) كران guraun, مهم muhimm, مهمت muhimmut, مستشري muftufhré. v. *weighty.—Self-important* تفضل tufuzzul.—*To render important* مهم و لازم كردن muhimm ou lauzim kirdun.

IMPORTATION متجر دراوري mutjur durawuré, نقل تجارت nukla tujaurut.—*An importer* نقل كننده nukl koonindeh.

IMPORTUNATE ازار رسان azaur rufaun, كستاخ kuftaukh, مساكات mufakaut, ابرام ساز ibraum fauz, اقدام كنا ikdaum koona, الحاح ده ilhauh duh, مبلط mublut, مبرم mubrum, ستيهنده futuhindeh, ثاقل faukil, بيحضور béhuzoor.—*Importunately* كستاخانه kuftakhauneh, با ابرام ba ibraum, مبلطانه mublutauneh, ثاقلانه faukilan[illegible]

To importune ازار دادن azaur dadun, ازاردن azaurdun, ابرام ساختن ibraum faukhtun, كستاخ بودن kuftaukh boodun, الحاح نمودن ilhauh numoodun, بيحضور كردن béhuzoor kirdun, اقدام ساختن ikdaum faukhtun, بيزار كردن bézaur kirdun, اكتداد شدن iktidaud fhoodun. v. *t[illegible] harrafs, teize, moleft.*

Importune ازار رسان azaur rufaun. v. *vexatious* — (*unfeafonable*) بي زمان bé zumaun, غير مناسبت ghire-a munaufibut.

Importunity ازار azaur, ابرام ibraum, الحاح ilhauh, اقدام ikdaum, كستاخي kuftaukh[illegible], دسته چوب dofteh chop, استثقال iftifkaul, نازش nauzifh, بيحضوري béhuzooré.

To IMPOSE (*taxes* or *other burdens*) خراج كذار كردن khurauj guzaur kirdun, تكليف ساختن tukleef faukhtun, حمل كردن huml ki[illegible]dun, تغليج ساختن tufleej faukhtun. *To imp[illegible] (command as a duty, &c.)* فرمان كذار كردن fur[illegible]maun guzaur kirdun, حكم دادن hookum dad[illegible], امر ساختن amr faukhtun. v. *to order, enjoin.*—*To impofe upon* فريفتن furré-uftun, [illegible]

ghudr kirdun, حیله باختن heeleh baukhtun, غبن بستن ghubin bustun. v. *to cheat, deceive.*

Imposed upon فریفته furré-ufteh, فریبیده furrabédeh, مغبون mughboon, محروم muhroom, مغرور mughroor, الفته alufteh.

Imposition (*laying one thing on another*) وضع wuza, نهاد nihaud, طرح turh. *Imposition of taxes, &c.* تکلیف tukleef, باج bauj, باژ bauzsh, رسم عرفي rusma urfé, خراج khurauj. *Impositions* or *public burdens* تکالیف عرفیت tukauleefa urfé-ut, رسوم عرفیت rusooma urfé-ut, تکالیف tukauleef. *The imposition of a name* or *mark of distinction* تسمیت tusmé-ut, نشان nishaun, علامت alaumut. *An imposition* (*command*) حکم hookum, فرمان furmaun, امر amr, قضا kuza. v. *injunction.* — (*constraint*) ضربي zurbé, ظلم zulm, تعدي ta-addé, پایمالي paimaulé. v. *oppression.* — (*deceit*) فریب furrabe, رنک runk, غدر ghudr, غبن ghubin, حیله heeleh. v. *cheat, fallacy, imposture.*

IMPOSSIBLE ممتنع mumtina, نا ممکن na mumkin, نا قابل na kaubil, غیر مقدور ghire-a mukdoor, محال muhaul, بی امکان bé imkaun, نا میسر na muï-ussur, مستحیل mustuheel, متعذر muta-azzir, نا متصور na mutusawwir, استحال istihaul. *It is impossible* نا ممکن است na mumkin ast, ممتنع و محال است mumtina ou muhaul ast. *Impossible things* محالات muhalaut.

Impossibility عدم قدرت aduma kudrut, امتناع imtinaa, ترفند turfund, عدم امکان aduma imkaun, عدم قابلیت aduma kaubulé-ut.

IMPOST خراج khurauj, باج bauj, باژ bauzsh, تکلیف tukleef, قطیعت kuté-aut, مقاطعت mukataat, رسم rusm. v. *tax, toll, custom.*

To IMPOSTHUMATE تقرح کردن tukurruh kirdun. v. *to suppurate.*

An imposthume قرح kuruh, ورم wurm, ریم reem, اماس amaus, جراحت jurauhut.

An IMPOSTOR فریب furrabe, حیله کار heeleh kaur, حیله بند heeleh bund, تلبیس tulbees, تلبیسکار tulbeeskaur, غدار ghuddaur, غابن ghaubin, عیار aï-yaur, طرار turraur, دغا باز dugha bauz, دجال dujjaul, دحل duhil, اشوب ashoob, خداع khuddaa, خدعت khudaat, مکار mukaur ou heeleh kaur, وحیله کار خداب khuddaub, خوان khuwaun, چپاني chupauné, رنک امیز runk ameez, کیمیا کر keemé-a gur.

Imposture تلبیس tulbees, حیله heeleh, حیله بازي heeleh bauzé, مکر mukr, رنک runk, تزویر tuzweer, خرد دست khord dost, دغا dugha, اورند awirund, ارو aroo. v. *cheat.*

IMPOTENCE, *impotency* (*want of power*) عدم قدرت aduma kudrut, عدم توت aduma kuwwut, تنک دستي tunk dosté, نا تواني na tuvvané, عجز ajiz, در ماندکي dur maundugé, کلال kulaul, اشتلم ushtulum. (*incapacity of propagation*) سستي susté, سست اندامي sust andaumé, عنینت yneenut, سرس surus.

Impotent بي توت bé kuwwut, غیر قدرت ghire-a kudrut, نا توان na tuvvaun, بی سر و پا bé sur ou pa, ضعیف za-éf, زبون zuboon, در مانده dur mundeh, در ماندہ dur maundeh, عمل مانده aml maundeh, فرو مانده furoo maundeh, صغر الید sifru'l'eed, عاجز aujuz, عجوز ajooz, پیخسته peekhusteh, ابدندان aubdundaun, ضعیف الذرع za-éfu'z'zura, کلیل الظفر kuleelu'z'zufr, چنکلول chungulool, جهوم juhoom, v. *feeble, weak, powerless.*—(*without power of propagation*) سست اندام sust andaum, عنین yneen, معن ma-an, سرس suris, سرسا sursa, سریس surees, پیخسته peekhusteh.

Impotently ضعیفانه za-éfauneh, با زبوني ba zubooné, عجوزا ajoozan, بطور نا توان betoor na tuvvaun, بر وجه سست bur wujha sust.

To IMPOUND احاطه کردن ihauteh kirdun, در انکور حبس ساختن dur angoor hubs saukhtun.

Impracticable, v. *impossible, untractable.*

To IMPRECATE نفرین کردن nufreen kirdun, بد دعا کفتن bud daa guftun, لعنت ساختن laanut saukhtun, اقنات نمودن iknaut numoodun, لنجیدن lunjédun, تلاعن ساختن tula-an saukhtun, رمي کردن rumé kirdun, شه زدن shuh zudun. v. *to curse.*

Imprecation بد دعا bud daa, لعنت laanut, نفرین nufreen, لعن laan. v. *curse.*

IMPREGNABLE منیع muné-a, نا ممکن تسخیر na mumkina tuskheer, دشوار کیر dushwaur geer, ممتنع اخذي mumtina akhzé. *An impregnable fortress* حصن حصین husna huseen, قلم دشوار کیر killa dushwaur geer. v. under *castle.* — *Impregnably* منیعانه muné-auneh, بطور دشوار کیر betoor dushwaur geer.

To IMPREGNATE (*with young*) حامله کردن haumileh kirdun, حبلي ساختن hublé saukhtun, باردار کردن baurdaur kirdun, ابستن aubistun, والد نمودن waulid numoodun. v. also *to fill, saturate.*

Impregnated (*with young*) حامله شده haumileh shoodeh, ابسته aubisteh. *To be impregnated* حامله شدن haumileh shoodun, بار کرفتن bar gooriftun. *Impregnated* (*filled*) پر شده pur shoodeh, تمام tumaum. v. *saturated.*

Impregnation حاملكى haumilugé. v. *pregnancy*.—(*making fruitful*) باردار ساز baurdar sauz, بركت بخش burukut bukhsh. v. *filling, saturating*.

To IMPRESS (*imprint*) نشان كردن nishaun kirdun, نشاندن nishaundun, رسم ساختن rusm saukhtun, تاثير نمودن taaseer numoodun. (*to force into the service of government*) سخره كرفتن sukhreh gooriftun, ملتزم ساختن multuzum saukhtun, بزور كرفتن bezoor gooriftun, عسف كردن asif kirdun. *To impress upon the mind* خاطر نشان كردن khautir nishaun kirdun, مضبوط ساختن muzboot saukhtun.

Impress, impression, impressure, نشان nishaun, علامت alaumut, اثر asr (pl. اثار asaur), رسم rusm, v. *stamp*.—*Impression* (*image fixed in the mind*) شكل shukil, خيل kheel, ضمن zumin. v. *idea*.—(*attack*) هجوم hujoom, حمله humleh. v. *assault*; *influence*.

Impressed نشانده nishaundeh. v. *marked*. — *A ship, horses, or any thing impressed into the king's service* سخره sukhreh.—*Impressible* ممكن نشان mumkina nishaun.—*To imprint*, v. *to impress*.

To IMPRISON در زندان نهادن dur zindaun nihaudun, حبس كردن hubs kirdun, در سجن ساختن dur sujin saukhtun, تحبيس كردن tuhbees kirdun, احتباس ساختن ihtibaus saukhtun, قيد كردن keed kirdun, مسجون نمودن musjoon numoodun, عفس كردن afs kirdun, قسر ساختن kusr saukhtun, كرفتكي كردن gooriftugé kirdun, بنديدن bundédun, ابس كردن abis kirdun.

Imprisonment زندانكى zindaunugé, حبس hubs, تحبس tuhubbus, احتباس ihtibaus, كرفتاري gooriftauré, كرفتكي gooriftugé, عفس afs, ابس abs, قصر kusr, سجن sujin.

Imprisoned محبس muhbus, محبوس muhboos, مسجون musjoon, معفوس maafoos, مقصور muksoor, بنده bundeh, بسته busteh, مهرزق muhrzuk. *An imprisoned man* زنداني zindauné, اهل زندان ahla zindaun. v. *prisoner*.—*To be imprisoned* قيد شدن keed shoodun, در زندان بودن dur zundaun boodun. *He is imprisoned at Morshedabad* در مرشداباد قيد است dur Morshedabad keed ast.

IMPROBABILITY عدم معقولت aduma maakoolut, عدم احتمال aduma ihtimaul.

Improbable غير معقول ghire-a maakool, نا محتمل na muhtumil, بي احتمال bé ihtimaul. v. *incredible*.— *Improbably* بر وجه نا معقول bur wujha na makool.

IMPROBITY شر shurr. v. *dishonesty*.

IMPROPER نا لايق na la-ék, نا مناسب na munausib, بى مناسبت bé munausibut, نا قابل na kaubil. (*unseasonable*) بى زمان bé zumaun, بي تقريب و بى وقت bé tukreeb ou bé wakt, بى كاه bé gah, هوازه huwauzeh. (*inaccurate*) نا بهنجار buhunjaur, نا پركار na purkaur, نا حق na hukk.—*Improperly* نا لايقانه na la-ékauneh, بوجه نا مناسب bewujha na munausib. — *Impropriety* عدم مناسبت aduma munausibut.

IMPROVEABLE ممكن نفع mumkina nufa. *Improveableness* امكان نفع imkauna nufa. *Improveably* بطور ممكن نفع betoora mumkina nufa.

To improve (*make better*) خوبتر كردن khoobtur kirdun, خوشتر ساختن khooshtur saukhtun, بهتر نمودن behter numoodun, اخير ساختن akheer saukhtun, اصلح كردن asluh kirdun, بهين ساختن beheen saukhtun. (*to edify*) تعليم نمودن taaleem numoodun, مودب كردن mueddub kirdun. v. *to instruct*.—*To improve a country or estate* معمور كردن maamoor kirdun, اباد ساختن abaud saukhtun. — *To improve* (*become better*) بهتر كشتن behter gushtun, خوبتر شدن khoobtur shoodun.

Improvement ارتقا irtika, ترقي turukké, ازدياد izdé-aud, زيادكي zé-audugé, خوبتري khoobturé, بهتري behturé. *Improvement of an estate* معمور و اباداني maamoor ou abaudauné. v. *cultivation*.—(*edification*) تعليم taaleem, تربيت turbéut, تاديب taadeeb. v. *instruction*.

Improved بهتر ساخته behter saukhteh, خوبتر شده khoobtur shoodeh.

An improver بهتر ساز behter sauz, خوبتر كنا khoobtur koona, اخير شو akheer shoo.

IMPROVIDENT نا اخر بين na akhir been, بي بصيرت bé buseerut, غير تدارك ghire-a tudauruk, غافل ghaufil. — *Improvidently* غافلانه ghaufilauneh, بوجه نا اخر بين bewujha na akhir been.—*Improvidence* عدم بصيرت aduma buseerut.

IMPRUDENCE عدم هشياري aduma hushé-auré, غفلت ghuflut, عدم بصيرت aduma buseerut, سفه sufuh, سهو suhoo, عدم عقل aduma akl.

Imprudent بى بصيرت bé buseerut, غير وقوف ghire-a wukoof, غافل ghaufil, بي راي bé ra-é, بلا عقل bila akl, بي هوشياري bé hooshé-auré, بي تدبير bé tudbeer, نا پخته na pukhteh, بي خبر bé khubr, نا اكاه na agauh, نا دان na daun, جاهل jauhil, عميت ymmeet, سفيه sufeeh (fem.) سفيهت sufeehut pl. سفيهات sufeehaut), سفهوان suhwaun, فرناس furnaus, ابله ableh. *Imprudent people* غفلت پيشكان ghufluta peeshgaun.

Imprudently بلا تامل bila ta-ammul, غفلتانه ghuflutauneh, بلا تعقل bila ta-akkul, على الغفلت ala'l'ghuflut, سهوا suhwan.

IMPUDENCE شوخي shookhé, گستاخي kustaukhé, بی شرمي bé shurrumé, عدم ادب aduma adub, دسته dosteh, فسق fusik.

Impudent شوخ shookh, چشم دريده chushum durédeh, شوخ چشم shookh chushum, بي ادب bé adub, گستاخ kustaukh, بی شرم bé shurrum, غير حيا ghire-a hei-a, پرده در perdeh dir, بي ازرم bé azrum, جالع jaula, استاخ istaukh, چير cheer, چيره cheereh, حريف hureef, سفيق fufeek, جالع jaula, سترک suturk, بي رو bé rou, ماجن maujin, اخشب akhshub.

Impudently گستاخانه kustakhauneh, شوخانه shookhauneh, بوجه بی شرم be wujha bé shurrum.

To impugn, v. *to attack*, *assault*.

IMPULSE (*effect of one body acting upon another*) دفع dufa, رکضت rukzut, زفت zuft, دعز daaz, طحمت tuhmut, مندري mundré, تکاور tukawwur, ران raun, بحل buhl, مساق musauk, القا ilka. (*influence on the mind*) اغرا ighra, ندب nudib, همز humz, ايزاع a-ézaa, ارش arsh, تاثير taaseer, از azz, اغوا ighwa, حض huzz. v. *incentive*, *instigation*. — (*a hostile impression*) هجوم hujoom, حمله humleh. v. *attack*, *assault*.

Impulsive ذو قوت دفعت zu kuwwuta dufaat, ذو قدرت رکضت zu kudruta rukzut, سايق saék, ران raun, رکوض rukooz, دفاع dufaa, قاصف kausif, دلظ dulliz, مدلظ mudulliz.

IMPUNITY عدم عذاب aduma azaub, عدم عقوبت aduma akoobut. *With impunity* هدرا hudran, بطرا butran, بظرا buzran, خضرا مضرا huzran muzran, فرغانه furghauneh, ظلفانه zulfauneh, ضلة zyllutan, دلها dulhan. *Their blood is shed with impunity* ذهب دمهم هدرا zahaba dumuhum hudiran. *One whose blood may be shed with impunity* (*an outlaw*) مبهرج mubuhruj. *To permit blood to be shed with impunity* هادر کردن haudir kirdun.

IMPURE نا پاک na pauk, مردار murdaur, چرکين churkeen, غير خالص ghire-a khaulis, پليد puleed, پليذ puleez, خبيث khubees, نا طاهر na tauhir, شوخ shookh, لکود lukood, تکدر tukuddir, متکدر mutukuddir, نجس nujis, ملوث mulawwus, داعر da-ér, شغبت shumghut, شغندان shumghundaun, شغند shumghund, شغنده shumghundeh, قذر kuzr, بالوش baulooh, کرز kurruz, فز fuzsh, نطف nutif, نطفت nutifut, نضف nuzif, نضيف nuzeef.

Impurely با ناپاکي ba napauké, مردارانه murdarauneh, شوخانه shookhauneh.

Impurity, *impureness* نا پاکي na pauké, مرداري murdauré, شوخي shookhé, الايش ala-ésh, خبث khubs, نجس nujis (pl. انجاس anjaus, نجاست nujausut), قذع kuza, کدر kudr, کدرت kudrut, دعارت daurut, غذامت ghuzaumut, رجز rujiz, رکس ruks, رجس rujis. *To be free from impurity* از کدر خالي بودن uz kudr khaulé boodun, از الايش صافي و خالص شدن uz ala-ésh saufé ou khaulis shoodun.

To IMPURPLE ارجوان کردن arjuvaun, kirdun, برفير ساختن burfeer saukhtun.

IMPUTABLE ممکن اسناد mumkina isnaud. v. *accusable*, *chargeable*.

Imputation اسناد isnaud, بجل bujul, بهر buhr, افترا iftira, بهتان buhtaun. v. *accusation*, *charge*, *calumny*, *reproach*.

To impute تهمت کردن tuhmut kirdun, بهتان ساختن buhtaun saukhtun, افترا زدن iftira zudun. v. *to accuse*, *censure*.

An imputer اسناد گر isnaud gur. v. *accuser*.

IN [P] در dur, اندر andur, درون duroon, اندرون anduroon, ب be, به beh, بر bur, [A] في fi, ب bi, داخل daukhil, علي ala. v. *within*. — *In that place* [P] در انجا dur aunja. *In the mean time* [P] در اين ميان dur ein mei-aun, [A] في غضون ذلك fi ghuzoon zalika. *In the day-time* [P] در نهار dur nihaur, في يوم fi é-oom. *In fact* [A] في حقيقة fi hukeekut. v. under *fact*.—*In no shape* جدا jiddan, جدانه jiddauneh. *To go in* در اندرون رفتن dur anduroon ruftun. *In the manner of* بر وجه bur wujuh. *In the manner above mentioned* بر منوال مشروح bur munwaula mushrooh. *In a continued series* علي التوالي ala't'tuwaulé. *In order* علي حسب ترتيب ala husba turteeb. *In case it happens* علي تقدير الوقوع ala tukdeeru'l'wukuwa. *In this case* علي هذا التقدير ala huza'l'tukdeer. *In the morning* علي صباح ala subah. *In the evening* علي مسا ala musa. *In that* زيرا zeera, زيراکه zeerakeh. v. *because*. — *In as much* چون choon. چونکه choonkeh. v. *since*.—*In debt* قرضدار kuruzdar. v. under *debt*.— *In two or three days* بعد دو سه روز baad doo seh rooz. *In two years he will return* بعد دو سال باز خواهند امد baad doo saul bauz khauhind aumud. *In hand*, *in readiness* در دست dur dost. *In the secret* داخل السر daukhilu's'sur.

INABILITY عدم قدرت aduma kudrut, عدم قوت aduma kuwwut, نا تواني na tuvvauné, درماندگي durmaundugé, تنک دستي tunk dosté. v. *impotency*. — *Inability of resistance* عدم مقاومت aduma mukawumut.

INACCESSIBLE ممتنع الوصول mumtuna-u'l'wusool, مانع mauna, منيع muné-a, مناعت muna-at, تمنع tumunna. *An inaccessible moun-*

tain هضبت huzbut. *An inacceſſible fortreſs* مناعت muna-at. v. *impregnable.* — *An inacceſſible man* صاحب مناعت ſahib munaat.--*Inacceſſibility* مناعت munaat, تمنع tumunna.

INACCURACY عدم اصلاح aduma iſlauh, عدم تقيد aduma tuké-ud, عدم دقت aduma dikkut, بي سازكاري bé ſauzkauré. v. *incorrectneſs.*

Inaccurate بي اصلاح bé iſlauh, نا پركار na purkaur, بي تقيد bé tuké-ud, نا سازكار na ſauzkaur, بي دقت bé dikkut, نا مكلف na mukulluf, نا نطس na nutis, نا پركار na purkaur. v. *incorrect*, *imperfect.*—*Inaccurately*, v. *incorrectly*, *imperfectly.*

INACTION, *inactivity*, فراغت firaughut, فراغ firaugh, پروا purwa, عدم كارسازي aduma kaurſauzé, اواري awauré. v. *idleneſs*, *reſt*, *ceſſation.*

Inactive نا بكار na bekaur, شاركار ſharkaur, نمونه numooneh, كاهل kauhil, نا كارساز na kaurſauz, اواره awaureh, باطل bautil. v. *idle*, *indolent*, *lazy*, *ſluggiſh.* —*Inactively* كاهلانه kauhilauneh, بطالا buttaulan, شاركارانه ſhaurkarauneh, بطريق كاهل betureeka kauhil.

INADEQUATE نا لايق na la-ék, بي كفايت bé kifa-é-ut, نا موافق na muwaufik, بي موافقت bé muwaufikut, نا مناسب na munauſib, غير مناسبت ghire-a munauſibut, ذو عيب zu aïb, ذو تقصير zu tukſeer, ناقص naukis. v. *defective.*

To be inadequate تقصير شدن tukſeer ſhoodun, نا موافق بودن na muwaufik boodun.

Inadequately بطور نا لايق betoor na la-ék, با تقصير ba tukſeer, ناقصانه naukiſauneh.

INADVERTENCY خطا khuta, غفل ghufl, غفلت ghuflut, سهو ſuhoo, غباوت ghubawut, اهمال ihmaul, مساهلت muſauhilut, مسامحت muſaumihut. v. *negligence.* — *Inadvertent* غافل ghaufil, كاهل kauhil. v. *careleſs*, *negligent.*—*Inadvertently* غافلانه ghaufilauneh, با خطا ba khuta, كاهلانه kauhilauneh, سهوا ſuhwan, با سهو ba ſuhoo.

INALIENABLE ممتنع از تصرف خود بيرون دادن mumtina uz tuſurrufa khood beeroon dadun.

INANE خالي khaulé. v. *empty*, *void.*

INANIMATE بي جان bé jaun, غير حيات ghire-a hei-aut, نا روان na rouvaun, جامد jaumid (pl. جمد jumud).

INANITY خلا khula. v. *emptineſs.*

INAPPLICABLE نا شايسته na ſha-éſteh, بي موافقت bé muwaufikut, نا لايق na la-ék.—*Inapplication*, v. *indolence.*

INARTICULATE ذو اواز نا اشكار zu awauz na aſhikaur, صدا نا ظاهر ساز ſuda na zauhir ſauz, متوي mutawé, ذو هزمجت zu huzmujut, لكنت luknut. *An inarticulate ſound*, *inarticulateneſs* اواز نا اشكار awauz na aſhikaur, صدا نا ظاهر ſuda na zauhir, هزمجت huzmujut, هزمل huzmul, تختخه tukhtukheh, ثعثعت ſaſaat. *Inarticulately* بر وجه متوي bur wujha mutawé, بطور اواز نا اشكار betoora awauz na aſhikaur.

INARTIFICIAL خلاف صناعت khilaufa ſunaat, بي حيله bé heeleh.

INATTENTION اهمال ihmaul, عدم اشتغال aduma iſhtighaul, خطا khuta, غفلت ghuflut, مسامحت muſaumihut. v. *inadvertency.*

Inattentive كاهل kauhil, نا مشغول na muſhghool, سهوان ſuhwaun, غفلان ghuflaun, ساهي ſauhé, مساهل muſauhil, فرناس furnaus, بي اشتغال bé iſhtighaul, غافل ghaufil. v. *careleſs*, *negligent.*

INAUDIBLE نا ممكن استماع na mumkina iſtimaa.

To INAUGURATE تقديس كردن tukdees kirdun. v. *to conſecrate.* —*Inauguration* بيعت bé-at, تقديس tukdees. v. *conſecration.*—*The inauguration of a king* جلوس juloos. v. *coronation.*

INAUSPICIOUS ذو بد بخت zu bud bukht, بد اختر bud akhtur, نا مسعود na muſa-ood, بي طالع bé taula, اهل بد فال ahla bud faul. v. *unfortunate.*

INBORN مطبوع mutboo-a. v. *innate.*

To INCAGE در قفص نهادن dur kufus nihaudun. v. *to confine*, *impriſon.*

Incantation, v. *enchantment.*

Incapableneſs, *incapability*, v. *inability.*

INCAPABLE (*unfit*) بي قابليت bé kaubulut, نا قابل na kaubil, نا اهل na ahl, نا لايق na la-ék. (*without power*) نا قابل na kaubil, بي قدرت bé kudrut, بي قوت bé kuwwut, غير اقتدار ghire-a iktidaur, بي توانائي bé tuvvaun... (*without underſtanding*) بي عقل bé akl, غير استعداد ghire-a iſtédaud, بي علم bé alum, بي هنر bé hunr.

INCAPACIOUS تنك tunk, نا واسع na wauſa, نا فراخ na firaukh. v. *narrow.*—*Incapacioufneſs* عدم وسعت aduma wuſaat, تنكي tunk..., عدم فراخي aduma firaukhé.

INCAPACITY عدم عقل aduma akl, عدم استعداد aduma iſtédaud. v. *inability.*

To incarcerate, v. *to impriſon.*

INCARNATE متجسم mutujuſſim, متجسد mutujuſſud, مجسم mujuſſum, گوشتمند kooſhtmund.

To incaſe, v. *to encloſe*, *cover*, *invelope.*

INCAUTIOUS بي بصيرت bé buſeerut, غافل ghaufil, بلا ملاحظه bila mulauhuzeh,

purwaush, نا مقيد na mukeed, بي قيد bé keed, غير احتياط ghire-a ihté-aut, كاهل kauhil, هنبا or هنبى humba. v. *careless.* — *Incautiously* غافلا ghaufilan, از بصيرت بري uz buseerut buré, با غفلت ba ghuflut, كاهلانه kauhilauneh, با اهمال ba ihmaul.

An INCENDIARY (*one who sets houses, &c. on fire*) اتش افروز autash afrooz, اتش انگيز autash angeez, مشعل mushal, حراق hurrauk. (*a seditious man*) فتنه انگيز fitneh angeez, فتنه جوي fitneh jooï, اهل طغيان ahla tughé-aun, مرد فتان murda futtaun, محرك فتنه muhruka fitneh, محرك فساد muhruka fusaud, مفسد muffid, عاصي ausé.

INCENSE بخور bukhoor, كندر kunder, ونيزه wuneezsheh. v. *frankincense.*

To INCENSE اغضاب كردن ighzaub kirdun, ازار دادن azaur dadun, رنجيده و رميده كردن runjédeh ou rumédeh kirdun, انجيدن anjédun, هنجيدن hunjédun, خشمناك ساختن khushminauk saukhtun. v. *to exasperate, irritate.* — *Incensed* ازرده azurdeh, غضوب ghuzoob, رنجيده runjédeh, تحرق tuhurruk. v. *angry.* — *To be incensed* قهر گرفتن kuhr gooriftun, گرم شدن gurm shoodun, اتشي گشتن autaushé gushtun, ازار يافتن azaur é-aftun.

An INCENTIVE محركت muhrikut, تحريض tuhreez, تحريك tuhreek, حثيثي huseesé, اغوا ighwa, اغرا ighra, همز humz. v. *impulse, instigation.* — *Incentive (stimulating)* محرض muhurriz, محثث muhus-hus, محرق muhrik, محرك muhurrik.

INCEPTIVE (*beginning*) اغازنما aghauz numa, ابتدا ساز ibtida sauz, از سر گير uz sur geer.

INCESSANT مداوم mudawim, دايم da-ém, متوالي mutuwaule, مدمن mudmin, پاينده paindeh, دايمي da-émé. — *Incessantly* بي فتره bé futreh, دايما da-éman, با مداومت ba mudawumut, دايم الايام da-ému'l'é-aum.

INCEST فجور القرابه fujooru'l'kuraubeh, زناكاري با خويشان zunnakauré ba kha-éshaun. — *Incestuous* فجور القرابه ساز fujooru'l'kuraubeh sauz.

INCHOATION اغاز aghauz. v. *beginning.* — *Inchoative* اغاز نما aghauz numa. v. *inceptive.*

An INCIDENT سرگذشت surguzusht, سرانجام surranjaum, وقعت wukaat, موقع mooka, قضا kuza, تضيت kuzé-ut, افتادگي uftaudugé, عارض auriz, وقوع wukoo-a, اتفاق ittifauk, حدثي hudsé, حدث hudis, ماجرا maujura. v. *accident.*

Incidental, incident امدانه aumudauneh, عارض auriz, اتفاقي ittifauké, بي قصد و اختيار bé kusd ou ikhté-aur, فجاي fuja-é. v. *fortuitous.* — *Incidentally* عارضانه aurizauneh, اتفاقا ittifakan, از سرانجام surranjaum, با قضا ba kuza.

INCIPIENT بادن baudé, مستانف mustaanif, متخذ muttukhiz.

An INCISION, *incisure*, برش burish, زخم zukhum, كلم kulum, فرض furz, فصل fusl, دروش duroosh, قطع kuta, شكاف shagauf, شك shukk. v. *wound.* — *Incisive* قطع ساز kuta sauz, زخم نما zukhum numa, كلم كنا kulum koona.

To INCITE انگيختن angeekhtun, كام انگيختن kaum angeekhtun, تحريك ساختن tuhreek saukhtun, تحريض نمودن tuhreez numoodun, غوريدن ghoorédun, وژوليدن wuzshoolédun, افژوليدن afzshoolédun, بر اغاليدن bur aghalédun, اغرا كردن ighra kirdun, اغوا ساختن ighwa saukhtun, تيز كردن taze kirdun, ترغيب نمودن turgheeb numoodun. v. *to excite, animate.*

Incitement تحريك tuhreek, تحريض tuhreez, حث huss. v. *incentive, impulse.*

INCLEMENCY عدم رحمت aduma ruhmut, مظلمت muzlumut, ظلم zulm, درشتي durushté, عدم شفقت aduma shufkut. v. *cruelty, severity, roughness.*

Inclement بي رحمت bé ruhmut, ظالم zaulim, غير شفقت ghire-a shufkut, عاصف ausuf. v. *cruel, harsh, severe, merciless, boisterous.*

INCLINABLE مايل ma-él, ميلان دار meilaun dar, ذو ميل zu meil, خواه khauh, خواهان khauhaun, ارزومند arzoomund, اهل هوا ahla hawa, عطوف atoof, مهربان mihrubaun. v. *willing, favourable.*

Inclination (propension of mind) ميل meil, ميلان meilaun, ارزومندي arzoomundé, ارزو arzoo, هوا hawa, هوادت hawaudut, همت himmut, ود و الفت widd ou ulfut, ازرم azrum, عطف atuf (plur. عواطف awautif, اعطاف é-atauf), عطوفت atoofut, مهال mumaul, ميولت mé-oolut, انجذاب injizaub, حذل huzl. v. *affection, love, propensity.* — (*disposition of mind*) خاطر khautir, مشرب mushrub, حال خاطر haula khautir. خوي khooï, منوال munwaul. v. *temper.* — (*tendency downward*) زور zoor, ميل meil, مايل ma-él, مهال mumaul. *Inclination of a vessel to pour off liquor* اقناع iknaa, اصغا isgha.

Inclinatory ذو قوت ميل zu kuwwuta meil.

To incline (to be favourably disposed) ارزو داشتن arzoo daushtun, هوا نمودن hawa numoodun, ود و الفت يافتن widd ou ulfut é-aftun, عطف داشتن atf daushtun, چميدن chumédun, گرايستن

kura-éstun, گرایيدن guraï-édun, ميدن meidun, عشيق شدن ysh- عشق نمودن yshk numoodun, sheek shoodun. — (*to bend, lean downward*) صور نمودن sawr numoodun, ميل كردن meil kirdun, مايل شدن ma-él shoodun, چسپيدن chuspédun, بكشتن bukushtun, منازعت نمودن munauzaat numoodun, ناحي كردن nauhé kirdun, جفتن juftun, معوج كردن ma-ooj kirdun. *To incline the body* or *the head* ركوع كردن rukoo-a kirdun, صغو زدن sughoo zudun, لام نمودن lam numoodun, خم ساختن khumm saukhtun, تدميح شدن tudmeeh shoodun. v. *to bow*. — *To incline to an opinion* گراستن guraustun, براي مايل شدن bera-é ma-él shoodun. — *To incline to the west* (*as the sun, stars, &c.*) تضيف كردن tuzei-uf kirdun, ضيف نمودن zeif numoodun, تدنيق ساختن tudneek saukhtun, خضوع كردن khuzoo-a kirdun. v. *to set*. — *To cause to incline* تميل كردن tumei-él kirdun, اماله ساختن imauleh saukhtun, ديق كردن deek kirdun.

Inclined مايل ma-él, منعطف munaatuf, عاطف autuf, چسپيده chuspédeh, معطوف maatoof. v. *bent*.

Inclining مايل ma-él, ميلان meilaun, عايل au-él, گراي gura-é, ناحي nauhé, اميل ameel, زاغي zaughé, منتحي muntuhé. *Inclining to black* سياه فام se-auh faum. *Inclining to white* سپيد فام sipeed faum. *Inclining to red* سرخ فام surkh faum. *Inclining to yellow* زرد فام zurd faum. *Inclining to green* سبز فام subz faum. *Inclining to brown* قهوه فام kohweh faum, ابغث abghus. *Inclining to blue* سماوي فام sumawé faum. v. *colour*.— *Inclining as a building* (*not perpendicular*) تعرج taarruj.

To INCLOSE (*with pales*) چقيدن chukédun. *An inclosure of pales* جفلق jufluk. v. *to enclose*, &c.

To INCLUDE (*comprise*) اشتمال كردن ishtimaul kirdun, شمول نمودن shumool numoodun, احاطه ساختن ihauteh saukhtun, احتوا كردن ihtuwa kirdun. v. *to contain*; also *to enclose*.

Included, *inclusive*, محاط muhaut, مشمول mushmool, مجموع mujmoo-a. v. *contained*. — *Inclusively* محاطا muhautan, مجموعانه mujmooauneh.

INCOG, *incognito* بيكانكي békaunugé, تبديل صورت tubdeela soorut, نا معلوم na maaloom. v. *unknown*. — *To go incognito, concealed* or *disguised* تبديل صورت نمودن tubdeela soorut numoodun.

INCOHERENCE, *incoherency* عدم الحاق aduma ilhauk, نا قريني na kureené, عدم مناسبت aduma munausibut.

Incoherent نا مناسب na munausib, غير ملحق ghire-a mulhuk, نا موافق na muwaufik, نا در برابر na dur burabur, نا ملايم na mula-ém, نا هموار na humwaureh, غير قرين ghire-a kureen. *Incoherently* بطريق نا مناسب betureek na munausib, بطور نا موافق betoor na muwaufik, بر وجه نا ملحق bur wujha na mulhuk.

INCOMBUSTIBLE ممتنع سوز mumtina sooz, نا قابل افروز na kaubil efrooz.

INCOME خرج khurj, دخل dukhl, حاصل hausil, مدخول mudkhool, رادت raudut, ربع ré-a. v. *produce*, *revenue*.

INCOMMENSURABLE نا مكيول na mukéool, ممتنع قياس mumtina ké-aus.

To INCOMMODE, *incommodate* زحمت دادن zuhmut dadun, مزاحمت كردن muzauhimut kirdun, تعب ساختن taab saukhtun, ستم نمودن situm numoodun. v. *to hinder*, *embarrass*.

Incommodious ذو زحمت zu zuhmut, مزاحم muzauhim, ذو عنف zu unf, نبو nuboo. *Incommodiously* با تكلف ba tukulluf, با زحمت ba zuhmut, مزاحمانه muzauhimauneh. *Incommodiousness* زحمت zuhmut, تكلف tukulluf. v. *inconvenience*.

INCOMMUNICABLE نا ممكن حصه دار na mumkina husseh dar, نا قابل گفتار na kaubila guftaur.

INCOMMUNICATING, *incommunicative* بي همزانو bé humzaunoo, بي گفت و گو bé guft ou goo, بي مصاحبت bé musahibut.

INCOMPACT نا پيوسته na pivusteh, نا چسپان na chuspaun, نا ملحق na mulhuk.

INCOMPARABLE بي نظير bé nuzeer, بي مثال bé misaul, بي اقران bé akraun, غير عديل ghire-a adeel, بي همتا bé humta, يگانه eegauneh, بي مانند bé maunend, غير معادل ghire-a muaudil, بي بدل bé budul, لا يتبدل la yutabadal, فريد fureed, بيهمال béhumaul, بيهمان béhumaun, واحد دهره wauhidu duhrihi, بي برابر bé burabur, عزيز azeez, فريد الدهر fureedu'd'duhr, عديم المثل adeemu'l'misl, اوحد اهل زمانه auhuda ahla zumaunihi, نادر naudir, نادرت naudirut, لا شبيه la shubeeh, بهيم buheem, العجب bu'l'ajib, لالا lala, نسيج nuseej, منيف muneef, يتيم eeteem, يتيمت eeteemut.—*Incomparably* بي نظير bila nuzeer, بي مثالانه bé misalauneh, بر وجه يگانه bur wujha eegauneh, بلا تشبيه bila tushbeeh.

INCOMPASSIONATE بي رحمت bé ruhmut, بي شفقت bé shufkut. v. *pitiless*.

Incompatible, v. *inconsistent*.

INCOMPETENT نا مناسب na munausib, نا لایق na la-ék, بی موافقت bé muwaufikut. *Incompetently* بر وجه نا مناسب bur wujha na munausib.—*Incompetency*, v. *inability*.

INCOMPLETE نا تمام na tumaum, نا کامل na kaumil, مقصور muksoor, ناقص naukis, کم kum, کمین kumeen. v. *defective*, *imperfect*.—*Incompleteness* نقص nuks, قصور kusoor. v. *imperfection*, *defect*.

INCOMPLIANCE عدم موافقت aduma muwaufikut, درشتی durushté, کستاخی kustaukhé.

INCOMPREHENSIBLE, *inconceivable* (*not to be conceived*) بلا ادراک bila idrauk, نا ممکن فهم na mumkina fuhum, نا هویدا na hoo-éda, نا قابل عقل na kaubila akul.—*Incomprehensible* (*not to be contained*) بلا قیاس bila ké-aus, از حد بیرون uz hudd beeroon. *Incomprehensibly*, *inconceivably* بر وجه نا قابل عقل bur wujha na kaubila akul. بطور بلا ادراک betoor bila idrauk, *Incomprehensibleness*, *incomprehensibility* عدم امکان ادراک aduma imkauna idrauk.

INCOMPRESSIBLE نا قابل انفشرش na kaubila afshurish, ممتنع فشار mumtina fishaur, نا ممکن تضییق na mumkina tuzei-ék.

INCONCEALABLE ممتنع نهفتکی mumtina nuhuftugé, نا ممکن پنهان na mumkina pinhaun.

INCONCLUSIVE نا قاطع na kauta, بی نتیجه bé nuteejeh. *Inconclusively* بروجه نا قاطع bur wujha na kauta, بلا نتیجه bila nuteejeh.—*Inconclusiveness* عدم نتیجه aduma nuteejeh, عدم قاطع aduma kauta.

INCONCOCTED نا رسیده na rusédeh. v. *immature*.—*Inconcoction* عدم هضم aduma huzim. v. *indigestion*.

INCONDITIONAL بی استثنا bé istisna, غیر ثنیت ghire-a suné-ut, بی شرط bé shurt.

INCONFORMITY عدم موافقت aduma muwaufikut.

INCONGRUITY, *incongruence* عدم مناسبت aduma munausibut, عدم موافقت aduma muwaufikut, نا همواری na humwauré.

Incongruous نا موافق na muwaufik, نا مناسب na munausib, نا هموار na humwaur, نا در برابر na dur burabur, غیر ملایم ghire-a mula-ém, نا برجا na burja, نا درست na durust.—*Incongruously* بر وجه نا مناسب bur wujha na munausib, بطریق نا موافق betureek na muwaufik, بطور نا هموار betoor na humwaur.

INCONSIDERABLE بی اعتبار bé é-atibaur, نا چیز na cheez, لا شی la shei-é, کم بها kum buha, ناکس nakus, نا کران na guraun, دون doon. v. *trifling*.—*Inconsiderableness* عدم اعتبار aduma é-atibaur, نا چیزی na cheezé.

INCONSIDERATE بی بصر bé busr, بی بصیرت bé buseerut, بی فکر bé fikr, غافل ghaufil, بی تامل bé ta-amul, متهور mutuhawwir. v. *imprudent*, *negligent*, *careless*.—*An inconsiderate speech* سخن بی بصر گذاف guzauf, sukhun bé busr, کلام غافل kulauma ghaufil.—*Inconsiderately* بلا بصیرت bila buseerut, بلا ملاحظه bila mulauhzeh, بی تامل bé ta-ammul, علی الغفلت ala'l'ghuflut, با تهور ba tuhawwur, غیر تکلف ghire-a tukulluf. v. *carelessly*, *rashly*.—*Inconsiderateness*, *inconsideration* عدم فکر aduma fikr, غفلت ghuflut, عجرفت ajrufut, عجرفیت ajrufé-ut, عدم بصیرت adum buseerut.

INCONSISTENCE, *inconsistency*, نا سازکاری na sauzkauré, بیهودگی béhoodugé, عدم مناسبت aduma munasibut, مخالفت mukhaulifut, خلاف khilauf, اختلاف ikhtilauf (plur. اختلافات ikhtilafaut), معاندت ma-anidut, وتنت wutnut, دراي dura-é, تعلل ta-allul, عدم موافقت aduma muwaufikut, عدم لایقی aduma la-éké. v. *incongruity*.

Inconsistent بیهوده béhoodeh, بیمعنی bémaané, نا لایق na la-ék, غیر موافق ghire-a muwaufik, نا سازکار na sauzkaur, مخالف mukhaulif, مغایر mugha-ér, معاند maunid, منافی munaufé, مناقض munaukiz. v. *contrary*, *absurd*, *repugnant*.—*Inconsistently* بیهودانه béhoodauneh, بوجه نا سازکار bewujha na sauzkaur, بطور نا مناسب betoor na munausib, نا لایقانه na la-ékauneh.

INCONSOLABLE غمخور ghumkhore, اندوهکین andoohgeen, دلتنک diltunk, تیره دل teereh dil, نا قابل تسلیت na kaubila tuslé-ut.

INCONSTANCY بی قراری bé kurauré, نا پایداری na païdauré, سبکساری subuksauré, عدم استواری aduma ustuwauré, زواب zuwaub. v. *fickleness*.—*The inconstancy of fortune* چرخ دوار churkha duwaur, بوقلمون کردون bookulmoona gurdoon, صرف surf.

Inconstant بی قرار bé kuraur, نا پایدار na païdaur, هرجایی hurjaï-é, سبکسار subuksaur, سبکپای subukpaï, دو رو doo roo, نا استوار na ustuwaur, غیر ثابت ghire-a saubit, عفك afik, عفیک afeek, عاتك autik, غملج ghumlij, طایش ta-ésh. *Inconstantly* بی قرارانه bé kurauraune, نا استوارانه na ustuwaurauneh.

INCONSUMABLE ممتنع اتلاف mumtina itlauf, مستحیل اکل و بلع mustuheela akl ou bula.

INCONTESTABLE مستحیل منازعت mustuheela munauzaat. v. *indisputable*.

INCONTINENCE بي پرهيزي bé purhazé, شهوت پرستي shuhwut purusté, نفس اماره nufs amaureh, توقان نفس tookauna nufs, شوخي shookhé, عدم عفت aduma affut, عدم عصمت aduma asmut.

Incontinent بي پرهيز bé purhaze, شهوت پرست shuhwut purust, بي عصمت bé asmut, شوخ shookh, غير عفت ghire-a affut, زنپاره zumpaureh, غير ضبط ghire-a zubt.—*Incontinently* بي پرهيز bé purhaze, بروجه بي عصمت bur wujha bé asmut.

INCONTROVERTIBLE نا ممكن نزاع na mumkina nuza. v. *indisputable.*

INCONVENIENCE بي حضوري bé huzooré, تكلف tukulluf, تعنيف taaneef, عنف unf, ازار azaur, زحمت zuhmut, اشوب ashoob, ازي azé, عدم اسودگي aduma asoodugé. v. *difficulty, trouble.*—(*unfitness*) نا سازكاري na sauzkauré, نا همواري na humwauré, عدم موافقت aduma muwaufikut.

Inconvenient (*incommodious*) بيحضور bé huzoor, زو تكلف zu tukulluf, مزاحم muzauhim, زو زحمت zu zuhmut, عنفي unfé, زو ازار zu azaur, نبو nuboo, نبوت nubuwwut. (*unfit*) نا لايق na la-ék, نا موافق na muwaufik, نا برجا na burja. v. *inexpedient.*—*Inconveniently* با زحمت ba zuhmut, مزاحمانه muzauhimauneh, با تكلف ba tukulluf.

Inconversable, v. *unsociable, incommunicative.*

INCONVINCIBLE نا ممكن الزام na mumkina ilzaum, نا مبصرت پذير na mubsurut pizzeer.

INCORPORAL, *incorporate, incorporeal*, نا تن دار na tun dar, غير متجسد ghire-a mutujussud, بي تن bé tun, بلا جسد bila jussud, بي جسم bé jism. v. *immaterial.* — *Incorporality* عدم جسد aduma jussud, بي جوهري bé johuré.—*Incorporally, incorporeally*, بلا جوهري bila johuré, نا جسمانه na jismauneh, نا جسدي na jussudé.

To **INCORPORATE** (*mingle*) خلط كردن khult kirdun, سرشتن surushtun, اميختن ameekhtun, اميز كردن ameez kirdun. v. *to mix.* — امتزاج نمودن imtizauj numoodun, ضم ساختن zumm saukhtun, ضميمت اوردن zumeemut awurdun, الحام كردن ilhaum kirdun, الحاق ساختن ilhauk saukhtun, جمع نمودن juma numoodun, دريک طايفت جمع كردن dur eek ta-éfut juma kirdun. v. *to associate, join, unite.*—*To incorporate cities* ملحقات كردن mulhukaut kirdun.

Incorporation خلط khult, اميزش ameezish, الحاق ilhauk, الحام ilhaum, امتزاج imtizauj, ضم zumm, ضميمت zumeemut. v. *mixture, union.* —*An incorporation* (*a college, body of artisans, &c.*) عرفت urfut. v. *association.*

INCORRECT بي اصلاح bé isslauh, نا املا na imla, نا اصلح na asluh, نا سزا na suza, نا كامل na kaumil, با اهمال ba ihmaul. v. *inaccurate.*—*Incorrectly* بطور بي اصلاح betoor bé isslauh, بر وجه نا سزا bur wujha na suza, نا املا na imlan.

Incorrectness عدم اصلاح aduma isslauh, بي سزاواري bé suzawauré, عدم اهمال aduma ihmaul. v. *inaccuracy.*

INCORRIGIBLE مخلف mukhluf, مستجر mustujruh, بي سامان bé samaun, بي سر و سامان bé sur ou samaun. v. *profligate.* — *Incorrigibleness* اخلاف ikhlauf, بي ساماني bé samauné, فساد fusaud. v. *depravity, wickedness.* — *Incorrigibly* مخلفانه mukhlufauneh, بروجه بي سر و سامان wujha bé sur ou samaun.

INCORRUPT, *incorrupted* طاهر tauhir, ساده saudeh, خالص khaulis, پاک pauk, پاكيزه paukeezeh, اصلاح isslauh, پاكچه paukcheh, بلا رشوت bila rushwut. v. *good, honest.*—*Incorruptibility, incorruptness* (*purity of manners*) صلاح sulauh, طهارت tuhaurut, سادگي saudugé, پاكي pauké, اخلاص ikhlaus. v. *honesty, integrity, chastity.* — (*freedom from decay*) عدم اتلاف aduma itlauf, عدم اسراف aduma israuf, بي تباهي bé tubauhé. — *Incorruptible* نا ممكن اتلاف na mumkina itlauf, نا قابل تباه na kaubila tubauh.

To **INCRASSATE** ستبر كردن sutubr kirdun.

To **INCREASE** (*make more* or *greater*) ازدياد izdé-aud kirdun, زيادت ساختن zé-audut saukhtun, مزيد نمودن muzeed numoodun, ترقي ساختن turukké saukhtun, افزوني دادن afzooné dadun, افزايش بخشيدن afza-ésh bukhshédun, بركت كردن burukut kirdun, اضافت نمودن izaufut numoodun, تضعيف كردن tu... za-éf kirdun. (*to grow more* or *greater*) افزودن afzoodun, تكثير شدن tukseer shoodun, ازديان izdé-aun é-aftun, ترقي يافتن turukk... داشتن daushtun, اعظم گشتن é-azum gushtun.

Increase زياده zé-audeh, زيادتي zé-audut..., ازدياد izdé-aud, زيد zeed, زوائد zuwaud..., استزاد istizaud, تزايد tuza-éd, زيادگي zé-audugé, افزوني afzooné, افزايش afza-ésh, بركت burukut, ترقي turukké, فضل fuzul, فضلت fu...lut, اضافت izaufut, تكثير tukseer, ارتقا irti..., نزل nuzl, فنع funa, نيف neef, نيوف né-oof, كور koor, ميط meet, صرف suruf, ربع r..., شف shuff, برغ burukh, رغس rughs, ... naumé, ناشي naushé. v. *produce*; also *prog...*

An increaser زياده ساز zé-audeh sauz, بركت كننده burukut koonindeh.

INCREATED نا افريده na afrédeh.

INCREDIBILITY, *incredibleness* عدم احتمال اعتقاد aduma ihtimaula é-atikaud.—*Incredible* بلا اعتقاد bila é-atikaud, نا واجب الاعتقاد na vajibu'l'é-atimaud, نا لايق باور na la-éka bawur, نا مستوجب الارتكا na mustoojibu'l'irtika.—*Incredibly* بر وجه بلا اعتقاد bur wujha bila é-atikaud.

INCREDULITY, *incredulousness*, عدم ايمان aduma a-émaun, كفر kufr, عدم اعتقاد aduma é-atikaud.—*Incredulous* بي ايمان bé a-émaun, كم اعتقاد kum é-atikaud, كافر kaufir.

Increment, v. *increase*, *produce*.

INCREPATION (*chiding*) ازار azaur, سرزنش furzunish, طعن taan, ملامت mulaumut.

To INCRUST (*with plaster*, *paint*, &c.) اندودن andoodun, اندوده كردن andoodeh kirdun, سودن soodun, ماليدن mauledun, تطيين tutei-én saukhtun, اندايدن andawédun.—(*to cover with a husk*, *shell*, &c.) با قشر پوشيدن ba kushr poshédun, قشرت كردن kushrut kirdun.

Incrustation (*especially plastering* or *painting walls*) انداوش andawish, اندود andood, ازند azshund, ازنده azshundeh, اخير akheer, اخيز akheez, انداز andauz, مهرهٔ ديوار muhruha deewaur, والاد walaud. (*husk*, *cuticle*, &c.) قشر kushr, قشرت kushrut.

To INCUBATE حضن كردن huzin kirdun, ايراض ساختن é-arauz saukhtun. v. *to sit upon eggs*.—*Incubation* حضن huzin, رخم rukhim, وكن wukin, ايراض a-érauz.

INCUBUS (*night-mare*) ضاغوط zaughoot, كابوس kauboos (pl. كوابيس kuwaubees) سكاچه fukaucheh, برسام bursaum, برخفنج burkhufunj, برخفج burkhufuj, جثام jusaum, جاثوم jausoom, نيدل needul, فرنجو furunjoo, كرنجو kurunjoo, ديثان deesaun.

To INCULCATE از بسيار پند در خاطر نشاندن uz bisse-aur pund dur khautir nishaundun, القا كردن ilka kirdun. v. *to persuade*.

INCULT خالي khaulé. v. *uncultivated*.

INCULPABLE غير مذموم ghire-a muzmoom, بي گناه be gunauh, پاك pauk, ازاد azaud, معصوم maasoom, بي خطا bé khutta. v. *blameless*.—*Inculpably* بر وجه بي جرم و گناه bur wujha bé jurm ou gunauh, معصومانه maasoomauneh.

INCUMBENT (*lying upon*) متكي mutukké, واكن waukin, واكنت waukinut.—(*imposed as a duty*) لازم lauzim, مقتضا muktuza, واجب vajib, ضروري zurooré. v. *proper*, *necessary*.—*It is incumbent on me* مرا لازم است mura lauzim ast.

To INCUR مستحق شدن mustuhukk shoodun, واجب بودن vajib boodun, مستعد شدن mustaad shoodun. v. *to deserve*.—*To incur censure* شكايت مستحق شدن shuka-é-ut mustuhukk shoodun, ملام واجب بودن mulaum vajib boodun. *To incur contempt* مستحق التذليل شدن mustuhukku't'tuzleel shoodun, مستعد نفرين بودن musta-adda nufreen boodun. *To incur punishment* عذاب واجب شدن azaub vajib shoodun, عقاب مستوجب بودن ykaub mustoojib boodun. v. also *to incur*.

INCURABLE بي علاج bé alauj, بي چاره bé chaureh, ممتنع العلاج mumtina-u'l'alauj, ناجس naujis, نجيس nujees, عيا a-é-a, عقام akaum.—*Incurableness*, *incurability* امتناع العلاج imtina-u'l'alauj.—*Incurably* بلا علاج bila alauj, بر وجه بي چاره bur wujha bé chaureh.

Incurious, v. *negligent*, *inattentive*.

An INCURSION تاز tauz, ترك تاز turuk tauz, برنك burunk, هجوم hujoom, حمله humleh. v. *invasion*, *attack*.

Incurvation, *incurvity*, v. *curvature*.

To incurvate, v. *to bend*, *crook*.

To INDART در انداختن dur andaukhtun.

INDEBTED (*being in debt*) مديون mudé-oon, وام گير waum geer, دين دار dein dar, مقترض mukturiz. (*having obligations*) منتدار minnut dar, ممنون mumnoon.

INDECENCY عدم ادب aduma adub, ترك ادب turuka adub, عدم شايستگي aduma shaéstugé, زشتي zushté, شوخي shookhé, نا همواري na humwauré.

Indecent بي ادب bé adub, نا هموار na humwaur, نا سزا na suza, نا شايسته na sha-ésteh, نا لايق na la-ék, نا پسنديده na pussundédeh, زشت zusht, كاليو kalé-oo, كوژ koozsh. *An indecent action* بي ادبانه وضع bé adubauneh wuza. *Indecent actions* حركات نا هموار hurukauta na humwaur, اطوار نا پسنديده atwaura na pussundédeh.

Indecently بي ادبانه bé adubauneh, بر وجه نا شايسته bur wujha na sha-ésteh, شوخانه shookhauneh, زشتانه zushtauneh, نا همواراته na humwaurauneh.

INDECLINABLE نا تصريف دار na tusreef dar, ممتنع بنا mumtina buna.

Indecorum, *indecorous*, v. *indecency*, *indecent*.

INDEED (*in reality*, *in truth*) بلي bulé, تحقيقا tuhkeeka, علي تحقيق ala tuhkeek, في الحقيقت fi'l'hukeekut, ظاهرانه zauhirauneh, ظاهرا zauhiran, ظاهر zauhir, يقينانه eekeenauneh, فهو fuhwa. v. *certainly*.—*Indeed!* (*is it possible! wonderful!*) عجبا ajiban!

INDEFATIGABLE نا وامانده na wamaundeh, مهتنع ماندگي mumtina maundugé, نا انكار na afgaur, بي اتعاب bé itaub, غير تعب ghire-a taub. — *Indefatigably* بي ماندگي bé maundugé, بلا اتعاب bila itaub.

INDEFESIBLE مهتنع ابطال mumtina ibtaul. v. *irrevocable*.

INDEFENSIBLE (*incapable of resistance*) مهتنع مقاومت mumtina mukawumut. (*admitting no apology*) مهتنع بهانه mumtina buhauneh. v. *inexcusable*.

INDEFINITE نا محصور na muhsoor, غير معهود ghire-a maahood, نا مقرر na mukurrur, نا قاطع na kauta, غير معين ghire-a mu-aï-én, نا متعين na muta-aï-én, غير محقق ghire-a muhukkuk, نا معرف na mu-arruf, نا محدود na muhdood, غير مقطوع ghire-a muktuwa. *An indefinite number* ادنك adunk.--*To take or buy any indefinite quantity* بكزاف ستاندن beguzauf sitaundun.

Indefinitely بر وجه نا محصور bur wujha na muhsoor, بطور غير معهود betoora ghire-a maahood, بطريق نا مقرر betureeka na mukurrur.

INDELIBLE مستحيل الاندراس mustuhil-u'l'anduraus, مهتنع ابطال mumtina ibtaul.

INDELICACY شوخي shookhé, فحش fuhish, مرداري murdauré, عدم ادب و اركان aduma adub ou arkaun, بي لطفي bé lutfé, عدم ظرافت aduma zuraufut.

Indelicate شوخ shookh, بي ادب bé adub, فاحش fauhish, مردار murdaur, نا طاهر na tauhir, نا پاك na pauk, بي نزاكت bé nuzaukut, غير ظرافت ghire-a zuraufut, بي ازرم bé azrum, نا نازنين na nauzneen, بي لطف bé lutf.

INDEMNIFICATION تضمين tuzmeen.

To indemnify تضمين كردن tuzmeen kirdun.

INDEMNITY (*exemption from punishment*) از عقوبت مسلم uz akoobut musullum, از تعذيب ازاد uz taazeeb azaud, از عقب معاف uz akub mu-auf.

To INDENT كنده كردن kundeh kirdun, دندان اسا ساختن dundaun asa saukhtun. (*to covenant*) عقد كردن akud kirdun, عهد و پيمان ساختن ahud ou peimaun saukhtun. *An indenture* عقد akud, اقرار ikraur, عهد ahud, پيمان peimaun, شرط shurt. v. *contract*, *bargain*.

INDEPENDENCE (*freedom from control*) استقلال istiklaul, اميني ameené, اختيار ikhtéaur, ازادي azaudé, اسوده حال asoodeh haul, عدم ضبط و ربط aduma zubt ou rubt. v. *liberty*, *freedom*.

Independent (*uncontrolled*) مستقل mustukill, مطلق mutluk, معاف mu-auf, بي ضبط و ربط bé zubt ou rubt, ازاد azaud. v. *free*. — (*without reference or connexion*) بي نسبت bé nusbut, غير مناسبت ghire-a munausibut, بي تعلق bé ta-alluk, غير انتساب ghire-a intisaub. — *Independently* (*freely*) مستقلا mustukillan, بر وجه بي ضبط و ربط bur wujha bé zubt ou rubt. (*without relativeness*) بطور نا مناسب betoor na munausib, بطريق بي تعلق betureek bé ta-alluk.

INDETERMINABLE (*not to be defined or fixed*) مهتنع فصل mumtina fusl, مستحيل قطع mustuheela kuta, نا مهكن قرار na mumkina kuraur.

INDETERMINATE, *indetermined* (*not defined or fixed*) غير معين ghire-a mu-aï-én, نا محدود na muhdood, نا مقرر na mukurrur. v. *indefinite*, *unsettled*.—*Indeterminately* بطور نا محدود betoor na muhdood, بطريق نا برقرار betureek na burkuraur.

Indetermination عدم قرار aduma kuraur.

INDEVOUT بي تقوي bé tukwa, بي قنوت bé kunoot.

An INDEX (*whatever points to any thing*) نمون numoon, نمود numood, نما numa, نمونه numooneh, دليل duleel, دال daull. v. also *fore-finger*.—*The index to a book* دفتر duftur, سر دفتر sur duftur, فهرست fihrist, فهرس fihris (pl. فهارس fuhauris). *An index of receipts and disbursements* اخذ و مصرف دفتري akhz ou musruf dufturé.

INDIA هند hind, هندسان hindistan, هندوستان hindostan. *The king of India* (*the Great Mogul*) مغل moghul, شاه هندوستان shahi hindostan, هنديو هند hindé-wa hind. *A prince of India* (*a raja*) راي ra-é, هند راي hind ra-é.—*An Indian* هندوي hindooï, هند hind, هندي hindé, اهل هندوستان ahla hindostan, هندووي hinduooï. — *Indian* هندي hindé, هندكي hindiké (pl. هنادكت hinaudikut). *A sword of Indian steel* سيف هندواني seifa hindoo-auné.

To INDICATE نمودن numoodun, اظهار كردن izhaur kirdun, اشارت ساختن ishaurut saukhtun, اكاه دادن agauh dadun, نمايان كردن numaï-aun kirdun, دلالت ساختن dulaulut saukhtun, مشعر كردن mushaar kirdun, نماييدن numaï-édun. v. *to show*, *point out*.

Indicated نموده numoodeh, متاذن muta-azzun, مشعار اليه mushaurun ileih, مومي اليه moomi ileih.

Indication اشارت ishaurut, دلالت dulaulut, دليلي duleelé, استدلال istidlaul, نشان nishaun, علامت alaumut, اعلام é-alaum, ايما a-éma, برهان burhaun, اظهار izhaur, نمايش numa-ésh

شعور sha-oor. v. *mark, sign, token; symptom; information, intelligence.*

Indicant, indicating نما numa, نماینده numaï-éndeh, نمایان numaï-aun, مشعر mushaar, دال daull.

To INDICT (*accuse of a crime*) شکایت کردن shuka-é-ut kirdun, اسناد نمودن isnaud numoodun, زم ساختن zumm saukhtun, بهتان کردن buhtaun kirdun, غمز نمودن ghumz numoodun, داد ساختن daud saukhtun.

Indictable واجب الشکات vajibu'sh'shuka-é-ut, قابل اسناد kaubila isnaud. — *Indicted* مغموز mughmooz, متهم mutuhhum, ملوم muloom, مقترف mukturif, مذموم muzmoom.

Indictment شکایت shuka-é-ut, اسناد isnaud, افترا iftira. v. *accusation.*

INDIFFERENCE, *indifferency* (*coldness, want of affection*) برودت buroodut, عدم محبت aduma mohabbut, مسامحت musaumuhut, عدم نرم دل aduma nurm dil. (*carelessness*) مساهلت musauhilut, غفلت ghuflut, اهمال ihmaul. v. *negligence.* —(*equipoise, suspension of judgment*) معادلت maadulut, برابري burauburé, موازنت muwauzinut, تذبذب tuzubzub, سوي sooï. v. *impartiality.*

Indifferent (*cold, unaffectionate*) ذو برودت zu buroodut, بي محبت bé mohabbut, نا نرم دل na nurm dil, اهل برودت و کدورت ahla buroodut ou kudoorut. (*careless*) غافل ghaufil, کاهل kauhil, سهوان suhwaun. (*left to free choice*) مخير mukhei-ur. (*disinterested*) خالص khaulis, خالص الجنان khaulisu'l'junaun. v. *impartial.*— *An indifferent action* (*neither good nor bad*) مباح mubauh, امر عادت amra audut, جايز ja-éz, جواز juwauz, شي بين بين shei-un beina beina. (*in a state of mediocrity*) معتدل mu-atudil, توسط tuwussut, سوا suwa, در حال میانه dur haula mé-auneh.

Indifferently (*coldly*) با برودت ba buroodut. (*indiscriminately*) بلا فرق bila furk, با مخير ba mukhei-ur. (*tolerably, passably*) معتدلانه ma-atudilauneh, توسطا tuwussutan.

INDIGENCE احتياج ihté-auj, حاجت haujut, نيازمندي né-auzmundé, ضرورت zuroorut, فقيري fakeeré, فقر fakir. v. *poverty.*

INDIGENOUS ذو ولايت zu wala-é-ut.

INDIGENT محتاج muhtauj, فقير fakeer, نيازمند né-auzmund, حاجتمند haujutmund, خليل khuleel, مختل mukhtill. v. *poor, needy.*

INDIGESTED (*not arranged, rude*) بي ترتيب bé turteeb, نا مرتب na muruttub, غير منظوم ghire-a munzoom, نا برجا na burja, نا منتظم na muntuzim, بي اندام bé andaum, غدنک ghudunk, بي فرق bé furk, غير فصل ghire-a fusl. (*not concocted in the stomach*) نا گواريده na guwaurédeh, نا هضيم na huzeem.

Indigestible ممتنع گوار mumtina guwaur, مستحيل هضم mustuheela huzim.

Indigestion عدم هضم aduma huzim, نا گوار na guwaur, نا گواره na guwaureh, دير گوار deira guwaur, نا خوش گوار na khoosh guwaur, تخمه tukhumut, تخم tukhum (pl. تخامت tukhaumut), وخامت wukhaumut (pl. اوخام awkhaum, وخام wukhaum), بردت burudut, اسفيوش isfé-oosh.

Indisposed from indigestion وخامت wukhaumut, وخوم wukhoom, وخومت wukhoomut, متخم mutkhim, موخم mookhim, ذو مسدود معدت zu musdooda madut, طنخ tunkh.

INDIGNANT پر قهر pur kuhr, سخت روي sukht rooï, ازارده خاطر azaurdeh khautir, قهرناک kuhrnauk, ذو خشم zu khushm, خشمکين khishmkeen, غضوب ghuzoob, بيحضور bé huzoor, عابد aubid, محنق muhnik. v. *angry.*

Indignation سخت روبي sukht rooï-é, غضب ghuzb, رنجوري runjooré, خشم khishm, حميت humé-ut, قهر kuhr, دلگيري dilgeeré, رنجش خاطر runjisha khautir, حنق hunk, تاقت taukut, رژ ruzsh. v. *anger, disdain.*— *To excite indignation* ازرده خاطر کردن azurdeh khautir kirdun, مدغص انگيختن mudghis angeekhtun, رنجيده ساختن runjédeh saukhtun, تغييظ نمودن tughei-éz numoodun. v. *to exasperate.* — *To be fired with indignation* اتشي گشتن autashé gushtun, خشم گرفتن khishm gooriftun, تغيظ شدن tughei-uz shoodun. v. *to be angry.*—*With indignation and hatred* با غيظ و عدوان ba gheez ou uduwaun, با غضب و کين ba guzb ou keen.

INDIGNITY تعدي با طنز ta-addé ba tunz, ظلم با مذمت zulm ba muzimmut, جفا با طعن jufa ba taan. v. *contumely, insult.*

INDIGO نيل neel, نيلج neeluj, وسمت wusmut.

INDIRECT (*not straight*) نا راست na raust, نا در خط متوازي na dur khutta mutuwauzé, نا درخط عمود na dur khutta amood, معوج ma-ooj, ملتوي multawé, پيچ peech. v. *crooked, curved.* —(*not honest*) نا صالح na saulih, نا صادق na saudik, بي اخلاص bé ikhlaus, حيله باز heeleh bauz.—(*not in express terms*) نا در کلام ظاهر na dur kulauma zauhir, نا في سخن مبين na fi sukhun mubei-un. — *Indirectly* بطور نا راست betoora na raust. بر وجه معوج bur wujha ma-ooj.—(*dishonestly*) بي صالحانه bé saulihauneh, غدرانه

ghudirauneh, با حيله بازي ba heeleh bauzé.—(*not clearly*) نا جدا na juddan, نا بعينه na bi-ainihi.—*Indirectness, indirection* تعمج ta-ammuj, عوج awuj, اعوجاج é-awujauj, پيچش peechish.—(*unfairness*) حيله heeleh, قباحت kubauhut, غبن ghubin. v. *dishonesty*.

INDISCERNIBLE ممتنع منظور mumtinaa munzoor, نا ظاهر na zauhir, غير اشكار ghire-a ashikaur, نا هويدا na hoo-éda, نا بين na bei-un.—*Indiscernibly* بر وجه نا منظور bur wujha na munzoor, بطور نا ظاهر betoor na zauhir, نا اشكارانه na ashikaurauneh.

INDISCREET بي بصيرت bé buseerut, غير انصاف ghire-a insauf, غافل ghaufil. v. *imprudent*.—*Indiscreetly* غافلانه ghaufilauneh, غفلة ghuflutan, بلا تعقل bila ta-akkul.—*Indiscretion* عدم هوشياري aduma hooshé-auré, غفلت ghuflut, عدم بصيرت aduma buseerut, بي تدبيري bé tudbeeré, كستاخي kustaukhé. v. *rashness, imprudence*.

INDISCRIMINATE بي فرق bé furk, نا مفروق na mufrook, بی فصل bé fusl.—*Indiscriminately* بلا فرق bila furk, نا مفروقانه na mufrookauneh.

INDISPENSABLE لازم lauzim, ملتزم multuzim, مقتضى muktuzé, ضروري zuroore. v. *necessary*.—*Indispensableness* لازمت lauzimut, اقتضا iktiza, ضرورت zuroorut.—*Indispensably* لاجرم lajurum, لازمانه lauzimauné, التزاما iltizaman, لابد laubud, بالضروره bizzurooreh, حزاقا huzaukan. v. *necessarily*.

To INDISPOSE (*in point of health*) مزاج نا خوش كردن mizauj na khoosh kirdun, بيمار ساختن beemaur saukhtun, تمريض كردن tumreez kirdun.—(*to render unfit*) نا لايق كردن na la-ék kirdun, نا مناسب ساختن na munausib saukhtun, نا موافق كردن na muwaufik kirdun, نا قابل نمودن na kaubil numoodun.—(*to make averse*) متنفر كردن mutunuffir kirdun, معرض ساختن maaruz saukhtun, مخالف كردن mukhaulif kirdun.

Indisposed بيمار beemaur, مريض mureez, معلول maalool, خسته khusteh. v. *infirm, sick*.—*Indisposedness*, v. *sickness*.

INDISPUTABLE ممتنع بحث mumtina buhs, مستحيل منازعت mustuheela munazaat.—*Indisputableness* يقين eekeen, عدم گمان aduma gumaun, زوال الشك zuwaulu'sh'shuk. v. *certainty*.—*Indisputably* لا شك la shuk, تحقيقا tuhkeeka, على اليقين ala'l'eekeen, يقينانه eekeenauneh. v. *certainly*.

INDISSOLVABLE, *indissoluble* ممتنع گداز mumtina gudauz, نا ممكن مفروق na mumkina mufrook, ممتنع منقطع mumtinaa munkuta, مستحيل نقض mustuheela nukiz. v. *inseparable, firm, obligatory, everlasting*.—*Indissolubility, indissolubleness* امتناع گداز imtinaa gudauz, پايداري pa-édauré, استواري ustuwauré. v. *firmness*.—*Indissolubly* بطور ممتنع گداز betoora mumtina gudauz, بر وجه نا منكسر bur wujha na munkusir.

INDISTINCT نا متفرق na mutufurruk, نا منفصل na munfusl, نا جدا na judda, غير ممتاز ghire-a mumtauz, بي تميز bé tumei-éz, مشوش mushawwush. v. *confused*.—*Indistinctly* (*not clear*) نا بين na bei-un, غير متباين ghire-a mutuba-én, نا ظاهر na zauhir, نا اشكار na ashikaur, بلا فرق bila furkin, مشوشا mushawwushan. v. *confusedly*.—(*not clearly*) نابينا na bei-unan, نا ظاهرانه na zauhirauneh. *Speaking indistinctly* اغتم aghtum غتمي ghutmé, مشوش كلمات كنا mushawwush kulmaut koona. *An object seen indistinctly at a distance* شبح shubuh (plur. اشباح ashbauh), شخص shukhs, سواد suwaud.—*Indistinctness* عدم امتياز aduma imté-auz, تشويش tushweesh, عدم فرق aduma furk, خلط khult, عدم فصل aduma fusl. v. *confusion*.—(*want of clearness*) عدم تبيين aduma tubei-én.—*Indistinctness* or *dimness of sight* كلان پيشه kulauna peisheh.

To INDITE (*dictate a letter, &c.*) تملي كردن tumullé kirdun.

INDIVIDUAL, *indivisible* نا مقسوم na muksoom, نا مفروق na mufrook, نا منقطع na munkuta.—*An individual* شخص shukhs (pl. اشخاص ashkhaus), فرد furd (plur. افراد afraud), نفس nufs, سواد suwwaud. *Indivisibleness, indivisibility* عدم تفرق aduma tufurruk, عدم مقسم aduma muksum.—*Individuality, individuation* فردي furdé شخصي shukhsé.—*Individually, indivisibly* فردا فردا furdan furdan, انفرادا infiradan, يكي يكي eeké eeké, يكي يك eeké eek, احدا ahadan واحدا واحدا wauhidan wauhidan, يگان يگان eegaun eegaun, جدا جدا juda juda. v. *singly*.

INDOCIBLE, *indocil* نا قابل تعلم na kaubil ta-allum, ممتنع معرفت mumtinaa maarifut, بي قابليت bé kaubillé-ut.—*Indocility* عدم قابليت aduma kaubillé-ut, امتناع علم imtinaa ylm.

INDOLENCE, *indolency* اهمال ihmaul مساهلت musauhilut, كاهلي kauhilé, كسل kusl تهوان tuhwaun, غفلت ghuflut. v. *sloth, laziness*.—(*freedom from pain*) عدم درد aduma durd بي زحمتي bé zuhmuté, عدم رنج aduma runj عدم وجع aduma wuja.

Indolent كاهل kauhil, مساهل musauhil, پرواش purwaush, تنبلان tumbulan, تنبل tumbul, فرناس furnaus, شاركار shaurkaur, شنك shunk, غافل ghaufil, مهمل muhmul, لاشه lausheh, كسل kusil, كسول kusool, كسلت kuslut, مكسال muksaul, هوشا hoosha. v. *lazy, slothful, slow.*—*(free from pain)* بلا درد bila durd, بی رنج bé runj, نا زحمت دار na zuhmut dar.—*Indolently* كاهلانه kauhilauneh, مساهلا musauhilan. v. *carelessly, slothfully.*

INDUBITABLE, *indubitably* بلا شك bila shuk, بي كمان bé kumaun. v. *undoubted.*

To INDUCE انكيختن angeekhtun, انكيز نمودن angeez numoodun, مختطر كردن mukhtir kirdun, ترغيب ساختن turgheeb saukhtun, تحريك كردن tuhreek kirdun. v. *to excite, incite, persuade; infer; introduce.*

Induced, v. *persuaded, prevailed upon.*

Inducement محركت muhrikut, تحريض tuhreez, تحريك tuhreek. v. *incentive, motive.*

Induction, v. *entrance, inference.*

Inductive. v. *persuasive, inferring.*

To INDULGE رخصت نمودن rukhsut numoodun, نازيدن nauzédun, استمالت ساختن istmaulut saukhtun, نوازش نمودن nuwauzish numoodun. v. *to favour, fondle, gratify.*

Indulgence نوازش nuwauzish, نوازي nuwauzé, رخصت rukhsut, نرم دلی nurm dilé, شفقت shufkut, عفو afoo, تسامح tusaumih, مغفرت mughfirut, اغماض ighmauz, اغماض عين ighmauza aïn, ناز nauz, نازكي nauzugé.

Indulgent ذو رخصت zu rukhsut, نواز nuwauz, نوازش نما nuwauzish numa, عاشق aushik. v. *kind, gentle, favourable.*—*Indulgently* با رخصت ba rukhsut, با نوازش ba nuwauzish, بی عنف bé unf, بي درشتي bé durushté.

INDULTO معافي maufé. v. *exemption.*

To INDURATE *(make hard)* تصليب ساختن tusleeb saukhtun, سخت كردن sukht kirdun, سختن sukhtun.—*(to grow hard)* سخت كشتن sukht gushtun, مترز شدن mutriz shoodun, سختن sukhtun. v. *hard.*—*Induration (growing hard)* مترز mutriz, تصليب tusleeb, سختي sukhté.—*(obduracy)* اقسا iksa, مقاسات mukausut, مكابدت mukaubudut.

INDUSTRIOUS ذو هنر zu hunr, صاحب فن sahib funn, جرب دست jurb dost, ظريف zureef (fem. ظريفت zureefut), كارساز kaur sauz, كار ازموده kaur azmoodeh, كارامور kaur amooz, كاراكاه kaur agauh, كاردان kaur daun, كاربند kaur bund, كاران kaur raun, كاركدار kaurguzaur, كاركن kaurkoon, صنع suna, هنرمند hunrmund, هنربند hunrbund, برفندار burfundar, لبق lubik, لبيق lubeek, لبيب lubeeb, ارب arib, حاذق hauzik. v. *diligent, laborious.*—*An industrious servant* خدمتكار khudmutkaur.—*Industriously* ظريفانه zureefauneh, كار سازانه kaur sauzauneh, با هنر ba hunr, با فن ba funn.—*(on purpose)* با غرض ba ghurz, قصدا kusdan, بقصد bekusd, عن قصد aan kusd. v. *intentionally, designedly.*

Industry هنر hunr, هنري hunré, فن funn, كارسازي kaursauzé, ظرافت zuraufut, صناعت sunaat, صناع sunaa, جهد و كار jihud ou kaur, ارب arb, محال muhaul. v. *diligence, assiduity.*—*Any thing gained by labour and industry* كسب kusb, جهد و كار jihud ou kaur, كارو كسب kaur ou kusb. *To affect industry* تظرف كردن tuzurruf kirdun.

To INEBRIATE سكران كردن sukraun kirdun, مست ساختن must saukhtun, سرخوش نمودن surkhoosh numoodun. v. *to intoxicate.*—*(to be intoxicated)* سكران شدن sukraun shoodun, مست كشتن must gushtun, سرخوش بودن surkhoosh boodun.—*Inebriation* سرمستي surmusté, سكر sukr. v. *drunkenness, intoxication.*—*Inebriated* سرخوش surkhoosh, سكران sukraun. v. *drunk.*

INEFFABLE ممتنع كو mumtina goo.—*Ineffably* بر وجه ممتنع كو bur wujha mumtina goo.

INEFFECTIVE, *ineffectual, inefficacious* بي قوت bé kuwwut, نا قوي na kooï, بي قدرت bé kudrut, نا كافي na kaufé, بلا كيفيت bila keefé-ut, غير عمل ghire-a aml, باطل bautil, نا كارساز na kaursauz, نا كاركر na kaurgur, غير موثر ghire-a mu-essir, نا موكد na mu-ekkud.—*Ineffectually, ineffectively, inefficaciously* بلا قوت bila kuwwut, باطلانه bautilauneh, بر وجه نا كارساز bur wujha na kaur sauz.—*Ineffectualness, inefficacy* عدم قوت aduma kuwwut, بي تواني bé tuvvané, عدم قدرت aduma kudrut, عدم موكد aduma mu-ekkud.

INELEGANCE عدم لطافت aduma lutaufut, عدم نزاكت aduma nuzaukut, عدم ظرافت aduma zuraufut, ترك ادب turuka adub.—*Inelegance of writing* or *composition* عدم اصطلاح aduma istilauh, عدم انشا پردازي aduma insha purdauzé.—*Inelegant* بي لطافت bé lutaufut, بي نزاكت bé nuzaukut, غير ظرافت ghire-a zuraufut, بي ادب bé adub, غير ازرم ghire-a azrum, نا لطيف na luteef, نا پاكمال na paukmaul, نا ظريف na zureef. *Inelegant (composition in prose* or *verse)* نا موزون na moozoon. v. also *contemptible, mean.*—*Inelegantly* بر وجه نا لطيف bur wujha na luteef,

بطریق نا بطور بی ظرافت betoor bé zuraufut, betureek na paukmaul. پاکہال

INELOQUENT بی علم کلام bé ylma kulaum, نا زبان اور na zubaun awur.

INEPT بی مناسبت bé munauſibut, نا قابل na kaubil, بی موافقت bé muwaufikut, بي معني bé maané. v. *unfit*, *uſeleſs*, *fooliſh*, *trifling*.

INEQUALITY نا هموارى na humwauré, عدم برابري aduma burauburé, عدم اعتدال aduma é-atidaul.

INERRABLE از خطا ازاد uz khutta azaud, بی ضل bé zull, بلا سهو bila ſuhoo.—*Inerrably* لابد la bud. v. *infallibly*.—*Inerringly* بی خطا bé khutta, بلا سهو bila ſuhoo.

INERT بي هنر bé hunr, نا کارساز na kaurſauz, کاهل kauhil, نا بکار na bekaur, خام دست khaum doſt, بي حرکت bé hurukut. v. *motionleſs*, *ſluggiſh*, *dull*. — *Inertly* کاهلانه kauhilauneh, بر وجه نا بکار bur wujha na bekaur. v. *dully*, *ſluggiſhly*.—*Inertneſs*, v. *dullneſs*, *ſluggiſhneſs*.

INESTIMABLE بلا قیمت bila keemut, گران بها guraun beha, گران مایه guraun ma-éh.

INEVIDENT نا اشکار na aſhkaur.

INEVITABLE غیر مکتلي ghire-a muktula, مستحیل ممتنع اجتناب mumtinaa ijtinaub, احتذار muſtuheela ihtizaur. *It is inevitable* غیر مکتلی است ghire-a muktula aſt, لا وهم من کذا la wuhum min kuza. — *Inevitably* بر وجه غیر مکتلی bur wujha ghire-a muktula, بي امکان اجتناب bé imkauna ijtinaub.

INEXCUSABLE نا واجب العذر na vajibu'l' uzr, بی تعلل bé ta-allul, بي پوزش bé poziſh, نا معذور na maazoor, بي بهانه bé buhauneh.

Inexcuſableneſs نا معذوري na maazooré, خلاف واجب العذر khilaufa vajibu'l'uzr. — *Inexcuſably* بطور نا واجب العذر betoor na vajibu'l'uzr, بر وجه بي تعلل bur wujha bé ta-allul, نا معذورانه na maazoorauneh.

INEXHAUSTED نا گوازه na guwauzeh, نا معطل na ma-attul, نا خالی na khaulé, نا مصفر na muſfur, نا محلول na muhlool.—*Inexhauſtible* ممتنع گوازه mumtina guwauzeh, مستحیل محلول muſtuheela muhlool.

INEXISTENT, *inexiſting* نا بود na bood, نا بدید na budeed, نا پیدا na peeda, لا مکان la mukaun, عدیم adeem, نا وجود na wujood, نا کاین na ka-én, بی تار و بود bé taur ou bood, بي کون bé koon, غیر موجود ghire-a moujood.

Inexiſtence عدم adum, عدم موجود aduma moujood, نا بودي na boodé, عدم تار و بود aduma taur ou bood, نیستی neeſté.

INEXORABLE ذو متانت zu mutaunut, ذو عناد zu ynaud, شیطان ſheitaun, ستیزه ſitee-zeh, سخت دل ſukht dil, بی مرحمت bé muruhmut. v. *ſtubborn*, *merciieſs*. — *Inexorably* با متانت ba mutaunut. v. *inflexibly*.

INEXPEDIENCE, *inexpediency* عدم مناسبت aduma munauſibut, عدم موافقت aduma muwaufikut, نا واجبي na vajibé, نا لایقي na la-éké. v. *impropriety*. — *Inexpedient* نا واجب na vajib, نا مناسب na munauſib, نا قابل na kaubil, نا موافق na muwaufik, بی موافقت bé muwaufikut, نا لایق na la-ék, نا لازم na lauzim, نا برجا na burja. v. *improper*. — *It is inexpedient* نا لایق است na la-ék aſt.

INEXPERIENCE عدم وقوف aduma wukoof, عدم تجربت aduma tujribut, غمارت ghumaurut. — *Inexperienced*, *inexpert* بي وقوف bé wukoof, غیر تجربت ghire-a tujribut, نا دیده na deedeh, نا دان na daun, غمارت ghumaurut, غمر ghumr, مغمر mughummur, غر ghurr, غریر ghureer, غتغره ghutkureh, غتغژه ghutkuzſheh.

INEXPIABLE ممتنع تکفیر mumtinaa tukfeer, نا ممکن دیت na mumkina dé-ut, مستحیل کفار muſtuheela kufaur. — *Inexpiably* بر وجه ممتنع تکفیر bur wujha mumtina tukfeer.

INEXPLICABLE بلا تعبیر bila taabeer, از حد تعبیر بیرون uz hudda taabeer beeroon, پیچون peechoon, بي قیاس bé ké-aus, غیر معین ghire-a mu-aï-un, ممتنع شرح mumtinaa ſhurh, مستحیل بیان muſtuheela bei-aun.

Inexplicably بطور بلا تعبیر betoora bila taabeer, بطریق بی قیاس betureeka bé ké-aus, بر وجه غیر معین bur wujha ghire-a mu-aï-un.

INEXPRESSIBLE ممتنع گو mumtina goo, مستحیل ادا muſtuheela ada, نا ممکن تلفظ na mumkina tuluffuz.—*Inexpreſſibly* بطور ممتنع گو betoora mumtina goo, بر وجه نا ممکن تلفظ bur wujha na mumkina tuluffuz.

INEXTINGUISHABLE ممتنع اطفا mumtina itfa, نا ممکن نشان na mumkina niſhaun.

INEXTRICABLE نا ممکنع حل na mumkina hull, ممتنع رها mumtina ruha, از مشکلات مستحیل حل uz muſhkilaut muſtuheela hull, مشوش muſhawwuſh. v. *perplexed*, *intricate*.

Inextricably مشوشانه muſhawwuſhauneh, بر وجه ممتنع حل bur wujha mumtina hull.

INFALLIBILITY, *infallibleneſs* يقين eekeen, یقینیت eekeené-ut, علم اليقين ylmu'l'eekeen, تحقیق tuhkeek, از خطا ازادي uz khutta azaudé. v. *certainty*. — *Infallible* یقیني eekeené, یقینیت eekeené-ut, محقق muhukkuk. v. *certain*. — *In-*

fallibly يقينا eekeenan, با يقين ba eekeen, لا بد la bud, تحقيقا tuhkeeka. v. *certainly*.

INFAMOUS رسوا rufwa, رسواي rufwa-é, بي عرض bé erz, بلا اعتبار bila é-atibaur, بد نام bud naum, زو بدنامي zu budnamé. معيوب maï-oob, دشنام dufhnaum, فضيح fuzeeh, زو ضرر عرض zu zurura erz, سيه رو fé-uh roo. v. *ignominious*.—*The most infamous* اسفل سافلين asfula faufuleen. — *Infamously* با رسوايي ba rufwaï-é, با بد معيوبا maï-ooban, فضيحانه fuzeehauneh, با بد نامي ba bud naumé.

Infamy, infamousness رسوايي rufwaï-é, عيب aïb, سيه رويي fé-uh rooï-é, ننك nunk, بد نامي bud naumé, هتك العرض hutku'l'erz, هوان huzlaun, نغضان العرض nukfaunu'l'erz, اثر قبيح ifra kubeeh. v. *ignominy*.—*A public mark of infamy* سياست fe-aufut. v. *punishment*.

INFANCY طفولت tufoolut, طفل tufl, طفوليت tufoolé-ut, طفليت tuflé-ut, صباوت fubauwut, صبا fuba, پسري pufuré, كودكي koodugé. v. alfo *beginning*, *original*.

An infant طفل tufl, صبي fubé, پسر pufur, پسرك pufuruk, بچه pucheh, مخدوم mukhdoom. v. *child*.—*To dandle an infant* زهزاك كردن zuhzauk kirdun, زتزاق نمودن zukzauk numoodun, تنغيز ساختن tunfeez faukhtun. v. *to dandle*. —*Infantile, infantine* طفل اسا tufl afa, پسر پيوند pufur pivund, صبي منسوب fubé munfoob, پسري pufuré. v. *childish*.

INFANTRY پياده pé-audeh, رجلان rujlaun, سپاه fippah, پياده عسكر pé-audeha afkur, رجالي rujaulé, رجال rujaul, رجيل rujeel, راجل raujil. *An army of infantry* لشكر سپاه lafhkura fippauh [سپاه *fippah*, in Perfia and Turky, fignifies, in general, *Cavalry*: but in India it always means *Infantry*. The word *Sepoy* is corrupted from it] عسكر پياده afkura pé-audeh.

To INFATUATE دلي ديوانه نمودن dilé deewauneh numoodun, بي عقل ساختن bé akl faukhtun, بي فهم كردن bé fuhm kirdun.

Infatuation دلي ديوانه dilé deewauneh, عدم عقل aduma akl, عدم فهم aduma fuhm.

To INFECT اصابت كردن ifaubut kirdun, سرايت زدن fura-é-ut zudun, الايش ساختن ala-éfh faukhtun, الاييدن alaï-édun, عفونت پاشيدن afoonut paufhédun, وبا كستردن wuba kufturdun.— *Infected* الاييده alaï-édeh, سرايت زده fura-é-ut zuddeh. *Infected with the pestilence* مطعون muta-oon.

Infection, infectiousness اصابت ifaubut, سرايت fura-é-ut, تاعون ta-ooni, عدوي adooï, وبا wuba, الايش ala-éfh, عفونت afoonut. v. *contagion*. — *Infection of the air* عفونت هوا afoonuta hawa.

Infectious, infective ساري fauré, معدي maadé, معديت maadé-ut, منعدي munaadé, عفونت پاش afoonut paufh, وبا كستر wuba kuftur, اصابت ريز ifaubut reez. — *Infectiously* سارِيانه fauré-auneh, بطور معدي betoora maadé, منعديا munadé-an.

INFELICITY بد بختي bud bukhté, سيه روز fé-uh rooz, زوال zuwaul, شامت fhaamut, سياه بختي fe-auh bukhté, گرانجاني guraunjauné, زمانه zumauneh, دبرت dubrut, نحس nuhus, حرف hurf, حساس hufaus, شقا fhuka. v. *calamity*, *misery*, *unhappiness*.

To INFER (*draw a conclusion from premises*) نتيجه نمودن nuteejeh numoodun, اوردن awurdun, قياس كشيدن ké-aus kufhédun, سبب اوردن fubub awurdun, وهم كردن wuhum kirdun. v. *to bring*, *offer*, *produce*. — *Inferred* اورده awurdeh. *What is to be inferred?* چه نتيجه cheh nuteejeh?

An inference نتيجه nuteejeh, نتيجه لازم الاختياج nuteejeha lauzimu'l'ikhté-auj, قياس kéaus, سبب fubub. *By inference, inferible*, از نتيجه uz nuteejeh, علي القياس ala'l'ké-aus. v. *deducible*.

INFERIORITY دوني dooné, زيريني zeereené, سفلت fuflut, سفل fufl, داءنت da-anut. v. *baseness*.

Inferiour دون doon, زيرين zeereen, ادنا adna, سفل fufl, سفلي fuflé, سفليت fuflé-ut, اسفل asful (plur. اسافل afauful), سفلافي fuflaufé, سفلافيت fuflafé-ut, كمتر kumtur, تحتاني tuhtauné, فروتر furootur, پاينتر pa-éntur, كوچكتر koochuktur, شيبين fheebeen, زلوج zulooj, مزلج muzullij. *The inferior part* (*of any thing*) سافل faufil, تحت tuht, دون doon, سافلت faufilut, سفالت fufaulut, شيب fheeb. *An inferiour degree* دراك اسفل durauka asful. v. under *degree*. —*Inferiour in dignity* كم قدر kum kudr. *Men of inferiour rank* حشو hufhoo, حاشيت haufhé-ut. v. *canaille*. — *To be inferiour* دون شدن doon fhoodun, اسفل بودن asful boodun, دني كشتن duné gufhtun, ادنا شدن adna fhoodun. *The inferiour planets* (*Venus and Mercury*) السفلان asfuflaun. *The inferiour elements* عنصر سفليت unfur fuflé-ut. — *An inferiour* صاحب دوني fahib dooné, مرد اسفل murd asful.

INFERNAL دوزخي doozukhé, زو جهنم zu jehennem, جهنمي jehennemé, دوزخ قرار doozukh kuraur, اهل جهنم ahla jehennem. *The infernal spirits* زبانيان zubauné-aun, زبانيت zubauné-ut, ارواح خبيثه arwauha khubeefeh.

INFERRING نتيجه كش nuteejeh kush, قياس نما ké-aus numa.

INFERTILE نا محصولدار na muhsooldar, بی برکت bé burukut, نا خصيب na khuseeb, نا منبت na mumbut. — *Infertility* عدم برکت aduma burukut, بي محصولداري bé muhsooldaré.

To INFEST رنجيده کردن runjédeh kirdun, تعدي ساختن ta-addé saukhtun, ازاردن azaurdun, تعرض ta-arruz kirdun, تعجيز ساختن taajeez saukhtun, رميده نمودن rumédeh numoodun, اضرار کردن izraur kirdun, جور ساختن jawr saukhtun. v. *to disturb, harrass, plague.*—*To infest the roads* راه زدن rauh zudun, قطع طريق کردن kutaa tureek kirdun, تبع ساختن té-a saukhtun, قطوع کردن kutoo-a kirdun. v. *to rob.*

Infested رنجيده runjédeh, رميده rumédeh, ازارده azaurdeh.

An INFIDEL کافر kaufir, گبر gebr, گور gawr, بي دين bé deen, زنديق zindeek, زينهاري zeenhauré, بد راه bud rauh, بد کيش bud keesh, بد ايين bud aï-én, نا گرويده na gurwédeh, مشرك mushrik, مشرکي mushriké, مغ mugh, ترسا tursa. *Infidels* کفار kuffaur, کفره kafareh, مشرکين mushrikeen, مغان mughaun, ضلال zulaul, گوران gawraun, فجرت fujurut, اهل نفاق ahl nifauk, اصحاب نفاق ashauba nifauk.—*Like an infidel* کافرانه kaufirauneh.

Infidelity عدم دين aduma deen, کفر kufr, شرك shirk, عدم ايمان aduma a-émaun, v. *impiety.* — (*treachery*) خيانت khé-aunut, عدم وفا aduma wufa. v. *perfidy, deceit.*

INFINITE بي نهايت bé niha-é-ut, غير نهايت ghire-a niha-é-ut, بي حد و غايت bé hudd ou gha-é-ut, غير حد و شمار ghiré-a hudd ou shumaur, نا متناهي na mutunauhé, لا متناهي la mutunauhé, بي انجام bé anjaum, بي قياس bé ké-aus, غير حساب ghire-a hissaub, بي پايان bé pa-é-aun, بی اندازه bé andauzeh, ما لا نهايت ma la niha-é-ut, ما لا کلام ma la kulaum, نا محصور na muhsoor. v. *boundless, endless, immense.*

Infinitely بلا نهايت bila niha-é-ut, بطور بي انجام betoora bé anjaum, بر وجه بی اندازه bur wujha bé andauzeh, بطريق بي حد و شمار betureeka bé hudd ou shumaur.—*Infiniteness, infinity, infinitude* عدم نهايت aduma niha-é-ut, عدم حد و شمار aduma hudd ou shumaur, بي پاياني bé pa-é-auné, عدم غايت aduma gha-é-ut.

INFINITIVE (*tense*) مصدر musdur, اسم مصدر isma musdur.

INFIRM زبون zuboon, ضعيف za-éf, سست sust, نا توان na tuvvan, بيمار beemaur, عليل aleel, معلول maalool, نا خوش na khoosh, مريض mureez, سقيم sukeem, خسته khusteh. v. *weak, feeble.* — *Infirm* (plur.) ضعفا zaafa, مرضي murza, عجزه ajuzeh, سخل sukhkhul.

An infirmary دار المرض dauru'l'murz, تيمار خانه teemaur khauneh, بيمار خانه beemaur khauneh.

Infirmity, infirmness ضعف zaaf, زبوني zubooné, نا تواني na tuvvané, سستي susté, فتور futoor, فتار futtaur, مرض murz, نا خوشي na khooshé. v. *weakness, sickness, disease.*—*Bodily infirmities* عوراض جسمانيت awrauza jismauné-ut. *Infirmity of mind* غبانت ghibaunut.

To INFIX در زدن dur zudun, در کردن dur kirdun, سپوختن supookhtun, سپوزيدن supoozédun, سودن soodun, غرز کردن ghurz kirdun, انشاب ساختن inshaub saukhtun, تنشيب کردن tunsheeb kirdun, رز نمودن ruzz numoodun. *To infix in the ground* نشاختن nishaukhtun, نشاندن nishaundun, نشانيدن nishaunédun, در نشاندن dur nishaundun, نصب کردن nusb kirdun. — *To infix or drive in pales* چقيدن chukédun, وتد کردن wutud kirdun, اوتاد راندن awtaud raundun. *To infix the nails or claws* چنگ در زدن chunk dur zudun. — *Infixed* نشانده nishaundeh, نشاخته nishaukhteh, در زده dur zuddeh, سپوخته supookhteh, منصوب munsoob.

To INFLAME (*set on fire*) افروختن afrookhtun, افروخته نمودن afrookhteh numoodun, سوختن sookhtun, تاب دادن taub dadun, تابان کردن taubaun kirdun, تابدار ساختن taubdar saukhtun, تابناك نمودن taubnauk numoodun, اتش افروز کردن autash afrooz kirdun, اتش انگيختن autash angeekhtun, الهاب ساختن ilhaub saukhtun, تلهيب کردن tulheeb kirdun, تاجيج نمودن taajeej numoodun, حرارت کردن huraurut saukhtun, شاعل کردن sha-él kirdun, اشتعال ساختن ishta-al saukhtun. v. *to kindle.*—(*to kindle desire*) هوا و هوس افروختن hawa ou hawus afrookhtun, هوا نفسانی انگيختن hawa nufsauné angeekhtun, تشويق کردن tushweek kirdun, تنفيل ساختن tunfeel saukhtun, ترغيب کردن turgheeb kirdun. (*to exaggerate*) تغليظ و تشديد کردن tughleez ou teshdeed kirdun, مبالغت ساختن mubaulighut saukhtun, بدتر نمودن budtur numoodun. v. *to aggravate.*—(*to fire with rage*) اتش مزاج کردن autash mizauj kirdun, اتشي ساختن autashé saukhtun, حميت انگيختن humé-ut angeekhtun, قهر انگيز نمودن kuhr angeez numoodun. v. *to exasperate, irritate.* —*To inflame with love or any violent passion* سوزاسوز

soozasooz kirdun. (*to heat the body morbidly with obstructed matter*) تن را با اخلاط فسادت تاب کردن tunra ba ikhlauta fusaudut taub kirdun. *To inflame* (*become morbidly inflamed*) سوزا سوزا گشتن sooza gushtun, سوزان شدن soozaun shoodun. — *Inflamed* سوخته sookhteh, افروخته afrookhteh, تابداده taubdadeh, مشتعل mushtaal, ملتهب multuhub, ملهوب mulhoob. — *Inflamed with love or passion* سوزا سوز sooz sooz, زو لهيب zu luheeb. *An inflamed pimple* سوزاك soozauk.

An inflamer سوزنده soozindeh, سوز sooz, افروزنده afroozindeh, افروز afrooz.

Inflaming سوز sooz, سوزان soozaun, سوزا sooz, افروز afrooz, افروزان afroozaun, سوزنده soozindeh, تاب taub, تابان taubaun, تابدار taubdar. — *Inflaming the world* عالم تاب aulum taub, جهان سوز jehaun sooz, گيتي افروز geeté afrooz.

Inflammability, inflammableness قوت سوز kuwwuta sooz, امكان افروز imkauna afrooz, اساني تاب asauné taub. — *Inflammable* زو قوت سوز zu kuwwuta sooz, اسان تاب asauna taub, ممكن افروز mumkina afrooz.

Inflammation سوز sooz, افروز afrooz, سوزش soozish, افروزش afroozish, سوزان suzaun, تابش taubish, تبش tubish, التهاب iltihaub, تلهب tulhub, لهاب luhaub, لهيب luheeb, اشتعال ishtaal, حرارت huraurut, نايرت na-érut. *An inflammation in the throat* تعل taal. *Inflammation of the eyes* (*from weeping*) سخنت sukhnut. — *Inflammatory* زو قوت سوز zu kuwwuta sooz. v. *inflaming*.

To INFLATE منفوخ نمودن munfookh numoodun, دردميدن durdmédun, با دم انباشتن ba dum ambaushtun, نفخ ساختن nufikh saukhtun, نفث كردن nufs kirdun, زاج ساختن zaaj saukhtun. v. *to blow*. — *Inflated* منفوخ munfookh, زو نفخ zu nufikh, زو نفج zu nufij, نفاج nuffauj, فنخرت funkhurut. v. *haughty, pompous*; *swoln*. — *Inflation* نفخ nufikh, امو amoo, اماس amaus, بلس bublus, ببلك bubluk. v. also *flatulency*.

To INFLECT تافتن tauftun, پيچيدن peechédun, اماله كردن imauleh kirdun, معطوف ساختن maatoof saukhtun, مايل نمودن ma-él numoodun. v. *to bend, turn, change*. — *To inflect* (*a noun or verb*) تصريف كردن tusreef kirdun.

Inflected پيچ peech, پيچيده peechédeh, منعطف munaatuf, معطوف maatoof, معوج ma-ooj, عصل asul. v. *bent*.

Inflection تمايل tumaï-ul, پيچش peechish, عطف atif, ميل meil, تاب taub. v. *bend*. — (*modulation of the voice*) نغم nughum, نغمت nughumut, ترانه turauneh. *To make inflections of the voice* اواز گردانيدن awauz gurdanédun.

Inflective زو قوت تمايل zu kuwwuta tumaï-ul, تاب taub, تصريف tusreef.

INFLEXIBILITY, *inflexibleness* متانت mutaunut, سركشي surkushé, عناد ynaud, مرود murood, ستيز siteez. v. *stubbornness, obstinacy*; also *stiffness*.

Inflexible سركش surkush, زو عناد zu ynaud, شيطان sheitaun, ستيزه suteezeh, تمرد tumurrud, متمرد mutumurrud. v. *immoveable*; *stubborn*; *stiff*.

Inflexibly با متانت ba mutaunut, با عناد ba ynaud, بر وجه شيطان bur wujha sheitaun, سركشانه surkushauneh.

To INFLICT (*punishment*) تعذيب كردن taazeeb kirdun, سياست ساختن sé-ausut saukhtun, عقاب نمودن ykaub numoodun. v. *to punish*.

Infliction v. *punishment*.

INFLUENCE اغرا ighra, ايزاع a-ézaa, اغوا ighwa, ندب nudib, تاثير taaseer. v. *impulse, incentive*. — *Influence* (*over others*) قدرت kudrut, قوت kuwwut, حكم hookum. v. *authority*. — *Influences of the stars* تاثيرات taaseeraut, احكام ahkaum, اسباب سماويت isbauba sumawé-ut, اتصالات كواكب ittisaulata kuwaukib. *A happy influence of the stars* سعد saad. *An unhappy influence* فلاكت fulaukut, نحس nuhs.

To influence اغرا كردن ighra kirdun, ايزاع ساختن a-ézaa saukhtun, ندب كردن nudib kirdun, قدرت نمودن kudrut numoodun, حكم كردن hookum kirdun, قوت داشتن kuwwut daushtun. *Influenced* مغري mughra. — *Influent* (*flowing in*) در روان dur rouvaun, درون جريان duroon juré-aun.

Influential زو قوت اغرا zu kuwwuta ighra.

Influx جاري jauré, جويان jooï-aun, سيل seil, جريان juré aun, در روان dur rouvaun. v. also *infusion*; *influence*.

To INFOLD در پيچيدن dur peechédun, در بهم نهادن dur behum nihaudun, اسراكيدن asrakédun, پوشيدن poshédun. v. *to involve*.

To INFOLIATE (*cover with leaves*) با اوراق پوش كردن ba awrauk posh kirdun.

To INFORM اعلام دادن é-alaum dadun, اخبار نمودن ikhbaur numoodun, تاديب كردن taadeeb kirdun, تعليم ساختن taaleem saukhtun, تفهيم كردن tuf-heem kirdun, خبردار ساختن khubr dar saukhtun, خبر اوردن khubr awurdun, اگاه دادن agah dadun, اگاهانيدن aghauhaunédun. v. *to instruct, form, animate*.

Information اعلام é-alaum, خبر khubr, اگاهي agauhé, وقوف wukoof, تاديب taadeeb, تعليم

taaleem, تفهيم tufheem. v. *inſtruction, intelligence*; *accuſation.*—*To have information* وقوفي شودن wukoofé ſhoodun, اعلام داشتن é-alaum dauſhtun, خبر يافتن khubr é-aftun.

Informed خبر دار khubr dar, ذو وقوف zu wukoof, معلم mu-ellum. *To be informed* خبر دار شدن khubr dar ſhoodun, مطلع بودن mutla boodun, وقوفدار گشتن wukoofdar guſhtun.

An informer (*one who gives intelligence*) اگاه اور agah awur, اگاهي بخش agauhé bukhſh, خبر ده khubr duh, خبر پژو khubr puzſhoo, خبر گير khubr geer, خبر جو khubr joo. (*an accuſer*) شكايت نما ſhuka-é-ut numa, ناموس naumoos, ملام اور mulaum awur, غماز ghummauz, نمام nummaum, نميمه كار numeemeh kaur, سخن چين ſukhun cheen, ساعي ſa-é, عيب كوي a-éb gooï.

INFRACTION شكستكي ſhakuſtugé, فسخ fuſikh, نقض nuks, شكاف ſhagauf. *An infraction of the peace* خلاف صلح و صلاح khulaufa ſulh ou ſulauh. v. *breach, violation.*—*Infrangible* ممتنع شكاف mumtinaa ſhagauf.

Infrequent, v. *rare, uncommon.*

To INFRINGE (*compacts*) فسخ كردن fuſikh kirdun, نقض ساختن nukiz ſaukhtun, تناقض كردن tunaukiz kirdun, تفاسد نمودن tufauſid numoodun. v. *to violate, deſtroy, hinder.*

To INFUSE ريختن reekhtun, القا ساختن ilka ſaukhtun, سلسله كردن ſulſuleh kirdun. v. *to pour, inſtil.*—(*to ſteep, macerate*) اغاريدن aghauredun, خيسيدن kheeſédun, انقاع كردن inkaa kirdun, مستنقع نمودن muſtunka numoodun, تغصيد كردن tufseed kirdun, ترطيب ساختن turteeb ſaukhtun. v. *to diſſolve*; alſo *to tincture, inſpire.*

Infuſed (*poured*) ريخته reekhteh. (*macerated*) اغاريده aghaurédeh, مستنقع muſtunka.

Infuſible (*poſſible to be infuſed*) ممكن انقاع mumkina inkaa, قابل اغارش kaubila aghauriſh. (*not fuſible* or *diſſolvable*) ممتنع كداز mumtinaa gudauz, نا ممكن نقض na mumkina nukz.

Infuſion (*pouring*) ريزش reeziſh, القا ilka, سلسله ſulſuleh, افراغ ifraugh. (*ſteeping, macerating*) انقاع inkaa, اغارش aghauriſh, تغصيد tufseed, ترطيب turteeb.

Infuſive ذو قوت انقاع zu kuwwuta inkaa, ريزان reezaun.

INGENIOUS ذو عقل zu akl, اهل فراست ahla firauſut, خرده بين khirdeh been, دور بين door been, ظرف zuruf, ظريف zureef, لطيف luteef, زيرك zeeruk, ذو كياست zu ké-auſut, عارف aurif, هنرمند hunrmund, ذكي zuké, ذكيت zuké-ut, خردمند khirudmund, هشيار huſhé-aur, هوشيار hooſhé-aur, كيس kei-us, كيوس kei-oos, هوشمند hooſhmund, داهي dauhé, بصر buſir, ذهين zuheen, لبق lubuk, لبيق lubeek, لبيقت lubeekut, ماهر mauhir, شهيم ſhuheem, نبيل nubeel, قلاش kullauſh, ثقيف ſukeef, خراج khurrauj, خراج ولاج khurrauj wallauj, اوز awz, ازش azſh. v. *witty.*—*An ingenious man* صاحب عقل ſahib akl, اهل كياست ahla ké-auſut, مرد ظريف murd zureef, ايداج صاحبي a-édauj ſahibé. v. *genius.*—*Ingeniouſly* ظريفانه zureefauneh, با عقل ba akl, با فراست ba firauſut, با كياست ba ké-auſut, عارفانه aurifauneh.

Ingeniouſneſs, ingenuity عقل akl (plur. عقول akool), فراست firauſut, كياست ké-auſut, ظرافت zuraufut (pl. ظرايف zura-éf), زيركي zeerugé, ادراك idrauk, هوش hooſh, ذكات zukaut, هنر hunr, هشياري huſhé-auré, نبل nubil, ذهن zuhn (pl. اذهان azhaun), طبع tuba, طباع tubaa, طبيعت tubé-at, خرد khirud, لب lubb, الباب ilbaub, منش muniſh. v. *genius, wit, invention, ſubtilty*; alſo *ingenuouſneſs.*

INGENUOUS (*candid*) سافي دل ſaufé dil, بي ريا bé ré-a, ازاد azaud, ازاده azaudeh, بي غدر bé ghudr, صادق ſaudik, صديق ſudeek, مخلص mukhlus, خالص khaulis, اصل زاده aſl zaudeh, حر hurr, حرت hurrut, حرار huraur (plur. احرار ahraur), ذكي zuké. v. *open, free, generous, noble.*—*Ingenuouſly* مخلصانه mukhluſauneh, با دل صافي ba dila ſaufé, صديقا ſudeekan, صادقانه ſaudikauneh, با اصل زادكي ba aſl zaudugé, مردانه murdauneh, بالصدق bi'ſſuduk, شريفانه ſhureefauneh.

Ingenuouſneſs خلوص khuloos, صداقت ſudaukut, حقيقت hukeekut, عدل adil, صلاح ſulauh, صفا ſufa, اصل زادكي aſl zaudugé, حريت hurré-ut, حروريت hurooré-ut, مردانكي murdaunugé. v. *candour.*

INGLORIOUS بي نام bé naum, بي عزت bé yzzut, رسوا ruſwa, نا مردانه na murdauneh, قبيح kubeeh, نا نامدار na naumdar, نا همايون na humaï-oon, حقير hukeer, نا شريف na ſhureef. v. *baſe, ignominious, mean.*—*Ingloriouſ[ly]* حقيرانه hukeerauneh, با حقارت ba hukauru[t], با قبح ba kubuh, قبيحا kubeehan, فضيحانه fu-zeehauneh.

An INGOT (*of gold or ſilver*) شغشه ſhuffhe[h], سبيكت ſubeekut (pl. سبايك ſuba-ék), [س]ومپاره ſoompaureh, چنگال chungaul, كليچه kuleech[eh]

To INGRAFF (*trees, &c.*) تطعيم ساختن tu-ta-ém saukhtun, غرس بر ريباج در كردن ghuris bur reebauj dur kirdun, پيوستن pivustun, پيوسته كردن pivusteh kirdun, نشاندن nishaundun, در نشاندن dur nishaundun, در كردن dur kirdun, در بردن dur burdun, در اوردن dur awurdun. v. *to plant, insert, fix.* —*To ingraff a piece of cloth into a garment* شعبت كردن shaabut kirdun.

Ingraftment, ingrafting غرس بر ريباج در كنان ghuris bur reebauj dur koonaun, پيوستكي pivustugé, در نشان dur nishaun, نشاندكي nishaundugé. *Ingrafted* نشانده nishaundeh, پيوسته pivusteh, دركرده dur kirdeh.

INGRAILED مغروض mufrooz, ذو شقه zu shukkuh, كز guz.

INGRATEFUL, *ingrate* (*unthankful*) بي وفا bé wufa, منكر munkur, كافر النعمت kaufiru'n'namut, كفر kufur, كفور kufoor, فرامشكاري furaumushkauré حقوق hukook, بي حقيقت bé hukeekut, نا حقشناس na hukshinaus, كنود kunood, كند kund, كناد kunaud, نا سپاس na sipaus, انكر ankur, دون همت doon himmut. *An ingrateful man* صاحب كفران sahib kufraun, اهل كفر نعمت ahla kufra namut, خاين نان و نمك kha-éna naun ou nimuk.

Ingratitude كفران kufraun, كفرت kufrut, كفر kufr, كفر نعمت kufra namut, كفران النعم kufraunu'n'naam, عدم وفا aduma wufa, فند fund, پاخ paukh.

To INGRATIATE (*one's self*) استعطاف كردن istatauf kirdun, عنايت يافتن ana-é-ut e-aftun, محبت اندوختن mohabbut andokhtun, دل كرفتن dil gooriftun, استمالت ساختن istimaulut saukhtun, خاطر نواختن khautir nuwaukhtun, نوازش نمودن nuwauzish numoodun.

An INGREDIENT جزا juza (pl. اجزا ajza.)

INGRESS, *ingression*, دخول dukhool, امده aumudeh. v. *entrance.* — *Ingress and egress* امد شد aumud shudd, دخول و خروج dukhool ou khurooj.

INGUINAL (*belonging to the groin*) مغبن منسوب mughbin munsoob, زهار پيوند zuhaur pivund.

To INGULF (*swallow up in an abyss*) درجاي بي ته خوردن dur ja-é bé tuh khoredun, در كرداب انباشتن dur gurdaub ambaushtun. (*to throw into a gulf*) در عمق انداختن dur amuk andaukhtun, درجاي بسيار عميق كوفتن dur ja-é bisse-aur ameek kooftun.

To INHABIT تمكين كردن tumkeen kirdun, تمكن نمودن tumukkin numoodun, متمكن شدن mutumukkin shoodun, ساكن بودن saukin boodun, سكون كردن sukoon kirdun, قرار ساختن kuraur saukhtun, ابادانيدن abadanédun, اباداني داشتن abadauné daushtun, معمور و ابادان نمودن maamoor ou abadaun numoodun, مقيم بودن mukeem boodun, مقام داشتن mukaum daushtun. *To come to inhabit* نزول كردن nuzool kirdun, در مقام امدن dur mukaum aumudun.—*Inhabitable*, v. *habitable.*

An inhabitant ساكن saukin, سكان sukkaun, سكن sukun, سكنت sukunut, مكين mukeen, متمكن mutumukkin, مقيم mukeem, ذو مقام zu mukaum, متوطن mutuwuttin, مستوطن mustoutin, مستقر mustukirr.

Inhabited مسكون muskoon, معمور maamoor, عامر aumir, عامرت aumirut, اباد abad, ابادان abadaun. *An inhabited place* معمور و اباداني كاه maamoor ou abadauné gah, عمارت ymarut, دار daur, ولايت vala-é-ut, روستا roosta, فحص fuhis. *To be inhabited* ابادان شدن abadaun shoodun.

To INHALE (*draw in with air*) با هوا كشيدن ba hawa kushédun.

INHARMONIOUS نا اهنكي na ahungé, بي اهنك bé ahunk, نا دمساز na dumsauz, نا خوب اواز na khoob awauz, نا خوش خوان na khoosh khaun.

To INHERE ذاتي شدن zauté shoodun, مادر زاد بودن mader zaud boodun, متعلق شدن muta-allik shoodun, منشوب بودن munshoob boodun, ملازم شدن mulauzim shoodun, پيوسته بودن pivusteh boodun. v. *to adhere.*

Inherence, inhesion, ناشب naushib, منشوب munshoob, مرصي mursé. v. also *innateness.*

Inherent (*inborn*) ذاتي zauté, مادر زاد mader zaud, مطبوع mutuboo-a, طبعي tuba-é, طبيعي tubé-aï. v. *innate.*

To INHERIT ميراث خوردن meeraus khoredun, وارثت خور شدن waurisut khore shoodun, ميراثيدن meerasédun, ميراثتن meeraustun, ميراسدن meerasdun, ورث خوردن wurs khoredun, وراثت داشتن wurausut daushtun, ايراث a-éraus shoodun, توارث بودن tuwauris boodun, وراث زدن wuraus zudun. —*Inheritance* ميراث meeraus, مناسخت munausikhut. v. *heritage.* — *Inheritor*, v. *heir.* —*Inheritress*, v. *heiress.*

To INHIBIT منع كردن muna kirdun. v. *to prohibit, forbid, restrain, check.*

Inhibition منع muna. v. *prohibition, embargo.*

INHOSPITABLE نا مهماندار na mihmandar, بي ضيافت bé zé-aufut, بي ميزباني bé meezu-

baunė, نا غریب غیر مسافرت ghire-a musaufirut, نواز na ghureeb nuvauz.— *Inhospitably* بر وجه نا ضیافت bur wujha na zé-aufut, بلا مهمانداري bila mihmaundauré, بطور بي ميزباني betoor bé meezubauné. — *Inhospitableness*, *inhospitality* عدم ضيافت adum zé-aufut, عدم مهماني aduma mihmauné.

INHUMAN بی شفقت bé shufkut, غیر مروت ghire-a murawwut, بی مرحمت bé muruhmut, نا گستاخ kustaukh, درشت durusht, نا مرد na murd, بی انسانیت bé insané-ut, شوم چشم shoom chushum, ظالم zaulim, غليظ ghuleez, زشت zusht, تند و سخت طبع tund ou sukht tuba, روش roosh. v. *merciless*, *cruel*, *savage*.

Inhumanity عدم انسانيت aduma insané-ut, مظلمت muzlumut, ظلم zulm, عدم شفقت aduma shufkut, درشتي durushté, گستاخي kustaukhé, زشتي zushté, عفريت afré-ut, سبعيت suba-é-ut, جان ازاري jaun azauré. — *Inhumanely* ظالمانه zaulimauneh, با عفريت ba afré-ut, گستاخانه kustaukhauneh, با مظلمت ba muzlimut, با سبعيت ba suba-é-ut.

To INJECT درزدن dur zudun, در انداختن dur andaukhtun, اوباريدن obaurédun, القا كردن ilka kirdun, طرح ساختن turh saukhtun.

Injection (*throwing in*) در انداز dur andauz, درزن dur zun, القا ilka, طرح turh. — *An injection* حقنت huknut, شاف shauf, فرزجه furzujeh. v. *clyster*.—*To give an injection* حقن كردن hukn kirdun, شاف دادن shauf dadun.

INIMITABLE ممتنع تقليد mumtina tukleed, نا ممكن اقتدا na mumkina iktida, غير مقتدا ghire-a muktuda, بلا ورهين bila wurheen.

Inimitably بطور ممتنع تقليد betoora mumtina tukleed, بر وجه بلا ورهين bur wujha bila wurheen.

INIQUITOUS بي عدالت bé adaulut, بي داد bé daud, غير انصاف ghire-a insauf, متعدي muta-addé, نا حق na hukk, اهل فساد ahla fusaud, شر shurr, نا حق na hukk, ظالم zaulim, ستمكار situmkaur, جفاكار jufakaur, نا راست na raust. v. *unjust*, *wicked*.

Iniquity خلاف حق khilaufa hukk, عدم عدالت aduma adaulut, تعدي ta-addé, ظلم zulm, جور jawr, جفا jufa, عمل نا حق amla na hukk, منكر munkur, فساد fusaud, مظلمت muzlumut, شر shurr, عدم داد aduma daud, زور zoor, قهر kuhr, عدوان adwaun, غشم ghushim. v. *injustice*, *wickedness*.

INITIAL ابتداي ibtida-é. v. *incipient*. — *An initial letter* حرف ابتداي hurfa ibtida-é.

To initiate اغاز كردن aghauz kirdun, مشروع نمودن mushroo-a numoodun, دخول كردانيدن dukhool kirdanédun. v. *to begin*, *enter*. — *To initiate in the rudiments of an art* شروع صنعت نمودن shuroo-a sunaat numoodun. — *Initiated* مشروع mushroo-a, مدخول mudkhool. — *Initiation* اغاز aghauz, دخول dukhool, بصنعت شروع نما be-sunaat shuroo-a numa.

INJUDICIOUS بی تامل bé ta-ammul, بی بصيرت bé buseerut. v. *imprudent*.—*Judiciously* بلا تامل bila ta-ammul. v. *imprudently*.

INJUNCTION حكم hookum, فرمان furmaun, قضا kuza, امر amr. v. *command*.

To INJURE ظلم كردن zulm kirdun, جفا زدن jufa zudun, جور ساختن jawr saukhtun, ستم نمودن situm numoodun, غدر اوردن ghudr awurdun, پايداري كردن paidaré kirdun. v. *to hurt*.—*An injurer* جفاكار jufakaur, ستم كار situm kaur, اهل غدر ahla ghudr, دراز دست dirauz dost, جافي jaufé.

Injurious ستم اميز situm ameez, ازار كنا azaur koona, ظالم zaulim, رنج ساز runj sauz, مضر muzirr. v. *hurtful*. — (*unjust*) غير حق ghire-a hukk, زو اعتدا zu é-atida, بي انصاف bé insauf, بي عدالت bé adaulut, بي داد bé daud. (*reproachful*) طنز كو tunz goo, مذمت نما muzummut numa, اهانت ساز ihaunut sauz, طعن كنا taan koona. v. *contumelious*. — *Injuriously* ظالمانه zaulimauneh, با ستم ba situm, مضرا muzirran, بلا عدالت bila adaulut, با طنز ba tunz, با طعن ba taan. — *Injuriousness* قوت ظالم kuwwuta zaulim.

Injury ظلم zulm, مظلم muzlum, مظلمت muzlumut, اعتدا é-atida, تعدي ta-addé, جور jawr, حيف heif, غدر ghudr, جفا jufa, ستم situm, تعرض ta-arruz, زيان zé-aun, ضرر zurur, مضرت muzurrut, نا حق na hukk, خلاف حق khilaufa hukk, دست درازي dost dirauzé, قهر kuhr, غشم ghushm, هضيمت huzeemut, وضيعت wuzé-aat, ازا or ازي aza, ازيت azé-ut, صغر sughr, صغار sughaur, بايقت ba-ékut, بوز bouz. v. *damage*, *contumely*, *reproach*, *detriment*, *harm*.

INJUSTICE ظلم zulm, اعتدا é-atida, بي عدالت bé adaulut, خلاف حق khilaufa hukk, بي عدل و داد bé adl ou daud, حيف heif, ستم situm. v. *iniquity*, *injury*, *wrong*.

INK مركب murukkub, مداد mudaud, حبر hubr, سواد suwaud. *Red ink* سرخ surkh. — *To ink* با مركب اندودن ba murukkub andoodun. *An ink-horn* دويت doo-é-ut, دوات duwaut (plur. دوي doo-é, دوايات doo-aï-aut), نون noon,

مخبر muhbur, مخبرت muhburut.—*Cotton, lint, &c. put into an ink-horn* لاخ laukh, لقا lika.

Inkling, v. *hint, whisper, intimation.*

Inky مداد اسا mudaud asa, مرکب مانند mu-rukkub maunend.

INLAID تعیین taï-én, معین muaï-un. *Inlaid or tesselated work* فسوسکاري fusooskauré.

INLAND (*remote from the sea*) دور از دریا door uz duré-a- بعید از بحر ba-éd uz buhr. v. *interiour.*

To INLAY (*tesselate*) تعیین کردن taï-én kirdun, معین ساختن mu-aï-un saukhtun. v. *to variegate.*

INLET دخول dukhool, مدخل mudkhil. v. *entry, passage, creek, bay.*

Inly, v. *internal, internally.*

An INMATE همخانه humkhauneh, همدم humdum, اهل الدار ahla'd'daur, اهل بیت ahla beet.

INMOST دروني durooné, دخیل dukheel.

An INN, خان khan, منزلخانه munzilkhau-neh, منزلگاه munzilgauh, منزل munzil, (plur. منازل munauzil), مکان mukaun, مهمان خانه muhmaun khauneh, کاروان سراي karavanseraï, میخانه meikhauneh, تیم teem, خمارخانه khu-maurkhauneh, فندق funduk. v. *caravansera, hostel* or *hotel, tavern.*—*To inn* درخان رفتن dur khaun ruftun, در منزل استادن dur munzil ustaudun, بکاروانسراي بودن bekaravanseraï boodun, درمهمان خانه دخل کردن dur muh-maunkhauneh dukhl kirdun. v. *to house, harbour.*

Inn-holder, inn-keeper سرادار suradaur, مهماندار muhmaundar, میخانکي meikhaunugé, مغ mugh, پیر مغان peera mughaun.

INNATE ذاتي zauté, مادرزاد mauderzaud, مطبوع mutboo-a, طبعي tuba-é, طبیعي tubé-a-é, مجبول mujbool, طیني teiné, غریزي ghureezé.

Innateness ذات zaut, مادرزادي mauderzaudé, طبیعت tubé-aat, قوت ذاتي kuwwuta zauté.—*Innate ideas* عقل اول akla awwul, جبلت jibillut. *An innate quality* خاصیت khassé-ut.

INNER درون duroon, اندرون anduroon, اندروني anduroone. v. *interiour.*—*An inner garment* اندرونه anduroonéh. *The inner part of the thigh* بان baud.—*Innermost.* v. *inmost.*

INNOCENCE (*freedom from guilt*) عدم گناه aduma gunah, بي گناهي bé gunauhé, عدم جرم aduma jurm, عدم ذنب aduma zumb.—(*harmlessness*) پاکي pauké, پاکلک pauklik, پاکیزگي paukeezugé, سادگي saudugé, طهارت tuhaurut, عفت yffut, زکاوت zukawut, عصمت asmut, اخلاص ikhlaus, خلوص khuloos. v. *purity.*

Innocent (*not guilty*) بي گناه bé gunauh, معصوم maasoom, از گناه معصوم uz gunah maasoom, غیر جرم ghire-a jurm, بي جرم و گناه bé jurm ou gunah, غیر خطا ghire-a khuta, بي ذنب bé zumb. (*harmless*) ازاد azaud, پاک pauk, پاکیزه paukeezeh, طاهر tauhir, صافي دل saufé dil, ساده دل saudeh dil, زکي zuké, بار barr, اصلاح islauh, خالص khaulis, صاف sauf, ساده saudeh, مطاهر mutauhir.

Innocently (*not guiltily*) بلا گناه bila gunah, بروجه بي خطا bur wujha bé khuta, معصوما maasooman, بطور بلا ذنب betoor bila zumb.—(*harmlessly*) طاهرانه tauhirauneh, پاکانه paukau-neh, با سادگي ba saudugé.

To INNOVATE ابتداع کردن ibtidaa kirdun, احداث نمودن ihdaus numoodun, پیدا ساختن peeda saukhtun, ایجاد کردن a-éjaud kirdun.

Innovation ابتداع ibtidaa, احداث ihdaus, پیدا peeda, ایجاد a-éjaud, بدات budaat.

An innovator محدث muhdis, مبتدع mubtuda.

Innoxious, innocuous, v. *innocent.*

An INNUENDO تنبیه عارض tumbeeha au-riz, خبر ملتوي khubra multawé.

INNUMERABLE بي شمار bé shumaur, بي حد و شمار bé hud ou shumaur, غیر عد ghire-a add, غیر حساب ghire-a hissaub, از حد عد زیاده uz hudda add zé-audeh, بي مر bé murr. v. *infinite.*—*Innumerable as the ants* مور شمار moor shu-maur.—*Innumerably* بروجه بي شمار bur wujha bé shumaur, بروي بي حساب berooï bé hissaub.

Innoffensive, v. *innocent, harmless.*

Inordinate, v. *irregular.*

Inquietude, v. *disquietude.*

To INQUIRE جستن justun, پرسیدن por-sédun, طلبیدن tulbedun, طلب کردن tulb kirdun, لابه ساختن laubeh saukhtun, خواستن khaustun, واجستن wajustun, واکاویدن wakawé-dun, برماشیدن burmashedun, پژوهیدن puzshoo-hédun, جست و جو کردن just ou joo kirdun, تکاپو ساختن tukapoo saukhtun, تفحص کردن tufuhhus kirdun, تجسس نمودن tujussus numoo-dun, تفتش کردن futish kirdun, تفتیش ساختن tufteesh saukhtun, استعلام بودن istalaum boodun, استنبا کردن istimba kirdun, فحص نمودن fu-his numoodun, افتحاص ساختن iftihaus saukh-tun, استخبار شدن istikhbaur shoodun, مبیث بودن mubees boodun, تعرف ساختن taarruf saukhtun, تفحص کردن tufuhhus kirdun. v. *to ask, seek, examine.*—*He did not inquire* نا جست

na juſt. *To inquire after news* از خبر جست و جوي كردن uz khubr juſt ou jooï kirdun.

An inquirer مفتش mufuttiſh, متجسس muj-tuſis, پرسنده porſindeh, خواه khauh, مستنبي muſtumbé, فتاش futtauſh. v. *examiner*, *inquiſitor*.

Inquiry, *inquiſition* جست و جو juſt ou joo, تفحص tufuhhus, فتش futiſh, پو poo, پژوهش puzſhoohiſh, تك و پو tuk ou poo, طلب tulub, خواهش khauhiſh, پرسش porſiſh, تفتيش tuf-tiſh. v. *examination*, *diſcuſſion*.

Inquiſitive مستقصي muſtukſé, طالب taulib, طلبا tuluba, مبيث mubees, استعلام iſtalaum, استخبار iſtikhbaur, ذو هوس zu hawus, سوداكر ſoodagur.—*Inquiſitively* با استقصا ba iſtikſa, با هوس ba hawus, با مستقصيا muſtugſé-an, با جست و جوي ba juſt ou jooï.

Inquiſitiveneſs هوس hawus, سوداكري ſoudaguuré, استقصا iſtikſa, خلجان khuljaun.

An inquiſitor طالب taulib (plur. طلب tulub, طلبت tulubut), مفتش mufuttiſh, تفتيش tuf-teeſh, نجث nujis, نجاث nujjaus. v. *inquirer*.

To INRAIL (*ſurround with rails*) با داربزين احاطه كردن ba daurbuzeen ihauteh kirdun.

INROAD برنك burunk. v. *incurſion*.

INSANE ديوانه deewauneh, معنون maanoon, مجنون mejnoon, الفته alufteh, دله duluh, مالوق maulook, اشفته aſhufteh. v. *mad*.—*Inſa-nity* جنون junoon. v. *madneſs*.

INSATIABLE, *inſatiate* تهكار tumakaur, تنك چشم tunk chuſhum. v. *avaricious*, *greedy*.

Inſatiableneſs طمعكاري tumakauré. v. *avarice*.

Inſatiably با طمع ba tumaa, حرصانه hirſauneh.

To INSCRIBE مرقوم كردن murkoom kirdun, كتب ساختن kutub ſaukhtun, نوبشتن nu-nuwéſhtun. v. *to write*, *enrol*.

Inſcribed مقيد mukei-ud, مكتوب muktoob, مرسوم murſoom, معنون mu-anwun, نوبشته nu-wéſhteh, محرر muhurrur, مسطور muſtoor. *A table* or *monument on which any thing is incribed* لوح lawih, لوحت lawihut (plur. الواح alwauh, الاويح alaweeh).

An inſcription رقم rukum (plur. رقوم rukoom, ارقام arkaum), قيد keid, رسم ruſm (plur. رسوم ruſoom). *The inſcription* or *title of a book* عنوان unwaun, كتابت kitaubut.

INSCRUTABLE ممتنع تفتيش mumtina tufteeſh, مستحيل تفحص muſtuheela tufuhhus,

An INSECT حشرت huſhurut (plur. حشرات huſhuraut), خست khuſt, خستره khuſtureh, خشاش haumut (plur. هوام huwaum), هامت khuſhauſh, خشاشت khuſhauſhut, دد dud, دده dudeh, ددودام dudoodaum. *The inſects of the earth* هوام الارض huwaumu'l'arz, حشرات الارض huſhurautu'l'arz.

INSECURE نا امين na ameen, غير مسلم ghire-a muſullum, نا مهيمن na muheemin, بي زنهار bé zinhaur, بي امن bé amin, نا استوان na uſtuwaun, بي سكينت bé ſukeenut, غير اهد و امان ghire-a ahd ou amaun.

Inſecurity عدم زنهار aduma zinhaur, بي اميني bé ameené, نا استواني na uſtuwauné, عدم سكينت aduma ſukeenut, خطر khutur, مخاطرت mukhau-turut. v. *uncertainty*, *danger*.

INSENSIBILITY (*inability to perceive* or *feel*) عدم احساس aduma ihſaus, خلاف حس khi-laufa huſs, عدم جان aduma jaun.—(*ſtupidity*) سرسامي ſurſaumé, عدم عقل aduma akul, حمق و غباوت humk ou ghubawut.—(*dulneſs of corporal ſenſe*) برودت المزاج buroodutu'l'mizauj, ناتواني natuvvauné, سستي ſuſté. (*want of affection*) برودت buroodut, عدم محبت aduma mohabbut, خلاف نرم دلي khilaufa nurm dilé.

Inſenſible (*unable to perceive* or *feel*) غير محسوس ghire-a muhſoos, بلا حس bila huſs, بي جان bé jaun. (*ſtupid*) سست ازعان ſuſt azaun, سرسام ſurſaum, بي عقل bé akul, احمق ahmuk, پليد puleed, شيدا ſheeda. (*cold in conſtitution*) برود المزاج buroodu'l'mizauj, سست اندام ſuſt andaum, نا توان na tuvvaun.—(*without affection*) بي نرم دل bé nurm dil, غير محبت ghire-a mo-habbut (*gradual*) دروج durooj, دروجان du-roojan.

Inſenſibly (*imperceptibly*, *by degrees*) بر وجه نا اشكار bur wujha na aſhikaur, از درجه بدرجه uz durjeh bedurjeh, پايه پايه pa-éh pa-éh, قدم بقدم kudum bekudum. (*without mental* or *corporal ſenſe*) بي جان bé jaun, سرسامانه ſurſamauneh, بطور نا توان betoor na tuvvaun. v. *ſtupidly*, *fri-gidly*.

INSEPARABLE ممتنع مفروق mumtina mufrook, مستحيل انفصال muſtuheela infiſaul, غير منفصل ghire-a munfuſil, ملازم mulauzim.—*Inſeparably* بطور ممتنع مفروق betoora mumtina mufrook, ملازمانه mulauzimauneh.

To INSERT دركردن dur kirdun, درنشاندن dur niſhaundun, نشاندن niſhaundun, دربردن dur burdun, ادخال كردن idkhaul kirdun, مدخل نمودن mudkhil numoodun, سلك ساختن ſilk ſaukhtun, تدكيم كردن tudkeem kirdun, تدميق نمودن tudmeek numoodun, علاج كردن a-élauj kirdun.—*Inſerted* مدخول mudkhool, دركرده durkirdeh, در نشانده dur niſhaundeh.

Insertion درنشاندگي dur nishaundugé, ادخال idkhaul, سلك filk, تدكيم tudkeem, تدميق tudmeek, ايلاج a-élauj.

Inservient, v. *conducive*, *subservient*.

The INSIDE دروني duroone, درون duroon, بطن butin, دخل dukhl, دخلت dukhlut, داخلت daukhilut, ضمن zimin, جو jow.—*Hollow in the inside* سندين sundeen, مجوف mujawwuf.

INSIDIOUS رنك امير runk ameez, ذو ريا zu ré-a, غدار ghiddaur, غدير ghudeer, حيله باز heeleh bauz. v. *deceitful*, *fly*, *treacherous*.—*Insidiously* غدارانه ghiddarauneh, با حيله بازي ba heeleh bauzé. v. *deceitfully*.

INSIGHT (*inspection*) نظر nuzir, مباشرت mubaushurut, بينش beenish.—(*skill*) وقوف wukoof, معرفت maarifut, اهليت ahlé-ut, علم ylm.

INSIGNIFICANCE, *insignificancy* عدم معني aduma maané, خلاف فايده khilaufa fa-édeh, نا فرجامي na furjaumé, بي سازي bé fauzé.

Insignificant بي معني bé maané, بلا فايده bila fa-édeh, نا فرجام na furjaum, غير مفيد ghire-a mufeed, بي منفعت bé munfaat, به كارنه اينده beh kaur neh a-éndeh, بي ساز bé fauz, بيهوده béhoodeh, ازكار رفته uz kaur rufteh, ما لا يعني ma la é-ané, كاسوي kausmooï, عقيم akeem, فلاد fulaud, فند fund, لغو lughoo, كذاف guzauf, بلاذشم baudzshum. *Insignificant talk* سخن نا فرجام sukhun na furjaum, كلام بيهوده kulaum béhoodeh, هديان hudé-aun.—*Insignificantly* بروجه بي معني bur wujha bé maané, بلا فرجام bila furjaum, بطور بيهوده betoor béhoodeh, بطريق كاسوي betureeka kausmooï.

INSINCERE بي وفا bé wufa, بي حقيقت bé hukeekut, دورو dooroo, دوروي doorooï, دورنك doorunk, رنك امير runk ameez, ذو ريا zu ré-a, ذو صورت معامله zu sooruta ma-amleh, مجازي mujauzé. v. *deceitful*.—*Insincerely* بلا حقيقت bila hukeekut, مجازا mujauzan. v. *deceitfully*.—*Proceeding insincerely* كژ رفتار guzsh ruftaur.

Insincerity عدم حقيقت aduma hukeekut, خلاف وفا khilaufa wufa, ريا ré-a, رنك runk, صورت معامله sooruta ma-amleh, مدارا mudaura. v. *dissimulation*, *deceit*.

To INSINUATE اشارت كردن ishaurut kirdun, تنبيه ساختن tumbeeh saukhtun. v. *to hint*, *suggest*, *instil*.—(*to introduce gently*) قدم بقدم در اوردن kudum bekudum dur awurdun, پايه پايه ادخال كردن pa-éh pa-éh idkhaul kirdun. *To insinuate one's self* (*into another's favour*) استعطاف ساختن istatauf saukhtun, تملق نمودن tumulluk numoodun, ربط القلب كردن rubtu'l'kulb kirdun, كسب تقرب ساختن kusba tukurrub saukhtun, خاطر نواختن khautir nuwaukhtun, دل كرفتن dil gooriftun, نوازش نمودن nuwauzish numoodun.

Insinuation نوازش nuwauzish, نوازي nuwauzé, دل كير dil geer, خاطر نواز khautir nuwauz, تملق tumulluk, خوش امدي khoosh aumudé. *A villainous insinuation* وسوست wusoosut, طايف ta-éf, البت alabut.

Insinuative, *insinuating* نوازش نما nuwauzish numa, دل كش dil kush, جان نواز jaun nuwauz. *An insinuator* نوازش كر nuwauzish gur.

INSIPID بي مزه bé muzeh, بي نمك bé numuk, غير لذت ghire-a luzzut, نا شيرين na sheereen, تافه taufeh, تفه tufih, بازيره bauzeereh, بازشيره bauzsheereh, ملاخت mulaukhut. v. *tasteless*, *dull*.

Insipidity بيخواني békhauné, عدم مزه aduma muzeh, شيريني sheereené, خلاف تفه khilaufa tufih, عدم نمك aduma numuk. v. *tastelessness*, *dullness*.

Insipidly بلا مزه bila muzeh. v. *dully*.

To INSIST وا استادن بچيزي wa ustaudun becheezé, مصر كردن musir kirdun, قيام نمودن ké-aum numoodun, علي شربة واحدة شدن ala shurubbutin wahidutin shoodun, فنوك بودن funook boodun, بپاي داشتن bepa-é daushtun, اقامت نمودن ikaumut numoodun.

To INSNARE در دام كرفتن dur daum gooriftun, در كمند كردن dur kumund kirdun, كمند انداختن kumund andaukhtun, الغتن aluftun, اشغتن ashuftun.—*Insnared* در دام كرفته dur daum goorifteh, الغته alufteh, اشغته ashufteh. *To be insnared* بكمند كير شون bekumund geer shoodun, الغته بودن alufteh boodun.

Insociable, v. *unsociable*.

INSOLENCE شوخي shookhé, متكبري mutukubbiré, شقاوت shukawut, سفيهي sufeehé, حرامزادكي haramzaudugé, عدم ادب aduma adub, طغوي tughoo-é, طغيان tughé-aun, طاغيت taughé-ut, مذمت muzimmut, ازار azaur, بغي bughé, طنز tunz, اهانت ihaunut. v. *contempt*.

Insolent ازار رسان azaur rusaun, شوخ shookh, متكبر mutukubbir, ذو طغيان zu tughé-aun, بي ادب bé adub, شقي shuké, هوادار hawadar, اهانت نما ihaunut numa, دشنام ده dushnaum duh, ازار رسان azaur rusaun, بي حيا bé hei-a, بغي bughé, بطر butir, فرناس furnaus, مارد maurid.—*An insolent man* حرامزاده haramzaudeh, اهل متكبري ahla mutukubbiré, ازاري azauré, صاحب شقاوت sahib shukawut, باغي baughé.

Insolently متكبرانه mutukubbirauneh, با شوخي ba shookhé, با شقاوت ba shukawut, استهزا istihzan.

INSOLVABLE, *insoluble* (*not to be solved* or *explained*) مستحيل ممتنع حل mumtina hull, مستحيل بيان mustuheela bei-aun, نا ممكن شرح na mumkina shurh, ممتنع تعبير mumtina taabeer.—*Insolvable* (*impossible to be paid*) ممتنع ادا mumtina ada, نا ممكن گذار na mumkina guzaur.

INSOLVENT بي قابليت ادا bé kaubilé-uta ada, نا قابل گذار na kaubila guzaur, مفلس muflus. v. *bankrupt*.—*Insolvency* عدم قابليت ادا aduma kabulé-uta ada, شكسته حال shakusteh haul, مفلسي mufluse. v. *bankruptcy*.

INSOMUCH چنانچه chunauncheh, چنانكه chunaunkeh, انچنانكه oonchunaunkeh, بنا برين buna bureen, حتى hutta, تا حدي كه ta huddé keh, تا از حد كه ta uz hudd keh, على ان ala anna.

To INSPECT با دقيقت نظر كردن ba dukeekut nuzur kirdun, اطلاع ساختن itlaa saukhtun, مباشرت نمودن mubaushurut numoodun, مباشر شدن mubaushir shoodun, مطلع بودن mutlaa boodun, ناظر شدن nauzir shoodun, فر كردن furr kirdun, فرار ساختن furaur saukhtun. v. *to examine*.

Inspection نظر nuzur, نظارت nuzaurut, مباشرت mubaushurut, سركاري surkauré, كاربند kaurbund, كارزول kaurzshool. v. *superintendence*.

An inspector ناظر nauzir, مباشر mubaushir, كار اگاه kaur agauh, سركار surkaur, ناظر و سركار nauzir ou surkaur, كار افزول kaur afzshool, كار اوزول kaur awzshool, كارگذار kaurguzaur, پروانه purwauneh. v. *overseer*, *superintendant*.

INSPIRATION القا ilka, الهام ilhaum, وحي wuha. (*breathing*) نفس زن nufus zun, دم كش dum kush. *Divine inspiration* الهام الهي ilhauma ilahé, الهام رباني ilhauma rabbauné, وحي رباني wuhei-a rabbauné, وحي قلب wuhei-a kulb.

To inspire (*animate by supernatural infusion*) الهام كردن ilhaum kirdun, وحي ساختن wuhé saukhtun, ملهم زدن mulhum zudun. (*to breathe into*) نفخ كردن nufikh kirdun, شخليدن shukhledun.

Inspired ملهم mulhum.

An inspirer الهام كننده ilhaum koonindeh.

To INSPIRIT دلگرم كردن dilgurm kirdun, دلفروز ساختن dilfurooz saukhtun. v. *to encourage*.

To INSPISSATE تغليظ كردن tughleez kirdun, بيشه نمودن beesheh numoodun, تاديت ساختن taadé-ut saukhtun. v. *to thicken*, *coagulate*.—*Inspissation* تغليظ tughleez, تاديت taadé-ut.

INSTABILITY عدم قرار aduma kuraur, بي دوامي bé duwaumé, نا پايداري na paidauré, عدم ثبات aduma subaut, هرجايگي hurja-égé. v. *inconstancy*, *fickleness*.

Instable بي قرار bé kuraur, بي بقا bé buka, غير ثابت ghire-a saubit, بي ثبات bé subaut, بي دوام bé duwaum, سبكپاي subukpaï, نا پايدار na païdar, نا شكيبا na shukeeba, هرجايي hurjaï-é, زرم zurim, قلع kulaa. v. *inconstant*.

To INSTAL نصب كردن nusb kirdun. *To instal in an office* or *dignity* درخدمت نصب ساختن dur khidmut nusb saukhtun, منصب تكليف كردن munsub tukleef kirdun, منصبدار ساختن munsubdar saukhtun, بمرتبه برداشتن bemurtibeh burdaushtun.—*Installed* منصوب munsoob.

Installation, *instalment* منصبداري munsubdauré, مباشرت mubaushirut, منصب تكليفي munsoob tukleefé.

INSTANCE (*example*) مثل misl, مثلت mislut, صورت soorut, نمودار numoodar, عبرت ibrut, رسم rusm, نسخت nuskhut, كارنامه سابق kaurnameha saubuk, تمثيل پيشانگي tumseela peishaungé. (*proof*, *document*) اثبات isbaut, دليل duleel, حجت hujjut, برهان burhaun. v. *demonstration*.—(*intreaty*) طلب tulub, رجا ruja, تمني or تمنا tumunna, پرسش porsish. (*troublesome importunity*) ازار azaur, ابرام ibraum, الحاح ilhauh, اقدام ikdaum. v. *urgency*.—*For instance* مثلا mislan.

To instance (*give as an example*) تمثيل كردن tumseel kirdun, مثل نمودن misl numoodun, نمودار ساختن numoodar saukhtun.

Instant (*intreating*) طلب ساز tulub sauz, رجا كننا ruja koona, تمني نما tumunna numa. (*importunate*) الحاح ساز ilhauh sauz, ستهنده sutuhindeh, ازار رسان azaur rusaun, گستاخ kustaukh, ابرام نما ibraum numa, مبرم mubrum, مبلط mublut, اقدام ساز saukil, ثاقل ikdaum sauz. (*immediate*, *present*) حاضر hauzir, موجود moujood.—*Instant*, *instantaneous* (*without interval*) بي ميانه bé mé-auneh, بي بانت bé baunut. (*quick*, *without delay*) تيز taze, تيز كار taze kaur, زود zood, بلا توانى bila tuvvauné.

An instant (*of time*) دم dum, ان aun, دقيقت dukeekut, لحظي luhzé, دفعت dufaat, لحوم tuhoom.—*Instantly*, *instantaneously*, *at this instant* زود zood, بزودي bezoodé, بر ان دم bur aun dum, على الفور ala'l four, للتعجيل ala't taajeel, بر وجه تعجيل bur wujha taajeel, تيز كار taze kaur, تيز بازار taze bauzaur, زاك الان zauku'l aun.

INSTEAD بجاي beja-é, درجاي dur ja-é, بدل bedel, بمنزلت bemunzulut. *Instead of which* بدل ان bedela aun.

The INSTEP (*upper part of the foot*) روي پاي roo-é pa-é.

To INSTIGATE انگیختن angeekhtun, اغرا ساختن ighra saukhtun, اغوا کردن ighwa kirdun, افژولیدن afzshoolédun, براغالیدن bu-raghalédun, تحریض کردن tuhreez kirdun, تحریک ساختن tuhreek saukhtun, ارش انگیختن ersh angeekhtun, خضوع کردن khuzoo-a kir-dun, انگیزیدن angeezédun, وژولیدن wuzshoo-lédun, غالیدن ghaulédun, غوریدن ghoorédun, تحریش ساختن tawrish kirdun, تورش کردن tuhreesh saukhtun, اعجال نمودن é-ajaul numoo-dun. *To instigate to fight* غولانیدن ghoolanédun.

Instigation اغرا ighra, اغوا ighwa, تحریض tuh-reez, حض huzz, حث huss, محتثث muhtusis, تورش tawrish, تحریک tuhreek, اعجال é-ajaul, تحریب tuhreeb, تحریش tuhreesh, ایزاع a-ézaa, توزیع tawzé-a, همز humz, ندب nudib, محاضت muhauzit, از azz, اج ajj, شمظ shumz. *The instiga-tions of the devil* همزات humzaut, وسواس wuswaus, وسوس wuswus, وسوست wuswusut, طایف ta-éf.

An instigator محرض muhurriz, ارش انگیز arsh angeez, اغوا سازنده ighwa sauzindeh.

To INSTIL تقطیر کردن tukteer kirdun. v. *to distil.*—*To instil into the mind* در خاطر قدم بقدم نشاندن dur khautir kudum bekudum nishaundun, بدل پایه پایه نصب کردن bedil pa-éh pa-éh nusb kirdun, در جان القا نمودن dur jaun ilka numoodun.

Instillation تقطیر tukteer, استقطار istiktaur. v. *distillation.*—*Instillation into the mind* در خاطر پایه پایه نشان dur khautir pa-éh pa-éh nishaun, بدل القا bedil ilka.

INSTINCT اغرا ighra, هجس hujis, میل طبع meila tuba, مزاج mizauj, خلقت khulkut, جبلت jibillut, اغوا ighwa, القا ilka, حض huzz, مراد یا اعراض بی اختیار moraud ya é-arauz bé ikhté-aur.—*Instinctive, instinctively* از هجس uz hujis, از میل طبع uz meila tuba, طبعي tuba-é, از جبلت uz jibillut, من اغرا min ighra, مراد یا اعراض بي اختیارنما moraud ya é-arauz bé ikh-té-aur numa, بروجه القا bur wujha ilka.

To INSTITUTE (*establish*) نصب کردن nusb kirdun, شروع ساختن shuroo-a saukhtun, مجتعل کردن mujtaal kirdun, نشاندن nishaundun, وضع کردن wuza kirdun, تعیین ساختن taï-én saukhtun, تدبیر نمودن tudbeer numoodun, طریق کردن tureek kirdun, نظام ساختن nizaum saukhtun. v. *to constitute.* — (*to instruct*) تعلیم ساختن taaleem saukhtun, تادیب نمودن taadeeb numoodun, تربیت ساختن turbé-ut saukhtun.

An institute, institution (*establishment*) نصب nusb وضع wuza, تدبیر tudbeer, بندوبست bundou-bust, تعیین taï-én, سراغاز suraghauz مجتعل mujtaal. v. *settlement.* — (*precept, maxim, regula-tion*) عادت audut, ایین aï-én, قانون kanoon (pl. قوانین kuwauneen), طریق tureek, طریقت tu-reekut, شروع shuroo-a, ادب adub, پیش نهاد peish nihaud, قاعدت ka-édut, سنت sunnut, روش rou-vish, سلوک sulook, مسلک musluk, ازین azeen, سبیل subeel (pl. سبل subul), اهنک ahunk.—(*education*) تربیت turbé-ut, تادیب taadeeb, تعلیم taaleem.—*An institutor* نصب کننده nusb koonin-deh, واضع القانون wauza-u'l'kanoon. v. *instructor.*

To INSTRUCT تربیت کردن turbé-ut kir-dun, تعلیم نمودن taaleem numoodun, تادیب ساختن taadeeb saukhtun, ادب کردن adub kir-dun, علم و ادب دادن ylm ou adub dadun, فرهختن furhukhtun, فرهیختن furheekhtun, فرهیزیدن furheezédun, تفهیم کردن tufheem kir-dun, تلقین ساختن tulkeen saukhtun. v. *to teach.*

An instructor مودب mu-eddib, معلم mu-ellum, تربیت کننده turbé-ut koonindeh.

Instruction تربیت turbé-ut, تعلیم taaleem, تادیب taadeeb, تعدب ta-addub, علم ylm, تلقین tulkeen, تفهیم tufheem. v. also *mandate.*

Instructive علم نما ylm numa, تادب بخش ta-addub bukhsh, تعلیم ساز taaleem sauz.

An INSTRUMENT الت alut (pl. الات alaut) ادات adaut (pl. اداوت adawut), سبب sibub (pl. اسباب asbaub), سازکاري sauzkauré, هدات hu-daut, نیو né-oo. *Warlike instruments* الت حرب aluta harb, اداوت جنك adawuta jung. v. *arms.* *A currier's instrument for scraping skins* کزوني ku-zooné. *An instrument for pulling up trees, &c. by the roots* پیکن peikun. *A tooth-drawing instru-ment* کلبستان kulbustan. *A musical instrument* سازنده sauzindeh, ساز sauz, سازکار sauzkaur, رامشکر raumishgur, رامشک raumishk, ملهي mul-hé (pl. ملاهي mulauhé). *A performer on a musical instrument* نواز nuwauz, نوزش nuwauzish, سازنده sauzindeh. *To tune* or *perform on a musical instrument* نواختن nuwaukhtun, نواخت کردن nuwaukht kirdun, نوازش ساختن nuwauzish saukhtun, اهنک کردن ahunk kirdun, ساز زدن sauz zu-dun. *The bridge of a musical instrument* خرک khu-ruk. *The string of a musical instrument* شراع shu-raa, ابم abum, بم bumm. *An instrument or written contract* عهد نوشته ahud nuwishteh, شرط نویس shurt noo-és, تمسک tummusook, خط khutt. *An instrument* (*agent*) کارکذار kaur guzaur, کارکر kaur-gur, واکیل vakeel, عامل aumul. (*the cause* or *mean of any thing*) موجب moojib, سبب sibub, اجل ajil, اصل asl, داع daa, بادي baudé, فاعل fa-él.

—*A case for an instrument* بوريا booré-a. *A maker of instrument cases* بوريا باف booré-a bauf. *A wire-drawing instrument* سرتحته surtuhteh. v. under *iron*.

Instrumental (*causing*) ساز sauz, سازنده sauzindeh, فاعلي fa-élé, كنان koonaun, زو قوت ساز zu kuwwuta sauz. (*helpful, aiding*) مدد ده mudud duh, امداد اور imdaud awur, عون ساز a-oon sauz. *Vocal and instrumental musick* سازنده و خواننده sauzindeh ou khaunindeh, سوز و ساز sooz ou sauz, رامشگر raumishgur, رامشک raumishk.

Instrumentality, instrumentalness (*the power of causing*) قوت ساز kuwwuta sauz, قدرت فاعلي kudruta fa-élé, امداد اوري imdaud awuré.

Instrumentally با قوت ساز ba kuwwuta sauz.

INSUFFERABLE نا تحمل na tuhummil. v. *intolerable, detestible.*

INSUFFICIENCY عدم كفايت aduma kufa-é-ut, عدم قابليت aduma kaubilé-ut, نا لايقي na la-éké, عدم موافقت aduma muwaufikut, عدم اهليت aduma ahlé-ut, عدم قوت aduma kuwwut.

Insufficient بي كفايت bé kifa-é-ut, نا قابل na kaubil, نا لايق na la-ék, بي موافقت bé muwaufikut, بي اهليت bé ahlé-ut, غير قوت ghire-a kuwwut, بي كفاف bé kufauf. v. *inadequate*; *ignorant.*—*Insufficiently* بطور نا قابل betoor na kaubil, بر وجه بي قوت bur wujha bé kuwwut, بلا كفايت bila kufau-é-ut, بي كفافانه bé kufaufauneh.

INSULAR جزيرت منسوب juzeerut munsoob, بنداب پيوند bundaub pivund, بندابي bundaubé.

Insulated بي پيوستگي بهر جانب bé pivustugé behur jaunib.

INSULT دشنام dushnaum, شتم shutum, طنز tunz, طعنت taanut, ملامت mulaumut.

To insult دشنام دادن dushnaum dadun, طعنت ساختن taanut saukhtun, افسوس زدن afsoos zudun, ملامت گفتن mulaumut guftun, طنز كردن tunz kirdun, شتم دادن shutum dadun.

An insulter دشنام گو dushnaum goo, شتم كننده shutum koonindeh. —*Insultingly* بر وجه دشنام bur wujha dushnaum.

Insuperable, insurmountable, v. *invincible.*

Insupportable, v. *intolerable.*

To INSURE پايندانى كردن pa-éndauné kirdun. v. *to ensure.*

A INSURGENT برخيزا burkheeza, فتنه انگيز fitneh angeez.

Insurrection فتنه fitneh, خاستگي khaustugé, برخيزش burkheezish, هنگامه hungaumeh, غلغل ghulghul, غوغا ghoogha. v. *rebellion, sedition.*

An INTEGER, *integral* كليت kullé-ut, كماليت kumaulé-ut. v. *whole.*

Integral كامل kaumul. v. *entire.*

INTEGRITY صفا sufa, خلوص khuloos, صلاح sulauh, استقامت istikaumut. v. *sincerity, honesty, purity.*

Integument, v. *cover, envelope, shell, husk.*

INTELLECT عقل akl, هوش hoosh, فهم fuhm, ادراک idrauk, ازعان izaan, طبع tuba, فراست firausut, خرد khirud. v. *understanding.*

Intellectual, intellective (*having the power of understanding*) زو قوت مدركت zu kuwwuta mudrikut, اهل هوش ahla hoosh. —*Intellectual* (*relating to the understanding*) عقل منسوب akl munsoob, هوش پيوند hoosh pivund. v. *ideal, mental.*

Intelligence (*information, news*) خبر khubr, خبرداري khubrdauré, اگاه agaugh, اگاهي agauhé, اثار asaur, وقوف wukoof.—(*understanding*) عقل akl, فهم fuhm, ادراک idrauk, ازعان iza-an, دانش daunish, دانايي daunaï-é. v. *knowledge*; also *spirit, soul.*—*To give intelligence* خبر داركردن khubr dar kirdun, خبر دادن khubr dadun, اگاه ساختن agauh saukhtun, اگاهيدن agauhédun. *Receiving intelligence* خبر دار khubr dar.—*An intelligencer* خبر ده khubr duh, اگاه ساز agauh sauz, خبر گير khubr geer, خبر پژو khubr puzhoo.

Intelligent (*knowing*) عاقل aukil, عالم aulim, عارف aurif, دانا dauna, دانشخور daunishkhore, شناس shinaus, هوشيار hooshé-aur, دراک durrauk, هوشمند hooshmund, زو عرفان zu urfaun, فهيم fuheem, فهم fuhm, كاردان kaurdaun, دانا dauna, دان daun, هوشمند hooshmund, هشيار hushé-haur, دريابنده dur é-abindeh, شنو shinoo, دانج daunauj, زيرک zeeruk, ثقيف sukeef, صاحب فراست sahib firausut, اهل ادراک ahl idrauk, صراف surrauf, واقف waukif, خردمند khirdmund, ذهين zuheen, بخرد bukhirud, پندار pindaur, ذو معرفت zu maarifut, عقول akool, تيز فهم taze fuhm, مبصر mubussur, خنيده khunédeh, با كعت ba kaat, ارطيون arté-oon, ارب arub, اريب areeb, ندس nudis, برز buruz, نيومرد né-oomurd, مستنقه mustunkeh, لبيب lubeeb, لبق lubuk, لبيق lubeek, لتح lutuh, لتحت lutuhut, لاتح lautuh, لقس lukis, منكر munkur, دهي duhé, داهي dauhé (pl. دهات duhaut, دهون duhoon), فرهمن furhumun, فرهمند furhumund, ازير azeer, ازشير azsheer, زناج zunauj (pl. زنج zunuj. v. *skilful, learned.*

To be intelligent زيرک و عاقل بودن zeeruk ou akl boodun, عالم شدن aulim shoodun. *To render intelligent* تعقيل كردن taakeel kirdun, تبصير ساختن tubseer saukhtun. *An intelligent m*

صاحب عرفان ſahib urfaun, اهل ادراك ahla idrauk, صاحب فراست ſahib firauſut. *Intelligent men* اصحاب فهوم aſ-haub fuhoom, بصيرت صاحبي buſeerut ſahibé, عرفا urufa, عقلا ukula, نهى nuhé, انها anha.

Intelligible معقول maakool, هويدا سخن hooïda ſukhun, ممكن مفهوم mumkina mufhoom.— *Intelligibleneſs, intelligibility* امكان مفهوم imkauna mufhoom, معقولي maakoolé. *Intelligibly* بطور معقول betoora maakool, هويدا hooïda. v. *clearly, plainly, diſtinctly.*

INTEMPERANCE, *intemperateneſs* عدم اعتدال adama é-atidaul, خلاف پرهيزي khilaufa purhazé, ارفاش irfauſh. v. *exceſs.*

Intemperate بي پرهيز bé purhaze, غير اعتدال ghire-a é-atidaul, مرفش murfiſh, نفساني nufſauné, شهوت نفسانيت متابعت ſhuhwuta nufſané-ut mutabaat, بي ضبط نفس bé zubta nufs. —*To be intemperate* نفس غلبه كردن nufs ghulbeh kirdun, بي پرهيز بودن bé purhaze boodun. v. alſo *paſſionate.*—*Intemperately* بر وجه بي پرهيز bur wujha bé purhaze, بلا اعتدال bila é-atidaul.

To INTEND كام نمودن kaum numoodun, مراد كردن moraud kirdun, قصد داشتن kuſd dauſhtun, نيت ساختن né-ut ſaukhtun, غرض نمودن ghurz numoodun, ارادت كردن iraudut kirdun, ارزو داشتن arzoo dauſhtun, مقصد بردن mukſud burdun. v. alſo *to regard, attend to, enforce.*

An INTENDANT مباشر mubauſhir, متولي mutoolé, وكيل vakeel, مامور maamoor, كارران kaurraun, كتخدا kutkhoda, جري juré. *An intendant general* وكيل مطلق vakeela mutluk.

INTENSE شديد ſhudeed, سخت ſukht, اترع atraa, عصيب aſeeb, عصيصب aſeeſub, قوي kooï, عظيم azeem, وافر waufir. *Intenſe cold* شدت شتا ſhidduta ſhita, صبارت ſubaurut, صنابر ſunaubir. *Intenſe heat* متهم muttuhim, گرمي سختيت gurmé ſukhteet, سخت عصيب ſukhnuta aſeeb. *To crack as the ſkin with intenſe heat or cold* نا كواريدن na guwaurédun. *Intenſe application* شدت تعلق و تمسك ſhiddut ta-alluk ou tummuſook. *An intenſe look* امعان imaan. v. alſo *vehement.*— *Intenſely* با شدت ba ſhiddut, غايت gha-é-ut, بغايت begha-é-ut, با سختي ba ſukhté. v. *exceſſively.*--*Intenſeneſs* شدت ſhuddut, سختي ſukhté.

INTENSION كش kuſh, بسط buſt. v. *ſtretching.*—*Intenſive* كشيده kuſhédeh. v. *ſtretched.*

INTENT مطلع mutla, زو جد و جهد zu jidd ou jihud, مقيد muké-ud, ساعي ſaa-é. v. *diligent.*—*To be intent* مطلع بودن mutla boodun, جد و جهد نمودن jidd ou jihud numoodun.

Intent, intention مراد moraud (pl. مرادات moraudaut), قصد kuſd, مقصود mukſood, نيت né-ut, كام kaum, غرض ghurz, سعي ſa-é, سوي ſoo-é, منتهاي طلب muntuha-é tulub, خواه khauh, خواست khauſt. v. *deſign, purpoſe.*— *Intentional* خواه khauh, زو نيت zu né-ut, مقصود mukſood. v. *deſigned.* —*Intentionally* با نيت ba né-ut, بقصد bekuſd, با غرض ba ghurz, اختيارانه ikhté-arauneh, عمدا amudan.

Intently با جد و جهد ba jidd ou jihud, مقيدا muké-udan. v. *diligently.*

Intentneſs تقيد tuké-ud, اهتمام ihtimaum, شغل ſhughl. v. *diligence, intention, ſtudy.*

To INTER زير خاك نهادن zeer khauk nihaudun. v. *to bury.*

INTERCALARY كبيسا kubeeſa, كبيست kubeeſut. v. *emboliſmal.* — *An intercalary day* روز كبيسه rooza kubeeſeh. *An intercalary month* ماه كبيسه mauha kubeeſeh. *An intercalary year* سال كبيسه ſaula kubeeſeh. *To intercalate* (*inſert an extraordinary day*) روز كبيسه در نشاندن rooza kubeeſeh dur niſhaundun.

Intercalation كبيساي kubeeſa-é, روز كبيسه در نشان rooza kubeeſeh dur niſhaun.

To INTERCEDE (*mediate between two parties*) توسط كردن tuwuſſut kirdun, متوسط نمودن mutuwuſſut numoodun, ميان دار شدن mei-aun dar ſhoodun, ميانه كردن mei-auneh kirdun, رجا ساختن ruja ſaukhtun, شفاعت كردن ſhufaat kirdun, استدعا ساختن iſtidaa ſaukhtun. v. *to interpoſe.*—*An interceder, interceſſor* ميانجي mei-aunjé, مياندار mei-aundar, توسيط tooſeet. v. *mediator.*—*Intercedent*, v. *intervenient, interpoſed.*

To INTERCEPT (*ſtop and ſeize by the way*) براه گرفتن berauh gooriftun, زدن راهرا ساختن zuduna rauhra ſaukhtun, قطع طريق كردن kutaa tureek kirdun.—(*to obſtruct, prevent from being communicated*) سد كردن ſudd kirdun, گذار بسته ساختن guzaur buſteh ſaukhtun, افشا منع كردن ifſha muna kirdun, قطع و مانع نمودن kuta ou mauna numoodun, مقطوع ساختن muktoo-a ſaukhtun, عروض بودن arooz boodun.

Interception قطع و منع kuta ou muna, سد و مانع ſudd ou mauna, منع راهگذار munaa rauhguzaur.

Intercepted مقطوع muktoo-a, براه گرفته berauh goorifteh, مسدود muſdood, ممنوع mumnoo-a.

INTERCESSION ميانه mei-auneh, وساطت wuſautut, توسط tuwuſſut, رجا ruja, شفاعت ſhufaat, حجب hujib, خونش khooniſh, خوانش khauniſh, خواهش khauhiſh. v. *mediation, deprecation.*—*To beg the interceſſion* (*of another*) استشفاع

کردن isthisfa kirdun. *To admit the intercession of one for another* تشفیع ساختن tushfe-a saukhtun.

To INTERCHAIN با سلسال پیوستن ba sulsaul pivustun; یکدیگر سلسله کردن eekdeegur sulsuleh kirdun. v. *to chain.*

INTERCHANGE بدل budul, مبادلت mubaudilut. v. *exchange, commerce.* — (*alternate succession*) خلافت با نوبت khilaufut ba noobut, سلسله با عقبت sulsuleh ba akubut. — (*mutual giving and taking*) داد استاد daud ustaud, داد ستاد daud sutaud, اخذ و مصرف akhz ou musruf, قبض و ادا kubz ou ada.

To interchange یک بجاي دیگر نهادن eek beja-é deegur nihaudun, بدل نمودن budul numoodun, مبادلت کردن mubaudilut kirdun. v. *to exchange.* — (*to succeed alternately*) سلسله با عقبت نمودن sulsuleh ba akubut numoodun, با خلافت نوبت ساختن khilaufut ba noobut saukhtun. — (*to give and receive*) داد استاد کردن daud ustaud kirdun.

Interchangeable (*capable of being interchanged*) ممکن بدل mumkina budil, لایق مبادلت laeeka mubaudilut, قابل تبدیل kaubila tubdeel. — (*given and taken*) داده استاده daudeh ustaudeh, بخشیده و گرفته bukhshédeh ou goorifteh. (*following in alternate succession*) سلسله با عقبت نما sulsuleh ba akubut numa. — *Interchangeably* بطور بدل betoora budul, بر وجه خلافت bur wujha khilaufut, بطریق داد استاد betureeka daud ustaud.

Interchanged مبدل mubuddul, یک بجاي دیگر نهاده eek beja-é deegur nihaudeh, داده استاده daudeh ustaudeh, معطي و مقبوض maata ou mukbooz.

To INTERCOMMON (*feed at the same table*) همسفره بودن humsufreh boodun.

INTERCOURSE صحبت sohbut, علاقت alaukut, معامله ma-amleh, مصاحبت musauhibut, انس anis, همجایي humjaï-é, همدمي humdumé, همزانوي humzanoo-é, همسازي humsauzé, اختلاط ikhtilaut, همصحبت humsohbut, همقدمي humkudaumé, همنشیني humnisheené, تشارک tushaurik, اشتراک ishtirauk. v. *communication, commerce.* — *To carry on an amicable intercourse* حسن معامله کردن husn ma-amleh kirdun.

INTERCURRENT در میان روان dur meiaun rouvaun.

To INTERDICT منع کردن muna kirdun, احرام نمودن ihraum numoodun, حرام ساختن haraum saukhtun, نهي نمودن nuhé numoodun, تحریم کردن tuhreem kirdun, محروم نمودن muhroom numoodun. v. *to forbid, prohibit.*

An interdict, interdiction منع muna, مانع mauna, نهي nuhé, نهیت nuhé-ut, ناهیت nauhé-ut, احرام ihraum. v. *prohibition.*

Interdicted منتهي muntuha, محروم muhroom, ممنوع mumnoo-a, حرام huraum, متبر mutbir.

Interdictory تحریم tuhreem, مانع mauna, نهي نما nuhé numa, احرام ساز ihraum sauz.

To INTEREST (*to render necessary* or *important*) لازم کردن lauzim kirdun, مهم و لازم ساختن muhimm ou lauzim saukhtun, مهم مصلحت نمودن muhimm musluhut numoodun. v. *to concern.* — (*to give a participation*) تشریک کردن tushreek kirdun, اشتراک ساختن ishtirauk saukhtun, بهره دادن buhreh dadun, حصه دار نمودن hisseh dar numoodun. — (*to affect, move the passions*) خاطر گرفتن khautir gooriftun, دل اویختن dil aweekhtun, دلکشیدن dil kushédun, غرض انگیختن ghuruz angeekhtun, دلتنگ ساختن diltunk saukhtun. — *To interest one's self* (*in any thing*) مدخل کردن mudkhil kirdun.

INTEREST (*advantage*) فایده fa-édeh, کسب kusb, نوا nuwa, سود sood, نفع nufa. v. *gain, good.* — (*participation*) اشتراک ishtirauk, حصه داري hisseh daré, بهره buhreh. v. *share.* — (*concern*) علاقت alaukut, عنایت ana-é-ut, پوشا poosha. v. *solicitude.* — (*influence over others*) قدرت kudrut, قوت kuwwut, حکم hookum. v. *authority.* — *Interest of money* معامله maamleh, ربح rubuh, ربا ruba, ربیت rubé-ut, ربوان rubwaun, ربون ruboon, سود sood. *Unlawful interest* ربح حرام rubuha haraum. v. *usury.* — *To lend upon interest* تضمین کردن tuzmeen kirdun. — *To make interest for an office* منصب حارص بودن munsub hauris boodun.

Interested (*concerned, participating*) ذو حصه داري zu hisseh daré, اشترک دار ishtirauk dar, اهل تشریک ahila tushreek. (*moved*) دلبسته dilbusteh, دلتنگ diltunk, مضطرب muzturub, دلفکار dilfikaur, خاطر گیر khautir geer. *Interested* (*self-interested*) خود پرست khood purust. v. *selfish.* — *Interesting*, v. *affecting, moving.*

To INTERFERE (*clash with*) مانع و معارض شدن mauna ou ma-ariz shoodun, مخالف بودن mukhaulif boodun, مخالفت نمودن mukhaulifut numoodun, تردد ساختن turuddud saukhtun. v. *to oppose*; also *to intermeddle, interpose.*

INTERFLUENT (*flowing between*) در میان جریان dur mei-aun juré-aun.

INTERFUSED (*poured between*) در میان ریخته dur mei-aun reekhteh.

INTERJACENCY (*lying between*) درمیان نهادگي dur mei-aun nihaudugé, في الوسط موضع fi'l'wusut mouza.

Interjacent در میان نهاده dur mei-aun nihaudeh, في الوسط موضوع fi'l'wusut moozoo-a. v. *intervening.*

An INTERJECTION حرف hurf. *An interjection of calling* حرف ندا hurfa nida.

INTERIM بينا beina. v. *mean time.*

INTERIOUR درون duroon, دروني duroоné, داخل daukhil, دخيل dukheel, ادخل adkhul, اندروني anduroоné, متبطن mutubuttin, مبخاط meikhaut. *Interiour and exteriour* باطن و ظاهر bautin ou zauhir, درون و بيرون duroon ou beeroon. *The interiour part of any thing* بطن butin, ضبن zumin, درون duroon, دخل dukhl, دخلت dukhlut, داخلت daukhilut. *The interiour part of the thigh* لبدت lubdut. *The interiour part of the cheek* بج buj, پج puj, لپوس lupoos, لپوت lupoot. *The interiour part of a house* میان سرا mei-ana sera, جو jaw-oo.

To interlace, v. *to intermingle.*

To INTERLARD (*mix meat with lard*) با شحم الخنزیر امیز کردن ba shuhmu'l'khunzeer ameez kirdun. v. also *to intermix, interpose, diversify.*

To INTERLINE در میان خطها کتاب الفاظ نوشتن dur mei-ana khut-ha kitaub alfauz nuwishtun. *Interlineation* در میان خطها کتاب الفاظ نویس dur mei-auna kut-ha kitaub alfaus nuwees.

INTERLOCUTION مکالمت mukaulumut, تکلم tukullum. v. *dialogue.* — *An interlocutor* متکلم mutukullim, سخن ران sukhun raun.— *Interlocutory* تکلمي tukullumé, مکالمت منسوب mukaulumut munsoob.

An INTERLUDE تماشا tummausha, نقل nukkul. v. *play.*

INTERLUNAR حلول قمري huloola kumré, حلول قمر منسوب huloola kumr munsoob.

INTERMARRIAGE شغار shighaur.—*To intermarry* شغار کردن shighaur kirdun. v. *to marry.*

To INTERMEDDLE مدخل کردن mudkhil kirdun, مداخل نمودن mudaukhil numoodun, مداخلت ساختن mudaukhilut saukhtun, فضولي بودن fuzoolé boodun, معن شدن maan shoodun. *An intermeddler* (*busy body*) فضولي fuzoolé, معن maan (fem. معنت maanut), منفح munfih, عفزر afzur.

INTERMEDIACY میانه mei-auneh, توسط tuwussut, بين bein. v. *interposition, intervention.* —*Intermedial, intermediate* میان دار mei-aun dar, منتصف muntusif, نصف nusif, وسطي wusuté. *Intermediately* در میان dur mei-an, بينا beina, نصفانه nusfauneh, في الوسط fi'l'wusut.

INTERMENT میت meit, زیر خاک نهان zeer khauk nihaun, قبر kubr, جنازه junauzeh. v. *burial.*

To INTERMINGLE امیختن ameekhtun, امیزیدن ameezédun, سرشتن surishtun, خلاط کردن khulaut kirdun. v. *to mix, mingle, incorporate.*

INTERMISSION فراغت firaughut, اهمال ihmaul, فترت futrut. v. *cessation, pause.*—*The intermission of the pulse* فتر futur. *Intermission from labour* وتیرت wuteerut. *The intermission of a fever* قلع kula, اقلاع iklaa. *Without intermission* بي اهمال bé ihmaul, بي فراغت bé firaughut, غیر وتیرت ghire-a wuteerut, متوالي mutuwaulé, علي الاتصال ala'l'ittisaul, التوالي attuwaulé.

To intermit فراغت نمودن firaughut numoodun, اهمال ساختن ihmaul saukhtun, فترت کردن futrut kirdun.

Intermitting, intermittent, intermissive مهمل muhmil, فراغت نما firaughut numa. *An intermitting fever* تب نوبت tubba noobut. v. *fever.*

To intermix, v. *to intermingle.*

INTERNAL درون duroon, باطن bautin, داخل daukhil. v. *interiour:* also *intrinsick, real.* —*Internally* باطنا bautinan, داخلا daukhilan.

INTERNUNCIO میانجي mei-aunjé, رسول صغیر rusoola sagheer, دسفان dusfaun (plur. دسافي dusaufé), سفیر sufeer (plur. سفرا sufra), عجاهن ajauhin (pl. عجاهنت ajauhinut), الاکت ilaukaut. v. *ambassador.*

To INTERPOLATE پینه زدن peeneh zuddun, تلدم کردن tuluddum kirdun. v. *to insert.*

To INTERPOSE (*mediate between parties*) میاندار بودن mei-aundar boodun, میانجي شودن mei-aunjé shoodun, درج ساختن durj saukhtun, بازنانه کردن baznauneh kirdun, واسط بودن wausit boodun. v. also *to interrupt.*— *Interposed* (*placed between*) در بين نهاده dur bein nihaudeh, در میان موضوع dur mei-aun moozoo-a. —*Interposer*, v. *mediator.*

Interposition, interposal میانداري mei-aundaré, واسطت wausutut. v. *mediation, intervention.*

To INTERPRET ترجمه کردن turjimeh kirdun, نقل ساختن nukkul saukhtun, تعبیر نمودن taabeer numoodun, شرح دادن shurh dadun, تسغیر کردن tusfeer kirdun, فسر ساختن fusr saukhtun. v. *to explain, translate, decipher.*

Interpretable ممکن ترجمه mumkina tujrimeh.

Interpreted مترجم muturjum, مشروح mushrooh. v. *explained.*

Interpretation ترجمه turjimeh, تعبیر taabeer,

شرح ſhurh, نقل nukkul, تاويل taweel, عبارت ybaurut, تفسير tufseer. v. *explanation, tranſlation.* —*The interpretation of dreams* تعبير خواب taabeera khaub, تعبير رويا taabeera roo-é-a. *A book teaching the interpretation of dreams* تعبير نامه taabeer nameh.

An interpreter ترجمان turjimaun (plur. تراجم turaujim), دراغومان draghoman, معبر maabir, مفسر mufuſſir, مووّل mu-awwil, كلمچي kulmehché, دل ماج dil mauj. *An interpreter of dreams* معبر رويا maabira roo-é-a. *An interpreter of the law* مفتي mufti, وجرگر wujurgur, وچرگر wuchurgur.

An INTERREGNUM, *interreign* حلول مملكت huloola mumlukut, فترت futrut.

To INTERROGATE پرسيدن porſédun, پرسان شدن porſaun ſhoodun, پرسش كردن porſiſh kirdun, خواستن khauſtun, سوال ساختن ſoo-aul ſaukhtun, استفهام نمودن iſtifhaum numoodun, استخبار كردن iſtikhbaur kirdun, تطلب ساختن tutullub ſaukhtun, طلبيدن tulubédun, درخواستن durkhauſtun, تفقد كردن tufukkud kirdun. v. *to examine, aſk, enquire, queſtion.*—*Interrogated* پرسيده porſédeh, خواسته khauſteh, طلبيده tulubédeh, مسول muſool, متفحص mutufuhhus. *An interrogation, interrogatory* پرسش porſiſh, استفهام iſtifhaum, لفظ استفهام lufza iſtifhaum, طلب tulub, سوال ſoo-aul, تفقد tufukkud, وير weer. v. *queſtion.*—*A negative interrogation* استفهام انكار iſtifhauma inkaur.

Interrogative, interrogatory استفهامي iſtifhaumé, پرسش نما porſiſh numa, پرسان porſaun.—*Interrogatively* از استفهام uz iſtifhaum, بر وجه پرسش bur wujha porſiſh, بطور سوال betoora ſoo-aul, بروي طلب beroo-é tulub, بطريق استخبار betureeka iſtikhbaur.

An interrogator پرسان purſaun, پرسنده porſindeh, مستفهم muſtufhim, طلبكار tulubkaur, طالب taulib, خواستار khauſtaur, مستخبر muſtukhbir, سواله ſoo-auleh, مفحص mufuhhis.

To INTERRUPT (*the ſpeech of another.*) گفتار مقطع ساختن guftaur mukta ſaukhtun, گفت و گو برطرف كردن guft ou goo burturruf kirdun, مصاحبت قطع نمودن muſahibut kuta numoodun, سخن باطل كردن ſukhun batil kirdun, متكلم پريشان نمودن mutukullum purraſhaun numoodun, كلامي قطع كردن kulaumé kuta kirdun, مصاحبترا مانع شدن muſahibutra mauna ſhoodun, صرم نمودن ſurm numoodun, ثرثره ساختن ſurſureh ſaukhtun, سخن قطع كردن ſukhun kuta kirdun. *To interrupt any buſineſs* واگذاشتن wa guzauſhtun, اهمال نمودن ihmaul numoodun, تعكيظ كردن taakeez kirdun, قصب ساختن kuſib ſaukhtun, فا گرفتن fa gooriftun, پس انداختن pus andaukhtun. v. *to break off, divide, ſeparate, intermit.*

Interrupted مقطوع muktuwa, گسسته kuſiſteh, شكسته ſhakuſteh, نا واصي na wauſé. v. *broken.*—*Interruptedly* بر وجه نا واصی bur wujha na wauſé, بطور مقطوع betoora muktuwa.

An Interrupter گفتار مقطع سازنده guftaur mukta ſauzindeh, كلامی قطع كننده kulaumé kuta koonindeh.

Interruption مقطع mukta, انقطاع inkitaa, گسستگي kuſuſtugé, شكستگي ſhakuſtugé, قصب kuſb. v. *breach, hindrance, oppoſition, obſtruction.*

To INTERSECT يك ديگر تقسيم ساختن eek deegur tukſeem ſaukhtun, يك ديگر دو نيم زدن eek deegur doo neem zudun, قط كردن kutt kirdun, عبور قطع ساختن aboor kuta ſaukhtun, چار پاره فصل نمودن chaur paureh fuſl numoodun. v. *to cut.*—*Interſecant* قطع كنان kutaa koonaun, بران buraun, فصل نما fuſl numa.

To INTERSPERSE (*ſcatter here and there*) اينجا انجا نثار كردن einja aunja niſaur kirdun, اخول اخول افشاندن akhwala akhwala afſhaundun, پك پاشيدن puk pauſhédun, من هنا و هنا ريزان شدن min huna ou huna reezaun ſhoodun. v. *to ſcatter.*

Interſperſed اينجا انجا منتثر einja aunja muntuſir, پك افشانده puk afſhaundeh, اخول اخول پاشيده akhwala akhwala pauſhédeh.

Interſperſion اينجا انجا نثار einja aunja niſaur, پك ريزان puk reezaun, اخول اخول فشان akhwala akhwala fuſhaun, من هنا و هنا پاش min huna ou huna pauſh.

To INTERTWINE بافتن bauftun, تاب كردن taub kirdun, در پيچيدن dur peechédun, باهم پيچ كردن bahum peech kirdun, تافتن tauftun, كوفت ساختن kooft ſaukhtun, بفت نمودن bufut numoodun. *Intertwined* بافته baufteh, تافته taufteh. v. *twiſted.*

INTERVAL, *interſtice* (*ſpace between one thing and another*) بين bein, بينونت beinoonut, مابين maubein, ميان mei-aun, ميانه mei-auneh, ميانگي mei-aunugé, مسافت muſaufut (pl. مسافات muſafaut), شقت ſhikkut, تفرقت tufrikut, جنابت junaubut, فرسخ farſukh, فرسنگ farſang, وساع wuſaa, انفراج infirauj, فراخني furaukhné, فراخنا furaukhna, فجوت fujoot, فناد funaud, جوبت jawbut, بون boon, حلجت huljut, شبر ſhubr, اثنا iſna, خلل kulul (plur. خلال khulaul),

مقدار mukdaur, فرق furk, بعد bu-ad, بالان balaun, بانت baunut, فلج fulj. v. *space, distance, pass*: also اضعاف — *An interval of time* مدت muddut, وقت wakt, مقدار زمان mukdaura zu-maun, فترت futrut (plur. فترات futuraut).

To INTERVENE مابين گذاردن maubein guzaurdun, در بين گذار نمودن dur bein gu-zaur numoodun, توسط كردن tuwussut kirdun, در ميانه امدن dur mei-auneh aumudun, دخل ساختن dukhl saukhtun. v. *to interpose*.—(*to happen*) افتادن uftaudun, واقع شدن wauka shoodun.

Intervenient (placed or *passing between)* در بين نهاده dur bein nihaudeh, در ميانه موضوع dur mei-auneh moozoo-a, مابين گذار maubein gu-zaur.—(*happening*) واقع wauka, افتان uftaun.

Intervention ميانه mei-auneh, مياندارى mei-aundaré, وساطت wusautut, توسط tuwussut. v. *mediation, intercession, agency*. — (*accident*) واقعت wakaat, سرگذشت surguzusht.

An INTERVIEW مواصلت mu-aslut, ملاقات mulakaut, التقا iltika, تلاقى tulauké, تواصل tu-wauful, دوچار doochaur. v. *meeting*.

To INTERWEAVE بافتن bauftun, تاب ساختن taub saukhtun, كوفت كردن kooft kirdun, بفت نمودن bufut numoodun. v. *to intertwine*.

INTESTATE (*dying without a will*) بلا تصوت bila tuswé ut, بى وصيت bé wusé-ut.

INTESTINAL (*belonging to the guts*) معيى mai-é.

An intestine معى ma-é, معا ma-a, روده roo-deh. v. *gut*.—*The intestines* رودها rooduha, جگر بند jigur bund, امعا amaa, رودگان roodugaun, گردگان gurdugaun, گرده gurdeh, مصار mu-saur, مذاخر muzaukhir, اشكنبه ishkumbeh, چرب روده churba roodeh. *The envelope of the intestines* جگر اگند jigur agund.—*The intestines of sheep* گواز guwauz, گوازه guwauzsheh, گواز gu-wauzsh, پوگان poogaun. *The intestines of a bird* سختو sukhtoo.

INTESTINE (*domestick, not foreign*) درونى duroone, نا غريب na ghureeb. *Intestine war* جنگ درونى junga duroone. v. also *interiour*.

To INTHRALL استبعاد كردن istibaad kir-dun. v. *to enslave, shackle*.—*Inthralment*, v. *slavery*.

INTIMACY همدمى humdume, همدلى humdile, مصاحبت mosahibut. v. *familiarity*.

Intimate همدم humdum, دخيل dukheel, همدل humdil, همدم و همراز humdum ou hum-rauz, دوست doost, دوستانه doostauneh, محبت انجام mohabbuta anjaum, مودت اختتام muwud-duta ikhtitaum, مودت فرجام muwudduta furjaum, مودت ارتسام muwudduta irtisaum. *An intimate (a familiar friend)* يار وفادار é-aura wufadar, همراز humrauz, همعنان humanaun, همپشت humposht. v. *friend*.—*Intimately* دوستانه doostauneh, محبانه mohabbauneh, بر وجه همدم bur wujha humdum, بطور دوستانى betoora doostauné.

To intimate ذكر ساختن zikr saukhtun, تنبيه كردن tumbeeh kirdun, اعلام نمودن é-alaum numoodun, اخبار دادن ikhbaur dadun. v. *to mention, hint*.

Intimation تنبيه tumbeeh, ذكر zikr, اعلام é-alaum, اخبار ikhbaur. v. *hint*.

To INTIMIDATE ترسان كردن tursaun kirdun, سهمكين ساختن suhumkeen saukhtun, با خوف زدن ba khouf zudun, هراسان كردن hirausaun kirdun, ترسانيدن tursaunédun, تهيب ساختن tuhei-ub saukhtun. v. *to frighten, terrify*.

INTO در dur, اندر andur, درون duroon, ب be, به beh, بر bur, فى fi, على ala. v. *in*.

INTOLLERABLE ممتنع تحمل mumtina tuhummul, غير متحمل ghire-a mutuhummil, بلا صبر و طاقت bila subr ou taukut. *Intollerableness* ممتنع تحملى mumtina tuhummulé. *Intollerably* بر وجه ممتنع تحمل bur wujha mumtina tuhummul.

Intollerant نا شكيبا na shukeeba, بى صبر bé subr, غير تحمل ghire-a tuhummul.

To INTOXICATE سكران كردن sukraun kirdun, مست ساختن must saukhtun, سرخوش نمودن surkhoosh numoodun, اخمر ساختن akh-mur saukhtun, مسكور نمودن muskoor numoo-dun, تخشيم كردن tukhsheem kirdun, تكوك اوردن tukook awurdun, مخمور ساختن mukh-moor saukhtun, اسيمه دماغ كردن aseemeh dumaugh kirdun, مست خراب نمودن musta khu-raub numoodun, خوراب زدن khore-aub zudun. —*Intoxicated* سرخوش surkhoosh, مسكور muskoor, سكران sukraun, نشوان nushwaun, مست must, سرمست surmust. v. *drunk*.

To be intoxicated سكران شدن sukraun shoo-dun, سرمست بودن surmust boodun, سرخوش گشتن sur khoosh gushtun.—*Intoxicating* نشوه بخش nushweh bukhsh, سكران ساز sukraun sauz, مسكر muskir. *Wine* or *any liquor which intoxicates* باده هوشبر baudeha hooshbur, هوشكش hoosh-kush, مسكر muskir. v. *wine*.

Intoxication مستى musté, سرمستى surmusté, تكوك tukook, باده پيمانى baudeh peimauné, سكر sukr. v. *drunkenness*.—*To counterfeit intoxication* خودرا بمستى نهادن khoodra bemusté nihau-

dun. *To return to one's senses after intoxication* بهوش امدن behoosh aumudun, هوشا شدن hoosha shoodun.

To INTRENCH (*fortify with a trench*) مترس كردن muturis kirdun, كندك ساختن kunduk saukhtun, با شه بارو تحصين نمودن ba shah bauroo tuhseen numoodun. v. also *to trench, invade, encroach*.

An intrenchment مترس muturis, حصن و مترس husin ou muturis, شه بارو shah bauroo, حصار و كندك hissaur ou kunduk, ال aul, عمارت و خندق amaurut ou khunduk.

INTREPID بي باك bé bauk, دلير dilare, بهادر bahaudur, بي پروا bé purwa, غير هراس ghire-a hiraus, نا پروا na purwa, رابط الجاش raubitu'l'jaush, گمراه gumrauh, مستاسد mustaasid, معاس ma-aus, ربيط rubeet, فاتك fautik, لد ludd, اليس aleis. v. *brave, bold, courageous*.

Intrepidity دليري dilaré, غيرت gheerut, دلاوري dilavuré, مردانگي murdaunugé. v. *courage, bravery*.

Intrepidly دلاورانه dilauvurauneh, بلا باك bila bauk, مردانه murdauneh, با مردانگي ba murdaunugé, بي پروا bé purwa. v. *courageously*.

INTRICACY, *intricateness* پيچ و تاب peech ou taub, خلط khult, خلل khulul, اختلال ikhtilaul, تشويش tushweesh, پيچ peech, پيچش peechish, پيچشش peechishush, پيچشن peechishin, عندوا yndiwa, عندوات yndiwaut, شكنج shukunj, نهجير nuhjeez, نهجير nuhjeer. v. *perplexity, confusion*. — *With a thousand intricacies* با هزار پيچ وتاب ba huzaur peech ou taub.

Intricate پيچ peech, پيچا پيچ peecha peech, پيچان peechaun, مشوش mushawwush, درهم durhum, برهم burhum, تاباناك taubnauk, اشفته ashufteh, مختلط mukhtulyt, مختلف mukhtulyf, نهجيز nuhjeez, نهجير nuhjeer, مشرز mushurruz, مرتبك murtubik, ملتبك multubik, متعسر muta-assir, عشوزن ashoozun (plur. عشازن ashauzun), ملبس mulubbus, ملتبس multubus. *To make intricate* پيچ و تاب كردن peech ou taub kirdun, پيچانيدن peechanedun. — *Intricately* بر وجه پيچا پيچ bur wujha peecha peech, با خلط ba khult, بطور درهم betoora burhum, بطريق درهم betureeka durhum, بروي مشوش berooï mushawwush.

An INTRIGUE اتفاق پنهان ittifauka pinhaun, توافق نهفته tuwaufika nuhufta, ملع پوشيده mulaa poshedeh. v. *plot*, also *intricacy*. — *An amorous intrigue* با زني اتفاق نهفته ba zunné ittifauka nuhufteh, عورت طلب awrut tulub, خواه زني khauha zunné. *To intrigue* ملع كردن mula kirdun, همواثاق ساختن humwusauk saukhtun. v. *plot, conspire*. — *To intrigue with women* زن را ناز و نياز نمودن zunra nauz ou né-auz numoodun, با زني اتفاق نهفته ساختن ba zunné ittifauk nuhufteh saukhtun. — *An intriguer* اتفاق نهفته ساز ittifauk nuhufteh sauz, ملع كننده mula koonindeh. v. *conspirator, plotter*. — (*a follower of women*) زناكار zunakaur, زنپاره zumpaureh, زاني zauné, زير zeer.

INTRINSICAL, *intrinsick* (*real, internal*) اندرون anduroon, دروني duroone, معنوي maanooï, خاص khauss, باطن bautin. v. *solid, natural, true*. — *Intrinsically* بر وجه معنوي bur wujha maanooï, اندرون anduroon, بطور خاص betoora khauss.

To INTRODUCE اوردن awurdun, پيش اوردن peish awurdun, در اوردن dur awurdun, ادخال كردن idkhaul kirdun, مدخل بودن mudkhil boodun, در كردن dur kirdun, دربردن dur burdun. — *Introduced* اورده awurdeh, در اورده dur awurdeh, در كرده dur kirdeh, مدخل mudkhul. — *An introducer* رهياب ruhé-aub, مدخل mudkhil, در اور dur awur, ادخال ساز idkhaul sauz.

Introduction دخول dukhool, در اور dur awur, مدخل mudkhil, اور awur.

Introductive, introductory اور awur, در اور dur awur, پيشرو peishroo. v. *previous, prefatory*.

To INTRUDE ضربا ادخال كردن zurban idkhaul kirdun, كستاخانه در امدن kustaukhauneh dur aumudun, قهرا دخول نمودن kuhran dukhool numoodun, هجم كردن hujim kirdun. — *An intruder* ضربا ادخال كننده zurban idkhaul koonindeh. — *Intrusion* هجم hujim, ادخال ضرب idkhaul zurb. v. *encroachment*. — *Intrusive* هجم ساز hujim sauz.

To INTRUST وديعت كردن wudé-at kirdun, امانت ساختن imaunut saukhtun. v. *to trust*.

INTUITION معرفت بنظرت الاولي maarifut benuzrutu'l'awwulé, علم يكره ylma eekruh, دانش بلا نتيجت هوش daunish bila nuteejut hoosh. v. also *sight*. — *Intuitive* نظرت الاولي benuzrutu'l'awwulé beena, يكره بين eekruh been, ادراك بلا نتيجت idrauk bila nuteejut. — *Intuitively* از نظرت الاولي uz nuzrutu'l'awwulé, نظرت اولي nuzruta awwulé, يكره eekruh, وجه بلا نتيجت ادراك bur wujha bila nuteejut idrauk.

To intwine, v. *to intertwine*.

To INVADE هجوم اوردن hujoom awurdun, حمله كردن humleh kirdun. v. *to attack*, *in*[illegible]

fest, assault.—*To invade a country* سیل سیف seila seif kirdun.—*To invade an enemy's country* کشور حربی را سیل سیف کردن kushwura harbera seila seif kirdun. *To invade in the night-time* شبخون کردن shubeekhoon kirdun, تبییت ساختن tubei-ut saukhtun, مبیت نمودن mubei-ut numoodun, شبگیر اوردن shubgeer awurdun. *To invade suddenly* غول کردن ghawil kirdun, اغتیال ساختن ighté-aul saukhtun, غایل بودن gha-él boodun.—*An invader* هجوم کر hujoom gur, حمله ساز humleh sauz.

INVALID (*of no force*) بی قوت bé kuwwut, باطل bautil, بطال buttaul, عقیم akeem. v. *trifling.*—(*weak*) زبون zuboon, ضعیف za-éf.—*An invalid* (*a man disabled by hurts or infirmity*) اهل نا توان ahla na tuvvan, مرد از زخم و رنج شکسته murd uz zukhum ou runj shakusteh. (*a disabled soldier*) جنگی نا توان jungé na tuvvan.

To invalidate بی قوت کردن bé kuwwut kirdun, باطل نمودن bautil numoodun, زبون ساختن zuboon saukhtun. v. *to weaken.*

Invalidity عدم قوت aduma kuwwut, زبونی zubooné, نا توانی na tuvvané, ضعف zaaf.

Invaluable بلا قیمت bila keemut, گران بها guraun buha, گران مایه guraun ma-éh.

INVARIABLE نا متلون na mutulawwin, نا متغیر na mutughire, بی تبدیل bé tubdeel. v. *constant.*

Invariableness عدم تلونات aduma tulawwunaut, عدم تبدیل aduma tubdeel. v. *constancy.*—*Invariably* بطور نا متغیر betoor na mutughire, بر وجه نا متلون bur wujha na mutulawwin. v. *constantly.*

INVASION حمله humleh, سیل سیف seila seif, برنک burunk, غلو ghulou, هجوم hujoom. *A nocturnal invasion* شبگیر shubgeer, شبخون shubkhoon, مبیت mubei-ut, بییات bei-aut.—*Invasive* حمله ساز humleh sauz, هجوم اور hujoom awur.

An INVECTIVE زباندرازی zubaundirauzé, طعن taan, بهتان buhtaun, دشنام dushnaum, ملامت mulaumut, شکایت shuka-é-ut, شتم shutum, غمز ghumz. v. *censure.*—*Invective* (*satirical*) زباندراز zubaundirauz, طعن کو taan goo, بهتان نما buhtaun numa, دشنام ده dushnaum duh.

To inveigh دشنام دادن dushnaum dadun, بهتان گفتن buhtaun guftun, طنز کردن tunz kirdun, واگفتن waguftun. v. *to abuse, censure.*

An inveigher زبان بران zubaun buraun, طنز نما tunz numa, بهتان کو buhtaun goo.

To INVEIGLE حیله باز کردن heeleh bauz kirdun, از راه بردن uz rauh burdun, بازی دادن bauzé dadun, شیرین زبان نمودن sheereen zubaun numoodun, از سر کردن uz sur kirdun, اضلال ساختن izlaul saukhtun, گمراهی کردن gumrauhé kirdun. v. *to allure, entice, seduce.*

Inveigler, v. *seducer.*

To INVENT (*find out*) یافتن é-aftun, پیدا نمودن peeda numoodun, وجود ساختن wujood saukhtun, ابداع کردن ibdaa kirdun, اختراع ساختن ikhtiraa saukhtun, احداث کردن ihdaus kirdun, ایجاد ساختن a-éjaud saukhtun, برخیدن burkhédun, کروهیدن kuroohédun, فکر نمودن fikr numoodun, اندیشه کردن andeesheh kirdun. v. *to discover, forge, falsify.*—*Invented* ماجود maujood, یافته é-afteh.

Invention پیدا peeda, پیداش peedaush, نو اورد now awurd, وجود wujood, حداث hudaus, احداث ihdaus, ایجاد a-éjaud, اختراع ikhtiraa, مبدع mubda, مخترع mukhtira, مستحدث mustuhdis, احساس ihsaus. *The inventions of poets* مولدت muwwulludut. v. *fiction, forgery, discovery.*

Inventive پیدا ساز peeda sauz, وجود کنا wujood koona, مبدع نما mubda numa.

An inventor واجد waujid, موجد moojid, مبدع mubda, مبتدع mubtuda, متبدع mutubudda, مبدي mubdé, ایجاد صاحبی a-éjaud sahibé, محدث muhdis. v. *forger.*—*An inventress* زنی واجد zunné waujid.

An INVENTORY دفتر duftur, اسامی asaumé, روز نامه rooz nameh.—*To inventory* دفتر کردن duftur kirdun.

INVERSE, *inverted* سر زیر sur zeer, زیر و زبر zeer ou zubr, بازگون bauz goon, وازگونه wauzgooneh, باشگون baushgoon, اشگونه ashgooneh, سرنگون surnigoon, شگونه shugooneh, وارونه waurooneh, معکوس maakoos, منعکس munaakis, منکوس munkoos, منکس munukkus, متنکس muntukis, واژ wauzh, نکوسار nugoosaur, نکونسار nugoonsaur, نکونسر nugoonsur, منقلب munkulib, متقلب mutukullib, مقلوب mukloob, مرتکس murtukis, محروق muhrook. v. *contrary*; also *reciprocal.*—*To be inverted* برگردیدن burgurdédun, گردیدن gurdédun, منقلب شدن munkulib shoodun, واکردیدن waukirdédun, تقلب شدن tukullub shoodun, سر زیر یافتن sur zeer é-aftun.

Inversion عکس aks, تعاکس taakis, بازگون bauz goon, انحراف inhirauf, قلب kulb, تقالب tukaulib (pl. تقالیب tukauleeb), صمیان sumeiaun, اول اخر و اخر اول awwul akhir wa akhir awwul.

To invert بازگونه کردن bauzgooneh kirdun, سرنگون ساختن ſur zeer numoodun, سر زیر نمودن ſurnigoon ſaukhtun, گردانیدن gurdanédun, زیر و زبر نمودن zeer ou zubr numoodun, قلب ساختن kulb ſaukhtun, اقلاب کردن iklaub kirdun, برخیدن burkhédun.—*Inverting* گردان gurdaun, سر زیر ساز ſur zeer ſauz, بازگونه نما bauzgooneh numa.

Inverted, v. *inverſe*. — *Invertedly*, *inverſely* بر عکس bur aks, بر وجه زیر و زبر bur wujha zeer ou zubr, اشگونه aſhgooneh, بطور بازگون betoor bazgoon, در نظم مخالف dur nuzim mukhaulif, بطریق خلاف betureek khilauf.

To INVEST (*in an office*) تقلید کردن tuk-leed kirdun, تقلد ساختن tukullud ſaukhtun, تکلیف کردن tukleef kirdun. *To inveſt with poſſeſſion* تصرف دادن tuſurruf dadun, ضبط گیر ساختن zubt geer ſaukhtun. v. *to give*, *grant*.— *To inveſt with a robe of honour* خلع کردن khila kirdun, خلعت ساختن khilaat ſaukhtun, خلعت فاخرت دادن khilaata faukhirut dadun. v. *to dreſs*, *adorn*, *decorate*. — *To inveſt a town* or *caſtle* شهر احاطه کردن ſhahur ihauteh kirdun, قلع گرده پیچ ساختن killa gurdeh peech ſaukhtun, بلد گرداگرد نمودن bilud gurdagurd numoodun. v. *to beſiege*, *ſurround*.

INVESTIGABLE ممکن تفتیش mumkina tufteeſh, قابل تفحص kaubila tufuhhus.

To inveſtigate تفتیش کردن tufteeſh kirdun, جست و جو ساختن juſt ou joo ſaukhtun, افتحاص کردن iftihaus kirdun, تجسس ساختن tujuſſus ſaukhtun, سبر نمودن ſubr numoodun, ابتحاث کردن ibtihaus kirdun, تفحص نمودن tufuhhus numoodun. v. *to examine*, *enquire*, *ſearch*.

Inveſtigation تفتیش tufteeſh, تفحص tufuhhus, افتحاص iftihaus, ابتحاث ibtihaus, استطلاع iſ-titlaa, سبر ſubr. v. *examination*, *inquiry*, *ſearch*.

INVESTITURE (*in office*) تقلد tukullud, تقلید tukleed. (*in poſſeſſion*) تصرف ده tuſurruf duh, ضبط بخش zubt bukhſh. (*with robes of ho-nour*) خلع khila, خلعت khilaat.

Inveſtment, v. *dreſs*, *garment*. — (*cargo*) مجمع اسباب در جهاز نهاده mujmaa aſbaub dur jahauze nihaudeh.

INVETERACY فرسودگی furſoodugé, کهنگی kohnugé, تعتیق taateek. — *Inveterate* فرسود furſood, فرسودگی furſoodugé, کهنه koh-neh, لر lur, معتق maatuk.—*To inveterate* تعتیق کردن taateek kirdun.

INVIDIOUS بد خواه bud khauh, محسود muhſood, حاسد hauſid, بد فرجام bud furjaum,

بد گمان bud gumaun. v. *envious*, *malignant*, *hateful*.—*Invidiouſly* حسودانه huſoodauneh, حاسدا hauſidan, بروجه بد خواه bur wujha bud khauh, بطور بد فرجام betoora bud furjaum. — *Invidiouſ-neſs* بد خواهي bud khauhé, بد فرجامي bud furjaumé. v. *envy*, *malignity*.

To INVIGORATE قوت دادن kuwwut da-dun, توان کردن tuvvan kirdun, تندرست ساختن tunduruſt ſaukhtun, قوت ذاتیت بخشیدن kuwwuta zauté-ut bukhſhédun, v. *to ſtrengthen*, *animate*.—*Invigoration* قوت ده kuwwut duh, تندرستي tunduruſté, توانايي tuvvanaï-é.

INVINCIBLE غیر مغلوب ghire-a mughloob, دایما المظفر da-émanu'l'muzuffur, نا مقهور na muk-hoor, ممتنع مغضول mumtina mufzool, غیر منغور ghire-a munfoor, صاحب قران ſahib kiraun, قاهرمان kaherman. — *Invincibleneſs* نا مغلوبی na mughloobé. *Invincibly* نا مقهورانه na muk-hoo-rauneh.

INVIOLABLE ممتنع نقض mumtina nukz, مستحیل فسخ muſtuheela fuſikh. — *Inviolably* بی غدر عهد bé ghudra ahud, غیر مخلف ghire-a mukhlif.

Inviolate نا ممتقض na mumtukiz, بی زیان bé zé-aun, بي نقض bé nukz, بلا نقصان bila nukſaun, تمام tumaum, نا کم na gum, غیر ضر ghire-a zur, بی مضرت bé muzurrut, غیر خسار ghire-a khuſaur, بي فناد bé funaud *An inviolate or inviolable agreement* عهد و پیمان نا منتقض ahd ou peimaun na muntukiz.

INVISIBILITY نا پیدایي na peedaï-é, غیب gheib, غمیس ghumees.

Inviſible نا پیدا na peeda, نا بدید na budeed, غایب gha-éb, غیبي gheibé, مغیوب mughé-oob, کم gum, مختفي mukhtufé. *The inviſible world* (*the world to come*) علم غیب aluma gheib. *An army of inviſible ſpirits* جنود و رجال الغیب ju-nood ou rujaulu'l'gheib. *To render inviſible* غیبی ساختن gheibé ſaukhtun, بلع کردن bila kirdun, نا پیدا ساختن na peeda ſaukhtun. *To be* or *become inviſible* غیبی شدن gheibé ſhoodun, نا پیدا گشتن na peeda guſhtun, غیاب بودن ghé-au boodun. *The art of becoming inviſible* علم اخفا ylma ikhfa, علم اختفا ylma ikhtifa. *Inviſible things* غیبیات gheibaut, غیوب ghé-oob.—*Inviſibly* بر وجه غیبی bur wujha gheibé, بطور نا پیدا betoora na peeda, بروي نا بدید beroo-é na bu-deed, بطریق غایب betareeka gha-éb.

INVITATION دعوت dawut, دعا du-a, [illegible] ſula. *An invitation to an entertainment* طعمت ta-amut.

To invite (*ask to any place*) دعوت كردن dawut kirdun, آواز دادن awauz dadun, تكليف نمودن tukleef numoodun, خواندن khaundun, صلا دادن sula dadun. v. *to ask, call, bid.*—*To invite to nuptials* خوريدن khoorédun, در عروسي خواندن dur aroosé khaundun. *To invite to an entertainment* طعمت دادن taamut dadun. *To invite to supper* بطعام شام دعوت كردن betaama shaum dawut kirdun. *To invite to any thing bad* اغوا كردن ighwa kirdun. v. *to instigate*: also *to allure.*—*An inviter* دعوت كننده dawut koonindeh, داعي da-é, خوان khaun.

Inviting جاذب jauzib, ترغيب turgheeb, آزمايش نما azma-ésh numa, اغوا ighwa.—*Invitingly* بر وجه جاذب bur wujha jauzib.

INUNDATION سيلاب seilaub, سيل seil. v. *deluge, flood.*—*Raising a mound to prevent inundations* تنجيت tunjé-ut.

INVOICE (*catalogue of a cargo*) دفتر بار جهاز duftura baura jahauze.

INVOCATION دعا du-a, دعوت dawut, خواندگي khaundugé, نعت naat, تسميت tusmé-ut.

To invoke خواندن khaundun, دعا كردن du-a kirdun, مناجات ساختن munajaut saukhtun. *To invoke the name of God, when beginning any thing* بسم الله گفتن bismillah guftun, تسميت كردن tusmé-ut kirdun. v. *to call, implore.*

To INVOLVE (*inwrap, intwist*) پيچاندن peechaundun, برهم زدن burhum zudun, پيچانيدن peechanédun, پيچ كردن peech kirdun, پيچا پيچ نمودن peecha peech numoodun, پيچان ساختن peechaun saukhtun, پيچيدن peechédun, پيچش كردن peechish kirdun, پيچيده نمودن peechédeh numoodun, در پيچيدن dur peechédun, اسراكيدن asrakédun, جلز كردن julz kirdun, ستر ساختن sutr saukhtun, با سترت پوشيدن ba sutrut poshédun, تلفيف ساختن tulfeef saukhtun, تزميل كردن tuzmeel kirdun, پوشيدن poshédun, لف كردن luff kirdun, آزندن azshundun. v. *to complicate, blend, entangle, confuse.*—(*to imply, comprize*) نتيجه اشتمال كردن nuteejeh ishtimaul kirdun, نتيجه نمودن nuteejeh numoodun, تباع داشتن tubaa daushtun.—(*to make unintelligible*) لهوجت كردن luhoojut kirdun, تلهيج ساختن tulheej saukhtun, پيچون كردن peechoon kirdun. *To involve in darkness* تغهيت نمودن tughé-ut kirdun, تغطيت كردن tughté-ut numoodun, در ظلمت وسق ساختن dur zoolmut wusuk saukhtun. *To involve in difficulties* زوشيدن zooshédun, اضطراب دادن iztiraub dadun, پريشان ساختن purrashaun saukhtun. v. *to perplex.*—*Involved* ملفف muluffuf, ملفوف mulfoof, ملتف multuff, پيچا پيچ peecha peech, پيچ peech, پيچان peechaun, پيچيده peechédeh. v. *confused, dark, obscure.*

INVOLUNTARY بي رضاي خاطر bé ruza-é khautir, بي اختيار bé ikhté-aur, بي قصد و اختيار bé kasd ou ikhté-aur, من غير مقصد و اختيار min ghire-a muksud wa ikhté-aur.—*Involuntarily* نا رضا na ruzaan, بي اختيارانه bé ikhté-aurauneh.

INVOLUTION پيچش peechish, تلفيف tulfeef, التوا iltiwa, خلط khult.

To INURE پيشنهاد كرفتن peishnihaud gooriftun. v. *to accustom.*—*Inurement*, v. *habit.*

To Inurn, v. *to intomb, bury.*

INUTILITY عدم فايده aduma fa-édeh, عدم معني aduma maané, نا فرجامي na furjaumé, بي سازي bé sauzé.—*Inutile*, v. *useless, unprofitable.*

INVULNERABLE ممتنع مجروح mumtinaa mujrooh, نا ممكن زخم na mumkina zukhm.

INWARD دروني drooné, درون duroon, باطن bautin. v. *interiour, intimate.*—*The inwards* درون duroon. v. *bowels.*—*Inward, inwards, inwardly* اندر andur, در dur, اندرون anduroon, درون duroon, من داخل min daukhilan, در خاطر dur khautir, بدل bedil. v. *within, privately.*—(*concavely*) مجوفانه mujawfauneh, منهزما munhuziman.

To Inweave, v. *to interweave.*

To Inwrap, v. *to involve*: *wrap.*

To Inwreathe, v. *to intertwine, wreathe.*

A JOB (*petty work*) مصلحتجك musluhutjuk, كار داخر kaur daukhir, عمل صغير amla sagheer. v. also *stab.*—*To job* مصلحتجك كردن musluhutjuk kirdun. v. also *to stab.*—*A jobber* مصلحتجك كر musluhutjuk gur.

A JOCKEY جانبار jaunbaur, اسب فروش asb furoosh. v. *horse-dealer*: *groom*: also *cheat.*

To Jockey, v. *to justle*: *cheat.*

JOCOSE, (*jocular*) لطيف مشرب luteef mushrub, شوخ shookh, هزل huzil, لعبتباز laabutbauz, بذله ساز buzleh sauz, دعب daab, گوري gooré, زو مسخره zu muskhureh, طناز tunnauz, فكه fekih, فكاهت fekauhut.—*Jocosely, jocularly* با لطيفت ba luteefut, هزلانه huzilauneh, طنازا tunnauzan, با بذله ba buzleh, بر وجه لعبتباز bur wujha laabutbauz.

Jocoseness, jocosity, jocularity بذله بازي buzleh bauzé, مسخره muskhureh, هزل huzl, لعبتبازي laabutbauzé, شوخي shookhé. v. *merriment.*

JOCUND شاد ſhaud, لطيف luteef, شيرين ſheereen, غم زدا و دل كشا ghum zuda ou dil kuſha, خوشنما khooſhnuma, خندان khundaun. v. *merry, gay, lively, cheerful, pleaſant.*—*Jocundly* با شادي ba ſhaudé, لطيفانه luteefauneh, در خوشي dur khooſhé.

To jog, v. *to puſh, ſhake.*—*To joggle*, v. *to ſhake.*

JOHN NOKES *and Tom Stiles* زيد و عمرو Zeid ou Amroo: [fictitious names uſed by lawyers, and others].

To JOIN پيوستن pivuſtun, بهم پيوستن behum pivuſtun, پيوسته كردن pivuſteh kirdun, التحام ساختن ilhaum ſaukhtun, جماع نمودن jumaa numoodun, قرن كردن kurin kirdun, وصل ساختن wuſl ſaukhtun, وصال كردن wuſaul kirdun, تاليف نمودن taaleef numoodun, ملاحمت كردن mulauhimut kirdun, منظوم نمودن munzoom numoodun, چين كردن cheen kirdun, پيوندن pivundun, بند كردن bund kirdun, الساق نمودن ilſauk numoodun, الحاق كردن ilhauk kirdun, رص ساختن ruſs ſaukhtun, ترصيص كردن turſees kirdun, مزاوجت ساختن muzawujit ſaukhtun, حوص نمودن haws numoodun, چسپيدن chuſpédun. v. *to add, ſubjoin: unite, aſſociate.*—*To join (as man and wife)* جفت كردن chuft kirdun. v. *to marry.*

Joined پيوسته pivuſteh, موصول mouſool, متصل mutuſil, متالف mutaaluf, مقرون mukroon, مجتمع mujtima, مجموع mujmoo-a, منظوم munzoom.—*To join* or *be joined* پيوسته بودن pivuſteh boodun, مقرون شدن mukroon ſhoodun, موصول بودن mouſool boodun. v. *to adhere.*—*To join hands* دست بدست نهادن doſt bedoſt nihaudun, تصافح نمودن tuſaufih numoodun, مصافحت كردن muſaufihut kirdun.

A joiner, v. *carpenter.*

A JOINT بند bund, بند كشاد bund kuſhaud, بندگاه bundgah, بنداب bundaub, پيوند pivund, مفصل muffil, دخال dukhaul, درز durz, دروز durooz, سهوت ſuhoot, شلو ſhiloo, قوام kuwaum. *Joints* اشلا aſhla, مفاصلات mufauſilaut, تواصلات tuwauſulaut, سلامي ſulaumé. *The ſpace between two joints* انبب ambub, انبوب amboob, مفصل muffil. *The junctures of the joints* مفاصلات اشلا mufauſilauta aſhla. v. alſo *hinge.*—*The joint of a reed* or *other plant* انبيب amboob (plur. انابيب anabeeb). *The joints of the back* پشت مازه poſht mauzeh. *The joints of the jaw* فنيك funeek. *Out of joint* منفك munfikk, منخرع munkhura, وثيت wuſe-ut.—*To pull the fingers till the joints crack* فرقعت كردن furkaat kirdun, انگشت شاكستن anguſht ſhakuſtun.—*The finger joints* v. p. 73e.—*The joint of a ſlaughtered animal, a joint of meat*, عضو azoo (pl. اعضا é-aza), شلو ſhiloo (pl. اشلا aſhlaa).

Joint, v. *joined, united.*—*A joint tenant*, v. *coheir.*—*Joint conſent* توافق tuwaufik.

To joint (divide into joints) تفصيل كردن tufseel kirdun. v. *to diſſect*; alſo *to join.*—*Jointed* ذو مفصل zu muffil, پر بند pur bund, پر انبب pur ambub, ذو انبوب zu amboob.

Jointly واهم wahum, باهم bahum, هم hum, درحال اتحاد dur haula ittihaud, متحد muttuhid, متاحد muta-ahhid. v. *together.*

A JOINTURE مهر muhr. v. *dower.*

A JOIST درخت خانه durukhta khauneh, بالان balaun, جايز ja-éz. v. *beam.*—*The joiſts of the roof* همورد humoorud.

Joke, v. *jeſt.*—*Jole*, v. *face, cheek.*

JOLLITY, *jollineſs* شادي ſhaudé, خرمي khurrumé, بشاشت buſhauſhut, بردي burdé, برزغ burzugh, بشارط buſhaurut. v. *mirth, feſtivity.*

Jolly (gay) شاد ſhaud, خرم khurrum, دلشاد dilſhaud. v. *jovial, cheerful, merry.*—*A jolly toper* عياش a-é-auſh, سامد ſaumid, ياران é-araun.—*Jollily* با شادي ba ſhaudé, خرمانه khurrumauneh.

To JOLT خلجان ناگهانه يافتن khuljauna naguhauneh é-aftun, جنبانيدن jumbaunédun, جنبش ناگهان نمودن jumbiſh naguhaun numoodun. v. *to ſhake.*—*To jolt* or *be jolted* جنبيدن jumbédun, جنبيده شدن jumbédeh ſhoodun, جنبش ناگه يافتن jumbiſh naguh é-aftun.

A jolt خلجان ناگهانه khuljaun naguhauneh, جنبش ناگه jumbiſh naguh. v. *ſhock.*—*A jolthead*, v. *blockhead, dolt.*

To joſtle, v. *to juſtle, ruſh againſt.*

A JOT نكته nukteh, ذره zurreh, سرمو ſuramoo. v. *point, tittle, particle.*

JOVIAL سبكروح ſubukrooh, بسيم buſeem, كوري kooré, شاد ſhaud, مسرور meſroor, دلشاد dilſhaud, مفروح mufrooh, خرم khurrum. v. *merry.*—*A jovial fellow* عياش a-é-auſh.—*Jovially* با شادي ba ſhaudé. v. *merrily.*—*Jovialneſs* شادي ſhaudé. v. *merriment.*

A JOURNAL روزنامه rooznameh, روزينه roozeeneh, روزيانه roozé-auneh, دفتر duftur, اوارجه awurjeh.

A JOURNEY سلوك ſulook, طريق tureek, راه rah, ره ruh, سفر ſufr (pl. اسفار asfaur), سير ſeir, مسيرت muſeirut, مستار muſtaur, رحيل ruheel, ترحال turhaul, توجه toocheh, قلعت kulaat, نزالت nuzaulut, اوزر awzur. *A day's jour-*

ney يك روز راه eek rooz rauh, روزه راه roozeh rauh, مرحلت murhulut, مرحل murhul (plur. مراحل murauhul), منزل munzil, مسافت musau-fut, منقلت munkulut. *A nocturnal journey* سوامد الليل suwaumidu'l'leil, سريت suré-ut, مسري musré, قرب kurub, قرب الليل kurubu'l'-leil, قرب هذهاز kuruba huzhauz, دلج duluj. *A journey of a day and night* سير الميقاب seiru'l'-mikaub. *A journey by post* سير في البريد seir fi'l'bureed. *A long journey* راه دور rauha door, سلوك بعيد sulooka ba-éd, شقت shukut, مقطع بعيد muktaa ba-éd, مرزح murzuh, طراحي tu-rauhé. *To undertake* or *begin a journey* عزم راه كردن azma rauh kirdun, عزم طريق ساختن azma tureek saukhtun, عزم خرام نمودن azma khi-raum numoodun, تسغر كردن tusuffur kirdun, متوجه شدن mutuwujjih shoodun. v. *to travel.*— *To make a journey on foot* پياده رفتن pé-audeh ruftun, راجلا مشي كردن raujilan mushé kir-dun. *To begin a journey in the night-time* شبكن زدن shubkun zudun, معتشي كردن maatushé kirdun.

A JOURNEYMAN كار روزيكر kaur roozégur. v. *day-labourer.*— *Journey-work* كار روزي kaur roozé.

JOY شادي shaudé, شازي shauzé, شادماني shaudmauné, خوش دلي khoosh dilé, دلخوشي dilkhooshé, خرمي khurrumé, شادكامي shaud-kaumé, ابتهاج ibtihauj, ابتسام ibtisaum, صفا sufa, سرور suroor, بهجت buhjut, فرح firuh, فراح firauh, مسرت musurrut, خاطر كشادكي khau-tir kushaudugé, نشاط nishaut, برهان burhaun, عشرت ishrut, انبساط imbisaut, اشر ashur, بشر bushr, انشراح inshirauh, طرب turub, حسن طرب husna turub, سرا surra, هلي hulla, نعمت na-mut, نعامت na-amut, طلالت tulaulut, بجح bujuh, انق ank. v. *cheerfulness, merriment.*— *To give* or *wish joy* مبارك كفتن mobaurikeh guftun. v. *to congratulate.*— *To give joy* or *delight* خندان كردن khundaun kirdun, مفرح شدن mufurrih shoodun, خرم ساختن khurrim saukhtun, مسرور كردن musroor kirdun. v. *to exhilerate, gladden, rejoice.*—*To show great demonstrations of joy* ابتهاج تام نمودن ibtihauja taum numoodun, تبشبش كردن tubushbush kirdun.

Joyful شاد shaud, شاز shauz, شادمان shaud-maun, شادان shaudaun, شازمان shauzmaun, دلشاد dilshaud, شادكام shaudkaum, خرم khur-rum, مفروح mufrooh, فرحناك furuhnauk, خندان khundaun, مسرور musroor, خوش khoosh, خوش دل khoosh dil, دلخوش dilkhoosh, خوش حال khoosh haul, خوش خاطر zu khoosh khautir, دلفروز dilfurooz, محبور muhboor, نشاط nishaut, مسرور البال musrooru'l'baul, مستبهج mustubhij, بهج buhij, پر بهجت pur buhjut, بهيج buheej, فرح furuh, فروح furooh, فرح و فخور furuh ou fukhoor, ابرنشاق abrinshauk, خوش دم khooosh dum, مستوجب السرور mustoojibu's'su-roor. v. *cheerful, merry.*— *Joyful news* مژده muzshdeh, مژدكاني muzshdugauné, بشارت bushaurut.— *Be joyful* شاد باش shaud baush, شاباش shaubaush. *To be joyful* خرم بودن khur-rum boodun, خندان شدن khundaun shoodun, شاديدن shaudédun, شاد شدن shaud shoodun, مسرور بودن musroor boodun. *To make joyful* شاد كردن shaud kirdun, دل شاد ساختن dil shaud saukhtun. v. *to give joy.*

Joyfully شادمانه shaudmauneh, خرمانه khur-rumauneh, با ابتهاج ba ibtihauj, مسرورا musroo-ran, با شادي ba shaudé, مفروحا mufroohan.—

Joyfulness شادماني shaudmauné. v. *joy.*

Joyless بي شادي bé shaudé, غير مسرت ghire-a musurrut, بي فرح bé furuh, غير بهجت ghire-a buhjut.

Joyous پر شادي pur shaudé, مسرت ده mu-surrut duh. v. *joyful, jovial.*— *A joyous company* مجلس مسرت التيام mujlisa musurrut ilté-aum.

IRASCIBLE غضوب ghuzoob, تيز مزاج taze mizauj, اتشي autashé, گرم gurm, غضبان ghuz-baun, غضبناك ghuzubnauk, غضبت ghuzubbut. v. *angry.*—*Ire*, v. *anger.*—*Ireful*, v. *angry, furious.*

IRIS كمان فلكي kumauna filuké. v. *rain-bow* under *bow.*—(*the flower de lys*) سوسن soo-sun, سوسام soosaum, پيلكوش peelgoosh, پيلغوش peelghoosh. *The purple iris* هوبر hoobur. *The root of the iris* اورسيا awrsé-a, ايرسا a-érsa, ايرسيا a-érsé-a.

IRK:—*It irks me* مرا بيزار است mura beezaur ast.—*Irksome* زو بيزار zu beezaur, زو تاسه zu taussеh, مستمل mustumill, ملالت mulaulut. v. *tedious, troublesome.*—*Irksomely* با تاسه ba taussеh, مستملا mustumillan, بيزارانه beezaurauneh.— *Irksomeness* تاسه taussеh, تاسه دل taussеha dil, ملت mullut, بيزار beezaur, خار خار khaur khaur. v. *tediousness, wearisomeness.*

IRON حديد hudeed, اهن ahun, اهين aheen. *Soft iron* اهن نرم ahuna nurm, نرم اهن nurm ahun. *Hard iron* or *steel* اهن جرب ahuna jurb, اهن نر ahuna nur, زكر zukr, پولاد poolaud, حديد افرنج hudeeda afrenj, ستي suté. *An iron mine, iron ore* معدن حديد maaduna hudeed. *Devouring iron* اهن خاي ahun kha-é, اهن خوار

ahun khaur. *Attracting iron (as a loadstone)* اهنكش ahunkush, اهن ربا ahun ruba. *An iron rake* اهن ساي ahun sa-é. *The iron ring of a door* اهنجه ahunjeh, اهنديك ahundeek, پشكله push-kuleh. *The iron of a ploughshare* رنجين runjeen. *The iron head of an arrow* پيكان peikaun, سني suné. *The iron bit of a bridle* دهنه لگام duhneha ligaum, فخ fukhkh. *A taylor's iron* or *goose* تله tulleh, اوتي awté. *Iron heels to boots, &c.* تنبه tumbeh. *The iron ferule of a walking-stick, sword-sheath, &c.* نعل naal, سني suné. *An iron* حديده hudeedeh. v. *tool, instrument.*—*Having claws* or *hooks of iron* اهنين پنجه ahuneen pun-cheh. *An iron bar* or *crow* پتلاد اهن putlauda ahun, پيتكاني peetkauné, بلكن bulkun, كدينه kudeeneh, عتلت atlut. *A plate of iron, pierced with different sized holes, for wire-drawing* سر تحته sur tuhteh, شفتاهنج shuftahunj.--*Burning, roasting, boiling, with a hot iron* رضف ruzuf. *A hot iron for those uses* رضف ruzf, رضفت ruzfut. *A mark made by a hot iron* داغ daugh. v.*cautery*: بوكان & ميل.

Iron (made of iron) اهنين ahuneen, حديدي hudeedé, اهني ahuné. — *(resembling iron, iron-coloured)* اهن اسا ahun asa, حديد سا hudeed sa, اهين گون aheen goon, حديد فام hudeed faum. v. also *harsh, severe, rigid, hard.*

To iron (smooth with an iron) با تله پرداختن ba tulleh purdaukhtun, با اوتي مطري كردن ba awté mutra kirdun. — *(to put in irons)* بند كردن bund kirdun, در زنجير نمودن dur zunjeer nu-moodun, با قيد بستن ba keid bustun.

An ironmonger اهنگر ahungur.

IRONICAL زو طنز zu tunz, زغزغت نما zugh-zughut numa, نكوه كو nukooh goo.—*Ironically* بوجه طنز bewujha tunz, بطور نكوه betoora nukooh.

Irony طنز tunz, نكوه nukooh, زغزغت zughzu-ghut, استهزا istihza, تسخر tuskhur, نغاست ni-kausut, هزا huza, هزو huzoo, لابه laubeh, لاب laub.

IRRADIANCE, *irradiancy, irradiation* پرتو انداز purtoo andauz, شعله shaleh, شعله زن sha-leh zun, شعاع shau-a. v. *radiance, ray, illumination.*

To irradiate پرتو انداختن purtoo andaukhtun, شعاع نمودن shau-a numoodun, پرتو انداز شدن purtoo andauz shoodun, شعله زدن shaleh zudun.

IRRATIONAL غير ناطق ghire-a nautik, صامت saumit, بي عقل bé akl, غير ادراك ghire-a idrauk, بلا سبب bila subub. v. *absurd.*—*An irrational animal* حيوان كاسد الاذعان hee-waun kausdu'l'é-azaun, حيوان غير ناطق heewaun ghire-a nautik.

Irrationality عدم ناطق aduma nautik, عدم عقل aduma akl.

Irrationally بر وجه بي ناطق bur wujha bé nautik, بطور بي عقل betoora bé akl.

IRRECLAIMABLE بلا اصلاح bila islauh, ممتنع تاديب mumtina taadeeb, بي چاره bé chaureh. v. *desperate, hopeless.*

IRRECONCILEABLE (*implacable*) بي مرحمت bé murhumut, كينه خوار keeneh khaur, كينه كش keeneh kush, كينور keenwur.—(*inconsistent*) نا لايق na la-ék, بيهوده béhoodeh, غير موافق ghire-a muwaufik, بي قابليت bé kaubulé-ut.—*Irreconcileableness* عدم مرحمت aduma murhumut. v. *enmity.*—*Irreconcileably* بر وجه بي مرحمت bur wujha bé murhumut, بطور كينه خوار betoora keeneh khaur. v. also *inconsistently.*

IRRECOVERABLE ممتنع وجد mumtina wujid, نا ممكن وجدان na mumkina wujdaun, بي چاره bé chaureh. v. *irremediable, irreparable.*—*Irrecoverably* بلا وجد bila wujid, فوق الانجا fouku'l'inja, بوجه بي چاره bewujha bé chaureh.

IRREDUCIBLE ممتنع تملك mumtina tu-mulluk, نا ممكن مغلوب na mumkina mugh-loob. v. *invincible.*

IRREFRAGABLE, *irrefutable,* ممتنع مردود mumtina murdood, نا ممكن مخالفت na mum-kina mukhaulifut. — *Irrefragably* بر وجه ممتنع مردود bur wujha mumtina murdood.

IRREGULAR خلاف قاعدت khilaufa ka-édut, نا بر هندسه na bur hundusch, خلاف قياس khilaufa ké-aus, نا قياسي na ké-ausé, نا قانوني na kaunooné, بي نظام bé nizaum, بي ترتيب bé turteeb. — *Irregularity* عدم قاعدت aduma ka-édut, خلاف قياسي khilaufa ké-ausé, *Irregularly* غير القياس ghire-u'l'ké-aus, بر وجه نا بر هندسه bur wujha na bur hundusch, بطور نا قانوني betoor na kaunooné, بروي ناقياسي berooï na ké-ausé, بلا نظام bila nizaum, بي ترتيب bé turteeb.

IRRELATIVE بي نسبت bé nisbut, غير انتساب ghire-a intisaub, بي علاقت bé alaukut.

IRRELIGION عدم دين aduma deen, منافقت munaufikut, كفر kufr, زندقت zindu-kut. v. *impiety.*—*Irreligious* بي دين bé deen, ملحد mul-hyd, غير امان ghire-a imaun, كافر kaufir, منافق munaufik. v. *impious.* — *Irreligiously* كافرانه kaufirauneh, منافقانه munaufikauneh, ملحدا mulhydan.

IRREMEABLE ممتنع باز اور mumtina baz awur, رجع نا قابول ساز ruja na kaubool sauz.

IRREMEDIABLE ممتنع علاج mumtina ylauj, بي چاره bé chaureh, غير دوا ghire-a du-wa. v. *incurable.*— *Irremediably* بر وجه بي چاره bur wujha bé chaureh, بطور ممتنع علاج betoor mumtina ylauj.

IRREMISSIBLE ممتنع عفو mumtina afoo.

IRREMOVEABLE نا ممكن بر طرف كردن na mumkina bur turruf kirdun, ممتنع دور ساز بودن mumtina door sauz boodun, نا قابل جنبش na kaubila jumbish.

IRREPARABLE ممتنع مرمت mumtina murummut, مستحيل ادا mustuheela ada, بلا كفارت bila kufaurut, بي چاره bé chaureh. v. *irrecoverable.*—*Irreparably* بر وجه ممتنع مرمت bur wujha mumtina murummut, بطور بي چاره betoor bé chaureh.

IRREPREHENSIBLE, *irreproachable* بي جرم و گناه bé jurm ou gunah. v. *blameless.*—*Irreprehensibly, irreproachably* بوجه بي گناه bewujha bé gunah. v. *innocently.*

IRREPRESENTABLE ممتنع تقليد mumtina tukleed, مستحيل تيافت mustuheela kéaufut.

IRRESISTIBILITY قوت بلا مخالفت kuwwuta bila mukhaulifut. *Irresistible* بلا مخالفت bila mukhaulifut, ممتنع مقاومت mumtina mukawumut, مستحيل تعارض mustuheela ta-arruz. *Irresistibly* بر وجه بلا مخالفت bur wujha bila mukhaulifut, بطور ممتنع مقاومت betoora mumtina mukawumut.

Irresoluble, v. *indissoluble.*

IRRESOLUTE بي قرار bé kuraur, حاير باير ha-ér ba-ér, نا پايدار na pa-é-dar, سبكسار subukfaur, در گمان dur gumaun, وهام wuhhaum, مريب mureeb, مشكوك mushkook.—*Irresolutely* بطور سبكسار bewujha bé kuraur, بوجه بي قرار betoora subukfaur.—*Irresolution* تردد turudud, بي قراري bé kuraurė, اقدام و احجام ikdaum ou ihjaum, جزر و مد اقدام واحجام juzr ou mudda ikdaum ou ihjaum, عدم استوار خاطر aduma ustuwaura khautir, ارتياب irté-aub. v. *doubt.*

Irretrievable, v. *irrecoverable.*

IRREVERENCE عدم احترام aduma ihtiraum, عدم رعايت aduma ra-é-ut, بي تكريمي bé tukreemé, ترك ادب turuka adub, عدم التفات aduma iltifaut, عدم اكرام aduma ikraum.—*Irreverent* بي حرمت bé hurmut, غير مكرومت ghire-a mukroomut, خلاف اكرام khilaufa ikraum, بلا خضوع bila khuzuwa, بي تكريم bé tukreem, خلاف ادب khilaufa adub, بي شيرينكار bé sheereenkaur. *Irreverently* بروجه بي حرمت bur wujha bé hurmut, بطور خلاف اكرام betoora khilaufa ikraum, بي ادبانه bé adubauneh, بلا تكريم bila tukreem.

IRREVERSIBLE ممتنع تغير mumtinaa tughei-ur, نا ممكن تبديل na mumkina tubdeel.

—*Irreversibly* بلا تغير bila tughei-ur, بطور ممتنع تبديل betoora mumtina tubdeel.

IRREVOCABLE ذو قرار zu kuraur, ممتنع تغير mumtina tughei-ur.—*Irrevocably* بلا تغير bila tughei-ur, بر وجه قرار bur wujha kuraur.

To IRRIGATE نم كردن num kirdun, تبليل ساختن tubleel saukhtun. v. *to wet, moisten, water.*—*Irrigation* شاداب shaudaub. v. *watering.*—*Irriguous* ابي aubé, نم num. v. *watery, moist, dewy.*

To IRRITATE اغضاب كردن ighzaub kirdun, مغضوب نمودن mughzoob numoodun, غضبناك كردن ghuzubnauk kirdun, ازردن azurdun, ازار دادن azaur dadun, خشمناك ساختن khushminauk saukhtun, تغيظ نمودن tughei-uz numoodun, تحريش كردن tuhreesh kirdun, تحريض ساختن tuhreez saukhtun, رنجيدن runjédun.—*Irritated* غضبان ghuzbaun, غضبانت ghuzbaunut, مغضوب mughzoob. v. *to exasperate, provoke, fret.*

Irritation ازار azaur, تحريش tuhreesh, تحريض tuhreez, اضطراب iztiraub, ارش arsh, خراش khuraush, هراش huraush, تهريش tuhreesh, نزوان nuzwaun. *An irritation* or *tickling in the throat* جشره jushreh. v. *provocation, stimulation.*

IRRUPTION هجوم hujoom, حمله humleh. v. *incursion.*—*(forcing an entrance)* دخول كنا dukhool koona, مدخل ساز mudkhil sauz. *To make an irruption* هجوم اوردن hujoom awurdun, حمله بردن humleh burdun, دخول كردن dukhool kirdun, مدخل ساختن mudkhil saukhtun.

IS (third perf. fing. of *to be*) است ast, هست hust, اوست oust, مي شود ma shood, هو hoo. *He is glad* شادست shaudast. *There is not* نيست neest. *He is glorious* هو العزيز hoo'l'azeez. v. Vol. I. p. 2118.—[When speaking of any person of rank, the third person plural is used by the Persians, as] *Where is your master gone?* صاحب شما كجا رفته اند sahib shuma kuja rufteh and? *He is gone to Calcutta* در كلكته رفته اند dur Calcutta rufteh and. *Is the governor gone to the gardens?* كورنر صاحب در باغ رفته اند governor sahib dur baugh rufteh and? *Where is the Nabob?* نواب صاحب كجا هستند novaub sahib kuja hustund? *He is arrived at the governor's house* در خانه كورنر صاحب امده اند dur khauneha governor sahib aumudeh and. [It is also sometimes expressed by the third person preterite, as] *Is it all done?* انجام يافت anjaum é-aft? *By the blessing of God it is* فضل الهي شد fuzl ilahé shud. *The Foujdar is gone to Morshedabad* فوجدار در مرشداباد رفت foujdar dur Morshedabad ruft.

ISCHURY اسر usr. v. *retention of urine.*

ISINGLASS غرا ghura, يلم eelum, كبد kubd, سريش sireesh, سريش ماهي sireesha mauhé, غرا ماهي ghura mauhé.

An ISLAND, *isle,* جزيره juzeereh (pl. جزاير juza-ér), ابجو aubjoo, ابخو aubkhoo, ابخوست aubkhoost, بنداب bundaub, سماهيج sumauheej, اداك adauk. *An islander* اهل جزيره ahla juzeereh, صاحب بنداب sahib bundaub.

ISSUE (*egress*) خروج khurooj, استخراج istikhrauj, مخرج mukhruj. (*termination*) انجام anjaum, سرانجام surranjaum, عاقبت aukubut, عقب akub, غب ghubb, نهايت niha-é-ut. v. *conclusion.* —(*event*) سرگذشت surguzusht, وقيعت wuké-at, نتيجه nuteejeh. v. *consequence.* —(*progeny*) نسل nusl, ال aul, اصل asl, خاندان khaunudan. v. *family, offspring.* — *A bloody issue* سيل دم seila dum. — *To join issue* (*in law*) احتجاج كردن ihtijauj kirdun.

To ISSUE (*as water from a fountain*) صدور كردن sudoor kirdun, از مصدر جريان بودن uz musdur juré-aun boodun. *To issue* or *sally forth* خروج كردن khurooj kirdun, هجوم ساختن hujoom saukhtun. *To issue out money* خرج كردن khurj kirdun, نقد منفق ساختن nukd munfik saukhtun, زر مستنفق كردن zur mustunfik kirdun. *To issue out a decree* حكم نمودن hookum numoodun, قضا گذار كردن kuza guzaur kirdun, حجت ساختن hujjut saukhtun.

Issueless (*without offspring*) بي نصل bé nusl, غير ال ghire-a aul, حصور hussoor, بترا butra.

An ISTHMUS (*neck of land*) عنق ارض unka arz, گردن زمين gurduna zumeen.

IT او ou, ان aun, هو hoo.

The ITCH گري guré, گر gur, خارش khaurush, جرب jurub, خرك khuruk, كركن kurkun, كركاو kurgaw, حكه hukkeh, اير a-ér, هودر hawdur, هودش hawdush, خرك khuruk, خركبوته khurkubooteh, خركر khurgur, خشك رنده khushk rundeh. v. *scab.* —*An itch* (*longing*) ارزو arzoo, ارزومندي arzoomundé, هوس hawus, هوا hawa, شهوت shuhwut. v. *desire.*

To itch (*have the itch*) گري داشتن guré daushtun, گر پذيرفتن gur pizziruftun. (*to long for*) ارزو نمودن arzoo numoodun, هوس داشتن hawus daushtun, ارزومند شدن arzoomund shoodun. v. *to desire.*

Itchy گري دار guré dar, پر گر pur gur, ذو جرب zu jurub, اهل خارش ahla khaurush, حكه دار hukkeh dar.

ITEM ايضا eizan, غب زا ghubba za, هم hum, نيز neez, كذلك kuzaulik. v. *also.*—*An item,* قيد keid, نكته nukteh. v. *article*; *hint.*

To ITERATE مكرر كردن mukurrur kirdun, رجوع ساختن rujuwa saukhtun. v. *to repeat.*—*Iteration* تكرير tukreer, تكرار tukraur, بازبور ba-zé-wur, اعادت é-audut. v. *repetition.*

ITINERANT, *itinerary* سفر ساز sufr sauz, مسافرت musaufirut, پويان pooï-aun, پويا pooï-a, بي قرار bé kuraur. v. *wandering, unsettled.*—*An itinerary* (*book of travels*) سفر نامه sufr nameh.

ITSELF او ou, او خود ou khood, هو huwa, زا za, ان aun. *The thing itself* نفس الامر nufsu'l'amr.

A JUBILEE شادماني shaudmauné, طرب turub, حسن طرب husna turub, شادكامي shaudkaumé, شادي shaudé, بهجت buhjut, انبساط imbisaut, مسرت musurrut, ما به البتهاج ma bihi'l'ibtihauj. v. *festivity.*

JUCUNDITY لطافت lutaufut, خوشي khooshé, شادي shaude. v. *pleasantness, cheerfulness.*

To JUDAIZE يهودي گشتن eehoodé gushtun.

A JUDGE قاضي kazy or kady, حاكم haukim, حكم hookum, داور dawur, اهل شرع ahla shura, والي waulé, مولي moula, ولي wulé, فصيل fuseel, فصيلي fuseelé, حاتم hautim, فتاح futtauh, موبد mobud, خدك khuduk, منلا munla, ديان dei-é-aun. *Judges* قضات kuzaut, حكام hukkaum, ارباب عمايم arbauba ama-ém, الموالي العظام almuwaulé-u'l'azaum. *My Lord Judge* مولانا قاضي mulauna kazy. *The judge of a city* قاضي شهر kazy-a shahur, مولا moula (pl. موالي muwaulé). *The judge of a village* رييس القريت reisu'l'kuré-ut, خان ده khauna dih, دهقان dihkaun. *The judge of the army* قاضي لشكر kazy lashkur (*or* kady lashkur), قاضي العسكر kazy-u'l'askur (*or* kady laskur). *A judge of the Parsis, or worshippers of fire* موبد mobud, هربد harbud. *The decree of a judge* حكم شرع hookuma shura, قضا kuzaa, حجت hujjut, فصيل fuseel, دستينه dosteeneh, دستينج dosteenuj, فتوا fetwa. v. *judgment.*—*The signature of a judge to any decree, deed, &c.* ترزده turzudeh, ترزوده turzoodeh, حسنك husunk. *The actuary who writes the sentence of a judge* صك sukk, صكاك sukauk. *A judge's robe* جامه قاضي jammeha kady, دواج duwauj, لباچه libaucheh. *The greatest judge of his age* اعظم قضات زمان é-azuma kuzauta zumaun. *To appoint a judge* تقضيت كردن tukzeeut kirdun. *To go* or *appear before a judge* مفاتحت نمودن mufautihut numoodun. *To cite before*

judge محضر دعوت نمودن muhuzzir dawut numoodun, شرع شريعه دعوت كردن shura shureeeh dawut kirdun, محاكمت ساختن muhaukimut saukhtun, مناحبت نمودن munauhibut numoodun. *Belonging to a judge* مولوي mulawé. *A bribe to corrupt a judge* ارش arsh, رشوت rushwut, بدكند budkund, ياده é-audeh, ياره é-auzeh, باره baureh, براكنده burakundeh, بوالكفند boolkufund, بولكند boolkund, جعل jaal. *A broker employed to bribe a judge* رايش raeesh.—*A judge (a person capable of deciding on the merit of any thing)* اهل علم ahla ylm, اهل خبرت ahla khubrut, صاحب عقل sahib akl. v. *critick.*

To judge (decide law-suits) حكم نمودن hookum numoodun, قضا كردن kuza kirdun, حجت ساختن hujjut saukhtun, ملاعنت كفتن mulaanut guftun, فصل خصومت كردن fusla khusoomut kirdun. *To judge (form an opinion)* فراست كردن firausut kirdun, راي نمودن ra-é numoodun, فكر ساختن fikr saukhtun, پنداشتن pundaushtun, نكته دان شدن nukteh daun shoodun, حكم سنجيده كردن hookum sunjédeh kirdun, تميز نمودن tumei-éz numoodun. v. *to criticise, discern, distinguish.*

Judgment (opinion) ظن zunn, مظنت muzunnut, تميز tumei-éz, راي ra-é, وهم wuhum, تدبير tudbeer, پندار pundaur, مخيلت mukheelut, قياس ké-aus. *(understanding)* عقل akl, هوش hoosh, اذعان izaan, فراست firausut, ذهن zihn, طبع tiba. *(the sentence of a judge)* حكم hookum (pl. احكام ahkaum), حكم شرع hookuma shura, قضا kaza, داوري dawuré, سجل sijill, حجت سجل hujjut sijill, فتاحت futauhut, دين deen, دينونت deenoonut. v. *doom, condemnation, sentence, decision.*—*A judgment (punishment from heaven)* قضاء الله kuzaa-ullah.—*The day of judgment* قيامت ké-aumut, قيام ké-aum, روز قيامت rooza ké-aumut, يوم القيام é-oomu'l'ké-aum, رستخيز rustkheez, روز پر هول رستخيز rooza pur hawla rustkheez, روز شمار rooza shumaur, روز واپسين rooza wapuseen, غاشيت ghaushé-ut, رجاف rujauf, القارعت alkauraat, الواقعت alwaukaat, روز حشر rooza hushr. v. Vol. I. p. 2143.—*The judgment seat* محكمه muhkumeh, كرسه kurseh. v. *court of justice, tribunal.*—*To pronounce judgment* حكم كفتن hookum guftun, داوري كردن dawuré kirdun. v. *to judge.*—*Sound judgment* عقل دوربين akla doorbeen, ذهن سديد zuhna sudeed, عقل بالغ akla baaligh. *Soundness of judgment* قوت عقل kuwwuta akl, اصالت usaulut. *A man of sound judgment* صاحب عقل sahib akl, خردمند khirudmund, اهل خرد ahla khirudmund, مرد هوشمند murda hooshmund. *Men of sound judgment* اصحاب عقول as-hauba akool, ارباب تميز arbauba tumei-éz. *Without judgment* بي عقل bé akl, غير اصول ghire-a usool, پوچ pooj.

A Judicatory (court of justice) عدالت adawlut, محفل قضا muhfila kaza, محكمت muhkumut. v. under *court.*—*(distribution of justice)* داد ده daud duh, شريعت نما shuré-at numa, عدل بخش adl bukhsh.—*Judicature* قضا kuza, فتاحت futauhut, حكم hookum. v. *jurisdiction.*

Judicial, judiciary شرعي shura-é, محكمترا muhkumutra, متعلق muta-allik, قاضيت kauzé-ut.—*Judicially* با شرع ba shuraa, شرعا shuraan, بر وجه شرع bur wujha shura, حاكمانه haukimauneh. *Judicially condemned* محكوم muhkoom. *Demanding payment judicially* استقضا istikza.

JUDICIOUS ذو عقل zu akl, عاقل aukil, هوشيار hooshé-aur, هوشمند hooshmund, ذو هوش zu hoosh, حصافت husaufut, عاقل اموزكار aukila amoozkaur. v. *prudent, skilful, wise.*

Judiciously عاقلانه aukilauneh, با عقل و فراست ba akl ou firausut, هوشيارانه hooshé-aurauneh, با هوش ba hoosh. v. *wisely.*

A JUG كاسه kauseh. v. *cup, pot, tankard.*

To JUGGLE حقه بازي نمودن hukkeh bauzé numoodun, شعبدت باختن shaabudut baukhtun, شعبد كردن shaabud kirdun, شعوذت ساختن shawudut saukhtun, ايننه نمودن a-énund numoodun. v. *to deceive.*

A juggle, juggling حقه بازي hukkeh bauzé, شعبذ shaabuz, شعوذت shaawudut, شعوذت shaawuzut, اينند a-énund, سحر suhr, تسخير tus-heer, مسحر musuhhur, عضين yzeen, عقلت uklut, فسانه و فسون fusauneh ou fusoon. v. *imposture, deception, trick.*—*Juggling* (participle) حقه بازي نما hukkeh bauzé numa, شعبد ساز shaabud sauz. *Jugglingly* بر وجه حقه بازي bur wujha hukkeh bauzé, شعبدانه shaabudauneh.

A juggler حقه باز hukkeh bauz, لعبتباز laabutbauz, شعبد باز shaabud bauz, سحر باز suhr bauz, مشعوذ mushawid, عيار aï-yaur, پريدار peridar, سحار suhhaur, نورت ساحر nooruta sauhir, افسون كن afsoon koon, عاضه auzih, عضه azih, بطلت butlut.

JUGULAR حلقوم منسوب hulkoom munsoob, حلقومي hulkoomé, كلو پيوند guloo pivund. *The jugular vein* حبل الوريد hubbu'l'wureed.

JUICE اب aub, ما maa, رشحت rush-hut (pl. رشحات rush-haut). *The pressed juice of grapes or other fruits* عصير useer, عصارت usaurut. *The*

juice of four grapes, crab-apples, or any thing similar انفاق infauk, اب غوره auba ghooreh, اوينا awee-na, اونيا awné-a, شيره sheereh. — *Juice which flows from grapes before pressure* سلاف sulauf, سلافت sulaufut. *Syrup of the juice of grapes* كوزاب koozaub. *The juice of wormwood* عصارت usaurut. *Juices of styptick plants* اقاقيا akaké-a. *The juice of dates with sugar* شيره خرما sheeruha khyrma, شيره شكر sheeruha shukr. *Lemon juice* ليمونا leemoona. *A decoction of the juice of lemons &c. for seasoning victuals* رب rubb. —*Juiceless* بي اب bé aub, غير رشحث ghire-a rush-hut, نا ابدار na aubdar. — *Juiciness* ابداري aubdauré. *Juicy, full of juice (as a plant, &c.)* ابدار aubdar, تر tur, سيراب seeraub, ريان rei-aun, فرزد furzud, بلال bulaul, نديان nudé-aun. v. *humid, succulent.* — *Full of juices (as a young person in full health)* بهكل buhkul. بهكن buhkun, بلال bulaul, اثيث asees, قرهد kurhud, رف ruff, عذلوج azlooj, معذلج mazluj (fem. معذلجت mazlujut).

JUJUBE *(fruit)* عناب unnaub, سنجد sinjud. *The jujube tree* عناب درختي unnaub durukhté, پستنك pistunk, سنجد sinjud, شيزفون sheez-foon, پستك pistuk, چيلان cheelaun. *The white jujube tree* زفزوف zufzoof. *The red jujube tree* زفيزف zufeezuf, سنج sunj, همسود humsood. *The barren jujube tree* زيزفون zeezufoon.

JULAP جلاب jullaub, كشكاب kushkaub, گلاب gulaub, شهداب shudaub. *Julap with sugar* جلاب شكرين jullauba shukureen.

JULY مرداد mordaud, يوليوس yoolé-oos, تموز tumooz, جماد الاول jumaudu'l'awwul.

To JUMBLE برهم زدن burhum zudun, خلط كردن khult kirdun, اميزش خلاف قاعدت كردن ameezisha khilaufa ka-édut kirdun. v. *to confound.*—*A jumble* خلط khult, اميزش خلاف قاعدت ameezisha khilaufa ka-édut.

A JUMENT *(beast of burthen)* باركير bargeer.

To JUMP جستن justun, جهيدن juhédun, رقصيدن ruksédun, رقص كردن ruks kirdun, شخودن shukhoodun, شنجودن shunjoodun, فرخيدن furkhédun, فرخشيدن furkhushédun, يوزيدن é-oozédun, سكيزيدن sukeezédun, طمر كردن tumr kirdun, طفر نمودن tufr numoodun, ضغر ساختن zufr saukhtun. v. *to bound, spring.*— *(to agree with)* موافق شدن muwaufik shoodun. v. *to tally.*—*Jump* (adverb) v. *exactly, nicely.*

A jump رقص ruks, طفرت tufrut, طمر tumr, عرقصت arkusut, زفن zufun, كسروز kusrooz, فغند fughund, طرب turub. v. *leap.* — *A jumper* رقاص rukkaus.

JUNCTION پيوستگي pivustugé, اتصال itti-saul, پيوست pivust, پيوند pivund. v. *coalition.*

JUNCTURE مفصل muffil (plur. مفاصل mufausil, مفاصلات mufausilaut), عضو azoo. v. *junction, joint, articulation.*—*(time)* زمان zumaun, وقت wakt. *A juncture of affairs* حال امور haula amoor. *At this juncture* در اين زمان dur ein zumaun, الحالت هذه alhaulutu hazihi, درحال dur haul, ذاك الان zauku'l'aun, همانذم hu-maundum.

JUNE تير teer, حزيران huzeeraun, ربيع الثاني rubé-u's'sauné, ربيع الاخر rubé-u'l'akhir.

JUNIOR كوچكتر koochuktur.

JUNIPER اردج ardij, ارس arus, ابهل abhul, اورن awrun, اورمن awrmin, اورين awreen, سروكوهي surookohé, راسن rausin, ناژو nauz-shoo, عرعر arar. *Juniper water (gin)* اردج اب arduj aub.

JUNK *(old cable)* جبل كهنه jumula kohneh. *(a Chinese ship)* جهاز چين jahauze-a cheen.

JUNKET, *juncate* زوق و صفا zook ou sufa, نغايس nufa-és, حلوا hulwa. v. *delicacies.* — *(a private entertainment)* مهماني خاص muhmauné-a khass. — *To junket* مهماني خاص كردن muh-mauné-a khass kirdun. v. *to feast.*

A junto, v. *cabal.*

IVORY دندان فيل dundauna feel, ناب الفيل naubu'l'feel, عاج auj, پيلاسته peelausteh, حسن huzun. *An ivory-merchant* دندان فيل فروش dundauna feel furoosh, عواج awwauj. *Ivory (made of ivory)* عاجي aujé, از دندان فيل ساخته uz dundauna feel saukhteh. *(like ivory)* دندان فيل اسا dundauna feel asa, عاج سا auj sa.

JUPITER *(planet)* فرزد furzud.

JURIDICAL شرعي shura-é. v. *judicial.*

Juridically شرعا shuraan.--*Jurisconsult*, v. *lawyer.*

JURISDICTION قضا kaza, حكم hookum, حكومت hookoomut, حتم hutum, قلمرو kalum-rou, ولات wulaut, ولايت wula-é-ut. — *Absolute jurisdiction* حكم حكومت hookooma hookoomut. —*Exercising jurisdiction* والي waulé.

JURISPRUDENCE فقه fikeh, علم فقه ylma fikeh, شرع shura, علم شرع ylma shura.

JUST عادل audil, معدل mu-adil, ذو عدالت zu adawlut, صالح saulih, با داد ba daud, داور dawur, راست rauſt, درست duruſt, لايق la-ék, روا rouva, ذو انصاف zu insauf, بر burr, عديل adeel, صفي sufé (plur. ابرار abraur), صفيا asfé-a), صديق sudeek (plur. صدقا sudka, صدقان sudkaun, اصدقا asduka), عدل ايين adil aï-én, نيكوكار neekookaur, وسط wusut,

مقسط muksut, دروا durwa, حفور hufoor, سنخ sutukh, جايز ja-éz, دب dubb, دبيب dubeeb. v. *equitable, honest, good, virtuous.* — (*accurate*) سزا suza, كامل kaumil, سازكار sauzkaur, تمام tumaum. v. *exact, full, complete, regular.* — *Just weight* وزن وافي wuzna waufé, سنجه وافيت sunjeha waufé-ut. *Money of a just weight* زر تمام عيار zura tumaum aï-aur, نقد موزون nukda mouzoon, درهم كامل الوزن dirhema kaumilu'l'-wuzun, سكه كامل sikkeha kaumil, دينار وازن deenaura wauzin. *A just price* صبغ الثمن subughu's'sumun. *To discern what is just* احقاق حق كردن ihkauka hukk kirdun, عدل نمودن adil numoodun. *To distinguish the just from the unjust* حق از باطل فرق كردن hukk uz bautil furk kirdun. *To oppose what is just* حق را مخالفت نمودن hukkra mukhaulifut numoodun. *To be just* تبرر شدن tuburrur shoodun, معدل بودن mu-addil boodun, اقساط كشتن iksaut gushtun.

Just (adverb) كاملانه kaumilauneh, با دقت ba dikkut. v. *exactly.* — (*alike*) عديل adeel. v. *equally*: also *nearly, merely.*

A JUST (*tournament*) رماح rummauh. *To just* رماح نمودن rummauh numoodun, جريده انداز كردن jereedeh andauz kirdun. v. *to tilt.*

JUSTICE شريعت shuré-at, شرع shura, عدل adil, عدالت adaulut, داد daud, عدل و داد adil ou daud, معدلت maadilut, انصاف insauf, حق hukk, حقيقه hukeekeh, راستي rausté, قسط kist, نصف nusif, ازرم azrum, نصفت nusfut, نديد nudéed, بر burr. v. also *right, punishment.* — *Publick justice* سياست sé-ausut. *Distributive justice* عدالت تاسمت adauluta kausimut. *Commutative justice* قسط مبادلت kista mubaudilut. *An administrator of justice* دادكر daudgur. *According to justice* بحسب شرع behusba shura, بر مقتضاي شرع شريف bur muktuza-é shuraa shereef. *Contrary to justice* خلاف الشرع khilaufa'sh'shura. *To administer justice, to do justice* عدالت كردن adawlut kirdun, شريعت نمودن shuré-at numoodun, حاكم الشرع ساختن haukimu'sh'shura saukhtun, عدل و انصاف نمودن adil ou insauf numoodun, حق دادن hukk dadun, داد كردن daud kirdun, كيفتن keeftun. *To implore justice* داد و فرياد كردن daud ou furé-aud kirdun, داد خواستن daud khaustun. *A petitioner for justice* داد خواه daud khauh. — *A justice,* v. *judge.* — *The lord chief justice* احكم الحاكمين ahkumu'l'haukimeen, قاضي القضات kadé-u'l'kodaut, قاضي لشكر kady lashkur.

JUSTIFIABLE صالح saulih, حقيقي hukeeké, بحسب شرع behusba shura, ممكن مبرر mumkina muburrur. v. *right, defensible.* — *Justifiableness* صلاح sulauh, راستي rausté. v. *rectitude.* — *Justifiably* با حقيقت ba hukeekut, بر وجه سلاح bur wujha sulauh. v. *rightly.*

Justification بهانه buhauneh, مبرر muburrur, عذر azur, اعتذار é-atizaur, تنضح tunuzzuh, معذرت maazirut, تزكيت tuzké-ut. v. *vindication.* — (*purgation from sin*) خلاص khulaus. v. *pardon.*

A justifier, justificator مبرر كننده muburrur koonindeh, محافظ muhaufiz, بهانه كو buhauneh goo. تزكيت سازنده tuzké-ut sauzindeh. v. *defender.*

To justify بهانه كردن buhauneh kirdun, عذر نمودن azur numoodun, تبرير ساختن tubreer saukhtun, تزكيت كردن tuzké-ut kirdun, خلاص ساختن khulaus saukhtun. v. *to absolve, defend, vindicate.*

To JUSTLE تصادم كردن tusaudum kirdun, بهم زدن behum zudun, بهم دكر خوردن behum digur khoredun, تناهض كردن tunauhiz kirdun, تاختن taukhtun. v. *to clash, encounter.* — (*to push, drive*) راندن raundun, حفز كردن hufz kirdun.

JUSTLY عدلانه adilauneh, با حق ba hukk, با عدالت ba adawlut, بالصواب bissuwaub, بحسب شرع behusba shura. v. *honestly, uprightly*: also *just, exactly.*

Justness (*accuracy*) دقت dikkut, سازكاري sauzkauré, كمال kumaul. v. *exactness*; also *justice.*

To JUT (*to shoot into prominencies*) اشراف نمودن ashrauf numoodun, نشوز بودن nushooz boodun, نشيز ساختن nusheez saukhtun, عجر نمودن ajur numoodun. v. *to project.*

JUVENILE جواني juvauné. *The juvenile age* عهد شباب ahda shubaub, فتا futa. v. *youthful, young.* — *Juvenility* جواني juvauné. v. *youthfulness.*

JUXTA POSITION نزديكي nuzdeeké.

JOY سرند surund, سيرند seerund, لبلاب lublaub, برشن burshun, پيچيده peecheedeh, پچه pucheh, ويشه weesheh, برش bursh, پرش pursh, مويژه muweezsheh, خو khaw, ارغج arghuj, بقلت البارده buklutu'l'baurideh.

K.

K, in English, has one invariable sound before all the vowels; and is expressed in Persian and Arabick by ك ک, as كردن kirdun *to make,* بكر bukr *a maid,* برك burk *a leaf*; and by ق ة, as قدرت kudrut *power,* مقدس mukuddus *holy,* برق burk *lightning.* — Before *n* it is silent, as in *knife, knee,* pronounced *nife, nee.*

Kalendar, v. *calendar*.

KALI قلي kali.—*Alkali* القلي alkalé.

To KAW (*as a crow*) نقيق كردن nukeek kirdun.

To KECK (*reach at vomiting*) منش زدن munish zudun, بيزار و نفور شدن beezaur ou nufoor shoodun, پيشين كردن peisheen kirdun.

KEEL (*of a ship*) انبار ambaur, خيزرانت kheizuraunut.—*To keel-hale* زير انبار كشيدن zeer ambaur kushédun.

KEEN (*eager*) تيز taze, تيز طبع taze tuba, تيز مزاج taze mizauj, جهوضت juhoozut, ذو حميت zu humé-ut, ارزومند arzoomund. v. *vehement*; also *clever*.—(*sharp-edged*) تيز taze, بران buraun, سنين suneen, قاطع kauta. v. *piercing*.—(*severe*) درشت durusht, تند tund, عنفي unfé, بي حلم bé hylm. v. *acrimonious*.—*A keen-edged sword* تيغ تيز teegha taze.—*Keenly* تيزانه taze-auneh, بروجه تيز مزاج bur wujha taze mizauj, تندانه tundauneh. v. *sharply*, *vehemently*.—*Keenness* (*eagerness*) تيز مزاجي taze mizaujé, ذو حميت zu humé-ut, غيرت gheerut, شدت shuddut. v. *ardor*, *zeal*, *vehemence*.—(*sharpness of edge*) تيزي tazé, براني buraune, سنيني suneené.—(*severity*) درشتي durushté, تندي tundé, بي حلمي bé hylmé, عنف unf. v. *asperity*.—(*rigour of weather*) شدت برد shudduta burid, صرت surrut, زمهرير zumhureer, زمهري zumhuré.

To KEEP (*take care of*, *preserve*) نگاهباني ساختن nigauhbauné saukhtun, حفظ كردن hyfz kirdun, صيانت ساختن sé-aunut saukhtun, چسپيدن chuspédun, مصون نمودن musoon numoodun, نوشتن nooshtun, احتباس كردن ihtibaus kirdun, حمايت دادن huma-é-ut dadun, اختفاظ ساختن ihtifauz saukhtun. v. *to guard*, *protect*.—(*to detain*) وا داشتن wa daushtun, باز داشتن baz daushtun, فا داشتن fa daushtun, گرفتگي نمودن gooriftugé numoodun, گرفتار كردن gooriftaur kirdun, حصر كردن husr kirdun, احصار ساختن ihsaur saukhtun, منع نمودن muna numoodun. v. *to stop*.—(*to last*) بر قرار شدن bur kuraur shoodun, باقي شدن bauké shoodun, پايدار بودن pa-édaur boodun, قايم شدن ka-ém shoodun. v. *to remain*.—(*not to consume*, *spoil*, or *be wasted*) بي اتلاف شدن bé itlauf shoodun, نا متلف ماندن ghire-a mutluf maundun, غير مصروف شدن na musroof shoodun.—(*to maintain*, *support with the necessaries of life*) پروردن purwurdun, پرورش دادن purwurish dadun, پرورده كردن purwurdeh kirdun. v. *to feed*.—*To keep back* (*with-hold*) وا داشتن wa daushtun, فا داشتن fa daushtun. v. *to reserve*, *retain*.—(*to restrain*) ضبط كردن zubt kirdun, منع ساختن muna saukhtun, ضبط و ربط كردن zubt ou rubt kirdun, حكم نمودن hookum numoodun, مدخدخ كردن mudukhdukh kirdun. *To keep company* (*with any one*) رفيق و همراه شدن rufeek ou humrah shoodun, صحبت نمودن sohbut numoodun. *To keep in* or *keep close* (*conceal*) پنهان كردن pinhaun kirdun, پوشيده ساختن poshédeh saukhtun, خاموش بودن khaumoosh boodun. v. *to be silent*: also *to keep back*, *restrain*.—*To keep off*, *keep aloof* وا ماندن wa maundun, واپس رفتن wapus ruftun, بعيد بودن ba-éd boodun, دور استادن door ustaudun.—(*to hinder*) منع كردن muna kirdun, معارضت نمودن mu-arizut numoodun, معانت ساختن mu-annit saukhtun.—*To keep up* (*maintain without abatement*) بي نقص برداشتن bé nuks burdaushtun, بي كاهش درابيدن bé kauhish durai-édun, غير نقصان بر پاي داشتن ghire-a nuksaun bur pa-é daushtun.—(*to hinder from ceasing*) بي فراغت نمودن bé firaughut numoodun, پايدار كردن pa-édaur kirdun, پاينده ساختن pa-endeh saukhtun. v. *to continue*.—(*to remain undismayed*) دلير شدن dilare shoodun, تيز دل بودن taze dil boodun, مردانگي نمودن murdaunugé numoodun. *To keep under* (*oppress*) ظلم نمودن zulm numoodun, قهر ساختن kuhr saukhtun, جور كردن jawr kirdun, تهور ساختن tuhawwur saukhtun. *To keep on* (*advance*, *go forward*) استمرار كردن istimraur kirdun, گذشتن guzushtun, گذريدن guzurédun, رفتن ruftun. *To keep in mind* استظهار كردن istizhaur kirdun, استحفاظ ساختن istihfauz saukhtun, ذكرت داشتن zikrut daushtun. v. *to remember*.—*To keep one's bed* صاحب فراش بودن sahib furaush boodun, بستر نشين شدن bistur nisheen shoodun, بر پلنگ ماندن bur pullung maundun. *To keep* or *dwell* (*in any place*) ساكن شدن saukin shoodun, متمكن بودن mutumukkin boodun, مقيم شدن mukeem shoodun. *To keep house* (*maintain a family*) خاندان بودن khaunudan boodun, خانمان پروردن khaunumaun purwurdun. *To keep the house* (*to be at home*) در خانه بودن dur khauneh boodun, در بيت ماندن dur beet maundun. *To keep out* (*prevent entrance*) دخول مخالفت نمودن dukhool mukhaulifut numoodun, فراز تعرض كردن firauz ta-arruz kirdun.* also *to dispel*.—*To keep a promise* عهد وفا كردن ahd wufa kirdun, وفا نمودن wufa numoodun, وفا دار شدن wufa dar shoodun, عهد و پيمان مرعي بودن ahd ou peemaun mura-

boodun.—*To keep guard (as a centinel)* پاسبان بودن pasbaun boodun, نوبت کردن noobut kirdun, نگاه بان شدن nigauh baun shoodun, نگاه داشتن nigauh daushtun.

Keep, keeping, v. *custody, guardianship.*

A keeper حافظ haufiz, حارس hauris, نگاهبان nigahbaun, نگهدار niguhdar, راعي raa-é, ناظر nauzir.—The following particles also, when added to words, often signify *a keeper*; بان baun, وان waun, دار daur, گر gur, کار kaur.—*The keeper of the seals* نشانگر nishaungur, مهردار muhrdar. *A door-keeper* دربان durbaun, دروان durwaun, روزبان roozbaun, حاجب haujib. v. *porter.*—*A dog-keeper* سگبان sugbaun, کلاب kullaub. *A house-keeper* خانه دار khauneh dar, خاندان khaunudaun, کتخدا kutkhoda, صاحب خانه sahib khauneh, کاوه kaweh. *A shop-keeper* خرده فروش khirdeh furoosh. *The keeper of a garden* باغبان baghbaun, رضوان ruzwaun, رزبان ruzbaun. v. *gardener.*—*A keeper of sown fields* دشتوان dushtuwaun, دشتبان dushtubaun, دشتیبان dushteebaun. *The keeper of a palace* سراي کتخداي seraï kutkhoda-é. *The keeper of the king's closet* or *private apartments* سراي خاص بان seraï khauss baun, حاجب haujib (pl. حجاب hujjaub), اذن azin. *A cow-keeper* گاوبان ga-oobaun. *The keeper of a prison* زندان بان zundaun baun. v. *gaoler.*

A keep-sake یاد کرد é-aud kaur, یاد کرد é-aud kird, خاطر نشان khautir nishaun.

To KEN دور دیدن door deedun, نظر کردن nuzr kirdun, نگرستن nuggurustun. v. *to descry.*—(*to know*) دانستن daunistun, اگاه بودن agauh boodun.—*Ken* نظر nuzr, دیدار deedaur, نگران nuggurann. v. *view, sight.*

A KENNEL (*for dogs*) سگخانه sugkhauneh. (*a pack of dogs*) کالب kaulib, کلیب kuleeb. (*the hole of a fox, &c.*) مکا muka. v. *den.*—(*a gutter*) ابریز aubreez.—*To kennel* در سگخانه خسپیدن dur sugkhauneh khuspédun. v. also *to lie, dwell.*

KEPT (*guarded*) محفوظ muhfooz, محروس muhroos, مصون musoon. v. *preserved.*—(*detained*) وا داشته wa daushteh, محصور muhsoor.—(*maintained*) پرورده purwurdeh.

A KERNEL (*of a nut, &c.*) استه asteh, خسته khusteh, حب hubb, نوي nooï, وقلت wuklut, لب lub, قلب kulb, قلبت kulbut, مغز mughuz, مخ mukhkh, غزم ghuzshm, وخجي wukhjé. v. also *grain.*—*Kernels* قلوب kuloob, الباب albaub.—*A kernel in the flesh* دژه duzsheh. v. *gland.*—*To kernel* نوي نمودن nooï numoodun.—*Kernelly* پر نوي pur nooï.

A KETCH جهاز jahauze. v. *ship.*

A KETTLE پنگره pungureh, آبتابه aubtaubeh, هرکاره hurkaureh, دیک deek, طنجیر tunjeer, کزان kuzaun, کزغان kuzghaun, کزخان kuzkhaun. v. *caldron, pot.*—*Stone kettles* صیدان seidaun. *A brass kettle* هرکاره روي hurkaureh rooï, دیک مسین deeka miseen. *The lid of a kettle* دیک افزار deek efzaur.—*A kettle drum* رویین خم rooïen khum, کوس koos, دمامه dumaumeh. v. under *drum.*

A KEY کلید kuleed, اقلید akleed, مقلد muklud, مقلاد muklaud (plur. مقالید mukauleed), مفتاح muftauh, مفتح muftuh (plur. مفاتح mufautuh), رزفین ruzfeen, رزنین ruzneen, تناحت kunauhut. *The teeth* or *work of a key* کوده koodeh, کوزه koozeh. *A key* or *peg of a musical instrument* دستان dostaun, لابد laubid.—*A key hole* پش push.—*A key for landing goods* جاي در کنار نهرکجا اسباب از جهاز بساحل اورده اند ja-é dur kunnaura nihrkuja asbaub uz jahauze besauhil awurdeh and.

A KEYSTONE (*middle stone of an arch*) سنک درمیان کمر sunk dur mei-auna kumur.

A KIBE (*chap in the heel*) شق در کعب shukk dur kaab.—*Kibed* ذو شقوق در کعب zu shukook dur kaab.

To KICK پاییدن paï-édun, پا زدن pa zudun, سپردن sipurdun, سبردن siburdun, ورتافتن wurtauftun, لکد زدن lukud zudun, فرسودن fursoodun, زمر کردن zumr kirdun, لج دادن luj dadun, کج نمودن kuj numoodun, حافزت کردن haukizut kirdun, رفس ساختن rufs saukhtun, نفح کردن nufih kirdun.—*To kick the backside* لطع کردن luta kirdun. v. شغلقت.

A kick لکد lukud, لج luj, کج kuj, زمر zumr, نفح nufih, حافزت haukizut, رفس rufs, رفاس ruffaus, اقراع ikraa, رمح rumuh, ضرح zuruh, ضراح zurauh. *A kicker* لکد زن lukud zun, رفاس ruffaus. *A kicking horse* اسب لکد زن asba lukud zun, فرس ضروح fursa zurooh, رموح rumooh.

A KID غاله ghauleh, بز غاله buz ghauleh, یعر é-ar (fem. یعرت é-arut), هلع hilla (fem. هلعت hillaat), یعمور é-amoor, طمیل tumeel, جدي judé, عتود atood, حلام hullaum, مقعت mukukut. *Kid skins* اقد akud.—*To kid* غاله حمل کردن ghauleh huml kirdun.

To KIDNAP (*steal children* or *any human beings*) بچکان التباع کردن puchehgaun iltima kirdun, رجال دیصان ساختن rujaul deisaun saukhtun.

A KIDNEY کلیت kulé-ut (plur. کلي kulé),

كليات kulé-aut (plur. كلاوي kulawé) كرده gurdeh. *Having a pain in the kidneys* مكلي muklé, اكلا akla.—(*race, ſpecies*) جنس jins. v. *kind.*

A KIDNEY BEAN لوبيا loobé-a, لوبيه loobé-uh, لوبا looba, لش luſh, ماش mauſh, دسمره duſmureh, دجر dujr, زن zunn, حنبل humbul.

To KILL كشتن kooſhtun, كشت ساختن kooſht ſaukhtun, بركشته نمودن burkooſhteh numoodun, ميراندن meeraundun, ميرانيدن meeraunédun, قتل كردن kutl kirdun, مير زدن meer zudun, اهلاك كردن ihlauk kirdun, هلاك ساختن hulauk ſaukhtun, مقتال كردن muktaul kirdun, مقتول نمودن muktool numoodun, جانستاني ساختن jaunſitauné ſaukhtun, خون كردن khoon kirdun, خونبار نمودن khoonbaur numoodun, خونفشاندن khoonfuſhaundun, خونكار شدن khoonkaur ſhoodun, خوني بودن khooné boodun, ميزاندن meezaundun, ميزانيدن meezaunédun. v. *to ſlay, butcher, ſlaughter, murder.*—*One who kills himſelf* ميرتن meertun.—*Killed* كشته kooſhteh, بركشته burkooſhteh, مقتول muktool, منقتل munkutul. *Killed by poiſon* مسموم muſmoom. v. *poiſoned.*—*Half killed* نيم كشته neem kooſhteh.—*To be killed* كشته شدن kooſhteh ſhoodun, هلاك بودن hulauk boodun, مقتول شدن muktool ſhoodun.

A killer قاتل kautil, كش kooſh, قتال kuttaul, قتلي kutlé, خونكار khoonkaur, خصمكش khuſumkooſh, خوني khooné. v. *murderer.*

Killing كشان kooſhaun, جانستان jaunſitaun, جانربا jaunruba, قاتل kautil, كش kooſh, كشنده kooſhindeh, مثرد muſurrid.

A KILN فرون furoon, تنور tunnoor. v. *furnace, ſtove.*—*To kiln-dry* در فرون خشك كردن dur furoon khuſhk kirdun.

KIMBO كنبد اسا kumbud aſa, كوژ koozſh. v. *arched, crooked, bent.*

KIN خويشان kha-éſhaun. v. *kindred.*

KIND (*benevolent*) خوش khooſh, خير خواه kheir khauh, ذو مهرباني zu mihrubauné, نرم دل nurm dil, محب mohybb, اهل محبت ahla mohabbut. v. *beneficent, friendly, favourable.*

KIND (*race, ſpecies*) جنس jins, نوع nuwa (plur. انواع anwaa), قسم kyſum, اصل aſl, نسل nuſl, نسب nuſb, نسبت nuſbut, قبيلت kubeelut, قبيل kubeel, كونه gooneh, كون goon, مضرب عسلت muzruba aſlut, ضرب zurb (plur. اضراب azraub), ضريب zureeb. v. *ſort, manner, way.*—*Human kind* نوع انسان nuwaa inſaun, انس ins, بني ادم bené adam, الميان adaméaun.—*Of all kinds* هر جنس hur jins. *Of the ſame kind* يك كونه eek gooneh. *Another kind* نوع ديكر nuwa deegur. *Of different kinds* كوناكون goonagoon, كونه كون gooneh goon, كونه كونه gooneh gooneh, اصناف مختلفت aſnaufa mukhtulufut, الوان alwaun, اجناص ajnaus, انواع anwaa. *Of two kinds* دو كونه doo gooneh. *Of what kind?* چه كونه cheh gooneh? كدام kudaum? چه اصل cheh aſl?

To KINDLE افروختن efrookhtun, برافروختن bur efrookhtun, سوختن ſookhtun, سوخته كردن ſookhteh kirdun, تافتن tauftun, تازيدن tauzédun, احراق كردن ihrauk kirdun, احراق بالنار نمودن ihrauka binnaur numoodun, اشعال ساختن iſhaal ſaukhtun, الهاب كردن ilhaub kirdun. v. *to inflame; ſet on fire; exaſperate, animate.*—*To kindle a fire* اتش افروختن autaſh efrookhtun. v. *under fire.*—*To kindle* (*catch fire*) افروخته شدن efrookhteh ſhoodun, افروز بودن efrooz boodun, سوزان كشتن ſoozaun guſhtun, اتش كرفتن autaſh gooriftun, سوختن ſookhtun, فروزان شدن furoozaun ſhoodun.

Kindled سوخته ſookhteh, افروخته afrookhteh, بر افروخته bur efrookhteh, ملهوب mulhoob, مشعل muſhaal, مشتعل muſhtaal, محرق muhurruk, تحرق tuhurruk. v. *inflamed.*—*A kindler* سوزنده ſoozindeh, افروزنده efrozindeh, سوز ſooz, افروز afrooz, تازينده tauzéndeh.

Kindling سوز ſooz, سوزان ſoozaun, افروزان efroozaun, افروز efrooz, مضطرم muzturumm. *Kindling flames* اتش افروز autaſh efrooz, اتش انكيز autaſh angeez. *Kindling rage* غضب انكيز ghuzb angeez, قهر فروزان kuhr furoozaun.

KINDLY با لطف ba lutf, با نرم دلي ba nurm dilé, محبانه mohybbauneh, با خير خواهي ba kheir khauhé. v. *benevolently, favourably*; alſo *congenial, homogeneal: mild, ſoftening.*

Kindneſs خير خواهي kheir khauhé, نيكوكاري neekookauré, خاطر نوازي khautir nuwauzé, نيك خواهي neek khauhé, نرم دلي nurm dilé, مهرباني mihrubauné, لطف lutf, ملاطفت mulautufut, دوستي dooſté. v. *benevolence, beneficence, favour, love.*

KINDRED (*by blood*) خويشي kha-éſhé, خويشان kha-éſhaun, خويشاوندي kha-éſhavundé, قرابت kuraubut, قريبت kureebut, قرب kurb, اقربا akruba, قربا kuruba, دودمان doodmaun, خواب khawabb, نسب nuſb (plur. انساب anſaub), متعلقات muta-allikaut, قوم و قبيلت koom ou kubeelut, مقربين mukurrubeen, عشيرت aſheerut, عشاير aſha-ér.—(*by affinity*) دامادي damaudé, مصاهرت muſauhurut, همخانكي humkhau-

nugé, وسيلت wuseelut, خويشي kha-éshé, خويشاوندي kha-éshavundé, خسرانكيري khus-rangeeré, خسرانكري khusranguré, خئونت khu-toonut, ختن khutun, دناوت dinnawut, دنو du-nu-ou, اصرت isrut. v. also *relation, relative, sort.* —*Kindred and allies* اقراب و خويشان akraub ou kha-éshaun.

Kindred (adjective) خويش kha-ésh, خويشاوند kha-éshavund, قريب kureeb, متعلق muta-allik, ذو نسب zu nusb, منسوب munsoob. v. *congenial.*

KINE (plur. *of cow*) مواشي muwaushé, بقر bukur, بقران bukraun, گاوان gawaun.

A KING شاه or شه shah, پادشاه padshah, ملك melik, مليك meleek, سلتان sultan, قرال kraul, خان khan, خاقان khakaun, شهريار shahr-é-aur, خداوندگار kkodavundigaur, صاحب قران sahib kuraun, صاحب سرير sahib fureer, خداوند khodavund, خسرو khosroo, اورنگ نشين awrung nisheen, جهاندار jehaundar, جهانبان jehaunbaun, جهانگير jehaungeer, دين پرور deen purwur, دينپناه deenpunauh, مملكت پناه mumlukut pu-nauh, صدر نشين sudr nisheen, تاجدار taujdar, مسند نشين musnud nisheen, دولتمند dowlut-mund, فرمان ده furnaum duh, فرمان گذار furmaun guzaur, پادشاه بلند اقتدار padshaha bulind iktidaur, پادشاه روي زمين padshaha roo-é zumeen, پادشاه يكتا padshaha eekta, پادشاه انجام سپاه padshaha anjaum sippah, خونكار khoon-kaur, پادشاه زمان padshaha zumaun, شهنيكوسير shuhneekooseer, كي kaï, كيو ké-oo, كيا ké-a, مولا moola, والي waulé, كسري kusré, حصور husoor, حصير huseer, عصفور usfoor, اعظم é-azim, قدام kuddaum, حزمر huzmur, وازع wauza, عاكل aukil, اصيد aseed, اتابك atabeg, عجوز ajooz, فيتق feetuk, قب kubb, مشواز mushwauz, مشوز mushooz, صيدن seidun, صندد sindid, قرال نيك فعال kraula neek fa-al, همام humaum, شاه كريم يم شيم shaha kureema eem sheem, شاه باهر الاقبال shaha bauhiru'l'ik-baul, شاه با معدلت shah ba ma-adulut, دادگر daudgur, باركداي barkhoda-é, كيخم kaï-khum, كيهان kaïhaun, خليفه khuleefeh, عاهل auhil, بغر eefur. حصرت husrut, جم jem, تهرمان kaherman, كاوس kaws. v. *emperor.*—*To king* شاه دادن shah dadun, پادشاه نصب كردن padshah nusb kirdun. v. also *to enthrone.*—*A king of kings, a great king* شاهنشاه shahinshah, سلطان سلاطين sultana sulateen, خاقان خواقين padshah, پادشاه khaukauna khawakeen. *A certain king* شهي shahé, يك پادشاه eek padshah. *The king of Persia* عجم شاهي ajem shahé.—*Belonging to the king* پادشاهرا مخصوص padshahra mukhsoos, شاهي shahé, ميري meeré, شاهانه shahauneh. v. *royal.* —*Any thing worthy of a king* شايكان sha-égaun. *O king!* شها shuha! *O king of the world, and best of the sons of men!* اي شاه عالم و گزيده بني ادم ei shaha alum wa guzeedeha bené adam! —*Kings* شاهان shahaun, پادشاهان padshahaun, ملوك mulook, املوك amlook, ملك muluk, ملكا muluka, سلاطين sulateen, خواقين khawa-keen, خلفا khalufa, كيان kaï-aun, كيانا kaï-auna, صناديد sunadeed. *The best of kings* گزيده شهان guzédeha shahaun.—*One time, about midnight, the king was walking on the top of his palace* يكروز پادشاه بعد نيم شب بالاي قصر ميكرديد و ساير بود eekrooz padshah, baad neem shub, bala-é kysr makirdeed, wa seir bood. *In the middle of this discourse, from the quarter of the desert, a voice reached the ears of the king* در اثناي اين گفت و شنود از طرف باديه ودشت يك اواز در گوش و سمع پادشاه رسيد dur isna-é ein guft ou shunood, uz turufa badé-yeh ou dusht, eek awauz dur goosh ou sumaa padshah russeed.

A kingdom شاهي shahé, پادشاهي padshahé, مملكت mumlukut, دولت dowlut, سلطنت sul-tanut, سلطاني sultauné, شهرياري shahré-auré, ملك mulk, ملكت mulkut, ملكوت mulkoot, ممالك mumaulik, مملوكت mumlookut, مملكت پناهي mumlukut punauhé, فرماندهي furmaun-duhé, ولا wula, دين deen. v. *dominion, empire.*

King-ship, v. *royalty, monarchy.*

King-like, kingly شاهسار shahsar, شاهي shahé, پادشاهي padshahé, سلطاني sultauné, همايون huma-é-oon. v. *royal, sovereign, august.*—*Kingly* (adverb) شاهانه shahauneh, بر وجه سلطاني bur wujha sultauné, بطور همايون betoora huma-é-oon.

The king's evil چخش chukhish, دمغول dum-ghool, غدت ghuddut, غددت ghududut (pl. غدد ghudud), صراجه suraujeh, سلعت sulaat, ديزنه deezeeneh, ديزشنه deezsheeneh. v. *scrophula.*

Kinsfolk, v. *kindred.*—*A kinsman* خويشاوند kha-éshavund, خويش kha-ésh, قريب kureeb. *A kinswoman* زني خويشاوند zunné kha-éshavund, عورت خويشي awruta kha-éshé, قريبت kureebut.

A KISS بوس boos, بوسه booseh, بوسي boo-sé, قبله kubleh, التثام iltisaum, شفتالو shuftaloo, شفتالوج shuftalooj, شفتالود shuftalood. *A little kiss* بوسك boosuk. *The smack* or *sound of a kiss* چكچال chukchauk.

To kiss بوسيدن boosédun, بوس دادن boos dadun, بوس زدن boos zudun, التثام كردن il-tisaum kirdun, تقبيل و التثام نمودن tukbeel ou

iltifaum numoodun, تغغيم كردن tufgheem kirdun. *To cause to kiss* بوسانيدن boosanédun. *To kiss the cheek* بوس رخسار ساختن boosa rukhsaur saukhtun. *To kiss the mouth* بوس دهن كردن boosa dihun kirdun. *To kiss the ground* زمين بوس نمودن zumeen boos numoodun. *To kiss hands* دست بوس كردن dost boos kirdun. *To kiss the foot* پا بوس ساختن pa boos saukhtun. *To kiss the hem of a garment* دامن بوس دادن damin boos dadun. *To kiss the carpet (when introduced to great men)* بساط بوسي زدن besaut boosé zudun. *To kiss one another* خفتيدن khuftédun, يك ديكر بوس زدن eek deegur boos zudun. — *Kissed* بوسيده boosédeh, ملتثم multusum. *A person or thing kissed* مقبل mukubbil. — *Kissing* بوس boos, بوس زن boos zun, تقبيل tukbeel, بوسي boosé, لثم lusim, مكاعمت muka-amut, فغم fughim, تغغيم tufgheem, تلثم tulussim, كعم kaam, كعوم ka-oom, رف ruff. *The place of kissing (the mouth, &c.)* جاي بوسه ja-é boosch, بوسه كاه boosch gah, بوسه جاي boosch ja-é, مقبل mukkubil. *A kisser* بسنده boosindeh.

A KITCHEN باورجي خانه bawurjé khauneh. كباب خانه kubaub khauneh, طبخ خانه tubukh khauneh, مطبخ mutbukh, اشپز خانه ashpuz khauneh. *Kitchen furniture* اوند awund. *The superintendant of the kitchen, the chief cook* باورجي اول bawurjé awwul, مطبخ اميني mutbukh ameené. *A kitchen maid* زني باورجي zunné bawurjé, عورت كباب خانه awruta kabaub khauneh. — *A kitchen garden* بوستان bostan, پاليز pauleez, واركار waurgaur, روضت rouzut.

A KITE كوشت ربا koosht ruba, زغن zughin, خاد khaud, خدات khudaut, هيدلت heedulut, خليواج khuleewauj, غليواج ghuleewauj, پند pund, كراك kurauk, جلجان juljaun.

A KITTEN هر كوچك hirra koochuk. *To kitten* هرت كوچك حمل وضع كردن hiruruta koochuk huml wuza kirdun.

To KLICK *(make a sharp sound)* صدا تيز زدن suda teez zudun.

KNACK *(dexterity)* كارسازي kaursauzé, قابليت kaubilé-ut, ظرافت zuraufut, تصرف tusurruf, صرف surf. v. also *toy*; *trick*. — *To have a knack* كارسازي نمودن kaursauzé numoodun, واقف شدن waukif shoodun, قابليت داشتن kaubilé-ut daushtun. *To knack, knap (break with a sharp quick noise)* با صدا تيز شكستن ba sudaa taze shakustun. — *Knap*, v. *bite*.

A knag, v. *knot in wood*.

A KNAPSACK جامه دان jaumeh dan, جمدان jumaadan, راويت rawé-ut, مزود muzood (pl. مزواد muzawaud), رتمت rutmut.

KNAVE غابن ghaubin, سكار sugaur, حيله باز heeleh bauz, فريب furrabe, فريبنده furrabindeh, غدار ghuddaur, چپاني chupauné, بدارام budaraum. v. *rascal*, *scoundrel*.

Knavery فريب furrabe, غدر ghudr, غبن ghubin, حيله heeleh, حيله بازي heeleh bauzé, تلبيس tulbees. v. *fraud*, *dishonesty*.

Knavish حيله باز heeleh bauz, تلبيس tulbees, بي صلاح bé sulauh, غدار ghuddaur, غابن ghaubin. v. *dishonest*, *fraudulent*; *mischievous*, *waggish*. *Knavishly* با حيله بازي ba heeleh bauzé, غدارانه ghuddurauneh, بطوا تلبيس betoora tulbees. v. *fraudulently*; *waggishly*.

To KNEAD خمير ساختن khumeer saukhtun, تخمير كردن tukhmeer kirdun, عجين ساختن ajeen saukhtun, غنبه كردن ghumbeh kirdun, غنجه ساختن ghunjeh saukhtun. v. *to bake*. — *A kneading-trough* بندروغ bundroogh, ناوه naweh, ناو naw, ناوژه nawzsheh, لاكا lauka, لاك lauk.

A KNEE زانو zaunoo, ركبت rukbut. *The knee-pan* كردنا gurdna, كردناي gurdna-é, رضف ruzuf. *Knee to knee* زانو بزانو zaunoo bezaunoo, دنكادنك dunkadunk. *Having large knees* جلهوب julhoob, اركب arkub. *On bended knees* زانو زده zaunoo zuddeh.

To KNEEL بر زانو نشستن bur zaunoo nishistun, زانو زدن zaunoo zudun, ركعت نمودن rukaat numoodun, بركبت نشستن berukbut nishistun.

Knew (preterite of *know*; as) *I knew* دانستم daunistum. *He knew* دانست danist, &c.

A KNIFE سكين sukkeen, كارد kaurd. *A large butcher's knife* ساطور sautoor, كوشت كوب koosht koob. — *A shoemaker's paring-knife* بندرز bundruz. *A sharp knife* سكين تيز sukkeena taze, لخز lukhz, حذاقي huzauké. *A pen-knife* قلم تراش kalam tiraush, كذلك or كزلك kuzlik, مبرات mubraut, مبرا mubra, مبضع mubza.

A KNIGHT بهادر bahaudur, سوار suvvaur, شهسوار shahsuvvaur, ميرزا meerza. v. *cavalier*, *hero*, *champion*. — *A knight-errant* يكسوار eeksuvvaur, يكه سوار eekeh suvvaur, رزم خواه ruzmkhauh. — *The knights Templars* دويت doo-é-ut, الداويت addawé-ut. *The knights Hospitallers (now knights of Malta)* الاسبتار alasbitaur. — *Knight errantry* يكسواري eeksuvvauré, رزم خواهي ruzmkhauhé. *A knight of the post (a hireling evidence)* كواه موتجير gu- شاهد مكري shauhida mukré,

wauha mu-utujeer.—*To knight* بهادر كردن ba-haudur kirdun.—*Knighthood* بهادري bahaudurė. *Knights-service* اداي سفر ada-é sufr.

To KNIT (*tye or bind*) بستن bustun, بسته كردن busteh kirdun, تعقيد ساختن taakeed saukhtun, توكيد نمودن toukeed numoodun, تاكيد ساختن ta-akeed saukhtun. (*to unite by texture*) بافتن bauftun, كره زدن gureh zudun, تافتن tauftun, در پيچيدن dur peechédun, بفت كردن buft kirdun, كوفت نمودن kooft numoodun. *To knit one thing with another* كره كردانيدن چيزي با چيزي gureh kirdanėdun cheezé ba cheezé. v. also *to join, unite, contract.*—*To knit the brows* جبين پرچين نمودن jubeen pur cheen numoodun, روي كشيدن rooï kushėdun, پيشاني تغضين كردن peishauné tughzeen kirdun, چين ساختن cheen saukhtun, سخت روي نمودن sukht rooï numoodun.—*Knit*, v. *texture*.

A knitter تعقيد كننده taakeed koonindeh.

A KNOB دره dureh, افراز efrauz, كره gureh. *A knob of gold, silver, &c.* يافته paufteh. v. *boss*.—*A knob on a tree* لك luk. *A knob behind the ear* افراز پس كوش efrauz pus goosh.—*The joint knob on a stalk of corn* كعبرت kaaburut.—*Knobbed, knobby* پر افرازها pur efrauzha, زو كره zu gureh. v. *knotty*.

To KNOCK كوفتن kooftun, كوبيدن koobėdun, كفتن kuftun, بنجودن eenjoodun, زدن zudun, صدم نمودن sudum numoodun, مصادمت ساختن musaudumut saukhtun, دق كردن dukk kirdun, ضرب ساختن zurb saukhtun, لت زدن lutt zudun, بنجيدن bunjėdun, لطس نبودن lutis numoodun. v. *to beat, strike, clash.*—*To knock at a door* دق باب كردن dukka baub kirdun, در زدن dur zudun. *To knock one down* كسي را بخاك ضرب كردن kuffera bekhauk zurb kirdun, كسي را بزمين كوفتن kuffera bezumeen kooftun, لهط ساختن luht saukhtun, كسي را با خاك برابر نمودن kuffera ba khauk burabur numoodun. *To knock on the head* كشتن kooshtun, قتل كردن kutl kirdun, از ضرب كشتن uz zurb kooshtun. v. *to kill.*—*To knock under* كردن نهادن gurdun nihaudun, تذليل نمودن tuzleel numoodun, مطيع كشتن muté-a gushtun. v. *to yield, submit*.

A knock ضرب zurb, مشت musht, كوب koob, زدن zun, زدني zuduné, مصادمت musaudumut. v. *blow*.—*A knock at a door* در زن dur zun, دق باب dukka baub.—*A knocker* (*one who beats*) ضرب كننده zurb koonindeh, كوب ساز koob sauz. *The knocker of a door* اهنجه ahunjeh, اهنچه ahuncheh, اهنه ahuneh, اهنديك ahundeek, حلقه در hulkeh, حلقه در hulkeha dur.

A KNOT قيد keid, بند bund, كره gureh, عقد akd, عقدت akdut, پيچ peech, اربت urbut, (pl. ارب urub), ارفت urfut. v. also *difficulty, intricacy; association; cluster, collection.*—*A knot in wood* عجرت ujrut. *The matrimonial knot* عقدت اعراس akduta é-araus. *Solomon's knot* مهر سليمان muhra soliman. *Thread full of knots* رشته پر پيچ و تاب rishteh pur peech ou taub. *An unlooser of knots* كره كشا gureh kusha. *The knot* or *joint of a reed* كريب kureeb. *To knot* or *make a knot* عقد كردن akda kirdun, كره ساختن gureh saukhtun, مورب نمودن mu-errib numoodun, پيچيدن peechėdun. v. *to entangle, perplex.*—*To unloose a knot* كره كشادن gureh kushaudun.

Knotty (*full of knots*) پر معاقد pur ma-akid, زو قيد zu keid, پر كره pur gureh. *Knotty, as the tails of animals* اعقد é-akud, اعقدا akda. v. also *intricate, difficult*.

To KNOW دانستن danistun, خبردار شدن khubrdar shoodun, اكاه بودن agah boodun, شناختن shinaukhtun, عرفان بودن urfaun boodun, معلومي شدن maaloomé shoodun, علمي بودن ylmé boodun, واقف شدن waukif shoodun, دانيدن daunėdun, علم داشتن ylm daushtun, معرفت نمودن maarifut numoodun, شناس شدن shinaus shoodun, شناسيدن shinausėdun, شنافتن shinauftun, بشوليدن beshoolėdun. v. *to comprehend, understand, distinguish.*—*Knowable* ممكن عرف mumkina urf.—*A knower* داننده daunindeh, اهل دانش ahla daunish.

Knowing دان daun, دانا dauna, شناس shinaus, اكه aguh, اكاه agauh, عرفان urfan, شعري shaaré, دانشخوار daunishkhore, خبير khubeer, عالم aulim, حكيم hukeem, عارف aurif, پر دان pur daun, زو معرفت zu maarifut, هنرور hunrwur, علام yllaum. v. *skilful, learned, conscious, intelligent.*—*Knowingly* با دانش ba daunish, خبيرانه khubeerauneh, اكاهانه agahauneh.

Knowledge دانش daunish, هوش hoosh, شناختني shinaukhtuné, علم ylm, اكاهي agauhé, معرفت maarifut (pl. معارف ma-arif), عرفان urfaun, فضل fuzl, فضيلت fuzeelut, فن funn (pl. فنون funoon), ادب adub, ام الفضايل ummu'l'fuza-él, هنر hunr, فهوم fuhoom, وقوف wukoof, راي raa-é, دانه dauneh, دانايي danaï-é, زمستان zumistan, شعور sha-oor, فرنان furnaun, فرزان furzaun, حكم hookum, حكمت hykmut, بصر busr, بصيرت buseerut, شان shaun, يقين eekeen, فرهنج furhunj, رويت roo-

é-ut. v. *science*, *learning*, *skill*, *cognizance*, *information*. — *Certain knowledge* علم اليقين ylmu'l'-eekeen, يقين زوال الشك eekeen zuwaulu'sh'-shukk. *A knowledge of laws* علم فقه ylma fikeh. *Desirous of knowledge* طالب taulib, طلب tullub. *Without knowledge* بي دانش bé daunish, غير معرفت ghire-a maarifut. *Belonging to knowledge* علم منسوب ylm munsoob, علمي ylmé, معرفت پيوند maarifut pivund.

Known معروف maaroof, معلوم maaloom, عرف aruf.

A KNUCKLE مفصل mufsul, كالبد kaulbud, اشجع ishja, بند كشاد bund kushaud. v. *joint*. —*Knuckled*, v. *jointed*.—*To knuckle*, v. *to submit*.

L.

L preserves always the same sound in English; and is expressed, in Persian and Arabick, by ل ﻟ ﻞ as ليل leil *a night* طلب tulub *a petition*.

LA! اينك einuk! v. *behold!*

A LABEL (*title to a book*, *&c.*) سرنامه surnameh, لسان الكتاب lissaunu'l'kitaub, عنوان unwaun, عنيان ané-aun, ديباجه deebaujeh. (*a narrow slip of writing*, *especially appended to a deed*, *or larger writing*) خط تنك khutta tunk, خط تنك بخط عظيم پيوسته khutta tunk bekhutta azeem pivusteh, سرنامه بتمسك معلق surnameh betummusook mo-alluk. *A label affixed to a piece of cloth*, *marking the price* بطاقت butaukut, رقم rukum. *To label* (*put a title on a book*, *&c.*) تعنين كردن taaneen kirdun, تعنيت نمودن taané-ut numoodun, لسان الكتاب نوشتن lissaunu'l'kitaub nooshtun.

LABIAL (*pronounced by the lips*) شفي shufé, شفهي shufhé, شفهيت shufhé-ut. *Labial letters* شفهيت shufhé-ut.

A LABORATORY (*chymist's work-room*) پيشه كاه كيميا كر peisheh gaha keemé-a gur, كيميا دستكاهي keemé-a dostgauhé.

LABORIOUS جد وجهد نما jidd ou jihud numa, كاركن kaurkoon, مجد mujidd, مقدم mukdim, جهود juhood, حمارت humaurut. v. *industrious*, *diligent*, *assiduous*.—(*not easy*) نا اسان na asaun, بي سهولت bé suhoolut. v. *tiresome*.—*Laboriously* با جد و جهد ba jidd ou jihud, با دشواره ba dushwaureh, با ماندكي ba maundugé.

Labour (*work*, *action*) كار kaur, كارو بار kaur ou baur, كاروار kaurwaur, كاربار kaurbaur, كوشش kooshish, عمل aml, سعي saa-é, سعي بليغ saa-é-a buleegh, جهد jihud, فعل faal, جد jidd, شغل shughl, كهد kuhd, كسم kusim, خياروار khé-aurwaur, خيارور khé-aurwur, مجهود mujhood, پنيوش puné-oosh, ارمان urmaun. v. *industry*, *endeavour*.—(*pain*, *trouble*) تعب taab, شق shukk, رنج runj, درد durd, رنج و عنا runj ou ana, ازار azaur, بلا bila, زحمت zuhmut, جفا jufa, وند wund, لاوار lavaur. v. *toil*.—*Labour in vain* كوشش بيهوده kooshish béhoodeh, كوشش بي فايده kooshish bé fa-édeh, سعي و كوشش بي طايل sa-é ou kooshish bé ta-él. *Labour and industry* كارو جهد kaur ou jihud, كاروكسب kaur ou kusb. *He was at labour* دركار بود dur kaur bood. *A companion in labour* همبار humbaur, همخدمتكار humkhudmutkaur, همكن humkoon. *To be an associate in labour and gain* انباز شدن ambauz shoodun, انبازيدن ambauzédun. *To be assiduous in labour* سعي مجهود نمودن faa-é-a mujhood numoodun, بذل همت كردن buzla himmut kirdun. v. *to employ every endeavour*.—*Oppressed with labour* مجهود mujhood, وامانده wa-maundeh. v. *fatigued*.—*To oppress with labour* اتعاب كردن itaab kirdun, اكداد ساختن ikdaud saukhtun, متعب نمودن muta-ab numoodun. *Without labour* بلا تعب bila taab, با اساني ba asauné, رايكان ra-égaun. v. *easily*, *gratis*.—*With great labour* با تعب و مشقت ba taab ou mushukkut. *Labours* كارها kaurha, اواها awauha, مساعي musaa-é, اعمال é-amaul.—*Labour* (*childbirth*) وضع wuza, وضع همل wuzaa huml, وضع بار wuzaa baur, ابستني abistuné, نفاس nufaus.

To labour (*toil*) سعي نمودن saa-é numoodun, جهد كردن jihud kirdun, جد وجهد ساختن jidd ou jihud saukhtun, كوشش نمودن kooshish numoodun, كار كردن kaur kirdun, كاركن بودن kaurkoon boodun, ورزيدن wurzédun, وشكردن wushkirdun, كوشيدن kooshédun, نواشتن nuwaushtun, كد كردن kudd kirdun, تجاهد ساختن tujauhid saukhtun.—*To labour the ground* كاشتن kaushtun. v. *to plough*.—*To labour under difficulty*, *disease*, *&c.* درد داشتن durd daushtun, رنج خوردن runj khoredun, رنجيده و رميده بودن runjédeh ou rumédeh boodun, توجع شدن tuwujja shoodun, مبتلا بودن mumbtila boodun, بلا يافتن bila é-aftun, مرض كشتن muriz gushtun. v. *to suffer*.—*To labour in mind* كرانجان شدن guraunjaun shoodun, كرانجاني يافتن guraunjauné é-aftun, اشفته بودن ashufteh boodun, اشفتكي يافتن ashuftugé é-aftun, انناد شدن ifnaud shoodun, رقع بودن ruka boodun, عتوه شدن atooh shoodun. v. *to be distracted*, *mad*,

foolish.—*To cause to labour* کارانیدن kauranédun, جد و جهد کردانیدن jidd ou jihud kirdanédun. *To labour (move slow)* گران سیر کردن guraun seir kirdun, کاهلانه لاندن kauhilauneh laundun. *To labour (to be in childbirth)* وضع حمل کردن wuza huml kirdun, نفاس کردن nufaus kirdun, ابستن abistun.—v. also *to beat, belabour.*

A labourer کارکن kaurkoon, کارگر kaurgur, کار افزول kaur afzshool, کاربا kaurba, کار و کسب ساز kaur ou kusb sauz, عامل aumul, جاهد jauhid, ورزگر wurzgur, بازیار bauzé-aur, کراجی kuraujé, کار روزیکر kaur roozégur.

Labouring کار کنا سعی دار saa-é dar, kaur koona, جد و جهد ساز jidd ou jihud sauz.

Laboursome با گران سعی ba guraun saa-é, با بذل همت ba buzla himmut.

A LABYRINTH دولاب doolaub, مغلطه mughluteh, لغز lughz, ورطه wurteh. *A road winding like a labyrinth* کوره راه kooreh rah.

LAC (*a kind of gum*) لک lak.

LACE رزه ruzsheh, طراز turauz, فراویز firaweez, oj zih, زنجی zinjif. v. *fringe, edging.*—*Gold lace* زه زر ziha zur, طراز زهب turauza zuhb. *Silver lace* رزه سیم ruzsheha seem, فراویز فضت firaweeza fuzut.—(*a cord*) ریسمان reesmaun, رشته rishteh, ریشته reeshteh, رشتک rishtuk, نظام nizaum. v. *string.*

To lace (adorn with lace) با طراز پیراستن ba turauz peeraustun, با رزه اراستن ba ruzsheh araustun, مطرز نمودن muturriz numoodun, با زه زر زیب کردن ba ziha zur zeeb kirdun, با فراویز سیم زین نمودن ba firawauza seem zeen numoodun, تطرز ساختن tuturruz saukhtun, تطریز کردن tutreez kirdun. *To fasten with a lace* وضن ساختن wuzin saukhtun, وضین نمودن wuzeen numoodun, در بهم رفتن وبستن dur buhum ruftun wa bustun, نظام کردن nizaum kirdun. *To lace one's jacket* کسی ارضرب کردن kusséra zurb kirdun.

A laceman طراز فروش turauz furoosh, مطرز muturriz.

To LACERATE دریدن durédun, شکافتن shagauftun, زدن zudun, خرق نمودن khuruk numoodun, شق چاک کردن chauk kirdun, shukk saukhtun, خراش زدن khurausth zudun. v. *to rend, tear.*—*Lacerable* ممکن دریدن mumkina durédun.

Laceration خراش khurausth, خراشه khurausheh, خشود khushood, شخا shukha, شخنود shukhnood, شلق shulk, هتو hutoo.—*Lacerative* شکاف ذو قوت خراش zu kuwwuta khurausth, shagauf, درین dureen.—*Lacerated* شکافته shagaufteh, دریده durédeh, منخرق munkhuruk, مشقوق mushkook, فرسوده fursoodeh. v. *torn.*

LACHRYMAL اشکبار ashkbar, عابر aubir, عبران abraun, عبرت ساز abrut sauz.

To LACK عدم یافتن adum é-aftun, کم شدن kum shoodun, محروم بودن muhroom boodun. v. *to want, need.*

A LACK *of rupees* لک روپیه laka roopeeh.

LACKER لک luk, لال lak, لوک look, رنگ لاک runga lak, هباک hubauk, دوزش doozsh, دوش doosh.—*To lacker* با رنگ لاک اندودن ba runga lak andoodun.

A LACKEY پس رو pus-roo, پیک peik. v. *footman.*

LACKLUSTRE بی روشنا bé roshuna.

Laconick, v. *brief, concise, short.*

Lactary, v. *milky, milk-house.*

LACTATION (*giving suck*) شیر ده sheer duh, رضوعت ruzoo-at.

Lacteal (*conveying chyle*) بکش سپید رهگذار ده bekusha sipeed ruhguzaur duh. *A lacteal duct* رهگذار کش سپید rughuzaura kusha sipeed.

Lacteous, v. *milky.*—*Lactescent, lactiferous* شیر اور sheer awur, لبان ساز lubaun sauz.

A LAD پسر pusur. v. *boy.*

A LADDER درجه durujeh (plur. درجات durujaut), سلم sillum, نردبان nurdbaun, نردوان nurdwaun, معرج maaruj, معراج maarauj (plur. معارج mauruj, معاریج maureej), مصعد musaad.

To lade, v. *to load: throw out.*—*Lading*, v. *weight, burthen, cargo.*—*Laden*, v. *loaded.*

A LADDLE کبجه kubjeh, کفچه kufcheh, مرغات murghaut, مسوط musoot, مسواط muswaut, مجدح mijduh, نباج nubbauj, چمچه chumcheh. *A laddle full of holes (for taking rice out of a pot)* کفچلیر kufchuleer.

A LADY خاتون khautoon (plur. خواتین khawateen), سادت saudut (pl. سادات saudaut), سیدت seidut, بانو baunoo, ستی sitté, بیبی beebé, بیبی جان beebé jaun, پیپی peepé, صاحبت sahibut, عوان awaun, سلطان sultaun, تکین tukeen. *A young married lady* دیوک deevuk. *The lady* or *princess of a district* حاکمت haukimut. *The Lady (Virgin) Mary* حضرت مریم huzruta miriam, بیبی مریم beebé miriam, ستی sitté.—*My lady* خاتونم khautoonum.—*Lady like* سادت اسا saudut asa. v. *delicate, elegant.*—*A lady's maid* اینه دار a-éneh dar, مشاطه mushauteh (plur. مشاطهگان mushautehgaun).

LAG اخر akhir, پسین puseen, پسترین pustureen, واپسین wa puseen. v. *last.*—(*tardy, slug-*

giſh) لاير deir, كاهل kauhil, مهمل muhmil.—*The lag (fag end, rear guard)* دمدار dumdar, دوندار doondar. *A lag, lagger* ديراي deir a-é. v. *loiterer*.

LAID (part. preter. of *lay*) نهاده nihaudeh, موضوع muzuwa, منعجل munajul, متدخي mutuduhhé. v. *ſpread*.

LAIN (part. preter. of *lye*) خفته kufteh, خوابيده khaubédeh, خسپيده khuſpédeh. *Lain down* خسپا khuſpa, ضاجع zauja.

A LAKE ابگير aubgeer, ابدان aubdaun, ابكند aubkund, ابكنده aubkundeh, درياچه duré-aucheh, استخر iſtakhar, تالاب talaub, ثغب ſughub, قصيت kuzé-ut, يكك eekuk.

A LAMB حمل huml, خروف khuroof, بره burreh, برق burruk; طلى tulé, بهيمت buheemut. *A ſucking lamb, a lambkin* عمروس amroos. *A ſucking lamb ſtuffed and roaſted* ارغ arugh.—*Lambs* خرفان khurfaun, بهم buhum, بهام buhaum, فراهيد furauheed.

LAMBENT بى ضر كنا بازي نما be zurr koona bauzé numa, بى زبان ساز جريان bé zé-aun ſauz juré-aun.

LAME لنك lung, اعرج é-aruj, افكار afkaur, فكار fikaur, مقطوع العضو muktoo-u'l'uzoo, سقط ſukut, ساقط ſaukut, سقطى ſukté. v. *cripple*: alſo *imperfect, unſatisfactory*.—*To lame* لنك كردن lung kirdun, اعرج ساختن é-aruj ſaukhtun, سقط نمودن ſukut numoodun. v. *to maim*—*Lamely* لنكانه lungauneh, سقطا ſukutan, عرجا yrjan, بطور لنكان betoora lungaun. v. *limpingly*; alſo *imperfectly*.—*Lameneſs* لنكي lungé, عرج aruj, عرجان arujaun. v. *crippleneſs*: *imperfection*.

To LAMENT زاريدن zaurédun, زاري ساختن zauré ſaukhtun, نالان و زار كردن nalaun ou zaur kirdun, زاريدن zaurédun, كريه زدن gurei-uh zudun, داد و فرياد كردن daud ou furé-aud kirdun, شكوا نمودن ſhukwa numoodun, اشتكا ساختن iſhtika ſaukhtun, شكايت كردن ſhuka-é-ut kirdun, ناليدن naulédun, ناله زدن nauleh zudun, نالش نمودن nauliſh numoodun, فغان ساختن fughaun ſaukhtun, افغان كردن afghaun kirdun, غريو زدن ghuré-oo zudun. v. *to bewail, deplore, bemoan, mourn*.

Lament, lamentation شكايت ſhuka-é-ut, شكوا ſhukwa, ناله nauleh, نالش nauliſh, غريو ghuré-oo, كريه gurei-uh, بكا buka, زار zaur, زاري zauré, فرياد furé-aud, داد daud, فرياد و فغان furé-aud ou fughaun, افغان afghaun, نوحت noohut, شهان ſhumaun, زنويه zunooï-uh, نفرين nufreen, نياحت né-auhut, ندبت nudbut, زاوه zaweh, شغب ſhughub, غرنك ghurunk, خروش khurooſh, جزع juza, اشتكا iſhtika, كله guleh.

Lamentable واجب الشكوا vajibu'ſh'ſhukwa, مستوجب الشكايت muſtoojibu'ſh'ſhuka-é-ut, ناله ساز nauleh ſauz, زار اور zaur awur. v. *mournful, ſorrowful*; *pitiful, miſerable*.

Lamentably با نالش ba nauliſh, با شكايت ba ſhuka-é-ut, بطور زار betoora zaur.

A lamenter شكايت زن ſhuka-é-ut zun, شكايتجي ſhuka-é-utjé, فريادجي furé-audjé, شاكي ſhauké, نواح nuwwauh, متشكى mutuſhukké, نالان naulaun, داد خواه daud khauh.

LAMINA (*thin plate*) صفيحت ſufeehut, طبق tubuk, تنكه tunukeh, قونت koonut, تيغ teegh.—*Laminated* ذو صفيحت zu ſufeehut.

A LAMP قنديل kandeel (plur. قناديل kunadeel), چراغ churaugh, چراغدان churaughdan, سراج ſurauj, مسرجت muſrujut, مصباح miſbauh (plur. مصابح muſaubih), مشكات muſhkaut, مشعله muſhaaleh, هلت hullut, صمج ſymj, صمجت ſymjut. *The lamp of the ſtate* سراج الدوله ſurauju'd'dowleh. v. *luſtre* alſo Vol. I. پيهسوز p. 489. and تريا turé-a, p. 539.—*The wick or match of a lamp* پينه چراغ peeneha churaugh, ريشته reeſhteh, پيته peeteh. v. *match*.

A LAMPOON هجو hujoo. v. *ſatire*.

A LANCE رمح rumh (plur. رماح rumauh, ارماح armauh), مدعس mudaas (plur. مداعس muda-as), نايژه na-ézſheh, پيكان peikaun. *A demi-lance* نيم نيزه neem neezeh. v. *javelin, ſpear*.

To lance حجامت ساختن hujaumut ſaukhtun, بريدن burédun, قطع كردن kuta kirdun. v. *to cut, pierce, ſcarify*: alſo *to dart*.

A LANCET يشك eeſhuk, قلم جراح kaluma jurrauh, مبرا حجام mubraa hujjaum, مبضع mubza.

LAND (*region*) ولايت wula-é-ut, كشور kuſhwur, زمين zumeen. v. *country*.—(*earth*) ارض arz, خاك khauk, عجوز ajooz, بر bur.—(*immoveable poſſeſſion*) عقار akaur, ضيعت zé-aut, كورنين gawurneen. v. *eſtate*.—(*the ſurface of the ground*) روي زمين roo-é zumeen, وجه ارض wujha arz.—(*nation*) قوم koom, خلق khulk, ملت mullut. v. *people*.—*Ploughed land* كريب kubeer. *By ſea and land* بحرا و برا buhran ou burran.

To land (ſet on ſhore) از جهاز بساحل بردن uz jahauze beſauhil burdun, از كشتى بر كنار وضع كردن uz kiſhté bur kunaur wuza kirdun.—(*to come on ſhore*) از جهاز بساحل امدن uz jahauze beſauhil aumudun, از كشتى بر كنار رسيدن uz kiſhté bur kunaur ruſédun, از مركب پاين امدن uz murkub pa-én aumudun.

Land forces لشكر lashkur. v. *army.*

Landed (brought to land) بساحل اورده besauhil awurdeh.—*(come to land)* بر كنار امده bur kunaur aumudeh.—*(possessed of an estate in land)* ذو عقار zu akaur, اهل ضيعت ahla zé-aat.

A land flood سيل seil. v. *inundation.*

A landholder صاحب عقار sahib akaur, اهل ضيعت ahla zé-aat.—*Landless* بي عقار bé akaur.

A landlord, v. *landholder; innkeeper, host.*—*Landlady,* v. *hostess.*

A landmark سر زمين sur zumeen, سر حد sur hudd, حد hudd. v. *bounds, marches.*

A landscape تخطيط بلاد tukhteeta bilaud.

Landward بسوي زمين besooï zumeen.

A LANE خانق khaunuk, كومجه koomjeh, تنك راه tunk rah, زقاق zukauh, زنقت zunukut. v. *alley, street.*—*A turn-again lane* كريوه gureeweh. *A bye lane* كوره راه gooreh rah.

LANGUAGE *(speech)* زبان zubaun, لسان lissaun (plur. السنه alsineh), دل dil, لغت loghat (plur. لغات loghaut, لغي loghé). v. *tongue.*—*The Arabick language* عرب دلي arab dilé, زبان تازي zubauna tauzé, لسان تازي lissauna tauzé, تازه زبان tauzeh zuban. *The Persian language* عجم دلي ajem dilé, زبان فارسي zubauna farsé, زبان دري zubauna deri. *The language of the moderns* لسان متاخرين lissauna muta-akhkhireen. *Expressive language* لسان عذب البيان lissauna azbu'l'bei-aun. *Vernacular language* ام دلي umma, dilé, لغت loghat. *Metaphorical language* مجاز mujauz, مجازت mujauzut. *Language* or *stile* وجه wujuh, خلال khilaul, تربيت turbé-ut. *The Persian language* or *stile* خلال فارسي khilaula farsé.

Languaged (having various languages) ذو بسيار زبان zu bissé-aur zubaun.—*A language master* خواجه khojeh, معلم mu-ellim, منشي munshé.

A LANGUET چيز زبان اسا cheez zubaun asa.

LANGUID ملول mulool, زبون zuboon, فاتر fautir, مردري murduré, ضعيف za-éf, سست sust, سست اندام sust andaum, كاهل kauhil, بي توان bé tuvvaun, پژمرده puzshmurdeh, استرخا usturkha, رعنا raana, خرع khira, عجزت ajuzut. v. *faint, feeble.*—*(dull, heartless)* بد دل bud dil, بيدل bédil, بيجان béjaun, بيچاره béchaureh, اشتردل ushturdil, زمل zumil, زميل zummeel. *To make languid* افتار كردن iftaur kirdun, ملول ساختن mulool saukhtun, سست اندام كردن sust andaum kirdun.—*To become languid* بيزار شدن beezaur shoodun, ملول كشتن mulool gushtun.

Languidness زبوني zubooné, اهستكي ahustugé, ضعف zaaf, كاهلي kauhilé, سستي susté, خرع khira, تع taa, تعت taat, حكوف hukoof, فتور futoor, بيزار beezaur. v. *feebleness, weakness.*

To languish زبون كشتن zuboon gushtun, سست بودن sust boodun, سست اندام شدن sust andaum shoodun, ضعيت كشتن za-éf gushtun, فتور پذير شدن futoor pizzeer shoodun, زبوني يافتن zubooné é-aftun, عجز داشتن ajiz daushtun.—*Languishing* عاجز aujiz, فاتر fautir. v. *languid.*—*To languish (look with tenderness* or *softness)* نظر رعنا نمودن nuzr raana numoodun, چشم غزال داشتن chushuma ghuzal daushtun, اهو چشم نمودن ahoo chushum numoodun.

Languishingly با زبوني ba zubooné, ضعيفانه za-éfauneh, فاترا fautiran, كاهلانه kauhilauneh.—*(looking tenderly)* با نظر رعنا ba nuzir raana, با اهو چشم ba ahoo chushum.

Languishment, languishing (pining) عاجز aujiz, فاتر fautir. v. *languidness.*—*(softness of mein)* نظر رعنا nuzr raana, اهوچشمي ahoo chushumé, غزال عيني ghuzal aïné.

Languor بيزار beezaur. v. *languidness, lassitude.*

LANIGEROUS *(bearing wool)* صعف sawf, پشم بر pushum bur.

LANK سست sust, نا سمين na sumeen, نا كوشت دار na koosht dar, خنث khunis. v. *thin, limber; languid.*—*Lankness* عدم سمنت aduma sumnut, سستي susté, نا كوشتداري na kooshtdaré.

A LANTERN, *lanthorn* چراغچره churaugh-pureh, چراغوره churaughwureh, مشعل mushaal, مشعلت mushaalut (pl. مشاعل musha-él), ماثلت mausilut.—*(a light-house)* فانوس faunoos, فنوس noos, منارت minaurut. *Lantern-jaw'd* معرق الخدين mu-arruku'l'khudeen.

Lanuginous, v. *downy.*

The LAP اغوش aghoosh, حجر hujr, حضن huzin, كنار kunaur. *The lap of a garment* دامن daumin, زيل zeil, تاي جامه ta-é jammeh.

To LAP درج كردن durj kirdun, پيچيدن peechédun, پيچ كردن peech kirdun, تا ساختن ta saukhtun, ازندن azundun. v. *involve, wrap, fold.*—*(to be involved)* پيچيده شدن peechédeh shoodun, پيچان بودن peechaun boodun.—*Lapped* پيچيده peechédeh, ازنده azundeh. *To lap (as a dog, &c.)* ليسيدن leesédun, لحس كردن luhs kirdun. v. *to lick.*

A LAPDOG سگچه sugcheh, كليب kuleeb, ماستي mausté.

A LAPIDARY حجار hujjaur, سنك تراش sunk tiraush.--*To lapidate, lapidation,* v. *to stone, &c.*

LAPIS LAZULI لاجورد laujiwurd, لازورد lauziwurd, لاژورد lauzshiwurd, مينا meena.

A LAPPER (*a wrapper up*) پیچنده peechindeh, پیچ کننده peech koonindeh. — (*a licker*) لیسنده leesindeh, لحس کننده luhs koonindeh.

A LAPPET دامن daumin, زیل zeil. *A lappet of a head-dress* دامن سروز daumina surwuz, زیل سراغوش zeila suraghoosh.

LAPSE (*fall*) افتان uftaun, افتادگی uftaudugé, سقوط sukoot.—(*flow*) جاري jauré, جريان juré-aun, روان rouvaun, جويان jooï-aun. — (*error*) خطا khuta, تقصير tuksseer, زل zull, سهو suhoo, سقط sukt.

To lapse (glide) جريان شدن juré-aun shoodun. v. *to flow.*—(*to make an inadvertent slip*) سهو كردن suhoo kirdun, خطا نمودن khuta numoodun.—(*to fall from truth* or *perfection*) از صدق افتادن uz suduk uftaudun, ازحق سقوط يافتن uz hukk sukoot é-aftun.

A LAPWING شانه بسر shauneh busr, بوسليمان boosuleemaun.

LARBORD (*left hand side of a ship, when you stand with your face to the head*) جانب شامت جهاز jauniba shamauta jahauze.

LARCENY دزدي duzdé. v. *theft.*

LARCH (*tree*) شربين shurbeen, ارث urs.

LARD شحم خنزير shuhma khunzeer, سمن خوك sumna khook. v. also *bacon.* — *To lard* با شحم خنزير اميختن ba shuhma khunzeer ameekhtun, با كوشت خول نمک زده انباشتن ba kooshta khook nummuk zuddeh ambaushtun. v. *to fatten, interlard.* — *Larded* با سمن خوك اميخته ba sumna khook ameekhteh.

A lardon (*bit of bacon*) پاره كوشت خول نمک زده paureha kooshta khook nummuk zuddeh.

A LARDER لحم مخزن luhm mukhzun, كوشت خزانه koosht khizauneh, لحمان كنجينه luhmaun gunjeeneh.

LARGE (*wide*) واسع wausa, وغيش wugheesh, فراخ firaukh, پهناور puhinawur, پهندار puhindar, دور و دراز door ou dirauz, مطول mutool, فسح fusuh, افراز efrauz, مستوسع mustoosa. v. *broad, extended.* — (*big*) كبير kubeer, بزرك buzruk, عظيم azeem, جسيم juseem, عظيم الجسيم azeem-u'l'juseem, مبدن mubuddin.—(*abundant*) بسيار bissé-aur, كثير kusseer, تكثير tukseer, فراوان firawaun, فايض fa-éz, وفر wufir, بلمه bulmeh. v. *copious, plentiful, liberal, diffuse.* — *At large* (*without restraint*) غير ضبط و ربط ghire-a zubt ou rubt, بي بندوبست bé bundoubust.—*Largely, at large.*—(*diffusively*) مفصلانه mufussulauneh, بطول betool, با وسعت ba wusaat. v. *extensively, widely.* —(*copiously*) با فراواني ba firawauné, كثيرانه kusseerauneh, بسيارانه bissé-arauneh, با افزايش ba efza-ésh, با بركت ba burukut, با وافر وافر ba waufir waufir. — (*bounteously*) كريمانه kureemauneh, با كرم ba kurim, با سخاوت ba sukhawut, با بذل ba buzl, بذولا buzoolan. v. *liberally.*

Largeness (*wideness*) وسعت wusaat, فراخي firaukhé, فسحت fus-hut, عرض erz, افرازي efrauzé, دور و درازي door ou dirauzé, پهن puhin. v. *extension.*—(*bulk, bigness*) عظمت azmut, بزركي buzurgé, كلان kulaun, كبيري kubeeré. *Largeness of body* كالبد تن kaulbuda tun. v. also *elevation, greatness.*

A largess. v. *gift, bounty, present.*

A LARK قبر kubr, قبرت kubrut, قنبار kumbaur, قنبرت kumburut, چكاف chukauf, چكاو chukaw, چكاوك chukawuk, هوزه hoozeh, هوژه hoozsheh, سرخار surkhaur, ژوله zshooleh, خول khool, شغانه shufauneh.

LARVATED زو صورت zu soorut, مسخره maskhureh. v. *masked.*

LARYNX (*top of the wind-pipe*) ناي كلو na-é guloo, غلصمت ghulsumut (pl. غلاصم ghulausum), مطعمت muta-amut, ثاهت sauhut, كلاوت kulauwut, ابنت abnut. *Having a narrow larynx* نخكلوي nukhguloöï.

LASCIVIOUS زو هوس zu hawus, زو هوا نفساني zu hawa nufsauné, شوخ shookh, فاسق fausik, زو شهوت zu shuhwut, نفساني nufsauné, شهوت نفسانيت متابعت shuhwut nufsauné-ut muta-baat, زو نفس اماره zu nufs amaureh. v. *lustful, wanton.* — *A lascivious person* نفس شهوت پرست nufsa shuhwut purust, اهل توكان نفس ahla tookauna nufs, ساحب نفس اماره sahib nufs amaureh. *Lascivious amusements* ملاهي mulauhé.

Lasciviously با هوا و هوس ba hawa ou hawus, فاجرا faujiran, با شهوت ba shuhwut, فاسقانه fausikauneh, شوخانه shookhauneh.

Lasciviousness شهوت shuhwut, فجور fujoor, فسق fysk, نفس nufs, نفس اماره nufs amaureh, توكان نفس toukauna nufs, شوخي shookhé. v. *concupiscence, lust, wantonness.*

A LASH لت lutt, سوط saut, جلد jild, امشاق imshauk, صحنت suhnut, شلاق shullauk, شلق shulluk, مسن musin, ضرب zurb, مضروبت muzroobut, لبنت lubnut. (*the mark of a stripe on the skin*) توف toof, مضربت muzrubut, نشان ضرب nishauna zurb, قره kuruh. (*a thong, whip*) تازيانه tauzé-auneh, مقرعت mukraat, ساط saut (plur. اسواط aswaut), عرفاص yrfaus, تغيل kufeel, ريذي rubzé. v. *scourge*; also *leash, string.*—(*stroke of satire*) هجو hujoo, نكوه nukooh. v.

ſarcaſm.—*The eye-laſhes* جفن jufn, مژه muzſheh, مژگان muzſhgaun.

To laſh شلاق زدن ſhullauk zudun, سوط کردن ſawt kirdun, چوب زدن chob zudun, لت ساختن lutt ſaukhtun, جلد کردن jild kirdun, امشاق نمودن imſhauk numoodun, شلق ساختن ſhulluk ſaukhtun. v. *to beat.*—(*to ſatirize*) هجا کردن huja kirdun, طعن ساختن taan ſaukhtun, تهجا نمودن tuhja numoodun, نکوه کردن nukooh kirdun, طنز دادن tunz dadun. *To laſh to the ſide or maſt of a ſhip* بجنب جهاز برقرار کردن bejunba jahauze burkuraur kirdun, بتير کشتي بند ساختن beteera kiſhté bund ſaukhtun.

A laſher شلاق زن ſhullauk zun, صماد ſumaud, سوط کننده ſawt koonindeh. v. *ſatiriſt.*

A LASS بکر bukr, دوشيزه dooſheezeh, صبيت ſubé-ut. v. *girl, maid.*

LASSITUDE ماندگي maundugé, تعب taab, اتعاب itaab. v. *fatigue, wearineſs.*

LAST اخر akhir, اخير akheer, اخرت akhirut, اخرين akhireen, پسين puſeen, پسترين puſtureen, واپسين wapuſeen, بافدم bauſdum, مرجو murjoo, دابر daubir. *The laſt day* اخر زمان akhir zumaun. v. *day of judgment.*—*To draw one's laſt breath* نفس اخر زدن nufs akhir zudun. v. *to die, expire.*—*The laſt work* اخر کار akhir kaur. *The laſt war or battle* جنگ پسين jung puſeen. *The laſt born* نضاضت الولد nuzauzutu'l'wulud. *The laſt* اخر akhir, اخرت akhirut, اخريت akhiré-ut. *The laſt night of the moon or month* فلتت fultut, سرار ſuraur. v. دادا dauda.—*The laſt horſe in a race* فسکل fuſkul. v. روي rawé, ستايشگاه, and تدارک. *Laſt week* هفته پسين hufteha puſeen. *Laſt month* ماه اخر mauha akhir. *Laſt year* سال وا پسين ſaula wapuſeen.

A LAST (*on which ſhoes are made*) قالب کفش kauliba kuſhuf, پاپوش قالبي paupooſh kaulibé.

To LAST باقي شدن bauké ſhoodun, بقا يافتن buka é-aftun, بقا و استواري داشتن buka ou uſtuwauré dauſhtun, ثابت شدن ſaubut ſhoodun, قرار يافتن kuraur é-aftun, مداومت کردن mudawumut kirdun, دايم نمودن da-ém numoodun, پايدار شدن pa-édaur ſhoodun, قايم بودن ka-ém boodun.

Laſting باقي bauké, قايم ka-ém, پايدار pa-édaur, جاودان jawidan, زو قرار zu kuraur. v. *durable.*—*Laſtingly* جاودانه jawidauneh, پايدارانه pa-édarauneh, قايما ka-éman. v. *durably, perpetually.*—*Laſtingneſs* بقا buka, پايداري pa-édauré, قرار kuraur, استمرار iſtimraur, دوام duwaum, ثبات ſubaut, بر دوامي bur duwaumé.

LASTLY, *in the laſt place, at laſt,* اخر akhir, بالاخر bilakhir, بالاخره bilakhirihi, عاقبت aukibut, اخر الامر akhiru'l'amr, عاقبت الامر aukibutu'l'amr, عند العاقبت yndu'l'aukibut, باخره bakhirihi, في الجمله fi'l'jumleh, نهايت الامر niha-é-utu'l'amr, اولا و اخرا awwulan ou akhiran, اخريا akhiré-a, اخرکار akhirkaur, هله huleh, نبيشا nei-éſhan.

A LATCH (*of a door*) قفل kufl, زيرفين zeerfeen, کليد kuleed. *To latch* با قفل بند کردن ba kufl bund kirdun.

LATCHETS (*of a ſhoe*) دوال نعلين duwaula naaleen, شراک ſhirauk, زمام zumaum, قبال kibaul.

LATE دير deir, کاهل kauhil, درنگ durunk, درنگي durungé, بطي buté, بطي الحرکت buté'l'hurukut, مبطي mubté, نا زود na zood, نا تعجيلانه na taajeelauneh, نا سرعتا na ſuratan, عتم atim, تعيم taateem, اهسته رو ahuſteh rou. v. *ſlow.*—*Late (in the day)* پسين puſeen. *Very late* ديري deiré.—*The late* مرحوم murhoom. v. *defunct.*—*Late fruits* فرشنک furſhunk.—*Late* (adv.) نزرا nuzran. v. *ſlowly.*—*Lately* نا طول زمان na tool zumaun, اندک پستر andik puſtur, قبل هذا kubla haza, اندک قبل از اين andik kubl uz ein. *Lately born* نوزاده nowzaudeh.

Lateneſs بطو betoo, کيار ké-aur, اهستگي ahuſtugé. v. *ſlowneſs.*

LATENT پنهان pinhaun, نهفته nuhufteh, پوشيده poſhédeh. v. *concealed, hidden, ſecret.*

Later پستر puſtur, موخر mu-ekhkhir, پسين puſeen, واپسين wapuſeen, پسترک puſturuk, اخير akheer, اخرت akhirut, دبري dubré. v. *poſterior.*

LATERAL جنانت پيوند junaubut pivund, جنب منسوب junb munſoob, پهلوي pihloové, طرفي turrufé, از پهلو روينده uz pihloo rouvéndeh, جنبي junbé. v. *collateral.*—*Laterally* بر نزديک جنب bur nuzdeeka junb, قريب الطرف kureebu'l'turruf, جناب junaub. v. *collaterally.*

Lateſt پسترين puſtureen, پسين puſeen, وا پسين wa puſeen, اخير akheer.

A LATH تراشه turauſheh, پاروله paurooleh, شقت ſhukkut. *To lath* با تراشه پوش کردن ba turauſheh poſh kirdun.

LATHER (*froth of ſoap and water*) کف اب و صابون kufa aub ou ſaboon. *To lather* or *make lather* کف اب و صابون کردن kufa aub ou ſauboon kirdun. (*to cover with lather*) با کف اب و صابون پوشيدن ba kufa aub ou ſauboon poſhédun.

LATIN لاطين or لتين latin.

LATISH دير deir. v. *late.*

LATITANT پنهان pinhaun. v. *lying hid.*

LATITUDE پهنا puhna, پهنايى puhnaï-é, عرض erz, دوكزان dookzaun. v. *breadth, width; room, extent, space.* — *(freedom from settled rules)* ازادي از تاعدت متافي mutaufé uz ka-édut, ازادي از قانون azaudé uz kanoon. v. *laxity, liberty.*—*A degree of latitude* درجه پهنايى durujeha puhnaï-é.

Latitudinarian (unrestrained) بى قيد bé keid.

A latitudinarian ملحد mulhud. v. *unbeliever.*

LATTEN (*a kind of brass*) پرنج pirinj, ايار a-é-aur, شبه shubeh, تبر tubr.

LATTER اخر akhir, اخري akhiré, پسين pusseen, واپسين wapuseen. v. *modern, late.*—*The latter part* دابرت daubirut, دبر dubr, اخر lakhir, ورا wura. *Latterly* در زمان اخر dur zumauna akhir. v. *lately.*

A LATTICE قفس kufus, مشبكت mushbukut, درابزون duraubuzoon, دربزين duraubuzeen. *A latticed door* or *window* غلبكن ghulubkun.

To lattice مشبك كردن mushubbuk kirdun, با قفس پوشيدن ba kufus poshédun. — *Latticed* مشبك mushubbuk, زو قفس zu kufus.

Lavation, v. *washing.*—*Laud*, v. *praise.*

LAUDABLE ممدوح mumdooh, واجب المدح vajibu'l'mudh, لايق ستايش la-éka sita-ésh, مستحسن mustuhsin, حميد humeed, موصوف mousoof, ستوده sutoodeh, مرضي murzé, محمود muhmood, پسنديده pussundédeh. *A laudable action* مدايح muda-éh, مكارم mukaurim, محامد muhaumid, ممدوحات mumdoohaut. *Laudable actions* مدايح muda-éh, مكارم mukaurim, محامد muhaumid, ممدوحات mumdoohaut. *Laudable qualities* اخلاق حميدت akhlauka humeedut, اوصاف حميدت awsaufa humeedut. *A prince of laudable qualities* شهزاده خجسته صفات shahzaudeha khojisteh sifaut. *Laudable endeavours* مساعي musa-é. *Of laudable morals* ستوده اخلاق sutoodeh akhlauk. *More laudable* احمد ahmed.

Laudableness ممدوحي mumdoohé, حميدي humeedé, وصف wusuf.

Laudably بروجه ممدوح bur wujha mumdooh, بطور لايق ستايش betoora la-éka sita-ésh, حميدانه humeedauneh, ممدوحانه mumdoohauneh.

To LAVE غسل كردن ghusil kirdun. v. *to wash, bathe.* — *To lave* or *throw up water* اب انداختن aub andaukhtun. v. *to exhaust.*

LAVENDER نرد nard, نردين or ناردين nardeen.

A LAVER (*washing vessel*) ابجامه aubjaumeh, ابخور aubkhore, ابدان aubdaun, ابزن aubzun, لكن lugun, مركن mirkun.

To LAUGH خنديدن khundédun, خنديش نمودن khundeesh numoodun, خندان شدن khundaun shoodun, خنده كردن khundeh kirdun, لبخنده نمودن lubkhundeh numoodun, كشر ساختن kushr saukhtun. v. *to smile.* — *To laugh at* خنديدن khundédun, كهر نمودن kuhr numoodun, خنده ريش كردن khundeh reesh kirdun, مسخره ساختن muskhureh saukhtun, ضحك كردن zuhuk kirdun, سخر ساختن sukhur saukhtun, خهانيدن khumaunédun, انتاغ كردن intaugh kirdun, تضحك نمودن tuzuhuk numoodun, اهلاس كردن ihlaus kirdun. v. *to deride, scorn, ridicule.* — *To laugh immoderately* قهقهه كردن kuhkuheh kirdun, كتكته ساختن kutkuteh saukhtun, زهزقه نمودن zuhzukeh numoodun. *To cause to laugh* خندانيدن khundanédun. *To be laughed at* مسخره شدن muskhureh shoodun.

A laugh خند khund, خنده khundeh, كشر kushr. *A loud laugh* قهقهه kuhkuheh. v. *laughter.* —*A gentle laugh* هنبصت humbusut.—*Laughable* خنديش انگيز khundeesh angeez, لايق خنده la-éka khundeh, واجب الكشر vajibu'l'kushr.

A laugher خند khund, خندان khundaun, بهلول buhlool, سخرت sukhurut.

Laughing خندان khundaun, خند khund, خنده khundeh, خنديش khundeesh, ضحك zuhuk. — *Laughingly* خندانه khundauneh, بر وجه خندان bur wujha khundaun. v. *merrily.*

A laughing-stock سخرت sukhrut, هزات huzaut, دعبوب daaboob. v. *fool.*

Laughter خنده khundeh, خنديش khundeesh, خنده khundeh, قهقهه kuhkuheh, زهزقه zuhzukeh, زقزقه zukzukeh, كتكته kutkuteh, كدكاد kudkaud, هرهار hurhaur, كشر kushr, كشرت kushrut. *Promoting laughter and mirth* خنده اورد و مسرت انگيز khundeh awurd ou musurrut angeez. *Bursting into laughter* خنده زنان khundeh zunaun.

LAVISH مبذر mubzir, مسرف musrif, متلف mutlif, معذل maazil, تبذار tubzaur. v. *prodigal, profuse.*

To lavish اسراف كردن israuf kirdun, مبذر شدن mubzir shoodun, متلف بودن mutlif boodun, معذل نمودن maazil numoodun, با مسرفي كستردن ba musrufé kusturdun.

A lavisher متلف mutlif. v. *prodigal.*

Lavishly مبذرانه mubzurauneh, بطور مسرف betoora musruf, بروجه معذل bur wujha maazil.

Lavishness اسراف israuf, مسرفي musrufé, مبذري mubzuré. v. *prodigality.*

To LAUNCH (*a ship into the sea*) جهاز بدريا راندن jahauze beduré-a raundun, كشتي در

بحران نمودن kishté dur buhr raun numoodun. v. also *to dart: expatiate.*

A LAUNDRESS شوي shooï, شوينده shooéndeh, غسال ghussaul, جامه شوي jammeh shooï, كازر kauzir.—*A laundry* شوي خانه shoo-é khauneh, غسل خانه gusil khauneh, شستگاه shustgah, مغسل mughsil.

LAUREATE, *laurelled* (*crowned* or *adorned with laurel*) با دهمست مكلل ba duhmust mukullul, با دفنه اراسته ba dafneh arausteh, با دهمشت مزين ba duhmusht muzei-un. *A poet laureate* شاعر ديواني sha-éra dévauné, ديوان صاحبي dévaun sahibé.—*A laurel* دفنه dafneh, دهمشت duhmusht, دهمست duhmust, رند rund, غار ghaur, سرخس surkhus.

LAW شرع shura, شريعت shuré-at, ناموس naumoos, داد daud, قانون kanoon, ايين aï-én, پيش نهاد peish nihaud, سنه sunneh, دين deen, روش rouvish, سان saun, رسم rusm, حق hukk, قيد keid, ادب adub, شرط shurt, دعام da-am, دعامت da-amut, فداك fidauk, فدانك fidaunik, فدالك fidaulik, فذالك fizaulik, فدلك fudlik. v. *edict, decree, statute, custom, process.*—*A rule of law* قاعدت مسنونت ka-éduta mesnoonut. *The law of retaliation* امثلت imsilut, پاداش padaush, قود kawud. v. *retaliation.*—*The holy law* شريعت شريفه shuré-ata shereefeh, سنت سنيت sunnuta suné-ut. *The Mosaical law* ناموس عبراني naumoosa ybrauné, توارت tawraut. *Learned in the law* اهل شرع ahla shura, اهل فقه ahla fikeh. *Agreeable to law, according to law* شرعي shura-é, حقت hukkut, بر مقتضاي شرع شريف bur muktuza-é shuraa shureef. v. *lawful.*—*Contrary to law* خلاف شرع khilaufa shura, حرام haraum, تحريمي tuhreemé. v. *illegal.*—*Laws* شرايع shura-é-a, قوانون kawaunoon, اداب adaub, شروط shuroot, رسوم rusoom, مراسم murausim, حقوق hukook, قيود ké-ood. *Penal laws* حدود hudood. *The divine laws* حقوق الهيت hukooka ilahé-ut. *To obey the laws of God* اجراي فرمان كردكار كردن ijra-é furmauna gurdigaur kirdun. *To observe the laws of friendship* اجراي حقوق دوستي نمودن ijra-é hukooka doosté numoodun, مراسم دوستي ادا ساختن murausima doosté ada saukhtun. *To put the laws in execution* اجراي شرع ساختن ijra-é shura saukhtun, اجراي حق كردن ijra-é hukk kirdun. *To put in execution the penal laws* اجراي حدود كردن ijra-e hudood kirdun. *To obey the laws* ايفاء مراسم نمودن a-é-faa murausim. *To make laws* شرايع كذار كردن shura-é-a guzaur kirdun, قوانون شايع نمودن kuwaunoon sha-é-a numoodun, حقوق ساختن huhook saukhtun, رسوم برقرار كردن rusoom burkuraur kirdun. *To make laws for one's own conduct* پيش نهاد نمودن peish nihaud numoodun. v. پناه.

Lawful مسنون musnoon, شروع shuroo-a, شرعي shura-é, محلول muhlool, حلال hulaul, حق hukk, عدل adil, شرع شريفه موافق shuraa shereefeh muwaufik, سني sunné, جايز ja-éz, طايب ta-éb, طيب tei-ub.—*A lawful wife* حلال hulaul, منكوحت munkoohut. *A lawful son* حلال زاده hulaul zaudeh, پارشا parsa. *A lawful witness* شاهد عادل shauhida audil. *To be lawful* حلال شدن hulaul shoodun. *To make lawful* استحلال ساختن istihlaul saukhtun, حلال كردن hulaul kirdun. v. *to legalize.*—*To consider as lawful* استحلال پنداشتن istihlaul pundaushtun, تعديل انديش ساختن taadeel andeesh saukhtun.

Lawfully شرعا shura-an, با شريعت ba shuré-at, بالحلال bi'l'hulaul. *Riches lawfully acquired* حلال مال hulaul maul.

Lawfulness شريعت shuré-at, اجازت مشروع ijauzuta mushroo-a, عدالت adawlut, محلولي muhloolé, داد daud. v. *justice.*

A law-giver واضع الناموس wauzy-u'n'naumoos, واضع قانون wauzy-a kaunoon.

Lawless بي ناموس bé naumoos, بي دين bé deen, غير شرع ghire-a shura, خلاف قانون khilaufa kaunoon, بلا ايين bila aï-én.—*Lawlessly* بر وجه بي ناموس bur wujha bé naumoos, بطور خلاف قانون betoora khilaufa kaunoon.

A LAWN (*open space between woods*) جاي كشاده درميان درختستان ja-é kushaudeh dur mei-auna durukhtistan. (*fine linen*) كرباس kurbaus, خاص كتن khaus koton, شريع shuré-a.

A LAW-SUIT دعوي or دعوا dawa, داوري davuré, نزاع nizaa, منازعت munazaat (pl. منازعات munauzaut), خصومت khusoomut (plur. خصومات khusoomaut), گفت و كو guft ou goo. *To carry on a law-suit* احتجاج كردن ihtijauj kirdun, مباحكت ساختن mumauhikut saukhtun, خصام اوردن khusaum awurdun, خصومت نمودن khusoomut numoodun. *To protract a law-suit* تردم كردن turuddum kirdun. *To decide a law-suit* داد كردن daud kirdun, داد دادن daud dadun. v. under *decide.*—*Gaining a law-suit* حجاج hujjauj, ميتت meetut.—*Losing a law-suit* ملخب mulukhkhub. *To arbitrate a law-suit* اصلاح ما بين كردن islauha ma bein kirdun, صري ساختن suré saukhtun, ميانداربودن mei-aundar boodun. *An adversary in a lawsuit* مدعي muda-é. *An assistant in a law-suit* نستوه nustooh.

A lawyer اهل فقه ahla fikeh, صاحب شرع ſahib ſhura, فقيه fikeeh, وكيل الدعوا vakeelu'd'-dawa, مقرر دعوي mukurrura dawé.

LAX مسترخي muſturkhé, رخ rukhkh, رخا rukha, رخو rukhoo, استرخا iſturkha, سست ſuſt, فروهشته furoohiſhteh, بلعث bulaas. v. *looſe*.—(*not tenſe*) نا بشخواده na buſhkhaudeh, نا دميده na dumédeh. v. *ſlack*.—(*vague, not exact*) بي دقت bé dikkut, نا پركار na purkaur.

Laxation مسترخي ساز muſturkhé ſauz, رخا كنا rukha koona, استرخا شو iſturkha ſhoo.

Laxative مسهل muſ-hil, اسهال iſ-haul.—*A laxative* مسترخي muſturkhé, ماهودانه mauhoodauneh.—*Laxativeneſs* اسهالي iſ-haulé, مسهلي muſ-hulé.

Laxity, laxneſs كسل kuſul, رخا rukha, رخوت rukhuwwut, رخاوت rukhawut, خفن khufin, كربله kurbuleh, بلعثت bulaaſut, لخع lukha. v. *looſeneſs, ſlackneſs*.—*Laxneſs in the joints* رهوكت ruhookut, خفع khufa, خفعان khufa-an.

To LAY (*place*) نهادن nihaudun, وضع كردن wuza kirdun, طرح ساختن turuh ſaukhtun, ودع نمودن wudaa numoodun, توديع كردن toodé-a kirdun, موضوع نمودن mouzuwa numoodun, نصب ساختن nuſb ſaukhtun.—(*to ſtill, ſettle*) تسكين tuſkeen kirdun, ساكت ساختن ſaukut ſaukhtun. v. *to calm*.—*To lay* or *ſpread carpets, &c.* بسط كردن buſt kirdun, مبسوط نمودن mubſoot numoodun, كستردن kuſturdun, افراشتن afrauſhtun. *To lay corn* زرعت با زمين برابر كردن zuraat ba zumeen buraubur kirdun, كشت زار هدم نمودن kuſht zaur hudum numoodun. *To lay about* (*ſtrike on all ſides*) بهر جنوب كوفتن behur junoob kooftun. *To lay aſide, apart, away*, بر طرف نهادن bur turuf nihaudun, بر يك كنار وضع كردن bur eek kunaur wuza kirdun. v. *to reject, diſmiſs*.—*To lay before* (*ſhow*) نمودن numoodun, اشكاره كردن aſhikaureh kirdun, اظهار ساختن izhaur ſaukhtun. v. *to diſplay, exhibit, repreſent*.—*To lay by* استبقا كردن iſtibka kirdun, پاسيدن pauſédun, تبقيت نمودن tubké-ut numoodun. v. *to reſerve, ſave*.—*To lay down* (*depoſit as a pledge*) رهين وضع كردن ruheen wuza kirdun. (*to quit, reſign*) ترك نمودن turuk numoodun, فراغت كردن firaughut kirdun, هجر ساختن hujir ſaukhtun. (*to advance as a propoſition*) تضيت نمودن kuzé-ut numoodun, راي دادن ra-é dadun, مدعي ساختن muda-é ſaukhtun. *To lay down to reſt* خفتن khuftun, خوابيدن khaubédun, خسپيدن khuſpédun, هكوع كردن hukoo-a kirdun. *To lay hold of* كرفتن gooriftun, بدست اوردن bedoſt awurdun, تصرف داشتن tuſurruf dauſhtun. v. *to ſeize, catch*.—*To lay in* در انبار نهادن dur ambaur nihaudun, درخزانه وضع كردن dur khuzauneh wuza kirdun, كنز نمودن kunz numoodun. v. *to ſtore, treaſure*.—*To lay in wait for* كمين ساختن kumeen ſaukhtun, كيد كردن keed kirdun, بنخيز امادن bekeez amaudun. *To lay on* (*taxes, &c.*) خراج كذار كردن khurauj guzaur kirdun. v. *to impoſe*.—*To lay on, lay at* ضرب كردن zurb kirdun, مشت زدن muſht zudun, كوفتن kooftun. v. *to ſtrike*.—*To lay open* اظهار كردن izhaur kirdun, كشادن kuſhaudun, كشاد ساختن kuſhaud ſaukhtun, نمودن numoodun. v. *to expoſe, ſhew*.—*To lay over* اندودن andoodun, سودن ſoodun. v. *to incruſt*.—*To lay out* (*expend*) بذل كردن buzl kirdun, خرج ساختن khurj ſaukhtun. (*to diſplay*) اظهار كردن izhaur kirdun, كشادن kuſhaudun, اشكاره نمودن aſhikaureh numoodun. v. *to diſcover*.—(*to plan, arrange*) ترتيب كردن turteeb kirdun, تقويم ساختن tukweem ſaukhtun, منتظم نمودن muntuzim numoodun. v. *to diſpoſe, contrive*.—*To lay one's ſelf out* (*make an exertion*) جد و جهد كردن jidd ou jihud kirdun, سعي نمودن ſa-é numoodun. v. *to endeavour*.—*To lay to one's charge* (*accuſe*) شكايت كردن ſhuka-é-ut kirdun, غمز نمودن ghumz numoodun, افترا ساختن iftira ſaukhtun. *To lay to* (*apply with vigour*) سعي جميل ساختن ſa-é jumeel ſaukhtun, جهد تمام نمودن jihud tumaum numoodun. v. alſo *to harraſs, attack*.—*To lay together* جمع كردن jumaa kirdun, بر يك وجه اوردن bur eek wujuh awurdun. v. *to collect*.—*To lay under* ضبط كردن zubt kirdun. v. *to ſubject*.—*To lay under contribution* خراج كرفتن khurauj gooriftun, تكليف عرفيت قبض كردن tukleefa urfé-ut kubz kirdun.—*To lay up*, v. *to lay in*.—*To lay a woman* عورت حمل وضع كردن awrut huml wuza kirdun. v. *to bring to bed*.—*To lay eggs* خايه كردن kha-éh kirdun. v. *under egg*.—*To lay a wager* سرنكيدن ſiringédun, بحث كردن buhs kirdun, كرو نمودن guroo numoodun. v. *to wager, bet*.—*To lay a ſpirit*, v. *to exorciſe*.—*A layſtall*, v. *dunghill*.

Lay, v. *layer*; *ſong*; *bet*; *meadow*.

A layer بساط biſaut, كستري kuſturé, يك كستري بالا ديكر eek kuſturé bala deegur. v. *ſtratum*.—(*row*) نظام nizaum, صف ſuf.—(*a ſprig*) غصنت ghuſnut. v. *graff*.

A LAZAR جذام juzaum, اهل برص ahla burus. v. *leper*.—*A lazaretto* جذام خانه juzaum khauneh, برص خانه burus khauneh. v. *hoſpital*.

LAZILY كاهلانه kauhilauneh, بر وجه اواره bur wujha awaureh, بطور نا بكار betoor na bekaur.

Laziness كاهلي kauhilé, اوارى awauré, بطالت butaulut, بيكارى békauré, اهمال ihmaul, مساهلت mufauhilut, غفلت ghuflut, تهوان tuhwaun, كسل kufl. v. *idleness*, *sluggishness*.

Lazy كاهل kauhil, اواره awaureh, بى كار békaur, نا بكار na bekaur, خالي khaulé, مبطل mubtil, لانه launeh, مردري murduré, بطال buttaul, عاطل autil, معطل mu-attil. v. *idle*, *indolent*, *sluggish*, *slow*, *tedious*. — *A lazy fellow* ليوه leeweh, نابكار nabekaur, اوار awaureh. v. *sluggard*.

LEAD اسرب ufrub, سرب furub, رصاص rusfaus, رصاص اسود ruffaufa afood, علاي alaubé, صرفان furfaun, كيشن keefhin, متاع mutaa, ابار abaur, انك anuk, اسرف ufruf. *Melted lead* اسرب كداخته ufruba gudaukhteh, ابار abaur. *To lead* or *cover with lead* ترصيص كردن turfees kirdun, مرصص نمودن muruffus numoodun, با اسرب پوشيدن ba ufrub pofhédun. *Leaden* اسربي ufrubé. — *Black lead* راسخت rauskhut, حجر الراسخت hujur'r'rauskhut, كحال kuhaul, لاصف lawfif, سرمه furmeh. *White lead* اسفيداج uſtoobauj, استوبج uſtoobuj, اسفيداج usfeedauj, اسفداج usfudauj, سپيداب fipeedaub. *Red lead* اسرنج ifrunj, سرنج furunj, زنجفره zunjifreh, زنجفر zunjifr, شنكرف fhungurf, تزژو tuz-zfhoo. *Solder of lead* لهم or لحم luhim, كفشير kuffheer, كبد kubd. *The leads (platform roof)* تمژه tumzfheh, سطح futih, طايت ta-é-ut, اجار ijjaur.

To LEAD كشيدن kufhédun, بركشيدن burkufhédun, اوردن awurdun, بردن burdun, راندن raundun, سايدن faï-édun. v. *to draw*, *bring*. — (*to guide*) دلالت كردن dulaulut kirdun, دليل شدن duleel fhoodun, هدايت ساختن huda-é-ut faukhtun, رهنمودن rahnumoodun. (*to induce*) القا ساختن ilka faukhtun, انكيختن angeekhtun, مخطر كردن mukhtir kirdun. v. *to persuade*, *prevail*. — (*to entice*) شيرين زبان نمودن fheereen zubaun numoodun, ازمايش اوردن azmaefh awurdun, نازيدن nauzédun. v. *to allure*. — *To lead about* or *round* اداره كردن idaureh kirdun, بركرد كش نمودن burgurd kufh numoodun, تدوير ساختن tudweer faukhtun, دور كشيدن door kufhédun. *To lead an army* لشكر كشيدن lafhkur kufhédun, قايد العسكر شدن ka-édu'l'afkur fhoodun, لشكر كش بودن lafhkur kufh boodun. *To lead along* براه اوردن berauh awurdun, بطريق كشيدن betureek kufhédun, بسبيل دليل شدن befubeel duleel fhoodun. *To lead against* علي كشيدن ala kufhédun. *To lead astray* از راه بردن uz rauh burdun, اضلال كردن izlaul kirdun, كمراه ساختن gumrah faukhtun, از سر كردن uz fur kirdun, بازي دادن bauzé dadun. v. *to seduce*. — *To lead back* باز اوردن baz awurdun, اعادت كردن é-audut kirdun, رجع نمودن ruja numoodun. *To lead down a dance* خروس نمودن پيش رقص كردن peifh ruks kirdun, رقصيدن khuroos numoodun, رقصيدن rukfédun. *To lead one a dance* از تعريضات كشيدن uz taareezaut kufhédun, دولاب نمودن doolaub numoodun. v. *to deceive*. — *To lead the way*, *take the lead* پيش رفتن peifh ruftun, در پيش شدن dur peifh fhoodun, تقادم كردن tukaudum kirdun. v. *to precede*. — *To lead a life* زندكاني كشيدن zundugauné kufhédun. *To lead an agreeable life* عيشت يافتن a-éfhut é-aftun, زندكاني بعيش نمودن zundugauné bé-a-éfh numoodun, عيش و عشرت يافتن a-éfh ou yfhrut é-aftun, نازيدن nauzédun.

Lead (*first place*) پيشكار peifhkaur, پيشي peifhé, مقدمت mukuddumut. *To give the lead* تقديم كردن tukdeem kirdun, پيشوا كردانيدن peifhwa kirdanédun. — *Lead* (*guidance*) رهنمايي ruhnumaï-é, دلالت dulaulut, قيادت ké-audut.

A leader سر fur, سرهنك furhunk, سرور furwur, امير ameer, پيشوا peifhwa, قايد ka-éd, وجه wujuh, پيش peifh, پيشاهنك peifhahunk, سردار furdaur, سالار faulaur, ريس reis, قدام kuddaum, مقدم mukuddum, منكب munkib, امام imaum, نقيب nukeeb (pl. نقبا nukba), طرخان turkhaun, قب kubb, سام سوار fam fuvvaur, زوير zuweer. v. *commander*, *chief*, *general*, *head*.

Leading (*showing the way*) رهنما ruhnuma, كش kufh, اور awur. (*principal*) اصلي aslé, مطلق mutluk. v. *chief*. — *Leading sleepless nights* شب خيز fhub kheez, زنده داران شب zindeh darauna fhub.

A LEAF (*of a tree*) برك burk, بركي burké, ورق wuruk, ورقت wurukut (pl. اوراق awrauk), فرمانج furmaunj, مشرت mufhrut. *A leaf*, *sheet*, or *thin plate* طبق tubuk, صفيحت sufeehut. v. *lamina*. — *A leaf of paper* طبق كاغد tubuka kaughud, ورق كاغذ wuruka kaughuz, طلحيت tulhé-ut, سحا fiha, زبر zubr, v. *sheet*. — *The leaf of a book* مطوي mutuwé (pl. مطاوي mutawé), صحيفت suheefut (pl. صحايف fuha-éf), قايمت ka-émut. *Falling leaves*, also *loose leaves of writing* اوراق پريشان awrauka purrafhaun. *Leaves blown about by the wind* نفي nufé, نفيان nufé-aun. *Leaves and fruit* برك و بار burk ou baur. *Fallen leaves and fruit* نفض nufuz. *A green leaf* برك سبز burka fubz, برك سبزك burka fubzuk, برك تر burka tur. *To be in leaf* (*as a tree*) بركدار شدن

burkdar shoodun. *To strip a tree of its leaves* از درخت اوراق گرفتن uz durukht awrauk gooriftun. *To cover with leaves* برگدار کردن burkdar kirdun. *The leaves of the camomile* ازرکو azurkoo. *The leaves of senna* سنا senna. *Betle-leaf* بتله betleh, تابول taubool. v. *betle.*—*To turn a leaf* برگردان ورق شدن burgurdaun wuruk shoodun. *The leaf of a door* مصراع musraa, لت lutt, لب در lubba dur, چکاکه chukaukeh, چکاله chukauleh.

To leaf or *put forth leaves* تصنیف نمودن tusneef nuoomdun, وهیف ساختن wuheef saukhtun, وهف کردن wuhif kirdun, ندر زدن nudir zudun.

Leafless امرد amurd, مردا murda, مرد murud, بي برك bé burk, غیر اوراق ghire-a awrauk.

Leafy برک دار burk dar, ورق wuryk, پر اوراق pur awrauk, زو برك zu burk. *A leafy shade* پیچه peecheh.

A LEAGUE عهد ahud, عقد akud, شرط shurt, پیمان peimaun, هموثاقي humwusauké, همعهدي humahudé, معاهده maahudeh, اتفاق ittifauk, اتحاد ittihaud, حبل hubl. v. *confederacy, combination.*—*To league* or *enter into a league* معاهده كردن mu-ahudeh kirdun, پیمان بستن peimaun bustun, هوثاق شدن humwusauk shoodun, معاقده ساختن mu-akudeh saukhtun, مواثقت نمودن muwausikut numoodun, تحالف کردن tuhaulif kirdun. v. *to confederate.* — *To observe a league* عهد و پیمان را رعایت ایفا کردن a-éfa kirdun, نمودن ahud ou peimaunra ré-aïut numoodun.—*To break a league* پیمان شکستن peimaun shakustun, فاسخ العقد شدن fausikhu'l'akud shoodun, ناقض العهد بودن naukizu'l'ahud boodun. *A written league* عهد نامه ahud nameh, عهدت ahudut. *Leagues* عهود ahood, مواثیق muwauseek, میاثیق mé-auseek. — *Leagued* هموثاق humwusauk, معهود maahood, متاحد muta-ahud, متحد mutuhhud, همعهد humahud, در اتفاق تیوسته dur ittifauk pivusteh.

A LEAGUE (*parasang, three miles*) فوسنك farsang, فرسخ farsukh, میل mile, سه میول seh mé-ool.—*A leaguer*, v. *siege, blockade.*

A LEAK شکاف shagauf, شق shukk, رخنه rukhneh, فرج furj.—*A leak in a ship* شكاف جهاز shagaufa jahauze, شق کشتي shukka kishté, رخنه جهاز rukhneh jahauze.

To leak رخنه دار شدن rukhneh dar shoodun, شكاف نمودن shagauf numoodun, شق داشتن shukk daushtun, از فرج چکیدن uz furj chukédun.

Leaky رخنه دار rukhneh dar, پر شكاف pur shagauf, فروج furooj. (*talkative*) پر گوي pur gooï, كلهاني kulmauné. v. *loquacious, blabbing.*

—*A leaky fellow* پرگوي purgooï, هریت hureet, علنت alunut. v. *blab.*

To LEAN (*incline against*) اتكا نمودن ittika numoodun, تکیت زدن tuké-ut zudun, سنود ساختن sunood saukhtun, اعتماد كردن é-atimaud kirdun, ركون بودن rukoon boodun, لغزیدن lughzédun, توسد ساختن tuwussud saukhtun, استناد نمودن istinaud numoodun, تساند کردن tusaunud kirdun. v. *to recline.* —*To lean upon a staff* بر عصا اتکا نمودن bur asa ittika numoodun, تعکیز کردن taakeez kirdun, تعکز نمودن ta-akkuz numoodun, عشزان ساختن ashazaun saukhtun. — *To lean against a wall* اتکاي جدار کردن ittika-é jidaur kirdun. *To lean* or *be in a bending posture* مایل شدن ma-él shoodun, پیچ نمودن peich numoodun, ضلع شدن zula shoodun, لام بودن lam boodun. v. *to stoop.*—*To lean to an opinion* براي مایل شدن bera-é ma-él shoodun, گراستن guraustun. *To lean to a side* (*to be partial*) عول شدن a-ool shoodun.

LEAN (*not fat*) لاغر laughir, نا سمین na sumeen, نحیف nuheef, مدخول mudkhool, نا كوشت دار na koosht dar, عجفا ajfa, كم كوشت kum goosht, زفت zshuft, رعوم ra-oom, ماقط maukit, منخوش munkhoosh (fem. منخوشت munkhooshut), معجوف maajoof, منعجف munaajuf, مهصوص mumsoos (fem. مهصوصت mumsoosut). v. also *thin, hungry, low, poor.*—*Lean faced* لاغر روي laughir rooï, نژند nuzshund.—*Lean cattle* هزیمت huzeemut, حیوان کم کوشت heewauna kum goosht.

The lean (*of meat*) لحم بي شحم luhum bé shuhum, كوشت بي دهن goosht bé duhin. *Fat and lean* چربنزار churbinzaur.

To be or *grow lean* لاغر شدن laughir shoodun, نحیف كشتن nuheef gushtun, كم كوشت بودن kum goosht boodun. *To make lean* لاغر كردن laughir kirdun, نحیف ساختن nuheef saukhtun.—*Leanly* لاغرانه laughirauneh, نحیفا nuheefan. v. *meagerly.*—*Leanness* لاغري laughiré, كم كوشتي kum kooshté, نحافت nuhaufut, عجفي ajuf, ضمر zumr, ضر zurr, سغا sufa, وهط wuhit, هزال huzaul, ضوي zoo-é, ضي zei-é.

To LEAP جستن justun, جهیدن juhédun, پرواز نمودن purwauz numoodun, پرتاب بردن purtaub kirdun. v. *to jump; overleap: fly; start.*—*To leap* (*as a horse does a mare*) كشني كردن kushné kirdun. v. *to cover.*

A leap جستان justaun, پرتاب purtaub, رقص ruks, پنجه punjeh, تغزي kufzé, تغیزي kufeezé, تهمزت kuhmuzut, قماص kumaus. v. *jump, spring.*

A great leap رکض وعیب rukza wa-éb.—*Leap-frog* مزید muzeed, مزشید muzfheed, مزیده muzeedeh.

LEAP YEAR سال کبیسه saul kubeeseh. v. Vol. I. p. 489, 988.

To LEARN (*gain the knowledge of*) اموختن amookhtun, اموزیدن amoozédun, تعلم شدن ta-allum shoodun, علم یافتن ylm é-aftun, شناش کشتن shinaus gushtun. دانش گرفتن daunish gooriftun, معرفت پذیرفتن maarifut pizzeeruftun, مدارست گیر نمودن mudaurisut geer numoodun, تلقی یافتن tulukké é-aftun, تلقن بودن tulukkun boodun, استفاده کردن istifaudeh kirdun.—(*to teach*) اموختن amookhtun, اموزیدن amoozédun, اموزانیدن amoozanédun, تعلیم کردن taaleem kirdun, تنبیه ساختن tumbeeh saukhtun, افاده نمودن ifaudeh numoodun, تعریف کردن taareef kirdun, تفهیم ساختن tufheem saukhtun, تدریس دادن tudrees dadun, تخبیر کردن tukhbeer kirdun, تلقین نمودن tulkeen numoodun. *To teach and learn* افاده و استفاده کردن ifaudeh ou istifaudeh kirdun, تعلیم و تعلم ساختن taleem ou ta-allum saukhtun. *To learn by heart* خاطر نشان نمودن khautir nishaun numoodun.

Learned علیم aleem, عالم aulim, ذو علم zu ylm, عارف aurif, فهیم fuheem, پر دانش pur daunish, اهل معرفت ahla maarifut, شناس shinaus, دان daun, دانشخور daunishkhore, دانشور daunishwur, فاضل fauzil, ذو فضیلت zu fuzeelut, ذو فنون zu funoon, نادره دان naudireh daun, حکیم hukeem, معلم mu-ellum, پر دانش pur daunish. v. *skilful, knowing*.—*A learned man* حکیم hukeem, علیم aleem, کتاب kittaub, صاحب معرفت sahib maarifut, صاحب ادب sahib adub.—*Learned men* اصحاب معرفت as-hauba maarifut, علما uluma, اهل کتاب ahla kittaub, حکما hookuma, اهالی علم ahaulé ylm, اصحاب ادب as-hauba adaub, ارباب فهوم arbauba fuhoom.—*Learnedly* با دانش ba daunish, عالمانه aulimauneh, با علم ba ylm, بروجه حکیم bur wujha hukeem, بطور پر دانش betoora pur daunish.

Learning دانش daunish, علم ylm, معرفت maarifut, فهم fuhim, فضل fuzl, حکم hookum, عرفان urfaun, فن funn, فرزان furzaun, ادب adub, شان shaun, هنر hunr. v. *knowledge, science, skill*.—*Desirous of learning* طالب taulib, طلب tullub.

A learner شاکرد shaugurd, شاکری shauguré, شاکار shaukaur, تلمیذ tulmeez, معلم mu-ellum, مرید mureed. v. *scholar*.

A LEASE (*of a farm, &c.*) اجارت نامه ijaurut nameh.—*To lease* اجاره کردن ijaureh kirdun, بکرایه دادن bekira-éh dadun. v. also *to glean*.—*To take on lease* اجاره گرفتن ijaureh gooriftun, بکرایه پذیرفتن bekira-éh pizzeeruftun.

A LEASH قید keid, سیر seir, پالهنک paulhunk, پوستکاله poostkauleh, انذز anduz. v. *band, thong, strap*.—*A leash of pheasants* سه تدرج seh tudruj.—*A leash of hounds* سه سک seh sug.—*To leash* در قید داشتن dur keid daushtun. v. *to bind*.

LEAST (adjective) کوچکترین koochuktureen, کوچکین koochukeen, کهتری kuhtureen, کهین kuheen, کمترین kumtureen, اصغر asghur, صغری sughra, خردترین khurdtureen, خوردترین khoordtureen, خردین khurdeen, اقل akall, ادنا adna, کم kum, بی وجود bé wujood.—(adverb—*in the lowest degree*) در مرتبت ادنا dur murtubuta adana, بدرجه کهترین bedurujeha kuhtureen. *At least* باری bauré, و لو wa loo. v. also *certainly*.

LEATHER جلد jild (plur. جلود julood), پوست poost, نصاحت nusauhut (plur. نصاحات nusauhaut). *Morocco* or *Cordova leather* انبان ambaun, سختیان sukhté-aun, کوزکانی koozkauné. *Russia leather* چرم بلغار churma bulghaur. *Cow* or *ox leather (for soling shoes, &c.)* چرم churm, صرم surm, شغور shughoor, کول kool. *Thin leather for lining boots, shoes, &c.* صلال silaul (pl. اصلت asillut), مصلال mislaul, کودر koodr, کوزر koozr, سلغت sulfut. *The leather of the back of a horse, ass, &c.* صغری or سغری sughré, کیمخت keemukht, پرینان pureenaun. *Goat-leather* ماغر maughur, ادیم adeem, سختیان sukhté-aun. *Kid* or *lamb leather* مسک musk (plur. مسوک musook). *Black leather* اردنج ardunj, یاردنج é-ardunj, رنده rundeh. *Red leather* حانط haunit, چکی chuké, حور hawar. *Tanned leather* پوستپاره poostpaureh, پوستپاری poostpauré. *Untanned leather* پوستکاله poostkauleh. *A leather garment* پوستین poosteen, پالود paulood. *A leather purse* خردمان khurdumaun. *A leather strap* دوال duwaul, پوستکاله poostkauleh. *A small leather strap* عفاص yfaus, دوالک duwauluk, دواله duwauleh. *A stirrup leather* دوال duwaul. *A leather sword-belt* دوال شمشیر duwaula shemsheer. *A leather bucket* دول dool, دولچه doolcheh. *A leather-dresser* دباج dubbauj, پزنگر puzshungur, پیراه peerauh, سختیانجی sukhtéaunjé, پوستپاره poostpaureh. v. *tanner, currier*.—*To dress leather* پیراهیدن peerauhédun. v. *to curry, tan*.—*A leather seller* سختیان فروش sukhtéaun furoosh, جلد فروشنده jild furooshindeh.—*A board on which a shoe-maker cuts his leather* تخته کفشگر tukhteha kufshgur, جبات jubaut.

LEAVE اجازت ijauzut, دستور dustoor, رخصت rukhsut, اذن izn, تجويز tujweez, رضا ruza, اباحت ibauhut. v. *permission*; *allowance*.—*To ask leave* اجازت خواستن ijauzut khaustun, دستور طلب كردن dustoor tulub kirdun.—*To take leave* بدرود كردن budrood kirdun, اجازت گرفتن ijauzut gooriftun. v. *farewell*.—*To give leave* اجازت دادن ijauzut dadun, رخصت فرما كردن rukhsut furma kirdun, دستور فرمودن dustoor furmoodun. v. *to permit*.—*To enter impudently without leave* هجم كردن hujum kirdun.

To LEAVE هجر كردن hujir kirdun, هجران نمودن hujiraun numoodun, ماندن maundun, متروك نمودن mutrook numoodun, مودوع كردن mouduwa kirdun, ترك كردن turuk kirdun. v. *to desert*, *forsake*, *relinquish*.—(*to bequeath* or *leave at death*) وصايت كردن vussa-é-ut kirdun, عهد نمودن ahud numoodun, ابقا ساختن ibka saukhtun. *To leave off* (*desist*) وا ماندن wa maundun, دست كشيدن dost kushédun, باز استادن baz ustaudun, فراغت شدن firaughut shoodun. v. *to cease*, *stop*.—*To leave out* (*omit*) در نشاندن dur nishaundun فراموش نمودن furamoosh numoodun, در كردن dur kirdun غافل شدن ghaufil shoodun, قصور كردن kusoor kirdun, نسي ساختن nusé saukhtun, نسيان نمودن nusé-an numoodun, سهو كردن suhoo kirdun. *To leave a remainder of any thing* (*to suffer to remain*) باقي نمودن bauké numoodun, بقيت مودوع كردن buké-ut mouduwa kirdun, بقوي ساختن bukwa saukhtun. *To leave one behind* گذاشتن guzaushtun. v. *to pass*.—*To leave ones affairs to another's care* معاجزت كردن mu-ajuzit kirdun.

LEAVED (*having foliage*) ذو اوراق zu awrauk, برگدار burkdar.—(*having folds*) ذو مصراع zu misraa ذو مطوي zu mutawé, تا دار ta dar.

LEAVEN افزون نان afzoona nan, مايه ma-éh, خمير مايه khumeer ma-éh, خميرت khumeerut, خمرت khumrut.—*To leaven* تخمير كردن tukhmeer kirdun, مايه نمودن ma-éh numoodun, ترشيدن turshédun, پشنجيدن pushunjédun. v. *to ferment*.

LEAVES (plur. of *leaf*) اوراق awrauk.—*To bring forth leaves* برگ در آوردن burk dur awurdun,

LEAVINGS باقيت bauké-ut, باقيات bauké-aut, بقيت buké-ut, بقايا buka-é-a, خور پاره khore paureh. v. *remnant*, *offal*, *relicks*.

A LECHER زنپاره zunpaureh, زاني zauné. v. *whoremaster*.—*Lecherous* شهوت پرست shuhwut purust, فاسق fausik. v. *lascivious*, *lustful*.—*Lecherously* با شهوت ba shuhwut, شهوت پرستانه shuhwut purustauneh, فاسقا fausikan.—*Lechery*, *lecherousness* شهوت shuhwut, نفس nufs, فجور fujoor, هوا hawa, هوس hawus, هواي نفساني hawa-é nufsauné. v. *lewdness*, *lasciviousness*.

LECTION خونش khoonish. v. *reading*.

A lecture درس durs, سبق subik, نوان nuwaun, منطق muntuk, سخن sukhun, كلام kulaum, نشر nusr. v. also *reprimand*.—*A public lecture* درس عام dursa aumm.—*To lecture* درس دادن durs dadun, نوان گفتن nuwaun guftun, سبق كردن subik kirdun.—*A lecturer* مدارس mudauris, نوان nuwaun, خواننده khaunindeh, درس گو durs goo.

LED (part. of *lead*) كشيده kushédeh, آورده awurdeh, رانده raundeh, برده burdeh, سائيده saï-édeh, مهتدي muhtuda.

A LEDGE جول jool.

A LED-HORSE يدك eeduk, جنب junub (pl. جنايب juna-éb). v. *horse*.

A LEECH علقت alakat, زالو zauloo, زلو zuloo, زله zuleh, زرو zuroo, ديو div, ديوچه divcheh, زروق zurook, مكل mikil. v. also *horse-doctor*, *physician*.

A LEEK كندانه kundauneh, كندنا kunduna, زعلوك zaalook, كرات kurraus, ركل rukil, طيطان teetaun. *Leek-seed* كراثي kurrausé.—*The herb house-leek* مير عاشقان meer aushkaun.

A LEER چشم زن chushum zun.

LEES درد durd. v. *dregs*.

LEEWARD بسوي باد besooï baud.

LEFT (part. of *leave*) متروك mutrook, مانده maundeh, مهجور muhjoor, تريكت tureekut, مودوع mouduwa, پالو pauloo.

LEFT (*not right*) يسار ésaur (plur. يسر ésur, يسرت ésurut), ايسر a-ésur, شوم shoom, شوما shooma, شام shaum, نا راسب na rauft. *The left hand* دست چپ dosta chup, ايسر a-ésur, شمال shumaul (pl. اشمال ashmaul), دست يسار dosta ésaur. *The left side* يسار ésaur, يسري ésuré (pl. يسريات ésuré-aut), شامه shaumeh, جناب يسار junauba ésaur, چپ chup. *To the left* اليسري alésuré, يسارة ésaurutan. *Going to the left* چپ رو chup rou. *The left wing of an army* ميسره meisureh, جناب يساره junaub ésaureh. *To the right and left* ميمنت ميسرت meimunut meisurut. *Left-handed* چپ دست chup dost, شمالي shumaulé. *Left-handedness* چپ دستي chup dosté.

A LEG ساق sauk, شتالنك shitaulunk, اشتالنك ishtaulunk, پوژ poozsh, پوز pooz, پوزه poozeh, عضلت azlut, نغول nufool. *To entangle the legs* (*as wrestlers*) سرند كردن surund kirdun.

A LEGACY وصايت vuſſa-é-ut. v. *bequeſt*.—*Legacies* تركت turukut, تركات turukaut.

LEGAL مشروع muſhroo-a. v. *lawful*.

Legality شريعت ſhuré-at. v. *lawfulneſs*.

To legalize مشروع كردن muſhroo-a kirdun, شرعی ساختن ſhura-é ſaukhtun, حلال نمودن hulaul numoodun, استحلال كردن iſtihlaul kirdun.

Legally شرعا ſhura-an, حلالانه hulaulauneh, با شريعت ba ſhuré-at, بالحلال bi'l'hulaul.

A LEGATARY, *legatee* (*one who receives a legacy*) وصايت پذير vuſſa-é-ut pizzeer.

A legator وصي vuſſé. v. *teſtator*.

Legate, *legation*, v. *delegate*, &c.

A LEGEND (*inſcription*) رسم ruſm, رقم rukum. (*memorial*, *relation*) حكايت huka-é-ut, نقل nukkul. v. *hiſtory*, *chronicle*.—*An incredible legend* حكايت بلا اعتقاد huka-é-ut bila é-atikaud, نقل خلاف باور nukkula khilaufa bawur.

A LEGER دفتر duftur, صورت دفتر ſooruta duftur. v. *account-book*.

LEGERDEMAIN حقه بازي hukkeh bauzé. v. *juggle*.—*Legerity*, v. *lightneſs*, *nimbleneſs*.

LEGGED زو ساق zu ſauk. *To ſit croſs-legged* سرنديدن ſurundédun. v. حبوة

LEGIBLE مقرو mukroo, مقروت mukroot, مقري mukré (fem. مقريت mukré-ut), اسان خونش aſauna khooniſh, ممكن خوانش mumkina khauniſh.

A LEGION كشون kuſhoon, فيلق feeluk, فريق fureek, جند jund (pl. اجناد ajnaud), بند band, ورد wurud, صنتيت ſinté-ut, كروه kurooh.

Legionary كشون پيوند kuſhoon pivund, كشوني kuſhooné, جند منسوب jund munſoob, فيلقي feeluké.

LEGISLATION شرايع كذاري ſhura-é-a guzauré, كوانون سازي kuwaunoon ſauzé, حقوق شايع كنا hukook ſhaï-é-a koona, فرمان ده furmaun duh, حكم فرماي hookum furma-é, فرمان كذاري furmaun guzauré.—*Legiſlative* شرايع كذار ſhura-é-a guzaur, كوانون ساز kuwaunoon ſauz, حقوق شايع نما hukook ſha-é-a numa.

A legiſlator, v. *lawgiver*.—*Legiſlature* قوت قدرت kuwwuta ſhura-é-a guzaur, شرايع كذار فرمان فرما kudruta furmaun furma.

LEGITIMACY مولود محلول moolooda muhlool, حلال زادكي hulaul zaudugé.

Legitimate حلال زاده hulaul zaudeh, پارسا paurſa.—*To legitimate* پارسا كردن paurſa kirdun, حلال زاده ساختن hulaul zaudeh ſaukhtun, استحلال نمودن iſtihlaul numoodun. *Legitimately* پارسانه paurſauneh, بر وجه حلال زاده bur wujha hulaul zaudeh, بالحلال bi'l'hulaul.—*Legitimation* حلال زادكي بخش hulaul zaudugé bukhſh, پارسا ساز paurſa ſauz. v. alſo *legitimacy*.

LEGUME قطنيت kutné-ut, حب hubb. v. *pulſe*.—*Leguminous* قطنيت منسوب kutné-ut munſoob, حبي hubbé.

LEISURE اسايش aſa-éſh, اسودكي aſoodugé, سبادرت ſubaudurut, حضور huzoor, فراغ firaugh, فراغت firaughut, عطل atl, عطلت atlut, بطلان butlaun, اواري awauré, ازادي azaude.—*Leiſurable*, *leiſurely* ازاد از كاري azaud uz kauré, اسوده aſoodeh, بي شتاب bé ſhitaub, نا شتابان na ſhitabaun, بي عجلت bé ajilut.—*Leiſurely*, *at leiſure*, *leiſurably* با اسودكي ba aſoodugé, با فراغت ba firaughut, بطور اسوده betoor aſoodeh, بر وجه نا شتابان bur wujha na ſhitabaun.

A LEMON ليمون lémon. *The lemon-tree* ليمون درختي lémon durukhté. *Lemon juice* ليمونا lémona, رب rubb. *Lemonade* اب ليمون auba lemon, اب ليمون با شكر auba lémon ba ſhukr.

To LEND وام دادن waum dadun, قرض كردن kurz kirdun, اقراض نمودن ikrauz numoodun, تاوان دادن tavvaun dadun, اعارت ساختن é-aurut ſaukhtun. v. *to afford*, *grant*.—*To lend upon intereſt* معارضت كردن mukaurizut kirdun, بمعامله قرض ساختن bema-amleh kurz ſaukhtun, ربا خوردن riba khoredun. *To lend without intereſt* اسلاف كردن iſlauf kirdun, سلف نمودن ſulf numoodun. *To lend horſes* or *other cattle* مخبل كردن mukhbil kirdun. *To lend an ear* كوش دادن gooſh dadun. v. under *ear*.—*To lend aſſiſtance* عون دادن awun dadun, ياري كردن é-auré kirdun. v. *to aſſiſt*.

A lender وام ده waum duh, وام ستان waum ſitaun, مقرض mukriz, ربا خور riba khore, معاملجي ma-amlehjé, ربحي ribhé, دين dein. v. *uſurer*, *creditor*.

LENGTH درازي dirauzé, طول tuwul, طوال tuwaul, قود kood, قاد kaud, قيد keed, قدي kudé, شعب ſhaab, شعبا ſhaaba. *Length of neck* عنق anuk, بتع buta, قمد kumud, عنط anut, خيط kheet, نصل nuſl. *Length of nails* or *claws* ظفر zufr. *Length of teeth* روق rawk. *Length of head* شنق ſhunk. *Length of time* دوري dooré, بعد bu-ad, ديري deiré, كثرت زمان kuſruta zumaun, وفا wufa. v. *duration*.—*Length of life* درازي عمر dirazé-a umr, طول زندكاني tuwula zindugauné, طول tuwul. *In length and breadth* طولا و عرضا tuwulan ou arzan, هجرا hujran. *Extended in length* مطول mutawwul, طويل tuweel.

According to the length بدرازي bedirauzé. — *In length* طولا tuwulan, بطول betuwul, بالطول bi't'-tuwul. — *At length*, v. *lastly*, *at last*.

To lengthen (*make long*) دراز كردن dirauz kirdun, طويل ساختن tuweel saukhtun, مستطيل نمودن mustuteel numoodun, منسوع كردن mun-soo-a kirdun. v. *to extend*, *protract*. — (*to grow long*) دراز كشتن dirauz gushtun, طويل شدن tuweel shoodun.

Lengthwise از درازي uz dirauzé, طولا tuwulan.

LENIENT, *lenitive* (*mitigating*, *softening*) نرم nurm, نرم دل nurm dil, تسكين tuskeen, ساكن saukin, ملين mulei-un, تليين tulei-én, ملايم mula-ém. v. *mild*: *laxative*. — *A lenient*, *lenitive* ملين mulei-un, نرمي nurmé, v. *palliative*.

To lenify, v. *to mitigate*, *assuage*.

Lenity نرمي nurmé, اهستكي ahustugé, ملايمت mula-émut, نرم دلي nurm dilé, التيام ilté-aum, استمالت istimaulut, سكينت sukeenut. v. *mildness*, *mercy*, *indulgence*.

LENT (part. of *lend*) وام داده waum dadeh, مقروض mukrooz. (*a time of abstinence*) چله jilleh, رمضان ramadan *or* ramazan.

Lentiginous, v. *freckly*, *scurfy*.

A LENTIL عدس adus, منجو munjoo, ميژو meezshoo, نسك nisk, نرسنك nursunk, نرسك nursik, مجو mujoo, منجو munjoo, ميجو mee-joo, دانچه dauncheh, دانيژه dauneezsh, دانزده daunzudeh, تفشي tufshé, بلسن bulsun.

LENTSICK or *mastich tree* خنجك khunjuk, وكشك wukshuk, وكمشك wukumshuk.

LEO اسد asud. v. *constellation*.

LEONINE اسدي asudé, شيري sheeré, شيرانه sheerauneh.

A LEOPARD پارن pars, ببر bubr, پلنك pulunk, سبنتي subunta, سبندي subunda, سبنتاه subuntah, سبنداه subundah, يوز ee-ooz, (pl. يوزان ee-oozaun). *A young leopard* يوزك ee-oozuk.

A LEPER جذام juzaum, اهل برص ahla bu-rus, مرد ابرص murda abrus.

Leprosy جذام juzaum, پيس pees, پيسي peesé, پيسكي peesugé, بياض bé-auz, پالو pauloo, لره lureh, لري luré, ويري weeré, ويذي weezé, وضح wuzuh (pl. اوضاح awzauh), خوره khoreh, سلع sula.

Leprous ذو جذام zu juzaum, ابرص abrus, بريص burees, ذو برص zu burus, پيس pees, اسلع asla (plur. سلع sula), مجذوم mujzoom (fem. مجذومت mujzoomut, جذما juzma, pl. جذمي juzumé).

LESS كوچكتر koochuktur, كمتر kumtur, كهتر kuhtur, كهين kuheen, كهينه kuheeneh, خردتر khordtur, اصغر asghur, صغرا sughra, اقل akall, كم kum, نهك nuhk. *Neither more nor less* همين humeen. *To do less than one could or ought to do* تقصير كردن tukseer kirdun, اقصار iksaur saukhtun, تعذير كردن taazeer kirdun, تضجع ساختن tuzujja saukhtun, الو كردن aloo kirdun. *So much the less* فكيف fe-keif. — *Less* (*in a lower* or *smaller degree*) بدرجه كمتر bedurujeha kumtur, كهترانه kuhturauneh, اصغرا asghuran.

A LESSEE (*one who takes the lease of a farm*) اجاره دار ijaureh dar, كراجي kiraujé, بكرايه كير bekira-éh geer.

To LESSEN كاستن kaustun, كم كردن kum kirdun. v. *to diminish*, *degrade*.

A LESSON (*admonition*) نصيحت nuseehut, تنبيه tumbeeh, پند pund, موعظت maw-yzzut. *A scholar's lesson* درس durs, سبق subuk. *To receive a lesson* درس كرفتن durs gooriftun, سبق اخذ كردن subuk akhz kirdun. *To lesson* or *give a lesson* درس دادن durs dadun, سبق كفتن subuk guftun.

A LESSOR (*one who gives the lease of a farm*) اجارت ده ijaurut duh, بكرايه كننده bekira-éh koonindeh.

LEST تا كه ta keh, ليلا lé-alla, كيلا keila.

To LET (*allow*) اجازت دادن ijauzut dadun, رخصت نمودن rukhsut numoodun, دستور دادن dustoor dadun, اذن كردن izn kirdun, قايل شدن ka-él shoodun, تجويز بخش ساختن tuj-weez bukhsh saukhtun. v. *to permit*, *suffer*. — (*to hinder*) منع كردن muna kirdun, معارض شدن mu-ariz shoodun, مخالفت نمودن mukhaulifut numoodun. v. *to oppose*, *obstruct*; *forbear*. — *To let* or *let out for hire* بكرايه دادن bekira-éh dadun, اجارت نمودن ijaurut numoodun, باجارت دادن bajaurut dadun, التزام كردن iltizaum kirdun. — *To let blood* رك زدن ruk zudun, فصد كردن fusud kirdun, حجامت ساختن hujaumut saukh-tun, كرا بودن kira boodun. *To let down* فروشتن furooshtun. *To let in* دخول دادن du-khool dadun, درزن نمودن durzun numoodun. v. *to admit*. — *To let out* (*allow to go out*) اجازت خرج دادن ijauzuta khurj dadun. *To let off a gun* بندوق رمي كردن bundook rumé kirdun, توپ خالي ساختن tope khaulé saukhtun. v. under *discharge*, and *gun*. — *To let loose* برطرف كردن bur turruf kirdun, پراكنده ساختن pu-rakindeh saukhtun. v. *to dismiss*. — *To let slip an op-*

portunity فوت فرصت كردن foot fursut kirdun, كم فرصت شدن gum fursut shoodun. *Let alone* بگذر beguzur. v. under *alone.*—*Let*, v. *obstacle*, *hindrance*, *interruption.*—*Let* مكري mukré. v. *hired.*

LETHARGIC ذو سبات zu subaut, درد السبات دار durdu's'subaut dar, غشيان ghushé-aun, غشي ghushé. *Lethargy* سبات subaut, درد السبات durdu's'subaut, غشيت ghushé-ut. — *Lethargied* در غشيت انداخته dur ghushé-ut andaukhteh.

LETHE فرامشي furaumushé. v. *oblivion.*

A LETTER (*of the alphabet*) حرف hurf (pl. حروف huroof, احرف ahruf). *The letters of the alphabet* حروف الهجا huroofu'l'huja. *To repeat the letters of the alphabet* تهجي كردن tuhjé kirdun. *Letter for letter* حرف بحرف hurf behurf. v. *literally.* — *A letter* (*epistle*) نامه nameh, خط khutt, مكتوب muktoob, كتاب kitaub, كاغد kaughid, كاغذ kaughiz, ورقت wurukut, رساله russauleh, رقعه rukah, مرسلت mursulut, وثيقت wuseekut. *Friendly letters* نامه دوستي nameha doosté, مكتوب محبت muktooba mohabbut, مكتوب مودت اسلوب muktooba muwuddut usloob, مكتوب محبت محصوب muktoob mohabbut muhsoob, نوازش نامه nuwauzish nameh, مكتوب مودت نما ورقت وداد wurukuta wudaud, muktooba muwuddut numa. *Royal* or *imperial letters*, *letters patent* فرمان جهان مطاع furmaun jehaun mutaa, نامه همايون nameha huma-é-oon, نامه سعادت مقرون nameha sa-adut mukroon, نامه همايون ميمنت nameha huma-é-oon meimunut, رقوم شاه rukooma shah, حكم شاه hookuma shah, حكم ولينعمت hookuma velénamut. *Letters superscribed by the king's own hand* خط شريف khutta shereef, خط همايون khutta huma-é-oon. *Letters of safe conduct* امان كاغدي amaun kaughudé, خط راه khutta rauh. v. *passport*, and Vol. I. p. 1426.—*Letters of agreement* عهد نامه ahud nameh. *Promissory* or *obligatory letters* معاهده كاغدي ma-ahudeh kaughudé. *Agreeable letters* مكتوب ملاطفت اسلوب muktooba mulautifut usloob, نامه دلكشا nameha dilkusha, نامه مسكين ختام nameha miskeen khytaum. *Judicial letters* (*deeds signed by a judge*) قاضي كاغدي kazé kaughudé, قاضي حجتي kazé hujjuté, قباله kubauleh. *Consolatory letters* تسليت نامه tuslé-ut nameh. *Congratulatory letters* تهنيت نامه tuhné-ut nameh, مكاتيب تهنيت اساليب mukauteeba tuhné-ut asauleeb. *Letters of attestation*, *notorial letters* شهادت نامه shuhaudut nameh. *Submissive* or *supplicatory letters* مكتوب ضراعت اسلوب muktooba zuraat asloob. *Letters of apology* اعتذار نامه é-atizaur nameh. *Letters of recommendation* or *intercession* شفاعت نامه shufaat nameh. *Threatening letters* مكتوب تهديد مصحوب muktooba tuhdeed mus-hoob, مكتوب ستم اميز muktooba situm ameez, مكتوب سركوب muktooba surkoob. *Letters of capitulation* or *surrender* اطاعت كاغدي ita-at kaghudé, عهد نامه ahud nameh. *Letters announcing the taking of a town* فتح نامه futuh nameh. *A letter* or *bill of exchange* هندوي hinduwé. v. under *exchange.*— *A letter-carrier* مكتوت اور muktoob awur, حامل الورقه haumilu'l'wurukeh. v. *carrier.* — *Sending letters to one another* مراسله ساز murausuleh sauz, مكاتبه كنا mukautubeh koona. *A letter sent by a pigeon* بطاقت butaukut. *To write letters* نامه نوشتن nameh nuwishtun, كتاب كتب كردن kitaub kutub kirdun, كاغد تصوير ساختن kaughid tusweer saukhtun, مكتوب مسطور نمودن mukmustoor numoodun. *To break the seal of a letter*, *to burst it open* تغضض كردن tufuzzuz kirdun.

A LETTER (*one who permits*) اجازت نما ijauzut numa. (*one who opposes*) مخالفت كننده mukhaulifut koonindeh. — *A blood-letter* رك زن ruk zun. v. *bleeder.*

To letter (*stamp with letters*) با حروف نشان كردن ba huroof nishaun kirdun.

Lettered ذو علم zu ylm. v. *learned.*

LETTUCE خس khass, كاهو kauhoo, كيو gé-oo, كيبو keeboo, كيپو keepoo, كبو kuboo, كوكه kookeh, كبك kubuk, كما kuma, بادر baudur.

Levant, v. *east*, *eastern.*

LEVEL برابر buraubur, پيشا پيش peisha peish, يكسان eeksaun, هموار humwaur, بسيط buseet. v. *even*, *flat.*—*To level* برابر كردن buraubur kirdun, هموار ساختن humwaur saukhtun, بسيط نمودن buseet numoodun, سالف كردن saulif kirdun, يكسان كردن تسطيح نمودن tusteeh numoodun, eeksaun kirdun. *To be level* يكسانيدن eeksanédun, برابر شدن buraubur shoodun. v. *even*, *flat.* —*To level ground* تمليق كردن tumleek kirdun, زمين پيشا پيش ساختن zumeen peisha peish saukhtun. *To level with the ground* با زمين برابر كردن ba zumeen buraubur kirdun. *To level* or *bring to equality of condition* همسر كردن humsur kirdun, همقدر ساختن humkudr saukhtun, همحال نمودن humhaul numoodun, تصحيح كردن tus-heeh kirdun. *To level* or *take aim* نشان درخط مستقيم نكرستن nishaun dur khutta mustukeem nuggurustun, نشانكاه نظر كردن nishaungah nuzr kirdun. v. *to point*, *direct.* — *To*

level a cannon طوپ بنشان در خط مستقیم زدن tope benishaun dur khutta mustukeem zudun.

A level (plane) هامون hamoon, دشت dusht, صحرا suhra, اصحر as-hur, سهل suhl, عمينه ameeneh, جوا jiwa, بسيطه buseeteh, فرز furz. v. *plain.* — *An extensive track of level ground* صحصح suhsuh, صحصاح suhsauh, صحصحان suhsuhaun, دشت و هامون dusht ou haumoon, جوف jauf, جبابت jubaubut. *Soft level ground* سردح surduh. — *Level (rate, standard)* ميزان meezaun, وزن wuzn, رسم rusm, دستور dustoor, مسلك musluk. (*equality of rank, &c.*) همسري humsuré, جفتي jufté, يكساني eeksauné, همقدري humkudré, همزادگي humzaudugé. (*proportion*) مناسبت munausibut, اندازه andauzeh, موافقت muwaufikut, همواري humwauré, تساوي tusauwé, مطابقت mutaubikut. *A mason's level* هنجار hunjaur, هنجاره hunjaureh, هنجا hunja. v. *rule.* — *The level of a gun* نشان طوپ nishauna tope, نشانه بندوق nishauneha bundook. *The level of the sight* خط ديدار khutta deedaur. *To be upon a level (with any person)* همسر شدن humsur shoodun, همقدر بودن humkudr boodun, جفتي داشتن jufté daushtun, يكسانيدن eeksaunédun. *To put upon a level* همسري دادن humsuré dadun, همقدر كردن humkudr kirdun, يكسان ساختن eeksaun saukhtun.

Levelled مسطح mustuh, برابر ساخته buraubur saukhteh, هموار شده humwaur shoodeh.

A leveller برابر كننده buraubur koonindeh, يكسان سازنده eeksaun sauzindeh, همسر نما humsur numa, همقدر كنا humkudr koona, پيشا پيش ساز peisha peish sauz.

Levelness همواري humwauré, برابري buraubure, پيشا پيشي peisha peishé, استوا istiwa, تسويا tuswé-a. v. *equality, evenness.*

A LEVER پيتكاني peetkauné, بلكن bulkun, بتلاد butlaud, عتلت atalut.

A LEVERET خرنق khirnik (pl. خرانق khuraunik), سلحت sulhut.

Leviathan, v. *crocodile, whale.*

To LEVIGATE پرداختن purdaukhtun, ساييدن saï-édun, سحق كردن suhuk kirdun. v. *to rub, grind, smoothe, polish.*

Levigation سحق suhuk, دوك dook, مداك mudauk.

A LEVITE, *levitical* لاوي levi.

LEVITY سبكي subuké, سبكباري subukbaré, خفت khuffut, همزجت humzujut, عنفق anfik, وزوزت wuzoozut, بختكاره bukhtikaureh. *Levity of behaviour* سبكسري subuksuré, سبكساري subuksauré, نزق nuzik, خفت khuffut, بي تراري bé kurauré, طير teer, طيرت teerut, طيرورت teeroorut, ترش turush, فرفرت furfurut. v. *inconstancy.*

To LEVY (*troops*) لشكر دفتر كردن lashkur duftur kirdun, سپاه در دفتر قيد نمودن sippah dur duftur keid numoodun, عسكر جمعيت ساختن askur juma-é-ut saukhtun. *To levy tribute* or *taxes* خراج اخذ كردن khurauj akhz kirdun, تكليف پذيرفتن tukleef pizzeeruftun, باج و خراج گرفتن bauj ou khurauj gooriftun. *To levy extraordinary taxes* or *contributions* تكليف عرفيت گير كردن tukleefa urfé-ut geer kirdun, رسوم عرفيت گرفتن rusooma urfé-ut gooriftun. *To levy war* جنگ كردن jung kirdun. v. *to fight.*

Levy (of men) عسكر جمعيت askur juma-é-ut, قيد سپاه keida sippah, جنگي در دفتر قيد ساز jungé dur duftur keid sauz. (*of money*) رسوم عرفيت rusooma urfé-ut, خراج khurauj, جزيه jizyeh, تكليف tukleef, باج bauj. v. *war.*

Lewd, &c. v. *lascivious, lustful; wicked.*

A LEXICOGRAPHER اهل لغت ahla loghat, لغت كتابي نويس loghat kitaubé noo-és.

Lexicography علم لغت ylma loghat. — *A lexicon* لغت loghat, لغت كتابي loghat kitaubé.

LIABLE (*not exempt*) معرض muerruz, تعريض taareez, نا معاف na mu-auf, نا مسلم na musullum, نا بيزار na beezaur, نا مبري na muburra. v. *obnoxious.* — *Liable to indisposition* ممراض mumrauz, موصب muwessub. *Liable to hostile inroads* عورت awrut. *Liable to trip* or *stumble* شكوخ shukookh. *Liable to danger* خطر khutr, تغرر tughurrur. *Liable to the caprice of fortune* غرر ghurrur. *Liable to faint* ربوخ rubookh. *Liable to miscarriage (when pregnant)* سلوب suloob. *Liable to suspicion (in point of truth)* مرجم murujjum. *Liable to error* or *mistake* اغلوطه ughlooteh. *Liable to offend* عنت anit. — *To make liable* تعريض كردن taareez kirdun, معرض ساختن mu-erruz saukhtun.

A LIAR دروغ كو duroogh goo, دروغ كوي duroogh gooï, دروغ زن duroogh zun, دروغ كر duroogh gur, افتراجي iftiraujé, كاذب kauzib, كذاب kuzzaub (fem. كاذبت kauzibut), مكذبان mukzubaun, مكذبانت mukzubaunut, كذبت kuzbat, كذبان kuzbaun, كذبي kuzbé, كذوب kuzoob, زبان فريبي zubaun furrabé, خداب khuddaub, خلاب khullaub, خلوب khuloob (pl. خلبت khulubut), ملسون mulsoon, بهتانكوي buhtaungooï, كذبذب kuzubzub, صباغ subbaugh, سداج suddauj, دجال dujjaul, مان maun, ماين ma-én, منون munoon, ميان mei-aun, فاجر faujir, هلوف hillouf, هثهاث hus-haus, ملاذ mul-

lauz, ماسح mausih, مداهن mudauhin, بشال bushshauk, تمساح tumsauh, نساج nussauj, خصاف khussauf, قبقاب kubkaub, قلاع kullaa, اثيم aseem, اثم asim, اثوم asoom, ازاج arrauj.—*To prove one a liar* مكذب كردن mukzib kirdun, اكذاب نمودن ikzaub numoodun. v. *to give the lie.*

LIBATION باده ريز baudeh reez.

A libel, v. *satire, defamation: accusation, charge.* —*To libel*, v. *to satirize, defame.*—*A libeller*, v. *satirist.*—*Libellous*, v. *defamatory.*

LIBERAL (*munificent*) كشاد دست kushaud dost, جومرد joomurd, جوانمرد juvaunmurd, بخشنده bukhshindeh, كريم kureem, جواد juwaud, فياض fé-auz, سخي sukhé, سخا كستر sukha kustur, باذل bauzil, بذول buzool, صاحب بذل sahib buzl, عطا بخش ata bukhsh, هشام hishaum, ندي nudé, ندي الكف nudé-u'l'kuf, واهب wauhib, منحار minhaur, لهم luhum, قثم kusum, راد raud, نز nuzz, سامح sameh, سموح sumooh, غمر الردا ghumru'r'ruda, غمر الخلق ghumru'l'khulk, غمار ghummaur, كشاده kushaudeh, معطا ma-ata, سبط اليدين subtu'l'eedeen, منعم munam, جعد jaad, جايد ja-éd. *Of liberal extraction* اصل زاده asl zaudeh, پاك نژاد pauk nizshaud, شريف shereef, كريم العصر kureemu'l'asir. *Liberal (polite)* زو ادب zu adub, زو ازرم zu azrum, اديبي adubé (plur. ادبا aduba), ظريف zureef. *A liberal education* ادب adub, ازرم azrum, تربيت لطيف turbé-ut luteef. *The liberal arts* اداب adaub, معارف ma-arif, علوم aloom, فضايل fuza-él, افضال afzaul, فنون funoon. v. *sciences.*

Liberality جومردي joomurdé, جوانمردي juvaunmurdé, سخا sukha, سخاوت sukhawut, بذل buzl, جود jood, جودت joodut, سماح sumauh, مكرمت mukrumut, كرم kurim, پروان purwaun, غمورت ghumoorut, منهال minhaul, انهال inhaul, سمح sumuh, سماحت sumauhut, فتوت futuwwut. v. *generosity.*

Liberally جومردانه joomurdauneh, با جوانمردي ba juvaunmurdé, بازلانه bauzilauneh, كريمانه kureemauneh, فياضا fé-auzan.

A LIBERTINE (*dissolute man*) صاحب شهوت sahib shuhwut, اهل هوا ahla hawa, صاحب هوس sahib hawus, روسپي پاره roospé paureh, پرده در perdeh dir, زنپاره zunpaureh, زاني zauné, فاجر faujir, كافر kaufir, فاسق fausik. v. also *freedman.*

Libertine شوخ shookh, زو هوا zu hawa. v. *licentious.*—(*irreligious*) نا خدا na khoda, كافر kaufir, فجار fujjaur, منافق munaufik, زنديق zindeek, بي دين bé deen. v. *impious.*—*Libertinism* (*dissoluteness*) هواي نفساني hawa-é nufssauné, شهوت shuhwut, هوا و هوس hawa ou hawus, شوخي shookhé.—(*impiety*) كفر kufr, فساد fusaud, فجور fujoor, زندقت zindukut, فسق fisk, نفاق nifauk, الحاد ilhaud.

LIBERTY ازادي azaudé, ازاد مردي azaud murdé, اميني ameené, اسوده حال asoodeh haul, رها ruha. v. *freedom.*—(*exemption*) بيزاري beezauré, معافي mu-aufé, سربستي surbusté, پايزه pa-ézeh, پايزه pa-ézsheh. v. *privilege, immunity.*—(*relaxation of restraint*) اطلاق itlauk, كشادكي kushaudugé, وداع wudaa.—(*leave*) اجازت ijauzut, رخصت rukhsut, دستور dustoor. v. *permission.*—*To set at liberty* ازاد كردن azaud kirdun, رهانيدن ruhaunédun, رها كردن ruha kirdun. v. *to free.*

LIBIDINOUS شوخ shookh, زو هوس zu hawus, بي سر و سامان bé sur ou samaun. v. *lascivious, lustful.*—*Libidinously*, v. *lasciviously.*

LIBRA ميزان meezaun. v. *constellation.*

A LIBRARIAN كتاب خانهبان kitaub khaunehbaun, صحاف suhhauf, سفار suffaur.

A LIBRARY كتاب خانه kittaub khauneh, كتب خانه kutub khauneh, خزانة الكتب khuzaunutu'l'kutub, كتابستان kitaubistan, قمطر kumtur, قمطرت kumturut.

LIBRATION معادلت mu-adulut.

LICE (plur. of *louse*) بنات الدروز banautu'd'durooz, قمل kamul.

LICENSE خود كامي khood kaumé. v. *licentiousness.*—(*permission*) اجازت ijauzut, دستور dustoor, اذن izn, باره baureh. v. *liberty.*—*A license* or *letter of license* كشاد نامه kushaud nameh, برات ازادي burauta azaudé, معاف نامه mu-auf nameh.—*Unbounded license* رخصت rukhsut, عدم ضبط aduma zubt. *To license* كشاد نامه دادن kushaud nameh dadun. v. also *to free.*—*A licenser* كشاد نامه بخش kushaud nameh bukhsh.

LICENTIOUS شوخ shookh, زو شقاوت zu shukawut, شقي shuké, بي ضبط bé zubt, غير ضبط و ربط ghire-a zubt ou rubt, زو هوا zu hawa, هوايي hawaï-é. v. *insolent, presumptuous.*—

Licentiously بر وجه بي ضبط bur wujha bé zubt, با شقاوت ba shukawut, بطور شقي betoora shuké, شوخانه shookhauneh.

Licentiousness شوخي shookhé, شقاوت shukawut, خود كامي khood kaumé, عدم ضبط و ربط aduma zubt ou rubt.

To LICK (*with the tongue*) لحس كردن luhs kirdun, ليسيدن leesédun, لجذ ساختن lujiz saukhtun, لعق نمودن laak numoodun, لحك

كردن luhik kirdun, لسب ساختن lusb saukhtun, لطع شدن luta shoodun. — (*to beat*) ضرب كردن zurb kirdun, زدن zudun, كوفتن kooftun. *To lick up* بلع كردن bula kirdun, خوردن khoredun, اوبايدن obaurédun. v. *to devour*.

A lick (*with the tongue*) ليسش leesish, لعقت laakut, لطع luta, لدس ludis, لحس luhs, لحست luhsut, لجذ lujiz, لجن lujin, لطز lutz, لسد lusid, لسب lusib, لحك luhik. — (*a blow*) ضرب zurb, مشت musht, كوب koob.—*Licked with the tongue* لعوق la-ook, ملحوس mulhoos, لسيده lusédeh.—(*beat*) زده zuddeh, كوفته koofteh, مضروب muzroob.— *Any thing licked* لسوب lussoob.—*Licking* ليس lees, لاحس lauhis, لاعي la-é.—(*beating*) كوب koob, ضرب ساز zurb sauz.

LICKERISH (*nice in eating*) ذو ذوق و صفا zu zook ou sufa, نفيس nufees, نفساني nufsauné, شره shurih, طمعكار tumakar. v. also *delicate*, *squeamish*, *greedy*, *gluttonous*.—*Lickerishness* ذوق zook, صفا sufa, شره shuruh, شراهت shurauhut, طمع tuma.

LICORICE سوس soos, سوست soosut, عرق السوس yrku's'soos.

A LICTOR عسس asis, سرهنك surhunk, محضر muhzur. v. *beadle*.

A LID (*of a vessel*) سرپوش surposh, سرخم surkhum, تم tum, ميل meil, پكه pikeh, مغطه mughteh. *The lid of a pot* ديك افراز deek efrauz. *The eye-lid* برك چشم burka chushum, جفن jufun (plur. اجفان ajfaun), مژه muzsheh, مژكان muzshgaun, غمزه ghumzeh, عير a-ér.—*The hair of the eye-lids* مژه muzsheh, مژكان muzshgaun, جفن jufn. *Redness of the eye-lids* رمش rumsh, ارمش armush. *Having a pain in the eye-lids* مرسع murussa, ارسع arsa, الخص alkhus.

LIE (*to wash with*, *lixivium*) شخار shukhaur, شخانه shukhauneh, رماد rumaud.

A LIE دروغ duroogh, كذب kuzb, كذبان kuzbaun, بهتان buhtaun, خلاف khilauf, خلاف انها khilaufa inha, تزوير tuzweer, زور zoor, شروا shurwa, افترا iftira, اكذوبت akzoobut, مكذوبت mukzoobut, بنات غير banauta ghirin, افك ifk, مين mein (pl. ميون mei-oon) هتر hitr, قت kutt, شطط shutut, خيس kheis, خرمان khurman, خلابيس khulabees, ترس turs, زهو zuhoo, نمش nimsh, فند fund, فنك funk, مداهنت mudauhinut, تمساح tumsauh, سمهاج sumhauj, طجر tujr, طخز tuhz, طخز tukhz, لغو lughoo, تهلق tuhluk, افيكه afeekeh, بقر bukur, بقاري bukkaura, فنديلان findeelaun, شقر shukr, بطيط buteet, طغانين tufauneen, ولع wula. *A great lie* ولع والع wula waula.—*A lie told to promote mirth*, (*a white lie*) تزريق turzeek.—*To give the lie* تكذيب كردن tukzeeb kirdun, تفنيد ساختن tufneed saukhtun, كذاب نمودن kizzaub numoodun.—*To invent a lie* افترا كردن iftira kirdun. *To blend truth with lies* متمني ساختن mutumunné saukhtun.—*To lie* or *tell a lie* دروغ كفتن duroogh guftun, كذب كردن kuzb kirdun, بهتان ساختن buhtaun saukhtun, بياراستن bé-aurauftun, افترا نمودن iftira numoodun, خلاف بافتن khilauf bauftun, تزوير بستن tuzweer buftun, تكذب نمودن tukuzzub numoodun, تخلق ساختن tukhulluf saukhtun.

To LIE (*recline*) خسپيدن khuspédun, خفتن khuftun, خوابيدن khaubédun, هكوع كردن hukoo-a kirdun. v. *to lean*, *rest*.—*To lie on the back* منسطح نمودن munzuruk numoodun, منسطح كردن munsutih kirdun, انسداح شدن insidauh shoodun. *To lie* (*remain fixed*) برقرار شدن burkuraur shoodun, نشانده بودن nishaundeh boodun, ثابت ماندن saubut maundun.—(*to reside*) نشست كردن nishust kirdun, ساكن شدن saukin shoodun, مقيم بودن mukeem boodun, مكان يافتن mukaun é-aftun.—(*to be situated*) موضوع بودن mouzoo-a boodun, نهاده شدن nihaudeh shoodun, وضعت داشتن wuzaat daushtun. *To lie hid* نهفته بودن nuhufteh boodun, مخفي شدن mukhfé shoodun, بپنهاني ماندن bepinhauné maundun.—*To lie in prison* در زندان بودن dur zindaun boodun, محبس شدن muhbus shoodun, مسجون بودن musjoon boodun. *To lie* or *consist in* مصنوع شدن musnuwa shoodun, مخلوق بودن mukhlook boodun, ساخته شدن saukhteh shoodun, متشكل بودن mutushukkil boodun. *To lie in one's power* در قدرت بودن dur kudrut boodun, قوت داشتن kuwwut daushtun, بدست امدن bedost aumudun. *To lie* or *cost* قيمت داشتن keemut daushtun.—*To lie at* ازار دادن azaur dadun. v. *to importune*.—*To lie by* وا ماندن wa maundun, اقامت نمودن ikaumut numoodun, ماندن maundun. v. *to remain*, *rest*.—*To lie down* (*take repose*) بخواب رفتن bekhaub ruftun, هكوع كردن kukoo-a kirdun, نشستن nishustun. (*to sink into the grave*) بتربه رفتن beturbeh ruftun. — *To lie in* (*to be in childbed*) وضع حمل كردن wuza huml kirdun. *To lie under* (*to be subject to*) فرمان بردار بودن furmaun burdaur boodun, مخضوع شدن mukhzoo-a shoodun. *To lie upon* (*become an obligation or duty*) حق شدن hukk shoodun, لازم كشتن lauzum gushtun, وجوب بودن wujoob boodun. *To lie with* (*as man with woman*) نكاح كردن ni-

kauh kirdun, جماع ساختن jummaa saukhtun, عصد داشتن asd daushtun.

Lief, v. *willingly*; *dear*, *beloved*.

Liege, v. *sovereign*, *lord*.—*Liege*, *liegeman*, v. *subject*.

A LIER (*one who lies down*) خوابنده khaubindeh, هکوع ساز hukoo-a sauz.

Lieu, v. *place*, *room*.—*In lieu*, v. *instead*.

A LIEUTENANT قایم مقام ka-ém mukaum, جا نشین ja nisheen, کتخدا kutkhoda, نایب na-éb (plur. نواب novaub), خلیفه khalifeh (plur. خلفا khulufa), سوکت sawkut, وکیل vakeel (plur. وکلا vukula). v. *deputy*.—*A lord lieutenant* سردار اکرم furdara akrum, وزیر اعظم vizeera aazim, صدر اعظم sudra aazim. v. *viceroy*, *vizir*.

Lieutenancy, *lieutenantship* وزارت عظمی vizauruta uzma, قایم مقامی ka-ém mukaumé, وکیلی vakeelé, وکالت vukaulut, خلافت khalaufut.

LIFE زندگانی zindugauné, عمر umr, جان jaun, حیات hei-aut, حیوت hei-oot, زی zee, عیش a-ésh, دم dum, دما duma, روح rooh, وشتا wushta, روان rouvaun, زندگی zindugé, محیا muhé-a, مهجت muhjut, مهج muhij, نشر nushr, رتب rutub. *The present life* این جهان ein jehaun, حیات عاجلت hei-auta aujilut, سپنج supunj. *The life to come* اخری akhuré, عالم غیب auluma gheeb, حیات باقیت hei-auta bauké-ut, اجل ajil, حیات اجلت hei-auta ajilut, دار البقا dauru'l'buka, دار بقا daura buka, کشور بقا kushwura buka, سرای سرور fera-é furoor. v. *world*.—*The present and future life* دارین darein, الدرین addurein, این و ان جهان ein ou aun jehaun, دو جهان doo jehaun. *An agreeable life* عیش وعشرت a-ésh ou yshrut, کوری kooré, میزد meezud, رابغ raubigh, جیش jeesh. *Fleeting as the life of man* عمر تند رفتار اسا umra tund ruftaur asa. *Life is sweet* جان شیرین است jaun sheereen ast, عمر عزیز است umr azeez ast. *A long life* درازی عمر dirauzé-a umr, عمر طویل umra tuweel, هرمان hurmaun. *A manner or mode of life* سبب العیش sibubu'l'a-ésh, نظام nizaum, معیشت ma-éshut, کار kaur, سیرت seirut. v. *conduct*.—*Enjoying life* جاندار jaundar. *The enjoyment of life* جانداری jaundaré. *Restoring life* زنده ساز zindeh sauz. *To restore life* زنده ساختن zindeh saukhtun, زنده کردانیدن zindeh kirdanédun. *To lead a life* زندکانی کردن zindugauné kirdun. v. under *to lead*.—*To dedicate one's whole life to any thing* اعمار کردن é-amaur kirdun. *To expose one's life* جانبازی کردن jaunbauzé kirdun, ترک سر نمودن turuka fur numoodun. *Prolonging life* روح افزا rooh efza.—*Giving spirits and lengthening life* روح بخش و حیوت افزا rooh bukhsh wa hei-oot efza.—*To the life* بعینه bi-ainihi.—*Life* (*vivacity*) زیرکی zeerugé, تیزی tazé, شوق shook, دلیری dilaré. v. *briskness*, *spirit*, *resolution*.—*Life-blood* دم dum, خون khoon.—*Life-giving* روح بخش rooh bukhsh, عمرده umrduh.

A lifeguard متفرقت mutufurrukut, شرطی shurté.

Lifeless (*inanimate*) بی جان bé jaun, غیر عمر ghire-a umr, بی حیات bé hei-aut, نا روان na rouvaun, فیید feid, مفود mufood, جامد jaumid. v. *dead*.—(*without power* or *force*) بی قوت bé kuwwut, غیر قدرت ghire-a kudrut, نا توانا na tuvvana.—*Lifelessly* بلا جان bila jaun, بطور بی حیات betoora bé hei-aut.—(*powerlessly*) نا توانانه na tuvvanauneh, بر وجه بی قوت bur wujha bé kuwwut. *Lifelessness* بی جانی bé jauné, عدم قوت aduma kuwwut, عدم توانایی aduma tuvvanaï-é.

Lifelike زنده اسا zindeh asa, زیان سا zé-aun sa, حیوان مانند heewaun maunend. v. *alive*.

Lifetime درازی عمر dirauzé-a umr, طول tuwul, طول زندکانی tuwula zindugauné.

Life-weary پر دارد pur durd. v. *wretched*.

To LIFT, *lift up* بر داشتن bur daushtun, بر اوردن bur awurdun, وا برون کردن wa buroon kirdun, بلند ساختن bulund saukhtun, افراختن efraukhtun, افراشتن efraushtun, نصب کردن nusb kirdun, اعلا نمودن é-ala numoodun. v. *to elevate*, *raise*, *exalt*.—*To lift up one's voice* اواز زدن awauz zudun. v. *to cry aloud*.

A lift بردار burdar, بر اور bur awur.

Lifted, *lifted up* برداشته burdaushteh, براورده burawurdeh, افراشته efraushteh, بردار burdar, افراخته efraukhteh. v. *elevated*.—*Lifted up with pride* متکبر mutukubbir, مغرور mughroor. v. *arrogant*.—*A lifter* بردار burdar, براور burawur.

A LIGAMENT بند bund, بند کشاد bund kushaud, مقید mukei-ud (plur. مقایید mukaï-éd), قید keid, پیوند pivund, بستکی bustugé, اشکک ashkuk, اشکل ashkul. v. *bond*, *chain*.

Ligation, *ligature* بستکی bustugé, پیوند pivund, ربط rubt, عقد akd. v. طلی tulé.

LIGHT (*by which we see*) روشنی roshuné, روشنایی roshunaï-é, روشنا roshuna, ضیا zé-a, نور noor, پرتو purtoo, فروز furooz, شعاع shu-a, شع sha (pl. شعع shu-ua, شعاع shi-aa, اشعت ashi-aat), شعله shaaleh, ضوا zuwa, ضو zoo (plur. اضوا azwa), بزر buzur, وضح wuzuh (plur. اوضاح awzauh), بلجت buljut, سنا sina, فروغ furoogh, یندو eendoo. v. *illumination*.—*The light of the sun*

نورا فتاب noora afitaub, شعاع شمس shu-aa shems, يندو eendoo, زنك zunuk, صبح zuhh, غزالت ghuzaulut, عب abb. *The light of the moon* ماه تاب mauh taub, مهتاب muhtaub, ماهه mau-heh. *The dawning light* فجر fujr, سدف sudif, بكرت bukrut, بلجت buljut. v. *dawn.*—*The ruddy light of the evening crepuscle* شفق shufuk, شفق كلكون shufuka gulgoon.—*Light shining through a crevice* شرق shirk, شوط باطل shouta bautil. *Reflected light* كرش kurush.—*Diffusing light* ضيا پاش zé-a paush. *To bring to light* اظهار كردن izhaur kirdun, اشكاره ساختن ashi-kaureh saukhtun, ظهور نمودن zuhoor numoodun, ظاهر كردن zauhir kirdun. *To come to light* وجود پذير شدن wujood pizzeer shoodun, ظهور بودن zuhoor boodun, پيدا شدن peeda shoodun. *To ask for light* مستنير كردن mustuneer kirdun. *A light* شمع shuma, چراغ churaugh, قنديل kandeel, نبراس nubraus (plur. نباريس nubau-rees). v. *candle, lamp.*—*A sky-light* كوه kuweh. —*Light* (*instruction*) تاديب taadeeb, تعليم taa-leem, تربيت turbé-ut. v. *knowledge.*

Light (*lucid*) روشن roshun, شعله دار shaaleh dar, ضيا ور zé-a wur, پرتو انداز purtoo andauz, شعاع زن shu-a zun, منور munawur, تابناك taubnauk, ضوي zooï, نا تيره na teereh, نا تاريك na taureek. v. *clear, bright.*—*Light* (*not heavy*) سبك subuk, سبكبار subukbar, خفيف khufeef, نا كران na guraun, بى ثقلت bé suklut. *Light money* زر زيوف zura zé-oof. *Somewhat light* سبكچه subukcheh. *Light* (*active, nimble*) جهيز juheez, سبكپاي subukpa-é, چست chust, طرف العنان turufu'l'anaun, موقع الوطء muwekka-u'l-wuté, سملج sumullij, سميط sumeet, شعشاع shashaa, نزيز nuzeez, وحوح wuhwuh, عنبان ambaun, نهسر nuhsur, حوزي houzé, احوزي or احوذي ahouzé, هف huff, رشيق rusheek, هذلول huzlool.—(*light-minded, unsteady*) سبك خرد subuk khirud, هرجايى kurjaï-é, بى قرار bé kuraur, باد سر baud sur, طياش té-aush, منز munizz, نزق nuzik, شعل shaal, فرفار furfaur. v. *inconstant, trifling.* —*A light coxcomb* انفده anfudeh.—*Light* (*easy of digestion*) خوش كوار khoosh guwaur, كوار اسان guwar asaun, هني huné.—(*not chaste*) نا پاك na pauk, نا طاهر na tauhir, نا پارسا na paursa, بى پرهيز bé purhaze. v. *incontinent.*—*A light giddy female* زلزت zulzut. v. *gossip.*—*Light* (*slight, not gross*) پو poo, نا ستبر na sutubur, غير وثيج ghire-a wuseej, نا كثيف na kuseef, نا سخت na sukht, نا هنكفت na hunguft. (*of little value*) سبكمايه subuk-ma-éh.—(*unencumbered*) نا كران بار na guraun bar, سبكبار subukbar. *A light armed body of men* فوج سبكبار fouja subukbar. *Light horse* خيل سبكبار kheila subukbar.—*Light* (*not difficult*) نا مشكل na mushkil, اسان asaun, نا دشوار na dushwaur. (*not painful*) نا دردمند na durdmund, نا جان ازار na jaun azaur, بى رنج bé runj, نا غم اور na ghumm awur.

To LIGHT (*set on fire*) افروختن afrookhtun, اتش افروز كردن autash afrooz kirdun, تاب دادن taub dadun. v. *to inflame, kindle.*—*To light a candle* or *lamp* شمع افروز ساختن shuma efrooz saukhtun, موم سوز كردن moom sooz kirdun, چراغ افروختن churaugh efrookhtun, كيبانيدن keebanédun. (*to give light*) روشني دادن roshuné dadun, ضيا پاشيدن zé-a pashédun, نور نمودن noor numoodun, پرتو انداختن purtoo andaukh-tun. v. *to illuminate.*—*To light* (*from a horse* or *carriage*) پاين امدن pa-én aumudun, نزول نمودن nuzool numoodun. v. *to alight, dismount.* *To light* (*as a bird on a tree, &c.*) لبود نمودن lu-bood numoodun.—*To light* or *fall upon by chance* راست افتادن raust uftaudun, عارضانه افتادن aurzauneh uftaudun, واقع شدن wauka shoodun, از اتفاق يافتن uz ittifauk é-aftun, موافقت نمودن muwaufikut numoodun, مصادف شدن musaudif shoodun. v. also *to fall, settle, rest.*

To LIGHTEN (*flash with thunder*) درخشيدن dirukhshédun, درخش نمودن dirukh numoo-dun, درخشان شدن dirukhshaun shoodun, برق كردن burk kirdun, بخنويدن bukhnoo-édun, ازر شب نمودن azur zudun, ازر زدن azur shub numoodun, ابراق كردن ibrauk kirdun, بروق ساختن burook saukhtun. (*to shine like lightning*) برق اسا ضيا پاشيدن burk asa zé-a paushédun, ازر سا روشن بودن azur sa roshun boodun. (*to illuminate*) روشن كردن roshun kirdun, تاب دادن taub dadun, ضيا كستردن zé-a kustur-dun, نور پاشيدن noor paushédun. v. *to enlighten.* (*to exonerate*) بارها واكردن barha wakirdun, سبكبار ساختن subukbar saukhtun, حمل رفع نمودن huml rufa numoodun. (*to exhilerate*) دلشاد كردن dilshaud kirdun, خوش خاطر ساختن khoosh khautir saukhtun, مسرور نمودن musroor numoodun. v. *to cheer.*

Light-foot, v. *deer, venison.*

LIGHT-FOOTED سبكپاي subukpa-é.

Light-headed سبكسر subuksur, سر درهوا sur dur hawa, زو سركرد zu surgurd, كيج geej, سراچه suraucheh.—*Light-headedness*, v. *delirium.*

Light-hearted دلشاد dilshaud, دلخوش dil-khoosh, سبكروح subuk rooh. v. *cheerful, gay, merry.*

Light-fingered, v. *thievish.*

A LIGHT-HOUSE منار minnaur, منارت minnaurut (pl. مناور minnawur, منابر minna-ér), مشعل mushaal, فانوس faunoos, فنور funoor.

LIGHTLY (*without weight*) بلا گراني bila guraune, سبکانه subukauneh, خفيفا khufeefan, بطور سبکبار betoor subukbar. (*without difficulty*) نا مشکلانه na mushkilauneh, اسانه asauneh, نا دشوارانه na dushwaurauneh.—(*without cause*) بي سبب bé sibub, بلا موجب bila moojib, بي تغريب bé tukreeb. — (*cheerfully*) شادمانه shaudmauneh, خرمانه khurrumauneh, با خوش خاطر ba khoosh khautir, بطور دلشاد betoora dilshaud. (*not chastly*) بي پاکي bé pauké, بلا طهارت bila tuhaurut, غير پرهيز ghire-a purhaze. (*nimbly*) بطور سبکپاي betoora subukpa-é, جهيزانه juheezauneh, زهفا zuhfan, با سربخت ba surbukht. (*without steadiness*) بلا قراري bila kurauré, بادسرانه baudsurauneh, بطور هرجايي betoora hurjaï-é.

Light-minded سبک خرد subuk khirud. v. *light.*

Lightness (*want of weight*) سبکي subuké, سبکباري subukbauré, خفت khuffut, بختکاره bukhtikaureh, همزجت humzujut, عنفق anfik, وزوزت wuzwuzut. — (*agility*) سربخت surbukht, سربحت surbuht, شهامت shuhaumut, چستي chusté, چالاکي chalauké. (*want of chastity*) عدم پاکي aduma pauké, بي پرهيزي bé purhazé, عدم طهارت aduma tuhaurut. v. *levity.*

LIGHTNING برق burk, تاب taub, درخش dirukhsh, ازر azur, ازر شب azur shub, اتش اسمان autasha somaun, براق burrauk, پرتاب purtaub, بصيص busees, صلد syld, بير beer, اتش باز autash bauz, اتشک autashuk. *Lightning darting along in the form of a chain* سلسله sulsuleh.

The LIGHTS فواد foo-aud (pl. افيدت afeedut), شخار shukhaur. v. *lungs.*

LIGHTSOME (*exhilerating*) شاد ساز shaud sauz, خوش خاطر کنا khoosh khautir koona, شاد دلي اور shaud dilé awur. v. *gay*, *cheerful.*—(*not dark*) نا تاريک na taureek, نا ظلم na zulm, روسن roshun. v. *luminous.*—*Lightsomeness* شادي shaudé, خوش دلي khoosh dilé, خرمي khurrumé. v. *cheerfulness.* — (*luminousness*) روشني roshuné, عدم ظلما aduma zulma, بي تاريکي bé taureeké.

LIKE (adjective) مانند maunend, مانندة maunendeh, نظير nuzeer, مثل misl, مماثل mumausil, مثيل museel, همتا humta, مشابه mushaubeh, معادل ma-adil, عديل adeel, باستار baustaur, تنظير tunzeer, مناظر munauzir, مانا mauna, همال humaul, اشيا ashé-a, لبيس lubees, هماور humawur, هماورد humawurd, هماک humauk, همسر humsur, همنبر humumbur, همانا humauna, مشاکل mushaukil, کفاف kufauf, شبيه shubeeh, مال maul, باتاب bataub, تاي ta-é, تن tinn, عد ydd, ضد zydd, ضديد zudeed, کفل kufl, کراه kurauh. v. *equal*, *resembling*, *likely.* — *To be like* مانستن maunistun, مشابه شدن mushaubeh shoodun. v. *to resemble.* —*To make like* تنظير کردن tunzeer kirdun, تشبيه ساختن tushbeeh saukhtun, تمثيل نمودن tumseel numoodun.

Like (substantive) مانندگي maunendugé, مماثلت mumausilut, مثال misaul (plur. امثلت amsilut), مثل misl, تشبيه tushbeeh, شرع shura, همسري humsuré, مشابهت mushabihut, اشتباه ishtibauh. v. *similitude*, *resemblance.*

Like (adverb) اسا asa, سا sa, سار saur, گون goon, وار waur, وش vush, اشام ashaum, مانند manend, رنک runk, سان saun, بسان besaun, صفت sufut, مثال misaul; [the above are placed after the noun; those which follow precede it.] کا ka, چون choon, همچون humchoon, همچين humcheen, چنان chunaun, چو choo, مثل misl, امثلت amsilut, کمثل kamisli. — *Like a man* (*manly*) مرد اسا murd asa. *Like ambergris* (*odoriferous*) عنبر سا amber sa. *Like a king* (*royal*) شاه سار shah saur. *Like a rose* (*rose-coloured*) گل گون gul goon. *Like an atom* (*minute*) ذره وار zureh waur. *Like the moon* قمر وش kumr vush. *Like blood* (*sanguinary*) خون اشام khoon ashaum. *Like the sea* دريا مانند duré-a maunend. *Like the tulip* لاله رنک lauleh runk. *Like wax* شمع سان shuma saun. *Like a mountain* کوه بسان kooh besaun. *Like the full moon* بدر صفت budur sufut *Like the sun* شمس مثال shems misaul. *Like the first* کالاول kalawwuli. *Like a bird in a cage* کالطير في القفس ka't'teeri fi'l'kufus. *Like writing on the water* (*leaving no trace behind*) کالنقش علي الما ka'n'nukshi ala'l'maa.— *In like manner* انچنان oonchunaun, برابر buraubur, هم hum, پيشاپيش peishapeish, کما kuma, باهم bahum, واهم wahum, يکسان eeksaun, دنکادنک dunkadunk, يکجا eekja, کذلک kuzalik. *In like manner as* انچنان که oonchunaun keh.

To LIKE نيکو داشتن neekoo daushtun, تحسين کردن tuhseen kirdun, تجويز نمودن tujweez numoodun, راضي شدن rauzé shoodun, پسنديدن pussundédun, پسند ساختن pussund saukhtun, تصويب کردن tusweeb kirdun. v. *to approve*, *chuse*, *love.*

LIKELIHOOD معقولت maakoolut (plur. معقولات maakoolaut), احتمال ihtimaul. v. *probability*, *appearance.*

LIKELY (*probable*) معقول maakool, محتمل muhtumil, صواب نما suwaub numa, متحقق mutuhukkuk. v. alſo *agreeable*, *handſome*, *pleaſing*. —(*probably*) بروجه معقول bur wujha maakool.

To liken, v. *to compare*, *repreſent*.

LIKENESS تمثيل tumſeel, مماثلت mumaumlut, مثل miſl, مثال miſaul (pl. امثلت amſilut), تشبيه tuſhbeeh, شبه ſhubeh, اشتباه iſhtibauh, مشابهت muſhaubihut, فسله fuſleh, نقيش nukeeſh, خماناىي khumanaï-é, مانندگي maunendugé, هتل hutul. v. *ſimilitude*, *appearance*, *form*.

LIKEWISE نيز neez, هم hum, و wa, بله belha, ان anna, انه innahu, ايضا eizaun, كذلك kazalika. v. *in like manner*.

LIKING (*approving*) نيكو دار neekoo dar, پسند puſſund, تحسين tuhſeen. v. *inclination*; alſo *plump*, *plumpneſs*.

A LILY بهمتان behmataun, رفيف rufeef, سرن ſurun, سوسن ſooſun, سوسام ſooſaum.

Lilied با بهمتان اراسته ba behmetaun arauſteh.

Lily-livered, v. *cowardly*.

A LIMB عضو uzoo (pl. اعضا azaa), ارب irb (pl. اراب araub), ورب wurb, وربت wurbut, شلو ſhuloo (pl. اشلا aſhla), جدل jidl (pl. جدول judool, جداول judawul), بتيلت buteelut.—*A well proportioned limb* اندام andaum. *A clean-limb'd man* صاحب اندام ſahib andaum. *To cut limb from limb* تفصيل كردن tufſeel kirdun. v. *to diſſect*.—*Diſabled in the limbs* سقط ſukut, نكار figaur, مقطوع العضو muktooa-u'l'uzoo. v. *lame*.—*A limb* (*edge*, *border*) لب lib, جناب junaub, كناره kunaureh, حاشيت hauſhé-ut.

To limb (*ſupply with limbs*) اعضا دادن é-aza dadun, اراب بخش كردن araub bukhſh kirdun. (*to tear limb from limb*) عضو از عضو دريدن uzoo uz uzoo durédun, جدل از جدل شكافتن jidl ou jidl ſhagauftun.

Limbed ذو عضو zu azoo. *Well-limbed* ذو اندام zu andaum. *Badly limbed* بي اندام bé andaum. *He is well-limbed* باندام است bandaum aſt.

A LIMBECK انبيق ambeek. v. *ſtill*.

LIMBER زابل zaubil, خنث khunis, لدن ludin, لدنت ludnut (pl. لدان ludaun, لدن ludun). v. *flexible*, *pliant*.—*Limberneſs*, v. *flexibility*.

LIME گچ kuj, لياط lé-aut, پاخ paukh, اهك ahuk, ازه auzeh, اژه auzhe, اژنده auzhundeh, كرس kurs (pl. اكارس akaurus). v. *plaſter*.—*Quicklime* گچ خام kuja khaum, كلس kils, ساروج ſaurooj, نورت noorut, تافته tauſteh, تفته tufteh, جيار jé-aur. *Burnt lime* كوهيج kooheej. *A lime-burner*, *a preparer of lime for building* گچير kujeer, مكلس mukullus, لياطجي lé-autjé. *Lime or birdlime* دبق dubuk, دبن dubun, دبوقا dubooka.

To lime (*plaſter*) با گچ اندودن ba kuj andoodun, تكليس كردن tuklees kirdun, مكلس نمودن mukullus numoodun. v. *cement*, *plaſter*.—(*to enſnare with birdlime*) با دبق گرفتن ba dubuk gooriftun, تدبق شدن tudubbuk ſhoodun, تدبيق كردن tudbeek kirdun. *To manure with lime* كلس بر كشت زار نهادن kils bur kuſht zaur nihaudun.—*A lime-kiln* داش dauſh.—*Lime-water* كلس اب kils aub.

The LIME TREE اغاره aghaureh.

LIMIT نشانگاه niſhaungah, كران kuraun, حد hudd, سر زمين ſur zumeen. v. *bounds*, *border*, *marches*.—*To limit* اقتصار ساختن iktiſaur ſaukhtun, قصر كردن kuſr kirdun, تحديد نمودن tuhdeed numoodun, حد كردن hudd kirdun. v. *to reſtrain*.—*To limit to a fixed ſtandard* معايرت كردن mu-a-érut kirdun.—*Limitation* اقتصار iktiſaur, قيد keid, حد hudd—*Limited* محدود muhdood, محدد muhuddud, متحدد mutuhuddud, مقصور mukſoor.

To limn, v. *to paint*.—*A limner*, v. *painter*.

To LIMP لنكيندن lunkédun, مقطوع العضو muktooa-u'l'uzoo ſhoodun, نكار بودن fikaur boodun, افكار شدن afgaur ſhoodun, ساقط بودن ſaukut boodun. v. *to halt*.

LIMPID پاك pauk, ناب naub, صافي ſaufé, زلال zulaul, ابه aubeh, قراح kurauh (pl. اقرحت akruhut), مزمهل muzmuhil, نمير numeer. v. *clear*, *pure*, *tranſparent*.—*Limpid water* اب زلال auba zulaul, ما صافي maa ſaufé, سلسال ſulſaul.—*Limpidneſs* صفا ſufa, پاكي pauké, نابي naubé, زلالي zulaulé.

Limping لنكان lungaun, سقط ſukut. v. *halting*.—*Limpingly* بطور لنكان betoora lungaun, فكارانه fikaurauneh, سقطا ſukutan, عرجا arujan.

LIMY ذو دبق zu dubuk. v. *viſcous*, *glutinous*.—(*containing lime*) ساروج دار ſaurooj dar, پر كلس pur kils, كلسي kilſé.

The LINDEN TREE اغاره aghaureh. v. سحي.

A LINE خط khutt (pl. خطوط khutoot), جدول judool, سطر ſutr, رده rudeh, غيل gheel. (*a ſmall cord*) تيره teereh, توي too-é, رشته riſhteh, رشتك riſhtuk, سمط ſumt (pl. سموط ſumoot) بزيم buzeem, بزوم buzoom, خيط kheet. v. *thread*, *ſtring*; alſo *row*, *ſeries*, *rank*, *rule*.—*The line*, *the equator* خط استوا khutta iſtiwa. *The equinoctial line* خط اعتدال khutta é-atidaul. *A right line* خط مستقيم khutta muſtukeem, نظام nizaum, خط راست khutta rauſt, خط درست khutta du-

rust. *A parallel line* خط استوا khutta istiwa, خط متوازي khutta mutuwauzé. *A curved line* خط منحني khutta munhiné. *A crooked line* خط معوج khutta ma-ooj, خط كج khutta kuj. *A circular line* خط مستدير khutta mustudeir. *A perpendicular line* خط عمود khutta amood. *A diameter line* قطر kutr. *Radial lines, radii* خطوط شعاعيت khutoota sha-aïut. *Any line or mark in writing which points to an interlineation or error* خط خطا khutta khutta, خط بطلان khutta butlaun, خط نسخ khutta nuskh, خط بيزاري khutta beezauré. *The foundation lines of a house (marked on the ground)* خطت khutut, خط khutt, رسم rusm, بنا رسمي bunna rusmé. v. also *delineation.—A plumb-line* بخيه bukhé-yeh, هنجار hunjaur, هنجاره hunjaureh, هنجا hunja. *Black lines* رملت rumlut. *Lines on the palm of the hand* سر sir, سرار siraur, اسارير asareer. *Lines on the face* نظار nizaur. v. *feature.* — *A fishing-line* رشته ماهي rishteha mauhé. *A line of a book* خط كتاب khutta kitaub.—*A line, verse,* or *hemistich* مصراع musraa. *In one line* يكزده eekzudeh. *A line, lines (military trenches)* محاصر muhausir, خندق khunduk (plur. خنادق khunauduk), كندك kunduk, مترس muturis, شاه بارو shah bauroo, تو too, ال aul, كو gaw, كواب guwaub, كور goor. v. *camp, intrenchment.—To attack an enemy's lines* بر عسكرگاه دشمن هجوم كردن bur askurgaha dushmin hujoom kirdun, بمحاصر حربي حمله بردن bemuhausira harbé humleh burdun. *A line of battle* صف suf, صف صف suf suf, جنگ jung, مصاف musauf. v. *battalia.—A family line, lineage* نسب nusb, سلسله sulsuleh, رسم سلسله rusma sulsuleh, اصل asl, ال aul, خاندان khaunudaun. v. under *family.*

To LINE (*a garment*) تبطين كردن tubteen kirdun, با استر پوشيدن ba astur poshédun, با مشافيد پوش ساختن ba musaufeed posh saukhtun.—*Lined* مبطن mubuttun.—*To line with fortification* تحصين كردن tuhseen kirdun. *To line with soldiers* با سپاه حفظ ساختن ba sippah hyfz saukhtun. *To line (as a male animal does the female)* كشني كردن kushné kirdun. v. *to impregnate, cover*; also *to double, strengthen.*

Lineage, v. under *line.*

LINEAL, *linear (composed of lines)* خطوطي khutooté, مرسوم mursoom, مسطور mustoor.—*Lineal (descending in direct genealogy)* از اصل در خط مستقيم اينده uz asl dur khutta mustukeem a-éndeh, نسل مستوي از اجداد نما nusila mustawé uz ajdaud numa. —*Lineally (in a direct line)* درخط مستقيم dur khutta mustukeem, نظامانه nizamauneh.

LINEAMENT, v. نظار nizaur, سر sirr, سرار suraur, اسارير asaureer. v. *feature.*

LINEN كتان kutaun, كتن kutun, بز buz, شرب shurb, زغير zugheer, دوريشه dooreesheh. *Fine linen* پستر اهنك pister ahunk, كرباس karbaus, كرباسه karbause, كتن خاص kutuna khaus, شريع shuré-a. *A linen bag* or *purse* خليته khuleeteh. *Linen (made of linen)* كرباسي karbause, كتني kutuné, بزي buzé, از بز uz baz. *A piece* or *web of linen* طوي tooï, بز buz, پاره بز paureha buz, كتان kutaun, بزي buzé. *The linen of a turban* دستار dostaur, دستارچه dostaurcheh. *A woman's linen head-dress* سراغوج suraughooj, v. سهاچه—*A linen cloth wrapped round the middle when bathing* لنكونه lungooneh, فوته حمام footeha humaum. *A linen thread* نخ nukh. *Linen tinder* خف khuff.—*A linen-draper* كرباسه فروش kurbauseh furoosh, بزاز buzauz.

To LINGER (*to remain long in pain*) بزمان طول خسته بودن bezumauna tool khusteh boodun. (*to be in suspense*) دودل شدن doodil shoodun, تردد نمودن turuddud numoodun, در راي خود متردد بودن dur ra-é khood muturuddud boodun, دير نمودن deir numoodun. v. *to hesitate.* — (*to protract*) واپس افكندن wapus afkundun, درنگ كردن durunk kirdun, واكشيدن wakushédun, دير واداشتن deir wadaushtun. v. *to delay.—To linger behind* واپس استادن wapus ustadun, در عقب ماندن dur akub maundun, باز استادن baz ustaudun. *To linger in expectation* or *uncertainty* بزمان كثير در انتظار بودن bezumauna kuseer dur intizaur boodun, بمدت مديد اميد داشتن bemudutta mudeed ameed daushtun, بر عهد بعيد در شك شدن bur ahda ba-éd dur shuk shoodun. *To linger long without action* بزمان كثير بي كار بودن bezumauna kuseer bé kaur boodun.

Lingering درنگ durunk, تواني نما tuvvauné numa, دير رو deir rou, لعثت laasit, واكش wakush. v. *tedious.—Lingeringly* با تواني ba tuvvauné, دير deir, با درنگ ba durunk, لعثتانه laasitauneh. v. *tediously.*

A LINGOT شفشه shufsheh. v. *ingot.*

A LINGUIST اهل زبان ahla zubaun, لسان اموز lissaun amooz, لغت ازموده loghat azmoodeh.

Liniment, v. *balsam, ointment.*

LINING (*of a garment, &c.*) استر astur, بطانه butauneh, شفافيد sufaufeed, مشافيد musaufeed, بطن butin. *Having an elegant lining* مبطن mubuttin.

A LINK (*of a chain*) زنجير حلقت hulkuta zunjeer, قيد keid, بند bund, پيوند pivund.—*The links or rings of a coat of mail* حبك hubuk, سرد surd.—(*a torch*) مشعله mushaaleh, مصباح musbauh, مشكات mushkaut.—*A link-boy* مشعله بر mushaaleh bur, مشكات دار mushkaat dar.

To link (*concatenate*) سلسله كردن sulsuleh kirdun, پيوستن pivustun, مقرون نمودن mukroon numoodun. v. *to connect*, *join*, *unite*.

LINSEED پرک purk, زحموک zuhmook (pl. زخاميك zuhaumeek), بزرك buzruk, اكشوت akshoot.

A LINT-STOCK (*for firing cannon*) پينه peeneh, بيته beeteh, پيته peeteh, فتيل futeel, ريشته reeshteh, رشته rishteh.

LINT زعير za-ér. v. *flax*—*Refuse of lint* لاس laus.

A LINTEL (*over a door*) بردر burdur, فرسب fursib, فروردين furvardeen, دركون durgoon, عارضت arizut, لجاف lujauf.

A LION شير sheer, اسد asad, ارسلان arslaun, اصلان aslaun, حيدر heider, هبرزي hubrzé, هزبر huzubr, غضنفر ghuzunfur, همام humaum, هواست huwausut, الهواس alhuwaus, هترك hutruk, هجاس hujaus, هنبع humbugh, اليس aleis, اليث aleis, هلقم hulkum, الهرت ahurut, هر hurr, هروت huroot, هرات hurraut, هراثم hurausum, هرثم hursum, الدهوس edduhoos, حيدرت heiderut, خيثعور kheisawur, رصد rusud, شاكي shauké, عرصام arsaum, الهضام alhuzaum, نهد nihd, ريبال الهرت reebaulu'l'hurut, فراس furaus, فروس furoos, ابو فراس abu furaus, سلقم sulkum, حلبس hulbus, حلابس hulaubus, رباض rubbauz, فدولس fudoolus, الناات anna-at, الناج anna-aj, ضموزت zumoozut, فرانق furaunik, ضرداخ zurdaukh, شجعم shujaam, جحظم juhzum, عروت aroot, نهامت nihaumut, اسامت asaumut, دلهاث dilhaus, دلهث dilhas, دلاهث dulauhus, دلهام dilhaum, غضوب ghuzoob, اخنس akhnus, عيوث a-é-oos, ضرضم zurzum, حادر haudur, لحم luhum, حمارس humaurus, غميثل ghumeesul, ارقب aurkub, مضرج muzurruj, الحثعم alhusaum, غثث ghusus, غثاثت ghusausut, الكريت alkuré-ut, مصهد musuhhud, زمجر zumjur, الداهي addauhé, الاغلب alaughlub, ضرغم zurghum, ضرغام zurghaum, ضرغامت zurghaumut, صلدام suldaum, صمت summut, نهوس nuhoos, خوان khawwaun, ابو اللبد abul-lubud, باسل bausil, ملبد mulubud, الودي alwudé, شدقم shudkum, شدقام shudkaum, اللابد allaubud, مخشعم mukhsaam, غطمش ghutummush, زفر zufur, الهصم alhusum, هيصم heesum, هصام hussaum, هصيصم husumsum, مهصم muhsum, قشعم kushaum, ضمزر zumuruz, خنوس khunoos, راهب rauhib, عضمز azummuz, مبيح mubeeh, خنابس khunaubus, ضغر zughur, ضيغمي zeeghumé, غضور ghuzuwwur, قسور kusoor, قسورت kusoorut, الهواس alhuwwaus, عايث au-és, عيوث a-é-oos, عياث aï-é-aus, عجوز ajooz, عروف aroof, المنهت almunhut, المفاجي almufaujé, تعنب kanub, تعانب ka-anub, سبع suba, مصدر musuddur, نهام nuhhaum, مرثد mursud, بيهس beehus, غشرت ghushurrut, درناس durnaus, شدخا shudkha, مهوب muhoob, مهيب muheeb, عرهم arhum, ضبارم zubaurum, ضبارمت zubaurumut, نهز nuhuz, رماحش rumauhush, دواس duwwaus, بهور buhoor, غضب ghuzub, مطحر mut-hur, الاصبح alausubuh, عيار aï-yaur, نهاس luhaus, الرادي arraudé, فرافصت furaufusut, عسرب afrub, اتوش akoosh, الافضح alaufzuh, عنبس ambus, عنابس anaubus, عنبست ambusut, عزام azzaum, معتزم maatuzum, تعاص ka-as, غيال ghé-aul, فارس faurus, دماحث dumahus, هوام huwwaum, مقبقب mukubkub, حنجل hunjul, سيد seid, هلقام hulkaum, مقعص mukaas, متعاص muka-as, عرس arus, رزم ruzum, بسور busoor, صلقم sulkum, المخيف almukheef, درياس dure-aus, درواس durwaus, درباس durbaus, كهمس kuhmus, توش toosh, صمداح sumdauh, هيزم heezum, هسد husud, النجيد annujeed, عطاط ataut, اخشم akhsum, هموم humhoom, هماهيم humauheem, كعنت kaanut, ضراك zurauk, جهجهت juhjuhut, طثيار tusé-aur, طلثار tulsaur, صبثم zubsum, عراهم arauhum, النهاب annuhaub, حارث hawrus, عثمثم asumsum, بهانس buhaunus, بهينس buheenus, متبهنس mutubuhnus, غرزال ghurzaul, تفصل kufsul, ضبطر zubtur, ضبيطر zubeetur, ضمزر zumzur, مورج mooruj, عرندس arnidus, تداحس kudauhus, مهرع muhra, مهراع muhraa, طحطاح tuhtauh, فرناس furnaus, فرانس furaunus, دلهمس dilhamus, دهلاث duhlaus.—*Lions* شيران sheeraun, هزبران huzubraun, اسد asud, اسود asood, ليوث lé-oos, ليس leis, هزابل huzaubil, سلاقم sulaukim, هزبر huzubur, عري aré, لواحم luwauhim, بسل bussal, رابل raabil, شيرژيان فرانست furaunusit.—*A roaring lion* شير غران sheera zshei-aun, شير غران sheera ghuraun, شير غرين sheera ghureen. *The roaring of a lion* برزج burzuj.—*A furious lion* شير شرزه sheera shurzeh, شير ژيان sheera zshei-aun, شيرمست sheermust. *A strong lion* شير نر sheera nur. *An overthrower of lions* شير افكن sheer afgaun, شراوژن sheerawzshun, شيراوژن sheeraw-

zun. *Hunting lions* شير شكار sheer shukkar. *A hunter of lions* شير نخچير كير sheera nukhcheer geer. *Seizing a lion* شير كير sheer geer. *Bold as a lion* شيرانه sheerauneh. *Lion-like* شيري sheeré, شيرانه sheerauneh, متاسد muta-assid, هزبرانه huzubrauneh.—*The lion of the faith* اسد الدين asadu'd'-deen. *The lion of the state* اسد الدوله asadu'd'-dowleh. *The lion of God* اسدالله asadullah. [These are often conferred as titles of honour.]—*The region of lions* شيرستان sheeristan. *A lion's den* or *haunt* غرين ghureen, عرين areen. v. *den*.—*A tawny lion* اسد زرد asada zurd, شير كلكون sheer gulgoon. *A lion's whelp* هفس hufs. *The lion's nose* (*two stars so called*) انف الاسد unfu'l'asad, النثرت annusrut. *The lions of the field of battle* (*brave warriors*) شيران عرصه داركير sheerauna arseha dargeer, هزبران وغا huzubrauna wugha, هزبران كارزار و بهادران تيغ كذار huzubrauna kaurzaur wa bahaudurauna teegh guzaur.

A lioness ماده شير maudeha sheer, اسدت asuddut, شير ماده sheer maudeh, عرس yrs, لبوت luboot (pl. لبو luboo, لبوات lubwaut, لبات luba-at), لحاست luhausut, هرمت hurmut, سنهار sinnimaur.

The LIP لب lib (plur. لبان libaun), شفه shufeh, شفهت shufhut (plur. شفوات shufwaut, شفاه shufauh), كشن kushin, كشين kusheen, لبوت luboot, بام baum, لنج lunj, مشغر mushfur (plur. مشافر mushaufur), v. شغر shufr.—*The two lips* الوزرتان alwuziratan. *A contraction of the lips* همس hums. *A youth's beard under the lip* ريش بچه reesha pucheh. *Sealing the lips* پود بند pood bund, هادل haudil. *Thick lipped* كبود بام kubood baum, كثيرة الوزرة kuseerut u'l'wuzirat, ابطر abtur. *Blood flowing from the lips* ضب zubb. *To have chapt lips* تبسيدن tubsédun, هواسيدن hawasédun, تفسيدن tufsédun. *Pimples on the lips* ريش دهن reesha duhin, سلنج sulunj, ديو فرساي div fursa-é, انجوغ anjoogh, جان فرسا jaun fursa, پريدار peridar, پريرفت peruruft.—*The lip* or *edge of any thing* لب lib, كنار kunaur, بام baum. *Full to the lip* لبالب libalib, لبريز libreez. *To be full to the lip and running over* سر نثار و لبريز شدن sur nisaur ou libreez shoodun. *To hang the lip* هادل نمودن haudil numoodun.—*Lipped* ذو شفاه zu shufauh, لب دار lib dar. *Large lipped* شفاهي shufauhé. *Blubber lipped* حبركل huburkul.

LIQUEFACTION كداز gudauz, كداخت gudaukht, ازابت izaubut, تفت tuft, صهر suhr.

Liquefiable ممكن كداز mumkina gudauz.

To liquefy كداختن gudaukhtun, كدازانيدن gudauzanédun. ذوب كردن zawb kirdun, ايدار ساختن aubdaur saukhtun, تهويه نمودن tumweeh numoodun.—(*to become liquid*) كداز شدن gudauz shoodun, زايب كشتن za-éb gushtun, ضوبان شدن zawbaun shoodun. v. *to melt*, *dissolve*.

Liquescent كداز gudauz, زايب za-éb, بخسان bukhsaun, كدازنده gudauzindeh, ضوبان zawbaun, مذيب muzeeb, هيع hé-a.

Liquid ابي aubé, ابدار aubdar, مذاب muzaub, صهير suheer, كداخته gudaukhteh, مايع ma-é-a, زايب za-éb, صهير suheer, هايع ha-é-a.—*The liquid ruby* (*red wine*) لعل laal, لعل مذاب laala muzaub. *To render liquid* تهويه كردن tumweeh kirdun. v. *to liquefy*.

A liquid اب aub, ما ma, مايع ma-é-a. v. *liquor*, تولا, and اتنافيا.

To LIQUIDATE (*pay debts*) ادا كردن ada kirdun, وام كذاريدن waum guzaurédun.

LIQUIDNESS ابداري aubdaré, كدازي gudauzé, بخساني bukhsauné.

Liquor اب aub, ما ma, مايع ma-é-a, ابداري aubdauré, لعل laal. v. ترح—*To macerate*, *soak*, or *dissolve any thing in liquor* متدن كردن muttudin kirdun.—(*strong drink*, *spirituous liquors*) اتش تر autash tur, باده هوشبر bauduha hooshbur, هوشكش hooshkush, مسكر muskir.

To liquor اب دادن aub dadun, نمكين كردن numkeen kirdun. v. *to drench*, *moisten*.

To LISP زبان كرفته و بسته داشتن zubaun goorifteh wa busteh daushtun, سبق لسان نمودن subka lissaun numoodun, استعجام كفتن istajaum guftun, زعوم كردن za-oom kirdun, لكنت نمودن luknut numoodun, تطرم ساختن tuturrum saukhtun, تهتامه كفتن tumtaumeh guftun, جبس ساختن jibs saukhtun, اليغ كفتن elyegh guftun, تعتع كردن taataa kirdun. v. *to stutter*.

A lisp, *lisping* زبان كرفته و بسته zubaun goorifteh wa busteh استعجام istajaam, سبق لسان subka lissaun, زعوم za-oom, لكنت luknut, تطرم tuturrum, تهتامه tumtaumeh, تعتع taataa.—*A lisper* استعجام كو istajaum goo, زعوم كننده za-oom koonindeh. v. *stammerer*.

A LIST (*catalogue*) دفتر duftur, اسامي asaumé, روز نامه rooz nameh. v. *roll*.—(*enclosed ground for combats* or *tilts*) ميدان meidaun (plur. ميادين mei-adeen), كر gur, كشتي كاه gushté gah, مواجب muwaujib.—*A border of cloth* كنار kunaur, دامن daumin, رزه ruzeh, رزه ruzsheh. v. under *border*: also *strip*: *desire*, *choice*, *willingness*.—*To list*, v. *to enlist*; *desire*, *chuse*: *enclose*.

To LISTEN, *list* استماع كردن istimaa kirdun, اصغا نمودن isgha numoodun, شنيدن shunédun, گوش دادن goosh dadun, فراگوش داشتن furagoosh daushtun, بنيوشيدن buné-ooshédun, بنيوشيدن puné-ooshédun, نيوشه كردن né-oosheh kirdun, تسمع نمودن tusumma numoodun, رنين ساختن runeen saukhtun, نغوشه كردن nughoosheh kirdun, نواله نمودن nuwauleh numoodun. v. *to hear*.—*To desire one to listen* تسميع كردن tusmé-a kirdun. *To listen* or *pay attention to any person* مطيع شدن muté-a shoodun.

A listener گوش گذار goosh guzaur, سامع sauma. v. *hearer*.

Listening شنو shunoo, استماع istimaa, سامع sauma, نيوس né-oos, نيوش né-oosh, نيوشه né-oosheh, نواله nuwauleh, سماع sumaa, نغوشه nughoosheh. *Listening favourably to any thing* رغن rughin *Listening attentively* (*to musick*, &c.) رنو runu-u. *Listening attentively to any low sound* توجس tuwujjis.

LISTLESS غافل ghaufil, كاهل kauhil, مساهل musauhil, مسامح musaumih, نا مشغول na mushghool, مهمل muhmil. v. *careless*.—*Listlessly* غفلتانه ghuflutauneh, با مسامحت ba musaumihut, اهمالانه ihmaulauneh, با اهمال ba ihmaul.—*Listlessness* غفلت ghuflut, اهمال ihmaul, مساهلت musauhilut, مسامحت musaumihut, عدم اشتغال aduma ishtighaul.

Lit (pret. of *light*) *I lit* افروختم afrookhtum. *He lit* افروخت afrookht.

LITERAL لغوي lughooï, حرف بحرف hurf behurf, نا مجازي na mujauzé, نا رنكين na rungeen, لغت معني دار loghat maané dar. *The literal meaning* معني لغيت maané lughé-ut.—*Literally* بطور لغوي betoora lughooï, بر وجه حرف بحرف bur wujha hurf behurf, بلا مجازي bila mujauzé.

LITERATI اصحاب معرفت ashauba maarifut, اهالي علم ahaulé ylm. v. *learned men*.

Literature معرفت maarifut, ادب adub, علم ylm, دانش daunish, فهم fuhim. v. *learning*.

LITHARGE (*dross of gold* or *silver*) شخت shukhut, مرتك murtuk, مرده سنك murdeh sunk, مردا سنك murda sunk.

A LITIGANT (*one engaged in a law suit*) متخاصم mutukhausim, دعواجي dawaujé, مداعي muda-é, منازع munauza, حجاج hujjauj, محجاج muhjauj.—*Litigant, litigating* مداعي muda-é, خصيم khuseem, منازع munauza (plur. منازعان munauzaun), معتلق maatulic, ملادت muladut.

To litigate دعوا كردن dawa kirdun, خصومت ساختن khusoomut saukhtun, منازعت نمودن munazaat numoodun, نزاع كردن nuzaa kirdun, تجادل ساختن tujaudil saukhtun, ستيزيدن siteezédun, دشمني نمودن dushminé numoodun, چقيدن chukédun, تخاصم كردن tukhausim kirdun, اختصام ikhtisaum saukhtun, مماحكت نمودن mumauhikut numoodun, مماحك كردن mumauhik kirdun, تنازع ساختن tunauza saukhtun, منافحت كردن munaufihut kirdun, لج شدن lujj shoodun.

Litigation دعوي or دعوا dawa, منازعت munauzaat, اختصام ikhtisaum, خصومت khusoomut, نزع nuzaa, لجاج lujauj, ثقاف sukauf. v. *lawsuit*.

Litigious منازعت manazaat, ستنبه situmbeh, لج lujj, لجوجت lujoojut, لجوج lujooj, عناد ynaud, ذو نزاع zu nizaa, سركش surkush, معك mu-akk, غوغا انكيز ghoogha angeez, ستزل suturk. v. *quarrelsome*.—*Litigiousness* لج lujj, سركشي surkushé, عنادي ynaudé, ستركي suturké.

LITTER (*a kind of travelling bed, carried by men, horses, or camels*) پلنكين palankeen, هودج hawduj, فودج fawduj, تعدت kaadut, كر kurr, كژابه kuzhaubeh, كدن kudin, تعش ka-ash, كوش ka-oosh.—(*straw laid under cattle*) كويه kuweeh, رفت ruffut, كاه gah. (*a brood of young*) نتيجه nuteejeh (pl. نتائج nuta-ej), وليت wulé-ut. *A litter of pigs* نتيجه خنانيس nuteejeha khunaunees. *A litter of puppies* وليت سكچهان wulé-uta sugchuhaun. *A litter* (*things thrown about in confusion*) امور پريشان amoora purrashaun, چيزي پراكنده cheezé purakundeh. *A litter of papers* or *leaves* اوراق پريشان awrauk purrashaun.

To litter (*bring forth as beasts*) نتيجه كردن nuteejeh kirdun, وليت نمودن wulé-ut numoodun. (*to cover with straw*) با كاه پوشيدن ba gah poshédun, با رفت پوش كردن ba ruffut posh kirdun. (*to strow about*) پريشان نمودن purrashaun numoodun, پراكنده كردن purakindeh kirdun, پاشيدن paushédun, كستردن kusturdun. v. *to confuse*.

LITTLE اندك anduk, كم kum, كوچك koochuk, صغار sughaur, صغير sagheer, صغيرت sugheerut, خرد khord, خورد khoord, نا كبير na kubeer, نا كثير na kuseer, دقيق dukeek, نا فرجام na furjaum, قليل kuleel, قليلت kuleelut (pl. قليلون kuleeloon), اقلا akla, قليل kula-él, كه kih, حبتك hubtuk, حطط hutmut, كاك kauk, قملي kumulé. v. *diminutive*, *minute*, *small*; *short*; *mean*.—*Little in quantity* كم عدد kum adad. *To eat little* كم زار خوردن kum zaur khoredun. *To be* or *become little* كم شدن kum

shoodun, صغير امدن sugheer aumudun, اندك كشتن anduk gushtun. *A little boy* پسرك اندك ساله pusuruka anduk sauleh. *Little bits* (*of meat*) خور پاره khore paureh. *Little matters* خرده مرده khurdeh murdeh, خرد مرد khurd murd, خردوات khurduwaut. *The little finger* انگشت خردين angusht khurdeen. v. *finger.* — *Merchandize, &c. of little value* متاع بايك mutaa ba-ék.

A little (*small part*) اندكي anduké, يكچند eekchund, بهمي buhmé, سهل suhl, سهلت suhlut, جزوي juzooï. — (*a small space of time*) يكچندي eekchundé, دقيقت dukeekut, دم dum, لحظي luhzé. v. *moment.* — *By little and little* اندك اندك anduk anduk, درجه بدرجه durjeh bedurjeh, اهسته اهسته ahusteh ahusteh, پايه پايه pa-éh pa-éh.

Littleness كوچكي koochuké, كمي kumé, اندكي anduké, صغر saghr, قلاشت kulaushut. v. also *meanness.*

The LITURGY لتوريا lituré-a. *The liturgy of the temple of Mecca* مشعر mushaar (plur. مشاعر musha-ar), شعارت sha-arut (plur. شعاير sha-ér).

To LIVE (*to be alive*) زنده شدن zindeh shoodun, زستن zustun, زيستن zeestun, زندگاني داشتن zindugauné daushtun, عمر كشيدن umr kushédun, حي بودن heï-é boodun, هستن hustun, خوييدن khooï-édun. *To live long* سال خوردن saul khoredun, سال ديدن saul deedun, سال خواه شدن saul khauh shoodun. *To live in a place* خانه گير شدن khauneh geer shoodun. v. *to dwell.* — *To live well* (*voluptuously*) اهل صفا بودن ahla sufa boodun, صفا كردن sufa kirdun, ذوق و صفا ساختن zook ou sufa saukhtun, برخورداري گرفتن burkhoredauré gooriftun, زندگاني بعيش كردن zindugauné be-aïsh kirdun, عيش و عشرت ساختن aïsh ou yshrut saukhtun, تفحل شدن tufuhhul shoodun. *To live* or *cohabit with* همخانه بودن humkhauneh boodun, همحجره شدن humhujreh shoodun, همخوابه داشتن humkhaubeh daushtun. *To live poorly* حاجتمند شدن مفلس بودن muflus boodun, haujutmund shoodun. — *Live thou* زي zee.

Live, v. *alive, quick, active.*

LIVELIHOOD روزي roozé, زندگاني zindugauné, خوردني khoreduné, معاش maash, معيشت ma-éshut (plur. معايش ma-ésh), عيش a-ésh, اورند awrund, اورنك awrunk, نوا nuva, زي zee, راتب rautib. *A profession by which one gains a livelihood* كار kaur, كار و بار kaur ou bar, كار و كسب kaur ou kusb, جهد و كار jihud ou kaur, علمت ylmut, معامله ma-amleh. v. *trade.*

Liveliness شادي shaudé, خرمي khurrumé, تيزي tazé, زيركي zeerugé, شوخي shookhé, دلشادي dilshaudé, زندگي zindugé. v. *vivacity, sprightliness.*

Livelong, v. *tedious, durable, lasting.*

Lively شاد shaud, خرم khurrum, زيرك zeeruk, زنده zindeh, شوخ shookh, چست chust, تيز taze, تيز فهم taze fuhum, تيز حركت taze hurukut, دلشاد dilshaud. v. *brisk, cheerful, sprightly.* — *Lively, livelily* بي كيار bé ké-aur, شادانه shaudauneh, با فرح ba furuh, با زيركي ba zeerugé, چستانه chustauneh, نبض نبض nubzan nubzan.

A liver (*one who lives*) زندگاني كش zindugauné kush, عمر دار umr dar, زنده zindeh (plur. زندگان zindugaun). *The liver* (*one of the intestines*) جگر jigur, جيگر jeegur, كبد kubd. *Inflaming the liver* جگر سوز jigur sooz. *The disease of the liver* جگر فسادي jigur fusaudé, زيادت الكبد zé-audutu'l'kubd, رعامي raamé, رعامت raamut, مرغاب murghaub. *A medicine for the cure of the liver* دراوي جگر dirawé jigur.

LIVERY نشان nishaun. v. *badge.*

LIVES (plur. of *life*) اعمار é-amaur.

LIVID زرد zurd, نيل فام neel faum, نيل اندود neel andood, نيلي neelé. — *Lividity, lividness* انبسه ambiseh, نيل فامي neel faumé.

LIVING زنده zindeh, حي hei-é, زي zee, زيان zé-aun, كيانت ké-aunut. v. also *livelihood, maintenance.* — *Ever living* حي لا يموت hei-é la yamoot. *Living and eternal* حي و قيام hei-é ou kei-oom. *Living long* عمر amir. — *Living in tents* بداوت budawut.

LIXIVIAL شخاري shukhauré. — *A lixivium* (*to wash with*) شخار shukhaur. v. *lie.*

A LIZARD خناز khunnauz, كرباسو kurbausoo, كرباس kurbaus, كرباسه kurbauseh, ورد wurud, عنده anduh, ورل wurul (pl. ورلان wurulaun), كلوج kulooj, كريش kureesh, كريشه kureesheh, كربش kurbush, غربون ghurboon, وزع wuza, وزك wuzuk, ضب zubb, فرخو furkhoo, برق buruk, الابرص alabras, مالوس mauloos, حيكانه heekauneh, روله rooleh, چلچاسه chulchauseh, سوسمار soosumaur, نزك nuzuk.

LO! اينك einuk. v. *behold!*

A LOAD بر bur (pl. برها burha), بارىغا barbugha, بار bar, حمل huml, نيدل neidul. v. *burden, freight.* — *To weigh loads* بار سنج كردن bar sunj kirdun, بارسنجن ساختن barsunjun saukhtun. *A court-yard in inns, &c. where they load and unload beasts of burthen* بارگاه bargah. *Carrying loads*

بارکشي barkushé. *A bearer of loads* بارگير bargeer, حامل haumul, حمولت humoolut. *To lay down a load* وضع حمل کردن wuzaa huml kirdun. *An ass load* خروار khurwaur. *Horse* or *camel load* حمولت humoolut. — *A load on the spirits* سودا souda, رنج runj, درد durd, دلبستگي dilbustugé, دلتنکی diltunké, دلشکستگي dilshakustugé. v. *grief, dejection.*

To load حمل کردن huml kirdun, بار نهادن bar nihaudun, کرب ساختن kurib saukhtun, تعزير نمودن taazeer numoodun, تحميل کردن tuhmeel kirdun, تطبيع نمودن tutbé-a numoodun *To load with chains* در زنجير بستن dur zunjeer bustun, قيد و بند کردن keid ou bund kirdun, در بند ساختن dur bund saukhtun. *To load a gun* توپ تيار کردن tope té-aur kirdun, بندوق تيار ساختن bundook té-aur saukhtun.— *To load* (*make heavy*) کران کردن guraun kirdun, سنگين ساختن sungeen saukhtun.

Loaded محمول muhmool, پر بار pur bar, کران بار guraun bar, موقر mawkir, موقرت mawkirut (pl. مواقر muwaukir), مدموم mudmoom, افکار afgaur, اوبار awbaur, دالف daulif, مثقل musukkil, مثقلت musukkilut, تحميل tuhmeel.— *Loaded with fruit* ميوه دار meevuh dar, خصبت khusbut. *Loaded with debt* مستارب mustaurib. *Loaded with chains* زو زنجير zu zunjeer. *Loaded with plunder* غانم ghaunim.

A loader حمل ساز huml sauz, بار نهاينده bar niha-éndeh, محمل muhmil.

The LOADSTONE اهن کش ahun kush, اهن ربا ahun ruba, حجر الشياطين hujru'sh'shé-ateen, مغناطيس maghnatees. v. *magnet.*

A LOAF نان nan. v. *bread.*

LOAM وحل wuhul, گل gil, خلاب khilaub, خلاه khilauh, خاک khauk. v. *earth, clay.*—*Loamy* پر خلاه pur khilauh. گلي gilé.

A LOAN وام waum, قرض kurz, اقراض ikrauz, دين dein, کوهري koohuré.

LOATH نا خواه na khauh, نا مراد na moraud, ضروري zurooré, کراهة kurahutan, بی اختيار bé ikhté-aur. v. *unwilling.*

To loathe بيزار شدن beezaur shoodun, کراهت داشتن kurauhut daushtun, استغنا کردن istighna kirdun, ابا نمودن iba numoodun, اجتناب ساختن ijtinaub saukhtun, امتناع نمودن imtinaa numoodun, فرسودن fursoodun, غيشيدن gheeshédun, ستوهيدن sutuhédun, کره داشتن kirh daushtun, عروز نمودن arooz numoodun. v. *to hate, detest.*

Loathful پر بيزار pur beezaur, زو کره zu kirh, ابي نما abé numa.

Loathing بيزار beezaur, کره kirh, ابی abé, نا خوشمش na khooshmush, نا خوشمنش na khooshmunish, مستهل mustumill, موتق mu-effuf, ابا iba.

Loathness نا خواهي na khauhé, ضرورت zuroorut. v. *aversion, unwillingness.*

Loathsome مکروه mukrooh, نا خوشمش na khooshmush. v. *detestable.*

Loathsomeness مکروهي mukroohé, چرکيني churkeené, شنيعت shuné-at, قبح kubuh.

LOAVES نانها nanha.

A LOBBY پيشطاق peishtauk, پيشگاه peishgah, پايه کاه pa-égah.

LOBE (*of the liver, &c.*) جکر کوشه jigur koosheh, زيادت الکبد zé-audutu'l'kubd, رعامي raumé, رعامت raamut, ريکت reekut. *The lobe of the ear* نرمه کوش nurmuha goosh, حجت hujjut.

A LOBSTER کشغير kushgheer.

LOCAL مکاني mukauné, مقامي mukaumé, جاي پيوند ja-é pivund, محل منسوب muhill munsoob, در کاه dur gah.

Locality مکان mukaun, مقام mukaum, جاي ja-é, جا ja, کاه gah, محل muhill, موضع mouza.

Locally در جاي dur ja-é, بجا beja, بکاه begah, بر وجه مکاني bur wujha mukauné.

Location نهان nihaun, نهاد nihaud, نصب کنا nusb koona, وضعت wuzaat, وضيعت wuzé-at, وضع wuza, موضوع mouzoo-a. v. *placing, situation.*

A LOCK (*of a door, &c.*) قفل kufl, غلق ghulk, غلج ghulj, فلج fulj, تلغنج kulghunj, کليدان kuleedaun, کليد kuleed, کفره kufreh, مغلاق mughlauk, مغلوق mughlook, شوبند shoobund, تلف kilif, تولون kooloon. *A wooden lock* مزنک muzunk, مزنک muzshunk, کام kaum, کماس kumaus, چنبه chumbeh, چنده chundeh. *The bolt of a lock* کده kuduh. *Locks* اقفال akfaul, اغلاق aghlauk, مقاليد mukauleed. *A lock of hair* زلف zulf, جعد jaad, جعدت jaadut, هاز hauz, تاب taub, پشک pushk, کيسو keisoo, کاکل kaukul, فرخار furkhaur, فرخال furkhaul, پرچم purchum, کلاله kulauleh. v. also *enclosure, hug, grapple.*—*A lock-smith* جلانکر julaungur.

To LOCK با قفل مقرر کردن ba kufl mukurrur kirdun, با کليدان قرار ساختن ba kuleedaun kuraur saukhtun. v. *to shut up, confine; unite, join.*

Locked معجم maajum, مقفل mukful, منقفل munkuful, منجمد munjummud, بسته busteh.

A locker برفنده burfundeh, پرونده puroondeh.

LOCOMOTION حرکت از جا بجا kurukut uz ja béja.—*Locomotive* حرکت نما از جا بجا hurukut numa uz ja beja.

A LOCUST جراد juraud, جراده juraudeh, جرد jezd, كفتان guftaun, ملح meleh, ملخ melekh, ابو جخود abu jukhood, ام عوف umma aoof, حسبان huſbaun, تزد tuzud, خيفن khee-fun (pl. خيفان kheifaun), جندخ jundukh, خرك khuruk, جندب jundub, جابي jaubé, عرادت araudut. *Young locuſts before their wings grow* دبي dubé, حرجوان hurjuwaun. *A ſwarm of locuſts* ثوالت ſuwaulut, دلجان dulujaun, مطنب mutnub, مشعل muſhaal. *Numerous as ants and locuſts* مور و ملح اسا moor ou meleh aſa. *Scattered* or *ſpread like locuſts* جرادهء منتشر اسا juraudeha muntuſhir aſa. *Ground covered with* or *eaten up by locuſts* مسروت muſruwwut, موبى mubé, مدبيت mudbé-ut.

To LODGE (*afford one a temporary dwelling*) مسافر قبول كردن muſaufir kubool kirdun, منزل دادن munzil dadun, مستنزل نمودن muſtunzil numoodun, موتوي ساختن mootawé ſaukhtun. v. *to harbour*, *cover*. — (*to place*, *fix*) نهادن nihaudun, نصب كردن nuſb kirdun, نشاندن niſhaundun. v. *to plant*, *ſettle*.—(*to reſide*) نشستن niſhiſtun, متمكن شدن mutumukkin ſhoodun, منزل گرفتن munzul gooriftun. v. *to dwell*.—*To lodge at an inn* درمنزلگاه نشستن dur munzilgah niſhiſtun, دركروان سراي ساكن شدن dur karavan ſeraï ſaukin ſhoodun, درخان بودن dur khaun boodun, درمسافرخانه استادن dur muſaufir khauneh uſtaudun. *To lodge with any perſon* با كسي نزول كردن ba kuſé nuzool kirdun, همخانه بودن humkhauneh boodun, همسفره شدن humſufreh ſhoodun. *To lodge in the memory* درخاطر نشاندن dur khautir niſhaundun. *To lodge* (*lay flat*) با زمين برابر كردن ba zumeen buraubur kirdun. (*to be flat*) با زمين پيشاپيش بودن ba zumeen peiſhapeiſh boodun.

A lodge خانه khauneh. v. *houſe*.—(*a ſmall houſe*) خرگاه khurgah, نكبتخانه nukbutkhauneh. v. *hut*. *Lodged* نهاده nihaudeh, نشانده niſhaundeh, مقيم mukeem, درمنزلگاه مقيم dur munzilgah mukeem.

LODGEMENT (*accumulation*, or *collocation*) جمع jumma, فراهم furahim, اغالش aghauliſh وضع wuza, وضيعت wuzé-at, نهاد nihaud. (*poſſeſſion of an enemy's work*) درحصار حربي نصب ساز dur hiſſaura harbé nuſb ſauz, حصن عدو گير huſina adoo geer. *Aſſaulting the fort and making a lodgment* بقلع هجوم كنا و خودرا نصب نما bekilla hujoom koona, wa khoodra nuſb numa.

A lodger مسافر muſaufir, مهمان mihmaun, ضيف zeif (fem. ضيفت zeifut, pl. ضيوف zé-oof, اضياف azé-auf), جنب junub, نزيل nuzeel, ميز meez. *A fellow-lodger* همخانه humkhauneh, همحجره humhujreh, همسفره humſufreh.

A lodging نزل nuzul, منزل munzil, منزلگاه munzilgah, مهمان خانه mihmaun khauneh, مهمان سرا mihmaun ſera, مكان mukaun, كاروان سراي karavan ſera-é, خان khaun. *To offer* or *procure lodgings for a ſtranger* بمسافر تنزيل كردن bemuſaufir tunzeel kirdun, بمهمان منزلگاه نمودن bemihmaun munzilgah numoodun.

A LOFT طبق tubuk, سقف ſukf. v. *floor*.—*A cock-loft* طبق فوقاني tubuka fowkauné. *A hay-loft* كاهدان kauhdaun. *A corn-loft* خرمن گاه khurmun gah. v. *granary*.

LOFTILY (*haughtily*) متكبرانه mutukubbirauneh, با كبرا ba kubra, با عظمت ba azmut. v. *proudly*. — (*on high*) بالا bala, بلند bulund, بجاي مرتفع beja-é murtufa, بمكان رفيع bemukauna rufé-a. v. alſo *ſublimely*.

Loftineſs (*haughtineſs*) تكبر tukubbir, مغروري mughrooré. v. *pride*.—(*height*) بلندي bulundé, ارتفاع irtifaa, بالا balau. v. alſo *ſublimity*.

Lofty (*haughty*) متكبر mutukubbir, مغرور mughroor, سر در هوا ſur dur hawa. v. *proud*. — (*high*) بلند bulund, رفيع rufé, على ala, بالا balau.

A LOG پوزهء درخت poozeha durukht, پايه pa-éh, ساق ſauk, تيره درخت teeruha durukht, جايز ja-éz. v. *trunk*.

A LOGGERHEAD احمق ahmuk, كند gund, پندره pundureh. v. *blockhead*, *dunce*.—*To fall* or *go to loggerheads* مشت زدن muſht zudun, غشغش كردن ghuſghus kirdun. *Loggerheaded* بى عقل be akl. v. *fooliſh*, *ſtupid*.

LOGICK قياس ké-aus, منطق muntyk, علم منطق ylma muntyk.—*Logical* منطقي muntyké, قياسى ké-auſé, علم منطق منسوب ylma muntyk munſoob, منطق پيوند muntyk pivund, اهل علم منطق ahla ylma muntyk.—*Logically* بر وجه منطقي bur wujha muntyké, بطور قياس betoora ké-aus.—*A logician* صاحب منطق ſahib muntyk, اهل علم قياس ahla ylma ké-aus, منطقي muntyké.

The LOIN, *loins* ميان mei-aun, كمر kumr, صلب ſulb (pl. اصلب aſlub, اصلاب aſlaub, صلبت ſulbut), پشت poſht, پشت ماره poſht maureh, پشت مازه poſht mauzeh, پشت مازو poſht mauzoo, حقو hukoo, تاره taureh, ظهر zuhr, ازر uzur.

To LOITER واپس افتادن wapus uftaudun, واپس انداختن wapus andaukhtun, واپس افكندن wapus afkundun, واپس استادن wapus uſtaudun, مكث نمودن muks numoodun, بى كار شدن bé kaur ſhoodun, هوشا بودن hooſha boodun. v. *to linger*, *to be idle*.

A loiterer اواره awaureh, مرد هوشا murda hooſha, اوباش awbauſh, نا بکار na bekaur. v. *idler*.

Loitering, v. *lingering*.

To LOLL (*lean lazily*) کاهلانه اتکا نمودن kauhilauneh ittika numoodun, بي کارانه تکيت زدن bé kaurauneh tuké-ut zudun.—*To loll out the tongue* دلع ساختن dula ſaukhtun, مدلع کردن mudla kirdun, ملتهث نمودن multuhis numoodun. *To loll in bed* پستر نشين شدن piſter niſheen ſhoodun, صاحب فراش بودن ſahib furauſh boodun, در خواب شدن dur khaub ſhoodun.

LONE تنها tinha, منفرد munfurid. v. *ſolitary, ſingle.*—*Lonelineſs, loneneſs* تنهايى tunhaï-é, خلوت khulwut, يکانکي eekaunugé. v. *ſolitude.*—*Loneſome* دلگير dilgeer. v. *ſolitary, diſmal.*

LONG (*not ſhort*) دراز dirauz, طويل tuweel, مستطيل muſtuteel, دير باز deir bauz, مديد mudeed, طوال tuwwaul, طول tool, متماحل mutumauhil, متماحلت mutumauhilut, هيقماني heikmauné, طاط taut, طوط toot, عطلس atullus, عنشط anſhut, شبحان ſhubhaun, طرموح turmooh, شمق ſhymikk, سنطيل ſinteel, اسنع aſna, ازيب azeeb, شعموم ſhamoom, سمرود ſumrood, ممحل mumuhhul, ماتع mauta, مرطل murtil, شحشار ſhuhſhaur, ازب azib, اعط é-att, شنظب ſhunzub, شط ſhutt, شطوط ſhutoot, شرعب ſhuraab, سقب ſukub, مسبکر musbukirr, هرجب hurjub, مسرب muſrub, وارف waurif. v. *tall*; *dilatory, protracted.* — *Long and broad* دور و دراز door ou dirauz, طويل عريض tuweel ou areez. *Long-necked* کردن افراز gurdan efrauz, عسلق aſluk (plur. عسالق aſauluk, fem. عسالقت aſaulukut). *A long time* مدت مديد mudutta mudeed, زمان کثير zumauna kuſeer, طول زمان tool zumaun, ديري deiré, امد مديد aumuda mudeed, عهد بعيد ahda ba-éd. *A long rope* طول tool, تولت toolut. *To be or become long* دراز بودن dirauz boodun, تطويل شدن tutweel ſhoodun, پيوشيدن pé-ooſhédun, بالايانيدن bala-é-anédun. *To make long* دراز کردن dirauz kirdun, طويل ساختن tuweel ſaukhtun, تشذيب نمودن tuſhzeeb numoodun, تذييل کردن tuzei-él kirdun. v. alſo *dilatory, protracted.*—*How long?* بتا beta? *Long ago* دير deir. *Long ſince dead* دير مرد deir murd (pl. دير مردکان deir murdugaun). *A long way off* کارين kaureen, بعيد ba-éd, قاصي kauſé, قاصيت kauſé-ut, قصى kuſé, قذيف kuzeef, قذف kuzuf. v. *diſtant.* — *Long* (*not ſoon*) نا تيز کار na taze kaur, نا زود na zood, نا على التعجيل na ala't'taajeel. v. alſo *all along.* — *To long* ارزو داشتن arzoo dauſhtun. v. *to deſire, wiſh for.*

A LONG-BOAT قارب kaurib. v. *boat.*

LONGEVITY طول tool, عمارت ymaurut, هرمان hurmaun, زندکي دراز zindugé dirauz.

LONGIMANUS (*long handed*) دراز دست dirauz doſt.

LONGING انتظار intizaur, حسرت huſrut. v. *longing deſire.*—*Longingly* با حسرت ba huſrut.

LONGITUDE درازي dirauzé, قيب keeb, قاب kaub. v. *length.*—*Longitudinal* ذو درازي zu dirauzé, ذو قيب zu keeb.

Long-ſuffering, v. *patient*; alſo *clemency.*

LONGWAYS, *longwiſe* طولا toolan, بطول betool, بالطول bi't'tool.

LONG WINDED (*making long ſpeeches*) سخن ران ſukhun ran. v. *diffuſive, tedious.*

Looby, v. *clown.*

To LOOK ديدن deedun, مبصر شدن mubſir ſhoodun, نکرستن nugguriſtun, مشاهدت کردن muſhauhidut kirdun, بصر نمودن buſir numoodun, بصير شدن buſeer ſhoodun, نکريستن nugguréſtun, نکريدن nuggurédun, مطلع بودن mutula boodun, نظر کردن nuzr kirdun, تنظر ساختن tunuzzur ſaukhtun, نکران نمودن nugguraun numoodun, منتظر شدن muntuzir ſhoodun. (*to ſeem*) صورت پذير شدن ſoorut pizzeer ſhoodun, نمايان بودن numa-é-aun boodun, نمايش داشتن numa-éſh dauſhtun, ظاهر بودن zauhir boodun. *To look about one* (*throw the eyes around*) ديده باز کردن deedeh bauz kirdun. (*to be alarmed*) شوريده بودن ſhoorédeh boodun, تخويف شدن tukhweef ſhoodun. (*to be circumſpect, vigilant*) بيدار شدن beedaur ſhoodun, بصيرت داشتن buſeerut dauſhtun, انتباه نمودن intibauh numoodun. *To look after* مقيد شدن mukeed ſhoodun, اشتغال داشتن iſhtighaul dauſhtun, بصيرت نمودن buſeerut numoodun.—*to look back* بازپس نکرستن baz pus nugguruſtun. *To look for* نظر کردن nuzir kirdun, حسرت داشتن huſrut dauſhtun, ترقب نمودن turukkub numoodun, نکران شدن nugguraun ſhoodun. v. *to expect*; alſo *to ſearch for.* — *To look into* تفتيش کردن tufteeſh kirdun, کرايستن gura-éſtun, تفحص نمودن tufuhhus numoodun. v. *to examine.*—*To look on* (*reſpect, regard*) اعتبار کردن é-atibaur kirdun, التفات نمودن iltifaut numoodun, تکريم ساختن tukreem ſaukhtun. v. *to eſteem.*—(*to conſider*) انديشيدن andeeſhédun, انديشه کردن andeeſheh kirdun, فکر نمودن fikr numoodun, ديدن deedun. — (*to be a ſpectator*) ناظر بودن nauzir boodun, راي شدن ra-é ſhoodun, مشاهد بودن muſhauhid boodun.—*To look over* (*examine one by*

one) يكى يكي وزن كردن eeké eeké wuzin kirdun, فردا فردا تخمين ساختن furda furda tukhmeen saukhtun.—*To look out* (*seek, search*) جستن justun, تك و پو نمودن tuk ou poo numoodun, جست وجوي كردن just ou jooï kirdun. (*to discover*) استطلاع كردن istitlaa kirdun, يافتن e-aftun, كشاده نمودن kushaudeh numoodun. (*to be on the watch*) ديدباني نمودن deedbauné numoodun, نكرستن nugguruftun, بيدار شدن beedaur shoodun. *To keep a bad look-out* بى بصر بصيرت نمودن busr bé buseerut numoodun. *To look to* (*take care of*) اكاه بودن agauh boodun, بصيرت نمودن buseerut numoodun, بذل همت buzla himmut kirdun. (*to behold*) ديدن deedun, نكرستن nugguruftun, نظر انداختن nuzr andaukhtun. *To look through half-shut eyes* جهاش كردن jumaush kirdun, لحظ نمودن luhiz numoodun. *Look!* اينك einuk! v. *behold!*

Look, looks روي rooï, سيما seema, وجه wujuf, نظر nuzr, چهره chuhreh, ديدار deedar, صورت soorut, منظر munzur. v. *countenance.*—*A look* نظرت nuzrut, نظران nuzraun, نكران nugguraun.

A looker, looker-on. v. *spectator.*

A looking-glass ايينه aï-éneh, اينه a-éneh, جام jaum, ابكينه aubgeeneh, مرود murwud. v. *mirror.*

A LOOM منوال munwaul, اخكوزه akhkoozeh. *The yarn beam of a loom* شفشه shufsheh.

A LOOP (*for a coat-button*) رز ruz, جوشك jooshk, كوژ koozsh. *The loop of a curtain* مخيطفت mukheetufut. *A loop at the saddle-bow* كهيز kuheez.—*Looped* پر رز pur ruz, زو جوشك zu jooshuk. *A loop-hole* (*aperture*) كنكره kungureh, كشايش kusha-ésh, فتح futuh, شكاف shagauf. *A loop-hole in fortifications for small arms* كنكره در قلع جهت بندوق kungureh dur killa jihut bundook.—*A loop-hole* (*shift, evasion*) حيله heeleh, فن funn, كيد keed. *Loop-holed* پر كنكره pur kungureh, پر فتح pur futuh.

A LOORY (*bird*) لور loor, لوري looré.

To LOOSE (*untie*) حل كردن hull kirdun, كشادن kushaudun, كشودن kushoodun, كشا ساختن kusha saukhtun, تافتن tauftun, كشف نمودن kushuf numoodun. (*to disengage, set free*) خلاص كردن khulaus kirdun, ازاد ساختن azaud saukhtun, رها كردن ruha kirdun. v. *to free.*—*To loose a knot* كره كشا كردن gireh kusha kirdun. *To loose the belly* اسهال كردن is-haul kirdun. v. under *looseness.*—*To loose a belt* ميانبند كشا كردن mei-aunbund kusha kirdun, كمر تافتن kumr tauftun. — *To loose* (*weigh anchor*) لنكر برداشتن lungur burdaushtun, انكر براوردن aungur burawurdun. *To loose and tie* حل و ربط كردن hull ou rubt kirdun.

Loose (*unbound, untied*) بى بستكي bé bustugé, بلا بند bila bund, محلول muhlool, كشاده kushaudeh, بى قيد bé keid, نا بسته na busteh, هز huzz. (*relaxed*) مسترخي musturkhé, استرخا istirkha, سست sust, رخ rukhkh, هيال hummaul. (*not fixed*) نا پايدار na païdar, نا مقرر na mukurrur, بيپايداري bépaïdauré, بيثبات bésubaut. (*hanging down*) فروهشته furoohishteh, اويخته aweekhteh, معلق mo-alluk, دروا durwa, اونكان awungaun, متعلق muta-allik. (*not close or compressed*) نا افشرده na affhurdeh, نا تراكم na turaukum. (*not chaste*) نا پاك و پاكيزه na pauk ou paukeezeh, نا طاهر na tauhir, بي پرهيزي bé purhazé, با هواي نفساني ba hawa-é nufsauné. v. *wanton, dissolute.*—(*indeterminute*) غيرمعين ghire-a mu-aï-én, نا محدود na muhdood. v. *vague.*—(*unconnected*) بى پيوستكي bé pivustugé, نا مقرون na mukroon, بى اتصال bé ittisaul.—(*not costive*) نا تقبض na tukubbuz, نا منقبض na munkubuz, منتهر muntuhur, ودق wudik. (*not enslaved*) ازاد azaud, رها ruha, سربست surbust, حر hurr, رسته rusteh. v. *free.*—(*not attentive*) نا مشغول na mushghool, بى اكاهي bé agauhé, نا متفكر na mutufikkir. *To break loose* (*gain liberty*) پاي كرفتن paï gooriftun, رها يافتن ruha é-aftun, ازادي كير شدن azaudé geer shoodun. *To let loose* ازاد كردن azaud kirdun, رسته نمودن rusteh numoodun, رهاندن ruhaundun, رهانيدن ruhaunédun. v. *to free.*

A loose ازادكي azaudugé, رهايي ruhaï-é, خلاص khulaus.

Loosed كشوده kushoodeh, كشاده kushaudeh, تافته taufteh, محلول muhlool, بى قيد bé keid.

Loosely (*not fast*) بلا پايداري bila païdauré, بى قرار bé kuraur, غير ثبات ghire-a subaut. (*without bondage*) بلا بستكي bila bustugé, بى بند bé bund, غير قيد ghire-a keid. (*irregularly*) بلا ترتيب bila turteeb, بى نظام bé nizaum. (*carelessly*) غافلانه ghaufilauneh, كاهلانه kauhilauneh, بى پروانه bé purwauneh. v. *negligently.*—(*dissolutely*) شوخانه shookhauneh, با شهوت ba shuhwut, با هواي نفساني ba hawa-é nufsauné.—(*unchastely*) بى پاكي bé pauké, بلا طهارت bila tuhaurut, غير پرهيز ghire-a purhaze. (*meanly*) خورانه hukeerauneh, ذليلا zuleelan, خوارانه khore-auneh. *To sew loosely* شل كردن shull kirdun, مل ساختن mull saukhtun. v. *to baste.*

To loosen كشادن kushaudun, محلول نمودن muhlool numoodun. v. *to loose, relax, part.*

Looſeneſs (*unfixedneſs*) عدم قراري aduma kuraure, بي پايداري bé païdauré, عدم استواري aduma uſtuwauré. (*flabbineſs, laxity*) رخا rukha, رخاوت rukhawwut, رخوت rukhuwwut, سستي ſuſté, خرع khuraa, خراعت khuraat, صهطلت ſuhtulut. (*irregularity*) عدم ترتيب aduma turteeb, عدم نظام aduma nizaum. (*want of chaſtity*) عدم پاكي aduma pauké, عدم طهارت aduma tuhaurut, بى پرهيزي bé purhazé, شهوت ſhuhwut, شوخي ſhookhé. v. *diſſoluteneſs, laſciviouſneſs.*—(*a diarrhœa*) اسهال iſ-haul, اسهال شكم iſ-haula ſhikum, رفتن شكم ruftuna ſhikum, لين lein, لينت leinut, جهاف juhauf, تار taur. *To have a looſeneſs* اسهال شكم داشتن iſ-haula ſhikum dauſhtun, فراگرفتن furagooriftun. v. *flux.*—*To give a looſeneſs* اسهال دادن iſ-haul dadun, مشي كردن muſhé kirdun, مشو اوردن muſhoo awurdun, امشا كردن imſha kirdun, تخريط ساختن tukhreet ſaukhtun.

To LOP (*trees*) حطاب كردن hutaub kirdun, پيراستن peerauſtun, تشذيب كردن tuſhzeeb kirdun, تقضب ساختن tukuzzub ſaukhtun, شمر نمودن ſhumr numoodun, صرم ساختن ſurum ſaukhtun, قطع كردن kuta kirdun, قصر ساختن kuſr ſaukhtun, بخسودن bukhſoodun. v. *to cut.*

A lop, lopping حطاب hutaub, جداد judaud, قطاع kuttaa, فرخو furkhoo.—*A lopper* حطاب كر huttaub gur, جداد كننده judaud koonindeh.

LOQUACIOUS كويا gooï-a, پركوي purgooï, بسكوي buſgooï, كلماني kulumauné, قوال kuwwaul, مقوال mukwaul, تقولت tukoolut, تقوالت tukwaulut, قوول ku-ul, مفوه mufawwih, مكثار mukſaur, مكثير mukſeer, همار humaur, هندليق hinduleek, نفريج nufreej, فاهى fauhé, فيه fei-uh, فيهت fei-uhut, خزرافت khyzraufut. v. *blabbing.*—*Loquacity* پر كويي pur gooï-é, كثرت كلام kuſruta kulaum, قيل و قال keil ou kaul, كفت و كوى guft ou gooï, همرت humurut, لخا lukha.

A LORD سلطان ſultan, سرور ſurwur, صاحب ſahib, خداوند khodavund, خديو khudé-oo, سپهدار ſipuhdar, مير meer, امير ameer, حاكم haukim, والي vaulé, كتخدا kutkhoda, ميراث كيرا meeraus geera, سيد ſeid, مولا or مولي moola, بك beg, پاشا paſha, اغا agha, دولتمند dowlutmund. v. *ſovereign, governor, ruler, maſter, noble.*

To lord ضبط كردن zubt kirdun, سلطنت نمودن ſultanut numoodun, حكم كردن hookum kirdun, حاكم بودن haukim boodun. v. *to govern, rule.*

Lordlineſs, v. *dignity, pride.*—*Lordly*, v. *proud; proudly, imperiouſly.*—*Lordſhip*, v. *dominion, eſtate.*

To LOSE زياني كردن zé-auné kirdun, كزايش يافتن kuza-éſh é-aftun, ضايع كردن za-é-a kirdun, غايب ساختن gha-éb ſaukhtun, كم كردن gum kirdun, تله دادن tulleh dadun, يهيدن eehédun, يوا نمودن é-oo-a numoodun, ياوه كردن é-aweh kirdun, ويدن weedun, ويديدن weedédun, تضييع نمودن tuzei-é-a numoodun, اضاعت كردن iza-at kirdun, خسران يافتن khuſraun é-aftun, تلف نمودن tuluf numoodun, تباه بردن tubah burdun. *To lose one's ſelf* كم شدن gum ſhoodun. *To loſe one's labour* عبث جفا كشيدن abis jufa kuſhédun, بي فايده تعب بردن bé fa-édeh taab burdun, بباطل ازار و زحمت كشيدن bebautil azaur ou zuhmut kuſhédun. *To loſe at play* باختن baukhtun, نقصان در قمار كردن nukſaun dur kumaur kirdun, در قمار باختن dur kumaur baukhtun. v. *game.*—*To loſe the remembrance of any one's ſervices* كم كردن نعمت كسى را gum kirdun namuta kuſſéra. *To loſe houſe and home* (*to be driven from one's country and friends*) كم كشتن دارو ديار gum guſhtun daur ou dé-aur. *To loſe the way* كمراه شدن gumrah ſhoodun, اواره و سركردان بودن awaureh ou ſurgurdaun boodun, بى راه كشتن bé rauh guſhtun, ضال نمودن zaull numoodun, يوا بودن é-oo-a boodun, خسر شدن khuſr ſhoodun, خاسر بودن khauſir boodun. v. *to wander.*—*To loſe hope* اميد كم كردن umeed gum kirdun, نا اميد شدن na umeed ſhoodun. *To looſe courage* دلشكستكي يافتن dilſhakuſtugé é-aftun, مكسور القلب شدن mukſooru'l'kulb ſhoodun, دل پريشان نمودن dil purraſhaun numoodun. *To loſe an opportunity* فرصتى فوت كردن furſuté foot kirdun, فوت فرصت ساختن foota furſut ſaukhun. *To loſe time* ايامى تلف ساختن a-é-aumé tuluf ſaukhtun. *To loſe idly the precious hours of life* تضييع اوقات عمر عزيز كردن tuzei-é-a awkauta umra azeez kirdun. *To loſe a battle* شكست خوردن ſhakuſt khoredun, درجنك باختن dur jung baukhtun, شكستكي يافتن ſhakuſtugé é-aftun.—*Loſeable* ممكن ضايع mumkina za-é-a.

A loſer ضايع ياب za-é-a é-aub, كم سازنده gum ſauzindeh, نا كاسب na kauſib.

Loſs زيان zé-aun, زياني zé-auné, كزايش guza-éſh, اتلاف ittilauf, تلف tuluf, نقص nuks, نقصان nukſaun, ضر zurr, ضرر zurur, خسار khuſaur, خسارت khuſaurut, خسير khuſeer, خاسر khauſir, خسر khuſr, خسران khuſraun, مضرت muzurrut, كزند guzund. v. *deprivation, deſtruction, miſs.*—*To ſuffer a loſs* كزايش يافتن guza-éſh é-aftun, زياني كردن zé-auné kirdun. v. *to loſe.*

A LOSEL, ياوه تاز é-aweh tauz. v. *ſcoundrel.*

LOST ضايع za-é-a, غايب gha-éb, ياوه é-aweh, كم شدن ضياع zé-aa, ضيع zé-a, كم gum. *To be lost* gum shoodun, ياوه بودن é-aweh boodun, ضياع كشتن zé-aa gushtun, غايب شدن gha-éb shoodun.

A LOT قرعت kuraat, حصه hisseh, بهره buhreh, بشك bishk, فال faul, بخت bukht, قسمت kusmut, قسم kysm, كعبتين kaabteen. v. *fortune, portion.* — *A distributer of lots* ضارب zaurib, حصه بخش hisseh bukhsh. *To cast* or *draw lots* محارضت نمودن muhaurizut numoodun, قرعت رمي كردن kuraat rumé kirdun, بشك زدن bishk zudun, حصه ضارب كردن hisseh zaurib kirdun, بخت كشيدن bukht kushédun.

LOTE (*tree*) دوم dawm, حندقوق hindukook, حندقوقا hindukooka. — *The wild mountain lote-tree* ضيال zei-aul, اشكل ashkul, اشكلت ashkulut. *The Egyptian lote-tree* جلجان مصري juljauna mesré, بشنين bushneen.

LOTION غسل ghusl, شو shoo, شست shust, شستكي shustugé. v. *washing.*

A LOTTERY حصه بخشي hisseh bukhshé.

LOUD زو بلند اواز zu bulund awauz, اواز زن awauz zun, بانك ساز baunk sauz, با نوا ba nuwa, با ندا بلند ba nida bulund, هنكامه كير hungaumeh geer, قراقف kuraukuf. v. *noisy, clamorous, turbulent.* — *A loud wind* باد مهداج baud muhdauj. v. *wind.* — *A loud voice* اواز بلند awauza bulund بانك baunk. *To cry with a loud voice* بانك زدن baunk zudun, هنكامه كردن hungaumeh kirdun, بلند اواز دادن bulund awauz dadun.

Loudly با بلند اواز ba bulund awauz, با هنكامه ba hungaumeh, با شهاته ba shumauteh. v. *noisily.*

Loudness بانك baunk, بلند اوازي bulund awauzé, شماته shumauteh, هنكامه hungaumeh, غلغل ghulghul, غوغا ghoogha, ندا nida, فرياد furé-aud. v. *clamour, noise, turbulence.*

LOVE عشق yshk, معشق mashuk, سودا sowda, مهر mihr, ميلان mei-laun, محبت mohabbut, حب hubb, اخلاص ikhlaus, علق aluk, دوستي doosté, مودت muwuddut, شوريدكي shoorédugé, صبابت subaubut, ضمانت zumaunut, عطوفت utoofut, ود wudd, تيوا teewa, وجد wujid, زمانت zumanut, موضعت mouzaat, ومق wumik, مقت mukt, رنو runu-oo, مهر و محبت و ود و الفت mihr ou mohabbut ou wudd ou aluft. v. *fondness, kindness, friendship.* — *Sincere love* محبت بي غرضانه mohabbut bé ghurzauneh, حقيقت hukeekut. *The love of one's country* حب الوطن hubbu'l'wutun. *Paternal love* عطوفت پادريه utoofuta padereyeh. *To love* (*as a friend*) دوستي داشتن doosté daushtun, ياري نمودن é-auré numoodun, محب بودن mohybb boodun, مودت بردن muwuddut burdun, عطوفت نمودن utoofut numoodun. *To be in love* عاشق شدن aushik shoodun, عشق يافتن yshk é-aftun, الفته بودن alufteh boodun, شوريده كشتن shoorédeh gushtun, مجنون شدن mejnoon shoodun. v. *to like, esteem, value.* — *Distractedly in love* شوريده shoorideh, شيدا sheida, عاشق ديوانه aushika deewauneh, عاشق مفتون aushika muftoon, الفته alufteh, سودايه مبتلا sowda-yeh mubtila, مدله mudulleh. — *To make love* زنرا ناز و نياز كردن zunra nauz ou né-auz kirdun, عشق نمودن yshk numoodun, اظهار محبت كردن izhaura mohabbut kirdun, تعشق ساختن taashuk saukhtun. v. *to court.* *To love one another* هم ديكررا دوست داشتن hum deegurra doost daushtun, اخلاص بهم ديكر نمودن ikhlaus behum deegur numoodun. *The harmony of love and musick* احنك وجد و سماع ahunga wujid ou sumaa. *For the love of God* في سبيل الله fi sebilillah, حسبة لله husbutan lillah. — *A love-letter* عشق نامه yshk nameh.

Lovelily بر وجه نازنين bur wujha nazneen, حسنانه husnauneh, جمالا jumaulan.

Loveliness حسن husn, محبوبي muhboobé, جمال jumaul, رونق roonuk, ظرافت zuraufut, خوبي khoobé, خوشي khooshé, شكوهه shukooheh, شيرين كاري sheereen kauré. v. *gracefulness.*

Lovely محبوب muhboob, خوش khoosh, زو جمال zu jumaul, نازنين nauzneen, نازنده nauzindeh, شيرين كار sheereen kaur, خوب khoob, زو خوب رو zu khoob roo. v. *graceful.*

A LOVER عاشق aushik (plur. عشاق ushshauk), معشوق maashook (fem. معشوقت maashookut. v. *mistress*) محبوب muhboob, حبيب hubeeb, محبوب نازنين muhbooba nauzneen, محب mohybb, دلدار dildar, طلب tulub, دوستدار doostdar, دوستي doosté, ود wudd (pl. وددا wududa, اود awudd), يار é-aur, بست bust, بت but. *A lover and his mistress* معشوق و معشوقه maashook ou maashookeh, حبيب و حبيبت hubeeb ou hubeebut, المحبوب و المحبوبت almuhboob ou almuhboobut, عاشق و عاشقت aushik ou aushikut, طلب و طلبت tulub ou tulubut. — *The soothing expressions of lovers* ناز nauz, ناز و نياز nauz ou né-auz, نواز nuwauz. *To toy as lovers* نازان نمودن nauzaun numoodun, نازيدن nauzédun, شيوه باختن sheeweh baukhtun, عشوت زدن yshwut zudun.

Lovesick الفته alufteh, دلخسته dilkhusteh, شوريده shoorédeh, مجنون mejnoon, شيدا sheida, زو عاشق ديوانه zu aushika deewauneh, زو عاشق مفتون zu aushika muftoon, مدله mudullih.

Loving عشيق asheek, محب mohybb, ذو محبت zu mohabbut, عشق نما yshk numa. v. *friendly*.

Loving-kindness نرم دلي nurm dilé, ملايمت mula-émut, اهستكي ahustugé, مرحمت murhumut, شفقت shufkut. v. *mercy, tenderness*.

Lovingly عشيقانه asheekauneh, با محبت ba mohabbut, با خير خواهي ba kheir khauhé.

To LOUNGE اواره شدن awaureh shoodun, اواري خوردن awauré khoredun, بي كار شدن bé kaur shoodun.

A lounger اواره awaureh. v. *idler*.

A LOUSE سپس supus, اسپس aspus, قمل kuml, قملت kumlut, شبس shubs, شبش shubsh, شپش shubpsh, اشبس ashbus, حمك humik, حطا huta, حطو hutoo, حطاءت hutaat, ام طلحت umma tulhut, هرنع hurna, هرنوع hurnuwa, هرنعت hirnaat. *A wall* or *paper-louse* فسافس fusaufus.

Lousily بطور حقير betoora hukeer, بروجه زليل bur wujha zuleel, قملانه kumilauneh. v. *meanly*.

Lousiness قملي kumilé, شپسيني shupuseené.

Lousy قمل kumil, شپسين shupuseen, ذو حطا zu huta. v. also *mean*.

Lout, v. *clown, rustick*.

LOW (*not high*) نا بلند na bulund, غير علي ghire-a ala, نا رفيع na rufé-a, فرو furoo, غير مرتفع ghire-a murtufa, نا افراز na efrauz, شيو sheev, فروتن furootun.—(*mean, abject*) حقير hukeer, دون doon, دني duné, پست pust, خور khoor, طريح tureeh (plur. طرحي turha), فرومايه furooma-éh, مسكين meskeen, اهل مسكنت ahla meskinut, كمينه kumeeneh, كندخانه khundkhauneh, نا ستوده na sutoodeh. v. *dishonourable, depressed, humble*. —(*deep*) دور فرو door furoo, زورا zoora, درن durin, غور ghoor, عميق ameek.—(*not loud*) نا بلند اواز na bulund awauz, نا بانك زن na baunk zun. —*To be low in the world* تنك شدن tunk shoodun, تنكدست بودن tunk dost boodun. v. *to be poor*. —*Low ground* وحجت wuhjut. v. *lowland*.

To low. v. *to lower*.—*To low as a cow* خوار كردن khuwaur kirdun, جار ساختن jaar saukhtun, جوار نمودن juwaur numoodun, جوور كردن ju-oor kirdun, بجوار ساختن bujuwaur saukhtun, سدا كردن كاو suda kirdun ka-oo, اواز دادن كاو awauz dadun ka-oo, بانك زدن كاو baunk zudun ka-oo.

To lower (*bring* or *let down*) فرود اوردن furood awurdun, فروشتن furooshtun. *To lower the head* سر فرو كردن sur furoo kirdun. *To lower* or *cause to submit* فروتن ساختن furootun saukhtun. *To lower* (*fall, grow less*) افتادن uftaudun, كمتر كشتن kumtur gushtun, كهين شدن kuheen shoodun. v. *to sink*. — (*to appear dark, stormy, gloomy*) تاريكي نمودن taureeké numoodun, با ظلمت پوشيده شدن ba zulmut poshedeh shoodun, ظلمت اندوختن zulmut andookhtun, تيره كشتن teereh gushtun. —(*to look sullen*) زبين پرچين نمودن zubeen purcheen numoodun, نكاه ظلمت الود نمودن nigauh zulmut alood numoodun. v. *to frown*.

A lower, lowering (*cloudiness*) تاريكي taureeké, ظلمت zulmut, سياهي sé-auhé. —(*gloominess of countenance*) زبين پرچين zubeen pur cheen, نكاه ظلمت الود nigauh zulmut alood, روي غضب الود rooï ghuzb alood, پيكر peikura, تيره teereh.

LOWER (*comparative of low*) فروتر furootur, كمتر kumtur, اسفل asful, زيرتر zeertur, زيرين zeereen. v. *inferiour*.—*The lower part of any thing* فروداشت furoodasht, پايين paï-én. *Lowest, lowermost* فروترين furootureen, كمترين kumtureen, اسفل asful, زيرترين zeertureen, فروديد furoodeed.

Low-land ميطا meeta, رهو ruhoo, هضم huzim (plur. هضام huzaum), ماوت mawut, دلصت dulisut, وحجت wuhjut.

Lowlily (*without pride*) متواضعانه mutuwauzaauneh, بي غرور bé ghuroor, غير تكبر ghire-a tukubbir, با فروتني ba furootuné. — (*meanly*) حقيرانه hukeerauné, با خوري ba khooré.

Lowliness (*humility*) تواضع tuwauza, عدم تكبر aduma tukubbir, بي غروري bé ghurooré, خشوع khushuwa. v. *submissiveness*. — (*meanness*) پستي pusté, كميني kumeené, پاييني paï-éné, خوري khooré, ذل zull, حقيريت hukeeré-ut, دوني dooné. — (*want of dignity*) عدم كرم aduma kurim, عدم عظمت aduma azmut.

Lowly (*humble*) فروتن furootun, بي تكبر bé tukubbir, بي غرور bé ghuroor, متواضع mutuwauza. v. *submissive*.—(*mean*) حقير hukeer, دون doon, زليل zuleel, خور khoor. — (*without dignity*) بي كرم bé kurim, غير عظمت ghire-a azmut.

Lowness (*want of height*) عدم ارتفاع aduma irtifa, عدم بلندي aduma bulundé. — (*meanness*) خوري khooré. v. *lowliness*. — (*dejection*) سودا sowda, تنكدلي tunkdilé, دلشكستكي dilshakustugé, كش سياه kusha sé-ah.

Low-spirited دلتنك diltunk, دلشكسته dilshakusteh, تيره دل teereh dil, ضنوكت zunookut. v. *dejected*.

LOYAL صادق saudik, ذو حقيقت zu hukeekut, وفا پيوست wufa pivust, غير حيله ghire-

heeleh, بی غدر bé ghudr, امین ameen, زو صداقت zu fudaukut, امانت دار imaunut dar.

A loyalist صداقت اهل صداقت ahla fudaukut, وفا دار wufa dar, صداقت کار fudaukut kaur, صاحب وفا fahib wufa.

Loyally با صداقت ba fudaukut, صادقانه faudikauneh, با حقیقت ba hukeekut, با وفا ba wufa.

Loyalty صداقت fudaukut, وفاداري wufadauré, وفا wufa, حقیقت hukeekut, صداقت کاري fudaukut kauré.

A LUBBARD, *lubber* اواره awaureh, سنداو findaw. v. *idler, booby.* — *Lubberly* خیره دست kheereh doft, نا سازکار na fauzkaur, بی تزاکت bé nuzaukut, غیر مناسب ghire-a munaufib. v. *aukward, clumsy, lazy:* alfo *clumsily, lazily.*

To LUBRICATE نسو کردن nufoo kirdun, ملس ساختن mulis faukhtun. v. *to smoothe, make slippery.*—*Lubricity* مزلقت muzlikut, ملس mulis.

LUCID, *lucent* روشن roshun, منیر muneer, نوراني nooraunê, تابان tabaun, شعله دار fhaleh dar, وقاد wukaud. v. *bright, glittering, transparent.*—*A lucid interval* (*in madness*) نوبت دیوانکي noobuta dévaunugé.

LUCK بخت bukht, بهره buhreh, روزي roozé, ستاره fitaureh, طالع ta-ala.—*Good luck, luckiness* نیک بختي neek bukhté, اختر akhtur, نیک اختري neek akhturé. *Bad luck* بد بختي bud bukhté, عدم اختر aduma akhtur. v. *fortune, chance: accident.* — *O what luck!* حبذا طالع hubbuza taula.

Luckily با دولت و اقبال ba dowlut ou ikbaul, بختيارانه bukhté-aurauneh. v. *fortunately.*

Luckless بي بخت bé bukht, بی طالع bé tala, بی بهره bé buhreh. v. *unhappy, unfortunate.*

Lucky بختيار bukhté-aur, اقبال ikbaul, قوي بخت kooï bukht, نیک بخت neek bukht, زو طالع zu ta-ala. v. *fortunate.*

LUCRATIVE سودمند foodmund, مفید mufeed, نافع naufa, رابح raubih, رابحت raubihut, فایده اور fa-édeh awur, زو منفعت zu munfaat. v. *advantageous.*

Lucre فایده fa-édeh, منفعت munfaat, سود food, اندوخش andookhish, کسب kufb. v. *gain.*

To LUCUBRATE (*study in the night-time*) تبییت احیاي لیل کردن ihei-a-é leil kirdun, تبییت ساختن tubei-ét faukhtun. — *Lucubration* احیاي لیل ihei-a-é leil, تبییت tubei-ét.

Luculent, v. *clear, transparent: evident.*

LUDICROUS لعبي laabé, زو لطیفت zu luteefut, لاغ ساز طناز tunnauz, سامد faumid, لاغ ساز laugh fauz. *Any thing ludicrous* العبت ulubut.

Ludicrously لعبیانه laabé-auneh, طنازانه tunnauzauneh, سامدا faumidan. — *Ludicrousness* لاغ laugh, لعب la-éb, ملعبت mulaabut, ملعب mulaab, طنز tunz.

To lug, v. *to draw, drag, pull.*

LUGGAGE اسباب afbaub. v. *baggage.*

Lugubrious, v. *mournful, sorrowfnl.*

LUKEWARM (*moderately warm*) نیم کرم neem gurm, معتدل maatudil. *Lukewarm water* خلیش khuleefh, فاتر fautir, فاتور fautoor.— (*indifferent, not zealous*) زو برودت zu buroodut, بی نرم دلي bé nurm dilé, بی غیرت bé gheerut. — *Lukewarmly* نیم کرمانه neem gurmauneh, معتدلا maatudilan. — (*coldly, indifferently*) با برودت ba buroodut, بطور نا نرم دل betoora na nurm dil.— *Lukewarmness* نیم کرمي neem gurmé, معتدلي ma-atudilé. — (*indifference*) برودت buroodut, عدم غیرت aduma gheerut.

To LULL تنویم کردن tunweem kirdun, تهجید ساختن tuhjeed faukhtun, انامت کردن inaumut kirdun, خوابانیدن khaubanédun, خواب الود ساختن khauba lood faukhtun. v. *to calm, quiet.*

A lullaby اوازه خواب ساز awauzeh khaub fauz.

LUMBER اسباب کران afbauba guraun, اثقال afkaula fukaul. — *To lumber* (*to throw about goods, &c. in confusion*) اسباب برهم زدن afbaub burhum zuddun, اثقال در خلط انداختن afkaul dur khult andaukhtun. — (*to move heavily*) با کراني حرکت کردن ba guraune hurukut kirdun, دیر پروازي نمودن deir purwauzé numoodun.

A LUMINARY نور noor, ضیا zé-a, شعله fhaaleh, چراغ churaugh, شمع fhuma, روشني roshuné. v. *light.* — *The greater and lesser luminaries* (*the sun and moon*) نیرین neirein. *The greater luminary* نیر اعظم neira é-azim. v. *sun.*— *The lesser luminary* نیر اصغر neira afghur. v. *moon.*

Luminous پر نور pur noor, زو نور zu noor, منیر muneer, شعله دار fhaaleh dar, روشن roshun, سنان funaun, لامع lauma, ساطع النور fautyu'n'noor. v. *bright, shining.*

A LUMP (*small mass*) لقمه lukmeh, قطعت kutaat, فصلت fuslut, پاره paureh, پارچه paurcheh, شرحه fhurheh. v. *fragment, piece.*—*A lump of dough* or *paste* خمیر khumeer, کنده kundeh, زوا zuwa, خبزت khubzut. *A lump of gold* or *silver* سومپاره foompaureh, سبیکه fubeekeh. *A lump of clay* ضرغاطت کل zurghaututa gill, کتلت kutlut.—*The lump* (*gross*) جماع jumaa, عظم yzum. v. *mass.* — *To lump* (*take in the gross*) در جماع کرفتن dur jumaa gooriftun. — *Lumping, lumpish* کران guraun, عظیم الجسم azeemu'l'jifm, جسیم

juſeem. v. *heavy, large.*—(*dull*) خيره kheereh, احمق ahmuk. v. *ſtupid.*—*Lumpiſhly* با گراني ba guraune. v. *heavily.*—(*ſtupidly*) كندانه kundauneh, با خيره سري ba kheereh ſuré.—*Lumpiſhneſs* سر سامي ſurſaumé, نا شناسي na ſhinauſé. v. *dullneſs, ſtupidity.*—*Lumpy* (*full of lumps*) پر لقمه pur lukmeh, كنده دار kundeh dar.

LUNACY ديوانگي dévaunugé. v. *madneſs.*

Lunatick ماهي mahé, ديوانه dévauneh. v. *mad.*

A lunatick اهل ديوانگي ahla dévaunugé.

LUNAR قمري kumré, ماهي mauhé.

Lunated (*like a creſcent* or *half moon*) تهليل tuhleel, هلال اسا hulaul aſa.

A lunation (*revolution of the moon*) دور قمر doora kumr, تقمير tukmeer, ماه mah, شهر ſhuhr. v. *month.*

A LUNCHEON پاره paureh, قطعت kutaat.

A LUNETTE ماهچه mahcheh.

The LUNGS شخار ſhukhaur, فواد fu-aud, عصيب aſeeb (plur. اعصبت é-aſibut), سحر ſuhr (plur. سحور ſuhoor, اسحار aſ-haur).—*Lunged* مسحرت muſ-hurut. *Lung grown* لسق luſuk.

A LUNT ريشته reeſhteh. v. *linſtock.*

A LUPINE ترمس turmus.

To LURCH حيله كردن heeleh kirdun. v. *to deceive.*—(*to devour*) بلع كردن bula kirdun.—(*to diſappoint*) محروم ساختن muhroom ſaukhtun.—(*to pilfer*) استراق كردن iſtirauk kirdun. v. alſo *to lurk.*—*A lurcher*, v. *lurker*; *glutton.*

A LURE كشاكش kuſhakuſh, بنك bunk, جذبت juzbut, نوازش nuwauziſh, يم yem, ازمايش azma-éſh. v. *enticement.*—*To lure* كشاكش نمودن kuſhakuſh numoodun, بنك ساختن bunk ſaukhtun, ازمودن azmoodun. v. *to attract, entice.*—*A lure for a hawk* بفتره buftureh. *To lure a hawk* سرناف را بازرا اواز دادن ſurnauf ra bauzra awauz dadun, بفتره نمودن ſurnaufra buftureh numoodun.

To LURK كمين ساختن kumeen ſaukhtun, دري كردن duré kirdun, پنهان بودن pinhaun boodun, نهفتن nuhuftun, پوشيده شدن poſhédeh ſhoodun. *A lurker* كمين ساز kumeen ſauz, كميندار kumeendar.—*A lurking place* كمينگاه kumeengah, كمينگه kumeenguh, كمي kumé, كمون kumoon, ميران meeraun, مارز maaruz, سمج ſumj, سمجه ſumjeh, سمچه ſumcheh. v. *den, hunter.*

LUSCIOUS شيرين ſheereen, لذيذ luzeez, با مزه ba muzeh. v. *ſweet, delicious.*—(*too ſweet*) كثير اللذيذ kuſeeru'l'luzeez, شرين با تشديد ſheereen ba teſhdeed.—*Luſciouſly* بطور كثير اللذيذ betoora kuſeeru'l'luzeez.—*Luſciouſneſs* كثير اللذيذي kuſeeru'l'luzeezé.

LUST شهوت ſhuhwut (plur. شهاوت ſhuhawut), هوا hawa, هوس hawus, فجور fujoor, فسق fyſk, هواي نفساني hawa-é nufſauné, هوا و هوس hawa ou hawus, نفس nufs, نفس اماره nufs amaureh, توقان نفس toukauna nufs, توقان toukaun, شوخي ſhookhé, سودا ſouda, طمع tuma, ارزوي نفس arzoo-é nufs, احتلام ightilaum, غلم ghulum, هكاع hukaa, حرارت hurautrut, پروا purwa, حنا hina, شبق ſhubuk, قسح kuſuh.—*To be a ſlave to luſt* نفس غلبه كردن nufs ghulubeh kirdun. *To reſtrain luſt* نفس ضبط ساختن nufs zubt ſauktun. *To luſt* شهوت پرست بودن ſhuhwut puruſt boodun, هوس نمودن hawus numoodun, هواي نفساني داشتن hawa-é nufsauné dauſhtun, هبيب شدن hubeeb ſhoodun, اتش توقان يافتن autaſha tookaun é-aftun.

Luſtful شهوت پرست ſhuhwut puruſt, زو شهوت zu ſhuhwut, شهي ſhuhé, شهوان ſhuhwaun, فاسق fauſik, نفسي nufsé, هواس hawaus, تشهيت tuſhhé-ut, زو هوا نفساني zu hawa nufsauné, نفساني nufsauné, غلم ghilm, غلمت ghilmut, هباب hubaub, هبيب hubeeb, قسح kuſih, شبق ſhubik, حرمان hurmaun, هديم hudeem. *A luſtful man* شهوت پرست ſhuhwut puruſt, اهل نفس ahla nufs, زاني zauné.

Luſtfully با شهوت ba ſhuhwut, شهيانه ſhuhéauneh, با فجور ba fujoor, هواسا hawaſan.

Luſtfulneſs شهوت پرستي ſhuhwut puruſté. v. *luſt.*

LUSTILY با تندرستي ba tunduruſté, با قوت ذاتيت ba kuwwuta zauté-ut. v. *vigorouſly.*

Luſtineſs, *Luſtihood*, تندرستي tunduruſté, قوت ذاتيت kuwwuta zauté-ut, توانايي tuvvanaï-é, توان tuvvaun. v. *vigour.*

LUSTRATION ابدست aubdoſt. v. *ablution.*

LUSTRE (*brightneſs*) روشنا roſhuna, ضيا zé-a, شعله داري ſhaaleh dauré, اب aub, رونق roonuk, فر fur, تاب taub. v. *ſplendor, glitter.*—(*renown*) نام naum, نامداري naumdaré, بزرگواري buzurguwauré, عظمت azmut, كرامت kuraumut. v. *eminence.*—*A luſtre* or *ſconce with lights* چراغدان churaugdan, تريا turé-a. *A luſtre, luſtrum* (*ſpace of five years*) پنج سالگي punj ſaulugé.

Luſtrous, v. *bright, luminous.*

LUSTY تندرست tunduruſt, زو قوت ذاتيت zu kuwwuta zauté-ut, توانا tuvvana. v. *vigorous.*

A LUTE بربط barbut. v. *harp.*

To LUXATE (*disjoint*) ايها كردن a-éha kirdun, منفك ساختن munfik ſaukhtun, منخرع كردن munkhura numoodun, فسخ كردن fuſikh kirdun, وثيت نمودن wufé-ut numoodun. v. *to*

dislocate. —*Luxation* فسخ fusikh, انخلاع inkhila, ابيها a-éha.

LUXURIANCE, *luxuriancy* كثرت kusrut, وفرت wufrut, وفرت و كثرت wufrut ou kusrut, فضلت fuzlut, فضالت fuzaulut, افضال ifzaul, فراوانی firawauné, زخر zukhr, زخور zukhoor.

Luxuriant كثير kuseer, موفور moufoor, وافر waufir, فراوان firawaun, عفو afoo, كثير و وافر kuseer ou waufir, فايض fa-éz, كفا kufa, تكثيت tukſé-ut, هدور hudoor, جنون junoon, تروح turuwwuh, وبص wubis.

Luxuriantly بطور كثير و وافر betoora kuseer ou waufir, وافرانه waufirauneh, كثيرا kuseeran.

To luxuriate or *grow luxuriant* تروح نمودن turuwwuh numoodun, تكثيت بودن tukſé-ut boodun, جنون شدن junoon shoodun, ايساب نمودن a-ésaub numoodun.

Luxurious (*delighting in the pleasures of the table*) صاحب ذوق و نعيم sahib zook ou na-ém, اهل ذوق و صفا ahla zook ou sufa, ذو عيش و عشرت zu a-ésh ou ishrut. v. *delicious*, *voluptuous*, *lustful*, *luxuriant*.

Luxuriously با عيش و عشرت ba a-ésh ou ishrut, با ذوق و صفا ba zook ou sufa, دلخوشانه dilkhooshauneh.

Luxury, *luxuriousness* صفا sufa, ذوق zook, ذوق و صفا zook ou sufa, عيش و عشرت a-ésh ou ishrut, ذوق و نعمت zook ou namut, دلخوشي dilkhooshé. v. *voluptuousness*, *lust*, *luxuriance*, *delicacies*.

LYCANTHROPY (*a kind of madness in which men have the quality of wild beasts*) قطرب kutrub, غول ghool, خليع khulé-a, خيلع kheela.

LYING (*telling a lie*) دروغ كوي duroogh gooé, كذب زن kizb zun, بهتان كر buhtaun gur, خلاف بند khilauf bund. (*reclining*) هكوع hukuwa, منزرق munzuruk, منسطح munsutih, نشين nisheen. — *Lying in bed* پستر نشين pister nisheen, صاحب فراش sahib furaush. — *Lying hid* نهفته nuhufteh, پنهان pinhaun. v. *hid*.

LYMPH اب aub. v. *water*.

A LYNX وشق washak, ابو معاويت abu muawé-ut, شايه sha-éh, پارس pars, يوز yooz.

A LYRE بربط barbut. v. *harp*.

M.

M has, in English, one unvaried sound; and is expressed, in Arabick and Persian, by م ; as ماه mah, قمر kumr, جلم jilm, *The moon*.

MACCARONI (*thin paste*) چنكال chungaul.

A MACE (*sceptre*) اشتلحونا ishtulhoona. (*a club*) تبرزين tuburzeen, كورز goorz, پلاتكين pulautukeen. (*a spice*) بسباسه busbauseh, بزبازه buzbauzeh, بزباز buzbauz, چاركون chaurgoon, كل جوزبوا gul joozboo-a, كل هندي جوز gul hindé jooz. — *A mace-bearer* محضر muhzir, اشتلحونا بر ishtilhoona bur, پيشادنك peishadunk.

To MACERATE (*make lean*) لاغر كردن laughur kirdun, نحيف ساختن nuheef saukhtun, انضا نمودن anza numoodun. (*to mortify the flesh*) اهلاك نفس كردن ihlauka nufs kirdun, رياضت نمودن ré-auzut numoodun, كسر نفس ساختن kusra nufs saukhtun. (*to steep almost to solution*) اغاريدن aghaurédun, اغار ساختن aghaur saukhtun, ترطيب كردن turteeb kirdun, خيسانيدن kheesaunédun, تبييث ساختن tumei-és saukhtun.

Macerated اغاريده aghaurédeh.

Maceration (*making lean*) لاغر ساز laughur sauz. (*mortification of the flesh*) رياضت ré-auzut, اهلاك نفس ihlauka nufs. (*steeping*) ترطيب turteeb, اغار aghaur, تبييث tumei-és, انقاع inkaa, مش mushsh.

To MACHINATE احتيال بستن ihté-aul bustun, مكر و حيله كردن mukr ou heeleh kirdun, غرض بافتن ghuruz bauftun, دولاب نمودن doulaub numoodun. v. *to contrive*, *plan*.

Machination غرض ghuruz, حيله heeleh, حيله بازي heeleh bauzé, ال aul, احتيال ihté-aul, كيد keid, قصد kusd, دولاب doolaub, فن funn, غدر ghudr, غبن ghubin. v. *contrivance*, *fraud*.

A MACHINE الت alut (pl. الات alaut) دولاب doolaub, منجنيق munjuneek, بلكن bulkun, پيتكاني peetkauné. v. *engine*.

Machinery التي alute, منجنيقي munjuneeké, دولابي doolaubé, پيتكانكي peetkaunugé.

Macula, v. *spot*. — *To maculate*. v. *to stain*.

MAD ديوانه dévauneh, مجنون mejnoon, ذو جن zu jinn, الفته alufteh, اشفته ashufteh, معنون maanoon, بيخود békhood, بيهوش béhoosh, از عقل رفته uz akl rufteh, شيدا sheida, ملموم mulmoom (fem. ملمومت mulmoomut), مسلوس musloos, مشغوف mushghoof, دفنس dufnus, دفناس dufnaus, مشعوف musha-oof, مفتن muftun, الق alk, القى alka, مشغوع mushfuwa, اثول asoul (fem. ثولا soula). v. *furious*. — *To be mad with love* عاشق ديوانه شدن aushik dévauneh shoodun. v. *love*.

To mad, *madden* (*make mad*) ديوانه كردن dévauneh kirdun, مجنون ساختن mejnoon saukhtun. (*to be* or *become mad*) الفتن aluftun, اشفته بودن ashufteh shoodun, بيهوش بودن behoosh boodun, اشفتن ashuftun, ديوانه كشتن dé-

vauneh gushtun, شوريده شدن shoorédeh shoodun, مجنون بودن mejnoon boodun, شوريدن shoorédun, جن شدن jinn shoodun.

MADAM بيبي beebé, پيپي peepé.

MAD-BRAINED اتشي autashé, مخرور muhroor, دژاگاه duzshagah. v. *mad.*

A mad-cap صاحب جنون sahib junoon, اهل شوخي ahla shookhé.

MADDER فوه fooh.

A MAD DOG سگ ديوانه suga dévauneh.

MADE (participle of *make*) كرده kirdeh, ساخته saukhteh, شده shoodeh, شونده shuvindeh, شو shoo, مفعول mufa-ool, مصنوع musnuwa, معمول maamool, منعمل munamil, صنيع suné-a, منفعل munfa-él.—*Finely made* ممسود mumsood, مجدول الخلق mujdoolu'l'khulk.

MADEFACTION اغار aghaur, فرغار furghaur, نم ساز num sauz.—*To madefy* نم ساختن num saukhtun, اغاريدن aghaurédun. v. *to wet.*

A MAD-HOUSE ديوانه خانه dévauneh khauneh, بيت المجنون beetu'l'mejnoon.

Madly بطور بيهوش betoora béhoosh, بر وجه مجنون bur wujha mejnoon, بي عقل bé akl, غير فهم ghire-a fuhm.

A madman مجنون mejnoon, صاحب بيهوشي sahib béhooshé, اهل مجنت ahla mejinnut, ديودار dévdar, ديو ستان dév sitaun.

Madness مجنوني mejnooné, جنون junoon, مجنت mujinnut, جنت jinnut, ديوانكي dévaungé, شيدابي sheidai-é, بهم eehum, شعاف shu-auf, زب zubb. *The madness of youth* جنون الشباب junoonu'sh'shubaub.

A MADRIGAL (*pastoral song*) ادا شوبان ada shoobaun.

A MAGAZINE مخزن makhzin, خزينه khazeené, كنجينه gunjeeneh, كنجا gunja, نبر nubir (pl. انبار ambaur), انبارخانه ambaur khauneh, خورصلا khoresula, مخدع mukhda, مقلدت mukludut, مفتح muftuh.

A MAGGOT حيت hei-ut, دود dood. v. *grub*; also *caprice*, *whim*.—*Maggoty* پر دواد pur duwaud.

MAGI (*worshippers of fire*) مجوس majoos, مغان mughaun, ازر كشان azur kushaun, اتش پرست اهالي ahaulé autash purust. *One of the Magi* مجوسي majoosé, موبد mobud, مغ mugh, ازركشب azur kushb, ازركش azurkush, اتش پرست autaush purust, كبر guebre. *The religion of the Magi* مجوسيت mujoosé-ut. *A priest of the Magi* موبد mobud, موبذ mobuz (pl. موبذان mobuzaun, موابذت muwaubuzut). *To initiate one into the religion of the Magi* تمجيس كردن tumjees kirdun. *To be initiated into the religion of the Magi* تمجس بودن tumujjus boodun. *A festival of the Magi* ژواغر zshuwaughur, ژواكر zshuwaugur.

MAGICAL, *magick* سحاري suhhauré, جاذويت جادوي jauzoo-é-ut مخصوص mukhsoos, جادوي پيوند jaudooï pivund, جادوكري منسوب jaudooguré munsoob.—*Magically* سحاريانه suhhauré-auneh, از جادوبي uz jaudooï-é, با سحر ba suhr, مسحورانه mus-hoorauneh, بطور جادوكري betoora jaudooguré.

Magick علم سحر ylma suhr, جادوبي jaudooï, سحر suhr, سحربازي suhrbauzé, افسون afsoon. v. *enchantment.*

A magician جادوكر jaudoogur, جادو jaudoo, ساحر sauhir, سحرباز suhrbauz, سحار suhhaur, نيرل ساز neeruk sauz, نيرنك نما neerunk numa. v. *enchanter*, *necromancer*.—*Magicians* سحرت suhurut, جادوكران jaudooguraun, بطله butleh, نيرل سازان neeruk sauzaun.

MAGISTERIAL متكبر mutukubbir, مغرور mughroor, عنفي unfé, انغان anfaun. v. *arrogant*, *lofty*, *proud*.—(*such as suits a lord or master*) واجب صاحب vajibu's'sahib, لايق سلطان laéka sultan, مستوجب كتخدا mustoojiba kutkhoda.

Magisterially متكبرانه mutukubbirauneh, مغرورا mughrooran. v. *proudly*.—(*suitably to a master*) بطور واجب الصاحب betoora vajibu's'sahib.

Magisterialness تكبر tukubbir, غرور ghuroor, مغروري mughrooré, v. *pride*.

MAGISTRACY منصب munsub, منصبداري munsubdaré, حكومت hookoomut.

A magistrate منصبدار munsubdar, (plur. مناصبداران munausibdaraun), پيشكار peishkaur, وازع wauza, صاحب منصب sahib munsub (plur. اصحاب مناصب as-hauba munausib), حكم hookum (plur. حكام hukkaum), خدك khuduk, ضابط zaubit (pl. ضوابط zuwaubut). *The magistrates of a city* اعيان شهر a-é-auna shahur. *The chief magistrate of a village* دهقان dihkaun, خان ده khana duh.

MAGNANIMITY غيرت gheerut, شجاعت shujaat, دليري dilaré, دلاوري dilavuré, جوانمردي juvaunmurdé, مردانكي murdaunugé, تيز دلي taze dilé, جرات juraat, منش munish, نجدت nujdut, نجادت nujaudut.

Magnanimous زو غيرت zu gheerut, غيران gheeraun, دلير dilaure, تيز دل taze dil, شجع shuja, جري الجنان jungé, بهادر bahaudur, جنكي

juré-u'l'junaun, بلند همت bulund himmut, بالا همت bala himmut, پر دل pur dil, جسور juſoor, قدوم kudoom. — *Magnanimouſly* دليرانه dilarauneh, با غيرت ba gheerut, با منش ba muniſh, با شجاعت ba ſhujaat.

MAGNET اهن ربا ahun ruba, اهن كش ahun kuſh, سنك اهن كش ſunk ahun kuſh, حجر الشيطان hujru'ſh'ſheitaun, كيا حجر ké-a hujr, مغنطيس maghnatees. v. *loadſtone*.

Magnetical, magnetick اهن كش منسوب ahun kuſh munſoob, اهن ربا پيوند ahun ruba pivund, ذو مغنيطيس zu maghneetees. v. *attractive*.—*The magnetick needle* خبره نامه khubreh nameh, قبله نامه kebleh nameh.

Magnetiſm قوت اهن كش kuwwuta ahun kuſh, قدرت مغنطيس kudruta maghnetees, كشيش kuſheeſh. v. *attraction*.

MAGNIFICENCE جلال julaul, اجلال ijlaul, جلالت julaulut, مجد و اجلال mejd ou ijlaul, دولت و اقبال dowlut ou ikbaul, جلوه jilweh, شرف ſhuruf, عظمت azumut, كبريا kuburé-a, عزت yzzut, شكوه ſhukooh, ملكوت mulkoot, كرم kurim, شغاد ſhufaud, شكفت ſhukift, بزركواري buzurguwauré, بزركي buzurgé. v. *grandeur, ſplendour*.

Magnificent عظيم azeem, كريم kureem, كبير kubeer, ذو عزت zu yzzut, عزيز azeez, بزركوار buzurguwaur, بزركانه buzurgauneh, جلول julool, جليل juleel, شكوت مقرون ſhukoot mukroon, شريف ſhereef, عزت سمات سعادت ايات yzzut ſimauta ſa-adut a-é-aut, فخم fukhm, مفخم mufukhkhum, هماهمي humaumé, وسط wuſut, محتشم muhtuſhim, كو kaw, ذو هيبت zu heebut, كريمانه kureemauneh, عزت ماب yzzut maab, ذو رفعت zu rufaat. *A magnificent preſent* اوردني awurduné, پيشكش peiſhkuſh. *A magnificent man* صاحب عظمت ſahib azumut, شكرف ſhigurf, نابغت naubighut (pl. نوابغ nuwaubugh), همام humaum, بزركوار buzurguwaur, اهل عزت ahla yzzut. v. *pompous, ſplendid*. — *Moſt magnificent* بزركترين buzurktureen, اكرم akrum, اعظم é-azum.

Magnificently با عظمت ba azumut, بزركانه buzurgauneh, كريمانه kureemauneh, با عزت ba yzzut, كبيرا kubeeran.—*To behave magnificently* تعظم كردن ta-azzum kirdun, استعظام ساختن iſtazaum ſaukhtun, تعاظم نمودن ta-azum numoodun.

Magnified معزز mu-ezzuz, مفخم mufukhkhum.

A magnifier تبجيل ساز tubjeel ſauz, تعظيم كننده taazeem koonindeh, معز mu-yzz.

To magnify تكريم كردن tukreem kirdun, تكبير ساختن tukbeer ſaukhtun, اعزاز نمودن é-azauz numoodun, تعظيم ساختن taazeem ſaukhtun, اجلال كردن ijlaul kirdun, تعزيز ساختن taazeez ſaukhtun, اعظام نمودن é-azaum numoodun, توقير كردن tookeer kirdun, تفخيم ساختن tufkheem ſaukhtun, مبالغت نمودن mubaulighut numoodun. v. alſo *to extol, exaggerate, exalt, elevate*.

Magnitude كثرت kuſrut, پهنايي puhnaï-é, فزون fuzoon, وسعت wuſaat, عرض erz, فسحت fuſ-hut, فراخي firaukhé, كرام kiraum, كرامي kiraumé, عظمت azumut, عظم yzum, كبر kubr, شيد ſheed, شدت ſhuddut, كنديرت kundeerut, ورج wuruj, سري ſuré, سربر ſurbur, بوش booſh, نفس nufus, شفاد ſhufaud.

A MAGPIE غراب البين ghuraubu'l'bein, كلاغچه kulaughcheh, كلاژه kulauzſheh, كجله kujuleh, كجلك kujuluk, كچله kuchuleh, كندس kundus, كشكرت kuſhkurut, غلبه ghulbeh, كلچه kulcheh, عقوق akook, قچل kuchul, قلاوژون kulauwuzſhoon, قزله kuzleh. *A green magpie* كرباسو kurbauſoo, كرباسه kurbauſeh, شقراق ſhukirrauk, اخطب akhtub.

A MAID, *maiden* بكر bukr, باكرت baukirut, ازاد azaud, دوشيزه dooſheezeh, بتول butool, دخترينه dokhtereeneh, دختر dokhter, دخت dokht, دوخت dookht, بنت bint, بيضة الخدر beezutu'l'huzr, سربه ſurbeh, ماري mauré, درنشفته durra nuſhufteh, عذري uzré, خريد khureed, خريده khureedeh. v. *virgin, girl*.—*A bride-maid* واسطت wauſitut. v. under *bride*. — *A charming maid* كنيز دل ارام kuneeza dil aram.

Maiden (adjective) بكري bukré, ازاد پيوند azaud pivund, دوشيزه منسوب dooſheezeh munſoob, دختري dokhturé.

Maidenhead, maidhood بكارت bukaurut, دوشيزكي dooſheezugé, درنشفتكي durra nuſhuftugé, عذرت uzrut, قصت kuzzut, كعبت kaabut, مهر muhr. v. *virginity*.—*To take a maidenhead* مفترع ساختن muftura ſaukhtun, ابتكار كردن ibtikaur kirdun, بكار نمودن bukaur numoodun. v. *to violate*.

Maidenhair (*a plant*) كزبر البير kuzburu'l'beir.

Maidenly بكر اسا bukr aſa, باكرت مانند baukirut maunend, ازاد سا azaud ſa. v. alſo *modeſt, gentle, timorous*.

A maid-ſervant خدمتكار كنيز khudmutkaura kuneez, نوكر nookur, كهدا kuhda, كنيز kuneez, كنيزك kuneezuk, رقيقت rukeekut, داه dauh, برده burdeh, قينت keinut (pl. قيان keiaun), ابد abd, مزالت muzaulut, عقدا akda, خادن khudin, خلايق khula-ék, غلامت gholau-

mut, اجيرت ajeerut, زني پرستار zunné purustaur, امت amut. v. *slave girl.* — *Servant maids* جواري juwauré, اما ima, زنان پرستران zunnauna purusturaun, قطين kuteen.

MAJESTICK شاهي shahé, زو جناب zu junaub, اهل وقار ahla wukaur, پادشاهي padshahé, شاهرا مخصوص shahra mukhsoos, سلطنت sultanut, سلطاني sultauné, همايون huma-é-oon, شوكت مقرون shookut mukroon, ذو الجلال zu'l'julaul, مبارك mubauruk, سعادتمند sa-adutmund, زو جلالت zu julaulut, اهل هيبت ahla heebut, صاحب مهابت sahib mohaubut. v. *august, imperial, pompous, splendid, magnificent, lofty, sublime.*—*Majestically* با عظمت ba azumut, شاهانه shahauneh, بر وجه همايون bur wujha huma-é-oon, با جلالت ba julaulut, با هيبت ba heebut.

Majesty جلالت julaulut, وقار wukaur, هيبت heebut, سلطنت sultanut, مهابت mohaubut, جناب junaub, حضرت huzrut, تمكين tumkeen, شكوت shukoot, سبحات subhaut, سعودت sa-oodut, كوكبه koukubeh. *The divine majesty* حضرت حق huzruta hukk, حضرت الله huzrut ulla. v. also *dignity, grandeur, sovereignty, power.*

MAIL (*cuirass*) جبه jubbeh, قردمان kurdumaun, كچون kuchoon, جيش jeesh, جوشن jooshun, بكتر buktur, زره zurreh, خفتان khaftaun, خفان khufaun, لبوس luboos, نقيذت nukeezut (pl. نقايذ nuka-éz), درع dura (pl. ادرع adra, ادراع adraa, دروع duruwa), نيم neem, نجت nujis (pl. انجات anjaus), مضاعفت muzaafut, مترست mutrusut, يلبه eelubeh, لامت laumut, كبز kubz, زنج zeej, سابري sauburé, سابغت saubighut, زغفت zughfut, جوشان jooshaun, نثرت nusurut, نثلت nusulut, جدلا judla, سرد surd, زرد zurd, سك sukk, دلاص dulaus, نيم neem. v. *armour.*—*A double coat of mail* كرنكه kurufgé, مضاعفت muza-afut. *An impenetrable coat of mail* اسرت usrut, جدلا judla. *Mail with which they arm horses* شغه بند shukeh bund. *Armed with a coat of mail* زره پوش zurreh posh, زنج پوشيده zeej poshédeh, سلاح پوش sillauh posh, جبه پوش jubeh posh, متدرع mutudurra, مدجج mudjuj. *A ring of a coat of mail* حبك hubuk. *The intertexture of the rings of a coat of mail* زرد zurd, سرد surd. *A short coat of mail* جبه چك jubeh chuk, دريع duré-a, دريعت duréat, بدن budun. *A short coat of mail worne under the clothes,* ; also *a garment worne under coats of mail* خفتان khaftaun, شليل shuleel. *A maker of coats of mail* جيشكر jeeshgur, جبهجي jubehjé.

A mail (*cloak-bag*) جامه دان jaumeh daun, خورجين khorcheen, حقيبت hukeebut. v. *bag.*—(*a bag* or *bundle of letters*) چوال پر نامه chuwaul purnameh, دسته كاغذ dosteh kaughud.

To MAIM سقط كردن sukut kirdun, خمش ساختن khumish saukhtun, تجذيم كردن tujzeem kirdun, زخم ساختن zukhim saukhtun. v. *to lame, wound.*

A maim سقطي sukté, خمش khumsh, زخم zukhim, لنگي lungé, تصليم tusleem, مجذم mujzim, تجذيم tujzeem. v. *wound, lameness, defect.*

Maimed تجديع tujdé-a, مصلم musullum, سقط sukt, جذيم juzeem, اجدع ajda, منقطع munkuta, مخبل mukhubbul.

MAIN (adjective) اول awwul, نخست nukhust, مطلق mutluk. v. *chief, principal.*—(*important*) گران guraun, مهم muhimm. (*forcible, violent*) ضربي zurbé, قوي kooï, شديد shudeed, توانا tuvvana. *The main* (*chief part*) جماع jumma, كثرت kusrut, عظم uzm, معظم muzum, اصطمت ustummut. v. *sum total.*—*Main* or *main-force* شدت shudut, توان tuvvan, ضرب zurb, قوت kuwwut, قدرت kudrut. v. *violence.*—*The main* or *ocean* بحر محيط buhroo muheet, درياي محيط duré-a-é muheet, قاموس kaumoos, افسانوس ifsaunoos, عمان umaun.—*A main* (*hamper*) زنبيل zumbeel. v. *basket.*—*The main body of an army* جماع لشكر jummaa lashkur, عامت سپاه aumuta sippah. *The main chance* نفس الامر nufsu'l'amr. *The Mainland, main,* or *continent* بر burr, بهما eehma. v. *earth.*—*The main land and main ocean* بر و بحر burr ou buhr.

Mainly غالبا ghaliban, اولا awwula. v. *chiefly.* —(*powerfully*) با شدت ba shuddut, با قوت ba kuwwut, تقديرانه kudeerauneh.

A main-mast تير جهاز اعظم teera jahauze-a é-azum, درخت اكبر durukhta akbur.—*The main-sail* or *main-sheet* بادبان اكبر baudbauna akbur, قلع اعظم kylaa é-azum, كدرت kudrut. v. *sail.*

Mainpernable, v. *bailable.*—*Mainperner, mainprize,* v. *bail.*—*To mainprize,* v. *to bail.*

To MAINTAIN (*affirm*) تعريف كردن taareef kirdun, مدعا ساختن mudaa saukhtun, اقرار كردن ikraur kirdun. v. *to assert.*—(*to defend by argument* or *proof*) دليل اظهار نمودن duleel izhaur numoodun, تزكيت كردن tuzké-ut kirdun, تبرير ساختن tubreer saukhtun. v. *to justify, vindicate.*—(*to support with the conveniencies of life*) پروردن purwurdun, پرورش كردن purwurish kirdun, پرورده نمودن purwurdeh numoodun, تعييش ساختن taï-ésh saukhtun, خوردني دادن khore-

dune dadun, خوراک بخش کردن khore-auk bukhſh kirdun, عول ساختن a-ool ſaukhtun, رزق دادن ruzuk dadun. *To maintain a family* خانمان پروردن khaunumaun purwurdun.--(*to bear up*) برداریدن burdaurédun, برداشتن burdauſhtun, برپاي نصب کردن bur pa-é nuſb kirdun. v. *to ſupport, preſerve.*--(*to continue*) مداومت کردن mudawumut kirdun, استمرار نمودن iſtimraur numoodun.—(*to preſerve from failure*) از زوال مصون کردن uz zuwaul muzoon kirdun, از نقص باقي ساختن uz nuks bauké ſaukhtun. v. *to keep up.*

Maintainable (*juſtifiable*) ممکن مبرر mumkina muburrur, واجب التعريف vajibu't'taareef, لايق اقرار la-éka ikraur.

A maintainer پرورش ده purwuruſh duh, پرور purwur. v. *cheriſher, ſupporter.*

Maintenance (*ſuſtenance*) پرورش purwuriſh, پروري purwuré, روزي roozé, خوراک khore-auk, خوردني khoredune. (*keeping from failure*) بقا buka, بقى buké, استمرار iſtimraur, حفظ از زوال hifz uz zuwaul, حمايت از نقص huma-é-ut uz nuks. v. *continuance, defence, ſupport, protection.*

The main-top-maſt سر درخت اعظم ſura durukhta é-azum.

MAJOR اکبر akbur, اعظم é-azum. v. *greater.*

A MAJOR (*military officer*) منجر minjur. *A major-general* منجر جنرال minjur general. *A major domo* سراي کتخدا ſura-é kutkhoda. *The major* (*firſt propoſition of a ſyllogiſm*) تقدمت tukdimut, کبرا kubra. (*of full age*) بلوغ buloogh.

Majority (*ſtate of being greater*) اکبري akburé, اعظمي é-azumé, اولويت uluwé-ut. *The majority* or *greater number* عظم azum, معظم muzum, اصطهت or اصتهت uſtummut, کثرت kuſrut. (*the office of major*) منجري minjuré.—(*full age, end of minority*) بلوغ buloogh, بالغي baulughé. —*To arrive at majority* بالغ شدن bauligh ſhoodun, بلوغ امدن buloogh aumudun.

To MAKE کردن kirdun, ساختن ſaukhtun, فعل کردن fa-al kirdun, صنع نمودن ſuna numoodun, عمل ساختن aml ſaukhtun, وجود کردن wujood kirdun, اجعال ساختن ijaal ſaukhtun, جعل نمودن jaal numoodun, اجرا کردن ijra kirdun, ادا ساختن ada ſaukhtun, ظهور نمودن zuhoor numoodun. v. *to create, form, compoſe, do.*—(*to ſhow, appear*) ظهور کردن zuhoor kirdun, پديد امدن pudeed aumudun, نمايش داشتن numa-éſh dauſhtun. (*to compel*) ضربي کردن zurbé kirdun, اقتضا ساختن iktiza ſaukhtun, زورو قهر نمودن zoor ou kuhr numoodun. (*to make profit of*) اندوختن andookhtun, سود داشتن ſood dauſhtun, فايده کرفتن fa-édeh gooriftun. v. *to gain.*—*To make away, make away with* کوشتن kooſhtun, قتل کردن kutl kirdun, ميراندن meeraundun, هلاک نمودن hulauk numoodun. v. *to kill.*--(*to transfer*) حوالت کردن huwaulut kirdun. v. *to make over.*—*To make account,* (*reckon*) حساب کردن hiſſaub kirdun. v. *to compute.*—(*to believe*) اعتقاد بردن é-atikaud burdun, ايمان داشتن a-émaun dauſhtun, باور کردن bawur kirdun. *To make account of* اعتبار کردن é-atibaur kirdun, التفات نمودن iltifaut numoodun, تکريم ساختن tukreem ſaukhtun. v. *to eſteem.* —*To make free with* (*treat without ceremony*) بى تکليف و تکلف شدن be tukleef ou tukulluf ſhoodun. *To make good* (*defend*) تزکيت کردن tuzké-ut kirdun, تبرير ساختن tubreer ſaukhtun, دليل اظهار نمودن duleel izhaur numoodun. v. under *good.*—*To make light of* (*conſider as trifling*) بيهوده پنداشتن behoodeh pundauſhtun, هرزه انديش کردن hirzeh andeeſh kirdun.—*To make love* زن را نازو نياز کردن zunra nauz ou né-auz kirdun, تعشق ساختن ta-aſhſhuk ſaukhtun, بزني عشق نمودن bezunné yſhk numoodun. v. *to court* and under *love.*—*To make merry* عيش و عشرت کردن a-éſh ou iſhrut kirdun, شاد شدن ſhaud ſhoodun, دل کشادکي داشتن dil kuſhaudugé dauſhtun. *To make of* or *make much of* محبت نمودن mohabbut numoodun, نواختن nuwaukhtun, نوازش کردن nuwauziſh-kirdun. v. *to cheriſh, careſs.*—*To make of* (*produce, effect*) پرداختن purdaukhtun, بکار اوردن bekaur awurdun.—(*to underſtand*) فهم کردن fuhm kirdun, دريافتن duré-aftun. v. *to comprehend*; alſo *to make profit of.* —*To make over* تعيين کردن taï-én kirdun, از تصرف خود سپارش دادن uz tuſurrufa khood ſippauriſh dadun. v. *to aſſign, alienate, transfer.*—*To make over an eſtate* توليج المال نمودن tooleeju'l'maul numoodun. *To make out* (*explain*) اشکاره کردن aſhikaureh kirdun, تعريف نمودن taareef numoodun, کشادن kuſhaudun. v. *to prove.*—(*to make clear to one's ſelf*) ادراک يافتن idrauk é-aftun, عقل کرفتن akl gooriftun, زيرک کشتن zeeruk guſhtun. *To make ſure of* (*conſider as certain*) بي شبهت انديش کردن bé ſhubhut andeeſh kirdun, مقرر کرفتن mukurrur gooriftun, يقيني پنداشتن eekeené pundauſhtun.—(*to ſecure to one's poſſeſſion*) در تصرف خود کرفتن dur tuſurrufa khood gooriftun, خودرا ضبط کردن khoodra zubt kirdun. *To make up* (*reconcile*) اصلاح مابين ساختن iſlauh mabein ſaukhtun, اصلاح ذات البين نمودن iſlauh zautu'l'beïn numoodun.—(*to*

repair) تازه و تر كردن بر اوردن bur awurdun, tauzeh ou tur kirdun, مرمت ساختن murummut saukhtun.—(*to compound*) خلط كردن khult kirdun, اميختن ameekhtun.—(*to put together*) بهم اوردن behum awurdun, واهم نمودن wahum numoodun.—(*to shape*) صورت بند نمودن soorut bund numoodun, تشكيل كردن tushkeel kirdun, ساختن saukhtun.—(*to compensate*) مجازات و مكافات كردن mujauzaut ou mukaufaut kirdun, جزا ساختن juza saukhtun, بدل دادن budul dadun.—(*to complete*) پرداختن purdaukhtun, تمام كردن tumaum kirdun, كامل ساختن kaumil saukhtun. *To make up to any person* (*to go towards him*) بسوي كسي رفتن besooï kussé ruftun, كسي را رفتن و سلام دادن kuseera ruftun ou salaum dadun. — (*to address* or *speak to him*) كسي را خطاب كردن kussera khutaub kirdun. *To make towards the city* بسوي شهر رويدن besooï shahur rouvédun. *To make for* (*advantage*) نوا دادن nouva dadun, فايد نمودن fa-édeh numoodun, منفعت كردن munfaat kirdun.—(*to operate as a proof*) بر قراركردن burkuraur kirdun, تقويت ساختن tukwé-ut saukhtun, دلال بودن dulaul boodun, سبب اوردن subub awurdun. v. *to confirm*.

Make (*form, stature*) صورت soorut, شكل shukl, اندام andaum, كالبد kaulbud. v. *figure, shape*.

A maker سازنده sauzindeh, كننده kooonindeh, گر gur, كار kaur, عامل aumil, فاعل fa-él, صانع sauna, جاعل ja-él. v. also *creator*.

A MALADY مرض muruz, خستگي khustugé, بيماري beemauré, تيمار teemaur, وجع wuja, شكي shuké, رنج runj. v. *disease*.

Malapert, malapertness, &c. v. *saucy*, &c.

MALE نر nur, ذكر zukur (plur. ذكور zukoor, ذكران zukuraun, ذكارت zukaurut), مذكر muzukkur. *Male and female* نر و ماده nur ou maudeh, جفت chift, جفت jift, زوجان zoojaun. *A male animal* فحل fuhl (plur. فحول fuhool, فحلت fuhlut, فحال fihhaul, افحال afhaul), گشن gushun. v. *stallion*.—*The male sex* ذكورت zukoorut. *To give the male* (*to any she animal*) گشن دادن gushun dadun, نر دادن nur dadun. *To take the male* گشن گرفتن gushun gooriftun.

MALEADMINISTRATION حكومت بد hookumuta bud, تدبير فساد tudbeera fusaud, ضبط شر zubta shurr. v. *mismanagement*.

MALECONTENT (*dissatisfied*) نا قنع na kuna, نا خشنود na khushnood. v. *discontented*.—*A malecontent* صاحب بيحضوري sahib béhuzooré, اهل نا خشنودي ahla na khushnoodé.—*Malecontentedly* بطور نا قنع betoora na kuna, بيحضورانه béhuzoorauneh.—*Malecontentedness* بيحضوري béhuzooré. v. *dissatisfaction*.

A MALEDICTION لعنت laanut, بد دعا bud daa. v. *curse*.

A MALEFACTION گناه gunah. v. *crime*.—*A malefactor* گناه كار gunah kaur. v. *criminal*.

MALEPRACTICE بدكاري budkauré, بد عملي bud amulé, فساد fusaud, بد فعالي bud fa-alé.

MALEVOLENCE, *malice, malignity* بد خواهي bud khauhé, كين keen, كينه keeneh, تغه tufuh, بدي budé, حقد hikud (plur. احقاد ahkaud), بد دلي bud dilé, غدر ghudr, شر shirr, شرة shirrut, شرارت shiraurut, شري shurré, شرر shurrur, شررت shurrurut, فساد fusaud, وزر wuzsh, زرد گوشي zurd gooshé, غل ghull, سخمه sukhmeh, سخيمت sukheemut, نقمت nukmut (plur. نقام nukaum), وغم wughum, وتر wutr, مضد muzud, غرض ghuruz, بغض bughz, خصومت khuzoomut, فتنه fitneh, عداوت adawut, مايه ma-yeh, غمر ghymur, ضمد zumud, ازشنك azshunk.

Malevolent, malicious, malignant بد خواه bud khauh, بد انديش bud andeesh, كينور keenwur, شر shirr, شري shirra, شرير shureer, ذو غدر zu ghudr, سيه درون sé-uh duroon, زردگوش zurdgoosh, خبيث khubees, خبيثت khubeesut, خبث khubs, تزبع tuzba, عرام araum, حقود hukood, كينه خواه keeneh khauh, بد سگال bud sigaul, بد كردار bud kirdaur, عيب جوي aïb jooï, ذو اغراض zu ighrauz, بد گمان bud gumaun, بد فرجام bud furjaum, مكالبت mukaulibut, مشارزت mushaurizut, مشارت mushaurut, بد انديش خيره kheereh. *The malevolent* (*men*) بد انديشان bud andeeshaun, ارباب حقد arbauba hikud.

Malevolently, maliciously, malignantly, malignly بد خواهانه bud khauhauneh, با كين ba keen, حقودا hukoodan, بطور كينور betoora keenwur, شرتا or شرة shirrutan, با بد قصد ba bud kasd.

Malign, v. *unfavourable, infectious*.—*To malign* بد زبان شدن bud zubaun shoodun. v. *to traduce*.

A malignant, maligner, صاحب اغراض sahib ighrauz, اهل كين ahla keen, بد كردار bud gurdaur, سيه درون sé-uh duroon, فتنه انگيز fitneh angeez, اهل غدر ahla ghudr, صاحب خبث sahib khubs.

A MALL, *mallet* گزينه guzeeneh, كوزن or كوزن koozun, كودين koodeen, كودينه koodeeneh, كودهيان koodehé-aun, كوبين koobeen, چكچ chukeej, چاكوج chaukooj, چنبه chumbeh, چنده chundeh, ازينه azeeneh, ازشينه azsheeneh, ازميل azmeel, كرتك kurtuk, ازيره azeereh

جنبه jumbeh, مدق muduk, میقعت meekaat, مقراع mukraa, میتدت meetudut, میجنت meejunut, ملکد milkud, صیت feet, مرزبت murzubut, چلک chuk.

To mall, malleate با گزینه زدن ba guzeeneh zudun, با چکج ضرب کردن ba chukuj zurb kirdun. v. *to beat, hammer.*—*Malleable* ممکن مضروب mumkina muzroob. *Malleableness, malleability* امکان مضروب imkauna muzroob.

MALLOWS (*plant*) پنیرک puneeruk, خباز khubbauz, خبازي khubbauzé, خجند khujund, خروا khirwa, خباري khubauré, ملکک mulkuk, ملکل mulkul, ورتاج wurtauj.

MALVERSATION حیله heeleh, حیله بازي heeleh bauzé, غدر ghudur, غبن ghubin, کید keid. v. *knavery, artifice.*

MAM, *mamma* مام mam. v. *mother.*

MAMMIFORM بستان مانند bistaun maunend.—*Mamillary* بستان منسوب bistaun munsoob, بستاني bistauné.

MAMMON, مال maul. v. *riches.*

MAN, (*mankind*) ادم adam, جنس ادم jinsa adam, انسان insaun, نوع انسان nuwaa insaun, اساني جنس insauné jins, ناس naus, بشر bushur, بشره bushureh, حیوان ناطق heewauna nautik, ترخم turkhum, ترخوم turkhoom. *A man* (*a certain person, one, an individual*) ادمي adamé, ادمي زاد adamé zaud, رجل rujul, کس kuss, کسي kusse, مرد murd, مردم murdum, شخص shukhs, نسمت nusmut, نفس nufs, فرد furd, عین aïn, کاک kauk, ایسان a-ésaun (plur. ایسین a-éseen).—*A man or servant* خدمتکار khudmutkaur, تابع tauba, v. *attendant, footman.*—*A man* (*in a contemptible sense*) حریف hureef. *A common man* نفر nufur, بي bei-é. v. *plebeian, vulgar.*—*A worthless man* بدارام budaraum, بي سر و سامان bé sur ou samaun, چپاني chuppauné, خنطابه khintaubeh, صاحب ناکسي sahib nakusé, حرامزاده haramzaudeh, نکبت nukbut, نکبتي nukbuté, مخنث mukhunnus, کرع kura, کتعال kutaal, اتیشت utteishut, دغمور dughmoor. v. *scoundrel, knave.*—*A slothful man* اواره awaureh, خام دست khaum dost, کشب kushb, لوش loosh, انکول angool, انکوني angooné. *A deceitful man* ریاکار ré-akaur, ابلوک ablook. v. *hypocrite.*—*A man of probity* صالح ادمي sauleh adamé, صالح saulih. *A brave* or *strong man* بهادر bahaudur, زبردست zuburdost, کندواره kundwaureh. v. *hero, champion.* — *Any man to whom you speak* مخاطب mukhautub. *A man of war* جهاز جنگ jahauza jung, مرزاب murzaub, بارجت baurijut. v. *ship.* — *Every man* هرکس hurkus, هرفرد hurfurd. *No man* هیچکس heeckkus. v. *nobody.*— *A little man* مردمک murdumuk. v. *dwarf.*

To man (*supply with men*) با رجال پر نمودن ba rujaul pur numoodun. — (*to guard with men*) با نفرات صیانت کردن ba nufrut sé-aunut kirdun, با سپاه و حصاري حفظ ساختن ba sippah ou hissauré hyfz saukhtun. v. *to fortify, strengthen; serve.*

MANACLES بند bund, دستبند dostbund, اسر asur. *To manacle* بند کردن bund kirdun, دست بند نمودن dost bund numoodun. *Manacled* دست بسته dost busteh.

To MANAGE مباشرت کردن mubaushirut kirdun, کارگذاري نمودن kaurguzauré numoodun, معالجه ساختن ma-aljeh saukhtun, معامله کردن ma-amleh kirdun, کار بند نمودن kaur bund numoodun, کار ساز شدن kaur sauz shoodun, حکم ساختن hookum saukhtun, ایال کردن a-é-aul kirdun, حفظ نمودن hyfz numoodun, تدبیر کار کردن tudbeer kaur kirdun, ضبط ساختن zubt saukhtun. v. *to govern, conduct, treat.* — *To manage well an estate* or *money matters* کارران مال بودن kaurrauna maul boodun, کارگر مملکت شدن kaurgura mumlukut shoodun, ترقیح کردن turkeeh kirdun, ترشیح نمودن tursheeh numoodun, فهفاه کردن fuhfauh kirdun, وصوب ساختن wusoob saukhtun, خول بودن khawul boodun. v. *to administer, husband.*— *To manage* (*make tractable*) رام ساختن raum saukhtun, دست اموز نمودن dost amooz numoodun, حکم بردار کردن hookum burdaur kirdun. v. *to break, tame.*—*To manage a horse* اسب رام نمودن asb raum numoodun, فرس صنع ساختن furs suna saukhtun, اسب جولان کردن asb jawlaun kirdun, تتییس ساختن tutei-és saukhtun. *To manage* (*wield* or *use with ease*) تیز دستي نمودن taze dosté numoodun, تیز کار کردن taze kaur kirdun, با اساني ساختن ba asauné saukhtun, بي دشواري کردن bé dushwauré kirdun. — (*to treat with address*) قابلیت و ازرم نمودن kaubulé-ut ou azrum numoodun, با لیاقت و حسن معامله ساختن ba lé-aukut ou husn maamleh saukhtun, با ازرم حرکت کردن ba azrum hurukut kirdun, ادب نمودن adub numoodun.

Manageable دست اموز dost amooz, اسان معامله asauna ma-amleh, لایق مباشرت la-éka mubaushirut, بکار شایسته bekaur sha-ésteh, سزا کارگذاري suza kaurguzauré. v. *tractable, governable.* — *Manageableness* دست اموزي dost amoozé, بکار شایستگي bekaur sha-éstugé, لیاقت مباشرت lé-aukuta mubaushirut, بکار گذاري bekaur guzauré, سزاواري suzawauré.

Management مباشرت mubauſhirut, معامله maamleh, عمل amul, گیری geeré, وقوف wukoof, فعل faal, کار ازمودگي kaur azmoodugé, کار بندي kaur bundé, کارمندي kaur mundé, کار گذاري kaur guzauré, کار سازي kaur ſauzé. v. *adminiſtration, conduct, dexterity, practice.*—*The manage* or *government of a horſe* صنع اسب ſunaa aſb, تتبيس tutei-és, جولان فرس jawlauna fars.

A manager کار گذار kaur guzaur, کارگر kaurgur, مباشر mubauſhur, وکيل vakeel, وصی vuſſé, راعي raa-é, عامل aumil, کار ران kaur raun, کار فرما kaur furma. v. *conductor, governor, adminiſtrator.*—(*a good economiſt*) خانه دار khauneh dar, صاحب مقتر ſahib muktir (fem. زني مقترت zunné muktirut), اهل خرج قليل ahla khurja kuleel, صاحب امساک ſahib imſauk.

MANATION (*flowing*) جريان juré-aun, صادر ſaudir, بذع buza, زهش zuhiſh.

Mancipation. v. *ſlavery.*

A manciple, v. *ſteward, caterer.*

A MANDATE حکم hookum, امر amr, فرمان furmaun, وصيت vuſſé-ut, قضا kuza, بار نامه bar nameh. v. *command, commiſſion.*

Mandatory فرمان ده furmaun duh, حکم گذار hookum guzaur, امر فرما amr furma.

MANDIBLE چانه chauneh, ماضغت mauzighut (dual ماضغتان mauzighutan), لهزت luhzut, زفر zufur, فک fekk (pl. افکاک afkauk), فقم fakum. v. *jaw.*—*Mandibular* ماضغت منسوب mauzighut munſoob, زفري zufré.

The MANDRAKE يبروج eebrooj, يبروح eebrooh, لفاح lifauh, لفاحت lifauhut, سايبرح ſa-ébruh, سترنک ſutrunk, سترون ſutroon, ستروان ſutruwaun, استرنک aſturunk, ابوسلام abuſalaum, ابروصنام abrooſunaum, مردم گياه murdum ké-auh, چراغ القطرب churaughu'l'kutrub.

To manducate, v. *to chew, eat.*

The MANE (*of a horſe*) پش puſh, ياي é-aul. عرف urf (pl. اعراف é-arauf) پر pur, سبيبت ſubeebut, کاکل اسب kaukula aſb. *The mane of a lion* عفرت ufrut, عفرات ufraut, عفريت ufré-ut, لبدت lubdut.—*Maned* ذو يال zu é-auf, عفرت دار ufrut dar. *Long maned* معرف maruf.

MANES خيال khé-aul. v. *ghoſt.*

MANFUL مرد مردانه وار murd murdauneh waur, دلير dilare, تيز دل taze dil, بی بال bé bauk, شيرمان ſheermaun. v. *bold, courageous.*—*Manfully* مردانه murdauneh, دليرانه dilarauneh, با تيز دلي ba taze dilé, بلا پروا bila purwa.—*Manfulneſs* مردانکی murdaunugé, دليري dilaré. v. *boldneſs, courage.*

The MANGE, *mangineſs* گري guré, جرب jurub, خارش khauriſh, خرک khuruk, خول khook, نقب nukib. v. *ſcab.*

A MANGER معلف maluf (plur. معالف ma-alluf) اکنده akundeh, ادرون adroon, اري aré.

To MANGLE بي ازمودگی پاره پاره زدن bé azmoodugé paureh paureh zudun, تعنق چال چال کردن ta-annuk chauk chauk kirdun, جاهلانه شکافتن jauhilauneh ſhagauftun, بی ظرافت شق و خراش نمودن bé zuraufut ſhukk ou khirauſh numoodun. v. *to lacerate, tear, maim.*

A mangler بي ظرافت پاره پاره گر bé zuraufut paureh paureh gur, تعنق چال چال کننده ta-annuk chauk chauk koonindeh.

MANGY ذو جرب zu jurub, گري دار guré dar, پر خارش pur khauriſh. v. *ſcabby.*

Man-hater, v. *miſanthrope.*

MANHOOD (*in oppoſition to womanhood*) رجولت rujoolut, رجوليت rujoolé-ut, رجلت rujulut.—(*in oppoſition to childhood*) شباب ſhubaub, جواني juvauné.—(*prroweſs*) مردانگی murdaunugé, مردمي murdumé, جوانمردي juvaunmurdé. v. *virility.*

MANIACAL ديوانه dévauneh. v. *mad.*

MANIFEST اشکاره aſhikaureh, اشکار aſhikaur, اشکارا aſhikaura, ظاهر zauhir, باهر bauhir, بيان bei-aun, عيان a-é-aun, پيدا peeda, علاني alauné, هويدا huweida, روشن roſhun, منتجل muntujil, واضح wauzih, مبين mubei-un, حاصل hauſil, فاش fauſh, بديد budeed, لايح la-éh, لايحت la-éhut, مبصر mubſir, جلی julé, جالي jaulé, متضح muttuzih, واضح wauzih, مستبين muſtubein, متعين mutai-un, باين ba-én, بين bei-un (plur. بينا bei-una), متبين mutubei-un, جهر juhr, امم amum, منصوص munſoos. *Maniſeſt and notorious to all* منصوص و معروف اهل حال munſoos ou maaroofa ahla haul. *To be maniſeſt* پيدا بودن peeda boodun, ظاهر شدن zauhir ſhoodun, روشن گشتن roſhun guſhtun, حصول بودن huſool boodun, خنبيدن khumbédun, خميدن khumédun, اشکار شدن aſhikaur ſhoodun.

To maniſeſt نمايان کردن numa-é-aun kirdun, نمودن numoodun, ظاهر کردن zauhir kirdun, عيان و بيان ساختن a-é-aun ou bei-aun ſaukhtun, پيدا و هويدا نمودن peeda ou hooïda numoodun, کشادن kuſhaudun, بيان ساختن bei-aun ſaukhtun, اشکاره کردن aſhikaureh kirdun, تحصيل ساختن tuhſeel ſaukhtun, رشن نمودن roſhun numoodun, تبيين کردن tubei-un kirdun, تصريح ساختن tuſreeh ſaukhtun. v. *to ſhow, diſcover, explain.*

Manifestation, manifestness اظهار izhaur, ظهور zuhoor, كشف kushf, تبيين tubei-én, تصريح tufreeh, وضوح wuzooh, سنوح funooh (pl. سوانح fuwaunih). v. *discovery, publication, clearness.*

Manifestible اسان اظهار afauna izhaur.

Manifestly ظاهرانه zauhirauneh, اشكاره afhikaureh, پيدا peeda, بروجه عيان bur wujha a-é-aun, بطور روشن betoora rofhun. v. *evidently, clearly.*

A manifesto تبيان tubei-aun, بيان نامه bei-aun nameh, ايضاح اشكار a-ézauha afhikaur, علانيت كاغدي alauné-ut kaughudé.

MANIFOLD هزار تا huzaur ta, صد تو fud too, چام چام chaum chaum, چم چم chum chum, لابلا labela, لابرلا laburla, افزون afzoon, متكاثر mutukauſir, مطبق mutubbuk, اضعاف azauf. —*Manifoldly* بر وجه هزار تا bur wujha huzaur ta, بطورچام چام betoora chaum chaum.

A MANIKIN مردمك murdumuk, مردك murduk. v. *dwarf.*

A MANIPLE دسته dosteh. v. *handful.* — (*a small party of soldiers*) نفر nufur, دهمرده duhmurdeh.

A man-killer, v. *killer, murderer.*

MANKIND نوع انسان nuwaa infaun, بني ادم bené adam, ادميان adumé-an, انس ins, جنس ادم jinfa adam, انساني جنس infauné jins, بشري جنس bufhuré jins.

MANLINESS مردانگي murdaunugé, مردمي murdumé, جوانمردي juvaunmurdé, دليري dilaré. v. *bravery.*

Manly, manlike مردانه murdauneh, مردم اسا murdum afa, مرد مردانه وار murd murdauneh waur, دلير dilare, بي باك bé bauk. v. *brave, undaunted.*

MANNA من mann, سلوا fulwa, من سلوا manna fulwa, قدرت حلوا kudruta hulwa, قدرت بالي kudruta baulé, ترنجبين or طرنجبين turunjubeen, ترنكبين turungubeen, طلنجبين tulunjubeen, كزنجبين guzunjubeen, كزنكبين guzungubeen, كزنبو guzunboo, كزنكو guzungoo, كزنيو guzné-oo, كزبي guzbé, تنبير kumbeer, تنبيل kumbeel, بصرت بالي bufrut baulé.

MANNER نهاد nihaud, پيش نهاد peifh nihaud, عادت audut, دستور duftoor, متعاد mutaad, تاعادت ka-édut, كونه gooneh, اين a-én, ايين aï-én, نظام nizaum, طريق tureek, وجه wujuh, طور toor, روش rouvifh, پيشه peifheh, منوال munwal, حسب hufb, خلال khulaul, نمط nummut, عراض arauz, ديدن deidun, ينك eenuk, طرز turz, هجير hujeer, قانون kanoon, ورزش wurzifh. v. *habit, custom, away, mode.* — (*disposition of the mind*) خوي khooï, خو khoo, خاطر khautir, مشرب mufhrub, خلق khulk, مزاج mizauj, امتزاج imtizauj, منش munfh, دل dil, جان jaun, سجيت fujé-ut. (*sort*) جنس jins, نوع nuwa, كونه gooneh. v. *kind.* — (*air, cast of the look*) وجه wuhuj, رخسار rukhfaur, سيما feema, چهر chuhr, روي rooï, نظر nuzr. v. *mien.* — *In what manner?* چه كونه cheh gooneh, چون choon? چطور chutoor? v. *how?* — *Manners* اداب adaub, اخلاق akhlauk, سير fei-ur, خلال khulaul, خصال khufaul, ظرايف zura-éf, نزاكت nuzaukut. v. *morals, politeness, civility, ceremony.*

Mannerly (*polite*) زو ادب zu adub, ازرم نما azrum numa, اهل ادب و اركان ahla adub ou arkaun, صاحب انسانيت fahib infané-ut, مودب mu-eddub. v. *civil, ceremonious.* — (*politely*) ادبانه adubauneh, با نزاكت ba nuzaukut, با لطف ba lutf, با ازرم ba azrum.

A MANSION جايكاه jaïgah, قراركاه kuraurgah, منزل munzil, مقرر mukurrur, مقعد mukaad, مقام mukaum, مكان mukaun, نشيمن nufheemun, مسكن mufkin, بيت beet, خانه khauneh. v. *abode, house, residence.*

Manslaughter, v. *homicide, murder.*

Mansuetude, v. *tameness, gentleness.*

A MANTLE بالا پوش bala pofh. v. *cloak.*

To MANTLE (*froth*) كف براوردن kuf burawurdun. v. *to foam*; alfo *to expand: revel.*

MANUAL دستي dofté, يدي eedé. (*performed by the hand*) از دست ساخته uz doft faukhteh, از يد مصنوع uz eed mufnuwa. — *A manual* (*small book*) كتاب كوچك kitauba koochuk.

MANUFACTURE دستكاري doftkauré, كار kaur, كردار kirdaur, عمل aml, كاربار kaurbaur, اوستادكي or استادكي uftaudugé, استادي uftaudé, پيشه peifheh.

To manufacture استادي كردن uftaudé kirdun, دستكاري ساختن doftkauré faukhtun, كردار بستن kirdaur buftun, پيشه ساختن peefheh faukhtun, عمل كردن aml kirdun.

A manufacturer دستكار doftkaur, استاد uftaud, استاذ uftauz, پيشكر peifhgur, پيشه وار piefheh waur, پيشه كار peifheh kaur, كاربا kaurba, كاركن kaurkoon, عامل aumil, صانع fauna. v. *artificer.*

MANUMISSION عتق ytk, عتاقت ataukut, تحرير tuhreer, ولث wulis, فك fekk, فكاك fekauk. *The manumission of a slave after the death of his master* عتق العبد عن دير ytku'l'abd aan dubr v. ولث & سايبت. — *An Arabian formula of manumission* انت سايبت anta fa-ébut (i. e. *You are free*).

To manumit تحرير كردن tuhreer kirdun, اعتاق ساختن é-atauk faukhtun, تدبر نمودن tudub-

bur numoodun, ازاد كردن azaud kirdun, اطلاق نمودن itlauk numoodun. v. *to free.*—*Manumitted* تدبر tudubbur, سايبت ſa-ébut, عتق ytk. *A manumitted ſlave* مولي moula. v. *freedman.*

MANURABLE (*capable of cultivation*) لايق زراعت la-éka ziraat, واجب الفلاحت vajibu'l'fulauhut, ممكن تعمير mumkina taameer.

Manure سركين ſurgeen, زبل zibl, سلاح ſulauh, دمال dumaul. *To manure land* سركين در زمين زدن ſurgeen dur zumeen zudun, شور دادن ſhoor dadun, بزراعت مشغول شدن beziraat muſhghool ſhoodun. v. *to dung*, *cultivate.* — *Manurement* زراعت ziraat, زمين تيماري zumeen teemauré. v. *cultivation.*—*A manurer* زراعت كر ziraat gur. v. *cultivator.*

MANUSCRIPT دست خط doſt khutt.

MANY بسيار biſſĕ-aur, چندان chundaun, چند chund, چندين chundeen, چهان chuhaun, بس buſs, بسا buſſa, بسي buſſĕ, كثير kuſeer, كثيرت kuſeerut, موفور moufoor, فراوان firawaun, مستوفي muſtoufé, رميز rumeez, شبيع ſhubé-a, عبر abr, عروض arooz, كثاب kuſaub, وفى wufé, دخاس dukhaus, كثيف kuſeef, معكي maké, ثور ſoor. v. *much*, *copious*, *numerous*, alſo *multitude.* — *How many?* چند chund? چندانكه chundaunkeh? چنديني chundeené? كاين ka-én? كم kum? چه قدر cheh kudr? اش قدر aſh kudr? چه مقدار cheh mukdaur? *How many people?* چند كسي chund kuſſĕ? چند تن chund tun? چند خلق chund khulk?—*How many ſoever* چندان chundaun, بسا buſſa. *How many children have you?* چند فرزند chund furzund? *Juſt ſo many* چندين chundeen, چندان chundaun, چنداني chundauné, اين قدر aïn kudr. *How many yards did you buy?* چند كز خريد كرديد chund guz khureed kirdeed? *A great many* بسا بسا buſſa buſſa, چند چند بسا chund chund buſſa. *As many as* هر قدر كه hur kudr keh, هر چند كه hur chund keh. *A journey of many days* راه چند روزه rauha chund roozeh. *Many men* تني چند tuna chund, رجال كثير raujaula kuſeer, كثرت خلايق kuſruta khula-ék, كثرت خلق kuſruta khulk. *Many times* چند كاه chund gah, چند بار chund bar, مرات كثيرت murauta kuſeerut, بسيار بار biſſĕ-aur bar, دفعة dufaatan. *A hundred times as many* صد چندان ſud chundaun. *Many-coloured* كثير اللون kuſeeru'l'lawn, رنكارنك runkarunk, كوناكون gunagoon. *Few or many* قليل و كثير kuleel ou kuſeer. *Many words* كثرت كلام kuſruta kulaum. *Many favours* الطاف وافيت altaufa waufé-ut. *Many-cornered* بسيار كوشه biſſĕ-aur koosheha, ذو zu چند كنار دار chund kunaur dar, كثير الاطراف kuſeeru'l'atrauf. *Many-headed* بسيار سر biſſĕ-aur ſur, چند راس chund raas, سر چندان نما ſura chundaun numa. *Many-languaged* بسيار زبان biſſĕ-aur zubaun, كثير اللسان kuſeeru'l'liſſaun. *Many-peopled* كثير القوم kuſeeru'l'koom. v. *populous.*

A MAP صورت دنيا ſooruta duné-a, رسم اقليم ruſma akleem, تخطيط بلاد tukhteeta bilaud, خرطى or خارتى kharté. *A road-map* (alſo a *ſea-chart*) رهنامه ruhnameh—*To map* رسم كردن ruſm kirdun, رسم بلاد نمودن ruſma bilaud numoodun. v. *to delineate.*

To MAR زيان كردن zé-aun kirdun, ضرر ساختن zurrur ſaukhtun, خسارت كردن khuſaurut kirdun. v. *to harm*, *hurt*, *injure*, *ſpoil.*

MARBLE مرمر marmor, خارا khaura, خاراسنك khauraſunk, مرمر سنك marmor ſunk, بلك buluk, رخام rukhaum. *White marble* رخام سفيد rukhauma ſifeed, مروت murwut. *Marble* (*made of marble*) رخامي rukhaume, ذو مرمر zu marmor. مرمري marmoré—*Marble-hearted*, v. *hard-hearted.*

MARCASITE مارقشيطا markuſheeta, مارقشينا markuſheena, مارقشيثا markuſheeſa, بوريطش booreetiſh, روشنا roſhuna.

MARCH (*month*) فروردين fervardeen, محرم moharrum, ازار azaur, مرت mart.

To MARCH رفتن ruftun, موزون خرام رفتن muzoon khyraum ruftun, خرامان شدن khyramaun ſhoodun, خرامنده رفتن khyramindeh ruftun, خراميدن khyramédun, رفتار نمودن ruftaur numoodun, مشي ساختن muſhé ſaukhtun, سير كردن ſeir kirdun, سلوك ساختن ſulook ſaukhtun, كام نهادن gaum nihaudun, روي كردن rouvé kirdun. *To march on foot* راجلا مشي ساختن raujilan muſhé ſaukhtun.

A march رفتار ruftaur, روش rouviſh, مشي muſhé, مشيت muſhé-ut, سير ſeir, خرام khyraum, قدميت kudumé-ut. *A quick march* تند روي tund rouvé, تيز كامى taze gaumé, زفيف zufeef, زلط zult, كاص kaus, هجاج hujauj, نجل nujil, مخط mukht, بوص boos. — *A ſlow march* رفتار اهسته ruftaura ahuſteh, دفيف dufeef, دليل duleel. *To march ſlow* رويدا رفتن rouvidan ruftun, دليف نمودن duleef numoodun, دفيف كردن dufeef kirdun. *A nocturnal march* شبكون ſhubkoon, شبكير ſhubgeer.

MARCHES سر زمين ſura zumeen, سرحد ſurhudd, مز زمين muzza zumeen, مرزبوم murzuboom, بوم boom, عورت awrut. *A lord marcher*

مرزبان murzubaun, مرزباني murzubauné (plur. مرازبت murauzibut). v. *borders, confines, limits.* *A march-stone* اخير akheer, اخيز akeez.

MARCHPANE حلوا hulwa (plur. حلويات hulwé-aut), اشكك ashkuk, نفايس nufa-és.

MARCID پژمرده puzshmurdeh, پلمرده pulmurdeh, افسرده afsurdeh, نژند nuzshund, نيزج neezuj, ريهيده reehédeh, انجوخ anjookh, ازغ azugh. v. *withered, lean.*

Marcour, v. *leanness, withering.*

A MARE اسب ماده asb maudeh, ماديان madé-aun, فرسة furusut, حجر hujr (pl. حجور hujoor, حجورت hujoorut, احجار ahjaur), شقا shukka, رماق rumauk. —*The mare* or *night-mare*, ضاغوت zaughoot. v. *incubus.*

A MARGARITE لولو looloo. v. *pearl.*

MARGIN كنار kunaur, كناره kunaureh, اگوش agoosh, كران guraun, كرانه gurauneh, جناب junaub, لب lib. v. *border, brink, edge.*— *The margin of a page* كناركتاب kunaura kitaub, حاشيت haushé-ut (pl. حواشي huwaushé). *On the margin* دركنار dur kunaur. v. اضعاف.

Marginal كناري kunauré, كراني gurauné.— *A marginal note* حاشيت haushé-ut. *To write marginal notes on a book* تحشيت كردن tuhshé-ut kirdun. *A book with marginal notes* كتاب ذو حاشيت kitaub zu haushé-ut, نامه محشي nameha muhushsha.

A MARGRAVE مرزبان mirzubaun.

MARINE بحري buhré. *A marine* (*soldier*) جنك بحر junga buhr, لشكري جهاز lashkura jahaze.

A mariner ملاح mullauh, جهاز بان jahauze baun, كشتيبان kishtébaun, فلاح fullauh, صاري sauré (pl. صرا surra), عدولي adawlé, عدار yddaur, غادف ghaudif, نوتي nawté (pl. نواتي nuwauté), ناخذا naukhuza, ناخذاي nakhuza-é, ناخذات nakhudaut, ناخذاه nakhuzah, ناخذات nakhuzaut (pl. نواخذ nuwaukhuz), اردم ardum, داري dauré, عرك ark. *The mariner's compass* خبره نامه khubreh nameh.

MARJORUM (*a fragrant plant*) حبق الغيل hubuku'l'feel, مرزنكوش murzunjoosh, مرزنجوش murzungoosh, حشيشت المريبيت husheeshutu'l'-mureemé-ut, عنتر ankuz, اويش aweesh.

MARITAL (*belonging to a husband*) زوجي zoojé, شوهر منسوب shoohur munsoob.

MARITIME (*belonging to the sea*) بحري buhré, دريا منسوب duré-a munsoob. (*bordering on the sea*) بر كنار بحر bur kunaura buhr, بلبب دريا belibba duré-a.

A MARK علامت alaumut (pl. اعلومت ulloomut) نشان nishaun, اشارت ishaurut, نقطه nukteh, رسم rusm, شعار sha-ar, اثر asur (plur. اثار asaur), دلالت dulaulut, شوزب shawzub. *A publick mark of infamy* سياست sé-ausut. *A mark on the cheek*, &c. عذار azaur, خال khaul, اشيم asheem. v. *mole.*—*A mark on cattle* سومت soomut, سيمت seemut, دلو duloo, شعب shaab. *A mark* or *price on a piece of cloth* رقم rukum. *A mark for shooting at* تير نشانه teer nishauneh, خبكال khubkaul, طبله tubleh, نشانكاه nishaungah, تيماج teemauj. v. *butt.* — *A mark or proof* عيار a-é-aur, شهادت shuhaudut, كواهي guwauhé, دلالت dulaulut. v. *evidence.* — *An officer of the mint who assays and marks the gold and silver* صاحب عيار sahib a-é-aur, عيار كير a-é-aur geer. *The stamp-master's mark on gold* or *silver* التمغا altumgha.

To mark نشان كردن nishaun kirdun, علامت نمودن alaumut numoodun, اشارت ساختن ishaurut saukhtun, رسم كردن rusm kirdun, نشاندن nishaundun. *To mark* (*Arabick* or *Persian*) *with orthographical points* نقطه نوشتن nukteh nuwishtun, نقاط نويس نمودن nukaut nuwees numoodun, ترقيم كردن turkeem kirdun, رقم ساختن rukum saukhtun. *To mark any thing with white or black dots* ترقيش كردن turkeesh kirdun. *To mark* or *take notice of* بصيرت نمودن buseerut numoodun, اكاه بودن agauh boodun, اكاهي نمودن agauhé numoodun, مستبصر كردن mustubsir kirdun, مشغول بودن mushghool boodun, نكرستن nuggurstun, نكران كردن nugguraun kirdun, نظر ساختن nuzur saukhtun. v. *to note, mind.* — *To mark weights* or *measures* عيار كردن a-é-aur kirdun.

A marker نشان كر nishaun gur, علامت ساز alaumut sauz, اشارت كننده ishaurut koonindeh.

A MARKET, or *market-place*, بازار bazaur, تجارت كاه tujaurut gah, چارسو chaursoo, خان khaun, موسم moosim, سوق sook, تيم teem, كوچه koocheh. (*buying and selling*) خريد و فروش khureed ou furoosh, بازار bazaur, بازاركنا bazaur koona, شرا shura, بيع و شرا bé-a ou shura, داد استاد daud ustaud, داد ستاد daud sutaud, قول و عهد و قرار kool ou ahd ou kuraur. *A market for small wares* محابا muhauba, محابات muhabaut. *A market-day* بازار bazaur, بازار روزي bazaur roozé. *The market people* بازارخلقي bazaur khulké, اهل سوق ahla sook. *The market* or *current price* مرخ جاري murkha jauré. *A market town* بازار شهري bazaur shahuré. *Belonging to a market* بازاري bazauré, چارسو پيوند chaursoo pivund, سوق منسوب sook munsoob.

v. *mercantile.*—*A dull market* بازار غرار bazaur ghuraur, كساد kusaud, بوار buwaur, ضروح zurooh. *A horse-market* شور shoor, شوره shooreh.

To market بازار كردن bazaur kirdun, تجارت ساختن tujaurut saukhtun, تسوق نمودن tusuwwuk numoodun. v. *to deal, traffick.*

Marketable واجب الشرا vajibu'sh'shura, لايق فروش la-éka furoosh, دربازار روان dur bazaur rouvaun, درچارسو جاري dur chaursoo jauré.

A MARKSMAN نشان كوب nishaun koob, علامت زن alaumut zun.

A MARMOSET ميمون maimoon, نسناس nisnaus (fem. نسانس nisaunus). v. *ape.*

A MARRER زبان ساز zé-aun sauz.

MARRIAGE نكاح nikauh (pl. انكحت ankihut, مناكحات munaukihaut), سوري sooré, عرس urs, عروس aroos, عروسي aroosé (pl. عرسات urusaut, اعراس é-araus), كيش keesh, ضر zurr. *A marriage-contract* معاهدت نكاح mu-ahuduta nikauh, عقد نكاح akda nikauh. *A marriage contract signed by a judge* حجت نكاح hujjuta nikauh. *The ratification of a marriage before a judge* كابين kaubeen. *A marriage-portion* كابيني kaubeené, كابين kaubeen, كاوين kauveen, حلوان hulwaun, شيربها sheerbuha, عقر akr. *A marriage-settlement* كابين زن kaubeena zunn, صداق sudauk. *A marriage entertainment* مهماني عروس muhmauné aroos, عرس urus, عروسي aroosé, سور soor. *A dish of meat sent from a marriage entertainment to an absent friend* خونچه khooncheh. *To ask in marriage* بنكاح طلب كردن benikauh tulub kirdun. *To contract marriage* عقد نكاح كردن akda nikauh kirdun. v. *to marry.* —*To give away in marriage* بحلالي دادن behulaulé dadun.

Marriageable لايق نكاح la-éka nikauh, قابل عرس kaubila urs, واجب العروس vajibu'l'aroos.

Married نكاح شده nikauh shoodeh, منكوح munkooh, زوجي zoojé, عروس كردانيده aroos kirdaunédeh, محصن muhsun (fem. محصنت muhsunut, pl. محصنات muhsunaut) حلال hulaul.—*A married man*) زوج zooj, شوهر shoohr, عروس aroos. v. *husband.*—*A married woman* منكوحت munkoohut, شوهر دار shoohr dar, عروس aroos, عروسه aroosеh (plur. عرايس ara-és), خاتون khatoon, تكين tukeen, بهوله buhooleh. v. *wife.*

MARROW مخ mukh, مغز mughz, هشو hushoo, نخ nukhkh, قلب kulb, صليب suleeb, صهارت suhaurut, كنده gundeh, انكله anguleh, كلاچه kulaucheh, مكاك mukauk, مكاكت mukaukut, رم rum, نقي nuké, دل dil, تصيد kuseed, هنت hunnut, جربي jurbé, دمش dumsh. *The spinal marrow* مغز پشت mughza posht, خيط الرقبه kheitu'r'rukubeh, حرام مغز haraum mughz, نخط nukht, نخاع nikhaa.—*Marrowless* غير مغز ghire-a mughz, بي مخ bé mukh. *A marrowless bone* رشرش rushrush.

To MARRY (*take a wife* or *a husband*) عقد نكاح ساختن akda nikauh saukhtun, زوج كرفتن zooj gooriftun, تزوج كردن tuzuwwuj kirdun, زوجي شدن zoojé shoodun, زن كرفتن zun gooriftun, عورت كير نمودن awrut geer numoodun, داماد شدن damaud shoodun, عروس بودن aroos boodun, تاهل ساختن ta-ahhul saukhtun.—(*to join a man and a woman in matrimony*) نكاح كردن nikauh kirdun, عقد نكاح بستن akda nikauh bustun, تزويج ساختن tuzweej saukhtun, زوجات كردن zoojaut kirdun, مزوج ساختن muzawwuj saukhtun, زن دادن zun dadun, داماد كردن damaud kirdun, كتخدا ساختن kutkhoda saukhtun, عروس كردن aroos kirdun, در نكاح پيوستن dur nikauh pivustun, بحلالي وصل كردن behulaulé wusl kirdun.—(*to give away in marriage*) بحلالي دادن behulaulé dadun.

MARS (*planet*) بهرام bahram, القاهر alkauhir, مريخ murreeh, پهلوان سپهر pihluvauna sipiher, باقو baukoo. *The two malignant planets, Mars and Saturn* نحسان nuhsaun, نحسين nuhseen.

A MARSH ورطت wurtut, وحل wuhul, اجم ajum (plur. اجام ajaum), ورغ wurgh, كول kool, اب استاده aub ustaudeh, برين bureen, خره khureh, چرا chura. *A salt marsh* شورستان shooristan.—*Marshy* اجمي ajumé, شوره shooreh.

A MARSHAL سپاهدار جنك sippahdara jung, سردار surdaur, سالارجنك salaurjung. v. *general.* — (*a harbinger*) پيشرو peishrou, فرانق furaunik, پيشادنك peishadunk.

To marshal صف صف كردن suf suf kirdun, صف اراستن suf araustun, نظم ساختن nuzum saukhtun, برجا نمودن burja numoodun. v. *to arrange.*—*To marshal an army in battle array* لشكر صف صف كردن lashkur suf suf kirdun. *To marshal or lead the way* راه نمودن rauh numoodun, پيشرو بودن peishrou boodun.

A marshaller نظم ساز nuzum sauz, صف ارا suf ara, صف صف ارا كننده suf suf ara koonindeh.—*Marshalship* سرداري surdauré, پيشروي peishrouvé.

A MART (*city of traffick*) بندر bender, بندركاه bendergah, كرمان kurmaun. v. also *market.*

MARTIAL جنكي jungé, غازي ghauzé, بهادر bahaudur, دلاور dilawur, دلير dilare, مبارز mo

bauriz, جان اور jaun awur, سرباز ſurbauz, شجيع ſhujé-a, ذو شجاعت zu ſhuja-at, نبرد ازما nub-burd azma, رزم ازما ruzm azma, نبرد پيشه nub-burd peiſheh, كثير الجهاد kuſeeru'l'juhaud. v. *warlike.*—*Martial ſoldiers* سپاهي جهاد پيشه ſip-pahé juhaud peiſheh.

A MARTINET, *martlet* وطواط wutwaut (fem. وطاوطت wutawutut, pl. وطاوط wutawut), وطايط wuta-ét, خطاف khuttauf, پرستو puruſtoo, فرستوغ furuſtoogh, چغنه chughneh. v. *ſwallow.*

A MARTYR شهيد ſhuheed (pl. شهدا ſhuh-da).—*To martyr* شهيد كردن ſhuheed kirdun. v. *to murder, deſtroy.*—*Martyrdom* شهادت ſhuhau-dut. *A place of martyrdom* مشهد muſh-hud, موطن moutun. *To be martyred* شهيد شدن ſhuheed ſhoodun.

To MARVEL سركردان شدن ſurgurdaun ſhoo-dun, سركرداني داشتن ſurgurdauné dauſhtun, عجب بودن ajib boodun, عجبناك ماندن ajib-nauk maundun, تعجب كردن ta-ajjub kirdun, حيران شدن heeraun ſhoodun, اشفتن aſhuftun, اشفته بودن aſhufteh boodun, دمبسته وله شدن dumbuſteh wuluh ſhoodun, شكفتن ſhikiftun, شكوفتن ſhukooftun. v. *to wonder.*

A marvel عجبا ajiba, استغراب iſtighraub, عبرت ybrut, عجاب ajaub, عجيب ajeeb, زول zool. v. *wonder.*

Marvellous عجبناك ajibnauk, غريب ghureeb, عجيب ajeeb, عجايب aja-éb, عبرت امير ybrut ameez, بديع budé-a. v. *wonderful.*—*Marvellouſly* عجبانه ajibauneh. بر وجه غريب bur wujha ghu-reeb, بطور عجبناك betoora ajibnauk.—*Marvel-louſneſs* غريبي ghureebé, عجيبي ajeebé, عجبناكي ajibnauké.

MASCULINE مذكر muzukkur, ذكر zukur, مردانه murdauneh, رجل اسا rujl aſa, مردم سا murdum ſa. v. *male.*—*The maſculine gender* مذكر muzukkur. *A maſculine woman* عورت فحلت awruta fuhlut, زن فحالت zunna fuhaulut.—*Maſculinely* مردانه murdauneh, مذكرا muzuk-kuran.—*Maſculineneſs* مذكري muzukkuré, مردانكي murdaunugé.

A MASH, *confuſed mixture* خلط khult, اميزش ameezíſha, مشوش muſhawwuſh, سرشت ſiriſhta, مختلط mukhtulut, همزجت humzujut, خلوط khu-loot, تشويش tuſhweeſh. v. alſo *meſh.*—*To maſh* خلط باهم زدن khult bahum zudun, اميزش مشوش كردن ameeziſh muſhawwuſh kirdun, سرشت مختلط ساختن ſiriſht mukhtulut ſaukhtun.

A MASK (*viſor*) خال khaul, صورت ſoorut, تبديل صورت tubdeela ſoorut.—(*a ſubterfuge*) صورت معامله ſooruta ma-amleh, بهانه buhauneh, علت yllut. v. *pretence.*—(*a revel*) مسخره mas-khureh. v. *maſquerade.*

To maſk (*conceal with a viſor*) با خال روي پوشيدن ba khaul rooï poſhédun, تبديل صورت نمودن tubdeela ſoorut numoodun.—(*to cover*) پوشيدن poſhédun, صورت معامله نمودن ſooruta ma-amleh numoodun, پنهان كردن pinhaun kir-dun. v. *to conceal, diſguiſe, hide.*

A maſker مسخره maskhureh, اهل خال ahla khaul, صاحب تبديل صورت ſahib tubdeela ſoo-rut, بذله باز buzleh bauz.

Maſked ذو خال zu khaul, مسخره maskhureh, تبديل صورت نما tubdeela ſoorut numa.

A MASON (*ſtone-cutter*) سنك كن ſunk kun, سنك تراشنده ſunk tirauſhindeh, مرخم murukhkhim.—(*a builder with ſtone*) كاركير بنا ساز kaurgeer bunna ſauz, با سنك بناكر ba ſunk bunna gur, با حجر معمار ba hujur ma-amaur. v. *architect.*

Maſonry سنكتراشي ſunk tirauſhé, حجر كني hujur kuné, استاد مرخم uſtauda murukhkhim, علم سنك بناكري ylma ſunk bunnaguré, حجر معمار استادكي hujur ma-amaur uſtaudugé. v. *architecture.*

A maſon's rule تيره teereh, هنجاره hunjaureh, هنجا hunja, هنجار hunjaur, ترازوي بنا turau-zoo-é bunna, زيج zeej, زيك zeek, دستيرك doſteeruk, رزشه ruzſheh, رزه ruzeh, دماك du-mauk, تر turr, مطمار mutmaur, مطمر mutmur. *A maſon's trowel* چنكاله chungauleh.

MASQUERADE تبديل صورت و بذله بازي tubdeela ſoorut wa buzleh bauzé, مسخره mas-khureh, بردي burdé. v. *diſguiſe.*—*To maſquerade* تبديل صورت وبذله باز نمودن tubdeela ſoorut wa buzleh bauz numoodun, مسخره بودن mas-khureh boodun, صورت معامله داشتن ſooruta ma-amleh dauſhtun.

A MASS (*large quantity*) كلان kulaun, كميت كثير kumé-uta kuſeer, كثرت kuſrut, كم متصل kumma muttuſil, مقدار عظيم mukdaura azeem.—(*the groſs*, or *bulk*, *of any thing*) عظم yzum, جماع jumaa, جماعت juma-at, لباكت lubau-kut, مجموعت mujmoo-at. v. *heap, aſſemblage.*

A MASSACRE مقاتلت mukautulut, قتال kytaul, قتل kutl, هلاك hulauk, خونباري khoonbauré, خونفشاني khoonfuſhauné, كش خون kooſh.—*To maſſacre* قتل كردن kutl kirdun, خون ساختن khoon ſaukhtun, خون ريختن khoon reekhtun, سفك دم نمودن ſufuka dum nu-moodun, دمار اوردن dumaur awurdun. v. *to*

murder. *Maſſacred* مقتول muktool, كشته kooſh-teh. v. *murdered.*

MASSINESS, *maſſiveneſs* كلان kulaun, كراني guraune, وزيني wuzeené, ثقل ſikul, ثقلت ſu-kulut. v. *weight.*—*(ſolidity)* يكپاركي eekpaurugé.

Maſſive, maſſy كران guraun, وزين wuzeen, ثقيل ſukeel, رزين ruzeen, بلمه bulmeh. v. *weighty.*—*(ſolid)* يكپاره eekpaureh. v. كاركير.

A MAST تير teer, تير جهاز teera jahauzé, درخت durukht, ستون سفينه ſutoona ſufeeneh, تير كشتي teera kiſhté, صاري ſauré, ساريت ſau-ré-ut, نصبت nuſbut. — *Maſted* ذو تير zu teer, درخت دار durukht dar.—*Oak maſt* بلوط buloot, مازودراز mazoodirauz.

A MASTER صاحب ſahib, مولا or مولي moula, سرور ſurwur, خداوند khodavund, خديو khodé-oo, صاحب دولت ſahib dowlut, ذو zu, اهل ahl, بعل baal. v. *lord, chief, poſſeſſor, pro-prietor.*—*(a director)* سركار ſurkaur, مدبر mudub-bir, مرتب muruttib, مقوم mukawwim. v. *gover-nor.*—*The maſter of a houſe* or *family* خداوند خانه khodavunda khauneh, صاحب بيت ſahib beet, كتخداى kutkhoda-é, سرادار ſuraudar, كدبنه kudeeneh, خانه صاحبى khauneh ſahibé, صاحب خانه ſahib khauneh, خاندان khaunudaun, خاندار khaundar, كدبور kudé-oor, سنور ſu-nawwur, كاوه gaweh, هيله heeleh. *The maſ-ter of a feaſt* سرور مجلس ſurwura mujlis, ولي نعمت wulé namut, ضيافت صاحبى zé-aufut ſa-hibé, مهماندار muhmaundar, ميزبان meezubaun. *A ſchool-maſter* خواجه khojeh, مكتب خواجهي muktub khojehé, معلم mu-ellum, مودب mu-eddib, استاذ uſtauz (plur. اساتيذ aſauteez). *A maſter of any art* or *trade* راستكار rauſtkaur, اموزكار amoozkaur, استاد uſtaud, استاذ uſtauz (plur. اساتيذ aſauteez, اساتذت aſautizut), استاد uſ-taud, پيشه وار peeſheh war, استاكر uſtaugur, ماهر mauhir (plur. مهرت muhrut). v. *artificer.*—*Maſter*, or *ſir* مستر miſter, استاد uſtaud, خواجه khojeh, اغا agha, اقا aka, اق akk. *Mr. Smith* مستر سميت miſter ſmit. *Mr. James* استاد يعقوب uſtaud yakoob. *Mr. John* خواجه جان khojeh jaun. *The maſter of a ſhip* جهاز صاحبى jahauze ſahibé, ربان جهاز rabbauna jahauze, ريس كشتي reiſa kiſhté, كشتيبان kiſhtébaun, رباني rabbauné, ملاح سفينه كذار mullauha ſufeeneh guzaur, سفان ſuffaun, ناخذات nakhu-zaut. v. *mariner.*—*The maſter of the horſe* امير اخور ameera akhore, سراخور ſurakhore, سر سواران ſur ſuvvuraun. *The maſter of a tavern, &c.* سرادار ſuradaur. v. *innkeeper.*—*A fencing-maſter* سلاح شور ſillauh ſhore, سياف ſei-auf. *A dancing-maſter* رقص اموز كار ruks amooz kaur. *A maſter cook* باورجي اول bavurjé awwul, مطبخ اميني mut-bukh ameené. *A riding-maſter* سراخور ſurakhore, رايض ra-éz (plur. رواض ruwwauz, راضت rau-zut), سلاح شور ſillauh ſhore. *The maſter of the houſhold* سراي كتخدا ſura-é kutkhoda.

To maſter (conquer) مغلوب كردن mugh-loob kirdun, غالب شدن ghaulib ſhoodun, دست يافتن doſt é-aftun. v. *to overpower*; *govern, rule.*—*A maſter-hand* دست اموخته doſt amookhteh, ديودستي divdoſté.

Maſterly واقف waukif, دانا dauna, دانشور dauniſhwur, علمي ylmé, اهل ahl. v. *ſkilful.*

A maſterpiece يكانكي eekaunugé, كاركزيده kaura guzédeh, v. *excellence.*—*Maſterſhip, maſtery*, v. *dominion, rule, power, ſuperiority*; *ſkill.*

MASTICATION (*chewing*) همس hums, هرمزت hurmuzut, علك aluk, مضغ muzigh.

MASTICH (*a gum*) كنه kinneh, كيه gé-uh, شهدانه ſhuhdauneh, بهش buhuſh, بناسب bu-nauſib, بناسيب bunauſeeb, اغشك aghaſhuk.

A MASTIFF درواس durwaus. v. *dog.*

A MAT حصير huſeer, حاصر hauſur, حصور huſoor, بساط buſaut, بوري booré, بوريا booré-a, بوريت booré-ut (pl. بواري buwauré), نوالت nu-waulut, سمت ſummut, زيغ zeegh, فحل fuhl, طلت tyllut, مسطح muſteh. v. شاطه.—*A mat on which they kneel at prayer* شليخ ſhuleekh, سجاده ſuj-jaudeh. *A maker of mats* بوريا باف booré-a bauf, بوريا بان booré-a ban, باري bauré, حاصر hauſir, حصيرجي huſeerjé.—*To mat* با حصير پوشيدن ba huſeer poſhédun, با بوريا پوش كردن ba booré-a poſh kirdun. v. alſo رمل and ترويق.

A MATCH (*of a lamp, &c.*) پينه peeneh, پتيله puteeleh, پليته puleeteh, بتيله buteeleh, فتيل futeel (pl. فتايل futa-él), فتيله futeeleh, پيته peeteh, بيته beeteh, ريشته reeſhteh, رشته riſhteh. (*a match of brimſtone, &c. for lighting a fire*) كبريت kibreet, اتش انكيز autaſh angeez, اتش افروز autaſh efrooz. (*a conteſt at any athletic exerciſe*) پيكار peikaur, كشتي guſhté, جنك jung, نبرد nubburd, رزم ruzm. (*game*) بازي bauzé, لعبت laabut. (*an equal*) همال humaul, همپايه humpa-éh, همقدم humkudum, مفاوضت mufawuzut, معادلت maadulut, قرن kurun. (*any thing reſembling* or *tallying with another*) يكساني eekſaune, زوج zouj, زوجان zoujaun, جفت chuft, موازنت muwauzinut, موافقت muwaufi-kut, ابا iba. v. *pair.*—(*a marriage*) نكاح nikauh, عروسي arooſé.

To match (to be equal to) توانستن tuvvanistun, همقدم شدن humkudum shoodun, همپایه بودن humpa-éh boodun. — *(to show an equal, make equal)* مفاوضت نمودن mufawuzut numoodun, معادلت کردن ma-adilut kirdun, همقدم نمودن humkudum numoodun.— *(to confront)* رو برو اوردن roo beroo awurdun, مقابله نمودن mukaubileh numoodun, مواجهت ساختن muwaujihut saukhtun. v. *to oppose.* — *(to suit, resemble)* مانستن maunistun, فراخور امدن furakhoor audun, معادل کردن ma-adil kirdun--*(to suit, proportion)* موافق کردن muwaufik kirdun, یکسانی نمودن eeksauné numoodun, موازي ساختن muwauzé saukhtun.—*(to join in marriage)* نکاح کردن nikauh kirdun, زوجی نمودن zoojé numoodun, زوجات ساختن zoojaut saukhtun. — *(to be married)* زوجی شدن zoojé shoodun, نکاح بودن nikauh boodun.

Matchable همتا humta. v. *suitable, correspondent.*

Matchless بی همتا bé humta, غیر همال ghire-a humaul, بي همان bé humaun, غیر مثل ghire-a misl, بلا تشبیه bila tushbeeh. — *Matchlessly* بر وجه بی همتا bur wujha bé humta, بی همالانه bé humaulauneh. — *Matchlessness* عدم همتا aduma humta, عدم تشبیه aduma tushbeeh.

A match maker (marriage broker) واسط wausit (fem. واسطت wausitut), دلالت نکاح dulauluta nikauh.— *(a maker of matches to burn)* کبریت ساز kubreet sauz, پینه کار peeneh kaur, اتش انگیز گر autaush angeez gur.

A MATE (*husband or wife*) زوج zooj (plur. زوجات zoojaut, dual زوجان zoojaun), همخانه humkhauneh, همخوابه humkhaubeh, همدم humdum, همزانو humzaunoo. v. also *friend, companion.* —*The male mate of an animal* نر nur. *The female mate* ماده maudeh.--*A ship mate* جهاز نشین jahauze nisheen, کشتی نشین kishté nisheen, همجهازی humjahauzé.—*Check-mate (at chess)* شاه مات shah mat. —*To mate*, v. *to match; equal.*

MATERIAL (*consisting of matter*) جسمانی jismauné, جوهري johuré, مادي maddé, مادیت maddé-ut, هیولاني hei-oolauné. v. *corporal.* — *(important)* گران guraun, مهم muhimm, لازم lauzim, مستشري mustushré. — *A material cause* علت مادیت ylluta maddé-ut.

Materials اجزا ajza, مواد muwaud. *Materials for building* کراسته kuraustch.

Materiality جسمانیت jismané-ut.

Materially در حال جوهري dur haula johuré, بطور هیولاني betoora hei-oolauné.— *(importantly)* بر وجه گران bur wujha guraun, مهمانه muhimmauneh, لازمانه lauzimauneh, بطور مستشري betoora mustushré.—*Materialness* حال جوهري haula johuré. v. also *importance.*

Materiate (consisting of matter) از جوهر ساخته uz johur saukhteh, از جسم و مادت مخلوق uz jism ou maddut mukhlook.

MATERNAL مادري maderé, امي ummé, مادررا مخصوص maderra mukhsoos, مادر منسوب mader munsoob.—*Maternity* امومت umoomut.

MATHEMATICAL هندسه منسوب hunduseh munsoob, هندسي hundusé, هندسیت hundusé-ut. v. *geometrical.*—*Mathematically* هندسیانه hundusé-auneh, بر وجه هندسی bur wujha hundusé. v. *geometrically.*—*A mathematician* مهندس muhundis, مهندز muhundiz. v. *geometrician.*—*Mathematicks* هندسه hunduseh, علم هندسه ylma hunduseh, علم غایت ylma gha-é-ut, ریاضیت ré-auzé-ut, علم ریاضیت ylma ré-auzé-ut. *Axioms in mathematicks* اداب هندسیان adauba hundusé-aun, علوم ریاضیت ulooma ré-auzé-ut.

MATINS (*morning prayers*) صباح نمازي subauh numauzé, نماز بامداد numauza baumdaud.

MATRICE, *matrix (the womb)* رحم ruhym (pl. ارحام arhaum), زهدان zihdaun, بوکان bookaun, یوکان é-ookaun. —*(a mould)* تتنک tutunk, قالب kaulib.

MATRICIDE قتل مادر kutla mader.

MATRIMONIAL نکاحي nikauhé, زوجی zoojé. v. *conjugal, nuptial.*—*Matrimonially* نکاحیانه nikauhé-auneh, موافق اداب نکاح muwaufika adauba nikauh.—*Matrimony*, v. *marriage.*

A MATRON خاتون khatoon (plur. خواتین khawateen), تکین tukeen, فنج funuj. *An illustrious matron* خاتون بزرک khatoona buzurk, بلاخیت belaukhé-ut, تبرم tubrum, کدبا kudba, کذبا kuzba, ترکان turkaun. v. also *old woman.*—*A chaste matron* عفیفه afeefeh (pl. عفایف afa-éf), مخدرت mukhuddurut, محصنت muhsunut. *Matronal* خاتوني khatooné, تکینی tukeené. — *Matronly* بر وجه خاتوني bur wujha khatooné, سالدار sauldar.

MATTER هیولي or هیولا hé-oola, جوهر johur, مادت maddut (pl. مواد muwadd), جسم jism, ردا rudda, اصل asl, اصل اول asla awwul, مادت اولي madduta awwulé, بیرنک eebrunk, برنک burunk. v. *substance.*—*Internal matter* باطن مادت bautin maddut, مادت باطن madduta bautin.— *(affair)* کار kaur, باب baub, خصوص khusoos, امر amr, حاجت haujut. v. *thing, business, subject.* —*Purulent matter* ریم reem, ریش reesh, غثیثت ghuseesut. v. *pus.*

To matter (*be of importance*) مهم و لازم شدن muhimm ou lauzim shoodun. (*suppurate*) تقرح نمودن tukurruh numoodun, ريم ساختن reem saukhtun.

MATTHEW متي matta.

A MATTRESS پستر pister.

MATURATION (*ripening*) رسان russaun, ادوا adwa. v. also *suppuration*.

Maturative (*causing to ripen*) نضيج ساز nuzeej sauz.—(*suppurative*) تقرح كنا tukurruh koona.

Mature رسيده russedeh, رس russ, ناضج nauzij, نضيج nuzeej. v. *ripe*.—*Mature in counsel* ناضج الراي nauziju'r'raa-é, بالغ عقل baulighakl. v. *wise*. — *Mature in years* سالدار sauldar, نصف nusuf.

To mature رسيدن russedun, باليدن bauledun, ادوا كشتن adwa gushtun. v. *to ripen*.

Maturely (*ripely*) رسانه russauneh, نضيجا nuzeejan.—(*in good time*) با زمان ba zumaun, بكاه begauh. v. *early*, *soon*.—(*with counsel well digested*) با راي نضيج ba raa-é nuzeej, با عقل بالغ ba akla baulígh, با حكمت ba hykmut. v. *wisely*.

Maturity رسيدكي russedugé, باليدكي bauledugé, ينع eena, ينوع eenoo-a, نضج nuzij, v. *completion*, *ripeness*.

MAUDLIN (*half drunk*) نيم مست neem must.

Maugre, v. *notwithstanding*, *in spight*.

To MAUL كوفتن kooftun, زدن zudun, ضرب كردن zurb kirdun, مشت زدن musht zudun. v. *to beat*, *bruise*, *box*.—*A maul*, v. *mallet*.

A MAUND سنكور sunkoor. v. *basket*.

MAW چينه دان cheeneh dan. v. *crop*, *stomach*.

MAWKISH نا خوشمش na khooshmush, بي لذت bé luzzut, نا لذ na luzz, ابي ساز abé sauz, نا خوشمش بيزاركنا beezaur koona.—*Mawkishness* نا خوشمشي na khooshmushé, عدم لذت aduma luzzut.

A MAW-WORM كرم شكم kirma shikim, دود بطن dooda butun. v. *worm*.

MAXILLARY لحوي luhoo-é, عذاري azauré, چانه منسوب chauneh munsoob, عذار پيوند azaur pivund.

A MAXIM قضيت اشكاره kuzé-uta ashikaureh, قول صحيح koola suheeh, حكم الله hookumullah, حكمت hykmut. v. *axiom*, *precept*.

MAY (*month*) خورداد khordaud, ربيع الاول rabé-u'l'awwul, ماه ايار mauha a-é-aur, مايس ma-és, مايويس ma-é-oos. v. صيف.

MAY: as *I may* مي توانم ma tuvvaunim, قادر مي شوم kaudir ma shoom, در قدرت من است dur kudruta mun ast, از دست من مي برايد uz dosta mun ma bura-éd. *He may* مي تواند ma tuvvaunid, قادر مي شود kaudir ma shood, در قدرتش است dur kudrutish ast, از دست او مي برايد uz dost oo ma bura-éd. *We may* مي توانيم ma tuvvauneem, قادر مي شويم kaudir ma shoo-ém, در قدرت ما است dur kudruta ma ast, از دست ما مي برايد uz dosta ma ma bura-éd. *Ye* or *you may* مي توانيد ma tuvvauneed, قادر مي شويد kaudir ma shoo-éd, در قدرت شما است dur kudruta shuma ast, از دست شما مي برايد uz dosta shuma ma bura-éd. *They may* مي توانند ma tuvvanind, قادر مي شوند kaudir ma shoond, در قدرت ايشان است dur kudruta eishaun ast, از دست شان مي برايد uz dosta shaun ma bura-éd.—*I may not*, *it may not*, v. *cannot*, *impossible*.—*It may be* (*it is possible*) ممكن است mumkin ast, قابل است kaubil ast, امكان است imkaun ast, توان tuvvaun, توانند tuvvaunid. v. *perhaps*.

A MAY-BUG جعل jaal. v. *beetle*.

MAYOR قاضي شهر kauzé-a shahur, پيشكار peishkaur, كلانتر kulauntur, داروغ dauroogh, ويوده waïwodeh, دهقان dihkaun, خان ده khauna dih. v. *magistrate*.

A MAZE دولاب doolaub. v. *labyrinth*.—(*confusion of thought*) جزر و مد اقدام و احجام juzr ou mudda ikdaum ou ihjaum. v. *irresolution*, *perplexity*.—*To maze* گمراه ساختن gumrah saukhtun. v. *to bewilder*.—*To be in a maze* اواره و سركردان بودن awaureh ou surgurdaun boodun, كم شدن gum shoodun. v. *to be astonished*.——*Mazy* مترددد muturuddud, مشوش mushawwush. v. *confused*, *perplexed*.

ME (oblique case of I) [P] مرا mura, [A] ي ee *or* i.—*Do you know what he said to me?* [P] داني چه دانى چه dauné cheh guft mura. *She said, make the experiment on me* [A] قال تجعل التجربة في kala tajaalu't'tujribut fee.

MEAD (*liquor*) عسل اب asil aub.

MEAD, *meadow* چمن chumin, چمنزار chuminzaur, چرا chura, كياهزار gé-auhzaur, چمنگاه chumingah, چراگاه churagah, علفزار alufzaur, مرتع murta, مربع murba, مرج murj (pl. مروج murooj), مرغزار murighzaur, مرغ murigh, ودفت wudfut (pl. وديفت wudeefut), روضت rouzut (plur. روض ruwuz, رياض ra-éz, روضات ruwuzaut, رايضان ra-ézaun), اب abb, ابوت abboot, بنانت bunaunut, مسربت musrubut.

MEAGER لاغر laughir, كم كوشت kum koosht, نهبرت nuhburut. v. *lean*. — (*hungry*) كرسنه gurisneh, جوعان juwaan, برهنه buruhneh, كم kum. v. *poor*, *bare*.

Meagerness لاغري laughiré, كم كوشتي kum kooshté, برهنكي buruhnugé. v. *leanness*, *bareness*.

MEAL *(ground corn)* ارد ard, طحن tihn, دقيق dukeek. v. *flour.*—*To meal* or *sprinkle with meal* تنديغ كردن tundeegh kirdun.—*A meal* or *repast* خورش khoré-ish, خورديني khoreduné, طعام taam, تعشي ta-ashshé. v. *dinner, supper.*—*A meal-man* ارد فروش ard furoosh.—*Mealy (full of meal)* پر ارد pur ard. *(sprinkled with meal)* با دقيق پاشيده ba dukeek paushédeh, تهديغ شده tumdeegh shoodeh. *Mealy-tasted* زو چاشني ارد zu chaushné ard. *Mealy-mouthed* شرمسار shurumsaur, خجل khujul, زو خجلت zu khujulut. v. *bashful.*—*Mealy mouthedness* شرمساري shurumsauré. v. *bashfulness.*

MEAN *(despicable)* پست pust, خور khoor, پست و خور pust ou khoor, حقير hukeer, دني duné, دون doon, ذليل zuleel, افگنده afgundeh, فرومايه furooma-éh, كمينه kumeeneh, كمين kumeen, مذمون muzmoon, كست kust, نزارت nuzaurut, مدفع muduffa, تنوع kutuwa, نكبت nukbut. v. *contemptible, base, poor, humble, pitiful.*—*(middling, moderate)* ميانه دار mei-auneh dar, معتدل ma-atudil, زو اعتدال zu é-atidaul, متوسط mutuwussut, مستوي mustoo-é, مقارب mukaurib. v. also *intermediate.* — *(niggardly)* بي جومردي bé joomurdé, غير بذول ghire-a buzool, بلا مكرمت bila mukrumut. v. *sordid, avaricious.*—*Mean-spirited* بد دل bud dil, بي دل bé dil, نا مرد na murd, زو نفس خسيس zu nufsa khusees. v. *cowardly.* — *Of mean birth* بد نژاد bud nizhaud, بي نسب bé nusb, مجهول النسب mujhoolu'n'nusub, بد اصل bud asl, بي اصل bé asl. *In a mean condition* كمپايه kumpa-éh.

A mean (mediocrity) ميانه mei-auneh, اعتدال é-atidaul, اوسط awsut, وساطت wusautut, سوي or سوا siwa. v. *medium.*—*(the instrument* or *measure used to any end)* موجب moojib, سبب sibub (pl. اسباب asbaub), چاره كار chaureh kaur, وسيلت wuseelut, واسطت wausitut, ذريعت zuré-ut, اجل ajil, اصل asl, فاعل fa-él, بادي baudé, داع daa, v. *cause*; also *interval.*—*Mean time, mean while, in the mean time* در اين ميان dur ein mei-aun, در اين اثنا dur ein isna, بينا beina, بينما beinuma, عند ما ynda ma, فيما feema.

To MEAN مقصود داشتن mukood daushtun, كام نمودن kaum numoodun, مدعي كردن mudaa kirdun. v. *to design, purpose, intend.*

MEANDER *(winding of a river)* طبيت zubé-ut, تضوج tuzawwuj, محنيت muhné-ut, محنونت muhnoonut (plur. محاني muhauné), ضوج zawj, ثني suné, مثنات musnaut (plur. مثانيت musané-ut). v. also *labyrinth.*—*To meander* طبيت داشتن zubé-ut daushtun, تضوج نمودن tuzawwuj numoodun, با ضوج جريان بودن ba zawj juré-aun boodun.

MEANEST پستان pustaun, اسفل asful.

MEANING كام kaum, مراد moraud, قصد kusd, مقصود mukood, مقصد muksud, غرض ghurz, ارادت iraudut, نيت né-ut, سوي sawé. v. *design, intention.* — *(signification)* معني maané, معنيت maané-ut (pl. معاني ma-ané), نتيجه nuteejeh, نحوي or نحوا fuhwa, دلالت dulaulut. v. *sense.* — *A mysterious meaning* لطيف luteef.

MEANLY حقيرانه hukeerauneh, با ذل و ملام ba zull ou mulaum, مذموما muzmooman, با دوني ba doné, خورانه khoorauneh, نكبتانه nukbutauneh, هونا hoonan. *(without dignity)* بي كرم bé kurim, بلا بزركواري bila buzurguwaré, بي شرف bé shuruf, بطور نا شريف betoora na sheereef, بر وجه بد نژاد bur wujha bud nishaud, v. also *poorly, ungenerously.*

Meanness حقارت hukaurut, پستي pusté, خوري khooré, ناكسي nakusé, نامردي namurdé, دوني doné, ذلت zullut, ذل zull, قبح kubuh, خساست khusausut, عدم فضيلت aduma fuzeelut, عدم شرفيت aduma shurfé-ut, كمي بزركواري kumé buzurguwauré. v. *baseness.* — *(want of liberality)* عدم سخا aduma sukha, كمي بذل kumé buzl, عدم مكرمت aduma mukrumut. خسيست khuseesut. v. *avarice, sordidness, niggardliness.*

MEANS *(revenue)* مال maul (pl. اموال amwaul), رزق rizk (pl. ارزاق arzauk), روزي roozé, روزانه roozauneh, روزگانه roozigauneh, عقار akaur, نعمت namut, قسط kyst. v. *fortune, wealth, riches.* — *By all means* بي شك bé shukk, بلا شبهه bila shubheh, يقيمانه eekeemauneh, من كلا وجوه min kulla wujooh. v. *doubtless, certainly.*— *By no means* اصلا aslan, اصلا و قطعا aslan ou kutaan, كلا kulla, هيج heej, هيچ heech, هيچ اصلا heech asla, وجها من الوجوه wujha min u'l'wujooh. v. *never.*

MEANT, مقصود mukood, معهود maahood. v. *designed, signified.*

MEASLES سرخيچه surkeecheh, حصبت husbut, سرخژه surkhzheh. *Measled, measly* زو سرخيچه zu surkheecheh, حصبت دار husbut dar.

MEASURABLE قابل القياس kaubilu'l'ké-aus, لايق اندازه la-éka andauzeh, ممكن پيمان mumkina peimaun. v. also *moderate.*—*Measurableness* قابيلت قياس kaubulé-uta ké-aus, امكان پيمان imkauna pei-maun, لياقت اندازه lé-akuta andauzeh.—*Measurably*, v. *moderately.*

Measure قياس kei-aus, اندازه andauzeh, پيمانه peimauneh, وزن wuzn, سامان samaun, اموغ amoogh, حسب husb, سجحت sujhut, سجيحت sujeehut, مايه ma-éh, مقدار mukdaur, قيمت keemut, كيلت keelut, نهماز nuhmauz, قدر kudr. v. *proportion, mean, portion, allotment*; *moderation.*—*A measure* اندازه andauzeh, هنداز hundauz, كلنده kulindeh, كونيز kooneez, سركچه surkcheh, كوير koo-ér, وزنت wuznut, پيمانه peimauneh. *A measure for corn or other dry goods* كيل keil (pl. اكيال aké-aul), كيلت keilut, مكيل muké-ul (pl. مكاييل muka-él), كليجت kuleejut, جريب jureeb, من munn, منا muna, صواع suwaa, صياع sé-aa (pl. اصوع aswa, اصواع aswaa), داري dauré, مكوك mukook (plur. مكاكيك mukaukeek), مقلد muklud, زهب zuhub, مد mudd, تغتغ tughtugh, نغنغ nughnugh, تنقل kunkul, قباع kuba, اردب irdubb. *Measures for dry goods, sealed by authority* مخاتيم mukhauteem. *To stamp measures with standard marks* تعوير كردن taweer kirdun. *A wine measure* ناطل nautil. *A small measure of wine* (*about an ounce*) وقيت شراب wuké-uta shuraub, اوقيت باده awké-uta baudeh. *Full measure* واني waufé, وافيت waufé-ut, الوافيت alwaufé-ut. *His measure was full* (*he is dead*) پيمانه اش پر شد peimauneh ash pur shud. *An oil measure* كوبين kubeen. *A measure of six feet* بار اغوش bar aghoosh, قامت kaumut. v. *fathom.*—*A measure of three feet* شامان shaumaun, اندان andaun. v. *yard*—*Whatever overflows a measure* ناطل nautil, طفغت tufufut.—*Poetick measure* ترازو كلام turauzoo kulaum, وزن wuzn. (*verse*) *without just measure* نا موزون na moozoon.—*A measure* (*tune*) ترانه turauneh. v. *air.*—*Above measure* بلا قياس bila ké-aus, بي سر و سامان bé sur ou samaun, بلا اندازه bila andauzeh, بي كران béguraun, نهمار nuhmaur, نهبر nuhbuhr, نهبهره nuhbuhreh. v. *immense.* *To buy without weight or measure* بكزاف ستاندن beguzauf sitaundun. *To have hard measure* جور و ظلم يافتن jawr ou zulm é-aftun. v. *to be oppressed.*—*As you measure it will be measured to you* كما تدين تدان kuma tudeen tudaun.

To measure پيمودن peimoodun, قياس كردن ké-aus kirdun, قوس نمودن kawis numoodun, قاس ساختن kaws saukhtun, كيل كردن keil kirdun, اهيختن aheekhtun, مكايلت نمودن muka-élut numoodun. *To measure ground* مساحت كردن musauhut kirdun, مساحت زمين نمودن musauhuta zumeen numoodun. *To measure by the cubit* تذرع كردن tuzurra kirdun.

Measured پيموده peimoodeh, مكيول mukéool, مكال mukaul, مكيل mukeel. *To be measured* پيموده شدن peimoodeh shoodun.

Measurement قياس kei-aus, پيمانكي peimaunugé. *Measurement of ground* مساحت musauhut, زمين قياسي zumeen ké-ausé. *The science of measurement* (*geometry*) علم المساحت ylmu'l'musauhut.

A measurer پيما peima, پيماي peima-é, كيال kei-aul, مساح mussauh. *A land measurer* مساح mussauh, مساح الارض mussauhu'l'erz. *A measurer of words* (*an orator*) سخن پيما sukhun peima. *A measurer of the ways* (*a traveller*) رهرو پيما ruhrou peima.

MEAT (*flesh*) گوشت koosht, لحم luhm. v. *food.*—*Roast meat* كباب kabaub, كوداب koodaub, كوزاب koozaub, شراخي shuraukhé, شراحي shurauhé. v. *roast.*—*Meat roasted in the oven* فرون كبابي furoon kabaubé, گوشت بريان kooshta buré-aun. *Hashed meat* كوفته koofteh, گوشت اوا kooshut awa. *The sound made by meat broiling* نضيضت nuzeezut.

MECHANICAL, *mechanick* (*skilled in mechanicks*) منجنيق شناش munjuneek shinaus, اهل علم ادات ahla ylma adaut. (*belonging to an art or trade*) زو صنعت zu sunaat, استادكي منسوب ustaudugé munsoob, پيشه پيوند peisheh pivund. v. also *mean, servile.*—*Mechanically* موافق علم ادات muwaufika ylma adaut.

A mechanick اهل صنعت ahla sunaat, رنجبر runjbur, استاد ustaud, پيشگر peishgur, پيشه كار peisheh kaur. v. *artificer.*

Mechanism, mechanicks, علم ادات ylma adaut, علم منجنيق ylma munjuneek.

A MEDAL سكه sikkeh. v. *coin.*

To MEDDLE مدخل ساختن mudkhil saukhtun, دخل نمودن dukhil numoodun, معامله كردن ma-amleh kirdun, معالجت ساختن mualijut saukhtun. v. *to intermeddle, deal, busy.*

A meddler معامله ساز ma-amleh sauz, معن maan (fem. معنت ma-anut), فضولي fuzoolé, منفح munfih, عفزر afzur.

To MEDIATE ميانداز شدن mei-aundar shoodun, منتصف كردن muntusif kirdun, از ميانداري صلح ساختن uz mei-aundaré sulh saukhtun, سمسار شدن sumsaur shoodun, بازنانه نمودن baznauneh numoodun, توسط كردن tuwussut kirdun. v. *to interpose.*

Mediate (*interposed*) درميان نهاده dur mei-aun nihaudeh, مابين نشسته mabein nishisteh, دربين مضوع dur bein muzoo-a, درميانه نصب ساخته dur mei-auneh nusb saukhteh.—*Mediately* (*by a secondary cause*) از موجب ثنيان uz moojiba suné-aun.

Mediation ميانه mei-auneh, ميانداري mei-aundaré, وساطت wusautut, توسط tuwussut, درج duruj. v. *intercession*.

A mediator ميانجي mei-aundar, ميانجي mei-aunjé, وسيط wuseet, واسط wausit, مصلح muslih, ارمنده armundeh, منتصف muntusif, تور toor. *Mediatorial* مياندار mei-aundaré, واسط منسوب wausit munsoob. *Mediatorship* منصب مياندار munsuba mei-aundar. *A mediatrix* واسطت wausitut, زني مياندار zunné mei-aundar.

MEDICAL علاج منسوب ylauj munsoob, چاره پيوند chaureh pivund. *A medical composition* بنيت الدوا bunei-utu'd'dawa. *The medical art* اسوت asawut, طب tybb, علم طب ylma tybb, طبت tybbut, طبابت tybaubut, معرفت الدويت maarifuta adwé-ut.

Medicinal زو علاج zu ylauj, چاره نما chaureh numa, طبي tybbé, شافي shaufé. v. *healing, salutary*.— *Medicinally, medically,* طبيانه tubbé-auneh, شافيا shaufé-an.

Medicine علاج ylauj, چاره chaureh, دوا dawa, شربت shurbut, دارو dauroo, معجون maajoon, اساوت asawut, معالجت mu-alijut, طب tybb, شفا shufa, كيس kees. *A purgative medicine* شربت مسهل shurbuta mus-hil, شربت تصفيت shurbuta tusfé-ut. *Students of medicine* كيان kei-aun, كيانا kei-auna. *A medicine chest* دارو دان dauroo dan. *To profess medicine* بزشكي نمودن bezushké numoodun. *To administer medicine* چاره دادن chaureh dadun, مروسيدن mu-roosédun, علاج نمودن ylauj numoodun, تطنيت كردن tutné-ut kirdun. v. موجل—*To make medicines* تداوي ساختن tudawé saukhtun, v. ضياق.

MEDIOCRITY اعتدال é-atidaul, اوساط awsaut, وساطت wusautut, سوي or سوا siwa. v. *moderation*.

To MEDITATE انديشه كردن andeesheh kirdun, انديشيدن andeeshédun, فكر نمودن fikr numoodun, تفكر كردن tufikkur kirdun, انجايدن anjaï-édun, تصور ساختن tusawwur saukhtun, تدبير كردن tudbeer kirdun, متدبر ساختن mutudubbir saukhtun, تدبر نمودن tudubbur numoodun, پنداشتن pindaushtun, تامل نمودن ta-ammul numoodun, پنداريدن pindaurédun, تلاوت كردن tilawut kirdun, تانق ساختن ta-annuk saukhtun, حرث بودن hurs boodun. v. *to consider, reflect, contemplate, think: contrive, plan*.—*To meditate on the issue of any thing* عاقبت انديش ساختن aukibut andeesh saukhtun. *To meditate flight* اهنگ گريز كردن ahunga gureez kirdun. *To meditate any thing good* خير انديشيدن kheir andeeshédun. *To meditate any thing bad* بد انديش داشتن bud andeesh daushtun.

Meditation انديش andeesh, انديشه andeesheh, فكر fikr, تفكر tufikkir, تلاوت tulawwut, تدبر tudubbir, پندار pindaur, تامل ta-ammul, تصور tussawwur. v. *thought*.

Meditative زو انديش zu andeesh, انديشهرا مشغول andeeshehra mushghool, پندار نما pindaur numa, زو دور پندار zu door pindaur, فكررا منسوب fikrra munsoob.

MEDITERRANEAN در ميان بر dur mei-auna burr.—*The Mediterranean sea* بحر الروم buhru'r'room.

MEDIUM ميانه mei-auneh, ميان mei-aun, ميانكي mei-aunugé, بين bein, اثنا isna, وسط wusut. v. *middle*.—(a *mean*, or *cause*) وساطت wusautut, سبب sibub (pl. اسباب asbaub). *A medium quantity (just sufficient, competent)* وجه كفاف wujha kufauf.

A MEDLAR كندس kundus, كندسه kunduseh, زعر zaar, زعرور zaaroor, ازكيل azshgeel, كوژ koozsh, ازدف azshduf, ازدف azduf. *The medlar-tree* درخت كندس durukhta kundus.

A MEDLEY خلط khult, اميزش ameezish. v. *mixture*. — *Medley* (adject.) اميخته ameekhteh, مخلوط mukhloot. v. *confused, mingled*.

MEDULLARY مغزرا منسوب mughzra munsoob, مخرا پيوند mukhra pivund, مغزي mughzé.

Meed, v. *reward*; *present, gift*.

MEEK ملايم mula-ém, نرم nurm, نرم دل nurm dil, حليم huleem, زو صبر zu subr, مظلوم muzloom, نا متكبر na mutukubbir. v. *gentle, mild*.

To meeken ملايم كردن mula-ém kirdun, نرم دل ساختن nurm dil saukhtun, حليم نمودن huleem numoodun. v. *to soften*.

Meekly ملايمانه mula-émauneh, با نرم دلي ba nurm dilé, حليما huleeman, مظلومانه muzloomauneh.

Meekness ملايمت mula-émut, نرمي nurmé, نرم دلي nurm dilé, التيام ilté-aum, حلم hylm. v. *mildness, gentleness*.

Meer, v. *mere*: also *lake*; *boundary*.

Meet, v. *fit, proper, qualified, suitable*.

To MEET *(face to face)* رو برو مصادف كردن roo beroo musaudif kirdun, رو برو شدن roo beroo shoodun, دو چار خوردن doo chaur khoredun, همديگررا ديدن humdigurra deedun, استقبال نمودن istikbaul numoodun, پذيره شدن pizzeereh shoodun, پيش امدن peish aumudun, مقابل شدن mukaubil shoodun, واقع بودن wauka boodun, فا داشتن fa daushtun, فا كرفتن

fa gooriftun, كاويدن kawédun, فراز شدن firauz ſhoodun, لقا كردن luka kirdun. v. *to encounter.* — (*to aſſemble* or *meet together*) عقد مجلس داشتن akda mujlis daushtun, ملاقات كردن mulakaut kirdun, ملاقات همديگر نمودن mulakauta humdeegur numoodun, ويشانيدن weeſhaunédun, جمع شدن jumma ſhoodun, فراهم امدن furauhim aumudun, تجاري كردن tujauré kirdun. *To meet with* (*light* or *fall upon*) راست افتادن rauſt uftaudun, مصادف شدن muſaudif ſhoodun, موافقت نمودن muwaufikut numoodun. (*to engage, encounter*) محاربه ساختن muhauribeh ſaukhtun, وقعت كردن wukaat kirdun. v. *to fight.* — *To meet (join, unite)* وصال كردن wuſaul kirdun, اتصل يافتن ittiſaul é-aftun. *To meet* or *advance half way* نيم راه پيش امدن neem rah peiſh aumudun. *To cauſe things to meet* سفتيدن ſuftédun.—*Meeting* (part.) رو برو مصادف كنان roo beroo muſaudif koonaun.

A meeting مجلس mujlis, جماعت juma-at, اجماع ijma, محفل muhfil, هنكامه hungaumeh, انجمن anjumin, ملاقت mulaukut, تواصل tuwauſul. v. *aſſembly.* — *The meeting* or *conflux of ſtreams* مسيل muſeel, مجمع النهرين mujma-u'n'nuhrein, ملتقي or ملتقا multika.—*A meeting-houſe* جماعت خانه juma-at khauneh. — *A meeting on buſineſs* خرانبار khuraumbaur.

Meetly, meetneſs, v. *fitly, fitneſs.*

MEGRIM درد سر durda ſur. v. *head-ach.*

MELANCHOLY سودا ſowda, كش سياه kuſha ſé-ah, سواد ſuwaud, دلفكاري dilfikauré, دلماندكي dilmaundugé, دلشكستكي dilſhakuſtugé, دلتنكي diltunké, دلبستكي dilbuſtugé, دلكيري dilgeeré, قساوت kuſſawut, غم ghum, ملالت mulaulut, غصه ghuſſeh, كدر kudur, تاسه tauſſeh, ترح turuh, ملنخوليه melankholé-uh. v. *grief.* — *To make melancholy* سودا كردن ſowda kirdun, دلفكار ساختن dilfikaur ſaukhtun, دل كرفتن dilgooriftun, دلمانده كردن dilmaundeh kirdun, دلتنك ساختن diltunk ſaukhtun. *To diſpel melancholy* دفع غم كردن dufaa ghum kirdun, ترح زدا ساختن turuh zuda ſaukhtun. *Wine which diſpells melancholy* باده غمكسار baudeha ghumkuſaur.

Melancholy, melancholick سوداوي ſowda-wé, سودايي ſowdaï-é, سوداكر ſowdagur, سودا زد ſowda zud, غم زده ghum zuddeh, ماتم زده mautim zuddeh, غمكين ghumkeen, ملول mulool, دلكير dilgeer, دلتنك diltunk, دلبسته dilbuſteh, دل شكسته dil ſhakuſteh, خاطر مانده khautir maundeh, دلفكار dilfikaur, كدر پذير kudur pizzeer, زو تاسه zu tauſſeh, حزين huzeen, محزون muhzoon, زو قساوت zu kuſſawut, روب raub (plur. روبي rauba). v. *gloomy-minded, diſmal.* — *A melancholy man* صاحب سودا ſahib ſouda (pl. اصحاب سودا aſ-hauba ſowda), اهل تيره ضمير ahla teereh zumeer. *He has become melancholy* تيره كشت teereh guſht.

MELILOT (*plant*) شاخك ſhakhuk, اكليل الملك iklilu'l'melek, شنجار ſhinjaur, شنكار ſhinkaur, شنكال ſhinkaul, موفلون moufloon. *Melilot root* غنجار ghunjaur.

To meliorate, v. *to better, improve.*

MELLIFEROUS (*producing honey*) عسال aſ-ſaul, شكر بار ſhukr bar. — *Mellification* (*making honey*) عسل ساز aſul ſauz, موري mu-erré, موتري mu-uturé. — *Mellifluence* (*a flow of honey or ſweetneſs*) عاسلي auſulé, شكر ريزي ſhukr reezé. — *Mellifluent, mellifluous* (*flowing with honey*) عاسل auſul, عاسلت auſilut, شكر ريز ſhukr reez.

MELLOW رس ruſs, رسيده ruſſédeh, ناضيج nauzeej, ناضج nauzij. v. *ripe*; alſo *unctuous.* — *Mellow* or *ſoft in ſound* زو خوش صدا zu khooſh ſuda, اواز نازك دار awauza nauzik dar. (*intoxicated*) اسيمه دماغ aſeemeh dumaugh, مست muſt, مست خراب muſta khoraub. v. *drunk.*

To mellow (*mature*) رسيدن ruſſédun, رسيده كردن ruſſédeh kirdun, رس ساختن ruſs ſaukhtun. v. *to ripen, ſoften.* — (*to become ripe*) رسيدن ruſſédun, رسيده كشتن ruſſédeh guſhtun, رس شدن ruſs ſhoodun.

Mellowneſs رسيدكي ruſſédugé, نضج nuzij, ينع eena. v. *ripeneſs.*

MELODIOUS خوشخوان khooſhkhaun, زو اهنك و صدا zu ahunk ou ſuda, اهنكي ahungé, زو لحن zu luhun, اهل نغمت ahl nughmut. v. *muſical.*—(*melodiouſly*) با اهنك و صدا ba ahunk ou ſuda, باخوش الحان ba khooſh alhaun.

Melodiouſneſs, melody اهنك ahunk, هم اهنكي hum ahungé, ترانه turrauneh, لحن luhun (pl. لحون luhoon, الحان alhaun), نغمت nughmut (plur. نغمات nughumaut), نوا nuwa, نوابي nuwaï-é, طنن tuſun. v. *muſick.*

A MELON طبيخ tubeekh, بطيخ buteekh, بطيخت buteekhut, خربزه khurbuzeh, پوله pooleh, كفه kefeh, واركار waurkaur, وركار wurkaur, نواش nuwauſh, لواش luwauſh, انكاره angaureh. *A ſmall odoriferous melon* شهام ſhumaum, شمامت ſhumaumut, دستنبويه doſtumboo-éh. *A bad* or *unripe melon* فقوس fukoos, كاليا kaulé-a, كاليار kaulé-aur, كلك kuluk, باشنك bauſhunk. *A water melon* سغنجه ſufunjeh, سغنج ſufunj

ابدان aubdaun, ابدن aubdun, الجو aubjoo, الخور aubkhore, الخوست aubkhooft. *A melon-ground* بطيخ بوستاني buteekh boftauné, وارکار waurkaur, مبطخت mubtukhut, باشنکان ba-fhungaun, ورکار wurgaur.

To MELT (*make liquid*) گداختن gudaukhtun, گدازانیدن gudauzanédun, گداز کردن gudauz kirdun, زوب ساختن zaub faukhtun, ابدار نمودن aubdar numoodun, تموية كردن tumweeh kir-dun, تذويب ساختن tuzweeb faukhtun, استلا کردن iftila kirdun, اصهار نمودن if-haur nu-moodun, تفت کردن tuft kirdun. v. *to diffolve.* —*To melt gold* زر تسبیک کردن zur tufbeek kir-dun, زهب سبك ساختن zuhub fubik faukhtun. —*To melt filver* سیم سبک کردن feem fubik kirdun, فضت تسبیک ساختن fyzzut tufbeek faukhtun. —*To melt* (*become liquid*) گداختن gudaukhtun, گدازیدن gudauzédun, گداز شدن gudauz fhoodun, زایب بودن za-éb boodun, اب شدن aub fhoodun, بخسیدن bukhfédun, بخسانیدن bukhfanédun, میع بودن mei-a boo-dun, هیع شدن hei-a fhoodun. *To melt* or *soften to tenderness* نرم کردن nurm kirdun, نرم دل ساختن nurm dil faukhtun, جان گداختن jaun gudaukhtun, خاطر نواز کردن khautir nu-wauz kirdun. *To melt* or *be foftened* نرم گشتن nurm gufhtun, نرم دلي يافتن nurm dilé é-aftun, جان گداز داشتن jaun gudauz daufhtun.—*To melt as a candle* موم کردن moom kirdun.

Melted گداخته gudaukhteh, مذاب muzaub, گدازیده gudauzédeh, صهير fuheer.—*Melted fat* منهم munhumm.

A melter گدازنده gudauzindeh.

Melting گداز gudauz, مذيب muzeeb. *Melt-ing fat* مجمل mujmil, ميع mei-a. *Melting but-ter* سلو fuloo. *Melting lead* هيع hei-a. *Melt-ing gold* or *filver* تسبیک tufbeek, سبك fubik.

A MEMBER عضو azoo, ارب irb, شلو fhuloo, جدل jidl, بتيلت buteelut. v. *limb.*—(*a claufe* or *head of difcourfe*) فصل خطاب fufla khutaub, قطعت سخن kutaata fukhn.—(*one of an affembly* or *community*) یکی زان میان مجلس eeké zaun mei-auna mujlis, فرد محفل furda muhfil, کسي از جماعت kuffé uz jumaat, شخص همخانکي fhukhfa humkhaunugé. *A member of a college* پرورده مدرسه purwurdeh muduruffeh. *A mem-ber of a corporation of artifans* شخص عرفت fhukhfa urfut.

A MEMBRANE ادمت adamut, پرده perdeh, نوف foof. *The membrane of the brain* پرده مغز perdeha mughz, ام دماغ umma dumaugh, غشا ghufha, سحاءت fuhaat. *The membrane which envelopes a child in the womb* تامور taumoor, دواج duwauj, مشيمت musheemut (plur. مشيم mu-fheem), شاهد fhauhid, حولا hawla, هتك hutik, نقو fikoo, نقات fikaat. *The membrane which inclofes the inteftines* جگر اکند jigur agund. *The membrane of the heart* پرده دل perdeha dil, خلب khulb, تامور taumoor, تامورت taumoorut.—*Mem-braneous* فوفي foofé, زو پرده zu perdeh.

Memento, v. *memorial, notice, hint.*

MEMOIR خبر khubr. v. *hiftory: notice.*

MEMORABLE یاد کار é-aud kaur, مشهور mufh-hoor, واجب الذکر vajibu'z'zikr, لایق یاد la-éka é-aud.—*Any thing memorable* مذکرت muzkurut, اثر afur (plur. اثار afaur, ماثر maafur). *Memorably* بر وجه لایق یاد bur wujha la-éka é-aud, بطور واجب الذکر betoora vajibu'z'zikr.

A memorandum یاد اور é-aud awur, ذکر خط zikr khutt, یاد داری é-aud daré, ذکرت zik-rut. *A memorandum book* ذکره نامه zikreh na-meh, کتاب یاد اور kitauba é-aud awur.

A memorial یاد کار é-aud kaur, یاد کرد é-aud kird. v. *monument.*—*A memorial* (*cafe* or *petition*) عرضه arzeh, عرضه داشت arzeh daufht.—*Memorial* (*prefervative of memory*) یادکار اور é-audkaur awur, یاد کرد ساز é-aud kird fauz. v. alfo *remembered.*—*To memorize.* v. *to record.*

Memory (*the recollective faculty*) خاطر khautir, زهن zuhn, عقل akl, خیال khé-aul, حفظ hyfz, حافظت haufizut, قوت محافظت kuwwuta mu-haufizut, قوت حافظت kuwwuta haufizut.—(*re-membrance*) یاد é-aud, یاکار é-audkaur, ذکر zikr, خاطر نشان khautir nifhaun. *To commit to memory* استظهار کردن iftizhaur kirdun, حفظ ساختن hyfz faukhtun, مضبوط نمودن muzboot numoo-dun, استحفاظ کردن iftihfauz kirdun, در خاطر نشاندن dur khautir nifhaundun. *To occur to the memory* بیاد امدن bé-aud aumudun, در خاطر رسیدن dur khautir rufédun. *To preferve in me-mory* یاد داشتن é-aud daufhtun, یاد گرفتن e-aud gooriftun, ذکرت نمودن zikrut numoodun, بیاد بودن é-aud boodun. *To recall to memory* بیاد اوردن bé-aud awurdun, مستحضر نمودن muftuh-zir numoodun, تذکیر کردن tuzkeer kirdun, تذکر یافتن tuzukkir é-aftun.—*Of pious memory* مرحوم murhoom, جنت عشيان jinnut afhé-aun, مغفور له mughfoorun leh. v. *defunct.*

MEN (plur. of *man*) ادمیان adamé-aun, بني ادم bené adam, ناس naus, انام anaum, بشر bufhr, خلق khulk, اخلاق akhlauk, خلوق khu-look, قوم koom, اقوام akwaum, عالم aulum,

برنسا burnusa, برناسا burnausa, اناسي anausé, اناسم anausum, عالميان aulmé-aun. v. *mankind, people.*—*Men and devils* انس و جن auns ou jinn, الثقلان assakulaun, الثقلين assakuleen. *Men* (or *attendants*) توابعي tuwauba-é, طايفه ta-éfeh, سواري suwauré, حشم hushum, اتات ataut, تبع tuba. v. *retinue, train.*—*Men and maid servants* برزگان burzugaun.—*How many men?* چند كس chund kus? *A great number of men* عرف انام urfa anaum. v. *multitude.* — *Amongst the men* در ميان كسان dur mei-auna kussaun.

To MENACE ستم انداختن situm andaukhtun, تهديد كردن tuhdeed kirdun, تخويف ساختن tukhweef saukhtun, وعد زدن waad zudun. v. *to threaten.*

A menace ستم situm, ايعاد a-é-aud, تهديد tuhdeed, تخويف tukhweef, سرزنش surzunish. v. *threat.*— *An answer mixed with menaces* جواب تهديد اميز juvaub tuhdeed ameez.— *A menacer* ستم انداز situm andauz, تهديد كننده tuhdeed koonindeh.

A MENAGE (*collection of animals*) جمعيت جانوار juma-é-uta jaunwaur, جمع حيوان jumaa heewaun.

To MEND مرمت كردن murummut kirdun, تعمير ساختن taameer saukhtun, خوبتر كردن khoobtur kirdun, بهتر نمودن behter numoodun, اصلاح كردن islauh kirdun, تصحيح ساختن tusheeh saukhtun, براوردن burawurdun. v. *to amend, repair, correct, improve, increase.*—(*to become better*) اصلح شدن asluh shoodun, بهتر كشتن behter gushtun, خوبتر بودن khoobtur boodun. — *To mend a garment* پاره زدن جامهرا paureh zudun jammehra, پينه دوختن جامهرا peeneh dookhtun jammehra, ترقيع كردن turké-a kirdun. *To mend in health* افافت يافتن ifaufut e-aftun. v. under *health.*—*To mend one's fortune* مال ترقي كردن maul turukké kirdun. *To mend one's own manners* اصلاح و تربيت يافتن islauh ou turbé-ut e-aftun, متنبه شدن motanebbih shoodun. *To mend another's manners* اصلاح و تربيت دادن islauh ou turbé-ut dadun.

Mendable ممكن اصلاح mumkina islauh, قابل تصحيح kaubila tus-heeh, لايق نفع la-éka nufa.

A mender بهتر ساز behter sauz, خوبتر كننده khoobtur koonindeh.

Mendicant, v. *beggar*; also *poor.*

MENIAL (*belonging to retinue or train of servants*) سواري پيوند suvvauré pivund, خدامرا منسوب khudaumra munsoob, خدمتكاري khydmutkauré. *A menial servant* خدمتكار khydmutkaur, خادم khaudim, عبد abd, بنده bundeh, پيشكار peishkaur, خواجه سرا khojeha sara.

MENSAL خوانرا منسوب khaunra munsoob.

MENSES حيض heiz, جديل judeel, جار jaur, طمث tums, ثمول sumool.—*Menstruous* حيض دار heiz dar. *A menstrous woman* حايض ha-éz, ديستانه deestauneh, ديستانا deestauna.

Menstrual, v. *monthly.*—*A menstruum*, v. *dissolvent.*

MENSURATION قياس ké-aus, پيمانه ساز peimauneh sauz, اندازه نما andauzeh numa. v. *measure.*—*Mensurable*, &c. v. *measurable*, &c.

MENTAL (*existing in the mind*) در خاطر شو dur khautir shoo, بدل نشانده bedil nishaundeh.—(*belonging to the mind*) عقلرا منسوب aklra munsoob. v. *intellectual, ideal.* — *Mental prayer* ذكر خامل zikra haumil.—*Mentally* درخاطر dur khautir, خيالانه khé-aulauneh. v. *ideally.*

MENTION ياد é-aud, ذكر zikr, تذكر tuzukkur. *Favourable* or *honourable mention* ذكر جميل zikra jumeel. تذكر بالخير tuzukkura bi'l'kheir.—*To mention* ياد كردن é-aud kirdun, ذكر ساختن zikr saukhtun, تذكر نمودن tuzukkur numoodun.

MERCANTILE بازاري bazauré, متجر منسوب mutjur munsoob, تجارت پيوند tujaurut pivund, داد ستاد ساز daud sitaud sauz. *A mercantile agent* تجار وكلي tujaur vakeelé. *A mercantile agreement* بيعت bé-at, عقد akd. *A writing signed by a judge confirming a mercantile agreement* خله khuleh.

Mercenary, v. *hired, venal.*—*Mercenariness*. v. *venality.*—*A mercenary*, v. *hireling.*

A MERCER بريشيم فروش bureesheem furoosh, ابريشيمي abrisheemé, قزاز kuzzauz, حرير بياع hureer bei-é-a, ولاد فروشنده wulaud furooshindeh. — *Mercery* حرير hureer, حريرت hureerut, دمقس or دمقص dimuks, ولاد wulaud.

MERCHANDISE بازار bazaur, بازاركاني bazaurgauné, تجارت tujaurut, متجر mutjur, رنجبري runjburé, معامله ma-amleh, فروخت furookht, فروختگي furookhtugé, اشترا ishtira, داد ستاد daud sitaud, علاقت alaukut, سودگري sooduguré, خريد و فروخت khureed ou furookht. v. *trade.*—(*wares*) اسباب asbaub, متاع mutaa (plur. امتعت amtaat), قماش kumaush (pl. اقمشت akmishut), بياعت bé-aat (plur. بياعات bé-a-aut), بار خانه bar khauneh, سلعت silaat (plur. سلع sula), اثاث asaus, عرض erz, جنس jins, اجناس ajnaus, مال maul, اموال amwaul. *Rich merchandize* امتعت گران بها amtaata guraun buha. *Low priced merchandize* متاع بايق mutaa ba-ék,

خوردوات khorduwaut. *Saleable merchandize* اسباب روان asbauba rouvaun, متاع جاري mutaa jauré, انفاق anfauk. *Unsaleable merchandize* اسباب نا روان asbauba na rouvaun, متاع نا جاري mutaa na jauré, نبهرج nubuhruj, نبهره nubuhreh. *Merchandize sold with liberty to return it, if faulty, in a given time* مخير بازار mukheera bazaur. *One who sells merchandize for others* دلال dulaul, مبرطش muburtish. v. *broker.*—*To barter merchandize for merchandize* مبادلت كردن mubaudilut kirdun, بداد ساختن budaud saukhtun, المتاع بعرض دادن almuta be-arz dadun. v. *to exchange.*—*To merchandize* بازار كردن bazaur kirdun. v. *to trade, deal.*

A merchant بازاركان bazaurgaun, تاجر taujir (plur. تجار tujjaur), رنجبر runjbur, بيع bé-a, سوداكر soodugur, دهقان dihkaun, ضيطار zeitaur, رقاحي rukauhé. *A rich merchant* خواجه khojeh. *A poor merchant* قليل البضاعت kuleel-u'l'buzaat. *A merchant's capital in trade* بضاعت buza-at.—*Merchants* اصحاب تجارت as-hauba tujaurut, طواين تجار tuwa-éfa tujjaur, ارباب بازاري arbauba bazauré, بازار خلقي bazaur khulké, داج daujj, رنجبران runjburaun.

A merchant-man (trading vessel) جهاز تجارت jahauza tujaurut, رنجبر كشتي runjbur kishté, ماوصه ma-ooseh.

Merchantable لايق تجارت la-éka tujaurut, قابل داد ستاد kaubila daud sutaud.

MERCIFUL ذو مرحمت zu murhumut, مشفق mushfik, ذو شفقت zu shufkut, رحمن ruhmin, رحمان ruhmaun, رحيم ruheem, مترحم muturuhhim. v. *compassionate.*—*Mercifully* مشفقانه mushfikauneh, با مرحمت ba murhumut, با شفقت ba shufkut, با نرم دلي ba nurm dilé.—*Mercifulness* مرحمت murhumut, نرم دلي nurm dilé. v. *mercy.*

Merciless بي رحم bé ruhm. v. *inhuman, hard hearted.*—*Mercilessly* ظالمانه zaulimauneh. v. *inhumanely, cruelly.*—*Mercilessness* عدم مرحمت aduma murhumut. v. *inhumanity, hard-heartedness.*

MERCURIAL (*consisting of or mixed with quick-silver*) عطاردي utauridé, ابق اميز abik ameez, از ژيوه ساخته uz zsheeweh saukhteh. v. also *sprightly.*

Mercury عطارد utaurid, ابق or ابك abik, ژيوه zsheeweh.—*The planet Mercury* عطارد utaurid, تير teer, دبير dubeer, زادوس zaudoos, zaudoosh. v. also *sprightliness.*

MERCY مرحمت murhumut, رحمت ruhmut, شفقت shufkut, بخشايش bukhsha-ésh, نرم دلي nurm dilé, ملايمت mula-émut. v. *compassion, tenderness.*—(*pardon*) عفو afoo, مغفرت mughfirut, غفران ghufraun, غفرت ghufrut. *May he have mercy and pardon, and the blessing of God* عليه الرحمت والغفران و الرضوان aleihi'r'ruhmutu wa'l'ghufraunu wa'r'rizwaunu. *Mercy! mercy!* مدد mudud! يامدد ya mudud! واي مدد wa-é mudud! الامان alamaun! v. *quarter.*—*O God have mercy on him!* واي مدد الله wa-é mudud allah!

MERE (*pure*) خالص khaulis, صاف sauf, صافي saufé, ناب naub, صريح sureeh, عيني a-éné, ساده saudeh, پاك pauk, محض muhz.—*A mere blasphemer* خالص كافر khaulis kaufir. *The mere truth* حق صريح hukka sureeh. *Mere corruption and error* عيني تباهي و محض كمراهي a-éné tubauhé wa muhz gumrauhé. *It is a mere jest* لهو باطل است lihwa bautil ast.—*Merely* عينا a-énan, بعينه bi-aïnihi, محضا muhza.

A MERE ابدان abdaun, بحيرت buheerut. v. *lake, pool:* also *boundary, marches.*

Meretricious, &c. v. *whorish.*

MERIDIAN ظهري zuhré. *The meridian* ظهر zuhr, زمان ظهري zumauna zuhré, قايم الظهيرت ka-ému'z'zuheerut, نيمروز neemrooz. v. *midday.*—*The prince of the meredian (the sun)* سلطان نيمروز sultana neemrooz.—*The meridian of glory and power* ارتفاع فر و شوكت irtifaa fur ou shoukut.—*The meridian line* خط نصف النهار khutta nusfu'n'nihaur.—*Meridional.* v. *southern.*

MERIT فضل fuzl, استحقاق istihkauk, لياقت lé-aukut, استعداد istadaud, نيك كاري neek kauré, اندر خوري andur khoré, مسعات musaat, قدم kudum, قدمت kudumut, عرف urf. v. *excellence:* also *claim, right.*—*Merit or merited reward* مكافات mukafaut, مثاب musaub, ثواب suwaub, مزد muzd, اجر ajir. *Merited reward or punishment* جزا juza, قناوت kunawut.—*To merit,* v. *to deserve.*

Meritorious مستوجب الثواب mustoojibu's'suwaub, واجب المكافات vajibu'l'mukafaut, مجمل mujummil, نيكو neekoo.—*Meritoriously* بطور مستوجب الثواب betoora mustoojibu's'suwaub, بر وجه واجب الاجر bur wujha vajibu'l'ajr, مجملانه mujummilauneh—*Meritoriousness* مجملي mujummulé. v. *merit.*

A MERMAID بنت البحر bintu'l'buhr, بنت الما bintu'l'ma.

MERRILY شادمانه shaudmauneh, با سرور و نشاط ba suroor ou nishaut, فرحا furuhan, با صفا ba sufa, خرمانه khurrumauneh, مسرورا musrooran, با خوش دلي ba khoosh dilé.

To merrimake, v. *to make merry, feast.*

Merriment, merriness, v. *mirth.*

Merry شاد shaud, شاز shauz, شادمان shaudmaun, خوش دل khoosh dil, خوش حال khoosh haul, خنده khundeh, مسرور mesroor, خرم khurrum, بهيج buheej, كشاده kushaudeh, بسيم buseem, شادان shaudaun, دلشاد dilshaud, سبک روح subuk rooh, فرحناک furuhnauk, فروح furooh, جذل juzil, جذال jauzil, جذلان juzlaun, شوخ shookh. v. *glad*, *cheerful*, *gay*, *laughing*. — *To make merry* عيش و عشرت كردن a-ésh ou yshrut kirdun, نغايس و شراب بهيت خوردن nufa-és ou shuraub buhé-ut khoredun, ذوق و صفا طعم كردن zook ou sufa taam kirdun. *To be merry* خوش دل شدن شاد بودن shaud boodun, khoosh dil shoodun, نازيدن nauzédun, خرمى نمودن khurrumé numoodun.

A merry-andrew, v. *jack-pudding*.

MESH (*insterstice of a net*) شباكت shubaukut (plur. شبابيك shubaubeek), قفص kufus.— *A sieve with large meshes* پنكن punkun.

A MESS (*dish of meat*) طعم taam, كباب kabaub, نعمت namut.—*To mess*, v. *to eat*, *feed*.

A MESSAGE خبر khubr, انها anha, رسالت rusaulut, پيام pei-aum, پيغام peighaum, اكاه agauh, خط khutt.

A messenger نامه ور nameh wur, كيسه دار keiseh dar, خبرجي khubrjé, نوند nuvind, پيک peik, پيغامبر peighaumbur, رسول rusool, بريد bureed, پيامبر pei-aumbur, ايلچي eilché, الوك alook, اسكدار askudaur. v. دراى also *courier*.— *The messenger of good news* مژده رسان muzshdeh rusaun, مژدكان اور muzshdugaun awur, مژدهجي muzshdehjé, مبشر mubushshir. v. under *news*.— *The messenger of death* ناعي na-aï.

MESSIAH المسيح almeseeh.

A MESSMATE همسفره humsufreh, همكاسه humkauseh.

A MESSUAGE ضيعت zé-aat, عقار akaur, خانه khauneh. بيت beet. v. *house*.

MET (part. pret. of *meet*) رو برو مصادف شده roo beroo musaudif shoodeh, دو چار خورده do chaur khoredeh, فا كرفته fa goorifteh, واقع شده wauka shoodeh.—*I met* رو برو مصادف كردم roo beroo musaudif kirdum. *He met* رو برو مصادف كرد roo beroo musaudif kird.

METAL معدن maadun (plur. معادن maadun), معدني maaduné, مهل muhl. *The dross of metal* فلز fulz, نخجد nukhjud. v. *dross*. —*Metal of which they make cannon*, *bells*, &c. توج tooj, روي rooï.

Metallick, *metalline* معدي maaduné, معدن دار maadun dar, مهلرا منسوب muhlra munsoob.

To METAMORPHOSE تبديل صورت كردن tubdeela soorut kirdun, تبديل شكل نمودن tubdeela shukl numoodun, مسخ ساختن musikh saukhtun.—*Metamorphose*, *metamorphosis* تبديل شكل tubdeela shukl, تبديل صورت tubdeela soorut.

A METAPHOR كنايت kuna-é-ut, استعارت isti-aurut (pl. استعارات isti-auraut), رنک runk, مجاز mujauz, مجازت mujauzut, سلع sula.— *Metaphorical*, *metaphorick* رنكين rungeen, رنک اور runk awur, مجازي mujauzé, ذو سلع zu sula, مصطلح mustulih. *A metaphorical meaning* معناي مصطلحي mana-é mustuluhé. *Metaphorical expressions* مصطلحات mustuluhaut.— *Metaphorically* مجازانه mujauzauneh, بروجه استعارت bur wujha isti-aurut, سلعا sulaan. *To speak metaphorically* توجز كردن tuwujjiz kirdun, استعارت كفتن isti-aurut guftun.

METAPHYSICKS علم كلام ylma kulaum. *Metaphysical* علم كلامرا منسوب ylma kulaumra munsoob.

To mete, *meter*, &c. v. *to measure*, *measurer*, &c.

METEMPSYCHOSIS (*transimigration of souls*) التناسخ attunausukh.

A METEOR شهاب shuhaub. *Meteors* شهب shuhub, شهبان shuhubaun, اثار علويت asaura ulwé-ut.

METHINKS در انديشه من برايد dur andeesheha mun bura-éd, فكر مي كنم fikr ma koonim, مرا معلوم است mura maloom ast.

METHOD نظام nizaum, نظم nuzim, طريق tureek, اصول asool, اسلوب asloob, ترتيب turteeb, دستور dustoor, قاعدت ka-édut, رسم rusm. v. *manner*, *mode*, *order*.—*Methodical* ذو نظام zu nizaum, اهل طريق ahla tureek.—*Methodically* بروجه اصول bur wujha asool, بطوردستور betoora dustoor. *To methodise* نظام كردن nizaum kirdun, انتظام ساختن intizaum saukhtun, انظام كردن inzaum kirdun, اصول نمودن asool numoodun. v. *to arrange*, *regulate*.

METHOUGHT در انديشه من برامد dur andeesheha mun buraumud, پنداشتم pundaushtum, مرا معلوم بود mura maloom bood, فكر كردم fikr kirdum.

METONYMY (*rhetorical allusion*) كنايت kuna-é-ut, كنيت kuné-ut, كنوت kunwut (plur. كنيا kuné-a) ذكر حال و ارادت محل zikra haul wa irauduta muhall. *To use the figure metonymy* كنيت كردن واخواندن wakhaundun, tukné-ut kirdun.—*Metonymical* ذو كنايت zu kuna-é-ut. *Metonymically* بروجه كنيت bur wujha kuné-ut.

METRE وزن wuzn (plur. اوزان awzaun), نظم nuzim, ميزان meezaun, شعر shaar, عروض arooz, بحر buhr. *Metrical* موزون mouzoon, منظوم munzoom, منظومت munzoomut.

A METROPOLIS شهرستان shahuristan, تختگاه tukhtgah, دار السلامت dauru's'sulaumut, دار الخلافه dauru'l'khalaufeh, حكومتگاه hoo-koomutgah, قاعدت ka-édut, محروسه muhroo-seh, مقام mukaum, شهر پايه تخت shahuru pa-éh tukht. *Metropolitan* شهرستاني shahuristauné, تختگاهرا منسوب tukhtgahra munsoob. *A metropolitan* متروپلیت metropolit, مطران mitraun.

Mettle, v. *spirit*, *courage*.—*Mettled*, v. *sprightly*, *courageous*.—*Mettlesome*, v. *gay*, *brisk*.

A MEW (*cage*) قفس kufus.—*To mew* در قفس نهادن dur kufus nihaudun. v. *to cage*.— (*to mew as a cat*) موغ كردن moogh kirdun, نعا ساختن nu-a-an saukhtun.

MICE (plur. of *mouse*) فيران feeraun, فيرت feerut.

MID درميان dur mei-aun. v. *middle*.

MID-COURSE نيم راه neem rauh.

MID-DAY نيم روز neem rooz, ظهر zuhr, نصف النهر nusfu'n'nuhr, ظهيرت zuheerut, هجير hujeer, غايرت gha-érut, منتصف muntusif, نصف النهر nusifu'n'nuhr. *Mid-day heat* هاجرت haujirut. *At mid-day* در نيمروز dur neemrooz, في نصف النهر fi nusfu'n'nuhr, ملسا mulsa, تيمن teimun. v. قايلة.

MIDDLE (*equally distant from the two extremes*) ميانگي mei-aunugé, اوسط awsut, وسطي wusté, وسيط wuseet, وسط wusut, واسط wausit. (*intermediate*) ميان دار mei-aun dar, منتصف muntusif. v. *intervenient*.—*The middle finger* انگشت وسطي angushta wusté. v. under *finger*.—*Middle aged* نيم جوان neem juvaun, نيم سال neem saul, نيم زال neem zaul, نصف nusuf (pl. نصف nusf, fem. نصفت nusfut, انصاف ansauf.) *The middle place* قلبگاه kulbgah. v. *center*.—*Of middle stature* ميان بالا mei-aun bala, اوسط awsut, نصف nysf, ميانه قد mei-auneh kudd, مقذن mukuzzuz (fem. مقذنت mukuzzuzut), مقذوذ mukzooz, اوسط القامت awsutu'l'kaumut, ربع ruba, ربعت rubaat, صدع suda.

The middle ميان mei-aun, ميانه mei-auneh, مابين mabein, اثنا asna, نيم neem, نصف nusuf (plur. انصاف ansauf), بين bein, متوسط mutuwussut, اوسط awsut, وسط wusut (plur. اوساط awsaut, وساطت wusautut), جوز jawz, (pl. اجواز ajwauz), معتدل maatudil, منصف munsuf, قلب kulb, قلبگاه kulbgah, مقارب mukaurib, خلال khulaul, خصر khusr, بطن butn (pl. بطنان butunaun), اسطم astumm, اسطمت astummut, جفرت jufrut, ضمن zymn, كتر kutr, ثبج subij. v. *midst*, *centre*, *waist*.—*The middle of a house* ميان سراي mei-aun sera-é, ساحت sauhut, صحن suhn, بدحت budhut, عقر akr, عقار akaur. v. *court*, *square*.—*Keeping the middle* ميانداز mei-aundar, منتصف muntusif. *To penetrate into the middle* بميان در رفتن bemei-aun dur ruftun, توسط كردن tuwussut kirdun, وسط ساختن wussut saukhtun. *To pierce through the middle* متبطن كردن mutubuttun kirdun. *To cut or break through the middle* توسيط كردن touseet kirdun, تنصيف ساختن tunseef saukhtun, منخرع كردن munkhuza kirdun, بدو نيم كردن bedoo neem kirdun. v. *to divide*, *halve*.—*To bring into the middle* درميان اوردن dur mei-aun awurdun. *To hold the middle path* انصاف كردن insauf kirdun. *The middle of the sea* ميان بحر mei-auna buhr, قاموس kaumoos, لج lujj. *The middle of a pond* ثبت subbut. *The middle of the back* ميان پشت mei-auna posht, وسط ظهر wusuta zuhr, ملحا mulha, صلا sula. *The groove in the middle of the upper lip* نبرت nubrut. *In the middle*, *middlemost* درميان dur mei-aun, در مابين dur mabein, في الوسط fi'l'wusut. *In the middle of the day* در نيم روز dur neem rooz, در نصف النهر dur nusifu'n'nuhr. *In the middle of the night* در نصف الليل dur nusifu'l'leil, درنيمشب dur neemshub. *In the middle of winter* فى الوسط الشتا fi'l'wusutu'sh'shita. *In the middle of the city* درميان شهر dur mei-auna shahur.

Middling وسطى wusté, ميانكى mei-aunugé. v. *moderate*.—*Any thing of a middling sort* وسط wusut.

MIDLAND دور از كنار دريا door uz kunaura duré-a, درميان زمين dur mei-auna zumeen, در حوزت dur hawzut.

A MIDGE پشه pusheh. v. *gnat*.

MID-HEAVEN نيلگون خرگاه neelgoona khurgah, گنبد لاجورد kumbuda laujoord, كبد kubud.

MID-LEG ميان ساق mei-auna sauk, حمات humaut, لنك lunk.

MIDMOST وسطي wusté.

MIDNIGHT نيم شب neem shub, نصف الليل nusifu'l'leil, وسط ليل wusuta leil, هتك hutik, يافوخ yafookh, قسورت kusoorut. *At midnight* درنيم شب dur neem shub, في وسط الليل fi wusutu'l'leil. *Till midnight* تا نصف الليل ta nusifu'l'leil, تا نيم شب ta neem shub.

The midriff, v. *diaphragm*.

Mid-ſea, v. *middle of the ſea*, *Mediterranean.*

MIDST ميان mei-aun. v. *middle.* — *In the midſt of the people* درميان آدميان dur mei-auna adamé-aun, في وسط القوم fi wuſutu'l'koom. *In the midſt of the converſation* درميان گفت وگو dur mei-auna guft ou goo, درخلال مصاحبت dur khulaula muſauhibut, در اثناي گفت و شنود dur aſna-é guft ou ſhunood. *From the midſt* از ميان uz mei-aun, زان ميانه zaun mei-auneh. *In the midſt of them* درميان ايشان dur mei-auna eiſhaun. *In the midſt of the journey* در نصف طريق dur nuſifa tureek. *In the midſt of the crowd* در ميان هنگامه dur mei-auna hungaumeh, در نبغت dur nubghut.

MIDSTREAM ميان رود خانه mei-auna rood khauneh, وسط رود بار wuſuta rood baur, نصف سيلاب nusfa ſeilaub, شليل ſhuleel.

MIDSUMMER راس السرطان rauſu's'ſurutaun, وسط الصيف wuſutu's'ſeif, نيم تابستان neem taubiſtan, قيظ keiz (pl. اقياظ aké-auz, قيوظ ké-ooz.)

MIDWAY (*middle between two places*) نيم راه neem rah, نصف طريق nusfa tureek, طريق اوسط tureek awſit, واسط wauſit. (*in the middle of the way* or *paſſage*) در ميان راه گذار dur mei-auna rahguzaur, في وسط طريق fi wuſuta tureek, بلقات belukaut, في نقم fi nukum.

A MIDWIFE پيشياره peiſhé-aureh, پيشكاره peiſhkaureh, پيشبار peiſhbaur, پيشياره peiſhé-aureh, مولدت muwulludut, قبيل kubeel, قبيلت kubeelut, قابلت kaubilut (pl. قوابل kuwaubul), قلاب kullaub, باراج baurauj, زم zum, ژم zſhum, دايكي da-éké (pl. دايكان da-égaun), ماماچه maumaucheh, زمنج zumunj. *To act the midwife* ماماي زنان كردن mamaï-é zunaun kirdun. v. *to deliver.*

Midwifery پيشكاركي peiſhkaurugé, توليد tawleed, قبول kubool, علم وضع حمل ylma wuzaa huml.

MIDWINTER راس الجدا rauſu'l'juda, وسط الشتا wuſutu'ſh'ſhita, ميان زمستان mei-auna zimiſtaun, صبرت ſubrut.

MIEN رخساره rukſaureh, روي rooï, وجه wujuh, سيما ſeema, نظر nuzr, منظر munzur, چهره chuhreh. v. *look*, *aſpect*, *countenance.*

MIGHT (pret. of *may*) *I might* توانستم tuvvauniſtum, قادر شدم kaudir ſhudum, در قدرت من شد dur kudruta mun ſhud, از دست من برامد uz doſt mun buraumud. *He might* توانست tuvvanuſt, قادر شد kaudir ſhud, در قدرتش شد dur kudrutiſh ſhud, از دستش برامد uz doſtiſh buraumud. *We might* توانستيم tuvvauniſteem, قادر شديم kaudir ſhudeem, در قدرت ما شد dur kudruta ma ſhud, از دست ما برامد uz doſta ma buraumud. *Ye* or *you might* توانستيد tuvvaniſteed, قادر شديد kaudir ſhudeed, در قدرت شما شد dur kudruta ſhuma ſhud, از دست شما برامد uz doſta ſhuma buraumud. *They might* توانستند tuvvaniſtund, قادر شدند kaudir ſhudund, در قدرت ايشان شد dur kudruta eiſhaun ſhud, از دست شان برامد uz doſta ſhaun buraumud.—*It might be* ممكن شد mumkina ſhud.

MIGHT توانايي tuvvanaï-é, قدرت kudrut, دست doſt, قوت kuwwut, قهر kuhr, اقتدار iktidaur, زور zoor, طاقت takut. v. *power*, *force*, *ſtrength*, *greatneſs.*

Mightily با توان ba tuvvan, با قدرت ba kudrut, با دست عظيم ba doſt azeem, با اقتدار كبير iktidaura kubeer, با قوت گران ba kuwwuta guraun. v. *powerfully*, *vigorouſly*, *greatly*, *violently*, *vehemently.*

Mightineſs قدرت kudrut, جلال julaul, صلابت ſulaubut. v. *Might*, *greatneſs*, *majeſty.*

Mighty ذو قدرت zu kudrut, توانا tuvvana, عزيز azeez, قدير kudeer, قهار kuhhaur, قوي kooï, قادر kaudir, ذوالقدر zu'l'kudr, مقتدر muktudur, ذو قوت zu kuwwut, ذو صلابت zu ſulaubut, كامبين kaumbeen, كامگذار kaumguzaur, نيرومند neeroomund. v. *powerful*, *ſtrong.*—*Mighty* (*in a great degree*) غايت الغايت gha-éutu'l'gha-é-ut, جدا juddan, جدانه juddauneh.

MIGRATION رحيل ruheel, انتقال intikaul, ظعن zaan. v. *emigration.*

A MILCH COW گاو شير ده ka-oo ſheer duh.

MILD ملايم mula-ém, نرم nurm, نرم دل nurm dil, مظلوم muzloom, حليم huleem, حليم النفس huleemu'n'nufs, خوش khooſh, خير خواه kheir khauh, لطيف luteef, ساكن ſaukin, سمح ſumh, سامح ſaumih, سماح ſumauh (pl. سمحا ſumha), پشكوك puſhkook, بردبار burdbaur, وديع wudé-a (plur. ودعا wudaa), حمول humool. v. *kind*, *tender*, *ſoft*, *gentle*, *compaſſionate*, *indulgent.*—(*not acrid*) نا حريف na hureef, غير تلخ ghire-a tulkh, نا ترش na turſh, نا تيز na taze, بي مرارت bé muraurut. v. *mellow*, *ſweet.*—(*not acrimonious*) نا دل ازار na dil azaur, نا تند na tund, بي درشتي bé duruſhté, بي عنف bé unf.

MILDEW كوژ koozſh, سرما برد ſurma burid, هذلول huzlool. *To mildew* با كوژ الودن ba koozſh aloodun, با سرما برد زدن ba ſurma burid zudun. *Mildewed* ماروق maurook.

MILDLY ملايانه mula-é-mauneh, بروجه burwujha nurm dil, نرم دل مظلوما muzlooman, با لطف ba lutf, حليانه huleemauneh.

Mildness ملايمت mula-émut, نازكي nauzuké, نرمي nurmé, نرم دلي nurm dilé, لطف lutf, ليان lé-aun, حلم hylm, خوشي khooshé, هون hawn, هونت hawnut, نا دل ازاري na dil azauré, عدم درشتي aduma durushté, خيرخواهي kheir khauhé, سكون sukoon. v. *gentleness*, *clemency*, *compassion*, *tenderness*.

A MILE ميل mile, رتوت rutwut. *A milestone* علامت alaumut, نصب nusb, فرسنكار farsankaur, فرسنكسار farsanksaur.

MILFOIL هزار دانه huzaur dauneh, ذو الف اوراق zu elf awrauk.

MILITARY جنكي jungé, جنك منسوب jung munsoob, رزم پيوند ruzm pivund, سپاهي sippahé, عسكري askuré, لشكري lashkuré, غزوي ghazawé. *Military affairs* احوال جنكي ahwaula jungé. *Skilled in military affairs* اهل اهوال جنكي ahla ahwaula jungé, رزم ازما ruzm azma.—*A military cloak* دواج duwauj. *A military pass-word, (the parole)* شعار sha-ar.—*Military, milice, militia* نفير عام nufeera aumm, لشكر lashkur, عسكر askur. v. *army*.

MILK شير sheer, لبن lubbun, لبان lubbaun, حليب huleeb, ابو الابيض abu'l'abeez, شخاف shuhauf, ضهل zuhl, رسل risl, كازه kauzeh, دهين duheen, دهينده duheendeh, خيس khees, وضح wuzih (plur. اوضاح awzauh), نشيل nusheel, معس maas. *Milk in the udder* شهه shumeh. *To give milk* شير دادن sheer dadun, لبان ريختن lubbaun reekhtun. *To drink* or *suck milk* شير خوردن sheer khoredun, لبن خور كردن lubun khore kirdun. *A milk-giving animal* دوشا doosha. *Dropping, giving*, or *pouring out milk* شير ريز sheer reez. *A milk* or *wet-nurse* شير ده sheer duh. *A child sucking milk* طفل شيرخواره tufl sheer khaureh. *A child nauseating its milk* بچه شير خشك pucheh sheer khushik. *The milk of a woman* هرس hirs, هرش hirsh, دهين duheen, دهينده duheendeh. *Coagulated milk* حالومت hatoomut, دلمه شير dulmeh sheer, دلمه dulmeh, شير بسته sheer busteh. *Sour milk* بينو beenoo, پينو peenoo شير ترش sheera tursh, كشك kushk, ماست maust, ترف turf. *Milk meats* شير خردني sheer khoreduné سفيدي sufeedé, انواع حليب اجناس شير ajnausa sheer, anwaa huleeb. *Rice milk* شير برنج sheera purunj, شيروا sheerwa. v. —شيدوغ *Date-milk* شير خرما sheer khirma.

To milk شيركشيدن sheer kushédun, دوشيدن dooshédun, شيري ساختن sheeré saukhtun, حلب hulub kirdun, كرين كردن guzédun, مويدن mooï-édun, ميسيدن meesédun, نوحت كردن noohut kirdun, خنيا ساختن khuné-a saukhtun.

Milken ذو شير zu sheer. v. *milky*.

A milker شير كش sheer kush, حالب haulib (pl. حلبت hulubut), كازه kauzeh.

Milkiness شيري sheeré, لباني lubauné. v. *softness*.

Milking شيري sheeré, شير كش sheer kush, هدب hudib, حالب haulib, حلوب huloob, لوغ loogh, پلوغ puloogh, احلابت ahlaubut, احلاب ahlaub, مشع musha, مري muré, محتلب muhtulib, مستحلب mustuhlib, مايش ma-ésh. خنيا khuné-a.

A milkmaid زني خنياكر zunné khuné-agur, عورت شيركش awruta sheer kush. v. *milker*.

A milkman شيرفروش sheer furoosh, لبان lubbaun.

A milk-pail حلب hylb, دول dool. *A milk-pan* شير دان sheer daun, نهره nuhreh. v. بدرة.

Milk-livered بد دل bud dil, اشتر دل ushturdil, v. *cowardly*.

A milksop اهل نا مردي ahla na murdé, صاحب ناكسي sahib nakusé. v. *coxcomb*, *fop*, *coward*.

Milk white بياض bé-auz, بيضا beiza. v. *white*.

Milky (*consisting of* or *abounding in milk*) شيري sheeré, شير دار sheer dar, لهوم luhmoom, ذو لبان zu lubaun, غريزت ghureezut. (*resembling milk*) شير مانند sheer maunend, لبن اسا lubun asa. (*giving milk*) شيرده sheer duh, لبن بخش lubun bukhsh, شير ريز sheer reez.

The milky way. v. *galaxy*.

A MILL اسيا ausé-a, اس aus, اسياب ausé-aub, مطحنت mit-hunut, مطحان mit-haun, رحي ruha (pl. ارحا arha), قصع kusa, قصيع kusé-a, لاقظت laufizut, مالت maulut, خرسنك khursunk. *A horse-mill* باركير اسيا baurgeer asé-a, طحانت tuhhaunut. *An ass-mill* خر اسيا khur asé-a, خراس khuraus, طحانت tuhhaunut. *A windmill* اسيا باد asé-a baud. *The sails of a windmill* پره اسيا purruha asé-a, پداسيا pudasé-a. *A powder-mill* باروت خانه bauroot khauneh. *A paper-mill* كاغد خانه kaughud khauneh. *A water-mill* اسيا اب asé-a aub, ناعور na-oor, ناعورت na-oorut, طاحون tauhoon, طاحونت tauhoonut. *A hand-mill* دست اس dost aus, دست اسيا dost asé-a, مرداس murdaus, مجش mujushsh. *Any thing spread below a hand-mill to receive the flour* ثغل sufl. *The handle of a hand-mill* رايد ra-éd. *An oil-mill* ملطاط multaut, عنك ynk, دنك dink. *Any thing forced by water which turns a mill* عنفت anufut. *A mill without water* اسيا بي اب asé-a bé aub. *A mill-hopper* دلو duloo,

v. نقار nekar. *The hole in the mill-hopper through which the flour drops* خر khurr, تزده tuzdeh. *The ark of the mill into which it falls* تزده tuzdeh. *The mill-clapper* بيمند beemund. *The sound of the machinery of a mill* اويد aweed, ازيز uzeez, سحيف suheef, جعجعت jaajaat. *The cramp-iron of a mill* پست pust.

To mill, v. *to grind*, *coin*.

A mill-cog (*tooth of a mill wheel*) پره اسيا purruha asé-a, پد اسيا pud asé-a.

A mill-dam دردازه durdauzeh, تزده tuzdeh.

A mill-horse بارگير اسيا baurgeera asé-a.

Mill-teeth, v. *grinders*.

MILLEPEDES هزار پا huraur pa, چهل پاي chihil paï, صد پاي sud paï. v. *centiped*.

A MILLER اسيا بان asé-a ban, طحان tuhhaun (fem. طحانت tuhhaunut), اسياب دار asé-aub dar, اهل اسياب ahla asé-aub, اسيابي asé-aubé. *The trade of a miller* طحانت tuhaunut, اسيا بان استادگي asé-a ban ustaudugé. *The miller's hire* تزده tuzdeh.

MILLESIMAL (*the thousandth*) [P] هزارم huzaurum, [A] الفي alif.

A MILLION [P] ده صد هزار duh sud huzaur, [A] عشرتماية الف ashruta ma-éta elfin.—*The millionth* [P] ده صد هزارم duh sud huzaurum, [A] عاشر ماية الف aushira ma-éta elf.

A MILL-STONE اسيا سنگ asé-a sung, رحي ruha (pl. ارحا arha), لافظت laufizut, مالت maalut, ارده arduh, پداسيا pudasé-a. — *The upper mill-stone* پست pust. *The lower mill-stone* ثغال sufaul, ثفل sufl. *The iron axle of a mill-stone* تزره tuzreh.

A mill wheel چرخ churkh, چرخ اسيا churkha asé-a, دموك dumook, مردي murda, مردات murdaut.

A millwright اسيا زان asé-a zaun, اسيا زن asé-a zun.

The MILT طحال tuhaul (pl. طحل tuhul), سپرز supurz. v. *spleen*.

A MIMICK, *mime*, *mimer*, مقلد mukullid, اهل تقليد ahla tukleed, ملهي mulhé, بذبار buzbaur, بدباز budbauz, بذله باز buzleh bauz, پاروله paroleh, ابو الكنجل abu'l'kunjul. v. *imitator*, *buffoon*.

Mimick, *mimical* تقليد نما tukleed numa, مقلد اسا mukullud asa, زو قوت اقتدا zu kuwwuta iktida.—*Mimically* بر وجه مقلد bur wujha mukullid, بطور بدباز betoora budbauz.

To mimick تقليد كردن tukleed kirdun, مقلد شدن mukullud shoodun, نمودار ساختن numoodar saukhtun. v. *to imitate*.

Mimickry تقليد tukleed, بدبازي budbauzé, بذبازي buzbauré, قوت ملهي kuwwuta mulhé, v. *imitation*.

Minatory, v. *threatening*.

To MINCE (*cut small*) قطعه قطعه زدن kutaah kutaah zudun, پاره پاره كردن paureh paureh kirdun, تقطيع ساختن tukté-a saukhtun, چال چاك زدن chauk zudun, تغليظ نمودن tufleez numoodun, دقيقت ساختن dukeekut saukhtun, پارچه پارچه زدن paurcheh paurcheh zudun, فوما كردن fooman kirdun. (*to mention with hesitation by little at a time*) با تردد گفتن ba turuddud guftun, با شبهه و انتباه اندک اندک كلام كردن ba shubheh ou intibauh anduk anduk kulaum kirdun. v. also *to palliate*.—(*to walk with short steps*) با گام دقيق خرامان كردن ba gauma dukeek khyramaun kirdun, شمر نمودن shumr numoodun. (*to speak small and imperfectly*) با جزد گفتن ba juzd guftun, مخافتت نمودن mukhaufitut numoodun, ترسيل كردن turseel kirdun.

Minced پاره پاره زده paureh paureh zuddeh, قطعه قطعه ساخته kutaah kutaah saukhteh. *Minced meat* ورز wurz, خذيعت khuzé-at, شبارق shubauruk كوفته koofteh, كوشت اوا koosht awa.

Mincing (*cutting small*) پاره پاره زن paureh paureh zun, قطعه قطعه ساز kutaah kutaah sauz. *Mincingly* بطور پاره پاره betoora paureh paureh.

The MIND جان jaun, خاطر khautir, دل dil, ضمير zumeer, بال baul, قلب kulb, عقل akl, بصر busr, ادراک idrauk, فراست firausut, فكر fikr, همت himmut (plur. همم himum), وهم wuhim, هوش hoosh, راي ra-é, وايه wa-éh, ياد é-aud. v. *opinion*, *thought*, *sense*, *understanding*, *memory*.—(*wish*, *desire*) ارزو arzoo, مراد moraud, خاطر خواه khautir khauh, غيرت gheerut. v. *inclination*, *choice*, *liking*.—*To dwell on the mind* ياد بودن é-aud boodun. — *To come into one's mind* در ياد امدن dur é-aud aumudun. *To recall to mind* در ياد اوردن dur é-aud awurdun. *Having an enlightened* or *enlarged mind* روشن ضمير roshun zumeer, دل اگاه dil agauh, روشن دل roshun dil, منور القلب munawwuru'l'kulb.

To mind (*mark*, *attend to*) مستبصر كردن mustubsir kirdun, متنبه بودن motanebbih boodun, اگاهي نمودن agauhé numoodun, فكر داشتن fikr daushtun, مشغول شدن mushghool shoodun, ضمير نمودن zumeer numoodun, بصر ساختن busr saukhtun, بصيرت نمودن buseerut numoodun. v. *to mark*; also *to remind*.—*Weak in mind and body* خفتل khuftul, خفاتل khufautil.

Minded (*inclinable*) مايل ma-él, ارزومند arzoomund, خواه khauh. v. *desirous*.

Mindful یاد دار é-aud dar, مستبصر muſtubſir, متنبه motanebbih, آگاه agauh, مشغول muſhghool. v. *attentive.*

Mindfulneſs بصيرت buſeerut, آگاهي agauhé, اشتغال iſhtighaul. v. *attention, regard.*

Mindleſs نا مشغول na muſhghool, کاهل kauhil. v. *inattentive, careleſs.*

MINE (poſſeſſive pronoun) P من mun, از من uz mun, منم munim, A مني or مني minnee. —*It is mine* از من است uz mun aſt, منم است munum aſt.

A MINE (*of metals*) معدن maadin (plur. معادن ma-audin), کان kaun. *A mine rich in ore* معدن انالت maadina inaulut.—*A mine dug under fortifications* نقب nukub, نغم nughum, لغم lughum, کنجشنج kunjſhunj, سمج ſumuj, سمجت ſumjut, سمچه ſumcheh, جفره jufreh.

To mine معدن در کندن maadin dur kundun, نقب کاویدن nukub kawédun, نغم کافتن nughum kauftun. v. *to dig, ſap, undermine.*

A miner معدني maaduné, معدن کاونده maadin kawindeh, نقب کننده nukib koonindeh, کمانه kumauneh, مهندس muhundis, مهندز muhundiz.

Mineral معدني maadiné.—*Mineral juice* عصير معدني aſeera maadiné. — *A mineral* معدني maadiné. v. *metal.*—*A mineraliſt* معدني maadiné.

To MINGLE آميختن ameekhtun, آميزيدن ameezédun, سرشتن ſuriſhtun, خلاط کردن khilaut kirdun, اختلاط نمودن ikhtilaut numoodun. v. *to mix.*—(*to be mixed*) مخلوط شدن mukhloot ſhoodun, آميز بودن ameez boodun, آميختن ameekhtun, خلط شدن khult ſhoodun.—*Mingle,* v. *mixture.*—*Mingled,* v. *mixed.*

Minion, v. *favourite, darling.*

A MINISTER (*of ſtate*) وزير vizeer (plur. وزرا vuzura), دستور duſtoor, وکيل vakeel, والي waulé (plur. اوليا awulé-a). *The prime miniſter* وزير اعظم vizeera azim, وکيل مطلق vakeela mutluk, وکيل سلطنت عليه vakeela ſultanut aleih, صدر اعظم ſudra azim, صدر نشين ſudra niſheen. v. alſo *delegate, envoy.*—(*an agent*) کماشته gomauſhteh, وکيل vakeel, خدمتگار khydmut kaur, وصي vuſſé, کارگذار kaurguzaur.—(*a chriſtian prieſt*) شماس ſhummaus (plur. شمامسة ſhumaumiſut), وقيفي wykyfé. *The miniſters of ſtate* اعيان دولت و ارکان سلطنت aé-auna dowlut wa arkauna ſultanut, وکلاي دولت vakula-é dowlut.—*The miniſters* or *plenipotentiaries of both ſides* وکلاي طرفين vakila-é turufeen. *To miniſter* خدمت کردن khydmut kirdun. v. *to adminiſter, attend, ſerve.*

Miniſterial, miniſtrant فرمان بردار furmaun burdaur, خدمت ده khydmut duh, حکم بردار hookum burdaur, فرموده خور furmoodeh khore. v. *attendant.*—*Miniſterial* (*pertaining to miniſters of ſtate*) وزير منسوب vizeer munſoob, وزرا پيوند vuzura pivund, وزيري vizeeré.

Miniſtry, miniſtration خدمت khydmut. v. *ſervice, office.*—*Miniſtry* (*dignity of miniſters of ſtate*) وزارت vizaurut.—(*dignity of prime miniſter*) وزارت عظمي vizauruta uzma, صدرت عظمي ſudruta uzma, صدر اعظم ſudra azim.

MINIUM زنجفره zunjifreh. v. *red lead.*

MINOR کمتر kumtur, اصغر aſghur. v. *leſs.*—(*petty*) صغير ſagheer, کوچک koochuk, که kuh, خرد khord.—(*under age*) نا بالغ na bauligh.

A minor (*one under age*) پسر نا بلوغ puſur na buloogh, خرد سال khord ſaul. v. *boy.*—*The minor propoſition of a ſyllogiſm* صغري ſaghré, قياس اخر مقدمين akhira mukuddumuteena ké-aus.

Minority (*the ſmaller number*) کمتري kuhturé, کمتري kumturé, خردتري khordturé, عد اصغر adda aſghur, حساب کهينه hiſſauba kuheeneh.—(*being under age*) نا بالغي na baulighé.

Minſtrel, v. *muſician.*—*Minſtrelſy,* v. *muſick.*

MINT (*plant*) نعنع nana, نعانع nauna, راقوته raukooteh, پدوز pudooz.—(*a place where money is coined*) ضرب خانه zurb khauneh, دار الضرب dauru'z'zurb, ميخ کده meekh kudeh, سکه خانه ſikkeh khauneh. *The maſter of the mint* سکه زن ſikkeh zun. v. *coiner:* and under صاحب. *To mint* (*coin*) سکه زدن ſikkeh zuddun, سکه ضرب کردن ſikkeh zurb kirdun. v. alſo *to forge, invent.*—*Mintage,* v. *coinage.*

A MINUM (*in muſick*) شعبان ſhabaun.

MINUTE زره ور zurreh wur, رقيق rukeek, دقيق dukeek, دقيقت dukeekut, خرده or خورده khurdeh, نا فرجام na furjaum. v. *little, ſmall, ſlender.*—*Minute objects, minutiæ* خرده مرده khurdeh murdeh, داج dauj. — *Moſt minute* خردين khordeen.—*A minute* (*memorandum*) ذکر خط zikr khutt, ياد کار é-aud kaur, ياد اور é-aud awur. *To minute* ذکر خط نوشتن zikr khutt nuwiſhtun, ياد اور کردن é-aud awur kirdun. *A minute book* کتاب ياد اور kitauba é-aud awur. *Minutely* بدقت ba dikkut, تفصيلانه tufſeelauneh, علي التفصيل ala't'tufſeel, نقير و قطمير nukeer ou kutmeer. v. *exactly.*—*Minuteneſs* دقت dikkut. v. *exactneſs.*—(*ſmallneſs*) صغر ſughr, نا چيزي na cheezé, کوچکي koochuké, قلت kyllut.

A minx زني شوخ چشم zunné ſhookh chuſhum, کنيز شوخ kuneeza ſhookh.

A MIRACLE كرامت kuraumut, معجز majiz, معجزت majizut, حكمت hykmut, علامت alaumut, عبرت ybrut, اثر asur, عجب ajub, اعجوبه é-ajoobeh, ايات a-é-aut. صنعت sunaat, شكفت shukuft, نيرنك neerunk. *Miracles* معجزات majizaut, مكارم mukaurum, عجايب aja-éb, اعاجيب é-aujeeb, صنايع suna-é-a, اثار asaur. v. *wonder.*

Miraculous ذو كرامت zu kuraumut, عبرت اميز ybrut ameez, معجز نما majiz numa, عبرت نما ybrut numa, مكارم نشان mukaurum nishaun, كرامت پناه kuraumut punauh. v. *wonderful.*—*Miraculously* بر وجه عبرت اميز bur wujha ybrut ameez, از كرامت uz kuraumut, بطور عبرت نما betoora ybrut numa.—*Miraculousness* عبرت اميزي ybrut ameezé, مكارم نشاني mukaurum nishauné.

Mire, mirinefs, v. *mud, clay dirt.*

A MIRROR ايينه aï-éneh, اينه a-éneh, مرات miraut (plur. مرا mura, مرايا mura-é-a), مرود murwud, جام jaum, ابكينه aubgeeneh, كش kish, سجنجل sujunjil. *A convex mirror* ايينه محدب aï-eneh muhuddub, *A concave mirror* ايينه مقعر aï-éneh mukaar, اينه مجوف a-éneh mujuwwuf. v. ايينه, also *pattern.*

MIRTH شادي shaudé, شادماني shaudmauné, دلخوشي dilkhooshé, خوشدلي khooshdilé, خاطر كشادكي khautir kushaudugé, خرمي khurrumé, سرور suroor, مسرت musurrut, صفا sufa, نشاط nishaut, بهجت buhjut, فراح furauh, ابتهاج ibtihauj, ابتسام ibtisaum, حبور huboor. v. *merriment, gayety, cheerfulnefs, gladnefs, joy.*—*Mirthful* شاد shaud, پر بهجت pur buhjut, خرم khurrum, خندان khundaun, دلشاد dilshaud, مفروح mufrooh, شادمان shaudmaun, مسرور muſroor. ذو شازي zu shauzé. v. *merry.*

Mirthlefs بي شادي bé shaudé. v. *joylefs.*

Miry, v. *muddy, dirty.*

MISACCEPTATION ادراك بيهوده idrauka béhoodeh, راي بيمعني ra-é bémaané, فكر نا ساز fikra na sauz kaur, انديشه هرزه كار andeesheh hirzeh.—*Mifadventure,* v. *misfortune.*

A MISANTHROPE كين توز بني ادم keen tooza beni adam, صاحب كين ادميان sahib keena adamé-aun, مرد كينور murd keenuwur, رجل كينه خواه rujula keeneh khauh, حوش hoosh. كين ادميان —*Mifanthropy* حوشيت hooshé-ut, keena adamé-aun.

MISAPPLICATION عدم موافقت aduma muwaufikut, بي شايستكي bé sha-éstugé.

To mifapply بي موافقت كردن bé muwaufikut kirdun, بي شايستكي ساختكن bé sha-éstugé saukhtun.

To MISAPPREHEND نا درياقتن na duré-aftun, فهم بد نمودن fuhma bud numoodun.

Mifapprehenfion فهمبد fuhumbud. v. *miftake, mifconception.*

To MISASCRIBE, *miffaffign* بد سبب دادن bud sibub dadun, موجب ناسزا نمودن moojib na suza numoodun.

To MISBECOME نا شايسه شدن na sha-ésteh shoodun, نا لايق بودن na la-ék boodun, نا واجب شدن na vajib shoodun, نا سزا بودن na sooza boodun, نا سزيدن na suzédun, بي سزاواري شدن bé suzawauré shoodun.

MISBEGOTTEN حرام زاده haraum zaudeh, ولد زنا wulud zina, غرزاد ghurzaud.

To BISBEHAVE بي ادب كار ساختن bé adub kaur saukhtun, بد خوبي نمودن bud khooï-é numoodun, بي لياقت عمل كردن bé-lé-aukut aml kirdun, بروجه نا سزا حركت نمودن bur wujha na suza hurukut numoodun, غافل شدن ghaufil shoodun.

Mifbehaviour عدم ادب aduma adub, ترك ادب turuka adub, ou ازرم azrum بد وضع bud wuza, زيفت zeefut, بد حركت bud hurukut, بد اموزي bud amoozé.

MISBELIEF عدم دين aduma deen, بد ديني bud deené, عدم ايمان aduma a-émaun, زندقت zindukut, عدم اعتقاد aduma é-atikaud كفر kufr. v. *impiety, incredulity.*—*A mifbeliever* زنديق zindeek, كافر kaufir. v. *infidel.*

To MISCALCULATE بد حساب كردن bud hissaub kirdun, شمار ناراست نمودن shumaur na rauſt numoodun, عد نا حق ساختن add na hukk saukhtun, سقط كردن sukt kirdun.

To MISCAL (*call by a wrong name*) بي موافقت ناميدن bé muwaufikut namédun, بي سزاواري تسميت كردن bé suzawauré tusmé-ut kirdun, نام ناراست دادن nauma na rauſt dadun, اسم نا سزا بخش نمودن isma na suza bukhsh numoodun.—(*to rail at*) نام كشيدن naum kushédun, نام بد دادن naum bud dadun.

MISCARRIAGE (*the unhappy event of an undertaking*) عدم عاقبت خير aduma aakibuta kheir, بد انجام bud anjaum, عدم فروغ aduma furoogh, حرم hurm, حرمان hurmaun, بد بختي bud bukhté. v. *misfortune.*—(*abortion*) اسقاط iskaut, اسقاط حمل iskauta huml, اسقاط جنين iskauta juneen, فكانه fekauneh, مسلس muslis, املیص amlees.—*A woman liable to mifcarriage* عورت مملاص awruta mumlaus.

To mifcarry عدم عاقبت خير شدن aduma aakibuta kheir shoodun, بد انجام يافتن bud anjaum yauftun.

jaum é-aftun, حرمان داشتن hurmaun daushtun, نا مراد aduma furoogh boodun, عدم فروغ بودن شدن na moraud shoodun. v. *to fail*.—(*to have an abortion*) اسقاط حمل داشتن iskauta huml daush-tun, بچه بیوقت انداختن pucheh béwakt an-daukhtun, اسقط جنین ساختن iskauta juneen saukhtun, انبودن amboodun, املاط کردن im-laut kirdun, غصن ساختن ghussun saukhtun, امليص نمودن imlees numoodun.

MISCELLANEOUS مخلوط mukhloot, مجموع mujmoo-a.— *A miscellaneous multitude* جماع jumaa, اوباش awbaush, اشابت ashaubut, وشب wushub (plur. اوشاب awshaub), وشيظ wu-sheez, وشيظت wusheezut (plur. وشايظ wusha-éz), طخرور tukhroor, وفض wufz, اوفاض awfauz, وقس wuks, اوقاس awkaus, خلاط khylaut, خليطي khuleeté, بغشا bughsa. v. *crowd*.—*A miscellaneous dish of meat* لبيقت lubeekut, بكيلت bukeelut, شبارق shubauruk.

A miscellany مجمع mujma, مجموعت muj-moo-at, الامت admut, خلط khult. v. *mixture*.

To MISCAST بد شمار كردن bud shumaur kirdun. v. *to miscalculate*.

MISCHANCE بد بختي bud bukhté, بلا bu-la, قضا kuza, خطا khuta, داهيت dauhé-ut, فلاكت fulaukut. v. *misfortune*.

MISCHIEF زيان zé-aun, ازار azaur, ظلم zulm, ضرر zurur, ضر zurr, فناد funaud, مضرت mu-zurrut, گزند guzund, خرابي khuraubé, فتنه fitneh, خسارت khusaurut, خسار khusaur, داس daus, خسير khuseer. v. *injury*, *hurt*, *harm*.—(*a vexatious affair*) مصلحت جان ازار musluhut jaun azaur, امر اضطراب ساز amr iztiraub sauz, عمل نا خوش amla na khoosh.—*To mischief*, v. *to hurt*, *harm*, *injure*.—*A mischief-maker* ازار رسان azaur ruffaun, فتنه انگيز fitneh angeez, طغيان افروز tughé-aun afrooz, اشوب ashoob. v. *incendiary*.

Mischievous رنج ساز runj sauz, ازار كنا azaur koona, مضر muzirr, فتنه انكيز fitneh angeez, خرابت ساز khuraubut sauz, شر sharr, انهدام نما inhidaum numa, اضطراب امیز iztiraub ameez. v. *hurtful*, *pernicious*.—(*malicious*) بد خواه bud khauh, كينور keen wur, بد انديش bud an-deesh, v. *malevolent*, *spiteful*.—*Mischievously* شرا sharran, مضرانه muzirauneh, بطور فتنه انكيز be-toor fitneh angeez, بر وجه خرابت ساز bur wujha khuraubut sauz. v. *noxiously*, *wickedly*.—*Mischievousness* مضري muzirré, ازار اوري azaur awuré, زيانكاري zé-aunkauré, اضطراب كاري iztiraub kauré, فتنه انگيزي fitneh angeezé, شر sharr. v. *hurtfulness*, *wickedness*.

MISCONCEPTION فهم بد fuhma bud, سهو suhoo, خطا khuta, ادراك بينور idrauk bénoor, ضمن بيمعني zumun bé maané, فكر بيهوده fikr béhoodeh. v. *mistake*, *misconstruction*.

To misconceive خطا ساختن khuta saukhtun, شخوليدن shukhoolédun, سهو كردن suhoo kir-dun, فهم بد داشتن fuhma bud daushtun, فكر بيمعني نمودن fikr bémaané numoodun, ضمن بيهوده گرفتن zumun béhoodeh gooriftun.

MISCONDUCT عدم هوشياري aduma hooshé-auré, عدم بصيرت aduma buseerut, سفه sufuh, سهو suhoo, غفلت ghuflut. v. *misbehaviour*.

To misconduct, v. *to mismanage*.

MISCONSTRUCTION تعبير بيهوده taabeera béhoodeh, شرح بيمعني shurha bémaané, عبارت هرزه ibaurut hurzeh. v. *misconception*.—*Any thing liable to misconstruction* غميزت ghumeezut.

To misconstrue تعبير بيهوده كردن taabeera bé-hoodeh kirdun. v. *to misconceive*.

Miscreant, v. *scoundrel*; *infidel*.

MISDEED, *misdemeanor* خطا khuta, جريمه jureemeh, گناه gunah, قباحت kubauhut. v. *crime*.

To Misdo خطا كردن kkuta kirdun, گناه ساختن gunah saukhtun.—*A misdoer*, v. *criminal*.

To misdoubt, &c. v. *to doubt*, *suspect*.

To misemploy, &c. v. *to misapply*.

A MISER صاحب طمع sahib tuma, منذور mundoor, باخل baukhil, بخيل bukheel, طمعكار tumakaur, وزغ wuzugh, ناكس naukus, بد نفس bud nufs, سيه كاسه sé-uh kauseh, اهل ناكسي ahla nakusé, خسيس khusees, نفس خسيس nu-fsa khusees, دني duné, خاش khaush, سمج sumj, سمجه sumjeh, سمچه sumcheh, طحما tuhma.

MISERABLE (*wretched*) مستمند mustu-mund, پست pust, دردمند durdmund, مسكين meskeen, فقير fakeer, شقي shuké, زو افت zu afut, ذليل zuleel, بي چاره bé chaureh, زو درماندگي zu durmaundugé, نا مراد na mo-raud, سياه بخت sé-auh bukht, سيا روز sé-auh rooz, بد حال bud haul, نا چار na chaur, شالهنك shaulhunk, نكد nukd, انكد ankud, مغلاك mughlauk, منلاك munlauk, پيخسته peekhusteh. v. *unhappy*; also *avaricious*.—*To make miserable* پست كردن pust kirdun, مستمند زدن mustumund zudun. *To be miserable* مسكين شدن meskeen shoodun, ذليل بودن zuleel boo-dun, سياه بختي يافتن sé-auh bukhté é-aftun.

Miserably مستمندانه mustumundauneh, با مسكنت ba meskinut, فقيرانه fakeerauneh, با بلا ba bula, با درد ba durd, درحال شقي dur haula shuké, ذليلا zuleelan. v. *unhappily*, *wretchedly*.

Misery, miserableness, (wretchedness) مسکنت meskinut, محنت mihnut, درد durd, بلا bula (pl. بلیات bulé-aut), زوال zuwaul, شقاوت shukawut, فلاکت fulaukut, دردمندي durdmundé, درماندگی durmaundugé, سیاه بختي sé-auh bukhté, افت afut, ذل zull, فقر fakr, مذلت و تنکدستي muzullut ou tunkdosté, شدت shuddut, مخالفت mukhaulifut, بد بختي bud bukhté, بد طالعی bud taula-é. v. *adversity, misfortune.*

MISFORTUNE بلا bula, خطا khuta, قضا kaza, بد بختي bud bukhté, داهیت dauhé-ut, مشقت mushukkut, سختي sukhté, نکبت nukbut, مخالفت mukhaulifut, زمان zumaun, زمانت zumaunut, حالت شدیدت hauluta shudeedut, شدي shudé, شدت shuddut, درد durd, شهر shumirr, هلکا hulka, هلکت kulkut, افت afut, اشوب ashoob, اشیب asheeb, غایلت gha-élut (plur. غوایل ghuwa-él), محنت mihnut, فلاکت fulaukut, مصیبت museebut, نایبت na-ébut (pl. نوایب nuwa-éb), نازلت nauzilut (plur. نوازل nuwauzul), واقعت waukaat, ادبار idbaur, عنا ana, حدث hudis, عجوز ajooz, بیضا beeza, صما summa, ملهت mulummut, ام صبور umma suboor, دهیم duheem, دهیما duheema, ام دهیم umma duheem, باېجة ba-éjut, رزیت ruzé-ut, هنات hunaut, کریبت kureebut, عوبط awbut, لمت lummut (pl. لمات lummaut), هتر hutr, فادحت faudihut (plur. فوادح fuwaudih), دهکلت duhkilut, ضمان zumaun, ضمانت zumaunut, اتو atou, نجدت nujdut, نجادت nujaudut, بقر bukur, دامکت daumikut, فاقرت faukirut, صمام sumaum, لامت laumut, صرام suraum, عقر akur, حولت hoolut, تولت toolut, طومت toomut, کدیت kudé-ut, ضواضیت zuwauzé-ut, امر amurr, باقعت baukaat, روسب roosb, دبول dubool, دبلت dublut, بجر bujr, ربس rubs, ازرنک azrunk, تنطر kintur, اد add, ام خفاش umma khuffaush, ام الطبق ummu't'tubuk, ام عبور umma aboor, ام قشعم umma kushaam. *An inevitable misfortune* قضاي مبرم kuza-é mubrum, قضاي وطر kuza-é wutr.

To MISGIVE (*to take a bad presage*) بد فال کرفتن bud faul gooriftun. v. *to omen.*

Misgovernment, v. *male-administration.*

MISGUIDANCE کمراهي gumrauhé, رهنمایی فریبنده ruhnumaï-é furrabindeh, دلالت غدیر dulauluta ghudeer.

To misguide کمراه کردن gumrauh kirdun, بیراه زدن bérauh zudun, تنکیب کردن tunkeeb kirdun, بد دلال بودن bud dulaul boodun. v. also *to deceive, betray.*

Misguided کمراه gumrauh, بیراه bérauh.

Mishap, v. *misfortune.*

To MISINFORM خبر فریبنده اوردن khubr furrabindeh awurdun, اکاهي نا حق نمودن agauhé na hukk numoodun, اعلام بی حقیقت دادن é-alaum bé hukeekut dadun. v. *to misrepresent.*

Misinformation خبر فریبنده khubr furrabindeh, اکاهي نا حق agauhé na hukk, اعلام بی حقیقت é-alaum bé hukeekut, تعلیم کاذب taaleem kauzib.

To misinterpret, v. *to misconstrue.*

To MISJUDGE فکر فاسد کرفتن fikra fausid gooriftun, سوا ظن داشتن soo-a zunn daushtun, بد کمان شدن bud gumaun shoodun.

To MISLAY بیرون جاي عادت نهادن beeroon ja-é audut nihaudun, ظاهر کاه معتاد وضع کردن zauhir gauha mutaud wuza kirdun.

To mislead, v. *to misguide.*

To mislike, v. *to dislike, disapprove.*

To MISMANAGE معامله فساد کردن maamleha fusaud kirdun, مباشرت نا خیر نمودن mubaushiruta na kheir numoodun, بیهوده عمل ساختن béhoodeh aml saukhtun, بی معنی کار کردن bé maané kaur kirdun.

Mismanagement معامله فساد ma-amleh fusaud, مباشرت نا خیر mubaushirut na kheir, عمل بیهوده amla béhoodeh, کاري بي معنی kaura bé maané.

To MISMATCH بی موافقت پیوستن bé muwaufikut pivustun, بی سزاواري جماع نمودن bé suzawauré jumaa numoodun. v. *to misproportion.*

To MISNAME سهو کردن نام را suhoo kirdun naumra, اسم مانیدن ism maunédun, نام را نا راست دادن nauma na rast dadun. v. *to miscall.*

A MISNOMER سهو نام suhoo-a naum, سقط اسم sukuta ism.

To MISOBSERVE بی دقت دیدن bé dikkut deedun.—*Misorder, &c.* v. *disorder.*

To MISPEND (*money*) بیمعني بذل کردن bé maané buzl kirdun, بي اندازه خرج ساختن bé andauzeh khurj saukhtun. v. *to waste, dissipate.*—*To mispend time* بیمعني اوقات کذرانیدن bé maané awkaut guzraunédun.

To misplace, v. *to mislay.*

MISPRISION, v. *contempt, scorn.*—*Misprision of treason* پوشش خیانت poshusha khé-aunut.

To MISPROPORTION بي اندازه کردن bé andauzeh kirdun, غیر مناسبت ساختن ghire-munausibut saukhtun, بلا اندام نمودن bela andam numoodun. v. *to mismatch.*

To MISQUOTE بیمعني ایراد کردن bémaané eiraud kirdun.—*To misreckon,* v. *to miscalculate.*

To MISRELATE, *misrecite, misreport* (*relate inaccurately and falsely*) بی دقت گفتن bé dikkut guftun, با صورت معمله خبر دادن ba sooruta ma-amleh khubr dadun. v. *to misrepresent.*

Misrelation, v. *misrepresentation.*

To MISREPRESENT غیر حق نقل کردن ghire-a hukk nukkul kirdun, بی صداقت گفتن bé sudaukut guftun, تلبیس کردن tulbees kirdun, بلا حقیقت راوی نمودن bila hukeekut rauwé numoodun, نا راست محاکت ساختن na rauſt muhaukut ſaukhtun. *To misrepresent intelligence* خبر تمویه کردن khubr tumweeh kirdun.

Misrepresented غیر حق نقل شده ghire-a hukk nukkul ſhoodeh, نا راست گفته na rauſt gufteh, بلا صداقت مروی bila ſudaukut murwé, بی حقیقت منقول bé hukeekut munkool, بر وجه تلبیس محکی bur wujha tulbees muhké.

Misrepresentation نقل بی حق nukkul bé hukk, تمویه tumweeh. محاکت بلا حقیقت muhaukut bila hukeekut, نا راست گو na rauſt goo, خبر بی صداقت khubr bé ſudaukut, تلبیس tulbees, صورت معامله ſooruta ma-amleh. v. *misinformation.*

Misrule, v. *tumult, confusion, revel.*

MISS (*term of honour to a young girl*) بیبی beebé, پیپی peepé. v. alſo *mistreſs, concubine.*

To MISS (*the mark*) از نشانگاه صیفوفت کردن uz niſhaungah ſeifoofut kirdun, از نشان گمراه بودن uz niſhaun gumrauh boodun, تقصیر شدن tukſeer ſhoodun. v. مرجی and برجی —(*to fail of obtaining*) بی عاقبت خیر شدن bé aukibuta kheir ſhoodun, بی نا خوشهدن na khooſhédun, وقوع خوش بودن be wukoo-a khooſh boodun. v. *to miscarry.* — (*to omit*) در نشاندن فراموش نمودن dur niſhaundun furaumooſh numoodun. v. *to leave out, mistake.* — (*to feel the absence or want of any person or thing*) حسرت داشتن huſrut daushtun, مشتاق بودن muſhtauk boodun. (*to be lost or missing*) گم شدن gum ſhoodun, یاوه بودن é-awéh boodun, غایب شدن gha-éb ſhoodun, ضیع کشتن zé-a guſhtun.

A Miss (*loss*), قصور kuſoor, نقص nuks, نقصان nukſaun, غیب gheeb. v. *want*, alſo *error, mistake.*

To MISHAPE بی اندام ساختن bé andaum ſaukhtun, صورت قبیح کردن ſooruta kubeeh kirdun, شکل چرکین ساختن ſhukla churkeen ſaukhtun. v. *to deform.* — *Mishapen* بی اندام ساخته bé andaum ſaukhteh.

MISSAL (*mass-book*) مسا miſſa, قداس kuddaus, لیتوریه leeturia.

MISSILE انداز andauz, اندازا andauza, رمی rumé. *A missile weapon* تیر teer, جریده jereedeh, خشت khiſht. v. *dart, javelin.*

MISSION ارسال irſaul, رسالت ruſault, افراد ifraud, الوکت alookut, انبعاث ambaus, بعثت baaſut, توجیه toujeeh, فرستادگی furiſtadugé, سفته ſufteh. v. *commission.*

Missive قابل الارسال kaubilu'l'irſaul. *A missive* رساله ruſſauleh, مرسلت murſulut. v. *letter.*

MIST تار taur, میغ meegh, تار میغ taur meegh, هو hoo, هور hoor, هر hur, خر khurr, خره khureh, حر hur, نایبت na-ébut (pl. نوایب nuwa-éb), دمه dumeh, پژم puzſhm, نژم nuzſhm, نزیم nuzeem. *To mist*, v. *to cloud.*

To MISTAKE خطا کردن khuta kirdun, سها زدن ſuhoo zudun, قصور کردن kuſoor kirdun, زل ساختن zull ſaukhtun, خبط کردن khubt kirdun, مانیدن maunédun, سقط ساختن ſukut ſaukhtun. v. *to err, blunder, to be mistaken.*

A mistake خطا khuta, سهو ſuhoo, سقط ſukut, زلت zullut, زل zull, زلل zullul, خبط khubt, قصور kuſoor. v. *error, blunder, misconception.*

Mistaken فریغته furré-ufteh, مغرور mughroor, گمراه gumrah, بیهوده béhoodeh, پر خطا pur khuta, ذو سهو zu ſuhoo, اهل سقط ahla ſukut, خلاف حق khilaufa hukk. *To be mistaken* در خطا بودن dur khuta boodun, فریغته شدن furré-ufteh ſhoodun, در سهو ماندن dur ſuhoo maundun. v. *to mistake.*

Mistaking خطا ساز khuta ſauz, سهو کنا ſuhoo koona, سقط زن ſukut zun. *Mistakingly* بر وجه بیهوده bur wujha béhoodeh, با خطا ba khuta, بطور بی معنی betoora bé maané.

To MISTATE پر سهو حساب کردن pur ſuhoo hiſſaub kirdun. v. *to miscalculate, misrepresent.*

To mistell, v. *to misrepresent.*

To MISTIME بی تقریب و بی وقت کردن bé tukreeb ou bé wakt kirdun, بی هنگام ساختن bé hungaum ſaukhtun, بی گاه نمودن bé gah numoodun, غیر محل ساختن ghire-a muhull ſaukhtun, بی زمان کردن bé zumaun kirdun.

MISTINESS تاریکی taureeké, دخی dukhé, تار میغی tar meeghé, تیرگی teerugé, هوری hooré, v. *cloudiness.*—*Mistlike* هور اسا hoor aſa, تار میغ مانند taur meegh maunend.

Mistold, v. *misrepresented.* — *Mistook*, v. *mistaken.*

A MISTRESS صاحبت ſahibut, خاتون khautoon, سادت ſaadut, بیبی beebé. v. *lady.*—*The mistress of a family* کدبا kudba, کذبا kuzba, کدبانو kudbaunoo, کذبانو kuzbaunoo, عوان awaun, تعاوین taween, خدیش khudeeſh. (*a sweetheart*, alſo *concubine*) معشوقه maaſhookeh,

عاشقت aushikut, محبوبت muhboobut, حبيبت hubeebut, نكار nigaur, زن نازنين zunna nauzneen, جانان jaunaun, جانانه jaunauneh, دلدار dildar, دلبر dilbur, دلخواه dilkhauh, دلستان dilsitaun, دلكشا dilkusha, دلنواز dilnuwauz, خاطر نواز khautir nuwauz, دوستكام doostkaum, دلارام dilaram, مزيد muzsheed, دلبند dilbund, شاهد shauhid, فغ fugh, طلبت tulubut, بست bust, بت but. v. *lover*.—(*a woman teacher*) زنى اموزكر zunné amooz gur, عورت معلم awruta mu-ellim.

Mistrust, v. *distrust*, *diffidence*, *suspicion*.

MISTY دخنانت dukhnaunut, ميغناك meeghnacuk, مضب muzibb. v. *foggy*, *cloudy*.

To MISUNDERSTAND شخوليدن shukhoolédun, معني بيهوده كرفتن maané béhoodeh gooriftun. v. *to misconceive*, *mistake*.

A Misunderstanding نا سازكاري na sauzkauré, منازعت munazaat, عدم هماهنك aduma humahunk, اختلاف ikhtilauf, عدم اتفاق aduma ittifauk, مخالفت mukhaulifut, عدم موافقت aduma muwaufikut, تفاوت tufawut. v. *difference*, *quarrel*: *misconception*, *error*.

Misusage, v. *abuse*.—*To misuse*, v. *to abuse*.

MISY (*a kind of vitriolick mineral*) زاج اصفر zauja asfur, زاج اخضر zauja akhzur.

A MITE (*insect*) ديوچه divcheh, تهلت kummulut, ديوك divuk, سوس soos, سوسه sooseh, سبسه subuseh. v. *weevil*. — *A cheese-mite* ديوچه پنير divcheha pineer, تهلت جبن kummuluta jubbin. (*a small particle*) زر zurr, زره zurreh, شمه shummeh. (*any thing proverbially small*) مخ ديوچه mukha divcheh; (literally, *the marrow of a mite*) جناح بعوضت junnauha ba-oozut (literally *the wing of a gnat*).

MITHRIDATE (*medicine*) مثروديطس misroodeetus, معجون مثروديطس maajoona misroodeetus.

To MITIGATE نرم كردن nurm kirdun, ملايم ساختن mula-ém saukhtun, تليين كردن tulei-én kirdun, ملين نمودن mulei-un numoodun, تسكين كردن tuskeen kirdun, ساكن ساختن saukin saukhtun, مدمث كردن mudmis kirdun, ملاطفت ساختن mulautifut saukhtun, تليم كردن tulei-ém kirdun, ارام اوردن araum awurdun, تسليت دادن tuslé-ut dadun. v. *to soften*, *mollify*; *moderate*.—*Mitigant*, *mitigating*, v. *lenient*.

Mitigation نرمي nurmé, ملايمت mula-émut, اهستكي auhustgé.

A MITRE صومعت sawmaat, طبلك tubluk, كلاه kullah, تاج tauj. v. *cap*. —*A bishop's mitre* تاج مطران tauja mitraun, كلاه اسقف kullaha askuf. *A Tartarian mitre* or *cap* كلاه تتري kullaha tataré. — *Mitred* بر كلاه kulauh bur, تاج دار tauj dar, ز و صومعت zu sawmaat.

A mittimus, v. *commitment*.

To MIX اميختن ameekhtun, اميزيدن ameezédun, سرشتن surishtun, شوريدن shoorédun, شورش كردن shoorish kirdun, خلاط كردن khulaut kirdun, الاييدن alaï-édun, تخليط كردن tukhleet kirdun, خلط ساختن khult saukhtun, تشويش كردن tushwésh kirdun, توخيش نمودن tookhésh numoodun, وشع زدن wusha zudun, خيسيدن kheesédun, خيسانيدن kheesaunédun, خيسايدن kheesaï-édun, مزاج نمودن mizauj numoodun, اختلاط كردن ikhtilaut kirdun, لبك ساختن lubik saukhtun. *To mix in conversation* سرنكيدن siringédun. v. *to converse*. — *To mix milk with water* سمهج كردن sumhuj kirdun, سمهجيج ساختن sumhujeej saukhtun, اب در شير نهادن aub dur sheer nihaudun. *To mix wine with water* اب در شراب مزج كردن aub dur shuraub muzij kirdun, مركب كردن murkib kirdun, اب بشراب نهادن aub bishuraub nihaudun. *To mix severe with soft words* شمظ كردن shumz kirdun, كلام ستم اميز كفتن kulaum situm ameez guftun. *To mix falshoods in one's discourse* شمرجت ساختن shumrujut saukhtun.

Mixed اميخته ameekteh, اميزه ameezeh, اميز ameez, مخلوط mukhloot, مشوش mushawwush, اغشته aghushteh, مدووف or مدوف mudoof, شوريده shoorédeh, شور shoor, سرشته surishteh, مركب murkib, مشتوب mushtawib, مشرب mushurrub, ملبس mulubbus, اميزه ameezsheh, اميغ ameegh, ملوب mulawwub, ممزوج mumzooj, ملتبك multubik, اجار ajaur. *Wine mixed* (*with water*, &c.) ممزوج شراب mumzooj shuraub. (*An animal*) *of a mixed breed* مركب murukkub. *Words mixed with threats* كلام ستم اميز kulaum situm ameez. *A speech mixed with entreaties* سخن نياز اميز sukhun né-auz ameez. *Advice mixed with wisdom* پند حكمت اميز pund hykmut ameez. *An answer mixed with* or *conveying happy tidings* جواب مزده اميز juvaub muzhdeh ameez. *Mixed with honey* شهد اميز shuhd ameez. *Mixed with colour* (*deceitful*) رنك اميز runk ameez.

Mixedly or *mixtly* بروجه اميز bur wujha ameez, مخلوطانه mukhlootauneh, شورانه shoorauneh.

Mixen دماميل dumaumeel. v. *dunghill*.

Mixture, *mixtion*, اميزش ameezish, اميخته ameekhteh, خلط khult, خلطت khultut, اختلاط ikhtilaut, خليط khuleet, مخالطت mukhaulitut, شورش ... مخلوطي mukhlooté, اخلاط ikhlaut,

tushweesh, مزاج mizauj, امتزاج imtizauj, شعشعت shaashaat, قطاب kutaub, بكل bukl, التباس iltibaus, ميزك meezuk, انباغ ambaugh, شهيط shumeet, شياب she-aub, قاتي kauté.

To MOAN ناليدن naulédun, ناله زدن nauleh zudun, زار و بكا كردن zaur ou buka kirdun, زاريدن zaurédun, فغان زدن faghaun zudun. v. *to groan, grieve, mourn.*

A moan نالش naulish, زار zaur, فرياد و فغان furé-aud ou faghaun, نوحت noohut, گريه guréyeh, غريو ghuré-oo, شكايت shuka-é-ut, بكا buka. v. *lamentation, groan.*

A MOAT (*ditch round a town, castle, &c.*) خندق khunduk, مترس muturis, شهبارو shuhbauroo. v. *ditch.* — *To moat (surround a town or castle with a wet ditch)* با خندق شهر گرداگرد ساختن ba khunduk shahur gurdagurd saukhtun, با مترس قلعه احاطه كردن ba muturis killauh ihauteh kirdun.

A MOB (*plebeians*) خلق khulk, جاهل خلق jauhil khulk, عام aumm, عامت aummut, عوام الناس awaummu'n'naus, عوام awaumm. (*a tumultuous rout*) هنگامه hungaumeh, اوقاش awkaush, غوغا ghoogha, غلغل ghulghul, فتنه fitneh. v. *crowd, riot.*—*To mob* فتنه انگيختن fitneh angeekhtun, هنگامه كردن hungaumeh kirdun, غوغا ساختن ghoogha saukhtun, غلغل نمودن ghulghul numoodun.—*Mobbish* بطور جاهل خلق toora jauhil khulk. v. *mean.*

Mobile, mobility, v. *mob.* — *The primum mobile* فلك الافلاك filuku'l'aflauk.—*The perpetuum mobile* جنبنده jumbindeh.

Mobility, v. *fickleness; nimbleness.*

To MOCK (*deride*) مسخره كردن maskhureh kirdun, سخري ساختن sukhré saukhtun, استهزا نمودن istihza numoodun, مزه كردن muzeh kirdun, خنده ريش ساختن khundeh reesh saukhtun, خنديدن khundédun, ضحك كردن zuhik kirdun. v. *to laugh at, ridicule, mimick.*—(*to elude*) حيله بازي نمودن heeleh bauzé numoodun, تغويت كردن tughwé-ut kirdun, فريفتن furré-uftun, غبن ساختن ghubin saukhtun, غدر كردن ghudr kirdun.

Mock (*not real*) ساخته saukhteh, مزور muzawwur, صورت نما soorut numa, رنك اميز runk ameez, غدير ghudeer, قلب kulb. v. *counterfeit.*

Mock, mockery (*derision*) سخري sukhré, مسخرت maskhurut, استهزا istihza, مستهزي mustuhzé, مزه muzuh, ضحكت zuhkut, مجاعت muja-at, طنز tunz, فسوس fusoos, افسوس afsoos, نقاست nikausut, مذمت muzimmut. v. *ridicule, scorn.*

Mocked مسخره شده maskhureh shoodeh, مضحك muzhuk, استهزا ياب istihza é-aub.

A mocker مسخره گر maskhureh gur, سخرت sukhrut, ضاحك zauhik, مستهزي mustuhzé, فسوس كننده fusoos koonindeh, طنز كوي tunz gooï ضحكت zuhukut.

Mocking استهزا كنا istihza koona, مسخره ساز maskhureh sauz, مزه باز muzeh bauz, طنز زن tunz zun. *Mockingly* استهزانه istihzauneh, با مذمت ba muzimmut, تحقيرا tuhkeeran, با مسخره ba maskhureh, با فسوس ba fusoos.

MODE وجهت wujhut, وجه wujuh, طور toor, اسلوب asloob (plur. اساليب asauleeb), پيشنهاد peishnihaud, پيشه peisheh, قيافت ké-aufut, نوال nuwaul, صورت soorut, فن funn, اصل asl, اصول asool, روش rouvish, منوال munwaul, طريق tureek, شكل shukl (pl. اشكال ashkaul), دستور dustoor, حسب husb, ضرب zurb (pl. اضراب azraub), اندازه andauzeh, طرز turz, عادت audut, ايين aï-én, نظام nizaum, نظم nuzim, ترو kuroo, قاعدت ka-édut, جنس jins. v. *manner, method, fashion, habit, custom, form, appearance; gradation.*—*According to the mode* علي وجه ala wujuh, بطور betoor, در روش dur rouvish.—*A mode of expression* ضرب مثل zurba misl, *A musical mode* پرده perdeh, نوا nuwa, مقام mukaum. v. *musical.*

A MODEL دستور dustoor, دستور العمل dustooru'l'aml, كارنامه kaurnameh, نمودار numoodar, نمودش numoodish, رسم rusm, قالب kaulib, بارنامه baurnameh, قدوت kidwut, ادم adam, نسخت nuskhut, اصول asool, پيشوا peishwa. v. *copy, example, standard, mould.* — *The model of a building* بنا رسمي bunna rusmé, رسم مبني rusma mubné. *To be a model* قدوت بودن kidwut boodun, پيشو شدن peishwa shoodun, ادم بودن adam boodun, دستور شدن dustoor shoodun.

To model دستور نمودن dustoor numoodun, رسم ساختن rusm saukhtun, اصول نمودن asool numoodun, نظام كردن nizaum kirdun, كارنامه نمودن kaur nameh numoodun, تشكيل كردن tushkeel kirdun, ساختن saukhtun, نشاندن nishaundun, صورت بند كردن soorut bund kirdun. v. *to plan, shape, form, mould, delineate, arrange.*

Modelled متشكل mutushukkul, مرسوم mursoom, نشانده nishaundeh, ساخته saukhteh, نظوم nuzoom.

A modeller رسم ساز rusm sauz, اسول نما asool numa, نظام كننده nizaum koonindeh, تشكيل گر tushkeel gur, سازنده sauzindeh.

MODERATE (*not excessive*) معتدل maatudil, زو اعتدال zu é-atidaul, مستوي mustawé,

سوي sawé, زو اوسط zu awsut, مقارب mukaurib, ميانه‌دار mei-aundar, ميانگير mei-aungeer. *Moderate in temper* ملايم mula-ém, حليم huleem, ذو انصاف zu insauf, مودب mu-eddub, منصف munsuf. v. *temperate, mild.*—*Moderate in expense* نا مبذر na mubuzzir, نا متلف na mutluf, بي مبذري bé mubzuré, با اعتدال خرج ساز ba é-atidaul khurj sauz. *Moderate in price* نا گران na guraun buha, سبکمایه subukma-éh, مقارب بها mukaurib. v. *cheap.* — *Moderate in stature* ميانه قد mei-auneh kudd, اوسط القامت awsutu'l'kaumut, مقذذ mukuzzuz. *Moderate weather* هوا معتدل hawaa ma-atudil.

To moderate (*regulate*) ضبط و ربط كردن zubt ou rubt kirdun, تدبير ساختن tudbeer saukhtun, حكم نمودن hookum numoodun. v. *to govern.*—(*to repress*) منع كردن muna kirdun, دفع ساختن dufa saukhtun, ترع نمودن kura numoodun. v. *to restrain.*—(*to pacify, still, quiet*) ساكن كردن saukin kirdun, تسكين ساختن tuskeen saukhtun, خاموش كردن khaumoosh kirdun. (*to make temperate*) معتدل كردن ma-atudil kirdun, اعتدال دادن é-atidaul dadun, خنك ساختن khunuk saukhtun.

Moderately (*mildly*) ملايمانه mula-émauneh, با لطف ba lutf, مظلوما muzlooman, حليمانه huleemauneh. (*with temperature*) با اعتدال ba é-atidaul, معتدلا ma-atudilan, با خنكى ba khunuké. (*in a middle degree*) در ميانه dur mei-auneh, بدرجه وسطى bedurjeha wusuté.

Moderateness اعتدال é-atidaul, خنكي khunuké. v. *temperateness.*

Moderation (*calmness of temper*) ملايمت mula-émut, سكونت sukoonut, فراغ بال firaugha baul, اطمينان خاطر itmeenauna khautir, انصاف insauf, (*forbearance, lenity*) صبر و مرحمت subr ou murhumut, تحمل و شفقت tuhummul ou shufkut. *Moderation in expense* اعتدال خرج é-atidaula khurj, عدم تلف aduma tuluf, خانه داري khauneh dauré.

A moderator مدبر mudubbir, ضابط zaubit, حاكم haukim, مودب mu-eddib, عادل audil. *To appoint a moderator* تسويس كردن tuswees kirdun, مدبر ساختن mudubbir saukhtun, ضابط كردن saubit kirdun. *To preside as moderator* تسويس شدن tuswees shoodun, مدبر مقرر بودن mudubbir mukurrur boodun.

MODERN نو پيدا now peeda, نو خاسته now khausteh, متاخر muta-akhkhir, نا قديم na kudeem, نا پيشين na peisheen, نا سابقا na sabikan. v. *late, recent, new.* — *The moderns* ابناي زمان abna-é zumaun. *The language of the moderns* لسان متاخر lissauna muta-akhkhir. — *Modernness* نو پيدايي now peedaï-é, مبدع mubda. v. *novelty.*

MODEST (*not arrogant nor impudent*) نا متكبر na mutukubbir, نا مغرور na mughroor, مظلوم muzloom, ذو احتشام zu ihtishaum, شرمسار shurumsaur, خجل khujul, نا شوخ na shookh, نا گستاخ na kustaukh, محتشم muhtushim, حشمت hushmut, محجوب muhjoob, وقور wukoor, نا خود بين na khood been, مودب mu-eddib, خاشع khausha, ذو ادب zu adub, ذو ازرم zu azrum, اهل مسكنت ahla muskunut, آهسته ahusteh, زميت zummé-ut, v. *bashful, humble.*—(*not unchaste*) پاك pauk, پاكدامن paukdaumin, طاهر tauhir, پارسا paursa, زاهد zauhid, پرهيز كار purhaze kaur, ذو پرهيز zu purhaze. v. *chaste.*

Modestly (*not presumptuously*) ادبانه adubauneh, با ازرم ba azrum, مظلوما muzlooman, خجلانه khujulauneh, بي تكبر bé tukubbir, بلا شوخى bila shookhé, با حشمت ba hushumut, بى گستاخي bé kustaukhé. (*chastely*) با پرهيزكاري ba purhazekauré, طاهرانه tauhirauneh, زاهدا zauhidan, بروجه پاك bur wujha pauk, بى شهوت bé shuhwut, بى هوا و هوس bé hawa ou hawus. v. also *moderately.*—*To behave modestly* بركراييدن burkuraïédun, با ادب حركت كردن ba adub hurukut kirdun, ادب و ازرم نمودن adub ou azrum numoodun.

Modesty ادب adub, شرم shurum, شرمساري shurumsauré, خجالت khujaulut, ازرم or azrum, حجاب hujaub, وقار wukaur, حشمت hushumut, احتشام ihtishaum, رزانت ruzaunut, سكينت sukeenut, مظلومي muzloomé, مسكنت muskunut, سهو suhoo, ارميدگي armeedugé, تيقار teikaur, تزمت tuzimmut, مودوع muduwa, تواضع tuwauza. (*chastity*) پاكي pauké, طهارت tuhaurut, پرهيز purhaze, زاهدي zauhidé, زهد zuhud, عصمت asmut, عفت affut, عدم شهوت aduma shuhwut. v. also *moderation, decency.*

A MODICUM اندك anduk, قلت killut, شي قليل shei-é kuleel, بهمى buhmé. v. *pittance.*

MODIFICATION تشكيل tushkeel, صورت ده soorut duh, شكل پذير ساز shukl pizzeer sauz.

To modify صورت دادن soorut dadun, تشكيل ساختن tushkeel saukhtun, شكل بند نمودن shukl bund numoodun, ساختن saukhtun. v. *shape, form.*—(*to moderate*) معتدل كردن ma-atudil kirdun, اعتدال دادن é-atidaul dadun. v. *to temper.*

Modifiable, modificable قابل التشكيل kaubilu't'tushkeel, ممكن صورت پذير mumkina soorut pizzeer, لايق شكل گير la-éka shukl geer.

Modish, modishly, v. *fashionable, fashionably*.

To MODULATE اواز كردانيدن awauz gurdanédun, ترنم كردن turunnum kirdun, نغمت سرا شدن nughmut sura shoodun, خوش الحان زدن khoosh elhaun zudun, تلحين ساختن tulheen saukhtun, نصب كردن nusb kirdun, رنم ساختن runim saukhtun, اغراد زدن ighraud zudun, تغرد كردن tughurrud kirdun.

Modulation خوش خواني khoosh khauné, نوا nuwa, اغنيت aghné-ut, غنا ghuna, غانيت ghauné-ut, غواني ghuwauné, نغمت nughmut, نغمات nughmaut, ترنم turunnum, لحن luhun, الحان alhaun, اغاني aghauné. v. *song, melody*.

A modulator خواننده khaunindeh, مطرب mutrib, سراينده sura-éndeh, خوش خواننده khoosh khaunindeh, نغمت سنج nughmut sinj, نغمت پرداز nughmut purdauz, ترانه پرداز turauneh purdauz, نواگر nuwagur, زمزمه پيراي zumzumeh peera-é. v. *finger*.—*A modulator of words* (*an orator*) سخنسرا sukhunsera.

MOHAMMED (*the founder of the Mohammedan religion*) محمد mohammed.—He is also called حضرت محمد huzruta mohammed (*the lord Mohammed*); محمد المصطفي mohammed u'l'mustafa (*Mohammed the chosen*); الرسول arrusool (*the prophet*); رسول الله rusoolullah (*the prophet of God*); سيد المرسلين seidu'l'murusuleen (*the prince of prophets*); سيد سادات seida sadaut (*the prince of princes*); ابو عبد الله abu abdallah, ابو قاسم abu kasem, وخشود wukhshood, وخشور wukhshoor, محمود mahmood, احمد ahmed, الم alum, الروح arrooh: [for the literal significations of which v. Vol. I.]—*The posterity of Mohammed* ال محمد aula mohammed.— Each descendant of Mohammed is distinguished by the title of امير ameer (plur. امرا omra), سيد seid (plur. سادات sadaut), or شريف shereef (pl. شرفا shurfa); [which imply *lord, prince, noble*].—*Mohammedan* محمدي mohammedé, اسلامي islaumé, مسلم moslim, مسلمان moslimaun. *The Mohammedan people* امت محمد ummuta mohammed. *The Mohammedan religion* اسلام islaum, توحيد tooheed, كوثر kousir.

A MOIETY نيم neem, نصف nusif. v. *half*.

To moil, v. *to toil, labour*; *weary*; *dawb*.

MOIST (*humid*) ابي aubé, نم nim, نمكين nimkeen, تر tur, تازه و تر tauzeh ou tur, طري turé, رطب rutib, مرطب murtub, شاداب shaulaub, خوشاب khooshaub. v. *wet, damp, juicy*.—*A moist atmosphere* بليل buleel, بليله buleeleh.

To moisten نم كردن nim kirdun, تازه و تر ساختن tauzeh ou tur saukhtun, نمكين كردن nimkeen kirdun, رطب ساختن rutub saukhtun, خيسيدن kheesédun, اغاريدن aghaurédun, تبليل كردن tubleel kirdun. v. *to wet*.—*To cause to moisten* خيسانيدن kheesaunédun.

Moistened نمكين ساخته nimkeen saukhteh, نمناك شده nimnauk shoodeh, اغاريده aghaurédeh, فرغار furghaur, اغشته aghishteh, متبلل mutubullul, ودين wudeen, مبلول mublool.—*To be moistened* نمكين شدن nimkeen shoodun, نمناك بودن nimnauk boodun, اغاريدن aghaurédun, فرغاريدن furghaurédun, خوسيدن khoosédun, تر شدن tur shoodun.

A moistener نم ساز nim sauz, تر كنا tur koona, اغارنده agaurindeh.

Moistness, moisture نم nim, ندي nudé, نزيم nuzeem, اغار aghaur, نمكيني nimkeené, بلل bullul, بلت billut, اب aub, رطوبت rutoobut, ندي nudé, تري turé. v. *humidity*.

A MOLE (*animal*) كورشبك koorshbuk, كرموش kurmoosh, موش كور moosha koor, خلد khuld (plur. خلدان khuldaun), جلد juld (plur. جلدان juldaun), زبابت zubaubut (plur. زباب zubaub), جلذ julz (pl. مناجذ munajuz). *A mole on the skin* خال khaul, خالي khaulé (pl. خالات khaulut, خيلان kheelaun), شامت shaumut (plur. شام shaum), توته tooteh, شخار shukhaur, قرمت kurmut, لكه بدن lukkeha budun. *Marked with a black mole* مشيوم mushé-oom, مشوم mushoom, مشيم musheem, اشيم asheem. *Marked with many moles* مخيل mukheil, اخيل akheil, خيلا kheila, رخش rukhsh.—*A mole* (*dike*) بندروغ bunduroogh, اب بند aub bund, ورغ wurgh, كنده kundeh, كشوت kushwut, حاجز haujir, تنها tunha.

A mole-catcher كورشبك گير koorshbuk geer.

A mole-hill توده كرموش tooduha kurmoosh.

To MOLEST ازاردن azaurdun, جفا زدن jufa zudun, اضطراب كردن iztiraub kirdun, دل ازار ساختن dil azaur saukhtun, رنجيده و رميده كردن runjédeh ou rumédeh kirdun, هچيدن huchédun. v. *to disturb, trouble, vex*.

Molestation اضطراب iztiraub, ازار azaur, ازارش azaurish, جفا jufa, رنج runj, الم alum, ستم situm, غم ghum. v. *vexation*.

A molester ازار رسان azaur russaun, اضطراب اور iztiraub awur, جفا زن jufa zun.

To MOLLIFY نرم كردن nurm kirdun, ملايم ساختن mula-ém saukhtun, تليين كردن tulei-én kirdun, مسكون نمودن muskoon numoodun. v. *to mitigate, soften, assuage, pacify*.—*Mollification*, v. *mitigation, softening*.—*A mollifier* نرم ساز nurm sauz, ملايم كنا mula-ém koona.—*Mollified* نرم شده nurm shoodeh, مسكون muskoon.

Molten (pret. paſſ. of *melt*) كداخته gudaukh-teh, كداز gudauz, كدازيده gudauzédeh, مذاب muzaub.

MOMENT (*importance*) كراني guraunè, مهمي muhimmé, لازمت lauzimut, معتبري maatuburé. v. *conſequence*, *weight*, *value*.—*A moment of time* دم dum, يكدم eekdum, دقيقت dukeekut, لحظي luhzé, ساعت ſa-at, ان aun (plur. اوان awaun), دفعت dufaat, دهل duhl, طحوم tuhoom, زغنك zughunk, مطوت mutoot, غمزه ghumzeh, باد خور baud khore, لمحت lumhut (pl. لمحات lumhaut). *In a moment* دريكدم dur eekdum, دريک نفس fi't'turfutu'l'aïn, في الطرفة العين dur eek nufus, درحال dur haul, در ان dur aun, در لمحت dur lumhut, هبة hubbutan. *Every moment* هردم hurdum, دمادم dumadum, هران huraun. *At that moment* همآندم humaundum, در حال dur haul, زال الان zauku'l'aun. *From this moment* از اين وقت uz ein wakt, من الان min alaun, از اين دم uz ein dum.

Momentary يكدم eekdum, يكدمه eekdumeh, نيم لحظه neem luhzeh, نا پايدار na paï-daur, فاني fauné, v. *fleeting*.— *A momentary* or *tranſient acquaintance* مقارنت يک دم mukaurunuta eekdum.

MOMENTOUS كران guraun, مهم muhimm, مهمت muhimmut, مستشري muſtuſhré, ثقيل ſukeel. *A momentous affair* امر مهم amra mu-himm, مسلحت كردن muſluhuta guraun, ركن rukun, نبلت nublut.

A MONAD يک eek, فرد furd, يكانكي eekaunugé, احد ahd, واحد wahid, واحدت wa-hidat, احدي ihda. v. *individual*.

A MONARCH پادشاه padſhah, شاهنشا ſha-hinſhah, جهانبان jehanban, جهاندار jehandar, سلطان دوران ſultauna douraun, خليفه khalee-feh, قيصر keiſer, خسرو khoſrou, شاه دينپناه ſhah deenpunah, فرمان ده furmaun duh, شهريار ſhahuré-aur, بهمن زمان و تهمن دوران bahmana zumaun wa tahmaun douraun. v. *emperor*, *king*.

Monarchal, *monarchical* پادشاهي padſhahé, شهنشاهي ſhahinſhahé, جهانباني jehanbané, جهانداري jehandaré, دينپناهي deenpunauhé, خسرواني khoſroo-auné. v. *regal*, *imperial*.

A monarchy مملكت mumlukut, پادشاهي pad-ſhahé, شاهي ſhahé, دولت dowlut, سلطنت ſul-tanut, ملك mulk. v. *kingdom*.

A MONASTERY دير deir, زاويت zawé-ut, تكيه tukyeh, بقعت bukaat (plur. بقاع bukaa), صومع ſawma, صومعت ſawmaat, مناسطر manaſ-ter. *The head of a monaſtery* راس الدير raaſu'd'-deir, ريس القسيس reiſu'l'kuſees. v. *abbot*.

Monaſtick, *monaſtical* دير نشين deir niſheen, دير پيوند deir pivund, تكيه منسوب tukyeh munſoob. *A monaſtick life* زاهدي zauhidé, كشيشي kuſheeſhé, زهد zuhd, رهبانيت ruh-bauné-ut.—*Monaſtically* بطور دير نشين betoora deir niſheen, زاهدانه zauhidauneh. v. *recluſely*.

MONDAY دو شنبه doo ſhumbeh, يوم الاثنين é-oomu'l'iſnein, يوم اثنين é-ooma iſnein, ثني ſina, اوهد awhud (plur. اوهاد awhaud).

MONEY زر zur, مال maul, نقد nukd (pl. نقود nukood), سيم ſeem, درم direm, درهم dir-hem, دراهم dirauhim, دينار deenaur (plur. دنانير dina-ér, دنانير dinauneer), اقچه akcheh, مايه ma-éh, ورق wurk (pl. اوراق awrauk), عين aïn, سختة ſukhteh, تنكه tunukeh, نض nuzz, سكه ſikkeh, نمي nummé, لكاش lekaſh, كيسه keeſeh, قطاع kitaa, نقرت nukrut, نقره nukreh, الع alma, العت almaat, پول pool, خرج khurj, داو da-oo. *Ready money* زر حاضر zura hauzir, نقد nukd, دستا دست doſta doſt, دست بدست doſt bedoſt, نقد دستا دست nukda doſta doſt, سحل ſuhl, زر نقدي zura nukdé, نقدينه nukdeeneh, پيشا دست peiſha doſt, نقود nukood, معدود maa-dood. *To buy with ready money* برو جه نقد خريدن bur wujha nukd khurédun, با نقد اشترا كردن ba nukd iſhtira kirdun, با درم بيع ساختن ba direm bé-a ſaukhtun. *Money paid in advance* پيشين peiſheen, درهم پيشين dirhema peiſheen, سلف ſuluf, سلاف ſulauf. *To lend money* وام دادن waum dadun. v. *to lend*. — *To lend much money* مديان شدن mudé-aun ſhoodun.—*To pay money* ادا ساختن ada ſaukhtun. v. *to pay*.—*A ſum of money* مبلغ mubligh (pl. مبالغ mubaulighr) تومان toman. *I have no money* مرا نقد نيست mura nukd neeſt, خسته مي شوم khuſteh ma ſhoom. *Any place where money is ſpent* مصرف meſrif. *Tribute-money* طبليت tublé-ut. *Unſtamped money* كهل kuhl, كهلت kuhlut. *Earneſt-money* زبون zuboon. *Money thrown amongſt the populace at marriages or rejoicing days* بفجم bufjum, پفجم pufjum, بفخم bufkhum, نثار niſaur, قلب kalb, نبهرج nubuh-ruj, نبهره nubuhreh. *Money and goods* نقد و جنس nukd ou jins. *Drink-money* بخشيش bukh-ſheeſh, اقچه شراب akcheha ſhuraub, شاكرد ſhagurd, شاكردي ſhagurdé. *To change money* تصريف كردن tuſreef kirdun. *A money-changer* صراف ſurauf, صيرف ſeeruf, نقاد nukkaud, زر شناس zur ſhinaus. v. *banker*.—*A money-bag* كيسه keeſeh. v. *purſe*.

Moneyed ذو نقد zu nukd, تدنير tudneer, مالدار mauldaur. v. *rich*.—*A moneyed man*

wurrauk, نقد دار nukd dar اهل درهم ahla dirhem, صاحب زر sahib zur.

Moneyless بی نقد bé nukd, بی زر bé zur, خسته khusteh, غیر درهم ghire-a dirhem. v. *poor*.

A money matter (*debtor and creditor, receipt and disbursement*) اخذ و مصروف akhz ou musroof.

MONGER, v. *dealer, seller*.—*Fishmonger* ماهی فروش mauhé furoosh.

Mongrel, v. *mungrel*.

A MONITOR نصیحت دهنده nuseehut duhindeh, ناصح nausih (plur. نصح nussuh, نصاح nussauh), تنبیه نما tumbeeh numa, تنبیهجی tumbeehjé, پند بخش pund bukhsh, منذر munzir, واعظ wa-éz, اهل مشورت ahla mushwurut.

Monitory (*giving admonition*) نصیحت ده nuseehut duh, مشورت نما mushwurut numa.—*A monitory, monition*, v. *admonition*.

A MONK كشیش kusheesh, راهب rauhib (plur. رهبان ruhbaun, راهبان rauhibaun), زاهد zauhid (plur. زهاد zuhaud), صاحب الدیر sahib-u'd'deir, تکه نشین tukkeh nisheen, درویش dervish, قلندر kalendar, صوفی sofé, مقدس mukuddis, ابدال abdaul ابطال abtaul, ابیل abeel, صومع نشین sawma nisheen, قسیس kusees, نهامی nuhaumé, ربیط rubeet. *To make a monk* ترهیب کردن turheeb kirdun. *To become a monk* رهبت شدن کشیش گشتن kusheesh gushtun, ruhbut shoodun.—*Monkish*, v. *monastick*.

A MONKEY میمون maimoon, پوزینه poozeeneh. v. *ape*.—*The chattering of monkies* زقح zukuh.

MONOCULAR, *monoculous* (*one eyed*) یك چشم eek chushum, یکچشم کور eek chushuma koor, الخن abkhuk, عور awur, اعور e-awur عورا awura.

A MONOGRAM رمز rumz. v. *cipher*.

MONOMACHY مسایفت musa-éfut. v. *duel*.

A MONOPOLIST بندار bundaur *or* pundaur.

—*To monopolize* بندار بودن bundaur boodun.

A MONOSYLLABLE یک هجا eek huja.

MONOTONY یک صدا eek suda, بی تبدیل اواز bé tubdeela awauz لحن luhn.

A MONSOON دیو باد div baud. v. *hurricane*.

A MONSTER مسیخ museekh, سکسار sugsaur, غول ghool, دهیم duheem, دهیما duheema, ام الدهیم ummu'd'duheem, ازب حرب aziban haziban, خنفقیق khunfkeek, سلتم siltim, صل syll, شبست shibist, عفریت afré-ut, صحام sohaum, ویرانابد ouranabaud, رکشه raksheh.

Monstrous زو کریا لقا zu guré-a luka, هولناک hawilnauk, ازحد بیرون zu hudd beeroon, هایل ha-él, ترسناک tursunauk, سهمناک suhumnauk, مسخ miskh, ممسوخ mumsookh, سمعمع sumama, زو عجب zu ajib. v. *strange, wonderful; irregular, enormous: shocking, hateful*.—*A monstrous appearance* کریا لقا guré-a luka, شبست shibist, ازب حرب aziban haziban. *An old woman of a monstrous figure* عجوز بد نما ajooza bud numa عضمزت azummuzut, سمعمعت sumamat. v. *hag*.—*Monstrous, monstruously* (*very much*) بغایت begha-é-ut, غایت الغایت gha-é-utu'l'-gha-é-ut. v. *exceedingly*.—*Monstrously* مسخ بر وجه bur wujha miskh, بطور سمعمع betoora sumama, مخوفانه mukhoofauneh, هایلانه ha-élauneh.—*Monstrousness* هولناکی hawilnauké, سهمناکی suhumnauké, کریا لقا guré-a luka, ازحد بیرونی uz hudd béroone.

A MONTH شهر shuhr (plur. شهور shuhoor, اشهر ashhur), ماه mah, نماص numaus (plur. نمص numus, انمصت anmusut), غرت ghurrut. *The space of one month* شهری shuhre, ماهی mahé. *The end of the month* عقب akub, عقبان akuban, عقب شهر akuba shuhr, عقبان ماه akubauna mah. *The first ten days of a month* اوایل awa-él. *The second ten days of a month* اواسط awausut. *The last ten days of a month* اواخر awaukhir. *From month to month* ماه بماه mah bemah. *To bargain, engage or do any thing by the month* مشاهرت ساختن shuhaur kirdun, شهار کردن mushauhirut saukhtun, دهار کردن dihaur kirdun, مداهرت ساختن mudauhirut saukhtun. *Every month* بهر ماه behur mah. *At the end of every month* عقبت القمر akibutu'l'kumr. *During a whole month* نماصا numausan. v. شهر.—*A month's mind* حسرت husrut, انتظار intizaur. v. *longing desire*.

Monthly ماهی mahé, شهری shuhré, عقبت القمر akibutu'l'kumr, بهر ماه behur mah, هر شهر hur shuhr.—*Monthly pay* ماهینه maheeneh, ماهگانه mahgauneh, ماهگانی mahgauné.

A MONUMENT (*memorial*) یاد کار é-aud kaur, یاد کرد é-aud kird, عمارت ymaurut, اثر asur (plur. اثار asaur), ذکر zikr. *A monument for the dead* مرقد murkud (pl. مراقد muraukud), تربه turbeh, مقبرت mukburut, قبر kubr, کور koor, صندوق sundook, صندوقت sundookut, دخمه dukhmeh, خنفج khufunj. v. *tomb*, and *inscribed*.

Monumental (*memorial*) یاد کاری é-aud kauré, یاد کردی é-aud kirdé, زو عمارت zu ymaurut, ذکر نما zikr numa. (*belonging to a tomb*) مقبری mukburé, مرقدی murkudé, تربه منسوب turbeh munsoob, کوری kooré.

MOOD (*temper of mind*) خاطر khautir, حال خاطر haula khautir, خوی khooï, مشرب mush-

rub, منوال munwaul. (*anger.*) غضب ghuzb, قهر kuhr, خشم khuſhm, حميت humé-ut.—(*a ſtile of muſick*) پرده perdeh, مقام mukaum (plur. مقامات mukaumaut), كوچك koochuk, لبينا lubeena, نهفت nuhfut, رهاو ruhaw, رنو runu-ou, خجست khojuſt.

Moody غضب الود ghuzb alood, غضوب ghuzoob, ازرده azurdeh. v. *angry*, *ſullen.*

The MOON ماه mah, مه muh, شب تاب ſhub taub قمر kumr, شهر ſhuhr, شب افروز ſhub afrooz, غاسق ghauſik, شيب ſhuyub, جم jim, نير neiur, نيرت neiurut, نير اصغر nei-ur aſghur, هور hoor, هوز hooz, ساهور ſauhoor, مانك maunk, اورنك awrung. *The new moon* هلال hulaul, هلالي hulaulé, مهنو muhnow, ماه نو maha now شهر ſhuhr, الابرص alabrus, غرت ghurrut, جلم jilm, برن burun.—*The new moon when juſt appearing* طلع tula, استهلال iſtihlaul مستهل muſtuhill, ابن مزنت ibnu muznut. *The full moon* بدر budr, بدرماه budr mah, بدرت budrut, ماه تاب mah taub, مهتاب muhtaub, ماه بدر maha budr, ماه چارده شب maha chaur duh ſhub, ماه ناكاسته maha na kauſteh, نخشب nukhſhub. *The moon's diſk* قرص ماه kurſa mah.—*The change of the moon* تحويل tuhweel, تحويل هلال tuhweela hulaul, حلول ماه huloola mah.—*Like the moon* مهوار muhwaur, ماه وش mah vuſh, ماه ديس mah dees, ماهرو mahroo, ماهپيكر mahpeikr. *Reſembling the new moon* هلالي hulaulé, هلال مانند hulaul maunend, هلال ابرو hulaul abroo. *Like the full moon* بدرمثال budr miſaul. *Round the moon* برگرد ماه burgurda mah. *The full moon of religion* (*a proper name*) بدر الدين budre'd'deen. v. alſo *month*—قمر—اقمار—تاش—ماه—هلال.

A moon beam شعله ماه ſhaaleha mah, پرتو بدر purtoo-a budr, رخش شب افروز rukhſha ſhub efrooz.—*Moon-calf*, v. *monſter: dolt.*—*Moon-eyed*, v. *purblind, dimſighted.*—*Moonleſs* بي ماه bé mah, بي بدر bé budr, غمي ghumma.

Moonlight, *moonſhine* مهتاب muhtaub, ماهتاب mahtaub, ماهه maheh, روشنا قمر roſhunaa kumr, نور بدر noora budr, ضيا القمر zei-a-u'l'kumr, چهشاد chumſhaud, اورنك awrung, قمرت kumrut.

Moonſhine, *moonſhiny* ماهناك mahnauk, مقمر mukmir, مقمرت mukmirut, قمرت kumrut, قمرا kumra, اقمار akmaur, اواضح awauzih, بيض beez.—*Moonſtruck* ماهي mahé. v. *lunatick.*

A MOOR اجم ajum, كول kool, ام دربن umma dureen. v. *fen, marſh.*—(*a negro*) زنكي zangé, هندو hindoo, هندي hindé, هندوي hindoo-é.

To MOOR (*a ſhip*) جهاز درمينا نصب كردن jahauze dur meena nuſb kirdun, مرفا ساختن murfa ſaukhtun.—(*to be fixed* or *ſtationed*) نشانده شدن niſhaundeh ſhoodun, نصب بودن nuſb boodun, مرفا كشتن murfa guſhtun. *The mooring place of a ſhip* مكلا mukla مينا meena. v. مرفا.

MOORISH, *moory* اجمى ajumé. v. *marſhy.*—*Mooriſh* هندي hindé, هندو hindoo, اهل زنك ahla zang, حبشي habſhé. v. *Indian.*

A MOOT POINT (*doubtful caſe*) قضيت مشكل kuzé-uta muſhkil, امر مشكول amra muſhkook.

A MOP خاك روب khauk roob.

To MOPE (*to become ſtupid*, *dull*, *ſad*) غم خوردن ghumm khoredun, مهمل بودن muhmul boodun, خيره سر شدن kheereh ſur ſhoodun, سياه روز نمودن ſé-ah rooz numoodun, غمناك كشتن gumnauk guſhtun, دلتنك شدن diltunk ſhoodun. v. alſo *to dull*, *ſtupify*, *ſadden.*

Moppet, *mopſey*, v. *puppet*; *girl.*—*Mopus*, v. *drone.*

MORAL ذو ادب zu adub, اهل ازرم ahla azrum, اداب اموز adaub amooz, ادبي adubé, ادبيات adubé-ut, اخلاق نما akhlauk numa, حقاني hukauné, حقيق hukeek.

Moral, *morality*, *morals* ادب adub, اداب adaub, اخلاق akhlauk, حق hukk, حقيقت hukeekut, ازرم or ازرم azrum, مدارات mudauraut, مدارا mudaura, انسانيت inſauné-ut, لطافت lutaufut. v. *manners.*

To moral, *moralize* فكر حسن كردن fikra huſn kirdun, تامل خوش نمودن ta-ammula khooſh numoodun, خير انديش ساختن kheir andeeſh ſaukhtun.

A moralizer فكر حسن كننده fikra huſn koonindeh, تامل خوش نما ta-ammula khooſh numa, خير انديش ساز kheir andeeſh ſauz.

A MORASS ورطت wurtut, برين bureen, خره khureh, اجم ajum, كول kool. v. *marſh.*

MORBID, *morboſe* مريض mureez, ذو مرض zu muruz, خسته khuſteh. v. *diſtempered*, *diſeaſed.*—*Morbidneſs*, *morboſity* مرض muruz, حال مريض haula mureez, بيماري beemauré, خستكي khuſtugé, وصب wuſub. v. *diſeaſe.*—*Morbifick* (*cauſing diſtemper*) مرض ده muruz duh, خستكي اور kuſtugé awur, بيماري ساز beemauré ſauz.

MORDACEOUS (*biting*, *apt to bite*) گزان guzaun, كز guz, كزا guza, گزين guzeen, كزه گير geer, كرزه gurzeh, ضيغم zeeghum, اوكل awkul, عضاض azauz, قصلام kuſlaum.—*Mordacity* قوت گزان kuwwuta guzaun, صفت كرزه ſyfuta gurzeh, ماهيت ضيغم mahé-uta zeeghum, كيفيت عوكل keefé-uta akool.

MORE فزون fuzoon, افزون afzoon, افزونتر afzoontur, فزاي fuza-é, فزا fuza, بيش beesh, پيش peesh, بيشتر beeshtur, بيشترك beeshturuk, پيشتر peeshtur, ديكر deegur, دكر digur, بس buss, تنديسه tundeeseh, اكثر akfur, ازلند azshund, ازلنده azshundeh, فريدون fereedoon, فضلا fuzlan. v. *greater.—Two or more things* دو چيزي يا بيشتر doo cheezé ya beeshtur. *More than enough* افراط ifraut. *To ask more than enough* افزوني كردن afzooné kirdun, افراط خواستن ifraut khaustun. *More or less* تخمينانه tukhmeenauneh, قليل و كثير kuleel ou kuseer. *Neither more nor less* هيين humeen. *To add more* زياده كردن zé-audeh kirdun, زيادكي ساختن zé-audugé saukhtun. v. *to augment.—To do* or *give more* انعام ساختن ina-am saukhtun. *More necessary* اوجب awjib, الزم alzum. *More than* فوق fawka. *More behind* فرارتر furautur, پستر pustur. *More before* پيشتر peishtur. *More (again)* ديكر deegur, نيز neez, ثنية suneyétan. *(a greater quantity)* كثير kuseer, كثرت kusrut, زيادت zé-audut, زيادكي zé-audugé.

MORELAND كوهستان koohistan.

MOREOVER پس pus, پس انجا pus anja, اخر akhir, عاقبت aukibut, ماعدا ma-ada, جز از juz uz aun, غب زا ghibba za, ومر wamur.

A MORION سرپايان surpaï-aun. v. *helmet*.

MORIGEROUS رام raum, v. *obedient*.

MORNING (adject.) سحري suhuré, سحركاهي suhurgauhé, زو صباح zu subauh, بكر bukir, باكر baukir, مبكر mubukkir.

The morn, the morning, صبحت subhut, صبح subuh, صبح وقتي subuh wakté, صباح subauh, الصبحت assubhut, سحر suhur, سحركاه suhurgah, سحر اعلي suhura ala, هنكام سحر hungauma suhr, بكرت bukrut, بام baum, بامداد bamdad, تباشير صباح tubausheer, تباشير صباح tubausheera subauh, فجر fujur, شفق shufuk, عاطس autis, جلج julj, واخ waukh, سپيده دم sipeedeh dum. *Early in the morning* سحري suhuré, سحركاهي suhurgahé, سحرا suhura, سحريا suhuré-a, بكرا bukran. *To rise early in the morning* سحرخيز كردن suhur kheez kirdun, شبكير ساختن shubgeer saukhtun, علي الصباح خيزيدن ala's'subauh kheezédun, قايم الصبح بودن ka-emu's'subuh boodun. *One morning* يك سحري eek suhuré, يك صبحدم eek subuhdum. *Like the morning sun* مهر صبحكاه صفت muhra subuhgah syfut. *In the morning* صبحا subuhan, زا صبوحا za suboohan, صبحانه subuhauneh. *The first dawn of the morning* صبح نخست subha nukhust, صبح صادق subha saudik. *Morning and evening* صبح و مسا سحر و شام suhr ou shaum, subuh ou musa. v. *evening.—To-morrow morning* صباح subauh, فردا furda, فرد furd. *Good morning* صباح الخير subauhu'l'kheir. v. under *good*, p. 844.—*Morning prayer* صباح نمازي subauh numauzé. *Wine drunk in a morning, a morning collation* صبوح subooh, غارج ghauruj, سحر شرابي suhr shuraubé. *One who drinks wine in a morning* غارجي ghaurujé. *The first money received for goods of a morning* عربون urboon, ربون ruboon. v. *handsel.—Towards morning* علي السحر ala's'suhur. *Like the leaves of the morning rose* غنچه سحركاهي اسا ghunchuha suhurgahé asa. *The morning star* ستاره بام sitaureha baum, زهره zuhreh, فجر fujr, صباح subauh.

MOROSE درشت durusht, تند tund, ثقيل sukeel, وعق waak, عفنقس afunkus, لفوت lufoot, بهلق buhluk, امحاك imhauk, تمحاك tumuhhuk, عبس abus. v. *peevish, sullen.—To be morose* تند شدن tund shoodun, درشت بودن durusht boodun, امحاك شدن imhauk shoodun. *A morose man* اهل درشتي ahla durushté. *A morose old woman* پيره زن ثقلت نما peereh zuna suklut numa. *To call one morose* توعيق كردن tuwa-ek kirdun.—*Morosely* درشتانه durushtauneh, ثقيلا sukeelan, بر وجه تند bur wujha tund.—*Moroseness* تندي tundé, ثقلت suklut, درشتي durushté. v. *sullenness, peevishness*.

MORPHEW بهق buhuk, نمش numush, عاضت arizut.

TO-MORROW, or *to-morrow morning* فرد furd, فردا furda, بفردا befurda, غدا ghudan, صباح subauh. *To-morrow evening* فردا شب furda shub. *The business of to-morrow* مصلحت غدوي musluhuta ghudawé, معاملت فرداوم maamluta furdawum. *Think not of the cares of to-morrow* غم فردايي فراموش باش ghumma furdaï-é furaumoosh baush.

MORSE (*sea horse*) شنك ماهي shunk mauhé.

A MORSEL لقمه lukmeh, لقمت lukmut, (pl. لقم lukum), نواله nuwauleh, زفنت zufnut. *In morsels* لقمه لقمه lukmeh lukmeh. *(a small quantity)* پاره paureh, پارچه paurcheh. v. *bit*; also *meal.—To cut into morsels* الغاف كردن ilghauf kirdun, پاره پاره زدن paureh paureh zudun.

MORSURE كزان guzaun. v. *biting*.

MORTAL قاتل kautil, مهلك muhlik, هلاهل hulauhul, مميت mumeet, قاض kauzé. v. *deadly, destructive*. —*(subject to death)* ذو فنا zu fina, بمرك معرض bemurg mu-erruz, بهوت تعريض be-

moot taareez, لز فات نا معاف uz faut na mu-auf, از جهام نا مسلم uz humaum na muſullum. (*bringing death*) مرگ اور murg awur, اجل ساز ajul ſauz, وفات بر wufaut bur, خراب اور khuraub awur, کشنده kuſhindeh. (*human*) ادمی ada-mé, انساني inſauné. (*extreme, violent*) متهور mu-tuhawwur, شدید ſhudeed, تند tund, درشت du-ruſht, سخت ſukht. v. *vehement*.

A mortal ادم adam. v. *man.—Mortals* بني ادم bené adam, ادمیان adaumé-aun, عالمیان aulmé-aun, جهانیان jehauné-aun, خلق عالم khulka au-lum. v. *men.—No mortal* هیچ افریده heech afireedeh.

Mortality مرگ murg, فنا funa, قتل kutl, اجل ajul, فات faut, موت moot, موتي mooté, خراب khuraub, هلک hulik, هلکا hulka, هلکت hul-kut. v. *death, deſtruction.* — *A great mortality* هلکت هلکا hulkuta hulka, جالف jaulif, دلعماظ dilamauz. v. *epidemical diſtemper.*—(*human nature*) انسانیت inſané-ut, ادمیت adamé-ut.

Mortally مرگانه murgauneh, قتلا kutlan, قاتلانه kautilauneh, بر وجه هلاهل bur wujha hulauhul, مهلکانه muhlukauneh. v. alſo *extremely*.

A MORTAR (*for pounding*) هوان huwaun, مهراس mihraus (pl. مهارس muhauris), کابیله kaubeeleh, کاپیله kaupeeleh, اونک awunk, کد kud. *A large mortar in which they bruiſe grain* جواز juwauz, مهراش mihrauſh, غن ghun, غنک ghunk, *The peſtle of a mortar* هوان دستي hu-waun doſté. *Mortar* (*for building*) مهره دیوار muhruha deewaur, نواشه nuwauſheh, اندود an-dood, اندو andoo, انداو andaw, اندروز andu-rooz. v. *cement, plaſter.*—*A maker of mortar* کجیر kujeer, کجیز kujeez.—*Mortgage*, v. *pledge*.

Mortiferous, v. *mortal, deadly, deſtructive*.

MORTIFICATION (*gangrene*) خوران khore-aun, خورا khore-a, خوره khoreh, اکله akileh, عفونت afoonut. (*ſelf-denial*) کسر نغس kuſra nufs, ضبط نغس zubta nufs, پرهیزي purhazé, پرهیز کار purhaze kaur, ریاضت ré-auzut. v. *abſti-nence, humiliation.* — (*vexation, affront*) ازار azaur, اضطراب iztiraub, جفا jufa, افسوس afsoos, طعنت taanut, ملامت mulaumut, طنز tunz, شتم ſhutim.

To mortify (*become gangrenous*) خورا نمودن khore-a numoodun, خوران کشتن khoré-aun guſhtun, اکل شدن akil ſhoodun. v. *to corrupt*. —(*to be abſtemious*) کسر نغس نمودن kuſra nufs numoodun, نغس ضبط کردن nufs zubt kirdun, ریاضت رساندن ré-auzut ruſaundun, پرهیز شدن purhaze ſhoodun, پرهیز کار کشتن purhaze kaur guſhtun. (*to diſcourage, affront*) ازار زدن azaur zudun, فروتن کردن furootun kirdun, دشنام دادن duſhnaum dadun, طنز کردن tunz kirdun, تحقیر ساختن tuhkeer ſaukhtun, پست کردن puſt kirdun, سر فرو زدن ſur furoo zudun, رنج دادن runj dadun. v. *to depreſs, humble*.

Mortified (*gangrenous*) خورر نما khore-a numa, زو خوران zu khore-aun, اکله دار akileh dar. (*humbled, affronted*) فروتن furootun, طنز یاب tunz é-aub, افسوس پذیر afsoos pizzeer. v. *de-preſſed, humbled*.

MOSAIC (*teſſelated*) معین mu-aï-un, معینت mu-aï-unut. *To make Moſaic work* تعیین کردن taï-én kirdun.

A MOSQUE (*Mohammedan temple*) مسجد mesjid, سجدگاه ſujdugah, عبادتگاه ybaudutgah, مبعد mubad, پرستشخانه puruſtiſhkhauneh, مشکو muſhkoo, مشکوي muſhkooï, بیت الحمد beitu'l'hamd, عمارت umaurut, عجوز ajooz. *The great moſque* مجسد جامع mesjida jauma جامع jauma. *A ſmall moſque* مزکت mezkut. *The two moſques of Mecca and Medina* المسجدان almeſjidaun. v. *temple*.

MOSS اشنه uſhneh. *Water-moſs* طحلب tuh-lub, جامه غول jammeha ghook, چغزابه chugh-zaubeh, چغزاوه chughzaweh, چغواره chughwa-reh, چغزواره chughzwaureh, غلفق ghulfuk, ناضر nauzir, کتان kuttaun. *Moſs upon a tree* پوزه درخت poozſheha durukht.—*To moſs* با اشنه پوشیدن ba uſhneh poſhédun. *Moſſineſs* اشنکي uſhnugé.—*Moſſy* با اشنه پوشیده ba uſhneh poſhédeh.

MOST افزونترین afzoontureen, پیشترین peeſh-tureen, اکثر akſur, مبالغت mubaulighut. v. *greateſt.* — *For the moſt part, moſtly* اکثر akſur, اکثري akſuré, اکثریا akſuré-a, غالبا ghauli-ban, بغایت begha-é-ut. v. *chiefly.* — *The moſt* (*greateſt number*) حساب اکثر hiſſauba akſur, شمار اکبر ſhumaura akbur. (*the greateſt value*) مایه اکثر ma-éh akſur, قیمت اکبر keemut akbur.—*Moſt noxious* کثیر الضرر kuſeeru'z'zurur. *A moſt beneficent prince* شاه کثیر النوال ſhah kuſeeru'n'nuwaul.

A MOTE زر zurr, زره zurreh, شبه ſhum-meh.—*A mote in the eye* راید العین ra-édu'l'aïn.

A MOTH پروانه purwauneh بیو bé-oo, حشرت huſhrut, سپشه ſipſheh, سوس ſoos, سوست ſooſut, زیو zé-oo, شاهد ſhauhid, کوبه koobeh, دود الصوف doodu's'ſoof, کرم پشم kurima puſhum, دیوک divuk, قول kool, بید beed, عث aſs. *A moth flying round a candle* پرنده چراغ purinduha chiraugh. *Like a moth with burnt wings* پروانه اسا پر سوخته purwauneha aſa pur ſookhteh.—*Mothy* پر بیو pur bé-oo.—*Moth-eaten* ماروض maurooz, بیو زده bé-oo zuddeh, حشرت خورده huſhrut khoredeh.

A MOTHER مادر mader, ام umm, والده waulideh, مادر mazer, امهت ummuhut (plur. امهات ummuhaut), مام mam, حوبت hoobut, ملقوحت mulkoohut. *The queen mother* والده سلطان waulideha sultan. *A wife's mother* مادر زن madera zun. *A step-mother (father's wife)* مادر اندر mader andur, مادر ندر mader nudur, زوج پدر zooja pader. *A brother or sister by the mother (half blood)* مادر زاد mader zaud, مادر زاده mader zaudeh. *The mother of a family* ام المنزل ummu'l'munzil, ام المثوي ummu'l'musawé. v. *mistress*; also Vol. I. p. 226.—*A mother-in-law* مادر اندر mader andur, رابت rabbut. *Mother of pearl* گهر پرور gohur purwur. *The mother of oil, &c.* ريم reem, حتفل hutful, زيتان zeitan, دوغو doghoo, دوغينت dougheenut, عكر akur, مهل muhul.—*To mother (gather concreation as oil, &c)* ريم اندوختن reem andookhtun, زيتان نمودن zeitaun numoodun, مهل كردن muhil kirdun, دوغو داشتن doghoo daushtun.—*Motherhood* مادري maderé, اميت ummé-ut حال مادر haula mader.—*Motherless* بي مادر bé mader, غير ام ghire-a umm.—*Motherly* مادر اسا mader asa, والده مانند waulideh manend, بر وجه مادر bur wujha mader, بطور ام betoora umm.

MOTION حركت hurukut, جولان jawlaun, جنبش jumbish, جنبان jumbaun, خلجان khuljaun, نبض nubiz. *(a proposition in a publick assembly)* مقدمت mukuddumut, قضيت kuzé-ut, مسلت musulut, جواب javaub, مدعي muda-é مطلب mutlub. *To make a motion* مقدمت نمودن mukuddumut numoodun, محرك شدن muhurrik shoodun, قضيت كردن kuzé-ut kirdun, مسلت ساختن musulut saukhtun. *The motion of the pulse* نبض nubz, نبضان nubzaun.

Motionless بي جنبش bé jumbish, بي حركت bé hurukut, نا جنبان na jumbaun, غير خلجان ghire-a khuljaun.

Motive (giving motion) محرك muhurrik, جنبش ده jumbish duh, حركت بخش hurukut bukhsh. *The motive powers* قواي متحركت kuwa-é mutuhurrikut.

MOTELY رنكارنك runkarunk, كوناكون goonagoon. v. *various*.

A MOTIVE سبب sibub, موجب moojib, مودي moo-eddé, داعيت daa-é-ut, واسطت wausitut, زريعت zuré-at (pl. زريعات zuré-aut). v. *cause*.

A MOTTO نقش nukish, نقيش nukeesh, علامت alaumut, نمودار numoodar, نشان nishaun, شعار shaur. *The motto on a seal or ring* نقش خاتم nuksha khautim.

To move (give motion to any thing) جنبيدن jumbédun, جنبانيدن jumbaunédun, حركت كردن hurukut kirdun, تحريك ساختن tuhreek saukhtun, روان نمودن rouvaun numoodun, اطاره كردن itaureh kirdun, ادرار ساختن idraur saukhtun, برداشتن burdaushtun, خلج كردن khulj kirdun, خلجان دادن khuljaun dadun, توقش نمودن tuwukkish numoodun. *To move one's self* متحرك شدن mutuhurrik shoodun, جنبان بودن jumbaun boodun, رفتن ruftun, جولان شدن jawlaun shoodun, خنبش نمودن khumbish numoodun, متنخش شدن muntukhish shoodun, جنبيدن jumbédun, لخشيدن lukhshédun, حركت نمودن hurukut numoodun, نويدن nawédun. v. *to go, walk*.—*Unable to move* معضوب maazoob, بي قوت روان bé kuwwuta rouvaun, لا حراك له la hurauka lehu. *To move (propose)* مقدمت كردن mukuddumut kirdun, v. *to make a motion*.—*(to make angry)* خشم انكيز كردن khushm angeez kirdun, غضبناك ساختن ghuzubnauk saukhtun, قهر انكيختن kuhr angeekhtun. v. *to provoke*.—*(to touch pathetically)* دل نواختن dil nuwaukhtun, دلاويز ساختن dilaweez saukhtun, نرم كردن nurm kirdun, نرم دل ساختن nurm dil saukhtun, جكر كداختن jigur gudaukhtun, نرمي انكيز كردن nurmé angeez kirdun, عطوفت انكيختن atoofut angeekhtun, ملاميت ساختن mula-émut saukhtun, ميلان دادن meilaun dadun. *(to make melancholy)* دلفكار ساختن dilfikaur saukhtun, دلتنك كردن diltunk kirdun, سودا نمودن sowda numoodun. *(to excite,)* انكيختن angeekhtun, انكيز كردن angeez kirdun, اغرا ساختن ighra saukhtun. v. *to instigate, persuade*.—*(to move in a circle)* دور كردن dawr kirdun, چرخ نمودن churkh numoodun, جرج ساختن jurj saukhtun.—*(to go from one place to another)* از اين جا تا ان جا رفتن uz éin jau ta aun jau ruftun, ازيك تا دكر كاه روان بودن uz eek ta digur gah rouvaun boodun, امد شد كردن aumud shud kirdun, سعرت ساختن saarut saukhtun, بشوليدن bushoolédun, جا بجا سير ساختن jau bejau seir saukhtun.—*To move to mutiny or sedition* فتنه انكيختن fitneh angeekhtun, هنكامه تحريك كردن hungaumeh tuhreek kirdun, محرك فساد شدن muhurrika fusaud shoodun, محرك فتنه بودن muhurrika fitneh boodun, طغيان انكيز نمودن tughé-aun angeez numoodun. *To move (one's self) forward* رفتن ruftun, بر رفتن bur ruftun, استمرار كردن istimraur kirdun, پيش جولان شدن peish jawlaun shoodun, پيش رفتن peish ruftun. v. *to advance*,

proceed.—*To move (any thing) forward* پیش حرکت کردن peish hurukut kirdun, پیش جولان نمودن peish jawlaun numoodun.

MOVEABLE ممکن حرکت mumkina hurukut, ذو الحرکت zu'l'hurukut, متحرک mutuhurrik, ذو جنبش zu jumbish, بی قرار bé kuraur, جنبان jumbaun, ممکن دفع mumkina dufa, زلق zulik, زایل za-él, زهق zuhuk. v. *removeable.*—*Moveable powers* قوای متحرکت kuwa-é mutuhurrukut. *Not moveable, moveless* بی قوت غیر متحرک ghire-a mutuhurrik, بی قوت جنبش bé kuwwuta jumbish.—*Moveableness* قابلیت جنبش امکان حرکت imkauna hurukut, kaubulé-uta jumbish, بی قراری bé kuraurė, امکان دفع imkauna dufa.—*Moveably* بطور متحرک betoora mutuhurrik, بروجه جنبان bur wujha jumbaun, متحرکا mutuhurrikan, با جنبش ba jumbish.—*Movement* تحریک tuhreek. v. *motion.*

Moved محرول muhrook, جنبیده jumbédeh, متحرل mutuhurrik, منفک munfukk, مقتعی muktaaf, توقش tuwukkush, نود nawd, دارج daurij. v. also *disturbed.*—*To be moved* جنبیدن jumbédun, لغزیدن lughzédun, مخیدن mukhédun, جولان شدن jawlaun shoodun, خلجان یافتن khuljaun é-aftun.—(*to be disturbed*) اضطراب داشتن iztiraub daushtun, مضطرب شدن muzturib shoodun, ازارده بودن azaurdeh boodun. *To be tenderly affected* نرم دلی یافتن nurm dilé é-aftun, خاطر نواخته شدن khautir nuwaukhteh shoodun. (*to be put in a passion*) قهر گرفتن kuhr gooriftun, خشمناک گشتن khushmnauk gushtun, غضبناک شدن ghuzubnauk shoodun.

A mover, movent, جنبنده jumbindeh, جولان کننده jawlaun koonindeh, محرک muhurrik, انگیز angeez. (*a proposer, persuader*) محرل muhurrik, مقدمت کننده mukuddumut koonindeh. *A mover of mischief* or *sedition* محرل فتنه mukurrika fitneh, محرل فساد muhurrika fusaud, فتنه انگیز fitneh angeez.

Moving, movent جنبان jumbaun, جنبنده jumbindeh, محرک muhurrik, انگیز angeez, جولان کنان jawlaun koonaun, حرکت ساز hurukut sauz, جنبش نما jumbish numa, مدر mudir. *Moving slowly* مدب mudibb, ازمرده azmurdeh. *Moving quick* اطارت itaurut, متطرب mututurrib, تیز حرکت نما taze hurukut numa, طروب turoob. *Moving in a circle* چرخ churkh, جرج jurij. *Moving (pathetic)* دلنواز dilnuwauz, نرم دل ساز nurm dil sauz, جگر گداز jigur gudauz. *Movingly* بروجه دلنواز bur wujha dilnuwauz, بطور نرم دل betoora nurm dil.

A MOULD قالب kaulib, تبنک tubunuk, کالبد kaulbud, تتنک tutunk. v. *form, model; matter.*—*To cast in a mould* در قالب افراغ کردن dur kaulib ifraugh kirdun, افراغ قالب نمودن ifraugha kaulib numoodun, در تتنک ساختن dur tutunk saukhtun. *Mould (soil)* خاک khauk, تراب turaub, رم rimm, کل gill. v. *earth*; also *mouldiness.*

To mould (form) صورت بند نمودن soorut bund numoodun, تشکیل ساختن tushkeel saukhtun. v. *to model, shape*; also *to become mouldy.*

Mouldable ممکن تشکیل mumkina tushkeel, قابل صورت پذیرفتن kaubila soorut pizziruftun.

Moulded ساخته saukhteh. v. *formed.*

A moulder صورت بند soorut bund, تشکیل گر tushkeel gur. v. *maker.*

To MOULDER (*turn to dust*) خاک گشتن khauk gushtun, تراب شدن turaub shoodun, غبار گشتن و زایل بودن ghubaur gushtun ou za-él boodun, گرد شدن و نیست گردانیدن gurd shoodun ou neest gurdanédun. v. *to perish.*

Mouldily با ژنگ ba zshunk, با زغار ba zughaur, متسنها mutusunnuhan, سبزنکانه subzunkauneh.

Mouldiness ژنگ zshunk, کلاژ gulauzsh, کلاش gulaush, کلاشکره gulaushkureh, کلوج kulooj, زغار zughaur, ژغار zshugaur, ازغ azugh, ازوغ azoogh. *Mouldiness of bread* سبز نان subza nan, پرنان purnan.

MOULDY سبزنک subzunk, چرکین churkeen, تسنه tusunnuh, متسنه mutusunneh, ژنگ گرفته zshunk gooriftch, کلاشی gulaushee, کلوج gulooj, کلاش پذیر gulaush pizzeer, بسته busteh, ذو زغار zu zughaur, با کلاژ پشیده ba gulauzsh poshédeh. *Mouldy bread* نان تسنه nana tusunnuh, خبز متسنه khubza mutusunnuh. *Green mouldy bread* نان سبزنک nana subzunk. *To become mouldy* ژنگ گرفتن zshunk gooriftun, سبزنک گشتن subzunk gushtun, کلاش پذیرفتن goolaush pizzeeruftun, کلوج بسته شدن kulooj busteh shoodun. *To become mouldy as bread* نان گشتن purnan é-aftun, متسنه گشتن mutusunneh gushtun nan, سبزه نان نمودن subza nan numoodun. *To make mouldy* با ژنگ پوش کردن ba zshunk posh kirdun, با کلاش بستن ba kulaush bustun, با زغار پوشیدن ba zughaur poshédun. *To make bread mouldy* نان تسنه سبزنک کردن nan subzunk kirdun, خبز تسنه ساختن khubz tusunnuh saukhtun.

To MOULT (*shed or lose feathers*) تنسیل کردن tunseel kirdun, قرنست ساختن kurnusut saukhtun, پر پریشان نمودن pur purrashaun numoodun,

A MOUND سد ſudd, بندروغ bundroogh, مترس muturis, مسنات muſnaut, خوراب khore-aub, اب بندي aub bundé, كنده kundeh, سداد ſudaud, ورغ wurgh, تشوت kuſhoot, عرم arum, حاجر kaujur, تنها tunha. *To mound* or *fortify with a mound* سد كردن ſudd kirdun, بندروغ ساختن bunduroogh ſaukhtun, با مترس سد كردن ba muturis ſudd kirdun, تحصين ساختن tuhſeen ſaukhtun. v. *to fortify*.

To MOUNT (*go up*) بالا رفتن bala ruftun, طلوع كردن tuloo-a kirdun, بر شدن bur ſhoo-dun, بر رستن bur ruſtun, فراز گرفتن firauz goo-riftun, صعود كردن ſa-ood kirdun. (*to raise up*) برداشتن burdauſhtun, بلند ساختن bulund ſaukhtun, اعلا نمودن é-ala numoodun, بر نهادن bur nihaudun, افراختن efraukhtun, تعليت كردن taalé-ut kirdun, رفع نمودن rufa numoo-dun, ترفيع ساختن turfé-a ſaukhtun, زوريدن zoorédun. (*to tower, to be built high*) بر افلاك bur aflauk mubunné ſhoodun, بالا سحبت برداشته بودن bala ſuhbut burdauſhteh boodun, صعود شدن ſa-ood ſhoodun. *To mount on horseback* اسبرا برنشستن aſbra burniſhiſtun, ورنشستن wurniſhiſtun, سوار رفتن ſuvvaur ruftun. v. *horseback*.—*To mount* or *rise in price* گران بها كشتن guraun buha guſhtun, بقيمت عظيم برامدن bekeemuta azeem buraumudun, گران مايه شدن guraun ma-éh ſhoodun. *To mount by degrees* دروج كردن drooj kirdun, دروجان ساختن duroojaun ſaukhtun. *To mount in the ſcale* كهيدن kuhédun. *To mount* (*embelliſh clothes, &c. with ornaments*) ارايش نمودن ara-éſh numoodun, نقش كردن nukſh kirdun, طراز ساختن tirauz ſaukhtun, زيبيدن zeebédun. *To mount guard* قراول كردن kurawul kirdun, پاسباني ساختن paſubauné ſaukhtun, نگاه بان شدن nigauh baun ſhoodun. *To mount a cannon* توپ بر عربه نصب كردن tope bur arabeh nuſb kirdun.

A MOUNTAIN, *mount* كوه kooh, كه kuh, جبل jebel (plur. جبال jubaul), حواله huwauleh, سد ſudd (plur. صدود ſudood), سب ſibb, سد ſudd (pl. اسدت aſudut), ضلع zula, وصيد wu-ſeed, طور toor, لوز lawz (plur. الواز alwauz), لاهز lauhiz, اوبان awé-aun, وزر wuzr, قرن kurn, مقود mukawwud, لجهت lujmut, خوع khuwa, رسخ rauſukh, زريحت zureehut (plur. زرايح zu-raeh, زريح zureeh), اقود akwud. *A great, ſteep*, or *inacceſſable mountain* كوه اخشب kooha akhſhub, كرانه كوه gurauneh kooh, كوه صلخم kooha ſulkhum, جبل شاهقت jebela ſhauhikut, جبل مصلخم jebela muſulkhum, طود tawd (pl. اطواد atwaud), ابهم a-éhum, بهما eehma, قاعلت ka-élut, شنظاف ſhinzauf, شنظوف ſhinzoof, مشمخر muſhmukhir, هضبت huzubut.—*A mountain full of majeſty* or *terror* كوه پر شكوه kooh pur ſhukooh. *A mountain ſhading the clouds and a hill high as the heavens* جبل سحاب سايه و كوه فلك فرسا jebela ſuhaub ſa-éh wa kooha fuluk furſa. *A ſteep mountain with a plain at top* كوهامون koohamoon, كوهاموني koohamooné, كوهاماني koohamauné. *A woody mountain* چنگلستان chunguliſtan, درختستان كوهي durukhtiſtan koohé. *The top of a mountain* قله كوه kulluha kooh, راس الجبل raaſu'l'jebel, دژ duzſh, شنظاف ſhinzauf, شنظوف ſhinzoof. v. *ſummit, top*.—*The foot of a mountain* عرض جبل uruza je-bel, پاي كوه pa-é kooh, خضيض khuzeez. *To climb a mountain* صعود كردن ſa-ood kirdun. *The higheſt and moſt inacceſſable part of a mountain* صعود ſa-ood, صعودا ſa-ooda. *From mountain to mountain* كوه بكوه kooh bekooh. *Two mountains almoſt meeting leaving only a narrow paſs* لاهزان lauhizaun.—*A path* or *paſs between mountains* دره dureh, بندر bender, دربند derbend, درواز dur-wauz, عرقوب arkoob, منقب munkib, نقب nu-kib, ريع ré-a, درغاله durghauleh سره ſuruh. v. *paſs*.—*A guardian of the paſſes of mountains* دروازبان durwauzbaun.—*To march through the defiles of mountains* مدرب كردن mudrib kirdun. *Clefts in mountains* عورت awrut, ثغور ſughoor. *Any projection from the ſide of a mountain* طنف tunf, عرناس urnas, ثلاثة الاثافي ſaulifutu'l'aſauſé, سند ſunud, قرن kurn, قرناس kurnaus, كرعان ku-ra-an, صنديد ſundeed. *Mountains covered with ſnow* شيب ſheeb (plur. اشيب aſhé-ub).—*A mount* (*little hill*) تل tull (plur. تلال tulaul), قور kaurut (plur. قار kaur, قارات kauraut, قور koor, قيران keeraun), اهانه ahauneh, قوعلت ku-waulut, ضلع zula, عغازت afauzut, فرط furut, ريع ré-a, متاعدت muka-édut. v. *hill, bank*; alſo Vol. I.—كاف—فيق—خزاز—عرفات—اطواد.—*Mount Sion* صيهون ſeihoon. *Mount Si-nai* كوه طور toor, جبل طور jebela toor, طور سينا toora ſeena, طور موسي toora moſé, *Mount Tabor* جبل طبور jebela tabor. *Mount Calpe* (*Gibraltar*) جبل عطار jebela ataur, جبل الطارق jebelu't'tarik.

Mountain (*found on* or *belonging to mountains*) كوهي koohé, طوري tooré, وحشي wuhſhé. v. *wild*.—*A mountaineer* كوه اهلي kooh ahlé, صاحب جبل ſahib jebel.

Mountainous كوهي koohé, پر كوه pur kooh, جبلي jebelé, طوري tooré, طوراني tooraune,

حدب hudub. *A mountainous country* كوهستان koohistan, كوهسار koohsaur, كهسار kuhsaur, كوجبلوج koojbulooj. *A country partly mountainous, partly plain* صحبا sukhma.

A MOUNTEBANK حيله باز heeleh bauz, جان باز jaun bauz, حقه باز hukkeh bauz, طاسباز tausbauz, شعبده باز shaabudeh bauz. *To mountebank* حيله بازي كردن heeleh bauzé kirdun.

To MOURN كريستن guréstun, كريان كردن guré-aun kirdun, ناليدن naulédun, نالان كردن naulaun kirdun, تاسف خوردن ta-assuf khoredun, كريان و نالان زدن guré-aun ou naulaun zudun, جزع و فزع كردن juza ou fuza kirdun, نالش ساختن naulish saukhtun, سوكيدن soogédun, ناله زدن nauleh zudun, زاري كردن zauré kirdun, زاريدن zaurédun, بكا ساختن buka saukhtun, زار و بكا كردن zaur ou buka kirdun, دمع نمودن duma numoodun, دمعان كردن duma-aun kirdun, تدميع ساختن tudmé-a saukhtun, نوحت كردن noohut kirdun, نوحيدن noohédun, نحب كردن nuhib kirdun, نحيب ساختن nuheeb saukhtun, شكوا نمودن shukwa numoodun, منتحب كردن muntuhib kirdun. v. *to lament, grieve.*—*To wear mourning apparel* ماتم كردن mautim kirdun, جامه در نيل زدن jammeh dur neel zudun, سياه پوش بودن sé-ah posh boodun, تسلب ساختن tusullub saukhtun, سياه اسباب نمودن sé-auh asbaub numoodun, حداد بردن hydaud burdun.

Mourned ناليده naulédeh, كريسته guréstch, مبكي اليه mubké aleih. v. *regreted.*

A mourner نوحت زن noohut zun, ماتم mautim, نالش كننده naulish koonindeh, شكايت زن shuka-é-ut zun, شاكي shauké, نالان naulaun, ماتم زده mautim zuddeh. v. *lamenter.*—*A company of female mourners* ماتم mautim.

Mournful غم و الم زده ghum ou alum zuddeh, غمخور زو غصه zu gusseh, ghumkhore, دلفكار dilfikaur, دلتنك diltunk, نالان ساز nalaun sauz, بكا اور buka awur, غم زن ghum zun, الم اور alum awur, غمكين ghumkeen, ملول mulool, سوداوي sowdawé, سياه sé-uh, اسايا assa-é-a. v. *melancholy; sorrowful.* — *Mournfully, mourningly* بطور دلفكار betoora dilfikaur, بروجه ماتم bur wujha mautim, با غم ba ghum, با زاري ba zauré, با نالش ba naulish. — *Mournfulness* دلفكاري dilfikauré, دلتنكي diltunké, غم ghum, الم alum, سياهي sé-auhé, نالش naulish, ماتم mautim, غمخوري ghumkhoré, بكا buka. v. *lamentation, sorrow, grief.*

Mourning زاري ساز zauré sauz, ناله زن nauleh zun, ماتم كنان mautim koonaun, شكايت نما shuka-é-ut numa, دلفكاري ياب dilfikauré é-aub, دلوله dulooleh, تاسف ta-assuf, دلتنك شو diltunk shoo. v. also *mournful, sorrowful: mournfulness, sorrowfulness.* — *Mourning habits* لباس ماتم libausa mautim, خرقه ماتم khurkuha mautim, جامه سياه jammeha sé-auh, حداد hydaud, سياه پوشي sé-ah poshé, اسباب سياه asbauba sé-ah. *Beating the breast and cloathed in mourning* سينه زنان و ماتم كنان seeneh zunaun ou mautim koonaun.

A MOUSE موش moosh, فار faur (fem. فارت faurut), فرنب furnib, قرنب kurnib, ام راشد umma raushid, دثيمت duseemut, فنقع finka, قطرب kutrub, قفت kuffut, مرزه murzeh, ركن rukun. *The field mouse* موش دشتي moosha dushté, v. *field.*— *A mouse hole* ورب wurb, نافقت naufikut, قصعت kusaat, نفقت nufukut (plur. نوافق nuwaufik).—*A mouser* موش كير moosh geer. *A mouse trap* دام موش dauma moosh.

The MOUTH دهن dihun, دهان dihaun, دهنه duhneh, فم fumm, fim, famm, فو foo, فوه fooh, فه fuh, فوهة foohut (gen. فم fimm) في fi, accus. فما famma, فا fa, dual فمان faman, فموان famawan, pl. افمام afmaum, افواه afwauh, افاويه afawé-uh), فخ fukhkh, كام gaum, زفر zufur, زفره zufreh, ژفره zshufreh, شله shuleh, كلحت kulhut, شجر shujr, ثغر sughur, نول nool فرار firaur, لثغت lusughut. *To open the mouth* دهان كشادن dihaun kushaudun, دهان دره كردن dihaun direh kirdun, فم منفغر ساختن fumm munfughir saukhtun. v. *to yawn.*—*To open the mouth wide when eating* دهادت نمودن duhaudut numoodun. *To open the mouth of detraction (to slander the absent)* دهن كشاي غيبت كردن dihun kusha-é gheebut kirdun. *With open mouth, open mouthed* كشاده دهان kushaudeh dihaun. *To have ever in one's mouth (to speak of incessantly)* زبان داشتن wurda zubaun daushtun. *To make a noise with the mouth (by wind, &c.)* تيزيدن tazédun. *To sputter out whatever is in the mouth* (also *to blow put in the mouth* (also *to spurt out water, &c. in contempt*) دهان دريده كردن dihaun durédeh kirdun. وا بكيدن wa bukédun, وابكيدن wapkédun, واپيكيدن wapeekédun. *To put something into another's mouth (suggest to him what to say)* نشوع ساختن نشع كردن nushaa kirdun, shoo-a saukhtun. *Putting medicine into the mouth of a child)* وجر wujir, وجور wujoor, نل فم luhik. *Putting (a bridle, hay, &c). into the mouth of a horse* مخلي mukhlé. *The mouth of a vessel* دهن dihun. *To rub or clean the mouth* تسوك كردن tusawwuk kirdun, تسويل ساختن

tuſweek ſaukhtun. *The mouth of a bull* or *any beaſt dividing the hoof* مقمت mukummut. *Belonging to the mouth* فمي fummé. *The ſpace between the noſe and the mouth* كام kaum. *The mouth of a river* دهنه رودخانه duhneha roodkhauneh, پاياب paï-aub, خور khawur, خورشط khawurſhut, *To put the finger on the mouth* انكشت بر دهان شدن anguſht bur dihaun ſhoodun. *To make mouths at any one* (*in deriſion*) تيز كردن كسيرا taze kirdun kuſſĕra, تيز دادن taze dadun, تيز اوردن taze awurdun, تيزك نمودن tazuk numoodun, تيزيدن tazédun. *The mouth* or *orifice of the ſtomach* فم المعده fumu'l'maadeh, سرمعده ſur maadeh, المري almuré. *The mouth* or *ſpeaker of any body of people* اهل فصيح و بليغ ahla fuſeeh ou buleegh, سخن ران ſukhun raun, سخن پرداز ſukhun purdauz, سخنكذار ſukhun guzaur, سخن كو ſukhun goo. v. *orator*.—*Down in the mouth* دلتنك diltunk. v. *dejected*; alſo فرنج بول.

To mouth (*ſpeak big* or *loud*) اواز دادن awauz dadun, اوازيدن awazédun, بانكيدن baunkédun, بانك بر زدن baunk bur zudun.—(*to chew*) خايدن khaï-édun, خويدن khoo-édun, مضغ كردن muzugh kirdun.—(*to ſeize in the mouth*) از دهان كير كردن uz dihaun geer kirdun.—(*to form by the mouth*) از دهن ساختن uz dihun ſaukhtun.

Mouthed (*having a mouth*) دهن دار dihun dar زو فم zu fumm, اهل دهان ahla dihaun.

A mouth-friend دو رو doo roo, منافق munaufik, صديق عين ſudeeka aïn. v. *hypocrite*.

A mouthful لقمه lukmeh, اكلت uklut, حفنت hufnut, زنفت zunfut, دبنت dubnut, دبلت dublut, نواله nuwauleh. v. *morſel* and الغاف.

Mouthleſs بي دهن bé dihun.

To MOW (*cut down*) حصاد كردن hiſſaud kirdun, درويدن durwédun, درو كردن duroo kirdun, برخيدن burkhédun, درودن duroodun, بخسودن bukhſoodun. v. alſo *to make mouths*.

A mow (*of hay, corn, &c.*) خرمن khurmun, خانه khauneh, چاچ chauch. v. under *heap*.

A mower حاصد hauſid, دروينده durwéndeh, درونده duroondeh, بخسونده bukhſoondeh, برخنده burkhindeh.

MUCH بسيار biſſĕ-aur, چند chund, كثير kuſeer, بثير buſeer, بثير كثير buſeer kuſeer, كثير بجير kuſeer bujeer, وافر waufir, وفر wufur, موفور moufoor, فراوان firawaun, مستوفي muſtawfé, وفي wufé, بس buſs, بسي buſſĕ, بسا buſſa, متفر mutuffir, كوثر kooſir, كثرت kuſrut, كاثر kauſir, ثور ſoor, متداكس mutudaukis, تعشب kaaſub, تعشبان kaaſubaun, اثيث aſees, داوي dawé, دشناد duſhnaud, نهير nuheer, وغيش wugheeſh, جبل jebel, نهير numeer, نهر numir, انبوه ambooh, انبه ambuh, انبوي ambooï, دخيس dukhees, دخاس dukhaus, غزير ghuzeer, غزيرت ghuzeerut, وسنا wuſna, وسناد wuſnaud, هضل huzil, كشد kuſhid, كنافج kunaufij, عريض areez, بليغ buleegh, جاير ja-ér, جثل juſil, جزيل juzeel, نز nuzz, منفس munfus, معن maan, مجنب mujnib, هيبان hee-ubaun, هي hei, هوع huwa, كثيف kuſeef, لبد lubid, لابد laubid, عافي auſé, ازمل azmil. *Much time* زمان كثير zumauna kuſeer, خيلي زمان kheilé zumaun, مدتي چند muddutè chund, مدتها muddut-ha. *Little or much* قليل و كثير kuleel ou kuſeer. *Much water* بسيار اب biſſĕ-aura aub, هرهار hurhaur, هرهور hurhoor, هر hurr, هزهز huzhuz, ضحضاح zuhzauh, عرب arub, ما دهاق maa dihauk. *Drinking much* تسلج tuſulluj, مصاب miſaub. *To eat much* بسيارخوردن biſſĕ-aur khoredun, زفرافيدن zufrafédun, زفزافيدن zufzafédun, كرزم كردن kurzum kirdun. *Much addicted to wine* كثري kuſré. *Much clay* سواخيت ſuwakhé-ut. *Bearing much fruit* or *other produce* موقر mookir, موقرت mookirut. *Loſing much blood* نزيف nuzeef. *Much money* زركثير zura kuſeer, بسيار نقد biſſĕ-aura nukd. *Lending much money* مديان mudé-aun. *Boaſting of much* تفضل tufuzzul. *Raining much* سيال ſei-aul. *Much rain* مطر كثير mutra kuſeer, جود jood. *Gaining much* كساب kuſſaub. *How much?* چند chund? چندانكه chundaunkeh, چنديني chundeené, كم kum? كاين ka-én? *Very much* بغايت begha-é-ut, غايت gha-é-ut, جدا jiddan, جدانه jiddauneh, خيلي kheilé.—*So much the more* هر چند hur chund, هرچند كه hur chund keh, فكيف fikeef, كم احري kum ahré. *To make much of* نواختن nuwaukhtun, نوازش نمودن nuwauziſh numoodun. v. *to fondle*.—*Much at one, much what, much the ſame* (*equal in quantity, value, influence, &c.*) همقدر humkudr, عديل adeel, همسنك humſunk, همقوت humkuwwut, همپهلو humpihloo, همسر humſur, همخوي humkhooï, همنبر humumbur. v. *equal*.

MUCID, *mucilagenous* لعابي la-abé. v. *ſlimy, viſcous: muſty*.—*Mucidneſs, mucilage, mucilagenouſneſs*, لعاب la-ab, شيره ſheereh. v. *ſlimineſs, viſcoſity, muſtineſs*.

Muck, v. *dung*: alſo *moiſt*.—*To muck*, v. *to dung, manure*.—*To run a muck* (*attack all we meet*) بهر كسي هجوم كردن behur kuſé hujoom kir-

dun, خيره كش بودن kheereh koosh boodun. —*A muckſweat* عرقناكي aruknauké.—*A muckworm*, v. *miſer*, *worm*.—*Mucky*. v. *naſty*, *filthy*.

Mucous, *muculent*, v. *ſlimy*, *viſcous*.—*Mucouſneſs*, v. *ſlime*, *viſcoſity*.

Mucro, v. *point*.—*Mucronated*, v. *pointed*.

MUCUS (*ſnot of the noſe*) مخاط mukhaut, خلم khulm, خل khull, خلب khylb, خيم kheem, لفج lufuj, زفك zufuk, ژفك zſhufuk, زفك بيني zufuka beené, رعام ra-am, رغام rughaum, ترفت kurfut.

MUD كدرت kudrut, طين teen, كل gill, كثعت kuſaat, ردغت rudghut (plur. ردغ rudugh, رداغ rudaugh), ردعت rudaat, خلان khilaun, طميل tumeel, وخل wukhl, وليخت wuleekhut, وحل wuhl, موحل mawhil, علق aluk, ثرغت furghut, ثرغطط ſurghutut, شل ſhul, رخيخ rukheekh, رخفت rukhfut, ثرمط ſurmut, غريل ghureel, ورطه wurtuh.

To mud (*bury in the mud*) در كل منغس زدن dur gill munghus zudun, در طين دفين كردن dur teen dufeen kirdun. v. alſo *to muddy*.

Muddily تيرانه teerauneh, تارانه taurauneh, با تير رنكي ba teer rungé, تكدرا tukuddiran, متكدرانه mutukuddirauneh. v. *turbidly*.

Muddineſs تاري tauré, تيري teeré, تير رنكي teer rungé, تيره كوني teereh goné, تيركي teerugé, كدر kudr, كدرت kudrut, كدور kudoor, الودكي aloodugé, مرداري murdauré. v. *foulneſs*, *turbidneſs*.

To muddle, v. *to muddy*, *cloud*, *ſtupify*.—(*to make half drunk*) نيم مست كردن neem muſt kirdun, شير كير ساختن ſheer geer ſaukhtun.

Muddy (*turbid*) تير teer, تيره teereh, تار taur, الوده aloodeh, متكدر mutukuddir, تكدر tukuddir, تكدير tukdeer, نقام nikaum, نغام nufaum, نزند nuzſhund, عكر akur, عكور akoor, ملوث mulawwus, تلوث tulawwus. (*full of mud*) پر كدرت pur kudrut, طين دار teen dar كلي gillé, پر كل pur gill, ردغ rudigh, طاحل tauhil. *Muddy wine* شراب اطحل ſhurauba at-haul, باده تير رنك baudeha teer runk. *Muddy water* اب تيره auba teereh, ما نقام maa nikaum, نزح nuzuh, رنقت runkut. *Muddy brained* تيره دماغ teereh dumaugh, خيره كش kheereh kuſh. *Muddy coloured* تيره رنك teereh rung, تير كون teer goon.—*To become muddy* باليدن baulédun, شوريدن ſhoorédun, تيره كشتن teereh guſhtun, تير شدن teer ſhoodun, عكور كشتن akoor guſhtun, تكدر شدن tukuddur ſhoodun. *To muddy* or *make muddy* الودن aloodun, تيره كون كردن teereh goon kirdun, تير رنك ساختن teer runk ſaukhtun, تكدير كردن tukdeer kirdun, متكدر نمودن mutukuddir numoodun, عكر ساختن akur ſaukhtun, ملوث كردن mulawwus kirdun, تعكير ساختن taakeer ſaukhtun. v. alſo *to diſturb*, *cloud*.

A mud wall, ديوار سنك بي كلس deewaura ſunk bé kils, جدر حجر بي كج judra hujur bé kuj. *Mud walled* ذو ديوار سنك بي كلس zu deewaura hujur bé kils.

To MUFFLE (*cover from the weather*) از اب و هوا پوشيدن uz aub ou hawa poſhédun.—(*to blindfold*) چشم پوش كردن chuſhum poſh kirdun. v. alſo *to conceal*, *involve*.—(*to ſpeak inarticulately*) تخته كفتن tukhtukheh guftun, اواز نا اشكار زدن awauza na aſhikaur zudun.

A muffler رويبند rooïbund, چشم بند chuſhum bund, دهن بند dihun bund. v. *veil*.

The MUFTI (*the firſt law officer among the Turks*) مفتي mufti.

A MUG بط butt, كوز kooz (plur. كوزت koozut), جام jaum, كاس kaus. v. *cup*.

Muggy, *muggiſh*, v. *moiſt*, *damp*.

A MULATTO ملس mulus.

A MULBERRY توت toot, شهتوت ſhuhtoot, فرصاد furſaud, فرصيد furſeed, توت حامض toot haumiz, خاكشي khaukſhé, تزيل kuzſheel. *A wild mulberry* توت وحشي toota wuhſhé. *A mulberry tree* درخت توت durukhta toot, تود tood.

A MULCT جريمه jureemeh, تاوان tuwaun, غرم ghurm, غرام ghuraum, غرامت ghuraumut, خفجه khufjeh. *A mulct for murder* or *bloodſhed* خونبها khoonbuha, ديت dé-ut, ارش erſh, معرت maarut, اشناق iſhnauk, دعربت darubut, شنق ſhunuk, قصاص kuſaus, غير gheer. *One who exacts or receives a mulct* قابض جريمه kaubiza jureemeh.

To mulct تاوان انداختن tuwaun andaukhtun, جريمه كردن jureemeh kirdun, تجريم ساختن tujreem ſaukhtun, استقصاص كردن iſtikſaus kirdun.

A MULE بغل bughl, استر aſtur, استار aſtaur, عدس adus, توده toodeh, ابو الاخطل abu'l'akhtul, شهبا ſhuhba.—*Mules* بغال bughaul, بنات الشحاج banautu'ſh'ſhuhauj, مطايا muta-é-a.

A muleteer بغال bughaul, استر با aſtur baun, استربان aſturbaun, كري kuré, خربنده khurbundeh.

MULIEBRITY عورتي awruté.

To MULL (*wine*) شراب با ابزار و شكر پختن ſhuraub ba abzaur ou ſhukr pukhtun.

A MULLAR (*for grinding*) اسيا سنك aſé-aſunk.

MULLEIN (*plant*) بوصير bawſeer, اذان الدب azaunu'd'dubb.

A MULLET (*fish*) چناغ chunaugh, جناغ junaugh, كفچاليز kufchauleez.

MULTANGULAR بسيار كوشه biſſĕ-aur koosheh, كثير الاطراف kuſeeru'l'atrauf, كنار كثير دار kunaur kuſeer dar.—*Multangularly* با بسيار كوشه ba biſſĕ-aur koosheh.

Multicapsular (*divided into cells*) بسيار نخروب biſſĕ-aur nukhroob.

MULTICAVOUS (*full of holes*) پر سوراخ pur sooraukh.

MULTIFARIOUS, *multiform* كوناكون goonagoon, رنكارنك runkarunk, كثير الاشكال kuſeeru'l'ashkaul, اصناف asnauf, اجناس ajnaus, انواع anwaa, بسيار صورت biſſĕ-aur ſoorut. v. *various.*—*Multifariously* بر وجه كوناكون bur wujha goonagoon, بطور رنكارنك betoora runkarunk, اصنافانه asnaufauneh.—*Multifariousneſs*, *multiformity* كوناكوني goonagoone, رنكارنكي runkarunké. v. *variety.*

MULTILATERAL بسيار جناب biſſĕ-aur junaub, كثير الجنوب kuſſeeru'l'junoob.

Multiloquous, v. *loquacious.*

MULTINOMINAL بسيار نام biſſĕ-aur naum, كثير الاسما kuſeeru'l'aſma.

MULTIPAROUS كثرت الحمل وضع kuſrutu'l'huml wuza, كثرت النتيجه kuſrutu'n'nuteejeh, بار بسيار اور baura biſſĕ-aur awur. v. *prolifick.*

A MULTIPEDE هزار پا huzaur pa, صد پا ſud pa, چهل پا chuhl pa, ششپا ſheeſhpa.

MULTIPLIABLE, *multiplicable* ممكن ضرب mumkina zurb, قابل التكاثر kaubilu't'tukauſur.—*Multiplicableneſs* امكان ضرب imkauna zurb.

Multiplication ضرب zurb, تكاثر tukauſur, افزا efza, افزايش efza-éſh, تكثير tukſeer, اكثار iktaur, توفير toofeer, تشهير tuſmeer, اغزاز ighzauz, اضعاف izaaf. v. *increaſe.*—*Multiplication in arithmetick* ضرب zurb.

Multiplicity بسياري biſſĕ-auré, تو تا ta, too, توب toob, كثرت kuſrut, افزوني afzoone.

Multiplied افزوده efzoodeh, افزانيده efzanédeh, مضاعف muſa-af, مضاعفت muſa-afut, متهر mutmur, تكثر tukuſſur, متزايد mutuza-éd, در ترقي dur turukké, مصعف muſa-af, بسيار شده biſſĕ-aur ſhoodeh.

A multiplier افزا efza, متهر muſmir, ضرب كننده zurb koonindeh, توفير كر toofeer gur.

To multiply (*cauſe to increaſe*) افزانيدن efzanédun, افزايانيدن efza-é-anédun, بسيار كردن biſſĕ-aur kirdun, توفير ساختن toofeer ſaukhtun, تكثير نمودن tukſeer numoodun, مضاعفت كردن muſa-afut kirdun.—*To multiply arithmetically* ضرب كردن zurb kirdun.—(*to multiply* or *be multiplied*) افزودن afzoodun, بسيار شدن biſſĕ-aur ſhoodun, الفنجيدن alfunjédun, كثير شدن kuſeer ſhoodun, مضاعفت بودن muſa-afut boodun.

MULTITUDE بسياري biſſe-auré, وفرت wufrut, وفور wufoor, كثرت kuſrut, توافر tuwaufir, فزون fuzoon. v. *number*, *many.*—*A multitude* جمع jumma, جماع jumaa, جماعت juma-at, خلق khulk جميعات jumé-até, جميعت jumé-at, انبوه ambooh, انبوهي amboohé, پوش pooſh, عجينت ajeenut, ازدحام izduhaum, زغر zughr, جم jumm, عفاشت ufauſhut, كثف kuſf, غلبه ghulbeh. (*the vulgar*) جاهل خلق jauhil khulk. v. *mob*, *crowd.*

A great multitude جمع كثير jummaa kuſeer.—*A multitude just convened* حاجشت haujiſhut, هابشت haubiſhut.

Multitudinous, v. *numerous*, *manifold.*

MUM! خب باش khub bauſh! صر ſurr! v. *huſh.*

To MUMBLE تهسهس كردن tuhus-hus kirdun, زمزمه ساختن zumzumeh ſaukhtun, معتوي كفتن matoo-é guftun, اواز نا ظاهر كردن awauza na zauhir kirdun, دمدمه ساختن dumdumeh ſaukhtun, دنين كردن dinneen kirdun, صوت خفي نمودن ſawta khufé numoodun, ترمرم نمودن turumrum numoodun. v. *to mutter*, *grumble.*—(*to chew* or *bite ſoftly*) نرم نرم خاييدن nurm nurm khaï-édun, با اهستكي دنديدن ba ahuſtugé dundédun. v. *to gnaw.*

A mumbler مترمرم muturumrim, زمزمه كو zumzumeh goo, تهسهس سازنده tuhus-hus ſauzindeh. v. *mutterer*, *grumbler.*

Mumbling (*mutteration*) هسهست hus-huſut, هسيس huſees, اواز نا اشكار ساز awauz na aſhikaur ſauz, صوت خفي ſauta khufé, زمزمه zumzumeh, دمدمه dumdumeh, معتوي matoo-é, دنين dinneen, تهسهس tuhus-hus, وسواس wuswaus.—*Mumblingly* هسيسانه huſeeſauneh, بر وجه معتوي bur wujha matoo-é, با صوت خفي ba ſawta khufé.

To MUM تبديل صورت و بذله باز كردن tubdeela ſoorut wa buzleh bauz kirdun. v. *maſquerade.*—*A mummer* مسخره maskhureh, بذله باز buzleh bauz, بذبار buzbaur, بدباز budbauz. v. *maſker.*—*Mummery* تبديل صورت و بذله بازي tubdeela ſoorut wa buzleh bauzé, بدبازي budbauzé, بذباري buzbauré.

A MUMMY موميا moomé-a, موميايي moomé-ai-é, مومياي انساني moomé-a-é inſauné.

To MUMP دنديدن dundédun, جليدن julédun. v. *to nibble*, *gnaw*; *beg.*—*A mumper* در بدر dur bedur. v. *beggar.*—*Mumps*, v. *ſullenneſs.*

To munch, v. *to chew*, *eat*.

MUNDANE (*belonging to the world*) عالمي aulumé, عالم اهلي aulum ahlé, زماني zumauné, روزكاري roozigauré, دنيوي duné-ooï, دنياوي duné-awé, جهاني jehauné, دني duné, دهري duhré.

To mundify, v. *to clean*, *purify*.

A MUNGREL ملس mulus, خيهفعي or خيهفعا kheihufaa, دروان durwaun, كثعم kusaam. v. also *degenerate*, *base-born*.

MUNICIPAL شهري shahuré.

MUNIFICENCE جومردي joomurdugé, مردانكي murdaunugé, سخا sukha, منهل munhil, منهال minhaul, بذل buzl, مكرمت mukrumut, سماح sumauh, قذم huzim. v. *liberality*.

Munificent جومرد joomurd, كشاد دست kushaud dost, جوانمرد juvaunmurd, سخي sukhé, سخا كستر sukha kustur, عطا بخش ata bukhsh. v. *liberal*, *generous*.

Munificently جومردانه joomurdauneh, بروجه كريم bur wujha kureem. v. *liberally*, *generously*.

Muniment, v. *fortification*, *support*.

Munition, v. *fortification*, *ammunition*.

MURAL ديوار منسوب deewar munsoob.

MURDER قتل kutl, خون khoon, كشندكي kooshindugé, كشش kooshish, قتال kitaul, مقاتلت mukautilut, جانستاني jaunsitauné, خونباري khoonbauré, خونفشاني khoonfushauné, خونريزي khoonreezé, مهلك muhluk, مهلكت muhlukut, هرج hurj, اهلاك ihlauk, تقتيل tukteel, خوف khawf, جرز jurz. *A place of murder* مهلك muhluk, قتلكاه kutlgah. *Self-murder* قتل نفس kutla nufs, خودرا خون ريز khoodra khoon reez, ميرتني meertuné. *A mulct for murder* خونبها khoonbuha, ثار saur. *Battle and murder* جنك و جدال jung ou judaul, حرب و قتال harb ou kitaul.

To murder كشتن kooshtun, كشت ساختن koosht saukhtun, قتل كردن kutl kirdun, خون ريختن khoon reekhtun, خونبار ساختن khoonbaur saukhtun, خون خوردن khoon kkoredun, خون كردن khoon kirdun, دم فشاندن dum fushandun, نيست كردانيدن neest kirdanédun, اهلاك كردن ihlauk kirdun, هلاك بردن hulauk burdun, ميراندن meeraundun, جانستاني نمودن jaunsitauné numoodun, دفع زندكاني كردن dufa zindugauné kirdun, مقتال ساختن muktaul saukhtun, تقتيل نمودن tukteel numoodun, ميزاندن meezaundun, ادم كش كردن adam koosh kirdun. v. *to kill*.

Murdered كشته kooshteh, بركشته burkooshteh, مقتول muktool, منقتل munkutul, قتيل kuteel (fem. قتيلت kuteelut, pl. قتلا kutla), واجب vajib.

A murderer قاتل kautil, قتال kuttaul, قتلي kutlé, كش koosh, كشنده khooshindeh, خصمكش khusumkoosh, خوني khooné, پروند purwund. *A self-murderer* ميرتن meertun, خودرا خون ريز khoodra khoon reez, قاتل نفس kautila nufs.

A murderess زني خوني zunné khooné, عورت قتل ساز awruta kutl sauz.

Murdering كشان kooshaun, كش koosh, كشتار kooshtaur, كشنده kooshindeh, قاتل kautil, مقتال muktaul, جانربا jaunruba, جانستان jaunsitaun, خونبار khoonbar, خونفشان khoonfushaun, خونريز khoonreez.

Murderous قتول kutool, دمي dumé, خونخور khoonkhore, خونين khooneen. v. *bloody*, *cruel*.

Murky, v. *dark*, *cloudy*.

MURMUR (*confused noise*) مرمر myrmyr, وعوعت wawaat, ازمل azmul, اليل aleel, ظاب zaub, حرات huraut, صتيت suteet, صخب sukhb, ارزام irzaum, بندش bundish. *The murmur of a crowd* غلغل ghulghul, غلغله ghulghuleh, وعواع wawaa, هنكامه hungaumeh, غوغا ghoogha, هزت huzzut, هزمل huzmul, زمزمه zumzumeh, دمدمه dumdumeh, اويد aweed, دودات doodaut, ضجت zujut. *The murmur of flowing water* شران shuraun, ازيز azeez, حرير hureer, شرات shurraut. *The murmur of thunder* هزيم huzeem, هزيز huzeez, ازيز azeez, هزت hizzut. *The murmur of a boiling pot* هزت huzzut, ازيز azeez. v. also *complaint*, *grumbling*, *muttering*.

To murmur مرمر زدن myrmyr zudun, وعوعت كردن wawaat kirdun, زمزمه ساختن zumzumeh saukhtun, دمدمه زدن dumdumeh zudun, غلغل كردن ghulghul kirdun, لندش نمودن lundish numoodun, لندا ساختن lunda saukhtun, لنديدن lundédun, تنديدن tundédun, مبسيدن mubsédun, نژوشيدن nizshooshédun, خرفتن khuriftun, ارزام كردن irzaum kirdun, ازمل ساختن azmul saukhtun. *To murmur as water* شريدن shurrédun, شران كردن shurraun kirdun, شرات ساختن shurraut saukhtun, ازيز كردن azeez kirdun. *To murmur discontentedly* بلهليدن bulmulédun, منكيدن munkédun, ميژل كردن meezshuk kirdun, بربار زدن burbaur zudun. v. *to mutter*.

A murmurer لندش كر lundishgur, ميژل زن meezshuk zun. v. *mutterer*.

Murmuring مرمر زن myrmyr zun, وعوعت wawaat, لندا lunda, لندان lundaun. v. *murmur*. —*Murmuring* (*as water*) شران shurraun, شرات shurraut, ازيز azeez. *The murmuring of a dove*

arin, وكواك wukwauk.—*Murmuringly* بطور عرن betoora lundaun, بر وجه شران bur wujha shurraun.

A MURRAIN طاعون حيوان ta-oona heewaun, خستكي غنم khustugé ghunum.

A MUSCLE (*of the human body*) عضلت azalut (*pl.* عضلات azulaut), مضيغت muzeeghut (pl. مضيغ muzeegh, مضايغ muza-égh), فار faur, فتر futr. *Muscular, musculous* عضل azil, وزام wuzzaum, مزل muliz. *Very muscular* كثير العضل kuseer-u'l'azil, كيص kees, ميز meez. *A muscular arm* بازوي عضل bauzoo-é azil. v. *brawny*.

MUSE انديشه andeesheh, فكر fikr, خاطر khautir. v. *thought*.

To muse انديشه كردن andeesheh kirdun, انديشيدن andeeshédun, فكر ساختن fikr saukhtun. v. *to ponder, think, reflect*.—(*to be absent in mind*) در انديشه مستغرق بودن dur andeesheh mustughruk boodun, در فكر غايب شدن dur fikr gha-éb shoodun, تيره ضمير و نا حاضر بودن teereh zumeer ou na hazur boodun.—*A muser* انديشه كر andeesheh gur, مفكر mufikkir.

A MUSEUM نادره خانه naudireh khauneh.

A MUSHROOM كما kuma, ديو div (plur. ديوه divuh, ديوان divaun), كلكورستان gulgooristan, شحمت shuhmut, غوشنه ghooshneh, غوشه ghoosheh, سماروغ sumauroogh, جبء juba, فقع fika, كشيخ kusheekh, كشج kushuj, كشح kushuh, عرهون arhoon, هكل hugul, فطر futr, هجل hujil, سنمه sunmeh, عربون arboon. (*an upstart*) فطاري futauré, اهل بد نژادي ahla bud nishaudé, صاحب بد اصلي sahib bud aslé.

MUSICK علم الادوار ylmu'l'adwaur, موسقي moosiké, علم موسقي ylma moosiké, موسقار moosikaur, موسيقار mooseekaur, لحن luhun. *Vocal musick* سماع sumaa, خواننده khaunendeh. كوينده gooi-endeh, رنم runum, رنيم runeem. v. *song, air*.—*Instrumental musick* سازنده sauzendeh.—*Vocal and instrumental musick* سوز و ساز sooz ou sauz, سازنده و خواننده sauzendeh ou khaunendeh. *Skilled in musick* موسقي دان moosiké daun, اهل علم الادوار ahla ylmu'l'adwaur, اهل مقامات ahla mukaumaut, موسقار moosikaur. *Warlike musick* طبل خانه tubl khauneh, مهتر خانه muhtur khauneh, ادوار جنك adwaura jung, موسقي لشكر moosiké lashkur, زنكله zunguleh, زنكلاله zungulauleh.—*The harmony of love and musick* اهنك وجد و سماع ahunka wujud ou sumaa.—*The musick of the spheres* الدوار ملكوت adwaura mulukoot. v. also *harmony, melody*.

Musical اهنكي ahungé, ذو الدوار zu adwaur, خوشخوان khooshkhaun, موسقاري moosikauré, موسقي را منسوب moosikéra munsoob, ادوار پيوند adwaur pivund. v. *harmonious, melodious*.—*A musical instrument* ساز sauz, ملهي mulhé (plur. ملاهي mulauhé), سازكار sauzkaur, سازكاري sauzkauré, رامشكر raumishgur, رامشك raumishk. *A performer on musical instruments* نواز nuwauz, پرداز purdauz, سازنده sauzendeh. v. *musician*.—*A musical tone, note*, or *mode* مقام mukaum, پرده perdeh, نامت naumut, نوا nawa. *Musical notes* مقامات mukamaut, ادوار adwaur. v. *mode*.—*The bridge of a musical instrument* خرك khuruk. *The key of a musical instrument* (*as of an organ, &c.*) پرده perdeh. *The string of a musical instrument* شراع shuraa, ازيار azé-aur, ابم abumm, بم bumm. *To tune*, or *perform on, a musical instrument* نوازش كردن nuwauzish kirdun, اهنك ساختن ahunk saukhtun, پرداختن purdaukhtun, نواختن nuwaukhtun. v. *instrument*.—*A musical prelude* or *symphony* پيشرو peishrou. *A musical air* هوا hawa, نوا nawa, ترانه turauneh, نغمت nughmut, رنم runim, v. *air, song*.—*The most acute tones of a musical instrument* ايار a-é-aur. *The base tones of a musical instrument* بم bumm, ابم abumm. *To write* or *prick a musical air* مشق موسقي كردن mushka moosiké kirdun, مقام و ترنم نوشتن mukaum ou turunnum nuwishtun. *A book of written musical airs* كتاب مشق موسقي kitauba mushka moosiké. *The belly and other swelling parts of musical instruments* اضلاع azlaa.

Musically با ساز و سوز ba sauz ou sooz, با اهنك ba ahunk, بر وجه اهنكي bur wujha ahungé.

Musicalness, v. *musick, harmoniousness*.

A musician اهل علم الادوار ahla ylmu'l'adwaur, صاحب علم موسقي sahib ylma moosiké, موسقدان musikdaun, موسقار moosikaur, صاحب اصول sahib asool, اهل نوايي ahla nawaï-é, نغمه پرداز nughmeh purdauz, نغمه سنج nughmeh sunj, مطرب mutrib, خنياكره khuné-agureh, پرده باز perdeh bauz, باربد barbud, كوينده gooï-endeh, خواننده khaunendeh, برفندار burfundaur, زوبين zoobeen. *Musicians* ارباب علم الادوار arbauba ylmu'l'adwaur, اصحاب موسقار as-hauba musikaur.

MUSK مسك musk, مشك mushk, شذو shuzoo, اناب anaub, لطيم luteem. *The finest musk* (*brought from Tibet and other places in Tartary*) مشك تبت mushka tibet, مسك تبتي muska tibeté, مشك تاتاري mushka tataré, مسك ناب muska naub, مشك ازفر mushka azfur, مشك ختن mushka khoton, مشموم mushmoom. *The*

Turcoman musk مشك تركماني mushka turkomauné, سپستان sipistan. *Dry musk* دشت desht. *Adulterated musk* ناك nauk. *A bag of musk* نافه مسك nafeha musk, نافه مشك تاتار nauféha mushka tatar, نافه naufeh, نافقت naufikut, لبيخت lubeekhut. *A bit of musk* مسكت muskut. *Of the colour of musk* (*dark*) مسكي muské, مسك فام musk faum. *Perfumed with musk* ممسك mumussuk. *Having the odour of musk* مسكين muskeen, مشكبار mushkbaur, مشذي mushzé, عبير abeer. *A dealer in musk* مسكجي muskjé, مشك فروش mushk furoosh. *A place abounding in musk* مشكسار mushkasaur, مسكهار muskamaur.

A MUSKET بندوق bundook, بندق bunduk, دور انداز door andauz. *To fire a musket* بندوق انداز كردن bundook andauz kirdun, بندق خالي ساختن bunduk khaulé saukhtun. v. *gun* and *fire*. — *The explosion of a musket* اواز رعد دور انداز بندوق awauza bundook, raada door andauz, ولوله بندق wulwuluha bunduk.

A musketeer بندوق بر bundook bur, بندق دار bunduk dar. *A musketoon* بندوق عظيم bundooka azeem.

MUSKINESS مشك بويي mushk booï-é.

Musky مسكي muské, مسكين muskeen, مشكين mushkeen, مسك بوي musk booï, مشكبار mushkbar, مشذي mushzé.

MUSLIN پريان puré-aun, كتن koton, كيش keesh. *Fine muslin* كتن خاص kotona khauss. *A muslin veil* سرش surish, سريش sureesh, سراغوش suragoosh. *The muslin of a turban* دستار dustaur, دستارچه dustaurcheh, دستار بست dustaur bust.

A MUSSULMAN (*Mohammedan believer*) مسلم muslim (pl. مسلمون muslimoon, مسلمين muslimeen, مسلمان muslimaun), اهل اسلام ahla islaum, اهل سنه ahla sonnah, حنف hanif, حنفي hanifé.

MUST (*to be necessary, obliged*) ضروري شدن zurooré shoodun, لازم بودن lauzim boodun, لايق شدن la-ék shoodun. *I must* مرا ضروري است mura zurooré ast. *He must* اورا ضروري است oora zurooré ast. *We must* مارا لازم است mara lauzim ast. *You must* شمارا لايق است shumaura la-ék ast. *They must* ايشانرا لازم است eishaunra lauzim ast. *It must be* ضروري است zurooré ast, لازم است lauzim ast, لايق است la-ék ast, *I must go to Morshedabad* در مرشداباد رفتن مرا ضروري است dur morshedabad ruftun mura zurooré ast.

MUST (*new wine*) باده نو baudeha now, شيره sheereh, شيرا sheera, شيره شراب sheereha shuraub, شيره انكور sheereha angoor.

To must, v. *to make* or *grow musty*.

MUSTACHES خط khutt, سبال sibaul, طار taur, لحيت luhé-ut (pl. لحي luhé).

MUSTARD تخم سپيد tokhma sipeed, سپيد دان sipeed daun, خردل khurdul, خرد سپندان sipundauna khurd, سپندان خوش sipundauna khoosh, چكري chukuré. *Mustard seed* تخم سپيد tokhma sipeed, خردل khurdul.

To MUSTER *an army* عرض لشكر نمودن arza lashkur numoodun, سان ساختن saun saukhtun, عسكر جمعيتي كردن askura juma-é-uté kirdun. v. *to review*. — (*to bring together*) جمع كردن jumma kirdun, جمعيت ساختن juma-é-ut saukhtun, جماع نمودن jumaa numoodun, بهم اوردن behum awurdun, واهم اورده نمودن wahum awurdeh numoodun.

A muster عسكر جمعيتي askur juma-é-uté, عرض arz, عرض لشكر arza lashkur, سان saun, قرنجور kurunjoor, قرنجور لشكر kurunjoora lashkur. — *To pass muster* (*to be allowed* or *approved of*) تحسين يافتن tuhseen é-aftun, پسنديده شدن pussundédeh shoodun, صوابديد داشتن suwaubdeed daushtun. *A muster* or *pay-book* ديوان divaun, كتابت kitaubut, كتابت عسكر kitaubuta askur. *A muster-roll* لشكري دفتر lashkuré duftur. *To enter in a muster-roll* دفتر قيد ساختن duftur keed saukhtun. *A muster-master* لشكري دفتر اميني lashkuré duftur ameené, دفتر عسكر كاتبي duftura askur kautubé.

MUSTILY سبزنكانه subzunkauneh, باكلاش ba kulaush, تسنها tusunnehan.

Mustiness سبزه subzeh, سبزنكي subzungé, كلاش kulaush, كلاشكره kulaushgureh. v. *mouldiness*. — *Mustiness of bread* سبز نان subza nan, پرنان purnan.

Musty سبزنك subzunk, كلاشي kulaushé, تسنه tusunneh, متسنه mutusunneh تعفن tafin, متعفن mutafin. *Musty bread* نان سبزنك nana subzunk, خبز تسنه hubza tusunneh, نان متسنه nana mutusunneh. *To become musty* كلاش پذيرفتن kulaush pizzeeruftun, سبزنك كشتن subzunk gushtun, كلاشكره يافتن سبزه كرفتن subzeh gooriftun, kulaushgureh é-aftun. *To become musty* (*as bread*) پرنان يافتن purnan é-aftun, تسنه شدن tusunneh shoodun, سبزه نان نمودن subza nan numoodun. v. also *fetid, stale, corrupted, vapid; dull, stupid, heavy*.

MUTABILITY, *mutableness* بي قراري bekuraré, بوقلمون bookulumoon, نا پايداري napaïdauré, عدم استواري aduma ustuwauré, سبكسري subuksuré, تغير tughire, تبديل tubdeel, عدم

ثابت aduma ſaubut, هرجايي hurjaï-é, زواب zuwaub, زوال zuwaul. v. *uncertainty*.

Mutable بي قرار bé kuraur, غير ثبات ghire-a ſubaut, متغير mutughire, متبدل mutubuddil, هرجايي hurjaï-é, سبكسر ſubukſur, سبكپاي ſubukpaï, نا استوار na uſtuwaur, زايل za-él. v. *inconſtant, changeable*.—*Mutation*, v. *change*.

MUTE بي زبان bé zubaun, خاموش khaumooſh, بي اواز bé awauz, نا كويا na goo-é-a, حكل hukl, بكيم bukeem, اخرس akhrus. v. *dumb, ſilent*.—*Mute property* (*in oppoſition to live ſtock*) مال صامت maula ſaumut.—*A mute* اهل خاموشي ahla khaumooſhé, مرد بي اواز murda bé awauz, ادم بي زبان adama bé zubaun.—*Mutely* اخرسانه akhruſauneh, بر وجه بي اواز bur wujha bé awauz, بطور بي زبان betoora bé zubaun, خاموشانه khaumooſhauneh.

To MUTE (*dung as a bird*) منخزق كردن munkhuzuk kirdun.

To MUTILATE مقطوع نمودن muktoo-a numoodun, سقط كردن ſukut kirdun, خمش ساختن khumſh ſaukhtun, تجذيم نمودن tujzeem numoodun, تجديع كردن tujdé-a kirdun, تصليم ساختن tuſleem ſaukhtun, ابتر كردن abtur kirdun, مجزم ساختن mujzim ſaukhtun, مخذرق كردن mukhuzrik kirdun. v. alſo *to lame*.

Mutilated مقطوع muktoo-a, مخبل mukhubbul, مخضرم mukhzurum, جذيم juzeem, مجدع mujudda, ابترت abturut. *To be mutilated* مقطوع شدن muktoo-a ſhoodun, ناسيدن nauſédun.

Mutilation مقطع mukta, خمش khumſh, مجذم mujzim, مخذرق mukhzurik, سقط ſukut, تجذيم tujzeem, تجديع tujdé-a, تصليم tuſleem, ابتر abtur. *Having an unſightly mutilation of the noſe* جدع موعب judaa moo-ab.

A MUTINEER فتنه انكيز fitneh angeez, طغيان افروز tughé-aun efrooz, صاحب اغراض ſahib ighrauz, اشوب aſhoob, ازار رسان azaur ruſſaun, فتان futtaun.

Mutinous فتنه جوي fitneh jooï, فتان futtaun, اتش افروز autaſh afrooz, هنكامه كير hungaumeh geer, اهل طغيان ahla tughé-aun, شهاته ſhumauteh angeez, مفسد muffid, هرج hurij, شعب ſhaab, نعار na-ar, نعور na-oor, عاصي auſé, عصي aſé, عصيان aſé-aun. v. *turbulent, ſeditious*.—*Mutinouſly* بطور فتنه انكيز betoora fitneh angeez, مفسدا muffidan, شعباته ſhaabauneh, با طغيان ba tughé-aun, بر وجه ازار رسان bur wujha azaur ruſſaun.

Mutiny فتنه fitneh, طغيان tughé-aun, اشوب aſhoob, عصي aſé, عصيان aſé-aun, نعرت na-arut, فساد fuſaud, هنكامه hungaumeh, خاستكي khauſtugé, شهاته ſhumauteh, هرج hurij, هرج مرج hurij murij, هرج و مرج hurij ou murij, هيشه heeſheh, اسيب aſeeb, دغدغه dughdugheh, v. *ſedition*.

To mutiny فتنه انكيختن fitneh angeekhtun, فتنه تحريك كردن fitneh tuhreek kirdun, طغيان افروز كردن tughé-aun efrooz kirdun, عاصي شدن auſé ſhoodun, اشوب ساختن aſhoob ſaukhtun, فساد انكيز نمودن fuſaud angeez numoodun, ازار رسانيدن azaur ruſſanédun, خاستكي كردن khauſtugé kirdun. *To quell a mutiny* دفع فتنه كردن dufa fitneh kirdun. v. under *to move*.

To MUTTER لنديدن lundédun, منكيدن munkédun, بلميدن bulmédun, ميزك كردن meezſhuk kirdun, بربار زدن burbaur zudun, دمدمه و زمزمه ساختن dumdumeh ou zumzumeh ſaukhtun, تهسهس كردن tuhus-hus kirdun, دژاكه زدن duzſhaguh zudun, دژاهنك كردن duzſhahunk kirdun. v. *to murmur, grumble*.—(*to utter indiſtinctly*) كلامت مشوش كردن kulaumuta muſhawwuſh kirdun, اواز نا اشكار ساختن awauz na aſhikaur ſaukhtun, هرمجت كردن hurmujut kirdun, ودص كفتن wudus guftun.

A mutter لندش lundiſh, ميزك meezſhuk, زمزمه zumzumeh, دمدمه dumdumeh. v. *murmur*.

A mutterer لندا زن lunda zun, لندش كنا lundiſh koona, ميزك كننده meezſhuk koonindeh, زمزمه ساز zumzumeh ſauz, دمدمه كر dumdumeh gur, بربار كوينده burbaur gooï-éndeh.

Muttering لندا lunda, لندان lundaun, تهسهس tuhus-hus, لندش ساز lundiſh ſauz, ميزك زن meezſhuk zun.—*Mutteringly* بطور لندان betoora lundaun, بر وجه ميزك bur wujha meezſhuk.

MUTTON كوشت ميش kooſhta meeſh, لحم شات luhma ſhaut, كوسفند kooſufund, غنم ghunim.

MUTUAL مشارك muſhauruk, ذو مشاركت zu muſhaurukut, باهمديكر bahumdeegur.—*Mutual conſent* توافق tuwaufik. *Giving mutual aſſiſtance* متادي muta-addé. *Mutual perſecution* متباغض mutubaughiz. v. *reciprocal*.—*Mutually* مشاركانه muſhaurukauneh, با مشاركت ba muſhaurukut, باهمديكر bahumdeegur, بعض لبعض baazin libaazin. *Taking hands mutually* مصافحت muſaufihut, تصافح tuſaufih.—*Mutuality* مشاركت muſhaurukut.

A MUZZLE دهان dihaun. v. *mouth*.—*A muzzle* (*for a dog, hog, &c.*) دهن سك بند dihuna ſug bund, بيني خوك بند beené khook bund,

كعم kam, افسار afsaur.—*To muzzle the mouth* دهن بستن dihun bustun, دهان بند كردن dihaun bund kirdun, كعم ساختن kaam saukhtun.

Muzzled دهن بسته dihun busteh, كعيم ka-ém.

MY من mun, م um, ام am. *My boy* پسرم pussurum پسر من pussura mun. *My house* خانهء ام khauneha am. *My face* رويم roo-ém.

A MYRIAD سيور suyur, تومان toman, ربت ribut, ربي ribé (plur. ربب rubub).

MYRABOLAN (*tree* or *fruit*) امله amuleh, هليله huleeleh, هليلج huleeluj, اهليلج ahleeluj (plur. اهليلجات ahleeljaut), بليله buleeleh, پليله puleeleh, پليلج puleeluj, اهليلج املج ahleeluja amluj, هليلهء املج huleeluha amluj, هليلهء كابلي huleeleha kaubulé, هليله صيني seené huleeleh. *The black myrabolan* هليلهء اسود huleeluha aswud. *The yellow myrabolan* اهليلج اصغر ahleeluja asfur. *Myrabolans macerated in milk* شير امله sheer amuleh, شير املج sheer amluj.

A MYROPOLIST (*a seller of unguents* or *drugs*) معجونجي majoonjé, عطار attaur, اجزا فروش ajza furoosh, بجشك bejushik.

MYRRH مر murr, مر صافي murra saufé, مقل mukl, مغل mugl. *Oil of myrrh* مايعت ma-é-aat.

The MYRTLE (*tree* or *fruit*) اس aus, مورد moord, موردانه moordauneh, هدس hudis, ازريون azuryoon. *The wild* or *mountain myrtle* اس كوهي ausa koohé. *The dwarf myrtle* سنسق sunsuk. *A myrtle basket* كنست kunsut.

MYSELF [P] من خود mun khood, من خويش mun kha-ésh. [A] نفسي nufsé.

MYSTERIOUS, *mystick*, *mystical* حكمت اميز hykmut ameez, ذو حكمت zu hykmut, عبرت اميز ybrut ameez, عبرت نما ybrut numa, عبرت نمون ybrut numoon, ذو علامت zu alaumut, علام الغيوب alaumu'l'ghé-oob, ذو نكته zu nukteh, غيبي gheibé, سري sirré. v. *obscure*, *secret*. —*A mystical signification* معناي مصطلحي mana-é mustuluhé, معناي اصطلاح mana-é istilauh, نكته nukteh. *A discourse in a mystick stile* خطاب نكته اميز khutaub nukteh ameez, رمز rimz.

Mysteriously, *mystically* با حكمت ba hykmut, بر وجه عبرت اميز bur wujha ybrut ameez, با رمز ba rimz, بالمعني bi'l'maané, با نكته ba nukteh.

Mystery, *mysteriousness*, *mysticalness* حكمت hykmut, غيب gheib, غياب ghé-aub, علامت alaumut, سر sirr, سريرت sureerut, عبرت ybrut, نكته nukteh, راز rauz, رمز rumz. *Mysteries* احكام ahkaum, حكم hykum, اسرار asraur, سراير sura-ér, مغيابات mughé-abaut, معاني ma-ané, خفايا khufa-é-a. *Divine mysteries* اسرار خدا asraura khoda, اسرار ايزد دادار asraura eezuda dadaur. *Diving into mysteries* (*sagacious*, *penetrating*) عبرت بين ybrut been, معني اشنا maané ashina, نادره دان nadireh daun, نكته بين nukteh been.— *A mystery* (*calling*) استادي ustaudé, استادكي ustaudugé, پيشه peesheh. v. *trade*.

N.

N, in English, has an invariable sound; excepting before *g*, where the sound is nasal; as in *king*: and after *m*, where it is almost silent; as in *condemn*.—In Persian and Arabick it is expressed by ن ن ن ن as نان nan *bread*, بند bund *a chain*.— In Persian it often takes the nasal sound when it precedes گ, as جنگ jung *war*. It has also a similar sound before some letters in Arabick. v. Grammar. p. 10.

To NAB (*catch unexpectedly*) ناگاه گرفتن nagah gooriftun, علي الغفله گير نمودن ala'l'ghufleh geer numoodun.

NADIR (*the point of the lower hemisphere, in opposition to the vertical point Zenith*) نظير nadir or nazir, النظير e'n'nazir or e'n'nadir, نظير السمت nadiru's'sumt.

A NAG اسب asb. v. *horse*.

A NAIL (*of the finger* or *toe*) ناخنه naukhuneh, ناخن naukhun, ناخون naukhoon. ظفر zufr, اظفور uzfoor (plur. اظفار azfaur, اظفور azfoor, اظافير azaufeer), خلب khylb, مخلب mukhlub. *The nail* or *nails of birds* or *beasts* پنجه puncheh, پنجه punjeh, سرپنچه surpuncheh, چنگ chunk, چنگال chungaul, چنگاله chungauleh, چنگل chungul, مخلب mukhlub (plur. مخالب mukhaulub), كلاليب kulauleeb, مخابث muzaubus. v. *claw*, *talon*.—*To strike the nails*, *claws*, or *talons into any thing*, پنچه زدن puncheh zudun, چنگ در زدن chunk dur zudun, تظفير كردن tuzfeer kirdun, اعلاق ساختن é-alauk saukhtun. *Expanding the nails* (*as a beast when stretching himself*) كعطل kaatil. *Having long nails* اظفر azfur, ذو اظفور دراز zu azfoora diraz, اهل ظفر ahla zufr. *A knife* or *scissars for paring the nails* ناخن بر naukhun burah, ناخن براه naukhun bur, ناخون براي naukhoon bura-é, ناخنه گير naukhuneh geer. *To tear* or *scratch with the nails* خراش كردن khyraush kirdun, خراشيدن khyraushédun, تظفير ساختن tuzfeer saukhtun, تقطيف كردن tukteef kirdun, خلب زدن kylb zudun,

kirdun. v. *to scratch, tear.*—*A nail, spike of iron, &c.*) میخ meekh, مسمار mismaur (plur. مسامیر musaumeer. v. also *stud, boss.*—*A tenter-hook nail* اویز aweez.—*To hit the nail upon the head* نشانه کوفتن nishauneh kooftun, اصابت کردن isaubut kirdun, تحقیق ساختن tuhkeek saukhtun. *To pay on the nail* نقد کردن nukd kirdun, نقد ادا نمودن nukd ada numoodun.

To nail میخ زدن meekh zudun, تسمیر کردن tusmeer kirdun.—*Nailed* میخ زده meekh zuddeh, تسمیر شده tusmeer shoodeh.—*A nailer* میخ گر meekh gur, مسمار سازنده mismaur sauzendeh.

NAKED برهنه buruhneh, بی پوشش bé poshish, بی پوشتن bé poshtun, غیر الباس ghire-a albaus, عاری auré, عری uré, عریت uré-ut, عریان uré-aun, معری mu-erra, طمیل tumeil, شمامه shumaumeh, شما shuma, ضیکل zeikul, اضکل azkul, رت rut, تهل tuhuk, اجرد ajrud, مجرد mujurrud, سریح sureeh, نا پوشیده na poshédeh, املس amlus. v. *bare, unarmed.*—(*plain, clear, not hidden*) اشکاره ashikaureh, ظاهر zauhir, بین bé-un, روشن roshun. v. *evident.*—(*simple, mere*) یکتای eekta-é, یکونه eekgooneh, نا پیچان na peechaun, مطلق mutluk.

Nakedly (*without covering*) بلا پوشش bila poshish, غیر پوشتن ghire-a poshtun, بر وجه برهنه bur wujha buruhneh, عریانه uré-auneh.—(*plainly*) بطور اشکار betoora ashikaur, ظاهرانه zauhirauneh, بر وجه روشن bur wujha roshun.—(*simply, merely*) بی پیچش bé peechish, بطور یکتای betoora ekta-é, مطلقا mutlukan.

Nakedness برهنگی buruhnugé, عدم پوشتن aduma poshtun, عریت uré-ut, جردت jurdut. v. also *plainness, evidence.*

NAME نام naum, اسم ism, سم sum. *A celebrated name* اسم سامی nauma naumé, نام نامی isma saumé. *A good name* نام نیک naum, nauma neek, نام نیکو nauma neekoo, عرض arz. v. *reputation, fame.*—*A bad name* نام بد nauma bud, بد نامی bud naumé. v. *infamy.*—*A name-day* تسمیت tusmé-ut. *To give a name* (*to a child*) تسمیت کردن tusmé-ut kirdun, مسمی ساختن musummé saukhtun. v. *to name.*—*Having a good, great,* or *illustrious name* اهل عرض ahla erz, نیک نام neek naum, نام اور naum awur, مشهور mushhoor, جلیل الاعتبار juleelu'l'é-atibaur, ذو ننک zu nunk. *Having a bad name* بد نام bud naum, رو سیاه roo sé-auh. *To substitute one name for another* واخواندن wakhaundun. *In the name of God* بسم الله bismillah. v. Vol. I. بسم, p. 402.—*Names* اسما asmaa, اسام asaum, اسامات as-

mawaut, *To call names* نام کشیدن naum kushédun. v. *to revile.*—*A nick-name* نبز nubz, نزب nuzb, لقب lukub. *A surname* (also *a title of honour*) ورنامه wurnameh, لقب lukub (pl. القاب alkaub), نبز nubz, نزب nuzb, تزی kuzé.

To name نامیدن naumédun, تسمیت کردن tusmé-ut kirdun, نام دادن nam dadun, اسم نمودن ism numoodun.—(*to appoint*) نامزاد ساختن naumzaud saukhtun, مجتعل کردن mujtaal kirdun, جعل ساختن jaal saukhtun. v. *to nominate, specify: mention, utter.*—*Named* نامزاد naumzaud, نامدار naumdar, بنام benaum, منتسب muntusub, مسمی musumma, ذو نام zu naum.

Nameless بی نام bé naum, غیر اسم ghire-a ism.—(*not famous*) بی ناموری bé naumwuré, نا نامدار na naumdar, نا معروف na maaroof, بی عظمت bé azimut.

A namesake سمی summé, اهل همنام ahla humnaum.

Namely یعنی é-ané, با اسم و رسم ba ism ou rism, خصوصا khusoosa, خصوصیا khusoosé-a, با خصوص ba khusoos, خصوصانه khusoosauneh, علی الخصوص ala'l'khusoos, با وجود ba wujood, مستقلانه mustukilauneh, مطلقا mutlikan.

A namer نام ده naum duh.

A NAP خواب khaub, نوم nawm, مستوسن mustoosin. v. *sleep, slumber.*—*The nap of cloth* پوزه جامه poozeha jammeh, پرزه purzsheh, پرزه purzeh, غفر ghufr, غفار ghufaur, زبیر zeebur, موی mooï, خاو khaw.

To nap خواب کردن khaub kirdun, خوابیدن khaubédun, غنودن ghunoodun, اونیدن awnédun, نوم گرفتن nawm gooriftun. v. *to slumber.*—(*to be drowsy* or *indolent*) مهمل بودن muhmul boodun, نا بکار شدن na bekaur shoodun. *To catch napping* خوابنوش یافتن khaubnoosh é-aftun, درحال نا اماده گرفتن dur haula na aumaudeh, gooriftun, غافل گیر کردن ghaufil geer kirdun.

NAPE (*of the neck*) پس گردن pusa gurdun, قفا kyfa, (pl. قفی kufé, اقفی or اقفا akfa, اقفیت akfé-ut), قافیت kaufé-ut, دردااقس or درداقص durdaukus.

NAPPERY (*table linen*) کنده روی kundeh rooï, کندوری kundooré, بشکر pushkur, سفرت sufrut, پشرکری pushkuré.

NAPTHA (*a bituminous substance*) نفط naft, نفاط nafaut, نفط عجم nafta ajem, کحیل kuheel, اهرن ahrun. *A place abounding in naptha* نفاط naffaut. *Anointed with naptha* نفطی nafté. *Any thing containing naptha*) نفاطه nuffauteh.

NAPPINESS (*of cloth*) پوزه جامه poozeha

jammeh, پرژهی purzſhuhé, خاوي khawé. v. *nap*.

A NAPKIN پشکر puſhkur. v. *napery*, *towel*.

NAPLESS بي پرژه bé purzſheh, بی پوزه جامه bé poozeha jammeh. v. *threadbare*.

Nappy (*having a nap*) ذو پرژه zu purzſheh.—(*frothy*) پر کف pur kuf, کره نما kurreh numa, ازوغ ساز azſhoogh ſauz.—(*half drunk*) نیم مست neem muſt, شیر کیر ſheer geer.

NARCISSUS نرجس narjis, نرکس nargis, هرهفت hurhuft, نسرین niſreen, موژان moozſhaun, عبهر abhur, زرین قدح zureen kuduh. *An unblown narciſſus* قهد kuhd.—*Belonging to the narciſſus* نرکسي nargiſé.

NARCOTICK (*producing ſtupifaction*) حیرت انکیز heerut angeez, بي تاب و توان ساز bé taub ou tuvvaun ſauz.—*Suffocation from the narcotick vapour of a well* or *damp ſubterraneous place* هور hoor.

NARD (*an odoriferous ſhrub*) نرد nard, نردین or ناردین nardeen.

A NARRATION, *narrative* نقل nukkul, قصه kyſſeh, حکایت huka-é-ut, داستان dauſitaun, خبر khubr, روایت riwa-é-ut, تقریر tukreer, تاریخ taureekh, قصیت kuzé-ut, قصه کذاري kyſſeh guzauré, سمر ſumur, ملحت mulhut, وصف wuſuf, مرداش murdauſh, حدیثي hudeeſé, کالیو kaulé-oo, کالیوه kaulé-ooh. v. *hiſtory*, *relation*.

Narrative (*relating*) نقل کو nukkul goo, کوي gooï, کویا gooï-a, کویان gooï-aun, قصه ساز kyſſeh ſauz, حکایت کوي huka-é-ut gooï, خبر بخش khubr bukhſh.—*Narratively* بر وجه حکایت bur wujha huka-é-ut, بطور نقل کو betoora nukkul goo.

A narrator راوي rawé, حاکي hauké, ناقل naukil, محدث muhdis, مقرر mukurrir. v. *hiſtorian*, *ſtory-teller*.

NARROW (*not broad* or *wide*) تنک tunk, نا پهن na puhin, بی وسعت bé wuſaat, غیر عرض ghire-a erz, اضیق azé-uk, ضیقي zeiké, ضوقي zowké, لحیص luhees, وصید wuſeed, افجیج afjeej, لاح lauh, حرج huruj, مستازق muſtauzik, ضجر zujur, ضبن zubun, تضایق tuza-ék, لحلح luhluh, عضوض azooz, ملتصب multuſub.—(*covetous*) طمعکار tumakaur, نا کریم na kureem, حریص hurees, ارزومند arzoomund, باخل baukhil, شدید ſhudeed, ضیق zeik, حزقل huzkil, رمیز rumeez. v. *avaricious*: alſo *vigilant*.—*A narrow paſs* دره dureh, دربند derbend, بندر bender, عرقوب arkoob, درواز durwauz, ربع ré-a, درغاله durghauleh, سره ſurruh, نقب nukib, مقبض mukeez. *A narrow road* or *ſtreet* راه تنک rauha tunk, زنقت zunkut, زنقیت zukléut, مطرب mutrub, مطربت mutrubut, زقبت zukbut (plur. زقب zukub). *A narrow and dark paſſage* راه تنك و تاریك rauha tunk ou taureek, کنج kunj. *A narrow channel* رود خانه بشاعت rood khauneh beſha-at, رود و سیلاب تنک rood ou ſeilauba tunk. *The narroweſt part of a channel* لهسم luhſum. *Narrow circumſtances* تنك دستي tunk doſté, دست تنکي doſta tunké, تنکي tunké, لزن luzn, دردمندي durdmundé, درویشي derveeſhé, عیش یدي a-éſh eedé, مضایقت muza-é-kut, ملاحك mulauhuk, مضیق muzeek (plur. مضایقت muza-ékut), ضناکت zunaukut, ضنوکت zunookut, محفف muhfuf, ظف zuff, ازق azuk, ضنیك zuneek, منغص munughghus, قشف kuſhuf. v. *poverty*, *indigence*.—*A narrow hole* سوراخ تنک ſooraukha tunk, مستحص muſtuhſuf. *To make a narrow eſcape* اوزا رها یافتن awzan ruha é-aftun.

To narrow تنک کردن tunk kirdun, اضیق ساختن azé-uk ſaukhtun, بی وسعت نمودن bé wuſaat numoodun. v. *to contract*, *confine*, *limit*.

Narrowly (*without extent*) تنکانه tunkauneh, بطور تنك betoora tunk, بر وجه اضیق bur wujha azé-uk.—(*cloſely*, *vigilantly*) بیدارانه beedarauneh, با بیداري ba beedauré, با انتباه ba intibauh, اکاهانه aghauhauneh.—(*nearly*) عوزا awzan, کود kawid. *He narrowly eſcaped death* جان بر لب امد jaun bur lib aumud. v. *hardly*, *ſcarcely*.—*Narrowly* (*avariciouſly*) با طمعکاري ba tumakauré, باخلانه bakhilauneh, بي کرم bé kurim, شدیدا ſhudeedan.

Narrowneſs تنکی tunké, عدم پهنایی aduma puhnaï-é, عدم وسعت aduma wuſaat, حرج hurj.—(*avarice*) طمعکاري tumakauré, بخل bukhl, طمع tuma, عدم کرم aduma kurim, حرص hurs.—(*want of capacity*) عدم عقل aduma akl, عدم قوت مدرکت aduma kuwwuta mudrikut. v. alſo *narrow circumſtances*, *meanneſs*, *poverty*.

NASAL (*belonging to the noſe*) بیني را منسوب beenéra munſoob. (*ſpoken through the noſe*) از بینی کفته uz beené gufteh.

NASTY مردار murdaur, چرکین churkeen, ملوث mulawwus, شوخ ſhookh, شوخ کین ſhookhgeen, شوخنال ſhookhnauk, ریمناك reemnauk, خسوك khuſook, پژوین puzſhween, الوده aloodeh, تلاتوف tulautif, تلاتوف tulautoof, طفس tufus, طفست tufuſut, لکود lukood, عارور auroor, قهول kuhool. v. *ſordid*; alſo *obſcene*.

Nastily مردارانه murdarauneh, بر وجه چرکین bur wujha churkeen, ملوثا mulawwusan, شوخانه shookhauneh. v. *obscenely*.

Nastiness مرداري murdauré, خلاه khulauh, چرک churk, شوخي shookhé, نجاست nijausut, لوث laws. v. *dirt*, *filth*; *obscenity*.

NATAL مولودي mooloodé, ولاد منسوب wulaud munsoob. v. *native*.—*The natal day* مولود moolood. v. *birth-day*, *nativity*.

A NATION ملت millut, عامت aummut, قوم koum, خلق khulk, امت ummut, طايفه ta-éfeh, قبيله kubeeleh, تبار tubaur. v. *people*.

National (*publick*, *general*) عمومي amoomé, عام aamm, مطلق mutluk, شامل shaumil, جماع jumaa, ملترا منسوب millutra munsoob, قومرا پيوند koumra pivund. (*attached to one's country*) ز و حب الوطن zu hubbu'l'wutun.

Nationally عمومانه amoomauneh. v. *generally*.

Native طبعي tuba-é, جبلى jibillé, ذاتي zauté, نا صنعى na suna-é, مادرزاد maderzaud, مجبول mujbool, طيني teené. v. *natural*, *original*.

A native اهل ولايت ahla wula-é-ut.

Nativity مولود moolood, توليد tooleed, مولد moolid, ميلاد meelaud, ولاد wulaud, ولادت wulaudut, طلوع tooloo-a, طالع taula. v. *birth*. —*The nativity of Jesus Christ* مولود عيسى moo-looda a-ésé.

Natural (*according to nature*) طبعي tuba-é, طبيعى tubé-a-é, ذاتي zauté, جبلي jibillé, مجبول mujbool, طيني teené, جوهري jawhuré, مطبوع mutboo-a, نا صنعى na suna-é, نامصنوع na musnoo-a. (*easy*, *unaffected*) لطيف luteef, ظريف zureef, نازك nauzik, شوخ shookh, ملاطف mulautif, ذو ادب zu adub. *A natural death* اجل معلوم ajula maaloom. *Natural instinct* طبيعت tubé-at. *A natural turn for any thing* قريحت kureehut. *A natural inclination* ميل طبع meila tuba.

A Natural جاهل jauhil, ابله ableh, امي ummé. v. *ideot*, *fool*.

Naturally بر وجه طبعي bur wujha tuba-é, بطور جبلي betoora jibillé, ذاتيا zauté-an, شوخانه shookhauneh, از طبيعت uz tubé-at, از ذات uz zaut. *Naturally* or *constitutionally hot* ذو گرميت zu gurmé-ut, تيز مزاج taze mizauj. *Naturally open-hearted* كشاده دل kushaudeh dil. *Naturally slow* بطي الهشرب buté-u'l'mushrub.

Naturalness از طبيعت tubé-aut, ذات zaat. v. *nature*.—(*easiness*, *unaffectedness*) لطيفت luteefut, نزاكت nuzaukut, ظرافت zuraufut, ادب adub, شوخي shookhé.

Nature طبيعت tubé-at, طبع tuba (pl. طبايع tuba-é-a), جوهر jawhur, جبت jibillut, خلت khullut, وجود wujood, ذات zaut, سرشت sirisht, طينت teenut, شيمت sheemut (pl. شيم shé-um), نهاد nihaud, فطرت fitrut, منش munish, سيرت seirut (pl. سير seir), خوي khooi, مشرب mush-rub, خلقت khulkut, خلق khulk (plur. خلق khuluk, اخلاق akhlauk), مزاج mizauj, سجيت sujé-ut. v. *constitution*, *disposition*. — (*sort*) جنس jins نوع nuwa, قسم kysm. v. *kind*.—*Divine nature* طبع الهى tubaa ilahé. *Human nature* بشريت bu-shuré-ut, طبيعت بشريت tubé-ata bushuré-ut. *Of a fiery nature* اتش نهاد autash nihaud, اتشي au-tashé, اتش مزاج autash mizauj. *Against nature* خلاف طبيعت khilaufa tubé-at. *Of a jovial nature* شوخ shookh, شوخ طبع shookh tuba. v. *jovial*.—*Liberal by nature* سخى نفس و مسيحي نفس sukhé nufs ou muséhé nufus. *Good natured* نيك نهاد neek nihaud, خوش طبع khoosh tuba, لطيف طبيعت luteef tubé-at. v. *benevolent*. — *Ill natured* بد نهاد bud nihaud, بد خو bud khoo, شغت shumghut, شغند shumghund, شغنده shum-ghundeh, شغندان shumghundaun, دعن daan, مدعن muda-an, عقام akaum. v. *malignant*.

NAVAL جهازرا منسوب jahauzera munsoob, كشتيرا پيوند kishtéra pivund, جهازي jahauzé. *A naval battle* قتال البحر kittaulu'l'buhr, جهاز جنكي jahauze jungé.

A NAVEL نافه naufeh, ناف nauf, پشيزه pusheezeh, بعثط baasut, بعثوط baasoot, مانت maunut, سرت surrut (pl. سرات surraut), منقب munkub, غش ghush, دواخ duwaukh. *Any distemper affecting the navel* بجر bujur. *The navel* or *middle of the city* ناف شهر naufa shahur. *The navel* or *middle boss of a shield* ناف سپر naufa sipur.

NAUGHT, *naughty*, بد bud, شر shurr, فنا funa, فساد fusaud, بد نفس bud nufs, كم kum, ناخوش na khoosh. v. *bad*, *corrupt*, *worthless*.—*Naught*, v. *nothing*. — *Naughtily* شرا shurran, بر وجه فنا bur wujha funa, ببدى bebudé.

Naughtiness بدي budé, نا خوشي na khooshé, شرارت shuraurut. v. *badness*, *wickedness*.

NAVIGABLE قابل ابحار kaubila ibhaur, لايق اقلاع la-éka iklaa.

Navigableness قابليت ابحار kaubulé-uta ibhaur, لياقت اقلاع lé-akuta iklaa.

To navigate مشى علي وجه البحر كردن mushé ala wujhu'l'buhr kirdun, ابحار ساختن ibhaur saukhtun, اقلاع كردن iklaa kirdun. v. *to cruise*, *sail*.

Navigation مشي علي وجه البحر muſhé ala wujhu'l'buhr, ابحار ibhaur, اقلاع iklaa. v. *ſhipping*.
A navigator ملاح mullauh, v. *mariner*.

To NAUSEATE بيزار و نفور شدن beezaur ou nufoor ſhoodun, منش زدن muniſh zudun, منشيدن munſhédun, طنخ نمودن tunukh numoodun, بهم امدن behum aumudun, اجم كردن ajum kirdun, تخمت ساختن tukmut ſaukhtun. v. *to loathe*.

Nauſeous نا خوشمش na khooſhmuſh, زو بيزار zu beezaur, اهل بيزار و نفور ahla beezaur ou nufoor, مكراه mukrooh, نا خوشمنش na khooſhmuniſh, منشكر ساز muniſhgur ſauz, زو اجم zu ajum.

Nauſeouſly با بيزار و نفور ba beezaur ou nufoor مكروهانه mukroohauneh, با ابا ba iba, نا خوشمشانه na khooſhmuſhauneh.

Nauſeouſneſs منش كر muniſh gur, منش كرد muniſhgurd, نا خوشمشي na khooſhmuſhé, نا خوشمنش na khooſhmuniſh, ابا or ابى iba, اكراه ikrauh, تخمت tukhmut, اجم ajum, طنخ tunukh, بيزار beezaur, نفور nufoor, بيزار و نفور beezaur ou nufoor, نفرت nufrut, نفرين nufreen.

NAUTICAL, *nautic* ملاحي mullauhé, ملاح منسوب mullauh munſoob. *The nautical art* ملاحت mullauhut. *Skilled in nautical affairs* ملاح سفينه كذار mullauha ſufeeneh guzaur. *An oar* or *other nautical inſtrument* خله khuleh.

A navy جهاز جمعيتي jahauze juma-é-uté, جمعيت جهازها juma-é-uta jahauzha. v. *fleet*.

NAY نه neh, هيچ heech, لا la, اصلا aſla. v. *no*.

NEAP (*tide*) جزر juzr.

NEAR (*not far off, at the ſide*) نزديك nuzdeek, قريب kureeb, مجتور mujtawir, مقارب mukaurib, داني dauné, لاصق lauſik, غير بعد ghire-a baad, غير بعيد ghire-a ba-éd, نا دور na door, پهلوي pihloové, به پهلو beh pihloo, نا مغرب na mughurrib. v. *neighbouring*. — (*related as kindred*) قريب kureeb, خويش kha-éſh, خويشاوند kha-éſhavund, زو نسب zu nuſb. (*parſimonious*) تنك دست tunk doſt, يادامشي é-adauſhé, يادامشي é-audaumſhé, ناكس nakus, طمعكار tumakaur, كفاع kuffaa. v. *niggardly*. — *To draw near* نزديك امدن nuzdeek aumudun. v. *to approach*.— *Far and near* قربا و بعدا kurban ou baadan.

Near, nearly (*almoſt*) تقريبانه tukreebauneh, غالبانه ghaulibauneh, في الغالب fi'l'ghaulib, عند ynd, دمبدم dumbedum.

Neareſt نزديكترين nuzdeektureen, اقرب akrub.

Nearneſs (*closeneſs*) تقريب tukreeb, نزديكى nuzdeeké, مقرونيت mukrooné-ut, قرب kurb. (*relationſhip*) قرب kurb, قرابت نسبيت kuraubuta nuſbé-ut, خويشان kha-éſhaun. v. *kindred*.—(*parſimony*) تنك دستي tunk doſté, نا كسى na kuſé, طمع tuma.

NEAT لطيف luteef, ظريف zureef, نازك nauzik, زو نزاكت zu nuzaukut, خوشنما khooſhnuma. v. *elegant*. — (*cleanly*) پاكمال paukmaul, زو پاكي zu pauké, اهل طاهرت ahla tauhirut. (*unadulterated*) نا ساخته na ſaukhteh, نا اميخته na ameekhteh, صافي ſaufé, غير قلب ghire-a kulb, نا فسيد na fuſeed. v. *pure*, *unmixed*.

NEAT (*black cattle*) بقر bukr, بقرت bukrut, بقور bukoor, بقار bukaur, بقير bukeer, بقيرت bukeerut. v. *cattle*, *cow*, *bull*, *ox*.—*Neats leather* چرم churm, صرم ſurm, شغور ſhughoor, كول kool.

A neat-herd بقر بان bukr ban.

NEATLY با لطف ba lutf, لطيفانه luteefauneh, ظريفا zureefan, پاكمالانه paukmaulauneh, با طاهرت ba tauhirut.—*Neatneſs* لطف lutf, لطيفت luteefut, نزاكت nuzaukut, ظرافت zuraufut. (*cleanlineſs*) پاكى pauké, طاهرت tauhirut, نقا nuka.

Nebulous, v. *miſty*, *foggy*, *cloudy*.

NECESSARIES حاجات haujaut, حوايج hawa-éj, احتياجات ihté-ajaut, لوازم luwauzim, لوازمات luwauzimaut, لوازمت luwauzimut, اسباب aſbaub, ضرورات zurooraut, ضراير zura-ér, ضروريات zurooré-aut, واجبات vajibaut, مهمات muhimmaut, مهام muhaum, اداوات adawaut. *Neceſſaries for food* ضروريات معاشى zurooré-auta mauſhé, اورند awrund, مطعم mutaam. *Neceſſaries for war* اسباب جنك aſbauba jung, اهبت سفر و نبرد ahbuta ſufr ou nubburd.

Neceſſarily لازمانه lauzimauneh, لاجرم la jurum, التزاما iltizaman, لابد laubud, بالضرورت bi'z'zuroorut, ضروري zurooré, حزاقا huzaukan, بالواجب bi'l'vajib, هرايينه huraï-éneh, حسب الاضطرار huſbu'l'iztiraur, البت albut, البته albuteh, لا محاله la muhauleh, غالبا ghauliba. *Happening neceſſarily* ضروري الوقوع zurooré-u'l'wukoo-a. *Neceſſarily connected* ملزوم mulzoom.—*Neceſſarily exiſting* لازم الوجود lauzimu'l'wujood. *Neceſſarily following* لزوم luzoom, لزم luzm, لزمت luzmut, لزامت luzaumut, لزمان luzmaun.

Neceſſarineſs لازمي lauzimé, واجبى vajibé, مهمت muhimmé. v. *urgency*.

Neceſſary لازم lauzim, لزم luzim, لزمت luzmut, لزمان luzmaun, واجى vajib, مهم muhimm, مقتضي muktuzé, ضروري zurooré, ملتزم multuzim, معتكد maatukid, واقع wauka. v. *requiſite*. — *Neceſſary conſequences* مقتضيات muktuzé-aut. *Neceſſary to be performed* or *paid* لازم الادا

lauzimu'l'ada, واجب الامتثال vajibu'l'imtisaul. *Necessary to be done over again* or *made up for, when not done right at first* واجب القضا vajibu'l'kuza. *Necessary to be preserved* لازم الوقا lauzimu'l'wuka. *Necessary to be obeyed* واجب الاتباع vajibu'l'ittibaa, لازم الانقياد lauzimu'l'inké-aud. *Commands necessary to be obeyed* فرمان واجب الامتثال furmauna vajibu'l'imtisaul. *Necessary to be esteemed, honoured,* or *respected,* لازم التكريم lauzimu't'tukreem, لازم الرعايت lauzimu'r'ra-é-ut, واجب النظر vajibu'n'nuzir. *Any thing necessary to be done* or *procured* لازمت lauzimut, حاجت haujut, مهمت muhimmut, مهمات muhimmaut, ضرورت zuroorut (plur. ضرورات zurooraut), شجن shujun (pl. شجون shujoon, اشجان ashjaun), رويت roo-é-ut, عارضت aurizut, اربت arbut, لدنت ludinnut, امر مقتضى amra muktuza, صارت sarrut (pl. صراير sura-ér, صوار sawwaur), داعيت da-é-ut, شكلا shukla, خواسته khausteh. ماربت ma-arubut (plur. مارب ma-arub), شقر shukr, وطير wuteer. *It is necessary* لازم است lauzim ast, لايق است la-ék ast, واجب است vajib ast, ضروري است zurooré ast. *Very necessary, most necessary* الزم alzum, اهم ahumm, اوجب awjub, مهمترين muhimtureen. *The most necessary business* اهم امور ahimma umoor, اهم مهام ahumma muhamm. *Things necessary for all men* ضرورات بشريت zurooranta bushuré-ut.—*To be necessary* لازم شدن lauzim shoodun, لايق بودن la-ék boodun, واجب گشتن vajib gushtun, مهم شدن muhim shoodun. *To judge necessary* استيجاب كردن isteejaub kirdun. *A hand necessary to be cut off* دست واجب القطع dosta vajibu'l'kuta.

To necessitate or *make necessary* لازم كردن lauzim kirdun, التزام ساختن iltizaum saukhtun, قدر نمودن kudr numoodun, تقدير كردن tukdeer kirdun, ايجاب ساختن a-éjaub saukhtun, توجيب كردن toojeeb kirdun, جزم نمودن jezm numoodun. v. *to force, compel.*

Necessitated ملزوم mulzoom. v. *compelled.*

Necessitous محتاج muhtauj, حاجتمند haujutmund, مسكين meskeen, تنگ دست tunk dost, نيازمند né-auzmund, ضروري zurooré, گدا guda, فقير fakeer. v. *indigent, poor.*—*Necessitously* حاجتمندانه haujutmundauneh, نيازانه né-auzauneh, بطور مسكين betoora meskeen, بر وجه تنگ دست bur wujha tunk dost. v. *poorly, needily.*

Necessity, necessitousness تنگ دستي tunk dosté, احتياج ihté-auj, نياز né-auz, نيازمندي né-auzmundé, حوجا hooja, رويت roo-é-ut, گدايي gudai-é, دردماندگی durdmaundugé, مسكنت

meskinut, فقيري fakeeré, فقر fakr. v. *need, poverty, indigence.*—*Necessity (fatality, cogency)* قضا kuza, قضاي مبرم kuza-é mubrum, قضا و قدر kuza ou kudr, تقدير tukdeer, داعيث dau-é-ut. v. *fate.*—*(indispensableness, pressing occasion)* لزوم luzoom, لازمت lauzimut, اقتضا iktiza, تقاضى tukauzé, ضرورت zuroorut, ضرت zurrut, اضطرار iztiraur. v. *compulsion, force.*

The NECK گردن gurdun, گردان gurdaun, عنق unk, عنيق uneek (plur. اعناق é-anauk), رقبه rukbuh, يال é-aul, قصرت kusrut, كرد kurid, كوفجيان koofjé-aun, طلت tullut, طليت tullé-ut, طلات tulaut (plur. طلل tullul, طلي tulé), جيد jeed.—*Bound by the neck* گردان بسته gurdaun busteh. *Having the neck bound, and a broken heart* گردن بسته و دل شكسته gurdun busteh wa dilshakusteh. *Stretching out the neck (lofty, haughty)* گردن افراز gurdun efrauz, گردن فراز gurdun firauz, گردن كش gurdun kush. v. Vol. I. انتها.—*Stretching out the neck to look at any thing* تطاول tutawul. *To seize by the neck* گردن گرفتن gurdun gooriftun, عنيق كردن aneek kirdun, تعنيق ساختن taaneek saukhtun. *Long necked* دراز گردن dirauz gurdun, ذو گردن دراز zu gurduna dirauz, عنقا anka, ذو جيد zu jeed, مسعار عنق musaar unk, اتلع atla, اسطون ustoon, اجيد ajeed, جيدا jeeda, اهيق aheek, يتع buta. *Having a short neck* كوتاه گردن kootah gurdun, ذو گردن قصير zu gurduna kuseer, مودون moudoon. *A pain in the neck* قصر kusur, قصرا kusra. *An ornament for the neck* گردن بند gurdun bund, قلاده kulaudeh. v. *necklace.*—*To lay down* or *bow the neck (to yield)* گردن نهادن gurdun nihaudun, انقياد نمودن inké-aud numoodun, تسليم ساختن tusleem saukhtun. v. *to submit.*—*To throw the arms about the neck* معانق كردن ma-anuk kirdun, معانقت نمودن ma-anukut numoodun, تعانق ساختن ta-annuk saukhtun. v. *to embrace.*—*The neck* or *orifice of the uterus* مهبل muhbul (plur. مهابل muhaubul).—*On the neck (at the heels)* على قفا ala kufa, پوسته pivusteh, مقترن mukturin. v. *immediately.*—*To break the neck of any business (to prevent it)* منع كردن چيزرا muna kirdun cheezra.

A neckerchief چنبر گردن chumbura gurdun.

A necklace گردن بند gurdun bund, گلوبند guloobund, چنبر chumbur, چنبر گردن chumbura gurdun, زه بند zuh bund, زه خيار zuh khé-aur, قلادت kylaudut, عقد ykd (plur. عقود akood), تقصار tukfaur, تقصاره tukfaureh (pl. تقاصير tu-

kauſeer), غلطت ultut, رناق runauk, طهل tuml, كلانه kulauneh, كرم kurm, وضح wuzh (plur. اوضاح awuzauh), مرسله murſuleh, مشخلبت muſhkhulbut, بازبج bauzeej, طوق tawk (plur. اطواق atwauk, فقرت fikrut (pl. فقرات fikaurut), فقر fikur, دوشاخه dooſhaukheh, متجد mutjid, طرف turf, شمس ſhums, خبلت khublut. v. *collar* and بزيم. — *Adorned with a necklace* مقلد mukullud, با قلادت اراسته ba kilaudut arauſteh, *To ornament with a necklace* متحلي كردن mutuhullé kirdun, محلي ساختن muhullé ſaukhtun, با گلوبند تزيين نمودن ba guloobund tuzeién numoodun. تطوق كردن tutawwuk kirdun.

A NECROMANCER جادوگر jaudoogur, ساحر ſauhir, نيرنج neerunj (pl. نيرنجات neeraunjaut), سحرباز ſuhrbauz, جاذو jauzoo, جادو jaudoo, بازور bauzoor, شعبد باز ſhaabid bauz, فالي faulé, فالگو faulgoo, فالگير faulgeer, طارق tauruk (plur. طراق turrauk, طوارق tuwauruk). v. *enchanter*, *ſorcerer*.—*A female necromancer* نيرت nei-érut. v. *ſorcereſs*.

Necromancy سحر ſihr, نيرك neeruk, فال faul (pl. فول fu-ul, افول afool), فالگويي faulgooï-é, فالگيري faulgeeré, جادويي jaudooï-é. v. *enchantment*.

NECTAR كوثر kawſir, لعل laal, تسنيم tuſneem. *Nectareous* كوثر مانند kawſir maunend, لعل اسا laal aſa, تسنيم شيرين tuſneem ſheereen.

A NECTARINE شفتالو ſhuftaloo, شفتالود ſhuftalood, شفتالوج ſhuftalooj, تفاح فارسى tuffauha farſé, فرسق firſik.

NEED تنك دستي tunk doſté, گدايي gudaï-é, مضايقت muza-ékut, ضرورت zuroorut, نياز مندي né-auzmundé, فقيري fakeeré, نياز né-auz. v. *poverty*, *neceſſity*, *want*, *indigence*.—(*exigence*, *preſſing occaſion*) لزوم luzoom, ضرورت zuroorut, لازمت lauzimut, اقتضا iktiza, تقاضى tukauzé.

To NEED محتاج شدن muhtauj ſhoodun, احتياج داشتن ihté-auj dauſhtun, كم بودن kum boodun, لازمت يافتن lauzimut é-aftun. v. *to want*.

Needful لازم lauzim, واجب vajib, ملتزم multuzum, مقتضي muktuzé. v. *neceſſary*.—*Needfully* لازمانه lauzimauneh, التزاما iltizaman. v. *neceſſarily*.—*Needfulneſs* لازمت lauzimut. v. *neceſſity*.

Needily نيازانه né-auzauneh, حاجتمندانه haujutmundauneh, فقيرا fakeeran, با درماندگي ba durmaundugé, مسكينا meskeenan, مفلسانه mufliſauneh, با احتياج ba ihté-auj.—*Needineſs*, مسكنت meskinut درد مندي durdmundé. v. *need*.

A NEEDLE ابرت ibrat (pl. ابر ibar.), سوزن ſoozun. *A packing-needle* كندوز kundooz, كندوزه kundoozeh, مسلت muſullut, سراد ſuraud. v. توشيم and مسرد.—*A needle-maker* or *ſeller* سوزنگر ſoozungur, ابري iburé, ابار ibbaur. *Sharp as a needle* ابري iburé. *A needle-caſe* ميبار meebaur (pl. ميبارت meebaurut), زنيله zuneeleh, ابرت دان ibrut dan, تل tull. *The eye of a needle* سغار ſufaur, سوراخ سوزن ſooraukha foozin. v. under *eye*, p. 686. — *A puncture with a needle* ابر abr. *The magnetic needle* خبره نامه khubreh nameh. *Needle-work* نقش nukiſh, نقشبندي nukiſhbundé, طراز tirauz. v. *embroidery*.

NEEDLESSLY بلا لازمت bila lauzimut, نا لازمانه na lauzimauneh, اقتضانه bé iktizauneh. v. *unneceſſarily*.—*Needleſſneſs* عدم لازمت adum lauzimut, عدم اقتضا aduma iktiza.

Needleſs نا لازم na lauzim, غير ملتزم ghire-a multuzim, بي ضرورت bé zuroorut, نا ضرور na zuroor, نا مقتضي na muktuzé. v. *unneceſſary*.

Needs لازمانه lauzimauneh, لا جرم la jurm. v. *neceſſarily*.—*It needs muſt* (*it is neceſſary* or *proper*) لازمست lauzimaſt, واجب است vajib aſt, لايق است la-ék aſt.

NEEDY محتاج muhtauj, گدا guda, حاجتمند haujutmund, تنك دست tunk doſt, ضرورت zuroorut. v. *indigence*, *neceſſity*, *poverty*.

NE'ER هيچ heech, اصلا aſlan. v. *never*.

Nefarious. v. *wicked*, *deteſtable*.

NEGATION رد كلام rudda kulaum, انكار inkaur, منكر munkir, نفيان nufé-aun. v. *denial*.

Negative نفي nufé, نافي naufé, منفي munfé, منفيت munfé-ut, انكار ساز inkaur ſauz. *The negative imperative*; *alſo the negative attribute in logick* نفي nufé.—*A negative* نفي nufé, انكار inkaur. *A negative particle* حرف نفي hurfa nufé, ادات منفي adauta munfé.

Negatived منفي munfé, منكر munkur, منكور munkoor, محروم muhroom.

Negatively با نفي ba nufé, با انكار ba inkaur, منفيانه munfé-auneh, بروجه نافي bur wujha naufé, بي تعاريف bé taareef.

To NEGLECT غفلت كردن ghuflut kirdun, ظهور كردن zuhoor kirdun, اغفال ساختن ighfaul ſaukhtun, اهمال نمودن ihmaul numoodun, مساهل شدن muſauhil ſhoodun, غافل بودن ghaufil boodun, فوت كردن fout kirdun, تكاهل نمودن tukauhil numoodun, تغابن ساختن ghaubin ſaukhtun. v. *to forget*.

Neglect, *negligence*, اهمال ihmaul, خطا khuta, فوت fout, كاهلي kauhilé, غفل ghufl, غفلت ghuf-

lut, مساهلت muſauhilut, مسامحت muſaumuhut, تكاهل tukauhil, تساهل tuſauhil, تغافل tughaufil, تهاون tuhawun, عدم تقيد aduma tukei-ud. v. *careleſſneſs*, *forgetfulneſs*; *contempt*, *ſcorn*.

Neglected مغفول mughfool, فراموشيده furaumooſhédeh, منسي munſé, ناسي nauſé.

Neglectful, *negligent* مهمل muhmil, كاهل kauhil, نا مشغول na muſhghool, اغفال ighfaul, غافل ghaufil, تغفل tughuffil, متساهل mutuſauhil, متسامح mutuſaumih, ساهي ſauhé, مساهل muſauhil, تغابن tughaubin, تغازي tughauzé, تغاطس tughautis, تغبيب tughbeeb, پرواش purwauſh, متكاسل mutukauſil, غبي ghubé, سرف ſurf, سهوان ſuhwaun, فرناس furnaus, لانه launeh, رفل rufl, مرجل murjul. v. *careleſs*, *forgetful*; alſo *contemptuous*, *ſcornful*.—*To be* or *become negligent* غافل شدن ghaufil ſhoodun, كاهل كشتن kauhil guſhtun, متكاسل شدن mutukauſil ſhoodun. v. *to neglect*.

Negligently با اهمال ba ihmaul, بي اشتغال bé iſhtighaul, اهمالا ihmalan, غافلانه ghaufilauneh, كاهلانه kauhilauneh, غفلة ghuflutan. v. *ſcornfully*.

To NEGOTIATE معامله كردن ma-amleh kirdun, مصلحت ساختن muſluhut ſaukhtun, تجارت كردن tujaurut kirdun, بازار ساختن bazaur ſaukhtun, كار وكسب كردن kaur ou kuſb kirdun, شرط نمودن ſhurt numoodun, عهد زدن ahd zudun. v. *to treat*, *traffick*. — *To negotiate a treaty* عهد و پيمان جانبين اراستن ahd ou peimauna jaunibeen arauſtun, معاهده ساختن mahudeh ſaukhtun, عقد نمودن akd numoodun. *To negotiate a treaty of peace* صلح و صلاح عقد كردن ſulh ou ſulauh akud kirdun, مصالحت ساختن muſaulihut ſaukhtun, ملايمت كردن mula-émut kirdun.

Negotiated مصالحت ساخته muſaulihut ſaukhteh, ازعهد و پيمان اراسته uz ahd ou peimaun arauſteh.

Negotiation معامله ma-amleh, مصلحت muſlihut تجارت tujaurut, بازاري bazauré, عقد akud, عهد ahd, شرط ſhurt, مبايعت muba-é-at.

Negotiating معامله ساز ma-amleh ſauz, عهد و پيمان نصب كنا ahd ou peimaun nuſb koona.

A negotiator ميانداار mei-andaur. v. *mediator*, *ambaſſador*.

A NEGRO زنكي zangé, روسياه rooſé-ah, روسيه rooſé-uh, هندي hindé, هندو hindoo, هند hind, هندوي hindoo-é, حبشي habaſhé, حبشت habaſhut, عبش abaſh, حامي haumé, لوبت loobut, لوبي loobé, عطلس atlas. *Negroes* احابش ahaubiſh, حبشان habaſhaun, سودان ſowdaun.

To NEIGH صهيل كردن ſuheel kirdun, شخوليدن ſhukhoolédun, زنويدن zinawédun, زنوييدن zunooï-édun, تحمحم كردن tuhumhum kirdun, جلبدت زدن julbudut zudun.

Neigh, *neighing* صهيل ſuheel, صهال ſuhaul, جلبدت julbudut, وشنه wuſhneh, تحمحم tuhumhum, شنه ſhuneh, هطهطه hut-huteh, داعيت da-aï-ut, شيه ſhé-uh, شيهه ſhé-uheh, ردم rudum.

A NEIGHBOUR همديوار humdeewaur, همجوار humjuwaur, همسايه humſa-éh, جار jaur, مجاور mujawur, مولي moula (plur. موالي muwaulé), خليط khuleet. *Neighbours* همديواران humdeewauraun, جيران jeeraun, همسايكان humſa-égaun, اجوار ajwaur.

To neighbour (*be contiguous*) نزديك بودن nuzdeek boodun, متصل شدن muttuſul ſhoodun, قريب بودن kureeb boodun, ملاصق شدن mulauſuk ſhoodun.

Neighbourhood نزديكي nuzdeeké, قرب kurb, قريبت kureebut, جوار juwaur, تجاور tujawur, مجاورت mujawurut, همديواري humdeewauré, همجواري humjuwauré, همسايكي humſa-égé, مجتوار mujtuwaur, ال aul, جاري jauré. — *A ſtranger in the neighbourhood* جار جنب jaura junub. —*Neighbouring houſes* جاري بيت بيت jauré beit beit, خانه همسايه khauneha humſa-éh.

Neighbourly, v. *kind*, *friendly*, *ſocial*.

NEITHER نه neh, و لا wa la, و نه wa neh. *Neither one nor the other* نه يك نه دكر neh eek neh digur. *Neither long nor ſhort* وسطي wuſuté. *Neither more nor leſs* همين humeen. *They have neither feet to fly nor hands to fight* نه كريزرا پاي قدرت و نه ستيزرا دست طاقت اند neh gureezra pa-é kudrut, wa neh ſiteezra doſta taukut and. v. *nor*.

NENUPHAR (*water lily*) نيرفر neerufur.

NEPHEW اودر awdur. (*a brother's ſon*) برادر زاده buraudur zaudeh, پسر برادر puſura buraudur, اودر awdur.—(*a ſiſter's ſon*) خواهر زاده khauhir zaudeh, پسر خواهر puſura khauhir, همشيره زاده humſheereh zaudeh, مولي mowla (plur. موالي muwaulé).

A NERVE عصب aſub (plur. عصبت aſubut), پي pei, حبل hubl, حبل العتق hublu'l'autuk, عقبت akubut, اكيخ akheekh. *To ſtrain every nerve* كاويدن kawédun, تافتن tauftun, كرسيدن kurſédun, پوشكردن pooſhkirdun. v. *to employ every endeavour*.—*Nerveleſs* (*without ſtrength*) بي توان bé tuvvan, غير قدرت ghire-a kudrut, بي قوت bé kuwwut. v. *powerleſs*.

Nervous (strong in the nerves) معصوب maasoob, زو پهلوان pihluvaun. — *(having weak nerves)* زو عصب ضعيف zu asuba za-éf.

A NEST اشيان ashé-aun, اشيانه ashé-auneh, لانه launeh, نشيم nusheem, نشيمن nusheemun, وكر wukr, وكرت wukrut (plur. اوكار awkaur, وكور wukoor), وكن wukin, بخج bukh-huj, وكنت wuknut, الانه alauneh, كابوك kaubook, عش ushsh, عشعش ushaash, افحوص afhoos, تمرد tumurrud, وقنت wuknut. *A hen's nest* كابوك kaubook, *A dove's nest* قرمس kurmus. كابليج kaubleej. *A scorpion's nest* تلج tulj. *To build a nest* اشيانه كردن ashé-auneh kirdun, لانه ساختن launeh saukhtun, توكر كردن tuwwuk-kur kirdun, مدثن نهودن mudussun numoodun.

To NESTLE در اشيانه رفتن dur ashé-auneh. ruftun. v. also *to cherish.* — *A Nestling (bird taken from the nest* مرغچه از اشيان كرفته murughché uz ashé-aun goorifteh, طيرچه teercheh.

A NET دام daum, شاصرت shausirut, حبالت hubaulut (plur. حبايل huba-él), ربط rubaut, ملهوت mulmoot, كصيصت kuseesut, هزارخانه huzaur khauneh. *A fishing net* شبكت shubukut, نشبيل nushbeel, شص shuss, شصت shust, بياحت bé-auhut. *A fowler's net* شركت shurkut, طرقت turkut, مجزفت mujuzfut, كفت kuffut, شرعت shuraat. *A hunter's net* كابول kaubool, مصلات muslaut (plur. مصالي musaulé), مصيد museed (plur. مصايد musa-éd). *A net for holding grass* شبكان shubkaun. *To catch in a net* با دام كرفتن ba daum gooriftun در شاصرت كير كردن dur shausirut geer kirdun, محتبل ساختن muhtubil saukhtun.—*The netting of a ship,* تغس جهاز kufusa jahauze, تغس المركب kufusu'l'murkub.

Nether, v. *lower.*—*Nethermost,* v. *lowermost.*

A NETTLE كزنه guzuneh, كزنه guzshuneh, استغان istifaun.

To nettle (irritate) اغضاب كردن ighzaub kirdun, ازردن azurdun, ازار زدن azaur zudun, جغا ساختن jufa saukhtun. v. also *to sting.*

NET-WORK شباكت shubaukut. *Made of net-work* شبك shubuk. *A net-work veil (worne by eastern women)* شبكت shubukut, كلوته kulootuh. *A pavilion, curtains, &c. of net-work for keeping off flies* جلباب julbaub.

NEVER هيچ heech, هيچ زمان heech zumaun, هيچ يك زمان heech eek zumaun, وجها من الوجوه wujha minu'l'wujooh, هركز hurguz, اصلا asla, ابدا abdan, عمرا umra, قطعا kutaa, لا la, لن lan, پنيز puneez, پنين puneen. *Never so little* اين تدر ein kudr. *It never entered into the heart of man* لا خطر علي قلب الناس la khatara ala kulbu'n'naus, لا خطر علي قلب بشر la khatara ala kulba bushur. *Ground never ploughed* زمين مظلومت zumeena muzloomut. *Never hereafter, never again* هركز دكر hurguz digur, هيچ من بعد heech min baad, هركز بعد از اين hurguz baad uz ein. *Never ending* ابد الاباد abdu'l'abaud. v. *eternally.*—*Never fading* هر دم تازه hur dum tauzeh, حي لا يموت hei-é la yamoot, حي العالم hei-é-u'l'aulum. *May it never fail* لا زلا la zala.

Nevertheless نهايت niha-é-ut, نهايتي niha-é-uté, نهايت الامر niha-é-utu'l'amr, بل bel, بلكه bel-keh, اما emma, اكنون aknoon, مع كل هذا maa kulla haza, لكن lakin, ليك leik, ليكن leikun, ولكن walakin, مع هذا maa haza, وليك wuleek, و الا wa illa, اما emma, هنوز hunooz.

NEUTER, *neutral (indifferent, of no side or party)* ناجانبدار na jaunibdar, بي جانبداري bé jaunibdaré, بي ميل bé meil, درحال ميانه dur haula mei-auneh —*(neither good nor bad)* نا نيك نا بد na neek na bud, نا صالح نا طالح na saulih na taulih.—*A neuter, neutral* اهل نا جانبداري ahla na jaunibdaré, مرد نا نيك نا بد murda na neek na bud, صاحب ناصالح نا طالح sahib na saulih na taulih.

Neutrality عدم جانبداري aduma jaunibdaré, حال ميانه haula mei-auneh, عدم ميل aduma meil, عدم صلاح عدم طلاح aduma sulauh aduma tulauh.

Neutrally بلا جانبداري bila jaunibdaré, در حال ميانه dur haula mei-auneh, بطور نا نيك نا بد betoora na neek na bud, بروجه نا صالح نا طالح bur wujha na saulih na taulih.

NEW نو now, نو زاده now zaudeh, نورسيده now russêdeh, نو رس now rus, جديد judeed, تازه tauzeh, نو پيدا now peeda, نوخاسته now khasteh, طريف tureef, طري turé, طارف taurif, حديث hudees, حادث haudis, ورث wuris, بديع buda, بديع budé-a. v. *fresh, rare, wonderful.*—*The new moon* ماه نو mah now, هلال hulaul. v. under *moon.*—*The new year* نوروز nowrooz, نوروز حمل now rooza huml, خرزان khurzaun, نوبهار now behaur. *New wine* نوباده nowbaudeh, باده نو badeha now, شيره sheereh, شيره شراب sheereha shuraub, شيره انكور sheereha angoor. *A new invention or publication, any thing new, rare, wonderful,* نو اورد now awurd, نوباوه nowbaweh, نوبر nowbur, مبدع mubda, متبدع mutubudda, تبدع tubudda, حدث hudis, احداث ihdaus, مستحدث mustuhdus, نادرت naudirut (plur. نوادر nuwaudur), چرنك churunk, مهتجل muhtujul, بديعت budé-aut, بدع buda, بدعت bu-

da-aat, حدث huds, ربان rubbaun. v. *novelty.*— *Saying* or *doing any thing new* تحديث tuhdees. *Produced* or *related as new* تحدث tuhuddus. *Considering as new* مستطرف mustutrif. *To say any thing new* نويدن now-édun, مجدد كردن mujuddid kirdun. *To give any thing new* اطراف كردن itrauf kirdun. *To make new* تجديد و مرمت ساختن tujdeed ou murummut saukhtun. v. *to renew, repair.*—*To put on new clothes* تجديد لباس نمودن tujdeeda libaus numoodun.

New blown نو شكفته now shakufteh. *A new blown rose* غنچه نو شكفته ghuncheha now shakufteh.

Newfangled (fond of novelty) نوي جو now-é joo, راغب مبدع raughiba mubda, احداث خواه ihdaus khauh, نو اورد انديش now awurd andeesh. — *Newfangledness* نو جويي now jooï-é, نو اورد انديشي ihdaus khauhé, احداث خواهي now awurd andeeshé.

Newly مجددا mujuddan, از نو uz now, طارفا taurifan, بطور نو زاده betoora now zaudeh. *Newly acquired, discovered,* or *produced* نوپيدا nowpeeda, طارف taurif, طريف tureef. *Newly planted* نو اجسته now ajisteh, نوجسته nowjisteh. *Newly made* نو ساخته now saukhteh, حديث hudees, نو ايين now aï-én. *Newly born* نو زاده now zaudeh. *Newly sprang up* نو رس now rus, نو رسته now rusteh, نو رسيده now rusédeh, نو خيز now kheez, نو خواسته now khausteh.

Newness نوي now-é, تازكي tauzugé, نو پيدايي now peedaï-é, طراوت turawut.

News خبر khubr, اخبار akhbaur, خبور khuboor, خبرداري khubrdauré, پيام pei-aum, پيغام peighaum, اوازه جديد awauzeha judeed, اكاه agauh, اكاهي agauhé, حقيقت hukeekut, وقوف wukoof, حديث hudees, احاديث ahaudees, حوادث hawaudis, حادثت haudisut, حادثات haudisaut, حداثت hudausut, حوادث روزكار hawaudisa roozigaur. *Good news* مژده muzshdeh, مژدها muzshdeha, بشارت bushaurut, بشارات bushauraut, بشاشت bushaushut, نويد naweed. *To bring* or *anounce good news* مژده اوردن muzshdeh awurdun, مژدها دادن muzshdeha dadun, بشارت كردن bushaurut kirdun, تبشير نمودن tubsheer numoodun. *The messenger of good news* مژده فرماي muzshdeh furma-é, بشارت رسان bushaurut ruffaun, بشير busheer, مشتجي mushtujé, مژدهي muzshduhé. *A present to a messenger for good news* نويد naweed.—*Bad news* خبر فنا khubra funa, خبر وحشت اثر khubra wuhshut asr, احاديث شوم ahaudeesa shoom, حوادث نا مسعود hawaudis na musa-ood. *The first relators of bad news* چاو چاو chaw chaw, خبر فنا اور khubra funa awur. *False news* ارجاف arjauf, خبر فريبنده khubra furrabindeh, پيام بي حقت peï-auma bé hukkut, سروا surwa. *A news paper* خبر نامه khubr nameh, اخبار كاغدي akhbaur kaughudé. *A news monger* خبرجو khubr joo, خبر پژوه khubr puzshooh, خبر كير khubr geer, باشير bausheer. *To listen to news* اخبار شنيدن akhbaur shunédun. *To bring* or *relate news* خبر اوردن khubr awurdun, احاديث بردن ahaudees burdun, حوادث نمودن hawaudees numoodun, خبر دار كردن khubr dar kirdun, اخبار كفتن akhbaur guftun, اكاهانيدن aghanédun, اكاه دادن agauh dadun, پيام اوردن pei-aum awurdun.

A NEWT خنار khunaur, وارخ waurukh. v. *lizard.*

NEXT (*very near*) نزديكترين nuzdeektureen, نزديك nuzdeek, بسيار نزديك bisse-aur nuzdeek, پيوسته pivusteh, اقرب akrub, ملاصق mulausik. v. *neighbouring.* — *The next house* خانه همديوار khauneha humdeewaur. *The next of kin* مقربين mukrubeen, مقربون mukruboon, خويشان kha-é-shaun. *Next* (*then, after which*) از اين پس uz ein pus, پس pus, پس انكاه pus angauh, زان پس zaun pus, از ان جا uz aun ja, بعد از اين baad uz ein, بعده baadahu, من بعد min baad, في ما بعد fi ma baad, بعد اليوم baadu'l'é-oom, من الان min alaun, غب زا ghubba za, و بعد wa baad. — (*immediately following*) عن قريب aan kureeb, على الفور ala'l'four, عن قريب الزمان an kureebu'z'zumaun. بلا تواني bila tuvvauné, مقترن mukturin, در اين نزديك dur ein nuzdeek, اينده a-éndeh, اخر akhir, ديكر deegur, دكر digur.—*Next year* سال اينده saula a-éndeh, ديكر سال deegur saul, سال دكر saula digur.

NIB (*beak of a bird*) منقار minkaur. v. *bill.* —*The nib of a pen* نول خامه nooka khaumeh, سر قلم sura kalam.—*Nibbed* زو منقار zu minkaur, نوك دار nook dar.

To NIBBLE پايه پايه دنديدن pa-éh pa-éh dundédun, درجه بدرجه جليدن durjeh bedurjeh julédun, اندك اندك اكل كردن anduk anduk akl kirdun, لس ساختن luss saukhtun, قرمان كردن kurmaun kirdun, قرض ساختن kuriz saukhtun. v. also *to cavil, censure.* — *A nibbler* اندك اندك اكل كر anduk anduk akl gur.

NICE (*accurate*) پرداخته purdaukhteh, پرداخت purdaukht, نكته پيوند nukteh pivund, دقيق dukeek, زو دقت zu dikkut, ساز كار sauz kaur, سزا suza, پر كار pur kaur. v. *exact.* —

(*squeamish*) بيزار و نغور نها beezaur ou nufoor numa منش زن munish zun. — (*supercilious*) خانف khaunif, استنكاف istinkauf, مستغني mustughné, سر در هوا sur dur hawa, خود بين khood been, خود راي khood ra-é, خود سر khood sur. v. *fastidious*.—(*exquisite, delicious*) صافي saufé, نغيس nufees, نغيست nufeesut, بديع budé-a, شرى shuré, نازك nauzik, نازنده nauzindeh, نازنين nauzneen. v. *refined, delicate*.—*A nice distinction* نكته nukteh. *To make nice distinctions* نكته كرفتن nukteh gooriftun.

To be nice (*accurate*) سازكار بودن sauzkaur boodun, پرداخته شدن purdaukhteh shoodun, نكته پرداز بودن nukteh purdauz boodun.—(*to be fastidious*) خانف بودن khaunif boodun, مستغني شدن mustughné shoodun. — (*to be exquisite*) صافي بودن saufé boodun, نغيس شدن nufees shoodun, نازك بودن nauzik boodun, ظرف شدن zurf shoodun.—(*to nauseate*) بيزار و نغور شدن beezaur ou nufoor shoodun, منش زدن munish zudun, منشيدن munshédun.

Nicely (*accurately*) با پرداخت ba purdaukht, با دقت ba dikkut. v. *exactly*.—(*fastidiously*) خانفانه khaunifauneh. — (*exquisitely*) صافيانه saufé-auneh. (*squeamishly*) با بيزار و نغور ba beezaur ou nufoor.

Niceness, nicety (*accuracy*) پردازي purdauzé, پرداخت purdaukht, سازكاري sauzkauré, دقت dikkut. v. *exactness*. — (*squeamishness*) منش munish, نغرين nufreen, استكراه istikrauh, ابا iba, كره kurh.—(*exquisiteness*) صفا sufa, زوق zook, نزاكت nuzaukut, ظرافت zuraufut. v. *delicacy*.—*Niceties* (*exquisite dishes*) نغايس nufa-és, نغايس بها nufa-ésa buha, طعوم ta-oom.—*To hunt after niceties* طعم كردن ta-am kirdun.

A NICHE (*place for a statue*) بت كاه but gah, صنم جا sunum ja, صورت جايكاه soorut jaïgah. v. شرفات.

A NICK كز guz. v. *notch*.—*In the nick of time* با وقت و زمان ba wakt ou zumaun, با زمان ba zumaun, للوقت li'l'wakt, بوقتها bewaktuha, لوقته liwaktihi, با محل ba muhull.

To nick كز كردن guz kirdun. v. *to notch*.—*To nick the time* وقت و زمان كرفتن wakt ou zumaun gooriftun, با زمان كردن ba zumaun kirdun.

A NICKNAME نزب nuzb, نبز nubz (plur. انباز ambauz), لقب lukub. *To nickname* نام كشيدن naum kushédun, انباز دادن ambauz dadun.

A NIECE (*brother's daughter*) دختر برادر dokhtera buraudur, دختر برادر زاده dokhtera buraudur zaudeh, دوخت دادر dokhta dadur, بنت الاخ bintu'l'ukh. — (*a sister's daughter*) دختر خواهر dokhtera khauhir, دوخت خاهر dokhta khauhir, بنت اخت binta ukht.

A NIGGARD صاحب تنك دستي sahib tunk dosté, طمعكار tumakaur, ورغ wurugh, صاحب ناكسي sahib naukusé, اهل طمع ahla tuma. v. *miser*.—*Niggard, niggardly* تنك دست tunk dost, بي جومردي bé joomurdé, غير بذول ghire-a buzool, بلا مكرمت bila mukrumut, طمعكار tumakaur, نا كس na kus, هجرس hujrus, لوع luwa, لييم lei-ém, بخيل bukheel, خسيس khusees, كفاع kuffaa, لوم loom, لامان lauma-an, مكرز mukurruz. v. *avaricious*.—*Niggardliness, niggardness* تنك دستي tunk dosté, طمعكاري tumakauré, بخل bukhul, لوم loom, ناكسي naukusé, عدم بذل aduma buzl, خسيست khusésut. v. *avarice*.

NIGH نزديك nuzdeek, نا دور na door, غير بعيد ghire-a ba-éd, قريب kureeb. v. *near*.—*To draw nigh* نزديك امدن nuzdeek aumudun, مقرب كردن mukrib kirdun, داني رفتن dauné ruftun. v. *to approach*. — *Nigh, nighly*, v. *near, nearly*.

NIGHT شب shub, ليل leil, ليلت leilut (plur. ليال lé-aul, ليايل lé-au-él, ليالي lé-aulé,), طفل tifl, شو shuv, حجاب hijaub. *Night and day* شب و روز shub ou rooz, شبا روز shuba rooz, ليل و نهار leil ou nihaur, عقبت ukbut, ملوان mulwaun, الميمنان almumunnauni, دايبان da-ébauni, عصران asrauni, اجدان ajuddauni, اصرمان asrumauni, اردان arrudauni. *A day and night's rain* باران شبا روز barauna shuba rooz. *Last night* دوشينه شب doosheeneh shub, ديكشب deekshub, دوش doosh, پرندوش purundoosh, پرندوشه purundoosheh, پرندون purundoon. *A dark night* شب ديجور shuba deejoor, شب تاريك shuba tareek, شب ظلمت اندود shuba zulmut andood, ليل ليال leila lé-aul, دعبوب daboob, ليل الليل leilu'l'leil, ليلة ليلا leiluta leila. *A moon-light night* بدرشب budrshub, قمرت kumrut, قمرا kumra, مقمر mukmir, مقمرت mukmurut, ماهه mauheh, ابن ثمير ibnu sumeer. *The wedding night* ليل تعريس leila taarees, ليلت زفاف leiluta zufauf. *Of one night's duration, sufficient for one night* يكشبه eekshubeh, يكشبه eekchubeh. *One night, on a certain night* شبي shubé, بعض الليالي baazu'l'lei-aulé. *The vicissitude of day and night* طور ليل و نهار toora leil ou nihaur, دور كردون dowra gurdoon. *The middle of the night* نصف الليل nusfu'l'leil, جوش joosh. v.

midnight.—*A festival* or *rejoicing night* شبچه shubcheh, شبچک shubjuk, سده suduh, سذه suzuh, سذق suzuk. *A watch of the night* جوشوش jooshoosh, هزيع huze-a, هدا huda, هدو hudoo, عنك anuk, وهن wuhun, كسا kusa, دهل duhl, دلجه duljeh, مهدا muhda. *The first watch of the night* عتمت atmut, عشي ashé, عشا asha, شبانگاه shubaungah, شبانگام shubaungaum, سواع suwa. *The first and last watches of the night* سقا sukut. *The third watch of the night* ثلث ليل sulsa leil. *The last part of the night, just before dawn* بلجت buljut, بلجت الصبح buljut-u's'subuh. *An hour of the night* طبيق tubeek, وقت الليل waktul'l'leil, هتا huta, ثني suné. v. ملا—*The night-time* شباشب shubashub. *In the night time* در شب dur shub, ليلا leilan. *To night* امشب imshub, هذا الليل haza'l'leil. *The lamp of the night* (*a carbuncle*) شبچراغ shubchuraugh. *Seeing badly at night* شبست shubust, شپشت shupusht, شبكرت shubkurut. *A place for penning sheep by night* شبگاه shubgah. *Working or travelling in the night-time* شبگير shubgeer, شبرو shubrou. *An invasion, attack, or surprize by night* شبخون shubeekhoon, شبگير shubgeer, شبكن shubkun, بيات bei-aut. *To attack*, also *to travel by night* شبكن زدن shubkun zudun, شبگير كردن shubgeer kirdun, شبيخون ساختن shubeekhoon saukhtun, بيات نمودن bei-aut numoodun. *One night* (*the space of one night*) شبه shubeh, يك شبه eek shubeh. *Two nights* دو شبه doo shubeh. *Three nights* سه شبه seh shubheh, &c.—*The nightingale* or *any animal that sings or chirps by night* شبگير shubgeer.

A NIGHTCAP شبكلاه shubkulauh.

NIGHT-DEW شبنم shubnum. v. *dew*.

NIGHT-DRESS شبرم shubrum, شبانه shubauneh, شبي shubé, شبستان shubistan, شب پوش shub posh, جامه خواب jammeha khaub.

NIGHTED با ظلمت اندوده ba zulmut andoodeh. v. *benighted*, *dark*, *black*.

NIGHT-FARING شبرو shubrou.

NIGHT FIRE شب تاب shub taub.

A NIGHT FLY چراغ واسه churaugh wauseh, چراغ پره churaugh pureh. v. *moth*, *butterfly*.

A NIGHTGOWN جامه شب jammeha shub, عطاف ytauf.

A NIGHTINGALE بلبل bulbul, عندليب anduleeb, عنديل anduleel (pl. عنادل anaudil), هزار huzaur, هزار اواز huzaur awauz, هزار اوا huzaur awa, هزار دستان huzaur dustaun, هز اواز hur awauz, اوستاده بلبل ustaudeh bulbul, صفرد sufrud. نغر nughr (pl. نغران nughraun), بيغا bubugha, فتال futtaul, زندوان zindiwaun, زندواف zindiwauf, زهراب zuhraub, زهرابي zuhraubé, بلبل سحري bulbula suhré, صفرد sifrud, ابو المليح abu'l'muleeh. *The sweet-singing nightingale* بيغاي شيرين ادا bubugha-é sheereen ada, عندليب خوش الحان anduleeb khoosh elhaun, بلبل هزار دستان bulbul huzaur dustaun, بلبل نازك ادا bulbul nauzik ada.

NIGHTLY در شب dur shub, شبي shubé, ليلا leilan.

NIGHTMARE ضاغوط zaughoot, كابوس kauboos, فرنج furunj, فرنجو furunjoo. v. *incubus*.

NIGHTSHADE انگور سگ angoora sug, عنب الثعلب ymbu's'saalub, سگنگور sugnigoor, انگور روباه angoor roobauh, سپنگور sipingoor, داربرين daurbureen, داربزين daurbuzeen, داردوست daurdoost, ثلثلات sulsulaut, حيكلت heikulut, حيهلت heihulut, حره hyreh, حردب hirdub, ربزق rubzuk, زغار zughaur, افانيت afané-ut, كاكنج kaukunj, كاكنه kaukuneh, جوز المرج joozu'l'murj.

NIGHT-SHINING شب تابان shub tabaun.

The NIGHT-TIME شبگاه shubgah, شنگاه shungah, شنگا shunga. *To rise in the night-time* شبخيزي نمودن shubkheezé numoodun, شبگير كردن shubgeer kirdun. *To make an attack in the night-time* شبكن زدن shubkun zudun, شبيخون كردن shubeekoon kirdun, شبگير ساختن shubgeer saukhtun.

NIGHT-WALK شبكرد shubkird, شبرو shubrou, مشي الليل mushé-u'l'leil.—*A night-walker* اهل شبكرد ahla shubkird, شبرو shubrou.

NIGHT-WARBLING شب ادا shub ada.

NIGHTWARD نزد شب nuzda shub, عند الليل yndu'l'leil.

A NIGHT-WATCH (or *guard*) شبرو shubrou, حارس الليل haurisu'l'leil, پاسبان شب pausbauna shub. v. also *a watch of the night*.

NIGRESCENT سياه كش se-ah gush. *Nigrification* سياه ساز se-ah sauz.

NIL (*sparks of brass which fly off in melting*) اهنج ahunj.—*To nil*, v. *to refuse*.

To NIM دزديدن duzdédun. v, *to steal*.

NIMBLE تيز taze, تيز كار tauze kaur, چست chust, چالاك chalauk, تيز دست taze dost, تيز گام taze gaum, تيز رو taze rou, بادپا baudpa, لامان laumaun, رشيق rusheek, رشيقت rusheekut, خفيدد khufeedud, خيفان kheefaun, شحشحت shuhshuhut, زريز zureez, روح rawh, ملسي mulsé, معوج ma-ooj, زود رو zood rou,

تند رو tund rou, باد عنان baud ynaun, باد رفتار baud ruftaur, بهزر buhzur, حوزي hoozé. v. *swift, active, clever, expeditious.*

Nimbleness تيزي tazé, تيز كاري taze kauré, چستي chusté, چالاكي chalauké, تيز كامي taze gaumé, شهامت shuhaumut, زودي zoodé, ضرب zurb, سرعت suraat, تند روي tund rouvé, v. *quickness, activity, speed.*

Nimbly تيز taze, تيزانه tazauneh, زود zood, بر وجه تند رو bur wujha tund rou, سريعا suré-an, بطور باد پا betoora baud pa. v. *quickly, actively, speedily, swiftly.*

NINCOMPOOP احمق ahmuk. v. *fool.*

NINE [P] نه nuh, [A] تسع tisa, تسعة tisaat. *The nine heavens* نه طاق nuh tauk. — *Ninefold* [P] نه تا nuh ta, [A] تسعة اضعاف tisaata asaufi. —*Ninescore* [P] صد هشتاد sud hushtaud, [A] ثمانون و ماية samanoona ou ma-ét.—*Nineteen* [P] نوزده noozduh, [A] تسعة عشر tisaata ashara.—*The nineteenth* [P] نوزدهم noozduhum, [A] تاسع عشر tasi-a ashara. — *The ninetieth* [P] نودم nuvadum, [A] تسعون tissoona. — *Ninety* [P] نود nuvad, [A] تسعون tissoona. — *The ninth* [P] نهم nuhum, [A] تاسع tasia, تاسعت tasiat.

A NINNY, *ninny-hammer* احمق ahmuk, هرزه گوي hirzeh gooï, بيراي bé-raaï. v. *fool.*

To NIP (*pinch with the nails*) با چنك گرفتن ba chunk gooriftun, چنگال زدن chungaul zudun, پنج زدن punch zudun, پنجشيدن punjushédun, مدغدغ كردن mudighdigh kirdun, بخسيدن bukhsédun, بزيدن buzédun. (*to bite*) با دندان گير كردن ba dundaun geer kirdun, گزيدن guzédun. (*to blast*) با سرما برد كشتن ba surma burud kooshtun, با صر اتلاف كردن ba sirr itlauf kirdun, برود زدن burood zudun. (*to vex, taunt*) آزار كردن azaur kirdun, اضطراب نمودن iztiraub numoodun, رنج دادن runj dadun, طعن زدن taan zudun, طنز ساختن tunz saukhtun. v. *to satirize, ridicule.*

A nip (*with teeth* or *fingers*) با چنك گير ba chunk geer, چنگال chungaul, چنگل chungul, دندان گير dundaun geer, مدغدغ mudighdigh, شكنج nushkunj. (*a blast* or *blight*) سرما برد surma burud, صر sirr. (*a sarcasm*) طعن taan, طنز tunz, آزار azaur. v. *taunt.* — *A nipper.* v. *satirist.* —*Nippingly*, v. *satirically.* — *Nippers* اهنج ahunj, موچينه moocheeneh. v. *pincers.*

The NIPPLE بستان bistaun, پستان pistaun, حلمت hilimut, كده kuduh, سعدانت saadaunut, اسحم as-hum, خرك khurk. v. *breast, teat, dug.*—*To suck the nipple* بستان حجم كردن bistaun hujim kirdun.

A NIT سركه surkeh, سپشجه supushjeh, حمك humuk, سپشه supsheh, سپش supush, شپش shupush, رشت rusht, رشكه rushkeh. — *Nits* صغاب sughaub, بنات الدرور benautu'd'-duroor, صيباب seebaub, صواب suwaub.

Nitency, v. *lustre.*—*Nitid*, v. *bright.*

NITRE بوره booreh, بوره ارمني booreha armeni, بوره زرگران booreha zurguraun, بورق ارمني booruka armeni, نطرون nitroon.—*Nitrous, nitry* زو بوره zu booreh, نطروني nitrooné.

NITTY پر سركه pur surkeh, صغاب دار sughaub dar, زو حمك zu humuk.—*Nittily*, v. *lousily.*

NO نه neh, ني nee, هيج heej, هيچ heech, غير ghire, لا la, لالا lala, ما ma, ابدا abudan. v. *not, none, never.*—*There is no doubt but* گمان نيست كه gumaun neest keh, بلا شبهه كه bila shubha keh, لا شك ان كه la shukka anna keh. *There is no harm in it* لا باس la baas. *Of no account* ناچيز na cheez. *By no means* هيچ heech, هيج heej, اصلا aslan, اصلا و قطعا aslan ou kutan, كلا kulla, هيچ اصلا heech aslan, وجها من الوجوه wujha minu'l'wujooh, هبيرة hubeerutan. v. *never.*—*No by God* لا ها الله la ha illah, نه تالله neh tallahi. *There is no more to be said* لا كلام la kulaum.

NOBILITY شرف shuruf, شرفيت shurfé-ut, شرفت shurfut, بزرگواري buzurguwauré, كرم kurum, مكرمت mukrumut, فخيمت fukheemut, اصل asl, علي or علا ula, كعب kaab, ملا mula, كسا kusa, رتوق rutook, حسب husb, حسبي husbé, حسيب huseeb, بيت beet, اثال asaul, ذكر zikr, ذوابت zuwaubut (pl. ذوايب zuwau-éb), فخر fakhur. v. *dignity, grandeur.*—*Superior in nobility* قدميت kudmé-ut, علو شان و سطوع aloo shaun ou sutoo-a. v. *nobler.*

Noble شريف shereef (plur. اشراف ashrauf) خان واده khanwaudeh, اصل زاده asil zaudeh, شريف انساب shereef ansaub, پاك نژاد pauk nizshaud, شارف shaurif, نيك نهاد عالي نژاد neek nihaud aulé nizshaud, كابر kaubur, بيت beet, نضد nuzid, اثول asool, حرار huraur (fem. حرت hurrut), فخم fukhim, مكرم mukurrum, كريم kureem (fem. كريمت kureemut), علي ala, عالي aula, عاليشان auléshaun, عاليجناب auléjunaub, ازاد azaud, ازاده azaudeh, اصيل aseel, اصلي aslé, خاص khauss, نجيبت nujeebut, نجيب nujeeb (pl. نجب nujub, نجبا nujuba, نجاب nujaub), كران guraun, كونجي koonjé, دون doon, رفيع rufé-a, يك eek, نخوار nukhwaur (plur. نخوارت nukhwaurut), بهزر buhzur,

autir, عاتك autik, عتيق ateek, نباه nubauh, عريق areek, وعل waal (pl. اوعال awaul, وعول wa-ool), فرزانه furzauneh, عطرت atrut, حذفور huzfoor, حذفار huzfaur, غيدق gheeduk, غيداق gheedauk, غيدقان gheedkaun, (plur. غياديق ghé-adeek), عطود atood, هجان hujaun, كوهرني gawhurné, كوهري gawhuré. v. also *magnificent, illustrious, exalted, free, liberal, generous.*—*A noble horse* فرس مقرب farsa mukrub (fem. فرست مقربت farsuta mukrubut), اسب اصيل asba aseel. v. *horse.*—*Noble by both sides* (*by father and mother*) كريم الطرفين kureemu't'turfeen. *A noble disposition* مزاج شريف mizauja shereef. *Of a noble disposition* شريف مزاج shereef mizauj. *To be* or *become noble* شريف بودن shereef boodun, شرف ياب شدن shuruf é-aub shoodun, شرف اشراف كشتن ashrauf gushtun, شرف داشتن shuruf daushtun, رفعت شدن rufaat shoodun, رفاعت بودن rufaat boodun, كريم شدن kureem shoodun, نباهت بودن nubauhut boodun. *To make noble* شرفيت دادن shurfé-ut dadun, شريف ساختن shereef saukhtun, تنبيه كردن tumbeeh kirdun. v. *to ennoble.*—*A noble house* برج شرف burja shuruf. *Of a noble house* or *race* كريم العصر kureemu'l'asr, شرف برج shuruf burj, كريم النقر kureemu'n'nukr, طرف tyrf.

A nobleman, noble اصل زاده asl zaudeh, بكزاده begzaudeh, خانزاده khanzaudeh, امير ameer, مير meer, ميرزا meerza, ميرزاد meerzaud سيد seid, صاحب دل sahib dil, عير a-ér, فخم fukhim, شريف shereef, مرد ازاده murda azaudeh, اصلي aslé, كابر ادم kaubir adam, اثيل aseel, طرف turuf. *Nobles* امرا omra, اشراف ashrauf, كرام kuraum, اصليان aslé-aun, اركان دولت arkauna dowlut, اعيان دولت aï-auna dowlut ou arkauna اعيان دولت و اركان سلطنت sultunut, اطراف atrauf, برايا buraï-a, خاصت رجال khaussuta rijaul, سرات suraut, عتاق atauk, خواص khuwaus. v. *chiefs.*—*A noble lady* خاتون khautoon, حاكمت haukimut, بلاخيت belakhé-ut, بانو baunoo, سيدت seidut, ستي sitté, سلطان sultaun, عيرت a-érut, زنت حرت zunné hurrut, عورت هجاي awruta hujaun, كدبا kudba, كذبا kuzba, كدبانو kudbaunoo, كذبانو kuzbaunoo. *Nobles and plebeians* خواص و عوام khuwaus ou awaum, سپاهي و رعايا sippauhé ou riaï-a, رعايا و برايا ri-aï-a ou buraï-a. v. منظور.

Nobler اشرف ashruf, شرفا shurfa (pl. اشراف ashrauf), اكرم akrum, اقشع aksha, اسلم as-tumm, شرط shurt, افضل afzul, اعظم é-azum, كريم kureem, اقدم akdum, پيشتر peishtur, احسب ahsub, پر بها و شرف pur buha ou shuruf.

Nobleness, v. *nobility, worth, excellence.*

Nobly شريفانه shereefauneh, بر وجه اصل زاده bur wujha asl zaudeh, اصيلا aseelan, ازادانه azaudauneh, مكرما mukurriman, بطور صاحب دل betoora sahib dil, دليرانه dileerauneh. v. *greatly, grandly, illustriously, splendidly, excellently.*

NOBODY هيچكس heechkus, هيچ فرد heech furd, هيچكدام heechkudaum, هيچ شخص heech shukhs, هيچ ادمي heech adamé.—*By nobody* از هيچ افريده uz heech afreedeh. *There is nobody* نيست كسي neest kusé. *There is nobody at home* در خانه نيست كسي dur khaneh neest kusé, ما في الدار ديار ma fi'd'dawr dé-aur.

Nocent, v. *guilty, criminal, hurtful.*

NOCTAMBULO (*night walker*) شبرو shubroo.

NOCTIDIAL (*of a night and day*) ذو ليل و نهار zu leil ou nihaur ذو شب و روز zu shub ou rooz.

NOCTURNAL شبي shubé, ليلي leilé. *A nocturnal traveller* طارق taurik (fem. طارقت taurikut, pl. طوارق tuwauruk), مدلج mudlij.

A NOD (*with the head*) سردوان surduwaun, فش fushsh, ايما a-éma, اشارت ishaurut, تومبيت toomé-ut, وما wuma, وعز wa-éz, مضطرب muztu-rub, تنغض tunughghuz, تنغش tunughghush, نغش nughsh, نغشان nughshaun, نغض nughz, نغضان nughzaun, سمرطال sumurtaul. *Nodding from drowsiness* نود nood, نواد nuwaud, نودان noodawn, تهوم tuhawwum, خواب سبك كير khauba subuk geer, غلث ghulis.

To nod (*make a sign with the head*) سردوان نمودن surduwaun numoodun, ايما كردن a-éma kirdun, ايما و اشارت زدن a-éma ou ishaurut zudun, تومبيت دادن toomé-ut dadun. *To nod from drowsiness* نود كردن nood kirdun, نودان نمودن noodaun numoodun, نواد ساختن nuwaud saukhtun, تهوم كردن tuhawwum kirdun, خواب سبك كرفتن khauba subuk gooriftun.

A nodder سردوان زن surduwaun zun, ايما كننده a-éma koonindeh, نود ساز nood sauz.

A NODDLE سر sur. v. *head.*

A NODDY احمق ahmuk. v. *simpleton.*

A node, v. *knot, knob, intersection.*

NOISE شماته shumauteh, شمات shumaut, اواز awauz, بلند اوازي bulind awauzé, هنكامه hungaumeh, ولوله wulwuleh, صدا suda, صوت sout, صتيت suteet, غلغل ghulghul, غلغله ghulghuleh, فرياد furé-aud, بانك baunk, وعواع wawaa, وعوعت wawaat, غوغا ghoogha, وحي wuhé, تالاش talaush, تالاج taulauj, طاب zaub, ضوت zawwut, ظبظاب zubzaub (plur. ظباظب zubauzub), صر syrr. v. also *fame, rumour.*—*The*

noise of a drum, or of horses heels over stones دبدبه dubdubeh, جبطقطق hubtiktik. *The noise of any thing falling* فدفد fudfud. *The noise of a bird flying* or *flapping its wings* حف huff, حفيف hufeef, خوات khuwaut, صفق sufuk. *The noise of thunder, the machinery of a mill, &c.* ازيز azeez, رعد raad جعجعت jaajaat, اويد aweed, سحيف suheef. *The noise of the clashing of arms, rustling of silks, papers, leaves, &c.* شخشخه shukhshukheh, هسهسه hus-huseh, تعقع kaakaa, وسواس wuswaus. *Noise of falling water* طنطنه tintineh, ازيز azeez. *Noise of liquor decanting* غلغل ghulghul. *Noise of drums and trumpets* ولوله كوس و نفير wulwuluha koos ou nufeer. *Noise of fire-arms* اواز و رعد توپ awauz ou raada tope ولوله بندوق wulwuluha bundook. *Noise of the chirping of birds* چاوچاو chawchaw. *Noise of a boiling pot* ازيز azsheer, ازير azeer. *Noise made by cattle eating* حرت hurrut. *The noise of a crowd* اواره awauzeh, خلالوش khulauloosh, هرمسه hurmuseh, غيطل gheetul. v. *clamour, murmur.* —*The noise of the feet when walking* شكه shukeh, هميس humees, سلبوي sulbooï, حف huff, حفيف hufeef. *Making a noise* هنگامه كنان hungaumeh koonaun, اواز زن awauz zun, علغل ساز ghulghul sauz. *To noise* or *make a noise* هنگامه كردن hungaumeh kirdun, اوازيدن awauzédun, ولوله ساختن wulwuleh saukhtun, شماته كردن shumauteh kirdun, اواز زدن awauz zudun, غلغل كردن ghulghul kirdun, بانك برزدن baunk burzudun, غوغا ساختن ghoogha saukhtun, صدا زدن suda zudun, صوت برزدن sout burzudun. *To noise (spread by report)* گفت و گو كردن guft ou goo kirdun, از گفت و گوي پاشيدن uz guft ou gooï paushédun, از اواز پيدا ساختن uz awauz peeda saukhtun.

Noisiness بلند اوازي bulund awauzé, هنگامه hungaumeh, ولوله wulwuleh. v. *noise.*

A noise-maker اواز زن awauz zun, ولوله كننده wulwuleh koonindeh, هنگامه ساز hungaumeh sauz, غلغله گر ghulghuleh gur.

Noised abroad مشهور عالم mush-hoora aulum, پيدا ساخته peeda saukhteh. v. *divulged.*

NOISOME دم گرفته dum goorifteh, بد رايحت bud ra-éhut, گنده gundeh. v. *fetid, unwholesome.* — (*mischievous*) زيانكار zé-aunkaur, مضر muzyrr. v. *noxious, hurtful.* — (*disgusting*) مستكره mustukruh, نفرت انگيز nufrut angeez. v. *offensive.* — *Noisomely (fetidly)* بطور دم گرفته betoora dum goorifteh, با رايحت قبيحت ba ra-éhuta kubeehut, گندانه gundauneh. v. also *noxiously, disgustingly.*—*Noisomeness* رايحت قبيحت ra-éhuta kubeehut, دم گرفتگي dum gooriftugé, غشيت ghushé-ut. v. *fetidness.* — (*noxiousness*) زيانكاري zé-aunkauré, مضرت muzurrut. (*disgustfulness*) مكروهي mukroohé.

NOISY, *noiseful* هنگامه ساز hungaumeh sauz, اواز زن awauz zun, شماته كنان shumauteh koonaun, بانك بر زن baunk bur zun, صدا كنا suda koona, صعت زن saat zun, بلتعت bultaat. v. *clamorous.*

NOMINAL نامي naumé, سموي sumawé, اسم منسوب ism munsoob, نام پيوند naum pivund.—*Nominally* از نام uz naum, از لقب uz lukub, من اسم min asm.

To nominate ناميدن naumédun تسميت كردن tusmé-ut kirdun, نامزاد نمودن naumzaud numoodun, نشاندن nishaundun, مجتعل كردن mujtaal kirdun, جعل ساختن jaal saukhtun.

Nomination نامزادگي naumzaudugé, تسميت tusmé-ut, جعل jaal, مجتعل mujtaal.

NONAGE (*minority*) نا بالغي na baulighé.

Nonce, v. *design, purpose, intention.*

NONCONFORMITY عدم موافقت aduma muwaufikut.

NONE هيچ كس heech kus, هيچ فرد heech furd, نايك na-ék, غير احد ghire-a ahud, لا شي la shei-é. v. *nobody.*

NONENTITY, *nonexistence* نيستي neesté. v. *inexistence.*

A NONPAREIL عدم نظير aduma nuzeer, عجبا ajiba.

A NONPLUS مات mat, تضييق tuzei-ék, عدم قوت گفت و كار aduma kuwwuta guft ou kaur. v. *perplexity.*—*To nonplus* مات كردن maat kirdun, تضييق ساختن tuzei-ék saukhtun. v. *to puzzle, perplex.*

NON-RESISTANCE عدم تردد aduma turuddud, عدم مقاومت aduma mukawwumut.

NONSENSE ياوه é-aweh, هرزه hirzeh, گزاف guzauf, عدم معني aduma maané, گزاف بيهوده guzaufa beehoodeh, بيهودگي beehoodugé, ترهات turruhaut, هواهي huwauhé. *To speak nonsense* ياوه گفتن é-aweh guftun, بي معني كلام نمودن bé maané kulaum numoodun, هرزه گوي كردن hirzeh gooï kirdun, هاجر ساختن haujir saukhtun, هذيان پاش كردن huzé-aun paush kirdun. *Leave off this nonsense* ترهات را بگذار turruhautra beguzaur. *Nonsensical* بيهوده beehoodeh, بيمعني beemaané, باطل bautil, نا بكار na bekaur, نا مناسب na munausib, نا قابل na kaubil. v. *futile, trifling.*—*Noodle*, v. *simpleton.*—*Nook.* v. *corner.*

NOON, *noon-day, noon-tide* نيم روز neem rooz, نفص النهار nufsu'n'nihaur, ظهيرت zuheerut, ہجير

hujeer, هجر النهار hujru'n'nihaur, پيشين pei-sheen, منتصف muntusif, ملسا mulsa, غايت gha-érut, تيمن teimun. *Travelling at noon* مسنبخ musumbukh.—*Noon-day, noon-tide (meri-dional)* ظهري zuhré, نيمروزي neemroozé.

A NOOSE دام daum, كمند kumund, جوزه joozuh, جوزشه joozshuh, بند bund, پابند pabund, منشب munshub, فخ fukh, فخاخ fukhaukh, فخخت fukhkhut, پالهنگ paulhunk. — *To noose* در كمند با دام گرفتن ba daum gooriftun, در فخ گير نمودن كردن dur kumund kirdun, dur fukh geer numoodun. *To throw a noose* (*in order to catch any animal*) كمند انداختن kumund andaukhtun.—*Noosed* با دام گرفته ba daum goo-rifteh, در كمند افتاده dur kumund uftaudeh.

NOR نه neh, ونه waneh. *It is neither this nor that* نه اين نه ان است neh ein neh aun ast. *Neither too fat nor too lean* طعوم ta-oom, نا سمين نا لاغر na sumeen na laughir, شنون shunoon. *Neither long nor short* نا دراز نا كوتاه na dirauz na kootauh, وسطي wusté. *Neither refusing nor consenting* مداجات mudaujaut. v. *neither*.

NORTH *wind* شامل sha-amul, نسيم شمال nu-seema shumaul, باد شمال bauda shumaul, شمال shumaul, شمول shumool, نسع nusa, مسع musa, اور awr, اير a-ér, ام المرزم ummu'l'muruzum. *The north quarter* شمال shumaul, شامل sha-amul, اطراف شمال atraufa shumaul. *The north pole* قطب kutub, قطب شمالي kutuba shumaulé النجم ennujum.

North, northern شمالي shumaulé, نسيعت nu-sé-aat.—*The northern regions* بلاد شمال bilauda shumaul. *The northern nations* صقاليب sukauleeb. *Blowing from the north* اشمال ishmaul. v. *wind*. —*Northerly, northward* بسوي شمال besooï shu-maul, در اطراف شمال dur atraufa shumaul.

NOSE بيني beené, انف unf, خشام khu-shaum, خيشيم kheisheem, قبري kuburré, مرغم murghum, منشق munshuk, مخطم mukhtim, معطس maatus, مرسن mursun, مارن maurin, مخنت mukhunnut, مراغي mura-éf, كريمت kureemut (plur. كرام kuraum, كرايم kura-ém), عرعرت araarut, عرنين yrneen (plur. عرانين ara-neen), شامت shammut, رغامي rughaumé, عرتبت urtubut, عرتمت artumut, دواست dawwafut. *An aqueline* or *roman nose* بيني كج beené kuj, شرف shurf, قعنب kunub. *Aqueline* or *roman nosed* كج بيني kuj beené, چنک بيني chunk beené, ذو شرف zu shurf, احجن ahjun. *Having a long* or *large nose* دراز بيني dirauz beené, عظيم الانف azeemu'l'unf, انافي anaufe, انفان unfaun, خشام khushaum, قبري kuburré, سلغام

fillaam, قفس kufis, ذو كرناف zu kurnauf. *Hav-ing a flat, short*, or *snub nose* پهن بيني puhn beené, اخنس akhnus (fem. خنسا khunsa), مكرنف mukurnuf, كرزم kurzim. *The tip of the nose* بن بيني bunna beené, مارن maurun, عرتبت artubut, عرتمت artumut, ارنبت arnubut, كنفرت kinfurut. *To look at the tip of the nose* قبل كردن kubil kirdun, بن بيني را نگرستن bunna beenéra nugguristun. *The two sides of the nose* مرقيا الانف murkeia-u'l'unfi. *Having a pain in the nose* مانوف maanoof, انيف aneef, انف anif. *Mutilated in the nose* جدع موعب judaa moo-ab, اجدع ajda. v. مستوعب mustoo-ab. *An obstruction in the nose* خشام khushaum. *Bleeding at the nose* مسترعق musturaak. *Pimply nosed* نغيط nufeet. *The divi-sion of the mustachoes under the nose* نثرت nusrut. *The snot of the nose* مخاط mukhaut. v. *mucus*.— *To blow the nose* خميدن khumédun, خليميدن khuleemédun, خلميدن khulmédun, خيزيدن kheezédun.—*To speak* or *make a noise through the nose* از بيني گفتن uz beené guftun, منكيدن munkédun, من قبل انف گفتن min kibula unf guftun, خمخم نمودن khymkhym numoo-dun, ادغم بودن adghum boodun, شخير كردن shukheer kirdun, اخن ساختن akhun saukhtun, خفخافت كردن khufkhaufut kirdun. *One who speaks through his nose* ادغم adghum, خمخيم khymkhym, از بيني گوينده uz beené gooï-én-deh. *The cartilage of the nose* خيشيم kheesheem, عرعرت araarut, مرسن mursun. *The nose of a dog or any other animal of a similar shape* پوز pooz.—*To lead by the nose* با اساني اغرا كردن ba asauné ighra kirdun, اسانه اغوا نمودن asauneh ighwa numoodun, بي معسور فريفتن bé maasoor furré-uftun. *To thrust one's nose into the affairs of others* فضولي بودن fuzoolé boodun, معن شدن maan shoodun, معنت گشتن maanut gushtun, عفزر afzur shoodun, منفخ بودن munfih boodun. *To put one's nose out of joint* (*to injure him in the esteem of another*) كسي را در التفات ديگر زبان كردن kussera dur iltifauta deegur zé-aun kirdun.

To NOSE تنشي كردن tunushshé kirdun, بوي يافتن booï é-aftun. v. *to scent, smell*.—*To nose one* (*to oppose* or *vex him*) ازار كردن uzaur kirdun ازار رسان بودن azaur russaun boodun, مخالفت نمودن mukhaulifut numoodun. v. also *to bluster, boast*.

A NOSEGAY دسته dosteh, گل دسته gul dosteh, ازهار دسته azhaur dosteh, بستكي گل bus-tugé gul, بستكي شكوفه bustugé shagoofeh, رعلت rulut, استفان istifaun, پسال pusauk.

NOSELESS غير بينى بى انف bé unf, غير بيني ghire-a beené.

A NOSEL سر ſur, بن bun. v. *noſe, end, extremity.*—*The noſel of an alembick* لوله looleh, لولت loolub, لبت lubub. *The noſel of a pair of bellows* بن منفاخ bunna munfaukh.

NOSOLOGY علم امراض ylma amrauz.

NOSOPOETICK (*cauſing diſeaſes*) مرض انگيز muruz angeez, اوجاع ساز awjaa ſauz.

A NOSTRIL ناي بيني na-é beené, پيله بيني peeluha beené, منخر minkhur, منخور minkhoor, منخار minkhaur (plur. مناخر munaukhur), منشق munſhuk, مخنت mukhunnut, خنابت khunaubut.

NOT نه neh, لا la, ما ma, غير ghire, ني nee, لم lam, لن lan, ليس leis, ان an. *It is not* نسيت neeſt, ليس leis, لا la, ما ma. *It is not bad* لا باس la baſa. *Not at all* لالا lala. *Not known* نا معلوم na maaloom, مجهول mujhool. *Not exiſting* معدوم maadoom. *Not agreeable* or *acceptable* نا مقبول na mukbool, نا مرضى na murzé. v. *diſagreeable.*—*Not accurate* نا بهنجار na behunjaur, v. *irregular.*—*Not friendly* نا مهربان na mihrubaun, نا دوست na dooſt. *Not durable* نا بقا na buka, فاني fauné. *Not ſweet* نا شيرين na ſheereen. *Not entire* نا تمام na tumaum. *Not right* نا راست na rauſt, نا درست na duruſt, نا صواب na ſuwaub. *Not mixed* صافي ſaufé, خاص khauſs. v. *pure.*—*Not ſuitable* نا شايسته na ſha-éſteh. [v. the words beginning with *diſ, im, in, ir,* and *un,* as *Diſcontented* (*not content*) نا خشنود na khuſhnood. *Improper* (*not proper*) نا لايق na la-ék. *Inattentive* (*not attentive*) نا مشغول na muſhghool. *Irregular* (*not regular*) نا برهندسه na bur hunduſeh. *Unwholeſome* (*not wholeſome*) نا كوار na guwaur]—*I do not care* لا ابال la ubaul, لا هيام la humaumi. *If not* ان لم an lam. *I am not* نيستم neeſtum. *Thou art not* نستي neeſté. *He is not* نيست neeſt. *We are not* نيستيم neeſteem. *You are not* نيستيد neeſteed. *They are not* نيستند neeſtund.

NOTABLE ياد كار é-audkaur, مشهور muſhhoor. v. *memorable, remarkable.*—(*careful, buſtling*) جد و اكاه و كاركذار agauh ou kaurguzaur, مشغول و عاقبت جهد ساز jidd ou jihud ſauz, انديش muſhghool ou aukubut andeeſh.—*Notableneſs* (*ſhow of buſineſs*) ظاهر مشغلت و كاركذاري zauhira muſhghulut ou kaurguzauré, نهايش بر جد و جهد numa-éſha jidd ou jihud.—*Notably* بر وجه ياد كار bur wujha é-audkaur, مشهورانه muſhhoorauneh. v. *memorably.*—(*with a ſhow of buſineſs*) با ظاهر جد و جهد ba zahira jidd ou jihud, با نهايش مشغلت و كاركذاري ba numa-éſha muſhghulut ou kaurguzauré.

NOTARIAL (*done by a notary*) از شرطي ساخته uz ſhurté ſaukhteh, از محكمت كاتبى نوشته uz muhkumut kautibé nuwiſhteh.

A notary خط كذار khutt guzaur, شرطي ſhurté, محكمت كاتبى muhkumut kautibé, كاتب kautib, صك ſukk, صكاك ſukauk. *The atteſtation of a notary* سجل ſijjil.

NOTATION رقم rukum, نشان niſhaun, اشارت iſhaurut. v. alſo *ſignification.*

A NOTCH كز guz, دهنه duhneh, رخنه rukhneh, راخنه raukhneh, شقه ſhukkuh, فل full, فلول fulool, فرضت furzut (plur. فرض furuz), سيت ſé-ut (plur. سيات ſé-aut), نبيت nuhé-ut. *The notch in the end of an arrow* دهن تير dihuna teer, سفانه ſufauneh, سفار ſufaur, فوق fook, فاق fauk, فقوت fukoot (plur. افواق afwauk). *The notch in the top of a ſpindle* جوزه دول joozſhuha dook.

To notch دهنه كردن duhneh kirdun, كز ساختن guz ſaukhtun, رخنه نهودن rukhneh numoodun.—*Notched* رخنه دار rukhneh dar, محتزز muhtuzuz, علب alub, مفكر mufikkur, فريض fureez, مفروض mufrooz.

NOTE علامت alaumut, نشانه niſhauneh, رقم rukum, اشارت iſhaurut, رسم ruſm. v. *mark, token.*—(*attention, heed*) اكاهي agauhé, بصيرت buſeerut, اشتغال iſhtighaul. v. *notice, obſervation.*—(*reputation*) نام naum, ناموري naumwuré, عظمت azimut, عرض erz, اشتهار iſhtihaur, شهرت ſhuhrut. (*a memorandum*) ياد كاري é-aud kauré, زكرت zikrut, زكر خط zikr khutt. (*a letter*) خط khutt, خط دست khutta doſt, نامه nameh, نوشته nuwiſteh, كاغد kaughud. (*a bill* or *acknowledgment of a debt*) تذكره tuzkureh, تمسك tummuſook (plur. تمسكات tummuſookaut), دين تمسكي dein tummuſooké, خط khutt, دست خط doſt khutt, چك chuk جك juk. *A note* or *commonplace book* دستور duſtoor, كتاب ياد اور kitauba é-aud awur, زكره نامه zikreh nameh. *A note in muſick* پرده perdeh, مقام mukaum, نامت naumut, لحن luhin. *Muſical notes* مقامات mukaumaut, الحان alhaun, ادوار adwaur. *The nightingale with the melodious notes* بلبل نازك ادا bulbula nauzik ada. *The harmony of the birds with delightful notes* نواي مرغان خوش ادا nuwa-é murghauna khooſh ada. *A marginal note* حاشيت hauſhé-ut, نشان niſhaun. v. *marginal; annotation, commentary.*—*Men of note* ارباب مالي arbauba ma-alé, اشراف aſhrauf, اطراف atrauf. v. *nobles.*

To note (observe) ملاحظه كردن mulauzeh kirdun, گوش چشم داشتن chushum daushtun, گوش دادن goosh dadun, چشم و گوش شدن chushum ou goosh shoodun. v. *to remark*; also *to denote, express.*—*To note down, take notes* ذكرت نوشتن zikrut nooshtun, ياد اور نويس كردن yaud awur noo-és kirdun, ذكر خط ساختن zikr khutt saukhtun, نشاندن nishaundun.

Noted نام دار naum dar, معروف maaroof, مشهور mush-hoor, روشناس roshinaus, معلوم شده maaloom shoodeh. v. *celebrated, eminent, illustrious.*—*(marked)* مقيد muké-ud, نشانده nishaundeh, با علامت زده bá alaumut zuddeh.

NOTHING هيچ heech, هيچ چيز heech cheez, نا چيز na cheez, چيزي cheezé, لا شي la shei-é. *There is nothing* چيز نيست cheez neest, ما فيه شي ma feehi shei-é. *Good for nothing* نا خير na kheir, لا خير فيه la kheira feehi. *Just nothing* زرت قدر zurrut kudur. *Knowing nothing* جهول juhool, بي دانش bé daunish. v. *ignorant.*—*It is nothing to you* چيز ترا نيست cheez tura neest. *Fearing nothing* بي باك bé bauk, بي پروا bé purwa, گمراه gumrauh. v. *fearless.*—*To reduce to nothing* برباد دادن burbaud dadun. v. *to destroy.*

Nothingness عدم adum, نيستي neesté, كمي kumé, تباه tubauh. v. *inexistence, insignificance.*

NOTICE (*observation*) نگاه nugah, نگاهداري nugauhdauré, نگهباني nuguhbauneh, ملاحظه mulauhzeh, بصيرت buseerut, نگران nugguraun, شوهيز shawheez. v. *remark.*—*Notice, notification (intelligence)* تعريف taareef, اگاه agauh, اگاهي agauhé, خبر khubr, خبرداري khubrdauré, اطلاع itlaa, وقوف wukoof, اعلام é-alaum, اشعار ashaar. v. *information.*—*Worthy of notice* واجب الملاحظه vajibu'l'mulauhzeh. *To notify or give notice* تعرف كردن ta-aruf kirdun, اگاهي دادن agauhé dadun, اگاهانيده agauhaunédun, خبر نمودن khubr numoodun, معلوم كردن maaloom kirdun, اعلام ساختن é-alaum saukhtun, اشعار كردن isha-ar kirdun, تعريف دادن taareef dadun. v. *to declare.*

NOTION پندار pindaur, فكر fikr, ظن zunn, انديشه andeesheh, خيال khé-aul, راي raa-é, وهم wuhum, گمان gumaun, قياس ké-aus, تدبير tudbeer, مظنت muzinnut. v. *imagination, opinion, thought.*—*Notional* وهمي wuhmé, خيالي khe-aulé. v. *imaginary, ideal.*—*Notionally* بوجه خيالي bewujha khé-aulé, واهمانه wauhimauneh.

NOTORIETY, *notoriousness* مشهوري mush-hooré, علانيت alauné-ut, معلومي maaloomé, اظهاري izhauré, ظهوري zuhooré.

Notorious معلوم بني ادم maalooma bené adam, معلوم maaloom, مشهور mush-hoor, هويدا hooïda, پيدا peeda, مظهور muzhoor, علاني alauné, اشكار ashikaur, محقق muhukkuk, منصوص munsoos, معروف maaroof, عرفي urfé, عرفيت urfé-ut. *Manifest and notorious to all* منصوص و معروف اهل حال munsoos ou maaroofa ahla haul. *Notoriously* علانية alané-atan, اشكاره ashikaureh, مشهورانه mush-hoorauneh, بروجه محقق bur wujha muhukkuk, بطور عرفي betoora urfé, معروفا maaroofan. v. *manifestly.*

NOTWITHSTANDING و الا wa illa, اما emma, بل bel, بلكه belkeh, لكن lukun, و لكن wa lukun, خاصة khaussetan. v. *nevertheless.*

NOVEL نو now. v. *new.*—*A novel* افسانه afsauneh, مثل misl. v. *tale, fable.*—*A novelist* افسانه گوي afsauneh gooï. v. *fabler: innovator.*

Novelty مستحدث mustuhdus, نو پيدايي now peedaï-é, مبدع mubda, متبدع mutubudda, مبتدع mubtuda, احداث ihdaus, حدث hudis, تبدع tubudda. *Novelty is pleasing to all* لكل جديد لذ است likulli judeed luzz ast.

NOVEMBER ادر adur, ازر azur, رمضان ramadan *or* ramazan, برك رزان burk rizaun, تشرين الاخر tushreenu'l'akhir.

NOUGHT نا چيز na cheez. v. *nothing.*—*To set at nought* نا چيز انديشيدن na cheez andeesheedun, سبك گرفتن subuk gooriftun. v. *to despise, slight.*—*To come to nought* نا بود شدن na bood shoodun, نا بود و نا پيدا گشتن na bood ou na peeda gushtun, پريشاني يافتن purrashauné é-aftun.

A NOVICE كوچك koochuk شاگرد shaugurd, تلميذ tulmeez, تلميد tulmeed, مريد mureed, عجمي ajemé.—*Noviciate (state of a novice)* حال شاگرد haula shagurd.

A NOUN اسم ism, الاسم alism (plur. اسما asma). *A substantive noun* موصوف mousoof. *An adjective noun* وصف wusif, نعت naat, نعتت naatut, نعيت na-ét, صفت زات sufuta zaut.—*A noun of action* اسم مصدر isma musdur, اسم فاعل isma fa-él. *A noun of time* or *place* گاه gauh, اسم مكان isma mukaun, اسم زمان isma zumaun. *A noun of instrument* اسم الت isma alut. *A noun of unity*, اسم مره isma murreh. *A positive* or *relative noun* اسم منسوب isma munsoob. *A diminutive noun* اسم تصغير isma tusgheer. *A local noun* اسم كثرت isma kusrut.—*A generical noun* اسم جنس isma jins. *The governing noun* مضاف musauf, المضاف almusauf. *The noun governed* المضاف اليه alumsaufa aleih. v. مضاف and وصف.

To NOURISH پروردن purwurdun, پرورده کردن purwurdeh kirdun, پرورش دادن purwurish dadun, پروریدن purwurédun, تنزیز ساختن tunzeez saukhtun, تربیت کردن turbé-ut kirdun, علف ساختن alif saukhtun, تغذي نمودن tughzé numoodun. v. *to maintain, support; encourage, foment: educate.*

Nourishable قابل پرورش kaubila purwurish, لایق تنزیز la-éka tunzeez.

A nourisher پرور purwur, پرورد کار purwurdigaur, پرورش بخش purwurish bukhsh, پروري ده purwuré duh.

Nourishing پرورش ده purwurish duh, اکل بخش akul buksh. v. *wholesome.*

Nourishment پرورش purwurish, پروري purwuré, غدا ghuda, اکل akul, طعم tam, طعام ta-am, طعمت taamut (plur. طعوم ta-oom), ماکل maakul, ماکلت maakulut, ماکول maakool. v. *food, sustenance.*— *Feeding with poor* or *unwholesome nourishment* تعییل taï-él, مجحن mujhin, محثل muhsil. *The nourishment* or *regimen of the sick* تیمار teemaur.

NOW اکنون aknoon, کنون kunoon, حال haul, حالا haula, حالي haulé, حالیا haulé-a, امحال imhaul, نون noon, الان alaun, الحال alhaul, بالفعل bi'l'faal, هنوز hunooz, هذا الیوم haza-u'l'é-oom, الحالة هذه alhaulutu hazihi, این گاه ein gah, در این گاه dur ein gah, ایسا eisa, ایچ eich, ایرون eiroon, این کره ein gurreh, همینك humeinuk, *Should I now?* امحال مي باید imhaul ma ba-éd? *May I go now?* حالا رخصت مي شوم halan rukhsut ma shoom? *Look ye now! behold now!* همینك humeinuk! اینك einuk! *What now?* چیست cheest? *Now and then* گاهي gahé, گاه گاه gah gah, گاه بگاه gah begah, زمانا zumanan, احیانا ahé-ana, وقت وقت wakt wakt. v. *sometimes.*— As a particle of connection, it is expressed often by و—*Now, who is the man, that is not so, in this city? who is he?* وانکس که چنین نیست در این شهر کدامست wankus, keh chuneen neest, dur ein shahur? kudaumast?

Now-a-days در این زمان dur ein zumaun, بر این وقت bur ein wakt.

NOWHERE هیچگاه heechgah, در هیچ جا dur heej ja, در هیچ مکان dur heej mukaun.

NOWISE هیچ heech, هیچ اصلا heech aslan. v. *by no means.*

NOXIOUS زهرناك zuhrnauk, زهر الود zuhr alood, سام sam, زیانکار zé-aunkar, مضر muzirr, کثیر الضرر kuseeru'z'zurrur, مهلك muhlik, ضرردار zurrurdar, زیاندار zé-aundar, نا صواب na suwaub, ناگوار naguwaur, ضار zaurr, ذو مضرت zu muzurrut, مفسد mufsud, بید beid. v. *baneful, hurtful, pernicious, unwholesome: criminal.*

Noxiousness زهرناکي zuhurnauké, داري سم sum dauré, زیانکاري zé-aunkauré, ضرر zurrur, زیانداري zei-aundaré, عدم گواري aduma guwauré, مفسدت mufsudut. v. *hurtfulness.*

Noxiously مفسدانه muffidauneh, مضرا muziran, بطور زهرناك betoora zuhrnauk, بر وجه نا صواب bur wujha na suwaub.

NUBILE بالغت baulighut, لایق نکاح la-éka nikauh. v. *marriageable.*— *A nubile girl* دختزینه dokhtereeneh, دوختینه dokhteeneh, دوشیزه بالغت doosheezeha baulighut.

A NUCLEUS قلب kulb, لب lubb, مغز mughz. v. *kernel.*

NUDITY برهنگي buruhnugé.

NUGATORY بیمعني beemaané, بیهوده beehoodeh, یاژه é-auzsheh. v. *frivolous, trifling.*

A NUISANCE ازار azaur, ازارش azaurish, مانع maana, رنجش runjish, بیحضوري beehuzooré.

NULL بي قوت bé kuwwut, باطل bautil, کم kum, غیر قدرت ghire-a kudrut. v. *void, ineffectual.*

To null, nullify بر طرف نمودن bur turruf numoodun, ابطال کردن ibtaul kirdun, برسیدن burusédun, نا چیز ساختن na cheez saukhtun, نا توي کردن na kooï kirdun, بي قوت ساختن bé kuwwut saukhtun, بي قدرت نمودن bé kudrut numoodun. v. *to annul, cancel.*

NULLITY نا چیزي na cheezé, عدم adum, عدم قوت aduma kuwwut, کمي نیستي neesté, kumé.

NUMB (*chill*) برد burd, سرما surma, سرد surd.—(*motionless*) غیر حس و جنبش ghire-a huss ou jumbish, نا جنبان na jumbaun, بي حرکت bé hurukut.—(*torpid*) واني wauné, تنبل tumbul, کاهل kauhil.—*Numbedness* برودت buroodut, سرم surim, عدم حس و حرکت aduma huss ou hurukut.—*To numb* برد کردن burd kirdun, واني ساختن wauné saukhtun, بي حس و حرکت نمودن bé huss ou hurukut numoodun.

NUMBER شمار shumaur, حساب hissaub, حسب husb, عد add, عدد adud, عداد ydaud, تعداد taadaud, تعدد ta-addud, عدید adeed, عدیدت adeedut, عدت yddut, حصي hissé, حسبان husbaun بول bool, مر mur, مره murreh, ثغنت sufnut.—*A great and uncertain number* عدد کثیر aduda kuseer, کثرت kusrut, تکثیر tukfeer, ایتند a-étund, ایند a-énd, بنند bunund, لهوم luhmoom. v. *multitude.*— *A small number*

تليل adda kuleel, خش khuſſ. *An even number* شهار ſhumaur, جفت chift, زوج zooj. *An odd number* تك tuk. *To make an odd number even* شفع كردن ſhufa kirdun. *Without number* بي حساب bé hiſſaub. v. *innumerable.*—*The ſingular number* مفرد mufrud. *The plural number* جمع jumma. *A noun of the dual number* اسم مثني iſma muſné. *Numbers* اعداد é-adaud, حساب hiſſaub, شهارها ſhumaurha. *Fractions of numbers* خردها khurduha. *Number (in poetry)* قافيت kaſé-ut, قافيت شعر kauſé-uta ſhaar, سجع ſuja, وزن wuzun, ساوند ſawund, پساوند puſſawund, منظومه munzoomeh (plur. منظومات munzoomaut). v. *rhyme*; alſo *harmony*.

To number شهار كردن ſhumaur kirdun, عد ساختن add ſaukhtun, تعديد نمودن ta-addeed numoodun, اعداد كردن é-adaud kirdun, شهاريدن ſhumaurédun, شهردن ſhumurdun, حصر كير huſr geer kirdun, حسب ساختن husb ſaukhtun, حسبان شدن husbaun ſhoodun, حساب كرفتن hiſſaub gooriftun, معدود نمودن maadood numoodun, احصا ساختن ihſa ſaukhtun. v. *to reckon.*

Numbered معدود maadood, شهرده ſhumurdeh, شهاريده ſhumaurédeh, معتد maatud, معد maad, محسوب muhſoob, عداد adaud, حسيب huſſeeb.

A numberer شهار كير ſhumaur geer, محاسب muhauſib حسابجي hiſſaubjé, عد كننده add koonindeh.

Numbering شهار پذير ſhumaur pizzeer, شهران ſhumuraun, شهرنده ſhumurindeh, حساب كير hiſſaub geer, حسبان husbaun, عداد پذير ydaud pizzeer.

Numberleſs بي شهار bé ſhumaur, غير حساب ghire-a hiſſaub. v. *innumerable.*

Numbneſs, v. *numbedneſs*, *torpor.*

Numerable ممكن شهار mumkina ſhumaur, قابل عد kaubila add, لايق حساب la-éka hiſſaub.

Numeral, numerical شهاري ſhumauré, حسابي hiſſaubé, عد منسوب add munſoob, عداد پيوند ydaud pivund.

Numerally حسب شهار huſba ſhumaur, بحسب عد behuſba add, موافق حساب muwaufika hiſſaub.

Numerary شهار منسوب ſhumaur munſoob.

Numeration شهار ſhumaur, شهردكي ſhumurdugé, احصا ihſa, انكارش angauriſh, حسبان huſbaun, عد add, رقم rukum, عداد ydaud, ايند éend, تعداد taadaud, نواد nuwaud, دين deen, محاسبت muhauſibut.

Numerator شهارنها ſhumaur numa.

Numerous عديد adeed, عديدت adeedut, كثير kuſeer, كثيرت kuſeerut, بسيار biſſé-aur, رهام ruhaum, شهار دار ſhumaur dar, زو عد zu add. *Numerous as the ſtars* انجام شهار anjaum ſhumaur, ستاره شهار ſitaureh ſhumaur.

Numerouſneſs كثرت kuſrut, شهارداري ſhumaurdauré, بسياري biſſé-auré. v. *multitude.*

NUMMARY, نقد منسوب nukd munſoob.

A numſkull, v. *blockhead*, *dunce.*

A NUN دختر شالپوش dokhtera ſhaulpoſh, زني كوشه نشين zunné kooſheh niſheen.

Nuncio, v. *legate*, *meſſenger.*

NUNCUPATIVE, *nuncupatory* (*verbally bequeathed when dying*) از كلام بر بستر مرك وصايت نموده uz kulaum bur biſtera murg vuſſa-é-ut numoodeh, از سخن نامزاده در وقت ممات uz ſukhun naumzaudeh dur wakta mumaut.

A NUNNERY خانه دختران شالپوشان khauneha dokhterauna ſhaulpoſhaun, صومعت ſoomaat.

NUPTIAL نكاحي nikauhé, نكاح منسوب nikauh munſoob, عروس متعلق aroos muta-allik, عروسي arooſé, زوجي zoojé. *The nuptial torch* شمع عروسي ſhumaa arooſé.

Nuptials نكاح nikauh, سوري ſooré, عروس aroos. v. *marriage.*

A NURSE (*to a child*) شير ريز ſheer reez, شير ده ſheer duh, دايه da-éh, اظار azzaur, حاضنت hauzinut, ماريده maurédeh, زن پرور zunna purwur, ماريره maureereh, مربيت murbé-ut. *A nurſe for a ſick perſon* بيمار پرستي beemaur puruſté, زن تيمار دار zunna teemaur dar.

To nurſe (a child) معاجات كردن mu-ajaut kirdun, شير ريز شدن ſheer reez ſhoodun, شير دادن ſheer dadun, ارضاع كردن irzaa kirdun, عجو ساختن ajoo ſaukhtun. v. *to ſuckle.*—(*to attend upon a ſick perſon*) بيمار پرستي بودن beemaur puruſté boodun, تيمار داشتن teemaur dauſhtun, اهل تيمار پرستيدن ahla teemaur puruſtédun. v. alſo *to nouriſh*, *maintain.*

A nurſery (for children) بچه خانه pucheh khauneh, خوابكاه طفل khaubgaha tufl. *A nurſery of trees* درختستان durukhtiſtan, شجر كاه ſhujr gah.

A nurſling پرورده purwurdeh.

Nurture (food) پرورش purwuriſh, خوردني khoreduné. v. *nouriſhment.*—(*education*) تربيت turbé-ut, پروري purwuré.—*To nurture*, v. *to educate.*

A NUT جوز jooz, جوزت joozut, كردوي gurdooï, كردكان gurdugaun, كفه kufeh, كوز gooz, شلوكه ſhulookeh, شعضور ſhaazoor, چارمغز

chaurmughz. *A nut hard to crack* سكاونه sukawneh, بخكلون bukh-kuloon, بخكلول bukh-kulool, شكوله shukooleh, نخكلون nukh-kuloon, نخكله nukh-kuleh, بخكلون eekhkuloon. *A rotten nut* جوز خنيز jooza khuneez ارغ arugh, كوز ارغ gooza arugh, ازخ azukh, كاواك kawauk. *A large species of Indian nut* برنج baurunj, هندستان جوزي hindostan joozé, ناركيل naurgeel, چنغوزه chunghoozeh, كردوي هندي kurdoo-é hindé, جوز هندي jooza hindé. *An Indian medicinal nut* جوزاهنج joozahunj, اداراقي adarauké, مدعت mudaat. *A filbert nut* فندق funduk, بندق bunduk, جلوز julooz. *A pistacho nut* جلوز julooz, چنغوزه chunghoozeh.

Nut-crackers فندق كران funduk kiraun.

NUTGALLS (*excrescences on oaks*) مازه mauzeh, مازو mauzoo.

A NUTMEG جوز الطيب جوزبوا joozboo-a, joozu't'teeb, هندجوزي hindjoozé. *The flower of the nutmeg* (*mace*) چارگون chaurgoon.

A NUT-SHELL پوستي جوز posté jooz.

A nut-tree بخكله bukhkuleh, بخكلون bukhkuloon, بخكليون bukhkulé-oon, درخت گردو durukhta gurdoo, شجرت الجوز shujurutu'l'jooz.

NUTRIMENT, *nutriture* غدا ghida, پرورش purwurish, خوردني khoreduné. v. *food.*—*Nutrimental, nutritious, nutritive* پرورش ده purwurish duh, طعم بخش taam bukhsh. v. *wholesome.*

To nuzzle, v. *to foster, nurse.* — *To nuzzle* (*go with the snowt down, as a hog*) با فطيست فرو رفتن ba futeesut furoo ruftun.

A NYMPH حور hoor, حوري hooré (pl. حواري huwauré). *A nymph of paradise* حور بهشت hoora buhisht, حور عين hoora aïn.

O.

O has, in English, a long sound; as *stone, groan:* and short, as *got, shot.* The long sound is expressed, in Persian and Arabick, sometimes by و, as روشن roshun, *light, &c.* sometimes by ع, as عمدت omdat *a pillar;* and sometimes by ا, as امرا omra *nobles.* The short sound has no corresponding letter in the Persian and Arabick alphabets; it being either supplied by custom; or, in pointed books, by the vowel dot ُ; as پرسيدن porsédun *to ask,* گماشته gomaushteh *a factor, agent, &c.*

Oaf, v. *blockhead.*—*Oafish,* v. *stupid.*

An OAK بلوط buloot, سنديان sindé-aud, سنديان sindé-aun. *The royal oak* (also *a chesnut tree*) شاه بلوط shah buloot. *The ground oak* (*the herb germander*) بلوط الارض bulootu'l'arz. *A grove of oaks* تيماس teemaus, درختستان بلوط durukhtistauna buloot. — *Oak-apple* مازه mauzeh, مازو mauzoo.—*Oaken* بلوطي bulooté.

An OAR اوب روي aub rouvé, نه جهاز fuha jahauze, مجذاف mujzauf, مقذاف mukzauf, مقذف mukzuf, مردي murdé, غادوف ghaudoof, غادوفه ghaudoofeh, خله khuleh, هليسه huleeseh, كرك kurk.—*To oar,* v. *to row.*

An OATH سوگند sougund, قسم kussum, (pl. اقسام aksaum), يمين eemeen (pl. ايمن eimun), مقسم muksum, اقتسام iktisaum, حلف hulf, حليفت huleefut, عهد ahd, اليت alé-ut (pl. الايا ala-é-a), اند and. *To exact* or *administer an oath* سوگند دادن sougund dadun, تحليف كردن tuhhleef kirdun, توزي ساختن tawzé saukhtun, مستيمن كردن musteemun kirdun, قسم دادن kussum dadun, مرعدد كردن muradid kirdun, محلف ساختن muhluf saukhtun, مبتلا كردن mubtula kirdun. *To bind one another by oath* تقاسم كردن tukausum kirdun, از سوگند يك ديگر بند كردن uz sougund eekdeegur bund kirdun. *To take an oath* سوگند خوردن sougund khoredun, قسم گرفتن kussum gooriftun. v. *to swear.*

OATS خرطال khurtaul, زن zunn, هرطمان hurtumaun, سلت sulut, علف aluf. — *Oatmeal* ارد زن arda zunn. — *The herb oatmeal* خود رو khood roo.

OBDURACY, *obduratenss* فساد fusaud, مرود murood, عناد ynaud, سخت دلي sukht dilé, عدم نرم دل aduma nurm dil, نا رحماني na ruhmauné, عدم شفقت aduma shufkut, گردنكشي gurdunkushé, عدم توبه aduma toubeh, عدم پشيماني aduma pusheemauné. v. *wickedness, stubborness, inhumanity.*

Obdurate, obdured فاسد fausid, تمرد tumurrud, سخت دل sukht dil, نا نرم دل na nurm dil, شيطان sheitaun, ستيزه siteezeh, گردنكش gurdunkush, بي شفقت bé shufkut, بي توبه bé toubeh, غير پشيماني ghire-a pusheemauné, بي رحمت bé ruhmut, متمرد mutumurrud. v. *wicked, stubborn, inhuman.*

Obdurately فاسدانه fausidauneh, تمردا tumurrudan, با سخت دلي ba sukht dilé, بلا رحمت bila ruhmut, بي توبه bé toubeh, با عناد ba ynaud, با فساد ba fusaud, بلا پشيماني bila pusheemauné.

OBEDIENCE طاعت tau-at, اطاعت itau-at, حكم برداري furmaun burdauré, فرمان برداري

hookum burdauré, انقیاد inké-aud, اتباع ittibaa, امتثال imtisaul, اذعان izaun, التیام ilté-aum, راه kauh, جابت jaubut, اسلام islaum, دین deen, عبودت aboodut, عبودیت aboodé-ut, طواعیت tuwa-é-ut. v. *submission*.

Obedient مطیع muté-a, فرمان بردار furmaun burdaur, حکم بردار hookum burdaur, رام raum, متابع mutauba, منقاد munkaud, ممتثل mumtusil, قانت kaunut, اجند ujnud, مواتات muwataut, اتها ikha, تطوع tutuwa, تربوت turboot, خفیف khufeef, ذلول zulool, ملند mulund. v. *obsequious*, *tractable*.

Obediently با طاعت ba ta-aut, سمعا و طاعة sumа-an ou tau-atan, بروجه فرمان بردار bur wujha furmaun burdaur, بطور حکم بردار betoora hookum burdaur, منقادا minkaudun.

OBEISANCE سلام salaum, تکریم tukreem, (pl. تکریمات tukreemaut), رکعت rukaat.

An OBELISK میل meel (pl. امیال ameel, میول mee-ool).

To OBEY فرمان برداری نمودن furmaun burdauré numoodun, فرمان امتثال کردن furmaun imtisaul kirdun, مطیع شدن muté-a shoodun, اطاعت نمودن itau-at numoodun, انقیاد کردن inké-aud kirdun, امتثال ساختن imtisaul saukhtun, طاعت نمودن ta-at numoodun, اذعان کردن izaun kirdun, تابع شدن tauba shoodun, التیام نمودن ilté-aum numoodun, تسلیم شدن tusleem shoodun. *Necessary* or *proper to be obeyed* لازم الامتثال lauzimu'l'imtisaul, واجب الاتباع vajibu'l'ittibaa, لایق الانقیاد la-éku'l'inké-aud. *Commands necessary to be obeyed* فرماد واجب الامتثال furmauna vajibu'l'imtisaul, حکم لازم الانقیاد hookuma lauzimu'l'inké-aud. *Ordes obeyed by all the world* (*royal edicts*) فرمان جهان مطاع furmaun jehaun mutaa, عنوان عالم مطاع و فرمان واجب الاتباع unwauna aulum mutaa, wa furmaun vajibu'l'ittiba.

An OBJECT (*any thing seen* or *presented to the senses*) مظهر muzhur (plur. مظاهر muzauhur), مظهریت muzhuré-ut, منظر munzur (plur. مناظر munauzur), مضوع moozuwa, نصب nusb, موقر mawkir. *Any object which the mind has in view* قصد kusd, مقصود muksood, غرض ghuruz, خاطر خواه khautir khauh, مراد moraud, مدعی or مدعا mudaa.—*The enjoyment of any beloved object* مواصلت muwausulut, وصل wusl, وصلت wuslut.

To OBJECT رد کلام نمودن rud kulaum numoodun, عرضت کردن arzut kirdun, تعریض ساختن taareez saukhtun, اعراض کردن é-arauz kirdun, مخالف بودن mukhalif boodun. v. *to oppose*.

An objection رد کلام rudda kulaum, رد rudd, عرض arz, عرضت arzut, تعرض ta-arruz, تعریض taareez, اعراض é-arauz, عریض areez, تطرق tuturrik, مقابلت mukaubulut.

An objector رد کلام کننده rudda kulaum koonindeh, عرض نما arz numa, مخالفت اور mukhaulifut awur, تعرض ساز ta-arruz sauz.

An OBLATION عرض erz, تکلیف tukleef, اتحاف ithauf, ضحیت zuhé-ut, برخین burkheen, انعام inaam. v. *offering*, *sacrifice*.

OBLIGATION (*any thing by which a man is bound to some performance*) سربسته surbusteh, وجوب wujoob, قید keid, عهد ahd, عهدت ahdut, عهید aheed, فرض furz (plur. فراض furauz), فرضیت furzé-ut, ضمت zimmut. v. *debt*; also *obligatory writing*. — (*a favour*) منت minnut, انعام inaam (pl. انعم anum), نعمت namut, منعمت munamut, حسنت husnut, احسان ihsaun.

Obligatory بند ساز bund sauz, قید نما keid numa, بندوبسته کنا bundubusteh koona. *An obligatory writing* عهد نامه ahd nameh, تمسک tummusook (pl. تمسکات tummusookaut), دین تمسکی dein tummusooké, وثیقت wuseekut.

To oblige (*bind*, *compel*) قید کردن keid kirdun, بستن bustun, بند کردن bund kirdun, بندوبسته نمودن bundubusteh numoodun, عقد کردن akud kirdun, الزام نمودن ilzaum numoodun, وابسته ساختن wabusteh saukhtun, اقتضا کردن iktiza kirdun, لازم ساختن lauzim saukhtun, الجا کردن ilja kirdun. (*to confer favours*) منت ساختن minnut saukhtun, ممنون نمودن mumnoon numoodun, امتنان بخش کردن imtinaum bukhsh kirdun, انعام دادن inaam dadun, نعمت نمودن namut numoodun, احسان کردن ihsaun kirdun, عنایت ساختن ana-é-ut saukhtun, نواختن nuwaukhtun, خاطر نواز کردن khautir nuwauz kirdun. v. *to gratify*, *please*.

Obliged (*bound*) بسته busteh, بنده bundeh, بند و بسته bundubusteh, مقید muké-ud, ملتزم multuzum, فرسوده fursoodeh.—(*favoured*) ممنون mumnoon, منت دار minnut dar, احسان دیده ihsaun deedeh, امتنان پذیر imtinaun pizzeer, نعمت گیر namut geer, عنایت اخذ ana-é-ut akhz. — *To be obliged* (*to be bound*) بندوبسته شدن bundubusteh shoodun. (*to be favoured*) منت دار بودن minnut dar boodun.

An obligee (*one bound by an obligatory writing*) دین تمسکی بخش dein tummusooké bukhsh, عهدت نامه ده ahdut nameh duh. v. also *debtor*.

An obligor (*he who binds by an obligatory writing*) دین تمسکی پذیر dein tummusooké pizzeer,

عهدت نامه گير ahdut nameh geer, مداين mu-daï-én. v. alſo *creditor*.

Obliging (civil) نواز nuwauz, نوازش نما nu-wauziſh numa, نازك nauzik, لطيف luteef, لطفان lutfaun, لطيفت luteefut, ذو ادب zu adub, ادب و ازرم نما adub ou azrum numa, ملايم mula-ém, نرم دل nurm dil, ظريف zureef, ملاطف mulautif, خوش اينده khooſh a-éndeh, شيرينكار ſheereenkaur. v. *courteous, polite, kind.*

Obligingly بر وجه نواز bur wujha nuwauz, با نوازش ba nuwauziſh, لطيفانه luteefauneh, با ادب و ازرم ba adub ou azrum, ملايما mula-éman, با نزاكت ba nuzaukut, بطور خوش اينده betoora khooſh a-éndeh.

Obligingneſs نوازش nuwauziſh, مردمي mur-dumé, لطف lutf, ملايمت mula-émut, ازرم az-rum, ادب adub, ادب و ازرم adub ou azrum, نرم دلي nurm dilé, شيرين كاري ſheereenkauré, نزاكت nuzaukut, ظرافت zuraufut, لطافت lu-taufut. v. *civility, courteſy, complaiſance, politeneſs.*

OBLIQUE از اين تا ان كوشه uz ein ta aun kooſheh, نا راست na rauſt, ملتوي mul-tawé, غير عمود ghire-a amood, نا در خط مستقيم na dur khutta muſtukeem, معترض mu-etriz, معترضت mu-etrizut, نا بخط استوا na bekhutta iſtiwa, نا بخط عمود na bekhutta amood, غير نظام ghire-a nizaum. v. *crooked, indirect.* — *An oblique or ſide wind* نكبا nukba. *An oblique look* اغيل agheel. v. *ſquint.* — *Obliquely* نا عمودانه na amoo-dauneh, بر وجه نا رست bur wujha na rauſt, بطور نا مستقيم betoora na muſtukeem, نا مستقيما na muſtukeema, عرضنة iraznatan, غير استوانه ghire-a iſtiwauneh. v. *crookedly, indirectly.* — *Going obliquely* كجرو kujrou, عنود anood, جهنده ju-hindeh. *Wind blowing obliquely* نكب nukib.

Obliqueneſs, obliquity نا راستي na rauſté, تعمج ta-ammuj, پيچ peech, پيچش peechiſh, عوج awuj, لوا lawa, عدم عمودي aduma amoodé, عدم نظامي aduma nizaumé. v. *crookedneſs, in-directneſs.*

To OBLITERATE محو كردن muho kir-dun, درس ساختن durs ſaukhtun, لمق كردن lumuk kirdun, برسيدن buruſédun, عفو نمودن afoo numoodun, كحص كردن kuhis kirdun, حك ساختن hukk ſaukhtun, ستردن ſuturdun, طمس كردن tums kirdun, طسوم نمودن tuſoom numoodun, طلس كردن tuls kirdun, نسخ ساختن nuſikh ſaukhtun, ناسخ شدن nauſikh ſhoodun, ماحي بودن mauhé boodun, بطال ساختن buttaul ſaukhtun, منعدم كردن muna-dum kirdun, غبرا ساختن ghubra ſaukhtun. v. *to eraze.* — *To obliterate writing* خط بطلان ساختن khutt butlaun ſaukhtun, رقم كش كردن rukum kuſh kirdun, نوشته محو نمودن nuwiſhteh mu-hoo numoodun.

Obliterated برسيده buruſédeh, سترده ſuturdeh, مندرس mundurus, تعفي taafé, منسوخ mun-ſookh, مدروس mudroos, كواحص kuwauhus, منعدم munadum, منطمس muntuſum, غبرا ghu-bra, جادس jaudis, اعور awur, نا بديد na budeed.

Obliteration عفو afoo, عفا afa, اندرس andurus, درس durs, دروس duroos, طمس tums, طسوم tuſoom, محو muhoo, لمق lumik, كحص ku-his, كحوص kuhoos, تعفيت taafé-ut, رمج rumij, نسخ nuſikh.

OBLIVION فراموشي furaumooſhé, زهول zuhool, نسيان nuſé-aun, امه ameh, منسيت munſé-ut. *Conſigned to oblivion* فرامش furau-muſh, منبه mumbih, منسي munſé, ناسي nauſé.

Oblivious فرامشي ساز furaumuſhé ſauz, ناسي nauſé, نسيان nuſé-aun.

OBLONG درازچه dirauzcheh, مطر mutyrr, مصنبع muſunba, كفت kuffut. v. *long.* — *Oblongly* در طريق درازچه dur tureeka dirauzcheh, بر وجه مطر bur wujha mutyrr. — *Oblongneſs* درازچگي dirauzchugé, مطرى mutyrré.

OBLOQUY طعن taan, طنز tunz, زبان درازي zubaun dirauzé, طعنت taanut, شكايت ſhuka-é-ut, ملام mulaum, شتم ſhutum, بهتان buhtaun. v. *cenſure, reproach, diſgrace.*

OBNOXIOUS معروض maarooz, معرض mu-erruz, تعريض tareez. v. *liable, ſubject.* — *Ob-noxious to puniſhment* بتعذيب معروض betaazeeb maarooz, لام laum, بزهكار buzehkaur, بزهمند buzehmund, ذو جريمه zu jureemeh. v. *criminal.* — *Obnoxious to cenſure* بطعن معرض betaan mu-erruz, بطنز تعريض betunz taareez. *Rendering obnoxious* محرج muhrij.

Obnoxiouſneſs معروضي maaroozé, انقياد inké-aud. v. *ſubjection.* — *Obnoxiouſneſs to puniſhment* بزهكاري buzehkauré, بزهمندي buzehmundé, كناهكري gunauhguré, خطاكري khutaguré. v. *guilt.* — *Obnoxiouſly* معرضانه mu-erruzauneh, معروضا maaroozan, بروجه تعريض bur wujha taa-reez, در حال انقياد dur haula inké-aud.

OBSCENE فاحش fauhiſh, زشت zuſht, مردار murdaur, نا پاك na pauk, بي ادب bé adub, شوخ ſhookh, غنظيان ghunzé-aun, غذوان ghuz-waun (fem. غذوانت ghuzwaunut), باغز baughiz, كستاخ kuſtaukh, خنذيان khunzé-aun, بذي buzé, املغ amlugh, لاغيت laghé-ut, ملقعت mulkaat, ملوغت mulooghut, رفث rufs, حنفس

husnus, v. *immodest, impudent, offensive, disgusting.* —*Obscene discourse* فحشيات fuhshé-aut, عرابه arabeh, مهجرت muhjurut, مجالعت mujalaat, اهجار ihjaur. *An obscene woman* فاحشت fauhishut, ملقاع mulkaa, عورت ملقعت awruta mulkaat, زني ملوغت zunna mulooghut.

Obscenely فحشا fuhshan, با ترك ادب ba turuka adub, فاحشانه fauhishauneh, بلغ بلغ bilghu bilghu, بلغ ملغ bilghu milghu. *To speak obscenely* فحشيات گفتن fuhshé-aut guftun, زشت گوي كردن zisht gooi kirdun, افشادن afshaudun, افشاردن afshaurdun, مجالعت كردن mujaulaat kirdun, اهجار نمودن ihjaur numoodun.

Obscenity, obsceneness فحش fuhsh, فحشيات fuhshé-aut, شوخي shookhé, كستاخي kustaukhé, عدم ادب aduma adub, مرداري murdauré, زشتي zishté, بدا buda, دقرار dikraur, دقرارت dikraurut, دقرور dukroor, طهلال tumlaul, طهلول tumlool, طهليل tumleel, زرب zurub, قذع kuza. v. *lasciviousness.*

OBSCURATION كسافت kusaufut, تكسيف tukseef, ظلمت اندوز zulmut andooz.

Obscure ظلماني zulmauné, ظلم zulum, تاريك taureek, تار taur, تيز و تار teer ou taur, تيره teereh, خيره kheereh, بي روشنا bé roshuna, ظلام zulaum, انجام zulaum anjaum, كدرا kudra, نزند nuzshind, تير teer, متظلم mutuzullim, غبس ghubis, عباص or عماس amaus, مدجن mudjin. v. *dark, cloudy.*—(*abstruse, difficult to understand*) مغلق mughluk, مشكل mushkil, شكلا shukla شكل shukul, التباس iltibaus, مشتبه mushtubih. v. *ambiguous.*—(*mean, low*) حقير hukeer, خور khoor, مغمور mughmoor, خامل khaumil, فرناز furnauz. —(*not known*) نا معروف na maaroof, نا معلوم na maaloom, غير عرف ghire-a aruf, غميس ghumees.—(*being private*) تنها tunha, پنهان pinhaun, پوشيده pooshédeh.

To obscure (*darken*) ظلم كردن zulum kirdun, با ظلمت پوشيدن ba zulmut poshédun, تيره ساختن teereh saukhtun, تير و تار نمودن teer ou taur numoodun, تكسيف كردن tukseef kirdun, كسف ساختن kusf saukhtun.—(*to render abstruse*) مغلق كردن mughluk kirdun, مشكل ساختن mushkil saukhtun, مشتبه كردن mushtubeh kirdun.

Obscured ظلم ساخته zulm saukhteh, منكسف munkusuf, تيره ساخته teereh saukhteh, با ظلمت پوشيده ba zulmut poshédeh.

Obscurely (*not brightly*) نا روشنانه na roshunauneh, ظلمانه zulmauneh, تيرانه teerauneh, با تاريكي ba taureeké.—(*not distinctly*) نا مفصلانه na mufssilauneh, نا بينا na bei-unan, نا ظاهرانه na zauhirauneh, مشكلانه mushkilauneh, مغلقانه mughlukauneh.—(*privately*) بپنهاني bepinhauné, تنها tunha, سرا sirran, بر وجه تنها bur wujha tunha, بطور پوشيده betoora poshédeh.

Obscureness, obscurity ظلمت zulmut, تار taur, تير teer, تاريكي taureeké, تاري tauré, تيركي teerugé, سياهي sei-auhé, غبس ghubs, غبست ghubsut, غميس ghumees, كدر kudr, ظلما zulma, غملول ghumlool, دجيت dujé-ut. v. *darkness.*—(*darkness of meaning*) مشكل mushkil (plur. مشكلات mushkilaut), اشتباه ishtibauh, لبست lubsut, تردد turuddud, شبهت shubhut, شك shukk. v. *doubt, puzzle.*—(*privacy*) تنهايي tunhaï-é, حال تنها haula tunha, پنهاني pinhauné.

OBSEQUIES جماعت ميت juma-ata meit, كارسازي دفن kaursauzé dufun. v. *funeral.*

OBSEQUIOUS مطيع muté-a, طيع tei-é-a, منقاد minkaud, رام raum, ممتثل mumtusil, بنده فرمان bundeha furmaun, متابع mutauba, معتاد muktaud, مستقيد mustuké-ud, قيد kéiud, تطوع tutuwa, مواتات muwataut, متطوع mututuwa, اجند ujnud, طوع tuwa, دروب duroob, موتمر mootumur. v. *obedient, compliant.*

Obsequiously با اطاعت ba ita-at, منقادا munkaudan. قيدانه ké-udauneh. v. *obediently.*

Obsequiousness اطاعت itaaut, امتثال imtisaul, انقياد inké-aud, تبعيت tuba-é-ut, اتباع ittibaa. v. *obedience, compliance.*

OBSERVABLE مشهور mush-hoor, ظاهر zauhir, واجب الملاحظه vajibu'l'mulauhzeh. v. *remarkable.*— *Observably* مشهورانه mush-hoorauneh, ظاهرا zauhiran, بر وجه واجب الملاحظه bur wujha vajibu'l'mulauhzeh.

Observance (*respect*) رعايت ri-a-ï-ut, اطاعت ita-aut, التفات iltifaut, اعتبار é-atibaur, حرمت hurmut, اكرام ikraum, اعزاز é-azauz, اعظام é-azaum. v. *veneration, reverence: observation, obedience, attention.*

Observant (*respectful*) ذو التفات zu iltifaut, اعتبار نما é-atibaur numa, اهل رعايت ahla ri-aï-ut, حرمت اور hurmut awur.—(*attentive*) اگاه agauh, مشغول mushghool, نگر nuggur, متفكر mutufikkir, ذو بصيرت zu buseerut. v. *submissive.*

Observation نگاه nugauh, نگاهي nugauhé, نگاهداري nugauhdaré, نگاهباني nugauhbauné, نگاهداني nugauhdané, ملاحظه mulauhzeh, اگاهي agauhé, نگران nugguraun, نظران nuzuraun, ديدباني deedbauné, رعايت ri-aïut, صيانت séaunut, مراقبت muraukubut, مشاهده mushauhudeh, محافظه muhaufizeh, شوهيز shawheez, ترصد

turuſſud, بصيرت buſeerut. v. *remark.—Any place from which obſervation is made* ديده كاه deedeh gah, كمين كاه kumeen gah, مرصد murſud. *Obſervations of the ſtars* تنجم tunujjum, ارصاد arſaud. *A prediction from obſervations of the ſtars* نجم nujum.—*An obſervator* چوقول chookool, ضاغط zaughut. v. *obſerver.*

An obſervatory دور بين كاه door been gah, مرصد نجومى murſuda nujoomé.

To obſerve (*look attentively*) نكرستن nugguruſtun, نكاهي كردن nugauhé kirdun, نكاهيدن nugauhédun, نكاهبانى نمودن nugauhbauné numoodun, چشم داشتن chuſhum dauſhtun, منظور كردن munzoor kirdun, ملاحظه نمودن mulauhzeh numoodun, چشم و كوش بودن chuſhum ou gooſh boodun, بصر ساختن buſir ſaukhtun, ترسم كردن turuſſum kirdun, ترقب ساختن turukkub ſaukhtun, ترصد نمودن turuſſud numoodun, مراقب كردن muraukib kirdun, مراقبت ساختن muraukibut ſaukhtun. *To obſerve* or *pay attention to* رعايت بردن ri-aï-ut burdun, صيانت نمودن ſé-aunut numoodun, انديشيدن andeeſhédun, نظيرت دادن nuzeerut dadun, پنداشتن pundauſhtun, نكاه داشتن nugauh dauſhtun, بصيرت نمودن buſeerut numoodun, مشغول بودن muſhghool boodun. v. *to remark*; alſo *to obey, follow, reverence.—To obſerve a regimen* پرهيز داشتن purhaze dauſhtun. *To obſerve a faſt* روزه داشتن roozeh dauſhtun. *To obſerve religiouſly* or *attentively* با دقت رعايت بردن ba dikkut ri-aï-ut burdun, با اشتغال صيانت نمودن ba iſhtighaul ſé-aunut numoodun. *To obſerve with a malignant eye* چشم زدن chuſhum zudun, نظرت نمودن nuzrut numoodun, با نجو نظر كردن ba nujoo nuzr kirdun, تنجو ساختن tunjoo ſaukhtun. *To obſerve the ſtars* تنجم كردن tunujjum kirdun, نجوم نكرستن nujoom nugguruſtun, كوكب منظور ساختن koukub munzoor ſaukhtun. *To obſerve the ſtars with a teleſcope* با دور بيں تنجم كردن ba door been tunujjum kirdun. *To obſerve the flight of birds* عياف كردن a-é-auf kirdun, از طير فال كرفتن uz teer faul gooriftun.—*To obſerve a promiſe* وفا دار بودن wufa dar boodun, وفا داري داشتن wufa daré dauſhtun, وفا نمودن wufa numoodun, عهد وفا كردن ahda wufa kirdun, ايفا ساختن eifa ſaukhtun.

Obſerved منظور munzoor, ديده deedeh, ملحوظ mulhooz, نكرسته nugguruſteh, نكاهيده nugauhédeh, مرعى muraa, بصر شده buſir ſhoodeh.

An obſerver نكاهدار nugauhdar, نكاهبان nugauhban, نكاهدان nugauhdan, ديدهوان deedehwaun, ديد بان deedban, راعي raa-é, مراعي mura-é, ناظر nauzir, حارس hauris, حافظ hafiz, عين a-én, ضاغط zaughit, رقيب rukeeb, مراقب muraukib. v. *beholder.—An obſerver of engagements* وفادار wufadar, مرعى عهد و پيمان muraa ahd ou peimaun, ضيزن zeezun. *An obſerver of the ſtars* اهل هيت ahla hei-ut, ناظر نجوم nauzira nujoom, رصاد ruſſaud. v. *aſtronomer.*

Obſerving رعايت ساز ri-aïut ſauz, نظر nuzir, نظران nuziraun, نكاه nugauh, نكران nugguraun, بصر buſir, بين been.—*Obſerving time* وقت بينا wakt beena.—*Obſervingly* (*carefully*) با بصيرت ba buſeerut, با نكاه ba nugauh, احتياطانه ihté-atauneh, عقلانه akilauneh, با انتباه ba intibauh.

OBSOLETE بلا استعمال bila iſtamaul, مهمل muhmil, باطل bautil, بطال buttaul, معطل ma-attul, هامد haumud, عويص awees, عقمي ukmé.—*To render obſolete* ابطال كردن ibtaul kirdun.—*To grow obſolete* بطال كشتن buttaul guſhtun, مبطل شدن mubuttul ſhoodun, باطل بودن bautil boodun.—*An obſolete word* كلام مهمل kulauma muhmil, كلمت عويص kulumuta awees, سخن باطل ſukhuna bautil.—*Obſoleteneſs* باطلى bautilé, مبطلى mubutullé, ابطال ibtaul, بطالى buttaulé, هامدي haumudé.

An OBSTACLE مانع mauna, منع muna (pl. موانع muwauna), سد ſudd, تعرض ta-arruz, اعتراض é-atirauz, عرضت urzut, حد hudd, عدوا uduwa, پاي بند paï bund. v. *impediment.*

OBSTETRICATION علم توليد ylma tooleed, پيشياركي peiſhé-aurugé. v. *midwifery.—Obſtetrick* پيشياره منسوب peiſhé-aureh munſoob, لايق مولدت la-éka muwulludut.

OBSTINACY; *obſtinateneſs* عناد ynaud, كردنكشي gurdunkuſhé, ستيز ſiteez, ستيزه ſiteezeh, سركشى ſurkuſhé, مرود murood, بيشه beeſheh, خود سري khood ſuré, خود كامى khood kaumé, خود بيني kkood beené, خود رايى khood raï-é, شكامت ſhukaumut, عصيان yſé-aun, لج lujj, لجاج lujauj, متانت mutaunut. v. *ſtubbornneſs.*

Obſtinate معاند ma-anud, عناد ynaud, سركش ſurkuſh, ذو خود بيني zu khood beené, خود سر khood ſur, خود راي khood ra-é, كردنكش gurdunkuſh, ستيز ſiteez, ستيزه ſiteezeh, جانكش jaunkuſh, مريد mureed, متمرد mutumurrud, برمخيد burmukheed, تمرد tumurrud, لجوج lujooj, تيب teeb, شيطان ſheitaun, ژكاره zſhukaureh, مرادت muraudut, تفرد tufurrud, مرد murud. v. *ſtubborn.—An obſtinate man* ستيزكر ſiteezgur, خود سر khood ſur, اهل خود بيني ahla khood beené, خود راي khood ra-é, صاحب عناد

sahib ynaud, اهل سرکشي ahla surkushé. *To be obstinate* ستيزيدن siteezedun, عناد شدن ynaud shoodun, تمرد کشتن tumurrud gushtun, تمرد شدن tufurrud shoodun.

Obstinately با عناد ba ynaud, ستيزانه siteezauneh, بر وجه خود بين bur wujha khood been, بطور خود سر betoora khood sur, معاندانه maanudan, با سرکشي ba surkushé, تمردا tumurrudan, بر وجه ستيزگر bur wujha siteezgur.

Obstreperous. v. *clamorous, turbulent.*

To OBSTRUCT سد کردن sudd kirdun, انسداد نمودن insidaud numoodun, بسته کردن busteh kirdun, بنده ساختن bundeh saukhtun, بنديدن bundédun, منع کردن muna kirdun, مانع و معارض اوردن mauna ou ma-ariz awurdun, عروض ساختن arooz saukhtun, کظم کردن kuzim kirdun. v. *to hinder.*

Obstructed مسدود musdood, انسداد insidaud, منسد munussud, بسته busteh, بنده bundeh, منغم munughghum.

Obstruction سد sudd, منع muna, تعرض taarruz, مانع mauna, ممانعت mumaunaat, کظام kuzaum, کظم kuzim, سدت suddut, سداد sudaud. v. *impediment, obstacle.*—*An obstruction in the nose* سداد sudaud, سدت suddut, خشام khushaum. *An obstruction in the ear* صمم sumum. v. *deafness.*—*An obstruction in the liver* طباق tubauk.

An obstructor سد ساز sudd sauz, منع کننده muna koonindeh, عروض نما arooz numa.

Obstructive, obstructing سد ساز sudd sauz, منع کنا muna koona, مانع و معارض اور mauna ou ma-ariz awur, کظام نما kuzaum numa.

To OBTAIN اندوختن andokhtun, نايل کردن na-él kirdun, نيل ساختن neil saukhtun, انتفاع ساختن intifaa saukhtun, فراز اندوختن furauz andokhtun, حاصل کردن hausil kirdun, حصول پذيرفتن husool pizzeeruftun, ورزيدن wurzédun. v. *to acquire, gain.*—*To obtain what one desires* کام يافتن kaum é-aftun, کامبين شدن kaumbeen shoodun, کامراني داشتن kaumrauné daushtun, وصل کرفتن wusl gooriftun, وصال يافتن wusaul é-aftun, مراد پذيرفتن moraud pizzeeruftun, نايل شدن na-él shoodun, بر مراد بودن bur moraud boodun, مقصود داشتن muksood daushtun, حصول مرام شدن husoola muraum shoodun. *To obtain* (*come* or *continue in use*) در استعمال امدن dur istamaul aumudun, ايين کشتن aï-én gushtun, في الاسلوب بودن fi'l'usloob boodun, علي تاعدت شدن ala ka-édut shoodun. v. *to prevail, succeed.*

Obtainable ممکن نايل mumkina na-él, قابل اندوز kaubila andooz.

Obtained اندوخته andookhteh, فراز اندوخته furauz andokhteh, محصل muhussul, ورزيده wurzédeh.

An obtainer نايل ساز na-él sauz, اندوخش کير andookhish geer, حاصل پذير hausil pizzeer. *An obtainer of his wishes* کام ياب kaum é-aub, مراد دار moraud dar, صاحب کامراني sahib kaumrauné.

To obtrude, v. *to intrude, force.*

OBTUSE (*not acute nor pointed*) نا تيز na taze, کند kund, کليل kuleel, بي سر bé sur, غير سر و زلق ghiré-a sur ou zulk, کلول kulool. v. *blunt.*

Obtusely بر وجه نا تيز bur wujha na taze, کليلا kuleelan, کندانه kundauneh, بلا سر bila sur.

Obtuseness کندي kundé, عدم سر و زلق aduma sur ou zulk. v. *bluntness, stupidity.*

To OBVIATE استقبال کردن istikbaul kirdun, فا کرفتن fa gooriftun, مانع شدن mauna shoodun. v. *to prevent, meet.*—*to obviate an objection* رد کلام کردن rudda kulaum kirdun. v. *to refute.*

OBVIOUS (*clear*) اشکار ashikaur, ظاهر zauhir, بين bei-un, عيان a-é-aun, روشن roshun, مبين mubei-un. v. *evident.*—(*opposite, front to front*) مقابل mukaubil, دو چاره خور doo chaureh khore.

Obviously ظاهرانه zauhirauneh, بر وجه اشکاره bur wujha ashikaureh, با اظهار ba izhaur, پيدا peeda. v. *apparently, evidently.*

Obviousness تبيين tubei-én, بينت bei-unut, اظهار izhaur, روشنا roshuna.

OCCASION (*convenience*) فرصت fursut, دست يافت dost é-aft, محل muhull. v. *opportunity.*—(*cause*) سبب sibub, سببيت sibubé-ut, موجب moojib, تقريب tukreeb, سرکذشت surguzusht, سرانجام suranjaum, قضا kuza. v. *accident, incident.*—*Pressing occasion* لازمت lauzimut, لزوم luzoom, اقتضا iktiza, تقاضي tukauzé.—*Without occasion* بلا موجب bila moojib, بي تقريب bé reeb. *Seeking an occasion* فرصت جو fursut joo.

To occasion فرصت دادن fursut dadun, موجب شدن moojib shoodun, سبب بودن sibub boodun, تقريب دادن tukreeb dadun, سببيت اوردن sibubé-ut awurdun. v. *to cause, influence.*

Occasional (*casual*) امدانه aumudauneh, عارض auriz, اتفاقي ittifauké, ذو تقريب zu tukreeb, فرصت ياب fursut é-aub. v. *incidental.*—(*producing by accident*) از سرکذشت اور uz surguzusht awur, موجب عارض ده moojiba auriz duh, سبب اتفاقي نما sibuba ittifauké numa.—*Occasionally* عارضانه aurizauneh, اتفاقا ittifakan, با تقريب ba

tukreeb, با فرصت ba furſut, بطور امدانه betoora aumudauneh. — *An occaſioner* فرصت اور furſut awur, موجب ده moojib duh, سبب بخش ſibub bukhſh.

OCCECATION (*blinding*) كور ساز koor ſauz, بی نور كنا be noor koona.

OCCIDENTAL مغربي mughrubé, غربي ghurbé. v. *weſtern.*

OCCIPUT (*hind-head*) پس كردن puſa gurdun, كله kulleh, چكاد chukaud, اهيان ahé-aun, اهيان سر ahé-auna ſur, هيره heereh, نقاغ nukkaukh, مقذ mukizz. *Occipital* كلهرا منسوب kullehra munſoob, در پس كردن نهاده dur puſa gurdun nihaudeh.

OCCULT پوشيده poſhédeh, نهفته nuhufteh, نهان nihaun, نهانی nihauné, پنهان pinhaun, خافي khaufé, مستور muſtoor, مخفي mukhfé, مخبو mukhboo, مكتتم muktutim, تدفن tuduffun, مختفي mukhtufé, متابق mutaubik, تكهو tukummoo, مكنون muknoon, خبی or خبا khuba, باطن bautin, مكتن muktun, مكتمن muktumin, مستتر muſtutir, مختبی mukhtuba, مدغمر mudughmir, مدهمس muduhmus. v. *ſecret, unknown.*

Occultneſs نهفتكي nuhuftugé, اختفا ikhtifa, پنهاني pinhauné, خفيت khufé-ut, اخفا ikhfa, تستر tuſuttir, خبا khuba. v. *ſecretneſs.*

OCCUPANCY (*taking* or *holding poſſeſſion*) تصرف ستاني tuſurruf ſitauné, تطاول داري tutawul dauré, ضبط كيري zubt geeré.

An occupant, occupier تصرف كير tuſurruf geer, ضبط كير و دار zubt geer ou dar, ملك ستان و نشين melek ſitaun ou niſheen, مالك maulik. v. *poſſeſſor.*

Occupation (*employment*) كار kaur, كار و بار kaur ou baur, كاربار kaur baur, كارسازي kaur ſauzé, كاركذاري kaurguzauré, كاركون kaurkoon, پيشه peeſheh, مصلحت muſluhut, امر amr, عمل amul, معاملت ma-amlut, شغل ſhughl, كنش kooniſh, استادكي or اوستادكي uſtaudugé, استادي or اوستادي uſtaudé, استازي or اوستازي uſtauzé, اينده a-éndeh, حال haul, باب baub, ولا wula, سرور ſurwur, قصه kiſſeh. v. *buſineſs, trade:* alſo *occupancy.*

To occupy (*ſeize, poſſeſs*) كرفتن gooriftun, ضبط كير كردن zubt geer kirdun, قبض ساختن kubz ſaukhtun, اخذ كردن akhz kirdun, تسخير ساختن tuskheer ſaukhtun, تصرف ستاندن tuſurruf ſitaundun, تطاول كردن tutawul kirdun, كرفت نمودن goorift numoodun, مستولی كردن muſtoulé kirdun. v. *to take, keep, uſe.*—(*to keep another buſy*) مصلحت دادن muſluhut dadun, كارانيدن kauranédun, عمل كردانيدن amul kirdanédun. v. *to employ.*—(*to follow buſineſs*) مصلحت كذاردن muſluhut guzaurdun, كار كردن kaur kirdun, كردار ساختن kirdaur ſaukhtun, پيشه كار شدن peiſheh kaur ſhoodun, استادي كردن uſtaudé kirdun.

To OCCUR واقع شدن wauka ſhoodun, ظهور نمودن zuhoor numoodun, افتادن uftaudun, عنين شدن aneen ſhoodun, جاري بودن jauré boodun. v. *to happen.*—(*to occur to the mind*) در خاطر امدن dur khautir aumudun, ذكرت يافتن zikrut é-aftun, در ياد اوردن dur é-aud awurdun, بياد امدن bé-aud aumudun, بدل نموده شدن bedil numoodeh ſhoodun. *To occur* or *appear here and there* اينجا انجا ظهور نمودن einja aunja zuhoor numoodun, من هنا و هنا پيدا امدن min huna ou huna peeda aumudun, كاه كاه رونما كردن gah gah roonuma kirdun. v. alſo *to meet.*

An occurence سركذشت ſurguzuſht, سرانجام ſurranjaum, وقعت wukaat, افتادكی uftaudugé, موقع mooka, وقوع wukoo-a, اتفاق ittifauk, عارض auriz, قضا kuza, قضيت kuzé-ut, حدث hudis, حدثي hudſé, ماجرا maujura. v. *accident, event.*—*Occurrent,* v. *incidental.*

OCEAN بحر محيط buhra muheet, دريا محيط duré-a muheet, قاموس kaumoos, اقيانوس aké-aunoos, افسانوس ifsaunoos, عمان omaun, منقع munka. *The Indian ocean* بحر الهند buhru'l'hind, بحر الاخضر buhru'l'akhzur, بحر اخضر buhra akhzur. *The fathomleſs ocean* درياي بينهايت duré-a-é bé niha-é-ut. *An ocean of blood* درياي خون duré-a-é khoon. v. *ſea.*

OCELLATED (*reſembling the eye*) چشم مانند chuſhum manend.

An OCTAGON (*a building conſiſting of eight ſides and angles*) بنا هشت جناب دار bunna huſht junaub dar, مبنی هشت كنار نما mubné huſht kunaur numa, مثمن muſumman, تثمين tuſmeen.

Octangular, octagonal ذو هشت جنب zu huſht junib, هشت كناردار huſht kunaur dar, مثمن muſumman.

An OCTAVE ثامن ſaumin, ثامنت ſauminut, ثماني ſumauné, هشتم huſhtum.

OCTENNIAL (*every eight years*) هر هشت سال hur huſht ſaul, كل سنت ثمان kulla ſunnuta ſumanin. (*laſting eight years*) هشت سال دوام huſht ſaul dawm, سنت ثمان باقی ſunnuta ſumanin bauké.

OCTOBER ابان abaun, شعبان ſhaabaun, تشرين tuſhreen, تشرين الاول tuſhreenu'l'awwul,

OCTUPLE هشت تا husht ta. v. *eightfold.*

OCULAR (*belonging to the eye*) چشم پیوند chushum pivund, عینرا منسوب aïnra munsoob, بصررا متعلق busurra muta-allik, چشمی chushumé. (*knowing by the eye*) از چشم دانا uz chushum dauna, از عین شناس uz aïn shinaus, نگران nugguraun, مشاهد mushauhid, بین been. v. *seeing.* — *An ocular witness* شاهد shauhid, اهل شهود ahla shuhood. — *Ocularly* از بصر uz busr, از نگاه چشم uz nugauha chushum, مشاهدانه mushauhidaundeh, بملاحظت العین bemulauhzu-tu'l'aïn, از نگران uz nugguraun.

Occulate (*having eyes*) ذو چشم zu chushum, اهل عیون ahla aïoon, باصر bausir.

An oculist کحال kuhhaul.

ODD (*not even*) نا یکسان na eeksaun, یکانه eegauneh, یکه eekeh, تك tuk, فرد furd, طاق tauk, خسا khusa. *To make an odd number even* شفع کردن shufa kirdun, تلرا جفت نمودن tukra jift numoodun. *Odds or evens* تک جفت tuk jift, تاق یا جفت tauk ya jift, خسا زکا khusa zuka, تخسیت tukhsé-ut. *Odd* (*strange, uncommon*) بلا قاعدت bila ka-édut, فوق العادت fook u'l'aadut, غیر معتاد ghire-a mataud, مستغرب mustughrub, غریب ghureeb, مهمل muhmul, مهملت muhmulut, نادره naudireh, غیر مستعمل ghire-a mustaamil. v. *singular, extraordinary.* — (*fantastical*) متخیل mutukhei-ul, خودسر khoodsur, خودرای khoodra-é, هوادار hawadar. v. *whimsical:* also *unlucky.*

Oddly (*not evenly*) بر وجه یکه bur wujha eekeh, طاقا taukan, بر وجه نا یکسان bur wujha na eeksaun, بطور خسا betoora khusa, (*strangely*) غریبانه ghureebauneh, مستغربا mustughruban, مهملانه muhmilauneh, بر وجه فوق العادت bur wujha fouku'l'aadut, بلا قاعدت bila ka-édut.

Odds, oddness (*not evenness*) نا یکسانی na eeksauné, یکانگی eekaunugé, فردانیت furdané-ut, نا هواری na humwauré, وحدانیت wuhdauné-ut. *Oddness* (*uncommonness*) غریبی ghureebé, نادره naudireh. v. *singularity.* —— *Oddness of temper* خودسری khoodsuré, هواداری hawadauré. — *Odds* (*strife*) نا سازکاری na sauzkauré, ستیز siteez, جدال judaul, منازعت munauzaat, اختلاف ikhtilauf. v. *contention, dispute, quarrel.* — (*advantage, superiority*) غلبت ghulubut, استعلا istala, اعتلا é-atila, دست dost, ظفر zufr. (*difference*) امتیاز imtéauz, فصل fusl, تفریق tufreek. v. *distinction.*

An ODE غزل ghazal, سرواد surwaud.

ODIOUS (*abominable*) نا مقبول na mukbool, مکروه mukrooh, ملعون mula-oon, نا پسند na pussund, نا پسندیده na pussundédeh, غیر مرغوب ghire-a murghoob. v. *hateful, detestable.* — (*causing hate*) بد خواهی ساز bud khauhé sauz, بد خواه bud khauh, کین افروز keen afrooz, عداوت انکیز adawut angeez, کینه اور keeneh awur. v. *invidious.*

Odiously (*hatefully*) مکروهانه mukroohauneh, ملعونا mula-oonan, بر وجه نا پسند bur wujha na pussund. (*invidiously*) بطور بدخواه betoora budkhauh, حسودانه husoodauneh.

Odiousness (*hatefulness*) کره kirh, مکروهت mukroohut, نفرت nufrut, نفرین nufreen, اکراه ikrauh, غرش ghirsh, هر hurr, ویسه weeseh.

Odium (*invidiousness*) بد خواهی bud khauhé, بد فرجام bud furjaum, غرض افروزی ghuruz afroozé, کین توزی keen toozé, کینه اوری keeneh awuré, عداوت انکیزی adawut angeezé.

ODORIFEROUS, *odorous* عنبربار amberbar, خوب بوی khoob booï, عنبر بوی amber booï, عطرسا otarsa, مشک اسا mushk asa, ذو بخور zu bukhoor, خوب رائحت khoob ra-é-hut, بویا booïa, بویان booïaun, مسك بو musk boo, ذو شمیم zu shumeem, مسکین muskeen, دلاویز dilaweez, خوش بوی khoosh booï, معطر mu-attar, مشموم mushmoom, نفح nufih. v. *fragrant, perfumed.* — *Odoriferousness* رائحت ra-éhut, خوب بویی khoob booï-é, عطر ottar, نفحت nufhut, شمیم shumeem, اشتمام ishtimaum, فائحت fa-éhut. v. *fragrance.*

Odour (*scent, whether good or bad*) بخور bukhoor, بو boo, بوی booï, بخری bukhuré, رائحه ra-éheh, طیب tei-ub, طیبت tei-ubut, نشیت nushé-ut, نشوت nushwut, نشق nushuk, عرف arf, بنت bunnut, خنجیر khunjeer. v. *smell.* — *A good odour* رائحت طیبت ra-éhuta tubé-ut, شمیم shumeem, شمت shummut, خوب بویی khoob booï-é, نفح nufih, زاهری zauhuré, خمرت khumurut. v. *perfume, odoriferousness, fragrance.*

OECONOMICKS خانه داری khauneh daré.

Oecumenical, v. *general, universal.*

Oeilaid, v. *glance.* — *O'er,* v. *over.*

OESOPHAGUS نای کلو na-é guloo, سرخه surkheh, بلعم bulum, مری muré, مریی murei-é (plur. مرو muroo, امریت amré-ut), عضرط azurut, حوصله hawsuleh, ابو حشیشه abu husheesheh, زردمن zurdumin, حنجود hunjood, حنجر huhjur, برفدان burfdaun. v. *gullet, windpipe.*

OF از uz, ز zi, من min, فی fi, عن aan. — This little particle is expressed, in Persian and Arabick, in a variety of different ways. — *One of the kings* یکی از ملوك eeké uz mulook. *One*

of them كسي زان ميان kuffe zaun mei-aun. *On account of* براي bura-é, علي حسب ala husbi. v. *account*.—*None of them came to me* ما جاء ني من احد ma jaa nee min ahad. *In an assembly of jolly fellows* در سماع رندان dur sumaa rundaun. *Goolistan*.—*And they eat of the meats, and drank of the wines* وطعامها تناول فرمودند و شرابها نوشيدند wa ta-amha tunawul furmoodend, wa shuraubha noosheedend. *Tooté nameh*. — *In the company of such a self-sufficient fool* در صحبت چنين ابلهى خودراي dur suhbuta chuneen abluhé khudra-é. *Goolistan*.—*The revolutions of fortune* كردش كيتي gurdisha geeté. — *Of what colour?* كدام رنك kudaum runk? *Of a red colour* رنك سرخ runka surkh. *Of one colour or kind* يك كونه eek gooneh, يك رنك eek runk, يك رنكان eek rungaun, يك جنس eek jins, يكسان eeksaun. *Of middle stature* ميانه قد mei-auneh kudd. *The middle* or *court of a house* ميان سراي mei-auna sera. *The settlement of affairs* بندبست معامله bundubusteha ma-amleh. *He has reaped the fruit of it* از و بربست uz ou burbust. *Of that be careful* از و غايب مشو uz ou gha-éb meshoo. *The woman said, I am the good genius of the life of the king of Tabristan* عورت ظاهر كرد كه من صوات و تصوير عمر پادشاه طبرستان ام awrut zauhir kird, keh mun soorut ou tusweera amra padshaha Tabristan am. *Tooté nameh*. — *Who has the charge of the subahdary of Azimabad?* صوبهداري عظيم اباد بذمه كيست subahdaré azimabad bezimmeh keest? *It is in the management of the maharaja Shitabroy* باختيار مهاراجه شتابراي است bakhté-aura maharaja Shitabroy ast. — *Of one accord* يكجهد eek jihud. *Of the same rank* or *order* همسر humsur, همقدر humkudr, همدرجه humdurujeh. *Of an inferior rank* وضيع wuzé-a, نذالت nuzaulut.

OFF, or *far off* دور door, بعيد ba-éd. *Very far off* دورا دور doora door. *Not far off* نا دور na door, غير بعيد ghire-a ba-éd. v. *distant*; and under *far*. — *To cut off* وابريدن waburédun. — *To come off* (*escape*) خلاص شدن khulaus shoodun, رها يافتن ruha é-aftun, رستن rustun. *To come off well* عاقبت خير داشتن aukibuta kheir daushtun. *To come off ill* بي فروغ شدن bé furoogh shoodun. v. under *come*. — *To go off* (*as grief, a fever, rain, &c.*) وا شدن wa shoodun, انفصام نمودن ifsaum numoodun. v. *to cease*. — *To go* or *fly off* كريختن gureekhtun, از حضور دور رفتن uz huzoor door ruftun, وارفتن waruftun. v. *to depart, fly*.—*To go off* (*give up the ghost*) تسليم روح كردن tusleema rooh kirdun, مردن murdun, فيض كردن feiz kirdun. v. *to die*. — *To fall off* (*revolt*) طغيان كردن tughé-aun kirdun. (*to apostatize*) ارتداد ساختن irtidaud saukhtun. (*to decline gradually*) قدم بقدم اتلاف يافتن kud-dum bekuddum itlauf é-aftun. *To cut off* وابريدن waburédun. *To fall off when cut* قطع و افتان بودن kuta ou uftaun boodun. *To carry off* or *away* رفع كردن rufa kirdun, برداشتن burdaushtun, واكردن wakirdun. *To carry off* (*assassinate*) نيست كردانيدن neest kirdanédun قتل ساختن kutl saukhtun, كشتن kooshtun. v. *to murder*.—*To rack off* پرداختن purdaukhtun. *To put off* (*clothes, &c.*) برطرف نهادن burturruf nihaudun, نضو نمودن nuzoo numoodun. *To put* or *fob off* از حيله واپس انداختن uz heeleh wapus andaukhtun, از غدر دير واداشتن uz ghudr deir wadaushtun. *To drive off* واراندن waraundun. *The affair is off* or *at an end* امر وابريده است amr waburédeh ast. *Off hand* (*not studied*) قبلا kublan, من قبل min kubla, بي تامل bé ta-ammul, بلا انديشه bila andeesheh.

Off! (*interject.*) دور باش door baush! دور از ما door uz ma! هيه هيه heih heih! برد burd! برو برو beroo beroo! ده ده برو deh deh beroo!

OFFALS (*remains not eaten at table*) خور پاره khore paureh, خوردوات khorduwaut, خورده سماط khordeha sumaat, بزيم buzeem, خشار khushaur, خشارت khushaurut, كاردو kaurdoo. v. also *carrion, refuse*.

An OFFENCE گناه gunah, جريمه jureemeh, خطا khuta, عيب aïb, سهو suhoo, سقط sukut, زلت zullut, قباحت kubauhut. v. *crime, fault, transgression*. —(*an injury*) ظلم zulm, زيان zé-aun, تعدي ta-addé, ضرر zurur, ستم situm, دست درازي dost dirauzé, جفا jufa. (*displeasure given*) اضطراب سازي iztiraub sauzé, ازار اوري azaur awuré, رنج رساي runj rusauné. (*displeasure conceived*) اضطراب پذير iztiraub pizeer, ازار ياب azaur é-aub, جان ازار كير jaun azaur geer. v. *anger, offensiveness*. — *To take offence* ازار يافتن azaur é-aftun, غضب خوردن ghuzub khoredun, قهر كرفتن kuhr gooriftun. v. *to be angry*.

— *Offenceful*, v. *injurious*. — *Offenceless*, v. *guiltless*.

To OFFEND (*injure, make angry*) ازردن azurdun, ازرده كردن azurdeh kirdun, خاطر مانده ساختن khautir maundeh saukhtun, ازار دادن azaur dadun, اضطراب كردن iztiraub kirdun, غضب خشمناك ساختن khushminauk saukhtun, اغضاب كردن ighzaub kirdun, تغييظ ساختن tugheez saukhtun, قهر انكيختن kuhr angeekhtun, زيان كردن zé-aun kirdun, ظلم نمودن zulm numoodun, تعدي و اضرار ساختن ta-addé ou izraur saukhtun. v. *to provoke*.—(*to be criminal*)

گناه شدن ahla gunah ſhoodun, جريمناك بودن jureemnauk boodun, خلاف شرع حرکت کردن khilaufa ſhura hurukut kirdun, بر وجه حرام ساختن bur wujha haraum ſaukhtun. v. *to tranſgreſs, violate*; alſo *to attack.*

Offended بيحضور béhuzoor, آزرده azurdeh, رنجيده runjédeh, رميده و رنجيده rumédeh ou runjédeh, مضطرب muzturub, خاطر مانده khautir maundeh, استکراه دار iſtikrauh dar, شکسته خاطر ſhakuſteh khautir, متادي muta-addé. v. *diſguſted.* — *To be offended* قهر گرفتن kohr gooriftun, غضب خوردن ghuzub khoredun. v. *to be angry.*

An offender صاحب گناه ſahib goonah, اهل جريمه ahla jureemeh, خطاکر khutagur, مفسد muffid, فاسق fauſik, v. *criminal.*—(*one who injures*) صاحب مظلمت ſahib muzlumut, اهل تعدي ahla ta-addé, زيان کار zé-aun kaur, ضرر سازنده zurrur ſauzindeh, آزار رسان azaur ruſſaun.

Offenſive (*diſpleaſing*) آزار ساز azaur ſauz, اضطراب آور iztiraub awur, ظالم zaulim, قهر انگيز kohr angeez, رنج ده runj duh, جان آزار کنا jaun azaur koona, دل آزار dil azaur, دلخراش dilkhirauſh, مضر muzirr, نا پسند na puſſund, مستکروه muſtukrooh, مکوه mukrooh, نا خوش na khooſh, نا شيرين na ſheereen. v. *diſagreeable, injurious, miſchievous.* — (*aſſailant*) هجوم آور hujoom awur, حمله ساز humleh ſauz. *Offenſive weapons* آلت حرب aluta harb. *Arms offenſive and defenſive* آلات و سلاح ضرب و دفع alaut ou ſillauha zurb ou dufa. v. *arms, weapons.*

Offenſively (*injuriouſly, miſchievouſly*) بر وجه آزار رسان bur wujha azaur ruſſaun, بطور نا پسنديده betoora na puſſundédeh, مضرا muzirran, مکروهانه mukroohauneh, شرا ſharran, ظالمانه zaulimauneh. (*by way of attack*) بر وجه هجوم bur wujha hujoom, بطور حمله betoora humleh, بطريق خروش betureeka khurooſh.

Offenſiveneſs آزاري azauré, آزارش azauriſh, آزار azaur, خاطرماندگي khautirmaundugé, کره سازي kurh ſauzé, بيحضوري béhuzooré, رنج runj, رنجش runjiſh, رنجيش runjeeſh, رنجشِ خاطر runjiſha khautir, ضر zurr, زيان zé-aun, فناد funaud, آشفتگي aſhuftugé, پريشاني purraſhauné, نفرت nufrut.

To OFFER (*as a gift, &c.*) تقديم کردن tukdeem kirdun, برداشتن burdauſhtun, عرض نمودن arz numoodun, تکليف ساختن tukleef ſaukhtun, اهدا کردن ihda kirdun, هدايا کشيدن hudaïa kuſhédun, الهان کردن ilhaun kirdun, مناولت ساختن munaulut ſaukhtun, اعارت دادن é-aurut dadun, پيشکش نمودن peiſhkuſh numoodun, اتحاف ساختن it-hauf ſaukhtun. v. *to preſent.* — (*to make a propoſal*) مقدمت کردن mukuddumut kirdun, جواب نمودن javaub numoodun, مطلب کردن mutlub kirdun, تضيت ساختن kuzé-ut ſaukhtun. *To offer as a ſacrifice* فدا کردن fuda kirdun, قربان نمودن kurbaun numoodun, تقريب کردن tukreeb kirdun, ذبح ساختن zubih ſaukhtun. *To offer a price for* بيع شدن bé-a ſhoodun, مکس کردن mukis kirdun, اباعت ساختن iba-at ſaukhtun, مقاربت نمودن mukauribut numoodun, سوام کردن ſuwaum kirdun. v. *to bid for.* — *To offer* or *preſent itſelf* ظهور شدن zuhoor ſhoodun, اعراض کردن é-arauz kirdun, عروض ساختن arooz ſaukhtun, عنين شدن aneen ſhoodun. v. *to occur.*—*To offer* or *aim at* اجترا کردن ijtira kirdun, مقصود نمودن mukſood numoodun, قصد ساختن kuſd ſaukhtun, هوس نمودن hawus numoodun, سعي کردن ſa-é kirdun, تصميم ساختن tuſmeem ſaukhtun, نيت نمودن né-ut numoodun, مرار داشتن moraud dauſhtun. v. *to propoſe, attempt, endeavour.* — *To offer to ſale* مباع نمودن mubaa numoodun, مبيع کردن mubé-a kirdun, شور ساختن ſhoor ſaukhtun. *To offer proof* گواهي نمودن guwauhé numoodun, شهادت اظهار کردن ſhuhaudut izhaur kirdun, بينت آوردن bei-unut awurdun. *To offer any thing to eat* ايکال کردن a-ékaul kirdun, بخورد دادن bekhored dadun, طعمت نمودن taamut numoodun, موکل کردن mookil kirdun. *To offer preſents to one another* تهادي کردن tuhaudé kirdun, يک ديگررا اهدا ساختن eek deegurra ihda ſaukhtun. *To deſire one to offer* مستعرض کردن muſta-ariz kirdun.

An Offer (*any thing offered*) اقدام ikdaum, تقديم tukdeem, عرض arz, عرضه arzeh, اهدا ihda, تکليف tukleef, اتحاف it-hauf, ارمغان ermaghaun, هديت hudé-ut (pl. هدايا huda-é-a). v. *preſent, propoſal.*—(*a price bid*) بيع bé-a, مکس muks, تمکيس tumkees, سوام ſuwaum, مساومت muſaumut. v. *price.*—(*attempt*) اجترا ijtira, قصد kaſd, مقصود mukſood, سعي ſa-é, اجتهاد ijtihaud, اهتمام ihtimaum. v. *endeavour.*

Offered معروض maarooz, مهدي muhdé, متحف mut-huf, متقدم mutukuddum, برداشته burdauſhteh, بخشيده bukhſhedeh, داده dadeh. v. *preſented, given.* — *Offered up* (*dedicated, ſacrificed*) مقدس mukuddus, موقوف moukoof, مذبوح muzbooh.

An offerer اقدام کننده ikdaum koonindeh, تقديم سازنده tukdeem ſauzindeh, عرض بر arz

bur, تكليف نما tukleef numa, اهدا اور ihda awur. v. also *sacrificer*.

An offering (offertory) عرض arz, تكليف tukleef, اتحاف it-hauf, برخين burkheen. v. *gift*. —*An offering (sacrifice)* ذبح zubih, فدا fuda, تقريب tukreeb, قربان kurbaun, ضحيت zuhé-ut, بدنه budneh.

An OFFICE *(publick charge)* منصبداري munsubdaré, منصب munsub (pl. مناصب munausub), خدمت khydmut, گاه gah, جاه jauh, بار baur, پايه pa-éh, منزلت munzulut. v. also *business, agency*.—*A good office* احسان ihsaun, نعمت namut, منعمت munaamut, حسنت husnut, نفع nufa, نيكوكاري neekookauré, خير خواهي kheir khauhé. v. *benefit, favour, kindness*. — *An ill office* زيان zé-aun, بد خواهي bud khauhé, ضرر zurrur, مضلمت muzlumut. v. *injury*. — *An office (place where business is transacted)* كارخانه kaurkhauneh, عملخانه amulkhauneh, كارگاه kaurgah, دفترخانه duftur khauneh, دستگاه dostgah, دكان dukaun (pl. دكاكين dukakeen). v. *shop, workhouse*. —*To solicit an office* منصب طالب شدن munsub taulib shoodun, جاه حريص بودن jauh hurees boodun. *To confer an office* منصب تكليف كردن munsub tukleef kirdun, نامزاد نمودن naumzaud numoodun. *To resign an office* منصب فراغت نمودن munsub firaughut numoodun. *To remove from an office* منصب عزل كردن munsub azl kirdun, جاه معزول ساختن jauh maa-zool saukhtun, از پايه رفع و دفع كردن uz pa-éh rufa ou dufa kirdun, خلع نمودن khula numoodun.

An officer (one who holds a public office) منصبدار munsubdar, اهل منصب ahla munsub, عملدار amuldar, خدمتدار khydmutdar, كار فرما kaur furma, كارفرماي kaur furma-é, دفتر دار duftur daur, دفترخانه كاتبي duftur khauneh kautibé, دفتر اميني duftur ameené, امين ديوان ameena divaun, ضابط zaubut. v. *minister, magistrate*.—*A military officer* سپهدار جنگ sippahdaura jung, سردار surdaur, سردار جنگ surdaura jung, پيشاهنگ peishahunk, سالار salaur, سالارجنگ salaura jung. v. *general, commander, colonel, &c.* *The officer of a court, a tipstaff* الوصيل alwaseel, [hence the Spanish *Alguazil*] حواله hawauleh, سرهنگ sur hunk, محضر muhzur, عسس asis, شرطي shurté, جلواز jilwauz, توثور tousoor.

Officered (having officers) ذو سرداران zu surdaraun, سالارجنگ دار salaura jung dar.

Official (belonging to a public office) جاه منسوب jah munsoob, منصب پيوند munsub pivund, خدمت متعلق khydmut muta-allik.

To Officiate خدمت كردن khydmut kirdun, اهل منصب بودن ahla munsub boodun, عملدار شدن amuldar shoodun, ادا كردن ada kirdun. v. *to execute, discharge*. — *To officiate for another* كسيرا منصبدار شدن kussera munsubdar shoodun, بديگر خدمت ادا كردن bedeegur khydmut ada kirdun. v. *to perform*.

OFFICIOUS *(kind)* نوازي ساز nuwauzé sauz, نوازش نما nuwauzish numa, احسان بخش ihsaun bukhsh, خير خواهي نما kheir khauhé numa, نيكوكاري كنان neekookauré koonaun. v. *obliging*—*(importunely forward)* بي وقت و زمان كستاخي نما bé wakt ou zumaun kustaukhé numa, بي مناسبت ازار ده bé munausibut azaur duh, فضولي شو fuzoolé shoo. v. *impertinent*.

OFFSCOURING نفا nufa, نفات nufaut, نفيت nufé-ut, نفايت nufa-é-ut, نفاوت nufawut. v. *refuse*.

OFFSPRING نسل nusl (plur. انسال ansaul), منسل munsil, توالد tuwaulud, نسب nusub (pl. انساب ansaub), اصل asl (plur. اصول asool), زه zeh زواد zuwaud, زري zuré, زريت zuré-ut (pl. زريات zuré-aut), كفل kufl, نافلت naufilut. v. *progeny*; *propagation, production*.

To offuscate, &c. v. *to darken*.

OFT, *oft-times, often, oftentimes* بسيار بار bissé-aur bar, چند گاه chund gah, يكچندبار eekchundbaur, چند بار chund bar, دفعة dufatan, كرة kurratan, تارة بعد تارة tarratan baad tarratin, عرقاة arakatan, اونة awnatan, با دفعات ba dufaat, مرات كثيرت murauta kuseerut. *How often?* چند بار chund bar? *As often as* هرچند كه hur chund keh, هر بار hur bar, هربار كه hur bar keh, هر دم كه hur dum keh, هرگره hurgurreh, مهما muhma, مها mumha. *Not often* غبا ghybban, نا بسيار بار na bissé-aur bar. v. *seldom*.

To OGLE نظرباختن nuzr baukhtun, شيوه نمودن sheeweh numoodun, لالا ساختن lala saukhtun, رمز العين زدن rumzu'l'aïn zudun, شوخ چشم نمودن shookh chushum numoodun, لمح كردن lumh kirdun, الماح ساختن ilmauh saukhtun, دل نمودن dell numoodun, دلال كردن delaul kirdun.

An ogle نظربازي nuzrbauzé, شيوه sheeweh, رمز العين rumzu'l'aïn, لمح lumh, الماح ilmauh, دل dell, دلال delaul. *An ogler* نظر باز nuzr bauz, شيوه نما sheeweh numa, نظري nuzré, صاحب شوخ چشمي sahib shookh chushumé.

OH! واي wa-é, هاي ha-é, واويلا waweila, اهي a-eiha, ايها ei-ya, واها wauha, واه wauh, اهي auhé. v. *ah!*

OIL روغن rooghun, دهن duhn (pl. ادهان adhaun,) عسلق asluk, زيت zeit, سندن sinden. *The mother of oil* مهل muhl, ريم reem, حتفل hutful, دغو dughoo, دوغو dooghoo, درد durd, زيتان zeitaun. *Oil of olives* زيت zeit, سلط sult, سليط suleet, روغن زيت rooghuna zeit, دهن زيتون duhna zeitoon. v. *olive.*—*Lintseed oil* دهن بزر duhna buzr, روغن بزرك rooghuna buzruk. *Oil of sesamé (a kind of Indian corn)* روغن كنجد rooghuna kunjud, شيروغن sheerooghun, روغن شير rooghuna sheer, شيربخت sheerbukht, شراج shurauj, دهن سمسم duhna sumsum, حل hall. *Balsamick oil (oil of balm)* بلسان روغني balsaun rooghuné. *Oil of cinnamon* دهن نار پوست duhna naur poost. *Oil of myrrh* مايعت ma-é-aat. *Oil of roses* روغن كل rooghuna gul, دهن ورد duhna wurud. *Oil extracted from stones of fruit* نفط عجم nufuta ajim. *A quantity of oil* دهنت duhnut. *An oil bottle* مدهن mudhin (pl. مداهن mudauhin), روغن دان rooghun daun. *An oil mill or press* بزرخانه buzr khauneh, ملطاط multaut, چرخشت churkhusht, عنك ynk, دنك dink. *A fritter or any thing dressed in oil* روغن جوش rooghun joosh.

To oil با روغن اندودن ba rooghun andoodun, با دهن نسو كردن ba duhn nusoo kirdun, تطيع ساختن tumzé-a saukhtun, ترطيل كردن turteel kirdun, تمرغ ساختن tumurrugh saukhtun, صعصعت نمودن saasaat numoodun, متدهن كردن mutuduhhin kirdun.

Oiliness چوني روغني chooné rooghuné, صفت دهني sufuta duhné, ماهيت زيتي mauhé-uta zeité.

An oilman روغن فروش rooghun furoosh, بزرجي buzurjé, بقال bukkaul, زيات zé-aut, عصار assaur.

An oil-shop روغن خانه rooghun khauneh, دهن دوكاني duhn dookauné.

Oily زو روغن zu rooghun, چون روغن choon rooghun, زو صفت دهن zu suffuta duhn, ماهيت زيت دار mahé-uta zeit dar, جرب jurb. v. *smooth.*

Oiled مريغ mureegh, مدهنت mudhunut, با روغن اندوده ba rooghun andoodeh.

OINTMENT طيب tei-ub (plur. اطياب atéaub), دهن duhn (plur. ادهان adhaun), روغن rooghun, مرهم murhum, ملغم mulghum. v. *unguent.*

OLD *(aged)* پر سال pur saul, سالخورده saul khoredeh, سالخواه saulkhauh, سالدار sauldaur, زو پيري zu peeré, پير peer, بزاد buzaud, بزاد برامده buzaud buraumudeh, پزاد puzshaud, پزاد برامده puzshaud buraumudeh, روزديده roozdeedeh, نا جوان na juvaun, قيسري keisuré, تنسر kinsur, تنسري kinsuré, كهن kuhun, كهنه kuhneh, مسن musinn (fem. مسنت musinnut), عدمل udmul, عدمول udmool, قلحم kilhumm, كندواله kundwauleh, كهكم kuhkum, كهكر kuhkur, يغين eefeen (plur. يغن yufun), بادن baudin, دهري duhré, قحب kuhib, تسنه tusunneh, مضوض muzooz, كهام kuhaum, كهيم kuheem, شهبر shuhbur (fem. شهبرت shuhburut), مقصر muksir, فارض fauriz (fem. فارضت faurizut), لهم luhm (plur. لهوم luhoom), تشعم kushaam, زمزم zumzum, قيعم ké-aum. *Old (ancient, begun long ago)* قديم kudeem, قديمي kudeemé, عتيق ateek, عاتق autuk, دير deir, ديرينه deireeneh, سابق saubik, سنها sunha, پيشين peisheen, مقدم mukuddum, قدام kudaum, معتق maatuk, قدموس kadmoos, مستدام mustudaum, مستديم mustudeem, كهن kuhun, كهنه kuhneh, اول awwul, خنابس khunaubis. v. also *obsolete.*—*Old (not new or fresh)* نا نو na now, نا تازه na tauzeh, نا نورسته na nowrusteh, نا طري na turé, كهن kuhun, نا طريف na tureef.—*(worn or rotten)* بلا bula, شن shunn, شنت shunnut, ارمان armaun, متسنه mutusunneh, متسني mutusunné. *Any thing old and worn* قيدحور keidhoor. *An old or tattered garment* جامه كهنه jammeha kuhneh, سهول sumool. v. under *garment.*—*Old clothes* جاموار كهن jaumwaura kuhun. *Old age* شيوخيت shé-oukbé-ut, پيري peeré, كهنكي kuhnugé, پيريكين peerékeen, مالك maulik, زكا zuka, حطمت hutmut, خال هولا haula furtoot, هد hudd. *A green old age* خلد khulud. *Enjoying a green old age* مخلد mukhlid. *An old man* پير peer, پير زال peera zaul, زال zaul, بيراد beeraud, شيخ sheikh, شيخوخت sheikhookhut, سالديده sauldeedeh, سالخور saulkhore, سالخورده saulkhoredeh, پير فاني peera fauné, كهن پير kuhun peer, قيسري keisuré, نهبل nuhbul, پزاد puzshaud, هرم hurm, يغن eefun, فرتوت furtoot, تذكيت tuzké-ut, كنده kundeh, عشمت ashumut, بدن budun, دردبيس durdbees, نزند nuzshund, منودل munoodul, بجال bujaul, ريبال reebaul, عاتي auté, زر zur, زاد zaud, قلعم kulaam, دير پاي deir pa-é, زرمان zurmaun, رطل rutl, جف juff, كنكاله kunkauleh, سرناس surnaus, اسيف aseef, دردج durduj, علوف aloof, نهضل nuhzul. v. *decrepit man.*—*Old men* پيران peeraun, پيران سالديده peerauna sauldeedeh, شيوخ shei-ookh, شيخان sheikhaun, شيخت sheikhut, وجول wujool. *An old man of a hundred years* پير صد سال peera sud saul (plur. پيران صد سل peerauna sud

faul). *A wise old man* محکم muhukkum. *A little old man* شییخ shuï-eikh, شبیب shuï-eib. *An old man of authority* شیخ sheikh, نژند nuzsh-und, خواجه khojeh. *Like an old man* پیرانه pee-rauneh. *An old woman* پیرزن peerzun, پیره pee-reh, پیره زن peereh zun, شیخت sheikhut, زال zaul, پیره زال peereh zaul, شهپره shahpureh, نهبلت nuhbulut, دردبیس durdbees, کنده kundeh, عجوز ajooz, عجوزت ajoozut, هر شبت hur shubut, هر شفت hur shufut, دردج durduj, قحبت kuhbut, قلعم kulaam. *A hideous looking old woman* عجوز بد نما ajooza bud numa. *An old friend* یار کهن é-aura kuhun. *Old and young* پیر و جوان peer ou juvaun. *To grow old* پیرانه کشتن peerauneh gushtun. شیخ شدن sheikh shoodun, تشیخ کردن tushei-uk kirdun, کهنه شدن kuhneh shoodun, شیب کشتن sheeb gushtun, تذکیت بودن tuzké-ut boodun, تقوعس شدن tukoo-as shoodun. *One year old* یکساله eeksauleh. *An old horse* اسب عود asba a-ood. *An old ass* قلح kuluh. *An old bull* ثور لهم soora luhum. *An old ox* قراهب kurauhib. *An old sheep or she camel* هرط hurt (plur. هروط huroot, اهراط ahraut, هرط hirut). *An old camel* شتر عود shutra a-ood, ناب naub, هرمل hurmul, هیضل heizul, درعث duraas, درتع durta, هرط hurt, شارف shaurif, خدلب khudlib, بلعك bulaak. v. مخلخ. *Of old* سابقانه saubikauneh, قدیمانه kudeemauneh, از قیدم الایام uz kudeem-u'l'ei-aum, از قدیم uz kudeem, از زمان پیشین uz zumauna peisheen, مقدما mukuddiman, قبلا kublan, قدما kudman, در ما تقدم dur ma tu-kuddum.—*Old fashioned* بر ایین پیشین bur aï-é-na peisheen. — *Oldness* کهنکی kuhnugé, پیشنکی peishnugé, بلود bulood. v. *old age*, *antiquity*.

Oleaginous, *oleose*, v. *oily*, *unctuous*.

OLEANDER (*plant*) خرزهره khurzuhreh.

OLEASTER (*wild olive*) زیتون بیان zeitoo-na eebaun, عتم or اتم atum, ارجان arjaun, هرجان hurjaun.

OLFACTORY (*having the sense of smelling*) ذو قوت اشتمام zu kuwwuta ishtimaum, ذو قوت شامه zu kuwwuta shaumeh.

OLITORY (*belonging to a kitchen garden*) بوستان منسوب boostaun munsoob, بوستانی boostauné.

OLIVASTER اسمر asmur. v. *brown*, *tawny*.

An OLIVE زیت zeit, زیتون zeitoon. *An olive tree* زیتونت zeitoonut. *An olive garden* زیتونی zeitooné. *Meat dressed with olive oil* مزیت muzei-ut. v. under *oil*.

An OMLET عجت ujjut. v. *pancake*.

An OMEN فال faul (plur. فول fu-ul, انول afu-ul). *A good omen* اختر akhtur, اختر نیک akhtura neek, فال خجسته faala khojisteh, انتیال ifté-aul, ووا wuwa. *A bad omen* فال بد faula bud, داکس daukus, نحوست nuhoosut, است الکلبت istu'l'kulibut. *A bad omen from the flight of birds* طیر teir, طیرت teirut, طایر ta-ér, مرغوا murghawa. v. شوم تدم and کاس.—*With a good omen* تبرکانه tuburrukauneh, تبرکا و تیمنا tubur-rukan ou teemunan. *Happy omened* نیك اختر neek akhtur, فال خجسته khojisteh faul. *Ill omened* بد اختر bud akhtur, شر فال sharr faal, لوس laws, تطیر tutei-ur.

The OMENTUM (*cawl of the intestines*) جکر اکند jigur agund, باشامه baushaumeh.

To OMINATE فال کرفتن faal gooriftun. *To ominate happily* تفول کردن tufu-ul kirdun, متفایل ساختن mutufa-él saukhtun, فال خجسته اندیشیدن faula khojisteh andeeshédun, اختر نیك پذیرفتن akhtura neek pizzeeruftun. *To ominate badly* فال بد کرفتن faula bud gooriftun, تطیر کردن tutei-ur kirdun.

Ominous ذو فال بد zu faula bud, فال بد bud faul. v. *ill omened*, *portentous*, *inauspicious*: also *happy omened*.—*Ominously* (*with an ill omen*) بد فالانه bud faulauneh, لوسا lawsan.—(*with a good omen*) نیك اخترانه neek akhturauneh, با فال خجسته ba faula khojisteh. — *Ominousness* قوت فال ده kuwwuta faul duh.

OMISSION, *omittance* امهال imhaul, فوت fout, خطا khuta, غفلت ghuflut, مساهلت mu-sauhilut, نسی nusé, نسیان nusé-aun. v. *neglect*.

To omit غافل شدن ghaufil shoodun, فوت کردن fout kirdun, نسی ساختن nusé saukhtun, نسیان نمودن nusé-aun numoodun, دریغ کردن dureegh kirdun, خطا نمودن khuta numoodun. v. *to neglect*.

OMNIFARIOUS, *omnigenous* هرجنس hur jins.

OMNIFORM هر صورت hur soorut.

OMNIPOTENCE قدرت kudrut, قدرت مطلق kudruta mutluk, جبروت jubroot, ملکوت mulkoot. — *Omnipotent* قادر بی ریب خلاف kaudira bé reiba khilauf هر شی را قادر hur shei-éra kaudir, علی کل شی تدیر ala kulli shei-é kudeer, قهار kuhhaur, جبار jubbaur, مقیت mukeet, مطلق mutluk, توان tuvvan, دادکر daudgur, کرکار gurdikaur. v. GOD.

OMNIPRESENCE درهمه جایی dur hum-meh jaï-é, حیثیت heisé-ut. *Omnipresent* در هرجا dur hur ja, درهمه کاه dur hummeh gah.

OMNISCIENCE علام allaum, فهمه شناسي humeh shinausé.—*Omniscient, omniscious* عالم aulim, عالم الغيب و الشهاده aulimu'l'gheib wa'sh'-shuhaudeh, حكيم hukeem, عليم aleem.

ON بر bur, در dur, دربر dur bur, علي ala, فرا fura, ب bi, ل la. *On that day* در ان روز dur aun rooz. *On the contrary* علي طريق عكس القضيت ala tureeka aksi'l'kuzé-ut. *On account of* براي bura-é, علي حسب ala husbi. v. under *account.*—*On this* برين burein. *On that* بران buraun.—*On what business?* چه كار بود cheh kaur bood? براي چه كار bura-é cheh kaur? *On necessary business* جهت كارضروري jihuta kaura zurooré. *On what account?* چرا chura? لاي سبب li-ei-é sibub? *On this business* براي اين كار bura-é ein kaur. *What business do you go on?* بچه كارخواهد رفت becheh kaur khauhid ruft? *On the business of the durbar* براي كاردربار bera-é kaura durbar. *To be on foot* بر پاي بودن bur pa-é boodun. *To be on horseback* سوار شدن suvvaur shoodun.—*To go on (proceed)* پيش رفتن peish ruftun, استمرار نمودن istimraur numoodun.—(*to make an attack*) هجوم كردن hujoom kirdun, حمله ساختن humleh saukhtun, خروش نمودن khuroosh numoodun.—*To put on clothes* ملبس شدن mulubbus shoodun, الباس كردن ilbaus kirdun, پوشيده بودن poshédeh boodun. *To come on* (*advance*) پيش امدن peish aumudun.—(*to assault*) هجوم اوردن hujoom awurdun.—(*to thrive*) سود داشتن sood daushtun, بختيار گشتن bukhté-aur gushtun. *Come on!* اي بيا بيا é-é! bé-a bé-a!—*Go on!* برو برو berou berou!

ONCE يك بار eek baur, باره baureh, باري bauré, يك eek, يكدم eekdum, فرد نوبت furd noobut, يك نوبت eek noobut, يك مرتبه eek murtubeh, تار tar, تارة tarat, الوقعة alwakaat, عركة urkatan, فرد كره gurreh, يك كره eek gurreh, فرد furd gurreh, يكره eekruh, بيضة العقر beizutu'l'ukr, مرة marrat. *Once more* ديگرباز deegurbauz, تكرار tukraur. *Once or twice* يك دو كره eek doo gurreh. *At once* يكبارگي eekbaurugé, يكه eekeh, يكره eekruh, يكپاره eekpaureh, يك دفعة eek dufaat, الوقعة alwakaat, هبة hubbutin.—*Once* (*at a former time*) در پيش از اين dur wakta peisheen, وقت پيشين peish uz ein, قبل از اين kubl uz ein, مقدما mukudduma. v. *formerly.*

ONE يك eek, تك tuk, يكي eeké, يكه eekeh, يگانه eegauneh, احد ahad, واحد wauhid (fem. احدي ihda, وحدة wahidat, plur. وحدان wuhdaun, (واحدون wahidoon), فرد furd, فريد fureed, فضا fuzza. *One by one* يكي يكي eeké eeké, يك يك eek eek, يكايك eeka-eek, واحدا واحدا wahidan wahidan, فردا فردا furda furda. *From one to another* من يك الي يك min eek ila eek. *One another* يكديگر eekdeegur, يكدگر eekdigur. *One after another* پس از پس pus uz pus, واحد بعد واحد wahid baad wahid. *From one another* از يكديگر uz eekdeegur. *One for one, one opposed to another* يكايك eeka-eek. *In one another* در يكديگر dur eekdeegur. *One time* يكبار eekbaur, يكدم eekdum. v. *once.*—*One part* or *segment* يكپاره eekpaureh. *One atom* or *particle* يك ذره eek zurreh. *In one place* يكجا eekjau, در يكجا dur eekjau. *Of* or *with one accord* يكجهد eekjihud, يكدل eekdil, اتفاقا ittifakan. *By one rule,* also, *in one line* يكزده eekzudeh. *Of one hour's duration* يكساعت eeksaat. *One hour's conversation* صحبت يكساعت sohbuta eeksaat. *One year old* يكساله eeksauleh. *All one* يكسان eeksaun. *All of one kind* يكون eekoon, يكونه eekooneh. *All one appearance* يكروي eekrooï. *All one colour* يك رنگي eek runké, يك رنگان eek rungaun, يكگونه eekgooneh. *Under one head, in one body* يكسر eeksur, يكسره eeksureh. *One man* (*a certain person*) كسي kussé, فرد furd, يكنفر eeknufr, نفر nufr, يكي eeké. *One horseman* يكسوار eeksuvvaur, يكه سوار eekeh suvvaur. *One of the kings* يكي از ملوك eeké uz mulook. *One or two;* also *one or another* واحد و اثنين wahid ou asnein. *In one and the same place* في موضع واحد fi moozaa wahid. *One of them is fit for employment* يكي قابل روزكار است eeké kaubila roozigaur ast. *Every one* هر يكي hur eeké, هر فرد hur furd, هر احد hur ahad, كل واحد kulla wahidan. *At one glance, once* يكره eekruh. *With one voice* يكزبان eekzubaun. *To approve with one voice* يكزبان شدن eekzubaun shoodun. *To be* or *become one* يكيدن eekédun. *To come one by one* يكرسيدن eekrusédun. *One eyed* يك چشم eek chushum, يكچشم كور eek chushum koor. v. *eye.*

ONEIROCRITICAL (*interpretive of dreams*) تعبير رويا نما taabeera roo-é-a numa. *An oneirocritick* (*interpreter of dreams*) تعبير رويا كننده taabeera roo-é-a koonindeh.

To onerate, v. *to load.*—*Onerous,* v. *burdensome.*

ONE'S-SELF خود khood, نفس nufs. *Pleased with one's self* خود پسند khood pussund, خود بين khood been, خود پرست khood purust. *Master of one's-self* خود دار khood dar. *Boasting of one's-self* خود فروش khood furoosh. *To restrain one's self* نفس را ضبط كردن nufsra zubt kirdun. *To accommodate one's-self to the times* زمان را موافق ساختن zumaunra muwaufik saukhtun.

An ONION بصل busul, پیاز pé-auz, سعتنین saateen, کورنا koorana, فحا fuha. *A wild onion* پیاز دشتي pé-auza dushté, زیز zeez, زیزت zeezut, بصل الفار busulu'l'faur, بلبوس bulboos. *Wild onion vinegar* خل زیزي hulla zeezé.

ONLY (*single, one and no more*) یگانه eegauneh, فرد furd, فرید fureed, تك tuk, یکه eekeh, یکتا eekta, مفرد mufurrud, تنها tunha, وحد wahad. v. *alone.* —(*singly, simply, merely*) بس bus, وابس wabus, همان humaun, همین humeen, فقد fekud, کیت keet, خاصه khausseh, خاصة khassetan, انما innama.

An ONSET هجوم hujoom, حمله humleh, خروش khuroosh. v. *assault, attack.*—*To make an onset* هجوم اوردن hujoom awurdun, مقدم کردن mukdim kirdun. v. *to assault.*

ONWARD پیشتر peishtur, پیشین peisheen, تقدم tukuddum, تقدیم tukdeem, اقدام ikdaum, مقدم mukuddum. *To proceed onward* پیشتر رفتن peishtur ruftun, استدارج کردن istidrauj kirdun. v. *to advance, proceed.*

ONYCHA (*onyx-shell*) جزع juza.

An ONYX مهره سنك muhreh sunk, عقیق akeek, عقیق ظفاري akeeka zufauré, سلیماني suleemauné, جزع juza.

OOZE کدرت kudrut, طین teen, وحل wuhl, ثرغط surghut, ثرمط surmut, گل gil, گلکوي gilkoo-é. v. *mud.*

To ooze (*flow slowly*) رویدا جاري بودن roweidan jauré boodun, ریهیدن reehédun, ترشح شدن turushshuh shoodun, چکیدن chukédun, رشح نمودن rushuh numoodun.

Oozy پر کدرت pur kudrut, ذو وحل zu wuhl ردغت rudughut. v. *slimy.*

OPAQUE (*not transparent*) انبخ amubkh, نا کرش na kurish, نا جوهردار na jawhurdar, غیر شفاف ghire-a shufauf.

To OPEN, *ope* (*unlock, unclose*) کشادن kushaudun, باز کشادن baz kushaudun, کشودن kushoodun, کشاده کردن kushaudeh kirdun, کشا نمودن kusha numoodun, فتح ساختن futih saukhtun, واکردن wakirdun, فرازدن furauzudun, زهیدن zuhédun.—(*to disclose, explain, show*) اظهار کردن izhaur kirdun, اشکاره ساختن ashikaureh saukhtun, کشف نمودن kushf numoodun, کشف کردن kushf kirdun, اعلام دادن é-alaum dadun. v. *to discover, reveal.*—(*to divide, break, separate*) کشفتن kushuftun, فرج کردن furij kirdun, شکافتن shagauftun, شکستن shakustun, دو نیم زدن doo neem zudun. *To open the mouth* فتح دهان کردن futiha dihaun kirdun. —*To open the eyes* فتح چشم نمودن futiha chushum numoodun. *To open a door* فتح باب ساختن futiha baub saukhtun, فرج در کردن furija dur kirdun. *To open one's mind* (*to disclose a secret*) کشف راز کردن kushfa rauz kirdun, افشا نمودن ifza numoodun, اباحت کردن ibauhut kirdun. v. under *secret.*—*To open* or *begin a speech* فتح کلام دادن futiha kulaum dadun. *To open the heart* دل کشادن dil kushaudun, روي دل کشاده نمودن roo-é dil kushaudeh numoodun. *To cause to open* کشاپانیدن kusha-é-anédun.—(*to open* or *expand as a flower*) شکفتن shakuftun. v. *to blow, blossom.*

Open (*not closed*) کشاده kushaudeh, کشاده و باز kushaudeh ou bauz, باز کشاده bauz kushaudeh, فرازده furauzudeh, زهیده zuhédeh, کشوده kushoodeh, وا کرده wa kirdeh, مفتوح muftooh, مکشوف mukshoof, محلول muhlool, منشرح munshurij, بلوع buloo-a.—(*clear, shining*) روشن rooshun, باز bauz, نا تاریك na taureek, بی ابر bé abr, غیر صحبت ghire-a suhbut, نا تیره na teereh, کشاده kushaudeh, شعله زن shaaleh zun, تاب دار taub dar. v. *serene, bright.*—(*apparent, patent*) اشکاره ashikaureh, اظهار izhaur, کشاده kushaudeh, ظاهر zauhir, بین bé-un, نمایان numa-é-aun, شایع sha-é-a, هویدا huweida, باهر bauhir, باز bauz, واز wauz, مصارح musaurih, منصرح munsurih, معلق mo-alluk. v. *evident.*—(*not gloomy*) کشاده kushaudeh, تیره نا na teereh zumeer, ضمیر دماغ نا تیره na teereh dumaugh, غیر وحشان ghire-a wuhshaun.—(*not fortified*) بی سد bé sudd, غیر حصن ghire-a hussin, بی حصار bé hissaur.—(*not denied, restrained nor withheld; common to all*) نا واداشته na waushteh, غیر ممنوع ghire-a mumnuwa, باز نا داشته na baz daushteh, غیر محصر ghire-a muhsur, عمیم ameem.—*With open mouth* کشاده دهن kushaudeh dihun. *An open market* بازار کشاده bazaura kushaudeh. *Open handed* کشاده دست kushaudeh dost. v. *liberal.*—*Of an open countenance* کشاده روي kushaudeh roo-é. *Of an open temper* کشاده مشرب kushaudeh mushrub, مکشوف القلب mukshoofu'l'kulb. *Open or loose in the belly* کشوده شکم kushoodeh shikim. *In the open air* در کشادگي dur kushaudugé. *An open place* (*for exercises, &c.*) میدان meidaun. v. *gymnasium.*—*An apartment open to the front* سروا furwa.

Opened کشاده kushaudeh, باز کشاده bauz kushaudeh, مفتوح muftooh, واکرده wakirdeh. *Difficult to be opened* (*as a lock, &c.*) دیر کشاي deir kusha-é.

An opener کشا کننده kusha koonindeh,

كر futih gur, كشاينده kusha-éndeh, كشا kusha, دو نيم ساز doo neem sauz. v. also *interpreter*.

An opening كشاد kushaud, كشايش kusha-ésh, كشف kushf, فتح futih (plur. فتوح futooh), ثغر sughr, فرج furj, شكاف shagauf, شكافتكي shagauftugé, وا wa. v. *breach*, *orifice*.—(*an exordium*) ابتدا ibtida, مقدمت mukuddumut, سراغاز suraghauz, مبدا mubda, شروع shuruwa. v. *beginning*.—*Opening* (participle) كشان kushaun, كشاينده kusha-éndeh, وا كنان wa koonaun, باز كشان bauz kushaun.

Openly (*publickly*) در كشادكي dur kushaudugé, اشكاره ashikaureh, عيانا a-é-anan, جهرا juhran, ظاهرانه zahirauneh, علانية alané-atan, جهرة juhrutan, هويدا hoo-éda, مصارحتا musaurihutan, صراحة surauhutan, بواحا buwahan, بر وجه كشاده bur wujha kushaudeh, بطور اظهار betoora izhaur, كفة kuffutan. v. *plainly*, *evidently*.

Openness (*freedom from disguise*) كشاد kushaud, كشايش kusha-ésh, كشادكي kushaudugé, عدم صورت معامله aduma sooruta ma-amleh, خلوص khuloos, صداقت sudaukut, عدم خال و حيله aduma khaul ou heeleh. v. *candour*, *sincerity*.

To OPERATE كار كردن kaur kirdun, عمل ساختن amul saukhtun, معامله نمودن ma-amleh numoodun, كاريدن kauredun, كردن kirdun, ساختن saukhtun. v. *to effect*, *act*, *make*.

An operation كار kaur, دستكاري dostkauré, عمل amul, فعل faal, كردار kirdaur, كاركذاري kaurguzauré, كارسازي kaursauzé. v. *action*, *agency*, *influence*, *effect*.—*The operations of an army* احوال و روش لشكر ahwaul ou rouvisha lashkur, حركت عسكر kurukuta askur, امد شد و كارها سپه amud shud ou kaurha sippah.

Operative ذو قوت محركت zu kuwwuta muhrikut, كارساز kaursauz, دستكاري كنا dostkauré koona, عملكذار amulguzaur, سازنده sauzindeh, كنان koonaun.

An operator كار kaur, كاركذار kaur guzaur, كاركر kaurgur, كاركون kaurkoon, دستكار dostkaur, كار ران kaur raun, كاربند kaurbund, كاربا kaurba, كار افزول kaur efzhool, كر gur, عامل aumil, فاعل fa-él, كننده koonindeh, سازنده sauzindeh, پيشه كار peishehkaur, رنجبر runjbur. v. also *artificer*.

Operose (*full of trouble*) ذو زحمت zu zuhmut, رنج اور runj awur, دشوار dushwaur. v. *laborious*, *difficult*, *arduous*.

OPHTHALMICK (*relating to the eye*) چشم پيوند chushum pivund, عينرا منسوب ainra munsoob.

An OPIATE (*a medicine causing sleep*) شربت خواب كذاري ساز shurbut khaub guzauré sauz. معجون افيوني maajoona afé-ooné.—*Opiate* (*soporiferous*) خواب اور khaub awur, خوابنوشي ساز khaubnooshé sauz, غنوده كنان ghunoodeh koonaun.—*To opine*, v. *to think*, *hold an opinion*.

OPINIATIVE (*positive in an opinion*) خود بين khood been, خود سر khood sur, خود كام khood kaum, تفرد tufurrud, خود راي khood ra-é, مغرور mughroor. (*imaginary*) وهمي wuhmé, خيالي khé-aulé.—*An opiniative man* صاحب خودبيني sahib khoodbeené, خودبين khoodbeen, اهل خودكامي ahla khoodkaumé, خود سر khood sur, اهل مخالت ahla mukhaulit.

Opiniatre سركش surkush, عناد ynaud, ستيز siteez. v. *obstinate*.—*Opiniatrety*, v. *obstinacy*.

Opinion فكر fikr (pl. افكار afkaur), وهم wuhm (pl. وهوم wuhoom, اوهام awhaum), راي ra-é, ظن zunn (pl. ظنون zunoon), مظنت muzunnut, پندار pindaur, كمان gumaun, تدبير tudbeer, زعم zaam, انديشه andeesheh, قياس ké-aus, تخمين tukhmeen, خيل kheil, مخيلت mukhei-ulut, رامش raumish, راخ raukh, توقيع tooké-a, ربيت rubé-ut, رويت roo-é-ut, مريت muré-ut, رجم rujim, انكار angaur, انكارش angaurish, مانا mauna, واي wa-é, واخ waukh, هورت hoorut, تهمت tuhumut. v. *conjecture*, *suspicion*, *thought*, *idea*.—*A just opinion* فكر خوب fikra khoob, وهم حق wuhma hukk, صواب suwwaub, صوابديد suwaubdeed, راي صادق ra-é saudik. *An unjust opinion* فكر فاسد fikra fausid, سوء ظن soo-a zunn, بد كماني bud gumauné, مظنت فيالت muzunnuta fé-aulut, پندار تغيل pindaura tufei-ul. *To form an opinion* فكر كردن fikr kirdun, پنداشتن pindaushtun, پندار كرفتن pindaur gooriftun, تدبير ساختن tudbeer saukhtun, وهم كردن wuhm kirdun, كمان داشتن gumaun daushtun, در كمان بودن dur gumaun boodun, راي پذيرفتن ra-é pizzeeruftun, كمانيدن gumaunédun, انديشه كرفتن andeesheh gooriftun, انديشيدن andeeshedun.

Opinionative, v. *opiniative*. — *Opinionatively*, v. *obstinately*.—*Opinionativeness*, v. *obstinacy*.

OPIPAROUS نفيس nufees, v. *exquisite*.

OPITULATION ياري é-auré. v. *aid*.

OPIUM افيون afé-oon, ابيون abé-oon, ترياق 'tire-auk, زرياق ziré-auk, ذو الترياق zu'l'ire-auk.

OPOBALSANUM بلسان balsaun. v. *balm*.

Oppilation, &c. *obstruction*.

An OPPONENT صاحب مخالفت sahib mukhaulifut, اهل منازعت ahla munauzaat, معارض

mu-ariz. v. *antagoniſt, adverſary.* — *Opponents* مخالفت اصحاب aſ-hauba mukhaulifut, اهوال منازعت ahwaula munauzaat, منازعان munauzaun.

OPPORTUNE ذو وقت و زمان zu wakt ou zumaun, فرصت نما furſut numa, شايسته ſha-éſteh, لايق la-ék, مناسب munauſib, موافق mu-waufik. v. *convenient, ſeaſonable.*

Opportunely با وقت و زمان ba waukt ou zu-maun, زمانا zumauna, للوقت lilwakt, لوقته li-waktihi, بوقتها biwaktiha, لايقانه la-ékauneh, با مناسبت ba munauſibut, موافقا muwaufikan. v. *ſeaſonably.*

OPPORTUNITY فرصت furſut, دست يافت doſt é-aft, محل muhull, پيروز peerooz, وسع wuſa, نهزت nuhzut, نوبت noobut, سعت ſaat, وقت شايسته wakta ſha-éſteh, شايستكى ſha-éſtugé, سزاواري ſuzawauré, اين aï-un. v. *convenience.*—*To give an opportunity* فرصت دادن furſut dadun, محل نمودن muhull numoodun, پيروز بخشيدن pee-rooz bukhſhédun. *To find an opportunity* فرصت يافتن furſut é-aftun, دست يافت كرفتن doſt é-aft gooriftun, وقت يافتن wakt é-aftun, محل پذيرفتن muhull pizzeeruftun, پيروز كير شدن peerooz geer ſhoodun, فرصت شمردن furſut ſhu-murdun.

To OPPOSE مخالفت نمودن mukhaulifut numoodun, مخالف شدن mukhaulif ſhoodun, مقاومت كردن mukawumut kirdun, مقاوم بودن mukawim boodun, معارضت ساختن ma-arizut ſaukhtun, مانع كردن mauna kirdun, اعتراض ساختن é-atirauz ſaukhtun, تعرض نمودن ta-arruz numoodun, تردد كردن turuddud kir-dun, روي نمودن rooï-numoodun. v. *to reſiſt.*— (*to put one in oppoſition to another*) بروي يكديكر اوردن beroo-é eekdeegur awurdun, يك ديكررا در مقابلت نهادن eek deegurra dur mukaubilut nihaudun, رو بارو نمودن roo baroo numoodun. (*to place as an obſtacle*) منع نصب كردن muna nuſb kirdun, سد نشاندن ſudd niſhaundun, مانع نهادن mauna nihaudun. (*to place in front*) در پيشاني نشان كردن dur peiſhauné niſhaun kirdun, در پيشكاه نمودن dur peiſhgah numoodun, بمقدمت وضع ساختن bemukud-dumut wuza ſaukhtun. (*to meet in oppoſition*) دو چار خوردن doo chaur khoredun, روبرو مصادف كردن rooberoo muſaudif kirdun, بروي يكديكر امدن beroo-é eekdeegur aumudun, تعادي كردن ta-addé kirdun.

An oppoſer, v. *opponent.*

Oppoſite (*facing each other*) رو با رو roo ba roo, روبرو roo beroo, مقابل mukaubil, ذو مقابلت zu

mukaubilut, نظير nuzeer, دربدر durbedur, برابر buraubur, موازي muwauzé, تناظر tunauzir, تناحر tunauhir, عكس akus, معكوس maakoos, برعكس burakus, حذا hyza, متقابل mutu-kaubil, وجاه wujauh, امم amum. (*adverſe, re-pugnant*) مخالف mukhaulif, مترددد muturud-dud, نا همتا na humta, خلاف khilauf, مغاير mugha-ér, ضد zydd, مناقض munaukiz, ناسازكار na ſauzkaur, متقاوم mutukawum, متعارض mu-ta-arruz, متنافي mutunaufé, نا شايسته na ſha-éſteh, مخاصم mukhauſim. v. *contrary.*— *Oppoſite to the wind* سفالت ſufaulit. *Oppoſite to any thing* نظير الشي nuzeeru'ſh'ſhei-é.

Oppoſitely (*facingly*) مقابلانه mukaubilauneh, بر وجه رو با رو bur wujha roo ba roo, تناظرانه tunauzirauneh, تناحرا tunauhiran, بطور برابر be-toora buraubur, در مقابلت dur mukaubilut. (*adverſely*) مخالفانه mukhaulifauneh, بر وجه متردد bur wujha muturuddud, خلافانه khilau-fauneh, بطور نا همتا betoora na humta, مناقضا munaukizan.

Oppoſition, oppoſiteneſs (*of ſituation*) مقابلت mu-kaubilut, مواجهت muwaujihut, تناظري tunau-ziré, برابري buraubüré, دربدري durbeduré, رو بروبيها roo berooï-é. *Oppoſition* (*contrariety*) مخالفت mukhaulifut, خلاف khilauf, تردد turuddud, تعرض ta-arruz, اعتراض é-atirauz, معارضت ma-arizut, تعارض ta-arriz, مانع mau-na, منع muna, اختلاف ikhtilauf, مقاومت mu-kawumut, مطاردت mutauridut, معاندت ma-anudut, مبارات mumaraut, تطرق tuturruk, زجر zujr. v. *reſiſtance, impediment.* — *Without oppoſition* بلا تردد bila turuddud, بي مخالفت bé mu-khaulifut, غير تعرض ghire-a ta-arruz.

To OPPRESS ظلم كردن zulm kirdun, قهر ساختن kuhr ſaukhtun, تعدي نمودن ta-addé numoodun, جور ساختن jour ſaukhtun, تهور كردن tuhawwur kirdun, برباد دادن burbaud dadun, مقهور نمودن muk-hoor numoodun, تعجيز كردن taajeez kirdun, ازيت ساختن aze-ut ſaukhtun. v. *to cruſh, overpower, ſubdue.*

Oppreſſed مظلوم muzloom, مقهور muk-hoor, پايمال pa-émaul, ستم ديده ſitum deedeh, مفلوك muflook, فلك زده fuluk zuddeh, فروماند fu-roomaundeh, برباد داده burbaud dadeh.

Oppreſſion ظلم zulm, قهر kuhr, تعدي ta-addé, جور jour, ستم ſitum, پايمالي pa-é-maulé, تهور tuhawwur, ازيت azé-ut, مضايقت muza-ékut, ظلامت zulaumut, مظلمت muzlumut, تغلب tughullub, ضيم zeem (plur. ضيوم zé-oom), جبر jubr, غدر ghudr, پرتك purtuk, غضب ghuzub,

از aza, ازي azé, ازات azaat. v. *cruelty, inju-*
ry, hardship, calamity, misery.—Oppression of spirits
دلتنکي diltunké, تنكدلي tunkdilé, دلبستكي
dilbustugé, خاطر ماندكي khautir maundugé,
دلكيري dilgeeré, سودا sowda, غم ghum, درد
durd, الم alum. v. *melancholy.*

Oppressive ظلم نما zulm numa, قاهر kauhir,
قهر اور kuhr awur, تعدي ساز ta-addé sauz, ستم
بر situm bur, ظلوم zuloom, ظليم zuleem, ظلام
zulaum, پايمالي كنان pa-émaulé koonaun. v.
cruel, tyrannical, inhuman.

An oppressor تعدي اهل ahla ta-addé, ظالم
zaulim (pl. ظلمت zulmut), جبار jubbaur, ستمكار
situmkaur, قهار kuhhaur, اجابر jaubir, خونريز
khoonreez, فرعون fira-oon. v. *tyrant.—Oppressors*
جورت jourut.

OPPROBRIOUS ملامت پيما mulaumut pei-
ma, دشنام زن dushnaum zun, عيب انداز a-éb
andauz, معيوب mai-oob, بهتان كو buhtaungoo,
رسواي ساز ruswa-é sauz, فضيحت پاش fuzee-
hut paush, طعن كستر ta-an kustur, طنز نما
tunz numa. v. *reproachful, scurrilous.* — *Opprobri-*
ously با ملامت ba mulaumut, با طنز ba tunz, با
بهتان ba buhtaun. *Opprobrium, opprobriousness*
دشنام dushnaum, بهتان buhtaun, ملامت mu-
laumut, ملام mulaum, طعن taan, طنز tunz,
عيب a-éb, فضيحت fuzeehut, رسوايي ruswaï-é,
پيغار peighaur, پيغاره peighaureh, ناموس nau-
moos, ننك nunk, عار aur. v. *reproach, scurrility.*

To oppugn, v. *to oppose, attack, resist.*

OPTATIVE مراد نما moraud numa, ارزومند
arzoomund, خواه khauh, طلب tylb.

OPTICAL, *optick* (*relating to vision*) متراي
mutura-é, بينش منسوب beenish munsoob, قوت
باصرت پيوند kuwwuta baufirut pivund, بصر
متعلق busr muta-alluk.

An optick (*instrument of sight*) دوربين door been.
v. *eye.—The science of opticks* علم بصر ylma busr.
The power of opticks قوت باصرت kuwwuta baufirut.
An optician صاحب علم بصر sahib ylma busr,
اهل قوت باصرت ahla kuwwuta baufirut, دور
بين سازنده door been sauzindeh.

OPTION اختيار ikhté-aur, خيار khé-aur,
تخيير tukhei-ér, كزين guzeen, انتخاب inti-
khaub. v. *choice.*

OPULENCE غنا ghuna, غنيمت ghuneemut,
روزي roozé, مال maul, كثرت المال kufrutu'l'maul,
توانكري tuvvangué, دولت dowlut, فراخدستي
firaukh dosté, فجر fujur, ميسرت meisurut, حسب
husub, اموال amwaul, خرفج khurfuj, خرفاج
khurfauj, خرفيج khurfeej, سامان samaun, كره

kurreh, وفر wufr, ملا mula, نوا nuwa, وجد
wujd, نصرت nuzrut, سرغوت surghoot, ثرا sura,
ثروت suroot, كثرت kusrut, وشا washa, يسر
eesur, يسار eesaur, يسارت eesaurut, اتعاس ika-
as, خير kheir. v. *wealth, riches.*

Opulent مالدار mauldar, غني ghuné, توانكر
tuvvangur, ذو دولت zu dowlut, فراخدست fi-
raukkdost, برومند biroomund, نيرومند neeroo-
mund, فراوان firawaun, فراخ firaukh, وافر waufir,
وسط wusut, وسع wusa, وجد wujud, ثري suré.
v. *rich.* — *An opulent man* صاحب مالداري sahib
mauldaré, اهل غنا ahla ghuna, صاحب دولت
sahib dowlut, مالدار mauldar.—*Opulently* بروجه
مالدار bur wujha mauldar, با دولت ba dowlut,
بطور توانكر betoora tuvvangur, با غنيمت ba ghu-
neemut با فراخدستي ba firaukhdosté. v. *splendidly.*

OR [P] يا ya, يا خود ya khood, [A] او aw, ايما
eima. v. *either*; also *gold.*

An ORACLE (*the word of God*) خطاب الهي
khutauba ilahé, خطاب رحماني khutauba ruh-
mauné, كلام رباني kulauma rabbauné, سخن
خداي sukhuna khoda-é, ايت a-é-ut (pl. ايات a-é-
aut), ايت كريمت a-é-uta kureemut, سخن حق
تباري و تعالى sukhna hukk tubaura ou ta-ala,
نص nuss, نص كريمت nussa kureemut, فرمان
furmaun, قدر kudr, خطاب ايزد khitauba eizud.
A pagan oracle سخن بتها sukhna but-ha, خطاب
اصنام khitauba asnaum, كلام شيطان از افواه اصنام
kulauma sheitaun uz afwauha asnaum. v. also *wise*
man.—To deliver oracles خطاب الهي دادن khu-
tauba ilahé dadun, ايات كفتن a-é-aut guftun,
ايت كريمت نمودن a-é-uta kureemut numoodun.
To deliver a false oracle كلام شيطان از افواه اصنام
نمودن kulauma sheitaun uz afwauha asnaum nu-
moodun.—*Oracular, oraculous* ايت كو a-é-ut goo,
نص مانند nuss manend.—*Oraculously* بروجه ايت
كو bur wujha a-é-ut goo.

ORAGE (*herb*) سرمه surmeh, سرمج surmuj.

ORAISON نماز numauz. v. *prayer.*

ORAL كفته gufteh, نا نوشته na nuwishteh,
غير مكتوب ghire-a muktoob. *Orally* بر وجه
كفته نا نوشته bur wujha gufteh na nuwishteh.

An ORANGE نارنج naurunj, نارنك naurunk,
ترنج turunj, اترنج utrunj, اترج utruj, ترج tu-
rujj, بارنك baurunk, وارنك waurunk, شمسه
shumseh. *A delicious and odoriferous orange* نارنج
دلاويز و ترنج عطر اميز naurunj dilaweez wa tu-
runj otar ameez. *Orange-coloured* نارنجي nau-
runjé, ترنجي turunjé.—*An orangery,* نارنجستان
naurunjistan, ترنجزار turunjzaur. *A seller of oranges*
نارنج فروش naurunj furoosh.

An ORATION سخن sukhn, منطق muntik, نثر nusr, گفت guft, گفتار guftaur, خطاب khutaub, خطبه khotbeh, کلام kulaum, کلمت kulimut, نفس nufus. *To make an oration* سخن گفتن sukhun guftun, سخن پرداز کردن sukhun purdauz kirdun, سخن راندن sukhun raundun, نثر کردن nusr kirdun, در نثار بودن durr nisaur boodun. *To begin an oration* فتح سخن کردن futiha sukhun kirdun. — *A funeral oration* ندب nudib, مندبت mudbut, مرثات mursaut, مرثیت mursé-ut. *To make a funeral oration* مرثیت گفتن mursé-ut guftun. *Celebrated in a funeral oration* مندوب mundoob.

Oratorical علم کلام منسوب ylma kulaum munsoob, سخن رانی پیوند sukhun rauné pivund, اکثار iksaur. v. *eloquent*. — *Oratorically* بر وجه سخن پردازی bur wujha sukhun purdauzé, بلیغانه buleeghauneh. v. *rhetorically*.

An orator سخن پرداز سخن ران sukhun raun sukhun purdauz, سخن گذار sukhun guzaur, سخن گو sukhun goo, سخن ور sukhun wur, سخن سرا sukhun sura, سخن ارا sukhun ara, سخن دان sukhun daun, سخن شناس sukhun shinaus, سخن ساز sukhn sauz, اهل کلام ahl kulaum, صاحب علم کلام sahib ylma kulaum, میر کلام meera kulaum, نثر گوی nusr gooï, کلام پیما kulaum peema, سلاق sullauk, گوینده goo-éndeh, رسول منتظم الکلام rusoola muntuzum u'l'kulaum, اهل زبان و گفت ahla zubaun ou guft, ابن کوال ibnu kuwwaul, سور اهلی soor ahlé, پلوس puloos, بلوس buloos, ایلچی eilché, مشج musij. v. بلیغ --*A female orator* زنی سخن ران zunné sukhun raun, شدقا shudka pl. شدق shuduk.

Oratory علم کلام سخن رانی sukhun rauné, ylma kulaum, علم خطابت ylma khutaubut, بلاغت bulaughut. v. *eloquence*, *rhetoric*.—(*a private chapel*) نمازگاه numauzgah, خلوتخانه khulwutkhauneh, پادام padaum. v. *chapel*.

An ORB چرخ churkh, دایر da-ér, دایره daéreh, دور dawr (plur. ادوار adwaur), جرم jirm, کره kuruh, حلقت hulkut. v. *sphere* ; also *circle*, *wheel*.—*The celestial orb* چرخ فلک churkh, churkha fuluk, کره سما kuruha suma, فلک fuluk (pl. افلاک aflauk), گردون gurdoon, سپهر sip-hur, کرزبان kurzubaun, اسمان asmaun. v. *heaven*, *universe*. — *The orb of the moon* جرم قمر jurma kumr, چنگال chungaul. *The sun's orb* جرم شمس jurma shems, چنگال chungaul. *The regular motion of the heavenly orbs* اسمان راست گردش asmauna raust gurdush.

Orbed, *orbicular* ذو شکل دایرت zu shukla daérut, دایر da-ér, دوار duwaur, گرداگرد gurdagurd. v. *circular*, *round*, *spherical*.—*Orbicularly* بر وجه دوار bur wujha duwaur, دردواری dur duwauré. v. *circularly*. — *Orbicularness* دواری duwauré. v. *roundness*.

An orbit دایره da-éreh, دار da-ér, دور dawr, دوران dawraun, گردش gurdish, دور گردون dawra gurdoon.

An ORCHARD باغی baughé, باغچه baughcheh, دوحت doohut.

An ORCHESTRE سازنده و خواننده گاه sauzendeh ou khaunendeh gah.

To ORDAIN (*appoint*) تعیین کردن taï-én kirdun, نامزاد ساختن namzaud saukhtun. (*to decree*) فرمان گذار کردن furmaun guzaur kirdun, حکم نمودن hookum numoodun. (*to establish*, *institute*) مقرر کردن mukurrur kirdun, وضع ساختن wuza saukhtun. (*to appoint to an office*) منصب تکلیف کردن munsub tukleef kirdun.

Ordained (*appointed*) نامزاد naumzaud, منصوب munsoob, مصمم musummum, معین mu-aï-un, متعین mutaï-un. v. *established*, *ordered*.

An ordainer تعیین کننده taï-én koonindeh, نامزاد ساز naumzaud sauz, فرمان گذار furmaun guzaur, مقرر سازنده mukurrur sauzindeh.

ORDER (*method*, *regular disposition*) ترتیب turteeb, تدبیر tudbeer, نظام nizaum, نظم nuzm, انتظام intizaum, سلک silk, مسلک mufluk, اندام andaum, صف سازکاری suf sauzkauré, صف suf, سانگیر saungeer, بچم buchum, رده rudeh. *My affairs are in excellent order* کار بچم گرفت kaur buchum goorift. — *Order* (*rule*, *regulation*) طریق tureek, اصول asool, اسلوب asloob, رسم rusm, قانون kaunoon, قاعدت ka-édut, پیشنهاد peishnihaud. (*mandate*) حکم hookum, فرمان furmaun, امر amr, قضا kuza. v. *command*.—(*a rank or class*) رتبت rutbut, مرتبت murtubut (plur. مراتب murautub), طبقت tubukut, نظام nizaum, صف suf, رسته rusteh, رست rust, سلک silk, مسلک mufluk, سلسله sulsuleh. v. *degree*: also *means*, *measure*. — *The orders of angels* مراتب فرشتکان murautiba furishtugaun, مراتب ملایکت murautuba mula-ékut. *A religious order* مذهب muzhub, طایفه ta-éfeh. *The order of the Carmelite fryars* طایفه پدریان کرملیط ta-éfeha padereauna karmaleet, مذهب پدریان کوه کرمل muzhuba padere-auna kooh karmel.—*Of an inferior order* وضیع wuzé-a, نذالت nuzaulut. v. *plebeian*.—*The equestrian order* طبقت شهسواران tubukuta shahsuvvaraun. v. *nobility*. —*Of the same order* همسر humsur, همدرجه humdurujeh, مذهب hum muzhub. *Of one order* یکسان

eekfaun. *The chief of an order* رستاق rustauk. *In alphabetical order* در ترتيب هجا dur turteeba huja, بترتيب حروف beturteeba huroof. *Arranged in order* منظوم munzoom, منوق munawwuk, منتسق muntusuk, برجا نهاده bur jau nihaudeh, صفوف sufoof, نسيق nuseek. *Following in order* طبق پس طبق tubuk pus tubuk. v. *consecutive*. *Without order* بلا ترتيب bila turteeb. v. *irregular*.—(*without command from a superior*) بلا فرمان bila furmaun.—*Orders* (*ranks of men, &c.*) اطباق atbauk, اصناف asfauf, صفوف sufoof. (*commands*) احكام ahkaum, فرمانها furmaunha, اوامر awamir, رسوم rusoom, وصايا vussa-é-a, اشارت ashaurut, تنبيهات tumbeehaut. *It is my order* حكم من است hookuma mun ast.

To order (*regulate, arrange*) نظم كردن nuzm kirdun, ترتيب ساختن turteeb saukhtun, انتظام نمودن intizaum numoodun, تنظيم ساختن tunzeem saukhtun, ارائش كردن arausstun, ارايش كردن ara-ésh kirdun, پيراستن peeraustun, تنسيق كردن tunseek kirdun, منظوم نمودن munzoom numoodun. (*to manage*) مباشرت كردن mubaushirut kirdun, معامله ساختن mamleh saukhtun, تدبير كار نمودن tudbeera kaur numoodun. v. also *to procure*.—(*to direct*) فرمودن furmoodun, فرمان دادن furmaun dadun, فرمان گذار كردن furmaun guzaur kirdun, حكم نمودن hookum numoodun, امر ساختن amr saukhtun, سپارش دادن sipaurish dadun, قضا نمودن kuza numoodun, حجت دادن hujjut dadun, فصل گذار ساختن fusl guzaur saukhtun. v. *to prescribe*.

Ordered (*commanded*) فرموده furmoodeh, مأمورت mumooré-ut, محكوم muhkoom, فرمان دار furmaun dar, امر كرده شده amr kirdeh shoodeh, (*arranged*) منظوم munzoom, منتظم muntuzim, مرتب muruttub, متدبر mutudubbir, متنسق muntusuk, ارائيده araï-édeh, اراسته araustch, پيراسته peeraustch. v. *ordained*.

An orderer (*arranger*) سازنده sauzindeh, برجا كننده burjau koonindeh, نظام ساز nizaum sauz, ترتيب گر turteeb gur. v. also *orderer*, *commander*.

Orderless بلا ترتيب bila turteeb.

Orderliness با نظام ba nizaum, با ترتيب ba turteeb, منظومي munzoomé. v. *regularity*.

Orderly (adjective) ذو نظام zu nizaum, ترتيب نما turteeb numa, منظم munuzzum, برجا نهاده burjau nihaudeh, منتسق muntusuk. v. *regular*.—(*according to custom*) بر وفق روش bur wufuka rouvish, موافق قاعدت muwaufika ka-édut, با عادت ba audut.—(*not tumultuous*) نا هنگامه گير na hungaumeh geer, غير مشور ghire-a musoor, نا فتنه انگيز na fitneh angeez, ملايم mula-ém, ساكن saukin. v. *quiet*.

Orderly (adverb) با نظام ba nizaum, با ترتيب ba turteeb, بر وجه منتسق bur wujha muntusuk, منظمانه munuzumauneh, بطور اصول betoora asool, علي حسن ترتيب ala husna turteeb.

ORDINAL (*noting order or series*) نظام نما nizaum numa.

An ORDINANCE شرع shura, قانون kaunoon, ايين aï-én, اين a-é-un, ناموس naumoos, شريعت shuré-at, رسم rusm, روش rouvish, قاعدت ka-édut. v. *law*, *precept*, *rule*, *appointment*.

ORDINARILY (*according to custom*) بر وفق روش bur wufuka rouvish, موافق قاعدت muwaufika ka-édut, با عادت ba audut.—(*usually*) معتادانه maatadauneh, بسيار بار bissé-aur bar, چند بار chund bar, نوبت بسيار noobuta bissé-aur. v. *commonly*, *frequently*.

Ordinary (*usual*) معتاد maataud, با قاعدت ba ka-édut, حسب القانون husbu'l'kaunoon, مشارك mushaurik, شمل shuml, عام aumm. v. *common*.—(*mean, of inferiour rank*) پست pust, خور khoor, حقير hukeer, دون doon, فرومايه furooma-éh, وضيع wuzé-a, نزالت nuzaulut. v. *indifferent*—(*not handsome*) نا خوب روي na khoob rooï, نا حسن na husn, نا جميل na jumeel, قبيح kubeeh, چركين churkeen, حجاب hubhaub. v. *ugly*: also *orderly*.

To ordinate, v. *to ordain*.—*Ordinate*, v. *orderly*.

Ordination, v. *order*, *appointment*, *investiture*.

ORDNANCE توپ tope, توپخانه tope khauneh. v. *cannon*.—*The explosion of ordnance* اواز توپخانه awauza topekhauneh, ولوله و رعد توپ wulwuleh ou raada tope.

Ordure, v. *dung*, *filth*.

ORE (*of any metal*) معدن maadun.

An ORGAN (*musical instrument*) ارغنون orghanoon, ارغن orghan, چغانه chughauneh.—*The key of an organ* پرده perdeh.—*The organ of hearing* قوت سامعت kuwwuta saumaat. v. *hearing*, *ear*.—*The organ of speech* قوت گفتار kuwwuta guftaur. v. *tongue*.—*The organ of taste* قوت زايقت kuwwuta za-ékut. v. *palate*.—*The organ of touch* قوت لامست kuwwuta laumisut. v. *feeling*.—*The organ of smell* قوت شامه kuwwuta shaumeh. v. *nose*.—*The organ of sight* قوت باصيرت kuwwuta bauseerut. v. *eye*.

An organist ارغنون نواز orghanoon nuwauz.

To organize ساختن saukhtun, پيوستن pivustun, نظام كردن nizaum kirdun. v. *to form*, *frame*.

ORGANY, *origan* (*herb*) ندغ نداغ nuda, nudigh, صعتر or سعتر saatur, نضف nuzuf, حلندر hulundur, اويش aweesh, اپار apaur, فودنج foodunj.

ORICHALC (*a kind of brass*) ايار a-é-aur, شبه shubeh, پرنج purunj, تبر tubr.

ORIENT (*bright*) روشن roshun, جوهردار jawhurdar, ضير كستر zé-a kustur, تابان taubaun. v. *glittering*, *sparkling*.—(*rising as the sun*) مطلع mutla. v. *rising*; also *the east*.

ORIENTAL مشرقي mushruké, شرقي sharké, (fem. شرقيت sharké-ut).—*Oriental countries* مشارق mushauruk. *An oriental* شارقي sharaké, (fem. شارقيت sharaké-ut), اهل مشارق ahla mushauruk.

An ORIFICE دهان dihaun, دهن dihun, دهنه duhneh, ثغر sughr, كشاد kushaud, خامياز khaumé-auz, فتح futih. v. *mouth*, *opening*, *fissure*, *perforation*.—*The orifice of the uterus* مهبل muhbul, كراض kurauz.

ORIGIN, *original* (*source*) مصدر musdur, اغاز aghauz, اول awwul, مبدا mubda, ابتدا ibtida, منشا munsha, اصل asl, منصب munsub, نجر nujr, سر sur, نصاب nusaub, بيرنك eebrunk, عرق yrk, ماروك maarook, نجم nujim, عكر ykr, خمير khumeer, خميرت khumeerut, جذر juzr, جدر judr, جدن jidn, كرس kurs (plur. اكراس akraus), شلخ shulkh, اورومت uroomut, اروم uroom, تر turr, بوح booh, سوس soos, عتر ytr, قرق kyrk, نقير nukeer, مايه ma-éh, منبع mumba, فيشه feesheh, جذمور juzmoor. v. *beginning*.—(*descent*) اصل asl, نسل nusl, نسب nusub, نژاد nizshaud, جنس jins, ال aul, درن durun, ضوضو zoozoo, توز tooz, بنج bunj, ضنا zunna. v. *root*, *stock*, *derivation*.—*Of an illustrious origin* اصل زاده asl zaudeh, پاک نژاد pauk nishaud, اصلي aslé, خانواده khaunwadeh. *Of a mean origin* بد اصل bud asl, بد نژاد bud nizshaud, بد كوهر bud gohr, بد تبار bud tubaur.—*An original* (*first copy*, *archetype*) اصل asl, دستور dustoor, رسم rusm, نسخت nuskhut, مسوده musoodeh. *An original author* مصنف مولي الاصل mu-ellifu'l'asl, مصنف الاصل musunnifu'l'asl.

Original (adjective) اصل aslé, عيني a-éné, جبيلى jibillé, جوهر jawhur, كوهر goher, اول awwul, سابق saubuk, نخست nukhust. v. *first*, *primitive*, *pristine*, *essential*.

Originally (*at first*) نخست nukhust, اول awwul, اولا awwula, وهلة wuhlutin, اول وهلة awwula wuhlutin, مقدمانه mukuddumauneh, بداة budatan, في بدية fi budé-ut.—(*in an original manner*) بطور بروجه اصلي bur wujha aslé, betoora ainé, جوهرانه jawhurauneh, بطريق جبلي betureeka jibillé.

Originalness وصف اصلي wusufa aslé, جوهري jawhuré, حال جبلي haula jibillé.

Originary, v. *original*, *productive*.

To originate (*spring from*) صادر شدن saudir shoodun, صدور نمودن sudoor numoodun, مصدر داشتن musdur daushtun, اصلي پذيرفتن aslé pizzeeruftun.—(*to bring into existence*) وجود دادن wujood dadun, در هستي اوردن dur husté awurdun, موجود بخشيدن moujood bukhshédun.

Origination صادر saudir, وجود ده wujood duh, موجود بخش moujood bukhsh.

ORISONS نماز numauz. v. *prayer*.

An ORNAMENT ارايش ara-ésh, پيرايش peera-ésh, زينت zeenut, زين zeen, پيرايه peeraï-uh, زون zoon, زونت zoonut, زهر zuhr, طراز tirauz, زيب zeeb, شكوه shukooh, شكوهه shukooheh, زهر zuhr, زه zuh, بارزد burauzud, براه burauh, شارت shaurut, فاهم fauhum, فر fur, كلان kilaun, اورنك awrung. *An ornament set with gems* زيب جوهر اكين zeeba jawhur ageen. *An ornament of gold, silver, &c. worne by women round their ancles* بافرجن baufurjin, بافرنجن baufrunjin, خلخال khulkhaul. *An ornament for the wrists* ابرنجين abrunjeen, دستينه dosteeneh. v. *bracelet*.—*An ornament of fringe, &c. round a garment* طراز tirauz, نكار علم nigaura alum. v. *embroidery*.—*The ornaments of a wall* (*as painting, stuco &c.*) مهره ديوار muhruha deewaur.

Ornamental ارايندہ ara-éndeh, پيرايندہ peera-éndeh, ارا ara, زيب ده zeeb duh, زين ساز zeen sauz, شكوهه نما shukooheh numa, ارايش كنا ara-ésh koona, تزيين tuzei-én. *An ornamental covering for a saddle* زين پوش zeen posh. v. *housing*.—*An ornamental plume of feathers* سرقوج surkooj. *An ornamental hair-pin* or *bodkin* سرخاره surkhaureh. *An ornamental ring for the nose* برسن bursin.

Ornamentally بطور تزيين betoora tuzei-én, با ارايش ba ara-ésh, بروجه شكوهه bur wujha shukooheh, زيبانه zeebauneh.

Ornamented, *ornate* اراسته araustch, اراييده araï-édeh, پيراسته peeraustch, مزين muzei-un, زينت پذير zeenut pizzeer, متزين mutuzei-un, متزيي mutuzei-é, زيبا zeeba, متحلي mutuhullé, مزبرج muzubruj, بازيور bauzé-oor, نكاريده nigaurédeh, ذو زينت zu zeenut, نازك nauzik, نزهت پذير nuzhut pizzeer, متالق muta-alik, مشنف mushunnuf, نكاشته nigaushteh, مزخرف muzkhuruf. *Ornamented with gold and jewels* مرصع murussa. *A diadem ornamented with jewels*

کرجوان kurjuvaun. *A scimitar ornamented with gold and jewels* شمشیر مرصع shemsheera murussa. *An apartment ornamented with paintings, tapestry, &c.* شاد روان shaud rouvaun. *The ornamented title of a book* (also, *the ornamented front of a palace, &c.*) عنوان unwaun. *An ornate stile* کلام فصیح kulauma fuseeh. *A transparent summer robe ornamented with gold &c.* گوهر تاب gohur taub.

Ornatenefs, ornature, v. *decoration, finery.*

An ORPHAN بی پدر bé pader, بی مادر bé mader, بی پدر و مادر bé pader ou mader, بی کس bé kus, کل kull, کلال kulaul, یتیم eeteem (fem. یتیمت eeteemut, plur. یتامی eetaumé, ایتام eitaum), لطیم luteem, عجی ajee (fem. عجیت ajé-ut).—*Orphan* (adj.) یتم eetim, دبل dibl, دبل دابل dibla daubul.—*To make one an orphan* تیتیم کردن tutei-um kirdun.

Orphanage, orphanism یتیمی eeteemé, حال بی پدر و مادر haula bé pader ou mader. *An orphan hospital* یتامی خانه eetaumé khauneh.

ORPIMENT زرنیخ zurneekh.

ORTHODOX مسلم muslim, مسلمان muslimaun, اهل اسلام ahla islaum, اهل ایمان ahla a-émaun, اهل سنه ahla sonnah, اهل هدی ahla hudé, متدین mutudei-un, حنفی hanafé, حنیفی haneefé, سنی sunné, ملکی mulké, راشد raushid. *Orthodox believers* مسلمان muslimaun, مسلمون muslimoon, مسلمین muslimeen.—*Orthodoxy* اسلام islaum, دین deen, مسلمی muslimé, مسلمانی muslimauné, ایمان a-é-maun, هدی hudé, سنه sonnah.—*Orthodoxly* با اسلام ba islaum, با ایمان ba a-é-maun, بر وجه مسلم bur wujha muslim, بطریق مسلمان betureeka muslimaun.

ORTHOGRAPHY املا imla, رسم خط rusma khutt.—*Orthographical* املا نما imla numa. *To mark Arabick or Persian with orthographical points* رقم کردن rukum kirdun. *To write orthographically* املا ساختن imla saukhtun.

OSCILLATION جنبش jumbish, بادپیخ baudpeekh asa. v. *vibration.*

Oscitancy, v. *yawning, sleepinefs.*

OSIER قندرق kyndryk.

OSSIFRAGE (*a kind of eagle, the bone eater*) *ossivorous* استخوان خور ustukhaun khore.

OSPREY (*sea eagle*) نسر بحر nusra buhr.

OSSIFICATION (*becoming bone*) استخوان کردان ustukhaun kirdaun. *To ossify* استخوان کردایدن ustukhaun kirdédun, عظم کشتن uzum gushtun. *Ossified* استخوان کردیده ustukhaun kirdédeh.

OSTENSIVE نمایندہ numa-éndeh, نمان numaun, نمایش ساز numa-ésh sauz.

Ostent, v. *mien, air, show, prodigy.*

Ostentation, ostentatiousness کالیو kaulé-oo, تصنع tusunna, لاف lauf, لاف و کذاف lauf ou guzauf, هوا خواهی hawa khauhé, هوا داری hawa daré, هوا پرستی hawa purusté, نمایش numa-ésh, اظهار izhaur, v. *boast, display, vanity.*

Ostentatious ذو کالیو zu kaulé-oo, تصنع نما tusunna numa, لاف زن lauf zun, لاف و کذاف ساز lauf ou guzauf sauz هوا پرست hawa purust, هوا خواه hawa khauh, هوا دار hawa dar. v. *vain, pompous, boastful.*—*Ostentatiously* با کالیو ba kaulé-oo, با لاف ba lauf. *To display ostentatiously* با لاف و تصنع اظهار کردن ba lauf ou tusunna izhaur kirdun. v. *vainly, pompously.*

OSTLER غلام اخور gholauma akhoor, اهل اصطبل ahla istabil, سیس seis. v. *groom.*

An OSTRICH اشتر مرغ ushtur murgh, ام البیض ummu'l'beiz, خار ماهی khaur mauhé, سنک خور sunk khore, رفراف rufrauf, رعل raal (fem. رعلت raalut), هرد hurd, حفان hufaun, استرموک usturmook, استرمم usturmum, هیق heek, هیقم heekum, هزروف huzroof, هزارف huzauruf, سیرنک seerunk, هودع hooda, صعون sa-oon, عانه auneh, علها alha, نقنق nuknuk, نعام na-aum, نعامت na-aumut, مصک musukk, هزراف huzrauf, ظلیم zuleem, جورق jawruk, رمدا rumda, اجفیل ajfeel, سفنج sufunj.

OTHER اخر akhir, دیکر deegur, دکر digur, سایر sa-ér, سایرت sa-érut, غیر ghire, غیری ghiré. v. *another, different.*—*The other day* دیکر روز deegur rooz. *The other night* دیکر شب deegur shub. *The other year* سال واپسین saula wapuseen, دیکر سال deegur saul. *The other world* الاخرا alakhra, دار القرار dauru'l'kuraur. *The other way* سمت اخر sumta akhir. *In the other country* در غیری دیار dur ghiré dei-aur. *The one and the other* یک و دیکر eek wa deegur. v. *both.*—*The one or the other* یک یا دکر eek ya digur. *One after the other* پی در پی pei dur pei, پیا پی pei-a pei. *From each other* از یکدیکر uz eek deegur. *The other thing* چیز دیکر cheeza deegur, شی دکر shei-a digur. *Others* دکران diguraun, دیکران deeguraun, اخر ukhar, اخرون ukharoon, غیرها ghire-uha, غیرهم ghire-uhum, غیرهما ghire-uhuma. *The three other children are young* باقی سه فرزند کوچک اند bauké seh furzund koochuk and. *What other gentlemen?* دیکر کدام صاحب اند deegur kudaum sahib and? *Five or*

six other gentlemen پنج و شش صاحب دیگر هستند punj ou shush sahib deegur hustund. *Is there no other person proper to send?* دیگر کسي لایق فرستادن نیست deegur kussé la-éka furistadun neest? *Other-guise* دیگر کون deegur goon. *Other-where* دگر جا در کاه دیگر dur gaha deegur, digur jau. v. *else-where.*—*Otherwhile, at other times* دگر وقت در زمان دیگر digur wakt, dur zumauna digur, في محل اخر fi muhla akhir.

Otherwise (*in another manner, in other respects*) دیگر کون deegur goon, دگر طریق digur tureek, از وجه اخر uz wujha akhir, بغیر beghire, سمت اخر sumta akhir, غیر شکل ghire-a shukl غیر طرز اخر ghire-a turz.—(*by other causes*) دگر سبب digur sibub, از موجب دیگر uz moojib deegur.

An OTTER سک اب suga aub.

OVAL (*in the shape of an egg*) در صورت بیضت dur sooruta beizut زو خط و شکل بیضه zu khutt ou shukla beizeh, دایر طولاني اسا da-éreh toolauné asa. *An oval* دایره طولاني da-éreh toolauné, شکل بیضه shukla beizeh, چیز در صورت بیضت cheez dur sooruta beizut, شي بیضت مانند shei-é beezut maunend.

An OUCH (*ornament of gold* or *jewels*) زیب جوهر اکین zeeb jawhur ageen.

An OVEN فرون furoon, سرنهبن furnuhbun, سرنهین furnuheen, تنور tunnoor, کانون kaunoon, تون toon, تون نان toona nan, تنور نانبا tunnoora nanba.

OVER (*above, superiour*) بالا bala, بالایین balaï-én, بالاتر balautur, برتر burtur, برین bureen, زو رجحان zu rujhaun, اعلي é-ala, علیا ulé-a, اغلب ughlub, غلبا ghuluba, فوقاني fawkauné, فایق fa-ék, زبر zubur, بر bur, پیروز peerooz.—(*across*) از این تا ان طرف uz ein ta aun turruf, عبور aboor, از جانب بجانب uz jaunib bejaunib, از کنار بکنار uz kunaur bekunaur.—(*above the top*) بالاي سر bala-é sur, فوق fawk, علی ala, بر bur, زبر zubur, ابر abur, برسر bursur, در زبر dur zubur, زور zuvur.—(*too much*) خیلي kheilé, بسیار و بالا bissé-aur ou bala, بي حد bé hudd, از حد بیرون uz hudd beeroon, زیاده zé-audeh, از حد زیاده uz hudd zé-audeh, لبریز libreez. v. *beyond.*—*Over and above* بلا bila, بلا ان bila aun, فوق fawk.—*Over against* روبرو rooberoo, دربدر durbedur, برابر buraubur. v. *opposite.*—*To cross over* عبور رفتن aboor ruftun, از این طرف تا ان طرف کذار کردن uz ein turruf ta aun turruf guzaur kirdun. *To pass over a river* عبور دریا کردن aboora durré-a kirdun, از این طرف تا ان طرف نهر کذاردن uz ein turruf ta aun turrufa nuhr guzaurdun. *To make over* (*assign*) تعیین کردن taï-én kirdun, از تصرف خود سپارش نمودن uz tusurrufa khood sippaurish numoodun. *To bring over* (or *across*) از ان تا این طرف اوردن uz aun ta ein turruf awurdun.—(*to persuade*) نصیحت کردن nuseehut kirdun, التما نمودن ilka numoodun.—*To do over again* دیگر بار ساختن deegur baur saukhtun, تکرار کردن tukraur kirdun, تکریر نمودن tukreer numoodun.

To OVER-ABOUND زیاده شدن zé-audeh shoodun, از حد بیرون بودن uz hudd beeroon boodun, کثیر نمودن kuseer numoodun, بسیار و بالا شدن bissé-aur ou bala shoodun.

To OVER-ACT بسیار و بالا کردن bissé-aur ou bala kirdun, زیاده و کثیر کار ساختن zé-audeh ou kuseer kaur saukhtun.

To OVER-ARCH با کمر پوشیدن ba kumr poshédun, با چیز کنبد اسا پوش کردن ba cheeza kumbud asa posh kirdun.

To OVER AWE هیبتوار بودن heebutwaur boodun, ضبط و ربط کردن zubt ou rubt kirdun, منع ساختن muna saukhtun. v. *to awe, check.*

To OVERBALANCE مرجوح شدن murjooh shoodun, رجح کردن rujuh kirdun, وزن زیاده نمودن wuzun zé-audeh numoodun.

To OVER BEAR ظلم و قهر نمودن zulm ou kuhr numoodun, جبر و ازیت کردن jubr ou azé-ut kirdun, تعدي و اضرار ساختن ta-addé ou izraur saukhtun.

To OVERBID تناجش کردن tunaujish kirdun, مساومت ساختن musawumut saukhtun, مداخلت نمودن mudauhilut numoodun, سوام شدن suwaum shoodun, دحل کردن duhl kirdun, تقاوي نمودن tukawé numoodun.

OVERBOARD از تختهء جهاز افتاده uz tukhteha jahauze uftaudeh, از کشتي بیرون افتان uz kishté beeroon uftaun.

To OVERBOIL خیلي پختن kheilé pukhtun.

To OVERBURDEN کثر الحمل کردن kusru'l'huml kirdun, بار کران نهادن baura guraun nihaudun, بر سنکین نشاندن bura sungeen nishaundun, ثقل ثقالت نشان ساختن sykla sukaulut nishaun saukhtun. *Overburdened.* v. *oppressed.*

To OVERBUY (*buy too dear*) کران مایه خریدن guraun ma-éh khurédun, بالا قیمت بیع کردن bala keemut bé-a kirdun.

To OVERCAST, *overcloud* با ظلمت پوشیدن ba zulmut poshédun, سیاه کشتن sé-auh gushtun, تاریک کردن taureek kirdun. (*to make gloomy in mind*) تنک دل ساختن tunk dil saukhtun, تیره ضمیر کردن teereh zumeer kirdun.

To OVERCHARGE (*surcharge the stomach*) كثر الممتليت نمودن kusru'l'mumtulé-ut numoodun, سير ساختن seer saukhtun, اشباع كردن ishbaa kirdun. v. *to cloy.*—(*to rate too high*) بر مايه زياده احتساب كردن bur ma-éha zé-audeh ihtisaub kirdun, كثر القيمت حساب ساختن kusru'l'keemut hissaub saukhtun. (*to fill too full*) سر نثار و لبريز كردن sur nisaur ou libreez kirdun, نسفا ساختن nusfaun saukhtun. v. also *to overburden, load, crowd.*

To OVERCOME مغلوب نمودن mughloob numoodun, غالب شدن ghaulib shoodun, افزون ماندن afzoon maundun, مقهور ساختن mukhoor saukhtun, قهر كردن kuhr kirdun, غلبه ساختن ghulubeh saukhtun, قاهر بودن kauhir boodun, ظفر كرفتن zufr gooriftun, مسابقت كردن musaubikut kirdun. v. *to conquer, overpower, vanquish*; also *to overcharge.*

To OVER-DO, *over-dress* (*meat*) اهرا كردن ihra kirdun, تهريت ساختن tuhré-ut saukhtun.—*To over-dress* (*adorn too much*) كثر الزينت نمودن kusru'z'zeenut numoodun. v. also *to over-roast.*

To over-eye, v. *to observe, superintend.*

Overfal, v. *cataract.*—*To overfloat*, v. *swim.*

To OVERFLOW (*deluge*) سيلاب نمودن seilaub numoodun, سيل روان بودن seil rouvaun boodun, سيلان شدن seilaun shoodun, طوفان نمودن toufaun numoodun. v. *to drown.*—*To overflow the brim* لبريز شدن libreez shoodun, سر نثار و لبريز بودن sur nisaur ou libreez boodun. *To overflow* or *cause to run over* سر نثار و لبريز كردن sur nisaur ou libreez kirdun, كثر الممتليت ساختن kusru'l'mumtulé-ut saukhtun, لبريز نمودن libreez numoodun.—*Overflow, overflowing*, v. *inundation, exuberance.*—*Overflowingly*, v. *exuberantly.*

OVERFORWARDNESS تعجيل خيلي taajeela kheilé, زودى افزون zoodé afzoon.

To overgorge, v. *to overcharge.*

To OVERGROW (*as vegetation*) منبت طول و افزون نمودن mumbuta tool ou afzoon numoodun, طويل و بالا رستن tuweel ou bala rustun. (*to become too big* or *tall*) عظيم الجسم كردانيدن azeemu'l'jism kirdanédun, سر بلند و افراز زدن sur bulund ou efrauz zudun.

Overgrowth رست خيلي rusta kheilé, زيادت منبت zé-auduta mumbut, افزوني ناشي و نما afzooné naushé ou numa. *To cover with overgrowth* با افزوني ناشي و نما پوش كردن ba afzooné naushé ou numa posh kirdun.

To OVERHALE ديكر باز تفتيش كردن deegur bar tufteesh kirdun. v. *to re-examine.*

To OVERHANG بالاي سر اويز شدن bala-é-sur aweez shoodun, اشراف نمودن ishrauf numoodun, مشرف بودن mushruf boodun.

To OVERHARDEN كثر السختي دادن kusru's'sukhté dadun, زيادت سنكيني ساختن zé-auduta sungeené saukhtun.

OVERHEAD بالاي سر bala-é sur, بالا bala, علي ala, فوق fawk, في سمت الراس fi sumtu'r'raus.

To OVERHEAR سخن چين شدن sukhun cheen shoodun, كوش بودن goosh boodun. v. *to hear.*

To OVERJOY شادمان كردن shaudmaun kirdun, دلشاد ساختن dilshaud saukhtun, خوش دلي دادن khoosh dilé dadun, خاطر خرم كردن khautir khurrum kirdun, جان فروح ساختن jaun furooh saukhtun, سبكوح نمودن subukrooh numoodun.—*Overjoy*, v. *transport.*

To OVER-RIPEN نضيج خيلي نمودن nuzija kheilé numoodun, نضيج و افزون شدن nuzeej ou afzoon shoodun.

To OVERLABOUR (*bestow too much pains*) كثر السعي دادن kusru's'sa-é dadun, زيادت جد و جهد نمودن zé-auduta jidd ou jihud numoodun. (*to harass*) وا مانده كردن wa maundeh kirdun, افكار ساختن afgaur saukhtun, بيزار زدن beezaur zudun. v. *to fatigue.*—*Over laboured* با زيادت جد و جهد ساخته ba zé-auduta jidd ou jihud saukhteh. (*harassed*) وامانده wamaundeh.

OVER LARGE خيلي kheilé, زيادت zé-audut, بسيار bissé-aur, افزون afzoon, فزون fuzoon, زو شكل افزون zu shukla afzoon.

To OVERLAY (*smother*) تسكير كردن tuskeer kirdun, خفديدن khufdédun, خبه ساختن khubeh saukhtun. v. *to suffocate*; also *to crush, oppress.*—(*to cover superficially*) اندودن andoodun, ظاهرا پوش نمودن zauhirra posh numoodun. *To overlay with gold* زر اندودن zur andoodun. *To overlay with silver* سيم اندودن seem andoodun, تفضيض كردن tufzeez kirdun.

To OVERLEAP عبور و بلا جستن aboor ou bila justun.

To overlive, v. *to outlive, survive.*

To overload, v. *to overburden.*

OVER LONG دراز زياده dirauz zé-audeh, كثر الطول kusru't'tool.

To OVERLOOK (*view from a higher place*) از مشرف نكرستن uz mushruf nugguristun, از نابك جا ديدن uz naubik jau deedun, از ديده كاه نكران بودن uz deedeh gah nugguraun boodun. (*to examine carefully*) با اشتغال و اكاهي تفحص كردن ba ishtighaul ou agauhé tufuhhus kirdun, با شغل تفتيش ساختن ba shughl

tufteesh kirdun. v. *to review.* —(*to superintend*) مباشر كاركذار شدن kaurguzaur shoodun, مباشر بودن mubaushir boodun. v. *to oversee.*—(*to neglect*) اهمال كردن ghuflut numoodun, غفلت نمودن ihmaul kirdun, مساهل شدن musauhil shoodun. v. *to slight.* —(*to connive*) رخصت نمودن rukhsut numoodun, نازيدن nauzédun, رضا ساختن ruza saukhtun. v. *to wink at.*

To OVERMATCH, *overmaster.* v. *to overcome.* *An overmatch* مظفر muzuffur, ظاهر zauhir, غالب ghaulib, قهار kuhhaur, اهل رجوع ahla rujooh, پيروز peerooz.

OVERMUCH زياده zé-audeh, افزون afzoon, فايض fa-éz, از حد زياده uz hudd zé-audeh, از حد بيرون uz hudd beeroon, بسيار bissé-aur, بغابت begha-é-ut, كثير kufeer. v. *superabundant.* —*Overmuchness* زيادگي zé-audugé. v. *exuberance.*

OVER NIGHT (*before bed-time*) پيش از ساعت خواب peish uz sa-ata khaub, قبل الوقت الهجوع kublu'l'waktu'l'hujuwa.

OVER OFFICIOUS ازنوازش بيهوده ازار رسان uz nuwauzisha béhoodeh azaur russaun, از لطف بيگاه زحمت و ثقلت ده uz lufta bégah zuhmut ou suklut duh. v. *officious.*

To OVERPAY بلا قيمت معدل دادن bila keemuta mu-adil dadun, مايه زياده بخشيدن ma-éha zé-audeh bukhshédun.

OVERPLUS افزوني afzooné, حرمت hurmut, زيادگي zé-audugé, فضلت fuzlut, باقي bauké. v. *surplus.* —*To give an overplus* افزوني نمودن afzooné numoodun, جرب دادن jurb dadun.

To OVERPOISE رجح كردن rujih kirdun. v. *to outweigh.*—*Overpoise* رجح rujih.

To OVERPOWER افزون ماندن afzoon maundun, مغلوب نمودن mughloob numoodun, استيلا يافتن isteela é-aftun, مستولي كردن mustoolé kirdun, ظفر كرفتن zufr gooriftun, قاهر شدن kauhir shoodun, جرب دادن jurb dadun, غالب بودن ghaulib boodun. v. *to overcome.*

To over-press, v. *to overwhelm, crush.*

To OVER-PRIZE, *over-rate* ازبها بلا معدلت پنداشتن uz buha bila mu-adilut pindaushtun, بقيمت زياده انديش كردن bekeemuta zé-audeh andeesh kirdun, در اعتبار خيلي داشتن dur é-atibaur kheilé daushtun.

To OVER-REACH غدر ساختن ghudr saukhtun, فريفتن furré-uftun, حيله بازي كردن heeleh bauzé kirdun. v. *to deceive, cheat.*

To OVER-ROAST اهرا كردن ihra kirdun, تهريت ساختن tuhré-ut saukhtun, بروجه خيلي كوداب كردن bur wujha kheilé koodaub kirdun, بطور افزون بريان نمودن betoora afzoon buré-aun numoodun.

To OVER-RULE ضبط و ربط نمودن zubt ou rubt numoodun, فرمان كذار كردن furmaun guzaur kirdun, قهر و تعدي ساختن kuhr ou ta-addé saukhtun. v. *to govern, check.*

To OVER-RUN برباد ساختن burbaud saukhtun, پايمال نمودن pa-émaul numoodun, تازيدن tauzédun, تاز كردن tauz kirdun, برنک ساختن burunk saukhtun, هدم كردن hudim kirdun, ييان و خراب نمودن eebaun ou khuraub numoodun, ويران ساختن veeraun saukhtun, واكردن wakirdun. v. *to ravage, harrass, pester*; also *to overspread, overflow.*

To OVERSEE مباشر شدن mubaushir shoodun, مباشرت نمودن mubaushirut numoodun, ناظر و سركار بودن nauzir ou sirkaur boodun, كار اكاه شدن kaur agauh shoodun, كاركذار بودن kaurguzaur boodun, كاركير كشتن kaurgeer gushtun. v. *to inspect*: also *to overlook.*

Overseen فريفته furré-ufteh, مغرور mughroor, مغبون mughboon. v. *deceived, mistaken.*

An overseer مباشر mubaushir, وركار wurkaur, كاركذار kaurguzaur, كاركير kaurgeer, كار افزول kaur efzshool, كاراكاه kauragauh, كاراوشول kaur awzshool, كارزول kautzshool, كارفرما kaur furma, وهين wuheen, كماشته gomaushteh, ناظر nauzir, سركار firkaur, ناظر و سركار nauzir ou sirkaur, پروانه purwauneh, كتخدا khutkoda, ديدبان deedbaun.

To OVERSET زير زبر كردانيدن zeer zubur kirdanédun, سر زير افتان بودن sur zeer uftaun boodun, باز كونه كردن baz gooneh kirdun. v. *to overthrow.*

To OVERSHADE, *overshadow* (*throw a shade over*) سايه كستردن sa-éh kusturdun, تظليل كردن tuzleel kirdun, اضلال ساختن izlaul saukhtun. (*to cover with darkness*) با ظلمت پوشيدن ba zulmut poshédun, تاريكي پاشيدن taureeké paushédun, تيره ساختن teereh saukhtun. (*to shelter, protect*) حمايت دادن huma-é-ut dadun, صيانت نمودن sé-aunut numoodun, پوشيدن poshédun.

To OVERSHOOT (*shoot beyond the mark*) بلا نشانكاه انداختن bila nishaungah andaukhtun, دورتر از نشان انداز نمودن doortur uz nishaun andauz numoodun. *To overshoot one's self* (*to assert too much*) بي حقيقت و بي حد كفتن bé hukeekut ou bé hudd guftun.

OVERSIGHT (*superintendance*) مباشرت mubaushirut, كاركذاري kaurguzauré, وركاري wurkauré, سركاري surkauré, كماشتكي gomaushtugé.

كتخدايي kutkhodaï-é, كاركيري kaurgeeré.
(*error*) خطا khuta, سهو suhoo, زل zull, سقط fu-kut, غفلت ghuflut, كاهلي kauhilé, اهمال im-haul. v. *mistake*, *neglect*.

To overskip, v. *to overleap*.

To OVERSLEEP كثر النوم كرفتن kusru'n'-nawm gooriftun, در خواب بسيار زمان بودن dur khaub biffé-aura zumaun boodun.

To overslip, v. *to neglect*.

To OVERSNOW (*cover with snow*) با برف پوشيدن ba burf poshédun.

OVERSOLD (*sold too high*) بهايه زياده فروخته bema-éha zé-audeh furookhteh, كثر القيمت اور kusru'l'keemut awur.

OVERSOON پيش از زمان peish uz zumaun, قبل الوقت kublu'l'wakt. v. *too soon*.

OVERSPENT وامانده wamaundeh.

To OVERSPREAD پوشيدن poshédun, واكردن wakirdun, پوش ساختن posh saukhtun. v. *to cover*. — (*to scatter* or *spread over*) پاشيدن paushédun, كستردن kusturdun, كستري ساختن kusturé saukhtun. v. also *to fill*. — *To be overspread with blushes* سرخ روي شدن surkh rooï shoodun, خجلت كشيدن khujlut kushédun.

To OVERSTOCK بي حد افزون كردن bé hudd afzoon kirdun, بسيار و زياده ساختن biffé-aur ou zé-audeh saukhtun, پر و بالا نمودن pur ou bala numoodun. v. *to crowd*.

To OVERSTRAIN (*stretch too far*) بي حد كشيدن bé hudd kushédun, از حد بيرون تطويل نمودن uz hud beroon tutweel numoodun. (*to make too violent efforts*) جد و جهد بالا قدرت كردن jidd ou jihud bala kudrut kirdun, اقدام و اهتمام بلا حد و قوت ساختن ikdaum ou ihtimaum bila hudd ou kuwwut saukhtun.

To overway, v. *to over-rule*.

To OVERSWELL بلا حد شاك بودن bila hudd shauk boodun, بالا خيزيدن bala kheezédun.

Overt, &c. v. *open*, *publick*, *apparent*.

To OVERTAKE درپاي رفتن و واصل شدن dur pa-é ruftun wa waufil shoodun, درپس امدن و نايل بودن dur pus aumudun ou na-él boodun, از پاي رفتن و كرفتن uz pa-é ruftun ou goorif-tun. v. also *to surprize*.

To overtask, v. *to harrass*, *oppress*.

To OVER-TAX تكليف عرفيت كرفتن tuk-leefa urfé-ut gooriftun, خراج بي حد طلب كردن khurauja be hudd tulub kirdun, باج و خراج افزوني كردن bauj ou khurauj afzooné kirdun.

To OVERTHROW (*turn upside down*) سر زير نمودن fur zeer numoodun, سرنكون ساختن furnigoon saukhtun, زير و بالا نمودن zeer ou bala numoodun, زير و زبر كردن zeer ou zubr kirdun, تنكيس كردن tunkees kirdun, منقلب نمودن munkulib numoodun.—(*to throw down*, *ruin*) زير و زبر خاكرا برابر كردن zeer ou zubr khaukra buraubur kirdun, پايمال نمودن pa-émaul numoo-dun, خراب اباد ساختن khuraub abad saukhtun, برباد كردن burbaud kirdun, ويران ساختن veeraun saukhtun. v. *to destroy*, *demolish*.—(*to defeat*) مغلوت نمودن mughloob numoodun, شكستن shakustun, مهزم و تار و مار ساختن mu-huzzum ou tar ou mar saukhtun, مقهور كردن muk-hoor kirdun. v. *to conquer*, *subdue*.

An overthrow (*defeat*) شكستكي shakustugé, انهزام inhizaum, هزيمت huzeemut. (*destruction*) خرابي khuraubé, انهدام inhidaum, هدم hudum, هلاك hulauk. v. *ruin*.—*An overthrower* شكستكي بر shakustugé bur, انهدام سازنده inhidaum sau-zindeh. v. *conqueror*, *destroyer*.

Overthrown (*turned upside down*) سرنكون زير و زبر شده furnigoon kirdanédeh, كردانيده zeer ou zubr shoodeh, منكس munkis, منقلب munkulib. (*destroyed*) مخروب mukhroob, مهدوم muhdoom, برباد داده burbaud dadeh, پايمال pa-émaul. (*defeated*) شكسته shakusteh, مغلوب mughloob, مقهور muk-hoor, منفور munfoor, منهزم munhuzim.

To OVERTOP (*to rise* or *appear above*) بالا خيزيدن bala kheezédun, بالاي سر ظاهر بودن bala-é fur zauhir boodun, بلند بديد امدن bu-lund bedeed aumudun. (*to surpass*) پيشي كرفتن peishé gooriftun, افزون امدن afzoon aumudun, فضل نمودن fuzl numoodun, اقتدار داشتن ik-tidaur daushtun, امتياز نمودن imté-auz numoo-dun, تشرف كشتن tushruf gushtun. v. *to excel*.

OVERTURE اظهار izhaur, كشف kushf, اشكاره ashikaureh, كشاد kushaud. v. *discovery*, *opening*. — (*a proposal*) مقدمت mukuddumut, جواب javaub, مطلب mutlub.

To OVERTURN سرنكون كردن furnigoon kirdun, سر زير نمودن fur zeer numoodun. v. *to overthrow*. — *To overturn* or *be overturned* سر زير كردانيدن fur zeer kirdanédun, سرنكون شدن furnigoon shoodun.—*Overturned*, v. *overthrown*.

To overvalue, v. *to overprize*.

To OVERWATCH كثر السهر يافتن kus-ru's'fuhr é-aftun.

OVERWEAK بسيار زبون biffé-aur zuboon, خيلي ضعيف kheilé za-éf.

To OVERWEEN (*think with arrogance*) خويشتن خودبيني نمودن khoodbeené numoodun,

بین شدن kha-éshtun been shoodun, استکبار القلب داشتن istikbauru'l'kulb daushtun, با تکبر پنداشتن ba tukubbir pindaushtun, با مغروري اندیش کردن ba mughrooré andeesh kirdun.

Overweening خود بین khood been, خود پسند khood pussund, خود پرست khood purust, مغرور mughroor, متکبر mutukubbir. v. *arrogant, self-conceited.*—*Overweeningly* با خود بینی ba khood beené, متکبرانه mutukubbirauneh, مغرورا mughrooran.——*To overweigh*, v. *to preponderate.*

To OVERWHELM غول کردن ghawil kirdun, فتك ساختن futik saukhtun, پاخوست نمودن pakhoost numoodun, غشي کردن ghushé kirdun, غشیان ساختن ghushé-aun saukhtun, v. *to crush, ruin.*

OVERWROUGHT (*too much laboured*) بسیار و زیادت جد و جهد نما bissé-aur ou zé-auduta jidd ou jihud numa, با سعي بلیغ و خیلي ساخته ba sa-é buleegh ou kheilé saukhteh. *Overwrought with embroidery* با طراز پوشیده ba turauz poshédeh, با نقش پوش کرده ba nukish posh kirdeh.

OVERWORN (*fatigued with toil*) افکار و وا مانده afgaur ou wa maundeh, با کد و تعب شکسته ba kudd ou taab shakusteh. (*Spoiled by time as clothes, &c.*) کهنه kuhneh, کهن kuhun, کهنگی kuhnugé, مسحوق muf-hook. v.*ragged.*

OUGHT (*any thing*) چیز cheez, یك چیز eek cheez, شي shei-é.

OUGHT—as, *I ought* مرا لایق است mera la-ék ast. *Thou oughtest* ترا ضروري است tura zurooré ast. *He ought* اورا لازم است ora lauzim ast. *We ought* مارا باید maura ba-éd. *Ye ought* شمارا واجب است shumaura vajib ast. *They ought* ایشانرا مهم است eishaunra muhimm ast.

OVIPAROUS بیض beiz, بیوض bei-ooz, بایض ba-éz, ضهول zuhool, سرو suroo.

An OUNCE مثقال miskaul, وقیت wuké-ut (pl. وقی wuké, اواقي awauké), درم direm, چهل chuhl.

OUR ᴾ ما ma, ایما eema (oblique case مارا mara, یمارا eemara), ᴬ نا na. *On our account* از براي ما uz bera-é ma, زانما zaunma. *Our books* ᴾ کتب ما kutuba ma, ᴬ کتبنا kutubna. *Ourselves* ᴾ ما خود ma khood, ᴬ نفسنا nufsuna.

To oust, v. *to eject, vacate, take away.*

OUT (*not within*) از az, بي bé, بیرون beeroon, برون buroon, از بیرون uz beeroon, برا bura, بري buré, بدر bedur, ظاهر zauhir, خارج khaurij, بغیر bighire. *To go out* (*of doors*) بیرون رفتن beeroon ruftun, بدر روان بودن bedur rouvaun boodun, از برون سیر کردن uz buroon seir kirdun. (*to be extinguished*) نشانده بودن nishaundeh boodun, منتفي کردیدن muntufé kirdédun, منقطع کشتن munkuta gushtun. (*to go upon an expedition*) عزم سفر کرفتن azim sufr goorif-tun, عزیمت کردن azeemut kirdun. *To come out* (*of doors*) از بیرون امدن uz beeroon aumu-dun, بدر رسیدن bedur ruffédun, از خانه خارج کردن uz khauneh khaurij kirdun. (*to become publick*) پیدا بودن peeda boodun, ظاهر شدن zauhir shoodun, اشکاره کشتن ashikaureh gush-tun, مشهور شدن mush-hoor shoodun, علانی کشتن alauné gushtun. *To come out with* (*speak one's sentiments*) راي ظاهر کردن ra-é zauhir kirdun, فکر و پندار نمودن fikr ou pindaur nu-moodun. *To set out on a journey* عزم راه کردن azma rauh kirdun, تسفر ساختن tusuffur saukh-tun. *To set out on foot* پیاده رفتن pé-audeh ruf-tun, راجلا مشي کردن raujilan mushé kirdun. *To bring out* براوردن burawurdun, بیرون اور کردن beeroon awur kirdun. *To draw out* برون کشیدن buroon kushédun. v. under *draw*, p. 575.—*To drive out* بدر راندن bedur raundun. v. under *drive*, p. 581.—*To send out* بیرون فرستادن bee-roon furistaudun. *To let out of the hand* (*as a bird &c.*) رهان کردن ruhaun kirdun, رهانیدن ru-haunédun, رهاندن ruhaundun. *To let out for hire* بکرایه دادن bekira-éh dadun. v. *to hire*, and under *let.*—*To be out* (*to be in an error*) در خطا بودن dur khutta boodun, سهو کردن suhoo kir-dun, زل و خطا خوردن zull ou khuta khoredun. v. *to deviate.*—(*to be at a loss*) مات شدن mat shoodun, بي توت کفت وکو بودن bé kuwwuta guft ou goo boodun. *To put out of all doubt* از ریب و ریا معرا کردن uz reeb ou ré-a ma-arra kirdun, دفع شبها ساختن dufa shubha saukh-tun, شك دور راندن shukk door raundun. *To be out of countenance* سرخ روي شدن surkh rooï shoodun. v. *to blush.*—*Out at the elbows* ذو جامه کهنه و مرقع zu jammeha kohneh ou murukka. v. *ragged.*—(*in debt*) غرم ghurm, وام کیر waum geer. *Out of hand* تیز کار taze kaur, بر وجه تعجیل bur wujha taajeel, تیز بازار taze bazaur. v. *instantly, immediately.*—*To turn out of office* منصب معزول کردن munsub maazool kirdun, مرتبه عزل ساختن murtubeh azl saukhtun. *To copy out* نسخت کردن nuskhut kirdun, نسخ ساختن nusikh saukhtun. *Out of time* or *tune* (*in musick*) نا هماهنك na humahung, نا هماواز na huma-wauz, نا دمساز na dumsauz, بي سازکاري bé sauzkauré. *Out of time* (*unseasonably*) بي وقت bé wakt, نا زمانه na zumauneh, بي زمان bé zu-

maun, بی هنکام bé hungaum, غیر محل ghire-a muhill, بیکاه bégah, بي تقريب و كاه bé tukreeb ou gah. *To jut out* اشراف نمودن aſhrauf numoodun.

To OUTBALANCE ترجیح کردن turjeeh kirdun, رجح ساختن rujih ſaukhtun, رجحان نمودن rujuhaun numoodun.

To outbid, v. *to overbid.*

To OUTBRAVE (*make a more lordly appearance*) ظاهر بزرکانه و تکبر نمودن zauhira buzurgauneh ou tukubbir numoodun. v. *to overbear*, *inſult.*

To OUTBRAZEN (*bear down by impudence*) از کستاخی الزام کردن uz kuſtaukhé ilzaum kirdun, کسی را از دسته خجل ساختن kuſeera uz doſteh khujul ſaukhtun.—*An outbreak*, v. *eruption.*

OUTCAST (*exiled, expelled*) منفي munfé, رانده raundeh.—*An outcaſt* رانده raundeh (plur. راندکاه raundugaun). v. *exile.*

OUTCRY فریاد و فغان furé-aud ou fughaun, زار و بکا zaur ou buka, اشتکا iſhtika, اواز awauz, غریو ghyré-oo, اواز بلند awauza bulund, بانک baunk, نعره naareh, ندا nida. v. *clamour*, *exclamation*, *lamentation.*—*To make an outcry* فریاد و فغان زدن furé-aud ou fughaun zudun, یا مدد و فریاد ساختن ya muddud ou furé-aud ſaukhtun, اوازیدن awazédun, واي مدد زدن wa-é mudud zudun, استیهان بانک کردن iſteemaun baunk kirdun. v. *to cry*, *exclaim*, *lament.*

To OUTDARE (*venture beyond*) روي داشتن و پیشتر رفتن rooï dauſhtun wa peiſhtur ruftun, تصدی اکبر نمودن tuſuddé akbur numoodun.

To OUTDO افزون امدن afzoon aumudun, رجوح نمودن rujooh numoodun. v. *to excell*, *ſurpaſs.*

OUTER بیرون beeroon, برون buroon, ظاهر zauhir, خارج khaurij. v. *exterior.*

Outermoſt (*moſt remote from the center*) از میانکي دورترین uz mei-aunugé doortureen.

To OUT-FACE روي داشتن و کستاخ بودن rooï dauſhtun ou kuſtaukh boodun چشم دریده شدن chuſhum durédeh ſhoodun. v. *to out-brazen.*

To OUTFAWN ریشخند با تشدید نمودن reeſhkhund ba teſhdeed numoodun.

To OUTFLY زوتر کریختن zootur gooreekhtun, تیزتر پریدن tazetur purrédun, کسي را کذاشتن در کریز kuſſéra guzauſhtun dur gureez.

OUTFORM وجه wujuh, ظهر zuhr. v. *outſide.*

To OUTGIVE (*give more than another*) از کسی اکثر دادن uz kuſſé akſur dadun.

To OUTGO (*go faſter*) زوتر رفتن zootur ruftun, تیز رو نمودن و کذاشتن taze rou numoodun ou guzauſhtun. v. alſo *to outdo*, *ſurpaſs*; *cheat.*

To OUTGROW بلندتر رستن bulundtur ruſtun, بالاتر خیزیدن balatur kheezédun.

An OUTGUARD طلیعت tulé-at, هرکش hurkuſh, مقدمت mukuddumut, پیشرو peiſhrou, پیشلشکر peeſhlaſhkur.

OUTLANDISH غریب ghureeb. v. *foreign.*

To OUTLAST بزمان اکثر باقی و استوار شدن bezumauna akſur bauké ou uſtuwaur ſhoodun.

To OUTLAW حمایت شرع واکردن huma-é-uta ſhura wakirdun, بیرون صیانت شریعت نمودن beeroon ſé-aunuta ſhuré-at numoodun. *An outlaw* مرد بلا حمایت شرع murd bila huma-é-uta ſhura, ادم بیرون صیانت داد adama beeroon ſé-aunuta daud, بي دین bé deen, بلا ضبط bila zubt, شقي ſhuké. v. *exile.*—*Outlawed* ازحمایت شرع رانده uz huma-é-uta ſhura raundeh, از صیانت ناموس محروم uz ſé-anuta naumoos muhroom.—*Outlawry* حال رجل بلا حمایت شرع haula rujl bila huma-é-uta ſhura. *A ſentence of outlawry* قضا که حمایت شریعت واکند kaza keh huma-é-uta ſhuré-at wakoonid.

To OUTLEAP بلا جستن bila juſtun.

An OUTLET خروج khurooj, مخرج mukhruj.

An OUTLINE خط khutt, رسم ruſm.

To OUTLIVE باز ماندن bauz maundun, باقی شدن bauké ſhoodun, دیر زیستن deer zeeſtun. v. *to ſurvive.*—*An outliver*, v. *ſurviver.*

To outlook, v. *to outface*, *outbrazen.*

To OUTMEASURE از پیمانه اکثر و اکبر بودن uz peimauneh akſur ou akbur boodun, در اندازه زیاده و افزون شدن dur andauzeh zé-audeh ou afzoon ſhoodun.

To OUTNUMBER بسیار و اکثر بودن biſſé-aur ou akſur boodun, بلا شمار شدن bila ſhumaur ſhoodun, عدد زیاده نمودن adda zé-audeh numoodun, شمار افزون داشتن ſhumaura afzoon dauſhtun.

To OUTMARCH کام تیزتر نمودن gauma tazetur numoodun, زوتر رفتن zootur ruftun, مشي تیزتر کردن muſhé tazetur kirdun, تیز رو بودن و کذریدن taze rou boodun ou guzurédun.

Outmoſt, v. *outermoſt.*

An OUTPART (*a place remote from the center*) جا دور از میانکي jau door uz mei-aungé کاه از اوسط بعید gah uz awſut ba-éd.

To OUTPOUR ریختن و اخراج کردن reekhtun ou ikhrauj kirdun.

To outprize, v. *to over-rate.*

An OUTRAGE ظلم zulm, قهر ظالم و مشهور kuhra zaulim ou muſh-hoor, جبر و دشنام اشکار jubr ou duſhnauma aſhikaur, جور و ملامت معلوم عالم jawr ou mulaumut maalooma aulum, دست

دراري dost dirauzé. v. *tumult, outrageousness.—To outrage, commit an outrage* ظلم كردن zulm kirdun, قهر و ملامت اشكاره نمودن kuhr ou mulaumuta ashikaureh numoodun, جور و دشنام ظاهرانه زدن jawr ou dushnaum zauhirauneh zudun.

Outrageous ذو ظلم و قهر zu zulm ou kuhr, پر غضب و تهور pur ghuzub ou tuhawwur, ستم و تعدي نما situm ou ta-addé numa, بيحضور bé-huzoor, جفا و خشم الود jufa ou khushm alood, هنگامه گير hungaumeh geer, فتنه انگيز fitneh an-geez. v. *violent, tumultuous, turbulent, enormous.*

Outrageously با ظلم و قهر ba zulm ou kuhr, بطور متهور و غضبناك bétoora mutuhawwur ou guzub-nauk, بيحضورانه béhuzoorauneh.

Outrageousness ظلم و قهر zulm ou kuhr, زور و جبر zoor ou jubr, غضب و تهور ghuzub ou tuhaw-wur, جفا jufa, ستم situm, تعدي ta-addé, جور jawr, فساد fusaud, فضول fuzool. v. *outrage, violence.*——*To outreach*, v. *to exceed; over-reach.*

To OUTRIDE سوار رفتن و گذاشتن suv-vaur ruftun ou guzaushtun, ركب زوتر كردن rukiba zootur kirdun, مركب تيزتر بودن murkuba tazetur boodun.

Outright, v. *immediately, completely.*

To out-root, v. *to eradicate, extirpate.*

To OUTRUN زودتر دويدن zoodtur duwé-dun, از تيز روش گذاشتن uz taze rouvish gu-zaushtun, از تيز گام گذار شدن uz taze gaum gu-zaur shoodun, در تسبيق غالب بودن dur tus-beek ghaulib boodun.

To OUTSAIL زودتر رفتن على وجه البحر zoodur ruftun ala wujhu'l'buhr, از تيز ابحار گذاشتن uz taze ibhaur guzaushatun.

To OUTSHINE (*excel in lustre*) روشنا افزون نمودن roshuna afzoon numoodun, شعله و ضيا روشنتر زدن shaaleh ou zé-a roshuntur zudun, پرتو انور انداختن purtoo-a anvur andaukhtun.

To OUTSHOOT دورتر انداختن doortur an-daukhtun, تير اندازي دورتر كردن teer andauzé doortur kirdun.

The OUTSIDE روي rooï, وجه wujuh, ظهر zuhr, ظاهري zauhiré, بسيطت buseetut. v. *sur-face, superficies.*

To outspread, outstretch, v. *to extend, diffuse.*

To out-stand. v. *to jut; withstand.*

To outstare. v. *to out-face.*

To OUTSTRIP پيش رفتن peish ruftun, در پيش شدن dur peish shoodun, پيشتر بودن peishtur boodun, تقدم كردن tukuddum kirdun, تبادر شدن tubaudur shoodun, گذاشتن guzaush-tun, گذريدن guzurédun. v. *to outrun; excell.*

To OUTSWEAR از سوگند افزون ماندن uz sowgund afzoon maundun, از بسيار قسم قهر گرفتن uz bissé-aura kussum kuhr gooriftun.

To OUT-TALK از بسيار گفتار غالب شدن uz bissé-aura guftaur ghaulib shoodun, از كثرت كلام ظفر گرفتن uz kusruta kulaum zufr goo-riftun.—*To outvie*, v. *to exceed, surpass.*

To OUTVOTE از تعدد اوازها استيلا يافتن uz ta-adduda awauzha isteela é-aftun, از كثرت صدا افزون ماندن uz kusruta suda afzoon maundun.

To OUTWALK مشي كردن و گذاشتن mushi kirdun ou guzaushtun, و پاي گرفتن و گذريدن paï gooriftun ou guzurédun. v. *to outgo.*

An OUTWALL ديوار از بيرون deewaura uz beeroon, جدر خانه ظاهر judra khauneha zauhir.

OUTWARD بيرون beeroon, از بيرون uz beeroon, ظاهر zauhir, خارج khaurij, صوري sooré.—*The outward appearance* صورت ظاهرت sooruta zauhirut, روي rooï, وجه wujuh, ظهر zuhr, ظاهر zauhir. *An outward-bound ship* جهاز از اين تا ان كنار ابحار ساز jahauze uz ein ta aun ku-naur ibhaur sauz.

Outwardly (*externally*) صورتانه soorutau-neh, از بيرون uz beeroon, ظاهرا zauhiran, در ظاهر dur zauhir.—(*insincerely*) باصورت معامله ba sooruta ma-amleh, بروجه دورو bur wujha dooroo, صديق عين مانند sudeeka aïn maunend.

Outwards (*towards the outside*) بسوي كنار ظاهر besooï kunaura zauhir, از بيرون uz beeroon.

To OUTWEIGH رجح كردن rujuh kirdun, مرجوح نمودن murjooh numoodun, رجحان بودن rujhaun boodun, رجوح شدن rujooh shoodun.

To OUTWIT فريفتن furré-uftun, حيله بازي كردن heeleh bauzé kirdun, غدر ساختن khudr saukhtun. v. *to cheat.*

An OUTWORK ديوار و باره از بيرون قلع deewaur ou baureh uz beeroona killa, برج و كندك از بيرون شهر burj ou kunduk uz beeroona shahur.

To OWE (*be in debt*) وام گرفتن waum goo-riftun, دين داشتن dein daushtun, مديون بودن mudé-oon boodun, مقترض گشتن mukturiz gushtun. (*To be bound by obligation*) منت دار شدن minnut dar shoodun, ممنون بودن mum-noon boodun. *To pay what one owes* وام گذريدن waum guzurédun, اداي دين كردن ada-é dein kirdun. *All this is owing to you* اين همه اورده تست ein hummeh awurdeha tust.

An OWL, *owlet* بوم boom, بومت boomut, بوه booh (fem. بوهت boohut), جغد jughud, جغدان jughdaun, چغنه chughneh, كوف koof

طير شيطان teira sheitaun, خنج khunj, خفج khufuj, كلاش kulaush, كلاشكره kulaushgureh, كلاژ kulauzsh, كوج kooj, كنكر kunkur.

OWN ᴾ خون khood, خودش khoodish, خويش kha-ésh, خويشتن kha-éshtun, خوي kha-é, (oblique case خودرا khoodra, خويشتنرا kha-éshtunra) ᴬ نفس nufs. *Following one's own fancy* خود كام khood kaum, خود راي khood ra-é. *With her own colour* (*not painted*) خود رنك khood runk, خود رو khood roo.

To OWN (*acknowledge*) اقرار كردن ikraur kirdun, اعتراف نمودن é-atirauf numoodun, مقر شدن mukirr shoodun. v. *to confess.*—*To own a fault* خطا معترف ساختن khuta mutruf saukhtun, كناه بخستو امدن gunah bukhustoo aumudun. *To own* or *possess* صاحب شدن sahib shoodun, تصرف داشتن tusurruf daushtun, ضبط نمودن zubt numoodun, متصرف شدن mutusurruf shoodun, مالك بودن maulik boodun, ملك نمودن mulk numoodun, ميراثيدن meerasédun, رب بودن rabb boodun.

Ownership تصرف tusurruf, ضبط zubt, ملك mulk, اهليت ahlé-ut. v. *possession.*

An owner صاحب sahib, متصرف mutusurruf, اهل ahl, زو zu, مالك maulik, رب rabb, بعل baal, ضابط zaubit, خداي khoda-é, خوداوند khodavund. v. *possessor, master, lord.*

An OX بقر bukur, كاو ga-oo, نره كاو nuruha ga-oo, بلاجود bulajood, بلاجوز bulajooz, بلازور bulazoor, حيرم heerum, كليل kuleel, كليله kuleeleh, قرهب kurhub, ارخ arkh, اراخ araukh, قهد kuhd. *A wild ox* كاو دشتي ga-oo dushté, بقرالوحش bukuru'l'wuhsh, كانس kaunus, فنات funaut, ثيثل seesil, ثيتل seetil, جوزر joozur, عين a-én. *A plowing ox* چغت كاوي chuft ga-oo-é. *An ox-goad* كاو شنك ga-oo shunk. *An ox's head* كاواره gawaureh. *An ox's dewlap* غبب ghubub. *An ox placed in the centre of a barn* [round which other oxen move when treading out the grain] هادي haudé, الهادي alhaudé, راكس raukus.—*Oxen* بقر bukur, ابقور abkoor, بقرت bukurut, اقاطع بقر akataa bukur, كسعت kusaat. v. *cattle.*—*A yoke of oxen* ايمد eimid, ايمسه eimeseh, ايميد eimeed, ابا iba.

OX-EYE (*plant*) كاو چشم ga-oo chushum.

An OX-FLY بقر مكس bukur mugus, خر پشه khur pusheh, بخمور eekhmoor, نعرت naarut.

An OX-STAL, بقر خانه bukur khauneh, اخور بقر akhoora bukur, صيرت seerut.

OYSTER بادلان baudulaun, استرديا istiridia. *An oyster-woman* بادلان فروش badulaun furoosh.

P.

P. has an uniform sound in *English*; excepting before *h*, where it sounds like *f*; as *philosopher*. At the beginning of some words, when followed by *t* the sound is not perceptible, as *Ptolomy*. In *Persian* it is expressed by پ پ پ as پدر pader *father*, سپر sipur *a shield*, چوپ chop *a staff*.—The *Arabians* have no character for this letter, which they cannot pronounce: on which account, they substitute, in general, ف *f*, when they adopt words, where it occurs, from foreign languages; as فيل feel *for* پيل peel *an elephant*; فارس fars *for* پارس pars *Persia*. Sometimes they use ب b, as بولس baulus *for* Paulus, *Paul*.

PABULAR, *pabulous* (*alimentary*) پرورش ده purwurish duh, پروري purwuré, ماكولي maakoolé.

A PACE كام gaum, پاي paï, خطوت khutwut (pl. خطوات khutwat, خطي khuté) جحوت juhwut, جد judd, شحوت shuhwut. v. *step: measure.*—*The ambling pace of a horse* رجع ruja, خب khubb.—*Pace by pace* اهسته ahusteh, اهسته اهسته ahusteh ahusteh, نرم نرم nurm nurm, پايه پايه pa-éh pa-éh, قدم بقدم kudum bekudum.

To pace (*as a horse*) رجع نمودن ruja numoodun, خب ساختن khubb saukhtun, نرم رو كردن nurm rou kirdun.—(*to go gently*) نرم نرم رفتن nurm nurm ruftun, كام اهسته نمودن gaum ahusteh numoodun, اهسته رو كردن ahusteh rou kirdun. v. *to move.*—(*to measure by steps*) پايه پايه پيمودن pa-éh pa-éh peimoodun, قدم بقدم قياس كردن kudum bekudum ké-aus kirdun.

PACIFICATION مصالحت musaulihut, صلح sulh, سازكاري sauzkauré, سكون sukoon, اصلاح البين islauha zautu'l'bein, ذات چين كنان cheen koonaun.—*A pacificator, pacifier* مصلح musluh, صلح كننده sulh koonindeh.

Pacifick صلاح انديش sulauh andeesh, صلح ساز sulh sauz, سليم suleem, سكني sukna, ملايم mula-ém, نرم دل nurm dil.—*A pacifick man* مرد صلاح انديش murda sulauh andeesh, صاحب صلح sahib sulh, اهل سليم ahla suleem.—*Pacifically* صلحا sulhan, با صلاح ba sulauh. v. *mildly.*

To pacify صلح و صلاح كردن sulh ou sulauh kirdun, اصلاح ذات البين ساختن islauh zautu'l'bein saukhtun, چين كردن cheen kirdun, مصلح بودن muslih boodun, سليم ساختن suleem saukhtun, تسكين كردن tuskeen kirdun. v. *to reconcile, appease.*

A PACK, *package* (*bundle*) بر bur, بار bar,

تنك tunk بسته busteh. v. *load, bundle; confederacy.*—*A little pack* دسته dosteh, اغوش aghoosh. *A pack of hounds* كليب kuleeb. *The cry of a pack of hounds* زغار كليب zughaura kuleeb, نباج سكان nubauja sugaun. *A pack of cards* دسته تومار كاغدي dosteha koomaur kaughudé.

To pack (bind up) بستن bustun, تنك كردن tunk kirdun, تنك و بار ساختن tunk ou bar saukhtun, بر بند كردن bur bund kirdun, دسته ساختن dosteh saukhtun, در دسته بند نمودن dur dosteh bund numoodun. *To pack off (drive away)* وا راندن wa raundun, دفع و رفع كردن dufa rufa kirdun, كريختن كردانيدن gooreekhtun kirdanédun. *To pack off (run away)* كريختن goorikhtun, كنار كرفتن kunaur gooriftun, تعجلانه رحلت كردن taajilauneh ruhlut kirdun. v. *to flee.*

A packer تنك و بار بند سازنده tunk ou bar bund sauzindeh, بر و دسته بند كر bur ou dosteh bund gur, بسته كر bustehgur.

A PACKET (*mail of letters*) دسته كاغذ dosteha kaughud, چوال نامه chuwaula nameh.—(*a small parcel*) دسته dosteh.—*To packet* در دسته بستن dur dosteh bustun.

A PACKHORSE بار كير bar geer, اسب باركش asba baurkush, باركي bauruké, حمولت humoolut, بالاد balaud.

PACKTHREAD ريسمان reesmaun. v. *cord.*—*A packing-needle* جوالدوز juwauldooz. v. *needle.*

PACT, *paction* شرط shurt, پيمان peimaun, عهد ahd, عقد akud. v. *contract, bargain.*

PAD راه rah, سمت sumt. v. *road, path.*—(*an easy going horse*) اسب نرم رو asba nurm rou, فرس اهسته رو farsa ahusteh rou, رهوار ruhwaur, اسب رهواج asba ruhwauj. *A foot-pad, padder* رهزن ruhzun, راهدار rauhdar.—*To pad (travel gently)* اهسته اهسته رفتن ahusteh ahusteh ruftun, نرم نرم روان شدن nurm nurm rouvaun shoodun, اهسته رو نمودن ahusteh rou numoodun.—(*to rob*) راه زدن rauh zudun, قطع طريق كردن kuta tureek kirdun. v. *to infest.*

To PADDLE (*play in the water*) در اب باختن dur aub baukhtun, اب بازي نمودن aub bauzé numoodun. v. also *to row.*—*A paddle* اب روي aub rouvé. v. *oar.*

A PADDOCK (*deer-park*) اهوستان ahoostan. v. also *frog.*

A PADLOCK قفل اويخته kufla aweekhteh.—*To padlock* با قفل اويخته بستن ba kufla aweekhteh bustun.

A PAGAN بت پرست but purust, كبر gueber, كور gawr, شرك shirk. v. *heathen.*—*Pagan (heathenish)* بت پرست but purust, صنم عبادت نما sunum ybaudut numa, بت پرستي منسوب but purusté munsoob, كبر اسا gueber asa, كور پيوند gawr pivund. *Paganism* بت پرستي but purusté, صنم عبادت ybauduta sunum, شرك shirk, جاهليت jauhulé-ut.

A PAGE (*of a book*) صحيفت suheefut (plur. صحايف suha-éf, صحف suhuf, صحوف suhoof), دف duff, دفت duffut, طلس tils, عجوز ajooz, صفحت sufhut (plur. صفحات sufhaut).—*The sacred pages* صحوف ربانيت suhoofa rabbané-ut. *The two opposite pages of a book* دفتا الكتاب duffuta-u'l'kitaub.—*A page (boy)* غلام gholaum, پسر پس رو pussura pus rou, پسر ساده pussura saudeh, پسر خزينه pussura khuzeeneh, ساقي sauké, ساقي كر sauké gur. v. *attendant, cupbearer.*

To page (a book) صحايف شمردن suha-éf shumurdun, صحف كتاب شمار كردن suhufa kitaub shumaur kirdun, عد صفحت نوشتن adda sufhut nuwishtun.

A PAGEANT تماشا tummausha, پروازه purwauzeh, پروان purwaun, رنا runa, منظر munzur, مظهر muzhur (pl. مظاهر muzauhir). v. *show, spectacle.*—(*a statue in a show*) بت تماشا buta tummausha, صنم پروازه sunuma purwauzeh.—*Pageant,* (adj). v. *showy, pompous, ostentatious.*—*To pageant* تماشا نمودن tummausha numoodun, خوشيدن khooshédun.—*Pageantry* نمايش تماشا numa-ésha tummausha. v. *pageant, show, pomp.*

PAGED, *paginal* با صحايف شمرده ba suha-éf shumurdeh, صحفي suhufé, ذو صحايف zu suha-éf.

A PAGOD پاخدا pakhoda, بت but. v. *idol.* (*an idol temple*) كنك kunuk, بت خانه but khauneh.

PAID ادا شده ada shoodeh, كذارده guzaurédeh, كذار كرده شده guzaur kirdeh shoodeh, توخته tookhteh, قضا ساخته kuza saukhteh.

A PAIL (*for milk*) حلب hylb, دول dool, ملبن mulbun, شيردان sheerdan, علبت albut, جخادي jukhaudé. *A pailful* حلب لبالب hylba libalib, دول لبريز doola libreez.

PAIN درد durd, رنج runj, رنجه runjuh, رنجش runjish, رنجش خاطر runjisha khautir, ازار azaur, ازردكي azurdugé, اضطراب iztiraub, زحمت zuhmut, وجع wuja, تيمار teemaur, افت afut, انفعال infa-aul, الم alum, غم ghum, غصه ghusseh, ملال mulaul, ملالت mulaulut, اندوه aundooh, تنكدلي tunkdile, دلتنكي diltunké, تالم ta-allum, هم humm, حزن huzn. v. *anguish, grief, torment.*—(*punishment*) قهر kuhr, عقاب ykaub, حد hudd, رجس rujus, عقوبت akoobut, عذاب azaub, صاعقت sa-ékut. *Pains* كار و بار kaur ou

baur, جد و جهد jidd ou jihud. v. *labour*, *toil*.—*The pains of child-bearing* هيلاج heilauj, مخاض mukhauz, ماخض maukhiz, زه zeh.

To pain رنج دادن runj dadun, رنجانيدن runjaunédun, رنجيده و رميده كردن runjédeh ou rumédeh kirdun, ازار دادن azaur dadun, ازار رسان بودن azaur ruſſaun boodun, ازاردن azaurdun, اضطراب ساختن iztiraub ſaukhtun, غم و الم زدن ghum ou alum zudun. v. *to afflict*, *torment*.

Painful, *pained* (*full of pain*) دردمند durdmund, دردناك durdnauk, المزده alumzuddeh, دلگير dilgeer, غمناك ghumnauk, متالم mutaallim, غمخور ghumkhore, ذو زحمت zu zuhmut, وجيع wujé-a, پر وجع pur wuja, مشتكي muſhtuké. v. *miſerable*, *wretched*. — *Painful*, *paining* (*giving pain*) درد كنان durd koonaun, رنج اور runj awur, الم زن alum zun, ازار رسان azaur ruſſaun, اضطراب بر iztiraub bur, غصه ساز ghuſſeh ſauz.—(*difficult*) مشكل muſhkil, دشوار duſhwaur, زوركار zoorkaur. (*induſtrious*) جد و جهد نما jidd ou jihud numa, كاركون kaurkoon, كارگذار kaurguzaur. v. *laborious*.

Painfully (*with great affliction*) با رنج و غم ba runj ou ghumm, دردمندانه durdmundauneh, بر وجه رنجيده و رميده bur wujha runjédeh ou rumédeh, با الم و وجع ba alum ou wuja. (*laboriouſly*) با جد و جهد ba jidd ou jihud, با سعي ba ſa-é, كارسازانه kaurſauzauneh, با هنر و فن ba hunr ou funn.

Painfulneſs رنج runj, دردمندي durdmundé. v. *pain*.—(*induſtry*) كارسازي kaurſauzé, صناعت ſuna-at, جهد و كار jihud ou kaur, كار و كسب kaur ou kuſb.

Painleſs بي رنج bé runj, (*without labour*) بي جد و جهد bé jidd ou jihud, بي سعي bé ſa-é.

A pains-taker كاركير kaurgeer, كارگذار kaurguzaur, اهل صناعت ahla ſunaat. — *Pains-taking* كار اگاه kaur agah, كارساز kaurſauz, ذو هنر و فن zu hunr ou funn. v. *induſtrious*, *laborious*.

To PAINT (*repreſent by delineation and colour*) نقش كردن nukſh kirdun, نقاش بودن nikauſh boodun, نقشبند شدن nukiſhbund ſhoodun, نكاريدن nigaurédun, نكاشتن nigauſhtun, نكار ساختن nigaur ſaukhtun, صورت بند نمودن ſoorutbund numoodun, صورت بند تماثيل ساختن ſoorut bunda tumaſeel ſaukhtun, شبه كردن ſhubeh kirdun, تصوير كشيدن tuſweer kuſhédun, انكاريدن angaurédun, طرازيدن tirauzédun, طراز كردن tirauz kirdun, رقم ساختن rukum ſaukhtun, رقش نمودن rukſh numoodun, تنقيش كردن tunkeeſh kirdun, منقوش نمودن munkooſh numoodun, تخطيط ساختن tukhteet ſaukhtun. (*to colour*) رنك دادن runk dadun, رنكين ساختن rungeen ſaukhtun, ملون كردن mulawwun kirdun. v. alſo *to deſcribe*, *repreſent*.—*To paint the face* روي رنك كردن rooï runk kirdun, با اب رنك پيكر اندودن ba auba runk peikr andoodun, چهر با سپيداب و سرخاب رنكين ساختن chuhr ba ſipeedaub ou ſurkhaub rungeen ſaukhtun, روخرا كلكون زدن rookhra gulgoon zudun.

Paint (*for the face*, &c.) رنك runk, كون goon, اب رنك auba runk, كلكون gulgoon, سپيداب ſipeedaub, سرخاب ſurkhaub, بلغونه bulghooneh, الكونه algooneh, سپيده ſipeedeh, سفيده ſifeedeh, سپيده زنان ſipeedeha zunaun, هرهفت hurhuft, غازه ghauzſheh, غازه ghauzeh, غنجار ghunjaur, غنجاره ghunjaureh, مويژه moo-ézſheh, رنك لاك runka lauk.

Painted (*as a picture*) نكاريده nigaurédeh, نكاشته nigauſhteh, منقوش munkooſh, منتقش muntukuſh, منقش munukkuſh, مصور muſawwur. *Painted* (*on the face*, &c.) بروخ كلكون زده berookh gulgoon zuddeh, بر روي رنك اندوده bur rooï runk andoodeh.

A painter نقشبند nukiſhbund, نقاش nikauſh, صورت بند ſoorut bund, مصور muſawwir, نكارنده nigaurindeh, صورتچي ſoorutjé, مستنقش muſtunkuſh, زواق zuwauk, رنك امير runk ameez, رنك زر runk zur, رنك زن runk zun, تصويرچي tuſweerjé. v. ماني.

Painting (participle) نقش ساز nukſh ſauz, نكارنده nigaurindeh, نكاران nigauraun, نكار nigaur, صورت بند نما ſoorut bund numa.—*Painting* (ſubſtantive) نقش nukſh, مستنقش muſtunkuſh, نكار nigaur, تصوير tuſweer, صورت ſoorut. v. *picture*. — *The art of painting*, علم تصوير ylma tuſweer, نقشبندي nukſhbundé. *Full of paintings* پر نقش و نكار pur nukſh ou nigaur. *A gallery of paintings* نكارخانه nigaurkhauneh, نكارستان nigauriſtan.

A PAIR دو doo, زوج zooj, جفت juft, چفت chuft, دوتن dootun, دوتا doota, دوتاه dootah, دوته dootuh, ابا iba, ثنا ſina, اثنان iſnauni. v. *couple*. — *A pair of gloves* دستينه doſteeneh, دستينج doſteenuj. v. *glove*.—*A pair of compaſſes* وانساز waunſauz. *A married pair*, (*huſband and wife*) زوج zooj, زوجان zoojaun. *A pair of oxen* جفت juft, دوال خوار duwaula khaur, ابا iba.

To pair (*join in couples*) زوجان كردن zoojaun kirdun, چفت ساختن chuft ſaukhtun, يك با ديكر پيوستن eek ba deegur pivuſtun. (*to be joined in couples*) زوجان كشتن zoojaun guſh-

tun, زوجي شدن zoojé shoodun, چفت بودن chuft boodun, پيوسته شدن pivusteh shoodun. v. also *to match, suit, adapt, fit.* — *Paired* يك با ديگر پيوسته eek ba deegur pivusteh, چفت شده chuft shoodeh, زوجان ساخته zoojaun saukhteh.

A PALACE سراي sera-é, گلشن سراي gulshun sera-é, درگاه durgah, استان asitaun, استانه asitauneh, قصر kusr (pl. قصور kusoor), شاد روان shaud rouvaun, كوشك kooshk, ايوان eiwaun, داري dauré, الخورنق alkhoornuk, مشكوي mushkooï, مشكو mushkoo, بلاط bulaut, صرح surh, سبغ subugh, كاخ kaukh, تزه tuzshuh, تزه tuzuh.

A PALANQUIN پلنكين palankeen, تخت روان tukhta rouvaun.

PALATABLE (*agreeable to the taste*) ذو ذوق و صفا zu zook ou sufa, نفيس nufees, خوش مزه khoosh muzuh, صفا بخش sufa bukhsh, نفيس nufees.

The palate دماغ dumaugh, گنبد دماغ kumbuda dumaugh, كام kaum, مذاق muzauk, مشام mushaum. *Striking* or *biting the palate* كام زن kaum zun.

PALATINE (*possessed of regal rights*) ذو سكه و خطبه zu sikkeh ou khutbeh, ذو استقبال كلي zu istikbaula kullé. — *A palatine* صاحب سكه و خطبه sahib sikkeh ou khutbeh. v. *Sovereign*, and Vol. I. صاحب, p. 1122.

PALE (*in colour*) زرد zurd, پژمرده puzshmurdeh, بيماركون beemaurgoon, بيمارون beemauroon, اصغر asfur, صفرا sufra. *To make pale* زرد كردن zurd kirdun, بيماركوني دادن beemaurgooné dadan.

A PALE (*for making inclosures*) ميخ meekh, ود wudd, وتد wutud (pl. اوتاد awtaud), مسمال musmauk, خالفت khaulifut. *An inclosure* or *fence of pales, a palisade, palisado*, باره baureh, داربزين darbuzeen, درابزون duraubuzoon, داربرين darbureen, تخته ديواري tukhteh deewauré, حلقس hulkus, جفلق jufluk. *To pale, palisade*, or *inclose with pales* چقيدن chukédun, داربزين كردن daurbuzeen kirdun, با تخته ديواري احاطه ساختن ba tukhteh deewaur ihauteh kirdun.

PALEFACED ذو روي زرد zu roo-é zurd, بيماركون رويي beemaurgoon rooï-é.

Paleness زردي zurdé, بيماركوني beemaurgooné, پژمردگي puzshmurdoogé.

Pall, v. *cloak, mantle.*

To PALL (*become insipid* or *vapid*) بي مزه كشتن bé muzeh gushtun, غير لذت شدن ghire-a luzzut shoodun, نا شيرين بودن na sheereen boodun. (*to make insipid*) بي مزه كردن bé muzeh kirdun, بي لذت ساختن bé luzzut saukhtun. v. also *to cloy*; *weaken, impair, dispirit.*

A PALLET (*mean* or *small bed*) بستر حقير pistera hukeer, پسترك pisteruk.

To PALLIATE پوزش و پوش يافتن poozish ou posh é-aftun, عذر نا حق نمودن uzra na hukk numoodun, با تعلل پوشيدن ba ta-allul poshédun, اعتذار نا راست كردن é-atizaura na raust kirdun, ستر ساختن sutr saukhtun, تلوين كردن tulween kirdun, عذر و بهانه ساختن uzr ou bahauneh saukhtun. v. *to excuse.*—(*to cure imperfectly*) علاج نا اصلي دادن alauja na aslé dadun.

Palliation, palliative اعتذار نا راست é-atizaura na raust, عذر نا حق uzra na hukk, ستر sutr, تلوين tulween. v. *excuse, apology.*—(*an imperfect temporary remedy*) علاج نا اصلي alauja na auslé.

Palliative (adjective) ذو اعتذار نا راست zu é-atizaura na raust, عذر نا حق بخش uzra na hukk bukhsh, ستر ساز sutr sauz. (*not radically curing*) علاج نا اصلي ده alauja ana aslé duh.

PALLID زرد zurd. v. *pale.*

A PALM-TREE خرما بن khurma bun, درخت خرما durukht khurma, عجوز ajooz, خصب khusub, خصبت khusubut, نخل nukhul, كتيلت kuteelut, دقل dukul, بهزر buhzur, رجبيت rujbé-ut, رعلت raalut, رعل raal, جعل jaal, علبت alubbut, كنيف kuneef, خنوصت khunnoosut, رفه rufuh, طريقت tureekut, دعاع daa. *The fibres of the palm tree* (*of which they make ropes, &c.*) ريشه reesheh. *The pith of the palm tree* عنقر ankur. *A row of palm trees* سكت sikkut.—v. جريده خضلاق, دباكة.—*The palm* (*victory*) نصرت nusrut, ظفر zufr, غلبه ghulubeh, پيروزي peeroozé. v. *triumph.*—*The palm of the hand* كف kuff, مشت musht, مشتا mushta, پنجه puncheh, راحت rauhut (pl. راح rauh), بلد bulud, نقحت fek-hut (plur. نقاح fekauh), كيفه keefeh.

To palm فريفتن furré-uftun, حيله بازي كردن heeleh bauzé kirdun, حقه بازي ساختن hukkeh bauzé saukhtun. v. *to cheat.*—(*to stroak*) سودن soodun, بسودن besoodun, لمس كردن lums kirdun. v. *to handle.*

A PALMER حاجي haujé. v. *pilgrim.*

A PALMER-WORM صد پايه sud pa-eh, يسروع ésroo-a, اسروع usroo-a (pl. اساريع asaré-a).

Palmistry, v. *chiromancy.*

PALPABLE (*perceptible by the touch*) ممكن قابل اللمس پرواس mumkina purwaus, kaubilu'l-lums. (*manifest*) روشن roshun, اشكاره ashikaureh, اظهار izhaur, بين bei-un, پيدا peeda.—*Palpableness* (*to the touch*) امكان پرواس imkauna

purwaus, قابليت لمس kaubillé-uta lums. (*manifestness*) روشنايي roshunaï-é, اظهاري izhauré, تبيين tubei-én.—*Palpably* (*by the touch*) از پرواس uz purwaus, بر وجه لمس bur wujha lums, از لامسه uz laumiseh. (*manifestly*) ظاهرانه zauhirauneh, بر وجه روشن bur wujha roshun. *Palpation* لمس lums, پرواس purwaus. v. *feeling, touch*.

To PALPITATE برجستن burjustun, جستن justun, جستن دل داشتن justuna dil daushtun, الفندن alfundun, اليزيدن aleezédun, وجب كردن wujib kirdun, وجبان ساختن wujibaun saukhtun, خلجان شدن khuljaun shoodun, طپيدن tupédun, طبيدن tubédun, خفق كردن khufuk kirdun, خفقان ساختن khufukaun saukhtun, وجف كردن wujuf kirdun. v. *to tremble*.

Palpitation جستن دل justuna dil, زخ zeekh, زنج zunj, خفقان khufkaun, خفقان زحمتي khufkauna zuhmuté, خلجان khuljaun, اضطراب iztiraub, مخفوق mukhfook, مخفق mukhfik, خناق khunauk, وجب wujib, وجبان wujibaun, واجب waujib, وجف wujif, قلت kullut, انيض aneez, تصبصب tuzubzub, لجاجت lujaujut, سلاف sulauf, خافق khaufik, مختلج mukhtulij, معترض maaturiz.

The PALSY زمني zuminé, نيمه neemeh, سستي susté, فلج fulj, شل shul. *The palsy in the hands* شل دست shula dost.

Palsied زمن zumin, زمني zuminé, مزمن muzumin, سست sust, ذو فلج zu fulj. v. شل, شلا.

PALTRY پست pust, خور khoor, حقير hu keer, دني duné, فرومايه furooma-éh, ذليل zuleel, افكنده afgundeh. v. *mean, contemptible, pitiful*.—*Paltriness* حقارت hukaurut, خوري khooré, پستي pusté. v. *meanness*.

To PAMPER پروردن purwurdun, پرورده نمودن purwureh numoodun, تسمين كردن tusmeen kirdun, با خوردني و غذا پر ساختن ba khoredané ou ghuda pur saukhtun.

A PAMPHLET كتابچه kitaubcheh. — *A pamphleteer* كتابچه منشي kitaubcheh munshé.

A PAN (*for frying, stewing, &c.*) تابه or طابه taubeh, تاوا tawa, تاوه taweh, طابق taubuk, شني shuné, طيجن teijun, طاجن taujun, مقلي muklé, مقلات muklaut (pl. مقالي mukaulé, *dual* مقالين mukauleen), مسطح mustuh, ناو naw, پنگره pungureh.—*The fire-pan of a gun* اتشگاه بندوق autashgaha bundook. *The knee-pan* كردنا gurdna. v. *knee*.

A PANACEA (*universal remedy*) علاج مطلق alauja mutluk.

PANADO نان و شكر در اب پخته naun wa shukr dur aub pukhteh.

A PANCAKE خامسوز khaumsooz, رقاق rukauk, توبرتو tuburtoo. زلبيا zulbé-a, تنك tunuk, روغن جوش rooghun joosh, خرمن khirmun, عجت ujjut, زلابيت zulaubé-ut, لالك luluk, لالنك laulunk, لالنغه laulungeh.

A pander, v. *pimp*.

PANDICULATION كرشه gurishmeh, خميازه khumé-auzeh, اروغ aroogh. v. *yawning*.

A PANE چار پاره كي chaur paurehgé, مربع murubba, مربعت murubbaat. *A pane of glass* جام مربع زجاج jauma chaur paurehgé, چار پاره كي murubba zujauj, زجاجت zujaujut.

A PANEGYRICK ستايش sita-ésh, حمد hamd, مدح muduh, شكر shukur, وصف wusuf. *A panegyrist* حمد كو hamd goo. v. *encomiast*.

A PANNEL (*pack-saddle*) سمر sumr, بردعت burdaat (pl. براذع burauda).

A PANG درد durd, رنج runj, غم ghum, الم alum, انقباض خاطر inkibauza khautir, اضطراب iztiraub, ازار azaur. v. *anguish, pain*.

To pang, v. *to pain, torment*.

A PANICK هول howl, هراس hiraus, بيم beem, بال bauk, ترس turs, شكوه shukooh, پروا purwa, هيبت heebut. v. *terror*.

A PANEL (*square of wainscot*) تخته tukhteh, تخته چار پاره tukhteha chaur paureh.

A PANNIER سپد supud, غزوي ghuzooï, ترطلت kurtilut, طرنيان turné-aun, زنبيل zumbeel, جلت jillut, قفت kuffut, كوفه koofeh, شكيكت shukeekut. v. *hamper, basket*.

To PANT جستن دل داشتن justuna dil daushtun, اليزيدن aleezédun. v. *to palpitate*.—(*to breathe quick*) تيز دم زدن taze dum zudun, نفس تيز كشيدن nufsa taze kushédun. *To pant after* ارزو داشتن arzoo daushtun, هوس كرفتن hawus gooriftun. v. *to desire*.—*A pant*, v. *palpitation*.

A PANTHER پلنك pulunk, وشاق wushauk, وشق wushuk, پارس pars, پرس purs, كربه دشتي gurbeha dushté. *A panther trained to hunt* يوز yooz (pl. يوزان yoozaun). *A young panther* يوزك yoozuk. *The keeper of the panthers* يوزبان yoozban. *The cry of a panther* يوزغند yoozghund.

Panting تيز دم كش taze dum kush, نفس تيز زن nufsa taze zun, جستن دل justuna dil. v. *palpitation*.—*Pantingly* با جستن دل ba justuna dil, با تيز دم كش ba taze dum kush, با نفس تيز زن ba nufsa taze zun.

A PANTRY انبار خانه ambaur khauneh, كلبت kulbut, خورصلا khoresula, نهانخانه nihaunkhauneh, كنو kunoo.

A PANTOFLE پاپوس papoos, پاروآز paurwauz. v. *slipper*.

PAP بستان bistaun. v. *nipple, dug*. — (*bread boiled in water*) نان در اب پخته nan dur aub pukhteh. v. also *pulp*.

PAPA پاپا papa, بابا baba, باب bab. v. *father*.

PAPAVEROUS (*resembling poppy*) کوکنار مانند kooknaur manend, هیشر اسا heishur asa.

PAPER کاغذ kaughud, کاغذ kaughuz, بیاض bé-auz, رجل rujul (pl. ارجال arjaul), قرطاس kartas (pl. قراطیس kuratees). *Glazed paper* مهره کاغذي muhreh kaughudé. *A shell used for glazing paper* مهره muhreh, قبقاب kubkaub. *Paper glazed on one side* یك روي eek rooï. *Paper glazed on both sides* دو روي doo rooï. *To glaze paper* کاغذ مهره کردن kaughud muhreh kirdun. *A glazer of paper* مهره گر muhreh gur. *Blotting paper* حلوا کاغذي hulwa kaughudé, کاغذ نشاف kaughuda nishauf. *To commit to paper* رقم زدن rukum zudun. v. *to write*. — *A sheet* or *piece of paper* ورق wuruk, ورقت wurukut, ورق کاغذ wuruka kaughud. *A sheet of paper on which an account is written* فرد furd. *A sheet of paper on which any thing is written* رقعه rukaah. *A quire of paper* دسته dosteh, دسته کاغذ dosteha kaughud. *I want paper for two rupees* دو روپیهرا کاغذ مرا ضروري است doo roopeehra kaughud mura zurooré ast. *How many quires of paper for a rupee?* في روپیه چند دسته fi roopeh chund dosteh? *A bundle of papers* دسته کاغذ dosteha kaughud, تغه tufuh. *Folded paper, a roll of paper* طومار toomaur. *A case for carrying rolls of paper* مقوي mukooï.

A paper-maker کاغذ گر kaughud gur.

A paper-mill کاغذ خانه kaughud khauneh.

Papilio, v. *butterfly, moth*.

PAPPOUS (*having soft down, as thistles*) ذو نسال zu nisaul.

PAR (*equality*) عدل adil, تعادل ta-adul, معادلت ma-adulut, پیشا پیشي peisha peishé, همسري humsuré, مطابقت mutaubikut, برابري buraubure, سویت sawé-ut. — *At par* در حال عدل dur haula adil, در شان مطابقت dur shauna mutaubikut, پیشا پیش peisha peish.

A PARABLE مثل misl, تمثیل tumseel, متشابه mutushaubeh, افسانه afsauneh, سلع sula. *Parables* مثلات mislaut, تمثیلات tumseelaut, متشابهات mutushaubihaut. *To speak parables* افسانه گفتن afsauneh guftun, مثل گو بودن misl goo boodun.

Parabolical مثل گو misl goo, از تمثیل گفته uz tumseel gufteh, ذو متشابه zu mutushaubeh.

Parabolically بر وجه مثل bur wujha misl, بطور افسانه betoora afsauneh, متشابه سا mutushabeh sa.

PARACENTRICAL (*deviating from circularity*) از گرد گمراه uz gurd gumrauh, از دایرت بیراه uz da-érut bérauh.

PARADE احتشام ihtishaum, شوکت shoukut, فر fur, کر و فر kur ou fur, عظمت azimut, عظم yzum. v. *pomp, magnificence, show*. — *Military parade* or *order* صف صف suf suf, صف صف لشکر suf sufa lashkur, صف صف عسکر suf sufa askur, ارایش سپاهی ara-ésha sippahaun. *A parade* or *place for military exercise* جولانگاه joulaungah, میدان meidaun, صف صف گاه suf suf gah, عرصه لشکر arseha lashkur, عسکر گاه askurgah, گر gur, گریسپه صف صفي gura besippah suf sufé.

A PARADIGM مثال misaul (pl. امثلت amsilut), بارنامه barnameh, رسم rusm, نمودار numoodar. v. *example*.

PARADISE فردوس firdaus (pl. فرادیس furaudees), جنت jinnut (pl. جنات jinnaut, جنان jinnaun), عدن eden, جنت عدن junnuta eden, بهشت bihisht, رضوان ryzwaun, روضت rouzut (pl. ریاض ré-auz), دار سلامت daura salaumut, دار السلام dauru's'salaum, دار الامان dauru'l'amaun, خلد khulud, دار الخلد dauru'l'khulud, روضت رضوان rouzuta ryzwaun, دار نعیم daura na-ém, ارم iram, باغ baugh, ارم باغي iram baughé, عین aïn, حسني husné, مینا meena, مینو meenoo, مینه meeneh, میني meené, اجاج ijauj, قدس kudus, خطرت القدس khutrutu'l'kudus, غرفت ghurfut. *Belonging to paradise, paradisiacal*, (also *the blessed*, or *the inhabitants of paradise*) اهل جنت ahla jinnut, جنت مکان jinnut mukaun, جنتي jinnuté, بهشت نشین behisht nisheen, بهشتي behishté, رضواني ryzwauné, قدسي kudsé. *A virgin of paradise* حور hoor, حوري hooré, حور عین hoora aïn, حور بهشت hoora behisht. *The envy of the virgins of paradise* (*very beautiful*) رشك حور العین rushka hooru'l'aïn. *The prince who walks in paradise* (*the deceased prince*) شاهزاده بهشت خرام shahzadeha behisht khyraum. *A region like paradise, a charming country* بقعت بهشت اسا و کشور خوشنما bekaata behisht asa, wa kushwur khooshnuma. *The space between paradise and hell* بالان balaun. *The boundaries between paradise and hell* ارف uruf. — v. also Vol. I. جنت p. 699, فوردین 1566, and اردبهشت 1567.

A PARADOX (*a tenet contrary to received opinion*) فکر خلاف الفکر الطلق fikr khilaufu'l

fikru'l'mutluk, ابتداع ibtidaa, مبدع mubda. (*an assertion contrary to appearance*) اقرار بوجه ikraura bewujha mugha-ér, تعریف خلاف taareefa khilaufa zauhuré. — *Paradoxical* زو فكر خلاف الفكر المطلق zu fikra khilaufu'l' fikru'l'mutluk, مبتدع نما mubtuda numa, اقرار ساز بوجه مغاير ikraur fauz bewujha mugha-ér.— *Paradoxically* بر وجه خلاف الفكر المطلق bur wujha khilaufu'l'fikru'l'mutluk, بطور مبتدع be-toora mubtuda, ابتداع اسا ibtidaa afa.

A PARAGON (*model, pattern*) پيش peish, پيشرو peishrou, پيشوا peishwa, ادم adam, دستور dustoor.—(*any thing supremely excellent*) يكانگي eekaunugé, پيش دستي peish dosté, كمال kumaul, فضيلت fuzeelut. *To paragon* (*equal*) همسر بودن humsur boodun, همقدر شدن humkudr shoodun, مثل نمودن misl numoodun, برابر شدن buraubur shoodun. v. also *to compare*.

A PARAGRAPH فصل fusl, تفصيل tufseel, قطعات kutaat. v. *section*. — *Paragraphically* فصل فصل fusl fusl, قطعه قطعه kutaah kutaah, على تفصيل ala tufseel.

PARALLEL برابر buraubur, سوي sawé, استوا istiwa, مساوي musawé, توازي tuwauzé, متوازي mutuwauzé, موازات muwauzaut, موازي muwauzé.

A parallel or *parallel line* خط متوازي khutta mutuwauzé, خط استوا kutta istiwa. *A parallel figure* شكل متوازي shukla mutuwauzé. *A parallel* (*comparison*) شبه shubuh, تشبيه tushbeeh, متشابه mutushaubeh, تمثيل tumseel, موازنت muwauzinut, قياس ké-aus, مماثلت mumausilut.—(*conformity*) موافقت muwaufikut, مطابقت mutaubikut. v. also *similitude*.

To parallel (*place in parallel lines*) درخط استوا نهادن dur khutta istiwa nihaudun, بخط متوازي نشان كردن bekhutta mutuwauzé nishaun kirdun. (*to be equal to*) برابر شدن buraubur shoodun, موازي شدن muwauzaut boodun, موازات بودن muwauzé shoodun, همسر بودن humsur boodun, همقدرت نمودن humkudrut numoodun, تمثيل داشتن tumseel daushtun, مماثلت پذيرفتن mumausilut pizzeeruftun. v. *to resemble, correspond*.— (*to compare*) تشبيه كردن tushbeeh kirdun, مقابله ساختن mukaubileh saukhtun, رو برو نمودن roo beroo numoodun, موازنت كردن muwauzinut kirdun.

Parallelism تساوي tusawé, استواي istiwa-é, برابري buraburé.

A PARALLELOPIPED (*or a brick for building, of that form*) پاخسه paukhiseh, پاخه paukheh.

A builder with parellopiped bricks پاخيزه زن pau-kheezeh zun, پاخه زن paukheh zun.

A PARALOGISM, *parology* (*false argument*) برهان نا راست sibuba bé hukékut, سبب بي حقيقت burhana naraft, دليل نا برهاني duleela na burhané.

Paralysis, v. *palsy*.—*Paralytick*. v. *palsied*.

PARAMOUNT صدر نشين sudr nisheen, جلي الصدر julé-u's'sudr, اعلي é-ala, اكبر akbar, اعظم é-azim, اكرم akrim. v. *supreme*; *eminent*.—*A paramount* or *lord paramount* شاهنشاه shahinshah, پادشاه padshah, سلطان sultan, فرمان گذار furmaun guzaur. v. *sovereign, chief*.

A PARAMOUR معشوق maashook (fem. معشوقت maashookut). v. *lover, mistress*.

A PARANYMPH (*bride man*) عروس بر aroos bur.

A PARAPET (*wall breast high*) ديوار به رفعت سينه deewaura beh rufaata seeneh, جدر به اعتلا سينه judra beh é-atilaa seeneh, كنكره kunkureh. *A parapet of lattice work* درابزون duraubuzoon.

PARAPHERNALIA (*goods in the disposal of a wife*) جهاز jihauz, چهاز chihauz, شيربها sheer-beha, مهر muhr, صداق sudauk, امهار imhaur.

A PARAPHRASE شرح نا لغوي shurha na lughooï, تفسير مجازي tufseeera mujauzé, تعبير نا حرف بحرف taabeera na hurf behurf, بيان نا بحسب معني لغيت bei-auna na behusba maané lughé-ut. v. *commentary, interpretation*.—*To paraphrase* شرح مجازي كردن shurha mujauzé kirdun, تفسير نا لغوي ساختن tufseera na lughooï saukhtun. *A paraphrast* اهل تفسير مجازي ahla tufseera mujauzé, شراح shurrauh. v. *commentator*.—*Paraphrastical* بر وجه شرح مجازي bur wujha shurha mujauzé, نا لغوي na lughooï, نا حرف بحرف na hurf behurf, نا بحسب معني لغيت na behusba maané lughé-ut.

A PARAPLUYE باران پرده baraun perdeh, قطر پرده kutr perdeh. v. *umbrella*.

A PARASANG (*a Persian league*) فرسنك farsang, فرسخ farsakh. *Eight parasangs* (*a day's journey with loaded camels*) مسافت musaufut. v. *league*.

A PARASITE (*feast-hunter, flatterer*) مفت خور muft khore, كفته خور kufteh khore, كاسه ليس kauseh lees, ريشخند reeshkhund, سپيد كار sipeed kaur, خوش امد khoosh aumud, اهل نفس خسيس ahla nufsa khusees.—*Parasitical* خوش امد ساز khoosh aumud fauz, ريشخند نما reeshkhund numa, سپيد كاري زن sipeed kauré zun, زو نفس خسيس zu nufsa khusees. v. *adulatory*.

A PARASOL سايبان sa-ébaun, چتر chutr,

سراپرده suraperdeh, شراغ shuraugh, شران shuraun, شادروان shaudrouvaun, اتش پرده atausf perdeh, شبی پرده shems perdeh. v. *umbrella*.

To PARBOIL نیم پختن neem pukhtun.

A PARCEL (*small bundle*) دسته dosteh, تنک کوچک tunka koochuk, بار اندک baura anduk. —(*a part*) پاره paureh, پارچه paurcheh, حصه hisseh, قطعت kutaat, بتکه bitkeh.—(*a number*) سمار shumaur, عدد adud, حصی hussa. v. *quantity, mass*.—*To parcel* (*divide*) حصه کردانیدن hisseh kirdanédun, قطعه قطعه ساختن kutaah kutaah saukhtun, تقسیم کردن tukseem kirdun.

To PARCH خوشیدن khooshédun, تضهیب ساختن tuzheeb saukhtun, خبیدن khubédun, سوزان کردن soozaun kirdun, محرق ساختن muhruk saukhtun, تدید نمودن kudeed numoodun, رمض کردن rumz kirdun. v. *to scorch*.

Parched خوشیده khooshédeh, سوخته sookhteh, خبیده khubédeh. *Parched grain* (*which they eat before meals*) پیشخورده peishkhoredeh.

PARCHMENT رق rukk.

A PARD, *pardale*, پارس pars, v. *leopard*.

PARDON بخشایش bukhsha-ésh, عفو afoo, مغفرت mughfirut, غفران ghufraun, امرزش amurzish, صفح sufih. *A pardon* (*warrant of forgiveness*) عفو نامه afoo nameh, غفرت ghufrut.—*To ask pardon* عفو طلب کردن afoo tulub kirdun, مستغفر کردن mustughfir kirdun, استغفار ساختن istighfaur saukhtun, معذرت خواهي نمودن mazirut khauhé numoodun, عذر ساختن azur saukhtun. *To ask pardon or make an apology for past offences* عذر تقصیر ماسلف کردن azura tukseera mausuluf kirdun, معذرت خطا مافات خواستن muzirut khutaa maufaut khaustun.

To pardon بخشیدن bukhshédun, عفو کردن afoo kirdun, مغفرت دادن mughfirut dadun, غفران بخش ghufraun bukhsh kirdun, بخشانیدن bukhshanédun, صفح کردن sufih kirdun, شفقت نمودن shufkut numoodun, امرزیدن amurzédun, مرحمت نمودن murhumut numoodun, از سر تقصیر گذشتن uz sur tukseer guzishtun, از سر خطای درگذشتن uz sur khuta-é durguzishtun. v. *to forgive*.—*To pardon a crime* گناه بخشیدن gunah bukhshédun, خطا عفو کردن khuta afoo kirdun, جریمه مغفور نمودن jureemeh mughfoor numoodun.—*Pardon me* معذور باد maazoor baud.

Pardonable معذر muzir, معذور maazoor, واجب العفو vagibu'l'afoo, لایق مغفور la-éka mughfoor, مستوجب الغفران mustoojibu'l' ghufran لازم المعفو lauzimu'l'maafoo.—*Pardonableness* معذوری maazooré, لیاقت العفو lé-aukutu'l'afoo, لازمت مغفور lauzimuta mughfoor.—*Pardonably* بطور معذور betoora maazoor, معذورانه maazoorauneh, بر وجه واجب العفو bur wujha vajibu'l'afoo.

Pardoned مغفور mughfoor, معذور maazoor, معفو maafoo, بخشوده bukhshoodeh, بخشیده bukhshédeh, مرحوم کردیده murhoom kirdédeh. *To be pardoned* بخشایش یافتن bukhsha-ésh é-aftun, مغفور شدن mughfoor shoodun, معفو بودن maafoo boodun, امرزیده شدن amurzédeh shoodun.

A pardoner عفو ده afoo duh, بخشنده bukhshindeh, امرزنده amurzindeh, امرز کار amurzigaur, غفار ghuffaur, غفور ghufoor, پوزش پذیر poozish pizeer.

Pardoning مغفرت نما mughfirut numa, عفو ساز afoo sauz, خطا بخش khuta bukhsh, بخشایا bukhsha-é-a.

To PARE (*cut by little and little from the surface or edges*) تراشیدن turaushédun, تراش کردن turaush kirdun, ستردن suturdun, پاره پاره از ظاهر قطعه کردن paureh paureh uz zauhir kutaah kirdun, اندک اندک از کنار بریدن andik andik uz kunaur burédun, پوست کردن poost kirdun, مسلوخ ساختن muslookh saukhtun, حسم کردن husm kirdun.

Pared سترده suturdeh, تراشیده turaushédeh.

A PARENT, *parents* پدر و مادر pader ou mader, ابوان abwaun, ابان abaun (oblique case ابوین abween), والدان waulidaun) oblique case والدین waulideen), ابهات abhaut, ناجلان naujilaun, امان ummauni, v. *father, mother*.

Parentage (*extraction*) اصل asl, نسل nusl, نسب nusub, ال aul, نژاد nizhaud, سلسله sulsuleh, خاندان khaunudaun. v. *descent, genealogy*.

Parental پدر و مادر پیوند pader ou mader pivund, والدین منسوب waulideen munsoob.

A PARER تراشنده turashindeh, سترنده suturindeh. v. *paring instrument*.

PARGET اندود andood, داز dauz, فاروج faurooj. v. *plaster*.—*To parget* اندودن andoodun. —*A pargeter* اندود زن andood zun. v. *plasterer*.

A PARHELION (*mock sun*) سراچه افتاب suraucheha afitaub, سراچه شمس suraucheha shems, شادروان shaudrouvaun, خرمن khirmun, هربا hurba, زردي zurdé. v. *halo*.

A PARING تراشش turaushish, تراشه turausheh, پاره paureh, حسم husm. v. *rind*.—*A cheese paring* تراشش پنیر turaushisha pineer. *A paring of the nail* تراشه turausheh, تراشه ناخن turausheha naukhun. *A knife or scissars for paring the nails* ناخن براه naukhun burauh. v. *nail*.—*A*

paring instrument الت تراش aluta turaush, تراش turaush, ستره sutureh, ادات ستر adauta sutur. *A shoemaker's paring knife* بندرز bundruz. *A farrier's paring knife* كالنك kaulunk.

PARITY عدل adil, تعدل ta-adul, برابري burauburé, مثل misl, مماثلت mumausilut, پيشاپيشي peishapeishé. v. *equality, resemblance.*—*By a parity of reasoning* همين طور humeen toor.

A PARK تخچير حصاري nukhcheer hissauré, گاه محوط پر وحوش بشكار gaha muhoot-pur wuhoosh beshukkar.—*A deer park* اهوستان ahoostan.—*To park* تخچير حصاري كردن nukhcheer hissauré kirdun, گاه محوط بشكار ساختن gauha muhoot beshukkar saukhtun.

To PARLEY كفتن guftun, كفت و كو گفت و شنود نمودن guft ou goo kirdun, كفت و شنود نمودن guft ou shunood numoodun, خطاب و جواب داشتن khutaub ou javaub daushtun.—*A parley* كفت وكو guft ou goo, كفت و شنود guft ou shunood, خطاب و جواب khutaub ou javaub. v. *conversation.*

A PARLOUR حجرت با زمين برابر hujruta ba zumeen burabur.

A PARODY مثل misl, تمثيل tumseel, تشبيه tushbeeh, ورهين wurheen, تقليد tukleed, اقتدا iktida.

PAROLE كلمت kulimut, كفت guft. v. *word.*—(*promise*) سربسته surbusteh, عهد ahud.—*A military parole* or *watch-word* شعار shaar.

A PAROQUET طوطك tootuk, طوطيك tooteek, طوطي tooté.

A PAROXYSM (*of a fever, &c.*) تب لرزه tub lurzeh, تب باده tub baudeh, سنخ sinkh (plur. اسناخ asnaukh), يوم باحوري é-ooma bauhooré, اقتراب الحما iktiraubu'l'huma. v. *fit.*

PARRICIDE (*murder of a parent*) قتل پدر kutla pader, تقتيل الوالد tukteelu'l'waulid, كوششا مادر kooshisha mader.—*A parricide* كوشنده پدر kooshinduha pader, قاتل الوالد kautilu'l'waulid, كوشنده مادر kooshindeha mader.

A PARROT طوطي tooté, پروان purwaun, نوا nuwa.

To PARRY (*the thrust* or *blow of a sword*) سيف دفع كردن seif dufa kirdun, ضرب تيغ باز داشتن zurba teegh baz daushtun.

PARSIMONIOUS (*covetous*) طمعكار tumakaur, بخيل bukheel, بي بذول bé buzool, بي جوبردي bé joomurdé, بلا مكرمت bila mukrumut.—(*frugal*) تنك دست tunk dost, خانه دار khauneh dar, معتدل mu-atudil, مقتر kutir, مقتر muktir, تتور kutoor.—*Parsimoniously* (*covetously*) طمعكارانه tumakaurauneh, بخيلا bukheelan.—(*frugally*) با تنك دستي ba tunk dosté, بروجه خانه دار bur wujha khauneh dar, مقترا muktiran.—*Parsimoniousness, parsimony* (*frugality*) تنك دستي tunk dosté, دست تنكي dosta tunké, اعتدال é-atidaul, خانه داري khauneh dauré. v. also *avarice, covetousness.*

PARSLEY كروز kuruwiz, كرفس kurufus, براجيل buraujeel, بوياتك booi-aunuk, اجمود ajmood, كرسب kursub.

A PARSNEP حزر juzr, كزر guzr, استفين istufeen, اسطون istoon, مشا musha.

A PART پاره paureh, پارچه paurcheh, حصه hisseh, قطعه kutaah, بهره buhreh, نصيب nuseeb, صنف sunuf, باره baureh, يكچند eekchund, حذقت hyzkut, جزء juza, جزي juze, جزيي juzei-é, جزوي juzooi, قبل kubl, بتكه bitkeh, جزب juzb, شي shei-é, جزلت juzlut, عدفت ydfut, فلقت fulukut, فقرت fikrut, فلج fulj (plur. فلوج fulooj), لث lut, صرع sura, وجه wujuh, وجهت wujhut, مقدار mukdaur, كسفت kusfut (plur. كسف kusuf, كسوف kusoof, اكساف aksauf), لخت lukht, فدرت fudrut. v. *share, lot, concern: side, party.*—(*business, duty*) ادب adub, منت minnut, حق hukk, مبتغا mubtugha, رسم rusm, كار kaur, عمل amul, معملت ma-amlut, امر amr, مصلحت musluhut. v. also *action, conduct.*—*The best part of any thing* خلاصت khulausut, نقاوت nukauwut, كفاف kufauf. *The greatest part of any thing* اكثري aksuré. *One part* يكپاره eekpaureh. *Both parts* دو طرف doo turruf, دو جانب doo jaunib, طرفان turrufaun (oblique case طرفين turrufeen). *The third part* (*of any thing*) سه يك seh eek, ثلث suls. *The fourth part* چهاريك chuhaur eek, ربع ruba. *The fifth part* پنج يك punj eek, خمس khams. *From that part* از اين جانب uz ein jaunib, انسو aunsoo. *From every part* از هر طرف uz hur turruf, من كل جانب min kulla jaunib. *The fore part* قبل kubl, پيشگاه peishgah, صدر sudr. v. *fore, front, first.*—*The latter part* پاي pa-é, اخر akhir. v. *latter, hinder.*—*In whole and in part* كلي و جزي kullé wa juzé.—*To take in good part* نيكو داشتن neekoo daushtun, قبول كردن kubool kirdun, قرين قبول پذيرفتن kureen kubool pizzeeruftun. v. *to approve.*—*To take in ill part* ازار يافتن azaur é-aftun, غضب خوردن ghuzub khoredun, قهر كرفتن kuhr gooriftun, انكار نمودن inkaur numoodun.—*Parts* (*faculties, abilities*) علم ylm, قوت kuwwut, ادراك idrauk, عقل akil, قابليت kaubille-ut, خاطر khautir, قلب kulub, فراست

siraufut, مجال mujaul, قوت مدركت kuwwuta mudrikut, قدرت خيال kudruta khé-aul, طبيات tubé-aat.—(*quarters, regions*) اطراف atrauf, اجناب ajnaub, حذفور huzfoor, حذفار huzfaur, اطور atwaur, اقاليم akauleem, اكناف aknauf, ولايات wula-é-aut, ولايا wula-é-a, ولايت wula-é-ut, ممالك mumauluk. v. *country, district*.—*In every part* بهر جانب behur jaunib, در اطراف و اكناف dur atrauf ou aknauf, در هر طرف dur hur turuf, سوبسو soobesoo. *In parts* جدا جدا judan judan, پاره پاره paureh paureh, قطعه قطعه kutaah kutaah.—*To divide into two equal parts* تصنيف كردن tusneef kirdun.

To part (*divide, share*) حصه كردانيدن hisseh kirdanédun, تقسيم ساختن tukseem saukhtun, قسمت كردن kismut kirdun, بهره زدن buhreh zudun, پاره بخشيدن paureh bukhshédun. — (*to separate, disunite*) قطع كردن kuta kirdun, فرق ساختن furk saukhtun, مفارقت نمودن mufaurikut numoodun, وا جدا كردن wa juda kirdun, جدا ساختن juda saukhtun, فصل كردن fusl kirdun, بنجيدن bunjédun, افراز ساختن afrauz saukhtun, پاره پاره زدن paureh paureh zudun, تفريق نمودن tufreek numoodun, كشفته كردن kushufteh kirdun, شكستن shakustun, بنح زدن bunuh zudun. v. *to break*.—(*to keep asunder*) وا جدا و برطرف نهادن wa juda ou burturruf nihaudun, منفردانه واداشتن munfuridauneh wadaushtun, جماعت منع كردن jumaat muna kirdun.—*To part* (*be separated*) مفروق شدن mufrook shoodun, جدا بودن juda boodun, منفصل شدن munfusul shoodun, مهجور كشتن muhjoor gushtun, وا جدا و برطرف بودن wajuda ou burturruf boodun.—(*to take farewel*) الوداع كفتن و رحلت كردن al-wudaa guftun wa ruhlut kirdun, ياهو كفتن و رفتن é-ahoo guftun wa ruftun. v. also *to depart, set out*.—*To part with* ترك كردن turuk kirdun, هجر ساختن hujr saukhtun, دادن dadun, كذاشتن guzaushtun, ماندن maundun. v. *to relinquish, give, leave*.—*Partable* (*divisible*) ممكن افتراق mumkina iftirauk, لايق تقسيم la-éka tukseem.—*Partage* اقسام iksaum. v. *division*.

To PARTAKE (*to have share in any thing*) حصه كير شدن hisseh geer shoodun, بهرهمند بودن buhrehmund boodun, نصيبداري كرفتن nuseebdaré gooriftun, مشارك بودن mushauruk boodun. v. *to participate*.—*Partaking*, v. *participant*.

A partaker حصه كير hisseh geer, حصه دار hisseh dar, بهره دار buhreh dar, بهرمند buhrumund, نصيبدار nuseebdar, شريك shureek, مشارك mushauruk, همال humaul. v. *partner*.

PARTED مقسوم muktusoom, مفروق mufrook, جدا juda, موزع muwuzza. v. *divided, separated*.

A PARTERRE كلزار gulzaur, چمن chumin, رفرف rufruf.

PARTIAL (*inclined to favour one side*) جانبدار jaunibdar, طرفدار turrufdar, ذو ميلان نا عادل zu meilauna na audil, ذو ميل بى عدالت zu meila bé adaulut.—(*not universal*) نا عمومي na amoomé, غير عميم ghire-a ameem, نا مطلق na mutluk, غير شامل ghire-a shaumil, نا جامع na jauma.

Partiality جانبداري jaunibdauré, طرفداري turrufdauré, ميل نا عادل meila na audil, ميلان بى عدالت meilauna bé adaulut, عدم عدالت adauma adaulut, عدم راستي aduma rausté.

To partialize (*make partial*) جانبدار كردن jaunibdaur kirdun, طرفدار ساختن turrufdaur saukhtun.

Partially با جانبداري ba jaunibdauré, با ميل نا عادل ba meila na audil, با ميلان بى عدالت ba meilauna bé adaulut.— (*not totally*) نا تماما na tumauman, نا جملة na jumlutan, نا سراپا na surapa.

PARTIBLE (*divisible*) ممكن افتراق mumkina iftirauk, قابل القسم kaubilu'lkusm. *Partibility* امكان افتراق imkauna iftirauk, قابليت قسم kaubillé-uta kusm.

Participable (*capable of being shared or participated*) ممكن مشاركت mumkina mushaurikut, قابل مشارك kaubila mushaurik, لايق حصه داري la-éka hisseh dauré.

Participant, participating حصه كير hisseh geer, نصيبدار nuseebdar, بهره دار buhreh dar, وايه كير wa-éh geer, بهره پذير buhreh pizzeer, اشراك ishrauk, تشريك tushreek.

To participate حصه كرفتن hisseh gooriftun, حصه دار شدن hisseh dar shoodun, بهره داشتن buhreh daushtun, شريك بودن shureek boodun, بهرهمند شدن buhrehmund shoodun, مشاركت كردن mushaurikut kirdun, نصيب دار شدن nuseeb dar shoodun, وايه كرفتن wa-éh gooriftuh, نصيب پذيرفتن nuseeb pizzeeruftun.

Participation حصه داري hisseh daré, نصيب كيري nuseeb geeré, بهره پذيري buhreh pizzeeré, اشتراك ishtirauk. *To give a participation* حصه دار كردن hisseh dar kirdun, بهره دادن buhreh dadun, تشريك ساختن tushreek saukhtun, اشراك كردن ishrauk kirdun, نصيب دار نمودن nuseeb dar numoodun. v. also *distribution*.

A PARTICIPLE *active* اسم فاعل isma fa-é... *A participle passive* اسم مفعول isma mufool. *compound participle* وصف تركيب wusfa turkeeb...

A PARTICLE پاره paureh, پاچه paurcheh, جزي juzé, جزيي juzeï-é, جزوي juzooi, ...

zurr, ذره zurruh, شمه shummuh, نقطه nukteh, نثارت nisaurut, جذاذ juzauz. *A particle of gold* زردسا zurdsa, ساو saw, زر ساو zur saw, زهبت zuhbut. v. *gold.—A particle of gold, silver* or *lead* بلد bilud.—*A particle (part of speech)* حرف hurf (pl. حروف huroof), ادات adaut. *A conjunctive particle* حرف صلت hurfa sillut, ادات توصل adauta tuwussul, عطف atuf, عطف بیان atufa bei-aun, عطف تفسیر atufa tufseer.—*An accessory particle* ادات جمع adauta juma; as ان aun, (*a particle added to form the plural number, for beings having life*) مردان murdaun *men*, from مرد murd *a man*: or ها ha (*for things inanimate*) گلها gulha *roses*, from گل gul *a rose*.—*A particle of relation* or *possession* ادات نسبت adauta nusbut; as مند mund, دار dar, زو zoo, &c. ارزومند arzoomund *desirous*, from ارزو arzoo *desire*; ابدار aubdar *watery*, from اب aub *water*; زو الجلال zu'l'julaul *or* زو جلال zu julaul *glorious*, from جلال julaul *glory*. — *A particle of action* ادات فاعل adauta fa-él: as گر gur, کار kaur, &c. اهنگر ahungur *a blacksmith*, from اهن ahun *iron*; حیله کار heeleh kaur *a deceiver*, from حیله heeleh *deceit*.—*A vocative particle* ادات ندا adauta nida, حرف ندا kurfa nida.

PARTICULAR (*not general*) مخصوص mukhsoos, خاص khass, نا مطلق na mutluk, غیر عمومی ghire-a amoomé. (*single, individual*) یکانه eekauneh, نا مفروق na mufrook, فرد furd, یکتا eekta, یکه eekeh. (*odd, whimsical*) خود سر khood sur, متخیل mutukhei-ul, هوادار hawadar. (*uncommon*) بلا قاعدت bila ka-édut, غیر معتاد ghire-a mataud, مستغرب mustughrub. v. *singular, strange.—To apply to any particular use* خاص کردن khauss kirdun. *To do any thing particular* خصوص ساختن khusoos saukhtun.

A particular (*any thing belonging to an individual*) خصوص khusoos, خصوصیت khusoosé-ut, مخصوصیت mukhsoosé-ut. (*an individual*) یکی eeké, یکنفر eeknufr, شخص shukhs, فرد furd, نفس nufs, سواد suwaud. v. *person.* — (*a single point, thing,* or *instance*) یکی eeké, فرد furd, نقطه nukteh, یک نکته eek nukteh, نکته nukteh. (*a minute detail*) تفصیل tufseel, نقل دقت nukkula dikkut, قصه نقیر و قطمیر kusseh nukeer ou kutmeer.

Particularity (*something peculiar*) خاصت khaussut, خصوص داري khusoos daré, خصوصیت khusoosé-ut, مخصوصیت mukhsoosé-ut. (*individuality*) یکانگي eekaunugé, فردانیت furdauné-ut.—(*oddness*) خودسري khoodsuré, هواداري hawadauré.

To particularize, particulate (*mention distinctly*) تفصیل کردن tufseel kirdun, نقل دقت ساختن nukkul dikkut saukhtun, فصل نمودن fusl numoodun, قصه نقیر و قطمیر ساختن kusseh nukeer ou kutmeer saukhtun, تصیت فرق دادن kuzéuta furruk dadun, با امتیاز حکایت کردن ba imté-auz huka-é-ut kirdun.

Particularly (*distinctly*) تفصیلا tuffilan, تفصیلانه tuffeelauneh, علي تفصیل ala tufseel, مفصلانه mufsulauneh, با امتیاز ba imté-auz, مفروقا mufrookan, فرقانه furrukauneh, با فصل ba fusl, با فرق ba furk. (*peculiarly*) خصوصا khusoosan, خصوصیانه khusoosé-auneh, خاصة khaussutan. (*extremely*) بغایت begha-é-ut, غایت gha-é-ut, غایت الغایت gha-é-utu'l'gha-é-ut.

A PARTISAN حربت harbut, نیم نیزه neem neezeh, شل shil. v. *halberd, javelin, pike.* — (*an adherent*) رفیق rufeek, همپشت humposht, دستگیر dostgeer. (*a commander of a party*) سرهنگ surhunk, سپه دار sippah dar, پیشرو peishrou, سرور survur, ده باشي duh baushé, پیشاونک peishawunk, پیشاهنگ peishahunk.

PARTITION (*division*) قسمت kusmut, تقسیم tukseem, تقسم tukussum, اقتسام iktisaum, حصه hisseh bukhshaun, توزیع toozé-a. v. *distribution.—The partition of an inheritance* اقتسام میراث iktisauma meeraus. *The fee to a judge for determining a partition of inheritance* رسم قسمت rusma kusmut.—(*separation*) جدایي judaï-é, برزخ burzukh, فراق furrauk, افتراق iftirauk, انفصال iftisaul, انفصال infisaul. *A partition wall* پرده perdeh, سراپرده suraperdeh, جدار جدایي judaura judaï-é, پرده دیواري perdeh deewauré. *A partition of boards* تخته دیواري tukhteh deewauré. *A partition of stone* سنگ دیواري sunk deewauré. v. *wall.*—(*a part divided from the rest*) احاطه ihauteh, حصار hissaur. v. *enclosure.* — *A chest, bureau, &c. with many partitions* کنو kunoo.

To partition پرده کردن perdeh kirdun, جدایي ساختن judaï-é saukhtun, برزخ نمودن burzukh numoodun. v. also *to divide.*

PARTLET ماکیان mauké-aun. v. *hen.*

PARTLY (*in some measure*) في الغالب fi'l'-ghaulib, غالبانه ghaulibauneh, تقریبانه tukreeb-auneh, نزدیک nuzdeek, عند ynd. v. *partially.—Partly one, partly another* یکچند یک یکچند دیگر eekchund eek eekchund deegur. *Partly mountainous, partly level* صنحها sukhma.

A PARTNER انباز ambauz, پرخور purkhoor, حصه دار hisseh dar, حصه گیر hisseh geer, نصیبدار nuseebdar, بهره دار buhreh dar, شریک

ſhureek, مشارك muſhaurik, همحال humhaul, هبال humaul, همخانه humkhauneh, همزانو humzaunoo, همساز humſauz, همكن humkoon, همبار humbaur, همپهلو humpihloo, هنيار huné-aur, هنيان huné-aun, رفيص rufees. *A partner at play* همباز humbauz. *A partner in a dance* همرقاص humrukkaus. *To partner*, v. *to join*, *aſſociate*.

Partnerſhip انبازي ambauzé, پرخوري purkhooré, همبازي humbauzé, حصه داري hiſſeh daré, اشتراك iſhtirauk, همالي humaulé, همحالي humhaulé, مقارنت mukaurinut.—*To be in partnerſhip* همحال شدن humhaul ſhoodun, انباز بودن ambauz boodun, اشتراك داشتن iſhtirauk dauſhtun.

A PARTRIDGE تبج kubuj, تبجت kubujut, فرفر furfur, فرفور furfoor, تبح kubuh, تيهو teehoo, تيهور teehoor, سلف ſiluf (pl. سلفان ſulufaun), كبك kubuk, كبك دري kubuka duré, حجل hujul, حجلان hujulaun, پرپرم purpurum, چكاو chukaw.

PARTURIENT (*near bringing forth*) نزديك زايده nuzdeeka za-édeh, قريب المولود kureebu'l' moulood.

PARTY (*faction*) اهالي هموثاق ahaulé humwuſauk, اهل تشاور ahla tuſhawwur, اصحاب فتنه aſ-hauba fitneh. *A party in a law-ſuit* مدعي muda-é. *A party* or *ſelect aſſembly* مجلس كزيده mujliſa guzédeh. v. alſo *perſon*, *individual*; *ſide*, *cauſe*.— *A party of ſoldiers* فوج از افواج fouj uz afwauj. v. *detachment*.

PARTY-COLOURED كوناكون goonagoon, رنكا رنك runka runk.

A PARTY-MAN فتنه انكيز fitneh angeez, اهل هموثاق ahla humwuſauk, مرد تشاور murda tuſhawwur, طغيان افروز tughé-aun afrooz, اشوب aſhoob. v. *incendiary*.

A PARTY WALL پرده خانها همسايكان perdeha khauneha humſa-égaun, پرده همديوار perdeha humdeewaur, جدار جدايي judaura judaï-é.

PAS پيشي peiſhé. v. *precedency*.

PASCHAL عيدي a-édé, فسحرا منسوب fuſihra munſoob, اجيرا متعلق ajéra muta-allik.

Paſquin, *paſquinade*, v. *lampoon*.

To PASS (*move forward* or *through*) كذاشتن guzauſhtun, كذاردن guzaurdun, كذاريدن guzaurédun, كذريدن guzurédun, كذشتن guzuſhtun, كذار كردن guzaur kirdun, كذرا نمودن guzura numoodun, ذاهب ساختن zauhib ſaukhtun, رفتن ruftun, نفاذ يافتن nufauz é-aftun, پيش رفتن peiſh ruftun, پيش حركت نمودن peiſh hurukut numoodun, درج كردن durj kirdun, جولان ساختن hawlaun ſaukhtun. (*to croſs over* or *through a river*, &c.) عبور كردن aboor kirdun, از اين تا ان كنار عبور ساختن uz ein ta aun kunaur aboor ſaukhtun, كذريدن guzurédun, كذار كردن guzaur kirdun, مرور ساختن muroor ſaukhtun. *To paſs away* نا بود و نا پيدا بودن na bood ou na peeda boodun, كم شدن gum ſhoodun, فوت كردن fout kirdun, احاله نمودن ihauleh numoodun, تفوت بودن tufawwut boodun, دبر شدن dubr ſhoodun, نفدان بودن nufdaun boodun. v. *to vaniſh*, *die*; *be loſt*; alſo *to ſpend*, *waſte*.—*To paſs* (*make a tranſition*) *from one thing to another* از يك چيز تا ديكر كذار كردن uz eek cheez ta deegur guzaur kirdun, تعدي ساختن ta-addé ſaukhtun. (*to be at an end*) سرانجام يافتن ſuranjaum é-aftun, منتهى شدن muntuha ſhoodun, فرجام داشتن furjaum dauſhtun. (*to depart this life*) اندر كذاشتن andur guzauſhtun, ارتحال ساختن irtihaul ſaukhtun, دار الابتلا ترك كردن daru'l' ibtila turuk kirdun, بدار اخرت رفتن bedar akhirut ruftun, الاجل يافتن alajul é-aftun. v. *to die*.—*To paſs a law* حكم و فرمان كذار كردن hookum ou furmaun guzaur kirdun, شرع ساختن ſhura ſaukhtun, قانون شايع نمودن kaunoon ſha-é-a numoodun. *To paſs* or *be paſſed into a law* صفت نموده شدن [illegible] شرع كشتن ſhura guſhtun, hukkut furmoodeh ſhoodun, رسم مامور بودن ruſ[illegible] maamoor boodun. *To paſs* or *be current* دست بدست رفتن uz doſt bedoſt ruftun, [illegible]وانيدن rouvanédun, روان كشتن rouvaun guſhtun, رواج شدن ruwauj ſhoodun. *To paſs ſentence* حكم شرع كفتن حكم كردن hookum kirdun, hookuma ſhura guftun, جريمه فرمودن jureem[illegible] furmoodun, قضا كذار نمودن kuza guzaur nu[illegible]moodun. *To paſs* or *puſh in fencing* سيف زد كردن ba ſeif zud kirdun. v. *to fence*.—*To paſs by*, *paſs over* (*omit*) فوت نمودن fout numoodun, غافل شدن ghaufil ſhoodun, نسي كردن nuſé kirdun, نسيان بودن nuſé-aun boodun. v. *neglect*. — *To paſs by*, *paſs over* (*excuſe*) معذور نمودن maazoor numoodun, پوزش پذيرفتن pouziſh pizzeeruftun. v. *to forgive*. — *To paſs through a ſtrainer* پالانيدن paulaunédun, پالوده كردن pauloodeh kirdun, كذاردن guzaurdun. v. *ſtrain*.—*To paſs* or *ſurpaſs* افزون امدن afzoon a[illegible]moodun, كذريدن guzurédun, كذشتن guzuſhtun, غالب شدن ghaulib ſhoodun, فضل نمودن fuzl numoodun. v. *to excell*, *tranſcend*. — *To paſs* (*to allow*, *admit*, *approve*) پسنديدن puſſun[illegible]dun, تحسين كردن tuhſeen kirdun, قبول [illegible]

شدن kureen kubool shoodun. (*to be approved*) بودن پسندیده pussundédeh boodun, تحسین یافتن tuhseen é-astun, صوابدید شدن suwaub-deed shoodun, مقبول بودن mukbool boodun. *To pass upon* فریفتن furré-uftun, حیله بازي کردن heeleh bauzé kirdun, غدر ساختن ghudr saukhtun. v. *to deceive, cheat.* — *To pass* or *send from one place to another* از این جا تا ان جا روان کردن uz ein jau ta aun jau rouvaun kirdun, فرستادن furistadun, ارسال ساختن irsal saukh-tun. *To pass one's word for another* کسی را پایندانی کردن kussera pa-éndauné kirdun, پذیرفتاریدن pizzeeruftarédun, ضمندار شدن zu-mindar shoodun, کفیل بودن kufeel boodun. *To pass one's time* اوقات گذرانیدن awkaut guz-ranédun, گذران احیان شدن guzrauna ahé-aun shoodun, زندگاني کردن zindugauné kirdun. v. *to live; dwell, reside.* — *To pass for* (*personate another*) نام ساخته و صورت تبدیل نمودن naum saukhteh wa soorut tubdeel numoodun. — *To pass under examination* بسوال جواب کردن besuwaul javaub kirdun, بپرسش رد کلام دادن beporsish rudda kulaum dadun, طلبیده شدن tulbédeh shoodun, مسول بودن musool boodun. *To come to pass* واقع شدن wauka shoodun, افتادن uftaudun, ظهور نمودن zuhoor numoodun. v. *to happen* — *To let pass* اجازت دادن ijauzut dadun, گذار ازاد نمودن guzaur azaud numoodun, گذاشتن gu-zaushtun. v. *to dismiss.* —— *To cause to pass* گذارانیدن guzauranédun, گذاراندن guzau-randun. *To be well to pass* (*to be rich*) مالدار شدن mauldar shoodun, کثرت المال داشتن kusru'l'maul daushtun, توانگر بودن tuvvangur boodun.

A pass (*narrow entrance* or *passage*) گرار or گذار guzaur, راهگذار rauhguzaur, تنک tunk, تنک راه tunk rauh, دربند derbend, بندر ben-dur, دره dureh, درواز durwauz, عرقوب arkoob, معبر mabur, نقب nukib, منقب munkib, منفذ munfuz, ربع ré-a, درغاله durghauleh, سره su-rah. v. also *road, street, passage, passport.* — *A dangerous pass* معبر پر خطر mabura pur khutr. *To advance through a narrow pass into an enemy's country* مدرب کردن mudurrub kirdun. — *A pass, passado* (*in fencing*) هجوم و زد در مجالدت hujoom wa zudd dur mujalidut, ضرب با تیغ zurb ba teegh.

Passable (*possible to be passed*) ممکن گذار mum-kin guzaur, قابل عبور kaubila aboor, لایق راهگذار la-éka rauhguzaur. (*supportable*) قابل تحمل kaubila tuhummul, تحمل قابلي tuhum-mul kaubilé, مقارب mukaurib. v. *tolerable; allowable: popular.*

Passage (*road, &c.*) راه rauh, ره ruh, راهگذار rauhguzaur, رهگذار ruhguzaur, گذار or گزار guzaur, گذر راه guzur rauh, گذرگاه guzurgah, طریق tureek, جواز juwauz, معبر جا maabur jau. v. *way, ferry.* — (*journey*) سلوك sulook, سفر sufr, سیر seir, رحیل ruheel, روي rouvé, روانه rou-vauneh. (*liberty of entrance and exit*) اجازت دخول و ارتحال ijauzuta dukhool ou irtihaul, دستوره شد و امد dustoora shud ou aumud. *A passage in a book* مقالت mukaulut, مقال mukaul, امثول im-sool, قول kool. *One who discovers an unknown passage* رهیاب ruhé-aub.

PASSED (*gone through* or *over*) گذاریده guzaurédeh, گذشته guzushteh, رفته rufteh. v. *past.* — *Passed over* (*neglected*) منسی munsé, معطل ma-attul, ناسي nausé, فرامشیده furaumu-shédeh. (*forgiven*) مغفور mughfoor, معفو maa-foo, معذور maazoor.

A passenger رهرو ruhrou, راهرو rauhrou, رهور ruhwur, ره اور ruh awur, رهگذار ruhguzaur, ابن سبیل ibnu subeel, راحل rauhil, سفرجي sufurjé, صادر و وارد saudir ou waurid, گذرنده guzurindeh, سافر saufir, سالك saulik, اینده و رونده aï-éndeh ou rouvindeh, قاصد kausid (fem. قاصدت kausidut), راهگذار rauhguzaur, رهگذاري ruhguzauré, رهاو ruhaw, راهبان rauhbaun, مسافر musaufir, عابر aubir, عابر السبیل aubiru's'fu-subeel, کدینه kudeeneh. v. *traveller.* — *Passengers* رهوران ruhwuraun, رهگذران ruhguzuraun, امد شد aumud shud, ابناي سبیل abna-é subeel, کاروان karavan, کاربان kaurban, واردین و صادرین waurideen ou saudireen, اینده و رونده aï-éndeh ou rouvindeh, اصحاب مسافرت as-hauba musau-firut, سافرت saufirut, سابلت saubilut.

Passing (*going through* or *over*) گذار guzaur, گذارنده guzaurindeh, گذرا guzura, گذران guzuraun. (*surpassing*) افزون afzoon, افزونتر af-zoontur, بغایت begha-é-ut. v. *exceeding, eminent.*

PASSION (*violent commotion of the mind*) درد durd, رنج runj, اضطراب iztiraub, ازار azaur, ازاردگي azaurdugé, بلا bula, ابتلا ibtila, دردمندي durdmundé, علت yllut, محنت mih-nut, غم ghum, اشفتگي ashuftugé, الفت ulfut, الم alum, غصه ghusseh. (*rage*) قهر kuhr, غرض ghuruz, غضب ghuzub, خشم khyshm, حمیت humé-ut, حنق hunk, تاقت taakut. v. *anger.* — (*love, desire,*) عشق yshk, سودا sowda, شوریدگي shoorédugé, معشق maashuk, شیدایي sheedaï-é, ارزومندي arzoomundé, دلخواه dilkhauh, افتتان iftinaun, هوس hawus, هوا hawa, هوس و هوا ha-wus ou hawa, نفس nufs, هواي نفساني hawa-é

nufsauné, توقان tookaun. v. alſo *patheticalneſs.*—(*eagerneſs*) غيرت gheerut, كرميت gurmé-ut, رشك ruſhk, دليري dilaré. v. *ardour*, *zeal.*—*Without paſſion* (or *anger*) بي غرض bé ghuruz, بي غرضانه bé ghurzauneh, بلا قهر bila kuhr. (*without love, deſire*, or *ſtrong ſenſation*) بي عشق bé yſhk, بي هوا و هوس bé hawa ou hawus, بي ارزومندي bé arzoomundé, غير رشك ghire-a ruſhk.—*The paſſions of the mind* حركت باطني hurukuta batiné, اغراض جان ighrauza jaun, اتواق دل atwauka dil, جنبش خاطر jumbiſha khautir. *To touch the paſſions* دل اويز و نواز ساختن dil aweez ou nuwauz ſaukhtun, دلخسته كردن dilkhuſteh kirdun, جان ستان نمودن jaun ſitaun numoodun, خاطر سوز كردن khautir ſooz kirdun, جكر كداختن jigur gudaukhtun, نرم دل كردن nurm dil kirdun. v. *to move, touch pathetically.*—*To reſtrain the paſſions* اهلاك نفس نمودن ihlauka nufs numoodun, نفس را ضبط كردن nufsra zubt kirdun. *To give way to the paſſions* هوا و هوس تابع شدن hawa ou hawus tauba ſhoodun, نفس غلبه ساختن nufs ghulubeh ſaukhtun.

Paſſionate (prone to anger) خشمناك khyſhimnauk, غضبناك ghuzubnauk, تيز مزاج taze mizauj, قهرناك kuhrnauk, كرم gurm, با حميت ba humé-ut. v. under *anger.*—(*earneſt, eager*) ارزومند arzoomund, ارزو نما arzoo numa, پر غيرت pur gheerut, عشق نما yſhk numa, هوسناك hawuſnauk, v. *pathetick.*

Paſſionately (*angrily*) غضبانه ghuzubauneh, با قهر ba kuhr, با حميت ba humé-ut. (*with ſtrong deſire*) با عشق و ارزومندي ba yſhk ou arzoomundé, ارزومندانه arzoomundauneh, با هوس و هوا ba hawus ou hawa, با رشك و غيرت ba ruſhk ou gheerut, با كرميت ba gurmé-ut. v. alſo *pathetically.*

Paſſionateneſs (proneneſs to anger) خشمناكي khyſhimnauké, غضبناكي ghuzubnauké. (*vehemence of mind, keenneſs of deſire*) ارزومندي arzoomundé, عشق و ارزو yſhk ou arzoo, هوس و هوا hawus ou hawa, رشك و غيرت ruſhk ou gheerut. v. *paſſion*; alſo *patheticalneſs.*

PASSOVER پاسقاليه paſkalé-a, فصح or فسح fas-h, عيد yd, اجي ajé, پاغوث paughoos.

PASSIVE (*unreſiſting*) متحمل mutuhummil, بي مخالفت bé mukhalifut, غير مقاومت ghire-a mukawumut, بلا تردد bila turuddud, مساهل muſauhil. v. *patient.*—*A paſſive verb* مفعول mufool, مجهول mujhool.

Paſſively بروجه متحمل bur wujha mutuhummil, بطور بي مقاومت betoora bé mukawumut, با تحمل ba tuhummul, v. *patiently.*

Paſſiveneſs تحمل tuhummul, شكيب ſhukeeb, صبر ſubr, صبوري ſuboore, عدم مقاومت aduma mukawumut. v. *patience, ſubmiſſion.*

A PASSPORT كذرنامه guzaur nameh, خط راه khutta rauh, اجازت كاغدي ijauzut kaughudé, امان كاغدي imaun gaughudé, دين كاغدي deen kaughudé.

PAST (*not preſent, gone*) كذشته guzuſhteh, كذاشته guzauſhteh, كذريده guzurédeh, رفته rufteh, ماضي mauzé, سالف ſaulif, سلف ſuluf, بران buraun, ما تقدم ma tukuddum, متقدم mutukuddum, سابقت ſaubikut, سابق ſaubik, فوت شده fout ſhoodeh, اسبق aſbuk, متجرم mutujurrum, متور mutuhawwur.

The paſt زمان كذشته zumauna guzuſhteh, سابق ſaubik, الماضي almauzé, سلف ſuluf, خالي khaulé, دهور دهر دهارير duhoora duhr duhaureer.—*A paſt event* قصه كسوم kiſſeha kuſoom. *The paſt* or *laſt year* پارسال paurſaul, سال ويسين ſaula wapuſeen. *The remembrance of paſt affliction* اندمه andumeh. *Things that are paſt* سوالف ſuwauluf, سوابق ſuwaubik, سابقت ſaubikut. *Paſt ages* است aſt, قدم kydm, زمان متقدم zumauna mutukuddim, اياض مقدم bauza mukuddum. *Thoſe who are paſt (predeceſſors)* رفتكان ruftugaun, كذشتكان guzuſhtugaun, باستان bauſtaun, بيستان beeſtaun, ماضي mauzé, ديرينه deereeneh, متقدمين mutukuddumeen. *Knowing the paſt, preſent, and future* عالم الغيب والشهاده aulumu'l'gheeb wu'ſh'ſhuhaudeh. v. *omniſcient.*

Paſt (*beyond, above*) بلا bila, فوق fouk. *Paſt expectation* بلا اميد bila umeed, فوق المامول fouku'l'maumool. *Paſt ability* (*of doing any thing*) بلا قابليت bila kaubillé-ut, بلا قدرت bila kudrut, بلا قوت bila kuwwut. *Paſt all danger* بلا خطر bila khutr. *Paſt the prime of life* سالدار ſauldar, بزاد برامده buzaud buraumudeh, بلا شباب bila ſhubaub. *The participle paſt* اسم مفعول iſma mufool.

PASTE خمير khumeer. v. *leaven.*—(*flour and water for paſting*) عجين ajeen, شوبا ſhawba. *To make paſte* خمير زدن khumeer zudun, سرشتن ſuriſhtun. v. *to bake.*—*To make paſte for faſtening paper, &c.* عجن كردن ajin kirdun, عجين ساختن ajeen ſaukhtun. *To paſte* or *faſten with paſte* با شوبا بند كردن ba ſhawba bund kirdun, با عجين پيوستن ba ajeen pivuſtun. v. *to glue.*

PASTERN (*of a horſe*) وظيف wuzeef, اوظفت awzufut, وظف wuzuf.)

PASTIME تماشا tummauſha, صفا ſufa, تفرج tufurruj, بازي bauzé, لعبتبازي laabutbau[illegible]

بازيچه bauzeecheh, بيدار beedaur, تصن kusif. v. *amusement, diversion, play.*

A PASTOR كله بان guleh ban, چوپان choobaun, شوبان shoobaun, مرعي mura (fem مرعيت mura-é-ut), راعي ra-é, كواره بان guwaureh ban, خايل kha-él (pl. خول khaul). v. *shepherd, grazier.*

Pastoral چوبان منسوب choobaun munsoob, شوباني shoobauné, صحاري suhauré, راعي اسا ra-é asa. v. *rural, rustick.*

PASTRY پوره pooreh, بوره booreh, توبرتو tuburtoo, سنبوسه sumbooseh, كوشت اكنده koosht agundeh, نان روغني nauna rooghuné, روغني rooghuné, پهناله puhnauleh, سكار sukaur. *A pastry cook* پوره كر pooreh gur, مخمر سنبوسه mukhummura sumbooseh, كوشت اكنده ساز koosht agundeh sauz, نان روغني موخف nauna rooghuné mookhif, سكار و پهناله نانوا sukaur ou puhnauleh nanwa. *A pastry-cook's shop* پوره خانه pooreh khauneh.

PASTURABLE (*proper for pasture*) لايق چرا la-éka chura, قابل رعيت kaubila ra-é-ut.

Pasture, pasturage (grounds) رعيت ra-é-ut, چراگاه churaugah, علفزار alufzaur, چرازار churauzaur, علاف alauf, چرند churund, چرش churish, مرعي mura-é, مرتع murta, گذار guzaur, كنام kunaum, كونام goonaum, مسربت musrubut, ريف reef, ريفت reefut, شاداب shaudaub, اب abb, مرغ murigh. *Pasture, pasturing* راعي ra-é, چرند churund, چرا chura, موكل mu-ekkil, علف خور aluf khore, مرتعي murta-é.

To pasture (feed as cattle) مرعي شدن mura-é shoodun, ترعي روان بودن tura-é rouvaun boodun, چريدن churédun, علف خوردن alif khordun. (*to feed cattle on pasture grounds*) رعي كردن ra-é kirdun, مهل ساختن muhil saukhtun, سوم كردن soom kirdun, چريدن churédun. v. مرازمة, تلزبه, ابل, صحو, تقسيس, قس, هلم.

A PASTY كوشت اكنده koosht agundeh, پوره pooreh, بوره booreh, سبوسه sumbooseh. v. *pie.*

PAT (*exact, suitable*) لايق la-ék, شايسته shaisteh, سزا suza, سزاوار suzawaur. v. *fit, opportune.*

To PAT (*strike gently*) ضرب سبک زدن zurba subuk zudun, بوجه نازنين لت سبك و bewujha nauzneen lutta subuk ou لطيف دادن luteef dadun, كوب سبك و نوازش نمودن kooba subuk ou nuwauzish numoodun. v. *to tap.*—*A pat* ضرب سبك و نازك zurba subuk ou nauzik, لت سبك و لطيف lutta subuk ou luteef.

A PATCH (*on a garment, &c.*) هملخت humlukht, پينه peeneh, دروه durweh, پازه paureh, رقعه rukaah, باز افكن baz afgun, پارچه paurcheh, دروش dervish, پركاله purgauleh, لبدت lubdut, دربه durbeh, خذفرت khuzfurut. v. also *particle, parcel.*—*To patch (a garment)* پينه زدن peeneh zudun, پينه دوز بودن peeneh dooz boodun, هملخت دوختن humlukut dookhtun, در كردن dur kirdun, پاره زدن جامه را paureh zudun jammehra, ترقيع كردن turké-a kirdun.—(*to mend any thing clumsily*) بي ازمودكي براوردن bé azmoodugé burawurdun, بي ادب و دانش ساختن bé adub ou daunish saukhtun, بي شناسي و ظرافت مرمت كردن bé shinausé ou zuraufut murummut kirdun. v. *to bungle.*

A patcher پينه دوز peeneh dooz, پاره زن paureh zun, هملخت دوز humlukht dooz.

Patch-work پينه دوزي كوناكون peeneh doozé goonagoon, هملخت دوزي معين humlukht doozé mu-aï-un.

PATE سر sur, راس raas. v. *head.*

PATEFACTION (*opening, discovering*) كشان kushaun, باز كشان baz kushaun, وا كنان wa koonaun, كشاينده kusha-éndeh.

PATENT (*open, publick*) كشاده kushaudeh, هويدا huweida, شايع sha-é-a, اشكار ashikaur, ظاهر zauhir, اظهار izhaur, بين bé-un, معلق mu-elluk. *A patent road* شاهراه shahrah, دلي dulla, دليع delé-a, فارز fauzir. v. *highway.*

A patent نامه naumeh, برات buraut, برات كاغدي buraut kaughudé, برات عاليشان burauta auléshaun, منشور munshoor (plur. مناشير munausheer) برات سلطان burauta sultaun, يافته é-afteh, امر amr, دستينه dosteeneh, دستينج dosteenuj, حكم hookum, حكم همايون hookuma huma-ï-oon, خط شريف khutta shereef, پاينده pa-éndeh, پيزاري beezauré, پيزشاري peezshauré, اجازت نامه ijauzut nameh, معافي ma-afé, معاف نامه ma-af nameh, كاغد kaughud, امان كاغدي amaun kaughudé, دين كاغدي deen kaughudé, يرلغ yerligh, يرليغ yerleegh, تمغا tumgha, التمغا altumgha, مهرك muhruk, امان نامه amaun nameh, مسلم نامه musullum nameh, برات ازادي burauta azaudé, ازاد كاغدي azaud kaughudé. *The royal signet on letters patent* توقيع پادشاه tooké-a padshah, توقيع رفيع tooké-a rufé-a.

A patentee نامه دار nameh dar, كاغد دار kaughud dar, برات دار buraut dar, حكم دار hookum dar, صاحب خط شريف sahib khutta shereef, اهل دستينه ahla dosteeneh, ذو منشور zu munshoor.

PATERNAL پدري paderé, پدرانه paderauneh. *Paternal succession* ميراث meeraus, مورث mawrus. v. *heritage.*—*By paternal succession* موروث

mawroos, ملكي mulké. v. *hereditary.*—*Paternity* پدري paderé, ابوت ubuwwut.

A PATH راه rauh, ره ruh, تنك tunk, تنكراه tunkrauh, سمت semt, سبيل subeel, وتيرت wuteerut, طريق tureek, نبي nubé, گردگاه gurdgah, منسم munsum, نحو nuhoo, مبقرت mubkurut, زراط ziraut, سراط or صراط siraut, شعب shaab. *A path which has no thorough-fare* گريوه gureeweh. v. *road, street, track.*

PATHETICK جان گداز jaun gudauz, نرم دل ساز nurm dil sauz, عشق و شفقت انگيز yshk ou shufkut angeez, خاطر نوازي و ملايمت khautir nuwauzé ou mula-émut burangeez, برانگيز دلگير dilgeer, دلستان dilsitaun, دلنواز dilnuwauz, جان كش jaun khush, دلدوز dildooz, دلاويز dilaweez, ذو ملايمت zu mula-émut, نرم دلي اور nurm dilé awur.

Pathetically بر وجه جان گداز bur wujha jaun gudauz, بطور عشق و شفقت انگيز betoora yshk ou shufkut angeez, با نازكي ba nauziké, دلنوازانه dilnuwauzauneh. *To touch pathetically* دلنواختن dilnuwaukhtun, دلاويز كردن dilaweez kirdun, جان گداختن jaun gudaukhtun, خاطر كشيدن khautir kushédun, نرم دل و ملايم ساختن nurm dil ou mula-ém saukhtun.

Patheticalness دلنوازي dilnuwauzé, جان گدازي jaun gudauzé, دلگيري dilgeeré, خاطر كشي khautir kushé.

PATHLESS بي سمت bé semt, غير طريق ghire-a tureek, نا پاخوست na pakhoost, گمراه gumrauh, بيراه bérauh.

A PATH-WAY تنك راه tunk rah. v. *path.*

PATIENCE صبر subr, صبوري subooré, صبر و قرار subr ou kuraur, تحمل tuhummul, شكيب shukeeb, شكيبايي shukeebai-é, سامان samaun, اصطبار istibaur, انات anaut, بذم buzm, عرف yrf, مول mool, نجاحت nujauhut, مدرب mudurrib, تدريب tudreeb, تدرب tudurrub. *To have patience* صبر داشتن subr daushtun. v. *to be patient.*

Patient صبور suboor, ذو صبر zu subr, بردبار burdbar, خود بار khood bar, صبير subeer, طويل الانات too-élu'l'anaut, وجيع wujé-a, عارف auruf, اني ané, شكيبا shukeeba, ممرث mimurus (plur. مهارث mumaurus), مفعول mufool.—*To be patient* صبر و تحمل نمودن subr ou tuhummul numoodun, صبور بودن suboor boodun, شكيبيدن shukeebédun, شكيب داشتن shukeeb daushtun, پذيرفتاري كردن pizzeeruftauré kirdun, پذيرفتاريدن pizzeeruftaurédun, پذيرفتن pizzeeruftun.

A patient (person indisposed) اهل خستگي ahla khustugé, صاحب بيماري sahib beemauré, مرد ضعيف murda za-ef, ذو زبوني zu zubooné, مريض mureez, عليل aleel, نا خوش na khoosh, شكسته مزاج shakusteh mizauj, دردمند durdmund, اهل داد ahla durd.

Patiently با صبر ba subr, صبرا subran, با شكيب ba shukeeb, بر وجه صبير bur wujha subeer, بطور بردبار betoora burdbar, صبورانه subooraunch.

PATLY لايقانه la-ékauneh, با مناسبت ba munausibut, با شايستگي ba sha-éstugé, با سزاواري ba suzawauré. v. *fitly, opportunely.*

PATRIARCH بطريق batreek (plur. بطارقت butaurikut, بطاريق butaureek), پطريق patreek, پطريكي patreeké.—*A patriarchate* بطراكه batrakeh, بطريقيت batreeké-ut.

Patrimonial موروث mawroos, ملكي mulké, تمليكي tumleeké. *Patrimonial possessions* مال موروث maula mawroos. v. *hereditary* and *heritage.*

A PATRIOT اهل حب الوطن ahla hubbu'l'-wutun.—*Patriotism* حب الوطن hubbu'l'wutun.

A PATROL (*night watch*) شبرو shubrou, حارس الليل haurisu'l'leil, پاسبان شبرو pausbauna shubroo, عسس asis, عاس auss, شب رواكي shub purwauké rouvaun, رصاد ruffaud.—*To patrol* در شب روان بودن dur shub rouvaun boodun, عس كردن ass kirdun.

A PATRON دستگير dostgeer, خفرنما khufur numa, مسقطت muskutit, حمايت بخشنده hama-é-ut bukhshindeh, صيانت ده sé-aunut duh, حافظ hafiz, حارس hauris, حمايتجي huma-é-utjé. v. *protector.*—*A patroness* زني دستگير zunné dostgeer, عورت حمايت ده awruta huma-é-ut duh.—*Patronage* حمايت huma-é-ut, دستگيري dostgeeré, خفر khufur, صيانت sé-aunut. v. *protection, guardianship.*—*To crave patronage* تخفر كردن tukhuffur kirdun, حمايت نياز ساختن huma-é-ut né-auz saukhtun.—*To patronise* دستگيري نمودن dostgeeré numoodun, حمايت دادن huma-é-ut dadan, صيانت بخشيدن sé-aunut bukhshédun, تخفير نمودن tukhfeer numoodun.

To PATTER (*make a noise as hail, rain, &c.*) قطر و طنطنه كردن kutr ou tintineh kirdun, تكرك و فدفد زدن tugurk ou fudud zudun.

A PATTERN دستور dustoor, كارنامه kaurnameh, بارنامه baurnameh, نمودار numoodaur, نمونه numooneh, رسم rusm, پيش peish, پيشوا peishwa, كدوت kydwut. v. *model; specimen.*—*To pattern,* v. *to imitate; to be a model.*

PAUCITY كمي kumé, قلت killut, اندكي anduké, زهيدي zuheedé. v. *scarcity.*

To PAVE بلط كردن bult kirdun, كوفتن kooftun, وطد ساختن wutud saukhtun, تغريش نمودن tufreesh numoodun, افراش كردن efraush kirdun. *To pave the way* (*remove difficulties*,) دشخواري واكردن dushkhauré wakirdun, مشكلات رفع و دفع نمودن mushkilaut rufa ou dufa numoodun, راه اسان و كشاده ساختن rauha asaun ou kushaudeh saukhtun.

A pavement بلاط bulaut, بلطت bultut, زمين zumeen. *A Mosaick pavement* زمين معين zumeena mu-aï-un. *The ornamented pavement of a palace* ستام sitaum.

A PAVER, *pavier* بلاطكر bulautgur, بلطت ساز bultut sauz. *A pavier's beetle* ميطلت meetudit.

A PAVILION خيمه khameh (plur. خيم khei-um, خيام khei-aum, خيمان khamaun), بارگاه bargah, بار خانه bar khauneh, سراپرده suraperdeh, عجوز ajooz, مضرب muzrub, فسطاط fussaut, فستاط or فسطاط fustaut. v. *tent*.

The PAUNCH شكم shikim, شكنبه shikimbeh, پاي شكم pa-é shikim, تهيگاه tuhégah, فتح fufsh (plur. افتاح afsauh). v. *belly*.—*To paunch* نفاذ كردن nufauz kirdun, تهيگاه كذار ساختن tuhégah guzaur saukhtun, شكم رخنه دار كردن shikim rukhneh dar kirdun. v. *to pierce*, *rip*, *tap*.

A PAUPER اهل مسكنت ahla meskinut, فقير fakeer, دربدر durbedur. v. *poor man*, *beggar*.

PAUSE (*stop*) فنود funood, استراحت istirauhut, وقف wukuf. v. *interval*, *intermission*.—(*suspense*) شبهه shubheh, شك shukk, تردد turuddud. v. *hesitation*, *doubt*.— *To pause* (*make a stop*) فنودن funoodun, فنود كردن funood kirdun, استراحت ساختن istirauhut saukhtun, وقف نمودن wukuf numoodun. —(*to hesitate*) تردد نمودن turuddud numoodun, در راي خود متردد شدن dur ra-é khood muturuddud shoodun, دودل بودن doodil boodun.

A PAW پا pa, پاي paï, چنك chunk, چنكل chungul, چنكال chungaul, ظفر zufr, پنچه puncheh, سرپنچه surpuncheh, خزره khuzreh. v. *foot*: *hand*. *To paw* (*draw the foot along the ground*) پاي بروي زمين كشيدن pa-é beroo-é zumeen kushédun.—(*to handle*) سودن soodun, لمس كردن lums kirdun. —(*to fawn*) ريش خند ساختن reesh khund saukhtun, خوش امدن khoosh aumudun, تبصبص كردن tubusbus kirdun.

A PAWN رهن ruhin, رهين ruheen, كرو girou, كروكان giroukaun, پيمان peimaun, ارمون armoon, نوا nuwa, فكاك fikauk, سبق subuk, سبقت subukut, بحث buhs. v. *pledge*.— *A pawn at chess* پياده pé-audeh, پيدق peeduk.

—*To pawn or give in pawn* رهن كردن ruhin kirdun, مرهون نمودن murhoon numoodun, رهين دادن ruheen dadun, كرو كشيدن girou kushédun, اسبال ساختن isbaul saukhtun. *To demand a pawn* مسترهن كردن musturuhin kirdun, رهن خواستن ruhin khaustun. *To redeem a pawn* فك رهين كردن fikka ruheen kirdun. *To receive a pawn* رهين كرفتن ruheen gooriftun.— *A pawn-broker* رهين كير ruheen geer, كرو پذير girou pizzeer.

Pawned مرتهن murtuhin, برهن داده beruhin dadeh, دركرو نهاده dur girou nihaudeh, برهين موضوع beruheen mouzoo-a. *A pawner* كرو ده girou duh, رهن بخش ruhin bukhsh.

To PAY كذار كردن guzaur kirdun, ادا ساختن ada saukhtun, كذاردن guzaurdun, كذاريدن guzaurédun, توختن tookhtun, توفير كردن toofeer kirdun, قضا ساختن kuza saukhtun, حلول كردن hulool kirdun, تخامص ساختن tukhaumus saukhtun, اجارت دادن ijaurut dadun, كرا نمودن kira numoodun, اجر دادن ajr dadun. v. also *to reward*.—*To pay debt* اداي دين نمودن ada-é dein numoodun, وام وفا كردن waum wufa kirdun.—*To pay tribute* خراج كذار كردن khurauj guzaur kirdun.—*To pay* or *atone for* تكفير كردن tukfeer kirdun, جريمه دادن jureemeh dadun, عقل نمودن akl numoodun, ديت ساختن dé-ut saukhtun. v. *to expiate*. *To pay* or *beat* ضرب كردن zurb kirdun, كوفتن kooftun, زدن zudun. v. *to drub*.

Pay وظيفت wuzeefut, وجيبت wujeebut, علوفت uloofut, ورستاد wurustaud, قسط or قست kist, رزق ryzk. v. *pension*, *stipend*, *hire*.—*Daily pay* روزانه roozauneh, روزكانه roozgauneh, روزيانه roozé-auneh. *Monthly pay* ماهكانه mauhgauneh, ماهكاني mauhgauné, ماهينه mauheeneh. *Yearly pay* ساليانه saulé-auneh, سالياني saulé-auné, ساليان saulé-aun.

Payable لايق كذار la-éka guzaur, لازم الادا lauzimu'l'ada, واجب القضا vajibu'l'kaza, ممكن الوفا mumkina wufa, قابل الادا kaubilu'l'ada.

Pay-day روز كذار rooza guzaur, يوم الادا é-oom u'l'ada.

A payer (*of debts*, &c.) كذارنده guzaurindeh, وام ادا كننده waum ada koonindeh, قضا ساز kuza sauz, توفير كنا toofeer koona, توزنده toozindeh. *A payer* or *pay-master* (*of pensions*, &c.) وكيل خرج vakeela khurj, دفتر دار duftur dar, روزانه بخش roozauneh bukhsh, ماهكانه كذار mahgauneh guzaur, ساليان ادا ساز saulé-aun ada sauz, خزينه دار khuzeeneh dar.

Payment گذار guzaur, گذارش guzaurish, ادا ada, قضا kuza, توز tooz, وفا wufa, جزا juza, عوض awuz, اجر ajr, اجرت ujrut. v. *reward*.—(*a beating*) ضرب zurb, مشت زن musht zun, كوب koob, مضرب muzrib.

A PEA, *pease* كشنه kushneh, كشني kushné, كلوك kulook, كرسنه kirisneh, ميجو meejoo, ميشو meeshoo, مشو mushou, نخود nukhood, حمص himmus, بلسن bulsun, ماش maush, جلبان julbaun, خلر khullur, سلك suluk, نكل nikl.

PEACE صلح sulh, صلح و صلاح sulh ou sulauh, سازكاري sauzkauré, ارام araum, ارمنده aramindeh. ارامي araumé, ارامش araumish, برار buraur, امان amaun, عهد ahd, هدنت hudnut, هدانت hudaunut. v. *rest*, *quiet*, *content*, *amity*, *silence*.—*A treaty of peace* عقد صلح و صلاح akda sulh ou sulauh, عهد و پيمان صلح ahd ou peimauna sulh, معاهدت مصالحت ma-ahuduta musaulihut. *Articles of peace* عهد نامه ahd nameh. *The peace of* GOD سلام الله salaumullah. *Peace be with him* سلام عليه salaumun aleih. v. Vol. I. باقي p. 334.—*Loving peace* صلاح انديش sulauh andeesh. *To make peace* صلح و صلاح sulh araustun, اراستن sulh ou sulauh munaakud numoodun, منعقد نمودن مصالحت ساختن musaulihut saukhtun, معاهدت كردن ma-ahudut kirdun, ملايمت ساختن mula-émut saukhtun, اشتي كردن ashté kirdun, عهد و پيمان صلح و صلاح بند و بسته نمودن ahd ou peimauna sulh ou sulauh bundubusteh numoodun. *To make peace between two parties* اصلاح مابين كردن islauh mabein kirdun. *To renew peace* تجديد صلح ساختن sulh tujdeed saukhtun. *To sue for peace* مستصلح ساختن mustusluh saukhtun, صلح و صلاح طلب كردن sulh ou sulauh tulub kirdun. *To infringe the peace* خلاف صلح و صلاح ساختن khilaufa sulh ou sulauh saukhtun, مغاير صلح كردن mugha-éra sulh kirdun. *To observe the articles of peace* شرايط صلح صيانت كردن shura-éta sulh sé-aunut kirdun. *To enjoy peace of mind* اسوده حال و مرفه البال شدن asoodeh haul ou muruffuhu'l'baul shoodun, مرفه الخاطر داشتن muruffuhu'l'khautir daushtun, ارااميدن araumédun, ارميدن armédun. *To give peace* or *quietness* ارام دادن araum dadun, دل ارام ساختن dil araum saukhtun, ارامانيدن araumanédun. v. *to pacify*.

Peace! خب باش khub baush! صر surr! v. *silence*.

Peaceable صلاح انديش sulauh andeesh, صلح جو sulh joo, نا فتنه انكيز na fitneh angeez, زو ارام zu araum, ارمنده araumindeh. v. *quiet*, *pacifick*, *safe*. *A peaceable dwelling* ارمكاه araumgauh. *Peaceable times* زمان امين از حرب zumauna ameen uz harb.—*Peaceableness* صلاح انديشي sulauh andeeshé, صلح جويي sulh jooï-é, نرم دلي nurm dilé, ملايمت mula-é-mut.

Peaceably (without war or disturbance) بي جنگ و شهاته bé jung ou shumauteh, بي حرب و هنگامه bé harb ou hungaumeh, نا فتنه مضرب na fitneh muzrib. v. *quietly*.—*Peaceful*. v. *pacifick*, *quiet*, *mild*.—*Peacefully*, v. *pacifically*, *mildly*, *quietly*.—*Peacefulness*, v. *quiet*, *peaceablness*.

A peace-maker صلح و صلاح ساز sulh ou sulauh sauz, ارمنده araumindeh. v. *mediator*.

A PEACH شفتالو shuftaloo, شفتالود shuftalood, شفتالوج shuftalooj, تفاح فارسي tuffauha farsé, شفتلك shuftulik, شفترنك shufturunk, شبترنك shubturunk, زليق zuleik, تليق kuleik, فرسق farsuk, خوخ khookh.—*Peach-coloured* شفتالو رنك shuftaloo rung.——*To peach*, v. *to impeach*.

A PEACOCK طاوس or طاووس ta-oos (plur. طواويس tuwauwees), مرغ طاوس murgha ta-oos, طير الطاوس teeru't'ta-oos. *A green peacock* طاوس اخضر ta-oosa akhzur. *To strut like a peacock* چميدن chumédun, چمان شدن chumaun shoodun, خزيدن khuzédun, خراميدن khyramédun, خرامان بودن khyramaun boodun.—*A pea-hen* طاوس ماده ta-oos maudeh. *A pea-chick* طاوسچه ta-ooscheh.

A PEAK (*top of a hill*) سر كوه sura kooh, قله kulluh, قله تل kulluha tull, راس الجبل raasu'l'jebel. v. *summit*, *point*.

A PEAL (*of thunder*) رعد raad, ازير azeer. (*of bells*) طنطنت زنكبارها tuntunuta zunkbaurha.

A PEAR امرود amrood, ارمود armood, كمثري kumsuré, كمثرات kumsuraut (pl. كمثريات kumsuré-aut), انبرد ambrud, انبرود amburood. *A wild pear* اخكور akhgoor. *A pear-tree* امرود درختي amrood durukhté.

A PEARL جوهر jawhur, گوهر gohur, لولو looloo, لولوت looloot, در durr, درة durrut, [illegible] wunaut, خوضت khawzut, مرجان merjaun, تومت tawmut, سفانت sufaunut, سالح saunuh, جمان jumaun, جمانت jumaunut, خضل khuzl, ضيب zeeb, نطفت nutufut. *A large royal pearl* لولوء شاهوار looloo-a shahwaur, در شهوار durri shuhwaur, يكدانه eekdauneh, در يكتا durri eekta, شهدانه shuhdauneh, لولوء لاله looloo-i lauleh, گوشواره gooshwaureh, گوشوار gooshwaur, درة التاج durrutu't'tauj, فريد fureed, فريدت fureedut. *Pearls* جواهر jawauhur, لالي laulé, درر durur, مرواريد murwaureed, مرارير murwaureer, فرياد furé-aud, عقيلت البحر ak

lutu'l'buhr, خزات الهلك khuruzautu'l'mulk. *A pearl of a fine water* در خوش اب durra khoosh aub. *Pearls of great price* لالي كران بها laulé-a guraun buha. *Piercing pearls* تثقيب درر tuskeeba durur, ثين seen. *An unpierced pearl* در نا سفته durr na sufteh. *Scattering pearls* جوهر افشان jawhur esshaun, لولو پاش looloo paush, درر بار durur baur. *Small* or *false pearls* (*worne by inferior women in necklaces, &c.*) مهره muhreh, شذر shuzur, خرز khuruz, بسد busud, خضل khuzul, پستد pustud. *A pearl* or *speck on the eye* ظفر zufr, ظفر چشم zufra chushum, ناخن العين naukhnu'l'aïn. *A bead of silver resembling a pearl* مورش سيمين moorisha seemeen, جهان jumaun, جهانت jumaunut.—*Pearled* (*set with pearls*) با جواهر اراسته ba jawauhur arausteh, مرصع murussa. *Mother of pearl* كوهر پرور gohur purwur, ام تومت umma tawmut. *Diving to fish pearls* غياص ghé-aus.

Pearly درر بار durur bar, جوهر دار jawhur dar, پر مرجان pur murjaun. *To shed pearly tears* لولو پاش دموع شدن looloo paush dumoo-a shoodun.

A PEASANT روستايي roostaï-é, اهل روستا ahla roosta, خورياد khoré-aud, دهقان dihkaun, خوريات khooï-raut, فلاح fullauh, زارع zaura. v. *countryman*.—*Peasantry* اهالي روستا ahaulé roosta, اهالي قريت ahaulé kuré-ut, اهالي كس ahaulé kus, روستاي roosta-é.

A PEASCOD, *peashell* پوست كشنه posta kushneh.—*Pease*, v. *pea*.

A PEBBLE حصا husa, حصي husé, حصات husaut. *A place abounding in pebbles* محصات muhsaut, جا پر حصا jau pur husa.

A PECCADILLO سهو suhoo. v. *fault*.

PECCANCY (*bad quality*) نهاد بد nihauda bud, ماهيت شر mauhé-uta sharr, كيفيت فنا keefé-uta funa, فساد fusaud.

Peccant (*corrupt*) بد bud, فنا funa, شر sharr, فاسد fausid. v. *bad*, *deficient*.—(*criminal*) مجرم mujrim, جرمناك jurimnauk, نا حق na hukk, ذو كناه zu gunah.

To PECK (*as a bird*) منقار زدن munkaur zudun, شده زدن shudeh zudun. v. also *to strike*.

PECTORAL (*belonging to the breast*) صدري sudré, صدريت sudré-ut, پهلو منسوب pihloo munsoob, سينه مخصوص seeneh mukhsoos. *A pectoral* (*stomacher*, *breast-plate*, *&c.*) جبه jubbeh, سينه پوش seeneh posh, بروان burwaun, سياخچه suaukhcheh, شال shauk.—*A pectoral medicine* داروي سينه daroo-é seeneh.

PECULATION دوزدي خالصه شريفه doozdé khalsiha shereefeh, فريب بيت المال furraba beetu'l'maul.

PECULIAR (*appropriate*, *not common to all*) خاص khauss, مخصوص mukhsoos, غير عمومي ghire-a amoomé, ضن zunn, اختصاص ihtisaus, غز ghuzz.—*Peculiar* (subst.) خاصت khaussut, خوصيت khusoosé-ut, مخصوصيت mukhsoosé-ut. v. *property*.—*The peculiar chattels of the king* اموال خاصت amwaula khaussut, خاص khauss.

Peculiarity خاصت khaussut, خاصيت khaussé-ut, خصوصيت khusoosé-ut, مخصوصيت mukhsoosé-ut.

Peculiarly خصوصا khusoosa, خصوصيا khusoosé-a, خصوصيانه khusoosé-auné, خاصة khassutan.

PECUNIARY (*relating to money*) زر منسوب zur munsoob, نقد پيوند nukd pivund, مال متعلق muta-allik. (*consisting of money*) از زر uz zur, در نقد dur nukd. *A pecuniary consideration* عوض در نقد awuza dur nukd, از زر سزاي uz zur suza-é. *A pecuniary payment* ادا بزر حاضر ada bezura hauzir, كذار بنقد guzaura benukd.

A PEDAGOGUE خواجه مكتب khoojeha muktub. v. *schoolmaster*.

PEDAL پاي منسوب pa-é munsoob.

A PEDANT (*one who boasts unnecessarily of learning*) بر وجه بيهوده بجهت دانش لاف زن bur wujha béhoodeh bejihuta daunish lauf zun, بيمعني خود فروش براي علم bĕmaané khood furoosh bera-é ylm, هرزه كوي عليم hurzeh goo-é aleem. v. also *schoolmaster*.

A PEDESTAL (*base of a pillar*) بن ستون bunna sutoon, پاي عمود pa-é amood. (*basis of a statue*) پان صنم pa-é sunum, بن بت bunna but.

A PEDICLE ساق sauk. v. *stalk*.

PEDIGREE نسب nusb (pl. انساب ansaub), اصل asl (pl. اصول asool), سلسله sulsuleh, رسم سلسله rusma sulsuleh, ال aul, نسل nusl (plur. انسال ansaul).

A PEDLAR خرده فروش khurdeh furoosh, خردوات فروشنده khurduwaut furooshindeh, عنفاش anfaush, اسباب كمبها بيع asbauba kumbeha bé-a, پيلور peelwur.

Pedlary خردوات khurduwaut, خرد مرد khurd murd, اسباب كمبها asbauba kumbeha, متاع فرومايه mutaa furoo-ma-éh.

Peddling خرد مرد فروشا khurd murd furoosha, اسباب كمبها بيع khordeh furooshé, خرده فروشي asbauba kumbeha bé-a sauz, متاع فرومايه ساز فروشان mutaa furooma-éh furooshaun.

To PEEL پوست واكردن post wakirdun, مقشور نمودن mukshoor numoodun, مقشر

ساختن mukushshur saukhtun, قشر كردن kushir kirdun, شطب ساختن shutib saukhtun, شرع كردن shura kirdun.

Peel (*rind*) پست post, قشر kyshr, قشرت kyshrut. *A baker's peel* نان چين nan cheen, شكار اهنج shikaur ahunj.

To PEEP لمح زدن lumih zudun, لوص ديدن lawis deedun, چشم داشتن chushum daushtun, نظر ساختن nuzr saukhtun, نگرستن nuggurIstun, جماش كردن jumaush kirdun, لحظ ساختن luhz saukhtun. v. *to look, glance, inspect.*—*To peep through an eye-hole* از باجنك نظر زدن uz bajung nuzr zudun, بكنكره چشم داشتن bekungureh chushum daushtun, بچشمك ديدن bechushumuk deedun. *To peep* (*make the first appearance*) ظهور كردن zuhoor kirdun, ظاهري اول نمودن zauhuré awwul numoodun. v. *to dawn.*

A peep (*sly look*) لمح lumih, لمحان lumhaun, لامح laumih, لوص lawis, نظرت nuzrut, نگران nugguraun. v. *glance.*—*The peep of day* بكرت bukrut, تباشير صباع tubausheera subauh, هنگام سحر hungauma suhr. v. *dawn.*

A peep-hole چشمك chushumuk, چشم فرنگي chushuma frungé, عين aïn, لوص سوراخي lawis sooraukhé, كنكره kungureh.

A PEER (*equal*) همسر humsur, همقدر humkudr, همپشت humposht, همحال humhaul, همنشين humnisheen, عدل adil, شرع shura, قرن kurun. v. *companion*; *nobleman.*—*To peer*, v. *to peep.*

Peerage, v. *nobility.*—*Peeress*, v. *lady.*

Peerless (*unequalled*) بي نظير bé nuzeer, بي مثال bé misaul, بلا اقران bila ikraun, غير معادل ghire-a ma-adil, بي همتا bé humta.

Peerlessness حال بي نظير haula bé nuzeer, عدم مثال aduma misaul, شان بلا همتا shauna bila humta, استعلا مطلق istala mutluk.

PEEVISH تيز طبيعت taze tubé-aat, تيز مزاج tazé mizauj, تند tund, درشت durusht, وعق waak, ثقيل sukeel, غضوب ghuzoob, عفنقس afunkus, لفوط lufoot, تمحل tumuhhuk, امحاك imhauk, بهلق buhluk, عبس abus.—*Peevishly* تندانه tundauneh, با درشتي ba durushté, ثقيلا sukeelan, با تيز مزاجي ba taze mizauj امحاكانه imhakauneh.—*Peevishness* تيز طبيعتي taze tubé-até, تندي tundé, درشتي durushté, ثقلت suklut.

A PEG ميخ meekh, ود wudd, وتد wutud (pl. اوتاد awtaud), فانه fauneh, خيطت kheetut, مسمار mismaur (pl. مسامير musaumeer). *The peg of a musical instrument* پرده perdeh.—*To peg* با ميخ بند كردن ba meekh bund kirdun, تسمير ساختن tusmeer saukhtun. *To take a peg lower* فروتن ساختن furootan saukhtun, پوست كردن post kirdun, ازار زدن azaur zudun. v. *to depress, humble, mortify.*

PELF مال maul. v. *riches.*

A PELICAN رخم rukhum, ام جعران umma jaaraun, ام رسال umma rusaul.

A PELLET, فندق funduk, v. *bullet, ball.*

PELLICLE (*thin skin or film*) پرده perdeh, نوف foof, وتيره wuteereh, ليط leit.—*The pellicle enveloping the white of an egg* غرقي ghurké, تيقا keeka, تيقات keekaut, خرشا khursha. *The pellicle upon milk, blood, or other liquids* طلاوت tulawut, دوايت duwa-é-ut, طهارت tuhaurut, طهافت tuhaufut.

PELLITORY (*herb*) بلنجاسف bulunjausuf.

PELL-MELL جما jumman, لبدا lubudan.

PELLUCID كرش kursh, جوهردار jawhurdar, روشن roshun, تابدار taubdar, رفيف rufeef. v. *bright, clear, transparent.*—*A pellucid pearl* در خوشاب durra khooshaub.—*Pellucidness* كرشي kurushé, روشنايي roshunaï-é, جوهرداري jawhurdauré, تابداري taubdauré. v. *brightness.*

A PELT خامسوز khaumsooz. v. *hide, skin.*—*A pelt-monger* خامسوز فروش khaumsooz furoosh.

To PELT انداختن و زدن andaukhtun wa zudun, از اندازي كوفتن uz andauzé kooftun, از رمي ضرب ساختن uz rumé zurb saukhtun. v. *to cast, throw, strike.*

PELVIS (*abdomen*) تهيگاه tuheegah.

A PEN قلم kalam, خامه khaumeh, قصب kusub, خلب khalab, كلك kilk. v. *feather.*—*The reed of which the Asiatics make pens* (*also the fibre within it*) نال naul. *The nib of a pen* نوك خامه nooka khaumeh. *To make or mend a pen* قلم تراش كردن kalam tiraush kirdun, تحريف ساختن tureef saukhtun. *An uncut pen* غروا ghurwa. *An enchanting pen* (*elegant writing*) خامه سحر ساز khaumeh suhr sauz.—*Having a happy pen* (*writing well*) قلم سعادت رقم kalama sa-aduta rukum. *A pearl-scattering pen* خامه در نثار khaumeh durr nisaur. *A careless pen* قلم جاهل kalama jauhil. *A pen for cattle* كريوه gureweh, شبگاه shubgah, زريبت zureebut, انكروا anguroo-a, انگرو anguroo.

To pen نوشتن nuwishtun, نويستن noo-éstun, مسطور ساختن mustoor saukhtun, رقم كردن rukum kirdun. v. *to write.*—*To shut up in a pen* در كريوه نهادن dur gureweh nihaudun, شبگاه تحصين كردن dur shubgah tuhseen kirdun.

PENAL ذو حد zu hudd, عقاب نما ukaub numa, عقبت اور akubut awur, تعذيب كنا

zeeb koona, سياست ساز ſe-auſut ſauz. *Penal laws* حدود hudood, حدود شرعيت hudooda ſhura-é-ut, حدود الشرع hudoodu'ſh'ſhura, محدودات muhdoodaut. *To put in execution the penal laws* اجراي حدود كردن ijra-é hudood kirdun. v. *to puniſh.*

A penalty تاوان tuwaun, جريمه jureemeh, غرم ghurm, عذاب azaub. v. *fine, mulct, puniſhment.*

Pennance (*chaſtiſement*) عذاب azaub, عقاب ykaub, عقوبت akoobut, قهر kuhr, باد افرا baud afra, باد افزا baud afza, جزاي شر juza-é ſharr, تعذيب taazeeb, تعزير taazeer, تنقام tunkaum.

A PENCIL منقشت munkuſhut, قلم kalam, موي قلم mooï kalam, قلم نقاش kalama nukauſh, قل قلم kull kalam.

To pencil نقش كردن nukſh kirdun. v. *to paint.*

A PENDANT اويز كوش aweeza gooſh, اويزه aweezeh, ورغوش wurghooſh. v. *ear-ring* : *pennant.*

PENDENCY تعليق taaleek, نشل nuſhil, اويز aweez. (*ſuſpence* or *delay of legal deciſion*) تاخير حكم taakheera hookum, تراخي فصل و قضيت turaukhé fuſl ou kuzé-ut, توقف قضا و حجت tuwukkufa kuza ou hujut, درنك قطع نزاع du-runka kutaa nuza.

Pending (*not yet decided*) نا محكم na muhkum, بي قطع نزاع bé kutaa nuza, غير قضا و حجت ghire-a kuza ou hujjut.

PENDENT, *pendalous* اويز aweez, اويخته aweekhteh, اويزان aweezaun, دروا durwa, براويز buraweez, دراويز duraweez, فروهشته furoohiſh-teh, معلق mo-alluk, متعلق muta-alluk, اونكان awungaun, اسدل aſdul, پلمرده pulmurdeh, نواس nuwwaus. — *Penduloufneſs* اويزي aweezé, براويزي buraweezé, اويزش aweeziſh, فروهشتكى furoohiſhtugé.

PENETRABLE ممكن نغاز mumkina ni-fauz, قابل تاثير و كذار kaubila taaſeer ou guzaur. —*Penetrability* امكان نغاز imkauna nifauz.

Penetrant, penetrating, penetrative, (*piercing, enter-ing into*) در روان dur rouvaun, داخل ساز daukhil ſauz, انغاز infauz, كذار guzaur, كذرنده guzur-undeh, رخمه زن rukhmeh zun, نغاز نما nufauz numa, سوراخ ساز ſooraukh ſauz, تاثير كنا taa-ſeer koona, هذام huzaum, موثر mooſir, وغول wughool, داخل daukhil, دخل dukhl, دخول dukhool ſauz, منشيم munſheem, طعن taan, عنترت anturut. v. alſo *ſharp, ſubtil.*—*Penetrating* (*inſpecting*) مطلع muttula, بصيرت نما buſeerut numa, با دقيقت نظر ساز ba dukeekut nuzr ſauz, اطلاع نما itlaa numa. — *Penetrating, penetrative* (*acute*) اهل بصيرت ahla buſeerut, بينايي bee-naï-é, تيز فهم taze fuhm, نكته بين nukteh been, ذو نظر zu nuzr, زيرك zeeruk. v. *diſcerning.*

To penetrate (*pierce*) نغاز يافتن nufauz é-aftun, نغذ نمودن nufiz numoodun, نغوذ ساختن nu-fooz ſaukhtun, شمخه زدن ſhumkeh zudun, تاثير ساختن taaſeer ſaukhtun, كذار كردن guzaur kirdun, كذاردن guzaurdun, كار كردن kaur kirdun, خفيدن khufédun, در رفتن dur ruftun, داخل ساختن daukhil ſaukhtun, تصميم كردن tuſmeem kirdun, رسب نمودن ruſb numoodun. v. *to bore, enter.*—(*to reach the meaning, inſpect narrowly*) خرده بين شدن khurdeh been ſhoodun, بينايي داشتن beenaï-é dauſhtun, مطلع كردن mutlaa kirdun, استطلاع كرفتن iſtitlaa gooriftun, اطلاع كردن itlaa kirdun, امعان نمودن imaan nu-moodun, دريافتن duré-aftun, فراست نمودن fi-rauſut numoodun, ادراك داشتن idrauk dauſh-tun, فهم نمودن fuhm numoodun, ذهن سديد داشتن zuhna ſudeed dauſhtun. v. *to comprehend, conceive, underſtand.*—(*to make an impreſſion on the mind, to be underſtood*) دريافته شدن duré-afteh ſhoodun, مدرك شدن mudruk ſhoodun, در خاطر نشانده يافتن dur khautir niſhaundeh é-af-tun, زيرك شدن zeeruk ſhoodun, مفهوم بودن muf-hoom boodun. (*to affect* or *pierce the heart*) جان كذاردن jaun guzaurdun, دلدوز بودن dildooz boodun, دلريش كردن dilreeſh kirdun, دلكرفتن dilgooriftun, خاطر كير شدن khautir geer ſhoo-dun. *To cauſe to penetrate* or *pierce* تنغيذ كردن tunfeez kirdun, انغاز ساختن infauz ſaukhtun, كار كردانيدن kaur kirdanédun, در رفتن ساختن dur ruftun ſaukhtun, كذاراندن guzaraundun.

Penetrated موثر mu-eſſir, تمضي tumuzzé, در رفته dur rufteh, مدخول mudkhool, كار كرده شده kaur kirdeh ſhoodeh, كذارده guzaurdeh.

Penetration (*into any thing*) نغاز nifauz, كذار guzaur, تاثير taaſeer (pl. تاثيرات taaſeeraut), دخول dukhool.—(*acuteneſs*) زيركى zeerugé, جزالت juzaulut, بصيرت buſeerut, فراست firauſut, عقل akl, فهم fuhm, ادراك idrauk, دل اكاهي dil agauhé, ضمير منير zumeer muneer, استطلاع iſ-titlaa, اطلاع itlaa. v. *ſagacity.*

A PENINSULA جزيرت juzeerut, جزيره ju-zeereh. *The peninſula of Arabia* جزيرت العرب je-zeerutu'l'arab. *Peninſulated* جزيره شو jezeereh ſhoo.

PENITENCE پشيماني puſheemauné, ندامت nudaumut, توبه كاري toubeh kauré, توبه toubeh, استغفار iſtighfaur, انابت anaubut, ازمان azmaun, ارمان armaun, بتيا buté-a, پتيا puté-a, بتينا buténa, سدم ſudum, تفكن tufikkun, فكنت fiknut, ندم nudim توبه نصوح toubeha nuſooh. v. *repentance.*

Penitent, penitential پشمان pushmaun, ندم nudim, تفكه tufikkeh, تندم tunuddim, ارمان armaun, زو توبه zu toubeh, تواب tuwwaub, توبهكار toubehkaur, مستغفر mustughfur, نادم naudim, نادمان naudmaun. *To be penitent* پشيمان شدن pusheemaun shoodun, نادم بودن naudim boodun, ستوهيدن sutoohédun, فرسودن fursoodun. v. *to repent.*

A penitent پشيمان pusheemaun, توبه كار toubehkaur, نادم naudim, ابومان aboomaun, ابويان aboo-é-aun, ابوبان aboobaun, ابوبات aboobaut, صاحب ندامت sahib nudaumut, اهل انابت ahla anaubut.

Penitently با پشيمانی ba pusheemauné, توبهكارانه toubehkarauneh, نادما naudiman, تندمانه tunuddimauneh, بر وجه نادمان bur wujha naudmaun.

A PENKNIFE قلمتراش kalamtiraush, كذلك or كزلك kuzlik, برابه buraubeh, مبرات mibraut, مبرا mibra, مبضع mibza.

A penner or *pen-case* قلمدان kalamdan, خامه دان khaumeh dan.

A PENMAN منشي munshé, كاتب kautib, راقم الحروف raukimu'l'huroof, نويسنده noo-é-sindeh, خط گذار khutt guzaur, نقشبند nukish-bund, نگارنده nigaurindeh. v. *writer.*

A PENNANT, *pennon* باد نما baud numa, ازنخ azunkh. v. *flag.*

PENNY-ROYAL (*herb*) بودنك boodunk, پودنج boodunj, پودنه pooduneh, فودنج foodunj, فوتنج footunj, فولنج foolunj, پوتنك pootunk, فودنج بري foodunja burré, حبق hubuk, غلجن ghuljun, سعتر saatur, جلنجويه julunjooï-eh.

Pennileſs, v. *moneyleſs*, *poor.*—*An earneſt penny* مسكان muskaun. v. *earneſt.*—*Penſile*, v. *pendulous.*

A PENSION تعيين taï-én, وظيفه wuzeefeh, علوفه uloofeh, قسط kist, تيمار teemaur.—*An office where the penſion accounts are kept* دفتر خانه duftur khauneh. *The ſecretary of the penſions* دفتر خانه كاتبي duftur khauneh kautibé. *To withdraw a penſion* قطع وظيفه كردن kutaa wuzeefeh kirdun.

To penſion وظيفت دادن wuzeefut dadun, تعيين بخش كردن taï-én bukhsh kirdun, علوفه بخشيدن aloofeh bukhshédun, بتيمار نامزاد ساختن beteemaur naumzaud saukhtun.

Penſionary (*maintained by penſions*) از تيمار پرورده uz teemaur purwurdeh, زو علوفه zu uloofeh, اهل تعيين ahla taï-én.

A penſioner, penſionary, تيمار دار teemaur dar, صاحب وظيفه sahib wuzeefeh, اهل علوفه ahla uloofeh, ذو تعيين zu taï-én.

PENSIVE دلفكار dilfikaur, دلمانده dilmaundeh, ذو فكر و دلتنكي zu fikr ou diltunké, انديشمند andeeshmund, متفكر mutufikkur. v. *thoughtful*, *melancholy*, *mournful.*

Penſively دلفكارانه dilfikaurauneh, بر وجه دلمانده bur wujha dilmaundeh, با فكر و تاسه ba fikr ou tausseh. v. *mournfully.*

Penſiveneſs دلفكاري dilfikauré, دلماندكي dilmaundugé, فكر fikr, انديش غمكين andeesha ghumkeen. v. *thoughtfulneſs*, *melancholly.*

PENT, *pent up* منجمد munjummud, منسد munsudd, مسدود musdood, مشدود mushdood, منغلق munghuluk. v. *ſhut.*

PENTAEDROUS (*having five ſides*) ذو پنج جنب zu punj junub.

A PENTAGON پنج كوشه punj koosheh, پنج كنار punj kunaur, پنج جنب punj junub, مخمس mukhummis. *To make a pentagon* تخميس كردن tukhmees kirdun.

Pentagonal, pentangular (*having five ſides and angles*) ذو پنج كوشه zu punj koosheh, مخمس mukhummus.

The PENTATEUCH كتب موسى kutub moosa.

PENTECOSTE عيد الخمسين aïdu'l'khumseen, عيد خمسية aïda khumsé-ut.

A PENT-HOUSE قابور kauboor, طاقيت také-ut, كفع kufa, قابول kaubool, كابول kaubool.

PENURIOUS تنك دست tunk dost, طمعكار tumakaur, بخيل bukheel, نا كس na kus, بي مكرمت bé mukrumut, لييم lei-ém. v. *niggard.*

Penuriouſly بر وجه تنك دست bur wujha tunk dost, بخيلا bukheelan, بلا جومردي bila joomurdé, با طمعكاري ba tumakauré, بي بذل bé buzl.

Penuriouſneſs تنك دستي tunk dosté, دست تنكي dost tunké, طمعكاري tumakauré, نا كسي na kusé, لوم loom, بخل bukhul, عدم بذل aduma buzl.

PENURY احتياج ihté-auj, دست تنكي dost tunké, تنك دستي tunk dosté, مسكنت meskenut, دردمندي durdmundé, قلت killut, قحط kuht, مضايقت muza-ékut, كدايي gudaï, فقر fakr. v. *poverty*, *want*, *indigence.*

PEOPLE قوم koom (plur. اقوام akwaum), طايفه ta-efeh (plur. طوايف tuwa-éf), خلق khulk (plur. اخلاق akhlauk, خلايق khula-ék), امت ummut (plur. امم umum), ملت millut (plur. ملل milul), تبار tubaur, شعب shaab (plur. شعوب sha-oob), بريت buré-ut, دوده doodeh, اوغاد awghaud, دهدن duhdun, اورم awrum, املا amla, امتان ummutaun, طمل tuml,

aul, رني rune, الرني arrune, دجوار deejwaur, بلتم bultum, طبل tubl. *A concourse of people* خلق جيمعتي khulka jumé-até. v. *crowd, multitude.*—*The confused murmur of a number of people* هزجان humzujaun, نبوح nubooh. v. *murmur, noise.*—*People of various nations* طوايف مختلفة tuwaéfa mukhtulifeh. *The common people* خلق عالم khulka aulum, عوام الناس awaumu'n'naus, شعب shaaba جمهور jumhoor, عام aumm, عامت aummut. v. *commonalty, populace.*—*People of a higher class* برايا bura-é-a, ارباب دولت arbauba dowlut, اشراف ashrauf. v. *grandees, nobles.*—*The Christian people* ملت مسيحه فرقه نصار furkuha nisaur, milluta meseeheh. *The market people* بازار خلقي bazaur khulké.

To people معمور كردن maamoor kirdun, ابادانيدن abadanédun, اباد ساختن abadaun saukhtun, اباد و معمور نمودن abad ou maamoor numoodun. *To people a new colony* جاي ويران اباد ساختن ja-é veeraun abad saukhtun.

Peopled معمور maamoor, ابادانيده abadanédeh, معمور و ابادان كردانيده mamoor ou abadaun kirdaunédeh. *To be peopled* ابادان شدن abadaun shoodun, معمور و ابادان كرديدن maamoor ou abadaun kirdédun.

PEPPER فلفل fulful, پلپل pulpul, دار فلفل daura fulful, دار كرم daura gurm.—*To pepper* فلفل سود كردن fulful sood kirdun, با فلفل پاشيدن ba fulful paushédun. v. also *to beat.*—*A pepper box* فلفل دان fulful dan, ابرازدان abzaurdan, ابرازدان abrauzdan.—*A pepper corn* دانه فلفل fulful dauneh, حبت الفلفل hubbut u'l'fulful.—*Peppermint* نعنع nana. v. *mint.*

PERADVENTURE شايد sha-éd, شايد كه sha-éd keh, مكر mugur, بايد ba-éd, بايد كه ba-éd keh. v. *perhaps*; also *doubt, question.*

PERAGRATION طهبله tuhbuleh. v. *travel.*

To PERAMBULATE (*walk through*) عبور كردن uboor kirdun, سير ساختن seir saukhtun, (*to survey by passing through*) سير و نظر نمودن seir ou nuzr numoodun, عبور و نكران بودن aboor ou nugguraun boodun.

Perambulation عبور aboor, سير seir, عبور و نكران aboor ou nugguran, سير و نظر seir ou nuzr. v. *survey.*

To PERCEIVE دريافتن duré-aftun, احساس داشتن ihsaus daushtun, ادراك يافتن idrauk é-aftun, شنافتن shunauftun, تفهم كردن tufuhhum kirdun, فهم كرفتن fuhm gooriftun, اذعان يافتن izaun é-aftun, استماع كردن istimaa kirdun, شعر بودن shaar boodun, ديدن deedun, براكيختن burangeekhtun, اكاه شدن agah shoodun, اطلاع كردن itlaa kirdun. v. *to understand, see, hear, know, observe.*

Perceived دريافته dur-é-afteh, مفهوم mufhoom, منفهم munfuhum, مدرك mudruk, ديده deedeh.

Perceiving درياب duré-aub. v. *percipient.*

Perceptibility امكان مفهوم imkauna mufhoom, قابليت مدرك kaubulé-uta mudruk.

Perceptible, perceivable ممكن مفهوم mumkina mufhoom, قابل مدرك kaubila mudruk.

Perceptibly, perceivably بروجه ممكن مفهوم bur wujha mumkina mufhoom, بطور قابل مدرك betoora kaubila mudruk.

Perception احساس ihsaus, درياب dur é-aub, ادراك idrauk, فهم fuhm, تفهم tufuhhum, اذعان izaun, استماع istimaa, شعر shaar, اطلاع itlaa, استطلاع istitlaa, مطلع mutla, اكاهي agauhé, شناختني shinaukhtuné, دانش daunish, بصر busr, بصيرت buseerut, بينايي beenaï-é, هوش hoosh, علم ylm. v. *knowledge; notion, idea.*

Perceptive ذو قوت احساس zu kuwwuta ihsaus, ذو قدرت درياب zu kudruta duré-aub.

A PERCH (*pole*) بازو bauzoo, سمرقند samarkand, معصال masaul.—*To perch* (*as a bird on a tree*) لبود كردن lubood kirdun.

PERCHANCE شايد sha éd. v. *perhaps.*

PERCIPIENT (*perceiving*) درياب duré-aub, تفهم tufuhhum, بين been, بينا beena, بصير buseer, بصر busr, محسوس muhsoos, ذو قوت احساس zu kuwwuta ihsaus.

To percolate, percolation, v. *to strain, &c.*

PERCUSSION زدكي zudugé, كوب koob, ضرب zurb, لت lutt, كويست koo-ést, لس luss, تلوس tulawwus. v. *blow, stroke.*—*Percutient* زن zun, زنا zuna, زننده zunindeh, كوب koob, سركوب surkoob. v. *striking.*

PERDITION هلاك hulauk, هلكا hulka, هلكت hulkut, تباه tubauh, تباهي tubauhé, كمراهي gumrauhé, اهلاك ihlauk, هوش hoosh, ودش wudush, نتر nutur, اضلال حال izlaula haul, تدمير tudmeer, تعس taas, خسر khusr, خسران khusraun, دمار dumaur, ضياع zé-aa, ضيع zé-a, ضيعت ze-at, خرابي khuraubé, تخريب tukhreeb. v. *ruin, death.*—*Perdition catch thee!* تعست taasta, تعسا لك taasan laka.

PERDUE نهان nihaun, نهفته nuhufteh, در كمين نهان dur kumeen nihaun, پنهان pinhaun. v. *lying in ambush, concealed.*

PEREGRINATION سفر sufr, مسافرت musaufurut, سياحت sé-auhut, زيارت zé-aurut, طهبلت tuhbulut, غربت ghurbut. v. *travel.*

PEREMPTORILY بلا منازعت bila munazaat, فیصلانه feisulauneh, بر وجه قاطع bur wujha kuta, قاطعانه kauta-auneh, بطور شبهه و اختلاف واکنان betoora shubheh ou ikhtilauf wakoonaun. v. *positively.*—*To decide peremptorily* فیصل کردن feisul kirdun. — *Peremptoriness* عدم منازعت aduma munazaut, فیصل feisul, قاطعی kauta-é. v. *positiveness.*—*Peremptory* قاطع kauta, زو فیصل zu feisul, دفع شبهه و اختلاف dufa shubheh ou ikhtilauf dufa, شک و تردد واکنا shuk ou turuddud wakoona. v. *dogmatical, positive.*

PERENNIAL دایم da-ém, دوم dawm, بر دوام bur duwaum, پایدار païdar, پاینده pa-éndeh, پایدان pa-édaun, لا یزال la yazal, غیر ممنون ghire-a mumnoon, اوابد awaubud, ابدي abudé, ابید abeed, خالد khaulid. v. *perpetual.*—*A perennial fountain* پایدان pa-édaun aub.—*Perennity* دوم dawm, بر دوامي bur duwaumé. v. *perpetuity.*

PERFECT تمام tumaum, تام tamm, کامل kaumil, مکمل mukummil, بر کمال bur kumaul, پرداخته purdaukhteh, براورده burawurdeh, سالم saulim, سلیم suleem, صادق saudik, فاضل fauzil, سرامد suramud, زو کمال zu kumaul, درست durust, متمم mutummum, صحیح suheeh, عبقري abkuré, عبقریت abkuré-ut, اسپري aspuré, سپري supuré, مقضي mukzé, برز burz, هوشا hoosha, ازور azshoor, کافي kaufé, موفور moufoor, منعمل munaamul. v. *complete.*—*(pure, immaculate)* پاک pauk, طاهر tauhir, پاکیزه paukeezeh, پاک ایین paukaï-én, بي عیب bé aïb, غیر نقصان ghire-a nuksaun, نا مقصور na mukfoor. v. *blameless, innocent.*

A perfecter تمام سازنده tumaum sauzindeh, پردازنده purdauzindeh, کامل کننده kaumil koonindeh.

Perfection, perfectness اتمام itmaum, اکمال ikmaul, تکمیل tukmeel, پرداخت purdaukht, کمال kumaul, کمالیت kumaulé-ut, تتمت tutimmut, تمام tumaum, تمامت tumaumut, اسپري aspuré, احتتام ihtitaum, صحاح suhauh, تم tumm, پاکلک pauklik, فضیلت fuzeelut, فضل fuzl, رسیدکي ruseedugé, اسوت uswut. v. *goodness, excellence.*—*Perfections* کمالات kumaulaut, فضایل fuza-él. *To bring any work to perfection* بصلاح اوردن کار besulauh awurdun kaur. *The pink of perfection* صاحب کمال sahib kumaul.

Perfective, perfecting کامل ساز kaumil sauz, تمام کنا tumaum koona, پرداز purdauz, براور burawur, فضل بخش fuzl bukhsh, فضیلت ده fuzeelut duh.—*Perfectively* بر وجه کامل ساز bur wujha kaumil sauz.

Perfectly کاملانه kaumilauneh, بر وجه پرداخته bur wujha purdaukhteh, با کمال ba kumaul, کمال مرتبه kumaul murtubeh, فاضلانه fauzilauneh, با احتتام ba ihtitaum, سرامدانه suraumudauneh. v. *exactly, completely.*

PERFIDIOUS خاین kha-én, زو خیانت zu khé-aunut, غدار ghuddaur, بد نهاد bud nihaud, ختار khautir, ختیر khuteer, زو فریب zu furrabe, هملع humla, هملط humlut, نا استوار na ustuwaur, مغدر mughdir, غدیر ghudeer, غدور ghudoor. *A perfidious villain* خاینتکر kha-énutgur, خوان khuwwaun, دغل زن dughul zun, کافر khaufir, نان و نمک خاینی nan ou nummuk kha-éne. v. *villain, traitor.*

Perfidiously با خیانت ba khé-aunut, غدارانه ghudaurauneh, بطور خاین betoora kha-én, بر وجه بد نهاد bur wujha bud nihaud.—*To act perfidiously* غدر کردن ghudr kirdun, خیانت نمودن khé-anut numoodun, خاین شدن kha-én shoodun, بعو کردن ba-oo kirdun.

Perfidiousness, perfidy, خیانت khé-aunut, خیانتکري khé-aunutguré, غدر ghudr (pl. اغدار aghdaur), خسر khusur, خیسری kheisura, خسران khusuraun, خسارت khusaurut, فریب furrabé, ... aul, غسل ghusul, غدنک ghudunk, ... zulmé-ut, کیسان keisaun, ضغا zugha, ... zughoo, معرت ma-arut, ولس wulus, ... wulusaun, نهي numé, کید keed, ... mukr, تلبیس tulbees, ریا ré-a. v. *fraud, deceit, treachery.* — *To accuse of perfidy* تخوین کردن tukhween kirdun.

To PERFORATE سفتن suftun, ... sumbédun, سفیدن sufledun, سوراخ کردن soorukh kirdun, ثقب ساختن sukub saukhtun, ... شخه زدن hukk kirdun, حک کردن ... kheh zudun, رخنه ساختن rukhneh saukhtun, متقب کردن musukkib kirdun. v. *to bore, pierce.*

Perforated سفته sufteh, منقب munsuk..., رخنه دار rukhneh dar, منقوب munkoob, سوراخدار sooraukhdar, ازشندزه azshundzsheh, ازنده az... undeh, منفخت munfukhut, اخرم akhrum.

Perforation ثقب sukub, حک hukk, رخنه rukhneh, تثقب tusukkub, خرب khurub, خرم khurum, خرم khuzim, سوراخ ساري sooraukh sauzé, ... رخنه داري rukhneh daré, قضض kuzuz, ... fukkib, حزاز huzauz.

A perforation سوراخ sooraukh. v. *hole.*

A perforator (boring instrument) سنب su... پرماهه purmauheh, مثقب muskub. v. *auger.*

PERFORCE قهرانه kuhrauneh, ضربا zur..., جبرانه jubrauneh, با زور ba zoor, ...

v. by force, violently.—To seize perforce قهرا گیر کردن kuhran geer kirdun.

To PERFORM گذاردن guzaurdun, ساختن saukhtun, کردن kirdun, بجاي آوردن beja-é awurdun, بردن burdun, بسر بردن besur burdun, بکار آوردن bekaur awurdun, ادا نمودن ada numoodun, پرداختن purdaukhtun, برآوردن burawurdun, مصلحت ساختن musluhut saukhtun, تمام کردن tumaum kirdun, بپايان بردن bepai-aun burdun, کار kaur, اجرا کردن ijra kirdun, اکمال ساختن ikmaul saukhtun, قضا کردن kuza kirdun. v. *to execute, do.—To perform on a musical instrument* نواخت کردن nuwaukht kirdun, سازي نواختن sauzé nuwaukhtun, ساز نوازش نمودن sauz nuwauzish numoodun, پرداز بودن purdauz boodun. *To perform on the harp* بربط نواز ساختن burbut nuwauz saukhtun.—*Performable* ممکن پرداز mumkina purdauz, قابل ادا kaubila ada.

Performance پرداز purdauz, ادا ada, اجرا ijra, عمل amul, کار kaur, کاربار kaurbar, ساز sauz, کنا koon, کنا koona. v. *action.—A performance* (*literary composition*) انشا insha, منشا munsha, تصنيف tusneef. *A finished performance* انشا پردازي insha purdauzé, تصنيف اعتبار tusneefa é-atibaur.

Performed پرداخته purdaukhteh, ساخته saukhteh, کرده kirdeh, برده burdeh, شده shoodeh, بجاي آورده beja-é awurdeh, ادا کرده شده ada kirdeh shoodeh, معمول maamul, مشغول mushghool, مصنوع musnuwa, صنيع suné-a, منفعل munfaal.

A performer سازنده sauzindeh, کننده kooneendeh, گر gur, کار kaur, عامل aumil, فاعل faail, صانع sauna, جاعل ja-él.—*A musical performer* پرداز purdauz, سازنده sauzindeh, نواز nuwauz.

Performing ساز sauz, کنا koona, کنان koonaun, کننده kooenindeh, سازنده sauzindeh. *Performing on an instrument* پرداز purdauz, نواز nuwauz, نوازش nuwauzish.

PERFUME بخور bukhoor, بو boo, بوي booï, عطر ottar, عنبرينه ambareeneh, رائحت ra-éhut, رائحت طيبت ra-éhuta tubé-ut, شميم shumeem, نفحت nufhut, نفح nufih, خمرت khumrut, عبير abeer, زاهري zauhuré, فائحت fa-éhut, مشک mushk, فوائح fuwa-éh, فوح fouh, فوحان fouhaun, مجمر mujmir, مجمرت mujmirut, معطر ساز muattur sauz, خوش بوي khoosh booï-é, تقيص tukees, ذفر zufr, فنع funa, عطارت attarut.—*A wicker basket in which they burn perfumes* کوشا kushwut. v. *censer*.

To perfume بوي دادن booï dadun, عنبر بوي ساختن amber booï saukhtun, نفح زدن nufih zudun, افاحت کردن ifauhut kirdun, عنبرينه ريختن ambereeneh reekhtun, مشک و عبير افشاندن mushk ou abeer effhaundun, عبير تعطير کردن abeer taateer kirdun, تبخير ساختن tubkheer saukhtun, رائحت پاشيدن ra-éhut paushédun, شميم ريز کردن shumeem reez kirdun. *To perfume one's self* تبخر کردن tubukhkhur kirdun. *To perfume clothes* جامه تکبيت ساختن jammeh tukbé-ut saukhtun.

Perfumed معطر ma-attur, مبخر mubukhkhur, مبخور mubkhoor, عنبر بار amber bar, خوب بوي khoob booï, اکتبا iktiba, عنبر بوي amber booï, بويا booï-a, زو شميم zu shumeem, مشموم mushmoom, مسکين muskeen, خوش رائحت khoosh ra-éhut. *Hair perfumed with musk* موي مشک بوي mooï mushk booï, زلف مسک ساي zulfa musk sa-é. *Smelling of perfumed unguents* طيب المدهنت tei-ubu'l'mudhinut. *To be perfumed* تبخر شدن tubukhkhur shoodun, بوي گرفتن booï gooriftun, اکتبا بودن iktiba boodun, معطر شدن ma-attar shoodun, عنبر بوي يافتن ambur booï é-aftun.

A perfumer معطر ساز ma-attar sauz, عطر فروش attar furoosh, عطار attaur, مجمر mujmir. *The trade of a perfumer* عطارت attaurut.

Perfunctory, v. *careless*, *slight*, *negligent*.

PERHAPS شايد sha-éd, بايد ba-éd, مگر mugur, اتفاق ittifauk, اتفاقا ittifakan, بلکه bulkeh, رب rubba, ربما rubbama, لعل li-alla, عل alla, ربها rubbuha, انه annahu, با قضا ba kuza, اعمدانه aumudauneh, عارضانه aurizauneh, عسي asa. *Perhaps it may be that* .... شايد که sha-éd keh .... بايد که ba-éd keh ....

The PERICARDIUM (*the envelope of the heart*) پرده دل perdeha dil, خلب khulb, حجاب القلب hijaubu'l'kulb, غاشيت ghaushé-ut, تامور taumoor, شغاف shughauf, قنع kuna.

The PERICRANIUM (*membrane which covers the scull*) مسحاق mis-hauk (plur. مساحيق musauheek), لبس lubus, البس allubus, سمحق sumhuk, پرده کاسه سر perdeha kauseh sur.

PERIL خطر khutr, مخاطرت mukhauturut, بيم beem, مغلطه mughluteh, احتمال ihtimaul, داهيت dauhé-ut, دجمت dujmut. v. *danger*, *hazard*; and Vol. I. مطاود, مطاوح, مطهرت.

Perilous زو مخاطرت zu mukhauturut, پر خطر pur khutr, بيم آور beem awur, مخوف mukhoof, هولناک hawilnauk, جانگاه jaungah, مهلک muhluk, معطب maatub.—*Perilously* مخوفانه

mukhoofauneh, با خطر ba khutr, مهلکا muhlukan, بر وجه پر بیم bur wujha pur beem.—*Perilouſneſs* هولناکي hawilnauké. v. *peril.*

A PERIOD (*round of time, circle of years, days, &c.*) دایره da-éreh, دور dawr (plur. ادوار adwaur), دور زمان dawra zumaun, عقبت akubut, نوبت noobut, دولت dowlut.—(*a full ſentence*) محط muhutt.—*Rythmical periods* or *rhymes* مقفات mukfaut. *Period* (*concluſion*) عاقبت aukibut, عقبي ukba, سرانجام ſuraunjaum, تمام tumaum, اخر akhir, نهایت niha-é-ut. v. *end.*—*Periods* or *cycles of years* ادوارو اکوار adwaur ou akwaur. *A period of a hundred years* صد سال ſud ſaul.

Periodical دواره duwwaureh, دواري duwwauré. v. *circular, regular.*—*Periodically* دواريانه duwwauré-auneh, با عقبت ba akubut, بوبة noobutan, طبق عن طبق tubuk aan tubuk, پی درپی pei dur pei. v. *alternately, ſucceſſively.*

The PERIOSTIUM (*membrane that covers the bones*) ضريع zuré-a.

PERIPHERY دایره da-éreh. v. *circumference.*

PERIPHRASIS (*circumlocution*) افادهء كلام ifadeha kulaum. *Periphraſtick* افادهء كلام نما ifadeha kulaum numa.

PERIPNEUMONY (*inflammation of the lungs*) ذات الريت zautu'r'ré-ut.

To PERISH هلاك يافتن hulauk é-aftun, زايل شدن za-él ſhoodun, نيست و ناچيز كشتن neeſt ou na cheez guſhtun, برباد بودن burbaud boodun, پريشاني يافتن purraſhauné é-aftun, پريشان حال گرفتن purraſhauna haul gooriftun, ضايع كردن za-é-a kirdun, تباه يافتن tubah é-aftun, فنا پذيرفتن funa pizzeeruftun, هالك شدن haulik ſhoodun, دمار داشتن dumaur dauſhtun, تدمر بودن tudummur boodun. v. *to die, decay.*

Periſhable زايل za-él, مبير mubeer, فاني fauné, بي بقا bé buka, نا پايدار na païdar, ساقط ſaukut, عاجل aujil, سريع الزوال ſuré-a-u'z'zuwaul, ضعيف za-éf. v. *frail.*—*Periſhableneſs* فنا funa, عدم بقا aduma buka, نا پايداري na païdaré, ضعف zaaf.

PERISTERION, *periſtyle* (*a circular range of pillars*) ستافند ſutaufund, ستاوند ſutawund.

PERITONEUM (*a membrane which encloſes the bowels*) صفاق ſifauk (plur. صفق ſufuk), جكر اكند jigur agund.

PERJURY قسم خلاف نفس الامر kuſſuma khilaufa nufsu'l'amr, سوكند خلاف حق ſowgunda khilaufa hukk, دروغ سوكندي duroogh ſowgundé, قسم ساخته kuſſum ſaukhteh, التت ultut, لتلتت lutlutut.

To perjure one's ſelf قسم خلاف نفس الامر خوردن kuſſuma khilaufa nufsu'l'amr khoredun, كذب و انكار كردن kuzb ou inkaur kirdun, دروغ سوكندي گرفتن duroogh ſowgundé gooriftun, قسم خلاف حق گفتن kuſſuma khilaufa hukk guftun, حنيث بودن hunees boodun.

Perjured محنث muhnus, حنيث hunees, ذو قسم ساخته zu kuſſum ſaukhteh.—*A perjured man, a perjurer,* اهل التت ahla iltut, حنيث hunees, محنث muhnis, صاحب قسم ساخته ſahib kuſſum ſaukhteh, ابل ebell, اهل كذوب ahla kuzoob, سوكند خلاف حق كوينده ſowgund khilaufa hukk goo-éndeh.

To PERK (*hold up the head*) سر افراز نمودن ſur afraz numoodun. v. alſo *to dreſs.*

PERMANENCE, *permanency* پايداري pa-édaré, بقا buka, دام dawm, داوم dawaum, ثبات ſubaut, استواري uſtuwauré.

Permanent پايدار païdar, باقي bauké, استوار uſtuwaur, دايم da-ém, دوم dawm, پايدان pa-édaun, پاينده pa-éndeh, قيوم ké-oom, قايم ka-ém, قيام ké-aum, اصيل aſeel, ثابت ſaubut, مستمر muſtumirr, جاودان jawidaun, جاويد jaweed, راهي rauhé, صمد ſumud, بهانده bemaundeh, نا عاجل na aujil.

Permanently پايدارانه pa-édarauneh, بر وجه قيوم bur wujha ké-oom, بطور استوار betoora uſtuwaur, با دوام ba duwaum, دايما da-éman, باقيانه bauké-auneh.

PERMEABLE (*poſſible to be paſſed through*) ممكن گذار mumkina guzaur, قابل نفاذ kaubila nufauz.—*Permeant* گذار سار guzaur ſauz, نفاذ كنا nufauz koona.—*To permeate* نفاذ كردن nufauz kirdun, گذاردن guzaurdun. v. *to paſs, permeate.*—*Permeation* گذار guzaur, نفاذ nufauz.

PERMISSIBLE واجب الاجازت vajibu'l'ijauzut, لايق دستور la-éka duſtoor, مستوجب الرخصت muſtoojibu'l'rukhſut.

Permiſſion اجازت ijauzut, دستور duſtoor, رخصت rukhſut, تجاويز tujaweez, اذن izn, اباحت ibauhut, رضا ruza, طبق tubuk. *By the divine permiſſion* بامر الله تعالى bi-amrillahi ta-ala, باذن الله تعالي bi-iznillahi ta-ala.

Permiſſive اجازت ده ijauzut duh, دستور بخش duſtoor bukhſh, رخصت نما rukhſut numa.—*Permiſſively* با اجازت ba ijauzut, بر وجه دستور bur wujha duſtoor.

To permit اجازت دادن ijauzut dadun, دستور نمودن duſtoor numoodun, رخصت فرمودن rukhſut furmoodun, اذن دادن izn dadun, تجويز

peewauzédun, جواز جایز کردن ja-éz kirdun, جواز ساختن juwauz saukhtun, تجویز نمودن tujweez numoodun, تسویغ قایل شدن ka-él shoodun, تسویغ کردن tusweegh kirdun, ترخیص ساختن turkhees saukhtun.—*Permutation*, v. *exchange*.

PERNICIOUS مضر muzirr, مفسد mufsud, زو ضرر زیان ساز zé-aun sauz, زو ضرر فیرون feeroon, زو ضرر zurrur, مفسدت mufsudut, تباه اور tubah awur, انهدام کنا inhidaum koona, تخریب ساز tukhreeb sauz, پر افت pur afut, هلکت افشان hulkut effhaun, هلاک ریز hulauk reez, مستهلک mustuhluk, مهلک muhluk, استهلاک istihlauk, تهلیل tuhleek.

Perniciously مضرا muzirran, مفسدانه mufsudauneh, بر وجه مهلک bur wujha muhluk, با افت ba afut, بطور هلاک ریز betoora hulauk reez.

Perniciousness هلکت hulkut, افت afut (pl. افات afaut), استهلاک istihlauk, هلاک hulauk, زمانت zumaunut, تعب tughub, تلب tulb, ابلت ublut.

PERORATION (*conclusion of an oration*) ختم سخن khutuma sukhun, عاقبت کلام aukibuta kulaum, سرانجام خطاب suranjauma khutaub.

A PERPENDICULAR LINE خط عمود khutta amood. *Perpendicularly* عمودا amoodan.

To PERPETRATE (*a crime*) ارتکاب کردن irtikaub kirdun, رکوب ساختن rukoob saukhtun, گناه کردن gunah kirdun, جنایت ساختن juna-é-ut saukhtun, سکیزیدن sukeezédun, قباحت کردن kubauhut kirdun, جریمه نمودن jureemeh numoodun.

Perpetration ارتکاب irtikaub, رکوب rukoob, مرتکب murtukib, گناه سازي gunah sauzé.

PERPETUAL دایم da-ém, دوم dawm, مدام mudaum, پایدان pa-édaun, پایدار pa-édaur, پاینده pa-éndeh, دایم الایام da-ému'l'ei-aum, مستدام mustudaum, مستدیم mustudeem, پالیال paulé-aul, سرمد surmud, سرمدي surmudé, راتب rautib, صمد sumud, ابدي abudé, موبد moobud, جاودان jawidaun, جاویدان jaweedaun, جاوید jaweed, جاودانه jawidauneh, جاوداني jawidauné. v. *eternal, continual, permanent, perennial*.—*The perpetual motion* دور مدام dawra mudaum.

Perpetually دایما da-éman, بر دوام bur duwaum, علی الدوام ala'd'duwaum, دایم الایام da-ému'l'ei-aum, واصبا wausiban, ابدا abudan, همیشه humeisheh, پاینده pa-éndeh, جاودانه jawidauneh, صمدا sumudan, سرمدانه surmudauneh, ابدي الظهور abuda'z'zuhoor, پالیال paulé-aul. v. *always, constantly, continually, incessantly*.

To perpetuate تابید ساختن taabeed saukhtun, دایم و پاینده ابدي کردن abudé kirdun, ساختن da-ém ou pa-éndeh saukhtun, بی فراغت و اهمال نمودن bé firaughut ou ihmaul numoodun, استمرار دادن istimraur dadun, جاودان کردن jawidaun kirdun, مستدام ساختن mustudaum saukhtun.

Perpetuation, perpetuating دایم ساز da-ém sauz, استمرار کنا istimraur koona.

Perpetuity دوام duwaum, دوم dawm, دایمی da-émé, پایداري pa-édauré, استمرار istimraur, مداومت mudawumut, ابد abud, ابدیت abudé-ut, دایمیت da-émé-ut, بقا buka, بر دوامي bur duwaumé, ثبات subaut, عدم فراغت aduma firaughut. *To give any thing in perpetuity* تدویم کردن tudweem kirdun.

To PERPLEX (*distract the mind*) پریشان کردن purrashaun kirdun, مات ساختن mat saukhtun, اشفتن ashuftun, در گمان انداختن dur gumaun andaukhtun, الفتن aluftun, سرگردان ساختن surgurdaun saukhtun, اضطراب کردن iztiraub kirdun, ازار دادن azaur dadun, ازردن azurdun, شوریده نمودن shoorédeh numoodun, v. *to puzzle, plague, torment, vex*. — (*to make intricate, confound*) پیچ و تاب کردن peech ou taub kirdun, برهم زدن burhum zudun, خلط ساختن khult saukhtun, مشوش نمودن mushawwush numoodun, تشویش ساختن tushweesh saukhtun, پیچاندن peechaundun. v. *to involve, confuse*.

Perplexed, perplex مشکل mushkil, دشوار dushwaur, دشخوار dushkhaur, زورکار zoorkaur, مشوش mushawwush, برهم burhum, تابناک taubnauk, مختلط mukhtulyt, متعسر muta-assir, پیچا پیچ peecha peech.—*Perplexed in mind* پریشان purrashaun, پریشان خاطر purrashaun khautir, تیره دل teereh dil, تیره دماغ teereh dumaugh, تیره ضمیر teereh zumeer, اشفته ashufteh, الفته alufteh, سرگردان surgurdaun, مضطرب muzturub, ازرده azurdeh, مات mat, شوریده shooréh. v. *irresolute, doubtful*.—*To be perplexed* مضطرب شدن muzturub shoodun, ازار یافتن azaur é-aftun, اشفته بودن ashufteh boodun.

Perplexedly بر وجه مشوش bur wujha mushawwush, بطور برهم betoora burhum. v. *intricately*.

Perplexedness, perplexity پیچ و تاب peech ou taub, دشخواري dushkhauré, خلط khult, تشویش tushweesh, دشواري dushwauré, مشکل mushkil (pl. مشکلات mushkilaut), معاسرت ma-asurut.—*Perplexity or distraction of mind* اشفتگي ashuftugé, پریشاني purrashauné, الفتگي aluftugé, سرگرداني surgurdauné, اضطراب iztiraub, ازاري azauré, شوریدگي shooreedugé, شیدایي sheidaï-é, کشع kusha. v. also *doubt, irresolution*.

Perplexing مشکل mushkil, شکل shukl, دشوار dushwaur, دشخوار dushkhaur, پر گمان و شك pur gumaun ou shuk. v. *difficult, obscure, dubious.*

A PERQUISITE (*something beyond the wages of office*) چیز بلا وظیفت منصب cheez bila wuzeefuta munsoob.

Perquisition, v. *enquiry, search.*

To PERSECUTE طرد کردن tard kirdun, غدر ساختن ghudr saukhtun, فرسودن fursoodun, ازاردن azaurdun, مانده ساختن maundeh saukhtun, وا مانده کردن wa maundeh kirdun, اضطراب زدن iztiraub zudun, ازار دادن azaur dadun, کرد ساختن kurid saukhtun, کسا کردن kusa kirdun. v. *to torment; importune.*

Persecution ازار azaur, طرد tard, غدر ghudur, کرد kurid, کسا kusa, اضطراب ساز iztiraub sauz, ازارش azaurish, ازاري azauré.

Persecuted ازار رسیده azaur russédeh, مضطرب muzturub, فرسوده fursoodeh, ازرده azurdeh, طرد شده tard shoodeh.

A persecutor طارد taurid, ازار رسان azaur russaun, صاحب طرد sahib tard, اضطراب سازنده iztiraub sauzindeh.

PERSEVERANCE, *persistence* مداومت mudawumut, استمرار istimraur, ملازمت mulauzimut, استدامت istidaumut, مواظبت muwauzibut, بقا buka. v. *assiduity.*—*Perseverance in any thing bad* اصرار israur.

Perseverant, persevering, persisting, persistive, راسخ دم rausykh dum, مستمر mustumirr, مصر muiyrr, مواظب muwauzib, مداوم mudawum, مقیم mukeem, ملازم mulauzim, مستقد mustukidd, دایم da-ém, مستدام mustudaum, متمادي mutumaudé, مستهر musteehir. v. *assiduous.*

Perseveringly بر وجه راسخ دم bur wujha rausykh dum, با استمرار ba istimraur, مواظبانه muwauzibauneh, مداوما mudawwuman, با ملازمت ba mulauzimut.

To persevere, persist استمرار کردن istimraur kirdun, مواظبت ساختن muwauzibut saukhtun, مواظب شدن muwauzib shoodun, ملازمت نمودن mulauzimut numoodun, اقامت کردن ikaumut kirdun, ثابت قدم و راسخ دم شدن saubit kudum ou rausikh dum shoodun, قایم بودن ka-ém boodun, مداوم شدن mudawum shoodun. *To persevere in any thing bad* اصرار کردن israur kirdun. *To persevere in sin or disobedience* اصرار معصیت کردن israura musa-é-ut kirdun.

A PERSON ادم adam, شخص shuks, تن tun, کس kuss, کسي kussé, ذات zaut, خود khood, نفس nufs, ذو zu, ذي zi, نفر nufur, حوبا hawba, اجلاد ijlaud, انسان insaun, فرد furd, سواد suwaud. v. *man, woman, individual.*—*Person (exterior appearance)* صوري sooré, صورت soorut, صورت ظاهره sooruta zauhireh, سیما seema, کالبد kaulbud, ظاهري zauhiré, شکل shukl, اندام andaum, تصویر tusweer, خیال khé-aul, هیکل heikul, پیکر peikur, شارت shaurut. v. *figure, form.*—*A person in the Trinity* اقنوم uknoom, (pl. اقانیم akauneem). *Persons* کسان kussaun, اشخاص ashkhaus, افراد afraud, ایات a-é-aut. *Two persons* دو تن doo tun. *Between the persons* در میان کسان dur meiauna kussaun. *In person* بالذات bi'z'zaut, بنفسه binuffihi. *A person endowed with excellent qualities* ذات مکرم صفات zauta mukurrum sufaut, ذات جامع الکمالات zauta juma-u'l'kumaulaut, ذات برگزیده صفات zauta burguzédeh sufaut. *A certain person* یک معروف eek maaroof. *With certain persons* با اشخاص معدود ba ashkhausa maadood. *A person unknown* بیگانه beegauneh. v. *stranger.*—*The situation of a person unknown* بگانیگی beegaunugé.

Personable خوب صورت khoob soorut, ذو شکل حسن zu shukla husn, صاحب جمال sahib jumaul. v. *handsome.*

A personage (person of distinction) ذات شریف zauta shereef, اصل زاده asl zaudeh, اصلي aslé, بزرگوار buzurguwaur, کابر ادم kaubir adam, امیر ameer, میرزا meerza, سید seid. v. *nobleman, prince.*

Personal کسي را خاص kussera khauss, نفس را منسوب nufsra munsoob, خودرا متعلق khoodra muta-allik, ادم پیوند adam pivund. *A personal estate* مال maul, اموال amwaul, اموال خاصت amwaula khassut, روزي roozé, خیر kheir, تجملات tujumilaut, مال ناطق و صامت maula nautik ou saumit, عروض arooz. v. *money, cattle.*—*Personal reflections* طعن taan, ذم zumm, لومي loomé, ملام mulaum, مهنظي muhunzé, نملت numlut, طنز tunz, مغنظي mughunzé. v. *reproach.*

Personality شخصي shukhsé, خاصت khaussut, ادمیت adamé-ut, ذات zaut. v. *person.*

Personally بالذات bizzaut, بنفسه benuffihi, بذاته bezauteh, بشخصه beshukhseh.

To personate صورت تبدیل گرفتن sooruta tubdeel geeriftun, نام ساخته و صورت معامله نمودن naum saukhteh wa sooruta ma-amleh numoodun. v. also *to counterfeit, feign, resemble.*

Personated ذو تبدیل صورت zu tubdeela soorut.

PERSPECTIVE (*glass*) دور بین door been. v. also *view.*—*The science of perspective* علم بصر ylma busr. v. *opticks.*—*Perspective (in painting)* دورنما door numa.

PERSPICACIOUS (*sharp of sight, acute of discernment*) تیز چشم taze chushum, تیز فهم taze fuhm, ذو بصیرت zu buseerut, بینا beena, بینایی beenaï-é, ریزك reezuk, ذو ادراك zu idrauk, خرده بین khurdeh been, دوربین doorbeen, تیز بین taze been, ذو عقل دوربین zu akla door been, ذو وقوف zu wukoof, نحریر nuhreer, فطانت futaunut, حذاق huzauk. v. *quick-sighted, intelligent.*

Perspicaciousness, perspicacity بصیرت buseerut, خرد بینی khurd beené, زیرکی zeerugé, دور بینی door beené, فطنت fitnut, عقل akl, عقل دوربین akla doorbeen, تدبیر tudbeer, وقوف wukoof, دانش daunish, حذاقت huzaukut.

PERSPICUITY, *perspicuousness* تبیین tubei-en, بینت bei-unut, عیان a-é-aun, مبصرت mubsurut, ظاهری zauhuré, روشنی roshuné. v. also *transparency.*

Perspicuous بین bei-un, مبین mubei-un, مبصر mubussur, تبصیر tubseer, محکم muhkum, ناطق nautik, ناطقت nautikut, هویدا hooïda, اشکار ashikaur, ظاهر zauhir, روشن roshun. v. *clear, evident.*

Perspicuously عینا a-énan, هویدا hooïda, اشکاره ashikaureh, ظاهرانه zauhirauneh, بر وجه بین bur wujha bei-un. v. *clearly.*

PERSPIRATION خوي khooï, عرق arak, (pl. اعراق é-arauk), بصیع busé-a, رشحت rush-hut, نسیم nuseem, عصیم aseem, نجد nujid, تصیج fuzeej, نسیغ nuseegh, نتح nutih, نتوح nu-tooh.—*Any thing which absorbs perspiration* (*as a shirt or any under garment*) خوي چین khooï cheen, عرق خوره arak khoreh, رشحت خورد rush-hut khored.

Perspirative, perspiring خوي نما khooï numa, عرق ریز arak reez, رشحت افشان rush-hut effshaun. *Perspiring excessively* عرقناك araknauk, خوي کرده khooï kirdeh.

To perspire خوي کردن khooï kirdun, عرق ریختن arak reekhtun, رشحت افشاندن rush-hut effshaundun, نسیم نمودن nuseem numoodun, رشح ساختن rushih saukhtun, نتح کردن nutih kirdun.

PERSUADIBLE, *persuasible* قابل القا kaubila ilka, نصیحت پذیر nuseehut pizzeer, قابل پند و تدبیر kaubila pund ou tudbeer. v. *pliable.*

To persuade اعتقاد دادن é-atikaud dadun, اعتماد بردن é-atimaud burdun, القا کردن ilka kirdun, نصیحت دادن nuseehut dadun, پند گفتن pund guf-tun, آنگیختن angeekhtun, رای دادن ra-é dadun, زغلمت کردن zughlumut kirdun, تحریض کردن tuhreez kirdun, تحریك ساختن tukreek saukhtun, اغرا نمودن ighra numoodun. v. *to advise, incite, influence, inculcate.*—*To persuade one's self* خودرا اعتقاد اوردن khoodra é-atikaud awurdun, اعتماد یافتن é-atimaud é-aftun, باور داشتن bawur daushtun, باوریدن bawurédun. v. *to believe.*

A persuader پند کو pund goo, القا سازنده ilka sauzindeh, ناصح nausih, صاحب پند sahib pund, اهل نصیحت ahla nuseehut.

Persuasion (*endeavour to influence*) القا ilka, نصیحت nuseehut, پند pund, زغلمت zughlumut, اغرا ighra, تحریك tuhreek, تحریض tuhreez. (*opinion, belief*) اعتماد é-atimaud, اعتقاد é-atikaud, باور bawur. *A vain persuasion* مخالت mukhaulut.

Persuasive, persuasory ذو قوت القا zu kuwwuta ilka, دلنواز dilnuwauz, ناصح nausih, پند افشان pund effshaun, نصیحت ده nuseehut duh.

Persuasively بر وجه ناصح bur wujha nausih, بطور دلنواز betoora dil nuwauz, با پند دلپسند ba punda dilpussund.

PERT (*brisk, lively*) شوخ shookh, فکاهت fi-kauhut, زیرك zeeruk, فرحناك furuhnauk, خرم khurrum, هوادار hawadar.—(*saucy*) خودرای khoodra-é ou zubaun dirauz, خود سر و پرکوي khood sur ou purgooï.

To pertain, v. *to appertain, belong.*

Pertinacious, v. *obstinate, stubborn, resolute.*

PERTINENCY شایستگی sha-éstugé, سزاواري suzawauré, لیاقت lé-akut, موافقت muwaufikut.

Pertinent شایسته sha-ésteh, سزاوار suzawaur, موافق muwaufik, لایق la-ék, واجب vajib, مستوجب mustoojib, مناسب munausib, مستعد musta-édd, اهل ahl, ساخته saukhteh.

Pertinently با شایستگی ba sha-éstugé, لایقانه la-ékauneh, سزاوارانه suzawaurauneh, با مناسبت ba munausibut, موافقانه muwaufikauneh.

PERTLY شوخانه shookauneh, با هواداری ba hawadaré, بر وجه خودراي و پرکوي bur wujha khoodra-é ou purgooï. v. *petulently.*

Pertness هواداري hawadaré, شوخي shookhé, خود رایي و زبان درازي khood raï-é ou zubaun dirauzé, خود سري و پر کویي khood suré ou pur gooï-é. v. *petulance.*

PERTURBATION اشفتگی ashuftugé, پریشاني purrashauné, اضطراب iztiraub, دلگیري dilgeeré, حیرت heerut, حیر بیر heir beir, حیریر heireer, کدورت kudoorut, اسیب aseeb, تضجر tuzujjur, وله wuluh, بوهه booheh, شیدایی sheidaï-é. v. *distraction, disturbance.*

To perturbate, اضطراب کردن iztiraub kirdun. v. *to disturb.*—*A perturbator* فتنه انگیز fitneh angeez.

Pertused, پر سوراخ pur sooraukh. v. *bored, pierced.*

To PERVADE رهگذار کار کردن kaur kirdun رهگذار يافتن ruhguzaur é-aftun. v. *to penetrate, permeate.*

PERVERSE بدآيين budaï-én, عناد ynaud, فاسد fausid, گمراه gumrauh, معاند ma-anud, شيطان sheitaun, ستيزه siteezh, سرکش surkush, خودسر khoodsur, شر sharr, شرير shureer, (pl. شرار shuraur), گردنکش gurdunkush, ميشوم meishoom, ملتوي multawé, ملتويت multawé-ut, زلنقح zulunkuh, ضال zaull, سادر saudir, تهرد tumurrud, مرود murwud, لفوت lufoot, طغموس tughmoos. v. *obstinate, peevish, stubborn.*—*Of a perverse heart* مقلوب القلب mukloobu'l'kulb.

Perversely بر وجه بد ايين bur wujha bud aïén, فاسدانه fausidauneh, سادرانه saudirauneh, شرا sharran, بطور ستيزه betoora siteezeh, تهردا tumurrudan, مرودانه murwudauneh.

Perverseness, perversity عناد ynaud, گردنکشي gurdunkushé, فساد fusaud, گشتگي gushtugé, ستير siteez, سرکشي surkushé, خود سري khood suré, شرت sharrat. v. *obstinacy, peevishness, stubbornness.*

PERVERSION اضلال izlaul, مضل muzill, تعويج taweej, بدتر ساز budtur sauz, اشر کنا ashur koona, گشتگي gushtugé.

To pervert اضلال کردن izlaul kirdun, تعويج ساختن taweej saukhtun, گشته نمودن gushteh numoodun, منکوس کردن munkoos kirdun, مضل ساختن muzill saukhtun. v. *to corrupt, seduce.*

Perverted گشته gushteh, منکوس munkoos, گمراه gumrah, مضلل muzullil, فاسد fausid.

A perverter مفسد mufsud, اضلال کننده izlaul koonindeh, مضل muzull, بدتر سازنده budtur sauzindeh, افساد گر ifsaud gur, تباه tubauh, فنا افشان funa effshaun. v. *seducer.*

Pervicacious, v. *obstinate, perverse, spiteful.*

PERVIOUS قابل رهگذار kaubila ruhguzaur, گذار ده guzaur duh, ممکن نفاذ mumkina nufauz, لايق گذار و عبور la-éka guzaur ou aboor.

PERUSAL خوانش khaunish, خونش khoonish, مطالع mutaula, مطالعت mutaulaat, تلاوت tilawut, نوان nuwaun, درس durs. v. *lecture.*

To peruse خواندن khaundun, مطالع شدن mutaula shoodun, مطالعت کردن mutaulaat kirdun, تلاوت ساختن tilawut saukhtun. v. *to read.*

Pest, v. *pestilence, plague.*—*A pest-house* طاعون خانه ta-oon khauneh, بيت القرت beetu'l'kirut.

To PESTER ازار دادن azaur dadun, اضطراب کردن iztiraub kirdun, رنجيده و رميده ساختن runjédeh ou rumédeh saukhtun. v. *to disturb, vex.*

A pesterer ازار رسان azaur russaun.

A PESTILENCE طاعون ta-oon, اصابت isaubut, سرايت sura-é-ut, عدوي adooï, وبا wuba (pl. اوبا awba, اوبيت awbé-ut), الايش ala-ésh, عفونت afoonut, قرت kirut, قراءت kiraat, جالف jaulif, دبل debl, رماع الجن rumauhu'l'jinn.

Pestilent, pestilential, pestiferous, مابي ma-abé, طاعوني ta-ooné, قرت انگيز kirut angeez, سرايت افشان sura-é-ut effshaun, اصابت افروز isaubut efrooz, وبا پاش wuba paush, منعدي munaadé, تعدي taaddé, ساري sauré. v. *infectious, malignant, destructive, pernicious.*—*Infected by a pestilential disorder* وبات wubaat, مستوبي mustawbé, مطعون muta-oon, سرايت زده sura-é-ut zuddeh, الايبده alaï-édeh, مغد mughidd, اغداد ighdaud. v. غدة

Pestilently سارانه sauré-aunch, بطور مابي betoora maabé, منعديا munaadé-an, بر وجه طاعون افروز bur wujha ta-oon efrooz.

A PESTLE (*of a mortar*) هوان دستي hawaun dosté, منحاز minhauz, مدق mudukk, مهزع mihza, دقاقت dukaukut, مداق mudauk.

A PET (*fit of passion* or *anger*) بيحضوري béhuzooré, اضطراب iztiraub, رنجش runjish, ازارش azaurish.

Petit, v. *small, inconsiderable.*

A PETITION عرض arz, عرض حال arza haul, عرضه arzeh, عرضه داشت arzeh dausht, خواهش khauhish, خواه khauh, خواهه khauheh, خواست khaust, خواهي khauhé, درخواست dur khaust, مطلب mutlub (pl. مطالب mutaulub), طلب tulub, ارزومندي arzoomundé, جويي jooï-é, سوال suwwaul, مسول musool (pl. مسولات musoolaut), نياز né-auz, نيازمندي né-auzmundé, وشکرده wushkirdeh, استدعا istidaa, داعيت da-é-ut, التماس iltimaus, استرجا isturja, ايغت aéfut, اند and, توز tooz, توزش toozsh, جس jus, رجا ruja, لابه laubeh, لاب laub, استيذان isteezaun, يابه yaubeh, نوع nuwa.

To petition عرضه داشت نمودن arzeh dausht numoodun, خواستن khaustun, در خواستن dur khaustun, خواهيدن khauhédun, خواهش نمودن khauhish numoodun, خواهي کردن khauhé kirdun, طلبيدن tulubédun, طلب ساختن tulub saukhtun, نيازمندي شدن né-auzmundé shoodun, نيازيدن né-auzédun, نياز نمودن né-auz numoodun, لابه کردن laubeh kirdun, يابه ساختن yabeh saukhtun, سوال نمودن suwaul numoodun, رجا کردن ruja kirdun, لابيدن laubédun, پرسيدن porsédun, استدعا نمودن istidaa numoodun, داعيت ساختن da-é-ut saukhtun, التماس اوردن iltimaus awurdun, استرجا کردن isturja kirdun, تمني ساختن tumunna saukhtun, خوستن khoostun, بغي کردن bughé kirdun, نويشه نمودن nuweesheh numoodun. v. *to supplicate.*

A petitioner ارضه داشت نمایندہ arzeh dauſht numa-éndeh, خواست khauſt, خواستر khauſtur, خواه khauh (plur. خواهان khauhain), خواهنده khauhindeh, نیازکار né-auzkaur, طالب taulib, طلب tylb, طلبا tylba, داعت نما da-é-ut numa, نیازمند né-auzmund, سایل ſa-él.

Petitionary, petitory, petitioning خواه khauh, جوي jooï, طالب taulib, طالب و جويا taulib ou jooï-a, سایل ſa-él, نیازمند né-auzmund, ملتمس multumis, ملهمس mulummus, مستاذن muſtaazin.—*Petitioned* خواسته khauſteh, نیازیده né-auzédeh, مسول muſool.

PETRE بوره booreh. v. *ſalt petre.*

PETRESCENT (*becoming ſtone*) سنک کردان ſunk gurdaun, تحجر tuhujjir.—*A petrefaction* تحجر tuhujjur.—*Petrifick* ذو قوت تحجر zu kuwwuta tuhujjur.—*To petrify* (*change to ſtone*) حجر کردانیدن hujur gurdanédun, تحجر ساختن tuhujjir ſaukhtun, در سنك تبدیل نمودن dur ſunk tubdeel numoodun.—(*to become ſtone*) سنك کردیدن ſunk gurdédun, حجر کشتن hujur guſhtun, تحجر شدن tuhujjir ſhoodun.

Petrol, petroleum, v. *bitumen.*

A PETTICOAT فرجي furjé, فرجيت furjé-ut, فستان fuſtaun, زبون zuboon, ارخالق arkhaulik.

PETTINESS کوچکي koochuké, کمی kumé, اندکی andukė, صغر ſaghr. v. *ſmallneſs, meanneſs.*—*Pettiſh,* v. *fretful, peeviſh.*

PETTO (*by ſtealth*) دبارا dubaran.

PETTY خرد khurd, کم kum, کوچک koochuk, صغير ſugheer. v. *little, inconſiderable.*

PETULANCE هواداري hawadaré, شوخي ſhookhé, شقاوت ſhukawut, شقا ſhuka, شغب ſhughub, عدم ادب aduma adub, اشى aſhſh, اشاش aſhauſh, اشاشت aſhauſhut, هشرت huſhurut, بطر butur, مباسطه mubauſiteh, غترفت ghutrifut, جعتبت jaatibut. v. *pertneſs, ſaucineſs, inſolence, peeviſhneſs, wantonneſs.*

Petulant هوادار hawadar, شوخ ſhookh, شقي ſhuké, بی ادب bé adub, شوخ طبيعت ſhookh tubé-at, بطر butur, دنه کرفته dunuh goorifteh, غاش ghauſh, عرام uraum, عرامت uraumut. v. *ſaucy, pert, inſolent, wanton, perverſe.*—*Petulantly* بطور هوادار betoora hawadar, با شوخي ba ſhookhé, بطران butran, شقيانه ſhuké-auneh, با شقاوت ba ſhukawut, بر وجه بي ادب bur wujha bé adub, شوخانه ſhookhauneh. v. *pertly, ſaucily.*

PEWTER قلعی kula-é, رصاص ruſaus, رصاص ابيض ruſauſa abeez, ارزير arzeer, ارزيز arzeez.—*A pewterer* قلعیکر kula-égur, رصاص ruſſaus.

A PHALANX عساکر aſaukir.

PHANTASM, *phantaſma* (*a vain imagination*) خیال باطل khé-aula bautil, متخیلت mutukhei-ulut, واهيه wauhimeh.—*Phantaſmas* خيالات khé-aulut, خيالات بي معني khé-aulauta bé maané.

Phantaſtical, phantaſtic خيالي khé-aulé, متخيل mutukhei-ul, خود راي khood raa-é, هوادار hawadar, خود خو khood khoo, خود سر khood ſur, خود کام khood kaum, بیهوده beehoodeh. v. *capricious, whimſical.*

A PHANTOM صورت وهيه ſooruta wuheemeh, خيال khé-aul, نمایش numa-éſh, کوشاست kooſhauſut, کوشاسب kooſhauſub, ريو ré-ou, طيف taif, طايف ta-éf, مانا mauna, همانا humauna. v. *ghoſt, ſpectre.*

PHARAO فرعون fara-on. *The people of Pharao* (*the Egyptians*) فرعون قومی fara-on koomé.

PHARMACOPEIA (*treatiſe on drugs*) معجون نامه maajoon nameh.

Pharmacopoliſt معجونجي maajoonjé, معجونکر maajoongur, شربتجي ſhurbutjé, اجزا فروش ijza furooſh, بجشك bijuſhik. v. *apothecary.*

Pharmacy معجونکري maajoonguré, علم ادويت ylma adwé-ut, شربت سازي ſhurbut ſauzé, اجزا پیشه کاري ijza peeſhehkauré.

A PHAROS فانوس faunoos, فنوس funoos, منار minnaur, مشعل muſhaal. v. *light-houſe.*

A PHEASANT تذرو tuzrou, تدرج tudruj, تدروج tudrooj, تذرج tuzuruj (plur. تذارج tuzauruj, تدارج tudauruj).

A PHENIX عنقا anka, عنقا مرغ anka murgh, قوقنس koofnus, ققنس kufnus, ققنس kuknus, واحد الاحد wahudu'l'ahud, فوقنس fooknus. *The phenix of his age* يكانهء عصر eegauneha aſr, واحد دهر wahida duhr, يكانهء دور زمان eegauneha dawra zumaun, نادرت العصر بي همتا naudirutu'l'-aſr bé humta, فريد اواخر و اوايل fureeda awakhir ou awa-él.

PHENOMENON ظاهري غريب zauhuré ghureeb, نمايش نادر numa-éſha nadir, نادره nadireh.

A PHIAL پياله pé-auleh, شيشه ſheeſheh, کاسه kauſeh, مزرق muzruk.—*The end of a glaſs phial* كتعت kitaat.

PHILANTHROPY (*good nature*) خير خواهي kheir khauhé, طبع نيك tubaa neek, مزاج خوش mizauja khooſh, طينت شيرين teenuta ſheereen, مشرب لطيف muſhruba luteef, مهرباني mihrubauné. v. *benevolence.*

A PHILOLOGER, *philologiſt* مجود mujawwud. v. *grammarian, critick.*—*Philology,* v. *criticiſm.*—*Philological,* v. *grammatical.*

PHILOMELA بلبل bulbul. v. nightingale.

A PHILOSOPHER حكيم hakeem (plur. حكما hookuma), فيلسوف feilosoof (pl. فلاسفت filausufut), اهل علم ahla ylm, ربيط rubeet, صاحب دانش sahib danish, دانشمند danishmund, كندا kunda, كنداي kunda-é, كندا kunda, موبد mobud. *The philosopher's stone* كيميا keemé-a, كيميا اكبر keemé-a akbur.

Philosophick, philosophical ذو علم حكمت zu ylma hykmut, حكيم منسوب hakeem munsoob, حكيم hakeem, رد rudd, دانشخور danishkhore. v. also *continent, frugal, abstemious.*

Philosophically بر وجه حكيم bur wujha hakeem, ردانه ruddauneh. v. *wisely.*

Philosophy علم حكمت ylma hykmut, فلسفت filsufut, دانش danish. v. *wisdom.*

To philosophize بر وجه حكيم پنداشتن و گفتن bur wujha hakeem pundaushtun ou guftun فلسفت نمودن filsufut numoodun. v. *to reason.*

A PHILTER (*love potion*) اخذت ukhzut, قبلت kublut, عنفطه unfutut, تولت tuwulut. *One who uses philters* عنظوان unzuwaun. — *To philter* عنفطه دادن unfuteh dadun, عنظوان بودن unzuwaun boodun.

PHIZ پيكر peikr. v. *face.*

A PHLEBOTOMIST رك زن ruk zun, فصد كننده fusud koonindeh, كرا kura, كراكر kuragur. — *To phlebotomize (bleed)* رك زدن ruk zudun, فصد كردن fusud kirdun, حجامت ساختن hujaumut saukhtun. — *Phlebotomy* رك زن ruk zun, فصد كنا fusud koona.

PHLEGM كش سپيد kusha sipeed, خرشا khursha, نخمت nukhmut, نخامت nukhaumut, قشعت kushaat, تشاعت kushaat, تشيعت kushé-at نخاعت nukhaat.

Phlegmatick (abounding in phlegm) ذو كش سپيد zu kusha sipeed, خرشا دار khursha dar. — (*cold*) ذو برودت zu buroodut, برد burd, سرد surd, بارد المزاج baurudu'l'mizauj. v. *frigid, dull.*

PHOSPHORUS (*morning star*) ستاره بامداد sitaureha bamdad, كوكب الفجر kawkubu'l'fujr, طارق taurik, فجر fujr, زهره zuhreh, صباح subauh.

A PHRASE اصطلاح istilauh (plur. اصطلاحات astulauhut), عبارت ybaurat (plur. عبارات abaurat), ضرب zurb. v. *expression.* — *A proverbial phrase* ضرب مثل zurba misl. — *Persian phrases* ضروب عجم zurooba ajem. — *To phrase*, v. *to call, stile, term.*

Phraseology لغت loghat, گفتار guftaur, لسان lissaun, زبان zubaun. v. *diction, stile.*

PHRENSY, *phrenetics* جنون junoon, سرسام sursaum, حياي محركت huma-é muhrikut, شيدايي sheidaï-é, v. *madness.* — *Phrenetick*, v. *frantick, mad.* — *Phthisick*, v. *consumption.*

PHYSICAL (*relating to nature*) طبيعت متعلق tubé-at muta-alluk, طبيعي tubé-a-é, ذاتي zauté. v. *natural.* — (*relating to medicine*) علم حكمت منسوب ylma hykmut munsoob, علاج متعلق ylauj muta-alluk. v. *medicinal.* — *Physically* (*according to nature*) بر وجه طبيعت bur wujha tubé-at, بطور ذاتي betoora zauté.

A physician حكيم hakeem (pl. حكما hukuma), صاحب علم حكمت sahib ylma hykmut, اهل علم طبيعت ahla ylma tubé-at, طبيب tubeeb (plur. اطبا attyba), عراف arrauf, اسي assa (fem. اسيت asé-ut, plur. اسات usaut), بجشك bijushik, بزشك bizushik, نطيس nuttees. *An universal physician* حكيم اطلاقي hakeema itlauké.

Physick (*the science of healing*) علم حكمت ylma hykmut, طب tybb, علم طب ylma tybb, طبابت tybbut, طبابت tybaubut, علم امراض ylma amrauz, معرفت الادويت maarifuta adwé-ut. — (*medicine*) علاج ylauj, معالج maaluj, معالجت ma-alujut, شربت shurbut, دوا dawa, معجون maajoon, چاره chaureh. (*A purge*) شربت مسهل shurbuta mus-hill, معجون تصغيت maajoona tusfé-ut. *Students of physick* كيان kei-aun, كيانا kei-auna. *To follow the profession of physick* بزشكي نمودن bizushiké numoodun. — *To physick* علاج دادن ylauj dadun, شربت مسهل دادن shurbuta mus-hul dadun. v. *to cure, purge.* — *Physicked* شربت مسهل پذير shurbuta mus-hul pizzeer.

A PHYSIOGNOMIST صاحب فراست sahib firausut, اهل تفرس ahla tufurrus, قايف ka-éf.

Physiognomy وجه wujuh, علم وجه ylma wujuh, علم فراست ylma firausut, چهره chuhreh, نظار nizaur, v. also *face, look.* — *A treatise on physiognomy* فراست نامه firausut nameh.

A PIACLE (*enormous crime*) قباحت kubauhut, جريمه مفسد jureemeha mufsud.

Piacular, piaculous (*expiatory*) كفارت ده kufaurut duh, كفارت ذنوب بخش kufauruta zunoob bukhsh, ذو قوت ديت zu kuwwuta dé-ut.

PIA MATER (*membrane which covers the brain*) پرده مغز perdeha mughz, ام دماغ ummu dumaugh, غشا ghusha, سحابت suhaat.

PIANO اهسته اهسته ahusteh ahusteh.

PIAZZA استوان ustuwaun. v. *portico.*

To PICK گزيدن guzédun, برگزيدن burguzédun, اختيار كردن ikhté-aur kirdun, انتخاب ساختن intikhaub saukhtun. v. *to cull, choose, select.* — (*to cleanse*) صافي كردن saufé kirdun, طاهر ساختن tauhir saukhtun. *To pick cotton*

wool, &c. واچیدن wachédun, مزغ ساختن muzâ saukhtun, مزعت کردن muzaat kirdun. *To pick up (glean)* چین کردن cheen kirdun, چیندن cheendun, چیدن cheedun. v. *to gather*.—*(to collect with industry)* با جهد و کار یافتن ba jihud ou kaur é-aftun, با کار و کسب فراهم اوردن ba kaur ou kusb furrauhum awurdun. v. also *to peck; pierce;*—*To pick a hole in one's coat (to censure him)* طعن و طنز دادن taan ou tunz dadun, ذم و ملامت زدن zumm ou mulaumut zudun.—*To pick at table (eat delicately by little and little)* لوس ساختن loos saukhtun, نبل نمودن nubl numoodun, پاره پاره صافیانه اکل کردن paureh paureh saufé-auneh akl kirdun, با زوق لقمه لقمه طعم ساختن ba zook lukmeh lukmeh taam saukhtun. *To pick (steal)* دزدیدن duzdédun, دزدی کردن duzdé kirdun, سرقه ساختن surukeh saukhtun.—*(to do any thing nicely and accurately)* دقت و پردازی dikkut ou purdauzé numoodun, با سازکاری پرداختن ba sauzkauré purdaukhtun.

A PICK, *pick-axe* بیل beel, کلند kulund, کلندار kulundar, کنند kunund, کننده kunundeh, تو too, خنزرت khunzurut.

PICKED *(chosen)* گزیده guzédeh, برگزیده burguzédeh, منتخب muntukhub.—*(gleaned)* چیده cheedeh, چینده cheendeh.—*(as cotton)* واچیده wacheedeh, مزع muza. *Picked up with industry* با جهد و کار فراهم اورده ba jihud ou kaur furrauhum awurdeh. v. also *sharp, smart.*

To pickeer, v. *to pillage: skirmish.*

A picker (one who culls) گزنده guzindeh, چینده cheendeh, مزع گر muza gur.

PICKLE اب نمکزار auba nummukzaur, اب نمکسود auba nummuksood, تلخاب tulkhaub, ما ملح maa milh.—*Pickled* مملوح mumlooh, نمکین nummukeen. *Pickled meats, pickles*, نمکسوده nummuksoodeh, مملوحات mumloohaut.—*To pickle* مملوح کردن mumlooh kirdun, با نمک زدن ba nummuk zudun, مملوحات ساختن mumloohaut saukhtun, نمکسود کردن nummuksood kirdun.

Pickle-herring, v. *jack-pudding, buffoon.*

A PICKLOCK کشا قفل kufl kusha, غلق فتح گر ghulk futuh gur.

A PICKPOCKET خرده دستی khoredeh dosté, جرب دست jurb dost, کیسه بر keeseh bur, دغل dughl. v. *cutpurse, thief.*

A PICKTOOTH خلال ahunj.

A PICKTHANK فضولی fuzoolé, تلاع kula.

A PICTURE نقش nuksh (plur. نقوش nukoosh), نگار nigaur, صورت shorut (plur. صور suwur), تصویر tusweer, کتابه kitaubeh. *The first sketch of a picture* هیولا heewula. *Full of pictures and paintings* پر نقش و نگار pur nuksh ou nigaur. v. *painting;* also *resemblance, representation.*

To picture, v. *to paint, represent.*

To piddle. v. *to trifle; pick at table.*—*A piddler*, v. *trifler.*—*A piddler at table* لوس زن loos zun, لاعیس la-és, با زوق پاره پاره طعم ساز ba zook paureh paureh taam sauz.

A PIE سنبوسه sumboosfeh, پوره pooruh, بوره booruh, توبرتو tooburtoo. *A meat pie* گوشت اگنده goosht agundeh. v. *pasty, pastry: magpye.*

PIEBALD گوناگون goonagoon, ابرق abruk, رنکارنک runka runk. *A piebald horse* اسب گوناگون asba goonagoon, فرس رنکارنک farsa runka runk, اسب پلنک رنک asba pulunk runk, ابرق abruk, ابرش abrush, چوغری chooghuré.

A PIECE پاره paureh, پارچه paurcheh, قطع kuta, قطعت kutaat, جزء juzé, جزیی juzei-é, جزو juzoo, جزوی juzooï, بازافکن bazafkun, دربه durbeh. v. *part, patch, fragment.*—*A piece of cloth* or *paper* رقعه rukaah. *A piece* or *web of linen* کرباس قطعه kurbaus kutaah, طوی tooï, بز buz, پاره بز pauréha buz, بزی buzé, کتان kutaun. *A piece (literary composition)* انشا insha, منشا munsha, تصنیف tusneef. v. also *picture.*—*A piece of ordnance* توپ tope, توپخانه topekhauneh. *A fowling piece* بندوق bundook, بندق bunduk.—*A piece of money* نبات nummaut, زر zur, نقره nukruh, مهر muhur, روپیه roopeeh, دینار deenaur, درهم dirhem. *One piece of gold* یکی سرخ eeké surkh.—*A piece (to each)* به هرکس beh hurkus, بکل احد bekullu ahadin. *One each* به هرکس یک beh hurkus eek, بکل احد احد bekullu ahadin ahad.—*Of a piece with* همتا humta, همرنک humrunk, همال humaul, هماور humawur, همجنس humjins, همانا humauna, مانند maunend, نظیر nuzeer, مثل misl. v. *like.*

To piece (unite) پوستن pivustun, جماع نمودن jumaa numoodun, رفا کردن rufa kirdun, بهم پیوسته ساختن behum pivusteh saukhtun. v. *to mend, patch.*—*(to become united)* پیوسته شدن pivusteh shoodun, جماع گشتن juma gushtun. v. *to join.*—*To piece out (enlarge by addition)* از پیوستگی زیاده کردن uz pivustugé zé-audeh kirdun, از پیوست بسیار و افزونتر ساختن uz pivust bissé-aur ou afzoontur saukhtun.

Piecemeal, in pieces پاره پاره paureh paureh, پارچه پارچه paurcheh paurcheh, قطعه قطعه kutaah kutaah.

PIED گوناگون koonagoon. v. *piebald.*—*Piedness* گوناگونی goonagooné, رنکارنکی runkarunké.

A PIER (*column upon which an arch rests*) عمود كنبد amooda kumbud, ستون رف sutoona ruff.—(*a buttress of stone at the entrance of a harbour, &c.*) بندروغ bundroogh, سد sudd, ورغ wurgh. v. *mound.*

To PIERCE سپوختن supookhtun, سپوزيدن supoozédun, سودن soodun, كزيدن guzédun, توليدن tooledun, خستن khustun, ازندن azshundun, نفاز يافتن nufauz é-aftun, شخه زدن shumkheh zudun, دوختن dookhtun, رخنه زدن rukhneh zudun, متعين كردن mutaï-un kirdun, كذاردن guzaurdun, كذاريدن guzaurédun, كذار كردن guzaur kirdun, خفيدن khufédun, سفتن suftun, سوراخ كردن sooraukh kirdun, تثقب ساختن tusukkub saukhtun, رسب كردن rusb kirdun, در رفتن rur ruftun, سفليدن sufledun, سنبيدن sumbédun, درعي كردن dura-é kirdun. v. *to prick, penetrate, bore, perforate, enter.* —*To pierce the heart* دلازار كردن dilazaur kirdun, جان كذاردن jaun guzaurdun, دلتنك ساختن diltunk saukhtun, دل دوختن dil dookhtun, دلشكستن dilshakustun, دلفكار كردن dilfikaur kirdun, خاطر مانده ساختن khautir maundeh saukhtun, جان ازاردن jaun azaurdun. v. *to move, touch pathetically.*—*A heart piercing sigh* ناله جان كذار nauleha jaun guzaur.

Pierced سفته sufteh, رخنه دار rukhneh dar, سپوخته supookhteh, كزيده guzédeh, ازنده azshindeh, متعين mutaï-un, تخرم tukhurrum, منثقب munsukub. v. *perforated.*—*Pierced in the ear* اخرب akhrub, اخرم akhrum, اخرق akhruk.

A piercer (*boring instrument*) ماهه mauheh, پرماهه purmauheh, عتلت atulut, مثقب muskub, سنب sunub, شكفه shukfeh. v. *auger, gimlet, wimble.* —(*one who perforates*) نفاز كننده nufauz koonindeh, شخه زن shumkheh zun, سوراخكر sooraukhgur كزنده guzindeh.

Piercing در روان dur rouvaun, داخل ساز daukhil sauz, تيز taze, دوز dooz, كز guz, انفاذ infauz, نفاز نما nufauz numa, سفلان suflaun, تبان tubaun, سنب sunub, موثر moosir. v. *perforating; sharp; painful.*—*A piercing cold wind* شفوف shufoof.—*A marble piercing spear* پيكان خاره كذار peikauna khaureh guzaur.—*Heart-piercing* دلدوز dil dooz, جان كذار jaun guzaur, دل خراش dil khyraush. *A heart-piercing dagger* خنجر سينه خراش khunjira seeneh khyraush. v. also *pathetick, painful.*—*Piercingly* بر وجه انفاذ bur wujha infauz, موثرا moosiran, بطور تيز betoora taze. *Heart-piercingly* بر وجه جان كذار bur wujha jaun guzaur, بطور دلدوز betoora dildooz. v. also *pathetically, painfully.*—*Piercingness* قوت نفاذ kuwwuta nufauz, قدرت سنب kudruta sunub.—*Heart-piercingness* جانكذاري jaunguzauré, دلدوزي dildoozé. v. *painfulness, patheticalness.*

PIETY تقوا tukwa, قنوت kunoot, اخلاص ikhlaus, رافت rauf, رافت raufut, بر burr. *Piety towards parents* اشفاق ishfauk, ابوت ubuwwut.

A PIG خنوص khunnoos (plur. خنانيص khunaunees), خرنوص khurnoos.—*To pig* خنانيص وضع كردن khunanees wuza kirdun.

A PIGEON كبوتر kubootur, حمامت humaumut, حمام humaum, هوهو hoohoo. *The domestick pigeon* يمام eemaum, يمامه eemaumeh. *The carrier pigeon* كبوتر بار kubootura bar, حمامه نامه بر humaumeh nameh bur. *The wood pigeon* ورش wurush, ورشان wurushaun (plur. ورشان wurshaun, وراشين wurasheen), يمامه eemaumeh, كوكو googoo. *A blue or lead-coloured pigeon* كبوتر بنا kubootura buna, ورنا wurna. *A pigeon house* كبوتر خانه kubootur khauneh, تمراد timraud. *To bill as pigeons* منقار در منقار نهادن minkaur dur minkaur nihaudun. *A pigeons tail* دفيه dufé-uh.

A PIGMY مرد خرداندام murda khurdandaum.

A PIKE سنان sunaun (plur. اسنان asnaun), اسنت asinnut, حربه harbeh, نيزه neezeh, پيكان peikaun, رمح rumh (pl. ارماح armauh, رماح rumauh). v. *spear.*—*A half pike* نيم نيزه neem neezuh. v. *javelin.*—*A pike (fish)* bulmut.—*Piked*, v. *pointed.*—*A pikeman* سنان بر sunaun bur, حربه دار harbeh dar.—*A pikestaff* عصا asa, چوب chob, عصا با سني asa ba suné, چوب با پيكان chob ba peikaun.

A PILASTER ستونچه sutooncheh, عمود صغير amooda sagheer.

A PILE فراهم furrauhim, اجتماع ijtimaa, خره khuruh, توده tooduh, پشته pushtuh, كله kulluh, لباكت lubaukut, عفازت afauzut, اهانه ahauneh, وضيمت wuzeemut. v. *heap.*—(*a piece of wood driven into the ground*) ود wud, وتد watud (pl. اوتاد awtaud), مسماك musmauk, خالفت khaulifut, خرك khuruk. v. *stake.*—*A machine for driving piles* ميتدت meetudut. *To drive a pile into the ground* مسمال اجستن musmauk ajistun, ود نشاختن wud nishaukhtun, اوتاد بزمين نشان كردن wutud bezumeen nishaun kirdun.—*The pile* or *nap of cloth* پوزه جامه poozeha jammeh. v. *nap.*—*A pile of building* بنيت buna, بنا buné-ut. v. *edifice.*—*A pile of stones* خروسنك khuruha sunk. *A pile of bricks* خرو خشت khuruha khusht.—*The piles* بواسير or بوسير booseer (pl. بواسير buwauseer). v. *emerods.*

To pile اجتماع كردن ijtimaa kirdun, فراهم اوردن furrauhim awurdun, جمع jumaa

saukhtun, نمودن مرتجم murtujum numoodun, غيزيدن gheezshédun v. *to heap, accumulate.*

Piled مجتمع mujtima, فراهم آورده furrauhim awurdeh, مرتجم murtujum, خره khurruh.

A piler فراهم آور furrauhim awur, جمع سازنده juma sauzindeh, خره ساز khuruh sauz.

To pilfer, v. *to steal.*—*Pilferer*, v. *thief.*

A PILGRIM حاجي الحاج haujé, alhauj, (fem. حاجت haujjut), بيت الله haujé beet-ullah, سياح sei-auh, سياحت اهلي sei-auhut ahlé, غريب ghureeb, سير كننده seir koonindeh, مسافر musaufir. *A pilgrim to Jerusalem* حاجي بيت المقدس haujé beetu'l'mukdus, سياح مقدسي sei-auha mukdusé rooshaleem. *A pilgrim to Mecca* حاجي الحرمين الشرفين haujé-u'l'-hurmeenu'sh'shurufeen.

A pilgrimage حج hujj, حجت hujjut, سياحت se-auhut, زيارت zé-aurut, عتبت بوسي atbut boosé. *A voluntary pilgrimage* تطوع حج tutuwaa hujj. *The pilgrimage to Mecca* حج مكه و كعبه hujja mekka ou kaaba, زيارت بيت الحرام zé-auruta beetu'l'haram.—*To go on a pilgrimage* سياحت كردن se-auhut kirdun, حج ساختن hajj saukhtun, زيارت كردن zé-aurut kirdun, بزيارت رفتن bezé-aurut ruftun, بزيارت گاه سفر نمودن bezé-aurut gah sufr numoodun, بعتبت بوسي رفتن be-atibut boosé ruftun.

A PILL حب hubb.—*To pill.* v. *to pillage: peel.*

PILLAGE يغما yaghma, سلب sulub, غنيمت ghuneemut (pl. غنايم ghuna-ém), تالان taulaun, تاراج tauraaj, نهب nuhb, نهبت nuhbut (plur. نهاب nuhaub). v. *booty, plunder.*

To pillage يغما گرفتن yaghma gooriftun, زدن zustun, سلب كردن sulub kirdun, استلاب ساختن istilaub saukhtun, زشتن zushtun. v. *to plunder.*—*Pillaged*, v. *plundered.*—*A pillager* يغمايي yaghmaï-é, سلب گير sulub geer. v. *plunderer.*

A PILLAR عمود amood, ستون sutoon, سارية saurêut, قاعدت ka-adut, اوستام or استام us-taum. v. *column.*—*Pillared* (*supported by pillars*) منعمد munaumud, از عمد برداشته uz umud burdaushteh. (*like a pillar*) ستون اسا sutoon asa. *A canopy supported by pillars* فازت fauzut.—*An edifice enclosed or supported by pillars* ستاحند sutau-hund.—*The capital of a pillar* سر عمود sur, سر sur amood. *The base of a pillar* پاي ستون pa-é su-toon, قاعدت عمود ka-aduta umood.

PILLORY چنبر گردن chumbura gurdun, دوشاخه dooshaukheh, پالهنك paulhunk, غل ghull.—*To pillory* در چنبر گردن نهادن dur chumbur gurdun nihaudun.

A PILLOW بالين bauleen, بالش baulish, بالشت baulisht, بستر pister, وساد wusaud, وساده wusaudeh (pl. وسد wusud, وسايد wusa-éd), پشتي pushté. v. *cushion.*—*A pillow-beer* or *pillow-case* بالين پوش bauleen posh.—*To pillow* (*prop with a pillow*) با پستر برداشتن ba pister burdaushtun. *To lean on a pillow* توسد كردن tuwussud kirdun.

A PILOT ملاح جهاز گذار mullauha jahauze guzaur, قايد جهاز ka-éda jahauze, كشتيبان kishtébaun.—*To pilot* جهاز گذار كردن jahauze guzaur kirdun, v. *to steer.*—*Pilotage* (*skill in steering*) علم جهاز گذار ylma jahauze guzaur. (*hire for piloting*) كرا جهاز گذار kiraa jahauze guzaur.

A PILSER (*moth flying round a candle*) پرنده چراغ purinduha churaugh.

PIMENTO فلفل fulful. v. *pepper.*

A PIMP دلال dulaul, دسغان dusfaun, شاور shawur, پروند شاور purwund shawur, پزونده puzshwundeh, ديبوب dubé-oob, پاي زن paï zun, پروند purwund. v. *bawd.*—*A pimp to his own wife* قرناس kurnaus, كشخال kushkhaul, كشخان kushkhaun, فغاك fughauk, مذا mu-za, ديوث dei-oos.

To pimp تديث كردن tudees kirdun, دلال بودن dulaal boodun, دلالت شدن dulaulut shoo-dun, امذا ساختن imza saukhtun.

Pimping (*playing the pimp*) تديث كنان tu-dees koonan. v. also *little, mean.*

A PIMPLE پشترم pushturum, ابله abileh, اوله awileh, شري shuré, شرا shura, عارضت ari-zut, كزم kuzm, طرمت turmut. v. *pustule.*

Pimpled, pimply پرپشترم pur pushturum.

A PIN وتد wutud (plur. اوتاد awtaud), ميخ meekh. v. *peg.*—*A pin or web in the eye* ظفر چشم zufra chushum. v. *cataract.*—*A pin for fastening clothes* سوزن soozun, كنجل kunjul, صنجق sunjuk. *A rolling-pin* چوبه chobeh, چوپ نان chopa nan, مسطح mustuh, بزگرده buzshgurdeh, شوبج shoubuj. v. under *baker.*—*To pin* با ميخ پيوستن ba meekh pivustun. v. *to fasten.*

PINCERS اهنج ahunj, كاز kauz, كلابت kulaubut, كلوبه kuloob, ملزام mulzaum, انبر ambur, منقاش minkush, منقاش minkaush, منتاخ muntaukh. v. *tweezers.*

To PINCH با چنگ گرفتن ba chunk goo-riftun, بخيه كردن bukhei-uh kirdun, با انبر گرفتن ba ambur gooriftun, بزيدن buzédun, تعريك كردن taareek kirdun, بخسيدن bukh-sédun, پنجه زدن puncheh zudun, نشكنج كردن nushkunj kirdun, خراشيدن khyraushédun, پشگليدن pushgulédun, خشود ساختن khu-

shood saukhtun, خراش کردن khiraush kirdun, چنگال ساختن chungaul saukhtun. v. *to nip, squeeze.* — (*to gall, fret*) ازار دادن azaur dadun, اضطراب کردن iztiraub kirdun, غضوب ساختن ghuzoob saukhtun. (*to gripe, oppress*) جور کردن jour kirdun, قهر نمودن kuhr numoodun, برباد دادن burbaud dadun. v. *to distress*; also *to puzzle, pain, hurt.* — (*to be frugal*) تنك دستي نمودن tunk dosté numoodun, مقتر شدن mukuttir shoodun, اعتدال داشتن é-atidaul daushtun. — *To pinch the ears* تعريك اذن كردن taareeka uzn kirdun.

A pinch خراش khyraush, خراشه khyrausheh, چنگال chungaul, چنكل chungul, پنجه puncheh, نشكنج nushkunj, بخيه bukheyeh. v. *squeeze.* — (*oppression*) تعدي ta-addé, جور jour, قهر kuhr, ظلم zulm, پايمالي pa-émaulé, ستم situm. (*difficulty, distress*) بلا bula, سختي sukhté, پريشاني purrashauné, درد durd, رنج runj, اضطراب iztiraub. *A pinch-penny* طمكار tumakaur. v. *miser.*

Pinched با چنك گرفته ba chunk goorifteh, بزيده buzédeh, بخسيده bukhsédeh, با پنچه زده ba puncheh zuddeh, خراشيده khyraushédeh. v. *squeezed.* — (*galled, fretted*) ازارده azaurdeh, مضطرب mzuturub. (*oppressed*) مظلوم muzloom, مقهور muk-hoor, فرومانده furoomaundeh. *Pinched with hunger* گرسنه gurisneh, مجاعت ياب mujaat é-aub, جوعات خور joo-aut khore.

A PINCUSHION سوزن دان soozun dan, كنجل دان kunjul dan, صنجق دان sunjuk dan.

A PINE (*tree*) صنوب sunoob, ديو اورد div awurd, نوج nooj, نوژ noozsh, نوز nooz, ناژ nauzsh, ارز arz.

To PINE (*languish*) زبون گشتن zuboon gushtun, سست اندام شدن sust andaum shoodun, ضعيف گرديدن za-éf gurdédun, فتور پذير شدن futoor pizzeer shoodun, مسلول گشتن musloo1 gushtun, سخاف داشتن suhauf daushtun, مسخوف بودن mus-hoof boodun. v. also *to grieve, bemoan.*

A PINHOLE چشمك chushumuk, عين aï-un. — *A pinfold*, v. *pen (for cattle).*

A PINION پر purr, جناح junauh. v. *wing.* — *Pinions* (*manacles*) دستبند dostbund, اسر asur.

To pinion بستن bustun, پربند كردن purrbund kirdun, دستبند نمودن dostbund numoodun. v. *to bind, shackle.* — *To pinion to the ground* بزمين نشاندن bezumeen nishaundun, بخاك نصب كردن bekhauk nusb kirdun. — *Pinioned* بسته bustch, پر بسته purr busteh, دستبند شده dostbund shoodeh.

A PINK (*flower*) قرنفل kurunfil. *The pink of perfection* صاحب كمال sahib kumaul. *A pink colour* عنابي anaubé, شنجار shinjaur, سرخ surkh. v. also *eye.* — *To pink* (*pierce in eyelet holes*) عين ساختن aï-un saukhtun, پر سوراخ كردن pur sooraukh kirdun, سوراخ دار نمودن sooraukh dar numoodun, در چشمك و عين شمخه زدن dur chushumuk ou aï-un shumkheh zudun. *To pink with the eye* چشم زدن chushum zudun, غمز عين كردن ghumza a-én kirdun. v. *to wink.*

A PINNACE دوني doonè, دونكي doonké, دونيج dooneej, نهبوع nuhboo-a, بوصي boosé.

A PINNACLE كنكره kunkureh, كوه kuweh, شرفه shurfeh, برج burj, بدن budun, تذف kuzuf (pl. تذاف kuzauf).

A PIONEER نقبزن nukubzun, مترسجي muturusjé, زمين كن zumeen kun, نقبزن و زمين كن nukubzun ou zumeen kun.

PIOUS صالح saulih (pl. صلحا sulha), متقي muttuké, اهل تقوا ahla tukwa, زاهد zauhid, ديندار deendar, صوفي soofé (pl. اصفيا asfé-a), راستكار raustkaur, پرهيز كار purhauze kaur, اهل باطن ahla bautin, اهل هدا ahla huda, اهل زهد و ورع ahla zuhd ou wura, ذو اتقا zu ittika, متورع mutuwuzza, زكي zuké, زاكي zauké, (fem. زاكيت zauké-ut, pl. ازكيا auzké-a, زاكيات zauké-aut), بار baurr (pl. بررت bururut).

Piously با تقوا ba tukwa, صالحانه saulihauneh, بر وجه زاهد bur wujha zauhid, بطور متقي betoora muttuké, با قنوت ba kunoot.

To PIP (*cry as a bird*) مبنج زدن mubunj zudun, زكزكه كردن zikzikeh kirdun. v. *to chirp.*

A PIPE (*tube*) زيش zeesh, لوله looleh, بورو booroo, نايزه na-ézsheh, نايه na-éh, ناول nawuk, قصب kusub. — *A water-pipe* مرزاب mirzaub, ابريز aubreez, اب راه aub rah. *An earthen water-pipe* كنك kunuk, موري mooré. v. *conduit.* — *The wind-pipe* كلو guloo, ناي كلو na-é guloo, قصب kusub. v. *oesophagus.* — *A tobacco pipe* امامه amaumeh, لوله looleh. — *A glister-pipe* محقن mihkun. — *A musical pipe* ني nei, ناي na-é. v. *flute.* — *A bagpipe* نايشه neisheh. — *To pipe* (*play on the pipe*) ناي زدن na-é zudun, سفليدن sufledun. — *A wine pipe* مي دان mei dan.

A piper نايي naï-é, قاصب kausib, قصاب kussaub, ناي زن na-é zun, ناي باز na-é bauz, صافر saufir.

Piping زبون zuboon, بيمار beemaur. v. *weak, sickly.* — (*hot*) گرم gurm, تابدار taubdar. — *Piping as a bird* مبنج mubunj.

A PIPKIN پاتله patileh.

A PIPPIN سيب seeb. v. *apple.*

PIQUANT تيز taze, زست zuft, ترش turfh, كز guz, مضر muzr. v. *pungent, acid, tart.*—(*fevere*) تند tund, درشت durufht, عنفى unfé.—*A piquant air* چهر دلفريب chuhra dilfurrabe, روي و وجه roo-é ou wujha jaun fitaun, رخساره خاطر گداز rukhfaureha khautir gudauz.

Piquancy زستي zufté, ترشي turfhé, تندي tundé, درشتي durufhté, گزي guzé.

Piquantly با زستي ba zufté, بر وجه تيز bur wujha taze, تندانه tundauneh, بطور عنفي be-toora unfé.

A PIQUE بد خواهي bud khauhé, كينه keeneh, آزاري azauré. v. *ill will, malevolence*; also *punctilio*.

To pique آزردن azurdun, آزار دادن azaur da-dun. v. *to fret, irritate, offend.*—*To pique* or *value one's self on any thing* براي چيز خود پرست شدن bera-é cheez khood puruft fhoodun, بجهت يك شي خود فروش بودن bejihuta eek fhei khood furoofh boodun.

PIRACY قرصاني koorfauné, قرصاني kur-fauné, تاراج بدريا tarauja beduré-a, تالان بروي بحر talauna beroo-é buhr.

A pirate قرصان koorfaun, قرصان kurfaun, تاراج بروي بحر tarauja beroo-é buhr, تالانچي دريا talaunché-a duré-a, بنده tarauja beroo-é buhr kooniudeh.

To pirate قرصان كردن koorfaun kirdun, تاراج بروي دريا كرفتن tarauja beroo-é duré-a gooriftun, تالانچي بحر بودن talaunché-a buhr boodun.

Piratical قرصانى ساز koorfauné fauz, تاراج گير بروي دريا turauj geer beroo-é duré-a, قرصان منسوب kurfaun munfoob.—*A piratical ship* جهاز قرصان jahauza koorfaun, شونه fhooneh.

PISCATORY ماهى منسوب mauhé mun-foob, سمك متعلق fumuk mota-alluk, نون پيوند noon pivund. *A piscatory bird* (alfo *pifciverous*) ماهي خوار mauhé khaur, ماهي خواره mauhé khaureh, ماهيچين mauhécheen.

PISH! تفو tufoo! اخ aukh. v. *fy! pho!*

A PISMIRE مور moor, نمل numul, زمون zumoon. v. *ant.*—*A winged pifmire* رمت rimmut (pl. رمم rimum, رمام rimaum). *An army numerous as the pifmires* عسكر مور شمار afkura moor fhumaur. *Like the feeble pifmire* موري بي زور اسا moor bé zoor afa.

To PISS شاشيدن fhaufhédun, تبول كردن tubawwul kirdun, ميزيدن meizédun, كميزيدن kumeezédun, نز كردن nuzz kirdun, نزيز ساختن nuzeez faukhtun, غبار افشاندن ghubaur uffhaundun. *Wifhing to pifs* مستبول mustu-bool, مستبيل mustubeel. *Caufing to pifs* مبول mubwil, مبيل mubeel, ابالت ibaulut.

PISS بول bool, شاشه fhaufheh, شاش fhaufh, كميز kumeez, پيشار peefhaur. v. *urine.*

A PISTACHIO NUT جلوز julooz, چنغوزه chunghoozeh.

Pifte, v. *track, tread.*

A PISTOL بندوقچه bundookcheh, تبانچه tubaunjeh, تفنگ tufunk. *To fire a piftol* بندوقچه خالي كردن bundookcheh khaulé kir-dun. (*to piftol, kill with a piftol*) با بندوقچه كشتن ba bundookcheh kooshtun, با تبانچه قتل ساختن ba tubaunjeh kutl faukhtun.

A PIT چاه chauh, چه chuh, بير beir, بود bawd, دحل duhl, دحله duhleh, دحلا duhla, حفير hufeer, عجوز ajooz. v. *well, ditch*; *abyfs, gulph.*—*A little pit* چاهك chauhuk. *A pit* or *dimple in the chin* or *cheek* گاه gah, چاهك chau-huk. *A deep and dangerous pit* چاه جانگاه chauha jaungah. *To dig a pit* چاه كاويدن chauh kawé-dun, بير كرو ساختن beir kurou faukhtun.

PITAPAT جستن دل juftuna dil, جنبش خاطر jumbifha khautir, خفقان khufkaun, زنج zunj. v. *palpitation, trip, ftep.*

PITCH (*infpiffated, refin*) زفت zift, زفت شامي zift fhaumé, زفت رومي zift roomé, قار kaur, قير keer, سفت fift, دجيل dujeel. *Hard pitch* قار خشك kaura khufhk, شاماكه fhaumaukeh, كفر kufr. *Liquid pitch* قار سيال kaura fei-aul, دجالت dujaulut, كتران kutraun, كرف kurf, مهلت muhlut, خضخاض khuzkhauz. *Pitch* (*meafure, degree*) اندازه andauzeh, مطابقت mu-taubikut, پيمانه peimauneh. v. *proportion, rate.*—(*ftature*) اندام andaum, قامت kaumut, نهاد nihaud, قد kudd. (*height, elevation*) ارتفاع irtifaa, افرازي efrauzé, اعلا é-ala, بلندي bulundé.

To pitch (*fmear with pitch*) تقيير كردن tukei-ér kirdun, تعبيد ساختن taabeed faukhtun, با زفت اندودن ba zift andoodun, قطر كردن kutr kir-dun. v. alfo *to darken.*—(*to fix, plant*) نصب كردن nufb kirdun, نشاندن nifhaundun, نشان ساختن nifhaun faukhtun, زدن zudun, ضرب كردن zurb kirdun, نشاختن nifhaukhtun. v. alfo *to pave.*—*To pitch a camp* خيمه زدن khameh zudun, ضرب خيام كردن zurba khé-aum kirdun. v. *camp.*—*To pitch* (*throw headlong*) پيش انداختن peifh andaukhtun, كوفتن kooftun, تقحيم كردن tuk-heem kirdun, تكر ساختن tukr faukhtun, توريط نمودن tawreet numoodun. (*to fall headlong*) هاوي افتادن hawé uftadun, سقوط يافتن fukoot é-aftun, تقطر نمودن tukuttur numoodun, تهالك

شدن tuhauluk shoodun. *To pitch* (or *light*) *upon* لبود كردن lubood kirdun. (*to choose*) گزيدن guzédun, اختيار كردن ikhté-aur kirdun, انتخاب نمودن intikhaub numoodun.

Pitched (*bedawbed*) با قار آلوده ba kaur andoodeh. (*fixed*) نشانده nishaundeh. (*thrown headlong*) كوفته koofteh. (*fallen headlong*) هاوي افتاده hawe uftaudeh. *Pitched upon* (*chosen*) گزيده guzédeh.

A PITCHER بط but, اجانت ajaunut قمقمه kumkumeh (plur. قماقم kumkaum), كوز kooz, (plur. كوزت kiwuzut), كوزه koozeh, كوزچه koozsheh, كوزش koozsh, اندو andoo (pl. اندوها andooha). *Any thing by which a pitcher is suspendea* كوزه اويز koozeh aweez.

A PITCHFORK شلغه shulgeh, شلفه shulfeh, شانه shauneh, شنه shuneh, هيزه heezeh. v. *fork.*

PITCHINESS ظلمت zulmut, تاريكي taureeké, تاري tauré, داج dauj. v. *darkness, blackness.*

Pitchy تاريك taureek, سياه se-auh, متظلم mutuzullim. v. *dark, black, dismal.*—(*smeared with pitch*) با زفت پوشيده ba zift poshédeh. v. *pitched.*—(*having the quality of pitch*) ذو قوت قار zu kuwwuta kaur, زفت مانند zift maunend, ماهيت سفت دار mauhé-uta sift dar.

PITCOAL انكشت ankusht. v. *coal.*

PITEOUS, *pitiful* (*exciting pity*) شفقت انكيز shufkut angeez, نرم دل ساز nurm dil sauz, مرحمت اور murhumut awur. (*compassionate*) ملايم mula-ém, مشفق mushfik, نرم دل nurm dil, رحمان ruhmaun. (*sorrowful*) دلفكار dilfikaur. v. *mournful.*—(*paltry*) مذموم muzmoom, مبتذل mubtuzil, خور khoor. v. *contemptible, wretched.*

Piteously, pitifully بروجه شفقت انكيز bur wujha shufkut angeez, با نرم دلي ba nurm dilé, مشفقانه mushfikauneh, ملايما mula-éman. v. *compassionately*; *sorrowfully*: also *contemptibly, wretchedly.*

Piteousness, pitifulness شفقت shufkut, ملايمت mula-émut, نرم دلي nurm dilé, مرحمت murhumut. v. *compassion, tenderness*; *sorrowfulness*; also *wretchedness, paltriness.*

A PITFAL چاه پوشيده و جانگاه chauha poshédeh ou jaungah.

PITH (*chief strength of any thing*) مغز mughz, قلب kulb, مخ mukh, توان tuvvan, قوت kuwwut, قدرت kudrut. v. *heart, marrow, force, strength.*—*The pith of plants* دل dil, لب lub, دل درخت dila durukht, تنه tunuh, عنقر ankur.

Pithily با قوت ba kuwwut, بروجه پر توان bur wujha pur tuvvan, با قدرت ba kudrut.

Pithiness توانائي tuvvanaí-é. v. *energy, strength.*

Pithless زبون zuboon, بي قوت bé kuwwut, نا توانا na tuvvana, غير قدرت ghire-a kudrut, سست sust. v. *feeble.*

Pithy ذو دل zu dil, ذو توان zu tuvvan, قوت نما kuwwut numa, اهل قدرت ahla kudrut. v. *strong, forcible, energetick.*

PITIABLE (*deserving pity*) واجب الرحمت vajibu'r'ruhmut, مستوجب الشفق mustoojibu'l' mushfik.

Pitiful. v. *piteous*: *paltry.*—*Pitifully.* v. *piteously*: *meanly.*—*Pitifulness.* v. *piteousness*: *meanness.*

Pitiless بي شفقت bé shufkut, غير رحمت ghire-a ruhmut, ظالم zaulim, نا نرم دل na nurm dil, نا ملايم na mula-ém, درشت durusht. v. *inhuman, cruel.*—*Pitilessness* عدم شفقت aduma shufkut, مظلمت muzlumut, درشتي durushté, عدم انسانيت aduma insané-ut. v. *inhumanity.*—*Pitilessly* ظالمانه zaulimauneh, بلا شفقت bila shufkut, بروجه نا ملايم bur wujha na mula-ém.

A PITTANCE اندك anduk, شي كليل shei-a kuleel, بهمي buhmé, قلت killut.

PITY شفقت shufkut, شفق shufk, مرحمت murhumut, نرم دلي nurm dilé, ملايمت mula-émut, رحم ruhm, ترحم turuhhum, رقت rikkut, v. *compassion.*

To pity شفقت نمودن shufkut numoodun, شفق داشتن shufk daushtun, مترحم شدن muturuhhim shoodun. v. *to compassionate.*

A PIX (*vase*) ظرف zurf.

PLACABLE ملايم mula-ém, نرم دل nurm dil, خوش خاطر khoosh khautir, خوشنود khooshnood. v. *mild, gentle, pacifick.*

Placableness ملايمت mula-émut, نرم دلي nurm dilé, خوشنودي khooshnoodé. v. *mildness.*

A PLACARD (*manifesto* or *edict posted up in a publick place*) تعيين در بازار نصب زده tai-én dur bazaur nusb zuddeh, بيان نامه بيدانه منصوب bei-aun nameh bemeidauneh munsoob. *To placard* بيان نامه در بازار نصب كردن bei-aun nameh dur bazaur nusb kirdun.

PLACE گاه gah, جا jau, جاي ja-é, مكان mukaun, جايگاه ja-égah, مقام mukaum, محل muhull, موضع mouza (pl. مواضع muwauza), گنجار gunjaur, نشيمن nusheemun, حيز hei-uz, معابد maabid, بلود bulood, مسكن muskin (pl. مساكن musaukin), سراچه furacheh, بقعت bukaat, خطت khitut, شامه shameh. v. *space, room, mansion, seat, residence, repository.*—*Place* (*priority of rank*) پيشي peishé, تقدم tukuddum, تصدر tusuddur, صدر sudr, صدارت sudaurut. v. *precedence.*—(*publick character* or

ployment) منصبداري munsubdaré, منصب munsub, پايه pa-éh, خدمت khydmut, گاه gah, جاه jauh. v. *office, degree.*—*A market-place* چهار سو chuhaur soo, بازار bazaur.—*A place of destination a halting-place,* منزل munzil, منزلگاه munzilgah, محل نزول muhulla nuzool, حلول hulool, بات baat. v. *inn.*—*A place before a gate* درگاه durgah, پيشگاه peishgah, پايگاه pa-ehgah, فنا funa, بارگاه bargah, جناب junaub. v. *court, square.*—*A place for gymnastick exercises* ميدان meidaun. v. *gymnasium.*—*A place of worship* عبادتگاه ybaudutgah, نماز گاه numauz gah. v. *temple, church, mosque.*—*A subterraneous place* زير زمين zeer zumeen. *A place of recreation* سيرانگاه seiraungah, تفرج جا tufurruj jau, تماشا گاه tummausha gah, مسيرت museirut, مستار mustaur, عشرت اباد yshrut abad. *A place of meeting or assembly* جمع گاه juma gah, هنگامه hungaumeh, مجمع mujma, مجلس mujlis. *A lurking place* کمينگاه kumeengah, کمين kumeen. *A warm place* گرمگاه gurmgah, گرمسير gurmseir. *A cold place* سردگاه surdgah. *A woodland place* کوهسار koohsaur, کوهستان koohistan. *A place of refuge* گريز گاه gureez gah, فرار furaur gah. v. *asylum.*—*A place where any show is exhibited* تماشاگاه tummausha gah, ملعب mulaab, ملعبت mulaabut.—*Any place where one stands* قرار گاه kuraur gah, مقام mukaum, ماوا maawa.—*Any place where one sits* جاي نشست ja-é nishist, نشيمن nusheemun, مکان mukaun, جايگاه ja-é-gah, جايگه ja-éguh, جاياشش ja-ébashish, اباد abad; [The above imply also *places of residence.*]—*A place where one trips or falls down* مسقط muskut (pl. مساقط musaukut). *The place where any creature sleeps* کندانه gundauneh, منام munaum, هکوع گاه hukoo-a gah. v. also *bed.*—*Any place to which one returns* مرجع murja, معاد ma-ad, ماب ma-ab. *A stony place* سنکستان sunkistan, سنکلاخ sunklaukh, سنکبار sunkbar, کندروش kunduroosh, محجر muhjur. *A high lying place* جاي بلند ja-é bulund, منجا munja, بلنجا bulunja, عليا ulé-a. *A pleasant well cultivated place* معمور و ابادني گاه maamoor ou abadauné gah. *Belonging to the same place, country, town, village, &c.* همجاي humja-é, همجايي humjaï-é, همشهري humshahuré, همخانه humkhauh, همديهي humdeehé, همقريه humkuré-uh. *To give place (make room for any person in a publick assembly)* تفاسح کردن tufausuh kirdun, کنجايش نمودن kunja-esh numoodun. *To give place or precedence* پيشي دادن peishé dadun, تقديم کردن tukdeem kirdun, پيشگاه دادن peishgah dadun.

To give place to reason معقول را تسليم شدن makoolra tusleem shoodun. *One who possesses any place* جاگير jaugeer, جانشين jaunisheen. *To find a place* برجا شدن burjau shoodun. *A place of honour* پيشگاه peishgah, پيشکار peishkaar, پيش peish, موقر mawkir. *Whatever is substituted in the place of another* بدل budul, عوض ywuz, عياض a-é-auz.—*From place to place* جا بجا jau bejau, فرسخ فرسخ fursukh fursukh, مسافه بمسافه musaufeh bemusaufeh. *In the same place* يکجا eekja, در همان گاه dur humaun gah. *In his, her or it's proper place* برجا burja. *In the first place* ᴾ نخستين nukhusteen, ᴬ در ماتقدم dur matukuddim, اول awwul. *In the second place* ᴾ در دويم dur doo-ém ᴬ ثانيا sané-a. *In the third place* ᴾ در سيوم dur sé-oom, ᴬ ثالثا salisa. *In the fourth place* ᴾ در چهارم dur chuhaurum, ᴬ رابعا rabaa. *In the fifth place* ᴾ در پنجم dur punjum, ᴬ خامسا khamisa. *In the sixth place* ᴾ در ششم dur shushum, ᴬ سادسا saudisan. *In the seventh place* ᴾ در هفتم dur huftum, ᴬ سابعا sabaa. *In the eighth place* ᴾ در هشتم dur hushtum, ᴬ ثامنا samina. *In the ninth place* ᴾ در نهم dur nuhum, ᴬ تاسعا tasaa. *In the tenth place* در دهم dur duhum, ᴬ عاشرا ashira.—*In every place* هرجا hurjau, در همه جا dur humeh jau. *From another place* از دگر جا uz digur jau, من محل اخر min muhulla akhir. *Not in a place* نا برجا na burja.—*Places* جاها jauha, مقامات mukaumaut, محلات muhullaut, مواضع muwauza, امکنت amkinut, اماکن amaukun, مطارح mutauruh, بقاع bukaa. *Sacred places* اماکن مبرکت amaukina muburrikut, بقاع خيرت bukaa kheirut.

To place نهادن nihaudun, وضع کردن wuza kirdun, نشان ساختن nishaun saukhtun, نشاندن nishaundun, نشانده نمودن nishaundeh numoodun, نصب کردن nusb kirdun, ودع ساختن wuda saukhtun, طرح کردن turuh kirdun, توديع toodé-a numoodun, جعل کردن jaal kirdun, موضوع نمودن mouzoo-a numoodun, صف ساختن sukk saukhtun, برنشاندن burnishaundun.—*To place the foot* وضع قدم کردن wuzaa kudum kirdun, پاي نهادن pa-é nihaudun, قدم نه شدن kudum nih shoodun.

Placed نهاده nihaudeh, موضوع mouzoo-a, منجعل munjaal, نشانده nishaundeh. *Placed in a high station* بلند پايه bulund pa-éh, بلند جاه bulund jauh.

A placer نه nih, واضع wauza.

Placing نه nih, نهاد nihaud, نشان nishaun, واضع wauza, مجتعل mujtaal, نصب کنان

nusb koonaun, وضع ساز wuza sauz, طرح نما turh numa.

PLACID ملايم mula-ém, نرم nurm, نرم دل nurm dil, مودوع moudoo-a, وادع wauda, وديع wudé-a, اهسته ahusteh, حليم huleem, مظلوم muzloom, لين lein (fem. لينت leinut, pl. الينا aleina), روح rooh, دير غضب deer ghuzub, ساكن saukin, ساكن الطبع saukinu't'tuba. v. *gentle, quiet, mild.*

Placidly با ملايمت ba mula-émut, نرم نرم nurm nurm, با ليان ba lei-aun, وادعا waudaa, مظلومانه muzloomauneh, حليما huleeman.

Placidness ملايمت mula-émut, نرم دلي nurm dilé, ليان lei-aun, التيام ilté-aum, مودوع moudoo-a, سكينت sukeenut.

PLAGIARISM تنحل tunuhhul, انتحال intihaul.—*A plagiary* صاحب تنحل sahib tunuhhul, اهل انتحال ahla intihaul.

The PLAGUE طاعون ta-oon, وبا wuba, سرايت sura-é-ut. v. *pestilence.*—(*any thing troublesome*) ازار azaur, اضطراب iztiraub, جفا jufa, افسوس afsoos.

To plague (*infest with pestilence*) وباءت ساختن wubaat saukhtun, مطعون كردن muta-oon kirdun, سرايت افشاندن sura-é-ut efshaundun.—(*to vex, teaze*) ازار دادن azaur dadun, اضطراب كردن iztiraub kirdun, جفا ساختن jufa saukhtun, هچيدن huchédun, بيزار كردن beezaur kirdun, افسوس زدن afsoos zudun. v. *to torment, irritate,*

Plagued ازار رسيده azaur russedeh, مضطرب muzturub, ازرده azurdeh.

Plaguily (*vexatiously*) بر وجه ازار bur wujha azaur, با اضطراب ba iztiraub, بطور افسوس زن betoora afsoos zun.

Plaguy (*vexatious*) ازار رسان azaur russaun, جفا ساز jufa sauz, افسوس زن afsoos zun, اضطراب اور iztiraub awur. v. *troublesome.*

A PLAIN (*level ground*) همواري humwauré, همواره humwaureh, زمين هموار zumeena humwaur, هموار humwaur, صحرا suhra, اصحر ashur, هامون haumoon, همن humin, بسيطه buseeteh, زمين بسيط zumeena buseet, جوا jiwa, ارض سهولت arza suhoolut, سهل suhl, سهلت suhlut, دشت dusht, فرز furz, عمينه ameeneh, وطا wuta, مصحت mus-hut, سردح surduh.—*An extensive plain* دشت و هامون dusht ou haumoon, صحصح suhsuh, صحصاح suhsauh, جوف jawf, جبابت jubaubut.

Plain (*smooth, level*) هموار humwaur, برابر buraubur, پيشاپيش peishapeish, متساوي mutusawé, دستمال dostmaul, وجيد wujeed, مستوي mustawé, مساوي musawé, بسيط buseet, يكسو eeksoo, يكسان eeksaun.—(*void of ornament*) بي زينت bé zeenut, بي ارايش bé ara-ésh, نا اراسته na araustéh, ساده saudeh, يكرنك eekrunk, يككونه eekgooneh, يكتا eekta.—(*artless, of simple understanding*) ساده دل saudeh dil, نا شناس na shinaus, ضعيف العقل za-éfu'l'akl, جاهل jauhil, بي خبر و ادب bé khubr ou adub, نا دان na daun.—(*open, honestly blunt*) كشاده مشرب kushaudeh mushrub, ساده دل بي نزاكت saudeh dil bé nizaukut, صلب كويان بي ادب و ظرافت sulb gooï-aun bé adub ou zuraufut.—(*clear, evident, not obscure*) اشكاره ashikaureh, ظاهر zauhir, بين bei-un, هويدا huweida, روشن roshun, باهر bauhir, عيان a-é-aun, نا مغلق na mughluk, غير مشكل ghire-a mushkil. v. *discernible: mere, bare,*

To plain پيشاپيش كردن peishapeish kirdun, هموار ساختن humwaur saukhtun, برابر نمودن burabur numoodun, يكسان ساختن eeksaun saukhtun.

A plain-dealer مرد صالح murda saulih, ادم بي ريا adama bé ré-a, رجل عادل rujla audil, صاحب صداقتكاري sahib sudaukutkauré, اهل عدل ahla adil.

Plain-dealing (adjective) بي ريا bé ré-a, نا دو رو na doo roo, غير حيله ghire-a heeleh, صالح saulih, صادق saudik. v. *honest, artless.*

Plain-dealing (substantive) عدم ريا و حيله aduma ré-a ou heeleh, صلاح sulauh. v. *honesty.*

Plainly (*levelly*) همواراته humwaurauneh, مستويا mustawé-an, دستمالانه dostmaulauneh.—(*without ornament*) بلا زينت bila zeenut, بر وجه يكرنك bur wujha eekrunk, بطور نا اراسته betoora na araustéh.—(*sincerely*) با اخلاص ba ikhlaus, بي غرضانه bé ghuruzauneh.—(*in earnest*) بالصدق bissudduk, بي ريا bé ré-a, بر لطيفه طرف lu-teefeh bur turruf, حقيقة hukeekutan, جدانه jiddauneh.—(*evidently*) ظاهرانه zauhirauneh, اشكاره ashikaureh, بر وجه هويدا bur wujha hooeida, نا مغلقا na mughlukan.

Plainness (*levelness*) همواري humwauré, برابري burauburé, يكساني eeksauné.—(*want of ornament*) عدم زينت aduma zeenut, يكرنكي eekrunké, عدم ارايش aduma ara-ésh.—(*openness, blunt freedom*) كفت و كوبي نزاكت guft o goo bé nuzaukut, كلام كشاده بي ادب kulauma kushaudeh bé adub.—(*artlessness, simplicity*) مشرب كشاده mushruba kushaudeh, سادكي saudugé, بسطت bisutut, اخلاص ikhlaus, ازادكي azaudugé, ساده دلي saudeh dilé. v. *sincerity.*

PLAINT شكايت shuka-é-ut, ناله nauleh, زاري zauré, گريه gurei-uh, نوحت noohut, بكا buka. v. *lamentation*.

Plaintive, plaintful نالان naulaun, شكايت زن shuka-é-ut zun, زاري ساز zauré sauz, ناله و بكا كنا nauleh ou buka koona.

A PLAINTIFF داد خواه daud khauh, دعوي كار dawa kaur, ميدانه meidauneh دعوت گر dawut gur, خاشجو khaush joo.

A PLAIT تا ta, تاي جامه ta-é jammeh, تو too, توب toob, چين cheen, پيچ peech, شكنج shikunj, شكن shikun, شكان shukaun, شكفه shukfeh, كلج kulj, نورد nawurd, نورده nawurdeh, نودد nawdud, لو loo, خم khum, خنث khyns, طرق turuk (plur. اطراق atrauk).

To plait تا زدن ta zudun, تاي جامه ساختن ta-é jammeh saukhtun, پيچ كردن peech kirdun, پيچيدن peechédun, چين افكندن cheen afkundun.—*To plait* or *flounce the hem of a garment* كنش كردن kunsh kirdun. *A plaiter* تا زن ta zun, پيچ كننده peech koonindeh.

A PLAN (*scheme*) نيت né-ut, غرض ghuruz, قصد kasd, سوي sooï. v. *design*.—(*a model*) رسم rusm, قالب kaulib, كالبد kaulbud, غريرت ghureerut. *The plan of a building* بنا رسمي bunna rusmé, رسم مبني rusma mubné.

To plan (*scheme*) غرض ساختن ghuruz saukhtun, نيت كرفتن né-ut gooriftun, سوي داشتن sooï daushtun. *To plan a building* رسم مبني كردن rusma mubné kirdun, بنا رسمي ساختن bunna rusmé saukhtun, بنياد نشاندن buné-aud nishaundun.

A PLANE هامون haumoon. v. *level*.—*A joiner's plane* رنده runduh, رندهء نجار runduha nujjaur, دستريل dostreek, يك دسته eek dosteh.

A PLANE TREE چنار chinaur, جنار jinaur, سنار sinaur, سفن sufun, ارس arus, دلب dulub, سپيدار sipeedah.

A PLANET ساير sa-ér, سياره sei-aureh, نجم ساير nujma sa-ér, كانس kaunus, اختر akhtur, نجم nujm (pl. نجوم nujoom, نجم nujum). v. ستاره. *Planetary* سياره منسوب sei-aureh munsoob, ساير متعلق sa-ér muta-allik.—*Planet-struck*, v. *blasted, confounded*.

A PLANK تخته tukhteh, كراسته kurausteh, بادبار baudbaur, لوح looh (plur. الواح alaweeh, الواح alwauh), خوان khaun. *Planks for house building* كاراسته kauraufteh. *A plank of a ship* تختهء جهاز tukhtuha jahauze, امسوح amsooh.—*To plank* تخته وضع كردن tukhteh wuza kirdun, كاراسته نهادن kaurausteh nihaudun, با الواح ارانسته كردن ba alwauh aruusteh kirdun. v. *to board*.

A PLANT شلك shuluk, اشخون ushkhoon, غرس ghurs (plur. غراس ghuraus), خبء الارض khubu'l'arz, شجر shujt, شجرا shujra, خبير khubeer, كياه gé-auh. v. also *sole of the foot*.

To plant نصب كردن nusb kirdun, نشاندن nishaundun, اجستن ajistun, نشان كردن nishaun kirdun, نشاختن nishaukhtun, نشانيدن nishaunédun, غرس كردن ghurus kirdun, تنبيت ساختن tumbé-ut saukhtun, اغراس كردن ighraus kirdun, تغريس زدن tughrees zudun, توجيه كردن toojeeh kirdun. *To plant a colony* جاي ويران اباد ساختن ja-é veeraun abaud saukhtun, نو اباد اجستن now abaud ajistun. *To plant a cannon* طوپ نشانده نمودن tope nishaundeh numoodun. v. *to level, point*.

PLANTAIN (*herb*) سپندان تلخ sipundauna tulkh, لسان الحمل lissaunu'l'huml, زبان بره zubauna buruh, زنب الفرارت zumbu'l'furaurut, اذان الجدي azaunu'l'judé.

PLANTATION, *planting* نشان nishaun, نصب ساز nusb sauz, غرس زن ghuris zun.—*A plantation* نشاندگي nishaundugé, نصب nusb, غرس ghuris. *A plantation of trees* درختستان durukhtistan, شجر نشاندگي shujr nishaundugé, حايش ha-ésh. *A plantation of canes* or *reeds* وادي waudé. *A plantation or colony* نو اباد now abad.

Planted نشانده nishaundeh, نصب ساخته nusb saukhteh, نشاخته nishaukhteh, مغروس mughroos, نو اجسته ajisteh, نو اجسته now ajisteh. *Planted in a row* ركيب rukeeb, در سلك نشانده dur silk nishaundeh, درصف اجسته dur suf ajisteh, بنظام نصب ساخته benizaum nusb saukhteh. *Planted with his own hand* نشاندهء دستش nishaundeha dostish.

A planter نشان كننده nishaun koonindeh, غارس ghauris, نصب سازنده nusb sauzindeh, غرس كر ghurs gur.

Plash, v. *puddle*.—*Plashy*, v. *watery*.

PLASTER (*for walls*) مهرهء ديوار muhruha deewaur, شيد sheid, داز dauz, ازشند azshund, ازشنده azshundeh, گج kuj, پاخ paukh, باخته baukhteh, باخ baukh, ازشه azsheh, نواشه nuwausheh, ملاط mulaut, اخير akheer, شهارو shuhauroo, اندروز andurooz, جبس jibs, جبسين jibseen, زيره zeeruh, اهك ahuk, طبيخ tubeekh, طباشير or تباشير tubausheer, قرمد kurmud, قصت kyssut, لياط lé-aut, كلس kils, انداو andaw, اخيز akheez, تلصيص tulsees, تركيب turkeeb, ساروج saurooj.

A plaster (or *dressing for a wound*) مرهم murhum (plur. مراهم murauhum), مرهمت murhu-

mut, ضهالد zymaud, ضهالدت zymaudut, لزوق luzook, لازوق lauzook.

To plaster (a wall) مهره ديوار زدن muhreha deewaur zudun, دوسيدن doosédun, اندودن andoodun, اندوده نمودن andoodeh numoodun, تجصيص كردن tujsees kirdun, تقصيص ساختن tuksees saukhtun, مشيد نمودن musheed numoodun.—*(to apply a plaster to a wound)* با مرهم اندودن ba murhum andoodun, تضميد كردن tuzmeed kirdun, ضمد ساختن zumd saukhtun.

Plastered (as a wall) اندوده andoodeh, اندود andood, مشيد musheed, مشيدت musheedut, مهره ديوار دار muhruha deewaur dar.—*A plastered wall* ديوار اندوده deewaura andoodeh, داز dauz, جدار مهره زده jidaura muhreh zuddeh. *(plastered as a wound)* با مرهم اندوده ba murhum andoodeh, تضميد كرده شده tuzmeed kirdeh shoodeh.

A plasterer مهره ديوار زن muhruha deewaur zun, داز dauz, دوسگر doosgur, دوشگر dooshgur, تجصيص گر tujsees gur. *One who prepares plaster* رهاص tuhaus, مهره ديوارگر muhruha deewaur gur, طيان tei-aun. *A plasterer's trowel* مالج mauluj. *A plasterer's trough* ناوه naweh. *The art of preparing or using plaster* طيانيت tei-aun-é-ut.

To PLAT بافتن bauftun, بهم بافتن behum bauftun, با هم پيچانيدن ba hum peechanédun, نسج ساختن nuzij saukhtun. v. *to weave, twist*.

A plat, v. *plot (of ground)*.—*Platane*, v. *planetree*.

A PLATE طبق tubuk (plur. اطباق atbauk, طباق tubauk), جفنت jufnut, پنگره pungureh, صحن suhn, عجوز ajooz, صحفت suhfut, (plur. صحاف suhauf, صحفات suhfaut), مصحنت mus-hunut, پنكاره punkaureh, بشقاب bishkaub, لنگري lunguré, جرغا jurga, غاتو ghautoo. v. *dish, trencher, bason*.—*Silver plate* سيم seem, فضت fyzzut. *A large plate* صحن بزرگ suhna buzruk, مصحنت mus-hunit. *A large plate or table upon which other plates are set* طشتخوان tusht-khaun. *A voider in which they carry plates, &c. to and from table* سني suné.—*Two plates struck against one another at a musical accompaniment* صحنان suhnaun.—*A cuirass made of plates* كومه koomeh.—*A thin plate of any metal* صفيحت sufeehut, تنكه tunukeh, تونت koonut, تيغ teegh.

To plate (with silver) تفضيض كردن tufzeez kirdun, با سيم پوش نمودن ba seem posh numoodun.—*(to arm or cover with lamina or plates)* با صفيحت پوشيدن ba sufeehut poshédun, با تونت پوش نمودن ba koonut posh numoodun, با تنكه آراستن ba tunukeh araustun.—*(to beat into lamina)* صفيحت مضروب كردن sufeehut muzroob kirdun, در تنكه ضرب نمودن dur tunukeh zurb numoodun, تونت ساختن koonut saukhtun.

PLATFORM *(on the tops of houses, &c.)* اجار ijjaur, انجار injaur, سطح sutih, تمزشه tumzsheh, طايت ta-é-ut. v. also *ichnography, plan*.

A PLATOON *(small body of soldiers)* فوج fouj (plur. افواج afwauj), فووج foo-ooj, فوج fu-uj, افواج afawij, افاويج afaweej), كروه kurooh, شرزمت shirzimut (pl. شرازم shurauzim), حضيرت huzeerut (plur. حضاير huza-ér), كنبلت kumbulut (plur. كنابل kunaubil), كبت kubbut, عدفت ydfut, نفر nufr.

PLATTER پنكاره punkaureh. v. *plate*.

Plaudit, v. *applause, clap, with the hands*.

PLAUSIBILITY پسنديدگي pussundédugé, معقولي maakoolé, مقبولي mukboolé.

Plausible پسنديده pussundédeh, معقول maakool, مقبول mukbool.

Plausibly بر وجه پسنديده bur wujha pussundédeh, معقولانه maakoolauneh, مقبولا mukboolan.

To PLAY باختن baukhtun, بازيدن bauzédun, باز كردن bauz kirdun, بازي نمودن bauzé numoodun, لعبت زدن laabut zudun, تلعب كردن tulaab kirdun, لعب ساختن la-éb saukhtun, اختن aukhtun, شمك كردن shumuk kirdun, تلهي شودن tulhé shoodun. v. *to sport, frolick, trifle*.—*(to game)* باختن baukhtun, قمار بازي كردن kumaur bauzé kirdun, قمر ساختن kumir saukhtun, لعب كردن laab kirdun, لعبت بودن laabut boodun. *To play at cards* قمار كاغدي كردن kumaur kaughudé kirdun. *To play at dice* ششدر بازي ساختن shushdur bauzé saukhtun, قمار باختن kumaur baukhtun, تقامر كردن tukaumur kirdun, يسر نمودن eesur numoodun, مقامرت ساختن mukaumirut saukhtun.—*To lose at play* بازيدن bauzédun. v. under *lose*.—*To win at play* قمر كردن kumir kirdun.—*To play on a musical instrument* نواختن nuwaukhtun, نوازش ساختن nuwaukht kirdun, نوازش ساختن nuwauzish saukhtun, ساز زدن sauz zudun, آهنگ كردن ahunk kirdun. *To play or jest with any one* با كسي كنكل كردن ba kussé kunkul kirdun, خوشيدن khooshédun, مشعبت نمودن mushmaat numoodun, شمع كردن shuma kirdun, دعبا ساختن daab saukhtun, مداعبت كردن muda-abut kirdun, بذله باختن buzleh baukhtun. v. *to jest*.—*To play (represent on a theatre)* نقل گفتن nukkul guftun, تماشا كردن tumausha kirdun, لعبتبازي نمودن laabutbauzé numoodun. *To play or toy* غنجيدن ghunjédun, تدليل كردن

tudleel kirdun, لهو ساختن luhoo saukhtun, نازيدن nauzédun, نازو نواز نمودن nauz ou nuwauz numoodun, شيوه باز كردن sheeweh bauz kirdun, عشوت زدن yshwut zudun, تلعب كردن tulaab kirdun. *To play at childrens pastimes* بازيچه گذار كردن bauzeecheh guzaur kirdun. *To play the child* صبوت نمودن subwut numoodun. *To play with life* (*to expose one's self to danger*) جانباز كردن jaunbauz kirdun, جان سپار نمودن jaun sippaur numoodun. *To play odds or evens* زوج و فرد باختن zooj ou furd baukhtun, تك و جفت بازي كردن tuk ou juft bauzé kirdun, تخسيت لعب ساختن tukhsé ut laab saukhtun, مخاشات بازيدن mukhashaut bauzédun. *To play upon* (*ridicule*), مزه كردن muzeh kirdun, استهزا نمودن isthiza numoodun, افسوس زدن afsoos zudun. v. *to deride*, *gibe*, *laugh at*.

Play باز bauz, بازي bauzé, لعب laab, لعبت laabut, بازيچه bauzeecheh, قصف kusf, قصفان kusfaun, بيدار beedaur, تلعاب tulaab, لعبتبازي laabutbauzé. v. *sport*, *amusement*.—*A stage-play* تماشا tummausha, تقليد tukleed, نقل nukkul, لعبتبازي laabutbauzé.—*Play* (*at cards*, *dice*, &c.) بازي bauzé, لعب laab, لعبت laabut, قيمار kymaur, قمار بازي kymaur bauzé, قمر kumir. v. *cards*, *dice*.—*Addicted to play* لعبان laabaun, لعبت lu-abut, تلعبت or تلعابت tulabaut. *Belonging to play* لعبي laabé.—*A place for play* or *sport* هنگامه hungaumeh, ميدانه meidauneh. v. *gymnasium*.

A player لاعب la-éb, بازنده bauzindeh. *A stage-player* نقال nukkaul, لعبتباز laabutbauz, نقل گو nukkul goo, نقل گر nukkul gur, تماشا گو tummausha goo, تماشا گر tummausha gur, بدباز budbauz, بذبار buzbaur. v. *mimick*.—*A player on an instrument* پرداز purdauz, سازنده sauzindeh, نواز nuwauz, نوازنده nuwauzindeh. *A chess-player* لعبتبازشطرنج laabutbauza shutrunj. *Play-fellow* همباز humbauz, صبادرت subaudurut.

Playful, *playsome* شيوه نما sheeweh numa, عشوت باز yshwut bauz, لعوب la-oob, لعب laab, لعبان laaban, دعب daab.—*Playfulness*, *playsomeness* عشوت yshwut, شيوه sheeweh, لعبت بازي laabut bauzé, لعبتبازي laabut bauzé, رنك runk.

Playgame, *childrens play*, *plaything*, بازيچه bauzeecheh, لعبت laabut.—*A playhouse* تماشا خانه tummausha khauneh. v. *theatre*.

PLEA احتجاج ihtijauj, محتجج muhtujuj, داد daud. v. *lawsuit*, *allegation*, *apology*, *excuse*.

To plead (*a cause*) احتجاج كردن ihtijauj kirdun, محتجج ساختن muhtujuj saukhtun, مقرر دعوي بودن mukurrura dawé boodun, واكيل

دعوا شدن vakeela dawaa shoodun, داد خواستن daud khaustun. v. *to defend*, *dis* *s*, *allege*, *excuse*.

Pleadable ممكن احتجاج mumkina ihtijauj, قابل محتجج kaubila muhtujuj.

A pleader مقرر دعوي mukurrura dawé, واكيل الدعوا vakeelu'd'dawa, داد خواه daud khauh. v. *advocate*, *counsellor*, *lawyer*.

Pleading احتجاج نما ihtijauj numa, محتجج گو muhtujuj goo.

PLEASANT لطيف luteef, معمور maamoor, مفرح mufurruh, ذو صفا zu sufa, ذو تفرج zu tufurruj, دلاويز dilaweez, خوشنما khooshnuma, دلفروز dilfurooz, دلستان dilsitaun, دلجو diljoo, دلپذير dilpizzeer. *A pleasant place* تفرجگاه tufurrujgah, نزهتگاه nuzhutgah, مسيره museireh, كشور خوشنما kushwur kooshnuma, معمور و آباداني گاه maamoor ou abadauné gah, بقعت بهشت اسا bukaata behisht asa. v. *delightful*.—*Pleasant* (*gay*, *lively*) شاد shaud, دلشاد dilshaud, شادمان shaudmaun, مسرور musroor, فرحناك furuhnauk, خرم khurrum, شوخ shookh, تيز طبع taze tuba, مذمت گو muzimmut goo. v. *cheerful*, *merry*: also *light*, *ludicrous*.

Pleasantly (*delightfully*) لطيفانه luteefauneh, با صفا ba sufa, با تفرج ba tufurruj, بروجه دلاويز bur wujha dilaweez. (*gaily*) شادمانه shaudmauneh, خرمانه khurrumauneh, مسرورا musrooran, با دل شادي ba dil shaudé. v. *merrily*; also *lightly*, *ludicrously*.

Pleasantness (*delightfulness*) دلفروزي dilfuroozé, تفرج tufurruj, عيش و عشرت a-ésh ou yshrut, صفا sufa, دلاويزي dilaweezé, دلجويي diljooï-é, خوشي khooshé, دلخوشي dilkhooshé. *Pleasantry* (*gayety*) شادي shaudé, دلشادي dilshaudé, خرمي khurrumé, خاطر كشادكي khautir kushaudugé. (*sprightliness of conversation*) بذله buzleh, مسخره maskhureh ou luteefut, مزه و مذمت و لطيفت گويي muzuh ou muzimmut gooï-é.

To PLEASE (*delight*) دلاويز كردن dilaweez kirdun, عيش و عشرت دادن a-ésh ou yshrut dadun, خاطر نواختن khautir nuwaukhtun, دلاسا ساختن dilasa saukhtun, دلپسند كردن dilpussund kirdun, دلخوشي دادن dilkhooshé dadun, دلشاد ساختن dilshaud saukhtun, دلكشا كردن dilkusha kirdun. v. *to gratify*, *humour*; *satisfy*, *content*.—(*to gain approbation*) پسنديده شدن pussundédeh shoodun, پسند يافتن pussund é-aftun, قرين قبول بودن kureen kubool boodun, تحسين پذيرفتن tuhseen pizzeeruftun. (*to like*, *choose*) نيكو داشتن neekoo daushtun, راضي شدن

rauzé ſhoodun, تجويز نمودن tujweez numoodun, تصويب كردن tuſweeb kirdun. v. *to comply.*

Pleaſed (delighted) دلاويخته dilaweekhteh, عيش و عشرت ياب a-éſh ou yſhrut é-aub, خاطر نوازي پذير khautir nuwauzé pizzeer, دلپسنديده dil-puſſundédeh, راضي rauzé. v. *content.*

Pleaſing (alſo *a pleaſer*) دلاويز dilaweez, دلشاد كنا dilſhaud koona, خاطر نواز khautir nuwauz, دلفروز dilfurooz, پسنديده ساز puſſundédeh ſauz, جان پسند نما jaun puſſund numa, دلخوش ساز dilkhooſh ſauz. v. *delightful, agreeable.—Pleaſingly* بطور خاطر نواز بروجه دلپسند bur wujha dilpuſſund, betoora khautir nuwauz, دلاويزانه dilawee-zauneh.—*Pleaſingneſs* دلاويزي dilaweezé, پسند puſſund, دلخوشي dilkhooſhé, خاطر نوازي khautir nuwauzé.

Pleaſure دلشادي dilſhaudé, دلاويزي dilawee-zé, دلخوشي dilkhooſhé, دلكشي dilkuſhé, ذوق zook, صفا ſufa, ذوق و صفا zook ou ſufa, عيش و عشرت a-éſh ou yſhrut, خوشي khooſhé, خرسندي khurſundé, تفرج tufurruj, لذت lizzut, كامراني kaumrauné, صفاي بال ſufa-é baul, ذوق جسماني zooka jiſmauné, نعيم na-ém, دم dum, حضور huzoor, روضت rouzut. v. *delight, gratifi-cation, voluptuouſneſs.—(choice, will)* اختيار ikhté-aur, مراد moraud, ارادت iraudut, خواست khauſt. *To pleaſure,* v. *to pleaſe.*

PLEBEIAN عموم amoom, عام aumm, ناكس nakus, وضيع wuzé-a, ذو خورياذي zu khooré-audé, حقير hukeer, فرومايه furooma-éh, كمينه kumeeneh, عام منسوب aumm munſoob, عامت متعلق aum-mut muta-allik. v. *common, vulgar, low, mean.*—*A plebeian* اهل عامت ahla aummut, مرد عموم murda amoom, يكي از اهالي كس eeké uz ahaulé kus, نفر nufur, بي bei-é.—*Plebeians* اهالي كس ahaulé kus, جاهل خلق jauhil khulk, رعيت ra-é-ut, عام aumm, عوام awaum. عامت aummut, مدبرات mudubbiraut. v. *com-monalty, vulgar.*

A PLEDGE رهن ruhin, امت amt, دعربت darubut, سبق ſubuk. v. *pawn, gage, ſurety.*—*To pledge one's word* اقرار كردن ikraur kirdun. v. *to promiſe.—To pledge (give in ſurety)* كفالت دادن kufaulut dadun. v. *to give bail* or *ſecurity; to pawn.—To give a pledge for the performance of any contract, &c.* بيعت دادن bé-at dadun. *To receive a pledge* بيعت پذيرفتن bé-at pizzeeruſtun. —*Pledged* مرهون murhoon, مرتهن murtuhin. v. *pawned.*

A PLEDGET دسام dusaum, مرهم murhum. v. *dreſſing (of a wound), plaſter.*

The PLEIADES (*conſtellation*) ثريا ſuré-a, جوز ثريا juza ſuré-a, پروين purween, عقد پروين akda purween, النجم ennujum, پرو puroo, پرنا purna, نظم nuzim.

Plenary, v. *full, complete.*

PLENILUNARY بدر منسوب budr munſoob.

PLENIPOTENCE, *plenipotentiary powers,* استقلال iſtiklaul, استقلال كلي iſtiklaula kullé, وكالت wukaulut, مباشرت mubauſhirut. *Pleni-potent, plenipotentiary* ذو استقلال zu iſtiklaul, اهل مباشرت ahla mubauſhirut. *A plenipotentiary (nego-ciator inveſted with full powers)* وكالت ميانداري wukaulut mei-aundaré, ايلچي مباشرت دار eilché mubauſhirut dar, وكيل مطلق wukeela mutluk. *A plenipotentiary commiſſion* وكالت حجتي wukau-lut hujjuté, وكالت نامه wukaulut nameh.

PLENITUDE پري puré, ممتليت mumtulé-ut, بدر budr. v. *fullneſs, completeneſs.*

PLENTEOUS, *plentiful* بسيار biſſé-aur, فراوان furawaun, فايض fa-éz, فراخ furaukh, كثير ku-ſeer, تكثير tukſeer, وفر wufur, وافر waufir, افزون afzoon, فزون fuzoon, مغتنم mughtunim, زاخر zaukhir, عامر aumir, وفي wufé. v. *copious, exu-berant; fruitful.*

Plenteouſly, plentifully بسيارانه biſſé-aurauneh, بروجه فراوان burwujha furawaun, وافر وافر wau-fir waufir, كثيرا kuſeeran, با بركت ba burukut.

Plenty, plenteouſneſs, plentifulneſs بسيري biſſé-auré, فراواني furawauné, بركت burukut, زيادتي zé-auduté, زيادگي zé-audugé, كثر kuſr, كثرت kuſrut, وفرت wufrut, افزوني afzooné, فزوني fuzooné, افزايش efza-éſh, فضلت fuzlut, غنيمت ghuneemut, فرت furut, فره furuh, صرفه ſurfeh. v. *fruitfulneſs, exuberance.*

PLETHORICK (*fullneſs of habit* or *humours*) ذو پريء كش zu puré-a kuſh, ممتليت خلط دار mumtulé-uta khult dar. *Plethora, plethory* پريء كش puré-a kuſh, ممتليت خلط mumtulé-uta khult.

The PLEURISY برسام bulſaum, برسام bur-ſaum, جلسام julſaum, جرسام jurſaum, ذات الجنب zautu'l'junub, كشح kuſhuh, موم moom.

Pleuretical, pleuretick مبرسم muburſum, مموم mumoom, اهل ذات الجنب ahla zautu'l'junub, جنب junub.

PLIABLE, *pliant (eaſy to be bent)* اسان مايل aſaun ma-él, معطوف aſaun maatoof, اسان پيچ aſaun peich, طوي tawé, تلزج tuluzzuj, ذابل zaubil, خنث khunis, منحني munhuné, ممكن معوج mumkina mawuj, قابل العوج kau-bilu'l'awuj. v. *limber.*

Pliableness, pliancy, pliantness معطوف اساني asauné maatoof, اساني پيچ asauné peich, فتخ futukh, امكان معوج imkauna mawuj, قابليت العوج kaubillé-utu'l'awuj. *Pliancy of temper* ملاييمت mula-émut, اهستگي ahustugé, نرم دلي nurm dilé, نازكي nauziké, خلق نازك khulka nauzik, يسر eesur, سلاست sulausut, قابليت القا kaubillé-uta ilka. — *Pliant of temper* ملايم mula-ém, نرم دل nurm dil, اهسته ahusteh, نازك خلق nauzik khulk, قابل القا kaubila ilka. v. *persuadible.*

PLIERS انبر ahunj. v. *forceps, tweezers.*

To PLIGHT (*faith*) عهد دادن ahd dadun, اقرار كردن ikraur kirdun. v. *to pledge, pawn.*

Plight حال haul, وضع wuza. v. *condition, state: also pawn.*— *In good plight* پرورده purwurdeh, سامن saumin. v. *fat, sleek.*

To PLOD (*give intense application*) شدت تعلق و تهسك دادن shidduta ta-alluk ou tummusook dadun, با جد و جهد كردن ba jidd ou jihud kirdun, با اشتغال و سعي مطالعت كردن ba ishtighaul ou fa-é mutalaat kirdun, با جد و جهد تحصيل علوم ساختن ba jidd ou jihud tuhseela aloom saukhtun. v. also *to drudge, labour, toil.*

A plodder (*laborious man*) صاحب شدت تعلق و تهسك sahib shidduta ta-alluk ou tummusook, اهل جد و جهد ahla jidd ou jihud. v. *drudge.*

A PLOT (*conspiracy*) ملع mula, اتفاق ittifauk, معاهده ma-ahudeh, تعاهد ta-ahud (plur. تعاهدات ta-ahudaut), موافقت muwaufikut, تحالف tuhaulif, توافق tuwaufik. (*a scheme, plan*) غرض ghuruz, نيت né-ut, قصد kusd, سوي soo-é. v. *design, contrivance, intrigue.*—(*stratagem*) حيله heeleh, حيله بازي heeleh bauzé, فن funn, ال aul, رنك runk. *A plot* or *piece of ground* پارچه زمين paurcheha zumeen, قطعت ارض kutaata arz, حولي hawlé, حيز hei-uz, عرصه ar-seh, ساحت sauhut, صحن suhun. *A plot* or *bed in a garden* چمن chumin, رفرف rufruf. *The ground-plot of a building* ساحت الدار sauhutu'd'-daur, رسم بني rusma buné, بنا رسهي buna rus-mé, طوار tawaur.

To plot (*conspire*) معاهده كردن maahudeh kirdun, اتفاق ساختن ittifauk saukhtun, هوثاق بودن humwusauk boodun, توافق كردن tuwaufik kirdun. (*to machinate*) حيله بستن heeleh bustun, غرض بافتن ghuruz bauftun, فن ساختن funn saukhtun, ال كردن aul kirdun. v. *to contrive, plan, scheme.*—*To plot destruction* قصد دمار كردن kusd dumaur kirdun.

A plotter مرد تشاور murda tushawwur, اهل معاهده ahla ma-ahudeh, صاحب اتفاق sahib ittifauk, موافقت سازنده muwaufikut sauzindeh, اهل هوثاق ahla humwusauk, قرين kureen, رفيق rufé-uk, مرد هوثاق murda humwusauk, v. *conspirator.*—(*a contriver of mischief*) فتنه انگيز fitneh angeez, طغيان افروز tughé-aun afrooz, حيله باز heeleh bauz, غرض باف ghuruz bauf, فن سازنده fun sauzindeh, ال باب aul é-aub. v. *contriver.*

A plover, v. *lapwing.*

A PLOUGH غبازه ghubauzeh, غباره ghubaureh, سولي foolé, فدان fudaun, شيار shé-aur. *The plough handle* مقوم mukoom. *Plough harness* براز burauz.

To plough زرعات كردن ziraat kirdun, شخم زدن shukhum zudun, زمين شخم زدن zumeena shukhum zudun, زمين كندن zumeen kundun, زمين شكافتن zumeen shagauftun, بسار دادن busaur dadun, بساردن busaurdun, كاويدن kawedun, كشتن kishtun, كاشتن kaushtun, زمين تيمار كردن zumeena teemaur kirdun, شياريدن shé-aurédun, شيار كردن shé-aur kirdun, وارادن waraundun, فلاحت كردن fulauhut kirdun, حرث ساختن hurs saukhtun. v. *to cultivate, till.*

A ploughman, ploughboy, plougher زارع zaura, حراث huraus, اريس arees, برزگر buzurgur, انكشپه angushpeh, فلاح fulauh, يازي é-auzé, روستايي roostaï-é, دهقان dihkaun. v. *rustick, peasant, countryman.*

Ploughed كشته kishteh, كاشته kaushteh, شخم زده shukhum zuddeh, بسارده busaurdeh, بسار داده busaur dadeh, زرعات شده ziraat shoodeh, شياريده shé-aurédeh, كاويده kawédeh, كلهون gilhoon. *Ploughed land* شدكار shudkaur, زراعت ziraat, زمين كشته zumeen kishteh, ارض كاويده arz kawédeh.

Ploughing زرعات كنان zuraat koonaun, شخم زن shukhum zun, شيار كنان shé-aur koonaun. *The second ploughing* تركز turkuz. *A ploughing ox* فداد fudaud. *Ploughing oxen* جفت chuft, جفت بقر jufta bukur, ايبيق ibmeek, غبازه ghubauzeh, فدان fudaun, فدادون fudaudoon. *The plough-team to which they are fastened* هش hush.

A ploughshare سكت sikkut, سنت sunnut, غبازه ghubauzeh, ميكعت meekaat, كليد kuleed, كلد kulud, رنجين runjeen, باسنه bausineh, سپار supaur, اتميد itmeed, ايبيق ibmeek. *The wooden socket of the ploughshare* ويج weej. *The plough-tail* or *handle* نيام né-aum.

To PLUCK فركردن furkirdun, فركندن furkundun, واكردن wakirdun, نخس ساختن nukhis saukhtun. *To pluck up by the roots* برخيدن

purkhédun. *To pluck or gather* چیدن cheedun, چین کردن cheen kirdun, مخیدن mukhédun, برخیدن burkhédun, خیدن kheedun. v. *to pull, eradicate.—To pluck a rose* گل چیدن gul chédun. *To pluck flowers* شکوفه چین کردن shukoofeh cheen kirdun. *To pluck feathers, wool, &c.* پرداختن purdaukhtun, پر و بال نتف زدن purr ou baul nutif zudun, پر برخیدن purr burkhédun, پشم واکردن pushum wakirdun. *To pluck up courage* دلاور گردیدن dilavur gurdédun, دلیر شدن dilare shoodun, بال و پروا واراندن bauk ou purwa waraundun. *To pluck hairs from the face with tweezers* تنمص کردن tunummus kirdun, با منتاخ موی از روی واکردن ba muntaukh mooï uz rooï wakirdun. *Tweezers for plucking out hairs* منتاخ muntaukh, اهنج ahunj. v. *tweezers.*

A plucker چیننده cheendeh, واکننده wa koonindeh, چین سازنده cheen sauzindeh.

A PLUG سداد sudaud, صمام sumaum, صم summ, دسام dusaum. v. *stopple, cork.—To plug* سداد در کردن sudaud dur kirdun, صمام زدن sumaum zudun, با دسام سد کردن ba dusaum sudd kirdun.

A PLUM الو aloo, الوچه aloocheh. v. *damascene.*

PLUMAGE صیعا suma (pl. صیعان sumaan) پر و بال purr ou baul, زلف zulf, کرتک kurtuk, قشع kusha, خمل khuml, خمالت khumaulut, خمیلت khumeelut, زف ziff. v. *feather, plume.*

To PLUMB بلد انداز نمودن bilud andauz numoodun.—*Plumb*, v. *plummet: also perpendicular.*

A PLUMBER اسرب گداز usrub gudauz.

Plumbery (*manufactures of lead*) کارها اسرب kaurha usrub, سرب دستکاری surub dostkauré.

PLUMCAKE خرمن khurmun.

A PLUME (*feather worne as an ornament*) سرقوج surkooj, کنکره kunkureh, تل tull. v. *plumage, feather.—To plume* (*adorn with plumes*) با سرقوج اراستن ba surkooj araustun, با کنکره زینت نمودن ba kunkureh zeenut numoodun. v. also *to pluck, peel, strip.—Plumigerous* v. *feathered.*

A PLUMMET ترازوی بنا turazoo-é buna, هنجاره hunjaureh, هنجار hunjaur, هنجا hunja, بخیه bukhé-yeh, بلد bilud, تر turr.

PLUMP سمین sumeen, سامن saumin, مسمن musmin, کوشتدار kooshtdar, کوشتین kooshteen, نا لاغر na laughir, تر turr, کازان kauzaun, جسیم juseem, عکوک akook, برسام bursaum. v. *fat, corpulent.—Plump-faced* (*and handsome*) کلثمت kulsumut, کلثوم kulsoom.—*A plump boy* دپنک dupunk, تپنک tupunk, فرهد furhud. *A plump girl* کهدل kuhdul, ربیل rubé-ul. v. خدلجة.

To plump (*make fat*) پروره کردن purwureh kirdun, تسمین ساختن tusmeen saukhtun. (*to fall like a stone into the water*) سنگ اسا در اب افتادن sunk asa dur aub uftaudun.

Plumpness سمن sumin, کوشتداری kooshtdaré, ربیلت rubeelut, بدن budin, نسء or نسا nisa, جسامت jusaumut, v. *corpulence.*

Plumy, plumous, v. *feathered.*

PLUNDER یغما yaghma, سلب sulub, غنیمت ghunémut (pl. غنایم ghuna-ém), مغنم mughnim, غارت ghaurut, تالان talaun, نفل nufl, نفلت nuflut (pl. انفال anfaul, نفال nufaul), تاراج taurauj, نهیب nuheeb, نهب nuhb, نهبت nuhbut (pl. نهاب nuhaub), نفارت nufaurut, خباست khubausut, بکیلت bukeelut. v. *spoil.—Any plunder which cannot be divided* (*as a horse, &c.*) فضول fuzool. *An inroad to carry off plunder* ترکتاز turktauz.

To plunder خسارت و غارت ساختن khusaurut ou ghaurut saukhtun, غارت کردن ghaurut kirdun, تالان گرفتن taulaun gooriftun, یغما کردن yaghma kirdun, تاراج و یغما ساختن taurauj ou yaghma saukhtun, سلب گرفتن sulub gooriftun, زفتن zuftun, استلاب کردن istilaub kirdun, غنیمت بردن ghuneemut burdun, حرب ساختن harb saukhtun, منسلب نمودن munsulib numoodun, سالب شدن saulib shoodun, دزدي کردن duzdé kirdun. v. *to rob, depredate.*

Plundered مسلوب musloob, منسلب munsulub محروب muhroob, دزدیده duzdédeh.

A plunderer یغمایی yaghmaï-é, ترک turk, سالب saulib, نهاب nuhhaub, غنیمت بردار ghuneemut burdar, دزد duzd. v. *robber, depredator.*

Plundering یغما گیر yaghma geer, تالان بردار taulaun burdar, خسارت و غارت ساز khusaurut ou ghaurut sauz, تاراج واکنان tarauj wakoonaun.

TO PLUNGE (*any thing into water*) زیر اب نهادن zeer aub nihaudun, در اب فرو زدن dur aub furoo zudun, تغریق کردن tughreek kirdun, غرق زدن ghurk zudun, غوط کردن ghoot kirdun, غطس ساختن ghutis saukhtun. (*to plunge one's self into water*) غرق کردن ghurk kirdun, ناغوش نمودن naghoosh numoodun, در اب فرو امدن dur aub furood aumudun, بدریا فرو رفتن beduré-a furoo ruftun, غوط خوردن ghoot khorédun, خودرا در اب انداختن khoodra dur aub andaukhtun, نفسه في نهر رمي کردن nufsuhu fi nihr rumé kirdun, غوص ساختن ghawis saukhtun, غیاص زدن ghé-aus zudun. v. *to dive, sink.—To plunge headlong into any business* تودر کردن tuwuddir kirdun, تریع ساختن turé-a saukhtun.

منقحم نمودن munkuhim numoodun, تدهكم كردن tuduhkim kirdun. v. *to precipitate.*—(*to plunge one's self into danger* or *distress*) خودرا در خطر و اضطراب انداختن khudra dur khutr ou iztiraub andaukhtun, خودرا مضطرب و ازار ساختن khoodra muzturub ou azaur saukhtun, مخاوضت كردن mukhawuzut kirdun, تخويض ساختن tukhweez saukhtun. (*to plunge any one into difficulties*) با بلاي ناكه رنجانيدن ba bula-é nugah runjanédun, كسي را ناكهانه اضطراب ساختن kussera naguhauneh iztiraub saukhtun, ناكه زوشيدن و پريشان كردن naguh zooshédun ou purrashaun kirdun, تودير ساختن tudweer saukhtun. *To plunge into difficulty* or *danger without design* فركندن furkundun, فركنديدن furkundédun. *To plunge* or *force in suddenly* تيزكار دركردن tazekaur durkirdun, ناكاه درنشاندن nagauh durnishaundun. *To plunge one's horse into a river* اسب منقحم كردن asba munkuhim kirdun, فرس تخويض ساختن farsa tukhweez sauhtun.

A plunge غوط ghoot, غوص ghawis, غطس ghutis, تغريق tughreek, ناغوش naghoosh.

Plunged زير اب نهاده zeer aub nihaudeh, غرق زده ghurk zuddeh, غوط خورده ghoot khoredeh, غوص ساخته ghawis saukhteh.

A plunger غايص gha-és, غواص ghuwwaus, قماس kumaus, غرق كننده ghurk koonindeh.

Plunging در اب فرو روان dur aub furoo rouvaun, غرق كنان ghurk koonaun, غوط خور ghoot khore, غياص ساز ghé-aus sauz.

PLURAL جمع juma, جمع كثير jumaa kuseer. *Plurality* تعدد ta-addud, كثرت kusurut, علم azum. v. *majority.*—*Plurally* جمعا jumaa.

To PLY (*keep one busy*) مصلحت دادن musluhut dadun, كارانيدن kauranédun, كار و بار دادن kaur ou baur dadun, عمل كردانيدن aml kirdanédun. (*to practise diligently*) با اهتمام كار كذاركردن ba ihtimaum kaur guzaur kirdun, با جد و جهد كار ساختن ba jidd ou jihud kaur saukhtun. v. *to employ*; also *to labour.*—(*to solicit importunately*) ابرام و ازار دادن azaur dadun, الحاح ساختن ibraum ou ilhauh saukhtun. (*to offer service*) خدمت نمودن khydmut numoodun. (*to bend*) پيچيدن peechédun, كج ساختن kuj saukhtun, مايل كردن ma-él kirdun.

A PLY تا ta, تو too, توب toob, چين cheen, توه tooh, ته tuh, توي tooï. v. *fold, plait.*—(*bent, bias*) مايلي ma-élé, ميل meil, ميلان meilaun, مهال mumaul. v. *form, turn, cast.*

PNEUMATICAL (*relative to wind*) باد منسوب baud munsoob, هوا متعلق hawa mutaalluk.—(*moved by wind*) از باد محرك uz baud muhrook, از روزكار جنبيده uz roozigaur jumbédeh.—(*consisting of wind* or *spirit*) ريح و روح شو reeh ou rooh shoo, زو ريحت zu reehut.

Pneumaticks, pneumatology علم هوا ylma hawa, علم روح ylma rooh.

To POACH (*boil*) پختن pukhtun. *To poach eggs* كوازه كردن guwauzeh kirdun, كواره ساختن guwaureh saukhtun. *To poach* (*steal game*) نخچير التماع كردن nukhcheer iltimaa kirdun, حشرت ديصان ساختن hushrut deisaun saukhtun.—*A poacher* (*stealer of game*) نخچير دزد nukcheera duzd.

A POCK ابله abileh, v. *small pox.*

A POCKET كيسه keiseh (pl. اكياس aké-aus), انبان ambaun, جيب jeeb, دجوب dujoob, صرت surrut (pl. صرر surur), تامور taumoor, وعا waa (pl. اوعيت awé-ut, ظرف zurf).—*To pocket* در كيسه نهادن dur keiseh nihaudun. *To pocket up* (*to do* or *take any thing clandestinely*) بپنهاني كردن bepinhauné kirdun, در پنهاني كرفتن dur pinhauné gooriftun.—*A pocket* or *memorandum book* ذكره نامه zikreh nameh, كتاب ياد اور kitaub é-aud awur.—*A pocket glass* ايينه صغار aï-éneh sughaur.

POCKHOLE ابله abileh.—*Pockiness* ابله داري abileh dauré.—*Pocky* زو ابله zu abileh.

A POD قراط kirraut, پوست post, قشر kushr. v. *husk.*

A POEM قصيده kasśedeh, قصيد kasśeed, شعر shaar, چامه chaumeh, چغامه chughaumeh, غزل ghazel. v. *ode.*—*Poems* قصايد kussa-éd, قصيد kusseed, اشيعار ashé-aur, ابيات abe-aut.

POESY, *poetry* شعر shaar, علم شعر ylma shaar, عروض arooz, علم عروض ylma arooz, شاعر sha-ér, چغامه chughaumeh, چامه chaumeh, سحر suhr, سحر حلال suhra hulaul, سرواد surwaud, سرواز surwauz, سرباز surbauz, مشاعره musha-areh. *A poesy on a ring* نقش خاتم nuksha khautim.

A POET شاعر sha-ér, سازكار sauzkaur, خنذيذ khunzeez, ساحر sauhir. *A perfect poet, a poet laureate* حافظ haufiz, صاحب ديوان sahib deewaun, ديواني deewauné. v. Vol. I. p. 881.—*Poets* شعرا shaara, سازكاران sauzkauraun.

A poetess زني شاعر zunné sha-ér.

Poetick, poetical شعري shaaré. *A poetical work* ديوان deewaun.—*Poetick licence* سحر حلال suhra hulaul.—*Poetically* بر وجه شعري bur wujha shaaré, از سحر حلال uz shuhra hulaul.

To poetize شعر ساختن shaar saukhtun, عروض نوشتن arooz nuwishtun.

POIGNANCY (*sharpness*) زشتي zusté, حذ

hudd, ترشي turshé, گزي guzé. v. *pungency*.—(*severity*) درشتي durushté, حد hudd, شدت shuddut, تندي tundé, خشنت khushunut, سختي sukhté. v. *asperity*.

Poignant تيز taze, زوش zoosh, زست zust, ترش tursh, گز guz, مضر muzr. v. *pungent*.—(*severe*) شديد shudeed, درشت durusht, تند tund, ذو حد zu hudd, ذو عنف zu unf.

A POINT سر sur, نوك nook, باب baub, محط muhutt, نقطه nukteh, نكته nukteh, نقطت nuktut, شبات shubaat, دم dum, وكته wukteh. *A point of time* يك دم eek dum, ان aun, طرفة العين turfutu'l'aïn, لحظه luhzeh, لحظي luhzé. v. *moment*.—*A point* or *head-land* راس جبل raasa jebel, بيني كوه beené kooh. v. *promontory*.—*The point* (*chief circumstance of the subject in hand*) نفس الامر nufsu'l'amr, مدعي or مدعا mudaa, اصل asl. *A nice point* نكته nukteh. *A material point* مهم مصلحت muhimm musluhut, امر مهم amr muhimm, نبل nubul. v. under *importance*.—*The point of a sword* سر سيف sura seif, نوك تيغ nooka teegh. *The point of a spear* پيكان peikaun. *The point of a hair* سر موي sura moo-é. *The equinoctial point* نقطه اعتدال nukteha é-atidaul. *A point*, *aim*, or *mark* غرض ghuruz, نشان nishaun, نشانگاه nishaungah. *The point of a pen* نوك قلم nooka kalam, نوك خامه nooka khaumeh. *An orthographical point* نقطه nukteh. *A full point* محط muhutt. *From point to point* نقطه بنقطه nukteh benukteh.—*Pointblank* راست به نشان در خط مستقيم raust beh nishaun dur khutta mustukeem. *To the point* عينا aïnan, بعين bi-aïn, بعينة bi-aïnatan. v. *exactly*.

To point (*sharpen*) تيز كردن taze kirdun, حد دادن hudd dadun. تحديد كردن tuhdeed kirdun, طرور ساختن turoor saukhtun. *To point* or *point out* نمودن numoodun, نمايان كردن numa-é-aun kirdun, اظهار ساختن izhaur saukhtun, دلالت كردن dulaulut kirdun. v. *to show*, *indicate*.—*To point with the finger* با انگشت دلالت كردن ba angusht dulaulut kirdun, شكز ساختن shukiz saukhtun, سبع نمودن suba numoodun. *To point out the way* رهنمودن ruhnumoodun, رهنما بودن ruhnuma boodun, راه دلالت كردن rah dulaulut kirdun. *To point the eye* چشم زدن chushum zudun, چشم داشتن chushum daushtun, نظر كردن nuzr kirdun. *To point orthographically* تنقيط ساختن tunkeet saukhtun, نقط كردن nukit kirdun, نقطه زدن nukteh zudun. *To make a full point* محط كردن muhutt kirdun.

Pointed تيز taze, حاد haud, سنين suneen, زوش zoosh, ذو نوك zu nook. v. *sharp*.—(*epigrammatical*) ذو نكته zu nukteh, نكته امير nukteh ameez, نكته پيوند nukteh pivund, ذو ظريفت zu zureefut.—(*exact*) ذو دقت zu dikkut, پركار purkaur, بهنجار behunjaur.

Pointedly (*exactly*) با دقت ba dikkut, بر وجه پركار bur wujha purkaur, بهنجارانه behunjarauneh, عينا aïnan, بعين bi-aïn, بعينة bi-aïnutan.—(*epigrammatically*) با نكته ba nukteh, با ظريفت ba zureefut, بطور نكته امير betoora nukteh ameez.

A pointer (*index*) نما numa, نمون numoon, دلالت dulaulut.—*A pointer dog* سگ نمون suga numoon, معلمت mu-allumut.

Pointless نا تيز na taze, بي نوك bé nook, بي سر bé sur, غير نقطه ghire-a nukteh, بلا نكته bila nukteh.

POISON زهر zuhr, سم summ (plur. سمام sumaum), شرنك shurunk, شكيمه shukeemeh, قشب kushub, هرش hursh, مهل muhl, كبست kubust, كبستو kubusteo, كبسته kubusteh, عنقزت ankuzut, ارون aroon (plur. ارن urun), جحال juhaul. *Poison causing instant death* زهر هلاهل zuhra hulauhul, زهر قاتل zuhra kautil, زفاف zufauf, زفوف zufoof, زعاف zu-auf (plur. زعف zu-uf). *To drink poison* زهر اشاميدن zuhr ashamédun, سم اشام بودن summ ashaum boodun, قشب اوباشتن kushub awbaushtun. *The expeller of poison* (*the bezoar stone*) باد زهر bad zuhr, پاد زهر pad zuhr.

To poison زهر آلودن zuhr aloodun, زهر دادن zuhr dadun, سم بخشيدن summ bukhshédun, زهر دار ساختن zuhr dar saukhtun, زهرناك نمودن zuhrnauk numoodun. v. also *to corrupt*, *taint*.—*To poison a dog* درزن دادن durzun dadun.

Poisoned زهردار zuhrdar, زهرناك zuhrnauk, زهرور zuhrwur, زهر الود zuhr alood, زهر اشام zuhr ashaum, مسموم musmoom, مذعوف mu-zaoof. *A poisoned dagger* خنجر زهردار khunjur zuhrdar. *Poisoned water* زهراب zuhraub, زهرابه zuhraubeh. *The poisoned cup of death* زهراب اجل zuhraubeha ajl.

Poison-tree (*a plant*) زهر زمين zuhra zumeen, ازاد درخت azaud durukht.

A poisoner زهر بخش zuhr bukhsh, سم ده summ duh, زهر اشام سازنده zuhr ashaum fauzindeh. v. also *a corrupter*.

Poisonous زهر اشام zuhr ashaum, زهردار zuhrdar, زهرناك zuhrnauk, ذو قشب zu kushub, زهر الود zuhr alood, زهرور zuhr wur, سام saam, سمان summaun, مسموم sumoom, سامت sammut.

Poisonously بر وجه زهرناک bur wujha zuhrnauk, زهرداراته zuhrdarauneh, ساما samman, بطورسمان betoora sumaun, با زهر ba zuhr, از سم uz summ. — *Poisonousness* زهرداري zuhrdaré, زهرناکي zuhrnauké, ماهيت سم mahé-uta summ.

A POITREL (*armour for the breast of a horse*) وربند wurbund, بربند burbund, برکستانه burkustauneh, برکستوان burkustuwaun, شقه بند shukeh bund, تجفاف tujfauf.

POISE (*equilibrium*) ترازو turauzoo, معادلت ma-adulut, موازنت muwauzinut, بزو buzoo, دنک dunk, وزن wuzn. v. *weight*.

To poise وزن کردن wuzn kirdun, سنجيدن sunjédun, ميزاندن meezaundun, اهيختن aheekhtun, سختن sukhtun, کيل کردن keil kirdun, ترطيل ساختن turteel saukhtun. v. *to weigh*. —(*to hold or place in equilibrium*) در ترازو داشتن dur turauzoo daushtun, معادلت نمودن ma-adulut numoodun, موازنت کرفتن muwauzinut gooriftun.—*Poised* سنجيده sunjédeh, ميزانده meezaundeh, موزون mouzoon, سخته sukhteh.

To POKE (*feel about with a stick*) با عصا جست و جو کردن ba asa just ou joo kirdun. *To poke with the finger* با انکشت کراييستن ba angusht guraï-éstun, برمجيدن burmujédun. v. also *to grope*; *thrust*.—*A poke*, v. *pocket*, *bag*: *thrust*.

A POKER اتشکاو autashkaw, مسعار misaar.

POLAR قطب منسوب kutub munsoob, النجم پيوند ennujum pivund, قريب القطب الشمالي kureebu'l'kutubu'sh'shumaulé. *The polar star* النجم ennujum, قطب kutub, قطب شمالي kutuba shumaulé, جدي judé.

Pole (*extremity of the axis of the earth*) قطب kutub. *The north or arctick pole* قطب شمالي kutuba shumaulé, النجم ennujum. *The south or antarctick pole* قطب جنوبي kutuba junoobé. *A pole* (*long stick*) عصا دراز asa dirauz, باردان baurdaun. *A tent-pole* عماد ymaud, وتيره wuteereh, مسماک mismauk, سقب sukub (pl. اسقب askub). *A long pole* (*for measuring*) سمرقند samarcand, بازو bauzoo, معصال masaul. *A pole for pulling down branches of trees, &c.* معصال masaul.

A POLE-AXE ششپر sheshpur. v. *battle-axe*.

POLICE بندوبست ملت bundubusta millut, ضبط و ربط شهر zubt ou rubta shahur.

Policy (*art of government*) علم حکم ylma hookum. v. *politicks*. — (*art*, *stratagem*, *prudence*) هنر hunr, فن funn, زيرکي zeerugé, کياست keeausut, ال aul, حيله heeleh.

To POLISH (*smooth*, *make bright*) پرداختن purdaukhtun, پرداخت کردن purdaukht kirdun, پرداخته نمودن purdaukhteh numoodun, پرداز ساختن purdauz saukhtun, زدودن zudoodun, جلا دادن jila dadun, مهره زدن muhreh zudun, ساييدن saï-édun, افروختن afrookhtun, افروز کردن afrooz kirdun, ازدودن azdoodun, رنديدن rundédun, صقل کردن sukl kirdun, شوف ساختن shawf saukhtun, تشويف نمودن tushweef numoodun, پالودن pauloodun, تجيله کردن tujeeleh kirdun, صقال نمودن sukaul numoodun, دوس کردن daws kirdun.—(*to make elegant of manners*) ادب و ازرم کردن adub ou azrum kirdun, ظرف ساختن zurf saukhtun, ظرافت دادن zuraufut dadun, نازک ساختن nauzik saukhtun, نزاکت دادن nuzaukut dadun, ملاطف کردن mulautif kirdun, پردازي نمودن purdauzé numoodun, لطيف ساختن luteef saukhtun, لطف دادن lutf dadun, خوشنما ساختن khooshnuma saukhtun, شيرين کاري نمودن sheereen kauré numoodun, خوش خوي کردن khoosh khooï kirdun. v. also *to be polished*: *become polite*.

Polish (*gloss*, *brightness*) پرداز purdauz, پرداخت purdaukht, جلا jila, جلوه jilweh, مهره muhreh, صيقل seekul, افروز afrooz, شوف shawf, تشويف tushweef, دوس daws, تجيله tujeeleh. —(*elegance of manners*) ظرافت zuraufut, ادب adub, ادب و ازرم adub ou azrum, نزاکت nuzaukut, لطافت lutaufut, شيرين کاري sheereen kauré.

Polishable ممکن پرداز mumkina purdauz, قابل پرداخت kaubila purdaukht.

Polished پرداخته purdaukhteh, زدوده zudoodeh, رنديده rundédeh, جلا داده jila dadeh, افروخته afrookhteh, جالي jaulé, مجلي mujullé, صقيل sukeel, مصقول muskool, مصيقل museikul, مجلو mujulloo, الدوس adaws. v. *polite*. —*To be polished* پرداخته شدن purdaukhteh shoodun, جلا يافتن jila é-aftun, افروخته بودن afrookhteh boodun, زدوده کشتن zudoodeh gushtun.

A polisher افروزنده afroozindeh, افروز afrooz, فروز furooz, مهره زن muhreh zun, صقال sukkaul, صيقل seikul, صقل کر sukl gur, جلا سازنده jila sauzindeh, پرداز purdauz, هالکي hauluké, ساي sa-é. *A polisher of gems* نکين ساي nigeen sa-é, حکاک hukauk. *A polisher of arms* سلاح شور sillauh shoor, تيغ افروز teegh afrooz, صقال sukkaul, صيقل seekul (plur. صقلت suklut). v. *armorer*.—(*a polishing instrument*) صقال sukkaul, الت پرداز aluta purdauz.

POLITE ذو ادب و ارکان zu adub ou arkaun, شيرين کار sheereen kaur, ظريف zureef, لطيف luteef, لطيفت luteefut, ملاطف mulautif, نازک nauzik, نازنده nauzindeh, ناز nauz, پرداخته

purdaukhteh, پاکمال paukmaul, خوش khoosh. v. *elegant.*—*To be or become polite* طریف شدن zureef shoodun, نازنده بودن nauzindeh boodun, لطیف گردیدن luteef gurdédun, ادب و ازرم یافتن adub ou azrum é-aftun.

Politely با ادب و ارکان ba adub ou arkaun, با ظریفانه zureefauneh, با لطافت ba lutaufut, با شیرینکاري ba sheereenkauré, با ازرم ba azrum.

Politeness ادب و ارکان adub ou arkaun, ازرم or azrum, ظرافت zuraufut, نزاکت nuzaukut, لطافت lutaufut, لطف lutf, شیرینکاري sheereen-kauré. v. *elegance.*

POLITICAL (*relating to* or *versed in the administration of publick affairs*) مدبر دان mudubbir daun, تدبیر متعلق tudbeer muta-allik, واقف امور waukufa umoora dowlut, امور عموم منسوب دولت umoora amoom munsoob.—(*cunning, skilful*) امور دیده umoor deedeh, سعتري saaturé, سعتر saatur, زیرک zeeruk, هنرمند hunrmund, شناس shinaus, دان daun, زو فن zu funn, اهل عقل ahla akl.

Politically بروجه مدبر شناس bur wujha mudubbir shinaus, زیرکانه zeerukauneh, با عقل ba akl, با فن ba funn, سعترانه saaturauneh.

A politician (*one versed in the arts of government*) صاحب تدبیر sahib tudbeer, راي صاحبي ra-é sahibé, واقف امور دولت waukufa umoora dowlut, مدبر امور جمهور mudubbira umoora jumhoor, ضبط دلیل zubt duleek.—(*an artful man*) حیله باز heeleh bauz, زو فن zu funn, اهل زریکت ahla zureekut.

Politicks (*science of government*) علم مدبر ylma mudubbir, وقوف احوال دنیا wukoofa ahwaula duné-a, تجربت کاران روزکار tujributa kaurauna roozigaur, اهلیت حسن تدبیر ahlé-uta husna tudbeer.—(*publick affairs*) امور دولت umoora dowlut, کاران مملکت kaurauna mumlukut, امور عموم umoora amoom, احوال دنیا ahwaula duné-a.

POLITURE مهره muhreh. v. *polish.*

POLITY (*form of government*) نظام ملک nizaum mulk, بندوبست سلطنت bundubusta sultanut, وجه داوري و حکومت wujha davuré ou hukoomut, دستور العمل مملکت dustooru'l'amla mumlukut, طور تدبیر toora tudbeer, حراست ملک و ملت hurausuta mulk ou millut. v. *government.*

A POLL سر sur, راس raus, کله kulleh. v. *head.*—*A poll book* ملت دفتري millut dufturé, سر دفتري sur dufturé, دفتر قوم duftoora koom. *A poll-tax* سر خراجي sur khuraujé, جزایت juzé-ut.

To poll (*enter in a register*) در دفتر قید کردن dur duftura keid kirdun. v. *to register.*—(*to lop*) خطاب ساختن hytaub saukhtun, پیراستن pee-raustun. v. also *to shear, shave, mow, crop*; *plunder.*

A pollard (*tree loped*) درخت پیراسته durukht peerausteh, شجر مشذب shujra mushzub.

Polled (*lopped*) پیراسته peerausteh, خطاب ساخته hytaub saukhteh, مقطوع muktuwa, مشذب mushzub.—*Pollen*, v. *flower, bran, powder.*—*A poller*, v. *voter*; *plunderer, robber.*

To POLLUTE الودن aloodun, الایيدن alaï-édun, الوده کردن aloodeh kirdun, پلیدن pu-lédun, پلید ساختن puleed saukhtun, مردار کردن murdaur kirdun, ملوث نمودن mulawwus nu-moodun, تنجیس کردن tunjees kirdun. v. *to defile, corrupt, taint.*

Polluted الوده aloodeh, پلید puleed, ملوث mulawwus, مردار murdaur, شوخ shookh, نا پاک na pauk, ریمناک reemnauk, شوخناک shookh-nauk, شوخ گین shook geen, جنب junub, محدث muhdus, خسوک khusook, دسم dusum, پلشت pulusht. v. *nasty, filthy.*—*To be polluted* الایيدن alaï-édun, الوده شدن aloodeh shoodun, مرداري یافتن murdauré é-aftun.—*Polluted water* منجلاب minjilaub, اب الوده aub aloodeh. *A polluted person* اهل مرداري ahla murdauré, وجود خطا الود wujood khuta alood, ریکن reekun, پلیدي puleedé, صاحب sahib, پلید puleez. *Polluted with crimes* مجاز الود mujauz alood.—*A polluter* الایش کر ala-ésh gur, اهل مرداري ahla murdauré, الا ala, مردار کننده murdaur koonindeh.

Pollution, pollutedness الایش ala-ésh, الودگي aloodugé, پلیدي puleedé, اهار ahraur, تلوث tulawwus, لوث laws, الا ala, شوخي shookhé, جنایت junaubut, نا پاکي na pauké. *Pollution, polluting* الایش ساز ala-ésh sauz, مردارکنا murdaur koona, پلیدي افشان puleedé effhaun, تلوث نما tulawwus numa.

A POLTROON صاحب بد دلي sahib bud dilé, اهل نا مردي ahla na murdé, رجل بي دل rujla bé dil, زو اشتردل zu ushturdil, مرده پر باک murda pur bauk. v. *coward, scoundrel.*

POLYEDROUS (*having many sides*) زو بسیار جانب zu bissé-aura jaunib.

A POLYGAMIST نکاح nukkauh, نکاحت nukkauhut, نکح nukh, نکحت nuk-hut.

Polygamy نکاح nikauh (pl. انکحت ankuhut).

POLYGLOT (*having many languages*) بسیار زبان bissé-aur zubaun, زو زبان بسیار zu zubauna bissé-aur, کثرت اللسان kusrutu'l'lissaun.

A POLYGON (*a building consisting of many sides and angles*) بنا بسیار جانب و کنار دار buna bissé-aura jaunib ou kunaur daur.

Polygonal بسيار جانب و كنار bissé-aur jaunib ou kunaur, كثرت الاجناب kufrutu'l'ajnaub.

POLYPODY (*plant*) اضراس الكلب izrausu'l'-kulb, بسفائج busfautuj.

POMATUM روغن خوش بوي rooghuna khoosh booï.

POMECITRON ليمون lémon. v. *citron.*

A POMEGRANATE نار naur, انار anaur, رمان rummaun, رمانت rummaunut, رمانيت rummauné-ut, ملسي mulusé. *A wild pomegranate* مظ muzz. *The flower of the pomegranate* نارخو naurkhoo, نارخوي naurkhooï. *The grains, the juice,* also *a syrup of pomegranates*ناردان naurdaun, ناردنك naurdunk. *Victuals dressed with pomegranate juice* or *seeds* ناربا naurba, ناردنك naurdunk, رمانيت rummauné-ut. *The pomegranate tree* نار درختي naur durukhté. *Belonging to the pomegranate* رماني rummauné. *A breast like a pomegranate* ناربستان naurbistan.

A POMMEL (*of a sword*) دسته سيني dosteha seif, قبضت تيغ kubzuta teegh, قبيعت kubé-at, قبضت شمشير kubzuta shemsheer.—*A silver pommel* زلفجانه zulfjauneh, دسته سيم dosteha seem. *The pommel of a saddle* پيشكوهه peishkooheh, كوده koodeh.

To pommel ضرب كردن zurb kirdun, كوفتن kooftun, مشت زدن musht zudun. v. *to beat.*

POMP, *pompousness* احتشام ihtishaum, اثات ataut, عظمت azumut, شوكت shawkut, فر furr, كر kurr, كر و فر kurr ou furr, طنطنت tuntunut. v. *magnificence, splendor, cavalcade.*

POMPION پاشيده pausheedeh. v. *pumkin.*

POMPOUS ذو احتشام zu ihtishaum, شوكت مقرون shawkut mukroon, عظيم azeem, بزرگوار buzurguwaur, بزرگانه buzurgauneh, ذو كر و فر zu kurr ou furr. v. *magnificent, splendid, grand.*—*Pompous in speech* رنك اور runk awur.

Pompously با احتشام ba ihtishaum, با اثات ba ataut, عظيمانه azeemauneh, بر وجه بزرگانه bur wujha buzurgauneh, با شوكت ba shawkut.—*To walk* or *strut pompously* موزون خرام رفتن mouzoona khyraum ruftun, خرامان كردن khyramaun kirdun, تغطرف نمودن tughutruf numoodun, خرامانيدن khyramanédun.

A POND ابكير aubgeer, ابدان aubdaun, ابكند aubkund, ابكنده aubkundeh, استادانگاه ustadaungaha aub, دريچه duré-aucheh, غديره ghudeereh (plur. غدر ghudur, غدران ghuduraun, اغدرت aghdurut), اخور akhoot, حوض hawz, رزن ruzn, رزنت ruznut, زلفت zulufut, استخر istakhar, تلاب tulaub, ثغب sughub, خبت khubbut, ماجل maajul, وركاه wurgah, موجل moojul, مستنقع الما mustinka-u'l'maa, ضهوت zuhoot, نقبيت kuzé-ut, يكك eekuk, صهارج suhaurij (pl. صهاريج suhaureej), صهري suhré, صهرنج suhrunj, صهريج suhreej, ركوت rukwut, ركا ruka, ركوات rukwaut, دسق dusuk, جابيت jaubé-ut (pl. جوابي juwaubé).—*A fish-pond* بركه ماهي burkeha mauhé, هريصت kureesut. *The bottom of a pond* پاياب paï-aub. *The middle of a pond* مثاب misaub, مثابت misaubut.

To PONDER پنداشتن pindaushtun, پندار ساختن pindaur saukhtun, انديشه كردن andeesheh kirdun, فكر ساختن fikr saukhtun. v. *to consider; think, muse.*—*A ponderer* انديشه كر andeesheh gur, فكر ساز fikr sauz.

PONDERATION (*weighing*) وزنت wuznut, كيل keil, سنجان sunjaun, ميزان meezaun.

Ponderous ثقيل sukeel, كران guraun, وزين wuzeen, سنكين sungeen, رزين ruzeen. v. *heavy, weighty: momentous.*—*Ponderously* ثقيلانه sukeelauneh, بر وجه كران bur wujha guraun, وزينانه wuzeenauneh.

Ponderousness, ponderosity كراني gurauné, سنكيني sungeené, ثقل sukl, ثقلت suklut.

A PONIARD خنجر khunjur, دشنه dushneh, دشنو dushnoo, دهره duhreh, حربت harbut, تشته tushteh, شل shil. *Stabbing the breast with a poniard* با خنجر سينه كذار ba khunjur seeneh guzaur. *A sharp poniard* خنجر تيز khunjura taze. *A poisoned poniard* خنجر زهردار hkunjura zuhrdar. *To poniard* با خنجر كذار كردن ba khunjur guzaur kirdun.

PONTIFF متبوع امت mutboo-a ummut, امام imaum. *The Roman pontiff* پاپا papa, ريم پاپا reem papa. *The Mohammedan pontiff* مفتي mufté, شيخ الاسلام sheikhu'l'islaum. *The Jewish pontiff* خخم khukhum.

Pontifical امام منسوب imaum munsoob, امامي imaumé.

A PONTON (*for passing rivers*) چوپ بند chop bund, معبر mibur, اسپلاتا ispalata.

A PONEY اسبچه asbcheh.

A POOL اب استاده aub ustaudeh, اجم ajim, اجمت ajimut, كنداب kundaub, خره khureh, چرا chura. v. *fen, marsh, pond.*

A POOP پوپه جهاز poopa jahauze.

POOR تنك دست tunk dost, كدا guda, احتياج ihté-auj, فقر fakr, سكين sukoon, نيازمند né-auzmund, حاجتمند haujutmund, بي نصيب bé nuseeb, مستمند mustumund, خليل khuleel, مختل mukhtill, مسكين meskeen, مفرع muf-

ruh, تهي دست tuhé dost, منهلاك munhilauk, شالهنك shaulhunk, مغلاك mughlauk, سبروت subroot, سبريت subreet, قليل البضاعت kulee-lu'l'buzaat, مقل mykill, اعقف é-akuf, مبلد mublid, ارمل armul, رموق rumook, رامق rau-muk, جهد juhd, املج amluj, تلا tul, صعلوك saalook, طملال tumlaul, خل khull, خليل khu-leel, شقي shuké, هاژ hauzsh, هاژه hauzsheh. v. *mean, contemptible; barren; lean; trifling; unhappy; spiritless.*--*A poor man* فقير fakeer, درويش derveesh, درويش تهي دست derveesha tuhé dost, قلندر kalendar, ابدال abdaul, دربدر durbedur, روان خواه rouvaun khauh, گدا guda, زبانخواه zu-baunkhauh, منلاك munlauk, مستبيت mustu-beet, شغل shufuk. v. *beggar.*—*The poor* فقرا fu-kura, اشقيا ashké-a, بنو غبرا benoo ghubra, ذوع zuwa, مساكين musaukeen. *A poor woman* فقيرت fakeerut, عقفا akfa. *A poor proud man* كنداور kundawur. *To be or become poor* فقر شدن fakr shoodun, ركوع كشتن rukuwa gush-tun, افغا بودن ifgha boodun, افتاده شدن uf-taudeh shoodun, سكون كرديدن sukoon gur-dédun, افتقار بودن iftikaur boodun, فقير شدن fakeer shoodun. *To make poor* اسكان كردن is-kaun kirdun, فقير ساختن fakeer saukhtun, افقار كردن ifkaur kirdun, تفقير ساختن tufkeer saukhtun, مبلد كردن mublud kirdun. *Poor as Job* افقر من وح afkaru min wuhh.

Poorly فقيرانه fakeerauneh, مستمندانه mus-tumundauneh, درويشانه derveeshauneh, بر وجه مسكين bur wujha meskeen, بطور تنك دست betoora tunk dost, بي دولت bé dowlut. v. also *meanly; unfortunately.*

Poorness, v. *poverty; meanness; barrenness.*

Poor-spirited بي دل bé dil. v. *cowardly.*—*Poor spiritedness* بي دلي bé dilé.

A POP (*sharp sound*) صدا تيز suda taze.

To pop (*enter with a quick and sudden motion*) با جنبش تيز و ناكاه در امدن ba jumbisha taze ou nagah dur aumudun. v. also *to shift.*

The POPE ريم پاپا reem papa.

POPINJAY طوطي tooté. v. *parrot; fop.*

The POPLAR (*tree*) جنار junaur, حور huw-wur, تاغ taugh, شاشدان shashdan, ديودال deevdaul. *The white poplar* سپيدار sipeedaur, پره purreh, پده pudeh, اسپيد aspeed, شاشدان shaushdaun, پوش poosh. *The black poplar* حور رومي huwwura roomé.

POPPY كوكنار kooknaur, هيشر heishur, منثور munsoor, خشخاش khushkhaush. *Poppy-seed* كرنج babilus, جلجان حبشي juljauna habshé, بابلس kurunj, خشخاش khushkhaush, رمان السعال rum-maunu's'saul. *The heads of poppies* رمان الخشخاش rummaunu'l'khushkhaush.

POPULACE عوام awaum, عام aumm, عامت aummut, اهالي مملكت ahaulé mumlukut, اهالي كس ahaulé kus, ملت millut, خلق khulk, جاهل خلق jauhil khulk, امت ummut, قوم koom, عوام ناس awauma naus, طايفه ta-éfeh. v. *people, commonalty, vulgar, multitude.*

Popular (*vulgar*) عام aumm, عموم amoom. v. *plebeian.*—(*suitable to the people*) لايق ملت la-éka millut, واجب العامت vajibu'l'aummut, مستوجب القوم mustoojibu'l'koom. (*esteemed by the people*) معتبر از ملت uz millut matubir. *A popular disease* وبا wuba. v. *epidemick.*

Popularity اعتبار قوم é-atibaurdauré-a koom, دوستداري جاهل خلق doostdaré-a jauhil khulk, محبت الامت mohabbutu'l'ummut.

Popularly (*having the love of people*) با اعتبار قوم ba é-tibaura koom, با دوستي و محبت ملت ba doosté ou mohabbut millut. (*vulgarly*) عموما amoo-man, على العموم ala'l'amoom.

Population معموري maamooré, ابادانى aba-dauné, ابداني abdauné. v. *populousness.*

Populous بسيار قوم دار bissé-aur koom dar, كثرت الخلق نما kusrut'l'khulk numa, معمور maamoor, ابادان abadaun, ذو ابداني zu abdauné. *A populous well cultivated country* معمور و اباداني كاه maamoor ou abadauné gah.

Populously بر وجه معمور bur wujha maamoor, بطور ابادان betoora abadaun, با ابداني ba abdauné.

Populousness بسياري قوم bissé-auré koom, كثرت الخلق kusrutu'l'khulk, معموري maamooré, اباداني abadauné, ابداني abdauné.

PORCELAIN چيني cheené, صيني seené, چيني ظروف cheené zuroof. v. *china.*

A PORCH دهليز duhleez (pl. دهاليز duhauleez) ايوان eiwaun, سازاك sauzauk. v. *portico, port, entrance.*

A PORCUPINE شبهم shebhem, سكر sukur, سنكه sungeh, سنكر sungur, تسي tusé.

A PORE (*of the body*) مسام musaum. *The pores* مسامات musaumaut, منافذ munaufuz. (*any narrow passage or spiracle*) سوراخ sooraukh, محب muhubb, منفذ munfuz. v. *hole.*

PORK كوشت خوك gooshta khook. — *A pork-eater* كوشت خوك خور ghooshta khook khore.—*A porket, porkling.* v. *pig.*

POROUS پر محبب pur muhubb, ذو سوراخ zu sooraukh, منفذ دار munfuz dar. *Porosity, porousness, poriness* منفذ داري munfuz daré.

PORPHYRY سماقي مرمر sumauké marmor.

The PORPOISE شنك ماهي shunk mauhé.

A PORT بندر bender, بندرگاه bendergah, جهازگاه jahauze gah, مينا meena, سنار sunaur, دربابند duré-abund. v. *harbour*.—(*a gate*) باب baub, در dur, دار daur, درب durb, درگاه dur gah, واسط wausit, فنك fink. *A port-hole* كنكره جهت توپ kungureh jihut tope.—*Port* (*air, mein, carriage*) وجه wujuh, سيما seema, چهره chuhreh, گونه gooneh, نظر nuzr, رخساره rukhsaureh, روي rooï, منظر munzur.

PORTABLE قابل حمولت kaubila humoolut, لايق و اسان بارگير la-ék ou asaun baurgeer.—*Portableness* قابليت حمولت kaubillé-uta humoolut.

Portage (*the hire of carriage*) كرا باركشي kiraa barkushé, اجارت و قيمت حمولت ijaurut ou keemuta humoolut.

A PORTCULLIS باب اويز baub aweez.

To PORTEND (*foreshow*) پيشبين نمودن peisheen numoodun, دلالت كردن dulaulut kirdun, دال ساختن daull saukhtun, وعيد نمودن wa-éd numoodun. v. *to prognosticate, foretel, omen*.

A portent (*bad omen*) فال بد faula bud, داكس daukus, نحوست nuhoosut, است الكلت istu'l'-kulibut. v. *omen*.

Portentous بدفال budfaul, ذو فال شر zu faula sharr, ذو علامت فنا zu alaumuta funa, هيبتوار héebutwaur, وحشي wuhshé, ذو الجلال zu'l'-julaul.

A PORTER (*to a gate*) دربان durban, بواب bowwaub, ستار suttaur. *The porter of the inner apartments* حاجب haujib (plur. حجاب hujjaub, حجبت hujjubut), پرده دار perdeh dar. *The office of porter* بوابت biwaubut, بوابي biwaubé. *The office of chief porter* حجبت hujbut, حجبه hujbeh. *The porter of paradise* رضوان ryzwaun, اردبهشت ardebehisht. v. Vol. I. p. 1567.—*A porter's lodge* دربان خانه durban khauneh. *A porter* (*carrier of burdens*) باركش barkush, باركير bargeer, باربار baré-aur, بربر burbur, باربر barbur, باربردار barburdar, دارنده darindeh, دارنده darindeh, غاشيه دار ghaushé-uh dar, حمال hummaul, حامل haumil, حمولت humoolut, پست pust. *A porter's knot or pannel on which he rests his burden* پست pust.

Porterage باركشي barkushé, اجارت باركش ijauruta barkush, عوض باركير awuza bargeer.

A PORTICO اسطوانه ustuwaunch (pl. اساطين asauteen), دهليز duhleez (pl. دهاليز dulauleez), ايوان eiwaun (pl. ايوين ei-aween), پيشطاق paishtauk, پيشك paishuk, پيشگاه paishgah, طاق tauk,

رواق riwauk, سباط subaut, طاقته taukteh, شرفه shurfeh, شهنشين shahnisheen, سازاك sauzauk, صفه sufsuh, صفحت sufsuhut.

A PORTION پاره paureh, حصه hisseh (pl. حصص hussus,) بهره buhreh, نصب nusb, نصيب nuseeb, تير teer, بخش bukhsh, بخشه bukhsheh, قسم kusum, قسمت kusmut (pl. اقسام aksaum), سهم suhm (pl. اسهم as-hum, سهمان suhmaun), بذت bizzut, بذيذت buzeezut, بدت biddut, جذب juzb, جزلت juzlut, ذنوب zunoob (plur. ذنايب zuna-éb), شصب shusub, برخ burkh, پرخ purkh, قطعت kutaat, اقسومت aksoomut, رجل rijl. v. *part, particle, lot*.—*The portion of a wife* مهر muhr, كابين kaubeen, جهاز juhauze, نحلي nuhlé. v. *dower*.—*The portion of a child* بخش پسر bukhsha pussur, نصب بچه nusb pucheh, اقتسام ميراث iktisauma meeraus.—*A portion of meat, corn, &c.* كلتت kultut.—*A small portion* برخين burkheen, شي shei. v. *a little, somewhat*.

To portion (*divide into portions*) اقتسام كردن iktisaum kirdun, حصه كردانيدن hisseh kirdanédun, تقسيم كردن tukseem kirdun. v. *to divide*.

PORTLINESS (*dignity of mein*) بزرگواري چهر و حركت buzurguwauré chuhr ou hurukut, عظمت وجه azimuta wujuh, كبر روي و جنبش kubra rooï ou jumbish, خرام khyraum, خرامان khyramaun, قدميت kudmé-ut.

Portly ذو بزرگواري چهر و حركت zu buzurguwauré chuhr ou hurukut, كبريا وجه kubré-a wujuh, خرامنده khyramindeh. v. also *bulky, swelling*.

A PORTMANTEAU جامه دان jammeh dan, حقيبت hukeebut, صوان suwaun, خورچين khorecheen.

A PORTRAIT صورت soorut (pl. صور suwur), نكار nigaur, وجه wujuh, روي rooï.—*A portrait painter* صورت بند soorut bund, نكارنده nigaurindeh. *To draw portraits* صورت بند ساختن soorut bund saukhtun, صورت بند تماثيل كردن soorut bund tumauseel kirdun, نكار زدن nigaur zudun.—*To portray*, v. *to paint*.

PORY (*full of pores*) پر سوراخ pur sooraukh, بسيار مجب دار bissé-aur muhubb dar, ذو كثرت المنفذ zu kusrutu'l'munfuz.

To pose, v. *to puzzle; interrogate*.

POSITION نهاد nihaud, موضع mooza, (pl. مواضع muwauza), وضع wuza (pl. اوضاع awzaa), وضعت wuzaat, محل muhull, ازا aza, طرح turh, مطرح mutruh. v. *situation*.—(*a principle laid down*) اصل asl, سبب اصلي sibuba aslé, مصدر musdur.

Positional موضع منسوب mooza munsoob, نهاد پيوند nihaud piwund, موضعي mooza-é.

POSITIVE (*not negative*) غير نفي ghiré-a nufé, نا منفي na munfé. (*certain*) مقرر mukur-rur, يقيني eekeené, بندار bundaur, متحقق mutuhukkuk, واضح wauzih, معهود maahood, نا مشكل na muſhkil, نا محكوك na muhkook, بي شبهه bé ſhubheh, غير شك و گمان ghire ſhuk ou gumaun. (*dogmatical*) تفرد tufurrud, خود سر khood ſur, خود راي khood ra-é, خود كام khood kaum, معاند ma-anud, عناد ynaud, قاطع kauta, v. *obſtinate*, *peremptory*.

Poſitively (*not negatively*) بطور نا منفي betoora na munfé, بر وجه بي نفي bur wujha bé nufé. (*certainly*) مقررانه mukurrurauneh, بر وجه يقيني bur wujha eekeené, واضحانه wauzihauneh, معني maanan. (*dogmatically*) تفردانه tufurrudau-neh, بطور خود سر betoora khood ſur, بر وجه خود راي bur wujha khood ra-é, معاندا ma-anudan, بطور قاطع betoora kauta. (*in ſtrong terms*) با اقرار شديد ba ikraura ſhudeed, با تقرير محكم ba tuk-reera muhkum. v. *peremptorily*.

Poſitiveneſs (*actualneſs*) عدم نفي aduma nufé, معنيت maané-ut. معني maané. (*certainty*) اقرار ikraur, يقين eekeen, تحقيق tuhkeek, وضوح wuzooh, زوال الشك zuwaulu'ſh'ſhuk, عدم شبهه و گمان aduma ſhubheh ou gumaun. (*dogmatical-neſs*) خود سري khood ſuré, خود رايي khood raï-é, خود كامي khood kaumé, عناد ynaud, قاطعي kauta-é.

To POSSESS داشتن dauſhtun, گرفتن goo-riftun, تصرف نمودن tuſurruf numoodun, ضبط داشتن zubt dauſhtun, صاحب بودن ſahib boo-dun, مالك شدن maulik ſhoodun, ملك داشتن muluk dauſhtun, قبض ساختن kubz ſaukhtun, مقتني بودن muktuné boodun, متصرف شدن mutuſurrif ſhoodun, احسنتا گرفتن ihſinta goo-riftun, اقتنا كردن iktina kirdun, ميراثيدن mee-rauſédun, تمليك گير ساختن tumleek geer ſaukh-tun, رب شدن rabb ſhoodun, ملاكت داشتن mullaukut dauſhtun.

Poſſeſſed مملوك mumlook, مقتني or مقتنا muktuna, متصرف شده mutuſurrif ſhoodeh, ميراثيده meerauſédeh, مضبوط muzboot, مقبوض mukbooz, داشته dauſhteh, گرفته gooriſteh. *Poſſeſſed of* (*endowed with*) مند mund, ذو zu, ذات zaut, ذي zé, صاحب ſahib, اهل ahl, دار dar, وار war, اولو uloo. (*for examples* v. *poſſeſſing*).

Poſſeſſion تصرف tuſurruf, ضبط zubt, ملك mu-luk, ملاك mulauk, ملاكت mulaukut, مالكيت maulikė-ut, ملكت mulkut, ملكيت mulké-ut, تمليك tumleek, ملكداري mulkdauré, احسنتا ihſinta. *Hereditary poſſeſſion* موروث moorus. v. *herit-age*.—*Complete and abſolute poſſeſſion* تصرف مالكانه tuſurrufa maulikauneh. *To take poſſeſſion* ضبط كردن zubt kirdun, تصرف گرفتن tuſurruf gooriftun, ملك ساختن muluk ſaukhtun. *To give poſſeſſion* تصرف دادن tuſurruf dadun, ملكيت بخش نمودن mulké-ut bukſh numbodun, املاك كردن imlauk kirdun, تمليك ساختن tumleek ſaukhtun. —*In my poſſeſſion* در قبل من dur kubla mun, عندي yndé. *In his poſſeſſion* در قبلش dur kub-liſh, عنده ynduhu.

Poſſeſſions املاك imlauk, ملكات mulukaut, تصرفات tuſurrufaut, عقارات akauraut. *Hereditary poſſeſſions* خانمان khaunumaun, مان maun, ميهن meehmun, ميراث meeraus. v. *heritage*.

Poſſeſſing, *poſſeſſive*, *poſſeſſory*, تصرفدار tuſurruf dar, متصرف mutuſurrif, مالك maulik, مالكي mauliké, مند mund, متقني mutukunné, وار war, ذو zu, ذات zaut, ذي zé, اهل ahl, اولو uloo, مقتني muktuné, دار dar, يدي édé, يدوي édooï, تمليكي tumleeké. *Poſſeſſing wealth* مالدار mauldar, ذات المال zautu'l'maul. v. *rich*.—*Poſſeſſing underſtand-ing* خردمند khurdmund, صاحب تميز ſahib tumei-éz, اهل ادراك ahla idrauk. v. *wiſe*.—*Poſſeſſing excellent qualities* ذات مكرم صفات zaut mukurrum ſyfaut. *Poſſeſſing an excellent diſpoſitio*[n] ذات شريف zauta ſhereef. *Poſſeſſing ſenſation* ذو الحاسة zu'l'hauſut. *Poſſeſſing dignity* ذو الجلال zu'l'julaul, ذي الجلال zé'l'julaul, صاحب مقام عالي ſahib mukaum aulé, ذو القدر zu'l'kud[r] *Poſſeſſing ſtrength and courage* ذي يال و بال z[é] yaul ou baul. *Poſſeſſing excellence* صاحب فضل ſahib fazl. *Poſſeſſing power* صاحب اقتدار ſahi[b] iktidaur, صاحب وجود ſahib wujood. v. Vol. I. [p.] 292 and 1122.—*Poſſeſſing many eſtates* اعقار é-akau[r]

A poſſeſſor صاحب ſahib, ذو zu, ذي zé, اهل ahl, رب rabb, مالك maulik, متصرف mut[u-]ſurrif, ضابط zabit, خداوند khodavund, خداي khoda-é, ملكدار milkdar, صاحبي ſahibé, مولا or مولي moula, شامه ſhaumeh, بعل baal, دار dar, ديو deev. v. *lord*, *maſter*, *owner*.

POSSIBILITY امكان imkaun, احتمال ih[ti]maul, استطاعت iſtita-at, قابليت kaubillé-u[t] مقدور mukdoor. *In the power of poſſibility* بقدر الامكان bekudru'l'imkaun. *Poſſibilities* ممكنات mumkinaut.

Poſſible ممكن mumkin, قابل kaubil, بودني boodunė, شدني ſhoodunė, ودق wudik, محتمل muktumil. *Poſſible things* ممكنات mumkina[ut] محتملات muhtumilaut. *To be poſſible* ممكن شدن mumkina ſhoodun, مقدور داشتن mukdo[or] dauſhtun, قابل گرديدن kaubil gurdédun.

Possibly با لمكان ba imkaun, بقدر الامكان be-kudru'l'imkaun, مكر mugur, لعل li-alla. v. *perhaps.*

A POST (*letter carrier*) نامه ور nameh wur, كريسه دار keiseh dar, بريد bureed, دواسبه du-wauspeh, حامل مكتوب haumila muktoob, حامل الورقت haumilu'l'wurukut, پروانك purwau-nuk, اسكدار askdaur. v. *courier, messenger.*—(*situation*) وضع wuza, وضعت wuzaat, موضع moo-za, محل muhill. v. *seat, position.*—(*a military station*) لشكر نشين lashkur nisheen, وضع waza (plur. وضايع wuza-é-a), وضع سپه wuzaa sippah, مكان لشكر mukauna lashkur. *An advanced post* مقدمت mukuddumut, پيشاهنك peishadunk, پيشاونك peishawunk, پيشاهنك peishahunk, پيشرو peishrou, طليعت tulé-at, هركش hur-kush. *A post* (*employment*) منصب munsub, خدمت khydmut, جاه jauh, پايه pa-éh, بار baur, منزلت munzilut. v. *office, dignity.*—(*a piece of timber set erect*) وتد wutid (plur. اوتاد awtaud), ميخ meekh, ساريات sauré-ut. *The winning-post at a race* ميتا meeta, ميدا meeda, نشانكاه ni-shaungah, نشان nishaun. *The starting-post* مقبض mukbuz, مقوس mykwus. *A direction-post on a road, &c.* ساره saureh, نصب nusb, نشانكاه ni-shaungah, علامت alaumut. *The post of a door* بازو bauzoo, الخي alkhé, لب در libba dur, الني alné, المي almé, عذادت yzaudut. *The posts of a door* بلندين bulundeen, دروائس durwaus.

To post or *travel by post* سير في البريد كردن seir fi'l'bureed kirdun.—(*to station*) وضع ساختن wuza saukhtun, وضعت كردن wuzaat kirdun. —(*to transcribe from one book* (*of accounts, &c.*) *into another*) از يك در دكر دفتر نقل كردن uz eek dur digur duftur nukkul kirdun, از مقابله بمقابله دفتر ساختن uz mukaubileh bemukaubileh duf-tur saukhtun. v. also *to placard.*—*To post date a letter* بعد از زمان حق نامهرا تاريخ زدن baad uz zumauna hukk namehra taureekh zudun.—*A post-boy* بريد bureed. v. *post.*—*Post diluvian* بعد از طوفان baad uz toofaun.—*Post-existence* وجود الاخر wu-joodu'l'akhir.

POSTERIOR دبري duburé, بعد baad, موخر mu-ekhkhur, اخر akhir, اخرت akhirut. v. *after, following.*—*Posteriors*, v. *backside.*—*Posteriority* اخر akhir.

POSTERITY ال aul, اخرون ukhuroon, خلف khalaf, عقب akyb, عقبت akubut (plur. اعقاب é-akaub). v. *descendants.*

A POSTERN (*small gate*) بابچه baubcheh, دريچه dureecheh.

POST-HASTE شتاب البريد shitaubu'l'bureed. سير في البريد seir fi'l'bureed. v. *haste.*

A post-horse منزل بارگيري munzil baur-geeré, ياميجيك é-aumjeek, يانجيك é-aunjeek, يام é-aum, يامه é-aumeh.—*Post-horses, relays of post-horses* خيل البريد kheelu'l'bureed.

A post-house منزل munzil, منزل خانه munzil khauneh, بريد خانه bureed khauneh.

POSTHUMOUS دبريا duburé-an.—(*published after death*) بعد از وفات ظهور كرده شده baad uz wufaut zuhoor kirdeh shoodeh.

Posthumous works كتاب مصنفي بعد از وفات ظهور كردانيده kitauba musunnufé baad uz wu-faut zuhoor gurdanédeh.

POSTLIMINIOUS دبري duburé.

A POSTMASTER صاحب البريد sahibu'l'-bureed, دواسپه duwauspeh, صاحب منزلخانه sa-hib munzilkhauneh, منزلجي munziljé. *A post-master-general* منزلجي باشي munziljé baushé.

POSTMERIDIAN بعدالظهر baadu'z'zuhr.

Post-office, v. *post-house.*

To POSTPONE وايس انكندن wapus af-kundun, دير وا داشتن deer wa daushtun, مطل ساختن mutl saukhtun, تاخير كردن taukheer kirdun, تخفيف ساختن tukhfeef saukhtun. v. *to delay, undervalue.*

A POSTSCRIPT رقعه rukaah, رقعت rukaat, ملحقت mulhukut (plur. ملحقات mulhukaut), زيل zeil (plur. زيول zei-ool), تتمه tutimmeh.

POSTULATE, *postulatum, postulation* (*assumption without proof*) مدعي بي دليل muda-é bé duleel, اقرار نا مسجل ikraura na musujjul, تعريف بي ازمودكي و امتحان taareefa bé az-moodugé ou imtihaun, مطلوب بي اثبات mut-looba bé isbaut.

POSTURE وضعت wuzaat, وضع wuza (plur. اوضاع awzaa), طرح turh, حركت hurukut, جنبش jumbush. *The posture of the body* وضعت تن wuzaata tun, وضع بدن wuzaa budun, طرح جسد turuha jusud, حركت جسم hurukuta jism.—*The posture of affairs* حال امور عموم haula umoora umoom, طرح احوال turuha ahwaul.

A posy, v. *poesy: nosegay.*

A POT ديك deek, هركاره hurkaureh, پنكره pungureh, كزان kuzaun, كزغان kuzghaun, غزغان ghuzghaun, تنجره or تنجره tunjureh, تنجيره tunjeereh, كزخان kuzkhaun, قطانت kutaunut, سطل sutul (pl. سطول sutool, سطيل suteel, اسطال astaul), ناوه na-ooh, صاد saud, ازير azeer, ازشير azsheer, ميكلت meekulut.—(*a cup*) جام jaum, طاس taus, كاس kaus, پنكام pingaum, پنكان pingaan, قدح kuduh. *A water-pot* ابتابه aubtaubeh, ابخور aubkhore, ابدان aubdan. v.

ewer.—*An earthen pot* سفالين sufaleen, ديک سفالين deeka sufaleen, فلجان filjaun, فنجان finjaun, جره jarreh, خزف khuzuf. *A flower-pot* خزف khuzuf. *A brass pot* هركاره روي hurkauruha rooï, ديک مسين deeka miseen. *The bubbling of a boiling pot* ازير azeer, ازير azsheer, ازيز azeez.—*To go to pot* (*to be ruined*) برباد بودن burbaud boodun, مهدوم الاساس شدن muhdoomu'l'asaus shoodun.—(*to be devoured*) مبتلع بودن mubtula boodun, خورده شدن khoredeh shoodun.—*To pot* (*put in pots*) در ديک نهادن dur deek nihaudun, بديک سفالين دركردن bé deeka sufaleen durkirdun. *Meat boiled in a pot* ديک پخته deek pukhteh. *Pot upon pot* (*as piled in kitchens*) ديک بر ديک deek bur deek. *Any thing for taking a pot off the fire* ديک گير deek geer.—*The foot of a pot* ديکپاي deekpaï.—*A pot with a foot* پشک pushk. *A hamper in which travellers carry their pots, &c.* ديکپرکي deekpurgé.

POTABLE مشروب mushroob. *Potables* مشروبات mushroobaut, مشارب mushaurib, اشاميدني ashamédúné. v. *drinkable.*

POT-ASH رماد rumaud, اشنان ashnaun, بلس buls, شخار shukhaur, شخرور shukhroor, شخانه shukhauneh.

POT-BELLIED شكمدار shikimdar, مبطن mubtun, سلعام sulaam, ضفاطه zufauteh. *A pot-belly* شكم گران shikima guraun, شكمداري shikimdaré.

A POT COMPANION همكاسه humkauseh, همسفره humsufreh, همشراب humshuraub, نديم nudeem.

POTENCY, *potentness* توانايي tuvvanaï-é, توانگري tuvvanguré, دست dost, قدرت kudrut, اقتدار iktidaur, نيرومندي neeroomundé, زور zoor, قهر kuhr. v. *power, influence.* — (*vigour*) قوت kuwwut, تندرستي tundurusté, قوت ذاتيت kuwwut zauté-ut, قوت شهوانيت kuwwuta shuhwauné-ut, عنفوت unfuwut, عنفوان unfuwaun. v. *force, strength.*

Potent توان tuvvan, توانا tuvvana, توانگر tuvvangur, ذوالقدر zu'l'kudr, نيرومند neeroomund, قادر kaudir, قدير kudeer, قاهر kauhur, قهار kuhhaur, كام گذار kaum guzaur, عزيز azeez, ذو شوكت zu shawkut, v. *powerful.*—(*vigorous*) اهل قوت ahla kuwwut, ذو قوت ذاتيت zu kuwwuta zauté-ut, تندرست tundurust, قوي kooï, ذو قوت zu kuwwut, اهل تندرستي ahla tundurusté, ذو عنفوت zu unfuwwut. v. *strong, forcible.*—*A potent prince, a potentate* سلطان جهاندار sultaun jehandar, پادشاه روي زمين padshah rooï zumeen, شاهنشاه shahinshah, خان فرمان گذار khaun furmaun guzaur. v. *emperor, king, monarch.*—*A certain potentate* يكي از ملوک eeké uz mulook, يک پادشاه eek padshah, شهي shahé.

Potentially ممكن mumkin. v. *possible.*

Potently با توانگري ba tuvvanguré, با قدرت ba kudrut, توانانه tuvvanauneh, بطور قادر betoora kaudir, بر وجه قوي bur wujha kooï, با نيرومندي ba neeroomundé. v. *powerfully.*

A POT-HANGER, *pot-hook* ديک اويز deek aweez, ديکدان deekdan, ديک گير deek geer. *A fork or hook for taking meat out of a pot* منشل minshul.

Pother, v. *pudder, bustle, tumult, flutter.*

A POT-HERB ديک افزار deek afzaur, ديک افزاز deek afrauz, افزار afzaur (plur. افازير afazeer), ابزار abzaur (plur. ابازير abauzeer), ابرار abraur, تره turuh, سبزه subzeh (pl. سبزوات subzuwaut), بقلت buklut, بقل bukl (plur. بقول bukool,) نبات nubaut, اطرت atrut, احرار ahraur, حبوب huboob, معد maad, شمط shumt, قف kuff, لغاظ lufauz, فروزت furoozut, قميم kumeem, قزح kuzuh. *A garden or ground where pot-herbs grow* مبقلت mubkulut, بوستان boostan, پاليز pauleez, وارگار waurgaur, روضت rouzut, ضغيفت zugheefut, ميناثت meenausut, انيثت aneesut. *A bunch of pot-herbs* دسته افزار dosteha efzaur, وزيم wuzeem.

A POTION (*medicinal draught*) شربت shurbut, ميسوس meesoos, قهوه kuhweh, نفس علاج nufsa alauj.

A POT-LID ديک افراز deek efrauz, ديک افزار deek efzaur.

A POT-SHRED پاره سفال paureha suffaul.

POTTAGE شوربا shoorba, خزير khuzeer, شوبا shooba, پالوده pauloodeh, با ba, وا wa. v. *broth, gruel.*

A POTTER سفالين sufaulin, سفالگر sufaulgur, كوزه‌گر koozehgur, گلكار gilkaur, خزاف khuzzauf, خزفي khuzufé, سنكدانه sunkdauneh, فخاري fekhkhauré. *Potter's clay* فخار fekhkhaur, فخارت fekhkhaurut.

POT-VALIANT شير گير sheer geer.

A POUCH انبان ambaun. v. *pocket, bag.*

POVERTY تنک دستي tunk dosté, دست تنکي dost tunké, غدايي ghudaï-é, دردمندي durdmundé, فقر fakr, فقيري faheeré, نيازمندي nié-azmundé, ضرورت zuroorut, احتياج ihté-auj, حاجت haujut, مسكيني meskeené, فاقت faukut, افتقار iftikaur, درويشي derveeshé, مسكنت meskinut, خلت khallat, رماحت rummauhut

turh, كلت kyllut, رجل rujul, صلعت ful-maat, شقاوات shukawut (plur. shuka-waut), متربت mutrubut, بعر baar, خليلي khu-leelé. v. necessity, meanness, defect.—Poverty and old age (literally the two evils) الأمران alamurrani. Poverty is my glory (a saying of Mohammed) الفقر فخري elfakru fakhré. To reduce to poverty فقير كردن fakeer kirdun. v. to empoverish.

A POULTERER مرغ فروش murgh furoosh.

A POULTICE مرهم murhum.—To poultice مرهم دادن murhum dadun.

POULTRY مرغ murgh. v. fowl.

POUNCE چنك chunk, چنگل chungul, چنگال chungaul. v. claw, talon.

To pounce (seize with the claws) چنك زدن chunk zudun, با چنگال گرفتن ba chungaul gooriftun. v. also to pierce.

Pounced (having claws) زو چنگال zu chun-gaul, چنكدار chunkdar.

A pound, v. enclosure, pen for cattle.

To POUND ريز كردن reez kirdun, ماليدن maulédun. v. to beat, powder, bray: imprison.

To POUR ريختن reekhtun, پاشيدن paushé-dun, ريزيدن reezédun, ريز كردن reez kirdun, ريزان ساختن reezaun saukhtun, صب كردن subb kirdun. v. also to stream, flow; scatter, dif-fuse.—To pour out water اب ريختن aub reekh-tun, صب ما نمودن subba ma numoodun. To pour down blood خونريز شدن khoonreez shoodun.

Poured ريخته reekhteh, ريزيده reezédeh, مصطب mustubb, ريزان reezaun. To be poured ريزيده شدن reezédeh shoodun, ريخته بودن reekhteh boodun, مصطب شدن mustub shoodun.

A pourer ريز reez, ريزنده reezindeh, صب كر sub gur.—Pouring ريز reez, ريزان reezaun, ريزا reeza, ريزش reezish, صلقم fulkum. Pouring down sweat عرق ريز aruk reez.

To POUT (look sullen) غنجرت كردن ghun-juret kirdun, سخت روى نمودن sukht rooï nu-moodun.

POWDER غبار ghubaur, غبر ghubr, تراب tu-raub, ريك reeg, گرد gurd, ريغ reegh. v. dust.—Sweet scented powder غبار مشموم ghubaura mushmoom. Gunpowder باروت bauroot, داوي تفنك da-wé tuffunk.

To powder (reduce to powder) ماليدن maulé-dun, ماليده كردن maulédeh kirdun, ريز ساختن reez saukhtun, ساويدن sawédun, سائيدن faï-édun, پاييدن paï-édun, سحق زدن fuhuk zu-dun, دهك ساختن dahuk saukhtun.—(to sprinkle with powder) پاشيدن paushédun, افشاندن efshaundun, ريزان كردن reezaun kirdun, افشان نمودن efshaun numoodun, غبار زدن ghubaur zu-dun.—(to salt) نمك زدن nummuk zudun, نمكسود ساختن nummuk-sood saukhtun, نمكين نمودن nummukeen nu-moodun.—A powdering tub ناوه جهت نمكزن na-weh jihut nummukzun.—A powder-box (for hair) مشموم غبارى دان mushmoom ghubauré daun.

Powdered (ground small) ماليده maulédeh, ساويده sawédeh, سائيده saï-édeh, مرفوت mur-foot.—(sprinkled) پاشيده paushédeh, ريزيده ree-zédeh, افشانده effhaundeh.—(salted) نمك زده nummuk zuddeh, پرشيده purshédeh, نمكين شده nummukeen shoodeh. A powder horn باروت دان bauroot daun, باروت دان از قرن ساخته bauroot daun uz korn saukhteh.

A powder mill باروت خانه bauroot khauneh.

A powder room باروت خانه bauroot khauneh, باروت دان bauroot daun.

Powdery پر غبار pur ghubaur, زو گرد zu gurd, ريزناك reeznauk, با غبار پوشيده ba ghu-baur poshédeh.

POWER قدرت kudrut, قادري kaudiré, توانايي tuvvanaï-é, توانكري tuvvanguré, قهر kuhr, حول or هول hawl, زور zoor, طاقت taukut, دست dost, دستگاه dostgah, اقتدار iktidaur, شوكت shawkut, جلال julaul, عزت yzzut, صلابت fulaubut, نيرومندي neeroomundé, يد eed, والا waula, بدة biddut, جاه jauh, جاهت jauhut, سطوت futoot, ملكوت mulkoot, كبريا kuburé-a, عز yzz, نيرو neeroo, فر furr, ايد a-éd, كامكاري kaumkauré, مملكت mumlukut, كاه kauh, تاب taab, تاو taw, اد udd, بلا bula, اداد adaud, ازر azur, توش toosh, ياري é-auré, يار é-aur, برك burk, مكنت miknut, هنك hunk, دوخت dookht, برز burzh, بذم buzm, پاياب pa-é-aub, طعم taam, دسيعت dusé-aut, منت minnut, زهره zuhreh, ميط meet, حوفا hawsa, كو kaw, فيلجت feeljut, اورند awrund, ريح reeh, دماني dumauné, ابهت ubhut, سورت sawrut, يارا é-aura, تيو tee-oo, باس baas, بدد budud, جهد jihud, مجال mujaul, جر jarr, بطش butsh, بطشت butshut, محال mihaul, زهن zihn. v. command, authority, dominion, in-fluence.—(vigour) تندرستي tunduruste, قوت kuwwut (plur. قوا kuwwa), جهد jihud, عنفوت unfuwwut, عنفوان unfuwwaun. v. potency.—The power of attraction قوت جاذبت kuwwuta jauzi-but. The repelling power قوت دافعت kuwwuta daufaat. The power of motion قوت محركت kuw-wuta muhrikut. The intellectual power قوت مدركت

kuwwuta mudrikut. *The power of imagination* or *fancy* قوت خيال kuwwuta khei-aul, متخيلت mutukhei-ulut. *The reflecting* or *thinking power* قوت وهم kuwwuta wuhm, واهمت wauhimut, قوت مفكرت mufikkirut.—*The power of memory* قوت حفظ kuwwuta hyfz, حافظت haufizut, محافظت muhaufizut, قوت ماسكت kuwwuta mauſikut. *Natural* or *inherent power* قوت ذاتيت kuwwuta zauté-ut. *Animal* or *vital powers* قوا حيوانيت kuwwa heewauné-ut. *The powers* or *ſenſes of the body* قوا بدن kuwwa budun. *Venereal powers* قوت شهوانيت kuwwuta ſhuhwauné-ut.—*There is no power nor ſtrength but in* GOD لا حول و لا قوت الا بالله la hawla wa la kuwwuta illa billah. *Acquiring power* or *force* قوت پذير kuwwut pizzeer. *To gain power* نيرو گرفتن neeroo gooriftun. *High in power* بلند اقتدار bulund iktidaur, بلند مرتبه bulund murtubeh, بلند جاه bulund jah. *Poſſeſſed of power* ذو قدرت zu kudrut. v. *powerful.*—*Without power* بي قدرت bé kudrut. v. *powerleſs.*—*A power (potentate)* شاه ſhah, سلطان ſultaun. v. *king.*—(*military force*) لشكر laſhkur, عسكر aſkur. v. *army.*—*A power of people* كثرت خلايق kuſruta khula-ék, جمع كثير jumaa kuſeer. v. *multitude.*

Powerful (*inveſted with command* or *authority*) ذو قدرت zu kudrut, صاحب اقتدار ſahib iktidaur, فراخ دست firaukh doſt, توان tuvvan, توانا tuvvana, توانكر tuvvangur, حول or هول hawl, نيرومند neeroomund, قادر kaudir, قدير kudeer, ذوالقدر zu'l'kudr, قاهر kauhir, قهار kuhhaur, كام گذار kaum guzaur, عزيز azeez, ذو شوكت zu ſhawkut, مقتدر muktudir, پر زور pur zoor, صلابت ſulaubut, ذو صلابت zu ſulaubut, كامبين kaumbeen, زي يال و بال zé é-aul ou baul, سرپنچه ſurpuncheh, زبر zibr, زوش zooſh, موهب mawhib, معتفر maatufir, عالي aulé, عنافج anauſij, عنفج anſuj, دمان dumaun, بابات babaut, ايا a-é-a, صاحب وجود ſahib wujood, بجال bejaul, شديد البطش ſhudeedu'l'butſh, صاحب تمكين ſahib tumkeen.—*Very powerful* بلند اقتدار bulund iktidaur, بلند جاه bulund jauh, بلند پايه bulund pa-éh, عزت موفور yzzut moufoor. *Powerful as heaven* گردون اقتدار gurdoon iktidaur. *To be* or *become powerful* توانستن tuvvaniſtun, توايستن tuvva-éſtun, قادر گشتن kaudir guſhtun, توانگر گرديدن tuvvangur gurdédun, عزت يافتن yzzut é-aftun. *To make powerful* قدرت دادن kudrut dadun, توانگري بخشيدن tuvvanguré bukhſhédun, تعزيز كردن taazeez kirdun, مضطلع ساختن muztula ſaukh-

tun, توثيل كردن tooſeel kirdun. *A powerful man* صاحب قدرت ſahib kudrut (plur. اصحاب قدرت aſ-hauba kudrut), كبر kubr (plur. كبرا kubra, كبار kubbaur, اكابر akaubir), ذو الاقتدار zu'l'iktidaur (pl. ذوي الاقتدار zuï-u'l'iktidaur).

Powerfully بر وجه توان bur wujha tuvvan, با قدرت ba kudrut, قادرا kaudiran, نيرومندانه neeroomundauneh, بطور نيرومند betoora neeroomund, با قوت ba kuwwut, تندرستانه tundurustauneh, با قهر و زور ba kuhr ou zoor, قهارانه kuhharauneh.—*Powerfulneſs* توانگري tuvvanguré, قدرت kudrut, قوت kuwwut. v. *power.*

Powerleſs بي توانايي bé tuvvanaï-é, غير قدرت ghire-a kudrut, بلا قوت bila kuwwut, نا قادر na kaudir, بي نيرومندي bé neeroomundé, بلا اقتدار bila iktidaur, بي مجلال bé mujlaul.

POX ابله abileh. v. *ſmall-pox.*—(*a venereal infection*) اتشك autaſhuk, ابله فرنك abileha frung, فرنك زحمتي frung zuhmuté. *To catch the ſmall pox* ابله گرفتن abileh gooriftun, مجدر شدن mujdur ſhoodun. *To catch the French pox* با اتشك مبتلا بودن ba autaſhuk mubtula boodun, ابله فرنك گرفتن abileha frung gooriftun.

PRACTICABLE ممكن معمول mumkina maamool, قابل ساز kaubila ſauz, ممكن گذار mumkina guzaur.—*Practicableneſs* امكان معمول imkauna maamool, قابليت ساز kaubillé-ut ſauz, امكان گذار imkauna guzaur.—*Practicably* بطور ممكن معمول betoora mumkina maamool.

Practical عملي amulé, ذو عمل zu amul, اهل وقوف ahla wukoof, وقوفدار wukoofdar, مصلحت گذار muſlihut guzaur, كار گذار kaur guzaur, كار منسوب kaur munſoob.—*Practically* بطور عملي betoora amulé, بر وجه وقوفدار bur wujha wukoofdar.—*Practicalneſs* وقوفداري wukoofdar[é], كارگذاري kaurguzauré.

Practice (*experience, uſe*) كار kaur, وقوف wukoo[f], وقوفيت wukoofé-ut, عمل aml, ازمايي azmaï-[é], ازمودگي azmoodugé, تجربت tujribut, كارسازي kaurſauzé, كار راني kaur rauné, كرداري ki[r]dauré, كاردانى kaurdauné, كارگذاري kaurg[u]zauré, كاراموزي kaur amoozé, قابليت kaubill[é-]ut, ظرافت zuraufut, صرف ſurf, تصرف tuſu[r]ruf. *Bad practice* حيله بازي heeleh bauzé, غدر ghudr. v. *knavery.*

To practiſe ساختن ſaukhtun, كردن kirdu[n], كارگذاردن kaurguzaurdun, عمل كردن a[mul] kirdun, مصلحت ساختن muſluhut ſaukhtu[n], وقوف نمودن wukoof numoodun, تجربت كردن tujribut kirdun, كار ساختن kaur ſaukhtun, كارمند شدن kaurmund ſhoodun, ازمودكي كردن a[zmoodugé kirdun]

moodugé kirdun. v. *to perform, execute, do.* — *To practise artifice*) حیله بازي کردن heeleh bauzé kirdun, فن ساختن funn saukhtun, و تلبیس غدر بافتن tulbees ou ghudr bauftun. *To practise or transact secretly* بپنهاني ساختن bepinhauné saukhtun, درپنهاني کارگذار کردن dur pinhauné kaur guzaur kirdun. *To practise physick* بزشکي نمودن bizushiké numoodun, حکیم بودن hakeem boodun. *To practise law* مقرر دعوي بودن mukurrura dawé boodun, اهل شرع شدن ahla shura shoodun, صاحب فقه بودن sahib fikeh boodun, وکیل الدعوي شدن vakeelu'd'dawa shoodun.

A practiser, practitioner عامل aumul, کننده koonindeh, کارگذار kaurguzaur, وقوف نما wukoof numa, سازنده sauzindeh. v. *performer, agent.*

PRAGMATICAL کستاخ kustaukh, مداخل برو جه بیهودي mudaukhila bur wujha béhoodeh, فضولي شو fuzoolé shoo, هرزه و بیهوده hurzeh ou béhoodeh. v. *impertinent, intermeddling.* — *A pragmatical fellow* صاحب کستاخي sahib kustaukhé, فضولي fuzoolé, معن maan, منفح munfih, عفزر afzur, هرزه خوار hurzeh khaur.

Pragmatically برو جه کستاخ bur wujha kustaukh, بطور فضولي betoora fuzoolé, کستاخانه kustakhauneh.

Pragmaticalness کستاخي kustaukhé, مداخل بیهوده mudaukhila béhoodeh, فضولیت fuzoolé-ut, کارگذاري و کذاف بیهوده kaurguzauré ou guzaufa behoodeh.

PRAISE وصف wusf (pl. اوصاف awsauf), ستایش sita-ésh, حمد hamd, مدح mudh, مدحت mudhut, پسند pussund, سپاس sipaus, افرین afreen, تحسین tuhseen, است ast, استا asta, امدوحت amdoohut, شفه shufuh, شفاه shufauh, ولد wund, اخیه akhé-uh. *The praise of God* شکر shukur (pl. شکور shukoor), ذکر zikr (pl. اذکار azkaur), ذکر خدا zikra khoda, حمد و ثناي لمولي hamd ou suna-é limoola. *Praise be to God* الحمد لله الشکر لله a'sh'shukura lillah, الحمد لله تعالى alhamdu lillah, لحمد الله تعالى lihamdilahi taala, لله حمد والمنة lillahi hamd wulminneh, حمدا لله hamdan lillah. v. Vol. I. p. 887. also *renown, fame: flattery.*

To praise ستودن sutoodun, ستوده داشتن sutoodeh daushtun, ستایش دادن sita-ésh dadun, حمد کردن hamd kirdun, مدح ساختن mudh saukhtun, پسند کردن pussund kirdun, پسندیدن pussundédun, بالانیدن balanédun, تشهیر کردن tush-heer kirdun, مشهور نمودن mush-hoor numoodun, نیک نام دادن neek naum dadun, تعظیم نمودن taazeem numoodun. *To praise or return thanks to God* شاکر کردن shakur kirdun, تشکر ساختن tushukkur saukhtun, ذکر کردن zikr kirdun, ثنا ساختن suna saukhtun.

Praised ممدوح mumdooh, موصوف mousoof, متصف muttusuf, ستوده sutoodeh, محمود mahmood, حمود hamood, حمید hameed, مستحسن mustuhsin, ممدح mumudduh, مشکور mushkoor, مطبوع mutboo-a.

A praiser مادح maudih, مداح muddauh, وصاف wussauf, واصف wausif, حمدت humudut, ستا suta, هاتف hautif. *A self-praiser* خود ستا khood suta, خود فروش khood furoosh.

Praise-worthy پسندیده pussundédeh, واجب المدح vajibu'l'mudh, لایق ستایش la-éka sitaésh, مستوجب الحمد mustujibu'l'hamd. v. *laudable.*

To PRANCE وکري کردن wukuré kirdun. *A prance* وکري wukuré. v. *curvet.*

A PRANK بذله buzleh, رنک runk, بازي bauzé, بازیچه bauzeecheh, تلعب tulaab, سخري sukhré, مسخره maskhureh, لابه laubeh.

To PRATE, *prattle* هرزه کفتن hurzeh guftun, یافه کردن é-afeh kirdun, پر کوي شدن pur gooï shoodun, زبان سکال داشتن zubaun sukaul daushtun, ابقاق شدن ibkauk shoodun, بر وجه بي معني کفتن bur wujha bémaané guftun. v. *to chatter.*

Prate, prattle کفت و کو بیهوده guft ou goo béhoodeh, کلام بیمعني kullaunia bémaané, یافه é-afeh, هرزه کو hirzeh goo, سخن نا سازکار sukhuna na sauzkaur, هذیان پاشي huzé-aun paushé. v. *chat, talk.*

A prater, prattler یافه کوي é-afeh gooï, هرزه خاي hurzeh kha-é, هرزه خوار hurzeh khaur, فاهي fauhé, پر کوي pur gooï, پسکوي pusgooï, کتکات kitkat.

Pravity, v. *depravity.*

PRAWN کشغیر kushgheer, اربیان irbé-an.

To PRAY (*make petition to heaven*) نماز کذاردن numauz guzaurdun, نمازي ادا کردن numauzé ada kirdun, دعا ساختن dua saukhtun, استدعا کردن istidaa kirdun, ثنا نمودن suna numoodun, از خدا حاجت طلبیدن uz khoda haujut tulbédun, پیش خداوند عالمیان تضرع نمودن peish khodavund aulmé-aun tuzurra numoodun. (*to entreat*) نیازیدن né-auzédun, نیاز کردن né-auz kirdun, تمنا نمودن tumunna numoodun, التماس ساختن iltimaus saukhtun, ابرام نمودن ibraum numoodun, با انقیاد خواستن ba inké-aud khaustun, در خواستن dur khaustun, با خضوع تام خواهش کردن ba khuzoo-a taum khauhish kir-

dun, با الحاح طلب ساختن ba ilhaub tulub ſaukhtun, لابيدن laubédun, لابه كردن laubeh kirdun. v. *to ſupplicate.*

Prayer (to heaven) نماز numauz, دعا du-a, ثناكاري ſunakauré. *Publick prayer* جماعت دعا ju-maat du-a. *Prayers for the dead* اموات مومنينت دعا amwauta moomineenut du-a. *Morning prayer* نماز بامداد numauza baumdaud, صباح نمازي ſubauh numauzé. *Meridian prayer* نماز پيشين numauza peiſheen. *Afternoon prayer* نماز ديكر numauza deegur. *Evening prayer* نماز شام numauza ſhaum, احتشام نمازي ihtiſhaum numauzé. *Prayer before going to bed* نماز خفتن numauza khuftun. *A place of prayer* نماز كاه numauz gah. *One who ſays prayers* نماز كذار numauz guzaur. — *A prayer-book* نماز نامه numauz nameh, كتاب نمازي ki-taub numauzé. — *Prayer (ſubmiſſive importunity)* نياز né-auz, نيازمندي né-auzmundé, رجا و نياز ruja ou né-auz, تمنى tumunné, التماس iltimaus, ابتهال ibtihaul. v. *entreaty, ſupplication.*

To PREACH وعظ كردن waaz kirdun, مواعظه نمودن muwauzeh numoodun, نصيحت كفتن nuſeehut guftun, خطبه كردن khutbeh kirdun, پند دادن pund dadun.

A preacher واعظ wauz, نذير nuzeer, خطيب khuteeb, شيخ ſheikh.—*A preachment*, v. *ſermon.*

PREAMBLE مقدمت mukuddumut, ديباجه deebaujeh, پيشرو peiſhrou, سراغاز ſuraghaz.

PRECARIOUS نا مقرر na mukurrur, بي قرار bé kuraur, نا ثابت na ſaubit, غير متثبت ghire-a mutuſubbit, نا باقي na bauké, بي بقا bé buka, نا منقرد na munkurud. v. alſo *uncertain, dependent.*

Precariouſly بر وجه نا مقرر bur wujha na mu-kurrur, بطور نا ثابت betoora na ſaubit, بلا بقا bila buka.

Precariouſneſs عدم قرار aduma kuraur, عدم بقا aduma buka.

PRECAUTION احتياط ihté-aut, بصيرت bu-ſeerut, نكاه nigauh, هشياري huſhé-auré, انتباه in-tibauh, اماني amauné, اكاهي agauhé, حذر huzr.

To precaution اكاه كردن agauh kirdun, نصيحت دادن nuſeehut dadun, پند كفتن pund guftun, v. *to warn, adviſe.*

To PRECEDE (*take rank, go before*) پيش رفتن peiſh ruftun, پيشي كرفتن peiſhé goorif-tun, تقدم داشتن tukuddum dauſhtun, در پيش شدن dur peiſh ſhoodun, استقدام نمودن iſtik-daum numoodun, تصدر كردن tuſuddur kirdun, صدر كرفتن ſudr gooriftun. *To precede in point of time* قدم نمودن kudum numoodun, تقادم شدن tukaudum ſhoodun, سابق بودن ſaubik boo-dun, در زمان سابق شدن dur zumauna ſaubik ſhoodun, سالف نمودن ſaulif numoodun.

Precedence, precedency پيشي peiſhé, تقدم tu-kuddum, تقدميت tukuddamé-ut, صدر ſudr, صدارت ſudaurut, تصدر tuſuddur, سبق ſubik, سبقت ſubkut. v. *ſuperiority.*

Precedent, preceding, (foregoing) پيشروان peiſh-rouvaun, پيشين peiſheen, پيشينه peiſheeneh, اول awwul, قدم kudim, مقدم mukuddim, متقدم mutukuddim, قدام kudaum, سابق ſaubik, قبل kubl, سالف ſaulif. v. *former, prior.*

A precedent پيشنهاد peiſhnihaud, دستور duſ-toor, دستور العمل duſturu'l'aml, نمودار numoo-dar, عبرت نما ybrut numa, عبرت مقدم ybruta mukuddum, دستور سابق duſtoor ſaubik, مثل سالف miſla ſaulif. v. *example.*

Precedently مقدما mukudduma, در وقت پيشين dur wakta peiſheen, پيش از وقت peiſh uz wakt, قبل از ان kubl uz aun, سابقانه ſaubikauneh.

A PRECEPT حكم hookum, امر amr, فرمان furmaun, وصيت vuſſé-ut, سپارش ſippauriſh, قضا kuza, بار نامه bar nameh, فرموده furmoodeh.

Preceptive فرمان ده furmaun duh, حكم نما hookum numa, امر ساز amr ſauz.

A preceptor خواجه khojeh, معلم mu-ellum, استاد uſtaud, استاذ uſtauz, نژد nizſhd, مودب mu-eddib, مكتب خواجهي muktub khojehé.

PRECESSION پيش رفتاري peiſh ruftauré, پيش روي peiſh rouvé, مقدمت mukuddumut.

A PRECINCT قلمرو kalamrou, ديار dé-aur, كشور kiſhwur, ولايت wula-é-ut, ناحيت nau-hé-ut. v. *diſtrict.*

PRECIOUS كران guraun, كران بها guraun buha, كران مايه guraun ma-éh, زو بها zu buha, قيمتي keemuté, ذي قيمت zé keemut, پر بها و شرف pur buha ou ſhurf, ثمين ſumeen, ارجمند arjumund, يتيم eeteem, نفيس nufees, نفيست nu-feeſut, عزيز azeez, در افشان durr efſhaun, كهرپاره gohur paureh, جوهر jawhur, بهي buhé, فاخر fau-khir, عبقري abkuré, عبقريت abkuré-ut, كرم kurim, علق مضن ylku muzunnin, علق مضنة ylku muzunnutin. v. *valuable.*—*Any thing precious* روايش rouva-éſh, علق ylk, سبكتكين ſubuktugén.

A precious pearl در ثمين durra ſumeen, لولو كران بها looloo-a guraun buha, در خوش اب durra khooſh aub. *A precious gift* هديت بهيت hudé-uta buhé-ut, پيشكش peiſhkuſh, اوردني awur-duné. *Precious effects* اموال نفايس amwaula nufa-és, نفايس nufa-és, خواسته khauſteh, تفارق tufauruk. *A precious ſtone* قيمتي سنك keemuté ſunk. v. *jewel, gem.*

Preciously بها بکران beguraun buha, بهیانه buhé-anneh, ارجمندانه arjumundauneh, نفیسا nufeesan, بکران مایه beguraun ma-éh. v. *valuably*.

Preciousness بهایی گران guraun buhaï-é, ارجمندي arjumundé, نفاست nufausut, قیمت keemut, بها buha. v. *worth, price, valuableness*.

A PRECIPICE ورطه wurteh, لهب luhb (pl. الهاب alhaub), گرداب gurdaub, مهلکت muhlikut (pl. مهالك muhauluk).

PRECIPITANCE, *precipitancy, precipitation*, (*rash haste*) ام الندامت ummu'n'nudaumut, تعجیل بی تدبیر taajeela bé tudbeer, شتاب متهور shitauba mutuhawwur, کستاخي kustaukhé, گمراهي gumrauhé, هوج hawj, بعبع baabaa.—*Precipitation, precipitating* (*throwing headlong*) هلك كوب hulk koob, متهالك نما mutuhaulik numa, هبط hubt, منقحم munkuhim, تكر tukr, تكر مكر tukr mukr, تقحیم tuk-heem, ركس ruks. *To attack with precipitation* قحوم كردن kuhoom kirdun, قحم ساختن kuhm saukhtun, قحمت دادن kuhmut dadun.

To precipitate (*throw headlong*) كوفتن kooftun, انداختن andaukhtun, متزلخ نمودن mutuzullukh numoodun, هلك كردن hulk kirdun, هبط نمودن hubt numoodun, تكر مكر ساختن tukr mukr saukhtun, بر باد دادن bur-baud dadun, سر فرو زدن sur furoo zudun, توریط كردن tooreet kirdun, ایراط ساختن a-éraut saukhtun. v. *to ruin*.—*To precipitate one's self* (*into danger*) تهالك نمودن tuhauluk numoodun, تهالك هلاك كردن tuhauluk hulauk kirdun, تقتر زدن tukuttir zudun. (*to hurry rashly* or *embroil one's self in business*) شتاب متهور نمودن shitauba mutuhawwur numoodun, تعجیل بی تدبیر كردن taajeela bé tudbeer kirdun, تودر ساختن tuwuddur saukhtun, عتل رفتن atl ruftun, منكرس كردن munkuris kirdun, تدهكم نمودن tuduhkim numoodun. v. *to plunge*.—(*to fall headlong*) سرنكون افتادن surnigoon uftadun, هلك ي افتن hulk é-aftun, هبط شدن hubt shoodun, متزلخ افتان بودن mutuzullukh uftaun boodun.

Precipitate, precipitous, precipitant (*imprudently hasty*) تهالك tuhauluk, متهالك mutuhauluk, شتابان ساز بی تدبیر shitaubann sauz bé tudbeer, کستاخ kustaukh, عجلان ساز بی فكر ajilaun sauz bé fikr, متهور mutuhawwur, ترخ turk. v. *rash*.—(*violent*) تیز مزاج taze mizauj, غضبناك ghuzubnauk, خشمناك khyshmnauk.

Precipitately, precipitantly تهالكانه tuhaulukauneh, متهالكا mutuhaulukan, با عجل بی تدبیر ba ajl bé tudbeer, كستاخانه kustakhauneh, متهورا mutuhawwuran.

PRECISE (*accurate, exact*) سازكار sauzkaur, ذو دقت zu dikkut, پركار purkaur, مكمل mukummul. (*determined, definite, limited*) مستقل mustukill, محدود muhdood, معین mu-aï-un, معینت mu-aï-unut, یقیني eekeené, قاطع kauta, مقرر mukurrur. (*formal, finical*) ذو تكلفات zu tukullufaut, تكلیف tukleef, استغنا istighna, مستغني mustughné, نطست nutusut. v. *punctilious*.

Precisely (*exactly*) با دقت ba dikkut, بر وجه پركار bur wujha purkaur, مكملا mukummulan, سازكارانه sauzkaurauneh. (*definitely*) مستقلانه mustukillauneh, محدودا muhdoodan, بطور معین betoora mu-aï-un, مقررانه mukurrurauneh, علي اليقين ala'l'eekeen, بر وجه قاطع bur wujha kauta. (*ceremoniously, formally*) با تكلفات ba tukullufaut, بر وجه استغنا bur wujha istighna.

Preciseness, precision (*exactness*) دقت dikkut, سازكاري sauzkauré, پركاري purkauré, كمال kumaul. (*definiteness*) مقرري mukurruré, یقین eekeen, تحقیق tuhkeek.

To PRECLUDE محروم كردن muhroom kirdun, مردود نمودن murdood numoodun, تردد ساختن turuddud saukhtun, مانع كردن mauna kirdun. *Precluded* محروم muhroom, مردود murdood, ممنوع mumnoo-a.

PRECOCIOUS FRUITS (*early ripe*) ترونده turwundeh, گرمه gurmeh, نوباوه nowbaweh, جلب julb.

PRECOGNITION دانش بر وجه پیشین گرفته daunish bur wujha peisheen goorifteh.

To PRECONCEIVE قبل الوقت وهم و راي kublu'l'wakt wuhm ou ra-é gooriftun, پیش از وقت پنداشتن peisheen pindashtun, پیش از وقت اندیشیدن peish uz wakt andeeshédun, فكر متقدم پذیرفتن fikra mukuddum pizzéruftun, وهم متقدم داشتن wuhma mutukuddim daushtun. v. *to premeditate*.—*Preconception* راي بر وجه پیشین گرفته ra-é bur wujha peisheen goorifteh, فكر متقدم fikra mukuddum, وهم متقدم wuhma mutukuddim.

A PRECONTRACT عقد مقدم akda mukuddum, عهد و پیمان پیشین ahd ou peimauna peisheen, شرط و اقرار متقدم shurt ou ikraura mutukuddim. *To precontract* عقد مقدم ساختن akda mukuddim saukhtun, عهد و پیمان پیشین كردن ahd ou peimauna peisheen kirdun.

A PRECURSOR پیشرو peishrou, مقدمت mukuddumut, پیشاهنك peishadunk. v. *forerunner*.

PREDAL, *predatory* یغما كیر yaghma geer, غنیمت بردار ghuneemut burdar, سلب واكنا sulub wakoona, تالان ساز talaun sauz, نفل قبض كنا nufla kubz koona. v. also *rapacious*.

PREDECEASED, پيشين مرده peiſheen murdeh, اول موتى awwul mooté, مقدم فوت شده mukuddum foot ſhoodeh.

A PREDECESSOR پيشينه peiſheené (plur. پيشينگان peiſheenugaun), سلف ſuluf, سالف ſaulif (plur. اسلاف aſlauf), سابق ſaubik (fem. سابقت ſaubikut). v. *anceſtor.*

A PREDESTINARIAN (*a believer in predeſtination*) بتقدير اعتقاد كننده betukdeer é-atikaud koonindeh, در قدر و قضا باور نما dur kudr ou kuza bawur numa.

Predeſtination تقدير tukdeer, قدر kudr, قضا و قدر kuza ou kudr, قدرت kudrut, قضا الله kuza ullah, تقدير فاعل مختار tukdeera fa-éla mukhtaur, نوش nuwiſh, نوشت خدا nuwiſhta khoda, قسمت kuſumut, مقدرت mukdurut. v. *fate.*

To predeſtine, predeſtinate تقدير كردن tukdeer kirdun, مقدر نمودن mukuddur numoodun, قدر ساختن kudr ſaukhtun, نوش كردن nuwiſh kirdun.

Predeſtinator (*an attribute of Omnipotence*) مقدر mukuddir, قادر kaudir. *The divine predeſtinator of death* حضرت خداوند مقدر الاجل huzruta khodavund mukuddiru'l'ajil.

Predeſtined مقدر mukuddur, منقدر munkudur, مقدور mukdoor, قادر kaudur, سرنوشت ſurnuwiſht, موعود maw-awud. *Predeſtined death* اجل موعود ajil maw-awud.

PREDETERMINATION نيت پيش كرفته né-uta peiſh goorifteh, مراد متقدم morauda mutukuddim, عزيمت پيشينه azeemuta peiſheeneh, قرار مقدم kuraura mukuddim.

To predetermine نيت پيش كرفتن né-uta peiſh gooriftun, مراد متقدم نمودن morauda mutukuddim numoodun, عزيمت پيشينه كردن azeemuta peiſheeneh kirdun, قرار مقدم ساختن kuraura mukuddim ſaukhtun.

Predetermined مقرر mukurrur.

PREDIAL (*conſiſting of farms*) عقاري akauré, ضيعتى zé-auté, مزرعي muzra-é, اجاره شو ajaureh ſhoo, زميندارى zumeendaré.

PREDICAMENT حال haul, شان ſhaun, مقام mukaum, مرتبه murtubeh. v. *condition, ſtate, degree, claſs.*

PREDICANT (*one that affirms*) اقرار كننده ikraur koonindeh.—*To predicate* (*affirm*) اقرار كردن ikraur kirdun.—*Predicate* (*that which is affirmed of any thing, an adjective noun*) وصف wuſuf, صفت ſuffut, مقول mukool. *The ſubject and the predicate* مقدم و تالى mukuddum ou taulé.—*Predication* اقرار ikraur, تعريف taareef.

To PREDICT پيشين كفتن peiſheen guftun, غايب كردن gha-éb kirdun, غيب نمودن gheib numoodun, دلالت ساختن dulaulut ſaukhtun, تكهن كردن tukuhhin kirdun, كاهن شدن kauhin ſhoodun, كهانت نمودن kuhaunut numoodun, عدت كردن adut kirdun, وعيد ساختن wa-éd ſaukhtun, وعد كردن waad kirdun, موعود نمودن maw-awud numoodun, موعد كردن ma-wéd kirdun, فالكو بودن faulgoo boodun, فال كفتن faul guftun.—*Predicted* موعود maw-awud, پيشين كفته peiſheen gufteh.—*A predicter* فالكو faulgoo, كاهن kauhin, پيشينى نما peiſheené numa. v. *prophet.*

A prediction فال faul, فالكوي faulgooï, كهانت kuhaunut, پيشين كوي peiſheen gooï, موعد maw-éd, وعد waad, وعيد wa-éd, عدت adut, دلالت dulaulut, تكهن tukuhhin (pl. تكهنات tukuhhinaut).

To PREDISPOSE بر وجه پيشين نظام كردن bur wujha peiſheen nizaum kirdun, پيش امادن peiſh amaudun. v. *to prepare.*—*Prediſpoſed* پيش امادة peiſh amaudeh. v. *prepared.*

Prediſpoſition پيش نظام peiſh nizaum, تدارك مقدم tudaurika mukuddum, اعداد متقدم é-adauda mutukuddim. v. *preparation.*

PREDOMINANCE دست doſt, غلبت ghulubut, استعلا iſtala, اعتلا é-atila, استيلا iſteela, غلب ghulib, بهارت buhaurut, تغلب tughullub, v. *ſuperiority.*

Predominant غلب ghulib, غالب ghaulib, اعلي é-ala, عليا ulé-a, اغلب aghlub, غلبا ghuluba, متجلل mutujullil, مستولى muſtoolé. v. *ſuperior, prevalent.*

To PRE-ELECT پيش كزيدن peiſh guzéduh, بروجه تقديم اختيار كردن bur wujha tukdeem ikhté-aur kirdun.

PRE-EMINENCE تقدم tukuddum, تقدميت tukuddumé-ut, قدميت kudmé-ut, براعت bura-at, امتياز imté-auz, استعلا iſtala, استيلا iſteela, اعتلا é-atila, پيشي peiſhé, پيش دستى peiſh doſté, دست doſt. v. *precedence, ſuperiority.*

Pre-eminent متقدم mutukuddim, پيش دست peiſh doſt, پيشتر peiſhtur, اعلي é-ala; ذو براعت zu buraat, متجلل mutujullil, مستولى muſtoolé.

To PRE-ENGAGE بر وجه پيشين عقد كردن bur wujha peiſheen akd kirdun, بطور مقدم عهد و پيمان ساختن betoora mukuddum ahd ou peimaun ſaukhtun, مقرر از شرط متقدم كردن mukurrur uz ſhurta mutukuddum kirdun.

Pre-engaged از عقد پيشين مقرر ساخته uz akda peiſheen mukurrur ſaukhteh.

Pre-engagement عقد پيشين akda peiſheen, عهد و پيمان مقدم ahd ou peemauna mukuddum, شرط متقدم ſhurta mutukuddim.

To PRE-ESTABLISH بر وجه پيشين مقرر و بندوبسته نمودن bur wujha peiſheen mukurrur ou bundubuſteh numoodun, بطور مقدم متعين و برقرار ساختن betoora mukuddum mutaï-un ou burkuraur ſaukhtun.

Pre-eſtabliſhed بر وجه پيشين مقرر و بندوبسته ساخته bur wujha peiſheen mukurrur ou bundubuſteh ſaukhteh, بطور مقدم متعين و برقرار شده betoora mukuddum mutaï-un ou burkuraur ſhoodeh.

Pre-eſtabliſhment بندوبسته پيشين bundubuſteha peiſheen, تعيينن مقدم taï-éna mukuddum, برقراري متقدم burkurauré mutukuddim.

To PRE-EXIST وجود مقدم داشتن wujooda mukuddum dauſhtun, پيش هستن peiſh huſtun. —*Pre-exiſtence* وجود مقدم wujooda mukuddum, پيش هستي peiſh huſté.

A PREFACE مقدمت mukuddumut, ديباچه deebaujeh, پيشرو peiſhrou, سراغاز ſuraghauz, عنوان unwaun.—*To preface* پيش كردن peiſh kirdun, مقدمت نمودن mukuddumut numoodun, ديباچه ساختن deebaujeh ſaukhtun. *Prefaced* تقدم tukuddum. *A prefacer* مقدمت سازنده mukuddumut ſauzindeh, ديباچه نوش deebaujeh nuwiſh, پيشرو كننده peiſhrou koonindeh.—*Prefatory* بر وجه پيشرو bur wujha peiſhrou, سراغازي ſuraghauzé, مقدمت نما mukuddumut numa, بطور ديباچه betoora deebaujeh, تقديم tukdeem, تقدم tukuddum.

A PREFECT سردار ſurdar, سرور ſurwur, سالار ſaulaur, مباشر mubauſhir, ضابط zaubit, امير ameer, حاكم haukim, والى waulé, ناظر nauzir. v. *governor, commander.*—*A prefecture* سرداري ſurdauré, ضبط zubt, مباشرت mubauſhirut, حكومت hookoomut. v. *government, command.*

To PREFER (*give a preference*) مقدم كردن mukuddum kirdun, تقديم ساختن tukdeem ſaukhtun, تقدم دادن tukuddum dadun, ترجيح كردن turjeeh kirdun, پيش داشتن peiſh dauſhtun, درجه پيش دادن durjeh peiſh dadun, مستخر نمودن mumtukhir numoodun, پيشتر انديشن ساختن peiſhtur andeeſh ſaukhtun, گزيدن guzédun, اختيار كردن ikhté-aur kirdun, مرجح نمودن murjuh numoodun.—(*to advance*) برداشتن burdauſhtun, افراشتن afrauſhtun, افراز نمودن efrauz numoodun, استحكام كردن iſtihkaum kirdun, افراختن efraukhtun, ترقي دادن turukké dadun, تمشيت ساختن tumſhé-ut ſaukhtun, پيشي دادن peiſhé dadun, تنفير نمودن tunfeer numoodun. v. *to promote.*—(*to prefer a complaint*) شكايت نمودن ſhuka-é-ut numoodun, زم كردن zumm kirdun, غمز ساختن ghumz ſaukhtun. v. *to accuſe, impeach: exhibit, offer.*

Preferable پيشتر peiſhtur, واجب المقدم vajibu'l'mukuddum, مستوجب التقدم muſtoojibu'l'-tukuddum, لايق ترجيح la-éka turjeeh.—*Preferableneſs* پيشتري peiſhturé, واجبى المقدم vajibé-u'l'-mukuddum, لايقي التقدم la-éké-u'l'tukkudum.

Preference مقدم mukuddum, تقدم tukuddum, تقديم tukdeem, پيشى peiſhé, ترجيح turjeeh, ممتخر mumtukhir, تنفير tunfeer, رغب rughib, رغبت rughbut (plur. رغبوب rughboob), ترغيب turgheeb, اصغا isfa, تلويت tulwé-ut, مزن muzin, قوفو kufoo, اقفا ikfa, اظهار izhaur, تفضيل tufzeel, مرجوح murjooh.

Preferment افراز efrauz, استحكام iſtihkaum, ترقي turukké, اقبال ikbaul, افراشتكى efrauſhtugé, استدراج iſtidrauj, ارتقا irtika, تمشيت tumſhé-ut. v. *promotion.*—(*a place of honour* or *profit*) منصب munſub, مرتبه murtubeh, جاه jauh, بار baur, پايه pa-éh. v. *office, dignity.*

Preferred (*conſidered more highly*) پيشتر انديشده peiſhtur andeeſhédeh, مقدم كرده شده mukuddum kirdeh ſhoodeh, گزيده guzédeh, مختار mukhtaur, مرغوب پنداشته murghoob pundauſhteh.—(*promoted*) افراخته efraukhteh, افراشته efrauſhteh, برداشته burdauſhteh.

To PREFIX تقدم ساختن tukuddum ſaukhtun, پيش كردن peiſh kirdun, درپيشگاه درنشاندن dur peiſhgah durniſhaundun, بقدام نصب كردن bekudaum nuſb kirdun, در قبل نشاندن dur kubl niſhaundun, بمقدمت نمودن bemukuddumut numoodun, در پيشي نشان كردن dur peiſhé niſhaun kirdun.

A prefix (*particle prefixed to words*) ادات الجزا adautu'l'juza, حرف مشروط hurfa muſhroot.

Prefixed پيش كرده شده peiſh kirdeh ſhoodeh, در پيشگاه نشانده dur peiſhgah niſhaundeh, در قبل منصوب dur kubl munſoob, بقدام نصب شده bekudaum nuſb ſhoodeh.

Prefixion, prefixing, تقديم tukdeem, تقدم tukuddum, پيش كنا peiſh koona, بقدام نصب ساز bekudaum nuſb ſauz, در قبل نشان dur kubl niſhaun.

PREGNANCY حاملكي haumilugé, حمل huml, بار bar, ابستني abiſtuné, حبل hubul, بارداري bardaré.

Pregnant حامله haumileh, باردار bardar, ابست abiſt, حبلى hubulé, والد waulid, عقوق akook, استغه iſtuguh. v. alſo *fruitful.*—*To make*

pregnant حامله کردن haumileh kirdun. v. *to impregnate.—To become pregnant* حامله شدن haumileh shoodun, بار کرفتن bar gooriftun, کشاف شدن kushauf shoodun.—*Pregnantly*, v. *fruitfully*.

To PREJUDGE, *prejudicate* (*decide without information* or *examination*) بی خبر و تفتیش فکر کردن bé khubr ou tufteesh fikr kirdun, بی دانش و اکاهي راي دادن bé dauish ou agahé ra-é dadun, غير اعلام و ابتحاث ملاعنت کفتن ghire-a é-alaum ou ibtihaus mula-anut guftun.

Prejudice, prejudication (judgment formed without examination) فکر بی خبر و تفتیش fikra bé khubr ou tufteesh, راي بی دانش و تفحص ra-é bé danish ou tufuhhus, ملاعنت غير اعلام و ابتحاث mula-anit ghire-a é-alam ou ibtihaus. —*Prejudice* (*detriment*) ظلم zulm, مظلم muzlum, ازار azaur, زيان zé-aun, ضرر zurrur, کزند guzund, خسر khusr, خسار khusaur, تعرض tata-arruz. v. *mischief, hurt, injury, damage*.

To prejudice (*injure*) ظلم کردن zulm kirdun, مظلم ساختن muzlum saukhtun, زيان کردن zé-aun kirdun, ضرر ساختن zurrur saukhtun. v. *to impair, hurt*.—(*to fill with prejudices* or *unexamined opinions*) اوهام بي خبر و تفتیش انکیختن awhauma bé khubr ou tufteesh angeekhtun, راي و کمان غير ابتحاث انکيز کردن ra-é ou gumaun ghire-a é-laum ou ibtihaus angeez kirdun.

Prejudicial ظالم zaulim, مضر muzirr, مفسد muffid, زيان اور zé-aun awur, ازار ساز azaur fauz, ضرر کنا zurrur koona. v. *injurious, detrimental, hurtful: contrary, opposite*.

PRELECTION درس durs, v. *reading, lecture*.

A PRELIMINARY مقدمه mukuddumeh, پیشرو peishrou, سراغاز furaghauz.

Preliminary تقديم tukdeem, بر وجه پیشرو bur wujha peishrou, سراغازي furaghauzé, بطور مقدمه betoora mukuddumeh.

A PRELUDE, *preludium* مقدمه mukudduumeh, پیشرو peishrou, سراغاز furaghauz.

PREMATURE پیش از زمان peish uz zumaun, قبل الوقت kublu'l'wakt, پیش از رس peish uz zumaun rufs, قبل الوقت نضيج nuzeej kublu'l'wakt, کثرت العجل نما kufrutu'l'ajul numa, سرعت خيلي ساز furaata kheilé fauz. *A premature death* اختصار ikhtizaur.—*Prematurely* بر وجه پیش از زمان bur wujha peish uz zumaun, بطور قبل الوقت betoora kublu'l'wakt, با کثرت العجل ba kufrutu'l'ajl, با سرعت خيلي ba furaata kheilé.—*Prematureness* کثرت العجل kufrutu'l'ajul, ام الندامت ummu'n'nudaumut, سرعت خيلي furaata kheilé.

To PREMEDITATE پیش اندیشیدن peish andeeshédun, پیشین پنداشتن peisheen pundaushtun, پیش از وقت اندیش کردن peish uz wakt andeesh kirdun, فکر متقدم کرفتن fikra mutukuddum gooriftun, قبل از وقت راي ساختن kubl uz wakt ra-é saukhtun, نيت داشتن né-ut daushtun, با غرض کردن ba ghuruz kirdun.

Premeditated پیش اندیشیده peish andeeshédeh, با نيت ba né-ut, با غرض ba ghuruz, با فکر متقدم ba fikra mutukuddum, پیشین پنداشته peisheen pundaushteh.

Premeditation پیش اندیشه peesh andeesheh, پندار پیشین pundaura peisheen, نيت né-ut, پیشدل peishdil, ارادت iraudut, قصد kusd, فکر متقدم fikra mutukuddum, راي قبل الوقت ra-é kublu'l'wakt. v. *design*.—*Without premeditation* من قبل min kublu, قبلا kublan, بديهي budeehé, بديهيت budeehé-ut, با اقتراح ba iktirauh. *With premeditation* فتودانه futoodauneh, با نيت ba né-ut, با غرض ba ghuruz, با پیشدل ba peishdil. *To speak with premeditation* فتودن futoodun, با پیشدل کفتن ba peishdil guftun.

Premier, v. *first, chief: prime minister*.

To PREMISE پیشین کشادن peisheen ku-shadun, پیش تعریف کردن peish taareef kirdun, پیشرو کفتن peishrou guftun, مقدمت ساختن mukuddumut saukhtun, تقديم کردن tukdeem kirdun, مقدمات نمودن mukuddumaut numoodun.

Premised پیشین کشاده peisheen kushaudeh, پیش تعریف شده peish taareef shoodeh, بر وجه مقدمت کفته bur wujha mukuddumut gufteh, بطور پیشرو ساخته betoora peishrou saukhteh.

Premisses (*propositions*) مقدمت mukuddumut (pl. مقدمات mukuddumaut), تقدمات tukuddumaut. *Unquestionable premisses* تقدمات مسلمت tukuddumauta musullimut. *Premisses* (*houses and lands*) عقار akaur (pl. عقارات akauraut), ضيعت zé-aat (pl. ضيعات zé-aut, ضياع zé-a).

PREMIUM پاداشت padausht, پاداش padaush, عوض awuz, بخشيش bukhsheesh. *compensation, reward*.

To PREMONISH بر وجه پیشین پند دادن bur wujha peisheen pund dadun, اکاهي نمودن agauhé numoodun. v. *to warn*.

Premonition پند پیشین punda peisheen, نصيحت nuseehut, اکاهي agauhé.

Premonitory نصيحت نما nuseehutnuma, پیشین پند ده peisheen pund duh, اکاه ساز agauh fauz.

To PREMONSTRATE پیش نمودن peish numoodun.

PRE-OCCUPANCY, *pre-occupation* پیشین گیر peiſheen geer. v. *anticipation.*—*To pre-occupy* پیشین گرفتن peiſheen gooriftun, بر وجه پیشین کردن bur wujha peiſheen kirdun. v. *to anticipate.*

To pre-ordain, v. *to predestine.*

PREPARATION آمادگی amaudugé, تدارک tudauruk, تهیت tuhé-ut, اعداد é-adaud, تکمیل tukmeel, اب abb, شلنک ſhilunk. v. Vol. I. p. 1102. alſo *proviſion*, *apparatus.*

Preparative, *preparatory*, تدارک ساز tudauruk ſauz, آمادگی نما amaudugé numa, تهیت کنا tuhé-ut koona.

Preparatively بر وجه تدارک bur wujha tudauruk, بطور تهیت betoora tuhé-ut, با آمادگی ba amaudugé.

To prepare آمادن amaudun, آماده کردن amaudeh kirdun, آراستن arauſtun, آرایش نمودن ara-éſh numoodun, پرداختن purdaukhtun, پرداز ساختن purdauz ſaukhtun, آهنک کردن ahunk kirdun, مهیا ساختن muhé-a ſaukhtun, تدارک کردن tudauruk kirdun, اعداد ساختن é-adaud ſaukhtun, بسنجیدن buſunjédun, تهیت کردن tuhé-ut kirdun, سیچیدن ſeechédun, تعبیت کردن taabé-ut kirdun, معد نمودن maad numoodun, تیمار کردن teemaur kirdun. v. alſo *to arrange*, *form*; *make*, *qualify.*—*To prepare neceſſaries* مهمه پرداز ساختن muhimmeh purdauz ſaukhtun, لوازم آماده کردن luwauzim amaudeh kirdun, اسباب تدارک ساختن aſbauba tudauruk ſaukhtun.

Prepared آماده amaudeh, پاستاده pauſitaudeh, آماده و پاستاده amaudeh ou pauſitaudeh, آراسته arauſteh, معد ma-ad, مهیا muhé-a, بسنجیده buſunjédeh, سیچیده ſeechédeh, پرداخته purdaukhteh, حاشد hauſhid, محشد muhſhid, حاضر hauzir, سغد ſughd, سغده ſughdeh, مستعد muſta-éd, مصنوع muſnuwa. v. *ready.*

Preparedly بر وجه آماده bur wujha amaudeh, بطور آراسته betoora arauſteh.

A preparer آماده کر amaudeh gur, آرایش ساز ara-éſh ſauz, تدارک کننده tudauruk koonindeh.

Prepenſe, v. *premeditated.*

PREPONDERANCE, *preponderation* رجح rujih, رجوح rujooh, رجحان rujhaun, راجح raujih, ترجیح turjeeh, مانع mauta, مرجوح murjooh.

To preponderate رجح کردن rujih kirdun, رجوع ساختن rujooh ſaukhtun, رجحان نمودن rujhaun numoodun.

A PREPOSITION حرف hurf.

To PREPOSESS (*impreſs with prejudices*) اوهام وگمان بی جست وجوی انگیختن awhaum ou gumaun bé juſt ou joo-é angeekhtun. v. *to prejudice.*

Prepoſſeſſion. v. *prejudice*, *prejudication.*

PREPOSTEROUS (*topſy-turvey*) زیر بالا zeer bala, زیر و زبر zeer ou zubr, معکوس makoos, نکس nukis, منکوس munkoos, منکوست munkookoosut, بازگون bazgoon, اشگونه aſhgooneh, بازگونه bazgooneh, وازگون wazgoon, وازگونه wazgooneh, سرنگون ſurnigoon. v. *abſurd*, *fooliſh*, *ridiculous.*—*A prepoſterous birth* انکاس ankaus.

Prepoſterouſly بازگون bazgoon, اشگونه aſhgooneh, بر عکس bur aks, بر وجه وازگونه bur wujha wazgooneh, بطور زیر بالا betoora zeer bala.

Prepoſterouſneſs بازگون bazgoon, وازگون wazgoon, عکس aks, سرنگونی ſurnigooné, حال زیر بالا haula zeer bala.

PREPUCE غلف ghulif, غلفت ghulifut, قلف kulif, رعلت raalut, رغلت rughlut, غرلت ghurlut, اقلف akluf.

To PRE-REQUIRE بر وجه پیشین خواستن bur wujha peiſheen khauſtun.

PRESAGE حکمت hykmut (plur. احکام ahkaum), فال faul, دلالت dulaulut. v. *omen*, *prognoſtick.*—*To preſage* فال گرفتن faul gooriftun, پیشین گفتن peiſheen guftun, غایب نمودن gha-éb numoodun. v. *to prognoſtick.*

A PRESBYTER صاحب القدس ſahibu'l'-kuds, کاهن kauhin, شیخ ſheikh, کشیش kuſheeſh.

PRESCIENCE حکمت hykmut, تعقل ta-akkul, سبقت ſubkut, پیش بینی peiſh beené, پیش دانش peiſh dauniſh, علم پیشین ylma peiſheen, عقل و شناختنی قبل الزمان akl ou ſhunaukhtuné kubl'uz'zumaun. v. *foreſight.*

Preſcient, *preſcious* ذو حکمت zu hykmut, اهل تعقل ahla ta-akkul, پیش بین peiſh been, ذو علم پیشین zu ylma peiſheen. *To be preſcient* تعقل نمودن ta-akul numoodun, اول دانستن awwul dauniſtun, پیش دیدن peiſh deedun, از علم پیشین شناختن uz ylma peiſheen ſhinaukhtun.

To PRESCIND قطع کردن kuta kirdun.

To PRESCRIBE (*order*, *direct*) فرمودن furmoodun, فرمان دادن furmaun dadun, مامور کردن maamoor kirdun, حکم گذار کردن hookum guzaur kirdun, امر نمودن amr numoodun, تعیین ساختن taï-én ſaukhtun, رسم نمودن ruſm numoodun, تفریض کردن tufreez kirdun, نهج نمودن nuhij numoodun. v. *to command.*—*To preſcribe as a phyſician* بزشکی نمودن bizuſhiké numoodun, رسم طبی دادن ruſma tybbé dadun, پیشاران نمودن peiſharaun numoodun. *To preſcribe bounds* حدود تعیین کردن hudood taï-én kirdun, حدود شریعت مامور ساختن hudooda

ſhura-é-ut maamoor ſaukhtun, حد فرمودن hudd
furmoodun, تحديد نمودن tuhdeed numoodun.
To preſcribe (*become a law* or *cuſtom*) شرع و ايين
كشتن ſhura ou aï-én guſhtun, سابقت و پيشنهاد
گرديدن ſaubikut ou peiſhnihaud gurdédun, شريعت
و عادت شدن ſhuré-at ou audut ſhoodun.

Preſcribed, preſcript فرموده furmoodeh, حكم
گذارده hookum guzaurdeh, مامور maamoor,
تعيين ساخته taï-én ſaukhteh, مغروض mufrooz,
مرسوم murſoom, معين maï-é-un, موظف mu-
wuzzuf. v. *ordered, fixed.*—*The limits preſcribed* حد
مامور hudda maamoor. *At the term preſcribed*
بحد مامور behudda maamoor.

Preſcription, preſcript (precept, model) نهاد ni-
haud, رسم ruſm (plur. رسوم ruſoom), مرسم mur-
ſum (plur. مراسم murauſum), دستور duſtoor,
ايين aï-én, نمودار numoodar, رابطه raubteh (pl.
روابت ruwaubut), سنه ſunneh. v. *order.*—(*an-
cient cuſtom*) سابقت ſaubikut, سابق پيشنهاد
peiſhnihauda ſaubik, عادت عتيق auduta ateek,
سان قديم ſauna kudeem. *A medicinal preſcripti-
on* رسم حكيم ruſma hukeem, نمودار طبيب nu-
moodara tubeeb, پيشاران peiſharaun.

PRESEANCE بالا نشين bala niſheen, پيشي
peiſhé, دست doſt. v. *precedency.*

PRESENCE (*ſtate of being preſent*) حضور hu-
zoor, حضر huzr, حضرت huzrut (plur. حضرات
huzraut), محضر muhzur, وجاهت wujauhut,
مواجهت muwaujihut, شهود ſhuhood, شهودت
ſhuhoodut.—(*air, demeanor*) چهره chuhreh, سيما
ſeema, نظر nuzr, باره baureh, روي rooï, وجه
wujuh, رخساره rukhſaureh. v. *mein, port.*—*The
preſence of God* باره baureh, حضرت الله huzruta
allah. *The preſence of a king* حضرت پادشاه huz-
ruta padſhah, محضر سلطان muhzura ſultaun,
حضرت huzrut, محضر muhzur. *In my preſence*
قبلا kublan. *In his preſence* درحضرش dur huz-
riſh. *In the preſence of my illuſtrious friend Moham-
med* [a mode of addreſſing letters] در قبل دوستم
عزيز محمد dur kubla dooſtuma azeeza moham-
mud. *The preſence* (*courtiers aſſembled round the
king*) ملازمون سلطان mulauzumoona ſultaun
(oblique caſe ملازمين سلطان mulauzumeena ſul-
taun), توابع پادشاه tuwauba padſhah.—*The pre-
ſence chamber* دربار durbaur, باب همايون bauba
humaï-oon, مسند muſnud, دار حضرت daura
huzrut.—*Preſence of mind* دليري dilaré.

Preſent (*not abſent*) حاضر hauzir, محتضر muh-
tuzur, مستحضر muſtuhzur, موجود moujood,
شاهد ſhauhid, مشاهد muſhauhid, وارد waurid,
مستورد muſtawrid, نا غايب na gha-éb, هي hei,

سغد ſughd, سغده ſughdeh. *To be preſent* حاضر
بودن hauzir boodun, موجود شدن moujood
ſhoodun, شاهد بودن ſhauhid boodun.—*Preſent*
(*not paſt, not future*) حال haul, نا گذشته na
guzuſhteh, نا سابق na ſaubik, نا ماضي na mau-
zé, نا سالف na ſaulif, نا استقبال na iſtikbaul,
غير مستقبل ghire-a muſtukbil.—(*at hand, ready*)
حاضر hauzir, مهيا muhei-a, امادة amaudeh,
معد maad, ساخته ſaukhteh, حاشد hauſhid,
اراسته arauſteh. v. *prepared.*—*The preſent, time
preſent* حال haul, ساعت ſa-at, زمان حال zu-
mauna haul, اين زمان ein zumaun, اين وقت
ein wakt. *The preſent tenſe* حال haul, الحاضر
alhauzir. *At preſent* حالا haula, حاليا haulé-a,
امحال imhaul, الحال alhaul, بالفعل bilfaal,
الان alaun, اكنون aknoon, كنون kunoon. v.
now.—*The preſent day* امروز imrooz, اليوم alé-oom,
هذا اليوم haza alé-oom. *To the preſent day* تا
امروز ta imrooz, الي هذا الان ila haza alaun. *The
preſent year* امسال imſaul.—*Preſent* or *ready money*
نقد nukd, حاضرا قچه hazir akcheh, فروع furuwa.

A PRESENT بخشايش bukhſha-éſh, بخشش
bukhſhuſh, بخشيش bukhſheeſh, بذل buzl, عطا
ata, موهبت mawhibut, موهب mawhib, هديت
hudé-ut, دادني daudunė, داد daud, ارمغان ar-
maghaun, احسان ihſaun, تحفه tuhfeh, نول nawil,
هبت hubt, غربون ghurboon, داش dauſh, داشت
dauſht, داشاد dauſhaud, داشن dauſhin, دهش
duhiſh, بزرگوار buzurguwaur, انعام énaam, رزقت
ruzkut, بشخواده buſhkhaudeh, بلك bulk.—*A
preſent to bribe a judge* رشوت ruſhwut, ارش irſh
اتاوت itawut. v. *bribe.*—*A preſent for good news*
مژدگاني muzſhdugauné, نويد nuweed. *The place
where preſents are offered* دادني dadunė. *A mag-
nificent preſent* پيشكش peiſhkuſh, اوردني awur-
dunė, سيورغال ſé-oorghaul, مبذول mubzool
سوغات ſawghaut. *A preſent from a prince to one
who approaches him* قدوميت kudoomé-ut. *A ſmall
preſent* دست اويز doſt aweez, دست اويزه doſt awee-
zeh, تحفت خفيف tuhfuta khufeef, برگ سبز burk
ſubz, برگ سبزك burka ſubzuk, برك تر burka tur

To preſent (*make a preſent*) بخشايش دادن
bukhſha-éſh dadun, بذل كردن buzl kirdun
پيشكش نمودن peiſhkuſh numoodun, تحفه
كردن tuhfeh kirdun, موهب ساختن mawhibut
ſaukhtun, عطا نمودن ata numoodun, احسان
دادن ihſaun dadun, مبذول ساختن mubzool
ſaukhtun, هديت بخشيدن hudé-ut bukhſhédun
v. *to offer, give.*—*To preſent to view* نمودن nu-
moodun, پيدا ساختن peeda ſaukhtun, اظهار
كردن izhaur kirdun, عرض نمودن erz numoodun

dun. *To present one's self (before another)* حاضر شدن hauzir shoodun, چهره نمودن chuhreh numoodun, رونما كردن roonuma kirdun, نمایان شدن numaïaun shoodun, پیدا بودن peeda boodun, پدید امدن pudeed aumudun. v. *to appear.*—*To present a complaint* شكايت كردن shuka-é-ut kirdun, ملامت زدن mulaumut zudun, داد ساختن daud saukhtun, غمز و زم نمودن ghumz ou zumm numoodun.--*Presentaneous*, v. *ready, quick, immediate.*

Presentation اقدام ikdaum, عرض arz, معرض maaruz, اظهار izhaur, پیدا peeda, تقدیم tukdeem.

Presented داده dadeh, بخشیده bukhshédeh, معطی maata, مندفع mundufa, معروض maarooz, مهدي muhdé, متحف mut-huf, متقدم mutukuddum, تقدم tukuddum.

A presenter بخش bukhsh, دهنده duhindeh, اقدام ساز ikdaum sauz, تقدیم كننده tukdeem koonindeh, عرض نما arz numa, تكليف سازنده tukleef sauzindeh, اهدا اور ihda awur. v. *giver.*

Presently (immediately) حالا haulan, هم الدم humaundum, بلا تواني bila tuvvauné, علي الفور ala'l'four. v. *at present.*--*Presentment*, v. *representation.*

PRESERVATION حفظ hyfz, محافظت muhaufizut, حمایت huma-é-ut, حراست hurausut.

To preserve استبقا ساختن istibka saukhtun, حفظ كردن hyfz kirdun, محافظت ساختن muhaufizut saukhtun, حمایت دادن huma-é-ut dadun, حراست كردن huraufut kirdun, صیانت دادن sé-anut dadun, نگاهباني كردن nigahbauné kirdun, مصون ساختن musoon saukhtun, نوشتن nuwishtun.—*To preserve fruits, &c.* انكبينه كردن angubeeneh kirdun, مربت ساختن murubbut saukhtun, مربي بودن murubbé boodun, ریچار كردن reechaur kirdun, مزه ساختن muzeh saukhtun. v. *to confect.*

A preserve (fruits preserved with honey, sugar, &c.) انكبينه angubeeneh, مربت murubbut, معجون majoon, ریچار reechaur, ریچال reechaul. v. *confect.*

Preserved محروس muhroos, مصون musoon, محفوظ muhfooz, مبقي mubka, مربي murubba. v. *defended.*—*Preserved (as fruits)* مربي murubba.

A preserver حافظ hafiz, مربي murubbé, راعي raa-é. v. *guardian.* — *A preserver of fruits, &c.* مربي murubbé. v. *confectioner.*

To PRESIDE سردار بودن surdar boodun, صدر نشين شدن sudr nisheen shoodun, راس بودن raas boodun, پیشرو شدن peishrou shoodun, تقدميت داشتن tukuddumé-ut daushtun.

Presidency, presidentship صدر sudr, صدر نشيني sudr nisheené, سرداري surdaré, پیشي peishé, پیشگاهي peishgahé, پیشكاري peishkauré, تقدميت tukuddumé-ut.

A president صدر نشين sudr nisheen, وزير vizeer, سردار surdar, راس raas, ريس reis, ريس المجلس reisu'l'mujlis, سردار ديوان surdura divan, پیشوا peishwa, پیشرو peishrou, پیشادنك peishadunk. v. *governor.*—[*The presidents of the East India Company's settlements are generally stiled by the natives* پريسيدنت president].

PRESIDIAL (*relating to a garrison*) حصاري hissauré, حصار منسوب hissaur munsoob.

To PRESS (*squeeze*) فشردن fushurdun, فشاردن fushaurdun, افشردن affhurdun, افشاردن afshaurdun, پالودن paloodun, پالانيدن palanédun, اشكستن ishkusttun, بالافتن balauftun, افشادن affhaudun, پشخودن pushkhoodun, منعصر نمودن munasur numoodun, منعصور كردن maasoor kirdun, بخج ساختن bukhuj saukhtun. v. *to crush, compress.*—(*to distress, urge*) اضطرار كردن iztiraur kirdun, ازار دادن azaur dadun, همز كردن humz kirdun, فرسودن fursoodun, تنك كردن tunk kirdun, تنكا تنك نمودن tunka tunk numoodun, قهر ساختن kuhr saukhtun, زور و زار نمودن zoor ou zaur numoodun, ثقلت كردن suklut kirdun, تصديع ساختن tusdé-a saukhtun, انهاج ساختن inhauj saukhtun, ابرام كردن ibraum kirdun, خوبانيدن khoobanédun, الجا ساختن ilja saukhtun, عصد كردن asud kirdun. v. *to importune; constrain.*—(*to drive*) راندن raundun, واراندن waraundun, ضربانه فرسودن zurbauneh fursoodun, جبر كردن jubr kirdun.—(*to hug*) بغل كرفتن bughl gooriftun. v. *to embrace.*—(*to crowd, throng*) اعتراك كردن é-atiraak kirdun, تضاغط زدن tuzaughut zudun, لزن نمودن luzn numoodun, مداغشت ساختن mudaughishut saukhtun. *To press with argument* با حجت الزام كردن ba hujjut ilzaum kirdun, دليل برهاني نمودن duleela burhauné numoodun, ادلت واضحت اوردن adilluta wauzihut awurdun, لسن كردن lusin kirdun.—*To press upon (approach near, push to the wall)* دركوشه راندن dur koosheh raundun تنك كردن tunk kirdun, قدع كردن kuda kirdun, ضغط ساختن zught saukhtun. *To press upon in battle* معترك نمودن muturik kirdun, معترك كردن mutrikut numoodun, كذ بردن kuzz burdun, هجوم كردن hujoom kirdun, حمله ساختن humleh saukhtun. v. *to assault, attack.* — (*to blockade*) تنك ساختن tunk saukhtun, حصر كردن husr kirdun, چسپيدن chuspédun. v. *to besiege.*—*To press into the service of the state* سخره كرفتن sukhreh gooriftun. v. *to impress.*—*To press on (go fast)*

شتاب زدن ſhitaub zudun, تیز رفتن taze ruftun, تیز کام بودن taze gaum boodun, سرعت کردن ſuraat kirdun. v. *to haſten, ruſh.*—*To preſs to a concluſion* بسرانجام شتابانیدن beſuranjaum ſhitaubanédun, در عاقبت تعجیل کردن dur aukibut taajeel kirdun. *To preſs, callender* or *ſmoothe linens, paper, &c.* مهره زدن muhreh zudun, مطرا کردن mutra kirdun.

A preſs (for olives, grapes, &c.) افشرگر afſhurgur, معصرت maſurut, خرخشت khurkhuſht, خرک khuruk, برشک birſhuk, ملزام mulzaum, چرخش churkhuſh, چرخشت churkhuſht, چرخ churkh, سبار ſubaur, سپار ſupaur, کیستان keeſtaun, کیستاره keeſtaureh, زشار ziſhaur, قرو kuroo, سیار ſei-aur, بزرخانه buzrkhauneh, ملطاط multaut, عنک ynk, دنک dink. *A preſs* or *callender for ſmoothing linens, &c.* تختهء جامه tukhteha jammeh, صقال ſukkaul.—*A preſs* or *cheſt for holding clothes* رخت خانه rukht khauneh, جامه دان jammeh dan, برفند burfund, بغلنده bughlundeh, صوان ſuwaun. *A preſs, (throng, tumult)* هنکامه hungaumeh, ازدحام izdihaum, ازدحام انام izdihauma anaum, انکامه angaumeh, جمع کثیر jumaa kuſeer, اباشت ubauſhut, کثرت خلایق kuſruta khula-ék. v. *crowd.*

Preſſed (ſqueezed) افشارده efſhaurdeh, افشرده afſhurdeh, فشارده fuſhaurdeh, فشرده fuſhurdeh, اشکسته iſhkuſteh, بالافته balaufteh, افشاده afſhaudeh, بخج bukhuj, معصور maaſoor, منعصر munaaſur, پشخوده puſhkhoodeh. v. *compreſſed.*—*The preſſed juice of fruit* منعصر munaaſir, عصارت aſaurut.—*Preſſed (hugged)* بغل گرفته bughul goorifteh, در اغوش محصور dur aghooſh muhſoor. *(crowded)* در ازدحام تنک شده dur izdihaum tunk ſhoodeh, در هنکامه افشرده dur hungaumeh afſhurdeh, بجمع کثیر محصور bejumaa kuſeer muhſoor. *(cloſely beſieged)* چسپیده chuſpédeh, محصور muhſoor, متحصر mutuhuſſur, تنک شده tunk ſhoodeh.—*A preſſer* افشارگر afſhaur gur, مهره زن muhreh zun, مطرا کر mutra gur, عصار aſſaur.

Preſſing افشار efſhaur, v. *preſſure.*—*Preſſingly (with force)* با ضرب ba zurb, افشارانه afſharauneh.

Preſſure افشار afſhaur, فشار fuſhaur, اهنجلوغ ahunjuloogh, همس hums. *The preſſure of a crowd* قصغت kuſfut (plur. قصف kuſuf, قصفان kuſfaun), وعکت ازدحام waakuta izdihaum, لزن luzin. *(oppreſſion, grievance)* تنکا تنک tunka tunk, تعدي ta-addé, ازار azaur, اضطراب iztiraub, جبر jubr, جور jour, ظلم zulm, پایالي pa-émaulé, قهر kuhr, جفا jufa, ستم ſitum.—*(impreſſion)* نشان niſhaun, علامت alaumut, رسم ruſm, اثر aſr (pl. اثار aſaur). v. alſo منهزم.

PRESTIGATION, *preſtiges (juggle)* حقه بازي hukkeh bauzé, فسانه و فسون fuſaneh ou fuſoon.

PRESTO تیز دست taze doſt, زود zood, تیز کار taze kaur, علی التعجیل ala't'tajeel. v. *quick.*

PRESUMABLY (*in a manner ſuppoſed without enquiry* or *examination*) بروجه غیر تفتیش پنداشته burwujha ghire-a tufteeſh pundauſhteh, بطور بی جست و جوي اندیشیده betoora bé juſt ou joo-é. andeeſhédeh. v. *probably, poſſibly.*

To preſume (ſuppoſe) پنداشتن pundauſhtun, پنداریدن pundarédun, زعم کردن zaam kirdun, خیال داشتن khé-aul dauſhtun, v. *to imagine, hope.* (*to have preſumption, boldneſs, impudence*) کستاخ بودن kuſtaukh boodun, استاخي داشتن iſtaukhé dauſhtun, متصدي نمودن mutuſuddé numoodun, تصدي ساختن tuſuddé ſaukhtun, جسارت کردن juſaurut kirdun.

A preſumer (ſuppoſer) پندار pundaur, اهل زعم ahla zaam, صاحب خیال ſahib khé-aul. (*an arrogant man*) اهل مغروري ahla mughrooré, صاحب کستاخي ſahib kuſtaukhé.

Preſumption (ſuppoſition) پنداري pundauré, زعم zaam, کمان gumaun, اندیشه andeeſheh, تخمین tukhmeen, ظن zunn, تصور tuſawwur, وهم wuhm, اعتقاد e-atikaud, اعتماد é-atimaud. v. *conjecture, belief.*—*Preſumption, preſumptuouſneſs (arrogance)* کستاخي kuſtaukhé, مغروري mughrooré, تکبر tukubbir, متکبري mutukubburé, غرور ghuroor, جسارت juſaurut, استکبار iſtikbaur, استکبار القلب iſtikbauru'l'kulb, انانیت anané-ut, هواداري hawadaré, استاخي iſtaukhé

Preſumptive (ſuppoſed) پنداشته pundauſhteh, متصور mutuſawwur.—*Preſumptive, preſumptuous, preſuming* کستاخ kuſtaukh, مغرور mughroor, هوادار hawadar, متکبر mutukubbir, خود فروش khood furooſh, خود بین khood been, استاخ auſtaukh. v. *arrogant, inſolent.*

Preſumptuouſly کستاخانه kuſtakhauneh, مغرورا mughrooran, بروجه خود فروش bur wujha khood furooſh, بطور خود بین betoora khood been, استاخانه iſtakhauneh. v. *impudently, arrogantly.*

To PRESUPPOSE پیشین اندیشه کردن peiſheen andeeſheh kirdun, بروجه پیشین پنداشتن bur wujha peiſheen pundauſhtun, بطور مقدم وهم و راي ساختن betoora mukuddum wuhm ou ra-é ſaukhtun, قبل الزمان در ضمیر پذیرفتن kublu'z'zumaun dur zumeer pizzeeruftun. v. *to preconceive.*

Preſuppoſed بروجه پیشین اندیشیده bur wujha peiſheen andeeſhédeh, از مقدمت پنداشته az mukuddumut pundauſhteh, قبل الزمان در ضمیر افتاده hublu'z'zumaun dur zumeer uftaudeh.

Presupposition, presurmise وهم و راي بر وجه پيشين wuhm ou ra-é bur wujha peisheen, فكر مقدم fikra mukuddum, قبل الزمان در ضمير پذير kublu'z'zumaun dur zumeer pizzeer, انديشه پيشين andeesha peisheen, پندار متقدم pundaura mutukuddum.

PRETENCE بهانه buhauneh, خشك khushk, علت yllut, تعلل ta-allul, عذر uzr, عذرت uzrut, پاي pa-é, پا pa, صورت معامله sooruta ma-amleh, پوزش poozish. v. *excuse.* — *A weak pretence* تعلل عليل ta-allula aleel, و تعلل عليل مدعاي بي دليل ta-allula aleel wa mudda-é bé duleel.—*Pretence (claim)* دعوي dawé. v. *pretension.*

To pretend (allege falsely, act hypocritically) صورت معامله نمودن sooruta ma-amleh numoodun, با ربا گفتن ba ré-a guftun, تعلل عليل ساختن ta-allula aleel saukhtun, بهانه دروغ كردن buhauneha duroogh kirdun, دو روي نمودن doo rooï numoodun. v. *to feign.*—*To pretend* or *lay claim to* دعوي نمودن dawa numoodun, طلب كردن tulub kirdun, در خاستن dur khaustun, مطلب نمودن motlib numoodun. *To pretend to superior merit* اظهار تفاضل نمودن izhaura tufauzil numoodun. v. *to boast.*

A pretender (claimer) دعوي كننده da-wé koonindeh, طلب ساز tulub sauz, مطلب motlib. *(a boaster)* خود فروش khood furoosh, لاف زن lauf zun, اظهار تفاضل نماينده izhaura tufauzil numa-éndeh.

Pretending (alleging) تعلل عليل ساز ta-allula aleel sauz, بهانه دروغ كنا buhauneh duroogh koona. *(boasting)* خود فروش khood furoosh, لاف زن lauf zun, مدعي mudda-é. v. *presumptuous.*—*Pretendingly.* v. *presumptuously.*

Pretension (claim) مدعي mudda-é, دعوت dawut (pl. دعوات dawaut), دعوا or دعوي dawa, علاقه alaukeh, مطلب motlib, طلب tulub, ادعا idaa, داعيت da-é-ut (pl. دواعي doo-a-é), احتفاظ ihtifauz. *To explain one's pretensions* مدعاي بيان كردن muda-é bei-aun kirdun. *To support one's pretensions* مدعاي تاييد كردن mudd-é taï-éd kirdun. *Making false pretensions to what belongs to others* انتحال intihaul, تنحل tunhul, زعيم za-éem.

PRETERITE *(tense)* فعل ماضي faala maazé, الماضي almaazé.

Pretermission, &c. v. *omission.*

PRETERNATURAL بلا طبيعت bila tubé-at, نا مطبوع na mutuboo-a, غير ذاتي ghiré-a zauté, خلاف قاعدت khilaufa ka-édut. v. *irregular.*—*Preternaturally* بر وجه بلا طبيعت bur wujha bila tubé-at, بطور خلاف قاعدت betoora khilaufa ka-édut, بلا ذات bila zaut. *Preternaturalness* حال بلا طبيعت haula bila tubé-at.

PRETEXT بهانه buhauneh. v. *pretence.*

PRETTILY لطيفانه luteefauneh, با لطف ba lutf, با نزاكت ba nuzaukut, ظريفا zureefan, باكمالانه paukmalauneh, نازكانه nauzikauneh, بوجه ظريف و نازنين bewujha zureef ou nauzneen.

Prettiness خوبي khoobé, جمال jumaul, لطافت lutaufut, ناز nauz, ظرافت zuraufut, نزاكت nuzaukut, نازكي nauziké, لطف lutf. v. *beauty, elegance.*

Pretty خوب khoob, جميل jumeel, لطيف luteef, ظريف zureef, خوشنما khooshnuma, نازك nauzik, نازنده nauzindeh, نازنين nauzneen. v. *beautiful, elegant.*—*Pretty (in some measure)* نوعا nuwan, بر وجه bur wujuh, بطور betoor. v. *somewhat, tolerably.*

To PREVAIL *(to be in force* or *fashion)* قوت داشتن kuwwut daushtun, قدرت پذيرفتن kudrut pizzeeruftun, عادت گشتن audut gushtun, آيين و منوال شدن aï-én ou minwaul shoodun, پيشنهاد روان گرديدن peishnihauda rouvaun gurdédun. *To prevail* or *prevail over* غالب شدن ghaulib shoodun, دست يافتن dost é-aftun, افزون آمدن afzoon aumudun, ظفر گرفتن zufr gooriftun, استيلا داشتن isteela daushtun, تغلب يافتن tughullub é-aftun. *To prevail upon (induce)* القا كردن ilka kirdun, انگيختن angeekhtun, اغرا ساختن ighra saukhtun. v. *to persuade.*

Prevailing, prevalent (victorious) باهر bauhir, غلب ghulub, غالب ghaulib, اغلب aghlub, مستنير mustuneer, اعلي é-ala, زو دست zu dost, عليا alé-a, مستولي mustoolé, متجلل mutujullil, مدل mudill. v. *superior; powerful; forcible.*—*(current)* روان rouvaun, رواج rouvauj, مشمول mushmool, عمومي amoomé. v. *fashionable, common, general.*

Prevalence تغلب tughullub, غلبت ghulubut, دست dost, قوت kuwwut, قدرت kudrut., اعتلا é-atila, باهري bauhiré, استعلا istala, استيلا isteela, غلب ghulib, بهارت buhaurut, افضليت afzulé-ut, رجحان rujhaun, ريح reeh. v. *superiority.*—*(currency)* رواني rouvauné, رواج rouvauj, قبوليت عمومي kuboolé-uta amoomé, اخذ مشمول akhza mushmool, اتخاذ عام ittikhauza aamm.

Prevalently باهرانه bauhirauneh, غالبا ghauliban, با غلبت ba ghulubut, با دست ba dost, بر وجه قوي bur wujha kooï, با قدرت ba kudrut. v. *powerfully.*—*(currently, generally)* بطور عموما betoora amooman, روان rouvaun, علي وجه العموم ala wujhu'l'amoom. v. *fashionably.*

To PREVARICATE از حق عدول كردن uz hukk udool kirdun, فسق نمودن fuſik numoodun, بغي كفتن bughé guftun, معصيت كردن maaſé-ut kirdun, ضال بودن zaull boodun.

Prevarication از حق عدول uz hukk adool, معصيت maaſé-ut, بغي bughé (plur. بغات bughaut), فسق fuſik.

A prevaricator ضال zaul, بغي كو bughé goo. *Prevaricators* بغات bughaut.

To PREVENT منع كردن muna kirdun, مانع بودن mauna boodun, ممانعت كردن mumanaut kirdun, معارض شدن mu-ariz ſhoodun, موارضت نمودن mu-arizut numoodun, سد كردن ſudd kirdun, بذازت نمودن buzauzut numoodun, باز داشتن baz dauſhtun, پيشين كردن peiſheen kirdun, تعرض ساختن ta-arriz ſaukhtun, دخل كردن dukhl kirdun, عايق نمودن a-ék numoodun, عوق ساختن awk ſaukhtun, تعويق كردن taweek kirdun. v. *to obſtruct*; *anticipate.*

Prevented ممنوع mumnuwa, مسدود muſdood, باز داشته baz dauſhteh, انسداد inſidaud, منسد munuſſud. v. *obſtructed.*—*A preventer* منع كر muna gur, معارض كننده mu-ariz koonindeh.

Prevention منع muna, مانع mauna, تعرض ta-arriz, بذازت buzauzut. v. *hindrance*, *obſtruction*, *anticipation.*—*Preventional*, *preventing*, *preventive* منع ساز muna ſauz, معارض كنا mu-ariz koona, باز دار baz dar, سد ساز ſudd ſauz, مانع و معارضت اور mauna ou mu-arizut awur. —*Preventively* بر وجه مانع bur wujha mauna.

PREVIOUS پيش peiſh, پيشين peiſheen, پيشينه peiſheeneh, متقدم mutukuddim, مقدم mukuddum, بر وجه پيشين bur wujha peiſheen, پيش كذشته peiſh guzuſhteh, سابق ſaubik, تقدم tukuddum, تقديم tukdeem, قدم kudim, قبل kubla. *Previous to which* پيش از انكه peiſh uz ankeh, پيش از ان peiſh uz aun, قبل ان kubla aun. *Previous to this* پيش از اين peiſh uz ein, قبل اين kubla ein. *Previouſly* بر وجه پيشين bur wujha peiſheen, قبلا kublan, من قبل min kublu, قبل هذا kubla haza, قبل الزمان kublu'z'zumaun, مقدما mukudduma.—*Previouſneſs* پيشى peiſhé, مقدمت mukuddumut.

PREY (*hunted* or *ſeized to be devoured*) شكار ſhukkar, حشرت huſhrut (plur. حشر huſhur), نخچير nukhcheer, صيد ſeid, توارف tuwauruf. (*plunder*) شكار ſhukkar, تاراج taurauj, تالان taulaun, يغما yaghma, غنيمت ghuneemut. v. *booty*, *ſpoil*, *ravage*, *rapine.* — *A beaſt of prey* ييان حيوانى eebaun heewauné, جانوار jaunwaur, وحش wuhſh, ذو تيز ناخن zu taze nakhun,

شيرزه ſheerzeh, سبع ſuba. v. *wild beaſt.*—*A bird of prey* مرغ رباينده murgha ruba-éndeh, طير جارحت teera jauruhut. *The claw* or *talon of a beaſt* or *bird of prey* چنك chunk, چنكل chungul, چنكال chungaul, چنكاله chungauleh. v. *claw*, *talon*, *nail.*

To prey خوردن khoredun, اوباريدن obaurédun, بلع كردن bula kirdun. v. *to devour.*—*To prey upon* (*rob*, *ſpoil*) خسارت و غارت كردن khuſaurut ou ghaurut kirdun, يغما كرفتن yaghma gooriftun. v. *to plunder.*—(*to corrode*) اكل كردن akl kirdun, دنديدن dundédun, جليدن julédun, متاكل شدن muta-akul ſhoodun. v. *to gnaw*, *waſte.*—*Preyer*, v. *plunderer*, *devourer.*

PRIAPUS (*ſcarecrow*) ضبغطري zubughturé, هراس hiraus.

PRICE قيمت keemut, بها buha, اروند arvund, ارز arz, ارزش arziſh, ارزيش arzeeſh, عجوز ajooz, مبلغ mublugh, ارج arj, حاقت haukut, اخش akhaſh, ثمن ſumin (plur. اثمان aſmaun), اخشن akhſhun, سعر ſaar (pl. اسعار aſa-ar). v. *rate*, *value*, *eſtimation*, *equivalent*, *reward.*—*Price paid for any thing hired* پاي مزده pa-é muzdeh, كرا kira, اجر ajr, اجارت ijaurut (pl. اجار ajaur) عسب aſb. *The price of proviſions* (*fixed by authority*) نرخ nurkh. *The price of blood* (*compenſation for murder*) خونبها khoon buha, بهاي خون buha-é khoon, ديت dé-ut. v. *mulct.*—*Price paid by* [illegible] *captive for liberty* فدا fuda, برخين burkheen. v. *ranſom.*—*High-priced* كران بها guraun buha, ذو بها z[illegible] buha, كران مايه guraun ma-éh, كران gurau[illegible] بهيه buhmeh, غالى ghaulé, ذو قيمت zu keemut. v. *valuable*, *precious.*—*Low-priced* سبك مايه ſubuk ma-éh, ارزان arzaun, شايكيني ſha-égeen[illegible] كمبها kumbuha, دون قيمت doon keemut, [illegible] bukhus, فراخ firaukh, ترخص turukhkhus, [illegible] lughoo. v. *cheap.*—*Lowneſs of price* ارزاني arzaun[illegible] كساد kuſaud, رخص rukhs, كمبهايي kumbuhai[illegible] *To be bought at a low price* ارزانيدن arzaunédu[illegible] *To make low priced* ارزايانيدن arza-é-anédun.—[illegible] *According to the current* or *fixed price* [illegible]حسب نرخ جاري behuſba nurkha jauré. *To fix a pr*[illegible] (*by authority*, *in markets*, &c.) نرخ ساختن nur[illegible] ſaukhtun. *To agree upon a price* قطع كردن [illegible] buha kuta kirdun, جعل ساختن jaal ſaukhtu[illegible] تسعير كردن tuſa-ét kirdun. *Without pr*[illegible] ظليفا zuleefan, طلفا tulufan, بلا عوض bila yw[illegible]

To PRICK (*pierce with a ſmall punctur*[illegible] سپوزيدن ſupoozédun, سپوختن ſupookhtu[illegible] خليدن khulédun, سودن ſoodun, كريدن g[illegible] zédun, توليدن toolédun, تواليدن tuwalédu[illegible] خيلانيدن kheelanédun, ازندن azſhundun, [illegible]

کردن ſhuſr kirdun, همز ساختن humz ſaukhtun, نخس کردن nukhis kirdun, غرز ساختن ghuriz ſaukhtun, مشق کردن muſhk kirdun. v. *to pierce, ſting ; goad, ſpur.*—(*to pain*) رنج دادن runj dadun, ازار کردن azaur kirdun, اضطراب ساختن iztiraub ſaukhtun. *To cauſe to prick* اژندانیدن azſhundanédun, سپوزانیدن ſupoozanédun. *To prick* (*make acid*) ترش کردن turſh kirdun, زست ساختن zuſt ſaukhtun, تیز کردن taze kirdun, سرقع زدن ſurka zudun. (*to grow acid*) ترش گشتن turſh guſhtun, زست و سرقع گردیدن zuſt ou ſur-ka gurdédun. *To prick with reproaches* گواژه زدن guwazſheh zudun, شتم دادن ſhutm dadun, طعن و طنز کردن taan ou tunz kirdun, لسن زدن luſin zudun, نقر ساختن nukr ſaukhtun. *To prick muſick* مشق موسقي کردن muſhk mooſiké kirdun. *To prick figures on the ſkin* (*and rub the punctures with indigo, &c.*) وشم کردن wuſhum kirdun, نسغ ساختن nuſigh ſaukhtun.

A prick, pricker (*ſharp inſtrument*) الت تیز aluta taze, دزینه duzeeneh. v. *piercer, bodkin, awl.*—(*a mark at which archer's aim*) نشانگاه niſhaungah. *A prick of conſcience* جان ازاري jaun azauré, دلتنگي diltungé. v. *remorſe* ; alſo *puncture.*

Pricked گزیده guzédeh. v. *pierced.*—(*ſour, as wine, &c.*) سرقع ſurka. v. *ſour, tart, acid.*

Pricking گز guz, تیز taze, نخس nukhis, شصر ſhuſir. v. *piercing.*

A prickle خار khaur, شول ſhawk, سنبل ſumbul (plur. سنابل ſunaubil), شوکت ſhawkut, تلو tulau, اسل aſl, باد اورد baud awurd, چرخه churkeh. v. *thorn.* — *Pricklineſs* خارداري khaurdaré, شوکداري ſhawkdaré. *Prickly* خاردار khaurdar, ذو شوک zu ſhawk, پر شوکت pur ſhawkut, اسلدار aſuldar.

PRICKMADAM (*houſe-leek*) میر عاشقان meera auſhikaun.

PRIDE غرور ghuroor, مغروري mughrooré, کبر kubr, تکبر tukubbur, متکبري mutukubburé, خودبیني khoodbeené, کبریا kuburé-a, کبرا kubra, استکبار iſtikbaur, تعظم taazzum, تعظیم taazeem, عظم azim, دنه dunuh, استکبار القلب iſtikbauru'l'kulb, عمیت ummé-ut, عبیت ubbé-ut, سوزه ſoozeh, سوژه ſoozſheh, گردن کشي gurdun kuſhé, پنکار punkaur, زهو zuhoo, فریده fureedeh, صبع ſuba, مصبعت muſbaat, عنزهوت unzuhwut, خنزجت khunzujut, خنزوان khunzuwaun, خنزوانیت hhunzuwauné-ut, خنزوانت khunzuwaunut, خنزوت khunzuwwut, غطرفت or غترفت ghutrufut, شنف ſhunuf, فجس fujis, ابیئت ubei-ut, خیلا kheila, خیلان kheilan, خیلا و غرور kheila ou ghuroor, تیه teeh, استغنا iſtighna, طرمحانیت turmuhané-ut, تهکم tuhukkum, نخوت nukhwut, بذخ buzukh, بهلقت buhlukut, کهاخ kumaukh, عنجهیت unjuhé-ut, زیخ zeekh, زیخت zeekhut (plur. زیوخ zé-ookh), جدل و مکابره judl ou mukaubireh. v. *inſolence, loftineſs, elevation, oſtentation, decoration, ſplendour.* — *To pride one's ſelf on any thing* بجهت چیز خود فروش بودن bejihuta cheez khood furooſh boodun, براي یک شي خود پرست شدن bera-é eek ſhei khood puruſt ſhoodun.

A PRIEST امام imaum, کاهن kauhin, کهن kuhn (plur. کهان kuhhaun), قسیس kuſees, کشیش kuſheeſh, عراف arrauf. *Prieſtcraft* کاهن حقه بازي kauhin hukkehbauzé. *Prieſt-ridden* از امام مضبوط uz imaum muzboot.

A prieſteſs زني کاهن zunné kauhin, عورت کهن awruta kuhn.

Prieſthood (*office of prieſt*) امامي imaumé, کاهنت kauhinut, کشیشی kuſheeſhé.—(*the order of prieſts*) کهان kuhhaun.

Prieſtly امامي imaumé, امام منسوب imaum munſoob, کاهن متعلق kauhin muta-allik.

A PRIG صاحب خودراي و زبان درازي ſahib khoodra-é ou zubaun dirauzé, هرزه کوي hurzeh gooï, هرزه خوار hurzeh khaur v. *coxcomb.*

Prim, v. *formal, preciſe.*

PRIMACY مقدمت mukuddumut, اولیت awwulé-ut, سروري ſurwuré.

PRIMARILY نخست nukhuſt, اول awwul, اول وهلة awwula wuhlutin, اولا awwula, مقدمانه mukuddumauneh, فی بدیت fi budé-ut.

Primarineſs اصل aſl, نخستي nukhuſté, اولیت awwulé-ut, عنك anik.

Primary سر ſur, اول awwul, اصلي aſlé, عیني a-éne, جبلي jibillé, مطلق mutluk, نخست nukhuſt.

A PRIMATE (*chief eccleſiaſtick*) صدر الدین ſudru'd'deen, مفتی mufté.

PRIME (*chief, moſt excellent*) اصلي aſlé, شارف ſhaurif, اشرف aſhruf, افضل afzul, ذو فضیلت zu fuzeelut. v. *principal, excellent, original, firſt ; early, blooming.*

The prime بکرت bukrut, صباح ſubauh, تباشیر صباح tubauſheera ſubauh. v. *dawn* ; alſo *beginning ; ſpring.*—*The prime* or *beſt part* عین a-én, معظم muzum, صوابت ſuwwaubut, عدان addaun, سرات ſuraat. *The prime of life* شباب ſhubaub, عنفوان شباب unfuwauna ſhubaub. *The prime* or *height of perfection* فضل کامل fuzla kaumil, کامل تمام kaumila tumaum, بزرکواري بي عیب buzurgu-

wauré bé a-éb. *Prime coſt* قيمت اول keemuta awwul, بها نخست buhaa nukhuſt.

To prime (*a muſket*) باروت در اتشكاه بندوق نهادن bauroot dur autaſhgaha bundook nihaudun. *To prime a great gun* باروت بر اتشكاه طوپ زدن bauroot bur autaſhgaha tope zudun.—*Primely*, v. *primarily*; *excellently*.—*Primeneſs*, v. *excellence*; *primarineſs*.

Primeval, *primevous*, *primitive* (*ancient*) قديم kudeem, پيشين peiſheen, عتيق ateek, سابق ſaubik, اول awwul, كهن kahun, دير deer, نخستين nukhuſteen, سلف ſuluf. v. *original*.—*Primitive*, v. *formal*, *preciſe*, *ſolemn*, *grave*.

Primitively (*originally*, *at firſt*) مقدما mukudduma, اول awwul, اولا awwula, وهلة wuhlutin, اولا وهلة awwula wuhlutin, بداة budatan, فى بديت fi budé-ut, نخست nukhuſt, بطور پيشين betoora peiſheen.

Primitiveneſs پيشيني peiſheené, سابقت ſaubikut, حال قديم haula kudeem, قديمي kudeemé. v. alſo *formality*, *preciſeneſs*, *gravity*, *ſimplicity*.

PRIMOGENIAL (*firſt born*) نخست زاده nukhuſt zaudé, ذو بكوريت zu bukooré-ut. v. alſo *primary*, *original*, *elemental*.—*Primogeniture* نخست زادي nukhuſt zaudé, بكوريت bukuré-ut.

PRIMORDIAL اول awwul. v. *original*.

A PRINCE (*ſovereign*) سلطان ſultaun, شاه ſhah, خان khan, امير ameer, مير meer, سيد ſeid, مسند نشين muſnud niſheen. v. *king*.—(*the ſon of a king*) شاه زاده or شهزاده ſhah zadeh, نوين nouvén.—*The deceaſed prince* سلطان مغفرت اشيان ſultauna mughfirut aſhé-aun.—*To prince* (*play the prince*, *take ſtate*) امير كردن ameer kirdun.

Princedom سلطنت ſultanut, حكومت hookoomut, داوري davuré. v. *principality*.

Princelike, *princely* اميرانه ameerauneh, بر وجه سلطان bur wujha ſultaun, شاه اسا ſhah aſa, پادشاه مانند padſhah manend. v. *royal*, *grand*, *auguſt*.—*A princely dwelling* برزه burzuh. v. *palace*.

Princelineſs, v. *royalty*, *grandeur*.

A princeſs (*a woman having ſovereign command*) حاكمت haukimut, سادات ſaudut, سلطانت ſultanut.—(*a king's daughter*) دختر شاه dokhtera ſhah, بنت الملك bintu'l'mulk, كريمت kureemut.—(*the wife of a prince*) خاتون شاه khautoona ſhah, بكم begum. v. *queen*.

PRINCIPAL اصلى aſlé, مطلق mutluk, سر ſur, اول awwul, نخست nukhuſt, نخستين nukhuſteen, شارف ſhaurif, عيني a-éné. v. *chief*, *capital*, *eſſential*.

A principal سردار ſurdaur, سالار ſaulaur, كتخدا kutkhoda, پيشوا peiſhwa, عين a-én,

ريس reis, امير ameer, شريف ſhereef. v. *chief*, *leader*, *preſident*, *governor*.—*A principal* or *princepal ſum* سرمايه ſurma-éh, مايه ma-éh, راس المال rauſu'l'maul, اصل aſl.

A principality سلطنت ſultanut, سلطان ſaltaun, داوري davuré, حكومت hookoomut, خداوندي khodavundé, خداوندكاري khodavundkauré, اميري ameeré, سود ſood, قصر kuſr, امارت imaurut, رايست ra-éſut, ايالت a-é-aulut, علم alum, لوا liwa. v. *ſovereignty*, *kingdom*; *predominance*.

Principally اولا awwula, غالبا ghauliba, حقا hukka, حقا كه hukka keh, فرضا furza, خصوصا khuſooſa, خصوصيا khuſooſé-a, خصوصانه khuſooſauneh, با خصوص ba khuſoos, بغايت begha-é-ut, با وجود ba wujood.

PRINCIPLE (*element*) عنصر unſur (pl. عناصير anauſeer).—(*original cauſe*) اصل aſl, صدر ſudr, مصدر muſdur, سر ſur, برنك burunk. v. *origin*.—(*a fundamental truth*, *original poſtulate*) مقدمت معلوم بنفسه mukuddumuta maaloom benuffihi, مطلب ظاهر multuba zauhir, قضيت اشكاره kuzé-uta auſhikaureh.—(*motive*) سبب ſibub, موجب moojib, مودي mu-eddé, داعيت daa-é-ut, واسطت wauſitut, ذريعت zuré-at.—(*tenet*) فكر fikr, وهم wuhm, ظن zunn, پندار pundaur. v. *opinion*.—*To principle* (*eſtabliſh in the mind*) در خاطر نشاندن dur khautir niſhaundun, در دل نشان كردن dur dil niſhaun kirdun, استظهار ساختن iſtizhaur ſaukhtun.

To PRINT نشان كردن niſhaun kirdun, بصمه زدن biſmeh zudun, مبصوم نمودن mubſoom numoodun. v. *to mark*, *impreſs*.

A print نشان niſhaun, علامت alaumut, اثر aſir, سكه ſikkeh. v. *mark*, *impreſſion*.—*The prin*[t] *of a foot* نشان پاى niſhauna pa-é, اثر پا aſira pa, علامت قدم alaumuta kudum.—*Printleſs* بي نشانه bé niſhauneh, غير علامت ghire-a alaumut, بي اثر bé aſir.

A PRIOR (*of a monaſtery*) ريس الرهبان rei-ſu'r'ruhbaun. v. *abbot*.—*Priors* اولوالطريق uloo-u't'tureek.—*A prioreſs*. v. *abbeſs*.

PRIOR پيشتر peiſhtur, پيشين peiſheen, پيشينه peiſheeneh, اقدم akdum, مقدم mukuddum, قديم kudeem, اول awwul, اولين aw-wuleen, قبل kubul, قدم kudim, متقدم mu-tukuddim, بر وجه پيشين bur wujha peiſheen, پيش گذشته peiſh guzuſhteh, سابق ſaubik, عتيق ateek. v. *previous*.

Priority پيشي peiſhé, تقدم tukuddum, تقديم tukdeem, اوليت awwulé-ut, مقدمت mukuddumut. v. *antiquity*, *precedence*.—*Priory*, v. *abbey*.

To be prior پیش شدن peish shoodun, پیشتر بودن peishtur boodun, اقدم شدن akdum shoodun, فارفتن faruftun, قدم بودن kudum boodun, بوص شدن baws shoodun.

A PRISM موشور mawshoor (plur. مواشیر muwausheer).—*Prismatick* ذو شکل موشور zu shukla mawshoor, موشور اسا mawshoor asa. *Prismatically* بروجه موشور bur wujha mawshoor.

A PRISON زندان zundaun, حبس hubs, محبس muhbus, سجن sujin, سجین sujjeen (plur. سجون sujjoon), حصین huseen, هزوقی hurzooké, چاه chauh, زنجیر خانه zunjeer khauneh, بندي خانه bundé khauneh.

To prison در زندان نهادن dur zundaun nihaudun, تحبیس کردن tuhbees kirdun. v. *imprison*.

A prisoner اهل زندان ahla zundaun, صاحب حبس sahib hubs, اهل دست و پا بسته ahla dost ou pa busteh, زنداني zundauné, مرد مسجون murda musjoon, ادم محبوس adama muhboos, بندي bundé, در بند زنجیر افتاده dur bunda zunjeer uftaudeh, در بند dur bund. *A prisoner of war* گرفتار gooriftar, گیرا geera, اسیر aseer, برده burdeh, برج buruduj, سبی subé, اخیز akheez. v. *captive*. — *To take prisoner* گرفتاریدن gooriftaurédun, گرفتار ساختن gooriftaur saukhtun, اسیر گرفتن aseer gooriftun, برده بردن burdeh burdun. *To take prisoner and bind in chains* اسیر و بسته زنجیر کردن aseer ou busteha zunjeer kirdun. *To be taken* or *kept a prisoner* گرفته شدن goorifteh shoodun, برده شدن burdeh shoodun ou muhboos, و محبوس بسته قید بودن busteha keid boodun.

PRISTINE سابق saubik, عتیق ateek, عاتق autuk, اول awwul, مقدم mukuddum, قدیم kudeem, پیشین peisheen. v. *ancient*, *former*, *original*.

PRITHEE کرم کن kurm koon, لطف ساز lutf sauz.

PRIVACY (*state of being alone*) یکانکي eekaunugé, تنهایی tunhaï-é, حال تنهایی haula tunhaï-é.—(*state of being secret*) پنهاني pinhauné, حال پنهاني haula pinhauné, نهاني nihauné, نهفتگي nuhuftugé.—(*a place of retirement*) نهانخانه nihaunkhauneh, جاي تنها تنهایي گاه tunhaï-é gah, جاي تنها jaé tunha, حرم haram.—(*great familiarity*) خصوصیت khusoosé-ut, مخصوصیت mukhsoosé-ut, همدمي humdumé.—(*any thing secret*) نهانچه nihauncheh, نهفتگي nuhuftugé. v. also *secrecy*, *privity*: *retreat*.

Private (*alone*) تنها tunha, بتنها betunha, یکانه eekauneh, مجرد mujurrud, منجر munjurrud, منجرد munhurrud, بخود bekhood, بخودي bekhooda khood, جدا juda.—(*secret*) نهان nihaun, پنهان pinhaun, پوشیده poshédeh, مکتن muktun, خفي khufé, مخفي mukhfe, تشهل tushummul, خبي khubé, مستور mistoor, مستورت mistoorut, مستتر mistitur, مرهمس murhumus.—(*not publick, particular*) خاص khauss, مخصوص mukhsoos, خصوص khusoos. *In private* تنها tunha. v. *privately*.—*In a private station* بي منصب bé munsub, بي جاه bé jauh, بي پایه bé pa-éh, بي خدمت و مرتبه bé khydmut ou murtubeh. —*Private effects* اموال خاصه amwaula khausseh. *A private man* عام اهلي aumm ahlé, رجل عامت rujla ummut. *Private men* عام aumm, عامت aummut, عامت رعیت aummuta ra-é-ut. v. *plebeian*, *vulgar*.—*A private apartment* نهانخانه nihaunkhauneh. v. *privacy*.

Privately (*secretly*) در پنهاني dur pinhauné, بپنهاني bepinhauné, بروجه پنهان bur wujha pinhaun, نهفته nuhufteh, با نهفتگی ba nuhuftugé, سرا sirran, خفیا khufé-an, مستورا mistooran, مکتنانه muktunauneh, تشهلا tushummulan.—(*alone*) تنها tunha, در تنها dur tunha, بتنها betunha, بخودي خود bekhooda khood, بخلوت bekhulwut, مجردا mujurrudan, منجردانه munhurrudauneh. *Privately and publickly* سرا و جبرا sirran ou jubran.

Privateness (*of rank*) حال عامت haula aummut, عدم منصب aduma munsub, عدم خدمت و مرتبه aduma khydmut ou murtubeh. v. also *privacy*, *secrecy*, *retirement*, *obscurity*.

PRIVATION عدم adum, اعدام é-adaum, جها huma, حرمان hurmaun, محرومي muhroomé, معزولي maazoolé. v. *deprivation*, *deposition*, *degradation*.

Privative عدمي adumé, معزولي maazoolé, ذو توت ساز zu kuwwuta adum.—*Privatively* بر وجه عدمي bur wujha adumé, بطوحما betoora huma.

Privativeness حال عدم haula adum.

A PRIVILEGE برات buraut (plur. بروات burwaut), منشور munshoor, ازادگی azaudugé, یافته é-afteh, بیزاري bézauré, دستور dustoor, مسلمي musullumé. v. *immunity*, *patent*.

To privilege معاف کردن mu-af kirdun, برات دادن buraat dadun, برات نامه فرمودن buraut nameh furmoodun, ازاد ساختن azaud saukhtun, منشور دادن munshoor dadun, مسلم ساختن musullum saukhtun, بیزار نمودن bézaur numoodun, بیزاري بخشیدن bézauré bukhshédun. v. *exempt*.

Privileged بیزار bézaur, معاف mu af, ذو برات zu buraut, اهل منشور ahla munshoor. v. *exempted*.

Privily, v. *privately*, *secretely*.

PRIVITY (*consciousness*) خبرداري khubrdaré, خود خبرداري khood khubrdaré, اكاه داري agah daré, اكاهي agahe, دانش daunish, شناختني shinaukhtuné. — (*joint knowledge*) راز داشي rauz daushé, سرداري sirr daré, همدانش humdaunish, داخل السر daukhilu's'sirr.

Privy (*conscious*) دان daun, خبردار khubrdar, خود خبردار khood khubrdar, اكاه دار agah dar. *Privy to a secret* راز داش rauz daush, سر داش sirr daush, سر دار sirr dar, داخل السر daukhilu's'sirr. *To make privy to a secret* راز داش كردن rauz dash kirdun, ايداع ساختن a-édaa saukhtun. *To be privy to a secret* راز داش بودن rauz daush boodun, سردار شدن sirrdar shoodun, نديم بودن nudeem boodun.—*A privy counsellor* صاحب ديوان sahib divaun, مدبر امور جمهور mudubbira amoora jumhoor, وزير vizeer, دستور dustoor, مشاور mushawur, نديم nudeem.—*Privy purse* اموال خاصه amwaula khaussseh.—*Privy parts*, v. *pudendum*.—*Privy*, v. also *private*, *secret*, *clandestine*.

A privy ادب خانه adub khauneh, بيت الفراغ beetu'l'firaugh, بيت ما beeta maa, كدمكاه kudumgah, پايكاه pa-égah. *A publick privy* كنيف kuneef. *A cleanser of privies* كنيفجي kuneefjé. *To go to the privy* طواف كردن tuwauf kirdun.

A PRIZE عوض ywuz, مثوبت musoobut. v. *premium*. — (*victory*) غلبت ghulubut, ظفر zufr, نصرت nusrut, پيروزي peeroozé. — *A prize taken in war* كرفتار gooriftar, كرفته goorifteh, برده burdeh. v. *plunder*, *captive*.—*He carried the prize from him* از او غلبت كرفت uz ou ghulubut goorift, از او كوي برد uz ou gooï burd.

To prize اعتبار كردن é-atibaur kirdun, تكريم ساختن tukreem saukhtun, كران بها انديشيدن guraun buha andeeshédun, كران مايه پنداشتن guraun ma-éh pundaushtun. v. *to esteem*, *rate*, *value*.—*Prized* (*esteemed*) معتبر maatubir, مكرم mukrim.

A prize-fighter كشتي كير gushté geer, كندواره kundwaureh, شجعان shujaan, يال é-aul, عرك arik (plur. عركون arikoon).

PRO براي bura-é, جهت jihut. v. *for*.

PROBABILITY معقولت maakoolut (plur. معقولات maakoolaut), احتمال ihtimaul, قابليت kaubillé-ut. v. *possibility*.

Probable معقول maakool, محتمل muhtumil, صوابنما suwaubnuma, متحقق mutuhukkuk.

Probably معقولانه maakoolauneh, بروجه محتمل bur wujha muhtumil, با احتمال ba ihtimaul.

PROBATION دليل duleel, برهان burhaun, اثبات isbaut, كواهي guwauhé. v. *proof*, *trial*, *examination*; *noviciate*.—*A probationer*, v. *novice*.

PROBATUM EST پسند است pussund ast, لايق است la-ék ast, واجب است vajib ast, قرين قبول است kureen kubool ast.

A PROBE مجراف muhrauf, سبار sibaur.

To probe (*a wound* or *examine any thing to the bottom*) سبر كردن subr kirdun, واكاويدن wakawédun, در بن رفتن dur bun ruftun.

PROBITY صلاح sulauh, پارسايي paursaï-é, صدق suduk, صداقتكاري sudaukutkauré, سامانى saumauné, اخلاص ikhlaus, عدل adil.

A PROBLEM مشكل mushkil, مشكلت mushkilut, مسلت musulut. — *Problematical* مشكل mushkil, مشكوك mushkook, ممكن منازعت mumkina munazaat, بي يقين bé eekeen, نا يقيني na eekeené. v. *uncertain*, *doubtful*, *disputable*.—*Problematically* مشكلانه mushkilauneh, مشكوكا mushkookan, بروجه ممكن منازعت bur wujha mumkina munazaat, بلا يقين bila eekeen.

PROBOSCIS خرطوم khurtoom, خرطم khurtum, خراطيم khurateem, شنك shunk, ملهلت mulumlumut, دوزش doozsh. v. *snout*, *nose*.

PROCEDURE حركت hurukut, استمرار istimraur, زلف zulf, مباشرت mubaushirut, فراز furauz, روش rouvish, وضع wuza, عمل aml, معامله ma-amleh, كار كذاري kaur guzauré, رفتار ruftaur. v. *management*, *progress*, *proceeding*.

To proceed كذريدن guzurédun, كذشتن guzishtun, رفتن ruftun, رفتار كردن ruftaur kirdun, پيش رفتن peish ruftun, حركت نمودن hurukut numoodun, پيش حركت ساختن peish hurukut saukhtun, اقبال كردن ikbaul kirdun, وضع ساختن wuza saukhtun, استمرار كردن istimraur kirdun. v. *to go*, *pass*, *advance*.—(*to act*, *transact*) عمل ساختن aml saukhtun, كردن kirdun, معامله كردن maamleh kirdun. v. *to make progress*.—*To proceed*, *flow*, or *spring from* صدور كردن sudoor kirdun, صادر نمودن saudir numoodun, مصدر داشتن musdur daushtun, ظهور كردن zuhoor kirdun, ناشي نمودن naushé numoodun, در امدن dur aumudun, انبعاث كردن imbaas kirdun. *To proceed against one at law* محاكمت كردن muhaukimut kirdun, مناحبت ساختن munauhibut saukhtun, ميدانه دعوت كردن meedauneh dawut kirdun, محضر دعوت ساختن muhzir dawut kirdun, داد خواه بودن daud khauh boodun, داد خواستن daud khaustun.

Proceed, *proceeds*, v. *produce*.

Proceeding (participle) روان rouvaun, رفتارساز ruftaur sauz, پيش حركت نما peish huruk

numa, گذار guzaur, گذارنده guzaurindeh.—*A proceeding (progress)* استدراج istidrauj, روش rouvish, فراز furauz, زلی zulf, حرکت hurukut. *(transaction)* عمل aml, مصلحت musluhut. v. *procedure, process.*

Procerity, v. *tallness, height.*

PROCESS استدراج istidrauj, روش rouvish, عمل aml, مصلحت musluhut. v. *a proceeding, progress.*—*A process at law* دعوي or دعوا dawa, احتیاج ihtijauj, محتجج muhtujuj.—*Process (method, management)* نظام nizaum, کارکذاري kaur-guzauré, کار سازي kaur sauzé.—*Process of time* امتداد زمان imtidauna zumaun.

A PROCESSION طواف tuwauf. *To make a procession* طواف کردن tuwauf kirdun.

To PROCLAIM منادات ساختن munadaut saukhtun, از دلال پیدا نمودن uz dulaul peeda numoodun, از چارجي اشکاره ساختن uz chaurjé ashikaureh saukhtun, از نادي اظهار کردن uz naudé izhaur saukhtun, موذن ساختن mu-ezzin saukhtun, صلا کردن sula kirdun, ندا زدن nida zudun.

Proclaimed منادات ساخته munadaut saukhteh.

A proclaimer دلال dulaul, چارجي chaurjé, نادي naudé, منادي munaudé, موذن mu-ezzin, بانک زن baunk zun, جاف jauf, کارز kauriz.

Proclamation ندا nida (pl. منادات munaudaut) صلا sula, علانیت alané-ut.

PROCLIVITY میل meil, میال mumaul, شوق shook. v. *inclination, tendency, propensity.*

Proclivous مایل ma-él.

PROCONSUL نایب na-éb.

To PROCRASTINATE واپس افکندن wapus afkundun, بفردا واپس انداختن befurda wapus andaukhtun, عوق و تاخیر نمودن awk ou taakheer numoodun. v. *to defer, delay, put off.*—*(to be dilatory)* کاهل بودن kauhil boodun, خیره دست شدن kheireh dost shoodun.

Procrastination عوق awk, تاخیر taakheer, بفردا واپس اندازي bafurda wapus andauzé, واپس افکن wapus afkun, جنگ جلاب jung julaub, تراخي turaukhé, اجیل ajeel. v. *delay, dilatoriness.*

A procrastinator تاخریجي taakhreejé, مطول mutool, مطال mutaul, واپس انداز wapus andauz, معقب mu-ekkib, معک ma-ék.

Procrastinated واپس انداخته wapus andaukhteh, بفردا واپس افکنده befurda wapus afgundeh, دیر واداشته deer wadaushteh, موخر mu-ekhkhur.

To PROCREATE تولید کردن tooleed kirdun, مولد ساختن moulud saukhtun, لدت کردن lidut kirdun, ولاد ساختن wulaud saukhtun, تکوین کردن tukween kirdun. v. *to beget.*

Procreated متولد mutoolud, مولود moulood, تولد tuwullud, زاییده zaï-édeh.—*To be procreated* متولد شدن mutoolud shoodun, تولد بودن tuwullud boodun, زاییده شدن zaï-édeh shoodun.

Procreation ولاد wulaud, ولودت wuloodut, ولادت wulaudut, لدت liddut, تولید tooleed, تناسل tunausil, منسل munsil.

Procreative, procreant ذو قوت تولید zu kuwwuta tooleed, ولودت ساز wuloodut sauz, مولد moulid, وجود ده wujood duh.—*Procreativeness* قوت تولید kuwwuta tooleed.

A procreator والد waulid, مولد muwullid, وجود دهنده wujood duhindeh. v. *father.*

A PROCTOR وکیل vakeel. v. *procurator.*—*A proctor at law* وکیل الدعوا vakeelu'd'dawa.

Proctorship وکیلي vakeelé, وکالت vukaulut.

Procumbent, v. *lying down, prone.*

PROCURABLE ممکن توخته شدن mumkina tookhteh shoodun, قابل اندوخته بودن kaubila andookhteh boodun.—*Procuracy*, v. *management.*

A PROCURATOR وکیل vakeel, مباشر mubaushir, کار گذار kaur guzaur, مامور maamoor, جري juré. v. *manager.*—*A procurator-general* وکیل مطلق vakeela mutluk.

To procure اندوختن andookhtun, نایل کردن na-él kirdun, ورزیدن wurzédun, انتفاع ساختن intifaa saukhtun. v. *to obtain, gain, acquire, manage, contrive; persuade.*—*To procure (as a bawd)* دلالت بودن dulaulut boodun. v. *to bawd, pimp.*

Procured اندوخته andookhteh. v. *gained.*

Procurement, procuration اندوز andooz, نایل na-él, حصول husool. v. *acquisition.*

A procurer, v. *pimp.*—*Procuress*, v. *bawd.*

PRODIGAL مسرف musruf, مبذر mubuzzir, معذل mu-ezzil, تودر tuwuddur, تودیر toudeer, مضیع muzé-a, تبذیر tubzeer, متلف mutluf, متلاف mutlauf.

A prodigal صاحب اسراف sahib israuf, تبذار tubzaur, اهل مبذري ahla mubuzzuré.

Prodigality مبذري mubuzzuré, اسراف israuf, مسرفي musrufé.

Prodigally مسرفانه musrufauneh, مبذرا mubuzzuran, بر وجه تبذیر bur wujha tubzeer, با اسراف ba israuf.

PRODIGIOUS عجیب ajeeb, عجیبت ajeebut, عجب ajib, هیبتوار heebutwar, غریب ghureeb, ذو هیبت zu heebut, ذو الجلال zu'l'julaul. v. *amazing, monstrous.*—*Prodigiously* عجیبانه ajeebauneh, غریبا ghureeban, هیبتوارانه heebutwarauneh.

Prodigiouſneſs هيبتواري heebutwauré, عجيبى ajeebé, غريبى ghureebé.

A prodigy علامت هيبتوار alaumuta heebutwaur, عجب ajib, عجب العجايب ajibu'l'aja-éb, شكفت ſhukuft, حكمت hykmut, اثر aſr, علق aluk, فلق filuk. *Prodigies* عجايب aja-éb, علامات alaumaut, اثار aſaur.

To PRODUCE (*offer to view* or *notice*) نمودن numoodun, اشكاره ساختن aſhikaureh ſaukhtun, درميان اوردن dur mei-aun awurdun, اجرا كردن ijra kirdun, پيدا ساختن peeda ſaukhtun, ظهور كردن zuhoor kirdun, اصدار ساختن iſdaur ſaukhtun, ايراد كردن eiraud kirdun, براوردن burawurdun, بديد اوردن budeed awurdun, تبريز كردن tubreez kirdun, استبراز ساختن iſtibrauz ſaukhtun, رويانيدن rooï-anédun. v. *to ſhow, diſplay, exhibit. To produce flowers* شكوفه كردن ſhukoofeh kirdun, شكفتن ſhukuftun. *To produce fruit* ميوه نمودن meeweh numoodun. *To produce* or *give a being to* هست كردن huſt kirdun, وجود دادن wujood dadun, انگيختن angeekhtun, تشكيل كردن tuſhkeel kirdun, خلق ساختن khulk ſaukhtun. v. *to create, procreate: cauſe, effect.*— *To produce proof* نصيحت نمون كردن nuſeehut numoon kirdun, تصريح ساختن tuſreeh ſaukhtun, ابراز نمودن ibrauz numoodun, اسبات اوادن iſbaut awurdun, دليل برهاني دادن duleela burhané dadun, محنت نمودن muhnut numoodun. *To produce a confirmation* وانمودن wanumoodun.

Produce (*whatever any thing yields, as fruits, grain, &c.*) حاصل hauſil, محصول muhſool.— (*emolument*) نفع nufa, فايده fa-édeh, استفاده iſtifaudeh, منفعت munfaat. v. *gain, profit, amount.*

Produced (*offered to view*) نموده numoodeh, درميان اورده dur mei-aun awurdeh, براورده burawurdeh, تبريز كرده شده tubreez kirdeh ſhoodeh, مبروز mubrooz. (*generated*) انگيخته angeekhteh, معلول maalool, منسل munſul, مولود moulood, هست پذير huſt pizzeer.

A producer نماينده numa-éndeh, نموده numoodeh, درميان اور dur mei-aun awur, براورنده burawurindeh, تبريزساز tubreez ſauz.

Producible, productile ممكن تبريز شدن mumkina tubreez ſhoodun, قابل انگيز kaubila angeez, ممكن معلول شدن mumkina maalool ſhoodun.

Production (*exhibition*) اصدار iſdaur, درميان اور dur meiaun awur, تبريز tubreez, ابراز ibrauz.— (*a literary compoſition*) تصنيف tuſneef, انشا inſha, منشا munſha.—*Product*, v. *produce.*

Productive زو قوت خلق zu kuwwuta khulk, ساز ſauz. v. *creative, efficient, fruitful.*

A PROEM سردفتر ſurduftur, ديباجه deebaujeh, مقدمت mukuddumut, پيشرو peiſhrou. v. *preface.*

PROFANATION عدم حرمت aduma hurmut.

Profane سست ſuſt, مجازي mujauzé, قليل الحرمت kuleelu'l'hurmut, دنيوي duné-ooï. v. *irreverent, polluted, wicked.*

To profane سست كردن ſuſt kirdun, غير حرمت بودن ghire-a hurmut boodun, تنجيس ساختن tunjees ſaukhtun. v. *to pollute.*—*To be profaned* سست شدن ſuſt ſhoodun.

Profanely بروجه سست bur wujha ſuſt, مجازا mujauzan, بطور قليل الحرمت betoora kuleelu'l'hurmut.—*Profaneneſs* عدم حرمت aduma hurmut, سستى ſuſté. v. *irreverence, wickedneſs.*

To PROFESS اشكاره كردن aſhikaureh kirdun, تحقيق و تصديق ساختن tuhkeek ou tuſdeek ſaukhtun, اقرار كردن ikraur kirdun, تعريف ساختن taareef ſaukhtun, مدعي كردن muda-é kirdun. v. *to acknowledge, confeſs, own, declare.*—*To profeſs friendſhip* دوستي اقرار كردن doſté ikraur kirdun, اظهار محبت نمودن izhaurá mohabbut numoodun. *To profeſs veracity* صداقت پيشه كردن ſudaukut peiſheh kirdun. *To profeſs phyſick* بزشكي نمودن bizuſhiké numoodun.

Profeſſedly بحسب بيان اشكار behuſba bei-aun aſhikaur, موافق شرح اظهار muwaufik ſhurha izhaur.

A profeſſion (*calling*) پيشه peiſheh, پيشنهاد peiſhnihaud, صنعت ſunaat, علم ylm, كار kaur, كردار kirdaur, كار و بار kaur ou bar, كاربار kaurbar, طريق tureek, استادي or اوستادي uſtaudé, استازي or اوستازي uſtauzé, استادكي or اوستادكي uſtaudugé. v. *art, occupation, vocation.*—(*declaration*) تعريف taareef, بيان bé-aun, تعبير taabeer, شرح ſhurh, تلخيص tulkhees, ايضاح a-ézauh, اعتراف é-atirauf. *A profeſſion of faith* or *belief* شهادت ſhuhaudut. *To make profeſſion of faith* تشهد كردن tuſhuhhud kirdun, شهادت نمودن ſhuhaudut numoodun.

Profeſſional پيشه منسوب peiſheh munſoob, علم متعلق ylm mota-allik, صنعت پيوند ſunaat pivund.

A profeſſor (*publick teacher*) مدرس mudurris, خواجه khojeh, اهل عرفان ahla yrfaun, اهل علم ahla ylm. *To give publick lectures as a profeſſor* درس عام دادن durſa aumm dadun.

A profeſſorſhip مدرسي muddurriſé.

To PROFFER مقدمت كردن mukuddumut kirdun. v. *to offer, propoſe.*—*A proffer* اقدام ikdaum, تقديم tukdeem. v. *offer, propoſal.*

Proffered معروض maarooz.—*A profferer* اقدام كننده ikdaum koonindeh.

PROFICIENCY (*improvement in learning*, *&c.*) ارتقا irtika, ترقي turukké, انتفاع intifaa, مهل muhil.—*Great proficiency* سابقت saubikut. v. *progress*.—*A proficient* ذو سابقت zu saubikut. صاحب ترقي sahib turukké, اهل ارتقا ahla irtika.

PROFILE نيمرو neemroo, نيم چهر neem chuhr.

PROFIT سود sood, فايده fa-édeh, حاصل hausil, نفع nufa, منفعت munfaat, انتفاع intifaa, ترقي turukké, ارتقا irtika, کسب kusb, اندوخش andookish, دست dost, صرفه surfeh, طعمت taamut. v. *gain*, *advantage*, *advancement*, *improvement*.

To profit (*gain advantage*) ترقي پذيرفتن turukké pizzeeruftun, سود داشتن sood daushtun, حاصل گرفتن hausil gooriftun, اندوختن andookhtun. (*to give advantage*) ترقي بخشيدن turukké bukhshédun, سود دادن sood dadun, انتفاع نمودن intifaa numoodun. v. *to benefit*.—(*to make better*, *to edify*) خوبتر ساختن khoobtur saukhtun, بهتر کردن behtur kirdun, تعليم نمودن taaleem numoodun, مودب گردانيدن mu-eddib gurdanédun. (*to become better*) خوبتر گشتن khoobtur gushtun, بهتر گرديدن behtur gurdédun, تعليم گرفتن taaleem gooriftun.

Profitable (*gainful*) سودمند soodmund, مفيد mufeed, فايده‌مند fa-édehmund, ذو منفعت zu munfaat, نافع naufa, رابح raubih. v. *advantageous*, *useful*, *lucrative*.

Profitableness فايده‌مندي fa-dehmundé. v. *profit*.

Profitably با فايده ba fa-édeh, بر وجه سودمند bur wujha soodmund, مفيدانه mufeedauneh, بطور نافع betoora naufa.

Profitless بي فايده bé fa-édeh, غير سود ghire-a sood, بي ترقي bé turukké.

PROFLIGATE بد ايين bud aï-én, فاسد fausid, شرير shureer, ستيزه siteezeh, شيطان sheitaun, شقي shuké, بي شرم bé shurrum, فرومايه furooma-éh, زوبع zawba. v. *shameless*, *wicked*.

A profligate حرامزاده haramzaudeh, فاجر faujir, شفک shufk, اهل بد ايين ahla bud aï-én, مزور muzawwur, نابکار nabekaur, زنيم zuneem, دغل dughl, فغال fughauk, رند rind, خنطابت khyntaubut. v. *scoundrel*, *villain*.

Profligateness بد اييني bud aï-éné, فساد fusaud, شرت sharrat, حرامزادگي haramzadugé, عدم شرم aduma shurrum, فتنه fitneh. v. *wickedness*, *villainy*.

PROFOUND دور فرو door furoo, زورا zoora, درن durin, غور ghoor, عماق amauk, عميق ameek, تعور ka-oor. v. *deep*.—(*most learned*) اعلم a-alum, ذو علم zu ylm, افضل afzul, معارف ma-aruf purdauz, بالغ اقصي الغايات بكمالات baulighа aksa'l'gha-é-auta kumaulaut, علم alm.—*The profound*, v. *ocean*, *deep*, *abyss*, *main*.

Profoundly (*deeply*) دور فرود door furood, درنانه durinauneh, عميقا ameekan. (*in a most learned manner*) بر وجه اعلم bur wujha e-alum, بطور افضل betoora afzul.

Profoundness, *profundity* (*depth*) عمق amuk, دريني duriné, دريني dureené, وادي waudé, تک tuk. —(*great knowledge*) کثرت العلم kusrutu'l'ylm, بسيار فضيلت bissé-aura fuzeelut.

PROFUSE (*prodigal*) مبذر mubzir, تبذار tubzaur, مسرف musrif, منهل munhil, بذول buzool, متلف mutlif, معذل maazil. (*abounding*) غنيم ghuneem, ذو برکت zu burukut, مفاض mufauz, فياض fei-auz. v. *plentiful*, *abundant*.

Profuseness, *profusion* (*prodigality*) اسراف israuf, بذل buzl, مسرفي musrufé, مبذري mubzuré. *Profusion* (*abundance*) استفاضت istifauzut, وفرت wufrut, بساري bissé-auré, فراواني furawauné, برکت burukut, افزايش efza-ésh, وطف wutif, کثر kusr, کثرت kusrut, غنيمت ghuneemut.—*Prog*, v. *victuals*.—*To prog*, v. *to steal*.

Progenitor, v. *forefather*, *ancestor*.

PROGENY نسل nusl, منسل munsil, توالد tuwaulud, ال aul, نسب nusub, اصل asl, زه زواد zeh zuwaud, ذري zuré, ذريت zuré-ut, کفل kufl, نافلت naufilut, وليبت wuleebut, زهزاد zehzaud, ضوضو zoozoo, ضيضي zeezee, ابلت ibillut, نابتت naubitut, دودمان doodmaun, سلسال sulsaul, حقب hukub, ضنا zuna, عترت ytrut. v. *offspring*, *generation*, *race*.—*The progeny of hell* (*the damned*) ذرء النار zura'n'naur.

PROGNOSTICABLE ممکن موعد شدن mumkina maw-éd shoodun, قابل تکهن بودن kaubila tukuhhin boodun.

To prognosticate پيشين گفتن peisheen guftun, غيب نمودن gheib numoodun, تکهن کردن tukuhhin kirdun, وعد ساختن waad saukhtun, فال نمودن faul numoodun, موعد کردن maw-éd kirdun. v. *to foretel*, *predict*.—*To prognosticate from the stars* تنجيم کردن tunjeem kirdun.

Prognosticated موعود maw-awud, پيشين نموده peisheen numoodeh, بر وجه پيشين گفته bur wujha peisheen gufteh.

Prognostication (*prognostick*) فال گويان faul gooï-aun, کهانت kuhaunut, پيشين گوي peisheen goo-é, موعد maw-éd. v. *prediction*, *omen*. —*The prognostications of astrologers* احکام ihkaum. *Skilful in the prognosticks of the stars* اقوال ستاره شناس akwaula sitaureh shinaus.

A prognosticator منجم munjim, فال گوي faul

goo-é, کاهن kauhin, اخترگو akhturgoo, فلک شناس filuk shinaus, ستاره دان sitaureh daun. v. *astrologer*.

PROGRESS, *progression* استدراج istidrauj, روانی rouvauné, روش rouvish, فراز furauz, زلف zulf, حرکت hurukut, تدرج tudurruj, اقبال ikbaul, مهل muhil, زلخان zulkhaun, وکن wukun. v. *passage*.—(*advancement in knowledge*) ترقي turukké, تعلیم taaleem, تادیب taadeeb, ترتیب turteeb. *A remarkable progress* (*in any thing*) سابقت saubikut, ظهور اقبال zuhoora ikbaul.—*A progress* (*circuit, procession, journey*) طواف tuwauf, پیرامن peeraumin, سلوک sulook, طریق tureek, سفر sufr, مسیرت museirut, از یك تا دیگر گاه uz eek ta deegur gah rouvaun.
روان

Progressive, progressional استدراج ساز istidrauj sauz, روش نما rouvish numa, ترقي کنا turukké koona, پیش روان peish rouvaun, پیش حرکت ساز peish hurukut sauz.

Progressively قدم بقدم kudum bekudum, پایه پایه pa-éh pa-éh, درجه بدرجه durujeh bedurujeh, بر وجه استدراج bur wujha istidrauj.

Progressiveness استدراج istidrauj, روش قدم بقدم rouvisha kudum bekudum, پیش روانی peish rouvauné, پیش حرکت peish hurukut. v. *progress*.

To PROHIBIT منع کردن muna kirdun, منع و دفع ساختن muna ou dufa saukhtun, نهي کردن nuhé kirdun, واداشتن wadaushtun, پنامیدن punamédun, بنامیدن bunamédun, احرام ساختن ihraum saukhtun, منع و تحذیر نمودن muna ou tuhzeer numoodun, احصار کردن ihsaur kirdun, تناهي ساختن tunauhé saukhtun, افاخت کردن ifaukhut kirdun, تنبیه و تاکید فرمودن tumbeeh ou taakeed furmoodun, محدود نمودن muhdood numoodun, بازداشتن bazdaushtun, هجران کردن hujraun kirdun, رد نمودن ruda numoodun, حرام ساختن huraum saukhtun, تحریم کردن tuhreem kirdun, محروم نمودن muhroom numoodun. v. *to forbid, debar, hinder, check*.

Prohibited ممنوع mumnuwa, منهي munhé, محصر muhsir, محروم muhroom, محرومت muhroomut, حرمت hurmut, حدود hudud, محدود muhdood, منجوف munjoof, منفطم munfutim, محجور muhjoor. *Any thing prohibited* حرام huraum, حرمت hurmut, ممنوع mumnuwa, ممتنع mumtina, حدود hudud.—*Things prohibited* نواهي nuwauhé, محرمات muhrumaut, مناهي munauhé, ممنوعات mumnuwaut.

A prohibiter منع کننده muna koonindeh, نهي nuhé sauz, احرام فرما ihraum furma, تنبیه و تاکید گذار tumbeeh ou taakeed guzaur.

Prohibition منع muna, منعت munaat, ممانعت mumanaut, مانع mauna, تنبیه tumbeeh, نهي nuhé, نهیت nuhé-ut, حرم hurum, حرمان hurmaun, احصار ihsaur, زجر zujr, حیا hyma, برکم burkum, کف kuff, حد hudd, حدود hudud. *The divine prohibition* زجر و منع الهي zujr ou muna ilahé.

Prohibitory منع ساز muna sauz, حرمی hurmé, زاجر zaujir, منع و دفع گذار muna ou dufa guzaur, احرام فرما ihraum furma.

To PROJECT (*contrive*) قصد کردن kusd kirdun, مقصود نمودن muksood numoodun, ابتداع فکر گرفتن ibtida fikr gooriftun, وجود اندیشه کردن wujood andeesheh kirdun, پیدا نمودن peeda numoodun, اختراع کردن ikhtiraa kirdun, مبتدع ساختن mubtuda saukhtun. v. *to form, plan, scheme*.—*To project any thing bad* (*to deceive or ruin another*) غرض کردن ghuruz kirdun, حیله بستن heeleh bustun, احتیال کردن ihtéaul kirdun, فن ساختن funn saukhtun, آل و رنك بافتن aul ou runk bauftun.—*To project* (*jut out*) تقدم نمودن tukuddum numoodun, متقدم شدن mutukuddim shoodun, اشراف نمودن ishrauf numoodun, نشوز بودن nushooz boodun, عجر نمودن ajur numoodun, بلا یک شي نمایان شدن bila eek shei numa-é-aun shoodun. (*to cast forward*) طرح کردن turruh kirdun, القا نمودن ilka numoodun, پیش انداختن peish andaukhtun, بلا چیز انداز ساختن bila cheez andauz saukhtun.

A project پیدا peeda, مبدع mubda, ابتداع ibtidaa, اختراع ikhtiraa, وجود wujood, احداث ihdaus, ایجاد eijaud. v. *scheme, plan*.

Projectile (*impelled forward*) طرح انداخته turruh andaukhteh, پیش انداخته peish andaukhteh, القا افکنده ilka afgundeh, پیش افکنده peish afgundeh.—*A projectile* (*any thing thrown forward*) چیز طرح cheeza turruh, شي انداخته shei andaukhteh, اندازي andauzé, رمي rumé.

Projecting (*scheming*) قصد ساز kusd sauz, فکر گیر fikr geer, اندیش andeesh, پندار pindaur, اختراع ikhtiraa, ابتداع ibtidaa. (*jutting out*) تقدم tukuddum, افراز efrauz, متقدم mutukuddim, عجر نما ajur numa, نشوز ساز nushooz sauz, اشراف نما ishrauf numa.

Projection (*shooting forwards*) پیش انداز peish andauz, القا ilka, طرح turruh. v. *projecture*.—(*delineation*) رسم rusm, خط khut, نشان nishaun, تسطیر tusteer, رقم rukum, علامت alaumut, کتب kutub. v. *plan*; also *project*.

A projector مبدع mubda, مبتدع mubtuda, محدث muhdis, مخترع muhtura, واجد waujid, موجد moojid, متبدع mutubudda, مبدي mubdé, صاحبي ايجاد eijaud fahibé.

Projecture (a jutting out) تقدم tukuddim, متقدم mutukuddim, افراز efrauz, عجر ajur, نشوز nushooz, نشير nusheez, اشراق ishrauf. *A projecture before a house (as a balcony, pent-house, &c.)* شاهنشين shahnisheen, كاشانه kaushauneh, رواق ruwauk, كابور kauboor, نجيرت nujeerut, كنت kunnut. v. *balcony, porch, portico.*

To prolate, v. *to pronounce.—Prolate*, v. *flat.*

PROLEGOMENA سردفتر furduftur. v. *preface.*

Proleptical, v. *antecedent, previous.*

PROLIFICK نفوض nufooz, نفض nufuz, ابد abud, ابلت ablut, تضني tuzunné, زايكر za-égur. v. *fruitful, pregnant.* — *Prolifically* بر وجه نفوض bur wujha nufooz, ابدانه abudauneh, نفضا nufizan, زايكرانه za-égurauneh.

PROLIX دور و دراز door ou dirauz, مفضل mufufful, نفس درازي nufuz dirauzé. v. *long, tedious, diffusive.*—*Prolix in discourse* دورا دور مدعا doora door mudaa, طراد tyraud.

Prolixity, prolixness دور و درازي door ou dirauzé, تفصيل tufseel, تطويل tutweel. *Have done with prolixity of speech* ترك تطويل كلام turka tutweela kulaum.

Prolixly بر وجه دور ودراز bur wujha door ou dirauz, بالتفصيل bi't'tufseel, مفصلا mufussilan, بطور نفس درازي betoora nufusa dirauzé, تطويلانه tutweelauneh. *Prolixly and compendiously* بالتفصيل و الاجمال bi't'tufseel wa'l'ajmaul.

A PROLOCUTOR (*foreman* or *president of an assembly*) رييس المجلس صدر نشين fudr nisheen, reisu'l'mujlis, سردار ديوان furdaura dévaun. v. *president, speaker.*— *Prolocutorship* صدر صدر fudr, صدر نشيني fudr nisheené, پيشي peishé. v. *presidentship.*

A PROLOGUE سردفتر furduftur, ديباجه debaujeh, مقدمت mukuddumut, پيشرو peishrou.

To PROLONG دراز كردن dirauz kirdun, اطاله نمودن itauleh numoodun, تطويل ساختن tutweel faukhtun, مطل طول كردن tool kirdun, ساختن mutil faukhtun. *To prolong the time* تطويل زمان كردن tutweela zumaun kirdun.

Prolongation امتداد imtidaud, تطويل tutweel, طول itauleh, درازي dirauzé, مد mudd, مطل mutil. v. *delay.*

Prolonged مطول mutawwul, دراز شده dirauz shudeh, طول كردانيده tool gurdaunédeh.

PROMINENCE افراز efrauz, كوشه koosheh kaan. v. *protuberance.*

Prominent تقدم tukuddim, متقدم mutukuddim, افراز efrauz, كابس kaubis, كابست kaubisut, ناتي nauté, ناشع nausha, بارز bauriz, منحدب munhudib. *The prominent part of any thing* كوشه چيزي koosheha cheezé. *A prominent belly* مندلع mundula. *Prominent bellied* شكمدار shikimdar, مبطن mubtun, سلعام fulaum. v. under *belly.*—*Prominent hips* تغوان kawaun.—*The prominent parts of a saddle before and behind* كوهه kooheh. *The prominent part of a saddle before* پيشكوهه peishkooheh. v. *protuberance.*

PROMISCUOUS اميخته ameekhteh, اميزه ameezeh, مخلوط mukhloot, مشوش mushawwush, بي فصل bé fusl, شوريده shoorédeh, بي امتياز bé imté-auz, غير تفريق ghire-a tufreek. v. *mixed, confused, undistinguished.*

Promiscuously بر وجه اميزه bur wujha ameezeh, بطور مخلوط betoora mukhloot, معرضا ma-arizan, مستعرض mustaariz, بر وجه بي امتياز bur wujha bé imté-auz, بطور بي فصل betoora bé fusl.

A PROMISE عهد ahd, پيمان peimaun, اقرار ikraur, تعهد ta-ahhud, موعد maw-éd, موعود maw-ood, وعد waad, وعدت waadut, نويد naweed, نذر nuzr (plur. نذر nuzur, نذور nuzoor), ميثاق meesauk (pl. مواثيق muwauseek, ميااثياق mé-ausé-auk, ميااثق mé-ausuk), عدي adé, ميعاد mei-aud. *An idle promise* ترفند turfund. *A pledge, earnest,* or *any thing by which a promise is confirmed* ارمون armoon. *The promise of a portion* or *marriage settlement* كابين kaubeen.—*According to promise* حسب الموعود husbu'l'maw-ood. *The performance of a promise* وفا wufa. *To perform a promise* وفا كردن wufa kirdun, عهد وفا ساختن ahda wufa faukhtun, وفا پيوست بودن wufa pivust boodun, اقرار وفا ساختن ikraura wufa faukhtun, وعدت مرعي كردن waaduta mura-é kirdun. *A promise breaker* بي وفا bé wufa, پيمان شكن peimaun shagan, بد عهد bud ahd, باد فور baud foor, منبج mumbuj. *A breach of promise* پيمان شكني peimaun shagané. *To break a promise* عهد عدول كردن ahd adool kirdun.—*Promises* مواعد muwa-éd, عهود uhood.

To promise وعدت كردن waadut kirdun, تعهد ساختن ta-ahhud faukhtun, عهد و پيمان نمودن ahd ou peimaun numoodun, اقرار ساختن ikraur faukhtun, قول دادن kool dadun. *To promise any thing good* وعيد كردن wa-éd kirdun. *To promise* or *threaten any thing bad* وعد ساختن waad faukhtun, وعيد كردن wa-éd kirdun. *To promise too much* با مبالغت وعد كردن ba mubaulighut waad kirdun. *To promise to go to an en-*

tertainment بضيافت وعدت كردن bezé-aufut wadut kirdun. *To promise to one another* تواعد tawa-ud saukhtun, ساختن يک دگرا عهد و پيمان eek digurra ahd ou peimaun kirdun كردن

Promised موعود maw-wud, معهود maahood, اقرار شده ikraur shoodeh.

A promiser عهد كننده ahd koonindeh, پيمان peimaun sauz, ساز وعدت گو waadut goo.

Promising, promissory (*making a promise*) عهد ahd koonaun, كنان اقرار ساز ikraur sauz, تعهد taahhud numa.—*Promising* (*hopeful*) پاک باز نما pauk bauz, پاک نما pauk numa, پاكيزه خوي paukeezeh khooi, خوش مزاج khoosh mizauj.

Promissorily بر وجه عهد bur wujha ahd, بطور اقرار betoora ikraur.

A PROMONTORY بيني كوه beené kooh, انف الجبل unfu'l'jebel, حرف hurf, رعل raal, حيد heid, طنف tunf, شناخ shinaukh, خرم khurum, تايد ka-éd, شق shukk.

To PROMOTE (*prefer*) استحكام كردن istihkaum kirdun, ترقي ساختن turukké saukhtun, برداشتن burdaushtun, افراختن efraukhtun, افراشتن efraushtun, تمشيت كردن tumshé-ut kirdun, تقدم ساختن tukuddum saukhtun, تقديم دادن tukdeem dadun, استدراج نمودن istidrauj numoodun, ارتقا دادن irtika dadun, انجاز كردن injaud kirdun, ترفيع ساختن turfé-a saukhtun. v. *to elevate, exalt.*—(*to patronize*) صيانت دادن sé-aunut dadun, تخفير نمودن tukhfeer numoodun, دست گرفتن dost gooriftun, حمايت دادن huma-é-ut dadun. *To promote any thing, to cause it to take effect* بكار اوردن bekaur awurdun, بجا بردن bejau burdun, عمل گردانيدن aml gurdanédun. v. also *to diffuse, propagate, increase.*—*To promote to dignity* or *office* بمرتبه برداشتن bemurtubeh burdaushtun, منصب دادن munsub dadun, منصبدار كردن munusubdar kirdun, خدمت بخش نمودن khydmut bukhsh numoodun.

Promoted برداشته burdaushteh, افراشته efrausheh, تدرج tudurruj, مترقي tuturukka, مترفع muturuffa, ساطع sauta. v. *propagated.*

A promoter استحكام كننده istihkaum koonindeh, ترقي ساز turukké sauz, تقدم سازنده tukuddum sauzindeh, بكار اور bekaur awur. v. *encourager.*

Promotion ترقي turukké, ارتقا irtika, ترفيع turfé-a, تمشيت tumshé-ut, استدراج istidrauj, افراز efrauz, برداز burdauz, تدريج tudreej, انجاد injaud, استحكام istihkaum, تقدم tukuddum, تقديم tukdeem, تقويت tukwé-ut. v. *preferment, encouragement, exaltation.*

PROMPT (*quick*) تيز taze, تيزدست taze dost, تيز كار taze kaur, گرمخيز gurmkheez, حاضر hauzir, مهيا muhé-a, چست chust, اماده amaudeh, پاستاده pasitaudeh, چالاک chalauk, ناجز najiz, v. *ready, acute.*—*Prompt payment* حاضر hauzir, نقد nukd. v. *ready money.*

To prompt (*refresh the memory*) تنبيه كردن tumbeeh kirdun, در خاطر كسي رسانيدن dur khautira kussé russanédun, در عقل ديگر dur akla deegur awurdun, اوردن پنداريدن pundarédun, تذكير كردن tuzkeer kirdun. v. *to remind.*—(*to incite*) القا كردن ilka kirdun, اغوا ساختن ighwa saukhtun. v. *to suggest, instigate.*—(*to assist by private instruction*) خبر بپنهاني دادن khubra bepinhauné dadun, در پنهاني تاديب كردن dur pinhauné taadeeb kirdun.

A prompter (*monitor*) تنبيه كننده tumbeeh koonindeh, نصيحت دهنده nuseehut duhindeh, ناصح nausih, پند بخش pund bukhsh.—(*one who reminds* or *suggests*) درخاطر كسي رسان dur khautira kussé russaun, در عقل ديگر اور dur akla deegur awur, القا بخش ilka bukhsh.

Promptitude, promptness تيز دستي taze dosti, تيز كاري taze kauré, تيزي tazé, چستي chusti, فور four, وجوز wujooz, وجوزت wujoozut. v. *readiness, expedition, quickness.*

Promptly تيز taze, تيز بازار taze bazaur, ناجزا najizan, ناجزا بناجز najizan binajizan, علي الفور ala'l'four. v. *readily, quickly, expeditiously.*

To PROMULGATE, *promulge* شايع نمودن sha-é-a numoodun, دلال ندا ساختن dulaul nida saukhtun, علانيت نمودن alané-ut numoodun, اشتهار ساختن ishtihaur saukhtun, اشكاره كردن ashikaureh kirdun, اظهار ساختن izhaur saukhtun. v. *to publish, proclaim.*

Promulgation علانيت alané-ut, اشتهار ishtihaur, ندا nida, صلا sula, اظهار izhaur. v. *publication.*

Promulgated شايع sha-é-a, دلال ندا كرده شده dulaul nida kirdeh shoodeh. v. *published.*

Promulgator, promulger شايع كننده sha-koonindeh, علانيت سازنده alané-ut sauzindeh.

PRONE (*bending, not erect*) مايل ma-él, نا بهي na [illegible] beroo duruftaudeh, درافتاده v. *prostrate.*—(*going downwards*) فرو روان furouvaun, زير رو zeer rou, حطوط hutoot. v. *declivous, sloping.*—(*having a propensity*) مايل ma-él, عاطف autif, عطوف atoof. *A heart prone to* فواد مسرت اعتياد fuwauda musurrut é-até-[illegible] *Prone to anger* خشمناک khyshminauk, تيز مزاج taze mizauj, القي alka, غضبناک ghuzubnauk, قهرناک kuhrnauk.

Proneness ميل meil, ميلان meilaun, شوق shook. v. *propensity, inclination.*—(*falling* or *lying on the face*) برو افتان beroo uftaun, بر چهر خوابان bur chuhr khaubaun, هكوع hukuwa. v. *declivity.*

A PRONG شاخه shaukheh. v. *fork.*

A PRONOUN (*personal*) ادات خطاب adauta khitaub, ضمير zumeer. *A demonstrative pronoun* اسم اشارت issma ishaurut. *A relative pronoun* اسم مبهم issma mubhum.

To PRONOUNCE گفتن guftun, تلفظ كردن tuluffuz kirdun, تلغيظ ساختن tulfeez saukhtun, لفظ كردن lufiz kirdun, ادا نمودن ada numoodun, تفوه زدن tufawwuh zudun, فوه كردن fooh kirdun, تلغم ساختن tulughghum saukhtun, شقشقه كردن shukshukeh kirdun. v. *to speak.*—*To pronounce sentence* قضا كردن kuza kirdun, حكم فرمودن hookum furmoodun, حجت ساختن hujjut saukhtun. *To pronounce sentence of death* قتل حكم فرمودن kutl hookum furmoodun. *To pronounce a speech* or *verses extempore* اقتراح كردن iktirauh kirdun.—*Pronounced* لفظي lufzé.

A pronouncer تلفظ كننده tuluffuz koonindeh, ادا سازنده ada sauzindeh, گوينده goo-éndeh, تفوه زن tufawwuh zun.

Pronunciation تلفظ tuluffuz, تلغيظ tulfeez, لفظ lufz, لغظت lufzut. *The pronunciation and signification* لفظ و معني lufz ou maané. *A word resembling another in pronunciation and sense* مثلث لفظا و معني misluta lufza ou maané.

PROOF دليل duleel, دلال dulaul, دلالت dulaulut (plur. دلايل dula-él), حجت hujjut, نايرت naukirut, برهان burhaun (plur. براهين buraaheen), گواهي guwauhé, مشاهدت mushauhidut, شهادت shuhaudut, اثبات isbaut. v. *evidence, testimony.*— *A convincing* or *positive proof* دليل برهاني duleela burhauné, دليلي اجل duleelé ajl, حجت برهان hujjuta burhaun, سلطان sultaun, محنت mukhunnut, بينت bei-unut.—*Proof* (*test, trial, experiment*) امتحان imtihaun, تجربت tujribut (plur. تجارب tujaurub), خبرت khubrut, آزمايش aza-ésh, آزمايش azma-ésh, آزمون azmoon, وند wund, بلا bula, ابتلا ibtila. *Without proof* بلا حجت bila hujjut, بي دليل bé duleel, غير برهان ghire-a burhaun. *Legal proofs* ادلات شرعيت adilluta shura-é-ut. *To produce proofs before a judge* احتجاج و ابراز نمودن ihtijauj ou ibrauz numoodun, محتجج كردن muhtujuj kirdun. *The completest proofs* كامل العيار kaumilu'l a-é-aur, ادلات واضحت adilluta wauzihut. *A proof-mark upon weights, measures, gold, silver, &c.* عيار a-é-aur. *The assayer of the mint who puts the proof-mark on gold* or *silver*, صاحب عيار sahib a-é-aur, عيار گير a-é-aur geer. *Proof-armour* اسرت usrut, جدلا judla.

Proof (*impenetrable*) ممتنع در رفتن mumtina dur ruftun, نا ممكن نفاذ na mumkina nufauz.

Proofless بلا حجت bila hujjut, بي برهان bé burhaun, غير دليل ghire-a duleel, بي عيار bé aïaur.

A PROP عمود amood, عمدت omdut, عماد ymaud, پشت posht, پشتبان poshtibaun, سند sunud, مسند musnud, لخشان lukhshaun, لشن lushun, نول nool, ملجا mulja. v. *support.*

To prop تسنيد كردن tusneed kirdun, مسند ساختن musnid saukhtun, لخشيدن lukhshédun, بر كردن bur kirdun, وركردن wurkirdun, عمد ساختن amud saukhtun, سنبيدن sumbédun, خيزيدن kheezédun, تعميد كردن taameed kirdun. v. *to support, sustain.*

Propped سنود sunood, اعتضاد é-atizaud.

To PROPAGATE تقويت ساختن tukwé-ut saukhtun, افاضه كردن ifauzeh kirdun, فراش ساختن furaush saukhtun, شعب نمودن shaab numoodun, پاشيدن paushédun, شايع كردن sha-é-a kirdun, نشري ساختن nushré saukhtun, كستريدن kusturédun. v. *to extend, spread, diffuse, publish.*—(*to increase*) ازدياد كردن izdé-aud kirdun, زيادت ساختن zé-audut saukhtun, افزايش نمودن efza-ésh numoodun.—(*to generate*) تفريع كردن tufré-a kirdun, توليد ساختن tooleed saukhtun, متفرع نمودن mutufuraa numoodun.—(*to have offspring*) توالد داشتن tuwaulid daushtun, نسل نمودن nusl numoodun, زه زواد داشتن zeh zuwaud daushtun. *To propagate religion* دين تقويت كردن deen tukwé-ut kirdun. *To propagate a new doctrine* ابتداع كردن ibtidaa kirdun. *To propagate the vine* نصب كرم كردن nusba kurm kirdun.

Propagated (*diffused*) فاشي faushé, افاضه كرده شده ifauzeh kirdeh shoodeh, پاشيده paushédeh, شايع sha-é-a.—(*increased*) ازدياد كرده شده izdé-aud kirdeh shoodeh, زيادت ساخته zé-audut saukhteh.—(*generated*) متفرع mutufurra, مولود moulood, مولد muwullud, تفريع tufré-a.

Propagation (*diffusing*) فراش furaush, افاضه ifauzeh, شعب shaab, پاش paush.—(*increase*) زيادت zé-audut, ازدياد izdé-aud, افزوني afzooné, افزايش afza-ésh.—(*generation*) توالد tuwaulud, تولد tuwullud, منسل munsil, ولودت wuloodut.

A propagator (*generator*) والد waulid, مولد muwullid.—(*a spreader*) پاشنده paushindeh, شايع كننده sha-é-a koonindeh, كستر kustur.

To PROPEL واراندن waraundun. v. *to drive.*

PROPENSITY, *propension*, *propendency* ميل meil, ميلان meilaun, خاطر khautir, هوا hawa, ارزومندي arzoomundé, شره shuruh, ازرم azrum. v. *inclination*, *tendency*.

PROPER (*fit*) لايق la-ék, واجب vajib, قابل kaubil, اهل ahl, سزا suza, سزاور suzawaur, لازم lauzim, شايسته sha-ésteh, موافق muwaufik, مستعد mustaad, مناسب munausib.—(*peculiar*) خاص khauss, مخصوص mukhsoos, نا عمومي na amoomé, ضن zunn, اختصاص ikhtisaus.—(*tall and handsome*) تطويل و خوب صورت tutweel ou khoob soorut, بلند و حسن bulund ou husn, طول و نازنين tool ou nauzneen.—(*accurate, just*) عدل adil, سازكار sauzkaur, پركار purkaur, ذو دقت zu dikkut. v. *exact*.—*A proper time* وقت و زمان wakt ou zuman, زمان شايسته zumauna sha-ésteh, وقت لايق wakta la-ék. (*natural, original*) عيني a-éné, جبلي jibillé, جوهر jawhur.—(*not figurative*) نا مجازي na mujauzé, نا رنگين na rungeen, ذو معناي لغوي zu maana-é lughoo-é. *It is proper* لايق است la-ék ast, واجب است vajib ast, بايد ba-éd. v. *necessary*.

Properly (*fitly*) لايقانه la-ékauneh, بر وجه قابل bur wujha kaubil, بطور مناسب betoora munausib, بطريق سزا betureeka suza, بالواجب bi'l'wajib.—(*not figuratively*) با معناي لغوي ba maana-é lughoo-é, بلا مجاز bila mujauz. v. also *exactly*.

Properness موافقت muwaufikut, سزاواري suzawauré, قابليت kaubillé-ut, مناسبت munausibut, لياقت lé-aukut. v. *fitness*, *suitableness*: *tallness*.

Property (*peculiar quality*) وصف wusif, كيفيت keefé-ut, خصلت khuslut, جبلت jibillut, خلقت khulkut, دين deen, صفت suffut, ماهيت mauhé-ut. v. *essence*, *quality*, *nature*, *disposition*.—(*possession*) مالكيت maulike-ut, خاصت khaussut, خاصيت khaussé-ut, مخصوصيت mukhsoosé-ut, ملاك mulauk, تصرف tusurruf, ضبط zubt, تمتع tumutta, اهليت ahlé-ut.

PROPHECY نبوت nubuwwut, غيب نما gheib numa, پيشين گو peisheen goo, كهانت kuhaunut, فالگو faulgoo, رمالي rumaulé. v. *prediction*, *divination*.—*The gift of prophecy* پيغامبري peighaumburé, رسالت resaulut.

To prophecy پيشين گفتن peisheen guftun, غيب نمودن gheib numoodun, نبوت كردن nubuwwut kirdun, پيغامبر اسا غيب نمودن peighaumbur asa gheib numoodun. v. *to predict*.

A prophet, *prophesier* پيغامبر peighaumbur, پيغمبر peighumbur, نبي nubé, رسول rusool, پيامبر pei-aumbur, وخشود wukhshood, وخشور wukhshoor, خشور khushoor, مرسل mursul.

A prophetess نبيت nubé-ut, پيغامبره peighaumbureh, زني پيشين گو zunné peisheen goo.

Prophetick نبوي nubuwwé, پيشين گويان peisheen gooï-aun, غيب نما gheib numa. *A prophetick saying* حديث نبوي hudees nuboo-é.

PROPINQUITY نزديكي nuzdeeké, تقريب tukreeb. v. *proximity*, *neighbourhood*.—(*relationship*) قرب kurb, قرابت kuraubut, قرابت نسبيت kuraubuta nuseebut, خويشان kha-éshaun, خويشي kha-éshé, حشمت hushmut, رحم rahym, وسيلت wuseelut. v. *kindred*.—*The right of propinquity* ارحام حقي arhaum hukké.

PROPITIATION, مهربان سازي mihrubaun sauzé. v. *propitiousness*, *atonement*.

Propitiatory ذو قوت عطف zu kuwwuta atuf, ملاطف ساز mulautif sauz, عطف نما atuf numa.

Propitious مهربان mihrubaun, خير خواه kheir khauh, لطيف luteef, نيكوكار neekookaur, ملاطف mulautif, مسعود masood, مسعد musaad, موافق muwaufik, روف roof, تعطف taattuf, عكو akoo, منان munaun, حنان hunaun, رحيم ruheem, مترحم muturuhhim. v. *favourable*, *kind*, *benign*, *benevolent*.—*To make propitious*, *to propitiate* مهربان كردن mihrubaun kirdun, خير خواه ساختن kheir khauh saukhtun, موافق كردن muwaufik kirdun, مسعود گردانيدن musood gurdanédun, لطيف ساختن luteef saukhtun.—*To be* or *become propitious* مهربان شدن mihrubaun shoodun, عطف داشتن atuf daushtun, بخشانيدن bukhshanédun, تعطف گشتن ta-atuf gushtun, عكو گرديدن akoo gurdédun. v. تقرب.

Propitiousness مهرباني mihrubauné, خير خواهي kheir khauhé, دوستي doosté, لطف lutf, ملاطفت mulautifut, نيكوكاري neekookauré, عطف atuf, توفيق tawfeek, خيرت kheirut. v. *conciliation*, *benignity*, *kindness*.

Propitiously بر وجه مهربان bur wujha mihrubaun, لطيفانه luteefauneh, تعطفا taatufan, بطور خير خواه betoora kheir khauh, مسعدانه musaadauneh.—*Proponent*, v. *proposer*.

PROPLASM قالب kaulib. v. *mould*.

PROPORTION نسبت nusbut, مناسبت munausibut, اندام andaum, اندازه andauzeh, موافقت muwaufikut, مطابقت mutaubikut, همواري humwauré, تساوي tusawé. v. *analogy*, *symmetry*: *form*: *size*.—*Wanting proportion* بي اندازه bé andauzeh, نا هموار na humwaur, بي موافقت bé muwaufikut, نا مناسب na munausib, غير نسبت ghire-a nisbut.

To proportion, *proportionate* نسبت كردن ba nisbut kirdun, موافق اندازه ساختن muwaufik andauzeh saukhtun

fik andauzeh saukhtun, با مناسبت نظام کردن ba munausibut nizaum kirdun. v. also *to portion, divide, distribute.*

Proportionable, proportional, proportionate, proportioned مناسب munausib, موافق muwaufik, هموار humwaur, ذو اندام zu andaum.—*Proportionality, proportionateness* مناسبت munausibut. v. *proportion.*—*Proportionally, proportionately* با مناسبت ba munausibut, با موافقت ba muwaufikut, بر وجه مناسب bur wujha munausib, با اندام ba andaum.

A PROPOSAL, *proposition* عرض arz, عرضه arzeh, مقدمت mukuddumut, جواب juvaub, مسلت musulut, مدعي or مدعا mudaa, مطلب mutlub (pl. مطالب mutaulub), قضيت kuzé-ut, (pl. قضايا kuza-é-a), تدبير tudbeer, تكليف tukleef, راي ra-é. (*a design*) قصد kasd, مقصود mukfood, نيت né-ut, مراد moraud, غرض ghuruz. v. *intention, scheme, plan.*—*The proposition of a syllogism* تقدمت tukdimut. *The major proposition of a syllogism* مقدمت mukuddumut, كبرا kubra, مقدم mukuddum. *The minor proposition* صغرا sughra.

To propose, propound (make a proposal) مقدمت نمودن mukuddumut numoodun, عرض كردن arz kirdun, قضيت ساختن kuzé-ut saukhtun, مسلت نمودن musullut numoodun, تكليف كردن tukleef kirdun. *To propose to one's self* نيت ساختن né-ut saukhtun, غرض كردن ghuruz kirdun, مراد داشتن moraud daushtun, قصد كردن kasd kirdun, مقصود گرفتن mukfood gooriftun. v. *to intend, design, scheme, plan.*

A proposer, propounder مقدمت كننده mukuddumut koonindeh, عرض سازنده arz sauzindeh, قضيت نما kuzé-ut numa.

Proposed معرض ma-arruz, مقدم mukuddum, تقدم tukuddum. v. *offered.*—(*intended*) مقصود mukfood, منوي munooï, معهود maahood. v. *designed.*—*To propound,* v. *to propose, offer, exhibit.*

PROPRIETARY (*belonging to a certain owner*) مالكانه malikauneh, مخصوص mukhsoos, خاص khauss, خصوصيت khusoosé-ut, خود khood.

A proprietor, proprietary ملك صاحبي milk sahibe, صاحب المال sahibu'l'maul, مالك malik, صاحب sahib, ذو zu, اهل ahl. v. *possessor.*

A proprietress صاحبت sahibut.

PROPRIETY (*accuracy*) سازكاري sauzkauré, دقت dikkut, كمال kumaul, سزاواري suzawauré; v. *exactness; fitness: property.*—*One who acts with propriety* خوش حركت khoosh hurukut.

PROPT معمد mu-ammud.

PROROGATION امتداد imtidaud, تطويل tutweel, مداوم mudawum, استمرار istimraur. v. *prolongation, continuance.*—*To prorogue* امتداد كردن imtidaud kirdun, تطويل ساختن tutweel saukhtun, مداوم نمودن mudawum numoodun, استمرار كردن istimraur kirdun.

Prorogued مطول mutool, امتداد كرده شده imtidaud kirdeh shoodeh.

To PROSCRIBE نفي كردن nufé kirdun, حكم قبض و هلاك hookuma kubz ou hulauk kirdun, قضا قبض و قتل ساختن kuzaa kubz ou kutl saukhtun. v. also *to banish, confiscate.*

Proscribed منفي munfé.—*A proscriber* نفي كننده nufé koonindeh.—*Proscription* نفي nufé, حكم قبض و هلاك hookuma kubz ou hulauk, قضا قبض و قتل kuza kubz ou kutl.

PROSE نثر nusr, كلام منثور kulauma munsoor.

Prosaic نثر منسوب nusr munsoob, نثري nusré.

To PROSECUTE (*continue endeavours after any thing*) استمرار كردن istimraur kirdun, مستمر نمودن mustumirr numoodun, متمادي ساختن mutumaudé saukhtun, مقتري كردن mukturé kirdun, دعلقت ساختن daalukut saukhtun. v. *to persevere, continue, pursue.*—*To prosecute a design* قصد نيت استمرار كردن né-ut istimraur kirdun, قصد مستمر ساختن kusd mustumir saukhtun. *To prosecute with inveteracy* كين توختن keen tookhtun, ثاير نمودن sa-ér numoodun. *To prosecute at law* داد خواستن daud khaustun, محضر دعوت ساختن muhzir dawut saukhtun.

Prosecution (persevering to carry on) استمرار istimraur, مستمر mustumirr, مداومت mudawumut, متمادي mutumaudé, مقتري mukturé, دعلقت daalikut. v. *pursuit, perseverance.*—*A legal prosecution* دعوي or دعوا dawa, داد خواهي daud khauhé, شكايت shuka-é-ut, اسناد isnaud, ملامت mulaumut, غمز ghumz. v. *process.*

A prosecutor داد خواه daud khauh, مدعي muda-é, شكايت كننده shuka é-ut koonindeh, محضر دعوت سازنده muhzir dawut sauzindeh, طارد taurid, كين توز keen tooz. v. *accuser, persecutor.*

A PROSELYTE علج alj, غرس ghyrs. v. *convert.*—*To proselyte* علج كردن alj kirdun.

PROSODY عروض arooz, شعر shi-ar.

PROSPECT (*distant view*) نظر بعيد nuzra ba-éd, بصر دور busra door. (*a place which affords an extensive view*) ديدگاه deedgah, منظرت munzurut (plur. مناظر munauzir), باد خور baud khoor, باد خون baud khoon, كاشانه khaushauneh, كاخ khaukh.—(*any thing hoped or looked for*) خاطر خواه khautir khauh, اميد ameed, انتظار intizaur, چشم chushum.—*Prospective* دور بين door been.

To PROSPER (*make happy*) بختيار كردن bukhté-aur kirdun, مبارک ساختن mubaurik saukhtun, تيسير كردن teiseer kirdun, بخت دادن bukht dadun, ميسرت نمودن meisurut numoodun. v. *to favour*. — (*to be* or *become happy* or *successful*) فرخنده شدن furkhindeh shoodun, فيروز گشتن feerooz gushtun, دولت يافتن dowlut é-aftun, انجاح گرديدن injauh gurdédun. v. *to thrive*.—*May God prosper* (*him, her, &c.*) افاض الله afauz allah.

Prosperity, prosperousness) بختياري bukhté-auré, دولت dowlut, مباركي mubauriké, سعادت sa-adut, ميسرت meisurut, اقبال ikbaul, بخت bukht, برخور burkhoor, جاه jauh, نعم naam, نيک بختي neek bukhté, يسر eesr, يسارت eesaurut, يسرت eesurut, فلاح fulauh, فلح fuluh, فرجام furjaum. v. *happiness, success, good fortune*.

Prosperous بختيار bukhté-aur, مبارك mubauruk, ذو دولت zu dowlut, فرخنده furkhindeh, فيروز feerooz, اهل بخت ahla bukht, دولت اقتران dowlut iktiraun, دولتمند dowlutmund, دولت مقرون dowlut mukroon, مفلح mufluh, مقبل mukbul, نيرومند neeroomund, پيروز peerooz, نوشه noosheh, انوشه anoosheh, بخت اور bukht awur, مستيمن musteemun. v. *fortunate, successful*.

Prosperously بختيارانه bukhté-arauneh, با اقبال ba ikbaul, بر وجه فيروز bur wujha feerooz, با دولت ba dowlut, مقبلانه mukbulauneh. v. *fortunately, successfully*.

To PROSTITUTE رسواي نمودن rufwa-é numoodun, رسوا كردن rufwa kirdun.

Prostitute, prostituted ايماس a-émaus, رسوا rufwa, رسواي rufwa-é, وتغ wutigh, دهنده duhindeh.

A prostitute فاحشت fauhishut, روسپي roospé, بيراه bérauh, شلافت shulaufut, جاف جاف jaf jaf, جلب julub, قحبت kuhbut, دهنده duhindeh. v. *strumpet, whore*.—*To play the prostitute* فاحشت بودن fauhishut boodun, روسپي شدن roospé shoodun, ايماض شدن a-émaus shoodun.

PROSTRATE در رو امده dur roo aumudeh, افتاده uftaudeh, افتان uftaun, تليل tuleel, متلول mutlool, صريع suré-a (pl. صرعي sura-é), مصرع musurra, مصروع musruwa, موقوط moukoot, تجعب tujaab. — *To fall prostrate* در رو امدن dur roo aumudun, متلول شدن mutlool shoodun, تجعب بودن tujaab boodun.

To prostrate) افتاده نمودن uftaudeh numoodun, برو افتان كردن beroo uftaun kirdun, افتانيدن uftaunédun, اتكا كردن ittika kirdun, تليل ساختن tuleel saukhtun, متلول كردن mutlool kirdun, صريع زدن suré-a zudun.—*Prostration* برو افتان beroo uftaun.

To PROTECT صيانت و حمايت دادن sé-aunut ou huma-é-ut dadun, نظر كردن nuzr kirdun, فرياد رس شدن furé-aud rus shoodun, پشت دادن posht dadun, پوشيدن poshédun, ذمت نمودن zimmut numoodun, دست دادن dost dadun, دستياري كردن dosté-auré kirdun, حفظ ساختن hyfz saukhtun, توقيت نمودن tawké-ut numoodun, استظهار كردن istihzaur kirdun, تحميت ساختن tuhmé-ut saukhtun, امان دادن amaun dadun, تظاهره كردن tuzauhureh kirdun, ظهير ساختن zuheer saukhtun, مظاهرت نمودن muzauhirut numoodun. v. *to defend*.

Protection حمايت huma-é-ut, صيانت sé-aunut, پشتي pushté, دستگيري dostguré, دستياري dosté-auré, مظاهرت muzauhirut, خفارت khufaurut, خفرت khufrut, عصمت asmut, پناه punauh, حفظ hyfz, ذمت zimmut, ذمام zimaum, حاشيت haushé-ut, حرمت hurmut, يد eed, حشا hysha, ظل zyll (pl. ظلال zulaul, ظلول zulool, اظلال azlaul), ظهر zuhr, مطا muta, كنف kunuf, امان amaun, لطف lutf, ستاره sitaureh, تلا tula, ملح milh, ايخور eekhoor, ايخاور eekhauwur, ذري zuré. v. *defence, shelter*; also *passport*.—*Protective*, v. *defensive*.

A protector پشت posht, ظهير zuheer, دستگير dostgeer, دستيار dosté-aur, مظاهر muzauhir, حفيظ hufeez, حافظ haufiz, خفير khufeer, [illegible] kufadar, فرياد رس furé-aud rus, پشت و پناه posht ou punauh, وكيل vakeel, حامي haumé, حمايتجي huma-é-utjé, مومن mu-ummin, ذمر zimr, ضمير zumeer. v. *defender*. — *A protectress* دستگير زني zunné dostgeer, عورت دستيار awruta dosté-aur.

Protected معصوم maasoom, محفوظ muhfooz, محمي muhmé. v. *defended*.

A PROTEST (*opinion publickly delivered against any thing*) تبيان خلاف چيز داده tubei-aun khilaufa cheez dadeh, راي مانع بر وجه اشكاره نموده ra-é mauna bur wujha ashikaur numoodeh, بيان نامه منع بطور اظهار كرده شده bé-aun nameha muna betoora izhaur kirdeh shoodeh.

To protest اقرار كردن ikraur kirdun, تنبيه ساختن tumbeeh saukhtun. — *To protest publickly against any thing* تبيان خلاف چيز دادن tubei-aun khilaufa cheez dadun, راي مانع بر وجه اشكاره نمودن ra-é mauna bur wujha ashikaur numoodun, بيان نامه منع بطور اظهار كردن bé-aun nameha muna betoora izhaur kirdun.

Protestation اقرار ikraur, تنبيه tumbeeh.

A protester اقرار كننده ikraur koonindeh.

A PROTOCOL, *prototype* (*original copy of a writing*) سجل fijill, دستور العمل dustooru'l-aml, نسخت nuskhut, اصل afl, نسخت اصل nuskhuta afl.

To PROTRACT دیر واداشتن deer wadaushtun, واپس انداختن wapus andaukhtun, بفردا واپس افگندن befurda wapus afgundun, وا کشیدن wa kushédun, کشیدن kushédun, دور و دراز کردن door ou dirauz kirdun, انجرار ساختن injiraur faukhtun, متربع کردن muturé-a kirdun. v. *to delay, lengthen.*—*To protract business* دیر واداشتن deer wadaushtun. *To protract a debate* تذییل بحث کردن tuzei-éla buhs kirdun.

Protracted واکشیده wakushédeh, کشیده kushédeh, دیر واداشته deer wadaushteh, دور و دراز ساخته door ou dirauz faukhteh, امتداد imtidaud, تردم turuddum, ممدد mumuddid, ممدود mumdood, متمادي mutumaudé.—*A protracter* دور و دراز کننده door ou dirauz koonindeh.

Protraction امتداد imtidaud, دیر وادار deer wadar, انجرار injiraur, تراخي turaukhé, توانی tuvvauné, طول tool, درازي dirauzé, تاخیر taakheer. v. *delay.*

Protractive امتداد ساز imtidaud fauz, تراخي نما turaukhé numa, توانی اور tuvvauné awur, دیر وادارنده deer wadarindeh. v. *dilatory.*

To PROTRUDE (*thrust forward*) پیش راندن peish raundun, فسیبانیدن fuseebanédun, فسیبیدن fuseebédun. (*to thrust itself forward*) پیش امدن peish aumudun, وضع تقدم کردن wuza kudum kirdun. v. also *to intrude.*—*Protrusion* پیش ران peish raun. v. *thrust, push; intrusion.*

PROTUBERANCE افراز efrauz, افرازي efrauzé, عجر ajur, دره dura, ورغن wurghun, ورغاه wurghauh, بثع busa, بثوع busuwa. *A protuberance* or *kernel in the flesh* دژپي duzsh pei. *Protuberance of breast* بزا buza. *A protuberance behind the ear* افراز پس گوش efrauza pus goosh. *A protuberance of the jaw-bone* لهزمت luhzumut, (dual لهزمتان luhzumutan). *A protuberance on the upper lip* بظرت buzrut, بظر buzr. v. *tumour, swelling, pimple.*—*A protuberance* or *knot upon a tree, &c.* عجرت yjrut.

Protuberant افراز efrauz, تقدم tukuddum, متقدم mutukuddim, کابس kaubis, ندص nudis, ندوص nudoos. v. *prominent.*

To protuberate افراز نمودن efrauz numoodun, تقدم شدن tukuddum shoodun, اشراف کردن ishrauf kirdun. v. *to swell, project.*

PROUD مغرور mughroor, پر غرور pur ghuroor, متکبر mutukubbir, ذو تکبر zu tukubbir, خود بین khood been, سر در هوا fur dur hawa, باد بروت baud buroot, گردنکش gurdunkush, نخوت پیشه nukhwut peisheh, نخوت کش nukhwut kush, ستنبه situmbeh, جبیر jubbeer, جبار jubbaur, شیطان sheitaun, گستاخ kustaukh, شامخ shaumukh, عاتی or عتي aaté, زامخ zaumykh, مسلخم muslukhym, کلج kilj, مارد maurid, مرید mureed, پنکار pinkaur, نحاط nukaut, عه ahh, مزهو muzhu-ou, فنون funood, ذو خنزوات zu khunzuwaut, ضمخر zumkhur, دحامل duhaumil, پنطر pintur, عیطا a-éta, اعیط é-a-ét, خال khaul, خایل kha-él, خیل kheil, خالی khaulé, مختال mukhtaul, مخیل mukheil, عنجهی anjuhé, ازوش azwush, فرعون fura-oon, نقاع nukaa, نفاج nufauj, تندخ tunuddukh, انفان anfaun, بلخ bilkh, مطاخ muttaukh, جماخ jummaukh, هبنقع hubunka, زیافت zé-aufut, هزاک huzauk, مجاح mujjauh, لاف زن lauf zun, خود فروش khood furoosh. v. also *splendid, grand, magnificent, pompous, ostentatious; daring, presumptuous.*—*Proud* or *corrupted flesh* لحم معفون luhma mafoon, گوشت گندیده goosht gundédeh. *A proud bitch* معاویت mu-awé-ut.

Proudly مغرورا mughrooran, با غرور ba ghuroor, متکبرانه mutukubbirauneh, بر وجه خود بین bur wujha khood been, جبیرا jubbeeran, بطور باد بروت betoora baud buroot, با تکبر ba tukubbir, گستاخانه kustakhauneh. *To behave proudly* نخوت پیشه نمودن nukhwut peisheh numoodun.

To PROVE (*by testimony* or *argument*) دلالت و اثبات نمودن dulaulut ou isbaut numoodun, گواهی دادن guwauhé dadun, تقویت کردن tukwé-ut kirdun, دلیل اوردن duleel awurdun, حجت برهان نمودن hujjuta burhaun numoodun, دلیل برهان دادن duleela burhaun dadun, سلطان نمودن fultaun numoodun, بینت اوردن bei-unut awurdun, مثبوت کردن musboot kirdun, مسجل ساختن musujjul faukhtun.—(*to try, bring to the test*) امتحان کردن imtihaun kirdun, تجاربت ساختن tujauribut faukhtun, خبرت کردن khubrut kirdun, ازمودن azmoodun, گراییدن gurai-édun, گرایستن gura-éstun, عجم کردن ajim kirdun, عجوم ساختن ajoom faukhtun. v. *to examine.*—(*to happen*) افتادن uftaudun, واقع شدن wauka shoodun, عارض بودن auriz boodun, گردیدن صیر یافتن feir é-aftun.—(*to become*) گردیدن gurdédun, گشتن gushtun, شدن shoodun, بودن boodun. (*to find by experience*) از وقوف یافتن uz wukoof é-aftun, از خبرت یاب داشتن uz khubrut é-aub daushtun, از تجربت دریافتن uz tujribut duré-aftun. (*to be found in the event*) از نتیجه مفهوم شدن uz nuteejeh mufhoom shoo-

dun, از عاقبت دریافته بودن uz aakibut duré-afteh boodun. *The proof (lies) with the author* العهدت علی الراوی aluhdut ala'l'rawé.

Proveable قابل دلیل برهان kaubila duleela bur-haun, ممکن مشاهدت شدن mumkina mushauhi-dut shoodun, قابل الامتحان kaubilu'l'imtihaun, ممکن تجربت بودن mumkina tujribut boodun.

Proved (by evidence or *argument)* مثبوت mus-boot, مسجل musujjul, از حجت برهان کشاده uz hujjuta burhaun kushadeh, از دلیل و گواهی مشهود uz duleel ou guwauhé mushrooh, مشروح mush-hood. *(brought to the test)* ازموده azmoodeh, ممتحن muhunnuk, مجرب mujurrib, مفتتن muf-tun, مفتتن muftutin.

A PROVEDITOR واکیل خرج vakeela khurj.

PROVENDER طعمت taamut, رفیف rufeef, علف aluf. v. *fodder*.

A PROVERB مثل misl, مثلت mislut (pl. امثال amsaul), مثلات muslaut. *It is a known* or *common proverb* مشهور مثلست mushoor mislast. *To proverb, speak proverbs* مثل گفتن misl guftun.

Proverbial مثلی mislé, مثل اسا misl asa, لایق مثلت la-éka mislut.

Proverbially بر وجه مثل bur wujha misl.

To PROVIDE, *provide for (prepare, get ready)* امادن amadun, اماده نمودن amadeh numoodun, تدارک ساختن tudauruk sauktun, تهیت کردن tuhé-ut kirdun, حاضر ساختن hauzir saukhtun, ترتیب کردن turteeb kirdun. *To provide money* اقچه تدارک کردن akcheh tudauruk kirdun. *To provide necessaries* مهمات پرداز کردن muhmaut purdauz kirdun, تدارک لوازم نمودن tudauruka lawauzim numoodun, تهیت اسباب کردن tuhé-uta asbaub kirdun, تزوید ساختن tuzweed saukh-tun. v. *to prepare, purvey, procure, furnish*.—*To provide against* بصیرت نمودن buseerut numoodun, عاقبت اندیش کردن aakibut andeesh kirdun, اخر بین شدن akhir been shoodun, دل اگاه بودن dil agah boodun. *To provide* or *stipulate* عهد و پیمان ma-ahudeh kirdun, معاهده کردن ahd ou peimaun saukhtun, ساختن مواثقت نمودن muwausikut numoodun. *To provide industriously for a family* تهبیل کردن tuhubbul kirdun, تهبیل ساختن tuhbeel saukhtun.

Provided اماده amaudeh. v. *prepared*.—*Provided that* بر این شرط bur ein shurt, بی شرط ان که bé shurt aun keh.

PROVIDENCE (*of* GOD) قدر kudr, قدرت kudrut, مقدرت mukdurut, منی muné, منیت muné-ut. *(foresight, prudence)* بصیرت buseerut, اخر بینی akhir beené, مبصری mubussiré, بینش beenish, عقل akl, عاقبت اندیشی akibut andeeshé, احتیاط ihté-aut, تدبیر tudbeer, اگاهی agauhé.

Provident ذو بصیرت zu buseerut, مبصر mu-bussir, عاقبت اندیش aakibut andeesh, اگاه agauh, عاقل aukul, اخر بین akhir been. *A provident man* اهل بصیرت ahla buseerut. v. *prudent man*.—*To be provident* اگاهی نمودن agauhé numoodun. v. *to provide against*.

Providential (effected by providence) از قدرت ساخته uz kudrut saukhteh. *(referrible to providence)* قدر منسوب kudr munsoob, قدرت پیوند kudrut pivund.—*Providentially* با صیانت قدرت ba sé-aunuta kudrut.

Providently با بصیرت ba buseerut, بر وجه عاقبت اندیش bur wujha aakibut andeesh, مبصرانه mu-bussirauneh, احتیاطا ihté-autan, عاقلانه aukilauneh.

A provider تهیت کننده tuhé-ut koonindeh, تدارک ساز tudauruk sauz, صاحب بصیرت sahib buseerut, اهل اخر بین ahla akhir been.

A PROVINCE کشور kishwur, ولایت wula-é-ut, ایالت a-é-aulut, مملکت mumlukut, دیار dei-aur, حکومتگاه hookoomutgah. v. *region, tract*.—*A conqueror of provinces* کشور کشا kishwur kusha, کشور گیر kishwur geer. *The conquest of provinces* کشور گیری kishwur geeré. *Any man's province, duty,* or *office,* خدمت khydmut, نول nawil, منصب munsub, بار baur, کار kaur, مصلحت musluhut, عمل aml. *It is my province* خدمت من است khydmuta mun ast.—*In order to overawe the neighbouring provinces* برای ضبط اطراف beera-é zubta atrauf.

Provincial (relating to a province) کشور پیوند kishwur pivund, ولایت منسوب wula-é-ut mun-soob, دیار متعلق dei-aur muta-allik. *(not of the mother country* or *metropolis)* اعجم é-ajem, عجمی ajemé. v. also *rude, rustick*.—*A provincial* اعجمی é-ajeme, عجم ajem, عجمی ajemé (fem. عجما ajema).—*To speak a provincial dialect* عجم گفتن é-ajum guftun, طبق ساختن tubuk saukhtun.

PROVISION, *provisions* ذخیره zukheereh, ذخایر zukha-ér, خوردنی khoredune, خورد khored, خوراک khore-auk, توشه toosheh, زاد zaud, زوند zuwaund, زوادت zuwaudut, زاد و زوان zaud ou zuwaud, اکل ukl. *A bag for carrying provisions* توشه دان toosheh dan, مزادت muzaudut. *Provisions for a journey* توشه راه toosheha rauh. *A district barren of provisions* کوشه بی توشه kooshéh bétoosheh. *Plenty of provisions* ریش reesh. *Provisions served out to ambassadors, &c. from the publick treasury* تعیین taï-én.—*A magazine of provisions* ذخیره خانه zukheereh khauneh, زخانه

ambaur khauneh. v. *magazine, ſtorehouſe, granary.* —*A commiſſary of proviſions* وكيل خرج vakeela khurj. v. *purveyer.*—*Proviſion (providing before-hand)* تدارك tudauruk, تهيت tuhé-ut, امادني amaudune, ترتيب turteeb. *Proviſion (ſtipulation)* عهد و پيمان ahd ou peimaun, شرط ſhurt, عهدت ahdut, معاهدت ma-ahudut. *Proviſional, proviſionally (on condition)* بر عهد و پيمان bur ahd ou peimaun, بشروط beſhuroot, با شرط ba ſhurt.

PROVISO شرط ſhurt, پيمان peimaun, عقد akd, عهد ahd. v. *ſtipulation, condition, proviſion.*—*With this proviſo, that . . .* بشرط ان كه beſhurta aun keh. . .

PROVOCATION ازار azaur, ازاري azauré, ازارش azauriſh, غضب انكيز ghuzub angeez, قهر كير ساز kuhr geer ſauz, خشم افروز khyſhm afrooz, زم zumm, طعن taan, ملام mulaum, اضطراب iztiraub, ستم ſitum. v. *irritation*; alſo *appeal.*

A provocative انكيز angeez, حثيثي huſéſé, تحريص tuhrees, تحريض tuhreez (pl. تحريضات tuhreezaut).

To provoke, (enrage) اغضاب كردن ighzaub kirdun, تغيظ ساختن tugheez ſaukhtun, انكيزانيدن angeezanédun, ازار دادن azaur dadun, ازار رسان بودن azaur ruſſaun boodun, خشمناك كردن khyſhimnauk kirdun, ازاردن azaurdun, ازردن aurdun, زيادت اضطراب اوردن zé-auduta iztiraub awurdun, هيج ساختن heej ſaukhtun, رنجيده كردن runjédeh kirdun, رنجيده و رميده ساختن runjédeh ou rumédeh ſaukhtun, هنجيدن hunjédun, محارشت كردن muhauriſhut kirdun, شتم دادن ſhutm dadun, طعن و زم كفتن taan ou zumm guftun, خراش دادن khyrauſh dadun, مخارشت ساختن mukhauriſhut ſaukhtun, ملامت زدن mulaumut zudun. v. *to irritate, offend.*—*(to excite, give an edge)* انكيختن angeekhtun, بر انكيختن bur angeekhtun, تيز ساختن taze ſaukhtun. v. *to ſtimulate, incite, move.*—*(to promote, effect)* بكار اوردن bekaur awurdun, ساختن ſaukhtun, پرداختن purdaukhtun, تكميل كردن tukmeel kirdun, موجب دادن moojib dadun. v. alſo *to appeal.*

A provoker (cauſing anger) ازار رسان azaur ruſſaun, اغضاب كننده ighzaub koonindeh, قهر انكيز kuhr angeez, طنز و طعن كو tunz ou taan goo. *(a cauſer, promoter)* بكار اور bekaur awur, سازنده ſauzindeh, موجب دهنده moojib duhindeh, پرداز purdauz. *(a ſtimulative)* انكيز angeez.

Provoked غضوب ghuzoob, مغضوب mughzoob, ازارده azaurdeh, ازار رسيده azaur ruſſédeh, رنجيده runjédeh, مقهور muk-hoor, مضطرب muzturub.

Provoking (giving provocation) ازار رسان azaur ruſſaun, اغضاب ساز ighzaub ſauz, طعن و طنز كويان taan ou tunz gooï-aun.—*(cauſing a painful and indignant ſenſation)* ازار و قهر انكيز azaur ou kuhr angeez, اضطراب و خشم افروز iztiraub ou khyſhm afrooz, رنج و غضب اور runj ou ghuzub awur.—*Provokingly* بر وجه ازار رسان bur wujha azaur ruſſaun, با طعن و طنز ba taan ou tunz, بطور ازار و قهر انكيز betoora azaur ou kuhr angeez.

PROVOST (*chief of a college* or *other ſociety*) عرفت urfut, ريس العرفت re-ïſu'l'urfut, سردار مدرسه ſurdaura muduruſſeh. v. *magiſtrate.*—*(the executioner of an army)* جاندار لشكر jaundara laſhkur, عسكر جلادي aſkur jullaudé, خيم الجيش kheemu'l'jeeſh, سپاه دژخيمي ſippah duzſh-kheemé.

PROW (*fore-part of a ſhip*) راس الجهاز raas-u'l'jahauze, سر كشتي ſura kiſhté, مرنجه murnujeh.

PROWESS مردانكي murdaunugé, تيز دلي taze dile, دلري dilaré, غيرت gheerut. v. *courage, valour.*

To PROWL (*as a wild beaſt for prey*) تقمر كردن tukummir kirdun.—*A prowler* تقمر ساز tukummir ſauz.

PROXIMITY نزديكي nuzdeeké, تقريب tukreeb, مقرونيت mukrooné-ut, قرب kurb.

PROXY (*the agency of another*) وكيلي vakeelé, كماشتكي gomauſhtugé, مباشرت mubauſhirut, كاركري kaurguré.

A proxy وكيل vakeel, مباشر mubauſhir, كاركر kaurgur, كماشته gomauſhteh.

A PRUDE زني با افزوني استغنا و تكلفات zunné ba afzooné-a iſtighna ou tukullufaut, عورت كثرت المستغني و تكليف نما awruta kuſrutu'l'muſtughné ou tukleef numa.

PRUDENCE بصيرت buſeerut, هوشياري hooſhé-auré, عقل akl, هوشمندي hooſhmundé, فرهنج furhunj, فرهنك furhunk, زيركي zeerugé, تدبير tudbeer, تمييز tumei-éz, اكل ukul, نهي nuhé, دلاكاهي dilagahé.

Prudent, prudential ذو بصيرت zu buſeerut, هوشيار hooſhé-aur, هوشمند hooſhmund, زيرك zeeruk, دلاكاه dilagah, عاقل aukil, دانا dana, ذو تدبير zu tudbeer, روزكار ديده roozigaur deedeh, روشن ضمير roſhun zumeer, لبيب lubeeb, مبشر mubſhur, شهيم ſhuheem, متناهي mutunauhé, بهراي buhra-é, عاقل اموز كار aukla amooz kaur, نقاف nukkauf, اعقل é-akl, انها anha.

A prudent man صاحب بصيرت ſahib buſeerut, اهل تدبير ahla tudbeer, مرد هوشيار murda hooſhé-aur, ادم عاقل adama aukil, رجل دلاكاه rujla dilagah, اهل دانش انتباه ahla dauniſha intibauh.

Prudent people اصحاب بصيرت af-hauba buſeerut, ارباب تدبير arbauba tudbeer, اهالي هوشيار ahaulé hooſhé-aur, عقلا ukula, اولو الابصار uloo'l'abſaur.

Prudently, prudentially با عقل و بصيرت ba akl ou buſeerut, هوشيارانه hooſhé-arauneh, با تدبير ba tudbeer, عاقلانه aukilauneh, نهان nihaun.

PRUDERY كثرت المستغني و تكلفات kuſ-rutu'l'muſtughné ou tukullufaut, افزوني استغنا و تكليف afzooné-a iſtighna ou tukleef.

Prudiſh كثرت المستغني و تكلفات نما kuſ-rutu'l'muſtughné ou tukullufaut numa, ذو افزوني استغنا و تكليف zu afzooné-a iſtighna ou tukleef.

A PRUNE (*plumb*) الو aloo. v. سغدي.

To PRUNE پيراستن peerauſtun, حطاب كردن hytaub kirdun, تشذيب ساختن tuſhzeeb ſaukh-tun. v. *to lop.*—*Pruned* پيراسته peerauſteh, حطاب ساخته hytaub ſaukhteh, مشذب muſhuzzib, مقطوع muktuwa.—*A pruner* حطاب گر hy-taub gur.

Pruning پيرا peera, حطاب ساز hytaub ſauz. *A pruning-hook* or *knife* مشذب miſhzub, كلند kulund, كلندره kulundureh, داسكاله dauſkauleh.

PRURIENCE (*an itching, ſtrong deſire*) ارزو arzoo, ارزومندي arzoomundé, هوس hawus, هوا hawa, هوا و هوس hawa ou hawus, هواي نفساني hawa-é nufſauné, شهوت ſhuhwut.—*Prurient* ارزومند arzoomund, ذو هوس zu hawus, شهوت دار ſhuhwut dar, ذو هواي نفساني zu hawa-é nufſauné.—*Pruriginous,* v. *itchy.*

To PRY لمح زدن lumih zudun, چشم داشتن chuſhum dauſhtun, نظر كردن nuzr kirdun, لوص ساختن laws ſaukhtun. v. *to peep.*

A PSALM زبور zuboor, زمر zumr. *The pſalms of David* زبور zuboor, زبور داود zuboora david. *A ſinger of pſalms* زبور خوان zuboor khoon, زمار zummaur, زامر zaumir.—*Pſalmody* تزمير tuzmeer.—*A pſalter* (*book of pſalms*) زبور نامه zuboor nameh.

A PSALTERY (*ſpecies of harp*) كران kiraun, چنگ chunk, ناقر naukir, قانون kaunoon.

PSEUDO (*apoſtle* or *prophet*) پيغامبر دجال peighaumbura dujjaul.—*The pſeudo Meſſias* or *Antichriſt* المسيح الدجال almeſeehu'd'dujjaul.—*Pſeudography* (*falſe writing*) خط كاذب khutta kau-zib.—*Pſeudology* (*falſehood of ſpeech*) دروغ سخني duroogh ſukhuné.

PSHAW واه wauh. v. *foh! piſh!*

PTISAN (*barley water*) كوشاب kooſhaub, كشكاب kuſhkaub, كنكاب kungaub. v. *barley.*

PUBERTY حد بلوغ hudda buloogh, بلوغيت buloohé-ut, حلم hylm, مشيت muſhé-ut.—*A boy arrived at the age of puberty* بالغ baulig, پسر رسيده puſſura ruſſédeh, حزور huzoor, خزور khu-zoor, جوان مراهقت juvauna murauhikut. *A girl arrived at the age of puberty* بالغت baulighut, دوشيزه بالغت dooſheezeh baulighut, دختر رسيده dokhtera ruſſédeh, دخترينه dokhtereeneh, دختينه dokhteeneh, صبيت معصر ſubé-uta muſyr, [illegible] معسا bukra mu-aſſa. *Near the age of puberty* فوهد fawhid (fem. فوهدت fawhidut), ملم mulimm, عكرد akrud, عكرود akrood, ثهود ſuhwud, شهود ſawhid, مشهود muſ-hood. *To arrive at the age of puberty* بالغ شدن baulig ſhoodun, رسيده گرديدن ruſſédeh gurdédun.—*Pubeſcence* بالغي baulighé.—*Pubeſcent* بلغ buligh.

A PUBLICAN (*toll-gatherer*) امين ameen (pl. امنا umina), باجدار baujdar, بازدار bauzſhdar, شاهبندر ſhahbender, راهدار rahdar, راهوار rah-war, بازگير bauzgeer, باژ ستان bauzſh ſitaun, بارخيمه baurkheemeh, باج ستان bauj ſitaun, كنارنگ kunaurunk, عشار aſhſhaur, پاره گير é-a-reh geer.—(*the keeper of a houſe of general entertainment*) سرادار ſuradar, مهماندار mihmandar, ميخانگي meikhaunugé, مغ mugh, پير مغان peera mughaun.

PUBLICATION علانيت alané-ut, اشتهار iſ-tihaur, پيداي peeda-é, اظهار izhaur, مشهور ساز muſh-hoor ſauz, اشكاره نما aſhikaureh numa, بيان bei-aun. *The publication of a book* [illegible] tuſneef, تاليف taaleef.

Publick (*common, general*) عمومي amoomé, عام aumm, عميم ameem, اعم aamm, شمل ſhumul, شامل ſhaumil, شمول ſhumool, مشمول mush-mool, مطلق mutluk, مشارك muſhauruk, مشترك muſhturuk, مشرك muſhurruk, جدي or جدا juda. (*generally known*) معلوم عالم maalooma aulum, معلوم maaloom, اشكار aſhikaur, اشكاره aſhikaureh, علاني alauné, معروف maaroof, عرفي urfé, جهر juhr, پيدا peeda, بديد budeed, بازاري bazauré, فاش fauſh. (*belonging to the ſtate, not private property*) ميري meeré, نا خاص na khauſs, نا مخصوص na mukhſoos. *Publick buſineſs* (*national affairs*) احوال مملكت ahwaula mumlikut, امور دولت umoora dowlut, امور الجمهور umooru'l'jumhoor, امور دولت و دين umoora dowlut ou deen, احوال عموم ahwaula amoom. *The publick treaſury* ميري meeré, خالصه khalſih, شريف خزانت ſhereef, خزانت بيت المال khuzauneta beetu'l'maul. *A publick edifice* بنا خيرت bina kheirut, عمارت ymaurut. *Publick edifices* ابنيت خيرت abné-uta kheirut, عمارات umauraut,

kheirut. v. under *building*.—*Publick burdens* عرفيت تكاليف tukauleefa urfé-ut. v. *tax*.—*Publick prayers* نماز numauz, دعا du-a. v. *prayer*.—*A publick standard of weights or measures* فرسطون furustoon. v. also لغوي.

The publick (general body of a nation) ملت millut, عامت aummut, امت ummut, خواص و عوام khuwaus ou awaum, رعايا و برايا ri-aï-a ou burai-a. v. *nation, commonalty*.

Publickly اشكاره ashikaureh, علانية alané-utan, ظاهرا zahirauneh, ظاهرا zauhiran, جهرا juhran, صراحة surauhitan, عيانا aïanan, على ملا الناس ala mula-u'n'naus, بديها buduhan.—*Publickly and privately* سرا و علانية sirran ou alané-utan.

Publickness معلومي maaloomé, اشكاري ashikauré, معروفي maaroofé, پيدايي peedaï-é.

Publick-spirited ذو حب الوطن zu hubbu'l'wutun.

Publick-spiritedness حب الوطن hubbu'l'wutun.

To PUBLISH اشكاره كردن ashikaureh kirdun, بيان ساختن bei-aun saukhtun, پيدا نمودن peeda numoodun, افشا كردن ifsha kirdun, اعلان ساختن é-alaun saukhtun, فاش كردن faush kirdun, جهر نمودن juhr numoodun, اظهار ساختن izhaur saukhtun. *To publish a book* تاليف كردن taleef kirdun, تصنيف نمودن tusneef numoodun.

A publisher اشكار كننده ashikaur koonindeh, بيان ساز bei-aun sauz, پيدا نما peeda numa.—*The publisher of a book* مصنف musunnif, تصنيف سازنده tusneef sauzindeh, تاليف نما taaleef numa.

PUCELAGE بكارت bukaurut, دوشيزگي dooSheezugé, عذرت uzrut. v. *virginity, maidenhead*.

To PUCKER پر چين كردن pur cheen kirdun, چين افگندن cheen afgundun.

PUDDER هنگامه hungaumeh, غوغا ghoogha, غلغل ghulghul. v. *bustle, tumult*.—*To pudder* غلغل كردن ghulghul kirdun, غوغا زدن ghoogha zudun, هنگامه انگيختن hungaumeh angeekhtun.

A PUDDING اگنج agunj, چهارخانه chuhar khauneh, لكامه lukameh, لكانه lukaneh, سغدي sughdé. *A pudding pie* گوشت اكنده goosht agundeh, زونج zuwenj. *In pudding time* در اغاز ضيافت dur aghauza zé-aufut, للوقت li'l'wakt, بوقتها bewuktuha, زمانا zumauna.

A PUDDLE (*a small muddy piece of water*) ابدان پر چرك و گل aubdauna pur chirk ou gill, غدير پر كدرت و مردار ghudeera pur kudrut ou murdauré, ابگير پر چركاب و طين aubgeera pur chirkaub ou teen, رجع ملوث و الوده rujaa mulawwus ou aloodeh.

To puddle پر چرك و گل كردن pur chirk ou gill kirdun, مردار و ملوث ساختن murdar ou mulawwus saukhtun, پر طين و چركاب نمودن pur teen ou chirkaub numoodun, اب و گل امیخته ساختن aub ou gil ameekhteh saukhtun, الودن aloodun, تيره گون كردن teereh goon kirdun, تكدير ساختن tukdeer saukhtun. v. *to dirty, pollute, soil*.

Puddly پر كدرت و مرداري pur kudrut ou murdauré, پر گل و چركاب pur gill ou chirkaub, ملوث دار mulawwus dar, اب چركين نما auba chirkeen numa, اب و گل دار aub ou gill dar. v. *muddy, dirty*.

PUDENCY شرم shurrum, خجلت khujlut. v. *modesty, bashfulness*.—*Pudicity*, v. *chastity*.

PUDENDUM, (*membrum virile*) الت رجل alat rujul, عورت مرد awruta murd, ذكر zeker (pl. ذكور zukoor), مذاكير muzaukeer, شرم ادم shurima adam, كير keer, نر ner, نره nerreh, خرزه khurzeh, تله tulluh, متمير mutmeer, گرزه gurzuh, كند kund, كندر kundur, سر sirr, ابو الورد abu'l'wurud, لند lund, زبزب zubzub, زبازب zubauzib, زبذبت zubzubut, عجارم ujaurim, فزار fizaur, ابو لبين abu lubeen, اير eir (plur. ايار a-é-aur, ايور a-é-oor, اير a-ér), ارب irb, ابو ادريس abu adrees, بياس eebaus, ميمون meimoon (plur. ميامين mei-ameen), عكمز akmuz, عكموز akmooz, عكموزت akmoozut, سوءت suwat (plur. سوات suwaut), اداف adauf, لكامه lukaumeh, لكانه lukauneh, زب zubb, وذاق wuzauk, علعل ulul, حمدان hamadan, حادثت haudisut (pl. حادثات haudisaut), شوار shuwaur, نبط nubut, قبل kubul, زول zawl. *Pudendum* (*mulieris*) عورت زن awruta zun, شرم عورت shurima awrut, فرج furj (pl. فروج furooj), جهاز jehauz, كس kus, شلخ shulukh, شله shuluh, حر hurr, حرة hurrut, حرح huruh, حيا hei-a, لهذم luhzim, احييت ahei-ét, حادثت haudisut, شوار shuwaur, قبل kubul, زولت zawlut, لوءت luwat, سوءت suwat, فلهم fulhum, خجام khujaum, كوم koom, شرج shurj, فاعوست fa-oosut, شكر sheker, شكرت shekrut, احراح ahrauh.

PUERILE پسري pussuré, پسر اسا pussur asa, صبوت subwut, كودكي kooduké, پچه مخصوص pucheh mukhsoos, طفل مانند tufl manend. v. *childish*.—*Puerility* طفولت tufoolut, طفليت tuflé-ut, صبا suba, صباوت subawut, حال پسر haula pussur, حال كودك haula kooduk. v. *childishness*.

A PUFF (*blast*) پف puff, نفحت nufhut (pl. نفحات nufhaut, نعرت النجم naarutu'n'nujum.—(*a fungus*) كما kuma, گلگورستان gulgooristan, سلمه silmeh. v. *mushroom*.

To puff پف دادن puff dadun, نفحت زدن nufhut zudun, تنفخ كردن tunuffuh kirdun. v.

to blow.—*To puff out a candle* چراغرا پف کردن churaughra puff kirdun. *To puff and blow* تیز دم زدن taze dum zudun, تیز نفس کشیدن taze nufus kushédun, دماور شدن dumawur shoodun, دما داشتن duma daushtun. *To puff up (swell with wind)* برماهیدن burmahéduh, با ریح پر کردن ba reeh pur kirdun.— (*to swell with pride*) خود بین ساختن mughroor kirdun, مغرور کردن khood been saukhtun, سر در هوا نمودن sur dur hawa numoodun.—(*to swell with praise*) با ستایش سر افراز کردن ba sita-ésh sur efrauz kirdun, از وصف خود بینی دادن uz wusuf khood beené dadun, با خوش امدي زخيف نمودن ba khoosh aumudé zukheef numoodun.—*To puff at, or treat with scorn* مذمت نمودن muzimmut numoodun, اهانت کردن ihaunut kirdun.

A puffer (*blower*) پف زن puff zun, نافخ naufih, نفخ کننده nufuh koonindeh. — (*a boaster*) لاف زن lauf zun, خود فروش khood furoosh, باد بروت baud buroot.

Puffing (*drawing the breath short*) تیز دم زن taze dum zun, تیز نفس کش taze nufus kush, دماور dumawur. v. *asthmatick.*—*Puffingly* دماورانه dumawurauneh, بر وجه دمابر bur wujha dumabur. (*boastingly*) با خود فروشی ba khood furooshé, بر وجه لاف زن bur wujha lauf zun.

Puffy (*windy*) هیج heej, هلاب hullaub. v. *puffing.*—(*tumid, boasting*) لاف زن lauf zun, باد بروت baud buroot, متکبر mutukubbir, خود فروش khood furoosh. v. *lofty, proud, vain.*

PUG میمون meimoon. v. *ape.*

PUGH! واه wauh! v. *foh!*

PUGNACIOUS پرخاشجو purkhaushjoo, کیر و دار geer ou dar. v. *quarrelsome, fighting.*

Pugnacity پرخاشجوي purkhaushjooï.

Puisne, v. *young, junior: petty.*

Puissance, v. *power, potency.*—*Puissant* v. *powerful.*—*Puissantly*, v. *powerfully.*

Puke, v. *vomit.*—*Puker*, v. *emetick.*

To pule, v. *to cry, whine.*

To PULL (*draw, drag*) کشیدن kushédun, کش کردن kush kirdun, اهنجیدن ahunjédun, جر کردن jurr kirdun, مستنتل ساختن mustuntil saukhtun, راندن raundun, ران کردن raun kirdun. (*to pluck, gather*) چیدن cheedun, چین کردن cheen kirdun, خیدن kheedun, برخیدن burkhédun, مخیدن mukhédun. *To pull up (eradicate)* برکندن burkundun, پرخیدن purkhédun, واکردن wakirdun, برکشیدن burkushédun, واکشیدن wakushédun, کشیدن kushédun, برانگیختن burangeekhtun, نزع huza kirdun, لنجیدن lunjédun, قعر کردن kaar kirdun, تقویب ساختن tukweeb saukhtun, قلع کردن kula kirdun, استیصال ساختن isteesaul saukhtun. v. *to extirpate, tear, rend.*—(*to pluck off wool, &c*) پرداختن purdaukhtun.—*To pull hairs from the face* تهلیب کردن tuhlub kirdun, تنماص ساختن tunmaus saukhtun, تنمص نمودن tunummus numoodun. *To pull off skin or bark* اهنگیدن ahungédun.—*To pull down (subvert)* زیر و زبر کردن zeer ou zubr kirdun, سرنگون ساختن surnigoon saukhtun, سر زیر زدن sur zeer zudun, زیر و زبر خاکرا برابر کردن zeer ou zubr khaukra buraubur kirdun, قعرطه زدن kaaruteh zudun. v. *to overthrow, demolish*; also *to degrade.*—*To pull back* باز داشتن baz daushtun, ضبط کردن zubt kirdun. v. *to check, restrain.*—*To tear any thing when pulling it up* فرکندن furkundun.—*An instrument for pulling up trees, &c. by the roots* پیکن peikun. v. also *tweezers.*

A pull کش kush, برکش burkush, واکش wakush, جر jurr, ران raun, چین cheen. (*a great effort*) جهد jihud, سعی saa-é, کوشش kooshish. v. *endeavour.*—*A puller* کش kush, برکشنده burkushindeh, جر سازنده jurr sauzindeh.

Pulled کشیده kushédeh, رانده raundeh. v. *drawn.*—(*plucked*) چیده cheedeh, برخیده burkheedeh.—*Pulled up* برکنده burkundeh, واکرده wakirdeh.

A PULLET چواچه chuwaucheh, جوزه joozeh.

A PULLEY چرخ churkh, قامت kaumut (pl. قیم keem), عجله ajuleh, قعو kaw (pl. اقعي ka-é), بکرت bukrut, ناشبت المحالت nauthbutu'l'muhaulut, دموک dumook, علق aluk, محال muhaul. *The block of a pully* عران araun. *A block of pullies* قحدت kuhudut. *The axle of a pulley* مرود murood, قب kub. *The axle hole of a pulley* قب kub, زلق zuluk. *A pulley whose axle hole is too wide* نخیس nukhees. *A close or creaking pulley* کزت kuzzut.

To pululate, v. *to bud, germinate.*

PULMONICK (*belonging to the lungs*) شخار shukhaur, منسوب munsoob, فواد متعلق fu-aud muta-allik.

PULP (*of fruits*) ابست abest, کبست kubust, کبستو kubustoo, کبسته buhusteh, شحم shuhm.

Pulpous, pulpy زو ابست zu abest, هش hush, زو شحم zu shuhm. (*soft*) نرم nurm, نرمه nurmeh, هشاش hushaush. *The pulpous or fleshy part of any animal* پیامیغ pé-ameegh, شلیل shuleel, رانفت raunfut, فعم faam, فعمل faamul.

A PULPIT منبر munbur (pl. منابر munaubur), کرس kurs, کرسي kursé (pl. کراسي kooraasee), محفل muhfil. *A step to a pulpit* ترعت turaat

A PULSATION پنبوش puné-oosh, نبضت nubzut, خخ خخ hukh hukh. *An interval between two pulsations* جينين jeineen, كشادكي gushaudugé.

The PULSE نبض nubz. *One stroke of the pulse* نبضت nubzut. *To beat as the pulse* نبضان كردن nubzaun kirdun, نبض ساختن nubz saukhtun. *The motion of the pulse* نبذ or نبض nubz, نبضان or نبذان nubzaun. *To feel the pulse* نبض كير شدن nubz geer shoodun. *To feel one's pulse (endeavour to know his mind)* كوشش كردن براي ضمير كسي دريافتن kooshish kirdun bera-é zumeera kussé duré-aftun.

PULSE (*leguminous plants*) حبات hubbaut, حبوب huboob, حبوبات huboobaut, قطنيت kutuné-ut, قطينت kuteenut, قطاني kutauné, ثفل sufl, اراقو araukoo, بلسن bulsun, بلس buls, ماش maush. v. *potherbs, pea, bean.*

PULSION (*driving*) دفع dufa, ران raun.

PULVERABLE ممكن مالش شدن mumkina maulish shoodun, قابل ريز بودن kaubila reez boodun.—*Pulverization* (*reducing to powder*) مالش maulish, ريز reez, ريزان reezaun, غبار ساز ghubaur sauz.—*To pulverize* ماليدن maulédun. v. *to powder.*—*Pulverulence* (*much dust*) بسيار غبار bissé-aura ghubaur, كثرت التراب kusrutu't'turaub.

PULVIL (*sweet-scented powder*) غبار مشهوم ghubaura mushmoom.

A PUMICE-STONE نشفه nushfeh (pl. نشف nushuf, نشاف nushauf), حجر الافنج hujru'l'afunj, سنك حمام sunka humaum, سنكپاسو sunkpausoo.

A PUMKIN, *pompion* پاشيده paushédeh, باشنك baushunk, سفج sufj, سفجه sufjeh, خفاچه khufaucheh, انكاره angaureh, كاليا kaulé-a, كاليار kaulé-aur, خربزه khurbuzeh.

A PUMP (*for raising water*) مغرفت mughrifut, طولمبه toolumbeh. v. also *shoe.*—*To pump up water* اب از مغرفت كشيدن aub uz mughrifut kushédun. *To pump out a secret* سر واكشيدن sur wakushédun, اقرار بيرون واكردن ikraur beeroon wakirdun, جد و جهد ساختن بجهت راز كسي دريافتن jidd ou jihud saukhtun bejihut rauza kussé duré-aftun. *A pumper* اب از مغرفت كش aub uz mughrifut kush, سر واكش sirr wakush.

A PUN مزه muzeh, بذله buzleh, يافه é-aufeh. *To pun* مزه كفتن muzeh guftun, بذله كردن buzleh kirdun, يافه زدن é-aufeh zudun.

To PUNCH سپوختن supookhtun, پر سوراخ زدن pur sooraukh zudun, سوراخدار كردن sooraukhdar kirdun, ازشندن azshundun. v. *to pierce.*—*A punch, puncher (piercing instrument)* برماهه burmauheh, ماهه mauheh. v. *piercer.*—*A punch* (*thick short fellow*) مرد بخورد اندام murda khoord andaum, ربعت rubaat.

A PUNCHEON دان dan. v. *barrel.*

PUNCTILIO نكته سنجي nukteh sunjé, ادب مستغني aduba mustughné, تكلف tukulluf (pl. تكلفات tukullufaut), تكليف tukleef.

Punctilious نكته سنج nukteh sunj, استغنا istighna, ذو ادب مستغني zu aduba mustughné, تكليف tukleef, ذو تكلفات zu tukullufaut. v. *precise, ceremonious.*

Punctiliously بروجه نكته سنج bur wujha nukteh sunj, بطور استغنا betoora istighna, با تكلفات ba tukullufaut, با ادب مستغني و تكليف ba aduba mustughné ou tukleef.

PUNCTUAL ذو دقت zu dikkut. v. *exact, accurate.*—*Punctual to time* وقت بينا wakt beena, ذو وقت و زمان zu wakt ou zumaun.—*Punctually* با دقت ba dikkut, با وقت و زمان ba wakt ou zumaun, بلوقت bi'l'wakt, بوقتها biwaktiha, لوقته liwaktihi. v. *pointedly.*—*Punctualness* دقت dikkut, وقت و زمان wakt ou zumaun, وقت بينايي wakt beenaï-é.

A PUNCTURE نيش neesh, نخزت nukhzut, لكع luka, ابر abr, سوراخ sooraukh, عين a-én.

PUNGENCY (*acridness*) زستي zusté, حد hudd, ترشي turshé, كزي guzé, حرته hurteh, زوشي zooshé. v. *sharpness.*

Pungent تيز taze, زست zust, ترش tursh, زوش zoosh, كز guz, مضر muzr. v. *piercing, sharp.*

Puniness, v. *pettiness, smallness.*

To PUNISH معاقبت كردن ma-akubut kirdun, عقاب ساختن akaub saukhtun, تعذيب دادن taazeeb dadun, سياست نمودن sé-ausut numoodun, عقوبت زدن ukoobut zudun, اجراي حدود كردن ijza-é hudood kirdun, تعقب ساختن ta-akkub saukhtun, حد زدن hudd zudun, قهر دادن kuhr dadun, تنقام ساختن tunkaum saukhtun. *To punish by retaliation* (*as eye for eye, life for life*) اقادت كردن ikaudut kirdun, امثال ساختن imsaul saukhtun, مثلت نمودن mislut numoodun.

Punishable قابل تعذيب kaubila taazeeb, واجب العقوبة vajibu'l'ukoobut, ممكن معاقب شدن mumkina ma-akub shoodun, لايق عقاب la-éka akaub.—*Punishableness* قابليت تعذيب kaubillé-uta taazeeb, امكان معاقب شدن imkauna ma-akub shoodun.

Punished معاقب ma-akub, معاقبت ma-akubut, معذب mu-ezzub, محدود muhdood, مقهور mukhoor. *To be punished* معاقب شدن ma-akub shoodun, معذب بودن mu-ezzub boodun, عقوبت خوردن ukoobut khoredun.

A punisher معاقب ma-akib, معاقبت ma-akibut,

منتقم muntukym, انتقام كننده intikaum koonindeh, كين گذار kein guzaur.

Punishment تعذيب taazeeb, عقوبت akoobut, عقاب akaub, عقب akub, سياست sé-asut, قهر kuhr, تنقام tunkaum, حد hudd, مثلت mislut, امثال imsaul, اقادت ikaudut, تعقب ta-akkub, مجازات mujazaut, تعزير taazeer, نكال nikaul.

Punishing, punitive, punitory معاقب ساز maakyb sauz, منتقم muntukim, تعذيب نما taazeeb numa, مثل mumsil, سياست كنا sé-ausut koona.

A PUNK جاف جاف jaf jaf. v. *whore.*

A PUNSTER بذله گوي buzleh gooï, مزه خوار muzeh khaur, ياقه خاي é-aufeh kha-é.

PUNY كوچك koochuk, اندك anduk, كم kum, كمتر kumtur, مودن moudun. v. *little, inferior, petty.*

To PUP (*as a bitch*) سگچهان وضع كردن sugchehaun wuza kirdun.

PUPIL (*apple of the eye*) بوبو booboo, حدقت hudukut (plur. حدق huduk, حداق hudauk, احداق ahdauk), نقطه حدقت nukteha hudukut, مردم چشم murduma chushum, مردمك murdumuk, انسان العين insaunu'l'a-én, بوبو العين booboo-u'l'a-én, چشملان chushumlaun, چشم دانه chushum dauneh, انگورك چشم angooruka chushum, بطاقت butaukut, حندر hundur, حندور hundoor, رغاوت rughawut, حدلقت hudlukut, كال kauk, كيك keek. v. *eye.* —— (*a scholar*) شاگرد shagurd, شاكري shaukuré, شاكار shaukaur, تلميذ tulmeez, مريد mureed, معلم muellum. (*a ward*) يتيم eeteem (fem. يتيمت eeteemut, pl. ايتام a-é-autim), بي پدر bé pader, پسر نا بالغ pussura na baulighh. v. *orphan, ward.*

Pupillage (*state of being a scholar*) حال شاگرد haula shaugurd, شان تلميذ shauna tulmeez, شاگردي shaugurdé. (*wardship, minority*) نا بالغي na baulighé, حال پسر نا بالغ haula pussura na baugligh, حال يتيم haula eeteem. — *Pupillary* (*belonging to a pupil*) شاگردانه shaugurdauneh, شاكري منسوب shaukuré munsoob, يتيم متعلق eeteem muta-alluk, بي پدري bé paderé.

A PUPPET تامور taumoor, لعبت laabut. *A puppet-show* لعبتبازي laabutbauzé. *A puppet-show-man* لعبتباز laabutbauz.

A PUPPY يودك é-ooduk, يوزك é-oozuk, يوذل é-oozul, سگچه sugcheh, كلبت kulbut.

PURBLIND لوج looj, اشهل ash-hul, شهلا shuhla, كز kuz, چشم تاريك chushum taureek, شبكور shubkoor, اخوق akhook, خوتا khooka, كمه kumuh, تكمه tukummuh.—*Purblindness* شبكرت shubkurut, شبكوري shubkooré, چشم تاريكي chushum taureeké, تاريك چشم taureeka chushum.

PURCHASABLE قابل خريد kaubila khureed, ممكن اشترا mumkina ishtira.

To purchase خريدن khurédun, واخريدن wakhurédun, اشترا كردن ishtira kirdun, شرا ساختن shira saukhtun, خريدار شدن khurédar shoodun, تسوق كردن tusawwuk kirdun, بووك ساختن bu-uk saukhtun. *To purchase and sell again* بيع و شرا ساختن bé-a ou shura saukhtun, داد استاد daud istaud kirdun, داد ستاد ساختن daud sitaud saukhtun. *To purchase an indefinite quantity without weight or measure* بگزاف ستاندن beguzauf sitaundun. *To purchase wine* سبا كردن suba kirdun, سبي ساختن subé saukhtun, شراب خريدن shuraub khurédun. v. *to buy.*

A purchase خريداري khurédaré, اشترا ishtira, شرا shira, خريد khureed. v. *buying.*

A purchaser خريدار khurédar, خريار khureaur, بايع ba-é-a, مشتري mushturé, بازارگان bazargan, تاجر taujir.

PURE (*clear, limpid*) پاك pauk, صافي saufé, صاف sauf, صفي sufé, صفيت sufé-ut, صفا sufa, پذير pizzeer, نازك nauzik, طاهر tauhir, زلال zulaul, ابه abeh, قراح kurauh, قريح kureeh, مزمهل muzmuhil, نمير numeer, روق rawk, ناصع nausa, ويژ weezsh, ويژه weezsheh, پالوده pauloodeh, نقي nuké, نقيت nuké-ut (plur. انقيا anké-a), سبغ subigh. v. *clean.*—(*not dirty, filthy, sullied*) نا مردار na murdaur, نا چركين na churkeen, نا شوخ na shookh, نا شوخناك na shookhnauk, نا ملوث na mulawwus.—(*unmixed*) ساده saudeh, خاص khauss, صافي saufé, صاف sauf, ناب naub, بي اميزش bé ameezish, عيني a-éné, صميم sumeem, صرف surf, صرح suruh, صارح sauruh, صريح sureeh, سارا saura, صولج sawlij, صولجت sawlijut, عاري auré, لباب lubaub.—(*innocent, chaste*) پاك pauk, پاكيزه paukeezeh, پاك دامن pauk damin, پاكچه paukcheh, پاكبوي paukbooï, پاك و پاكيزه pauk ou paukeezeh, طاهر tauhir, پارسا paursa, زكي zuké, زاكي zauké, مطاهر mutauhir, پرهيزكار purhazekaur, بي فحش bé fuhush, خالص khaulis, صاف sauf, بر burr, بي گناه bé gunah, بي خطا bé khuta, منزه munuzzeh, نزه nuzuh. v. *holy, virtuous, modest.*—(*sincere of heart*) صافي دل saufé dil, خالص الجنان khaulisu'l'junaun, خالص الفواد khaulisu'l'fu-aud, مخلص mukhlus, ساده saudeh, صادق sauduk, حقي hukké, مصاص muzauz, مصاص musaus, حقاني hukauné, صميمي sumeemé, مبرا muburra. — *Pure water* سلسال sulsaul, پاك اب pauk aub, ما صافي maa saufé, زلال zulaul. *Pure wine* صافي شراب saufé shu-

raub, بادہ ناب baudeha naub, مي صاف mei sauf. *Pure gold* خاص زر khausſ zurr. *Pure silver* سيم سافي seema saufé, صولج sawlij, صولجت sawlijut. *Pure white* ناصع ابيض nauſa abeez, ناصع البياض nauſa-u'l'bé-auz.

Purer, purest اخلص akhlas, اطهر at-har. *The purest part of any thing* خلاصت khulauſut, صفوت sufwut, صفو sufoo, نقاوت nukawut, نقايت nukaé-ut, عفوت afuwwut, ويژه weezſheh, ويژ weezſh, زبدت zubdut, مح muhh.

Purely (without mixture, with limpidneſs) صافانه saufauneh, طاهرانه tauhirauneh, با پاکي ba pauké.—*(innocently)* بلا گناه bila gunauh, بر وجه پاک دائم bur wujha pauk daumin, خالصا khaulisan. v. *merely.*

Pureneſs, purity (clearneſs, limpidneſs) پاکي pauké, صفا sufa, طهارت tuhaurut, نقاوت nukawut, ويژگي weezſhugé, عدم مردار aduma murdar.—*(having no mixture)* سادگي saudugé, صفا sufa, نابي naubé, عدم اميزش aduma ameeziſh. —*(innocence, chaſtity)* پاکي pauké, سادگي saudugé, اخلاص ikhlaus, خلوص khuloos, عدم خطا aduma khuta, پرهيزي purhazé, پرهيزکاري purhauzekauré, طاهرت tauhirut, زکات zukaut, تقديس tukdees, زکا zuka. *Purity of heart* صفاي دل sufaï-é dil, صفوت قلب sufwuta kulb, اخلاص خاطر ikhlauſa khautir. v. *ſincerity.*—*Purity or elegance of manner* تهذيب خصال tuhzeeba khyſaul. v. *elegance.*

A PURFLE *(border of embroidery)* علم alum, با نگار علم ba nigaur alum.—*To purfle* نگار علم ارائستن ba nigaur alum arauſtun.

PURGATION *(cleanſing)* صفا sufa, پاک سازي pauk sauzé, مطاهر mutauhir, مطاهرت mutauhirut. v. *purification.*—*(cleanſing the body by evacuation)* شکم راني shikim rauné, قضاي حاجت kuza-é haujut. *Purgation from the imputation of guilt* از اسناد گناه صفا ساز uz iſnauda gunah ſufa ſauz, از بهتان جريه پاک نما uz buhtauna jureemeh pauk numa.

Purgative صفا بخش ſufa bukhſh.

Purgatory اعراف é-arauf, مطهر mut-hur.

A purge مسهول mus-hool, شربت مسهل ſhurbuta muſ-hil.

To purge (cleanſe) پاک نمودن pauk numoodun, صافي کردن ſaufé kirdun, صفا پذير ساختن ſufa pizzeer ſaukhtun. v. *to clean, clarify, purify.* —*(to evacuate by ſtool)* شکم ران کردن ſhikim raun kirdun, با شربت مسهل شکم ران ساختن ba ſhurbuta muſ-hil ſhikim raun ſaukhtun. *To purge away humours* اخلاطي تصفيت کردن ikhlauta tusfé-ut kirdun. *To purge from the imputation of guilt* از اسناد گناه صفا کردن uz iſnauda guna ſufa kirdun, از بهتان جريه پاک ساختن uz buhtauna jureemeh pauk ſaukhtun.

A purger, purifier صفا بخش ſufa bukhſh, مطاهرت ساز mutauhirut ſauz.

Purification تطهير tut-heer, صفا سازي ſufa ſauzé, تطهر tutuhhur, پاکي pauké, مطاهرت mutauhirut, اخلاص ikhlaus, تهذيب tuhzeeb, ترکيت tuzké-ut, زکا zuka, زکات zukaut, تصفيت tusfé-ut.

Purificative, purificatory, purifying صفا بخش ſufa bukhſh, پاک ساز pauk ſauz, مطاهر mutauhir, محص muhis.

Purified صفا پذير ſufa pizzeer, پالوده pauloodeh, پالوزه pauloozeh, تقدس tukuddus, مطاهر mutauhur, مطهر mutuhhur, پاک ساخته pauk ſaukhteh, مصفي muſuffa, مستصفي muſtusfé, خلاص khulaus, رواک rouvauk. v. *racked off.*

To purify (make pure) طهارت کردن tuhaurut kirdun, تطهير ساختن tut-heer ſaukhtun, پاکيدن paukédun, پاک نمودن pauk numoodun, ساد کردن ſaud kirdun, مطاهرت ساختن mutauhirut ſaukhtun, ترکيت کردن tuzké-ut kirdun, تقدس نمودن tukuddus numoodun.—*(to become pure)* صافي کرديدن ſaufé gurdédun, پاک کشتن pauk guſhtun.

To PURL *(murmur as water)* طنتنه زدن tintineh zudun, شريدن ſhurrédun, شران کردن ſhurraun kirdun, شرات ساختن ſhurraut ſaukhtun, هرهر کردن hurhur kirdun. v. alſo *to purfle. Purl,* v. *purfle.*—*Purling of water* طنطنه tintineh, هرهر hurhur, بضيض buzeez, شران ſhurraur, شرات ſhurraut, ازيز azeez.

PURLIEU کنار kunaur, سر زمين ſura zumeen. v. *border, confines, encloſure.*

To PURLOIN دزديدن duzdedun, دزده کردن duzdeh kirdun. v. *to ſteal.*—*Purloiner,* v. *thief.*

PURPLE (adjective) ارجواني arjuvauné, ارغواني arghuvauné, باده رنک baudeh runk, نارکيل nargeel, قرمزي kyrmyzé. *Purple water (wine)* اب ارجوان auba arjuvaun, باده ارغواني baudeh arghuvauné. *Purple cloth* اسکرلت iſkarlat, سکرلت ſkarlat.—*Purple* (ſubſtantive) ارجوان arjuvaun, ارغوان arghuvaun. *The purple ſhell-fiſh* برفير birfeer, فرفير firfeer.—*Purpliſh* برفير کون birfeer goon, ارجوان فام arjuvaun faum.

PURPORT *(tendency of a writing or diſcourſe)* معني maané, معنيت maané-ut, نتيجه nuteejeh, نتيجه کلام nuteejeha kulaum, عقب ukb, دلالت dulaulut. *The purport of a petition* منتهاي

طلب muntuha-é tulub, منتهاي مراد muntuha é moraud. *To consider the purport or tendency* تعقب كردن ta-akub kirdun.—*To purport* معني داشتن maané daushtun, نتيجه نمودن nutéjeh numoodun.

PURPOSE كام kaum, مراد moraud (plur. مرادات moradaut), نيت ué-ut, قصد kusd, مقصود muksood (plur. مقاصد mukausud, غرض ghuruz (plur. اغراض aghrauz), ارادت iraudut, سعي sa-é, سوي sooi, مطلب mutlub, شاكلت shaukilut (plur. شواكل shawaukul), همت himmut, مدعي or مدعا mudaa. v. *intention, design.* —(*consequence, effect*) نتيجه nuteejeh (pl. نتايج nuta-éj), طبع tuba, پيراوي peerawé, فرع fura. v. *instance, example.*—*On purpose, purposely* بالقصد bi'l'kusd, با غرض ba ghuruz, بقصد bekusd, عمدا amudan.

To purpose كام داشتن kaum daushtun, مراد نمودن moraud numoodun, نيت كرفتن né-ut gooriftun, قصد ساختن kusd saukhtun. v. *to intend, design, resolve.*

To PURR (*as a cat*) هرير كردن hureer kirdun, هرهر زدن hurhur zudun.

A PURSE كيسه keiseh (plur. كيس kei-és), صرت surrut (plur. صرر surur), هميان humé-aun, خريطه khuréteh, ظرف zurf (plur. ظروف zuroof), تامور taamoor, دجوب dujoob, سلف suluf. *A muslin* or *linen purse* بزكيسه buzkeiseh, خليطه khuleeteh. *A leathern purse* بيضا beiza جراب juraub (plur. جرايب jura-éb), خرمدان khurumdan. *A large purse* اندراني anduraune. *A double purse* (*esqecially divided by a partition of silk*) چناخ chunaukh. *A purse* (or *sum of money, about* 500 *dollars*) كيسه keiseh. *A purse bearer* كيسه دار keiseh dar. *A cut purse* كيسه بر keiseh bur. *A sealed purse* كيسه سر بمهر keiseha sur bemuhr.

To purse (*put in a purse*) دركيسه نهادن dur keiseh nihaudun, بصرت در كردن besurrut dur kirdun.—(*to contract* or *draw together as a purse*) كيسه اسا پر چين كردن keiseh asa pur cheen kirdun, بر وجه كيسه چين افكندن bur wujha keiseh cheen afkundun, كف كردن kuff kirdun, نواشتن nuwaushtun.—*Purse proud,* براي كثرت المال خود فروش bera-é kufrutu'l'maul khood furoosh, ابجهت غنيمت متكبر bejihuta ghuneemut mutukubbir.

PURSINESS, *pursiveness* (*shortness of breath*) تنك دماوري dumauburé, دماوري dumawuré, تنك نفسي tunk nufusé. v. *asthma.*

PURSLAIN بقلة الحمقا buklutu'l'muhka, خلفه khulfeh, فرفحى furfuhé, فرفح furfuh, فرفخ furfukh, فرفهن furfuhun, فرفير furfeer, هرم hurm, حرفه hurfeh, خرف khurf, پخله pukhleh, تخميان tukhmé-aun, پرپن purpun, كف kuff, رجله rujleh, فرفين furfeen.

PURSUABLE (*capable of being prosecuted*) قابل استمرار kaubila istimraur, ممكن كذريده شدن mumkina guzurédeh shoodun.

Pursuance (*prosecution of any object*) استمرار istimraur, متمادي mutumaudé, تعقيب taakeeb, مكتري mukturé, دعلقت daalikut, مستمر mustumirr, مداومت mudawumut.—*In pursuance of, pursuant to* علي حسب ala husb, موافق muwaufik, بحسب behusb, حسب husb, براي bera-é, بقدر bekudra, بر وجه bur wujh, بطور betoor. v. *according to.*—*In pursuance of orders* بحسب الامر behusbu'l'amr, حسب الحكم husbu'l'hookum, بر وجه فرمان بردار bur wujha furmaun burdaur. *Pursuant to the signal* حسب الاشارت husbu'l'ishaurut. *Pursuant to promise* حسب المامور husbu'l'maamoor.

To pursue (*follow, chase*) در پس امدن dur pus aumudun, در پاي رفتن dur pa-é ruftun, شكار كردن shukkar kirdun, شكردن shukkurdun, نخچير افكندن nukhcheer afgundun, كذار نمودن guzaur numoodun, كذيدن guzurédun, راندن raundun, فرسودن fursoodun.—(*to prosecute with perseverance*) استمرار كردن istimraur kirdun, متمادي ساختن mutumaudé saukhtun, متتري كردن mukturé kirdun, دقت نمودن dikkut numoodun.—(*to prosecute legally*) داد خواستن daud khaustun. v. *to persevere, endeavour; proceed.*

Pursued شكرده shukkurdeh, رانده raundeh, فرسوده fursoodeh, كذريده guzurédeh.

A pursuer (*follower*) درپاي رونده dur pa-é rouvéndeh, پس اينده pus a-éndeh.—(*hunter*) شكار shukkar, نخچير كير nukhcheer geer.—(*prosecutor*) طارد taurid, داد خواه daud khauh.

Pursuit (*following, hunting*) شكار shukkar, در پاي روان dur pa-é rouvaun, پس اي pus a-é, نخچير nukcheer, كذاري guzauré.—(*endeavour*) جهد jihud, جد و جهد jidd ou jihud, سعي sa-é, كوشش kooshish, همت himmut. v. *prosecution.*

A PURSUIVANT دلال dulaul. v. *herald.*

PURSY (*short breathed and fat*) دمابور وسمين dumaubur ou sumeen, تنك نفس وكوشتدار tunk nufus ou koosht dar.

To PURVEY (*provide with victuals* or *conveniencies*) تدارك خوردني كردن tudauruka khorduné kirdun, تهيت ذخيره ساختن tuhé-uta zukheereh saukhtun, توشه اماده نمودن toosheh amaudeh numoodun, لوازم حاضر كردن luwau-

zim hauzir kirdun, تهيت اسباب كردن tuhé-uta asbaub kirdun, وكيل خرج بودن vakeela khurj boodun, مهمات پرداز ساختن muhummaut purdauz saukhtun. (*to buy provisions*) خوردني اشترا كردن khoreduné ishtira kirdun, طعمت خريدن taamut khurédun, اكل واخريدن akul wakhurédun. v. also *to procure, provide.*

Purveyance (procurement of provisions) تدارك خوردني tudauruka khoreduné, تهيت توشه tuhé-uta toosheh, امادني طعمت amauduné-a taa-mut. *A purveyor* وكيل خرج vakeela khurj, تدارك خوردني كننده tudauruka khoreduné koonindeh, سراي كتخداي sera-é kutkhoda-é تهيت توشه ساز tuhé-uta toosheh sauz. v. also *procurer, pimp.*

PURULENCE, *pus* قيح keih, جايبت jaï-é-ut, جراحت jurauhut, غشيشت ghuseesut, غذيذت ghuzeezut, ريم reem, ريش reesh, وعي wa-é, هو haw, مهل muhl, وري wuré, خضيرت huzeerut. *Purulent* قيحي keehé, تقيع tukei-uh. (*full of pus (as a wound)* غث ghuss, غثيث ghusees. *Discharging pus* مستغث mustughuss. *Making a sore purulent* تقييح tukei-éh.

To PUSH (*drive, force*) راندن raundun, دفع كردن dufa kirdun, تدفيع ساختن tudfé-a دعب كردن daab kirdun, تياس ساختن té-aus sauktun, لهد كردن luhd kirdun, ميط ساختن meit saukhtun, مخيذ زدن mukheez zudun, تياسه كردن té-auseh kirdun, دسيعت ساختن dusé-at saukhtun, زدن zudun, كوفتن kooftun, فرسودن fursoodun, دسر كردن dusr kirdun. *To push at with a sword* با تيغ گذار ساختن ba teegh guzaur saukhtun, با سيف زدهگي مستقيم كردن ba seif zuduhgé mustukeem kirdun. *To push back* or *away* رد كردن rudd kirdun, وارااندن wa raundun, زفت كردن zuft kirdun, رفع و دفع ساختن rufa ou dufa saukhtun, كصوم كردن kusoom kirdun, زعب ساختن zaab saukhtun, نكز كردن nukz kirdun, وك ساختن wukk saukhtun. v. *to repel.*—*To push away in contempt* ملهود كردن mulhood kirdun. *To push* or *press forward* تيز پيش رفتن taze peish ruftun, با شتابي پيش حركت نمودن ba shitaubé peish hurukut numoodun, با تيز گامي گذريدن ba taze gaumé guzurédun, حنس كردن hunis kirdun. *To push, (or bring), any thing to a conclusion* بسرانجام تعجيل كردن besuranjaum taajeel kirdun, در عاقبت شتاب ساختن dur aukibut shitaub saukhtun. *To push out, &c.* v. *to drive.*

A push (thrust, blow) دافع daufa, دفع dufa, زفت zuft, زن zun, زنا zuna, ران raun, كوب koob, دسر dusr, تياس té-aus, تياست té-ausut, دسيعت dusé-at, لهد luhd, ميط meit. v. *impulse.*—(*an attack*) هجوم hujoom, حمله humleh, خروش khuroosh. (*an effort*) اقدام ikdaum, جد و جهد jidd ou jihud, اهتمام ihtimaum, كوشش kooshish, سعي sa-é. v. *endeavour.*—(*emergence, exigence*) سرگذشت surguzusht, اقتضا iktiza, مقتضا muktuza. (*a pimple* or *wheal*) پشترم pushturum, ابله abileh. v. *pustule.*—*To make a push (to assault)* حمله كردن humleh kirdun, هجوم بردن hujoom burdun, خروش ساختن khuroosh saukhtun. (*to make an effort*) جد و جهد كردن jidd ou jihud kirdun, اهتمام ساختن بذل buzla ihtimaum saukhtun, اقدام بليغ كردن ikdauma buleegh kirdun. v. *to endeavour.*

Pushed رانده raundeh, مدفوع mudfoo-a, زده zuddeh, كوفته koofteh, رفع و دفع كرده شده rufa ou dufa kirdeh shoodeh. *To be pushed* رانده شدن raundeh shoodun, مدفوع بودن mudfoo-a boodun. *To be pushed to extremities* تنگ شدن tunk shoodun. *Pushed away in contempt* ملهود mulhood.—*A pusher* دفع كننده dufa koonindeh, ران raun.—*Pushing* (*enterprizing*) دلير dilare, ذو غيرت zu gheerut, جگردار jigurdar, جري juré, بي باك bé bauk, دلي dilé, ذو جراءت zu jiraat.

PUSILLANIMOUS بد دل bud dil, بي دل bé dil, اشتر دل ushtur dil, نا مرد na murd, نا كس na kus, خايف kha-éf, ترسان tursaun, بي غيرت bé gheerut, ترسناك tursunauk, بي همت bé himmut, سهكين suhimkeen, سهناك suhimnauk, محنث muhunnus, ذو نفس خسيس zu nufsa khusees, نا جري na juré, وجوبت wujoobut, ورع wura, كوا kawa. v. *cowardly, timid.*

Pusillanimousness, pusillanimity بيدلي bédilé, عدم غيرت aduma gheerut, نا مردي na murdé, نا كسي na kusé, ترسناكي tursunauké, بيغاره beghaureh, سهناكي suhimnauké, نفس خسيس nufsa khusees, وجوبت wujoobut, ورع wura. v. *timidity, meanness.*—*Pusillanimously* بر وجه بيدل bur wujha bédil, ترسناكانه tursunakauneh. v. *cowardly.*

PUSS پوشك pooshuk. v. *cat*; also *hare.*

A PUSTULE پشترم pushturum, ابله abileh, اوله awileh, پالو pauloo, درج durj, غدنك ghudunk.—*Pustules on the lips* (*after a fever, &c.*) گروند girwund, عقبلت akbulut, انت ديو afuta div, پريداري paridaré, پريرفت periruft. *Having pustules on the hands from hard labour* انغاط infaut. v. *pimple, swelling.*—*Pustulous* پر پشترم pur pushturum, ذو ابله zu abileh, ماموس maamoos. *A pustulous eruption* ورجستگي wurjustugé, برجستگي burjustugé.

To PUT (*lay*) نهادن nihaudun, نهاد کردن nihaud kirdun, وضع ساختن wuza saukhtun, ودع نمودن wuda numoodun, طرح کردن turuh kirdun, تودیع ساختن toodé-a saukhtun, موضوع نمودن mouzoo-a numoodun, نصب ساختن nusb saukhtun, نشان کردن nishaun kirdun, نشاندن nishaundun, جعل ساختن jaal saukhtun, صك کردن sukk kirdun. *To put aside* بر طرف کردن bur turruf kirdun. *To put by* (*turn off, divert*) بیراه کردن bérah kirdun, از راه واراندن uz rah waraundun, از طریق میل ساختن uz tureek meil saukhtun. (*to reserve* or *save*) استبقا کردن istibka kirdun, تبقیت ساختن tubké-ut saukhtun, پاسیدن pausédun.—*To put down* (*confound, baffle*) سرخ روی ساختن surkh rooï saukhtun, اشفته کردن ashufteh kirdun, حیر ساختن heir saukhtun, بیحضور نمودن béhuzoor numoodun. (*to degrade*) منعزل کردن munaazul kirdun, از جاه معزول ساختن uz jauh maazool saukhtun, ذلیل نمودن zuleel numoodun. (*to confute*) رد کلام زدن rud kulaum zudun, مخالفت کردن mukhaulifut kirdun, الزام ساختن ilzaum saukhtun. (*to cry down*) عرض پایمال کردن erz païmaul kirdun, کمتر و نا روان ساختن kumtur ou na rouvaun saukhtun.—*To put down or fix the foot* وانهادن wanihaudun.—*To put forth* (*extend*) افراشتن efraushtun, تطویل کردن tutweel kirdun, دراز نمودن dirauz numoodun. (*to sprout*) نبت کردن nubt kirdun, شکوفه ساختن shukoofeh saukhtun, شکفتن shukuftun. (*to exert*) کوشش نمودن kooshish numoodun, جد و جهد کردن jidd ou jihud kirdun, اقدام و اهتمام ساختن ihdaum ou ihtimaum saukhtun. (*to propose*) مقدمت نمودن mukuddumut numoodun, عرض کردن arz kirdun, تضیت ساختن kuzé-ut saukhtun.—*To put in* (*insert*) در نشاندن dur dur nishaundun, در کردن dur kirdun, ادخال ساختن idkhaul saukhtun. (*to interpose*) میانداری نمودن mei-aundaré numoodun, در میان آمدن dur mei-aun aumudun, درج کردن duruj kirdun. *To put in practice* کارانیدن kauranédun, عمل گردانیدن aml gurdanédun, ورزیدن wurzédun. v. *to exercise, use*.—*To put in a claim* مدعی کردن mudda-é kirdun, دعوت نمودن dawut numoodun, طلب ساختن tulub saukhtun. *To put into port* بندر در رفتن bender dur ruftun, سنارا تدخل کردن sunaurra tudukhkhul kirdun, بجهازگاه دخول ساختن bejahauze gah dukhool saukhtun. *To put in ear-rings* ترعث کردن turaas kirdun, ورگوش بگوش در زدن wurgoosh begoosh dur zudun.—*To put off* (*divest, lay aside*) بر طرف نهادن bur turruf nihaudun, در یک کنار وضع کردن dur eek kunaur wuza kirdun. (*to procrastinate*) واپس افکندن wapus afkundun, بفردا واپس انداختن befurda wapus andaukhtun, دیر واداشتن deer wadaushtun, عوق و تاخیر نمودن awk ou taakheer numoodun, جنگ جلاب ساختن jung julaub saukhtun. *To put off the payment of a debt* مطل کردن mutl kirdun. v. *to delay*.—(*to defeat or delay by some artifice*) از حیله محروم کردن uz heeleh muhroom kirdun, از فن و کید دیر واداشتن uz funn ou keid deer wadaushtun, از غدر حرمان و غبن کردن uz ghudr hurmaun ou ghubbin kirdun. (*to pass fallaciously*) از حیله بازی روان ساختن uz heeleh bauzé rouvaun saukhtun, از فن و غبن جاری و رواج کردن uz funn ou ghubbin jauré ou rouvauj kirdun. (*to discard*) معزول نمودن عزل ساختن azl saukhtun, maazool numoodun, واکردن wakirdun. (*to vend by recommendation*) از ذکر جمیل فروختن uz zikra jumeel furookhtun, از تناجش رواج ساختن uz tunaujish rouvauj saukhtun, ترویج کردن turweej kirdun. (*to leave land, put to sea*) از بندر گاه ابحار کردن uz bender gah ibhaur kirdun, از سنار رحلت ساختن uz sunaur ruhlut saukhtun. v. *to sail*.—*To put on* (*clothes*) البس کردن ilbaus kirdun, پوشیدن poshédun, پوش شدن poosh shoodun, پوشانیدن poshauédun, ملبس شدن mulubbus shoodun. *To put on a cap* تقلس کردن tukullus kirdun. *To on a necklace* (or *a collar on a dog, &c.*) تقلد کردن tukullud kirdun. *To put on a halter* ربق کردن rubk kirdun. v. *to bridle*.—*To put on* (*assume an air of consequence*) صورت متکبر نمودن sooruta mutukubbir numoodun, سر در هوا داشتن sur dur hawa daushtun, و چهر استغنا و خود بین ساختن chuhra istighna ou khood been saukhtun. *To put on* (*proceed briskly*) تیز رفتن taze ruftun, تیز گام نمودن taze gaum numoodun, شتاب زدن shitaub zudun, باسرعت پیش حرکت کردن ba suraat peish hurukut kirdun. v. also *to promote, forward, incite*.—*To put over* (*another's head, to prefer*) اقامت ساختن ikaumut saukhtun, مقدم کردن mukuddimut kirdun, درجت پیشین دادن durujuta peisheen dadun, کسی بالا سر ذکر تقدیم ساختن kuse bala sura deegur tukdeem saukhtun. (*to sail across a river, &c.*) عبور دریا رفتن aboora duré-a ruftun, معبور مرور کردن maboor muroor kirdun. v. *to cross*.—*To put out* (*extinguish*) اطفا کردن itfa kirdun, نشستن nishustun, خسپانیدن khuspanédun. *To put out a fire* اتش نشاندن autash nishaundun, اطفای نایرت کردن itfa-é na-erut kirdun. *To put out a*

candle or *lamp* چراغرا پف کردن churaughra puff kirdun, شمع نشاندن shuma nishaundun, کیبانیدن keebanédun. *To put* (or *drive*) *out* بدر راندن be-dur raundun, اخراج ساختن ikhrauj saukhtun, رفع و دفع کردن rufa ou dufa kirdun. *To put out* (*publish*) اشکاره ساختن ashikaureh saukhtun, پیدا نمودن peeda numoodun. *To put out a book* تصنیف کردن tusneef kirdun. *To put out* (*disconcert*) اشفتن ashuftun, شوریده کردن shoorédeh kirdun, ازار و سرخ روي دادن azaur ou surkh roo'i dadun, اضطراب ساختن iztiraub saukhtun. *To put out at usury* or *interest* تضمین کردن tusmeen kirdun *To put to it* (*to perplex*) پریشان کردن purrashaun kirdun, مضطرب نمودن muztirub numoodun, اشفته کردن ashufteh kirdun, مات ساختن maat saukhtun. *To be put to it* دل بهم در امدن dil behum dur aumudun, ازار یافتن azaur é-aftun, مضطرب شدن muzturub shoodun. *To put to* (*assist with*) عون دادن awun dadun, امداد کردن imdaud kirdun, مدد اوردن muddud awurdun. *To put a horse to a carriage*, اسب بعربه پیوستن asb be-arbeh pivustun. *To put to death* قتل کردن kutl kirdun, کوشتن kooshtun, میراندن meeraundun, خون کردن khoon kirdun. v. *to kill.* — *To put together* فراهم اوردن furauhim awurdun, جمع کردن jumma kirdun, واهم ساختن wahum saukhtun, بهم زدن behum zudun. *To put up* (*pack up*) بدسته بستن bedosteh bustun, تنك کردن tunk kirdun. *To put up clothes in a portmanteau* جامه در جامهدان نهادن jammeh dur jammehdan nihaudun, البابس و اسباب در حقیبت بهم زدن albaus ou asbaub dur hukeebut behum zudun. *To put up* or *put up with* (*pass unrevenged*) بي انتقام تسلیم کردن bé intikaum tusleem kirdun, بي پاداش سر فرو نمودن bé padaush sur furoo numoodun. (*to hoard*) کنجباد کردن gunjbaud kirdun, در انبارخانه وضع ساختن dur ambaurkhauneh wuza saukhtun, بخزانه نهادن bekhuzauneh nihaudun. (*to hide*) پنهان ساختن pinhaun saukhtun, مخفي کردن mukhfe kirdun, پوشیدن poshédun. *To put up to sale* بفروخت نمودن befurookht numoodun, مبیع کردن mubé-a kirdun, مباع نمودن mubaa numoodun, شور ساختن shoor saukhtun. *To put up for, put in for* (*stand candidate for office*) طالب خدمت شدن tauliba khydmut shoodun, حریص منصب بودن hureesa munsub boodun. *To put up* (*bring one's self forward*) پیش امدن peish aumudun, دستبرد یافتن dostburd é-aftun, ترقي گرفتن turukke gooriftun. *To put up* (*start game*) شکار نخچیر نمودن nukhcheer numoodun,

شکر خیز کردن shukkar kheez kirdun. — *To put upon* (*impose*) فریفتن furré-uftun, غدر کردن ghudr kirdun, حیله بازي زدن heeleh bauzé zudun. v. *to deceive, cheat.* — (*to instigate*) انگیختن angeekhtun, اغرا کردن ighra kirdun, تحریص ساختن tuhreez saukhtun, اغوا کردن ighwa kirdun. v. *to stimulate, incite.* — *To put a criminal upon trial* گناهکار قضا کردن gunahkaur kuza kirdun, خطاکر حکم نمودن khuttagur hookum numoodun. v. *to try.*

A PUT خوریاد khooré-aud. v. *clown.*

A PUT-OFF پوزش poozish. v. *excuse.*

PUTATIVE مظنین muzneen, ظنین zuneen, ظنون zunoon. v. *reputed.*

PUTREDINOUS, *putrescent, putrid, putrified,* گنده gundeh, گندیده gundédeh, بلا bula, معفون maafoon, تباهیده tubauhédeh, ریهیده reehédeh, پوسیده poosédeh, انبوسیده amboosédeh, متذبي mutuzei-é, لخن lukhun, عفن afin, تعفن taaffin, ییباب eebaub, رمیم rumeem, رمم rumim, قضا kuza, دم گرفته dum goorifteh. *Putrid water* گنداب gundaub.

Putrefaction, putrescence, putridness عفونت afoonut, تباه tubauh, گند gund, گندگي gundugé.

Putrefactive عفونت ساز afoonut sauz, تباه کنان tubauh koonaun, قضا کنا kuza koona.

To putrify (*rot*) گندیدن gundédun, گنده گردیدن gundeh gurdédun, تباه شدن tubauh shoodun, تباهیدن tubauhédun, عفونت گشتن afoonut gushtun, ریهیده شدن reehédeh shoodun, ریهیدن reehédun, انبوسیدن amboosédun, صلول شدن sulool shoodun. (*to make putrid*) گندیده کردن gundédeh kirdun, گنده گردانیدن gundeh gurdanédun, تباه ساختن tubauh saukhtun, تباهانیدن tubahanédun, ریهانیدن reehanédun.

A putter, v. *placer.*—*Putter-on*, v. *instigator.*

To PUZZLE اشکله کردن ishkileh kirdun, پریشان ساختن purrashaun saukhtun, مات کردن maat kirdun, در مشکل و ارتیات انداختن dur mushkil ou irté-aut andaukhtun, اشفتن ashuftun, الفتن aluftun, اواره و سرگردان ساختن awaureh ou surgurdaun saukhtun, بي حضور کردن bé huzoor kirdun. v. *to perplex, embarrass, confound.*

A puzzle اشفتگي ashuftugé, پریشاني purrashauné, مشکل mushkil, سرگرداني surgurdauné, بحضوري behuzooré.

Puzzled اشفته ashufteh, پریشان purrashaun, سرگردان surgurdaun, مات maat. v. *perplexed.*

A puzzler اشفته کننده ashufteh koonindeh, مات ساز maat sauz, شکل و کمان باف shukl ou gumaun bauf.——*A pigmy*, v. *dwarf.*

A PYRAMID هرم hurum (pl. اهرام ahraum, هرام hiraum.) v. Vol. I. p. 290. — *A pyramid of globes on the top of a mosque* امامه amaumeh.

Pyramidal, pyramidical هرم اسا hurum asa.

Pyramidically بر وجه هرم bur wujha hurum.

PYRITES (*fire-stone*) سنك اتشى sunk autashé, روشنا roshuna, جلنبوس julumboos, شحاس shuhhaus, بوريطش booreetish.

A PYX حقه hukkeh, شكافته shakaufteh, ربعت rubaat. v. *box*.

Q.

The Persian and Arabick characters, which have any affinity with Q, are ق ة ق and ک ك.

To QUACK (*as a duck*) زبط زدن zubt zudun, زبيط ساختن zubeet saukhtun. (*to brag, boast as a quack*) لاف زدن lauf zudun, خود فروشي كردن khood furooshé kirdun, باد بروت ساختن baud buroot saukhtun.

A quack لاف زن lauf zun, خود فروش khood furoosh, باد بروت baud buroot, پارولة paroleh.

Quackery (*boasting*) خود فروشى khood furooshé.

A QUADRANGLE چهار كوشه chuhaur koosheh, شكل تربيع shukla turbé-a. v. also *court, square*.

Quadrangular زو چهار كوشه zu chuhaur koosheh, تربع turubba, مربع murubba. *To make quadrangular* مربع كردن murubba kirdun, تربيع ساختن turbé-a saukhtun, شكل تربيع نمودن shukla turbé-a numoodun, چهار كوشه كردن chuhaur koosheh kirdun. *To fit in a quadrangular form* تربع ساختن turubba saukhtun. *A quadrangular aspect of the stars* انظار تربيع anzaura turbé-a. *To be quadrangular* تربع شدن turubba shoodun, مربع بودن murubba boodun.

A QUADRANT ربع ruba. v. *quarter*.—*The quarter of a circle* ربع دايره rubaa da-éreh. *An astronomical quadrant* بسيطه buseeteh, ربع دايره rubaa da-éreh.—*Quadrate*, v. *quadrangle, quadrangular*.

To QUADRATE فراخور امدن furakhoor aumudun, مناسب شدن munausib shoodun, لايق بودن la-ék boodun, وايس نشستن wapus nishistun, موافقت يافتن muwafikut é-aftun, نسبيل بودن nusmeel boodun, برزندن burzundun v. *to suit*.

Quadrature (*squaring*) تربيع turbé-a, مربع سازي murubba sauzé, چهار جهت ساز chuhaur jihut sauz.

QUADRENNIAL (*comprising or lasting four years*) چهار سال دوم chuhaur saul dawm, سنت اربع باقي sunnuta arba bauké. (*every four years*) هر چهار سال hur chuhaur saul, كل سنت اربع kulla sunnuta arba.

QUADRILATERAL زو چهار جانب zu chuhaur jaunib, تربع turubba, مربع murubba.

QUADRILITERAL (*as a word consisting of four letters*) رباعى ruba-é.

QUADRINOMINAL (*of four denominations*) چهار جهت chuhaur jihut, چهارگانه chuhaur gauneh.

QUADRIPARTITE (*divided into four parts*) چهار پاره chuhaur paureh, تربيع turbé-a. *Quadripartitely* بر وجه چهار پاره bur wujha chuhaur paureh, بطور تربيع betoora turbé-a.

QUADRIVIAL (*having four roads meeting*) چهار سو نما chaursoo-é, چهار سو نما chuhaur soo numa, زو مشرع zu mushra.

A QUADRUPED چهار پا chuhaur pa, چارپا chaur pa, چارپاى chaur pa-é, بهيمه beheemeh, حيوان heewaun, ماشيت maushé-ut (pl. مواشى muwaushé). v. صلاقيم.

QUADRUPLE چهار تا chuhaur ta, چارتو chaur too, اربعة اضعاف arbaata azaufin.—*To quadruplicate* چهار تا كردن chuhaur ta kirdun.—*Quadruply* بر وجه چهار تا bur wujha chuhaur ta.

QUÆRE (*enquire, search*) بطلب betulb, بپرس bepurs, پرس purs, بجو bejoo, پو poo. (*is it so?*) ها ha? هل hull? ام am? عجبا ajiba? ايا aia? اليس alees? هانه hauneh?

To QUAFF اشاميدن ashamédun, نوش ساختن noosh saukhtun, نوشيدن nooshédun. v. *to drink*.

A quaffer اشام ashaum. v. *drinker*.

A quagmire, v. *bog, marsh*.

A QUAIL سمانى sumauné (pl. سمانات sumunaut, سمانيات sumauné-aut), سلوى sulwa, ورتاج wurtauj, ورتج wurtuj, ورتيج wurteej, كرچغر kurchgur, كرچغو kurchgoo, وشم wushum.

QUAINT پرداخته purdaukhteh, زو دقت zu dikkut, نكته پيوند nukteh pivund, سزا suza. v. *nice*. — (*neat, pretty*) لطيف luteef, ظريف zureef, نازك nauzik, نازنده nazindeh, نازنين nauzneen, خوشنما khooshnuma. — *A quaint conceit* نكته nukteh.

Quaintly (*accurately*) بر وجه پرداخت bur wujha purdaukht, با دقت ba dikkut. v. *nicely*.—(*neatly*) لطيفانه luteefauneh, ظريفانه zureefauneh. v. *prettily*.

Quaintness, (*accuracy*) پردازى purdauzé, دقت dikkut. (*neatness*) لطف lutf, نزاكت nuzaukut, ظرافت zuraufut.

To QUAKE لرزيدن lurzédun, لرزان شدن lurzaun shoodun, ارتعاد كردن irta-ad kirdun, ارتعاش نمودن irta-ash numoodun, مخيدن mukhédun, تپيدن tubédun, رجرج نمودن rujruj numoodun, زلزال يافتن zulzaul é-aftun, رعش كردن raash kirdun. v. *to shake, tremble*.

A quake, quaking لرزه lurzeh, رعشان raashaun, رعش raash, رعدت raadut, زلزال zulzaul, زلزله zulzuleh, رجرج rujruj, رجراج rujrauj, رجرجت rujrujut.

QUALIFICATION اتصاف ittisauf, وصف wusuf (plur. اوصاف awsauf), توصيف tawseef, صفت syfut, فضل fuzl, هنر hunr. v. *quality, accomplishment*: also *abatement, diminution*.

Qualified سزاوار suzawaur, پرداخته purdaukhteh, موافق ساخته muwaufik saukhteh, مناسب munausib, لايق کرده la-ék kirdeh.

To qualify (fit for any thing) سزاوار نمودن suzawaur numoodun, موافق ساختن muwaufik saukhtun, مناسب کردن munausib kirdun, لايق نمودن la-ék numoodun, پرداختن purdaukhtun.—(*to modify, regulate*) انتظام کردن intizaum kirdun, نظم ساختن nuzim saukhtun, تقويم نمودن tukweem numoodun. v. *to arrange*.—(*to temper, moderate*) اعتدال دادن é-atidaul dadun, معتدل کردن ma-atudil kirdun. v. also *to assuage, ease, soften, abate, diminish*.

Quality (property, accident) وصف wusif, توصيف tawseef, صفت syfut, کيفيت keifé-ut, ماهيت mauhé-ut, چون choon, چوني chooné, خصلت khusflut, نهاد nihaud, حال haul, شان shaun, درايت dura-é-ut, اتصاف ittisauf, تکييف tukei-éf, تکيف tukei-uf, جهت jihut, کتر kutr.—(*disposition, temper of mind*) مشرب mushrub, مزاج mizauj, منوال munwaul, خاطر khautir, حال خاطر haula khautir, خوي khooï, منش munsh, سجيت sujé-ut.—(*rank*) مرتبه murtubeh, شان saun, دولت dowlut, جاه jauh, پايه pa-éh, منصب munsub, شرف shuruf, بزرگواري buzurguwauré. v. *dignity, nobility*.—*The quality (people of rank)* امرا omra, اشراف ashrauf, کرام kuraum, اصليان uslé-aun. v. *nobles*.—*A person of quality* اصل زاده usl zaudeh, خانزاده khaunzaudeh, امير ameer, سيد seid. v. *nobleman*.

A QUALM غشيت ghushé-ut, غشي ghushé, غشيان ghushé-aun, غش ghush.

Qualmish ذو غشيت zu ghushé-ut, مغشي عليه mughshei-un aleihi.—*Quandary*, v. *doubt, dilemma*.

QUANTITY مقدار mukdaur, قدر kudr, کميت kumé-ut, کم kumm, چندي chundé, حسب husb, سامان samaun, کنه kunh, مايه ma-éh, پايه pa-éh, قيد keed, قاد kaud, کتر kutr, مقياس muké-aus, وزن wuzun, وزنت wuzzunut, نهز nuhz, نهازت nuhauzut, قاس kaus, قيس keis, قيب keib, قاب kaub, کدي kyda, طوله tula, عرض ere, اموغ amoogh, اندازه andauzeh, طور toor, مبلغ mublugh, وجه wujuh.

A great quantity کثرت kusrut, بسياري bissé-auré,

A small quantity شمهت shumlut, شماليل shumauleel, علصت alsut. *Deficient in quantity* کم عدد kum adud. *A separate quantity* کمه منفصل kumma munfussul. *A continued quantity* کمه متصل kumma mutussul.—*Quantity (of syllables)* ترازو turauzoo, وزن wuzn. *A sufficient quantity* وجه کفاف wujha kufauf. *A fixed* or *determinate quantity* هندار hindauz.

QUANTUM (*amount*) جمله jumleh, حاصل hausil, جماع jumaa. v. *quantity*.—*Quantum sufficit* کفايت مقداري kufa-é-uta mukdaré, کفايت قدر kufa-é-uta kudr. v. *sufficiency*.

A QUARREL غوغا ghoogha, نزاع niza, منازعت munazaat, خصومت khusoomut (plur. خصومات khusoomaut), اختصام ikhtisaum, دقرار dukraur, دقرارت dukraurut, فتنه fitneh, محک muhyk, دقرور dukroor, هيط heet, غريو ghuré-oo, ارش arish, دوکت dawkut, ستيز siteez, لجاج lujauj, مناقشت munaukishut, ممارت mumaurut, هنگامه hungaumeh, شماته shumauteh, غلغل ghulghul, بحث buhs. v. *dispute, contest*.—*A fomenter of quarrels* کين توز keen tooz, منازعت انگيز munazaat angeez.

To quarrel غوغا نمودن ghoogha numoodun, فتنه انگيختن fitneh angeekhtun, ستيزيدن siteezédun, ستيز کردن siteez kirdun, غلغل زدن ghulghul zudun, اختصام کردن ikhtisaum kirdun, خصومت نمودن khusoomut numoodun, لجاج کردن lujauj kirdun, نزاع کردن nuza kirdun, منازعت ساختن munazaat saukhtun, محک بودن muhyk boodun, ممارت کردن mumaurut kirdun, مناقشت ساختن munaukishut saukhtun. v. *to debate, dispute, fight*.

A quarreller صاحب تيز طبيعتي sahib taze tubé-aaté, فتنه انگيز fitneh angeez, غوغا ساز ghoogha sauz, اختصام کننده ikhtisaum koonindeh.

Quarrelsome, quarrelous جانکش jaunkush, تيز طبيعت taze tubé-aat, درشت durusht, اتش آتشي autashé, گرم gurm, تيز مزاج taze mizauj, تند تيز tund taze, غضوب ghuzoob, غضبت ghuzubbut, لجوج lujooj, وعک waak, دعک daak. v. *petulant*.—*Quarrelsomely* بر وجه تيز مزاج bur wujha taze mizauj, بطور تند تيز betoora tund taze.

Quarrelsomeness جانکشي jaunkushé, تيز طبيعتي taze tubé-aaté, درشتي durushté, حال تيز مزاج haula taze mizauj, مزاج تيز mizauja taze, طبيعت تيز tubé-aata taze. v. *petulance*.

A QUARRY (*stone-mine*) معدن سنگ maaduna sunk, حجر گاه hujr gah, سنگبار sunkbaur, سنگستان sunkistan. *The quarry* or *prey off a hawk* نخچير باز nukhcheera bauz. v.

alſo *ſquare.* — *A quarry-man* (*digger of ſtones*) حجر كاونده سنك كنده كر ſunk gundeh gur, hujr kawindeh.

QUART (*fourth part*) چهارمي chuhaurumé, ربع ruba. v. alſo *quarter.*

QUARTAN (*ague*) حماي مربع huma-é murba, ربع riba, سونوخوش ſoonookhooſh.

QUARTER (*fourth part*) چهارمي chuhaurumé, چارمي chaurumé, ربع ruba, چهاريك chuhaureek, چارمين chaurmeen. *A quarter* or *region of the world* كشور kiſhwur. *The four quarters of the world* ربع مسكون rubaa muſkoon, چهار كشور chuhaur kiſhwur. *A quarter* or *diſtrict of country* ديار dé-aur, ناحيت nahé-ut, عراض yrauz, ارض arz, زمين zumeen, كشور kiſhwur, طرف turuf, جانب jaunib, حذفور huzfoor, حذفار huzfaur (plur. حذافير huzaufeer), ولايت vula-é-ut (plur. ولايات vula-é-aut, ولايا vula-é-a), مملكت mumlukut. v. *region.*—*From every quarter* زهر zihur, ازهر uzhur, از هر جانب uz hur jaunib. *From different quarters* طرف بطرف turruf beturruf, طرف طرف turruf turruf.—*Soldiers quarters* لشكر نشين laſhkur niſheen, وضع سپاه وضايع wuza-é-a, wuzaa ſippah, مكان عسكر mukauna aſkur. *Winter quarters* مشتا muſhta, مشتات muſhtaut. *Quarter* (*mercy ſhown by a conqueror*) امان amaun, سلامت ſulaumut, نجات nujaut, رستكاري ruſtugauré. *Quarter! quarter!* الامان alamaun, مدد mudud, يا مدد ya mudud, واي مدد wa-é mudud. *To give quarter* الامان نمودن alamaun numoodun, سلامت دادن ſulaumut dadun.

To quarter (*divide into four parts*) چهار پاره كردن chuhaur paureh kirdun, چار پاره زدن chaur paureh zudun, چهاريك كردن chuhaur eek kirdun, رباع ساختن rubaa ſaukhtun. v. *to divide.* — *To quarter ſoldiers* لشكر نشين كردن laſhkur niſheen kirdun, وضيع ساختن wuzé-a ſaukhtun, وضع سپاه نشاندن wuzaa ſippah niſhaundun. *To quarter, take up one's quarters* (*at an inn, &c*). در منزلگاه نشستن dur munzilgah niſhiſtun, در مسافر خانه استادن dur muſaufir khauneh uſtaudun.

Quartered (*cut* or *torn in pieces*) پاره پاره زده paureh paureh zuddeh, قطعه قطعه كرده kutaah kutaah kirdeh, تقطيع ساخته tukté-a ſaukhteh, تغليذ كرده شده tufleez kirdeh ſhoodeh. — (*lodged*) در منزل گاه نشسته dur munzil gah niſhiſteh, منزل گير شده munzil geer ſhoodeh, متمكن mutumukkin.

Quarterly (*in four parts*) چارپاره chaurpaureh, چهاركان chuhaurgaun, ربع ruba. — (*every three months*) بهر سه ماه behur ſeh mah.

A QUARTERMASTER امين لشكر نشين ameena laſhkur niſheen, خيمه زن khameh zun, معسكر maaſkur.

A QUARTER STAFF عصا دراز aſaa dirauz.

To QUASH (*annul*) ابطال كردن ibtaul kirdun, نسخ ساختن nuſikh ſaukhtun, محو نمودن muhoo numoodun, برطرف زدن burturruf zudun. v. *to cruſh.*

QUATERNARY, *quaternion, quaternity* چهار chuhaur, ربع ruba. v. *four.*

A QUATRAIN (*ſtanza*) مربع murubba.

To QUAVER (*ſhake the voice when ſinging*) هزج ساختن huzij ſaukhtun, اواز گردانيدن awauz gurdanédun. v. *to modulate: tremble, vibrate.*

Quay, v. *key for landing goods, pier.*

A QUEAN جاف جاف jaf jaf. v. *bunter.*

QUEASINESS (*nauſea*) منش كر muniſh gur. v. *nauſeouſneſs, ſqueamiſhineſs.* — *Queaſy* ذو منشكر zu muniſhgur. v. *nauſeous, faſtidious, ſqueamiſh.*

A QUEEN (*a woman having ſovereign command*) ملك melikut, سلطانت ſultanut, حاكمت haukimut, سادت ſaudut. *The queen conſort* خاتوني پادشاه khatooné padſhah, بكم begum, خاصكي khaſſugé ſultaun, خاصكي سلطان khaſsugé, ſultaun, سلطانه ſultauneh, خاتون شاه khatoona ſhah. *The queen mother* والده سلطان waulideh ſultaun, سلطان والده ſultauna waulideh. *The queen at cheſs* فرز furz, فرزي furzé, فرزين furzeen, فرزان furzaun.

QUEER خود راي khood ra-é, خود سر khood ſur, تيز تبع taze tuba, سر در هوا ſur dur hawa, هوادار hawadar, متخيل mutukhei-ul. v. *odd, ſtrange.* — *Queerly* بر وجه خودراي bur wujha khoodra-é, بطور تيز تبع betoora taze tuba, متخيلا mutukhei-ulan. *Queerneſs* خود سري khood ſuré, تيز تبعي taze tubai-é, هواداري hawadaré.

To QUELL قهر كردن kuhr kirdun, ضبط و ربط ساختن zubt ou rubt ſaukhtun, هزم كردن huzim kirdun, تسخير ساختن tuſkheer ſaukhtun, مسخر نمودن muſukhkhir numoodun. v. *to ſubdue, cruſh.* — *A queller* قاهر kauhir, قهار kuhhaur, ضبط و ربط كننده zubt ou rubt koonindeh.

To QUENCH (*fire*) اتش نشاندن autaſh niſhaundun, اطفاي نايرت كردن itfa-é na-érut kirdun. *To quench thirſt* دفع عطش كردن dufa atſh kirdun, وزوليدن wuzſhoolédun, بضع ساختن buza ſaukhtun, منهل كردن munhil kirdun. v. *to extinguiſh; ſtill; cool.*—*Quenchable* قابل اطفا kaubila itfa, ممكن وزوليدن mumkina wuzſhoolédun.—*A quencher* مطفي mutfé, مبيخ mubeekh.

QUERIMONIOUS, *querulous* شكايت كنان ſhuka-é-ut koonaun, نالش زن nauliſh zun, زارو

بكا كنا zaur ou buka koona, كلمند gulehmund, شكوار shukwaur. *Querimoniously, querulously* با شكايت ba shuka-é-ut, بر وجه نالش زن bur wujha naulish zun, كلمندانه gulehmundauneh, با زار و بكا ba zaur ou buka. *Querimoniousness, querulousness* حال شكايت haula shuka-é-ut, طبع كلمند tubaa gulehmund.

A QUERIST خواست khaust, جست و جوي سازنده just ou joo-é sauzindeh, مفتش mufuttish. پرسنده pursindeh, طلب tylb. v. *inquirer.*

A QUERY خواست khaust. v. *question.*

To query خواه نمودن khauh numoodun. v. *to question, inquire.*—*Quest*, v. *search, inquiry.*

A QUESTION (*interrogatory*) خواست khaust, در خواست dur khaust, خواه khauh, خواهش khauhish, پرسش porsish, سوال soo-aul, مسلت musulut, مسول musool, طلب tulub, استفهام is-tifhaum, لفظ استفهام lufza istifhaum, تفقد tu-fukkud, وير weer. v. *inquiry, disquisition, search.* —(*doubt*) شك shuk, شبهه shubheh, اشكل ish-kil, وهم wuhm, ريب reeb, گمان gumaun, مشكل mushkil. *An improper question* غلوطه ghu-looteh, مغلطه mughluteh. *Any question put for amusement or trial of genius* حجي hujé, احجو ahjoo, احجيت ahjé-ut (plur. احاجي ahaujé), حجبي hujei-é, الهيت alhé-ut. *Questions* اسولت aswilut, مطالب mutaulub, مسايل musa-él, مسلت musulut, ابحاث abhaus. *To teaze by asking questions* محاجات كردن muhaujaut kir-dun. v. *to importune, teaze.* — *Question* (*dispute, controversy*) نزاع nuza, منازاعت munazaat, بحث buhs, ابتحاث ibtihaus, جدال judaul, مجادل mujaudil, مباحثت mubauhisut, اختلاف ikhti-lauf, مبارات mumaraut, مناظرت munauzurut. *The question* (*torture*) شكنجه shukunjeh, اشكنجه ishkunjeh, كيستاره keestaureh, ترب turub, پاهك pauhuk, دهق duhuk. v. *rack.*— *Both sides of the question* معنيت يا معارضت mané-ut ya ma-arizut.

To question (*interrogate*) در خواستن dur khaus-tun, سوال كردن soo-aul kirdun, استفهام نمودن istifhaum numoodun, تطلب ساختن tutullub saukhtun, پرسيدن porsédun, خواستن khaustun. v. *to examine.* — (*to doubt*) شبهه داشتن shubheh daushtun, تشكك كردن شك بردن shukk burdun, در گمان شدن dur gumaun shoodun.—*Questioned,* (*doubted, disputed*) مشكوك mushkook. (*interrogated*) درخواسته durkhausteh. *Questionable* ذو شبهه zu shubheh, مشكوك mushkook, مشكل mushkil, محكل muhkil, وهام wuhaum, ممكن شك mumkina shukk. v. *pro-blematical, disputable.*—*Questionableness* مشكوكي mushkooké, مشكلي mushkilé, امكان شك و گمان imkauna shukk ou gumaun.

A questioner در خواست dur khaust, سوال كننده soo-aul koonindeh. v. *inquirer.*

Questionless بلا شبهه bila shubheh, بي گمان bé gumaun, يقينانه eekeenauneh, علي اليقين ala'l'eekeen, لا شك la shukk. v. *certainly, doubtless.*

Questionary, questioning خواه khauh, درخواه durkhauh, پرسان pursaun, سوال ساز soo-aul sauz.

A QUIBBLE نكته nukteh, (plur. نكات nu-kaut), نقطه nukteh, بذله buzleh, مزه muzeh, يافه é-aufeh.—*To quibble* نكته سنجي كردن nuk-teh sunjé kirdun, بذله گفتن buzleh guftun, مزه ساختن muzeh saukhtun. — *A quibbler* نكته سنج nukteh sunj, بذله گو buzleh goo, مسخره maskhureh.

QUICK (*living, not dead*) زنده zindeh, حي hei, زي zee, زيان zee-aun. — (*nimble, prompt, speedy*) تيز taze, تيز كار taze kaur, تيز دست taze dost, زو zoo, زود zood, شتابان shitabaun, ذو سرعت zu suraat, بادپا baudupa, چالاك chalauk, تند tund, خفيف الحاذ khufeefu'l'hauz, منجح munjuh, باد عنان baud ynaun, هذريان huzré-aun, هذروف huzroof. v. *swift, active, spright-ly, ready.*—*Rain falling quick* شتاب باران shitaub baraun. *Quick! quick!* تك تاز tuk tauz, تك و تاز tuk ou tauz, زود زود zood zood, السرع السرع assura assura, بدست باش bedost baush. *Going quick* زود رو zood rou, تيز گام taze gaum, باد رفتار baud ruftaur, وارين waureen, تجذيذ tujzeez, هذلمت huzlumut. *A quick writer* زود نويس zood noo-és.

To quicken (*make alive*) زنده كردن zindeh kirdun, حي گردانيدن hei gurdanédun.—(*to hasten*) شتاب زدن shitaub zudun, شتافتن shi-tauftun, سرعت ساختن suraat saukhtun, عجلت كردن ajilut kirdun. — (*to cause to make haste*) شتاب گردانيدن shitaub gurdanédun, تعجيل ساختن taajeel saukhtun, شتابانيدن shitabané-dun. v. also *to sharpen, actuate, excite.*—*To quicken* (*as a woman with child*) حامله شدن haumileh shoodun, بار گرفتن bar gooriftun.

A quickener (*making alive*) زنده ساز zindeh sauz. — (*whatever accelerates*) زود كننده zood koonindeh, شتاب زن shitaub zun, سرعت سازنده suraat sauzindeh, شتافته shitaufteh.

Quicklime گج خام kuja khaum, كلس kils, ساروج saurooj, نورت noorut, تافته taufteh, تفته tufteh, جيار jé-aur.

Quickly بر وجه زود bur wujha zood, سرعتا

suraatan, تيز كار taze kaur, شتابان shitabaun. *Cutting quickly* هذوذ huzooz. *Seizing quickly* قبيض kubeez. *Entering quickly* قبيس kubees.

Quickness زودكي zoodugé, تندي tundé, قبض kubuz, سرعت suraat, مسارعت musaraat, زودي zoodé, شتاب shitaub, شتاب زدكي shitaub zudugé, تيز روي taze rouvé, تيزي tazé, تيز تندي taze tundé, تيز كامي taze gaumé, چالاكي chalauké, بهكتت buhkutut, هذرفت huzrufut. v. *sprightliness, activity, briskness*.— *Quick sighted* تيز چشم taze chushum. *Quick sightedness* تيز چشمي taze chushumé. v. *perspicacious, &c.*

QUICKSILVER عطارد utaurid, جيوه jeeweh, زيبق zeebuk, سيماب seemaub, ابق or ابك abik, ژيوه zshéweh.—*Quicksilvered* با عطارد پوشيده ba utaurid poshédeh, زيبقي zeebuké.

QUIET, *quiescent (at rest, undisturbed)* اسوده asoodeh, اسوده حال asoodeh haul, اسوده و ازاده asoodeh ou azaudeh, ذو راحت zu rauhut, مرفه murfeh, مرفه البال murfehu'l'baul, مرفه الخاطر murfehu'l'khautir, رهو ruhoo, مطمين mutumein, مطمين الخاطر mutumeinu'l'khautir, ارامیده aramédeh, نا مضطرب na muzturub, بي ازار bé azaur.—*(peaceable, silent)* ساكن saukin, ساكت saukit, ساكر saukir, ساكرت saukirut, ساكن الطبع saukinu't'tuba, اهسته ahusteh, خاموش khaumoosh, خوش دم khoosh dum, وديع wudé-a.— *A quiet horse* رهوار ruhwaur, اسب نرم رو asba nurm rou, فرس اهسته رو fars ahusteh rou.

Quiet, quiescence (rest, freedom from disturbance) ارام araum, ارامي araumé, ارامش araumish, اسودي asoodé, اسودكي asoodugé, ارامیدكي araumédugé, ارمنده armindeh, اسايش asa-ésh, راحت rauhut, حضور huzoor, قرار kuraur, رفاهيت rufahé-ut, سكوت sukoot, سكينت sukeenut, سكون sukoon, استراحت istirauhut, رفاهت rufauhut, سامان samaun, اطمنان atminaun, سكنت suknut, فراغ firaugh, سهو suhoo, رفا rufa, فره furuh, هدو hudoo. v. *rest, repose, tranquillity, quietness*.

To quiet ارامیده كردن aramédeh kirdun, ارام دادن araum dadun, دل ارام ساختن dil araum saukhtun, ارامانيدن aramanédun, اسودن asoodun, اسوده كردن asoodeh kirdun, راحت دادن rauhut dadun, اسوده و ازاده ساختن asoodeh ou azaudeh saukhtun, ساكن كردن saukin kirdun. v. *to calm, still, pacify*; also مودوع.

A quieter ارام ده araum duh, دل ارام ساز dil araum sauz, ساكن كنا saukin koona.

Quieted ارام ساخته araum saukhteh, مسكون muskoon, ارامانيده aramanédeh.

Quietly بر وجه اسوده bur wujha asoodeh, با راحت ba rauhut, با فراغ بال ba firaugh baul, بطور ساكت betoora saukut. v. *calmly, peaceably*.

Quietness quietude (a state of tranquillity) اسوده حال asoodeh haul, اسودكي asoodugé, ارامي araumé. v. *quiet*.—*(calmness of mind)* دلاسايي dilasaï-é, دلخوشي dilkhooshé, اطمينان خاطر atmeenauna khautir, نرم دلي nurm dilé, اهستكي ahustugé, ملايمت mula-émut. v. *calmness, stillness*.—*(silence)* خاموشي khaumooshé, سكوت sukoot, صمت sumut, ساكوته saukooteh.

A QUILL قلم kalam, قصب kusub, غروا ghurwa. *A quill on which weavers wind their threads* ماسور mausoor, ماسوره mausooreh, ناچه nacheh. *To cut a quill (make a pen)* تحريف كردن tuhreef kirdun.

A QUILT پلنكپوشي pulungposhé, شادكونه shaudgooneh, كستردني kusturduné, فراش furaush, نهالي nihaulé. *To quilt* توضيي كردن towzé-a kirdun. *A garment quilted with cotton or silk* كزاكند kuzagund, كزاكند kuzshaugund, كزغند kuzshghund, قردمان kurdmaun.

A QUINCE سفرجل sufrjul (pl. سفارج sufauruj), به bih. *A quince tree* درخت به durukhta bih, شجر السفرجل shujru's'sufrjul.

QUINQUANGULAR پنج كوشه punj koosheh, پنج پهلو punj pihlu, v. *pentangular*.

QUINQUENNIAL *(comprising or lasting five years)* پنج سال دوم punj saul dawm, سنت خمس باقي sunnuta khams bauké. *(every five years)* هر پنج سال hur punj saul, كل سنت خمس kulla sunnuta khams.

QUINSY *(inflammation in the throat)* خناق khunauk, خناقت khunaukut.

A QUINT پنج punj, خمست khamsut, خمس khams, خمسي khamsé.

QUINTESSENCE ماهيت mahé-ut, ذات zaut, جوهر jawhur, نفس nufs. v. *essence*.—*Quintessential* ذو ماهيت zu mahé-ut. v. *essential*.

QUINTUPLE پنج تا punj ta, پنج تو punj too, خمست اضعاف khamsata azaufin.

Quip, v. *jest, sarcasm, jibe, taunt*.

A QUIRE *(of paper)* دسته كاغد dosteha kaughud, دسته dosteh.

A QUIRK *(nice distinction)* نكته nukhteh (pl. نكات nukaut), نقطه nukteh. v. *subtlety, nicety*.

To QUIT *(leave)* هجر كردن hujr kirdun, هجران نمودن hujraun numoodun, ماندن maundun, ترك كردن turuk kirdun, متروك نمودن mutrook numoodun, مودوع ساختن mouduwa saukhtun. v. *to forsake, resign*.—*(to set free)* ازاد كردن azaud kirdun, خلاص ساختن khulaus saukhtun,

اطلاق كردن itlauk kirdun. (*to discharge* or *pay a debt*) اداي دين كردن ada-é dein kirdun, وام گذاريدن waum guzauredun, توفير ساختن tou-feer saukhtun, مخوع كردن mukhuwa kirdun. (*to discharge* or *give an acquittance of a debt*) ابرا كاغدي نمودن ibra kaughudé numoodun, خط پاكي دادن khutta pauké dadun. (*to discharge an obligation*) از حق منت خلاص ساختن uz hukka minnut khulaus saukhtun, اداي احسان كردن ada-é ihsaun kirdun. v. *to repay, requite.*—(*to make even* or *quits*) بهم برابر كردن behum burabur kirdun, بي دين از يک ديگر نمودن bé dein uz eek deegur numoodun. (*to exculpate one's self from any imputation*) خودرا از خطا ازاد نمودن khoodra uz khuta azaud numoodun.

QUITE هر جانب hur jaunib, بالتمام bi't'-tumaum, بتمامها betumaumha, تماما tumaman, بهمه ابواب behumeh abwaub, بي كم و كاست bé kum ou kaust, بالجمله bi'l'jumleh, بالكمال bi'l'kumaul, بالكلية bi'l'kullé-ut, مطلقانه mut-lukauneh, جميعا jumé-an, كلا kulla, البته al-buteh, البت albut, كاملانه kaumilauneh, با اختتام ba ikhtitaum, وفرانه wufirauneh, طبيقا tubikan, في الجمله fi'l'jumleh.

QUITS بهم برابر behum buraubur.

A QUITTANCE (*discharge from a debt*) ابرا نامه ibra nameh. v. *acquittance.*—(*discharge of an obligation*) از حق منت خلاص uz hukka minnut khulaus. v. also *recompence, repayment, return.*—*To quittance*, v. *to repay, recompence.*

A QUIVER (*case for arrows*, also *for the bow*) تركش turkush, تيردان teerdan, تيروان teerwan, شغتا shughta, شغا shugha, جفير jufeer, سكا suka, كيش keesh, عجوز ajooz, كماندار kumaundar, كماندان kumaundan, كماندر kumaundur, شقا shuka, جعبت jaabut (pl. جعاب jaab), قرن kurum, غينه gheeneh, جشير jusheer, چشير chu-sheer, نابل naubil, نيم لنک neem lunk. *A maker of quivers* جعاب ja-aub.—*Quivered* (*having a quiver*) زو تير دان zu teer dan, تركش دار tur-kush dar.

To QUIVER لرزان شدن lurzaun shoodun, لرزيدن lurzédun, تبيدن tubédun. v. *to shudder, tremble, quake: quaver.*—*Quiver*, v. *nimble, active.*

QUODLIBET (*nice point*) نكته nukteh.

A QUOIF (*quoifure*) سرپوش surposh. v. *cap, head-dress.*—*To quoif* تقنيع كردن tukné-a kirdun, سرپوشيدن surposhedun, كله پوش كردن kulleh posh kirdun.—*Quoin*, v. *corner: wedge*

QUONDAM سابقا saubika, در اول زمان dur awwul zumaun.

QUOTA حصه hisseh, بهره buhreh, نصب nusb, بخش bukhsh, قسم kusum. v. *share, portion.*

A QUOTATION (*from an author*) تنبيت tunmé-ut, لمنشه limunshihi, بيت لبولغه beeta limu-ellifihi, راوي ra-wé. *Any thing worthy of quotation* امثول umsool.

To quote راوي صاختن ra-wé saukhtun, تنبيت كردن tunmé-ut kirdun, بيت لبولغه دادن beeta limu-ellifihi dadun, لمنشه گفتن limunshihi guftun.

Quoted از راوي اورده uz ra-wé awurdeh, تنبيت كرده شده tunmé-ut kirdeh shoodeh.

A quoter تنبيت گر tunmé-ut gur.

QUOTH—*Quoth I* (*say I*) مي گويم ma goo-ém. (*said I*) گفتم guftum.—*Quoth he* (*says he*) مي گويد ma goo-éd. (*said he*) گفت guft.

QUOTIDIAN هر روزه hur roozeh, يومي é-oomé. v. *daily.*—*A quotidian ague* تب هر روزه tu-ba hur roozeh, حماي يومي huma-é é-oomé, حماي دايم huma-é da-ém.

QUOTIENT (*in arithmetick*) مبلغ mubligh.

R.

R has one uniform sound, in English; as *rose, more, for.*—In Persian and Arabick, it is expressed by ر ; as روي rooï *the face* ; بصر busr *the eye.*

To RABBET (*dovetail*) تواصلات كردن tu-wausulaut kirdun, قوام ساختن kywaum saukh-tun, الساق كردن ilsauk kirdun.—*A rabbet* (*dove-tail joint*) قوام kywaum, الساق ilsauk. *Rabbets* تواصلات tuwausulaut.

A RABBI, *rabbin* (*jewish doctor*) ربي rabbi, رباني rabbané, خخم khukhum.

A RABBIT (*animal*) پزنكري puzshunguré.

A RABBLE هنگامه hungaumeh, جاهل خلق jauhil khulk, عوام الناس awaumu'n'naus, اوقاش awkaush. v. *mob, crowd.*

RACE (*family, lineage*) سلسله silsileh, رسم سلسله rusma silsileh, جنس jins, ميهن meeh-mun, ميهن meehun, اصل asl, نسب nusb, نسل nusl, ال aul, نژاد nizshaud, تبار tubaur, قبيلت kubeelut, ذري zurré, ذوريت zooré-ut (plur. ذريات zuré-aut), دودمان doodmaun, منسل munsil, طايفه ta-éfeh. v. *generation, offspring, pro-geny, ancestry.*—*Of an illustrious race* پاک نژاد pauk nizshaud, كريم العصر kureemu'l'usr, شرف برج shuruf burj, كريم الاصل kureemu'l'asl, ترف tyrf, خانواده khanwaudeh. *Of a mean race* بد نژاد bud nizshaud, مجهول النسب mujhoo-lu'n'nusb, بي نسب bé nusb, بد اصل bud asl.—*A*

race (*contest in running*) تاز tauz, شريف shereef, حضر kuzr, علالت ulaulut, شوط shawut (plur. اشواط ashwaut). — *A race-ground* ميدانه meidauneh, تاختني taukhtuné, متلق mutluk, مضبار muzmaur, بطحا but-ha. v. *course*, and شلنك shilink. Vol. I. p. 1102.—*A race-horse* عنان باد baud ynaun, اسب شبرو asba shubrou, فرس چالاك farsa chalauk, اسب چابك asba chaupuk, اسب طيار asba té-aur, اسب رخش asba rukhsh, ديو باد div baud, كامران gamraun, اسب پلنك رفتار asba pulunk ruftaur, سمند براق رفتار sumund borauk ruftaur.

A racer تيز رو taze rou, تيز كام taze gaum, دونده dawindeh. v. *runner*.—(*one who starts horses at a race*) قياس kei-aus.

RACK (*torture*) اشكنجه شكنجه shukunjeh, ishkunjeh, كيستاره keestaureh, ترب turub, پاهك pauhuk, دهق duhuk, فيشل feishul, فيشله feishuleh, هروانه hurwauneh. *A rack for hay* or *straw* معلف maluf, اكنده agundeh, اري aré, آدرون adroon.

To rack (*put to the torture*) شكنجه كردن shukunjeh kirdun, عذاب ساختن azaub saukhtun, شكنجيدن shukunjédun, تعضيب ساختن taazeeb saukhtun, عقاب كردن akaub kirdun. v. *to torment*, *harrass*; *stretch*, *extend*. — *To rack off* (*wine*, &c.) صافي كردن saufé kirdun, پالوزه ساختن pauloozeh saukhtun, پرداختن purdaukhtun, مستصفي نمودن mustusfa numoodun, خالص ساختن khaulis saukhtun, صفا پذير كردن sufa pizzeer kirdun, ناب ساختن naub saukhtun.— *Wine racked off* باده ناب baudeha naub.

Racked عذاب و جفا ياب azaub ou jufa é-aub, شكنجيده shukunjédeh. v. *tormented*.—*Racked off* (*as wine*) مستصفي mustusfa, صافي ساخته saufé saukhteh, پرداخته purdaukhteh, ناب كرده naub kirdeh, پالوزه pauloozeh. v. *purified*.

RACKET (*confused clattering noise*) اوازه awauzeh, غلغل ghulghul, غوغا ghoogha, خلالوش khulaulooṡh, هرمسه hurmuseh, غيطل gheetul, دمدمه و زمزمه dumdumeh ou zumzumeh. v. *clamour*, *tumult*, *uproar*.

RADIANCE, *radiancy*, *radiation* روشنا roshuna, جلا jila, جلوه jilweh, تجلي tujullé, تاب taub, رونق roonuk, شعله shaaleh, ضيا zé-a, ضوا zoo-a, تاب داري taub daré. v. *splendor*, *lustre*.

Radiant روشن roshun, تاب دار taub dar, شعله دار shaaleh dar, ضوي zoo-i, مجلي or مجلا mujulla, جلا داده jila dadeh, لامع lauma, جالع jaula, جالي jaulé, جوهردار jawhurdar, درر durur. v. *bright*, *splendid*, *shining*.

To radiate پرتو انداز شدن purtoo andauz shoodun, شعله داري نمودن shaaleh daré numoodun, لامع كردن lauma kirdun, رخشا ساختن rukhsha saukhtun, رخشان شدن rukhshaun shoodun, منير نمودن muneeer numoodun. v. *to shine*.

Radiated شعله دار shaaleh dar, ذو پرتو zu purtoo, رخش اراسته rukhsh arausteh.

RADICAL اصلي aslé, اصيل aseel, اثيل aseel, ذاتي zauté, عيني a-éné. v. *original*, *primitive*.

Radically بر وجه اصلي bur wujha aslé, اصيلا aseelan, بطور ذاتي betoora zauté.

Radicalness حال اصلي haula aslé, اصيلي aseelé.

A RADDISH ترب turb, ترف turf, فجل fujl, حرن hurun, خر خيار khur khé-aur.

RADIUS (*arm bone*) اشكنج ashkunj, عظمت azmut. v. *ray*. — *The radii* or *spokes of a reel*, *wheel*, &c. فراش furaush.

To RAFLE (*throw dice*) قمار باختن kumaur baukhtun. *A rafle* قمار بازي kumaur bauzé.

A RAFT رمث rums, عمد amud.—*Any thing used in making rafts* (*as logs*, *reeds*, *bladders*, &c.) طوف tawf.

RAFTER فرشته خانه furshuta khauneh, تير teer, تير چوپ teera chope, تيزه teezsheh, بالان balaun, پالاري palauré, پالار paulaur, پالار خانه palaur khauneh.—*Raftered* ذو تير zu teer, تير چوپ دار teer chope dar, با تيزه اراسته ba teezsheh arausteh.

A RAG رقعه rukkah, دربه durbeh, پرگاله purgauleh, دروه durooh, خذفرت khuzfurut, خرقه khurkeh, پارچه paurcheh, پينه peeneh, مشغت mushghut, مشقت mushkut (plur. مشق mushuk). v. *tatter*.

A RAGAMUFFIN حرامزاده haramzaudeh, اهل بد نفس ahla bud nufs, نا بكار na bekaur, بي سر و سامان bé sur ou samaun, بلس bulus. v. *scoundrel*, *profligate*.

RAGE قهر kuhr, حميت humeet, غضب ghuzub, گرمي gurmé, خشم khyshm, تهور tuhawwur, كين keen, غيظ gheez, تاقت taukut, حنك hunuk. v. *anger*, *vehemence*.

To rage قهر گرفتن kuhr gooriftun, غضب نمودن ghuzub numoodun, خشمناك گشتن khyshmnauk gushtun, گرم شدن gurm shoodun, آتشمزاج گرديدن autashmizauj gurdédun, آتشي شدن autashé shoodun.

Raging, *rageful* ذو قهر zu kuhr, غضبناك ghuzubnauk, غضوب ghuzoob, خشمناك khyshmnauk, تيز مزاج taze mizauj, گرم gurm, آتشي autashé. v. *furious*, *angry*, *violent*.

RAGGED مترقع muturukka, تهبب tuhbub. v. *tattered, rugged.*—*A ragged garment* جامه مترقع jammeha muturukka, جامه کهنه jammeha kuhneh, چپاره chupaureh, لبس مخلوق lubsa mukhlook. v. under *garment.*

Raggedness حال مترقع haula muturukka.

Raging, v. *rageful.*—*Ragingly* با قهر ba kuhr, غضوبانه ghuzoobauneh. v. *furiously.*

A RAGMAN دربه فروش durbeh furoosh.

A RAGOUT نغايس nufa-és, نغايس بهيت nufa-ésa buhé-ut.

A RAIL (*palisade*) باره baureh, درابزون duraubuzoon, داربزين daurbuzeen, حلقس hulkus, جفلق jufluk. v. under *pale.*—*A rail round a well* ابالت ibaulut, اعضاد é-azaud. *A kind of sunk fence of rails without the walls of fortified towns* فصيل fuseel (pl. فصلان fuslaun).

To rail (*inclose with rails*) چقيدن chukédun, داربزين کردن daurbuzeen kirdun, با درابزون احاطه ساختن ba duraubuzoon ihauteh saukhtun. (*to treat with abusive language*) دشنام دادن dushnaum dadun, ازار کردن azaur kirdun, شتم کفتن shutm guftun, طعن و زم زدن taan ou zumm zudun. *To rail at one another* ترامی کردن turaumé kirdun, تشاتم ساختن tushautum saukhtun, یک دیکررا دشنام دادن eek deegurra dushnaum dadun. v. *to revile.*

Railed (*surrounded with rails*) چقيده chukédeh, با درابزون احاطه ba duraubuzoon ihauteh.

A railer (*one who abuses with insulting language*) دشنام ده dushnaum duh, ازار رسان azaur rusaun, شتم سازنده shutm sauzindeh, شاتم shautim, طعان ta-an, نکات nukkaut, لقاعت lukaut, لقس lukis.

Raillery ظريفت zureefut, بذله buzleh, استهزا istihza, لطيفه luteefeh, شوخی shookhé, مسخره maskhureh, يافه é-aufeh, طعربت tazibut, طنز tunz, نکوه nukooh, بازي bauzé, تسخر tuskhur, زغزغت zughzughut, هزا huza, هزو huzoo, لابه laubeh, لاب laub, نقاست nukausut.—*A raillier* بذله باز buzleh bauz, طنز کو tunz goo, نکوه زن nukooh zun, نکات nukkaut, يافه کو é-afeh goo, بذباز buzbaur, بدباز budbauz, مسخره maskhureh. *To play off raillery* طنز ظريف کفتن tunza zureef guftun, مسخره کردن maskhureh kirdun, استهزا زدن istihza zudun, بذله کفتن buzleh guftun.

RAIMENT پوشش poshish, پوشتن poshtun, پوشله poshleh, جامه jammeh, خامواز jamwaur, البلس albaus, اکسيت aksé-ut. v. *apparel, garment.*

RAIN باران baraun (plur. بارانها baraunha), باريدکي baureedugé, مطر mutr (pl. امطار amtaur), قطر kutr, نوف noof, خدر khudr, غيث gheis, ابو الحيات aboo'l'heiaut, راضب rauzib, رزق ruzuk, خبا khuba, هضبت huzbut (plur. هضبات huzbaut, اهضاب ahzaub), ودق wuduk, نزل nuzl. v. *shower.*—*A heavy rain* شتاب باران shitaub buraun, زالو zauloo. *A slight rain* سست باران sust baraun, دهن duhn. *One plump of rain* دعقت daakut. *Watered by a gentle rain* مرهوم murhoom. *A salutary rain* مطر طيب الاثر mutra teebu'l'asr. —*A shed built for shelter from rain* باران کير baraun geer. *A place where rain-water collects* بارکين bargeen, مرهت murhit. *A cloak worne in time of rain* باراني barauné. *Portending rain* مرهج murhij. *A cold wind with rain* هلابت hulaubut, هلاب hulaub.

The Rainbow کمان فلکی kumauna filuké, کمان اسمان kumauna asumaun, کمان بنام kumauna bunaum, کمان سام kumauna saum, کمان رستام kumauna rostam, ماندداب maunindaub, قوس قزح koosa kuzuh, ادينده adeendeh, سام saum, ازفنداک uzfundauk, تيراره teeraureh, تيرازه teerauzeh, شدکيس shudkees, قسطانت kustaunut, سرکيش surgeesh, نوس noos, نوشه noosheh, نويسه noo-éseh, زخش zukhish, سرير sureer, کرکم kurkum.

To rain باريدن baurédun, بارانيدن baraunédun, باران ريختن baraun reekhtun, مطر کردن mutr kirdun, ماطر شدن mautir shoodun, تمطر ساختن tumuttur saukhtun, اهضال کردن ihzaul kirdun, ارهاج ساختن irhauj saukhtun, غيث کردن gheis kirdun, تبذخ نمودن tubuzzuh numoodun. *To rain incessantly* تهتان کردن tuhtaun kirdun, ودق ساختن wuduk saukhtun, اغباط زدن ighbaut zudun, هطل ساختن hutl saukhtun, همل کردن huml kirdun. *To rain heavily* شتاب باران ريختن shitaub baraun reekhtun, درابار کردن duré-abaur kirdun, وبل ساختن wubl saukhtun. *To rain slowly* تراخي کردن turaukhé kirdun. *To cause to rain* بارانيدن baraunédun, امطار ساختن imtaur saukhtun.

Rainy ماطر mautir, مطر mutir, باران ريزان baraun rizaun, اهلب ahlub. *A windy and rainy day* روز هلاب rooza hulaub, يوم هيج é-ooma heej. *A rainy night* ليل هالبت leil haulibut.

To RAISE (*lift, heave*) برداشتن burdaushtun, براوردن burawurdun, وابرون کردن waburoon kirdun, افراختن efraukhtun, افراشتن efraushtun, افراز ساختن efrauz saukhtun, بلند برداشتن bulund burdaushtun, اعلا نمودن é-ala numoodun, نصب کردن nusb kirdun, برداريدن burdaurédun, رفع کردن rufa kirdun. v. *to exalt, elevate, rear, build.*—*To cause to raise* برداريدن

burdaurédun, افرازانيدن efrazaunédun.—(*to prefer*) ترقي استحكام كردن istihkaum kirdun, ترقي ساختن turukké saukhtun, تمشيت دادن tumshé-ut dadun. v. *to promote.*—(*to excite, stir up*) انگيختن angeekhtun, برانگيختن burangeekhtun, انگيزيدن angeezédun, تنبيه كردن tumbeeh kirdun, رويانيدن rooï-anédun, برخيزانيدن burkheezanédun. *To raise an insurrection* فتنه انگيختن fitneh angeekhtun, فتنه و فساد انگيز كردن fitneh ou fusaud angeez kirdun, خاستگي ساختن khaustugé saukhtun, برخيزش نمودن burkheezish numoodun, طغيان كردن tughé-aun kirdun. *To raise an army* لشكر دفتر كردن lashkur duftur kirdun, سپاه در دفتر قيد نمودن sippah dur duftur keid numoodun, جمعيت عسكر كردن juma-é-uta askur kirdun. *To raise contributions* خراج اخذ كردن khurauj akhz kirdun, باج و خراج گرفتن bauj ou khurauj gooriftun, تكليف عرفيت گير كردن tukleefa urfé-ut geer kirdun. *To raise money* نقد بدست اوردن nukd bedost awurdun. *To raise a battery of cannon* مورچه توپخانه نصب كردن moorcheha topekhauneh nusb kirdun. *To raise one's self up* نهد كردن nuhid kirdun, خود برداشتن khood burdaushtun, نفس براوردن nufs burawurdun. *To raise a cry* بانك بر زدن baunk bur zudun, اواز دادن awauz dadun, بلند اواز ساختن bulund awauz saukhtun, شماته كردن shumauteh kirdun, غوغا و هنگامه زدن ghoogha ou hungaumeh zudun. v. *to cry: occasion, begin: collect, assemble, levy.*

Raised برداشته burdaushteh, بردار burdar, افراز efrauz, افراخته efraukhteh, افراشته efraushteh, افرازيده efrauzédeh, براورده burawurdeh, مرفوع murfoo-a, مرتفع murtufa, منتبر muntubir, معلي mu-ella, عالي aulé. v. *exalted, preferred, promoted.*—(*excited*) انگيخته angeekhteh, برانگيخته burangeekhteh, رويانيده rooï-anédeh, برخيزانيده burkheezanédeh, تنبيه شده tumbeeh shoodeh.

A raiser بردار burdaur, براور burawur, وابرون waburoon, كننده koonindeh, افراز efrauz, نصب گر nusb gur, رفع سازنده rufa sauzindeh. (*an exciter*) انگيز angeez, برانگيز burangeez, تنبيه كننده tumbeeh koonindeh, مورج mu-errij. v. *incendiary.*

RAISINS مويز maweez, زبيب zubeeb, زبيبت zubeebut, كاوليان kalé-an, عجد ujd, عنجد unjud.

A RAKE خاك كش khauk kush, بيل beel, پنكن punkun, مازه mauzeh, شوق shawf. *A coal-rake* خاده khaudeh, محضب muhzub, محضا myhza, اهن ساي ahun sa-é. *A rake, rakehell* (*a dissipated young fellow*) بحرام رونده beharaum rouvindeh, صاحب هوا و هوس sahib hawa ou hawus, زنپاره zumpaureh, روسپي پاره roospé paureh, پرده در perdeh dir, زناكار zunakaur, زاني zaune, كسروز kusrooz, كنغال kunghaul.

To rake (*the ground*) خاك كشيدن khauk kushédun. (*to gather with a rake*) با بيل فراهم كردن ba beel furauhim kirdun. (*to clear with a rake*) رنديدن rundédun, رنديده كردن rundédeh kirdun, با مازه تصفيت ساختن ba mauzeh tusfé-ut saukhtun. (*to lead a loose disorderly life*) بحرام رفتن beharaum ruftun, روسپي پاره بودن roospé paureh boodun, پرده دريدن perdeh dirédun, زنپاره شدن zumpaureh shoodun. v. also *to scrape; search, grope: heap together; scour.*

A raker خاك كش khauk kush.

A rakehell, v. *rake.*—*Rakehelly*, *rakish* شوخ shookh, شوخ چشم shookh chushum, زو هوا و هوس zu hawa ou hawus, اهل هواي نفساني ahla hawa-é nufsaune. v. *debauched.*

To RALLY (*dispersed troops*) سپاه منهزم باز گردانيدن sippaha munhuzim baz gurdanédun, لشكر كاليده باز اوردن lashkura kaulédeh baz awurdun, عسكر شكسته دگر بار جمع نمودن askura shakusteh digur bar juma numoodun. (*to play off raillery*) بذله باختن buzleh baukhtun, طنز كردن tunz kirdun, مسخره ساختن maskhureh saukhtun, يافه گفتن é aufeh guftun, لابيدن laubédun, لابه با ظريفت گفتن laubeh ba zureefut guftun, تسخر ساختن tusukhkhur saukhtun.

A RAM حمل humul, غوچ ghooch, نرميش nurmeesh, گوسفند koosfund, كبش kubsh, شافع shaufa. v. شقحطب, نبريده ,راجله—(*the celestial sign*) حمل huml, برج حمل burja huml. *A battering ram* منجنيق munjuneek, منجنق munjunik (pl. مجانيق mujauneek, مجانق mujaunik, منجنيقات munjuneekaut).

To ram (*beat violently as with a battering ram*) با منجنيق ضرب كردن ba munjuneek zurb kirdun. (*to fill with any thing driven hard*) اگندن agundun, اغندن aghundun, انگيدن angédun, برتپيدن burtumédun. v. *to cram.*

To RAMBLE گشت و گذار كردن gusht ou guzaur kirdun, وارفتن waruftun, كوشيدن kooshédun, پويان بودن pooï-aun boodun, پوييدن pooï-édun, تكيدن tukédun, بيراه شدن bérah shoodun, گريدن gurédun, اواريدن awaurédun. v. *to wander, stray.*

A ramble گشت و گذار gusht ou guzaur, پويي pooï-é, تك و پويي tuk ou pooï-é, واروي warouvé, بيراهي beerahé, مسوح musooh. v. *range.*

A rambler پويا pooï-a, رند rind, رند جهان rinda jehaun, بيكار békaur, دربدر durbedur,

بابر ha-ér ba-ér, اواره awaureh, بیراه bérah, گمراه gumrah.

RAMIFICATION شاخ افراز shaukh efrauz, شاخساري shaukhsauré, تشعيب tusha-éb, شاخ شاخ shaukh shaukh.

To ramify شاخ افراز نمودن shaukh efrauz numoodun, شاخ شاخ افراختن shaukh shaukh efraukhtun, تشعيب كردن tusha-éb kirdun.—*Ramous*, v. *branchy*.

A RAMMER ميطدت meetudut. v. *beetle*.—*The rammer of a gun* چوب طوپ chopa tope, چوب بندوق choba bundook.

Ramming (*any thing hard*) وطد wutid.

RAMMISH (*strong smelled, goatish*) تيسيت teisé-ut, تيسوسيت teisoosé-ut, متفل mutfil, تعفن taaffin, بد بو bud boo.

To RAMP (*leap, spring*) جستن jistun, جهيدن jihédun, خيزيدن kheezédun, پرواز نمودن purwauz numoodun, پرتاب كردن purtaub kirdun.

RAMPANT شوخ shookh, شوخ چشم shookh chushum, نفساني nufsauné, زو هوا و هوس zu hawa ou hawus. v. *wanton*.—*A rampant he goat* عريض areez (plur. عرضان urzaun).

Rampancy (*wantonness*) شوخي shookhé, هوس hawus, هوا و هوس hawa ou hawus, هواي نفساني hawa-é nufsauné, شهوت shuhwut.

A RAMPART, *rampire* سد sudd, بنيان bunéaun, باره baureh, سور soor, كانفت kaunifut, ديوار قلع deewaura killa, بندروغ bunduroogh.

To rampart سد كردن sudd kirdun, باره ساختن baureh saukhtun. v. *to fortify*.

RAN, preterite of *run*, as, *I ran* تازيدم tauzédum, دويدم doo-édum. *He ran* تازيد tauzeed, دويد doo-éd, &c.

RANCID پوسيده poosédeh, كنده بوي gundeh booï, نغلت nughlut, زنخ zunukh, كنديده gundédeh, تعفن ta-affun, متعفن muta-affun.

Rancidness, rancidity پوسيدگي poosédugé, كنده بويي gundeh booï-é, عفونت ufoonut.

RANCOROUS كينه خواه keeneh khauh, پر كينه pur keeneh, كين توز keen tooz, كينور keenwur, زو سينه پر كينه zu seeneh pur keeneh, بد خواه bud khauh, سيه درون sé-uh duroon.—*Rancorously* با كين ba keen, بروجه كين توز bur wujha keen tooz, با سينه پر كينه ba seeneh pur keeneh.

—*Rancour* كين keen, كينوري keenwuré, كين توزي keen toozé, سينه پر كينه seeneh pur keeneh, بد خواهي bud khauhé. v. *malevolence*.

RANDOM (*chance*) اتفاق ittifauk, عارض auriz, سرگذشت surguzusht, قضا kuza, موقع mawka.—*Random* (*accidental*) امدادي aumudauné, عارضي aurzé, سرگذشتي surguzushté.—*At random* (*by chance*) بسرگذشت besurguzusht, اتفاقا ittifakan, عارضانه aurizauneh.—(*inconsiderately*) غافلانه ghaufilauneh, بي تامل bé ta-amul, بي محل bé muhl. v. *rashly*.

Rang, preterite of *ring*.

To RANGE (*place in order*) نظم كردن nuzum kirdun, انتظام نهادن intizaum nihaudun, برجا كردن burjau kirdun, تقويم ساختن tukweem saukhtun, ترتيب كردن turteeb kirdun, در سلك نشان نمودن dur silk nishaun numoodun. v. *to order*.—(*to be placed* or *stand in order*) منتظم شدن muntuzum shoodun, برجا نشانده بودن bur jau nishaundeh boodun, در سلك نهاده شدن dur silk nihaudeh shoodun, منظوم بودن munzoom boodun, مرتب شدن muruttub shoodun.—*To range at large* (*to rove over*) پوييدن pooï-édun, پويان بودن pooï-aun boodun, اواريدن awaurédun, گشت كردن gusht kirdun, وارفتن waruftun. v. *to rove*.

A range نظام nizaum, سلك silk, سلسله silsileh, صف suf (plur. صفوف sufoof, اصفاف asfauf), رسته rusteh. v. *row, series, rank, order*.—*Range, ranging* (*excursion, wandering*) پويان pooïaun, پوي pooï, پو poo, پويي pooï-é, بيراه شوا bérah shouva, سيار sei-aur, واروان warouvaun, گشت ساز gusht sauz. v. *ramble*: also *room, compass*.—(*the step of a ladder*) درجه durujeh (plur. درجات durujaut), قدمت kudumut.—(*a grate for fire*) اتشدان autashdan, اتش تاب autash taub.

Ranged (*in order*) منتظم muntuzum, منظوم munzoom, برجا نشانده burjau nishaundeh, مرتب muruttub, در سلك نهاده dur silk nihaudeh.

A ranger پويا pooï-a, بيراه bérah. v. *rambler, rover*.

A RANK (*of men placed abreast*) صف suf, صف راجل sufa raujil, صف سپاهي sufa sippahé. (*a series, row*) نظام nizaum, سلك silk, سلسله silsileh. v. *range, order*.—(*degree*) مرتبه murtubeh, رتبه rutbeh, طبقت tubukut, درجه durujeh, جاه jah, پايه pa-éh, شان shaun, منزلت munzulut, منصب munsub, سان قدر saun kudr. v. *dignity*.—(*precedency*) دست dost, تصدر tusuddur, پيشي peishé, تقدم tukuddum, پيشكار peishkaur.—*A man of rank* اصل زاده asl zaudeh, خانزاده khanzadeh, امير ameer, ميرزا meerza. v. *nobleman*.—*All ranks* خواص و عوام khauss ou awaum, رعيا و برايا ri-aï-a ou buraï-a, سپاهي و رعايا sippauhé ou ri-aï-a.

To rank (place abreast) صف صف كردن suf suf kirdun, تصفيف ساختن tusfeef saukhtun, با درست پهلو پهلو اراستن pihlu pihlu araustun, با درست پيشاني ارايش كردن ba durust peishauné ara-ésh kirdun. *To take rank* دست كرفتن dost gooriftun, تصدر پذيرفتن tusuddur pizzéruftun, پيشي يافتن peishé é-aftun. v. also *to range, arrange: to be ranged.*

RANK (*luxuriant, as plants, &c.*) رست افزون rust afzoon, تروح turawwuh, تكثيت tuksé-ut, جنون junoon, ايساب a-ésaub, اعشاب é-ashaub, هدور hudoor, كنا kusa, عفو afoo.—(*rancid*) پوسيده poosédeh, كنده بوي gundeh booï, زنخ zunukh, نغلت nughlut. v. *stinking.*—(*gross, coarse*) كثافت kusaufut, كثيف kuseef, هنكفت hunguft, غليظ ghuleez, غلاظ ghulauz.—(*indelicate*) فاحش fauhish, نا طاهر na tauhir, نا پاك na pauk, مردار murdaur. v. *obscene.*—*To grow rank* (*long*) تروح كشتن turawwuh gushtun, تكثيت شدن tuksé-ut shoodun. (*rancid*) پوسيدن poosédun.

To RANKLE (*fester*) تقرح كردن tukurruh kirdun, تباهيدن tubahédun, تباهي يافتن tubauhé é-aftun, تعفن كشتن ta-affun gushtun, فنا پذيرفتن funa pizzeeruftun, فرسودن fursoodun. *To rankle in the mind* سينه پر كينه داشتن seeneh pur keeneh daushtun, كين توختن keen tookhtun, ازاري داشتن azauré daushtun, كين كذار شدن keen guzaur shoodun, كينور بودن keenwur boodun.

RANKLY (*luxuriantly*) تروحانه turawwuhauneh, بر وجه تكثيت bur wujha tuksé-ut.—(*indelicately*) فاحشانه fauhishauneh, مردارانه murdarauneh, بر وجه نا پاك bur wujha na pauk. v. *obscenely*; also *stinkingly.*

Rankness افزوني رست afzooné-a rust, فضالت نبت fuzauluta nubt, تروحي turawwuhé, جنوني junooné. v. *luxuriance*; also *obscenity.*—(*rancidness*) پوسيدكي poosédugé. v. *stink.*

To RANSACK (*plunder*) خسارت و غارت ساختن khusaurut ou ghaurut saukhtun, تالان و يغما كرفتن talaun ou yaghma gooriftun, سلب و غنيمت برداشتن sulub ou ghuneemut burdaushtun.—(*to search narrowly*) تك و پو كردن tuk ou poo kirdun, تكاپوي ساختن tukapooï saukhtun, جستن justun. v. *to search.*

Ransacked مسلوب mussloob. v. *plundered.*—(*searched narrowly*) تك و پو شده tuk ou poo shoodeh, جسته justeh.

RANSOME (*of a captive*) فدا fuda, فديت fudé-ut, خلاص khulaus, برخين burkheen.—(*ransome or compensation for bloodshed*) خونبها khoonbuha, ديت dé-ut. v. *mulct.*

To ransome فدا كردن fuda kirdun, فديت بخش ساختن fudé-ut bukhsh saukhtun, خلاص نمودن khulaus numoodun, خونبها دادن khoonbuha dadun, ديت ادا كردن dé-ut ada kirdun.—*To exact ransome from a captive* افدا كردن ifda kirdun.—*Ransomed* منفدي munfuda, مفتدي muftuda.—*Ransomeless* بي فدا bé fuda.

To RANT كلام جهوري كردن kulauma juhooré kirdun, رنك اور بودن runkawur boodun, سخن مغرور و بيهوده زدن sukhuna mughroor ou béhoodeh zudun, با غرور كفتن ba ghuroor guftun.

Rant كلام جهوري kulauma juhooré, رنك اوري runk awuré, سخن مغرور و بيهوده sukhna mughroor ou béhoodeh.

A ranter رنك اور runk awur, كلام جهوري كننده kulauma juhooré koonindeh, هرزه كوي hurzeh gooï, سخن مغرور زن sukhuna mughroor zun.—*Rantipole*, v. *rakish, roving, wild.*

A RAP طپانچه tupaunjeh, طپنچه tupunjeh, كاج kauj, لطم lutim, لطمت lutmut. v. *blow.*

To rap تپانچه زدن tupaunjeh zudun, كاج كردن kauj kirdun, لطمت ضرب ساختن lutmut zurb saukhtun. v. also *to snatch.*—(*to affect with rapture, to hurry out of one's self*) بي پوش كردن bé poosh kirdun, اشفته ساختن ashufteh saukhtun, الفته نمودن alufteh numoodun.

RAPACIOUS عدوان aduwaun, غران ghuraun, غارتكر ghaurutgur, غرنده ghurindeh, درنده durindeh, ربانيده ruba-éndeh, كرزه gurzeh, ژيان zhei-aun, تيز ناخن taze nakhun. v. *fierce.*—*A rapacious animal* وحش wuhsh, تيز ناخن taze nakhun, سبع suba (pl. سباع subaa), ضرضم zurzum, جانور jaunwur, جانوار jaunwaur. v. *beast.*

Rapaciously بر وجه عدوان bur wujha aduwaun, قهرا kuhran, بطور ژيان betoora zhei-aun, بر وجه ترك تاز bur wujha turk tauz.

Rapaciousness, rapacity عدواني aduwauné, غارتكري ghaurutguré, يغما كير yaghma geer, غنيمت برداري ghuneemut burdauré.

A RAPE مفترع muftura, پرده دري perdeh diré, فسخ fusikh, بلوق bulook, انقاع inkaa, ايتام eitaum. *To commit a rape* بكارت كرفتن bukaurut gooriftun. v. *to ravish.*—*The rape-root* شلغم shulghum, شلجم shuljum, بوشاد booshaud, يارابه é-araubeh.

RAPID تيز taze, تيز رو taze rou, تند tund, شتابان shitabaun, سريع sure-a, طيار tei-aur, سيال sei-aul, زود zood, پالاپال palapal, تقاتق tuktuk, تقتاق tuktauk, منتقتق muntuktuk, چالاك chalauk, خيطف kheituf, خطفي khutfé, خيطفي kheitufé, مطار muttaur, طحور tuhoor,

طحورت tuhoorut, دروج durooj, فياح fé-auh, فياحس fei-auhnt. v. *swift, quick.*

Rapidity, rapidness سرعت suraat, مسارعت mu-faraat, زودي zoodé, شتاب زدكي shitaub zu-dugé, تيز روي taze rouvé, تيزي tazé, چالاكي chalauké, تندي tundé. v. *swiftness.*

Rapidly بر وجه تيز bur wujha taze, با سرعت ba suraat, سرعتانه suratauneh, شتابان shitabaun, تيز كار taze kaur. *Seizing rapidly* قبيض kubeez.

A RAPIER تيغ teegh. v. *sword.*

RAPINE نهب nuhb, نهبت nuhbut, حربت harbut, انتهاب intihaub, غارت ghaurut, خلست khulsut, يغما yaghma. v. *plunder, violence, force.*

RAPTURE, دلاويزي dilaweeze, وجد wujid, بي خودي bé khoodé, اشفتكي ashuftugé, الفتكي aluftugé, شوز shawz, دلخوشي dilkhoo-shé. v. *transport, delight.*

Raptured, rapturous, rapt into extasy وجد wu-jid, توجد tuwujjud, دلاويز dilaweez, دلكش dilkush, اشفته ashufteh, الفته alufteh, شادي پذير shaudé pizzeer, دلشاد dilshaud, دلربا dil-ruba. v. *exstatick, delightful.*

RARE (*uncommon, valuable*) نادر nadir, ناياب na-é-aub, ارجمند arjumund, عزيز azeez, عز azz, تعزز taazzuz, كم kum, كم ياب kum é-aub, غريب ghureeb, عجيب ajeeb. v. *precious; excellent.*—(*thin*) نازل nazik, ركيك rukeek, نا هنگفت na hunguft, غير ستبر ghire-a sutubr, شل shull, سست sust, متخلخل mutukhulkhul. v. also *raw.*—*Rare and unparalleled* نادرت العصر بي همتا nadirutu'l'asra bé humta. *Of rare beauty* نادر الحسن naudiru'l'husn.

Rarely (*not often*) غبا ghybban, نا بسيار بار na bisse-aur bar, نا چند گاه na chund gah, كم گاه kum gah, كم وقت kum wakt, نوبتهاء كم noo-but-haa kum, نادرا naudiran, بعض كره baaza gurreh, گاه گاه gah gah, گاه وقت gah wakt. v. *seldom.*—*Happening rarely* نادر الوقوع naudiru'l'-wukoo-a. v. also *finely, nicely, accurately.*

Rareness, rarity نادري nadiré, كمياني ku-mé-aubé, عزيزي azeezé.—*A rarity* نادره naudi-reh (pl. نوادر nawaudur), نادري naudiré, ترفت turfut, غريبي ghureebé, عجبي ajibé. v. *scarci-ty;* also *thinness, subtlety.*

A RASCAL, *rascalion* حرامزاده haramzaudeh, بي سر و سامان bé sur ou samaun, صاحب بد كاري sahib bud kauré, حيله باز heeleh bauz, اهل بد نفس ahla bud nufs, نا بكار na bekaur, فاسق fausik, غدار ghuddaur, غابن ghaubin, بلس bulus. v. *scoundrel, villain.*

Rascality حرامزادكي haramzaudugé, بدكاري budkauré, نا كسي naukusé, حقارت hukaurut, خوري khooré, مذلت muzillut. v. *villainy.*

Rascally بر وجه حرامزاده bur wujha haram-zaudeh, بد كار bud kaur, خور khoor, ناكس nakus, پست و خور pust ou khoor, بي اعتبار bé é-atibaur, كمينه kumeeneh, حقير hukeer, دون doon. v. *mean, worthless.*

To RASE رنديدن rundédun, تراشيدن tu-rashédun, تحبيت كردن tumhé-ut kirdun. v. *to eraze: demolish, destroy: skim.*—*To rase a word* or *letter* تسبيح كردن tusbeekh kirdun. *The rased part of any paper* طرس tyrs. v. *rasure.*

RASH كستاخ kustaukh, بي فكر bé fikr, بي تدبير bé tudbeer, متهور mutuhawwur, ذو ستيز zu siteez, تهالك tuhauluk, متهالك mutuhauluk, بيرو béroo, كمراه gumrah, فرناس furnaus, نزق nuzik, نزوق nuzook, سرسر sursur, ترع tura. v. *hasty, precipitate, violent, imprudent, careless.*—*Rash satin* اطلس atlas, اكسوب aksoob, اكسون aksoon. *The rash* (*an efflorescent eruption on the bo-dy*) سرخباد surkhbaud, رشكين rashkeen, حمرت humrut.

Rashly كستاخانه kustakhauneh, بي تدبير bé tudbeer, با تهاور ba tuhawwur, بغير روية beghire-a roo-é-ut, علي الغفلة ala'l'ghuflut, علي العبيسة ala'l'ameesut, غافلانه ghaufilauneh, هو لغية huwa lughé-ut, لغو lughoo. v. *precipitately, carelessly, violent-ly.*—*To judge rashly* سوء ظن كردن suwa zunn kirdun.

Rashness كستاخي kustaukhé, ستيز siteez, بي ستيزه bé siteezeh, تهور tuhawwur, بي تدبيري bé tudbeeré, سرسري surfuré, غيت ghé-ut, غفلت ghuflut, دقرار dukraur, دقرارت dukraurut, دقرور dukroor, جزافت juzaufut.

A RASHER (*slice of bacon*) قطعت كوشت خوك نمك زده kutaata kooshta khook nummuk zuddeh.

A RASP, *rasper* (*large file for wood, &c.*) رنده rundeh, چوپ ساي chope sa-é, كزلك kiz-lik.—*To rasp* رنديدن rundédun, رنديده ساختن rundédeh saukhtun, با چوپ ساي پرداختن ba chope sa-é purdaukhtun. *To cause to rasp* رندانيدن rundanédun.

RASURE تراش turaush, رندش rundish, خراشه khyraush, خراش khyrausheh, خراشش khyraushish, جمش jumsh. *The rasure of writings* رقمكش rukumkush, حك hukk (plur. حكوك hukook), اندراس indiraus, محو muhoo, ناسخ nausikh, طلس tuls. *The part where the rasure is made* عرصة اندراس arseha indiraus, طرس tyrs.

A RAT جردون jurdoon, جرزون jurzoon, جرز jurz. *To smell a rat* در كمان شدن dur gu-

maun shoodun, از گمان آگاه گشتن uz gumaun agah gushtun. v. *to suspect*, *mistrust*.

RATABLE مناسب munausib, موافق muwaufik.—*Ratably* با مناسبت ba munausibut. v. *proportionably*.

Rate (proportion) مناسبت munausibut, نسبت nusbut, منوال munwaul, حسب husb, اندازه andauzeh, موافقت muwaufikut, مطابقت mutaubikut, اندام andaum.—*(price)* قیمت keemut, بها buha, ارزش arzish, ارج arj. v. *value*.—*(tax, assessment, census)* خراج khurauj, خراج سر khurauja sur, جزیت juzé-ut, باژ bauzh, باج bauj.—*The rate* or *price of provision* نرخ nurkh.—*At no rate* هیچ heej, هیچ heech, هیچ اصلا heej asla, وجه من الوجوه wujha minu'l'wujooh. *At any rate* بهر حال behur haul, هر آیینه hur aï-éneh, من کل وجوه min kulla wujooh. *At the rate (in the manner of)* بر وجه bur wujuh, بطریق betureek, بطور betoor, بحسب behusb. *At this rate* اینچنین einchuneen, علی هجاء هذا ala hujaa haza, بر این منوال bur ein munwaul, بحسب این رسمه behusba ein rusmeh, این شکل ein shukl, علی هذا المنوال ala huza'l'munwaul, این طریق ein tureek, این طور ein toor.

To rate (value at a certain rate) احتساب کردن ihtisaub kirdun, بها قطع کردن buha kuta kirdun, قیمت تعیین ساختن keemut taï-een saukhtun. *(to chide)* ملامت کردن mulaumut kirdun, طعن و طنز زدن taan ou tunz zudun, شتم ساختن shutm saukhtun, سرزنش دادن surzunish dadun, آزار کردن azaur kirdun, زم گفتن zumm guftun.

RATHER غالبا ghauliba, فی الغالب fi'l'-ghaulib, فضلا fuzlan, اولا awwula, زیاده zé-audeh, بیش beesh, پیشتر peishtur, پیش از آن peish uz aun, پیش از این peish uz ein, فرا fuza, فرای fuza-é, فزونتر fuzoontur, افزونتر afzoontur. *To have rather* پیشتر اندیشیدن peishtur andeeshédun, اختیار کردن ikhté-aur kirdun, گزیدن guzédun. v. *to prefer*, *choose*.

RATIFICATION استقرار istikraur, قرار kuraur, اقرار ikraur, استحکام istihkaum, تقویت tukwé-ut, تاکید taakeed, ابقا ibka, تشیید tushei-éd, اثبات isbaut, ثبوت suboot, تایید taï-éd, تسجیل tusjeel, تتریص tutrees.

Ratified مقرر mukurrur, موکد mu-ekkud, ابقا کرده شده ibka kirdeh shoodeh, تایید ta-é-ud, بر قرار ساخته bur kuraur saukhteh, قرار داد kuraur daud, تقوم tukawwum.

A ratifier استقرار ساز istikraur sauz, قرار دهنده kuraur duhindeh, ابقا کننده ibka koonindeh, تقویت ساز tukwé-ut sauz.

To ratify بر قرار کردن bur kuraur kirdun, ابقا ساختن ibka saukhtun, استقرار دادن istikraur dadun, مقرر نمودن mukurrur numoodun, استحکام کردن istihkaum kirdun, تقویت ساختن tukwé-ut saukhtun, تتریص کردن tutrees kirdun, تسجیل آوردن tusjeel awurdun, تقوم نمودن tukawwum numoodun, اجابت کردن ijaubut kirdun.

RATIO *(proportion)* مناسبت munausibut, نسبت nusbut, وجه wujuh, حسب husb, اندازه audauzeh.

To RATIOCINATE قیاس کردن ké-aus kirdun, مکالمه ساختن mukaulumeh saukhtun, ساویدن sawédun. v. *to reason*, *argue*.—*Ratiocination* قیاس ké-aus, قیاس صحیح الارکان ké-ausa suheehu'l'arkaun, قوت مدرکت kuwwuta mudrikut, گفت guft. v. *argument*, *reason*.—*Ratiocinative* قیاسی ké-ausé, قیاس نما ké-aus numa, حجتمند hujjutmund. v. *argumentative*.

RATIONAL *(endowed with reason)* ذو عقل zu akl, اهل هوش ahla hoosh, ذو قوت وهم zu kuwwuta wuhm, ناطق natik, ذو ادراک zu idrauk. *A rational creature* حیوان ناطق heewauna nautik.—*A rational man* صاحب ادراک sahib idrauk, ذو عقل zu akl. *Rational men* ذوی العقول اصحاب ادراک as-hauba idrauk, zu-é-u'l'akool. v. *reasonable*, *wise*, *judicious*.—*Rational opinions*, *judgments* or *decrees* قضایای موجهت kuzaï-aïa muwujjuhut.—*Rationality* *(rationalness)* قوت وهم kuwwuta wuhm. v. *reason*.

Rationally با عقل ba akl, معقولانه maakoolauneh, با هوش ba hoosh, هوشمندانه hooshmundauneh, عقلانه akilauneh. v. *reasonable*.

RATSBANE تراب هالک turauba haulik. v. *arsenick*.

A RATTLE *(for children, watchmen, &c.)* بیهمند beemund, اخککند akhkukund, اخککنده akhkundeh, اخککند akhkund, اخکلندو akhkundoo, اخکلندو akhkulundoo, شماته تنکه shumauteh tunukeh, چغانه chughauneh, صغانه sughauneh. *(a quick noise)* غوغا ghoogha, غلغل ghulghul, دمدمه dumdumeh, زمزمه zumzumeh, دق و لق dukk ou lukk, شماته shumauteh. v. *noise*.—*(empty loud talk)* گفت بلند و بیهوده guft bulund ou béhoodeh, هذر huzr, هرزه گوی hirzeh gooï, سخن بلند و بیمعنی sukhna bulund ou bémaané.—*Rattle-headed* سراچه افتاب surauchéh aftaub, بی قرار bé kuraur, ذو سرگرد zu surgurd, v. *giddy*, *inconstant*.—*A rattle-headed fellow* اهل بی قرار ahla bé kuraur, هذیان پاش huzé-aupaush, هرزه خوار hirzeh khaur, یاوه گوی é-aufeh gooï, فاهی fauhé.

To rattle (make a noise) بيمند زدن beemund zudun, غوغا كردن ghoogha kirdun, غلغل ساختن ghulghul faukhtun, اخكنده زدن akhkundeh zudun. *(to speak loud and idly)* گفت و گو بلند و بيهوده زدن guft ou goo bulund ou beehoodeh zudun, هرزه گفتن hurzeh guftun, هذيان پاشيدن huzé-aun paufhédun, ياوه گوي نمودن é-aufeh gooï numoodun.

Rattling (talkative) پسگوي pufgooï, هذيان پاش huzé-aun paufh, هبرمت hubrmut, هرزه خاه hurzeh khawb, پرگوي purgooï. v. *loquacious.*—*(making a noise)* بيمند زن beemund zun, غوغا ساز ghoogha fauz, غلغل كنا ghulghul koona.

To RAVAGE *(lay waste)* ويران كردن veeraun kirdun, خراب ساختن khuraub faukhtun, برباد دادن burbaud dadun, پايمال زدن pa-émaul zudun, تخريب ساختن tukhreeb faukhtun, يباب و خراب كردن eebaub ou khuraub kirdun, واكردن wakirdun, تعطيل نمودن taateel numoodun. v. *to sack, ransack, plunder, spoil.*—*The army of the enemy ravaged the whole country* فوج غنيم تمام ملكرا پايمال نمودند fouja ghuneem tummaum moolukra pa-émaul numoodund.

Ravage ويراني veerauné, خراب khuraub, تخريب tukhreeb, خرابت khuraubut (pl. خرابى khuraubé, خرابات khurabaut), تعطيل taateel, هدم hudm, وحش wuhfh. v. *ruin, spoil, waste.*

Ravaged ويران veeraun, پايمال pa-émaul, برباد burbaud, يباب eebaub, برباد داده burbaud dadeh, خرابت khuraubut, خراب khuraub, اخرب akhrub, خاشع khaufha, مخروق mukhrook, غامر ghaumur, تباه tubauh, جريده jurédeh. v. *desolate.*—*A ravager* ويران كننده veeraun kooninddeh, يبابگر eebaubgur, مخرب mukhrub, مخرب mukhurrib, وحشت ساز wuhfhut fauz.

To RAVE هذيان پاشيدن huzé-aun paufhédun, مجنون اسا گفتن mejnoon afa guftun, بر وجه ديوانه سخن راندن bur wujha dévauneh fukhun raundun, هذو بودن huzoo boodun, هجر نمودن hujr numoodun, هذر كردن huzr kirdun.

To RAVEL برهم زدن burhum zudun, درپيچيدن durpeechédun, پيچ كردن peech kirdun. v. *to entangle, perplex, involve.*— *(to become entangled)* پيچاپيچ گشتن peech gufhtun, پيچا پيچ گرديدن peecha peech gurdédun, برهم شدن burhum fhoodun.—*Ravelled* پيچيده peechédeh, پيچاپيچ peechapeech, برهم burhum, برهم زده burhum zuddeh.

A RAVEN زاغ zaugh, غراب ghuraub. v. *crow.*

To raven اوباريدن obaurédun, خوردن khoredun. v. *to devour.*

RAVENOUS خوار khaur, خورا khore-a, خوران khore-aun, ماكول maukool, اكول akool, بلع bula, اوبار obaur, تلهم tulhum, تجوع tujurra, التقام iltikaum, رغوب rughoob. *A ravenous animal* اوبار obaur. v. *rapacious.*

Ravenously بر وجه خوران bur wujha khore-aun, ماكولا maakoolan, اكولانه akoolauneh, با شره ba fhuruh.

Ravenousness خواري khauré, شره fhuruh, رغب rughub, كرم kuzum, هبرمت hubrmut.

Ravin, v. *prey, rapine.*

RAVING مجنون mejnoon, هذو huzoo, هذيان huzé-aun, هذيان پاش huzé-aun paufh, ديوانه deewauneh, شيدا fheida. v. *frantick*; alfo *dilirium.* — *Ravingly* بر وجه مجنون bur wujha mejnoon, بطور هذيان پاش betoora huzé-aun pafh.

To RAVISH *(a woman)* ابتكار كردن ibtikaur kirdun, بكارت گرفتن bukaurut gooriftun, پرده در بودن perdeh dir boodun, مفترع كردن muftura kirdun, مثيب ساختن mufeeb faukhtun. *(to seize by violence)* از قهر گرفتن uz kuhr gooriftun, مفترش ساختن mufturifh faukhtun, از زور واكردن uz zoor wakirdun, از جبر و جور برداشتن uz jubr ou joor burdaufhtun. *(to transport, delight)* دلاويز كردن dilaweez kirdun, دل شاد ساختن dil fhaud faukhtun, خاطر نواز كردن khautir nuwauz kirdun, جان گداختن jaun gudaukhtun.

A ravisher بكارت گر bukaurut kur, پرده در perdeh dir, ابتكار ساز ibtikaur fauz, فاسخ faufikh. v. alfo *plunderer.*

Ravished (deflowered) مثيب mufeib, ثيب feiub, غزيد ghuzeed. *(delighted)* دلاويز dilaweez, توجد tuwujjud, دلشاد dilfhaud, دلخوش dilkhoofh, شادي پذير fhaudé pizzeer.

Ravishment, v. *rape: rapture.*

RAW *(not concocted)* نا پخته na pukhteh, نيا né-a, ملغوث mulghoos, خام khaum. *(unripe)* نا رسيده na ruffédeh, كدوخ kudookh, خاد khaud. v. *immature.* — *(unskilful)* بي وقوف bé wukoof, خام دست khaum doft, نا دان na daun, نا ازموده na azmoodeh. *Half-raw (meat)* نيو nu-é-oo, نيوت nu-é-oo-ut, نيم سوز neem fooz.—*(excoriated)* منسبى munfubé, قشرا kufhra, اقشر akfhur. v. *sore.*—*To grow raw (as a wound)* ساد گشتن faud gufhtun.—*Raw undisciplined troops* سپاه تازه fippaha tauzeh. *A raw hide* خامسوز khaumfooz, پوست poft, اهاب ahaub.

Rawboned لاغر lawghir, عجيف ajeef. v. *lean.*

Rawly بر وجه نا پخته bur wujha na pukhteh, نيانه nei-auneh, خامانه khaumauneh. *(unskilfully)*

بی ازمودگی betoora khaum dost, بطور خام دست bé azmoodugé, بر وجه بی وقوف bur wujha bé wukoof.

Rawness خامی khaumé, خادی khaudé, کدوخی kudookhé. v. *crudeness.*—(*unskilfulness*) نا ازمودگی na azmoodugé, خام دستی khaum dosté, عدم وقوف aduma wukoof.

A RAY پرتو purtoo, شعله shaaleh, رخش rukhsh. *The rays of the sun* شعاع افتاب sha-a afitaub, اشوع ashoo-a, تیغ شمس teegha shems, نیران neeraun, نیرت né-urut, لوامع luwauma, بهر buhr. v. *beam.*—*Rays of light shining through a crevice* اشواط ashwaut.

A RAY (*fish*) کفچالیر kufchauleer.

To ray, v. *to array*; *streak.*

To raze, v. *to rase, efface, overthrow.*

A RAZOR تراش turaush, استره or اوستره ustureh, ستره sutureh, ستوره sutooreh, ستر sutur, مردوده murdoodeh. v. مستحد.

Razure, v. *rasure.*

To REACH (*touch with the hand*) دست رس کردن dost rus kirdun, دست رساندن dost russaundun, دست رسانیدن dost russanédun, دست رس شدن dost rus shoodun, با ید لمس ساختن ba eed lums saukhtun.—(*to arrive at, attain*) رسیدن russédun, رسانیدن russanédun, رس شدن rus shoodun, واصل بودن wausil boodun, وصول نمودن wusool numoodun, وصل ساختن wusl saukhtun, پیوند کردن pivund kirdun, پیوسته شدن pivusteh shoodun, یافتن é-aftun, حاصل کردن hausil kirdun, اندوختن andookhtun, مالک شدن maulik shoodun, صاحب کشتن sahib gushtun. (*to fetch from a distance and give*) از دور اوردن و دادن uz door awurdun ou dadun, از بعدت بردن و بخشیدن uz baadut burdun ou bukhshédun. (*to hold out with the hand*) با دست واکشیدن wakushédun, با دست دراز واکش نمودن ba dost wakushédun, ba dosta dirauz wakush numoodun. *To reach out the hand* دست دراز کردن dosta dirauz kirdun, انکاریدن angaurédun, اطالت بازو ساختن itauluta bauzoo saukhtun. *To reach out the hand in order to give assistance* دستگیری کردن dostgeeré kirdun, دستگیر شدن dostgeer shoodun. *To reach* (*penetrate to*) در رفتن dur ruftun, گذریدن guzurédun, داخل کردن daukhil kirdun, نفاذ یافتن nufauz é-aftun. (*to be adequate to*) لایق شدن la-ék shoodun, قابل بودن kaubil boodun, سزاوار کشتن suzawaur gushtun, سزا کردیدن suza gurdédun, موافق شدن muwaufik shoodun. (*to extend*) مد کردن mudd kirdun, پهنیدن puhnédun, بسط کردن bust kirdun, تطویل ساختن tutweel saukhtun. v. *to stretch.*—(*to be extended*) کشیده بودن kushédeh boodun, ممتد شدن mumtudd shoodun, رسانیدن russanédun, رسیده شدن russédeh shoodun. *To reach or extend to the wall* تا دیوار رسانیدن ta deewaur russanédun, تا جدر ممتد شدن ta judr mumtudd shoodun. *As far as the eye can reach* قدر مد البصر kudra muddu'l busr. *To reach or vomit* استفراغ کردن istifraugh kirdun, هراشیدن huraushédun, تیغ ساختن tei-a saukhtun.

Reach (*extent*) مد mudd, امتداد imtidaud, استطاله istitauleh, پهن puhn, پهنا puhna, پهناور puhnawur, پهنایی puhnaï-é. (*intellectual capacity*) قوت مدرکت kuwwuta mudrikut, عقل akl, قوت وهم kuwwuta wuhm, ادراک idrauk, هوش hoosh, قوت kuwwut, خاطر khautir, قابلیت kaubillé-ut, قلب kulub, فراست firausut, دانش daunish. (*a fetch, contrivance*) رنک runk, حیله heeleh, حیله بازی heeleh bauzé, فن fun, کید keed, ال aul. v. *stratagem.*—(*power*) قدرت kudrut, قادر kaudir, توانایی tuvvanaï-é, دست dost, دست رس dost rus, اقتدار iktidaur. *It is out of my reach* در قادرم نیست dur kaudirum neest, نمی توانم nema tuvvanum, نیارست می سازم né-araust ma sauzum. *A reach or reaching* (*to vomit*) استفراغ istifraugh, هراش huraush, تیغ tei-a. *Reaching out the hand* دست رس ساز dost rus sauz, دست دراز کش dost dirauz kush, بازو انکار ساز bauzoo angaur sauz.

To RE-ACT (*return the impulse*) رکضت باز راندن rukuzut baz raundun, دفع نمودن dufa numoodun, هجوم باز انداختن hujoom baz andaukhtun. v. *to repel.*

Re-action باز رکضت baz rukuzut, دفع dufa, باز هجوم baz hujoom. v. *repulsion.*

To READ خواندن khaundun, مطالع شدن mutaula shoodun, مطالعت کردن mutaulaat kirdun, تلاوت ساختن tulawut saukhtun, خواندگی کردن khaundugé kirdun, خوانده بودن kaunindeh boodun, قرا ساختن kora saukhtun, قران کردن koraun kirdun, نیوشیدن né-ooshédun, شایع ساختن sha-e-a saukhtun. v. also *to guess, conjecture.*—*To read backward* نکس کردن nukus kirdun. *To read aloud or with a loud voice* با بلند اواز خواندن ba bulund awauz khaundun, جاهرت کردن mujauhirut kirdun, قره ساختن kura saukhtun. *To read tacitly* عبر کردن abr kirdun. *To read or study together* تدارس کردن tudaurus kirdun. *To read justly* قرات کردن kuraat kirdun.

Read خوانده khaundeh, مقرو mukroo, مقري mukré.—*Deep read* مدرس mudurrus, عليم aleem. v. *learned*.

Reading خوان khoon *or* khaun, خواننده khanindeh, خوننده khoonindeh, قاري kauré, مدرس mudurris, نوان nuvaun, متهني mutumunné, محصل muhussil, تالي taulé. v. *study, lecture*.—*To teach by reading* or *lecture* مدرس كردن mudrus kirdun, تدريس ساختن tudrees saukhtun. *Skill in reading* علم قرات ylma kuraat.

A reader خواننده khaunindeh, خوننده khoonindeh, خون khoon, نوان nuvaun, قاري kauré, v. *student*.—*A public reader* (*in a university*, &c.) مدارس mudauris, مدرس mudris, درس كو durs goo. *An accurate reader* قرا korra (pl. قراون korawun).

READILY تيز كار taze kaur, علي الغور ala'l'four, سرعتا furatan, علي العجله ala'l'ajileh, تعجيلانه taajeelauneh, شتابان shitabaun, زكا zuka, وشكان wushkaun. (*willingly, eagerly*) با صفاي خاطر ba sufa-é khautir, با جان ba jaun, با ارزو ba arzoo, با غيرت ba gheerut.

Readiness (*promptitude*) زودكي zoodugé, تندي tundé, سرعت furaat, اقدام ikdaum, تيز تندي taze tundé, شتاب shitaub, تبض kubuz, قور four, چستي chusté, وجوز wujooz, وجوزت wujoozut, زكاوت zukawut, قهمزي kuhmuzé.—*Readiness* or *fluency of speech* زبان اوري zubaun awuré. مناقلت munaukulit. *Readiness* (*willingness, eagerness*) صفاي خاطر sufa-é khautir, ارزو arzoo, ارزومندي arzoomundé, غيرت gheerut, رشك rushk, دلخواه dilkhauh.

RE-ADMISSION باز دخول baz dukhool, دكر بار مدخل ده digur bar mudkhul duh, تكرار داخل بخش tukraura daukhil bukhsh.

To re-admit باز دخول دادن baz dukhool dadun, دكر بار مدخل نمودن digur bar mudkhul numoodun, باز دار كردن baz dur kirdun.

Re-admitted باز مدخول baz mudkhool.

READY (*at hand*) حاضر hauzir, مهيا muhé-a, حاضر و مهيا hauzir ou muhé-a, اماده amaudeh, بسغلده befughldeh, محضر muhtuzur, مستحضر mustuhzur, مستعد musta-ydd. v. *present, prepared*.—(*prompt, quick*) تيز taze, تيز دست taze dost, تيز كار taze kaur, كرمخيز gurmkheez, پاستاده paestaudeh, چست chust, چالاك chalauk, سريع suré-a, زود zood, تند tund, زو zoo, نظير bauzir, نير بيان bebur be-aun. (*acute of understanding*) زيرك zeeruk, تيز فهم taze fuhm, زكي or ذكي zuké, تيز طبع taze tuba, استعداد istadaud, خرد كرده بين khyruda khurdeh been, زرير zureer. (*willing, eager*) زو صفاي zu sufa-é khautir, ارزومند arzoomund, پر رشك pur rushk, زو غيرت zu gheerut, دلكرم dilgurm, خواه khauh, زو دلخواه zu dil khauh, جو joo. *Ready money* حاضر hauzir, نقد nukd, زر حاضر zura hauzir, دستا دست dosta dost, پيشا دست peisha dost. v. *money*.—*To receive ready money* منتقد كردن muntukud kirdun, حاضر اخذ ساختن hauzir akhz saukhtun. *To pay ready money* نقد ادا كردن nukd ada kirdun, بر وجه پيشين ادا ساختن bur wujha peisheen ada saukhtun, سلام كردن salaum kirdun.—*Ready to receive* مستعد قبول musta-ydda kubool.—*A ready answer* جواب حاضر javauba hauzir, زبان اوري zubaun awuré. *Ready to answer* زبان اور zubaun awur, حاضر جواب hauzir javaub, لقاعت lukaat. *Ready at work* كاركذار kaurguzaur, وشكرده wushkirdeh, تيز كار taze kaur. v. *active*.—*Make ready!* بدست باش bedost baush! *To make ready* حاضر كردن kazir kirdun, امادن amaudun. v. *to prepare*.—*To be ready* حاضر بودن hauzir boodun, حاضر و اماده شدن hauzir ou amaudeh shoodun, استعداد بودن istadaud boodun. *Have a candle ready* (*be cautious*) حاضر قنديل باش hauzir kandeel baush. *Quite ready* حاضرجة hauzirjut.

REAL (*genuine, not fictitious*) عيني a-éné, صافي saufé, جبلي jibillé, صحيح suheeh, حقيقي hukeeké, حقاني hukkauné, زو حقيقت zu hukeekut, ذاتي zauté, معنوي manoo-é, نا ساخته na saukhteh, غير قلب ghire-a kulb. *Real knowledge* معارف معنويت maarufa manoo-é-ut. *A real estate* عقار akaur, ضيعت zé-aut, ارض arz. v. *estate*.

Reality معنيت mané-ut, معني mana, حقيقت hukeekut, حق hukk, حقت hukkut.

To realize عيني كردن a-éné kirdun, حقيقي ساختن hukeeké saukhtun, معنوي نمودن maanoo-é numoodun.

Really بعيني bi-aïnihi', في الواقع fi'l'wauka, بالفعل bi'l'faal, معنا maanan, الحق alhukk, حقيقة hukeekutan, في ذاته fi zautihi, ظاهرا zauhiran, عند التحقيق yndutu't'tuhkeek, حقيقت حال hukeekuta haul, بدرستي bedurusté, لحق luhukk, لقد lukud, ان anna, انه annahu, خاصه khausseh.—*Really!* عجبا ajiban!

A REALM شاهي shahé, سلطنت sultanut, مملكت mumlukut, دولت dowlut. v. *kingdom*.

To RE-ANIMATE زنده كردانيدن zindeh gurdanédun احيا كردن ihé-a kirdun, نشور دادن nushoor dadun. v. *to revive, inspirit*. — *Re-ani-*

mated زنده کردیده zindeh gurdédeh.—*To be re-animated* زنده کشتن zindeh gushtun.

To RE-ANNEX باز پیوستن baz pivustun, دیگر بار مضاف نمودن digur bar muzauf numoodun, واز بهم پیوسته کردن waz behum pivusteh kirdun.

To REAP حصاد کردن hissaud kirdun, درویدن dirawédun, درو کردن diroo kirdun, درودن diroodun, برخیدن burkhédun, بخسودن bukhsoodun. v. also *to gather, obtain.*

Reaped حصاد کرده شده hissaud kirdeh shoodeh, درویده dirawédeh, دروده diroodeh, برخیده burkhédeh, بخسوده bukhsoodeh. *Reaped corn* خرمن khyrmun.

A reaper حصاد hissaud, حاصد hasid, درونده dirawindeh, اهل درو ahla diroo (plur. اهل درو ahla diroo, اهالي درو ahaulé diroo), خرمنجي khyrmunjé, خرمن درو khyrmun diroo.—*A reaping-hook* داس درو dausa diroo, داس daus, داسکاله dauskauleh, داسه dauseh. v. *hook.*——*Reaping-time* خرمن زمان khyrmun zumaun. v. *harvest.*

The REAR, *rearguard, rearward* پس عسکر pusa askur, پس لشکر pusa lashkur, اخر لشکر akhira lashkur, دنبال جیش dumbaula jeesh, دندار doondar, دمدار dumdar.

To REAR برداشتن burdaushtun, براوردن burawurdun, افراختن efraukhtun, افراشتن efraushtun, افراز کردن efrauz kirdun, بلند برداشتن bulund burdaushtun. v. *to raise, elevate.*—(*to educate, instruct*) پروردن purwurdun, تربیت نمودن turbé-ut numoodun, تعلیم کردن taaleem kirdun, تادیب ساختن taadeeb saukhtun, علم و ادب دادن ylm ou adub dadun. *To rear an edifice* بنا کردن buna kirdun, عمارت برداشتن ymaurut burdaushtun. v. *to build, erect.*—*To rear the head* سر افراز کردن sur efrauz kirdun, کردن افراختن gurdun efraukhtun.

A REARMOUSE شبپره shubpureh, خربنواز khurbnuwauz, خفاش khuffaush. v. *bat.*

To RE-ASCEND باز برامدن baz buraumudun, دیگر بار طلوع کردن digur bar tuloo-a kirdun, باز بالا رفتن baz bala ruftun.

REASON (*reasoning faculty*) قوت مدرکت kuwwuta mudrikut, مدرکت mudrikut, سامان samaun, ساماني samauné, واهمت wauhimut, واهم wauhim, قوت وهم kuwwuta wuhm, مفکرت mufikkirut, قیاس ké-aus, منطق muntyk, عقل akl, ادراك idrauk, هوش hoosh, فکر fikr, راي ra-é, خرد khyrud, حق hukk. v. also *logick.*—(*a ground, principle, argument*) سبب sibub موجب moojib, حجت hujjut, وجه wujuh, دلیل duleel, اجل ajul, اصل asl, واسط wausit,- واسطت wausitut, وسیلت wuseelut, فرصت fursut, جهت jihut, طریق tureek, طور toor, مودي mu-eddé, مستوجب mustoojib, منبعث munbaas. v. *cause.*—(*moderation, moderate demand*) اعتدال é-atidaul, عدل adil, اوسط awsut, عدالت adaulut, انصاف insauf, دعواي عادل dawa-é audil, خواست لایق khausta la-ék, طلب درست tuluba durust. v. *right, justice.*—*For this reason* از جهت uz jihut, براي این سبب bura-é ein sibub, بهر این buhra ein, من اجل ذلك min ajla zalika. v. *account; for, because.*—*For what reason?* چه معني cheh maané? v. *why?*—*Endowed with reason* ذو عقل zu akl (pl. ذوي العقول zoo-é-u'l'akool. v. *rational.*—*Consistent with reason* معقول maakool. v. *reasonable.*—*With clear reasons* با جلایل دلایل ba jula-él dula-él, با ادلت واضحت ba idilluta wauzihut. *Words or things consistent with reason* معقولات maakoolaut.

To reason (*argue rationally*) سبب دادن sibub dadun, اسباب نمودن asbaub numoodun, جلایل دلایل گفتن jula-él dula-él guftun, قیاس کردن ké-aus kirdun, استدلال ساختن istidlaul saukhtun, برهان نمودن burhaun numoodun, دلیل در میان اوردن duleel dur mei-aun awurdun, راي دادن ra-é dadun, موجب گفتن moojib guftun, مشورت کردن mushwurut kirdun, گفت و شنید با تدبیر ساختن guft ou shuneed ba tudbeer saukhtun, کلام با فکر گفتن kulaum ba fikr guftun, سخن با پندار نمودن sukhun ba pundaur numoodun. v. *to discourse, debate, discuss, dispute, deliberate, talk, examine.*

Reasonable (*endowed with reason*) ذو عقل zu akl, ذو قوت وهم zu kuwwuta wuhm, ناطق natik. v. *rational.*—(*just, proper, agreeable to reason*) معقول maakool, عادل audil, موافق العقل muwaufiku'l'akl, معدل ma-adil, ذو عدالت zu adaulaut, لایق la-ék, درست durust, جایز ja-éz, ذو انصاف zu insauf, سزا suza, سزاوار suzawaur, روا rouva, واجب vaujib, قابل kaubil, شایسته shaïsteh, موافق muwaufik, نا منتهز na muntuhiz, نا متجاوز na mutujawiz. v. also *tolerable.*—*It is reasonable* روا است rouvast, لایق است la-ék ast, واجب است vajib ast, باید ba-éd, شاید sha-éd. *To esteem reasonable* معقول پنداشتن maakool pundaushtun, لایق و روا اندیش کردن la-ék ou rouva andeesh kirdun, موجهت داشتن muwujjuhut daushtun, جایز و مناسب اندیش ساختن ja-éz ou munausib andeesh saukhtun.

Reasonableness (*moderation*) اعتدال é-atidaul, عدل adl, عدالت adaulut, انصاف insauf, اوسط awsut, سزاواري suzawauré.

Reasonably (*agreeable to reason*) بر وجه موافق العقل bur wujha muwaufiku'l'akl, معقولانه makoolauneh, بطور عادل betoora audil, لايقانه lakauneh, با انصاف ba insauf, روانه rouvauneh, بر وجه قابل bur wujha kaubil, قابلا kaubilan, بطريق معدل betureeka ma-adil, با موافقت ba muwaufikut, نا منتهزانه na muntuhuzauneh, با سزاواري ba suzawauré.

A reasoner قياس كننده ké-aus koonindeh, سبب دهنده sibub duhindeh, اسباب نمون asbaub numoon, دليل در ميان اور duleel dur meiaun awur, جلايل دلايل گو jula-él dula-él goo.

Reasoning قياس ké-aus, مدركت mudrikut, منطق muntyk. v. *reason, logick, argument.*

Reasonless نا معقول na maakool, غير ناطق ghire-a nautik. v. *unreasonableness.*

To RE-ASSEMBLE باز جمع كردن baz juma kirdun, دگر بار دعوت ساختن digur bar dawut saukhtun, باز بهم اوردن baz behum awurdun.

To RE-ASSERT (*assert again*) دگر بار اقرار كردن digur bar ikraur kirdun. (*claim again*) تكرار دعوي ساختن tukraura da-wé saukhtun.

To RE-ASSURE (*banish fear*) باك وارانيدن bauk waraundun, پروا دفع كردن purwa dufa kirdun.

To REBATE (*blunt*) كليل كردن kuleel kirdun, كند ساختن kund saukhtun. *To rebate* or *turn back the point of a nail* سر ميخ برخيدن sura meekh burkhédun, نوك ميخ باز پيچيدن nooka meekh baz peechedun, پرچيدن purchédun.

A REBEL اهل طغيان ahla tughé-aun, طاغي taughé (fem. طاغيت taughé-ut), طغيان افرور tughé-aun afrooz, عاصي ausé, صاحب عصيان sahib asé-aun, برخيزا burkheeza, شقي shuké. v. *mutineer.* —*Rebels* طاغون taghoon, اهالي عصيان ahaulé asé-aun, بغات bughaut, طغات tughaut, عصات asaut. *Rebels and robbers* بغات و اشقيا bughaut ou ashké-a. *With a body of rebels* با زمره طغيان ba zumruha tughé-aun.

To rebel طغيان انگيختن tughé-aun angeekhtun, گردنكشي نمودن gurdunkushé numoodun, معاصات افروختن mausaun afrookhtun, تعصي كردن ta-assé kirdun, عاصي شدن ausé shoodun, برخيزش كردن burkheezish kirdun. v. *to mutiny.*

Rebellion طغيان tughé-aun, عصي asé, عصيان asé-aun, بغي bughé, فتنه fitneh, نعرت naarut, گردن كشي gurdun kushé, معاصات mu-asaut, معصيت masé-ut, شقاق shukauk, خلفان khulfaun, عقوق ukook, غلو ghuloo. v. *mutiny, insurrection.*

Rebellious طغيان جوي tughé-aun jooï, عصيان asé-aun, انگيز asé-aun angeez, عصيان asé-aun, عصي asé, نعار naar, گردنكش gurdunkush, شيم sheem, كنود kunood, عاق awk, مستعصي mustaasé, معاند ma-anud. v. *mutinous.*—*Rebelliously* عصيانه asé-auneh, بر وجه گردنكش bur wujha gurdunkush, نعارا naaran, طاغي اسا taughé asa, بطور عصيان انگيز betoora asé-aun angeez.—*Rebelliousness* حال عصيان haula asé-aun, عصيان انگيزي asé-aun angeezé, مشرب گردنكش mushruba gurdunkush, خاطر عصي khautira asé, خوي نعار khooï-a naar.

To REBOUND عكس كردن aks kirdun, انعكاس ساختن inykaus saukhtun, جهيدن juhédun, باز جهيدن baz juhédun, دالف كردن daulif kirdun. v. *to reverberate, recoil.*

Rebound عكس aks, انعكاس inykaus, دالف daulif.——*Rebuff*, v. *repulse.*

To REBUILD دگر بار بنا كردن digur bar buna kirdun, مبني براوردن mubné burawurdun, ترميم ساختن turmeem saukhtun. v. *to repair.*

To REBUKE ملام دادن mulaum dadun, سرزنش گفتن surzinish guftun, شتم زدن shutm zudun, ازار كردن azaur kirdun, غرميدن ghurmédun. v. *to chide, reprimand.* —*Rebuked* ازارده azaurdeh, غرميده ghurmédeh.

A rebuke ملام mulaum, ملامت mulaumut, سرزنش surzinish, طعن taan, شتم shutm, زم zumm, ازار azaur, عذل azl, تعذيل taazeel, پيغار peighaur, پيغاره peighaureh, طنز tunz, لوم loom, لومت loomut, لوما looma, الومت aloomut.—*A rebuker* ملام زن mulaum zun, طعن ساز taan sauz, شتم كننده shutm koonindeh, ازار رسان azaur russaun, سرزنش گو surzinish goo.

To RECAL باز طلبيدن baz tulbédun, اعاد كردن é-aud kirdun, اعادت ساختن é-audut saukhtun. *To recal to life* زنده كردانيدن zindeh gurdanédun, احيا كردن ihé-a kirdun, انشار نمودن inshaur numoodun. v. *to revive.*—*To recall to memory* اخطار ساختن ikhtaur saukhtun, ياد گرفتن é-aud gooriftun, ياد داشتن é-aud daushtun, ذكرت كردن zikrut kirdun, در ياد امدن dur é-aud aumudun, در ياد اوردن dur é-aud awurdun. v. *to recollect.* —*Recal to mind* ياد دار é-aud dar.—*To recal a promise* از اقرار عدول كردن uz ikraur udool kirdun, منكر شدن minkur shoodun, از وعدت احجام كردن uz waadut ihjaum kirdun.

To RECANT احجام ساختن ihjaum saukhtun, عدول كردن udool kirdun, منكر نمودن minkur numoodun. v. *to retract.*—*Recantation* احجام ihjaum, عدول udool, منكر minkur. *A recanter*

عدول ساز ihjaum koonindeh, احجام كننده udool sauz, منكر نما minkur numa.

To RECAPITULATE تكرار فصول خطاب tukraura fusoola khitaub kirdun, نتيجه nuteejeha kulaum numoodun, محصل سخن mubussila sukhun digur bar tukreer guftun.

Recapitulation تكرار فصول خطاب tukraura fusoola khitaub, نتيجه كلام nuteejeha kulaum, تكرير محصل سخن tukreera muhussila sukhun.

To RECEDE باز استادن baz ustadun, باز گشتن baz gushtun, باز پس رفتن baz pus ruftun, واپس رفتن posht baz dadun, wapus ruftun, اجتناب كردن ijtinaub kirdun, انصراف نمودن surnigoon ruftun, infirauf numoodun, تجانب ساختن tujaunub saukhtun, تجنب كردن tujunnub kirdun, اقالت ساختن ikaulut saukhtun, وا شدن wa shoodun, فراغت شدن firaughut shoodun, باز داشتن baz daushtun, واز كردن waz kirdun, تعزل ساختن ta-azul saukhtun. v. *to retire; recoil, desist.*

A RECEIPT قبوليت kuboolé-ut, اخذ akhz, اخذ و قبض akhz ou kubz, اتخاذ ittikhauz, قبض kubz, تمسك tummusook, پذيرفتار pizzeeruftaur, پذير pizzeer. *Receipt and disbursement* انكار angaur, انكارش angaurish, اورجه awurjeh, خنداق fundauk. *The receipt or place of receiving* ماخذ kubz gah, قبض گاه akhz maab, ماب اخذ ma-akhuz. v. also *recipe.*

Receivable قابل اخذ و قبض kaubila akhz ou kubz, ممكن ماخوذ شدن mumkina ma-akkooz shoodun, لايق اتخاذ la-éka ittikhauz.

To receive اخذ كردن akhz kirdun, قبض ساختن kubz saukhtun, قبوليت كردن kuboolé-ut kirdun, پذيرفتن pizzeeruftun, اعتياد كردن é-até-aud kirdun, پذير نمودن pizzeer numoodun, اتخاذ كردن ittikhauz kirdun, تقبل ساختن tukubbul saukhtun, ستادن sutudun, futadun, گرفتن gooriftun. v. *to accept, take, obtain, contain.*—*Ready* or *fit to receive* مستعد قبول musta-udda kubool.—(*to entertain as a guest*) مهمانداري نمودن mihmaundaré numoodun, مسافر قبول كردن musaufir kubool kirdun, تنزيل ساختن tunzeel saukhtun, منزل دادن munzil dadun, متبجح كردن mutubuhhuh kirdun. v. also *to conceive.*—(*allow, admit, receive favourably*) قرين قبول شدن kureen kubool shoodun, اجابت نمودن ijaubut numoodun, پذيرفتن pizzeeruftun, قبول داشتن kubool daushtun.

Received ماخوذ ma-akhooz, مقبوض mukbooz, گرفته gooriftch, اخذ كرده شده akhz kirdeh shoodeh, متبجح mutubuhhuh. *Well received* مقبول mukbool, قرين قبول باب kureen kubool é-aub, پذيرفته pizzeerufteh.—*Receivedness* (*general allowance*) قبول مطلق kuboola mutluk, اجابت عمومي ijaubuta amoomé, پذيرفتار عميم pizzeeruftaura ameem.

A receiver اخذ كنر akhz gur, قابض kaubiz, قبض گير kubz geer, اتخاذ كننده ittikhauz koonindeh, پذير pizzeer, پذيرفتار ساز pizzeeruftaur sauz, گير geer. *A receiver of stollen goods* لغيف lugheef, قابض دزدي kaubiza duzdé, مخزن السرقت mukhzunu's surukut.

RECENCY, *recentness* تازگي tauzugé, طراوت turawut, اجار ajaur, v. *newness, freshness.*

Recent تازه tauzeh, نو now, نو رس now rus, نو زاده now zaudeh, نو پيدا now peeda, نو اورده now awurdeh, تازه و تر tauzeh ou tur, شاداب shadaub, ترين tureen, نو رسيده now ruffedeh, جديد judeed, طري turé, طارف taurif, طريف tureef, نوخيز nowkheez. v. *fresh, now.*—(*not antique*) نا قديم na kudeem, غير عتيق ghire-a ateek, نا دير na deer, نا كهن na kuhun, پسين puseen. *A recent invention* or *publication* نو اورد now awurd.

Recently بر وجه تازه bur wujha tazeh, طارفانه taurufauneh, بطور نو betoora now. *Recently produced* نو پيدا now peeda, ظهور تازه tauzeh zuhoor. *Recently planted* نو اجسته now ajisteh. *Recently sprung up* نورس nowrus, نو رسيده now ruffedeh, نو رسته now rusteh. *Recently born* نو زاده now zaudeh.

A RECEPTACLE ماخذ ma-akhiz, ماب maab, اعتياد é-até-aud. *A receptacle for water* ابدان aubdan. v. *reservoir.*

Receptibility امكان اخذ imkauna akhz.

Reception قبوليت kuboolé-ut, اخذ akhz, اتخاذ ittikhauz, قبض kubz. *Favourable reception* قبول kubool, پذير pizzeer, قرين قبولي kureen kuboolé, اجابت ijaubut, رضا ruza.—(*entertainment*) مهمان پروري mihmaun purwuré, مسافرت meezubauna kusturé, ميزبان كستري musaufurut, نزل nuzil. v. *hospitality, welcome.*—(*general opinion*) فكر مطلق fikra mutluk, راي ra-é-a-aumh, ظن عمومي zunna amoomé, شمال pundaura ameem, پندار عميم.

Receptive, receiving پذير pizzeer, اخذ كنا akhz koona, قبول kubool, اعتياد é-até-aud, اتخاذ ittikhauz, هملط humlut, قبض kubz.

RECESS (*retirement, cessation from business*) فراغ firaugh, فراغت firaughut, پروا purwa, خلوت khulwut, تباعد tuba-ud, مباعدت muba-udut, واز warz. (*departure*) رحلت ruhlut, ارتحال irtihaul, هجرت hujrut, وا روان wa rouvaun,

firauk, افتراق iftirauk. v. *secession, retreat.* — *A recess (place of retirement)* نهانخانه nihaunkhauneh, تنهايي كاه tunhaï-é gah, جاي تنها ja-é tunha, تنهايي tunhaï-é, حرم haram, خلوتكاه khulwut-gah, خلوتخانه khulwut khauneh.

A RECIPE (*medical prescription*) رسم حكيم rusma hakeem, نمودار طبيب numoodara tubeeb, نسخت nuskhut, پيشاران peisharaun.

Recipient, v. receiving.

RECIPROCAL مشارك mushauruk, ذو مشاركت zu mushaurukut, همديگر humdigur, از يكديگر uz eekdigur. *Reciprocal alienation* or *dislike* تقطيعا kutei-a. v. *mutual.* — *Reciprocally* مفاوضة mufawuzutan, مشاركانه mushaurukauneh, با همديگر ba humdeegur, بعض لبعض baazun li-baazin. — *Reciprocalness, reciprocation* مشاركت mu-shaurukut, همديگري humdiguré, مفاوضت mufa-wuzut. — *To reciprocate* در پي يكديكر كار كردن dur pei eekdeegur kaur kirdun, نوبت ساختن noobut saukhtun. v. *to act alternately.*

RECITAL حكايت huka-é-ut, تقرير tukreer, نقل nukkul, استظهار istizhaur, قراءت koraat, انشا insha, نشيد nusheed, تناشد tunaushid, سقاط sukaat, دمساز dumsauz, سراينده sura-én-deh, ذكر zikr (plur. اذكار azkaur). v. also *repetition, rehearsal, enumeration.*

RECITATIVE, *recitativo* احصا ihsa, سراينده sura-éndeh, خواننده khaunindeh. *To sing in recitative* سراينده كردن sura-éndeh kirdun.

To RECITE كفتن guftun, تقرير ساختن tukreer saukhtun, كلام كردن kulaum kir-dun, نقل كفتن nukkul guftun, استظهار كردن istizhaur kirdun, سقاط ساختن sukaut saukhtun, انشا كردن insha kirdun, سخن كذار نمودن sukhun guzaur numoodun, ذكر كردن zikr kirdun, خطاب ساختن khutaub saukhtun. v. *to repeat, rehearse, tell.* — *To recite by heart* ظاهر كردن zauhir kirdun, ظاهرا قراءت ساختن zau-hiran koraat saukhtun.

Recited كفته gufteh, منقول munkool, كلام كرده شده kulaum kirdeh shoodeh, سخن كذارده sukhun guzaurdeh, نقل كفته nukkul gufteh.

A reciter نقل كو nukkul goo, مقرر mukurrir, سخن كذار sukhun guzaur.

To RECKON شماريدن shumaurédun, شمردن shumurdun, شمار كردن shumaur kirdun, عد ساختن add saukhtun, اعداد كردن é-adaud kir-dun, حسب ساختن husb saukhtun, انكاريدن angarédun. v. *to number, calculate, count, enumerate.* — (*to esteem*) اعتبار كردن é-atibaur kirdun, تكريم ساختن tukreem saukhtun, احترام كردن ihtiraum kirdun, التفات نمودن iltifaut numoo-dun. — (*to intend*) كام داشتن kaum daushtun, نيت كرفتن né-ut gooriftun. v. *to purpose, design.* — (*to depend upon, trust to*) اعتماد نمودن é-ati-maud numoodun, اتكال ساختن ittikaul saukhtun, اعتقاد بردن é-atikaud burdun.

Reckoned (*numbered*) شمرده shumurdeh, معد mu-edd, محسوب muhsoob, انكاريده angarédeh.

A reckoner حساب كر hissaub gur, شمار كير shumaur geer, محاسب muhausib.

Reckoning (*computation*) حساب hissaub, محاسبت muhausibut, عد add, شمار shumaur, انكارش an-gaurish. — (*an account of debtor and creditor*) اخذ و مصرف akhz ou musruf. — (*an account of time*) تاريخ taureekh. — (*money charged by a host*) عارفانه aurifauneh, شراب نقدي shuraub nukdé.

To RECLAIM (*reform*) اصلاح كردن islauh kirdun, تصحيح ساختن tus-heeh saukhtun. v. *to correct: tame: redemand: recall.* — *Reclaimed,* v. *reformed.*

To RECLINE اتكا كردن ittika kirdun, تكيت ساختن tuké-ut saukhtun, استناد نمودن istinaud numoodun, هكوع كردن hukoo-a kirdun, خسپيدن khuspédun, خفتن khuftun, خوابيدن khaubédun, نشستن nishistun. v. *to repose, lean.*

A RECLUSE كوسه نشين koosheh nisheen, خلوت نشين khulwut nisheen.

To RECOGNISE در ياد اوردن dur é-aud awurdun, بدل امدن bedil aumudun, ذكر و اقرار نمودن zikr ou ikraur numoodun. v. *to recollect.*

To RECOIL (*fall* or *rush back*) بازپس رفتن baz pus ruftun, باز استادن baz ustaudun, وقع كردن wuka kirdun, سرنكون رفتن surnigoon ruftun, واهم جستن wauhum justun, باز تاختن baz taukhtun, واپس تازيدن wapus tauzédun, واز دويدن waz doo-édun. v. *to recede, rebound*; also *to fail, shrink.*

To RECOLLECT ياد كرفتن é-aud gooriftun, ذكر كردن zikr kirdun, درخاطر اوردن dur khau-tir awurdun, اخطار كردن ikhtaur kirdun, در دل امدن dur dil aumudun, در عقل اوردن dur akl awurdun. v. *to remember.* — *To recollect one's self* (*recover reason* or *resolution*) جمعيت خاطر نمودن ju-ma-é-uta khautir numoodun, جان و دل يافتن jaun ou dil é-aftun, هراس و پروا واراندن hurs ou pur-wa waraundun, بي باك كشتن bé bauk gushtun. — (*to collect again, to gather together what is scattered*) دكر بار فراهم اوردن digur bar furrauhim awurdun, چيز پريشان جمع نمودن cheeza purra-shaun juma numoodun.

Recollected (*possessed of reason* or *resolution*) ذو جمعيت خاطر uz juma-é-uta khautir, جان و دل ياب jaun ou dil é-aub, بي باك bé

bauk, بی جانسپاري bé jaunsippauré. v. *bold; sedate*: also *remembered*.

Recollection یاد é-aud, یاد داري é-aud dare, ذکر zikr, ذکرت zikrut, در خاطر اور dur khautir awur, اخطار ikhtaur, v. *remembrance, memory*.—(*recollectedness of mind*) جمعيت خاطر juma-é-uta khautir.

To RECOMMENCE دیگر بار اغاز کردن digur bar aghauz kirdun, باز مباشرت ساختن baz mubaushurut saukhtun.—*Recommenced* باز اغازیده baz aghauzédeh, دیگر بار گرفته digur bar goorifteh.

To RECOMMEND (*praise*) ذکر جمیل کردن zikra jumeel kirdun, ستودن sutoodun, وصف کردن wusuf kirdun, پسندیدن pussundédun.—(*to make acceptable*) قرین قبول کردن kureen kubool kirdun, مقبول ساختن mukbool saukhtun, پسندیده کردن pussundédeh kirdun, لطیف نمودن luteef numoodun. v. *to commend*.

Recommendable واجب الوصف vajibu'l'wussuf, سزاوار ذکر جمیل suzawaura zikra jumeel. لایق ستایش la-éka sita-ésh, v. *commendable*.

Recommendation ذکر جمیل zikra jumeel, ستایش sita-ésh, وصف wusuf, افرین afireen, حمد hamd, مدح muduh, مدحت mudhut, سپاس sipaus, پسند pussund, شفاعت shufaat.

Recommendatory, *recommending* ذکر جمیل ساز zikra jumeel sauz, شفاعت shufa-at, قرین قبول نما kureen kubool numa, پسندیده و لطیف کنا pussundédeh ou luteef koona. *A recommendatory letter* شفاعت نامه shufa-at nameh.

Recommended ستوده sitoodeh, ذکر جمیل یاب zikra jumeel é-aub, موصوف mousoof.

A recommender ذکر جمیل سازنده zikra jumeel sauzindeh, ستایش و افرین گو sita-ésh ou afireen goo. v. *commander*.

A RECOMPENSE عوض ywuz (pl. اعواض é-awauz), اجرت ujrut, اجر ajur, سزا suza, مژد muzshd, مزد muzd, تعویض taaweez, جزا juza, منعمت muna-amut, مکافات mukafaut, مجازات mujazaut, پاداش padash, پاداشت padasht.

To recompense (*reward*) عوض دادن ywuz dadun, مژد ساختن ijrut kirdun, اجرت کردن muzshud saukhtun, جزا نمودن juza numoodun, مکافات کردن mukafaut kirdun. (*to make up by something equivalent*) بدل کردن budul kirdun, معادل ساختن adil numoodun, عدل نمودن maadil saukhtun. v. *to repay, requite, compensate*.

Recompensed مجازات شده mujazaut shoodeh, مکافات کرده شده mukafaut kirdeh shoodeh.

To RECOMPOSE (*form anew*) باز ساختن baz saukhtun, دیگر بار کردن digur bar kirdun. *To recompose to rest* باز خوابانیدن baz khaubanédun.

To RECONCILE اصلاح کردن islauh kirdun, اصلاح ذات البین ساختن islauha zautu'l'bein saukhtun, بازانه کردن bauznauneh kirdun, صلح و صلاح مابین ساختن sulh ou sulauh maubein saukhtun, مصالحت نمودن musaulihut numoodun, همدل کردن humdil kirdun, تشفع ساختن tushuffa saukhtun. (*to make any thing consistent*) مناسب کردن munausib kirdun, موافق ساختن muwaufik saukhtun, هموار کردن humwaur kirdun, سزاوار نمودن suzawaur numoodun.

Reconcileable (*capable of reconciliation*) قابل اصلاح kaubila islauh, مستعد مصالحت mustaada musaulihut, ممکن همدل شدن mumkina humdil shoodun. (*consistent*) سزاوار suzawaur, سزا suza, موافق muwaufik, هموار humwaur, مناسب munausib, لایق la-ék. — *Reconcileableness* قابلیت اصلاح kaubillé-uta islauh, امکان سزاواري imkauna suzawauré, توت مصالحت و همواري kuwwuta musaulihut ou humwauré. v. *consistency*.

Reconciled اصلاح کرده شده islauh kirdeh shoodeh, همدل ساخته humdil saukhteh. v. *consistent*.

A reconciler مصلح musluh, میاندار mei-andar, سمسار sumsaur. v. *mediator*.

Reconciliation, *reconcilement* مصالحت musaulihut, صلح sulh, اصلاح ذات البین islauha zautu'l'bein, صلاح sulauh, دلنوازي dilnuwauzé, اشتی ashté, خشنودي khushnoodé. v. also *consistency*.

RECONDITE مغلق mughluk, مکتن muktunn, مشکل mushkil. v. *obscure, occult*.

To RECONDUCT باز گردانیدن baz gurdaundun, باز دلالت کردن baz dulaulut kirdun.

To RECONNOITRE دیدبان بودن deedbaun boodun, از دیده گاه نگرستن uz deedehgah nuggurustun, نگاهي کردن nigauhé kirdun. *A reconnoitring party* طلایه tulayeh, طلایع tula-é-a.

To RECONQUER باز فتح گرفتن baz futih gooriftun, دیگر بار مغلوب کردن digur bar mughloob kirdun, باز مقهور ساختن baz mukhoor saukhtun.

To RECONVENE دیگر بار ملاقات کردن digur bar mulaukaut kirdun, باز جمع شدن baz juma shoodun. v. *to re-assemble*.

To RECONVEY باز ناقل ساختن baz naukil saukhtun, باز اوردن baz awurdun. *To reconvey an estate* باز تعیین کردن baz taï-een kirdun, باز غصر ساختن baz ghuzr saukhtun.

To RECORD دفتر کردن duftur kirdun, در دفتر قید ساختن dur duftura keid saukhtun, دستور کردن dustoor kirdun, تذکیر ساختن tuakeer saukhtun, تذکر نمودن tuzukkur numoodun, اغاش کردن aghaush kirdun. v. *to celebrate*.

A record دفتر duftur (plur. دفاتیر dufauteer) صورت دفتر sooruta duftur, دستور dustoor, لوح lawih, تخته tukhteh. v. *register*. and

1546.—*A place where records are kept* دفتر خانه duftur khauneh. *A keeper of the records* دفتر خانه کاتبي duftur khauneh kautibé, دفتر اميني duftur ameené.—*A recorder* در دفتر قيد کننده dur duftur keid koonindeh, بلوح نويس belawih noo-és.

Recorded در دفتر قيد ساخته dur duftur keid saukhteh, مستذکر mustuzkur, متذکر mutuzukkur, اغاش aghaush, متنبه motanebbih, در تخته مکتوب بلوح نوشته tukhteh muktoob.

To RECOVER (*any thing lost*) وجد کردن wujd kirdun, وجدان ساختن wijdaun saukhtun, منتجي کردن muntujé kirdun, باز يافتن baz é-aftun, انجا کردن inja kirdun. *To recover* (*a sick person*) بيمار خيز ساختن beemaur kheez saukhtun, شفا رسان کردن shifa russaun kirdun, شفا بخش ساختن shifa bukhsh saukhtun, احيا کردن ihé-a kirdun.—*To recover health* بيمار خيز يافتن beemaur kheez é-aftun, اشتفا شدن ishtifa shoodun, مشتفي بودن mushtufé boodun. v. also *to regain, repair*.—*To recover the feet when falling* شکوخيدن shugookhédun.

Recoverable (*possible to be regained*) ممکن وجد mumkina wujd, قابل منتجي kaubila muntujé, ممکن يافته بودن mumkina é-afteh boodun. (*possible to be recovered from sickness*) ممکن اشتفا شدن mumkina ishtifa shoodun, قابل شفا و بيمار خيز kaubila shifa ou beemaur kheez.

Recovered (*found*) بازيافته baz é-afteh, موجود moujood. — *Recovered* (*as a sick person*) شفا ياب shifa é-aub, منتقه muntukuh.

Recovery (*from sickness*) بيمارخيز beemaur kheez, شفا shifa, مشتفي mushtufé, اشتفا ishtifa, ناقة nakih, افاقت ifaukut, or براءت durwaukh, دراوخ buraat. (*regaining any thing lost*) مصادف musadif, يابا é-auba, ياب é-aub, وجد wujid, وجدان wijdaun. *A perfect recovery* براءت تام buraata taum.

To RECOUNT گفتن guftun, نقل کردن nukkul kirdun, حکايت گفتن huka-é-ut guftun, قصه ساختن kisseh saukhtun, خبر دادن khubr dadun. v. *to relate*.—*Recounted* گفته gufteh, منقول munkool, قصه ساخته kisseh saukhteh.

RECOURSE مراجعت murajaat, مراجع muraja. v. *return*.—(*application for help or protection*) معاذ ma-az, ملجا mulja, التجا iltija, استناد istinaud, v. *refuge, dependence, trust*.—*To have recourse to heaven* معاذ نمودن ma-az numoodun.

RECREANT بد دل bad dil, بي دل bé dil, ناکس nakus, نامرد namurd. v. *cowardly ; false*.

To RECREATE دل شاد ساختن dil shaud saukhtun, نزهت دادن nuzhut dadun, فرحناک ساختن furuhnauk saukhtun. v. *to delight, gratify, revive*.—*To recreate one's self* دلفروزي يافتن dilfuroozé é-aftun, نزهت پذيرفتن nuzhut pizzéruftun, صفا گرفتن sufa gooriftun, فرح شدن furuh shoodun, دلاويزي داشتن dilaweezé daushtun, لهو کردن luhoo kirdun, تماشا ساختن tummausha saukhtun, تفريح قلب دادن tufreeha kulub dadun, تفرج کردن tufurruj kirdun, تفريج ساختن tufreej saukhtun, شادمان بودن shadmaun boodun, شاداب کردن shaudaub kirdun, چميدن chumédun, جهيدن juhédun, سيران بودن seiraun boodun. v. *to refresh, take diversion*.

Recreation دلفروزي dilfuroozé, نزهت nuzhut, تفرج tufurruj, تفريج tufreej, سيران seiraun, تماشا tummausha, تفريح tufreeh, صفا sufa, گلگشت gulgusht, گشت gusht, جيش jeesh, عيش a-ésh, عيش و عشرت a-ésh ou yshrut, شادماني shaudmauné, لهو luhoo, شادي shaudé. *A pleasant place for recreation* گلگشت gulgusht, معمور و ابادانی گاه maamoor ou abadauné gah. v. *refreshment, diversion*.

Recreative, recreating نزهت ساز nuzhut sauz, تفرج کنا tufurruj koona, دلشاد ساز dilshaud sauz, عيش و عشرت اور a-ésh ou yshrut awur, صفا بخش sufa bukhsh.

Recrement, recremental, v. *dross, drossy*.

To RECRIMINATE از يک دگر شکايت uz eek digur shuka-é-ut zudun, طعن باز taan baz andaukhtun, بهمديگر بهتان انداختن behum deegur buhtaun guftun. گفتن

Recrimination حکايت از يک ديکر زده huka-é-ut uz eek deegur zuddeh, طعن مشارک taana mushauruk, بهتان و ذم بهمديگر زده buhtaun ou zumm behumdigur zuddeh. — *A recriminator* حکايت باز انداز huka-é-ut baz andauz.

To RECRUIT ازدياد کردن izdé-aud kirdun, ضميمه ساختن zumeemeh saukhtun, ارتقا دادن irtika dadun. v. *to augment, repair*.—*To recruit an army* سپاه تازه در دفتر لشکر قيد کردن sippaha tauzeh dur duftura lashkur keid kirdun. v. *to levy*.

A recruit (*supply*) ازدياد izdé-aud, ارتقا irtika, زيادت zé-audut, ضميمه zumeemeh. v. *augmentation, addition*.—*A recruit for the army* سپاه نوخاسته sippaha nowkhausteh (pl. سپاهان نوخاستگان sippahauna nowkhaustugaun), سپاه تازه sippaha tauzeh.

RECTANGULAR زو کوشه مستقيم zu kooheha mustukeem.

RECTIFIABLE قابل اصلاح kaubila islauh, ممکن مسدد شدن mumkina musuddud shoodun.

Rectification اصلاح islauh, تعديل taadeel, استلاح istilauh, ياساق é-asauk, تدبير tudbeer, ترتيب turteeb, مقوم mukawwum, مصلح muslih.

To rectify ساختن تعديل taudeel saukhtun, اصلاح كردن islauh kirdun, تسديد ساختن tusdeed saukhtun, تقويم نمودن tukweem numoodun, تدبير كردن tudbeer kirdun, ترتيب ساختن turteeb saukhtun, مسدد نمودن musuddud numoodun, درست كردن راست kirdun, درست نمودن duruft numoodun, مقوم كردن mukawwim kirdun.

Rectified مسدد musuddud, معدل ma-addil, راست ساخته rauft saukhteh, مدبر muddubir.

RECTILINEAR زو خط مستقيم zu khutta mustukeem, زو سطر راست zu sutra rauft.

RECTITUDE (*uprightness*) صلاح fulauh, صحت suhhut, صواب fuwaub, سداد sudaud, راستي rausté, استقامت iftikaumut, اصلاح islauh, حق hukk, حقيقت hukeekut, جربي jurbé, اصابت isaubut, عدل adl, معدلت ma-adulut, رشاد rushaud, رشد rushd, رشد و سداد rushd ou sudaud, رشد و صواب rushd ou suwaub, واخ waukh, امن amin.—*Rector*, v. *ruler*, *governor*.

RECUMBENCY ضجع zuja, وروك wurook, ورك wuruk, ابكا ibka. v. *repose*.—*Recumbent* هكوع hukoo-a, مضجع muzuja, v. *lying*, *reclining*.

To RECUR (*have recourse to*) مراجعت داشتن murajaat daufhtun, مراجع كردن muraja kirdun. v. *to return*, *take refuge*.—*To recur to the mind* در دل رجع كردن dur dil ruja kirdun, در خاطر باز امدن dur khautir baz aumudun. v. *to occur*.

RED سرخ furkh, احمر ahmur (fem. حمري or حمرا humra, pl. حمر humr, احامرت ahaumurut, احمار ahmaur), قاني kauné, ماردي maurdé, مارديں maurdeen, مدموم mudmoom, كرك kirk, الغونه alghooneh, الغنونه alghunooneh, الكونه algooneh, الفنونه alfunooneh, گلفام gulfaum, گلگون gulgoon, گلگونه gulgooneh, گلگوني gulgoone, اشاباني afhabaune, هور hoor, عنك anik, دمرغ dumrugh, كشر kufhr. v. *ruby*, *ruddy*.—*A red tincture*, *red ink* سرخ furkh, سرخه furkheh, سرخي furkhé, سرخاب furkhaub.

To redargue, v. *to refute*.

To redden (*make red*) سرخ كردن furkh kirdun, احمر ساختن ahmur saukhtun, گلگون نمودن gulgoon numoodun.—(*to grow red*) سرخ گشتن furkh gufhtun, احمر گرديدن ahmur gurdédun.—(*to blush*) سرخ روي شدن furkh rooï shoodun, تبيدن tubédun, فضح نمودن fuzih numoodun, تورد شدن tuwurrud shoodun.

Reddish سرخك furkhuk, سرخارنك furkharunk, سرخگون furkhgoon, گلفام gulfaum. *Having reddish eyes* اشكل afhkul (fem. شكلا fhukla, plur. شكل fhukl.) *Reddishness* سرخارنكي furkharunké, سرخگوني furkhgoone.

To REDEEM فدا كردن fuda kirdun, واخريدن wakhurédun, باز خريدن baz khurédun, ازاد ساختن azaud saukhtun, خلاص كردن khulaus kirdun, عدل ادا ساختن adl ada saukhtun, منقذ شدن munkiz shoodun, ضمن كردن zumin kirdun. v. *to ransom*, *deliver*.—*To redeem a pledge* فك رهين كردن fikka ruheen kirdun. *To redeem one's self* مفتدي كردن muftuda kirdun.

Redeemable قابل فدا kaubila fuda, ممكن عدل شدن mumkina adl shoodun.

Redeemableness قابليت فدا kaubillé-uta fuda, امكان عدل شدن imkauna adl shoodun.

Redeemed فدا كرده شده fuda kirdeh shoodeh, منفدي munfuda, مفتدي muftuda, واخريده wakhurédeh, بازخريده bazkhurédeh. v. *free*.

A redeemer منقذ munkiz, مخلص mukhullis, فدا بخش fuda bukhsh, ادا ساز عدل adl ada sauz, ضمندار zumindar, ضمين zumeen, صبير subeer.—*The Redeemer* (*Messiah*) المسيح almeseeh.

To REDELIVER باز دادن baz dadun, باز گردانيدن baz gurdanédun. v. *to restore*, *repay*.—*Redelivered* باز داده baz dadeh.

To REDEMAND استرداد ساختن isturdaud saukhtun, باز طلب كردن baz tulub kirdun, تكرير دعوي ساختن tukreera da-wé saukhtun.

REDEMPTION فدا fuda, عدل adl, خلاص khulaus, ضمن zumin, منقذ munkiz.

RED-HOT اتشي autashé, اتشناك autashnauk, اتشين autasheen, محمي muhmé, محتمد muhtumud, متابت mutaubut.

REDLEAD اسرنج afrunj. v. under *lead*.

REDNESS سرخي furkhé, حمرت humrut, سقدت fukdut, سقيدت fukeedut (plur. سقد fukud), گلگوني gulgooné.

REDOLENCE (*sweet scent*) خوشبويي khooshbooi-é. v. *fragrance*, *perfume*.—*Redolent* خوشبوي khoosh booï. v. *fragrant*, *odoriferous*.

To REDOUBLE (*to repeat often*) چند بار تكرير كردن chund bar tukreer kirdun, بسيار بار اعاده ساختن bifsé-aur bar é-audeh saukhtun.—(*to double twice*) اضاعف و دوتا كردن yza-af ou doo ta kirdun, اضعاف مضاعفت ساختن yza-afa muza-afut saukhtun, دو تو و چم چم كردن doo too ou chum chum kirdun. v. *to double*.—*to become twice as much*) اضعاف مضاعفت گرديدن yza-afa muza-afut gurdédun, اضعاف گشتن iza-afgufhtun, مثني و متثني شدن mufné ou mutufunné shoodun.

Redoubled دو تا شده doo ta shoodeh, مضعوف muza-oof, متثني mutufunné, مثني mufné, مضعف muza-af. v. *doubled*.—(*often repeated*) چند بارمكرر كرده chund bar mukurrur kirdeh.

A REDOUBT سد sudd. v. *fortification.*

REDOUBTABLE, *rukhubud* مخوف mukhoof, هیبتوار su heebut, هیبتوار heebutwar, صلابت sulaubut. v. *formidable.*

To REDOUND زیاده کردن zé-audeh kirdun, افزون ساختن afzoon saukhtun. *To redound to one's honour* مکرمت افزون کردن mukrumut afzoon kirdun, بزرگواری زیاده ساختن buzurguwauré zé-audeh saukhtun, نامدار کردن naumdar kirdun.

REDRESS (*amendment*) اصلاح isslauh, استصلاح istislauh, تصحیح tus-heeh. v. *reformation.*—(*relief, remedy*) چاره chaureh, تدارک tudauruk, گزید guzeed, معالجت maalijut. *Where is the redress?* چه چاره cheh chaureh? *Without redress* بی چاره bé chaureh.

To redress (amend) اصلاح کردن isslauh kirdun, تصحیح ساختن tus-heeh saukhtun.—(*to remedy, relieve*) چاره دادن chaureh dadun, تدارک کردن tudauruk kirdun.

Redressed چاره پذیر chaureh pizzeer, تدارک یاب tudauruk é-aub. مصحح musuhhuh.

A redresser چاره کار chaureh kaur, تدارک سازنده tudauruk sauzindeh, اصلاح کننده isslauh koonindeh.

Redressive, redressing چاره پرداز chaureh purdauz, تدارک ساز tudauruk sauz, اصلاح اور isslauh awur, تصحیح بخش tus-heeh bukhsh.

To REDUCE (*bring back*) باز گردانیدن baz gurdaunédun, باز اوردن baz awurdun, اعادت کردن é-adut kirdun, رجع ساختن ruja saukhtun, رجعان نمودن rujaan numoodun, افاءت کردن ifa-at kirdun.—(*to subdue*) ضبط کردن zubt kirdun, ضبط و ربط ساختن zubt ou rubt saukhtun, قهر کردن kuhr kirdun, کشاده نمودن kushaudeh numoodun, تسخیر ساختن tus-kheer saukhtun.—(*to make less, diminish*) کاستن kaustun, کم کردن kum kirdun, اصغار ساختن isghaur saukhtun, مقصور کردن muksoor kirdun, نقص نمودن nuks numoodun, نقصان کردن nuksaun kirdun.—(*to degrade*) منعزل ساختن munauzul saukhtun, از جاه معزول کردن uz jauh mazool kirdun, از مرتبه راندن uz murtubeh raundun. *To reduce to powder* دقا نعما کردن dakkan naaman kirdun. v. *to bray, pulverise.*—*To reduce to nothing* نا بود کردن ne bood kirdun, تباه ساختن tubauh saukktun. v. *to annihilate.*—*To reduce to order* نظم کردن nuzum kirdun, ترتیب ساختن turteeb saukhtun, برجا اوردن burja awurdun. *To reduce to poverty* افتقار کردن uftikaur kirdun, افتان نمودن uftaun numoodun, املاق ساختن imlauk saukhtun. v. *to empoverish, make poor.*

Reduced (*brought back to a former state*) باز گرداننده baz gurdaundeh, باز اورده baz awurdeh, منجر munjurr.—(*subdued*) مقهور muk-hoor, مغلوب mughloob, مغلوب و مقهور mughloob ou muk-hoor, دست زده dost zuddeh.—(*diminished*) کاسته kausteh, مقصور muksoor, ناقص naukis, کمتر ساخته kumtur saukhteh.—(*degraded*) منعزل munaazul, معزول maazool. *Reduced to poverty* مفتقر muftukyr, تنک دست کرده شده tunk dost kirdeh shoodeh, فقر ساخته fikr saukhteh.

Reducible ممکن باز اورده شدن mumkina baz awurdeh shoodun, قابل باز اور kaubila baz awur.

Reducibleness امکان باز اور imkauna baz awur, قابلیت اعادت kaubillé-uta é-audut.

Reduction (*bringing back*) باز اور baz awur, اعادت é-adut, اعتیاد é-até-aud, فیات fei-aut, فیت fei-ut, رجع ruja, افاءت ifaat.—(*subjugation*) مغلوبیت mughloobé-ut, قهر kuhr, تملک tumulluk, وقامت wukaumut, فتح futih.—(*diminution*) نقص nuks, نقصان nuksaun, مقصور muksoor, تصغیر tusgheer.—(*degradation*) معزولی maazoolé, از پایه عزل uz pa-éh azl. *Reduction to slavery* استرقاق isturkauk. v. *captivity.*—*Reductive* ذو قوت باز اور zu kuwwuta baz awur.

REDUNDANCE, *redundancy* افزونی afzooné, فزونی fuzooné, استفاضت istifauzut, فیضان feizaun, نزل nuzil, کثرت kusrut, زیادت zé-audut, زیادگی zé-audugé, حرمت hurmut, صرفه surfeh. v. *superfluity, exuberance.*

Redundant افزون afzoon, فزون fuzoon, زاید za-éd, کثیر kuseer, فیض feiz, فیضوضت feizoozut, متجاوز mutujawiz. v. *exuberant, superfluous.*

Redundantly بر وجه افزون bur wujha afzoon, کثیرا kuseeran, فیضانه feizauneh, با نزل ba nuzl, بطور زیاد betoora zei-aud.

REDUPLICATION دو تا ساز doo ta sauz, موکد mu-ekkid.—*Reduplicate, reduplicative* موکد mu-ekkud. v. *double.*

To RE-ECHO باز اواز دادن baz awauz dadun, رد صدا زدن rudda suda zudun.

A REED نای na-é, نی nei, نایه na-éh, قصب kusub, قصبا kusba, اباءت ibaat, دوخ dookh, هردی hurdé, هردیت hurdé-ut. *A writing reed* قلم kalam, خامه khaumeh, یراع yaraa, یاراعت yara-at, قصب kusub, ضعت zaat. *A bed of reeds* مقصبت muksubut, قصبا kusba, اباءت na-ézaur, ناوک nawuk, پیچه peecheh, یاراعت yara-at, اجم ajum, اجمت ajimmut, زارة zautut, مغرفت mughrufut, چرا chura.

Reedy پر قصب pur kusub.

Reek, v. *smoke, steam, vapour.*

A REEL (*for yarn*) کله guleh, کلاب kulaub, چرخه churkheh, کندم kundeh, کلوله kulooleh, چهره chuhreh. *A hand-reel* چهره دول chuhreha dook, کندش لاشه ايج kundush peech, کندش lausheh. — (*tottering*) فراخيز furakheez, تزلزل tuzulzul, تهبهب tuhubhub, رجرج rujruj, رجرجه rujrujeh, تنغض tunughghuz. v. *stagger.*

To reel (*yarn*) تسليك كردن tusleek kirdun, توشيع ساختن tooshé-a saukhtun. — (*to stagger*) فراخيز كردن furakheez kirdun, تزلزل نمودن tuzulzul numoodun, لاندن laundun, جنبيدن jumbédun, طپيدن tupédun, غژيدن ghuzshédun, تنغض كردن tunughghuz kirdun, تهبهب نمودن tuhubhub numoodun. v. *to totter.*

RE-ELECTION دگر بار اختيار ساز digur bar ikhté-aur sauz, باز گزيدن baz guzédun.

To RE-ENFORCE (*give additional strength*) ازدياد قدرت دادن izdé-auda kudrut dadun, زيادت قوت كردن zé-auduta kuwwut kirdun, افزوني وضميمت توان ساختن afzooné ou zumeemuta tuvvan saukhtun. *To reinforce an army* زيادت لشكر كردن zé-auduta lashkur kirdun, عسكر ازدياد ساختن askur izdé-aud saukhtun, با سپاه جيش افزودن ba sippah jeesh afzoodun.

Reinforced زيادت قدرت پذير zé-auduta kudrut pizzeer, ضميمت قوت دار zumeemut kuwwut dar.

A re-inforcement زيادت قدرت zé-auduta kudrut, ازدياد لشكر izdé-auda lashkur, ضميمت سپاه zumeemuta sippah, مدد كاري mududkauré.

To RE-ENJOY باز تصرف داشتن baz tusurruf daushtun, دگر بار برخورداري گرفتن digur bar burkhoredaré gooriftun.

To RE-ENTER دگر بار درامدن digur bar duraumudun, باز دخول كردن baz dukhool kirdun, تكرار تدخل ساختن tukraura tudukhkhul saukhtun.

Re-entrance تكرار تدخل tukraura tudukhkhul, باز دخول baz dukhool, تكرير خطور tukreera khutoor.

To RE-ESTABLISH دگر بار ابقا گردانيدن digur bar ibka gurdanédun, باز بندوبسته كردن baz bundubusteh kirdun, ضبط و ربط باز گرداندن zubt ou rubt baz gurdandun. v. *to restore.*—*To re-establish health* شفا رسان كردن shifa russaun kirdun, بيمار خيز ساختن beemaur kheez saukhtun.

Re-established دگر بار ابقا گردانيده digur bar ibka gurdanédeh, باز بندوبسته baz bundubusteh. —*A re-establisher* باز بندوبسته كننده baz bundubusteh koonindeh, دگر بار ابقا سازنده digur bar ibka sauzindeh. — *Re-establishment* باز بندوبست baz bundubust, دگر بار ساخته ابقا ibka digur bar saukhteh. v. *restoration.*

To RE-EXAMINE دگر بار تفتيش كردن digur bar tufteesh kirdun, واكاويدن wakawédun, واكاويدن wakawédun.

Re-examined واكاويده wakawédeh, دگر بار گزاشته digur bar guza-ésteh.

REFECTION خورندني khoreduné. v. *refreshment.* — *A refectory* (*eating room*) طعمت taamut, مشربت mushrubut.

To REFER (*to have relation*) نسبت داشتن nusbut daushtun, مناسب شدن munausib shoodun, موافقت نمودن muwaufikut numoodun. — (*to send one to any person or thing for information*) كسي را براي خبر و اگاه فرستادن kuffera bera-é khubr ou agah furistadun, بچيز جهت اعلام فرمودن becheez jihuta é-alaum furmoodun. (*to betake one's self to any person* or *thing for decision*) كسي را براي خبر و تعليم رفتن kuffera bera-é khubr ou taaleem ruftun, بچيز جهت تاديب طلبت كردن becheez jihuta taadeeb tulubut kirdun. *To refer to an author* راوي نمودن ra-wé numoodun, تنبت كردن tunmé-ut kirdun. v. *to quote.*—*To refer to arbitration* ميانداري نامزاد كردن mei-andar namzaud kirdun, واسط تعيين نمودن wausit taï-én numoodun, ميانجي گزيدن mei-aunjé guzédun.

A referee, referendary ميانادار mei-aundar. v. *arbiter, mediator.* — *A report of state affairs presented to the king by referendaries* تلخيص tulkhees.

Reference (*relation, analogy*) نسبت nusbut, مناسبت munausibut, انتساب intisaub, موافقت muwaufikut. (*dismission for information* or *decision*) براي خبر و اگاه فرستان bera-é khubr ou agah furistaun, بجهت حكم و قضا فرمان گذار bejihuta hookum ou kuza furmaun guzaur.

Referrible (*having reference*) ذو نسبت zu nisbut, مناسب دار munausib dar.

To REFINE (*purify*) صافي كردن saufé kirdun, از ريم ناب ساختن uz reem naub saukhtun, پالوزه نمودن paulоozeh numoodun, از درد پالوزه كردن uz durd paulоozeh kirdun, از فلز پاك ساختن uz filluz pauk saukhtun. v. *to rack off.*— (*to make elegant*) ظريف كردن zureef kirdun, نازك ساختن nauzik saukhtun, پردازي نمودن purdauzé numoodun, شيرين كار ساختن sheereenkaur saukhtun, تعزير نمودن taazeer numoodun, نازنين كردن nauzneen kirdun, لطيف ساختن luteef saukhtun, خوشنما كردن khooshnuma kirdun. v. *to polish.* — (*to grow pure*) صفا پذيرفتن sufa pizzeeruftun, پالوزه شدن paulоozeh shoodun, ناب گشتن naub gushtun, پاك گرديدن pauk gurdédun. — (*to become elegant*) ظريف شدن zureef shoodun, نزاكت پذيرفتن nuzaukut piz-

zeerustun, شیرینکاری یافتن sheereenkauré e-aftun, ادب و ازرم گرفتن adub ou azrum gooriftun. (*to make nice distinctions*) نکته گرفتن nukteh gooriftun, نکته بین شدن nukteh been shoodun.

Refined (purified) صفا پذیر sufa pizzeer, صفی sufé, پالوزه paulоozeh, از دُرد مصفی uz durd musuffa, از ریم مستصفی uz reem mustusfa, ناب ساخته naub saukhteh, از فلز مطاهر کرده uz filuz mutauhur kirdeh. (*elegant of manners*) ذو ادب کرده zu adub ou azrum, ادب و ازرم گرفته adub goorifteh, ظریف zuruf, ظریف zureef (fem. ظریفه zureefut), شیرین کار sheereenkaur, شیرین شمایل sheereen shuma-él, خوشنما khooshnuma, لطیف luteef (fem. لطیفه luteefut), نازنده nauzindeh), نازنین nauzneen, نازک nauzik. (*over-refined*) ذو ادب تظرف zu aduba tuzurruf, ذو ادب نا شیرینکار zu adub na sheereenkaur, اهل کثرت النزاکت ahla kusrut'n'nuzaukut.

Refinedly تظرفانه tuzurrufanneh, با افزونی ادب ba afzooné adub, با کثرت النزاکت ba kusrut'n'nuzakut.

Refinement (purifying from dross, &c.) از درد صفا uz durd sufa, از ریم تصفیت uz reem tusfé-ut, سادگی saudugé, نابی naubé. (*elegance*) شیرینکاری sheereenkauré, پردازی purdauzé, ظرافت zuraufut, نزاکت nuzaukut, لطافت lutaufut. *Affectation of elegance* تظرف tuzurruf, پردازی بی ظرافت purdauzé bé zuraufut, ادب پر تظرف و نا شیرینکار aduba pur tuzurruf ou na sheereenkaur, کثرت النزاکت kusrutu'n'nuzaukut. (*artifice*) فن funn, حیله heeleh, کید keed, غبن ghubin, ال aul, غدر ghudr.

A refiner (from dross, lees, &c.) صفا بخش sufa bukhsh, پالوزه ساز paulоozeh sauz, از ریم صفی uz reem sufa koonindeh, کننده از فلز و درد پاک uz filluz ou durd pauk sauzindeh. سازنده (*an improver in elegance*) صاحب ظرافت sahib zuraufut, اهل ادب و ازرم ahla adub ou azrum, مردم شیرین کار murduma sheereenkaur. (*one who over refines*) صاحب تظرف sahib tuzurruf, ذو پردازی zu purdauzé bé zuraufut, بی ظرافت اهل ادب بی شیرینکاری ahla adub bé sheereenkauré.

To REFIT مرمت کردن murrummut kirdun, تعمیر ساختن taameer saukhtun. v. *to repair*.

To REFLECT (*throw back*) باز انداختن baz andaukhtun, عکس کردن aks kirdun. *To reflect light* رخش باز انداختن rukhsh baz andaukhtun, عکس نور انداختن aksa noor andaukhtun, برق ساختن باز انداز کردن rukhsh baz andauz kirdun, bureek saukhtun. v. *to shine*.—*To reflect as a mirror* انعکاس ساختن aks andauz numoodun, عکس انداز نمودن inykaus saukhtun. *To reflect* (*consider attentively*) تصوف ساختن tusawwuf saukhtun, اندیشیدن andeeshédun, اندیش کردن andeesh kirdun, اندیشمند بودن andeeshmund boodun, اخطار ikhtaur saukhtun, پندار کردن pundaur kirdun, دور پندار ساختن door pundaur saukhtun. v. *to consider, meditate.* — (*to throw reproach*) ذم و ملامت انداختن mulaumut andaukhtun, زم و طعن زدن zumm ou taan zudun, بهتان گفتن buhtaun guftun, شکایت کردن shuka-é-ut kirdun, زباندرازی زدن zubaundirauzé zudun, غمز دادن ghumz dadun. v. *to censure, reproach, accuse.*—(*to bring reproach or disgrace*) رسوایی و ملامت آوردن ruswai-é ou mulaumut awurdun, بهتان و بدنامی کرد انیدن buhtaun ou budnamé gurdanédun.

Reflected (*thrown back*) باز انداخته baz andaukhteh, عکس شده aks shoodeh. — *Reflected on* (*considered*) پنداشته pundaushteh, اندیشیده andeeshédeh. (*censured*) مذموم muzmoom.

Reflectent (*bending or throwing back*) باز انداز baz andauz, باز مایل baz ma-él, عکس نما aks numa.

Reflection (*throwing or bending back*) باز اندازی baz andauzé, عکس aks, باز میل baz meil. *Reflection of light* عکس نور aksa noor, رخش rukhsh, بریق bureek. *The reflection from a mirror* انعکاس inykaus, عکس انداز آیینه aks andauza aï-éneh. *The scorching reflection from burning sands* دمه dumeh. — *Reflection* (*meditation*) تصوف tusawwuf, اندیش andeesh, اندیشه andeesheh, پندار pundauf, تامل ta-ammul, فکر fikr, تفکر tufikkir, تدبر tudubbir, تصور tusawwur, امهان ima-aun, نشخور nushkhoor, نشخوار nushkhaur, نشخوره nushkhooreh. v. *thought.* — *Deep reflection* دور پنداری door pundauré. *Reflection* (*censure*) ملامت mulaumut, بهتان buhtaun, ذم zumm, غمز ghumz, شکایت shuka-é-ut, طعن taan, سرزنش surzinish, زباندرازی zubaundirauzé. v. *blame.*

Reflective (*reflecting back images*) عکس انداز aks andauz, صورت عکس انداز soorut aks andauz, انعکاس پیکر نما inykausa peikur numa. (*considering*) تصوف ساز tusawwuf sauz, اندیش andeesh, اندیشمند andeeshmund, اندیشناک andeeshnauk. *Reflecting deeply* دور پندار door pundaur. *Reflecting justly* خیر اندیش kheir andeesh. *A mind reflecting justly* خاطر صواب اندیش khautira suwaub andeesh.—*A reflector* اهل تصوف ahla tusawwuf, فکر کننده fikr koonindeh, اندیشه گر andeesheh gur, تامل ساز ta-ammul sauz.

Reflex (*directed backward*) معکوس mukoos, باز عکس زده baz aks zuddeh, واگردیده wagurdédeh, باز انداخته baz andaukhteh, باز مایل baz ma-él, باز پیچیده baz peechédeh.

Reflexibility امکان باز عکس imkauna baz aks, قابلیت باز انعکاس kaubillé-uta baz inykaus.

Reflexible ممكن قابل باز عكس kaubila baz aks, ممكن معكوس شدن mumkina mukoos shoodun.

Reflexive (respecting something past) سابق پيوند bik pivund, الماضي منسوب almauzé munsoob.

Reflexively (in a backward direction) بر وجه باز عكس bur wujha baz aks, معكوسانه mukoosauneh.

To REFLOURISH دكر بار شكوفه نمودن digur bar shukoofeh numoodun.

To REFLOW *(flow back)* باز جاري بودن baz jauré boodun, جزر نمودن juzr numoodun, باز جريان وزن كردن wuzn kirdun.—*Refluent* baz juré-aun, جزر نما juzr numa.

Reflux (of the sea) وزن wuzn, جزر juzr, باز جاري baz jauré. *The flux and reflux of the tide* مد و جزر mudd ou juzr.

To REFORM اصلاح كردن islauh kirdun, اصلاح و تربيت ساختن islauh ou turbé-ut saukhtun, بهتر كردن behtur kirdun, خوبتر نمودن khoobtur numoodun. v. *to amend, correct, improve.*

Reform, reformation اصلاح islauh, تصحيح tusheeh, تاديب taadeeb, ارتقا irtika, ترقي turukké, خوبتري khoobturé, بهتري behturé.

Reformed اصلاح كرده شده islauh kirdeh shoodeh, خوبتر ساخته khoobtur saukhteh, بهتر كشته behtur gushteh.

A reformer اصلاح كننده islauh koonindeh, خوبتر سازنده khoobtur sauzindeh, بهتر ساز behtur sauz.

To REFRACT *(break the natural course of rays)* عكس كردن aks kirdun, انعكاس ساختن inykaus saukhtun.—*Refraction* عكس aks, انعكاس inykaus, بريق bureek.—*Refracted* معكوس mukoos. *Refractive* قوت عكس kuwwuta aks.

REFRACTORINESS سركشي surkushé, گردنكشي gurdunkushé, عناد ynaud, معاندت ma-anudut, مرود murood, ستيز siteez, كاهگيري kauhgeeré. v. *obstinacy.*

Refractory سركش surkush, گردنكش gurdunkush, عناد ynaud, معاند ma-anud, تمرد tumurrud. v. *obstinate.*—*To be refractory* سركشي نمودن surkushé numoodun, ستيزيدن siteezédun, سربنهادن surbenihaudun, گردن كشيدن gurdun kushédun, كاهگير شدن kauhgeer shoodun.

Refragable ممكن مردود mumkina murdood.

To REFRAIN خودرا باز داشتن khoodra baz daushtun, باز استادن baz ustadun, پرهيزي داشتن purhazé daushtun, اجتناب نمودن ijtinaub numoodun, احتراز كردن ihtirauz kirdun. *To cause to refrain* پرهيز كردانيدن baz daushtun, باز داشتن purhaze gurdanédun. v. also *to spare, forbear.*

Refrangibility, refrangible, v. *refraction,* &c.

To REFRESH *(after pain or labour)* عيش و عشرت كرفتن a-ésh ou yshrut gooriftun, نزهت و نعمت پذير نزهت پذيرفتن nuzhut pizzeeruftun, ذوق و نعمت پذير شدن zook ou namut pizzeer shoodun, خوراندن khore-aundun. v. *to recreate.*—*(to refrigerate)* تبريد ساختن ibraud kirdun, ابراد كردن tubreed saukhtun, برود كردن burood kirdun, بارد ساختن baurid saukhtun. v. *to cool.*—*(to repair)* مرمت كردن murimmut kirdun. v. *to retouch.*

Refreshed عيش و عشرت پذير a-ésh ou yshrut pizzeer, صفا و نزهت كير sufa ou nuzhut geer, v. *recreated.*—*(cooled)* مبرد muburrud.

A refresher عيش و عشرت بخش a-ésh ou yshrut bukhsh, صفا و نزهت ده sufa ou nuzhut duh.

Refreshment عيش و عشرت a-ésh ou yshrut, صفا و نزهت sufa ou nuzhut, خوردني khoreduné, طعمت tamut, نعمت namut. v. *recreation, food, rest.*

Refreshing, refrigerent (cooling) مبرد muburrid, برود burood, منقعت munkaat, مقر mukyrr.—*(recreating)* عيش و عشرت پذير a-ésh ou yshrut pizzeer, صفا و ذوق كير sufa ou zook geer.

To refrigerate, v. *to cool.*

REFUGE (or *place of refuge*) پناه punauh, پناهگاه punahgah, جاي پناه ja-é punauh, ملجا mulja, ملاذ mulauz, عوذ a-ooz, عياذ a-é-auz, مناص munaus, مباص mubaus, معكد maakud, كريزكاه gooreezgah, مخلص mukhlus, لخشان lukhshaun, نجا nija, معارز ma-aruz, لجا luja, محكد muhkud, موجه moujuh, مجعم mujaam, وشز wushuz, معقل maakul, مفر mufirr, محيد muheed, مجا muhja, مجحر mujhur, مضاف muzauf, اضاض izauz, اجم ajum, ملحص mulhus, وزر wuzur, وعن wan, وعنت wanut, وعل wal.—*The refuge of the world* عالمپناه aulumpunauh. *The refuge of the poor* ملاذ الفقار muluzu'l'fakaur [eastern titles]. v. پناه; also *shelter, protection: expedient.*—*To take refuge* پناهيدن punauhédun, پناه كرفتن punauh gooriftun, التجا كردن iltija kirdun, لجا ساختن luja saukhtun, ملتجج كردن multuhuj kirdun, كريختن gooreekhtun, در ملاذ كريز كردن dur mulauz gooreez kirdun. *To give refuge* پناه دادن punauh dadun, ملجا بخشيدن mulja bukhshédun, ملاذ نمودن mulauz numoodun. v. *to shelter.*—*To cause to take refuge* در كريزانيدن dur gooreezanédun.

A refugee كريز gooreez, پناه كير punauh geer.

REFULGENCE روشنا roshuna, روشنايي rooshunaï-é, تاب taub, ضيا zé-a, ضوا zuwa. v. *splendor.*—*Refulgent* روشن roshun, تابناك taubnauk, ضيا پاش zé-a paush, ضيا كستر zé-a kustur. v. *bright, glittering, splendid.*

To REFUND باز ادا کردن baz ada kirdun, باز گرداندن baz gurdaundun. v. *to repay, restore.*

REFUSAL امتناع imtinaa, منع muna, ترد turuddud, برکم burkum, استنکاف istinkauf, ارتداد irtidaud, رد rudd, مرد muridd, حرم hurym, حرمان hyrmaun, نفي nufé. v. *denial, repulse*: also *option.* — *To have the refusal* (*of any purchase, &c.*) اختیار داشتن ikhté-aur daushtun.

To refuse امتناع نمودن imtina numoodun, منع دادن muna dadun, نفي ساختن nufé saukhtun, رد کردن rudd kirdun, ترد ساختن turuddud saukhtun, دریغ کردن dureegh kirdun, ارتداد ساختن irtidaud saukhtun, حرمان نمودن hyrmaun numoodun, ابا کردن iba kirdun, سرهجت نمودن surhujut numoodun, نکف ساختن nukif saukhtun, استنکاف کردن istinkauf kirdun, نا کام بودن na kaum boodun, اقراع ساختن ikraa saukhtun. v. *to deny, reject, repulse.*—*To refuse to accept* رد اخذ کردن rudda akhz kirdun, باز استادن از چیزي baz ustaudun uz cheezé.

The refuse (*worst part of any thing, leavings*) نفا nufa, نفات nufaut, نفوت nufoot, نفیت nufé-ut, نفایت nufaïut, نفاوت nufawut, لاس laus, کزب kuzb, بقایا buka-é-a, خور پاره khore paureh. v. *dregs, sediment.*

Refused مردود murdood, مردودت murdoodut, مردودیت murdoodé-ut, محروم muhroom, ممتنع mumtina, رداد rudaud. v. *repulsed.*

A refuser امتناع ساز imtinaa sauz, ترد کننده turuddud koonindeh, دریغ ده dureegh duh.

REFUTATION رد rudd, رد کلام rudda kulaum, راد raud, نسخ nufikhkh.

To refute رد کردن rudd kirdun, رد کلام دادن rudda kulaum dadun, نسخ ساختن nufikh saukhtun, راد شدن raud shoodun.

Refuted مردود murdood, مردودت murdoodut.

To REGAIN باز اندوختن baz andookhtun, دگر بار توختن digur bar tookhtun, وجد کردن wujd kirdun. v. *to recover.*

REGAL پادشاهانه padshahauneh, ملوکانه mulookauneh, شهانه shahauneh, خسروي khosroo-é, خسروانه khosroo-auneh, کسري kisré.

Regalement, v. *refreshment, entertainment.*

Regality, v. *royalty, sovereignty.*

To REGARD (*value*) تکریم داشتن tukreem daushtun, اخلاص و رعایت بردن ikhlaus ou ri-aï-ut burdun, محبت و التفات نمودن mohabbut ou iltifaut numoodun, مودت و احترام داشتن muwuddut ou ihtiraum daushtun, با عین اعتبار و دوستي نگرستن ba a-éna é-atibaur ou dosté nuggurustun. (*to observe, remark*) نگاهي کردن nugauhé kirdun, منظور ساختن munzoor saukhtun, نگرستن nuggurustun, چشم داشتن chushum daushtun, نظر ساختن nuzr saukhtun, ملاحظه کردن mulauhzeh kirdun, بصر ساختن busr saukhtun. v. *to look.* — (*to have a relation to*) نسبت داشتن nisbut daushtun, مناسبت نمودن munausibut numoodun, مناسب شدن munausib shoodun, موافق بودن muwaufik boodun. *To regard one's promise* عهد وفا کردن ahda wufa kirdun.

Regard (*respect, reverence, affection*) تکریم tukreem, التفات iltifaut, رعایت ri-aï-ut, اعتبار é-atibaur, احترام ihtiraum, مودت muwuddut, اخلاص ikhlaus, دستي dosté, یاري é-auré, محبت mohabbut. (*attention*) ملاحظه mulauhzeh, بصیرت buseerut, اشتغال ishtighaul, اکاهي agauhé, بقوت bukwut. —(*reference, relation*) نسبت nisbut, مناسبت munausibut, موافقت muwaufikut. (*look*) نظر nuzr, منظر munzur, دیدار deedaur, نگران nugguraun, بصر busur. *In* or *with regard to* نسبة nisbutan, با نسبت ba nisbut.

Regardable وجب الملاحظه vajibu'l'mulauhzeh, لایق اشتغال la-éka ishtighaul. v. *observable.*

Regarded (*esteemed*) ذو اعتبار zu é-atibaur, معتبر maatubur, محبوب muhboob.

Regardful اکاه agah, اکاه دار agah dar, مشغول mushghool. v. *attentive, respectful.* — *Regardfully* با اکاهي ba agahé. v. *attentively, respectfully.*

Regardless کاهل kauhil, بي اشتغال bé ishtighaul. v. *careless, inattentive.*

REGENCY حراست ملك و ملت hurausuta mulk ou millut, ضبط zubt, تدبیر tudbeer, قدرت kudrut, حکومت hookoomut, فرماندهي furmaunduhé, فرمان فرمایي furmaun furmaï-é, حکم گذاري hookum guzauré, مرزبت murzubut. v. *government, authority.*—(*government by a viceroy*) تدبیر صوبه tudbeera soobah, ضبط نواب zubta novaub, حکومت جانشین hookumuta jaunisheen, تدبیر قایم مقام tudbeera ka-ém mukaum.

To REGENERATE باز وجود ساختن baz wujood saukhtun, نوزاده نمودن nowzaudeh numoodun. v. *to reproduce.* —*Regenerate* باز وجود پذیر baz wujood pizzeer, نوزاده nowzaudeh.

Regent (*governing*) فرمان فرما furmaun furma, حکم گذار hookum guzaur, ضبط کنان zubt koonaun.—*A regent* صوبه soobah, نواب novaub, جانشین jaunisheen. v. *viceroy, lieutenant.*

To regerminate. v. *to repullulate.*

A REGICIDE قاتل الملك kautilu'l'melik, خونکار شاه khoonkaura shah.

REGIMEN (*medical prescription for diet*) بیمار گین beemaur geen, بیمار زون beemaur zshoon,

پرهيز خورد و نوش purhaza khored ou noosh, اعتدال اكل و شرب é-atidaula ukul ou shurb.

A REGIMENT كشون kushoon.—*Regimental* كشوني kushooné, كشون منسوب kushoon munsoob. v. also *military*.

REGION ولايت wula-é-ut, زمين zumeen, ديار dé-aur, كشور kushwur, اقليم akleem, مملكت mumlikut, ارض arz, زمين zumeen, مرزبوم murzuboom, بلاد bilaud. v. *country*, *district*, *tract*.—*In every region* در هر مرزبوم dur hur murzuboom.

A REGISTER دفتر duftur (pl. دفاتر dufautir) دستور dustoor, صورت دفتر sooruta duftur, اورجه awurjeh, اوارجه awaurjeh.—*To register* در دفتر قيد كردن dur duftur keid kirdun, درلوح نوشتن dur lawih nuwishtun, بر تخته كتابت كردن bur tukhteh kitaubut kirdun. v. *to record*.—*A register* or *keeper of registers* دفتر اميني duftur ameené.—*Registry (place where a register is kept)* دفتر خانه duftur khauneh.—*Registring (inserting in a register)* در دفتر قيد ساز dur duftur keid sauz.

To REGORGE باز استفراغ كردن baz istifraugh kirdun, رجعان ساختن rujaun saukhtun, v. also *to swallow*.—*Any place where waters stagnate and regorge* رجعان rujaun, رجع ruja (plur. رجاع rujaa).

To REGRANT باز دادن baz dadun.

REGRESS (*passage back*) باز رهگذار baz ruhguzaur. *Egress and regress* امد شد aumud shud, شد و امد shud ou aumud.

REGRET نالش naulish, ازار azaur, ازاري azauré, ازارش azaurish, انقباض خاطر inkibauza khautir, شكايت shuka-é-ut, اضطراب iztiraub. v. *anguish*, *grief*, *vexation*; *lamentation*, *repentance*.

To regret (*lament*) نالش زدن naulish zudun, زاري كردن zauré kirdun, نالان وبكا ساختن naulaun ou buka saukhtun. (*to repent*) پشيمان شدن pusheemaun shoodun, ستوهيدن sutoohédun.

Regretted ناليده naulédeh, گريسته gureesteh, مبكي اليه mubké aleihi.

REGULAR قياسي ké-ausé, قانوني kaunooné, بحسب القاعدت behusbu'l'ka-édut, ذو نظام zu nizaum, حسب طريق husba tureek, نسق nesek.

Regularity قياس ké-aus, اندام andaum, سامان samaun, نظام nizaum, نسق nusuk, نظم nuzim, سازكاري sauzkauré, ترتيب turteeb, قاعدت kaédut, موافقت muwaufikut. —*Without regularity* غير قياس ghire-a ké-aus, بي اندام bé andaum.

Regularly علي القياس ala'l'ké-aus, با قاعدت ba ka-édut, بحسب النظام behusbu'n'nizaum, نسقا nesekan. *Regularly connected* or *joined* منسوق munsook, نسق كرده شده nesek kirdeh shoodeh.

To regulate بندوبست ساختن bundubust saukhtun, نظم كردن nuzim kirdun, ترتيب ساختن turteeb saukhtun, مرتب نمودن muruttub numoodun, مندبر ساختن mutudubbir saukhtun, اراستن araustun, انتظام نمودن intizaum numoodun, تنظيم كردن tunzeem kirdun, تقويم و نسق ساختن tukweem ou nusuk saukhtun, تنسيق كردن tunseek kirdun, تسويت نمودن tuswé-ut numoodun, تسنيق ساختن tusneef saukhtun. v. *to adjust*, *arrange*, *order*, *direct*.

Regulated بندوبسته bundubusteh, متدبر mutudubbir, مرتب muruttib, منظوم munzoom, منتسق muntusuk, تعيين taï-én, ارابيده araiédeh, اراسته arausteh.

Regulation بندوبست bundubust, ترتيب turteeb, قيد keid, انتظام intizaum, نظام nizaum, نظم nuzim, اراستكي araustugé, سازكاري sauzkauré, اندام andaum, سامان samaun, طريق tureek, طريقت tureekut, قانون kaunoon. v. *arrangement*, *method*.

A regulator ترتيب ساز turteeb sauz, بندوبست كننده bundubust koonindeh, اندام ساز andaum sauz, سامان نما samaun numa, انتظام كنا intizaum koona.

To REHEAR (*a cause*) دكر بار فصل خصومت كردن digur bar fusla khusoomut kirdun, باز قضا و حكم ساختن baz kuza ou hookum saukhtun.

REHEARSAL تكرر tukurrur, تكرير tukreer, تكرار tukraur, بازبور bauzéwur, اعادت a-é-audut, قرض kuriz. v. *repetition*, *recital*.

To rehearse تكرر كردن tukurrur kirdun, تكرير نمودن tukreer numoodun, بازبور ساختن bauzéwur saukhtun, اعادت كردن a-é-audut kirdun, قرض ساختن kuriz saukhtun. v. *to repeat*, *relate*.

Rehearsed مكرر mukurrur.

To REJECT بر طرف زدن bur turruf zudun, بر طرف ساز شدن bur turruf sauz shoodun, رد كردن rudd kirdun, نفي ساختن nufé saukhtun, نفيان نمودن nufé-aun numoodun, نفايت داشتن nufa-é-ut daushtun, ترك كردن turuk kirdun, طرح ساختن turuh saukhtun. v. *to refuse*. —*To reject any thing* باز استادن از چيزي baz ustaudun uz cheezé.

Rejected بر طرف زده bur turruf zuddeh, متروك mutrook, مردود murdood, نفي nufé, منفي munfé, نافي naufé, مفروغ عنه mufrooghun anhu, مطروح mutrooh, مطرح mutruh, مرذول murzool, مخسل mukhussul, مخسول mukhsool, مهجور muhjoor, منتفي muntufé, دحيق duheek, خراش khyraush, خاسي khaussé.

Rejection رد rudd, ردت ruddut, نافي naufé,

حرم harym, سلب fulub, راد raud, دخر duhr, دحور duhoor, داحر dauhir, مدحض mudhyz, مخنس mukhnis.

To REIGN (*exercife fovereign authority*) سلطنت كردن fultanut kirdun, حكم و حكومت ساختن hookum ou hookoomut faukhtun, ملك داشتن mulk daufhtun, صاحب ظهور بودن fahib zuhoor boodun, ضبط كردن zubt kirdun. v. alfo *to prevail, flourifh.*

Reign (fovereignty) سلطان fultaun, حكومت hookoomut, حكم hookum, سلاطه fulauteh, ضبط zubt, ربوبيت ruboobé-ut, سادت faudut, سيادت fe-audut, داوري davuré, خداوندگاري khodavendigauré, قهر kuhr, استلا iftila.

To REIMBURSE بدل دادن budil dadun, عدل ادا كردن adil ada kirdun. v. *to repay.*

Reimburfement, v. *repayment, reparation.*

To RE-IMPREGNATE باز باردار كردن baz bardar kirdun, دگر بار حامله ساختن digur bar haumileh faukhtun.

REIN, *reins* عنان ynaun (plur. اعنت é-ynnut), لجام lijaum (plur. لجم lujum), الجمت aljumut, زمام zimaum (plur. ازمت azimmut), لگام ligaum, فرند furund, قياد ké-aud, مقود mykwud (plur. مقاود mukawud), لغام lughaum لنجا lunja, لنج lunj, ماقط maukut, فاقرت faukirut, جديل judeel, ينك yenk. v. *bridle, halter: government.*—*To pull the reins* عنان كش كردن ynaun kufh kirdun. *To relax the reins* عنان ريز كردن ynaun reez kirdun, مطلق العنان ساختن mutluku'l'ynaun faukhtun, تبليغ نمودن tubleegh numoodun.—*To turn the reins* (*towards any place*) صرف عطف زمام كردن atfa zimaum kirdun, صرف عنان ساختن furfa ynaun faukhtun, مصروف العنان نمودن mufroofu'l'ynaun numoodun.

To rein تلجيم كردن tuljeem kirdun, تغريط ساختن tukreet faukhtun, تعنين كردن taaneen kirdun. v. *to bridle*; alfo *to check, reftrain, controul.*

The REINS كلي kulé. v. *kidney.*

To RE-INSERT باز دركردن baz durkirdun, دگر بار درنشادن digur bar durnifhaundun.

To RE-INSPIRE باز دلير كردن baz dilare kirdun, دلفروز ساختن dilfurooz faukhtun.

To RE-INSTAL, *re-inftate, re-inveft* دگر بار تصرف دادن digur bar tufurruf dadun, باز ملك دار كردن baz mulk dar kirdun.

To REJOICE (*be glad*) شاد شدن fhaud fhoodun, شادمان بودن fhadmaun boodun, شاد كامي يافتن fhaud kaumé é-aftun, مسرور شدن mufroor fhoodun, تهليل نمودن tuhleel numoodun, دلشاد بودن dilfhaud boodun, طرب و انبساط كرفتن turub ou imbifaut gooriftun, پر بهجت بودن pur buhjut boodun, خرم و خندان شدن khurrum ou khundaun fhoodun, تفريح قلب كردن tufreeha kulub kirdun, محظوظ گرديدن muhzooz gurdédun, شاد و حظ شدن fhauz ou huzz fhoodun, دلخوشي يافتن dilkhoofhé é-aftun. v. *to exult.*—(*to make glad*) خوش خاطر كردن khoofh khautir kirdun, مسرور ساختن mufroor faukhtun, فرح و انبساط دادن furuh ou imbifaut dadun. v. *to exhilerate, gladden.*—*To rejoice at another's misfortune* شاد كامه كردن fhaud kaumeh kirdun.

Rejoiced شاد fhaud. v. *glad.*

A rejoicer صاحب انبساط fahib imbifaut, دلشادي نما dilfhaudé numa, اوازه زن awauzeh zun.

Rejoicing شاد كام fhaudkaum, شادي fhaudé, شازي fhauzé, انبساط imbifaut, بهجت buhjut, تهليل tuhleel, خرم و خندان khurrum ou khundaun, مسرور mufroor, دلخوش dilkhoofh, دلشادي dilfhaudé. v. *exulting.*—*A rejoicing day* شادماني fhadmauné, اوازه awauzeh. v. *jubilee.*

To REJOIN (*join again*) باز بستن baz buftun, دگر بار جماع ساختن baz pivuftun, باز پيوستن digur bar jumaa faukhtun.—(*to meet again*) باز وصل نمودن baz wufl numoodun, دگر بار رو برو شدن digur bar roo beroo fhoodun.—(*to reply*) باز جواب دادن baz javaub dadun, رد جواب ساختن rudda javaub faukhtun. v. *to anfwer.*—*Rejoinder* باز جواب baz javaub, رد جواب rudda javaub. v. *anfwer, reply.*

To RE-ITERATE دگر بار ساختن digur bar faukhtun, تكرار و بتكرار كردن tukraur ou betukraur kirdun. v. *to repeat.*—*Reiteration* دگر بار ساز digur bar fauz, تكرار tukraur, تكرر tukurrur.

To RE-JUDGE دگر بار قضا كردن digur bar kuza kirdun, تكرار حكم ساختن tukraura hookum faukhtun. v. *to re-examine, review.*

To RE-KINDLE باز افروختن baz efrookhtun, دگر بار اتش انگيز نمودن digur bar autafh angeez numoodun.

To RELAPSE نكس كردن nuks kirdun, واسر شدن wafir fhoodun. *To relapfe into error* تكرار خطا نمودن tukraura khuta numoodun. *To relapfe into a diftemper* نكس بيماري يافتن nukfa beemauré é-aftun.—*A relapfe* نكس nuks.

To RELATE (*recite*) گفتن guftun, تقرير كردن tukreer kirdun, تقرير كلام ساختن tukreera kulaum faukhtun, كلام كردن kulaum kirdun, قصه دادن kiffeh dadun, نقل گفتن nukkul guftun, روايت كردن riwa-é-ut kirdun,

حکایت نمودن huka-é-ut numoodun, داستان دادن dausitaun dadun, خبر گفتن khubr guftun, محاکات ساختن muhakaut saukhtun, محادثت کردن muhaudisut kirdun, وصف دادن wusuf dadun. v. *to tell.* — (*to have reference*) نسبت داشتن nisbut daushtun, مناسب شدن munausib shoodun, مناسبت نمودن munausibut numoodun. — (*to ally by kindred*) علاقت قرابت کردن alaukuta kuraubut kirdun.

Related (*told*) گفته gufteh, مروي murwé, محکي muhké, معروض maarooz, منطوق muntook, متلخص mutuluhhus. — (*connected by blood*) نسبي nusbé, نسيب nuseeb, ذو علاقت قرابت zu alaukuta kuraubut. v. *relative.*

A relater راوي rawé, قصه گذار kisseh guzaur, ناقل naukil, سخن چين sukhun cheen, نقل بند nukkul bund. v. *narrator.* — *Relators* نقلت احوال nukluta ahwaul.

Relation (*narrative*) نقل nukkul (plur. نقول nukool), قصه kisseh, حکايت huka-é-ut, داستان dausitaun, خبر khubr (plur. اخبار akhbaur), روايت riwa-é-ut, تقرير tukreer, تقرير کلام tukreera kulaum, کلام kulaum, سخن sukhun, تاريخ taureekh, قضيت kuzé-ut, اثر asr (plur. اثار asaur), تلخيص tulkhees, وصف wusuf, معروض maarooz, حديثي hudeesé, قول kool, سمر sumur, انها inha. *A true relation* نقل صواب انتما nukkula suwauba intima. *A false relation* خلاف انها khilaufa inha, مرمات mirmaut, سروا surwa. *According to the foregoing relation* بحسب تقرير مذکور behusba tukreera muzkoor. — *Relation* (*reference, regard, respect*) نسبت nisbut, انتساب intisaub, مناسبت munausibut, انتما intima, سند sunud, تعلق ta-alluk, علاقه alaukeh, عايد au-éd, پيوست pivust, پيوستگي pivustugé, عقد akud. *Eternal relation* علاقت ازيله alaukuta azeeleh. — *Relation* (*kindred*) قرابت kuraubut, علاقت قرابت alaukuta kuraubut, خويشي kha-éshé, نسب nusb, متعلقات muta-allikaut, تعلقات taallikaut. *A relation, relative* (*kinsman*) قريب kureeb, خايش kha-ésh, خويشاوند kha-éshavund, متعلق muta-allik. — (*kinswoman*) قريبت kureebut, زني خويشاوند zunné kha-éshavund, عورت خويشي awruta kha-éshé. — *The relation of two men marrying two sisters* سلفان silfaun. *Relation of two women marrying two brothers* سلفت silfut.

Relative منسوب munsoob, منتسب muntusib, مناسب munausib, نسبتدار nisbut dar, متعلق mutallik, پيوند pivund, منصرف munsuruf, منتمي muntumé, مضاف muzauf, مضافت muzaufut, لاحق lauhuk, راجع rauja, معتزي maatuzé. — *A relative pronoun* اسم مبهم isma mubhum. *Relative pronouns* الموصولات almawsoolaut, اسماء مبهم asmaa mubhum. — *Relatively* نسبة nisbutan, با نسبت ba nisbut, با مناسبت ba munausibut. — *Relativeness* حال مناسب haula munausib, نسبت nisbut. v. *relation.*

To RELAX (*slacken, make less tense*) اطلاق کردن itlauk kirdun, کشادن kushaudun, کشودن kushoodun, کشاده کردن kushaudeh kirdun. v. *to loose, open.* — (*to remit, make less severe* or *rigorous*) فراغت ضبط و ربط کردن firaughuta zubt ou rubt kirdun, ملايمت و نرم دلي نمودن mula-émut ou nurm dilé numoodun, بي بندوبست ساختن bé bundubust saukhtun, عنف و منع واکردن unf ou muna wakirdun, امرزيدن amurzédun, بخشاييدن bukhshaï-édun. — (*to become mild, less rigorous*) نرم گشتن nurm gushtun, مشفق شدن mushfik shoodun, ملايم گشتن mula-ém gushtun, رحمن و اهسته گرديدن ruhmin ou ahusteh gurdédun, تدمين نمودن tudmeen numoodun. — *To relax from labour* فراغت شدن firaughut shoodun, فراغ يافتن firaugh é-aftun, پروا داشتن purwa daushtun, وا استادن wa ustaudun, وا ماندن wa maundun. v. *to desist, cease.* — *To relax the mind* تفريح قلب دادن tufreeha kulub dadun, فراغ بال داشتن firaugha baul daushtun, تفرج کردن tufurruj kirdun, تفريج ساختن tufreej saukhtun, دلاسا کردن dilasa kirdun, دلارام ساختن dilaraum saukhtun. v. *to recreate.*

Relaxation (*making slack, loosening*) اطلاق itlauk, وداع wudaa, کشا kusha, کشادگي kushaudugé. — (*cessation of restraint* or *severity*) فراغت عنف و بندوبست firaugha bundubust, فراغت ضبط و ربط firaughuta unf ou muna, عدم منع aduma zubt ou rubt. — (*cessation from labour*) فراغ firaugh, فراغت firaughut, پروا purwa, راحت rauhut, استراحت istirauhut, ارام araum. v. *rest, recess.* — *Relaxation of mind* فراغ بال firaugha baul, تفرج tufurruj, تفريج tufreej, تفريح tufreeh, تفريح القلب tufreehu'l'kulub, دلشادي dilshaudé. v. *recreation.* — *Relaxation of care* or *attention* انقطاع اشتغال inkitaa ishtighaul, فراغ شغل و بصيرت firaugha shughl ou buseerut, اهمال ihmaul, غفلت ghuflut. v. *indolence.*

Relaxed (*loosened*) کشوده kushoodeh, کشاده kushaudeh, منطلق muntuluk. *Relaxed in constitution* سست sust, سست اندام sust andaum, فاتر fautir. v. *languid.* — مسترخي musturkhé, *Relaxed in moral or religious principles* واسع مذهب wausaa muzhib.

RELAY (*of horses*) خيل البريد kheilu'l'bureed

To RELEASE (*from confinement*) ازاد كردن azaud kirdun, اطلاق ساختن itlauk saukhtun, رهانيدن ruhanédun, رها ساختن ruha saukhtun, خلاص كردن khulaus kirdun, نجات ساختن nujaut saukhtun, فرج دادن furj dadun. v. *to free.* —(*to free from obligation*) از حق منت خلاص ساختن uz hukka minnut khulaus saukhtun, از سربستہ ازاد كردن uz surbusteh azaud kirdun, از عهد و پيمان اطلاق نمودن uz ahd ou peimaun itlauk numoodun. *To release from debt* ابرا كردن ibra kirdun, تبريت وام دادن tubré-uta waum dadun. v. *to discharge*; also *to relax, quit.*

Release (*from confinement*) خلاص khulaus, نجات nujaut, ازادي azaudé, رها ruha, رهايي ruhaï-é, اجازت ijauzut, دستور dustoor, فرج furj, فلت fillut. *A release from obligation* خلاص از حق منت khulaus uz hukka minnut. *A release from debt* ابرا ibra, تبريت وام tubré-uta waum. v. *discharge, receipt.*

To RELENT (*grow tender* or *compassionate*) رحمن گشتن ruhmun gushtun, نرم دل گرديدن nurm dil gurdédun, شفقت نمودن shufkut numoodun, ملايم شدن mula-ém shoodun, مهرباني نمودن mihrubauné numoodun. v. *to soften, melt, relax, yield.*

Relentless بي شفقت bé shufkut, غير مرحمت ghire-a murhumut, نا نرم دل na nurm dil, نا رحمان na ruhmaun. v. *merciless.*

RELIANCE اعتقاد é-atikaud, اعتماد é-atimaud, اتكال ittikaul, توكل tuwukkul, استناد istinaud, مرتكي murtuké. v. *trust, confidence.*

RELICK, *relicks* باقي bauké, مبقي mubké. *A relick which recalls the memory of any person* باقي ياد كار bauké é-audkaur.

A RELICT شوي ديده shoo-é deedeh, بيوه bé-weh. v. *widow.*

RELIEF (*assistance*) دستگيري dostgeeré, ياري é-auré, يارد م é-aurdum, معاونت ma-awunut. v. *help, succour, release.*—(*comfort*) دلاسايي dilasaï-é, خاطر نوازى khautir nuwauzé, تسلي تسلية قلب tusullé-a kulb, تسليت خاطر tuslé-uta khautir, خوشي khooshé, صبا گداز summa gudauz. v. *consolation.*

To relieve (*assist*) دست گرفتن dost gooriftun, دستگيري نمودن dostgeeré numoodun, ياري كردن é-auré kirdun, نصرت ساختن nusrut saukhtun, معونت دادن ma-awunut dadun. v. *to help, support, succour, release.*—(*to comfort*) دلاسا كردن dilasa kirdun, دل خوش ساختن dil khoosh saukhtun, تسلي دادن tusullé dadun, تسليت بخش كردن tuslé-ut bukhsh kirdun, خاطر نواختن khautir nuwaukhtun; غمزدا ساختن ghumzuda saukhtun, صبا گداختن summa gudaukhtun. *To relieve guard* نوبت زدن noobut zudun, پاسبان نوبت ساختن pasubaun noobut saukhtun, وضايع نوبت كردن wuza-é-a noobut kirdun. *To relieve from indigence* بينياز كردن béné-auz kirdun.

Relievable (*assistable*) قابل نصرت kaubila nusrut, ممكن منصور شدن mumkina munsoor shoodun. —(*consolable*) قابل تسليت kaubila tuslé-ut, ممكن دلاسايي پذيرفتن mumkina dilasaï-é pizzeeruftun.

Relieved (*assisted*) منصور munsoor, دستگير ياب dostgeer é-aub—(*comforted*) خوشنود khooshnood, متسلي mutusullé.

A reliever (*assistant*) دستگير dostgeer, يار é-aur. (*a comforter*) دلاسا كننده dilasa koonindeh, خاطر نواز khautir nuwauz. v. *friend.*

To RELIGHT (*light anew*) دگر بار افروختن digur bar afrookhtun, باز افروز كردن baz efrooz kirdun.

RELIGION دين deen, اسلام islaum, ايمان eimaun, ملت millut امت ummut, شرع shuraa, امانت umaunut, كيش keesh, هواي hura-é, تقوا or تقوي tukwa, لباس التقوي libausu't'-tukwa, صبغت sybghut, حسب husub, القيمت alkeemut, طريق tureek, طريقت tureekut, طاعت ta-at. *The Christian religion* ملت مسيحيه milluta meseehé-yeh. *The Mohammedan religion* اسلام islaum, امت محمد ummuta mohammud, توحيد tooheed, كوثر kousir. *The religion of the Magi* اتش پرستي autash purusté, جبري jebré, كبري guebré, مجوسيت mujoosé-ut. *The religion of the Brahmins* بهرمه b'hramah.—*Of the same religion* همكيش humkeesh, دين داش deen daush. *Observance of religion* ديندارى deendaré, ديانت dé-aunut. *Observant of religion* دیندار deendar, راستكار raustkar. v. *religious.*—*Of no religion* نا بكار na bekaur. بی دين bé deen. *Of a bad religion* بد مذهب bud muzhub. *To embrace any religion* ممتل كردن mumtill kirdun, دخيل شدن dukheel shoodun, بدين علج گشتن bedeen alj gushtun. *To apostatize from any religion* ارتداد ساختن irtidaud saukhtun, مرتد شدن murtud shoodun. *For religion and country* بدين و دولت bedeen ou dowlut.—*Religions* امم umum, ملل milul, اديان adé-aun.

Religious ديندار deendar, صوفي sofé, عاشق aushuk, پارسا paursa, تعبد ta-abbud, نيكو كيش neekoo keesh, تنسك tunussuk. v. *pious.*—*A religious life* كشيشي kusheeshé, درويشي derveeshé, رهبانيت ruhbané-ut, زهادت zuhaudut. *A religious order* or *society* مذهب muzhub, طايفه ta-éfeh. *Religious societies* عبدت abudut. *A reli-*

gious man پارسا parsa, صوفي sofé, كرم kurim, صاحب دين sahib deen, اهل اسلام ahla islaum, كشيش kusheesh, رهبان ruhbaun. *Religious men* ارباب اسلام arbauba islaum, اصحاب ديانت as-hauba dé-aunut, بدلا budla, زهاد zuhaud, عباد abbaud, كرزمان kurzumaun, طاعات ta-aut. v. also *monk.—To observe religious duties* ورزيدن wurzédun, ديندار شدن deendar shoodun, دينداري نمودن deendaré numoodun. *Religious (punctual, strict, exact)* زو دقت zu dikkut, سازكار sauzkaur, كامل kaumil, مكمل mukummul.

Religiously بادين ba deen, زاهدانه zauhidauneh, بر وجه صوفي bur wujha sofé, با تقوى ba tukwa, عاشقانه aushukauneh, بطريق ديندار betureeka deendar, بطور پارسا betoora parsa. v. *piously, reverently.—(exactly, strictly)* با دقت ba dikkut, بر وجه سازكار bur wujha sauzkaur, كاملانه kaumilauneh.

Religiousness دينداري deendaré, ديانت dé-aunut, راستكاري raustkauré. v. *religion, piety.*

To RELINQUISH ترك كردن turuk kirdun, هجر ساختن hujr saukhtun, هجران نمودن hijraun numoodun, ماندن maundun, مانيدن maunédun, كوازيدن guwazédun, واز كردن waz kirdun, باز كشتن baz gushtun, هشستن hushistun, هلانيدن hulanédun, باز استادن baz ustadun, وا استادن wa ustadun, رو كردان كردن roo gurdaun kirdun, غدار نمودن ghidaur numoodun, بر طرف نهادن bur turruf nihaudun, اغدار كردن ighdaur kirdun, مغادرت نمودن mughaudurut numoodun. v. *to leave, desert: forbear; release.*

Relinquishment تارك taurik, هجر hujr, وادع wauda, تخليق tukhleef, رفض rufz, مخل mukhill, مخنس mukhnis, ابقا ibka, ماندكي maundugé, روكردان roogurdaun.

Relinquished متروك mutrook, مهجور muhjoor, تريكت tureekut, مودوع moudoo-a, رفيض rufeez, مرفوض murfooz, مانده maundeh, مفرط mufrut, پالو pauloo, مخذول mukhzool, اسن asun, باستان basitaun, غدرت ghudrut, خلا khula, نفي nufé, مفروغ عنه mufrooghun anhu. *Any thing relinquished* تريكت tureekut.

RELISH (*agreeable taste* or *flavour*) زوق zook, لذت luzzut, خاي kha-é, مزه muzeh, خوشكواري khooshguwauré, وايه wa-éh, خاوندي khawindé, لس lus, چرش churish, طعم taam (pl. طعوم ta-oom), لواس luwaus, عيش a-ésh, خواي kha-é, زايقت za-ékut, زواق zuwauk.—(*a slight tasting of victuals, &c.*) طعم taam, چاشني chaushné, چشش chushish, لوس laws, مذاق muzauk. v. *sip, taste: also liking, delight; cast, manner.—Having a fine relish* خوش مزه khoosh muzeh, لذيذ luzeez, صفا بخش sufa bukhsh, زو زوق zu zook, خوشكوار khooshguwaur. *Having no relish* بي مزه bé muzeh, بي زوق bé zook.

To relish (give a pleasing taste to any thing) مزه دادن muzeh dadun, لذيذ كردن luzeez kirdun, زوق و لذت دادن zook ou luzzut dadun, خوشكوار ساختن khooshguwaur saukhtun, خوش مزه كردن khoosh muzeh kirdun, خاي زدن kha-é zudun. (*to have a pleasing taste*) خوش مزه شدن khoosh muzeh shoodun, زوق و لذت داشتن zook ou luzzut daushtun, خوشكوار بودن khooshguwaur boodun, صفا بخش شدن sufa bukhsh shoodun. (*to give pleasure*) عيش و عشرت دادن a-ésh ou yshrut dadun, دلاويز كردن dilaweez kirdun, خاطر نواختن khautir nuwaukhtun. v. *to please.—(to feel pleasure)* نيكو داشتن neekoo daushtun, پسند يافتن pussund é-aftun, دلاويزي پذيرفتن dilaweezé pizzeeruftun.

Relishable ممكن مزه mumkina muzeh, قابل لذت kaubila luzzut.

Relished (liked) نيكو داشته neekoo daushteh, پسنديده pussundédeh, قرين قبول kureen kubool, دلپذير dilpizzeer. (*agreeable to the palate*) زو لذت و زوق zu luzzut ou zook, پر مزه pur muzeh, خوشكوار khooshguwaur.

Relucent, v. *shining, transparent.*

RELUCTANCE عناد ynaud, مخالفت mukhaulifut, معاندت ma-anudut, استكراه istikrauh, اعراض é-arauz, تنفر tunuffur, عدم اختيار aduma ikhté-aur, ابا iba, نفرت nufrut, دلكيري dilgeeré, لج lujj. v. *aversion, unwillingness.—To shew a reluctance* دوري نمودن dooré numoodun, استكراه داشتن istikrauh daushtun.

Reluctant عناد ynaud, زو تردد zu turuddud, غير اختيار ghire-a ikhté-aur, زو معاندت zu ma-anudut, متنفر mutunuffir, معرض mariz, ابي abé, دلكير dilgeer, زو استكراه zu istikrauh, اهل نفرت ahla nufrut, پر بيزار و كره pur beezaur ou kirh. v. *averse, unwilling.*

To RELUME, *relumine* باز روشنا دادن baz roshuna dadun, دكر بار افروختن digur bar afrookhtun, تكرير تاب كردن tukreera taub kirdun.

To RELY (*put trust in*) اعتماد نمودن é-atimaud numoodun, اعتقاد بردن é-atikaud burdun, اتكال ساختن ittikaul saukhtun, توكل كردن tuwukkul kirdun, استناد ساختن istinaud saukhtun, مرتكي نمودن murtuké numoodun, ايمان داشتن a-émaun daushtun, متوسل بودن mutuwussul boodun, توسل نمودن tuwussul numoodun. v. *to confide, trust.—To rely on the opinion or word of another* مروي نمودن murwé numoodun.

To REMAIN (*continue, tarry*) ماندن maundun, نشستن nishistun, اقامت کردن ikaumut kirdun, نشست کردن nishist kirdun, قرار ساختن kuraur saukhtun, استقرار کردن istikraur kirdun, ساکن شدن saukin shoodun. v. *to dwell, stay.*—(*to be left as a remainder*) باقي شدن bauké shoodun, فضالت نمودن fuzaulut numoodun, بقيت بودن buké-ut boodun, ربع شدن ré-a shoodun. (*to endure, last*) باقي شدن bauké shoodun, بقا و استواري داشتن buka ou ustuwauré daushtun, پاينده شدن pa-éndeh shoodun, استمرار نمودن istimraur numoodun, پايدار شدن pa-édar shoodun, قايم بودن ka-ém boodun, مداومت داشتن mudawumut daushtun. v. *to continue.*—*To remain behind* (*especially from fatigue*) باز ماندن baz maundun, وا ماندن wamaundun, در پس اقامت ساختن dur pus ikaumut saukhtun, واپس استادن wapus ustadun, مانده کردن maundeh kirdun, وامانده بودن wa maundeh boodun. *To remain firm* برقرار بودن burkuraur boodun, باقي شدن bauké shoodun, ثبات پاي کردن subaut pa-é kirdun, ثبات قدم نمودن subaut kudum numoodun, پايدار شدن pa-édar shoodun. *To remain alone* تنها ماندن tunha maundun. *Those who remain at home* واماندگان بيت wamaundugauna beet.

Remainder, remains باز پس baz pus, باقي bauké, (pl. باقيات bauké-aut), بقايا buka-é-a, بقيت buké-ut, بقي buké, بقوي bukwa, باستان basitaun, ربع ré-a, مانده maundeh, فضالت fuzaulut (pl. فضالات fuzalaut), حصيله huseeleh (pl. حصايل husa-él), لغاظ lufauz, لغاظت lufauzut. v. *rest, residue.*—*The remainder of the soldiers* بقيت سپاه buké-uta sippah. *The remains of the sword* (*a defeated and dispersed army*) بقيت السيف buké-utu's'seif.—*Remains of victuals* خور پاره khore paureh, خرده سماط khurdeha sumaut, بزيم buzeem, ختامه hutaumeh, کدامت kudaumut, حتفل hutful. *Remains* (*traces, vestiges*) عصيم aseem, عصم asim, رسوم rusoom, اثار asaur, اثور asoor. (*the body left by the soul*) قالب بي جان kaulib bé jaun, جنازه junauzeh, لاش laush, لش lush, ميت mei-ut, جيفه jeefeh.

Remaining مبقي mubké, باقي bauké.

To REMAKE باز ساختن baz saukhtun, دگر بار کردن digur bar kirdun.

To REMAND (*send back*) باز فرستادن baz furistadun, واپس ارسال ساختن wapus irsaul saukhtun, واز روان کردن waz rouvaun kirdun.

REMARK اگاهي agauhé, نگاه nigauh, ملاحظه mulauhzeh. v. *observation.*—*A remark* or *annotation* نشان nishaun, بيان bei-aun, تعبير taabeer, تفسير tufseer, شرح shurh.

To remark (*notice*) ملاحظه کردن mulauhzeh kirdun, اگاهي ساختن agauhé saukhtun, نگاه نمودن nigauh numoodun. v. *to observe, mark.*

Remarkable واجب الملاحظه vajibu'l'mulauhzeh, مستوجب نگاه mustoojiba nigauh, هويدا hooïda, غريب ghureeb, عجب ajib, عجيب ajeeb, نادر naudir, جالع jaula, مشهور mush-hoor, ممتاز mumtauz, بنام bunaum, ظاهر zauhir. v. *rare, uncommon.*

Remarkableness نادري naudiré, مشهوري mush-hooré, عجبي ajibé, غريبي ghureebé.

Remarkably بروجه واجب الملاحظه bur wujha vajibu'l'mulauzeh, غريبانه ghureebauneh, عجبا ajiban, نادرانه naudirauneh, مشهورا mush-hooran, بطور عجيب betoora ajeeb.

A remarker نشان گر nishaun gur, نگاه بان nigah ban. v. *observer.*—*Remarked.* v. *observed.*

REMEDIABLE قابل علاج kaubila ylauj, معالج mu-aluj, ممکن شفا mumkina shifa.

Remedied چاره ياب chaureh é-aub, معالج mu-aluj, علاج پذير ylauj pizzeer.

Remediless بي چاره bé chaureh, بي علاج bé ylauj. v. *helpless, irremediable.*—*Remedilessness* عدم علاج aduma ylauj, امتناع چاره imtinaa chaureh.

Remedy علاج ylauj, چاره chaureh, شفا shifa, دوا dawa, معالجه ma-aljeh, گزيد guzeed. v. *cure, medicine, antidote, reparation.*—*Topical remedies* فرديات furdé-aut.

To remedy چاره دادن chaureh dadun, شفا ساختن shifa saukhtun, تيمار کردن teemaur kirdun, علاج دادن ylauj dadun. v. *to heal, repair.*

To REMEMBER (*bear in mind*) ياد داشتن é-aud daushtun, ذکر گرفتن zikr gooriftun, ذکرت ساختن zikrut saukhtun, تذکر نمودن tuzukkur numoodun, ياد گرفتن é-aud gooriftun, در ياد امدن dur é-aud aumudun, درخاطر نشانده بردن dur khautir nishaundeh burdun, خاطر نشان نمودن khautir nishaun numoodun, متذکر کردن muzukkir kirdun, مذاکرت ساختن muzaukirut saukhtun, مذکور نمودن muzkoor numoodun, اندامه يافتن andaumeh é-aftun, اخطار کردن ikhtaur kirdun. v. *to commit to memory.*—(*to put in mind*) در ياد کسي اوردن dur é-auda kussé awurdun, تذکر گردانيدن tuzukkur gurdanédun, ياد دار ساختن é-aud dar saukhtun, تذکير کردن tuzkeer kirdun, تنبه دادن tunubbih dadun. v. *to remind.*—*Remember* ياد دار é-aud dar.—*Remembering* ياد دار é-aud dar.

Remembered مذکور muzkoor, بدل نشانده be-dil nishaundeh, در ياد امده dur é-aud aumudeh, درخاطر اورده dur khautir awurdeh. *To be re-*

membered یاد بودن é-aud boodun, مذکور شدن muzkoor shoodun.

Remembrance یاد é-aud, ذکر zikr, خاطر khautir, خاطر نشان khautir nishaun, اخطار ikhtaur, یاد کار é-aud kaur, تذکر tuzukkur, تذکرت tuzukkurut, ذکرت zikurut, ذکري zikré, اندامه andaumeh, ویر weer, ویرو weeroo, ویرو ویرا weeroo weera. v. *memorial.* — *Worthy of remembrance* واجب الذکر vajibu'z'zikr.

A remembrancer مذکور ساز muzkoor sauz, یاد اور é-aud awur, در خاطر نشان کننده dur khautir nishaun koonindeh, یاد دار é-aud dar.

To REMIND یاد دادن é-aud dadun, تنبیه ساختن tumbeeh saukhtun, متنبه گردانیدن motanebbih gurdanédun, پنداریدن pundaurédun, در دل باز اوردن dur dil baz awurdun, خاطر نشان کردن khautir nishaun kirdun, مخبر ساختن mukhbir saukhtun, تخبیر کردن tukhbeer kirdun.

Reminded یاد دار é-aud dar, متنبه motanebbih, پنداریده pundarédeh, یاد گیر é-aud geer, خاطر نشان پذیر khautir nishaun pizzeer.

REMISS غافل ghaufil, نا مشغول na mushghool, کاهل kauhil. v. *carelefs.*—*Remifsly* غافلانه ghaufilauneh. v. *carelefsly.* — *To do any thing remifsly* جربی کردن jurbé kirdun.

Remifsnefs اهمال ihmaul. v. *carelefsnefs.*

REMISSION عفو afoo, بخشایش bukhshaésh, عذر azur, صفح sufih, امرزش amurzish, مغفرت mughfirut, غفران ghufraun. v. *pardon*; alfo *relaxation, releafe.*

To remit (pardon) بخشیدن bukhshédun, مغفرت دادن mughfirut dadun. v. *to forgive.* — (*to fend back*) واپس بردن wapus burdun, باز فرستادن baz furiftadun, واز ارسال کردن wauz irsaul kirdun. *To remit to prifon* در زندان واپس بردن dur zindaun wapus burdun, بحبس باز گردانیدن behubs baz gurdanédun. (*to remit money*) از هندوي زر جابجا فرستادن uz hinduwé zur jaubejau furiftadun, بتمسک نقد از یک تا دیگر جا رسانیدن betummusook nukd uz eek ta deegur jau russanédun. v. alfo *to relax, refer, refign, releafe, reftore; flacken, abate.*

Remitment (to prifon) در زندان واپس بردار dur zindaun wapus bur dar.

A remittance (of money) زر از هندوي جابجا فرستاده zur uz hinduwé jau bejau furiftadeh, نقد بتمسک از یک تا دکر جا رسانیده nukd betummusook uz eek ta digur jau russaunédeh.

A REMNANT باقي bauké, بقا buké, بقیت buké-ut, بقي buké, ربع ré-a. v. *remainder.* — *Remnant* (adjective) باقي bauké, مبقی mubké.

A REMONSTRANCE عرضه و فریاد arzeh ou furé-aud, فریاد و داد furé-aud ou daud, شکایت و عرضه حال fhuka-é-ut ou arzeh haul, معروض maarooz, عرض و داد arz ou daud.

To remonftrate عرضه و فریاد کردن arzeh ou furé-aud kirdun, داد و فریاد ساختن daud ou furé-aud faukhtun, شکایت و عرضه حال نمودن fhuka-é-ut ou arzeh haul numoodun.

REMORA مانع mauna. v. *impediment.*

REMORSE دلازاري dilazauré, اضطراب خاطر iztirauba khautir, دلدوزي dildoozé, دلفکاري dilfikauré, دلگیري dilgeeré. v. *horror, anguifh, repentance; pity.*—*Remorfeful*, v. *compaffionate.*

Remorfelefs بی رحمت bé ruhmut, غیر شفقت ghire-a fhufkut. v. *mercilefs, cruel.*

REMOTE بعید ba-éd, دور door, مغرب mughrub, غربت ghurbut, بیرون beeroon, برون buroon, دورا دور doora door, قذوف kuzoof, قذیف kuzeef, قذیفت kuzeefut, قصي kufé, قصیب kufé-ut, قاصي kaufé, قاصیت kaufé-ut, سحیق fuheek, نزیح nuzeeh, مقصي mukfa, دحیق duheek, بطین buteen, سمهدر fumuhdur. v. *diftant, foreign.* — *More remote* دورتر doortur, ابعد abad. *Moft remote* دورترین doortureen.

Remotely بعیدا ba-édan, بر وجه دور bur wujha door, بطور بعید betoora ba-éd.

Remotenefs بعد bu-ad, دوري dooré, غربت ghurbut, سحق fuhuk. v. *diftance.*

REMOVABLE ممکن واکرده شدن mumkina wakirdeh fhoodun. v. *moveable.*

Removal, remove (*departing from a place*) تباعد tuba-ud, رحلت ruhlut, افتراق iftirauk, هجر hujr, هجران hujraun, رحیل ruheel, انتقال intikaul, غربت ghurbut, ظعن zaan. v. *departure.* —*Removal* (*of any thing from its place*) جا بجا بردار jau bejau burdar, برداشتني burdaufhtuné, واکنان wakoonaun, از جا نزع ساز uz jau nuza fauz, غسلبت ghuflubut, جنبش jumbifh, مدبر mudbir *Removal from office* معزولي maazoolé, عزل azl, خلع khula.

To remove (go from one place to another) از یک تا دگر گاه رفتن uz eek ta digur gah ruftun, رحلت کردن ruhlut kirdun, تباعد ساختن tuba-éd faukhtun, هجر ساختن hujr faukhtun, جا بجا رفتن jau bejau ruftun, براه کردن berah kirdun, روانه راه نمودن rouvauneh rah numoodun. v. *to depart.*—(*to move any thing from its place or to a diftance*) برداشتن burdaufhtun, برداشته کردن burdaufhteh kirdun, از جا نزع ساختن uz jau nuza faukhtun, از جا رفع نمودن uz jau rufa numoodun, واکردن wakirdun, لاندن laundun, لانیدن launédun, جابجا لانده نمودن

jau bejau laundeh numoodun, روان گردانیدن rouvaun gurdanédun, بعید ساختن ba-éd saukhtun, برداختن burdaukhtun, دورا دور کردن doora door kirdun. v. *to move.*

Removed واکرده wakirdeh, مبعد mubaad, متباعد mutubaad, منزوع munzuwa, مبرا muburra, دورا دور کرده door kirdeh, دورا دور شده doora door shoodeh, مجتنب muntufa, منتفی mujtunub, مقصی muksa, مندفع mundufa, منهلت munhulut. *Removed from office* معزول maazool, مقلوع mukloo-a. *Any thing by which another is removed* منزع munuzza.

A remover (of any thing) واکننده wakoonindeh, از جا بجا روان سازنده uz jau bejau rouvaun sauzindeh. (*a remover of himself*) از یک تا دیگر گاه رونده uz eek ta digur gah rouvindeh, رحلت ساز ruhlut sauz.

To REMOUNT (*on horseback*) باز سوار کردن baz suvaur kirdun, باز اسبرا برنشستن baz asbra burnishistun. v. *re-ascend.*—*To remunerate*, v. *to reward.*

RENCOUNTER (*clash, collision*) تصادم tusaudum, مصادمت musaudumut. (*an unpremeditated combat*) براز ناگاه burauza nagah, وقیعت الاثنین امدانه waké-atu'l'asneina aumudauneh (*an accidental meeting*) دوچار ناگاه doochaura nagah, مواجهت امدانه muwaujihuta aumudauneh, التقا عارض iltika auriz. v. *encounter.* —(*personal opposition*) مخالفت روبرو mukhaulifuta rooberoo, تعرض دو چار ta-arruza doo chaur.

To rencounter (clash) مصادمت کردن musaudumut kirdun, بهم زدن behum zudun, چسپیدن chuspédun. (*to meet and fight unexpectedly*) دو چار خوردن و براز نگاه کردن doo chaur khoredun ou burauza nagah kirdun, وقیعت الاثنین بر وجه امدانه نمودن waké-uta'l'asneina bur wujha aumudauneh numoodun, زد و خرد بی غرض ساختن zud ou khurd bé ghuruz saukhtun. (*to fight hand to hand*) کارزار کردن kaurzaur kirdun, کفح ساختن kufih saukhtun. v. *to encounter, skirmish.*

To REND دریدن durédun, پاره پاره زدن paureh paureh zudun, چاک کردن chauk kirdun, چاک چاک ساختن chauk chauk saukhtun, صرم زدن surm zudun, هتک کردن hutik kirdun, تخریق ساختن tukhreek saukhtun, فترد fiturdun, افرا زدن ifra zudun. v. *to tear, lacerate.*

A render پاره پاره زن paureh paureh zun, v. *tearer.*

To RENDER وا دادن wa dadun, باز گردانیدن baz gurdanédun. v. *to return, restore, repay.*—(*to translate*) ترجمه کردن turjumeh kirdun, بلسان اخر نقل ساختن belissauna akhir nukkul saukhtun. v. *to interpret.*—(*to yield, give up*) تسلیم شدن tusleem shoodun. v. *to surrender.* —(*to make*) کردن kirdun, ساختن saukhtun, نمودن numoodun. *To render necessary* لازم کردن lauzim kirdun, مهم ساختن muhimm saukhtun, ضرورت نمودن zuroorut numoodun. (*to give*) دادن dadun, بخشیدن bukhshédun, عطا ساختن ata saukhtun. v. also *to offer, exhibit.*

A RENDEZVOUS جماعت jumaat, اجماع ijmaa. کرنک kurunk. v. *assembly, meeting.*—— *The rendezvous of an army* عسکر جمعیتی askur juma-é-uté, جمعیت لشکر juma-é-uta lashkur. *The place of rendezvous* جمعیت گاه juma-é-utgah. *The place of rendezvous of an army* جمعیت گاه سپاه juma-é-utgaha sippah.

To rendezvous جمعیت نمودن juma-é-ut numoodun. *To rendezvous an army* جمع لشکر کردن jumaa lashkur kirdun, سپاه بر جمعیت گاه نمودن sippah bur juma-é-utgah numoodun, عسکر جمعیتی ساختن askur juma-é-uté saukhtun.

Renegado, v. *apostate, deserter.*

To RENEW (*renovate*) تجدید کردن tujdeed kirdun, تحویل ساختن tuhweel saukhtun, نو کردن now kirdun, تر و تازه نمودن tur ou tauzeh numoodun, مرمت کردن murummut kirdun. *To renew friendship* تجدید محبت کردن tujdeeda mohabbut kirdun. *To renew garments (put on new clothes)* تجدید لباس ساختن tujdeeda libaus saukhtun. *To renew peace* صلحی تجدید کردن sulhé tujdeed kirdun, مجددا عقد نمودن mujuddudan akd numoodun. *To renew and confirm* تجدید و تحویل کردن tujdeed ou tuhweel kirdun. *To renew and repair* تجدید و مرمت کردن tujdeed ou murummut kirdun. *To renew (repeat)* تکرار کردن tukraur kirdun, تکرر ساختن tukurrur saukhtun, اعادت نمودن é-audut numoodun, رجوع کردن rujoo-a kirdun. *To renew solicitation* تکریر ابرام کردن tukreera ibraum kirdun, اعادت الحاح ساختن é-auduta ilhauh saukhtun. v. also *to recommence.*

Renewable ممکن مجدد شدن mumkina mujuddud shoodun, قابل تجدید kaubila tujdeed.

Renewal تجدید tujdeed, تحویل tuhweel, مرمت murummut. v. *reparation, repetition.*

Renewed مجدد mujuddud, ذو تحویل zu tuhweel, تجدید شده tujdeed shoodeh.

RENITENCE تردد turuddud, تعارض ta-arruz, مقاومت mukawumut. v. *resistence.*—*Renitent* مترددد muturuddud, ذو تعارض zu ta-arruz.

RENNET (*for curdling milk*) مایه ma-éh, مایه شیر ma-éha sheer, لبوه lubweh, ینق yenk, انفحت ankuhut, منفحت munkuhut.

To renovate, renovation, v. to renew, &c.

To RENOUNCE منكر كردن munkur kirdun, دريغ ساختن dureegh saukhtun, انكار كردن inkaur kirdun. v. *to disown.*—*To renounce all right to any thing* قطع علاقت كردن kutaa alaukut kirdun.—*Renounced* منكور munkoor.

RENOWN نام naum, نيك نامي neek naumé, ناموري naumwuré, ذكر جميل zikra jumeel, جلال julaul, مكرمت mukrumut, عظمت azimut, عرض yrz, شهرت shuhrut, اشتهار ishtihaur, ناموس naumoos, روشنا roshuna, فخرانيت fukhrané-ut, افتخار iftikhaur, عزت yzzut, برخورداري burkhordauré, بزرگواري buzurguwauré. v. *glory.*

Renowned نامدار naumdar, نيك نام neek naum, ناماور naumwur, روشن roshun, روشناس roshunaus, جليل juleel, همايون humaï-oon, مفخر mufukhkhur, عزيز azeez, شريف shereef, عظيم azeem, اواز دار awauz dar, مشهور mushhoor. v. *glorious, illustrious.*

A RENT (*fissure, break*) چاك chauk, شق shukk, شكاف shagauf, باريدگي baureedugé, هتو hutoo, هتك hutik, دره dureh, فرجت furjut, خراش khuraush. v. *gap, chasm, laceration.*—*Rent* (*income, revenue*) خرج khurj, خراج khurauj, دخل dukhl, مدخول mudkhool, حاصل hausil, محصول muhsool, ريع ré-a, رادت raudut. *Annual rent* ساليان saulé-aun, ساليانه saulé-auneh, ساليانى saulé-auné. *Rent paid for any thing held of another* كرا kira, كرايه kira-eh, اجارت ijaurut, استجارت istijaurut, حسبت husbut, التزام iltizaum.

To rent (*let to a tenant*) اجاره كردن ijaureh kirdun, بكريه دادن bekira-éh dadun, التزام ساختن iltizaum saukhtun. (*to hold by paying rent*) اجاره دار شدن ijaureh dar shoodun, استجاره كردن istijaureh kirdun, بكرايه كرفتن bekira-éh gooriftun, بكرا پذيرفتن bekira pizzeeruftun.

Rentable قابل كرايه kaubila kira-éh.

A rental, rent-roll خرج دفتري khurj dufturé, دفتر دخل و حاصل duftura dukhl ou hausil.

A renter اجاره دار ijaureh dar, بكرايه كير békira-éh geer, ملتزم multuzim.

RENUNCIATION قطع علاقت kutaa alaukut, انكار inkaur, استنكار istinkaur, منكر munkir, جحد juhd, نكر nukr.

REPAID باز كردانيده baz gurdanédeh, واداده wadadeh, باز كذاريده baz guzarédeh.

To REPAIR تجديد و مرمت كردن tujdeed ou murummut kirdun, براوردن burawurdun, ترميم ساختن turmeem saukhtun, رم كردن rumm kirdun, تعمير ساختن taameer saukhtun, معمور كردانيدن maamoor gurdanédun. *To repair a house* مرمت خانه كردن murummuta khauneh kirdun, بنا براوردن bina burawurdun. *To repair a castle* ترميم حصار ساختن turmeema hissaur saukhtun. v. also *to mend, amend.*—*To repair* (*to any place*) رفتن ruftun, وارفتن waruftun, روانه راه كردن rouvauneh rah kirdun. v. *to go.*

Repair, reparation (*supplying the loss, mending*) مرمت murummut, تجديد و مرمت tujdeed ou murummut, ترميم turmeem, رم rumm, تعمير taameer, لام laum, الام alaum, نقب nukib, تين kein, اصلاح islauh, نقل nukkul, تنقيل tunkeel, انقال inkaul, راب raab. *Repair* (*going to any place*) روان rouvaun, رو rou, سالك saulik, وارد waurid. v. *resort, abode.*—*Reparation* (*amends for an injury*) تضمين tuzmeen, پاداش padaush, پاداشت padausht, مكافات mukafaut, جزا juza. v. *retribution, compensation.*

Repaired ذو مرمت zu murummut, براورده burawurdeh, ترميم كرده شده turmeem kirdeh shoodeh, تعمير ياب taameer é-aub.

A repairer (*of houses, &c.*) مرمت ساز murummut sauz, ترميم كننده turmeem koonindeh, تعميركر taameergur. (*of injuries*) تضمين بخش tuzmeen buklish, پاداش ده padaush duh.

Reparable قابل مرمت kaubila murummut, ممكن ترميم mumkina turmeem, قابل تضمين kaubila tuzmeen.—*Reparably* بروجه قابل مرمت bur wujha kaubila murummut, بطور ممكن تضمين betoora mumkina tuzmeen.

Reparative تضمين ساز tuzmeen sauz.

A REPARTEE بذله buzleh, ظريفه zureefeh, لطيفه luteefeh, جواب لطيف javauba luteef, رد كلام ظريف rudda kulauma zureef, مزه muzeh, لابه laubeh, يانه é-aufeh.—*To repartee* بذله باختن buzleh baukhtun, ظريفه كفتن zureefeh guftun, جواب لطيف كردن javauba luteef kirdun, رد كلام ظريف ساختن rudda kulauma zureef saukhtun.

To REPASS باز كذريدن baz guzurédun, دكر بار عبور كردن digur bar aboor kirdun.

A REPAST خورش khore-ish, خورني khoredune, طعام ta-am, تعشى ta-ashshé. *To make a repast* طعم كردن taam kirdun, خورش ساختن khore-ish saukhtun. v. *to eat, feed, feast.*

To REPAY باز دادن baz dadun, وا دادن wa dadun, باز كردانيدن baz gurdaundun, رجعت ادا كردن rujaata ada kirdun, باز كذارش ساختن baz guzaurish saukhtun, كذار رجع نمودن guzaur ruja numoodun.

Repayment رجعت ادا rujaata ada, رجع كذار rujaa guzaur, رد كذارش rudda guzaurish, باز

کردان baz gurdaun, تکرار کذارش tukraura guzaurish, واز کذار waz guzaur.

To REPEAL نسخ ساختن nusikh saukhtun. ابطال کردن ibtaul kirdun, بطل ساختن butl saukhtun, بطلان نمودن butlaun numoodun, بر طرف زدن bur turruf zudun, برسیدن burusédun, محو زدن mohou zudun, قاطع کردن kauta kirdun, اعاد ساختن é-aud saukhtun, برگرفتن burguriftun.

A repeal نسخ nusikh, ابطال ibtaul, بطلان butlaun, محو mohou. *The repeal of one law by another* نسخ الاية بالاية nusikha ala-é-uta bi-ala-é-ut.—*Repealed* منسوخ munsookh, مبطل mubtil.

To REPEAT (*do* or *say several times*) تکرار کردن tukraur kirdun, تکریر ساختن tukreer saukhtun, تکرر نمودن tukurrur numoodun, اعادت کردن é-audut kirdun, مکرر ساختن mukurrur saukhtun, کر نمودن kurr numoodun, کرکر ساختن kurkur saukhtun, رجع کردن ruja kirdun, دکر بار کفتن digur bar guftun, باز کلام زدن baz kulaum zudun. *To repeat* or *rehearse by heart* ظاهرا قرات کردن zauhira koraat kirdun, استظهار ساختن istizhaur saukhtun, ظاهر کردن zauhir kirdun, افسانیدن éfsanédun. v. *to recite*.—*To cause one to repeat* افسایانیدن efsa-é-anédun.—*A repeater* ظاهر کننده zauhur koonindeh. v. *reciter*. — *Repeated* (*done or said often*) مکرر mukurrur. (*recited*) افسانیده efsanédeh.

Repeatedly بسیار بار bissé-aur bar, چند کاه chundgah, تارة بعد تارة tarratan baad tarratan. v. *often*.—*To admonish repeatedly and severely* تنبیه و تاکید کردن tumbeeh ou taakeed kirdun, تنبیه اکید و شدید دادن tumbeeh akeed ou shudeed dadun.

To REPEL رد کردن rudd kirdun, وارادن waraundun, دفع ساختن dufa saukhtun, رفع زدن rufa zudun, باز داشتن baz daushtun, منع کردن muna kirdun, نفی ساختن nufé saukhtun, رفع و دفع کردن rufa ou dufa kirdun, هاد زدن haud zudun, تردد ساختن turuddud saukhtun, استرداد نمودن isturdaud numoodun, دحر کردن duhr kirdun. v. *to repulse*.—*Repelled* متردد muturuddud, v. *repulsed*.—*A repeller* رد کننده rudd koonindeh, دفع ساز dufa sauz, رفع کر rufa gur.

To REPENT پشیمان شدن pusheemaun shoodun, نادم بودن naudim boodun, ندامت داشتن nudaumut daushtun, ستوهیدن sutoohédun, فرسودن fursoodun, توبه کرفتن toubeh gooriftun, توبه کار شدن toubehkaur shoodun, توبه کاری نمودن toubehkauré numoodun, تایب کردن ta-éb kirdun.

Repentance پشیمانی pusheemauné, ندامت nudaumut, توبه کاری toubehkauré. v. *penitence*.—*Regret and repentance* حسرت و ندامت husrut ou nudaumut.—*Repentant* پشمان pushmaun. v. *penitent*.

To REPEOPLE دکر با معمور کردن digur bar maamoor kirdun, جای ویران اباد ساختن ja-é véeraun abad saukhtun.

REPERCUSSION انعکاس inykaus, v. *rebound*.

REPETITION تکرار tukraur, تکریر tukreer, مکرر mukurrur, اعادت é-audut, بازیور bazé-oor. (*rehearsing*) ظاهرا قرات zauhira koraat. v. *recital*.

To REPINE ازار یافتن azaur é-aftun, ازار رسیده بودن azaur russédeh boodun, مضطرب شدن muzturub shoodun, دلتنک بودن diltunk boodun, دلبسته شدن dilbusteh shoodun, غم خوردن ghum khoredun, المزده بودن alumzuddeh boodun, رنجیدن runjédun, رنجیده و رمیده شدن runjédeh ou rumédeh shoodun, خاطر مانده بودن khautir maundeh boodun, دلفکار شدن dilfikaur shoodun, جان ازاری داشتن jaun azauré daushtun, خودرا اضطراب دادن khoodra iztiraub dadun, نفس ازارده کردن nufs azaurdeh kirdun.

A repiner ازار یاب azaur é-aub, غم خور ghum khore, صاحب رنج sahib runj, اهل اضطراب ahla iztiraub, ازارش کیر azaurish geer, دلتنکی دار diltunké dar. v. also *murmurer*.

Repining رنج runj, رنجوری runjooré, ازار azaur, ازاری azauré, ازارش azaurish, اضطراب iztiraub, دلتنکی diltunké, دلبستکی dilbustugé. v. *grief, regret, vexation*. — *Repining* (participle) غم و الم خور ghum ou alum khore, رنجیده runjédeh, ازارده azaurdeh, مضطرب muzturub, دلبسته dilbusteh, دلتنک diltunk, دلفکار dilfikaur, دلشکسته dilshakusteh, دلمانده dilmaundeh, غلق ghulik.

To REPLACE بجا باز نهادن beja baz nihaudun, در یک کاه دکر بار وضع کردن dur eek gah digur bar wuza kirdun. v. also *to substitute*.

Replaced بجا باز نهادن bejau baz nihaudeh.

To REPLANT باز نصب کردن baz nusb kirdun, دکر بار نشاندن digur bar nishaundun.

To REPLENISH پر کردن pur kirdun, املا ساختن imla saukhtun, مالامال نمودن maulamaul numoodun, انباشتن ambaushtun, تملیت کردن tumlé-ut kirdun. v. *to fill, stock*.

Replenished, replete پر کرده pur kirdeh, ممتلی mumtula, انباشته ambaushteh, مالامال maulamaul, برزغ burzugh. v. *full, filled*.—*To be replenished* پر کرده شدن pur kirdeh shoodun, مالامال بودن maulamaul boodun, پر کشتن pur gushtun.

Repletion امتلا imtila, املا imla, ممتلیت mumtulé-ut, کزاز guzauz, تخمه tukhmeh. v. *indigestion*.

REPLY, *replication* جواب javaub, باز جواب baz javaub, باز خواست baz khaust, د جواب

rudda javaub, رد كلام rudda kulaum, رجع ruja. v. *answer.*--*Replied* رد جواب داده rudda juvaub dadeh.

To reply جواب كردن javaub kirdun, باز جواب ساختن baz javaub saukhtun, رد جواب دادن rudda javaub dadun, رد كلام نمودن rudda kulaum numoodun, رجع كردن ruja kirdun, رجعان ساختن rujaan saukhtun.

A replier باز جواب ساز baz javaub sauz, رد كلام كننده rudda kulaum koonindeh.

To REPOLISH باز پرداختن baz purdaukhtun, دگر بار جلا دادن digur bar jila dadun.

A REPORT (*rumour of news*) خبر khubr, اواز awauz, اوازه awauzeh, پيغام peighaum, پيام peiaum, گفت و گو guft ou goo, صلا sula, وغيت wughé-ut, نغو nughoo, نغيت nughé-ut. v. *rumour.*—(*publick character*) نام naum, شهرت shuhrut, ذكر zikr, عرض yrz. v. *reputation.*—*Of good report* نيك نام neek naum, جميل ذكر jumeel zikr. *Of bad report* بد نام bud naum, بى عرض bé yrz. v. *repute, fame.*—*Report* (*sound, loud noise*) اواز awauz, اوازه awauzeh, رعد raad, ولوله wulwuleh, غلغل ghulghul, غلغله gulghuleh, شهاته shumauteh. v. *noise.*—*The report of a cannon* اواز توپخانه awauza topekhauneh, رعد توپ raada tope. *The report of a musket* ولوله بندوق wulwuleha bundook.—*A false report* خبر فريبنده khubr furrabindeh, سروا surwa, خلاف انها khilaufa inha, مرمات mirmaut. *False reports* اراجيف arajeef, ارجاف arjauf. *A report* (*or account returned by those to whom any thing is referred*) تلخيص tulkhees. *To make a report* (*especially of state affairs to the king, &c.*) تلخيص كردن tulkhees kirdun.

To report خبر دادن khubr dadun, اواز زدن awauz zudun, گفتن guftun, گفت و گو پاشيدن guft ou goo paushédun. v. *to tell, relate, rumour.*

Reported خبر داده khubr dadeh, گفته gufteh, مروي murwé, متلخص mutulukhkhus. v. *related.*

A reporter خبر ده khubr duh, گفت و گو پاش guft ou goo paush. v. *relater, reciter.*

To REPOSE (*be at rest*) فراغت يافتن firaughut é-aftun, فراغ داشتن firaugh daushtun, خواب شدن khaub shoodun, خوابيدن khaubédun, خفتن khuftun, نايم شدن na-ém shoodun, خسپيدن khuspédun, در خواب بودن dur khaub boodun, هجوع كردن hujoo-a kirdun. v. *to sleep, recline.*—*To repose confidence* اعتماد كردن é-atimaud kirdun, اعتقاد بردن é-atikaud burdun, توكل ساختن tuwukkul saukhtun. v. *to confide.*—(*to intrust*) امانت ساختن imaunut saukhtun, وديعت كردن wudé-at kirdun. v. *to trust.*

Repose خواب khaub, خوابنوش khaubnoosh, نايم na-ém, نايمت na-émut, هجوع hujoo-a, ارام araum, راحت rauhut, سكينت sukeenut, اسودگي asoodugé. v. *sleep, rest, quiet.*—*Reposed* اسوده حال asoodeh haul, اسوده asoodeh, خفته khufteh. *Reposedness* اسوده حال haul asoodeh, اسودگي asoodugé.

To REPOSITE وضع كردن wuza kirdun, نهادن nihaudun, تودع ساختن tuwudda saukhtun, ودع كردن wuda kirdun, در انبار وضع كردن dur ambaur wuza kirdun. v. *to store, lay in, deposite.*

Reposited نهاده nihaudeh, موضوع mouzoo-a.

A REPOSITORY مخزن makhzin, مخدع mukhda, خزينه khazeeneh, خزانه khuzauneh, گنجينه gunjeeneh, گنجا gunja, نبا nubr (pl. انبار ambaur), وعا waa, اعا é-au (pl. اعيت awé-ut), دان dan, مفتح muftuh, جلف jilf, لو loo, ربيدت rubeedut. *A repository for provisions* توشه دان toosheh dan, انبار خانه ambaur khauneh, خور صلا khore sula, مقلدت mukludut. v. *granary, pantry.*—*A repository in inns, &c. for travellers baggage* باردان bardan. *A repository for clothes, jewels, &c.* جامه دان jammeh dan, رخت خانه rukht khauneh, عكم ykm, صيان sé-aún, صوان suwaun, صيانت sé-aunut, برفند burfund, بغلنده bughlundeh, رنبيل rumbeel. v. زنفيلجه.

To REPOSSESS باز دست يافتن baz dost é-aftun, باز تصرف گرفتن baz tusurruf gooriftun, دگر بار ملاكت پذيرفتن digur bar mulaukut pizzeeruftun. *Repossessed* باز تصرف گرفته baz tusurruf goorifteh, باز دست يافته baz dost é-afteh, دگر بار مملوك digur bar mumlook.

To REPREHEND ازار دادن azaur dadun, ملامت زدن mulaumut zudun, سرزنش گفتن surzinish guftun, تعذيل كردن taazeel kirdun, ذم زدن zumm zudun, عتاب ساختن ytaub saukhtun, پاشيدن paushédun, لوم و توبيخ كردن loom ou tawbeekh kirdun, لومي دادن loomé dadun, معاتبت ساختن mu-atubut saukhtun, مواخذ كردن mu-akhuz kirdun. v. *to reproach, reprove, censure, chide.*—*A reprehender*, v. *censurer.*

Reprehended مذموم muzmoom, ملوم muloom, ملتوم multoom, ملحي mulha, مواخذ mu-akhuz.

Reprehensible واجب الملامت vajibu'l'mulamut, لايق سرزنش la-éka surzinish, ذميم zumeem, جريم jureem, جرمناك jurumnauk, لام laum.

Reprehensibly ذميمانه zumeemauneh, جريمانه jureemauneh, بر وجه واجب الملامت bur wujha vajibu'l'mulaumut, بطور مجرم betoora mujurrim.

Reprehension ملامت mulaumut, ازار azaur, سرزنش surzinish, ذم zumm, معاتبت mu-atubut, تعذيل taazeel, لوم و توبيخ loom ou tawbeekh,

عتاب ytaub, طعن taan, ابس abis. v. *censure, blame, reproof.*

Reprehensive ملامت زن mulaumut zun, ازار رسان azaur ruſſaun, سرزنش ده ſurziniſh duh.

To REPRESENT (*exhibit*) نمودن numoodun, اظهار کردن izhaur kirdun, نموده ساختن numoodeh ſaukhtun, توزیدن toozédun, نمایان ساختن numa-é-aun ſaukhtun, نماییدن numaïédun, تبصیر کردن tubſeer kirdun, احضار ساختن ihzaur ſaukhtun. v. *to ſhow.*—*To repreſent* (*by painting, delineation, imitation, &c.*) تصویر کردن tuſweer kirdun, تقلید ساختن tukleed ſaukhtun, تمثیل کردن tumſeel kirdun. v. *to paint, deſcribe.*—*To repreſent by reflexion* (*as a mirrour*) منعکس عکس انداز کردن aks andauz kirdun, منعکس ساختن munakus ſaukhtun, انعکاس نمودن inykaus numoodun. *To repreſent* (*by petition, &c.*) عرض کردن arz kirdun, عرضه داشت نمودن arzeh dauſht numoodun. *To repreſent on a theatre* تماشا کردن tumauſha kirdun, لعبتبازي نمودن laabutbauzé numoodun, تقلید نمایان ساختن tukleed numa-é-aun ſaukhtun. *To repreſent* (*act as the repreſentative of another*) جانشین بودن jauniſheen boodun, وکیل شدن vakeel ſhoodun, نایب بودن na-éb boodun, قایم مقام شدن ka-ém mukaum ſhoodun.

Repreſentation (*image, form*) نمایش numa-éſh, صورت ſoorut, تصویر tuſweer, قیافت ké-aufut, شکل ſhukl, نقیش nukeeſh, تمثال tumſaul. v. *likeneſs.*—(*a memorial*) عرضه arzeh, عرضه داشت arzeh dauſht, معروض maarooz, عرضه حال arzeh haul. v. *petition.*—(*exhibition*) نمودار numoodar, نمودش numoodiſh, اظهار izhaur, پیدا peeda. *Theatrical repreſentation* تماشا tumauſha, لعبتبازي laabutbauzé, نقل گو nukkul goo, تقلید tukleed. *Repreſentation of the perſon of another* جانشیني jauniſheené, وکیلي vakeelé, وکالت vukaulut. *Repreſentation as in a mirrour* عکس اندازي aks andauzé, انعکاس inykaus.

Repreſentative, repreſenting (*exhibiting a ſimilitude*) صورت نما ſoorut numa, نمایش ساز numaéſh ſauz, تصویر کنا tuſweer koona, نماینده numa-éndeh. *Repreſenting* (*by memorial, &c.*) عرضه نما arzeh numa, عرضه داشت احضار ساز arzeh dauſht ihzaur ſauz.—(*bearing the character or power of another*) جانشین jauniſheen, ذو وکالت zu vukaulut. *A repreſentative* (*of another perſon*) جانشین jauniſheen, وکیل vakeel (plur. وکلا vukula), قایم مقام ka-ém mukaum, نایب na-éb (plur. نواب novaub). *A repreſentative veſted with full powers* وکیل مطلق vakeela mutluk.

To appoint a repreſentative وکیل کردن vakeel kirdun, جانشین ساختن jauniſheen ſaukhtun, نایب نامزاد نمودن na-éb naumzaud numoodun. *A repreſentative* (*ſimilitude* or *ſymbol of any thing*) نمودار numoodar, علامت alaumut, نقیش nukeeſh.

A repreſenter (*one who ſhows* or *exhibits*) اظهار کننده izhaur koonindeh, نماینده numa-éndeh, نمون numoon, تبصیر سازنده tubſeer ſauzindeh. v. alſo *repreſentative.*

To REPRESS (*check*) ضبط ساختن zubt ſaukhtun, ربط کردن rubt kirdun, ضبط و ربط ساختن zubt ou rubt ſaukhtun, منع کردن muna kirdun, قرع نمودن kura numoodun. v. *to reſtrain; ſubdue; cruſh.*—*Repreſſed* مضبوط muzboot, ممتنع mumtina, مربوط murboot.—*Repreſſion* ضبط zubt, ربط rubt, منع muna.—*Repreſſive* ذو قوت ضبط و ربط zu kuwwuta zubt ou rubt, منع ساز muna ſauz.

A REPRIEVE (*delay of puniſhment*) امهال تعذیب imhaula taazeeb, تراخي عقاب turaukhé akaub, تاخیر ضعف taakheera zaaf.

To reprieve امهال تعذیب دادن imhaula taazeeb dadun, تراخي عقاب فرمودن turaukhé akaub furmoodun.

Reprieved امهال تعذیب پذیر imhaula taazeeb pizzeer, تراخي عقاب یاب turaukhé akaub é-aub.

To reprimand, v. *to reprehend, rebuke.*

REPRISAL بدل گرفته براي چیزي که دشمن برداشته بودند budul gooriſteh bera-é cheezé keh duſhmin burdauſhteh boodund, پاداش paudauſh.

To REPROACH دشنام دادن duſhnaum dadun, ملامت زدن mulaumut zudun, ملام کردن mulaum kirdun, واگفتن waguftun, ازار رسانیدن azaur ruſſanédun, شتم زدن ſhutm zudun, سرزنش گفتن ſurziniſh guftun, بهتان زدن buhtaun zudun, غرمیدن ghurmédun, غراشیدن ghuraſhédun, طعن دادن taan dadun, تولیدن toolédun, زکیدن zukédun, زبان دراز شدن zubaun diraūz ſhoodun, غولانیدن ghoolanédun, غمز زدن ghumz zudun, غولیدن ghoolédun, متکیدن mutkédun, عتب کردن atb kirdun, عتبان نمودن atubaun numoodun, تعتب ساختن ta-attub ſaukhtun, معاتبت کردن ma-atubut kirdun, تعییر ساختن taï-ér ſaukhtun, زرایت کردن zura-é-ut kirdun, نقم زدن nukum zudun. *To reproach one another* تعاتب کردن ta-attub kirdun, تشاتم ساختن tuſhautim ſaukhtun, ارغیدن arghédun, از یك دگر دشنام زدن uz eek digur duſhnaum zudun.

A reproach (*cenſure*) دشنام duſhnaum, ملام mulaum, ملامت mulaumut, بهتان buhtaun, طعن taan, طعنت taanut, ازار azaur, سرزنش

furzinish, شتم shutm, طنز tunz, عتبى atubé, عتاب ataub, عتبان atubaun, اعتوبت é-atoobut, سب sibb, زباندازي zubaundirauzé, اطالت لسان itauluta lissaun, شكايت shuka-é-ut, لوم loom, لومي loomé, زم zumm, غمز ghumz, قدح kuduh, قدحت kudhut, اسناد isnaud, افترا iftira, شنع shuna. *Letters full of reproaches* مكتوب شتم اميز muktooba shutm ameez, مكتوب سركوب muktooba surkoob.—(*infamy*) معاب ma-ab, معابت ma-abut, رسوايي ruswaï-é, بد نامي bud naumé, نقصان العرض nuksaunu'l'yrz, سيه رويي sé-uh rooï-é, عيب a-éb. v. *shame*.

Reproachable واجب الملامت vajibu'l'mulaumut, قابل دشنام kaubila dushnaum.

Reproached مذموم muzmoom, ملامت زده mulaumut zuddeh, طعن و طنز پذير taan ou tunz pizzeer, سرزنش ياب furzinish é-aub, با دشنام پوشيده ba dushnaum poshédeh.—*Reproacher*. v. *reviler*.

Reproachful (*scurrilous*) زباندراز zubaundirauz, شتامت shuttaumut, ملامت زن mulaumut zun, پر مذمت pur muzimmut, زام zaum, طعن و طنز كستر taan ou tunz kustur. v. *opprobrious*.—(*infamous*) بد نام bud naum, بى عرض bé yrz, رسوا ruswa, حقير hukeer, پر عيب pur a-éb فاحش faukish. v. *shameful*, *vile*.

Reproachfully (*opprobriously*) با ملامت ba mulaumut, بر وجه پر طعن و بهتان bur wujha pur taan ou buhtaun, بطور زباندراز betoora zubaundirauz.—(*shamefully*) با بد نامي ba budnaumé, بر وجه پر عيب bur wujha pur a-éb, بطور رسوا betoora ruswa.

To REPROBATE انكار كردن inkaur kirdun, منكر ساختن munkur saukhtun. v. *to reject*.—*Reprobate* فاسد fausid, پر فساد pur fusaud, شقي shuké. v. *wicked*.--*A reprobate* فاجر faujir, اهل فساد ahla fusaud, اهل جهنم ahla jehennem. v. *profligate*.

Reprobated مترد muturuddud, مردد muruddud, مردود murdood, مردودت murdoodut, مخسول mukhsool, مخسل mukhussul. v. *rejected*.—*Reprobateness*, *reprobation*, v. *wickedness*.

To REPRODUCE باز وجود دادن baz wujood dadun, نو پيدا كردن now peeda kirdun, وا نمودن wa numoodun, نو خواسته نمودن now khausteh numoodun, دگر بار خلق ساختن digur bar khulk saukhtun, نو رسانيدن now russanédun.—*Reproduced* وا نموده wa numoodeh.

To reprove, v. *to reprehend*, *reproach*.

A REPTILE جنبنده jumbindeh, حشرت hushrut (plur. حشرات hushraut), راشح raushih, دد dud, ددم dudeh, ددودام dudoodaum, حنش hunush, خست khust, خستره khustureh, هامت hammut (plur. هوام huwaum), دب dubb (plur. دابت daubut, دواب duwaub), خس khafs. v. *centiped*, *millepedes*, *insect*.—*The reptiles of the earth* حشرات الارض hushrauta arz, حشرات الارض hushrautu'l'arz, هوام الارض huwaumu'l'arz, خزنده khuzindeh. *Noxious reptiles* هوام ضرر رسان hawauma zurrur russaun.

REPUBLICK جمهور jumboor (plur. جماهير jumauhir).—*To repudiate*, &c. v. *to divorce*, *reject*.

REPUGNANCE (*contrariety*) مخالفت mukhaulifut, خلاف khilauf, اختلاف ikhtilauf, نا سازكاري na sauzkauré. v. *inconsistency*.—(*reluctance*) تردد turuddud, تعلل ta-allul, تعارض taarruz, معاندت mu-anudut, عناد ynaud, مقاومت mukawumut, رغم rughim.

Repugnant (*contrary*) مخالف mukhaulif, مخالفت khaulifut, مغاير mugha-ér, مناقض munaukiz, منافي munaufé, نا سازكار na sauzkaur. v. *inconsistent*.—(*reluctant*) ذو استكراه zu istikrauh, كره نما kirh numa, مترد muturuddud, معاند mu-anud, عاند aunud, عنيد aneed, ذو تعارض zu ta-arruz, اخشنج akhshunj. *Repugnant to friendship* از موالات و مصافات مغاير uz muwalaut ou mufafaut mugha-ér. *Repugnant to humanity* منافي المروت munaufé-u'l'murawwut. *Repugnant to nature* نا مطبوع na mutboo-a. *To be repugnant* (*contrary*) مخالف شدن mukhaulif shoodun, مخالفت نمودن mukhaulifut numoodun, بين الخلاف شدن beinu'l'khylauf shoodun, منافي بودن munaufé boodun, مناقض كشتن munaukiz gushtun, مغاير كرديدن mugha-ér gurdédun, تخالف نمودن tukhaulif numoodun.—(*to be reluctant*) كره داشتن kirh daushtun, استكراه نمودن istikrauh numoodun, معاند شدن mu-anud shoodun, معاندت نمودن mu-anudut numoodun.

Repugnantly (*contrarily*) مغايرا mugha-é-ran, با مخالفت ba mukhaulifut, بر وجه نا سازكار bur wujha na sauzkaur.—(*with reluctance*) با كره ba kirh, بطور معاند betoora mu-anud, با تردد ba turuddud, عنيدانه aneedauneh.

To REPULLULATE (*bud again*) دگر بار شكفتن digur bar shukuftun, تكرير شكوفه نمودن tukreera shukoofeh numoodun, باز رستن baz rustun.

A REPULSE رد rudd, ردع ruda, ردت ruddut, دفع dufa, اندفاع indifaa, رفع rufa, مردوديت murdoodé-ut, حرمان hyrmaun, مسافات musafaat, ميط meit, مدبر mudbir, حرم harym. *A violent* or *shameful repulse* وقامت wukaumut, دفاع dufaa. *To meet with a repulse* حرم خوردن harym khoredun, محروم بودن muhroom boodun, حرمان يافتن hyrmaun é-aftun. v. *to be repulsed*.

To repulse واراندن waraundun, رد كردن rudd kirdun, رفع ساختن dufa saukhtun, رفع و دفع rufa ou dufa kirdun, مدافعت ساختن mudafaat saukhtun, ممانعت كردن mumanaat kirdun, باز داشتن baz daushtun, مردود كردن murdood kirdun, محروم ساختن muhroom saukhtun, حرمان دادن hyrmaun dadun. v. *to repel, resist.*

Repulsed وا رانده wa raundeh, مردود murdood, مترد mutruddud, مدفوع mudfuwa, مندفع mundufa, اندفاع indifaa, مدفع muduffa, منفي munfa, منتفي muntufa, لغش lussh, رد rudaud, حريم hureem, محروم muhroom, حرم hurm.—*To be repulsed* وا رانده بودن wa raundeh boodun, مردود شدن murdood shoodun, مدفوع بودن mudfuwa boodun. v. *to meet with a repulse.*

Repulsion دافعت daufaat, وارانی waraune, باز داري baz dare, دفع و رفع dufa ou rufa. v. *repulse.*

Repulsive, repelling ذو قوت دافعت zu kuwwuta daufaat, باز دار baz dar, دافع ساز daufa sauz, واران waraun, رد كنا rudd koona. *The repelling power* قوت دافعت kuwwuta daufaat.

To REPURCHASE واخريدن wakhurédun, باز اشترا كردن baz ishtira kirdun.

REPUTABLE نيك نام neek naum, ذو اعتبار zu é-autibaur, كرم kurim, نا معيوب na ma-é-oob, ذو عرض zu yrz, نا رسوا na ruswa. v. *honourable, creditable, honest.*—*Reputably* با نيك نامی ba neek naumé, بر وجه پر اعتبار bur wujha pur é-atibaur, با عرض ba yrz, بطور كريم betoora kureem.

Reputation, repute اعتبار é-atibaur, نام naum, نيك نامي neek naumé, كرم kurum, عرض yrz, اب روي auba rooï, عرض و وقار yrz ou wukaur, جاه jauh. v. *credit, honour.*—*Repute (general opinion)* فكر عمومي fikra umoomé, راي شهل ra-é-a shuml.—*Reputeless*, v. *disgraceful.*

To REPUTE انديشيدن andeeshédun, انديش كردن andeesh kirdun, پنداشتن pundaushtun, ملاحظه ساختن mulauhzeh saukhtun. v. *to consider, reckon.*—*Reputed* انديشيده andeeshédeh, پنداشته pundaushteh.

A REQUEST (*entreaty, petition*) خواهش khauhish, طلب tulub, رجا ruja, خواست khaust, در خواست dur khaust, خواه khauh, خواهه khauheh, مبتغا mubtugha, اقتضا iktiza, لابه laubeh, نياز né-auz, نيازمندي né-auzmundé.—*In request (in great demand, valuable)* رواج rouvauj, رواج rouvaun, گران guraun, گران بها guraun buha, گران مايه guraun ma-éh, ذو قيمت zu keemut, قيمتي keemuté, مطلوب mutloob. *Any thing greatly in request* بغايت bugha-é-ut, بغا bugha. *To be in request* رواج شدن rouvauj shoodun, گران مايه بودن guraun ma-éh boodun, مطلوب شدن mutloob shoodun.

To request خواستن khaustun, در خواستن dur khaustun, طلبيدن tulubédun, پرسيدن porsédun, طلب كردن tulub kirdun, رجا ساختن ruja saukhtun, لابه كردن laubeh kirdun, لابيدن laubédun, ابرام كردن ibraum kirdun, نيازيدن né-auzédun. v. *to petition, beg, entreat.*—*Requested* خواسته khausteh, درخواسته dur khausteh, طلبيده tulubédeh, نيازيده né-auzédeh, پرسيده porsédeh.—*A requester*, v. *petitioner.*

To re-quicken, v. *to re-animate.*—*Requiem*, v. *rest.*

Requirable لايق درخواست la-éka durkhaust, واجب الطلب vajibu't'tulub, قابل رجا kaubila ruja.

To require دعوي نمودن da-wé numoodun, مستلزم كردن mustulzim kirdun, اقتضا ساختن iktiza saukhtun, مبتغا نمودن mubtigha numoodun. v. *to demand, request.*—*As occasion may require* حسب الاقتضا husbu'l'iktiza.

Required مرجو murjoo, مقتضا or مقتضي muktuza, مطلوب mutloob. v. *requested.*

Requisite لازم lauzim, ملتزم multuzim, واجب vajib, مهم muhimm, مهمت muhimmut, مقتضي muktuza. v. *necessary.*

A requisite اقتضا iktiza, لازمت lazimut, مهمت muhimmut, حاجت haujut, امر مقتضي amra muktuza. v. *necessary, necessaries.*

Requisitely لازمانه lauzimauneh. v. *necessarily.*

Requisiteness لازمي lauzimé.

REQUITAL مجازات mujazaut, مكافات mukafaut, عوض ywuz, خلف khulif, مفاوضت mufawuzut. v. *retaliation, compensation, retribution.*

To requite مجازات كردن mujazaut kirdun, عوض ساختن ywuz saukhtun, جزا دادن juza dadun, مفاوضت ساختن mufawuzut saukhtun, معارضت كردن mukaurizut kirdun, تعويض نمودن taweez numoodun, عياض دادن a-é-uz dadun, قراض كردن kyrauz kirdun. v. *to repay, retaliate, reward.*

To rescind, v. *to repeal.*

A RESCRIPT (*royal edict*) خط شريف khutta shereef, همايون نامه huma-é-oon nameh.

To RESCUE (*from confinement* or *danger*) از گرفتگي ازاد كردن uz gooriftugé azaud kirdun, از حبس رها ساختن uz hubs ruha saukhtun, از زندان اطلاق كردن uz zundaun itlauk kirdun, از خطر خلاص ساختن uz khutr khulaus saukhtun.

A rescue رهايي از گرفتگي ruhaï-é uz gooriftugé, اطلاق از زندان itlauk uz zundaun.

Rescued از گرفتگی رها ساخته uz gooriftugé ruha saukhteh, از حبس گرفته uz hubs goorifteh, رسته rusteh.

A rescuer از گرفتگی اطلاق کننده uz gooriftugé itlauk koonindeh.

RESEARCH جست و جو just ou joo, تک و پو tuk ou poo. v. *inquiry, search.*

To research, جست و جو کردن just ou joo kirdun. v. *to examine, inquire.*

To RESELL وافروختن wafurookhtun.

RESEMBLANCE تمثیل tumseel, مماثلت mumausilut, صورت soorut (pl. صور suwur) تصویر tusweer, مانندگی manindugé, تشبیه tushbeeh, نقیش nukeesh, مشابهت mushaubihut (pl. مشابهات mushaubihaut), شبه shubuh. v. *similitude, likeness.*

To resemble (*be like*) مانستن maunistun, مانیدن maunédun, مماثل شدن mumausil shoodun, تمثیل داشتن tumseel daushtun, مشابه بودن mushaubuh boodun, مشابهتی شدن mushaubuhuté shoodun, صورت داشتن soorut daushtun. (*to compare*) مقابله ساختن mukaubileh saukhtun, رو برو نمودن roo beroo numoodun, تطبیق کردن tutbeek kirdun, مناظرت ساختن munauzurut saukhtun, تنظیر کردن tunzeer kirdun, تشبیه ساختن tushbeeh saukhtun.

Resembling مانند maunend, انداد andaud, اسا asa, سا sa, وش vush, وار waur, اشام ashaum, مثال misaul, گون goon. v. *like.*

To RESENT قهر گرفتن kuhr gooriftun, خشم نمودن khyshm numoodun, غضبناک بودن ghuzubnauk boodun, غضب داشتن ghuzub daushtun, کین توختن keen tookhtun, ازار کردن azaur kirdun, سخت رویی نمودن sukht rooï-é numoodun, زکیدن zukédun.

Resentful کینه کش keeneh kush, با سینه پر کینه ba seeneh pur keeneh, رنجیده runjédeh, غضوب ghuzoob. v. *angry, cholerick.*

Resentingly بر وجه کینه خواه bur wujha keeneh khauh, با قهر ba kuhr, غضوبا ghuzooban.

Resentment قهر kuhr, غضب ghuzub, خشم khyshm, کین keen, کینه keeneh. v. *anger, indignation.*—*With a look full of resentment* با نگاه غضب الود ba nigauha ghuzub alood.

RESERVATION, *reserve* (*retaining, withholding*) مستبقي mustubké, تبقیت tubké-ut, ابقا ibka, استبقا istibka, باز داري baz daré, فا داري fa daré. (*storing*) کنز kunz, در انبار نهان dur ambaur nihaun, انبار imbaur, در خزانه برطرف نهان dur khuzauneh burturruf nihaun. (*concealment of something in the mind*) صورت معامله sooruta maamleh, ریا ré-a, تغافل tughaufil, در سینه پوش dur seeneh posh. (*exception, condition*) شرط shurt, قید keid, استثنا istisna, تحاشي tuhaushé, ثنیت suné-ut, ثنیا suné-a. v. *stipulation.*—(*caution or modesty of behaviour*) ادب و احتیاط adub ou ihteaut, ازرم و بصیرت azrum ou buseerut, انتباه intibauh, سکینت sukeenut. v. *reservedness.*—*A reserve of soldiers, corps de reserve* فوج امداد fouja imdaud, پایده یاردم pa-éduha é-aurdum, سوار و سپاه معاونت suvvaur ou sippaha ma-awunut, رجال مددکار rujaula mududkaur. *A reserve of any thing kept for an exigence* چیز برطرف زده براي اقتضاي محل cheez burturruf zuddeh bera-é iktiza-é muhull, چیزي بلازمت پاسیده cheezé belauzimut pausédeh. *A reserve kept for one's own particular use* تخصیص tukhsees.

To reserve (*keep in store*) براي اقتضاي زمان برطرف زدن bura-é iktiza-é zumaun burturruf zudun, در انبار خانه نهادن dur ambaur khauneh nihaudun, کنز کردن kunz kirdun, باسیدن bausédun, در خزانت وضع کردن dur khuzaunut wuza kirdun, انبار ساختن imbaur saukhtun. (*to retain the whole* or *part of any thing*) مستبقي کردن mustubké kirdun, مستفضل نمودن mustufzul numoodun, تبقیت ساختن tubké-ut saukhtun, استبقا کردن istibka kirdun, غبر داشتن ghubr daushtun, ابقا نمودن ibka numoodun, باز داشتن baz daushtun, فا داشتن fa daushtun, وا داشتن wadaushtun.

Reserved (*kept in store*) در انبار خانه نهاده dur ambaur khauneh nihaudeh, موضوع mouzoo-a, در خزانت موضوع dur khuzaunut mouzoo-a, باسیده bausédeh, پاسیده pausédeh. (*kept back*) وا داشته wadaushteh, فا داشته fa daushteh, باز داشته baz daushteh.

RESERVED (*modest, silent, not impudent*) نا شوخ na shookh, سکوت sukoot, ساکت saukut, ساکن الطبع saukinu't'tuba, قدعت kudaat, زو ادب و ازرم zu adub ou azrum, نا کستاخ na kustaukh, وقار wukaur, رزان ruzaun, اهسته ahusteh, مودب mu-eddib. (*sullen*) تیره ضمیر teereh zumeer, نا ملایم na mula-em, ثقیل sukeel, ثقالت sukaulut, سیه درون sé-uh duroon, نا کشاده na kushaudeh. v. *morose.*

Reservedly (*modestly*) ادبانه adubauneh, با شرم ba shurrum, بر وجه نا شوخ bur wujha na shookh, با سکینت ba sukeenut, وقارانه wukaurauneh, بي کستاخي bé kustaukhé, با رزانت ba ruzaunut, (*sullenly*) بطور تیره ضمیر betoora teereh zumeer, بي ملایمت bé mula-émut, با ثقالت ba sukaulut, بر وجه نا کشاده ثقیلانه bur wujha sukeelauneh, na kushaudeh.

Reservedness (*modesty*) ادب adub, شرم shurrum, طبع ساكن tubaa saukin, سكينت sukeenut, ازرم azurum, وقار wukaur, وقارت wakaurut, اهستكي ahustugé, عدم شوخي aduma shookhé. (*sullenness*) عدم ملايمت aduma mula-émut, ثقلت sukhut, ثقالت sukaulut, حال تيره ضمير haula teereh zumeer, عدم كشادكي aduma kushaudugé, سيه دروني se-uh durooné. *To behave with reservedness* بركراييدن burkuraï-édun.

A RESERVOIR (*of water*) ابدان aubdan, سارنج saurnij, ژي zshei. v. also *magazine*, *store*.

To RESET (*a broken bone*, &c.) وابستن wabustun, باز بند كردن baz bund kirdun.

To re-settle, v. *to re-establish*: *subside*.

To RESIDE نشستن nishistun, نشست كردن nishist kirdun, وطن كرفتن wutun gooriftun, تمكين كردن tumkeen kirdun, تمكن ساختن tumukkun saukhtun, ساكن بودن saukin boodun, رسايش داشتن rasa-ésh daushtun, اباد انيدن abadanédun, مقيم بودن mukeem boodun, قرار كردن kuraur kirdun, نزول ساختن nuzool saukhtun, نزل داشتن nuzil daushtun, تعرش كردن ta-arrush kirdun. v. *to dwell*, *inhabit*; also *to subside*.

Residence سكون sukoon, مقام mukaum, تسكين tuskeen, حضر huzr, مكان mukaun. *A place of residence* جايكاه ja-égah, نشستكاه nishistgah, مكان mukaun, قراركاه kuraurgah, منزل munzil, منزلكاه munzilgah, وطن wutun (pl. وطان wutaun), بلد bilud, خانه khauneh, بيت beet, مقام mukaum, عمارت ymaurut, سكنت sukinut. v. *habitation*, *country*. — *A fixed residence* وطن مالوف wutuna mauloof.

Resident نشين nisheen, تمكن tummukkun, مقيم mukeem, مكين mukeen, متوطن mutawuttin, مستقر mustukirr. — *A resident* فرستاده سلطان furristadeha sultan, كماشته پادشاه gomaushteha padsha, وكيل vakeel, رسول مير rusoola meer. v. *envoy*, *agent*, *ambassador*.

RESIDUARY, *residual* مبقي mubka, باقي bauké. — *A residue* باقي bauké, بقيت buké-ut (pl. بقايا buka-é-a), قصور kusoor, ماعدا ma-ada, مستفضل mustufzil, مفضل mufzil, غبر ghubr, غبور ghuboor, نصيت nusé-ut, نضاضت nuzauzut. v. *rest*, *remainder*.

To RESIGN (*possession* or *claim*) فراغت نمودن firaughut numoodun, ترك كردن turuk kirdun, عزل ساختن azl saukhtun, معزول كردن maazool kirdun, تعزل نمودن ta-azzul numoodun. *To resign an office* منصب فراغت نمودن munsub firaughut numoodun, خدمت معزول ساختن khydmut maazool saukhtun. *To resign pretensions* دعوي فراغت كردن da-wé firaughut kirdun, مدعي ترك نمودن mudda-é turuk numoodun. علاقت فراغ ساختن alaukut firaugh saukhtun. *To resign one's self to providence* توكل كردن tuwakkul kirdun, رضا نمودن riza numoodun, متوكل شدن mutuwakkil shoodun, برضاي الله قايل بودن beriza-é-ullah ka-él boodun, خدارا توكل نمودن khodara tuwakkul numoodun. v. *to submit*, *yield*.

Resignation (*of office*, &c.) فراغت firaughut, فراغ firaugh, معزولي maazoolé, عزل azl, عزلت azlut. (*submission to providence*) توكل tuwakkul, رضا riza, اعتماد بخدا é-autimaud bekhoda, تسليم tusleem. v. *submission*. — *Resigned* (*to providence*) متوكل mutuwakkil. v. *submissive*.

RESILIENCE (*leaping back*) بازجستني baz justuné. — *Resilient* بازجه baz juh.

RESIN رجينت rujeenut, راتبانت rautubaunut, راتبان rautubaun, راتبانج rautubaunuj, راتنج rautinj, كندوش kundoosh, علك aluk (plur. علوك ulook), بناسب bunausub, بناسيب bunauseeb, بناست bunausut. — *Resinous* رجينت rujeenut, راتبان دار rautubaun dar.

To RESIST مقاومت كردن mukawumut kirdun, مخالفت نمودن mukhaulifut numoodun, معارضت كردن ma-arizut kirdun, مانع ساختن mauna saukhtun, عروض كردن aarooz kirdun, عرض ساختن erz saukhtun, تعرض نمودن ta-arruz numoodun, تردد كردن turuddud kirdun, رد ساختن rudd saukhtun, ستيز نمودن suteez numoodun, مشاجرت كردن mushaujurut kirdun, مطاردت نمودن mutaurudut numoodun, تقاوم كردن tukawum kirdun, متانخت ساختن mutaunukhut saukhtun, روي نمودن rooï numoodun. v. *to oppose*, *repulse*. — *I cannot resist such a one* با فلان پاي ندارم ba fulaun pa-é nedaurum.

Resistance مقاومت mukawumut, رد rudd, تردد turuddud, عرض erz, تعرض ta-arruz, اعتراض é-atirauz, تعارض ta-aruz, مشاجرت mushaujurut, مطاردت mutaurudut, ستيز suteez, ستيزه suteezeh, منع muna, مانع mauna. v. *opposition*.

Resisted مترد muturuddud, مردود murdood, مدفوع mudfoo-a. v. *repulsed*.

Resistibility قوت دافعت kuwwuta daufaat.

Resistible قابل مدفوع شدن kaubila mudfoo-a shoodun, ممكن مردود بودن mumkina murdood boodun.

RESOLVABLE, *resoluble* (*capable of being dissolved*) قابل كداز kaubila gudauz, اسان حل asauna hull, ممكن محلول mumkina muhlool. (*capable of being explained*) قابل تعريف kaubila taareef, ممكن كشاده بودن mumkina kushaudeh boodun.

To resolve (determine) قرار کردن kuraur kirdun, نیت نمودن né-ut numoodun, تصمیم کردن tusmeem kirdun, قصد گرفتن kusd gooriftun, عزیمت نمودن azeemut numoodun, جزم کردن jezm kirdun. v. *to purpose*.—*(to dissolve)* حل کردن hull kirdun, محلول نمودن muhlool numoodun, گداختن gudaukhtun. v. *to melt*.—*(to analyse)* جدا کردن juda kirdun, تفرق ساختن tufurruk saukhtun, تفریق نمودن tufreek numoodun.—*(to inform, resolve a doubt)* دفع شبهه کردن dufa shubha kirdun, گمان زایل ساختن gumaun za-él saukhtun, شك دور راندن shukk door raundun, افتا کردن ifta kirdun, خبر و اکاهی دادن khubr ou agauhé dadun.—*A resolve*, v. *resolution*.

Resolved (determined, steady) برقرار burkuraur, ثابت پای saubut pa-é. v. *resolute*.—*(melted)* گداخته gudaukhteh, متحلل mutuhullil. v. *dissolved*.—*(analyzed)* مفروق mufrook, جدا کرده شده juda kirdeh shoodeh. *(explained)* کشاده kushaudeh, مبین mubei-un.—*Resolved upon* مصمم musummum, مقصود muksood, معین mu-aïun, معینت mu-aïunut, مقرر mukurrur.—*Resolvedly (with firmness)* با صبر و قرار ba subr ou kuraur. v. *resolutely*.—*Resolvedness*, v. *resolution*.

Resolvent, resolutive ذو قوت گداز zu kuwwuta gudauz, گداز gudauz, فاسخ fausikh.

A resolver (one that determines) قرار کننده kuraur koonindeh, نیت گیر né-ut geer. *(a dissolver)* گداز گر gudauz gur, حل سازنده hull sauzindeh, گدازنده gudauzindeh.

Resolute (constant to a resolution) برقرار burkuraur, راسخ دم rausikh dum, ثابت قدم و راسخ دم saubit kudum ou rausikh dum, ذو رسوخ zu rusookh, راسی rausé, توثق tuwussuk. v. *firm, steady, constant*.—*(bold)* دلیر dilare, دلاور dilavur, بی باك و پروا bé bauk ou purwa, ذو غیرت zu gheerut. v. *brave*.

Resolutely بر وجه برقرار bur wujha burkuraur, بطور راسخ دم betoora rausikh dum, دلیرانه dilauneh, با جان و دل ba jaun ou dil. v. *courageously*.

Resolution, resoluteness (boldness) دلیری dilaré, دلاوری dilavuré, غیرت gheerut, جرات juraat.—*Resolution (fixed purpose)* ثبات subaut, ثابت پایی saubit paï-é, ثابت قدمی saubit kudumé, قرار kuraur, استواری ustuwauré, استمرار istimraur, نیت né-ut, قصد kusd, رسوخ rusookh.—*Resolution of a doubt* دفع شبهت dufaa shubhut, زایل شك za-éla shukk, حل مشکل hulla mushkil.

Resonance, v. *sound*.—*Resonant*, v. *resounding*.

To RESORT *(frequent)* بسیار بار رفتن bisséaur bar ruftun, چند بار تشریف کردن chund bar tushreef kirdun, امد شد ساختن aumud shud saukhtun. v. *to have recourse*.

Resort (concourse) مجمع mujma, جمع juma, اجتماع ijtimaa, امد شد aumud shud. v. *assembly, meeting; visit; resource*.

To RESOUND *(sound, echo)* اهنك ساختن ahunk saukhtun, صدا کردن suda kirdun, رد صدا زدن rudda suda zudun, نوفیدن noofédun, رنم کردن runim kirdun, مصوات ساختن muswaut saukhtun, اواز زدن awauz zudun, اوازیدن awauzédun, تصویت ساختن tuswé-ut saukhtun, مترنن کردن muturunnin kirdun. v. also *to celebrate*.—*(to be echoed back)* رد صدا زده بودن rudda suda zuddeh boodun, نوفیده شدن nooféh shoodun, باز اوازیده بودن baz awauzédeh boodun.

Resounding صدا زن suda zun, اهنك ساز ahunk sauz, مصوات myswaut, مترنن muturunnin, رد صدا زن rudda suda zun.

RESOURCE *(fund)* اصل asl, مایه ma-éh. v. *source*.—*(remedy)* چاره chaureh. *Where is the resource?* چه چاره cheh chaureh? *Without resource* بی چاره bé chaureh, درروا durwa. v. *helpless*.

To RE-SOW دگر بار کشتن digur bar kishtun, باز زرع کردن baz zura kirdun.

To RESPECT تکریم داشتن tukreem daushtun, بلند دیدن bulund deedun, رعایت بردن ri-aï-ut burdun, التفات نمودن iltifaut numoodun, اعتبار کردن é-autibaur kirdun, احترام داشتن ihtiraum daushtun.

Respect تکریم tukreem, اعتبار é-atibaur, التفات iltifaut, احترام ihtiraum, رعایت ri-aï-ut, بقوت bukwut, حسب husb. v. *regard, honour, reverence*; also *consideration, motive*.—*(reference, relation)* نسبت nisbut, مناسبت munausibut. *In respect of* نسبته nisbutan, با نسبت ba nisbut, علی حسب ala husb.

Respected مکرم mukurrum, معتبر maatubur, محسب muhussub, قرین التفات kureen iltifaut, v. *honoured*.

Respectful پر رعایت pur ri-aï-ut, ذو التفات zu iltifaut, اعتبار نما é-atibaur numa, بلند بین bulund been, احترام دار ihtiraum dar.

Respectfully علی وجه التبجیل ala wujhu't-tubjeel, با التفات و اعتبار با رعایت ba ri-aï-ut, ba iltifaut ou é-atibaur, با تکریم و احترام ba tukreem ou ihtiraum. *To behave respectfully* بلند دیدن bulund deedun. v. *to respect*.

Respective (particular) خاص khauss, مخصوص mukhsoos. *(relative)* منسوب munsoob, مناسب munausib, نا مطلق na mutluk.

Respectively (particularly) خصوصانه khusoosau-neh, یک یک eek eek, نسبة nisbutan. v. *relatively.*

RESPIRATION دم زن dum zun, نفس کش nufus kush, تنفس tunuffus.

To respire (breathe) دم زدن dum zudun, نفس کشیدن nufus kushédun.

Respite, v. *reprieve.*

RESPLENDENCY رشنا roshuna, شعله shaa-leh, ضیا zé-a, تاب taub, فر fur. v. *brightness, splendor.*—*Resplendent* روشن roshun, شعله دار shaaleh dar, تابناک taubnauk, رخشان rukhshaun, لامع lauma, ضیا کستر zé-a kustur, ذو فر zu fur. v. *bright, splendid.*—*Resplendently* روشنانه roshunau-neh, با ضیا ba zé-a, بر وجه شعله دار bur wujha shaaleh dar. v. *splendidly.*

To respond, v. *to answer, correspond.*—*Response*, v. *answer.*—*Responsible*, v. *answerable, accountable.*

Responsive رد جواب ساز rudda javaub sauz, رد کلام کنان rudda kulaum koonaun, بازخواست زن baz khaust zun.

REST (*quiet, repose*) ارام araum, ارامی arau-mé, ارامش araumish, ارمنده armindeh, ارمیدکی armeedugé, اسودی asoodé, اسودکی asoodugé, اسایش asa-ésh, پروا purwa, حضور huzoor, راحت rauhut, استراحت istirauhut, فره furuh, فرسخ fursikh, رفاهیت rufa-hé-ut, خواب khaub, سکون sukoon, فراغ firaugh, فراغت firaughut, اطمنان atminaun, قرار kuraur, غش ghushsh. v. *tranquility, sleep.*—(*cessation of motion*) فراغت جنبش fi-raughuta jumbish, فراغ حرکت firaugha hurukut, انقطاع جولان inkitaa jawlaun. *Rest and motion* سکون و جنبش sukoon ou jumbish. *Giving rest to the mind* دل ارام dil araum, جان اسا jaun asa. *A place of rest* ارامگاه araumgah, ارمگاه armgah, اسایش کده asa-ésh kuduh, خسبنجا khusbun-jau. v. *bed.*

To give rest ارام دادن araum dadun, ارامانیدن aramanédun, اسایانیدن asa-é-anédun, اسایش دادن asa-ésh dadun. *May he rest in peace (speaking of the dead)* قدس سره kuddisa, kuddi-sa sirruhu, طاب ثراه tauba sirruhu, طاب سره tauba sarauhu.

The REST (*remainder*) بقیت buké-ut, باقی bauké, ما باقی ma bauké, ما عدا ma ada, سایر sa-ér, سایرت sa-érut, صبصب subsub, صباصب subausub, صنصاب subsaub, عشوش ushoosh. v. *residue, remains.*—*And so with regard to the rest* باسره bi-asrahi, باسرها bi-asraha, باسرهم bi-asrahum, و قس علی wa kus ala haza.—*As to the rest* باقی bauké.

A REST (*support on which any thing leans*) پشتبان poshtibaun, سند sunud, رکن rukun, متکا muttuka, ستون sutoon, عمدت omdut, عمود amood, مسند musnud, لخشان lukhshan, نول nool.

To REST (*be at quiet*) ارامیدن aramédun, ارامدن araumdun, ارام داشتن araum daushtun, ارمیدن armédun, ارمیده شدن armédeh shoodun, اسایش داشتن asa-ésh daushtun, اساییدن asaï-édun, استراحت داشتن istirauhut daushtun, استرفاه بودن istirfauh boodun, اسودن asoodun, حضور دار شدن huzoor dar shoodun, حضور داشتن huzoor daushtun.—(*to sleep*) خواب کردن khaub kirdun, در خواب شدن dur khaub shoodun, خواییدن khaubédun, خسبیدن khusbédun, خسبش کردن khusbish kirdun, نوم گرفتن nawm gooriftun, اونیدن awnédun, غنودن ghunoodun.—(*to be without motion*) بی جنبش شدن bé jumbish shoodun, فراغت جنبش نمودن firaughuta jumbish numoodun, غیر حرکت بودن ghire-a hurukut boodun, نا جنبان و روان شدن na jumbaun ou rouvaun shoodun, غیر خلجان بودن ghire-a khuljaun boodun.—(*to cease from labour*) فراغت گرفتن firaughut goorif-tun, فراغ پذیرفتن firaugh pizzeeruftun, پروا داشتن purwa daushtun, از کار و استادن uz kaur wa ustadun, از عمل دست برداشتن uz aml dost burdaushtun.—(*to lean upon*) نشستن nishistun, بر نشستن bur nishistun, اتکا کردن ittika kirdun, تکیت ساختن tuké-ut saukhtun, استناد کردن istinaud kirdun. *To rest satisfied* راضی شدن rauzé shoodun, قایل نمودن ka-él numoodun, مستغنی بودن mustughné boodun, نوم شدن nawim shoo-dun. *To rest* or *lay to rest* خسبانیدن khusbané-dun, ارامانیدن araumanédun. v. *to give rest.*—*To cause to rest upon* بسند برنهادن besunnud burni-haudun, بر عمود نشاندن bur amood nishaundun.

Rested (reposed) ارمیده armédeh, خوابیده khaubédeh, خسبیده khusbédeh. *Rested (or laid upon)* بسند برنهاده besunnud burnihaudeh, بر عمود نشانده bur amood nishaundeh.

RESTAGNANT (*as standing water*) توز tooz, نقع nuka, مستنقع mustunka, انقاع inkaa, تناهی tunauhé, نا روان na rouvaun, توخته tookhteh.

To restagnate توختن tookhtun, نقع کردن nuka kirdun, مستنقع نمودن mustunka numoo-dun, انقاع ساختن inkaa saukhtun, نا روان بودن na rouvaun boodun.

Restagnation توزی toozé, دایم da-ém, رجعن ru-jan, رجیع rujé-a, برین bureen, اب استاده aub usta-deh, نجل mujil. *Any place where water restagnates* رجع ruja, رجعن rujan (pl. رجاع ruja), غدر ghudr, غدیر ghudeer (pl. غدر ghudur, غدران ghudur-aun, اغدرت aghdirut), برین bureen. v. *ditch, pool.*

REST-HARROW (*herb*) كيروج keerooj.

RESTIFF سركش ſurkuſh, كردنكش gurdunkuſh, شيطان ſheitaun, كاهكير kauhgeer, ازوح azooh, محب muhib, معاند ma-anud, مسو muſoo, خلو khuloo, متمرد mutumurrud. v. *obſtinate, ſtubborn, reluctant.*—*A reſtiff horſe* حارون hauroon, حرون huroon, اسب سركش aſba ſurkuſh. v. under *horſe.*—*Reſtiffneſs* سركشي ſurkuſhé, كردنكشي gurdunkuſhé, كاهكيري kauhgeeré. v. *ſtubbornneſs, obſtinacy.*

RESTITUTION رد rudd, ابقا ibka, رجع ruja, رجعن rujaan, رجعت rujaat, رجاع rujaa, بازده baz duh, عود awd, عايد au-éd.

RESTLESS (*having no reſt*) بي ارام bé araum, بي خوب و راحت bé khaub ou rauhut, بي حضور bé huzoor. *To be reſtleſs* تپيدن tupédun, بي ارام شدن bé araum ſhoodun.—(*unſteady, unſettled*) بی قرار bé kuraur, نا پايدار na pa-édar, سبكپاي ſubukpa-é. v. *inconſtant, turbulent.*

Reſtleſſly بی حضور bé huzoor, بر وجه بی ارام bur wujha bé araum, بلا قرار bila kuraur, بطور سبكپاي betoora ſubukpa-é. *To tumble about reſtleſſly in bed* هوشا شدن hooſha ſhoodun.

Reſtleſſneſs (*want of ſleep* or *eaſe*) عدم ارام aduma araum, بي حضوري bé huzooré, عدم خواب و راحت aduma khaub ou rauhut. — (*unſteadineſs*) بي قراري bé kurauré, سبكپايى ſubukpaï-é, نا پايداري na pa-édaré. v. *inconſtancy, turbulence.*

RESTORABLE مهكن رد mumkina rudd, قابل رجع kaubila ruja. v. *recoverable.*

Reſtoration رد rudd, رجع ruja, مرتجع murtuja, مرجع murja. v. *reſtitution.*—*Reſtoration of health* شفا ſhifa, بيهار خيزي beemaur kheezé. v. *recovery.*

Reſtorative ذو قوت شفا zu kuwwut ſhifa, شفا رسان ſhifa ruſſaun, بيهار خيز بخش beemaur kheez bukhſh. — *A reſtorative* علاج شفا رسان alauja ſhifa ruſſaun, شفا سازي ſhifa ſauzé, شربت بيهار خيز ſhurbuta beemaur kheez.

To reſtore (*give back, ſend back, bring back*) باز كرداندن baz gurdaundun, وا دادن wa dadun, بازفرستادن bazfuriſtadun, باز اوردن baz awurdun, رد ساختن rudd ſaukhtun, رجع كردن ruja kirdun, ابقا ساختن ibka ſaukhtun, عود كردن awd kirdun. v. *to retrieve, re-eſtabliſh, recover, repay.*

Reſtored باز كردانده baz gurdaundeh, وا داده wa dadeh, باز اورده baz awurdeh, مردود murdood, مردودت murdoodut, مرجوع murjoo-a. *Reſtored to health* شفا پذير ſhifa pizzeer, بيهار خيز beemaur kheez, متشي muttuſhé.—*To be reſtored* باز كشتن baz guſhtun, باز اورده بودن baz awurdeh boodun, مردود شدن murdood ſhoodun. v. *to return.*

A reſtorer باز اور baz awur, باز ده baz duh.

To **RESTRAIN** (*curb*) ضبط كردن zubt kirdun, ربط ساختن rubt ſaukhtun, ضبط و ربط نهودن zubt ou rubt numoodun, حكم كردن hookum kirdun, باز داشتن baz dauſhtun. v. *to check, repreſs, over-awe.*—(*to limit, confine*) تحديد كردن tuhdeed kirdun, حد نهودن hudd numoodun, اقتصار ساختن iktiſaur ſaukhtun. v. alſo *to hinder.*—*To reſtrain one's ſelf* درميان خود كرفتن dur mei-aun khood gooriftun. *To reſtrain anger* قهر كظم كردن kuhr kuzum kirdun, كظيم ساختن kuzeem ſaukhtun.

Reſtrainable مهكن ضبط mumkina zubt, قابل ضبط و ربط kaubila zubt ou rubt.

Reſtrained (*checked*) مضبوط muzboot, باز داشته baz dauſhteh, ممتنع mumtina, محصور muhſoor, محكوم muhkoom.—(*limited*) محدود muhdood, مقتصر muktuſur. v. *reſtricted.*—*Reſtrainedly* با ضبط و ربط ba zubt ou rubt.

A reſtrainer ضابط zaubit, ضبط ساز zubt ſauz, باز دارنده baz darindeh.

Reſtraint (*check*) ضبط zubt, ربط rubt, ضبط و ربط zubt ou rubt, منع muna, حكم hookum, وقفت wukfit, قرع kura, توريع tooré-a, باز داري baz daré.—(*limitation*) حد hudd, تحديد tuhdeed, قصر kuſr, اقتصار iktiſaur.

To **RESTRICT** حد كردن hudd kirdun, تحديد ساختن tuhdeed ſaukhtun, قصر كردن kuſr kirdun, اقتصار نهودن iktiſaur numoodun. *Reſtricted* مقتصر muktuſur, مقصور mukſoor, مختصر mukhtuſur, محصور muhſoor, مقبوض mukbooz.

Reſtriction اقتصار iktiſaur, قيد keid. v. *reſtraint.*

Reſtrictive, reſtringent ذو قوت قيد zu kuwwuta keid, اقتصار ساز iktiſaur ſauz. v. *ſtyptick.*

Reſtrictively با قيد ba keid, بر وجه اقتصار bur wujha iktiſaur.

RESULT نتيجه nuteejeh (plur. نتايج nuta-éj), تباع tuba. v. *effect, inference.*—(*reſolve, deciſion*) نيت né-ut, قرار kuraur, جزم jezm. v. alſo *reſilience.*

To reſult (*riſe as a conſequence*) نتيجه نهودن nuteejeh numoodun, نتايج داشتن nuta-éj dauſhtun, تباع شدن tuba ſhoodun. — (*to fly* or *ſpring back*) باز پس جهيدن baz pus juhédun, وايس جستن wapus juſtun.

RESUMABLE مهكن باز پذيرفته شدن mumkina baz pizzeerufteh ſhoodun.

To reſume (*take back*) باز كرفتن baz gooriftun, باز پذيرفتن baz pizzeeruftun. *To reſume a diſcourſe* تكرير خطاب ساختن tukreera khutaub ſaukhtun. v. *to renew.*—*Reſumption* باز كيري baz geeré, باز پذيري baz pizzeeré.

Resumptive باز كير baz geer, باز پذير baz pizzeer.

To RESURVEY دكر بار نكرستن digur bar nuggurustun.

The RESURRECTION باز خاست baz khast, معاد ma-ad, قيامت ké-aumut, نشور nushoor, باث baas, بعثت baasut, بعث و نشور baas ou nushoor, بعث اموات baasa amwaut, رستخيز rustkheez, حشر hushr. *The day of resurrection* يوم النشور é-oom'n'nushoor, روز رستخيز rooza rustkheez, يوم قيامت é-ooma ké-aumut, روز پر هول رستخيز rooza pur hawla rustkheez. v. *day of judgment.*

To RESUCITATE احيا كردن ihé-a kirdun. v. *revive.*—*Resucitation* احيا ihé-a, بعث v. *resurrection.*

To RETAIL پاره پاره وافروختن paureh paureh wafurookhtun, اندك اندك بيع ساختن anduk anduk bei-a saukhtun, خرده فروختن khurdeh furookhtun, خردوات مبيع كردن khurduwaut mubei-a kirdun, خرد مرد فروشيدن khurd murd furooshédun.

Retail وافروختني پاره پاره wafurookhtuné paureh paureh, فروختني خرد مرد furookhtuné khurd murd, فروخت خردوات furookhta khurduwaut, بيع اندك اندك bei-a anduk anduk, قطع قطع فروشا kuta kuta furoosha.

Retailed پاره پاره وافروخته paureh paureh wafurookhteh, اندك اندك مبيع anduk anduk mubé-a.

A retailer خردوات فروشا khurduwaut furoosha, پاره پاره بياع paureh paureh bei-é-a. v. *pedlar.*

To RETAIN (*with-hold*) باز داشتن baz daushtun, وا داشتن wa daushtun, فا داشتن fa daushtun, واپس داشتن wapus daushtun. (*to keep in confinement*) احتباس كردن ihtibaus kirdun. v. *to detain, keep: restrain, hinder.*—(*to keep in pay, maintain as followers, &c.*) وظيفت دادن wuzeefut dadun, روزانه بخشيدن roozauneh bukhshédun, كرا و وجيبت دادن kira ou wujeebut dadun, تيهار عطا كردن teemaur ata kirdun, پروردن purwurdun. v. *to hire, pension.*

Retained (*with-held*) باز داشته baz daushteh, وا داشته wa daushteh.—(*kept on pay, maintained*) وظيفت پذير wuzeefut pizzeer, پرورده purwurdeh.

A retainer اويزكون aweezkoon, بنده فرمان bunduha furmaun, حكم بردار hookum burdar, وظيفت دار wuzeefut dar, تابع tauba, روزانه كير roozauneh geer. v. *dependant, follower, pensioner.*

To RETAKE باز كرفتن baz gooriftun, وا ستاندن wa furmaudun. *Retaken* باز كرفته baz gooriftuh, واستانده wa sitaundeh.

To RETALIATE قصاص كردن kusaus kirdun, تقاص ساختن tukauss saukhtun, مقاصت نمودن muka-assit numoodun, استقصاص ساختن istiksaus saakhtun, مقص كردن mukyss kirdun. *To retaliate by killing* واكشتن wakooshtun.

Retaliated مقصوص muksoos.

Retaliation قصاص kussaus, تقاص tukauss, اقصاص iksaus, مقاصت muka-assit, مقص mukyss, اقصاص iksaus, واكش wa koosh, قود kawid, تار taur. v. مستقيد.

To RETARD واپس داشتن wapus daushtun, منع كردن muna kirdun, معرض شدن ma-arriz shoodun, ممانعت ساختن mumanaut saukhtun, تاخير كردن taakheer kirdun, تبطيت ساختن tubté-ut saukhtun. v. *to hinder, obstruct, delay.*

Retarded واپس داشته wapus daushteh, موخر mu-ekhkhur, متاخر muta-akhkhur.

RETENTION (*with-holding*) باز داري baz daré, واداري wadaré.—(*holding*) دار dar, كير geera, كيري geeré, مسك musik, ماسكت mausikut, قوت ماسكت kuwwuta mausikut. *Retention* or *retentiveness of memory* حافظت haufizut, محافظت muhaufizut, قوت حفظ kuwwuta hyfz. v. also *confinement, restraint, limitation.*

Retentive (*having the power of holding* or *withholding*) زو قوت باز دار zu kuwwuta baz dar, ماسك mausik, وا دار wa dar, كير geer.—(*having memory*) زو قوت حفظ zu kuwwuta hyfz.

RETICULAR, *reticulated, retiform* مشبك mushubbuk, شباكت اسا shubaukut asa, قفص مانند kufus maunend, شبك shubuk.

RETINUE سواري sawauré, طايفه ta-éfeh, حشم hushum, حشمت hushumut, خدم و حشم khudum ou hushum, احتشام ihtishaum, اثاث ataut, توابع tuwauba, توابع و لواحق tuwauba ou luwauhuk, اتباع atbaa, حواشي huwaushé, اشياع ashé-a. v. *train, equipage.*

To RETIRE باز پس رفتن baz pus ruftun, باز كشتن baz gushtun, باز استادن baz ustaudun, وا پس رفتن wa pus ruftun, پوشت باز دادن posht baz dadun, انصراف نمودن insiraaf numoodun, وا شدن wa shoodun, سرنكون رفتن surnigoon ruftun, رجع كردن ruja kirdun, اول ساختن awl saukhtun, تجانب كردن tujaunib kirdun, عدول ساختن udool saukhtun. v. *to recede, retreat, resign.*—*To retire from one another* تباعد كردن tuba-éd kirdun, مباعدت ساختن muba-adut saukhtun, از يك دكر باز پس رفتن uz eek digur baz pus ruftun.—*To retire or bring off soldiers* افواج باز پس روان فرمودن afwauj baz pus rouvaun furmoodun, سپاه رجع كردانيدن sippah ruja gurdanédun.

To retire (*withdraw any thing*) رجع گردانيدن ruja gurdanédun, رفع كردن rufa kirdun, واپس بردن wapus burdun, وا كردن wakirdun, باز پذيرفتن baz pizzeeruftun.

Retired تنها tunha, بتنها betunha, گوشه نشين khoosheh nisheen, خلوت نشين khulwut nisheen. v. *private.*—(*withdrawn, brought off*) واكرده wakirdeh, واپس برده wapus burdeh, بازپس روان گردانيده baz pus rouvaun gurdanédeh, باز پذيرفته baz pizzeerufteh.

Retirement, retiring (*retreating*) بازپس رو baz pus rou, باز گشت baz gusht, تجانب tujaunub, قهقرى kuhkura, اجتناب ijtinaub, انصراف insirauf, واپس روان wapus rouvaun. v. *retreat.*—*Retirement, retiredness* (*of life*) گوشه نشيني koosheh nisheené, تنهايي tunhaï-é, يكانكي eekaunugé, خلوت khulwut, خلوت نشيني khulwut nisheené. *Retirement from business* فراغ firaugh, فراغت firaughut, فراغت منصب firaughuta munsub, معزولي خدمت maazoolé-a khydmut. *A retirement* or *place of retirement* خلوتخانه khulwut khauneh, نهانخانه nihaunkhauneh, تنهايي گاه tunhaï-é gah, جاي تنها ja-é tunha, حرم haram.

RETOLD دگر بار گفته digur bar gufteh.

A RETORT (*return of a censure* or *raillery*) طنز و بذله باز انداخته tunz ou buzleh baz andaukhteh, سرزنش و شوخي باز اندازي baz andauzé surzinish ou shookhé. v. *repartee, raillery. To retort* طنز و بذله باز انداختن tunz ou buzleh baz andaukhtun. v. *to repartee, recriminate.*

To RETOSS باز انداختن baz andaukhtun.

To RETOUCH (*improve by new touches*) از كشيده و كشيده خوبتر ساختن uz kushédeh ou kushédeh khoobtur saukhtun, از رقم و نقش بهتر كردن uz rukum ou nuksh behtur kirdun, مرمت نمودن murummut numoodun.

To RETRACE در پاي باز رفتن dur pa-é baz ruftun, باز قصص ساختن baz kusus saukhtun.

To RETRACT احجام كردن ihjaum kirdun, منكر نمودن minkur numoodun, انكار كردن inkaur kirdun, تقصير ساختن tukseer saukhtun, باز طلبيدن baz tulubédun, اعادت ساختن é-audut saukhtun, عدول كردن udool kirdun, منقبض نمودن munkubuz numoodun. *To retract a wager* گرو رفع كردن giroo rufa kirdun.

Retracted احجام كرده شده ihjaum kirdeh shoodeh, منكور munkoor, باز طلبيده baz tulubédeh, منقبض munkubuz.

Retraction احجام ihjaum, منكر minkur, انكار inkaur, اعدت é-audut, عدول udool, باز طلب baz tulub.

RETREAT (*place of privacy*) خلوتخانه khulwut khauneh. v. *retirement.*—(*a place of security*) قلع killa, حصار hissaur, حصن husn, برج burj, بارو bauroo. *The retreat of an army* رجع قهقرى سپاه لشكر rujaa lashkur, قهقرى kuhkuraa sippah, پشت دادني و كرور جيش kuroora jeesh, قهقري عسكر posht dadané ou kuhkuraa askur. *A shameful retreat* رجوع قهقري rujoo-a kuhkura. *A feigned retreat* انهزام صوري inhizauma sooré.

To retreat (*from an enemy*) پشت دادن posht dadun, رجوع قهقري نمودن rujoo-a kuhkura numoodun, پشت بدشمن باز دادن posht bedushmin baz dadun, كرور و رجع ساختن kuroor ou ruja saukhtun, بگردانيدن begurdanédun. v. *to retire.*—*Retreated* پشت داده posht dadeh.

To RETRENCH (*cut off, abridge*) قصر ساختن kusr saukhtun, اختصار كردن ikhtisaur kirdun, تقصير نمودن tukseer numoodun, كوتاه كردن kootah kirdun, مقصور نمودن mukfoor numoodun, قطع كردن kuta kirdun. v. *to pare, lop*; also *to confine.*

Retrenchment اختصار ikhtisaur, اقتصار iktisaur, تقصير tukseer, قطع kuta.

Retrenched مقصور mukfoor, مختصر mukhtusur, مقطوع muktoo-a.

RETRIBUTION مجازات mujazaut, جزا juza, سزا suza, عوض ywuz, مفاوضت mufawuzut, خلف khulf, عقبى ukba, مقارضت mukaurizut, تعويض taweez, عياض a-é-auz, قرض kurz, تراض kurauz, مكافات mukafaut, پاداش padaush, اجرت ujrut, اجر ajur, وشيان wushé-aun, دين dein, كهري guhuré, كيغر keighur, كيفر keifur, كيفرت keifurut, نوش nawsh, نويد noo-éd, اثابت isaubut, شيان shé-aun. v. *repayment, recompence.*

Retributive, retributory مجازات ساز mujazaut sauz, جزا ده juza duh, عوض بخش ywuz bukhsh, خلف نما khulf numa.

To RETRIEVE (*recover, repair*) تجديد و اصلاح كردن tujdeed ou islauh kirdun, باز گردانيدن baz gurdanédun, بدست باز اوردن bedost baz awurdun. v. *to re-establish, restore.*

Retrievable, v. *recoverable.*

RETROCESSION, *retrogradation, retrogression* بازپس رو wapus rou, واپس روان baz pus rouvaun, ادبار idbaur, مرجع murja, مرجعت murjaat.

Retrograde راجع rauja, متراجع muturauja, تراجع turauja, منكع munka, مترحل mutuzuhhil, معكوس mukoos. v. *contrary, opposite.*—*To retrograde* باز پس رفتن baz pur ruftun.

RETROSPECT, *retrospection* مقابلت mukaubulut, تعقيب و انگرستني wa nuggurustuné,

taakeeb. — *Retrospective* وا نگران wa nugguraun, مقابلت ساز mukaubulut sauz. *To take a retrospective view* وا نگرستن wa nuggurustun, مقابلت ساختن mukaubulut saukhtun, تعقیب کردن taakeeb kirdun.

To RETURN (*come* or *go back*) واپس امدن wapus aumudun, باز امدن baz aumudun, باز رفتن baz ruftun, گشتن gushtun, برگشتن burgushtun, واگردیدن wagurdédun, کاشتن kaushtun, گراویدن girawédun, رجوع کردن rujoo-a kirdun, مراجعت ساختن murajaat saukhtun, عودت کردن awdut kirdun, تافتن tauftun, انجسکیدن anjuskédun, انجکیدن anjukédun, عودت و انصراف نمودن awdut ou insirauf numoodun, تنفق کردن tunuffik kirdun. (*to give, bring,* or *send back*) باز گرداندن baz gurdaundun, وا دادن wa dadun, باز دادن baz dadun, باز اوردن baz awurdun, باز فرستادن baz furistadun, رجع کردن ruja kirdun, افات ساختن ifa-at saukhtun, مثوب کردن musawwib kirdun. v. *to restore, repay*. — (*to make answer*) جواب کردن javaub kirdun, رد کلام ساختن rudda kulaum saukhtun, رد جواب دادن rudda javaub dadun. (*to bring profit* or *advantage*) حاصل اوردن hausil awurdun, رادت نمودن raudut numoodun, ریع ساختن ré-a saukhtun.—(*to begin again after a periodical revolution as the moon, &c.*) تحویل کردن tuhweel kirdun. v. *to revolve*.—*To return periodically* (*as an ague*) نایبت کردن na-ébut kirdun. *To return to one's senses* (*after madness, ebriety, anger,* or *fainting*) بهوش امدن behoosh aumudun, واهوش امدن wahoosh aumudun, هوشا شدن hoosha shoodun, صاحی کردن sauhé kirdun, صحو نمودن suhoo numoodun, افاقت ساختن ifaukut saukhtun, تشفی کردن tushuffé kirdun. *To return to any former habit* معاودت کردن ma-awudut kirdun. *He returned from whence he came* رجع عودا و بداء rujaa awdan wa bud-an, عودا علی بدء awdan ala budan. v. also *to recriminate*.

A return (*to any place*) باز روی baz rouvé, باز ای baz a-é, رجوع rujoo-a, عودت awdut, عودت و انصراف awdut ou insirauf, رجاع rujaa, رجع ruja, رجعت rujaat, رجعی ruja-é, مرجع murja, مرجوع murjoo-a, مرجوعت murjoo-at, عوادت awaudut, محار muhaur, کصوم kusoom, کصم kusum, گردش girdish, اوب awb, ایاب a-é-aub. (*profits arising from merchandize, &c.*) حاصل hausil, رادت raadut, رد rudd, عیدت a-édut, ریع ré-a, دخل dukhl, مدخول mudkhool. v. *profit, revenue*: also *retribution, repayment: report*.— *A return to a former habit* معاودت ma-awudut. v. *relapse*.— *A return to one's duty* هود hawid, تهود tuhawud. *A return, after a periodial revolution* تحویل tuhweel. v. *period, revolution*. — *Return from a journey* قفول kufool. *Cattle returning from pasture* عتمت utumut.

Returnable قابل رجوع kaubila rujoo-a, ممکن عودت mumkina audut.

Returned واپس امده wapus aumudeh باز رفته baz rufteh, باز کشته baz gushteh, رجوع rujo-aa, راجع rauja, هاید ha-éd, واگردیده wagurdédeh.

To REVEAL رفع نقاب ساختن rufaa nikaub saukhtun, فاش کردن faush kirdun, افشا ساختن ifsha saukhtun, جهر نمودن juhr numoodun, مظهر ساختن muzhir saukhtun, پرده واکردن perdeh wakirdun, اظهار کردن izhaur kirdun, اشکاره ساختن ashikaureh saukhtun, کشادن kushaudun, نمودن numoodun, کشف ساختن kushuf saukhtun, اسرار کردن israur kirdun, فیض ساختن feiz saukhtun, ایحا کردن eiha kirdun, وحی نمودن wuhé numoodun, ابثاث ساختن ibsaus saukhtun, معلن شدن maalin shoodun, هتک نمودن hutik numoodun. v. *to discover, disclose*.

Revealed کشاده kushaudeh, مکشوف mukshoof, منکشف munkushuf, نموده numoodeh.

A revealer رفع نقاب ساز rufaa nikaub sauz, کاشف kaushif, معلن maalin.

To REVEL عیش و عشرت با اوازه ساختن a-ésh ou yshrut ba awauzeh saukhtun, زندگانی بعیش و غوغا کردن zindugauné bi-aïsh ou ghoogha kirdun, شادمانی و بردی نمودن shaudmauné ou burdé numoodun.

A revel-rout شادکامه shaudkaumeh, هنگامه hungaumeh. v. *mob*. — *A reveller* باده نوش و اوازه زن baudeh noosh ou awauzeh zun, عیاش a-é-aush, صاحب شوخی و بردی sahib shookhé ou burdé.—*Revelry* عیش و عشرت با اوازه a-ésh ou yshrut ba awauzeh, ضیافت با شوخی و غوغا zé-aufut ba shookhé ou ghoogha. v. *festivity, mirth*.

REVELATION رفع نقاب rufa nikaub, افشا ifsha, اسرار israur, اظهار izhaur, اشکاره ashikaureh, نمایش numa-ésh. v. *discovery*.—*A revelation from heaven* وحی wuhé, وحی ربانی wuhé rabbané, تنزیل tunzeel, الهام ilhaum, الهام الهی ilhauma ilahé, الهام ربانی ilhauma rabbané. *Revelation in augury* سانحت saunihut.

REVENGE انتقام intikaum, کینه keeneh, کین keen, کین گذاری keen guzauré, پاداش padaush, پاداشت padausht, داد daud, باد افرا baud afra, غرم ghuzhum, نقمت nukmut, دمار dumaur, بیشه beesheh, کیفر keifur.—*To insti-*

gate one to revenge كين توختن keen tookhtun. *A fomenter of revenge* كين توز keen tooz.

To revenge انتقام كرفتن intikaum gooriftun, كينه كذار شدن keen guzaur ſhoodun, كينه كشيدن keeneh kuſhédun, داد ستاندن daud ſutaundun, اخذ انتقام كردن akhza intikaum kirdun, منتقم كرفتن muntukum gooriftun, مقتص كردن muktuſs kirdun.

Revengeful, revenging كين كذار keen guzaur, كينه خواه keeneh khauh, كينه كش keeneh kuſh. *A revengeful mind* سينه پر كينه ſeeneh pur keeneh.—*Revengefully, revengingly* بر وجه bur wujha keen guzaur, با سينه پر كين كذار ba ſeeneh pur keeneh.—*Revengefulneſs* كين كذاري keenguzauré, انتقام كشي intikaum kuſhé, سينه پر كينه ſeeneh pur keeneh. v. *revenge.*

A revenger (*one who takes revenge*) كين كذار keen guzaur, كين كش keen kuſh, انتقام كير intikaum geer. (*one who avenges* or *puniſhes*) منتقم muntukym, قهار kuhhaur, قهري kuhré. *The revenger,* (*omnipotence*) عزيز الانتقام azeezu'l'intikaum.

REVENUE خراج khurauj, باج bauj, باج و خراج bauj ou khurauj, باژ bauzſh, باژه bauzſheh, حاصل hauſil, رسوم عرفيت ruſooma urfé-ut, محصول muhſool, دخل dukhl, دخول dukhool, مدخول mudkhool, تكليف tukleef (pl. تكاليف tukauleef), مقاطعات mukataut, مقاطع mukata, عوارض awauriz, عشر aſhr, عشور aſhoor, رسم ruſm, رسوم ruſoom, مراسم شرع murauſuma ſhura, وضيعت wuzé-at, ترغاق turghauk, ترغان turghaun, مكس mukis. v. *tax.* — *A collector of revenue* باجدار baujdar, باژدار bauzſhdar, باژكير bauzſhgeer, محصل muhuſſil, امين ameen (pl. امنا umuna), ياره كير é-aureh geer. *The ſuperintendant of the revenue* ديوان dé-waun, امين ديوان ameena dé-waun, دفتر دار duftur dar, بخشي bukhſhé, خراجچي khuraujché, مقاطعات باشي mukataat bauſhé. — *A tribunal* or *board of revenue* ديوان dé-waun. *An office of revenue* جزيت خانه juzé-ut khauneh. *Paying a revenue* باج كذار bauj guzaur, خراج كذار khurauj guzaur.

To REVERBERATE (*beat back*) باز زدن baz zudun, رد انداختن rudd andaukhtun, عكس كردن aks kirdun, انعكاس ساختن inykaus ſaukhtun, منعكس نمودن munakus numoodun, *To reverberate* (*as ſound*) رد اواز كردن rudda awauz kirdun, صدا رد زدن ſuda rudd zudun, باز اوا انداختن baz awa andaukhtun. v. *to echo.* — *To reverberate* (*as rays*) عكس نور كردن akſa noor kirdun, بريق ساختن bureek ſaukhtun, رخش رد زدن rukhſh rudd zudun.

Reverberated منعكس munakus, باز زده baz zuddeh, رد انداخته rudd andaukhteh. *Any place where ſound is reverberated* مطرح muturruh.

Reverberating, reverberant عكس انداز aks andauz, رد اواز زن rudda awauz zun, باز صدا انداز baz ſuda andauz, باز زن baz zun.

Reverberation عكس aks, انعكاس inykaus, بريق bureek.—*Reverberation of ſound* رد صدا rudda ſuda. v. *echo.*

To REVERE, *reverence* تكريم نمودن tukreem numoodun, تعظيم كردن taazeem kirdun, احترام ساختن ihtiraum ſaukhtun, ازرم داشتن azrum dauſhtun, تبجيل كردن tubjeel kirdun, توقير ساختن tookeer ſaukhtun, شرم داشتن ſhurrum dauſhtun, اعتبار نمودن é-atibaur numoodun, التفات و رعايت كردن iltifaut ou ri-aï-ut kirdun, هيبت داشتن heebut dauſhtun, رهبت نمودن ruhbut numoodun. v. *to venerate, honour.*

Revered مكرم mukurrum, كريم kureem, محترم muhturim, ذو هيبت zu heebut, اهل عزت ahla yzzut, عزيز azeez, ذو احترام و اعتبار zu ihtiraum ou é-atibaur, معتبر ma-atibur. v. *venerable, honoured, eſteemed.*

Reverence احترام ihtiraum, تكريم tukreem, اكرام ikraum, ازرم or azrum, اعتبار é-atibaur, رعايت ri-aüut, التفات iltifaut, دست بوسي doſt booſé, رهبان ruhbaun, رهبت ruhbut, توقير tookeer, حرمت hurmut, خضوع khuzoo-a, مكرمت mukrumut, صلابت ſulaubut, هيبت heebut, اعزاز é-azauz, شكوه ſhukooh, شكه ſhukuh, عبودت uboodut, ستوه ſutooh, مهابت mohabut, حشمت hyſhmut, شكفت ſhukuft, وشل wuſhil. v. *veneration, reſpect, honour.* — *A reverence* (*act of obeiſance*) سلام ſalaum, تكريم tukreem, تكريمات tukreemaut, دست بوسي doſt booſé, دامن بوسي daumin booſé, پا بوسي pa booſé, انحنا inhina, تبجيلات tubjeelaut.

A reverencer, reverer احترام نما ihtiraum numa, تكريم ساز tukreem ſauz, اكرام و ازرم كننده ikraum ou azrum koonindeh.

Reverend محترم muhturum, عزيز azeez, معزز ma-azzuz, ذو هيبت zu heebut, مهيب muheeb. v. *venerable, revered.*

Reverent, reverential پر حرمت و التفات pur hurmut ou iltifaut, تعظيم و توقير نما taazeem ou tookeer numa, ذو ادب و ازرم zu adub ou azrum. v. *reſpectful.*

Reverently با ادب و ازرم ba adub ou azrum, علي وجه التبجيل ala wuju'l'tubjeel, با كمال اكرام و توقير ba kumaula ikraum ou tookeer, بطور پر التفات و احترام betoora pur iltifaut ou ihtiraum.

To REVERSE بر عکس کردن bur aks kirdun, باز کونه ساختن baz gooneh saukhtun, سرنکون ساختن sur zeer numoodun, زیر نمودن surnigoon saukhtun, زیر و زبر نمودن zeer ou zubr numoodun, کردانیدن gurdanédun, کشتن gushtun, باز کشتن baz gushtun, اقلاب کردن iklaub kirdun, قلب ساختن kulib saukhtun, تقلیب کردن tukleeb kirdun, رکس ساختن ruks saukhtun, تعاکس نمودن ta-akus numoodun, منعکس ساختن munakus saukhtun. v. *to overturn, subvert, repeal, contradict.*—*Reversal*, v. *repeal.*

Reversed منعکس munakus, بازکون bazgoon, وازکونه wazgooneh, بازکشته bazgushteh. *To be reversed* واکردیدن wagurdédun, باز کون شدن baz goon shoodun, منعکس بودن munakus boodun, v. *inverted, inverse.*

Reverse عکس aks, تعاکس ta-akus, سرنکونی surnigooné, بازکونی bazgooné, انحراف inhiraut. v. *inversion.* — (*change*) انقلاب inkilaub, قلب kulib, دوران dawraun, تغیر tughé-ur, تبدیل tubdeel, تصریف tusreef, صارف saurif, زواب zoo-aub *The reverses of fortune* روزکار سرزنش surzinisha roozigaur, صارفت saurifut, نوایب nuva-éb, چرخ غدار churkha ghuddaur, چرخ ستمکار churkha situmkaur. — (*an opposite, contrary*) خلاف khilauf, مخالفت mukhaulifut, ضد zudd, صت sutt.—*The reverse of a coin* عکس سکه aksa sikkeh.—*Reversible* ممکن عکس mumkina aks, قابل قلب kaubila kulib.

REVERSION (*right of succession*) میراث meeraus, تصرف بطریق میراث tusurrufa betureeka meeraus, وراثت خور wurausut khore. v. *heritage, succession.*—*Reversionary* موروث mawroos, تصرف پذیر بطریق میراث tusurruf pizzeer betureeka meeraus.

To revert رجوع کردن rujawa kirdun, باز امدن baz aumudun, باز کردیدن baz gurdédun, عود کردن awd kirdun, انصراف نمودن insirauf numoodun. v. *to return, reverberate.* — *Revertible* قابل ممکن باز امدن mumkina baz aumudun, رجوع kaubila rujuwa.

REVERY اندیشه andeesheh. v. *meditation.*

To REVIEW (*look back*) باز پس نکرستن baz pus nuggurīstun, وا نکرستن wa nuggurīstun. (*to see* or *consider again*) دکر بار اندیشیدن digur bar andeeshédun, اعادت ساختن é-audut saukhtun, اعادت نظر کردن é-auduta nuzur kirdun, تکرار پنداریش ساختن tukraura pundaurish saukhtun, نظر مکرر کردن nuzura mukurrur kirdun, دکر بار تفتیش کردن digur bar tufteesh kirdun. v. *to re-examine, examine, survey.* — *To review an army* عرض لشکر کردن arza lashkur kirdun, سان ساختن saun saukhtun, عسکر جمعیتی نمودن askur juma-été numoodun. — *The place where an army is reviewed* عرضه کاه arzeh gah, جمعیتکاه juma-é-ut gah, جمعیتکاه سپاه juma-é-utgaha sippah. *To review a book* بارکین و مقابلت کردن bargeen ou mukaubulut kirdun.

A review (*retrospection*) وا نکران wu nugguraun, باز نظران baz nuzraun, دکر بار بصیر ساز digur bar buseer sauz, مقابلت mukaubulut. v. *examination, survey.*—*The review of an army* عرض لشکر arza lashkur, اسکر جمعیتی askur juma-été, سان saun. — *The review of a book* بارکین bargeen, مقابلت mukaubulut.

Reviewed باز پس نکرسته baz pus nugguristeh, وا نکرسته wa nugguristeh. *Reviewed* (*as an army*) عرض لشکر کرده شده arza lashkur kirdeh shoodeh.—*A reviewer* وا نکرنده wa nuggurindeh, بارپس نکرنده baz pus nuggurindeh.

To REVILE سرزنش زدن surzinish zudun, بهتان دادن buhtaun dadun, طعن و ملامت انداختن taan ou mulaumut andaukhtun, دشنام دادن dushnaum dadun, واکفتن waguftun, زم و شتم زدن zumm ou shutum zudun, زبان دراز شدن zubaun dirauz shoodun, ازار رسانیدن azaur russanédun, عتب کردن atub kirdun, غمز زدن ghumz zudun, تولیدن toolédun. v. *to reproach.*—*Reviled*, v. *reproached.*

A reviler سرزنش کو surzinish goo, دشنام بخش dushnaum bukhsh, ازار و بهتان دهنده azaur ou buhtaun duhindeh, طعن و ملامت زن taan ou mulaumut zun, زم و شتم کننده zumm ou shutum koonindeh.

Reviling ملامت انداز mulaumut andauz, سرزنش کویان surzinish gooï-aun, ازار رسان azaur russaun. v. *opprobrious.* — *Revilingly* بر وجه دشنام انداز bur wujha dushnaum andauz, بطور ازار رسان betoora azaur russaun, با سرزنش و طعن ba surzinish ou taan.

To REVISE (*writings, &c.*) نظر مکرر کردن nuzura mukurrur kirdun, اعادت نظر ساختن é-auduta nuzur saukhtun, وا نکرستن wa nuggurīstun, بارکین کردن bargeen kirdun. v. *to review.* — *A revise* نظر مکرر nuzura mukurrur, اعادت نظر é-auduta nuzr, بارکین baurgeen. v. *review.*—*A reviser* نظر مکرر کننده nuzra mukurrur koonindeh, اعادت نظر ساز é-auduta nuzr sauz. —*Revised* وا نکرسته wa nugguristeh. v. *reviewed.*

To REVISIT باز تشریف کردن baz tushreef kirdun, تکرار زیارت ساختن tukraura zé-aurut saukhtun.

REVIVAL, *revivification*, *revivifcency* احيا ihé-a, زنده كش zindeh kush.

To revive (*return to life* or *vigour*) احيا كرديدن ihé-a gurdédun, زنده كشتن zindeh gushtun. (*to restore to life* or *vigour*) احيا كردن ihé-a kirdun, زنده كردانيدن zindeh gurdanédun, نشور كرداندن nishur saukhtun, نشر ساختن nushoor gurdaundun, منشر كردن munshir kirdun. *To revive* (*as a tree*) ايتدام كشتن eitidaum gushtun. v. also *to rouse*, *quicken*, *refresh*; *renew*.

Revived احيا كرديده ihé-a gurdédeh, زنده كشته zindeh gushteh.

A reviver احيا ساز ihé-sauz, زنده كر zindeh gur.

RE-UNION باز پيوستكي baz pivustugé, تكرار اتحاد tukraura ittihaud, تكرير اتفاق tukreera ittifauk, باز وصل baz wusul.

To re-unite باز پيستن baz pivustun, تكرار اتحاد كردن tukraura ittihaud kirdun, تكرير اتفاق ساختن tukreera ittifauk saukhtun, دكر بار هدل نمودن digur bar humdil numoodun. — *Re-united* باز پيوسته baz pivusteh, هدل مكرر ساخته humdil mukurrur saukhteh, دكر بار در اتفاق پيوسته digur bar dur ittifauk pivusteh.

REVOCABLE قابل اعاد kaubila é-aud, ممكن اعادت mumkina é-audut. —*Revocableness* قابليت اعادت kaubulé-uta é-aud, امكان اعادت imkauna é-audut.—*To revocate*, *revoke*, v. *to recall*, *retract*.

Revocation, *revokement* اعازت é-audut, اعاد é-aud. v. *repeal*.

To REVOLT برخيزش كردن burkheezish kirdun, تعصي ساختن ta-assé saukhtun, طغيان كردن tughé-aun kirdun, روكردان ساختن roogurdaun saukhtun. v. *to rebel*, *desert*.

A revolt برخيزش bur kheezish, تغيان tughé-aun, عصي asé. v. *rebellion*, *desertion*.

Revolted برخيز burkheez, متعاصي muta-assé, تعصي ta-assé.

A revolter برخيزا burkheeza, اهل طغيان ahla tughé-aun. v. *rebel*, *deserter*.

To REVOLVE (*in the mind*) اخطار كردن ikhtaur kirdun, انديشيدن andeeshédun, پنداشتن pundaushtun, خاطره ساختن khautireh saukhtun. v. *to consider*, *meditate*.— (*to roll in a circle*, *to perform a revolution*) دور كردن dawr kirdun, دوران ساختن dawraun saukhtun, تحويل كردن tuhweel kirdun, كردش ساختن gurdish saukhtun, كرديدن gurdédun, v. *to roll*.—*Any thing revolving in an orbit* چرخ churkh. v. also *to devolve*.

Revolution (*revolving in a circle*) دور dawr, دوران dawraun, كردش gurdish, انقلاب inkilaub, تحويل tuhweel, انقراض inkirauz, نوبت noobut, تحويط tuhweet, رهدنت ruhdunut. *Revolutions* نوايب nuva-éb, انقلابات inkilabaut, تقلبات tukullubaut, تحويلات tuhweelaut. *The revolutions of the heavens* چرخ دوار churkha duwaur, دور كردون dawra gurdoon, تقلبات افلاك tukullubauta aflauk. *The revolutions of ages* دور زمان dawra zumaun, انقلابات زمان inkilabauta zumaun. *Revolutions of fortune* نوايب nuva-éb, صارفت saurifut, چرخ دواري churkha duwauré, چرخ ستمكار churkha situmkaur, چرخ غدر churkha ghudr. *A revolution* or *change of government* تبديل سلطنت tubdeela sultanut, تحويل داوري tuhweela davuré.

A REWARD عوض ywuz (plur. اعواض é-awauz), تعويض taweez, جزا juza, سزا suza, پاداشت padausht, اجرت ujrut, اجر ajur, مزد muzshd, مزد muzd, بخشيش bukhsheesh, منعمت muna-amut, مكافات mukafaut, ثواب suwaub, مثوبت musoobut. v. *retribution*. — *Deserving a reward* مستوجب الثواب mustawjibu's' suwaub. *A good action worthy of a reward* عمل خير موجب الثواب amla kheir moojibu's'suwaub.

To reward عوض دادن ywuz dadun, اجرت كردن ijrut kirdun, ثواب ساختن suwaub saukhtun, جزا دادن juza dadun, تعويض ساختن taweez saukhtun, بخشيش و عطا دادن bukhsheesh ou ata dadun. v. *to recompense*, *repay*.

Rewardable واجب العوض vajibu'l'ywuz, لايق جزا la-éka juza, مستوجب الثواب mustawjibu's'-suwaub.

Rewarded مثوب musawwub, عوض پذير ywuz pizzeer, جزا كير juza geer, ماجور maujoor.

A rewarder عوض ده ywuz duh, ثواب بخش suwaub bukhsh, جزا نما juza numa, اجرت كننده ujrut koonindeh.

RHAPSODY نثري عقد nusr bé akd, سخن نا پيوسته sukhna na pivusteh, كلام بي سند kulaum bé sunud.

RHETORICK علم كلام ylma kulaum, علم خطابت ylma khitaubut. v. *oratory*.—*Rhetorical*, v. *oratorical*.—*Rhetorician*, v. *orator*.

RHEUM زكام zukaum, نزله nuzleh, نازله nauzleh, باد در تم baud dur tum.—*Rheumatick*, *rheumy* ذو زكام zu zukaum, نزله دار nuzleh dar, پر باد در تام pur baud dur taum.

A RHINOCEROS كرك kurk, كركدان kurkudaun, حريش hereesh.

RHODODAPHNE (*a rose with laurel leaves*) خرزهره khurzuhreh.

RHUBARB راوند rauvend, روند ruvend. *China rhubarb* راوند چيني rauvenda cheené.

RHYME قافيت kaufé-ut, قافيت شعر kaufé-uta shaar, سجع suja, منظومه munzoomeh, ساوند savund, نوع naweh, پساوند pusauvund. *Rhymes* منظومات مقافات mukafaut, اسجوعت usjuwaut, منظومات munzoomaut. *Rhymes of approved authors* منظومات اهالي پسند munzoomauta ahaulé pussund.—*A rhymer.* v. *poet.*

Rhythmical موزون mouzoon, مسجع musujja, ذو قافيت zu kaufé-ut, منظوم munzoom. *Rythmically* با وجه موزون bur wujha mouzoon, با قافيت ba kaufé-ut, منظومانه munzoomauneh. *Not rythmical* نا موزون na mouzoon.—*An oration rythmically composed* مقفا or مقفي mukuffa, مسجع musujja. *Speaking rythmically* ساجع saujá, سجاع fujja, سجاعت sujjaat.

A RIB پهلو pihloo, ضلع zila, لزق lizk. *The short ribs* نافجت naufijut, الناحران annahyran, الناحرتان annahyratan, قصري kusré, قصيري kuseeré, خرت khurt, شرسوف shursoof. v. مضلع —*Ribbed* ذو پهلو zu pihloo. جحشرے جيون

RIBALDRY فحشيات fuhshé-aut, مهجرت muhjurut, عرابه arabeh, مجالعت mujalaat, اهجار ihjaur.

RIBBAND, *ribbon* پيشاني بند peishauné bund, سربند surbund, چنبر chumbur, ضماد zumaud, عصابت ysaubut, مشلشل mushulshil, كنبل kumbul, دكه dukkuh, تبي tubé. v. *fillet.*

To RIBROAST ضرب كردن zurb kirdun.

RICE رز ruzz, ارز aruz, برنج birinj, پرنج pirinj, رنز runz, كرنج kurunj, سپيد روي sipeed rooï.—*Dressed with rice* مرزز muruzzuz.—*Rice dressed with milk, &c.* شير پرنج sheer pirinj, بهط buhut, پرنج ابا pirinj aba, پرنج اوا pirinj awa, شيله sheeleh, فرني furné. *Bread made of rice* زغارت zughaurut. *A rice merchant* رزاز ruzauz, پرنجچي pirinjché, پرنج فروش pirinj furoosh.

RICH مالدار mauldar, مايه دار ma-éh dar, توانگر tuvvangur, ذو دولت zu dowlut, دولتمند dowlutmund, بخت اور bukht awur, ذو نوا zu nuwa, منام munaam, مستغني mustughné, فراخدست firaukh dost, كامبين kaumbeen, عريض البطان areezu'l'butaun, فاجر faujir, فاجرت faujirut, غني ghuné, وجد wujud, مكثر mukfir, برومند biroomund, نيرومند neeroomund, ملا mula, ملات mulaut. v. *opulent, wealthy.*—*A rich man* صاحب مال sahib maul, اهل مالداري ahla mauldaré, صاحب دولت sahib dowlut, مالدار mauldar, اهل غنا ahla ghuna. *Rich men* اصحاب مال as-hauba maul, ارباب دولت arbauba dowlut, اغنيا aghné-a, توانگران tuvvanguran, اكابر akaubur, اغنياي روزگار aghné-a-é roozigaur. *The rich and poor* غني و محتاج ghuné ou muhtauj, بختيار و گدا bukhté-aur ou guda. v. also *precious, estimable, valuable, splendid: fertile, fruitful.*

Riches, richness مال maul, اموال amwaul, غنا ghuna, غنيمت ghuneemut, توانكري tuvvanguré, كثرت المال kusrutu'l'maul, دولت dowlut, رزق ryzk, ارزاق arzauk, نوا nuwa, فراخدستي firaukh dosté, بهركي buhrugé, وجد wujud, دسترنج dostrunj. v. *opulence, wealth;* also *finery, splendor: fertility, abundance.*—*To acquire riches* جمع مال كردن jumaa maul kirdun.

Richly با مال ba maul, با كثرت المال ba kusrutu'l'maul, توانگرانه tuvvangurauneh, با دولت ba dowlut. v. *opulently, abundantly, plenteously.*

A RICK (*pile of corn, hay, &c.*) خرمن khurmun, خانه khauneh, چاچ chauch, چاش chaush.

To RID (*disengage, disentangle*) حل مشكل hulla mushkil kirdun, مشكل كشادن mushkil kushaudun, (*to set free*) رسته كردن rasteh kirdun, ازاد نمودن azaud numoodun, رها ساختن ruha saukhtun. *To get rid of* (*escape from*) رستن rastun, رسته شدن rasteh shoodun, ازادي يافتن azaudé é-aftun, رها بودن ruha boodun. (*to drive away*) وارااندن wa raundun, رفع و دفع ساختن rufa ou dufa saukhtun, بر طرف زدن bur turruf zudun. (*to annihilate*) نا بود كردن na bood kirdun, نا بود و نا پيدا ساختن na bood ou na peeda saukhtun, نا بديد كردانيدن na budeed gurdanédun, واكردن wa kirdun, ازاله ساختن izauleh saukhtun.

Riddance (*disencumbrance*) كشادكي از مشكلات kushaudugé uz mushkilaut, حل مشكل hulla mushkil. (*deliverance*) رستكي rastuge, ازادي azaudé, رهايي ruhaï-é.—(*driving away, clearing away*) وا راندني wa raundune, رفع و دفع rufa ou dufa, ازاله izauleh, نا بود ساز na bood sauz.

A RIDDLE (*enigma*) لغز lughuz, معما or معمي mu-amma, مشكل mushkil, مشكلت mushkilut (plur. مشكلات mushkilaut), رمز rumz.—*To propound a riddle* اشكلت كردن ashkulut kirdun, لغز گفتن lughuz guftun. *A riddle* (*coarse open sieve*) خاكبيز khaukbeez, پنكن punkun, غربال ghyrbaul.

To riddle (*solve*) شرح رمز ساختن shurha rumz saukhtun, مشكل كشادن mushkil kushaudun, كشف معمي كردن kushfa mu-ammé kirdun, تعبير لغز نمودن taabeera lughuz numoodun.—(*to separate by a coarse sieve*) خاكبيز زدن khaukbeez zudun, از پنكن بيزيدن uz punkun beezédun, غربال زدن ghyrbaul zudun. *Riddlingly* (*enigmatically*) بر وجه لغز bur wujha lughuz.

To RIDE سوار رفتن suvvaur ruftun, راكبا زهاب كردن raukibaun zuhaub kirdun, بر اسب رفتن bur asb ruftun, برنشستن burnishistun, ركب كردن rukub kirdun, ركوب رفتن rukoob ruftun, مركب ساختن murkib saukhtun, بفرس رفتن befars ruftun, سوار شدن suvvaur shoodun, فارس بودن fauris boodun. *To ride behind another* معاقبت كردن mu-akubut kirdun, مهانات ساختن mumanaut saukhtun.—*To ride at anchor* با لنگر شدن ba lungur shoodun, رسو بودن rusoo boodun, در مينا نصب شدن dur meena nusb shoodun, مرفا بودن murfa boodun. *To ride* (*govern with tyranny* or *insolence*) با قهر ضبط و ربط كردن ba kuhr zubt ou rubt kirdun, با متكبيري حكم فرمودن ba mutukubbiré hookum furmoodun. *Any beast* or *carriage on which a person rides* مركب murkub, مركوب murkoob (plur. مراكب muraukub), ركوبت rukoobut, ركوب rukoob.

A rider سوار suvvar, فارس fauris, راكب raukib, برنشسته burnishisteh. *Riders* سواران suvvaraun, ركبت rukubut, اركب arkub, ركاب rukaub, ركب rukub, كبكبت kubkubut. *A rider* or *breaker of horses* سلاخور sillakhore, سراخور surakhore, سلاح شور sillauh shore, رايض ra-éz, سراج surauj. *A rider* (*an inserted leaf*) ورق دركرده wuruk durkirdeh, صحيفت درنشانده suheefut durnishaundeh.

A RIDGE (*higher part, top*) سرسره sursureh, سر sur, بالا bala, زروه zirweh. *The ridge of a house* بالا خانه bala khauneh, كزوني kuzooné. *The ridge of a mountain* طغيت tughé-ut, راس الجبل rasu'l'jebel, قله كوه kulluha kooh, دزش duzsh, صعود sa-ood, شنظاف shinzauf, شنظوف shinzoof, نيق neek (plur. نياق né-auk), شنظاو shinzaw, شنظاوت shinzawwut. *The ridge of the back* سر ظهر sura zuhr. *A ridge-tile* قرميد kyrmeed. *A ridge of land* سرسره زرع sursureha zura, پشنج pushunj, شنج shunj, سيخ seekh. *The ridge of a road* سر راه sura rah. *The ridge of the nose* سر بيني sura beené, وتيرت wuteereut, وترت wuturut.—*Ridgy* سرسره خيز sursureh kheez, زروه و پشته دار zirweh ou poshteh dar.

To ridge (*form a ridge*) سرسره ساختن sursureh saukhtun, زروه كردن zirweh kirdun.

RIDICULE بذله buzleh, طنز tunz, مزه muzeh, مسخره maskhureh, سخري sukhré, سخريت sukhré-ut, سخر sukhr, مضحاك muzhauk, ضحكت zuhkut, اضحاك izhauk, لابه laubeh, مزاح mizauh, استهزا istihza, هزا huza, نكوه nikooh. v. *raillery*.

To ridicule بذله باختن buzleh baukhtun, طنز دادن tunz dadun, مزه كردن muzeh kirdun, مسخره ساختن maskhureh saukhtun, سخر نمودن sukhr numoodun, سخري زدن sukhré zudun, ضحكت گفتن zohkut guftun, لابه كردن laubeh kirdun, لابيدن laubédun, نكوهيدن nikoohédun, ضحك كردن zuhk kirdun, تسخر ساختن tusukhkhur saukhtun. v. *to deride, rally, mock, laugh at*.—*One who ridicules* ضاحك zauhik, بذله باز buzleh bauz, مستهزي mustuhzé, مسخره maskhureh, ضحكت zuhukut, هزات huzaut, v. *wag, mocker*.

Ridiculed مضحك muzhik, بذله پذير buzleh pizzeer, طنز ياب tunz é-aub, مزه كرده شده muzeh kirdeh shoodeh.

Ridiculing بذله باز buzleh baz, مستهزي mustuhzé, ضاحك zauhik, طنز ده tunz duh, مزاحت muzauhut, مسخره زن maskhureh zun, مزه كنان muzeh koonaun, سخر ساز sukhr sauz.

Ridiculous مضحك muzhik, هزات huzaut, ماكي mauké. *A ridiculous fellow* ادم هزات aduma huzaut, سخرت sukhrut, هرزه گوي hurzeh gooï, يافه é-aufeh, دعبوب daaboob. *Any thing ridiculous* سخري sukhreh, سخريت sukhré-ut, مسخره maskhureh, اضحوكت uzhookut. *Ridiculous things* مزاح و مضحكات mizauh ou muzhukaut, مضحكات muzhukaut.

Ridiculously بر وجه مضحك bur wujha muzhuk, مضحكانه muzhukauneh. *To laugh ridiculously* هزرقت ساختن huzrukit saukhtun.

Ridiculousness حال مضحك haula muzhuk, هزاتي huzauté.

RIDING سواري suvvaré, برنشسته burnishisteh, بر اسب روان bur asb rouvaun, راكب raukib, فارس fauris.—*A riding coat* باراني barauné.

RIE چاودار chawdar, ديو گندم div kundum, كنكران kunkuraun.

RIFE (or *general, as a contagious distemper*) عمومي amoomé, زو جحاف zu juhauf.

Rifely عموما amooman.

Rifeness عموم amoom, جحاف juhauf.

To RIFLE خسارت و غارت كردن khusaurut ou ghaurut kirdun, تالان كرفتن talaun gooruftun, تاراج ساختن tarauj saukhtun, دزديدن duzdédun, دزدي كردن duzdé kirdun. v. *to pillage, plunder, rob*.

Rifled مسلوب musloob. v. *robbed*.

A rifler سالب saulib. v. *plunderer*.

A RIFT چاك chauk, سلع fila, زجويت zujoobut. v. *cleft, breach, fissure*. — *To rift* چاك زدن chauk zudun. v. *to split*.—(*to burst*) شگافته شدن shagaufteh shoodun. v. also *to belch*.

To RIG اراستن araustun. v. *to dress, accoutre.* —*To rig a ship* جهاز مقلع كردن mukulla kirdun, جهاز با بادبان و رسن اراستن jahauze ba baudbaun ou rusun araustun.—*A rig*, v. *ridge.*— *A rigger* (*of shipping*) مقلع گر mukulla gur, جهاز با بادبان و رسن ارايندہ jahauze ba baudbaun ou rusun ara-éndeh. v. also *dresser.*— *Rigging* (*of a ship*) بادبان و رسن جهاز badbaun ou rusuna jahauze, ارايش كشتي ara-ésha kishté.— *Rigged*, v. *dressed.*

To RIGGLE (*move backwards and forwards*) جنبيدن jumbédun, پيش و باز جنبش كردن peish ou baz jumbish kirdun.

RIGHT (*fit, proper, just*) لايق la-ék, واجب vajib, قابل kaubil, ذو قابليت zu kaubillé-ut, اهل ahl, روا rouva, مناسب munausib, شايسته sha-ésteh, سزا suza, سزاوار suzawaur, هموار humwaur, مستعد mustaad, موافق muwaufik. v. *becoming, suitable, convenient.*—(*true, not erroneous*) صحيح suheeh, حق hukk, بي خطا bé khuta, غير تصور ghire-a kusoor, بي زلت bé suhoo, بي زلت bé zullut, كامل kaumil, نا بيهوده na béhoodeh, درست durust. v. *perfect, complete.*—(*just, honest*) صادق saudik, عادل audil, صالح saulih, سالحت saulihut. v. *righteous.* — (*not crooked, straight*) صايب sa-éb, مستقيم mustukeem, قويم koo-ém, قيام ké-aum, راست raust, درست durust, متسوي mutusawé, چينور cheenoor, سوي sawé, سويت sawé-ut, سهي suhé, نا ضجم na zujum, بي پيچ bé peech, نا پيچيده na peechédeh, نا كوژ na goozsh, نا كيوس na kei-oos.—(*not left*) راست raust, ميمنت meimunut, يمين yemeen, يمنت yemnit. *The right hand* دست راست dosta raust, يمين yemeen, يمن yemen, يمني yemné, كف يمين kufa yemeen, يمنت yemnut, ايمن eimen. *The right side* (also *any thing situated on the right*) راست raust, يمين yemeen, ميمنت meimunut, يمنت yemnit, يمن yemen, ايمن eimen, طرف راست turrufa raust, جانب ميمنت jauniba meimunut. *Any thing held with the right hand* يمنت yemnit. *Victuals presented with the right hand* يمنت من طعام yemnit min taam. *To the right* يمنة yemnetan, براست beraust. *Right and left, to right and left, right and wrong* ميمنت ميسرت meimunut meisurut. *From the right* از راست uz raust, عن اليمين aanu'l'yemeen. *From right and left* از راست و چپ uz raust ou chup, من يمين و يسير min yemeen ou yeseer. *The right wing of an army* ميمنت meimunut, جانب راست jauniba raust. *The right and left wing* ميمنت و ميسرت meimunut ou meisurut, شوكل shawkil, ايدان a-édaun. *A right line* خط مستقيم khutta mustukeem, نظام nizaum. *The right way* راه راست rauha raust, هدي huda, طريق مستقيم tureeka mustukeem, نظام nizaum, صوب suwaub, سمت صواب semta suwaub, رشد rushd, منجر munjir, نهج nuhij. *Thinking right* نيك انديشانه neek andeeshauneh, صواب انديش suwaub andeesh, صايب نظران sa-éb nuzraun.—*Doing right* راستكار raustkaur, نيك كار neek kaur. *Advising right* صايب التدبير sa-ébu't'tudbeer. *Appearing right* صواب نما suwaub numa. *Knowing what is right* حقشناس hukshinaus. *To consider as right* پسند كردن pussund kirdun, مناسب نظر ساختن munausib nuzr saukhtum, لايق ديدن la-ék deedun, استصواب كردن istiswaub kirdun, صوابديد ساختن suwaub deed saukhtun. v. *to approve.* — *To follow the right way* حق را مايل شدن hukra ma-él shoodun, سداد اشنا بودن sudaud ashina boodun. *To depart from the right way* از حق تا باطل ميل كردن uz huk ta bautil meil kirdun. *Not right* نا راست na raust, نا درست na durust, نا صواب na suwaub. *To be right* (*proper, suitable*) لايق شدن la-ék shoodun, واجب بودن vajib boodun, شايسته شدن sha-ésteh shoodun, سزاوار بودن suzawaur boodun.— (*to be straight*) قيام شدن ké-aum shoodun, مستقيم بودن mustukeem boodun, راست شدن raust shoodun, مستوي بودن musta-wé boodun.— (*to be true*) حق شدن hukk shoodun, صحيح بودن suheeh boodun, بي خطا شدن bé khuta shoodun, غير تصور بودن ghire-a kusoor boodun.

Right (*interjection of approbation*) خوش khoosh, خوشا خوشا khoosha khoosha, خير kheir, فبها fe biha. *Right, but . . . . .* خوش اما khoosh emma . . . . . فبها و الا febiha, wa illa . . . . . فبها و نعم اما febiha ou naam, emma . . . . .

Right (*properly*) لايقانه la-ékhauneh, بر وجه شايسته burwujha sha-ésteh, بطور مناسب betoora munausib, بالواجب bi'l'waujib, بطريق روا betareeka rouva.—(*in a direct line*) در خط مستقيم dur khutta mustukeem, بر وجه راست bur wujha raust, قويما koo-éman, صايبانه sa-ébauneh, درستانه durustauneh.

Right (*justice*) عدالت adaulut, معدلت ma-adilut, عدل adl, حق hukk, حقيقت hukeekut, راستي rausté, بر bur, ازرم azrum, نصفت nusfut. —(*freedom from error*) صحت suhhut, عدم تصور aduma kusoor, عدم خطا و سهو aduma khuta ou suhoo, كمال kumaul.—(*just claim*) علاقت alaukut, حق hukk, دادا حقت dauda hukkut, دعوي شروع da-wé shuroo-a. — (*property*) تصرف tusurruf, مالكيت maulike-ut, مالكداري maulikdauré,

خاصيت khauſſé-ut, اهليت ahlé-ut.—(*power, prerogative*) قدرت kudrut, سلطنت ſultanut, اقتدار iktidaur, حق hukk.—(*privilege, immunity*) برات buraut, منشور munſhoor, بيزاري bézauré, معافي mu-afé, سربستي ſurbuſté, يافته é-aufteh. *The right* (*ſide*) راست rauſt, ميمنت meimunut, يمين yemeen.—*Againſt right* خلاف حق khilaufa hukk. *Diſputing a point of right* مجاد mujaud, مجادت mujaudut. *By right of priority* بطريق اولويت betureeka uluwé-ut.—*Hereditary right* ارث irs, سلسله ſilſileh. *To ſet to rights* تعديل ساختن taadeel ſaukhtun, نظام كردن nizaum kirdun. v. *to rectify, adjuſt.*

To right (*adminiſter juſtice*) داد دادن daud dadun, عدالت كردن adaulut kirdun.—(*to relieve from wrong*) از تعدي و اضرار خلاص نمودن uz ta-addé ou izraur khilaus numoodun, از ظلم و قهر رسته كردن uz zulm ou kuhr raſteh kirdun.—(*to eſtabliſh in juſt claims*) بتصرف عادل ابقا كردن betuſurrufa audil ibka kirdun, در علاقت و مالكيت پايدار ساختن dur alaukut ou maulikéut pa-édar ſaukhtun.

Righteous عادل audil, معدل mu-adil, صالح ſaulih, صادق ſaudik, صديق ſudeek, راشد raſhid, حق huk, حقيقي hukeeké, ذو حقيقت zu hukeekut, ذو عدالت zu adaulut, راست rauſt, صفي ſufé, راستكار rauſtkaur, صداقتكار ſudaukutkaur, يكروي eekrooï, پاك pauk, نيكوكار neekookaur. v. *juſt, honeſt, virtuous, holy.*

Righteouſly عادلانه audilauneh, معدلا mu-adilan, با عدالت ba adaulut, صالحانه ſaulihauneh, بروجه صادق bur wujha ſaudik, با حقيقت ba hukeekut.

Righteouſneſs عدالت adaulut, حقيقت hukeekut, صلاح ſulauh, صحت ſuhhut, صواب ſuwaub, سداد ſudaud, راستي rauſté, اصلاح iſlauh, درستي duruſté. v. *rectitude, honeſty, virtue, piety, juſtice.*

Rightful (*having right*) حق hukk, عدل adil, محلول muhlool, حلال hulaul, ذو علاقت zu alaukut, ذو حقيقت zu hukeekut. v. *true.*

Rightfully حقانه hukkauneh, حقة hukkut, محلولانه muhloolauneh, حلالا hulaulan.

Rightly (*properly, ſuitably*) لايقانه la-ékauneh, با سزاواري ba ſuzawauré, بروجه قابل bur wujha kaubil, مناسبانه munauſibauneh, با مناسبت ba munauſibut.—(*exactly*) با دقت ba dikkut, كمال مرتبه kumaul murtubeh, عينا a-énan, بعين bi-aïn, بعينه bi-aïnutan, بالصواب biſſuwaub.—(*ſtraightly*) مستقيمانه muſtukeemauneh, صايبا ſa-éban, قيامانه ké-amaune, بروجه راست bur wujha rauſt, بطور مستوي betoora muſta-wé.

Rightneſs, v. *rectitude, righteouſneſs, ſtraightneſs.*

RIGID, *rigorous* (*ſevere, inflexible*) بي حلم bé hylm, درشت duruſht, تند tund, عنفي unfé, شديد ſhudeed. v. alſo *ſharp, cruel.*—*Rigid* (*ſtiff*) عرد arid, كز kuza, سفت ſuft, نا اسان na aſaun, مايل ma-él, نا خنش na khunis.—*A rigorous maſter* قهار شديد البطش kuhhaura ſhudeedu'l'butſh. *A rigid creditor* معسر maaſur.

Rigidity, v. *ſtiffneſs.*

Rigidly, rigorouſly (*ſeverely*) با تنبيه و تاكيد ba tumbeeh ou ta-akeed, بروجه درشت bur wujha duruſht, با تندي ba tundé, با عنف ba unf, بي حلم bé hylm, شديدا ſhudeedan. *Rigidly* (*ſtiffly*) عردا aridan, كزانه kuzzauneh, بروجه نا خنش bur wujha na khunis.

Rigidneſs, rigour عنف unf, بي حلمي béhylmé, تندي tundé, درشتي duruſhté. v. *ſeverity*: alſo *cold, coldneſs, ſhivering*: *ſtiffneſs.*

A RILL, *rillet* جدول judwal. v. *rivulet.*—*To rill* جاري بودن jauré boodun. v. *to flow.*

A RIM كنار kunaur, لب lib. v. *border, margin.*—*The wooden rim of a drum, ſieve, &c.* اطار itaur, فريس furees. v. *ring, circle.*

RIME ژاله zſhaujeh. v. *hoar-froſt*: alſo *chink.*

To rime (*freeze with hoar-froſt*) با ژاله فسردن ba zſhauleh fuſurdun.—*Rimy*, v. *miſty, foggy.*

To RIMPLE چين افكندن cheen afgundun.

Rind, v. *bark, huſk.*—*To rind*, v. *to peel.*

A RING خلقه khulkeh, حلقه hulkeh, كناركير kunaurgeer, انكشتري anguſhturé, اشتوانه uſhtuwauneh. v. *hoop, circle.*—*A ſeal ring* مهره muhreh, خاتم khautim, ختم khutm (pl. ختيام khee-taum, خواتم khawautim, خواتيم khawauteem), طابع tauba, دزه duzſheh, بلزم buzrum, بزرت buzrut.—*A ring worne on the thumb by archers, and thoſe who dart the javelin* زه كير zih geer, انكشتوانه anguſhtuwauneh, جليده juleedeh, تخش tukhſh. *A ring at which they dart the javelin* دريت duré-ut. *An iron ring at a gate* اهنجه ahunjeh, اهنچه ahuncheh, اهنديك ahundeek, فلخم fulkhum, فلخمت fulkhumut, فلج fulj, قلغنج kulghunj, پشكله piſhkileh, زرفين zurfeen, حلقت hulkut. *A large ring of iron or wood* اهنجه ahunjeh, اهنچه ahuncheh, [illegible] taur. *An iron ring to which any thing is hung* كردانه gurdauneh. *The rings of a ſword-belt or belt* رصد ruſdut, رصيعت ruſe-at (plur. رصايع ruſa-é-a), جمشرك jumſhuruk.—*The rings of a bridle* بند پاژه bund pa-ézſheh, [illegible] hulaun, زناق zunauk. *A ring worne by women in the noſe* برسن burſun, خوق khauk. *A camel's noſe-ring* برسن burſun, ضانت zaunut, [illegible]

khyzaumut, برت burut (pl. بري bura, برون buroon). *An ankle-ring worne by women* برت burut, (plur. برات burtaut), خلخال khulkhaul, خلخل khulkhul, خشل khushul, فتخت futukhut. *The ring of a coat of mail* حبك hubuk. v. *mail.* —*To display a ring by waving the hand* تبظرم كردن tubuzrum kirdun.—*In rings, in the form of a ring* حلقه حلقه hulkeh hulkeh.—*Ring* (*of bells, &c.*) اهنك ahunk, طنن tinin. v. *sound*; also *ear-ring.*

To RING (*as bells, &c.*) اهنك كردن ahunk kirdun, طنن ساختن tinin saukhtun. v. *to sound, resound, tinkle*; also *to encircle.*—*To ring a camel* شتر خزم كردن shutur khuzim kirdun. *To ring a hog* خوك خزم كردن khook khuzim kirdun. *To ring* or *fit with rings* با خلقه اراستن ba khulkeh araustun.—*A ringer* اهنك كر ahunk gur.

The ring finger انكشت حلقه angushta hulkeh. v. under *finger.*

A RING-DOVE حمام humaum, يمام émaum, صلصل sulsul, موسيجه mooseejeh, moosecheh, كوكو googoo, فاخت fakhyt, فاخته faukhteh (pl. فواخت fuwaukhut), تاتاريك tatareek, ورش wurush, ورشان wurushaun, (plur. وراشين wurasheen, ورشان wirshaun), ونا wuna, نميت numé-ut, قلقل kulkul, حيدوان heidwaun. *A small ring-dove* فاختك faukhytuk. *Of the colour of the ring-dove* فاخته كون faukhyteh goon.

A RINGLEADER پيشروا عوام peishrouva awaum, فتنه انكيز fitneh angeez, مقتدا هنكامه muktuda hungaumeh, پيشوا غلغل peishwaa ghulghul, شماته خيز shumauteh kheez.

A RINGLET (*of hair*) زلف zulf, كاكل kaukul, كيسو keisoo, جعد jaad, تاب taub, خم khum, داير da-ér. v. *curl, lock of hair*; also *ring*; *circle.*

A RING-MAKER خاتمي khautumé, مهركر muhr gur, حلقه كار hulkeh kaur.

The RINGWORM (*disease*) حصف husuf, بيرون puré-oon, قوبا kooba (plur. قوابي koowaubé), بهق buhuk, لشينه lasheeneh, اغره aghreh, كرونه girwund.—*To have the ringworm* حصف داشتن husuf daushtun, نتوض شدن nutooz shoodun.

To RINSE غسل كردن ghusl kirdun, شستن shustun, شويدن shoo-édun. v. *to wash.*

RIOT فتنه fitneh, هنكامه hungaumeh, غلغل ghulghul, غوغا ghoogha, شماته shumauteh, اشوب ashoob. v. *sedition*; also *revel.* —*To run riot* (*act without controul*) بي بندوبست حركت bé bundobust hurukut saukhtun, بي ضبط و ربط عمل كردن bé zubt ou rubt aml kirdun.

To riot (*raise a sedition or uproar*) فتنه انكيختن fitneh angeekhtun, هنكامه افروختن hungaumeh efrookhtun, اشوب تحريك كردن ashoob tuhreek kirdun, ازار رسان شدن azaur ruffaun shoodun, غلغل انكيز ساختن ghulghul angeez saukhtun. v. *to rebel*; also *to revel.*

A rioter فتنه انكيز fitneh angeez, ازار رسان azaur ruftun, هنكامه افروز hungaumeh efrooz, فتان futtaun, شماته خيز shumauteh kheez, اهل اغراض ahla ighrauz. v. *rebel*; also *reveller.*

Riotous فتنه جوي fitneh jooi, هنكامه كير hungaumeh geer, اشوب انكيز ashoob angeez, عصيان affé-aun, عصي afé, عاصي ausé, شغب shaab, فتان futtaun, نعار na-ar, نعور na-oor, مفسد mufsid, غلغل افروز ghulghul efrooz. v. *seditious, rebellious, turbulent*: *luxurious.*

Riotously بر وجه فتنه انكيز bur wujha fitneh angeez, بطور ازار رسان betoora azaur ruffaun, با غلغل و غوغا ba ghulghul ou ghoogha. v. *seditiously, turbulently.* — (*luxuriously*) با عيش و عشرت پر اوازه ba a-ésh ou yshruta pur awauzeh, با شوخي و غلغل ba shookhé ou ghulghul.--*Riotousness* حال فتنه haula fitneh. v. *riot*; also *revelry.*

To RIP دريدن durédun, بريدن burédun, شكاف كردن shagauf kirdun, چاك ساختن chauk saukhtun. *To rip up a sewing* اتم زدن atm zudun, تفتيق كردن tufteek kirdun, فتق ساختن futik saukhtun. *Ripped up* دريده duredeh, شكافته shagaufteh, اتم زده atum zudeh, تفتيق كرده شده tufteek kirdeh shoodeh.

RIPE رس russ, رسيده russédeh, ناضج nauzij, نضيج nuzeej, پخته pukhteh, سرامد suraumud, ينوع énoo-a, ينع éna, مستوي mustawé, منضوج munzooj. v. also *complete, ready, fit, consummate.* —*Of ripe years* پخته pukhteh, رسيده russédeh, به كمال سن beh kumaul sunn, به كمال سال رسيده beh kumaul saul russédeh, كهل kuhl (pl. كهل kuhul, كهال kuhaul, كهول kuhool, كهلان kuhlaun), نصف nusuf, سالدار sauldar, بالغ baugligh. *Ripe fruits* ناضج nauzij, مثمر musmir, مجني mujné. *Ripe corn* خرمن محصد khyrmuna muhsud. *Ripe dates* تمر tumr, معو ma-oo. *Not ripe* نا رسيده na russédeh. *Selling fruits before they are ripe* (*whilst growing*) محاضرت muhauzirut, محاضر muhauzir.

To ripe, ripen (*grow ripe*) رسيده كشتن russédeh gushtun, رسيدن russédun, باليدن bauledun, اادوا شدن adwa shoodun, نضج بودن nuzij boodun, تنوير كردن tunweer kirdun, انزلاغ كرديدن inzilaugh gurdedun, زهو شدن zuhoo shoodun, موترك كشتن mooturik gushtun. *To ripen*

near the stalk تذنيب كردن tuzneeb kirdun. (*to make ripe*) انضاج كردن inzauj kirdun, رسيده ساختن russédeh saukhtun, رساندن russaundun, رسانيدن russaunédun, پخته ساختن pukhteh saukhtun, باليده كردن baulédeh kirdun.

Ripeness رسيدگى russédugé, پختگى pukhtugé, نضج nuzij, ينع éna, ينوع énoo-a, باليدگى baulédugé. v. *puberty*.

To RISE (*as the sun*) طلوع كردن tuloo-a kirdun, طالع شدن taula shoodun, مطلع نمودن mutla numoodun, شارق شدن shauruk shoodun, شرق كردن shurk kirdun, شروق نمودن shurook numoodun, اشراق ساختن ishrauk saukhtun, زلوغ و ظهور شدن zuloogh ou zuhoor shoodun. (*to spring up as from a fountain*) صدور كردن sudoor kirdun, صادر شدن saudir shoodun, مصدر نمودن musdur numoodun, اصدار ساختن isdaur saukhtun. (*to appear in view, to emerge*) بديد امدان budeed aumudun, پيدا شدن peeda shoodun, برامدن buraumudun, متبادر نمودن mutubaudur numoodoon, طلوع كردن tuloo-a kirdun, ظهور ساختن zuhoor saukhtun, ظاهر شدن zauhir shoodun, حادث نمودن haudis numoodun, حدوث شدن hudoos shoodun. (*to spring or jump up*) خيزيدن kheezédun, خيز نمودن kheez numoodun, خيزان شدن kheezaun shoodun, پرواز كردن purwauz kirdun. *To rise upon the feet* بپاي كردن bepa-é kirdun, قيام ساختن ké-aum saukhtun, قايم شدن ka-ém shoodun, خيزيدن kheezédun, خاستن khastun, ورخاستن wurkhastun, بر خاستن bur khastun, خير كردن kheez kirdun, استدن ustudun, استيده امدن ustédeh aumudun, بر پا قايم بودن bur pa ka-ém boodun. v. *to stand*.—*To rise from a fall* انتعاش كردن inta-ash kirdun, منتعش ساختن munta-ésh saukhtun, شخيدن shukhédun. *To rise from bed* از بستر ورخاستن uz pister wurkhastun, از پلنگ خيزان شدن uz pullung kheezaun shoodun, از خواب برخيز كردن uz khaub burkheez kirdun. *To rise from a sick-bed* بيمار خيز كردن beemaur kheez kirdun, تعلى ساختن ta-allé saukhtun. *To rise at dawn of day* تبكير كردن tubkeer kirdun, ابتكار ساختن ibtikaur saukhtun, دراول صباح خاستن dur awwula subauh khastun. *To rise before dawn* شبكير كردن shubgeer kirdun. *To rise in growth (as a child or vegetable)* نشو كردن nushoo kirdun, نما و نشو نمودن numa ou nushoo numoodun, ناشي شدن naushé shoodun, عروق كردن urood kirdun. v. *to grow*.—*To rise or ascend* مطلع كردن mutla kirdun, بالا رفتن bala ruftun, برشدن burshoodun, برامدن buraumudun, صعود كردن saood kirdun, عروج ساختن arooj saukhtun. *To rise as stars* انجام كردن injaum kirdun, نجوم نمودن nujoom numoodun, اعقاب ساختن é-akaub saukhtun. v. افغار.—*To rise in price* ازدياد قيمت يافتن azdé-auda keemuté-aftun, عزيز و افزونتر بها شدن azeez ou afzoontur buha shoodun, گران بها گشتن kuraun buha gushtun, گران مايه گرديدن guraun ma-éh gurdédun, قيمتي شدن keemuté shoodun, غالي بودن ghaulé boodun. *To rise or prosper in the world* ترقي يافتن turukké é-aftun, برداشته بودن burdaushteh boodun, افراشته شدن efraushteh shoodun, پيش دستي نمودن peish dosté numoodun, بلند پايه شدن bulund pa-éh shoodun. *To rise or make insurrections* خاستگي كردن khastugé kirdun, برخيزش ساختن burkheezish saukhtun, فتنه انگيختن fitneh angeekhtun. v. *to mutiny*.—*To rise from the dead* نشور نمودن nushoor numoodun, باز خاست كردن baz khast kirdun, باز خيز ساختن baz kheez saukhtun. *To rise or swell* تخزب كردن tukhuzzub kirdun, خزب ساختن khuzib saukhtun. *To rise or have a beginning* اغاز نمودن aghauz numoodun, ابتدا يافتن ibtida é-aftun, مباشرت داشتن mubaushurut daushtun, اصلي گرفتن aslé gooriftun.—*Rise up* استا ista, ستا sita.

Rise (*source, spring*) مصدر musdar, اغاز aghauz, اصل asl, مباشرت mubaushurut, ابتدا ibtida. v. *beginning, origin*.—(*preferment*) افراز efrauz, ترقي turukké, ترفيع turfé-a, تمشيت tumshé-ut, برداز burdauz. v. *elevation, promotion*.—(*increase*) زياده zé-audeh, ازدياد azdé-aud, افزوني afzooné, فضل fuzl, تكثير tukseer. (*increase of price*) زيادت قيمت zé-auduta keemut, افزوني بها afzooné buha, ازدياد ارز azdé-auda arz.—*Rise, rising* (*springing up or from*) خيزان kheezaun, خيز kheez, پرواز purwauz, صادر saudir, متبادر mutubaudir. (*appearing*) مطلع mutla, طلوع tuloo-a, ظهور zuhoor. *Rising or starting from sleep* شب خيز shubkheez, ناشي naushé. *Rising and falling* افتان و خيزان uftaun ou kheezaun. *The rising of the sun* طلوع شمس tuloo-a shems, مطلع mutla, افتاب afitaub, شرق shurk, اشراق ishrauk. v. *sun*.—*Rising of the morning star* تباشير صباح tubausheera subauh, مطلع الفجر mutla-u'l'fujr, v. *dawn*.—*The rising of a star* نجوم nujoom, انجام anjaum. *The rising of the moon* طلوع قمر tuloo-a kumr, مطلع البدر mutla-u'l'budr. *Rising up on the feet* بپاي كنان bepa-é koonaun, قيام ké-aum, قايم ka-ém, برپاي قايم bur pa-é ka-ém, خيز kheez, خيزان kheezaun.

Risen خاسته khasteh, خيزيده kheezédeh.
Newly risen نو خاسته now khasteh.

A riser خيز kheez, خيزنده kheezindeh, خاسته khasteh. *An early riser* سحر خيز suhr kheez.

RISIBILITY خنديش khundeesh, خنده khundeh. v. *laughing.*—*Risible (having the faculty of laughing)* ذو قوت خند zu kuwwuta khund. *(exciting laughter)* خند خيز khund kheez, خنديش انگيز khundeesh angeez. v. also *ridiculous.*

RISK خطر khutr (pl. اخطار akhtaur), مخاطرت mukhautirut, احتمال ihtimaul, بيم beem, مغلطه mughluteh. v. *danger, hazard: chance.*

To risk در خطر انداختن dur khutr andaukhtun, مخاطره كردن mukhautireh kirdun. *To risk an experiment* تجربت كردن tujribut kirdun.—*A risker* مخاطره ساز mukhautireh sauz, در خطر انداز dur khutr andauz.—*Risked* در خطر انداخته dur khutr andaukhteh.

A RITE دين deen, ايين aï-én, عادت audut, روش rouvish, طريقت tureekut, شهه shummuh, رسم rusm, مسلك musluk. *Rites* اديان adé-aun, رسوم rusoom, قاعدت و رسم الله kaédut ou rusma allah, خدمت و عبادت الله khydmut ou abauduta allah. *Rites observed at the temple of Mecca* مناسك munausik, مشعر mushaar, المشعر الحرم almushaaru'l'haram, مشاعر musha-ér, جمرت jumrut.—*Ritual* دين منسوب deen munsoob, ايين پيوند aï-én pivund, روش متعلق rouvish muttaallyk. *A ritual (book of rites)* مشعر mushaar, دين نامه deen nameh.

RIVAGE كنار kunaur. v. *coast, bank.*

A RIVAL رقيب rukeeb, خرسنك khursunk, حريف hureef, هم مطلب hum mutlub, هم خواه hum khauh, اهل غيرت ahla gheerut, ضيزن zeizun. *Rivals* اغيار aghé-aur. v. *competitor.*

Rival (adjective) ذو غيرت zu gheerut, هم مطلب hum mutlub, هم خواه hum khauh, رشكين rushkeen. v. *emulous, jealous.*

To rival هم مطلب شدن hum mutlub shoodun, رقيب بودن rukeeb boodun, رشك بردن rushk burdun, غبط نمودن ghubt numoodun, هم خواستن hum khaustun, اغيار نمودن ighé-aur numoodun. v. *to emulate.*

Rivalship, rivalry, rivality رقيبي rukeebé, غبطه ghubteh, غيرت gheerut, همخواهي humkhauhé, رشك rushk, فهه fuheh. v. *jealousy, competition, emulation.*—*To rive,* v. *to split, cleave.*

To RIVEL چين افكندن cheen afgundun.

A RIVER نهر nuhr (pl. انهار anhaur), جو joo, جيبار jooïbar, رود rood, اب روان aub rouvaun, ماء جاري maa jauré, وادي waudé, واد waud, ابكون aubgoon, شهربار shahurbar, بغار beghaur, نلو بغند beghund, ضرح zureeh, خليج khuleej, ناو naw, جارور jauroor, خورابه khoraubeh. *A large river* نهر عظيم nuhra azeem, شاه رود shah rood, وادي الكبير wadu'l'kubeer, بحر buhr, دريا duré-a, سري suré, جعفر jaafur, رود مطنب rooda mutnub. *A rapid river* نهر شديد nuhra shudeed, يعبوب yaboob, سيل seil, سيلاب seilaub. *A river in a valley; also a place where many rivers run* رودبار roodbar. *The bed of a river* رودخانه roodkhauneh. *The bank of a river* جويبار jooïbar, كنار kunaur, شرط shurt. v. *bank.*—*A river of paradise* جويبار بهشت jooïbara behisht, كوثر kawsir. *A river of clear water* (literally *a river with silver bracelets*) جويبار سيمين خلخال jooïbara seemeen khulkhaul. *Branches, &c. floating down a river* رودآورد roodawurd. *A wheel for raising water from rivers* منجنون munjunoon (plur. مجانين mujauneen). *A river overflowing its banks* خرج khurj. *The swell of a river (by tides, &c.)* مد mudd. *The winding of a river* گرداگرد gurdagurd. —*A river dragon* نهنك nuhunk. v. *crocodile.*—*A river horse* فرس البحر farsu'l'buhr. v. *hippopotamus.*

A RIVET ميخ meekh, مسمار mismaur. *To rivet* مسمور كردن mismoor kirdun, با ميخ پيوستن ba meekh pivustun, با مسمار بند ساختن ba mismaur bund saukhtun, سر ميخ برخيدن sura meekh burkhédun, نوك مسمار پيچ كردن nooka mismaur peech kirdun. v. *to fasten.*—*Riveted* مسمور mismoor, با مسمار بسته ba mismaur busteh, با ميخ پيوسته ba meekh pivusteh.

A RIVULET جويچه jooïcheh, ابخوست aubkhoost, ابجو aubjoo, جويك joo-ék, فلج fulj, شرط shurt, عقاب akaub, جدول judwul, سعيد sa-éd, فركن furkun, فركند furkund, طبع tuba.—*Rivulets* افلاج aflauj, جداول judawul.—*To bring a rivulet into gardens* or *fields* فركندن furkundun, فركنديدن furkundédun.

A ROAD راه rauh, ره ruh, طريق tureek, طريقت tureekut, سبيل subeel, روش rouvish, سلوك sulook, مسلك musluk, سمت semt, رهگذار ruhguzaur, رهگذاري ruhguzauré, عجوز ajooz, عروض arooz, وتيره wuteereh (plur. وتاير wuta-ér), مركل murkul, خياط khé-aut, زراط zuraat, صراط suraut, نمطي numté, دين deen, ميعاس meï-aus. v. *way, path, passage.*—*A guard of the roads* راهبان rauhban, رهبان ruhban, راهوان rauhvan, رهگذار ruhguzaur. *A guide for the road* رهور ruhwur, رهبر ruhbur, رهنما ruhnuma, رهنماي ruhnuma-é, رهنمون ruhnumoon, راهدان rauhdan. v. *guide.*—*A road-book* or *map of roads* راهنامه rauhnameh. *An infester of the roads* راه زن rauh zun. v. *robber.*—*The high road*

شاه راه ſhahrauh, شهرہ ſhahruh, طريق عام tureeka aumm, شارع ſhaura, شارع پهنا ſhaura puhna. v. *highway.* — *A narrow road* دربند derbend, رهگذار rughzaur. v. *paſs.* — *An impervious road* ردب rudub. *A winding road* راه كرداكرد rauha gurdagurd. *A road through an avenue of trees* چنگلستان chungulistan. *A road through a town* or *village* زيواز zé-waur. *The middle of the road* اوسط طريق awſita tureek. *To diſcover a road* راهياب شدن rauhé-aub ſhoodun. *To ſhow the road* راه نمودن rah numoodun, دلالت كردن dulaulut kirdun. v. *to guide.* — *To block up a road* راه سد كردن rauh ſudd kirdun, طريق بند ساختن tureek bund ſaukhtun, مخازمت كردن mukhauzimut kirdun. v. *to intercept.* — *Not in the right road* غير شارع ghire-a ſhaura. *To wander from the right road* از طريق مستقيم خروج كردن uz tureeka muſtukeem khurooj kirdun, گمراه شدن gumrauh ſhoodun, بيراه بودن bérauh boodun. v. *to deviate.* — *Roads* سبل ſubul, سموت ſumoot, مسالك muſauluk, طرق turuk, سنك ſunuk, انحا anha, شوارع ſhuwaura. *Narrow roads leading from highways* شكايل ſhuka-él. — *A deſert without the veſtige of a road* هوجل hawjil, عانك aunik, عانكت aunikut. — *A road for ſhipping* جهاز گاه jahauze gah, مكلا mukla, مينا meena (plur. مواني muwauné), كشتي گاه kiſhté gah, كلا kulla, فرضت furzut (pl. فرض furuz), بندر گاه bender gah. — *Toll paid for guarding the roads* راهداري rauhdaré.

To ROAM گشت و گذار كردن guſht ou guzaur kirdun, وارفتن waruftun, اواريدن awarédun, پوييدن pooï-édun, پويان شدن pooï-aun ſhoodun, واريدن waurédun. v. *to rove, wander.* — *A roamer,* v. *rambler, rover, wanderer.*

ROAN (*horſe*) سرختيره ſurkhteereh, رخش rukhſh.

To ROAR (*as a lion, &c.*) غريدن ghurédun, برزج زدن burzuj zudun, غرميدن ghurmédun, نهات كردن nuhaut kirdun, هرهر زدن hurhur zudun, رزمت ساختن ruzumut ſaukhtun, نييم زدن nei-ém zudun, هدر كردن hudr kirdun, نعرت زدن naarut zudun, زمر كردن zumir kirdun, تهدير شدن tuhdeer ſhoodun, شرزه بودن ſhurzeh boodun. — *To roar as the ſea* متموج كردن mutumawij kirdun, تلاطم امواج ساختن tulautuma amwauj ſaukhtun, معتلج زدن maatlij zudun. — *To roar or make a loud noiſe* اوازه كردن awauzeh kirdun, اوازيدن awauzédun. هنگامه زدن hungaumeh zudun, بانك برزدن baunk burzudun. v. *to cry, make a noiſe, howl.*

A roar, roaring برزج burzuj, رزمت ruzumut

(plur. رزم ruzum), هرهر hurhur, زمر zimr, هدر hudr, نعرت naarut, تهدير tuhdeer, شرزه ſhurzeh, نييم nei-ém, نهات nuhaut, نهيت nuhé-ut, ولوله wulwuleh. v. *cry, outcry, clamour, noiſe.* — *The roaring of the ſea* متموج mutumawij, تلاطم امواج tulautuma amwauj, موج mawuj.

To ROAST كباب كردن kabaub kirdun, كوداب ساختن koodaub ſaukhtun, بريان كردن buré-aun kirdun, مشوي ساختن muſhwé ſaukhtun, برشتن buruſhtun, شي ساختن ſhei ſaukhtun, تشويت نمودن tuſhwé-ut numoodun, رضف كردن ruzuf kirdun, خبط ساختن khum[...] ſaukhtun, تضهيب كردن tuzheeb kirdun, مصطلب ساختن muſtulub ſaukhtun.

Roaſt, roaſted بريان buré-aun, برشته buriſhteh, تشويت tuſhwé-ut, مصلي muſullé, كباب شده kabaub ſhoodeh, كوداب ساخته koodaub ſaukhteh. *Roaſt meat* كباب kabaub, كوداب koodaub, كوزاب koozaub. — *To rule the roaſt* ضبط كردن zubt kirdun. v. *to govern, manage.*

To ROB دزديدن duzdédun, دزدي كردن duzdé kirdun, شكار برداشتن ſhukkar burdauſhtun, غنيمت بردار نمودن ghuneemut burdar numoodun, رهزني ساختن ruhzuné ſaukhtun, شقاوت كردن ſhukawut kirdun, نهب كرفتن nuhib gooriftun, نهب و غارت كردن nuhib ou ghaurut kirdun, تاراج و يغما ساختن ta[r]auj ou yaghma ſaukhtun, خسارت و غارت كردن khu[ſ]aurut ou ghaurut kirdun, تالان و سلب واكردن talaun ou ſulub wakirdun. v. *to plunder.* — *To cauſe to rob* دزدانيدن duzdanédun.

Robbed دزديده duzdédeh, مسلوب muſloob, منسلب munſulub, محروب muhroob, منهوب munhoob, شكار شده ſhukkar ſhoodeh.

A robber دزد duzd, مال اور maulawur, حرامي huraumé, جرب دست jurb doſt, اطلس atlas, شقي ſhuké (plur. اشقيا aſhké-a), رس rus, لست leſt, شص ſhuſs, غنيمت بردار ghunémut burdar, لص lyſs (pl. لصوص luſoos, لصاص luſaus, fem. لصت lyſſut). v. *plunderer, thief.* — *An infamous robber* دزد بي مزد duzda bé muzd. *A highway robber* راهبان rauhban, راه زن rauh zun, رهزن ruhzun, راهدار rauhdar, هطلس hutlus, كيسه بر keiſeh bur.

Robbery دزدي duzdé, رهزني ruhzuné, شقاوت ſhukawut, لصوصيت luſooſé-ut, لص luſs, لصاصت luſauſut, تلصص tuluſſus. v. *plundering, theft.*

A ROBE خلعت khylaat (pl. خلع khyla), خلعت فاخره khylaata faukhireh, قفتان kaftan, ديباج deebauj (pl. ديابيج dé-aubeej), سويرغال ſuyurghau[l], *To robe or inveſt with a robe* خلع كردن khy[...]

kirdun, تشريف ساختن tushreef saukhtun, با قفتان پوشيدن ba kaftan poshédun.

ROBUST زو توت zu kuwwut, نيرومند neeroomund, توي kooi, كربز kurbur, تندرست tundurust, تندرستي zu tunduruste, زو توت ذاتيت zu kuwwuta zauté-ut, توانا tuvvana, صلابت sulaubut, صلب sulb, پهلو pihloo, كندلواله kunduwauleh, زو عنفوت zu unfuwwut, مهنون mumnoon, موجد moojid, زورمند zoormund. v. *strong, vigorous.*

Robustness توانايي tuvvanai-é, تندرستي tundurusté, توت kuwwut, نيرومندي neeroomundé, عنفوت unfuwwut. v. *vigour, strength.*

A ROCK كوه پاره kooh paureh, صوانت suwaunut (plur. صوان sawaun), وقل wukl, وقع wuka, وقعات wukaat, حجر hujr, سنك sunk. v. also *protection, defence: distaff.*—*Rocks fallen from a mountain* (*especially if forming an arch*) كمر kumr, كمرا kumra.—*Rocky* غلظ ghuliz, وعر waar, پر كوه پاره pur kooh paureh, صوانت اسا suwaunut asa, وقل مانند wukl maunend. v. *rugged.*

To ROCK, لاندن laundun, فراخيز كردن furaukheez kirdun, جنبيدن jumbédun, جنبش داشتن jumbish daushtun, دوسيدن doosédun, وجف نمودن wujif numoodun. v. *to shake, totter, reel, stagger.*—(*to put into violent motion*) لانيدن launédun, جنبانيدن jumbanédun, جنبش دادن jumbish dadun. *To rock a cradle* جنبانيدن jumbanédun, كهوار جنبان كردن kuhwaur jumbaun kirdun, تكيدن tukédun. *A rocker* كهوارجنبان كر kuhwaur jumbaun gur, جنبانندة jumbanindeh.

A ROD عصا asa, عصيت asé-ut, چوب chope, قضيب kuzeeb (pl. قضبان kuzbaun), قصيد kuseed, قصيدت kusédut, قطيع kuté-a, خوط khoot, نفت nufat (pl. نفعات nufaat), متفعت mukfaat. *To beat with rods* چوب زدن chope zuddun. *To be beat with rods* چوب خوردن chope khoredun.

RODOMONTADE لاف زن lauf zun. *To rodomontade* لاف زدن lauf zudun. v. *to boast.*

A ROE, *roebuck* بازو bauzoo, غزال ghuzaul, اهو ahoo.—(*the female of the hart*) غزال مادة ghuzaul maudeh, كوزنت goozunut, اهو مادة ahoo maudeh, بازو مادة bauzoo maudeh. v. *buck, hart, doe, deer.*—(*the eggs of fish*) ماهيراد mauhézaud, خبيار khabé-aur, صعقر saakur.

ROGATION لابة laubeh. v. *supplication.*

A ROGUE (*vagabond*) اوارة awaureh, اوباش awbaush, اطال ahtaul, ابدال abdaul, دربدر durbedur. (*knave*) فريبدر furrabe, حيله باز heeleh bauz, بدارام budaraum, غابن ghaubin, حرامزادة haramzaudeh, غدار ghuddaur, چپاني chupaune, سقار suggaur, لعين بد ايين la-ena bud ai-én. v. *rascal, villain, scoundrel, cheat, thief.*—(*a wag*) بذله باز buzleh bauz, ضاحك zauhik, بذباز buzbar, بدباز budbauz, مزه كو muzeh goo, مسخره maskhureh, سخرت sukhurut, مستهزي mustuhzé, هزات huzaut, ابوالكنجل abu'l kunjil.

Roguery (*knavery*) حيله بازي heeleh bauzé, غدر ghudr, فريب furrabe, تلبيس tulbees, الال aul, غبن ghubin, حرامزادكي haramzaudugé, سكاري suggauré. (*waggery*) بذله بازي buzleh bauzé, مسخرة maskhureh, مزه muzeh, سخري sukhré, استهزا istihza, يائه é-aufeh, لعبتبازي laabutbauzé, بردي burdé.

Roguish (*knavish*) حيله باز heeleh bauz, فريبنده furrabindeh, پر ريا pur re-a, پرغدر pur ghudr, غدار ghudaur, غدير ghudeer, تلبيس tulbees, غابن ghaubin. v. *fraudulent.*—(*waggish, wanton*) بذله باز buzleh bauz, مزه كو muzeh goo, لعبتباز laabutbauz, پر مسخرة pur maskhureh, شوخ shookh, پر شوخي pur shookhé, شوخ چشم shookh chushum.

Roguishly (*like a knave*) بر وجه حيله باز bur wujha heeleh bauz, اوارة اسا awaureh asa, بطور فريب betoora furrabe, غدارانه ghudarauneh.—(*waggishly, wantonly*) با بذله بازي ba buzleh bauzé, بر وجه مسخرة bur wujha maskhureh, شوخانه shookhauneh, بطور شوخ چشم betoora shookh chushum, هوادارانه hawadarauneh.

Roguishness, v. *roguery, wantonness.*

A ROLL (*catalogue*) دفتر duftur, روزنامه rooznameh, اسامي asaumé. v. *register.*—*A muster roll* لشكري دفتر lashkuré duftur. *To enter in a muster-roll* در دفتر قيد كردن dur duftur keid kirdun. *A roll* (*of paper, &c.*) دسته dosteh, دسته كاغد dosteha kaughud, طومار toomaur, جلد jild, سفر sufr (pl. اسفار asfaur), رق rukk, طي tei-é, قيد keid. *A roll of linen, silk, &c.* طومار كرباس toomaura kurbaus, طوي tywa, پرونده purwundeh. *A roll of bread, leaven, or paste* كنده gunduh, كنده خمير gunduha khumeer. *A roll of thread, silk, &c.* كروهه kurooheh, دسته dosteh, كنده پشم gunduha pushm. v. *clew.*—*A roll* (*along the ground, &c.*) غلطان ghultaun, دحراج duhrauj, باليدني baulédune, دهدهت duhduhut. *Roll within roll* پيچ در پيچ peech dur peech.

To roll (*any thing upon the ground*) غلتانيدن ghultanedun, غلطان كردن ghultaun kirdun, پالانيدن palaunedun, پالودن pauloodun, دحراج كردن duhrauj kirdun, داك ساختن daak saukhtun, تعيك كردن tuma-ek kirdun. *To roll up and down* (*as a child or animal on the ground*) غلتيدن or غلطيدن ghultedun, باليدن baulédun, پالودن pauloodun, خزيدن khuzédun,

غلطان شدن ghultaun ſhoodun, تمرغ نمودن tumurrugh numoodun, تمعك ساختن tumaak ſaukhtun, متمرغ كردن mutumurrugh kirdun, متروغ شدن muturawigh ſhoodun, دحراج بودن dyhrauj boodun, مراغ نمودن muraugh numoodun, مراغت كردن muraughut kirdun. *To roll in the duſt* (*as a dog his prey*) وعك كردن waak kirdun. *To roll a ſtone* دهدهت كردن duhduhut kirdun, تدهده نمودن tuduhduh numoodun. *To roll about in pain* تصلق كردن tuſulluk kirdun, تعار ساختن ta-arr ſaukhtun. *To roll any thing round its axis* دايره كردن da-éreh kirdun, مداوره ساختن mudawureh ſaukhtun, چرخ دادن churkh dadun, گردانيدن gurdanédun, دور گردانيدن dawr gurdanédun, گردش ساز كردن gurdiſh ſauz kirdun. *To roll* (*as any thing round its axis*) دور كردن dawr kirdun, مداوره شدن mudawureh ſhoodun, دوران ساختن dawraun ſaukhtun, دانيدن daunédun, گرديدن gurdédun, گردش كردن gurdiſh kirdun, چرخ ساختن churkh ſaukhtun. *To roll up* پيچ كردن peech kirdun, پيچيدن peechédun, پيچا پيچ نمودن peecha peech numoodun, پيچانيدن peechanédun, هشتن huſhtun, برهم زدن burhum zudun. v. *to involve.*—*To roll up* (*as a clew, &c.*) كروهه كردن kurooheh kirdun, توشيع ساختن tooſhé-a ſaukhtun, دسته كردن doſteh kirdun, كلاو ساختن kulaw ſaukhtun. *To roll up papers* دسته كاغذ كردن doſteha kaughud kirdun, طومار كاغذ ساختن toomaura kaughud ſaukhtun. *To roll up linen, ſilk, &c.* طومار كرباس كردن toomaura kurbaus kirdun, پرونده ساختن purwundeh ſaukhtun. *To roll as the waves* ماج شدن mauj ſhoodun, متموج ساختن mutumawwij ſaukhtun, تموج نمودن tumawwuj numoodun, تلاطش خيزاب كردن tulautuſa kheezaub kirdun, معتلج ساختن maatlij ſaukhtun. *To roll on wheels* بچرخه رفتن bechurkeh ruftun, بر عجلت لاندن bur ájulut laundun, بگردنا روان شدن begurduna rouvaun ſhoodun. *To roll down* گرديدن gurdédun, گرديده شدن gurdédeh ſhoodun, خيزيدن kheezédun, لغزيدن lughzédun. v. *to ſlide, tumble.*

Rolled (*on the ground*) غلتيده or غلطيده ghultédeh, متدحرج mutuduhruj, تدحرج tuduhruj, متدحدر mutuduhdur, متدهكر mutuduhkur, تمرغ tumurrugh. *Rolled, folded,* or *wrapt up* پيچيده peechédeh, طوي tuwa, برهم زده burhum zuddeh, پيچا پيچ peecha peech, دانيده danédeh, مدمج mudmuj, طومار ساخته toomaur ſaukhteh, —*Rolled as a ſtone* متدهده mutuduhduh, تدهده tuduhduh. *Rolled or levelled at ground* همواره كرده humwaureh kirdeh, يكسونيده eekſoonédeh,

پشخواده puſhkhaudeh, بشخوده buſhkhoodeh, برابر ساخته buraubur ſaukhteh. مسطح muſtuh.

A roller or *rolling-ſtone* زمنج zuminj, كيغره keeghureh, لوغ loogh, مسلفت muſlufut. *To level ground with a roller* با زمنج همواره كردن ba zuminj humwaureh kirdun, با كيغره يكسونيدن ba keeghureh eekſoonédun, با مسلفت سالف ساختن ba muſlufut ſaulif ſaukhtun.—*A roller or ſwathe* ركو rukoo, بستكي buſtughé, بند bund, طلي tulé (pl. طليان tulé-aun). v. *bandage, fillet.*—*To ſwathe with rollers* مطلى كردن mutlé kirdun.

A rolling-pin غلته ghulteh, چوب نان chope nan, تير teer, ناو nav, چوبه chobeh, وردان wurdaun, واردان waurdaun, شوبج ſhoobuj, مسطح muſtuh, بزگرده buzſhgurdeh, خونه kooneh.

A ROMANCE سرور ſurwa, قصه kiſſeh, افسانه afsauneh, حكايت huka-é-ut, داستان daſtaun, دستان duſtaun. *Romances* افسانه و افسون afsauneh ou afsoon. v. *fable,* alſo *lie, fiction*.

To romance سروا گفتن ſurwa guftun, افسانيدن afsaunédun. v. *to fable, feign, forge, lie.*

A romancer افسانه گو afsauneh goo, صورت معامله ساز ſoorut ma-amleh ſauz. v. *fabler, liar*.

Romantick (*reſembling romances*) افسانه مانند afsauneh maunend, بر وجه سروا bur wujha ſurwa. (*fanciful*) متخيل mutukhei-ul, خيالى khé-aulé, متصور mutuſawwir. v. *fable,* alſo *improbable, falſe*.

A ROOF بام baum, پالار palaur, پالارخانه palaurkhauneh, سغ ſugh, قريعت kuré-at, سبل ſumbul, سبغ ſubugh, رفيف rufeef. *An arched roof* سقف ſukf (pl. سقوف ſukoof, سقفان ſukfaun, سقف ſukuf), سقف خانه ſukfa khauneh, اسمانه aſumauneh, اسمانى aſumauné, سماوت ſumawut, رف ruff, طاق tauk, كنبد kumbud. v. *arch, cupola, dome.*—*A ſharp roof* خرپشته khurpoſhteh, خم khum. *A flat roof* طراد turaud, اجار ijaur, انجار injaur, سطح ſutih, طايت ta-é-ut, تمزشه tumzſheh.—*The roof of the mouth* كنبد دماغ kumbuda dumaugh. v. *palate.*—*A gutter on the roof* قصو kuſoo. *A gutter-tile* قرميد kyrmeed.

To roof با بام پوشيدن ba baum poſhédun, توقيع كردن tooké-a kirdun.

A ROOK زاغ zaugh, زغ zugh, غراب ghuraub, كلاغ kulaugh. v. *crow.*—*The rook at cheſs* روخ rookh, رخ rukh. v. alſo *cheat.*—*To rook, to cheat, rob.*—*A rookery* زاغ خانه zaugh khauneh.

ROOM (*ſpace*) مقدار mukdar, جا jau, جايگاه jaegah, عرض erz, سعت ſaat, ميدان meidaun, ساحت ſauhut. v. *place.*—(*place of another*) عوض ywuz, جا jau, عياض a-é-auz, بدل budul.—*In his room* بجاى او beja-é ou, عوضه ywuzuh

...غوضا yuwuza anhu. *In the room of which* بدلا ان budula aun. *A room* or *apartment* خلوتخانه khulwut khauneh, حجرت hujrut. v. *chamber*.—*A dining-room* or *parlour* مشربه mushrobeh, طعمت taamut, طعامگاه taamgah, چاشتگاه chaushtgah, غرفت ghurfut (plur. غرف ghuruf, غرفات ghurfaut), ايوان a-éwaun.—*Roominess*, v. *space*.—*Roomy*, v. *spacious*, *wide*, *large*.

A ROOST, *hen-roost* دجاج خانه dujauj khauneh.—*A roost cock* بوسليمان busolimaun, عطرفان otrifaun. v. *cock*.—*To roost*. v. *to sleep*.

ROOT اصل asl, اثلت aslut, بيخ beekh, بن bun, مايه ma-éh, نژاد nizshaud, جذر jidr, جذر jizr, عرق yrk, نيرنك neerunk, جذن jidn, جذل jizl, سوس saws, سبر subr, دخم duhm, شلخ shulkh, ميسم meesum, كنسح kunsih, كنسيح kunseeh, اروم uroom, ارومت uroomut, محكد muhkud, برنك burunk, بوح booh, ازر izr, مارك maaruk, پيله peeleh, ام umm, ايام a-éaum, ايبرنك eebrunk, نصاب nisaub, نجار nijaur, نجر nujr, طبيعت tubé-at, عارت araurut, عكر akr, بنك bunk, اس ass, ال all, جذمور juzmoor, جذن jizn, قنس kyns.—*Roots* اصول asool, عروق arook, اعراق é-arauk, اروم uroom, امات ummaut, جذور juzoor, دايث da-és. *The root of a tree* كونه درخت gooneha durukht, بيخ شجر beekha shujr, جذل jizl, كرز kuzsh, دمار dumaur, طنب tonub, وشيجت wusheejut. *The root of the tail* (*of a horse*, &c.) عجب ajib, عجب ذنب ajiba zunub, سنور sinnawr. *The roots of the teeth* ارة areh, اري aré. *The root of the nose* بن بيني bunna beené. *The rape root* or *bread made of it* يارابه yaraubeh, بوشاد booshaud. *The square root* (*in arithmetick*) جذر jidr. *A syrup of roots* شراب اصول shurauba asool. *To root up*, *tear up by the roots* كندن kundun, بيخ كندن beekh kundun, بن بركندن bun burkundun, بيخ تاختن beekhusht taukhtun, بيخ افكندن beekh afgundun, مستاصل كردن mustaasul kirdun, منقعر نمودن munka-ér numoodun. v. *to eradicate*.—*An instrument for pulling up trees by the roots* بيخ افكن beekh afgun, پيكن peikun. *The root of a mountain* بن كوه bunna kooh, گردر gurdur. *To take root* اصل گرفتن asl gooriftun, اصيل گشتن aseel gushtun, موصل كردن mu-essul kirdun, اصل موصل بودن asl mu-essul boodun, اثيل شدن aseel shudun, مستاصل زدن musta-asul zudun.

Rooted اصيل aseel, اثيل aseel, اصلي aslé, موصل mu-essul, بيخ دار beekh dar. v. *firm*, *deep*, *strong*.—*Rootedly* اصيلا aseelan, اصليا aslé-aané. v. *deeply*, *strongly*, *firmly*.

A ROPE حبل hubl (pl. حبال hybaul), رسن rusun, ريسمان reesmaun, تاخته taukhteh, خيط kheit, رشته rushteh, سر رشته sur rushteh, خطل khutl, مراز murauz, مرار muraur, پالهنك paulhunk, پالاهنك paulauhunk, مشنك mushnuk, وتيل wuseel, ليف leef, شريط shureet (pl. شرط shurut), رزه ruzsheh, بند bund, وثاق wusauk, پاد بان paud ban, نكل nukul, عصاب ysaub, اهنج ahunj, اهنجه ahunjeh, روا riwa. *A cable rope* جمل jummul, قلس kuls (pl. قلوس kuloos), قتاج kutauj, كر kur.—*A tent-rope* طناب tynaub, طنب tunub (plur. اطناب atnaub, طنب tonub), قناب kynnaub, اخيت akhéut. *A ship rope* ريسمان جهاز reesmauna jahauze, رسن كشتي rusuna kishté, سارت saurut. *A stretched rope on which any thing is hung* ملسا mulsa.—*To make ropes* حبل تافتن hubl tauftun, رسن تاختن rusn taukhtun, جمل تابيدن jummul taubédun, رشته تنبيدن rushteh tumbédun. *A rope-maker* رسن تاب rusun taub, حبال habbal, موتاب mootaub, موتاف mootauf, موتاو mootaw, متة mutuh, خرام khuzzaum. *A rope-dancer* جانباز jaunbauz, ريسمان باز reesmaun bauz, رسنباز rusunbauz. *The rope on which he dances* چار ميخ chaur meekh, دار daur.

Ropy, *ropiness*, v. *glutinous*, *viscous*, &c.

A ROSE گل gul, جل jell, ورد wurd, وردت wurdut, وعاط waat, فغر faghir, نوجن hawjen.—*The hundred-leaf rose* گل صد برك gula sad burk, ورد مضاعف wurda maza-af. *The rose of the desert* بيابان گلي ébaun gulé. *The damask rose* ادنه گلي adneh gulé. *A wild rose growing in the meadows* گل بي فرمان gula bé furmaun. *A very beautiful rose* گل سوري gula sooré, گل رعنا gula raana. *A rose of two colours* گل دو رنك gula doo runk. *The piony rose* ورد الحمير wurdu'l'humeer. *A rose-leaf* گل برك gul burk. *The outward leaves of a rose-bud* كم kumm. (pl. اكمام akmaum). *The ruddy button of a rose, after the leaves fall off* كوهنج koohunj. *A rose-bud* غنچه ghuncheh, گلغنچه gulghuncheh, كم kumm, چاولة chawleh. *A rose tree* or *bush* گل بن gul bun, بن گل buna gul, عبال abaul. *A garden or bed of roses* گلستان gulistan, گلشن gulshun, گلزار gulzaur, گلرعنا gulraana, گلدار guldar, گللك gullik. *A handful of roses* گلدسته guldosteh. *Oil of roses* روغن گل rooghuna gul, دهن ورد duhna wurud. *Rose water* گلاب gulaub. *A vessel of rose water* گلابدان gulaubdan. *Syrup of roses* گل مكرر gula mukurrur. *Conserve of roses* گل بشكر gula beshukr, گل شكر gula shukr, گلشكره gulshukreh, گل با شكر gul ba shukr,

كلكند gulkund, كلنكبين gulungubeen, كلكلانج gulkulaunj. *Ottar of roſes* عطر ottar, ورديت الشهيم wurdé-utu'ſh'ſhumeem. *Scattering roſes* كلفشان gulfuſhaun, كلشان gulſhaun. *A roſy bower* كلكشت gulguſht.

ROSEMARY اكليل الجبل akleelu'l'jebel, يوشان پهن yuſhauna puhn, يوشان دراز yuſhauna dirauz, ببرية bebereyeh.

ROSIN رجينت rujeenut, v. *reſin*.

ROSY, *roſeate* كلكون gulgooon, كلكونه gulgooneh, كلكوني gulgooné, كلغونه gulghooneh, الكونه algooneh, ورد wurid, وردي wurdé, كلفام gulfaum, كلرنك gulrunk. *Of a roſy complexion* كلرخ gulrukh, كلرخسار gulrukhſaur, كلروي gulrooï, كلعذار gulazaur, شقرت ſhukrut.

Roſtrum, v. *beak: pulpit*.

To ROT كنديدن gundédun, پوسيدن poſédun, كندن gundun, كنده كرديدن gundeh gurdédun. v. *to putrify*.—*To rot in a gaol* در زندان جان كندن dur zundaun jaun kundun.—*Rot*, v. *putrefaction*.—*Rotten* پوسيده pooſédeh, كنديده gundédeh. v. *putrid*.

ROTATION كردش gurdiſh, كرد gurd, كردا gurda, نوبت noobut, چرخ churkh, دور dawr, داير da-ér. *Obſerving rotation* در پي يك دكر كار ساز dur pei eek digur kaur ſauz, مفاوصت mufaurufit, تناوب tunawwub. v. *to act alternately*.

ROTE, *by rote* از بر uz bur.—*To repeat by rote* از بر كلام كردن uz bur kulaum kirdun.

Rotten. v. *Putredinous*, *Rottenneſs*. v. *Putrefaction*.

Rotund, v. *round*, *Rotundity*, v. *roundneſs*.

A ROTUNDO كنبد kumbud, كمر kumr, كرد gurd, بنا دوار buna duwaur, دوارت duwaurut.

To ROVE پويان بودن pooï-aun boodun, پوييدن pooï-édun, اواريدن awaurédun, وارفتن waruftun, كشت كردن guſht kirdun, اينجا انجا رفتن einja aunja ruftun, من هنا و هنا سير كردن mun huna ou huna ſeir kirdun, پك روان بودن puk rouvaun boodun, كوشيدن kooſhédun, كريدن gurédun. v. *to wander*.

A rover پويا pooïa, رند جهان rinda jehaun. v. *rambler*.—(*a fickle inconſtant man*) صاحب بيقراري ſahib békurauré, اهل هرجايي ahla hurjaï-é, مردم نا استوار murduma na uſtuwaur. v. alſo *robber*, *pirate*.—*At rovers*, v. *at random*.

ROUGE كلرعنا gulraana, سرخاب ſurkhaub, سرخ ſurkh, سرخي ſurkhé, سرخه ſurkheh, كلكون gulgoon, كلغونه gulgooneh. v. *paint*.

ROVING (*wandering*) پويان pooï-aun, پوي pooï, پو poo, واروان warouvaun, سيار ſei-aur, پك puk.—(*inconſtant*) بي قرار bé kuraur, نا پايدار na pa-édar, هرجايي hurjaï-é, هرجايي نهاد hurjaï-é nihaud, سبكپا ſubukpa, نا استوار na uſtuwaur.

ROUGH درشت duruſht, غلظ ghuliz, غلاظ ghulauz, سخت ſukht, صعب ſaab, نا خوش na khooſh, نا پسند na puſſund, كبح keeh, ضرس zuris, نا شيرين na ſheereen. v. *diſagreeable*.—(*hairy*) شعراني ſharauné, شعر ſha-ér, هلوف hil-lawf, پر مو pur moo, اهلب ahlub, هلبا hulba, هدبل hidubl, زبب zubub, ازب azub, زبا zubba, مستشعر muſtuſhaar, اعثي é-aſa, عثوا aſwa, ادبب adbub.—(*not level* or *ſmooth of ſurface*) نا هموار na humwaur, نا برابر na buraubur, نا يكسو na eekſoo, نا يكسان na eekſaun, نا پيشا پيش na peiſha peiſh, ظليف zuleef, جل jell, شرس ſhurs, غلظ ghuliz, غليظت ghuleezut.—*Rough ground* غلظ ghulz, غليظت ghuleezut, شرض ſhurs, شرض ſhurz. *A rough road* شازب ſhauzib, كندروش kunduroosh, توعر tawwaar. v. *rugged*.—*Rough to the taſte* ترش turſh, تيز taze, زست zuſt, حريف hirreef, زوش zooſh, تلسن tuluſſun, سرقع ſurk[illegible]

Rough of temper تند tund, عنفي unfé, عنين aneen, درشت duruſht, ترش turſh, نا ملايم na mula-ém, نا نرم دل na nurm dil, تيز مزاج taze mizauj, تيز طبيعت taze tubé-at, شديد ſhudeed, زست zuſt, زشت zuſht, ضرس شرس zuris ſhuris, غلظ ghuliz, غليظ القلب ghuleezu'l'kulb, خشن khuſhin, عزز azzuz. *Rough of countenance* سخت روي ſukht rooï, ترش رو turſh roo, زشت روي zuſht rooï, [illegible] وجه kuzz wujuh.—(*tempeſtuous*) مواج mawauj, v. *ſtormy*.—*A rough ſea* بحر مواج buhra mawauj. *Of rough* or *unpoliſhed manners* بي ادب bé adub, نا شيرين كار na ſheereen kaur, [illegible]شن الجانب khuſhnul'l'jaunib, نا ملاطف na mulautuf, نا ظريف na zureef, غليظ ghuleez, اخشب akſhub, خشب khaſhib, روستا rooſta. v. *rude*, *ruſtick*.—*Rough* (*not ſmoothed* or *poliſhed*) نا پرداخته na purdaukhteh, نا رنديده na rundédeh, نا زدوده na zudoodeh, بي صيقل bé ſeekul, غير جلا ghire-jila, بي افروز bé afrooz, نا افروخته na afrookhteh.—(*harſh to the ear*) نا دمساز na dumſauz, [illegible] اهنك bé ahunk, دو ازيز zu azeez, [illegible] هماواز ghire-a humawauz, نا همتا na humta.

To Roughcaſt (*to incruſt a wall*, &c. *with mortar*) تطبيني كردن tutei-én kirdun, [illegible] نواشه ديوار اندودن ba nuwauſheh deewaur andoodun.—(*to roughdraw make a rough draught* or *rude model*) رسم نا پرداخته كردن rufma na purdaukhteh kirdun, قالب نا رنديده ساختن kauliba na rundédeh ſaukhtun, تسطير بي پرداخت نمودن tuteera bé purdaukht numoodun.

Roughcaſt نواشه nuwauſheh, اندروز anduroz

انلوز andooz. v. *plaſter*, *mortar*.—*A roughcaſt* or *rough draught or model* رسم نا پرداخته rusma na purdaukhteh, تسطیر بی پرداخت tuſteera bé purdaukht, قالب نا رندیده kauliba na rundédeh.

To roughen (*make rough*) درشت کردن duruſht kirdun, غلظ ساختن ghuliz ſaukhtun.—(*to grow rough*) درشت گشتن duruſht guſhtun, غلظ گردیدن ghuliz gurdédun.

To rough-hew قالب نا رندیده کردن kaubila na rundédeh kirdun, شکل نا پرداخته نمودن ſhukla na purdaukhteh numoodun.—*Rough-hewn* نا پرداخته na purdaukhteh, نا رندیده na rundédeh. v. *rugged*

Roughly با درشتی ba duruſhté, غلظا ghulizan, با سختی ba ſukhté. (*hairily*) شعرانه ſha-érauneh, بر وجه پر موی bur wujha pur moo-é. (*not ſmooth of ſurface*) بر وجه نا هموار burwujha na humwaur, بی برابری bé burauburé, ظلیفانه zuleefauneh. (*not ſmooth to the taſte*) ترشانه turſhauneh, زوشانه zooſhauneh. (*with roughneſs of temper*) با تندی ba tundé, با عنفی ba unfé, بر وجه درشت bur wujha duruſht. (*tempeſtuouſly*) مواجانه muwaujauneh. (*with unpoliſhed manners*) بی شیرین کاری bé ſheereen kauré, نا ادبانه na adubauneh, غیر ظرافت ghire-a zuraufut. (*not poliſhed* or *ſmoothed*) بطور نا پرداخته betoora na purdaukhteh, بر وجه نا رندیده bur wujha na rundédeh, بلا جلا bila jila.

Roughneſs درشتی duruſhté, سختی ſukhté, غلظت ghylzut. (*hairineſs*) شعرت ſha-érut, هلب hulub, دبب dubub, ربب rubub. (*want of levelneſs*) عدم هواری aduma humwauré, بی برابری bé burauburé. (*harſhneſs of taſte*) ترشی turſhé, زوشی zooſhé. (*harſhneſs of temper*) درشتی duruſhté, تندی tundé, خشونت khuſhoonut, عنف unf. (*harſhneſs of face*) سخت روئی ſukht rooï-é, ترش روئی turſh rooï-é, زشتی zuſhté. (*tempeſtuouſneſs*) مواجی mawwaujé, حال مواج haula mawwauj, اشوب aſhoob. (*rudeneſs of manners*) عدم الادب aduma adub, عدم شیرینکاری aduma ſheereenkauré, عدم ظرافت aduma zuraufut, روستایی rooſtai-é, غلظت ghylzut. (*want of ſmoothneſs* or *poliſh*) عدم پرداخت aduma purdaukht, بی پردازی bé purdauzé, عدم صقیل aduma ſukeel. *Harſhneſs of ſound* عدم اهنک aduma ahunk, ازیز azeez.

ROUND مستدیر muſtudeer, مستدیرت muſtudeerut, دایر da-ér, دوار dawwaur, دواری dawwauré, دوارت dawwaurut, استدارت iſtidaurut, مدور mudawwur, گرد gurd, تغلک tufluk, مکشر mukuſhſhir, ملموم mulmoom, بوج booj, دمحدح dumuhduh, دملق dumluk, دملوق dumlook, دمالق dumaaluk. *Any thing round* (*as a piece of money, fiſh ſcales, a circular heap of ſand, &c.*) لکاش lekauſh, پشیز puſheez, دوارت dawwaurut, کوفان koofaun.—*Round, long and ſmooth* (*like a cylinder*) مندمج mundumuj, مدمج mudummij.—*Round about, round and round* گرداگرد gurdagurd, حوال hawaul.—*Turning* or *wheeling round* گردا gurda, دایر da-ér, تدوار tudwaur, گردان gurdaun, گردش gurdiſh, گرد کنا gurd koona, جرج jurij. *To wheel round* غالیدن ghaulédun.—*A round face* صورت مدوری ſooruta mudawwuré, روی مطهم roo-é mutuhhum.—*A round tent* کنان kunaun, جزه juzih, چزه chuzih.—*To muffle* or *wrap round* دور کردن dawr kirdun.—*To drive round* گردانیدن gurdanédun. *To turn round* گردان کردن gurdaun kirdun. v. *to revolve*.—*To wind round* (*as a river, road, &c*). گردا گرد ساختن gurda gurd ſaukhtun. *To wind round a clew* توشیع کردن tooſhé-a kirdun, کروهه ساختن kurooheh ſaukhtun.

A round گرد gurd, دایر da-ér, حوال hawaul. v. *circle*; *revolution*.—*The round* or *ſtep of a ladder* درجت durujut, درجه durujeh, ادرجت adrujjut. *The round* or *circuit made by a guard* or *watch* نوبت noobut, پیرامن peeraumin, پیرامون peeramoon. *To go the rounds* نوبت کردن noobut kirdun, در پیرامن دور ساختن dur peeraumin dawr ſaukhtun.

Round (adverb) دور dawra, گرداگرد gurdagurd, در گرد dur gurd, در پیرامن dur peeraumin, در دور dur dawr, حوال hawaula, تدویرانه tudweerauneh. (*on every ſide*) بهر جانب behur jaunib, هر طرف hur turruf, من کل جانب min kulla jaunib. (*in a heap*) دمحدح dumuhduh.

To round (*make round*) گرد کردن gurd kirdun, مدور ساختن mudawwur ſaukhtun, تدویر کردن tudweer kirdun. (*to go round*) گردیدن gurdédun, در دور رفتن dur dawr ruftun, دور کردن dawr kirdun. (*to become round*) گرد گردیدن gurd gurdédun, مستدیر گشتن muſtudeer guſhtun, دوار شدن dawwaur ſhoodun. v. alſo *to whiſper*.—*Rounded, made round* گرد گردانیده gurd gurdanédeh, مستدیر ساخته muſtudeer ſaukhteh.

Roundabout گرداگرد gurdagurd. v. alſo *indirect*, *extenſive*.

Roundiſh دایرت اسا da-érut aſa, ذو وجه مستدیر zu wujha muſtudeer, تغلک tufluk.

Roundly (*in a round form*) بر وجه دایرت bur wujha da-érut, بطور گرد betoora gurd, دور dawra. (*without reſerve*) بی صورت معامله bé ſooruta ma-amleh, بی ریا bé ré-a, بالصدق و اخلاص bi's'ſudduk ou ikhlaus, با کشاد ba kuſhaud. (*in earneſt, vigorouſly*) با جد و جهد ba

jidd ou jihud, جدا jiddan, تيز كار taze kaur, بر وجه تيز دست bur wujha taze doſt. v. alſo *completely*.

Roundneſs دوارت duwwaurut, شكل دواري ſhukla duwwauré, مستديري muſtudeeré, صورت داير ſooruta da-ér. v. alſo *ſmoothneſs*; *ſincerity*.

To ROUSE انگيختن angeekhtun, انگيز كردن angeez kirdun, برانگيختن burangeekhtun. v. *to excite*.—*To rouſe from ſleep* بيدار كردن beedaur kirdun, افزاع ساختن afzaa ſaukhtun, ايقاظ كردن eikauz kirdun, اسهار ساختن iſhaur ſaukhtun. *To rouſe a wild beaſt* نجش كردن nujiſh kirdun.--(*to be excited*) انگيخته شدن angeekhteh ſhoodun, برانگيخته بودن burangeekhteh boodun. (*to awake from ſleep*) بيدار شدن beedaur ſhoodun, افزاع بودن afzoo boodun, متنبه شدن motanebbih ſhoodun.—*Rouſed* انگيخته angeekhteh, برانگيخته burangeekhteh, بيدار شده beedaur ſhoodeh, متنبه motanebbih.

ROUT (*defeat of an army*) انهزام inhizaum, شكستگي ſhakuſtugé, هزيمت huzeemut, هزيمي huzeemé, كال kaul, كسر kuſr, كسرت kuſrut, هلاك hulauk, دايره da-éreh. v. alſo *rabble*.

To rout شكستن ſhakuſtun, منهزم و تار و مار كردن munhuzim ou tar ou mar kirdun, كاليدن kaulédun, مغلوب نمودن mughloob numoodun, براغاليدن buraghalédun, انهزام لشكر ساختن inhizauma laſhkur ſaukhtun, عدوي بيخ كن كردن adoo-é beekh kun kirdun. v. *to defeat*.

Routed منهزم munhuzim, شكسته ſhakuſteh, كاليده kaulédeh, براغاليده buraghalédeh.

ROUTE راه rauh, ره ruh, طريق tureek, سلوك ſulook. v. *way*, *road*.

A ROW صف ſuf (pl. صفوف ſufoof, اصفاف asfauf), رسته raſteh, رست raſt, سلك ſilk, سلسله ſilſileh, نظام nizaum. *A row of ware houſes* or *ſhops in a market* رسته raſteh. *A row of pearls* سلك جواهر ſilka jawauhur, نظم nuzim. v. alſo *rank*, *line*, *ſeries*, *ſtring*.—*In a row* على التوالي ala't' tuwaulé, در سلسله dur ſilſileh, صف صف ſuf ſuf, مواليا muwaulé-an. — *Placed in a row* مصطف muſtuff, منتظم muntuzum, بصف صف اراسته beſuf ſuf arauſteh, مسلسل muſulſul, مسلك muſluk. *To plant trees in a row* تنبيق كردن tumbeek kirdun, درختان صف صف نشاندن durukhtun ſuf ſuf niſhaundun, شجرا در سلسله نصب كردن ſhujra dur ſilſileh nuſb kirdun.

To ROW (*a boat*) غادوف زدن ghaudoof zudun, زورق با غادوف راندن zooruk ba ghaudoof raundun, غادف شدن ghaudif ſhoodun, هليسه كشيدن huleeſeh kuſhedun. *A rower* غادوف كش ghaudoof kuſh, غادف ghaudif.

A ROWEL مهمز muhmuz. v. *ſpur*.

ROYAL پادشاهي padſhahé, شاهنشاهي ſhahinſhahé, شاهي ſhahé, شهي ſhahé, پادشاهانه padſhahauneh, شاهانه ſhahauneh, ملوكانه mulookauneh, ملكي meleké (fem. ملكيت meleké-ut), خسروي khoſroo-é, خسروانه khoſroo-auneh, خسرواني khoſroo-auné, كسري kiſré, سلطاني ſultauné, همايون huma-é-oon, زودينپناهي zu deenpunauhé, كامراني kamrauné, مبارك mobauruk, پادشاه مخصوص padſhah mukhſoos, صاحب قراني ſahib kurauné, كياني kei-auné, خداوندي khodavundé, خداوندگاري khodavundugauré, عامر aumir (fem. عامرت aumirut), سيدي ſeidé, شهرياري ſhahré-auré, شاهوار ſhahwaur, تاجدار taujdaur, خاقاني khaukauné, عاليشان auléſhaun. *The royal treaſury* خزينت عامرت khuzeenuta aumirut. v. *exchequer*.—*A royal favourite* خاص khauſs. *Royal chattels* اموالى خاص amwaula khauſs.

Royally پادشاهانه padſhahauneh, شاهانه ſhahauneh, ملوكانه mulookauneh, بر وجه سلطان bur wujha ſultaun, بطور همايون betoora huma-oon, خسروانه khoſroo-auneh.

Royalty پادشاهي padſhahé, شاهي ſhahé, شاهنشاهي ſhahinſhahé, تاجداري taujdauré, سلطاني ſultauné, دينپناهي deenpunauhé.

To RUB ماليدن maulédun, ساييدن ſaidun, فرسودن furſoodun, حك كردن hukk kirdun, تحكيك ساختن tuhkeek ſaukhtun, تحكك كردن tuhukkuk kirdun, دعك ساختن daik ſaukhtun, سحل زدن ſuhul zudun, مداعكت كردن muda-akut kirdun. v. *to grind*, *poliſh*, *ſcour*, *clean*.—*To rub down a horſe* اسب تيمار كردن usp teemaur kirdun. v. *to curry*.—*To rub up* (*rouſe*) انگيختن angeekhtun. v. *to awaken*, *excite*. (*to rub* or *furbiſh*) افروختن efrookhtun, زدودن zudoodun, پرداختن purdaukhtun, صقن كردن ſuhn kirdun. v. *to poliſh*.—*To rub* (*wear or worn*) فرسودن furſoodun, فرسوده گشتن furſoodeh guſhtun, رثيث شدن ruſees ſhoodun, سحق كردن ſuhk kirdun. *To rub one's ſelf againſt any thing* ممترس كردن mumturis kirdun. *To rub through difficulties* مشكلات مغلوب كردن muſhkilaut mughloob kirdun, اضطراب واراندن iztiraub waraundun.

A rub, *rubbing* مالش maulish, حك hukk, تحكيك tuhkeek, تحكك tuhukkuk, دعك daik, مداعكت muda-akut, معك maak. *Rubbing* [illegible] *another* تساحق tuſauhuk. *Rubbing with* [illegible] *hands* or *between the fingers* فرك furik, [illegible] tufreek.—*Rubbing the ſkin* عفس afus. *Rubbing the teeth* تشويص tuſhwees. *Rubbing the b*[illegible]

[illegible] لست مشن doſt muſhſh.—*A rub* (*difficulty, cauſe of* [illegible]*neſs*) اضطراب iztiraub, مشكل muſhkil, ازار azaur, رنج runj.—(*gibe*) طنز tunz, استزها iſtizha, [illegible] taan. v. *ſarcaſm.*

A rubber, v. *raſper, burniſher: towel: whetſtone.*

RUBBISH رمته [illegible]tteh, خاك روبه khauk roo[illegible]beh, كناست kunauſut, قمامت kumaumut, (pl. [illegible] kumaum), خاشاك khauſhauk, خلاشه khul[illegible]auſheh, رمال rumaud, چورچوب churchoob, [illegible] kuſ-humut, سواره ſuwaureh, حصالت [illegible]hulauſut, پوك pook, دراغش duraughuſh, عذب [illegible]azub, عذبيت azeebut, كيا ké-a, نسح nuſih, [illegible] niſauh, خشار khuſhaur, خشارت khuſhau[illegible], غضاب ghuzaub, خث khuſs, داژ dauzſh, [illegible] خسن khuſn, غثا ghuſſa, قذي kuzé, تغايف [illegible]ſa-éf, قثرل fuſrud, سباطه ſubauteh, مقبت [illegible]mykummit.

A RUBY لعل laal, ياقوت yakoot, ياقوته ya[illegible]kooteh (pl. يواقيت yawakeet), قرمزي ياقوت kyr[illegible]myzé yakoot, ياقوت رماني yakoota rummauné, ياقوت سيال yakoota ſei-aul, پاكند paukund, باكند baukund. *A brilliant ruby, a ruby of the* [illegible] *kind* بهرمان buhrumaun, تابدار بدخشان [illegible]dukhſhaun taubdar, لعل بدخشان laala ba[illegible]dukhſhaun. v. alſo *blain, blotch, carbuncle.*—*Ruby,* [illegible] *a ruby colour* لعلين laaleen, لعل فام laal faum, ياقوت گون yakoot goon. v. *red.*

A RUDDER دنبال جهاز dumbaula jahauze, [illegible] khulluh, خله كشتي khulluha kiſhté, خلاشه khulauſheh, تير كشتي teera kiſhté.

RUDDINESS سرخي ſurkhé, سرخارنكي ſur[illegible]kharunké, ميكوني meigooné, سرخكي ſurkhuké.

Ruddy سرخل ſurkhuk, سرخارنك ſurkharunk, [illegible] gulfaum, سرخكون ſurkhgoon. v. *roſy, ruby,*

RUDE (*uncivil, brutal*) تند tund, درشت du[illegible], عنفي unfé, نا ملايم na mula-ém, شديد [illegible]deed, زشت zuſht, لاشه lauſheh, صعب ſaab, [illegible] ghuliz, غليظ ghuleez, غليظ القلب ghuleez [illegible]. (*ignorant, unpoliſhed, unſkilful*) ناشناس [illegible], بي دانش bé dauniſh, نا دان na daun, بي [illegible] bé ylm, نا پرداخته na purdaukhteh, بي [illegible] bé adub, نا شيرين كار na ſheereenkaur, بي [illegible] bé muzaukut, غير ظرافت ghire-a zuraufut, [illegible] ſulb, صلابت ſulbut, جعزري jaazuré. v. *in*[illegible], *ruſtic, rugged, rough, harſh, ſavage, turbulent.*

Rudely (*brutally, uncivilly*) تندانه tundauneh, بر وجه [illegible] bur wujha duruſht, با عنف ba [illegible] بي [illegible] bé mula-emut. (*ignorantly*) [illegible] bé dauniſh, [illegible] بطور نا پرداخته betoora purdaukhteh, [illegible] adub, بر وجه نا [illegible] bur wujha na-[illegible] (*without ex*[illegible]

actneſs) نا سازكار na ſauzkaur, بي دقت bé dik[illegible]kut. *To behave rudely* ترك ادب نمودن turuka adub numoodun.

Rudeneſs (*brutiſhneſs, incivility*) ترك ادب turuka adub, عدم ادب و ازرم aduma adub ou azrum, تندي tundé, درشتي duruſhté, عنف unf, زشتي zuſhté, غلظت ghylzut. (*ignorance, unſkilfulneſs*) عدم دانش aduma dauniſh, جاهلي jauhilé, عدم ادب و علم aduma adub ou ylm. v. *inelegance; violence.*

RUDIMENTS (*firſt elements of ſcience*) شروح ſhurooh, مصدر علم muſdura ylm, اصول معرفت aſoola maarifut, عناصير فضل anauſeera fuzl.

Rudimental شروحي ſhuroohé, اصلي aſlé.

RUE (*herb*) سذاب ſuzaub, سداب ſudaub, خيل kheil, فيجان feijaun. *Wild rue* حرمل har[illegible]mul, اسفند asfund, سفند ſufund, سپند ſu[illegible]pund, الدفرا addufra.

To RUE دلفكار شدن dilfikaur ſhoodun, الم زده بودن alumzuddeh boodun, غم خوردن ghum khoredun, نالش زدن nauliſh zudun, تيره دل بودن teereh dil boodun, ازار رسيده شدن azaur ruſſedeh ſhoodun, زاري كردن zauré kirdun, ندامت داشتن nudaumut dauſhtun, توبكار شدن toubukaur ſhoodun. v. *to lament, grieve, regret.*

Rueful غمخور ghumkhore, دلفكار dilfikaur, مضطرب muzturub, الم زده alumzuddeh, ازار رسيده azaur ruſſedeh, تيره دل teereh dil, تيره ضمير teereh zumeer. v. *woeful, mournful.*—*Ruefully* بر وجه غمخور bur wujha ghumkhore, دلفكارانه dilfikarauneh, با اضطراب ba iztiraub.—*Ruefulneſs* غم ghumm, دلفكاري dilfikauré, ازار و اضطراب azaur ou iztiraub, الم alum, غصه ghuſſeh.

A RUFFIAN پروند purwund, حرامي harau[illegible]mé, حرام زاده haramzaudeh, رهزن ruhzun, قاطع الطريق kauta-u't'tureek, قواد kawwaud (fem. قوادت kawwaudut), سنهار ſinnimaur, كلتب kul[illegible]tub, كلتبا kultuba. v. *aſſaſſin, robber, murderer;* alſo *rude, brutal, ſavage.*

To RUFFLE (*diſcompoſe*) اضطراب كردن iztiraub kirdun, بيحضور ساختن béhuzoor ſaukh[illegible]tun, ازار دادن azaur dadun, دلازار ساختن dila[illegible]zaur ſaukhtun, اشفتن aſhuftun, الفتن aluftun, رنجيده و رميده كردن runjédeh ou rumédeh kir[illegible]dun, پريشان ساختن purraſhaun ſaukhtun. v. *to diſ*[illegible]*turb, perplex.*—(*to put out of form, make leſs ſmooth*) برهم زدن burhum zudun, واهم كردن wahum kir[illegible]dun, مشوش زدن muſhawwuſh zudun, پر چين كردن pur cheen kirdun, پيچانيدن peechaunedun, پيچان ساختن peechaun ſaukhtun, كرد كردانيدن gurd gurdanedun. v. *to rumple.*—(*to be contracted into plaits*) چين افكندن cheen afgundun, پيچان [illegible]

شدن peechaun shoodun, پیچیدن peechédun. v. *to wrinkle.*

Ruffled (*discomposed*) مضطرب muzturub, ازار رسیده azaur ruslédeh, اشفته ashufteh, الفته aluf-teh, رنجیده runjédeh. (*wrinkled, plaited*) واهم wahum, چین افگنده cheen afgundeh, پیچیده peechédeh, برهم زده burhum zuddeh. v. *disordered.*

A RUG نمد nemed, کراخت kuraukhut, طنفست tunfusut, جل jull (plur. جلال julaul, اجلال ajlaul), قطوع kutuwa, سغري پوش sughré posh, شمرج shumruj, شمروج shumrooj, درنک durunk, نمط nemet. v. *mat, coverlet, carpet.*

RUGGED (*as ground*) غلظ ghuliz, غلیظ ghu-leez, غلاظ ghulauz, ظلیف zuleef, وعر waar, ارجل arjul, رجلا rujla.—*Rugged rocky places* صمحا sumha, علب ulub, حزبا or حزبي huzba, حومان hawmaun, صبر subr. *A rugged road* توعر tawaur, شازب shauzub, شرفنج shurfunj. v. *rough.—Rugged of temper* تند tund, درشت durusht, غلیظ ghu-leez, غلیظ القلب ghuleezu'l'kulb, غلظ ghuliz, نا ملایم na mula-ém, بی نرم دلي bé nurm dilé, اخشن akhshun, تخشن tukhushshun, خشن khu-shin, دژاگاه duzshagah. v. *morose, rude, brutal, surly.*

Ruggedly تندانه tundauneh, بطور درشت betoo-ra durusht, غلظانه ghulizauneh, ظلیفا zuleefan.

Ruggedness درشتي durushté, ظلفت zulfut, دژ duzsh, تندي tundé, غلظت ghulzut. v. *roughness.*

RUIN (*destruction*) اضلال حال izlaula haul, خرابي khuraubé, بربادي burbaudé, تخریب tukhreeb, تباه tubauh, تباهي tubauhé, هدم hu-dim, انهدام inhidaum, قمع kuma, هلاک hu-lauk, مهلک muhluk, اهلاک ihlauk, تعش kaash. v. *perdition.—A ruin* (*of a building*) تعف kaaf, خراب khuraub. *Ruins* طلل tullul, خرابات khurabaut, خرابي khuraubé. — *Threatning ruin* منقض munkuzz, درد durd, رشت rusht, سپنج supunj.

To ruin برباد دادن burbaud dadun, بهمزده کردن behumzuddeh kirdun, خرابت ساختن khuraubut saukhtun, تخریب کردن tukhreeb kirdun, ویرانه نمودن veerauneh numoodun, خراب اباد ساختن khuraub abaud saukhtun, هدم کردن hudum kirdun, با زمان برابر ساختن ba zumaun buraubur saukhtun. v. *to demolish, destroy, overthrow.* — (*to make poor* or *wretched*) تنک دست کردن tunk dost kirdun, تفقیر tufkeer saukhtun, پایمال کردن pa-é-maul kirdun, هزم ساختن huzm saukhtun, افلاس کردانیدن iflaus gurdanédun, گدا کردن guda kirdun, هلاک ساختن hulauk saukhtun.

Ruined (*demolished, overthrown*) برباد burbaud, برباد داده burbaud dadeh, بهمزده behumzuddeh, مخروب mukhroob, مهلاک muhlauk, ویران vee-raun, ویرانه veerauneh. (*made poor* or *wretched*) پایمال pa-émaul, تنک دست ساخته tunk do... saukhteh, گدا کرده شده guda kirdeh shoodeh, منهدم munhudum, مهدوم muhdoom.

Ruinous (*as buildings*) منقض munkuzz, درد durd, رشت rusht. (*destructive*) مفسد mufsu... زیان ساز zé-aun sauz, زیاندار zé-aun dar, انهدام کنا inhidaum koona, تباهي ساز tubauhé sau..., مضر muzirr. v. *pernicious.—Ruinously* (*perniciously*) مفسدانه muffidauneh, با مفسدت ba mufsudu..., بر وجه مضر bur wujha muzirr, بطور زیاندار ba... toora zé-aundar.

RULE (*government*) تدبیر tudbeer, ضبط zub..., حکم hookum, ضابطه zaubteh. (*a canon*) ...نون kanoon, پیشنهاد peishnihaud, ادب adub, ...وش rouvish, رسم rusm, قاعدت ka-édut, طریقت ... reekut, طریق tureek, دستور dustoor, قید kei..., قدت kuddut, قاعدت مسنونت ka-éduta mu... noonut, فهرس fuhrus, بارنامه barnameh, ...نت sunnut, قرو kuroo, سامان samaun, وضع wuz..., شریت shuré-ut, شیوه sheeweh, ایبي ai-én. *rule* or *ruler by which right lines are drawn* مسطر mustur, مسطرت musturut, جدول judwal (plu... جداول judawul), خط کش khutt kush, خط mykhutt, مخطاط mykhtaut. v. also *regulation, regularity.—Rules* قوانین kuwauneen, قواعد ... waud, اداب adaub, اوضاع awzaa, رسوم rusoo..., سنن sunun, ضوابط zuwaubut, دستورها dustoo... ha. *According to rule* علي القیاس ala'l'ké-au... *Not according to rule* غیر القیاس ghire-u'l'ké-au... نا برهندسه na burhundseh. *A mason's r...* تر turr, تیره teereh. v. under *mason.*

To rule ضبط و ربط کردن zubt ou rubt kirdu..., حکم فرمودن hookum furmoodun, ...بیر کردن tudbeer kirdun. v. *to govern, regulate, manage.* *To rule or draw a line with a ruler* ...خط کشیدن khutt kushédun, رده زدن rudeh zudun.

Ruled (*governed*) مضبوط muzboot, محکوم muhkoom, فرموده furmoodeh. *Ruled with ruler* مسطور mustoor, از مخط کشیده uz mykh... kushédeh, از مسطر زده uz mustur zuddeh.

A ruler ضابط zaubit, حاکم haukim, ...بر mudubbir. v. *governor.—A ruler for drawing li...* مسطر musturr. v. *under rule.*

To RUMBLE رعد کردن raad kirdun, ...مسه زدن hurmuseh zudun, قرقار کردن kurkaur kird..., شمایته ساختن shumauteh saukhtun, ...کامه کردن hungaumeh kirdun, ولوله زدن wulwuleh zu... *The rumbling of the belly* تیز teez, تیژ teezh.

To RUMINATE نشخور کردن nushkh... kirdun, نشوار ساختن nishwaur saukhtun, ...یدن

-auzédun. v. *to chew the cud*—(*to muse*) انديشه كردن andeeshteh kirdun, فكير ساختن fikeer saukhtun, فكور شدن fikoor shoodun. v. *to meditate*.
Rumination (*chewing the cud*) نشخوار nushkhaur, نشخور nushkhore, نشخوره nushkhoreh, نشوار nishwaur, ژاژ zshauzsh, ژاژخور zshauzshkhore. (*meditation*) انديشه andeesheh, فكور fikoor, فكير fikeer.

To RUMMAGE بهر جانب تفتيش ساختن behaur jaunib tufteesh saukhtun, درهر جا جستن dur hur-jau justun, انجا اينجا واكاويدن aunja injā wakawédun, تك و پو كردن tuk ou poo kirdun. v. *to search*; also *to plunder*.—*Rummaged* بهر جانب واكاويده behur jaunib wakawédeh. v. also *plundered*.

RUMOUR صيت seet, صوت soot, خبر khubr, آواز awauz, اوازه awauzeh, كلبانك gulbaunk, پيغام peighaum, پيام pei-aum, گفت و گو guft ou goo, صلا sula, وغيت wughé-ut, فغان fughaun, زمجرت zumjurut, نغو nughoo, نغيت nughé-ut, طنطنه tintineh, طنن tinin, دردوخت durdookht, ارجاف arjauf, اراجيف araujeef.

To rumour صوت كستردن soot kusturdun, خبر دادن khubr dadun, اواززدن awauz zudun, گفت و گو كردن guft ou goo kirdun, صيت پاشيدن feet paushédun, فغان زدن fughaun zudun.

The RUMP پشت ماره posht maureh, پشت موزه posht mauzeh, پشتمازو poshtmauzoo, پشتمهره poshtmuhreh, دمچه dumcheh, دمغزه dumghuzeh, دمغزه dumghuzeh, زمكي zimikka, كارچال kaurchaul, قطن katan. v. also *buttocks*.

To RUMPLE پرچين كردن pur cheen kirdun, چين افكندن cheen afgundun, كرد كردن gurd kirdun, هزار پيچ و تاب ساختن huzaur peech ou taub saukhtun. v. *to ruffle*.—*A rumple* چين cheen, پيچ peech.—*Rumpled* پرچين كرده pur cheen kirdeh, واهم wahum, پيچيده peechédeh.

To RUN دويدن duwédun, دوان كردن duwaun kirdun, روان شدن rouvaun shoodun, تاختن taukhtun, تازيدن tauzédun, تكيدن tukédun, پوييدن pooï-édun, پيوشيدن puyushédun, حضر ساختن huzr saukhtun, عدو كردن udoo kirdun, عدا ساختن ada saukhtun. v. *to make haste*, *rush*.—(*to flow*) جريان كردن juré-aun kirdun, جاري بودن jauré boodun. v. *to stream*.—*To run to run* دوانيدن duwaunédun.—*To run up and down* پيش و باز امدن peish ou bauz aumudun, تكا پو tuk ou kirdun, تك و پو كردن tuka poo saukhtun. *To run* or *dissolve* گداختن gudaukhtun. v. *to melt*.—*To run* or *have* قوت گرفتن afzoon aumudun, افزون امدن quwut gooriftun, رواج شدن rouvauj shoodun. *to prevail*.—*To run after* (*search for eagerly*) با جد و جهد جستن ba jidd ou jihud justun, بذل buzla himmut kirdun, همت كردن تكاپوي ساختن tuka pooï saukhtun. v. under *employ* and *pursue*.—*To run away with* (*hurry without consent*) بي رضا شتابان روان بودن bé ruza shitabaun rouvaun boodun.—*To run on* (*proceed in a continued series*) با مسلسل سند رفتن ba musulsul sunud ruftun, بي انقطاع روان بودن bé inkitaa rouvan boodun. *To run over* لبريز شدن libreez shoodun. v. *to overflow*.—(*to recount cursorily*) تحلة القسم قصه كردن tuhillutu'l'kysm kisseh kirdun.—(*to consider hastily*) سرعة انديشه ساختن suratan andeesheh saukhtun.—*To run out* (*as a leaky vessel*) ترابيدن turabédun, زه كردن zuh kirdun, ترشح ساختن turushshuh saukhtun, منفضح شدن munfuzih shoodun, هشاش كردن hushaush kirdun.—(*to be at an end*) بسر امدن besur aumudun, انجاميده بودن anjamédeh boodun.—(*to expatiate on*) سخن ران كردن sukhun raun kirdun, تفصيل ساختن tufseel saukhtun. *To run the hazard* درخطر انداختن dur khutr andaukhtun. v. *to risk*.—*To run down* (*depress, brow-beat*) بي دماغ ساختن bé dumaugh saukhtun, سر فرو زدن sur furoo zudun, افزون ماندن afzoon maundun. v. *to crush, overpower*.—(*to hunt down*) نخچير افكندن nukhcheer afgundun.

Run, running دوان duwaun, جريان juré-aun, روان rouvaun, روش rouvish, تاز tauz, تك tuk, پويان pooï-aun, پو poo, عدو adoo, حضر huzr. *Running water* اب جريان aub juré-aun, اب روان aub rouvaun. v. also *course, flow*.—*Running knots* (*in fastening garments, &c*). انشوطه anshooteh.—*At the long run* اخر الامر akhru'l'amr. v. *at length*.

Runagate, v. *apostate*.

Runaway, v. *fugitive*.

A RUNDLET (*small barrel*) فيه fei-uh.

A RUNNER دونده duwindeh, قاصد kausid, بريد bureed, ساعي sa-é, پيك peik, خبرجي khubrjé. v. *messenger, courier*.

A RUPTURE (*breach of peace*) عداوت adawut, دشمني dushmuné, خلاف صلح و صلاح khilaufa sulh ou sulauh. v. *breach, hostility, enmity, war*.—(*hernia*) باد خايه baud kha-éh, باد كندي baud kundé, دبه dubuh, قرو kuroo, قروت kurwut, غر ghur, غرو ghuroo, غرغر ghurghur, غرد ghurud, غژ ghuzsh, فنج funj, دم dumm, الدرت udrut. *To be afflicted with a rupture* باد خايه داشتن baud kha-éh daushtun.

To rupture, v. *to break, burst*.

RURAL فلاح fullauh, صحراي suhra-é, روستاي roosta-é, كوي منسوب kooï munsoob, مبدوي mubdooï, دور از شهر door uz shahur,

من بلد بعيد min bilud ba-éd, ده پيوند deh pivund, قريت متعلق kuré-ut muta-allik. v. *rustick.*

RUSE حيله heeleh. v. *artifice*, *finesse*.

A RUSH لوخ lookh, قصبا kusba, اسل asul, استوم ustoom, بردي burdé, دخ dukh, دوخ dookh.—*Rushy* پر لوخ pur lookh.

To RUSH (*move with violence*) تيز رفتن taze ruftun, سرعة لاندن suratan laundun, شتابان روان شدن shitabaun rouvaun shoodun. v. *to run.* —*To rush upon* وقع ساختن wuka saukhtun, خروج كردن khurooj kirdun, برتهيدن burtumédun, هجوم اوردن hujoom awurdun, حمله بردن humleh burdun, خروش ساختن khuroosh saukhtun. v. *to assault*, *attack*. — *To rush upon one another* تكالب كردن tukaulib kirdun.

RUSSET (*reddish brown*) صدا suda, سرخ تيره surkh teereh, سرخك surkhuk, اغثر aghsur, غثرا ghusra, غثرت ghusrut.

RUST ژنك zshunk, زنك zunk, كره kuruh, زنجار zinjaur, نقبت nykbut, شوخي shookhé, مورخانه moorkhauneh, اكلت aklut, مغنده mughundeh, انارين anaureen, خرساوله khursawleh, كلوح kulooh, جنكار junkaur, كلاش kulaush, سهلت suhlut, زغار zughaur, ژغار zshughaur, كشدانك kushdaunuk, خوي khooï, ارضت arzut, سهك suhuk, چرك chirk, طبع tuba, صدا suda. *The rust of iron* زنجار الحديد zinjauru'l'hudeed, ژنك اهن zshungha ahn, مورپانه mooré-auneh. *Rust of brass* زنجار zinjaur, ژنكار zshungaur.

To rust (*gather rust*) ژنك اندوختن zshunk andookhtun, زنجار كرفتن zinjaur gooriftun, كره پذيرفتن kuruh pizzeeruftun, چرك كشتن chirk gushtun, داثر كرديدن dausir gurdédun.—(*to make rusty*) ژنك دادن zshunk dadun, با شوخي بستن ba shookhé bustun, چركين كردن chirkeen kirdun, داثر ساختن dausir saukhtun, با زنجار اندودن ba zinjaur andoodun.

RUSTICK, *rustical* (*belonging to the country*), روستاي roosta-é, كوي متعلق kooï muta-allik, قريت منسوب kuré-ut munsoob, دهقاني پيوند dihkauné pivund. v. *rural.*—(*rude*, *untaught*, *inelegant*) بي ادب bé adub, نا شيرين كار na sheereen kaur, غير شيرين شمايل ghiré-a sheereen shuma-él, بي نزاكت bé nuzaukut, نا ظريف na zureef, نا شناس na shinaus, نا سازكار na sauzkaur, بي الميت bé adamé-ut, بي تربيت bé turbé-ut, زيف zeef. — (*artless*, *honest*, *simple*) پاك pauk, ساده saudeh, ساده دل saudeh dil, بي ريا bé ré-a, غير حيله ghiré-a heeleh, زاده zaudeh, صالح sauleh, صداقتكار sudaukutkaur.—(*plain*, *unadorned*) بي زينت bé zeenut, بي ارايش bé araésh, يكرنك eekrunk, يكتا eekta. v. also *brutal*, *savage*.—*A rustick life* روستايي roostaï-é.

A rustick روستايي roostaï-é, روستازاده roostazaudeh, اهل روستا ahla roosta, دهقان dihkaun, خويرات khooï-raut, خورياد khoré-aud, فلاح fullauh, زارع zaura, ذو قريت zu kuré-ut, روستار roostar. v. *clown*, *countryman*, *husbandman*, *farmer*. —*Citizens and rusticks* اهل الهدر والوبر ahlu'l'mudr wu'l'wubr.—*Rusticks*, v. *peasantry*.

Rustically بي ادبانه bé adubauneh, بي شيرين كاري bé sheeren kauré, بروجه بي نزاكت bu wujha bé nuzaukut, بطور نا شناس betoora na shinaus, خورياد اسا khoré-aud asa, روستا زاده مانند roosta zaudeh maunend. v. *rudely*, *savagely*.

To rusticate (*live in the country*) در قريت نشستن dur kuré-ut nishistun, بمبدو وطن كرفتن mubdoo wutun gooriftun, در كوي تمكين كردن dur kooï tumkeen kirdun. (*to banish to the country*) نفي بلد كردن nufé bilud kirdun, شهر بدر راندن shahur bedur raundun, بكوي طرد ساختن bekooï turud saukhtun.

Rusticity, *rusticalness* روستازادكي roostazaudugé, روستايي roostaï-é, خورياديي khoré-audé, دهقاني dihkauné, قريتي kuré-uté. (*rudeness*, *ignorance*) عدم ادب aduma adub, نا شيرين كاري na sheeren kauré, عدم ظريفت aduma zureefut, نا شناسي na shinausé, نا سازكاري na sauzkauré, زيفت zeefut. (*artlessness*, *honesty*) ساده دلي saudeh dilé, صداقتكاري sudaukutkauré, عدم ريا aduma ré-a, صلاح sulauh.

To RUSTLE شخشخه كردن shukhshukeh kirdun, هسهسه ساختن hus-huseh saukhtun, وسواس كردن wuswaus kirdun, قعقاع ساختن kaakaa saukhtun, هميس كردن humees kirdun.

RUSTINESS ژنك پذيري zshunk pizzeeré, چركيني chirkeené, زنجار كرفتكي zinjaur gooriftugé, كره بستكي kuruh bustugé.

Rusty ژنك پذير zshunk pizzeer, چركين chirkeen, زنجار كرفته zinjaur gooriftеh, كره بسته kuruh busteh, داثر daufir, سكوار sugwaur, شب kushub, طبع tuba, جوت jawwut, شوخ shookh. *A rusty sword* صيف داثر seifa daufir, تيغ ژنك teegha zshunk busteh, شمشير مورپانه كرفته shemsheera mooré-auneh gooriftеh. *Of a rusty colour* ژنكاري zshungauré, صدا suda, صدات sudaut, احووا ihiwwa.

A RUT (*in the ground*) غدر ghudr.

Ruth, v. *pity*. — *Ruthful*, v. *rueful*.—*Ruthless*, v. *cruel*, *barbarous*.—*Ruttish*, v. *libidinous*.

RYE كنكران kunguraun, ديو كندم deo kundum, چاودار chawdar.

S.

S, In English, has two sounds: one soft, at the beginning of words, as *Salt*; the other approaching to the sound of *z*, as *rose*.—The characters in Arabick, which correspond with this letter, are س (as سلطان sultan *a king*, راس raas *the head*), and صص (as صفي saufé, خاص khauss *pure*). But the Persians also give the sound of *s* to ث (as ثقال sukaul *heavy*, اثر asur *a mark*, ليث leis *a lion*); which the Arabians pronounce something like *t'h* (as ثقال t'hukaul, &c.) In both languages *sh* is expressed by ش (as شمس shems *the sun*, خوش khoosh *pleasant*.)

SABBATH سبت sabt, يوم السبت é-oomu's'-sabt, سبت مبارك sabta mobauruk, جبا juba.

The SABINE (*tree*) ساج sauj, ارس arus, اردج ardij, ابهل abhul.

SABLE سياه sé-auh. v. *black*.—*The sable or it's fur* سمور summoor, زنجاب zunjaub, سنجاب sunjaub.

A SABRE شمشير shemsheer. v. *sword*.

SACCARINE (*sugary*) شكرين shukkureen.

SACERDOTAL امامي imaumé. v. *priestly*.

A SACHEL كيسه keiseh. v. *bag*.

A SACK چوال chuwaul, كيس keis, كعد kaad, تروه turwah, واردان waurdan.—*A corn sack* جشير jusheir. v. *bag*. — *A large needle for sewing sacks* چوال دوز chuwaul dooz, مسلت muslut.—*Sackcloth* لبد lubud, سبد subud, مسح musih.

To SACK (*storm, plunder, lay waste*) كشادن و برباد دادن kushaudun ou burbaud dadun, تسخير و پايمال ساختن tuskheer ou pa-émaul saukhtun, فتح و خراب كردن futih ou khuraub kirdun, خسارت و غارت ساختن khusaurut ou ghaurut saukhtun, تاراج و يغان كرفتن tarauj ou yaghma gooriftun, ويران ساختن veeraun saukhtun, واكردن wakirdun, بياب و خراب ساختن ébaub ou khuraub saukhtun. v. *to pillage*; also *to bag*.—*Sacked* مفتوح و خراب muftooh ou khuraub, كشاده و برباد kushaudeh ou burbaud, مسخر و پايمال musukhkhur ou pa-émaul, ويران veeraun, بياب ébaub, خراب khuraub. v. *plundered*.

Sack (*storm, pillage*) فتح و برباد futih ou burbaud, تسخير و خراب tuskheer ou khuraub, كشاد و پايمال kushaud ou pa-émaul, خسارت و غارت khusaurut ou ghaurut. v. *plunder*.—*A sacker* فتح و برباد ساز futih ou burbaud sauz. v. *plunderer*.

A SACKBUT (*musical instrument*) قانون kaunoon (plur. قوانين kawaneen), چنك chunk, كران kiraun.

Sacrament, v. *eucharist*: *oath*.

SACRED مبارك mobauruk, متبرك mutuburrik, مقدس mukuddus, مقدست mukuddusut, همايون huma-é-oon, خجسته khojisteh, منذور munzoor. v. *holy*.—(*inviolable, interdicted from promiscuous use*) حرم haram, حرام haraum, حرمت hurmut, حريم hureem. *The sacred writings* كلام عزت kulauma yzzut. *A sacred place* معاف كاه mu-af gah, حريم hureem, مقدس mukdis, حرم haram. v. *sanctuary*.—*Sacred places* امكان متبركت amkauna mutuburrikut.—*The sacred tomb* (*the tomb of Mohammed*) روضت مطهر roozuta mutuhhur.

Sacredly بر وجه مقدس bur wujha mukuddus, با دين ba deen, بي غدر و ريا bé ghudr ou ré-a. v. *religiously, inviolably*.

Sacredness مباركي mobauruké, قدس kuds, تقديس tukdees. v. *holiness*.

To SACRIFICE قربان ساختن kurbaun saukhtun, فدا كردن fida kirdun, زبح ساختن zubih saukhtun, نسك نمودن nusik numoodun, منذور ساختن munzoor saukhtun, مقرب كردن mukurrib kirdun, كشتار كردن kooshtaur kirdun. v. also *to kill, destroy, devote*. — *A sacrifice* قربان kurbaun, فدا fida, فديت fidé-ut, زبح zubuh, كشتار kooshtaur, كريان giré-aun, نسيكت nuseekut (plur. نسايك nusa-ék), صعيدت sa-édut, تقريب tukreeb, ضحيت zuhé-ut, بدنه budneh. *A place of sacrifice* منسك munsuk (plur. نسايك nusa-ék), قربان كاه kurbaun gah, مذبح muzbih.—*Sacrificed* مذبوح muzbooh, قربان كرده شده kurbaun kirdeh shoodeh, منذور munzoor.—*The animal sacrificed* زبيحت zubeehut. — *A sacrificer* زابح zaubih, صاحب القربان sahibu'l'kurbaun, فداكر fida gur.—*Sacrificing, sacrificial, sacrificatory, sacrifick* فدا fida, فدايي fidaï-é, زبح zubih, مقرب mukurrib.—*A sacrificing knife* مذبح muzbih.

SAD دلتنك diltunk, دلشكسته dilshakusteh, دلفكار dilfikaur, سوداوي sowda-wé, غمكين ghumkeen, غمناك ghumnauk, غمخور ghumkhore, ملول mulool, تيره teereh, مغموم mughmoom, حزين huzeen, محزن muhzin, محزون muhzoon, زو قساوت zu kussawut, اندوهكين andoohkeen, المزده alumzuddeh, زو غصه zu ghusseh, پر تاسه pur tausseh. v. *sorrowful, melancholly, mournful*: *dark*. —(*pitiful, insignificant*) نا قابل na kaubil, بيهوده beehoodeh, بيمعني bémané, مبتذل mubtuzil. *A sad orator* سخن كذار نا قابل sukhun guzaura na kaubil, كوينده بيهوده goo-éndeh beehoodeh.

To sadden (*make sad*) دلفكار ساختن dilfikaur saukhtun, دلتنك كردن diltunk kirdun, تيره

ساختن دل teereh dil saukhtun, غم و غصه دادن ghum ou gusseh dadun, تاسه کردن tausseh kirdun.—(*to grow sad*) غمناک گشتن ghumnauk gushtun, ملول گردیدن mulool gurdédun, غم خوردن ghum khoredun, دلفکار شدن dilfikaur shoodun, محزون بودن muhzoon boodun.

A SADDLE زین zeen, زین اسب zeena asb, سرج surj, تعدت kudut, تعیدت ku-aïdut (plur. تعیدات ku-aïdaut,) تیقاب keikaub, تیقب keikub, تیقبان keikubaun, مقتر muktir, حرکلت hurkulut, رحالت ruhaulut, کودبان koodbaun. *The bow of a saddle* پیش زین کوه zeen kooh, پیش کوهه peish kooheh. *The stuffing of a saddle* زین کوهه zeen kooheh. *The covering of a saddle* زین پوش zeen posh, غاشیت ghaushé-ut. *A saddle-cloth* خور خوي khooï khore, برزغه buruzgheh, تراکند kuzakund, نمدزین nemedzeen. v. under *cloth*.—*Saddle bags* توبره toobureh, خورچین khoorcheen, تکیسه tukeiseh, تنبه tumbeh. *A horse with a saddle of gold* اسب زرین زین asba zurreen zeen. *The art of making saddles* سراج صنعتي surrauj sunaaté, صراجت surraujut.—*A saddler, saddle-maker* زین گر zeen gur, زین ساز zeen sauz, سراج surrauj, کوهواره وان koohwaureh waun, بینوک beenook, پینوک peenook, احتصار ihtisaur. *A pack-saddle* پالان paulaun, بارخانه barkhauneh, کلج kulj, سمر sumr. *A maker of pack-saddles* پالانی paulauné, پالاندوز paulaundooz.—*A saddle-girth, belt*, or *any thing which fastens a saddle* بار رنگ bar runk. v. *girth*.—*The seat of a saddle* صفه soffah.

To saddle تسریج کردن tusreej kirdun, با زین پوشیدن ba zeen poshédun. *To saddle a horse* فرس تسریج اسب زین کردن asb zeen kirdun, مسرج ساختن furus tusreej saukhtun.—*Saddled* مسرج musurruj, با زین پوش کرده ba zeen posh kirdeh.

SADLY بر وجه دلفکار bur wujha dilfikaur, با تاسه ba tausseh, بطور غمکین betoora ghumkeen, ملولانه muloolauneh.

Sadness دلفکاري dilfikauré, سودا sowda, اندوه andooh, غم ghum, الم alum, تاسه tausseh, قساوت kusawut, غصه ghusseh, دلتنگی diltunké. v. *melancholly, dejection*.

SAFE امین ameen, امن amin, سالم saulim, مسلم musullum, محمی muhmé, ازاد از خطر azaud uz khutr, محمیت muhmé-ut, مطمین mutmeen, نجات nujaut, محترز muhturuz, عاصم ausim, مکلی mukullé, بلا خطر bila khutr.

A safe-conduct امان کاغذي amaun kaughudé, پته راه pottah rauh, کروانامه karawnameh, گذار نامه guzaur nameh. v. *passport*.

Safeguard حمایت huma-é-ut, صیانت sé-aunut v. *defence, protection*.—(*guard for the road*) حفاظ فوجی hyfauz foujé. v. *convoy*.

Safely بر وجه امین bur wujha ameen, مسلمانا musulluman, امین و سلام ameen ou salaum, سالمانه saulimauneh, با سلامت ba sulaumut, بلا خطر bila khutr, سالما غانما sauliman ghauniman

Safety, safeness سلام salaum, سلامت sulaumut, امینی ameené, نجات nujaut, فلح fuluh, فلاح fulauh, رستکاري rastukauré, خلاص khulaus, عافیت aufé-ut, معافات mu-afaut.

SAFFRON زعفران zafraun, رادن raudin ریهقان reihukaun, غمر ghumr, غمرت ghumrut, فید feid, فیدت feidut, تامور taamoor, جادي jaudé, جسد jusud, رقان rukaun, بهمن behmun بهمی behmé, کرکم kurkum, ملاب mulaub ورس wurs, ورد wird, قماحت kumauhut, قمحت kumhut, ایدع eida, زرد zird, ردع ruda, ناجود naujood, عبیر abeer. *Wild* or *bastard saffron* کاژیره kauzeereh, کازشیره kauzsheereh, زعفرانی eebaun zafrauné, v. کاکیان. *Tinged with saffron* مرتدع murtuda, مرتقن murtukin, ترقن rukkun.

SAGACIOUS اهل بصیرت ahla buseerut, تازه فهم taze fuhm, زیرک zeeruk, دل اکاه dil aga زو نظر zu nuzr, نکته دان nukteh dan, زو عقل zu akl, کیس kei-és, اکیس akees (fem. کیست kei-ésut, کوس koosé, plur. کیسي kei-ésé). *sage*.—*A sagacious man* صاحب بصیرت sahib buseerut, اهل عقل ahla akl, رند rind. v. *sage*.

Sagaciously زیرکانه zeerukauneh, با بصیرت buseerut, بر وجه تیز فهم bur wujha taze fuhm با عقل ba akl.

Sagaciousness, sagacity زیرکي zeeruké, بصیرت buseerut, فراست furausut, کیس kees, فروست furoosut, جزالت juzaulut. v. *foresight, prudence*

SAGE (*herb*) سالبیه saulbeyeh.

SAGE (*wise*) علیم aleem, عالم aulim, دانا dana, عارف aurif, هوشیار hooshé-aur, تبیز zu tumei-éz, زیرک zeeruk, زو تدبیر zu tudbe دانشخور daunishkhore, حازم و هوشیار hauzim ou hooshé-aur, روشن ضمیر roshun zumeer, عاقل aukil, فرزانه furzauneh, بخرد bekhyrud, خرده بین khurdeh been, زنیر zuneer, زو ادب adub, پردان purdaun, راسخ rausikh, کندا kunda-é. v. *sagacious, prudent*.—*Sage ministers* وزراي فرخنده راي vuzura-é furkhundeh r

A sage دانشمند daunishmund, حکیم hakeem صاحب علم sahib اهل عقل ahla akl, هوشمند hooshmund, خردمند khyrudmund, اهل تحقیق ahla tuhkeek, بزرگوار buzurguwaur,

muvaun, موبد mobud, برفندار burfundar, صوفي sofé, كنداي kunda-é. v. *philosopher.* — *Sages* حكما hookuma, عقلا ukula, علما uluma, اصحاب دانش af-haba daunish, دانشمندان daunishmundaun, خردمندان khyrudmundaun, بزرگان budurgaun, ارباب تمييز arbauba tumei-éz, عرفا arufa, اهالي تحقيق ahaulé tuhkeek. *The sages of Greece* حكماي يونان hookuma-é ïonaun.

Sagely هوشيارانه hooshé-arauneh, با تمييز ba tumei-éz, زيركانه zeerukauneh, عالمانه aulimauneh, با عقل ba akl, ادبانه adubauneh.

Sageness هوشياري hooshé-auré, عقل akl, حكمت hookumut, علم ylm, فضل fazl, فضيلت fuzeelut, زيركي zeeruké, بصيرت buseerut. v. *wisdom, prudence.*

SAGITTARIUS, *sagittary* قوس koos.

SAID (*aforesaid*) مذكور muzkoor, مذكور الاصاف muzkooru'l'awsauf, مشار اليه mushauron aleih, سابق الذكر saubiku'z'zikr, سالف الذكر saulifu'z'zikr. (*spoken*) گفته gufteh, مقول mukool, منقول munkool, منطوق muntook.—*He said* گفت guft. *We said* گفتم guftum. *You said* گفتيد gufteed. *They said* گفتند guftund.

A SAIL بادبان baudbaun, تير teer, قلاعت kylaat, شراع shira, جل jell, اوزار awzaur. *A ship rigged with sails* مقلع mukulla, جهاز با بادبان اراسته jahauze ba baudbaun arausteh. *The sails of a windmill* پره اسيا purruha asé-a. *To hoist sail* بادبان برداشتن baudbaun burdaushtun.

To sail بروي دريا رفتن berooï duré-a ruftun, مشي علي وجه البحر كردن mushé ala wujhu'l' buhr kirdun, ابحار ساختن ibhaur saukhtun, اقلاع كردن iklaa kirdun, در جهاز سفر ساختن dur jahauze sufr saukhtun, بكشتي نشستن bekishté nishistun.—*Sailing* بروي دريا روان beroo-é duré-a rouvaun, مشي علي وجه البحر mushé ala wujhu'l'buhr, ابحار ibhaur, اقلاع iklaa, كشتي نشين kishté nisheen.—*The art of sailing* ملاحت mulauhut.—*A sailor* ملاح mullauh. v. *mariner.*

A SAINT اهل روحانيت ahla roohané-ut, صوفي sofé, ولي wulé, مردم مبارك murduma mobauruk, رجل بر rujla burr. *Saints* اوليا awlé-a, ابرار abraur, اصفيا asfé-a, قدسان kuddisaun, مقدسان mukuddisaun. *The saints in heaven* اصحاب جنت as-haub jinnut, اهل بهشت ahla bihisht, جنت اشيان jinnut ashé-aun. — *To saint* در ميان اوليا شمردن dur mei-auna awlé-a shumurdun.—*Sainted, saint-like, saintly* مبارك mobauruk, پاك pauk, طاهر tauhir. v. *holy, sacred.*

SAKE (*end, purpose*) نيت né-ut, قصد kusd, مقصود muksood, غرض ghuruz, مراد moraud, نتيجه nuteejeh. (*cause, account of any person or thing*) بهر buhur, اجل ajil, سبب sibub, موجب moojib.—*For the sake of* براي bura-é, علي حسب ala husba. *For his sake* براي او bura-é ou. *For your sake* بهر تو buhra too, براي شما bura-é shuma, من اجلك min ajlika. *For his own sake* از بهر خود uz buhra khood. *For the sake of this* براي اين bura-é ein. *For the sake of that* براي ان bura-é aun. *For the sake of gain* از بهر سود uz buhra sood. *For God's sake* لله lillahi, في سبيل الله fi subeelillah.

SAL ARMONIAC شخار shukhaur, نوشادر nooshaudir, شناطر shunauzir, ارمنيا arminé-a, طيا té-a, ملح الصياغت milhu's'sé-aughut.

Salacious, v. *lecherous, lustful.*

A SALLAD صلاطه salata, صلوطه salooteh, صليطه saleeteh.

A SALAMANDER سمندر samander, سمندل samandel, سمندور samandoor, سمندون samandoon, ازرشين azursheen, ازرش azurush. — *Salamandrine* ازرشين اسا azursheen asa, سمندر مانند samander manend, سمندري samanderé.

A SALARY ساليان saulé-aun, سالگاني saulgauné, ساليانه saulé-auneh, سالياني saulé-auné, تعيين taï-én, وظيفت wuzeefut, رزق ruzk, رزقت ruzkut, جامگي jaumugé, تيمار teemaur, ورستاد wurustaud, ادراري idrauré, عشرينيت ushreené-ut, غنوز ghunooz, وجيبت wujeebut, علوفت uloofut, قسط kist. v. *stipend, pension, pay.* *Salaries* وظايف wuza-éf, مواجب muwaujib, ادرارات adraураut. *To pay a salary* توضيف كردن tawzeef kirdun, ساليان بخشيدن saulé-aun bukhshédun.

SALE فروخت furookht, فروختني furookhtuné, فروختگي furookhtugé, بيع bei-a, فروشا furoosha, شرا shura. — *Sale to the highest bidder* مزاد muzaud. *To put up to sale* مزاد كردن muzaud kirdun. v. *to sell.* — *To bid against at a sale* مساومت ساختن musawumut saukhtun. *The time of sale* وقت رواج wakta rouvauj.

Saleable رواج rouvauj, عطرت atrut, انفاق infauk, رايج ra-éj, لايق فروخت la-éka furookht, واجب البيع vajibu'l'bei-a. *Not saleable* نا رواج na rouvauj, نا روا na rouva, كساد kusaud. *To be saleable* رواج شدن rouvauj shoodun, روانيدن rouvanédun. *To make saleable* روان كردن rouvaun kirdun, رواج ساختن rouvauj saukhtun, روانيدن rouvanédun, رواني كردن rouvauné kirdun. *Saleableness* روايش rouva-ésh, روايي rouvaï-é. v. *currency.* — *Saleably* بر وجه رواج bur wujha rouvauj, بطور عطرت betoora atrut.

A salesman دلال dulaul, فروشا furoosha, فروشنده furooshindeh, بياع bei-é-a. v. *seller*.

SALIENT (*leaping*, *bounding*) خيز kheez, خيزان kheezaun, جهنده juhindeh, پرتاب ساز purtaub sauz. v. also *projecting*, *jutting out*.

SALINE, *salinous* ملاحت mulauhut, ملوحت mulooohut, لنبر lumbur, ملح milh, مملحت mumluhut, نوفلت nawfulut, سبخ subikh, سبخت subikhut, ماج mauj.

SALIVA اب دهن auba dihun, بصاق or بساق bussauk, ريق reik, ريقت reikut, ريال ré-aul, لعاب lu-aub, لعب laab, كاليار kaulé-aur, كاليا kaulé-a, پيشين peisheen, مرغ murigh, بفج bufj, بزاق buzauk, تفل tufl. v. *spittle*.—*Salival*, *salivary*, *salivous* ابدهن منسوب aubdihun munsoob, بصاقي busauké, ريق پيوند reek pivund.

To salivate ملعوب كردن muloob kirdun, العاب ساختن ilaab saukhtun.

Salivation العاب ilaab, ملعوب muloob.

SALLOW (*yellow*, *sickly*) زرد zurd, بيمار گون beemaur goon, بيماريون beemauré-oon, مرداري murdauré.

Sallowness زردي zurdé, بيماركوني beemaurgooné, مرداري murdauré.

A SALLY (*eruption of the besieged*) هجوم hujoom, خروج khurooj. *A sally of fancy* بذله buzleh, طيرت خيال teeruta khé-aul, متخيلت mutukhé-ulut, يافه é-aufeh, مسخره maskhureh, مزه muzeh, لطيفت luteefut, ظريفت zureefut. v. *frolick*.

To sally هجوم اوردن hujoom awurdun, خروج كردن khurooj kirdun. *A sally-port* بابچه baubcheh, دريچه dureecheh.

SALSUGINOUS, v. *saline*, *salt*.— *A salsuginous place*, *a salt-marsh* شوره shooreh, شورستان shooristan, شور shoor, غشنه ghushneh, خاك نمك khauka nummuk, هوكت hawikut, كوير kuweer, سباخ subaukh, شخ shukh, سبخت subkhut. *A salsuginous plant* ملاح mullauh, شلكه مالح shuluka maulih.

SALT نمك nummuk, ملح milh (plur. ملاح mullauh), شذام shuzaum, ابو صابر aboo saubur, ابو عون aboo awn. *Large-grained salt* كديد kudeed. *Mineral salt* نمك تبرزد nummuka tubrzud. *Bad salt* جريش jureesh.— *Salt* or *brackish water* تلخاب tulkhaub, ملح milh, ماء مالح maa maulih, مليح muleeh, اجاج ijauj, اب ملوح auba mulooh, بحر buhr, اب امدان auba imidan, ماء حرق maa hurruk, خراق kurrauk. *Making water salt* تاجيج taujeej, موجج mu-ejjij. *To drink salt water* اب ملح املاح كردن imlauh kirdun, اب ملح اشاميدن auba milh ashamedun.

Salt (adj.) ملح milh, مالح maulih, املاح imlauh, ملاحت mulauhut, ملوحت muloohut, مملحت mumluhut, نوفلت nawfulut, كشت kusht, لنبر lumbur, شورش shoorish, زعاق or زعاق zu-au[k], *Abounding with salt* پر نمك pur nummuk, ملح دار milh dar. *Salted* نمكين nummukeen, نمك زده nummuk zuddeh, مالح maulih, پرشيده pur[s]hédeh.— *Salted meats* نمكسوده nummukfood[eh], نمكسوده numukfoodeh, ملوحات mumloohau[t]. *To salt* نمك زدن nummuk zuddun, پرشيدن purshédun, نمكسود ساختن nummukfood saukh[tun], نمكين كردن nummukeen kirdun, مملوح نمودن mumlooh numoodun, ملح كردن mil[h] kirdun. *To oversalt in cooking* املاح كردن im[]lauh kirdun, تمليح ساختن tumleeh saukhtu[n], شورش كردن shoorush kirdun.

A salt-cellar نمكدان nummukdan, مملحت mumluhut.— *A salt-pit* نمكسار nummukfau[r], نمكزار nummukzaur, خاك نمك khauka nummu[k], ملاحت mulauhut, مملحت mumluhut.

A salter (*one who salts*) نمك زن nummuk zu[n], پرشنده purshindeh. (*a seller of salt*) ملاح mi[l]lauh, نمك فروش nummuk furoosh, تالت taul[t]

Saltish مالح maulih. v. *saline*.

Saltless بي نمك bé nummuk, كفن kuf[in], مكفن mukfin. *Saltless bread* سامط saumyt.

Saltly با نمك ba nummuk, ملحانه milhaune[h].

Saltness نمكي nummugé, ملحي milhé.

Saltpetre شوره shooreh, بوره booreh. v. *nitre*.

SALVATION (*eternal bliss*) سعادت fa-adu[t], سعادت ابديت fa-aduta abudé-ut, خلاص kh[ulaus], خلد khuld, سلامت falaumut. v. ...—(*escape from danger* or *difficulty*) نجات nuja[t], رستكاري rastugauré, رها ruha.

SALUBRIOUS سليم faleem, مصلح musli[h], گوارنده guwaurinde[h], خوشكوار khooshguwaur, دلكش dilkush, خوش اينده khoosh a-endeh, دلجو diljoo, دلپذير dilpizzeer, نجوع nujoo-a, نجيع nujé-a, اصوب aswub, اوام awaum. v. *wholesom[e]*.

Salubrity سليمي faleemé, خوشكواري khoo[sh]guwauré, دلجويي diljooi-é, دلكشي dilkush[é], *Salubrity of air* اعتدال هوا é-atidaula hawa, هواي دلكشي hawa-é dilkushé, خنك هوا khunk haw[a]

A SALVE مرهم murhum. v. *plaster*.—*eye-salve* شافه shaufeh. v. *collyrium*.

A SALVER طبق tubuk. v. *plate*.

A SALVO شرط shurt, قيد keid, استثنا i[stisna], بهانه buhauneh. v. *exception*, *excuse*.

SALUTARINESS دلجويي diljooi-é, نفع داري nufa daré, نفع nufa, نفاع nufaa. v. *sa[lu]brity*, *wholesomeness*; also *utility*.

Salutary (wholeſome) خوش گوار khooſh guwaur, مصلح muſlih, شفا رسان ſhifa ruſſaun, شفا بخش ſhifa bukhſh, شافي ſhaufé. (*advantageous*) سودمند ſoodmund, نافع naufa, ذو منفعت zu munfaat, مفيد mufeed, سديد ſudeed. v. *profitable.*

SALUTATION سلام ſalaum, كلام kulaum, دعا daa, درود durood, تسليم tuſleem, ثنا ſuna, بيع bei-a, بيعت bei-at, تكريم tukreem, تحيت tuhé-ut, مرحبا murhuba, سلام الله مرحب ſalaum allah murhub. *Salutations* تحيات tuhé-aut, تسليمات tuſleemaut, ادعيت ada-é-ut, دعوات dawaut, اثنيت aſné-ut. *Endleſs ſalutations* درود بي انجام durood bé anjaum. *An affectionate ſalutation* سلام سلامت انجام ſalauma ſalaumut anjaum, سلام سلامت رسان ſalaum ſalaumut ruſſaun. v. سلام, Vol. I. p. 1035.—*After ſalutations*, بعد السلام baadu's ſalaum. *After ſalutations and compliments* بعد السلام و الكلام baadu's ſalaum ou alkulaum. [Theſe and ſimilar phraſes generally begin Eaſtern letters.]

To ſalute (pay compliment) سلام دادن ſalaum dadun, درود كردن durood kirdun, خير دعا گفتن kheir daa guftun, ثنا ساختن ſuna ſaukhtun, دعا كردن daa kirdun, تسليم گفتن tuſleem guftun, وكم كردن wukim kirdun. (*to kiſs*) بوسيدن booſédun, بوس دادن boos dadun.

Salute, v. *ſalutation ; kiſs.*

A ſaluter سلام ساز ſalaum ſauz, كلام گو kulaum goo, دعا نما daa numa. v. alſo *kiſſer.*

SAME هم hum, يكسان eekſaun, يكسون eekſoon, همين humeen, همانا humauna, همان او humaun ou, ايضا a-ézan, مثل miſl, همچين humcheen, همچون humchoon, باستار baſtaur. *In the ſame manner, in the ſame order or ſeries* يكسان eekſaun, هم hum, هميجان humeejaun, همين humeen, همين طور humeen toor, هميدون humeedoon, هميد humeed, همچنان humchunaun. *In the ſame manner as* همچنانكه humchunaunkeh, همينكه humeenkeh. *The ſelf-ſame* تنهي tunhé. *Of the ſame ſort* همانند humaunend, مثله miſluhu, يك گونه eek gooneh. *At the ſame hour* همين ساعت humeen ſaat, هموقت humwakt. *In the ſame place* همون جا humoon jau, هميدون humeedoon, *Speaking in the ſame tone of voice* هم آواز humawauz, *Having the ſame inclination* هماهنك humahunk. *Sleeping in the ſame bed* همخوابه humkhaubeh, همبستر humpiſter. *Of the ſame profeſſion* or *rank* همپيشه humpeeſheh, همسر humſur. *In the ſame ſtation of life* همحال humhaul. *Of the ſame diſpoſition* همخوي humkhooï, همرنك humrunk. *Of the ſame opinion* همدل humdil, همساز humſauz. *Divided by the ſame wall* همديوار humdeewaur. *Of the ſame city* همشهر humſhahr. *Of the ſame village* همديهي humdeehé, همقريه humkureeyeh. *Of the ſame colour* همرنك humrunk. *Of the ſame age* همزاد humzaud, همعهد humahd. *Of the ſame weight* همسنك humſunk. *Of the ſame rank* or *value* همقدر humkudr. *Of the ſame religion* همكيش humkeeſh. *At the ſame time* هموقت humwakt. *By the ſame rule* يكزده eekzudeh. *The ſame (ditto)* همانا humauna, ايضا a-ézan. v. *ſaid.*—*Not the ſame* نا يكسان na eekſaun.

Sameneſs يكساني eekſauné, يكسانكي eekſaunugé, مطابقت mutaubikut.

A SAMPLE نمونه numooneh, نمودار numoodar, نمودج numooduj, نموزج numoozuj, انموزج unmoozuj, انمودج unmooduj. v. *ſpecimen.*

SANATIVE شافي ſhaufé. v. *healing.*

SANCTIFICATION تزكيت tuzké-ut, تقديس tukdees.

Sanctified مقدس mukuddus, مطهر mutuhhur, متبرك mutuburruk, تقدس tukuddus.

A ſanctifier مقدس كننده mukuddus koonindeh, مطهر ساز mutuhhur ſauz. *To be ſanctified* تقدس شدن tukuddus ſhoodun, تطهر بودن tutuhhur boodun. v. قدس Vol. I. p. 1369.

To ſanctify تقديس گفتن tukdees guftun, تقدس ساختن tukuddus ſaukhtun, خاص كردن khauſs kirdun, تزكيت ساختن tuzké-ut ſaukhtun, مطهر نمودن mutuhhur numoodun, قدس كردن kudus kirdun.

Sanctimonious, روحاني roohauné. v. *holy.*

Sanctimony روحانيت roohauné-ut.

SANCTION استقرار iſtikraur, حكم hookum, قضا kuza, امر amr, عهد ahd, فرض furz, دست doſt. v. *ratification, decree, law.*

SANCTITY, *ſanctitude* روحانيت roohané-ut, طهارت tuhaurut, پاكي pauké, مباركي mobauruké, ولايت wila-é-ut, قدس kuds, تقديس tukdees. v. *holineſs.*

A SANCTUARY (*holy place*) مقدس mukdis, قدس مبارك kudſa mobauruk, قدس شريف kudſa ſhereef. (*an aſylum*) پناه گاه punauh gah, v. *refuge, protection ; ſhelter.*

SAND رمل ruml (pl. ارمل armul), ريك reeg, رغام rughaum. *A gold-coloured ſand which they ſprinkle on writings* زر ريك zur reeg, زراسك zurauſuk, زراسنك zurauſunk. *Fine ſand* ميبارت meebaurut, مرد ريك murdureeg, حر الرمل hurru'r'ruml, سايفت ſa-éfut, نقح nukuh, هيام heiaum. *Large ſand* سهل ſuhl, سهلت ſuhlut. v. *gravel.* — *Level ſands* هبر hubr, هبير hubeer,

دبت dubbut, عدوب adoob. *High-heaped ſands* عانك aunuk, عانكت aunukut, سنينت ſunee-nut, حقف hukuf, احقاف ahkauf, عوكل aw-kul. *A heap of ſand* رملت rumlut, خامي khaume, خانه khauneh, ريك پشته reeg poſh-teh, عجزا ajuza, كوفت koofut, كوفان koofaun, طرفاس tyrfaus, ترفسان tyrfiſaun, هذلول huz-lool, نقا nika, حب hub, صريم ſureem, صريمت ſureemut (plur. صرايم ſura-ém), ظفر zefr, ضفرت zefyrut. *Sands blown into the form of a chain* حبل hubl, سلسله ſilſileh, سلاسل ſulauſul.—*Moving ſands (in the deſerts)* ثعيط ſa-ét. *A ſea of moving ſands* درياي ريك روان duré-a-é reeg rou-vaun. *Soft ſands in which the feet ſink* وعث waas. *Shining ſand* حث huſs. *Pouring out ſand* ريك ريز reeg reez, هيل heel. *Preſerving meat in ſand* ترميل turmeel.

A SANDAL سندل ſandal, نعلين naaleen, پاچيله pacheeleh, لالكا laulka, لخا lukha, كاليار kaulé-aur. v. *ſlipper.*

SANDARAK سندروس ſandaroos, سندلوس ſandaloos, جوزكندم joozgundum.

SANDBLIND چشم تاريك chuſhum taureek.

SANDED (*covered with ſand*) با ريك پوشيده ba reeg poſhédeh. v. *barren.*

SANDERS or *ſandal wood* صندل or صندال ſandal, جندل jundul, جندن jundun.

SANDY (*conſiſting of ſand*) رملي rumlé, ريكي reegé. (*full of ſand*) پر ريك pur reeg.—*A ſandy place* ريكستان reegiſtan, ريكزار reegzaur. *A ſandy deſert* حبوكر hubookur, حبوكل hubookul, عاقر aukur, جندل jendel, تيهور teehoor, عرافج araufuj, وعس waas, جرعا juraa, جرعت juraat. *The ſkirts of ſandy deſerts* لوي lawé, لويان lawé-aun.

SANGUINARY خون خور khoon khore, خون اشام khoon aſhaum, خوني khooné, قتل kutl, قتول kutool. v. *cruel, bloody.*

SANGUINE (*having the colour of blood*) خونين khooneen, خونرنك khoonrunk, احمر ذوو ج ahmur zu-uj. (*abounding with blood*) پر خون pur khoon, ذو كثرت الدم zu kuſrutu'd'dum. (*full of hopes, confident, warm*) اميدوار ameedwaur, پر اميد pur ameed, تيز taze, كرم gurm, دلكرم dilgurm, كستاخ kuſtaukh. v. *eager.*

Sanguineneſs اميدواري ameedwauré, كرمي gurmé, دلكرمي dilgurmé.

SANIES ريم reem, ريش reeſh. v. *pus.*

Sanious پر ريم pur reem, ذو ريش zu reeſh.

SAP اب aub, ما ma, رشحت ruſh-hut. v. *juice.*—*Full of ſap* ابدار aubdar, تر tur, سيراب ſeeraub, ريان ré-aun. v. *juicy.*

To SAP (*mine*) معدن دركندن maadun durkundun, نقب كاوندن nukub kawédun, نقم كافتن nughum kauftun. v. *to undermine.*

A SAPPHIRE ياقوت كبودي é-akoota ku-boodé, سمانجوني ſumaunjooné, سفير or سفير ſafire.—*Sapphirine* سمانجوني اسا ſumaunjoon asa, سفيري ſafiré.

SAPID خوش مزه khooſh muzeh. v. *palatabl*

Sapience, v. *wiſdom.*—*Sapient*, v. *wiſe.*

SAPPINESS ابداري aubdaré, سيرابي ſee-raubé.—*Sappy*, v. *full of ſap.*

Sapleſs نا ابدار na aubdar, نا تر na tur, غير رشحت ghiré-a ruſh-hut.

A SAPLING (*young tree*) نهال nihaul, درختك durukhtuk, درخال durkhaul, دارخال darkhaul.

SAPONACIOUS (*ſoapy*) ذو صابون zu ſaboo

SAPOR لذت lizzut, مزه muzeh. v. *taſte.*—*Saporifick* ذو لذت zu lizzut.

A SARCASM طعن taan, بهتان buhtau طنز tunz, دشنام duſhnaum, سرزنش furziniſ ازار azaur, ملام mulaum, شتم ſhutm, atubé, زم zumm, زباندرازي zubandirauz شكايت ſhuka-é-ut. v. *reproach, gibe, taunt.*

Sarcaſtical, ſarcaſtick ازار رسان azaur ruſſa طعن كو taan goo, بهتان ساز buhtaun ſa طنز زن tunz zun, دشنام ده duſhnaum d زباندراز zubaundirauz, شتامت ſhutaumut, mundugh, ذام zaum, كستر سرزنش furzin kuſtur, انتاغ intaugh.

Sarcaſtically با طعن و طنز ba taan ou tunz, وجه پر سرزنش bur wujha pur ſurziniſh, ازار رسان betoora azaur ruſſaun.

SARDEL, *ſardine, ſardius, ſardonyx (preci ſtone)* عقيق akeek, ينع eena.

A SASH ميان بند mei-aun bund, بند bu كيان kei-aun, دستارچه doſtaurcheh. v. *ſcarf, fillet.*—*A window-ſaſh* پنجره punjureh.

SATAN شيطان ſheitaun, ابليس iblees, مرة abu murrutin, ليطان leitaun, الوسواس wuſwaus, طاغوت taughoot, العين alla-én, wulhaun, بلاز bulauz, زقوم zukoom, kheiſa-oor, خيتعور kheita-oor, غرور ghuroor, rijz, خنزب khunzub, قزح kuzuh, فتان futtaun kauzz, خطاف khattauf, حباب hubaub. v.

Satanick شيطان اسا ſheitaun aſa, شيطاني taune, دوزخي doozukhé. v. *infernal.*

To SATE, *ſatiate* اشباع كردن iſhbaa dun, شبع ساختن ſhuba ſaukhtun, aghaulédun, برغاليدن burghaulédun, afzhoolédun, طعم ساختن taam ſaukhtun, kawédun. v. *to ſatisfy, fill, ſaturate, glut, pall*

Satiate, satiated, sated شبع shuba, فرج furuj, اغاليده aghaulédeh, برغاليده burghaulédeh, افزوليده afzshoolédeh, بضوع buzoo-a, غوريده ghoorédeh. — *To be satiated* شبع شدن shuba shoodun, غوريدن ghoorédun, فرج بودن furuj boodun, بضوع گشتن buzoo-a gushtun.

Satiating طعم taam, اشباع ishbaa.

Satiety سيري seeré, شبع shuba, شباعت shuba-at, اغال aghaul.

SATIN اطلس atlas, اكسوب aksoob, اكسون aksoon, قطيفت kuteefut.

SATIRE هجا huja, هجو hujoo, طنز tunz, رقع ruka, نكوه nukooh. v. also *invective, irony, ridicule.* — *To compose a satire* هجا كردن huja kirdun. v. *to satirize.*

Satirical, satirick اهجا ihja, هجا ساز huja sauz, هجو كنان hujoo koonaun, نكوه بند nukooh bund. — *Satirically* بروجه زبان بران bur wujha zubaun buraun, با هجا ba huja, بطور نكوه betoora nukooh.

A satirist هاجي haujé, زبان بران zubaun buraun, صاحب هجا sahib huja.

To satirize هجا كردن huja kirdun, هجو ساختن hujoo saukhtun, زبان بران شدن zubaun buraun shoodun, منشد كردن munshid kirdun, تهجا ساختن tuhja saukhtun, تهجيت كردن tuhjé-ut kirdun, رقع بستن ruka bustun. *To satirize one another* تناشد كردن tunaushid kirdun.

SATISFACTION (*of mind*) سرور suroor, خوشدلي khooshdilé, خوشنودي khooshnoodé, خوشي khooshé, رضا ruza, دلاسايي dilasaï-é, دلخوشي dilkhooshé, دلشادي dilshaudé, حصول مرامي husoola muraumé. v. *content, complacency, gratification.* — *Satisfaction for an injury* تضمين tuzmeen, تكفير tukfeer, كفارت kufaurut, كفارت ذنوب kufauruta zunoob, مكافات mukafaut, مقللت mukulut, پاداش padaush, جزا juza.

Satisfactorily بر وجه دلپسند bur wujha dilpussund, بطور سرور اور betoora suroor awur.

Satisfactoriness قوت خشنودي بخش kuwwuta khooshnoodé bukhsh. v. *satisfaction.*

Satisfactory (*giving content, pleasing*) دلاسا كنا dilasa koona, دلپسند dilpussund, دلپذير dilpizeer, خوشنودي بخش khooshnoodé bukhsh, راضي ساز rauzé sauz, رضا ده ruza duh, خوشدلي آور khooshdilé awur, حصول پذير husool pizzeer. (*making atonement*) تكفير نما tukfeer numa, كفارت ده kufaurut duh, مكافات ساز mukafaut sauz.

Satisfied راضي rauzé, خشنود khushnood, دلاسايي پذير dilasaï-é pizzeer, دلشاد dilshaud, خوشدل khooshdil. v. *content*; also *paid.* — *To be satisfied* خاطر خوش شدن khautir khoosh shoodun, خشنود بودن khushnood boodun, راضي شدن rauzé shoodun, سرور پذيرفتن suroor pizzeeruftun.

To satisfy (*give content*) راضي ساختن rauzé saukutun, دلاسا كردن dilasa kirdun, خاطر ارام ساختن khautir araum saukhtun, دلشادي فرمودن dilshaudé furmoodun, سرور دادن suroor dadun, خشنود كردن khushnood kirdun, خوشدل خاطر نواختن khooshdil saukhtun, khautir nuwaukhtun. v. also *to satiate.* — (*to pay, fulfil*) گذاردن guzaurdun, توفير ساختن toofeer saukhtun, وفا كردن wufa kirdun, عهد وفا ساختن ahda wufa saukhtun, ادا كردن ada kirdun. — (*to recompense*) عوض دادن ywuz dadun, اجرت كردن ijrut kirdun, جزا ساختن juza saukhtun. — (*to free from doubt or perplexity*) مشكل و شك كشادن mushkil ou shuk kushaudun, شبهه دفع ساختن shubheh dufa saukhtun, اضطراب و ازار واراندن iztiraub ou azaur waraundun. — (*to convince*) الزام كردن ilzaum kirdun, حجت واضحت نمودن hujjuta wauzihut numoodun, مبصرت اوردن mubsurut awurdun.

A SATRAP ستراب satrab.

To SATURATE پر كردن pur kirdun, سير ساختن seer saukhtun, انجاليدن anjaulédun, اشباع كردن ishba kirdun. v. *to fill, satiate.*

Saturated پر كرده شده pur kirdeh shoodeh, انجاليده anjaulédeh, سير ساخته seer saukhteh. v. *satiate.*

SATURDAY يوم السبت é-ooma sabt.

SATURN (*planet*) زحل zuhul, كيوان keiwaun, فرنوج furnooj.

Saturnine تيره ضمير teereh zumeer. v. *gloomy.*

A SATYR اهرمن aherman, بيان ادمي eebaun adamé. v. *savage.*

SATYRION (*herb*) خصاء الثعلب khisa-u's'salub.

SAVAGE (*unfeeling*) جان ازار jaun azaur, بي رحم bé ruhm, ظالم zaulim, درشت durusht, غليظ القلب ghuleezu'l'kulb, مظلمت muzlumit, زشت zusht, بي مرحمت bé murhumut, بي شفقت و رحمت bé shufkut ou ruhmut, بي نرم دل bé nurm dil, نا ملايم na mula-ém, تند tund, تيز تند taze tund. v. *cruel, fierce.* — (*uncivilized, rustick*) بي ادب bé adub, بيان eebaun, وحشي wuhshé, وحشيت wuhshé-ut, ذو وحشت zu wuhshut, دشتي dushté, بري birré, غليظ ghuleez, ذو ترك ادب zu turuka adub. v. *wild, uncultivated.* — *A savage* (*wild man*) بيان ادم eebaun adam, بيان ادمي eebaun adamé, وحشي مرد murda wuhshé (fem. عورت وحشي awruta wuhshé-ut), صاحب وحشت sa-

hib wuhſhut.—(*a brutal fellow*) صاحب جان ازاري ſahib jaun azauré, اهل درشتي ahla du-ruſhté, مظلمت كار muzlumut kaur, صاحب تعدي و قهر ſahib ta-addé ou kuhr, ادم بي ادميت adama béadamé-ut, رجل بي شفقت و رحمت rujla bé ſhufkut ou ruhmut, دل ازار رسان dil azaur ruſſaun. *A ſavage beaſt* بيبان حيواني ee-baun heewauné, وحشي wuhſhé, وحش wuhſh (plur. وحوش wuhooſh), جانور jaunwur, نخچير nukhcheer, سبع ſuba (pl. سباع ſubaa), v. *wild*.—*To ſavage* or *make ſavage* بيبان كردن eebaun kir-dun, وحشي ساختن wuhſhé ſaukhtun, ظالم كردن zaulim kirdun, مظلمت و جان ازار ساختن muzlumut ou jaun azaur ſaukhtun.

Savagely (*cruelly*) بر وجه جان ازار bur wujha jaun azaur, بي شفقت bé ſhufkut, با درشتي ba duruſhté, ظالما zauliman. v. *barbarouſly*; *wildly*.

Savageneſs (*barbarouſneſs*) عدم مرحمت aduma murhumut, جان ازاري jaun azauré, مظلمت muzlumut, تعدي ta-addé, عدم شفقت و رحمت adum ſhufkut ou ruhmut, تندي tundé. v. *cruelty*. (*wildneſs*) وحشت wuhſhut, بيبانيت eebané-ut.

A SAVANNA كياهزار gé-auhzar. v. *mead*.

SAUCE مزه muzeh, تربيت turbé-ut, تربيت طعم turbe-uta taam, كامه kaumeh, كامخ kaumukh. *To ſauce* خوش مزه ساختن khooſh muzeh ſaukhtun, طعم تربيت زدن taam turbé-ut zudun. *To ſerve one the ſame ſauce* ظلم بظلم دادن zulm bezulm da-dun, ستم براي ستم زدن ſitum bera-é ſitum zudun.

A ſaucebox, v. *an impertinent*.

A ſaucepan تابه taubeh, v. *pan*.

A SAUCER طبقچه tubukcheh, كاسه kauſeh, قصعت kuſaat, غضارت ghuzaurut, اسكره aſku-reh, پنكره pungureh, جفنت jufnut.

SAUCILY كستاخانه kuſtakhauneh, شوخانه ſhookhauneh, بر وجه هوادار bur wujha hawadar, بي شرم و خجلت bé ſhurum ou khujlut. v. *pertly*.

Sauicneſs كستاخي kuſtaukhé, شوخي ſhoo-khé, بي شرمي bé ſhurrumé, عدم شرم و خجلت aduma ſhurrum ou khujlut, هواداري hawadaré. v. *impudence*, *pertneſs*.

Saucy كستاخ kuſtaukh, شوخ ſhookh, شوخ چشم ſhookh chuſhum, هوادار hawadar, بي ادب bé adub. v. *impudent*, *pert*.

To SAVE (*preſerve from danger or deſtruction*) از هلاك رسته كردن uz hulauk raſteh kirdun, معافات ساختن ma-afaut ſaukhtun, نجات كردن nujaut kirdun, خلاص ساختن khulaus ſaukhtun, از خطر ازاد كردن uz khutr azaud kirdun, از مخاطرت تسليم نمودن uz mukhautimut tuſleem numoodun, اسبال كردن iſbaul kirdun, رهانيدن ruhaunédun, رها كردانيدن ruha gurdanédun. *To ſave from damnation* از عقوبت دوزاخ ازاد كردن uz akoobuta doozaukh azaud kirdun, از جهنم تسليم ساختن uz jehennem tuſleem ſaukhtun, بجنت برداشتن bejinnut burdauſhtun. *To ſave* (*not to ſpend or waſte, to lay by*) موضوع كردن mouzoo-a kirdun, خرج قليل ساختن khurja kuleel ſaukhtun, خانه دار شدن khauneh dar ſhoodun, خانه داري نمودن khauneh daré numoodun, پاسيدن pauſedun, استبقا كردن iſtibka kirdun, مستبقي ساختن muſtubké ſaukhtun. v. *to reſerve*.—(*to ſpare* or *excuſe*) بخشيدن bukhſhédun, عفو دادن afoo dadun, معذور كردن maazoor kirdun, مغفرت دادن mughfirut dadun. v. *to pardon*.—*Save you! God ſave you!* پناه خدا punauha khoda, سلام عليكم ſalaum aleikum, مرحبا murhuba.

Save (*except*) بجز bejuz, جز juz, غير ghire, بغير beghire, الا illa, و الا wa illa.

Saved (*preſerved from danger* or *deſtruction*) رسته raſteh, رستكار raſtugaur, تخليص tukhlees, از هلاك رسته uz hulauk raſteh, ازاد azaud, از خطر ازاد uz khutr azaud, رهانيده ruhaunédeh, نجات ياب nujaut é-aub. (*not ſpent or waſted, laid by*) موضوع mouzoo-a, موضوعت mouzoo-ut, پاسيده pauſedeh, مستبقي كرده شده muſ-tubké kirdeh ſhoodeh, تبقيت ساخته tubké-ut ſaukhteh. v. *reſerved*.—*Saved from damnation* عقوبت دوزاخ تسليم شده uz akoobuta doozaukh tuſleem ſhoodeh, از جهنم ازاد uz jehennem azaud, اهل جنت ahla jinnut.

A ſaver (*preſerver from danger or deſtruction*) از هلاك رسته كننده uz hulauk raſteh koonun-deh, از خطر ازاد ساز uz khutr azaud ſauz, مخلص mukhullis, خلاص khullaus. (*a good economiſt*) خانه دار khauneh dar, صاحب بصيرت ſahib buſeerut, اهل خرج قليل ahla khurja kuleel.

Saving (*frugal*) خانه دار khauneh dar, خرج قليل zu khurja kuleel, اهل خانه داري ahla khauneh daré. (*laying up*, *reſerving*) تبقيت tub-ké-ut, موضوع ساز mouzoo-a ſauz, مستبقي كنا muſtubké koona, (*not turning to loſs*) زيان اور na zé-aun awur, نا نقصان كير na nukſaun gee, نا كزايش ياب na guza-éſh é-aub.—*A ſaving* (*expence*) خرج قليل khurja kuleel, داري خانه khauneh dauré.—(*ſomewhat preſerved from being ſpent or waſted*) بقيت buké-ut, بقي buké, باقي bauké, ابقا ibka, باز پس baz pus. v. *remainder*, *reſervation*.—(*exception*) استثنا iſtiſna, ثنيا ſunna, ثنيا ſuné-a, ثنويت ſuné-ut, حاشي hauſhé. v. alſo *ſave*, *except*.

Savingly (parsimoniously) با خرج قليل ba khurja kuleel, بر وجه خانه دار bur wujha khauneh dar, قليلا قليلا kuleela kuleela.

Savingness (parsimony) خرج قليل khurja kuleel, خانه داري khauneh daré.

The SAVIOUR المسيح almeseeh.

To SAUNTER گشت و گذار ساختن gusht ou guzaur saukhtun, پويان بودن pooï-aun boodun, وارتتن waruftun, اواريدن awaurédun, بيراه بودن bérauh boodun. v. *to wander, loiter.*

SAVOUR لذت luzzut, مزه muzeh, طعم taam, داد daud. v. *taste, flavour.*—*Of a bad savour* بد لذت bud luzzut, بشع busha, بشيع bushé-a.

To savour (have the taste of) لذت داشتن luzzut daushtun, خاي و مزه پذيرفتن kha-é ou muzeh pizzeeruftun, ذو طعم شدن zu taam shoodun. (*to give a taste*) لذت دادن luzzut dadun, خاي و مزه بخشيدن kha-é ou muzeh bukhshédun. v. also *to like.*

Savourily با لذت ba luzzut, با مزه ba muzeh.

Savouriness لذت luzzut. v. *savour.*

Savoury ذو لذت zu luzzut, خوش مزه khoosh muzeh, لذيذ luzeez.

A SAUSAGE زونج zuwunj, گوشت اگنده gosht agundeh.

SAW, preterite of *see*; as *I saw* ديدم deedum; *thou sawst* ديدي deedé; *he saw* ديد deed; *we saw* ديديم deedeem; *you saw* ديديد deedeed; *they saw* ديدند deedund.

A SAW اره arreh, تش tush, رند rund, منشار minshaur, ميشار meeshaur. *A large saw* منشار كبير minshaura kubeer, اره ميان بر arreha mei-aun bur, اره دراز arreha dirauz, تش بزرگ tusha buzruk. *A hand-saw* دستره dostereh, دست رنج dost runj, منشار minshaur, منشار يكدست minshaura eekdust. *The handle of a saw* دستاگرد dostagurd. *A saw of serpents teeth* اره مار دندان arreha maur dundaun. *Belonging to a saw* منشاري minshauré. *Notched like a saw* مفلل mufullul.—*Saw*, v. also *proverb.*

To saw بريدن burédun, با منشار بريدن ba minshaur burédun, اره كشيدن arreh kushédun, رنديدن rundédun.

Saw-dust برادة buraudeh, رند rund.

A sawyer اره كش arreh kush.

To SAY گفتن guftun, گوييدن gooï-édun, قول كردن kool kirdun, مقالت ساختن mukaulut saukhtun, قال دادن kaul dadun, تكلم ساختن tukullum saukhtun, محاكات كردن mukakaut kirdun, كلام ساختن kulaum saukhtun, سخن گفتن sukhun guftun, حكايت دادن hukaé-ut dadun. v. *to speak, tell, relate.*—*They say, it is said* گويند goo-énd. *As you would say* گويا gooï-a. *You would say* گويي gooï-é, گويا gooï-ya. *Say thou* گو goo.

A saying, say گوي gooï, گو goo, گويا gooï-a, گفت guft, گفت و گو guft ou goo, مقال mukaul, مقالت mukaulut, قول kool, قيل keel, قال kaul, قالت kaulut, كلام kulaum, سخن sukhun. *An extempore saying* بداهت budauhut, بديهت budeehut. v. *extempore.* — *A witty saying* لطيفت luteefut, ظريفت zureefut, يافه é-aufeh, مزه muzeh, بذله buzleh. *Sayings* گويان gooï-aun, اقوال akwaul, مقالات mukalaut.—*Foolish sayings* اقوال هرزه akwaula hurzeh, هرزوات hurzuwaut, هذيان hudé-aun, كلبتره kulbutureh.

SCAB گر gur, گري guré, جرب jurub, نقب nukib, نقبت nukbut, نقس nukis, خرك khuruk, خوق khawk, خشك khushk, خشك رنده khushka rundeh, خرما shibreh شيره sheeruha khyrma, شيرهء شكر sheeruha shikr, گرگن gurgun, گرگاو gurgaw, عر arr, حكت hykkut, خراش khyraush, خارش khaurish, هودر hawdr, هودش hawdish, خرگر khurgur, خرگبوته khurkubooteh, هرض huruz, هرص hurus, وقس wukis. v. *itch.*

A SCABBARD غلاف ghylauf, نيام nei-aum, سيف دان seif dan, غمد ghymd. v. *sword-sheath.*

SCABBED, *scabby* ذو گر zu gur, اجرب ajrub (fem. جربا jurba, pl. جراب juraub), جربناك jurrubnauk, گرگن gurgun, گرگين gurgeen, گردار gurdaur, گريب gureeb, عار aurr, گردار gurdaur, ذو خارش zu khaurish, عرا arra, اسعف asaaf, اخوق akhwak, منخوس munkhoos, خوقا khooka, صالخ saulikh.

Scabbedness, scabbiness گري guré, گرداري gurdauré, خارشي khaurishé, حال اجرب haula ajrub.

Scabrous, v. *rough, rugged, harsh.*

A SCAFFOLD طبقت tubukut (plur. طبقات tubukaut) ساباط saubaut, ورسيج wurseej.

SCALADO, *scalade (scaling walls)* از نردبانها جنگ انداز uz nurdbaunha jung andauz, از درجه بر بالاي ديوار صعود ساز uz durjeh bur bala-é deewaur sa-ood sauz.

To SCALD با اب گرم سوختن ba auba gurm sookhtun.

A SCALE (or *bason of a balance*) ساق الميزان sauku'l'meezaun, ترازو طاسي turauzoo tauffé, ترازودان or طرازودان turauzoodan, پلمه pulmeh, بلمه bulmeh, كاسه kauseh, كفت kuffut (pl. كفف kufuf, كفاف kufauf), سخت sukht, كففت kufaat, پله puleh, تاره taureh. *To rise in the scale* كميدن kumédun. v. *to weigh.*—*Scales* ترازه turauzeh, ميزان meezaun (pl. موازين muwazeen).

v. *balance.*—*A ſcale of a fiſh* سيم ماهي ſeema mauhé, پول pool, فلس fuls (pl. افلس aflus, فلوس fuloos, فليس fulees), پولك pooluk, لكاش lekauſh, پشيز puſheez, پديجه pedeejeh, صفيحت ſufeehut, حرشف hurſhuf, شهف ſhuhuf, v. alſo *plate, lamina.*—*Scales on the head* سپوس ſupoos, سبوس ſuboos, سپوسهٔ سر ſupooſuha ſur, سپوسام ſupooſaum, هبريت hubré-ut, وبغ wubugh, نباغ nubbaugh, حشر huſhur, تبريت tubré-ut, ابريت abré-ut, سبوخ ſubookh, سپوخ ſupookh. *The ſcale of muſical notes* در مفصل durra mufuſſul. *A ſcale* or *gradation* تدريج tudreej, تدرج tudurruj, استدراج iſtidrauj. v. *ſeries.*—*A ſcale* or *filing of iron* خراشت khurauſhut.

To ſcale (*fiſh*) پول گرفتن pool gooriftun, سيم ماهى واكردن ſeema mauhé wa kirdun, منتشط ساختن muntuſhit ſaukhtun.—(*to take off any thin lamina*) خراشت گرفتن khurauſhut gooriftun, صفيحت واكردن ſufeehut wakirdun, تنكه گرفتن tunukeh gooriftun. (*to pare off a ſurface*) ظاهري تراشيدن zauhiré turauſhédun, بسيطه تراش كردن buſeeteh turauſh kirdun. (*to peel* or *fall off in ſcales*) بخراشت واشدن bekhurauſhut waſhoodun, صفيحت صفيحت افتادن ſufeehut ſufeehut uftadun.—*To ſcale a wall* از نردبانها جنك انداختن uz nurdbaunha jung andaukhtun, بنردبان بر ديوار جستن benurdbaun bur deewaur juſtun, از درجه بر بالاي جدر صعود كردن uz durjeh bur bala-é judr ſaood kirdun.

Scaled, ſcaly ذو پول zu pool, اهل صفيحت ahla ſufeehut, فلس دار fuls dar, سيم ماهى بر ſeema mauhé bur, ذو صفيحت zu ſufeehut.

Scalineſs پولداري pooldaré, صفيحت داري ſufeehut daré.

A SCALLION قرط kurit. v. *onion.*

The SCALP كاسه سر kauſeha ſur. v. *ſcull.*—*To ſcalp* پرده كاسه گرفتن perdeha kauſeh gooriftun.

A SCALPEL نيش neeſh. v. *penknife.*

SCAMMONY سقمونيا ſcamonia.

To SCAMPER شتابان روان شدن ſhitabaun rouvaun ſhoodun, دويدن doo-édun. v. *to run, ſcour.*

To SCAN (*examine nicely*) با دقت گرايستن ba dikkut gura-éſtun, با تقيد تفتيش كردن ba tukeed tufteeſh kirdun.

SCANDAL رسوايى ruſwaï-é, بدنامي budnaumé, عيب a-éb, ناموس naumoos. v. *infamy, diſgrace.*—(*reproach*) طعنت taanut, طعن taan, زباندرازي zubaundirauzé, سرزنش ſurzeniſh, دشنام duſhnaum, ملام mulaum, افترا iftira, عيب گويي a-éb goo-é.

To ſcandalize عيب گفتن a-éb guftun, طعنت كردن taanut kirdun, خبر طعن اميز زدن khubra taan ameez zudun, دشنام دادن duſhnaum dadun, افترا كردن iftira kirdun. v. *to reproach, calumniate.*—(*to behave diſgracefully*) بروجه رسوا حركت كردن bur wujha ruſwa hurukut kirdun, با عيب عمل ساختن ba a-éb aml ſaukhtun, رسوايي نمودن ruſwaï-é numoodun.

Scandalous (*infamous*) رسوا ruſwa, رسواي ruſwa-é, معيوب maï-oob, عيبناك a-ébnauk, پر عيب pur a-éb, فضيح fuzeeh. بدنام budnaum. v. *ignominious, ſhameful.*—(*opprobrious*) عيب گو a-éb goo, زباندراز zubaundirauz, ملامت زن mulaumut zun, دشنام انداز duſhnaum andauz.

Scandalouſly (*infamouſly*) بروجه رسوا bur wujha ruſwa, با عيب ba a-éb, معيوبا maï-ooban, فضيحانه fuzeehauneh, با بدنامي ba budnaumé. v. *ſhamefully.*—(*cenſoriouſly*) بروجه عيب گو bur wujha a-éb goo, با زباندرازي ba zubaundirauzé, با افترا و سرزنش ba iftira ou ſurziniſh, طعن و ملام ba taan ou mulaum.

Scandalouſneſs بدنامي budnaumé, رسوايي ruſwaï-é, عيب a-éb, معيوبى maï-oobé.

Scant, v. *ſcarce*; *ſcarcely, hardly.*

SCANTILY, *ſcantly* (*not plenteouſly*) نه بسيار na biſſé-aur, نا فراوان na furawaun, بي وفرت bé wufrut, با خرج قليل ba khurja kuleel, بر وجه تنك دست bur wujha tunk doſt, بي كثرت bé kuſrut. (*niggardly*) غير بذول ghire-a buzool, بطور طمعكار betoora tumakaur, بلا مكرمت bila mukrumut, بي جومردي bé joomurdé. v. al[ſo] *ſcarcely; narrowly.*

Scantineſs, ſcantneſs (*narrowneſs, want of ſpace*) تنكي tunké, عدم پهنايي aduma puhnaï-é. (*want of plenty*) عدم بسياري aduma biſſé-auré, نا فرواني na furawauné, خرج قليل khurja kuleel, عدم كثرت aduma kuſrut, تنك دستي tunk doſté.

Scanty (*narrow, wanting amplitude*) تنك tunk, نا پهن na puhn, بي وسعت bé wuſaat, غير عرض ghire-a erz. (*parſimonious, poor*) خرج قليل ساز khurja kuleel ſauz, قتر kutr, دست تنك doſt tunk, تنك دست tunk doſt. v. *niggardly: ſcarce.*

A SCANTLING (*a quantity cut off*) قطع kutaa, قطعت kutaat. (*a ſmall piece*) پاره paureh, كسرت kuſrut. v. *fragment.*

Scape, v. *eſcape.*—*To ſcape*, v. *to eſcape.*

SCAPULA كتف kutif, دوش dooſh. v. *ſhoulder-blade.*—*Scapulary* كتف منسوب kutif munſoob, دوشي dooſhé.

A SCAR زخم zukhm, زخم نشاني zukhm

ſhauné, جراحت نشان niſhauna; jurauhut, پاره
اثري é-aureh aſré, جدرت judrut, ندب nudub,
قطوف kutuf (plur. قطوف kutoof), كدح ku-
dub (plur. كدوح kudooh), عاذر auair, عذيرت
uzeerut, شجج ſhujuj, ندوب nudoob, ندوبت
nudoobut, نديب nudeeb.

To ſcar انداب كردن Indaub kirdun, با زخم
نشاندن ba zukhm niſhaundun.

Scarab, v. *beetle*, — *Scaramouch*, v. *buffoon*.

SCARCE (*not plentiful*) نا بسيار na biſſé-aur,
نا فراوان na furawaun, غير كثير ghire-a kuſeer,
كم kum, كم عدد kum adad, نا وفر na wufir,
غير فايض ghire-a fa-éz, نا فراخ na furaukh. (*rare*,
not common) كم ياب kum é-aub, نا ياب na é-aub,
نادر nadir, غريب ghureeb. — *To be* or *become ſcarce*
كم شدن kum ſhoodun, كم امدن kum au-
mudun, زايل كشتن za-él guſhtun, نقصان يافتن
nukſaun é-aftun, مقصور شدن mukſoor ſhoodun,
نا فراوان كشتن na furawaun guſhtun, كميدن
kumédun, كمين شدن kumeen ſhoodun. *To
make ſcarce* كم كردن kum kirdun, زايل ساختن
za-él ſaukhtun. *It is ſcarce* كمست kumaſt. *To
be ſcarce of proviſions* كم زار خورش شدن kum
zaur khoriſh ſhoodun.

Scarce, *ſcarcely* با دشواري ba duſhwauré,
دشوارانه duſhwarauneh, كرها kirhan, علي كره
alé kirh, عوزا awzan, كود kawid, با دشخواري
ba duſhkhauré, مشكلانه muſhkilauneh, با جد و
جهد ba jidd ou jihud. v. *hardly*.

Scarceneſs, *ſcarcity* كمي kumé, قحط kuht, قلت
killut, مضايقت muza-ékut, جدوب judoob, جدب
judub, تنك دستي tunk doſté, تنكي tunké, عدم
فراواني aduma furawauné. v. *penury*. — (*rareneſs*)
كم يابي kum é-aubé, نا يابي na é-aubé, نادري
nadiré, نا عمومي na amoomé.

To SCARE هول كردن hawl kirdun, ترسانيدن
turſanédun, خوف زدن khoof zudun, خوفناك
كردن khoofnauk kirdun. v. *to frighten*.

Scared خوفناك khoofnauk, ترسناك turſunauk,
ترسيده turſédeh. v. *frightened*.

A ſcarecrow لعين la-én, الرجل لعين errujul
la-éen, هراس huraus, ضبغطري zubghuturé,
داهل dauhil, خيال khei-aul, منكل minkel.

A SCARF طيلس teiles, طيلسان teileſaun,
ساج ſauj, شاره ſhaureh, دستار doſtaur, دستارچه
doſtaurcheh, كسوت kuſwut.

Scarfſkin, v. *cuticle*.

SCARIFICATION حجامت hujaumut, حجم
hujm, ترخ turkh. — *A ſcarifier* حجامت ساز hu-
jaumut ſauz. v. alſo *lancet*.

To ſcarify حجامت كردن hujaumut kirdun.

SCARLET اسكرلت iſkarlat, قرمزي kyrmyzé,
سقرلاط ſikarlat. v. *red*.

A SCATE (*fiſh*) كفچالير kufchauleer.

To SCATTER نثار كردن niſaur kirdun,
پاشيدن pauſhédun, ريختن reekhtun, ريزان
ساختن reezaun ſaukhtun, ريز كردن reez kirdun,
افشاندن effhaundun, فشاندن fiſhaundun, تافتن
tauftun, ريزيدن reezédun, پريشان كردن purra-
ſhaun kirdun, پراكندن purakundun, پراكنده
ساختن purakundeh ſaukhtun, براندلختن bu-
randaukhtun, اوشانيدن awſhanédun, انباشتن
ambauſhtun, ريستن reeſtun, كستردن kuſturdun,
پشنجيدن puſhunjédun, تطريس كردن tutrees
kirdun, زرا ساختن zura ſaukhtun. v. *to ſprinkle*,
diſperſe. — (*to be diſperſed*) پريشان بودن purraſhaun
boodun, پريشيدن purraſhédun, منتثر شدن mun-
tuſir ſhoodun, پراكنده بودن purakundeh boo-
dun, پراكنده و پريشان شدن purakundeh ou pur-
raſhaun ſhoodun. v. *to be ſcattered*.

Scattered افشانده effhaundeh, منتثر muntuſir,
ريخته reekhteh, پراكنده purakundeh, تاخته
taukhteh, پاشيده pauſhédeh, پريشيده purraſhé-
deh, متذري mutuzurré, ذري zuré. — *Things
ſcattered by the wind* ذرا zura, ذري zuré. *Scat-
tered leaves* or *papers* اوراق پريشان awrauka pur-
raſhaun. *Scattered* (*as men* or *birds flying in diſ-
order*) تناديد tunadeed. — *To be ſcattered* افشانده
بودن effhaundeh boodun, ريخته شدن reekhteh
ſhoodun, تاخته كشتن taukhteh guſhtun, پاشيده
كرديدن pauſhédeh gurdédun. v. *to ſcatter*. — *A
ſcatterer* نثار كننده niſaur koonindeh, كستر kuſtur.
Scattering فشان fiſhaun, افشان afſhaun, پاش pauſh,
ريزان reezaun, ريز reez, كستر kuſtur, نثار niſaur,
نثر nuſir, مذري muzurré, پريشان ساز purraſhaun
ſauz, پراكندكي purakundugé, پريش purraſh,
برانداز burandauz, اوشان awſhaun, ذر zurr, ذرا
zura. *Scattering pearls* در نثار durr niſaur, كوهر
افشان gohur effhaun. *Scattering gold* زر افشان
zur effhaun. *Scattering poiſon* هلال رير hulaul
reez. *Scattering roſes* كل افشان gul effhaun.

Scatteringly بر وجه پريشان bur wujha purra-
ſhaun, بطور پراكنده betoora purakundeh, جا بجا
jau bejau, تفريقانه tufreekauneh, بلا ترتيب bila
turteeb, بي نظام bé nizaum, انجا اينجا anja einja,
اخول اخول akhwala akhwala, سو بسو ſoo beſoo.

A SCENE پرده كاه perdeh gah, منظر munzur.
v. *theatre*: alſo *diſplay*, *proſpect*.

SCENT (*power of ſmelling*) شامه ſhaumeh,
قوت شامه kuwwuta ſhaumeh, مشام muſhaum,
شم ſhumm. (*odour*, *good* or *bad*) بخور bukhoor,
بوي booï, رايحه ra-éheh, طيبت tei-ubut. v. *ſmell*.

To scent (perceive by the nose) بوییدن booï-édun, شم کردن shumm kirdun, تشمم ساختن tushummum saukhtun. v. *to smell.* — *(to give a scent to)* بوی دادن booï dadun, رايحت كردن ra-éhut kirdun, بخور دادن bukhoor dadun, دخنت کردن dukhnut kirdun, نفح زدن nufih zudun, افاحت ساختن ifauhut saukhtun. v. *to perfume.*—*Scentless* بی بوی bé booï, غير رايحت ghire-a ra-éhut, بی بخور bé bukhoor.

A SCEPTRE اشطلحونا ishtulhoona.

A SCHEDULE دفتر duftur, اسامی asaumé.

A SCHEME نیت né-ut, غرض ghuruz, قصد kusd, مقصود muksood, سوی sooï. v. *design.* — *(project, contrivance)* پیدا peeda, مدعی muda-é, مدعی نو پیدا muda-é now peeda, وجود wujood, ابتداع ibtidaa, اختراع ikhtiraa, احداث ihdaus, ایجاد eijaud, مبدع mubda.

A schemer پیدا اندیش peeda andeesh, مبدی mubdé, مبتدع mubtuda, ایجاد صاحبی eijaud sahibé. v. *projector.*

SCHISM اعتزال é-atizaul, رفض rufz, شکت shukkut. v. *heresy.*—*A schismatick* اهل اعتزال ahla é-atizaul. v. *heretick.*—*Schismatical*, v. *heretical.*

A SCHOLAR *(disciple)* شاگرد shaugurd, شاکار shaukaur, شاکری shakuré, تلميذ tul-meez, معلم mu-ellim, طالب علم tauliba ylm, شاگرد مکبت shaugurda mukbut, مرید mureed. *(a learned man)* دانشمند daunishmund, صاحب فضل sahib fazl, اهل فضل و معرفت ahla fazl ou maarifut, مردم فاضل murduma fauzil, حکیم hukeem, علیم aleem, کتاب kittaub, صاحب ادب sahib adub, اهل علم ahla ylm, نادره دان naudireh daun, زو دانش zu daunish, مدارس mudauris, اهل عرفان ahla urfaun. *The entrance-money of scholars* مکتب حقی muktub hukké.

Scholarship علم ylm, معرفت maarifut, ادب adub, دانش daunish, درست dursut, فهم fuhm, مدارست mudaurisut, تعلیم taaleem, فضل fazl. v. *learning, education, study.*

Scholastic, scholastical تعلیمی taaleemé, تعلیم منسوب taaleem munsoob, لایق مکتب la-éka muktub, شاگردانه shagurdauneh, درست پیوند dursut pivund.—*Scholastically* بر وجه تعلیمی bur wujha taaleemé, شاگردانه shaugurdauné.

A scholiast اهل تفسیر ahla tufseer, نشان ساز nishaun sauz, حاشیت نویس haushé-ut noo-és, شراح shurrauh. v. *commentator.*

A scholium (note) حاشیت haushé-ut, شرح shurh, تفسیر tufseer, نشان nishaun. v. *commentary.*

A school مکتب muktub (pl. مکاتب mukautub), مکتب خانه muktub khauneh, تعلیم taaleem, تعلیم خانه taaleem khauneh, مشغلت mushghulut, معلمت mu-ellimut, معلم خانه mu-ellim khauneh, دپایه dupayeh. *A public school* مدرست mudurussut (pl. مدارس mudaurus), محله مکتبی muhulleh muktubé. v. *college.*—*A writing-school* مکتب ... دبیرستان dubeeristan, دبستان dubistan, مکتب خانه muktub khauneh. *A dancing-school* رقص خانه ruks khauneh, *A fencing-school* مجالدت خانه mujaulidut khauneh.

To school مدرس کردن mudrus kirdun, مدارست دادن mudaurisut dadun, تربیت ساختن turb... ut saukhtun, تعلیم نمودن taaleem numoodun, تادیب کردن taadeeb kirdun. v. *to instruct, teach.*

A school-boy مکتب پسری muktub pusseri, کودک تعلیم kooduka taaleem. v. *scholar.*

A school-fellow همتلمیذ humtulmeez, خواجه تاش khojeh tash, هم شاگرد hum shagurd, شریک shureek.

A school-master خواجه khojeh, مکتب خواجی muktub khojehé, معلم mu-ellum, مودب m... eddub, مکتب muktib, مکتب دار muktub d..., مدرس mudris, استاد ustauz, استاد ustaud.

SCIATICA *(hip-gout)* عرق النسا yrku'n'nisa.

SCIENCE علم ylm, معرفت maarifut, فضل fazl, عرفان yrfaun, دانش daunish, ادب adu..., تفصیلت fazeelut, ام الفضایل ummu'l'fuza-..., فن funn, دانایی danai-é, شعر shi-ar, شعور sh..., oor, حکم hookum, فرزان furzaun, فرزان f... naun, فهم fuhm, رای ra-é, رویت roo-é-..., حکمت hykmut, یقین eekeen, هنر hunr, ... busr, شان shaun, درایت dura-é-ut, ازین uze..., ازینت uzeinut. v. *knowledge.*—*Practical and speculative science* علم عملی و نظری ylma amlé ... nuzré. *Sciences* علوم uloom, معارف ma-a..., فنون funo..., افضال afzaul, ملومات maaloomaut, فهوم fuhoom, اشعار ashaur, فضایل fuza-él, ادب adaub. *The abstract sciences* علوم ریاضی ... ré-auzé, ریاضیت ulooma ré-auzé-ut.

Scientifick, Scientifical علمی ylmé, یقینی ... keené, یقینیت eekeené-ut, معرفت نما maari... numa, علم بخش ylm bukhsh, فضل اور ... awur, زو دانش zu daunish. *Scientifically* بر وجه علمی bur wujha ylmé, بطور یقینی betoora ... keené, علمیانه ylmé-auneh.

A SCIMITAR شمشیر shemsheer. v. *sword.*

To SCINTILATE زخیخ کردن zukheekh kirdun. v. *to spark, sparkle.*

Scintilation زخیخ اتشان zukheekh etshaun, ... fitaur afgun. v. *spark.*

A SCION شاخ shaukh, نهال nihaul, ... کلمدار kalumdar, غرس ghuris, درخال durkhaul. v. *t...*

SCISSARS مقاص mykaus, مقص mikas, مقراض mikrauz, كار kauz. v. *ſhears.*—*The two blades of ſciſſars* مقصان mykaſſauni.—*Sciſſars for paring the nails* ناخن بر naukhun bur. v. under *nail.*—*Sciſſure,* v. *fiſſure, crack, rent.*

To SCOFF طنز كردن tunz kirdun, استهزا زدن iſtihza zudun, نكوه ساختن nukooh ſaukhtun, افسوس داشتن afsoos dauſhtun, طعن و بذله باختن taan ou buzleh baukhtun, فسوس كردن fuſoos kirdun. v. *to ridicule, deride, gibe.*

A ſcoff طنز tunz, نكوه nukooh, فسوس fuſoos, استهزا iſtihza, تسخر tuskhur, لابه laubeh, ضحكت zuhkut, طعن taan, بذله buzleh. v. *gibe, taunt, irony, ridicule.*

A ſcoffer طنز كو tunz goo, نكوه كننده nukooh kooonindeh, استهزا زن iſtihza zun, مسخره maſkhureh, ضاحل zauhik, مستهزي muſtuhzé, بذله باز buzleh bauz, هزات huzaut, ضحكت zuhukut.

Scoffing طنز كويان tunz gooï-aun, نكوه انداز nukooh andauz, افسوس دار afsoos dar, تسخر tuſukhkhir.—*Scoffingly* بروجه نكوه زن bur wujha nukooh zun, بطور فسوس betoora fuſoos, استهزا iſtihzan, با طنز و طعن ba tunz ou taan.

To SCOLD ازار دادن azaur dadun, با غوغا ملامت زدن ba ghoogha mulaumut zudun, زباندرازي كردن zubaundirauzé kirdun, با بانك شتم ساختن ba baunk ſhutm ſaukhtun, سرزنش كفتن ſurziniſh guftun, غرميدن ghurmédun, با غلغل دشنام دادن ba ghulghul duſhnaum dadun, با اواز طعن و بهتان زدن ba awauz taan ou buhtaun zudun, شخوليدن ſhukhoolédun, عتاب ساختن ytaab ſaukhtun, استعتاب كردن iſtataub kirdun, تعتب ساختن ta-attub ſaukhtun. v. *to reproach, revile.*

A ſcold ازار رسان azaur ruſſaun, اهل زباندرازي ahla zubaundirauzé, عورت زباندراز awruta zubaundirauz, زني ازار رسان zunné azaur ruſſaun, طعن و ملامت زن taan ou mulaumut zun, دشنام و سرزنش كوينده duſhnaum ou ſurziniſh gooï-éndeh, عنقفير ankufeer.

Scolding ازار azaur, سرزنش ſurziniſh, زباندرازي zubaundirauzé, طعن taan, طعنت taanut, طنز tunz, عتبى atubé, عتاب ytaub, عتبان atubaun, عتبى utba, عتب atib, اعتوبت é-atoobut, شتم ſhutm, رژ ruzſh.—*Scolding letters* مكتوب سركوبه muktooba ſurkoob, مكتوب شتم امير muktoob ſhutum ameez.

SCOLOPENDRA (*a kind of ſerpent*) هزار پا huzaur pa, صد پا ſud pa, چهل پا chuhl pa, شش پا ſhuſh pa, بزك buzuk, تسبيح دود tuſbeeh dood, ام اربعين ummu arba-én.

A SCONCE (*penſile candleſtick*) چراغ اويز churaugh aweez, چراغ اوبخته با ايينه churaugh aweekhteh ba aï-éneh. v. alſo *head*; *mulct*; *fort.*

To ſconce, v. *to mulct, fine.*

A SCOOP واردان wardan, واردين wardeen, وادن wadun, مغرفت mughrifut.

To ſcoop (*lade out*) اب از واردان بركشيدن aub uz wardan burkuſhédun, اب از مغرفت برداشتن aub uz mughrifut burdauſhtun. (*to cut hollow*) كاويدن kawédun, ناويدن nawédun, تجويف ساختن tujweef ſaukhtun, تجوف كردن tujawwuf kirdun. v. *to hollow.*

SCOPE (*aim, intention, drift*) نيت né-ut, قصد kaſd, مقصود mukſood, عمد amd, غرض ghuruz, مدعى muda-é, جد jidd, جهد jihud, اهنك ahunk.—(*the thing aimed at*) نشان niſhaun, نشانكاه niſhaungah, تموك tumook, تيماج teemauj, بكوك bukook, دلالت dulaulut. v. *mark, butt.*—(*freedom from reſtraint*) ازادي azaudé, اسوده حال aſoodeh haul, اختيار ikhté-aur, خود كامي khood khaumé, عدم ضبط و ربط aduma zubt ou rubt. v. *liberty, licenſe*; *room, ſpace.*

SCORBUTICK *medicine* داروي نحوست dauroo-é nuhooſut. v. *ſcurvy.*

To SCORCH سوختن ſookhtun, امحاش كردن imhauſh kirdun, تضهيب ساختن tuzheeb ſaukhtun, سلق كردنيدن ſulk gurdanédun, محش كردن muhiſh kirdun, تصلي نمودن tuſullé numoodun.

Scorched سوخته ſookhteh, ممتحش mumtuhuſh, تصلي tuſullé, مصلي muſulla.—*To be ſcorched* ممتحش شدن mumtuhuſh ſhoodun, مصلي بودن muſulla boodun, سوخته شدن ſookhteh ſhoodun, تصلي بودن tuſullé boodun.

Scorching رمض ramiz, سوزان ſoozaun, سوز ſooz, سوزناك ſooznauk, سوزنده ſoozindeh, تضهيب tuzheeb, رمضا ramza.—*A ſcorching* سوختكي ſookhtugé, سوزش ſooziſh, سوزي ſoozé, امحاش imhauſh, محش muhiſh, رمض ramz, سلق ſulk. v. دمه—*Scorchingly* بطور سوزان betoora ſoozaun, بر وجه رمضا bur wujha ramza, رمضانه ramzauneh.

A SCORE (*line drawn*) خط khutt, سطر ſutr. (*a notch*) دهنه duhneh, كز guz, رخنه rukhneh. (*an account*) حساب hiſſaub, شمار ſhumaur, اعداد é-adaud. (*a debt*) وام waum, دين dein.—(*reaſon, motive*) سبب ſibub, موجب moojib, اجل ajil. v. alſo *charge, imputation.*—*On this ſcore* براي اين bera-é ein. *On that ſcore* براي ان bera-é aun. v. *account, ſake.*—*A ſcore* بيست beeſt. v. *twenty.*—*Threeſcore* شصت ſhuſht. v. *ſixty.*—*Fourſcore* هشتاد huſhtaud. v. *eighty.*—*To ſcore* (*mark by a line*) خط كشيدن khutt kuſhédun, سطر كردن ſutr

kirdun. (*to set down as a debt, to make debtor*) دائن کردن da-én kirdun, غریم ساختن ghureem saukhtun. v. also *to charge, impute.*

Scotia, v. *dross.*—*Scorious*, v. *drossy.*

To SCORN سبک گرفتن subuk gooriftun, حقیر داشتن hukeer daushtun, نکوهیدن nukoohédun, نکوهش کردن nukoohish kirdun, تخفیف ساختن tukhfeef saukhtun, اهانت نمودن ihaunut numoodun, شتامت ساختن shutaumut saukhtun, استخفاف کردن istikhfauf kirdun. v. *to despise, scoff.*

Scorn مذمت muzimmut, نکوه nukooh, اهانت ihaunut, حقر hukr, حقیرت hukeerut, استهزا istihza, افسوس afsoos, فسوس fusoos, تحقیر tuhkeer, نکوهیدگی nukoohédugé, احتقار ihtikaur. v. *contempt, scoff.*

Scorned نکوهیده nukoohédeh, مهان muhaun, محقر muhukkur, مبتذل mubtuzul.

A scorner نکوهنده nukoohindeh, مذمت کننده muzimmut koonindeh, اهانت نما ihaunut numa, افسوس دار afsoos dar. v. *scoffer.*—*A scorner of his relations* قطاع الرحم kuta-u'r'ruhm.

Scornful, *scorning* ذو مذمت zu muzimmut, پر نکوه pur nukooh, شتامت shuttaumut, اهانت نما ihaunut numa, سبک گیر subuk geer, زام zaum, تخفیف tukhfeef. v. *insolent.*

Scornfully با مذمت ba muzimmut, بر وجه پر نکوه bur wujha pur nukooh, زامانه zaumauneh, تخفیفا tukhfeefan, شتامتا shuttaumutan.

A SCORPION عقرب akrub (plur. عقارب akaurib), عقربت akrubut, عقربا akruba, عقربان akrubaun, باد افراه baud afrauh, ام عریط umma areet, عنقفیر ankufeer, قصول kusool, فرضخ fyrzukh, خفنج khefenj, صد پا sud pa, دیر پا deir pa, شبدع shibda, شبوت shuboot. *The tail of a scorpion* شولت shawlut. *The cry of a scorpion* نقض nukz.—*The constellation Scorpio* عقرب akrub.—*Scorpion-grass* کف العقارب kuffu'l'akaurib.

SCOT (*proportion of any payment, a tavern reckoning*) عارفانه aurfauneh.—*Scot and lot* خراج مال khurauja maul. v. *tax.*

To scotch, v. *to notch, nick, cut.*

A SCOUNDREL حرامزاده haramzaudeh, دنی duné, صاحب بد کاری sahib bud kauré, بی سر و سامان bé sur ou samaun, رند rind, فاسق fausik, شریر shirreer, خنطابت khintaubut, بدارام budaraum, لعین بد ایین la-éna bud aïén, غدار ghuddaur, غابن ghaubin, بد اقبار bud kumaur, بد کردار bud gurdaur, بد نهاد bud nihaud, اهل بدی ahla budé, وقس wuks (plur. اوقاس awkaus), ناکس nakus, بلس bulus,

دست خرد khurd dost, قلاش kulaush. v. *villain, knave*; also *knavish, villainous, mean.*

To SCOUR (*rub, in order to clean*) جلا ساختن jila saukhtun, زدا کردن zuda kirdun, زداییدن zudaï-édun, مالیدن maulédun, مسح کردن musih kirdun, ممسوح نمودن mumsooh numoodun, فرسودن fursoodun, ساییدن saï-édun, تحکیک کردن tuhkeek kirdun, افروز ساختن afrooz saukhtun, پرداختن purdaukhtun. v. *to scrub, polish, rub, clean, bleach*: also *to purge.*—(*to scamper*) شتابان روان شدن shitabaun rouvan shoodun, تیز رو بودن taze rou boodun, تیز گام نمودن taze gaum numoodun. v. *to run, rove, range.*

A scourer جلا ساز jila sauz, مسح کننده musih koonindeh. v. *polisher*; also *purge*; *scamperer.*

Scoured مجلی mujulla, مجلو mujloo, ممسوح mumsooh, مالیده maulédeh, فرسوده fursoodeh. v. *polished.*

A SCOURGE مقرعت mukraut, تازیانه tauzé-auneh, سوط sawt (plur. اسواط aswaut), قرناص yrfaus, تغیل kufeel, ربذی rubuzé, دهان دره dihaun dureh, جذمت jezmut, لت lutt. v. *lash, whip.*—(*an oppressor, tyrant*) جبار jubbaur, ستمکار situmkaur, اهل تعدی ahla ta-addé, ظالم zaulim, صاحب جور و ازیت sahib jawr ou azé-ut.—(*punishment*) تعذیب taazeeb, عقوبت akoobut.

To scourge چوب زدن chob zudun, تازیانه کردن tauzé-auneh kirdun, لت ساختن lutt saukhtun, مضروبت دادن muzroobut dadun, جلد کردن jeld kirdun, مقرعت ساختن mukraut saukhtun, شلاق زدن shullauk zudun. v. *to lash.*

Scourged چوب خور chob khore, تازیانه زده ba tauzé-auneh zuddeh.—*To be scourged* چوب خوردن chob khoredun.

A scourger چوب زن chob zun, تازیانه کننده tauzé-auneh koonindeh, صماد symaud, شلاق زن shullauk zun.

A scourging مضروبت muzroobut, شلاق shullauk, مسن musn, چوب زدگی chob zudugé.

A SCOUT دیدبان deedban, جاسوس jausoos, خبرگیر khubrgeer, خبرجو khubrjoo, متجسس mutujussis, متفحص mutufseeb. v. *spy.*

To scout تجسس کردن tujussis kirdun, استخبار ساختن istikhbaur saukhtun, چشم و گوش بودن chushum ou goosh boodun, دیدبان شدن deedban shoodun, جاسوسی کردن jausoosé kirdun, متفحص بودن mutuseeb boodun. v. *to spy, explore.*

To scowl, v. *to frown, pout.*

A SCRAG چیز لاغر cheeza laughir.—*Scragged*, v. *rugged.*—*Scraggedness* لاغری laughiré, v. *leanness: ruggedness.*—*Scraggy* لاغر laughir. v. *lean.*

To SCRAMBLE جد و جهد براي گرفت كردن jidd ou jihud bera-é goorift kirdun, گير دار براي سلب ساختن geer dar bera-é fulub saukhtun.—Scramble جد و جهد براي گرفت jidd ou jihud bera-é goorift, گير دار geer dar.

A SCRAP پاره paureh, جزي juzé, كسرت kusrut, تراشه turausheh. v. fragment, crumb, particle.—A scrap of paper ورق wuruk, ورق كاغذ wuruka kaughud. Scraps of victuals خور پاره khore paureh.

To SCRAPE تراشيدن turaushédun, خراشيدن khurashédun, تراش كردن turaush kirdun, رنديدن rundédun, ستردن futurdun, ستر ساختن futur saukhtun, شرخوريدن shurkhoorédun. v. to eraze, scratch.—(to scrape together) قدم بقدم فراهم اوردن kudum bekudum furrauhim awurdun, اندك اندك جمع كردن anduk anduk juma kirdun. v. to accumulate, gather.—(to make a harsh noise) طرقيدن tirukédun, صر كردن furr kirdun. v. to grate.

A scrape (perplexity) اضطراب iztiraub, ازار azaur, مشكل mushkil, دشخواري dushkhauré. Getting into a scrape انتبال intibauk.

Scraped تراشيده turaushédeh, سترده futurdeh, محكوك muhkook. v. erazed.

A scraper (instrument for scraping) تراش turaush, قلمتراش kalamturaush, رنده rundeh. v. also mi-[illegible].—A scraping or paring قذازت kuzauzut.

To SCRATCH خراشيدن khurashédun, خراش زدن kuraush zudun, خاريدن khaurédun, شرخوريدن shurkhoorédun, خدش كردن khudish kirdun, خريشيدن khureeshédun, خيدن kheedun, فرغاريدن furgharédun, حك ساختن hukk saukhtun, تحكيك كردن tuhkeek kirdun, مخارشت ساختن mukhaurishut saukhtun, خشانيدن khushanédun, خشاييدن kushaï-édun. To scratch one's self تحكك كردن tuhukkuk kirdun.

A scratch خراشش khuraushish, خرش khursh, حك hukk, تحكيك tuhkeek, خدش khudish, خدوش khudoosh, مخارشت mukhaurishut, تخديش tukhdeesh, تقطيف tukteef, قطف kutuf, قطوف kutoof, تكديح tukdeeh. v. laceration.—

Scratched خراشيده khurashédeh, خاريده khautédeh, شرخوريده shurkhoorédeh.—A scratcher خراشنده khurashindeh, خراش زن khuraush zun.

To SCRAWL بد نوش كردن bud nuwish kirdun. v. to scribble.

To SCREAM, screech غريو زدن ghyré-oo zudun, غريويدن ghyreewédun, غريدن ghyrédun, فرياد و فغان كردن furé-aud ou fughaun kirdun. v. to shriek.—A scream غريو ghyré-oo, فرياد و فغان furé-aud ou fughaun. v. shriek.

A SCREEN پرده perdeh, سراپرده furaperdeh, سايبان fa-é-baun, شراغ shuraugh, شران shuraun.—A screen or riddle to sift gravel, &c. خاكبيز khaukbeez, پنكن punkun, غربال ghyrbaul.

To screen پوشيدن poshédun, پنهان كردن pinhaun kirdun, پرده ساختن perdeh saukhtun, نهان كردن nihaun kirdun. v. to cover, conceal, shelter: also to sift, riddle.

Screened پوشيده poshédeh, نهفته پس پرده pus perdeh nuhufteh. v. concealed.

A SCREW لولب lawlub, كيستاره keestaureh, نرماده nurmaudeh.

To screw (turn by a screw) از لولب تافتن uz lawlub tauftun, از كيستاره كردانيدن uz keestaureh gurdanédun.—(to fasten by a screw) از لولب بستن uz laulub bustun, از كيستاره بند كردن uz keestaureh bund kirdun.—(to oppress by extortion) تكاليف عنفيت كرفتن tukauleefa unfé-ut gooriftun, عنف و تعسف نمودن unf ou ta-assuf numoodun, تعدي و اضرار كردن ta-addé ou izraur kirdun, خراج كرفتن khurauj gooriftun. v. to extort, oppress.—To screw the face روي درهم كشيدن rooï durhum kushédun. v. to distort.—(to press) فشردن fushurdun, پالودن pauloodun. v. to squeeze.

Screwed از لولب تافته uz lawlub taufteh, از كيستاره بسته uz keestaureh busteh. v. oppressed, extorted, pressed.

To SCRIBBLE خط نا حسن كشيدن khutta na husn kushédun, نوشت نا خوب ساختن nuwishta na khoob saukhtun, بي نزاكت نويشتن bé nuzaukut nuwishtun.

Scribble خط نا حسن khutta na husn, نوشت نا خوب nuwishta na khoob, كتب بي نزاكت kutba bé nuzaukut.

A scribbler منشي بي اعتبار munshé bé é-atibaur, كاتب نكبت kautiba nukbut.

A SCRIBE منشي munshé, كاتب kautib (pl. كتاب kuttaub, كتبت kutubut), نويسنده noo-ésindeh, خط گذار khutt guzaur, تحرير كش tuhreer kush, سافر saufr (pl. سفرت sufurut). v. writer, notary.—A Jewish scribe حبر hybr, يهود دانشمندي eehood daunishmundé.

A SCRIP كيسه keiseh, انبان ambaun, انبانه ambauneh, هميان humé-aun, غنج ghunj. v. bag, purse.—(a small writing) خطچه khutcheh, نوشتچه nuwishtcheh, تذكرت tuzkirut.

SCRIPTURE كتب kutb, نويش nuwish. v. writing.—The Holy Scripture الكتاب elkitaub, المكتوب elmuktoob, تورات tawraut, توريت tawreet, زبور zuboor, انجيل anjeel.—Scriptural

توراتي در الكتاب نوشته dur elkitaub nuwiſhteh, tawrauté.

A SCRIVENER (*writer of contracts*) عقد نويس akd noo-és, عهد نويسنده ahd noo-éſindeh.

SCROFULA دامغول daumghool, دام غول dauma ghool, دمغول dumghool, غدت ghuddut, خنازير khunauzeer, مرض خنازير murza khunazeer, صراجه ſuraujeh, ديزينه deezeeneh, چخش chukhiſh, خوك khook, خوكك khookuk, خوكل khookul, خنام رنجي khunaum runjé. v. *king's evil.—Scrofulous* ذو دمغول zu dumghool, خنازير دار khunazeer dar, ذو غدت zu ghuddut.

A SCROLL دفتر duftur, طومار toomaur, رقعه rukkah, كاغد دسته kaughud doſteh.

The SCROTUM صفن ſafan (pl. صفنان ſafanaun, صفن ſufun, اصفان asfaun), جراب jiraub.

To SCRUB زدا كردن zuda kirdun, زدايدن zuda-édun, سايدن ſaï-édun, ماليدن maulédun, حك كردن hukk kirdun, تحكيك ساختن tuhkeek ſaukhtun, فرسودن furſoodun. *To ſcrub one's ſelf* تحكك كردن tuhukkuk kirdun. v. *to rub, ſcour, clean.*

A SCRUB (*mean fellow*) دني duné, صاحب پستي ſahib puſté, اهل حقارت ahla hukaurut, مرد پست و خور murda puſt ou khoor.

Scrubbed, ſcrubby پست puſt, خور khoor, حقير hukeer. v. *mean, vile.—(rubbed, ſcoured)* ماليده maulédeh, سابيده ſaï-édeh, محكوك muhkook.

A SCRUBBING-POT جذل jizl.

A SCRUPLE وهم wuhm, حوجا hooja, تردد turuddud, احتياط ihté-aut, ضيق zeek, وسواس wuſwaus, ارتياب irté-aub, شك ſhuk, اشكل iſhkil, شبهه ſhubheh. v. *doubt, irreſolution.—Without a ſcruple* بي وهم bé wuhm, بي پروا bé purwa.—*A ſcruple in weight* (20 *grains*) بست دانه biſt dauneh.

To ſcruple وهم داشتن wuhm dauſhtun, حوجا گرفتن hooja gooriftun, احتياط نمودن ihté-aut numoodun, وهام شدن wuhaum ſhoodun, تردد يافتن turuddud é-aftun. v. *to doubt, heſitate.*

A ſcrupler وهم دار wuhm dar, حوجا گير hooja geer, احتياط نما ihté-aut numa, اهل ضيق ahla zeek, صاحب پروا ſahib purwa.

Scrupulous وهمناك wuhimnauk, ذو وهم zu wuhm, پر حوجا pur hooja. v. *cautious.* — (*nice, exact*) ذو دقت zu dikkut, دقيق dukeek.

Scrupulouſly (*cautiouſly*) با وهم ba wuhm, احتياطانه ihté-atauneh, با تردد ba turuddud, با ارتياب ba irté-aub. (*exactly*) با دقت ba dikkut, بر وجه دقيق bur wujha dukeek.

Scrupulouſneſs احتياط ihté-aut, وهم wuhm, ارتياب irté-aub, حال تردد haula turuddud.

SCRUTABLE زا تفحص ممكن الاظهار tufuhhus mumkinu'l'izhaur.

Scrutiny, ſcrutation تفتيش tufteeſh, تفحص tufuhhus, تجسس tujuſſus, نجث nujis, امتحان imtihaun, گراي gira-é. v. *examination, inveſtigation.*

A ſcrutineer, ſcrutator فتاش futtauſh, مفتش mufuttiſh, تفتيشي tufteeſhé, فاحص fauhi[s], فحيص fuhees, پژوه puzſhooh (pl. پژوهان puzſh-oohaun), منكش munkiſh. v. *examiner, inquirer, ſearcher.*

To ſcrutinize تفحص كردن tufuhhus kirdu[n], تفتيش ساختن tufteeſh ſaukhtun, گرايستن g[u]ra-éſtun, كاويدن kawédun, جستن juſtun, [با] دقت جست كردن ba dikkut juſt kirdun. v. [to] *examine, inquire, ſearch.* — *Scrutinized* گرايسته gura-éſteh, كاويده kawédeh. v. *examined.*

SCRUTOIRE پيشتخته peiſhtahteh. v. *bure[au].*

To SCUD گريختن gooreekhtun, [دو]يدن duwédun, شتابان روان شدن ſhitabaun rouva[n] ſhoodun, تيز رفتن taze ruftun, تزيدن tazédu[n]. v. *to flee, fly, run, ſcour.*

A SCUFFLE زد zud, هنگامه hungaume[h], شماته ſhumauteh, گير دار geer dar, غوغا gho[o]gha. *To ſcuffle* هنگامه انگيختن hungaum[eh] angeekhtun, مشت زدن muſht zudun. v. *to fig[ht].*

To SCULK مستتر كردن muſtutir kird[un], مستور شدن muſtoor ſhoodun, پوشيده بودن [poo]ſhédeh boodun, كمين ساختن kumeen ſauk[h]tun, متواري بودن mutuwauré boodun, مخفي شدن mukhfé ſhoodun. v. *to lurk.*

A ſkulker كمين ساز kumeen ſauz. v. *lurk[er].*

The SCULL كاسه سر kauſeha ſur, جمجمت jumjumut, تغاغ tuffaugh, قحف kyhf (p[l.] اقحاف ak-hauf), اهيان سر ahé-auna ſur, [...] heereh, جلجت juljut.—*A ſcull-cap,* v. *helme[t].*

Scull, v. *boat.—Sculler,* v. *boatman.*

A ſculptor, v. *carver, engraver.*

SCULPTURE نقاشت nikauſhut, [...]كي kundugé, قلمكاري kalumkauré, تراشش tu[rau]ſhiſh.—*To ſculpture* تراشيدن turauſhédun. v. [*to*] *carve, engrave.*

SCUM كف kuf, كره kurreh, ازوغ azſhoo[gh], چكره chukreh, طباخت tubaukhut, فوارت [fu]waurut, كلشكر kelſheker, خرشا khyrſha, [...] azſhoogh, رغاوت rughawut, رغايت rugha[...], كفخت kufkhut, اسليح iſleech. *The* [...] *ſcum upon a pool* or *ditch* گنداب gundaub. [...] *ſcum of a boiling pot* or *of milk* كفا kuſa, [...] kuſaat. v. *foam, droſs, refuſe.—To throw up* [...] (*as a boiling pot, milk, &c.*) تكثيث كردن tu[...]ut kirdun, كفا ساختن kuſa ſaukhtun, [...]

نمودن kusoo-a numoodun, تنافط كردن tunau-fut kirdun, كفيدن kufédun.

To scum نزمودن nuzshmoodun, كف كرفتن kuf gooriftun, كره واكردن kurreh wakirdun.

A scummer كبجه kubjeh v. *laddle.*

A SCUPPER (*hole on a ship's deck, through which water runs into the sea*) ابريز جهاز aubreeza jahauze.

SCURF خشك رنده khushk rundeh, بشنج bishinj, بشنجه beshinjeh, ابله abileh, كندمه gundumeh, سبس sees, كلف kulf. v. *scab.*—*Scurf on the head* سبوسه سر supooseha sur, سبوخ sibookh, سپوخ supookh, سپوسه supooseh, سپوسام supoosaum. v. *dandruff.*—*The scurf of a wound* or *sore* خشك ريشه khushka reesheh. v. *scab.*

Scurfy خشك رنده دار khushk rundeh dar, پر بشنج pur beshinj, نمش nemesh, اكها ak-ha.

Scurfiness خشك رنده داري khushk rundeh duré. v. *scurf.*

SCURRILITY دشنام dushnaum, شتم shutm, (plur. شتوم shutoom), بهتان buhtaun, زباندرازي zubaundirauzé, طعن taan, زم zumm, فسوس fusoos. v. *reproach.*—(*indecent buffoonry*) مسخره فاحش maskhureha fauhish, بذله buz-leha, زاژ امیز zshauzsh ameez, طنز كستاخ tunza kustaukh, كذاف بيهوده guzaufa beehoodeh.

Scurrilous, scurril دشنام ده dushnaum duh, بهتان كو buhtaun goo, ملامت پیما mulaumut peima, مسخره فاحش زن maskhureha fauhish zun, زباندراز zubaundirauz, عيب كوي a-éb gooï. *opprobrious:* also *mean, low.*

Scurrilously با دشنام ba dushnaum, بر وجه بهتان كو bur wujha buhtaun goo, بطور زباندراز betoora zubaundirauz, با مسخره فاحش ba maskhureha fauhish.

SCURVILY (*vilely*) حقيرانه hukeerauneh, با دوني ba doone, بر وجه پست bur wujha post, بطور خور betoora khoor. v. *meanly; basely; coarsely.*

Scurvy (*vile*) پست pust, خور khoor, حقير hukeer, دنى dune, بى سعادت bé sa-adut, غير اعتبار ghire-a e-atibaur, خاكسار khauksaur, حقير المقدار hukeeru'l'mukdaur, خسيس khusees, فرومايه furooma-éh. v. *mean, contemptible, worthless, sorry:* also *scabbed.* [I know no word for the disease called *the Scurvy.*]

A SCUT (*short tail*) دمچه dumcheh.

A SCUTCHEON ترس turs, سپر siper. v. *shield.*—*Scutiform* (*like a shield*) ترس اسا turs asa, سپر مانند siper manend.

A SCUTTLE زنبيل zumbeel. v. *basket.*—(*a grate*) قفص kufus. v. *lattice.*—(*a quick pace*) تيز taze gaumé, تيز كامي shitaub rouvauné.

To scuttle. v. *to scud.*—*To scuttle a ship* (*pierce it full of holes*) جهاز پر سوراخ زدن jahauze pur soo-raukh zudun, كشتي ثقب كردن kishté sukub kirdun.—*To scuttle the deck* سقيفت سفتن su-keefut suftun, تخته جهاز سپوختن tukhteha ja-hauze sipookhtun.

The SEA بحر buhr (plur. بحار buhaur, بحور buhoor, ابحار abhaur, ابحر abhur), دريا duré-a, يم yamm (plur. يموم yamoom), قلزم kulzum, باهه bauheh, خضارت khuzaurut, رجاف rujjauf, نوفل nawfel, سدر sudr, منقع munka, عجوز ajooz, غطم ghytemm, غطيم ghyteem, غطمطم ghytemtem, خضم khyzemm, قلهدم kuluhdum, or قلهزم kuluhzum, لهم luhum, لج lujj, نطفت nutfut, تهقام kumkaum, اسطم ustumm. v. *ocean, deep.*—*The Indian* or *Green sea* بحر الاخضر buhru'l'akhzur, بحر الهند buhru'l'hind. *The White* or *Mediterranean Sea* بحر ابيض buhra abeez, بحر الروم buhru'r'room. *The Black* or *Euxine sea* بحر اسود buhra aswud. *The Persian* or *Blue sea* اب كبود auba kubood, بحر الفرس buhru'l'-fauris, بحر اخضر buhra akhzur. *The Red sea* بحر الاحمر buhru'l'ahmer, بحر القلزم buhru'l'kul-zum. *The Caspian sea* بحر الخزر buhru'l'khuzr. *The sea of Mecca* بحر عروض buhra arooz. *The dead sea* or *sea of Lot* بحر لوط buhra lot. *The two seas* بحرين buhrein, النطفتان ennutfutaun: [These will apply to any two seas, as the *East Sea and the West*, the *Mediterranean and Euxine*, &c.] *The deep sea* درياي بي نهايت duré-a-é bé niha-é-ut. *A swelling sea* بحر مسجور buhra musjoor. *Sea and land* بحر و بر buhr ou burr. *By sea and land* بحرا و برا buhran ou burran. *A sea of blood* درياي خون duré-a-é khoon. *A shallow in the sea* شنار shinaur. *Belonging to the sea* بحري buhré. *On the sea shore* بلب دريا beliba duré-a, بساحل البحر besauhilu'l'buhr, دركنار dur ku-naur. *The bed of the sea* منقع munka. *The ebb and flow of the sea* مد و جزر mudd ou juzr, مد و جزر بحر mudd ou juzra buhr. *The flowing of the sea* جاري دريا jauré duré-a, اسطم ustumm. *Overflowing as the sea* خضرم khuzrum. *The sound of the sea* ناجخ naujikh, نجوخ nujookh. *To sail on the sea* مشي علي وجه البحر كردن mushé ala wujhu'l'buhr kirdun. *Half seas over* (*half drunk*) نيم مست neem must, شير كير sheer geer.

Sea-beat (*dashed by the waves*) از امواج چسپيده uz amwauj chuspédeh, از خيزاب كوفته uz khee-zaub koofteh.—*Sea-born* بحر زاده buhr zaudeh.

A sea-boy غلام جهاز gholauma jahauze.

A sea-breeze نسيم از بحر nuseem uz buhr, باد از دريا baud uz duré-a.

A sea-calf شنك ماهي shunk mauhé.

A sea-chart كنار نامه kunaur nameh.

Sea-coast كنار kunaur, لب دريا liba duré-a, ساحل البحر sauhilu'l'buhr. v. *coast.*

A sea-compass خبره نامه khubreh nameh.

Sea-ear (a shell) دريا كوش duré-a goosh.

Seafaring على وجه البحر مشي كنا ala wujhu'l'buhr mushé koona, بروي دريا روان berooï duré-a rouvaun.

A sea-fight قتال البحر kittaulu'l'buhr, جهاز جنكي jahauze jungé.

A sea-fowl مرغ البحر murghu'l'buhr, طير دريا teera duré-a.

Sea-girt از دريا مشمول uz duré-a mushmool, از بحر محاط uz buhr muhaut.

Sea-green بحري buhré. v. *green.*

A sea-horse فرس البحر farasu'l'buhr, اسب دريا asba duré-a.—*Sea-maid*, v. *sea-nymph, mermaid.*

A seaman ملاح mullauh, اهل جهاز ahla jahauze. v. *mariner.*

A sea-mark or *beacon* نشان در دريا nishauna dur duré-a, علامت در بحر alaumuta dur buhr, منارت minaurut.

A sea-monster مسيخ البحر museekhu'l'buhr, سلتم دريا siltima duré-a.

A sea-nymph بنت البحر bintu'l'buhr, بنت الما bintu'l'ma.

A sea-port جهاز كاه jahauze gah, كشتيكه kishtéguh, بندر bender, بندركاه bendergah, شنار shinaur, سنار sunaur, مينا meena (plur. مواني muwauné), دريابند duré-abund.

Sea-risk خطر البحر khutru'l'buhr, بيم موج beema mooj.

A sea-shell صدف البحر sudfu'l'buhr.

Sea-shore, sea-side, v. *sea-coast.*

Sea-sick زو منشكر دريا zu munishgura duré-a.

A sea-serpent مار البحر mauru'l'buhr.

Sea-service جهاز جنكي jahauze jungé.

Sea-surrounded, v. *sea-girt.*

Sea-water اب دريا auba duré-a, ماء البهر ma-u'l'buhr. v. *salt-water.*

A SEAL مهر muhr, خاتم khautim, ختام khautaum, نشان nishaun. *The seal-ring of a prince* نكين nigeen. v. *seal-ring.* — *A seal upon a purse, granary, &c.* دزه duzsheh, *A wooden seal for sealing parcels of grain* راسوم rausoom, رسوم rusoom. *A keeper of the seals* مهردار muhrdar, نشانكر nishaungur. *The seal of Solomon* مهر سليمان muhra soliman, خاتم جم khautima jem.

The seal of a judge سند sunud. *To break* or *open a seal* مهر كشادن muhr kushaudun. — *A seal-cutter* خاتمي khatimé, مهرجي muhrjé, نكين ساى nigeen sa-é.

To seal مهر زدن muhr zudun, ختم كردن khutim kirdun, طبع ساختن tuba saukhtun, راسم كردن rausim kirdun. v. also *to confirm, ratify, settle; close, shut.*

Sealed زو خاتم zu khautim, بمهر bemuhr, مهور mumhoor, مختوم mukhtoom, مرسوم mursoom.

A sealer مهر زن muhr zun, ختم كننده khutim koonindeh, نشانكر nishaungur.

Sealing-wax طين مختوم teena mukhtoom, ختام khytaum.

A SEAM (*sewing which joins the edges of cloth*) درز durz, دروز durooz, كتبت kutbut, دوز dooz, تمتان tumtaun, ملت mullut. v. also *scar, cicatrice: grease, lard.*

To seam درز كردن durz kirdun, دروز ساختن durooz saukhtun, دوختن dookhtun, دوزيدن doozédun. v. *to sew:* also *to mark, scar.*

A seamstress اتون utoon.

Seamy زو درز zu durz, كتبت نما kutbut nama.—*Seamless* بي درز bé durz.

To sear, v. *to burn, cauterize.*—*Sear*, v. *dry.*

Sear-cloth, v. *plaster.*

To SEARCE بيختن beekhtun, نخل كردن nukhl kirdun, تنخيل ساختن tunkheel saukhtun. v. *to sift.*

A searce منخل munkhul, هرقل hurkul.

To SEARCH جستن justun, واجستن wajustun, تفحص كردن tufuhhus kirdun, تجسس ساختن tujussus saukhtun, واپرسيدن wapursédun, استخبار كردن istikhbaur kirdun, برماسيدن burmausédun, كراييدن guraï-édun, كراستن gura-éstun, كاويدن kawédun, تفتيش كردن tufteesh kirdun, واكاويدن wakawédun, جست و جوي ساختن just ou jooï saukhtun, ويديدن weedédun, دقت نمودن dikkut numoodun, استقصا كردن istiksa kirdun, پژوهيدن puroohédun, نجش ساختن nujis saukhtun, جوسان كردن joosan kirdun, واكوييدن wakoo-édun, ابتحاث ساختن ibtihaus saukhtun. v. *examine, enquire: probe.*—*To search out* بجست و جوي يافتن uz just ou joo é-aftun, تفحص يابيدن uz tufuhhus é-abédun. *To search for groping* سازيدن sauzedun.

Search جست جستر و جوي just, just ou jooï, ابتحاث ibtihaus, تفحص tufuhhus, تفتيش tufteesh, استخبار istikhbaur, بحث buhs, نجش nujis, استقصا istiksa, دقت dikkut, حيثيت

...ut, کاو kaw, افتحاص iftihaus, فتش futish, تحص fuhis, نلش nudish, پو poo, تک و پو tuk ou poo, پژوهش puzhoohish. v. *enquiry, examination, quest, pursuit.*

A searcher مفتش mufuttish, فتاش futtaush, نجت nujis, نجاس nujaus, فاحص fauhis, مستفحص mustukse, پژوه puzhooh (plur. پژوهان puzhoohaun) فحيص fuhees, منكش munkish. v. *examiner, enquirer.*

Searched گرايده gurai-édeh, کاویده kawédeh, گرايسته gura-ésteh, تنقير tunukkur, تنقير tunkeer, برماسيده burmasédeh, پژوهيده puzhoohédeh.

SEASON (*of the year*) فصل fasl, موسم mawsim. (*time*) وقت wakt, افاف ifauf, افان ifaun, ايام ei-aum. v. *time.* — *The four seasons of the year* چهار فصل chuhaur fasl, چهار فصل سال chuhaur fasla saul, اربع فصول fusoola arba. *The spring season* فصل بهار fasla buhaur. *The summer season* فصل تابستان fasla tabistan. *The autumn season* فصل مهرجان fasla mihrujaun. *The winter season* فصل شتوي fasla shutwa. *At a proper season, in season* با وقت و زمان ba wakt ou zumaun. v. *seasonably.* — *Out of season* بي وقت و زمان bé wakt ou zumaun, بي هنگام bé hungaum, غير محل ghire-a muhull, بي تقريب و بي وقت bé tukreeb ou bé wakt, بي گاه bé gah, هوازه hamuzeh. v. *unseasonably.*

To season (food) مزه دادن muzeh dadun, خوش مزه كردن khoosh muzeh kirdun, تربيت ساختن turbé-ut saukhtun, طعم تربيت زدن taam turbé-ut zudun. v. *to relish.* — *To season* (*accustom one to any thing*) مترب ساختن muturubbé saukhtun, معتاد اعتياد كردن é-até-aud kirdun, معتاد ساختن mataud sauktun, پيش نهاد دادن peish nihaud dadun, اموختن amookhtun. (*to become accustomed to any thing*) پيش نهاد گرفتن peish nihaud gooriftun, اعتياد پذيرفتن é-até-aud pizzeeruftun, مترب شدن muturubbé shoodun. v. *to mature.*

Seasonable ذو وقت و زمان zu wakt ou zumaun, محل muhull, مناسب munausib, لايق laik, موافق muwaufik, فرصت اور fursut awur. v. *proper.* — *It is not seasonable* نشايد nishaï-éd.

Seasonableness وقت و زمان wakt ou zumaun, مناسبت munausibut, فرصت fursut, موافقت muwaufikut, دست يافت dost é-aft.

Seasonably با واقت و زمان ba wakt ou zumaun, با محل ba muhull, الوقت lilwakt, لوقته bewaktuha, بوقتها bewaktuha, اين ein. *Any thing done or happening seasonably* وزم wuzim.

Seasoned (*as food*) خوش مزه khoosh muzeh shoodeh, تربيت كرده شده turbé-ut kirdeh shoodeh. (*accustomed*) مترب muturubbé, اموخته amookhteh, معتاد mataud, پيش نهاد گير peish nihaud geer.

A seasoner خوش مزه زن khoosh muzeh zun, تربيت دهنده turbé-ut duhindeh.

Seasoning (*to food*) مزه muzeh, تربيت turbé-ut, تربيت طعم turbé-uta taam, كامه kaumeh, كامخ kaumukh, ابزار abzaur, ابراز abrauz, افزار afzaur.

A SEAT (*chair, &c.*) كرسي kursé, صفه sofah, نشست ja-é nishist, جاي نشست نخت tukht, نشستگاه nishist gah, نشستگه nishistguh, نشستني nishistuné, نشستي nishisté, صندلي sundlé, اسكملي askumlé. v. also *throne*; *residence, situation*; *mansion, villa.* — *The principal seat* (*at table, &c.*) پيشكار peishkaur, پيشگاه peishgah, پيشي peishé.

To seat (*cause to sit down*) نشست گردانيدن nishist gurdanédun, نشين ساختن nisheen saukhtun, بر صفه نشست فرمودن bur sofa nishist furmoodun. v. also *to settle, fix.*

SEAWARD بسوي دريا besooï duré-a.

To SECEDE كنار گرفتن kunaur gooriftun, خلوت كردن khulwut kirdun, وا استادن wa ustadun, وا ماندن wa maundun, واپس رفتن wapus ruftun, عزلت كردن azlut kirdun, فراغت ساختن firaughut saukhtun, نفي كردن nufé kirdun. v. *to withdraw, retire: dissent.*

A seceder كنار گير kunaur geer, عزلت كننده azlut koonindeh. v. *dissenter.*

Secession اعتزال é-átizaul, عزل azl, خلوت khulwut, فراغ firaugh, فراغت firaughut, واپس روان wapus rouvaun.

To SECLUDE محروم كردن muhroom kirdun, ممانعت ساختن mumanaat saukhtun, باز داشتن baz daushtun. v. *to shut up, exclude.*

SECOND دوم duwum, دومين duwumeen, ثاني saune, اخر akhr, اخري ukhra. *Second in dignity* or *value* ثني suné, ثنان suné-aun, جا نشين ja nisheen. v. *secondary.*

Second-hand (*not original, not new*) نا اصلي na aslé, نا نو na now. *At second-hand* بروجه نا اصلي bur wujha na aslé, بطور نا نو betoora na now.

A second (*assistant*) مدد كار mudud kaur, يار é-aur, دستگير dostgeer, همپشت humposht, ناصر nausir, كفا دار kufa dar. v. *friend.*

To second ياري كردن é-auré kirdun, نصرت نمودن nusrut numoodun, توفيق ساختن tawfeek saukhtun, موفق كردن muwuffik kirdun, معاونت ساختن mu-awunut saukhtun. v. *to assist.*

Secondarily ثنية suné-utan, بروجه ثنيان bur wujha suné-aun, بطور ثني betoora suné, ثانيا saunéa, بطريق نا اصلي betureeka na aslé.

Secondarineſs حال ثني haula funé.

Secondary ثنيان ſuné-aun, ثني ſuné (plur. ثنيت ſuné-ut).

A ſecondary ثني ſuné (plur. ثنيان ſuné-aun, ثنية ſuné-ut), جانشين jaunisheen, ردافت rudaufut. v. *deputy*, *delegate*.

A ſecond-rate درجه ثانيت durujeha ſané-ut, قدر اخر داري kudra akhr dauré.—*Second-rate* درجه ثانيت دار durjeha ſané-ut dar. v. *ſecondary*.

SECRECY (*privacy*) تنهايي tunhaï-é, حال تنهايي haula tunhaï-é, پنهاني pinhauné, حال پنهاني haula pinhauné, نهاني nihauné, نهفتكي nuhuftugé, خلوت khulwut, يكانكي eekaunugé. v. *ſolitude retirement*. — (*taciturnity*, *fidelity to a ſecret*) رازوفاداري rauz wufadaré, خاموشي khaumooſhé, سكوت ſukoot, سكتت ſuktut, ساكوتت ſaukootut, سرداري ſirrdauré. v. *ſilence*.

Secret (*private*) نهان nihaun, پنهان pinhaun, تنها tunha, پوشيده poſhédeh, مكتن muktun, خفي khufé, مخفي mukhfé, خبي khubé, تشهل tuſhummul, مستور miſtoor, مستورت miſtoorut, مستتر miſtitur, مرهمس muruhmus. v. *concealed*, *retired*, *hidden*. — (*faithful to a ſecret*, *ſilent*) راز وفا دار rauz wufa dar, سردار ſirrdar, نا افشا na afſha, ساكت ſaukit, صموت ſumoot, صموت كالحوت ſumoot kalhoot, خاموش khaumooſh. *A ſecret apartment* سراچه ſirraucheh, نهانخانه nihaunkhauneh, خلوتخانه khulwutkhauneh, سروقت ſirrwakt, حرم haram. v. *privacy*.

A ſecret سر ſirr (pl. اسرار aſraur), سريرت ſireerut (pl. سرابر ſura-ér) سري ſirré, راز rauz, خفا khufa, نهاني nihauné, نهانچه nihauncheh, چيزي نا كشاده cheezé na kuſhaudeh. *One in the ſecret* رازدان rauzdaun, همراز humrauz, سردار ſirrdar, سرداش ſirrdauſh. v. *confidant*.

A ſecretary سر كاتبي ſirr kautibé, كاتب kautib (pl. كتاب kuttaub), منشي munſhé (plur. munſhé-aun), نويس noo-és. *A ſecretary of ſtate* ريس الكتاب reiſu'l'kitaub, تلخيصجي tulkheesjé, تشريفاتجي tuſhreefautjé. — *Secretaryſhip* منصب سر كاتبي munſuba ſirr kautibé.

To ſecrete پنهان كردن pinhaun kirdun, نهان ساختن nihaun ſaukhtun, بكوشه نهادن bekooſheh nihaudun, پوشيدن poſhédun, مخفي كردن mukhfé kirdun. v. *to conceal*, *hide*. — *To ſecrete one's ſelf* نهفتن nuhuftun, تنهيدن tunhédun, خبيدن khubédun, پنهانيدن pinhanédun, مستور شدن miſtoor ſhoodun, تدفن بودن tuduffun boodun.—*Secreted* نهفته nuhufteh, پوشيده poſhédeh, مخفي mukhfé. v. *concealed*, *hid*.

Secretly بپنهاني bepinhauné, درپنهاني durpinhauné, نهان nihaun, نهاني nihauné, نهانيچه nihauneecheh, نهفته nuhufteh, سرا ſirran, مخفي mukhfé. v. *privately*. — *Openly and ſecretly* سرا و جهرا ſirran ou juhran, سرا و علانية ſirran ou alauné-utan.—*Secreteneſs*, v. *ſecrecy*.

Secreting پوش poſh, پوشا poſha, نهان ساز nihaun ſauz, بكوشه وضع كنا bekooſheh wuza koona — *A ſecreting* پنهاني pinhauné, پوشش poſhiſh, نهفتكي nuhuftugé. v. *concealment*.

A SECT فرقت fyrkut (pl. فرق furuk, افراق afrauk, افرقا afruka, افاريق afareek), نفرت fykrut, ملت millut, شيوه ſheeweh, بدعت bidaat, مذهب muzhub, هراي hura-é, جماعت jumaat, شرع ſhurj, شكيكت ſhukeekut, امت ummut, طايفه ta-éfeh, طريقت tureekut, منسم munſum. *The head of a ſect* پيشوا peiſhwa, صاحب بدعت ſahib bidaat, طريقت tureekut. *The ſect of the Magi* مغوشا maghooſha, مغوشك maghooſhuk. *The ſect of Pythagoras* (*who believe the tranſmigration of ſouls*) التناسخيت ettenaskhé-ut. *Of a bad ſect* بد كيش bud keeſh, بد مذهب bud muzhub. *Sects of hereticks*, *ſectaries* خوارج khuwaurij, معتزله motazeleh, ملكانيت melkané-ut, ركوسيت rukooſé-ut. v. Vol. I. رافضه—حنيفه—سنه—مرجي—.

A ſectary اهل بدعت ahla bidaat, صاحب اعتزال ſahib é-atizaul, زانب zaunib, تابع taubi, پسرو puſrou, پيرو peirou. v. *follower*, *heretick*.

A SECTION فصل faſl, قطعت kytaat, قطع kuta, تفصيل tufſeel, پارچه parcheh, پاره paureh, قطاب kytaub, قطابت kytaubut, مقطع mukta (pl. مقاطع mukauta). v. *cut*.—*The ſection of a book* نسك niſk, قطعه kytauh, فصل faſl, جزء juz, وجز. *Through every ſection* (*totally*, *entirely*) كلي و جزي kull ou juza, كلي و جزي kullé ou juzé.

SECULAR دهري duhré, دوراني dawrauné, دنيوي duné-awé. v. *temporal*, *worldly*.—(*centenmal*) هر صد سال hur ſud ſaul, صدم ſudum, مايت maïut.—*To ſecularize* دهري كردن duhré kirdun. — *Secularly* دهريانه duhré-auneh, بوجه bewujha, بطور دنيوي betoor, دوراني bur wujha dawrauné, دنيوي duné-awé. — *Secularneſs*, *ſecularity* حال دهري haula duhré.

SECUNDINE (*membrane which envelopes the child in the womb*) تامور taumoor. v. *membrane*.

SECURE (*free from danger or fear*) امين ameen, اميني ameené, مسلم mufullum, سالم ſaulim, محمي muhmé, محميت muhme-ut, مطمين mutmeen, موطمن mootumin, بيم bila beem, ازاد از خطر azaud uz khutr, رسته rusteh, متامن muta-ammin, مامون maumoon

اناق anauk, عاصم auſim, واثق wauſik. (*firm, faſt*) استوان uſtuwaun, استوار uſtuwaur, برقرار burkuraur, پايدار pa-édaur. (*careleſs, without caution or vigilance*) بي بصيرت bé buſeerut, غير احتياط ghire-a ihté-aut, بي نگاه bé nigauh, بى انتباه bé intibauh, غير اماني ghire-a amauné.

To ſecure (*make ſafe*) امين كردن ameen kirdun, مسلم ساختن muſullum ſaukhtun, اماني دادن amauné dadun, صيانت و حمايت نمودن ſé-aunut ou huma-é-ut numoodun, بلا خطر نهادن bila khutr nihaudun, ارامانيدن aramanédun. v. *to protect.*—(*to make certain*) معهود كردن maahood kirdun, مقرر ساختن mukurrur ſaukhtun, يقيني كردن eekeené kirdun. (*to make faſt or firm*) استوان كردن iſtuwaun kirdun, برقرار ساختن burkuraur ſaukhtun, ثابت كردن ſaubit kirdun. v. *to fix.*—(*to ſecure in cuſtody*) در زندان نهادن dur zindaun nihaudun, محبوس كردن muhboos kirdun, كرفتن gooriftun. v. *to impriſon.*

Secured (*from oppreſſion, &c.*) مسلم muſullum. v. *exempted, protected.*—(*made certain*) مقرر mukurrur, معهود maahood. v. *eſtabliſhed.*—(*made firm*) استوار ساخته uſtuwaur ſaukhteh. v. *fixed.*—(*taken into cuſtody*) محبوس muhboos, كرفته goorifteh. v. *impriſoned.*

Securely (*ſafely, without danger*) با اماني ba amauné, مسلمانه muſullumauneh, بلا خطر bila khutr, سالما غانما ſauliman ghauniman, بر وجه امين bur wujha ameen. (*careleſsly*) بلا بصيرت bila buſeerut, بي انتباه bé intibauh, غفلتانه ghuflutauneh, بر وجه بى پروا bur wujha bé purwa, بى باك و بيم bé bauk ou beem.

Security (*ſafety*) امان amaun, امانى amauné, اميني ameené, معافات mu-afaut, الامان alamaun, ايمني eimuné, امنيت amné-ut, امن amen, سكينت ſukeenut, زنهار zinhaur, ارام araum, عهد و امان ahd ou amaun, اطمينان itmimaun, عافيت aufé-ut. v. *protection.*—(*careleſſneſs*) عدم بصيرت aduma buſeerut, اهمال ihmaul, غفلت ghuflut, عدم بيم و پروا aduma beem ou purwa. (*bail, caution*) كفيل kufeel, كفالت kufaulut, ضمين zumin, متكفل mutukufful. v. *ſurety.*—*To become ſecurity* تكفل كردن tukufful kirdun, تضمن ساختن tuzummin ſaukhtun, تعهد كردن ta-ahhud kirdun. v. *to give bail.*—*To beg ſecurity* or *protection* استيمان كردن iſteemaun kirdun, مستامن ساختن muſta-amin ſaukhtun. *A place of ſecurity* مامن ma-amun, پناهگاه punahgah. v. *refuge, aſylum: caſtle, fort.*

SEDATE مسكون muſkoon, اهسته ahuſteh, ساكن ſaukin, رزانت ruzaunut, رزين ruzeen, رزان ruzaun, مكيث mukees, ملايم mula-ém, اراميده aramédeh. v. *calm, quiet, ſerene.* — *Of a ſedate temper* ساكن الطبع ſaukinu't'tuba.

Sedately بر وجه مسكون bur wujha muſkoon, بطور رزين betoora ruzeen, مكيثا mukeeſan.

Sedateneſs حال مسكون haula muſkoon, سكون ſukoon, ملايمت mula-émut, رزانت ruzaunut, اهستكي ahuſtugé. v. *calmneſs, tranquillity, ſerenity.*

SEDENTARY نشين niſheen, قعدت kuadut, متقاعد mutukaad, موثبان mawſubaun, لهد luhid. v. alſo *inactive, ſluggiſh, torpid.*—*Sedentarineſs* حال قعدت haula ku-adut, موثباني mawſubauné.

A SEDGE سواره ſuwaureh, قصبا kuſba.

Sedgy پر سواره pur ſuwaureh.

SEDIMENT درد durd, جرعت juraat. v. *dregs.*

SEDITION فتنه fitneh, اشوب aſhoob, خاستكي khaſtugé, برخيزش burkheeziſh, هيشت heiſhut, اسيب aſeeb, طغيان tughé-aun, هرج hurij, هنكامه hungaumeh, شغب ſhughib, غلو ghuloo. v. *rebellion, mutiny, tumult.* — *To excite ſedition* فتنه انكيختن fitneh angeekhtun, اتش افروختن autaſh afrookhtun, تفتين كردن tufteen kirdun, فتن ساختن futin ſaukhtun. v. *to mutiny.*

Seditious فتنه انكيز fitneh angeez, فتنه خيز fitneh kheez, مفسد muffid, اشوب خيز aſhoob kheez, فتان futtaun, عاصي auſé, عصي aſé, عصيان aſé-aun, نعار na-ar, نعور na-oor. v. *rebellious, mutinous.*—*A ſeditious man* فتنه جوي fitneh jooi, صاحب اشوب ſahib aſhoob, اتش افروز autaſh afrooz, اهل طغيان ahla tughé-aun, شغب ſhughib.

Seditiouſly بطور فتنه خيز betoora fitneh kheez, بر وجه اشوب bur wujha aſhoob, عاصيانه auſé-auneh, برخيزش اسا burkheeziſh aſa. —*Seditiouſneſs* فتنه انكيزي fitneh angeezé, اتش افروزي autaſh afroozé.

To SEDUCE از راه بردن uz rauh burdun, از طريق كشيدن uz tureek kuſhédun, كمراه ساختن gumrauh ſaukhtun, از سر كردن uz ſur kirdun, فريفتن furré-uftun, اضلال ساختن izlaul ſaukhtun, تضليل كردن tuzleel kirdun, بازي دادن bauzé dadun, فزوليدن fuzoolédun, اغوا كردن ighwa kirdun, اطغا ساختن itgha ſaukhtun, طغويت كردن tughwé-ut kirdun, تخبيب ساختن tukhbeeb ſaukhtun. v. *to miſguide.*

A ſeducer از راه كش uz rauh kuſh, فريبنده furrabindeh, مضل muzill, خب khybb, كربر kurbur, كربز kurbuz, كربژ kurbuzſh, عيهاب a-éhaub.

Seduced از راه كشيده uz rauh kuſhédeh, فريفته furré-ufteh, كمراه gumrauh, منغوي munghooï, غوي ghawé.

Seducible قابل اضلال kaubila izlaul, ممكن كمراه شدن mumkina gumrauh ſhoodun.

Seduction, seducement گمراهي gumrauhé, اضلال izlaul, از راه بر uz rauh bur, از طريق كش uz tureek kush, اغايش agha-ésh, لوش loosh, خاتوله khautooleh, فتنه fitneh, فتن futin, غوايت ghuwa-é-ut, متة mutuh, لوزله loozleh, دغا dugha.

SEDULITY, *sedulousness* جد jidd, جد و جهد jidd ou jihud, مداومت mudawumut, شغل shughl, ملازمت mulauzimut, اكاهي agauhé, بصيرت buseerut. v. *care, diligence, labour, industry.*

Sedulous مجد mujidd, ملازم mulauzim, مداوم mudawum, بجد bejid, مقيد mukei-ud (fem. مقيدت mukei-udut, plur. مقايد mukaï-éd), مكلل mukullul (fem. مكللت mukullulut), شيحان sheihaun (fem. شيحانت sheihaunut), اكاه agauh, ذو بصيرت zu buseerut. v. *careful, industrious.*

Sedulously با جد و جهد ba jidd ou jihud, ملازمانه mulauzimauneh, بجد bejidd.

To SEE ديدن deedun, بين شدن been shoodun, بصر كردن busr kirdun, بصير شدن buseer shoodun, مبصر بودن mubsur boodun, نظر كردن nuzr kirdun, مطالع شدن mutaula shoodun, مطالعت كردن mutalaat kirdun, نكاهي ساختن nugauhé saukhtun, نكاهيدن nigauhédun, مشاهده ساختن mushauhudeh saukhtun, ابصار كردن ibsaur kirdun, مباصرت ساختن mubausirut saukhtun, تنظار زدن tunzaur zudun, راي كردن ra-é kirdun, منظر ساختن munzir saukhtun, رويت زدن roo-é-ut zudun, تشويف شدن tushweef shoodun, ملاحظه ساختن mulauhzeh saukhtun, ادراك كردن idrauk kirdun. v. *to observe, look, perceive, descry, discover, find, discern, remark, inspect.*—*To see one another* ملاقات كردن mulakaut kirdun, رو برو شدن roo beroo shoodun, دو چار خوردن doo chaur khoredun. v. *to meet, visit.*—*To see distinctly* با كمال بصيرت ديدن ba kumaula buseerut deedun. *Let him see* ديد deed.

SEE! اينك einuk! v. *behold!*

SEED تخم tukhm, دانه dauneh, كشت kisht, كشته kishteh, كاشته kaushteh, زرع zura, زرعت zuraat, زريعت zuré-at (plur. زروع zuroo-a), بزر buzr, برز burz, برزه burzeh, مزارع muzaura, پيله peeleh, حب hubb, حبت hubbut (pl. حبوب huboob.) *Seed when sown* زرع zura (pl. زروع zuroo-a, زريعت zuré-at). *One seed* حبت kubbut.—*Coriander-seed* بفنج bufunj, حبت السودا hubbutu's'sawda. *Anniseed* حبت الحلوه hubbutu'l'hulweh. *Melon-seed* كرشت kurshut. *Lint-seed* خيفنج kheifinj. v. *linseed.*—*Hemp-seed* طلام tullaum. *Purslain seed* خرقا khurka.—*A seed-plot* زريعت zuré-at.—*Any thing produced from the natural falling of seed* زريع zuré-a. *A field sown with seed* زراعت zuraat, زرع zura. (*Semen genitale*) اب پشت auba posht, مني muné, علاقت alaukut, علوق alook, ايل aï-el, بيضا beez, مايه ma-éh. v. also *progeny, offspring, race, generation, original, principle, root.*—*To sow seed* زرع كردن zura kirdun. v. *to sow.*—*To fall to seed* دانه اوردن dauneh awurdun.

Seed-time زرع zura, زرع زمان zura zumaun.

SEEING بين been, بينا beena, بصر busr, بصير buseer, مبصر mubsir, باصر bausir, نظران nuzuran, ناظر nauzir, مشاهد mushauhid, رائي ra-é, ربي rei-é, متراي mutura-é, مهرا muhra. *Seeing far* دور بين door been. *Seeing the world* جهان بين jehaun been. *Seeing minute objects* خرده بين khurdeh been. *Seeing into affairs* مصلحت بين musluhut been.—*Seeing, seeing that* چو choo, چون choon, چونكه choonkeh, چندكه hur chundkeh. v. *since.*

To SEEK خواستن khaustun, پرسيدن pursédun, طلب كردن tulub kirdun, سوال ساختن soo-aul saukhtun, جستن justun, جست و جوي كردن just ou jooï kirdun, واجستن wajustun, طلبيدن tulubédun, استخبار ساختن istikhbaur saukhtun, تك و پو كردن tuk ou poo kirdun, پوييدن pooï-édun, تفتيش كردن tufteesh kirdun, فتش ساختن futish saukhtun, راغب شدن raughib shoodun, طالب بودن taulib boodun, ابتغا كردن ibtigha kirdun, پرسش ساختن pursish saukhtun, كاويدن kawédun, ويديدن weedédun, نشيد ساختن nusheed saukhtun, نوش كردن nuwish kirdun, درخواستن durkhaustun. v. *search, inquire, ask, solicit, request.*—*To seek* (*at a loss*) پريشان خاطر purrashaun khautir, سركردان surgurdaun, نا دان na daun, غير وقوف ghire wukoof, اشفته حال ashufteh haul. v. *perplexed, irresolute, inexperienced.*

A seeker طالب taulib (pl. طلب tulub, طلاب tullaub), پرسنده pursindeh, خواست khaust, خواهنده khauhindeh, خواستار khaustaur, v. *inquirer, searcher, petitioner.*

Seeking پرسان pursaun, پرسنده pursindeh, پرس purs, طلاب tulaub, طلبت tulubut, طالب taulib, خواهان khauhaun, خواسته khausteh, خواه khauh, خواهنده khauhindeh, طلب و جويا taulib ou jooï-a, جوي jooï, واجوي wa jooï, سوال soo-aul, تك و پو ساز tuk ou pou sauz, جويان jooï-aun, پويان pooï-aun, نشيد nusheed, نشداد nishdaud, نشدت nishdut, بغي bughé, تبغي tubughghé, ابتغا ibtigha, نوش nawish, تجسس tujussus. *Seeking the destruction of an adversary* تعنت taanut, اعتلال é-atilaul

Seeking what is neceſſary or proper پرسش ما لزم purſiſh ma luzim. *Seeking permiſſion* رخصت خواه rukhſut khauh.

To SEEL (*cloſe the eyes of a hawk*) چشم باز پوشیدن chuſhuma bauz poſhédun. (*to heel as a ſhip*) بجانب مایل شدن bejaunib ma-él ſhoodun.

Seely, v. *ſilly*, *ſimple*: *lucky*, *happy*.

To SEEM نمودن numoodun, ظاهر داشتن zauhur dauſhtun, صورت نما شدن ſoorut numa ſhoodun, صورت پذیر کردن ſoorut pizzeer kirdun, صورت ظاهره نمودن ſooruta zauhireh numoodun, نمایش داشتن numa-éſh dauſhtun, سیما و تمثیل گرفتن ſeema ou tumſeel gooriftun, مانستن mauniſtun, وجه داشتن wujuh dauſhtun, مماثلت پذیرفتن mumauſilut pizzeeruftun. v. *to appear*, *reſemble*.—*To ſeem true* صورت حقیقت داشتن ſooruta hukeekut dauſhtun. *It ſeems* نماید numa-éd, صورت نما است ſoorut numa aſt, ظاهر دارد zauhur darud, صوابنما است ſuwaub numa aſt.—*A ſeemer* صورت نما ſoorut numa, نمایش دار numa-éſh dar.

Seeming (*appearance*, *ſemblance*) ظاهر zauhir, روي rooé, صورت ſoorut, صوري ſooré, نمایش numa-éſh, وجه wujuh, سیما ſeema, تمثیل tumſeel. (*apparent*) صورت نما ſoorut numa, نمایان numa-é-aun, نمانش دار numa-éſh dar, صوري ſooré, ظاهر پذیر zauhir pizzeer, سیما و تمثیل گیر ſeema ou tumſeel geer.

Seemingly صورتا ſoorutan, ظاهرانه zauhirauneh, وجها wujuhan, با سیما و تمثیل ba ſeema ou tumſeel, با نمایش ba numa-éſh.

Seemingneſs خوب صورتي khoob ſooruté, ظاهر نکو zauhira nikoo. v. *plauſibility*.

SEEMLINESS خوبي khoobé, حسن huſn, جمال jumaul, شایستگي ſha-éſtugé, ادب adub, خوشي khooſhé, سزاواري ſuzawauré, مناسبت munauſibut, نزاکت nuzaukut, ظرافت zuraufut. v. *beauty*, *decency*, *grace*.

Seemly (*decent*, *becoming*) خوب khoob, شایسته ſha-éſteh, نیکو neekoo, سزاوار ſuzawaur, خوش khooſh, زو ادب zu adub, لایق la-ék, مناسب munauſib, ظریف zureef. v. *fit*, *proper*.—(*decently*, *becomingly*) بر وجه خوب bur wujha khoob, با شایستگي ba ſha-éſtugé, سزاوارانه ſuzawaurauneh, با ادب ba adub, ظریفانه zureefauneh.

SEEN (part. of *ſee*) دیده deedeh, منظور munzoor, مشهود muſh-hood, معاین mu-aï-én. v. alſo *ſkilled*, *verſed*.—*To be ſeen* دیده بودن deedeh boodun, منظور شدن munzoor ſhoodun, صورت پذیر کردن ſoorut pizzeer kirdun, ظاهر شدن zauhir ſhoodun, نمایان بودن numa-é-aun boodun.

A ſeer بینا beena, راي ra-é, مشاهد muſhauhid, مبصر mubſir, اهل نظر ahlanuzr. v. *ſpectator*: *prophet*.

SEE-SAW (*reciprocating motion*) جنبش jumbiſh, خرام khyraum, جرج juruj, نوض nawiz, رجرج rujruj, رجراج rujrauj, رجرجت rujrujut, نیح neeh, نیحان neehaun, ملد mulud, ملدان muludaun. *A ſee-ſaw* or *ſwing* جانبازي jaunbauzé, پرموزه purmoozeh, چنبلول chumbulool, وازنیج wauzneej, بازام bauzaum.—*To ſee-ſaw* جنبانیدن jumbanédun, جنبش دادن jumbiſh dadun.

To ſeeth, v. *to boil*, *to be hot*.

A SEGMENT فصله faſleh, قطعه kutaah, پاره paureh, جزلت juzlut, وصله waſleh.

Segregation, v. *ſeparation*.

Seignior, v. *lord*.—*Seigniory*, v. *territory*.

A SEINE شبکت ſhubukut. v. *fiſhing-net*.

To SEIZE گرفتن gooriftun, گرفت کردن goorift kirdun, گرفتاریدن gooriftarédun, دست یافتن doſt é-aftun, گیرفتن geeruftun, گیر نمودن geer numoodun, برگرفتن burgooriftun, قبض ساختن kubz ſaukhtun, اخذ کردن akhz kirdun, ربودن ruboodun, خبیدن khubédun, میچودن meechoodun, مجیدن mujédun, سکنجیدن ſukunjédun. *Seize thou* گیر geer, بگیر begeer. *To ſeize by force of arms* ضرب دست گرفتن zurba doſt gooriftun. v. alſo *to graſp*.

Seized گرفته goorifteh, مقبوض mukbooz, ماخوذ maakhooz. *To be ſeized* گرفتار شدن gooriftar ſhoodun, گرفته بودن goorifteh boodun, مقبوض شدن mukbooz ſhoodun.

Seizure گرفت goorift, گیر geer, گیري geeré, قبض kubz, گرفتگی gooriftugé, برگرفت burgoorift, اخذ akhz, دست یافت doſt é-aft.

SELDOM کم گاه kum gah, کم وقت kum wakt, نا بسیار بار na biſſé-aur bar, نا چند گاه na chund gah, غبا ghybban, نادر الوقوع nadiru'l'wukoo-a, گاه گاه gah gah, بعض گاه baaza gah, گاه وقت gah wakt, نوبتهاء کم noobuthaa kum.—*Seldomneſs* نادري nadiré.

To SELECT گزیدن guzédun, اختیار کردن ikhté-aur kirdun, اصطفا ساختن iſtifa ſaukhtun, اجتبا نمودن ijtiba numoodun, انتخاب ساختن intikhaub ſaukhtun. v. *to chuſe*.

Select, *ſelected* گزید guzeed, گزیده guzédeh, مختار mukhtaur, منتجب muntujub, منتخب muntukhub, مصطفی muſtufé, خنیده khunédeh, ممتاز mumtauz.

Selection اصطفا iſtifa, اختیار ikhté-aur, اتخاز ittikhauz, اجتبا ijtiba, انتخاب intikhaub. v. *choice*.

Selectneſs حال گزیده haula guzédeh, صفوت ſufwut, صفي ſufé.

A selecter اختيار استفا كنندہ istifa koonindeh, اختيار ساز ikhté-aur sauz, گزندہ guzindeh.

SELF ᴾ خود khood, خويش kha-ésh, ᴬ نفس nufs, تنهى tunhé. *My self* ᴾ من خود mun khood, ᴬ نفسى nufsé. *Thyself* ᴾ تو خود too khood, ᴬ نفسك nufsuka (fem. نفسك nufsuki). *Himself, herself* ᴾ او خود ou khood, ᴬ نفسه nufsuhu (fem. نفسها nufsuha). *Ourselves* ᴾ ما خود ma khood, ᴬ نفسنا nufsuna. *Yourselves* ᴾ شما خود shuma khood, ᴬ نفسكم nufsukum (fem. نفسكن nufsukunna). *Themselves* ᴾ ايشان خود eishaun khood, ᴬ نفسهم nufsuhum (fem. نفسهن nufsuhunna). *Self-complacent* خود پسند khood pussund. *Self-complacency, self-love* خود پسندي khood pussundé. *Self-conceited* خود بين khood been. *Self-conceit* خود بينى khood beené. *Master of one's self* خود دار khood dar. *Admiring one's self* خود پرست khood puruft. *Self-admiration* خود پرستى khood purusté. *Boasting of one's self* خود فروش khood furoosh. *The thing itself* نفس الامر nufsu'l'amr. v. *himself, herself, &c.*

Selfish خود بين khood been, خود پرست khood puruft, خود پسند khood pussund. — *Selfishly* بر وجه خود بين bur wujha khood been.—*Selfishness* خود بينى khood beené, خود پسندي khood pussundé, خود پرستي khood purusté.

Self-murder قتل نفس kutla nufs, خودرا خونريز khoodra khoonreez, ميرتنى meertuné.

Selfsame بنفسه benuffihi. v. *self.*

To SELL فروختن furookhtun, فروخت كردن furookht kirdun, فروشيدن furooshédun, فروش ساختن furoosh saukhtun, وا فروختن wa furookhtun, بيع كردن bé-a kirdun, مبيع ساختن mubé-a saukhtun, شرا كردن shura kirdun, اشترا ساختن ishtira saukhtun, جاب كردن jaab kirdun, توصيف ساختن tawseef saukhtun. *To buy and sell* بيع و شرا كردن bei-a ou shura kirdun, خريدن و فروشيدن khurédun ou furooshédun, داد استاد كردن daud istaud kirdun, داد ستاد ساختن daud sitaud saukhtun, تبايع كردن tuba-é-a kirdun. v. *to traffick.*—*To sell by auction* بمزاد فروختن bemizaud furookhtun. *To sell on credit* نظر كردن nuzr kirdun. *To sell for ready money* بنقد فروختن benukd furookhtun.

A seller فروشندہ furooshindeh, فروشا furoosha, فروش furoosh, بياع bei-é-a, بايع ba-é-a, مشتري mushturé. v. *merchant, trader.*—*A seller of small wares* خردہ فروش khurdeh furoosh, منبل mumbul. v. *pedlar.*—*Selling* فروش furoosh, فروشا furoosha, بيع bé-a, اشترا ishtira, شرا shura. *Buying and selling* بيع و شرا bé-a ou shura. v. *buying.*

SEMBLANCE سيما seema, تمثيل tumseel, مثل misl. v. *resemblance, likeness, similitude.*

A SEMICIRCLE نيم دايرہ neem da-éreh, نصف دور nusfa dawr.—*Semicircular* ذو نيم دايرہ zu neem da-éreh, نصف دور نما nusfa dawr numa.

SEMINAL تخمي tukhmé, مني منسوب muné munsoob, اب پشت پيوند auba posht pivund, علوقي alooké, بيظي beezé.

A SEMINARY (*ground where any thing is planted*) زرعت zuré-at, كشت kisht, كشت زار kisht zaur, برز burz. (*a place of education*) عمارت ymaurut, مدرست mudurussut, تربيت گاه turbeeut gah. v. *college, school.*

Semination زرع zura. v. *sowing.*

A SEMITONE نيمترك neemturuk.

SEMPITERNAL ابدي abudé, ازلي azulé, دايم da-ém, سرمد surmund. v. *eternal.*

Sempiternity, v. *eternity.*

A SEMPSTRESS اتون utoon.

SENARY (*consisting of six*) سداسي sudausé.

A SENATE ديوان divan. v. *council.*—*A senate-house* ديوان خانه divan khauneh.—*A senator* اهل ديوان ahla divan, وزير vizeer, مشير musheer, مشاور mushawir, دستور dustoor. v. *counsellor.*—*Senatorial* وزيري vizeeré, وزير منسوب vizeer munsoob, مشيري musheeré, لايق وزير la-ik vizeer, واجب دستور vajiba dustoor.

To SEND فرستان furistadun, ارسال كردن irsaul kirdun, روان ساختن rouvaun saukhtun, روانه گردانيدن rouvauneh gurdanédun, بردن burdun, مزكي كردن muzké kirdun, مرسل نمودن mursil numoodun, براه كردن berah kirdun, تسيير ساختن tusei-ér saukhtun, تسويم كردن tusweem kirdun, مراسلت ساختن rausulut saukhtun, بعث كردن baas kirdun, صدق ساختن sudik saukhtun. *To send to another* تراسل كردن turausul kirdun. *To send to another place* بدگر گاه فرستادن bedigur gah furistadun, مرسل الي محل اخر كردن mursil ila muhulli akhr kirdun. *To send from place to place* جا بجا فرستادن jau bejau furistadun. *To send or disperse every where* پراكندن purakundun, پراكنده كردن purakundeh kirdun, در اطراف منتشر ساختن atrauf muntushir saukhtun, آنجا اينجا فرستادن aunja einjau furistadun. *To send for* احضار كردن istihzaur kirdun, دعوت ساختن d... saukhtun, امدنى گردانيدن aumuduné gurdanédun. *To send before* پيش فرستادن peish furistadun. *To send back* باز فرستادن baz furistaudun.

A sender مرسل ساز mursil sauz, فرستندہ furistindeh, ارسال فرما irsaul furma.

SENESCENCE پيراني peerauné.—*Senile* پيرانه peerauneh.

A SENIOR پير peer (pl. پيران peeraun), پير زال peera zaul, شيخ sheikh (pl. شيوخ shé-ookh), خواجه khojeh, بيراك beeraud. v. *an elder*; and under *old*.

Seniority شيوخيت shé-ookhé-ut, نخست زاده nukhust zadeh, بكوريت bukooré-ut, پيري peeré, پيرگين peerugeen.

SENNA (*drug*) سنا senna. *Mecca senna* سنا مكي senna mekké.

SENNIGHT هفته hufteh, اسبوع usboo-a. v. *week*.

SENSE, *sensation* حس huss, قوت حاسه kuwwuta haussch, احساس ihsaus, حواس hawauss. *Internal sense* or *sensation* حواس اندروني hawaussa induroóné. *External sense* or *sensation* حس ظاهر hussa zauhir, حواس براني hawaussa birauné, v. *feeling*.—*External and internal sensation* حواس ظاهر و باطن hawaussa zauhir ou batin.—*The five senses* پنج حواس punj hawauss, حواس خمست hawaussa khumsut, قوا بدن kuwa budun. *The sense of seeing* باصرت baussirut, قوت باصرت kuwwuta baussirut. *The sense of hearing* سامعت saumaat, قوت سامعت kuwwuta saumaat. *The sense of tasting* زايقت za-ékut, قوت زايقت kuwwuta za-ékut. *The sense of smelling* شامه shaumeh, قوت شامه kuwwuta shaumeh. *The sense of touching* or *feeling* لامست laumisut, قوت لامست kuwwuta laumisut, *Common sense* حاست عامت haussuta aummut, حس مشترك hussa mushturuk, احساس مشارك ihsausa mushauruk.—*Sense* (*intellect*) وهم wuhm, قوت وهم kuwwuta wuhm, ادراك idrauk, قوت مدركت kuwwuta mudrikut, عقل akl, فهم fuhm, هوش hoosh, هش hush, نهي nuhé, اذعان izaan, ضمير zumeer, خرد khirud, فراست firausut, طبع tuba, طباع tybaa, طبيعت tubé-at, هنك hunk, هرم hurim, لب lubb, رويت roo-é-ut, سامان samaun, سرشت serisht, قلب kulb, فرهنج furhunj, فرهنك furhunk, صيور sé-oor. v. *understanding*.—(*meaning*) معني maané (plur. معاني ma-ané), معنيت maané-ut, مضمون muzmoon (plur. مضامين muzaamin), نتيجه nuteejeh, فحوا or فحوي fuhwa, دلالت dulaulut, عبارت ybaurut (pl. عبارات ibauraut), شرح shurh, تعويل taweel, تايير taaseer, مفهوم mufhoom, لحن lohn, كعب kaab, كعاب ka-ab, تعبيت kaabut, اكعب akaab). *signification, explanation, reason.*—*The sense of a word* or *passage* نتيجه كلام nuteejeha kulaum.—*The literal sense* معناي لغوي maana-é lughawé, معناي لغويت maana-é lughwé-ut. *The true sense* معناي مصطلح maana-é mustulyh.—*A mystical sense* نكته nukteh, لطيفت luteefut. *To explain the sense* تفسير كردن tufseer kirdun, شرح دادن shurh dadun, تاويل كردن taweel kirdun, تعبير ساختن taabeer saukhtun, بيان نمودن bei-aun numoodun. *To explain the sense by synonimous words* عطف تفسير كردن atfa tufseer kirdun. v. *to explain.*—*Sense* or *sensual appetite* نفس nufs, هوس hawus, شهوت shuhwut, هواي نفساني hawa-é nufsauné, هوا و هوس hawa ou hawus. v. *sensuality*.

Senseless (*wanting life* or *preception*) بي جان bé jaun, غير حيات ghire-a hei-aut, بي حس bé huss, غير حاسه ghire-a haussch, بي قوت bé kuwwut, بي حواس و جنبش bé hawauss ou jumbish, غير حس و حركت ghire-a huss ou hurukut, جاسم jausim, جاسوم jausoom. v. *lifeless*.—(*without understanding*) بي عقل bé akl, نا دان na daun, بي ادراك bé idrauk, نا شناس na shinaus, بي فهم bé fuhm, غير هوش ghire-a hoosh, سرسام sursaum, بي قوت وهم bé kuwwuta wuhm.—(*without meaning*) بي معني bé maané, بيهوده béhoodeh, غير فحوا ghire-a fuhwa, هرزه hurzeh, بي عبارت bé ybaurut, غير مضمون ghiré-a muzmoon. v. *foolish*, *stupid*.

Senselessly (*foolishly*) بي عقل bé akl, نا بر وجه دان bur wujha na daun, بلا معني bila maané, بطور بي هوش betoora bé hoosh, سفاهة sufauhutan. v. *stupidly*.

Senselessness عدم عقل aduma akl, سفاهت sufauhut, حماقت humaukut, نا داني na dauné, سرسامي sursaumé. v. *folly*, *stupidity*.

Sensibility حس huss, حواس huwaus, احساس ihsaus, قوت حاسه kuwwuta haussch, جان گذاري jaun guzauré, دل دوزي dil doozé, خاطر گيري khautir geeré, ملايمت mula-émut, نرمدلي nurmdilé.

Sensible (*having the power of perceiving by the senses*) ذو الحاست zu'l'haussut, ذو قوت حس zu kuwwuta huss, حسي hussé, محس muhyss, محسوس muhsoos, متحسس mutuhussus.—(*perceptible by the senses*) حسي hussé, قابل حس kaubila huss dadun, ممكن محسوس شدن mumkina mumsoos shoodun.—(*wise*, *judicious*) ذو عقل zu akl, دانا dauna, هوشيار hooshé-aur, ذو ادراك zu idrauk, اهل بصيرت ahla buseerut, عليم aleem, عارف aurif, عاقل aukil, پخته pukhteh, فهيم fuheem, تيز فهم taze fuhm, معقول فهم maakool fuhm. v. *reasonable*.—(*convinced*, *persuaded*) مبصرت پذير mubsurut pizzeer, ملزم mulzum, حجت ياب hujut é-aub.

Senſibleneſs, v. *ſenſe*, *ſenſibility*.

Senſibly (perceptibly to the ſenſes) بر وجه حسي bur wujha huſſĕ, بطور حاسه betoora hauſſeh, محسوسا muhſooſan, با احساس ba ihſaus, از قوت حواس uz kuwwuta hawauſs.—*(judiciouſly)* عقلانه akilauneh, با هوش و دانش ba hooſh ou dauniſh, هوشيارانه hooſhé-aurauneh, با بصيرت ba buſeerut. v. *reaſonably*.

Senſitive ذو قوت احساس zu kuwwuta ihſaus.

Senſitively با احساس ba ihſaus.

SENSUAL نفساني nufsauné, حيواني heewauné, نفس تابع nufs tauba, ذو شهوت zu ſhuhwut, شهي ſhuhé, شوخ ſhookh, هوست hawiſut, هواس hawaus, ذو هواي نفساني zu hawa-é nufsauné, حسي huſſĕ. v. *luxurious*, *laſcivious*.

To ſenſualize or *indulge the ſenſual appetites* شهوات نفسانيت متابعت كردن ſhuhwauta nufsauné-ut mutabaat kirdun, بهوا و هوس تابع شدن behawa ou hawus tauba ſhoodun, نفس غلبه كردن nufs ghulubeh kirdun.

A ſenſualiſt شهوت پرست ſhuhwut puruſt, صاحب نفس و هوس ſahib nufs ou hawus, اهل هواي نفساني ahla hawa-é nufsauné.

Senſuality شهوت ſhuhwut, نفس nufs, هوس hawus, هوس و هوا hawus ou hawa, هواي نفسانت hawa-é nufsauné, نفس اماره nufs amaureh, توقان نفس tookauna nufs, شوخي ſhookhé.

Senſually بر وجه حيواني bur wujha heewauné, بطور نفساني betoora nufsauné, با شهوت ba ſhuhwut, شوخانه ſhookhauneh. v. *laſciviouſly*, *luxuriouſly*.

SENT فرستاده furiſtadeh, مرسل murſul, مسوم muſawwum, مساومت muſawwumut, مبعوث muboos.

A SENTENCE (*of a judge*) قضا kaza, حكم hookum (plur. احكام ahkaum), حجت hujut, سجل ſijill, حجت سجل hujjuta ſijill, حكم شرع hookuma ſhura, حكم شرعي hookuma ſhura-é, داوري dawuré, فتاحت futauhut, دين deen, دينونت deenoonut. v. *deciſion*.—(*a ſaying* or *maxim*) مقال mukaul, مقالت mukaulut (pl. مقالات mukaulaut), قول kool (pl. اقوال akwaul), امثول imſool. v. *proverb*.—(*a paragraph* or *period*) تفصيل tufseel, فصل faſl, قطعت kutaat. *The end of a ſentence* or *period* محط muhut. *To pronounce ſentence of death* قتل حكم فرمودن kutla hookum furmoodun.

To ſentence حكم كردن hookum kirdun, قضا ساختن kaza ſaukhtun, جريمه فرمودن jureemeh furmoodun, حجت كردن hujjut kirdun, حكم شرع گفتن hookuma ſhura guftun. v. *to condemn*, *decide*.

Sententious نكته پرداز nukteh purdauz, [...]ال كو mukaul goo, مقالت نويس mukaulut noo-[...] پر امثول pur imſool.—*Sententiouſly* [...]وجه مقال bur wujha mukaul.—*Sententiouſneſs* [...]ال كوبي mukaul gooï-é, نكته پردازي nukteh purdauzé.

SENTIENT دریاب duré-aub. v. *percipient*

SENTIMENT (*thought*) فكر fikr, ظن zun[...] راي ra-é, راي و تدبير ra-é ou tudbeer, [...]اس ké-aus. v. *opinion*, *ſenſe*.—*A moral ſentiment* [...]كر حسن fikra huſn, ظن خير zunna kheir, [...] خوب ra-é khoob.

Sentimental خير انديش kheir andeeſh, [...]سن فكر kuſn fikr, خوب راي khoob ra-é. *Sentim[...]tally* بر وجه خير انديش bur wujha kheir andee[...] بطور خوب راي betoor khoob ra-é.

A SENTINEL, *ſentry* پاسبان pauſubaun, [...]ده بان deedeh baun, ديدبان deedbaun, نگاهدار [...]gauhdar, نگاهبان nigauhbaun, هركش hurku[...] حارس hauris (pl. حراس huraus,) نوبت noob[...] (pl. نواب nawwaub), نوبتجي nubutjé, [...]شچي gooſhché, محافظ muhaufiz, حافظ haufiz, (pl[...] حفظت hufzut), حرسي hurſé, بان baun, [...] pas, ديدوان deedwaun, پرواوه purwauw[...] پرواك purwauk, قراول kurawul, يقظت eekuz[...] تلابه tulaubreh, ترغاق tughauk, ترغان turgha[...]

To relieve a ſentinel نوبت كردن noobut kirdu[...]

SEPARABLE مفروق mufrook, [...]ل فراق kaubila firauk, ممكن افتراق mumkina iftira[...] لايق جدا la-éka juda.—*Separableneſs*, *ſeparabi[...]* مفروقي mufrooké, امكان افتراق imkauna iftira[...]

To ſeparate جدا واكردن juda wakirdun, جدا [...] ساختن wa juda ſaukhtun, بين نمودن bein [...]moodun, فرق كردن furk kirdun, فصل ساختن [...] ſaukhtun, جد كردن juda kirdun, [...]جران ساختن hujran ſaukhtun, كشفتن kuſhuftun, [...]يق زدن tufreek zudun, افراز ساختن efrauz ſau[...]tun, قطع كردن kuta kirdun, [...]ارقت نمودن mufaurikut numoodun, تفصيل كردن tuf[...] kirdun, تقسيم ساختن tukſeem ſaukhtu[...] تشذيب كردن tuſhzeeb kirdun, [...]يل ساختن tuzei-él ſaukhtun. v. *to divide*, *break*.—*To ſepar[...]* or *be ſeparated* منفصل شدن munfuſil ſhood[...] مفروق بودن mufrook boodun, [...]كنده شدن purakundeh ſhoodun, تفصي بودن tufuſſĕ b[...]dun, جدا گشتن juda guſhtun.—*That wh[...] ſeparates two things* مصر myſr.

Separate, *ſeparated* جدا juda, مفروق mufro[...] متفرق mutufurruk, مقطوع muktuwa, [...]رق munfuruk, مهجور muhjoor, كشفته kuſhuft[...] مبين mubei-un, منحرد munhurud, [...]جرد munjurud, پراكنده purakundeh, متزيل mu[...]

ge-ul, منغصي munfusé, منفصل munfusul, منشت munshutt, منفك munfik, منفرج mun-furruj, منكشح munkushuh, شغنتري shufuntu-ra, مقسوم muktusoom, موزع muwuzza, وحد wuhud, متبر mutbir, شذان shuzzaun, متصعصع mutufaasa.

Separately جدا جدا juda juda, جداگانه juda-gauneh, منفسلانه mufussulauneh, مفروقانه mufroo-kauneh, قطعه قطعه kutaah kutaah, پاره پاره pau-reh paureh, واحدا واحدا wahidan wahidan, فردا فردا furda furda, يك يك eek eek, يكايك eeka-eek, بر وجه كشفته bur wujha kushufteh.

Separation جدايي judaï-é, بين bein, فراق firauk, فرقت furikut, فرق firk, تفريق tufreek, افتراق iftirauk, تفرقت tufrikut, انفصال infisaul, مهجوري muhjooré, هجران hujraun, تفرق tu-furruk, تفرد tufurrud, مفارقت mufaurikut, دوري dooré, منقطع munkuta, مباعدت muba-adut, هجر hejr, افتصال iftisaul, قطيعت kuté-at, تجريد tujreed, فجاي fuja-é. v. alſo *divorce*.

Separating جدا ساز juda ſauz, فاصل fauſil, مبين mubein, مبهم mubhim, مزيل muzeil, مختزل mukhtuzil, فراق كنان firauk koonaun.

A ſeparator جدا كننده juda koonindeh, فراق سازنده firauk ſauzindeh, بين ساز bein ſauz.

SEPTEMBER مهر muhr, رجب rejeb, ايلول eilool.

SEPTENNARY هفتي hufté, سباعي ſaba-é.

SEPTENNIAL (*every ſeven years*) هر هفت سال ſaul, كل سنت سبع kulla ſunnuta ſaba. (*laſting ſeven years*) هفت سال دوم hufta ſaul dawm, سنت سبع باقي ſunnuta ſaba bauké.

Septentrional, v. *northern*.

SEPTILATERAL, *ſeptangular* ذو هفت جنب zu huft junib, هفت كنار دار huft kunaur dar.

SEPTUAGESIMAL, *ſeptuagenary* بهفتاد رسيده behuftaud ruſſēdeh, هفتادم huftaudum, سبعون ſuba-oon.

SEPTUPLE هفت تا huft ta, هفت طاق huft tauk, سبعت اضعاف ſubaat azauf.

SEPULCHRAL مزاري muzauré, قبري ku-bré, مقبري mukburé, تربت منسوب turbut mun-ſoob, مرقدي murkudé, كوري kooré.—*A ſepul-chral monument* مرقد murkud, مزار سنك muzaur ſunk. v. *monument*.—*To erect a ſepulchral monument* مزار سنك مرقد برداشتن murkud burdaushtun, نصب ساختن muzaur ſunk nuſb ſaukhtun, رجم كردن rijm kirdun.

A ſepulchre مزار muzaur, قبر kubr, قبرگاه kubr-gah, مقبره mukbureh, تربت turbut, ستودان ſtoodan, بيت beet, كور goor, كورجا goorja, كور خانه goor khauneh, كورستان gooriſtan, رجم rijm, رجمت rujmut (pl. رجم rujum), رامو‌س raumoos, مرقد murkud, سر ſirr, رمس rums, حفر hufeer, صندوق ſundook, صندوقت ſundu-kut, دخمه dukhmeh, مدفن mudfun, مدفنت mudfunut, جدف juduf, مجثا mujsa, مجثات mujſaut, طغذ tufz (plur. اطغاذ atfauz), جنفور junfoor, وتيرت wuteerut (pl. وتاير wuta-ér), لحد luhud (pl. لحود luhood, الحاد alhaud), منهال minhaul, منهل minhul, انهال inhaul, حفرت hufrut, كفر kufir, بلد beled, خفج khufj, ودع wuda, غياب ghé-aub, مرمس murmus, ام umm, ريم reim. v. *tomb*.—*The ſepulchre of Jeſus Chriſt* مرقد حضرت عيسي murkuda huzrut a-éſé, مزار حضرت مسيح muzaura huzrut meſeeh, تبر قمامه kumaumeh kubru'l'ka-émeh. *The holy ſe-pulchre* مشهد معطر و مرقد منور muſh-huda mu-atur wa murkuda munawwur.

To ſepulchre, v. *to bury*.

Sepulture, v. *burial*, *interment*.

SEQUEL (*continuation*) مداومت mudawumat, دوام duwaum, استمرار iſtimraur, مواظبت mu-wauzibut. (*concluſion*) نتيجه nuteejeh. v. alſo *con-ſequence*.—*Sequence*, v. *ſeries*, *ſucceſſion*.

To SEQUESTER, *ſequeſtrate* (*to ſeparate from others for the ſake of privacy*) بحرم نهان كردن beharam nihaun kirdun, درنهانخانه پوشيدن dur nihaunkhauneh poſhédun, بتنهاي گاه نهادن be-tunha-é gah nihadun. (*to place in the hands of truſ-tees*) امانت كردن imaunut kirdun, سپردن ſi-purdun. (*to confiſcate*) كرفتن gooriftun, بميري ضبط كردن bemeeré zubt kirdun, بيبت المال قبض ساختن bebeetu'l'maul kubz ſaukhtun.

Sequeſtrable (*capable of being confiſcated*) ممكن كرفته شدن mumkina goorifteh ſhoodun, بيبت المال لايق قبض bebeetu'l'maul la-éka kubz, قابل ضبط بميري kaubila zubt bemeeré.

Sequeſtrated (*ſeparated from others*) بحرم نهاده beharam nihaudeh, درنهانخانه پوشيده dur ni-haunkhauneh poſhédeh. (*confiſcated*) كرفته goo-rifteh, بميري كرفته bemeeré goorifteh. (*placed in the hands of truſtees*) امانت كرده شده imau-nut kirdeh ſhoodeh, سپرده ſipurdeh.

Sequeſtration (*retirement*) كوشه نشيني koosheh niſheené, يكانكي eekaunugé, تنهايي tunhaï-é. (*confiſcation*) كرفت goorift, قبض kubz. (*placing in truſt*) در امانت وضع dur imaunut wuza. v. *truſt*.

A ſequeſtrator كرفت كننده goorift koonindeh, قبض ساز بميري kubz ſauz bemeeré.

A SERAGLIO حرم haram, سراي ſirra-é, حرم سراي haram ſirra-é, خلوتخانه khulwutkhauneh,

زنانه zunauneh, زنخانه zunkhauneh. *The ſeraglio of a king* حرم همايون haram huma-é-oon, دولت خانه dowlut khauneh.

SERAPH, *ſeraphim* اسرافين iſrafeen, اسرافيل iſrafeel. v. *angel.—Seraphick*, v. *angelick*.

SERENE (*clear, bright, cloudleſs*) روشن roſhun, نوراني nooraune, كشاده kuſhaudeh, نا تاريك na taureek, بي سحابت bé ſuhaubut, نا سياه na ſé-auh, نا تيره na teereh. *A ſerene ſky* هواي كشاده hawa-é kuſhaudeh, صاحي ſauhé, مصحيت muſ-hé-ut, اصحيت aſ-hé-ut, سرحت كحل ſurhuta kuhl. *Serene (calm, placid)* ملايم mula-ém, كشاده kuſhaudeh, نا تيره ضمير na teereh zumeer, ارامیده aramédeh, وديع wudé-a, اسوده aſoodeh, نا مضطرب na muzturub, صافي دل ſaufé dil, ساكن ſaukin, روشن راي roſhun ra-é, ساكن الطبع ſaukinu't'tuba, مسكون muſkoon, دلخوش dilkhooſh, نا تيره دل na teereh dil, نا تيز مزاج na taze mizauj, لين lein, وقار wakaur, نرم nurm dil, اهسته ahuſteh. *A ſerene countenance* روي كشاده rooï kuſhaudeh. *Having a ſerene countenance* كشاده روي kuſhaudeh rooï.

To ſerene, v. *to calm, quiet, clear, brighten.*

Serenely (*calmly*) با سكينت ba ſukeenut, بروجه نا تيره ضمير bur wujha na teereh zumeer, ملايمانه mula-émauneh, مسكونانه muſkoonauneh, بي اضطراب و ازار bé iztiraub ou azaur, با دلخوشي ba dilkhooſhé, بطور اسوده betoora aſoodeh. (*without clouds, clearly*) با هوا كشاده ba hawa kuſhaudeh, بت سحابت bé ſuhaubut, روشنانه roſhunauneh, با روشنا ba roſhuna, بطور نوراني betoora nooraune, بي ابر bé abr, بي تار bé taur, با كشايش ba kuſha-éſh.

Sereneneſs, ſerenity (*calmneſs, placidneſs*) سكينت ſukeenut, كشادكي kuſhaudugé, كشايش kuſha-éſh, خاطر كشاد khautir kuſhaud, ملايمت mula-émut, وقار wukaur, وقارت wukaurut, دلخوشى dilkhooſhé, اهستكى ahuſtugé, نرم دلى nurm dilé, التيان ilté-aun, ليان lei-aun, مودوع moudoo-a, عدم تيز مزاج aduma taze mizauj. *Sereneneſs of countenance* كشاده روبي kuſhaudeh rooï-é. *Sereneneſs of the ſky* كشادي هوا kuſhaudé hawa, كشايش kuſha-éſh, صحو ſuhoo, روشنا roſhuna, عدم ابر aduma abr, نوراني nouraune.

A SERJEANT (*military*) سارجنت ſarjant, ده باشى duh bauſhé.—(*an officer attending on judges, &c.*) سرهنك ſurhunk, محضر muhzir, عسس aſis, چاوش chi-auſh. v. *beadle, officer.*

SERIES نظام nizaum, سلك ſilk, سلسله ſilſileh, رست ruſt, رسته ruſteh, رجه rujeh, صف ſuf, منظومت munzoomut, انتظام intizaum, مسلك muſluk, سطر ſutir. v. *order, ſucceſſion.*

SERIOUS (*important, not trifling*) مهم muhim, مهمت muhimmut, كران guraun, بجد bejidd, مستشري muſtuſhré, ثقيل ſukeel.—(*grave, not light of behaviour*) مهيب muheeb, هيبتوار heebutwaur, سكون ſukoon, شكوهمند ſhukoohmund, نا سبكسر na ſubukſur, نا هرجايى na hurjaï-é, نا باد سر na baud ſur, ذو وقار zu wukaur, وقار wukaur, وقارت wukaurut, ثقيل ſukeel.

Seriouſly (*gravely*) شكوهمندانه ſhukoohmundauneh, مهيبا muheeban, بروجه نا سبكسر bur wujha na ſubukſur, وقارانه wukarauneh.—(*in earneſt*) لطيفه بر طرف luteefeh bur turruf, جدا jiddan, بجد bejidd, جدانه jiddauneh, حقيقة hukeekutan, با تاكيد ba taakeed.

Seriouſneſs (*gravity*) هيبتواري heebutwauré, هيبت heebut, وقار wukaur, وقارت wukaurut, شكوهمندي ſhukoohmundé, سكينت ſukeenut.—(*earneſt, attention*) جد و جهد jidd ou jihud, اشتغال iſhtighaul, بذل همت buzla himmut, بذل سعي جميل buzla ſa-é jumeel, بذل اقدام و اهتمام buzla ikdaum ou ihtimaum.

A SERMON وعظ waaz, مواعظ muwauz, مواعظه muwauzeh, نصيحت nuſeehut, خطبه khutbeh, مختطب mukhtutub.

To ſermon, v. *to preach.*

SEROUS (*thin, watry*) مصلى muſlé, [illegible] aubé. v. مستارض and مجل.

A SERPENT مار maur (pl. ماران mauraun) حي hei-é, حيت hei-é-ut, حيوت hei-wut (plur. حيات hei-aut), قنبض kumbuz, هاب hau[b], افعي afa-é, افعو afa-oo (plur. افاعي afau-é), مار افعى maur afa-é, مار قهقهت maur kuhkuhut, مارمانه marmauneh, تنين tuneen, عوهج awhuj, حباب hubaub, غول ghool, صداد ſudaud (plur. صدايد ſuda-éd), الهت alihut, عمج amej, عومج awmuj, اخضف akhzaf, غضوب ghuzoob, [ص]ل ſyll, حنش heneſh, صل ſyll, صلت ſyllut (plur. اصلال iſlaul), شيطان ſheitaun, افنون ufnoon, اين ein, درومس durawmus, نايمت na-émut, سالخ ſaulikh (fem. and plur. اسودت aſwudut), اصم aſamm, هلال hulaul, عثمان oſman, بسبنج buſbunj, قلب kulb, اخزم akhzum, اخلف akhluf, صمت ſymmut, شجعم ſhujaam, شجاع ſhujaa, خشاش khuſhauſh, خشاشت khuſhauſhut, ضيبلت zei-élut, حيت عاضه hei-uta auzyh, عربد yrbud, الحيت الاقرع alhei-utu'l'akra, صمعريت ſumaré-ut, كريش kureeſh, كريشت kureeſhut, دساست duſauſut, حريش hureeſh, رقيب rukeeb (plur. رقب rukub, رقيبات ruk[eebaut]

baut), ربی reï-é. *A water serpent* مار ابی mau-ra aubé, مار البحر mauru'l'buhr. *A charmer* or *tamer of serpents* مار بند maur bund, مار ساحر maur sauhir, مار فریب maur furrabe, مار اموز maur amooz, مار افسار maur afsaur, مار افساي maur efsa-é. *Infested with serpents* محیات mahé-aut. *A place infested with serpents* مارستان mau-ristan, مارنال maurnauk. *Full of serpents and insects* پر مار و مور pur maur ou moor. *A large serpent* مارگران maurguraun, مارگرزه maurgurzeh, ماره maureh, تزاز kuzzauz. *Having the body of a serpent* مارتن maurtun. *Having the feet of a serpent* ماریا marpa. *The serpent-stone* مارمهره maur mihreh, لوقا looka, لوفه loofeh. *The cast skin of a serpent* شیرکوک sheerkook. *Writhing as a serpent* (*when wounded*) مرتعص murta-is, تلظلظ tuluzluz, نصناص nusnaus. *Coiled up as a serpent* پیچ در پیچ peech dur peech. *To wreathe* or *coil as a serpent* پیچیدن peechédun. v. under *twist*.

Serpentine مار طریق maur tureek, حیوي hei-awé, پیچ peech, پیچش peechish. v. *winding, meander*.—*Serpentine, serpent's-tongue* (*herb*) لوف loof, لوف کیاه loof ké-auh, مارچوبه maurcho-peh, مارچوبین maurchopeen. مارقشینا maurku-sheesa, مارقشینا maurkusheena. v. *dragonwort*.

Serpigo, v. *tetter, ring-worm*.

SERRATE, *serrated* (*jagged like a saw*) اره سا arreh sa, اره مانند arreh maunend, موشر mu-eshshur, منشاري minshauré, منشار اسا minshaur asa.—*Serrature* موشري mu-eshshuré.

A SERVANT نوکر nookur, چاکر chaukur, ملازم mulauzim, خدمتکار khydmutkaur, تابع tauba, غلام gholaum, عبد abd, عبید abeed, خادم khaudim (pl. خدام khuddaum), رهي ruhé, پرستار purustar, بلغنده bulughundeh, پیاده pé-audeh, بنده bundeh, حلقه بکوش hulkeh be-goosh, نکر nukr, داعی dau-é, ناصف naufif, اسیر aseer, شاگرد shaugurd, رتیق rykeek, عزتخواه yzzutkhauh, دولتجوي dowlutjooï, کز kuzsh, تلم tilum (plur. تلام tulaum). v. *attendant, slave*. —*A female servant* راعی ra-é, زنی نوکر zunné nookur, کنیز kuneez. v. *maid-servant*.—*A servant born in the house* خانه زاد khauneh zaud, کزازاد kuzshazaud. پرورده purwurdeh. *The servant of God* عبدالله abdallah (a proper name). *The servant of a king* ملازم درگاه mulauzima dur-gah, ملازم سلطان mulauzima sultaun. v. *courtier*. —*An overseer of servants* سرکرده خدمتکاران sur-kirdeha khydmutkauraun. v. *overseer*. — *A knavish servant* نوکري حیله باز nookuré heeleh bauz, زوش zoosh.—*Your most affectionate* or *humble servant* (at the bottom of letters) بنده bundeh, بنده بی مقدر bundeha bé mukdur, بنده مخلص bundeha mukhlus, بنده صادق الاخصاص bundeha saudiku'l'ikhsaus, عبدکم abdukum. *The house of your servant* (i. e. *my house*, when speaking to a superior), بنده خانه bundeh khauneh. *To receive as a servant* بنوکري نکاه داشتن benoo-kuré nigauh daushtun, ملازم ساختن mulauzim saukhtun, اعباد کردن é-abaud kirdun, استعباد ساختن istabaud saukhtun, متعبد کردن muta-abbid kirdun, مدین پذیرفتن mudeen pizzeeruf-tun. *Servants* نوکران nookuraun, چاکران chau-kuraun, ملازمان mulauzimaun, خدمتکاران khyd-mutkauraun, بندکان bundugaun, عبود abood, عبید abeed, اعبد é-abid, عبدا abda, عبدان abdaun, عبد ubud, حشم hushum, خدم khudum, خدام khuddaum, نسن nusuf, قطین kuteen, کتلچیان kutluché-aun. v. *slaves*.— *Servants of* GOD بندکان حضرت bundugauna huzrut, عبدت aubudut. *Kind to servants* نوکر نواز nookur nuwauz.

To serve (*attend as a servant*) ملازمت ساختن mulauzimut saukhtun, خدمت کردن khydmut kirdun, اداي خدمت ساختن ada-é khydmut saukhtun, بندکي نمودن bundugé numoodun, بخریدان bukhurédun, نصاف کردن nusauf kir-dun, نصفان ساختن nusfaun saukhtun, مهن کردن muhin kirdun, مهنت نمودن muhnit nu-moodun.—(*to stand instead of any thing*) بدل شدن budul shoodun, بدلا کردن budula kirdun, کوهریدن koohurédun. — (*to be sufficient*) اکتفا شدن ik-tifa shoodun, کفایت بودن kufa-é-ut boodun, اوریدن awurédun. v. *to suffice*.—(*to confer a favour* or *benefit*) منفعت کردن munfaat kirdun, احسان ساختن ihsaun saukhtun, خیر کردن kheir kir-dun, عنایت نمودن ana-é-ut numoodun. v. *to benefit*.—*To serve* GOD عبادت کردن abaudut kir-dun.—*To serve a purpose* جهت امري کفایت کردن jihuta amré kufa-é-ut kirdun. — *To serve an office* منصب داشتن munsub daushtun, منصبدار شدن munsubdar shoodun, عملدار بودن amldar boodun. *To serve for pay* (*in war*, &c.) صاحب وظیفه بودن sahib wuzeefeh boodun, بطلب خدمت دادن be-tullub khydmut dadun, بتنخواه سپاه بودن be-tunkhauh sippah boodun, اهل علوفت شدن ahla uloofut shoodun. v. also *to obey, assist, promote, satisfy, content, requite, attend, conduce, officiate*.

Served (*attended upon*) خدمت پذیر khydmut pizzeer, ذو توابع zu tuwauba, اهل خدم وحشم ahla khudum ou hushum. — (*worshipped*) معبود maabood, مرعي mura-é. *Served with victuals* طعمت پذیر taamut pizzeer, مستاکل musta-akul, پرورده purwurdeh. *Served on table* بر سفره نهاده bur sufreh nihaudeh, بر خوان موضوع bur khaun mouzoo-a.

Service (*menial-ſervice*) نوكري nookuré, چاكري chaukuré, ملازمت mulauzimut, خدمتكاري khydmutkauré, خدمت khydmut, بندگی bundugé, مهنت muhnut, عبوديت uboodé-ut, عبودت uboodut. —(*a courſe* or *order of diſhes on a table*) نعمت namut (plur. نعم naam), طعام ta-aum (plur. اطعمت atamut).—(*religious worſhip*) عبادت ybaudut, طاعت ta-at, اعتباد é-atibaud, پرستش puruſtiſh. —(*actual duty*, *place*) منصب munſub, منصبداري munſubdaré, بار baur, خدمتكاري khydmutkauré. v. *office*.—(*buſineſs*) كار kaur, عمل aml, مصلحت muſluhut, امر amr. —(*advantage*) فايده fa-é-deh, منفعت munfaat, نوا nuva, نفع nufa, كسب kuſb. v. alſo *attendance*; *obedience*; *employment*; *purpoſe*, *uſe*; *favour*, *benefit*.

Serviceable (*uſeful*) مفيد mufeed, فايدهمند fa-édehmund, منفعت اور munfaat awur, نافع naufa, سودمند ſoodmund.—(*diligent*, *induſtrious*) دست در كار doſt dur kaur, مشغول muſhghool, كارساز kaurſauz, كار اموز kaur amooz, تيز دست taze doſt, تيز كار taze kaur, ملازم mulauzim, مفيد mukeed, ذو جد و جهد zu jidd ou jihud.

Serviceableneſs (*uſefulneſs*) استفاده iſtifaudeh, فايده fa-édeh, منفعت munfaat, نفاع nufaa, نفع nufa, شايستگي ſha-éſtugé.—(*diligence*, *induſtry*) اشتغال iſhtighaul, كارسازي kaurſauzé, كاراموزي kauramoozé, ملازمت mulauzimut, تيز دستي taze doſté, تيز كاري taze kauré, جد و جهد jidd ou jihud.

SERVILE خدمتكار khydmutkaur, بندكار bundukaur, وغادت wughaudut, وغودت wughoodut, اموى amawé, فرمان بردار furmaun burdaur. (*mean*, *abject*) حقير hukeer, خور khoor, لكع luka, لكعا lukaa, الكا ilka, لكوع lukoo-a, لكيع luké-a, لكيعت luké-aat. v. *ſlaviſh*, *dependant*.

Servilely بر وجه خدمتكار bur wujha khydmutkaur, بطور وغادت betoora wughaudut, درحال لكع dur haula luka, بر وجه خور bur wujha khoor.

Servileneſs, *ſervility* خدمتكاري khydmutkauré, بندكاري bundukauré, فرمان برداري furmaun burdauré. (*meanneſs*) ابتذال ibtizaul, حقيري hukeeré, خوري khooré. v. *ſlavery*, *ſervitude*, *dependance*.

A ſerving-man, *ſervitor*, v. *ſervant*.

Servitude نوكري nookuré, چاكري chaukuré, بندگي bundugé, افكندكی afgundugé, مملوكيت mumlooké-ut, ملك mulk, ملكت melekit, ابتذال ibtizaul. v. *ſlavery*, *ſervility*.

SERUM (*thin watery part of milk*, &c.) مصل muſil, مصالت muſaulut, مضارت muzaurut, رخبين rukhbeen, اب aub.

SESSION (*ſitting*) نشين niſheen, نشست niſhiſt, جلوس juloos. —(*an aſſembly of magiſtrates*, &c.) مجلس القضات mujliſu'l'kazaut, ديوان dévaun.

To SET (*put*, *place*) نهادن nihaudun, نشاندن niſhaundun, وضع كردن wuza kirdun, وضع ساختن wuda ſaukhtun, نصب كردن nuſb kirdun, توديع نمودن toodé-a numoodun, برنشاندن burniſhaundun, طرح كردن turuh kirdun, موضوع ساختن mouzoo-a ſaukhtun. (*to plant*) اجستن ajiſtun, غرس كردن ghuris kirdun, اغارس ساختن ighauris ſaukhtun, تثبيت كردن tumbé-ut kirdun. (*to appoint*) تعيين كردن taï-ên kirdun, تصميم ساختن tuſmeem ſaukhtun. (*to fix*) مقرر كردن mukurrur kirdun, برقرار ساختن burkuraur ſaukhtun. (*to regulate*) بندوبست نمودن bundubuſt numoodun, نظم ساختن nuzim ſaukhtun, اراستن arauſtun, متدبر كردن mutudubbi[r] kirdun, ترتيب ساختن turteeb ſaukhtun.—*To ſe*[*t*] *about* (*apply to*, *make a beginning*) شروع ساختن ſhuroo-a ſaukhtun, اغاز كردن aghauz kirdun, جد و جهد نمودن jidd ou jihud numoodun, [پي] گرفتن gooriftun.—*To ſet againſt* (*place one thing in oppoſi*[*-*]*tion to another*) رو برو نهادن roo beroo nihaudun, مقابله كردن mukaubileh kirdun. (*to irritate o*[*ne*] *againſt another*) تحريض كردن tuhreez kirdun, تحريش ساختن tuhreeſh ſaukhtun, [ي]كي را بمخالفت دكر انگيختن eekeera bemukhaulif[ut] digur angeekhtun. v. *to inſtigate*, *excite*.—*To* [*ſet*] *apart*, *ſet aſide*, *ſet by* بر طرف نهادن bur turr[uf] nihaudun, بكوشه نشاندن bekooſheh niſhaundun, بر كنار وضع كردن bur kunaur wuza kirdun. [—*To*] *ſet aſide* (*reject*) لا قبول كردن la kubool kirdun, رد ساختن rudd ſaukhtun, نفي كردن nufé kir[-]dun, ترك نمودن turuk numoodun. (*to abrogat*[*e*]) موقوف كردن moukoof kirdun, محو ساختن m[u]hoo ſaukhtun, بر طرف زدن bur turruf zudun. [v.] *to repeal*.—*To ſet by* (*regard*, *eſteem*) [اع]تبار كردن é-atibaur kirdun, تكريم ساختن tukreem ſaukhtu[n]. —*To ſet down* (*make a memorandum*) [ياد] داشت نوشتن é-aud dauſht nuwiſhtun, تذكر كردن tuzu[k]kur kirdun, ذكرت ساختن zikrut ſaukhtun. v. a[lſo] *to fix*, *eſtabliſh*.—*To ſet forth* (*make appear*) [اش]كاره كردن aſhikaureh kirdun, بيان ساختن bei-a[un] ſaukhtun, اظهار كردن izhaur kirdun. v. *to publ*[*iſh*], *promulgate*.—(*to diſplay*) نمودن numoodun, [نما]يان ساختن numa-é-aun ſaukhtun, تبصير كردن tu[b]ſeer kirdun. v. alſo *to explain*.—(*to arrange*) [نظ]ام ساختن nizaum ſaukhtun, صف صف كردن ſuf [ſuf] kirdun, ساختن ſaukhtun. v. *to order*.—*To ſet f*[*or*]*ward* تقدم كردن tukuddum kirdun, [تم]شيت ساختن tumſhé-ut ſaukhtun, ترقي كردن turuk[ké] kirdun. v. *to promote*, *proceed*.—*To ſet in* [شرو]ع كردن ſhuroo-a kirdun. v. *to begin*.—*To ſet off* (*embelli*[*ſh*]) اراستن arauſtun, زيب كردن zabe kirdun, [زين]ت ساختن zeenut ſaukhtun, حسن كردن huſn k[irdun]

dun. v. *to decorate, adorn.*—*To set on* (*animate, insti-gate*) تحریض کردن tuhreez kirdun, انگیختن angeekhtun, دلیر ساختن dilare saukhtun. (*to at-tack*) هجوم کردن hujoom kirdun, حمله ساختن humleh saukhtun. v. *to assault.*-- (*to employ*) کار و بار دادن kaur ou bar dadun, عمل گردانیدن aml girdanédun, کارانیدن kauranédun.—*To set out* (*allot, divide*) تقسیم کردن tuksеem kirdun, قسمت ساختن kusimut saukhtun, حصه دار کردن hiffeh dar kirdun. (*to mark by boundaries*) رسم سر حد کردن rusma sur hudd kirdun, کنار نشاندن kunaur nishaundun, سر زمین مسطور نمودن sura zumeen mustoor numoodun. (*to publish*) شیاع کردن shei-aa kirdun, اشکاره ساختن ashikau-reh saukhtun. (*to show, display*) نمودن nu-moodun, اظهار کردن izhaur kirdun, معروض ساختن maarooz saukhtun. (*to have a beginning*) شروع داشتن shuroo-a daushtun, مباشرت داشتن mubaushirut daushtun. v. *to begin.*-- (*to embellish*) آراستن araustun. v. *to set off.*-- (*to fit out*) سازیدن sauzédun, ساز کردن sauz kirdun, آمادن amau-dun. v. *to equip.*-- (*to prove*) حجت برهان نمودن hujjuta burhaun numoodun, بینت آوردن bei-unut awurdun, دلالت دادن dulaulut dadun.—*To set to* (*apply one's self to any thing*) بامری مشغول شدن bamuré mushghool shoodun, جد و جهد نمودن jidd ou jihud numoodun, بذل همت کردن buzla himmut kirdun, بذل مقدور و سعی موفور دادن buzla mukdoor ou sa-é mou-foor dadun, عزم کردن azm kirdun. v. *to employ every endeavour.*—*To set up* (*erect*) برداشتن bur-daushtun, افراشتن efraushtun, نصب کردن nusb kirdun. v. *to build, establish.*— (*to exalt to power*) بقدرت و عظمت برداشتن bekudrut ou azimut burdaushtun, بتوانگری برافراشتن betuvvanguré burafraushtun, تعزیز کردن taazeez kirdun. (*to place in view*) بنظر برداشتن benuzzur burdaush-tun, پیش چشم نهادن peish chushum nihaudun.—*To set out on a journey* عزم راه کردن azma rauh kirdun, روبراه شدن rooberauh shoodun, عزم طریق ساختن azma tureek saukhtun, تسفر کردن tusuffur kirdun. *To set out in the world, to set up in trade* بهمت دنیا شروع کردن bemuhinnuta duné-a shuroo-a kirdun, آغاز تجارت و معامله ساختن aghauza tujaurut ou ma-amleh saukhtun, عزم کار و عمل کردن azma kaur ou aml kirdun. *To set another up in trade* راس المال برای تجارت دادن rausu'l'maul bera-é tujaurut dadun, سرمایه جهت کار و معامله بخشیدن sur-maa-éh jihuta kaur ou ma-amleh bukhshédun. *To set above or high up* بالا بر نهادن bur nihaudun, بالا نشاندن balau nishaundun, بلند کردن bulund kirdun. *To set up a cry* فریاد براوردن fure-aud burawurdun, بانگ بر زدن baunk bur zudun, آواز کردن awauz kirdun, بلند آواز زدن bu-lund awauz zudun. *To set up a claim* دعوی کردن dawé kirdun, طلب ساختن tulub saukh-tun, مدعی نمودن muda-é numoodun. *To set up* (*or promulgate*) *an opinion* شیاع رای کردن shé-aa ra-é kirdun, فکر اشکاره نمودن fikr ashikau-reh numoodun, وهم اظهار ساختن wuhm izhaur saukhtun. *To set on foot* بر پای ساختن bur pa-é saukhtun, بکار و بجا آوردن bekaur ou bejau awurdun, مباشرت و ترقی دادن mubaushirut ou turukké dadun, آغاز و استدراج کردن aghauz ou istidrauj kirdun. v. *to promote, encourage.*—*To set at nought* سبک شمردن subuk shumurdun, حقارت کردن hukaurut kirdun, اهانت نمودن ihaunut numoodun. v. *to despise.*—*To set at defiance* سبک شمردن و سبک خواندن subuk khaundun, سبک شمردن subuk shumurdun ou ighzaub kirdun, اغضاب کردن اهانت نمودن و آزار دادن ihaunut nu-moodun ou azaur dadun. *To set a broken bone* استخوان شکسته راست ساختن ustukhaun sha-kusteh raust saukhtun, دشبد بند ساختن dush-bud bund saukhtun, منجزم باز گرداندن munju-zim baz girdaundun. *To set bounds to* حدود تعیین کردن hudood taï-én kirdun, اقتصار ساختن iktifaur saukhtun, قصر کردن kusr kirdun. *To set on fire* آتش زدن autash zudun, آتش دادن ataush dadun. v. *to fire.*—*To set* (*as the sun*) غروب کردن ghuroob kirdun, غایب ساختن ghaubut saukh-tun, غیاب شدن ghé-aub shoodun, وجب کردن wujib kirdun, وجوب ساختن wujoob saukhtun, وقب کردن wukib kirdun, قنوب بودن kunoob boodun, افول شدن ufool shoodun, بهنگیدن bemungédun. *To set* (*as a star*) اقبال کردن ik-baul kirdun, غمس ساختن ghums saukhtun, خفوق کردن khufook kirdun, مقتحم ساختن muktuhim saukhtun. *To set as the pleiades* اعناق کردن é-anauk kirdun.

Set (*put, placed*) نهاده nihaudeh, نشانده ni-shaundeh, موضوع mouzoo-a, منجعل munjaal, منصوب munsoob. (*regular, formal*) بحسب القانون behusbu'l'kaunoon, منظم munuzzum, قیاسی ké-ausé, حسب القاعدات husbu'l'ka-édut. (*ap-pointed, fixed*) برقرار burkuraur, مقرر mukurrur, معین mu-ai-un, معینت mu-ai-unut.

A set (*complete suit of any thing*) سلسلة الاسباب silsilutu'l'asbaub, طبقة الادوات tubukutu'l'ada-waut, طایفه الات ta-éfeha alaut, جنس jins, سلسله silsileh. v. *suit, kind, species.*—*A set of horses* (*six or eight*) *exactly matched* طوله tooleh.

SETACEOUS زو هلب zu hulub. v. *hairy.*

A SETTEE صفه sofah.

A SETTER (*placer*) نهنده nuhindeh, نه nuh, نشان ساز nishaun sauz, واضع wauza.

Setting نه nih, نشان nishaun, واضع wauza, v. *placing.* — *The setting of the sun* غروب افتاب ghurooba afitaub, زوال شمس zuwaula shems, حلول خانه شام huloola khauneha shaum, وقوب wukoob, غيبت ghubé-ut, نصاب nisaub. *Setting as a star* نوء nuwa, نوان nuwaun.

To SETTLE (*determine, fix*) پايدار ساختن pa-édar saukhtun, برقرار كردن burkuraur kirdun, استحكام ساختن istihkaum saukhtun, ثابت كردن saubit kirdun, احكام ساختن ihkaum saukhtun. v. *to establish.* — (*to fix residence in any place*) متوطن كشتن mutootun gushtun, قرار كرفتن kuraur gooriftun, وطن كرفتن wutun gooriftun, تمكين كردن tumkeen kirdun, جاي نشست جايكير ساختن ja-égeer saukhtun, جاي نشست كردن ja-é nishist kirdun, وطن مالوف يافتن wutuna maaloof é-aftun. v. *to reside.* — (*to subside, as the dregs of liquor*) نشستن nishistun, صافي كرديدن saufé girdédun, ناب كشتن naub gushtun, ويزيدن weezshédun, مصفي شدن musuffa shoodun. *To settle one's affairs* كارها تقويم كردن kaurha tukweem kirdun, مصلحت ترتيب كردن musluhut turteeb kirdun, معامله نظم ساختن ma-amleh nuzim saukhtun. *To settle accounts* حساب مقابله كردن hissauba mukaubuleh kirdun, محاسبت كردن muhausibut kirdun, حسبان عداد ساختن husbaun adaud saukhtun. *To settle* or *light upon* (*as a bird, &c.*) لبود نمودن lubood numoodun, وقع كردن wuka kirdun. v. also *to rest, repose, calm.*

Settled (*confirmed, established, agreed upon*) برقرار burkuraur, مقرر mukurrur, قرار كرده شده kuraur kirdeh shoodeh, معين mu-aï-un, معينت mu-aï-unut, متعين mutaï-un, موكد mu-ekkud, مامور maamoor, مصمم musummum, معهد ma-hud, موافق شده muwaufik shoodeh, هماهنك كرده شده humahung kirdeh shoodeh, منصوب munsoob. *Settled* (*as the sediment of liquor*) ناب كرديده naub girdédeh, مستصفي mustusfa, مصفي musuffa, صافي كشته saufé gushteh, پاك ساخته pauk saukhteh, ويزيده weezshédeh. — *Settledness* قراري kurauré, استواري istuwauré, پايداري pa-édaré, استقرار istikrar, رسوخ rusookh.

Settlement (*residence*) جايكاه ja-égah, نشيمن nusheemun, جاي نشست ja-é nishist, سكون sukoon, مقام mukaum, تسكين tuskeen, مكان mukaun. v. *colony:* also *jointure.*

SEVEN ᴾ هفت huft, ᴬ سبع suba, سبعت sabaat. *One of seven* زهفت يك zuhuft eek. *In sevens* ᴾ هفتكانه huftugauneh, هفت هفت huft huft, ᴬ سبع سبع saba saba. *The seven planets* سبعت سياره sabaata sei-aureh. *The seven climates* ᴾ هفت كشور huft kishwur, ᴬ سبعت اقليم sabaat akleem.

Sevenfold ᴾ هفت تا huft ta, هفت طاق huft tauk, ᴬ سبعت اضعاف sabaata azauf. *Seven hundred* ᴾ هفت صد huft sud, ᴬ سبع ماية saba maï-ut. —*Sevennight* هفته hufteh, هفتق huftuk. v. *week.* —*Sevenscore* ᴾ صد و چهل sud ou chuhl, ᴬ اربعون و ماية arba-oona ou maï-ut.

Seventeen ᴾ هفده hufdeh, هفتده huftudeh, ᴬ سبعت عشر sabaata ashara. — *The seventeenth* ᴾ هفتدهم huftuduhum, سابع عشر saubaa ashar.

Seventh ᴾ هفتم huftum, هفتمي huftumé, هفتمين huftumeen, ᴬ سابع sauba, سابعت saubaat. *A seventh part* ᴾ هفتمي huftumé, ᴬ سبع saba. — *Seventhly* ᴾ هفتم huftum, ᴬ سابعا saubaa.

Seventy ᴾ هفتاد huftaud, ᴬ سبعون saboon, سبعين saba-éna. *Arrived at seventy years of age* هفتاد رسيده huftaud russédeh, هفتاد ساله huftaud sauleh. — *Seventieth* ᴾ هفتادم huftaudum, ᴬ سبعون saboona, سبعين saba-éna.

To SEVER بريدن burédun, جدا ساختن juda saukhtun, واجدا كردن wajuda kirdun, جدا واكردن juda wakirdun, فصل ساختن fusl saukhtun, افتراز كردن iftirauz kirdun, افراز ساختن ifrauz saukhtun, قطع كردن kuta kirdun, تفصيل ساختن tufseel saukhtun, تفريق كردن tufreek kirdun. v. *to separate, part, divide, cut.*

Severed بريده burédeh, جدا شده juda shoodeh, مقطوع muktuwa, مفروق mufrook, منفصي munfusa, مفروز mufrooz.

Severance جدايي judaï-é, تقطع tukutta, قطع kuta, افتراز iftirauz, افتراق iftirauk, فرق furk, تفصيل tufseel, قسمت kusmut. v. *separation, partition.*

SEVERAL چندان chundaun, چند chund, چندين chundeen, كثير kuseer, كثيرت kuseerut, اكثر aksur, بسيار bissé-aur, متعدد muta-addud, v. *many.* — (*different, distinct*) غير موافق ghire-a muwaufik, متفرق mutufurruk, متفاوت mutufawut, نا هنتا na humta, نا اهنك na ahung, نا هماهنك na humahung, منفصل munfussul, ممتاز mumtauz.

Severally (*distinctly*) متفرقانه mutufurrukauneh, مفصلا mufussulan. v. *separately.*

Severalty حال متفرق haula mutufurruk.

SEVERE درشت durusht, عنفي unfé, عنيف uneef, تند tund, ظالم zaulim, ظلمكار zulumkaur, شديد shudeed, بي حلم bé hylm, بي رحم bé ruhm, غير رحمت و شفقت ghire-a ruhmut ou shufkut, غليظ القلب ghuleezu'l'kulb, بي مرحمت bé muruhmut, نا ملايم na mula-ém, مطلبت mutlimut. v. *rigid, austere, morose, harsh, cruel:* str

concise.—(*grave, awful*) شکوهمند shukoohmund, ذو صلابت zu fulaubut, هیبتوار heebutwaur, پر هیبت pur heebut. v. *sober, sedate*.—(*painful, afflictive*) درد ساز dnrd fauz, دلازار dilazaur, زحمت ده zuhmut duh, پر رنج pur runj, رنج اور runj awur, وجیع wujé-a, دلدوز dildooz, جان ازار jaun azaur, دلگیر dilgeer, الم‌زن alumzun, ازار رسان azaur ruffaun, دلبسته ساز dilbuſteh fauz, اضطراب اور iztiraub awur, ذو غصه zu ghuffeh, رنجیده و رمیده کنان runjédeh ou rumédeh koonaun, وبیل wubeel. *A ſevere winter* شتا شدت shita shuddut. *A ſevere diſtemper* گدازش gudauzish, دنی dunif.

Severely (*harſhly*) بر وجه درشت bur wujha durusht, با عنف ba unf, ظالمانه zaulimauneh, بی رحمت bé ruhmut, با جان ازاری ba jaun azauré. v. *rigidly*.—(*painfully*) بطور دلازار betoora dilazaur, با رنج ba runj, بر وجه ازار رسان bur wujha azaur ruffaun, با الم و وجع ba alum ou wuja.—*To prohibit ſeverely* تنبیه و تاکید کردن tumbeeh ou takeed kirdun.

Severity درشتی durushté, عنف unf, تندی tundé, ظلمکاری zulumkauré, ظلم zulm, بی حلمی bé hylmé, عدم شفقت aduma shufkut, عدم ملایمت aduma mula-émut, مظلبت muzlimut, سبعیت ſuba-é-ut. v. *rigour, cruelty, harſhneſs*.—(*gravity, awfulneſs*) شکوه shukooh, شکوهمندی shukoohmundé, هیبت heebut, هیبتواری heebutwauré, صلابت fulaubut. *To employ ſeverity* درشتی کردن durushté kirdun, عنف نمودن unf numoodun, تند بودن tund boodun, ظلمکار شدن zulumkaur shoodun.

To SEW دوختن dookhtun, دوزیدن doozédun, خیاطت کردن khei-atut kirdun, دوز ساختن dooz ſaukhtun, سرد کردن ſerd kirdun, تسرید ساختن tuſreed ſaukhtun, کتب کردن kutib kirdun. *To ſew together* بهم وا دوختن behum wa dookhtun, تلفیق کردن tulfeek kirdun. *To ſew with cloſe ſtitches* ازندن azſhundun, اصغار کردن iſghaur kirdun, رفو ساختن rufoo ſaukhtun, غرزت کردن ghurzut kirdun. *To ſew with wide ſtitches*, (*to baſte*) مل کردن mull kirdun, ملت ساختن mullut ſaukhtun, شرجت کردن shurrujut kirdun. *To cauſe to ſew* دوزانیدن doozanédun, ازندانیدن azſhundanedun.

Sewed دوخته dookhteh, مخیط mukheet, ازنده azſhundeh, مضرب muzarrub, مضربت muzarrubut.

A ſewer دوزنده doozindeh. v. *taylor, ſhoemaker, ſempſtreſs*.—(*a ſink, drain*) ابریز aubreez. v. *common ſhore*.—(*one who ſerves up an entertainment*) خوانسالار khaunſular, سخولند ſukhoolund.

Sewing دوز dooz, کتبت kutbut (pl. کتب kutub) خرزه khurzeh, ملت mullut, غرزت ghurzut. *Sewing together* بهم دوز behum dooz. *Sewing thread* چغرسته chughuriſteh. v. *thread*.

SEX جنس jins, ساق ſauk, فرج furj. *The male ſex* ذکورت zookoorut. *The female ſex* مونث mu-ennis. *Bringing forth only one ſex* مفرد mufrid. *She brought forth many children of the ſame ſex* ولدت بنین علی ساق واحد waladut beneen ala ſauka wahid.

SEXAGENARY (*ſixty years old*) شصت ساله shusht ſauleh.

SEXAGESIMAL [P] شصتم shuſtum, [A] ستون ſittoon. v. *ſixtieth*.

SEXANGULAR ذو شش جانب zu shush jaunib, شش کنار دار shush kunaur dar, ششخانه shushkhauneh. *A ſexangular aſpect of the ſtars* تسدید tuſdeed.

Sexangularly با شش جانب و کنار ba shush jaunib ou kunaur.

SEXENNIAL (*every ſix years*) هر هشت سال hur husht ſaul, کل ستة ست kulla ſunnuta ſitt. (*laſting ſix years*) شش سال دوم shush ſaul dawm, سنة ست باقی ſunnuta ſitt bauké.

A SEXTON ضرح کننده zurh koonindeh, تربت کاونده turbut kawindeh.

SEXTUPLE [P] شش‌تا shush ta, [A] ستة اضعاف ſittuta azauf.

SHABBY پست و خور puſt ou khoor, حقیر hukeer, دنی duné. v. *mean, paltry*.—*A ſhabby fellow* دنی duné, شغک shufk, صاحب پست و خور ſahib puſt ou khoor. v. *ſcoundrel*.—*Shabbily* خورانه khoorauneh, حقیرانه hukeerauneh, بر وجه پست و خور bur wujha puſt ou khoor.—*Shabbineſs* حقارت hukaurut, پستی puſté, خوری khooré, دونی dooné.—*To behave ſhabbily* با پستی حرکت کردن ba puſté hurukut kirdun, با حقیری عمل ساختن ba hukeeré aml ſaukhtun, شغک بودن shufk boodun, دنی شدن duné ſhoodun.

To SHACKLE در زنجیر بستن dur zunjeer buſtun, بنده کردن bundeh kirdun, قید و بند keed ou bund ſaukhtun, مقید کردن muké-ud kirdun, دربند ساختن dur bund ſaukhtun, دست و پا بستن doſt ou pa buſtun.

Shackled دربند durbund, با قید بسته ba keed buſteh, با زنجیر مقید ba zunjeer muké-ud.

Shackles زنجیر zunjeer, بند bund, قید keed, قید و بند keed ou bund, صفاد ſyfaud, صفد ſyfd, کر kurr (pl. کرور kuroor). v. *fetters, manacles*.

SHAD (*fiſh*) جباغ jubaugh.

SHADE (*made by the interception of light*) سایه

sa-éh, ضل zyll, فره furuh. (*darkness*) ظلمت zulmut, تاريكي taureeké, تاري tauré. (*coolness*) سرد surd, برودت buroodut. (*protection, shelter*) حمايت huma-é-ut, سايه حمايت sa-éha huma-é-ut, صيانت sé-aunut, درف durf.—*A shade* (*departed spirit*) ظل zyll, صورت وهمي sooruta wuhmé, خيال khé-aul, طيف teif. v. *ghost*; also *shadow* and *shady place*.—*Educated in the shade* (*ignorant of the world*) پرور سايه purwur sa-éh. *Diffusing a shade* سايه كستر sa-éh kustur. *Any thing which affords a shade* ظلال zullaul, ظلت zullut (pl. ظلل zullul), چتر chutr, سراپرده suraperdeh, شراغ shuraugh, شران shuraun, كن kunn (pl. اكنان aknaun, اكنت aknut), زفن zifn. *A shade* (*over a door*) سماوت sumawut. *To sit in the shade, to seek the shade* استظلال كردن istizlaul kirdun, مستظل ساختن mustuzull saukhtun, تظلل شدن tuzullul shoodun, بسايه نشستن besa-éh nishistun, در سايهكاه رفتن dur sa-éhgah ruftun.

Shades ظلال zulaul, ظلول zulool, اظلال azlaul.

To shade سايه دادن sa-éh dadun, اظلال ساختن izlaul saukhtun, تظليل كردن tuzleel kirdun, كم ساختن kum saukhtun. (*to cover, hide*) پوشيدن poshédun, پنهان كردن pinhaun kirdun, نهان ساختن nihaun saukhtun. v. also *to protect, screen*.

Shaded تظلل tuzullul, مظلل muzullul.

Shadiness سايه sa-éh, ظل zyll.

A shadow سايه sa-éh, ظل zyll, حاشيت hau-shé-ut, تبع tuba, الانه alauneh, فره furuh.—*The shadow of God* ظل الله zyllullah. *The shadow of God upon earth* ظل الله في الارضين zyllullah fi'l' arzeen [royal titles]. —*An extensive shadow* ظل ممدود zylla mumdood. *A thin* or *light shadow* شعشع shasha. *The shadow of the earth* (*in an eclipse of the moon*) ساهور sauhoor. *A shadow in moonlight* سمر sumr. v. *to shade*.

Shady, shadowy سايهدار sa-éhdar, تظلل tuzullul, ظل بخش zyll bukhsh. *A shady place* جاي سايه دار ja-é sa-éh dar, سايبان sa-ébaun, ظل zyll, مظلت muzullut, مثلت musullut, مغيات mufé-aut, مغيوت mufé-oot, كاده kaudeh, كاز gauz, كاژ gauzsh, نس nus, نسر nusr, مغنوت muknoot, مغنات muknaut, عريش areesh (plur. عرش ursh, عراش yraush), نشواره nishwaureh. *A shady tree* درخت لميا dukhta lumé-a. *The shady cypress* سرو سايه دار suroo sa-éhdar.—*Shadowy*, v. also *unreal, unsubstantial*.

A SHAFT تير teer. v. *arrow*.—(*a spire*) منارت minnaurut. v. *steeple*.

SHAGREEN (*skin of a fish*) سغري saghré.

To SHAGREEN (*vex*) ازار كردن azaur kirdun, اضطراب ساختن iztiraub saukhtun, انكيختن kuhr angeekhtun, اغضاب كردن ighzaub kirdun.

Shagreened ازار رسيده azaur russedeh, مضطرب muzturub, مغضوب mughzoob, مقهور muk-hoor.

To SHAKE (*agitate*) لاندن laundun, لانيدن launédun, جنبانيدن jumbanédun, جنبان كردن jumbaun kirdun, جنبش دادن jumbish dadun, كوفتن kooftun, كاوهيدن kawuhédun, دوسيدن doosédun, متحرك ساختن mutuhurruk saukhtun, حركت دادن hurukut dadun, دغدغت ساختن dughdughut saukhtun, اضطراب كردن iztiraub kirdun, تنفيض ساختن tunfeez saukhtun, عفق كردن afik kirdun, ساختن saukhtun, نفض كردن nufiz kirdun. *To shake* or *be shaken* جنبيدن jumbédun, لاندن laundun, جنبان شدن jumbaun shoodun, مخيدن mukhédun, تبيدن tubédun, لرزيدن lurzédun, ارتعاش نمودن irta-aud kirdun, ارتعاش نمودن irta-aush numoodun. v. *to tremble, totter, stagger*, also *to weaken*.—*To shake hands* دست كرفتن dost gooriftun, بدست كردن dost bedest kirdun. *To shake off* (*rid one's self of*) رفع ودفع كردن rufa ou dufa kirdun, وا راندن wa raundun, بر طرف زدن bur turruf zudun. *To shake the voice in singing* اواز كردانيدن awauz gurdanédun, سراييدن firaï-édun, سرا شدن fira shoodun. *To shake one's resolution* متردد كردن muturuddud kirdun, حاير باير ساختن ha-ér ba-ér saukhtun, در شبهه انداختن dur shubheh andaukhtun, تهييل كردن tumei-él kirdun.

Shake, shaking جنبش jumbish, جنبان jumbaun, زلزال zulzaul, لرز lurz, لرزه lurzeh, لرزان lurzaun, ارتعاد irta-ad, ارتعاش irta-ash, رجرج rujruj, رجراج rujrauj, رجرجت rujrujut, رحل ruhl, اضطراب iztiraub. *Shaking the head* ترانه né-ut, نود nood. *A shake in musick* ترانه turaunah, سرا fira, ترنم turunnum, نغمت nughmut.

Shaken جنبيده jumbédeh, لانده laundeh, لرزيده lurzédeh, مخيده mukhédeh, تبيده tubédeh, كوفته kooftéh, مضطرب muzturub, مصطفق mustufik, منتفض muntufiz.

A shaker جنبان ساز jumbaun sauz, جنبنده jumbindeh, تنفيض كننده tunfeez koonindeh, ارتعاد سازنده irta-aud sauzindeh.

A SHALLOP پرنده purindeh, سنبكي sambooké, زورق zawrik, قارب kaurib, بوصي boosé.

SHALLOW (*not deep*) زحلح zuluhl, زحلحت zuluhluhut, نا عميق na ameek, غير عمق ghé amuk, نا دور فرو na door furoo, غير غور ghir ghawir, نا درن na dutin. (*not intellectually d*

futile) بیهوده beehoodeh, بی معنی bé maané, غیر عقل ghire-a akl, بی دانش bé daunish, هرزه hurzeh. *Shallow-brained* سبکسر subuksur, بیدماغ bédumaugh. v. *ignorant, trifling, foolish.*

A shallow ابجو aubjoo, اداک adauk, شنار shinaur, ستار sitaur. v. *shelf.*

Shallowly (*not deeply*) بی عمق bé amuk, بی وادی bé waudé.—(*simply, foolishly*) بروجه بیرای bur wujha béra-é, احمق اسا ahmuk asa, بی عقل bé akl, بطور بیمعنی betoora bémaané.

Shallowness (*want of depth*) عدم عمق aduma amuk, بی درنی bé duriné.—(*want of understanding, triflingness*) عدم عقل aduma akl, بیهودگی beehoodugé, عدم دانش aduma daunish, حماقت humaukut, عدم دماغ aduma dumaugh, سبکسری subuksuré.

A SHAM (*trick, false pretence*) حیله بازی heeleh bauzé, صورت معامله sooruta ma-amleh, غدر ghudr, رنك runk, نیرنك neerunk, فن funn, غبن ghubin. v. *fraud, imposture, delusion.*

Sham (*counterfeit, fictitious*) نا حق na hukk, رنك امیز runk ameez, غدیر ghudeer, حیله باز heeleh bauz, صورت نما soorut numa, ساخته saukhteh, مزور muzawwur.

To sham حیله بازی ساختن heeleh bauzé saukhtun, صورت معامله نمودن sooruta ma-amleh numoodun, ساختن saukhtun, مزور کردن muzawwur kirdun. v. *to cheat, trick.*

SHAMBLES (*place where butcher's meat is sold*) قصاب خانه kussaub khauneh, کوشت اویز koosht aweez. *A hook on which meat is hung on the shambles* اویز aweez, کوشت اویز koosht aweez.

SHAMBLING (*moving awkwardly*) کژ رفتار kuzh ruftaur, بپای ناهوار خرام ساز bepa-é nahumwaur khyraum sauz, نا موزون حرکت کنا na mouzoon hurukut koona, بی ظرافت روان bé zuraufut rawaun. *To walk shamblingly* کژ رفتار نمودن kuzh ruftaur numoodun, نا موزون خرام رفتن na mouzoon khyram ruftun, با پای ناهموار خرام ساختن ba pa-é na humwaur khyraum saukhtun.

SHAME (*disgrace*) رسوایی ruswaï-é, عیب aéb, قبح kubuh, بد نامی bud naumé, فضوح fuzooh, نقصان العرض nuksaunu'l'erz, ناموس namoos, نکبت nukbut, سیه رویی sé-uh rooï-é. v. *ignominy, infamy.*—(*bashfulness*) شرمساری shurmsauré, خجلت khujlut, سرخ رویی surkh rooï-é.

To shame (*make ashamed*) خجلت کشیدن khujlut kushédun, شرمسار کردن shurrumsaur kirdun, سرخ روی ساختن surkh rooï saukhtun.—(*to disgrace*) رسوای کردن ruswa-é kirdun, رو سیه ساختن roo sé-uh saukhtun, بد نام کردن bud naum kirdun, ناموس زدن namoos zudun.—*Shamefaced* شرمسار shurrumsaur, خجل khujul, نا شوخ na shookh, سرخ روی surkh rooï. v. *bashful, modest.*—*Shamefacedness* شرمساری shurrumsauré, خجلت khujlut, نا شوخی na shookhé, سرخ رویی surkh rooï-é. v. *modesty, bashfulness, timidity.*

Shameful رسوای ruswa-é, معیوب ma-é-oob, فضیح fuzeeh, نکبتی nukbuté, سیه روی sé-uh rooï, بد نام bud naum, شوخ shookh. v. *disgraceful, infamous, ignominious.*—*Shamefully* بر وجه رسوا bur wujha ruswa, فضیحانه fuzeehauneh, با بدنامی ba budnaumé, شوخانه shookhauneh, بطور معیوب betoora maï-oob.—*Shamefulness* عیب a-éb, رسوایی ruswaï-é. سیه رویی sé-uh rooï-é, بد نامی bud naumé. v. *infamy.*

Shameless ترك ادب zu turuka adub, بی شرم bé shurrum, بد نام bud naum, بی ادب و ازرم bé adub ou azrum, شوخ shookh, سیه روی sé-uh rooï.—*Shamefully* بلا ادب و ازرم bila adub ou azrum, بر وجه بد نام bur wujha bud naum, با ترك ادب ba turuka adub, بلا شرم bila shurrum.

Shamelessness ترك ادب turuka adub, بی شرمی bé shurrumé, شوخی shookhé, گستاخی kustaukhé, عدم ازرم aduma azrum.

A shammer, v. *cheat, impostor.*

SHANK ساق sauk, لنك lunk, اشتالنك ishtaulunk, شتالنك shutaulunk, نفول nufool, پوز pooz. v. *leg: stalk.*—*The shank or long part of an instrument, &c.* ساق sauk, لنك lunk, دسته dosteh, دستیج dosteej. v. *handle.*

Shanked زو ساق zu sauk, اشتالنكدار ishtalunkdar, اهل شتالنك ahla shitaulunk.

A SHANKER قرح kurih, قرحت kurhut, ریش اتشك reesha autushuk. v. *ulcer.*

SHAPE شكل shukl (plur. اشكال ashkaul), اندام andaum, تندیسه tundeeseh, کالبد kaulbud, قالب kaulib, خلقت khulkut, اندازه andauzeh, طبع tuba, طباع tubaa, صورت soorut. v. *figure, form.*—*To assume the shape* شكل پذیر کردن shukl pizzeer kirdun. *In no shape* جدا jiddan, جدانه jiddauneh, لا لا la la.

To shape تشكیل ساختن tushkeel saukhtun, صورت بند نمودن soorut bund numoodun, اندام کردن andaum kirdun, ساختن saukhtun. v. *to make, form.*

Shaped مشكل mushukkul, متشكل mutushukkul, ساخته saukhteh. v. *formed.*—*Well-shaped, shapely*, مخلق mukhullik, حسن اندام husn andaum, زو اندازه zu andauzeh, خوب khoob. v. *elegant, handsome.*—*Ill-shaped, shapeless* بی اندام bé

andaum, نا همهوار na humwaur, نا جمال na jumaul, زشت zisht. v. *deformed.*—*Shapelineſs* حسن اندامى huſn andaumé, جمال كالبد jumaula kaulbud, خوبي شكل khoobé-a ſhukl.

SHARD (*fragment of an earthen veſſel*) سفال پاره ſifaul paureh, كسرت سفالن kuſruta ſifaulin.

To SHARE (*divide among others*) حصه دار كردن hiſſeh dar kirdun, تقسيم ساختن tukſeem ſaukhtun, بخش كردن bukhſh kirdun, قسمت ساختن kiſmut ſaukhtun, حصه گردانيدن hiſſeh gurdanédun, تشريك كردن tuſhreek kirdun, بهره دادن buhreh dadun, نصيب دار ساختن nuſeeb dar ſauhktun, توزيع كردن toozé-a kirdun, تبعض ساختن tubaaz ſaukhtun, فلج كردن felej kirdun, تفليج ساختن tufleej ſaukhtun, تناهد كردن tunauhid kirdun. v. *to divide.*—(*to partake with others*) حصه دار شدن hiſſeh dar ſhoodun, حصه پذيرفتن hiſſeh pizzeeruftun, بهره داشتن buhreh dauſhtun, شريك بودن ſhureek boodun, نصيب دار شدن nuſeeb dar ſhoodun. v. *to participate.*

A ſhare حصه hiſſeh, بهره buhreh, نصب nuſb, نصيب nuſeeb, بخش bukhſh, قسم kuſum, قسمت kiſmut, مقسم mukſum. v. *part, portion.*

Shared مقسوم mukſoom, مقتسوم muktuſoom, موزع muwuzza, بخشيده bukhſhédeh.

A ſharer (*one who divides*) بخش bukhſh, حصه بخش hiſſeh bukhſh, نصيب ده nuſeeb duh, بهره دهنده buhreh duhindeh, قاسم kauſim, مقسم mukuſſum, موزع muwuzza.—(*one who participates*) حصه دار hiſſeh dar, نصيب گير nuſeeb geer, قسم پذير kuſum pizzeer, شريك ſhureek. v. *partaker.*

To SHARK, *ſharp* حيله بازي كردن heeleh bauzé kirdun, فريفتن furré-uftun. v. *to cheat, trick.*—*A ſhark,* v. *ſharper.*

SHARP (*having a keen edge or point*) تيز taze, بران buraun, قاطع kauta, ذو ذكر zu zukr, فلوع fuloo-a, سنين ſuneen, حاد haud, حداد hudaud, حديد hudeed, وادق waudik, هذام huzaum, مهذم muhzum, برا burra, قاضب kauzib, نهيك nuheek, سراتى ſurauté, سلطا ſult.—(*terminating in a point*) ذو نوك zu nook, ذو سر تيز و افراز zu ſura taze ou efrauz, ذو سن zu ſunn.—(*acute of underſtanding*) تيز فهم taze fuhm, تيز طبع taze tuba, زيرك zeeruk, ذكي zuké, ذو عقل zu akl, نكته بين nukteh been, خرده بين khurdeh been, ذرب zurb, مذروب muzroob, نكته كوي nukteh gooï, نونده noondeh, نونندده noonindeh, ماهر mauhir, حادق haudik, حاذق hauzik, حذاق huzauk, حاذق بازق hauzik bauzik, دها duha, تفت tuffut, تبهر tumulhur, محت muht (plur. محتا muhta), طبيون arté-oon. v. *ingenious, witty, ſubtile.*—(*acid*) تيز taze, ترش turſh, زست zuſt, زوش zooſh, [...] haud, حامض haumiz, ناقس naukis, مضر muzir, ماضر mauzir, مضير muzeer, مقر mukir. v. *ſour.*—*Sharp-toned* تيز اواز taze awauz. v. *ſhrill.*—*Sharp-ſighted* تيز چشم taze chuſhum, ديدوار deedwaur, مبصر mubuſſur, شاهي ſhauhé, [...] براشم zu buraushim. *Sharp-viſaged* [...] روي burt rooï, تيز وجه taze wujuh. *Sharp-tongu*[...] زباندراز zubaundirauz, ذلق zulik, ذليق zule[...] ذليقت zuleekut, ذليق طليق tuleek zule[...] طعتان tanaan, سلاطه ſulauteh. v. *ſarcaſtick.*

Sharp (*ſevere, harſh*) تند tund, درشت duruſ[...] عنفي unfé, بى حلم bé hylm.—(*ſharp* [...]) جواعن juwaun, كرسنه guriſneh, تيز taze. [...] *hungry, eager, keen.*—*Sharp* (*painful*) [...] ساز durd ſauz, رنج اور runj awur, الم زن alum z[...] ازار رسان azaur ruſſaun, اضطراب بخش iztir[...] bukhſh, جان ازار jaun azaur, دلگير dilg[...] دلخراش dilkhyrauſh.—(*fierce, fiery*) طبيعت taze tubé-at, تيز مزاج taze mizauj, تند tund, [...] تيز tund taze, اتشي autaſhé, اتشمزاج autaſh[...]zauj.—(*emaciated, lean*) لاغر laughir, [...]كوشت kum kooſht, نحيف nuheef.—*A ſharp* ſ[...] تيغ تيز teegha taze, قاطع صيف ſeifa ka[...] شمشير ماضى ſhemſheera mauzé, تيغ بران tee[...] buraun, سيف حداد ſeifa hudaud, [...]ير قاضب ſhemſheera kauzib, تيغ بي دريغ teegha [...] dureegh, سيف سر تيز ſeifa ſur taze, [...]ت murhufut, شمشير رهيف ſhemſheera ruheef. [...] *ſharp dagger* خنجر تيز khunjura taze, [...]جر ابدار khunjura aubdar. *A ſharp knife* سكين تيز ſukk[...] taze, لخز lukhz, حذاقى huzauké, رميض rum[...] *The ſharp edge of a ſword, knife, &c.* تيز [...] na-é taze. *Sharp in the edge* تيز ناى taze na-[...] *Armed with ſharp arms* شايكى ſha-éké. *A ſ*[...] *thorn* لداغ ludaugh. *A ſharp flint* وقع w[...] *Having a ſharp claw or hoof* سلطات ſelitat.

A ſharp (*a pointed weapon*) تيغ teegh, [...] ſeif, خنجر khunjur. v. *ſword, dagger.*—*A ſ*[...] *in muſick* مقام تيز mukauma taze, تيز صدا [...] uſoola taze ſuda.

To ſharpen تيز كردن taze kirdun, [...]دادن hudd dadun, تاب ساختن taub ſaukhtun, [...] سن زدن ſunn zudun, تحديد كردن tuhdeed [...]dun, تذريب ساختن tuzreeb ſaukhtun, [...]ت zuraubut dadun, محد كردن muhydd ki[...] طر نمودن tur numoodun, طرور ساختن t[...] ſaukhtun, ذكر دادن zukr dadun, [...]س كردن

ighmauz kirdun, توقيع ساختن tooké-a saukhtun, حالق زدن haulik zudun. *To sharpen the teeth* وقع كردن wuka kirdun, تيز كردن دندان taze kirdun dundaun, ورش ساختن wursh saukhtun.

Sharpened تيز كرده شده taze kirdeh shoodeh, موقع muwukka, موقوع moukoo-a, رميض ru-meez. *To be sharpened* تيز شدن taze shoodun, موقوع بودن moukoo-a boodun. *Any thing upon which another is sharpened* مسن musin, سنك اسيان sunka asé-aun. v. *whetstone.*

A sharper حيله باز heeleh bauz, فريب furrabe, غدار ghuddaur, غابن ghaubin, رنك اميز runk ameez, خدعت khudaat, خوان khawwaun, فن باز funn bauz, چپاني chupauné.

Sharply (*acutely*) بروجه تيز طبع bur wujha taze tuba, زيركانه zeerukauneh, با زكا ba zuka, عارفانه aurifauneh, با طيز فهمي ba taze fuhmé, با عقل ba akl, بطور نكته بين betoora nukteh been. v. *wittily, judiciously.*—(*severely, harshly*) بي ملايمت bé mula-émut, تندانه tundauneh, با عنفي ba unfé, درشتانه durushtauneh, با طعن و طنز ba taan ou tunz.—(*painfully*) بر وجه ازار رسان bur wujha azaur russaun, بطور جان ازار betoora jaun azaur, با رنج و غصه ba runj ou gusseh, با غم و درد ba ghum ou durd.

Sharpness (*keenness of edge*) تيزنابي tazenaï-é, براني burauné, حد hudd, حدت huddut, زكر zukr, زرابت zuraubut, شغر shufr, شغرت shuf-rut, غرار ghuraur.—(*acuteness of understanding*) تيز فهمي taze fuhmé, تيز طبعي taze tuba-é, عقل akl, زيركي zeerugé, زكا zuka, زكات zu-kaut, فراست firausut, ظرافت zuraufut, حذاقت huzaukut. v. *ingenuity.*—(*sourness*) ترشي turshé, زشتي zishté, زوشي zooshé, نا شيريني na shee-reené.—(*painfulness*) درد durd, دردمندي durd-mundé, رنج runj, الم alum, ازار azaur, اضطراب iztiraub, غم ghum, غصه ghusseh, ملال mulaul, pain.—(*severity of language*) سرزنش surzinish, طعن و طنز taan ou tunz, زباندرازي zubaundi-rauzé, دشنام dushnaum, بهتان buhtaun, ملام mulaum, شتم shutm, شكايت shuka-é-ut, زم zum, غمز ghumz, افترا iftira, عتبي atubé. v. *censure, reproach.*

To SHATTER (*break into many pieces*) خرد مرد كردن khurd murd kirdun, پاره پاره زدن paureh paureh zudun, ريزيدن reezédun, ريزه ريزه ساختن reezeh reezeh saukhtun, ريزه ريزه كردن ree-zeh reezeh kirdun.—(*to be broken*) خرد مرد بودن khurd murd boodun, ريزه شدن reezeh shoodun.

Shatter-brained سبك سر subuk sur, بي دماغ bé dumaugh, هرزه كوي hurzeh gooï, بيهوده beehoodeh, غافل ghaufil, نا مشغول na mush-ghool, هرجايي hurjaï-é.

Shattered خرد مرد كرده شده khurd murd kirdeh shoodeh, پاره پاره زده paureh paureh zud-deh, ريزيده reezédeh.

To SHAVE تراشيدن turashédun, تراش كردن turaush kirdun, ستردن suturdun, ستر ساختن sutr saukhtun, خراشيدن khyraushédun, خراش كردن khyraush kirdun, بشر ساختن bushr saukh-tun, بشور كردن bushoor kirdun, حالق ساختن haulik saukhtun, حلق كردن hulk kirdun, حف نمودن huff numoodun, صلمعت ساختن sulmaat saukhtun, تمليط كردن tumleet kirdun, طموم ساختن tumoom saukhtun. v. *to shear.*—*To shave the head* سر تراشيدن sur turashédun, تحليق كردن tuhleek kirdun, تقزيع ساختن tukzé-a saukhtun.

Shaved, shaven تراشيده turashédeh, سترده su-turdeh, خراشيده khyrashédeh, محلق muhluk.

A shaver بربر barber, ستر sutr, موي ستر mooï sutr, حلاق hulauk (plur. حلقت hulukut), مزين muzé-un, حاجم haujim, دلاك dulauk. *A head shaver* سرتراش surturaush, بربر سر barbera sur.]

Shaving تراش turaush, ستر sutr, حالق haulik.

A shaving (*thin slice of wood, &c.*) تراشه turau-sheh, تراشش turaushish, حكاكت hukaukut, سونش soonish, سونهش soonhush, باز افكن baz afgun.

A SHAWBANDER (*a receiver general, &c. in the East*) شاهبندر shahbander.

SHE ᴾ او oo, ᴬ هي hé-a. *She herself* خود khood, او خود oo khood. *She is* ᴾ است ast, ᴬ هي hé-a. v. also *female.*

A SHEAF اغوش aghoosh, دسته dosteh. *A sheaf of corn* كدس kuds (plur. اكداس akdaus), ابالت غلت ibauluta ghullut, جرزت خرمن jurzu-ta khurmun, شمال shumaul, اغوش حاصل aghoosha hausil, دسته زرعت dosteha zurat.

To SHEAR بريدن burédun, بخسودن bukh-soodun, قطع كردن kuta kirdun, قصر ساختن kusr saukhtun, جزم كردن jezm kirdun, قص ساختن kuss saukhtun, جز كردن juzz kirdun, جزل ساختن juzl saukhtun, جلم كردن julm kirdun, غرف ساختن ghurif saukhtun, كرد نمودن kurid numoodun. *To shear sheep* پشم بريدن pushum burédun.

Shears مقاص mykaus, مقص mikas, مقراض mikrauz, كاز kauz, جلم jilm, مقطع mykta. v. *scissars.*—*Shears for cutting gold, silver, &c.* مفرص mifrus, مفرض mifruz, مفراص mifraus, مفراض mifrauz. *Sheep-shearing shears* برنيس burnees.

A shearer پرنده burindeh, قطع کر kutagur, قطع كننده kuta koonindeh, قصر ساز kusr sauz.

A SHEATH دان dan, غلاف ghylauf (plur. غلف ghuluf), نيام né-aum, سدبه suzbeh, وعا waa (pl. اوعيت awé-ut), هرته hurteh, نياب né-aub, زنيله zuneeleh, غمد ghymd, غمدان ghymdan (pl. اغمد aghmud, غمود ghumood). v. *case.* — *A sword-sheath* سيف دان seif dan, خلت khyllut (plur. اخلت akhullut), جلبار julubbar, جفن تيغ jufna teegh, جوربان jurruban, غلاف شمشير ghylaufa shemsheer, قراب kyraub. *The ferrule of a sword-sheath* پرازوان purauzwaun. v. *ferrule.* — *Sticking in the sheath* (*as a sword*, &c.) ملصاب milsaub. — *To draw* (*a sword*, &c.) *from the sheath* اختن akhtun, تصلت ساختن tusullut saukhtun, مستهل كردن mustuhill kirdun.

To sheathe بدان نهادن bedaun nihaudun, بنيام نهان كردن bené-aum nihaun kirdun, غمد ساختن ghumid saukhtun. *To sheath a ship* قلفت كردن kulfut kirdun.

To SHED ريختن reekhtun, ريزيدن reezédun, ريز كردن reez kirdun, ريزان شدن reezaun shoodun, افشاندن effshaundun, فشاندن fushaundun, افشان كردن effshaun kirdun. *To shed tears* اشك ريزان شدن ashk reezaun shoodun, اشك ريختن ashk reekhtun, گريان شدن guré-aun shoodun, اشكبار بودن ashkbar boodun, همي كردن humé kirdun, همع ساختن huma saukhtun, سجم كردن sujim kirdun. v. *to cry, weep.*

Shed (participle) ريخته reekhteh, افشانده afshaundeh, فشانده fushaundeh, ريزيده reezédeh. —*To shed blood* خون ريختن khoon reekhtun, خون كردن khoon kirdun, خونبار ساختن khoonbar saukhtun, خونفشان كردن khoonfushaun kirdun, دم فشاندن dum fushaundun.

Shedding ريز reez, ريزان reezaun, فشان fushaun, افشان affshaun. *Shedding blood* خونريز khoonreez, خونفشان khoon fushaun, خونبار ساز khoonbar sauz, دم افشان dum affshaun. *Shedding tears* اشك ريزان ashk reezaun, سجم sujim, همع huma, همي humé, هميان humé-aun, ذرف zurif, ذرفان zurifaun, ذروف zuroof, غسقان ghuskaun, غسوق ghusook.

A SHED (*slight temporary covering*) بارانگير baraungeer, خرگاه khurgah, كاغ kaukh, كوخ kookh (pl. كيخان keikhaun), كزوني kuzooné, خانه ني khauneha nei, خانه لبان khauneha lubaun.

A SHEEP ام الاموال ummu'l'amwaul, ميش meesh, گوسفند koosfund, گوسپند koospund, كسبند kusbund, شات shaut, ظبيت zubé-ut, طوبالت toobaulut, غريس ghurees, ازار izaur, داجنت daujinut, ابواع abwa, دوشا doosha, بهمه behmeh. —*Sheep* (*collectively*) غنم ghunum, اغنام aghnaum, غنايم ghuna-ém, شوي shawa, ماشيت maushé-ut, مواشي muwaushé, شياة shé-aut, sha, اشاوت ashawut. v. *cattle, flock.* —*The bleating of sheep* هرهر hurhur, ثاج sauj, ثغا sugha, خوار khawar. v. *bleating.* —*A sheep-walk*, v. *pasture.*

A sheep-fold, sheep-cot صيرت feerut, انگرو anguroo, انگروا angurwa, انگشوا anguzshwa, كمرا kumr... حظير huzeer, زبيرت zubeerut. *A sheep-hook* گراز guraux, پاشو paushoo, پاهو pauhoo, پازو pauzhoo... چوبان عصاي choobaun asa-é, منسات minsaut.

Sheepish شرمسار shurrumsaur, خجل khuj... خجلت كش khujlut kush. v. *bashful, timid.* — *Sheepishness* شرمساري shurrumsauré. v. *bashfulness.*

Sheep-shearing پشم بران pushum buraun.

A sheep's eye (*modest, timid glance*) بازي... nuzr bauzé shurrumsaur, شرمسار خجلت اميز sheeweh khujlut ameez. v. *glance, ogle.*

To SHEER OFF بازپس رفتن baz pus ruftun, پشت باز دادن posht baz dadun, وا شدن ... shoodun. v. *to retreat.* —*Sheer*, v. *pure, clear, cle...*

A SHEET (*for a bed*) چار شب chaur shub, چار شف chaur shuf, پستر اهنك pister ahun... *A sheet of paper* ورق كاغد wuruka kaughud. under *paper*: also *sail.* —*A packing sheet* ... purwundeh.

A sheet anchor (*large anchor*) لنكر عظيم lungura azeem, انكر كران angura guraun.

To sheet (*furnish with sheets*) چار شب اراستن ba chaur shub araustun. (*to cover with sheets*) چار شب پوشيدن ba chaur shub poshédun. — ... *envelope with a sheet*) با چارشب درپيچيدن ... chaur shub durpeechédun, پرونده كردن purwun... deh kirdun, پرونديدن purwundédun.

A SHEKEL (*jewish coin 2s. 6d.*) وزن wuzn...

A SHELF راف rauf, رف ruf, طاقيت tauk... ut, طبقت tubukut (pl. طباقات tubaukaut). ... *shallow, sunk rock*, or *sand-bank in the sea*) شنار ... naur, ستار sitaur, صخر زير اب sukhra zeer aub, سد sudd, سد ريك زير اب sudda reeg zeer aub. *Shelfy* پر شنار pur shinaur, پر صخر زيراب pur sukh... zeer aub, پر سد ريك زيراب zu sudda reeg zeer aub.

A SHELL (*covering of a testaceous anim...*) صدف suduf, صدوف sudoof (pl. اصداف asdauf), مصقله maskuleh. *A shell used in polish...* مصقل maskal, مهره muhreh, مهرق muhruk, ... meena, دريا كوش duré-a goosh. —*A small ...* صدفچه sudufcheh. (*the external crust of any thi...*) پوست poost, خشك khushk, قشر kushr, ... kushrut. *A nut-shell* پوست جوز poosta jooz, ...

پوستي joozut poosté. *A bean-shell* بقلت قشري buklut kushré. *An egg-shell* پوست خايه poosta kha-éh.—*The shell of a house* چهار ديوار خانه chu-haur deewaura khauneh, ظاهري بنا zauhiré buna. —*A shell-fish* صدف sudf, صدوف sudoof (plur. اصداف asdauf.)

To shell (*take out of the shell*) صدف گرفتن sudf gooriftun, از صدوف گير ساختن uz su-doof geer saukhtun, پوست واكردن poost wa-kirdun, مقشور ساختن mukshoor saukhtun. v. *to peel.*—(*to cast the shell*) صدف ترك كردن suduf turuk kirdun, بي صدوف گرديدن bé sudoof gurdédun, از پوست واشدن uz poost washoo-dun, مقشور گشتن mukshoor gushtun.

Shelled (*having a shell*) ذو صدف zu suduf, پوستدار poost dar, ذو قشر zu kushr. (*taken out of the shell*) از صدف گرفته uz suduf gooriftéh, از پوست واشده uz poost washoodeh, مقشور mukshoor, متقشر mukushshur, مقشو mukshoo.

Shelly پر صدوف pur sudoof, ذو صدف zu suduf, اهل قشر ahla kushr, پوستدار poost dar.

SHELTER (*covering*) پوشش poshish, ستر sutr, سترت sutrut, مامونيت maumooné-ut. (*protection*) حمايت huma-é-ut, صيانت sé-aunut, حفظ hifz, امان amaun, پناه punauh. v. *security*: also *protector, defender.*—*A place of shelter from rain* بارانگير baraungeer. v. also *asylum, refuge.*

Sherd, v. *shard, shred.*

A SHEPHERD شوبان choobaun, چوبان choobaun, گلهبان gulehbaun, گواره بان gu-waureh baun, مرعي mura-é, راعي ra-é, خايل kha-él (pl. خول khaul), چرند churund, هيبان hubbaun, وطاس wuttaus, هبهبي hubhubé, وقري wukuré, نقاد nukkaud, قواط kuwwaut, كفل kifl. *A word used by shepherds in calling to their sheep* پچيچ pecheech, پچيچه pecheecheh. v. *sheep* and جوم ...

A shepherdess زني چوبان zunné choobaun, عورت گلهبان awruta gulehbaun, مرعيت mura-éut, هبهبيت hubhubé-ut.

SHERBET شربت sherbet.

A SHIELD سپر sipur, ترس turs, جنان junnaun, جنانت junaunut, چرخه churkheh, درق durk, درقت dirkut, زبر zibr, مجن mujun, مجن muchun, مجنا mujna, مجنب mijnib, ... غضبت ghuzbut, حجفت hujfut. v. *protection, defence, defender, protector.*—*Armed with a shield* سپر دار sipur dar, تراس turraus, ... taurrus, محاجف muhaujuf. *A shield-maker* ترّاس turraus. *He threw away his shield* (i. e. *he laid down his arms, he surrendered*) سپر انداخت sipur andaukht, ترس افگند turs afgund, سپر براب افگند sipur buraub afgund.

To shield با سپر پوشيدن ba sipur poshédun, با ترس امان ساختن ba turs amaun saukhtun, حمايت دادن huma-é-ut dadun, صيانت كردن sé-aunut kirdun, منصور نمودن munsoor numoo-dun. v. *to defend, protect.*

To SHIFT (*change place*) جا بجا رفتن jau bejau ruftun, رحلت كردن ruhlut kirdun, انتقال ساختن intikaul saukhtun, تنقل كردن tunukkul kirdun. v. *to move, go, travel, emigrate.*—(*to change*) تبديل كردن tubdeel kirdun, بدل ساختن budl saukhtun, تغيير كردن tughei-ér kirdun, متغير گردانيدن mutughire gurdanédun. v. *to alter.*—(*to transfer from place to place*) جا بجا بردن jau bejau burdun, از گاه بگاه اوردن uz gah begah awurdun, از يك تا دگر گاه نقل كردن uz eek ta digur gah nukl kirdun, فادا بودن fada boodun, ندل كردن nudil kirdun. *To shift one's place of residence* ترك داير ساختن turuka da-ér saukhtun, تبديل جايگاه كردن tubdeela ja-égah kirdun, از نشستگاه رفتن uz nishistgah ruftun, از مقام رحلت كردن uz mukaum ruhlut kirdun. *To shift one's clothes* تبديل جامه ساختن tubdeela jammeh saukhtun, تبديل پوشش كردن tub-deel poshish kirdun, تغيير جامهوار نمودن tughei-éra jammehwaur numoodun. (*to change shirt or shift*) تبديل قميص كردن tubdeela kumees kir-dun, تغيير پيراهن ساختن tughei-éra peerauhin saukhtun. *To shift* (*practise indirect methods*) حيله بازي كردن heeleh bauzé kirdun, بي صلاح ساختن be sulauh saukhtun, غير حقيقت عمل كردن ghire-a hukeekut aml kirdun, فريفتن fur-ré-uftun. v. *to trick, cheat, defraud.*—(*to pick up a livelihood with difficulty*) با عسرت و حاجتمند زندگاني داشتن ba afrut ou haujutmund zindu-gauné daushtun, روزي كم پذيرفتن roozé kum pizzeeruftun, زندگاني تنكدست گرفتن zindu-gauné tunkdost gooriftun, خورپاره اندك اندك يافتن khorepaureh anduk anduk é-aftun. v. *to make shift.*—*To shift off* واپس انداختن wapus andaukh-tun, دير واداشتن deir wadaushtun. v. *to delay.*

A shift (*artifice*) حيله heeleh, حيله بازي hee-leh bauzé, كيد keed, فن funn, ال aul, غبن ghubin. v. *subterfuge.*—(*an expedient, succedaneum*) بدل budl (pl. ابدال budla), تبديل tubdeel. (*a remedy*) چاره chaureh, گزيد guzeed, علاج alauj. (*a woman's linen*) كرته kurteh, عجوز ajooz, قميص عورت kameesa awrut, پيراهن زنه peerau-hina zunneh, زير جامه زن zeer jammeha zun. پرواز purwauz, درع dira, الخالق alkhaulik, شعار

shaar (pl. اشعرت asharut). v. *shirt.*—*To make shift* (*act with difficulty, find an expedient*) با دشخواري عمل پرداختن ba dushkhauré aml purdaukhtun, بروجه مشکل کار ساختن bur wujha mushkil kaur saukhtun, با عسرت بدل کردن ba asrut budl kirdun, با دشواري چاره يافتن ba dushwauré chaureh é-aftun. *What shift can be made?* چه بدل cheh budl? چه چاره cheh chaureh?

Shifted مبدل mubuddul, مغير mughire. v. *altered.*—*Shifted from one place to another* از جا بجا uz jau bejau burdeh, از يک تا دگر گاه اورده برده uz eek ta digur gah awurdeh.

A shifter (*changer*) بدل ساز budl sauz.—(*a shuffler*) صاحب فن و کيد sahib funn ou keed.

Shiftless بي چاره bé chaureh, بي بهره bé buhreh, حاجتمند haujutmund. v. *poor helpless.*

To SHILL-I SHALL-I تردد نمودن turuddud numoodun, در راي خود متردد شدن dur ra-ï khood muturuddud shoodun. v. *to hesitate.*

SHILY (*not frankly* or *familiarly, cautiously*) بي بروجه نا کشاده bur wujha na kushaudeh, بي کشادگي bé kushadugé, با حذر ba hyzur, با اجتناب ba ijtinaub; با حتياط ba ihté-aut, با کمال انتبا ba kumaul intibauh. v. *timidly.*

The SHIN (*fore part of the leg*) پيش ساق peisha sauk, پيش لنک peisha lunk. v. *shank.*

To SHINE شعله کردن shaaleh kirdun, اشراق ساختن ishrauk saukhtun, درخشيدن durukhshédun, درخشان نمودن durukhshaun numoodun, رخشان زدن rukhshaun zudun, رخشيدن rukhshédun, ضيا پاشيدن zé-a paushédun, تافتن tauftun, تابان شدن taubaun shoodun, تابيدن taubédun, لامع کردن lauma kirdun, متلالي شدن mutulaulé shoodun, پرتاب کردن purtaub kirdun, پرتو انداختن purtoo andaukhtun, نور کستردن noor kusturdun, ملتمع شدن multuma shoodun, بخشيدن bukhshédun, پشنجيدن pushunjédun, تنور ساختن tunawwur saukhtun, تنوير کردن tunweer kirdun, بروق نمودن burook numoodun, v. *to enlighten, glitter, flash.*—(*to be eminent, illustrious, conspicuous*) روشن شدن roshun shoodun, اشرف بودن ashruf boodun, تفضل شدن tufuzzul shoodun, رفيع بودن rufé-a boodun, نامدار شدن naumdar shoodun, شهرت کرفتن shuhrut gooriftun, مشهور بودن mush-hoor boodun. (*to be glossy*) پرداخته شدن purdaukhteh shoodun, مجلي بودن mujulla boodun, ابدار شدن aubdar shoodun, مهره زده بودن muhreh zuddeh boodun.

Shine (*fair weather*) کشاده هوا kushaudeh hawa, مصحيت mus-hé-ut. v. under *fair.*—(*Brightness*) روشنايي roshunaï-é, ضيا zé-a, شعله shaaleh, رخشان rukhshaun. *Sunshine* رخشان شمس rukhshauna shems, روشنايي افتاب rushnai-é aftaub. *Moonshine* مهتاب muhtaub, روشنايي بدر roshunaï-é budr.

SHINESS (*unwillingness to be familiar, cautio*[...]) اجتناب ijtinaub, احتذار ihtizaur, محتذر mu[...] tuzır, عدم کشادگي aduma kushaudugé, [...] intibauh, احتياط ihté-aut, حذر huzr. v. *timid*[...] *reservedness.*

A SHINGLE تراشه turausheh, پاروله pau[...]leh, شقت shukkut.

SHINGLES (*distemper*) نمل neml, [...]

SHINING, *shiny* رخشا rukhsha, رخشان ru[...] shaun, درخشان durukhshaun, تاب taub, [...] taubaun, روشن roshun, روشنايي کستر rosh[...] naï-é kustur, لامع lauma, لامع النور lauma-u[...] noor, شعله ور shaaleh wur, شعله دار shaa[...] dar, شعله زن shaaleh zun, ضيا پاش zé-a pau[...] الماع ilmaa, التماع iltimaa, لامح laumih, [...] لموح lummauh, لموح lumooh, شاعل sha-él, [...] متلالي mutulaulé, پرتو انداز purtoo andauz, مبلق m[...] bulik, برقان burkaun, بروق burook, [...] kheekh, الاق ilauk, سنا suna, [...] wul[...] وليف wuleef, صلد silid, تلعلع tulaula, [...] tulawwuh, ايباص a-ébaus, مصاع musaa, [...] musa, محاس muhauss, وبص wubis, [...] mustuneer, رف ruff. *Shining as a star* [...] koukubut. *Shining as colour* رفيف rufeef, [...] or ضوا zoo-a. *Shining as lightning* الماح ilm[...] *Shining arms* الواح السلاح alwauhu's'sillauh[...] *bright, luminous, splendid, resplendent.*

A SHIP جهاز jahauze, کشتي kishté, [...] ghraub, سفينه sufeeneh, زورق zawruk, [...] kawsil, فلک fulk, عجوز ajooz, شذا [...] شذات shuzaut, رکاب rukaub, [...] عدولي adawlé, عدوليت adawlé-ut. *A [...] war* جهاز جنک jahauza jung, بارجت bau[...] مرزاب murzaub. *An armed ship* شونت shaw[...] v. *pyrate.*—*A large ship* جهاز عظيم jahauza az[...] پزيون puzhé-oon, ترقور kurkoor, چنل ch[...] —*A small swift-sailing ship* پرنده purri[...] صلغت sulghut, خلي khulé, خليت khu[...] (pl. خلايا khula-é-a), قادس kaudis. *A mer*[...] *ship* جهاز رنجبر jahauza runjbur. *A fireship* [...] hurraukeh. *To go on board ship* [...] bejahauze durruftun, [...] دخول کردن bekishté dukhool kirdun, سفينه راکب رفتن sufeeneh raukib ruftun. *To be on board ship* [...] نشين بودن jehauze nisheen boodun, [...] سوار شدن kishté suvvaur shoodun. *To come fr*[...] *ship-board* از جهاز بساحل امدن uz jahauz[...]

-sauhil aumudun. v. *to land.* — *To ship* or *load a ship* اسباب در جهاز وضع كردن asbaub dur jahauze wuza kirdun, متاع بكشتي نهادن mutaa bekishté nihaudun, در جهاز بار انداختن dur jahauze baur andaukhtun. v. *to freight.* — *To unload a ship* اسباب از جهاز بساحل بردن asbaub uz jahauze besauhil burdun, متاع از كشتي بكنار آوردن mutaa uz kishté bekunaur awurdun. *To rig a ship* جهاز اراستن jahauze araustun. v. *to rig.* — *Shipping, ships* جهازها jahauzha, كشتيها kishtéha, سفاين sufa-én, سفن sufun, زخارف zukhaurif, جواري jawauré, باهرات bauhiraut. — *Any station for shipping (as a road, harbour, dock, &c.)* جهاز گاه jahauze gah, كشتي گه kishté gah, بندرگاه bendergah, فرضت furzut (pl. فرض furuz), كلا kulla, مكلا mukulla, مينا meena (pl. مواني muwauné), سنار sunaur. *A ship's company* ملاحون جهاز نشين mulauhoona jahauze nisheen. v. *crew.* — *A ship-man, ship-boy*, v. *mariner.* — *The mooring of a ship* مرفا murfa. *The poop or stern of a ship* پوپه جهاز poopa jahauze, كوثل kawsil. *The helm of a ship* دنبال جهاز dumbaula jahauze, كاثل kawsil. v. *helm.* — *A ship's boat* قارب kaurib, زورق zooruk. v. *boat.* — *The freight or hire of a ship* كرايه جهاز kira-éha jahauze, نول nawl, نولان nawlaun. v. *freight.* — *The lading of a ship* اسباب و بار جهاز asbaub ou baura jahauze, حمل كشتي humla kishté. — *The anchor of a ship* لنگر lungur, انكر aungur, انجر aunjur. v. *anchor.* — *The deck of a ship* سقيفت sukeefut. *A plank of a ship* تخته جهاز tukhtuha jahauze, امسوح amsooh. *A worm which pierces the bottoms of ships* پيچ peech, پيچك peechuk, سرفه surfeh. *To caulk or sheathe a ship* دسر كردن dusr kirdun, قلف ساختن kuluf saukhtun. *The art of caulking a ship* كلافت kylaufut. *Wind driving a ship* ملاح milauh. *Ships sailing with favourable wind* سواخر suwaukhir.

A ship-master جهاز صاحبي jahauze sahibé, كشتيبان kishtébaun, سفان suffaun, ريس جهاز ryeesa jahauze, ربان كشتي rabbauna kishté, رباني rabbauné, ملاح سفينه گذار mulauha sufeeneh guzaur, ناخذات naukhuzaut.

Shipwreck شكستگي جهاز shakustugé jahauze, شكستني كشتي shakustuné kishté, غرق ghurk, غرقاب ghurkaub. *Ship-wrecked* غرق شده ghurk shoodeh, شكسته جهاز shakusteh jahauze. *To be shipwrecked* شكسته جهاز بودن shakusteh jahauze boodun, غرق شدن ghurk shoodun, زير اب فرو رفتن zeer aub furoo ruftun, تباه شدن جهاز tubauh shoodun jahauze. *To shipwreck* غرق كردن ghurk kirdun, جهاز شكستن jahauze shakustun, كشتي زير اب فرو زدن kishté zeer aub furoo zudun.

A shipwright, ship carpenter جهاز گر jahauze gur, كشتي گر kishté gur.

A SHIRT قميص kumees (pl. قمص kumus, قمصان kumsaun, اقمصه akmiseh), پيراهن peerauhin, پيرهن peeruhin, زير جامه zeer jammeh, ثوب soob, سربال surbaul, سبي subé, سبيج subeej, بادبار baudbar, بادبان baudbaun, پرواز purwauz, بقير bukeer. — *Shirtless* بي قميص bé kumees, بي پيراهن bé peerauhin.

To shirt با قميص پوشيدن ba kumees poshédun, با پيراهن پوش ساختن ba peerauhin posh saukhtun.

Shive, v. *slice, splinter.*

To SHIVER (*tremble with cold, &c.*) لرزيدن lurzédun, لرزان شدن lurzaun shoodun, فراشيدن furaushédun, نفاض داشتن nufauz daushtun, نفضا نمودن nufza numoodun. *To shiver (break in pieces)* پاره پاره زدن paureh paureh zudun, خرد مرد كردن khurd murd kirdun, ريزيدن reezédun, ريزه ريزه ساختن zeezeh reezeh saukhtun. (*to fall in pieces*) پاره پاره ريزه شدن paureh paureh reezeh shoodun, خرد مرد شكسته بودن khurd murd shakusteh boodun, ريزيده شدن reezédeh shoodun, ريزه ريزه افتادن reezeh reezeh uftaudun.

A shiver (tremor) لرزه lurzeh, نفضا nufza, نفض nufz, نفاض nufauz. (*a fragment*) پاره paureh, ريزه reezeh, پارولة paurooleh, تراشه turausheh. v. *splinter.* — *In shivers* پاره پاره paureh paureh, خرد مرد khurd murd, ريزه ريزه reezeh reezeh.

Shivered (broken in pieces) پاره پاره زده paureh paureh zuddeh. v. *shattered.* — (*trembled*) لرزيده lurzédeh, فراشيده furashédeh.

Shivering (trembling) لرزان lurzaun, لرزنده lurzindeh, فراشان furashaun. (*breaking in pieces*) پاره پاره زن paureh paureh zun, ريز ساز reez sauz, ريزان reezaun. *The shivering fit of an ague* لرزه lurzeh, لرزه تاب lurzeha taub, برد الحما burdu'l'huma, حماي البرد huma-é-u'l'burd.

A SHOAL جمع كثير juma kuseer, ازدحام izdihaum. v. *crowd.* — (*a shallow*) شنار shihaur, ستار sitaur. v. *shelf.* — *Shoal (adjective)* زلحلح zuluhluh, نا عميق na ameek. v. *shallow.*

To shoal (go in crowds) در جمع كثير رفتن dur jummaa kuseer ruftun, جمع جمع روان بودن juma juma rouvaun boodun. — (*to be or grow shallow*) شنار نمودن shihaur numoodun, زلحلح شدن zuluhluh shoodun, نا عميق گشتن na ameek gushtun, نا درن گرديدن na durin gurdédun, ستار بودن sitaur boodun. — *Shoaly (full of shoals)* پر شنار pur shihaur, بسيار ستار دار bisse-aur sitaur dar

A SHOCK (*conflict, mutual impression of violence*) هجوم hujoom, باهم زدني bahum zudune, جنك jung, جدال judaul, جنك و جدال jung ou judaul, مجادلت mujaudulut, جهاد jahaud, نبرد nubburd, رزم ruzzum, حرب harb, پيكار peikaur, حمله humleh, خروش khuroosh, زد و خرد zud ou khurd, محاربت mohauribut, معركه maarikeh, وقيعت wuké-at.—(*offence, impression of disgust*) خاطر ماندكي khautir maundugé, دلكيري dilgeeré, ازار azaur, ازارش azaurish, اضطراب iztiraub, نفرت nufrut, پريشاني purrashauné. *A shock of corn* كداس kuddaus, كدس kuds (plur. اكداس akdaus), عامت aummut, كدرت kudrut.—*A shock dog* برق سک burk sug.

To shock (*shake by mutual concussion*) باهم زدن bahum zudun, از هجوم يكدكر اضطراب كردن uz hujooma eekdigur iztiraub kirdun, جنك و جدال ساختن jung ou judaul saukhtun, دو چار خوردن doo chaur khoredun, رو برو محاربت كردن roo beroo mohauribut kirdun. —(*to offend, disgust*) خاطر مانده ساختن khautir maundeh saukhtun, ازاردن azaurdun, اضطراب كردن iztiraub kirdun, مضطرب ساختن muzturub saukhtun, دلكيري انكيختن dilgeeré angeekhtun, اغضاب كردن ighzaub kirdun.—(*to be offensive*) ازار رسان شدن azaur russaun shoodun, نا پسند بودن na pussund boodun, دلخراش شدن dilkhyraush shoodun, اضطراب اوردن iztiraub awurdun.—(*to build up piles of sheaves*) اجتماع اكداس كردن ijtimaa akdaus kirdun.

Shocked خاطر مانده khautir maundeh, مضطرب muzturub, ازارده azaurdeh, بيحضور béhuzoor, نفت پذير nufrut pizzeer, رنجيده runjédeh, معرض ma-aruz, استكراه دار istikrauh dar. v. *disgusted, offended.*

Shocking ازار رسان azaur russaun, اضطراب اور iztiraub awur, مضطرب ساز muzturub sauz, خاطر ماندكي انكيز khautir maundugé angeez, خاطر مانده ساز khautir maundeh sauz, دلكير dilgeer, دلخراش dilkhyraush, مستكره mustukruh, مكروه mukrooh, نا پسند na pussund, نا خوش na khoosh, كريه kureeh, كوخ kookh, نژند nuzshund. v. *hideous, disagreeable.*—*Shockingly* بوجه ازار رسان bur wujha azaur russaun, بطور دلكير betoora dilgeer, مكروهانه mukroohauneh, مستكرها mustukruhan, قبيحانه kubeehauneh, زشتانه zishtauneh.

SHOD با پاپوش پوشيده ba pauposh poshédeh, ناعل na-él, ناعلت na-élut, منعل munaal, ذو كفش zu kufish, نعلدار naaldar.

A SHOE پاپوش pauposh, كفش kufsh, كفشير kuffsheer, نعل naal, نعلت naalut, نعلين naaleen, كوث kaws, لالكا laulka, پارواز paurwauz, پاچيله paucheeleh, شلوه shilweh, حذا huza, كاليار kaulé-aur, جورب jawrub, لغام lughaum, لخا lukha, پالک pauluk, تختله tukhtileh. *A coarse rustick shoe* شم shumm, شهم shuhmum, شمر shumr, سبتيت subté-ut, چاچله chauchileh, سلو suloo. *A little shoe* نعليت naalé-ut, پاپوشچه pauposhcheh. *A wooden shoe* نعلين naaleen, قبقاب kubkaub. *A shoe-latchet* پستكاله poostkauleh. *To put on shoes* تنعال كردن tuna-al kirdun, محتذي ساختن muhtuzé saukhtun, اشساع كردن ishsa kirdun, انعا ساختن ina-saukhtun, پاپوشيدن pauposhédun. *To shoe a horse* اسبرا انعال كردن asbra ina-al kirdun. *Forceps with which they hold a horse's nose whilst shoeing him* برس burs. *A shoer of horses* نعلبند naalbund. v. *farrier.*—*A horse-shoe* نعل naal.

A shoe-maker پاپوش دوز pauposh dooz, كفشكر kufishgur, نعلتراش naalturaush, نعلساز naalsauz, سكاف sukkauf, سيكف seikuf, اسكف askauf, اسكوف askoof (plur. اساكفت asaukifut). *Shoemaker's glue* برواق burwauk, پرواق purwauk. *Shoemaker's black* موري moori. *A shoemaker's cutting board* كنده kundeh, تخته كفشكر tukhteha kufishgur.

Shog, v. *shock.*—*To shog*, v. *to shake.*

SHOOK جنبيده jumbédeh. v. *shaken.*

Shone, preterite of *shine.*

To SHOOT (*discharge, let off*) انداختن andaukhtun, انداخت كردن andaukht kirdun, انداز ساختن andauz saukhtun, رمي كردن rumé kirdun, ترميدن turmédun, بازنانه ساختن baznauneh saukhtun, لتم كردن lutim kirdun. *To shoot off a cannon* توپ خالي كردن tope khaulé kirdun. *To shoot off a musket* بندوق خالي كردن bundook khaulé kirdun. v. *to fire, discharge a gun, cannon.*—*To shoot or kill with a gun* ازبندوق قتل كردن uz bundook kutl kirdun, از توپ كشتن uz tope kooshtun, ازبندق خونفشان ساختن uz bunduk khoonfushaun saukhtun. *To shoot with bow and arrow* تير انداختن teer andaukhtun, نشابت اندازي كردن nishaubut andauzé kirdun, پرتاب انداختن purtaub andaukhtun, نوزع ساختن nauza saukhtun. *To shoot at a mark* بنشان انداختن benishaun andaukhtun, نشانكاه كوفتن nishaungah kooftun.—(*to germinate, grow up as plants*) رستن rustun, روييدن rooi-édun, امشار ساختن imshaur saukhtun, نبت نمودن mumbut numoodun, نبت كردن nubt kirdun, نبات ساختن nubaut saukhtun, نابت شدن naabut shoodun, نشوظ نمودن nushooz numoodun.

دميدن dumédun, وزيدن wuzédun. v. *to ſprout, grow.*—*To ſhoot forth ears* (*as corn*) خوشه دار شدن khooſheh dar ſhoodun, نغض كردن nufiz kirdun, تخوص ساختن tukhawwus ſaukhtun.—*To ſhoot* or *jut out* تقدم كردن tukuddum kirdun, انافت ساختن inaufut ſaukhtun, افراز نمودن efrauz numoodun, قرنت كردن kurnut kirdun. v. *to project.* —*To ſhoot* (*as the pain of a wound*) ضربان زدن zurubaun zudun, رنج دادن runj dadun, درد ساختن durd ſaukhtun, زحمت كردن zuhmut kirdun. *To ſhoot* or *move ſwiftly along* پران شدن purraun ſhoodun, پريدن purrédun, شتابان روان بودن ſhitabaun rouvaun boodun.

A SHOOT (*twig, tender branch*) شاخ ſhaukh, شال ſhauk, نهال nihaul, قلمدار kalumdar, غرس ghuris, درخال durkhaul, دارخال darkhaul, عسلج uſluj, غسلج ghuſluj, سنج ſinj, شطء ſhuta (pl. شطو ſhutoo), فسيل fuſeel, v. *ſucker*: alſo *ſhot*.

A ſhooter تير انداز teer andauz, بندوق خالي ساز bundook khaulé ſauz. v. *archer, gunner.*

Shooting انداز andauz, اندازا andauza, رمي rumé, رمايت ruma-é-ut, نضخان nuzkhaun.

A SHOP دستگاه doſtgah, كارخانه kaurkhauneh, كرخانه kurkhauneh, دكان dukkaun (pl. دكاكين dukakeen) پيشه گاه peiſheh gah, كربه kurbeh, كلبه kulbeh, خان khaun, خانه khauneh خانوت or خانوط khaunoot, منامت munaumut (pl. منامات munaumaut), پاچال pauchaul. *A grocer's ſhop* شكر دكاني ſhukur dukkauné. *A butcher's ſhop* قصاب دكاني kuſſaub dukkauné. *A wine ſhop* ميخانه meikhauneh, خمخانه khumkhauneh. v. *tavern.* —*A banker's ſhop* صراف خانه ſurrauf khauneh. *A ſtationer's ſhop* كاغد خانه kaughud khauneh. *A bookſeller's ſhop* كتب خانه kutub khauneh. *A gunpowder ſhop* باروت خانه bauroot khauneh. *A cook's ſhop* كباب خانه kabaub khauneh. *A tanner's ſhop* دباغ خانه dubbaugh khauneh, طابه خانه taubeh khauneh. *A picture ſhop* نكارخانه nigaur khauneh. *An apothecary's ſhop* دوا خانه dawa khauneh. *A little ſhop* (*alſo a bench before a ſhop on which goods are expoſed to ſale*) دكانچه dukauncheh, دكانجق dukaunjuk. *A range of ſhops in a market* رسته raſteh.—*A ſhop book* روزنامه rooznaumeh. v. *account book.*

A ſhopkeeper, ſhopman دكانجي dukkaunjé, اهل دكان ahla dukkaun, خان khaun, بازارجي bazaurjé, اتنار or اقطار aktaur, بقال bukkaul, خرده فروش khurdeh furooſh, اهل خردوات ahla khurduwaut. v. *pedlar.*

SHORE لب البحر libu'l'buhr, كنار kunaur, ساحل ſauhil, ساحل بحر ſauhila buhr, لب دريا liba duré-a, طرت turrut. v. *coaſt.*—*On the ſea ſhore* بلب دريا beliba duré-a. *To go on ſhore* مساحله كردن muſauhileh kirdun. v. *to land*, and under *ſhip.*—*There is ſafety on ſhore* سلامت در كنار است ſalaumut dur kunaur aſt. v. alſo *common ſhore, ſewer: buttreſs.*—*To ſhore*, v. *to prop, ſupport.*

SHORN تراشيده turauſhédeh, سترده ſuturdeh, منغرق munghuruk, مزين muzei-un.

SHORT كوتاه kootauh, خورد khoord, قصير kuſeer, قصيرت kuſeerut, مقصور mukſoor, كوته kootuh, كوچك koochuk, قليل kuleel, خرد khord, نا دراز na dirauz, غير طويل ghire-a tuweel. v. *little, ſmall, narrow.*—*Short of ſtature* قصير القد kuſeeru'l'kudd, كوچك بالا kuchuk bala. *In a ſhort time* درزمان قليل dur zumauna kuleel. v. *ſoon.*—*A ſhort diſcourſe* كلام موجز kulauma moojuz. *A ſhort cut* or *paſſage* راه اقرب rauha akrub, رهگذار كوتاه ruhguzaura kootah. *Short* (*not adequate*) نا سزا na ſuza, نا مناسب na munauſib, نا مطابق na mutaubuk, نا سزاوار na ſuzawaur. v. *defective, imperfect.*—(*friable*) ريزناك reeznauk, كشت kuſht. v. *brittle.*—*To fall ſhort* تقصير شدن tukſeer ſhoodun.

To ſhorten خورد كردن khoord kirdun, كوتاه ساختن kootauh ſaukhtun, تقصير كردن tukſeer kirdun, مجمل ساختن mujmul ſaukhtun, مقتصر نمودن muktuſur numoodun, مختصر كردن mukhtuſur kirdun. v. *to contract, lop.*

Shortened مقصور mukſoor, مختصر mukhtuſur, كوتاه ساخته kootauh ſaukhteh.

Shortlived نا پايدار na pa-é-dar, بي بقا bé buka, زايل za-él, فاني fauné, ساقط ſaukit. v. *frail.*

Shortly (*in ſhort*) القصه alkiſſeh, اجمالا ijmaulan, با اجمال ba ijmaul, مقتصرا muktuſuran, مختصرا muktuſuran, بر وجه مختصر bur wujha mukhtuſur, بالجمله bi'l'jumleh.—(*ſoon*) سرعتا ſuraatan, بزودي bezoodé, على الفور ala'l'four, على التعجيل ala't'taajeel.

Shortneſs كوتاهي kootauhé, خوردي khoordé, كوچكي koochuké, قصيري kuſeeré, اختصاري ikhtiſauré, اجمال ijmaul.

The ſhort-ribs نافجت naufijut, كردكار kurdkaur, تهي گاه tihé gah, خاصرت khauſirut, سقل ſukl, سقال ſukaul, قرب kurb, كشح kuſhuh, ناطقت nautikut. v. under *rib.*

Shortſighted كوته نظر kootuh nuzur, نا دور بصير na door buſeer.—*Shortſightedneſs* كوته نظري kootuh nuzuré, نا دور بصيري na door buſeeré.

Shortwinded, ſhortbreathed دمابر dumaubur, دماور dumawur, ضيق نفس zeek nufs, خشا khuſha, خشي kuſhé.

SHOT (participle of *shoot*) انداخته andaukhteh, ترمیده turmédeh, رمی کرده شده rumé kirdeh shoodeh, بازنانه ساخته baznauneh saukhteh. v. also *killed*.

A shot اندازی andauzé, رمی rumé, رمیت rumé-ut, رمایت ruma-é-ut, نبل nubl, نبالت nubaulut, طرح turh, حدس huds, رمس rums, حذف huzf, لثط lest, لدس luds, نضح nuzikh. *Shot for fire arms* بندق bunduk, فندق funduk, گله guleh, کره gureh, توپ کروهه tope gurooheh. v. *ball*.—*Small shot* صاچمه sauchmeh.—*Any thing shot high in the air* کبت kubbut, کبکبت kubkubut. *A long shot* پرتاب purtaub, پرتاو purtaw. *A shot which hits the mark* زمات zumaut.—*Shot* (*reckoning*) عارفانه aurifauneh, شراب نقدی shuraub nukdé.—*Shot free* از عارفانه معاف uz aurifauneh mu-auf. v. *exempted*.—*A screw with which they draw shot from a gun* پیچ peech.

To SHOVE راندن raundun, پیش ران ساختن peish raun saukhtun, تدفیع کردن tudfé-a kirdun, سوق ساختن sawk saukhtun. v. *to push*.—*A shove* پیس ران peish raun, دافع daufa, سوق sawk, زفت zuft.—*Shoved* رانده raundeh. v. *pushed*.

A SHOVEL بیل beel, کندو kundoo, کننند kunund, کلند kulund, کلندره kulundereh, کندوج kundooj, مسحات mis-haut (pl. مساحی musauhé), نلند nulund, فیه fé-uh, داموز daumooz, داموزه daumoozsheh, تو too, تیشه teesheh, تم tumm.

To shovel بیل زدن beel zudun, با کندو انداختن ba kundoo andaukhtun, با مسحات فراهم اوردن ba mis-haut furrauhim awurdun, با کلند جمع ساختن ba kulund jumma saukhtun.

The SHOULDER (*of a man*) دوش doosh, کتف kutif, منکب munkib, سف suf, سفت suft, لاشه lausheh, مطنب mutnub. *The shoulders* دوشها doosh-ha, اکتاف aktauf, کتفت kitefet, مناکب munaukib, پشت posht, پشته poshteh, ازدان azdaun, ارنج aruuj. *Having high or broad shoulders* ذو الاکتاف zu'l'aktauf, کتف ketef, اکتف aktaf (fem. کتفا ketfa), ملواح mulwauh, مفرع mufra, تقند kufund, تقندد kufundud (pl. تقانند kufaunud, تقنددون kufundudoon). *Having one shoulder higher than the other* حدل hudl, احدل ahdul (fem. حدلا hudla). *The shoulder of animals* منکب munkib, عضد azd, زراع zera, *Shoulders of animals* مناکب munaukib, اعضاد é-azaud. *A high-shouldered horse* اسب تکتیف asba tukteef. *The shoulder-blades* دوش doosh, کتف kitf (plur. اکتاف aktauf), کتفا kitfa shauneh, شانه رجع ruja, حاز hauz. *The cartilage of the shoulder-blades* ناغض naughiz. *Space between the shoulder-blades* حارك haurik. *Two black streaks on the shoulders of an ass* ... turrutan.—*A shoulder sword-belt* ... v. *belt*.—*Slip shouldered* فکک fikuk, افک afik. *Strong-shouldered* تیز té-uz.

To shoulder (*put upon the shoulder*) بدوش نهادن bedoosh nihaudun, بر کتف وضع کردن ... kutif wuza kirdun. (*to carry on the shoulders*) بر دوش بردن bur doosh burdun, بر اکتاف اوردن bur aktauf awurdun. (*to bear up with the shoulder*) با دوش برداشتن ba doosh burdaushtun, از اکتاف ورکردن uz aktauf wurkirdun. v. *to p*... —(*to push with the shoulder*) بدوش راندن doosh raundun. *To throw any thing on another's shoulders* ... انداخته دوش کسی کردن andaukhteh ... doosha kussé kirdun.

To SHOUT اواز زدن awauz zudun, ... بر بانک زدن baunk bur zudun, اوازیدن awauzédun, ... بلند دادن awauza bulund dadun. v. *to cry aloud*, *make a noise*. — *A shout* اواز awauz, بلند ... awauza bulund, بانک baunk, غلغل ghulgh..., غوغا ghoogha, ولوله wulwuleh, هنگامه hung...meh, شماته shumauteh. v. *cry*.—*A shouter* ... بانک بر زن baunk bur zun, اواززنده awauz zun..., اوازنده awauzindeh.

To SHOW (*exhibit to view*) نمودن num...dun, نمایان کردن numa-é-aun kirdun, ... numaï-édun, توزیدن toozédun, ... پیش چشم نهادن peish chushum nihaudun, ... بنظر برداشتن benuzzur burdaushtun. (*to make known*) ... اظهار کردن izhaur kirdun, اشکاره کردن ashikaureh ... dun, پیدا ساختن peeda saukhtun, ... هویدا کردن hooida kirdun, عیان نمودن a-é-aun numoo..., ... اعلان نمودن bei-aun kirdun, بیان کردن ... numoodun. v. *to publish*, *proclaim*.—(*to demonstrate*) ... برهان دادن burhaun dadun, برهانی نمودن ... duleela burhauné numoodun, ... برهان اوردن hujjuta burhaun awurdun, ... اثبات نمودن dulaulut ou isbaut numoodun, ... نمایان ساختن ... ma-é-aun saukhtun, تبصیر کردن tubseer kir..., استدلال ساختن istidlaul saukhtun, ... بینت نمودن bei-unut numoodun, مبصرت کردن mub... kirdun, سلطان نمودن sultaun numoodun. v. *prove*. — (*to explain*) تعریف نمودن taareef ...moodun, کشادن kushaudun, شرح کردن ... kirdun, خبر دار ساختن khubr dar saukh..., روشن کردن roshun kirdun, تعبیر ساختن ta...beer saukhtun, تسفیر کردن tusfeer kirdun. (*to tell*, *teach*) گفتن guftun, اعلام دادن é-a... dadun, تعلیم ساختن taaleem saukhtun, ...

tuf-heem kirdun, تنبیه ساختن tumbeeh saukhtun, اکاه کردن agahanédun, اکاهانیدن agah kirdun. (*to appear, have the appearance of*) نمایش کردن numa-ésh kirdun, صورت پذیر شدن soorut pizeer shoodun, ظهور کردن zuhoor kirdun, رونما ساختن roonuma saukhtun, نمایان شدن nu-ma-é-aun shoodun, منظور بودن munzoor boodun.

Show (*superficial appearance*) نمایش numa-ésh, ظاهر zauhir, صورت soorut, وجه wujuh, روی rooé, کیافت ké-aufut, کونه gooneh, شکل shukl, سیما seema. (*splendid appearance*) نمایش شاهانه numa-ésha shahauneh, ظاهر پر عظمت zauhira pur uzmut, سیمای کریم seema-é kureem, صورت بزرگوار sooruta buzurguwaur, وجه دولتمندانه wujha dowlutmundauneh, شکل جوانمرد و جلیل shukla juvaunmurd ou juleel, کیافت روشن ké-aufuta roshun, کونه ابدار gooneha aubdar. (*pomp, magnificent spectacle*) تماشا tummausha, پروازه pur-wauzeh, پروان purwaun, سیر seir, منظر munzur, مظهر muzhur (pl. مظاهر muzauhur), رنا runa, اوازه awauzeh. v. also *likeness, semblance: phantom.*

A SHOWER باران baraun, باریدکی bau-reedugé, مطر mutr, هما huma, رمی rumé. v. *rain.*—*Shower after shower* هطل hutl, هطلان hutlaun, رجع ruja. *One shower* همرت humrut, رصدت rusdut (pl. رصاد rysaud), هضوبت huzoo-but. *A heavy shower* شتاب باران shitaub ba-raun, وبل wubl, زالو zauloo, قاعفي ka-éf, هوم humoom, هطف hutf, معمعات maamaat. *A thun-der shower* بغرت bughrut. *A slight shower* باران سست barauna sust, شجزت shujuzut, دهن duhin.

To shower باریدن baurédun, سست باران کردن sust baraun kirdun, مطر ساختن mutr saukhtun, v. *to rain.*—(*to pour down* or *scatter liberally*) وافر وافر ریختن waufir waufir reekhtun, با فراوانی پاشیدن ba furawauné paushédun, بر وجه کریم کستردن bur wujha kureem kusturdun.

Showery باران ریزان baraun reezaun, مطر ریز mutr reez, ماطر mautir. v. *rainy.*

SHOWING نما numa, نمای numa-é, نماینده numa-éndeh, عارض auriz, دال daull. *Showing the way* راهنما rauhnuma, رهبر ruhbur, رهور ruh-wur, مرشد راه شو murshida rauh shoo. *Showing one's self* عرض دیدار ساز arza deedar sauz.

Shown نموده numoodeh, نمایده numaï-édeh, نماینده numa-éndeh, کشاده kushaudeh, پیدا ساخته peeda saukhteh, ظهور کرده شده zuhoor kurdeh shoodeh, معروض maarooz. v. *exhibited.*—*To be shown* نموده شدن numoodeh shoodun.

Showy, shewish, ظریف zureef, نازک nauzik, شاهانه shahauneh, روشن roshun, ابدار aubdar, زو نزاکت zu nuzaukut, اهل ظرافت ahla zu-raufut, زیبا و تر zeeb ou tur, ترفت turfut, زیبا zeeba, زینت دار zeenut dar, تاب دار taub dar. v. *elegant, splendid, brilliant, ostentatious.*

A SHRED پاره paureh, بازافکن bazafgun, پارچه paurcheh, قذازت kuzauzut, قطع kuta, کسرت kusrut. v. *fragment.*—*To shred* پاره پاره زدن paureh paureh zudun, قطع قطع کردن kuta kuta kirdun, باز افکن ساختن baz afgun saukhtun. v. *to mince.*

A SHREW سلقلقت suluklukut, سلقت sylkut, مشان mishaun, عنقفیر ankufeer, زنی زباندراز و خودرای zunné zubaundirauz ou khoodra-é, عورت جانکش awruta jaunkush, زن دلازار zunna dilazaur ou surkush و سرکش.

SHREWD (*crafty*) حیله باز heeleh bauz, زو فن zu funn, اهل رنک ahla runk, صاحب کیاست sahib ké-ausut, تلبیس tulbees, زیرک zeeruk. v. *sly, cunning.*—(*malicious*) بد خواه bud khauh, بد اندیش bud andeesh, فتان fitaun, زو فتنه zu fitueh, بدکار budkaur, بد ایین bud aï-én, شر sharr, بد سکال bud sigaul, کینور keenwur. v. *bad, dangerous: painful.*—*A shrewd fellow* رند rind, صاحب فن sahib funn, حیله کار heeleh kaur, صاحب تلبیس sahib tulbees, عیار aï-aur, حرامزاده haramzaudeh, رنک امیز runk ameez, اهل اعلا فن ahla é-ala funn.

Shrewdly (*craftily*) با فن ba funn, بر وجه حیله باز bur wujha heeleh bauz, رند اسا rund asa, با رنک ba runk. (*maliciously*) بر وجه بد خواه bur wujha bud khauh, شرة sharrutan, با بد قصد ba bud kasd. (*vexatiously*) بر وجه ازار رسان bur wujha azaur ruffaun, بطور جان ازار betoora jaun azaur. v. also *destructively, mischievously.*—*It is shrewdly suspected* بغایت مظنون است begha-é-ut muznoon ast.

Shrewdness (*craftiness*) فن funn, حیله heeleh, کیاست ké-ausut, زیرکی zeerugé. v. *slyness.*—(*mischievousness*) حرامزادکی haramzaudugé, بد اندیشی bud andeeshé, بد کاری bud kauré. v. also *petulance.*

SHREWISH ازار رسان azaur ruffaun, خودرای khoodra-é, زباندراز zubaundirauz, خود سر khood sur, تیز مزاج taze mizauj, مسا musa. v. *froward, perverse.*—*Shrewishly* بر وجه ازار رسان bur wujha azaur ruffaun, بطور خودرای betoora khoodra-é, با زباندرازی ba zubaundirauzé.—*Shrewishness* خودرایی khoodraï-é, خودسری khoodsuré, زباندرازی zubaundirauzé, تیز مزاجی taze mizaujé. v. *frowardness, perverseness, petulance.*

To SHRIEK غریو زدن ghyré-oo zudun, غریویدن ghyreewédun, غریدن ghyrédun, فریاد

و فغان ساختن furé-aud ou fughaun ſaukhtun, واويلا زدن waweila zudun, ولوله ساختن wul-wuleh ſaukhtun, نحيب كردن nuheeb kirdun.

A ſhriek غريو ghyré-oo واويلا waweila, ولوله wulwuleh, فرياد و نغان furé-aud ou fughaun, نحيب nuheeb, عولت awlut. v. *cry*.

SHRILL بلند اواز bulund awauz, تيز اواز taze awauz, اصلاق iſlauk, صلق ſulik. *A ſhrill voice* اواز تيز awauza taze كص kuſs, كصيص kuſees. *Shrilly* با اواز تيز ba awauza taze, بر وجه بلند اواز bur wujha bulund awauz, اصلاقانه iſlaukauneh. *Shrillneſs* تيز اوازي taze awauzé, بلند اوازي bulund awauzé, صلق ſalk.

A SHRIMP (*ſhell-fiſh*) كشغير kuſhgheer, اربيان irbé-aun. v. alſo *dwarf*.

To SHRINK, *ſhrivel* (*become contracted*) واهم گرفته شدن wahum gooriſteh ſhoodun, درهم كشيدن durhum kuſhédun, واب شدن waab ſhoodun, كصيص كردن kuſees kirdun, چين افكندن cheen afgundun, پرچين گشتن pur-cheen guſhtun, كرسيدن kursédun, كرسيده بودن kursédeh boodun, تدنيخ شدن tudneekh ſhoodun. *To ſhrink (from danger)* از خطر كريختن uz khutr goorikhtun, از مخاطرت واپس رفتن uz mukhau-tirut wapus ruftun, از بيم باز استادن uz beem baz uſtaudun.—*Shrink*, v. *contraction*.

Shrivelled كشيده kuſhédeh, درهم كشيده durhum kuſhédeh, پر چين pur cheen, واهم wa-hum, واهم گرفته wahum gooriſteh. v. *contracted*.

A SHROUD (*winding-ſheet*) كفن kufin. *To ſhroud* تكفين كردن tukfeen kirdun, با كفن پوشيدن ba kufin poſhédun. v. alſo *to cover, ſhelter*.

Shrouded با كفن پوشيده ba kufin poſhédeh.

A SHRUB درختچه durukhtcheh, نهال nihaul, درختك durukhtuk, شجرت صغيرت ſhujuruta ſa-gheerut. v. *buſh*, *tree*.—*Shrubby* درختچه اسا du-rukhtcheh aſa, پر درختكها pur durukhtuk-ha.

A SHRUG جنبش دوش jumbiſha dooſh, حركت اكتاف hurukuta aktauf.—*To ſhrug* جنبش دوش كردن jumbiſh dooſh kirdun, حركت اكتاف نمودن hurukuta aktauf nu-moodun.—*Shrunk*, v. *ſhrivelled*.

To SHUDDER لرزيدن lurzédun, فراشيدن furauſhédun, رميدن rumédun, رميده شدن ru-médeh ſhoodun, نفاض كردن nufauz kirdun, نفرت كرفتن nufrut gooriftun, مقشر نمودن mu-kuſhyrr numoodun. v. *to quake, ſhake, ſhiver, tremble*.

To SHUFFLE بهم زدن behum zudun, برهم دركذاشتن burhum durguzauſhtun, شوريدن ſhoorédun, اميزش كردن ameeziſh kirdun, خلط ساختن khult ſaukhtun. v. *to mix, mingle*.—*To ſhuffle cards* قومار كاغذي بهم زدن koomaur ka-ghudé behum zudun, ...ار بازي برهم دركذاشتن kumaur bauzé burhum durguzauſhtun.—*To ſhuf... any thing artfully out of the way* ...حقه بازي از جا واكردن behukkeh bauzé uz jau wakirdun, ... فن برداشتن uz funn burdauſhtun. *To ſhu...* (*tergiverſe*) تردد نمودن turruddud numood..., تعلل عليل كردن ta-allula aleel kirdun, ...ق و تاخير ساختن auk ou ta-akheer ſaukhtun. v. *elude, ſhift off*.—(*to trick*) حيله بازي كردن he...leh bauzé kirdun, فريفتن furré-uftun, ...ر ساختن ghudr ſaukhtun, رنك اميز شدن runk ameez ſho...dun, فن و غبن باختن funn ou ghubin bauk...tun. v. *to cheat, defraud*.

A ſhuffle (*mixture*) اميزش ameeziſh, ...زدنی behum zuduné (*an artifice*) حيله heeleh, ...له بازي heeleh bauzé, فن funn, كيد keed, ...ر ghudr, غبن ghubin. v. *trick, fraud*.—(*tergi...ſation*) تردد turuddud, تعلل عليل ta-allula al... v. *ſubterfuge, ſhift*.

Shuffled (*mixed*) اميخته ameekhteh, ...م زده burhum zuddeh, بهم دركذشته behum durguziſht...

A ſhuffler حيله heeleh, حيله باز heeleh ba... فريبنده furrabindeh, غابن ghaubin, ...ك اميز runk ameez, اهل فن ahla funn. v. *cheat, kn...* —(*a mixer*) اميزنده ameezindeh, برهم زن b...hum zun, بهم دركذار behum durguzaur.

Shuffling (*mingling*) اميز ameez, برهم زن b...hum zun. (*tricking*) حيله باز heeleh bauz, ...ب furabe, تلبيس tulbees, فن و غبن باف funn ghubin bauf, غدران ghudraun. v. alſo *ſhamb...* —*Shufflingly* (*trickingly*) بر وجه حيله باز b... wujha heeleh bauz, بطور رنك اميز betoora r... ameez, با فن و غبن ba funn ou ghubin.

To SHUN اجتناب كردن ijtinaub kir... احتذار ساختن ihtizaur ſaukhtun, ...ر كردن huzr kirdun, اعراض نمودن é-arauz numoo... تنكب نمودن tunukkib numoodun, ...ي كردن tuhaumé kirdun, احتراز نمودن ihtirauz nu...dun, نفرين كردن nufreen kirdun, ...نمودن iba numoodun.

Shunned منفور munfoor, اجتناب كرده شده ...tinaub kirdeh ſhoodeh.

Shunning اجتناب ijtinaub, مجتنب mujt... محتذر muhtuzur, حاذر hauzir, محتمي m...tumé, مبنس mubnis.

To SHUT سد كردن ſudd kirdun, ... بسته نمودن b... ghulik ſaukhtun, ... numoodun, ردم ساختن rudm ſaukhtun, رتق نمودن rutk nu... ...كردن firauz kirdun, ... dun, لط كردن lutt kirdun, ...دسم نمودن

numoodun, مبهم كردن mubhum kirdun, متّرع
نمودن muturra numoodun, مجيق كردن mu-
…ef kirdun, بلوق ساختن bulook ſaukhtun. *To*
…t a door سد باب ساختن ſudda baub ſaukhtun,
در بسته كردن dur buſteh kirdun, غلق باب
ساختن ghulika baub ſaukhtun, تغليق كردن
…ghleek kirdun, اغلاق ساختن ighlauk ſaukhtun,
اصهاق كردن iſmauk kirdun, معتنك ساختن
…ntunk ſaukhtun, صك كردن ſukk kirdun. *To*
…t a purſe شرج كردن ſhurj kirdun, تشريج
ساختن tuſhreej ſaukhtun, كف كيسه كردن
…ufi keiſeh kirdun.—*To ſhut up* بنديدن bundé-
…dun, بنده كردن bundeh kirdun, مسدود ساختن
muſdood ſaukhtun, حبس كردن hubs kirdun.
…to cloſe, confine, block up: conclude.—*To ſhut out*
بدر كردن bedur kirdun, بيرون داشتن beeroon
…duſhtun, محروم كردن muhroom kirdun, مردود
ساختن murdood ſaukhtun. v. *to exclude, keep out.*
—*To ſhut* or *be ſhut* مسدود كشتن muſdood guſh-
…tun, بسته شدن buſteh ſhoodun, مغلوق بودن
…ughlook boodun, فراز كرديدن firauz gurdédun.
Shut (participle) مسدود muſdood, بسته buſ-
…teh, در بسته dur buſteh, منسد munſud, انسداد
…ſidaud, مبهم mubhum, مغلوق mughlook,
منقفل munkufil. v. alſo *rid, clear, free.*—*Shut up*
بنديده bundédeh, محبوس muhboos. v. *impri-
…ſoned.*—*A ſhut* or *little door* بابچه baubcheh, دريچه
…dureech.—*Shutting* سد ساز ſudd ſauz, غلق ghulik,
… بسته buſteh koona. *The noiſe made by great
…gates when ſhutting* جلبلق julubluk.

A ſhutter (*one who ſhuts*) سد سازنده ſudd ſau-
…zindeh, غلق ساز ghulik ſauz, بسته كننده buſ-
…teh koonindeh.—(*a cover, door*) پوشش poſhiſh,
باب baub, در dur. *A window ſhutter* سراپرده
پنجره ſuraperdeha punjureh.

A SHUTTLE (*weaving inſtrument*) مكول
…ukook, مكك mukik, ماكوب maukoob, پاوزاره
…pawzaureh, پاوژاره pawzſhaureh, ترست turiſt.

SHY صاحب احتياط ſahib ihté-aut, اهل انتباه
…ahl intibauh, ذو حذر zu huzr, محتذر muhtu-
…zir. v. *cautious, wary.*—(*not free of behaviour*)
نا كشاده na kuſhaudeh, مشرب نا كشاده na
…kuſhaudeh muſhrub, نا كستاخ na kuſtaukh. v. *re-
…ſerved.*—(*unwilling to contract intimacy, cold, not
…friendly*) باز استان از مقارنت bauz iſtaun uz mukau-
…runut, از مصاحبت وا استان uz moſauhibut wa iſtaun,
… بهمدمي behumdumé mutunuffur, نا مهرباني
…na mihrubauné, نا محبانه na muhibbauneh, بي
دوستي bé dooſté, برود burood, ذو برودت zu
…buroodut.—(*ſuſpicious*) وهام wuhaum, ظنان zaunn,
ذو كمان zu gumaun.

SIBILANT (*hiſſing*) سفلان ſiflaun, هشت
ساز hiſht ſauz, صغار ſufaur.—*Sibilation.* v. *hiſs.*

SICK خسته khuſteh, زبون zuboon, ضعيف
za-éf, ضعيفت za-éfut, مريض mureez, معلول
maalool, بيما beemaur, بيماره beemaureh, غليل
aleel, نا خوش na khooſh, دردمند durdmund,
پردرد pur durd, شكسته مزاج ſhakuſteh mizauj,
سقيم ſukeem, (*diſguſted*). خاطر مانده khautir
maundeh, بيحضور béhuzoor.——*Sick at heart*
خسته دل khuſteh dil, شكسته دل ſhakuſteh dil.
Sick and confined to bed خسته و صاحب فراش
khuſteh wa ſahib furauſh. *A ſick nurſe* بيمار
پرستي beemaur puruſté, زن تيماردار zunna
teemaurdar. *The food of a ſick perſon* بيمار كين
beemaur geen. v. *regimen.*

To ſicken (*grow ſick*) خسته شدن khuſteh
ſhoodun. بيمار كشتن beemaur guſhtun, نا خوش
شدن na khooſh ſhoodun, مريض كرديدن mu-
reez gurdédun, شكست كشتن ſhakuſt guſhtun.
—(*to make ſick*) خسته كردن khuſteh kirdun,
بيمار ساختن beemaur ſaukhtun, زبون و شكسته
كردن zuboon ou ſhakhuſteh kirdun.—(*to be diſ-
guſted* or *weary of*) خاطر مانده شدن khautir
maundeh ſhoodun, نفرت پذيرفتن nufrut pizzee-
ruftun, استكراه داشتن iſtikrauh dauſhtun, معرض
شدن maaruz ſhoodun. v. *to be ſatiated* (*to decay*)
بهلك رفتن behulk ruftun. v. alſo *to languiſh.*

A SICKLE داس daus, داس درو daus diroo,
داسه dauſeh, داسكاله dauſkauleh, دستكاله doſt-
kauleh, مجز mijuzz, منجل munjil.

SICKLINESS حال خسته haula khuſteh,
بيماري beemauré. v. *ſickneſs.* — *Sickly* خسته
khuſteh. v. *ſick.*—*To ſickly*, v. *to ſicken.*

Sickneſs خستكى khuſtugé, بيماري beemauré,
تيمار teemaur, مرض muruz, علت yllut, وجع
wuja, درد durd, دردمندي durdmundé, رنج runj,
ازار azaur. v. *diſeaſe, diſtemper.*

A SIDE جنب junb, جانب jaunib, جناب
junaub, جنابت junaubut (plur. جنوب junoob,
جوانب juwaunib, اجناب ajnaub), جهت jihut, (pl.
جهات juhat) پهلو pihloo, طرف turruf (pl. اطراف
atrauf), نزد nuzd, كنار ku-naur, صفح ſufh,
صفحت ſufhut (pl. صفحات ſufhaut, صفاح ſu-
fauh) كوي kooï, كيشت keeſht, سوي ſooï, سو
ſoo, عرض urz, عند ynd, حصور huſoor, دف duff,
طف tuff, قبل kybel, حوز hawz, حوزت hawzut,
وجهت wujhut, وجه wujuh, (pl. وجوه wujooh)
كران kuraun, كرانه hurauneh, ضفو zufoo,
ضفوان zufawaun, بصر buſr, قطر kutr (plur.
اقطار aktaur), ناحيت nauhé-ut, صفق ſufk,
نبذت nubzut. كنف kunif (plur. اكناف ak-

ssauf), خفاف hufauf, صبر subr, ملاط milaut, عطف ytf, اوب awb, لزق lizk, حذفور huzfoor, حذفار huzfaur, حافت hauffut, حضن hyzn, شطو shutoo, طرت turrut, وحش wuhshé, متن metin. *My side* جنب من junba mun, نزد من nuzda mun, پهلوم pihloom, جنبي junbé. *At my side* از نزد من uz nuzda mun. *On his side* بجانب او bejauniba oo. *On every side* بهر جانب behur jaunib. *The right side* جنب راست junba raust, راست raust, ميمنت meimunut, يمين yemeen. *The left side* چپ chup, يسار ésaur, يسري ésuré, شامه shaumeh, جناب يسار junauba ésaur. *The outside of the hand* ظهرالكف zuhru'l'kuf. *The side of the neck* لديد ludeed (dual. لديدان ludeedaun), صفق sufk, ليت leit. *The side of the face* صبي subé, عارضت aryzut, عرض aryz, فرد furd (plur. افراد afraud, فرادي furaudé). v. *jaw, cheek.*—*The side of the head* شقيقت shukeekut, صفح sufh. *The side of a mountain* لوز lawz (plur. الواز alwauz) صفق كوه sufka kooh. *The side of a house* پيغوله peighooleh. *Near the side, by the side, close to the side* جناب junnaub, نزد nuzd. *Having a stitch in the side* جنب junub. *A stitch in the side* ذات الجنب zautu'l'junub. v. *pleurisy.*—*Both sides* طرفان turrufaun, طرفين turrufeen, هرجانب hurjaunib, جانبين jaunibeen. *From side to side* طرف طرف turruf turruf, طرف بطرف turruf beturruf. *Led by the side (as a horse, &c.)* مجنوب mujnoob. v. also *margin, edge, verge: faction, party, sect.*—*Side, sidelong.* v. *lateral, oblique.*—*A side wind,* نكبا nukba. *A side glance* اغيل agheel.—*Sideways* عارضة aryzutan, با جنب پيش فرستاده ba junba peish furistadeh, بر يك طرف bur eek turruf. v. *obliquely, edgewise. To side (take a party)* تشريك كردن tushreek kirdun, همپشت گشتن humposht gushtun, همونان ساختن humwufauk saukhtun. v. *to second.*

A SIEGE محاصرت muhausirut, قلع بندي killaa bundé, بشهر چسپيدني beshahr chuspédune, احاطة ihauteh, احصار ihsaur, حصر husr, گرده بيچ gurdeh beech.—*To siege.* v. *to besiege.*

A SIEVE غربال ghyrbaul, غربيل ghurbeel, غلبار ghylbaur, غلبور ghulboor, منخل munkhul, هرقل hurkul, پيكن peikun, ماشو maushoo, ماشوب maushoob.

To SIFT بيختن beekhtun, بيزيدن beezédun, بيز كردن beez kirdun, غربال زدن ghyrbaul zudun, دست زده كردن dost zuddeh kirdun, كربلت ساختن kurbulut saukhtun, بيزيدن béunjédun, ميدن meedun, كاويدن kawédun, سفسفة كردن sufsufeh kirdun, نخل زدن nukhil zudun. v. *to separate, examine, try.*

A sifter بيزنده beezindeh, غربال زن ghyrbal zun, بيز ساز beez sauz.

Sifted بيخته beekhteh, دست زده dost zuddeh, ميده meedeh, كاويده kawédeh, بينجيده bé-unjédeh, غربال زده ghyrbaul zuddeh.

To SIGH كشيدن اه auh kushédun, اخ زدن aukh zudun, حسرت كردن husrut kirdun, تحسر ساختن tuhussur saukhtun, ارمان كشيدن armaun kushédun, ارمانيدن armaunédun, ناله كردن nauleh kirdun. v. *to lament, mourn.*—*To sigh after,* ارزو داشتن arzoo daushtun. v. *to desire.*

A sigh اه auh, اهي auhé, اخ aukh, حسرت husrut, ارمان armaun, دريغ dureegh, ازخ auzukh, كدرش guzrish, يوسف yusuf, گويت goo-é-ut, انين auneen. *An ardent sigh* اه جكر سوز auha jigur sooz, اه جانكاه auha jaungah, اه اتشبار auha autashbar.

SIGHT ديده deedeh, ديدار deedaur, بين been, بينش beenish, بينايي beenaï-é, بصر busr, بصيرت buseerut, عين a-én, نظر nuzr, ربي reï. v. *eye, view: show, spectacle: notice, knowledge.*

Sighted زو چشم zu chushum, زو بصر zu busr.—*Dim-sighted* تاريك چشم taureek chushum, روزكور roozgoor, عشا asha, عشوا ashwa, ادوش adoosh, دوشا doosha, ادوس adoos, وغو wughif, نبوالعين nuboo-u'l'a-én. *Dimsightedness* تاريك چشمي taureek chushumé, روز كوري rooz gooré, دوش doosh. *Quick-sighted* تيز چشم taze chushum. v. *perspicacious, acute.*—*Quick-sightedness* تيزچشمي taze chushumé. *Short-sighted* كوته نظر kootuh nuzr. *Short-sightedness* كوته نظري kootuh nuzuré. v. *purblind; improvident.*—*Sightless,* v. *blind: hideous.* *Sightly* خوشنما khooshnuma, جميل jumeel, حسنات husnaut, خوب khoob. v. *beautiful.*

A SIGN نشان nishaun, نشانه nishauneh, علامت alaumut, اثر asr, رسم rusm, اشارت ishaurut, غمز ghumz, شعار shaur, نقطه nuktah, دلالت dulaulut, شوزب shawzub, شرط shurut, نعامت naamut, برهان burhaun, شيت shé-ut, حبر hubr, حبار hubaur, سومت soomut, سيمت seemut, سمات sumaut. v. *token; wonder, miracle: symbol, type: constellation: monument, memorial.*—*Signs and tokens* علامت و اشارت alaumut oo ishaurut.

To sign (mark) نشان كردن nishaun kirdun, اثر كردن asr kirdun, علامت زدن alaumut zudun, اشارت ساختن ishaurut saukhtun. *(to ratify, seal)* مهر زدن muhr zudun. v. *to seal, ratify.*

A SIGNAL اشارت ishaurut, غمز ghumz. v. *sign.*—*A signal with the eye* غمز عين ghumza a-én.

SIGNAL *(eminent, memorable)* واجب الذكر wajibu'z'zikr, نامدار naumdar, نام اور naum awur,

مشهور mush-hoor, روشن roshun, لايق ياد la-éka é-aud, اواز دار awauz dar, هويدا hooida, پديد pudeed, بديع budé-a, ظاهر zauhir, ظهور zuhoor. v. *remarkable*; *conspicuous.*

To signalize (*make eminent*) نامدار ساختن naum-dar saukhtun, نام اوردن naum awurdun, مشهور كردن mush-hoor kirdun, واجب الذكر ساختن vajibu'z'zikr saukhtun, روشن نمودن roshun numoodun, جلال ساختن julaul saukhtun. *To signalize one's self* نام كرفتن naum gooriftun, خودرا نامدار كردن khoodra naumdar kirdun, روشن و جلال كشتن roshun ou julaul gushtun.

Signally بر وجه نامدار bur wujha naumdar, روشنانه roshnauneh, مشهورا mush-hooran, بطور واجب الذكر betoora vajibu'z'zikr.

SIGNATURE علامت alaumut, اتسام ittisaum, نشان nishaun. v. *mark*, *stamp*, *seal*. — *The royal signature* or *signet* علامت پادشاهيت alaumuta padshahé-ut, مهر پادشاه muhra padshah, خاتم شاه khautima shah, نكين nigeen. v. *seal*.

SIGNIFICANCE, *significancy* (*meaning*) معني maané, قوت معني kuwwuta maané. v. *signification*. — (*importance*) مهمي muhimmé, كراني guraunė, لازمت lauzimut. v. also *energy*, *force*.

Significant, *significative* (*having a meaning*) معنوي maanoo-é, زو دلالت zu dulaulut, اهل مضمون ahla muzmoon, فحوا دار fuhwa dar. (*important*, *momentous*) مهم muhimm, مهمت muhimmut, كران guraun, لازم lauzim, ثقيل sukeel, مستشري mustushré.

Significantly (*with force of expression*) با قوت معني ba kuwwuta maané, با فحوا ba fuhwa.

Signification معني maané, معنيت maané-ut, مضمون muzmoon, دلالت dulaulut, فحوي or فحوا fuhwa, نتيجه nuteejeh, چم chum. *The evident signification* نتيجهء صريح nuteejeha sureeh. *The signification of the words* نتيجهء كلام nuteejeha kulaum.

Signified (*intimated*) معلوم ساخته maaloom saukhteh, اكاهانيده agahanédeh, معروف كرده شده maaroof kirdeh shoodeh.

To signify (*have a meaning*) معني داشتن maané daushtun, فحوا نمودن fuhwa numoodun, دلالت كردن dulaulut kirdun, چم داشتن chum daushtun. (*to intimate*, *make known*) معلوم كردن maaloom kirdun, خبر دادن khubr dadun, اعلام ساختن é-alaum saukhtun, اخبار كردن ikhbaur kirdun, اكاهيدن agahédun, اكاهانيدن agahanédun, اكاه كردن agauh kirdun, اكاهي دادن agauhé dadun, تخبير كردن tukhbeer kirdun, تشعير ساختن tusha-ér saukhtun, مشعر كردن mushaar kirdun. *What does that signify?* چه منتج cheh muntuj? چه معني cheh maané?

Signifying (*having a meaning*) ذو المعني zu'l'mauné, معني دار maané dar, معنوي maanoo-é, فحوا نما fuhwa numa, چم دار chum dar, عبارت نما ybaurut numa, دال daull. (*giving notice*) معلوم ساز maaloom sauz, خبر ده khubr duh, اخبار كنا ikhbaur koona. *Signifying nothing* بيمعني bémaané, مهمل muhmil, ما لا يعني ma la é-ané.

SILENCE خاموشي khaumooshé, خموشي khumooshé, سكوت sukoot, ساكوتت saukootut, سكات sukaut, سكتت suktut, سكت sukt, صمت sumut, صمات sumaut, صموت sumoot, اصمت asmut, صمتت sumtut, نصيتت nuseitut, حبست hubsut, اخرنماس ikhrinmaus, اخرماس ikhrimaus. v. *secrecy*.

To silence خاموش كردن khaumoosh kirdun, خاموشي فرمودن khaumooshé furmoodun, اسكات ساختن iskaut saukhtun, خاموشانيدن khaumooshanédun, مسكت ساختن muskit saukhtun, تسكيت كردن tuskeet kirdun, تعقيم ساختن taakeem saukhtun, ابكام كردن ibkaum kirdun, تصميت ساختن tusmeet saukhtun, بكع كردن buka kirdun. *To silence in argument* افحام كردن ifhaum kirdun, تفحيم ساختن tufkeem saukhtun, مبكت كردن mubkit kirdun.

Silent خاموش khaumoosh, خموش khumoosh, بيزبان bézubaun, سكوت sukoot, سكات sukaut, سكت sukut, سكتت suktut, ساكوتت saukootut, صامت saumit, صموت sumoot, اصمات ismaut, قرد kurud, مدرمس mudurmis, كيكوبي kumgooï-é, خب khub, ابكام ibkaum, ابكم abkum, كظوم kuzoom, كظم kuzum. (*not mentioning*) بي ذكر bé zikr, غير تذكر ghire-a tuzukkur, بي كفت bé guft, نا كلام ساز na kulaum sauz.

To be silent خاموش شدن khaumoosh shoodun, خاموشيدن khaumooshédun, ساكت شدن saukut shoodun, بي زبان بودن bé zubaun boodun, اصمات شدن ismaut shoodun, كظم بودن kuzim boodun, تصميت شدن tusmeet shoodun. *A silent man* صاحب خاموشي sahib khaumooshé, ساكوت saukoot, اهل سكوت ahla sukoot, بله buluh.— *Be silent* خب باش khub baush.

Silently بر وجه خاموش bur wujha khaumoosh, خموشانه khumooshauneh, با خاموشي ba khaumooshé, با سكوت ba sukoot, با صمت ba sumut. (*without mention*) بي ذكر bé zikr.

SILK حرير hureer, بريشم bureeshim, بريشيم bureesheem, ابريشيم ibrisheem, قز kuz, ولاد wulaud, پريان puré-aun, كناغ kunaugh, بادامه baudaumeh, دقمس dykems. *Sewing silk* حرير

مبرم hureera mubrum, ابریشیم ibreesheem, ابرشیم ibrisheem, ابریشیم تاویده ibreesheem tawédeh, حریر مفتول hureera muftool, کناغ kunaugh, نخ nukh, پنام punaum. *Raw silk* ق kuzz, کژ kuz, کج kuj, کجي kujé, خز khuzz, قزیز kuzeez. *The flue or refuse of raw silk*, ابیشم abeeshem, ابشم abshim. *Made of raw silk* قزي kuzé, قزین kuzeen, کزین kuzeen, کجین kujeen. *Spun silk* ق kuz, ابریشیم ق ibreesheema kuzz, حریر نا تاویده hureera na tawédeh, ابریشیم غیر مفتول ibreesheema ghire-a muftool, خز khuzz. *Cloth made of spun silk* خز khuzz, ردن rudin. *Figured silk* کلستانی gulistauné, اکلیون aglé-oon, بهرام buhraum. *Armosine silk* دراي darai-é, والا waula. *Plain silk* حریر ساده hureera saudeh, حریر بي نقش hureera bé nuksh. *Dressed silk* مطبوخ mutbookh. *A roll or bale of silk* پرونده purwundeh, طومار حریر toomaura hureer.

Silk, silken بریشمي bureeshmé, ابریشیمي ibreesheemé, زو حریر zu hureer, قزي kuzzé. *Silk cloth* حریر hureer, حریرت hureerut, تبشک tubshuk, لاد laud. *A silk garment* حریر hureer, حریرت hureerut, جامه حریر jammeha hureer, ثوب من حریر sooba min hureer, دمقص or دمقس dumkus, پرنیان purné-aun. *A silk garment embroidered* دیبا deeba, دیباج deebauj, دیباه beebauh, سندس sundus.

A silk-mercer حریر فروش hureer furoosh, حریري hureeré, کزین فروش kuzeen furoosh, قزاز kuzzauz, خزاز khuzzauz, ابریشیمي ibreesheemé.

A silk-weaver حریر بافنده kureer baufindeh, قزاز kuzzauz, بریشم باف bureeshim bauf.

The silk-worm دود الحریر doodu'l'hureer, کریم ابوب kirma é-oob, کرم کر kirm gur, پیله peeleh, کرم پیله kirm peeleh. *The silk-worm in its nymphean state* بادامه badaumeh. *A silk-worm's cone or clue* ابیشم abeeshim, ابشم abshim, کره kuruh, پیله peeleh, کلاغ kulaugh, کژ kuz, دمصق damsak, سکاف fukauf.

Silky, v. *silken*: *smooth*, *soft*, *pliant*.

SILL (*stone or timber at the foot of a door*) نجاف nijauf, وصید wuseed, سده suddeh, جناب junaub, اسکفت uskufut. v. *threshold*.

SILLILY بروجه بیهوده bur wujha beehoodeh, احمق اسا ahmuk asa, بروجه بیراي bur wujha béra-é, با ضعیف القلب ba za-éfu'l'kulb, بروجه بي عقل betoora na kaubil, بطور نا قابل burwujha bé akl. v. *simply*.

Silliness بیهودکي beehoodugé, حمق humk, حماقت humaukut, غباوت ghubawut, رکاکت rukaukut, طرق terk, فیالت fé-alut, عدم قابلیت aduma kaubillé-ut, عدم عقل aduma akl, بیرایي berai-é. v. *stupidity*, *folly*.—(*harmlessness*) عدم کناه aduma gunauh, ساده دلي saudeh dilé, سادکي saudugé, پاکي pauké, طاهري tauhiré. v. *simplicity*.

Silly ضعیف القلب za-éfu'l'kulb, بیهوده beehoodeh, احمق ahmuk, غرچه ghurcheh, قاق kauk, بي عقل be akl, نا قابل na kaubil, بیدماغ bedumaugh, ابله ableh, فیالت fé-aulut, کالوس kauloos, هرزه hurzeh, هرش hurish, سرکشته surgushteh, بوي ba-wé. v. *foolish*, *trifling*; also *harmless*, *simple*, *weak*, *helpless*.—*Silly-bow*, v. *membrane which envelopes the child in the womb*.

SILVER سیم seem, نقره nukreh, فضت fyzzut, نضر nuzr (plur. نضار nuzaur, انضر anzur), کماشه gumausheh, کیسور keisoor, عجوز ajooz, ابیض abeez, لجین lujeen, لجت lujut, روپه roopeh, کرنج kurinj, غرب ghurub, صریف sureef. *A bar of silver* سیمین سبیکه seemeen subeekeh, سیم غروش seem ghuroosh. *A silver mine* سیم معدني seem maaduné. *The dross of silver* مرداسنک murdasunk. *Pure silver* نقرت خام nukruta khaum, سیم صافي seema saufé, فضت خاص fyzzuta khauss, نقرت خام nukruta khaum. *Gold and silver* زر و سیم zur ou seem. *Hammered silver* لکام lukaum. *Melted silver* نقرت nukrut, انفغده anfaghdeh, انفقده anfakdeh, زربیاو zurbéwau. *Refined silver* صولج sawluj. *Unrefined silver* باغ paukh, باغ baukh, تبر tubr. *Stamped silver* بشار pushaur, بشار bushaur. *Filings or cuttings of silver* سحالت suhaulut. *Silver burnt black* کزف kuzf. *Burnt silver lace* سکاف sukauf. *Money of bad silver* قسا kusa, قسو kusoo. *A globule or particle of silver* جمان jumaun, جمانه jummauneh. *Having a bosom like silver* سیمبر seembur. *Quicksilver* سیماب seemaub, زنج zunj, زوق zawuk, زووق zoo-uk. v. *quicksilver*.

Silver (*made of silver*) سیمین seemeen, مفضض munaufizut, سیمین تن seemeen tun, سیمین بدن seemeen budun. *Of the colour of silver* سیمین کون seemen goon, سیم فام seem faum, بادافره badaufreh, بیضا beeza. *A string of silver beads* قداس kudaus.

To silver (*cover or ornament with silver*) بسیم پوشیدن ba seem poshédun, مفضض کردن mufuzzuz kirdun, مفضضت ساختن mufuzzut saukhtun, تفضیض زدن tufzeez zudun, مغرق ساختن mughruk kirdun, ستام ساختن sitaum saukhtun, تمویه کردن tumweeh kirdun, تجیل ساختن tudjeel saukhtun.

A silversmith سیمکر seemgur.

Silvered, *silvery* سیمدار seemdar, مفضض mufuzzuz, بسیم پوشیده ba seem poshédeh, بفضت پاشیده ba fyzzut paushédeh, تدجیل tudjeel.

SIMILAR مانند maunend, همنبر humumbur, مثال miſaul, مثل miſl, مماثل mumauſil, نظير nuzeer, مشابه muſhaubuh, همتا humta. v. *like.*

Similarity, ſimilitude ماننددگي maunendugé, مثل miſl, مماثلت mumauſlut, تشبيه tuſhbeeh, شبه ſhubeh, سيما ſeema, نقيش nukeeſh, فسله ſuſleh, مشابهت muſhaubihut, خمانايي khumanaïé, اشتباه iſhtibauh, حتل hutul. v. *reſemblance, likeneſs.*

A ſimile تمثيل tumſeel, مثل miſl, تشبيه tuſhbeeh. v. *compariſon.*

To SIMMER (*boil with a hiſſing ſound*) اژير کردن azſheer kirdun, ازير ساختن azeer ſaukhtun.

SIMONY بدل فراغت budula firaughut.

A SIMPER بسم buſm, v. *ſmile.*

SIMPLE (*plain, ſingle; without mixture or variety*) يکروي eekrooï, يکتا eekta, يک تو eek too, يکگونه eekgooneh, ته tuh, يکرنک eekrunk, يکفام eekfaum, بي اميزش bé ameeziſh, نا اميخته na ameekhteh, يکرنکان eekrungaun, منفرد munfurud, منفردت munfurudut, نا دوتا na doota, فرد furd.—(*artleſs, unſkilful, weak in underſtanding*) ضعيف العقل za-éfu'l'akl, احمق ahmuk, ابله ableh, تبله tubulluh, بي وقوف bé wukoof, نا دان na daun, سخيف ſukheef, ز و رکاکت zu rukaukut, نا ازموده na azmoodeh, نا شناس na ſhinaus, صلب ſulb, همبي or همبا humba, فيالت fé-aulut. (*harmleſs, undeſigning*) ساده ſaudeh, ساده دل ſaudeh dil, ساده لوح ſaudeh lawih, طاهر tauhir, ازاد azaud, بی ريا bé ré-a, نا حيله باز na heeleh bauz, نا دورو na dooroo, بي رنک bé runk, معصوم maſoom, پاک pauk, پاک از کناه pauk uz gunah, بي خطا و جرم bé khuta ou jurm, نا مضر na muzirr. v. *innocent, guileleſs.*

A ſimple (*in botany*) نبات nubaut, چمن chumin, کياه gé-auh. v. *herb.*—*Simples* نباتات nubataut. *The knowledge of ſimples* علم نباتات ylma nubataut.—*To ſimple or gather ſimples* نبات چيدن nubaut cheedun, کياه چين کردن gé-auh cheen kirdun, چمن کزيدن chumin guzédun, علم نباتات دانستن ylma nubataut dauniſtun.—*A ſimpler* نبات چين nubaut cheen, صاحب علم نباتات ſahib ylma nubataut.

A ſimpleton ساده دل ſaudeh dil, ساده لوح ſaudeh lawih, مرد يکتا murda eekta, ادم بی ريا adama bé ré-a, احمق ahmuk, ابله ableh, هرزه خوار hurzeh khaur, يافه کوي é-aufeh gooï, سخيف ſukheef. v. *fool, trifler.*

Simplicity (*plainneſs, without cunning or deceit*) ساده دلي ſaudeh dilé, عدم ريا aduma ré-a, سادکي ſaudugé, عدم رنک aduma runk, بسطت buſtut.—(*without abſtruſeneſs*) عدم مغلق aduma mughluk, نا مشکلی na muſhkilé, عدم مشتبه aduma muſhtubeh.—(*without finery*) عدم زينت و طراز aduma zeenut ou tirauz, عدم زيب و ارايش aduma zeeb ou ara-éſh.—(*ſingleneſs, without compoſition*) يکروبي eekrooï-é, يکتايي eektaï-é, يکرنکی eekrunké, عدم اميزش aduma ameeziſh.—(*weakneſs, ſillineſs*) ضعيف قلب za-éfa kulb, عدم وقوف aduma wukoof, رکاکت rukaukut, فيالت fé-aulut, عدم عقل aduma akl, بيهودکي beehoodugé, طرق terk, همب humb. *Affecting, aſſuming the air of ſimplicity* تباله tubauleh.

Simply (*without experience*) بي وقوف bé wukoof, بي ازمودکي bé azmoodugé.—(*without artifice*) بی فن bé funn, غير غدر ghire-a ghudr, بي ريا bé ré-a, بی حيله bé heeleh, بر وجه ساده دل bur wujha ſaudeh dil, بی رنک bé runk.—(*fooliſhly*) بر وجه بيهوده bur wujha beehoodeh, بطور بيراي betoora béra-é, احمق اسا ahmuk aſa, بی عقلانه bé aklauneh, با رکاکت ba rukaukut, با ضعيف قلب ba za-éfa kulb.—(*ſolely, merely*) محضا muhzan, مطلقا mutluka, على الاطلاق ala'l'itlauk, عينا a-énaun, بعينه bi-aïnihi, بعين bi-aïnin. v. *entirely.*—(*without addition*) بی زياده bé zé-audeh, بي افزايش bé afza-éſh, غير تکثير ghire-a tukſeer, بر وجه يکتا bur wujha eekta, بلا اميزش bila ameeziſh.

SIMULATION صورت معامله ſooruta ma-amleh, ريا ré-a. v. *diſſimulation, hypocriſy.*

SIMULTANEOUS (*acting together*) همساز humſauz, همکن humkun, بهموقت کارساز behumwakt kaurſauz.—(*exiſting together*) همذات humzaut, همزاد humzaud, همعهد humahd, بهمزمان شوا behumzumaun ſhuva.

SIN کناه gunah, خطا khuta, کنه gunuh, حوب hoob, حاب haub, زنب zumb, سيبت ſé-ut, جريرت jureerut, بزه buzuh, پروان purwaun, کرفت goorift, فسق fyſk, فسوق fuſook, جناح junauh, قصور kuſoor, وبال wubaul, وزر wuzr, تاوان tawaun, شر ſhirr, رافه raufeh, عثرت aſrut, عثرات aſraut, معصيت maaſé-ut, اصر yſr, اثم iſm, خطاء khuta, خطيت khuté-ut, خطات khutaat, جنايت juna-é-ut (pl. جنايات juna-é-aut) موزورت mawzoorut, جرم jurm, حرج huruj. v. *wickedneſs.* *Sins* خطايا khuta-é-a, سيات ſei-aut, زنوب zunoob, زنوبات zunoobaut, جراير jura-ér, اوزار awzaur, معاصي ma-auſé, اثقال الارض iſkaulu'l'-arz. *Small or venial ſins* صغاير ſugha-ér. *A mortal ſin* اثم عظيم iſma azeem, کناه کبير gunauha kubeer. *Mortal ſins* خطايا کباير khuta-é-a kuba-ér. *Original ſin* سودا ſowda, سويدا ſaweeda,

نقطهٔ سويداي ſaweeda-u'l'kulb, سويداء القلب بال nuktuha ſaweeda-é baul, حبت القلب hubbu-tu'l'kulb, دانه دل dauneha dil, شغف ſhughuf.

To ſin كناه كردن gunauh kirdun, خطا ساختن khuta ſaukhtun, قصور كردن kuſoor kirdun, ارتكاب معاصي ساختن irtikauba ma-auſe ſaukhtun, كناه كار شدن gunah kaur ſhoodun, خطاكر بودن khutagur boodun, تخطي ساختن tukhutte ſaukhtun, مائم نبودن maaſim numoodun, زنب كردن zumb kirdun, حوب ساختن hoob ſaukhtun, وزر كردن wuzr kirdun, اثم ساختن iſm ſaukhtun.

Sinning كناه كار gunauh kaur, خطا كنا khuta koona, مخطي mukhte, حايب ha-éb.

SINCE *(ſeeing that)* چو choo, چون choon, چونكه choonkeh, هرچند كه hur chund keh, لان li-anna, كان kaun, ان anna, انه annahu, زيراكه zeerakeh, زيرا zeera, كه keh, از براي انكه uz bura-é aunkeh.—*(from the time that)* پس از زمين pus uz zumeen, باد از وقت baad uz wakt, پس از ان pus uz aun, باد از ان baad uz aun, عقب ان akub aun, بعد از اين baad uz ein, پس از اين pus uz ein.—*Long ſince* در وقت پيشين dur wakta peiſheen, دير deer, قدما kudman, قديمانه kudeemauneh, اول awwul, اولا awwula, في اول الدهر fi awwuli'd'duhr, سابقانه ſaubikauneh, قبل kublu, من قبل min kublu, قبلان kublan, از قديم uz kudeem, من قديم min kudeem, مقدما mukuddima.

SINCERE صادق ſaudik, بى ريا bé ré-a, صافي دل ſaufé dil, ذو حقيقت zu hukeekut, درست duruſt, مخلص mukhlys, خالص khaulys, راست rauſt, پاك pauk, صداقت كار ſudaukut kaur, صداقت كستر ſudaukut kuſtur, صداقت پيشه ſudaukut peeſheh, صداقت پرور ſudaukut purwur, صديق ſudeek, سليم القلب ſuleemu'l'kulb, خالص الجنان khauliſu'l'junaun, مشكوف القلب muſhkooſu'l'kulb, ناخل الصدر naukhilu's'ſudr, پردل purduk, صفي ſufé, صفيت ſufé-ut, صافى ſaufé. v. *honeſt.*—*(unmixed)* نا اميخته na ameekhtek, صافى ſaufé, صميم ſumeem, صمارح ſumaureh. v. *pure.*—*A ſincere heart* دل صافي dila ſaufé, قلب طاهر kuluba tauhir, خاطر پاك khautira pauk. v. *ſincerity.*

Sincerely با صداقت ba ſudaukut, با حقيقت ba hukeekut, بالصدق bi's'ſuduk, بى ريا bé ré-a, با اخلاص ba ikhlaus, خالصا khauliſan, مخلصانه mukhliſauneh, بر وجه صافى دل bur wujha ſaufé dil, بى غرضانه bé ghuruzauneh.

Sincerity صداقت ſudaukut, صدق ſuduk, بى ريايي bé ré-aï-é, حقيقت hukeekut, وفا wufa, اخلاص ikhlaus, خلوص khuloos, استخلاص

iſtikhlaus, درستي duruſté, راستي rauſté, مباحثت mubauhitut, صداقتكاري ſudaukutkauré, مصافات muſafaut, استقامت iſtikaumut, امان amaun, امين amen, صافي دلي ſaufé dilé, صداقت پروري ſudaukut purwuré, صداقت كستري ſu-daukut kuſture.

A SINEW پي pei, عصبت aſubut, حبل hubl, حبل العاتق hablu'l'autik, حبل الذراع hublu'z'zuraa, عقبت akubut, اكيخ akeekh... عجوات ajawut. v. *tendon, muſcle.*—*Sinews* اعصاب é-aſaub, عصب aſab.—*Sinewed, ſinewy* معصوب maaſoob, پهلوان pihluvaun. v. *ſtrong, muſcular*—*The back ſinews of the knee joint* مابض maabyz...

SINFUL كناه كار gunauh kaur, خطي mukhté, حايب ha-éb, نا خدا na khoda, ملحد mulhud, بي دين bé deen, بد كيش bud keeſh... v. *wicked, impious.*

Sinfully بر وجه كناه كار bur wujha gunah kaur, بي خدا bé khoda, ملحدا mulhudan, ... بلا دين bila deen.

Sinfulneſs كناه كاري gunahkauré, ناخدايي na khodaï-é, تاوان tawaun, جنابت junaubut... عدم دين aduma deen. v. *ſin.*

To SING تغني كردن tughunné kirdun, نغمت پرداختن nughmut purdaukhtun, ... كردن nuva kirdun, خواندن khaundun, ... ساختن ſirood ſaukhtun, سرودن ſiroodun, سريدن ſi... dun, سراييدن ſiraï-édun, تغنيت ساختن tughné-ut ſaukhtun, ترنم زدن turunnum zuddun, تمريق ساختن tumreek ſaukhtun, ... كردانيدن awauz gurdanédun, نشج ساختن nuſhij ſaukhtun, زمر كردن zumr kirdun, ترانه كشيدن turauneh kuſhédun. *To ſing in harmony with another* دمساز شدن dumſauz ſhoodun, هم اهنكى كردن ... ahungé kirdun, نغمت دمساز زدن nughmuta dumſauz zudun. *To ſing a funeral dirge* ...يت كردن murſé-ut kirdun—*To ſing to any one in deriſion* ... تهكيدن tuhkédun, تهكم كردن tuhukkum kirdun, تهكيم ساختن tuhkeem ſaukhtun.

To SINGE تصلي كردن tuſullé kirdun, امحاش ساختن imhauſh ſaukhtun, ...ته كردن buruſhteh kirdun, بريان ساختن buré-aun ſaukhtun. v. *to ſcorch.*

A SINGER خواننده khaunindeh, مغني mughunné, كوينده goo-éndeh, مطرب mutrib, ... نغمه پرداز nughmeh purdauz, نواكر nuvagur, ... ساز nughmeh ſauz, نغمه كش nughmeh kuſh, ...دار burfundar, خنياكره khanyaghareh, خيناكره kh... augureh, ممرق mumurruk, خوان khaun. *A ſinger* زني خواننده zunné khaunindeh, مغنيت mughné-ut, مطربت mutributut, قينت keenut, ...كونه ſhaudgooneh, عورت خواننده awruta khaunindeh...

Singing خوان khaun, خواننده hhaunindeh, سرا sira, سراینده siraï-éndeh, گوینده goo-én-deh, نغمه پرداز nughmeh purdauz, ترانه کش turauneh kush. v. *song*.—*A singing-master* معلم خوان mu-ellima khaun. v. *musician*.

SINGLE یگانه eegauneh, یکتا eekta, یکتو eektoo, یکه eekeh, نا دوتا na doota, تک tuk, فرد furd (plur. افراد afraud, فراد furaud), وحد wahud, واحد wauhid (plur. وحدان wuhdaun, واحدون wauhdoon), وحدت wahdut, منفرد munfurud, منفرد munfurud, الوی aloo-é, وتر wutr (plur. اوتار awtaur). v. *simple*.—(*individual*) خاص khauss, مخصوص mukhsoos. v. also *alone*, *solitary*.—(*unmarried*) بی زوج bé zooj, نا منکوح na munkooh, بی عروس bé aroos, نا محصن na muhsun, نا حلال na hulaul. *A single person* (*an individual*) یکنفر eeknufur, یکی eeké, شخص shukhs, فرد furd.—(*an unmarried person*) بکار bukkaur, مجرد mujurrud, یکسره eeksureh. v. *bachelor*, *maid*.—*A single life* بکاری bukkauré, تجرد tujurrud.—*A single piece of gold* یکی سرخ eeké surkh. *A single thing* میهاد meehaud. *A single moment* یکدم eekdum. *A single time* یکبار eekbar, سنبسه sumbuseh. v. *once*.—*A single horseman* یکسوار eeksuvvaur, یکه سوار eekeh suvvaur.—*A single-soled shoe* کفش یک تو kuffsha eek too. *The single sole of a shoe* (also *a single sheet of paper*) فرد furd.—*To single out* استفراد ساختن istifraud saukhtun, تفرد نمودن tufurrud numoodun, اختیار کردن ikhté-aur kirdun, گزیدن guzédun, برگزیدن burguzédun. v. *to choose*, *select*.

Singleness یکانگی eekaunugé, یکرنگی eekrunké, عدم دو روی aduma doo rooï. v. *simplicity*, *sincerity*.

Singly یکایک eeka eek, یکی یکی eeké eeké, فردا فردا furdan furdan, انفرادا infiradan, واحدا واحدا wauhidan wahidan, جدا جدا juda juda, بداده budaudeh, یکان یکان eegaun eegaun, علی الانفراد ala'l'infiraud.—*To arrive singly* یکرسیدن eekrusédun.

SINGULAR مفرد mufrud, فرد furd, یگانه eegauneh, یکه eekeh, وحد wuhd, وحدت wuhdut, واحد wauhud. v. *single*.—(*uncommon*, *rare*) نادر nadir, کمیاب kumé-aub, نا یاب na é-aub, بدیع budé-a, فرد furd (pl. افراد afraud, فرادی furaudé), یتیم eeteem, عجیب ajeeb, غریب ghureeb, نا عموم na amoom, غیر عام ghire-a aumm, نا شمل na shumul. *Any thing singular* or *rare* نادرت nadirut. v. *rarity*.—*The singular number* (*in grammar*) مفرد mufrud, فرد furd (pl. افراد afraud, فراد furaud). *To be singular in opinion* استفراد شدن istifraud shoodun, تفرد نمودن tufurrud numoodun.

Singularity یکانگی eekaunugé, فردانیت furdané-ut, وحدانیت wahdané-ut, انفراد infiraud, اووی awawé.—(*capriciousness*) تفرد tufurrud, خود سر khood sur, خود اندیش khood andeesh.

To singularize مفرد کردن mufrud kirdun, فرد ساختن furd saukhtun.

Singularly بر وجه مفرد bur wujha mufrud, بطور یگانه betoora eegauneh, بطریق فرد betureeka furd. v. *singly*.—(*uncommonly*) بر وجه عجیب bur wujha ajeeb, بطور نادره betoora nadireh, بر وجه بدیع bur wujha budé-a, نا شملانه na shumlauneh.

SINISTER (*bad*, *unfair*) بد bud, شر sharr, نا صالح na saulih, خلاف حق khilaufa hukk, بی عدالت bé adaulut, فنا funa. v. *dishonest*, *iniquitous*, *perverse*.—(*unlucky*, *ill-omened*) بد اختر bud akhtur, شر فال sharr faal, تطیر tutei-ur, لوس laws, بی طالع bé taula, نا مسعود na musa-ood, بد بختی وار bud bukhté-waur. v. also *left*.—*Sinistrously*, v. *unluckily*, *perversely*.

To SINK (*in water*) غرق شدن ghurk shoodun, غوطه خوردن ghooteh khoredun, زیر اب فرو رفتن zeer aub furoo ruftun, غطس بودن ghutis boodun.—(*to cause to go under water*) غرق کردن ghurk kirdun, غطس ساختن ghutis saukhtun, غوط خوردن ghoot khoredun, زیر اب راندن zeer aub raundun.—(*to penetrate*, *enter*) در رفتن dur ruftun, داخل کردن daukhil kirdun, فرو رفتن furoo ruftun, گذاردن guzaurdun, نفاذ یافتن nufauz é-aftun. *To sink in value* کم بها گشتن kum buha gushtun, سبکپایه گردیدن subukma-éh gurdédun, ارزان شدن arzaun shoodun, قصور نمودن kusoor numoodun. *To cause to sink in value* کمبها گردانیدن kumbeha gurdanédun, سبکپایه ساختن subukma-éh saukhtun. *To sink from a higher to a lower state* از پایه افتادن uz pa-éh uftadun, از جا افتان شدن uz jau uftaun shoodun, برباد داده بودن burbaud daudeh boodun. *To sink* (*degrade*) از جا معزول کردن uz jau maazool kirdun, منعزل ساختن munaazul saukhtun. v. also *to depress*, *oppress*.—*To sink* (*decrease*) کمتر گردیدن kumtur gurdédun, کاهسته شدن kauhisteh shoodun, مقصور گشتن muksoor gushtun.—(*to cause to decrease*) کمتر کردن kumtur kirdun, کاستن kaustun, قصور گردانیدن kusoor gurdanédun. v. *to diminish*, *lessen*.—*To sink* (*as the spirits*) دلتنگ گشتن diltunk gushtun, دلشکسته بودن dilshakusteh boodun, غمناک گردیدن ghumnauk gurdédun. *To sink a ship* جهاز غرق کردن jahauze ghurk kirdun. v. *to shipwreck*.—*To sink* (*as a ship*) غرق شدن ghurk shoodun.—*To sink* (*as the feet in sand*) غوط کردن ghoot kirdun. *To sink a*

mine معدن در كندن maadin dur kundun, نقب كاويدن nukib kawedun. *To sink (suppress, conceal)* پنهان كردن pinhaun kirdun, پوشيده ساختن poshedeh saukhtun, اخفا كردن ikhfa kirdun. *To sink*, or *fall to a level* برابر گشتن burabur gushtun, يكسان گرديدن eeksaun gurdedun, همواز شدن humwaur shoodun.

A sink (drain, jakes) ابريز aubreez, ابراه aubrauh, ابگذر aubguzur. v. *common-shore, sewer.*

SINLESS از گناه معصوم uz gunauh maasoom, معصوم maasoom, بي خطا bé khuta.

A sinner گناه كار gunahkaur, خطاكر khutagur, بزه كار buzeh kaur, بزهمند buzehmund, اثم asim, فاجر faujir, فاسق fausik, سيه كار sé-uh kaur, روسيه roosé-uh, عاصي ausé, مسي musé, اثيم aseem, اثوم asoom, نژند nuzhund, جافي jaufé.

To SIP طعم كردن taam kirdun, دم بدم خوردن dum bedum khoredun, مص ساختن muss saukhtun, تمصص كردن tumussus kirdun, جرع ساختن jura saukhtun, تجرع كردن tujurra kirdun, تمزز ساختن tumuzzuz saukhtun, مصمصت كردن musmusut kirdun.—*A sip, sipping* طعم taam, خور دم بدم khora dum bedum, مجرع mujurra, جرعت juraat, چاشني chaushné. v. *taste.*—*A sipper* طعم گير taam geer, دم بدم خور dum bedum khore, مصي ساز mussé sauz.

A SIPHON قصابت kussaubut, انبب ambub, انبوب amboob, مضخت muzukhut.

SIRE پادر pader. v. *father.*

A SIREN بنت البحر bintu'l buhr.

SIRIUS شعري shé-aré. v. *dog-star.*

SIRUP شربت sherbet, شراب shuraub, دوشاب dooshaub, كوزاب koozaub, كاچيك kaucheek, مبيه meebeh, شراب اصول shurauba asool, ناردان naurdaun, ريخته reikhteh, كالبد يارانه kaulbud yarauneh. *Sirups* شرابات shurabaut, اشربت ashrubut.—*A maker of sirups* شراباتي shurabauté.—*Siruped, sirupy* شيرين sheereen. v. *sweet.*

A SISTER خواهر or خاهر khauhir, اخت ukht, همشيره humsheereh, شقيقت shukeekut. *A nephew by the sister* همشيره زاده humsheereh zaudeh. *A sister-in-law* سلفت sulfut, خواهر زن khauhira zunn, اخت زوج ukhta zooj. *A foster-sister* رضيعت ruzé-aat, همشير humsheer.

Sisterly خواهر اسا khauhir asa, خواهري khauhiré, اختي ukhté, اخوي ukha-wé.

To SIT نشستن nishistun, نشست كردن nishist kirdun, نشسته شدن nishisteh shoodun, نشاندن nishaundun, نشاستن nishaustun, جلوس ساختن juloos saukhtun, جالس بودن jaulus boodun, قعود كردن ka-ood kirdun, متقعد ساختن mukaad saukhtun, تقاعد كردن tuka-éd kirdun, سفاره ساختن sufaureh saukhtun, وقورت بودن wukoorut boodun. *To sit upon a throne* تخته جلوس كردن tukhteh juloos kirdun, مسند نشين شدن musnud nisheen shoodun, اورنگ نشين بودن awrung nisheen boodun. *To sit in the principal seat* صدر نشين شدن sudr nisheen shoodun, در پيشگاه نشستن dur peishgah nishistun, پيشي داشتن peishé daushtun. *To cause* or *order to sit* نشاندن nishaundun, اجلاس كردن ijlaus kirdun, اقعاد ساختن ika-ad saukhtun. *Causing one to sit behind another on horseback* مرادفت muraudifut. *To sit in the middle* درميان نشستن dur mei-aun nishistun, توسط كردن tuwussut kirdun. *To sit opposite* روبرو نشان شدن rooberoo nishaun shoodun, حذو كردن huzoo kirdun. *To sit down together* واپس نشستن wapus nishistun. *To sit easy (having an easy seat, and room enough)* خوش نشين بودن khoosh nisheen boodun. *To sit up (rise from bed)* از بستر خيزيدن uz bister kheezédun, خوابگاه نشين كردن uz khaubgah nisheen kirdun.—*(to watch)* بيدار شدن beedaur shoodun, ساهر بودن sauhir boodun, سهران شدن suhran shoodun. *To sit down (before a town)* بر شهر چسپيدن bershahur chuspedun. v. *to besiege*; also *to settle, rest: hatch.*—*To sit still* بي كار شدن bé kaur shoodun. v. *to be idle.*—*To sit (as an assembly)* بديوان ملاقات كردن bedivaun mulakaut kirdun, در ديوانخانه نشستن dur divaunkhauneh nishistun.

A place where people sit together نشستگه nishistgah, نشستگاه nishistgah.—*Site*, v. *situation.*—*Sith*, v. *since.*

A SITHE داس daus, داسه dauseh.

A SITTER نشنده nishindeh, نشين nisheen.

Sitting نشين nisheen, نشسته nishisteh, نشست nishist, قاعد ka-ed, متقاعد mutuka-ed. *Sitting on a throne* مسند نشين musnud nisheen, تخت نشين tukhtnisheen, اورنگ نشين awrung nisheen. *Sitting in a corner* گوشه نشين kooshеh nisheen. *Sitting in a low seat* فرو نشسته furoo nishisteh. *Sitting together* همنشين humnisheen. v. also *session, assembly; incubation.*

SITUATE, *situated* نهاده nihaudeh, موضوع mouzoo-a, موضوعت mouzoo-at, نشانده nishaundeh.

Situation نهاد nihaud, محل muhull, موضع mouza, (pl. مواضع muwauza), وضع wuza, وضعت wuzaat, مرن murin. *In a good situation* نيكو حال neekoo haul. *A rural situation* مبدو mubdoo.

SIX شش shush, ستة sitt, ستت sittat. *To be at sixes and sevens* برهم زده بودن burhum zudeh boodun, پريشان شدن purrashaun shoodun, مشوش بودن mushawwush boodun.—*A set of*

horfes طوله tawleh. *Six-score* P صد و بیست fud ou beest, A عشرون و ماية yshroona ou maï-ut.

Sixteen P شانزده shaunzedeh, A ستت عشر fittata ashara.—*Sixteenth* P شانزدهم shaunzehduhem, A سادس عشر saudifa ashara.

Sixth P ششم shushum, A سادس fudis.—*A sixth part* P ششي shushumé, A سدس fudis.—*Sixthly* ششمانه shushumauneh, A سادسا saudifa.

Sixtieth P شصتم shustum, A ستون fittoona, ستين fitteena.—*Sixty* P شصت shust, شصت shusht, A ستون fittoona.

SIZE كالبد kaulbud, قالب kaulib, پیموده peimoodeh, اندام andaum, اندازه andauzeh, خلقت khulkut. v. *form, magnitude, bulk.*—*The size of the body* كالبد تن kaulbuda tun, اندام andaum. v. *shape.*—*A large size* عظمت azimut, كلان kulaun. *Of a large size* عظیم azeem, تهد kumid, تهاد kumaud, تهادي kumudauné, ku-mudé, دحقوم duhkoom, صناخت funaukhut. v. *large, big, corpulent.*—*Of a small size* كوچك koochuk, صغیر fugheer, اندك anduk, صبع fuma, kum. v. *little, small.*

Size (*viscous substance*) چیز جرب cheeza jurb, یلم eelum, شوي sha-wé, سریش fureesh. v. *glue.*

To size پیمودن peimoodun, اندازه كردن an-dauzeh kirdun, خلق ساختن khulk saukhtun, از كالبد قیاس كردن uz kaulbud ké-aus kirdun. v. *to measure.*—(*to cover with glutinous matter*) با چیز جرب اندودن ba cheeza jurb andoodun, با یلم پوشیدن ba eelum poshédun, شوي زدن sha-wé zudun. v. *to glue.*

Sizeable (*proportionable*) ذو اندام zu andaum, ذو اندازه مناسب zu andauzeha munausib, هموار humwaur, اهل كالبد خوب ahla kaulbuda khoob. *Not sizeable* بي اندام bé andaum, بي اندازه مناسب bé andauzeha munausib, نا هموار na hum-waur. v. *disproportionable.*—*Sizy, sizinefs,* v. *viscous.*

SKATE كفچالیر kufchauleer, شلیم sheeleem.

A SKEIN (*of thread, silk, &c.*) دسته dosteh.

A SKELETON كالبد تشریح ساخته kaulbuda tushreeh saukhteh, تن بي كوشت tuna bé koosht.

A SKEPTICK (*one who doubts of every thing*) صاحب شبهت عمومي fahib shubhuta amoomé, اهل شك شامل ahla shukka shaumil.—*Skeptical* (*full of doubt*) پر شبهت عمومي pur shubhut amoo-mé, ذو وهم شامل zu wuhma shaumil.—*Skep-ticism* شبهت عمومي shubhuta amoomé, شك shukka shaumil, وهم عمیم wuhma ameem.

A SKETCH (*outline*) بیرنك bérunk, خط ظاهر khutta zauhir, رسم بیرون rusma beeroon. (*a rough draft, first plan*) نیت و رسم نا پرداخته né-ut ou rusma na purdaukhteh, قصد و تسطیر بي kasd ou tusteera bé purdauzé.

To sketch (*draw an outline*) بیرنك ساختن bé-runk saukhtun, خط ظاهر كشیدن khutta zauhir kushédun, رسم بیرون تسطیر كردن rusma beeroon tusteer kirdun. (*to make a rough plan*) نیت و رسم نا پرداخته كردن né-ut ou rusma na purdaukhteh kirdun, قصد و تسطیر بي پردازي نمودن kasd ou tusteera bé purdauzé numoodun.

A SKEWER خلال khulaul, میخ meekh.

To skewer با خلال بند كردن ba khulaul bund kirdun, میخ زدن meekh zudun.

A SKIFF بوصي boofé. v. *boat, yawl.*

SKILFUL وقوفدار wukoofdar, واقف waukif, امور دیده amoor deedeh, قابل kaubil, دانشور daunishwur, دانا dauna, كار گذار kaur guzaur, خبیر khubeer, پخته pukhteh, اهل ahl, ذو فراست zu firaufut, نابل naubil, كار ازموده kaur azmoodeh, مجرب mujurrib, حاذق hauzik, رد rudd, وليل wuleel, شناس shinaus. v. *knowing, intelligent, expert.*

Skilfully با وقوف ba wukoof, با ازمودكي ba azmoodugé, با قابلیت ba kaubillé-ut, با تجربت ba tujribut, با اهلیت ba ahlé-ut, بر وجه دانشور bur wujha daunishwur, بطور كار اموز betoora kaur amooz.

Skilfulness, skill وقوف wukoof, اهلیت ahlé-ut, معرفت maarifut, قابلیت kaubillé-ut, ازمودكي azmoodugé, تجربت tujribut, كار اموزي kaur amoozé, كاركذاري kaur guzauré, نوخت naw-kut. v. *dexterity, knowledge.*

Skilled واقف waukif, قابل kaubil, خراج khur-rauj. v. *skilful.*—*Skilled in the management of affairs* امور دیده amoor deedeh, كار اموز kaur amooz, كاركر kaurgur, كاركذار kaurguzaur, كار دان kaurdaun, جهاندیده jehaun deedeh, كار ازموده kaur azmoodeh, مصالح ازموده mufaulih azmoo-deh, مصلحت كذار muslihut guzaur, روزكار دیده roozigaur deedeh. *Men skilled in affairs* تجربیة tujreebeh kaurauna roozigaur, ارباب كاران روزكار arbauba albaub, الباب كار اكهان kaur aguhaun.

A SKILLET (*small pan*) تابه or طابه taubeh, توا tawa, تاوه taweh.

To SKIM (*take off the surface of any liquid*) كف كرفتن kuf gooriftun, كره واكردن kurreh wakirdun, نزشمودن nuzshmoodun. *To skim the cream off milk* سر شیر كرفتن fura sheer gooriftun, پوستكي واكردن poostugé wakirdun, زبد نزشمودن zubid nuzshmoodun. *To skim* or *glide lightly over* بر وجه سبك كذریدن bur wujha fubuk guzrédun, خفة جاري بودن khuffutan jauré boodun. *To*

skim over the surface of ground or water (as a bird) بروي زمين پران بودن beroo-é zumeen purraun boodun, بروي اب پر ساختن beroo-é aub purr saukhtun, تداوم كردن tudawim kirdun, حوم زدن hawm zudun.

A skimmer كبجه kubjeh, كفچه kufcheh, ملبنت mulbunut, مرغات murghaut, ملعقت milakut. v. *laddle.*—*A maker of skimmers* ملعقت تراش milaukut tiraush, كبجه كر kubjé gur.

Skim-milk شير بي پوستكي sheera bé poostugé.

SKIN جلد jild (pl. جلود julood), قشر kushr, قشرت kushrut, ليط leet. v. *hide, husk, bark, membrane, leather.* — *The cuticle* or *outward skin* بشرت bushurut, بشره bushureh, صفيحت sufeehut. *The cutis* or *interior skin* ادمت adamut.—*The skin of the belly* ليط leet. *The skin of the head* مسحاق mus-hawk (pl. مساحيق musauheek), شوات shuwaut (pl. شوا shuwa), فروت furwut, ثمرت sumrut, لحمت luhmut, ملطاط miltaut. —*A thin soft skin* بض buzz, بضوضت buzoozut, بضاضت buzauzut. *The thin skin which grows over a wound* جليت jilbut. *Having a thick skin* مستعلج mustalij. *Having a rough skin* حرش hurush.—*A skin upon which they write* دفتر duftur. —*Dried skins* or *a tent made of them* قشع kasha. —*A currier's instrument for scraping skins* كروني kuzooné.

To skin (flay, peel) تجليد كردن tujleed kirdun, مجلد ساختن mujullud saukhtun, جلد بركرفتن jild buroogriftun, پوست واكردن poost wakirdun, كندن kundun, كوازه كردن guwauzeh kirdun, سلخ ساختن sulkh saukhtun, اهنجيدن ahunjédun, اهنكيدن ahungédun, قشر واكردن kushr wakirdun, بصل ساختن busl saukhtun, ملع كردن mula kirdun, مقشو نمودن mukshoo numoodun, تقشير كردن tuksheer kirdun, تقشر نمودن tukushshur numoodun, رشتن rushtun, حمر كردن humr kirdun. (*to cover with the skin*) با بشرت پوشيدن ba bushurut poshédun. (*to become covered with the skin*) با بشرت پوشيده كشتن ba bushurut poshédeh gushtun. (*to cover superficially*) پوش ظاهر كردن posha zauhir kirdun.

Skinned مسلوخ muslookh, مقشور mukshoor, منقشير munkusheer, كنده kundeh, مقشو mukshoo, مقشي mukshé, اهنجيده ahunjédeh, اهنكيده ahungédeh, تقشر tukushshur, منسبي munsubé.

A skinner جلد كننده jild koonindeh, جلد كر jildgur, جلودي juloodé, فرا furra, پوستين دوز poosteen dooz, پوستپاره poostpaureh, وانكر waungur, واتكر wautgur.

Skinning مجلد mujullid, تجليد tujleed, تقشير tuksheer, جلد بركير jild burgeer, پوست وا كنان post wa koonaun, سلخ ساز sulkh sauz.

Skinny منقحل munkuhil, لاغر laughir, ظامي zaumé, ظمي zumé. v. *lean.*

To SKIP كسروز ساختن kusrooz saukhtun, خيز كردن kheez kirdun, خيزيدن kheezédun, جستن jistun, اباز نمودن ibbauz numoodun, نغزان كردن nufzaun kirdun, تغيزي نمودن kufeiza numoodun, تقفس ساختن tukuffus saukhtun, قهزه كردن kuhmuzeh kirdun, رقص زدن rukus zudun. v. *to leap, spring.*—(*to miss, pass over*) فوت كردن fout kirdun, كذريدن guzrédun.—*A skip, skipping* خيز kheez, كسروز kusrooz, رقص ruks, اباز ibbauz, تقفس tukuffus, نغزان nufzaun, تغيزي kufeiza, قهزه kuhmuzeh. *By skips* خيز خيز kheez kheez, اباز اباز ibbauz ibbauz.

Skip-jack, v. *upstart.*—*Skip-kennel*, v. *footman.*

Skipper, v. *ship-master.*

To SKIRMISH جنك كردن junk kirdun, رزم ساختن ruzm saukhtun, عنز كردن unz kirdun, ال ساختن aull saukhtun. v. *to fight.*

A skirmish جنك jung, رزم ruzm, ال aull, عنز unz. — *A skirmisher* جنك كننده jung koonindeh, رزم سازنده ruzm sauzindeh, عنزكر unzgur.

To SKIRRE صحرا نورد كردن suhra nuwurd kirdun. v. *to scour, scud.*

SKIRT (*lappet*) دامن daumin, زيل zeil, (*edge, border*) طرف turruf, لب lib, جناب junaub, كنار kunaur, كنارين kunaureen, كناره kunaureh, كران kuraun, كرانه kurauneh. v. *margin.*

SKITTISH (*fickle*) نا پايدار na pa-édaur, بي قرار bé kuraur, سبكپاي subukpa-é. (*whimsical, wanton*) شوخ shookh, خود سر khood sur, خودراي khoodra-é. (*perverse*) سركش surkush, كردنكش gurdunkush. (*easily frightened* (*as a horse*) *throwing his rider*) ترسان و شموس tursaun shumoos, خاين و جموح kha-éf ou jumooh.

Skittishness (*fickleness*) نا پايداري na pa-édauré, بي قراري bé kuraure, سبكپايي subukpaï-é, (*whimsical wantonness*) شوخ خودسري shookh khoodsuré. (*perverseness*) سركشي surkushé, كردنكشي gurdunkushé.—*Skittishly* (*fickly*) بوجه ناپايدار bur wujha napa-édaur, (*wantonly*) شوخانه shookhauneh. (*perversely*) با سركشي ba surkushé.

To SKULK كمين كردن kumeen kirdun, نهفتن nuhuftun, پنهان بودن pinhaun boodun. v. *to lurk, hide.*—*Skulking* كمين ساز kumeen sauz.

The SKULL كاسه سر kauseha sur. v. *scull.* *The joinings of the skull* درز durz. — *A fracture of the skull* شجت shujut.—*A skull-cap*, v. *helmet.*

The SKY هوا hawa, سما ſuma, اسمان aſumaun, فلك اطلس filuka atlas, اثير aſeer, چرخ اثير churka aſeer. — *A ſerene ſky* كشاده هوا kuſhaudeh hawa, هواي كشاده hawa-é kuſhaudeh. *A cloudy ſky* سنبل هوا ſumbul hawa, پوش هوا pooſh hawa. — *Sky-coloured* سماوي ſumawé, اسماني aſmaune. v. *azure*. — *Skyey*, v. *ethereal*. — *A ſky-lark*, v. *lark*. — *A ſky-light* كوه kuweh.

A SLAB, v. *puddle*. — *A marble ſlab* لوح مرمر lawiha marmor.

To SLABBER العاب كردن ilaab kirdun, v. *to ſlaver*. — (*to ſmear with ſpittle*) با لعاب الوده كردن ba lu-ab aloodeh kirdun, با ريق ملوث ساختن ba reek mulawwus ſaukhtun, با اب دهن الودن ba auba dihun aloodun, با بساق پليد كردن ba buſauk puleed kirdun. (*to ſhed, pour*) ريختن reekhtun, ريزان ساختن reezaun ſaukhtun. v. *to ſpill*. — *A ſlabberer* با اب دهن الود كننده ba auba dihun alood koonindeh, با بساق پليد ساز ba buſauk puleed ſauz.

Slabby, v. *glutinous*, *viſcous*: *wet*, *puddly*.

To SLACK, *ſlacken* (*looſen*) كشادن kuſhaudun, محلول كردن muhlool kirdun, بستگي كشاده ساختن buſtugé kuſhaudeh ſaukhtun, حل كردن hull kirdun. (*to grow leſs tenſe*) كشاده گشتن kuſhaudeh guſhtun, محلول گرديدن muhlool gurdédun, حل شدن hull ſhoodun. (*to become remiſs*) غافل گرديدن ghaufil gurdédun, نا مشغول شدن na muſhghool ſhoodun, كاهل گشتن kauhil guſhtun. v. *to relax*, *languiſh*, *fail*, *flag*: *eaſe*, *relieve*, *mitigate*.

Slack (*not tenſe* or *compact*) كشاده kuſhaudeh, محلول muhlool, نا توتر na tuwuttur, نا تراكم na turaukim. (*remiſs*) غافل ghaufil, نا مشغول na muſhghool, كاهل kauhil. v. *careleſs*. — *Slackly* بر وجه كشاده bur wujha kuſhaudeh, محلولا muhloolan. v. alſo *remiſsly*. — *Slackneſs* كشادگي kuſhaudugé, حل hull. v. *remiſſneſs*, *negligence*.

SLAG نخجد nukhjud. v. *droſs*.

SLAIN كشته kooſhteh, بركشته burkooſhteh, مقتول muktool, منقتل munkutul.

To ſlake, v. *to quench*; *ſlacken*.

To SLANDER بد نام دادن bud naum dadun, نام كشيدن naum kuſhédun, غيبت كردن gheebut kirdun, عيب گفتن a-éb guftun, كسي را دروغ بستن kuſſera duroogh buſtun, بهتان گفتن buhtaun guftun, افترا كردن iftira kirdun. v. *to revile*. — *Slander* بد نامي bud namé, بهتان buhtaun, افترا iftira, افترا كاري iftira kauré, زباندرازي zubaundirauzé, غيبت gheebut, ذم zumm, طعنت tunut, ستم ſhutum. v. *calumny*, *reproach*.

Slandered نام كشيده naum kuſhédeh, بد نام دار bud naum dar, بدگفته budgufteh, بهتان پذير buhtaun pizzeer, افترا اندوز iftira andooz, زو غيبت zu gheebut. v. *reproached*.

A ſlanderer نام كش naum kuſh, بد گو bud goo, بهتان گوي buhtaun gooï, افتراكار iftira kaur, ناموس naumoos. v. *calumniator*, *reviler*.

Slanderous بدنامي گستر budnaumé kuſtur, بهتان گو buhtaun goo, بهتاني buhtauné, مفتري muſturé, عيب گوي a-éb gooï, بد گو bud goo, زبان دراز zubaun dirauz. v. *reproachful*.

Slanderouſly بر وجه بهتان گو bur wujha buhtaun goo, با افترا ba iftira, با ذم ba zumm, بطور عيب گو betoora a-éb goo, با زباندرازي ba zubaundirauzé.

SLANT, *ſlanting* كجرو kujrou, نا در خط مستقيم na dur khutta muſtukeem, نا عمود na amood, از گوشه بگوشه uz kooſheh bekooſheh. v. *oblique*. — *Slantly*, *ſlantwiſe* بر وجه كجرو bur wujha kujrou, بطور نا عمود betoora na amood.

A SLAP ضرب zurb, مشت muſht, طرف turf, طپانچه tupaunjeh, سيلي ſeelé, سيله ſeeleh. v. *blow*. — *To ſlap* طرف كردن turf kirdun, ضرب دادن zurb dadun, مشت زدن muſht zudun. v. *to ſtrike*. — *Slap*, *ſlap-daſh* (*all at once*) يكبارگي eekbarugé, يك دفعة eek dufaat, هبة hubbutan, دفعة واحدة dufaatan wahidutan, يكپاره eekpaureh, يكره eekruh.

A SLASH (*wound*, *cut*) زخم zukhum, كلم kulum, دروش durooſh, بريدني burédune, قطع kuta. v. alſo *fiſſure*. — *To ſlaſh* بريدن burédun, زخم كردن zukhum kirdun, كلم زدن kulum zudun, قطع ساختن kuta ſaukhtun. — *Slaſhed* بريده burédeh, منقطع munkuta, زخم كرده شده zukhum kirdeh ſhoodeh, كلم زده kulum zuddeh. v. *cut*, *wounded*.

A SLATTERN زن نا اراسته zunna na arauſteh, عورت مردار awruta murdaur, زني نجس zunné nujis, نسا شهغت niſaa ſhumghut. v. *ſlut*.

A SLAVE بنده bundeh, گرفتار gooriftaur, عبد abd, مملوك mumlook, عبد مملوك abda mumlook, غلام مملوك gholauma mumlook, مماليك mumauleek, لكع luka, حلقه بگوش hulkeh begooſh, اسير aſeer, نخاست nukhauſut, سبي ſubé, برده burdeh, لاچين laucheen, عبود abood, عبيد abeed, رقيق rukeek, رقاق rukauk, سبايا ſuba-é-a. v. *ſervant*. — *A female ſlave* كنيز kuneez, كنيزك kuneezuk, مملوكت mumlookut, رقيقت rukeekut, سبيت ſubé-ut, خلايق khula-ék, لكعا lukaa, زن لكعا zunna lukaa, غلامت gholaumut, پرستار puruſtaur, زن پرستار zunna puruſtaur, جرايت jura-é-ut, اجيرت ajeerut. v. *maid-ſervant*. — *A ſlave-artificer* پيشه كار

peiſheh kaur, پیشکار peiſhkaur. *Slaves and poſſeſſions* رقبت و املاک rukbut ou imlauk. *Slaves carried about from place to place for ſale* جلبی julbé, جلبا julba. *A ſlave-merchant* نخاس nukhkhaus. *A manumitted ſlave* تدبر tudubbir. *To be a ſlave to the paſſions* نفس غلبه کردن nufs ghulubeh kirdun. *To ſlave*, v. *to drudge*, *labour*, *toil*.

SLAVER لعاب lu-ab, اب دهن auba dihun, اب دندان auba dundaun, ریق reik, ریقت reikut, بساق or بصاق buſauk, بزاق buzauk, تف tuf, خیو khé-oo, قشا kuſha, طشت tuſhſhut, v. *ſpittle*.

To ſlaver لعاب ریختن lu-ab reekhtun, العاب کردن ilaub kirdun, بصق ساختن buſuk ſaukhtun, تلعیب نمودن tula-éb numoodun. v. alſo *to ſlabber* (*ſmear with ſpittle*).

A ſlaverer لعاب ریزنده lu-ab reezindeh, اب دهن ریز auba dihun reez. v. *driveller*, *idiot*.

Slavering لعاب ریز lu-ab reez, تلعیب tula-éb, ملعوب muloob.

SLAVERY بندگی bundugé, بنده bundeh, مملوکیت mumlooké-ut, استرقاق iſtirkauk, رقیت ruké-ut, رق rukk, ملک mulk, ملکت melekit, گرفتاري gooriftauré, گرفتگی gooriftugé, اسیري aſeeré, اسار aſaur, گیرا geera, عبود abood.

SLAUGHTER مقاتلت mukautilut, قتال kytaul, قتل kutl, کش kooſh, کشتنی kooſhtuné, کوشندگی kooſhindugé, خونباري khoonbauré, کشش kooſhiſh, خونفشاني khoonfuſhauné, مهلک muhluk, اهلاک ihlauk, هلاک hulauk, تقتیل tukteel.

To ſlaughter کشتن kooſhtun, قتل کردن kutl kirdun, خون ریختن khoon reekhtun, سفک دم ساختن ſufka dum ſaukhtun, دمار اوردن dumaur awurdun. v. alſo *to butcher*.

A ſlaughter-houſe قصاب خانه kuſſaub khauneh, صالخانه ſaulkhauneh, زبخ خانه zubukh khauneh.

SLAVISH افگنده afgundeh, زلیل zuleel, حقیر hukeer, خور khoor, پست و خور puſt ou khoor, دون doon, کمینه kumeeneh, الکع alka, لکع luka (fem. لکعا lukaa), وغودت wughoodut, وغاردت wughaudut. v. *mean*.

Slaviſhly بر وجه افگنده bur wujha afgundeh, حقیرانه hukeerauneh, زلیلا zuleelan, بطوریست وخور betoora puſt ou khoor, بر وجه کمینه bur wujha kumeeneh, لکعانه luka-auneh.

Slaviſhneſs افگندگی afgundugé, ابتذال ibtizaul, حقارت hukaurut, پستي puſté, خوري khooré, دوني dooné زلت zillut. v. *meanneſs*.

To SLAY کشتن kooſhtun, میراندن meeraundun, قتل کردن kutl kirdun, خون ریختن khoon reekhtun. v. *to kill*, *butcher*, *murder*.—*A ſlayer* قاتل kautil, خون ریز khoon reez, کشنده kooſhindeh. v. *killer*, *murderer*, *butcher*.

SLEEK ابدار aubdar, مهره زده muhreh zudeh, پرتاب purtaub, پرداخت purdaukht, مجلی mujulla, نرمق nurmuk, نرمه nurmeh, بهکل bahkal (fem. بهکلت bahkalut), متزهلق mutuzuhlik. v. *ſmooth*, *gloſſy*.--*Sleek hair* زلف پرتاب zulfa purtaub.

To ſleek ابدار کردن aubdar kirdun, پرتاب ساختن purtaub ſaukhtun, مهره زدن muhreh zudun, مجلی کردن mujulla kirdun, پرداختن purdaukhtun. *To ſleek hair* زلف پرتاب کردن zulfa purtaub kirdun.

Sleekly بر وجه ابدار bur wujha aubdar, بطور پرتاب betoora purtaub, نرمقانه nurmukauneh.

To SLEEP خفتن khuftun, خواب کردن khaub kirdun, خوابنوش شدن khaubnooſh ſhoodun, خوابیدن khaubédun, نایم بودن na-ém boodun, خسپیدن khuſpédun, در خواب بودن dur khaub boodun, هجود کردن hujood kirdun, تکرو شدن tukurroo ſhoodun, ناعس بودن na-ées boodun.—*To cauſe to ſleep* خوابانیدن khaubaunédun, تهجید کردن tuhjeed kirdun, تجیع ساختن tuhjé-a ſaukhtun, اهجاد کردن ihjad kirdun. *To feign ſleep* مستنیم کردن muſtuneem kirdun, خواب سک ساختن khauba ſug ſaukhtun. *To ſleep upon the back* ستان کردن ſitaun kirdun, فخ ساختن fekhkh ſaukhtun.

Sleep خواب khaub, نوم nawm, منام munaum (plur. منامات munaumaut), هجعت jujaat, ... hukr, هکاع hukaa, رجل rujul, سنت ſinut, غدن ghudun, کمی kumé, کامی kaumé, حثاث huſaus, لذ luzz, رقاد rukaud, رقدت rukdut, دلخم dilkhumm, نقاغ nukaukh, ... wuſin. *The hare's ſleep* (*a falſe promiſe*) خواب خرگوش khauba khurgooſh, وعده دروغ wuduha duroogh. *Dogs* (*or feigned*) *ſleep* خواب سک khauba ſug. *The firſt ſleep* سرخواب ſurkhaub. *The morning ſleep* تصبح tuſubbuh, فخت fekhkhet. *The mid-day ſleep* تیلولت keiloolut, قیل keil, قایل ka-él, مقیل mukeel, مقال mukaul, قیلول keilool, تقیل tukei-ul. *The beginning of ſleep*, *a ſlight ſleep* خواب سبک khauba ſubuk. v. *ſlumber*.—*Drowned in ſleep* خواب الود khaub alood. *Overcome with ſleep* خوابناک khaubnauk. v. *ſleepy*.—*To go to ſleep* بخواب رفتن bekhaub ruftun. *To rouſe from ſleep* بیدار کردن beedaur kirdun. v. *rouſe*.—*To awake from ſleep* بیدار شدن beedaur ſhoodun.

A ſleeper خواب گیر khaub geer, صاحب نوم ſahib naum, خوابنده khaubindeh, نایم na-ém

(fem. نايمت na-émut), خوابنوش khaubnooſh, خفته khufteh, هاجع hauja, مهجد muhjid, خسپا khuſpa.
Sleepily خوابناكانه khaubnukaneh, بر وجه خواب bur wujha khaub alood, بطور خواب گذار betoora khaub guzaur, نوما nawman. v. *lazily*, *ſtupidly*.
Sleepineſs خوابناكي khaubnauké, كرياني kuré-auné, كرا küra, كري kuré. v. *drowſineſs*.
Sleepleſs بي خواب bé khaub, بيدار bédar, غير نوم ghire-a naum. v. *wakeful*
Sleepy خوابناك khaubnauk, خواب الود khaub alood, خواب گذار khaub guzaur, نومت nawumut, انوم anwum, كريان kuré-aun, هيتكر heitukur, وسن wuſin, ميسان meiſaun, ناعس naas, نووم noo-um.
Sleeping خوابنوش khaubnooſh, خواب گير khaub geer, نايم na-ém, خفته khufteh, خسپا khuſpa, هاجع hauja, مهجد muhjid. *Sleeping away an opportunity* نومت noomut.
SLEET برف با باران burfa ba baraun, كرش kurſh.—*To ſleet* برف با باران ريختن burfa ba baraun reekhtun, زنگله كردن zunguleh kirdun.
A SLEEVE استين aſiteen, استي aſté, استيم aſteem, رهب rahab, كم kumm (plur. اكمام akmaum.) *The edging* or *border of a ſleeve* رانفت raunifut.—*Sleeved* استين دار aſiteen dar, زو كم zu kum.—*Sleeveleſs* بي استين bé aſiteen, غير كم ghire-a kum.
(*without propriety*) بي سزاواري bé ſuzawauré, نا سزا na ſuza, غير لياقت ghire-a lé-aukut.
SLEIGHT (*artifice*) حيله heeleh, حيله بازي heeleh bauzé, فن fun, ال aul, غدر ghudr, غبن ghubin. (*art*), ازمودگي azmoodugé. v. *ſkill*.—*Sleight of hand* حقه بازي hukkeh bauzé. v. *juggle*.
SLENDER (*ſlim*) نازك nauzik, كه kih, ركيك rukeek, نحيف nuheef (plur. نحاف nuhauf) نحف nuhif, منقوف munkoof (fem. منقوفت munkoofut), نزار nizaur, بارك baurik, تنك tunuk, دقيق dukeek, رقيق rukeek, اعجف ajuf (fem. عجفا ajfa), شازب ſhauzib, شاس ſhaus, هبيت hubeet, ضامر zaumir (fem. ضامرت zaumirut), ضمر zumir (fem. ضمرت zumrut), قضيف kuzeef, قضف kuzif (plur. قضاف kuzauf, قضفان kuzfaun), مهبوط muhboot, مسهل muſhil, هضيم huzeem, هضما huzma, سيفان ſeifaun, سيفانت ſeifaunut, لاغر laughir, مضطمر muztumir, مجدول mujdool, خنصار hynſaur, مخنق mykhnuk, مخنقت mykhnukut, ممشوق mumſhook (fem. ممشوقت mumſhookut), مخشوف mukhſoof, مدمج mudmij. v. *thin*, *ſmall*; *weak*.
Slenderly نازكانه nauzikauneh, نحيفا nuheefan, بر وجه منقوف bur wujha munkoof, لاغرانه lau-

ghirauneh, دقيقا dukeekan, نزارانه nizaurauneh. v. alſo *ſlightly*, *meanly*.—*Slenderneſs* نحافت nuhaufut, نازكي nauziké, رقاقت rukaukut, لاغري laguhiré, ضمر zumr, قضف kyzuf, هضم huzum, هلس kulis.

A SLICE برين bureen, شرحت ſhurhut, شرحه ſhurheh, شريحت ſhureehut (pl. شرايح ſhura-éh), شكله ſhikleh, پاره paureh, پارچه paurcheh, قطعه kutaah, تراشه turauſheh, تراشش turauſhiſh, قسم kyſm, قسمت kyſmut, كندت kindut, جزلت juzlut, حذقت huzkut (plur. حذاق huzauk), كسف kisf, كسفت kisfut (pl. كسف kiſaf,) كسوف kuſoof, اكساف akſauf). *A ſlice of meat* شرحت كوشت ſhurhuta kooſht, برين لحم bureena luhm. *A ſlice of bread* نان ريزه naun reezeh. *Slices of bread put into ſoup, &c.* چهار خانه chuhaur khauneh, چنگال chungaul, لاخشه laukhyſheh, لاخوشه laukhooſheh, لاخشته laukhyſteh, لاكشه laukiſheh, اكراه akrauh, اكرا akra, لغن laghin, كخشله kukhſhuleh. *A ſlice* (*peel* or *ſpatula*) نان چين naun cheen, كبچه kubcheh, كفچه kufcheh, مسوه miſwut, نباج nubbauj, چمچه chumcheh.

To ſlice بريدن burédun, متشق ساختن mutuſhſhuk ſaukhtun, شرحه كردن ſhurheh kirdun, شكله بريدن ſhikleh burédun, قطعه ساختن kutaah ſaukhtun, پاره پاره زدن paureh paureh zudun. v. *to cut*, *divide*.

To SLIDE (or *fall down in a ſlippery place*) خزيدن khuzédun, خيزيدن kheezédun, تزلق ساختن tuzulluk ſaukhtun, بگاه نسو افتادن begauha nuſoo uftadun, زلق كردن zilk kirdun, متزلق ساختن mutuzullik ſaukhtun, سقوط كردن ſukoot kirdun, دحض ساختن duhz ſaukhtun. v. *to ſlip*.—*To ſlide* or *paſs away* نا بود و نا پيدا بودن na bood ou na peeda boodun. v. *to vaniſh*.—*To ſlide* or *paſs unnoticed* بي ملاحظه گذريدن bé mulauhzeh guzrédun. *To ſlide* or *paſs without change of feet* بي تبديل پاي روان شدن bé tubdeela pa-é rouvaun ſhoodun. *To ſlide on the ice* بر يخ بي تبديل پاي روان بودن bur eekh bé tubdeela pa-é rouvaun boodun. *To fall when ſliding on the ice* زلاق كردن zilauk kirdun, زلت ساختن zillut ſaukhtun. *To ſlide* or *glide along* جاري بودن jauré boodun, روان شدن rouvaun ſhoodun. v. *to flow*.—*To ſlide* or *fall into error* سهو كردن ſuhoo kirdun. *To ſlide from one thing to another* از يك چيز تا دگر گذار كردن uz eek cheez ta digur guzaur kirdun. *To ſlide from a good to a worſe ſtate* از پايه افتادن uz pa-éh uftadun. *To ſlide down a declivity* متزلخ كردن mutuzullikh kirdun, بزلخ روان شدن bezulkh rou-

vaun ſhoodun. *A ſlippery declivity down which one ſlides* زلخ zulkh, زلخت zulukhkhut, زحلوقت zuhlookut. *To ſlide privately into one's hand* بر وجه نهفته بدست كسي نهادن bur wujha nuhufteh bedoſta kuſſé nihaudun. v. *to ſlip.*—*To ſlide* or *paſs without difficulty* or *obſtruction* بي مشكل و بي سد گذريدن bé muſhkil wa bé ſudd guzrédun, بي مانع و بي دشخواري روان شدن bé mauna wa bé duſhkhauré rouvaun ſhoodun. *To ſlide* (*not to ſtand firmly*) نا پايدار شدن na paédar ſhoodun, سبكپاي بودن ſubukpa-é boodun.

A ſlide (*ſlippery paſſage*) راه گذار نسو rauhguzaura nuſoo, مزلقت muzlukut, زلاقت zulaukut.

A ſlider خزنده khuzindeh, تزلق ساز tuzulluk ſauz. *A ſlider on the ice* بر يخ بي تبديل پاي رونده bur eekh bé tubdeela pa-é rouvindeh.

SLIGHT (*inconſiderable*) بي اعتبار bé é-atibaur, سبك ſubuk, نا چيز na cheez, كه kih, كم kum, دون doon, زليل zuleel, ناكس nakus, قليل kuleel, صغير ſagheer, خرد khurd, كوچك koochuk. v. *ſmall*, *ſuperficial*, *trifling*, *worthleſs*. — (*weak*, *unimportant*, *without force* or *effect*) نا گران na guraun, نا مهم na muhimm, غير مهمت ghire-a muhimmut, بي قوت bé kuwwut, زبون zuboon, نا توان na tuvvan, بي قدرت bé kudrut, نا كارگر na kaurgur, بي شدت bé ſhuddut, نا شديد na ſhudeed. — (*thin*) رقيق rukeek, نازك nauzik, رقاق rukauk, ركيك rukeek. *Slight ſilk* حرير نازك hureera nauzik. *Slight paper* كاغذ رقيق kaughuda rukeek.

Slight (*contempt*, *neglect*) سبك گرفتگي ſubuk gooriftugé, مذمت muzimmut, اهانت ihaunut, غفلت با جهت ghuflut ba jubhut, تهاون tuhawun, حقر hukr, حقيريت hukeeré-ut, ترو kuroo. v. *ſcorn*, *ſuperciliouſneſs*: alſo *ſleight*.

To ſlight سبك گرفتن ſubuk gooriftun, ظهور كردن zuhoor kirdun, اهانت نمودن ihaunut numoodun, تهاون كردن tuhawun kirdun, تزمر ساختن tuzummur ſaukhtun, مغتمص كردن mughtumis kirdun, ترو نمودن kuroo numoodun. v. *to deſpiſe*, *neglect*. — *Slighted* سبك گرفته ſubuk goorifteh, مذموم muzmoom.

Slighting سبك گير ſubuk geer, اهانت نما ihaunut numa, تهاون كنان tuhawun koonaun, مغتمص mughtumis.--*Slightingly* بر وجه سبك گير bur wujha ſubuk geer, با اهانت ba ihaunut, با مذمت ba muzimmut, بي ادب و ازرم bé adub ou azrum, بلا احترام bila ihtiraum, مغتمصا mughtumiſan.

A ſlighter سبك گيرنده ſubuk geerindeh, تهاون كننده tuhawun koonindeh.

Slightly (*without force* or *ſtrength*) بي قوت bé kuwwut, بر وجه ناتوان bur wujha natuvvan, بطور زبون betoora zuboon. v. *weakly*. — (*thinly*) بر وجه نازك bur wujha nauzik, رقيقا rukeekan, ركيكانه rukeekauneh. — (*negligently*) غفلتانه ghuflutauneh, بر وجه كاهل bur wujha kauhil, بي اشتغال bé iſhtighaul, با اهمال ba ihmaul.

Slightneſs عدم قوت aduma kuwwut, ناتواني natuvvané, رقاقت rukaukut, رقق rukkuk. v. *weakneſs*, *thinneſs*. — (*want of attention*) عدم اشتغال aduma iſhtighaul, اهمال ihmaul. v. *negligence*.

SLIM نازك nauzik, كه kih. v. *ſlender*.

SLIME كدرت kudrut, گل چرب gilla churb, ثرغط ſurghut. v. *mud*. — *Slimineſs* چربي churbé, جربي jurbé.—*Slimy* جرب jurb, چرب churb. v. *glutinous*.—(*covered with ſlima*) با كدرت پوشيده ba kudrut poſhédeh, با جربي اندوده ba jurbé andoodeh.

SLINESS (*deſigning artifice*) فن funn, روبه بازي roobeh bauzé, حيله heeleh, كياست ké-auſut, حول hawl, حول قلب hawla kulb, ال aul, دهي duhé, داهي dauhé, زيركي zeerugé, فريبنده furrabindeh. v. *cunning*.

A SLING (*for throwing ſtones*) مقلاع muklaa, فلاخن fulaukhun, فلاسنك fulauſunk, فلاحن fulauhun, فلخن fulkhun, بلاخم bulaukhum, بلاحم bulauhum, شجاز ſhujauz, قذافت kuzaufut. (*a hanging bandage for a broken arm*, &c.) عصابت تعليق yſaubuta taaleek, دستارچه متعلق duſtaurcheha muta-allik. (*a throw*, *ſtroke*) اندازي andauzé, رمي rumé, ضرب zurb.—*A ball* or *ſtone for a ſling* سنك رعد ſunk raad, كروهه kurooheh, كره kurreh, كله guleh, فندق funduk.

To ſling از مقلاع انداختن uz muklaa andaukhtun, از فلاخن انداز ساختن uz fulaukhun andauz ſaukhtun, از فلاسنك رمي كردن uz fulauſunk rumé kirdun. v. *to throw*, *caſt*. — (*to hang looſely by a ſtring*, &c.) از قناب اويختن uz kunaub aweekhtun, از رشته تعليق نمودن uz riſhteh taaleek numoodun, در عصابت اويز كردن dur yſaubut aweez kirdun. (*to move by a rope*) از رشته جنبش دادن uz riſhteh jumbiſh dadun, از ريسمان لاندن uz reeſmeen laundun.

A ſlinger كلوخ kullookh, فلاخنجي fulakhunjé, فلاسنكجي fulaſunkjé.

To ſlink, v. *to ſneak*, *ſlip away*: *miſcarry*.

To SLIP (*ſlide*, *fall down*) سقوط كردن ſukoot kirdun, سقطت يافتن ſuktut é-aftun, زلق ساختن zilk ſaukhtun, زلت كردن zillut kirdun, متزلق ساختن mutuzullik ſaukhtun, زلجب كردن zuljub kirdun. v. *to ſlide*.—(*to omit* or *neglect*) فوت كردن fout kirdun, غافل شدن ghaufil ſhoodun,

نسي ساختن nusé saukhtun. *To let slip an opportunity* فوت فرصت كردن fouta fursut kirdun, از غفلت محل كم ساختن uz ghuflut muhull kum saukhtun. *To slip (pass unexpectedly or imperceptibly)* ناگهانه گذريدن naguhauneh guzrédun, بطور نا منظور گذار كردن betoora na munzoor guzaur kirdun. *To slip (slink or sneak) away* بپنهاني واپس رفتن bepinhauné wapus ruftun, نهاني باز گشتن nihauné baz gushtun, در پنهاني پشت باز دادن dur pinhauné posht baz dadun, بر وجه مخفي وا شدن bur wujha mukhfé wa shoodun. *To slip the memory* فراموش كردن furaumoosh kirdun, فراموشيدن furaumooshédun, سهو ساختن suhoo saukhtun, از خاطر وا شدن uz khautir wa shoodun, از ياد افتادن uz é-aud uftaudun. v. *to forget*.—*To slip (convey secretly)* بپنهاني بردن bepinhauné burdun, در پنهاني نقل ساختن dur pinhauné nukkul saukhtun, بر وجه مخفي از يک تا دگر فرستادن bur wujha mukhfé uz eck ta digur furistadun. *To slip or let loose* رسته كردن rusteh kirdun, رها ساختن ruha saukhtun, ازاد كردن azaud kirdun. *To slip or get clear of any thing that holds one* از بند وا شدن uz bund wa shoodun, از گرفتگي ازادي يافتن uz gooriftugé azaudé é-aftun, از حد و مانع رستن uz hudd ou mauna rustun. *To slip away (as time &c.)* نا بود و نا پيدا شدن mauzé boodun, ماضي بودن na bood ou na peeda shoodun. *To slip in (to any place)* بپنهاني دخول كردن bepinhauneh dukhool kirdun, تسرب ساختن tusurrub saukhtun.

A slip (false step) سقطت suktut, سقوط sukoot, ساقط saukut, زلج zulj, زليج zuleej, زل zull, زلل zullul, زليل zuleel, زلت zullut, زليلي zuleelé, زلق zilk, زلاق zilauk. *A slip of the foot* زلقت قدم zulkuta kudum. *A slip of the pen* سهوء قلم suhwa kalam. *A slip of the tongue* سهو الانسان من اللسان suhwu'l'insaun mina'l'lisaun. *A slip (mistake)* سهو suhoo, خطا khuta, زل zull, زلل zullul, زلت zullut, زليلي zuleelé, سقط sukut (plur. سقطات suktaut). v. *error, fault*.—*A slip cut or torn from the main trunk of a tree* نهال nihaul, قلمدار kalamdar, قلمجق kalamjik, درخال durkhaul, دارخال darkhaul. *A slip or long narrow piece* قطع طول و تنک kutaa tool ou tunk, پاره دراز و نا پهن paureha diraus ou na puhin. v. also *leash*.—*A slip knot* قيد اسان حل keida asaun hull.

A SLIPPER پاچيله paucheeleh, سلوه fulweh, طبله tubleh, كالک kaulik, لخا lukha, نعل naal, نعلچه naalcheh, نعلت naalut, اغار aghaur, اغاره aghaureh, غرفت ghurfut, غريفت ghureefut, حذا hyza.

SLIPPERINESS مزلقت muzlikut, مزلت muzillut, نسوبي nusooi-é, ملص mulis.

Slippery, نسو nusoo, زلق zalk, زل zull, زلل zullul. *A slippery place* مزلقت muzulukut, مزلت muzillut, زلاقت zullaukut, زلخت zulukhkhut, زلخ zulkh, زلقت zulkut, نسبو nusboo, دحض duhz (pl. دحاض duhauz, دحوض duhooz). v. also *smooth, glib: uncertain, changeable*.

SLIPSLOP شرب ناخوش shurba na khoosh.

To SLIT برگاويدن burgawédun, چاک زدن chauk zudun, بطول بريدن betool burédun, بدرازي بريدن bedirauzé kuta kirdun, قطع كردن shagauftun, شكافتن shagafanédun, شكافانيدن shikilédun, شكليدن fulik kirdun, فلق كردن ishtikauk saukhtun, اشتقاق ساختن rukhneh dar kirdun.—*A slit* قطع طول kutaa tool, بريدني burédune dirauz, رخنه rukhneh, شكاف shagauf. v. *rent, cut*.

A SLOOP جهاز كوچك jahauza koochuk, پرنده purindeh, قليون kalé-oon.

To SLOPE (*be oblique*) نشيب داشتن nusheeb daushtun, حطوط شدن hutoot shoodun, حدور داشتن hudoor daushtun, مايل شدن ma-él shoodun, منصب بودن munsubb boodun.—(*to make oblique*) مايل كردن ma-él kirdun, منصب ساختن munsubb saukhtun, حطوط نمودن hutoot numoodun, حدر كردن hudur kirdun, حدور ساختن hudoor saukhtun, نشيب كردن nusheeb kirdun. v. *to slant*.

Slope, sloping ز و نشيب zu nusheed, حطوط hutoot, مايل ma-él, منصب munsubb, مصب musibb, انقياد inké-aud, حدر hudr, نا عمود na amood. v. *oblique, steep*.—*A slope* شيب sheeb, شيو shé-oo, نشيب nusheeb, حدور hudoor, صبب subub, حط hutt, تابش taubish. v. *declivity, obliqueness*.—*Slope, slopewise, slopingly* بر وجه حدر bur wujha hudr, با شيب ba sheeb, بطور نشيب betoora nusheeb, منصبانه munsubbauneh, مصبا musibban. v. *slantingly*.

SLOTH, *slothfulness* اهمال ihmaul, مساهلت musauhilut, كاهلي khauhilé, كسل kusl, تهوان tuhwaun, غفلت ghuflut, خرق khurk, دناءت dunaat. v. *laziness, idleness*.

Slothful كاهل kauhil, مساهل musauhil, پرواش purwaush, مهمل muhmil, تنبل tumbul, تنبلان tumbulaun. v. *indolent, lazy, sluggish, slow*.—*Slothfully* كاهلانه kauhilauneh, تنبلانه tumbulauneh, متساهلا musauhilan. *A slothful man* نابكار nabekaur, اشنلک shufk, صاحب اهمال sahib ihmaul, اهل كاهلي ahla kauhilé, جلندي julundé. v. *sluggard*.

A SLOUCH (*down look*) جوق jawk, اجوق ajawk, روي ترش rooï tursh, وجه سخت wujha sukht, جهب juhb.

To ſlouch جوق داشتن jawk dauſhtun, ترش روى نمودن turſh rooï numoodun.

A SLOVEN, *a ſlouch* مرد مردار murda murdaur, ادم بی نزاکت adama bé nuzaukut, رجل شوخکین rujla ſhookhgeen, صاحب شوخی ſahib ſhookhé, مردم نا موزون murduma na moozoon, صاحب چرک ſahib chirk, اهل شوخناکي ahla ſhooklınauké.

Slovenlineſs مرداري murdauré, عدم نزاکت aduma nuzaukut, شوخي ſhookhé, شوخکینی ſhookhgeené, شوخناکي ſhookhnauké, نا موزوني na moozooné.

Slovenly (adjective) مردار murdaur, نا موزون na moozooon, بی نزاکت bé nuzaukut, شوخ ſhookh, شوخکین ſhookhgeen, شوخنول ſhookhnauk, ملوث mulawwus, نا خوشنما na khooſhnuma.—(adverb) مردارانه murdaurauneh, بر وجه نا موزون bur wujha na moozoon, بطور بي نزاکت betoora bé nuzaukut, شوخانه ſhookhauneh, ملوثا mulawwuſan.

A SLOUGH وقیعت پر کل و چرکاب wuké-ata pur gill ou chirkaub, اجم ajum, ورطت wurtut, وحل wuhul, ابکیر پر کدرت aubgeera pur kudrut. v. *puddle, marſh.*—(*the caſt ſkin of a ſerpent*) شیرکوک ſheerkook.—*Sloughy* پر کدرت pur kudrut, کل و چرکاب دار gill ou chirkaub dar, پر طین و مرداري pur teen ou murdauré, اجمي ajumé. v. *muddy, puddly.*

SLOW (*not ſwift*) نا تیز na taze, نا تیز رو na taze rou, کران سیر guraun ſeer, دیر رو deer rou, ازمرده azmurdeh, نا چالاک na chalauk, نا تند na tund, بطی الحرکت buté-u'l'hurukut, نا تعجل na taajil, اهسته ahuſteh, نرم رو nurm roo, نا شتابان na ſhitabaun, کهام kuhaum, لباث lubaus, قطوف kutoof, لاي la-é, رضمان ruzmaun, اکبد akbud, یتم eetim, کبدا kubda, اثہت aſimut, ملیث mulé-us. (*not quick* or *prompt*) نا تیز بازار na taze bazaur, نا تیز کار na taze kaur, نا تیز دست na taze doſt, بطي baté, نا حاضر na hauzir, نا چست na chuſt, نا سریع na ſuré-a, نا پاستاده na paſitaudeh, نا ببر بیان na bebur bé-aun, نا زود na zood, نا زو na zoo, نا کرمخیز na gurmkheez, زجن zujin, نا هیاءت na hei-aat. v. *lazy, ſluggiſh, ſlothful, dull, inactive.*—(*late*) دیر deer, دیري deeré, نا زود na zood, نا هہان na humaun, عتم atim, ریث rei-us, دلالت dulaulut, تبطو tubuttoo. v. *dilatory.*—(*not haſty* or *precipitate*) اهسته ahuſteh, با تدبیر و اهستکي کار ساز ba tudbeer ou ahuſtugé kaur ſauz, نا تهالك na tuhaulik, غیر متهالك ghire-a mutuhaulik, نا کستاخ na kuſtaukh, نا هوجا na hawuja.—*Slow of ſpeech* بطی الکلم baté-u'l'kulum, بتکلم بطي betukullum baté, نا تیز زبان na taze zubaun.—*Slow t[o] anger* نا تیز طبیعت na taze tubé-aut, [نر]م دل nurm dil, اهسته ahuſteh, ملایم mula-ém. v. *mild[,] gentle.*—*Slow of flight* دیر پروازي deer purwauzé, نا تیز پر na taze purr. *Slow of foot* [ن]ا زود رو na zood rou, نا تیز رو na taze roo, کران سیر guraun ſeir, نا تیز کام na taze gaum, ذو مرود zu murwud. *A ſlow ſailing ſhip* جهاز کران سیر jahauza guraun ſeir.

Slowly (*not with velocity* or *expedition*) [ب]ر وجه نا تیز bur wujha na taze, کران سیر guraun ſeir, بی عجلت bé ajulut, بی زودي bé zoodé, [ب]طور ازمرده betoora azmurdeh, بروجه بطي الحرکت bur wujha buté-u'l'hurukut, اهسته ahuſteh, [نا] جرب دست na jurb doſt, کیاخن ké-aukhun, کیاخون ké-aukhoon, ناسریعا na ſuré-an, نرم نرم nurm nurm, [ب]ی شتاب bé ſhitaub, بلا شتاب زدکي bila ſhitaub zudugé. (*not ſoon, not early*) دیر deer, دیري deeré, نزران nuzran, بلا زودي bila zoodé, تعتیما taateeman. v. *tardy.*—(*not promptly*) بی بیز بازاري bé taze bazauré, بطیانه buté-auneh, بی پاستادکي bé paſitaudugé, بي زودي bé zoodé, کاهلانه kauhilauneh. v. *ſluggiſhly.*—(*without precipitation*) [ب]لا شتاب متهور bila ſhitauba mutuhawwur, بی کستاخي bé kuſtaukhé, بی هوج bé hawuj. *Coming ſlowly* اهسته رو ahuſteh rou, نرم رو nurm rou, [ت]بطو tubuttoo, دلالت dulaulut. *Riſing ſlowly* [م]نحوز munhooz. *To do any thing ſlowly* جربي کردن jurbé kirdun, کیاخون ساختن ké-aukhoon ſaukhtun. *Growing ſlowly* (*as plants*) کدو kudoo.

Slowneſs (*want of velocity*) کران سیري guraun ſeiré, نا تیز روي na tazé rouvé, ازمردکي azmurdugé, اهستکي ahuſtugé, نرم روي nurm rouvé, عدم شتاب aduma ſhitaub, حرکت کاهل hurukuta kauhil, عدم سرعت aduma ſuraat, بطا butaa, بطو butoo, رهیات ruhé-aut, کیار ké-aur, [خ]مول khumool, فرغل furghul, فرغول furghool, [لا]ي la-é, روبت roobut, یتم eetim, اتم atim. v. *ſluggiſhneſs: dilatorineſs, procraſtination: dullneſs: deliberation.*

To SLUBBER (*do any thing careleſsly* or *inelegantly*) با اهمال ساختن ba ihmaul ſaukhtun, کاهلانه کردن kauhilauneh kirdun, [ب]روجه نا لطیف کارساختن bur wujha na luteef kaur ſaukhtun, بطور بی نزاکت عمل کردن betoora bé nuzaukut aml kirdun. (*to ſtain, daub*) الودن aloodun, اندودن andoodun, پلید ساختن puleed ſaukhtun.

A SLUGGARD, *ſlug* بیکار békaur, نا بکار na bekaur, شفک ſhufk, صاحب اهمال ſahib ihmaul, اهل کاهلي ahla kauhilé, جلندي julundé, انکول angool, انکونی angooné, [ا]هملات muhmulaut, صاحب تکاسل ſahib tukauſil, [ا]هل

کسولت ahla kusoolut, اواره awaureh, تللنی tulunné, تلنکی tulungé, افت affut.

Sluggish کاسل kausil, کاهل kauhil, تنبل tumbul, تنبلان tumbulaun, بطي buté, بطي الشرب buté-u'l'mushrub, مساهل musauhil, کهل kuhul, وسني wusna, کسول kusool, کسل kusul, کسلان kuslaun (fem. کسلت kuslut, کسلانت kuslaunut, pl. کسایل kusa-él, کسلي kuslé), متکاسل mutukausil, لاشه lausheh, عتم atim, مکسال muksaul, فشل fushil, فشیل fusheel, نمیر numeer, لتنبر lutumbur, ازور azshwur, هجنف hujnuf, هدف hudif, ضجعت zujaat, رعبوب raaboob, هبنکت hubnukut. v. *lazy, slow, indolent, idle, dull.*

Sluggishly کاهلانه kauhilauneh, کاسلان kausilan, بر وجه تنبل bur wujha tumbul, بطور لاشه betoora lausheh, مساهلانه musauhilaunuh, با بطي ba buté. v. *slowly, lazily.*

Sluggishness کاهلي kauhilé, کسل kusl, مساهلت musauhilut, بطي buté, وکال wukaul, اهال ihmaul, غفلت ghuflut, تهوان tuhwaun, کهولت kuhoolut, کهل kuhl, کسالت kusaulut, تکاسل tukausil, تکاهل tukauhil, لهاعت luha-ét, لهیعت luhé-at, لوثت loosut, کیار ké-aur, رسلت ruslut, ضجعت zujaat. v. *sloth, laziness, slowness.*

A SLUICE خواب khore-aub, دردازه durdauzeh, سد اب sudda aub, ابکذر aubguzr, ابکذل aubguzl, تغس kufus. —*To sluice* (*emit by floodgates*) از خوراب کذرانیدن uz khore-aub guzaranédun, از دردازه کذار کردن uz durdauzeh guzaur kirdun.

A SLUMBER خواب سبک khauba subuk, وسن wusn, نعس naas, نوم nawm, مستوسن mustawsin. v. *sleep.*

To slumber غنودن ghunoodun, اونیدن awanédun, مستوسن شدن mustawsin shoodun, خواب سبک کرفتن khauba subuk gooriftun, نعس کردن naas kirdun, وسن بودن wusn boodun, نوم کیر شدن nawm geer shoodun. v. *to sleep.*

Slumbery, slumberous, v. *sleepy, soporiferous.*

A SLUR (*slight disgrace*) رسوایی سبک rus-waï-é subuk, عیب a-éb, بدنامی budnaumé, طعنت taanut. ناموس naumoos. v. *blot, stain.*— *To cast a slur* عیب کفتن a-éb guftun, طعنت زدن taanut zudun, ناموس ساختن naumoos saukhtun, بدنامي دادن budnaumé dadun. *To slur* مردار کردن murdaur kirdun, ملوث ساختن mulawwus saukhtun. v. *to stain, soil: calumniate.*

A SLUT عورت مردار awruta murdaur, زن شوخ zunna shookh. v. *slattern.*

Sluttish مردار murdaur, شوخ shookh, شوخناك shookhnauk, شوخکین shookhgeen, بي نزاکت bé nuzaukut, غیر لطیفت ghire-a luteefut, نا موزون na moozoon, چرکین chirkeen, ملوث mulawwus. v. *nasty, dirty.*

Sluttishly مردارانه murdaurauneh, بر وجه شوخ bur wujha shookh, بطور ملوث betoora mulawwus بر وجه بي نزاکت bur wujha bé nuzaukut.

Sluttishness مرداري murdauré, شوخي shookhé, عدم نزاکت aduma nuzaukut, نا موزوني na moozooné, عدم لطیفت aduma luteefut.

SLY روباه باز roobah bauz, حیله باز heeleh bauz, ذو فن zu funn, قلاش kullaush, بلوس buloos, تلبیس tulbees, فریبنده furrabindeh, ذو کیاست zu ké-ausut, غدار ghudaur, حول hawl, دهي duhé, خدعت khudaat. v. *cunning.*

Slyly بر وجه روباه باز bur wujha roobah bauz, بر وجه حیله بر وجه فن ba funn, با حیله ba heeleh, بر وجه حیله باز bur wujha heeleh bauz, غدارانه ghudarauneh, با خدعت ba khudaat, با کیاست ba ké-ausut, بطور عیار betoora a-é-aur, بلوسلانه buloosauneh. *To act slyly* روباه بازي کردن roobah bauzé kirdun, فن بافتن funn bauftun, حیله کاري ساختن heeleh kauré saukhtun. *A sly fellow* روباه باز roobah bauz, حیله کار heeleh kaur, رند rind, حقه باز hukkeh bauz, عیار aï-aur, مکار mukaur, محیل muheel. v. *knave.* —*Looking slyly and attentively* لامح laumih.

To SMACK (*have the taste of*) لذت داشتن luzzut daushtun, چشش پذیرفتن chushish pizzeeruftun. v. *to savour.*—(*to kiss*) بوس زدن boos zudun, چکچاک کردن chukchauk kirdun. (*to make any quick smart noise*) چکاچك زدن chukachuk zudun, چکاچاك کردن chukachauk kirdun, صد تیز ساختن suda taze saukhtun.

A smack لذت luzzut, مزه muzeh, ذوق zook. v. *savour, flavour.*—(*a taste, small quantity*) چاشني chaushné, چشش chushish, لوس laws. *A smack* (*with the lips*) چکچاك chukchauk, چکاچاك chukachauk, چکاچك chukauchuk, بوس زدني boos zuduné. v. *kiss.*—(*a small ship*) جهاز کوچك jahauz koochuk, پرنده purindeh, سنبکي sumbuké, قلیون kalé-oon. v. under *ship.*

SMALL کوچك koochuk, صغار saghaur, صغیر sagheer, صغیرت sagheerut, اندك anduk, قلیل kuleel, که kih, خرد khurd, خورد khoord, کم kum, قلاش kulaush, حبحب hubhub. v. *little, minute, petty, slender, weak.*—*Of small value* کمبها kumbuha, فرومایه furooma-éh, نا کران بها na guraun buha, داخر daukhir. *Small in quantity* کم عدد kum adud. *A small quantity* جزوي juzoo-i, جزي juzé, جزیجت juzeejut, جزوجت juzwéjut, اندکي anduké, ریزه reezeh, شبلت

shumlut. v. *a little, particle, quantity.* — *Small of stature* كوچك بالا koochuk bala, حبتر hubtur, قصير القد kuseeru'l'kudd, حبحاب hubhaub. *A small house* كوخ kookh (pl. كوخان kookhaun, كوخت kookhut). v. *hut.* — *Great and small* كبار و صغار kubaur ou sughaur. — *Crumbled* or *broken small* ريزناك reeznauk, ريز reez, ريزه reezeh, ريزين reezeen, اژندژه azshundzsheh, خرد خام khurd khaum. *To crumble* or *break small* ريزيدن reezédun, ريزه كردن reezeh kirdun, ريز ساختن reez saukhtun, ريختن reekhtun, خرد خام زدن hhurd khaum zudun, خردين كردن khurdeen kirdun. *To be crumbled* or *broken small* ريزيدن reezédun, ريزناك شدن reeznauk shoodun, خرد خام بودن khurd khaum boodun, ريزيده كرديدن reezédeh gurdédun. v. *to bray, grind, bruise.* — *To make small* تصغير كردن tusgheer kirdun, اصغار ساختن isghaur saukhtun, كوچك كردن koochuk kirdun. — *To be small* كوچك شدن koochuk shoodun, صغير بودن sagheer boodun. — *Small things* جزيات júzé-aut, جزييت juzei-ét, هنات hunaut, هنوت hunoot. — *Small craft* جهاز كوچك jahauza koochuk, كشتي صغير kishté sagheer, سنبكي sumbuké, قليون kalé-oon. v. *boat*, and *small ship.*

Smaller كوچكتر kochuktur, كهتر kuhtur, كمتر kumtur, اصغر asghur, صغرا sughra, خردتر khurdtur, كمتر kumtur, كهيني kuheené, كوچكوك koochukruk. — *Smallest* كوچكين koochukeen, كوچكترين koochuktureen, كهترين kuhtureen, كهين kuheen, كهينه kuheeneh, كمترين kumtureen, اصغر asghur. v. *least.*

SMALL POX ابله abileh, اوله avileh, جدري judré, نبخ nubukh, حماق humauk, برجستگي burjustugé, برجشودكي burjushooduge, ترحت kurhut, ترك terk, بشنج bushunj, پشنجه pushunjeh. *Seized with the small-pox* مجدر mujdur, محموق muhmook, مبدو mubdoo, جدير judeer. *One who has never had the small-pox* قرحان kurhaun. *Pitted with the small-pox* پزموي puzshmooï.

SMALLNESS كوچكي koochuké, صغر saghr, اندكي anduké, قلاشت kulaushut, كهي humé.

Smally بروجه كوچك bur wujha koochuk.

SMARAGDINE زمرودي zumroodé.

SMART (*sharp, pungent*) تيز taze, زست zust, ترش tursh, زوش zoosh, كز guz, مضر muzr. (*quick, vigorous, active*) تيز taze, تند tund, تيز كار taze kaur, تيز دست taze dost, چست chust, صاحب دست كرد sahib dost kird. (*acute*) تيز فهم taze fuhm, زيرك zeeruk, تيز طبع taze tuba, ظريف zureef, لطيف luteef, ذو عقل zu akl. v. *witty, brisk, lively.*

Smart درد durd, رنج runj, ازار azaur, دلازاري dilazaure, رنجش خاطر runjisha khautir, دلگيري dilgeeré, زحمت zuhmut, وجع wuja, الم alum, غصه ghussch, غم ghum. v. *pain.* — *A smart, smart fellow* صاحب تيز طبع sahib taze tuba, اهل تيز فهم ahl taze fuhm, ذو ظريفت zu zureefut.

Smartly بروجه تيز bur wujha taze, بطور تيز فهم betoora taze fuhm, با چستي ba chusté, زيركانه zeerugauneh. v. *sharply, briskly, vigorously.*

Smartness تيز فهمي taze fuhmé, تيز طبعي taze tuba-é, زيركي zeerugé, ذكا zuka, فراست firausut, ظرافت zuraufut. v. *liveliness, quickness, briskness.*

Smatch, v. *smack, taste, tincture.*

To SMATTER (*have a slight imperfect knowledge*) علم سبك داشتن ylma subuk daushtun, دانش نا پرداخته نمودن daunisha na purdaukhteh numoodun. (*to talk superficially* or *ignorantly*) سخن بيهوده راندن sukhna beehoodeh raundun, كلام بي معني كردن kulauma bé mauné kirdun, هرزه گفتن hurzeh guftun.

A smatter, smattering علم سبك ylma subuk, دانش نا پرداخته daunisha na purdaukhteh.

A smatterer صاحب علم سبك sahib ylma subuk, اهل دانش نا پرداخته ahla daunisha na purdaukhteh, هرزه كوي hurzeh gooï.

To SMEAR الودن aloodun, الود ساختن alood saukhtun, پليد كردن puleed kirdun, اندودن andoodun, اندود كردن andood kirdun, فرسودن fursoodun, ماليده ساختن mauléde saukhtun, ماليدن maulédun, سودن soodun, ساويدن sawédun.

Smeared الوده aloodeh, اندوده andoodeh, فرسوده fursoodeéh, ماليده maulédeh, سوده soodeh, ساويده sawédeh.

To SMELL (*to have* or *diffuse a smell*) بوي داشتن booï daushtun, بخور زدن bukhoor zudun, رائحه پاشيدن ra-éheh paushédun, نشيب ريختن té-ub reekhtun, نشيت افشاندن nushé-u afshaundun, شميدن shumédun, شميم دادن shumeem dadun, فايه ساختن fa-éh saukhtun, نشك كردن nushuk kirdun. v. *to scent, perfume.* — (*to perceive by the nose*) استشمام كردن istishmaum kirdun, اشتمام ساختن ishtimaum saukhtun, بوييدن booï-édun, بوي پذيرفتن booï pizzeerufrun, بو كشيدن boo kushédun, شم كردن shumm gooriftun, تشمم كردن tushummum kirdun, كرف ساختن kurif saukhtun. *To smell (any design)* استشمام كردن istishmaum kirdun, از تيز فهمي دريافتن uz taze fuhmé duré-autun, گمان داشتن gumaun daushtun. v. *to suspect.*

Smell (power of smelling) شامه shaumeh, قوت شامه kuwwuta shaumeh, شم shumm, مشام mushaum. *(odour)* بخور bukhoor, بو boo, بوي booï, رائحه ra-éheh, طيب tei-ub, طيبت tei-ubut, بخوري bukhuré, نشيت nushé-ut, نشوت nushwut, نشق nushuk, عرق arf, بنت bunnut, خنجير khunjeer, عطر ottar, معطر ساز mu-attar sauz.—*A smell-feast, v. parasite.*

A smeller استشمام ساز istishmaum sauz, بوي پذير booï pizzeer, شم گير shumm geer.

Smelt بوييده booï-édeh, مشتم mushtumm.

To SMELT *(melt metals)* معدن گداختن maadun gudaukhtun, مهل ريختن muhl reekhtun, تسبيك كردن tusbeek kirdun.—*A smelter* معدن گداز maadun gudauz, مهل گدازنده muhl gudauzindeh, تسبيك گر tusbeekgur.

To SMERK *(smile wantonly)* با شوخي بسم زدن ba shookhé busm zudun.

A SMICKET زير جامه زن zeer jammeha zun.

To SMILE بسم كردن busm kirdun, تبسم ساختن tubussum saukhtun, ابتسام نمودن ibtisaum numoodun, هناف كردن hunauf kirdun, تهانف ساختن tuhaunuf saukhtun, اهلاس زدن ihlaus zudun. *To smile at ironically* تكلح زدن tukulluh zudun.—*A smile* بسم busm, ابتسام ibtisaum, تبسم tubussum, تكلح tukulluh.—*Smiling* بسم ساز busm sauz, ابتسام زن ibtisaum zun, تبسم كننده tubussum koonindeh.—*Smilingly* بر وجه ابتسام bur wujha ibtisaum, با بسم ba busm.

To SMITE زدن zudun, كوفتن kooftun, ضرب كردن zurb kirdun, كوب ساختن koob saukhtun, كوبيدن koobédun, مضروب ساختن muzroob saukhtun. v. *to strike, beat.*—*(to kill)* كشتن kooshtun, بركشته كردن burkooshteh kirdun, قتل ساختن kutl saukhtun, ميراندن meeraundun. v. *to blast, destroy, afflict.*—*(to collide)* باهم واكوفتن bahum wakooftun, بهم زدن behum zudun, با همدگر زده بودن ba humdigur zuddeh boodun, مصادمت ساختن musaudimut saukhtun. v. *to dash.*—*Smiting an enemy* دشمن كوب dushmin koob.—*To cause to smite* كوبانيدن koobanédun, ضرب گردانيدن zurb gurdanédun.

A smiter كوبنده koobindeh, ضرب كننده zurb koonindeh, مضرب myzrub.

Smitten كوفته koofteh, كوبيده koobédeh, زده zuddeh, مضروب muzroob. *Smitten with love* شوريده shoorédeh, شيدا sheideh, الفته alufteh, آشفته ashufteh, عاشق مفتون aushika muftoon. *To be smitten with love* شوريدن shoorédun, شوريده بودن shoorédeh boodun, عاشق شدن aushik shoodun, آشفته بودن ashufteh boodun.

A SMITH (especially *a blacksmith*) آهنگر ahungur, حداد hudaud, بقار bukkaur, بقرجي bukrjé, قين kein (pl. قيون kei-oon, اقيان aké-aun), فيتق feetuk, هالكي hauliké. *A lock-smith* قفلگر kuflgur, چلنگر chilingur, جلانگر jilaungur, قفال kuffaul. *A smith that shoes horses* نعلبند naalbund, كالنك kaulunk. v. *farrier.*—*A goldsmith* زرگر zurgur, زر شناس zur shinaus, صايغ sa-égh, صواغ suwwaugh, صياغ sei-yaugh (pl. صايغون sa-éghoon, صواغون suwwaughoon), هبرقي hubrké, پش push. *A silversmith* سيمگر seemgur. *A coppersmith* رويگر rooïgur, صفار suffaur, صفرت عامل sufrut aumil, برنج كاربا burunj kaurba, مس كار mus kaur. *A gunsmith* بندوقگر bundookgur. *A smith's forceps* اهنج ahunj, ماشه mausheh. v. *forceps.*—*A smith's hammer* مترقه mutrikeh, سحم suhum, خايسك kha-ésuk, دراي dura-é, چكش chukish, بتك butuk, پتك putuk. *Smithcraft, the art of a smith* آهنگري ahunguré, حدادي huddaudé, نعلبندي naalbundé. *To work as a smith* آهنگري كردن ahunguré kirdun, حدادي ساختن huddaudé saukhtun.

A smithy (smith's shop) آهنگر خانه ahungur khauneh, آهنگري ahunguré, حدادي huddaudé.

A SMOCK زير جامه زنه zeer jammeha zunneh, كرته kurteh, قرقر kurkur. v. *shift.*—*Smock-faced* پري روي peri rooï, پري پيكر peri peikr, خوب روي khoob rooï, زن نازنين مانند zunna nauzneen manend. v. *fair, handsome.*

SMOKE دخان dukhaun, دوخان dookhaun, (pl. ادخنت adkhinut), دود dood, كشدانك kushdaunuk, دوخ dukh, دوخن dukhin, دوتن dootun, دوتون dootoon, سواد suwaud, عكوب akkoob, عكب akb, عجاج ajauj, عجاجت ajaujut, شواظ shuwauz, ايام iyaum, اوام awaum (pl. ايم uyum). *Full of smoke* پر دود pur dood. *Of the colour of smoke* دخاني dukhauné, دخنا dukhna, دود فام dood faum. *Smelling of smoke* دود كنده dood kundeh. *The smoke of tobacco* دوخان dookhaun, دخان dukhaun (pl. ادخنت adkhinut). *Flame without smoke* لسان النار lissanu'n'naur, شواظ shooauj, مارج maurij. *Smoke without flame* نحاس nihaus. *The smoke of a furnace* غناج ghunauj, دخان فرن dukhauna furun, دود برسان dooda bursaun. *A vent for letting out smoke* روزن roozin, دود كش dood kush, دود كين dood keen, مدخن mudkhin, دود آهنك dood ahunk. *Killing bees by smoke* ايام iyaum. *Troubled with smoke* تدخن tudukhkhun.

To smoke (send forth smoke) دود كردن dood kirdun, دخان زدن dukhaun zudun, دوتن

ساختن dootun saukhtun, مدخن نمودن mu-
dukhkhin numoodun, ایام کردن iyaum kirdun.
To stain with smoke دود الود کردن dood alood
kirdun, با دخان الودن ba dukhaun aloodun,
دخانی ساختن dukhauné saukhtun, دخنه کردن
dukhneh kirdun. (*to dry flesh, &c. in smoke*) دخنه
کردن dukhneh kirdun, عثون ساختن asoon
saukhtun, قدید کردن kudeed kirdun. *To
smoke tobacco* دوتن کشیدن dootun kushédun,
دخان نوشان بودن dukhaun nooshaun boodun.
(*to smell* or *find out*) استشمام کردن istishmaum
kirdun, دریافتن duré-aftun, احساس ساختن
ihsaus saukhtun.

Smoked دود الود dood alood, با دخان الوده
ba dukhaun aloodeh, دخن dukhin. *Smoked flesh*
قدید kudeed, عثن asin, عثون asoon. *To be
smoked* دود الود شدن dood alood shoodun.

Smokeless بی دود bé dood, بی دخان bé
dukhaun, غیر دوتن ghire-a dootun.

A smoker (*of tobacco*) دوتنی dootuné, دخان
نوشان dukhaun nooshaun, تنباکو کش tumbaukoo
kush. (*one who dries in smoke*) دخن کننده duk-
hin koonindeh, قدید کر kudeed gur.

Smoking دود ساز dood sauz, دخان کنا dukhaun
koona, مدخن mudukhkhin, عثن asin, عثون
asoon. *Smoking tobacco* دخان نوشان dukhaun
nooshaun, دوتن کش dootun kush, دخن dukhin.

Smoky پر دود pur dood, دود کین dood geen,
زو دخان zu dukhaun, دخانی dukhauné, دخن
dukhin, ادخن adkhin. *A smoky colour* دخنت
dukhnut, دخینت dukheenut.

SMOOTH (*polished, glossy*) سایبده saï-édeh,
مصقول muskool, زدوده zudoodeh, رندیده run-
dédeh, سبك subuk, پرداخته purdaukhteh, مالیده
maulédeh, افروخته afrookhteh, ابدار aubdar, مهره
زده muhreh zuddeh, مطري or مطرا mutra, مجلی
mujulla, مجلو mujulloo, جلا یاب jila é-aub,
پالوده pauloodeh. v. *sleek*.—(*not rough* or *unequal
on the surface*) هموار humwaur, برابر burabur,
پیشاپیش peishapeish, یکسو eeksoo, یکسان eek-
saun, مستوي mustoo-é, دلاص dullaus, نا غلظ na
ghuliz, نا ظلیف na zuleef, نا شرس na shurs, غیر
جل ghire-a jell. v. *level*.—(*not hairy*) نا شعراني na
sharauné, نا موي دار na mooï dar, غیر هلاف
ghiré-a hilauf, تمرد tumurrud, مرودت muroodut.
v. *bald*.—(*worn bare*) سوده soodeh, اجرد ajrud,
زهلول zuhlool, اطلس atlas, ملاست mulausut,
ملوست muloosut, ملس mumullus. (*sly, specious*)
روبه باز roobeh bauz, پلوس puloos. (*mild, adu-
latory*) نواز nuwauz, خاطر نواز khautir nuwauz,
خوش khoosh, شیرین sheereen, ملایم mula-ém,
نرم nurm, نرم دل nurm dil. (*polite*) زو ادب و
ازرم zu adub ou azrum, ظریف zureef (fem.
ظریفت zureefut), لطیف luteef (fem. لطیفت
luteefut), زو نزاکت zu nuzaukut, شیرین شمایل
sheereen shuma-él, شرینکار sheereenkaur. (*not
harsh to the ear*) اهنگی ahungé, خوشخوان khoosh-
khaun, سازکار sauzkaur, زو ترانه zu turauneh,
دمساز dumsauz. v. *melodious, soft*.—*Smooth to the pa-
late* بدماغ لذیذ bedumaugh luzeez, بذوق خوش
bezook khoosh, بمذاق شیرین bemuzauk sheereen.
v. *palatable*.—*Smooth numbers* نظم ابدار nuzima
aubdar, قافیت موزون kaufé-uta moozoon. *Smooth
tongued* جرب زبان jurb zubaun, زبان اور zubaun
awur. v. *eloquent*.—*Smooth-faced* زو روي بی
موي zu rooï bé mooï. *Smooth-paced* نرم رو nurm
rou, اهسته رو ahusteh rou, اهسته گام ahusteh gaum.
—*A smooth stone* اجرد ajrud, ابرفته aubrufteh.

To smooth سایبدن saï-édun, زدودن zudoodun,
افروختن afrookhtun, پرداختن purdaukhtun,
سبک کردن subuk kirdun, مالیدن maulédun,
مصقول ساختن muskool saukhtun, رندیدن
rundédun, ابدار کردن aubdar kirdun, مهره
زدن muhreh zudun, مطري ساختن mutra saukh-
tun, مجلی کردن mujulla kirdun, جلا دادن
jila dadun. v. *to polish*.—(*to make level*) برابر
ساختن buraubur saukhtun, پیشاپیش کردن
peishapeish kirdun, هموار نمودن humwaur nu-
moodun, یکسان ساختن eeksaun saukhtun, دلاص
کردن dullaus kirdun, بسیط نمودن buseet numoo-
dun, تسطیح ساختن tusteeh saukhtun, سالف
کردن saulif kirdun. (*to make easy, remove obstruc-
tions*) اسان کردن asaun kirdun, راه اسان نمودن
rauh asaun numoodun, مانع برداشتن mauna bur-
dashtun, سد و مشکل واکردن sudd ou mushkil
wakirdun, تعرض و دشخواري برکرفتن ta-arruz
ou dushkhauré burgooriftun. (*to make harmonious*)
خوشخوان ساختن اهنك كردن ahunk kirdun,
khooshkhaun saukhtun, سازکار کردن sauzkaur
kirdun. (*to mollify, soften*) ملایم ساختن mula-ém
saukhtun, نرم کردن nurm kirdun, مسکون ساختن
muskoon saukhtun, نواختن nuwaukhtun. v. *to
calm, mitigate, palliate*.—*To smooth leather* تمهین
کردن tumheen kirdun.

Smoothly (*in a polished manner*) بروجه پرداخته
bur wujha purdaukhteh, بطور سایبده betoora saï-
édeh, مصقولانه muskoolauneh, سبکانه subukau-
neh.—(*not roughly, evenly*) با هموواري ba hum-
wauré, بر وجه برابر bur wujha burabur, بطور
سربسر surbesur, بطور پیشا پیش betoora peisha peish,
بي شرس bé shurs. (*with smooth language*) بروجه
جرب زبان bur wujha jurb zubaun, بطور ترخیم

betoora turkheem, نا زبان اوري ba zubaun awuré. (*with gentle manners*) با ادب و ازرم ba adub ou azrum, با نزاكت ba nuzaukut, با نوازش ba nuwauzish, بر وجه ظريف bur wujha zureef, با لطيفت ba luteefut. — (*without difficulty or obstruction*) بر وجه اسان bur wujha asaun, بي دشخواري bé dushkhauré ou sudd, بي مشكل و مانع bé mushkil ou mauna, بر وجه جريان bur wujha juré-aun.

Smoothness (*polish*) پرداخت purdaukht, پردازي purdauzé, افراز afrauz, مالش maulish, جلا jila, صيقل seikul.—(*levelness of surface*) هموارى humwauré, برابري burauburé, پيشاپيشي peisha peishé, يكساني eeksauné. — (*gentleness of speech*) جرب زباني jurb zubauné, زبان اوري zubaun awuré, ترخيم turkheem. (*gentleness of manners*) ادب و ازرم adub ou azrum, نوازش nuwauzish, نوازي nuwauzé, خوشي khooshé, شيرينكاري sheereenkauré, نزاكت nuzaukut, لطيفت luteefut, ظرافت zuraufut. *Smoothness of numbers* (*in poetry*) نظم ابداري nuzima aubdauré, قافيت موزوني kafé-uta moozooné. *Smoothness to the palate* خوش ذوقي khoosh zooké, شيريني مذاق sheereené muzauk.

SMOTE كوفته koofteh, زده zuddeh, مضروب muzroob. v. *struck*.

To SMOTHER دم كرفته ساختن dum gooriftch saukhtun, خفه كردن khuffeh kirdun, خبه ساختن khubeh saukhtun, خفديدن khufdédun. v. *to suffocate*.— *To smother* or *be smothered* دم كرفتن dum gooriftun, تنشيدن tunshédun, تنسيدن tunsédun, تسبيدن tusbédun, تسبيده شدن tusbédeh shoodun. v. also *to suppress*. — *Smother*, v. *smoke*, *dust*: *suppression*.—*Smothered* دم كرفته dum gooriftch, تنشيده tunshédeh, تسبيده tusbédeh.—*Smug*, v. *nice*, *spruce*, *neat*, *trim*.

To SMUGGLE اسباب غير اداي خراج بينهاني نقل كردن asbaub, ghire-a ada-é khurj, bepinhauné nukkul kirdun.

Smut, v. *spot*; *obscenity*: *mildew*.—*To smut*, v. *to stain*; *mildew*.—*Smutty*, v. *obscene*; *black*.

SNACK حصه hisseh. v. *share*, *portion*.

A SNAFFLE لكام ligaum. v. *bridle*.

A SNAIL حلزون hulzoon, كره kuruh.

A SNAKE مار maur. v. *serpent*.

To SNAP شكستن shakustun. v. *to break*.— (*to be broken*) شكسته شدن shakusteh shoodun.— (*to bite*) با دندان كرفتن ba dundaun gooriftun, كزيدن guzédun.—(*to catch suddenly*) ناكاهانه كرفتن naguhauneh gooriftun. v. *to snatch*.—*To snap the fingers* زنجير كردن zunjeer kirdun, زنجرت ساختن zunjurut saukhtun.

A snap (*breaking*) شكستكي shakustugé.—(*a bite*) كزيدكي guzédugé. v. also *catch*, *theft*.

Snappish تيز طبيعت taze tubé-at, تيز مزاج taze mizauj, تند tund, درشت durusht. v. *peevish*.

Snappishly بطور تيز طبيعت betoora taze tubé at, بروجه تيز مزاج bur wujha taze mizauj. v. *peevishly*.

Snappishness تيز طبيعتي taze tubé-até, تيز مزاجي taze mizaujé, تندي tundé, درشتي durushté. v. *peevishness*.

A SNARE دام daum, بند bund, پابند paubund, كمند kumund, شبيكه shubeekeh, فخ fukhkh (plur. فخوخ fukhookh, فخاخ fukhauh), چرخه churkheh, چينه cheeneh, پالهنك paulhunk, جوزه joozuh, جوزشه joozshuh, منشب munshub, پالهند paulhund, معثرت masurut, طرقت turkut, خطل khutil, حامي haumé, وهنك wuhunk, مهول muhool, خامي khaumé, بيضا beeza, سرند surund, دام داهل dauma dauhil, تله tulleh.

To snare بدام كرفتن bedaum gooriftun, در كمند كردن dur kumund kirdun, كمند انداختن kumund andaukhtun, الفتن aluftun, اشفتن ashuftun. v. *to entangle*.—*Snary*, v. *insidious*.

To SNARL هرير زدن hureer zudun, خراش كردن khiraush kirdun, وهوهت زدن wuhwuhut zudun, تمزع ساختن tumuzza saukhtun, تهقاه كردن kuhkauh kirdun, هرهر زدن hurhur zudun. v. also *to rail*, *revile*.

Snarl (*of a dog*) هرير hureer, هرهر hurhur, هريرا سك hureera sug, هرهر كلب hurhura kulb.

A snarling cur كلب خراش kulba khiraush.

A snarler (*as a dog*) هرير كر hureer gur, خراش ساز khuraush sauz. — (*a morose fellow*) صاحب تيز طبيعتي sahib taze tubé-até, اهل درشتي ahla durushté, مرد تند و تيز مزاج murda tund ou taze mizauj.

To SNATCH كرفتن gooriftun, بركرفتن burgooriftun, ناكهانه كير كردن naguhauneh geer kirdun, درحال قبض ساختن dur haul kubz saukhtun, بر وجه تيزدست كرفتن bur wujha tazedost gooriftun, بطور تيزناخن كير ساختن betoora tazenaukhun geer saukhtun, ربودن ruboodun. v. *to seize*.—*To snatch greedily* (*as a starving man*) ترتقي كردن tuzukkuf kirdun.

A snatch (*hasty catch*) قبض kubz, كرفت goorift, بركرفت burgoorift, قابص kaubiz, كرفتكي gooriftugé, كرفتني gooriftuné, كير تيزكار geera tazekaur, كرفت تيزناخن goorifta tazenaukhun (*a small* or *broken part of any thing*) پاره paureh, ريزه reezeh, پارچه paurcheh, قطعه kutaah, اندكي anduké.—(*sudden start* or *effort*) جد ناكه jidda na-

guh, خيز ناكهاني kheeza naguhauné, هجوم تيزكار hujooma tazekar, خروش درحال khuroosha durhaul.

Snatched كرفته goorifteh, بركرفته burgoorifteh, قبض كرده شده kubz kirdeh shoodeh, مقبوض mukbooz.

A snatcher كيرنده geerindeh, بركيرنده burgeerindeh, قابض kaubiz, قبضت kubuzut. *One who snatches any thing and immediately drops it* قبضت رفضت kubuzut rufuzut, قبضت kubuzut.

Snatching كير geer, كيران geeraun, قابض kaubiz, تزقف tuzukkuf. *Snatchingly* (*by sudden and interrupted efforts*) با جد ناكه ومقطوع ba jidda naguh ou muktuwa, با سعي درحال و نا واصي ba sa-é durhaul ou na wausé, با كوشش ناكهاني و شكسته ba kooshisha naguhauné ou shakusteh.

To SNEAK (*creep slily*) در پنهاني خزيدن dur pinhauné khuzédun, بر وجه روبه باز رفتن bur wujha roobah bauz ruftun, بپنهاني قدم بقدم روان شدن bepinhauné kudum bekuddum rouvaun shoodun.—(*to behave with meanness or servility*) پست و خور شدن pust ou khoor shoodun, با حقارت كار كردن ba hukaurut kaur kirdun, ناكسي نمودن nakusé numoodun, ناكس و نا مرد بودن naukus ou na murd boodun, زلالت شدن zulaulut shoodun, با ابتذال حركت كردن ba ibtizaul hurukut kirdun.

Sneaking (*creeping slyly*) در پنهاني خزان dur pinhauné khuzaun, بر وجه روبه باز رو bur wujha roobeh bauz rou, بطور نهفته قدم بقدم روان betoora nuhufteh kudum bekudum rouvaun.—(*mean, servile*) حقير hukeer, فرومايه furooma-éh, پست و خور pust ou khoor, دون doon, دني duné, زليل zuleel, كمينه kumeeneh, صغر saghar, صغرت sagharut, افكنده afgundeh, سرفرو surfuroo. v. *slavish*. — (*niggardly*) طمعكار tumakaur, بي مكرمت bé mukrumut, ناكس nakus, بي بذول bé buzool, بخيل bukheel. v. *avaricious*.

Sneakingly (*meanly*) بر وجه پست و خور bur wujha pust ou khoor, بطور فرومايه betoora furooma-éh, حقيرانه hukeerauneh, با ابتذال ba ibtizaul, با دوني ba dooné. *A sneaking fellow* صاحب دوني sahib dooné, ادم دون همت adama doon himmut, مرد نامرد murda namurd, اهل حقارت ahla hukaurut. v. *miser*. — *Sneakingness* ناكسي nakusé, ابتذال ibtizaul, حقارت hukaurut, پستي pusté, دوني dooné, صغر sughr. v. *meanness*. — (*niggardliness*) طمعكاري tumakauré, بخل bukhl, خسيست khuseesut. v. *avarice*.

To SNEER مسخره كردن maskhureh kirdun, طنز زدن tunz zudun, بذله باز كردن buzleh bauz kirdun, مزه ساختن muzeh saukhtun, فسوس زدن fusoos zudun, استهزا نمودن istihza numoodun, سخري ساختن sukhré saukhtun. v. *to ridicule*.

A sneer مسخره maskhureh, طنز tunz, استهزا istihza, مستهزي mustuhzé, فسوس fusoos, افسوس afsoos, ضحكت zuhukut, سخري sukhré, بذله buzleh, نكوه nikooh. v. *ridicule*, *derision*.

A sneerer مسخره maskhureh, بذله باز buzleh bauz, طنز زننده tunz zunindeh, مستهزي mustuhzé, ضاحك zauhik, هزات huzaut, ضحكت zuhukut.

Sneering مسخره ساز maskhureh sauz, طنز زن tunz zun, بذله باز buzleh bauz. *A sneering look* نظرت ضاحك nuzruta zauhik, روي بذله باز roo-é buzleh bauz, وجه پر طنز و فسوس wujha pur tunz ou fusoos.

To SNEEZE (*as men*) عطس زدن ats zudun, عطسه ساختن atseh saukhtun, عطسان كردن atsaun kirdun, سغليدن suflédun, سلفيدن sulfédun, شنوشه كردن shunoosheh kirdun, شنوسه ساختن shunooseh saukhtun, اشنوسه زدن ushnooseh zudun. — (*to sneeze, as brutes*) كدس كردن kuds kirdun, كدسه زدن kudseh zudun, نفط ساختن nuft saukhtun, نفيط كردن nufeet kirdun, تنفط ساختن tunuffut saukhtun.

A sneeze عطس ats, عطسه atseh, عطسان atsaun, شنوسه shunooseh, شنوشه shunoosheh, اشنوسه ushnooseh, اشنوشه ushnoosheh, كدس kuds, كدسه kudseh, كادس kaudis, لنكان lungaun, بهص buhs. *One who sneezes* عطس ats, عاطس autis, عطس زن ats zun. *Blessing one who sneezes* تسميت tusmeet (by saying, God *be merciful to you*, يرحمك الله yarhamukullah.)

Sneezing عطس زن ats zun, عطسان atsaun.

To SNIGGER, *snicker* خنديدن khundédun, خنده ريش كردن khundeh reesh kirdun, خنديش ساختن khundeesh saukhtun. v. *to laugh*, *laugh at*.

To SNIP (*cut with scissars*) با مقاص بريدن ba mikaus burédun, با كاز وابريدن ba kauz waburédun. v. *to cut*.—*A snip* (*cut*) بريدني burédunē, مسح musih, قطع kuta. (*a small piece*) پاره paureh, پارچه paurcheh, قطعه kutaah, اندكي anduké, جزوي juzooï, ريزه reezeh. v. also *share*. —*To go snips* حصه دار شدن hisseh dar shoodun. v. *to partake*.

To SNITE (*blow the nose*) خميدن khumédun. v. under *nose*.

SNIVEL زنين zuneen, زنان zunaun, مخاط mukhaut. v. *mucus*. — *To snivel* (*run at the nose*) زنين نمودن zuneen numoodun, زنن شدن zunun shoodun. (*to cry*) ناليدن naulédun, منتحب ساختن muntuhib saukhtun, معتول كردن mu-

tawil kirdun, اشك و غريو زدن ashk ou ghyré-oo zudun, گريان شدن guré-aun shoodun, غريويدن ghyreewédun, گريستن gureestun, کخکخ کردن kikh-kikh kirdun. v. *to weep, whimper.*—*A sniveller* اشك و غريو زننده ashk ou ghyré-oo zunindeh, منتحب كننده muntuhib koonindeh, معتول ساز mutawil sauz.

To SNORE بخستن bukhustun, بخستانيدن bukhustanédun, بخسيدن bukhsédun, بخست زدن bukhust zudun, بخسب كردن bukhsub kirdun, شل بوي ساختن shul booï saukhtun, فخ زدن fakhkh zudun, فخيخ ساختن fakheekh saukhtun, غطيط كردن ghuteet kirdun, خرفتن khuriftun, كخكيخ كردن kukhkeekh kirdun. *To snort (as a horse)* انوح كردن anooh kirdun.

SNOT (*mucus*) مخاط mukhaut, زنان zunaun, زنين zuneen.—*Snotty* پر مخاط pur mukhaut, زنن zunun, ازن azunn (fem. زنا zunna).

SNOUT (*of a hog*) بين خوك beena khook, فنطيست fanteesut, فلطست faltisut, فلطيسه falteeseh, فرطيست furteesut, فرطوست furtoosut, نطيست futteesut. v. *nose, nosel.*—*Snouted* ذو فنطيست zu fanteesut, فلطست دار faltisut dar.

SNOW برف burf, ثلج sulj (plur. ثلوج sufulooj), خشيف khusheef, سقيط sukeet, عضرس azrus, هلهل hulhul, ضريب zureeb (plur. ضرايب zura-éb). *Snow-broth* برف اب burf aub, عضرس azrus. *A flake of snow* رضاب ruzaub. *Melting snow* هامم haumum. *Wind and snow* دمه dumeh. *Mountains white with snow* شيب sheeb. *A snow-seller* برف فروش burf furoosh. *A snow-shovel* بيل beel. *The sound of the feet amongst snow* (also *snow slightly frozen*) خشف khushuf. *A snow-ball* كره برف kurruha burf.

To snow برف ريختن burf reekhtun, ثلج باريدن sulj baurédun, مثلج ساختن muslij saukhtun, خشيف پاشيدن khusheef paushédun.

Snowy مثلج muslij, برف ريز burf reez.

A snow-cellar برفدان burfdan, مثلجت musljut, سرداب surdaub, ثلج خانه sulj khauneh.

To SNUB ضبط كردن zubt kirdun, سرزنش دادن surzinish dadun. v. *to check, reprimand.*

SNUFF (*powdered tobacco*) تنباكو بيني tumbaukoo beené, دوتن بيني dootuna beené, سعوط sa-oota, دخان dukhaun, عطسه تنباكو atseh tumbaukoo. *Medicinal snuff* سعوط sa-oot. *The snuff of a candle* قراط kuraut, بيني موم beené moom, موم بيني moom beené, سر شمع sura shuma, پتيله puteeleh, فتيل futeel.

To snuff (take snuff) تنباكو ببيني كشيدن tumbaukoo bebeené kushédun, در بيني دوتن گرفتن dur beené dootun gooriftun. *To snuff a candle* بيني موم بريدن beené moom burédun, بيني چراغ قطع كردن beené churaugh kuta kirdun, تقريط ساختن tukreet saukhtun, سر شمع برگرفتن sura shuma burgooriftun. *To snuff* or *draw breath by the nose* دم از بيني كشيدن dum uz beené kushédun, نفس از انف زدن nufs us unf zudun. v. *to scent.*—*To snuff at (treat with contempt)* سبك گرفتن subuk gooriftun, اهانت نبودن ihaunut numoodun, ظهور كردن zuhoor kirdun. v. *to slight.*

A snuff-box مسعوط musa-oot, تنباكوبيني دان tumbaukoobeené dan.

Snuffers موم مقصي moom mikasé, مقراض مقراض شمع mikrauza shuma, مقراض mikrauz, سر شمع برو sura shuma buroo.

To SNUFFLE (*speak through the nose*) از بيني گفتن uz beené guftun, غنا بودن ghuna boodun, نعير كردن na-ér kirdun. v. under *nose.*

SNUG (*close, out of notice*) نهفته nuhufteh, نهان nihaun, پنهان pinhaun, پوشيده poshédeh. v. *secret.*—(*free from inconvenience*) بي تكلف bé tukulluf, بلا تعنيف bila taaneef, حضور دار huzoor dar, بي ازار bé azaur. v. also *sly, insidious.*—*To snug, snuggle, lie snug* نهفتن nuhuftun, نهان بودن nihaun boodun, در پنهاني شدن dur pinhauné shoodun, مخفي بودن mukhfé boodun.

SO (*in like manner*) همان humaun, چو choo, چنين chuneen, اينچنين einchuneen, بر وجه اين bur wujha ein, همچو humchoo, همچون humchoon, همچنين humchuneen, چنانچه chunauncheh, كيت keita, كيه keiha, هكذا hukuza, هاكذا hakuza, ايدون eidoon, ثم summa.—*So that* انچنانكه anchunaunkeh, چنانكه chunaunkeh, بنابرين bunabureen, ايدون eidoon, حتي hutta, تا حدي كه ta hudda keh, تا كه ta keh, تاكم takum, تا از حد كه ta uz hudd keh, علي ان ala anna. *So then* ازبراي انكه uz bera-é aunkeh. v. *therefore.*—*It is so* نعم naam, بلي bulé. v. *yes.*—*So so (indifferently)* معتدلانه maatudilauneh, توسطا tuwussutan. *So and so (in this manner)* گويا gooï-a, كذا و كذا kuza ou kuza, زيت زيت zeit zeit.

To SOAK (*macerate*) اغاريدن aghaurédun, اغار كردن aghaur kirdun, ترطيب ساختن turteeb saukhtun, تبييث كردن tumei-és kirdun, خيسانيدن kheesanédun, خيسابيدن kheesaï-édun, منقعت كردن munkaat kirdun, تودين ساختن tawdeen saukhtun, تفصيد كردن tufseed kirdun. v. *to steep.*—*To soak* or *lie soaking* اغار شدن aghaur shoodun, اغاريدن aghaurédun, خيسيدن kheesédun, كرايستن kiraï-éstun. *To*

soak in خريدن khuzédun, بلع كردن bula kirdun, نغب ساختن nughib saukhtun. To soak or drink intemperately شراب اوباريدن shuraub obarédun, نوشا نوش اشاميدن noosha noosh ashamédun, باده پرست بودن baudeh purust boodun, مى خوردن mei khoredun. v. to sot; also to drain.

Soaked اغاريده aghaurédeh, منقعت munkaat, خيسانيده kheesanédeh. A vessel in which any thing is soaked منقع minka.

SOAP صابون sauboon, ضجع zuja. Soap perfumed with musk مسك صابونى musk saboné, صابون ممسك saboona mumussuk.—A soap boiler صابونى saboné, صابونجى saboonjé.

To SOAR بلند پرواز شدن bulund purwauz shoodun, مستقل ساختن mustukill saukhtun, تنمى كردن tunummé kirdun. v. also to fly.—(to mount, rise) مطلع كردن mutla kirdun, بالا برامدن bala bur aumudun, صعود كردن sa-ood kirdun, فراز رفتن firauz ruftun.—A soar پرواز بلند purwauza bulund.—Soaring بلند پرواز bulund purwauz, مستقل mustukill. A bird soaring high مرغ بلند پرواز murgha bulund purwauz. Soaring as a hawk تنمى tunummé, منتمى muntumé.

To SOB فواق كردن fuwauk kirdun, زويدن zouvédun, نحط ساختن nuht saukhtun, معتول كردن maatool kirdun, زغنكيدن zighungédun, زروغ زدن zuroogh zudun, انجوغ ساختن anjoogh saukhtun, كخكخ كردن kikhkikh kirdun.

A sob زروغ zuroogh, فواق fuwauk, انجوغ anjoogh, زغنك zughunk, نحط nuht, اشكوهه ashkooheh, اشكهه ashkuheh, اشكه ashkuh, انقرديا ankurdé-a, انكردبا ankurdba, انقرطيا ankurté-a, انقرطها ankurtiha, انك ank, لهاد luhaud, سكره sukzeh, كخكخ kikhkikh. v. sigh.

SOBER پرهيزكار purhazekaur, هوشيار hooshéaur, اهل رياضت ahla ré-auzut, زهيد الاكل و شراب zuheedu'l'akl ou shuraub, نا مست na must, نا سرمست na surmust, نا اسيه دماغ na aseemeh dumaugh, نا سرخوش na surkhoosh. v. temperate, abstemious, regular: also grave, serious, calm.

To sober بهوش باز اوردن beehoosh baz awurdun, هوشيار كردن hooshé-aur kirdun, از سرمستى باز گردانيدن uz surmusté baz gurdaunédun. To become sober واهش امدن wahush aumudun, از سرمستى باز گرديدن uz surmusté baz gurdédun.

Soberly بوجه هوشيارى ba hooshé-auré, بر وجه پرهيزكار bur wujha purhazekaur, هوشيارانه hooshéaurauneh, بى سرمستى bé surmusté. v. temperately.

Soberness, sobriety هوشيارى hooshé-auré, پرهيزكارى purhazekauré, زهد الاكل و شراب zuhdu'l'akl ou shuraub. v. temperance: calmness.

SOCIABLE, social همزانو humzaunoo, همدل humdil, همدم humdum, مالوف maaloof, الف alif. v. friendly.—A social meeting مجلس mujlis, همبزمى humbuzmé, ملاقات mulakaut.

Sociably بر وجه همزانو bur wujha humzaunoo, بطور مالوف betoora maaloof, با صحبت ba suhbut.

Socialness معشرت mu-ashurut, غمكسارى ghumkusauré, همدمى humdumé, همزانويى humzaunoï-é, صحبت suhbut, ايتلاف eitilauf, ايلاف eilauf, مواسا muwausa, اتحاد ittihaud, الفت ylfut, الف alif, مواسات muwasaut.

Society مشاركت mushaurikut, همخانكى humkhaunugé, رفيقى rufeeké, رفقت rufkut, صحاب sohaub, صحبت sohbut, رفاقت rufaukut, شركت shurkut, اشتراك ishtirauk, تشارك tushaurik, مصاحبت musauhibut, مرافقت muraufikut, همراهى humrauhé, مقارنت mukaurinut, موانست mu-aunisut, معاشرت mu-ashirut, يارويى é-arooï. v. company, partnership, union.--People of the same society پروستان puroostaun, برزيق burzeek. A religious society مذهب muzhub, طايفه ta-éfeh, تصوف tusawwuf. Society in travelling همراهى humrauhé. To live in society مقارنت كردن mukaurinut kirdun, صحبت ساختن sohbut saukhtun, رفيق كردن rufeek kirdun, مشاركت ساختن mushaurikut saukhtun. v. to associate.

A SOCK موطا mawtâ, موطى mawté, پازار pazaur, پاتابه pataubeh, پاوزار pawzaur, پانقرار paunkuraur.

A SOCKET (of a turnstile or any thing similar) فرضت furzut. The socket of the eye چشم خانه chushum khauneh, قلت عين kulluta a-én, غار ghaur, كواب kawaub, وقب wukib, محجر muhjur, خجاج khujauj. Having the eyes deep sunk in the sockets اغارت ighaurut, وقب wakib.

A SOD عزق azuk. v. turf, clod.

SODDEN پخته pukhteh. v. boiled.

SODOM (city of Lot) لوط شهرى lot shahuré, سدوم sodom.—Sodomia لواطت liwautut. Sodomita غلامباره gholaum paureh, لواط liwwaut, لوطى loté, فسيق fuseek. Sodomiticum scortum, puer خيز or هيز heez, بغا bugha, پشتى poshté.

A SOFA صفه sofah.

SOFT (tender, gentle) نرم nurm, نرم دل nurm dil, ملايم mula-ém, خوش khoosh, نايم na-ém, نازك nauzik (fem. نازكت nauzikut), نازك الخلق nauziku'l'khulk, نازنده nauzindeh, نازنين nauzneen, لطيف luteef, اهسته ahusteh, رعنا rana, سست sust, لين lein (fem. لينت lei-unut, pl. لينون leinoon, الينا aleina), لين الجانب leinu'l'jaunub, متناعم mutuna-ém, مناعم muna-ém,

huleem, حلیم پاک pauk, طویل الانات taweel-u'l'anaut, بی عنف bé unf, نا عنفی na unfé, ساس saus, اس aus, نا درشت na durusht, نا تیز طبیعت na taze tubé-aut, نا تیز مزاج na taze mizauj, بی ظلم bé zulm, دیر غضب deer ghuzub, بهنانه buhnauneh, ساکن الطبع saukinu't'tuba, ذو رحمت zu ruhmut, مظلوم muzloom, فاکه faukeh, اودن awdun, هاضم hauzim, مطول mitwul, سیاه پرور sé-auh purwur, غرل ghuril, غیدق gheiduk, غیداق gheidauk, غیدقان gheidukaun (pl. غیادیق ghei-audeek), غدانی ghudauné, رهره ruhrah, رهروه ruhrooh, رهراهت ruhrauhut, مخضل mukhuzzil, غاضف ghauzif, غید gheed, غیدا gheeda, اغید agheed. v. *delicate, mild, meek, placid, easy, civil, tender, flexible, ductile, timorous, effeminate, foolish.*—*Soft* (*with an inclination to plumpness, corpulence* or *flabbiness*) رطب rutib, رطیب ruteeb, مرطب murtib, مرطوب murtoob, عبرد abrud, عبرود abrood, عبردت abrudut, رخ rukhkh, رخو rukhoo, استرخا istirkha, خرع khura. *Soft or tender flesh* خیزب kheezub, خیزبان kheezubaun (fem. خیزبت kheezubut, خیزبانت kheezbaunut).—*Soft* (*not hard, rough, rugged*) نرم nurm, نرمه nurmeh, نا سنگین na sungeen, نرمک nurmuk, ملوست muloosut, ملاست mulausut, نا غلظ na ghuliz, غیر غلیظ ghire-a ghuleez, نا ظلیف na zuleef, منجرد munjurud, نارون narvun, وثا or وثي wusa, سهل suhl, سهلت suhlut, سهولت suhoolut. v. *smooth.*—*Soft* (*not loud*) نا بلند na bulund awauz, اواز اهسته ahusteh, نا اصلاق na islauk. *Soft in speech* (*as a girl*) رخم rukhum, رخامت rukhaumut, رخیمت rukheemut, منعم munaam. *A soft voice* اواز اهسته awauza ahusteh, غرزنك ghurzunk, خفض khufz.—*A soft delicate young woman* رطبت rutbut, ربیل rubeel, هبرکت hubrkut, وثیرت wuseerut. *A soft delicate youth* رطل rutl.—*Soft ground* سهل suhl, سهلت suhlut, رخاخ rukhaukh, رغام rughaum, رغاب rughaub, میثا meisa (plur. میث meis), بصنت busnut, دهشت duhshut, درمك durmuk. *A soft sandy plain* وعثا waasa, اعوس awas (pl. اواعس awa-es, وس wus), میعاس mé-aus, دهشت duhusht, دمث dumis. *A soft, thin, watery mass of clay, &c.* خلاب khulaub, رخف rukhuf, رخافت rukhaufut, رخوفت rukhoofut, رخیفت rukheefut, رخخ rukheekh, رداغ rudaa, سرمت surmut. v. *mud, clay.*—*Soft hands* دست بیشغه dosta bé-shugheh. *Any thing soft laid under the head* ملینت mulei-unut. *A soft garment, bed, &c.* رخیص rukhees, شفون shufoon, وثیر wuseer, وثار wusaur, وثر wusir. *Soft fur* اوبار awbaur. *Soft bread* نان nauna hushsh, هش هشاش hushaush. *Soft iron* نرم اهن nurm ahun.

Soft! اهیز aheez! رویدا rooida. v. *softly.*

To soften (*make gentle*) نرم دل کردن nurm dil kirdun, ملایم ساختن mula-ém saukhtun, ملین نمودن mulei-un numoodun, نرم کردن nurm kirdun, نازک ساختن nauzik saukhtun, حلیم نمودن huleem numoodun, لین کردن lein kirdun, اهسته ساختن ahusteh saukhtun, لطیف کردن luteef kirdun. (*to make less hard*) نرم کردن nurm kirdun, نرمه ساختن nurmeh saukhtun, ملین نمودن mulei-un numoodun, نرمک کردن nurmuk kirdun, وثی ساختن wusa saukhtun, متلس کردن mutullus kirdun, طرشحت ساختن turshuhut saukhtun, تبریس کردن tubrees kirdun, تملید ساختن tumleed saukhtun, مهک کردن muhik kirdun, سهولت ساختن suhoolut saukhtun, ملاست کردن mulausut kirdun. (*to become less obdurate*) نرم دل گردیدن nurm dil gurdédun, ملایم گشتن mula-ém gushtun, اهسته شدن ahusteh shoodun, نازکی گشتن nauzik gushtun. (*to become less hard*) نرم گشتن nurm gushtun, متلس گردیدن mutullus gurdédun, وثا شدن wusa shoodun, سهولت گشتن suhoolut gushtun, ملین شدن mulei-un shoodun, ملاست گردیدن mulausut gurdédun.

Softly (*gently*) بر وجه نرم دل bur wujha nurm dil, ملایمانه mula-émauneh, با اهستگی ba ahustugé, بطور لطیف betoora luteef, نازکانه nauzikauneh, لطیفا luteefan, حلیمانه huleemauneh. v. *placidly, mildly, tenderly.*—(*without hardness*) بلا سنگینی bila sungeené, بر وجه نرمه bur wujha nurmeh, ملاستا mulausitan, سهلانه suhlauneh, بطور نا غلظ betoora na ghuliz. (*not loud*) بر وجه اهسته bur wujha ahusteh, بلا صلق bila salk, نا اصلاقانه na islakauneh. (*by degrees, step by step*) اهسته اهسته ahusteh ahusteh, نرم نرم nurm nurm, تدرج tudurrij, تدریج tudreej, قدم بقدم kudum bekudum, پایه پایه pa-éh pa-éh. *To read softly* با اهستگی خواندن ba ahustugé khaundun. *To speak softly* سخن اهسته گفتن sukhuna ahusteh guftun. *To go softly* اهسته رو کردن ahusteh rou kirdun, نرم رو ساختن nurm rou saukhtun.

A softener (*any thing which softens*) نرم ساز nurm sauz, ملین کننده mulei-un koonindeh. (*one who palliates*) پوزش کننده poozish koonindeh, تعلل ساز ta-allul sauz, عذر بخش uzr bukhsh, بهانه اور buhauneh awur.

Softness (*gentleness*) نرمی nurmé, نرم دلی nurm dilé, ملایمت mula-émut, اهستگی ahustugé, نزاکت nuzaukut, نازکی nauziké, ناز nauz, لیان lei-aun, رخودت rukhwudut, ملا

mulud, ملدان muldaun, غدن ghudun, غدنت ghudnut, رهادت ruhaudut, غيد ghei-ud. v. *mildness, meekness, civility; effeminacy, pusillanimity.* —(*without hardness*) نرمي nurmé, ملاست mulausut, ملوست muloosut, ربيلت rubeelut, رخوت rukhwut, مغي mughé, طرشهت turshuhut.

SOHO! الا elaw! ايها ei-uha! يا ei-a! ايا a-é-a!

To SOIL آلودن aloodun, آلود كردن alood kirdun, مردار ساختن murdaur saukhtun, پليد كردن puleed kirdun, چركين ساختن churkeen saukhtun, نجس كردن nujis kirdun, ملوث كردن mulawwus kirdun. v. *to pollute, defile, contaminate, sully, stain:* also *to dung, manure.*

Soil (*ground, earth*) زمين zumeen, خاك khauk, ارض arz, تربت turbut, ترب turb, تراب turaub, كل gill, طين teen, وحل wuhul, خلاب khilaub, خلاه khilauh. (*land, country*) زمين zumeen, ارض arz, ولايت wula-é-ut, كشور kishwur, وطن wutun, بلد bilud (pl. بلاد bilaud), ديار dé-aur. v. *country, region.* — (*manure, compost*) سركين surgeen, دمال dumaul, زبل zibl, سلاح sulauh. v. *dung:* also *dirt, spot, pollution, foulness.*

To SOJOURN (*dwell any where for a time*) نزول كردن nuzil kirdun, نزول ساختن nuzool saukhtun. *To cause to sojourn* تنزيل كردن tunzeel kirdun, منزل ساختن munzil saukhtun.—*A sojourn* (*temporary residence*) نزل nuzil, منزل munzil, نزول nuzool.—*A sojourner* نزيل nuzeel (plur. نزل nuzul). v. *stranger, guest.*

To SOLACE تسليت دادن tuslé-ut dadun, دلخوش كردن dilkhoosh kirdun, خاطر نواختن khautir nuwakhtun. v. *to comfort, cheer; recreate amuse.*--(*to take comfort or amusement*) تسلي پذيرفتن tusullé pizzeeruftun, دلخوشي پذير شدن dilkhooshé pizzeer shoodun, دلاويزي داشتن dilaweezé daushtun, تفرج و تماشا كردن tufurruj ou tummausha kirdun, صفا كرفتن sufa gooriftun. v. *to divert* or *recreate one's self.*

Solace دلخوشي dilkhooshé, خرسندي khursundé, تسليت tuslé-ut, تسلي tusullé, دلشادي dilshaudé, دلفروزي dilfuroozé, نزهت nuzhut, تفرج tufurruj, صفا sufa, ذوق zook. v. *consolation, comfort, pleasure, recreation.*—*Solaced* خاطر نواخته khautir nuwaukhteh, دلشاد dilshaud, تسلي پذير tusullé pizzeer, صفا كير sufa geer, دلخوش dilkhoosh.

SOLAR (*of the sun*) مهري muhré, شمسي shemsé, آفتابي afitaubé. (*belonging to the sun*) شمس منسوب shems munsoob, مهر پيوند muhr pivund.

SOLD فروخته furookhteh, مبيع mubé-a, مبيوع mubé-wa. *Goods sold on condition of being returned if faulty* مخير بازار mukheera bazaur.

SOLDAN سلطان soldan. v. *sultan.*

SOLDER لهم or لحم luhim, كفشير kufsheer, كبد kubd.—*To solder* لهم كردن luhim kirdun, ترصيص ساختن tursees saukhtun, رصص كردن russs kirdun, پيوستن pivustun, با كفشير پيوستن ba kufsheer pivustun, چسپاندن chuspaundun. v. *to cement, mend.*—*Soldered* مرصوص mursoos, با لهم پيوسته ba luhim pivusteh.—*A solderer* لهم كر luhim gur, ترصيص ساز tursees sauz

A SOLDIER سپاه sippah, سپاهي sippahé, جنكي jungé, لشكري lashkuré, عسكري askuré, پيكار كر peikaur gur, جندي jundé, سكبان sugbaun, لوند lawund, قتال kuttaul, نفر nufr. *A gallant soldier* بهادر bahaudur, شاهسوار shahsuvaur, پهلوان pihluvaun, غازي ghauzé, مبارز mobauriz, بطل batal, جدار juddaur, صفدر sufdur, بهمت buhmut, كنداور kundawur, مجاهد mujauhid. v. *hero, champion.*— *Soldiers* سپاهان sipahaun, سپاه sippah, جند jund, جنود junood, اجناد ajnaud, نفرات nufraut, غزات ghuzaut, انفار anfaur, بهادران bahauduraun, مجاهدان mujauhidaun, جيش jeesh, جيوش jé-oosh, رجال rujjaul, لوندات lavundaut, بهمات buhmaut, بهم buhum, ابطال abtaul. *The remains of soldiers after a battle* بقيت السيوف bukei-utu's'sei-oof [literally *the remains of the sword*].—*Soldiers pay* طلب سپاه tulluba sippah, تنخواه سپاه tunkhaha sippah, طمع جنكي tuma, tumaa jungé, وظيفت wuzeefut. v. *pay.*—*Warlike soldiers* دلاوران dilavurauna, قوي دل kooï dil. *Chosen soldiers* جلويز julweez. *A fellow-soldier* جند jund. *A soldier's uniform* غيار ghé-aur. v. also *military, army, troops, battalion, squadron: levy, recruit, list, enlist: disband, desert: march: review, rendezvous, muster: detach: camp, encamp, decamp: rank, file.*

Soldierlike, soldierly جنكي jungé, دلير dilair, دلاور dilavur, نبرد ازما nubburd azma, پيشه رسم rusm peesheh, بهادر bahaudur, غازي ghauzé, شهسوار اسا shahsuvvaur asa. v. *martial, military.*

Soldiery لشكر lashkur, عسكر askur, سپاه sippah, جند jund, جيش jeesh, فوج fouj, افواج afwauj. v. *army, troops, soldiers.*

Soldiership (*military skill*) اهليت جنكي ahlé-ut jungé, نبرد ازمايي nubburd azmaï-é, جهاد jahaud, رزم و توفي ruzm wukoofé.

SOLE يتنها betunha, يكانه eegauneh, يكتا eekta, فرد furd, مفرد mufrud, وحد wahad, تجرد tujurrud. v. *single, only.*—*The sole of the foot* كف پا kufa pa, كف الرجل kufu'r'rujil, پاشنه pa-éhaul, پاشته paushteh, پاشنه paushineh. *The sole of a shoe* باشنه baushineh

paushineh, نعل naal, نعلت naalut, نعلچه پاشنه
aalchehi, غرفت ghurfut, هلال hulaul, حذا hu-
zha, تحاس v. —

A SOLECISM اغلوطه ughlooteh, غلط ghult.

SOLELY هماون humaun, همين humeen, بس
bus, وبس wubus, خاصه khausseh, خاصة khaus-
sutun, فقد fekud, كيت keet, انما innama. v.
also *fingly*.

SOLEMN (*anniversary*) سالیان و بزرگانه saulé-
aun ou buzurgauneh, عزيز و سنوي azeez ou sunooï,
زوازين zu azeen. (*grave*) هيبتوار heebutwaur,
شکوهمند shukoohmund, مکين mukeen, ذو
ازرم zu azrum, سکون sukoon, رزانت ruzanut,
عظیم azeem, v. *awful*, *magnificent*, *grand*.

Solemnity (*rite*, *festival*, *rejoicing*) ازين azeen,
عيد a-éd (pl. اعياد a-é-aud), عيد ساليان a-éda
salé-aun, يوم الزينت é-oomu'z'zeenut, عيد مسرت
a-éda musurrut, عيد عزيز a-éda azeez, اوازه awau-
zeh. (*gravity*, *awfulness*) شکوهمندي shukooh-
mundé, هيبت heebut, هيبتواري heebutwauré,
ازرم azrum, وقار wukaur. v. also *seriousness* : *mag-
nificence*, *grandeur*.—*Solemnization* ذکر عظيم zukra
azeem, تعييد taï-éd, تعويد taweed. v. *comme-
moration*, *celebration*.

To solemnize ازين ساختن azeen saukhtun,
تعييد کردن taï-éd kirdun, تعويد ساختن ta-
weed saukhtun, عيد عزيز نمودن a-éda azeez
numoodun, ذکر عظيم کردن zikra azeem kir-
dun, باهر و ظاهر کردن bauhir ou zauhir kirdun,
ندب ساختن nudib saukhtun. v. *to celebrate*.

Solemnly (*in the manner of a festival commemora-
tion*) بطور ازين betoora azeen, بر وجه عيد
ساليان bur wujha a-éda salé-aun, با ذکر عظيم ba
zikra azeem. (*gravely*, *awfully*) با هيبت ba hee-
but, بر وجه شکوهمند bur wujha shookoohmund,
با ازرم ba azrum, با وقار ba wukaur.

To SOLICIT اقدام کردن ikdaum kirdun,
با الحاح طلب ساختن ba ilhauh tullub saukhtun,
ابرام کردن ibraum kirdun, الحاح نمودن ilhauh
numoodun. v. *to importune*, *entreat*, *ask*, *implore*,
invite.—*To solicit assistance* استنصار کردن istin-
saur kirdun, جويان مدد ساختن jooï-auna mu-
dud saukhtun, طلب نصر کردن tulluba nusr kirdun.

Solicitation اقدام ikdaum, ابرام ibraum, الحاح
ilhauh, ثقلت fiklut. v. *importunity*, *invitation*.

A solicitor مجد mujidd, مقدم mukdim, اقدام
ساز ikdaum saz, ابرام کننده ibraum koonindeh.

Solicitous مضطرب muzturub, مقدم mukdim,
مقيد mukè-ud, ارزومند arzoomund, مهتم muh-
timm, اهل انديش ahla andeesh, ذو فکر zu fikr.
v. *careful*, *anxious*, *desirous*.

Solicitously مقدمانه mukdimauneh, مقيدا
muké-udan, بر وجه مهتم bur wujha muhtumm,
با ارزو ba arzoo. v. *anxiously*, *carefully*.

Solicitude اقدام ikdaum, اهتمام ihtimaum, هم
humm, کدر kudr, اضطراب iztiraub, غم ghumm,
اندوه andooh, ثقلت fiklut, جد jidd, ارزومندي
arzoomundé. v. *anxiety*, *carefulness*.

SOLID (*massive*, *not hollow* or *liquid*) يکپاره
eekpaureh, محکم muhkum, متين muteen,
رسوخ rusookh, قوي kooï, مستوثق mustawsik,
مجسم mujussim, بروک burook, استوار ustuwaur,
استوان ustuwaun, اصل asl, اصيل aseel, اصلي
aslé, نا مجوف na mujawf, نا تهي na tihé, نا
گداخته na gudaukhteh. v. *firm*, *strong*.—(*real*,
true, *not superficial*) حقيقي hukeeké, عيني a-
éné, ذاتي zauté, جبلي jibillé, نا ظاهر na zau-
hir, معنوي maanooï, نا مجازي na mujauzé. v.
also *grave*, *profound*. — *Solid glory* مجد اصيل
mujda aseel. *Of solid judgment* قوي طبع kooï tu-
ba, اصيل الراي aseelu'r'ra-é.

Solidness, *solidity* (*massiveness*) يکپارگي eekpau-
rugé, رسوخ rusookh, وثيقت wuseekut, متانت
mutaunut, استواري ustuwauré, صدق sydk.—*Soli-
dity in transacting business* کظام kuzaum. *Soli-
dity of flesh* ضلع zula. v. *firmness*, *compactness*, *hard-
ness*, *density*.—(*truth*, *certainty*) حقيقت hukeekut,
يقين eekeen, معنيت maané-ut, معني maana.

Solidly (*firmly*, *massively*) بر وجه يکپاره bur
wujha eekpaureh, محکما muhkuman, رسوخانه
rusookhauneh, با استواري ba ustuwauré, بطور
استوان betoora ustuwaun. (*truly*) با حقيقت ba
hukeekut, بر وجه يقيني bur wujha eekeené, علي
اليقين ala'l'eekeen, با معنيت ba maané-ut. v.
certainly.

SOLITARILY تنها tunha, در خلوت dur khul-
wut, واحدا wauhidan, علي وحده ala wahdihi.

Solitariness, *solitude* تنهايي tunhaï-é, حال
تنهايي haula tunhaï-é, يکانگي eekaungé, خلوت
khulwut, خلوت نشيني khulwut nisheené,
وحشت wuhshut, وحد wuhd. *A solitude* (*lonely
place*) ويرانه veerauneh, وحشت wuhshut, وحدت
wuhdut, بيابان bé-abaun, تيما teema, تيها teeha,
بوبات boobaut, بلوق bulook, بلوقت bulookut,
v. *desert* ; *privacy*, *retirement*.

Solitary تنها tunha, بتنها betunha, خلوتنشين
khulwutnisheen, منفرد munfurrid, مفرد mufur-
rid, وحد wahad, تجرد tujurrid, کوشه نشين
koosheh nisheen, يکسره eeksureh, منجرد mun-
hurud, منجرد munjurud. v. *single* ; also *gloomy*,
dismal.—*A solitaire*, *solitary man* صحرا نشين suh-
ra nisheen, منزوي munza-wé. v. *hermit*.

SOLSTICE (*of summer*) راس السرطان raasu's'sarataun. *The winter solstice* راس الجدا raasu'l'juda.

SOLUBLE (*capable of being dissolved*) قابل گداز kaubila gudauz, ممکن گداخته شدن mumkina gudaukhteh shoodun, اسان حل asaun hull. *Solubility* قابليت گداز kabillé-uta gudauz, امکان گداخته شدن imkauna gudaukhteh shoodun, اساني حل asauné hull.

To SOLVE (*make clear*) گشادن kushaudun, گشاده نمودن kushaudeh numoodun, اشکاره کردن ashikaureh kirdun, تعريف ساختن taareef saukhtun, حل کردن hull kirdun, اظهار ساختن izhaur saukhtun. v. *to explain.*

Solved گشاده kushaudeh. v. *explained.*

SOLVENCY (*ability to pay*) قوت ادا kuwwuta ada, قابليت گذارش kaubillé-uta guzaurish.

Solvent (*having ability to pay*) ذو قوت ادا zu kuwwuta ada, ذو قابليت گذارش zu kaubillé-uta guzaurish. v. also *dissolvent.*

SOLUTION (*dissolving*) گداز gudauz, گداخت gudaukht, گداختني gudaukhtuné, حل hull, انحلال inhilaul, تفت tuft, صهر suhr, —(*resolution of doubt* or *difficulty*) حل مشکل hulla mushkil, زوال شك zuwaula shuk, دفع شبهت dufaa shubhut, حل عقدت hulla akdut.

Solutive, مسهل mus-hil. v. *laxative.*

SOME بعض baaz, بعضي baazé, يك eek, برخ burkh. *Some one, somebody* بعضي baazé, کسي kussé, کس kus, بعضي کس baazé kus, يکنفر eeknufr, نفري nufré, نفر nufr, يکه eekeh, يکي eeké, يک کس eek kus, شخصي shukhsé, احدي ahdé, ادمي adamé, قوم koom, فرد furd, بهري buhré, فلان fulaun, يك معروف eek maaroof. *Some people* کسي کند kusse kund, اقوام akwaum, يکان eekaun, احدان ahdaun, احاد ahaud, واحدان wuhdaun.—*Somehow* نوعا noo-an, دريک يا دگروجه dur eek ya digur wujha.

Something, somewhat يکچند eekchund, چيز cheez, چيزي cheezé, شي shei, شي محقر shei muhukkur, بهري buhré, برخ burkh, نوعا noo-an, بازلة bauzilut, بهمي buhmé, عبکت abukut, برخين burkheen, عنشوش unshoosh, زنکير zunkeer, جزي juzé, جزيي juzei-é, جزوي juzoo-é, يک جزوي eek juzooé, فرد شي furd shei, قوم koom, طايفة ta-éfeh. v. *a little.*—*Something, somewhat* (*in some degree, nearly*) تقريبانه tukreebauneh, تقريبا tukriban, عند ynd. *Somewhat long* درازينه dirauzeeneh.

SOMETIME (*once*) دروقت پيشين dur wakta peisheen, پيش از اين peish uz ein, يکزمان eek zumaun, قبل از اين kubl uz ein, مقدما mukudduma. v. *formerly.*

SOMETIMES (*now and then*) گاه گاه gah gah, گه گه guhguh, گاه بگاه gah begah, گاهي gauhé, بعض گره baaza gurreh, چندبار chundbar, يکچندبار eekchundbar, بعضي وقت baazé wakt, بعضي اوقات baazé awkaut, دمبدم dumbedum, وقت وقت wakt wakt, تاره tarat, احيانا ahé-auna, زمانا zumanan, نوبت نوبت noobut noobut, مدام مدام mudaum mudaum.

SOMEWHERE في بعض مساکن fi baaza musaukin, يکجا eek jau, بجاي beja-é, بجاي دگر beja-é digur, درمکان دگر dur mukauna digur.

SOMEWHILE يك زمان eek zumaun, يکبار eekbaur. v. *sometime, once.*

SOMNIFEROUS خوابناك khaubnauk, خواب اور khaub awur, خوابناکي ساز khaubnauki sauz, خوبگذار khaubguzaur, نوم nawm, نومت nawmut, نايم کنان na-ém koonaun.

Somnolency خوبناکي khaubnauké, خوابگذاري khaubguzauré, کرياني kuré-auné, کري kuré, کرا kura, نوم دايم nawma da-ém, خواب الودي khauba aloodé. v. *drowsiness.*

Somnolent خوب الود khaub alood. v. *drowsy.*

A SON زاده zaudeh, فرزند furzund, بن bin, ابن ibn, ولد wulud, بچه pucheh, مولود moulood, پسر pussur. *The eldest son* نخست زاده nukhust zaudeh, فرزند بکر furzunda bukr, ولد اول wuluda awwul, ابن اکبر ibna akbur. *A younger son* کوچك زاده koochuk zaudeh, فرزند کوچك furzunda koochuk, ولد کهين wuluda kuheen, عجزت yjzut, حرمت harmat. *The Son of God* ابن الله ibnullah, ولد الله wulududullah. *The son of a king* شاهزاده shahzaudeh, شهزاده shahzaudeh. *The son of a prince* (*especially of the posterity of Mohammed*) ميرزاده ameerzaudeh. *The son of a nobleman* ميرزا meerza, ميرزاده meerzaudeh, ميرزاد meerzaud, بگزاده begzaudeh. *A legitimate son* حلال زاده hulaul zaudeh, تخم حلال tukhma hulaul. *An illegitimate son* حرام زاده haraum zaudeh, ولد زنا wuluda zuna. v. *bastard.*—*The son of a Mohammedan* ابن عبدالله bin abdallah. *The son of a Christian* ترسا زاده christian zaudeh, ترسا بچه tursa pucheh. *A son of the Magi* مغ بچه mugh pucheh. *Supposititious son* ولد مجازي wuluda mujauzé. *An adopted son* پسر خوانده pussur khaundeh, ولد التبني wuludu't'tubunné. v. under *adopted.*—*An only son* ابن الواحد ibnu'l'wauhid. *A son's son* پسرينه نواده nuwaudeha pussureeneh. *A daughter's son* نواده دخترينه nuwaudeha dokhtereeneh. v. *grandson.*—*Such a one the son of such a one* فلان ولد فلان fulaun wuluda fulaun, فلان ابن فلان fulaun ibna fulaun. *To call a person, Son* تبني کردن tubunné kirdun. *O son!* جان پدر

ei jauna pader. *Having no son* بی فرزند be furzund, کلال kulaul.—*Sons* فرزندان furzundaun, اولاد awlaud, ولدان waladaun, ابنا abna, بنون benoon, بنو benoo, بنی bené. *The sons of Adam* بنی ادم bené adam. *The sons of Israel* بنی اسرايل bené isra-él.—The Arabick ابن ibn *a son* (like بنت bint *a daughter*, ابو abu *a father*, ام umm *a mother*) is employed with elegance in many compounds; as ابن سبيل ibna subeel *The son of the way* (*a traveller*). ابن الارض ibnu'l'arz *The son of the earth* (*a person unknown*). ابن الانس ibnu'l'aunis *The son of familiarity* (*intimate friend*). ابن ثمير ibna sumeer *The sun of fruitfulness* (*a moon-light night*). ابناي زمان ibna-é zumaun *The sons of the age* (*moderns, the present race*). ابن الحبل ibnu'l'hibil *The son of evil* (*misfortune, sorrow*). ابن الحرب ibnu'l'harb *The son of battle* (*a gallant soldier*). ابن خلاوة ibna khalawut *The son of Khalawut* (*innocent*) [*Khalawut* was the name of a man, from the root خلا *khala*, which, *inter alia*, signifies *free from, clear of*: whence the Arabian proverb, انا من هذا الامر بن خلاوة ana min haza'l'amr bin khalawut *I am innocent of that*; literally, *I, in that affair, am the son of Khalawut*]. ابن دايت ibna da-é-ut *The son of the horse's back* (*a crow*, as he pecks the horse's back when galled): ابن دهاليز ibna duhau-leez *The son of the gates* (*an exposed child*). ابن ذكا ibna zuka *The son of the sun* (*the dawn*). ابن سحاب ibna suhaub *The son of the clouds* (*rain*). ابن سمير ibna sumeer *The son of time* (*night and day*). ابن ضال ibna zaull ضال بن ضال zaullubnu'z'zaullin, or اضلال بن اضلال azlaulubnu-azlaul *The son of error* (*a worthless man*; also *unknown*). ابن عجزت ibna ujzut, ابن هرمت ibna harmat *The son of infirmity* (*the son of an old man or woman*). ابن الغمام ibnu'l'ghumaum *The son of overspreading clouds* (*cold*). ابن غمد ibna ghymd *The son of the scabbard* (*a sword*). ابن الليلي ibnu'l'leilé *The son of the night* (*the moon*).

A son-in-law داماد damaud, همداماد humdamaud, حافد haufid, صهر suhr, مولا or مولي moola, خسرانگر khusrangur, خسرانكير khusrangeer. *Sons in law* احفاد ahfaud, حفدت hafadat, اصهار as-haur, صهرا suhra, موالي muwaulé. *The state* or *affinity of a son-in-law* دامادي damaudé.

A SONG اغنيت aghné-ut, غنا ghyna, نغم nughum, نغمت nughmut, سرود surood, اوازه awauzeh, ادا ada, خوانندگي khaunindugé, رامش raumish, نوا nawa, نوابي nuwaï-é, ترنم turunnum, ترانه turauneh, لحن luhin, هزج huzuj, عثاث ysaus, خنيا khuné-a, سرواد surwaud, سرواز surwauz, رود rood, كروز kurooz, كروژ kuroozsh, سماع sumaa, طنن tusun, پرمه purmeh, خسرواني khosroo-auné. v. *air*; also *poem*.—*Songs* الحان alhaun, لحون luhoon, لحان luhaun, نغمات nughmaut, غواني ghuwauné, اغاني aghauné, رنم runnum. *The song of birds* نواي مرغان nuwa-é murghaun, الحان پرندگان alhauna purrindugaun. *To sing a song* (also *to accompany one with an instrument*) نواخت كردن nuwaukht kirdun, نواختن nuwaukhtun, سماع كردن sumaa kirdun, ادا ساختن ada saukhtun. v. *to sing*.—*To sing a song in unison with another* همآوازشدن humawauz shoodun. *To compose a song* نغمت پرداز كردن nughmut purdauz kirdun, اغنيت ساختن aghné-ut saukhtun, غنا كشيدن ghyna kushédun, نواختن nuwaukhtun, ترانه پرداختن turauneh purdaukhtun. *Belonging to song* سماعي suma-é.—*A marriage song* عروس اداي aroos ada-é, اعراسيت é-arasé-ut. *A funeral song* اغنيت ميت aghné-uta meit, مرثات mursaut, مرثيت mursé-ut (plur. مراثي murausé). *A nurse's song to a child* بجبجت bujbujut.—*Songster, songstress*, v. *singer*.

A SONNET غزل ghazal.

SONOROUS, *soniferous, sonorifick* اواز دار awauz dar, اهنكدار ahunkdar, صدا دار suda dar, بلند اواز bulund awauz, خوب اواز khoob awauz, زو بانك zu baunk, طنن tinin, رنم runum, زو نوا zu nuwa, زو صوت zu soot, قراقف kuraukif.—*Sonorously* با بلند اواز ba bulund awauz, اهنكدارانه ahunkdarauneh, با خوب اوازي ba khoob awauzé, با اواز ba awauz, با رنم ba runum.—*Sonorousness* بلند اوازي bulund awauzé, اهنكداري ahunkdaré, طنين tineen, طنطنت tintinut.

SOON زود zood, زو zoo, بزودي bezoodé, همان humaun, سرعتا suratan, سريع suré-a, علي الفور ala'l'four, تيز taze, تيزكار taze kaur, تيز بازار taze bazaur, همان لحظه humaun luhzeh, همان دم humaundum, جلد jild, علي التعجيل ala'l'tajeel, بعجله ba-ajileh, بتعجيل bitaajeel. *As soon as* همانكه humaunkeh. *Soon fading* سريع الزوال suré-a'z'zuwaul. *Soon opened* زود كشاي zood kusha-é. v. also *immediately, early, readily, willingly*.—*Not soon* نا زود na zood, دير deer. v. *late, slow*.

SOOT دوده doodeh, سواد suwaud, لغفر lufgur, نوورت noorut.—*Sooted* با دوده پوشيده ba doodeh poshédeh. v. *sooty*.

To SOOTH نواختن nuwaukhtun, خاطر نواختن khautir nuwaukhtun, خوش امدن khoosh

aumudun, خوش دل ساختن khoosh dil saukhtun, دلاسا گفتن ké-aukhun guftun, دلاسا کردن dilasa kirdun, ملايم ساختن mula-ém saukhtun, نرم دل کردن nurm dil kirdun, آسودن asoodun. v. *to flatter*, *mollify*, *calm*, *soften*. —*Sooth*. v. *truth*, *reality*, *pleasing*, *delightful*.—*A soother*, نوازش گر nuwauzishgur. v. *flatterer*.

To SOOTHSAY فال گفتن faul guftun, پيشين نمودن peisheen numoodun, غايب کردن gha-éb kirdun, تکهن ساختن tukuhhin saukhtun, عياف کردن a-é-auf kirdun. v. *augur*, *predict*.

A soothsayer فال گو faul goo, پيشيني نما peisheené numa, کاهن kauhin, عراف arrauf, کندا kunda, کنداي kunda-é, عياف نما a-é-auf numa, ماقط maukit, طاغوت taughoot, روده بين roodeh been. v. *augur*.

SOOTY پر دوده pur doodeh, دود الود dood alood, زو لفگر zu lufgur, سواد suwaud, سيه sé-uh. v. *black*, *dark*, *dusky*.

A SOP چهار خانه chuhaur khauneh, چنگال chungaul, لاخشه laukhyssheh, اکراه akrauh, لغن lughin, کخشله kukhshuleh.—*To sop* چهار خانه کردن chuhaur khauneh kirdun, چنگال ساختن chungaul saukhtun.

SOPHI (*king of Persia*) صفي sofé, عجم شاهي ajem shahé, پادشاه ايران padshaha iran.

SOPHISM, *sophistry* (*fallacious argument*) حجت تلبيس hujjuta tulbees, سبب نا حق sububa na hukk.—*A sophist* صاحب علم sahib ylm. v. *learned man*.—*A sophister* حجت تلبيس گو hujjuta tulbees goo, سبب نا حق کننده sububa na hukk koonindeh. —*Sophistical* تلبيس tulbees, غير حقيقت ghire-a hukeekut, حيله heeleh.—*Sophistically* بر وجه تلبيس bur wujha tulbees, بي حقيقت bé hukeekut.—*To sophisticate* (*adulterate*) تزوير کردن tuzweer kirdun, مزور ساختن muzawwur saukhtun, تزيين کردن tuzei-éf kirdun.—*Sophisticate*, *sophisticated* (*not genuine*) مزور muzawwur, تزوير کرده شده tuzweer kirdeh shoodeh, نا صافي na saufé, نا عيني na a-éné. v. *adulterated*.—*Sophistication* تزييف tuzei-éf, تلبيس tulbees, تمويه tumweeh, عدم صافي aduma saufé. —*A sophisticator* تزييف ساز tuzei-éf sauz, تزوير گر tuzweer gur.

Soporiferous, *soporifick*, v. *somniferous*.

A SORCERER جادوگر jaudugur, سحر suhr. v. *magician*, *enchanter*, *necromancer*.—*A sorceress* زن جادوگر zunna jaudoogur, ساحره sauhireh. v. *enchantress*.—*Sorcery* جادوگري jaudoogure, سحر suhr, سحر بازي suhr bauzé, فسون fusoon. v. *enchantment*, *magick*, *necromancy*.

SORDID (*covetous*) طمعکار tumakaur, بخيل baukhil, ناکس nakus, هجرس hujrus. v. *avaricious*.—(*mean*) حقير hukeer, خور khoor, پست pust, افگنده afgundeh, نامرد namurd, دون doon. v. *base*, *vile*.—(*dirty*) مردار murdaur, چرکين chirkeen, شوخ shookh. v. *nasty*, *slovenly*.—*Sordidly* (*covetously*) بر وجه طمعکار bur wujha tumakaur, باخلانه baukhilauneh, بطور ناکس betoora nauk[...]kis. v. *avariciously*.—(*meanly*) حقيرانه hukeerauneh, بر وجه پست و خور bur wujha pust ou khoor, (*nastily*) مردارانه murdaurauneh, بر وجه شوخ bur wujha shookh, بطور چرکين betoora chirkeen.

Sordidness (*covetousness*) طمعکاري tumakauré. —(*meanness*) حقارت hukaurut.—(*nastiness*) مرداري murdauré, شوخي shookhé.

SORE (*as a wound*, &c.) ريشه دار reesheh dar, خسته khusteh, منتسر muntusir, رنج ده runj du[...], درد اور durd awur, ملتذع multuza, ترحان kur[...]haun, ترحاني kurhauné, قرح kyrreeh, تروح kurooh[...], مقروح mukrooh, ساد sa-ad.—(*pained in mind*) رنج دار runj dar, خسته دل khusteh dil, ازار رسيده azaur rusledeh, ملتذع multuza, دلبسته dilbusteh, مضطرب muzturub, اضطراب پذير iz[...]tiraub pizzeer, الهزده alumzuddeh, دلريش dil[...]reesh. v. *painful*, *afflicted*: *peevish*: also *vexatious*.

A sore ريش reesh, خستگي khustugé, جت [...]kurhut, قرح kurh, ناسور nausoor, زخم zukhum, زخم کهنه zukhuma kuhneh, خيم kheem. v. *ulcer*, *wound*.—*A plague-sore* بادزش bauduzsh, دبل dub[...], دنبل dumbul, دژبي duzshpé, دژه duzheh. *The scab of a sore* خشک ريشه khushka reesheh. *The pus of a sore* جراحت jurauhut. v. *pus*.—*Full of pus* (*as a sore*) غثيث ghusees. v. *purulent*.—*To have a pricking sensation* (*as a sore*) پيوسيدن p[...]yusédun.

Sore, *sorely* با رنج و الم ba runj ou alum, بر وجه ازار رسان bur wujha azaur rusaun, اضطراب ba iztiraub. v. *painfully*: *vexatiously*, *violently*.

Soreness (*of a wound*, &c.) ريشه داري reeshehdauré, خستگي khustugé, رنج runj, درد dur[...], ساداي sa-adé.

SORREL (*herb*) ترشه turshesh, تروشه turo[...]sheh, ريباج reebauj, ريباس reebaus, حماض hummauz, حمضيض humzeez.

SORRILY حقيرانه hukeerauneh, بر وجه پست و خور bur wujha pust ou khoor. v. *meanly*, *poorly*.—*Sorriness* حقارت hukaurut, خوري khoo[...], پستي pusté, صغر sughr. v. *meanness*.

SORROW تاسه tausseh, غصه ghusseh, اندوه andooh, غم ghum, دلگيري dilgeeré, الم alum, کسوت kuswut, رنج runj, زحمت zuhmut,

-durd, ازار azaur, اضطراب iztiraub, ملال mulaul. v. grief, sadness, mourning.

Sorrowful, sorry پر تاسه pur taussah, غصه دار ghussah dar, اندوه كين andooh keen, غمكين ghumkeen, غمناك ghumnauk, دلكير dilgeer, دلتنك diltunk, تيره teereh, ترشي turshé, مغموم mughmoom, ملول mulool, ملالت mulaulut. v. sad, mournful.—*Sorry (mean)* حقير hukeer, خور khoor, پست pust, صغر saghar, صغرت sagharat, دون doon. v. vile, worthless.

SORT (*kind, species*) جنس jins, نوع nuwa, قسم kysm, كونه gooneh, قبيلت kubeelut, قبيل kubeel, صنف synf (pl. اصناف asnauf). اصل asl, ضريب zureeb, ضرب zurb.—(*quality*) كيفيت keefé-ut, صفت syfut, وصيف wusif, توصيف tawseef, چون choon, ماهيت mahé-ut. (*manner*) وجه wujuh, طور toor, طريق tureek, روش roovish, صورت soorut, منوال munwaul.— (*a class*) طايفه ta-éfeh, سلسلت silsileh, طبقت tubukut, طبق tubuk (plur. طبقات tubkaut), سلك silk, نظام nizaum. *Of what sort* چه كونه cheh gooneh? *Of one sort* يک كونه eek gooneh, يک جنس eek jins, همانند humaunend, همرنك humrunk, يک رنك eek runk, يک رنكان eek rungaun. *Of two sorts* دو كونه doo gooneh. *Of every sort* هر جنس hur jins. *Of different sorts* كوناكون goonagoon, رنكارنك runkarunk, صنوف sunoof. v. kind.—*The better sort of people* اصل زادهكان asl zaudehgaun, خاصت رجال khaus-seta rujaul, اصليان aslé-aun. *The common sort of people* اهالي كس ahaulé kus, جاهل خلق jau-hil khulk, عوام awaum, عوام ناس awauma naus. v. commonalty, vulgar.—*People of all sorts* خواص و عوام khauss ou awaum, رعايا و برايا ri-aïa ou buraïa.

To sort (arrange) نظم كردن nuzim kirdun, تنظيم نمودن tunzeem numoodun, انتظام ساختن intizaum saukhtun, بترتيب نشاندن beturteeb ni-shaundun, برجا نهادن burjau nihaudun, ارايش كردن ara-ésh kirdun, تقويم ساختن tukweem saukhtun. v. to order: separate; to cull, chuse, select.—(*to suit or fit*) مناسب شدن munausib shoodun, موافق بودن muwaufik boodun, فراخور امدن furakhoor aumudun. v. to quadrate, agree.

A sortment (sorted parcel or set of any thing) طبقت الاداوات silsilutu'l'asbaub, سلسلت الاسباب tubukutu'l'adawaut, طبق الات tubka alaut, طايفت الاداوات ta-éfutu'l'adawaut.

A SOT باده پرست baudeh purust, مي خور mei khore, بكري bukré, صاحب مستي sahib musté, مرده مست مدام murda musta mudaum, قلاش kullaush. v. drunkard: blockhead, fool.

To sot (tipple to excess) مست مدام بودن musta mudaum boodun, مست مدمن شدن musta mudmin shoodun, باده پرست بودن baudeh pu-rust boodun. v. to besot.

Sottish باده پيمان baudeh peimaun, مست مدام musta mudaum, مست مدمن musta mudmin, اسيمه دماغ aseemeh dumaugh, سرمست surmust, خوراب khore-aub. v. drunken.—(*dull*) تيره دماغ teereh dumaugh. v. stupid.—*Sottishly* بر وجه مست مدام bur wujha musta mudaum, بطور باده پرست betoora baudeh purust, سرمستانه surmustauneh. v. also stupidly.—*Sottishness* مست مدامي musta mudaumé, باده پيماني baudeh peimauné, سرمستي surmusté. v. drunkenness, stupidity.

SOVEREIGN (*supreme in power*) بلندترين bulundtureen, برترين burtureen, اكبر akbur bureen, اعظم a-azim, عظمي uzma, اعلي a+ala, عليا ulé-a, جلي الصدر julu's'sudr, اكرم akrum, اغلب aghlub, غلبا ghulba. v. supreme.

A sovereign شاهنشاه shahinshah, پادشاه pad-shah, شاه shah, سلطان sultaun, خان khan, مسند نشين musnud nisheen, صدر نشين مسند sudir nisheena musnud, صاحب دولت sahib dow-lut, صاحب سرير sahib sureer, صاحب سعادت sahib sa-adut. v. king.—*Sovereignly*, v. supremely.

Sovereignty استقلال istiklaul, ربوبيت ruboo-bé-ut, داوري davuré, سلطنت sultunut, شاهي shahé, حكومت hookoomut, فرمان فرمايي fur-maun furmaï-é. v. dominion, supremacy.

SOUGHT (participle of *seek*) مطلوب mut-loob, طلبيده tulbédeh, جسته justeh, پوييده pooï-édeh, مبغي mubghé.

The SOUL روح rooh (plur. ارواح arwauh), جان jaun (pl. جانان janaun), نفس nufs (pl. انفس anfas, نفوس nufoos), ذات zaut, روان rouvaun, نسمت nusimut, مهج muhij, جايشه ja-ésheh, جردت jurdut. *A living soul* روح روان rooha rou-vaun. *A blessed soul* روح مبارک rooha mobauruk. v. spirit, essence, being.—*My dear soul* جانم jaunum, روحم roohum.—*Souled* ذو روح zu rooh, اهل جان ahla jaun, صاحب نفس sahib nufs.—*Soulless* بي جان bé jaun. v. spiritless.

SOUND (*healthy*) خوش khoosh, بهبود buh-bood, به buh, تندرست tundurust, تنومند tu-noomund.—(*right, not erroneous*) حق hukk, صحيح suheeh, كامل kaumil, درست durust, راست raust, غير زلت ghire zullut, بي سهو bé suhoo. *A man of sound judgment* اهل بصيرت ah-la buseerut, عقل دار akl dar, هوشيار hooshé-aur, *Sound goods* اسباب رواج asbauba rouvauj. *Sound*, v. also probe: bay: cuttle-fish.

SOUND (*any thing audible*) اوازه awauzeh, اواز awauz, صدا suda, صوت soot, اهنك ahunk, نامت naumut, سمعت sumaat, بانك baunk, كلبانك gulbaunk, هوا hawa, طنين tuneen, طنطنت tuntunut, طنن tunin, زنم runim, زمزمه zumzumeh, زمزم zumzum, دمدمه dumdumeh, هزيز huzeez, نشدت nushdit, نغمت nughmut, چغار chughaur, عرك aruk, تالاج talauj, تالاش talaush, طغي tughé, قبع kuba, وحات wahaut, هاد hadd, قسيب kuseeb, غرغره ghurghureh, ولوله wulwuleh, سرفاق surfauk, معمعت maamaat, نقض nukz, دنك dunk, هميس hums, ترنك tirunk. v. *noise, clamour.*—*The sound of drums and trumpets* نغمت نفير و كوس nughmuta nufeer ou koos, ولوله كوس و نفير wulwuleha koos ou nufeer. *The reverberation of sound* رد صدا rudda suda, اوا awa, ركا ruka. v. *echo.* — *The sound of iron when struck* صليل suleel, تصلصل tusulsul.

To sound اواز زدن awauz zudun, اهنك ساختن ahunk sauhhtun, صدا كردن suda kirdun, بانك بر زدن baunk bur zudun, صوت دادن soot dadun, كلبانك كردن gulbank kirdun, سمعت ساختن sumaat saukhtun, تصويت كردن tuswé-ut kirdun, اوازيدن awauzédun, رنم ساختن runim saukhtun. *To sound an instrument* نواختن nuwaukhtun, زدن zudun, ساز زدن sauz zudun, نوازش ساختن nuwauzish saukhtun, نواخت كردن nuwaukht kirdun, اهنك ساختن ahunk saukhtun, چغار زدن chughaur zudun, صدا دادن suda dadun. *To sound* (*try with a sounding-line*) بلد انداختن bilud andaukhtun. *To sound a retreat* طبل اسايش كردن tubl asa-ésh kirdun. *To sound one's praise* نيك نامي دادن neek naumé dadun. v. *to celebrate, praise.*—*Sounding*, v. *sonorous.*

SOUNDLY (*healthily*) با تندرستي ba tundurusté, بهبوداته buhboodauneh, با خوشي ba khooshé. v. *lustily, stoutly, strongly.*—(*truly*) حقيقة hukeekutan, بدرستي bedurusté, با صحت ba suhhut, صحيحا suheehau. v. also *fast, closely.*

Soundness (*health*) تندرستي tundurusté, بهبودي buhboodé, خوشي khooshé, شفا shufa.—(*truth*) حقيقت hukeekut, حق hukh, راستي rausté, درستي durusté, صحت suhhut, صداقت sudaukut. v. *rectitude: strength, solidity.*

SOUP خوردي khoredé, ابا auba, شوربا shoorba, شوروا shoorwa, اسپيدبا ispeedba, حذرقت huzrukut, شوب shoob, شوبا shooba, جروقت huroo-kut. *Pruin soup* اجاصيت ijasé-ut. *Rice soup* شيله sheeleh, شيو shé-oo, برنج ابا pirinj auba. v. *rice.*

SOUR ترش tursh, زست zust, تيز taze, حامز haumiz, حميز humeez, ناقس naukis, دژكير duzhgeer, حريف hureef, مضر muzr ماضر mauzir, مضير muzeer, حمض hamiz, كامه kaumeh, متر mu-kur, موخذ mu-ekhkhuz, قاطع kauta, نباخ naubaukh, تخ tukhkh.—(*crabbed, harsh of temper*) ترشي turshé, تند tund, درشت durusht, تيز طبيعت taze tubé-at, تيز مزاج taze mizauj, زشت zisht. v. *morose, peevish.*—*Very sour* احجز ahmiz, اتنع akta.—*Sour of countenance* ترش رو tursh rooï, سخت روي sukht rooï. *A sour countenance* روي ترش rooï tursh, سخت روي rooï sukht. *Sour fruit* ميوه نيم رس meevaha neem rus, غنجال ghunjaul. v. under *fruit.*—*Sour milk* شير ترش sheera tursh, لبن ماضر lubna mauzir, خامط khaumut, صقر sukur, بينو beenoo. v. under *milk.*

To sour (*make sour*) ترش كردن tursh kirdun, ترشانيدن turshanédun, زست ساختن zust saukhtun, تيز كردن taze kirdun, مضر ساختن muzir saukhtun, حمض كردن humz kirdun.—(*to become or grow sour*) ترشيدن turshédun, ترش كشتن tursh gushtun, زست كرديدن zust gurdédun, حمض شدن humz shoodun, مضر بودن muzir boodun.—(*to make uneasy*) ازار دادن azaur dadun, مضطرب كردن muzturub kirdun, دلازار ساختن dilazaur saukhtun, دلريش كردن dilreesh kirdun, تيره ضمير ساختن teereh zumeer saukhtun. v. *to vex, teaze, plague.*—(*to grow peevish* or *discontented*) درشت كشتن durusht gushtun, تند شدن tund shoodun, ازار يافتن azaur é-auftun, تيره ضمير كرديدن teereh zumeer gurdédun.

SOURCE مصدر musdur, اغاز aghauz, منشا munsha, اول awwul, مبدا mubda, منصب munsub, اثلت aslut, اصل asl, بيخ beekh, نصاب nusaub, بيرنك eebrunk, بوخ booh, سر sur, نجر nujir. v. *origin, root.*—(*fountain*) عين a-én, چشمه chushmeh, منبع mumba, نبع nuba, نبوع nuboo-a, ينبوع eemboo-a, شمس shems. v. *spring.*

SOURISH ترش شيرين tursh sheereen, ترشه شيرين tursheh sheereen. *A sourish stomachic food giving an appetite* اب كامه auba kaumeh, مايه خوش ma-eha khoosh.

Sourly (*with acidity*) ترشانه turshauneh, حامزا haumizan, بطور ترش betoora tursh, حريفا hureefan, ناقسانه naukisauneh, با حموضت ba hamoozut.—(*with acrimony*) با درشتي ba durushté, با تندي ba tundé, بروجه تيز طبيعت bur wujha taze tubé-at. v. *morosely, peevishly.*

Sourness (*of taste*) ترشي turshé, حموضت hamoozut, حمز hamz, حرافت huraufut, نبوخ nubookh, حروت hurwut. (*of temper*) درشتي durushté, تندي tundé, تيز طبيعتي taze tubé-até, تيز مزاجي taze mizaujé. v. *moroseness, peevishness.*

SOUSE (*salt, pickle*) اب نمكزار auba numukzaur. (*any thing kept in pickle*) نمكسود nummuk-

food. v. *pickle.*—*To souse* مملوح كردن mumlooh kirdun. v. *to pickle.* — *To souse (as a hawk on his prey)* دفيف كردن dufeef kirdum.

The SOUTH جنوب junoob, جنب جنوب jumba junoob. *South (southern)* جنوبي junoobé. *The south wind* جنوب junoob, باد جنوبي bauda junoobé, ريح جنوبي reeha junoobé, باد صبا bauda suba, نعامى nu-ama. *The south pole* قطب جنوبي kutuba junoobé. *Toward the south, southward, southerly* بسوي جنوب besooï junoob, در اطراف جنوبي dur atraufa junoobé. *From the south* از جنوب uz junoob. *The southern shore* ناحيت جنوب nahé-uta junoob. *The southern quarter* طرف جنوب turrufa junoob (pl. اطراف جنوب atraufa junoob).

SOUTHERNWOOD *(plant)* بارنكبوي baurunkbooï, جنجل junjuk.

A SOW خوك khook, رت ritt, كراز gurauz.

To SOW *(seed)* كشتن kishtun, كاشتن kaushtun, زرع كردن zura kirdun, زرعت افشاندن zuraat effhaundun, برزيدن burzédun, برزندن burzundun, چسپيدن chuspédun, بغشريدن bushrédun, ورزيدن wurzédun, كاريدن kaurédun, تخم پاشيدن tukhm paushédun, دانه كاليدن dauneh kaulédun, كشت كستردن kisht kusturdun. v. also *to propagate, spread; besprinkle; strew.*—*To cause to sow* كارانيدن kauranédun, بغشرانيدن befushranédun, برزانيدن burzanédun.

To SOWCE *(throw into water)* در اب انداختن dur aub andaukhtun.

A SOWER كار kaur, برزكر buruzgur, كديور kudeewur, كشاور kushawur, كشاورز kushawurz, زارع zaura, زرعت پاش zuraat paush, زرع كر zura gur, فلاح fullauh. v. *husbandman, farmer.* — *(a scatterer)* پاشنده paushindeh, نثار كننده nisaur koonindeh, كسترنده kusturindeh, افشان سازنده effhaun sauzindeh. *A sower of sedition* فتنه بيز fitneh beez, اشوب انكيز ashoob angeez, خاستكي خيز khaustugé kheez, هنكامه افروز hungaumeh afrooz. v. *seditious man, mutineer, rebel.*

Sown كشته kishteh, كاشته kaushteh, مزروع murzoo-a, برزيده burzédeh, ورزيده wurzédeh, چسپيده chuspédeh, كاريده kaurédeh, بغشريده bufshurédeh. *Sown seed* زرع zura (pl. زروع zuroo-a, زريعت zure-at). — *A sown field* زرع zura, زرعت zuraat, خشاده khushaudeh, برز burz, كشت زار kisht zaur, وارز wurz, برزه برز burzeh burz, خوي khooï, باسيره bauseereh, خويد khaweed, ريفت reefut, برزن burzun, مزدرعت murduraat. *A field sown and reaped* تركز turkuz.

SPACE *(room)* مقدار mukdar, عرض arz, ساحت sauhut, ميدان meidaun, سعت saat, مكان mukaun, اماكن amaukun. *A space of time* مدت muddut, قرن kurn, امد amad, سنب sunub, سنبت sunubut, حقبت hykbut, مهلت muhlut, اجل ajl, حين heen. *A long space of time* زمان طول zumauna tool, برهت burhut, برهت زمان burhuta zumaun, برهت من الزمان burhuta mina'z'zumaun, امد مديد و عهد بعيد amada mudeed ou ahda ba-ëd. *A short space of time* زمان قليل zumauna kuleel, سنبتت sumbutut. *The space of a month* ماهي mauhé, شهري shuhré, غرار ghuraur. *The space of a day and night* شبا روزي shuba roozé. *A space or interval* بين bein, مابين maubein, بينونت beinoonut, اثنا isna, ميان mei-aun, ميانه meiauneh, ميانكي mei-aunugé, فجوت fujwut (pl. فجوات fujawaut) وسط wusut, بعد baad, وساع wusaa, مسافت musaufut, فراخنا furaukhna, فراخناي furaukhna-é, فاصله fasleh. *The space between heaven and earth* هوا hawa, جو ju-oo. *The space one occupies when sitting* قعدت ka-adut.

Spacious عريض areez, پهن puhn, فسيح fuseeh, فسح fusih, بلاعق bula-ék, فراخ furaukh, واسع wausa, وسع wusa, پهن و فراخ puhn ou furaukh, طويل و عريض too-él ou areez, نا تنك na tunk, وسعت دار wusaat dar, افجيج afjeeh, فزر fuzr, فازر fauzir, بزرك buzurk, ميدان دار meidaun dar. v. *wide, extensive.*—*A spacious place* ميدان meidaun, صحراي فسيحت الارجا suhra-é fuseehutu'l'arja, فجوت fujwut, عرصه arseh, مكان فسيح mukauna fuseeh, مغفرت mufghurut, ندح nudih, ندحت nudhut. *A spacious plain* دشت و هامون dusht ou haumoon. v. *plain.*—*Spacious places* امكنت بلاعق amkinata bula-ék, فجوات fujwaut, عراص yraus, اعراص é-araus, عرصات arasaut, انداح andauh.

Spaciousness عرض erz, فسحت fus-hut, وسعت wusaat, فراخي furakhé, پهنا puhna, پهنايي puhnaï-é, پهناور puhnawur, پهن puhin.

A SPADE كندو kundoo, پشنك pushunk, بيل beel, كنند kunund, كلند kulund, كلندره kulundureh, كندوج kundooj, مسحات mus-haut (pl. مساحي musauhé), نلند nulund, فيه fé-uh, داموز daumooz, داموزه daumoozsheh, تيشه teesheh, تو too, تم tumm, كراز gurauz.

A SPAN شبر shubr (pl. اشبار ashbaur), تابش taubish, دست dist, وجب wujub, بلست bilist, بلسك bilusk, بزشت bizisht, بزست bizist, وزخ wuzshkh, وزه wuzsheh. *Half a span* نيم بدست neem bedist.

To ſpan شبر كردن ſhabr kirdun, تشابر ساختن tuſhaubur ſaukhtun, وجب كردن wujub kirdun با دست پيمودن ba diſt peimoodun. v. *to meaſure.*

A SPANGLE تنكه tunukeh, صفيحه ſufeeheh. *To ſpangle* تنكه افشاندن tunukeh efſhaundun, با صفيحه اراستن ba ſufeeheh arauſtun.—*Spangled* زو تنكه zu tunukeh, با صفيحه اراسته ba ſufeeheh arauſteh.

A SPANIEL سك ſug, كلب kulb.

A SPAR مارقشيطا markuſheeta. v. *marcaſite.*—*A ſpar of wood* تراشه turauſheh, شقت ſhikkut, پاروله paurooleh, تيره teereh, چوپ پاره chope paureh, جايز صغير ja-éza ſugheer, هيزان كوچك heezauna koochuk. v. alſo *bar.*—*To ſpar*, v. *to bar, ſhut, cloſe:* alſo *to jangle, quarrel, ſkirmiſh.*

To SPARE (*uſe frugally*) خرج قليل ساختن khurja kuleel ſaukhtun, خانه داري كردن khaunehdaré kirdun, مقتر شدن muktir ſhoodun, امسال نمودن imſauk numoodun, نفاست شدن nufauſut ſhoodun, نوشتن nuwiſhtun, پاسيدن pauſédun, استبقا كردن iſtibka kirdun, ضن بودن zun boodun, ضنانت كردن zunaunut kirdun. (*to ſhow mercy*) مرحمت نمودن murhumut, numoodun, مشفق بودن muſhfik boodun, بخشيدن bukhſhédun, عفو دادن afoo dadun, اسجاح كردن isjauh kirdun, معذور ساختن maazoor ſaukhtun, شفقت نمودن ſhufkut numoodun. v. *to pardon, forgive.*—(*to forbear, let alone*) فراغ شدن firaugh ſhoodun, وا استادن wa iſtaudun. (*to forbear to inflict* or *impoſe*) مسلم كردن muſullum kirdun, معاف ساختن mu-auf ſaukhtun, بيزار كردن beezaur kirdun. v. *to exempt.*

Spare (*ſcarce*) نا بسيار na biſſé-aur, نا فراوان na firawaun, كم عدد kum adad, قليل kuleel, غير وافر ghire-a waufir, نا كثير na kuſeer. v. *ſcanty, parſimonious.*—(*ſuperfluous, not wanted*) نا لازم na lauzum, كثير kuſeer, افزون afzoon, متجاوز mutujawuz, باقي bauké. (*lean*) لاغر laughir, نا گشت دار na gooſht dar, كم گوشت kum gooſht, نحيف nuheef, نا عظيم الجسم na azeemu'l'jiſm, نا مبدن na mubdun.

Sparing (*parſimonious*) خرج قليل ساز khurja kuleel ſauz, نا بذول na buzool, خانه دار khaneh dar, مقتر muktir, تنك دست tunk doſt. (*ſcarce, little*) كم عدد kum adad.—*Sparingly* (*frugally*) با خرج قليل ba khurja kuleel, بر وجه خانه دار bur wujha khauneh dar, بلا بذل bila buzl, بطور تنك دست betoora tunk doſt. (*not abundantly*) قليلا قليلا kulleelan kulleelan, بي بسياري bé biſſé-auré, غير كثرت ghire-a kuſrut. (*with abſtinence*) با پرهيزكاري ba purhazekauré, بر وجه خويشتندار bur wujha kha-éſhtun dar, بطور زاهد betoora zauhid, زهيدانه zuheedauneh, v. alſo *cautiouſly, tenderly.*

A SPARK (*of fire*) اتش پاره autaſh paureh, ستارچه ſitaurcheh, ستارچه اتش ſitaurcheha autaſh, ستار ſitaur, شرارت ſhuraurut, شررت ſhururut, ايزك a-ézuk, ايژك a-ézſhuk, ايژ a-ézſh, ايژه a-ézſheh, شراير ſhura-ér, شرار ſhuraur, شرر ſhurur, وايزك wa-ézuk, كيول kei-ool, نحاس nihaus, حسكل huſkul (plur. حساكل huſaukil), خنبص khunbus, سرشك ſiriſhk. v. alſo *gallant, beau.*—*Sparkiſh*, v. *airy, gay, gallant, ſhowy.*

A SPARKLE چيز تابان cheeza tabaun, شي ابدار ſhei-a aubdar, چيزي روشن cheezé roſhun, لمع luma. v. *ſpark.*

To ſparkle (*ſhine, glitter*) تابان شدن tabaun ſhoodun, جوهردار بودن johurdar boodun, تافتن tauftun, رخشيدن rukhſhédun, شعله ور بودن ſhaaleh wur boodun, لمع كردن luma kirdun, لامع كردن lauma kirdun, رشنا زدن roſhuna zudun, ابدار شدن aubdar ſhoodun, پشنجيدن puſhunjédun, پشخيدن puſhkhédun. (*to emit ſparks*) اتشپاره زدن autaſhpaureh zudun, ستارچه نمودن ſitaurcheh numoodun, شرارت كردن ſhuraurut kirdun.

Sparkling تابان tabaun, تابدار taubdar, ابدار aubdar, جوهر دار johur dar, روشن زن roſhun zun, شعله ور ſhaaleh wur. *Sparkling gems* جوهر ابدار johura aubdar.

Sparklingly بر وجه تابان bur wujha tabaun, تابدارانه taubdarauneh, بطور شعله ور betoora ſhaaleh wur, ابدارانه aubdarauneh.—*Sparklingneſs* تابداري taubdaré, تاباني taubauné, ابداري aubdaré, جوهرداري johurdaré.

A SPARROW عصفور usfoor (fem. عصفورت usfoorut, pl. عصافير aſaufeer), پنجشك punjſhuk, پنجشت punjſhut, جوجو joojoo, چوچو choochoo, بالوانه balwauneh, سابان ſaubaun, شغانه ſhufauneh, كشكوهه kuſhkooheh, پژوند puzſhwund, صيق ſeik (plur. صياق ſei-auk), اسود aſwud, صفصف ſufsuf, صفاريت ſufauré-ut, دخنا dukhna, خول khawl, نفاست nufauſut, نصت nuſſut, رهدن ruhdun. *The red-headed ſparrow* سرخسار ſurkhſaur. *The red-beaked ſparrow* سرخ چنك ſurkh chunk. *The chirping of a ſparrow* چوچو choochoo, چاوچاو chawchau, وصيع wuſé-a.

A SPASM تعص taas, فكك fikuk, پيچش peechiſh, تشنج tuſhunnuj.—*Spaſmodick* فكك دار fikuk dar, تعص ده taas duh, زو پيچش zu peechiſh.

To SPATTER (*with dirt*) مردار كردن murdaur kirdun, با چرك پاشيدن ba chirk pauſhédun

v. to beſpatter.—(to defame) نام كشيدن naum kuſhédun, بدنام دادن budnaum dadun, ناموس كردن naumoos kirdun, عيب كفتن a-éb guftun, غيبت زدن gheebut zudun.

A SPATULA مرهم كش murhum kuſh, ميلق meekuf, ميلاق meekauf, سمه ſimeh.

SPAWN (of fiſh) ماهيزاد mauhé-zaud, اشپك aſhpuk, صعقر ſu-akur, سميكا ſumeika.

To ſpawn توليد ماهي كردن tooleeda mauhé kirdun, سموك زاييدن ſumook zaï-édun. v. alſo to iſſue, proceed.

Spawned مولود moulood, زاده zaudeh.

To SPEAK كفتن guftun, كلام كردن kulaum kirdun, خطاب كردن khutaub kirdun, مقاولت ساختن mukawulut ſaukhtun, سخن كفتن ſukhun guftun, حرف زدن hurf zudun, كويا شدن gooï-a ſhoodun, كوييدن gooï-édun, براورده زبان كردن burawurdeha zubaun kirdun, تكليم كردن tukleem kirdun, تكلم ساختن tukullum ſaukhtun, نطوق كردن nutook kirdun, تنطق ساختن tunuttuk ſaukhtun, كفتاريدن guftarédun, نبس كردن nubs kirdun, نبست ساختن nubſut ſaukhtun, تنبيست كردن tumbeſut kirdun.—To ſpeak well of another نيك نام دادن neek naum dadun, ستودن ſutoodun, حمد كردن hamd kirdun, پسنديدن puſſundedun, زكر بالخير كردن zikra bi'l'kheir kirdun. v. to praiſe.—To ſpeak ill of another بد كفتن bud guftun, بدنام دادن budnaum dadun, زم ساختن zumm ſaukhtun, نكوهيدن nikoohédun, غيبت زدن gheebut zudun, عيب كفتن a-éb guftun. v. to defame, ſlander.—To ſpeak confuſedly مشوش كلام كردن muſhawwuſh kulaum kirdun, تبكل ساختن tubukkul ſaukhtun. To ſpeak figuratively عبارت ساختن ybaurut ſaukhtun. To ſpeak fooliſhly بيهوده كفتن beehoodeh guftun, بي معني كلام كردن bé maané kulaum kirdun, سخن نا فرجام كردن ſukhuna na furjaum kirdun هرزه كفتن hirzeh guftun, ترتره كردن ſurſureh kirdun, لغو زدن lughoo zudun, هفت ساختن hefft ſaukhtun. To ſpeak any thing which binds the ſpeaker سخن سربسته كفتن ſukhuna ſurbuſteh guftun. To ſpeak ſoftly, ſlowly, or ſubmiſſively سخن اهسته كفتن ſukhuna ahuſteh guftun, مخفي كويان بودن mukhfé gooï-aun boodun, خريد كردن khureed kirdun. To ſpeak faſt هذارم كردن huzaurim kirdun, هذارمت ساختن huzaurimut ſaukhtun. To ſpeak ſlow بطي الكلام شدن buteeu'l'kulaum ſhoodun. To ſpeak loud بلند اواز كردن buluntd awauz kirdun, بانك بر زدن baunk bur zudun. To ſpeak in oppoſition رد كلام كردن rudda kulaum kirdun. v. to contradict.—To ſpeak eloquently or agreeably شكر كفتار ساختن ſhikr guftaur ſaukhtun, فصيح الكلام شدن fuſeehu'l'kulaum ſhoodun, مليح الكلام بودن muleehu'l'kulaum boodun, مير كلام شدن meera kulaum ſhoodun, زبان اور بودن zubaun awur boodun, سخن پرداختن ſukhun purdaukhtun, خوش زبان بودن khooſh zubaun boodun, سخنراني كردن ſukhunrauné kirdun, سخن كذاردن ſukhun guzaurdun, سخن شيرين كردن ſukhuna ſheereen kirdun. To ſpeak barbarouſly اعجام كفتن é-ajaum guftun. To ſpeak to one's ſelf زكيدن zukédun, موسوس شدن muwaſwus ſhoodun, كلامت مشوش كردن kulaumuta muſhawwuſh kirdun. v. to mutter.—Whatever one ſpeaks of in ridicule مراك murauk One who ſpeaks well (eſpecially extempore) سخنكذار ſukhunguzaur, زبان اور zubaun awur, مير كلام meera kulaum. v. eloquent man, orator.—To ſpeak through the noſe غنا بودن ghunna boodun, از بيني كفتن uz beené guftun. One who ſpeaks through the noſe اغن aghun (fem. غناء ghunaa), ادغم adghum (fem. دغماء dughma). v. under noſe.—To ſpeak or converſe with ملاقات ساختن mulakaut ſaukhtun, كفت و شنيد كردن guft ou ſhuneed kirdun, مكالمه ساختن mukaulumeh ſaukhtun, مصاحبت داشتن muſauhibut dauſhtun, سوال و جواب كردن ſuwaul ou javaub kirdun, همبزم شدن humbuzm ſhoodun, همنشين بودن humniſheen boodun, همزانو شدن humzaunoo ſhoodun. v. to diſcourſe; utter, mention, pronounce, harangue, addreſs, accoſt; proclaim, celebrate.

Speakable (poſſible to be ſpoken) ممكن كفته بودن mumkina gufteh boodun. (having the power of ſpeech) ذو قوت كفتار zu kuwwuta guftaur, اهل زبان ahla zubaun, لسان دار liſſaun dar.

A ſpeaker كوينده goo-éndeh, متكلم mutukullim, سخن ران ſukhun raun, زبان اور zubaun awur, كو goo, كوي gooï. v. orator.

Speaking كويا gooï-a, كوينده goo-éndeh, كو goo, كوي gooï, كفتان guftaun, متكلم mutukullim, كلام killaum, كليم kuleem, قول kool, نطق nutik, ناطق nautik, مضب muzib, فرسا furſa, متجرس mutujurris, پوز pooz, نابخت naubikhut (pl. نوابخ nuwaubukh), مفترش mufturiſh. Speaking agreeably شكر كفتار ſhukr guftaur, شيرين سخن ſheereen ſukhun, خوش كويا khooſh gooï-a. Speaking admirably, elegantly, correctly معجز كو maajuz goo, اصابت iſaubut, اصطلاح iſtilauh. v. alſo eloquent.—Speaking truth حقيقت كويا hukeekut gooï-a, صدق ſudik.—

Speaking in the same tone of voice هماواز humawauz. *Speaking ill of another* بد گو bud goo, غيبت كوي gheebut gooï, بهتان ساز buhtaun sauz. v. *slanderous.* — *Speaking obscenely* عربه كويا arabeh gooï-a, مخفس mukhfus, بذي buzé, فاحش fauhish, فحاش fuhaush, بلغ ملغ bilghu milghu. — *A proverbial mode of speaking* ضرب مثل zurba musl (pl. ضروب zuroob.)

A SPEAR حربه harbeh (pl. حراب haraub), سنان sunaun (pl. اسنان asnaun, اسنت asinut), رمح rumh (pl. ارماح armauh, رماح rumauh) نيزه neezeh, پيكان peikaun, بيد برك beed burk, قنات kunaut (pl. قنا kuna), عسال assaul, شل shill, كتاره kutaureh, شني shuné, تنين kuteen, مطرد mutrud, مرانت murraunut. —*A short spear* حربه كوچك harbeha koochuk, نيم نيزه neem neezeh, نيزك neezuk, مك muk, مزراق mizrauk (pl. مزارق muzaurik), طراد tyraud, مطرد mytrud, زوبين zoobeen, خشت khisht, مزجل muzjil, كرده kurdeh, عكازت akauzut. *A long spear* شراعي shura-é, سنان طول sunauna tool, رمح دراز rumha dirauz. *A limber spear* نيزه بيد برك neezeha beed burk. *A fish-spear* دست dist. v. *fizgig.*--*The point of a spear* نوك حربه nooka harbeh, پيكان peikaun, رهب rahb, اسل asl, تنين kuteen. *The upper part of a spear* عاليت aulé-ut, ثعلب saalub.—*To brandish* (also *to pierce with*) *a spear* نيزه زدن neezeh zudun, رامح كردن raumih kirdun, ضرب اسنان ساختن zurba isnaun saukhtun. *To throw a spear* حربه انداختن harbeh andaukhtun, رمح حدس ساختن rumh hudis saukhtun, سنان رمي كردن sunaun rumé kirdun. *Striking with swords and piercing with spears* تيغ زنان و نيزه كذران teegh zunaun ou neezeh guzuraun. *A man throwing a spear* مرد نيزه زن murda neezeh zun. *A spearman* ذو مزراق zu mizrauk, رامح raumyh, حربه دار harbeh dar, سنان بر sunaun bur, صاحب رمح sahib rumh, اهل نيزه ahla neezeh. *A spear-maker* رماح rummauh, حربه كر harbeh gur, نيزه ساز neezeh sauz, سنان كننده sunaun koonindeh. — *The art of spear-making* رماحت rimauhut. *A ferrule at the end of a spear* سني suné.

SPEARMINT نعنع nana. v. *mint.*

SPECIAL (*particular, peculiar*) مستقل mustukill, مخصوص mukhsoos, اختصاص ikhtisaus, خاص khauss, ضن zunn. v. *specifick.*—(*excellent, supreme*) فاضل fauzil, مفضل mufzil, شريف shurreef, باهر bauhir, اعلا a-ala, نادر naudir, مطلق mutluk, بزركوار buzurgwaur. v. *extraordinary, uncommon.*

Specially مستقلا mustukillan, با استقلال b[…] istiklaul, بروجه مخصوص bur wujha mukhsoo[…] v. *particularly, peculiarly, specifically.*

Specialty, speciality خاصت khaussut, [ا]ستقلال istiklaul. v. *peculiarity.*

SPECIES نوع nuwa (pl. انواع anwaa), [ج]نس jins (plur. اجناس ajnaus), كونه gooneh, [ش]كل shukl (pl. اشكال ashkaul), صفت syfut, [گ]ون goon, قسم kysm, ضرب zurb (pl. اضراب azraub) اصل asl, نسل nusl, نسب nusb, نسبت nusbu[t] وجه wujuh, جهت wujhut, صورت soorut, [س]يما seema, قيافت kei-afut, جهت jihut, باج bauj[…] باجت baujut, صنف synf, فند fend, [نم]ايش numa-ésh, طلعت tulaat, قبيل kubeel, [ق]بيلت kubeelut, غيسان gheisaun, نهس nuhis, [ش]رج shurj, خيال khé-aul, قام kaum. *Species and ge[nus]* نوع و جنس nuwa ou jins. *Of the same spe[cies]* منتمي muntumé, يك كونه eek gooneh, [يك] رنك eek runk. *Men or animals of the same spe[cies]* ابناي جنس abna-é jins. *Different speci[es]* اجناس مختلفت ajnausa mukhtulifut. v. *sor[t],* *kind: show, appearance:* also *money.*

SPECIFICK نوعي nuwa-é, جنسي jins[é] مخصوص mukhsoos, مستقل mustukill. v. *specia[l].*

Specifically بر وجه نوعي bur wujha nuwa-[é] بطور جنسي betoora jinsé, مستقلا mustukillan[,] مخصوصانه mukhsoosauneh, على الانفراد ala'l anfiraud. v. also *singly, one by one.*

Specification ذكر با اسم و رسم zikra ba ism o[u] rusm, وصف wusif (pl. اوصاف awsauf) [تع]يين taï-én, رقم rukum, نشان nishaun.

To specify با اسم و رسم ذكر كردن ba ism o[u] rusm zikr kirdun, تعيين ساختن taï-én saukh[…] tun, اوصاف كفتن awsauf guftun, [م]عين نمودن mu-aï-un numoodun, امتياز كردن imté-auz ki[r]dun, فصل نمودن fusl numoodun, [تف]ريق ساختن tufreek saukhtun. v. *to distinguish.*

Specified با اسم و رسم مذكور ba ism ou rus[m] muzkoor, معين mu-aï-un, موصوف mousoof.

A SPECIMEN كارنامه kaurnameh, نمودار nu[…] moodar, نمودش numoodish, نمونه numooneh[,] نمودج numooduj, نموذج numoozuj, انموذج un[…] moozuj, انمودج unmooduj. *To give a specim[en]* كارنامه نمودن kaurnameh numoodun, [نم]ودار دادن numoodar dadun.

SPECIOUS خوشنما khooshnuma, [ذ]و ظاهر پسند zu zauhira pussund, مقبول وجه mukboo[l] wujuh, وسيم wuseem, وسيمت wuseemut, [ذ]و وجاهت zu wujauhut, وجيه wujeeh. v. *plausibl[e],* *showy, superficial.*—*A specious lie* انيسان aneesau[n] —*Speciously* بر وجه خوشنما bur wujha khooshnu[ma]

ma, با وجاهت ba wujauhut, ظاهر پسند ba zauhira puffund, با وجه مقبول ba wujha mukbool. —*Speciousness* خوشنمايي khooshnumaï-é, وجاهت wujauhut, ظاهر پسند zauhira puffund, وجه مقبول wujha mukbool.

A SPECK نقطه nukteh, نكته nukteh, لكه lukkeh, نشان nishaun, نمرت numrut (pl. نمر numar), نمش numush, رذع ruda, طلس tils (pl. اطلاس atlaus), كاخج kaukhuj. *A red speck on the eye (from a blow)* طرفت turfut. v. *spot.*

To speck, v. *to spot, speckle.*

A speckle نقطچه nuktehcheh, لكچه lukehcheh, عيبچه a-ébcheh. — *To speckle* با نقطه نشاندن nishaundun, پلنك رنك كردن pulunk runk kirdun, نمش ساختن numish saukhtun, منقوط كردن munukkut kirdun, منقوط نمودن munkoot numoodun, نمر ساختن numr saukhtun, نمرت كردن numrut kirdun. v. *to spot.*

Speckled پلنك رنك pulunk runk, منقط munukkut, منقوط munkoot, نمر numr, نمرت numrut, نمرا numra, انمر anmir, نمش numsh.

A SPECTACLE (*show*) تماشا tummausha, منظر munzur, مظهر muzhur (plur. مظاهر muzauhur), رنا runa, اوازه awauzeh, پروان purwaun, پروازه purwauzeh, سير seir, ازين azeen. v. also *sight.*—*Spectacles (glasses to assist the sight)* دوربين door been.

A SPECTATOR ناظر nauzir (plur. نظار nuzzaur), نظارت nuzzaurut, مشاهد mushauhid, راي ra-é, رنا runna, رنو runoo, تماشاجي tummaushajé, سيرجي seirjé. v. *beholder.*

A SPECTRE خيال khé-aul (plur. خيالات khé-aulut), نمايش numa-ésh, صورت وهمي sooruta wuhmé, طايف ta-éf, طيف teef, هانا humauna, ظل zyll, ردعت rudaat, رذغت rudghut, عفريت afré-ut, غول ghool.

To SPECULATE (*consider attentively*) انديشه كردن andeesheh kirdun, ملاحظه ساختن mulauhzeh saukhtun, امعان كردن ima-an kirdun, تصور ساختن tusawwur saukhtun, تامل كردن ta-ammul kirdun, مطالع شدن mutaula shoodun, مطالعت ساختن mutalaat saukhtun, تدبر كردن tudubbir kirdun. v. *to meditate, consider, reflect.*

Speculation انديشه andeesheh, مشاهده mushauhudeh, ملاحظه mulauhzeh, امعان imaan, تصور tusawwur, تصوف tusawwuf, پندار pundaur, توهس tuwuhhus, فكر fikr. v. *contemplation.* (*scheme, plan*) مقصد mukfud, مقصود mukfood, قصد kasd, غرض ghurz. — *Speculations of mysterious* or *ideal things* مشاهدات عيبت mushauhidauta gheebut.

Speculative (given to speculation) صاحب انديشه sahib andeesheh, مشاهده پرور mushauhudeh purwur, ملاحظه دار mulauhzeh dar.—(*ideal*) متخيل mutukhei-ul, خيال khé-aul, وهمي wuhmé, واهم wauhim. v. *visionary.*— *The speculative sciences* معارف معنويت ma-arufa manuwé-ut.

Speculatively (*with contemplation*) بر وجه انديش bur wujha andeesh, با ملاحظه ba mulauhzeh, با تصور ba tusawwur. — (*ideally*) خيالانه khei-alauneh, بطور وهمي betoora wuhmé.

A speculator (*one who contemplates*) صاحب انديشه sahib andeesheh, اهل ملاحظه ahla mulauhzeh, ذو امعان zu imaan, صاحب مشاهدات sahib mushauhudauta ghubé-ut. (*a schemer*) اهل مقصد ahla mukfud, صاحب غرض sahib ghurz, قصد پرور kusd purwur. v. *projector.*

A SPECULUM ايينه aï-éneh. v. *mirror.*

SPEECH (*the power of utterance*) لسان lissaun, قوت لسان kuwwuta lissaun, زبان zubaun, گفتار guftaur, گفتي gufté, گوي gooï, لغت lughut, قوت لغت kuwwuta lughut, لفظ lufz, قول kool, دجمت dujmut--(*an harangue*) سخن sukhn, منطق muntik, كلام kulaum, كلمت kulimut, نثر nusr, خطاب khutaub, گفتار guftaur, خطبه khutbeh, نفس nufus.—*A part of speech* (*in grammar*) حرف hurf, كلمت kulimut.—*Soft in speech* اهسته ahusteh, رخامت rukhaumut, رخم rukhim, رخيمت rukheemut, منعم munaam *Slow of speech* بطي الكلام buté-u'l'kulaum. *To begin a speech* فتح كلام دادن futiha kulaum dadun. *One who makes a speech in the middle of an assembly* درميان ساز dur mei-aun sauz, درميان كن dur mei-aun koon, درميان مجلس گو dur mei-auna mujlis goo.

Speechless بيسخن besukhun, بي زبان bé zubaun, بي صدا bé suda, خاموش khaumoosh, اخرس akhrus, ابكم abkum. v. *dumb.*

To SPEED (*move with celerity*) شتاب زدن shitaub zudun, شتابان روان شدن shitabaun rouvaun shoodun, شتابيدن shitabédun, تيز رفتن taze ruftun, تيز گام شدن taze gaum shoodun, تعجيل ساختن ta-ajjul kirdun, تعجيل ساختن taajeel saukhtun, مبادر كردن mubaudir kirdun, سرعت نمودن suraat numoodun, پوييدن pooï-édun, حدس كردن hudis kirdun. v. *to hasten.*—(*to cause to make haste*) شتابانيدن shitabanédun, تعجيل گردانيدن taajeel gurdanédun, اعجال é-ajaul saukhtun, ايغاض كردن eifauz kirdun, مستوفض ساختن mustoofuz saukhtun, پويان بودن pooï-aun boodun.—(*to have success*) بختياري داشتن bukhté-auré daushtun, نيك بخت شدن neek bukht shoodun, فرخنده بودن furkhundeh boodun, دولت يافتن dowlut é-aftun, مسعود بودن muf-ood boodun. v. *to succeed.*—(*to make prosperous*) بختيار كردن bukhté-aur kir-

dun, مبارك ساختن mubauruk saukhtun, فرخنده كردن furkhundeh kirdun. v. *to prosper*, *assist*: also *to execute*, *dispatch*, *destroy*, *kill*.

SPEED (*quickness*, *celerity*) زودي zoodé, تيز گامي taze gaume, تيز روي taze rouvé, سرعت sura-at, مسارعت musara-at, چستي chusté, شتاب shitaub, شتاب زدگي shitaub zudugé, قبض kubuz, فور four, عجلت ajilut, عجل ajil, غويث ghawés. v. *haste*, *expedition*, *dispatch*: *success*.—*To ride at full speed* عنان ريز كردن ynaun reez kirdun, تقريب ساختن tukreeb saukhtun, اسب با چستي راندن ba chusté raundun. v. *to gallop*.

Speedily با زودي ba zoodé, بزودي bezoodé, شتابان shitabaun, علي التعجيل ala't'taajeel, علي الفور تيز taze, بروجه سريع bur wujha suré-a, علي الفور ala'l'four, تيزكار tazekaur, سرعتا suratan, تيز بازار taze bazaur.—*Speediness* زودگي zoodugé. v. *speed*.

Speedy تيز taze, تيز كار taze kaur, زود zood, شتابان shitabaun, سريع suré-a, چست chust, چالاك chalauk, شتابنده shitabindeh, تند tund, مسرع musra, گرم خيز gurm kheez, عجل ajul, عجيل ajeel, عجول ajool. v. *quick*, *swift*, *nimble*.

A SPELL جادويي jaudooï-é, جادويي jauzooï-é, جادوگري jadoogoré, سحر suhr, سحربازي suhrbauzé, افسون afsoon, فسون fusoon, عزيمت azeemut, تعزيم taazeem, مريرت mureerut, نيرنك neerunk, ايننك a-énund, رقي ruké. *Spells* عزايم aza-ém, نفاثات nufasaut, هست استا hust ista.—*To spell*, v. *to charm*, *enchant*.

To SPELL (*name the letters singly when reading*) حرف بحرف تسميت كردن hurf behurf tusmé-ut kirdun, حروف ناميدن huroof namédun, تهجي كردن tuhujjé kirdun, تهجو ساختن tuhujjoo saukhtun.—(*to connect the letters*, *spell properly*) هجا كردن huja kirdun, بر ترتيب حروف ساختن bur turteeb huroofa saukhtun, تهجيت كردن tuhjé-ut kirdun.

To SPEND (*consume*, *waste*) پرداختن purdaukhtun, اسراف كردن israuf kirdun, اتلاف ساختن itlauf saukhtun, تلف نمودن tuluf numoodun, برباد دادن burbaud dadun.—(*to waste or wear out*) پرداخته شدن purdaukhteh shoodun, متلف بودن mutluf boodun, مصروف گشتن musroof gushtun, برباد شدن burbaud shoodun. *To spend money* بذل كردن buzl kirdun, مبذول نمودن mubzool numoodun, خرج ساختن khurj saukhtun, صرف كردن surf kirdun, مصروف نمودن musruf numoodun, انفاق ساختن infauk saukhtun. *To spend one's fortune improperly* اموال ماملك اتلاف ساختن amwaul itlauf saukhtun, ماملك اسراف كردن mamuluk israuf kirdun, مبذر شدن mubuzzir shoodun, متلف بودن mutluf boodun. *To spend time idly* تضييع اوقات كردن tuzeï-é-a awkaut kirdun. *To spend* (*harass*, *fatigue*) وا مانده ساختن wa maundeh saukhtun, افگار كردن afgaur kirdun, بيزار ساختن beezaur saukhtun.

A spender بذل ساز buzl sauz, خرج كننده khurj koonindeh, مصرف نما musruf numa.—*A spender*, *spendthrift* صاحب مبذري sahib mubzuré, اهل اسراف ahla israuf, تبذار tubzaur, مرده مسرف murda musruf, ذو متلف zu mutluf.

Spent (*wasted*) مسروف musroof, برباد داده burbaud dadeh, رفته rufteh.—(*expended*) مبذول mubzool, مصروف musroof.

SPERM اب پشت auba posht, نشاط آب auba nishaut, نزالت nuzaulut, نفس nufs, مني muné. منيت muné-ut, علاقت alaukut, علق alook, ايل aï-él, بيظ beez, مايه ma-éh, سلالت sulaulut, طرق terk, روبيت roobé-ut, وثر wufir, غض ghuzz, ما ma, ركبت rukbut, نطفت nuffut, عسيلت useilut.—*Sperma emittere* انزال كردن inzaul kirdun. *Cui fluit sperma ante congressum* تيته teeta, زلق zulk, زملق zumluk, زمالق zumaulik. v. شهوة. *Spermatick* منسوب مني mune munsoob, اب پشت پيوند auba posht pivund, علوقي alooké, نفسي nufsé, نزالتدار nuzaulut dar, ذو مايه zu ma-éh.

To spew, v. *to vomit*.—*Sphacelus*, v. *gangrene*.

A SPHERE (*globe*) كره kuruh *or* guruh, كرة kurut, كو goo, كوي gooï, كوله kuloleh, داير da-ér, دايره da-éreh, كرد gurd, دور dawr (plur. ادوار adwaur), جرم jirm, هلقت hulkut. *The celestial sphere* سپهر sip-hur, چرخ churkh, فلك fuluk, چرخ فلك churkha fuluk, فلك اطلس fuluka atlas, كره سما guruha sumа, گردون gurdoon, اسمان asumaun, كرزبان gurzubaun, طاق اطلس tauka atlas, چرخ اطلس churkha atlas, قصر زمرد طاق kufra zumrud tauk. *The terrestrial sphere* كره ارض kurruha arz. v. *globe*. *The sphere of the moon* جرم قمر jurma kumr, چنكال chungaul. *The sphere of the sun* جرم شمس jurma shems, چنكال chungaul. *The regular motion of the heavenly spheres* اسمان راست گردش asumauna raust gurdish.—(*compass of knowledge or action*) عقل akil, قوت kuwwut, قدرت kudrut, قابليت kabillé-ut, دانش daunish. v. *province*, *office*.—*It is out of my sphere* در قدرتم نيست kudrutum neest, بلا عقل و قوت من است bi akl ou kuwwuta mun ast, نياراست مي سازم araust ma fauzum.

Spherical, *spherick* كره اسا kuruh asa, كري kuré, چرخي churkhé, داير da-ér, كوي مانند gooï maunend. v. *circular*, *round*; also *planetary*.—

Spherically بر وجه داير bur wujha da-ér, بطور كره betoora kuruh. *A lens or glass spherically convex on both sides* انز anz.—*Sphericalness* دوارت duwwaurut. v. *roundness*.

A spherule كره كوچك kuruha koochuk, مهره muhreh, خرمهره khurmuhreh, مينا meena, مورش moorish, شبه shubheh. v. *bead*.

SPHINX ابوالهولى abu'l'hawla.

SPICE, *spiceries* ابزار abzaur (plur. ابازير abazeer), افزار afzaur (plur. افازير afazeer), ابراز abrauz, تابل taubil (plur. توابل tuwaubil), بادام badaum, تقر tukr, فلفل fulful. v. *pepper, seasoning*.

To spice متبل كردن mutbil kirdun, با ابزار آميختن ba abzaur ameekhtun, بادام پاشيدن badaum paushédun. v. *to season*.—*A dealer in spices* ابزار فروش abzaur furoosh, بادامجي badaumjé.—*A spice-box* ابزاردان abzaurdan, ابرازدان abrauzdan, افزاردان afzaurdan.—*Spicy* ذو ابزار zu abzaur, افزار اكين afzaur ageen, پر بادام pur badaum, فلفل دار fulful dar.

Spiced متبل mutbul. v. *seasoned* (*as food*.)

SPICK-AND-SPAN (*quite new*) نوپيدا nowpeeda, نورسيده now russédeh.

A SPIDER عنكبوت ankuboot, عنكبات ankubaut, كهول kuhool, تنندو tunundoo, تننده tunundeh, ديوپاي divpa-é, ديرپاي deerpa-é, كهدل kuhdil, مول mool, مولت moolut, فدس fuds (plur. فدست fudusut), غنده ghundeh, ورند wurund, ملقاط milkaut, خدرنق khudurnuk, ذوطت zawtut (plur. اذواط azwaut), هبور huboor. *A water-spider* ماغ maugh.—*A spider's web* پرده عنكبوت purdeha ankuboot, خانه كرتينه khau-neh, هبور huboor, كره تن kuruh tun, كرتينه kurteeneh, فدس fudus (plur. فدست fudusut), تنندو tunundoo, تننده tunundeh, ورند wurund, فرت furt, ملقاط milkaut, عنظل anzul, وشع wusha, تكر tukur, هلل hulul. *To spin a web as a spider* تنبيدن tumbédun, تفت كردن tuft kirdun. *Like a fly fallen into the web of a spider* مگس وار پرده عنكبوت افتاده mugus war perdeha ankuboot uftadeh.

A SPIGOT صمام fumaum, صمامت fumaumut.

A SPIKE ميخ دراز meekha dirauz, بغار bughaur. v. also *ear of corn*.—*To spike* (*fasten with long nails*) با ميخ دراز بند كردن ba meekha dirauz bund kirdun, با مسمار طوال پيوستن ba missmaura tuwaul pivustun.—(*to set with spikes*) ميخ دراز نصب كردن meekha dirauz nusb kirdun, مسامير طوال نشاندن musaumeera tiwaul nishaundun.

SPIKENARD نرد nard, نردين or ناردين naurdeen.

To SPILL ريختن reekhtun, ريز كردن reez kirdun, افراغ ساختن ifraugh saukhtun, افشاندن effhaundun, اساله كردن isauleh kirdun. v. *to shed*.—*To spill* or *be spilt* ريزان شدن reezaun shoodun, ريخته بودن reekhteh boodun, افشانده شدن effhaundeh shoodun. *To cause to spill* ريزانيدن reezanédun, افشانيدن effhanédun, افراغ گردانيدن ifraugh gurdanédun. v. also *to waste*.—*To spill blood* خون ريختن khoon reekhtun, خون افشان كردن khoon effhaun kirdun, دم فشاندن dum fushaundun. v. *to shed*.

Spilt ريخته reekhteh. v. *shed*.

To SPIN رستن riftun, رشتن rishtun, ريستن reestun, تافتن tauftun, غزل كردن ghazil kirdun, كفن ساختن kufin saukhtun, هت كردن hutt kirdun. v. also *to flow out, whirl round*.—*To spin out* تطويل كردن tutweel kirdun, بدرازي كشيدن bedirauzé kushédun. v. *to prolong, protract*.—*To spin out a discourse* سخن ران ساختن fukhun raun saukhtun, تطويل كلام كردن tutweela kulaum kirdun.

SPINNAGE اسفناج isfanauj, سپاناج sipanauj, اسپاناج ispanauj, سپيدبا sipeedba, بقلت الذهبيت buklutu'z'zuhbé-ut, شومين shoomeen, شوهين shooheen.

SPINAL (*belonging to the back bone*) مهره پيوند muhreh pivund, قنات منسوب kunaat munsoob. *The spinal marrow* مغز پشت mughza posht, مازه mauzeh.—*Spine* مهره muhreh. v. *back-bone*.

A SPINDLE (*for spinning*) مغزل mughzul (plur. مغازل mughauzil), دوك dook, دوكچه dookcheh, كرتلان kurtulaun, درارت duraurut, مردن murdun. *A spindle-case* دوكدان dookdan. *The whirl of a spindle* دوكريسه dookreeseh, دوكرشته dookrishteh, فلكت fulukut. *A spindle maker* دوك تراش dookh tiraush, مغزلي mughzulé.—*Spindle-shanked* نازك ساق nauzik sauk, كه شتالنك kih shitaulunk.

A SPINNER, *spinster* زن غزل zunna ghazil (plur. غزل ghuzzal, غوازل ghuwauzil), عورت مغتزل awruta mughtuzil.

Spinning غزل ghuzil, مغتزل mughtuzil, ريس rees, دوكريس dookrees, تاب taub. *A spinning wheel* چرخ churkh, كلاب kulaub, شهرف shuhruf, دولاب doolaub, گردون gurdoon, تلوله kulooleh.

A SPIRACLE (*breathing-hole*) منفت munfus (plur. انفاس anfaus). v. *vent*.

SPIRAL لولبى lawlubé, كيستاره وار kee-staureh war, تعرض ta-arruz, پيچ peech. *A spiral lock of hair* دايره da-éreh, دواره duwaureh,

مسبحت musechut, عقصت aksut, عقيصت akeesut, غرفت ghurfut. v. *ringlet.*—*Wrapping* (*the turban-sash*) *round the head in a spiral form* تكوير tukweer, كور kawir. *The spiral twisting of the intestines* دواره duwaureh. *Winding thread in spiral hanks* توشيع tawshé-a.

Spirally بطور لولبي betoora lawlubé, بر وجه پيچ bur wujha peech, تعرضانه ta-arruzauneh. *Writhing spirally as a serpent* تطوي tutawwé, پيچ در پيچ peech dur peech.

A SPIRE منارت minnaurut, تاموت taumoorut, هرام huraum. v. *steeple, pyramid*: also *curve*: *curl, spiral lock of hair*: *stalk of corn.*

SPIRIT (*soul*) روح rooh, جان jaun, نفس nufs, نسمت nusimut, مهج muhij, جايشه ja-ésheh, جردت jurdut, ذات zaut, روان rouvaun. —(*breath*) دم dum, نفس nufs, تنفس tunuffus, نسيم nufeem, باد baud.—(*courage*) مردانگي murdaunugé, دليري dilaré, غيرت gheerut, شجاعت shujaat, تيز دلي taze dilé, جرات jura-at, دلاوري dilavuré.—(*habit, temperament, constitution*) طبع tuba, طبيعت tubé-at, مزاج mizauj, خاطر khautir, حال خاطر haula khautir, مشرب mushrub, خوي khooi. v. *disposition.*—(*genius, wit*) قوت مدركت kuwwuta mudrikut, زيركي zeerugé, قوت وهم kuwwuta wuhm, قوت خيال kuwwuta khé-aul, مهارت muhaurut.—*The holy spirit* روح القدس roohu'l'kudus, روح الله roohulla, روح الهي rooha ilahé. *The vital spirit* روح حياتي rooha hei-auté, روح حيوتي rooha hei-ooté. *The animal spirits* روح حيواني rooha heewauné. *Mineral spirit* روح معادن rooha maadin.—*Spirit* (*activity, briskness*) چستي chusté, تيزكاري taze kauré, چالاكي chalauké, نشاط nishaut. v. *sprightliness.*—*The spirit of vitriol* روح اعظم rooh a-azim, روح rooh. *The spirit of tutty* روح توتيا rooha tooté-a.—*Spirit* or *spirituous liquor* آتش تر autash tur, مسكر muskir, هوشكش hooshkush. *A spirit* (*apparition*) صورت وهمي sooruta wuhmé, صورت soorut, خيال khé-aul, طايف ta-éf. v. *ghost, spectre, hobgoblin, demon.*—*A spirit* or *man of spirit* صاحب دل sahib dil, مردم دلاور murduma dilavur, اهل دليري ahla dilaré. *A broken spirit* دلشكستگي dilshakustugé, دلبستگي dilbustugé, تنكدلي tunkdilé, دلريشي dilreeshé.

To spirit دلير كردن dilare kirdun, جان دادن jaun dadun, تيز دل ساختن taze dil saukhtun, غيرت انكيختن gheerut angeekhtun, جرات دادن jiraat dadun. v. *to animate, encourage.*

Spirited تيز دل ta-e dil, دلير dilaré, دلاور dilawur, ذو غيرت zu gheerut, بهادر bahadur. v. *bold, brave, courageous.*—*Spiritedness* دليري dilaré, دلاوري dilavuré, غيرت gheerut, جرات jiraat. v. *courage, spirit, boldness, bravery.*

Spiritless (*cowardly*) بي جان bé jaun, بي دل bé dil, بد دل bud dil, ناكس nakus, نامرد na murd, (*dejected*) تيره دل teereh dil, دلتنك diltunk, تنكدل tunkdil, كش سياه kush sé-auh.

Spiritual روحاني roohauné, نا جسماني na jismauné, نفساني nufsauné, اهل باطن ahla bautin, غيبي gheibé, غياب ghé-aub, جان منسوب jaun munsoob, مقدس mukuddus. v. *immaterial, incorporeal, intellectual; holy, heavenly.*

Spirituality روحانيت roohané-ut, نفسانيت ... قدس kuds.—*To spiritualize* روحاني كردن roohauné kirdun, صفي ساختن sufé saukhtun, ... طاهر ... tauhir kirdun, پاك نمودن pauk numoodun.—*Spiritually* بر وجه روحاني bur wujha roohauné, با روحانيت ba roohané-ut, متقدسا mukuddisan, طاهرانه tauhirauneh.

Spirituous روحاني roohauné.

To SPIRT از مصدر ناكاه خيزيدن uz mudar nagauh kheezédun. v. *to spurt, stream, spring.*

SPIRY (*like a spire* or *pyramid*) منارت اسا minaurut asa, هرام مانند huraum manend. v. *spiral.*

Spissitude, v. *thickness, grossness.*

A SPIT (*for roasting*) سيخ seekh, شيش sheesh, صنع syna, بابزن baubzun, اماش amaush, بلسك bulusk, مغاد mufaud, مغادت mufaudut, سفود suffood (plur. سفاديد sufaudeed).—*To spit meat* لحم بسيخ زدن luhm beseekh zudun, كوشت بشيش سپوختن كردن koosht besheesh supookhteh kirdun.

To SPIT (*eject from the mouth*) تف براوردن tuff burawurdun, خيو زدن khé-oo zudun, آب دهن افكندن auba dihun afgundun, بزق بردن busuk burdun, پيشين كردن peisheen kirdun, تفال ساختن tuffaul saukhtun, تنخع كردن tunukhkha kirdun. *To spit at* تفو كردن tuff kirdun. *To spit* (*venom as a serpent*) نفث كردن nufis kirdun, نفاثت ساختن nufausut saukhtun.

SPITE بد خواهي bud khauhé, كينه keeneh, بدي budé, كينوري keenwuré, كينتوزي keentoozé, سينه پر كينه seeneh pur keeneh, تفه tufuh, حقد hikud, عرض ghuruz. v. *malevolence.*—*In spite of* نهايت الامر niha-é-utu'l'amr, مع كل هذا ma kulla haza. v. *notwithstanding.*

To spite (*treat maliciously*) كين توختن keen tookhtun, كينه كرفتن keeneh gooriftun, كينور بودن keenwur boodun, بدخواهي نمودن bud khauhé numoodun, ازار دادن azaur dadun, اضطراب كردن iztiraub kirdun. v. *to vex, thwart.*—(*to fill with spite*) سينه پر كينه ساختن seeneh p...

keeneh saukhtun, بد خواه كردن bud khauh kirdun, پر تفه ساختن pur tuffeh saukhtun, كينور كردن keenwur kirdun.

Spiteful بد خواه bud khauh, كينور keenwur, سينه پر كينه seeneh pur keeneh, بد انديش bud andeesh, كينه خواه sc-uh duroon, سيه درون keeneh khauh, كين توز keen tooz, بد فرجام bud furjaum, بد سكال bud sigaul, پر حقد pur hikud, حقود hukood, ذو تفه zu tufeh. v. *malicious.*

Spitefully با سينه پر كينه ba seeneh pur keeneh, بروجه بد خواه bur wujha bud khauh, با كين ba keen, حقودانه hukoodauneh, بطور بد انديش betoora bud andeesh.

Spitefulness بد خواهي bud khauhé. v. *spite.*

Spitted (*as meat*) بسيخ زده beseekh zuddeh, با شيش سپوخته ba sheesh supookhteh.

A spitter (*of meat*) بسيخ زننده beseekh zunindeh. (*one who spits from his mouth*) تف براور tuff burawur, خيو زن khé-oo zun, بصق افكن busuk afgun, اب دهن بر auba dihun bur.

Spittle اب دهن auba dihun, اب دندان auba dundaun, بصاق bussauk, بساق bussauk, تف tuff, پيشين peisheen, خيو khee-oo, بزاق buzauk, لعاب lu-aub, لعب laab, كاليار kaulé-aur, كاليا kaulé-a, تفال tuffaul, تفل tufl, تفج tufij, مرغ murigh, ريال ré-aul, روال ruwaul, كشا kusha, حرف hurf, نخاعت nukhaut.

To SPLASH با مردار الودن ba murdaur aloodun, با شوخي پليد كردن ba shookhé puleed kirdun, با چرك پاشيدن ba chirk paushédun, با طين و چركاب ملوث كردن ba teen ou chirkaub mulawwus kirdun.—*Splashy* پر كل و چركاب pur gill ou chirkaub, پر كدرت و اب شوخناك pur kudrut ou auba shookhnauk, مردار murdaur, شوخگين shookhgeen, چركين chirkeen.

The SPLEEN (*milt*) طحال tuhaul (pl. طحل tuhul), سپرز supurz. (*melancholly*) كشن سياه kusha se-ah, سودا sowda, دلفكاري dilfikauré. (*anger, ill humour*) كين keen, بد خواهي bud khauhé, قهر kuhr. v. *spite.*—*A disease in the spleen* طحاني tuné, طحال tuhaul.—*Diseased in the spleen* طحل tuhl.

Splenetick, Spleensful طحال tuhaul, طحل tuhyl, غضوب ghuzoob, ازار يابا azaur é-aub, تيزمزاج tazee mizauj, تند tund, درشت durusht. v. *fretful, peevish.*

SPLENDID بزركوار buzurgwaur, بزرگانه buzurgauneh, شاهانه shahauneh, دولتمندانه dowlutmundauneh, اشراق ishrauk, سخي sukhé, عظيم azeem, جومرد juvaunmurd, جومرد joomurd, كريم kureem, عزيز azeez, جليل juleel, روشن roshun. v. *magnificent, showy, sumptuous, resplendent.*

Splendidly بروجه بزرگانه bur wujha buzurgauneh, جومردانه joomurdauneh, شاهانه shahauneh, دولتمندانه dowlutmundauneh, كريمانه kureemauneh, جليلانه juleelauneh, با عظمت ba azumut, عزيزا azeezan.

Splendour (*magnificence*) بزركواري buzurgwauré, عظمت azumut, فر fur, جومردي joomurdé, جوانمردي juvaunmurdé, جلال julaul, دولت و اقبال dowlut ou ikbaul, شوكت shawkut, عزت yzzut, كرم kurim. (*lustre, power of shining*) روشنا roshuna, اشراق ishrauk, ضيا zé-a, شعله داري shaaleh daré, تابش taubish, تابي taubé, تاب taub, رونق roonuk, فر furr, جوهرداري johurdaré.

A SPLINTER چوب پاره chop paureh, تراشه turausheh, جراده juraudeh, پاروله pauroleh, برايت bura-é-ut, تيره teereh, شورميز shoormeez, شورمين shoormeen, رند rund, جزازت juzauzut, باشين bausheen, پاشين pausheen, سپوسا supoosa, دقاق dukauk. v. *fragment.*—*A splinter of iron* زبرت zubrut, پوستگي poostugé.

To splinter (*shiver*) پاره پاره زدن paureh paureh zudun, ريزه كردن reezeh kirdun, ريزيدن reezédun, شكافتن shagauftun, خرد مرد ساختن khurd murd saukhtun, چاك چاك زدن chauk chauk zudun, شق كردن shukk kirdun. (*to be shivered*) پاره پاره زده شدن paureh paureh zuddeh shoodun, ريزيدن reezédun, ريزيده شدن reezédeh shoodun, چاك چاك ريزه بودن chauk chauk reezeh boodun.

To SPLIT بدو نيمه زدن bedoo neemeh zudun, شكافتن shugauftun, شق كردن shukk kirdun, مفرج ساختن mufurruj saukhtun, چاك زدن chauk zudun, منكيدن munkédun, شكليدن shuklédun, تركيدن turkédun, سفتيدن suftédun, مسلعت كردن musullaat kirdun, منشرج ساختن munshurij saukhtun, تحطيط كردن taateet kirdun, دريدن dirrédun, خارق كردن khaurik kirdun. v. *to divide, dash.*—(*to be split*) بدو نيمه زده شدن shagaufteh shoodun, شكافته شدن bedoo neemeh zuddeh boodun, شق كرده بودن shukk kirdeh shoodun, تشقي بودن tushuzzé boodun, تركيده شدن turkédeh shoodun v. *to burst, crack.*—*To split against a rock* بصوانت بر وقع زده بودن besuwaunut zuddeh boodun, بر وقع شكافته شدن bur wuka shagaufteh shoodun, در وقل ساحل چسپيده بودن dur wukla sauhil chuspédeh boodun.

Split (*part.*) بدو نيمه زده bedoo neemeh zuddeh, شكافته shagaufteh, شكليده shuklédeh, مفرج mufurruj, دريده dirrédeh, سفتيده suftédeh, تركيده turkédeh, چاك زده chauk zuddeh, شق كرده شده shukk kirdeh shoodeh, مخروب mukhroob, منشرج

munſhurij, منشرق munſhurik, منشرم munſhurim, تخرم tukhurrum.

A ſplitter بدو نيم ساز budoo neem ſauz, چاك زننده chauk zunindeh. *A ſplitter of hairs* استاد مو شكاف uſtauda moo ſhagauf, موي بدو نيمه ساز mooï bedoo neemeh ſauz.

SPLUTTER غوغا ghoogha, هنكامه hungaumeh, غلغل ghulghul. v. *tumult*, *buſtle*.

To SPOIL خسارت و غارت كردن khuſaurut ou ghaurut kirdun, تالان كرفتن talaun gooriftun, سلب كردن ſulub kirdun, رستن riſtun, حرب ساختن harb ſaukhtun, استلاب كردن iſtilaub kirdun, دزديدن duzdedun. v. *to plunder*, *rob*.—(*to corrupt*) پوسيده كردن pooſédeh kirdun, تباهي ساختن tubauhé ſaukhtun, افنا كردن iſna kirdun, اضلال ساختن azlaul ſaukhtun, افساد نمودن ifsaud numoodun, زيان ساختن zé-aun ſaukhtun. v. *to mar*, *deſolate*, *deſtroy*.—(*to grow uſeleſs* or *corrupted*) پوسيدن pooſédun, پوسيده كشتن poſédeh guſhtun, تباه كرديدن tubauh gurdédun, خلل شدن khullul ſhoodun. *To cauſe to ſpoil* ازالت كردن izaulut kirdun, پوسانيدن pooſaunédun.

Spoil غنيمت ghunémut, مغنم mughnim, غارت ghaurut, تاراج taurauj, تالان taulaun, تاخت taukht, نفلت nuflut, نهبت nuhbut, يغما yaghma, سلب ſulub. v. *plunder*.—*Spoils* غنايم ghunaém, غنيمت مالي ghuneemuta maulé, غنب ghunub, انفال anfaul, نفال nufaul, نهاب nihaub, v. alſo *corruption*.—*A ſpoiler* (*deſtroyer*) مخريب mukhrib, زيان ساز zé-aun ſauz. v. alſo *robber*, *plunderer*; *marrer*.—*Spoilful*. v. *waſteful*, *rapacious*.

Spoilt (*corrupted*) پوسيده pooſédeh, فساد fuſaud, تباه tubauh, فنا و زيان پذير funa ou zé-aun pizzeer.

A SPOKE (*of a wheel*) فراش furauſh.

SPOKEN (part. of *ſpeak*) كفته gufteh, كوييده gooï-édeh.—*I ſpoke* كفتم guftum. *He ſpoke* كفت guft. *We ſpoke* كفتيم gufteem. *Ye ſpoke* كفتيد gufteed. *They ſpoke* كفتند guftund.

A ſpokeſman متكلم mutukullim, سخن ران ſukhun raun, كوينده go-éndeh. v. *ſpeaker*.

Spoliation, v. *robbery*, *privation*.

SPONGE سفنج ſufunj, اسفنج asfunj, اسفنجه asfunjeh, غاري ghauré. *A painter's ſponge* or *bruſh* مسبار musbaur.

To ſponge (*wet with a ſponge*) از سفنج نم كردن uz ſufunj nim kirdun. (*to wipe out with a ſponge*) از سفنج محو زدن uz ſufunj muhoo zudun. (*to gain by mean arts*) از فريب و خوري بدست اوردن uz furrabe ou khooré bedoſt awurdun, از پستي و حيله بازي اندوختن uz puſté ou heele[h] bauzé andookhtun, از حقارت و غدر سود كردن uz hukaurut ou ghudr ſood kirdun.

A ſponger مفت خور muft khore. v. *paraſite*.

Spongineſs وصف سفنج wuſufa ſufunj, ماهيت اسفنج mauhé-uta asfunj.—*Spongy* اسا سفنج ſufunj aſa, اسفنج مانند asfunj maunend.

SPONTANEOUS مرادي muradé, تبرع tu[b]burra. v. *voluntary*.—*Spontaneouſly* با ارادت b[a] iraudut, با حسن اختيار ba huſna ikhté-aur, تبرعا tuburra-an.—*Spontaneouſneſs* حسن ارادت huſ[na] iraudut, خوش اختياري khooſh ikhté-auré.

A SPOON كمچه kumcheh, ملعقه mul[a]keh (plur. ملاعق mula-ék), مغرفت mughruf[ut], قاشوق kauſhook. v. *laddle*.—*Spoon-meat*, ابا a[ba] v. *ſoup*, *broth*.

SPORT بازي bauzé, بازيچه bauzeecheh, لعبت laabut, لعبتبازي laabutbauzé, صفا ſu[fa], قصف kuſif, قصفان kusfaun. v. *play*, *paſtime*, *diverſion*, *frolick*.—(*contemptuous mirth*) سخر ſukh[r], مسخره maſkureh, بذله بازي buzleh bauzé, [مسخره] [mas]muzeh, فسوس fuſoos. (*hunting*, *fiſhing*, *fowling*) نخچير nukhcheer, شكار ſhukkar.

To ſport بازي كردن bauzé kirdun, [تلعب] ساختن tulaab ſaukhtun, خوشيدن khooſhédu[n], بازيچه كذار كردن bauzeecheh guzaur kirdu[n], شمع ساختن ſhuma ſaukhtun, [مشمعت] كردن muſhmaat kirdun, دعب ساختن daab ſaukhtu[n], تدليل نمودن tudleel numoodun, [عبث] ساختن abis ſaukhtun, كنكل كردن kunkul kirdun, [لهو] ساختن luhoo ſaukhtun. v. *to play*, *trifle*.

Sportful, *ſportive*, v. *playful*, *merry*, *gay*, *froli[ck]*.

Sportſman, v. *hunter*, *fowler*, *fiſher*.

A SPOT (*mark*) نشان niſhaun, نقطه or [نكته] nukteh, نمش numiſh, نمرت numrut (plur. [نمار] numar), طلس tils (pl. اطلاس atlaus)—(*a ſta[in]*) لكه lukkeh, لكا lukka, داغ daugh, ردع ru[du], كاخج kaukhij.—(*a taint*, *diſgrace*) عيب a-éb (plur. عيوب aï-oob), قضات or قضعت kuzaat.—(*pla[ce]*) جا jau, كاه gah, جايكاه ja-égah, مكان mukau[n]. *A monument ſet up to commemorate any ſpot* [پر]وانه purwauneh. *A white ſpot on the forehead of a ho[rse]* غرت ghurrut, غرت الفرس ghurrut'l'fars, [دايرت ال]لطاط lutaut, دايرت اللطاط da-érutu'l'lutaut, وتيرت [wu]teerut (plur. وتاير wuta-ér) غرت مبرقعت ghurru[t]ta muburkaat, قرحت kurhut, عصفور usfo[or], عصفورت usfoorut, اشي aſha, كسعت kuſ[at], غرغرت ghurghurut. *On the ſpot* درحال dur h[aul], همانندم humaundum. v. *immediately*.

To ſpot (*mark with ſpots*) با نقطه نشاندن [ba] nukhteh niſhaundun, نشان زدن niſhaun zu[dun]

—(to stain with spots) با لکه الودن ba lukkeh aloodun, با داغ پلید کردن ba daugh puleed kirdun, با نقطه تلویث ساختن ba nukteh tulwees saukhtun, مردار کردن murdaur kirdun. v. to stain; also to corrupt, taint, disgrace.

Spotless (free from spots) بی لکه bé lukkeh, بی داغ bé daugh, نا مردار na murdaur, نا ملوث na mulawwus. —(free from reproach) بي عيب bé eeb, غير قضات ghire-a kuzaat, طاهر tauhir, پاك pauk, بي رسوايی bé ruswai-é. v. pure.

Spotted, spotty, (stained) ذو لکه zu lukkeh, اهل داغ ahla daugh, لکا دار lukka dar. —(marked with spots, especially as a leopard) نمر numir, انمر anmur, نمرت numirut. Spotted with freckles, &c. نمش numish. Spotted like a leopard پلنک رنک pulunk runk.

A SPOUSE زوج zooj (dual. زوجان zoojaun, plur. زوجت zoojut), عروس aroos. v. husband, wife.—Spousals عروس aroosé. v. nuptials, marriage. —Spoused, v. married.—Spouseless بي زوج bé zooj.

A SPOUT (mouth of a pipe or vessel) لوله looleh, لواب lawlub. v. pipe, siphon.— A flaggon or other vessel with a spout با اوله كوزه ba looleh koozeh, لولين looleen. A spout for conveying water ميز meez, ميزاب meezaub, مزاب mizaub (plur. ميازب mé-auzub, ميازيب mé-auzeeb). v. also cataract.

To spout (as water from a fountain) صدور كردن sudoor kirdun, از مصدر جريان بودن uz musdur jaré-aun boodun, از چشمه خيزيدن zu chushumeh kheezédun, از عين ريزان بودن uz a-én reezaun boodun.

A SPRAIN پيچ دست peecha dost, پيچش ساق peechisha sauk, فسخ fusikh, كنع kuna, انخلع inkhila. To sprain (the arm, leg, hand, foot) بازو از جاي خود حركت دادن bauzoo uz ja-é khood hurukut dadun, ساق از جا كردانيدن sauk uz jau gurdanédun, دست پيچيدن dost peechédun, پاي فسخ ساختن pa-é fusikh saukhtun. v. to dislocate.—Sprained منخلع munkhula منخرع munkhura منفك munfukk.

A SPRAT سردل sardel.

To SPRAWL غلطيدن ghultédun, بر زمين غلطان شدن bur zumeen ghultaun shoodun, بخاك خزيدن bekhauk khuzédun, باليدن baulédun.

SPRAY (extremity of a branch) سر شاخ sura shaukh. v. sprig; also foam of the sea.

To SPREAD كستردن kusturdun, كسترانيدن kusturanédun, كسترانيدن kusturaundun, كستريدن kusturédun, كستري كردن kusturé kirdun, بسط ساختن bust saukhtun, فراش كردن firaush kirdun, خواليدن khawalédun, كشادن kushaudun, كشاد نمودن kushaud numoodun, باليدن baulédun, بالاياليدن bala-é-anédun, تصفيح ساختن tusfeeh saukhtun, سرنكيدن surungédun, دحي كردن duhé kirdun. v. to extend, stretch.—(to scatter, diffuse) پاشيدن paushédun, ريختن reekhtun, افشاندن efshaundun, ريزان كردن reezaun kirdun, افشان ساختن efshaun saukhtun, نثار كردن nisaur kirdun, نشاريدن nishaurédun, نشر ساختن nushir saukhtun. v. to strow.—(to publish) اشكاره كردن ashikaureh kirdun, بيان ساختن bei-aun saukhtun, پيدا نمودن peeda numoodun, معلوم عالم بودن maalooma aulum boodun, مشهور شدن mush-hoor shoodun, اشيكاره كشتن ashikaureh gushtun, پيدا كرديدن peeda gurdédun.—(to be expanded or stretched) كسترانيده بودن kusturanédeh boodun, مبسوط شدن mubsoot shoodun, كشاده بودن kushaudeh boodun, مفروش شدن mufroosh shoodun. To spread the wings بسط جناح كردن bust jinauh kirdun. —To spread on the ground بر زمين كستردن bur zumeen kusturdun, بخاك بسط ساختن bekhauk bust saukhtun, كدس كردن kudis kirdun, مجير نمودن mujeer numoodun. To spread one over another چستن chustun, غزيدن ghuzshédun, يك بر دكر كستردن eek bur digur kusturdun.

Spread (extent, compass) امتداد imtidaud, استطاله istitauleh, افرازي efrauzé, مد mudd.—(expansion) بسط bust, كستري kusturé, كشادكي kushaudugé.—Spread (expanded) مبسوط mubsoot, كشاده kushaudeh, كسترانيده kusturanédeh. (diffused) پاشيده paushédeh, افشانده efshaundeh, ريزيده reezédeh, منتشر muntushir. —(published) مشهور mush-hoor, پيدا شده peeda shoodeh, معلوم عالم maalooma aulum, اشكاره كرده شده ashikaureh kirdeh shoodeh.—A spreader كستر kustur, مبسط mubussit. v. also divulger, publisher.

A SPRIG نبيتت nubeetut, شاخ shaukh, شاخچه shaukhcheh, غصنت ghusuut.—Spriggy نبيتت دار nubeetut dar, پر شاخچه pur shaukhcheh, ذو غصنت zu ghusnut.—Spright, v. spirit, apparition.

SPRIGHTLINESS شوق shook, فرح furuh, نشاط nishaut, بجت bujut, سرور و ابتهاج suroor ou ibtihauj, شادي shaudé, شادماني shaudmauné, دلشادي dilshaudé, كشادكي kushaudugé, خاطر كشادكي khautir kushaudugé, زيركي zeerugé, شوخي shookhé, چالاكي chalauké, چستي chusté, شطاره shutaureh, ارتياح irté-auh, رامش raumish, اشر ashur. v. briskness, cheerfulness, gaiety, liveliness, vivacity. — The sprightliness of youth نشاط الشباب nishautu'sh'shubaub. In the days

of sprightliness and joy در ايام نشاط و فراح dur eiauma nishaut ou firauh.

Sprightly نشيط nusheet, شوخ shookh, شاد shaud, شادمان shaudmaun, زيرك zeeruk, چست chust, چالاك chalauk, گرمخيز gurmkheez, خرم khurrum, اشران ashraun (plur. اشاري ashaura), شمق shumuk, شمقمق shumukmuk, خندان khundaun, فرحناك furuhnauk, مفروح mufrooh, مسرور musroor, خاطر كشاد khautir kushaud, عيار a-é-aur. v. *brisk, gay, airy, lively.*—*In a sprightly manner* بروجه نشيط bur wujha nusheet, بطور شوخ betoora shookh, با زيركي ba zeerugé, خرمانه khurrumauneh.

SPRING (*season*) بهار buhaur, فصل بهار fusla buhaur, بهار فصلي buhaur fuslé, نو بهار now buhaur, ربيع rubé-a, ربيع فصلي rubé-a fuslé, بهارستان bahauristan, بهاران baharaun, بقل bukl.—(*issue of water, fountain*) مصدر musdur (plur. مصادر musaudir), آبخيز aubkheez, چشمه chushumeh, چشمه اب chushumeha aub, عين a-én (plur. عيون a-é-oon), منبع mumba, ما نبع ma nuba, نبوع nubuwa, ينبوع eembuwa (plur. ينابيع eenabé-a), شمس shems, فرامرز furamurz. v. also *jet d'eau, source, origin, beginning.*—(*a leap, bound*) خيز kheez, جستني justuné, پرتاب purtaub, پرواز purwauz, پنجه punjeh, اباز ibbauz, رقص ruks, تغزي kufzé, تهمزت kuhmuzut. *The spring of the air* هوازد hawazud. *Spring herbage* وسمي wusmé, نظور nuftoor.

To spring (*as water*) صادر شدن saudir shoodun, صدور كردن sudoor kirdun, نابع شدن nauba shoodun, نبوع بودن nubuwa boodun, نبع ساختن nuba saukhtun, نبط نمودن nubit numoodun, نبوط ساختن nuboot saukhtun, نضح كردن nuzikh kirdun, نضخان شدن nuzkhaun shoodun. *To spring up* or *appear* ظهور كردن zuhoor kirdun, طلوع ساختن tuloo-a saukhtun, مطلع نمودن mutla numoodun, ظاهر شدن zauhir shoodun, برامدن buraumudun, پديد امدن pudeed aumudun. v. *to rise, arise.*—(*to spring up as plants*) رستن rustun, نشو و نما نمودن nushoo ou numa numoodun, نشات شدن nishaut shoodun, ناشي بودن naushé boodun, نبت كردن nubit kirdun, نمي شدن numé shoodun, نفض كردن nufiz kirdun, نشوط ساختن tuloo-a saukhtun, طلوع ساختن tuloo-a saukhtun, نشوز كردن nishooz kirdun. v. *to grow.*—(*to leap, bound*) خيزيدن kheezédun, خيز كردن kheez kirdun, جستن justun, پرواز كردن purwauz kirdun, خيزان بودن kheezaun boodun, تقفس كردن tukuffus kirdun, پرتاب بردن purtaub burdun, جهيدن juhédun, قحز كردن kuhiz kirdun.

—*To spring upon* (*attack suddenly*) هجوم ناگه ساختن hujooma naguh saukhtun, حمله ناگهان كردن humleha naguhaun kirdun, با خيز ناگهاني برامدن ba kheeza naguhauné buraumudun, خروش تيز زدن khuroosha taze zudun, وزوزه كردن wuzwuzeh kirdun. *To spring upon one another* تناهر نمودن tusaubir kirdun, tunauhir numoodun, بريك دكر هجوم كردن bur eek digur hujoom kirdun. *To spring from ancestors* اصل امدن uz asl aumudun, از اجداد منسل شدن uz ajdaud munsil shoodun, از پيشينه گان ظهور شدن uz peisheenehgaun zuhoor shoodun. *To spring from a cause* or *motive* از سبب اورده بودن uz sibub awurdeh boodun, موجب داشتن moojib daushtun. *To spring a leak* رخنه دار شدن rukhneh dar shoodun, شكاف در جهاز داشتن shagauf dur jahauze daushtun. *To spring a mine* نقب پرانيدن nukib purranédun, اواز نقب كردن awauza nukib kirdun. *To spring game* نخچير انگيختن nukhcheer angeekhtun, حشرت انگيز ساختن hushrut angeez saukhtun, شكار خيزان نمودن shukkar kheezaun numoodun, نجش كردن nujish kirdun. *To spring partridges* كبج خيز كردن kubuj kheez kirdun, قبجت پرانيدن kubuj purranédun, فرفر انگيز نمودن furfur angeez numoodun.—*Spring tide* مد mudd.

A springe دام daum. v. *gin, noose.*

A springer of game نخچير انگيز nukhcheer angeez, حشرت خيزان ساز hushrut kheezaun sauz. *A springer of partridges* قبج پران ساز kubuj purran sauz, فرفر خيز كننده furfur kheez koonindeh.

Springy (*full of springs*) پر اب خيز pur aub kheez, چشمه دار chushumeh dar. *A springy place* چشمه سار chushumeh saur.

To SPRINKLE افشاندن efshaundun, افشان كردن efshaun kirdun, فشاندن fushaundun, پاشيدن paushédun, نثار كردن nisaur kirdun, ريزيدن reezédun, ريزه ساختن reezeh saukhtun, ريزان شدن reezaun shoodun, بفشريدن bufshurédun, تافتن tauftun, ريستن reestun, رشيدن reeshédun, ريختن reekhtun, پشنجيدن pushunjédun, منتشر ساختن muntushir saukhtun, تنثير كردن tunseer kirdun, نثر نمودن nusir numoodun, پراكندن purakundun, نشاريدن nishaurédun, نشخ ساختن nushkh saukhtun, انشار ساختن inshaur saukhtun, ذر نمودن zur numoodun, چخ كردن chukh kirdun, تريس ساختن tutrees saukhtun. *To sprinkle a body with water* نضح كردن nuzih kirdun, منتضح ساختن muntuzih saukhtun. *To sprinkle earth* (*especially on the face of a dead relation*) كردن

husa kirdun, تحفا ساختن tuhsa saukhtun, حثو husoo numoodun, غبار افشاندن ghubaur effhaundun. *To sprinkle with sugar* شكر ريز كردن shukr reez kirdun. *To cause* or *order to sprinkle* افشانيدن effhaunédun, اوشانيدن awshanédun. v. also *to scatter, disperse.*

Sprinkled افشانده effhaundeh, پاشيده paushédeh, ريزيده reezédeh, ريخته reekhteh, منتثر muntusir, پراكنده purakundeh, متذرى mutuzurra, منتضح muntuzuh, منتضخ muntuzukh.

Sprinkling افشان effhaun, فشان fushaun, پاش paush, ريز reez, ريزان reezaun, نثار nisaur, نثر nusir, تنثير tunseer, مذرى muzurré.

Sprit, v. *sprout.*—*Sprite*, v. *spirit, demon.*

To SPROUT رستن rustun, نشو و نما نمودن nushoo ou numa numoodun, نبت كردن nubit kirdun, طلوع ساختن tuloo-a saukhtun. v. *to spring up, grow.*—*A sprout* نبت nubt, نبات nubaut, نشا nushaa, فرخ furkh, فرخت furkhut (pl. افرخ afrukh, فراخ furaukh, فرخان furkhaun, فروخ furookh, افرخت afrukhut). *Sprouts at the roots of trees, corn, hay, &c.* مساك musauk, وليبت wuleebut.

SPRUCE (*neat, trim*) خوشنما khooshnuma, نازك nauzik, ذو نزاكت zu nuzaukut, ظريف zureef.—*Spruceness* خوشنمايى khooshnumaï-é, نزاكت nuzaukut, ظرافت zuraufut. *Sprucely* بر وجه خوشنما bur wujha khooshnuma, با نزاكت ba nuzaukut, بطور ظريف betoora zureef.

SPRUNG خيزيده kheezédeh. v. *descended.*

To spume, v. *to froth.*—*Spunge*, v. *sponge.*

SPUN تافته taufteh, رشته rishteh.

SPUNK (*touchwood*) پزه puzsheh.

A SPUR مهمز mihmiz, مهموز mihmooz, مهماز mihmauz (plur. مهامز muhaumuz, مهاميز muhaumeez), كلاب kulaub. چنك chink. *The spur of a cock* مهموزي خروس khuroos muhmoozé, ظفر الديك zufru'd'deek, ناخن خروس naukhuna khuroos, زمع zuma, زمعت zumaat, صيصت seesut, صيصيت seesé-ut, دابرت daubirut. *To spur a horse* مهموز زدن muhmooz zuddun, همز كردن humz kirdun, چنك زدن chink zudun, ركض ساختن rukz saukhtun, ركل كردن rukl kirdun. v. also *to instigate, incite, urge, drive.*

SPURGE شبرم shubrum, تيوعت tei-oo-at.

SPURIOUS (*not genuine*) ساخته saukhteh, قلب kulb, نا راست na raust, غير عيني ghire-a ei-éné, نا حق na hukk. v. *false, counterfeit.*—(*illegitimate*) حرامزاده haraumzaudeh, نغيل nugheel (fem. نغيلت nugheelut), نغل nughl (fem. نغلت nughlut), منبوذ mumbooz, مخضرم mukhzurum (fem. مخضرمت mukhzurumut), سند sind, وضيعت wuzé-at, خشول khushook, مدخل mudukhkhil. *A spurious son* حرامزاده haraumzaudeh, ولد زنا wuluda zuna, ابن زنية ibnu zun-é-utin, ابن نحسة ibnu nuhsutin, دعي da-é. v. *bastard.*

To SPURN (*kick*) پا زدن pa zudun, پاييدن paï-édun, سپردن sipurdun.—(*to reject with contempt*) با ابتذال دفع كردن ba ibtizaul dufa kirdun, با اهانت رد ساختن ba ihaunut rudd saukhtun, ندس كردن nudis kirdun, زل و ملام نمودن zull ou mulaum numoodun, طنز و مذمت زدن tunz ou muzimut zudun. v. *to scorn.*

Spurn, v. *kick: insolence, contempt, scorn.*

A SPURRER (*one who spurs*) مهموز زن muhmooz zun.—*A spurrier* or *spur maker* مهموز گر muhmooz gur.

To SPURT اب برانداختن aub burandaukhtun, صدور كردن sudoor kirdun, طلوع نمودن tuloo-a numoodun. v. *to spring, stream.*—*To spurt any thing out of the mouth* واپكيدن wapukédun, وابكيدن wabukédun, واپيكيدن wapeekédun. *To spurt* (*as blood from a vein*) تغذيت شدن tughzé-ut shoodun, نعور كردن na-oor kirdun, نعار نمودن naar numoodun.—*A spurt* (*single* or *sudden effort*) شدت shuddut, يك جد ناكه eek jidda naguh, دفعت dufaut, كرة kurrut, كبة kubbut.

To SPUTTER (*throw out spittle, &c. when speaking, &c.*) خيو افكندن khé-oo afkundun, دهن دريده كردن duhin dirédeh kirdun, تمرغ ساختن tumurrugh saukhtun. v. also *to spurt.*—(*to speak indistinctly*) مشوش كلمات كردن mushawwush kulimaut kirdun, بغوم شدن bughoom shoodun, تبغيم ساختن tubgheem saukhtun, تغمغم گفتن tughumghum guftun, تغميض كردن tughmeez kirdun, پيچيدن peechédun.

A sputterer خيو افكن khé-oo afgun. (*indistinct speaker*) مشوش كلمات كننده mushawwush kulimaut koonindeh.

A SPY ديدبان deedbaun, ديدوان deedwaun, خبر گير khubr geer, خبر جو khubr joo, خبر پژوهنده khubr puzshoodeh, خبر پژوه khubr puzshooh, پژوه puzshooh, گوش goosh, عين a-én, گوشچي gooshché, جواس juwwaus, جاسوس jausoos (plur. جواسيس juwwausees), متجسس mutujussis, ماند maunid, ناطس nautis, ربي rubé, ربيت rubé-ut. *A military spy* لشكر پوزه lashkur poozsheh, لشكر پژه lashkur puzsheh. *A spy over the private actions of others* واش wausli (fem. واشيت waushé-ut, pl. وشات washaut). v. *informer, whisperer.*—*To play the spy* جست و جو كردن از خبر just ou joo kirdun uz khubr, مرتبي

ساختن murtubé saukhtun, چشم و گوش شدن chushum ou goosh shoodun, جاسوسی کردن jausoosé kirdun, استخبار ساختن istikhbaur saukhtun, تجسس کردن tujussus kirdun, ربا ساختن ruba saukhtun, وشایت کردن wusha-é-ut kirdun. *Any place from whence a spy makes his observations* دیده گاه deedeh gah. *To spy* or *discover by the eye at a distance* دیدن deedun, نگرستن nuggurustun, نظر کردن nuzr kirdun. v. *to see.*

SQUAB (*stuffed cushion*) وشیار wushé-aur. v. *cushion.*—(*not fledged; newly hatched*) بی پر و بال bé purr ou baul, زو گندامویی zu gundamooï, پرشهی دار purrshuhé dar. (*short of stature and thick*) مربوع murboo-a, ربعت rubaat, زون zoon, شهدرت shuhdarut, موفف mu-effuf, کلهذم kulhuzum, ضمعج zumaj, صعت saat, خورد اندام khoord andaum, قصیر القد kuseera'l'kudd, هبرکع hubrka, کلنز kulnuz. v. *clumsy, awkward.*

To SQUABBLE غوغا کردن ghoogha kirdun, ستیزه ساختن siteezeh saukhtun, منازعت کردن munazaut kirdun. v. *to quarrel, wrangle.*

A squabble غوغا ghoogha, ستیزه siteezeh, منازعت munazaat, نزاع niza, محک muhyk, فتنه fitneh. v. *brawl, quarrel.*—*A squabbler* غوغا انگیز ghoogha angeez, محک muhyk, محکان muhkaun, فتنه خیز fitneh kheez.

A SQUADRON (*of horse*) عسکر مربعی askur murubba-é, کوه بار kooh bat. v. *troop* and *horse.*—*A squadron of ships* جمیعت جهازها jumé-ata jahauze-ha.

SQUALID مردار murdaur, چرکین chirkeen, شوخناک shookhnauk, کره kuruh. v. *nasty.*

To SQUALL غریو زدن ghyré-oo zoodun, نفیط کردن nufeet kirdun, غریویدن ghyreewédun, واویلا ساختن ولوله کردن wulwuleh kirdun, waweila saukhtun, نحیب کردن nuheeb kirdun, فریاد و فغان زدن furé-aud ou faghaun zudun, صیحت کردن seihut kirdun, تلابیدن tulabédun.

A squall غریو ghyré-oo, نفیط nufeet, ولوله wulwuleh, فریاد furé-aud, فغان fughaun, نحیب nuheeb, فغان fughaun, صیحت seihut. *A squaller* غریو زن ghyré-oo zun, واویلا ساز waweila sauz.

Squally هلاب hullaub. v. *windy.*

To SQUANDER مال پریشان کردن maul purrashaun kirdun, اموال برباد دادن amwaul burbaud dadun, ملک پراکنده ساختن mulk purakundeh saukhtun, اسراف غنیمت کردن isrrauf ghuneemut kirdun.—*Squandered.* v. *spent.*

A squanderer, v. *spendthrift, prodigal.*

SQUARE زو چهار جانب zu chahaur jaunib, زو چهار کوشه zu chuhaur koosheh, چهار کوشه chaur koosheh, مربع murubba, تربیع turubb[a] مکعب mukaab, چار پاره chaur paureh. Th[e] *square root* (*in arithmetick*) جذر judr, جذر juz[r] v. also *honest: stout: parallel.*

A square (*figure*) چهار جانب chuhaur jaunib, چهار کوشه chuhaur koosheh, شکل تربیع shukl turbé-a. *A square* or *quadrangle* چهار سو chuhaur soo, عرصه arseh, میدان meidaun, ساحت sauhut, ساحت الدار sauhutu'd'daur, صحن suhn, حیز heiz, تخت tuht, میان سراي mei-auna sera-é. v. under *court*; also *rule, regularity, conformity, proportion, equality, level.*

To square مربع کردن murubba kirdun, تربیع turbé-a saukhtun, چهار جانب کردن chuhaur jaunib kirdun. v. also *to fit, suit, adjust, regulat[e]*

A SQUASH (*sudden fall*) ناکهانه افتادگی uftaudugé naguhauneh, سقوط ناکهانی sukoota naguhauné, همز humiz. v. *dash, crush.*—(*any thing s[oft] or unripe*) چیزی نرمه cheezé nurmeh, هشاش shei hushaush, چیز نا رسیده cheeza na russedeh.

To squash همز کردن humiz kirdun. v. *to crush.*

SQUAT (*short and thick*) مربوع murboo-[a] ربعت rubaat. v. *squab, compact.*—(*lying close [to] the ground*) هکوع hukoo-a, بزمین خفته bezumeen khufteh. *To squat down* هکوع کردن hukoo-a kirdun, بزمین خفتن bezumeen khuftu[n]

Squeak, squeal, v. *squall, cry.*

SQEAMISH زو منش کر zu munshgur, نفور nufoor, اجم ajum, بیزار beezaur, طنخ tunuk[h] زو تخمه zu tukhmeh, کره kirh, نا خوشمش khooshmush, نا خوشمنش na khooshmunsh, مستمل mustumill, موفف mu-effuf, ابی a[ba]

—*To be squeamish* منش زدن munsh zudun, منش کردن munsh kirdun, منش کشتن munsh gu[sh]tun, منشیدن munshédun, بهم امدن behum amoodun, بیزار شدن beezaur shoodun, بیزار و نفور بودن beezaur ou nufoor boodun.

Squeamishness منشکر munshgur, منشکرد munshkird, نا خوشمش na khooshmush, خوشمنش na khooshmunsh, شورش نا خوشمش shoorisha khooshmush, ابی or ابا aba, اکراه ikrauh.

Squeamishly بر وجه بیزار bur wujha beeza[ur] بطور نا خوشمش betoora nufoorauneh, نفورانه khooshmush, اجما ajuman, کرهانه kirhauneh.

To SQUEEZE فشردن fushurdun, افشاردن fushaurdun, افشردن affshurdun, افشاردن affshaurdun, پالودن paloodun, پالانیدن palanédun, اشکستن پالوده کردن paloodeh kirdun, kustun, بالافتن balauftun, انشادن affshaudun, پشخودن pushkhoodun, منغصر کردن munaus[sur] kirdun, بخج ساختن bukhij saukhtun,

humz kirdun. v. *to oppress, crush, harrass.* — (*to squeeze gently* or *tickle with the fingers* بخستن bukhistun, چنگال ساختن chungaul saukhtun, چنگاله کردن chungauleh kirdun, بخیه زدن bu-khé-uh zudun.—*Squeeze*, v. *compression, pressure.*

To SQUINT (*look obliquely*) با گوشه چشم نظر کردن ba kooshéha chushum nuzr kirdun, کژ بین نمودن kuzsh been numoodun, کرشه کردن gurishmeh kirdun, عارضة نکرستن arizatan nug-guristun, عرضة نکران کردن yruznatan nuggu-raun kirdun, چشم اغیل زدن chushuma agheel zudun, مستشزر ساختن mustushzir saukhtun, کشتن روي داشتن gushtuna rooï daushtun, شوس نمودن tushawwus kirdun, تشاوس کردن shawis numoodun, لحاظ ساختن luhauz saukhtun.

A squint کژ بیني kuzsh beené, کرشمه gu-rishmeh, نظر کوشه چشم nuzra koosheha chushum, اغیل agheel, شوس shawas, چشم اغیل chushuma agheel, تغل tughl.—*Squint* (adj.) کژ kuzsh, کژ بین kuzsh been, لوج looj. v. *oblique.*—*A squinter* کژ بین kuzsh been, اشوس ashwus, دل dall.

A SQUIRREL سنجاب sunjaub, وروره wur-wureh, موش خرما moosh khurma.

To STAB خنجر زدن khunjur zudun, با سیف گذاردن ba seif guzaurdun, ابر زدن abr zudun خستن با تیغ سپوزیدن ba teegh supoozédun, خستن khustun, وخض کردن wukhiz kirdun. *To stab with a poisoned dagger* با خنجر زهردار گذاردن ba khunjura zuhrdar guzaurdun. *To stab in the breast with a sword* با تیغ سینه گذار کردن ba teegh seeneh guzaur kirdun. v. *to pierce, wound.* *A heart-stabbing dagger* خنجر سینه گذار khun-jura seeneh guzaur, خنجر سینه خراش khunjura seena khyraush.

A stab زدني خنجر zuduné khunjir, ابر abr, صموت sumoot, سپوختني supookhtuné, کذار سینه guzaura seeneh, خستني khustuné, وخض wukhiz.

STABILITY پایداري pa-édauré, استواري ustuwauré, استقرار istikraur, قرار kuraur, رسوخ rusookh, تقرار tukraur, بقا buka, رضانت rusau-nut, بر دوامي bur duwaumé, ثبات subaut, سکون sukoon, تناجث tunaujus, ایستادکي eistaudugé.

A STABLE (*for horses, &c.*) اخور akhoor, اصطبل istabil (pl. اصابل isaubil), ستوردان sutoor-dan, پایکاه pa-égah, معلف maaluf (pl. معالف ma-aluf), کنده kundeh, اکنده akundeh, شولیده shooledéh, حظیر huzeer, حظیرت huzeerut, حظارت huzaurut, اري aré, مناخ munaukh, ثیت sé-ut, ثایت sa-é-ut, مبعر mubar, حرد hurd (pl. حرود hurood), خلف khulf. *A stable-boy* غلام اخور gholauma akhoor, اهل اصطبل ahla istabil.

Stable, v. *steady, constant, fixed.*

A STACK (*of corn, hay, &c.*) وضیمت wuzee-mut, کداس kuddas, فراهم غلت furauhima ghullut, وضیمت ساختن اجتمع علف ijtimaa aluf. *To stack* wuzeemut saukhtun, کدس کردن kuds kirdun.

STACTE (*gum of myrrh*) میعت mé-at, مایعت ma-é-at, بخور bukhoor. *Liquid stacte* میعت سایلت mé-ata sa-élut. v. *storax.*

A STAFF چوب chob, چوپ chop, دست چوپ dost chop, دستي چوپ chop dosté, سردسته surdusteh, عصا asa, دستواره dostwaureh, دوستوار dostwaur, دورباش doorbaush, درباش durbaush, باهو bauhoo, باسو bausoo, پاهو pauhoo, تختله tukhtuleh, بازه bauzsheh, پژه puzsheh, بازه bauzeh, هیزم heezum, تضید kuseed, تضیدت kusédut, تسقس kuskus, کواژه guwauzsheh, معوجت muwujut, تخله tukhleh, نخله nukhleh, منسات munsaut, باد دژنام baud duzshnaum, باد دشنام baud dushnaum, باد شم baud shum, عود ood (pl. اعواد é-awaud), عیدان a-édaun, بقاري bukauré, هراوت hirawut, عکازت akauzut, عکاز akauz, عکوز akooz. *A pilgrim's staff* پاشو pau-shoo. *A buffalo driver's staff* کراز gurauz. v. *goad.*—*A shepherd's staff* چوبان عصاي choobaun asa-é, پاشو paushoo, کراز gurauz. v. *crook.*—*A bishop's pastoral staff* عکازت akauzut.—*A staff with a hooked head* محجن muhjin, مقلد muklid, چوکان chawkaun. *A little staff* چوپک chopuk. *A churn-staff* غویه ghoo-yeh. *The spear-staff of a banner* لوايت liwa-é-ut.—*To strike with a staff* چوب زدن chop zudun, با چوب نواختن ba chop nuwaukh-tun, چوب خورساختن chop khore saukhtun.

A STAG (*male deer*) اهو ahoo, بازو bauzoo, شاهد وحوش shauhida wuhoosh, غزال ghuzaul.

A STAGE (*floor raised, on which any show is exhibited*) تماشا گاه tummausha gah, سیرانگاه sei-raungah, منظر munzur (plur. مناظر munauzir), مظهر muzhur (pl. مظاهر muzauhir), نظرگاه nur-gah, منصت munussut, مطمح mutmuh. (*a place raised for reclining on*) صفه sofah, تخت tukht. (*a resting-place on a journey*) منزل munzil (plur. منازل munauzil), منزلگاه munzilgah, منزلگه munzilguh, محل muhull, نزل nuzl, نزگاه nuzl-gah. (*a step*) درجه durujeh. *In every stage* بهر درجه behur durujeh.—*Stage-play*, v. under *play.*

To STAGGER فراخیز کردن furakheez kir-dun, لاندن launduń, لانیدن launédun, ترلزل کردن tuzulzul kirdun, خیزیدن kheezédun, جنبیدن jumbédun, طپیدن tupédun, غزیدن ghuzshédun, تنغض کردن tunughghuz kirdun, رجرجه ساختن rujrujeh saukhtun, مخیدن mu-

khédun, بشولیدن bushoolédun, کتر ساختن kutr saukhtun, نغض کردن nughz kirdun, نغضان نمودن nughzaun numoodun, هبهبت کردن hubhubut kirdun, تهبهب ساختن tuhubhub saukhtun, تطلع کردن tutulla kirdun, وجف ساختن wujuf saukhtun. v. *to totter*.—(*to begin to lose courage*) بیدل گردیدن bé dil gurdédun, ترسان کشتن tursaun gushtun, هیبت و هراس گرفتن heebut ou huraus gooriftun. (*to be struck with doubt*) تردد شدن turuddud shoodun, شبهه گرفتن shubheh gooriftun, دودل گشتن doodil gushtun. v. *to hesitate, waver*.—(*to cause to stagger*) فراخیز گردانیدن furakheez gurdanédun, جنبانیدن jumbanédun, تزلزل گرداندن tuzulzul gurdaundun. (*to fill with suspicion*) پر گمان کردن pur gumaun kirdun, شبهه انگیختن shubheh angeekhtun, متردد ساختن muturuddud saukhtun. v. *to shock, alarm*.

STAGNANT (*motionless, not flowing*) نا روان na rouvaun, نا جریان na juré-aun, استاده istaudeh, بی جنبش bé jumbish, غیر حرکت ghire-a hurukut, نا جاري na jauré. *Stagnant water* اب استاده aub istaudeh, برکت burkut, ما برکت maa burkut, رزن ruzn, رزنت ruznut. v. *pool, marsh*.

To stagnate نا روان شدن na rouvaun shoodun, نا جریان بودن na juré-aun boodun, استادن istaudun, برکت شدن burkut shoodun, بي حرکت و جنبش بودن bé hurukut ou jumbish boodun.

Stagnation, stagnancy نا رواني na rouvauné, عدم جاري aduma jauré, استادکي istaudugé, عدم حرکت aduma hurukut.

Staid, v. *grave, sober, regular*.

A STAIN لکه lukeh, نقطه nukteh, عیب a-éb, الودکي aloodugé. v. *spot, blemish*.—*To stain* لکه کردن lukeh kirdun, نقطه ساختن nukteh saukhtun, عیب زدن a-éb zudun, پلیدن pulédun, الودن aloodun. v. *to spot, blot, defile, discolour, disgrace*.—*Stained* زو لکه zu lukeh, عیبدار a-ébdar, الوده aloodeh.—*Stainless* بي لکه bé lukeh, بي عیب bé a-éb, پاک pauk, طاهر tauhir.

A STAIR (*stair-case*) نردوان nurdwaun, نردبان nurdbaun, درجه durujeh, معرج marij, معراج marauj (pl. معارج ma-arruj, معاریج mareej), مصعد musaad (pl. مصاعد musa-éd), مرقات murkaut, سلم sullum. *The step of a stair* درجه durujeh, پایه pa-eh, رتبه rutbeh. v. *step*.

A STAKE وتد wutid, ود wudd, میخ meekh, مسمار mismaur. v. *pale, palisade*.—*A stake at play* رهن ruhin, رهین ruheen, کرو guroo, کروکان gurogaun, بحث buhs, سبق subuk. v. *wager*.—*A stake for impaling men* خازوق khauzook.

To stake (*bet*) رهن ساختن ruhin saukhtun, بحث کردن buhs kirdun, کرو نهادن guroo nihaudun. v. *to wager*.—(*to prop* or *fasten with posts*) با اوتاد برداشتن ba awtaud burdaushtun, میخ از میخ بند کردن uz meekh bund kirdun. v. *to fence*. (*to empale*) خوزقت کردن khuzukut kirdun.

STALE (*old, not now* or *fresh*) نا نو na now, نا طریف na tureef, غیر طري ghire-a turé, کهن kuhn, کهنه kuhneh, متسنه mutusunneh, متسني mutusunné, سنه sunuh, اسنه asnuh, سنها sunha, بلوده buloodeh. v. also *urine*: *to piss*.—*Staleness* کهنکي kohnugé, بلود bulood, حال متسنه haula mutusunneh. *Stalely* بر وجه متسنه bu wujha mutusunneh.

To STALK موزون خرام رفتن moozoon khyraum ruftun, خرامیدن khyramédun, خرمان شدن khyrmaun shoodun, تقدمیت نمودن kudmé-ut numoodun. v. *to strut*.—*A stalk* خرام موزون khyrauma moozoon, تقدمیت kudmé-ut. v. *strut*.

STALK (*of a plant*) ساق sauk, ستونه futoneh, بن bun, کلبن gulbun. *A stalk of corn* بند بایزه bund ba-ézsheh. *The stalk of a grape* ونتک wununk.

A STALL (*for cattle*) اخور akhoor, اکنده akundeh, کنده kundeh, ستوردان futoordan, معلف maluf (pl. معالف ma-aluf), اري ar, v. *manger, stable*.—(*a little shop*; also *a bench on which goods are exposed to sale*) دکانچه dukauncheh, دکانجق dukaunjuk. v. also *shed*.—*To stall* (*put in a stall*) اخورا در کردن akhoorra dur kirdun, در اصطبل نهادن dur istabl nihaudun. v. also *to fatten*: *to kennel*.

A STALLION فحل fuhl (pl. فحول fuhool, فحال fuhaul, فحلت fuhlut, فحل fuhul), بد سوار bud suvvaur, ایغر a-éghur, اسب کراض asba kurauz, خنذیذ khunzeez, رسیل ruseel (pl. رسلا rusla), کشن gushun, قرم kurum.

STAMINA (*first principle, essence*) طبیعت tubé-at, ذات zaut, نفس nufs, اصل asl, اصلت aslut, ماهیت mahé-ut. *The stamina of the human body* قوت ذاتیت kuwwuta zauté-ut, طبیعت تن tubé-ata tun, نفس بدن nufsa budun.

To STAMMER مشوش کلمات ساختن shawwusha kulimaut saukhtun, گرفتار زبان داشتن gooriftaura zubaun daushtun, ختل کردن khutl kirdun, عي داشتن a-é daushtun, رد یافتن rudd é-aftun. v. *to flutter*.—*A stammerer* صاحب گرفتار زبان sahib gooriftaura zubaun, ختل کننده khutl koonindeh, عي دار a-é dar, رتا ruta. *Stammering* گرفته زبان goorifteh zubaun,

To STAMP (*impress with a mark*) نشان کردن nishaun kirdun, نشاندن nishaundun, علامت زدن alaumut zudun, ضرب ساختن zurb saukhtun,

a-é-aur zudun, طبع ساختن tuba saukh-... سکه ضرب کردن sikkeh zurb kirdun. v. to ...; also to pound, bray, bruise.—To stamp the foot ...the ground پاي بر زمين زدن pa-é bur zumeen ...zudun, قدم بخاک ضرب کردن kudum bekhauk ...zurb kirdun. To stamp under foot پايمال کردن ...-émaul kirdun, پاي خوست زدن pa-é khoost ...zudun. v. to trample.

A stamp (impression) نشانه nishauneh, نشان ni-...shaun, علامت alaumut, اثر asr (plur. آثار asaur), ...rusm. A stamp on weights and measures de-...noting their standard عيار a-é-aur. An instrument ...for stamping ميخ meekh, ميخ درم meekha da-...rum, دار daur, سکه sikkeh, طبع tuba, باصمه ...sumeh, قالب kaulib. v. also currency, value, ...authority: form, make, shape, cast.

Stamped مضروب muzroob, نشانده nishaundeh. ...Stamped silver (to mark its fineness) بشار bushaur, ... pushaur. An officer who stamps gold or silver ...a-é-aur geer, صاحب عيار sahib a-é-aur.

STANCH (sound, firm of principle) ذو ... zu istikaumut, بر قرار bur kuraur, ثابت ...saubit, ثابت پاي saubit pa-é, اهل صلاح ahla sulauh, ... raust, درست durust. v. trusty, resolute; strong.

To stanch (stop blood) سد مجاري خون کردن ...sudda mujauré-a khoon kirdun, سد سيل دم ... sudda seila dum saukhtun. v. to stop.

Stanched مسدود musdood. v. stopped.

To STAND (be erect on the feet) استادن is-...taudun, استيدن istédun, استيده امدن istédeh ...numudun, در پا بودن dur pa boodun, قيام کردن ...ké-aum kirdun, قايم شدن ka-ém shoodun, پايدار ... pa-édar boodun, استقامت شدن istikaumut ...shoodun, ورخاستن wurkhastun, پالیدن paulédun, ... koom shoodun.—(to stop or halt) توقف ... tuwukkuf kirdun, وقوف ساختن wu-...kof saukhtun, وقف نمودن wukif numoodun, ... koom kirdun, قومت ساختن koomut ...saukhtun, قامت شدن kaumut shoodun, اقامت ... ikaumut kirdun, مانده شدن maundeh ...shoodun, باشيدن baushédun. To stand still (to ...rest, without motion) نا روان بودن na rouvaun ...boodun, بي جنبش شدن bé jumbish shoodun, ... araum daushtun, بي حرکت شدن bé ...hurukut shoodun To stand or remain firm بر قرار ... bur kuraur shoodun, پايدار بودن pa-édar ...boodun, استواري داشتن ustuwauré daushtun, ثبات ... subaut kudum kirdun, ثابت پاي بودن ...pa-é boodun, بر دوام ماندن bur duwaum ...maundun.—(not to fly; to resist) مقاومت کردن ...kawumut kirdun, مخالفت نمودن mukhauli-fut numoodun, معارضت ساختن ma-arizut saukh-tun. To stand opposite (front to front) رو برو شدن roo beroo shoodun, مقابل بودن mukaubil boo-dun, مقابله کردن mukaubileh kirdun. To stand one behind another, or side by side (rank and file as an army) رجه برجه استادن rujeh berujeh istaudun, صف صف شدن suf suf shoodun. To stand by (or near) نزديک استادن nuzdeek istaudun, مقاوم شدن mukawim shoodun, مقاومت ساختن mu-kawumut saukhtun, قوام شدن kuwaum shoodun, عند قيام بودن ynda ké-aum boodun.—(to assist, befriend) طرفداري نمودن turrufdaré numoodun, طرفدار شدن turrufdar shoodun, برپا داشتن burpa daushtun, ياري دادن é-auré dadun, دستگير کردن dostgeer kirdun, موافقت ساختن mu-wakifut saukhtun. v. to maintain, support.—To stand aside کنار گرفتن kunaur gooriftun, بر طرف رفتن bur turruf ruftun, گوشه گير شدن koosheh geer shoodun. To stand amazed سرگردان شدن surgurdaun shoodun, عجبناک بودن ajib-nauk boodun, سراسيمه استادن surausimeh istau-dun. To stand affected ميلان خاطر نمون meilau-na khautir numoodun, مراد داشتن moraud daush-tun, نيت دار شدن né-ut dar shoodun, غرض گرفتن ghurz gooriftun, ارزو داشتن arzoo daushtun. To stand for (be a candidate) منصب را طالب شدن munsubra taulib shoodun, خدمت را حارس بودن khydmutra hauris boodun, جاه با الحاح طلب کردن jauh ba ilhauh tulub kirdun.—(to represent another) جانشين بودن jaunisheen boodun, قايم مقام شدن ka-ém mukaum shoo-dun. v. also to stand by, maintain, support.—To stand off (keep at a distance) باز استادن baz istau-dun, بعيد کردن ba-éd kirdun, دور شدن door shoodun.—(not to comply) نا رضا شدن na ruza shoodun, امتناع کردن imtina kirdun, نا قايل بودن na ka-él boodun.—(to avoid intimacy) از مقارنت باز استادن uz mukaurinut baz istaudun, مصاحبت امتناع کردن mosauhibut imtina kir-dun, برودت نمودن buroodut numoodun. To stand out (hold resolution) ثابت پاي شدن saubit pa-é shoodun, قرار نمودن kuraur numoodun, برقرار بودن burkuraur boodun, استمرار ساختن is-timraur saukhtun.—(to be prominent) افراز نمودن efrauz numoodun, تقدم کردن tukuddum kirdun, متقدم شدن mutukuddim shoodun, نشوز بودن nushooz boodun. v. also to stand off, stand aside.—To stand to (ply, persevere) جد و جهد کردن jidd ou jihud kirdun, بذل همت ساختن buzla himmut saukhtun, ملازمت نمودن mulauzimut numoodun. v. also to stand out (hold resolution).—

To ſtand to a promiſe اقراررا وفا كردن ikraurra wufa kirdun, عهدرا وفا ساختن ahdra wufa ſaukhtun. v. under *to keep.*—*Not to ſtand to a promiſe* از اقرار عدول كردن uz ikraur udool kirdun, بي وفا bé wufa boodun. *To ſtand up* قيام كردن ké-aum kirdun, بر پا قايم بودن bur pa ka-ém boodun, ورخاستن wurkhauſtun, بپاي كردن bepa-é kirdun. v. *to riſe.*—*To ſtand upon* (*to be ſupported by any thing*) بر نشستن bur niſhiſtun, اتكا كردن ittika kirdun, تكيت ساختن tuké-ut ſaukhtun, استناد كردن iſtinaud kirdun.—(*to inſiſt on*) وا استادن بچيزي wa iſtaudun becheezé, اقامت كردن ikaumut kirdun, خود راى شدن khood ra-é ſhoodun. v. *to perſiſt, inſiſt.*—(*to value, take pride in*) كران بها انديشيدن guraun buha andeeſhédun, بكران مايه داشتن beguraun ma-éh dauſhtun, براي چيزي متكبر شدن bera-é cheezé mutukubbir ſhoodun. *To ſtand haggling* (*in making a bargain*) سخت بازاري ساختن ſukht bazauré ſaukhtun, فريد و فروخت با سختي كردن fureed ou furookht ba ſukhté kirdun. *To ſtand in* (*coſt*) قيمت داشتن keemut dauſhtun, بها بردن buha burdun. *To ſtand ſtill* (*to be idle*) بيكار استادن békaur iſtaudun, اواره بودن awaureh boodun, خالي شدن khaulé ſhoodun. *To ſtand one's ground* ثابت پايي نمودن ſaubit paï-é numoodun, ثبات قدم كردن ſubaut kudum kirdun, نا باز پس رفتن na baz pus ruftun, نا پشت باز دادن na poſht baz dadun.—*To ſtand ſentry* پاسبان بودن pauſubaun boodun, نوبت شدن noobut ſhoodun, قراول كردن kurawul kirdun. *To ſtand on end* (*as the hair of a cat, &c. when frightened*) فراشيدن furaſhédun, كاليدن kaulédun, مخيدن mukhédun. *To ſtand one in ſtead* بكار امدن bekaur aumudun, شايستن ſha-éſtun. *To ſtand in need* محتاج شدن muhtauj ſhoodun, احتياج بودن ihté-auj boodun. v. *to want.*—*To ſtand in awe* هيبت داشتن heebut dauſhtun, تكريم نمودن tukreem numoodun, ازرم دار شدن azrum dar ſhoodun. *To ſtand in the way* مانع شدن mauna ſhoodun, اعتراض كردن é-atirauz kirdun, سد بودن ſudd boodun.—*Stand off! ſtand back!* برد برد burd burd! دور باش door bauſh!

A ſtand قيام ké-aum, منزل munzil, منزلگاه munzilgah. v. *ſtation, poſt.*—(*a frame on which veſſels, &c. are placed*) تخته tukhteh. v. *table*; alſo *ſtop, difficulty*; *interruption.*—*To make a ſtand* مقاومت كردن mukawumut kirdun.—*To be at a ſtand* مات شدن maat ſhoodun, سركردان بودن ſurgurdaun boodun, شبهه داشتن ſhubheh dauſhtun.

A STANDARD (*enſign, banner*) علم alum, رايت ra-é-ut, لوا liwa, علامت alaumut, الجيش ummu'l'jeeſh, ام الرمح ummu'r'rumuh, ...ع azé-a, سبب ſubub, عجوز ajooz, بيراق beerau... درفس dirufs, درفش dirufuſh, عقاب ukau... موخ mookh, سومت ſoomut, غايت ghai-u... عنقزت ankuzut, مورق moorik, نبيل nube... بند bend, اختر كاويان akhtura gawé-aun, ...امه ſaumeh. *The royal ſtandard* علم پادشاهي alu... padſhahé, علم همايون aluma huma-é-oon, ...ت دولت ra-é-uta dowlut. *The victorious ſtand...* علم ظفر توام aluma zufr tuwaum. v. under *enſi...*—*To erect the ſtandard* علم نصب كردن alu... nuſb kirdun, بيراق برداشتن beerauk burdau...tun.—*Standards* اعلام é-alaum, الويت alwé-... رايات ra-é-aut, رايات ظفر ايات ra-é-auta z... a-é-aut.—*The ſtandard of weights or meaſ...* عيار a-é-aur. *To ſtamp meaſures or weights w... ſtandard marks* تعوير كردن taweer kirdun, ...ار ساختن a-é-aur ſaukhtun. *Of ſtandard meaſ... or weight* تمام عيار tumaum a-é-aur, ...ست عيار duruſt a-é-aur, مستقيم عيار muſtukeem a-é-... v. alſo *pattern, model, rate.*—*A ſtandard-bea...* مير علم meera alum, مير لوا meera liwa, ...دار alum dar, رايت بر ra-é-ut bur, بيراقدار beira... dar.—*A ſtander-by* استاده iſtaudeh (pl. ...ادوكان iſtaudugaun). v. *by-ſtander.*

Standing استاده iſtaudeh, ايستاده eiſtau... استيده iſtédeh, قايم ka-ém, قيام ké-aum, مقاوم ... kauwum, پايدار pa-édar, واقف waukuf, ...وقف muſtookuf, متبنك mutubunnuk. *Standing u... make a ſpeech* قيامت ké-aumut. *Not ſtanding t... agreement* متخلف mutukhullif. *Matters ſtan... ſo* الحالة هذه alhalatu hazihi.—*Standing* (*laſt...*) برقرار burkuraur, ثابت قدم ſaubit kudum, ...ار pa-édar, قايم ka-ém, نا زايل na za-él, باقي ... ké. v. alſo *ſettled, eſtabliſhed*: *ſtagnant.*—*Stan...* (ſubſtantive) استمرار iſtimraur, ثبات ſub... ثابت پايى ſaubit paï-é, ثابت قدمي ſaubit ku... mé, پايداري pa-édaré. v. *continuance*; alſo *ſta... rank, condition, competition.*—*Of long ſtan...* قديم kudeem, كهن kuhn, عتيق ateek. v. ... *cient.*—*Of ſhort ſtanding* نو رسيده now ruſé... نو رسته now ruſteh, نو رس now rus.

A STANDISH (*for ink, &c.*) دوات dawau... دوي dawa, دوايات dawa-é-aut) دويت diweet, ... myhbur, محبرت myhburut, نون noon. *Pu... ink in a ſtandiſh* مد ساز mud ſauz, تنقيس tun...

A STANZA مربع murubba.

A STAPLE (*emporium*) بازار bazaur, ... bender, بندرگاه bendergah. *Staple commo...* تجارت روان t... اسباب رواج aſbauba rouvauj,

rut rouvaun. *The ſtaple of a lock or bolt* كليد دان kuleed daun, دزد دان duzd daun, پش پش push, بش bush.

A STAR ستاره ſitaureh, كوكب koukub, كوكبت koukubut, نجم nujim, اختر akhtur, زوانش zuwauniſh, كانس kaunis, فرقد furkud, ميسا meeſa. *The polar ſtar* النجم ennujim, قطب kutib, جدي judé. *The morning ſtar* ستاره بام ſitaureha baum, فجر fujr, طارق tauruk, نجم صباح nujma ſubauh. *A wandering ſtar* (*a planet or comet*, as diſtinguiſhed from *a fixed ſtar*) نجم سابر nujma ſa-ér, نجم السابر nujmu's'sa-ér. *A little ſtar* ستارچه ſitaurcheh. *A falling ſtar* ستارچه اتش ſitaurcheha autaſh, ستاره اتش ſitaureha autaſh, شهاب ſhihaub. *The ſtar* or *planet Saturn* زحل zuhul, كيوان keiwaun, فرنوج furnooj. *The ſtar Jupiter* فرزد furzud, جواز juwauz, اورسر awurſur, ارمزد ormuzd, اورمز ormuz, زاوش zawuſh, زاواش zawauſh. *The ſtar Mars* بهرام bahram, القاهر alkauhir, پهلوان سپهر pihluvauna ſip-hur, باقو baukoo. *The ſtar Venus* زهره zuhreh, زور zawr, وپاراي wupara-é. *The ſtar Mercury* زاوش zawuſh, زاواش zawauſh, عطارد utaurid, دبير dubeer, تير teer, زادوش zaudooſh, زادوس zaudoos. v. خنس

A bright ſtar نجم ازهر nujma azhur, قرقد kurkud, ميسا meeſa.—*The influences of the ſtars* احكام ahkaum. *The aſcendant of a ſtar* اوج awj. v. *aſcendant.*—*The ſtar predominant at the birth of any perſon* نجم nujm, ستاره ſitaureh, طلوع كوكب tuloo-a koukub. *A fortunate aſpect of the ſtars* اوج شرف awja ſhurruf, سعد ſaad. *The two beneficent ſtars* (*Jupiter and Venus*) سعدين ſaadeen, سعدان ſaadaun, السعدان aſſaadaun. *The two malignant ſtars* (*Saturn and Mars*) نحسان nuhſaun, نحسين nuhſeen.—*The ſtar of religion* سعدالدين ſaade'd'deen. *The ſtar of the ſtate* نجم الدوله nujimu'd'dowleh [proper names or titles].—*Stars* ستارگان ſitaurugaun, نجوم nujoom, انجم anjum, انجام anjaum, كواكب kuwaukub, زوايل zawa-él, جواهر juwauhur. *Stars which ſhine juſt before dawn* كوكب الخرقا koukubu'l'khurka.—*To ſhine or twinkle as ſtars* كوكبت كردن koukubut kirdun. *To riſe as ſtars* نجوم كردن nujoom kirdun. v. *to riſe.*—*To obſerve the ſtars* تنجم كردن tunujjum kirdun, رصد ساختن ruſud ſaukhtun, رصاد شدن ruſſaud ſhoodun, ستاره دان بودن ſitaureh daun boodun, ستاره شناس شدن ſitaureh ſhinaus ſhoodun. *A ſtargazer* منجم munujjim, ستاره دان ſitaureh daun, اختركو akhturgoo, رصاد ruſſaud. v. *aſtronomer.*—*A ſtar* (*mark of reference in a book*) علامت alaumut, نشان niſhaun, اشارت iſhaurut.

STARBOARD (*right hand ſide of a ſhip*) جانب راست جهاز jauniba rauſta jahauze.

STARCH نشاسته niſhauſteh, نشاستج niſhauſtuj, امار amaur, سريش ſureeſh, نشا niſha, شاوي ſhawé, شوبا ſhawba, اهار ahaur, اهان ahaun, بب butt. *Starch mixed with blue* ابكون aubgoon.—*To ſtarch linen* كرباس با نشاسته اشراب كردن karbaus ba niſhauſteh iſhraub kirdun, كتان در ابكون زدن kutaun dur aubgoon zudun. *Starched* با نشاسته مشرب ساخته ba niſhauſteh muſhurrib ſaukhteh. v. alſo *ſtiff, preciſe.*

To STARE با دقت نظر كردن ba dikkut nuzr kirdun, امعان ساختن imaan ſaukhtun, با چشم كشاده نگرستن ba chuſhuma kuſhaudeh nugguruſtun, نگاه زدن nigauh zudun, نگاهيدن nigauhédun, لتا زدن luta zudun, لمق كردن lumik kirdun. *To ſtare at ſternly* تحجم كردن tuhujjum kirdun. —*To ſtare in the face* (*to be undeniably evident*) اشكار و روشن بودن aſhikaur ou roſhun boodun, هويدا و ظاهر شدن huweida ou zauhir ſhoodun.

A ſtare (fixed look) نظر nuzr, نظر دقيق nuzra dukeek, نگاه چشم كشاده nigauha chuſhum kuſhaudeh, امعان, imaan, لتا luta, لمق lumik. v. *ſtarling.*

A ſtarer نظر با دقت كننده nuzra ba dikkut koonindeh, اهل چشم كشاده ahla chuſhuma kuſhaudeh, نظرباز nuzrbauz.

STARK, v. *ſtiff, ſtrong, groſs*: *deep*: *full*: *mere, quite, ſimple.*—*Stark mad* مجنون mejnoon, ديوانه dévauneh. v. *frantick.*

STARLESS بي نجم bé nujim, بى ستاره bé ſitaureh, غير كوكب ghire-a koukub.

Star-light (*luſtre of the ſtars*) روشناي ستاره roſhuna-é ſitaureh, ستار تاب ſitaureh taub, نجم تاب nujim taub, ضيا الكوكب zé-a-u'l'koukub. *A ſtar-light night* ستاره شب ſitaureh ſhub, ليل النجوم leelu'n'nujoom.

Star-like ستاره وار ſitaureh war, نجم اسا nujim aſa, كوكب مانند koukub maunend. v. *bright.*

A STARLING or *ſtare* سار ſaur, ورسا wurſa, سترباناك ſuturbaunuk, باشترك bauſhturik, زرزور zurzoor, خليك khuleek, سابان ſabaun, اسفرود isfurood. *A green ſtarling* سارسبز ſaurſubz. *A variegated ſtarling* كاخول kaukhool.

STARRY, *ſtarred* نجومي nujoomé, با ستاره اراسته ba ſitaureh arauſteh, ذو نجوم zu nujoom, كواكب دار kuwaukub dar. *The ſtarry heavens* عليون alé-oon, عليين alei-én.—*Ill-ſtarred* بد اختر bud akhtur, بى طالع bé taula. v. *unfortunate.*—*A ſtar-ſhoot* (*emiſſion from a ſtar*) رجوم rujoom. v. *falling ſtar.*

To START (*spring up suddenly*) ناكهانه خيزيدن naguhauneh kheezédun, پرتاب ناكهاني ساختن purtauba nuguhauné ſaukhtun, علي الفور جهيدن ala'l'four juhédun. — *To start from terror* از هول uz hawl juhédun, بهرس خيز كردن behurs kheez kirdun, منزهق ساختن munzuhik ſaukhtun. v. *to tremble.*— *To start at his own shadow* حيدي كردن heidé kirdun. *To start* (*as eyes from the sockets*) ندص نمودن nudis numoodun. *To start horses at a race* از مقبص اسبان روان كردن uz mukbus aſbaun rouvaun kirdun, افراس در ميدان بتاز راندن afraus dur meidaun betauz raundun. *To start* (*set out on any pursuit*) بجد و جهد اغاز دادن bejidd ou jihud aghauz dadun. v. *to begin.* — *To start* or *deviate from any thing* از چيزي بيراه شدن uz cheezé bérauh ſhoodun, از يك شي كمراه بودن uz eek ſhei gumrah boodun. v. alſo *to winch, shrink.*—*To start game* نخچير انكيز كردن nukhcheer angeez kirdun, شكار خيزان نمودن ſhukkar kheezaun numoodun. — *To start* (*produce to view* or *notice*) در ميان اوردن dur mei-aun awurdun, پيدا كردن peeda kirdun. *To start a subject* or *opinion* راي در ميان اوردن ra-é dur mei-aun awurdun, خيل پيدا ساختن kheila peeda ſaukhtun, بكفت و شنيد اغاز دادن beguft ou ſhuneed aghauz dadun. *To start* or *put suddenly out of place* از جايكاه تيز و ناكهانه لاندن uz ja-égah taze ou naguhauneh laundun. *To start from sleep* تعار كردن ta-ar kirdun.

A start (*quick and sudden spring*) خيز جلد و ناكهان kheezu jild ou naguhaun, پرتاب تيز و ناكهاني purtauba taze ou naguhauné, پرواز ناكهانه purwauza naguhauneh. v. alſo *tremor, shock.*—(*a sudden effort*) هجوم ناكهان hujooma naguhaun, جدا ناكهاي jidda naguhauné, كوشش تيز و ناكهانه kooſhiſha taze ou naguhauneh. v. *fit, sally.*—*Starting of horses at a race* از مقبص اسبان روان ساز uz mukbus aſbaun rouvaun ſauz, در ميدان افراس بتاز ران dur meidaun afraus betauz raun. *The starting-post at a race* مقبص mukbus, مقوص mykwus. *To get the start* (*begin before another*) زودتر از كسي اغاز كردن zoodtur uz kuſſĕ aghauz kirdun, پيش از دكر مباشرت ساختن peiſh uz digur mubauſhirut ſaukhtun. v. alſo *to outstrip.* — *Startingly* (*by sudden fits, by interrupted efforts*) از هجوم ناكهان و مقطوع uz hujooma naguhaun ou muktoo-a, با جد و جهد ناكهانه و كسسته ba jidd ou jihuda naguhauneh ou kuſiſteh, از كوشش تيز و شكسته uz kooſhiſha taze ou ſhakuſteh.

To STARTLE باخوف ناكهاني زدن ba khoofa naguhauné zudun, ترس ناكهانه انكيختن turſa naguhauneh angeekhtun, هيبت بديهي دادن heebuta budeehé dadun. v. *to frighten, shock, shrink.*—*Startled* وهناك wuhimnauk, هيبت كير heebut geer. v. *frightened.*

To STARVE (*perish* or *be perishing with hunger*) كرسنه شدن gurſineh ſhoodun, كرسنكي كشيدن gurſinugé kuſhédun, از جوع جان تسليم كردن uz joo-a jaun tuſleem kirdun, جايع بودن ja-é-a boodun —(*to kill with hunger*) تجويع كردن tujwé-a kirdun, تغريث ساختن tughrees ſaukhtun, از كرسنكي مرد كردن uz gurſinugé murd kirdun.—(*to perish* or *be perishing with cold*) شدت برد كشيدن ſhudduta burd kuſhédun, از زمهرير موت يافتن uz zumhureer moot é-auftun, مبرد شدن muburrid ſhoodun, از قرش مير بودن uz kurſh meer boodun — (*to kill with cold*) از شدت برد مرد كردن uz ſhudduta burd murd kirdun, از زمهرير ميرانيدن uz zumhureer meeranédun, از قرش مرك دادن uz kurſh murg dadun.—(*to suffer extreme poverty*) حالت مخمصت و اضطرار كشيدن hauluta mukhmuſut ou iztiraur kuſhédun.

Starved (*with hunger*) كرسنكي كشيده gurſinugé kuſhédeh, كرسنه شده gurſineh ſhoodeh. (*with cold*) شدت برد كشيده ſhudduta burd kuſhédeh, از زمهرير مرك ياب uz zumhureer murg é-aub.

Starving كرسنه gurſineh, جايع ja-é-a, جوعان juwaun, مجيع mujé-a, هم هامج ياب humj haumij é-aub. *Snatching greedily as a starving man* تزقف tuzukkuf. *Starving one's self* تجوع tujoo-a. *A starvling* جوعان juwaun, صاحب كرسنكي ſahibi gurſinugé, ذو جوع zu joo-a, اهل قحط ahla kuht.

STATE (*condition*) حال haul, حالت haulut (pl. احوال ahwaul, حالات haulaut), وضع wuzu, شان ſhaun, مقام mukaum, هجير hujeer, دب dubb, دبت dubbut, مرن murin. (*station, rank*) مرتبه murtubeh, منزلت munzulut, منصب munſub, سان قدر ſauna kudr, طبقت tubukut, جاه jauh, پانه pa-éh, درجه durujeh, رتبه rutbeh (*the publick, community, government*) مملكت mumlukut, دولت dowlut, جهوري jumhooré, ملكوت mulkoot, حكومت hookoomut. (*pomp, magnificence*) احتشام ihtiſhaum, عظمت azumut, شوكت ſhowkut, جاه و دولت و اقبال dowlut ou ikbaul, مجد و اجلال mujd ou ijlaul, جاه jauh. v. *grandeur, dignity.*—*A state* or *representation* عرضه arzeh, عرضه حال arzeh haul, عرضه داشت arzeh dauſht, فرد معروض maarooz. *A state* or *account* فرد furd, احتساب حساب hiſſaub, احتساب ihtiſaub, محتسب muhtuſaub. *Affairs of state* امور سلطنت umoora ſultanut, امور جهور umoora jumhoor, احوال مملكت ahwaula mumlukut, اهوال عموم ahwaul

amoom. *In this ſtate of affairs* در اين حال dur ein haul, الحالت هذه alhaulutu hazihi. *In whatever ſtate it is* باي حال bi-aï-é haul. *According to the ſtate* بحسب حال behuſba haul. *A good ſtate* حال خوش haula khooſh, خوشي khooſhé, حال نيكو haula neekoo, احوال خير مال ahwaula kheir ma-al, عرادت araudut. *A bad ſtate* تنا حال funa haul, حال بد haula bud. *To be in a good ſtate* خوش حال شدن khooſh haul ſhoodun, اسوده حال بودن aſoodeh haul boodun, حال نيكو داشتن haula neekoo dauſhtun, در حضور بودن dur huzoor boodun, مرتاش شدن murtauſh ſhoodun. *To be in a bad ſtate* بد حال بودن bod haul boodun, منحوس الحال شدن munhooſu'l'haul ſhoodun, برباد بودن burbaud boodun. *A ſtate of confuſion* اختلال حال ikhtilaula haul, حال پريشان haula purraſhaun, اضطراب iztiraub. *The confines of hoſtile ſtates* بوم boom, مرزبوم murzuboom. v. *frontier.* — *A chair* or *bed of ſtate* تخت tukht, مسند muſnud. v. *throne.* — *Miniſters of ſtate* اركان دولت arkauna dowlut, عيان دولت و اركان سلطنت a-é-auna dowlut ou arkauna ſultanut.—*The pillar of the ſtate* عمدت الملك omdutu'd'mulk, عمدت الدوله omdutu'd'dowlah. *The force of the ſtate* شجع الدوله ſhuja-u'd'dowlah. *The ſtar of the ſtate* نجم الدوله nujmu'd'dowlah. *The ſun of the ſtate* شمس الدوله ſhemſu'd'dowlah. *The lamp of the ſtate* سراج الدوله ſurrauju'd'dowlah. *The flower of the ſtate* زبدت الملك zubdutu'l'mulk. *The regulator of the ſtate* نظام الملك nizaumu'l'mulk. *The felicity of the ſtate* مبارك الدوله mubbauruka'd'dowlah. *The glory of the ſtate* مجد الدوله mujdu'd'dowlah. *The purity of the ſtate* اصف الدوله aſſufu'd'dowlah. [The above eleven are Eaſtern titles conferred on Subahs, Nabobs, and other great men.]

To ſtate (*repreſent in a memorial*) عرضه حال نمودن arzeh haul numoodun, عرض كردن arz kirdun, عرضه داشت ساختن arzeh dauſht ſaukhtun. *To ſtate an account* محاسبت كردن muhaſibut kirdun, حسبان عداد نمودن huſbaun adaud numoodun, حساب مقابله ساختن hiſſaub mukaubuleh ſaukhtun. *To ſtate* (*arrange any thing*) ترتيب كردن turteeb kirdun, منظوم نمودن munzoom numoodun, نظام ساختن nizaum ſaukhtun, اراستن arauſtun.

STATELINESS كردن رعونت انتها gurduna ra-oonut intima, عظمت azumut, كرم kurim, بزركواري buzurgwauré, جلالت julaulut, متكبري mutukubbiré. v. *grandeur, loftineſs.* — *To walk with ſtatelineſs* موزون خرام رفتن moozoon khyraum ruftun, خرمان شدن khyrmaun ſhoodun, قدميت نمودن kudmé-ut numoodun.

Stately عظيم azeem, شاهانه ſhahauneh, كريم kureem, بزركوار buzurgwaur, بزركانه buzurgauneh, مستقيم القامت muſtukeemu'l'kaumut, ذو كردن رعونت انتها zu gurduna ra-oonut intima, كبير kubeer. — *Stately* (adverb) با كردن رعونت انتها ba gurduna ra-oonut intima, بطور بزركور betoora buzurgwaur.

A STATESMAN صاحب تدبير ſahib tudbeer, راي صاحبي ra-é ſahibé, واقف امور دولت waukufa umoora dowlut, مدبر امور جمهور mudubbira umoora jumhoor, ملازم دركاه mulauzima durgah, ملازم سلطان mulauzima ſultaun. v. *miniſter.*

STATION (*ſituation where any one is placed*) قيام ké-aum, قيامت ké-aumut, موقف mawkif (pl. موقف muwauwkuf), مقام mukaum, منزل munzil (pl. منازل munauzil), منزلكاه munzilgah, جايكاه ja-égah, محل muhull, قرار kuraur, وضع wuza, موضع mooza, وضعت wuzaat, نهاد nihaud, بدواز budwauz, مرزبوم murzuboom, مركز murkuz, معيشت ma-éſhut. v. *ſituation, poſt, poſition, reſidence.*—(*employment, office*) منصب munſub, منزلت munzilut, خدمت khydmut, منصبداري munſubdaré, كاه gah, جاه jauh, قدر kudr, بار baur, پايه pa-éh. v. *dignity.* — (*rank, condition of life*) مرتبه murtubeh, رتبه rutbeh, درجه durujeh, سان ſaun, طبقت tubukut. v. *character.*—(*a ſtate of reſt*) حال اسوده haula aſoodeh, اسوده حالي aſoodeh haulé, فراغت جنبش firaughuta jumbiſh, فراغ حركت firaugha hurukut, ارامي araumé. *A military ſtation* نوبتخانه nubutkhauneh. *A ſtation on an enemy's frontier* رباط rubaut, بوم boom, مرزبوم murzuboom. *A ſtation for ſhipping* مكلا mukulla, كلا or قلا kulla, مرفى murfé. v. *road for ſhipping.*—*Becoming his ſtation* شايسته حالش ſha-éſteh hauliſh. *Filling any ſtation well* مناسب المقام munauſibu'l'mukaum, or مناسب مقام munauſiba mukaum. —— *Stations* مواقف muwaukif, منازل munauzil, امكنت amkunut, سكنات ſukunaut, مرحال murhaul.

To ſtation در موقف نصب كردن dur mawkuf nuſb kirdun, بمحل فرمودن bemuhl furmoodun, بمنزلت نامزاد كردن bemunzilut namzaud kirdun, موضوع ساختن moozoo-a ſaukhtun, بجا نهادن béjau nihaudun, بكاه نشاندن begah niſhaundun, قيام نشان كردن ké-aum niſhaun kirdun, قرار كردانيدن kuraur gurdanédun. v. alſo *to place, appoint.*

STATIONARY نا روان na rouvaun, ثابت ſaubut, برقرار burkuraur, نشانده niſhaundeh,

متثبت mutuſſubut, ثبيت ſubeet, ثابت ſaubit. *Stationary* or *garriſon ſoldiers* وضايع wuza-é-a.

Stationed موقوف mawkoof, قيام شده ké-aum ſhoodeh, موضوع mouzoo-a, بكاه نشانده begah niſhaundeh, بجا نهاده bejau nihaudeh. v. *placed*. *Horſes ſtationed for poſting* خليل البريد khuleel-u'l'bureed. v. *poſt-horſe*. — *To be ſtationed* قيام شدن ké-aum ſhoodun, موقوف بودن mawkoof boodun, موضوع شدن mouzoo-a ſhoodun.

A STATIONER (*ſeller of paper*) كاغد فروش kaughud furooſh.

STATUARY (*the art of carving images*) علم صورت بند ylma soorut bund, سنكتراش ſunkti-rauſh, صنعت كندكي ſunaata kundugé, شهست كرداري ſhemſut kirdauré. v. *ſculpture*.—(*a carver of ſtatues*) صورت بند ſoorut bund, سنكدانه ſunkdauneh, بت قلهكار but kalumkaur, شهست كار ſhemſut kaur, صنم تراش ſunum tirauſh, تراشش كر tirauſhiſhgur. v. *carver*.

A ſtatue صورت كنده ſoorut kundeh, بت but, شهست ſhemſut, تراشش tirauſhiſh, صنم ſunum, (pl. اصنام aſnaum), نصب nuſb, (pl. انصاب an-ſaub) انكيخته angeekhteh, ميل meel, اثن aſin, وثن waſan (plur. وثن wuſun, اوثان aw-ſaun). *A wooden ſtatue* بعيم ba-ém.

STATURE اندام andaum, قامت kaumut, قيمت keemut قمت kymmut, (pl. قيم ké-um) قد kudd, قد و قامت kudd ou kaumut, بالا balau, كو kaw, نهاد nihaud, وضع wuza, تقطيع tukté-a, برز burz, اموغ amoogh, هلبه hulbeh, بال baul, يال é-aul, يال و بال é-aul ou baul, هندام handaum, شلو ſhuloo, بطحت but-hut. *Middle ſtature* قامت بر اعتدال kaumuta bur é-atidaul. *Tall of ſtature* كشيده بالا kuſhédeh balau. v. *tall*. — *Short of ſtature* كوچك بالا koochuk balau, قصير القد kuſeeru'l'kudd, جدمه judumeh. *A man of ſhort ſtature* مرد خورد اندام murda khord andaum, جعبعب jaabaab. v. *dwarf*. — *A woman of ſhort ſtature* عورت كوچك بالا awruta koochuk bala, جباع jubaa, درامت duraumut. *Elegant of ſtature* مستقيم القامت muſtukeemu'l'kaumut, مقدود mukdood, مهشوق mumſhook (fem. مهشوقت mumſhookut), معتدل maatudil, رشاقت ruſhau-kut, انهلال inmihlaul, مسبكر muſbukirr.

A STATUTE قانون kaunoon (pl. قوانين ka-wauneen), امر amr (pl. اموار umwaur), حكم hoo-kum (pl. احكام ahkaum), موقع mawka. v. *law*.

To STAVE (*a caſk, &c.*) ريختن reekhtun, ريزيدن reezédun, پاره پاره زدن paureh paureh zudun. — (*to puſh off, repel*) رفع و دفع كردن rufa ou dufa kirdun, دور ساختن door ſaukhtun,

وا راندن wa raundun, رد كردن rudd kirdun. v. alſo *to put off*, *delay*.

To STAY (*continue in a place*) قراركردن ku-raur kirdun, اقامت ساختن ikaumut ſaukhtun, استقرار كردن iſtikraur kirdun, متمكن شدن mutumukkin ſhoodun, مقيم بودن mukeem boo-dun, ماندن maundun, مانيدن maunédun, نشستن niſhiſtun, ساكن شدن ſaukin ſhoodun, درنكيدن durungédun, شبيدن ſhubédun. v. *to dwell*.—*To ſtay by the way* (*to be long a coming*) واپس استادن wapus iſtaudun, واپس ماندن wapus maundun, در پس درنكيدن dur pus du-rungédun, واپس داشته بودن wapus dauſhteh boodun. v. *to loiter*. — *To ſtay behind* باز استادن baz iſtaudun, واماندن wamaundun. *To ſtay* (*or tarry for one*) باشيدن bauſhédun, نكران شدن nugguraun ſhoodun, منتظر بودن muntuzur boo-dun, مترقب شدن muturukkib ſhoodun, تنظر كردن tunuzzur kirdun, ترميض ساختن turmeez ſaukhtun, نظر كردن nuzr kirdun, پايستن pa-éſtun. v. *to expect*.—*To ſtay* (*hinder from proceeding*; *keep from departure*) توقيف كردن tawkeef kir-dun, واپس داشتن wapus dauſhtun, [...] داشتن fa dauſhtun, باز داشتن baz dauſhtun. (*to repreſs*) ضبط كردن zubt kirdun, منع ساختن mu[...] ſaukhtun. v. *to reſtrain*; *obſtruct*, *hinder*.—(*to prop*) برداشتن burdauſhtun, [...]اشته كردن burdauſhteh kirdun, تسنيد ساختن tuſn[...] ſaukhtun, عمد كردن amud kirdun.

Stay (*continuance in a place*) سكون ſuko[...] حضر huzr, نشستني niſhiſtuné, نشست niſh[...] مقام mukaum, متمكن mutumukkin. v. [...] *prop*: *ſtop*, *obſtruction*.

Stayed, v. *fixed*, *ſettled*: *ſerious*, *ſedate*.

STEAD كاه gah, جا jau, جاي ja-é, [...] bedel. v. *place*: alſo *uſe*, *help*. — *In ſtead* [...] beja-é, درجاي durja-é, بدل ان bedela a[...] بمنزلت bemunzulut. *To ſtand one in ſtead* بكار امدن bekaur aumudun, فايده اوردن fa-é[...] awurdun, منفعت كردن munfaat kirdun, [...] نفع شدن naufa ſhoodun.

STEADFAST, *ſteady* (*conſtant*, *reſolute*) [...] burkuraur, راسخ دم rauſikh dum, ثابت ſa[...] ثابت قدم و راسخ دم ſaubit kudum ou rau[...] dum, رسوخ ruſookh, پايدار pa-édar, استوار [...] waur, نا سبكپاي na ſubukpa-é, سنكين ſung[...]

Steadfaſtly, *ſteadily* بر وجه برقرار bur wujha [...] kuraur, با رسوخ ba ruſookh, با ثبات ba ſu[...] با ثابت قدمي ba ſaubit kudumé, [...]سبكپايي bé ſubukpaï-é. — *Steadfaſtneſs*, *ſteadineſs* [...] burkuraure, ثبات ſubaut, ثابت پايي ſaubit p[...]

ثابت قدمي ſaubit kudumé, رسوخ ruſookh. v. *firmneſs, conſtancy, reſolution.*

A STEAK (*ſlice of broiled fleſh*) كباب پاره kabaub paureh. *To broil ſteaks* تكبيب كردن tukbeeb kirdun, كباب ساختن kubaub ſaukhtun.

To STEAL (*take by theft*) دزديدن duzdédun, دزدي كردن duzdé kirdun, سرقه ساختن ſurikeh ſaukhtun, دزد بودن duzd boodun, ديصان ساختن deiſaun ſaukhtun, التهاع كردن iltima kirdun. *To ſteal away* بپنهاني واشدن bepinhauné wa ſhoodun, در پنهاني بازپس رفتن dur pinhauné baz pus ruftun, بر وجه مخفي تجانب كردن bur wujha mukhfé tujaunib kirdun. *To ſteal into a place* بپنهاني دخول كردن bepinhauné dukhool kirdun, تسنب ساختن tuſunub ſaukhtun, دب كردن dubb kirdun. *To ſteal upon* خفي الدبت ساختن khufé-u'd'dubbut ſaukhtun, اطافت كردن itaufut kirdun, طمسل ساختن tumuſſul ſaukhtun, دب كردن dubb kirdun, روباه بازي ساختن roobah bauzé ſaukhtun, پايزن شدن pa-ézun ſhoodun. *A ſtealer* پايزن pa-ézun. v. *thief.*—*Stealing* دزدان duzdaun, دزدي ساز duzdé ſauz. *Stealingly* بر وجه روبه باز bur wujha roobeh bauz. v. *ſlyly, by ſtealth.*

STEALTH دزدي duzdé. v. *theft.* — *By ſtealth* در پنهاني dur pinhauné, بپنهاني bepinhauné, دبارا dubaran, مخفي mukhfé, سرقة ſurikatan, نهفته nuhufteh, بر وجه نهفته bur wujha nuhufteh. v. *clandeſtinely.*

STEAM تف tuff, غبار ghubaur, هبا huba, بخار bukhaur. *Steam of a boiling pot* تف ديك tufa deek, غبار هركاره ghubaureha hurkaureh. *To ſteam* تف زدن tuf zudun, غبار نمودن ghubaur numoodun, هبا كردن huba kirdun, تبخير ساختن tubkheer ſaukhtun.

A STEED (*war* or *ſtate horſe*) اسب جنك aſba jung, اسب اصيل aſba aſeel, باد عنان baud inaun, اسب يدك aſba eeduk, رهوار ruhwaur. v. *courſer*; and under *horſe.*

STEEL اهن نر ahuna nur, اهن جرب ahuna jurb, حديد افرنج hudeeda afrunj, پولاد poolaud, فولاد foolaud, زردچول zurdchool, يلب eelub, ذكر zukur, روهن roohun, روهنا roohuna, روهينا rooheena. *Steeled, ſteely* (*made of ſteel, hard as ſteel*) مذكر muzukkur, پولاد نهاد poolaud nihaud. *A ſword of high-tempered ſteel* سيف ذكر ſeifa zukur, روهن roohun.—*To ſteel* (*make hard* or *hardy*) سخت كردن ſukht kirdun, صلب ساختن ſulb ſaukhtun, شديد كردن ſhudeed kirdun.

STEEP سراشيب ſuraſheeb, نشيب دار nuſheeb dar, ذو شيب zu ſheeb, حدر hudr, حطوط hutoot, انقياد inké-aud, مايل ma-él.

A ſteep شيب ſheeb, نشيبگاه nuſheebgah, نشيب nuſheeb, نشيب زمين nuſheeba zumeen, ورطه wurteh, هضبت huzbut. v. *precipice.*

Steepneſs نشيب داري nuſheeb daré. v. *declivity.*

To STEEP اغاريدن aghaurédun, ترطيب كردن turteeb kirdun, خيسانيدن kheeſanédun, تهييث كردن tumei-és kirdun, مرطب ساختن muruttib ſaukhtun, اشراب كردن iſhraub kirdun. v. *to ſoak.*—*Steeped* اغاريده aghaurédeh, مرطوب ساخته murtoob ſaukhteh, خيسانيده kheeſanédeh, منقعت minkaat. — *Steeping* اغاران aghauraun, اغار aghaur, اغارنده aghaurindeh, مرطب murtib.

A STEEPLE منارت minnaurut, تامورت taumoorut.

A STEER تاول ta-ool. v. *bullock.*

To STEER (*a ſhip*) جهاز از دنبال براه درست زدن jahauze uz dumbaul berauha duruſt zudun, كشتي از خلاشه در طريق راست كذار كردن kiſhté uz khulauſheh dur tureeka rauſt guzaur kirdun. *Steerage* (*a ſhip's courſe*) راه جهاز rauha jahauze, طريق كشتي tureeka kiſhté. v. alſo *regulation, management.*—*A ſteerſman,* v. *pilot.*

A STEM ساق ſauk, بن bun. v. *ſtalk, trunk.*—(*family, race*) اصل aſl, نسل nuſl, ال aul, نسب nuſub, نژاد nizſhaud. (*the fore part of a ſhip*) پيش جهاز peiſha jahauze.

To STEM (*ſtop, reſiſt*) سد كردن ſudd kirdun, مقاومت ساختن mukawumut ſaukhtun, وقف كردن wukif kirdun, مانع ساختن mauna ſaukhtun. *To ſtem a current* خلاف سيل رفتن khilaufa ſeil ruftun, على سيلاب روان بودن ala ſeilaub rouvaun boodun.

STENCH رايحت قبيحت ra-éhuta kubeehut, بد رايحت bud ra-éhut, رايحت بد ra-éhuta bud, بخر bukhr, كند gund, بوي كنده booï gundeh, غنده ghundeh, صمر ſumr, دفر dufr, خموم khumoom.—*To ſtench,* v. *to ſtink.*

A STEP (*progreſſion by one removal of the foot*) كام gaum, پا pa, پاي pa-é, قدم kudum, خطوت khutwut (plur. خطوات khutwaut, خطي khuta), شهوت ſhuhwut, رجع ruja, جد judd, جحوت juhwut. v. *footſtep.* — *To go with long ſteps* بعيد الشهوت كردن ba-édu'ſh'ſhuhwut kirdun. *The ſtep of a ſtair* or *ladder* درجه durujeh, درجت durujut (pl. درجات durujaut), قدمت kudumut, پاي pa-é, پايه pa-éh, پايكاه pa-égah, رتبه rutbeh, مرتبه murtubeh, سلم ſullum (pl. سلام ſulaum, سلاليم ſulauleem), مثابت muſaubut, باميره baumeereh, ادرجت adrujjut, درجت نردبان durujuta nurdbaun, تله tuleh, پله puleh, قصفت kusfut. *A ſtep to a pulpit* ترعت turaat. *A ſtep*

of promotion مرتبه murtubeh, رتبه rutbeh, درجت durujut, پایه pa-éh, جاه jauh, منزلت munzilut. *A high ſtep of promotion* پایهء برین pa-éha bureen, رتبهء علیا rutbeha ulé-a. *A deſcending ſtep* (alſo *the loweſt ſtep* or *degree*) درکت durukut (pl. درکات durukaut), درکت اسفل durukuta asful, مرتبه نزول murtubeha nuzool. *An aſcending ſtep* (alſo *the higheſt ſtep* or *degree*) درجه مصعد durujeha muſaad, مصعد muſaad, مرتبه صعود murtubeha ſa-ood, پایه اعلي pa-éha a-ala, رتبه علیت rutbeha ulé-ut. *Any place aſcended by ſteps* مرقات murkaut. *A light ſtep* زقزاق zukzauk, زقزقت zukzukut. *Step by ſtep* تدریجانه tudreejauneh, تدریجا tudreejan, از مرتبه بمرتبه uz murtubeh bemurtubeh, قدم بقدم kudum bekudum, پایه پایه pa-éh pa-éh, اهسته اهسته ahuſteh ahuſteh. *To aſcend ſtep by ſtep* تدرج کردن tudurruj kirdun, تدریج ساختن tudreej ſaukhtun, متدرج نمودن mutudurrij numoodun, قدم بقدم برامدن kudum bekudum buraumudun, پایه پایه برشدن pa-éh pa-éh burſhoodun. *To tread in another's ſteps* درپاي کسي دur pa-é kuſſé ruftun. *To make a falſe ſtep* سقوط کردن ſukoot kirdun, سهو ساختن ſuhoo ſaukhtun, خطا کردن khuta kirdun. v. *to ſlip, ſlide, err*: alſo *air, gait*: *action, conduct*. — *Stepping-ſtones* پاگاه paugah.

To ſtep گام نهادن gaum nihaudun, دروج کردن durooj kirdun, درجان ساختن durjaun ſaukhtun, خطو کردن khutoo kirdun. v. *to go*.—*To ſtep ſlowly, gravely*, اهسته اهسته رفتن ahuſteh ahuſteh ruftun, موزون خرام رفتن moozoon khyraum ruftun, قدم بقدم روان بودن kudum bekudum rouvaun boodun, نرم رو شدن nurm rou ſhoodun, رویدا رفتن rooïdan ruftun. *To ſtep out* بیرون رفتن beeroon ruftun. *To ſtep in* دخول کردن dukhool kirdun. *To ſtep back* باز پس رفتن baz pus ruftun. *To ſtep forward* پیش رفتن peiſh ruftun. *To ſtep aſide* بر طرف رفتن bur turruf ruftun. *To ſtep after one* در پای او رفتن dur pa-é oo ruftun. *To ſtep between* در میان رفتن dur mei-aun ruftun, میاندار شدن mei-aundar ſhoodun. v. *to meditate, interpoſe*.—*To ſtep on (go faſt)* تیز گام کردن taze gaum kirdun. *To ſtep up* برامدن buraumuduh, بالا رفتن balau ruftun.

A STEP-FATHER پدر اندر pader andur, بد پدر bud pader, راب raub.—*A ſtep-mother* مادر اندر mader andur, بد مادر bud madèr, رابت raubut. *A ſtep-ſon* پسر اندر puſſur andur, ربیب rubeeb. *A ſtep-daughter* دخت اندر dokht andur, ربیبت rubeebut.

Steril, v. *barren*.—*Sterility*, v. *barrenneſs*.

Sterling, v. *genuine, ſtandard*.

STERN (*of a ſhip*) پس جهاز puſa jahauze.

STERN (*ſevere of countenance*) سخت روي ſukht rooï, ترش رو turſh roo. (*ſevere of manners*) درشت duruſht, تند tund, بی حلم bé hylm, عنفی unfé, شدید ſhudeed. v. *harſh, inflexible*: alſo *hard, ſevere, afflictive*.

Sternly (*in look*) با سخت رویی ba ſukht rooï-é, با روي ترش ba rooï turſh. (*in manners*) بر وجه درشت bur wujha duruſht, با عنف ba unf.

Sternneſs (*of look*) سخت رویی ſukht rooï-é, روي سخت rooï ſukht, ترش رویي turſh rooï-é, روي ترش rooï turſh. (*ſeverity of manners*) درشتي duruſhté, تندي tundé, عنف unf, شدت ſhuddut, بی حلمی bé hylmé. v. *harſhneſs*.

STERNUTATION عطس ats. v. *ſneezing*.

Sternutative عطس انگیز ats angeez.—*A ſternutatory medicine* سعوط ſa-oot.

A STEW (*fiſh-pond*) برکه ماهي burkuh mauhé. (*a brothel*) بابل خانه babil khauneh, خرابات khurabaut.

To ſtew پختن pukhtun, تهریت کردن tuhré-ut kirdun, اهرا ساختن ihra ſaukhtun. (*to be ſtewing*) تهریت شدن tuhré-ut ſhoodun, اهرا بودن ihra boodun. — *Stewed* پخته pukhteh, مهرا muhurra, مطبوخ و مهرا mutbookh ou muhurra.

A STEWARD وکیل خرج vakeela khurj. v. *agent*. — *A ſteward of the houſhold* سراي کتخداي ſera-é kutkhoda-é. — *Stewardſhip* خدمت وکیل خرج khydmuta vakeela khurj, منصب سرای کتخداي munſuba ſera-é kutkhoda-é, وکیل خرجي vakeel khurjé.

A STICK چوب chop, عصا aſa, پنل pun[illegible]. v. *ſtaff, twig*.—*A bit of ſtick* چوب پاره chop pareh, پارولـه paurooleh, تراشه tirauſheh. *To beat with a ſtick* چوب زدن chop zudun, عصا [illegible] با عصا کوفتن ba aſa kooftun, [illegible] سردسته ضرب کردن ba ſurdoſteh zurb kirdun, چوب خور ساختن chop khore ſaukhtun, ولث کردن wuls kirdun, اتارت و هبج ساختن itaurut ou hubij ſaukhtun.

To STICK (*adhere*) پیوسته بودن pivuſteh boodun, پیوستن pivuſtun, ملتصق بودن multuſik boodun, مقرون شدن mukroon ſhoodun, [illegible] شدن [illegible] ملتزق بودن multuzik boodun, [illegible] mulſuk ſhoodun, چسپیدن chuſpédun, متصل بودن muttuſil boodun, ملازم شدن mulauzim ſhoodun, جسبیدن juſbédun, واجسبیدن wajuſbédun, جوسیدن jooſédun, علق کردن al[illegible] kirdun, جفسیدن jufsédun, تلبس کردن tulbus kirdun, نشب بودن nuſhib boodun. *To ſtick cloſe by any perſon* ملازمت کردن mulauzimut kirdun, ملازم شدن mulauzim ſhoodun, [illegible]

بودن multuzim boodun, وصال شدن wuſaul ſhoodun, مواصلت کردن muwauſlut kirdun, متعلق شدن muta-allik ſhoodun, ملاصقت کردن mulauſikut kirdun, ازم بودن azim boodun, اویختن aweekhtun. *To ſtick* (*to be unable to move*) بي قوت رفتگي بودن bé kuwwuta ruftugé boodun, منشوب شدن munſhoob ſhoodun, در ميان ماندن dur mei-aun maundun. *To ſtick* (*as a rope in a pully*) مرس كردن murs kirdun. (*as an arrow in a wound*) رصع ساختن ruſa ſaukhtun. (*as a ſword in the ſheath*) ملصاب كردن mulſaub kirdun. *To ſtick in the mud* پا در گل داشتن pa dur gill dauſhtun. *To ſtick or be embaraſſed* مات شدن maat ſhoodun, سرگردان بودن ſurgurdaun boodun, اشغته شدن aſhufteh ſhoodun, سراسيمه بودن ſurauſimeh boodun, دودل شدن doodil ſhoodun. v. alſo *to ſcruple, heſitate.*—(*to remain, not to be loſt*) باقي شدن bauké ſhoodun, نا گم بودن na gum boodun, نا ضياع گشتن na zé-aa guſhtun, نا غايب بودن na gha-éb boodun.—(*to remain conſtant*) بر قرار بودن bur kuraur boodun, ثبات قدم كردن ſubaut kudum kirdun, پايدار شدن pa-édar ſhoodun. *To ſtick to* (*inſiſt upon any thing*) وا استادن بچيزي wa iſtadun becheezé. v. *to inſiſt.*—*To ſtick into the ground* نشاندن niſhaundun, نشانده كردن niſhaundeh kirdun, نشاختن niſhaukhtun, در زمين نصب ساختن dur zumeen nuſb ſaukhtun. *To ſtick to the ground* چسپيدن chuſpédun, ضبا شدن zuba ſhoodun, ضب بودن zubb boodun. *To ſtick into any thing* درنشاندن durniſhaundun, در كردن dur kirdun, در بردن dur burdun. v. *to inſert.*—*To ſtick out* (*to be prominent*) افراز نمودن efrauz numoodun, تقدم كردن tukuddum kirdun, نوف ساختن nawf ſaukhtun, انافت كردن inaufut kirdun.—(*to refuſe compliance*) نا رضا شدن na ruza ſhoodun, نا قول دادن na kool dadun, امتناع نمودن imtina numoodun. *To ſtick in the ſtomach* در خاطر نشان داشتن dur khautir niſhaun dauſhtun, در ياد ماندن dur é-aud maundun, تنشب گرفتن tunuſhſhib gooriftun. *To ſtick* (*ſtab*) ابر زدن abr zudun, سپوختن ſupookhtun, سپوزيدن ſupoozédun, گزيدن guzédun. v. *to pierce.*

To STICKLE (*eſpouſe warmly any perſons intereſt*) طرفدار شدن turrufdar ſhoodun, جهت كسي بذل همت كردن jihut kuſſé buzla himmut kirdun, بذل مقدور و سعي موفور دادن براي كسي buzla mukdoor ou ſa-é moufour dadun bera-é kuſſé. v. alſo *to conteſt, wrangle, trim.*—*A ſtickler* طرفدار turrufdar, بذل همت كننده براي كسي buzla himmut koonindeh bera-é kuſſé.

Sticky, ſtickineſs, v. *viſcous, glutinous,* &c.

STIFF كز kuzz, ثابت ſaubit, ذو ثبات zu ſubaut, سفت ſuft, عرد arid, رشت ruſht, نا زابل na zaubil, غير منخنش ghire-a munkhunis, نا خنش na khunis, غلظ ghuliz. v. *ſtrong, rigid.*—(*inflexible, obſtinate*) عند دار ynaud dar, سركش ſurkuſh, شيطان ſheitaun, تمرد tumurrud, متمرد mutumurrud. v. alſo *formal, harſh.*

To ſtiffen (*make ſtiff*) كز كردن kuzz kirdun, ثابت ساختن ſaubit ſaukhtun, سفت كردن ſuft kirdun.—(*to grow ſtiff*) كز گرديدن kuzz gurdédun, ثابت گشتن ſaubit guſhtun.

Stiffly كزانه kuzzauneh, بر وجه ثابت bur wujha ſaubit, بطور نا زابل betoora na zaubil, رشتانه ruſhtauneh. v. alſo *inflexibly*.

Stiffneſs كزي kuzzé, ثبات ſubaut.—(*inflexibility*) سركشي ſurkuſhé, عناد ynaud, مرود murood, ستيز ſuteez. v. *ſtubbornneſs, formality, conſtraint, harſhneſs.*

To STIFLE دم گرفته ساختن dum goorifteh ſaukhtun, نفس گرفتن nufus gooriftun, خفه كردن khufeh kirdun, تنك نفس ساختن tunk nufus ſaukhtun, خفيدن khufédun. v. *to ſmother, ſuffocate.*—(*to conceal, ſuppreſs*) اخفا كردن ikhfa kirdun, دس ساختن duſs ſaukhtun, مخفي كردن mukhfé kirdun, خاصيدن khauſédun, مستور كردن muſtoor kirdun, پوشيدن poſhédun, ستر كردن ſutr kirdun. *To ſtifle one's ſentiments* مضب كردن muzib kirdun. v. *to be ſilent.*—*A ſtifling ſenſation* (*when under water,* &c.) جعز jaaz.—*Stifled* دم گرفته dum goorifteh, خفيده khufédeh. v. *ſuffocated.*—(*ſuppreſſed*) مخفي mukhfé, خاصيده khauſédeh, پوشيده poſhédeh, مستور muſtoor.

A STIGMA (*mark with a hot iron*) داغ daugh, عذار azaur, عجوز ajooz. v. *brand.*—(*a mark of infamy*) عيب a-éb, بد نامي bud namé, رسواي ruſwaï-é.—*To ſtigmatize* (*mark with a hot iron*) داغ زدن daugh zudun. v. *to brand.*—(*to render infamous*) رسواي كردن ruſwa-é kirdun, بد نامي دادن bud naumé dadun, عيب گفتن a-éb guftun, ناموس زدن naumoos zudun.—*Stigmatized, branded* داغ زده daugh zuddeh.—(*rendered infamous*) بد نامي دار bud naumé dar, رسواي كرده شده ruſwa-é kirdeh ſhoodeh, ناموس زده namoos zuddeh.

STILE (*of a dial*) عقرب akrub. v. *ſtyle.*

STILETTO خنجر khunjur. v. *dagger.*

To STILL ساكن كردن ſaukin kirdun, تسكين ساختن tuſkeen ſaukhtun, ارامانيدن aramanédun, اسودن aſoodun, نرم كردن nurm kirdun. v. *to quiet, appeaſe.*—(*to make ſilent*) خاموش ساختن khaumooſh ſaukhtun, سكوت

کردن sukoot kirdun, ایکام ساختن ibkaum saukhtun.—(*to make motionless*) نا جنبان کردن na jumbaun kirdun, بی حرکت ساختن bé hurukut saukhtun, نا روان نمودن na rouvaun numoodun, بی خلجان کردن bé khuljaun kirdun. *To still a crying infant* بی چیچه کردن bé cheecheh kirdun. *To still a boiling pot* فنا ساختن fusa saukhtun, وقم کردن wukim kirdun.

Still (*quiet, calm*) ساکن saukin, اسوده asoodeh, اهسته ahusteh, نرم nurm.—(*silent*) خاموش khaumoosh, سکات sukaut, سکوت sukoot, ایکام ibkaum, صموت sumoot.—(*motionless*) نا جنبان na jumbaun, نا روان na rouvaun, بی جنبش bé jumbish, بی حرکت bé hurukut, غیر خلجان ghire-a khuljaun.—*A still*, v. *silence*, *calm*.

STILL (adverb) تا اینجا ta einja, تا همچنین ta humchuneen, تا این زمان ta ein zumaun, تا این وقت ta ein wakt, هنوز hunooz. v. *hitherto*. (*notwithstanding*) نهایت الامر niha-é-utu'l'amr, بل bel, بلکه belkeh, اما emma, لیکن leikun, اکنون aknoon, مع کل هذا ma kullah haza. v. *nevertheless*.—(*ever*) همیشه humeisheh, هرزمان hurzumaun, دایما da-éman, هر بار hur bar, هر گره hurgureh, هروقت hur wakt, همواره humwaureh, همان humaun, علي الدوام ala'd'duwaum, هرگز hurguz, همیدون humeedoon, هردم hurdum, در جمیع زمان dur jumé-a zumaun. v. *always*, *continually*.—(*after that*) بعد از ان baad uz aun, پس از ان pus uz aun, غب زا ghubba za.—(*in continuance*) در مداومت dur mudawumut, با دوام ba duwaum, در استمرار dur istimraur.

STILLED (*calmed*) ارامیده araméde h, ارامانیده aramanédeh, مسکون muskoon. (*silenced*) خاموشیده khaumooshédeh, خاموش زده khaumoosh zuddeh.

A STILL, *stillatory* (*vessel for distillation*) انبیق ambeek, انبک ambik. *The neck* or *spout of a still* لولب lawlub, لوله looleh.—*To still*, v. *to distil*.—*A still house* انبیق خانه ambeek khauneh.

STILL-BORN بی جان زاده bé jaun zaudeh, مرد پیش از مولود murd peish uz moulood, جهیز juheez, خداج khudauj, سقط sikt.

STILLNESS (*calmness, quietness*) اسودگی asoodugé, سکونت sukoonut, اسوده حال asoodeh haul, حال اسوده haula asoodeh, رفاه rufauh, رفاهیت rufahé-ut, راحت rauhut, ارامي araumé, ارام araum, اهستگی ahustugé, فراغ بال firaugha baul. v. *tranquillity*, *quiet*.—(*silence*) خاموشي khaumooshé, ساکوتت saukootut, صمات sumaut.

Stilly (*calmly*) با اسودگي ba asoodugé, بطور اسوده betoora asoodeh, بروجه ساکن bur wujha saukin, با رفاهیت ba rufahé-ut.—(*silently*) با خاموشي ba khaumooshé, بروجه سکات bur wujha sukaut, بطور ایکام betoora ibkaum.

To STIMULATE (*to excite*) انگیختن angeekhtun, برانگیختن burangeekhtun, برخیزیدن burkheezédun, برخیزانیدن burkheezanédun, سوق sawk kirdun, مغری ساختن mughra saukhtun, اغرا کردن ighra kirdun, استعجال زدن istajaul zudun, رویانیدن rooï-anédun, پدیدار ساختن pudeedar saukhtun, تحریک کردن tuhreek kirdun, تحریص ساختن tuhrees saukhtun, براغالیدن buraghalédun, غالیدن ghaulédun, سایق کردن sa-ék kirdun, اغوا ساختن ighwa saukhtun, غوریدن ghoorédun, افزولیدن afzshoolédun, وزولیدن wuzshoolédun. v. *to incite*, *instigate*.—(*to prick*) سپوختن supookhtun, گزیدن guzédun. *One that stimulates* شادي shaudé, اغراگر ighragur, استعجال ساز istajaul sauz. v. *driver*.

Stimulated (*excited*) انگیخته angeekhteh, برانگیخته burangeekhteh, برخیزانیده burkheezanédeh, غالیده ghaulédeh, براغالیده buraghalédeh, مغري mughra. (*pricked*) سپوخته supookhteh, گزیده guzédeh, خلیده khulédeh.

Stimulation, اغرا ighra, سوق sawk, سایق sa-ék, انگیزش angeezish, تحریص tuhrees, تحریض tuhreez, تحریک tuhreek, بس buss.

A STING ابر abr, (pl. ابر ibar) ابرت ibrut, میبار meebaur, نیش neesh, ناوک nawk, عجوز ajooz, زنه zshuneh, لداغ luddaugh, شذام shuzaum, شوکت shawkut, شوک shook. v. *prick*.—*The sting of a bee* ناوک اري nawka aré, ... nawk, ابرت زنبور ibruta zumboor. *The sting of a serpent* نیش مار neesha maur, عجوز حیت ajooza hei-é-ut. *The sting of a scorpion* شوکت عقرب shawkuta akrub, شذام shuzaum. *A sting* (*any thing that gives pain*) جان ازاري jaun azauré, دلخراشي dilkhyraushé, دلریشي dilreeshé, دلفکاري dilfikauré, اضطراب iztiraub, رنج runj, درد durd.

To sting ابرت زدن ibrut zudun, بمیبار سپوختن ba meebaur supookhtun, خلیدن khulédun, با میش گزیدن ba meesh guzédun, گزیدن guzédun, ناوک زدن nawk zudun, از سوکت سودن uz sawkut soodun, غرز کردن ghuriz kirdun. v. *prick*, *pierce*, *pain*.—*Stingless* بي ابرت bé ibrut, بلا نیش bila neesh.

STINGILY با طمعکاري ba tumakauré, بخیلانه bukhéelauneh, خرج قلیل ba khurja kuleel, بروجه ناکس bur wujha nakus, خسیسا khuseesan, بطور تنک دست betoora tunk dust, بي بذل bé buzl. v. *covetously*, *avariciously*.

Stinginess طمعکاري tumakauré, خرج قلیل khurja kuleel, بخل bukhul, ناکسي nakusé, خسیست khuseesut, تنکدستي tunkdosté.

Stingy طمعکار tumakaur, خرج قلیل ساز khurja kuleel sauz, ناکس nakus, بخیل bukhleel, خسیس khusees, تنگ دست tunk dost, بی مکرمت bé mukrumut. v. *avaricious*, *covetous*.

STINK بد رایحت bud ra-éhut, رایحت بد ra-éhuta bud, بخر مردار bukhura murdaur, بوی قبیحت boo-é kubeehut, غشیه ghushé-uh, کند gund, غنده ghundeh, دفر dufr, نتن nutin, غزآک ghuzshauk. v. *stench*.

To stink کندیدن gundédun, نفرینیدن nufreenédun, بد رایحت زدن bud ra-éhut zudun, شغیدن shumghédun, شغندیدن shumghundédun, دفر کردن dufr kirdun, نتن پاشیدن nutin paushédun, بخر مردار انگیختن bukhra murdar angeekhtun, بوی قبیحت داشتن boo-é kubeehut daushtun, کنده بوی شدن gundeh booï shoodun.

A stinkard (a stinking mean fellow) اهل بد رایحت ahla bud ra-éhut, صاحب مرداری sahib murdauré, ذو نتن zu nutin, (pl. مناتین munateen), مرد پست و خور murda pust ou khore.

Stinking بدرایحت budra-éhut, رایح ra-éh, کند gund, کنده gundeh, کندیده gundédeh, کندا gunda, منتن muntin, زهم zuhm, زهمت zuhmut, زخم zukhim, شغت shumghut. v. *fetid*.—*Stinking meat* گوشت مکبوث kooshta mukboos, لحم کبیث luhma kubees, مستعلب mustaalub. *A stinking woman* عورت زخما awruta zukhma. *Having a stinking breath* ابخر abkhur, ذو دم رایح zu duma ra-éh, بخر bakhir. *To make stinking* تنتین کردن tunteen kirdun. *To make the breath stinking* ابخار کردن ibkhaur kirdun. *To be stinking* کنده شدن ghundeh shoodun. v. *to stink*. —*Stinkingly* کندانه gundauneh, رایحانه ra-éhauneh, منتنا muntinan, زخمانه zukhimauneh.

To STINT ضبط کردن zubt kirdun, تحدید ساختن tuhdeed saukhtun, حد کردن hudd kirdun, قصر ساختن kusr saukhtun, محدود نمودن muhdood numoodun, تضییق کردن tuzei-ék kirdun.—*Stint*, v. *limit*, *bound*, *restraint*; *proportion*, *allowance*. — *Stinted* محدود muhdood, مضبوط muzboot, مقصور muksoor.

STIPEND سالیان saulé-aun, جرا jura, طلب tulub, علوفه uloofeh, وجیبت wujeebut, تنخواه tunkhauh, وظیفت wuzeefut, بشتکانی bushtugauné, تغار tughaur, تعیین taï-én, تیمار teemaur, قسط kyst. v. *salary*, *pay*, *pension*.

Stipendiary (*receiving stipend* or *salary*) سالیان پذیر salé-aun pizzeer, وظیفت دار wuzeefut dar, گزاری guzauré, طلب دار tullub dar, تیمار دار teemaur dar, ذو علوفه zu uloofeh, ذمی zimmé, ذو تعیین zu taï-én.

A stipendiary (pensioner) صاحب سالیان sahib saulé-aun, تنخواه دار tunkhauh dar, تیمار دار teemaur dar, صاحب وظیفه sahib wuzeefeh, اهل وظایف ahla wuza-éfeh, طلب دار tulub dar.

STIPTICK, *stiptical* عفص afys, مقبوض mukbooz, تقبض tukubbuz. *A stiptick medicine* عفوص afoos, قبض kubz, عقل akul.

To STIPULATE معاهده کردن ma-ahudeh kirdun, عقد و عهد ساختن akd ou ahd saukhtun, شرط و پیمان کردن shurt ou peimaun kirdun, موافقت ساختن muwaufikut saukhtun, اتفاق کردن ittifauk kirdun, مبایعت ساختن muba-é-at saukhtun. v. *to bargain*, *contract*.

A stipulation معاهدت ma-ahudut, عهد ahd, اتفاق ittifauk, شرط shurt (plur. شروط shuroot), عقد akd, پیمان peimaun, ارمون armoon. v. *bargain*, *paction*.—*A stipulation to return goods, if faulty* مستعهد musta-ahud, مخیر بازار mukheera bazaur.

To STIR (*move from it's place, to agitate*) جنبانیدن jumbaunédun, لانیدن launédun, لاندن laundun, از جا رفع کردن uz jau rufa kirdun, حرکت دادن hurukut dadun, متحرک کردن mutuhurruk kirdun, گردانیدن gurdanédun. v. also *to mix*. — (*to move one's self, to be in motion*) جنبان بودن jumbaun boodun, متحرک کردن mutuhurrik kirdun, جنبیدن jumbédun, رفتن ruftun, روان بودن rouvaun boodun, خنبش کردن khumbish kirdun, منتخش ساختن muntukhish saukhtun, نویدن nawédun. *To stir up* (*to incite, instigate*) تحریض کردن tuhreez kirdun, انگیختن angeekhtun برانگیختن burangeekhtun, اغرا ساختن ighra saukhtun. v. *to stimulate*. — (*to put in action*) وضع و حرکت دادن wuza ou hurukut dadun, وضع و حالت انگیختن wuza ou haulut angeekhtun. *To stir* (*agitate, bring into debate*) در میان اوردن dur mei-aun awurdun, منازعت گردانیدن munazaat gurdanédun, شبب بحث دادن sububa buhs dadun, بنزع شروع کردن benuza shuroo-a kirdun.—(*to become the object of notice*) در میان امدن dur mei-aun aumudun, واجب الملاحظه گشتن vajibu'l'-mulauhzeh gushtun. *To stir* or *rise in the morning* سحر خیز کردن suhr kheez kirdun, قایم الصباح بودن ka-ému's'subauh boodun, علي الصباح خیزیدن ala's'subauh kheezédun. *To stir up sedition* فتنه انگیختن fitneh angeekhtun, اشوب خیز کردن ashoob kheez kirdun. v. under *sedition*. —*To stir a fire* مشبوب کردن mushboob kirdun, اتش انگیز ساختن autaush angeez saukhtun.

Stir (*tumult, bustle*) شماته shumauteh, هنگامه hungaumeh, غوغا ghoogha, غلغل ghulghul,

غلغله ghulghuleh, گیر و دار geer ou dar, شورش shoorish, دار و گیر dar ou geer, فتنه fitneh, شادکامه shaudkaumeh, ولوله wulwuleh, دمدمه dumdumeh, اشوب ashoob. v. *commotion, agitation, disturbance, sedition.*

A stirrer (a causer of motion) انگیزنده angeezindeh, حرکت انگیز hurukut angeez, محرك muhurrik. *(one who is in motion)* خود جنبان khood jumbaun, جنبنده jumbindeh, جولان دار jawlaun dar.—*(one who rises early)* سحر خیز suhr kheez, مرد ذو صباح ké-aumu's'subauh, قیام الصباح murda zu subauh, ذو صباح zu subauh. *A stirrer up* انگیزنده angeezindeh, افروزنده efroozindeh.

Stirred (moved) جنبانیده jumbanédeh, لانیده launédeh, متحرك mutuhurruk, مشبوب mushboob.—*(excited)* برانگیخته burangeekhteh, انگیخته angeekhteh, براغالیده buraghalédeh. *(provoked)* ازار رسیده azaur russédeh, غضوب ghuzoob, مضطرب muzturub.

A STIRRUP (*of iron* or *wood*) رکاب rukaub (pl. رکبت rikbut). *A stirrup of leather* غرز ghuriz, سلم sullim. *The stirrup leather* ساقط saukut. *The stirrup-holder (to a king)* رکابدار rukaubdar, رکابی rukaubé. *To the imperial stirrup* (i. e. *represented to the king*) برکاب همایون berukauba huma-é-oon.

To STITCH دوختن dookhtun, دوزیدن doozédun, خیاطت ساختن khei-autut saukhtun. v. *to sew*; also *to mend, unite, join.*—*To stitch button-holes, &c.* شیرازه کردن sheerauzeh kirdun, نکنده ساختن nukindeh saukhtun.

A stitch (in sewing) دوزی doozé, کتبت kutbut. *To sew with close stitches* بخیه کردن bukhéyeh kirdun, غرزت ساختن ghurzut saukhtun. *To sew with wide stitches* تشریج ساختن tushreej saukhtun, ملت کردن mullut kirdun. *A stitch in the side* ذات الجناب zaut u'l'junaub, برسام bursaum. v. *pleurisy.*

STOCK (*trunk of a tree*) پوزه درخت poozheha durukht, تیره درخت téereha durukht, پایه pa-éh. v. *trunk, block, log, post.*—*A stock (for grafting)* ریباج reebauj.—*(a race, lineage)* اصل asl, نسل nusl, نسب nusb, نژاد nizhaud, سلسله silsileh, رسم سلسله rusma silsileh, ال aul, میهمن meehmun, دجم dujm.—*(a capital in trade)* مایه ma-éh, سرمایه surma-éh, راس المال rausu'l'maul, اصل asl. v. *fund, store.*—*(a stupid man)* گنده gundeh, گند gund. v. *blockhead.*—*(a handle)* دستیج dosteej, دسته dosteh, ید eed, قبضت kubzut. *A laughing-stock* سخرت sukhrut, هزات huzaut, دعبوب daaboob. *A graft budding from a stock* سرین sureen.

To stock مهمت پرداز ساختن muhimmut purdauz saukhtun, پر کردن pur kirdun, اکندن agundun, انباشتن ambaushtun. v. *to fill, store.*—*To stock up* برکندن burkundun. v. *to eradicate.*—*A stock-dove* صلصل sulsul. v. *ring-dove.*—*A stock-jilliflower* قرنفل kurunfil.

A STOCKING جورب jawrub, اشم ashum.

STOCKS (*for confining the legs*) کلیدان kuleedaun, کلیدانه kuleedauneh, کلید دان kuleed daun, هیزم heezum, کنده هیزم kundeha heezum, فلق fuluk, افلاق aflauk.

STOCK-STILL بی جنبش bé jumbish.

A STOICK (*philosopher*) رواقی riwauké, اهل الاسطوانه ahla-u'l'istuwauneh.

A STOLE شك shikk, زنار zunnaur, حله hulleh. v. *robe.*

STOLEN دزدیده duzdédeh, مسروق musrook.

STOMACH معدت madut, شکم shikim, شکمبه shikimbeh, شکنب shikimb, قطنه kutneh, قبت kubbut. *The stomach of birds* چینه دان cheeneh daun. v. *crop.*—*The second stomach of beasts* هزار خانه huzaur khauneh, هزار تو huzaur too. *A pain, weakness,* or *disorder in the stomach* سوء معده soo-a madeh, ضعف معده zaafa madeh. *Obstructions in the stomach* مسدود معده musdooda maadeh, امتلا imtila. v. *repletion.*—*Having a disordered stomach* مهعول muma-ook, مجت meejmut, متنخ mutnikh, متتنخ mututunnikh, ذو امتلا zu imtila. v. also *appetite: inclination, liking: sullenness, resentment, pride, anger.*

To stomach انجنیدن anjunédun, بهم امدن behum aumudun, قهر گرفتن kuhr gooriftun, خشم نمودن khyshm numoodun, غضوب بودن ghuzoob boodun, کین گرفتن keen goriftun. v. *to resent, be angry.*—*Stomached, stomachful* ذو سینه پر کینه zu seeneh pur keeneh, پر غضب pur ghuzub, قهردار kuhrdar. v. *angry, sullen.*

A STOMACHER صدرت sudrut (plur. صدر sudur), سماخچه sumaukhcheh, شاك shauk, بربند burbund, وربند wurbund, بروان burwaun.

STOMACHICK (*belonging to the stomach*) معده منسوب madeh munsoob.—*A stomach medicine* داروی معده darooï madeh.

A STONE سنك sunk, حجر hujr, کسور keisoor, رجم rijm, رجام rujaum, صخرت sukhrut, صخیر sukheer, خاره khaureh, وقل wukl, جندل jundul, سلمت sulmut, لخفت lukhfut, صوانت suwaunut, مرمع murmia, یرمع yarmaa, همارت humaurut, اعبل é-abul, رتاجت rutaujut, رشادت rushaudut, وصاوص wuswaus. v. *rock, pebble, gravel.*—*A hewn* or *square stone*

تراشیده sunk tiraushedeh. *A flint-stone* سنك سنکیزه sunk reezeh. v. *flint*.—*A hail-stone* سنکچه sunkcheh. v. *hail*. — *A whetstone* سنك اسیان sunk asé-aun, حجر المهن hujru'l'muhn. v. *whetstone*.—*The famous black stone at Mecca* حجر الاسود hujru'l'aswud. v. Vol. I. p. 1190. — *A precious stone* کوهر gohur, جوهر johur (plur. جواهر jawahir), قیمتی سنك keemutee sunk, کهر kuhr, در durr (pl. درر durur), پیچاد peechaud, فیلغوس feilifoos, یشم eeshum, یشیم eesheem, یاقوت yakoot, خرزت البقر khurzutu'l'bukr, سراوی suraweé. *A serpent-stone* شاه مهره shah muhreh. *A touchstone* محك muhukk, محکت muhukkut, سنك محك sunka muhukk. *A hard stone* سنك خارا sunk khaureh, خارا سنك khaura sunk, خارا khaura, ردات rudaut, ردي ruda. *The bezoar stone* باد زهر bad zuhr. v. *bezoar*.—*A thunder-stone or bolt* ازرخش azurkhush, ادرخش adurkhush, *The philosopher's stone* کبرت احمر kibrita ahmur, کیمیا keemé-a, کیمیا اکبر keemé-a akbur, اکسیر ikseer. *A stone for a sling, cross-bow, &c.* سنك رعد sunka raad, کلاسنك kulasunk, کلاعت kulaat, سنك زنبرك sunka zumburuk. *A mill-stone* سنك اسیا sunka asé-a, رحی ruha. —*The upper and under mill-stone* ضرتان zurrutan. v. *mill-stone*.—*A stone on which they bray colours* حلو huloo, مداك mudauk. *A stone with which they bray colours, &c.* مداك mudauk, مدوك mudook, مردس murdis, مرداس murdaus.—*A stone bridge* ناره naureh, v. *bridge*.—*A large stone (such as they use in building)* رضمت razmat (pl. رضم ruzum, رضام rizaum).—*A hot stone, (on which they roast meat, or which they throw into any liquid to warm it)* رضفت razfat, مرضافت murzafut. (*any thing*) *roasted or warmed by this stone* مرضوف murzoof, رضیف ruzeef, مرضوفت murzoofut, جوش سنك sunk joosh.—*A stone used in paving* (*also a stone pavement*) بلطت bultut, بلاط bulaut (pl. بلالیط bulaleet). *To pave or strew with stones* بلط کردن bult kirdun, ابلاط ساختن iblaut saukhtun, مبلط کردن mublut kirdun, تبلیط نمودن tubleet numoodun.—*Hit by a stone* مردي murda. *Hitting with a stone* ردي rudé, ردس ruds.—*A mile-stone, any direction-stone on a road* میل mile (pl. امیال umeeal, میول me-ool), علم alum, علامت alaumut, ساره saureh, فرسنکسار farsanksaur, فرسنکار farsankaur, نصب nusb (pl. انصاب ansaub, اناصیب anaseeb) تناصیب tunaseeb, نصیبت nuseebut, سابان sabaun, ارم aram. *A boundary stone* احیسه aheeseh, علم alum, اخیر akheer, اخیز akheez. *A rolling-stone* هیزینه heezeeneh, زمنج zuminj, کیغره keeghureh, لوغ loogh, مسلفت musluf-ut. v. *roller*.—*A stone for throwing* (or *thrown*) *from the hand* مشتاسنك mushtasunk, مردي murda, مردات murdaut, رجم rijm, رشادت rushaudut. *A blue stone* (*turquoise, &c.*) کوهر ابکینه gohura aubgeeneh. v. *blue*.—*The shining stone* (*lapis specularis, talk*) طلق talk, کوکب koukub, کوکب الارض koukubu'l'arz, ابرق abruk. *A stone which imbibes water* (*also a stone smoothed by the water*) ابرقته abrufteh. *The stone tutty* سنك توتیا sunka tooté-a. *A stone used in weighing* سنك ترازو sunka tirauzoo, ناره naureh. *The stone-devourer* سنك خور sunk khore, سنك خوره sunk khoreh. v. *ostrich, bittern*.—*The stone-back* سنك پشت sunka posht. v. *tortoise*. — *The stone which attracts iron* سنك اهن کش یا اهن ربا sunka ahun kush ya ahun ruba. v. *loadstone, magnet*.— *A stone for striking fire* سنك اتش sunka autash.—*A broad* or *flag-stone* صندح sunduh. *A flag-stone before a gate* مردي murdé.—*A long stone* برطل burtul. *A stone lifted* or *dragged as a trial of strength* ربیعت rubé-at. *A grave-stone* or *tumulus of stones over a grave* مزار سنك muzaur sunk, رجم rujm, رجمت rujmut (pl. رجم rujum), تکیز tukeez. v. *monument*. — *To set a stone in a ring, &c.* جوهر ترکب کردن johur turukkub kirdun. *To strike one's head against a stone (to blunder)* سر در سنك زدن sur dur sunk zudun. *To become hard as stone* تحجر شدن tuhujjur shoodun. *A stone containing gold ore* جذاذ juzauz. *A long iron instrument for splitting stones, notching mill-stones, &c.* برطل burtul. *The sharp corner of a stone* ظرب zurib (pl. ظراب zuraub). *Any stone against which a dog lifts his leg* شغري shughra. *Chips which fly from stones when hewing* سنین suneen, کسکس kuskus.—*The stone of fruit* دانه dauneh, استه asteh, حب hubb, لب lub, قلب kulb, قلبت kulbut. *A date-stone* نوي nooi, وقلت wuklut, هلال hulaul, وخجي wukhjé. *A grape-stone* دانه انکور dauneha angoor, هبت hubbut, غزم ghuzshum, غزب ghuzshub, تکز tukuz, تکس tukus, تکش tukush, تکز tukuzh. v. under *grape*. *Stones* سنکها sunk-ha, حجار hujaur, احجار ahjaur, حجارت hujaurut, صخر sukhur, صخور sukhoor, صخرات sukhraut, رجم rujum, رجمت rujumut, صخاات sukhaufut, وقل wukul, سلام silaum, جنادل junaudil, هلال hulaul, جمعد jumaad, وصاوص wusawus, اثا asa, ارم urrum, رتاج ruta-ej, رتوج rutooj, رشاد rushaud, سجیل sujjeel, سجیلت sujjeelut, اعبل e-abul, ظروس zuroos. *Stones piled one upon another* منصب munassub,

مرضون murzoon, مرضود murzood. *Immense stones* احجار عجيبت ahjaura ajeebut. *Smooth stones* صفوا sufwa. *Soft stones of which they make plaster* خشرم khushrum. *A row or range of stones* سطر سنکها sutra sunk-ha, رواهص ruwauhus. *Large stones of which they make caldrons,* صيدا seida. *To join stones close in paving, &c.* رصف کردن rusuf kirdun, رصفت ساختن rusfut saukhtun, رضم کردن ruzm kirdun. *Stones close joined raised round any place to confine water* حبارت hymaurut, رصاصت russausut. *Stepping-stones* پاگاه pagah. *Fire struck by a horse's shoes against the stones* اتش سم autasha sum حباحب hubauhub. *The noise made by a horse over stones* دبدبه dubdubeh, حبطقطق hubtiktik. *Hurting the feet against the stones* منکوک munkook. *The sound of a stone when struck* صخ sukhkh, صخخت sukhkhut. *To throw stones* سنک انداختن sunk andaukhtun, احجار رمی ساختن ahjaur rumé saukhtun, سنک افکندن sunk afgundun, رجام انداز کردن rujaum andauz kirdun, رجوم ساختن rujoom saukhtun, ردي کردن rudé kirdun, رديان ساختن rudé-aun saukhtun, مردي نمودن murdé numoodun, مردات کردن murdaut kirdun, سخرت قذف کردن sukhrut kuzif kirdun, تطويح ساختن tutweeh saukhtun. *To throw stones at one another* تراجم ساختن turaujum saukhtun, تخاسو کردن tukhausoo kirdun, مخاسات ساختن mukhasaut saukhtun. *To leave no stone unturned* بذل مقدور و سعي موفور دادن buzla mukdoor ou sa-é moufoor dadun, جد و جهد کردن jidd ou jihud kirdun. v. *to employ every endeavour.*

Stone (*made of stone*) سنکی sungé, سنکين sungeen, تحجر tuhujjur, از سنک ساخته uz sunk saukhteh. *A solid stone buttress, &c.* کارکير kaurgeer. *A stone building* کارکير بنا kaurgeer buna.

To stone (*beat* or *kill with stones*) سنکسار ساختن sunksaur saukhtun, رجم کردن rujm kirdun, رجوم ساختن rujoom saukhtun, رجمت دادن rujmut dadun, ترجيم ساختن turjeem saukhtun, رجيم نمودن rujeem numoodun, نهم کردن nuhum kirdun. (*to grow hard*) تحجر کردن tuhujjur kirdun. v. *to harden.*

Stoned سنکسار شده sunksaur shoodeh. *To be stoned* سنکسار شدن sunksaur shoodun.

Stonebreak (*herb*) کاسر الحجر kausiru'l'hujr.

A stone-cutter سنک تراشنده sunk tiraushindeh, حجار hujjaur. *The art of stone-cutting* سنکتراش sunktiraush.

A stone-horse بد سوار bud suvvaur, ايغر a-é-ghur, اسب کراض asba kurauz. v. *stallion.*

A stone-pit معدن سنک maaduna sun[k,] سنکستان sungistan, سنکلاخ sungulaukh. v. *quarr[y.]* *The stone-plover* (*bird*) سنکلان sungulau[n,] سنکلالک sungulaulik.

Stonework کارکير kaurgeer.

Stoning سنکسار sunksaur, رجوم rujoom.

Stoniness سنکيني sungeené, حجري hujiré.

Stony سنکين sungeen, سنکي sungé, سنکها pur sunk-ha, حجر hujir, محجر muhjur, متحجر muhtujir, مضرس muzurris, مضرست muzurrusut, مضروس muzroos, مضروست muzroosut, نقل nukil. *A stony country, place,* or *ro[ad]* سنکستان sungistan, سنکبار sunkbaur, سنکبر sunkbur, سنکلاخ sungulaukh, کنده وش gu[n]deh wush, کندروش gunduroosh, ابراق ibrau[k,] رعيت ra-é-ut, ام صبار umma subaur, خرشفت khurshufut, صخما sukhma. *Stony* (*unrelenting*) سکين sungeen, بي حلم bé hylm, بي شفقت bé shufkut, نا نرم دل na nurm dil.

STOOD (pret. of *stand*) *I stood* استادم istaudum, قايم شدم ka-ém shoodum. *He stood* استاد istaud, قايم شد ka-ém shood. *We stood* استاديم istaudeem, قايم شديم ka-ém shoodeem. *Ye stood* استاديد istadeed, قايم شديد ka-ém shoodeed. *They stood* استادند istaudend, قايم شدند ka-ém shoodend.

A STOOL کرسي kursé, تخت tukht. *A foot-stool* پايه pa-éh, نشيمن nusheemun, موطي or موطا mowta. v. also *evacuation.*

To STOOP (*bend forward*) خودرا لام ساختن khoodra laum saukhtun, تدنيد خم کردن kudee[d] khum kirdun, مايل شدن ma-él shoodun, ميل نمودن mei-él numoodun, رکوع ساختن rukoo[a] saukhtun, رکعت کردن rukaat kirdun, سرنهادن surnihaudun, ضلع شدن zula shoodun, تدميح ساختن tudmeeh saukhtun, البال کردن ilbaul kirdun. v. *to bow.*—(*to yield, to be inferior*) کردن نهادن gurdun nihaudun, تذلل نمودن tuzullul numoodun, تذليل شدن tuzleel shoodun, سرفرو نمودن surfuroo numoodun, تدنيخ کردن tudneekh kirdun, فروتني نمودن furootuné numoodun. (*to condescend*) تواضع ساختن tuwauzua saukhtun, متواضع شدن mutuwauza shoodun, نرمي نمودن nurmé numoodun, نرم و اهسته بودن nurm ou ahusteh boodun, قرين قبول شدن kureen kubool shoodun, ملايم بودن mula-ém boodun, قبول کردن kubool kirdun.—(*to alight as a bird*) لبود ساختن luboo[d] وقع کردن wuka kirdun, saukhtun. *To stoop* (*as a hawk on his prey*) هوي ساختن hawé saukhtun, دفيف کردن dufeef kirdun, کسور نمودن kusoor numoodun.

A stoop (*act of stooping*) ميل mei-él, ضلع zula, ركوع rukoo-a, البال albaud, تدميح tudmeeh. (*condescension*) متواضع mutuwauza, تواضع tuwau-za, ملايمت mula-émut, نرمي nurmé, اهستگي ahustugé, قرين قبول kureen kubool. (*fall of a bird on his prey, on a tree, &c.*) دفيف dufeef, هوي hawa, وقع wuka, لبود lubood.—*Stooping* ميل ساز mei-él fauz, ضلع كنا zula koona, ركوع نما rukoo-a numa. *Stoopingly* بر وجه ميل bur wujha mei-él, بطور ركوع betoora rukoo-a, ضلعا zula-an.

To STOP (*stand, cease to go forward*) استادن istadun, توقف كردن tuwukkuf kirdun, وقوف ساختن wukoof saukhtun, اقامت كردن ikaumut kirdun, قامت شدن kaumut shoodun, ماندن maundun, مانده شدن maundeh shoodun, باشيدن bashédun, استناد كردن istinaud kirdun, استقرار ساختن istikraur saukhtun, قوم كردن koom kirdun, تلبد ساختن tulubbud saukhtun. (*to cease, desist*) باز استادن baz istadun, وا استادن wa istaudun, فنودن funoodun. v. *to pause*.—(*to hinder from progressive motion*) سد و منع كردن sudd ou muna kirdun, مانع و تعارض شدن mauna ou ta-arruz shoodun, وا داشتن wa daushtun, واپس داشتن wapus daushtun. ممانعت كردن mumanaat kirdun, عايق ساختن au-ék saukhtun.—(*to with-hold*) باز داشتن baz daushtun, وا داشتن wa daushtun, واپس داشتن wapus daushtun, اقطاع كردن iktaa kirdun. *To stop up* سد كردن sudd kirdun, بسته ساختن busteh saukhtun, بنديدن bundédun, ترديم كردن turdeem kirdun, سم ساختن summ saukhtun, صم كردن summ kirdun, ردم ساختن rudim saukhtun, مسدود نمودن musdood numoodun, مصم كردن musumm kirdun, مدسم ساختن mudsum saukhtun. *Stop!* اهيز aheez! قف kuff! *Stop up!* فرا ار fura aur!

Stop, (*cessation of progressive motion*) توقف tuwukkuf, وقوف wukoof, قامت kaumut, اقامت ikaumut, قوم koom, استقرار istikraur, استناد istinaud, تلبد tulubbud, استاده istaudeh. (*stoppage*) منع muna, مانع mauna, تعارض ta-arruz, تاخير taakheer, ممانعت mumanaut, سد sudd. v. *obstruction, obstacle, impediment*.—(*interruption*) مقطع mukta, انقطاع inkitaa, كسستگي kusustugé, شكستگي shakustugé. *The stop of a musical instrument* پرده perdeh. *A stop or point in writing* نقطه nukteh, محط muhutt. v. *pause*.

Stopped, stopt (*hindered*) ممتنع mumtina, ممنوع mumnuwa. (*with-held*) وا داشته wadaushteh, باز داشته baz daushteh. (*suppressed*) بطال buttaul, نا بود و نا پيدا ساخته na bood ou na peedeh saukhteh. *Stopt up* بسته busteh, مسدود musdood, منسد munsudd.

A STOPPLE سداد sudaud, صم or سم summ, سمام sumaum, دسام dusaum, سربند surbund, وفاع wufaa, شجاب shujaub, وتيعت wufé-at, صبار subaur, علهاص alhaus.

STORAX (*gum*) ميعت mei-at, مايات ma-é-at, بخور bukhoor, اصطرك istorak, قنروج kunrooj. *Liquid storax* ميعت سايلت mei-ata sa-élut, لبني labané, عسل لبني asul labané. *Indian storax* ميعت هندي mei-ata hindé, الطست al-tast. *The storax tree* لبني lubna, عبهر abhur.

STORE (*abundance*) فراواني furawauné, وفرت wufirut, كثر kusr, كثرت kusrut, بركت burukut, غنيمت ghuneemut, بسياري bissé-auré, v. *plenty*; *provision*.—(*a hoard*) گنجباد gunjbaud, گنجينه gunjeeneh, انبار ambaur, پشته pushteh.—*A store*, or *store-house* انبارخانه ambaur khauneh, پرخو purkhoo, كندوك kundook, v. *repository, magazine, warehouse*.

To store مهمت پرداز ساختن muhimmut purdauz saukhtun, پر كردن pur kirdun, املا ساختن imla saukhtun, تمليت كردن tumlé-ut kirdun, مالا مال ساختن maula maul saukhtun, انباشتن ambaushtun. v. *to hoard, furnish*.

Stored در انبار خانه نهاده dur ambaur khauneh nihaudeh, مهمت پرداز شده muhimmut purdauz shoodeh, مالامال ساخته maulamaul saukhteh, مطمور mutmoor.

A storer مهمت پرداز muhimmut purdauz.

A STORK لقلق lukluk, لقلاق luklauk (pl. لقالق lukauluk), ليلك leiluk, لغلغ lughlugh, ابو حديج abu hudeej, بلارج bulauruj.—*The cry of a stork* لقلقت luklukut.

Stork's-bill (*herb*) ابرت الراعي ibrutu'r'ra-é.

A STORM (*tempest*) باد شديد bauda shudeed, روزكار سخت roozigaura sukht, اشوب ashoob, عج ajj, عصف asf, نخرت nukhrut, تلاطم tulautum, بادكرد baudgurd, بادكر baudgur, ديوباد divbaud, گردباد gurdbaud, ام زوبعت umma zoobaat, سفنج sufij, اعصار é-asaur (pl. اعصاير é-asa-ér) فورطنه fortuneh. v. *whirlwind, hurricane*.—(*an assault on a fortified place*) هجوم بقلع hujoom bekilla, شهر گيري از هجوم shahur geeré uz hujoom, فتح futih (plur. فتوح futooh), كشاد kushaud, تسخير tuskheer, هجوم hujoom, حمله humleh. v. also *sedition, tumult, violence: calamity, distress*. —*Becoming calm after a storm* سكور sukoor.

To storm (*attack a place by open force*) شهر از هجوم گرفتن shahur uz hujoom gooriftun, از قلع حصار حمله فتح كردن killa uz humleh futih kirdun, حصار كشادن hissaur kushaudun. (*to rage*) با غوغا غضب نمودن baghoogha ghuzb numoodun, با بلند اوازي سرزنش گفتن ba bulund awauzé surzinish guftun.

Stormed (*as a town*) از هجوم مفتوح uz hujoom muftooh, از حمله كشاده uz humleh kushaudeh.

Stormy (*tempestuous*) مواج mawwauj, هلاب hullaub, هيج heej, هيجان heejaun, هياج heiauj, زو باد گرد zu baud gurd, اشوبي ashoobé, عجاج ajauj, معج mu-aj. *A stormy sea* بحر مواج buhra mawwauj, تلاطم امواج tulautuma amwauj. *A stormy day* روز هيجان rooza heijaun, يوم هيج é-ooma heij. (*violent, passionate*) غضبناك ghuzubnauk, تيز طبيعت taze tubé-at, تيز مزاج taze mizauj, خشمناك kyshimnauk.

STORY داستان dausitaun, اثر asir, حكايت huka-é-ut, قصه kisseh, فسان fusaun, افسانه afsauneh. v. *history*; *tale*; *fiction*.—*To colour a story* حكايت رنگ اميز گفتن huka-é-uta runk ameez guftun, وشي كردن wushé kirdun. v. *to lie, feign*. — *An idle story* حكايت بي اصل kuka-é-uta bé asl.—(*a floor, flight of rooms*) اسپانه asumauneh, طبق tubuk, سقف sukf, ورسيج wurseej, سغ sugh. v. under *floor*.—*To story*, v. *to relate*. — *A story-teller* داستان خوان dausitaun khaun, حكايت بي اصل طراز huka-é-uta bé asl tirauz, قصه گذار kisseh guzaur, افسانه گو afsauneh goo. v. *historian, fabulist*.

A STOVE تابخانه taubkhauneh, اتش تاب autaush taub, شبستان shubistan, گرم خانه gurm khauneh, كاشانه kashauneh, سادك sauduk, تندور tundoor. *To stove* در تاب خانه گرم ساختن dur taub khauneh gurm saukhtun.

To STOUND (*be in pain*) ازار يافتن azaur é-auftun, ضربان و رنج داشتن zurbaun ou runj daushtun.—*Stound*, v. *sorrow, grief*; *amazement*.

STOUT تندرست tunduruſt, نيرومند neeroomund, توانا tuvvana, قوي kooï, زو قوت zu kuwwut, محكم muhkum, مستحكم musthukim, زورمند zoormund, شديد shudeed, لست lust, بهادر bahaudur, پهلو pihlu, دلير dilare, دلاور dilavur. v. *strong, robust, brave, resolute: obstinate*.

Stoutly با تندرستي ba tunduruſté, با قوت ba kuwwut, بر وجه زورمند bur wujha zoormund, بطور توانا betoora tuvvana, شديدا shudeedan, دليرانه dilarauneh, بهادر اسا bahaudur asa.

Stoutness تندرستي tunduruſté, نيرومندي neeroomundé, قوت kuwwut, زورمندي zoormundé, دليري dilaré, شدت shuddut, توان tuvvan, دلاوري dilavuré. پهلواني pihluvauné. v. *strength, valour*.

To STOW (*lay up in the proper place*) بجا نهادن bejau nihaudun, نهادن nihaudun, نشاندن nishaundun, وضع كردن wuza kirdun, ودع ساختن wuda saukhtun, توديع كردن tudé-a kirdun. — *To stow a ship* بار در جهاز نهادن baut dur jahaze nihaudun, بكشتي اسباب وضع كردن bekishté asbaub wuza kirdun.—*Stowage* (*room for laying up*) نهادگاه nihaudgah, جايگاه ja-égah. (*state of being laid up*) نهاد nihaud, وضع wuza. —*Stowed* نهاده nihaudeh, موضوع mouzuwa.

STRABISM كژ بيني kuzsh beené. v. *squint*.

To STRADDLE فج كردن fujj kirdun, انجاج ساختن efjauj saukhtun.

To STRAGGLE اينجا انجا رفتن einjau aunjau ruftun, من هنا و هنا روان بودن min hunna wa hunna rouvaun boodun, اواريدن awaurédun, اواره شدن awaureh shoodun, گمراه بودن gumrah boodun, بيراه شدن bérah shoodun, پويان بودن pooï-aun boodun, پراكنده شدن purakundeh shoodun, بگرديدن bugurdédun, وارفتن waruftun. v. *to wander*.

A straggler اواره awaureh, گمراه gumrah, بيراه bérah, اينجا انجا پويان ساز einjau aunjau pooï-aun sauz, رند rund, من هنا و هنا رونده min hunna ou hunna rouvindeh. v. *vagabond*.

STRAIGHT (*right, not crooked*) مستقيم mustukeem, راست raust, درست durust, متسوي mutusawé, استوا istiwa, سوا or سوي siwa, سويت sawé-ut, مدلول mudlool, نا ملتوي na multawé, نشوص nushoos, نشيص nushees, بي پيچ bé peech, نا كژ na kuzsh. v. also *upright, erect: strait*.—*A straight road* راه راست rauha raust, هنجار hunjaur.—*A straight line* خط استوا khutta istiwa, خط مستقيم khutta mustukeem, هنجار hunjaur. — *To straighten* or *make straight* مستقيم كردن mustukeem kirdun, راست ساختن raust saukhtun, درست نمودن durust numoodun, پيچ واكردن peech wakirdun, مستوي كردن mustawé kirdun, الف ساختن alif saukhtun.

Straightness راستي rausté, درستي durusté, استقامت istikaumut, عدم پيچ aduma peech, استوي istiwa, اسوت aswut, سوي siwa, سويت suwé-ut, تسويا tuswé-a.

Straight, straightways همان humaun, درحال dur haul, حالا haulan, على الفور ala'l'four, همانده humaundum. v. *immediately*.

To STRAIN (*squeeze through something*) پالودن paloodun, افشردن afshurdun, فشردن fushurdun, پالانيدن palanédun, پالوده كردن paloozeh kirdun, پالوده ساختن paloodeh saukhtun, ساويدن sawédun, كاويدن kawédun, بزل كردن buzl kirdun, ترويق ساختن turweek saukhtun, رواق كردن ruwauk kirdun. v. *to squeeze, wring, filter, purify, rack off*.—*To strain every nerve* جد و جهد كردن jidd ou jihud kirdun, مجد نمودن mu-

jidd numoodun, تافتن tauftun, ورزيدن wurzédun, اقدام و اهدام نمودن ikdaum ou ihdaum numoodun, بذل همت ساختن buzla himmut saukhtun, بذل سعي جميل كردن buzla sa-é jumeel kirdun, جهد جميل و سعي جزيل نمودن jihda jumeel ou sa-é juzeel numoodun, كرسيدن kursédun. v. *to stretch, employ every endeavour:* also *to constrain, force, sprain.*—*To strain (be filtered)* پالوده بودن paloodeh boodun, افشرده شدن affhurdeh shoodun, مروق كشتن murawwuk gushtun. (*to stretch beyond natural strength*) بلا قوت كشيدن bila kuwwut kushédun, فوق القدرت راندن fouku'l'kudrut raundun.—(*to stretch beyond bounds*) از حد كذاشتن uz hudd guzaushtun, فوق الحد كشيدن fouku'l'hudda kushédun.

A strain (great endeavour) زور zoor, جهد جميل و سعي جزيل jihda jumeel ou sa-é juzeel, جد و جهد بلا قوت jidd ou jihud bila kuwwut. v. *stretch*; also *sprain.*—*A strain of musick* نغمت nughmut, اغنيت aghné-ut, رامش raumish, ترانه turauneh, خوانندكي khaunindughé, ترنم turunnum. v. *air, song.*—*A strain (mode of speaking or writing)* وجه سخن wujha sukhun, سيرت كلام seiruta kulaum, كيفيت كتب keefé-uta kutib. v. *style.*

Strained (squeezed) پالوده paloodeh, ساويده sawédeh, افشرده affhurdeh, مروق murawwuk.—*Strained beyond natural strength* بلاقوت كشيده bila kuwwut kushédeh, فوق القدرت رانده fouku'l'kudrut raundeh. *Strained beyond bounds* از حد بيرون كشيده uz hudd beeroon kushédeh, از حد كذار ساخته uz hudd guzaur saukhteh.

A strainer پالونه paulooneh, مبزل mibzul, كوبين koobeen. v. *colander.*

STRAIT (*close*) تنك tunk, نا پهن na puhn, ضيق zeik, اضيق azé-uk, ضيقي zeiké, ضوقي zouké. v. *narrow:* also *intimate: strict.*

A strait (narrow pass) تنك راه tunk rauh, دربند derbend, بندر bender, مضيق muzeek (plur. مضايق muza-ék) كذار guzaur. v. *pass.*—(*difficulty, distress*) تنك دستي tunk dosté, دست تنكي dost tunké, تنكا تنك tunka tunk, سختي sukhté, بلا bula, مضيق muzeek, اضطراب iztiraub. v. *poverty.*—*Straits of the sea* تنك دريا tunka duré-a, حلق البحر hulku'l'buhr, سدت suddut. *The straits of Gibraltar* باب الزقاق baubu'z'zukauk, بحر الزقاق buhru'z'zukauk. *The straits of Babelmandel* or *Babelmandib* (*the gate of tears*) باب المندب baubu'l'maundib.

To straiten (make narrow) تنك كردن tunk kirdun, اضيق ساختن azé-uk saukhtun, بهم كشيدن behum kushédun. v. *to contract, confine.*—(*to reduce to straits* or *difficulties*) تنك كردن tunk kirdun, تنكدست ساختن tunk dost saukhtun, تنكا تنك كردانيدن tunka tunk gurdanédun, مضيق كردن muzeek kirdun, تضييق ساختن tuzei-ék saukhtun. v. *to distress, perplex.*

Straitened تنك كرده شده tunk kirdeh shoodeh, تنكا تنك كشته tunka tunk gushteh.—*To be straitened* or *reduced to straits* تنك بودن tunk boodun, تضيق شدن tuzei-uk shoodun.

Straitly بر وجه تنك bur wujha tunk, بطور ضيق betoora zeik. v. *strictly, closely, intimately.*

Straitness تنكي tunké, ضيقت zeikut. (pl. ضيق zeek). v. *narrowness, closeness: distress, difficulty: rigour, strictness.*—*Strait-laced (stiff, formal, precise)* نا لطيف na luteef, نا خوش اينده na khoosh a-éndeh, بي ادب شيرين bé aduba sheereen, نا ظريف na zureef.

STRAND (*bank of the sea* or *river*) كنار دريا kunaura duré-a, ساحل بحر sauhila buhr. v. *shore.*

To strand بكنار دريا راندن bekunaura duré-a raundun, بساحل بحر زدن besauhila buhr zudun.

STRANGE غريب ghureeb, جنابت junaubut, اجنب ajnub, جانب jaunib, بيكانه beegauneh, مستغرب mustughrub, مغرب mughrub, يياني eebauné, اتي até. v. *foreign.*—(*wonderful*) عجيب ajeeb, عجايب aja-éb, عبرت اميز ybrut ameez, غريب ghureeb, نادره nadireh, نادر naudir, بديع budé-a.—(*uncommon*) بديع budé-a, بدايع buda-é-a, غير مستعمل ghire-a musta-amil, بلا قاعدت bila ka-édut, نا معهود na mahood, مستغرب mustughrub, مهمل muhmul, فوق العادت fowku'l'audut, عقمي akmé, عويص awees. v. *odd, irregular.*—(*new*) نو now, نو رسيده now russédeh, نو پيدا now peeda, جديد judeed, بدايع buda-é-a, بديع budé-a.—(*unknown*) مجهول mujhool, نا معلوم na maaloom, نا معروف na maaroof, بي نام bé naum.—(*not acquainted*) نا همدم na humdum, نا مولف na moolif, غير دخيل ghire-a dukheel. v. also *shy.*—*Any thing strange* مغربت mughurribut, دهشت duhshut, نادره naudireh, ابدت abidut, ابده abideh.

Strange! (interjection of admiration) عجبا ajiba or ajiban, ايا ei-ya, يا ya, الله الله allah allah, بارك الله bauruk allah, بهرا buhran, سبحان من كذا subhaun min kuza, واه wauh, وي weï.

Strangely غريبانه ghureebauneh, مستغربا mustughruban, مهملانه muhmulauneh, بطور نا مستعمل betoora na musta-amil, بر وجه عجب bur wujha ajib.

Strangeness (*uncommonness, foreignness, wonderfulness*) غريبي ghureebé, نادره naudireh, عجيبت

ajeebut, كمبابى kumé-aubé, نايابى na-é-aubé. (*coldness, reserve, aversion from intimacy*) برودت buroodut, اجتناب ijtinaub, انتباه intibauh, عدم نغرت مصاحبت aduma kushaudugé, كشادكى nufruta mosauhibut, اجتناب همدمى ijtinauba humdumé, استكراه مقارنت istikrauha mukaurinut, كراهت صحبت kurauhuta sohbut. v. *shiness*. —(*mutual dislike*) تنفر tunuffur, تعارض ta-arruz, تنكره tukurruh, استكراه يك بدكر istikrauha eek bedigur. —(*remoteness from common apprehension*) دوري از حاست عامت dooré uz haussuta aummut, بعد از حس مشترك bu-ad uz hussa mushturuk, مشكل mushkil. v. *obscure*.

A stranger (*foreigner*) غريب ghureeb, غرب ghurub (fem. غريبت ghureebut, plur. غرباء ghurubaa), مغرب mughurrib, مرد غريب murda ghureeb (fem. زن غريبت zunné ghureebut), بيكانه beegauneh, اجنبى ajnubé, جانبي jaunibé, جنب junub, اجنب ajnib (plur. اجانب ajaunib, جناب junaub), نا محرم na muhrum, سياح seiauh, زيارتجي zé-aurutjé, نقيل nukeel (fem. نقيلت nukeelut), ساكع sauka سكع suka, نزيع nuzé-a, نازع nauza (pl. نزاع nuzza, نزعاء nuzaa, نزوع nuzoo-a), عابرالسبيل aubiru's'subeel, پيواره peewaureh, بيواره beewaureh, بيوار beewaur, مولد mu-ellud, ابن ارض ibna arz, شصيب shuseeb, ناشتا naushta, طخرور tukhoor, طخرور tukhroor (plur. طخارير tukhaureer), شطير shuteer, هسبت husbut, ادم شجير aduma shujeer, داهفت dauhifut, دخيل dukheel, زوار zawwaur.—(*a guest*) مسافر musaufir (pl. مسافران musaufiraun), اصحاب مسافرت as-hauba musaufirut, مهمان mihmaun, اتاوي ata-wé, نزيل nuzeel (plur. نزل nuzul), ثوي sooï, ميز meez. v. also *pilgrim*.—*The situation of a stranger* or *person unknown* بيكانكى békaunugé, جنب janab, مسافرت musaufirut. *Strangers and friends* بيكانه و خويش beegauneh ou kha-ésh. *Kind to strangers* غريب نواز ghureeb nuvauz. *To speak like a stranger* استعجام ساختن istajaum saukhtun, ابده كردن abideh kirdun, هرزه كفتن hurzeh guftun, عوص كردن awis kirdun. *To be* or *pretend to be a stranger* تغرب كردن tughurrub kirdun. *To behave like a stranger* تغريب ساختن tughreeb saukhtun, مستغرب كردن mustughrub kirdun. *To become a stranger* (*to travel, reside among strangers*) غريبي كردن ghureebé kirdun, غربت ساختن ghurbut saukhtun, اغراب كردن ighraub kirdun, تغرب ساختن tughurrub saukhtun, در غربت شدن dur ghurbut shoodun, جنابت ساختن junaubut saukhtun, تلود كردن tulood kirdun. v. *sojourn*.—*A place of accommodation for strangers* منزلكاه munzilg[ah] مصطبت mustubut, كاروانسراي karavans[erai] نزلات nuzulaut. v. *inn, caravansera*.

To STRANGLE كلو كرفتن guloo goorift[un] خفه كردن khufeh kirdun, خبه ساختن kh[u]beh saukhtun, تاسانيدن tausanédun, [خفد]يدن khufdédun, خفيدن khufédun, تسبيدن tus[bé]dun, تسكير ساختن tuskeer saukhtun, [تخ]نيق كردن tukhneekh kirdun, خنق ساختن khun[uk] saukhtun, سات كردن saut kirdun, [تغ]ريق ساختن tughreek saukhtun, زات كردن za[t] kirdun. v. *to hang, suffocate: suppress*.

Strangled كلو كرفته guloo goorifteh, [خفي]ده khufédeh, مخنوق mukhnook, خنيق khune[ek] تاسانيده tausanédeh, خفديده khufdédeh, [تس]بيده tusbédeh. *To be strangled* تسبيدن tusbéd[un] تنسيدن tunsédun, مخنوق شدن mukhno[ok] shoodun, كلو كرفته يافتن guloo goorifteh é-aft[un]

A strangler كلو كير guloo geer, خفه كر khuf[eh] gur. v. *hangman*.

Strangling (participle) كلو كير guloo geer, [خفه] ساز khufeh sauz, خبه كنا khubeh koona. *Stran[g]ling, strangulation* خبك khubuk, خفك khuf[uk] خفه khufeh, خبه khubeh, خنق khunuk, [خنا]ق khaunik, خنيق khuneek, مخنق mukhunnu[k] تخنيق tukhneek, ساد saad, سات saat, [زرد] zurd, داظ daaz, زات zaat, زوط zoot, زعث za[ath] تذريع tuzré-a, دغر dughr. *The noise made* [by] *one when strangling* كرير kurreer.

A STRANGURY سلالت sulaulut, اسر us[r] صرب surub, سد بول sudda bool, برميو burmé-o[o] *Troubled with a strangury* زو سلالت zu sulaul[ut] سد بول دار sudda bool dar, محتقن muhtuki[n] حاقن haukin, مكرب mukrib.

A STRAP (*of leather*) سير seir (plur. سيور sei-oor, سيورت sei-ourut) اسيار asé-aur, [ر]جل durjul, سيرم seerum, فتراك futrauk, [تر]كون turkoon, زغرغاش zughrghaush, زغراو[ش] zughrau[sh] زغريماش zughreemaush. *Straps of shoes, sanda[ls] &c.* پاتابه pautaubeh, شرال shurauk, [پو]ستكاله poostkauleh, شرع shira, نعفت naafut.

Strappado, v. *a whipping*.

STRAPPING بلند اندام bulund andaum, [ع]ظيم بدن azeem budun. v. *tall, large, bulky*.—*A strap[ping] ping lass* بكر بلند اندام bukra bulund andaum, زني عظيم بدن zunné azeem budun, [زنمر]ده zunmurdeh.

A STRATAGEM رنك runk, حيله heeleh, حيله بازي heeleh bauzé, ال aul, فن fun[n] كيد keid, ظرافت zuraufut, ريو ré-oo, [ر]وبه روبه بازي roobeh bauzé.

A STRATUM بساط bisaut, بسوط busoot, كستري kusturé. *Strata* بسط bust. v. *layer, bed.*

STRAW كاه kauh, كه kuh, تبن tibn, علف aluf, رف ruff, رفت ruffut, رفه ruffuh, درين durin. *One straw, or a bit of straw* تبنت tubnut, خساره husaureh. *A straw-loft* كاهدان kauhdan. *Straws blown about by the wind* كاهريز kauhreez. *Attracting straws (amber)* كاهربا kauhruba. *To feed with straw* با كاه پروردن ba kah purwurdun, تبن كردن tubin kirdun, علف ساختن aluf saukhtun. *To sell straw* كاه فروختن kauh furookhtun, تبن كردن tubin kirdun. *A straw-seller* كاه فروش kauh furoosh, تبان tubbaun. *A bag of straw* چوال علف chuwaula aluf. *Straw laid under cattle* كويه koo-éh, رفت ruffut. *A truss of straw* چاچ chauch, جرزت jurzut, ابالت ibaulut. *A man of straw* رجل ناچيز rujla nacheez. ناكس nakus, مرد پست و خور murda pust ou khoor, اهل حقارت ahla huqaurut. *Straw thatch* كاه بن kauhbun, v. *thatch.* —*Straw-coloured* كاه گون kauh goon, تبن رنك tubn runk. *Strawy* كاهي kauhé, از تبن ساخته uz tubn saukhteh, تبني tubné.

A STRAWBERRY كهج kuhij, اساسنو asasunoo, قطلب kutlub.

To STRAY بي راه شدن bé rauh shoodun, گمراه بودن gumrauh boodun, گشت و گذار كردن gusht ou guzaur kirdun, سرگردان شدن surgurdaun shoodun, كوشيدن kooshédun, پوييدن pooï-édun, پويان بودن pooï-aun boodun, كوشيدن kooshédun, سرگشته بودن surgushteh boodun, كريدن kurédun, اواريدن awaurédun, اواره شدن awaureh shoodun, وارفتن waruftun, برهودن burhoodun, رهق كردن ruhik kirdun, واريدن waurédun, ربع نمودن ruba numoodun. v. *to wander, rove, straggle, stroll, err.*

A stray (animal) حيوان پويان heewauna pooï-aun, بهيمت گمراه buheemuta gumrauh, چار پاي ربع chaur pa-é ruba.

Straying بيراه bérauh, گمراه gumrauh, پويان pooï-aun, پوي pooï, پويه pooï-éh, واروان warouvaun, گشت و گذار gusht ou guzaur, رهق ساز ruhik sauz.

A STREAK خط khutt, رسم rusm. v. *stripe.* —*Two black streaks on the shoulders of an ass* طرتان turrutan.

To streak رسم كشيدن rusm kushédun, خط زدن khutt zudun.—*Streaked, streaky* مخطط mukhuttut, تخطيط tukhteet, مرسوم mursoom, نميرت numeerut. v. *striped.*

A STREAM اب جاري auba jauré, ماء جريان maa juré-aun, اب روان aub rouvaun, مسيل museil (plur. مسايل musa-él, مسل musul, مسلان muslaun), گذراب guzraub, زرنوق zurnook, حافشه haufisheh, رود rood. v. *river, rivulet, current.*

To stream جاري بودن jauré boodun, روان شدن rouvaun shoodun, سيلان بودن seilaun boodun, جويان شدن jooï-aun shoodun, دويدن duwédun. v. *to flow, pour, issue.*—*To stream (as milk from the dug when milking, or any thing similar)* در كردن durr kirdun.

A STREAMER ازنخ azunkh, باد نما baud numa. v. *flag, ensign.*

Streamy (abounding in streams) پر اب روان pur aub rouvaun, اب جاري دار aub jauré dar. *Streamy, streaming* روان rouvaun, جاري jauré, جريان juré-aun, سايل sa-él, سيال sei-aul, منفجر munfujir, تهمع tuhumma.

A STREET محلت muhullut, كو koo, زقاق zukauk, خطت khittut, سوق sook, حارت haurut, (pl. حارات haraut) پرزن purzun, برزن burzun, حي hei-é. v. *road.* —*A narrow street* كمجه kumjeh.—*A street leading to a castle* حارت واقم hauruta waukum. *Leading a criminal through the streets mounted on an ass* خرنباز khurunbauz. *From street to street* كوبكو koobekoo. *Streets* محلات muhlaut, اوساق awsauk, ولج wuluj. *A street without a thoroughfare* گريوه gureeweh, باريار baurè-aur, كوي koo-é.—*A street-walker*, v. *prostitute.*

STRENGTH قوت kuwwut, زور zoor, زوري zooré, زورمندي zoormundé, تندرستي tundurusté, مجال mujaul, طاقت taukut, استحكام istihkaum, دست dost, توانائي tuvvanaï-é, توان tuvvaun, نيرو neeroo, نيرومندي neeroomundé, استواري ustuwauré, پهلواني pihluvauné, برك burk, شدت shuddut, اشتداد ishtidaud, طرق tyrk, پاياب paï-aub, باداوند baudé-avund, بادياوندي badé-avundé, يد eed, ايد eid, اد aud, اداد adaud, ازر azur, ال aul, منت munnut, مكنت miknut, زهره zuhreh, دخت dukht, حد hudd, ضلع zula, ضلاعت zulaat, نويص nawees, جدل judul, جلادت jilaudut, عتر atar, نوب nawib, كر kurr, زه zuh, مشيت mushé-ut, نيو né-oo, مرت murrut, مراس muraus, مراست murausut. v. *force, vigour, firmness, power, solidity.*—*Strength of arms* نيرو بازو neeroo-a bauzoo, ضرب دست zurba dost. *To acquire strength* قوت پذيرفتن kuwwut pizzeeruftun, نيرو گرفتن neeroo gooriftun. *Wasting* or *breaking the strength* طاقت شكن taukut shukun, زور گداز zoor gudauz. *Strength of mind* قوت ضمير kuwwuta zumeer, رسوخ خاطر

rusookha khautir, دليري dilaré, ثبات جان su-bauta jaun. *Strength of argument* دليل برهاني duleel burhauné, حجت برهان hujjuta burhaun, بينت bei-unut.

To strengthen (*make strong*) قوت دادن kuwwut dadun, قوي كردن kooï kirdun, شد نمودن shudd numoodun, تندرست ساختن tundurust saukhtun, توانا كردن tuvvana kirdun, نيرو بخشيدن neeroo bukhshédun, زورمند ساختن zoormund saukhtun, استواري دادن ustuwauré dadun, استوار كردن ustuwaur kirdun.—(*to confirm, establish*) برقرار كردن burkuraur kirdun, پايدار ساختن istikraur kirdun, استقرار كردن pa-édar saukhtun, برك ساختن burk saukhtun, تشديد كردن tushdeed kirdun, تقرير نمودن tukreer numoodun, استحكام كردن istihkaum kirdun. v. *to corroborate*.

A strengthener قوت ده kuwwut duh, تندرستي بخش tundurusté bukhsh, قوي ساز kooï sauz, توان اور tuvvan awur, زورمند كنا zoormund koona, تن پرور tun purwur.

Strengthless بي قوت bé kuwwut, نا زورمند na zoormund, بي تندرستي bé tundurusté, نا نيرومند na neeroomund. v. *weak*.

STRENUOUS دلير dilare, زورمند zoormund, مردانه murdauneh, بهادر bahaudur, جوانمرد juvaunmurd, سخت sukht, شديد shudeed, تند tund, اكيد akeed, اكيد و شديد akeed ou shudeed. دلف dilif. v. *brave, bold, active, vehement, zealous*.

Strenuously دليرانه dilarauneh, بر وجه زورمند bur wujha zoormund, بهادر اسا bahaudur asa, بطور اكيد و شديد juvaunmurdauneh, جوانمردانه betoora akeed ou shudeed, با شدت ba shuddut.

STRESS (*importance*) كراني guraune, مهمي muhimmé, لازمت lauzimut.—(*violence*) زور zoor, قهر kuhr, جور jawr, جبر jubr, جفا jufa.—*To stress*, v. *to distress*.—*To lay a stress* (*to consider as of importance*) مهم انديشيدن muhimm andeeshédun, كران پنداشتن guraun pundaushtun, لازم انديشه كردن lauzim andeesheh kirdun.

To STRETCH (*extend, strain*) كشيدن kushédun, كشيده كردن kushédeh kirdun, كشاده ساختن kushaudeh saukhtun, تطويل و تمديد كردن tutweel ou tumdeed kirdun, مد ساختن mudd saukhtun, ممدود كردن mumdood kirdun, بخچيدن bukhchédun, بخجيدن bukhjédun, دراز ساختن dirauz saukhtun, بسط كردن bust kirdun, سرنكيدن siringédun, مهادت ساختن mumaudut saukhtun, متا كردن muta kirdun. v. also *to expand*.—(*to strain to the utmost*) تقصي tukussé kirdun, استقصا نمودن istiksa numoodun, متنعم ساختن mutunaam saukhtun, بذل اقتدار كردن buzla iktidaur kirdun, كوشيدن koshédun. v. *to employ every endeavour*.—*To stretch beyond what is right* بالا حد و حق كشيدن bila hudd ou hukk kushédun, از حد بيرون راندن uz hudd beeroon raundun, از حد كذاشتن uz hudd guzaushtun. v. *to strain*.—*To stretch* (*be extended*) كشيده بودن kushédeh boodun, مطول شدن mutool shoodun, مبسوط كشتن mubsoot gushtun, ممدود شدن mumdood shoodun, ممدود بودن mumuddud boodun.—(*to speak beyond the truth*) بالا حقيقت كفتن bila hukeekut guftun, با صورت مغلطه سخن راندن ba sooruta ma-ghluteh sukhun raundun.—*To imprecate with a stretched-out hand* دزخيم كردن duzshkheem kirdun. *To stretch out the arms or hands on hearing joyful news* تذريع كردن tuzré-a kirdun.

A stretch كشادكي kushaudugé, كشيدكي kushédugé, بسط bust, مد mudd, تطويل و تمديد tutweel ou tumdeed. v. also *effort, struggle*.—*Stretch of power* زور zoor, تعدي ta-addé, جبر jubr, جور joor, ظلم zulm. v. *tyranny*.

To strew, v. *to strow*.

STRICT (*exact, accurate*) دقيق dukeek, زر دقت zu dikkut, پرداخته purdaukhteh, پركار purkaur, سازكار sauzkaur.—(*severe, rigorous*) شديد shudeed, عنفي unfé, درشت durusht, ظالم zaulim, تند tund, بي حلم bé hylm, نا اهسته na ahusteh.—(*not remiss*) مشغول mushghool, نا غافل na ghaufil, نا كاهل na kauhil. v. *close, tight, tense, stretched*.

Strictly (*accurately, exactly*) با دقت ba dikkut, بر وجه دقيق bur wujha dukeek, بطور پرداخته betoorapurdaukhteh.—(*severely, rigorously*) بر وجه شديد bur wujha shudeed, با عنف ba unf, ظالمانه zaulimauneh.—(*not carelessly*) نا غافلانه na ghaufilauneh, با شغل ba shughl, مشغولانه mushghoolauneh.

Strictness (*accuracy*) دقت dikkut, پرداخت purdaukht, سازكاري sauzkauré, پركاري purkauré,—(*severity*) عنف unf, شدت shuddut. v. *rigour*.

Stricture (*closeness, tightness*) تنكي tunké, ضيق zeik, ضيقت zeikut. *A stricture* (*upon any subject*) نقل nukkul, قصه kisseh. v. *stroke, touch*.

To STRIDE فج كردن fujj kirdun, افجاج ساختن ifjauj saukhtun. v. *to go with long strides*.

A stride (*long step*) كام دراز gauma dirauz, خطوت khutoot, خطوت طول khutoota tool, طرمح turmih, متبوع mutuboo-a.—(*wideness between the legs*) فج fujj, افجاج ifjauj, فجج fujij. *To go with long strides* طرمح كردن turmih kirdun, با كام دراز رفتن

gaunsh diraux ruftun, بعيد الشحوت ساختن

-édu'sh'shuhwut saukhtun, متبوع كردن mu-

boo-a kirdun.

STRIFE ستيزه siteezeh, ستيز siteez, منازعت

munazaat, اختلاف ikhtilauf, غوغا googha, اشوب

ashoob. v. *contention, discord.* — *Strifeful* ستيزه

siteezeh, پر ستيز pur siteez, پر منازعت pur muna-

zaat, نا هموار na humwaur, نا همدم na humdum.

To STRIKE زدن zudun, زد كردن zud kir-

dun, كوفتن kooftun, كوبيدن koobédun,

ضرب كردن zurb kirdun, مضرب نمودن muzrib

numoodun, لكد زدن lukud zudun, لت ساختن

lutt saukhtun, شلاق زدن shulauk zudun, لاييدن

la-i-édun, لتم كردن lutim kirdun, لدم ساختن

ludim saukhtun, لحت زدن luht zudun, لحج

كردن luhij kirdun, نتش ساختن nutish saukh-

tun, كفتن kuftun, پرچيدن purchédun, پاليدن

paulédun. v. *to dash, stamp, kick, beat.* — *To strike

a bargain* بازار كردن bazaur kirdun, عهد و

پيمان ساختن ahd ou peimaun saukhtun, شرط

زدن shurt zudun, معاهده كردن ma-ahudeh

kirdun, مقاوله ساختن mukawuleh saukhtun. —

To strike off (separate by a blow) از ضرب جدا

كردن uz zurb juda kirdun, مقطع نمودن mukta

numoodun, قطع ساختن kuta saukhtun, تجذيم

كردن tujzeem kirdun, اوبريدن awburédun,

بريدن burédun. *To strike off from an account* از

حساب قطع كردن uz hissaub kuta kirdun, از فرد

برسيدن uz furd burusédun. — *To strike out (erase)*

برسيدن burusédun, تراشيدن turashédun, تمحيت

كردن tumhé-ut kirdun. — *(to bring to light)*

ظهور كردانيدن zuhoor gurdanédun, اشكاره ساختن

ashikaureh saukhtun, اظهار كردن izhaur kirdun. v.

to invent, discover, form. — *(to make a sudden excur-

sion)* كشت و كذار ناكهانه كردن gusht ou gu-

zaura naguhauneh kirdun, پويي ناكهاني ساختن

pooi-e naguhauné saukhtun. — *To strike out an eye

&c.* عاير كردن a-ér kirdun. *To strike in with

(to conform, suit with)* همدل كشتن humdil gush-

tun, موافق شدن muwaufik shoodun, هموار

كرديدن humwaur gurdédun, يكساني نمودن

eeksauné numoodun, مطابق شدن mutaubik

shoodun. *To strike a bell* ناكوس زدن naukoos

zudun, جرس زده كردن jurus zuddeh kirdun.

To strike (as a bell does the hours) اواز دادن

awauz dadun naukoos, صدا زدن جرس ناكوس

sida zudun jurus. *To strike dumb* تسكيت كردن

tuskeet kirdun, خاموش زدن khaumoosh zudun.

v. *to silence.* — *To strike or dash together* بهم زدن

behum zudun, مصادمت كردن musaudumut kir-

dun, باهم واكوفتن bahum wakooftun. v. *to

dash.* — *To strike or cut (as the feet of a horse)*

واكوفته شدن wakoofteh shoodun. — *To strike fire*

اتش زدن autash zudun, مقتدح ساختن muk-

tudih saukhtun, تزنيد كردن tuzneed kirdun, نتق

ساختن nutik saukhtun. *To strike a flint without

bringing fire* تبكو كردن tubukkoo kirdun. *To strike

fire (as a horse's shoe against the stones)* اتش سم زدن

autasha sum zudun, حباحب نمودن hubauhub nu-

moodun. — *To strike a flag* علم فرو نمودن alum furoo

numoodun, لوا تسليم كردن liwa tusleem kirdun,

منكوس رايت نمودن munkoosa ra-é-ut numoo-

dun. — *To strike up* شروع كردن shuroo-a kirdun,

كرفتن gooriftun. v. *to begin.* — *To strike tents (de-

camp)* كوچ كردن kooch kirdun, خيمه فرو زدن

khameh furoo zudun. *To strike at the root* قلع كردن

kula kirdun, زير و زبر زدن zeer ou zubr zudun,

برتهيدن burtuhédun. v. *to subvert.* — *To strike

with the fist* مشت زدن musht zudun. v. *box.* —

To strike with a stick چوب زدن chope zudun,

حبج ساختن hubij saukhtun, متاء كردن mutaa

kirdun. v. under *stick and staff.* — *To strike with the

horns* شاخ زدن shaukh zudun, نطح كردن nutuh

kirdun. v. under *horn.* — *To strike the mind* در

خاطر امدن dur khautir aumudun, بضمير رسيدن

bezumeer russédun, ادراك را زدن idraukra zudun.

To strike terror هول زدن hawl zudun, هراس

انكيختن huraus angeekhtun, مجزع ساختن

mujza saukhtun, وحشت انكيز كردن wuhshut

angeez kirdun, توصيد ساختن tawseed saukhtun,

v. *to terrify, alarm.* — *To strike with astonishment*

سركردان كردن surgurdaun kirdun, حيرت

انكيختن heirut angeekhtun. v. *to amaze, sur-

prize.* — *To strike upon a rock or the sea-coast*

بصوانت زده بودن besuwaunut zuddeh boodun,

بساحل البحر مضرب كردن besauhilu'l'buhr

muzrib kirdun, بكنار دريا كوفته بودن bekunaura

duré-a koofteh boodun. v. *to split.*

A striker زننده zunindeh, كوبنده koobindeh,

مضرب mizrub, ضرب كر zurb gur.

Striking (hitting a blow) زنا zuna, زن zun,

كوب koob, ضرب كنا zurb kuna, مضرب muz-

rib, زنان zunaun, زننده zunindeh, لادم laudim,

لاطم lautim. *Striking the head* سركوب surkoob.

Striking the head against a stone سر در سنك زنا sur

dur sunk zuna. *Striking out (an eye, &c.)* عاير a-ér.

Striking (astonishing) عجب ajib, عجبناك ajibnauk,

حيرت انكيز heirut angeez, سركردان ساز sur-

gurdaun sauz. v. *surprising, wonderful.* — *(affecting)*

دلكير dilgeer, دلكش dilkush, جانستان jansitaun,

دلاويز dilaweez, دلبر dilbur, دلربا dilruba. — *Strik-

ingly (affectingly)* بر وبه دلكير bur wujha dilgeer,

rusookha khautir, دليري dilaré, ثبات جان su-bauta jaun. *Strength of argument* دليل برهاني duleel burhauné, حجت برهان hujjuta burhaun, بينت bei-unut.

To strengthen (*make strong*) قوت دادن kuwwut dadun, قوي كردن kooï kirdun, شد نمودن shudd numoodun, تندرست ساختن tundurust saukhtun, توانا كردن tuvvana kirdun, نيرو بخشيدن neeroo bukhshédun, زورمند ساختن zoormund saukhtun, استواري دادن ustuwauré dadun, استوار كردن ustuwaur kirdun.—(*to confirm, establish*) برقرار كردن burkuraur kirdun, استقرار كردن istikraur kirdun, پايدار ساختن pa-édar saukhtun, برك ساختن burk saukhtun, تشديد كردن tushdeed kirdun, تقرير نمودن tukreer numoodun, استحكام كردن istihkaum kirdun. v. *to corroborate.*

A strengthener قوت ده kuwwut duh, تندرستي بخش tundurusté bukhsh, قوي ساز kooï sauz, توان اور tuvvan awur, زورمند كنا zoormund koona, تن پرور tun purwur.

Strengthless بي قوت bé kuwwut, نا زورمند na zoormund, بي تندرستي bé tundurusté, نا نيرومند na neeroomund. v. *weak.*

STRENUOUS دلير dilare, زورمند zoormund, مردانه murdauneh, بهادر bahaudur, جوانمرد juvaunmurd, سخت sukht, شديد shudeed, تند tund, اكيد akeed, اكيد و شديد akeed ou shudeed. دلف dilif. v. *brave, bold, active, vehement, zealous.*

Strenuously دليرانه dilarauneh, بر وجه زورمند bur wujha zoormund, بهادر اسا bahaudur asa, جوانمردانه juvaunmurdauneh, بطور اكيد و شديد betoora akeed ou shudeed, با شدت ba shuddut.

STRESS (*importance*) گراني gurauné, مهمي muhimmé, لازمت lauzimut.—(*violence*) زور zoor, قهر kuhr, جور jawr, جبر jubr, جفا jufa.—*To stress*, v. *to distress.*—*To lay a stress* (*to consider as of importance*) مهم انديشيدن muhimm andeeshédun, گران پنداشتن guraun pundaushtun, لازم انديشه كردن lauzim andeesheh kirdun.

To STRETCH (*extend, strain*) كشيدن kushédun, كشيده كردن kushédeh kirdun, كشاده ساختن kushaudeh saukhtun, تطويل و تمديد ساختن tutweel ou tumdeed kirdun, مد ساختن mudd saukhtun, ممدود كردن mumdood kirdun, بخچيدن bukhchédun, بخجيدن bukhjédun, دراز ساختن dirauz saukhtun, بسط كردن bust kirdun, سرنگيدن siringédun, ممادت ساختن mumaudut saukhtun, متا كردن muta kirdun. v. also *to expand.*—(*to strain to the utmost*) تقصي tukussee kirdun, استقصا نمودن istiksa numoodun, متنعم ساختن mutunaam saukhtun, بذل اقتدار كردن buzla iktidaur kirdun, كرسيدن kursédun. v. *to employ every endeavour.*—*To stretch beyond what is right* بلا حد وحق كشيدن bila hudd ou hukk kushédun, از حد بيرون راندن uz hudd beeroon raundun, از حد گذاشتن uz hudd guzaushtun. v. *to strain.*—*To stretch* (*be extended*) كشيده بودن kushédeh boodun, مطول شدن mutool shoodun, مبسوط گشتن mubsoot gushtun, ممدود شدن mumdood shoodun, ممدد بودن mumuddud boodun.—(*to speak beyond the truth*) بلا حقيقت گفتن bila hukeekut guftun, با صورت مغلمه سخن راندن ba sooruta ma-amleh sukhun raundun.—*To imprecate with a stretched-out hand* دزخيم كردن duzshkheem kirdun. *To stretch out the arms or hands on hearing joyful news* تذريع كردن tuzré-a kirdun.

A stretch كشادگي kushaudugé, كشيدگي kushédugé, بسط bust, مد mudd, تطويل و تمديد tutweel ou tumdeed. v. also *effort, struggle.*—*Stretch of power* زور zoor, تعدي ta-addé, جبر jubr, جور joor, ظلم zulm. v. *tyranny.*

To strew, v. *to strow.*

STRICT (*exact, accurate*) دقيق dukeek, ذو دقت zu dikkut, پرداخته purdaukhteh, پركار purkaut, سازكار sauzkaur.—(*severe, rigorous*) شديد shudeed, عنفي unfé, درشت durusht, ظالم zaulim, تند tund, بي حلم bé hylm, نا اهسته na ahusteh.—(*not remiss*) مشغول mushghool, نا غافل na ghaufil, نا كاهل na kauhil. v. *close, tight, tense, stretched.*

Strictly (*accurately, exactly*) با دقت ba dikkut, بر وجه دقيق bur wujha dukeek, بطور پرداخته betoorapurdaukhteh.—(*severely, rigorously*) بر وجه شديد bur wujha shudeed, با عنف ba unf, ظالمانه zaulimauneh.—(*not carelessly*) نا غافلانه na ghaufilauneh, با شغل ba shughl, مشغولانه mushghoolauneh.

Strictness (*accuracy*) دقت dikkut, پرداخت purdaukht, سازكاري sauzkauré, پركاري purkauré, —(*severity*) عنف unf, شدت shuddut. v. *rigour.*

Stricture (*closeness, tightness*) تنگي tunké, ضيق zeik, ضيقت zeikut. *A stricture* (*upon any subject*) نقل nukkul, قصه kisseh. v. *stroke, touch.*

To STRIDE فج كردن fujj kirdun, انجاج ساختن ifjauj saukhtun. v. *to go with long strides.*

A stride (*long step*) گام دراز gauma dirauz, خطوت khutoot, خطوت طول khutoota tool, طرمح turmih, متبوع mutuboo-a.—(*wideness between the legs*) فج fujj, افجاج ifjauj, فجج fujij. *To go with long strides* طرمح كردن turmih kirdun, با گام دراز رفتن

ba gaunsa diraaz ruftun, بعيد الشحوت ساختن ba-édu'l-'shuhwut saukhtun, متبوع كردن mutuboo-a kirdun.

STRIFE ستيزه siteezeh, ستيز siteez, منازعت munazaat, اختلاف ikhtilauf, غوغا googha, اشوب ashoob. v. *contention, discord.* — *Strifeful* ستيزه siteezeh, پر ستيز pur siteez, پر منازعت pur munazaat, نا هموار na humwaur, نا همدم na humdum.

To STRIKE زدن zudun, زد كردن zud kirdun, كوفتن kooftun, كوبيدن koobédun, ضرب كردن zurb kirdun, مضرب نمودن muzrib numoodun, لكد زدن lukud zudun, لت ساختن lutt saukhtun, شلاق زدن shulauk zudun, لاييدن lai-édun, لتم كردن lutim kirdun, لدم ساختن ludim saukhtun, لحت زدن luht zudun, لحج كردن luhij kirdun, نتش ساختن nutish saukhtun, كفتن kuftun, پرچيدن purchédun, پاليدن paulédun. v. *to dash, stamp, kick, beat.* — *To strike a bargain* بازار كردن bazaur kirdun, عهد و پيمان ساختن ahd ou peimaun saukhtun, شرط زدن shurt zudun, معاهده كردن ma-ahudeh kirdun, مقاوله ساختن mukawuleh saukhtun. — *To strike off (separate by a blow)* از ضرب جدا كردن uz zurb juda kirdun, مقطع نمودن mukta numoodun, قطع ساختن kuta saukhtun, تجذيم كردن tujzeem kirdun, اوبريدن awburédun, بريدن burédun. *To strike off from an account* از حساب قطع كردن uz hissaub kuta kirdun, از فرد برسيدن uz furd burusédun. — *To strike out (erase)* برسيدن burusédun, تراشيدن turashédun, تمحيت كردن tumhé-ut kirdun. — (*to bring to light*) ظهور كردانيدن zuhoor gurdanédun, اشكاره ساختن ashikaureh saukhtun, اظهار كردن izhaur kirdun. v. *to invent, discover, form.* — (*to make a sudden excursion*) گشت و گذار ناگهانه كردن gusht ou guzaura naguhauneh kirdun, پويي ناگهاني ساختن pooi-e naguhauné saukhtun. — *To strike out an eye &c.* عاير كردن a-ér kirdun. *To strike in with* (*to conform, suit with*) همدل گشتن humdil gushtun, موافق شدن muwaufik shoodun, هموار گرديدن humwaur gurdédun, يكساني نمودن eeksauné numoodun, مطابق شدن mutaubik shoodun. *To strike a bell* ناكوس زدن naukoos zudun, جرس زده كردن jurus zuddeh kirdun. *To strike* (*as a bell does the hours*) اواز دادن awauz dadun naukoos, صدا زدن جرس ناكوس suda zudun jurus. *To strike dumb* تسكيت كردن tuskeet kirdun, خاموش زدن khaumoosh zudun. v. *to silence.* — *To strike or dash together* بهم زدن behum zudun, مصادمت كردن musaudumut kirdun, باهم واكوفتن bahum wakooftun. v. *to dash.* — *To strike or cut* (*as the feet of a horse*) واكوفته شدن wakoofteh shoodun. — *To strike fire* اتش زدن autash zudun, مقتدح ساختن muktudih saukhtun, تزنيد كردن tuzneed kirdun, نتق ساختن nutik saukhtun. *To strike a flint without bringing fire* تبكو كردن tubukkoo kirdun. *To strike fire* (*as a horse's shoe against the stones*) اتش سم زدن autasha sum zudun, حباحب نمودن hubauhub numoodun. — *To strike a flag* علم فرو نمودن alum furoo numoodun, لوا تسليم كردن liwa tusleem kirdun, منكوس رايت نمودن munkoosa ra-é-ut numoodun. — *To strike up* شروع كردن shuroo-a kirdun, گرفتن gooriftun. v. *to begin.* — *To strike tents* (*decamp*) كوچ كردن kooch kirdun, خيمه فرو زدن khameh furoo zudun. *To strike at the root* قلع كردن kula kirdun, زير و زبر زدن zeer ou zubr zudun, برتهيدن burtuhédun. v. *to subvert.* — *To strike with the fist* مشت زدن musht zudun. v. *box.* — *To strike with a stick* چوب زدن chope zudun, حبج ساختن hubij saukhtun, متاء كردن mutaa kirdun. v. under *stick and staff.* — *To strike with the horns* شاخ زدن shaukh zudun, نطح كردن nutuh kirdun. v. under *horn.* — *To strike the mind* در خاطر امدن dur khautir aumudun, بضمير رسيدن bezumeer russédun, ادرال را زدن idraukra zudun. *To strike terror* هول زدن hawl zudun, هراس انگيختن huraus angeekhtun, مجزع ساختن mujza saukhtun, وحشت انگيز كردن wuhshut angeez kirdun, توصيد ساختن tawseed saukhtun, v. *to terrify, alarm.* — *To strike with astonishment* سرگردان كردن surgurdaun kirdun, حيرت انگيختن heirut angeekhtun. v. *to amaze, surprize.* — *To strike upon a rock* or *the sea-coast* بصوانت زده بودن besuwaunut zuddeh boodun, بساحل البحر مضرب كردن besauhilu'l'buhr muzrib kirdun, بكنار دريا كوفته بودن bekunaura duré-a koofteh boodun. v. *to split.*

A striker زننده zunindeh, كوبنده koobindeh, مضرب mizrub, ضرب كر zurb gur.

Striking (*hitting a blow*) زنا zuna, زن zun, كوب koob, ضرب كنا zurb kuna, مضرب muzrib, زنان zunaun, زننده zunindeh, لادم laudim, لاطم lautim. *Striking the head* سركوب surkoob. *Striking the head against a stone* سر در سنك زنا sur dur sunk zuna. *Striking out* (*an eye, &c.*) عاير a-ér. *Striking* (*astonishing*) عجب ajib, عجبناك ajibnauk, حيرت انگيز heirut angeez, سرگردان ساز surgurdaun sauz. v. *surprising, wonderful.* — (*affecting*) دلگير dilgeer, دلكش dilkush, جانستان jansitaun, دلاويز dilaweez, دلبر dilbur, دلربا dilruba. — *Strikingly* (*affectingly*) بر وجه دلگير bur wujha dilgeer,

بطور جانستان betoora jaunsitauh. (*astonishingly*) بر وجه عجبناك bur wujha ajibnauk, بطور حيرت انكيز betoora heirut angeez. v. *wonderfully*.

A STRING ريسمان reesmaun, رسن rusun, رسمان rusmaun, رشتك rishtuk, سر رشته sur rishteh, رشته rishteh, تاخته taukhteh, قناب kunaub, خيط kheit, حبل بارك habla baurik, تار taur. v. *thread, rope.*—*A string of pearls, beads, &c.* نظم nuzim, نظام nizaum (pl. انظام anzaum, انظمه anzimeh, اناظيم anazeem) سلك اللال silku'l'laal (pl. سلكان sulkaun). *A string of pearls hanging down the bosom* سدل sidl (pl. سدول sudool, اسدال asdaul, اسدل asdul). *A string used by bricklayers &c. for laying stones straight* هنجار hunjaur. *The string of a musical instrument* شرعت shiraat (plur. شراع shiraa, شرع shira) قصب kusb, ابم abumm, بم bumm. *A thread on which they string beads for necklaces* سلس suls (pl. سلسان sulsaun), سمط simt. *A bow-string* زه zih, وتر wutur, اوام awaum, قناب kunaub, تار taur, شراع shiraa, شرعت shiraat, (pl. اشرعت ashri-at, شروع shuroo-a, شرع shira) درجل durjul. *The heart-strings* الابب alaubub, جلجلان juljulaun.

To string (file on a string) نظام كردن nizaum kirdun, نظمت ساختن nuzmut saukhtun, تنظم نمودن tunuzzum numoodun. (*to furnish an instrument with strings*) با شراع اراستن ba shiraa araustun. (*to put a stringed instrument in tune*) نواختن nuwaukhtun, نواخت كردن nuwaukht kirdun, سازكار زدن sauzkaur zudun. — *Stringed* ذو شراع zu shiraa.—*Stringy (fibrous)* عير دار a-ér dar.

To STRIP (*make naked*) برهنه كردن buruhneh kirdun, پوشش واكردن poshish wakirdun, تعريت ساختن taaré-ut saukhtun, بصل كردن busl kirdun, مجرد ساختن mujurrid saukhtun. (*to spoil, rob*) مسلوب ساختن musloob saukhtun, محروم كردن muhroom kirdun, تالان كرفتن talaun gooriftun, خسر كردن khusr kirdun, خسارت وغارت ساختن khusaurut ou ghaurut saukhtun. v. *to plunder.*—(*to peel*) تقشير كردن tuksheer kirdun, پوست واكردن post wakirdun, مقشور ساختن mukshoor saukhtun, تهشين كردن tumsheen kirdun, بصل ساختن busl saukhtun. *To strip leaves from a branch* خرط كردن khurit kirdun, تمريد ساختن tumreed saukhtun, مخترط كردن mukhturut kirdun. *To strip bark from a tree* قلف كردن kuluf kirdun, لحو ساختن luhoo saukhtun. v. *to peel.*—*A strip*, v. *shred, stripe.*

A STRIPE ضرب zurb, لت lutt, جلد jild, زدني zuduné, كوب koob. v. *lash, blow.* — *The mark of a stripe on the skin* مضروبت muzroobut, قره kuruh, نشان ضرب nishauna zurb, توف toof.

A stripe (on cloth, &c.) خط khutt, وشيعت wushé-at (pl. وشايع wusha-é-a) رسم rusm. *Weaving (cloth) with stripes* تخطيط tukhteet, تسيير tusei-ér. *Woven with stripes* مسير museer, مجدد mujuddid.—*To stripe (weave or mark with stripes)* تخطيط كردن tukhteet kirdun, تسيير ساختن tusei-ér saukhtun. *Striped* وشايع دار wusha-é-a dar, ذو خط zu khutt. *A striped garment* وصيل wuseel.

A STRIPLING جوان juvaun, بالغ bauligh, غلام gholaum. v. *youth, boy.*

STRIPT (*naked*) برهنه ساخته buruhneh saukhteh, معري or معرا mu-érra, معرات mu-erraut. (*plundered*) مسلوب musloob, دزديده duzdeedeh, محروم muhroom.

To STRIVE جد و جهد كردن jidd ou jihud kirdun, بذل همت ساختن buzla himmut saukhtun, تافتن tauftun, كرسيدن kursedun, بذل اقتدار كردن buzla iktidaur kirdun, بذل اقدام واهتمام ساختن buzla ikdaum ou ihtimaum saukhtun. v. *to struggle, employ every endeavour.*—(*to contest*) اختلاف كردن ikhtilauf kirdun, منازعت ساختن munazaat saukhtun, متبارز كردن mutubauriz kirdun. v. *to contend.*—(*to emulate*) غبطه كردن ghubteh kirdun, رقيب شدن rukeeb shoodun, حسرت كردن husrut kirdun. v. *to vie.*—*A striver* جد و جهد كننده jidd ou jihud koonindeh.

A STROKE ضرب zurb, كوب koob, زدني zuduné, لت lutt, لكد lukud, ولقت wulkut, مصادمت musaudumut, زخم zukhum, كروه kurooh, طعنت taanut, وقع wuka, لكم lukum, عذاب azaub, صحنت suhnut. v. *blow, knock.*—*A stroke of fancy* بداهت budauhut, بذله buzleh. v. *sally.*—*A stroke at play* داو daw.—*A lucky stroke of fortune* دولت dowlut.—*A stroke (gentle rub with the hand)* سودكي soodugé, مساحت musauhut, لمس lums, دست نوازي dost nuwauzé, مسح musih.

To stroke (rub gently with the hand) سودن soodun, بسودن besoodun, مسح كردن musih kirdun, مساحت ساختن musauhut saukhtun, با دست نواختن ba dost nuwaukhtun, لمس كردن lums kirdun, مجست ساختن mujussit saukhtun, برمجيدن burmujédun, برمسيدن burmusédun, پرواسيدن purwausédun, ملامست كردن mulaumisut kirdun, بشليدن bushlédun.—*Stroked* سوده soodeh, بسوده besoodeh, با دست نواخته ba dost nuwakhteh.

To STROL كشت و كذار كردن gusht ou guzaur kirdun, پويان بودن pooï-aun boodun, جا بجا روان شدن jau bejau rouvaun shoodun, دربدر بودن durbedur boodun, اواره شدن awau-

reh ſhoodun, اواريدن awaurédun, كوشيدن koo-ſhédun, وارفتن waruftun, واروان بودن wa-rouvaun boodun, گمراه شدن gumrauh ſhoodun, بي راه بودن bé rauh boodun, واريدن waurédun. v. *to ſtray, wander, ramble, rove.*

A ſtroller اواره awaureh, دربدر durbedur, ابطال abtaul, ابدال abdaul, اعرابي arabé, ياژه é-au-zſheh, ضايا سايع za-é-a ſa-é-a, دريم dureem.

Strolling كشت و كذار guſht ou guzaur, پويان pooi-aun, جا بجا روان jau bejau rouvaun, وا روان warouvaun. *Strolling as female ſingers* شارد ſhau-rid. *Female ſtrolling ſingers* شوارد ſhawaurid. *The chant of ſtrolling ſingers* مرق muruk.

STRONG (*robuſt*) قوي kooï, ذو قوت zu kuwwut, زورباز zoorbauz, زورمند zoormund, تندرست tunduruſt, اهل تندرستي ahla tun-duruſté, ذو قوت ذاتيت zu kuwwuta zauté-ut, قوي بدن kooï budun, قوت تن دار kuwwuta tun dar, بادياوند badé-avund, چير cheer, چيره cheereh, اوژن awzſhun, شصلب ſhuſlub, طلع tula. v. *vigorous, healthy, ſtout.*—(*mighty*) ذو قدرت zu kudrut, ذو القدر zu'l'kudr, توانكر tuvvangur, توانا tuvvana, قادر kaudur, قدير kudeer, ذو اقتدار zu iktidaur, زورمند zoormund, عزيز azeez, عظيم azeem, نيرومند neeroomund, مقتدر muktudir, قهار kuhhaur, ذو صلابت zu ſulaubut, حول or هول hawl, كامبين kaumbeen, كامكذار kaum-guzaur, سرپنچه ſurpuncheh. v. *powerful.*—(*vio-lent, vehement*) شديد ſhudeed, ذو شدت zu ſhiddut, سخت ſukht, تند tund, اكيد شديد akeed ou ſhudeed, ضربي zurbé, حربي harbé, جبري jubré, قهري kuhhuré, عنيف aneef, عنفي unfé. (*cogent, convincing*) حجت برهان اور huj-juta burhaum awur, دليل برهان نما duleela bur-haun numa, الزام بر ilzaum bur, ملزم mulzim, بينت بخش bei-unut bukhſh, سلطان ده ſul-taun duh. (*firm, compact, ſolid, laſting, not eaſily broken*) سخت ſukht, استون uſtuwaun, استوار uſtuwaur, پايدار pa-édar, نا اسان شكستكي na aſaun ſhakuſtugé, رسوخ rufookh, وثيق wuſeek, رصين ruſeen, متين muteen, ثابت ſaubit, ثابت پاي ſaubit pa-é, ثابت قدم ſaubit kudum, مستوثق muſtawſik, بروك burook, يكپاره eek-paureh. (*fortified, not eaſy to be taken*) محكم muhkum, متين muteen, رصين ruſeen, محصون muhſoon, محصن muhſun. *being in (armed) force*) ذو لشكر zu laſhkur, اهل سپاه ahla ſippah, عسكر دار aſkur dar. (*potent, as liquor*) مسكر muſkir, هوشبر hooſhbur, سرخوش ساز ſurkhooſh ſauz, سكر كنا ſukr koona, هوشكش kooſhkuſh, سرمستي اور ſurmuſté awur. *Strong in taſte* ترش turſh, تيز taze, زست zuſt. v. *acrid, bitter, ſour.*—*Strong,* or *hard of digeſtion* نا گوارنده na gu-waurindeh, نا صواب na ſuwaub, توخم tuwukh-khum. v. *unwholeſome.*—*Strong in ſmell* كنده gundeh, بد بوي bud booï, نشهت nuſhimut, تفل tufl. v. *fetid, ſtinking:*—v. alſo *brave, valiant: able, ſkilful; valid.*—*A ſtrong caſtle, a ſtrong hold* حصار استوار hiſſaura uſtuwaur, قلع متين killaa muteen, متين قلعت muteen killaat, حصن حصين huſna huſeen, فدن fudin, درف durf. v. *fort, for-tification, caſtle.*—*To retire to a ſtrong hold* or *fortify one's ſelf in it* متحصن كردن mutuhuſin kirdun. *Having a ſtrong propenſity* ربع ruba, ارزومند arzoo-mund, ذو ميلان zu meilaun. *A ſtrong effort* شدت تعلق و تمسك ſhidduta ta-alluk ou tummuſook, بذل همت buzla himmut, بذل مقدور و سعي موفور buzla mukdoor ou ſa-é moufoor, بذل سعي جميل buzla ſa-é jumeel, بذل مجهود buzla mujhood, زور zoor, بذل اقدام و اهتمام buzla ikdaum ou ihtimaum, بذل سعي و دقت buz-la ſa-é ou dikkut, بذل اقتدار buzla iktidaur, بذل قدرت buzla kudrut. *A ſtrong man* پهلوان pihluvaun, بهادر bahaudur, دلاور dilavur, مرد اوژن murda awzſhun, غضنفر ghuzunfur, صاحب شجاعت ſahib ſhuja-at, شجعان ſhujaun. v. *hero, champion.*—*A ſtrong arm* بازوي عضل bauzoo-é aſl, بازوي اهنين bauzoo-é ahuneen, ساعد پر زور ſa-ada pur zoor. *Strong-fiſted, ſtrong-handed* چيره دست cheereh doſt, اهنين دست ahneen doſt, ذو دست پر زور zu doſt pur zoor.—*Strong-hand* شدت ſhiddut, زور zoor, جبر jubr, ستم ſitim. v. *force, violence.*—*A ſtrong gale* باد شديد bauda ſhudeed, روزكار سخت roozigaura ſukht.—*Strong waters* (*ſpirits*) اتش تر autaſha tur.

Strongly (*with ſtrength*) با قوت ba kuwwut, بر وجه قوي bur wujha kooï, با زور ba zoor, شديدانه ſhudeedauneh, بطور پايدار betoora pa-édar, با استواري ba uſtuwauré, بر وجه سخت bur wujha ſukht, با تندرستي ba tunduruſté, ضربا zurban. v. *powerfully, vehemently, eagerly.*

STROPHE قطعت kutaat. v. *ſtanza.*

To STROW افشاندن efſhaundun, فشاندن fuſhaundun, افراشتن efrauſhtun, ريزيدن reezé-dun, ريز كردن reez kirdun, پاشيدن pauſhédun, كستردن kuſturdun, كستراندن kuſturaundun, كستريدن kuſturédun, تافتن tauftun, نشر كردن nuſhir kirdun, نشاريدن niſhaurédun, نشار ساختن niſhaur ſaukhtun, انداختن an-daukhtun, كشفتن kuſhuftun. v. *to ſprinkle, ſpread, ſcatter.*—*Strowing flowers* كل افشان gul efſhaun. *Strowing pearls* در افشان dur efſhaun,

جوهر فشان johur fuſhaun. *Strowing duſt* غبرافشان ghubr efſhaun. *Strowing gold* زر فشان zur fuſhaun.

STRUCK (participle of *ſtrike*) زده zuddeh, مضروب muzroob, كوفته koofteh, كوبيده koo-bédeh, كويست koo-éſt. *Struck with the foot* لكد زده lukud zuddeh, پا زده pa zuddeh. *Struck with the hand* مشت زده muſht zuddeh, از دست كوفته uz doſt koofteh, موجو mawjoo. *Struck on the face* موجوه mawjooh. *Struck to the heart* منقلب munkulub, دلدوخته dildookhteh, دلريش dilreeſh. *Struck with terror* مشهوم muſh-hoom. v. *terrified*. *Struck (as corn by blight)* ميروق meerook.

STRUCTURE (*act of building*) بنا ساز buna ſauz, بنياد افراز buné-aud efrauz, بني buné, مبني mubunné. *(form, make)* شكل ſhukl, اندام an-daum, صورت ſoorut, كالبد kaulbud, نهاد nihaud. *A ſtructure* (*edifice*) بنا buna, بنيان buné-aun, مبني mubné, بني buné, بنيات buné-aut, بنيت buné-ut, نهاد nihaud, والاد walaud, اقنث aknut. v. *a building*. — *A tottering ſtructure* داير daubir, بناي مرتجس buna-é murtujis. *Any ſtructure built for ſhade* مغيات mufé-aut, مغيوت mufé-oot. *A lofty ſtructure* (*eſpecially on an eminence*) كلات killaut, نعامت na-amut, نعمت namut, طربال turbaul, هدف huduf, شرفا ſhurfa, اجم ajum, بنياد مشيد buné-auda muſhé-ud.— *Structures* ابنيت abné-ut, مباني mubauné.— *Lofty ſtructures* عماد umaud, مصانع muſauna, اشراف aſhrauf, شرف ſhuruf. *To build* or *repair publick ſtructures* (*eſpecially hoſpitals, caravanſeras, &c.*) تعمير مبانیء خيرت كردن taameera mu-bané-a kheirut kirdun.

To STRUGGLE جد و جهد كردن jidd ou jihud kirdun, سعي بلغ نمودن ſa-é-a buligh numoodun, كاويدن kawédun, دلاظ كردن dilauz kirdun, عياص ساختن a-é-aus ſaukhtun, مصارعت كردن muſaraat kirdun. v. *to labour, endeavour, ſtrive, contend, wreſtle*. — *To ſtruggle under difficulties* اضطراب و ازار يافتن iztiraub ou azaur é-aftun, رنجيده و رميده بودن runjédeh ou rumédeh boodun. v. *to labour*. — *To ſtruggle* (*as a beaſt in toils*) مناوصت كردن munawuſut kirdun. *Struggling in the agony of death* زمي zumé. v. under *death*.

Struggle سعي ſaa-é, جد jidd, جهد jihud, جد و جهد jidd ou jihud, سعى بلغ ſa-é buligh. v. *endeavour, effort*.—(*pain, anguiſh*) درد durd, رنج runj, ازار azaur, اضطراب iztiraub, بلا bula. v. *diſtreſs*.

Struma, v. *King's evil*.—*Strumpet*, v. *whore*.

STRUNG منظوم munzoom, مسلسل muſulſul. *Pearls ſtrung together* عقد akad, عقد الجمان akadu'l'jumaun. v. *ſtring of pearls, necklace*.

To STRUT موزون خرام رفتن moozoon khy-raum ruftun, خرامان ساختن khyraumaun ſaukh-tun, خراميدن khyramédun, تدميت كردن kudmé-ut kirdun, لنجه نمودن lunjeh numoo-dun, متتالع كردن mututaula kirdun.

A ſtrut خرامان khyramaun, تدميت kudmé-ut

A STUB كنده kundeh, جذل jizl. v. *ſtump*

To ſtub up كندن kundun. v. *to eradicate: root*

Stubbed (*truncated, ſhort and thick*) جذيم و مربوع juzeem ou murboo-a, مقطوع و قصير القد muktoo-a ou kuſeeru'l'kudd.

STUBBLE كاهبن kauhbun, قش kuſh, هشيم huſheem, جل jill.

STUBBORN گردنكش gurdunkuſh, معاند ma-anud, سنكين ſungeen, سركش ſurkuſh, لكس lukus, خود سر khood ſur, خود بين khood-been, ستيز ſiteez, ژكاره zſhukaureh, مريد mu-reed, تجلد tujullud. v. *obſtinate, inflexible, ſtiff, harſh, rugged*.—*To be ſtubborn* گردنكش شدن gurdunkuſh ſhoodun, سربنهادن ſurbénihaudun.

Stubbornly با عناد ba ynaud, بر وجه سركش bur wujha ſurkuſh, بطور گردنكش betoora gur-dunkuſh, با خود سري ba khood ſuré.

Stubbornneſs گردنكشي gurdunkuſhé, سركشي ſurkuſhé, عناد ynaud, ستيز ſiteez. v. *obſtinacy*.

STUCK (participle of *ſtick*) سپوخته ſupookh-teh, گزيده guzédeh. v. *pierced*.

A STUD پافته paufteh. v. *boſs, knob: poſt, ſtake*.—*A ſtud in a ſword hilt* عجوز ajooz.--*A ſtud of horſes* گله اسبان guleha aſbaun, اسبان و ماديان جمعيتي aſbaun ou madé-aun juma-été.

To ſtud (*adorn with ſtuds*) از پافته اراستن uz paufteh arauſtun, پافته اكين كردن paufteh a-geen kirdun, زينت پاشيزه ساختن zeenuta pau-ſheezeh ſaukhtun, پر فلس زدن pur fulus zudun.

A STUDENT, *ſtudier* طالب علم tauliba ylm, اهل علم ahla ylm, شاگرد ſhagurd, شاگردي ſhagurdé, مدارس mudauris, معلم mu-ellum, تلميذ tulmeez (pl. تلاميذه tulameezeh, تلاميذ tulameez), دانشمند daniſhmund, مدارس mu-dauris. v. *ſcholars*.

Studied, v. *learned: deſigned, purpoſed*.

Studious (*given to books*) طالب taulib, علم طالب ylm taulib, طالب علم tauliba ylm, عليم aleem, طليب tuleeb, اهل معرفت ahla maarifut, عرفان خور yrfaun khore, مدرس mudris, فضل انديش fuzl andeeſh, انديشمند andeeſhmund, عارف aurif. v. *learned, contemplative*.—(*attentive to any thing*) مشغول muſhghool, ساعي ſaa-é, جاهد jauhid, خواه khauh, ز و دقت zu dikkut, بذل buzla himmut ſauz, هممت ساز, معتني matund

مهارس mumauris, مكتسب muktusub, شهير shumeer. v. *diligent*, *busy*, *careful*.—*Studious people* طالبا tuluba, طلبت tulubut.

Studiously (*with close application to literature*) طالبانه taulibauneh, مدرسا mudrisan, عليم اسا aleem asa, بر وجه علم خور bur wujha ylm khore. (*attentively*, *diligently*) با جد و جهد ba jidd ou jihud, جدا jiddan, با اجتهاد ba ijtihaud, با دقت ba dikkut, بر وجه ساعی bur wujha saa-é, مشغولانه mushghoolauneh. (*on purpose*) بالقصد bi'l'kusd, بقصد bekusd, با غرض ba ghuruz, عن قصد aan kusd, عمدا amudan.

Studiousness (*addicted to study*) طالبی taulibé, اندیشمندی andeeshmundé, خورش علم khore-isha ylm. v. *study*.

Study (*of books*) مدارست mudaurusut. مطالع mutalaa, مطالعت mutalaat, مطالعت كتب mutalaata kutub, تحصیل علم tuhseela ylm. v. *literature*.—(*attention*, *effort*, *endeavour*) شغل shughl, سعی sa-é, جد و جهد jidd ou jihud, هوس hawus, کوشش kooshish, همت himmut, بذل همت buzla himmut, اقدام و اهتمام ikdaum ou ihtimaum, پروا purwa, بصیرت buseerut, بشنج bushunj, نیت né-ut, قصد kusd, مقصود mukfood, مراد moraud, غرض ghuruz, حسرت husrut, حرص hurs.

A study كتب خانه kutub khauneh, مدارست گاه mudaurisut gah, اندیش جا andeesh jau. v. *library*.—*Intense study* شدت تعلق و تمسك shud-duta ta-alluk ou tummusook.

To study (*literature*) مطالعت کردن mutalaat kirdun, تحصیل علوم ساختن tuhseela aloom saukhtun, طالب علم شدن tauliba ylm shoodun, درس کردن durs kirdun, مدرس ساختن mu-dris saukhtun, شدت تعلق و تمسك کردن shid-duta ta-alluk ou tummusook kirdun. (*to endeavour diligently*) سعی کردن sa-é kirdun, جد و جهد ساختن jidd ou jihud saukhtun, اقدام و اهتمام نمودن ikdaum ou ihtimaum numoodun, شغل دادن shughl dadun, قصد کردن kusd kirdun, مقصود ساختن mukfood saukhtun, بذل همت کردن buzla himmut kirdun. v. *to employ every endeavour*.

To STUFF (*cram*) اکندن agundun, اکنده کردن agundeh kirdun, برتیدن burtumédun, انباشتن ambaushtun, انباریدن ambarédun, انکیدن ankédun, سیر نمودن seer numoodun, دعس کردن daas kirdun, مصمت ساختن mus-mut saukhtun, ملا کردن mula kirdun, تکیت ساختن tuké-ut saukhtun.—(*to saturate with meat*, &c.) انجالیدن anjalédun, اغالیدن aghalédun, اشباع کردن ishbaa kirdun, افزولیدن af-zshoolédun. v. *to satiate*.—*To stuff one's own belly* تن پرور ساختن tun purwur saukhtun, خوران شدن khore-aun shoodun, خوردن khoredun. v. *to eat*, *devour*.—*To stuff with wool* پشم اکنده کردن pushum agundeh kirdun. *To stuff* (*a pudding*, &c.) *with meat* گوشت اکنده ساختن koosht agundeh sauhktun.

Stuff (*matter*) هیولی or هیولا hé-oola, جوهر johur, گوهر gohur, وجود wujood, هستی hus-té, مایه ma-éh. v. *essence*, *substance*, *thing*.—(*furniture*) اسباب asbaub, رخت rukht, لوزم luwau-zim, ماعون ma-oon. v. *goods*.—(*medicine*) شربت shurbut, نفس علاج nufsa alauj, میسوس meisoos.—(*cloth*) پارچه paurcheh, خلخال khulkhaul, جامه jaumeh. *Woollen stuff* پارچه پشمینه paur-cheha pushmeeneh, لبد lubud. *Silk stuff* جامه حریر jaumeha hureer, گلستانی gulistauné. *Gold stuff* زربفت zurbuft, رخامه rukhaumeh. *Cotton stuff* جامه قطنی پارچه پنبه paurcheha pumbeh, jaumeha kotoné. *Stuff for lining garments* استر astur. *Stuff* or *stuffing for cushions*, &c. اگین ageen, انگبالین angubauleen, اکنج agunj, چغبوت chughboot, کاردو kaurdoo. *Stuffing for meat* اکنج agunj, اکندکی agundugé. *Dying stuff* فین fulin. v. *dye*.—*Stuffed* اکنده agundeh, انباشته ambaushteh, مصمت musmut, منعبی munaabé, اگین ageen, محتشی muhtushé.

STUM (*new wine*) باده نو baudeha now, شیره sheereh. v. *must*.

To STUMBLE سقوط کردن sukoot kirdun, سقطت یافتن suktut é-aftun, زلت ساختن zul-lut saukhtun, زلیلی کردن zuleelé kirdun, زلج ساختن zulij saukhtun, غژیدن ghuzshédun. v. *to slip*, *slide*, *trip*, *fall*, *stumble*.—(*to err*) سهو کردن suhoo kirdun, خطا ساختن khuta saukh-tun. *To stumble upon by chance* دوش ساختن doosh saukhtun, متهور کردن mutuhawwur kirdun.

A stumble (*trip*) سقطت suktut, سقوط sukoot.—(*error*) سهو suhoo. خطا khuta. v. *slip*, *blunder*.—*To recover when stumbling* شخیدن shukhédun.

A stumbler سقطت ساز suktut sauz, سقوط یاب sukoot é-aub.

A stumbling-block مانع mauna, پای گیر pa-é geer, بی حضوری bé huzooré. v. *obstacle*.

A STUMP کنده kundeh, جذمت juzmut (plur. جذم juzum), قطعت kutaat (plur. قطع kuta), جذل jizl, جذمار juzmaur, جذمور juz-moor), کرناف kurnauf. v. *trunk*.—*Stumped* (*truncated*) جذیم juzeem, مقطوع muktoo-a, بریده burédeh.—*Stumpy* (*full of stumps*) ذو قطع zu ku-taa, پر جذم pur juzum. v. also *hard*, *stiff*.

To STUN (*confound with noise* or *importunity*) تصديع كردن tusdé-a kirdun, صداع دادن suda dadun, صخ ساختن sukh saukhtun, ولوله كردن wulwuleh kirdun, غلغل ساختن ghulghul saukhtun, غوغا زدن ghoogha zudun. *To stun with a blow* از ضرب سراسيمه كردن uz zurb surasimeh kirdun. v. *to stupify*.

STUNG گزيده guzédeh, خليده kulédeh, ملسوع mulsoo-a. *Stung by a serpent* مار گزيده maur guzédeh, سليم پذير suleem pizzeer. *Stung by a bee* زنبور خليده zumboor khulédeh.

To STUNT (*hinder growth*) منبت باز داشتن mumbit bazdaushtun, منع رست كردن munaa rust kirdun.

STUPEFACTION بيهوشي béhooshé, سركشتي surgushté, شيداي sheedaï-é, سرسامي sursaumé. v. also *stupidity*.

Stupefactive سركشته كنا surgushteh koona, بيهوش ساز behoosh sauz, سرسامي اور sursaumé awur.

Stupified سركشته surgushteh, سرسام sursaum. v. *stupid*.

STUPENDOUS عجيب ajeeb, عبرت امير ybrut ameez, عجب ajib, عجبناك ajibnauk, حيرت انكيز heirut angeez.

STUPID احمق ahmuk, خيره kheereh, خيره سر kheereh sur, غابي ghaubé, سرسام sursaum, سرسامه sursaumeh, كالوس kauloos, كند kund, شيدا sheeda, كوردل koordil, ناجد najud, بليد buleed, بي عقل bé akl, نا دان na daun, بي فهم bé fuhm, بي دماغ bé dumaugh, تيره دماغ teereh dumaugh, v. *dull*.—*Stupid* (*in point of stile* or *subject*) بي مزه bé muzeh, نا ظريف na zureef, بي ظريفت bé zureefut, نا لطيف na luteef, بي لطيفت bé luteefut, بي نمك bé nummuk.

Stupidity حماقت humaukut, حمق و غباوت humik ou ghubawut, سرسامي sursaumé, سفاهت sufauhut, سفه sufeh, سفيهي sufeehé, بلادت bulaudut, نجد nujd, عدم عقل aduma akl, نا شناسي na shinausé.

Stupidly بر وجه سرسام bur wujha sursaum, با حماقت ba humaukut, بطور خيره سر betoora kheereh sur, كندانه kundauneh, بر وجه بي عقل bur wujha bé akl, احمق اسا ahmuk asa, بلا دانش bila daunish.

A stupifier بيهوش ساز béhoosh sauz, سركشته كنا furgushteh koona, سرسامي بر sursaumé bur.

To stupify سرسام كردن sursaum kirdun, بي تاب و توان كردن bé taub ou tuvvan kirdun, سركشته ساختن surgushteh saukhtun, بيهوش كردن behoosh kirdun, سرسامي اوردن sursaumé awurdun, خيره سر كردن kheereh sur kirdun, شيدا ساختن sheeda saukhtun, حيرت دادن heirut dadun, حير كردن heir kirdun, حيران ساختن heiraun saukhtun.

STUPOR حيرت heirut, تحير tuhei-ur, كه kih, سركرداني surgurdauné. *A stupor in the teeth* (*from eating any thing acid*, &c.) كندي kundé, كندي دندان kundé dundaun. *Having a stupor in the teeth* ضرس zurs. *A stupor in the limbs* كه اعضا kiha é-aza, خدر khudr. *To be affected with a stupor* بي تاب و توان كشتن bé taub ou tuvvan gushtun, حيرت يافتن heirut é-aftun.

Stupration, v. *rape*, *violation*.

Sturdily, v. *stoutly*, *hardily*: *obstinately*.

Sturdiness, v. *stoutness*, *strength*.

Sturdy, v. *stout*, *hardy*, *strong*.

To STUTTER اكتوا كردن iktiwa kirdun, خطل ساختن khutl saukhtun, لكنت كردن luknut kirdun, زبان كرفته و بسته داشتن zubaun goorifteh ou busteh daushtun, زعوم كردن za-oom kirdun, تطرم ساختن tuturrum saukhtun, تمتامه كفتن tumtaumeh guftun, تعتع ساختن taataa saukhtun, جبس كردن jibs kirdun, ليغ ساختن aleegh saukhtun, ترته كردن turteh kirdun.

A stutterer اكتوا كننده iktiwa koonindeh, خطل ساز khutl sauz, لكنت كو luknut goo.

A STY (*for hogs*) خنزيري khunzeeré.

Stygian, v. *infernal*, *hellish*.

STYLE (*manner of writing*) وجه wujuh (plur. وجوه wujooh), خلال khulaul, تربيت turbé-ut.—*Sublimity of style* اطناب itnaub.—(*title*, *appellation*) لقب lukub (plur. القاب alkaub), وصف wusif (plur. اوصاف awsauf).—(*the hand of a watch* or *dial*) عقرب akrub, مقياس muké-aus.—(*a pointed iron for writing on wax*) مرقم mirkum.—*The Persian style* خلال فارسي khulaula farsé. *The Arabian style* خلال عربي khulaula arabé.

To style ناميدن namédun, تسميت كردن tusmé-ut kirdun, لقب دادن lukub dadun, نام و وصف نمودن naum ou wusif numoodun.

Subaltern, v. *subordinate*, *inferior*.

To SUBDIVIDE باز تقسيم ساختن baz tuksseem saukhtun, دكر بار فصل كردن digur bar fusl kirdun, قطعه قطعه ساختن kutah kutah saukhtun.

To SUBDUE مغلوب كردن mughloob kirdun, قهر ساختن kuhr saukhtun, مقهور كردن muk-hoor kirdun, ضبط و ربط كردن zubt ou rubt kirdun, تسخير ساختن tuskheer saukhtun, كشاد كردن kushaud kirdun, ظهور ساختن zuhoor saukhtun, فتح كردن futih kirdun, مسخر ساختن musukhkhir saukhtun,

شدن malik shoodun, استرقاق کردن istirkauk kir-
dun, قاهر بودن kauhir boodun, تغلب کردن
tughullub kirdun, تملک ساختن tumulluk saukh-
tun. v. *to conquer, tame, crush.*

SUBDUED مغلوب mughloob, مسخر mu-
sukhkhur, مقهور muk-hoor, دست زده dost zud-
deh, مرون muroon. v. *conquered.*

A subduer قاهر kauhir, قهار kuhhaur, قهرمان
kahurman. v. *conqueror.*—*A subduer of the world*
عالمگیر aulum geer, جهان کشا jihaun kusha,
گیتی ستان geeté sitaun.

SUBJACENT زیر zeer, در زیر dur zeer,
تحت tuht, فرو furoo, فرود furood.

A SUBJECT (*one who lives under the dominion
of another*) تابع tauba (fem. تابعت taubaat) تبیع
tubé-a (fem. تبیعت tubé-at), زیر پای zeer pa-é,
زیر دست zeer dost, ذمی zimmé, فرمان بردار
furmaun burdaur, بندهء فرمان bunduha furmaun,
مخضوع mukhzoo-a, یکسر eeksur, یکسره eek-
sureh.—*Subjects* رعایا ri-aia, رعیت ra-é-ut, تبع
tuba, توابع tuwauba, سوقت sawkut, زیر دستان
zeer dostaun. v. *people.*—*Subject* (*of a discourse*)
معنی maané, مضمون muzmoon, منشا munshaa,
سبب subub, حجت hujjut. *The subject and pre-
dicate* (*substantive and adjective*) مقدم و تالي mu-
kuddum ou taulé, مبتدا و خبر mubtuda ou khubr.

Subject (*living under the obedience of another*)
مطیع muté-a, زلول zulool, تابع tauba, متابع
mutauba, فرمان بندهء bundeha furmaun, فرمان بردار
furmaun burdaur, یکسر eeksur, یکسره eek-
sureh, زیر دست zeer dost, زیر پای zeer pa-é. v.
tributary.—(*obnoxious liable*) تعرض ta-árruz,
معرض mu-arriz, لام laum.—*To become subject*
تابع شدن tauba shoodun, زیر دست کشتن
zeer dost gushtun, فرمان بردار کردیدن furmaun
burdaur gurdédun.

To subject اطاعت کردن ita-at kirdun, مطیع
ساختن muté-a saukhtun, تابع کردن tauba kir-
dun, متابع ساختن mutauba saukhtun, بندهء
فرمان کردن bunduha furmaun kirdun, زیر
پای نهادن zeer zeer pa-é nihadun, زیر دست
نمودن zeer dost numoodun, بیوشانیدن bé-oo-
shanédun. v. *to subdue, enslave.*—*To subject* (*make
liable*) تعریض کردن taareez kirdun, معرض
ساختن mu-erruz saukhtun, لام کردن laum kirdun.

Subjected مغلوب و مقهور mughloob ou muk-
hoor, زیرپا زده zeerpa zuddeh. v. *subdued*

Subjection فرمان برداری furmaun burdauré,
انقیاد inké-aud, اطاعت ita-at, انقیاد و اطاعت
inké-aud ou ita-at, ذمیت zimmut. v. *subjugation.*
—*To offer to come under subjection* اظهار اطاعت
کردن izhaura ita-at kirdun, عرض اطاعت نمودن
arza ita-at numoodun. *To summon to come under sub-
jection* اطاعت تکلیف کردن ita-at tukleef kirdun.

To SUBJOIN اتباع کردن ittibaa kirdun,
تردیف ساختن turdeef saukhtun, ملاحم نمودن
mulauhum numoodun, اضافت کردن izaufut kir-
dun, متابع ساختن mutauba saukhtun, پیوستن
pivustun, پیوسته کردن pivusteh kirdun, غرا
ساختن ghura saukhtun, غت کردن ghutt kir-
dun. v. *to annex, join.*

Subjoined, subjunctive مضاف muzauf, ملاحم
mulauhum, تبع tuba, پیوسته pivusteh.

To subjugate, v. *to subdue, subject.*

SUBJUGATION مغلوبیت mughloobé-ut, قهر
kuhr, وقامت wukaumut. v. *subjection.*—*The subju-
gation of kingdoms* or *countries* فتح ممالک futiha
mumaulik, کشور کشای kushwur kusha-é, کشور
کیری kushwur geeré, علم کیري alum geeré.

SUBJUNCTION اتباع ittiba, تردیف tur-
deef, اضافت izaufut (plur. مضافات muzafaut),
پیوستکی pivustugé, غرا ghura, غت ghut.

To SUBLIMATE (*chymically*) اصعاد کردن
isa-ad kirdun, تصعید ساختن tusa-éd saukhtun.
v. also *to exalt, elevate.*—*Sublimation* اصعاد isa-ad,
تصعید tusa-éd.—*Sublimate,* v. *quicksilver.*

SUBLIME رفیع rufé-a, علي alé, عالي aulé,
علوي ulwé, علیت ulé-ut, سامي saumé, سامیت
saumé-ut, شامخ shaumikh, شامخت shaumikhut,
بالا balau, بلند bulund, صمد sumud, معلا or
معلی mu-ella, والا waulau, علیا ulé-a, چیر
cheer, شریف shureef, مکبح mukubbuh, افراز
afrauz. v. *high, lofty, grand, haughty.*—*A sublime
orator* سلاق sullauk. *The sublime court* عتبة علیا
سینه atubuta ulé-a seeneh.

To sublime, v. *to sublimate: exalt: improve.*

The sublime (*style*) اطناب itnaub.

Sublimely بر وجه رفیع bur wujha rufé-a, با
رفعت ba rufaat, بطور عالی betoora aulé, با
بلندي ba bulundé, صمدا sumudan, بر وجه والا
bur wujha waula, سامیانه saumé-auné.

Sublimity بلندي bulundé, ارتفاع فر و شوکي
irtifaa fur ou shawkut, رفعت rufaat, علو uloo,
سمو sumoo, اروند arvund, علا ala, علویت ul-
wé-ut, افراز efrauz, افرنک afrunk.

Sublunary, v. *earthly, terrestrial.*

SUBMARINE زیر دریا zeer duré-a, تحت
البحر tuhta'l'buhr.

To submerge, submersion, v. *to drown, &c.*

SUBMISSION (*obedience, humility*) اطاعت ita-
at, وضاعت wuzaat, تواضع tuwauza, انقیاد inké-
aud, سرفرو surfuroo, فروتني furootuné, خضوع

khuzuwa, خشوع khushuwa, خنوع khunoo-a, ضراعت zura-at, ابتهال ibtihaul, عبودت uboodut, عبوديت uboodé-ut, التيام ilté-aum, ازعان iza-an, ماعون ma-oon, افتقار iftikaur, استكانت istikaunut, پيوس pu-é-oos, نالش naulish, تضرع tuzurra, لوسانه loosauné, خضع khuza, تذلل tuzullul.—(*surrender*) گردن نهاداني gurdun nihaudune, تسليم tusleem, استسلام istislaum. *With all submission* با خضوع تام ba khuzuwa taum. با تضرع و با مزيد ضراعت ba muzeeda zuraat, ابتهال ba tuzurra ou ibtihaul. v. *submissively.*

Submissive اهل تواضع ahla tuwauza, متواضع mutuwauza, سرفرو surfuroo, فروتن furootun, زليل zuleel, زلول zulool, مختضع mukhtuza, تخضيع tukhzé-a, خاضع khauza, خضوع khuzuwa, اخضع akhza, اطاعت نما ita-at numa, معبد ma-abbid, خنع khuna, منخفض munkhufiz, خفيض khufeez, تربوت turboot, رام raum, مهتكع muhtuka. *A submissive voice* اواز اهسته awauza ahusteh, خفض khufz, غزنك ghuzunk, وجس wujis, خريد khureed, رتم rutim, رتهت rutmut. *To speak in a submissive manner* اهسته با اهستكي كلام ساختن ahusteh guftun, گفتن ba ahustugé kulaum saukhtun, اهسته سخن sukhun ahusteh guftun, تخرد كردن گفتن tukhurrud kirdun. *To be submissive* خضوع شدن khuzuwa shoodun, اطاعت نمودن ita-at numoodun, تواضع بودن tuwauza boodun, زلالت شدن zulaulut shoodun, هكوع بودن hukuwa boodun, تخضيع شدن tukhzé-a shoodun.

Submissively بر وجه فروتن bur wujha furootun, بطور سر فرو betoora sur furoo, با تواضع ba tuwauza, متواضعا mutuwazaan, با انقياد و اطاعت ba inké-aud ou ita-at. v. *with all submission.*—*To beg submissively* نيازكردن né-auz kirdun, نيازمند شدن né-auzmund shoodun, نياز اميز بودن né-auz ameez boodun, نيازكار شدن né-auzkaur shoodun, نيازمندي نمودن né-auzédun, نيازيدن né-auzmundé numoodun, بر وجه هطرت طلب bur wujha hutrut tullub kirdun. كردن

Submissiveness فروتني furootuné. v. *submission.*

To submit (*yield, aquiesce in the authority of another*) تواضع كردن tuwauza kirdun, سرفرو نمودن surfuroo numoodun, فروتن بودن furootun boodun, اطاعت كردن itaat kirdun, گردن نهادن gurdun nihaudun, تسليم كردن tusleem kirdun, وضاعت و مطيع انقياد نمودن wuzaat ou inké-aud numoodun, مطيع گرديدن muté-a gurdédun, راضي بودن rauzé boodun, ازعان و اسلام كردن iza-an ou islaum kirdun, سپر انداختن sipur andaukhtun. v. *to surrender.* —*To submit to the judgment of another* استسلام ساختن istislaum saukhtun, تسليم شدن tusleem shoodun, استلام كردن istilaum kirdun, را كسي راضي بودن ra-éra kussé rauzé boodun.

SUBORDINATE (*inferior in order or rank*) اسفل asful, اسفل المرتبه asfulu'l'murtubeh, كم قدر kum kudr, سلسله كمتر kumtur silsileh, فروتر رتبه furootur rutbeh, اصغر شان asghur shaun, زيرين طبقت zeereen tubukut. v. *inferior.*

Subordinately در مرتبه اسفل dur murtubeha asful, بسلسله كمتر besilsileh kumtur, در جاه زيرين dur jauha zeereen, بدرجه اصغر bedurujeha asghur.

Subordination مرتبه اسفل murtubeh asful, جاه كمتر jauha kumtur, شان زيرين shauna zeereen, درجه فروتر durujeha furootur, رتبه درجه بدرجه rutbeha durujeh bedurujeh, سلسله علي القياس silsileha ala'l'ké-ausa furou rouvaun. فرو روان

To SUBORN رشوت ساختن rushwut saukhtun, ارتشا كردن irtisha kirdun, دس كردن dus kirdun, مدسي ساختن muduffé saukhtun.

Subornation رشوت rushwut, دس dus, مدسي mudusse, ارتشا irtisha. *Suborned* مرتشي murtusha, مدسي mudussa. *A suborner* اهل رشوت ahla rushwut, صاحب ارتشا sahib irtisha.

To SUBSCRIBE (*write one's name*) امضا كردن imza kirdun, ممضي ساختن mumza saukhtun.—(*to give consent*) رضا دادن ruza dadun. v. *to consent.*

Subscribed ممضي mumza, ذو امضا zu imza, امضا كرده شده imza kirdeh shoodeh. *Subscribed and sealed* (*especially by a judge*) ممضي و مسجل mumza ou musujjil.—*A subscriber* امضا ساز imza sauz.—*A subscription* امضا imza.

SUBSEQUENT نا پيش na peish, موخر mu-ekhkhur, موخرت mu-ekhkhirut, اخرت akhirut, اخر akhir. *Subsequent* or *subsequently* بعد baad, پس pus. v. *after, following.*—*Subsequent to which* بعد از ان baad uz aun, پس از ان pus uz aun.

SUBSERVIENT سازكار sauzkaur, سزا fuza, شاسته sha-ésteh. v. *useful, convenient, subordinate.*

To SUBSIDE (*sink to the bottom, as the sediment of liquor, &c.*) نشستن nishistun, ويزيدن weezshédun, رسوب كردن rusb kirdun, رسوب ساختن rusoob saukhtun, تسوخ نمودن tusawwukh numoodun, مغتمس كردن mughtumis kirdun. v. *to settle.*

SUBSIDIARY (*assisting, brought in aid*) معاون ma-awun, نصور nusoor, امداد اور imdaud awur.

A subsidy امداد imdaud, مدد mudud, يارد é-ardum, معاونت ma-awunut, مدد كاري mududkauré.

To SUBSIST هستن hustun, وجود داشتن wujood daushtun, پاييدن paï-édun, ثابت پاي saubit pa-é boodun, بر قرار شدن bur ku- بودن

zaur shoodun. v. *to continue, exist, remain.*—(*to have the means of living, to be maintained*) پرورده شدن purwurdeh shoodun, ضروريات معاشي داشتن zurooré-auta ma-ashé daushtun.

Subsistence هستي husté, وجود wujood, پايداري pa-édauré, ثابت پايي saubit paï-é, برقراري burkuraure. v. *existence, continuance.*—(*maintenance*) پرورش purwurish, روزي roozé, ضروريات معاشي zuroorauta ma-ashé. v. *sustenance, competence.*

Subsistent, subsisting هست دار hust dar, ذو وجود zu wujood, پاينده pa-éndeh, پايدار pa-é-dar, برقرار bur kuraur, ثابت پاي saubit pa-é.

SUBSTANCE هستي husté, ذات zaut, وجود wujood, جوهر johur, گوهر gohur, مايه ma-éh, هيولي or هيولا hé-oola, اصل asl, اثلث aslut, طبيعت tubé-at, مغز mughz, مال maal, قضيت kuzé-ut, خلاصت khulausut, کنه kunh. v. *essence, body, matter.*—(*solidity, firmness*) قوت kuwwut, استواري ustuwauré, استواني ustuwauné, رسوخ و اشتداد rusookh ou ishtidaud.—*The substance or result* نتيجه nuteejeh, اثلث المال aslu-tu'l'maal. *The substance of the words* نتيجه کلام nuteejeha kulaum, مال مقال maula mu-kaul.—*Substance* (*means, wealth*) مال maul, اموال amwaul, غنا ghuna, غنيمت ghuneemut, روزي roozé, نعمت namut, مايه ma-éh, رزق rizk, ارزاق arzauk, عقار akaur. v. *fortune riches, wealth.*

Substantial (*partaking of or belonging to substance*) جوهري johuré, گوهري gohuré, ذاتي zauté, عيني a-éné, اصلي aslé, موجود moujood, هستي منسوب husté munsoob, وجود پيوند wujood pi-vund. (*firm, strong*) قوي kooï, ذو قوت zu kuw-wut, استوار ustuwaur, استوان ustuwaun, راسخ raufikh, راسخ الاساس raufikhu'l'asaus, راسخ البنيان raufikhu'l'buné-aun, رسوخ rusookh. (*wealthy*) ذو مال zu maul, مايه دار ma-éh dar, اموالدار amwauldar, اهل غنيمت ahla ghuné-mut. v. *rich.*—*Substantials* (*essential parts*) اصول asool, طبيعات tubé-aut, جواهر juwauhur.

Substantiality جسمانيت jismané-ut, هستي husté, ذاتي zauté, وجود wujood. v. *substance.*

Substantially (*with reality of existence*) با هستي ba husté, با وجود ذاتي bur wujha zauté, با وجود ba wujood, با طبيعت ba tubé-at, بطور جوهري betoora johuré. (*strongly, solidly*) با قوت ba kuw-wut, بطور قوي betoora kooï, با استواني ba ustuwauné, استوارانه ustuwarauneh, راسخانه rau-sikhauneh, با ثابت پايي ba saubit paï-é, با حقيقت ba hukeekut. v. *truly, really.*—(*wealthily*) با مال ba maul, با مايه ba ma-éh, با غنيمت ba ghuneemut.—*Substantialness* هستي husté. v. *substance*; also *solidity, firmness, strength.*

To substantiate (*make to exist*) هستي دادن husté dadun, ذات ساختن zaut saukhtun, وجود نمودن wujood numoodun. v. *to realize.*

A substantive (*noun*) مبتدا or مبتدي mubtu-da, موصوف mawsoof. *Substantive and adjective* مبتدا و خبر mubtuda ou khubr, مقدم و تالي mukuddum ou taalé.

To SUBSTITUTE (*one thing for another*) بدل کردن budul kirdun, ابدال ساختن ibdaul saukhtun, کوهريدن koohurédun, تبديل کردن tubdeel kirdun, متبدل ساختن mutubuddil saukhtun, يک بجاي دگر نهادن eek beja-é di-gur nihaudun. v. *to change.*—(*one person for another*) وکيل کردن vakeel kirdun, قايم مقام ساختن ka-ém mukaum saukhtun, خلفت کردن khulfut kirdun, مقام ساختن mukaum saukhtun, نايب نمودن na-éb numoodun, موکل نامزاد muwukkil naumzaud kirdun, توکيل کردن tookeel kirdun, مباشر ساختن mubaushir saukhtun, کوهريدن koohurédun, جانشين نمودن jaunisheen numoodun, خلفت کردن khulfut kirdun, تخليف ساختن tukhleef saukhtun, تعويض کردن tukweez kirdun, مخلف ساختن mukhlif saukhtun. *To substitute one word metonymically for another* واخواندن wakhaundun.

A substitute قايم مقام ka-ém mukaum, وکيل vakeel, نايب na-éb, مباشر mubaushir, جانشين jaunisheen. v. *deputy.*—(*a succedaneum*) بدل bu-dul (pl. بدلا budula).

Substituted (*instead of a thing*) مبدل mubuddul, متبدل mutubuddul, تبدل tubuddul, بجاي چيز دگر نهاده beja-é cheeza digur nihaudeh. (*instead of a person*) قايم مقام ساخته ka-ém mukaum saukhteh, وکيل نامزاد vakeel naumzaud.

Substitution وکالت wukaulut, بدل budul (pl. بدلا budula), تبديل tubdeel, ابدال ibdaul.

To SUBSTRACT (*arithmetically*) مثنات کردن musnaut kirdun, تفريز ساختن tufreez saukhtun, مندر کردن mundir kirdun.—*Substraction* مثنات musnaut, تفريز tufreez, مندر mundir.

A SUBTERFUGE حيله heeleh, روبه بازي roobeh bauzé, کيد keed, فن funn. v. *evasion, trick.*

SUBTERRANEOUS زير زمين zeer zumeen, زير خاک zeer khaul, زير تراب zeer turaub, تحت الارض tuhtu'l'arz. *A subterraneous dwelling* دولج dowluj, شمج shumj, هم humm, زير زمين zeera zumeen, زير خاک zeera khauk, زير ترب zeera turb. v. *cavern, grotto.*—*A subterraneous water-course* کهانه kumauneh. v. *common shore.*

SUBTILE (*thin, fine*) نازک nauzik, دقيق dukeek, دقيقت dukeekut, دق dukk, دقاق du-kauk, رکيک or رقيق rukeek, باريک baurik,

خرد tuloo, نزار nizaur, خردين khurdein, خرد khurd, خرده khurdeh, لطيف luteef. v. *slender, delicate.* — (*artful, refined, penetrating, shrewd*) زيرك zeeruk, نكر nukur, خرده بين khurdeh been, دور بين door been, نادره دان naudireh daun, نكته پيوند nukteh pivund, باقعت baukaat, ذو فن zu funn, حيله باز heeleh bauz, روبه باز roobeh bauz, نونده noondeh, نونندة nooniindeh, دواس duwaus, دهي duhé, داهي dauhé, نكارت nikaurut. v. *acute; cunning, sly, deceitful.* — *A man of a subtile* or *penetrating genius* نكته پرور nukteh purwur, طبع نكته پرداز tubaa nukteh purdauz, مرد نكته دان murda nukteh dan, ادم نكته شناس aduma nukteh shinaus, خردمند خرده شناس khyrudmunda khurdeh shinaus, خرد خرده بين khyruda khurdeh been, صاحب زيركي sahib zeeruké. *A subtile question* سوال دقيق suwaula dukeek, دقيق dukeek. *The most subtile of the sons of men* (*men of the most penetrating genius*) دقيقت شناسان بني ادم dukeekut shinausauna beni adam. *A subtile disease* دق dukk. *A subtile distinction* نكته nukteh.

Subtilely نازكانه nauzikauneh, دقيقا dukeekan, با دقت ba dykkut, بروجه خردين bur wujha khurdeen. v. *finely, thinly.* — (*artfully, slyly*) با زيركي ba zeerugé, با فن ba funn, بروجه حيله باز bur wujha heeleh bauz, بطور روبه باز betoora roobeh bauz.

Subtileness, subtilty (*thinness, fineness*) نازكي nauziké, دق dykk, دقت dykkut, ركاكت rukaukut, خيوشت khé-ooshut, بازيچه bauzeecheh. (*artfulness, refinement, cunning, shrewdness*) زيركي zeerugé, فن funn, دقت dykkut, خرد بيني khord beené, نكته داني nukteh dauné, ظرافت zuraufut, دهي duhé, داهي dauhé, نكر nukr, شهامت shuhaumut, حيله بازي heeleh bauzé. — *Subtilties* دقايق duka-ék, نكات nikaut, خردوات khurduwaut.

Subtilization دقيق سازي dukeek sauzé.

To subtilize (*make thin*) دقيق ساختن dukeek saukhtun, دق كردن dukk kirdun, نازك ساختن nauzik saukhtun. (*to display subtilty of genius, to make metaphysical distinctions*) نكته پرداختن nukteh purdaukhtun, طبع نكته پرداز نمودن tubaa nukteh purdauz numoodun, نكته گرفتن nukteh gooriftun, دقايق سنجي كردن duka-ék sunjé kirdun, نكات سنجيدن nikaut sunjedun, خرده بيني نمودن khurdeh beené numoodun.

Subtle, v. *subtile, sly.* — *Subtly,* v. *subtily, slyly.*

SUBVERSION زير و زبر ساز zeer ou zubr sauz, ركس ruks, قلع kula, بعزت baazut, خرابي khuraubé, هلاك hulauk, انقاع inkaa, انهدام inhidaum, هدم hudum.

Subversive ركس ساز ruks sauz, خرابي اور khuraubé awur, هلاك كنا hulauk koona.

To subvert زير و زبر كردن zeer ou zubr kirdun, برباد دادن burbaud dadun, پايمال كردن pa-émaul kirdun, قلع ساختن kula saukhtun, برتهيدن burtuhédun, ركس كردن ruks kirdun, سرنگون ساختن surnigoon saukhtun, خرابي كردن khuraubé kirdun, هلاك ساختن hulauk saukhtun, انهدام كردن inhidaum kirdun. v. *to overthrow, ruin, destroy.*

Subverted مرتكس murtukis, موتفك mootufik, برباد barbaud, موافوك muwafook, منهدم munhudum, زير زبر زده zeer zubr zuddeh, سرنگون ساخته surnigoon saukhteh, پايمال pa-émaul.

A subverter سر زير ساز sur zeer fauz, خرابي كننده khuraubé koonindeh, هلاك اور hulauk awur, مخرب mukhrib, پايمال ساز pa-émaul sauz, بر باد ده bur baud duh. v. *destroyer.*

A SUBURB پيراسته peeraufteh, كلات kulaut, سواد suwaud, ربض rubuz, خارج شهر khaurija shahur. *Suburban, inhabiting the suburbs,* پيراسته نشين peeraufteh nisheen, كلات متمكن kulaut mutumukkin.

A SUCCEDANEUM بدل budul (pl. بدلا budula), تبديل tubdeel, تبدل tubuddul, ابدال abdaul, متبدل mutubuddil, خلفت khulfut. *To use as a succedaneum* بدل كردن budul kirdun, استبدال ساختن istibdaul saukhtun. — *Succedaneous* متبدل mutubuddil, بدل اور budul awur.

To SUCCEED (*follow in order*) بسلسله امدن besilsileh aumudun, در سلك روان بودن dur silk rouvaun boodun, بنظام ظهور كردن benizaum zuhoor kirdun, در ترتيب واقع شدن dur turteeb wauka shoodun. v. *to follow.* — (*to come in place of another, to be successor*) خالف شدن khaulif shoodun, خلافت نمودن khylaufut numoodun, خليفه بودن khaleefeh boodun, خلوف ساختن khuloof saukhtun, خلفت كردن khylfut kirdun, عقب ساختن akub saukhtun, اعقاب نمودن é-akaub numoodun, التوالي رفتن attuwaulé ruftun. (*to prosper*) عاقبت خير داشتن akubuta kheir daushtun, دولت يافتن dowlut é-aftun, خوشيدن khooshedun, فرخنده شدن furkhindeh shoodun, فيروز گشتن feerooz gushtun, توريك شدن tawreek shoodun. *To succeed to an estate* ميراث خوردن meeraus khoredun, ميراث خور شدن meeraus khore shoodun, مناسخت گرفتن munaufikhut gooriftun, ايراث پذيرفتن eiraus pizzeeruftun. v. *to inherit.* — *To succeed alternately* (*as d*

to night, or *one man to another*, *by rotation*) تعاقب كردن ta-akub kirdun, خلعت نمودن khylfut numoodun, نوبت ساختن noobut saukhtun, تناوب كردن tunawwub kirdun, مغارصت ساختن mufaurifut saukhtun, عقبت كردن ukbut kirdun, —*To cause to succeed* (or *prosper*) توفيق كردن taw-feek kirdun. v. *to prosper*.—*To cause to succeed* (*as one to another*) اخلاف كردن ikhlauf kirdun, تعقيب ساختن taakeeb saukhtun.

Success عاقبت aukubut, عقبي ukba, عقب ukb, غب ghubb, صير seir, صيرورت seiroorut, وقوع wukuwa, ورود wurood. — *Good success* عاقبت خير aukubuta kheir, سداد sudaud. *Bad success* عاقبت بد aukubuta bud, بد بختي bud bukhté. v. under *fortune*.

Successful بختيار bukhté-aur, مبارك mubau-ruk, ذو عاقبت خير zu akubuta kheir, اهل دولت ahla dowlut, ذو سداد zu sudaud. v. *prosperous*.

Successfully بختيارانه bukhté-aurauneh, با عاقبت خير ba aukubuta kheir, بر وجه مبارك bur wujha mubaurik. v. *prosperously*, *fortunately*.

Successfulness بختياري bukhté-auré. v. *success*.

Successless بي دولت bé dowlut, بي عاقبت خير bé aukubuta kheir, بد بخت bud bukht.

SUCCESSION (*a series of persons* or *things following one another*) خلافت khylaufut, خلفت khylfut, خليفي khaleefé, سلسله silsileh, توالي tuwau-lé, تواتر tuwautir. v. also *lineage*. — *A succession* (*inheritance*) ميراث meeraus, مخلفات mukhu-lufaut, تناسخ tunausukh, تمليك tumleek. v. *heritage*. — *Uninterrupted succession* ترادف turauduf. *In succession* التوالي attuwaulé. v. *successively*.

Successive متوالي mutuwaulé, متواتر mutuwautir, متعاقب muta-akib, مسلسل musulsul, خلفي khulfé, پي در پي pei dur pei, ترادف نما turau-duf numa. *Successiveness* حال خلفي haula khulfé.

Successively پي در پي pei dur pei, پيا پي pee-a pei, در سلسله dur silsileh, التوالي attu-waulé, علي التولي ala't'tuwaulé, خلفا بعد خلف khylfa baad khylf, پس از پس pus uz pus. *Successively from father to son* ابا عن جد aban aan juddin, جد بجد judd bejudd.

A successor خالف khaulif, خليفه khaleefeh, خلف khalaf, جانشين jaunisheen, مقام mukaum, عاقب aukub, عقوب akoob, عقب akub. *Successors* اخلاف akhlauf, خلفا khulfa, عقبت akubut.

SUCCINCT كوتاه kootauh, خورد khoord. v. *summary*, *short*, *brief*.—*A succinct discourse* كلام موجز kulauma moojuz.

Succinctly بر وجه اجمال bur wujha ijmaul, ملخص mulukhkhus, ملخص التفصيل mulukh-khusu't'tufseel. *Diffusively and succinctly* بالتفصيل والاجمال bi't'tufseel wa'l'ijmaul.

SUCCORY (*plant*) هندبا hinduba, كاسني kausné, اندوزه andoozsheh.

SUCCOUR معاونت ma-awunut, نصرت nus-rut, امداد imdaud, يارdم é-aurdum. v. *assistance*, *aid*, *help*.— *To succour* معاونت اوردن ma-awunut awurdun, نصرت دادن nusrut dadun, امداد و ياري نمودن imdaud ou é-auré numoodun, پيچيدن peechédun. v. *to aid*, *help*, *assist*.

Succoured نصرت پذير nusrut pizzeer.

A succourer ناصر nausir. v. *assistant*, *friend*.

Succourless بي چاره bé chaureh. v. *helpless*.

SUCCULENT (*juicy*, *moist*) ابدار aubdar, سيراب seeraub, ريان ré-aun, مهعون muma-oon, نديان nudé-aun, بلال bulaul, فرزد furzud, تر tur, فدغم fudghum. — *Succulency* سيرابي seeraubé, ابداري aubdaré.--*To succumb*, v. *to yield*, *sink*, *faint*.

SUCCUSSION (*shaking*) جنبش jumbish.

SUCH هميدون humeedoon, همچو humchoo, همچون humchoon, همچنان humchunaun, همانند humaunend, هميد humeed, چنان chu-naun, چنين chuneen, هماور humawaur, هماورد humawurd, انچنان aunchunaun, انچنين aun-chuneen, چو choo. *In such manner that* همچنانكه humchunaunkeh, چنانچه chunauncheh, چنانكه chunaunkeh, انچنان كه aunchunaun keh, همانكه humaunkeh. *Such a one* فلان fulaun, (fem. فلانت fulaunut,), ستار sitaur. *Such a place* فلانستان fulaunistan. *Of such a colour* همرنك humrunk. *Of such a height* همسر humsur.

To SUCK رضاع كردن ruzaa kirdun, رضع ساختن ruza saukhtun, مك كشيدن mukk ku-shédun, مكيدن mukédun, كميدن kumédun, مص كردن muss kirdun, تمصص ساختن tu-mussus saukhtun, رشف كردن rushif kirdun, ترشف ساختن turushshuf saukhtun, تمزز كردن tumuzziz kirdun, تمزر ساختن tumuzzir saukh-tun, نضف كردن nuzuf kirdun, رغث ساختن rughs saukhtun, رغلت كشيدن righlut kushé-dun. *To suck milk* شير خوردن sheer khoredun, لبن كشيدن lubun kushédun. *To suck up* or *suck in* در خود چيدن dur khood chédun, مشرب كردن mushrub kirdun. v. *to imbibe*, *drain*. —*To suck greedily* كاغ كردن kaugh kirdun.

Suck (*act of sucking*) رضع ruza, رضاع ruzaa, رضاعت ruzaat, مص muss, ملح milh, مك muk, رغلت righlut, رغث rughs, نضف nuzuf, تمزز tumuzzuz, تمزر tumuzzur. v. also *milk*.

Sucked مكيده mukédeh, كميده kumédeh, مزيده muzédeh. *Any thing sucked* رضع ruza.

A ſucker (*one that ſucks*) مك كش muk kuſh, مكنده mukindeh, كهنده kumindeh, مرغوثت murghooſut. (*a young twig*) شاك ſhauk, شاكچه ſhaukcheh, نهال nihaul. v. *ſhoot.*—*The ſucker of a vine* شاخ انكور ſhaukha angoor, غرز ghurz (pl. غروز ghurooz), سرغ ſurgh (pl. سروغ ſuroogh).

Sucking راضع rauza, ماص mauſs, منتضف muntuzif, رضيع ruzé-a, مرتضع murtuza, ملتبي multubé, ملتبن multubun, مستلبي muſtulbé. *A ſucking child* طفل شير خواره tufla ſheer khaureh. *A ſucking lamb* عمروس amroos. *Sucking kids* مقققت mukukut. *Sucking the fingers* مرس muris.

To SUCKLE شير دادن ſheer dadun, ارضع كردن irza kirdun, عجو ساختن ajoo ſaukhtun, ترميد كردن turmeed kirdun.

SUDDEN ناكهانه naguhauneh, ناكهاني naguhauné, ناكه naguh, ناكهان naguhaun, فجايي fujaï-é, فجاي fuja-é, فجا fuja, مفاجات mufajaut. *A ſudden accident* or *misfortune* بلاي ناكهانه bula-é naguhauneh. *Sudden death* موت ناكهانه moota naguhauneh, مرك مفاجان murga mufajaun. v. under *death.*—*A ſudden, unexpected accident* وقوع ناكهانه wukuwa naguhauneh, سرانجام ناكهاني ſurranjama naguhauné, فجات fujaat. v. *ſurpriſe.*

Suddenly (*on a ſudden*) ناكاه nagauh, ناكه naguh, ناكهان naguhaun, همانده humaundum, همانا humauna, علي الفور ala'l'four, للوقت lil-wakt, تيزكار taze kaur, در حال dur haul, في الحال fi'l'haul, بالبداهة bi'l'budauhut, فلتة faltatan, فجاة fajatan, بغتة bughtutan, وتتيذ wukteezin. *Dying ſuddenly* مفتلت muftulit, افتيات ifté-aut. *Springing up ſuddenly* توثب tuwuſſib. *Seizing ſuddenly* ناكاه كير nagauh geer. *To ruſh upon ſuddenly* مفاجات كردن mufajaut kirdun, هجم ساختن hujum ſaukhtun, فجا كردن fujaa kirdun.—*Suddenneſs* ناكهي naguhé, ناكهانكي naguhaunugé, تيز كاري taze kauré, فجات fujaut.

SUDORIFICK (*promoting perſpiration*) عرق انكيز aruk angeez, خوي ساز khooï ſauz. *Sudorifick medicine* شربت عرق انكيز ſhurbuta aruk angeez.

SUDS كف صابون و اب kufa ſaboon ou aub. *To be in the ſuds* مات شدن maat ſhoodun.

To SUE (*beg, entreat*) نياز كردن né-auz kirdun, با الحاح و ضراعت طلب ساختن ba ilhauh ou zuraat tulub ſaukhtun, استدعا و استرجا كردن iſtidaa ou iſtirja kirdun. *To ſue at law* محاضر كردن muhauzir kirdun, داد خواستن daud khauſtun, محضر دعوت كردن muhzir dawut kirdun, در ميدان دعوت ساختن dur meidaun dawut ſaukhun. v. *to litigate.*

SUET پيه peeh. v. *fat, tallow.*

To SUFFER (*bear with patience*) صبر و تحمل نمودن ſubr ou tuhummul numoodun, كشيدن kuſhédun, صبور شدن ſuboor ſhoodun, صبر داشتن ſubr dauſhtun, شكيبيدن ſhukeebédun, پذيرفتاريدن pizzeeruftarédun, پذيرفتاري نمودن pizzeeruftauré numoodun, طويل الاناة شدن tooélu'l'anaut ſhoodun. v. *to endure.*—*To ſuffer with patience and firmneſs* صبر و قرار نمودن ſubr ou kuraur numoodun. *To ſuffer loſs* زيان كشيدن zé-aun kuſhédun, زياني يافتن zé-aune é-aftun, ايكاس كردن eikaus kirdun, ايضاع ساختن eizaa ſaukhtun. *To ſuffer pain* درد خوردن durd khoredun, ازار يافتن azaur é-aftun, رنج داشتن runj dauſhtun, مضطرب شدن muzturub ſhoodun, رنجش خاطر كشيدن runjiſha khautir kuſhédun, وجع پذيرفتن wuja pizzeeruftun, غمزده بودن ghumzuddeh boodun, دلتنك شدن diltunk ſhoodun, تيمار و غصه يافتن teemaur ou ghuſſeh é-aftun, الم و ملال خوردن alum ou mulaul khoredun. *To ſuffer misfortunes* محنتها كشيدن muhnut-ha kuſhédun, محنت كشي بودن muhnut kuſhé boodun, محنت زده شدن muhnut zuddeh ſhoodun, بلا خوردن bula khoredun. *To ſuffer puniſhment* معاقب شدن ma-akub ſhoodun, معذب بودن mu-ezzub boodun, عقوبت پذيرفتن ukoobut pizzeeruftun, سياست شرعيت خوردن ſéauſuta ſhura-é-ut khoredun. *To ſuffer* or *allow* اجازت دادن ijauzut dadun, دستور نمودن duſtoor numoodun, رخصت دادن rukhſut dadun. v. *to permit.*

Sufferable ممكن كشيده بودن mumkina kuſhédeh boodun. v. *tolerable.*—*Sufferably*, v. *tolerably.*

Sufferance, ſuffering رنج runj, درد durd, ازار azaur, اضطراب iztiraub. v. *pain.*—(*patience*) صبر ſubr, تحمل tuhummul, شكيبابي ſhukeebaï-é. v. *moderation.*—(*toleration*) اجازت ijauzut, رخصت rukhſut. v. *permiſſion.*—*Loug-ſuffering.* v. *patient.*

Suffered (*endured*) كشيده kuſhédeh, پذيرفتاريده pizzeeruftarédeh. (*permitted*) اجازت دار ijauzut dar, دستور پذير duſtoor pizzeer, پيوازيده peewauzédeh, رخصت ياب rukhſut é-aub.

A ſufferer (*one who ſuffers pain* or *loſs*) رنج دار runj dar, درد خور durd khore, ازارياب azaur é-aub, زيان پذير zé-aun pizzeer, خسارت كير khuſaurut geer, مضرت دار muzurut dar, كزند خور guzund khore. (*one who permits*) اجازت بخش ijauzut bukhſh, رخصت نما rukhſut numa. دستور دهنده duſtoor duhindeh.

To SUFFICE (*to be ſufficient*) كفايت كردن kufé-a-ut kirdun, اكتفا ساختن iktifa ſaukhtun, وفا نمودن wufa numoodun, اواريدن awarédun, كافي شدن kaufé شدن, حسب كردن huſb kirdun,

shoodun, فراوان شدن waufé boodun, والي بودن firawaun shoodun. v. also *to supply, afford, satisfy.* —*To suffice for any purpose* جهت امري كفايت كردن jihut amré kufa-é-ut kirdun.

Sufficiency كفايت kufa-é-ut kirdun, اكتفا ik-tifa, كفاف kufauf, حسب husb, وفى wufa, وافر waufir. v. *competence.* — *Self-sufficiency* خود بيني khood beené, خود پرستي khood purusté.

Sufficient كافي kaufé, پسنده pussundeh, ذو كفايت zu kufa-é-ut, محسب muhsib, قنعان kunaan, عدالت adaulut. *It is sufficient* كفايت است kufa-é-ut ast. *It is sufficient for me* مرا حسب است mura husb ast. *Self sufficient* خود بين khood been, مختال mukhtaul.

Sufficiently بس buss, با كفايت ba kufa-é-ut, بر وجه كافي bur wujha kaufé, وافرا waufiran.

To SUFFOCATE خفه كردن khufeh kirdun, خبه ساختن khubeh kirdun, خفديدن khufdédun, خفيدن khufédun, نفس گرفتن nufus gooriftun, غرق كردن ghurk kirdun, تغريق ساختن tughreek saukhtun, تنگ نفس ساختن tunk nufus saukhtun.

Suffocated خفيده khufédeh, خبه khubeh, خفديده khufdédeh, دم گرفته dum goorifteh. *To be suffocated* خفيده شدن khufédeh shoodun, دم گرفتن dum gooriftun, تسبيده شدن tusbédeh shoodun, تسبيدن tusbédun, تنشيدن tunshédun, تنسيدن tunsédun.

Suffocation خفه khufeh, خبه khubeh, خبك khubuk, رس rus, دم گرفتگي dum gooriftugé.

SUFFRAGE طرفداري turufdauré. v. *vote.*

SUFFUMIGATION بخور افشان bukhoor affhaun, تبخير ساز tubkheer sauz. v. *fumigation.*

To SUFFUSE پاشيدن paushédun, افشاندن effhaundun, ريزيدن reezédun. v. *to diffuse.*—*Suffused* پاشيده paushédeh, افشانده effhaundeh, ريزيده reezédeh.—*Suffusion* پاشي paushé, افشان effhaun, ريزان reezaun.

SUGAR شكر shukur, قند kand, ابو الشفا abu'sh'shifa, شرنك shirunk, ابر abr, فلن fulin.

Sugarcandy قند kand, شكر قند shukur kand, نباتي شكر nubauté shukur, طبرزد شكر tuburzud shukur, ابلوج ablooj. *Broken sugarcandy* مبرت muburrut. v. *candy.*— *Fine sugar* نبات شكر nubaut shukur. *Sugar of roses* گلبشكر gulbeshukur, گلقند gulkund. *A dealer in sugar* شكر فروش shukur furoosh. *Sugar-lipped (eloquent)* شكر لب shukur lib, شكر گفتار shukur guftaur. *Sprinkling sugar* شكر ريز shukur reez. *Bearing or producing sugar* شكر بار shukur bar. *A piece of sugar* شكر پاره shukur paureh. *Bread baked with sugar, &c.* شكر پيره shukur peereh, شكر پره shukur pureh, شكر پوره shukur pooreh. *Gathering sugar* شكر چين shukur cheen. *The sugar-cane* شكر ني shukur nei. *A sugar-chest (also a plantation of sugar-canes)* شكرستان shukuristan. *Dressed with, preserved with, or made of, sugar* شكرين shukureen, قندي kandé.—*Sugary* شيرين sheereen. v. *sweet.*

To SUGGEST تنبيه كردن tumbeeh kirdun, اغوا ساختن ighwa saukhtun, القا كردن ilka kirdun, پند دادن pund dadun, بخاطر كسي را رسان ساختن kussera bekhautir russaun saukhtun.

Suggestion تنبيه tumbeeh, القا ilka, اغوا ighwa, پند pund, وسواس wuswaus. *Horrible suggestions, the suggestions of the devil* وسوسه حيرت انگيز wuswauseha heirut angeez, همزات humzaut.

SUICIDE قتل نفس kutla nufs, ميرتني meertuné, خودرا خون ريز khoodra khoon reez.

A SUIT (*set, number of things corresponding to one another*) سلسله اسباب silsileha asbaub, طايفه ta-éfehu'l'adawaut, الادوات طبق الات tubuka alaut.—(*regular order*) سلسله silsileh, نظام nizaum, سلك silk. v. *series.* — (*retinue*) سواري sawauré *or* suvvauré, طايفه ta-éfeh, حشمت hushumut, خدم و حشم khudum ou hushum. v. *train.*—(*a petition, address of intreaty*) عرضه arzeh, عرضه داشت arzeh dausht, نيازمندي né-auzmundé, خواهش khauhish.—(*courtship*) نازو نياز nauz ou né-auz, خواه زني khauha zunné, طلب عورت tuluba awrut. v. also *law-suit.*

To suit (agree with) مناسب شدن munausib shoodun, نسبت داشتن nusbut daushtun, لايق بودن la-ék boodun, شايستن sha-éstun, موافق شدن muwaufik shoodun, موافقت داشتن muwaufikut daushtun, مشاكل بودن mushaukil boodun, سازكار گرديدن sauz kaur gurdédun, موجه شدن muwujjuh shoodun, سزا بودن suza boodun, سزاوار شدن suzawaur shoodun, زيبيدن zeebédun. —(*to fit, adapt*) مناسب كردن munausib kirdun, لايق ساختن la-ék saukhtun, موافق كردن muwaufik kirdun, سزاوار نمودن suzawaur numoodun, موافقت دادن muwaufikut dadun, مشاكل كردن mushaukil kirdun, شايسته گردانيدن sha-ésteh girdanédun, چسپيدن chuspédun, منطبق كردن muntubik kirdun, هموار ساختن humwaur saukhtun.

Suitable موافق muwaufik, مناسب munausib, لايق la-ék, سزاوار suzawaur, سزا suza, سازكار sauzkaur, درخور durkhoor, هموار humwaur, مطابق mutaubik, همتا humta, شايسته sha-ésteh, واجب vajib, يكسان eeksaun, مانند maunend, مماثل mumausil.

Suitableness موافقت muwaufikut, مناسبت

munausibut, سزاواري suzawauré, سازكاري sauzkauré, شايستكي sha-éstugé, هواري humwauré, مطابقت mutaubikut.

Suitably با موافقت ba muwaufikut, با مناسبت ba munausibut, بر وجه سزاوار bur wujha suzawar, بطور سازكار betoora sauzkaur, لايقانه la-ékauneh, بر وجه شايسته bur wujha sha-ésteh.

A SUITOR (*to a woman*) طلب tylb, زني خواه zunné kauh, طلب بكر tylba bukur. v. *lover*. — (*a petitioner*) نيازمند né-auzmund, نيازكار né-auzkaur, خواست khaust. v. *suppliant*; *candidate*. —*A suitress* زني طلب zunné tylb, عورت نيازمند awruta né-auzmund.

SULCATED (*furrowed*) شيار دار shé-aur dar, مشطب mushuttub, مشطبت mushuttubut.

SULLEN تيره ضمير teereh zumeer, سيه درون sé-uh duroon, كردنكش gurdunkush, سركش surkush, ثقيل sukeel, درشت durusht, تند tund, غضوب ghuzoob, زو سينه پر كينه zu seeneh pur keeneh, كينور keenwur, بد انديش bud andeesh, بد خواه bud khauh. v. *gloomy*, *angry*, *morose*, *malignant*, *obstinate*.

Sullenly بروجه تيره ضمير bur wujha teereh zumeer, بطور كردنكش betoora gurdunkush, ثقيلانه sukeelauneh, با سينه پر كينه ba seeneh pur keeneh, درشتانه durushtauneh, با بد خواهي ba bud khauhé.

Sullenness حال تيره ضمير haula teereh zumeer, تيره ضميري teereh zumeeré, سيه دروني sé-uh drooné, كردنكشي gurdunkushé, درشتي du-rushté, سينه پر كينه seeneh pur keeneh, كردنكشي gurdunkushé, سركشي surkushé, بد خواهي bud khauhé, غضوبانه ghuzoobauneh ثقلت suklut. v. *moroseness*, *malignity*, *obstinacy*.

To SULLY (*soil*) آلودن aloodun, مردار كردن murdaur kirdun, پليد ساختن puleed saukhtun, چركين كردن chirkeen kirdun. v. *to tarnish*, *stain*, *spot*. — *To sully* (*another's*) *reputation* عيب كفتن a-éb guftun, بد نامي دادن bud naumé dadun, معيوب كردن ma-é-oob kirdun. v. *to revile*.— *To sully* (*one's own*) *reputation* معيوب كشتن ma-é-oob gushtun, رسوار كرديدن ruswar gurdédun, نقصان العرض يافتن nuksaunu'l'erz é-aftun.

A Sully عيب a-éb, لكه lukkeh, رسوايي rus-waï-é, بد نامي bud naumé. v. *spot*, *blemish*, *disgrace*.

Sullied آلوده aloodeh, عيبدار a-ébdar, مردار murdar, چركين chirkeen, معيوب ma-é-oob.

SULPHUR كبريت kibreet, كوكرد kookurd, كوكرد زرد kookurda zurd. *Sulphureous*, *sulphery* كبريت دار kibreet dar, كبريتي kibreeté, پر كوكرد pur kookurd. *Sulphureousness* حال كبريتي haula kibreeté, كوكرد داري kookurd daré.

SULTAN سلطان sultaun. v. *king*. — *Sultana*, *sultaness* سلطانه sultauneh. *Sultans* سلاطين su-lateen, سلاطت sulatut.—*A sultanry* سلطنت sul-tunut. v. *kingdom*.

SULTRINESS تابداري tabdaré, كرما gurma, كرمي gurmé, حمت hummut, حرور huroor, سخنت عسيب sukhnuta aseeb, متهم muttuhim, حمادي humaudé. v. *heat*.

Sultry تابدار tabdar, حمى humé, محر muhirr, حار haurr, ناجر naujir, سوزان soozaun, رمض rumiz.

A SUM (*of money*) مبلغ mubligh (plur. مبالغ mubaulighi). v. تومان —*A sum total* جمله jum-leh.—*A principal sum* مال موئل maula mu-éssul, مايه ma-éh. v. *capital*, *principal*. —*The sum* (*substance or result*) اصل asl, حاصل hausil, محصل muhussil, نتيجه nuteejeh (plur. نتايج nuta-éj), جمع jumma, جماع jummaa. *The sum or substance of a speech* نتيجه كلام nuteejeha kulaum, محصل الكلام muhussilu'l'kulaum. v. also *summary*, *height*, *completion*.

To sum (*compute*) حساب كردن hissaub kir-dun, شمار ساختن shumaur saukhtun, شمردن shumurdun, احصا ساختن ihsa saukhtun, عد كردن add kirdun. (*to collect into a narrow compass*) مجمل ساختن mujummil saukhtun, جمله كردن jumleh kirdun, تعديد ساختن taadeed saukhtun, محصل كردن muhussil kirdun, اجمال ساختن ijmaul saukhtun. v. *to comprise*, *comprehend*. — *To sum up all* (*upon the whole*) في الجمله fi'l'jumleh, بالجمله bi'l'jumleh, حاصل الكلام hausilu'l'kulaum, الحاصل alhausil, محصل muhussul, محصل كلام muhussila kulaum, نتيجه nuteejeh, نتيجه كلام nuteejeha kulaum, القصه alkisseh, والحاصل walhausil, نهايت الامر niha-é-utu'l'amr, عاقبة aukubut, عاقبة الامر aukubutu'l'amr, جملة jumlutan, غالبا ghauliba, يكبارگي eekbaurugé, الغرض alghuruz, مجموعا mujmoo-an.

Summed مجمل mujummul, معدود maadood.

Sumless بلا حساب bila hissaub. v. *innumerable*.

SUMMARILY اجمالانه ijmaulauneh, بروجه اجمال bur wujha ijmaul, اجزا a-éjuzan, اجزانه a-éjuzauneh.

Summary مجمل mujmul, مختصر mukhtusur, مقتصر muktusur, موجز moojuz, ملخص mulukh-khus, ملخص التفصيل mulukhkhusu't'tufseel. v. *short*, *brief*.

A summary (*compendium*) مجمل mujummil, اقتصار iktisaur, مقتصر muktusur, اجمال ijmaul, مجموعة فهرس fuhrus, مختصر mukhtusur,

mujmoo-at, الجاز a-éjauz, موجز moojuz, سرﺩفتر furduftur.

SUMMER تابستان tabiftan, فصل تابستان fasla tabiftan, صيف feif, گرما gurma. *Summer rains*, حميم humeem, حميمت humeemut. *Summer heat* سيني fei-éf, ماحق mauhuk, حميم humeem, حميمت humeemut, باحور bauhoor. *A summer* or *main beam of a house* شاه ديوار fhah deewar, فرواز furwaur, تير خانه teera khauneh. v. *beam*.—*A summer house, a house for summer residence* تابخانه tabkhauneh, تابستاني tabiftauné, افتاب خانه afitaub khauneh, سرماسرد furmafurd, سرداب furdaub, خم khum, فروار furvaur, فروارن furvaraun, مصيف mufeif. v. *villa*.—*A place constructed under ground for keeping provisions cool in summer* ترمست turmufut.

To summer or *pass the summer* تصيف كردن tufei-uf kirdun, تقيظ ساختن tukei-uz faukhtun, تقييظ كردن tukei-éz kirdun.

Summer (adj.) تابستاني tabiftauné, تير ماهي teer mauhé, صيفي feifé. *Summer provision* (also *a summer campaign*) صايفت fa-éfut, صاف fauf.

A SUMMERSET (*tumble heels over head*) كنبد kumbud. v. *tumble*.

SUMMIT سر fur, كله kulleh, راس raus. —*The summit of a mountain* راس الجبل rausu'l'-jebel, سر كوه fura kooh, قله كوه kulluha kooh, كيلان keelaun. v. *top*.

To SUMMON دعوت كردن dawut kirdun, بشريعت دعوت ساختن befhuré-at dawut faukhtun, بيبدانه دعوت نمودن bemeidauneh dawut numoodun, محضر دعوت كردن muhzyr dawut kirdun, استحضار ساختن iftihzaur faukhtun, مرافعت كردن murafaut kirdun. *A summoner* دعوت كننده dawut koonindeh, محضر muhzur. v. also *officer of a court, tipstaff*.—*A summons* دعوت dawut (pl. دعوات dawaut), مرافعت murafaat.—*Summoned* دعوت كرده شده dawut kirdeh fhoodeh.

A SUMPTER *horse* اسب باركش afba baur kufh, اسب پالان كش afba palaun kufh, بار گير baur geer, باركي bauruké, فرس رخت farfa rukht bar.

SUMPTUARY خرج منسوب khurj munfoob, مصرف پيوند musruf pivund.

SUMPTUOUS بزرگوار buzurgwaur, شاهانه fhahauneh, دولتمند dowlutmund, ذو قيمت zu keemut, پر بها و شرف pur buha ou fhurruf, گران بها guraun buha. v. *splendid, magnificent*.

Sumptuously بر وجه بزرگوار bur wujha buzurgwaur, بطور شاهانه betoora fhahauneh, با قيمت ba keemut, دولتمندانه dowlutmundauneh.

Sumptuousness بزرگواري buzurgwauré, عظمت azumut, فر fur, جلال julaul, دولتمندي dowlutmundé. v. *splendour, magnificence*.

The SUN افتاب afitaub, شمس fhems, مهر mihr, خور khoor, خر khur, خرشيد khurfheed, خورشيد khoorfheed, خاور khawur, زير تنك zeer tunk, زنك zfhunk, ضح zyhh, جونه jawneh, زكا zuka, عجوز ajooz, الهت iluhut, سراج furauj, سپهر fip-hur, هوز hooz, شيد fheed, بيضا beiza, كو gaw, نير nei-ur, نير اعظم nei-ura aazum, هور hoor, غزالت ghuzaulut, مهات muhaut, غورت ghawrut, شرق fhurik. *The sun's course* طريق شمسيت tureeka fhemfé-ut. *The disk* or *face of the sun* قرص kurs, پرهون purhoon, كليچه kuleecheh. v. *orb*: ترن—*An idol of the sun* شمست fhemfet (pl. شمسات fhemfaut, الهت iluhut. *A worshipper of the sun* افتاب پرست afitaub puruft. *The house of the sun* (*in astrology*) افتاب خانه afitaub khauneh. *Exposed to the sun* افتاب رو afitaub roo. *A circle* or *halo round the sun* سراچه، افتاب furaucheha afitaub, شايورد fha-éwurd. v. *parhelion*.—*The sun illuminating the world* افتاب عالمتاب afitaub aulumtaub, افتاب عالم افروز afitaub aulum afrooz, شمس جهان سوز fhemfa jehaun fooz. *Sun and moon* مهر و مه mihr ou muh. *The light of the sun* ضح zyhh. *To bask in the sun, to expose to the sun* در افتاب نمودن dur afitaub numoodun, در افتاب گاه نهادن dur afitaubgah nihaudun, افتاب رو كردن afitaub roo kirdun, ضحا ساختن zyha faukhtun, ضحيان كردن zuhé-aun kirdun, اصحاد شدن if-khaud fhoodun, تعغير كردن taafeer kirdun.—*Any place exposed to the sun* شرقت fhurkut. v. *sunny*.—*To shine like the sun* افتاب اسا رخشان كردن afitaub afa rukhfhaun kirdun. v. *to shine*.—*The sun of religion* [a title or proper name] شمس الدين fhemfe'd'deen. — *A sun-beam* پرتو purtoo-a afitaub. v. *beam, ray*.—*A sunflower* افتاب پرست afitaub puruft, خور پرست khoor puruft. --*Sunless* بي افتاب bé afitaub, بلا شمس bila fhems.

Sun-rise مطلع افتاب mutlaa afitaub, طلوع tuloo-a fhems, شارق fhauruk, شرقت fhurkut, شرق افتاب fhurka afitaub, اشراق ifhrauk, بسرت busrut. v. *morning*.—*Sun-set* غروب افتاب ghurooba afitaub, زوال شمس zuwaula fhems, حلول خانه شام huloola khauneha fhaum, وقوب wukoob, غيبت ghubé-ut, ميل meil, نصاب nifaub, شغا fhifa.

SUNK زير اب زده zeer aub zuddeh, غرق شده ghurk fhoodeh, غوطخورده ghoot khoredeh. — *Sunk* (*as an eye in the socket*) خسف khusf, نضوب nuzoob.

Sunlike, *sunny* (*like the sun*) افتاب اسا رخشان afitaub asa rukhshaun, شمس مانند shems maunend.—*Sunny* (*exposed to the sun*) افتاب رو afitaub roo, شرقي shurké, شرقيت shurké-ut. *A sunny place* مضحات افتاب كاه afitaub gauh, شرقت shurkut, مضحات muzhaut, محل افتاب رو muhulla afitaub roo.

Sunshine شعاع افتاب sha-a afitaub, تيغ شمس teegha shems, اشوع ashoo-a, نيران neeraun, نيرت neerut, لوامع luwauma, روشنا roshuna, بهر buhr, ژنک zshunk, زنك zunk. v. *light*, *ray*.

Sunshiny پرتو انداز purtoo andauz, رخشا rukhsha, رخشان rukhshaun, افتاب رخشا afitaub rukhsha.

To SUP دم بدم خوردن dum bedum khoredun, طعم كردن taam kirdun. v. *to sip*.—(*to eat supper*) عشو كردن ashoo kirdun, شامه خوردن shaumeh khoredun, شامي طعم ساختن shaumé taam saukhtun, عشا اكل كردن asha akl kirdun. *To dine and sup* تغدي و تعشي كردن tughuddé ou ta-ashshé kirdun.—*A sup* شربت shurbut. v. *sip*.

To SUPERABOUND زياده شدن zé-audeh shoodun, افزون امدن afzoon aumudun, افزوني نمودن afzooné numoodun. v. *to overabound*.

Superabundance زيادت zé-audut, زيادتي zé-auduté, افزوني afzooné, كثرت kusrut, مفضل mufzil, فضل fuzl. v. *exuberance*.

Superabundant زايد za-éd, فضول fuzool, فاضل fauzil, مستغني mustughna, فايض fa-éz, كثير kuseer, افزون afzoon.—*Superabundantly* زايدانه za-édauneh, كثيرا kuseeran, فضولانه fuzoolauneh. v. *exuberantly*.

To SUPERADD فضل كردن fuzl kirdun, فضلت دادن fuzlut dadun, فضول ساختن fuzool saukhtun, زياده كردن zé-audeh kirdun, اكثر نمودن aksur numoodun, تطليف كردن tutleef kirdun. v. *to augment*, *increase*.—*Superaddition* زيادت zé-audut, فضلت fuzlut.—*Superadded* زياده شده zé-audeh shoodeh, فضلت ساخته fuzlut saukhteh.

To SUPERANNUATE سالدار كردن sauldar kirdun.—*Superannuation* سالداري sauldaré.

Superannuated پر سال pur saul, سالدار sauldar, بزال برامده bezaul buraumudeh, سالخواه saulkhauh, سالخورده saulkhoredeh, سالديده sauldédeh, بدن beddin, مسن musinn, مسنت musinnut, روزديده roozdeedeh. v. *old*.

SUPERB عظيم azeem, بزركوار buzurgwaur, بزركانه buzurgauneh, شوكت مقرون shawkut mukroon, شاهانه shahauneh, كران بها guraun buha, كران مايه guraun ma-éh, دولتمندانه dowlutmundauneh. v. *grand*, *splendid*, *magnificent*.—*Superbly* بر وجه عظيم bur wujha azeem, با عظمت ba azimut. v. *splendidly*.

SUPERCILIOUS تكابر tukaubur, متكبر mutukubbir, مغرور mughroor, پر غرور pur ghuroor, مختال mukhtaul, خود بين khood been. v. *haughty*, *contemptuous*.—*Superciliously* تكابرانه tukauburauneh, متكبرا mutukubbiran, بر وجه پر غرور bur wujha pur ghuroor.—*Superciliousness* تكبر tukubbir, متكبري mutukubbiré, غرور ghuroor, خودبيني khoodbeené.

Supereminence, v. *pre-eminence*.

SUPEREXCELLENT كران بهار guraun beha, كران مايه guraun ma-éh, اسبق asbuk, غالب ghaulib, فاضل fauzil, اشمل ashmul, فايق fa-ék, صاحب عنوان sahib unwaun. v. *excellent*.

SUPERFICIAL (*external*) بسيط buseet, ظاهر zauhir, نا عميق na ameek, سطحي sut-hé, صورتنما soorutnuma, مجازي mujauzé.—(*shallow*, *futile*, *trifling*) بيهوده beehoodeh, شعل shaal, هرزه hurzeh, سبكسر subuksur, بي معني bé maané, بي عقل و علم bé akl ou ylm, بي فهم و دانش bé fuhm ou daunish.

Superficially (*externally*) ظاهرانه zauhirauneh, بطور سطحي betoora sut-hé, بي عمق bé amuk, مجاز mujazan, خفة khuffutan, صورتا sooruta.—(*triflingly*) بر وجه بيهوده bur wujha béhoodeh, شعلا shaalan, بطور هرزه betoora hurzeh.

Superficialness (*superficies*) ظاهري zauhiré, صورت soorut, روي rooï, بسيطت buseetut. v. *surface*.—(*triflingness*, *futileness*) بيهودكي beehoodugé, عدم عقل و علم aduma akl ou ylm, سبكسري subuksuré, هرزه كويي hirzeh gooï-é.

SUPERFINE ادق adakk, نازكترين nauziktureen, باريكترين baureektureen. v. also *superexcellent*.

SUPERFLUITY, *superfluousness* زيادت zé-audut, زياده zé-audeh, زيادكي zé-audugé, زيادتي zé-auduté, افزوني afzooné, فضل fuzl, مفضل mufzil, كثرت kusrut. v. *surplus*, *superabundance*.

Superfluous زايد za-éd, فضول fuzool, فاضل fauzil, كثير kuseer, ارمون armoon, متجاوز mutujawuz. v. *superabundant*.

SUPERHUMAN بلا قوت ادم bila kuwwuta adam, فوق الانسانيت fawku'l'insané-ut, بلا طبيعت انسان bila tubé-ata insaun.

To SUPERINDUCE مظاهرت كردن muzauhirut kirdun, مطارق ساختن mutauruk saukhtun, زياده كردن zé-audeh kirdun.

To SUPERINTEND سركرده بودن surkirdeh boodun, مباشر شدن mubaushir shoodun, مباشرت كردن mubaushirut kirdun. v. *to oversee*.—*Superintendance* مباشرت mubaushirut. v. *oversight*.

A superintendant سرکرده surkirdeh, مباشر mubaushur, کاراگاه kauragah, کارفرما kaurfurma, کارفرماي kaurfurma-é, کارگذار kaurguzaur, ورکار wurkaur, ناظر nauzir, سرکار surkaur, ناظر و سرکار nauzir ou surkaur, سردار surdaur.

SUPERIORITY دستبرد dostburd, تغلب tughullub, پیش دستي peish dosté, دست رس dost rus, استعلا istala, استیلا isteela, اعتلا é-atila, امتیاز imté-auz, غلبت ghulubut, تقدم tukuddum, تقدمیت tukuddumé-ut, براعت buraat, بلندي bulundé. *To affect a superiority over others* تفوق کردن tufawwuk kirdun.

Superiour بلندتر bulundtur, بالاتر balautur, عالی aala, علیا ulé-a, برتر burtur, برین bureen, فوقاني fawkauné, اکبر akbur, اعظم aazim, متغلب mutughullib, اغلب aghlub, غلبا ghuluba, پیروز peerooz, ارفع arfa, باهر bauhir, متصاعد mutusa-éd, تصاعد tusa-éd, زبر zubr, بالایین balaïén, مظفر muzuffur, مغرندي or مغرندا mughrunda, متجلل mutujullil, متفوق mutufawwuk, فایق fa-ék. v. *greater.*—*The introduction of an inferior to a superior* ملازمت mulauzimut.—*To become superiour* اعتلا شدن é-atila shoodun, استیلا گرفتن isteela gooriftun, دست یافتن dost é-aftun, غالب شدن ghaulib shoodun, ظفر گرفتن zufr gooriftun, متغلب گشتن mutughullub gushtun. *To render superiour* تغلیب کردن tughleeb kirdun, تعزیز ساختن taazeez saukhtun.

A superiour صاحب دستبرد sahib dostburd, سالار salaur, سرکرده surkirdeh, سردار surdaur, کتخدا kutkhoda, ریس reis. v. *chief, lord.*—*A superior of a monastery* ریس الرهبان reisu'r'ruhbaun, سرکرده پادریان surkirdeha padr-é-aun. v. *abbot, prior.*

SUPERLATIVE ذو مبالغت zu mubaulighut.—*Superlatively* بر وجه مبالغت bur wujha mubaulighut.—*Superlativeness* مبالغت mubaulighut. *A superlative noun* اسم تفضیل isma tufzeel.

Supernatural, v. *superhuman.*

SUPERNUMERARY بلاشمار معین bila shumaura maï-un, فوق الحساب مرسوم fawku'l-hissauba mursoom.

To SUPERSCRIBE بسر مکتوب کردن besur muktoob kirdun, بالا نوشتن bala nuwishtun. *Superscription* بالا نویس bala nuwees. *Superscribed* بسر مکتوب besur muktoob.

To SUPERSEDE بر طرف زدن bur turruf zuddun, نسخ کردن nusikh kirdun, باطل کردن bautil kirdun, ابطال ساختن ibtaul saukhtun.

SUPERSTITION ایمان باطل eimauna bautil, عبادت باطل ibauduta bautil, رقیت ruké-ut, وسوس wuswus, وسواس wuswaus, وسوست wuswusut.

Superstitious اهل ایمان باطل ahla eimauna bautil, ذو عبادت باطل zu ibauduta bautil, متوسوس mutuwuswus, وسواس wuswaus. *Superstitiously* با ایمان باطل ba eimauna bautil, بر وجه رقیت bur wujha ruké-ut, بطور متوسوس betoora mutuwuswus.

Superstructure, v. *structure.*

To supervise, supervisor, v. *to superintend, &c.*

SUPINE (*lying on the back*) مسدوح musdooh, استا ista, سدیح sudeeh, استلقا istilka, ستان sitaun, فخ fukhkh. (*negligent, remiss*) مهمل muhmil, کاهل kauhil, اهسته ahusteh, غافل ghaufil, تنبلان tumbulaun. v. *careless, indolent, remiss, drowsy.*—*Supinely* (*on the back*) مسدوحانه musdoohauneh. (*negligently*) مهملانه muhmilauneh. *To do any thing supinely* جربی کردن jurbé kirdun, اهستگي نمودن ahustugé numoodun.—*Supineness* مسدوحی musdoohé, استایی istaï-é. (*carelessness*) اهمال ihmaul, کاهلي kauhilé, غفلت ghuflut, نا بکاري na bekauré, اهستگی ahustugé. v. *indolence, drowsiness.*

SUPPER عشا asha, شامي shaumé, شامه shaumeh, عشي yshé (plur. اعشیت é-ashé-ut). *The Lord's supper* عشا رباني asha rabbauné. *To give* or *receive a supper* تعشیت کردن taashé-ut kirdun, اعشا ساختن é-asha saukhtun.—*Supperless* بی عشا bé asha, غیر شامي ghire-a shaumé.

Supping عشا خور asha khore, عشیان ashé-aun.

To SUPPLANT (*displace* or *turn out by stratagem*) از فن عزل ساختن uz funn azl saukhtun, از حیله معزول کردن uz heeleh maazool kirdun, تصریع کردن tusré-a kirdun. v. *to cheat: trip up.*

SUPPLE زابل zaubil, خنث khunis, مرانت muraunut, مرونت muroonut, اسان معطوف asaun maatoof, منخنث munkhunis, منحنی munhuné. v. *pliant, flexible, limber.* —(*yielding, soft, not obstinate*) ملایم mula-ém, نرم nurm, نرم دل nurm dil, اهسته ahusteh, نا عناد na ynaud, رام raum. (*fawning, flattering*) ریش خند ساز reesh khund sauz, خوش امدي گو khoosh aumudé goo, نوازش نما nuwauzish numa.

To supple (*make pliant*) زابل کردن zaubil kirdun, خنث ساختن khunis saukhtun, نرمه کردن nurmeh kirdun. (*to become pliant*) زابل گشتن zaubil gushtun, منخنث گردیدن munkhunis gurdédun, نرمه شدن nurmeh shoodun. (*to make compliant*) اهسته کردن ahusteh kirdun, ملایم ساختن mula-ém saukhtun, رام کردن raum

A SUPPLEMENT ضمیمت zumeemut, تتمت tutimmut, ملحقت mulhikut, زیل zeil, تمام tumaum.

Supplemental, supplementary ضميمت ساز zumeemut sauz, تتمت نما tutimmut numa.

Suppleness مرانت muraunut, مرونت muroonut, v. *flexibility: pliantness, compliance.*

SUPPLIANT, *supplicating* نيازمند né-auzmund, نيازمند كار né-auzmund kaur, نياز امير né-auz ameez, مسكين meskeen, متضرع mutuzurra, مبتهل mubtuhil, التماس iltimaus. *In a supplicating manner* با ناز و نياز ba nauz ou né-auz, ابتهالانه ibtihalauneh, بر وجه نياز امير bur wujha né-auz ameez, بطور نيازمند betoora né-auzmund.

A suppliant, supplicant رجا و نياز كار ruja ou né-auz kaur, عرضه حال نماينده arzeh haul numa-endeh, ابتهال كننده ibtihaul koonindeh.

To supplicate رجا و نياز كردن ruja ou né-auz kirdun, نياز ساختن né-auz saukhtun, نيازيدن né-auzédun, رجا نمودن ruja numoodun, تضرع ساختن tuzurra saukhtun, تضرع و ابتهال با رجا كردن tuzurra ou ibtihaul ba ruja kirdun, التماس ساختن iltimaus saukhtun, ناز و نياز كردن nauz ou né-auz kirdun, استرجا ساختن istirja saukhtun, استدعا كردن istidaa kirdun, خوشخور ساختن khooshkhoor saukhtun تمني نمودن tumunna numoodun, لابه كردن laubeh kirdun, لاوه ساختن laweh saukhtun, لابيدن laubédun, توجن كردن tuwujjin kirdun, افتقار نمودن iftikaur numoodun. *To supplicate heaven* اقنات كردن iknaut kirdun. v. *to pray, implore, entreat.*

Supplication نياز né-auz, نيازمندي né-auzmundé, التماس iltimaus, تمني or تمنا tumunna, استدعا istidaa, استرجا istirja, رجا ruja, تضرع tuzurra, لاوه laweh, لابه laubeh, ابتهال ibtihaul, خوش خور khoosh khoor. v. *prayer, entreaty.—With the tongue of supplication and humility* بلسان تضرع و افتقار belissauna tuzurra ou iftikaur.

To SUPPLY *(give, yield, afford)* دادن dadun, بخشيدن bukhshédun, عطا كردن ata kirdun, آوردن awurdun, بردن burdun. v. *to furnish.—(to fill up deficiencies)* نقصان تمام كردن nuksaun tumaum kirdun, قصور تمام ساختن kusoor taum saukhtun, پر گردانيدن pur gurdanédun, انباريدن ambarédun. v. *to fill, complete; relieve, assist.—To supply the place of (any thing)* بدل كردن budul kirdun, متبدل ساختن mutubuddil saukhtun. v. *to substitute.—To supply the place of (a person)* قائم مقام شدن jaunisheen boodun, جانشين بودن ka-ém mukam shoodun, وكيل بودن vakeel boodun.

A supply ياردم é-aurdum, ياري é-auré, نصر nusr, مددكاري mududkauré. v. *aid, subsidy.—To ask supplies or assistance* استنصار كردن istinsaur kirdun, استمداد ساختن istimdaud saukhtun.

To SUPPORT *(prop or bear up)* برداشتن burdaushtun, برداشته كردن burdaushteh kirdun, بردار ساختن burdaur saukhtun, برداريدن burdarédun, مسند بودن musnud boodun, تسنيد كردن tusneed kirdun, عمود شدن amood shoodun, عمد ساختن amud saukhtun, تعميد كردن taameed kirdun, وركردن wurkirdun, خيزيدن kheezédun, بخشيدن bukhshédun. *(to endure)* صبر داشتن subr daushtun, تحمل ساختن tuhummul saukhtun, احتمال نمودن ihtimaul numoodun, متحمل كردن mutuhummil kirdun, كشيدن kushedun پذيرفتاري كردن pizzeeruftauré kirdun, پذيرفتاريدن pizzeeruftaurédun, ممادات ساختن mumadaut saukhtun. *(to defend, befriend)* عنايت نمودن ana-é-ut numoodun, حمايت دادن huma-é-ut dadun, يار بودن é-aur boodun, دوست شدن doost shoodun. v. *to favour.—To maintain in necessaries or food* پروردن purwurdun, ضروريات معاشي دادن zurooré-ata ma-ashé dadun, روزي بخش شدن roozé bukhsh shoodun, عول كردن awl kirdun, اورند و مطعم دادن awrund ou mutaam dadun, رزق بخشيدن rizk bukhshédun. v. *to maintain.—To support in the arms* اعتضاد كردن é-atizaud kirdun. *To support pain or torture* عذاب خوردن azaub khoredun.

Support (sustaining power) برداري burdauré, قوت بردار kuwwuta burdaur. *(prop)* مسند musnud, سند sinud, عمود amood, عمدت omdut, عماد ymaud, اعتماد é-atimaud, پشت posht, پشتبان poshtibaun, لخشان lukhshaun, لشن lushun, ملجا mulja. *(necessaries of life, maintenance)* ضروريات معاشي zurooré-auta ma-ashé, رزق rizk, پرورش purwurish, پروري purwuré, روزي roozé, خوردني khoreduné, خوراك khoré-auk, طعمت taamut. — *The support of the state* عمدت الدوله omdatu'd'dowleh, عمدت الملك omdatu'l'mulk; [titles conferred on Nabobs, Vizirs, &c.]—*The support of a family* عمود amood.

Supportable قابل تحمل kaubila tuhummil, تحملي قابل tuhummilé kaubil. v. *tolerable.*

Supportableness احتمال ihtimaul.

Supported (propped) برداشته burdaushteh, وركرده wurkirdeh, سنود sunood, برداريده burdaredeh, خيزيده kheezédeh, لخشيده lukhshédeh. *(endured)* كشيده kushédeh, پذيرفتاريده pizzeeruftaredeh. *(maintained)* پرورده purwurdeh, روزي پذير roozé pizzeer. *(assisted, favoured)* منصور munsoor, حمايت پذير huma-é-ut pizzeer, محفوظ muhfooz, محمي muhmé. *To be supported or propped* برداشته شدن burdaushteh shoodun, لخشيدن lukhshédun, سنبيدن sumbédun, سنود

ſunood boodun. (*to be maintained*) پرورده شدن purwurdeh ſhoodun, كفاف معاش داشتن kufaufa ma-aſh dauſhtun, روزي پذيرفتن roozé pizzeeruftun. (*to be aſſiſted*) منصور شدن munſoor ſhoodun, حمايت پذير بودن huma-é-ut pizzeer boodun.

A ſupporter بردار burdaur, عمود amood, عمدت omdut. v. *prop.* — (*a maintainer*) پرور purwur, روزي بخش roozé bukhſh, پرورش دهنده purwuriſh duhindeh, ضروريات معاشي ده zurooré-auta ma-aſhé duh. (*a protector*) پشت poſht, متنهل mutuſummil, ظهير zuheer, خفير khufeer, صبير ſubeer. v. *patron, defender, aſſiſtant, comforter.*

To SUPPOSE پنداشتن pindauſhtun, پنداريدن pindarédun, راي پذيرفتن ra-é pizzeeruftun, افكاريدن afkaurédun, ظن كردن zunn kirdun, خيال كردن khé-aul kirdun, وهم ساختن wuhm ſaukhtun, ظنون بودن zunoon boodun, زعم داشتن zaam dauſhtun, قياس كرفتن ké-aus goorifitun, متهم كردن mut-him kirdun, تخمين ساختن tukhmeen ſaukhtun. v. *to conjecture, fancy.* — (*to admit without proof*) بي دليل پذيرفتن bé duleel pizzeeruftun, بي حجت قبول كردن bé hujjut kubool kirdun, بي برهان كرفتن bé burhaun gooriftun.—*Suppoſe, ſuppoſe the caſe* فرضا furza, فرضا كه furza keh.

Suppoſable ممكن پنداشته شدن mumkina pindauſhteh ſhoodun, لايق خيال la-éka khé-aul.

Suppoſed پنداشته pindauſhteh, افكاريده afkaurédeh, مظنون muznoon, ظنين zuneen.

A ſuppoſer پندار pindaur, صاحب خيال ſahib khé-aul, اهل زعم ahla zaam, پندارنده pindarindeh, متهم ساز mut-him ſauz.

Suppoſition, ſuppoſe, ſuppoſal پندار pindaur, زعم zaam, راي ra-é, وهم wuhm, ظن zunn, خيل kheil, خيال khei-aul, افكار afkaur, انديشه andeeſheh, تخمين tukhmeen. v. *opinion, force, imagination.*

Suppoſititious وضيعت wuzé-at, ساخته ſaukhteh, نا حق na hukk, غير عيني ghire-a a-éné, حرامزاده haraumzaudeh. v. *ſpurious.*

A SUPPOSITORY (*clyſter*) شاف ſhauf.

To SUPPRESS (*conceal*) مخفي كردن mukhfé kirdun, اخفا ساختن ikhfa ſaukhtun, دس كردن duſs kirdun, ستر ساختن ſutr ſaukhtun, پوشيدن poſhédun, نهاني كردن nihauné kirdun, خاصيدن khauſédun, پرده كردن perdeh kirdun. (*to aboliſh*) باطل ساختن bautil ſaukhtun, بطال كردن buttaul kirdun, ابطال نمودن ibtaul numoodun. (*to overpower*) مغلوب كردن mughloob kirdun, ضبط و ربط ساختن zubt ou rubt ſaukhtun, تسخير كردن tuskheer kirdun, قهر ساختن kuhr ſaukhtun. v. *to quell, ſubdue, cruſh.*—*To ſuppreſs evidence* خمر كردن khumr kirdun, تخمير ساختن tukhmeer ſaukhtun, دليل و برهان مخفي كردن duleel ou burhaun mukhfé kirdun. *To ſuppreſs intelligence* خبر اخفا كردن khubr ikhfa kirdun, لوت ساختن lawt ſaukhtun.

Suppreſſed (*concealed*) مخفي mukhfé, مستور muſtoor, پوشيده poſhédeh, زير پرده كرده شده zeer perdeh kirdeh ſhoodeh.—(*aboliſhed*) مبطل mubtil, بطال buttaul. (*overpowered*) مغلوب mughloob, مقهور muk-hoor, مسخر muſukhkhir.

A ſuppreſſor (*concealer*) ستر كننده ſutr koonindeh, اخفا ساز ikhfa ſauz. (*an aboliſher*) ابطال كننده ibtaul koonindeh, باطل ساز bautil ſauz. (*one who overpowers*) غالب ghaulib, قهار kuhhaur, ضبط و ربط ساز zubt ou rubt ſauz.

To SUPPURATE (*generate pus*) تقرح كردن tukurruh kirdun, تقيح شدن tukei-éh ſhoodun, تقيح كشتن tukei-uh guſhtun, قيحي كرديدن keehé gurdédun, غث شدن ghuſs ſhoodun.

Suppuration قرح kuruh, قيح keeh, غثيث ghuſees, مستغث muſtughuſs.

Supputation, v. *computation, reckoning.*

SUPREMACY مقدمت mukuddumut, اوليت awwulé-ut, سروري ſurwuré.

Supreme مطلق mutluk, مستقل muſtukill, علا ala, عليا ulé-a, علوي ylwa, عليت ulé-ut, اكبر akbur, اعظم aazum, عظمى uzma, برترين burtureen, جلي الصدر julu's'ſudr, اكرم akrum, صدر نشين ſudr niſheen, برين bureen, صاحب عنوان ſahib unwaun, فوقاني fawkauné, اغلب aghlub, غلبا ghulba, بالا balau, بلندترين bulundtureen. *A ſupreme judge* احكم الحاكمين ahkumu'l'haukimeen, داور اعظم davura aazum, قاضي القضات kadé-u'l'kodaut, قاضي لشكر kadé laſhkur, ميرداد meerdaud. *Supreme power* قدرت مطلق kudruta mutluk, كمال استقلال kumaula iſtiklaul, سلطاني ſultauné, تسلط tuſullut.

Supremely مطلقانه mutlukauneh, بر وجه اعلا bur wujha aala, بطور اكبر betoora akbur, اعظما aazuman, اكرما akrumaun.

To ſurceaſe, v. *to ceaſe, ſtop.*—*To ſurcharge*, v. *to overcharge, overload.*—*Surd*, v. *deaf, unheard.*

A SURCINGLE پشماكند puſhmagund, برشك burſhuk. v. *girth.*

SURE (*undoubted, infallible*) مقرر mukurrur, يقيني eekeené, يقينيت eekeené-ut, متحقق mutuhukkuk, محقق muhukkuk, تحقيقي tuhkeeké, ظاهر zauhir, بلا حك bila hukk, بي شبهه bé ſhubheh, معلوم maaloom, معهود maahood. v. *certain.* — (*ſafe*) امين ameen, مسلم muſullum, محمي muhmé, ازاد از خطر azaud uz khutr.—

(*firm, ſtable*) برقرار burkuraur, مقرر mukurrur, متعين mutaï-un, پايدار pa-édar, پاينده paï-én-deh, ثابت قدم ſaubit kudum, ثابت پاي ſaubit pa-é. *Sure-footed* نا سبکپاي na ſubukpa-é, پايدار pa-édar, ثابت قدم ſaubit kudum.

Surely, ſure, to be ſure علي التحقيق ala't'tuh-keek, يقينانه eekeenauneh, لا حک la hukk, حقا huka, حقانه hukauneh, ظاهرانه zauhirauneh. v. *certainly.*—(*firmly*) بروجه برقرار bur wujha bur-kuraur, مقررا mukurruran, پايدارانه pa-édarauneh, (*without hazard*) بلا خطر bila khutr, بي مخاطره bé mukhautureh. v. *ſafely, ſecurely.*

Sureneſs يقين eekeen, زوال الشک zuwaula'ſh'-ſhukk, تحقيق tuhkeek, حق hukk. v. *certainty.* —(*ſafety*) سلام ſalaum, اميني ameené.

SURETY, *ſuretiſhip* (*ſecurity, bail*) کفالت kufaulut, متکفل mutukufful, کفل kufil, کفول kufool, تکفل tukufful, ضمن zumin, صبر ſubr, زعم zaam, اماني amauné.—*A ſurety* (*bondſman*) کفيل kufeel (pl. کفل kuful, کفلاء kufulaa), ضمين zumeen, ضامن zaumin, ضمندار zumin-dar, پايندان pa-éndaun, حميل humeel, زعيم za-ém, صبير ſubeer (plur. صبراء ſubaraa). v. *hoſ-tage*: alſo *ſureneſs, certainty*: *ſupport*: *ratification, confirmation.*

SURFACE روي rooï, وجه wujuh (pl. وجوه wujooh), جهت jihut, بسيطت buſeetut, ظهر zuhr, ظاهر zauhir, ظاهرت zauhirut, صورت ſoo-rut, جبوب juboob, سنت ſunnut. *The ſurface of the ground* روي زمين rooï zumeen, وجه ارض wujha erz, جدت judut, ايلخان eilkhaun, اديم adeem (pl. اياديم a-é-adeem).—*The ſurface of wa-ter* روي اب rooï aub, طلل ما tululla ma. *Wa-ter extending over a great ſurface* رق rukk. *The ſurface of the heavens* رق سپهر rukka ſip-hur. v. *ſky.*—*The ſurface of the globe* بساط کون و مکان biſauta kaun ou mukaun. *Duſt on the ſurface* صعيد ſa-éd. v. *duſt.*—*A hilly ſurface* ظهير zuheer. *A level ſurface* سطيحت ſuteehut. v. *level, plain.* —*Six ſurfaces* جهت ستة jihuta ſitteh. v. *cube.*— *Looking at or conſidering only the ſurface* ظاهر بين zauhir been, ظاهر نظر zauhir nuzr.

To SURFEIT سيري دادن ſeeré dadun, شبع ساختن ſhuba ſaukhtun, اشباع کردن iſhbaa kirdun, اغاليدن aghalédun, ابا دادن iba dadun, کراهت اوردن kurauhut awurdun, فرج ساختن furuj ſaukhtun, غوريدن ghoorédun, متنخ ساختن mutnikh ſaukhtun, نا خوشمنش کردن na khooſh-muniſh kirdun, کاويدن kawédun, سير ساختن ſeer ſaukhtun, مخمور کردن mukhmoor kirdun. *To ſurfeit or be ſurfeited* سير کشتن ſeer guſhtun, شبع شدن ſhuba ſhoodun, فرج بودن furuj boo-dun, کراهت کرفتن kurauhut gooriftun, ممتليت داشتن mumtulé-ut dauſhtun, ابا پذيرفتن iba pizzeeruftun, اغاليده شدن aghau-lédeh ſhoodun, منش کشتن muniſh guſhtun, مخمور بودن mukhmoor boodun.

A ſurfeit سيري ſeeré, شبع ſhuba, شباعت ſhuba-at, اغال aghaul, امتلا imtila, ممتليت mumtulé-ut, ثقلت ſukulut, کراهت kurauhut, ابا iba, نا خوشمنش na khooſhminiſh, نا خوشمش na khooſhmiſh, ناقبول nakubool. v. *repletion.*

Surfeited سيري پذير ſeeré pizzeer, شبع ſhuba, سير کرده شده ſeer kirdeh ſhoodeh, اغاليده aghaulédeh, فرج furuj, غوريده ghoorédeh, ممتليت دار mumtulé-ut dar, مخمور mukhmoor, کراهت کير kurauhut geer, ابا نما iba numa.

A ſurfeiter, شکم پرست ſhikim puruſt. v. *glutton.*

A SURGE موج mooj (plur. امواج amwauj), خيزاب kheezaub, اباب abaub, ستونه ſutooneh. v. *wave.*—*Surgy* پر امواج pur amwauj, موج خيز mooj kheez.

A SURGEON کرا kurra, جراح jurrauh, حاجم haujim, حجام hujjaum, اسي aſé (plur. اسات aſaut), فصاد fuſſaud, بربر barber. v. *bleeder.*

Surgery جراحي jurrauhé, علم جروح ylma jurooh.

SURLILY بروجه درشت bur wujha duruſht, بطور تيز مزاج betoora taze mizauj, با عنف ba unf, بطور تند و تيز betoora tund ou taze, با وعقت ba wakut. v. *moroſely.*

Surlineſs درشتي duruſhté, وعقت waakut, زشتي ziſhté, تندي tundé, تيز طبيعتي taze tubé-até, تيز مزاجي taze mizaujé, ثقلت ſuklut, بي حلمي bé hylmé, بي نرمي bé nurmé. v. *moroſeneſs.*

Surly درشت duruſht, وعق waak, امحاک imhauk, تمحک tumuhhuk, زشت ziſht, زست zuſt. *A ſurly fellow, a ſurling* صاحب درشتي ſahib duruſhté, اهل ثقلت ahla ſuklut, مرد تيز مزاج murda taze mizauj, بهلق bihluk.

A SURMISE وهم wuhm, خيال khé-aul, مخيلت mukheelut, کمان gumaun. شبهه ſhub-heh. v. *ſuſpicion, conjecture, doubt.*

To ſurmiſe وهم کردن wuhm kirdun, خيال ساختن khé-aul ſaukhtun, کمان نمودن gumaun numoodun, مخيلت کردن mukheelut kirdun. v. *to ſuſpect, imagine, ſuggeſt.*

To SURMOUNT ظهور ساختن zuhoor ſaukh-tun, استيلا کردن iſteela kirdun, غالب شدن ghaulib ſhoodun, مسابقت کردن muſaubikut kir-dun, غلبت ساختن ghulubut ſaukhtun, کذشتن guziſhtun. v. *to conquer, ſurpaſs.*

Surmounted مغلوب mughloob, مقهور mukhoor.

Surmountable ممكن مغلوب شدن mumkina mughloob shoodun, قابل مفضول kaubila mufzool.

A SURNAME لقب lukub (pl. القاب alkaub, ورنامه wurnameh, نبز nubuz (pl. انباز ambauz), نبزه nubzeh, نزب nuzub, كزي kuzé. *Any surname adopted by a poet* مخلص muhlus. v. Vol. I. p. 1667.—*To give a surname* لقب دادن lukub dadun, تلقيب كردن tulkeeb kirdun, تنبيز ساختن tumbeez saukhtun, ورنامه نهادن wurnameh nihaudun, تلقب كردن tulukkub kirdun, منسوب ساختن munsoob saukhtun.

Surnamed ملقب mulukkub, ذو لقب zu lukub, ورنامه دار wurnameh dar, منسوب munsoob.

To SURPASS گذشتن guzushtun, گذريدن guzurédun, سبق كردن subuk kirdun, سبقت ساختن subukut saukhtun, غالب شدن ghaulib shoodun, فايق بودن fa-ék boodun, پيشي گرفتن peishé gooriftun, پيش دستي نمودن peish dosté numoodun, تقدم داشتن tukuddum daushtun, امتياز نمودن imté-auz numoodun. v. *to excell, exceed*.—*Surpassed* گذشته guzishteh, گذريده guzurédeh, مغلوب mughloob, مفضول mufzool, مسبوق musbook.—*Surpassing*. v. *super-excellent*.

Surplus, surplusage, v. *overplus*.

To SURPRISE (*come unexpectedly*) برامدن buraumudun, ناگهان امدن naguhaun aumudun, بده كردن buduh kirdun.—(*to fall upon* or *seize unawares*) مفاجات كردن mufajaut kirdun, ناگاه گرفتن nagah gooriftun, غافلگير شدن ghaufilgeer shoodun, بهت ساختن buht saukhtun, تغلت كردن tufullut kirdun, مغالتت ساختن mufaulutut saukhtun, منبعق كردن mumbaak kirdun, منخرط ساختن munkhurit saukhtun.—(*to astonish by something wonderful*) عجبناك گردانيدن ajibnauk girdanédun, پر عجب ساختن pur ajib saukhtun, حيرت انگيختن heirut angeekhtun.—(*to confound, perplex*) سرگردان كردن surgurdaun kirdun, اشفته نمودن ashufteh numoodun, اشفتن ashuftun, سراسيمه كردن surausimeh kirdun, مات ساختن maat saukhtun, حاير باير كردن ha-ér ba-ér kirdun, تهويل ساختن tuhweel saukhtun, اضطراب كردن iztiraub kirdun.

A surprise, (*surprising, falling upon unawares*) مفاجات mufajaut, ناگاه گير nagah geer, غافلگير ghaufilgeer, بده buduh, مغالتت mufaulitut, تغلت tufullut.—(*sudden confusion* or *perplexity*) اضطراب iztirauba naguhauné, سرگرداني surgurdauné, اشفتگي ashuftugé, تهويل tuhweel.—*Surprising* (*wonderful*) عجيب ajeeb, عجبناك ajibnauk, عجايب aja-éb, بديع budé-a, حيرت انگيز heirut angeez, عبرت ابيز ybrut ameez.

Surprisingly عجبانه ajibauneh, بر وجه عجبناك bur wujha ajibnauk, بطور حيرت انگيز betoora heirut angeez, غريبانه ghureebauneh.

Surprized (*taken by surprise*) ناگاه گرفته nagah goorifteh, غافل گرفته ghaufil goorifteh.—(*confounded, perplexed*) اشفته ashufteh, مضطرب muzturub, مات maat, بهت buht. *To be surprized* or *taken by surprise* غافل گير شدن ghaufil geer shoodun, ناگاه گير بودن nagah geer boodun.—(*to be confounded* or *perplexed*) سرگردان شدن surgurdaun shoodun, مات بودن maat boodun, اشفتن ashuftun, اشفته بودن ashufteh boodun.—(*to be filled with wonder*) پر عجب شدن pur ajib shoodun, عجبناك بودن ajibnauk boodun.

To SURRENDER (*yield, deliver up*) عرض اطاعت كردن erza ita-at kirdun, اظهار اطاعت izhaura ita-at saukhtun, تسليم كردن ساختن tusleem kirdun.—(*to yield up one's self*) گردن نهادن gurdun nihaudun, خودرا تسليم كردن khoodra tusleem kirdun, سپر انداختن sipur andaukhtun, تركش ريخت نمودن turkush reekht numoodun. *To surrender on terms* بر عهد و پيمان تسليم كردن bur ahd ou peimaun tusleem kirdun, بشرط اطاعت نمودن beshurt ita-at numoodun.—*Surrendered* تسليم كرده شده tusleem kirdeh shoodeh.

Surrender تسليم tusleem, استسلام istislaum, سلم silm, اطاعت ita-at. v. *submission*.—*They demanded the surrender of the castle* طلب حصار تسليم تكليف tukleefa tusleema hissaur tulub kirdend. كردند

SURREPTITIOUS غدور ghudoor, مخفي mukhfé, تلبيس tulbees, حيله باز heeleh bauz, روبه باز roobeh bauz. v. *fraudulent, clandestine*.

Surreptitiously بر وجه غدور bur wujha ghudoor, با حيله بازي ba heeleh bauzé, در پنهاني dur pinhauné, مخفي mukhfé, سرقة surikutan. v. *by stealth, clandestinely*.—*Surrogate*, v. *deputy, delegate*.

To SURROUND گرد كردن gird kirdun, گردانيدن girdanédun, گردا ساختن girda saukhtun, شمل كردن shuml kirdun, دور ساختن dawr saukhtun, دايره كردن da-éreh kirdun, مدير نمودن mudeer numoodun, احاطه كردن ihauteh kirdun, غاليدن ghaulédun. *To surround* (or *invest*) *a town* احصار كردن ihsaur kirdun, محاصره ساختن muhausireh saukhtun, حصار كردن hissaur kirdun, شهر محاط نمودن shahur muhaut numoodun, حصر كردن husr kirdun.

Surrounded مشمول mushmool, محاط muhaut, منحصر munhusir, گردانيده girdanédeh.

Surrounding گرد girda, محيط muheet, شامل shaumil, محاصر muhausir, مستحصر mustuhsir. *A high wall surrounding a palace* شهديوار shahdeewaur.

A SURTOUT (*coat*) باراني barauné.

To SURVEY نظر كردن nuzr kirdun, نگرستن nuggurustun, نگران كردن nugguraun kirdun, مباشر شدن mubaushir shoodun. v. *to view*.

A surveyor مباشر mubaushir, ناظر nauzir, ناظر و سركار nauzir ou surkaur. v. *inspector*, *overseer*, *superintendant*.—*A land-surveyor* مساح الارض mussahu'l'arz.—*Surveyorship* مباشرت mubaushirut, منصب ناظر munsuba nauzir. (*land surveyorship*) صنعت مساح sunaata mussauh.

To SURVIVE وارث شدن wauris shoodun, باز ماندن baz maundun, باقي شدن bauké shoodun, دير زيستن deer zistun, زيسته بودن zeesteh boodun.—*Surviving* وارث wauris, باقي bauké, زنده zindeh.—*A survivor* وارث wauris.

SUSCEPTIBLE, *susceptive* (*capable of receiving*) قابل پذير kaubila pizzeer, شايسته اتخاذ sha-ésteha ittikhauz.—(*tender-hearted*) نرم دل nurm dil, ملايم mula-ém, دلگرم dilgurm.

Susceptiblility (*capable of admitting* or *receiving*) قابليت پذير kaubulé-uta pizzeer, شايستگي اتخاذ sha-éstuge-a ittikhauz. *Susceptibility* or *tenderness of heart* نرم دلي nurm dilé, ملايمت mula-émut.

To SUSPECT شبهه داشتن shubheh daushtun, در گمان بودن dur gumaun boodun, وهم كردن wuhum kirdun, انديشه پذيرفتن andeesheh pizzeeruftun, ظن گرفتن zunn gooriftun, شك داشتن shukk daushtun, بد گمان گرفتن bud gumaun gooriftun, سوء ظن داشتن suwa zunn daushtun, توهم پذير شدن tuwuhhum pizzeer shoodun, متهم كردن mut-him kirdun.

Suspected مظنون muznoon, در گمان داشته dur gumaun daushteh, متهم mutuhhim, ظالع zaula, ظالعت zaulaat, ظنين zuneen, محتمل muhtumil, مابون maaboon.

To SUSPEND (*hang up*, *make to hang by any thing*) اويختن aweekhtun, براويز ساختن buraweez saukhtun, اويز كردن aweez kirdun, اويزان نمودن aweezaun numoodun, تعليق ساختن taaleek saukhtun, معلق نمودن mo-alluk numoodun, دراويختن duraweekhtun, براويختن buraweekhtun. v. *to hang*.—(*to interrupt*) قطع كردن kuta kirdun, مقطع ساختن mukta saukhtun, اهمال كردن ihmaul kirdun.—(*to delay*, *hinder*) واپس افكندن wapus afkundun, دير واداشتن deer wadaushtun, منع كردن muna kirdun, معارض شدن mu-ariz shoodun.—(*to debar one for a time from the execution of an office*) كسي را بوقت و زمان از منصب عزل كردن kussera bewakt ou zumaun uz munsub azl kirdun.

Suspended اويخته aweekhteh, براويخته buraweekhteh, معلق mo-alluk. v. *hung up*.—(*interrupted*) مقطوع muktuwa, گسسته kusufteh, شكسته shakusteh. *Suspended from an employment* از خدمت بوقت و زمان معزول uz khydmut bewakt ou zumaun maazool.

SUSPENSE تذبذب tuzubzub, تردد turuddud, شبهه shubheh, شك shukk, اقدام و احجام ikdaum ou ihjaum, دودلي doodilé. v. *hesitation*: *stop*.

SUSPENSION (*hanging up* or *by*) تعليق taaleek, نشل nushul, اويزش aweezish. v. also *suspense*.—(*interruption*) مقطع mukta, انقطاع inkitaa, گسستگي kusustugé. *Suspension from office* عزل از منصب و خدمت بوقت و زمان azla uz munsub ou khydmut bewakt ou zumaun.

SUSPICION وهم wuhm, شبهه shubheh, گمان gumaun, ظن zunn, ظنت zunnut, مظنت muzunnut, ريب reeb, ريبت reebut, شك shukk, توهم tuwuhhum, انديشه andeesheh, تهمت tuhumut, سگال sigaul, احتمال ihtimaul, شايبت sha-ébut, اشتباه ishtibauh, قرفت kyrfut (plur. قرف kuruf), تفريق tufreek, خنعت khunaat, رغلت righlut, بد گمان bud gumaun. *To remove all suspicion* دفع شبهه كردن dufa shubheh kirdun, وهم زايل ساختن wuhm za-él saukhtun, *To create suspicion* وهم انگيختن wuhm angeekhtun, در گمان انداختن dur gumaun andaukhtun, بد گمان ساختن bud gumaun saukhtun, شك و شبهه دادن shukk ou shubheh dadun.

Suspicious (*having suspicion*) وهام wuhaum, ظان zaunn, پر گمان pur gumaun, بد گمان bud gumaun, طنف tunf, طنوف tunoof, طنافت tunaufut. (*causing suspicion*) وهم انگيز wuhm angeez, گمان اور gumaun awur, شبهه ده shubheh duh.—*A suspicious man* واهمت پرست wauhimut purust (pl. واهمت پرستان wauhimut purustaun), صاحب گماني sahib gumauné. v. *jealous*.—*To be suspicious* در گمان بودن dur gumaun boodun, پر وهم شدن pur wuhm shoodun. v. *to suspect*.—*Suspiciously* وهامانه wuhaumauneh, بر وجه بد گمان bur wujha bud gumaun. (*causing suspicion*) بطور وهم انگيز betoora wuhm angeez.—*Suspiciousness* (*of temper*) وهام مزاجي wuhaum mizaujé, بد گماني bud gumauné. v. *suspicion*, *jealousy*.—(*The causing of suspicion*) انگيزش وهم angeezisha wuhm.

To SUSTAIN برداشتن burdaushtun, اعتماد ساختن e-atimaud saukhtun, عمد كردن amud kirdun, مسند ساختن musnud saukhtun, وركردن wurkirdun. v. *to support*, *prop*.—(*to endure*, *suffer*) صبر داشتن subr daushtun, تحمل نمودن tuhummul numoodun.—(*to maintain*, *keep*) پروردن purwurdun, تكفيل كردن tukfeel kirdun,

کفل ساختن kufl faukhtun. *Sufficient to fuftain life* كفيت kufé-ut, كفايت kufa-é-ut, بلغت bulghut.

Suftainable (poffible to be borne up) ممكن برداشته بودن mumkina burdaufhteh boodun. (*poffible to be endured*) قابل التحمل kaubilu't'tuhummul.

Suftained (propped) برداشته burdaufhteh, سنود funood, عمد كرده شده amud kirdeh fhoodeh. v. *fupported.*—(*endured*) صبر دار شده fubr dar fhoodeh, پذيرفتاريده pizzeeruftarédeh.

A fuftainer, v. *fupporter* : *fufferer*.

Suftaining بردار burdaur, مسند musnud, عمد كنا amud koona. v. alfo *fuffering*.

SUSTENANCE (*victuals, neceffaries*) ضروريات معاشي zurooré-ata ma-afhé, پرورش purwurifh, پروري purwuré, روزي roozé, خوراك khore-auk, خورداني khoredunė, طعم taam. v. *food, maintenance.*

A SUTTLER سرادار لشكرگاه furadaura lafhkurgah, بسپاه خورداني فروش befippah khoredunė furoofh.

SUTURE (*fewing up of wounds*) دوز جراحت dooza jurauhut, كتبت زخم kutbuta zukhum.

A SWAB خال روب khauk roob, سقيفت روب fukeefut roob.—*To fwab a deck* سقيفت رفتن و پاك كردن fukeefut rooftun wa pauk kirdun.—*A fwabber* سقيفت روب fukeefut roob.

To SWADDLE (*a child*) قمط كردن kumit kirdun, طفل با قماط بستن tufl ba kumaut buftun, سليل با طليان ارائستن fuleel ba tulé-aun arauftun. v. alfo *to beat, cudgel.*—*A fwaddling band* قماط kumaut (plur. قمط kumut), طليان tulé-aun, ركو rugoo, ركوي rugooï, كفاس kifaus, جحفات juhmuzut.

To SWAG (*hang down*) تختر كردن tukhuttur kirdun, معلق شدن mo-alluk fhoodun, فرو مايل بودن furoo ma-él boodun.

To fwagger, a fwaggerer, v. *to bully, &c.*

A SWAIN جوان juvaun. v. *youth* : *fhepherd*.

To SWALLOW فرو بردن furoo burdûn, در گلو فرو بردن dur guloo furoo burdun, اوباشتن obaufhtun, اوباريدن obaurédun, بلع كردن bula kirdun, خوردن khoredun, الوان خوردن ulwaun khoredun, اكل كردن akl kirdun, مبتلع ساختن mubtula faukhtun, تناول كردن tunawul kirdun, التقام كردن iltikaum kirdun, تجرع ساختن tujurra faukhtun, همط كردن humit kirdun, نغيب ساختن nughib faukhtun, متسمل كردن mutufummul kirdun, رم ساختن rumm faukhtun. *To fwallow wine* شراب تسيمل كردن shuraub tufummul kirdun. v. *to drink.*—*To fwallow up (as the fea, a whirlpool, &c.)* غرق كردن ghurk kirdun, غوط خوردن ghoot khoredun,

بغرقاب اوباريده كردن beghurkaub obarédeh kirdun.—*The fwallow* گلو guloo. v. *throat*.

Swallowed فرو برده furoo burdeh, اوباريده obaurédeh, در گلو فرو برده dur guloo furoo burdeh. *To be fwallowed* فرو برده شدن furoo burdeh fhoodun, اوباريده شدن obaurédeh fhoodun. *To be fwallowed up (by the fea, &c.)* غرق شدن ghurk fhoodun, غوطه خوردن ghooteh khoredun.

A SWALLOW (*efpecially of the rock or mountain breed*) وطواط wutwaut (plur. وطاوط wutawut, وطايط wuta-ét), خطاف khuttauf (pl. خطاطيف khutateef), پرستو puruftoo, پرستوغ puruftoogh, پرستك puruftuk, بالونه balooneh, يالوانه yalwauneh, يالبانه yalbauneh, خشاف kufhfhauf, چغو chughoo, چغنه chughnéh, بالوانه balwauneh, كرنه guzuneh, عوهق awhuk, فاسترك fafturuk, عجام ajjaum, باسيج baufeej, پاسيج paufeej. *The domeftick fwallow* ارائستك arauftuk, حجلاب hujlaub, سنونو funoonoo, سنونوت funoonoot, سنونيت funooné-ut, ارستو araftoo, كله gulleh. *The note of the fwallow* وطوطت wutwutut, وط wutt, غاغا ghagha.

SWALLOW WORT (*plant*) ارستو araftoo.

A SWAMP اجم ajum, ورطت wurtut. v. *marfh, fen.*—*Swampy*. v. *marfhy*.

A SWAN جوبينه jooï-éneh, چوچه choocheh.

SWARD (*furface of the ground*) روي زمين rooï zumeen. v. *grafs, herbage*.

A SWARM (*of bees*) دبر dubr, خشرم khufhrum, غنينه ghuneeneh, جمع زنبور عسل jumaa zumboora afl. v. alfo *crowd*.

To fwarm, v. *to crowd, throng*.

SWARTHY, *fwarth* سياه چرده fé-ah churdeh, قهوه رنك kuhweh rung, اسمر afmur (fem. سمرا fumra), سمور fumoor, گندم گون gundum goon.—*Swarthily* بر وجه سياه چرده bur wujha fé-ah churdeh, اسمرانه afmurauneh.—*Swarthinefs* سياهي fé-auhé, سواد fuwaud, سمرت fumrut.

A SWATH عصابت yfaubut, لفافت lifaufut, بست buft, بند bund, جبيره jubeereh, نيام né-aum, دستارچه doftaurcheh. v. *band, fwaddling-band, bandage, fillet.*—*To fwathe* با عصابت بستن ba yfaubut buftun. v. *to fwaddle*.

SWAY (*rule, dominion*) تدبير tudbeer, حكم hookum, ضبط zubt, ضابطه zaubteh, قدرت kudrut, اقتدار iktidaur, دولت dowlut, توان tuvvan, توانگري tuvvanguré. v. *power, influence*.

To fway تدبير كردن tudbeer kirdun, حكم فرمودن hookum furmoodun, محتكم ساختن mubtukum faukhtun, ضبط و ربط كردن zubt ou rubt kirdun, مدبر ساختن mudubbir faukhtun.

To SWEAR سوگند خوردن sowgund khoredun, قسم کردن kussum kirdun, مقسم گرفتن muksum gooriftun, حلف کردن hulf kirdun, یمین ساختن eemeen saukhtun, تالی کردن ta-alé kirdun. *To swear by God* یمین بالله کردن eemeen billah kirdun, انالت ساختن inaulut saukhtun, کنوع کردن kunoo-a kirdun. *To swear or administer an oath* سوگند دادن sowgund dadun. v. under *oath*.—*To swear falsely* دروغ گواهي دادن duroogha guwauhé dadun, توریك كردن tawreek kirdun. *Any place where one swears* مقسم muksum. *To swear one another* تقاسم كردن tukausum kirdun.

A swearer سوگند خور sowgund khore, قسم گیر kussum geer. v. *blasphemer*.

SWEAT خوي khooï, عرق aruk. v. *perspiration*.—*To sweat*, v. *to perspire; toil, labour*.

To SWEEP رفتن rooftun, كنس كردن kunis kirdun, روب ساختن roob saukhtun, جاروب زدن jauroob zudun, سفن كردن sufin kirdun, جر ساختن jurr saukhtun, قعن كردن kaaf kirdun, حوق ساختن hawk saukhtun. *To sweep together* كبو كردن kuboo kirdun, كبت ساختن kubbut saukhtun. *To sweep a house* خانه روب ساختن khauneh roob saukhtun. *To sweep the ground* خاك رفتن khauk rooftun. *To order or cause to sweep* روبانيدن roobanédun.—*To sweep or carry off* رفع كردن rufa kirdun, برداشتن burdaushtun, برداشته نمودن burdaushteh numoodun. *To sweep (pass with swiftness)* تيز رو بودن taze rou boodun, تيز پر شدن taze purr shoodun, باد عنان رفتن bad ynaun ruftun, تند رو بودن tund rou boodun.—(*to move pompously, as sweeping the ground with a train*) ذيل كردن zeil kirdun, تلحيف ساختن tulheef saukhtun, خرام كردن khyraum kirdun, موزون خرام رفتن moozoon khyraum ruftun, خرامان شدن khyraumaun shoodun, خراميدن khyramédun, تقديمت نمودن kudmé-ut numoodun.

A sweeper روب ساز roob sauz, كناست روب kunausut roob, كبت كننده kubut koonindeh.

Sweepings رفته roofteh, كناست kunausut, خاك روبه khauk roobeh, كبت kubut, خسن khusin, سوارا suwaura, كبا kuba, كيا ké-a, خاشاك khaushauk, قمامت kumaumut. v. *rubbish*.—*Sweeping away (as a torrent)* بلوق bulook.

SWEET شيرين sheereen, خوش khoosh, حلو huloo, لذيذ luzeez, لذاذ luzauz, لذ luzz, خوش مزه khoosh muzeh, نوش noosh, نوشين noosheen. v. *delicious, luscious, grateful, pleasing*.—(*mild, gentle*) ملايم mula-ém, نرم nurm, نرم دل nurm dil, خوش khoosh, شيرين sheereen, لطيف luteef, نازك nauzik, نازنين nauzneen, اهسته ahusteh. v. *soft, tender*.—(*not sour*) نا ترش na tursh, غير حمز ghire-a humeez.—(*not salt*) نا نمك زده na nummuk zuddeh, غير ملح ghire-a milh, نا نمكين na nummukeen.—(*not stinking, as meat*) نا كبيث na kubees, نا مكبث na mukbus.—*Sweet wine* باده شيرين baudeha sheereen. *Sweet water* اب خوش auba khoosh. *Sweet scented* خوب بوي khoob booï, خوب رايحه khoob ra-éheh, سمن بوي semin booï, سكوار sugwaur. v. *odoriferous*.—*Sweet tasted* خوش مزه khoosh muzeh. v. *savoury*.—*Sweet-voiced, sweet-toned* خوش الحان khoosh khaun, خوش الحان khoosh elhaun, خوب اواز khoob awauz, شيرين ادا sheereen ada. v. *melodious*.—*Sweet tongued* شيرين كلام sheereen kulaum, شيرين زبان sheereen zubaun, شكر گفتار shukur guftaur. v. *eloquent*.—*Sweet faced* خوب روي khoob rooï, پري روي peri rooï, گلروي gulrooï, پري رخسار peri rukhsaur. v. *beautiful*.—*Sweet-tempered* خوش خوي khoosh khooï, شيرين شمايل sheereen shuma-él, شيرين كار sheereen kaur (plur. شيرينكاران sheereenkauraun). v. *temper*.—*Sweet-lipped* شكر لب shukur lib, شيرين دهن sheereen dihun. *A sweetheart* معشوق maashook (fem. معشوقه maashookeh). v. *lover, mistress*.—*A sweet-meat* مربت murubbut, حلوا hulwa (plur. حلويات hulwéaut, نفايس nufa-és, معجون maajoon (plur. معاجين maujeen). v. *confection*.—*A seller of sweetmeats* حلوا فروش hulwa furoosh, حلواجي hulwaujé.—*Sweet basil* ريحان reehaun, يكبن eekbun. v. *basil*.—*Sweet cane (galingale)* سياري sei-auré, خلنجان khulunjaun, الواه alwauh, الوج alwujj, وج wujj, ورژ wurzsh, وژ wuzsh, وژخ wuzshukh, ورج wuruj, وزك wuzuk, سرمه turmuh, پز puzsh, پز puz, فزر fuzshur, فرزش furuzsh, پزه puzshesh, پزوهش puzshoohush. *Sweetbriar* استرون usturoon, گلنسرين gulnusreen, جلنسرين julnusreen.

Sweet, sweeting (a term of endearment) جانم jaunim, جان شيرين jauna sheereen (literally, *my soul, my sweet soul*). v. also *sweetness, perfume*.

To sweeten شيرين كردن sheereen kirdun, احلا ساختن ihla saukhtun, تحليت كردن tuhlé-ut kirdun, تربيب ساختن turbeeb saukhtun, رب كردن rubb kirdun, لذت ساختن luzzut saukhtun, لذيذت دادن luzeezut dadun, حلوت بخش شدن hulwut bukhsh shoodun.—(*to make mild, to soothe*) ملايم كردن mula-ém kirdun, نرم ساختن nurm saukhtun, نواختن nuwaukhtun

تلیین ساختن tulei-en ſaukhtun. v. *to ſoothe.*—(*to make leſs painful*) درد تلیین ساختن durd tulei-ém ſaukhtun, رنج ملین کردن runj mulei-un kirdun, غمزدا ساختن ghumzuda ſaukhtun. v. *to mitigate, alleviate, palliate, ſoften, reconcile.*—*To ſweeten* or *grow ſweet* لذیذ گردیدن luzeez gurdédun, شیرین گشتن ſheereen guſhtun, حلو گردیدن huloo gurdédun, خوش شدن khooſh ſhoodun, نوش گشتن nooſh guſhtun.—*Sweetened* شیرین کرده شده ſheereen kirdeh ſhoodeh, خوش ساخته khooſh ſaukhteh, محلی muhulla, مربی murubba.—*Sweetiſh* خوشینه khooſhéneh, شیرینچه ſheereencheh, مایه خوش ma-éh khooſh.

Sweetly بر وجه شیرین bur wujha ſheereen, با حلوت ba hulwut, بطور خوش betoora khooſh, خوشانه khooſhauneh, لذیذا luzeezan, با مزه ba muzeh. *Sweetly flowing* نوشروان nooſhrouvan.

Sweetneſs شیرینی ſheereené, حلوت hulwut, لذت luzzut, لذیذت luzeezut (plur. لذیذ luzeez), نوش nooſh, خوشی khooſhé. *Sweetneſs of temper* خوش خویی khooſh khooï-é, شیرین شمایلی ſheereen ſhuma-élé, ملایمت mula-émut, نرمی nurmé.

To SWELL (*grow turgid*) اماسیدن amaſédun, منفوخ گشتن munfookh guſhtun, شاک گردیدن ſhauk gurdédun, تخزب بودن tukhuzzib boodun, خزب شدن khuzib ſhoodun, مضمغد گشتن muzmughd guſhtun. v. *to protuberate, grow.*—*To ſwell* (*with pride*) پر غرور شدن pur ghuroor ſhoodun, خودبین بودن khoodbeen boodun, مغرور گشتن mughroor guſhtun, متکبر گردیدن mutukubbir gurdédun, مخرنشیم گشتن mukhrunſheem guſhtun.—(*with rage*) غضب خوردن ghuzub khoredun, قهر گرفتن kuhr gooriftun, پر حمیت بودن pur humeet boodun.—*To ſwell* (*cauſe to riſe or increaſe*) اماسیده کردن amaſédeh kirdun, اماسانیدن amaſanédun, براماسیدن buramaſédun, منفوخ نمودن munfookh numoodun, برامهیدن buramuhédun, براماهیدن buramahédun, تخزب کردن tukhuzzib kirdun, خضب ساختن khuzib ſaukhtun.—(*to raiſe to arrogance*) مغرور کردن mughroor kirdun, پر غرور گردانیدن pur ghuroor gurdanédun, متکبر ساختن mutukubbir ſaukhtun, خودبین کردن khoodbeen kirdun. v. alſo *to heighten, aggravate.*—*To ſwell with wind* پر باد ساختن pur baud ſaukhtun.

A ſwell فلک fuluk, جما juma, افراز efrauz, اماس amaus. v. *protuberance, ſwelling.*

Swelled اماسیده amaſédeh, براماسیده buramaſédeh, منفوخ munfookh, براماهیده buramahédeh. *Swelled with repletion* مکتوتب muktootub, مکتظ muktuz.

Swelling اماسان amaſaun, براماسنده buramaſindeh, تخزب tukhuzzib, خزب ساز khuzib ſauz. *Having ſwelling breaſts* ناربستان naurbiſtaun, پزول بستان puzſhool biſtaun, ضریع zuré-a, ضریعت zuré-at, کاعب ka-éb (pl. کواعب kuwaub), کعوب ka-oob, کعوبت ka-oobut, کعابت ka-abut, تفلیک tufleek, تنهید tunheed, مقعد mukaad. v. under *breaſt.*—*The ſwelling part of any thing* فلک fuluk. v. *ſwell.*—*Swelling* (*as the ſea*) طمو tumoo, خضرم khuzrum.—*A ſwelling* سام ſaum, امو amoo, امور amoor, سخد ſukhud, اماس amaus, سلعت ſulaut (pl. سلع ſula), سل ſul, ببلس bublus, وارم waurum, اوارم awaurum. v. *tumour.*—*A ſwelling on the head* سرسام ſurſaum. *A ſwelling on the ſtomach* or *breaſt* برسام burſaum. v. alſo *protuberance, prominence.*

To SWELTER (*to be diſtreſſed with heat*) از گرمی ازار یافتن uz gurmé azaur é-aftun, از حمت مضطرب بودن uz himmut muzturub boodun, رمض شدن rumiz ſhoodun.

SWEPT (part. of *ſweep*) رفته roofteh, مکنوس muknoos, مکنوست muknooſut.

To SWERVE (*deviate, wander*) بی راه شدن bé rah ſhoodun, گمراه بودن gumrah boodun, ضال کردن zaull kirdun, ضلال ساختن zulaul ſaukhtun. v. *to ſtray, rove; ply, bend.*

SWIFT تیز taze, تیز رو taze rou, تیز گام taze gaum, تیز پر taze purr, تند رو tund rou, باد رفتار baud ruftaur, باد عنان baud ynaun, باد پا baud pa, تهی پای tuhé pa-é, جست juſt, چست chuſt, زود zood, زود رو zood rou, سریع ſuré-a, جلد jild, شتابنده ſhitabindeh, شتابان ſhitabaun, چالاک chalauk, پشکول puſhkool, طایر ta-ér, جودت joodut, میلب meilub, وشکرده wuſhkirdeh, هزف hizuff, هزع huza, هبهاب hubhaub, هبهب hubhub, دمان dumaun, تک tuk, نعابت na-abut, ناعبت na-ébut, نعاتت na-atut, پالاپال paulapaul, پژوهش puzſhoohuſh, زفیف zufeef, خفیف زفیف khufeef zufeef, بصباص buſbaus, مزاق mizauk, زالوج zaulooj. v. alſo *nimble, quick, ſpeedy, ready.*

A ſwift, v. *ſwallow, martinet; current.*

Swiftly تیز taze, سریعا ſuré-an, بر وجه باد رفتار bur wujha baud ruftaur, بطور باد عنان betoora baud ynaun, با زودی ba zoodé, با سرعت ba ſuraat.

Swiftneſs تیز روی taze rouvé, تیز رفتاری taze ruftauré, تیز گامی taze gaumé, باد پایی baud paï-é, باد رفتاری baud ruftauré, چستی chuſté, تند روی tund rouvé, تیز پری taze purré, سرعت ſuraat, زودی zoodé, ضرب zurb, عجل ajul,

عجلت ajulut, همازي humauzé, چالاكي chelauké, شتاب زدكي shitaub zudugé. v. *nimbleness, velocity, celerity, rapidity, quickness.*

To SWILL, *swig* نوشا نوش اشاميدن noosha noosh ashamédun, شراب خوردن shuraub khoredun, باده پرست بودن baudeh purust boodun. v. *to drink.*—*A swiller*, v. *drinker, drunkard.*

To SWIM شنا كردن shina kirdun, شناب ساختن shinaub saukhtun, سباح شدن subbauh shoodun, شناويدن shinawédun, شناريدن shinaurédun, شناع كردن shinaa kirdun, شناو ساختن shinaw saukhtun, سناب كردن sunaub kirdun, سنابر شدن sunaubur shoodun, شافتن shauftun, اهنجيدن ahunjédun, اهنكيدن ahungédun, سبح كردن subih kirdun, ضرب ساختن zurb saukhtun, عوم كردن awm kirdun. v. *to float, glide.*—*To swim (in the head)* سركرده بودن surgurdeh boodun, سركيجه برامدن surkeejeh duraumudun, دواره داشتن dawaureh daushtun, دوار كرفتن dawaur gooriftun.

A swimmer شناور shinawur, سناور sunawur, سنابر sunaubur, شناه shinaah, سباح subbauh, سابح saubih, سبوح subooh (pl. سباح subbauh), عوام awwaum. *A bold swimmer* دلاور شناور dilawur shinawur.

Swimming شناو shinaw, شناوش shinawish, شناع shinaa, شنا shina, سباح subbauh, سابح saubih, ضارب zaurib. *A swimming in the head* دوار dawaur, دواره dawaureh, رانج دوار runja dawwaur, سركيجه surkeejeh, سركرد surgurd. v. *vertigo, dizziness, giddiness.*

Swimmingly (smoothly, without obstruction) بي سد و مانع bé sudd ou mauna, بي سدت و تعرض bé suddut ou ta-arruz, غير مشكل و دشخواري ghire-a mushkil ou dushkhauré, بر وجه جاري bur wujha jauré, بطور اسان و جريان betoora asaun ou juré-aun.

SWINE خوك khook, خنزير khunzeer, (plur. خنازير khunauzeer), رتات rutaut. v. *hog, pig, sow.*—*A swine-herd* خوك بان khook ban.

A SWING (*rope on which they swing*) جانبازي jaunbauzé, چنبلول chumbulool, پرموزه purmoozeh, وازنيج wauzneej, بازام bauzaum, بالوازه baulwauzeh, باد پيچ baud peech, باد پنج baud punj, رجاجت rujjauhut, دوداوت dawdaut. (*the motion of a swing or any thing similar*) جنبش جنبان از اين تا آن جانب jumbisha chumbulool, چنبلول jumbaun uz ein ta aun jaunib. *Full swing (unrestrained liberty)* ازادي بي سد و مانع azaudé bé sudd ou mauna, عدم ضبط و ربط aduma zubt ou rubt.

To swing (on a rope) جانبازي جنبان بودن bejaunbauzé jumbaun boodun, تفت كردن tuftut kirdun, از اينجا تا آنجا بچنبلول رفتن iz ein ta aunja bechumbulool ruftun. v. also *to whirl, wave, brandish.*—*To swinge*, v. *to lash, whip, punish.*

Swingeing, swingeingly, v. *huge, great, vast*, &c.

To swingle, v. *to dangle.*—*Swinish*, v. *hoggish.*

A SWITCH عصيت usei-ut, قضيب kuzeeb, شاخچه shaukhcheh, شال shauk, چوب chob. v. *twig.*—*To switch* چوب زدن chob zudun. v. *to lash.*

A SWOON غشي ghushé, غشيان ghushéaun, بي هوشي bé hooshé, سبت subt, جان سپاري jaun sippauré, منش كرد munish gurd, v. *fainting.*—*To swoon* رفتن واهوش wahoosh ruftun, بي هوش شدن bé hoosh shoodun, غنودن ghunoodun. v. *to faint.*

To SWOOP (*fall as a hawk on his prey*) دفيف كردن dufeef kirdun, هوي ساختن hawa saukhtun. *A swoop* دفيف dufeef, هوي hawa.

To swop, v. *to change, exchange.*

A SWORD تيغ teegh, سيف seif (pl. سيوف se-oof), شمشير shemsheer, منصل munsul, دشنه dushneh, دشنوه dushnooh, اران iraun, صيلم seilum, وقام wukaum, فرند furund, افرند afrund, شفر shufr, شفره shufreh, صفيحت sufeehut, مصفحت musuffuhut, اختم akhsum, لج lujj, ايكون aubgoon, يطاف ytauf, مضرب muzrub. *A sharp sword* تيغ تيز teegha taze, سيف برنده seifa burindeh, شمشير قاطع shemsheera kauta, قطاع kutaa, برنده burindeh, سيف صارم seifa saurim, تيغ باران teegha baraun, جراز juraaz, صارم saurim, سيف زملق seifa zumullik, قرضاب kurzaub, قرضوب kurzoob (pl. قراضبت kurauzubut), ذو كريهت zu kureehut, صلت sult, مهو muhoo, مخدم mukhdum, مخذم mukhzum. *A long small sword* مغول mighwul, صراط suraut. *The point of a sword* سر سيف sura seif, نوك تيغ nooka teegh, عجوز ajooz. *A stud in a sword-hilt* عجوز ajooz, عران yraun. *The edge of a sword* مضرب muzrub. v. *edge.*—*Armed with a sword* سيف دار seif dar, شمشير بر shemsheer bur, سياف sei-auf. *A sword ornamented with gems* سيف مجوهر seifa mujawhir, شمشير مرصع shemsheera murussa, پرند purund, بلاكل bulaukul. *To smite with a sword* تيغ زدن teegh zudun, شمشير زده ساختن shemsheer zuddeh saukhtun, سيف كردن seif kirdun, صلت ساختن mussut saukhtun. v. *to kill.*—*To fight with swords* مجالدت كردن mujaulidut kirdun, مجالدت ساختن mubaulidut saukhtun. *Shaped like a sword* سيفان seifaun, سيفانت seifanut, تيغ اسا teegh asa.

Men armed with sword and spear اصحاب سیوف و رماح af-hauba sei-oof ou rumauh.

A swordsman (sword-bearer) سیف دار seif dar, شمشیر بر shemsheer bur. *(a sword-player)* تیغ زن teegh zun (pl. تیغ زنان teegh zunaun), سیاف sei-auf, مجالدت ساز mujaulidut sauz, مبالدت کننده mubaulidut koonindeh.

A sword-cutler شمشیر ساز shemsheer sauz, سیاف sei-auf, تیغ گر teegh gur, سیف طبعگر seif tubagur.

SWORN سوگند خور شده sowgund khore shoodeh, قسم گیر شده kussum geer shoodeh.

A SYCOPHANT مفت خور muft khore, ریشخند reeshkhund, صاحب خوش امدي sahib khoosh aumudé, ینوشه eenoosheh. v. *parasite, flatterer, informer.*—*Sycophantic* بر وجه مفت خور bur wujha muft khore, با خوش امدي ba khoosh aumudé, ریشخند اسا reeshkhund asa.

A SYLLABLE هجا huja, هجت hujut, هجو hujoo. — *To syllable* هجا کردن huja kirdun, هجو ساختن hujoo saukhtun, حروف الهجا نمودن huroofu'l'huja numoodun, تهجیت کردن tuhjé-ut kirdun, تهجي ساختن tuhujjé saukhtun, تهجو کردن tuhujjoo kirdun. — *Syllabical* هجا منسوب huja munsoob, هجوي hujoo-é.

A SYLLABUS فهرس fuhrus. v. *summary.*

A SYLLOGISM قیاس ké-aus, دلیل duleel. *A perfect syllogism* دلیل صحیح duleela suheeh, قیاس صحیح الارکان ké-ausa suheehu'l'arkaun. *A conditional syllogism* قیاس استثنایي ké-ausa isti-snai-é. *An absolute syllogism* قیاس استقرایي ké-ausa istikrauné.—*Syllogistical* قیاسي ké-ausé, قیاس منسوب ké-aus munsoob, دلیل پیوند duleel pivund.—*Syllogistically* علي القیاس ala'l'ké-aus, بر وجه دلیل bur wujha duleel.

SYLVAN درختستاني durukhtistané, کوهستاني koohistané, بر burr, بري burré, روستاي roosta-é v. *woody, shady, rustick.*

A SYMBOL علامت alaumut, نمودار numoodar, نمودش numoodish, نمونه numooneh, نقیش nukeesh, شعار shaar (plur. شعایر sha-ér), یادگار é-audigaur.

Symbolical زو علامت zu alaumut, نموداري numoodaré, نقیش ساز nukeesh sauz, شعار نما sha-ar numa.—*Symbolically* با علامت ba alaumut, بر وجه نمودار bur wujha numoodar, بطور نقیش betoora nukeesh. — *To symbolize* علامت نمودن alaumut numoodun, نمودار کردن numoodar kirdun, نقیش ساختن nukeesh saukhtun.

SYMMETRY اندازه andauzeh, هندام hundaum, نسبت nusbut, موافقت muwaufikut, سجهت sujhut, سجه sujih, سجیحت sujeehut, سر و سهي suroo suhé, یال و بال é-aul ou baul. v. *proportion.*—*Symmetrical* زو اندازه zu andauzeh, هندام دار hundaum dar, موافق muwaufik.

SYMPATHETICAL, *sympathetick* همحس humhuss, همطبع humtuba, هماحساس humih-saus, همخوي humkhooï, زو حس و شفقت مشارک zu huss ou shufkuta mushauruk, زو احساس و مرحمت جهت رنج کسي دگر zu ihsaus ou murhumut jihuta runja kussé digur.

Sympathetically با همحسي ba humhussé, بر با حس وجه هماحساس bur wujha humihsaus, با حس و شفقت مشارک ba huss ou shufkuta mushauruk.

Sympathy همحسي humhussé, هماحساسي hu-mihsausé, همطبعي humtuba-é, همخوبي hum-khooï-é, حس و شفقت مشارک huss ou shuf-kuta mushauruk, مرحمت و احساس جهت رنج کسي دگر murhumut ou ihsaus jihuta runja kussé digur. *To sympathize* حس و شفقت جهت رنج کسي دگر نمودن huss ou shufkut jihuta runja kussé digur numoodun, احساس و مرحمت مشارک داشتن ihsaus ou murhumuta mushauruk daushtun, همطبع و همحس شدن humtuba ou humhuss shoodun, هماحساس و همخوي بودن humihsaus ou humkhooï boodun.

SYMPHONY هماهنگي humahungé, ترانه tur-rauneh, هماوازي humawauzé, اتفاق نغمت itti-fauka nughmut.—*Symphonious*, v. *harmonious.*

SYMPTOM نمودار numoodar, نمونه numoo-neh, برهان burhaun, علامت alaumut, نشان nishaun, نشانه nishauneh. v. *sign, token.*—*Symptomatick* نموداري numoodauré, زو علامت zu alau-mut, نشان نما nishaun numa. — *Symptomatically* بطور نمودار betoora numoodar, با علامت ba alau-mut, بر وجه نشان bur wujha nishaun.

A SYNAGOGUE جماعت یهود jumaata ee-hood, فهر fuhr, کناست kunausut, کنیست kuneesut.

SYNCHRONICAL, *synchronous* (*happening at the same time*) هموقت humwakt, همزمان hum-zumaun, همعهد humahd. *A synchronism* هموقتي humwakté, همزماني humzumauné.

A SYNCOPE غشي ghushé. v. *swoon.* — (*a grammatical figure cutting off part of a word*) حذف huzf, خبل khubl, اختصار ikhtisaur. —*A syncopist* حذف گر huzf gur.

A SYNDICK (*the head, agent,* or *censor, of a publick body*) مفتش mufuttish, مباشر mubaushir, عرفت urfut, وکیل vakeel, متوکل mutuwakkil.

To syndicate (*pass judgment*) حکم کردن hookum kirdun, قضا ساختن kuza saukhtun. v. *to judge.*

SYNECDOCHE (*grammatical figure, by which part is taken for the whole*) ذكر جزء اراده كل zikra juza iradeha kull.

A SYNOD جميعت jumé-at, جميعت علما jume-ata uluma, حفله hufleh. v. *assembly*.—(*a conjunction of the planets*) اقتران iktiraun. v. *conjunction*.—*Synodical* (*relating to* or *done in a synod*) در جميعت جميعت منسوب jumé-ata munsoob, در جميعت علما ساخته و داده dur jumé-ata uluma saukhteh wa dadeh.—*Synodically* (*by authority of a synod*) از قدرت و حكم جميعت علما uz kudrut ou hookuma jumé-ata uluma.

SYNONIMOUS (*having the same meaning*) مثلت لفظا و معني musluta lufza ou maané, هم معني hum maané, يكمعني eekmaané, فرد معني furd maané. *A synonimous word* كلمت مثلت لفظا و معني kulimuta musluta lufza ou maané, لفظا يكمعني lufza eekmaané (plur. الفاظ يكمعني alfauza eekmaané), كلمت هم معني kulimuta hum maané (pl. كلمات هم معني kulimauta hum maané).

A SYNOPSIS اجمال ijmaul, سردفتر surduftur. v. *compendium, summary*.

SYNTAX النحو annuhoo, علم نحو ylma nuhoo.

A SYRINGE زراقه zurraukeh.—*To syringe* با زراقه داخل كردانيدن ba zurraukeh daukhil girdanédun, از زراقه شستن uz zurraukeh shustun.

SYRTES اجم ajum. v. *bog*.

A SYSTEM قانون kanoon, رسم rusm (plur. رسوم rusoom), سلسله silsileh, قياس ké-aus, نظام nizaum, طريق tureek. v. *rule, canon, method*.—(*a body of science*) سلسله قانون علم silsileha kaunoona ylm, جمع قياس دانش jumaa ké-ausa daunish, اجماع رسوم معرفت و فضل ijmaa rusooma maarifut ou fuzl.

Systematical قانوني kaunooné, قياسي ké-ausé, ذو نظام zu nizaum, اهل سلسله ahla silsileh, ذو رسم zu rusm.—*Systematically* علي القياس ala'l'-ké-aus, بحسب القانون behusbu'l'kaunoon, موافق سلسله قانون علم muwaufika silsileha kaunoona ylm, حسب الرسم husbu'r'rusm.

[Such words as are frequently written with *sy*, which are omitted above, (*as syphon, syren, &c.*) look for, under *si*, (as *siphon, siren*).]

T.

T, at the beginning and end of words, has, in English, one uniform sound; and is expressed, in Persian and Arabick, by ت (as تقويت tukwé-ut *strengthening, &c.*); and by ط, as طريق tureek *a path. &c.*—Before *i* it takes the sound of *sh*, as *nation*; which in Arabick and Persian is expressed by ش (as شير sheer *a lion*, جيش jeesh *an army*). But if *t* is preceded by *s*, it retains the hard sound, as in *question*. Before *h* (as in *thou, thing*) it forms a sound, almost peculiar to the English language; to which the Persians and Arabians have no character or sound corresponding: the Arabick ث (pronounced by the Persians *s*) being by them articulated with a hard aspiration, something like *t'h*.

TABBY (*brindled*) پلنك رنك pulunk runk, نمرت numirut, لكه دار lukkeh dar. v. *spotted*.

TABEFACTION (*wasting by disease*) كدازش gudauzish. v. *consumption, tabidness*.

A TABERNACLE خيمه khameh, قبت kubbut, سايبان sa-ébaun. v. *pavilion, tent*.—(*a place of worship*) عبادتكاه ybaudutgah.—*The tabernacle of the covenant* قبت الزمان kubbutu'z'zumaun.

TABID (*consumptive*) مسحوف mus-hoof.

Tabidness سحاف suhauf, مسحوفي mus-hoofé.

A TABLE (*any flat* or *level surface*) تخته tukhteh, لوح lawh (plur. الواح alwauh, الاويح alaweeh), لوحت lawhut, صفيحت sufeehut, محلج muhlij, محلجت muhlijut. *A covered table*, (*a table with meat upon it*) سفرت sufrut (pl. سفر sufur), خوان khaun, خون khoon, سماط sumaut, مايدت ma-édut, ميدت meidut (plur. موايد muwa-éd), دسيعت dusé-at, تبريز tubreez. *A royal table* (or *entertainment*) پادشاه سماطي padshah sumauté, شيلان sheilaun. *A large table* كندوري kundooré. *A silver table* قزمور kuzmoor, طستخوان tustkhaun. *A voider in which they carry dishes to and from table* سني suné. *An accountant's table, a banker's table* or *counter* محساب myhsaub, صراف دستكاهي surraufa dostgauhé. *A table of accounts* صورت دفتر sooruta duftur. *A table on which dead bodies are washed* تنشر tunushshur, تخته tukhteh. *A baker's table* تخته نان tukhteha nan, طلم tulum. *A table on which shoemakers cut their leather* تخته كفشكر tukhteha kufshgur. *A table of contents* (*to a book*) دفتر الكتاب dufturu'l'kitaub.—*Tables for chess, dice, &c.* تخته نرد tukhteha nurd, عرصه arseh, طوله tooleh, طولي toolé, كوبت kawbut. *Indian or arithmetical tables* ارقام هندي arkauma hindé. *Astronomical tables* زيج zeej. *Tables of navigation or of roads* راهنامه rahnameh. *Tables of daily expence* روزنامه rooznameh. *Tables made of palm leaves* نبيت nubé-ut, نفيت nufé-ut.—*To cover a table* نشر مايده كردن nushra ma-édeh kirdun

Sitting at a table (a guest) سفره نشین sufreh nisheen. *Sitting at the same table* همسفره humsufreh, همخوان humkhaun.—*A table*, or *tables, on which any thing is inscribed* لوح lawh (pl. الواح alwauh, الويح alaweeh). *To turn the tables* زير زبر ساختن zeer zubr saukhtun. *A table-decker* خوانسالار khaunsélaur, سخولند sukhoolund, فكه fakeh.

To table (board with) همسفره شدن humsufreh shoodun, همخوان بودن humkhaun boodun. *(to catalogue)* دفتر كردن duftur kirdun.

A table-cloth منديل الغمر mundeel, mundeelu'l'ghumr, كندوري kundooré, كنده روي kundeh rooï, سفره sufré, سفره پيشكيري sufreh peeshgeeré, سفره پشكيري sufreh pishgeeré.

Table-talk الكلام الطعم alkulaumu't'taam, كفت كوي سفرت guft ou goo-é sufrut.

A tablet, tablets تخته tukhteh, ذكره نامه zikreh nameh, ياد داشت نامه y-aud dausht nameh, سلم selim.

A TABOUR, *tabouret, tabourine, tabret* طبل tubl, طبلك tubluk, طبل باز tubla bauz, دمامه dumaumeh, عرطب artub, تعليم باز taaleema bauz, دهل duhl, تدوم kudoom. — *A tabourer* طبل زن tubl zun.

TACIT ساكت saukit. v. *silent.*

Tacitly ساكتانه saukitauneh. v. *silently.*

Taciturnity خاموشي khaumooshé. v. *silence.*

To TACK *(stitch* or *join together)* بهم والدوختن behum wa dookhtun, تلفيق كردن tulfeek kirdun, پيوستن pivustun, با ميخچه پيوسته كردن ba meekhcheh pivusteh kirdun. v. *to join, unite.* —*To tack* or *turn a ship* جهاز كردانيدن jahauze girdanédun, كشتي كرداكرد ساختن kishté girdagird saukhtun.

A tack (small nail) ميخچه meekhcheh. *(the tacking of a ship)* كردان جهاز girdauna jahauze.

Tacked (joined) بهم والدوخته behum wadookhteh, با ميخچه پيوسته ba meekcheh pivusteh.

TACKLE, *tackling (of a ship)* جهاز ريسماني jahauze reesmauné, حبال كشتي hybaula kishté, سارها saurut-ha. v. also *arms, utensils, instruments.*

TACTICK *(relating to the art of ranging in battle,* or *to the art of war in general)* علم صف صف لشكر منسوب ylma suf sufa lashkur munsoob, احوال جنكي پيوند ahwaula jungé pivund.

Tacticks علم صف صف لشكر ylma suf sufa lashkur, ارايش سپاه ara-ésha sippah, احوال جنكي ahwaula jungé.

A TADPOLE غوكچي ghookcheh, وزغچه wuzughcheh, ضفدع كوچك zufda koochuk.

To TAG, پيوستن pivustun. v. *to tack, join.* —*A tag* or *point* نوك nook, سر sur. *The tag of a lace* or *string* سر رشته sura rishteh, نوك رشتك nooka rishtuk. *Tag rag and bob-tail* ازناب الناس aznaubu'n'naus, زنبات zunubaut, جاهل خلق jauhil khulk, قماش kumaush. v. *rabble, mob.*

A TAIL زنب zunub, زنبت zunubut, زنابت zunaubut (pl. زنايب zuna-éb, زنبات zunubaut, ازناب aznaub), دنبال dumbaul, دنباله dumbauleh, دنب dunub, دنبه dumbeh, دمال dumaul, دم duh, ركبان rukbaun, سبيبت subeebut. *The dragon's-tail (a star)* زنب تنين zunuba tinneen. *The tail of a robe* (also *of a beast, the appendix to a book, &c.*) زيل zeil (plur. زيول zeiool). *Having a long tail* مذنب muzunnib, زنوب zunoob, زيال zei-aul. *A short tail* دمچه dumcheh. *The tail of the eye* دنبال چشم dumbaula chushum. *The tail* or *train of a bird* زنابي zunauba زمجي zumujja. *A horse's tail* عكوت ukwut, سبيبت subeebut. *A sheep's tail* دنبه dumbeh, اليت alé-ut, وافر waufir. *A camel's tail* درس durus. *A pigeon's tail* دفيه dufé-uh. *A scorpion's tail* شولت shawlut. *Wagging the tail (as a dog)* بصبصه busbuseh. *Clapping the tail between the legs* كاسع kausa. *To turn tail (run away)* پشت باز دادن posht baz dadun. v. *to fly, flee.*

Tailed زو زنب zu zunub, دنباور dumbawur, دنبارد dumbawurd, دنبال دار dumbaul dar.

A TAYLOR خياط khei-aut, خايط kha-ét, خاط khaut, جامه دوز jammeh dooz, رفوكر rufoogur. *A taylor who mends old cloaths* پينه دوز peeneh dooz, ناصح nausih, ناصحي nausihé, نصاح nussauh, تراري kurauré. *A taylor's needle-bag* تل tull.

To TAINT پوسيده كردن poosédeh kirdun, سرايت زدن sura-é-ut zudun, الايش كردن alaésh kirdun, اصابت ساختن isaubut saukhtun. v. *to corrupt, infect.* — *(to stain, sully)* عيب زدن a-éb zudun, لكه كردن lukkeh kirdun, الودن aloodun, الوده ساختن aloodeh saukhtun, پليدن pulédun, پليد كردن puleed kirdun. v. also *to imbue, impregnate.*—*To taint (be infected)* پوسيده شدن poosédeh shoodun, پوسيدن poosédun, سرايت پذيرفتن sura-é-ut pizzeeruftun, الايش كرفتن ala-ésh gooriftun.

A taint سرايت sura-é-ut, اصابت isaubut, الايش ala-ésh. v. *corruption, infection.* — *(stain, soil, spot)* عيب a-éb, لكه lukkeh, نقطه nukteh, الودكي aloodugé. v. *blemish.*

Tainted پوسيده poosédeh, سرايت زده sura-é-ut zuddeh, الاييده alaï-édeh, الوده aloodeh,

پلیده pulédeh, ذو عیب zu a-éb, اصابت پذیر iſaubut pizzeer.—*Taintleſs* بي سرايت bé ſura-é-ut, بی الایش bé ala-éſh, بی عیب bé a-éb, غیر لکه ghire-a lukkeh.

To TAKE (*ſeize*) گرفتن gooriftun, گرفت کردن goorift kirdun, گرفتار ساختن gooriftaur ſaukhtun, ستادن ſitaudun, ستاندن ſitaundun, قبض ساختن kubz ſaukhtun, اخذ کردن akhz kirdun, بدست اوردن bedoſt awurdun, شکار کردن ſhukkar kirdun, ربودن ruboodun. (*to receive*) پذیرفتن pizzeeruftun, پذیر نمودن pizzeer numoodun, قبض ساختن kubz ſaukhtun, قبولیت کردن kuboolé-ut kirdun, اتخاذ ساختن ittikhauz ſaukhtun, اختیار کردن ikhté-aur kirdun, تقبل نمودن tukubbul numoodun, اعتیاد ساختن é-até-aud ſaukhtun. (*to comprehend, underſtand*) دریافتن duré-aftun, تیز فهم نمودن taze fuhm numoodun, ادراك داشتن idrauk dauſhtun, استدراك ساختن iſtidrauk ſaukhtun. (*to ſucceed* or *gain ground*) عاقبت خیر داشتن aukubuta kheir dauſhtun, موافق شدن muwaufik ſhoodun, قوت پذیرفتن kuwwuta pizzeeruftun. v. *to proſper.*—*To take away* (*deprive of*) عدم ساختن adum ſaukhtun, اعدام کردن é-adaum kirdun, محروم ساختن muhroom ſaukhtun. (*to remove*) دفع و رفع کردن dufa ou rufa kirdun, واکردن wakirdun, برداشتن burdauſhtun, نزع ساختن nuza ſaukhtun.—*To take care* (*to be cautious*) احتیاط نمودن ihté-aut numoodun, حذور شدن huzoor ſhoodun. v. *to beware.*--(*to be vigilant, attentive, careful*) چشم و گوش بودن chuſhum ou gooſh boodun, بصیرت نمودن buſeerut numoodun, کمال انتباه شدن kumaula intibauh ſhoodun, شغل دادن ſhughl dadun, مشغول شدن muſhghool ſhoodun, کوشش نمودن kooſhiſh numoodun, تیمار داشتن teemaur dauſhtun, دل اکاه بودن dil agah boodun, بیدار شدن beedaur ſhoodun. (*to ſuperintend*) سرکرده بودن ſurkirdeh boodun, کارگذار شدن kaurguzaur ſhoodun, مباشرت کردن mubauſhirut kirdun. v. *to overſee.*--*To take care of the ſick* (*attend as a nurſe, &c.*) بیمار پرستي بودن beemaur puruſté boodun, راعی شدن raa-é ſhoodun, تیمار کردن teemaur kirdun. *To take care of a horſe* اسب تیمار کردن aſb teemaur kirdun.—*To take down* (*humble, reduce, depreſs*) سر فرو کردن ſur furoo kirdun, ضبط و ربط ساختن zubt ou rubt ſaukhtun, فروتن نمودن furootun numoodun. (*to ſwallow*) فرو بردي furoo burdun, اوباشتن obauſhtun, اوبار کردن obaur kirdun. (*to take down from a higher place*) زیریدن zeerédun, فرو اوردن furoo awurdun, از مکان رفیع گرفتن uz mukauna rufé-a gooriftun.—*To take from* (*derogate*) غیبت کردن gheebut kirdun, ملامت زدن mulaumut zudun, مساوي کردن muſa-wé kirdun, زم ساختن zumm ſaukhtun, دهن کشاي غیبت شدن dihun kuſha-é gheebut ſhoodun. v. *to detract, ſlander*: alſo *take away, deprive.*—*To take heed* (*be attentive*) مشغول شدن muſhghool ſhoodun, شغل دادن ſhughl dadun. v. *to take care, beware.*—*To take in* (*comprehend, contain*) احاطه کردن ihauteh kirdun, شمول ساختن ſhumool ſaukhtun, اشتمال کردن iſhtimaul kirdun, احتوي ساختن ihtiwa ſaukhtun.—(*to admit, permit to enter*) دخول دادن dukhool dadun, مدخل کردن mudkhil kirdun, اجازت دخول نمودن ijauzuta dukhool numoodun.—(*to receive*) پذیرفتن pizzeeruftun, قبول کردن kubool kirdun, اتخاذ ساختن ittikhauz ſaukhtun.—(*to receive mentally*) در خاطر نشان یافتن dur khautir niſhaun é-aftun, دریافتن duré-aftun. v. *to underſtand*: alſo *to win.*—*To take oath* سوگند خوردن ſowgund khoredun. v. *to ſwear.*—*To take off* (*invalidate*) بی قوت کردن bé kuwwut kirdun, باطل ساختن bautil ſaukhtun.—(*to remove*) برداشتن burdauſhtun, وا کردن wa kirdun, ازجا رفع ساختن uz jau rufa ſaukhtun.—(*to with-hold, cut off*) باز داشتن baz dauſhtun, قطع کردن kuta kirdun.—(*to ſwallow*) فرو بردن furoo burdun, اوبار کردن obaur kirdun.—(*to purchaſe*) خریدن khurédun, اشترا کردن iſhtira kirdun.—(*to copy*) صورت بند تماثیل کردن ſoorut bunda tumauſeel kirdun, نسخت ساختن nuskhut ſaukhtun. *To take order* or *courſe with* ضبط و ربط ساختن zubt ou rubt ſaukhtun. v. *to check.*—*To take out* (*of any place*) براوردن burawurdun, بیرون کردن beeroon kirdun. *To take part* حصه دار شدن hiſſeh dar ſhoodun, بهرهمند بودن buhrehmund boodun. v. *to partake.*—*To take part with* (*favour another*) طرفدار شدن turufdar ſhoodun. v. *to ſtickle.*—*To take place* (*prevail, become eſtabliſhed*) قوت پذیرفتن kuwwut pizzeeruftun, پایدار گشتن pa-édaur guſhtun. *To take up* (*borrow*) استعارت کردن iſta-arut kirdun, استقراض ساختن iſtikrauz ſaukhtun.—(*to ſeize, arreſt*) گرفت کردن goorift kirdun, حبس ساختن hubs ſaukhtun.—(*to check, reprimand*) رد کلام و ازار دادن rudda kulaum ou azaur dadun, رد جواب و سرزنش گفتن rudda javaub ou ſurziniſh guftun, از گفتار ضبط و ربط کردن uz guftaur zubt ou rubt kirdun.—(*to lift*) بردار کردن burdaur kirdun, برداشتن burdauſhtun, براوردن burawurdun,

رفع ساختن تخفيف كردن tukhfeef kirdun, rufa saukhtun.—(*to lift up with the hand*) با دست برداشتن ba dost burdaushtun, با دست بردار نمودن ba dost burdaur numoodun.—(*to lift up* or *gather from the ground*) از خاک بردار كردن uz khauk burdaur kirdun, از روی زمین چیدن uz roo-é zumeen cheedun. (*to occupy* or *fill a place*) جاگیر شدن jaugeer shoodun, جایگاه متصرف بودن ja-égauh mutufurrif boodun.—(*to reform one's life*) اصلاح و تربیت شدن islauh ou turbé-ut shoodun, اصلاح گشتن islauh gushtun, بهتر گردیدن beh-tur gurdédun. v. also *to begin, stop, engross, engage, have recourse, adopt, assume, compromise, collect, levy*.—*To take upon* (*assume, claim, appropriate*) دعوا كردن dawa kirdun, ادعا ساختن idaa saukhtun, تخصیص كردن tukhsees kirdun. *To take up with* (*to be contented*) خشنود شدن kush-nood shoodun, بی نیاز بودن bé né-auz boodun, قناعت نمودن kunaat numoodun.—(*to lodge with*) با كسی نزول ساختن nuzil kirdun, نزل كردن ba kussé nuzool saukhtun, همخانه بودن hum-khauneh boodun.—*To take by the hand* (*to assist*) دست گرفتن dost gooriftun, دست گیر شدن dost geer shoodun. v. *to patronise*.—*To take one another by the hand* مصافحت كردن musaufihut kirdun.—*To take with* (*please*) پسندیده شدن pussundédeh shoodun, قرین حسن قبول شدن kureena husna kubool shoodun, خاطر نواختن khautir nuwaukhtun. *To take an affront* طنز و سرزنش خوردن tunz ou surzinish khoredun. *To take prisoner* گرفتار كردن gooriftaur kirdun, اخذ ساختن akhz saukhtun, گرفتن gooriftun, گرفتاریدن gooriftaredun, گرفت كردن goorift kirdun, اسیر ساختن aseer saukhtun, برده بردن burdeh burdun. *To cause one to take* گیرانیدن geeranédun, گیراندن geeraundun. *To take a bad presage* فال بد گرفتن faula bud gooriftun. *To take vengeance* اخذ انتقام كردن akhza intikaum kirdun. v. *to revenge*.—*Take* (imperative) گیر geer, بگیر begeer. *Take care!* (*stand by!*) دور باش door baush, برد burd, کش kush, هین hein.—(*softly*) اهیز aheez, هی hei, آهسته ahusteh.

Taken گرفته goorifteh, ماخوذ maakhooz, مقبوض mukbooz, متخذ muttukhuz. v. *seized*.

A taker گیر geer, گیرنده geerindeh, قابض kaubiz. v. *captor, receiver*.—*A taker of enemies* دشمن گیر dushmin geer.

Taking گیر geer, گیری geeré, گیران geeraun, گیرنده geerindeh, قابض kaubiz, اخذ akhz.

A TALE قصه kisseh, مثل misl, مثلت mislut, داستان daustaun, دستان dastaun, افسانه afsauneh, حکایت huka-é-ut, خرافت khuraufut. *It is a well known tale* مشهور مثلست mush-hoora mislast.—*Tales* امثال imsaul, قصص kusus. v. *fables*.—*A teller of tales* قصه گذار kisseh guzaur. v. *fabulist*.—*An idle tale* حکایت بی اصل huka-é-uta bé asl. *Idle tales* ترهات turruhaut.—*Tale* (*number reckoned*) حساب hissaub, شمار shumaur. v. *reckoning*.—*A tale-bearer* سخن چین sukhun cheen, عیب گوی a-éb gooï. v. *informer, slanderer*.—*Tale-bearing* سخن چینی sukhun cheené, عیب گویی a-éb gooï-é.

TALENT, *talents* (*ability, faculty*) عقل akl, قابلیت kaubillé-ut, فراست firausut, ادراك idrauk, قلب kulub, شمایل shuma-él, خصلت khuslut, خصایص khusa-és, علم ylm, قوت kuwwut, خاطر khautir, جان jaun, مجال mujaul.

A TALISMAN, طلسم tylsam (plur. طلاسم tulasim, طلسمات tylsamaut). v. Vol. I. p. 1186.—*Talismanick* طلسمی tylsamé. v. *magical*.

TALK (*lapis specularis*) طلق talk, كوكب الارض koukubu'l'arz.—*Talky* پر طلق pur talk.

To TALK گفتن guftun, گفت و گو كردن guft ou goo kirdun, متکلم كردن mutukullim kirdun, صحبت ساختن suhbut saukhtun, خطاب كردن khutaub kirdun, سخن راندن sukhun raundun. v. *to speak, prattle, chat, converse, relate*.

Talk گفت و گو guft ou goo, سخن sukhun, گفتار guftaur, صحبت suhbut. v. *conversation, speech, talkativeness*.—*Publick talk* سخن زمانه sukhuna zumauneh. v. *rumour*.—*Idle talk* سخن نا هنجار sukhuna na hunjaur, گفت و گوی بی اصل guft ou goo bé asl, یافه é-aufeh, هرزوات hurzuwaut.

Talkative گویا gooï-a, پر گوی pur gooï, سخن ران sukhun raun, کلمانی kulimauné, گویاک gooï-auk, قوال kuwwaul. v. *loquacious*.

Talkativeness پر گویی pur gooï-é, کثرت کلام kussuta kulaum, قیل و قول keil ou kool, گفت و گوی guft ou gooï. v. *loquacity, prate*.

A talker گوینده goo-éndeh, گوی gooï, متکلم mutukullim, سخن ران sukhun raun, زبان اور zubaun awur. *An idle talker* بیهوده گوی bee-hoodeh gooï, یافه گوی é-aufeh gooï, هرزه خوار hirzeh khaur. v. *prater, boaster*.

Talking گویا gooï-a. v. *speaking*.

TALL بلند bulund, بلند اندام bulund an-daum, علیان alé-aun, طلع tula, طول tool, طویل taweel (fem. طویلت taweelut), هلقم hil-kim. v. *high, lofty*.—*Any thing tall* علیت alé-ut.

TALLOW اهالت ihaulut, پیه peeh. v. *grease, fat*.—*A tallow* (also *wax*) *candle* موم moom. *A tallow-chandler* مومجی moomjé. v. *candle*.

A TALLY قطعت موافق kutaata muwaufik. *To tally*, موافق شدن muwaufik shoodun. v. *to fit, suit.*

TALNESS بلندي bulundé, بلند اندامي bulund andaumé, بالا balau.

A TALON چنك chunk, چنگل chungul, چنگال chungaul, پنچه puncheh, پنجه punjeh, مخلب mukhlub, خلب khulb. *To strike the talons into any thing* پنچه زدن puncheh zudun, چنگل در زدن chungul dur zudun.

TAMARINDS طمر هندي tamara hindé.

TAMARISK (*plant*) درخت كزم durukhta kuzshum, اج aj, ستاغ sitaugh, كزو kuzshoo, توغ toogh, تاغ taugh, شوركز shoorkuz, نخج nukhij.

A TAMBARINE دمز dumz. v. *tabor.*

TAME رام raum, دست اموز dost amooz, برد بار burd bar, ملايم mula-ém, وادع wauda, وديع wudé-a (plur. ودعا wudaa), حمول humool, نا وحشي na wuhshé, اهسته ahusteh, نرم nurm, صبور suboor, انسي unsé, انوس anoos, مستانس musta-anis, پشكوك pushkook, متغه mutseh, دعكن daakun, زلول zulool. v. *gentle*; also *spiritless.*

To tame رام ساختن raum saukhtun, دست اموز كردن dost amooz kirdun, برد بار ساختن burd baur saukhtun, ملايم كردن mula-ém kirdun, نرم و اهسته ساختن nurm ou ahusteh saukhtun, وادع كردن wauda kirdun. v. also *to subdue, depress, conquer, crush.*

Tameable قابل دست اموزي kaubila dost amoozé, ممكن رامي mumkina raumé.

Tamely بر وجه رام bur wujha raum, بطور دست اموز betoora dost amooz, با ملايما mula-é-man, با نرمي ba nurmé, بي وحشت bé wuhshut.

Tameness رامي raumé, دست اموزي dost amoozé, ملايمت mula-é-mut, نرمي nurmé, اهستكي ahustugé, عدم وحشت aduma wuhshut. v. *gentleness, timidity.*

A tamer رام ساز raum sauz, دست اموزكر dost amooz gur, ضابط zaubit. v. also *conqueror.*

To TAMPER (*practice with* or *solicit clandestinely*) بپنهاني طلب كردن bepinhauné tulub kirdun, در پنهاني كار كذار ساختن dur pinhauné kaur guzaur saukhtun.—(*to meddle officiously, without propriety*) فضولي شدن fuzoolé shoodun, بي مناسبت با كسي كار كذاردن bé munausibut ba kussé kaur guzaurdun, بي شايستكي مدخل كردن bé sha-éstugé mudkhil kirdun.

To TAN دبغ كردن dubigh kirdun, دباغ شدن dubbaugh shoodun, پيراهيدن peerahédun, پيراه شدن peerauh shoodun.—(*to imbrown*) اسمر چرده ساختن asmur churdeh saukhtun, سمور كردن sumoor kirdun, قهوه رنكي ساختن kuhweh rungé saukhtun, كندم كون كردانيدن kundum goon girdanédun. *A tan-pit* اديم adeem, دبغ كاه dubigh gah.

Tang, v. *taste, relish; tone.*

A TANGENT (*in geometry*) مماس mumauss. *A sine, tangent, and secant* جيب مماس و سهم ja-éb mumauss ou suhum.

TANGIBILITY امكان لمس imkauna lums, قابليت مماس kabillé-uta mumauss.—*Tangible* ممكن لمس mumkina lums, قابل مماس kaubila mumauss.

To TANGLE برهم زدن burhum zudun, درهم كردن durhum kirdun. v. *to entangle, entwine, embroil.*

Tangled برهم زده burhum zuddeh.

A TANK استخر istakhur, ابدان aubdaun, ابكير aubgeer. v. *pond, cistern, bason.*

A TANKARD كوزه koozeh, كز kuzsh. v. *flaggon.*—*A tankard with a spout* با لوله كوزه ba looleh koozeh, لولين looleen, لولين loolei-én.

TANNED دبيغ dubeegh, پيراهيده peerahédeh, مدبغ mudubbigh.—*Tanned leather* اديم adeem, پوستپاره poostpaureh, پوستپاري poostpauré.

A tanner دباغ dubbaugh, پيراه peerauh, پزنكر puzshungur, ادام addaum. *A tanner's house, a tan-house* دباغ خانه dubbaugh khauneh.

To TANTALIZE (*deceive one's hopes*) اميد كسي غبن و حرمان كردن umeeda kussé ghubin ou hyrmaun kirdun.

TANTAMOUNT معادل mu-adil. v. *equivalent.*

To TAP (*touch lightly, strike gently*) ضرب سبك زدن zurba subuk zudun, با لت نازنين نواختن ba lutta nauzneen nuwaukhtun. v. *to pat.*—*To tap (for the dropsy)* نقب كردن nukib kirdun. *The part of the belly where they tap* منقب munkub. *The instrument with which they tap* منقب munkub, منقبت munkubut.—*To tap a barrel* برميل نقب كردن burmeel nukib kirdun, دن تنقب ساختن dun tusukkub saukhtun.

A tap (gentle blow) ضرب سبك zurba subuk, لت نازنين lutta nauzneen.—(*a pipe at which the liquor of a vessel is let out*) لولب برميل lawluba burmeel, لوله دن looleha dun.

Tape, v. *ribband, fillet.*

A TAPER شمع shuma, موم moom, شمعت شمع عسل shumaata asil, چراغ churaugh, قنديل kandeel. v. *candle.*

TAPER (*tapering like a cone* or *pyramid*) هرم مانند hurum manend, مخروطت اسا mukhrootut asa.—*To taper* مخروطت اسا شدن mukhrootut asa shoodun, هرم مانند كرديدن hurum manend gurdédun.

TAPESTRY پرده perdeh, پرده ديوار perdéha deewaur, رخت rukht, پيشيان peishé-aun, پيشيار peishé-aur, پيشيا peishé-a, پوب poob.

TAR قار سيال kaura sei-aul, دجالت dujaulut, كتران kutraun, كرف kurf, مهلت muhlut, خضخاض khuzkhauz.—*A tar*, v. *seaman*.

To tar با قار سيال اندودن ba kaura sei-aul andoodun, با دجالت اندود كردن ba dujaulut andood kirdun, با كتران ماليدن ba kutraun maulédun. v. also *to teaze, provoke*. — *Tarred* با قار سيال اندوده ba kaura sei-aul andoodeh.

A TARANTULA غنده ghundeh.

TARDILY كاهلانه kauhilauneh, گران سير guraun seir, دير deer, بطور دير رو betoora deer rou, تنبلانه tumbulauneh, بر وجه بطي الحركت bur wujha buté-u'l'hurukut. v. *sluggishly*, *slowly*.

Tardiness كاهلي kauhilé, گران سيري guraun seiré, بطي buté, كسل kusl, وكال wukaul, اهمال ihmaul. v. *sluggishness*, *slowness*.

Tardy كاهل kauhil, كاسل kausil, تنبيل tumbeel, نا تيز رو na taze rou, ازمرده azmurdeh, بطي الحركت buté-u'l'hurukut, وقاف wukkauf, درنكي durungé. v. *slow*, *sluggish*, *dilatory*.

TARE (*a corn weed*) وغل wughl, تلخ دانه tulkh dauneh, جليف juleef, فوق fouk, غفا ghufa (pl. اغفا aghfa), زيوان zeevaun, زوان zuvaun, دنقت dunkut.

Targe, *target*, v. *shield*, *buckler*.

A TARIFF (*commercial regulation*) نرخ nurkh. *To establish a tariff* نرخ كردن nurkh kirdun.

To TARNISH آلودن aloodun, پليدن pulédun, مردار كردن murdaur kirdun, فر و رونق تيره كردن fur ou roonuk teereh kirdun, شوخ كين ساختن shookh geen saukhtun. v. *to soil, fully*.—(*to lose brightness*) آلوده كشتن aloodeh gushtun, بي فر و رونق كرديدن bé fur ou roonuk girdédun, شوخ كين شدن shookh geen shoodun.—*Tarnished* آلوده aloodeh, شوخ كين shookh geen, پليده puledeh, بي فر و رونق bé fur ou roonuk.

To TARRY (*in a place*) ساكن شدن saukin shoodun, اقامت ساختن ikaumut saukhtun, ماندن maundun, نزل كردن nuzil kirdun. v. *to stay, dwell*.—(*to be long in coming*) دير شدن deer shoodun, دير رو بودن deer roo boodun, بطي الحركت شدن buté-u'l'hurukut shoodun. v. *to delay*.—(*to wait for*) نگران شدن nugguraun shoodun, نظر كردن nuzr kirdun, منتظر شدن muntuzir shoodun, پايدار ساختن pa-édar saukhtun. v. *to wait*.

TART ترش tursh, زست zust, تيز taze, حامز haumuz, حريف hureef, مضر muzr. v. *sour*. — (*sharp, severe*) ازار رسان azaur russaun, درشت durusht, تند tund, عنفي unfé, تيز مزاج taze mizauj.

TARTAR (*of wine*) دردي durdé, درد شراب durda shuraub.

TARTAR (*people*) تاتار or تتر tatar, مغل moghul, ترك turk. *Tartar plunderers* تاتار يغما كار tatara yaghma kaur. *Tartars swift as the wind* تاتار باد رفتار tatara baud ruftaur. *The wild Tartars* تاتار بد تبار tatara bud tubaur, تاتار بد ايين tatara bud aï-én. *Tartars plundering the enemy* تاتار دشمن شكار tatara dushmin shukkar.

Tartarick تاتاي tataré.

Tartarean, v. *infernal*, *hellish*.

TARTLY (*sourly*) ترشانه turshauneh, حامزا haumizan. (*acrimoniously*) درشتانه durushtauneh, بر وجه ازار رسان bur wujha azaur russaun. (*with sourness of countenance*) با ترش روبي ba tursh rooï-é, بر وجه سخت رو bur wujha sukht roo.

Tartness ترشي turshé, حموضت humoozut, حرافت huraufut. v. *sourness*.—(*sourness of temper*) درشتي durushté, تندي tundé, تيز مزاجي taze mizaujé, عنف unf. (*poignancy of language*) ازار azaur, زباندرازي zubaundirauzé, سرزنش surzinish, طنز tunz, نكوه nukooh. v. *satire*.

A TASK كار تعيين kaura taï-én, كار و بار kaur ou baura mu-aï-un, كار و كسب فرموده kaur ou kusba furmoodeh, عمل نامزاد amla naumzaud, مصلحت musluhut. v. *labour*, *employment*, *business*.—*A daily task* كار روزي kaura roozé, عمل يوميت aml é-oomé-ut.

To task كار تعيين دادن kaura taï-én dadun, كار و بار فرمودن kaur ou baur furmoodun, كسي را مصلحت فرمان كردن kussëra musluhut furmaun kirdun. *To take to task* ازار دادن azaur dadun, سرزنش گفتن surzinish guftun, نام كشيدن naum kushédun, طنز زدن tunz zudun. v. *to chide*, *reprove*, *rail*.

A task-master سركرده عمل surkirdeha aml, سردار كار و بار surdaura kaur ou baur, كاركذار kaurguzaur.

To TASTE (*to distinguish by the palate*, *to eat a little*) ذوق كردن zook kirdun, چاشني ساختن chaushné saukhtun, لذت پذيرفتن luzzut pizzeeruftun, چشيدن chushédun, مزيدن muzédun, طعم ساختن taam saukhtun, تطعم كردن tutaam kirdun, لسام ساختن lussaum saukhtun, لوس كردن loos kirdun, عسل ساختن asul saukhtun. *To taste repeatedly* تذوق كردن tuzawwuk kirdun, بسيار بار ذوق ساختن bissë-aur bar zook saukhtun. (*to have the taste*, *relish*, or *smack of*) لذت

داشتن luzzut daushtun, بذايقت رسانيدن beza-ékut russanédun, مزه و ذوق داشتن muzeh ou zook daushtun, طعم و خاي پذيرفتن taam ou kha-é pizzeeruftun. *To taste* (*enjoy intellectually*) با دل پسندي دريافتن ba dil pussundé duré-aftun, بخاطر خوش مزه يافتن bekhautir khoosh muzeh é-aftun.—*To taste* (*feel* or *have the perception of*) احساس داشتن ihsaus daushtun, ادراك پذيرفتن idrauk pizzeeruftun, تفهم شدن tufuhhum shoodun. v. *to feel, try, perceive.*

Taste (*the act of tasting*) چشش chushish, چاشني chaushné, لوس loos, ذوق zook, طعم taam, تطعم tataam, تزلج tuzulluh, لسام lusaum, عسل asul. (*flavour*) ذوق zook, لذت luzzut, مزه muzeh, مذاق muzauk, ذواق zuwauk, خاي kha-é. v. *relish.*—(*the sense of tasting*) ذايقت za-ékut, قوت ذايقت kuwwuta za-ékut, مذاق muzauk. (*intellectual perception*) احساس خاطر ihsausa khautir, عقل akl, ادراك idrauk, تفهم tufuhhum, فهم fuhm, دريافت duré-aub. v. also *essay, trial, experiment.*—*Having an exquisite taste* or *palate* مذاق اشنا muzauk ashina. *To give one a taste of any thing* چشانيدن chushanédun, اذاقت كردن izaukut kirdun, تطعيم ساختن tuta-ém saukhtun, تعليس كردن taalees kirdun, تلميظ ساختن tulmeez saukhtun, السام كردن ilsaum kirdun. *Taste thou* چش chush, بچش bechush.

Tasted چشيده chushédeh. (*having any peculiar taste*) ذو لذت zu luzzut, ذوق دار zook dar, اهل مزه ahla muzeh. *One who has tasted the sweet and the bitter* چشنده شيرين و تلخي chushindeha sheereen ou tulkhé.

A taster چشنده chushindeh, ذايق za-ék, ذواق zawwauk, لوس زن loos zun, چشيده chushédeh. *A taster to a prince* چاشنيگير chaushneegeer, ذايق شاهي za-éka shauhé.

Tasteful (*savoury*) خوش مزه khoosh muzeh, ذو لذت zu luzzut, ذوق دار zook dar, لذيذ luzeez. v. *delicious.*

Tasteless (*having no relish*) بي مزه bé muzeh, بي لذت bé luzzut, غير ذوق ghire-a zook, نا خوش مزه na khoosh muzeh, بي نمك bé nummuk. v. *insipid.*—(*having no power of perceiving taste*) بي قوت ذايقت bé kuwwuta za-ékut, بي مذاق bé muzauk, غير ذايقت ghire-a za-ékut. (*without intellectual relish*) بي حس و ادراك bé huss ou idrauk, بي عقل و احساس bé akl ou ihsaus.—*Tasteless water* اب نا خوشگوار auba na khooshguwaur.

Tastelessness (*insipidity*) عدم مزه aduma muzeh, نا شيريني na sheereené, عدم نمك aduma nummuk, بيخواني or بيخاني bekhauné. (*want of intellectual relish*) عدم حس و ادراك aduma huss ou idrauk, عدم احساس خاطر aduma ihsausa khautir. (*want of power of perceiving taste*) عدم قوت ذايقت aduma kuwwuta za-ékut, عدم مذاق aduma muzauk.

A TATTER پاره paureh, رقعه rukkah, دروه durweh *or* durooh, دربه durbeh, پرگاله purgauleh, خذاريم khuzaureem, پينه peeneh. v. *rag.*—*To tatter* پاره پاره كردن paureh paureh kirdun, دربه دربه زدن durbeh durbeh zudun. v. *to rend, tear.*—*A mender of tattered garments* پاره دوز paureh dooz, پينه دوز peeneh dooz.—*In tatters* پاره پاره paureh paureh, دربه دربه durbeh durbeh. *Tattered* مرقع murukka, تهبب tuhubbub. *A tattered garment* جامه متقطع jaumeha mutukutta, جامه مرقع jaumeha murukka, چپاره chupaureh. v. under *garment.*

A tatterdemalion اهل جامه مرقع ahla jaumeha murukka, مرده پست خور murda pust ou khoor.

TATTLE گفت و گو guft ou goo, قيل و قول keel ou kool, گفتار هرزه guftaura hurzeh.

To tattle گفت و گو كردن guft ou goo kirdun, يافه گفتن é-aufeh guftun, هرزه خوار شدن hurzeh khaur shoodun, قيل و قول كردن keel ou kool kirdun. v. *to prate.*

A tattler گفت و گو كننده guft ou goo koonindeh, هرزه خوار hurzeh khaur, يافه گوي é-aufeh gooï. v. *prater.*—*Idle tattlers and slanderers* هرزه خايان نميمت شعار hurzeh kha-é-auna numeemut sha-ar. *The idle tattlers of the times* هرزه گويان زمان hurzeh gooï-auna zumaun.

A TAVERN ميخانه meikhauneh, سجي خانه sujé khauneh, ماخور maukhore, خمارخانه khumaur khauneh, خرابات khurabaut, كلاته kulauteh, خص khuss, بتخانه butkhauneh, تاجر taujir, سگخانه sugkhauneh, بتكده butkudeh. *A haunter of taverns* خراباتي khurabauté, قلاش kullaush. *A drunken company in a tavern* ماخور maukhore.—*A tavern-keeper* ميخانجي meikhaunujé, خمار khummaur, مغ mugh, پير مغان peera mughaun. v. *host.*

TAUGHT (participle of *teach*) تعلم ta-allum, تعليم كرده شده taaleem kirdeh shoodeh, اموخته amookhteh, اموزيده amoozédeh, دانش پذير daunish pizzeer. *To be taught* تعلم شدن ta-allum shoodun. *To be taught by example* استعبار شدن istabaur shoodun.

To TAUNT طنز زدن tunz zudun, افسوس دادن afsoos dadun, افسوس كردن afsoos kirdun, طعن گفتن taan guftun, سرزنش زدن sur-

zinish zudun, دشنام دادن dushnaum dadun, ازار رسانیدن azaur russanédun, مسخره کردن maskhureh kirdun, بذله و مزه ساختن buzleh ou muzeh saukhtun. v. *to ridicule, deride, gibe, revile, reproach, insult.*

A taunt طنز tunz, فسوس fusoos, افسوس afsoos, سرزنش surzinish, دشنام dushnaum, ازار azaur, بذله buzleh, طعن taan, شتم shutim (pl. شتوم shutoom). v. *ridicule, reproach.*—*A taunter* صاحب طنز و بذله sahib tunz ou buzleh.—*Taunting* طنز زن tunz zun, فسوس کو fusoos goo, دشنام ده dushnaum duh, ازار رسان azaur russaun.—*Tauntingly* با طنز ba tunz, با دشنام ba dushnaum, بر وجه ازار رسان bur wujha azaur russaun, با طعن و سرزنش ba taan ou surzinish.

TAUTOLOGICAL لجلج lujluj, لجلجه lujlujeh, تکریر سخن ساز tukreera sukhun sauz.

Tautology لجلجی lujlujé, تکریر سخن tukreera sukhun.

To TAW (*dress white leather*) مسك پیراهیدن mask peerauhédun.

TAWDRINESS عدم نزاکت aduma nuzaukut, عدم ظرافت aduma zuraufut.

Tawdry بی نزاکت bé nuzaukut, نا لطیف جامه na luteef jaumeh, بی ظرافت bé zuraufut.

TAWNY سمور sumoor, سیه کون sé-uh goon, کهوه رنک kohweh runk, کندم چرده gundum churdeh, ورود wurood, ورقا wurka.

A TAX خراج khurauj, باج bauj, باژ bauzsh, وضیعت kuté-at, یاره é-aureh, نرخ nurkh, وضیعت wuzé-at, تکلیف tukleef, باژه bauzsheh. v. *toll, tribute, custom:* also *charge, censure.*—*Taxes* باج و خراج bauj ou khurauj, تکلیف عرفیت tukleefa urfé-ut, رسوم عرفیت rusooma urfé-ut, مراسم شرع murausima shura, عوارض awauriz, تکالف tukaulif, مکس mukis, مالیت maulé-ut, دیوانی dévauné, میری meeré, مال دیون maula dévaun, مال میری maula meeré. v. *revenue.*—*A capitation* or *poll-tax* جزیه juzé-uh, خراج سر khurauja sur, سر خراجی sur khurraujé. *A tax upon effects* خراج مال khurauja maul. *A tax paid by the whores in some parts of the East every three months* قسط kyst. *A tax upon lands* طسق task.—*A taxgatherer* باجدار baujdar, باژکیر bauzshgeer, یاره کیر e-aureh geer, امین ameen, بارخیمه baurkhameh, ملتزم multuzim, کمرکچی kumrukjé. v. under *revenue.*—*Any office* or *place where taxes are received* خراج خانه khurauj khauneh, مقاطعات mukataat (pl. مقاطع mukataa, مقاطعات mukataat).—*Paying taxes* خراج کذار khurauj guzaur, باج کذار bauj guzaur.

To tax خراج کذار کردن khurauj guzaur kirdun, تکلیف ساختن tukleef saukhtun, حمل باج کردن humla bauj kirdun, نرخ زدن nurkh zudun, تغلیج ساختن tufleej saukhtun, مکس کردن mukis kirdun.—(*to charge, censure, accuse*) اسناد کردن isnaud kirdun, شکایت ساختن shuka-é-ut saukhtun, ملامت کردن mulaumut kirdun, بهتان و سرزنش کفتن buhtaun ou surzinish guftun, زم و غمز زدن zumm ou ghumz zudun.

Taxable باج کذار bauj guzaur, لایق خراج کذاری la-éka khurauj guzauré, واجب القطیعت vajibu'l'kuté-at, قابل الوضیعت kaubilu'l'wuzé-at.

Taxation (*act of imposing taxes*) امر خراج کذار amra khurauj guzaur, فرمان باج کذار furmauna bauj guzaur, کتابت kitaubut, حجت نرخ hujjuta nurkh. v. also *tax.*

Taxed (also *the person taxed*) خراج کذار khurauj guzaur, باج کذار bauj guzaur. v. *tributary.*

A taxer امر باج کذار کننده amra bauj guzaur koonindeh, خراج فرمان khurauj furmaun.

TEA چاهی خطای chauhé khata-é, چا خطای chau khata-é.—*A tea-board* خونچه khooncheh.

To TEACH اموختن amookhtun, اموزیدن amoozédun, اموز کردن amooz kirdun, اموزانیدن amoozanédun, تعلیم کردن taaleem kirdun, درس ساختن durs saukhtun, تربیت کردن turbé-ut kirdun, تادیب ساختن taadeeb saukhtun, علم و دانش نمودن ylm ou daunish numoodun, تعریف کردن taareef kirdun, تفهیم ساختن tufheem saukhtun, افاده کردن ifaudeh kirdun, تنبیه ساختن tumbeeh saukhtun, تدریس کردن tudrees kirdun, تلقین ساختن tulkeen saukhtun. v. *to instruct, inform, tell.*—*To teach and learn* افاده و استفاده کردن ifaudeh ou istifaudeh kirdun. *To teach and demonstrate* افاده و تصریح ساختن ifaudeh ou tusreeh saukhtun. *To teach to read* تدریس کردن tudrees kirdun, درس کردانیدن durs girdanédun. *To teach an ape* (*tricks*) میمونرا تعلیم کردن meimoonra taaleem kirdun. *To teach good manners* ادب دادن adub dadun, فرهیختن furheekhtun, مرتبی کردن murtuba kirdun.—*Teachable, teachableness*, v. *docile, docility.*

A teacher اموز کار amooz kaur, معلم mu-ellim, مدرس mudris. v. *preceptor, lecturer.*

A TEAM (*of two horses, oxen, &c.*) جفت juft. v. *yoke.*—(*of six* or *eight*) طوله tawleh.

A TEAR, *tears* اشك ashk, سرشك surishk, دمعت dumaat, دمع duma (pl. دموع dumoo-a, ادمع adma, دماع dummaa), زرشك zurishk, اب سیاه auba sé-auh, اب چشم auba chushum, زرم

zurim, صدا suda, غروب ghuroob, ضخ zukhkh, مشل mushil. *A tear just starting* عبرت abrut (plur. عبرات abaraut). *A torrent of tears* سيل سرشك seila surishk. *Tears of blood* اشك لاله كون ashka lauleh goon, دمع دم dumaa dum.

To shed tears اشكبار شدن ashkbar shoodun, كريانيدن giréanédun, كريان شدن giré-aun shoodun, عبر كردن abr kirdun, عبرات ريختن abaraut reekhtun, مستهل كردن mustuhil kirdun, غرب ساختن ghurb saukhtun, مذري شدن muzré shoodun. v. *to weep, cry.*—*Apt to shed tears* هرمع hurma. *A woman apt to shed tears* زنى دمعت zunné dumaat. *The vale of tears (this world)* دار الحزن daru'l'huzn. *Flowing tears* دمع جاري dumaa jauré, *Eyes flowing with tears* چشم اشكبار chushuma ashkbar, عين منهل a-éna munhull, بصر سحاحت busra suhhauhut.

A TEAR (*rent, fissure*) دره direh, خرق khuruk, خراش khyraush, چال chauk, باريدكي baureedugé, شق shukk, شقيقت shukeekut, شكاف shagauf, كسستكى kusustugé, بدح buzuh (plur. بذوح buzooh).

To tear (in pieces) دريدن dirédun, دريده كردن dirédeh kirdun, پاره پاره زدن paureh paureh zudun, چال چال كردن chauk chauk kirdun, شبرقت ساختن shubrukut saukhtun. (*to wound with the nails, &c.*) خراشيدن khyraushédun, خريشيدن khureeshédun, خراش كردن khyraush kirdun, تظفير ساختن tuzfeer saukhtun, شنجودن shunjoodun, شخودن shukhoodun. v. *to scratch*; and under *nail*.— (*to split* or *make an oblong fissure*) دريدن dirédun, شكافتن shagauftun, شاكافانيدن shagafanédun, چال زدن chauk zudun, شق ساختن shukk saukhtun, خرق نهودن khurk numoodun, هتر كردن hutr kirdun. *To tear a garment* خرق جامه كردن khurka jaumeh kirdun, لبس دريدن lubus dirédun, پوشتن شكافتن poshtun shagauftun. *To tear the bosom* سينه خراش كردن seeneh khyraush kirdun. *To tear the veil of chastity* هتك حجاب عصمت كردن hutik hujauba ysmut kirdun, پرده در شدن perdeh dir shoodun. *To tear* (or *be torn*) دريده شدن dirédeh shoodun, فرسودن fursoodun, منخرق كشتن munkhuruk gushtun, مشقوق بودن mushkook boodun, هتكت شدن hutkut shoodun. v. also *to rave, rant.*

A tearer درنده dirindeh, پاره پاره زن paureh paureh zun, خراشنده khyraushindeh, تظفير ساز tuzfeer sauz, شكاف كر shagaufgur, خرق كننده khurk koonindeh, چاك زننده chauk zunindeh.

Tear-ful اشكبار ashkbar. v. *weeping.*

To TEASE (*fret, vex*) ازاردن azaurdun, ازار دادن azaur dadun, كستاخي نهودن kustaukhé numoodun, بيحضور كردن béhuzoor kirdun, دلخراش ساختن dilkhyraush saukhtun, اضطراب رسانيدن iztiraub russanédun. v. *to plague, importune, torment.*—*To teaze (cotton, &c.)* حلج كردن hulj kirdun, پنبه زدن pumbeh zudun, ندف القطن كردن nudufu'l'koton kirdun, شاندن shaundun, واخيدن wakhédun, فرناخيدن furnakhédun, تفديك ساختن tufdeek saukhtun.

Teased (vexed) ازارده azaurdeh, ازار رسيده azaur russédeh, مضطرب muzturub, بيحضور béhuzoor.

A teaser (tormentor) ازار رسان azaur russaun, صاحب كستاخي sahib kustaukhé, اضطراب اور iztiraub awur, بيحضور ساز behuzoor sauz. *A teaser of cotton* پنبه زن pumbeh zun, حلاج hullauj.

A TEAT بستان bistaun, پستان pistaun, ضرع zura, ضروع zuruwa, مرضع murza, طبى tubé, ديس dei-us. v. *nipple, udder.*—*To suck the teat* بستان حجم كردن bistaun hujum kirdun.

TECHNICAL صنعت منسوب sunaat munsoob, پيشه پيوند peesheh pivund.

TEDIOUS (*slow, long, drawling*) دير deer, ديري deeré, طول tool, دور و دراز door ou diraz, دير رو deer rou, كران سير guraun seir, ازمرده azmurdeh, كاهل kauhil, بطى الحركت buté-u'l'hurukut, عتم atim. v. *tardy, prolix.*—(*irksome, wearisome*) بيزار اور beezaur awur, ازار رسان azaur russaun, ذو تاسه zu tausseh, بيحضور béhuzoor, مستهل mustumill.

Tediously (slowly) دير deer, بر وجه ديرى bur wujha deeré, بطور كران سير betoora guraun seir. (*irksomely*) بر وجه بيزار اور bur wujha beezaur awur, بطور ازار رسان betoora azaur russaun, با بيحضوري ba béhuzooré, مستهلا mustumillan.—*Doing any thing tediously* تعتيم taateem.

Tediousness, (prolixity) دور درازي door ou dirauzé, تطويل tutweel, تفسيل tufseel, امتداد imtidaud. (*slowness*) كاهلي kauhilé, كران سيري guraun seiré, ازمردكي azmurdugé, حركت كاهل huruKuta kauhil. (*wearisomeness, the causing of disgust*) بيزار beezaur, بى حضوري bé huzooré, خاطر ماندكى khautir maundugé.

To TEEM (*to be pregnant*) حامله شدن haumileh shoodun, باركير بودن baur geer boodun, كشاف شدن kushauf shoodun, پر كشتن pur gushtun. v. *to breed, bring forth, produce.* *A teemer*, v. *breeder.*

TEETH (plur. of *tooth*) دندانها dundaunha, اسن asunn, اسنان asnaun.—*The back teeth* دندان اسيا dundauna asé-a. v. *grinders.*—*Having sharp teeth* تيز دندان taze dundaun, سكدندان

Yugdundaun, برشام burshaum. *Nitre on the teeth* طوامت tuwaumut.

TEGUMENT پوش posh. v. *cover*, *shell*, *husk*.

TEINT رنك runk. v. *colour*.

TELESCOPE دور بين door been.

To TELL (*utter*) گفتن guftun, كلام كردن kulaum kirdun, سخن راندن sukhun raundun, خبر دادن khubr dadun, خبر دار كردن khubr dar kirdun. v. *to speak*, *relate*, *inform*.—(*to number*, *count*) شمردن shumurdun, شمار كردن shumaur kirdun, حساب ساختن hissaub saukhtun, عد كردن add kirdun. *To tell* or *tell on* (*discover*, *betray*) خيانت سر كردن khé-aunuta sirr kirdun, سخن چين شدن sukhun cheen shoodun, سخن چيدن و شكايت گفتن sukhun cheedun wa shuka-é-ut guftun. v. *to blab*.

A teller گوينده goo-éndeh, سخن ران sukhun raun, متكلم mutukullim. v. *speaker*, *relator*.

A tell-tale سخن چين sukhun cheen, خيانت سر كننده khé-aunuta sirr koonindeh. v. *blab*.

TEMERITY گستاخي kustaukhé, بي هوشياري bé hooshé-auré, ام الندامت ummu'n'nudaumut, تهور tuhawwur, بي تدبيري bé tudbeeré. v. *rashness*, *imprudence*, *precipitancy*.

To TEMPER (*mingle*) سرشتن sirishtun, اميختن ameekhtun, خلاط كردن khilaut kirdun, ممزوج نمودن mumzooj numoodun, اختلاط ساختن ikhtilaut saukhtun. v. *to mix*, *compound*. —(*to moderate*) معتدل كردن ma-atudil kirdun, اعتدال دادن é-atidaul dadun, تعديل ساختن taadeel saukhtun, قرار كردن kuraur kirdun.—(*to soften*, *molify*) نرم كردن nurm kirdun, ملايم ساختن mula-ém saukhtun, تليين كردن tulei-én kirdun, مسكون نمودن muskoon numoodun, اهسته ساختن ahusteh saukhtun. *To temper iron* حديد معتدل كردن hudeed ma-atudil kirdun, اهن را اعتدال دادن ahunra é-atidaul dadun.

Temper (*of mind*, *disposition*, *constitution*) مشرب mushrub, خوي khooï, طبع tuba, طبيعت tubé-at, مزاج mizauj, امتزاج imtizauj, نهاد nihaud, سرشت surisht, طينت teenut, كش kush, جبلت jibillut, منوال minwaul, خاطر khautir, حال خاطر haula khautir, مرن murin, منش munsh, سجيت sujé-ut. *To bring the constitution to a proper temper* تعديل مزاج كردن ta-adeela mizauj kirdun.—*An excellent temper* مزاج سعادت امتزاج mizauja sa-adut imtizauj, مشرب لطيف mushruba luteef, نهاد نيك nihauda neek, سرشت شيرين surishta sheereen. *Of an excellent temper*, *good tempered* خوش خوي khoosh khooï, لطيف مشرب luteef mushrub, نيك نهاد neek nihaud, ساكن الطبع saukinu't'tuba, شيرين شمايل sheereen shuma-él.—

A bad temper مشرب نا لطيف mushruba na luteef, نهاد بد nihaudeha bud, طبيعت شر tubé-aata sharr, بد خواهي bud khauhé. *Of a bad temper*, *ill tempered* بد نهاد bud nihaud, بد خوي bud khooï, بد طبيعت bud tubé-at, بد شكال bud sigaul.—*Temper* (*calmness*) ملايمت mula-é-mut, سكونت sukoonut, اهستگي ahustugé, فراغ بال firaugha baul, عدم تيز مزاجي aduma taze mizaujé. (*moderation*) اعتدال é-atidaul, حد اعتدال hudda é-atidaul. *To lose temper* (literally *to throw away the veil of patience*) سرپوش انداز صبر و طاقت شدن surpoosh andauza subr ou taukut shoodun, سرپوش انداز بودن surpoosh andauz boodun.

Temperament سرشت surisht, امتزاج imtizauj, طينت teenut, طبع tuba, طبيعت tubé-aut, مرن murin. v. *temper*, *constitution*, *mixture*.—*Temperamental*, v. *constitutional*.

Temperance, *temperateness* (*in eating*, *drinking*, *&c.*) پرهيز purhaze, پرهيز كاري purhaze kauré, امسال imsauk, رياضت ré-auzut. v. *abstinence*.

Temperate (*moderate*, *salutary*, *not excessive*) معتدل ma-atudil, زو اعتدال zu é-atidaul, طلق tulk, طلقت tulukut, طالقت taulukut, نا مجاز الحد na mujauzu'l'hudd, غير متجوز ghiré-a mutujawuz. (*not passionate*, *calm*) نا تيز مزاج na taze mizauj, ملايم mula-ém, اهسته ahusteh, نا غضوب na ghuzoob.—(*abstemious*) اهل پرهيز ahla purhaze, پرهيزكار purhazekaur, پارسا paursa. *Temperate weather* معتدل هوا ma-atudil hawa, هواي معتدل hawa-é ma-atudil, خنك هوا khunk hawa. *Temperately* (*moderately*) معتدلانه ma-atudilauneh, با اعتدال ba é-atidaul, خنكانه khunkauneh, بر وجه نا متجاوز bur wujha na mutujawuz.—(*abstemiously*) با پرهيز ba purhaze, بر وجه پرهيزكار bur wujha purhazekaur, با رياضت ba ré-auzut. (*without violence of passion*) بي تيز مزاجي bé taze mizaujé, بلا غضب bila ghuzub, با ملايمت ba mula-émut.

Temperature اعتدال é-atidaul, فتورت futoorut. *Temperature of weather* اعتدال هوا é-atidaula hawa, فتورت هوا futooruta hawa.

Tempered ممزوج mumzooj, معتدل ma-atudil. v. *mixed*.—*Good tempered* خوش خوي khoosh khooï. *Ill tempered* بد خوي bud khooï. v. under *temper*.

A TEMPEST باد شديد bauda shudeed, باد روزكار bauda roozigaur, روزكار سخت roozigaura sukht, عج ajj, اشوب ashoob, عصف asf, نخرت nukhrut. v. *storm*, *hurricane*, *whirlwind*: also *tumult*, *commotion*.

Tempestuous مواج muwwauj, اشوبي ashoobé, هلاب hillaub, هيج heij, باد روزكاري baud roo-

zigauré, زو باد شدید zu bauda ſhudeed. v. *ſtormy, turbulent, tumultuous.*

TEMPLARS or *the order of the Knights Templars* دویت dawé-ut.

A TEMPLE جامع jauma, مسجد mesjid, عبادتگاه ybaudutgah, سجدگاه ſujdegah, طاعتگاه ta-atgah, پرستشخانه puruſtiſhkhauneh, بیت الحمد beetu'l'humd, معبد mabud, متعبد mubyd, عمارت ymaurut, بیعت bei-aat. v. *church, moſque, ſynagogue.*—*An idol temple* بتخانه butkhauneh, بتکده butkudeh, بهار buhaur, هیکل heikul. *A temple of the Magi* or *worſhippers of fire* آتشخانه autaſhkhauneh, اتش کده autaſh kudeh, اتشگاه autaſhgah, ازرابان azurabad, ازرشب azurſhub, دیر deir, دیر مغان deira mughaun. *The temple of Mecca* کعبه kaabeh, المسجد الحرام almesjudu'l'haraum, البیت العتیق albeetu'l'ateek, بیت الحرام beetu'l'haraum, ذات الودع zautu'l'wuda, مسجد شریف mesjida ſhurreef, مشعر muſhaar, مشعر الحرام muſhaaru'l'haraum, بیت الله beetullah. *The temples of Mecca and Medina* المسجدان almesjidaun. *A great temple* جامع jauma. *A ſmall temple* مزکت mezkit, مسجد mesjid.—*Temples* جوامع juwauma, معابد ma-abud, مساجد muſaujud, بقاع خیر bukaa kheir.

TEMPLES (*ſides of the forehead*) عذار yzaur, اصداغ aſdaugh, صدغان ſudghaun.

TEMPORAL, *temporary* (*meaſured by time, not eternal*) زمانی zumauné, دهری duhré, روزکاری roozigauré, دورانی dawrauné, دنیوی duné-awé, فانی fauné, نا ابد پیوند na abud pivund, نا دایمی na da-émé. *Temporal goods* مال دنیوی maula duné-awé.—*Temporal* (*belonging to the temples of the head*) عذاری yzauré, اصداغ منسوب iſdaugh, munſoob, صدغان پیوند ſudghaun pivund.—*The two temporal veins* اصدغان aſdughaun.

To TEMPORISE (*accommodate one's ſelf to the times*) بزمان موافقت کردن bezumaun muwaufikut kirdun. v. alſo *to delay, procraſtinate.*—*A temporizer* بزمان موافقت کننده bezumaun muwaufikut koonindeh.

To TEMPT (*try*) اغوا ساختن ighwa ſaukhtun, فاتن شدن fautin ſhoodun, مفتون ساختن muftoon ſaukhtun, ازمودن azmoodun, ازمایش کردن azma-éſh kirdun, ازمون ساختن azmoon ſaukhtun, ابتلا کردن ibtila kirdun. v. *to ſeduce, entice, allure.*

A tempter فاتن fautin, ازمایش کننده azma-éſh koonindeh, اغوا ساز ighwa ſauz. v. *ſeducer.*—*The tempter* الوسواس alwuſwaus, شیطان ſheitaun. v. *ſatan, devil.*

Tempted اغوا کرده شده ighwa kirdeh ſhoodeh, ازموده azmoodeh, فاتن fautin, مفتون muftoon, مفتن muftin, مفتتن muftutun.

Temptation اغوا ighwa, ابتلا ibtila, ازمایش azma-éſh, ازمون azmoon, طایف ta-éf. *The temptations of the devil* وسوسه جیرت انکیز wuſeha heirut angeez, وسوسه wuſwuſeh, وسواس wuſwus, وسواس wuſwaus.

Tempting (*alluring*) ازمایش نما azma-éſh numa, جاذب jauzib, دلربا dilruba, دلستان dilſitaun, دلفریب dilfireeb, دلاویز dilaweez.

TEN ᴾ ده duh, ᴬ عشر aſhar, عشرت aſharat. *One of ten* زده یک zuduh eek, دهیک duheek. *Ten thouſand* ᴾ ده هزار duh huzaur, ᴬ عشرة الالف aſhrata alauf. *The ten commands* عشر کلمات aſhar kulimaut, اعشار شریعت é-aſhaura ſhuré-aat. *To divide* or *diſtinguiſh by tens* تعشیر کردن taaſheer kirdun.

TENABLE قابل التصرف kaubilu't'tuſurruf, لایق ضبط دار la-éka zubt dar, ممکن مملوک شدن mumkina mumlook ſhodun.

TENACIOUS (*graſping, holding faſt, retentive*) گیر geer, سخت گیر ſukht geer, دار dar, بدست دار bedoſta ſhudeed dar, دربست سخت گیر dur doſta ſukht geer, ماسک mauſik, زو توت باز دار zu kuwwuta baz dar.—(*covetous, ſparing*) نا بخشنده na bukſhindeh, قلیل الخرج kuleel-u'l'khurj, طمعکار tumakaur, تنک دست tunk doſt, شدید ſhudeed, حصر huſir, خسیس khuſees, بخیل bukheel, قتر kutr, تقتیر tukteer, ایجا eija, ممسک mumſik, ایکا eika, نفس nufus. v. *parſimonious, avaricious.*—(*coheſive*) پیوسته pivuſteh, جرب jurb, زو جربی zu jurbé, ملتسق multuſik, ملحق mulhuk, زو توت لصوق zu kuwwuta luſook.—*Tenacious of one's religion* دیندار deendar, متدین mutudei-un, اخمس akhmus. *Tenacious of an opinion* خود راي khood ra-é, تفرد tufurrud, فکر خود دار fikra khood dar. v. *ſtubborn, opiniative.*

A TENANT اجاره دار ijaureh dar, کراجی kiraujé, بکرایه گیر bekira-éh geer, ملتزم multuzim. *A military tenant* زعیم za-ém, سپاهی ſippahé.—*Tenancy* اجاره داری ijaureh daré.

To tenant اجاره دار شدن ijaureh dar ſhoodun, استجاره کردن iſtijaureh kirdun, بکرایه کرفتن bekira-éh gooriftun.—*Tenantable* قابل اجاره داری kaubila ijaureh daré, لایق استجاره la-éka iſtijaureh.—*Tenantleſs* (*not poſſeſſed*) نا مملوک na mumlook, غیر مقتنی ghire-a muktuna.

To TEND (*move toward a certain point* or *place*) روبراه شدن rooberah ſhoodun, راه ساختن azma rauh ſaukhtun, تلبط کردن tulubbut kir

dun, روي داشتن rooi daushtun, توجه كردن tuwujjuh kirdun, استوا نمودن istiwa numoodun, نحو ساختن nuhoo saukhtun, وخي كردن wukhé kirdun, اباب كردن abaub kirdun, اب نمودن abb numoodun, —*To tend upwards* هوا كردن hawa kirdun, بسوي بالا رفتن besooi balau ruftun.—(*to contribute towards*) امداد كردن imdaud kirdun, دستا رس كردن dosta rus kirdun, معاونت بردن ma-awunut burdun. v. *to assist.*—*To tend* (*the sick, &c.*) راعي شدن ra-é shoodun, بيمار پرستي beemaur purusté boodun, تيمار داشتن teemaur daushtun. *To tend sheep* كله بان بودن guleh ban boodun, راعي شدن ra-é shoodun. v. also *to attend.*

Tendance, v. *attendance*; *care.*—*Tendency* (*course toward any place or object*) توجه tuwujjuh, عزيمت azeemut, منزعت munuzaat, استوا istiwa, وخي wukhé, اب abb, ابابت abaubut. *The tendency of a speech, &c.* نحيت nuhé-ut. v. *drift.*—*The tendency of a sore to corruption* ترامي turaumé.

TENDER (*delicate, gentle*) نازك nauzik, نازكت nauzikut, نازنده nauzindeh, نازنين nauzneen, نرم nurm, نرمه nurmeh, ملايم mula-ém, ناعم na-ém, اهسته ahusteh, حليم huleem, مظلوم muzloom, رعنا rana, خوش khoosh, سست sust, رقيق rukeek, رقيقت rukeekut, ترو turoo, رهوج ruhooj, رهيج ruheej, اس aus, رخص rukhs, رخاصت rukhaudut, رخصت rukhsut, املد umlud, رعديد radeed, رعديدت radeedut. v. *soft, mild.*—*Tender-hearted* نرم دل nurm dil, نازك خلق nauzik khulk, صاحب رقت قلب sahib rykkuta kulb, موتوي mutawé, تنك دل tunk dil, اسوف asoof, دلريش dilreesh, ذو حلم zu hylm. v. *compassionate, amorous.*—*Tender flesh* خيزب kheizub, خيزبان kheizubaun, خيزبت kheizubut, خيزبانت kheizubaunut. *Of a tender or delicate constitution* نازك وجود nauzik wujood, نازك اندام nauzik andaum, نازك مزاج nauzik mizauj, نازك فرج nauzik furj. *Tender (young)* جواني juvauné, شب shubb. *Tender (as young herbage, &c.)* تر tur, تازه tauzeh, نورس nowrus, رطب rutib. *Tender, (sore, painful, as a wound, &c.)* ريشه دار reesheh dar, رنج ساز runj sauj, درد كنان durd koonaun, ازار رسان azaur russaun, ساد saud. *The tender or infant age* صغرسن sughr sunn, طفل tufl, طفلوت tufloot, فتا futa. v. *infancy.*

A TENDER (*offer*) عرضه arzeh, عرض arz, مقدمت mukuddumut, اقدام ikdaum, تقديم tukdeem. v. *proposal.*

To tender عرض كردن arz kirdun, تقديم ساختن tukdeem saukhtun, مقدمت نمودن mukudumut numoodun, نمايش كردن numa-ésh kirdun, اظهار ساختن izhaur saukhtun. v. *to offer, propose, exhibit.*—*Tendered* معرض mu-erruz, مقدم mu-kuddum, نموده numoodeh. v. *proposed, offered.*

TENDERLY برو جه نازك bur wujha nauzik, با ملايمت ba mula-émut, با نازكت ba nauzikut, با نرمي ba nurmé, بي درشتي bé durushté, با رقت قلب ba rykkuta kulb, با حلم ba hylm, بر وجه نواز bur wujha nuwauz. v. *softly, delicately, kindly, mildly.*

Tenderness نازكت nauzikut, نزاكي nuzau-ké, ملايمت mula-émut, نرمي nurmé, رهادت ruhaudut. v. *softness, mildness, kindness.*—(*soreness*) ريشه داري reesheh daré, رنج runj, درد durd. *Tenderness of age* طفولت tufoolut, طفوليت tu-foolé-ut, صغر syghur, حداثت hudausut. *Tenderness of meat* دهمقت كوشت duhmukuta goosht. *Tenderness of heart* نرم دلي nurm dilé, رقت قلب rykkuta kulb, رقت rykkut.

A TENDON پي pei, عصبت asubut (plur. عصب asab; اعصاب é-asaub), حبل hubl, حبل العتق hublu'l'atuk, دابرت daubirut, اوام awaum, اكيخ akeekh, عقبت akubut, عجاوت ajawut, عجايت aja-é-ut, طنب tunub. *The tendon of Achilles* عرقوب arkoob (plur. عراقيب arakeeb).—*Tendonous* معصوب maasoob.

TENDRIL (*of a vine, &c.*) حالق haulik, شاخ انكور shaukha angoor, غرز ghurz (plur. غروز ghurooz), سرغ furgh (plur. سروغ suroogh), عطفت atfut.

A TENEMENT (*hired house*) خانه مكري khauneha mukré, منزل ملتزم munzila multuzim, دار الالتزام daru'l'iltizaum. v. also *farm.*

TENET (*principle*) راي ra-é, فكر fikr, ظن zun, پندار pindaur. v. *opinion.*

TENOUR (*sense contained*) مضمون muzmoon, مفهوم mufhoom, معني maané. v. *meaning, signification.*—(*the constant mode or course of any thing*) سلسله silsileh, سلك silk, طريق tureek, قانون kaunoon, اسلوب usloob, طور toor. v. *series, manner.*—*Of one tenour* علي نمط واحد ala numutin wahidin.

TENSE (*in grammar*) زمان zumaun. *The present tense* حال haul, زمان حال zumauna haul, ساعت saat. *The preterite tense* ماضي mauzé, زمان ماضي zu-mauna mauzé, عهد سالف ahda saulif. *The future tense* مستقبل mustukbil, زمان مستقبل zumauna mustukbil, استقبال istikbaul. *The imperfect tense* حكايت حال ماضي huka-é-uta haula mauzé.

TENSE (*stretched, not lax*) توتر tuwuttur, كشيده kushédeh, ثابت saubit, نا زابل na zau-bil, كز kuzz. *Tenseness, tension, tensure* حال

توتر haula tuwutter, كشيدكي kusheedugé, ثابتي saubité, نا زابلي na zaubilé.

A TENT خيمه khameh (pl. خيم khei-um), خيام khei-aum, خيمان kheimaun), عجوز ajooz, مضرب muzrub, خركه khurguh, خركاه khurgah, بار خانه baur khauneh, سايبان sa-ébaun, چتر chutr, قبان kubbaun, تاز tauzsh, كرباس giré-aus, روق rawk, رواق rawauk. *A royal tent* خيمه هايون khameha huma-é-oon, ليوان lee-waun, ديوان deevaun, بارگاه baurgah, سراپرده suraperdeh, رواق ruwauk, خرگاه khurgah. *A curtain within* (or *before the door of*) *a tent* سراپرده suraperdeh, رواق ruwauk, چتر chutr, شراغ shu-raugh, شران shuraun. *A square tent* نرگه nur-guh. *A tent projecting before the rest* بهو buhoo. *A tent of goats hair cloth* فساط fusaut, فستاط or فسطاط fustaut, بلق buluk, همل huml. *A tent of skins* قشع kusha. *A tent of camels hair* or *woolen* خبا khuba. *A torn tent* خيمه بهو khameha buhoo.—*To pitch a tent* خيمه زدن khameh zudun, تخييم ساختن tukhei-ém saukhtun, مخيم كردن mukheem kirdun, متخبي ساختن mutukhubbé saukhtun. v. *to encamp.*—*To pitch a tent close by another* مواصرت كردن muwausirut kirdun.—*One who pitches tents* خيمه زن khameh zun.—*A tent-pole* عماد ymaud, وتيره wuteereh, مسماك mismauk, سقب sukub (plur. اسقب as-kub), وح wuhh, رسي rusé. *A tent-pin* وح wuhh.—*Tented* (*covered with tents*) با خيم پوشيده ba khei-um poshédeh, خيمه نشين khameh nisheen.

A TENTER (*hook*) ميخ meekh, نشبل nush-bil, نشل nushil, جوزه joozeh, چوزه choozsheh, كوژ koozsh. *To stretch by tenter-hooks* از ميخ كشيدن uz meekh kushédun.

TENTH [P] دهم duhum, دهمي duhumé, [A] عاشر aushir, عاشرت aushirut. *A tenth part* از ده يك uz duh eek, دهيك duheek, عشر ushr (pl. اعشير asha-ér), اعشار é-ashaur, اعشرا é-ashira, معشار mashaur. v. *tythe.*—*The tenth of a tenth* معشار عاشري mashura aushiré.

Tenthly [P] دهم duhum, [A] عاشرا aushira.

Tenuity, v. *thinness.*—*Tenuous*, v. *thin.*

TENURE (*of lands*) زمين داري zumeendaré, سيورغال seyurghaul, زعامت zaumut.

TEPID نيم كرم neem gurm. v. *lukewarm.*

TEREBINTHINE (*consisting of or mixed with turpentine*) طرمنطين turmenteen, ذو بناسب zu bunausib, بناسيب اميز bunauseeb ameez.

To terebrate, v. *to bore*, *pierce.*

TERGIVERSATION تعلل ta-allul, ترديد turuddud, پوشت باز دادني posht baz dadunê, بي تراري bé kurauré. v. *fickleness*, *evasion*, *trick.*

A TERM (*name*) اصطلاح istilauh, نام naum, اسم ism, كلمت kulimut, كلام kulaum, لفظ lufz, لفظه lufzeh (plur. الفاظ alfauz), لغت loghat, لغت اصطلاحيت loghata istalahé-ut, قول kool, قال kaul, قيل keel, سخن sukhun. v. *word*, *language.*—(*condition*, *stipulation*) شرط shurt, عهد ahd, عهد و پيمان ahd ou peimaun, معهدت ma-ahudut, عقد akd.—(*a limited space of time*) مهلت muhlut, موقت mawkyt, نجم nujm, اجل ajul.—*To give a longer term* تمهيل كردن tum-heel kirdun.—*Terms* (*conditions*) شروط shuroot, پيمانها peimaunha, عهود uhood.—*Law terms* or *phrases* اصطلاحات فقها istilahauta fakaha. *Astrological terms* اصطلاحات منجم istilahauta munujjim.—*To express one's self in elegant terms* اصطلاح كردن istilauh kirdun. v. also *limit*, *boundary*, *termination.*

To term ناميدن naumédun, تسميت كردن tusmé-ut kirdun, اسم دادن ism dadun, لفظ ساختن lufz saukhtun. v. *to name*, *call.*

A TERMAGANT عورت زباندراز awruta zu-baundirauz, زني جانكش zunné jaunkush, سلقلقت suluklukut. v. *scold*, *shrew.*

To TERMINATE (*bound*) مسدود كردن musdood kirdun, محدود ساختن muhdood saukh-tun, حدود كردن hudood kirdun, سد ساختن sudd saukhtun. (*to conclude*) بانجام اوردن banjaum awurdun, مقطوع كردن muktuwa kirdun, ختم ساختن khutim saukhtun, قطع كردن kuta kir-dun.—(*to be bounded*) محدود شدن muhdood shoodun. (*to have an end*) بانجام اورده بودن ban-jaum awurdeh boodun, پيوسته اختتام شدن pivusteha ikhtitaum shoodun, اخر بودن akhir boodun, مقطوع شدن muktuwa shoodun.

Terminated (*bounded*) محدود muhdood, مسدود musdood. (*concluded*) بانجام اورده banjaum awurdeh, مقطوع muktuwa. v. *finished.*

Termination (*bound*, *limit*) حد hudd, حدود hudood, سد sudd, غايت gha-é-ut, پايان pa-é-aun, نهايت niha-é-ut, سرحد surhudd, امد amud.—(*conclusion*) انجام anjaum, سرانجام suranjaum, عاقبت aukubut, تمام tumaum, ختم khutm (pl. ختمات khutumaut), اخر akhir.

Termless (*boundless*) بي حد bé hudd, از حد بيرون uz hudd beeroon, بي انجام bé anjaum.

A TERRACE تفرج گاه tufurruj gah, سيرانگاه seiraungah, بالاي قصر bala-é kusr.

TERRAQUEOUS ذو بر و بحر zu bur ou buhr.

TERRENE, *terrestrial* ارضي arzé, ترابي tu-raubé, زميني zumeené, خاكي khauké, اهل دنيا ahli dunê-a. v. *earthly.*

TERRIBLE, *terrifick* مخوف mukhoof, هولناك hawilnauk, سهمناك suhimnauk, وهناك

wuhimnauk, ترسناک turſinauk, موحش moo-huſh, مرهوب murhoob, هایل ha-él, مهول mu-hawwul, مهیب muheeb, پر بیم pur beem, خطرناک khutrnauk, هیبتوار heebutwaur, امروغ amroogh, دلگیر dilgeer, نزشند nuzſhund, دمان dumaun, زیان zſhé-aun, ژنده zſhindeh.—*A terrible accident* واقعت هایل wakauta ha-él.

Terribleneſs هولناکي hawilnauké, هیبتواري heebutwauré, مخوفي mukhoofé, وحشت wuh-ſhut, هول hawl, خطرناکي khutrnauké, دلگیري dilgeeré, سهمناکي ſuhumnauké.

Terribly مخوفانه mukhoofauneh, بر وجه هولناك bur wujha hawilnauk, با هیبتواري ba heebutwauré, بروجه دلگیر bur wujha dilgeer, بطور سهمناك betoora ſuhimnauk.

To TERRIFY تخویف کردن tukhweef, kirdun, تهویل ساختن tuhweel ſaukhtun, تهدید کردن tuhdeed kirdun, هراس ساختن huraus ſaukhtun, تهدد کردن tuhuddud kirdun, ترسانیدن turſanédun, ترس انگیختن turs angeekhtun, تنفیر کردن tunfeer kirdun, وتر ساختن wutr ſaukhtun, در بیم انداختن dur beem andaukh-tun, رمانیدن rumanédun, شوریده کردن ſhoo-rédeh kirdun. v. *to frighten*

Terrified مهتول muhtool, مخوف mukhoof, ترسناك turſinauk, مشهوم muſh-hoom, رعیب ra-éb, زعیق za-ék, منزعق munzaak, مزعوق mu-za-ook, منخوش munhawwiſh, مذعور muzaw-wur, مذعورت muzawurut, مهرع muhra, مرعوب mura-oob, متحیش mutuhei-uſh, متذعب mu-tuza-éb, زعور za-oor, روع rawa. *To be terrified* نهیب زد شدن nuheeb zudd ſhoodun..

TERRITORY ناحیت nauhé-ut (pl. نواجي nuwauhé), ضبع zuba, دیار dé-aur, ارض arz, زمین zumeen, حوالی hawaulé, حذفور huzfoor, سواد ſuwaud. v. *country*, *diſtrict*, *land*.

TERROUR هول hawl, وحشت wuhſhut, ترس turs, هراس hiraus, خوف khoof, شکوه ſhukooh, نفرین nufreen, تهویل tuhweel, اشوب aſhoob, اشیب aſheeb, بیم beem, محذورت muh-zoorut, روع rawa, رعب raab, اموغ amoogh, زعر zaar, نجدت nujdut, نجادت nujaudut, ازیب azeeb, نهیب nuheeb, نهیبت nuheebut, شور ſhoor, وجس wujis. *Great terror* هول مهول hawla muhawwul.

A TERTIAN AGUE تب نوبت tubb noobut. v. *fever*.—*Terſe*, v. *ſmooth*, *neat*.

TESSELATED معین mu-aïun, تعیین taï-én.

TEST (*trial*) ازمایش azma-éſh, ازماني azmauné, امتحان imtihaun, تفتیش tufteeſh, تفحص tu-fuhhus, وزن wuzn. (*a veſſel for trying metals*, *a cupel*) بوته or بوطه booteh, تنبك tumbuk, تبنك tubunnuk, گاه gah. v. alſo *diſtinction*, *diſcrimination*, *judgment*.—*To bring to the teſt* ازمودن az-moodun, تجربت ساختن tujribut ſaukhtun, امتحان کردن مفتتن نمودن muftutin numoodun, imtihaun kirdun, تفتیش ساختن tufteeſh ſaukh-tun, وزن کردن wuzn kirdun, سنجیدن ſun-jédun. *To be brought to the teſt*, *to ſtand the teſt* ازموده شدن azmoodeh ſhoodun, مجرب بودن mujurrib boodun, مفتتن شدن muftutin ſhoo-dun, در امتحان اورده بودن dur imtihaun awur-deh boodun, موزون شدن moozoon ſhoodun, سنجیده بودن ſunjédeh boodun, مفتن شدن muftun ſhoodun, محنك بودن muhunnuk boo-dun. *Brought to the teſt* ازموده azmoodeh, مفتتن muftutin, مفتن muftun, محنك mu-hunnuk, امتحان کرده شده imtihaun kirdeh ſhoodeh, موزون moozoon, سنجیده ſunjédeh.

TESTACEOUS ذو صدف zu ſiduf, صدوف دار ſidoof dar.

A TESTAMENT وصیت vuſſé-ut, وصایت vuſſa-é-ut (pl. وصایا vuſſa-é-a), وصیت نامه vuſ-ſé-ut nameh, وثیق wuſeek (pl. وثاق wuſauk), میثاق meeſauk (pl. مواثیق muwauſeek, میاثق mé-auſik, میاثیاق mé-auſé-auk), عهد ahd, اندرز anduruz. *To make a teſtament* وصیت کردن vuſ-ſé-ut kirdun, وصیت نامه نوشتن vuſſé-ut nameh nuwiſhtun, اندرز ساختن anduruz ſaukhtun, وصایا کردن vuſſa-é-a kirdun, موصي ساختن muvuſſa ſaukhtun, عهد نویس گردانیدن ahd noo-és girdanédun.—*Acting contrary to the commands of a teſtament* اجنف ijnif.—*The words of a teſtament* وصایا حسنت wuſa-é-a huſnut.

Teſtamentary موصي muvuſſa, موصي کرده muvuſſa kirdeh ſhoodeh, از وصیت نامه شده uz vuſſé-ut nameh bukhſhédeh, از بخشیده uz vuſſa-é-ut dadeh. وصایت داده

A teſtator وصي vuſſé, وصیت کننده vuſſé-ut koonindeh, وصایت فرما vuſſa-é-ut furma, وصیت نامه نویس vuſſé-ut nameh noo-és.

A teſtatrix زني وصي zunné vuſſé.

TESTER (*cover* or *top of a bed*) سایبان خابگاه ſé-ébana khaubgah, سایوان پستر ſa-é-wana piſter.

A TESTICLE خایه kha-éh, خصیت khuſſé-ut, بیضت beizut, دومت doomut, لیسه leeſeh, زبذبت zubzubut. *Teſticles* خصا khuſſa, خصي khuſſé, عنادلان ynaudilaun, انثیان unſei-aun. *The teſticles of the caſtor* (*caſtoreum*) خایه سك kha-éha ſug, خصاء الكلب khuſſa-u'l'kulb, شیر خشك ſheera khuſhk, خصیت البحر khuſſé-utu'l'-buhr, خرمیان khuzmé-aun, جند بادستر junda

badistur. *Swelled testicles* خصیت الادرا khusé-ut-u'l'adra, خایه بزرك kha-éhu'l'buzurk, غو ghuzsh.

To TESTIFY شهادت کردن shuhaudut kirdun, مشاهدت دادن guwauhé dadun, ساختن مشاهدت mushauhudut saukhtun. v. *to prove.*—*Testified* مشهود mush-hood, شهادت کرده شده shuhaudut kirdeh shoodeh, مسجل musujjul, مثبت musubbut. v. *proved.*—*A testifier* شاهد shauhid, کواه guwauh. v. *witness.*

A testimonial شهادت نامه shuhaudut nameh.

Testimony شهادت shuhaudut, مشاهده mushau-hudeh, کواهی guwauhé, بیینت bei-énut. v. *proof, evidence.*

Testy, testily, testiness. v. *morose, peevish, &c.*

A TETE A' TETE چمان chumaun, فردان furdaun, زانو بزانو zaunoo bezaunoo.

A TETHER پابند pabund, طوله tooleh, اسب پای بند asb pa-é bund.—*To tether* با طوله بند کردن ba tooleh bund kirdun, پا بستن pa bustun.

A TETRACHORD (*an instrument with four strings, as a lute, &c.*) شاشاک shaushauk, شاشك shaushuk, شاشکی shaushuké, کمانچه kumaunjeh.

Tetter, v. *ring-worm, scurf, scab.*

Tew, v. *materials.*—*To tew*, v. *to work.*

A TEXT متن mutin, متین muteen, مصدر musdar. *An exposition of a text* شرح shurh, شرح متن surha mutin. v. *commentary.*

TEXTILE (*woven*) بافته baufteh. (*capable of being woven*) لایق باف la-éka bauf, قابل منتسج شدن kaubila muntusuj shoodun.

Textrine (*relating to weaving*) نساجت منسوب nusaujut munsoob, بافتنی پیوند bauftuné pivund.

Texture نساجت nisaujut, بافتنی bauftuné, وصد wusud, شتن shutn, شش shush, شتل shust. *Of a thin texture* هلهال hulhaul, هلهل hulhul. v. also *web.*

THAN از uz, ز ze, من min, عن aan.

To THANK شکر کردن shukr kirdun, تشکر ساختن tushukkur saukhtun, ستایش کردن si-ta-ésh kirdun, سپاس کذاشتن sipaus guzaush-tun, سپاس دار شدن sipaus dar shoodun, سپاسیدن sipausédun.

Thanks ادای شکر نعمت shukra namut, ادای شکر نعمت ada-é shukra namut, شکران shukraun, شکرانه shukrauneh, حق شناسی hukk shinausé, حق کذاری hukk guzauré. *To return thanks after meat* مرازمت کردن murauzumut kirdun.

Thankful شاکر النعم shaukiru'n'naam, شکور shukoor, ذاکر zaukir, راضی rauzé, شکران shukraun, حق شناس hukk shinaus, پر شکر pur shukr, منتدار minnutdar.

Thankfully با شکر ba shukr, بر وجه شاکر wur wujha shaukiru'n'namut, شکرانه النعمت shukoorauneh, ذاکرا zaukiran, بطور حق شناس betoora hukk shinaus.

Thankfulness ادای شکر نعمت ada-é shukra na-mut, شکران shukraun, حق کذاری hukk gu-zauré, حق شناسی hukk shinausé.

Thankless کافر النعمت kaufiru'n'namut, ناسپاسکار furaumushkaura hukook, بی وفا bé wufa, حقوق بی حقیق bé hukeek, منکر munkur, ناحق شناس na hukk shinaus, نا سپاس na sipaus, v. *ingrateful.*—*Thanklessness* کفران kufraun, کفر نعمت kufra namut, فراموشکاری حقوق furau-mushkauré-a hukook. v. *ingratitude.*

A thanksgiving ادای شکر نعمت ada-é shukra namut, ذکر خدا zikra khoda.

Thank-worthy واجب الشکر vajibu'sh'shukr.

THAT ان aun, ذاك zauk (*fem.* تاك tauk), ل le, که keh, تا ta. v. also *who, which: because.*—*That which* انچه auncheh, انکه aunkeh, ما ma. *For that reason* برای ان bera-é aun, لاجل li-ajli, لاجل هذا li-ajla haza, پس pus, ثم summa. *So that* تا ta, تا که takeh, علی ان ala anna, شتی shutta. *Because that* برای انکه bura-é aunkeh, لان li-anna, لانه li-annaha, لاجل ذلک li-ajla zalika. *There is no doubt, that* لاشك که la shukka keh. *From that time* از ان باز uz aun bauz, از ان وقت uz aun wakt. *After that time* پس از ان pus uz aun, پس از زمان pus uz zumaun, من بعد ما min baad ma. *After that* (*when*) چون choon. *At that time* در ان وقت dur aun wakt, ان زمان aun zumaun, ذاک الان zauku'l'aun, ان گاه aun gah, زالان zalaun. *To that time* تا ta. v. *until, till.* *Until the time that* تا انکه ta aunguh keh, الی ان ila aun. *From that place* از ان جا uz aun jau. *In that which, by that which,* در انچه dur auncheh. *Seeing that* چون choon. v. *since.*—*I came that I might see you* امدم تا ترا بینم aumudum ta tura beenum. *I hear that the Nabob is gone to Azimabad* شنیده امد که نواب صاحب در عظیم اباد رفتند shunédeh aumud keh Navaub sahib dur Azimabad ruftund. *I have heard that the French are preparing for war* شنیده می اید که فرانسی اراده جنگ می دارند shunédeh ma a-éd keh fransé iraudeha jung ma daurend. *On that account* برای ان bera-é aun, لاجل ذلك li-ajla zalika.—*That is to say,* (*viz. to wit*) یعنی é-ané, اعنی é-ané, الغرض alghuruz. *In order that* تا ta, کیما keema, کیمه keemeh, لکی luké, لکی ان luké aun. *From that side* از ان جانب uz aun jaunib. *Neglect not that* از غایب

... uz ou ghu-ee meshoo. *It came into his mind that* ... بیاد dur dil wurud keh, ... امد که be-aud amud keh.

THATCH کاهبن kahbun, حشیم husheem, حشیمت husheemut, ... kushsh, جل jull. — *To thatch* با کاهبن پوشیدن ba kahbun posheedun. *Thatched* با کاهبن پوشیده ba kahbun posheedeh. *A thatched house* ساغ saugh, ... subaugh. *A thatcher* با کاهبن پوش گر ba kahbun posh gur.

To THAW (*melt ice*) یخ گداختن eek gudaukhtun, جمد گداز کردن jumud gudauz kurdun. (*to melt as ice*) گداز گشتن gudauz gushtun, گداز جمد شدن gudauz jumud shoodun.

THE ال al.

A THEATRE تماشاگاه tummaushagah, سیرانگاه seiraungah, منظر munzur (pl. مناظیر munauzeer), مظهر muzhur (pl. مظاهر muzahir), نظرگاه nuzrgah, منصّت munussut, ... mutmun, ستانستند sitausund, پرده گاه perdeh gah. — *Theatrical* تماشاگاه پیوند tummaushagah pivund, منظر منسوب munzur munsoob.

THEE [p] ترا tura, [a] انت ant.

THEFT دزدی duzdé, سرقت furukut, سرق furuk, سل sull, سلت sullut, اسلال islaul.

THEIR [p] ایشان eishaun, شان shaun, [a] هم hum (fem. هن hunna). — *Them* [p] ایشانرا eishaunra [a] هم hum (fem. هن hunna).

A THEME مصدر musdur, منشا munshaa.

THEMSELVES [p] ایشان خود eishaun khood, [a] نفس هم nufs hum (fem. نفس هن nufs hunna).

THEN (*at that time*) ان وقت aun wakt, در ان وقت dur aun wakt, ان زمان aun zumaun, در ان زمان dur aun zumaun, عند ذلک ynda zalika. (*after that*) زان پس zaun pus, پس انگاه pus angah, بعد از ان baad uz an, از بعد این uz baad ein. v. *afterwards.* — (*for this or that reason*) پس pus, ثم summa, برای این bera-é ein, برای ان bera-é aun, از ان جهت uz aun jihut, از ان باعث uz aun ba-es. v. *therefore.* — *Now and then* گاه گاه gah gah, گاه بگاه gah begah. v. *sometimes.*

THENCE (*from that place*) از ان جا uz aun jau, زان محل zaun muhul, از ان uz aun. (*from that time*) از ان وقت uz aun wakt, از ان زمان uz aun zumaun, از ان باز uz aun bauz. (*for that reason*) زین جهت zein jihut, زین سبب zein sibub, برای ان bera-é aun, لاجل li-ajli, ... — *Thenceforth, thenceforward* از ان وقت uz aun wakt, از ان زمان uz aun zumaun.

A THEOLOGIAN, *theologist* صاحب علم الهی sahib ylma ilahé, اهل علم خدا ahla ylma khoda. — *Theological* علم الهی منسوب ylma ilahé munsoob, علم خدا پیوند ylma khoda pivund. *Theologically* موافق علم الهی muwafika ylma ilahé. — *Theology* علم الهی ylma ilahé, علم خدا ylma khoda, علوم حقایق ulooma huka-ék.

THEORETICK, *theoretical* علمی ylmé. v. *speculative.* — *Theoretically* بروجه علمی bur wujha ylmé. — *Theory* علم ylm. v. *speculation.* — *A theorist* صاحب علم sahib ylm. v. *speculator.*

THERE انجا aunja, در انجا dur aunja, هناك hunaka, هنالك hunalika. — (*lo!*) اینك einuk! هم اینك humeinuk! از iz! v. *behold.* — *Here and there* اینجا انجا einja aunja, من هن و هن min hunna ou hunna, اخول اخول akhool akhool *or* akhwala akhwala, پك puk, تك و پك tuk ou puk. — *Dispersed here and there* تند و خند tund ou khund, تند tund.

THEREABOUT, *thereabouts* (*near that place*) در ان حوالی dur aun huvaulé, در ان دور dur aun door, درگرد durgird, نزدیك nuzdeek, نزدیك ان جا nuzdeeka aun ja, عند ان محل ynda aun muhull, پرامن peeraumin, تقریبا tukriban, قریب kureeb, دور dawra. — (*near that quantity, number or state*) تخمینا tukhmeena, غالبا ghauliba, قریب kureeb, تقریبا tukreeban.

THEREAFTER زان پس zaun pus, پس ان گاه pus aun gah, بعد از این baad uz ein, بعد از ان baad uz aun, فی ما بعد fi ma baad, من بعد ما min baad ma, بعده baaduha, ثم summa, غب ذا ghybba za, غب ما ghybba ma, اثر ذا isra za, وبعد wabaada.

THEREAT برای ان bera-é aun.

THEREBY از برای انکه uz bera-é aunkeh, از ان uz aun, حتی hutta.

THEREFORE پس pus, ثم summa, برای ان bera-é aun, برای bera-é, از جهت uz jihut, بنا برین buna bureen, لهذا lehaza, لان lianna, بر وجه bur wujuh, لاجل li-ajli, من اجل min ajl, انما innama, لاجل هذا li-ajli haza, ف fa.

THEREFROM از این uz ein, از ان uz aun, از ان جهت uz aun jihut, من هذا min haza, عن ذلك aun zauk, از ان طرف uz aun turruf.

THEREIN در انجا dur aunjau, در این dur ein, دران dur aun, داخل فی fi daukhil, فی هذا fi haza, فی ذاك fi zauk.

THEREOF ازو uz ou, ازان uz aun.

THEREON, *thereupon*, بران buraun, پس از ان pus uz aun, من هذا min haza, من ذاك min zaka, ازان azuh, فی ذاك fi zauk, فی ذلك fi zalika.

THEREOUT ازان uz aun.

THERETO, *thereunto* تا ان ta aun, انرا aunra, به ان beh aun, الی ذاك ila zauk, فی ذلك fi zalika.

THEREUNDER زير ان zeer aun, تحتها tuhtuba, تحت الان tuhtu'l'aun, فروان furoo aun.

THEREWITH با ان ba aun, با اين ba ein, باو ba-o, معه maahu, باوي bawé, به bihi.

Therewithal (over and above) بلا ان bila aun, فوق ان fawka aun. *(at the same time, also)* همونت humwakt, هم hum, نيز neez. v. *likewise.*

THESE اينان einaun, اينها einha, اولي or اولا awla, هولا hawla. *To these* اينانرا einaunra, اينهارا einhaura. *From all these* از اين جمله az ein jumleh. *These two* هما huma. *In these times* هذا اليوم haza-u'l'é-oom.

A THESIS مصدر musdur, منشا munshaa.

THEY ايشان eishaun, هم hum (f. هن hunna)

THICK *(dense, gross)* گنده gundeh, كثيف kuseef, هنگفت hunguft, ستبر sutubr, وسيج wuseej, غلظ ghuliz, غلاظ ghulauz, غليظ ghuleez, درشت durusht, سفت suft, صلب sulb, عجر ajur, جعاظ jumauz. v. *coarse.*—*(large, not slender)* عظيم azeem, جسيم juseem, عظيم الجسم azeemu'l'jism, كبير kubeer, كبز kubz, نا تنك na tunuk, غير نازك ghiré-a nauzik, مبدن mubuddin, قداور kudawaur, تناور tunawur, قلهب kulhub, بلز buliz, حرباج hurbauj, ابلد ablud. *(muddy, feculent)* تكدر tukuddir, ناصفا na sufa pizzeer, نا صافي na laufé, درد durd, دردي durdé, تيره teereh, تير teer, نفام nifaum, نقام nikaum, نزند nizshund, متكدر mutukuddir, تيره كون teereh goon, تيرفام teerfaum, v. *opaque, turbid.*—*(viscous)* جرب jurb, ذو جربي zu jurbé. *(coagulated, congealed)* منجمد munjumid, جمس jums, افسرده afsurdeh, عثلت aslut, ابن abun, تكرفس tukurfus. *Thick milk (especially sour)* دلمهشير dilmehsheer, لبن عثلت lubbuna aslut, عاهن auhun, حالومت hauloomut. *Thick soup* شوربا ابن shoorba abn. *Thick blood* دم ابن duma abn. *Thick air* پوشن هوا posh hawa, سنبل هوا sumbul hawa. *Thick-necked* (especially *a dog*) درواس dirwaus (pl. دراويس dirawis). v. *neck.*—*A thick wood* جنكل chungul, غاب ghaub. v. *thicket.*—*Thick (frequent, repeated)* مكرر mukurrur, كثير kusseer, كثيرت kusseerut, بسيار biffé-aur, بسيار بار biffé-aur bar. *(close, without interval)* تنك tunk, متواتر mutuwautir, بي بينونت bé beinoonut, غير مسافت ghire-a mu-faufut, ترادف turaudif, مترادف muturaudif. *(crowding, crowded into narrow compass)* لزن luzn, منقبض munkubiz, اعتراك é-atiraùk, معترك mautarik, مجمل mujummul, مجموع mujmoo-a, لبدي lubudé, تضاغط tuzaughut, ضغط aughit, وعكت wakut, مداغشت mudaughushit. *(thick and entangled, as branches, &c.)* برهم burhum, درهم durhum, عكشت akshut. *A branch thick of berries* رييس rubees.—*The thickest part* جسيمترمكان juseemtur mukaun, عظم yzm, اكثر aksur, كبر kubr. *To go through thick and thin* بي باك و پروا بودن bé bauk ou purwa boodun. v. also *to employ every endeavour.*

Thick (quick, repeatedly, frequently) چند بار chund bar, بسيار بار biffé-aur bar, تارة بعد تارة tarratan baad tarratan, كثيرا kuseeran, مرات كثيرت muraata kuseerut, دفعات كثيرت dufaata kuseerut. *(coming thick and threefold)* پياپي pei-a pei, پي اپي امدن pei-a pei aumudun, كروه كروه kurooh kurooh, فوج فوج fowj fowj, افواج afwauj, جوق جوق jawk jawk, لبدا lubudun. *(to a great depth)* بسيار دور فرو biffé-aur door furoo, دور فرو رو door furoo rou.

To thicken (make dense or gross) كنده ساختن gundeh saukhtun, كثيف كردن kuseef kirdun, هنكفت ساختن hunguft saukhtun, ستبر نمودن sutubr numoodun, غليظ كردن ghuleez kirdun, وسيج ساختن wuseej saukhtun. *(to condense)* منجمد كردن munjumid kirdun, جمود ساختن jumood saukhtun, افسردن afsurdun, فرسودن fursoodun. *(to make close)* بي بينونت كردن bé beinoonut kirdun, بي مسافت ساختن bé musaufut saukhtun, تنك كردن tunk kirdun. *(to become dense)* كثيف كشتن kuseef gushtun, هنكفت كرديدن hunguft girdédun, غلظ شدن ghuliz shoodun. *(to become condensed)* منجمد كشتن munjummid gushtun, افسرده شدن afsurdeh shoodun, فرسودن fursoodun. v. also *to crowd.*

A thicket جنكل chungul, مرغزار murghzaur, غاب ghaub, غابت ghaubut, سايه كاه fa-éh gah. v. *forest.*

Thickness (density, grossness) كندكي gundugé, هنكفتي hunguftré, ستبري sutubré, غلظت ghulzut, درشتي durushté, مستغلظ mustughliz. *(largeness of circumference)* عظم yzum, عظمت azumut, عظم الجسم yzumu'l'jism, عدم نازكي aduma nauziké, كلان kulaun. *(closeness, want of intervals)* عدم بينونت aduma beinoonut, عدم مسافت aduma musaufut. *Thickness of cloth* بذم buzm.

Thick-set (close planted) بي بينونت نشانده bé beinoonut nishaundeh.

Thick-sculled كنده gundeh. v. *dull, stupid.*

A THIEF دزد duzd, جربدست jurb dost, فتان futtaun, ملاور malawur, سارق saurik, خارب khaurib, فريب fureeb, رس rufs, شص shus, ملص milis. *An infamous thief* دزد بي مزد duzda bé muzd. *A stupid thief (one who gets no booty)* دزد بي حاصل duzda bé haufil. v. *robber.*—*A thief-catcher* دزد كير duzd geer.

To thieve. v. *to steal.*—*Thievery*, v. *theft.*

Thievish (given to stealing) دزد خوي duzd khooé, بدزدي مايل beduzdé ma-il, دانق dau-

nik, دزدانك daunauk. (*practising theft*) دزدان duzdaun, دزدي ساز duzdé sauz, مالاور maulawur. v. also *secret*, *sly*.—*Thievishly* بروجه دزدان bur wujha duzdaun, بطور دزدانه daunikan, بطور روبه باز betoora roobeh bauz.—*Thievishness* دزد خويي duzd khooi-é, ميلان دزدي meilauna duzdé. v. *theft*.

A THIGH فخذ fakhuz, ران raun, سرين surreen. *The inside of the thigh* باد baad. *The inside of both thighs* بادان baudaun. *Galled between the thighs* مشق mushka, امشق amshuk (plur. مشق mushk). v. *galled*.

A THIMBLE انگشترين angushtureen.

THIN (*small, slender*) باريك baureek, نازك nauzik, لطيف luteef, رکيك rukeek, تنك tunuk, رقيق rukeek, رقاق rukauk, صغير sugheer, صغيرت sugheerut, منقوف munkoof, منقوفت munkoofut, نزار nizaur, ضمور zumoor, نا سخت na sukht. (*lean*) لاغر laughir, نحيف nuheef, أنحف nuhif, أعجف é-ajif, عجفا ajfa.—(*not dense or coarse*) نا كنده na gundeh, نا هنگفت na hunguft, نا كثيف na kuseef, غير ستبر ghire-a sutubr, نا غلظ naghuliz. (*not thick, liquid*) باريك baureek, ابدار aubdaur, سهير suheer, مذاب muzaub, زايب za-éb. (*not numerous*) قليل kuleel, كم عدد kum adad, نا عديد na adeed. *A thin woman* زني باريك جسم zunné baureek jism.—*Thin paper* كاغد رقيق kaughuda rukeek. *Thin of hair* حصا hussa, (fem. احص ahuss), دمص dumus, تنك موي tunuk mooi, ازط or ازط azatt. *Thin silk* لاد laud. *A thin plate of metal* صفيحت sufeehut, تنكه tuunkeh, قونت koonut.

To thin (*make slender*) نازك كردن nauzik kirdun, رقيق ساختن rukeek saukhtun, صغير كردن sugheer kirdun, لاغر ساختن laughir saukhtun.—(*to make liquid*) باريك كردن baureek kirdun, گداختن gudaukhtun, زايب ساختن za-éb saukhtun.—(*to make less numerous*) قليل كردن kuleel kirdun, كم عدد ساختن kum adad saukhtun. *They are thin* (*not numerous*) بسيار نيستند bisséaur neestund, كثير نيستند kuseer neestund.

THINE P. از تو uz too, ك ka (fem. كي ki). v. *Arab. Gram.* p. 55.—*It is thine* توست toost, از توست uz tost. *They are thine* توند toond, از توند uz toond.

A THING امر amr, حال haul, حالت haulut, چيز cheez, چيزي cheezé, شي shei, قصه kisseh, قضيت kuzéyut, خصوص khusoos, مسئلت musuluht, مسلت muslut, لولا lwila, فوف fawf. *It is the thing* (*or will*) *of God* شي الله shei-ullah. *The thing itself, the real thing* نفس الامر nufsu'l-amr. *A trifling thing* شي محكر shei-a muhukkir. *Any thing eatable* علس alsis, علوس aloos. v. *meat*. *The thing is certain* امر ظاهراست amara zauhirast. *The thing is, that* . . . . حال است كه haul ast keh . . . .—*Things* امور umoor, احوال ahwaul, اشيا ashé-a, قضايا kuza-é-a, مسايل musa-el.—(*garments, effects*) اشيا ashé-a, اسباب asbaub, اثواب aswaub, اموال amwaul, ضيعات zé-aut, ضياع zé-a. *Great or important things* امور معظمت umoora mu-azzumut, امور جميلت amoora jumeelut. *Skilled in things* امور ديده umoor deedeh.

To THINK پنداشتن pindaushtun, خيال كردن khé-aul kirdun, انديشيدن andeeshédun, انديشه كردن andeesheh kirdun, پندار داشتن pindaur daushtun, ظن ساختن zunn saukhtun, فكر كردن fikr kirdun, وهم ساختن wuhm saukhtun, توهم كردن tuwuhhim kirdun, تفكر ساختن tufikkir saukhtun, قياس داشتن ké-aus daushtun, گمان ساختن gumaun saukhtun, در گمان بودن dur gumaun boodun, گمان بردن gumaun burdun, تظنن كردن tuzunnin kirdun, ظنون ساختن zunoon saukhtun, گمانيدن gumanédun, گراييدن giraï-édun, خيال داشتن khaul daushtun, تصور ساختن tusawwur saukhtun, راي داشتن ra-é daushtun, تدبير ساختن tudbeer saukhtun, ملاحظه كردن mulauhzeh kirdun. v. *to consider*, *meditate*, *reason*, *judge*, *conclude*, *imagine*, *fancy*, *believe*.—*To cause to think* انديشانيدن andeeshanédun, متفكر گردانيدن mutufukkir girdanédun, پندارانيدن pindaranédun. *You may think* خيال كني khé-aul kooné. *That you may not think* تا خيال نكني ta khé-aul nakooné. *To think highly of one's self* متخيل شدن mutukhé-ul shoodun, خود بين شدن khood been shoodun, تخيل كردن tukhé-ul kirdun, خود پرست بودن khood purust boodun.

A thinker صاحب انديشه sahib andeesheh, اهل فكر ahla fikr, ذو پندار zu pindaur.

Thinking انديش andeesh, پندار pindaur, ظنون zunoon, متخيل mutukhé-ul, وهم wuhim, موثر moosir, متاثر muta-ssir. v. *thought*.—*Thinking deeply* دور پندار door pindaur. *Thinking well or justly* خير انديش kheir andeesh, صواب انديش suwaub andeesh. *Thinking malevolently* فجور انديش fujoor andeesh. *The thinking faculties* قوت وهم kuwwuta wuhm, مفكر mufikkir, مفكرت mufikkirut, قوت مدركت kuwwuta mudrikut.

THINLY (*slenderly*) نازك nauzik, باريك baureek, رکيكا rukeekan, صغيرا sugheeran, رقيقا rukeekan, لاغرا laughiran, نحيفا nuhifan. (*not densely*) نا كنده na gundeh, بي هنگفتي bé hunguftè, نا كثيف na kuseef.—*Thinly dressed* سبك پوشيده subuk poshédeh.

Thinness نازكي nauzike, باريكي baureeke, رقاقت rukaukut, ضمر zumr, نحافت nuhaufut. v.

ſlenderneſs.—(*want of thickneſs or ſpiſſitude*) باريكي baureeké, عدم ستبري aduma ſutubré, عدم بذم aduma buzm, عدم هنكفتي aduma hunguſté, عدم غلظت aduma ghulzut.—(*wateriness*) باريكي baureeké, ابداري aubdaré. *Thinneſs of hair* تنك موئي tunuk mooï-é, حص huſs.

THIRD P سيوم ſiwum, A ثالث ſaulis, ثالثت ſaulisut. *A third* P سيومي ſiwumé, A ثلث ſulus. —*Thirdly* P سيوم ſiwum, ثالثا ſauliſan.

To thirl, v. to pierce, perforate.

THIRST عطش atſh, تشنكي tiſhnugé, جودت jawdut, لهث luhs, لهثان luhſaun, لهثت luhſut, لهاث luhaus, لهاب luhaub, لهيب luheeb, لهبت luhbut, لهبان luhbaun, غيم gheim (plur. غيوم ghei-oom), غل ghull, ظمي or ظما zyma, شربت ſhurbut, لوح looh, لواح luwauh, سنسن ſinſin, احاح ahauh, بهص buhus, نوع nu-a, غمر ghymur, صارت ſaurrut. *Extreme thirſt* غلبه تشنكي ghulbeh tiſhnugé, شعله عطش ſha-aleh atſh, حرت hyrrut, حرارت huraurut, حبن hubn, حبنت hubnut, جواد jiwaud, غلت ghyllut, امج amuj. *To quench thirſt* تشنكي فرو نشاندن tiſh-nugé furoo niſhaundun, دفع عطش كردن dufaa atſh kirdun, وژوليدن wuzſhoolédun, بفلع كردن buza kirdun, سيراب كشتن ſeeraub guſhtun.

To thirſt or *be thirſty* اتش عطش غلبه كردن autuſha atſh ghulbeh kirdun, تشنه بودن tiſhneh boodun, عطش داشتن atſh dauſhtun, عطشان شدن atſhaun ſhoodun, تشنكي داشتن tiſh-nugé dauſhtun, حرارت داشتن huraurut dauſhtun, حرت شدن hurrut ſhoodun, لوحي بودن lawha boodun.

Thirſtineſs حال عطشان haula atſhaun, تشنكي tiſhnugé. v. *thirſt*.

Thirſty عطشان atſhaun, متعطش muta-attuſh, عطيش ateeſh, عطش atiſh, عاطش autiſh, تشنه tiſhneh, عطشان نطشان atſhauna nutſhaun, لهثان luhſaun, لهبان luhbaun, ملتهث multuhus, هفهاف hufhauf, لوح lawih, لواح luwauh, حرت hurrut, غلان ghulaun, غل ghull, صهات ſu-maut, غمر ghumur, صايم ſa-ém, ظمان zumaun, ظمانت zumaunut, ظمين zumeen, مظما muzama, غيمان gheimaun, غيمي gheimé, صادي ſaudé, صاديت ſaudé-ut, ملواح mulwauh, ملوح mil-wuh, معطشت ma-atuſhut, ملتوح multooh, هيمان heimaun, هيمي heimé (plur. هيام hei-aum).—*A thirſty heart* تشنه جكر tiſhneh jigur. *Blood-thirſty* خونخور khoonkhore. *A blood-thirſty tyrant* خونريز khoonreez.

THIRTEEN P سيزده ſeezduh, A ثلاثة عشر ſa-laſata aſhara, ثلاث عشرة ſalauſa aſhrata.—*Thir-teenth* P سيزدهم ſeezduhum, A ثالث عشر ſauliſa aſhara, ثالثت عشرت ſaulisata aſhrata.

THIRTY P سي ſee A ثلاثون ſalaſoona. *Thir-tieth* P سيم ſé-um, A ثلاثون ſalaſoona.

THIS P اين ein, ام im, A ذا za (fem. ذه zihi, ذهي zihé, ذي zee, تا ta, ته tihi, تي tee), هذا haza (fem. هذه hazihi, هاذي hauzé), كذا kuza. *This and that* اين و ان ein wa aun. *This day* امروز imrooz, يوم كذا é-ooma kuza. *This night* امشب imſhub, ليل كذا leila kuza. *This world* اين جهان ein je-haun. *This and the other world* الدارين eddarein, اين و ان جهان ein ou aun jehaun. *What is this?* اين چه ein cheh? اش هذا aſh haza? *Reſembling this* مثل اين miſla ein, مثل هذا miſla haza. *On this account* براي اين bera-é ein, از اين uz ein, برابن زين zein, لهذا lihaza. *On this condition* برابن شرط burein ſhurt. *From this* از اين uz ein. *In this manner* همچنين humchuneen, چنين chu-neen, يانه é-auſeh, هكذا hukuza, كذالك kuza-lika. v. *thus*.—*At this moment* همينك humeinuk. *With this* با اين ba ein, مع هذا ma haza. *All this is owing to you* اين همه اورده، تست ein hu-meh awurdeha rooſt. *This is not the way to Allaha-bad* اين راه باله اباد نيست ein rah billahabad neeſt.

A THISTLE خار khaur, خس khuſs, شوك ſhook, چرخه churkheh. *Thiſtly* خس پوش khuſs poſh. *Thiſtle-down* نسال niſaul.

THITHER, *thitherward* انسو aunſoo, بانجا baunjau, الي هناك ila hunauka.

A THONG دوال duwaul, دواله duwauleh, درجل durjul, طبت tubbut. v. *ſtrap.*—*A thong for meaſuring* سير ſeir, پالهنك paulhunk, الدرون اندر anduroona andur, اندز andiz.

A THORN خار khaur, خس khuſs, شوك ſhook, شوكت ſhookut, اسل aſl, چرخه chur-kheh, اسفتان isfitaun, باداور baudawur, باد اورد baud awurd, خرچنك khurchunk. v. *prickle.*—*A white-thorn* خار سپيد khaura ſipeed, جاورد jawurud, جاوزد jawuzud. *A dry thorn* خنجك khunjuk. *Thorny plants* (*of different kinds*) خار زرد khaura zurd, خار سه پهلو khaura ſeh pihlu, خار سه كوشه khaura ſeh koſheh. *Covered with thorns* خس پوش khuſs poſh. *Bearing thorns* خار اور khaur awur, خار اورد khaurawurd, مشوك muſhwik. *To fence* (*a wall, &c.*) *with thorns* تطنيف كردن tutneef kirdun. *An inſtru-ment for cutting thorns* خار سبر kaur ſurbur.

—*Thorny* خاردار khaurdar, ذو شوك zu ſhook, پر خس pur khuſs, اسلدار aſuldat, خاراور khaur-awur, شائك ſhaïk, v. *perplexing, difficult, vexatious.*

THOROUGH از uz, ز z or ze, ب be, ل le, في fi, من min, عن aan. v. *through.*—*Thorough-paced, thorough-sped (complete)* پرداخت purdaukht, تمام tumaum, كامل kaumil. v. *perfect.*—*A thoroughfare* راهگذار rauhguzaur, راهگذار rauhguzaur, گذر راه guzur rah, گذرگاه guzurgah. v. *passage, pass.*—*Thoroughly, thorough-stitch* تماما tumauman, كاملا kaumilan. v. *completely, perfectly.*—*Thorough-bred* پرداخت purdaukht, زو ادب و ازم zu adub ou azrum, ذات جامع الكمالات zauta jauma-u'l'kumalaut, لطيف luteef, ظريف zureef, صليقه suleikeh.

THOSE ᴾ آنان aunaun, آنها aunha, ᴬ اولايك awleika, اولاك awlauka. *To those* آنانرا aunaura, آنهارا aunhaura. *From all those* از ان جمله uz aun jumleh. *Thou art* تست tust.

THOU ᴾ تو too, ت tu, ᴬ انت anta (fem. انت anti), هنت hanta, اياك ei-auka.

THOUGH گرچه gercheh, اگرچه egercheh, گرچهکه gerchehkeh, اگرچهکه egerchekeh, ورچه wurcheh, هرچندکه hurchundkeh, با همه که ba humeh keh, بل bel, بلكه belkeh, نهايت niha-é-ut, نهايت الامر niha-é-utu'l'amr, لكن lakin, ولكن walakin, وان wa-in, ولو waloo, من غيران min ghire-aun, ايرال eiraul. v. *nevertheless, notwithstanding.*—*As though* چونان choonaun, چون choon, كان ki-anna, كما kuma.

THOUGHT (participle of *think*) پنداشته pindaushteh, انديشيده andeeshédeh, گمانيده gumaunédeh, ظنين zuneen, مظنون muznoon.

Thought (the act of thinking) پندار pindaur, انديشه andeesheh, فكر fikr, تفكر tufikkur, راي ra-é, تصور tufawwur, خاطرت khautirut, خاطر khautir, ظن zunn, مظنت muzinnut, گمان gumaun, تخيل tukhei-ul, خال khaul, خيال khé-aul, متخيلت mutukhei-ulut, ملاحظه mulauhzeh, سگالش figaulifh. v. *reflection, contemplation, meditation, conception, opinion, judgment, conjecture, suspicion, sentiment, imagination, fancy.*—*(care, solicitude, attention, concern)* اشتغال ifhtighaul, شغل fhugl, آگاهي agauhé, بصيرت buseerut, همت himmut, اهتمام ihtimaum, اقدام ikdaum, بيداري beedauré.—*(design)* مراد moraud, ارادت iraudut, قصد kafd, مقصود mukfood, نيت né-ut, كام kaum, غرض ghuruz. v. *purpose.*—*(a small quantity)* شي محقر fhei-é muhukkur, اندكچند eekchund, چيز cheez, چيزي cheezé. v. *a little, somewhat.*—*A bad thought* فكر فاسد fikra fausid, انديشه بد andeesheha bud, راي شر ra-é fharr.—*A foolish thought* خيال باطل khé-auli bautil, فكر بيهوده fikra beehoodeh, انديشه andeesheha bé maané.—*Thoughts* افكار afkaur, خطرات khuturaut, خواطر khawautir, اوهام awhaum, وهوم wuhoom, تخيلات tukhei-ulaut, خيالات khei-alaut, مخايل mukha-éł, مهمات muhimmaut, ظنون zunoon. *Having bad thoughts* بد انديش bud andeesh, بد راي bud ra-é, بد گمان bud gumaun, بدوار budwaur, وهم wuhim. *Foolish thoughts* خيالات بي معني khé-aulut bé maané, افكار بيهوده afkaura beehoodeh, اوهام باطل awhauma bautil. *To be lost in thought* بفكر غرق شدن befikr ghurk fhoodun.

Thoughtful انديشمند andeeshmund, انديشمند andeeshehmund, انديشناك andeeshnauk, دلفكار dilfikaur, پر افكار pur afkaur, فكور fikoor, فكير fikeer, متفكر mutufikkir, پندار pindaur, دورپندار door pindaur, زووهم zu wuhum. v. *contemplative.*—*(careful, attentive)* مشغول mushghool, بيدار beedaur, زوبصيرت zu buseerut, عاقبت انديش aukubut andeesh, آخربين akhr been, آگاه agah, زو اقدام و اهتمام zu ikdaum ou ihtimaum. v. *anxious, solicitous.*

Thoughtfully با انديشه ba andeesheh, انديشمند andeeshmund, فكورا fikooran, دلفكارا dilfikauran, با دلفكاري ba dilfikauré.

Thoughtfulness دلفكاري dilfikauré, حال انديشمند haula andeeshmund, ملاحظه mulauhzeh, انديشه andeesheh, تامل ta-ammul. v. *thought, anxiety.*

Thoughtless بي فكر bé fikr, بي بصيرت bé buseerut, غافل ghaufil, بي تامل bé ta-ammul, تا دورپندار ba door pindaur, بي سروسامان bé sur ou samaun. v. *careless, gay, airy.*—*Thoughtlessly* بي فكر bé fikr, بلا بصيرت bila buseerut, غير تامل ghire-a ta-ammul, غافلا ghaufilan, بي سر و سامان bé sur ou samaun.—*Thoughtlessness* عدم فكر aduma fikr, عجرفت ajrifut, بي تاملي bé ta-ammulé, غفلت ghuflut, عدم بصيرت aduma buseerut. v. *carelessness.*

A THOUSAND ᴾ هزار huzaur (pl. هزاران huzauraun), ᴬ الف elf (pl. الوف uloof, آلاف ulauf). *A thousand certain or complete* ᴬ الف صتم elfa futum, الف عرفا elfu urfan. *A thousand-fold* ᴾ هزار تو huzaur too, هزار بار huzaur bar, ᴬ الف مضعاف elf muzaaf. *A thousand years* ᴾ هزار سال huzaur saul, ᴬ الف سنه elf sunneh, دهر duhr. *Ten thousand* ᴾ صد هزار fud huzaur, سيور suyoor, پيور peewur, ᴬ مايه الف ma-éta elfin. *A thousand thousands* ᴾ هزاران هزار huzauraun huzaur. v. *million.*—*Many thousands* ᴬ ربي ribbi, ربيون ribbé-oon. ᴬ *A thousand pieces of money* ندهت nudhut. *One thousand seven hundred and eighty* ᴾ هزار و هفتصد و هشتاد huzaur wa hustsaud wa hushtaud,

A ثهانون و سبع مایة و الف samanoona wa saba ma-ét wa elf.—*To be (or make) a thousand* تالیف کردن taaleef kirdun, ایلاف ساختن eilauf saukhtun, مولف شدن mu-ellif shoodun.

Thousandth P هزارم huzaurum, A الف alif.

Thrall, thraldom, v. *slavery, servitude.*

To THRASH کوفتن kooftun, زدن zudun, چوب زدن chob zudun, ضرب کردن zurb kirdun, شلاق زدن shulauk zudun, لت ساختن lutt saukhtun, جلد کردن jild kirdun. v. *to beat.* —*To thrash corn* خرمن کوفتن khurmum kooftun, مندوس کردن mundawus kirdun.—*A thrasher of corn* خرمن کوب khurmun koob.—*A thrashing floor* خرمن khurmun, خرمن گاه khurmun gah, راژ rauzsh.—*Thrashed (beat)* کوفته koofteh, مضروب muzroob, زده zuddeh, چوب زده chop zuddeh. *Thrashed (as corn)* مندوس mundawus.

THRASONICAL لاف زن lauf zun. v. *boasting.*

A THREAD خیط kheit (plur. خیوط khé-oot, خیوطت khé-ootut, اخیاط akhé-aut), رشته rishteh, تار taur, سلک silk, ریسمان reesmaun. *A long thread (especially for weaving)* تار taur, ارغج arghuj, ارغنج arghunj, ارغجی arghujé, v. *string*, also *series*.—*A gold thread* زرسان zursaun, زر رشته zur rishteh, بسمه bismeh. *A single thread (not of many plies)* یکتا eekta, سحیل suheel, مسحل mus-hul, مسحول mus-hool, خیط ساده kheita saudeh. *A thread of two or more plies* دوتا doota, مبرم mubrum, مفتول muftool. *A thread of silk* کناغ kunaugh. *A cotton thread* غزل ghuzl. *To spin thread* غزل کردن ghuzil kirdun, کفن ساختن kufin saukhtun. *A seller of thread* غزال ghuzaul. *A gold thread maker* زرکش zurkush, زر رشته گر zur rishteh gur, زر سای zur sa-é. —*Three-thread* ستا seta, ستو setoo.

To thread (pearls, beads, &c.) سلک ساختن silk saukhtun, نظام کردن nizaum kirdun, تنظیم ساختن tunzeem saukhtun. *To thread a needle* سلک بچشم دوزن درنشاندن silk bechushuma doozun durnishaundun, خیط بسفار در کردن kheit besufaur durkirdun.

Thread-bare بی پوزه bé poozsheh, سوده soodeh, فرسوده fursoodeh, بی پرزه bé purzeh, مسحق musuhuk, کهن kuhn, کهنه kuhneh. v. *worn, bare: trite.*—*A thread-bare garment* جامه بی پوزه jaumeh bé poozsheh.

A THREAT تهدید tuhdeed (plur. تهدیدات tuhdeedaut), تخویف tukhweef, ستم situm, سرزنش surzinish, خذوک khuzook, وعید wa-éd, ایعاد a-é-aud, غترا ghusra, دون doon, مغایشت mufa-éshut.

To threaten تهدید کردن tuhdeed kirdun, تخویف ساختن tukhweef saukhtun, ستم انداختن situm andaukhtun, وعد کردن waad kirdun, وعید گفتن wa-éd guftun, تهدد ساختن tuhuddud saukhtun, متداعی نمودن mutuda-é numoodun, توکم کردن tuwukkum kirdun. v. *to terrify.*

A threatener تهدید کننده tuhdeed koonindeh, تخویف ساز tukhweef sauz, ستم انداز situm andauz, صاحب تخویف sahib tukhweef.

Threatened تهدید کرده شده tuhdeed kirdeh shoodeh, مخوف mukhawwuf.

Threatening تهدید ساز tuhdeed sauz, ستم انداز situm andauz, تخویف کنا tukhweef koona, وعید کو wa-éd goo, متداعی نما mutuda-é numa. *A threatening answer* جواب تهدید امیز javauba tuhdeed ameez, رد کلام ستم امیز rudda kulauma situm ameez. *Threatening letters* مکتوب تهدید مصحوب muktooba tuhdeed mus-hoob. *Threatening to fall (as a house, &c.)* متداعی mutuda-é.

Threateningly بر وجه تهدید bur wujha tuhdeed, بطور تخویف betoora tukhweef, با ستم ba situm.

THREE P سه seh, A ثلاثت salausut, ثلاث salaus, ثلث salas. *One of three* از سه یک uz seh eek, سه یک seh eek, سیک seek. *To make three (call three, reckon by threes)* مثلث کردن musullis kirdun. *Threefold (also a three-thread rope)* P ستا seta, ستو setoo, سگانه segauneh, A ثلاثت salasata azauf, زو ثلاث zu salaus.—*Three score* P شصت shust, ششت shusht, A ستون sitoona. *A three-pronged corn-fork* سه انگشت seh angusht, سه شاخ seh shaukh. *A stool, tripod, or any thing similar with three feet* سه پای seh pa-é.—*The space of three days* سه روز seh rooz. *Of three days continuance* از سه روز uz seh rooz.—*The space of three months* سه ماه seh mauh. *Lasting three months* از سه ماه uz seh mauh.—*Three hundred* P سیصد seesud, A ثلاث مایة salaus ma-ét. *Three thousand* P سه هزار seh huzaur, ثلاث الاف salaus alauf. *In threes* سه سه seh seh, ثلاث ثلاث salaus salaus, سهگانه sehgauneh. *Relative to three* ثلاثی salausee.

A THRESHOLD درگاه durgah, استان asitaun, استانه asitauneh, ستان sitaun, ستانه sitauneh, سدت suddut, سده suddeh, عتبت atubut (plur. عتب utub) جناب junaub, اسکفت uskufut, نجاف nujauf, وصید wuseed.

THRICE P سه بار seh bar, A ثلثا silsan.

THRIFT, *thriftiness (frugality)* تقلیل الخرج kuleelu'l khurj, خانه داری khauneh daré.

اعتدال é-atidaul, امساك imsauk. v. also *gain, profit.*—*Thriftily* با تقليل الخرج ba kuleelu'l'-khurj, بر وجه خانه دار bur wujha khauneh dar, با اعتدال ba é-atidaul.—*Thrifty* ذو تقليل الخرج zu kuleelu'l'khurj, خانه دار khauneh dar, اهل اعتدال ahla é-atidaul, نا مبذر na mubzir, نا مسرف na musrif, غير بذول ghire-a buzool.

To thrill, v. *to drill, pierce, bore.*

To THRIVE غني كشتن ghuné gushtun, مالدار شدن mauldar shoodun, صاحب مال بودن sahib maul boodun, دولت يافتن dowlut é-aftun, فرخنده كرديدن furkhundeh gurdédun.

A thriver اهل دولت ahla dowlut, مالدار mauldar, صاحب مال sahib maul, غني ياب ghuné é-aub.—*Thriving* ذو مال zu maul, مالدار mauldar, غني ghuné. *Thrivingly* مالدار mauldar, با دولت ba dowlut, غني ghuné.

The THROAT كلو guloo, حلق hulk, حلقوم hulkoom, كوفجان koofjaun. v. *neck.*—(*the windpipe*) ناي كلو na-é guloo, سرخه surkheh. v. *gullet, oesophagus.*—*To cut the throat* قتل كردن kutl kirdun. v. *to kill.*—*A cut-throat* رهزن ruhzun, جزار juzzaur. v. *cut-throat.*

To THROB جستن دل داشتن justuna dil daushtun, جستن justun, برجستن burjustun. v. *to palpitate.*—*A throb* جستن دل justuna dil.

THROE (*pain of child-bearing*) درد وضع durda wuza, رنج ابستني runja abistuné, هيلاج heilauj, مخاض mukhauz, ماخض maukhiz, زه zeh.

A THRONE مسند musnud (pl. مساند musaunid), تخت tukht, سرير sureer, پاي تخت pa-é tukht, اورنك awrung, چهار بالش chuhaur baulish, كاه gah, جلوه كاه julweh gah, كرسي kursé, دواج duwauj, كشنجير kishinjeer, اريكه areekeh, اورند awrund, عرش arish. *A royal throne* تخت پادشاه tukhta padshah, تخت ارآسته tukhta arausteh, مسند دولت پناه musnuda dowlut punah, مسند سلطان musnuda sultaun, تخت هماين tukhta huma-é-oon. *The glorious throne* مسند عزت musnuda yzzut. *The ornament of the throne* اورنك زيب awrung zeeb, مسند اراي musnud ara-é. *Sitting on a throne* (*reigning*) مسند نشين musnud nisheen, اورنك نشين awrung nisheen, تخت نشين tukht nisheen. *To sit on a throne* (*to reign*) مسند نشين بودن musnud nisheen boodun, مسند نشين و مالك تخت و نكين شدن musnud nisheen ou maulika tukht ou nugeen shoodun. *To mount the throne* جلوس كردن juloos kirdun, تخت جلوس نشستن tukhta juloos nishistun. *To abdicate a throne* ترك خلافت كردن turuka khillaufut kirdun. *To depose from a throne* از تخت معزول كردن tukht maazool kirdun, از مسند وضع ساختن uz musnud wuza saukhtun. v. *to dethrone.*—*To throne* مسند نشين كردانيدن musnud nisheen girdanédun. v. *to enthrone.*

Throng, v. *crowd.*—*To throng*, v. *to crowd.*

Throttle, v. *windpipe.*—*To throttle*, v. *to choak.*

THROUGH از اين تا ان طرف uz ein ta aun turruf, از اين تا ان جانب uz ein ta aun jaunib, انسو aunsoo, از uz, ز z *or* zi, ب be, من min, عن aan, v. *by.*—*To pass through* كذاشتن guzaushtun, كذشتن guzushtun, كذار كردن guzaur kirdun, خطور ساختن khutoor saukhtun, مرور كردن muroor kirdun, عبور ساختن aboor saukhtun. v. *to pass.*—*To pass through the town* بشهر كذشتن beshahur guzushtun, انسو البلد كذار كردن aunsoo'l'bilud guzaur kirdun. *To pass through a river* عبور نهر كردن aboora nuhr kirdun, مرور كذر راه ساختن muroora guzur rah saukhtun, از اين تا ان كنار جويبار كذار كردن uz ein ta aun kunaura jooïbar guzaur kirdun. *Through me* از من uz min, مني minné, عني aanné. *Through which* از چه uz cheh. *To perish through famine* از قحط مردن uz kuht murdun. *Through the whole year* من سنه min sunneh. *To run through with a sword* با تيغ سينه كذاردن ba teegh seeneh guzaurdun, سيف كذار كردن seif guzaur kirdun. *To bore through* سقب كردن sukub kirdun, سوراخ كردن sooraukh kirdun, سپوختن supookhtun. v. *to pierce, bore.*—*To dig through walls, rocks, &c.* نقب كردن nukib kirdun, منقوب ساختن munkoob saukhtun.

Throughout از سر تا پا uz sur ta pa, بهر جانب behur jaunib, من اول الي اخر min awwul ila akhr, من كل وجه min kulla wujuh, درهمه جا dur humuh jau, درهمه مكان dur humeh mukaun, في كل موضع fi kulla mouza.

To THROW انداختن andaukhtun, انداز كردن andauz kirdun, طرح ساختن turh saukhtun, رمي كردن rumé kirdun, افكندن afkundun, فكندن fikundun, بازنانه كردن baznauneh kirdun, پرتاب كردن purtaub kirdun, ترميدن turmédun. v. *to cast.*—*To throw the eyes around* هر طرف نظر كردن hur turruf nuzr kirdun. *To throw stones* سنك فكندن sunk afkundun, رمي احجار كردن rumé ahjaur kirdun. *To throw stones at a dog* بسك سنك انداختن besug sunk andaukhtun. *To throw any thing on another's shoulders* امري بر دوش دكري انداختن amré bur doosha diguré andaukhtun. *To cause to throw* اندازانيدن انداز كردانيدن andauzanédun, an-

dauz girdanédun. *To throw away* افكنده كردن afgundeh kirdun, برانداختن burandaukhtun, افزيدن afzshédun, تجوير كردن tujweer kirdun, تخفيض ساختن tuhfeez saukhtun, فكندن fikundun, طرح كردن turruh kirdun, هجر ساختن hujr saukhtun. v. *to reject*.—*To throw by* بر طرف انداختن bur turruf andaukhtun. v. *throw away*.—*To throw down* (*overturn*) برهم زدن burhum zudun, زير و زبر كردن zeer ou zubr kirdun, با خاك برابر زدن ba khauk buraubur zudun, سرنگون كردن surnigoon kirdun, مخفق ساختن mukhfik saukhtun, تجوير كردن tujweer kirdun, فرو انداختن furoo andaukhtun, مقط كردن mukt kirdun, قعر ساختن kaar saukhtun, عط كردن att kirdun. v. *to subvert, demolish*.—*To throw* or *spread on the ground* گستردن kusturdun, كدس كردن kudis kirdun, بزمين بسط ساختن bezumeen bust saukhtun. *To throw one on another* انبار كردن ambaur kirdun, يك بر دگر انداختن eek bur digur andaukhtun, منابذت كردن munaubuzut kirdun. *To throw forward* پيش انداختن peish andaukhtun, طرح كردن turruh kirdun. *To throw one's self into danger* خودرا در ورطه هلاك انداختن khoodra dur wurteha hulauk andaukhtun, خودرا در ورطه خطر انداختن khoodra dur wurteha khutr andaukhtun. *To throw headlong* هلاك كردن hulauk kirdun, تغويس ساختن tukwees saukhtun, تكر كردن tukur kirdun. *To throw off, throw out* (*reject, expel*) بيرون كردن beeroon kirdun, برانداختن burandaukhtun, وارانذن waraundun, رفع و دفع كردن rufa ou dufa kirdun, بر طرف زدن bur turruf zudun, رد كردن rudd kirdun, نفى ساختن nufé saukhtun, طرد كردن turud kirdun, اطراد ساختن itraud saukhtun. v. *to eject, exclude*.—*To throw out* (*leave behind, distance*) پيش دستي نمودن peish dosté numoodun, عقب گذشتن akub guzushtun, پيش رو شدن peish rou shoodun. v. *to outstrip, surpass*.—*To throw up* (*resign an office*) از منصب دست بردار شدن uz munsub dost burdaur shoodun, خدمت عزل كردن khydmut azl kirdun, بار معزول ساختن baur maazool saukhtun. v. also *to vomit*.—*To throw* (*in wrestling*) مصارعت كردن musaraat kirdun, كسي بكشتي افكندن kussĕ begushté afkundun, عقلت كردن uklut kirdun, عكل ساختن akil saukhtun, بخاك زدن bekhauk zudun.—*To throw down one's arms* دست از سلاح باز داشتن dost uz sillauh baz daushtun, سيف ورمح بخاك انداختن seif ou rumh bekhauk andaukhtun.—*To throw a spear* رمح انداختن rumh andaukhtun, زرق كردن zurk kirdun, فاخيدن faukhédun. v. *to dart*, and under *spear, javelin*.—*To throw into prison* در زندان نهادن dur zundaun nihaudun, تحبس كردن tuhubbus kirdun, عكل ساختن akil saukhtun. v. *to imprison*.—*To throw in* دراندختن durandaukhtun, درزدن durzudun, دركردن durkirdun, طرح ساختن turruh saukhtun, القا كردن ilka kirdun. *To throw off clothes* خلع جامه ساختن khulaa jaumeh saukhtun, لباس باز كردن libaus bauz kirdun, اختلاع نمودن ikhtilaa numoodun. *To throw together* بهم انداختن behum andaukhtun, برهم زدن burhum zudun, واهم انداختن wahum andaukhtun. *To throw lots* اقراع كردن ikraa kirdun. v. *lot*.—*To throw dice* قمار باختن humaur baukhtun, تقامر كردن tukaumur kirdun. *To throw all about* بهر طرف انداختن behur turruf andaukhtun, بهر جانب انداخت كردن behur jaunib andaukht kirdun, نجل ساختن nujl saukhtun, برانداختن burandaukhtun.

A throw اندازي andauzé, رمي rumé, انداختني andaukhtuné, رمايت ruma-é-ut, طرح turruh, هطو hittoo, لتم lutum, لدس ludus, لثط lusut. v. also *throe*.—*A throw at dice* قمار بازي kumaur bauzé. *A fortunate throw* قبيل kubeel.

A thrower رامى raumé, انداز andauz, رمي كننده rumé koonindeh, افكن afgun.

Throwing انداز andauz, اندازا andauza, افكن afgun. *Throwing into the fire* در اتش انداز dur autash andauz, ندا nida.

Thrown انداخته andaukhteh, افكنده afgundeh, رمى rumé, مرمى murmé, مرتمي murtumé, ترميده turmédeh. *Thrown on the highway* (*as a foundling*) منبوز mumbooz.

A THRUSH باسترال bausturauk. v. *starling*.

To THRUST (*force in*) در كردن dur kirdun, در زدن dur zudun, تدخل كردن tudukhkhul kirdun, دخل كردانيدن dukhl girdanédun, هجم كردن hujim kirdun. (*to drive, shove*) راندن raundun, هجوم كردن hujoom kirdun, دفع كردن dufa kirdun, تدفيع ساختن tudfé-a saukhtun, حمله ساختن humleh saukhtun, مخيذ كردن mukheez kirdun. v. *to push*.—*To thrust with a sword* سيف گذاردن guzaurdun, تيغ گذار ساختن teegh guzaur saukhtun. *To thrust one's self in* خودرا دخل كردانيدن khoodra dukhl girdanédun. v. *to intrude*.

A thrust هجوم hujoom, حمله humleh, دافع daufa, زن zun, زفت zuft. v. *push*.—*A thrust with a sword* سيف گذاري seif guzauré, هجوم تيغ hujooma teegh.

A thruster در كننده dur koonindeh, دفع ساز dufa sauz, هجوم گر hujoom gur.

A THUMB انكشت نر nur angusht, انكشت angushta suturk, ابهام ibhaum, انكشته ستركانكشته angushteh. *A thumb-ring worne by archers, &c.* انكشترانه angushturauneh.

A thumb-stall انكشترين angushtureen.

A THUMP مشت musht, ضرب zurb. v. *blow.*

To thump مشت زدن musht zudun, ضرب كردن zurb kirdun. *A thumper* مشت زن musht zun, ضرب گر zurb gur.

THUNDER رعد raad (plur. رعون ra-ood), ازار azur, ازرخش azurkhush, تندر tundur, بختو bukhtoo, غرنبش ghurumbush, زمزم zumzum, غو ghaw, غيو ghaï-oo, قرقار اسمان kurkaura asumaun, عو a-oo, هادت haddut, تابت kabbut. *A thunder-bolt, thunder-stone* ازرخش azurkhush, v. *lightning.*—*The noise of thunder* اواز رعد awauza raad, ازيز azeez, هزج huzzuj, قرقار kurkaur, زمزم zumzum, جعجعت jajaat, هزت huzzut, اويد aweed, —*Thunder-struck (confounded)* كشيده kushédeh, سراسيمه surausimeh, الفته alufteh. v. *amazed.*

To thunder رعد كردن raad kirdun, تندر زدن tundur zudun, صلصل ساختن sulsul saukhtun, تنديدن tundédun, غريدن ghurédun, قرقار كردن kurkaur kirdun, زمزم زدن zumzum zudun, غرنبش ساختن ghurumbush saukhtun, زجل كردن zujul kirdun. *A thunder cloud* مدوي mudawé.

THURSDAY پنج شنبه penj shumbeh, پشنبه pushumbeh, يوم خميس é-ooma khumees.

THUS همان humaun, همين humeen, همچنون humchunoon, همچون humchoon, همچو humchoo, همچين humcheen, همچنين humchuneen, هكذا or هاكذا hakuza, چو choo, چنين chuneen, كويا gooï-a, كيت keita, كذا kuza, هكذا hukuza, ايدون eidoon. *Thus and thus* زيت زيت zei-ut zei-ut, كذا و كذا kuza ou kuza, كيت و كيت keita ou keita.

Thwack, v. *thump, blow.*—*To thwack*, v. *to strike.*

To THWART (*cross, vex*) رد كردن rudd kirdun, مخالف شدن mukhaulif shoodun, مخالفت كردن mukhaulifut kirdun, ازار رساندن azaur russaundun, تعارض كردن ta-arruz kirdun. v. *to oppose, contradict.*—*Thwart*, v. *athwart.*—*Thwartingly* با مخالفت ba mukhaulifut, با ازار ba azaur.

THY [P] تو too, ت ut, [A] ك ka (fem. ك ki). *Thy heart* دل تو dila too. *Thy head* سرت surut. *Thy book* كتابك kitaubuka. *Thy aunt* عمتكي ammatiki. —*Thyself* [P] توخود tookhood, [A] نفسك nufsuka (fem. نفسكي nuffiki).

THYME (*plant*) اپار ipaur.

A TIARA تاج tauj, تيج teej, تيجان teejaun.

TICK (*score, debt*) دين dein, وام waum.—*To tick* وام كرفتن waum gooriftun. v. *to get into debt.*

A TICK (*louse which infests sheep and other animals*) قراد kuraud (plur. قردان kurdaun), نارد naurd, كوشخينه kooshkheeneh, حمنان humnaun, كوشخيت kooshkhé-ut, كوشخيا kooshkhé-a, قمل kumil, قمانه kumauneh, پند pund, پندو pundoo, برام buraum, نبر nubr, خبركا hubrka, طليح tuleeh, طليحت tuleehut, طلح tylh (pl. اطلاح atlauh), قلت kullut, را raa, قتين kuteen, قشعوم kusha-oom, حلم hulum, حلمت hilumut, قردوح kurdooh, حسدل husdil. *Infested with ticks* قرد kurud, محمنت muhminut.

A TICKET نشان nishaun, علامت alaumut.

To TICKLE دغدغه كردن dughdugheh kirdun, مدغدغ ساختن mudughdugh saukhtun, چنكل كردن chungul kirdun, با چنكال نواختن ba chungaul nuwakhtun, ندغ كردن nudigh kirdun, بسكاليدن buskalédun, تنغير كردن tungheer kirdun, كلخرجه انكيختن kulkhrijeh angeekhtun, بزيدن buzédun, بخستن bukhustun. — *To cause to laugh by tickling* دغدغه كردانيدن dughdugheh girdanédun, با دست بازي خندانيدن ba dost bauzé khundanédun. *To tickle the fancy* دلاويز كردن dilaweez kirdun, خاطر نواختن khautir nuwaukhtun, دلشاد كردن dilshaud kirdun. v. *to please.*

Ticklish (sensible to tickling, easily tickled) دغدغه پذير dughdugheh pizzeer, مدغدغ ياب mudughdugh é-aub, از ندغ خندان uz nudigh khundaun. (*tottering, unfixed*) نا پايدار na pa-édar, نا ثابت پاي na saubut pa-é, غير ثابت قدم ghire-a saubit kudum, سبكپاي subukpa-é, بي قرار bé kuraur. v. *inconstant, capricious, whimsical: hazardous.*

Ticklishness, v. *uncertainty, inconstancy.*

TIDE (*of the sea*) مد mudd. *The flux and reflux of the tide* مد و جزر mudd ou juzr. v. *ebb, flow*; also *time, season, flood, stream, course.*—*To tide (drive with the tide* or *stream)* با جاري رفتن ba jauré ruftun. (*to pour a flood*) سيلان شدن seilaun shoodun.

Tidy, tidily, tidiness, v. *neat, neatly, &c.*

TIDINGS خبر khubr, اخبار akhbaur, حديث hudees. v. *news.*—*Joyful tidings* مژده muzhdeh.

To TIE بستن bustun, بند كردن bund kirdun, بسته ساختن busteh saukhtun, عقد كردن akd kirdun, ربط ساختن rubt saukhtun, قيد كردن keid kirdun, بنديدن bundédun, وابستن wabustun, شد ساختن shudd saukhtun, غاتيدن ghautédun. v. *to bind, fasten, knit, hold.*—(*to constrain, oblige*) اضطرار نمودن iztiraur numoodun,

التجا كردن ilja kirdun, لزوم ساختن luzoom saukhtun, فرسودن fursoodun.—(*to restrain, confine*) ضبط و ربط كردن zubt ou rubt kirdun, باز داشتن baz daushtun.

A tie (*knot*) عقد akd, قيد keid, بند bund. (*bond, obligation*) عهد ahd, سربسته surbusteh, وجوب wujoob.

TIER سلسله silsileh, صف suf, نظام nizaum. v. *row, range, rank.*

Tiff, v. *drink, liquor: peevishness, pet.*

A tiffing پوسينه pooseeneh, حاضري hauziré.

A TIGER پلنك pulunk, نمر numir, ببر babyr.—*Spotted like a tiger* نمر numir, نمرت numirut, نمرا numra. [شير sheer *a lion* is also used in some parts to denote *tiger.*]

A tigress پلنك ماده pulunk maudeh.

TIGHT (*neat, clean*) زو نزاكت zu nuzaukut, لطيف جامه luteef jaumeh, خوشنما khooshnuma, زو طاهرت zu tauhirut. (*tense, stretched, drawn together*) كشيده kushédeh, سخت كشيده sukht kushédeh, بهم امده behum aumudeh, درهم كرفته durhum goorifteh, بخچيده bukhchédeh.

To tighten (*make tense*) سخت كشيدن sukht kushédun, بهم اوردن behum awurdun, درهم كرفتن durhum gooriftun, بخچيدن bukhchédun. v. *to stretch.*

Tightly (*neatly*) با نزاكت ba nuzaukut, خوشنما khooshnuma.—(*tensely*) بطور سخت كشيده betoora sukht kushédeh, بر وجه بهم امده bur wujha behum aumudeh.

Tightness (*neatness*) نزاكت nuzaukut, خوشنمايي khooshnumaï-é. (*tenseness*) حال سخت كشيده haula sukht kushédeh.

A TILE خشت پخته khusht pukhteh, اجر ajurr, ترميد kyrmeed, تاوه taweh. (*covered with tiles*) با خشت پخته پوشيده ba khusht pukhteh poshédeh, زو ترميد zu kurmeed, مقرميد mukurmeed.

To tile با خشت پخته پوشيدن ba khusht pukhteh poshédun, مقرميد كردن mukurmeed kirdun.

A tiler خشت كر khusht gur, اجر زن ajur zun, موجر mu-ujur.

TILL, *until* تا ta, تاكه takeh, الي ila, حتي hutta, حتي اذا hutta aza, الي متي ila meta, او aw. *Till when?* تا بكي ta beké? تا كي ta ké? *Till this time, till now* تا اين وقت ta ein wakt, الي ان زمان ila aun zumaun, الي الان ila'l'aun, الي هذا الان ila haza-u'l'aun. *Till that time, till then* تا ان وقت ta aun wakt, الي ان زمان ila aun zumaun, الي ان ila aun, حتي ان hutta aun. *Till this day* تا امروز ta imrooz, الي يومنا هذا ila é-oomina haza. *Till the end of time* الي اخر زمان ila akhra zumaun, الي غير نهايت ila ghire-a niha-é-ut.

To TILL زراعت كردن zira-at kirdun, وارادن waraundun, بزراعت مشغول شدن bezira-at mushghool shoodun, تخم زدن shukhum zudun, زمين كندن zumeen kundun, كاشتن kaushtun, كشتن kushtun, ارض شكافتن arz shagauftun, بسار دادن besaurdun, بسار دادن besaur dadun, شيار كردن shé-aurédun, شيار كردن shé-aur kirdun. v. *to plough, cultivate.*—*Tillable*, v. *arable.*

Tillage زراعت zira-at, زرعت ziraat, فلاحت fulauhut, دهقاني dihkauné.

A tiller زارع zaura. v. *ploughman.*

A TILT (*cover of a boat, &c.*) تم tum, سايبان sa-é-baun, پرده perdeh, كلت kullut, سايوان sa-é-waun. v. also *canopy, tent: thrust.*—(*a tournament*) رماح بازي rummauh bauzé, ضرب اسنان zurba asnaun, رماح rummauh.

To tilt (*cover with a tilt*) با تم پوشيدن ba tum poshédun, سايبان كستردن sa-ébaun kusturdun, پرده كشيدن perdeh kushédun, كلت بسط كردن kullut bust kirdun. *To tilt with lances* (*as at tournaments*) ضرب اسنان كردن zurba asnaun kirdun, رماح ساختن rummauh saukhtun, جريده انداز كردن jureedeh andauz kirdun. *To tilt* or *fight with rapiers* مجالدت كردن mujaulidut kirdun, مبالدت ساختن mubaulidut saukhtun. *To tilt* (*lean* or *fall to one side*) ميل شدن mei-ul shoodun, بجانب افتادن bejaunib uftaudun. *To tilt a barrel* بر ميل ميل كردن burmeel mei-ul kirdun.

A tilter مجالدت كننده mujaulidut koonindeh, رماح ساز rumauh sauz, مبارز mobauriz. v. *combatant.*

TIMBER درخت durukht, حطب hutub (pl. احطاب ahtaub), چوب chope, عود a-ood (plur. اعواد awaud, عيدان a-édaun), خشب khushub, خشب khushb, خشبان khushbaun). v. *wood.*—*A timber-merchant* حطاب huttaub, خشاب khushshaub. *A place abounding in timber* حطيب huteeb. *Dry timber for firing* احطاب ahtaub, هيزم heezum, خشك چوب khushk chope, چوب خشك chopa khushk, طبرخون tubrkhoon. v. *firewood.*—*A piece of timber* چوب پاره chope paureh, هيمه ريز heemeh reez, كسار kusaur. v. *chip.*—*Timbers and other materials for building* كراسته kurausteh, كراست kurausut. *The timbers of a house* درخت خانه durukhta khauneh, پالار خانه palaur khauneh, پالار palaur, هيمور humoorud, جايز ja-éz, فريب fureeb, هيزن heezun. v. *beam, rafter.*—*Timbered*, v. *built, formed.*

A TIMBREL طبل tubl. v. *tabor.*

TIME زمان zumaun, گاه gah, وقت wakt (pl. اوقات awkaut), موسم mawsim, محل muhull, عهد ahd, فصل fusl, اوان awaun, ايام ei-aum, روزگار roozigaur, ابد abud, هنگام hungaum, هين hein, دم dum, زمن zumun, زمانه zumauneh, زمانت zumaunut, دورند deerund, عدان addaun, وازيره wauzeereh, عصر usur, عالم aulum, ان aun, امد amud, مدت muddut, دوران dawraun, دواري dawauré, دور dawr, دهر duhr, ام الجذع ummu'l'juza, فرط furt, افاف afauf, مسند musnud, كيتي geeté, قرن kurn, قران kuraun, انو anoo, اني ané, اف aff, افان affaun, ايدر eidur, غغانت ghyffaunut, ايچ eich, ولا wila, امار amaur, سپهر sipuhr, هت or هتا huta, ميلت meelut, سمر sumr, فينت feinut, زلف zulf, سبت subt, تارت taurut, مجنون munjunoon (pl. مجانين mujaunieen), كديور kudeewur, ملا mula. *Time present* حال haul, زمان حال zumauna haul, ساعت sa-at. *Time past* ماضي mauzé, زمان ماضي zumauna mauzé, پيشنكي peishungé, زمان سالف ahda faulif, عهد سالف zumauna saubik, سابق زمان ahda ateek. عهد عتيق *In former times* سابقا saubikan. v. *formerly.*—*Time future* مستقبل mustukbil, زمان مستقبل zumauna mustukbil, استقبال istikbaul. *Seed-time* كشت زماني kusht zumauné. *Harvest time* داس زماني daus zumauné. *In time of harvest* در زمان ارتفاع محصول dur zumauna irtifaa muhsool. v. *harvest, autumn, season.*—*In good time* زمانا zumauna, بروقت و زمان bur wakt ou zumaun. v. *seasonably.*—*To accommodate one's self to the times* زمان را موافقت كردن zumaunra muwaufikut kirdun. *From time to time, at times* گاه بگاه gah begah, گاه گاه gah gah. v. *sometimes.*—*At that time* ان گاه aun gah, ان وقت aun wakt, ان هنگام aun hungaum, اندم aundum. v. *then.* *At no time* طول الدهر toolu'd'duhr, هيچ دوري heech dawré, هبيرة hubeerutan. v. *never.*—*In time of necessity* در وقت حاجت dur wakta haujut. *Keeping time* وقت بينا wakt beena. *Out of time* بي هنگام bé hungaum, بي محل bé muhull, بي وقت bé wakt. *In the evening-time* در هنگام شام dur hungauma shaum, در وقت الهسا dur wakt-u'l'musa. *In the morning-time* در هنگام سحر dur hungauma suhr. v. *morning* and *evening.*—*At the time of the conquest* در هين فتح dur heina futih. *A long time* زمان طول tool zumaun, طول زمان zumauna tool, فرسخ furfukh. *The long time of the siege* طول ايام احتباس toola ei-auma ihtibaus. *A short time* زمان قليل zumauna kuleel. هبت hubbut, انو anoo, اني ané.—*In a short time* در زمان قليل dur zumauna kuleel. v. *soon.*—*Give a little time* مهلا muhlan, اهيز aheez. v. *softly.*—*At all times* هر زمان hur zumaun, هرمان huzumaun, مدي الدهور و mudé-u'l'ei-aum, مدي الايام مدي الاعوام mudé-u'l' duhoor ou alawaum. v. *always.*—*In the time of the peace* در زمان صلح و صلاح dur zumauna sulh ou sulauh. *In the time of the war* or *battle* در زمان جنگ dur zumauna jung, بهنگام هيجا behungauma heeja, در وقت حرب dur wakta harb. *On a certain time* در باري dur bauré, يك زمان eek zumaun. *At the time when* وقتاكه wakta keh, گاهكه gahkeh. *The injuries of time* جور دور jawra dawr. *The revolutions of time* دور زمان dawra zumaun. *A length of time* ديري deeré, دير وقتي deer wakté. *In the time of Solomon* در ايام سليمان dur ei-auma soliman. *In the time of the prophet of* GOD علي عهد رسول الله ala ahda rusoolallah. *That was in his time* كان ذلك علي عدانه kana zalika ala adaunahu. *Restricted to any fixed time* (also *the time* or *place appointed for any purpose*) موقت mawkut. *An appointed time* اجل ajul. *A convenient time* محل muhull, هنگام hungaum, ابان abbaun, تغاف kufauf, حبالت hubaulut, سامان samaun. v. *opportunity.*—*Time* (*leisure*) فراغ firaugh, فراغت firaughut, سبادرت subaudurut, حضور huzoor, عدم كار ساز aduma kaur sauz. v. also *interval*; *age*.

To time بر وقت كردن bur wakt kirdun, محل يافتن muhul é-aftun, زمان گرفتن zumaun guriftun.

Timely (*seasonable*) بروقت bur wakt, هنگامدار hungaumdar, محل muhull. (*seasonably*) بروقت bur wakt, للوقت lilwakt, با محل ba muhull.

Time-serving (also *a time-server*) زمان را موافقت ساز zumaunra muwaufikut sauz. v. *servile*.

TIMID, *timorous* خايف kha-éf (plur. خيف khei-uf), ترسان tursaun, ترسا tursa, سهمناك suhumnauk, سهمكين suhumkeen, ترسناك tursunauk, بد دل bud dil, پر بيم pur beem, هراسان hurasaun, هيبان heebaun, هايب ha-éb, هيب hei-ub, خشي khushé, خاشي khaushé, خشيان khushé-aun, خشا khusha, وجر wujr, اوجر awjur (fem. وجرا wujra, وجرت wujrut), رمان rumaun, مخنث mukhunus, كيول kei-ool, نزه nuzsheh, نزهمند nuzshehmund, نزند nuzshund, كا ka, كات kaat, لعلاع laalaa, جبان jubbaun, دركوع durkuwa, تراره turaureh, فدادت fudaudut, كع ka, وراع wuraa, ورع wura, وجل wujil (fem. وجلا wujla, وجلت wujlut), اوجل awjil, اجفيل ij eel, فرق furuk, سك suk, مواجلت muwaujjulit. v. *frightened, pusillanimous, cowardly.*

Timidity, timorousness خوف khauf, هراس hi-

raus, بيم beem, ترس turs, باک bauk, هيبت heebut. v. *fear*, *cowardice*.

Timidly, *timorously* با خوف ba khawf, با هراس ba huraus, هيبان heebaun, اشتردل ushturdil, بی غيرت bé gheirut, بلا جرات bila juraat, با باک و پروا ba bauk ou purwa, پر بيم pur beem.

TIN قلعي kula-é, رصاص rusaus, ارزيز arzeez. *A tin plate* تنکه tunukeh, با صفيحت sufeehut ba kula-é andoodeh, تونت قلعي اندوده koonuta tursees.—*White tin* رصاص ترصيص ابيض rusausa abeez. *Black tin* رصاص اسود rusausa aswud.

To tin با قلعي اندودن ba kula-é andoodun, ترصيص کردن tursees kirdun, مرصص ساختن murussus saukhtun. *To tin brass vessels* رويينه ساختن rooï-éneh saukhtun, رويين کردن rooï-én kirdun. *A tin-man* قلعيگر kula-égur, رصاص russaus.

Tinned مرصص murussus, با رصاص اندوده ba rusaus andoodeh, با قلعي پوشيده ba kula-é poshédeh, رويين rooï-én, رويينه rooï-éneh.

TINCTURE, *tinct* رنک runk, کون goon, صبغ subugh, صباغ subaugh, خضاب khyzaub, خضب khuzb, صرف syrf.—*A chymical tincture* کيميا keemé-a. *A red tincture* سرخ surkh, سرخه surkeh, سرخي surkhé, سرخاب surkhaub, سرخابی surkhaubé. v. *colour*, *die*.

To tincture, *tinge* رنک دادن runk dadun, رنکين نمودن rungeen numoodun, صبغ کردن subugh kirdun, صباغ دادن subaugh dadun, لون کردن lawn kirdun, ملون ساختن mulawwun saukhtun, ردع دادن ruda dadun, ازدن azshdun, مرادعت کردن muradaat kirdun, تخضيب ساختن tukhzeeb saukhtun, خضب کردن khuzib kirdun, تغمر ساختن tughummir saukhtun, تغمير زدن tughmeer zudun. v. *to die*.

TINDER (also *a tinder-box*) اتشزنه autashzuneh, اتشزن autashzun, اتشبار autashbar, اتش انکيز autash angeez, اتش افروز autash afrooz.

To TINGLE, *tinkle*, *tink* طنين کردن tinin kirdun, طنطنه ساختن tintineh saukhtun, طنين زدن tineen zudun, رنم کردن runim kirdun, تلابيدن tulabédun, اطنان کردن itnaun kirdun, زمزمه ساختن zumzumeh saukhtun.—*A tingling in the ear* هوي hooï.

TINSEL (*any thing shining with false* or *superficial lustre*) رونق صورتنما roonuka soorutnuma, روشنايی قلب roshunaï-é kulb, شعله دروغ shaaleha duroogh.—(*shining with false lustre*) ذو رونق صورتنما zu roonuka soorutnuma. *To tinsel* (*decorate with false lustre*) با شعله دروغ اراستن ba shaaleh duroogh araustun, با رونق صورتنما اندودن ba roonuka sorrutnuma andoodun.

Tint, v. *tinct*, *tincture*.—*Tiny*, v. *small*.

The TIP (*point*, *extremity*) سر sur, نوک nook, بن bunn, اوج awj. v. *top*.—*The tip of the nose* بن بيني bunna beené. *To look at the tip of the nose* بن بيني را نکرستن bunna beenéra nuggurustun. v. under *nose*.—*The tip of the finger* سر انکشت sura angusht, بنانت bunaunut. v. under *finger*.—*An impression made with the tip of the finger* نکته nukteh.

To tip (*cover the point*) نوک پوش کردن nook posh kirdun. *To tip with a ferrule* با نعل پوشيدن ba naal poshédun, با پازوان بسته کردن ba purauzwaun busteh kirdun. *To tip the wink* چشم زدن chushum zudun, رمز کردن rumz kirdun. v. *to wink*; also *to pat*, *tap*.

To TIPPLE باده پرستي کردن baudeh purusté kirdun, نوشا نوش خوردن noosha noosh khoredun, شراب اشاميدن shuraub ashamédun. v. *to drink*.—*Tipple* شرب shurb, شراب shuraub, نوش noosh. v. *drink*, *wine*.—*A tippler* باده پرست baudeh purust, شراب نوش shuraub noosh. v. *drunkard*.

A TIPSTAFF (*officer of a court*) محضر muhzur, الوصيل alwaseel, حواله huwauleh, شرطی shurté, سرهنک surhunk, عسس asis, جلواز jilwauz, توثور tousoor.

TIPSY مست must, سرمست surmust, اسيمه دماغ aseemeh dumaugh, مخمور mukhmoor, سران suraun. v. *drunk*.

TIPTOE سرپاي sura pa-é, سرانکشته پا sura angushteh pa.—*To walk on tiptoe* بسرپاي رفتن besura pa-é ruftun.—*To stand on tiptoe* بسرپاي استادن besura pa-é istaudun.

A TIRE (*rank*, *row*) سلسله silsileh, سلک silk, طبق tubuk.—(*head dress*) کله پوش kulleh posh, سراغوش suraghoosh, ارايش سر ara-ésha sur. v. also *attire*, *furniture*, *apparatus*.

To TIRE (*weary out*) اتعاب کردن ita-ab kirdun, وامانده ساختن wamaundeh saukhtun, افکار کردن afgaur kirdun. v. *to fatigue*, *weary*; also *to attire*, *dress*.—(*to become fatigued*) معتوب شدن maatoob shoodun, افکار شدن afgaur shoodun, وامانده بودن wamaundeh boodun, تعب شدن ta-éb shoodun, اويده بودن aweedeh boodun.

Tired معتوب maatoob, افکار afgaur, وا مانده wa maundeh.—*Tiredness* تعب taab, عنا ana, خبال khubaul, ماندکي maundugé. v. *fatigue*.

Tiresome (*fatiguing*) منتهك muntuhik, معتوب ساز maatoob sauz, اتعاب اور ita-ab awur, ازار رسان azaur russaun. v. also *tedious*.

Tiresomeness, v. *tediousness*.

A TIREWOMAN زني پيراي zunné peera-é, مشاطه mushauteh (pl. مشاطگان mushautehgaun), ماشطه maushit, ماشطه maushiteh, نامستفات naumysfut.

TISSUE (gold or silver stuff) زربفت zurbuft, زردوزي zurdoozé, سرا سر surasur, سيم بفت seembuft.—*To tissue*, v. *to interweave, variegate.*

A TIT (*small horse*) اسپچه asbcheh, اسب كوچك asba koochuk.

A titbit مزه muzeh, نفايس nufa-és. v. *delicacy.*

A TITHE عشر ushr (pl. عشاير asha-ér, اعشار é-ashaur, اعشرا é-ashira. *Legal tithes* اعشار شريعت é-ashaura shura-é-ut.

A tithe-gatherer عشار ashshaur, ده ستان duh sitaun, دهچي duhché. *To collect tithes* تعشير كردن taasheer kirdun. *To pay tithes* عشار گذار شدن ashaur guzaur shoodun.

To TITILLATE دغدغه كردن dughdugheh kirdun, ندغ ساختن nudigh saukhtun. v. *to tickle.*

Titillation دغدغه dughdugheh, ندغه nudigheh, غلغليج ghulghuleej, غلغليجه ghulghuleejeh.

A TITLE لقب lukub (plur. القاب alkaub), وصف wusuf (pl. اوصاف awsauf). *The title or title-page of a book* سرنامه surnameh, سرنوشت surnoosht, عنوان unwaun, عنيان ané-aun, ديباجه deebaujeh. v. *name, appellation.*—(*a claim of right*) دعوي da-wé, دعوي شروع da-wé shuroo-a, علاقت alaukut, حق hukk, داده حقت dauda hukkut.

To title لقب دادن lukub dadun, ناميدن naumédun. *To title a book* تعنيت كردن taané-ut kirdun, تعنين ساختن taaneen saukhtun.

To TITTER خند زدن khund zudun, قهقهه كردن kuhkuheh kirdun, قه ساختن kuhh saukhtun. v. *to laugh.*—*A titter* خند khund, قهقهه kukuheh, قه kuh.

A TITTLE نقطه nukteh. v. *point, particle.*

TITTLE-TATTLE گفت و گوي guft ou gooï, كثرت كلام kusruta kulaum, قيل و قال keel ou kaul, سخن بيهوده sukhuna beehoodeh, هرزه گو ايافه hirzeh goo. v. *tattle, prattle.*

To tittle-tattle گفت و گو كردن guft ou goo kirdun, سخن بيهوده راندن sukhuna beehoodeh raundun, هرزه گوي شدن hirzeh gooï shoodun, ايافه گفتن é-aufeh guftun. v. *to prate.*

TITULAR (*nominal*) سموي suma-wé, نامدار naumdar, ذو اسم zu ism, ذو لقب zu lukub.

TO به beh, در dur, الي ila, ل li *or* la, لدي ladu, لدن ludun, لدي ludé, نحو nuhoo, سو soo, سوي sooï. v. *toward, till.*—It is also expressed often in Persian by the participle را added to the noun; as دلرا or دلرا dilra *to the heart*, دلهارا dilhara *to the hearts.*—*To me* ᴾ مرا mera, بنو bemun, ᴬ لي lee. *To thee* ᴾ ترا tura, بتو betoo, ᴬ لك laka (fem. لك laki). *To him* or *her* ᴾ اورا ora, بلو ba-oo, بلو bedoo, ᴬ له lahoo (fem. لها laha), اليه ileihi. *To us* ᴾ مارا mara, بما bema, ᴬ لنا lana. *To you* ᴾ شمارا shumara, بشما beshuma, ᴬ لكم lakum (fem. لكن lakunna). *To them* ᴾ ايشان را eishaunra, بايشان ba-eishaun, ᴬ لهم lahum (fem. لهن lahunna).—*To himself* ᴾ بخود bekhood, باو be-oo, ᴬ الي نفسه ila nufsihi, اليه ileihi. *In order to* ᴾ تا ta, كه keh, تاكه takeh, كي kee, ᴬ ان an, كيما keema, كيمه keemeh, لكي luké, لكي ان luké aun. *To that* ᴾ بان beaun, بدان bedaun, انرا anra, ᴬ الي ذلك ila zalika, له lahu, لها laha, لذلك lazauka, لذلك lasauka, لهذا lahaza, لهذه lahazihi. *To this* ᴾ باين ba-ein, بادين badein, اين را einra, ᴬ لذا laza, لذه lazihi, لهذا lahaza, لهذه lahizihi.—*To that place* بانجا baunja.—*To no purpose* بي معني bé maané, بيهوده beehoodeh. *To speak to no purpose* بيمعني گفتن beemaané guftun, بيهوده سخن راندن beehoodeh sukhun raundun. *To answer to the point* مناسب جواب دادن munausib javaub dadun, با مناسبت رد كلام گفتن ba munausibut rudda kullaum guftun.—*To-day* امروز imrooz. v. *day.* — *To-night* امشب imshub. v. *night.*—*To-morrow* فردا furda. v. *morrow.*—*Is the governor gone to the gardens?* گورنر صاحب درباغ رفته اند governor sahib dur baugh rufteh and? *To-day he will not go* امروز نخواهند رفت imrooz nekhauhend ruft. *To-morrow he will go* فردا خوهند رفت furda khauhend ruft. *Will he come to-day?* امروز خواهند امد imrooz khauhend aumud? *He is gone to Calcutta* در كلكته رفته اند dur Calcutta rufteh and. *I went yesterday to the Nabob's house* ديروز بخانه نواب صاحب رفته بودم deerooz bekhauneha novaub sahib rufteh boodum. *Will you go to Europe this year?* امسال شما در ولايت خواهند رفت imsaul shuma dur vala-é-ut khauhend ruft? *To-day I went to the market* امروز در بازار رفته بودم imrooz dur bazaur rufteh boodum. *To-morrow I will go to Morshedabad* فردا در مرشداباد خوهم رفت furda dur Morshedabad khauhum ruft. *I hear that the Nabob is gone to Azimabad* شنيده امد كه نواب صاحب در عظيماباد رفتند shineedeh aumud keh novaub sahib dur Azimabad ruftund. *When will he go to Feyzabad?* تاكي در فيضاباد خواهند رفت tauké dur feizabad khauhend ruft? *He is come to the governor's house* درخانه گورنر صاحب امده اند dur khauneha governor sahib aumudeh

and. *The governor sends his compliments to you* گورنر صاحب شمارا سلام گفته اند governor sahib shumaura salaum gufteh and. *To-morrow I will go to see the governor* فردا جهت ملاقات گورنر صاحب خواهم رفت furda jihuta mulakauta gover-nor sahib khauhim ruft. *And the rajah Porsidaroy vakeel to the Nabob Shuja Dowlah* و راجه پرسیده رای وکیل نواب شجاع دوله wa rajah Porsidaroy va-keela novaub Shuja Dowleh.—*When the day had drawn to an end* چون روز تمام گردید choon rooz tumaum kirdeed. *The servants of the king's palace said to him, who are you?* خاصان بارگاه شاه اورا فرمودند که تو کیستي khaussauna bar-gauha shah ora furmoodend, keh too keesté? *I was formerly servant to the Ameer Khojund* اول نزد امیر خجند نوکر و چاکر بودم awwula nuzda ameer khojund nookur ou chakur boodum. *The king gave orders to his attendants* شاه کارپردازان خودرا حکم کردند shah kaurpurdauzauna khoo-dra hookum kirdend. *It came to the ears of the king* در گوش و سمع پادشاه رسید dur goosh ou sumaa padshah russeed.—*From this side to that* سو بسو soo besoo. *To and fro* ان سو این سو aun soo ein soo, اخول اخول akhwala akhwala. *To run to and fro* پویان بودن pooï-aun boodun, ان سو این سو رفتن aunsoo einsoo ruftun. *Face to face* رو برو roo beroo. v. *opposite.*—*To go over to a party* رو گردان شدن roo gurdaun shoodun.

A TOAD وزغ wuzugh, وزغ زهر دار wuzu-gha zuhr dar, ضفدع السم zufda-u's'summ.

A toad-stool کما kuma. v. *fungus.*

To TOAST بریان کردن buré-aun kirdun, مشوي ساختن mushwé saukhtun, مسلی کردن muslé kirdun, دسیس ساختن dusees saukhtun, برشتن burushtun, برشته کردن burushteh kir-dun, جفت ساختن juft saukhtun. v. *to roast.*—*To toast the health of a mistress* or *friend* دوستکام نامیدن doostkaum naumédun, دوستکاني نوش کردن doostkauné noosh kirdun.

A toast (toasted bread) نان برشته nan burush-teh. (*a health to a mistress* or *friend*) دوستکام doostkaum, دستکان doostkaun.

Toasted مشوی mushwé, مصلي muslé, برشته burushteh, بریان buré-aun.—*A toaster* بریان کننده buré-aun koonindeh, مشوي ساز mushwé sauz.

TOBACCO دوتن dootun, دوتون dootoon, دخان dukhaun, دوخان dookhaun, طنبقو tam-bako, تنباکو tambako. *The smoke of tobac-co* دوخان dookhaun, دخان dukhaun, (plur. ادخنت adkhinut). *To smoke tobacco* دوتن کشیدن dootun kushédun, دخان نوشان بودن dukhaun nooshaun boodun.—*A tobacco-pipe* قلیون kulé-oon, امامه amaumeh, لوله looleh. *A tobac-conist* دوتن فروش dootun furoosh.

A TOE انکشت پاي angushta pa-é. *The great toe* انکشت نر angushta nur, انکشته angushteh. *The toe of a boot* or *shoe* منقار minkaur, منقاد minkaud.

TOGETHER (*in company, in the same place* or *time*) هم hum, باهم bahum, بهم behum, برهم burhum, باهم دیکر bahum deegur, معا maan, جمیعا jumé-an, فراز firauz, اندرو anduroo, اندروا andurwa, یکجا eekjau. (*without inter-mission*) پیوسته pivusteh, بي اهمال bé ihmaul. v. *intermission.*—*Agreeing together* هماهنك huma-hunk, همدل humdil, همرنك humrunk. *La-bouring* or *acting together* همکن humkoon, همبار humbar, همساز humsauz. *Playing* (or *gaming*) *together* همباز humbauz. *Sitting together* همزانو humzaunoo, همنشین humnisheen. *Lying to-gether* همبستر humpister, همخوابه humkhaubeh. *Living together* همخانه humkhauneh, همدیوار humdeewaur, همسایه humsa-éh. *Breathing to-gether (very intimate)* همدم humdum. *Born to-gether (as twins)* همزاد humzaud. *Sitting together at table* همسفره humsufreh, همبزم humbuzm, همکاسه humkauseh. *Joined together in alliance* هموثاق humwusauk, همعهد humahd. *To as-semble together* واهم امدن wahum aumudun. v. *to assemble.*—*To collect together* فراهم اوردن furra-hum awurdun. v. *to collect.*—*To converse to-gether* همصحبت کردن humsuhbut kirdun. v. *to converse.*—*To mix* or *jumble together* برهم زدن burhum zudun. *To be jumbled together* بهم در شدن behum dur shoodun. *To be drawn together (contracted)* بهم امدن behum aumudun, بهم بر امدن behum bur aumudun. *To join together* پیوستن pivustun, ملاحمت کردن mulauhimut kirdun, ملاحم ساختن mulauhim saukhtun.—*Together with* با ba, و wa, مع ma.

TOIL کار و بار kaur ou baur, سعي بلیغ sa-é buleegh, کوشش kooshish, جهد jihud, عنا ana, رنج و عنا runj ou ana. v. *labour.*—*To toil* کار و بار کردن kaur ou baur kirdun, کار ساختن kaur saukhtun, سعي بلیغ نمودن sa-é buleegh numoodun, نهك کردن nuhik kirdun, کوشش ساختن kooshish saukhtun. *Toils* دام daum, کمند kumund, شبیکه shubeekeh. v. *snare, net.*

Toilsome منتهك muntuhik, نهك کنا nuhik koona, اتعاب اور ita-ab awur, موجب الاتعاب moojibu'litaab, ماندکي ساز maundugé sauz.

Toilsomeness حال منتهك haula muntuhik, اتعاب itaab, تعب taab, ماندکی maundugé.

A TOKEN اشارت ishaurut, نشان nishaun, علامت alaumut, معلم maalum (plur. معالم maaulum). v. *sign, mark.*—*A token* or *memorial of friendship* یادگار yaudkaur, یاد کرد yaud kird.

TOLD گفته guftah, مروي murwé, محكي muhké, معروض maarooz, منطوق muntook, متلبس mutulubhus.

TOLERABLE قابل تحمل kaubila tuhummul, تحملي قابل tuhummulé kaubil, متقارب mukaurub.—*Tolerableness* احتمال ihtimaul, حال قابل haula mukaurib.—*Tolerably* قابل تحمل kaubila tuhummul, مقاربا mukauriban.

Tolerance (patient suffering) صبر subr, تحمل tuhummul, استحمال istihmaul, شكيبايي shukeebaï-é, بردبار burdbar. v. *patience.*

To tolerate (permit, connive at) رخصت دادن rukhsut dadun, تاني داشتن ta-anné daushtun, اغماض نمودن ighmauz numoodun, اصطبار داشتن istibaur daushtun. v. also *to suffer.*—*Tolerated* رخصت پذير rukhsut pizzeer. v. *suffered.*

Toleration (indulgence, connivance) رخصت rukhsut, تاني ta-anné, اغماض ighmauz, اصطبار istibaur, تحمل tuhummul, صبر subr, اجازت ijauzut.

TOLL خراج khurauj, باج bauj, باژ bauzsh, قطيعت kute-at, ترغان turghaun, ترغاق turghauk, وضيعت wuzé-at (plur. وضايع wuza-é-a). v. *tax.*—*Toll paid for guarding the roads* راه داري rahdaré, خفير khufeer. *Toll paid for passing a river* باج عبور bauja aboor. *A toll-gatherer* باجدار bauj dar, راه دار rahdar, راهوان rahwaun. v. *tax-gatherer.*—*To pay toll* خراج گذار كردن khurauj guzaur kirdun, باج گذار شدن bauj guzaur shoodun, اداي راهداري ساختن ada-é rahdaré saukhtun.—*To collect tolls* باجدار شدن baujdar shoodun, راهداري گرفتن rahdaré gooriftun.—*To toll a bell* ضرب ناقوس كردن zurba nakoos kirdun, ضرب زنگ ساختن zurba zunk saukhtun. بانگ ناقوس زدن baunka nakoos zudun.

A TOMB قبر kubr, گور goor, تربت turbut, مزار muzaur, مقبره mukbureh, قبرگاه kubrgah, گورجا goorja, گورخانه goorkhauneh, گورستان gooristan, رجم rijm, ستودان sutoodan, سر sirr, راموس raumoos. v. *sepulchre.*—*A tomb-stone* مزار سنگ muzaur sunk, مرقد murkud. v. *monument.*

To tomb, v. *to entomb, bury, inter.*

Tombless بي قبر bé kubr.

A TOME جريده jureedeh. v. *volume.*

A TOMTIT القرطبان alkurtibaun.

A TONE آواز awauz, صدا suda, آهنگ ahunk, نغمت nughmut, رنم runim, هوا hawa, پرده perdeh, اصول asool, مقام mukaum, نوا nuwa, عشاق ushauk. *From tone to tone (also in single tones)* مقام بمقام mukaum bemukaum. *Speaking or singing in a sweet tone of voice* تلحين tulheen, با خوش آواز گويان ba khoosh awauz gooï-aun. v. *sound, note.*

TONGS كلبتان kulbutaun, كلبتين kulbuteen, كلابت kulaubut, ماشه mausheh. v. *forceps.*

The TONGUE (*organ of speech*) زبان zubaun, لسان lissaun (plur. السنه alsineh), شبدع shibda, لهجت luhjut, مقلاق malauk, مقول mukool (plur. مقاول mukawul), شاهد shauhid. v. also *language, speech.*—*The mother tongue* لغت loghat. *A glib* or *eloquent tongue* مسحل mus-hul, سلط sult. *Glib-tongued* زبان آور zubaun awur, حليف اللسان huleefu'l'lissaun. v. *eloquent.*—*Tongue-tied (having an impediment in speech)* گرفته زبان goorifteh zubaun, عقد اللسان akdu'l'lissaun, طمطم tymtym, طمطمت tymtymut. *Having a malevolent tongue* بد زبان bud zubaun, زباندراز zubaundirauz. *To hold the tongue (to be silent)* خاموش شدن khaumush shoodun, بي زبان بودن bé zubaun boodun, سكوت شدن sukoot shoodun.—*Tying up the tongue* زبان بند zubaun bund. *To tongue*, v. *to chide; talk; lick.*—*Tongued (having a tongue)* ذو زبان zu zubaun, لساندار lissaundar.—*Tongueless* بي زبان bé zubaun, غير لسان ghire-a lissaun. v. *silent, speechless.*—*The tongue of a balance* لسان ميزان lissauna meezaun, زبان ترازو zubauna turauzoo, ناره كپان naureha kupaun, باركين baurkeen. *The tongue of a buckle* زبانه zubauneh.

TONSURE تراش turaush, برند burund.

TOO نيز neez, هم hum. v. *likewise, also.*—(*over and above*) بالا bila, بالاان bila aun, فوق fawk.

A TOOL الت alut, ادات adaut. v. *instrument: venal, hireling.*

A TOOTH دندان dundaun, سن sinn. *A little tooth* سنينت suneinut. *A canine tooth* ناب naub, دندان ناب dundauna naub, سگدندان sugdundaun, دندان سگ dundauna sug. *Canine teeth* انياب ané-aub, انيب ané-ub, انابيب ana-éi-éb. *A back tooth* دندان اسيا dundauna asé-a, ضرس zurs (plur. اضارس azauris, ضروس zuroos). *Teething* مستسن mustusinn, مثغر musghur. *Shedding the teeth* مثغور musghoor, مثغر musghyr. *The laughing (or fore) teeth (because shown when laughing)* دندان خنده dundauna khundeh. *The biting (or fore) teeth* دندان گير dundaun geer. *The stupor of the teeth (from eating any thing acid, &c.)* كندي دندان kundé dundaun. *To draw teeth* دندان بركندن dundaun burkundun, دندان از بيخ كشيدن dundaun uz beekh kushédun. *The teeth or wards of a lock* مدفج mu-

dunj, مدنك mudunk. *The tooth* or *teeth of a ſaw* or *comb* دندانه dundauneh. *To gnaw with the teeth* (alſo *to mutter with ſhut teeth*) دندیدن dundédun. v. *to gnaw.—With tooth and nail* (*with one's utmoſt force*) با بذل مقدور و سعی موفور ba buzla mukdoor ou ſa-é moufoor, با بذل اقدام و اهتمام ba buzla ikdaum ou ihtimaum, با بذل قدرت و سعی جمیل ba buzla kudrut ou ſa-é jumeel. *To oppoſe to the teeth* روبرو مخالفت نمودن rooberoo mukhaulifut numoodun, بروی دکر معارضت ساختن berooï digur ma-arizut ſaukhtun. *To caſt in the teeth* سرزنش گفتن ſurzinish guftun, دشنام دادن duſhnaum dadun, طعن و طنز زدن taan ou tunz zudun. v. *to upbraid, revile.* — *To caſt one's words in his teeth* کسیرا سخنش باز انداختن kuſſēra ſukhuniſh baz andaukhtun, فلانرا کلامش رد کردن fulaunra kulaumiſh rudd kirdun. *In ſpite of the teeth* (*nolens volens*) خواه و ناخواه khauh ou nakhauh, چار و ناچار chaur ou nachaur, بی اختیار bé ikhté-aur, بالضروره bi'z'zurooreh. *To ſharpen the teeth* تیز کردن دندان taze kirdun dundaun.

To tooth (*furniſh with teeth, to indent*) با دندان اراستن ba dundaun arauſtun, اره سا کردن arreh ſa kirdun, منشار اسا ساختن minſhaur aſa ſaukhtun, کنده کردن kundeh kirdun.

The tooth-ach ضراس zuraus, رنج دندان runja dundaun, درد سن durda ſinn.

A tooth-drawer دندان کش dundaun kuſh, دندان برکننده dundaun burkoonindeh.

Toothed ذو دندان zu dundaun, دندان دار dundaun dar, اهل سن ahla ſinn. v. *indented, ſerrated.—Toothleſs* بی دندان bé dundaun, غیر سن ghire-a ſinn.

A tooth-picker خلال khulaul (plur. اخلت akhyllut), اهنج ahunj. *To pick* or *clean the teeth with a tooth-picker* تخلل کردن tukhullul kirdun.

Toothſome اهل ذوق و صفا ahla zook ou ſufa, ذو لذت و ذوق zu luzzut ou zook, خوش مزه khooſh muzuh, خوشگوار khooſhguwaur. v. *palatable, ſavoury.* — *Any thing toothſome* مزه muzeh. v. *titbit, delicacy.—Toothſomeneſs* خوش گواری khooſh guwauré, لذت luzzut, ذوق zook.

The TOP سر ſur, اوج awj, تار taur, تارک tauruk, باله bauleh, بالا balau, قلت kullut, کله kulleh, سرسره ſurſureh, راس raas, فرق furk, فرع fura, قمت kummut, ذروت zirwut, کنره kungureh, چکاو chugaw, چکاوک chugawuk, چکاف chugauf, قذفت kuzfut, باد خانه baudkhauneh, قادم kaudim. v. *pinnacle, head.* — *The top* or *crown of the head* افسر سر afſureh ſur, ام الراس ummu'r'raus, کلال kulaul, کلالک kulauluk, کروهه kurooheh, اهیان ahé-aun, اهیانه ahé-auneh, اهیان سر ahé-auna ſur, چکاد chukaud, مفرق mufruk (plur. مفارق mufautik), میان سر mei-auna ſur, نصلت nuſlut, نمغت numghut, قنس or قنص kunus. *The top of a mountain* قله kulluh, قله کوه hulluhe kooh, راس الجبل rauſu'l'jebel (pl. روس جبال roo-ooſa jubaul), شنظاف ſhinzauf, شنظوف ſhinzoof, دژ duzh, راغ raugh, قرن kurn (plur. قران kuraun), دز diz, تیغ teegh, تود tood, کیلان keelaun, کلال kulaul, کلالک kulauluk, سرسره ſurſureh, سربالا ſurbalau, نمغت numghut, نیق neek (plur. نیوق né-ook), کنج kunj, کریوه gureeweh, قذفت kuzfuta تل tull, شخ کوه ſhukha kooh, شعفت ſhaafut (plur. شعف ſhaaf, شعاف ſha-auf, شعافات ſha-afaut, شعوف ſha-oof), شمراخ ſhimraukh, مصاد muſaud (plur. مصدان muſdaun, امصدت amſudut), خنطوت khintuwut, شخشخ ſhukhſhukh, قاعلت ka-élut, قبل kubil, قنعت kunaat. *A cloud on the top of a mountain* عما ama. *A fortification on the top of a hill* کلات kulaut, صهوت ſuhwut, درغاله durghauleh. *The top or beſt of any thing* سرات ſuraut.—*From top to bottom* از سرتاپا uz ſurtapa, سراپا ſurapa, سرتاپای ſurtapa-é, سرتاسر ſurtaſur, سراسر ſuraſur, سرتسر ſurtuſur. *The top* or *cover of a pot* دیک افراز deek afrauz, دیک افزار deek afzaur, سرخم ſurkhum. v. *lid, cover.*—*A bundle laid on the top of a load* سربر ſurbur. *The top of a wave* غارب ghaurub, سر موج ſura mooj. *Level on the top* سرپهن ſurpuhneh. *The top of a houſe* تار خانه taura khauneh, اسمانه aſumauneh, کزونی kuzooné. v. *roof, battlement.* — *A ſummer apartment on the top of a houſe* بالا خانه balaukhauneh, سرطاق ſurtauk, بسغ buſigh. *A window on the top of a houſe* باد خور baud khore. v. بادهنج—*The top of a tower, wall, &c.* شرفت ſhurfut.—*The top of a declivity* سرواندز ſurwaundaz. *To bend down the top of any thing* سرابن کردن ſurabun kirdun.—*A boy's top* فرفر furfur, فرفره furfureh. v. *gig.—Topleſs* بی سر bé ſur.

To top (*riſe aloft, be eminent*) افرازکشتن efrauz guſhtun, سر افراز شدن ſur efrauz ſhoodun, رفیع بودن rufé-a boodun, تفضل شدن tufuzzul ſhoodun, اشرف کشتن aſhruf guſhtun. v. *to ſurpaſs*; alſo *to predominate.* — (*to cover on the top*) سرپوش کردن ſur poſh kirdun, پوشش نهادن poſhiſh nihaudun, با سرخم پوشیدن ba ſurkhum poſhédun. (*to lop*) سر قطع ساختن ſur kuta ſaukhtun, خطاب کردن khutab kirdun, پیراستن peerauſtun, تشذیب کردن tuſhzeeb kirdun.

Top-full لبريز libreez, لبالب libalib. v. *full, brimfull.*—*To be top-full* سر نثار و لبريز بودن sur nisaur ou libreez boodun.

Top-heavy گران سر guraun sur.

Topmost بلندترين bulundtureen, بالاترين ba-latureen, برترين burtureen, ارفع arfa, اعلي aala.

A TOPAZ (*gem*) زبرجد zubrjud, طوپاز topaz.

To TOPE (*drink hard*) باده پرستي كردن baudeh purusté kirdun, جامي لبالب خوردن jaumé libalib khoredun, نوشانوش شراب اشاميدن noo-shanoosh shuraub ashamédun.

A toper باده پرست baudeh purust. v. *drunkard.*

TOPICAL بلاد پيوند bilaud pivund, تخطيط البلاد منسوب tukhteetu'l'bilaud munsoob. v. *local.*—*Topical remedies* فرديات furdé-aut.

TOPICK (*subject*) منشا munsha, مصدر musdar.

TOPOGRAPHY تخطيط البلاد tukhteetu'l'bilaud.—*A topographer* تخطيط البلاد كننده tukhteetu'l'bilaud koonindeh.

Topping, v. *fine, gallant.*—*To topple*, v. *to tumble.*

TOPSY-TURVY زير و بالا zeer ou bala, شيبو بالا shé-oo balau, برافرود buraufurood, زبر و زير zeer ou zubr, سرنگون surnigoon.—*To throw topsy-turvy* باز گونه كردن baz gooneh kirdun.

A TORCH مشعل mushaal, مشعلت mushaa-lut (plur. مشاعل musha-él), موم بزرگ mooma buzurk, شمع كبير shumaa kubeer, مشكات mush-kaut, مصباح musbauh.—*A torch-bearer* مشعل بر mushaal bur, مشكات دار mushkaut dar.—*Torch-light* روشناي مشعل roshuna-é mushaal, صباح subauh.

TORMENT درد durd, ازار azaur, بلا bula, رنج runj, جفا jufa, تنهيك tunheek, صعود sa-ood, صعد saad, رجز rujiz, رجس rujis, صاعقت sa-ékut, واپس wapus, صيحت seihut. v. *pain, anguish, misery, torture.*

To torment ازار رساندن azaur russaundun, تعذيب كردن taazeeb kirdun, درد دادن durd dadun, بلا كردن bula kirdun, جفا ساختن jufa saukhtun, فرسودن fursoodun, رنج اوردن runj awurdun. v. *to pain, harrass, persecute, teaze, torture.*

Tormented ازار رسيده azaur russedeh. معذب ma-azzub, درد خور durd khore, رنج ديده runj deedeh. v. *tortured.*—*To be tormented* ازار رسيده شدن azaur russedeh shoodun, معذب بودن ma-azzub boodun, درد و رنج خوردن durd ou runj khoredun, جفا ديدن jufa deedun.

A tormenter درد دهنده durd duhindeh, ازار رسان azaur russaun, تعذيب كننده taazeeb koo-nindeh, جفا ساز jufa sauz. v. *torturer.*

TORN, *tore* (*in pieces*) دريده dirédeh, پاره پاره زده paureh paureh zuddeh, چاك چاك كرده شده chauk chauk kirdeh shoodeh.—(*torn with the nails, &c. having an oblong fissure*) خراشيده khyraushédeh, مشقوق mushkook, دريده dire-deh, شخوده shukhood, ممزق mumuzzuk, منخرق munkhuruk, تطوف كرده شده kutoof kirdeh shoodeh.

A TORNADO باد شديد bauda shudeed, باد روزكار bauda roozigaur. v. *tempest, hurricane.*

TORPEDO (*fish*) رعاد raad, رعادت ra-adut.

TORPID كاهل kauhil, تنبل tumbul, هدا huda, واني wauné, ونات wunaut, بي جنبش bé jumbish, موثب moosib, بي حركت bé hu-rukut, ضرسامت zyrsaumut, ثوبا sooba, متثايب mutusa-éb. v. *sluggish, stupid, numb.*

Torpidness, torpitude, torpor كاهلي kauhilé, كسل kusl, مساهلت musauhilut, روبت roobut, عدم جنبش aduma jumbish, توفت tawfut, وصمت wusmut, قصرت kusurut, تكاهل tukauhil, تكاسل tukausil. v. *sluggishness, dullness.*

A TORRENT سيل seil (pl. سيول sei-ool), سيلاب seilaub, سيال sei-aul, رود rood, دره du-reh, توجيا toojé-a, توجيه toojé-uh, هرهور hurhoor, هين heen, نقيل nukeel, نخج nukhij. *A torrent of blood* سيل دم seila dum. *To make a torrent of swords* (*to invade a country*) سيل سيف كردن seila seif kirdun. *The channel formed by a torrent* سيلاب كند seilaub kund, مسيل museel, مسل musil (plur. مسلان muslaun, مسل musul, امسلت amsulut, مسايل musa-él), كوره kawreh.

TORRID محروق muhrook, محروقت muh-rookut, محر muhir, حار haurr, شديد الحرارت shudeedu'l'huraurut, تابدار taubdar, همي humé, رمض rumz, رمضا rumza, ناجر naujir, سوزان soo-zaun. *The torrid zone* منطقت محروقت muntukuta muhrookut.

TORSION (*twisting, wreathing*) پيچ peech, پيچش peechish, تاب taub, نصناص nusnaus.

Tort, v. *injury.*—*Tortious*, v. *injurious.*

A TORTOISE سنك پشت sunk posht, لاك پشت lauk posht, كشف kushuf, سلحفا sulhfa, سلحفات sulhfaut, سلحفيت sulhfé-ut, ديكانه deekauneh, رق rukk, غيلم gheelum, طومت toomut, ابس abis. *Tortoises* سلاحف sulauhuf, اونت awnut, اينت einut.—*A sea tortoise* or *turtle* اطوم atoom.—*Tortuous*, v. *twisted, wreathed, winding.*

TORTURE (*torments judicially inflicted to extort confession, &c.*) اشكنجه ishkinjeh, شكنجه shukinjeh, عذاب شكنجه azaub shukinjeh, اهنجلوغ ahunjuloogh, عقوبت akubut, سياست sé-ausut, پاهك pauhuk, كيستاره keestaureh, ترب turb, عذاب azaub, فيشل feishul, فشلت

fushulut, دهق duhuk, هروانه hurwauneh, سنت sunnut, خرك khuruk. v. *torment, punishment.*

To torture اشكنجه دادن ishkinjeh dadun, شكنجه كشيدن shukinjeh kushédun, تعذيب ساختن taazeeb saukhtun, اهنجلوغ كردن ahunjuloogh kirdun, پاهك كشيده ساختن pauhuk kushédeh saukhtun, سياست كردن sé-ausut kirdun. v. *to rack.*—*To extort a confession by torture* تقرير كردن tukreer kirdun.

Tortured شكنجه كشيده shukinjeh kushédeh, سياست كرده شده sé-ausut kirdeh shoodeh, شكنجيده shukinjédeh, معذب ma-azzub. v. *tormented.*—*A torturer* اشكنجه گر ishkinjeh gur, عذاب شكنجه ساز azauba shukinjeh sauz. v. *executioner: tormentor.*

To TOSS انداختن andaukhtun, رمي كردن rumé kirdun, طرح ساختن turh saukhtun, انداز شدن andauz shoodun, پرتاب كردن purtaub kirdun. *To toss a ball* غالوك انداختن ghaulook andaukhtun, گو رمي كردن goo rumé kirdun. *To toss up the nose* زم كردن zum kirdun.—*To toss (to be agitated)* مضطرب شدن muzturub shoodun, اضطراب كرده شدن iztiraub kirdeh shoodun, ازار يافتن azaur é-aftun, ازار رسيده شدن azaur russédeh shoodun, جان ازار يافتن jaun azaur é-aftun. v. also *to roll, wallow.*

A toss اندازي andauzé, رمي rumé, پرتاب purtaub. v. *throw.*—*A toss of the nose* زم zum.

Tossed, tost انداخته andaukhteh, مرمي murummé. v. *thrown.*

TOTAL كل kull, تمام tumaum, درست durust. v. *whole, complete, full.*—*The total, totality* جملت jumlut, كليت kullé-ut, تمامي tumaumé.

Totally تماما tumaman, بالكليه bi'l'kullé-uh, جملة jumlutan, بالجمله bi'l'jumleh, في الجمله fi'l'jumleh.

To TOTTER تزلزل كردن tuzulzul kirdun, جنبان شدن jumbaun shoodun, جنبيدن jumbédun, رجرج كردن rujruj kirdun, لاندن laundun, فراخيز كردن furakheez kirdun, متداعي نمودن mutuda-é numoodun.—*Tottering* تزلزل ساز tuzulzul sauz, جنبان jumbaun, رجرج rujruj, مترجرج muturujruj, زعزع zaazaa, وجف wujif, تفت tuft.

To TOUCH لمس كردن lums kirdun, مس ساختن muss saukhtun, مماست كردن mumausut kirdun, امساس ساختن imsaus saukhtun, مجتس كردن mujtiss kirdun, دست زدن dost zudun, غشي كردن gushé kirdun, گرفتن gooriftun, زدن zudun, طمث كردن tums kirdun. v. *to handle.*—*To touch one another* تماس كردن tumauss kirdun, يكديگر لمس كردن eek digur lums kirdun. *To touch (affect the heart)* دلاويز كردن dilaweez kirdun, دلنواختن dilnuwaukhtun, جان گداختن jaun gudaukhtun, خاطر كشيدن khautir kushédun, نرم دل و ملايم ساختن nurm dil ou mula-ém saukhtun. v. under *passion.*—*To touch a musical instrument* نواخت كردن nuwaukht kirdun, نوازش ساختن nuwauzish saukhtun. v. *to play.*—*To touch or be in a state of junction* پيوسته شدن pivusteh shoodun, مقرون شدن mukroon shoodun, موصول بودن mousool boodun. *To touch up (repair)* مرمت كردن murummut kirdun, تعمير ساختن taameer saukhtun, براوردن burawurdun. v. *to mend.*—*To touch at (come to without stay)* نزل كردن nuzl kirdun, نزول ساختن nuzool saukhtun.—*To touch upon (mention slightly)* ذكر سبك كردن zikra subuk kirdun.

Touch (contact) لمس lums, مس muss, مماست mumassut, مسيس musees, مسيسي museesé, لصوق lusook, پيوستگي pivustugé. *The touch (sense of feeling)* قوت لامسه kuwwuta laumiseh. v. also *stroke, animadversion, censure, hint, essay.*—*Soft to the touch (as clothes, plumage, &c.)* سخام sukhaum, لميس lumees.—*Touched* ممسوس mumsoos, گرفته goorifteh, پيوسته pivusteh.—*Touchable*, v. *tangible.* *Touchiness*, v. *peevishness.* *Touchy*, v. *irascible, peevish.*

Touching (affecting) دلاويز dilaweez, دلگير dilgeer. v. *pathetick.*—*Touchingly* بر وجه دلاويز bur wujha dilaweez, بطور دلگير betoora dilgeer.

Touching (in respect of) نسبة nisbutan, با نسبت ba nisbut.

A TOUCHSTONE محك muhukk, سنك محك sunka muhukk, محكت muhukkut.

TOUGH (*not brittle*) نا هشيم na husheem, نا منكسر na munkusur, غير رشت ghire-a rusht.—(*stiff, not limber*) نا زابل na zaubil, كز kuzz, غير منخنث ghire-a munkhunis, غلظ ghuliz, لا خنث la khunis.—(*difficult to be chewed*) پيجاك peijauk.—(*viscous, clammy*) جرب jurb, ذو جربي zu jurbé, اشقر ashkur, غليظ ghuleez. v. *glutinous.*—*Tough viscous clay* خرد khard. v. also *stout, strong: difficult.*

Toughness (not brittleness) عدم هشمي aduma hushumé, عدم منكسري aduma munkusuré.—(*not flexibleness*) غلظت ghulzut, نا زابلي na zaubilé, كزي kuzzé, لا خنثي la khunsé.—(*viscosity*) جربي jurbé, غلظت ghulzut, اشقري ashkuré. (*difficulty to be chewed*) پيجاكي peijauké.

A TOUR (*roving journey, circuit*) گشت و گذار gusht ou guzaur, واروي warouvé, پويا pooi-a, سفر دواره sufra duwaureh.

A TOURNAMENT رماح بازي rummauh bauzé, رماح rummauh, ضرب اسنان zurba asnaun.

TOW اصطبت istubut, بقام bukaum. v. *hemp*.

To TOW (*draw by a rope*) از حبل کشیدن uz hubl kushédun.

TOWARD, *towards* سو soo, سوي sooï, بسوي besooï, بجانب bejaunib, بر bur, ابر abur. *He went towards him* بجانب او رفت bejauniba oo ruft. *He struck the pickaxe towards himself* (*he took care of his own interest*) سوي خود تيشه زند sooï khood teesheh zunud. *Towards that part* ان سو aun soo, برو buroo, بروي burooï. *Towards this side* این سو ein soo. *Towards the garden* سوي باغ sooï baugh. *Towards the city* بسوي شهر besooï shahur.—*To go towards* (*any place*) روي داشتن rooï daushtun.

Toward, towardness, &c. v. *docile, docility*.

A TOWEL دستمال dostmaul, دستار dostaur, دستارچه dostaurcheh, گنده روي gundeh rooï, گنده روي دستار gundeh rooï dostaur, بشکير bushkeer, پيشکير peeshkeer.

A TOWER قله kulleh, قبه kubeh (pl. قباب kubaub), برج burj (plur. بروج burooj), بارو bauroo, مناره minnaureh, منار minnaur (pl. مناور minnawur, منایر minna-ér), مازنت maazunut (plur. مازن or موازن ma-azun), ميذنت meizunut, مازنت mauzunut, تامور taumoor, تاموره taumooreh, کرن kurn, کنه kunneh, دزغاله dizghauleh. v. *castle, fortification*.—*The tower at chess* رخ or روخ rookh. *The Tower of Babel* منار نمرود minnaura nimrod. *The highest pinnacle of a tower* شرفت shurfut (pl. شرفات shurfaut). *The niched battlement*, (*also the port-hole*) *of a tower* کنگره kungureh.

To tower (*fly* or *rise high*) بلند پرواز کردن bulund purwauz kirdun, مطلع کردن mutla kirdun, سربلند شدن surbulund shoodun. v. *to soar*.

Towered, towery (*guarded* or *adorned with towers*) ذو بروج zu burooj, از قله محصون uz kulleh muhsoon, با مناره اراسته ba minnaureh arausteh.—*A towery building* (*adorned with towers and pinnacles*) شرفت shurfut (plur. شرف shuruf), صومع sawma.

Towering (*lofty*) بلند bulund, رفيع rufé-a, بالا balau, علي ala, افراز efrauz, بلندپايه bulund pa-éh.

A TOWN شهر shahur, بلد bilud, بلدت biludut, مدينه medeeneh, دار daur, قعر kaar, قصبت kusubut (plur. قصبات kusbaut), حاضرت hauzirut, قريت kure-ut, مدرت mudrut (pl. مدر mudur). v. *city, metropolis, capital*.—*To arrive in town* محتضر کردن muhtuzur kirdun, محضور ساختن muhzoor saukhtun. *To storm a town* قهرا شهر گرفتن kuhran shahur gooriftun, ضربا زربان بلد ستودن zurban bilud sutoodun, از هجوم مدينه فتح کردن uz hujoom medeeneh futih kirdun. v. *to storm*.

A townsman شهري shahuré, حاضر hauzir, قروي kurooï, مدري muduré. v. *citizen*.—*The town and townsmen* شهر و شهري shahur ou shahuré. *The town-hall* or *town-house* محکمت muhkumut, شهر اميني shahur ameené.—*Town-talk* گفت و گوي gutt ou gooï, سخن زمان sukhuna zumaun.

A TOY (*bawble*) بازيچه bauzeecheh, لعبت laabut, هرزه hurzeh, ترهت turhut. *Toys* خرد مرد khurd murd, خردوات khurduwaut, هرزوات hurzuwaut, ترهات turruhaut, تراريت turaré-ut, پيرزي peerzshé. v. *trifle*.--(*frolick, humour*) شوخي shookhé, بذله buzleh, يافه é-aufeh, مزه muzeh, مسخره maskhureh, رنگ runk, لطيفه luteefeh.—*Toy, toying* (*amorous dalliance*) عشوت ushwut, ناز nauz, ناز و نياز nauz ou né-auz, شيوه sheeweh, شوخي shookhé, دعابت بازي da-abut bauzé. — *Toying* (*amorously playful*) نازنين nauzneen, نازنده nauzindeh, نازان nauzaun, عشت باز ushwut bauz, شيوه نما sheeweh numa, دعابت باز da-abut bauz, شوخ shookh.—*A toy-shop* بازيچه و پيرزه دکاني bauzeecheh ou peerzsheh dukauné, خرد مرد خانه khurd murd khauneh.--*A toy merchant* پيرزي فروش peerzshé furoosh, بازيچه فروش bauzeecheh furoosh.

To toy عشت نمودن ushwut numoodun, نازيدن nauzédun, نازنين شدن nauzneen shoodun, شيوه باختن sheeweh baukhtun, دعب کردن daab kirdun. v. *to play, trifle*.

A TRACE, *tract* (*footstep, mark*) پي pei, پاي pa-é, پا pa, نشانه nishauneh, نشان nishaun, رسم rusm (pl. ارسم arsum), مرسم mursum (pl. مراسم murausum), اثر asr (pl. اثور asoor, اثار asaur), قفاف kuffauf, ندم nudum, دنبال dumbaul, حبار hubaur, حبر hubr (pl. حبارت hubaurut), رجه rujuh, علب alib (pl. علوب uloob) نميم numeem, وعس waas, عثير aseer, خديش khudeesh.—*Tract* (*path*) راه rah, سمت semt (pl. سموت sumoot), طريق tureek, طريقت tureekut, سبيل subeel, وتيرت wuteerut, مسلک musluk. v. *road*.—*Traces left where people have been lying, sitting, &c.* جنخ junh. *Traces* (*harness*) براز burauz, رسايع rusa-é-a.

To trace (*mark out*) رسم کردن rusm kirdun, رسوم زدن rusoom zudun, نشان ساختن nishaun saukhtun, اثر نمودن asr numoodun. *To trace, track* (*follow the footsteps*) در پاي رفتن dur pa-é ruftun, نشاندن nishaundun, ازپي روان شدن uz pei rouvaun shoodun, تقصص کردن kusus kirdun *To trace* (*investigate*) پژوهش ساختن pu-

zshoohish saukhtun, تفتيش كردن tufteesh kirdun, تفحص ساختن tufuhhus saukhtun, استقصا كردن istiksa kirdun.

Traced (*marked*) مرسوم mursoom, اثير aseer, نشانده nishaundeh. (*followed by the footsteps*) در پاي رفته dur pa-é rufteh, از پي امده uz pei aumudeh, نشانده nishaundeh. (*investigated*) پژوهيده puzshoohédeh, تفتيش كرده شده tufteesh kirdeh shoodeh. v. *searched*.

A tracer (*one who marks out or delineates*) رسم ساز rusm sauz, نشان كننده nishaun koonindeh. (*one who follows footsteps*) در پاي رونده dur pa-é rouvindeh. (*one who investigates*) پژوهش puzshoohish, مفتش mufuttish. v. *searcher*.

Trackless بي نشان bé nishaun, بي رسم و پاي bé rusm ou pa-é, نا مرسوم na mursoom, بي سمت و راه bé semt ou rah.

A TRACT (*district*, *quantity of land*) ناحيت nauhé-ut (pl. نواحي nuwauhé, انحا anha) ساحت sauhut (pl. ساحات sahaut, ساح sauh, سوح sooh) طرف turruf (pl. اطراف atrauf), طور tawr (pl. اطوار atwaur), قطر or قتر kutr (pl. اقطار or اقتار aktaur), كنف kunuf (plur. اكناف aknauf) بقعت bukaat (plur. بقاع bukaa), جنب jumb, جناب junaub (pl. جنوب junoob), عرض uruz, حري huré, شفير shufeer, شفق shufuk, حاشت haushé-ut, حجا huj (plur. حجي hujé), تغيت tughé-ut. v. also *region: course*. — (*a treatise*, *small book*) كتابچه kitaubcheh, رسالت rissaulut.

TRACTABLE دست اموز dost amooz, رام raum, فرمان بردار furmaun burdaur, نرم رو nurm roo, اهسته ahusteh, ملايم mula-ém, مظلوم muzloom, مطيع muté-a, بردبار burdbaur. v. *manageable*, *docile*, *tame*, *obsequious*, *obedient*.

Tractableness دست اموزي dost amoozé, فرمان برداري furmaun burdauré, اهستگي ahustugé, بردباري burdbauré, ملايمت mula-émut, طاعت tau-at. v. *docility*, *tameness*, *obedience*.

Tractably مظلومانه muzloomauneh, با طاعت ba tau-at, با ملايمت ba mula-émut.

TRADE (*traffick*, *commerce*) تجارت tujaurut, داد ستاد daud sitaud, اشترا ishtira, معاملت ma-amlut, كار kaur, بازرگاني bazargauné, رنجبري runjburé, متجر mutjur. v. *exchange*, *business*.—*A trade* (*employment*) صنعت sunaat, صناعت suna-at, كار kaur, كار و بار kaur ou baur, كردار kirdaur, دستكاري dostkauré, حرفت hurfut, استادگي ustaudugé, استادي ustaudé, پيشه peesheh. v. *occupation*. — *To follow a trade* صناعت ساختن suna-at saukhtun, كار كردن kaur kirdun, استادي ساختن ustaudé saukhtun.

To trade (*traffick*) تجارت كردن tujaurut kirdun, بازار ساختن bazaur saukhtun, بازار كردن bazur kirdun, فروخت و خريد كردن furookht ou khureed kirdun, اشترا ساختن ishtira saukhtun, معامله كردن ma-amleh kirdun, بيع و شرا ساختن bé-a ou shura saukhtun, جهد و كار كردن jihud ou kaur kirdun, كار و كسب ساختن kaur ou kusb saukhtun, شرط زدن shurt zudun. v. *to exchange*, *truck*, *traffick by exchange*.

A trader بازاركان bazaurgaun, تاجر taujir, رنجبر runjbur, خواجه khojeh, معاملي ma-amlé. v. *merchant*, *dealer*.

A tradesman اهل سنعت ahla sunaat, صنعتكار sunaatkaur, رنجبر runjbur, اهل حرفت ahla hurfut, پيشهور peishehwur, پيشهكار peishehkaur, دستكار dostkaur, صانع sauna, استاكر ustagur, استاد ustaud, عمال amaul, استاكار ustakaur. *Tradesmen*, *tradespeople*, *tradesfolk* اهل صنعت ahla sunaat, اهالي حرفت ahaulé hurfut, پيشهكاران peishehkauraun, دستكاران dostkauraun, استاكاران ustakauraun.

TRADITION روايت riwa-é-ut, اثر asr (plur. اثار asaur), خبر khubr (pl. اخبار akhbaur), ماثرت ma-asurut (pl. ماثر ma-asur), نقل nukkul (plur. نقول nukkool). *Traditional* مروي murwé, منقول munkool, ابا عن جد مقول aban aan juddin mukawwul, از پدر بپسر گفته uz pader bepussur gufteh.

To TRADUCE دهن كشاي كردن duhun kusha-é kirdun, عرض پايمال ساختن erz pa-émaul saukhtun, بهتان گفتن buhtaun guftun, طنز زدن tunz zudun, افترا كردن iftira kirdun, بدنامي دادن budnaumé dadun, نام پاخوست كردن naum pakhoost kirdun, غيبت ساختن gheebut saukhtun, نام كشيدن naum kushédun, اسناد كردن isnaud kirdun, دق گرفتن dukk gooriftun, كوازه كردن guwauzsheh kirdun, عيب گفتن a-éb guftun. v. *to calumniate*, *slander*, *defame*, *censure*, *condemn*, *blame*. — *Traducement* بهتان buhtaun, افترا iftira, اسناد isnaud. v. *slander*, *calumny*, *censure*.—*A traducer* بهتان گو buhtaun goo, طنز زن tunz zun, افترا كننده iftira koonindeh. v. *calumniator*, *slanderer*. — *Traduced* بهتان ياب buhtaun é-aub, طنز زده tunz zuddeh, افترا كرده شده iftira kirdeh shoodeh.

Traffick, v. *trade*. —(*commodities*) متاع mutaa (pl. امتعت amtaat), اسباب asbaub. v. *merchandize*, *wares*.—*To traffick*, v. *to trade*.

TRAGACANTH (*plant*) قتاد kutaud, گياه شتر gé-auha shutr.

TRAGEDY طراكيديا tiragédé-a.

Tragical (*bloody*, *calamitous*, *mournful*) خونين khooneen, خون فشان khoon fushaun, خونخور

khoonkhore, قتول kutool, پر مصيبت pur museebut, هولناک hawilnauk, دلگير dilgeer, دلفکار dilfikaur, جان ازار jaun azaur.—*Tragically* بروجه خون فشان bur wujha khoon fushaun, با مصيبت ba museebut, دلگير dilgeer, قتولا kutoolan.—*Tragicalness* خونخوري khoonkhore, مصيبت museebut, دلگيري dilgeere, قتل kutl, هولناکي hawilnauké.

To TRAIL بر زمين کشيدن bur zumeen kushédun, بخاک کشيده ساختن bekhauk kushédeh saukhtun, جر کردن jurr kirdun, جرار ساختن juraur saukhtun, مستجر کردن mustujirr kirdun, اهنجيدن ahunjédun. v. *to draw.*—*To trail as a garment on the ground* سحب کردن suhub kirdun, ذيال شدن zei-aul shoodun, ذيل ساختن zeil saukhtun, مسحوب نمودن mus-hoob numoodun. *To trail* (*be drawn out in length*) بدرازي کشيده شدن bedirauzé kushédeh shoodun, دير کشيده بودن deir kushédeh boodun, طول گشتن tool gushtun, تذييل شدن tuzei-él shoodun.—*Trailed* کشيده kushédeh, بر زمين کشيده bur zumeen kushédeh, منجر munjurr, مجذوب mujzoob.

To TRAIN (*educate, form to any thing*) پروردن purwurdun, تربيت کردن turbé-ut kirdun, تدريب ساختن tudreeb saukhtun, مدبر کردن mudubbir kirdun, ترويض ساختن turweez saukhtun, تعليم کردن taaleem kirdun. v. *to instruct, exercise.*—*To train soldiers* سپاهي صف صف کردن sippauhé suf suf kirdun, تعليم احوال جنگ ساختن taaleema ahwaula jung saukhtun, لشکر ضبط کردن lashkur zubt kirdun, سپاه بجنگ اراستن sippah bejung araustun. *To train a dog* سگ تعويد کردن sug taweed kirdun, کلب مضري ساختن kulb muzré saukhtun, سگ ضاري کردن sug zauré kirdun. *To train a horse* ترويض اسب ساختن turweeza asb saukhtun, اسبرا رياضت کردن asbra ré-auzut kirdun, فرس صنعت ساختن faras sunaat saukhtun.

A train (*artifice, stratagem*) حيله بازي heeleh bauzé, ال aul, فن fun, کيد keid, مکر mukr, رنک runk, نيرنک neerunk. (*the tail of a gown*) ذيل zeil (pl. ذيول zei-ool). *The train of a bird* زنابي zunauba, زمجي zumujja, دفيه dufé-uh. *A train* or *series* سلسله silsileh, سلک silk, نظام nizaum, تسلسل tusulsul. v. *process, method.*—*A train* (*followers*) سواري sawauré *or* suvvauré, طايفه ta-éfeh, پيروي peerawé, حشم hushum, توابع tuwauba, اتباع atbaa, خدم و حشم khudum ou hushum, لواحق luwauhik, سواد suwaud. v. *retinue, procession.*—*A train of artillery* سلسله توپخانه silsileha topekhauneh.

Trained پرورده purwurdeh, مربي murubba.

A TRAITOR خاين kha-én, خاينتکر kha-énutgur, غدار ghuddaur, خوان khawwaun, اهل غدر ahla ghudr, دغل زن dughul zun, کافر kaufir, حرامزاده haraumzaudeh. *A bread and salt traitor* (*one who betrays his benefactor*) نان ونمک خايني nan ou nummuk kha-éné.

Traiterous خاين kha-én, ذو خاينت zu kha-énut, غدار ghuddaur, غدير ghudeer. v. *perfidious.*—*Traiterously* با خيانت ba khé-aunut, غدارا ghuddaran, با غدر ba ghudr. *Acting traiterously* اختيان ikhté-aun.

A traitress زني غدار zunné ghuddaur. *O traitress* يا غدار ya ghuddaur.

Trammel, trammels, v. *net, shackles.*

To TRAMPLE پاخوست ساختن pakhost saukhtun, پايمال زدن pa-émaul zudun, لکد زده و پايمال نمودن lukud zuddeh ou pa-émaul numoodun, پايه زدن pa-éh zudun, موطي قدم شدن mawtaa kudum shoodun, سپردن suburdun, سپردن supurdun, پي سپر شدن pei supur shoodun.

Trampled پايمال pa-émaul, پامال paumaul, پايمال لکد و شده lukud ou pa-émaul shoodeh, پاخوست pukhost, پاخواست pakhaust, پازده pazuddeh.

A trampler پايمال ساز pa-émaul sauz, لکد زن lukud zun, پاخوست کننده pakhost koonindeh.

A TRANCE or *transe* (*temporary absence of the soul*) بي خودي bé khoodé, غشيت ghushé-ut.

Tranced بيخود békhood, غشيان ghushé-aun.

TRANQUIL اسوده asoodeh, اسوده و ازاده asoodeh ou azaudeh, اهل رفاهيت ahla rufahé-ut, ذو راحت zu rauhut, ذو ارام zu araum, اراميده araumédeh. v. *quiet.*

Tranquillity اسودکي asoodugé, سکون sugoon, رفاهيت rufahé-ut, حضور huzoor, ارام araum, ارامي araumé, ارامش araumish, حضور القلب huzooru'l'kulb, سکون النفس sukoonu'n'nufs, سکونت sukoonut, سکينت sukeenut, فراغ بال firaugha baul, اطمينان خاطر itmeenauna khautir. v. *quiet.*

To TRANSACT معامله کردن ma-amleh kirdun, مصلحت ساختن musluhut saukhtun, اتمام امر کردن itmauma amr kirdun, کارگذار شدن kaurguzaur shoodun, ميثاق کردن meisauk kirdun, امر پرداختن amr purdaukhtun, کار کردن kaur kirdun, کردار ساختن kirdaur saukhtun, کردن kirdun, ساختن saukhtun. v. *to manage, negotiate.*

Transacted معامله کرده شده ma-amleh kirdeh shoodeh, پرداخته purdaukhteh, کارگذارده kaurguzaurdeh, ساخته saukhteh, کرده kirdeh.

A transaction مصلحت musluhut, معامله maamleh, اتمام مصلحت و امر itmauma musluhut ou amr, كار kaur, امر amr, ميثاق meisauk, عهد ahd, قول kool, تمسك tummusook, قرار kuraur, امل aml. v. *negotiation, management*.

To TRANSCEND بى نظير شدن bé nuzeer shoodun, گذشتن guzushtun, سبق شدن subuk shoodun, سبقت ساختن subukut saukhtun, غالب شدن ghaulib shoodun, دست بردن dost burdun, پيش شدن peish shoodun, پيش دستي نمودن peish dosté numoodun, فاضل شدن fauzil shoodun, تقدم داشتن tukuddum daushtun, فايق شدن fa-ék shoodun. v. *to pass, surpass, exceed, excel, surmount, climb*.

Transcendency بى نظيري bé nuzeeré, سابقت saubukut, تقدم tukuddum, پيش دستي peish dosté, تقدميت kudmé-ut, فضل fuzl, مفضل mufzil, غلبت ghulubut, دست برد dost burd. v. *excellence, pre-eminence*.

Transcendent, transcendental بي نظير bé nuzeer, سابق saubik, سبق subik, متقدم mutukuddim, غالب ghaulib, متغلب mutughullib, مكمل mukummil, فاضل fauzil, صاحب كمال sahib kumaul, باهر bauhir, زو عزت zu yzzut, اعلا a-ala, فايق fa-ék, پيش دست peish dost. v. *excellent, pre-eminent, superior*.

To TRANSCRIBE صورت كردن soorut kirdun, منتسخ ساختن muntusikh saukhtun, نسخ كردن nusikh kirdun, نسخت ساختن nuskhut saukhtun, استنساخ كردن istinsaukh kirdun. v. *to copy*.

A transcript صورت soorut, نسخت nuskhut, *A transcript into* or *from an account-book* صورت دفتر sooruta duftur. *Transcription* (*making a transcript*) صورت ساز soorut sauz, نسخ nusikh, منتسخ muntusikh.

To TRANSFER برداشتن burdaushtun, نقل كردن nukkul kirdun. v. *to convey, carry, transport, remove*. — *To transfer* (*property*, &c.) *from one to another* از يك تا دگر تسليم كردن uz eek ta digur tusleem kirdun. *To transfer one's power* or *authority to another* (*to appoint an attorney, agent*, &c.) حواله كردن huwauleh kirdun, وكيل نامزاد ساختن vakeel naumzaud saukhtun, توكيل كردن tawkeel kirdun. — *A transfer* نقل nukkul.

Transferred برداشته burdaushteh, برده burdeh.

TRANSFORMATION, *transfiguration* تبديل صورت tubdeela soorut, غير ظاهر ghire-a zauhir, تغيير شكل tughei-éra shukl, مسخ musikh. *The transfiguration of Jesus Christ* تجلي حضرت ايشوع tujullé huzrut eishoo-a, عيد تجلي حضرت مسيح a-éda tujullé huzrut meseeh, تغير حضرت ايشوع المسيح tughire-a huzrut eishoo-a-u'l'meseeh.

To transform, transfigure تبديل صورت كردن tubdeela soorut kirdun, غير شكل ساختن ghire-a shukl saukhtun, مسخ كردن musikh kirdun, تغيير ظاهر ساختن tughei éra zauhir saukhtun, شكل را متغير كردن shuklra mutughire kirdun.

Transformed تبديل صورت پذير tubdeela soorut pizzeer, متشكل mutushukkul, لعين la-én. *To be transformed* تبديل صورت پذيرفتن tubdeela soorut pizzeeruftun, متشكل شدن mutushukkul shoodun, غير شكل نمودن ghire-a shukl numoodun, لعين بودن la-én boodun.

A transformer تبديل صورت ساز tubdeela soorut sauz, ماسخ mausikh.

To TRANSFUSE نقل كردن nukkul kirdun, ريختن reekhtun, تصفيق كردن tusfeek kirdun, از يك در دگر ريزان شدن uz eek dur deegur reezaun shoodun, حواله كردن hawauleh kirdun.—

Transfusion نقل nukkul, تصفيق tusfeek, ريزش از يك در دگر reezish uz eekdur digur, حواله huwauleh.

To TRANSGRESS (*go beyond bounds*) از حد بيرون رفتن uz hudd beeroon ruftun, از حد گذاشتن uz hud guzaushtun. (*to offend against any law, custom*, &c.) تجاوز نمودن tujawuz numoodun, عدوان شدن adawaun shoodun, عدا كردن ada kirdun, بغي ساختن bughé saukhtun, متعدي شدن muta-addé shoodun, تعدي كردن ta-addé kirdun. v. also *to violate*.

Transgression متجاوز mutujawuz, تجوز tujawuz, عدا ada, تعدي ta-addé, معدي ma-addé, خطا khuta, سهو suhoo, وكار wukaur, رهق ruhuk. v. *offence, sin, crime, fault, violation*.

Transgressing, transgressive از حد بيرون روان uz hudd beeroon rouvaun, متجاوز mutujawuz, متجاوزت mutujawuzut, عادي audé.

A transgressor متعدي muta-addé, باغي baughé (pl. بغات bughaut,) صاحب متجاوز sahib mutujawuz, خطا ساز khuta sauz, اهل سهو ahla suhoo.

TRANSIENT, *transitory* (*momentary, frail, fleeting*) تيز گذار taze guzaur, فاني fauné, بي بقا bé buka, نا باقي na bauké, غير ثابت ghire-a saubit, يكساعت eeksa-at, نا پايدار na pa-édar, بي پايداري bé pa-édaré, فنا پذير funa pizzeer, زايل za-él, بى استواري bé istuwauré, نا استوار na istuwaur.

Transiently (*soon passing, slightly, en passant*) تيز گذار taze guzaur, سرعة suratan, تحلة القسم tuhullutu'l'kussum.

Transientness, transitoriness تيز گذاري taze guzauré, عدم ثبات aduma subaut, نا پايداري na

pa-édaré, غير استواري ghire-a istuwauré, خال ذاتي haula fauné, عدم بقا aduma buka.

TRANSITION گذار guzaur, روش از یك تا دگر rouvish uz eek ta digur, مرور muroor, عبور aboor, تبادل tubaudil. — *Transitive* (*having the power of passing*) زو قوت گذار zu kuwwuta guzaur. *A transitive* or *active signification* تعدیت taadé-ut. *A transitive* or *active verb* متعدي muta-addé, فعل faal, الواقع alwauka. v. تعدي

To TRANSLATE (*from one language to another*) ترجمه کردن turjimeh kirdun, مترجم ساختن muturjum saukhtun, تفسیر کردن tufseer kirdun, نقل ساختن nukkul saukhtun. v. *to interpret, explain*; also *to transport, remove*.

Translated مترجم muturjum, منقول minkool, متنقل mutunukkul, ترجمه کرده شده turjimeh kirdeh shoodeh.

TRANSMARINE (*beyond sea*) انسودریا aunsoo duré-a, ماورالبحر mawuru'l'buhr. (*rare, exotick*) غریب ghureeb, نادر naudir.

To TRANSMIGRATE نقل مکان کردن nukkula mukaun kirdun, جا بجا نقل ساختن jau bejau nukkul saukhtun, انتقال کردن intikaul kirdun, تبدیل مقام ساختن tubdeela mukaum saukhtun, ترحال کردن turhaul kirdun. v. v. *to emigrate, travel*.

Transmigration (*passage from one place to another*) نقل مکان nukkula mukaun, تبدیل مقام tubdeela mukaum, انتقال intikaul, نقل nukkul. v. *emigration*.—*The transmigration of the soul* التناسخ attunausukh.

Transmigrating, transmigrant نقل مکان ساز nukkula mukaun sauz, انتقال کنا intikaul koona.

TRANSMISSION, *transmittal* ارسال جا بجا irsaula jau bejau, مرسل mursil.

Transmissive, transmitted از جا بجا فرستاده uz jau bejau furristadeh, مرسل mursul. v. *sent*.

To transmit از جا بجا فرستادن uz jau bejau furristadun, ارسال کردن irsaul kirdun, ایصال ساختن eisaul saukhtun, گذارنده کردن guzaurindeh kirdun, حواله ساختن huwauleh saukhtun, نقل nukkul kirdun. v. *to send*.

TRANSMUTABLE ممکن ابدال mumkina ibdaul, لایق قلب la-éka kulb, قابل بدل kaubila budul, شایسته تبدیل sha-ésteh tubdeel.

Transmutation ابدال ibdaul, قلب kulb, بدل budul, تبدیل tubdeel. *Transmutation of metals* کیمیا keemé-a, کیمیا و سیمیا keemé-a ou seemé-a.

To transmute ابدال کردن ibdaul kirdun, قلب ساختن kulb saukhtun, منقلب کردن munkulub kirdun. v. *to change*.—*To transmute metals* کیمیا و سیمیا ساختن keemé-a ou seemé-a saukhtun.—*Transmuted* منقلب munkulub.—*A transmuter* قلب ساز kulb sauz, ابدال گر ibdaul gur, کیمیا گر keemé-a gur, اهل کیمیا ahla keemé-a.

A TRANSOM بردر burdur. v. *lintel*.

TRANSPARENCY (*pellucidness of gems, &c.*) تابداري taubdaré, ابداري aubdaré, جوهرداري johurdaré, کرشي kurshé, روشنايي roshunaï-é. v. *clearness, brilliancy*.—(*thinness of cloth*) شفي shuffé, حال شفاف haula shufauf.

Transparent (*pellucid*) ابدار aubdar, تابدار taubdar, جوهردار johurdar, کرش kursh, روشن roshun. v. *clear, bright, brilliant*.—(*thin as cloth*) شف shuff, شفاف shufauf, شفيف shufeef, شفوف shufoof.

To TRANSPIRE (*become publick*) اشکاره گشتن ashikaureh gushtun, کشاده گرديدن kushaudeh girdédun. v. also *to perspire*.

To TRANSPLANT فصال کردن fusaul kirdun, نقل ساختن nukkul saukhtun, دگر بار نشاندن digur bar nishaundun, باز اجستن baz ajistun, مفتصل نمودن muftusyl numoodun, افتصال کردن iftisaul kirdun.—*Transplantation* فصال fusaul, نقل nukkul, افتصال iftisaul, مفتصل muftusil.—*Transplanted* متنقل mutunukkul, دگر بار نشانده digur bar nishaundeh, باز اجسته baz ajisteh.—*A transplanter* نقل ساز nukkul sauz, فاصل کننده fausil koonindeh.

To TRANSPORT (*carry from place to place*) بردن burdun, از جا بجا بردن uz jau bejau burdun, نقل کردن nukkul kirdun, از مقام تا مقام نقل ساختن uz mukaum ta mukaum nukkul saukhtun, ناقل شدن naukil shoodun, تنقیل کردن tunkeel kirdun, انتقال نمودن intikaul numoodun, متنقل گردانیدن muntukul girdanédun. v. also *to banish*.—(*to ravish with delight*) دلشاد ساختن dilshaud saukhtun, دلاویز کردن dilaweez kirdun, دلربا ساختن dilruba saukhtun, مفرح قلب دادن mufriha kulb dadun, مسرور کردن musroor kirdun. v. *to delight*.—*To transport* (*loads of goods, luggage, &c.*) نقل اثقال nukula askaul kirdun, اسباب نقل ساختن asbaub nukkul saukhtun, بارها از جا بجا کشیدن barha uz jau bejau kushédun.

Transport (*rapture*) دلاویزي dilaweezé, دلشادي dilshaudé, مفرح قلب mufriha kulb, دلخوشي dilkhooshé, دلربايي dilrubaï-é. v. *delight*.—*Transporting* (*charming*) دلاویز dilaweez, دلربا dilruba, دلستان dilsitaun, دلفروز dilfurooz, دلکش dilkush, خاطر گیر khautir geer, جانستان jaunsitaun. —*Transport, transportation* (*conveyance*) نقل nuk-

kul, نقل از مقام تا مقام nukkul uz mukaum ta mukaum, انتقال از جا بجا intikaul uz jau bejau, بارکشي barkushé. v. *carriage:* alſo *baniſhment.* — *The tranſportation of baggage* نقل اثقال nukkula aſkaul, انتقال اسباب intikaula aſbaub.

Tranſported تنقل tunukkul, برده burdeh, نقل کرده شده nukkul kirdeh ſhoodeh.

A tranſporter ناقل naukil. v. *carrier.*

To TRANSPOSE تقديم و تاخير کردن tukdeem ou ta-akheer kirdun, تبديل ساختن tubdeel ſaukhtun, يک بجاي دگر نهادن eek beja-é digur nihaudun. *To tranſpoſe one letter in the place of another* تحريف کردن tuhreef kirdun, بدل ساختن budul ſaukhtun, ابدال کردن ibdaul kirdun, تصحيف ساختن tus-heef ſaukhtun.

Tranſpoſition, tranſpoſal تبديل tubdeel, بدل budul, ابدال ibdaul, تحريف tuhreef, تصحيف tuſheef, حال تقديم و تاخير haula tukdeem ou taakheer.

To TRANSUBSTANTIATE (*change ſubſtance*) تبديل هستي کردن tubdeela huſté kirdun.

TRANSVERSE معترض mu-etriz, مناسطه munauſuteh. v. *croſs, oblique.* — *Tranſverſely* از کوشه تا کوشه uz kooſheh ta kooſheh, معترضا mu-etrizan.

A TRAP دام daum, کمند kumund, شبيکه ſhubeekeh, کمين kumeen, کمينگاه kumeengah, ال aul, فن fun, روبه بازي roobeh bauzé, حيله بازي heeleh bauzé, کيد keid. v. *ſnare, ambuſh, ſtratagem.* — *To trap* در دام کرفتن dur daum gooriftun. v. *to inſnare.*

A TREADLE (*to a loom, &c.*) پاچال pauchaul, پاوزاره pawzaureh, بافرجن baufrjun, بافرنجن baufrunjun, شو ſhoo.

TREASON خيانت khé-aunut, خيانتکري khé-auntguré, غدر ghudr. v. alſo *rebellion.*

Treaſonable خاين kha-én, غدار ghuddaur. v. *treacherous, traiterous, rebellious.*

TREASURE خزينه khuzeeneh, خزانه khuzauneh, کنج gunj, کنجور gunjoor, زخر zukhr, زخيره zukheereh, لحيزا luheiza. v. *riches, wealth, money.* — *Hidden treaſure* کنز kunz, کنج مدفون gunja mudfoon. — *Treaſures* خزاين khuza-én, دفاين dufa-én, کنوز kunooz. *Immenſe treaſures* خزاين بي کران khuza-éna bé guraun — *A treaſure* کنجباد gunjbaud, دفينت dufeenut, کنج

To treaſure خزينه کردن khuzeeneh kirdun, مال در کنجينه نهادن maul dur gunjeeneh nihaudun, در خالصه انبار کردن dur khalſih imbaur kirdun, کنز ساختن kunz ſaukhtun.

A treaſurer خزينه دار khuzeeneh dar, کتخداي خزينه kutkhoda-é khuzeeneh. کنجور gunjwur, کهبد kuhbud, خازن khauzin (plur. خزنت khazanat, خزان khuzzaun). *The high treaſurer* دفتردار dufturdar, بخشي bukhſhé, امين بيت المال ameena beetu'l'maul. — *Treaſurerſhip* دفترداري dufturdaré, خزينه داري khuzeeneh daré, منصب کنجور munſuba gunjwur.

A treaſury خزينت khuzeenut, کنجينه gunjeeneh, کنجا gunja, کنزخانه kunzkhauneh, بيت beet, بيت المال beetu'l'maul, خالصه khalſih, مفتح muftuh, مخزن makhzen [Hence *magazen* in Spaniſh, *magazine* in Engliſh]. *The royal treaſury* خالصه شريف khalſiha ſhurreef, خزانت عامره khuzaunuta aumireh, خزينت بيت المال khuzeenuta beetu'l'maul, کنجينه شايکان gunjeeneha ſha-égaun.

To TREAT (*negociate, ſettle any buſineſs*) مصلحت کذار شدن muſluhut guzaur ſhoodun, معامله کردن ma-amleh kirdun, عهد و شرط تقويم ساختن ahd ou ſhurt tukweem ſaukhtun, تعميل کردن taameel kirdun, اتراف داشتن ik-tauf dauſhtun, اتقان کردن ittikaun kirdun. — (*to handle, manage*) ربط کردن rubt kirdun, برکشيدن burkuſhédun, مباشرت کردن mubauſhirut kirdun, کيد ساختن keid ſaukhtun. — (*to give an entertainment*) ضيافت دادن zé-aufut dadun, مهماندار شدن muhmaundar ſhoodun, ميزد دادن meezud dadun, ميزبان کستري نمودن meezubaun kuſturé numoodun. — (*to diſcourſe on*) مکالمه کردن mukaulumeh kirdun, مذاکره ساختن muzaukureh ſaukhtun. *To treat well* نواختن nuwakhtun, خوش کردن khooſh kirdun, التفات نمودن iltifaut numoodun, رعايت کردن ri-a-é-ut kirdun, مدارات نمودن mudaraut numoodun, مانست ساختن ma-afuſut ſaukhtun, عفاس کردن afaus kirdun, دلو شدن dulou ſhoodun. *To treat ill* جفا کردن jufa kirdun, تغليظ ساختن tughleez ſaukhtun, قهر کردن kuhr kirdun, ستم نمودن ſitum numoodun, بلو کردن buloo kirdun, اضهال ساختن izhaul ſaukhtun. v. *to oppreſs.* — *To treat one another ill* تکاوح کردن tukawuh kirdun, بيک دکر جفا ساختن beh eek digur jufa ſaukhtun.

A treat ضيافت zé-aufut, مهماني muhmauné, بزم buzm, ميزد meezud. v. *entertainment.*

Treated (*diſcourſed upon*) مکالمه کرده شده mukaulumeh kirdeh ſhoodeh, مذکور muzkoor, مذاکره ساخته muzaukureh ſaukhteh. — (*entertained at table*) ضيافت پذير zé-aufut pizzeer, مهماني کير muhmauné geer, نفايس خور nufaés khore. — *Treated well* نواخته nuwaukhteh, التفات پذير iltifaut pizzeer. — *Treated ill* ستم ديده ſitumdeedeh, جفا پذير jufa pizzeer.

A treatise مذاكره muzaukureh, رسالت ruſſaulut, نقل nukkul, حكايت huka-é-ut, تاريخ taureekh.

Treatment گيري geeré, معامله ma-amleh, حركت hurukut. *Good treatment* نوازش nuwauziſh, التفات iltifaut, رعايت ri-a-é-ut, مهرباني mihrubauné, مدارات mudaraut. *Ill treatment* جفا jufa, مصادرت muſaudurut, جور jawr, قهر kuhr. v. *oppreſſion.*

A TREATY مصلحت muſluhut, معامله ma-amleh, عهد ahd, عقد akd, شرط ſhurt, حلف hulf (plur. احلاف ahlauf). تلا tula. *A treaty of peace* مذاكرت احوال صلح muzaukuruta ahwaula ſulh, مصالحت muſauluhut, عقد صلح و صلاح akda ſulh ou ſulauh.

TREBLE (*threefold*) ستا ſeta, ستو ſetoo, سگانه ſegauneh, ثلاثت اضاعف ſalauſata aza-af, ذو ثلاث zu ſalaus. (*ſharp of ſound*) تيز صدا taze ſuda. *A treble* or *ſharp ſound* صدا تيز ſudaa taze. —*To treble* (*make thrice as much*) ستا كردن ſeta kirdun, ثلاثت اضاعف ساختن ſalauſut aza-af ſaukhtun.—(*to become treble*) ستو گشتن ſetoo guſhtun, ثلاثت اضاعف گرديدن ſalauſut aza-af gurdédun. —*Trebly* ستا ſeta, ستو ſetoo, ثلاث ſalaus, ثلثا ſuluſan.

☞ *What follows between hooks, down to* TREE, *has been tranſpoſed by miſtake. — It ſhould be inſerted between* TRAP *and* TREADLE *p.* 2047.

[TRAPPINGS (*for horſes*) جلال jilaul, رخت rukht, اسب رختي aſb rukhté, هرا hurra, طرف turruf, زين پوش zeen poſh. v. alſo *dreſs, ornament.*

TRASH خردوات khurduwaut, خرد مرد khurd murd, بازافگن bazafgun, نفا nufa, درد durd. v. *droſs, dregs, offals, refuſe.*

To TRAVAIL (*labour in childbirth*) درد وضع حمل كشيدن durda wuzaa huml kuſhédun, نفاس گير شدن nufaus geer ſhoodun, ابستن abiſtun.

Travail (*labour in child-birth*) درد وضع حمل durda wuzaa huml, رنج نفاس runja nufaus.

To TRAVEL بديار غربت رفتن bedé-aura ghurbut ruftun, سفر كردن ſufr kirdun, سلوك ساختن ſulook ſaukhtun, تسفر كردن tuſuffur kirdun, مسافرت ساختن muſaufurut ſaukhtun, سيح ساختن ſé-auhut kirdun, سياحت كردن ſeih ſaukhtun, غريبي كردن ghureebé kirdun, تغريب ساختن tughreeb ſaukhtun, راهرو بودن rahrou boodun, راهگذار شدن rahguzaur ſhoodun, هنجاريدن hunjaurédun. *To travel on foot* پياده راجلا مشي كردن raujilan muſhé kirdun, پياده رفتن pé-audeh ruftun. *To travel on horſeback* سوار رفتن ſuvvaur ruftun, راكب شدن raukib ſhoodun, بر اسب راهگذار بودن bur aſb rahguzaur boodun. *To travel in company* مسافره كردن muſaufureh kirdun, سفار ساختن ſifaur ſaukhtun, با كاروان سفر كردن ba karavan ſufr kirdun, هنجار ساختن hunjaur ſaukhtun. *To travel poſt* سير في البريد كردن ſeir fi'l'bureed kirdun. *To travel day and night* سير الميقاب كردن ſeiru'l'-meekaub kirdun. *To travel faſt* تيز رفتن taze ruftun, وضوع كردن wuzoo-a kirdun. *To travel ſlow* گران سير شدن guraun ſeir ſhoodun, نرم رو بودن nurm rou boodun, اهسته رفتن ahuſteh ruftun.

Travel, travelling سلول ſulook, سفر ſufr, راه rah, راه گذاري rahguzauré, سير ſeir, رحيل ruheel, طريق tureek. v. *journey.* — *To ſet out on one's travels* روبراه شدن rooberah ſhoodun, عزم راه ساختن azma rah ſaukhtun, تسفر كردن tuſuffur kirdun, عزم طريق ساختن azma tureek ſaukhtun, عزم خرام نمودن azma khyraum numoodun, متوجه شدن mutuwujjih ſhoodun, توجه كردن tuwwujih kirdun.

A traveller سياح ſei-auh, سياحت ſei-auhut, اهل ahla مسافر muſaufir (plur. اصحاب مسافره aſ-hauba muſaufireh), راهرو rahrou, راهبان rahban, راهگذار rahguzaur, رهاور ruhawur, رهگذري ruhguzuré, رهور ruhwur, رند rind, ابن سبيل ibna ſubeel, (pl. ابناي سبيل abna-é ſubeel). *A great traveller, a traveller round the world* سياح دنيا ſei-auha duné-a, راهشاه rahſhah, رند جهان rinda jehaun. *A traveller's bottle* گراز gurauz.

TRAVERSE از كوشه تا كوشه نهاده uz kooſheh ta kooſheh nihaudeh, از اين تا ان طرف uz ein ta aun turruf. v. *tranſverſe, oblique.*—*A traverſe* (*any thing laid acroſs*) چيزي از كوشه تا كوشه نهاده cheezé uz kooſheh ta kooſheh nihaudeh.

To traverſe (*lay athwart*) از اين تا ان طرف نهادن uz ein ta aun turruf nihaudun, از كوشه تا كوشه نصب كردن uz kooſheh ta kooſheh nuſb kirdun.—(*to oppoſe*) رد كردن rudd kirdun, مخالفت نمودن mukhaulifut numoodun, مقاومت كردن mukawumut kirdun. v. *to thwart.*—(*to wander over*) گشت و گذار كردن guſht ou guzaur kirdun, پويان بودن pooï aun boodun. — (*to ſurvey*) نظر كردن nuzr kirdun, نگران شدن nugguraun ſhoodun.

A TRAY ناوزه nawzſheh, ناوه naweh.

TREACHEROUS خاين kha-én, ذو خاينت zu kha-énut, غدار ghuddaur, اهل غدر ahla ghudr, بي وفا bé wufa. v. *perfidious, traiterous.* —*That treacherous murderer* ان غدار خونريز aun guddaura khoonreez.

Treacherouſly با خيانت ba khé-aunut, غدارا ghuddauran, بلا وفا bila wufa.

Treachery, treacherouſneſs خيانت khei-aunut,

غدر ghudr, خیانتگري khé-auntguré, بی وفاي bĕ wufa-é, خسران khuſraun, ال aul. v. *perfidy*.

TREACLE (*a medicinal compoſition*) ترياق or طرياق turé-auk, درياق duré-auk, درياقت duré-aukut, دراق durrauk, باد زم baud zum.

To TREAD وضع قدم كردن wuza kudum kirdun, كام نهادن gaum nihaudun, پاي زدن pa-é zudun, دروج كردن durooj kirdun, رفتن ruftun. v. *to go*, *ſtep*, *walk*.—*To tread under foot* پايمال كردن pa-émaul kirdun, پاخوست ساختن pakhooſt ſaukhtun, زير پاي كرفتن zeer pa-é gooriftun, اهنجلوغ كردن ahunjuloogh kirdun. v. *to trample*.—*To tread majeſtically* موزون خرام رفتن mouzoon khyraum ruftun, خرامان شدن khyramaun ſhoodun, قدميت نمودن kudmé-ut numoodun, روس كردن raws kirdun. *To tread* (or *copulate as birds*) جماع كردن juma kirdun, ضراب ساختن zuraub ſaukhtun.—*To tread in another's footſteps* در پاي كسی دكر رفتن dur pa-é kuſſĕ digur ruftun. v. *to follow*, *imitate*.—*To tread firmly* پايداري كردن pa-édaré kirdun, ثبات قدم ساختن ſubaut kudum ſaukhtun, پاي استوار نمودن pa-é iſtuvaur numoodun.

Tread (*ſtep*, *footing*) پاي pa-é, پا pa, پي pei, قدم kudum, كام gaum, پايداری pa-édaré. (*manner of walking*) روش rouviſh, حركت hurukut, خرام khyraum, قدميت kudmé-ut, روس raws. v. *air*, *mein*; alſo *track*, *way*, *path*.

A treader وضع قدم كننده wuza kudum koonindeh, كام ساز gaum ſauz.]

A TREE درخت durukht, شجر ſhujur, شجره ſhujureh, شجرا ſhujura. *Trees* درختان durukhtaun, اشجار aſhjaur, شجرات ſhujuraut, شعار ſha-ar.—*A tall* or *great tree* درخت بلند durukhta bulund, درخت سخت durukhta ſukht, خلنج khulunj. *A little tree* درختك durukhtuk. v. *ſhrub*.—*The infernal tree* (*the devil*) شجرة الزقوم ſhujurutu'l'zukoom.—*A palm-tree* الشجرة الطيبت a'ſh'ſhujurutu't'teebut, درخت خرما durukhta khurma. *An almond-tree* درخت بادم durukhta baudaum. *A poplar-tree* خدنك khudunk. v. *poplar*.—*A ſtraight tree* درخت راست durukhta rauſt, جيسود jeeſood, جسود juſood. *A crooked tree* درخت كژ durukhta kuzſh, كپوش kupooſh. *The fruit of trees* ميوه درخت meevaha durukht. *Trees full of bloſſoms* اشجار پر ازهار aſhjaura pur azhaur. *Abounding in trees*, *planted with trees*, *a grove* or *thicket of trees* مشجر muſhujjir, شجير ſhujeer, درختان durukhtaun, درختستان durukhtiſtan, دوح dooh, دوحت doohut, حرجت hurjut, كن kun, عيكت or ايكت a-ékut, مدغل mudghyl. v. *foreſt*, *grove*, *thicket*.—*The ſtump of a tree* كنده kundeh. v. *ſtump*, *trunk*.—*The root of a tree* كونه درخت gooneha durukht, بيخ شجر beekha ſhujr. v. *root*.—*To tear up trees by the roots* از بيخ بركندن uz beekh burkundun. v. under *root*.—*Moſs upon trees* دوادم duwaudum.

TREFOIL طرفيل tyrfeel. v. *clover*.

A TRELLIS شباكت ſhubaukut, چيزي مشبك cheezé muſhubbuk. v. *lattice*, *grate*.

To TREMBLE لرزان شدن lurzaun ſhoodun, لرزيدن lurzédun, ارتعاد نمودن irta-ad numoodun, ارتعاش كردن irta-aſh kirdun, زلزال داشتن zulzaul dauſhtun, رجرج ساختن rujruj ſaukhtun, تبيدن tubédun, مخيدن mukhédun, رجد يافتن rujd é-aftun. v. *to ſhake*, *totter*, *ſtagger*.—*To tremble as the earth* تزلزل كردن tuzilzil kirdun, رجفان ساختن rujufaun ſaukhtun. *To tremble with cold* قفقفه كردن kufkufeh kirdun, تقفقف ساختن tukufkuf ſaukhtun. *To cauſe to tremble* لرزان كردانيدن lurzaun girdanédun, لرز دادن lurz dadun, بيد وش لرزان كردن beed vuſh lurzaun ſaukhtun.

Trembling, *tremulous* لرزان lurzaun, رهل ruhl, ارتعاد irta-ad, ارتعاش irta-aſh, رجرج rujruj, رجراج rujrauj, رجرجت rujrujut, رجد rujid, رقوف rukoof.—*Trembling*, *tremulous* لرزه lurzeh, رعش raaſh, رعدت raadut, زلزال zilzaul, زلزله zilzileh, رعشان raaſhaun, ارزيز irzeez, ارقاف irkauf, ازيب azeib, عروا arwa, صعفت ſaafut, نفض nufza, وزغ wuzugh, كزاز kuzauz, بصيص buſees, نحوا nuhwa.

Tremblingly با لرزه ba lurzeh, ارتعادا irtaadan, رجرجا rujrujan, بروجه لرزان bur wujha lurzan.

TREMENDOUS ذو هيبت zu heebut, مخوف mukhoof, هولناك hawilnauk, خطرناك khutrnauk, سهمناك ſuhumnauk, نژند nizſhund, وهمناك wuhimnauk, ترسناك turſinauk. v. *horrible*, *terrible*, *dreadful*, *awful*.

A TRENCH كنده kundeh, كندك kunduk, كوهين kooheen, مغارت mughaurut. v. *ditch*.—*Trenches* or *intrenchments* محاصر muhauſir, مترس muturis, حصن و مترس huſn ou muturis, حصار و كندك hiſſaur ou kunduk, برج burj, بارو bauroo, شه بارو ſhah baroo, ال aul, عمارت و خندق amaurut ou khunduk. v. *lines*.—*To trench* كنده كاويدن kundeh ka-wédun, كندك دركندن kunduk durkundun, كوهين كردن kuheen kirdun.—*Trenchant* تيز taze. v. *ſharp*.

TREPAN (*ſurgeon's inſtrument for cutting pieces out of the ſcull*) ماهه mauheh, پرماهه purmauheh, مسقت miſkub, پيچه peecheh, كرده girdeh. v. alſo *ſnare*, *ſtratagem*.

To trepan (pierce the scull) کاسه سر با پرماهه kauseha sur ba purmauheh sipookhtun. سپوختن v. also to catch, ensnare.

TREPIDATION خوف khawf, لرزه lurzeh. v. terror, tremor.

Trespass, to trespass, &c. v. transgression, &c.

TRESSES زلف zulf, طره turreh, فرخال furkhaul, تاب taub, جعد jaad. v. curl, lock of hair.

Tressed (curled) پیچیده peechédeh, بطره پیچیده beturreh peechédeh, با زلف اراسته ba zulf araustheh.

A TRESTLE *(frame or supporter of a table)* قوام و عمدت تخته kawauma ou omduta tukhteh.

TRIAL *(experiment, examination)* تجربه tujribeh, ازمایش azma-ésh, ازمانی azmauné, خبرت khybrut, امتحان imtihaun, تفتیش tufteesh, تفحص tufuhhus, افتحاص iftihaus, ابتحاث ibtihaus, بلوی bulwa, وند wund. *(temptation, test of virtue)* اغوا ighwa, ابتلا ibtila, ازمایش azma-ésh, ازمون azmoon, طابن ta-éf. *(judicial examination)* مرافعت murafaat, دعوی or دعوا dawa, حکم hookum, حکم شرع hookuma shura, قضا kuza, حجت hujjut.

A TRIANGLE سه کوشه seh koosheh, مثلث musullus.—*Triangular* زو سه کوشه zu seh koosheh, مثلث musullis, تثلیث tuslees. *A triangular rule used by carpenters* کوس koos.

A TRIBE قبیلت kubeelut (pl. قبایل kubaél), قوم kawm, قوم و قبیلت kawm ou kubeelut, تبار tubaur, ابالت ibaulut, ابوت abbuwwut, دودمان doodmaun, میهمن meehmun, میهن meehun, عشیر asheer, عشیرت asheerut (pl. عشایر asha-ér), عشیرت و خویشان asheerut ou khaéshaun, فصیلت fuseelut, عمارت amaurut, طارقت taurikut, عزمت uzmut (pl. عزم uzm). *A large tribe* قبیلت عظیمت kubeeluta azeemut, شعب shaab. *A small tribe* بطن butin, فخذ fukhz, دوده doodeh, حی hei-é (pl. احیا ahé-a), رحی ruha. v. family.

TRIBULATION ازار azaur, اضطراب iztiraub, رنج runj, درد durd, غصه ghusseh, غم ghumm, الم alum. v. trouble, vexation, distress, persecution.

A TRIBUNAL محکمت muhkumut, دیوان deevaun, دیوانخانه deevaunkhauneh, دعوای کاه dawa-é gah, قضا kuza, محفل muhful, کرسی kursé, بارکاه baurgah, مجلس mujlis. *The tribunal of God* دیوان مقدس الارکان deevauna muhuddisu'l'arkaun.

TRIBUTARY خراج کذار khurauj guzaur, باج کذار bauj guzaur, زیر پای zeer pa-é, زنهاری zinhauré, زینهاری zeenhauré, ذمت شو zimmut shoo. v. subject.—*A tributary* باج کذار bauj guzaur, ذمی zimmé, اهل ذمت ahla zimmut.

Tribute خراج khurauj, کذارش guzaurish, جزیت juzé-ut, اتاوت itawut (pl. اتاوی atawé), خرج khurj, ساو sav, جالیت jawlé-ut, ادامال idamaul, کزید guzeid, باج bauj, هز huz, مکس mukis, قطیعت kuté-at, غرامت ghuraumut, سمرج sumurruj, وضیعت wuzé-at, اسجاد asjaud, طبل tubl, سا sau, ساوو saw-oo. v. tax.

In a TRICE بنقطه زمان benukteha zumaun, تیز taze, تیز کار taze kaur, علی الفور ala'l'four, في الحال fi'l'haul, در حال dur haul, بوقتها bewaktuha, نا کاه na gah.

A TRICK حیله heeleh, حیله بازی heeleh bauzé, مکر mukr, رنک runk, نیرنک neerunk, ال aul, فن funn, کید keid, غدر ghudr, عندوات unduwaut, غبن ghubin, روبه بازی roobeh bauzé. v. fraud, deception, juggle.

To trick حیله باختن heeleh baukhtun, مکر کردن mukr kirdun, رنک بستن runk bustun, نیرنک ساختن neerunk saukhtun. v. to deceive, cheat, defraud: also to dress, adorn, decorate.

A tricker, v. cheat, juggler.—*Trickish* حیله باز heeleh bauz, حیله کار heeleh kaur, مکار mukkaur, غدیر ghudeer.

Tricked (cheated) فریفته furré-ufteh, مغبون mughboon, مغرور mughroor.—*Tricked out (adorned)* اراسته araustheh, زو زینت zu zeenut. v dressed.

To TRICKLE تقطر کردن tukuttur kirdun, زوهیدن zoohédun, چکیدن chukédun, قطره قطره ریزان شدن kutreh kutreh reezaun shoodun. v. to drop.

TRICK-TRACK *(a kind of game at draughts)* طوله tooleh, طولی toolé.

A TRIDENT سیانکشت sé-aungusht, دست dist, شل shill, هیچ heech, هیج heej.

TRIED *(brought to the test)* مجرب mujurrib, مفتون muftun, ازموده azmoodeh. v. under test.

TRIENNIAL *(every three years)* هر سه سال hur seh saul, کل سنت ثلاث kulla sunnuta sulaus. *(lasting three years)* سه سال دوم seh saul daum, سنت ثلاث باقی sunnuta sulaus bauké.

A TRIER *(maker of experiments)* خبرت ساز khybrut sauz. *(one who examines judicially)* قاضی kazé or kadé. v. judge: also test.

A TRIFLE شی محقر shei-é muhukkur, هرزه hurzeh, عبث abis, یافه é-aufeh, چیز بیهوده cheeza beehoodeh, چیزی بیمعنی cheezé beemaané, مثل masal, فلاد fulaud, فلاده fulaudeh, *Trifles* هرزوات hurzuwaut, خرد مرد khurd murd, خردوات khurduwaut, ژاژ zshauzsh, ترهات tur-

ruhaut, محقرت muhukkurut, كذاف بيهوده guzaufa beehoodeh, عنديات yndé-aut, قماش kumaush, قند funud, كلبتره kulbutureh. v. *toy.* —*To dispute about trifles* نزق الحقاق كردن nuziku'l'hukauk kirdun.

To trifle (speak foolishly) هرزه كفتن hurzeh guftun, هرزه خاي شدن hurzeh kha-é shoodun, كذاف بيهوده كردن guzaufa beehoodeh kirdun, يافه كفتن é-aufeh guftun, لاغيدن laughédun, غنشيدن ghunshédun, كلام بيمعني كفتن kulauma beemauné guftun. (*to act with impropriety*) بي مناسبت كار ساختن bé munausibut kaur saukhtun, بي لياقت حركت كردن be lé-aukut hurukut kirdun, بي شايستكي عمل نمودن bé sha-éstugé aml numoodun. *To trifle agreeably* لتيف مشرب شدن luteef mushrub shoodun, لطيفه كفتن luteefeh guftun, ناز نمودن nauz numoodun, نازان شدن nauzaun shoodun, نازيدن nauzédun, شيوه نمودن sheeweh numoodun, مزه كفتن muzeh guftun. v. *to jest, rally, toy.*

A trifler (*one who speaks triflingly*) هرزه خوار hurzeh khaur, هرزه خاي hurzeh kha-é, يافه كوي é-aufeh gooï, سخن بيمعني ران sukhuna beemaané raun, كلام بيهوده كو kulauma beehoodeh goo. (*one who acts improperly*) بي مناسبت كار ساز be munausibut kaur sauz, بي لياقت حركت كننده bé lé-aukut hurukut koonindeh, صاحب غفلت sahib ghuflut.

Trifling (*wanting worth, unimportant*) بي اعتبار bé é-atibaur, سبكمايه subuk ma-éh, نا كران بها na guraun buha, غير مهم ghire-a muhimm, عبث abis. v. *trivial.*—(*foolish, without meaning*) بيهوده beehoodeh, بيمعني beemaané, هرزه hurzeh, بي عقل bé akl. v. *silly.*—(*playing, toying*) بازي كنان bauzé koonaun, بذله باز buzleh bauz, نازان nauzaun, نازنين nauzneen, نازنده nauzindeh.

Triflingly بي اعتبار bé é-atibaur, عبثا abisan, بيهوده beehoodeh, بي معني be maané, بي سزاواري bé suzawauré, بلا لياقت bila lé-aukut.

TRIFORM زو سه شكل zu seh shukl, سكانه segauneh.—*A trigon*, v. *triangle.*

TRILATERAL سه جانب seh jaunib, مثلث musullis, تثليث tuslees.

A TRILL (*shake in musick*) هزج huzij, ترنم turunnim, ترانه turauneh, نغمت nughmut, سرا sira.—*To trill* هزج زدن huzuj zudun, ترنم كردن turunnum kirdun, ترانه بازي ساختن turauneh bauzé saukhtun. v. also *to tickle.*

TRIM خوشنما khooshnuma, زو نزاكت zu nuzaukut, زيبنده zeebindeh, حسن husn, زو ظرافت zu zuraufut, ظريف zureef, لطيف luteef, مزين muzei-un, نازك nauzik, زيبا zeeba. v. *neat, nice, tight.*

To trim or *trim up* اراستن araustan, خوشنما كردن khooshnuma kirdun, نزاكت دادن nuzaukut dadun, حسن ساختن husn saukhtun, لطيف كردن luteef kirdun, ظرافت دادن zuraufut dadun. v. *to dress, decorate, adjust:* also *to shave, clip.*—*To trim between two parties* خودرا بزمان موافقت كردن khoodra bezumaun muwaufikut kirdun, دو رو بجانبين شدن doo roo bejaunibeen shoodun, رنك اميز و طرفان بودن runk ameez wa turrufaun boodun.

Trim (*dress*) ارايش ara-ésh, زينت zeenut, زيب zeeb, طراز tirauz. v. *ornament.*

Trimly خوشنما khooshnuma, با نزاكت ba nuzaukut, لطيفا luteefan, برجه مزين bur wujha muzei-un.

A trimmer (*hypocrite*) دو روي doo rooï, دو رو و رنك اميز doo roo wa runk ameez, رياكار ré-akaur. v. *turn-coat*; also *shaver, dresser.*

Trimmed (*dressed*) اراسته arausteh, پيراسته peerausteh, مزين muzei-un. v. *shaved.*

Trimming (*ornamental appendages on garments*) طراز tirauz, علم alum, فراويز firaweez, ريشه reesheh, زه zuh, پرزه purzshuh, حاشيت haushé-ut, نقشبندي nukishbundé, نقش nukish, نكارش nigaurish.

A TRINE (*triangular aspect of stars*) تثليث tuslees.

The TRINITY تثليث tuslees.

Trinket, v. *toy, ornament.*

To TRIP (*stumble*) سقوط كردن sukoot kirdun, زلت ساختن zullut saukhtun. v. *to slip, slide.*—(*to fail, err*) سهو كردن suhoo kirdun, خطا ساختن khuta saukhtun. *To trip* (*throw one down in wrestling, &c.*) مصارعت كردن musaraat kirdun, تصريع ساختن tusré-a saukhtun. v. also *to detect, catch.*

A trip (*stumble*) سقوط sukoot, سقطت suktut, زلت zillut. v. *slip.*—(*a mistake*) سهو suhoo, خطا khuta. v. *error, blunder.*—*A trip in wrestling* تصريع tusré-a, صرعت syraat. *A trip* or *short journey* سلوك قليل sulooka kuleel, سفر نادراز sufra naditauz, مسيرت نا طول museiruta na tool.

TRIPARTITE تثليث tuslees, مثلث musullis.

TRIPE رودها rooduha, جكربند jigurbund. v. *intestines, guts.*—*The rough tripe of beasts which chew the cud* كرش kursh (plur. كروش kuroosh).

TRIPEDAL سه پاي seh pa-é.

TRIPLE ستا seta, ستو setoo, سكانه segauneh, سه طاق seh tauk, زو ثلاث zu sulaus, مثلث

musullis, ثلاثا ثلاثت اضاعي falásata aza-af, ثلاثا su-lúsan.—*To triple*, v. *to treble*.

A triplet ثلث sulus.

Triplicate, tripled سه تو كرده شده setoo kirdeh shoodeh, سكانه ساخته segauneh saukhteh, مثلث musullis kirdeh shoodeh.—*Triplication* مثلث كرده شده musullis, سه تايي setaïé.

A TRIPOD سه پاي seh pa-é, سپا sepa, سپاي sepa-é, سپايه sepa-éh.

TRIPPING (*going nimbly*) تيز رو taze, تيز رو taze rou, تيز كام taze gaum, سبكپاي subukpa-é, ابز abiz.—*Trippingly* با تيز روي ba taze rouvé, تيز كام taze gaum.

TRITE (*not new, common*) نا نو na now, مشهور mush-hoor, عام aumm, كهنه kuhneh, كهن kuhun. v. *stale, old, vulgar, trivial*.—*Triteness* عموم amoom, حال نا نو haula na now, كهنگي kuhnugé.

A TRIVET (*for supporting a pot*) ديكپاي deekpa-é, ديكدان deekdan, سه پايه seh pa-éh, جوا jiwa, جوات jiwaut. v. *tripod*.

TRIVIAL سبكپايه subukma-éh, عام aumm, بي اعتبار bé é-atibaur, خور khoor, حقير hukeer, نا كران مايه na guraun ma-éh, نا مهم na mu-himm. v. *trifling, vulgar, worthless*.

Trivially بلا اعتبار bila é-atibaur, حقيرا hu-keeran, عاما aumman.—*Trivialness* عدم اعتبار aduma é-atibaur, حال سبكمايه haula subukma-éh, حقارت hukaurut, عموم amoom.

TRIUMPH ظفر zufr, پيروزي peeroozé, فلج fulj, نصرت nusrut, غلبت ghulbut, فوز fooz. v. *victory, conquest*.—(*joy for success*) شاد كامي shaud-kaumé, شادي shaudé, ابتهاج و مباهات ibtihauj ou mubahaut, شازي shauzé. v. *exultation, rejoicing*.

To triumph مظفر شدن muzuffur shoodun, مظفور و منصور بودن muzfoor ou munsoor boo-dun, ظفر كرفتن zufr gooriftun, پيروز شدن pee-rooz shoodun, پيروزي كردن peeroozé kirdun, غالب شدن ghaulib shoodun. v. *to conquer*.—(*to rejoice*) شادكامي كردن shaudkaumé kirdun, شادي نمودن shaudé numoodun, اوازه ساختن awauzeh saukhtun. v. *to exult, shout*.

Triumphal پيروز peerooz, فيروز feerooz, فوزي foozé, فيروزي feeroozé, نصري nusré, پيروزي پيوند peeroozé pivund, ظفر منسوب zufr mun-soob, غلبت تعلق ghulubut ta-alluk.

Triumphant, triumphing مظفر muzuffur, منصور munsoor, پيروز peerooz, فيروزمند feeroozmund, فيروز feerooz, شادكام shaudkaum. v. *victorious*.—*A king triumphing over enemies* سلطان فيروزمند عدوبند sultauna feeroozmund adoobund.—*Triumphantly* مظفرا muzuffuran, منصورا mun-

sooran, بروجه فيروز bur wujha feerooz, با پيروزي ba peeroozé.

A triumpher مظفر muzuffur, منصور munsoor, صاحب ظفر sahib zuffur, ابوالفتوحات و الغازي abu'l'muftoohaut wa'l'ghauzé, پيروز peerooz.

TROD, *trodden* (part. of *tread*) پامال pamaul, پايمال pa-émaul, پاخوست pakhoost, پا زده pa zuddeh. *A barn or any place where grain is trodden out by cattle* اندر andur.

To TROLL (*roll or turn round*) دور كردن dawr kirdun, كرداكرد رفتن girdagird ruftun. (*to cause to turn round*) دور كردانيدن dawr gir-danédun, كرداكرد ساختن girdagird saukhtun. v. *to roll, troul*.—*A trollop*, v. *slattern*.

A TROOP فوج fowj, كروه kurooh, فرقت fyrkut, جمع juma, طايفه ta-éfeh, لف luf. *A troop of horse* فوج سوار suvvaur, فوج سواران fowja suvvaraun, كوه بار kooh baur, كوه باره kooh baureh, كردوس kurdoos, كردوست kurdoosut, v. *horse, cavalry*.—*A troop of cuirassiers* خشخش khushkhush.—*Troops* (*different bodies of men*) افواج afwauj, فرق furuk, افراق afrauk, افرقا afruka, افاريق afaureek, لفوف lufoof, لفاف lufauf. (*soldiers*) لشكر lashkur, عسكر askur, سپاه sippah, جيش jeesh. v. *army*.—*To assemble troops* جمع لشكر كردن jummaa lashkur kirdun. v. also *to levy, review, enlist*.—*In troops* فوج فوج fowj fowj.

To troop (*march in haste*) تيز رو شدن taze rou shoodun, شتابان روان شدن shuttabaun rouvaun shoodun. v. *to march, hasten*.—(*to go in troops*) فوج فوج رفتن fowj fowj ruftun.

A trooper سوار suvvaur, سواره suvvaureh, يكسوار eeksuvvaur. v. *horseman*.

A TROPE (*figure of speech*) عبارت ybaurut, عبارات ybauraut, ذكر محل و اراده حال zikra muhull wa iraudeha haul, ذكر حال و اراده محل zikra haul wa iraudeha muhull. v. حقيقت.

A TROPHY غنيمت ghuneemut.—*Trophied* با غنيمت اراسته ba ghuneemut arausteh.

TROPICK *of Cancer* دايره راس السرطان da-éreha raasu's'surutaun. *The tropick of Capricorn* دايره راس الجدا da-éreha raasu'l'juda.

To TROT سكسك كردن suksuk kirdun, زوخ ساختن zawh saukhtun, هرولت كردن huroo-lut kirdun.—*A trot* سكسك suksuk, زوخ zawh, هرولت huroolut. *A horse or any beast that trots badly* بدرو budrou.

Troth, v. *truth, fidelity*.

To TROUBLE ازار دادن azaur dadun, اضطراب كردن iztiraub kirdun, رنج دادن runj dadun, تعدي و اضرار كردن ta-addé ou izraur

kirdun, جفا دادن jufa dadun, محنت دادن muhinnut dadun, ازاردن azaurdun, ازارده كردن azaurdeh kirdun, ستم دادن ſitum dadun, جور و جبر رسانيدن jawr ou jubr ruſſanédun, رنجيده و رميده ساختن runjédeh ou rumédeh ſaukhtun, ازيت و حقارت كردن izé-ut ou hukaurut kirdun, زحمت و الم زدن zuhmut ou alum zudun, ايذا كردن eiza kirdun, تعذيب ساختن taazeeb ſaukhtun, شوخيدن ſhookhédun, هنجيدن hunjédun, شنجيدن ſhunjédun, شخودن ſhukhoodun. v. *to diſtreſs, vex, torment, plague, afflict, grieve, perplex, tieze, importune.*—*To trouble one's ſelf* or *be anxious about any thing* مشغول شدن muſhghool ſhoodun, اقدام و اهتمام نمودن ikdaum ou ihtimaum numoodun, مضطرب شدن muzturub ſhoodun. *To trouble* or *ſue one for debt* محضر دعوت محاضر كردن muhauzir kirdun, محضر دعوت ساختن muhzira dawut ſaukhtun, وام و داد خواستن waum ou daud khauſtun. v. *to ſue.*

Trouble ازار azaur, ازاري azauré, اضطراب iztiraub, ستم ſitum, جفا jufa, رنج runj, درد durd, الم alum, غم ghumm, ثقلت ſyklut, غصه ghuſſeh, محنت muhinnut, ايذا a-éza, زحمت zuhmut, ازيت azé-ut. v. *diſturbance, perplexity, vexation, grief, injury, moleſtation.*

Troubled مضطرب muzturub, ازارده azaurdeh, ستم ديده ſitum deedeh, بهم امده behum aumudeh, دل بهم در امده dil behum dur aumudeh, رنجيده و رميده runjédeh ou rumédeh, متاذي muta-azzé, المزده alumzuddeh, غم خور ghum khore. *To be troubled (vexed)* مضطرب شدن muzturub ſhoodun, ازار يافتن azaur é-aftun, بهم بر امدن behum bur aumudun, بهم امدن behum aumudun, دل بهم در امدن dil behum dur aumudun, المزده بودن alumzuddeh boodun, غم خوردن ghumm khoredun. *(to be oppreſſed)* زير پا زده شدن zeer pa zuddeh ſhoodun, از جور و جبر مغلوب بودن uz jawr ou jubr mughloob boodun, تعدي و اضرار يافتن ta-addé ou izraur é-aftun.

A troubler ازار رسان azaur ruſſaun, ستم انكيز ſitum angeez, رنج اور runj awur. v. *diſturber.*

Troubleſome ازار رسان azaur ruſſaun, اضطراب اور iztiraub awur, پر جفا pur jufa, رنجور runjoor, دلازار dilazaur, جان ازار jaun azaur, ذو زحمت zu zuhmut, درشت duruſht, كستاخ kuſtaukh, v. *vexatious, uneaſy, painful, importunate, impertinent.*—*Troubleſomely* با ازار ba azaur, با درشتي ba duruſhté, كستاخانه kuſtakhauneh.—*Troubleſomeneſs* ازاري azauré, جان ازاري jaun azauré, رنجش runjiſh, رنجوري runjooré, درشتي duruſhté, كستاخي kuſtaukhé.

A TROUGH ناو naw, ناوژه nawzſheh. *A kneading-trough* ناوه naweh, لارنك laurunk, لاوك lawuk, لاكا luka, لاك lauk, بندروغ bunduroogh. *A watering-trough (for horſes, &c)* ابكور aubgoor, ابكاه aubgah, ابخور aubkhore, ابشخور aubiſhkhore, حوض hawz, ابدان aubdaun, ابكان aubgaun. *A trough uſed for holding plaſter, lime, mud, for building, &c.* ناوه naweh, فيه fé-uh.

To TROUL *(move quickly)* تيز لاندن taze laundun, تيز جنبان شدن taze jumbaun ſhoodun, تيز حركت كردن taze hurukut kirdun. *(to utter volubly)* تيز زبان شدن taze zubaun ſhoodun, زبان اور شدن zubaun awur ſhoodun.

TROUSERS پاچه pa-écheh, پايزه pa-ézeh, اشم iſhum. *Sailors trouſers* دقرار dykraur, دقرور dykroor, دقرارت dykraurut, تومان toomaun. *Ruſtick trowſers* پرتو purtoo.

To trow, v. *to think, imagine, conceive.*

A TROWEL *(for ſpreading plaſter, &c. on walls)* انداوه andaweh, انداز andauz, ماله mauleh, مالج maulij, چنكاله chungauleh, مسيعت muſé-at, مسلفت muſlufut, ملاق mulauk, كبچه kubcheh, كفچه kufcheh, كپچه kupcheh. *To plaſter with a trowel* با ماله اندودن ba mauleh andoodun, رنديدن rundédun. v. *to plaſter.*

TROY *(pound weight)* اصطر uſtur. *A troy balance* اصطره uſtureh, اصطور uſtoor.

A TRUANT اواره awaureh. v. *idler, loiterer.*—*Truant* اواره awaureh, هوشا hooſha, كاهل kauhil. v. *idle, lazy.*—*To truant* اواره شدن awaureh ſhoodun, كاهل بودن kauhil boodun. v. *to idle, loiter.*—*Truantneſs* اواري awauré, كاهلي kauhilé. v. *idleneſs, lazineſs, negligence.*

A TRUCE هدنت hudnut, مهادنت muhaudunit, صلح ſulh. v. *peace, ceſſation.*

To TRUCK *(traffick by exchange)* مبادلت كردن mubaudilut kirdun, تجارت از مبادلت ساختن tujaurut uz mubaudilut ſaukhtun, تبديل اسباب براي اسباب نمودن tubdeela aſbaub bera-é aſbaub numoodun, كوهري متاع بدل متاع ساختن koohuré-a mutaa budul mutaa ſaukhtun. v. *to exchange, traffick.*—*Truculent,* v. *ſavage, hideous.*

To TRUCKLE كردن زير پا نهادن gurdun zeer pa nihaudun, فرمان بردار بودن furmaun burdaur boodun, سر فرو نمودن ſur furoo numoodun, فروتن شدن furootun ſhoodun. v. *to ſtoop, ſubmit.*

To TRUDGE *(march heavily on)* فيل اسا رفتن feel aſa ruftun, كران سير شدن guraun ſeir ſhoodun, اهسته رو بودن ahuſteh rou boodun.

TRUE حق hukk, حقاني hukkauné, ذو حقيقت zu hukeekut, حقيقي hukeeké, محقق

muhukkuk, متحقق mutuhukkuk, صحيح fu-
heeh, صافي saufé, عيني a-éné, ذاتي zauté,
باور bawur, راست rauft, درست duruft, مصدوق
musdook. صدق fuduk, صادق fauduk, اصدقا
afduka, صدقاء fudukaa, صدقان fudkaun (plur.
اصادق afauduk), معنوي manawé, معنويت
manawé-ut, روا rouva, روادار rouvadar, مستقيم
mustukeem, مستقدم mustukdum, يقيني eekeené,
بحت buht. v. *honest, faithful, genuine, certain,
real.—The true religion* سداد اعتقاد fudaud é-ati-
kaud. *Not true* ناراست naraust, نا درست na
duruft, غير حقاني ghire-a hukkauné, ساخته
saukhteh. v. *false, feigned.—It is true* صحيحست
fuheehaft, حق است hukkaft. *True intelligence*
صحيح خبر fuheeh khubr, خبر حقيقي khubra
hukeeké. *The relators of true intelligence* راست
گويان خبر rauft gooi-aun khubr. *True-born*
(*also true-bred*) اصل زاده afl zaudeh, نيل نژاد
neek nizshaud, حر hurr, حر الاصل hurru'l'afl,
ازاد azaud. *His true-born son* فرزند صلبش fur
zund fulbufh.—*True-hearted* وفا دار wufa dar,
وفا پيوست wufa pivuft, صافي دل faufe dil,
مشكوف القلب mufhkoofu'l'kulb, خالص
الجنان khaulifu'l'junaun. v. *fincere.*

A TRUFLE كما or كمء kuma.

A TRULL روسپي roofpé, فاحشه fauhifheh,
روسپي دربدر roofpé durbedur, جافجاف jauf-
jauf, بيراه bérauh. v. *bunter, whore.*

TRULY حقا hukka, تحقيقا tuhkeeka, علي
التحقيق ala't'tuhkeek, صحيح fuheeh, بالصدق
bi's'fuduk, بالحق bi'l'hukk, يقينا eekeenan,
علم اليقين ylmu'l'eekeen, صادقانه faudukauneh,
باصداقت ba fudaukut, بدرست beduruft, عينا
a-énan, بعينه bi-a-énihi, بعين bi-a-én, بي ريا
bé ré-a. v. *really, certainly, exactly, indeed.*

To TRUMP UP تدبير تلبيس كردن tudbee-
ra tulbees kirdun, مكر و حيله بستن mukr ou
heeleh buftun, كيد ساختن keid faukhtun,
غرض كردن ghuruz kirdun, احتيال ساختن
ihte-aul faukhtun. v. *to devife, feign, forge.*

Trumpery, v. *tinfel; falfhood, trifle.*

A TRUMP, *trumpet* نفير nufeer, خم khum,
شبور fhubboor, قنع kuna, تنع kufa, كره ناي
kurreh na-é, بوق book (plur. بوقات bookaut),
بوري booré, بورو booroo, صور foor, سرنا furna,
كادم gawdum, كرنا kurna, كرناي kurna-é,
طولبه toolumbeh. *A brazen trumpet* ناي رويين
na-é rooi-én, نفير nufeer. *The laft trumpet* ناقور
naukoor. *A kind of fhell which they blow as a
trumpet* مهره سپيد fipeed muhreh. *Drums and
trumpets* طبل و نفير tubl ou nufeer. *The found
of drums and trumpets* ولوله كوس و نفير wul-
wuleha koos ou nufeer.—*To found a trumpet* نفير
زدن nufeer zudun, شبور نوازش كردن fhubboor
nuwauzifh kirdun, خم نواختن khum nuwaukh-
tun, قنع نواز شدن kuna nuwauz fhoodun, بوري
زدن booré zudun, نفخ صور كردن nufukha foor
kirdun, كره ناي سازنده بودن kurreh na-é
fauzindeh boodun. *To trumpet* or *publifh by found
of trumpet* نفير زدن و ندا كردن nufeer zudun ou
nida kirdun. v. *to proclaim.—To trumpet forth ano-
ther's praife* نداي ستايش كسي كردن nida-é fita-
éfha kuffé kirdun.—*To trumpet forth one's own
praife* خود فروختن khood furookhtun. v. *to boaft.*

A trumpet, trumpeter نفير زن nufeer zun,
شبور نواز fhubboor nuwauz, بورو زن booroo zun,
نفخ صور كننده nufukha foor koonindeh, كره
ناي سازنده kurreh na-é fauzindeh.

To TRUNCATE قطع كردن kuta kirdun,
تجذيم ساختن tujzeem faukhtun. v. *to maim,
mutilate, lop, cut.—Truncated* مقطوع muktuwa,
جذيم juzeem.

A TRUNCHEON چوب chope, چوب
دستي chope dofté, بقاري bukkauré. v. *baton.*

To TRUNDLE (*make to roll along*) بر زمين
ادارہ كردن bur zumeen idaureh kirdun, بخاك
گردان و روان ساختن bekhauk girdaun ou rou-
vaun faukhtun.

A TRUNK (*of a tree*) پوزه درخت poozeha
durukht, تيره درخت teereha durukht, جايز ja-éz,
جذع juza (plur. جذوع juzoo), كرناف kurnauf,
نرد nurd, وشيع wufhé-a, تدو kudoo, جذل
jizl. v. *ftump.—The trunk of the body* بدن budun.
An elephant's trunk خرطوم khurtoom, خرطم فيل
khurtuma feel. v. *probofcis.—A trunk (for clothes,
&c).* صندوق fundook, صندوقه fundookeh, تپنگو
tupungoo. v. *cheft.*

A TRUSS دسته dofteh, بسته bufteh, تنك tunk,
طن tunn. v. *package, bundle.—A trufs of filk, linen,
&c.)* پرونده purwundeh. v. *roll.—To trufs* بستن
buftun, دسته كردن dofteh kirdun, تنك ساختن
tunk faukhtun. v. *to pack.—Bandages with which
women trufs their breafts* سماخچه fumaukhcheh,
شال fhauk, طاقت taukut.

TRUST (*confidence*) اعتقاد é-atikaud, اعتماد
é-atimaud, اميد ameed, اميدواري ameedwauré,
اتكال ittikaul, توكل tuwukkul, توسل tuwuffiul,
ارتكا irtika, فنود funood, عهاد ymaud, وثيقت
wufeekut, وثوق wufook, ثقت fikkut. *Truft in
God* توكل tuwukkul, پناوه punaweh. v. *faith.—
(fomething committed to charge)* وضيع wuzé-a. v.
depofit.—(credit in money matters) وام waum, دين

dein, باور bawur, اقراض ikrauz, مقارضت mukauruzut.

To trust (place confidence in) اعتقاد بردن e-atikaud burdun, اعتماد داشتن é-atimaud daushtun, باور كردن bawur kirdun, باوريدن bawurédun, گرويدن giruwédun. v. *to believe, credit, rely, expect.*—(*to sell upon credit*) بدين فروختن bedein furookhtun, در اقراض بيع كردن dur ikrauz bé-a kirdun.

A trustee وكيل vakeel, پايندان كار pa-éndaun kaur, صاحب وضيع sahib wuzé-a.

A truster اعتقاد بر é-atikaud bur, باور كننده bawur koonindeh. v. *believer.*—(*one who trusts in money matters*) وام ده waum duh, دين بخش dein bukhsh.

Trustiness حقيقت hukeekut, استقامت istikaumut, وفاداري wufadaré. v. *honesty, fidelity.*

Trustless بي وفا bé wufa, ناوفا دار na wufa dar, غير حقيقت ghire-a hukeekut. v. *faithless.*

Trusty ذو حقيقت zu hukeekut, وفا دار wufa dar, وفا پيوسته wufa pivusteh, مستقيم mustukeem. v. *true, honest, faithful.*

TRUTH حقيقت hukeekut, تحقيق tuhkeek (plur. تحقيقات tuhkeekaut), راستي rausté, صدق suduk (pl. اصداق asdauk), صداقت sudaukut, صداقتكاري sudaukutkauré, مصدوقت musdookut, صحت suhhut, اخلاص ikhlaus, حقيقت حال hukeekut haul, حقيقت الحال hukeekutu'l'haul, عين راستي a-én rausté. v. *honesty, fidelity, constancy, virtue, exactness.*—*The undisguised truth* حق صريح hukka sureeh. *A well-known truth* حقيقت عرفيت hukeekuta urfé-ut. *Loving the truth* سداد اشنا sudaud ashina. *The way of truth* or *salvation* سداد sudaud, هدي hudé. *Truth is bitter* الحق مر alhukk murrin. *This is the truth* اين تحقيق است ein tuhkeekast. *To acknowledge* or *certify as truth* تحقيق كردن tuhkeek kirdun, تسجيل ساختن tusjeel saukhtun. *An asserter of truth* اهل تحقيق ahla tuhkeek. *Concealing the truth* تلبيس tulbees. *In truth* بالحق bi'l'hukk, عند التحقيق yndu't'tuhkeek, الحق alhukk, في الحقيقت fi'l'hukeekut, حقيقة hukeekutan, بالصدق bi's'suduk. v. *truly, verily.*—*Against the truth of the matter* خلاف نفس الامر khilaufa nufsu'l'amr. *Educated* or *accustomed to truth* صداقت پرور sudaukut purwur, صداقت پيشه sudaukut peesheh, حق شناس hukk shinaus.

To TRY (*make an experiment, attempt, endeavour*) تجربت كردن tujribut kirdun, ازمايش ساختن azma-ésh saukhtun, مستتن كردن mustutin kirdun, ابتلا و ازمودن azmoodun,

امتناع كردن ibtila ou imtina kirdun, ابلا ساختن abla saukhtun, قصد كردن kusd kirdun, تفتيش ساختن tufteesh saukhtun, تفحص نمودن tufuhhus numooodun, گرايستن guraéstun, سنجيدن sunjédun. v. *to examine, investigate, bring to the test, essay, purify, refine.*—*To try (law-suits, criminals, &c.)* قضا كردن kuza kirdun, قطع نزع ساختن kutaa nuza saukhtun, فصل خصومت كردن fusla khusoomut kirdun, حجت ساختن hujjut saukhtun, حكم كردن hookum kirdun.—(*to bring before a tribunal*) محضر دعوت كردن muhzyr dawut kirdun, در ميدان دعوت ساختن dur meidaun dawut saukhtun. *In order to try* جهت ازمودن jihut azmoodun.

A TUBE نايه na-éh, نايژه na-ézsheh, انبب ambub, انبوب amboob (pl. انابيب anabeeb), لوله looleh, لولب lawlub. v. *pipe, siphon.*—*Tubular, tubulous* نايه اسا na-éh asa, لوله مانند looleh maunend.

A TUBERCLE پشترم pushturum. v. *pimple.*

A TUCK سيف seif, v. *sword.*

To TUCK بهم كشيدن behum kushédun, چين كردن cheen kirdun, باهم اوردن bahum awurdun. v. *to contract, draw together.*—*To tuck up the garments round the middle* دامن درميان بستن daumin dur mei-aun bustun, لنك كردن lunk kirdun.

TUESDAY سه شنبه seh shumbeh, يوم الثلاثا é-oomu's'salausa, ثلاثا salausa.

A TUFT (*of feathers*) سرقوج surkooj, كنگره kungureh, جمع زيازي jumaa zé-auzé, دسته dosteha sura purr. *A tuft of hair* طره turreh, شعي sha-é, جمع سر موي jumaa sura mooi. v. *tress, lock.*—*A tuft of trees* چنكل chungul, مرغزار murghzaur. v. *thicket.*—*To tuft (adorn with tufts)* با سرقوج اراستن ba surkooj araustun, با كنگره زينت كردن ba kungureh zeenut kirdun.

Tufted با سرقوج اراسته ba surkooj arausteh.

To TUG (*pull with force*) با سعي بليغ كشيدن ba sa-é buleegh kushédun, با اهتمام تام جرار كردن ba ihtimauma taum juraur kirdun, با جد موفور جر ساختن ba jidda moufoor jurr saukhtun. v. *to pull, draw, contend, struggle.*

A tug كش kush, سعي بليغ sa-é buleegh, جد و جهد موفور jidd ou jihuda moufoor, اقدام و اهتمام تام ikdaum ou ihtimauma taum.—*A tugger* كشنده kushindeh, سعي بليغ كننده sa-é buleegh koonindeh.

TUITION (*superintendant care, education*) محافظت muhaufizut, وصيكي vusseegé, تاديب taadeeb, تعليم taaleem, پرورش purwurish. v. *guardianship, education.*

A TULIP لاله lauleh, لعله laaleh, الاله alauleh, شغر shukir, شغرت shukirut (pl. شغرات shukraut), شقار shukaur, شقران shukraun, شقراري shukrauré.—*Like a tulip, tulip-coloured* لاله صفت lauleh syfut, لاله كون lauleh goon.

To TUMBLE *(fall, come suddenly to the ground)* افتادن uftaudun, سقوط كردن sukoot kirdun, سقطت يافتن suktut é-aftun, ناكهانه بخاك افتادن naguhauneh bekhauk uftaudun, على الفور بر زمين سقوط كردن ala'l'four bur zumeen sukoot kirdun. *To tumble in (come tumultuously)* دخل كثير الزحام كردن dukhla kuseeru'z'zuhaum kirdun, با هنكامه در امدن ba hungaumeh dur aumudun, با غلغل و شهاته در رفتن ba ghulghul ou shumauteh dur ruftun. *To tumble or roll about* غلتيدن or غلطيدن ghultédun, غلطان شدن ghultaun shoodun, دحرج كردن dyhrauj kirdun, تقليب ساختن tukleeb saukhtun, باليدن baulédun, پالودن pauloodun, تهعيك كردن tuma-ék kirdun. v. *to roll, wallow.*—*To tumble on the rope* جانباز شدن jaunbauz shoodun, ريسمان باز ساختن reesmaun bauz saukhtun.—*To tumble heels over head* زبر زبر كردن كنبد نمودن kumbud numoodun, zeer zubur kirdun, خودرا سرنكون ساختن khoodra surnigoon saukhtun. *To tumble down or overset any thing* زير زبر كردانيدن zeer zubr girdanédun, باز كونه كردن baz gooneh kirdun, سرنكون افتان ساختن surnigoon uftaun saukhtun, ضبا كردن zuba kirdun. *To tumble one thing over another in confusion* برهم زدن burhum zudun, مدهدم كردن muduhdum kirdun. *To tumble over or search for* جست و جوي كردن just ou jooï kirdun, تفحص ساختن tufuhhus saukhtun, تفتيش tufteesh, تك و پو كردن tuk ou poo kirdun.

A tumble سقوط sukoot, سقطت suktut, افتان uftaun, فتادة futaudeh, افتادكي uftaudugé. *A tumble heels over head* كنبد kumbud.—*Tumbled down* باز كونه كرده شده baz gooneh kirdeh shoodeh, افتاده uftaudeh, زير زبر زده zeer zubr zuddeh.—*A tumbler* كنبد ساز kumbud sauz, جانباز jaunbauz.

TUMEFACTION تخزب tukhuzzib, اماس amaus. v. *tumour.*—*To tumify.* v. *to swell.*

Tumid (swelling, swoln) اماسان amasaun, اماسا amausa, منفوخ munfookh, مصمغد musmughud, ورم wurim, اماسيده amasédeh, براماسيده buraamasédeh. v. *protuberant, inflated.*—*(pompous, puffy, boastful)* متكبر mutukubbir, ذو تكبر zu tukubbir, خود فروش khood furoosh, لاف زن lauf zun, سر در هوا sur dur hawa, زخوري zukhooré.

A tumour اماس amaus, سخد sukhud, سام saum, ببلس bublus, امور amoor, امو amoo, جها juma, سلعت sulaat (plur. سلع sula), سل sull, ببكس bubkus, وارم waurum, اوارم awaurum, ورغاره wurghaureh, دامغول daumghool, مغنده mughundeh, لوك look, قرو kuroo, قرن kurn, كعرت kaarut, بلمه bulumeh, نوطت nootut, چخچ chukhuch, عجن ajin, ملح muluh.

A TUMULT شهاته shumauteh, هنكامه hungaumeh, غوغا ghoogha, غلغل ghulghul, غلغله ghulghuleh, دغدغه dughdugheh, كير و دار geer ou dar, دار كير dar geer, فتنه fitneh, خاستكي khaustugé, برخيزش burkheezish, ولوله wulwuleh, دمدمه dumdumeh, غريو ghyré-oo, شادكامه shaudkaumeh, شور shoor, شورش shoorish, اشوب ashoob, اشيب asheeb, اشفتكي ashuftugé, مشغله mushghuleh, شلتاق shultauk, سجس sujus, بعكوكه baakookeh, بعكوك baakook, همرشت humrushut, هيشت heeshut, هوشت hooshut (pl. هواشت hooshut), قيل و قال keel ou kaul, اراجيف arajeef, زحم zuhm, زحمت zuhmut, غرنبيد ghurumbeed, غرنبه ghurumbeh, قيام ké-aum, قيامت ké-aumut, هرج مرج huruj muruj, انكامه angaumeh, خراروش khurauroosh, انبوهي amboohé, وعواع wawaa, معكوكا maakooka, وغر wughir, رقعا ruka, خلالوش khulauloosh, غند ghund, شغب shughib, خواف khawauf, معامع mamaa, زرج zuruj, صرت surrut, خمجليته khumjuleeteh, خيل kheel, وغي wughé.

Tumultuary, tumultuous شهاته انكيز shumauteh angeez, هنكامه كير hungaumeh geer, كثير الزحام kuseeru'z'zuhaum, فتنه خيز fitneh kheez, غوغا افروز ghoogha afrooz, هرج hurij, موج mawwuj, هياط hei-aut, اهتزاز ihtizauz, مصطخب mustukhub, مهايطه muha-éteh, دجر dujr, متور musawwur, غلغله بيز ghulghuleh beez. *To tumultuate or become tumultuous* بشورش امدن beshoorish aumudun, فتنه شدن fitneh shoodun, هنكامه كردن hungaumeh kirdun, شهاته ساختن shumauteh saukhtun, موج كشتن mawuj gushtun, چقيدن chukédun, اهتزاز شدن ihtizauz shoodun, مصطخب بودن mustukhub boodun.

Tumultuously, tumultuarily با غوغا و غلغل ba ghoogha ou ghulghul, هنكامه كير hungaumeh geer, متورا musawwuran, كثير الزحام kuseeru'z'zuhaum.

Tumultuousness, tumultuariness حال شهاته haula shumauteh, فتنه كيري fitneh geeré, غوغا ghoogha, غلغل ghughul, هنكامه خيزي hungaumeh kheezé.

A TUN برميل burmeel, دن dun, دان daun.

A TUNE اهنك ahunk, صدا suda, ترانه turauneh, ترنم turunnum, رنم runim, اواز awauz, نغمت nughmut (plur. نغمات nughmaut), غنا ghuna, نوا nuwa, اغنيت aghné-ut (plur. اغاني

aghauné, غواني ghuwauné) لحن luhin (plur. الحان alhaun), مقام mukaum, هزج huzuj, عثاث ysaus, اصول asool, عشاق ushauk, پرده perdeh. v. *harmony*, *melody*: also *temper*, *disposition*, *humour*.

To tune اهنگ كردن ahunk kirdun, هماهنگ ساختن humahunk saukhtun, نواختن nuwaukhtun, نوازش كردن nuwauzish kirdun, دمساز ساختن dumsauz saukhtun. *To be in tune* هماهنگ شدن humauhunk shoodun. *To be out of tune* نا دمساز شدن na dumsauz shoodun. *To tune an instrument* ساز اهنگ كردن sauz ahunk kirdun, نواختن nuwaukhtun, سازكار كردن sauzkaur kirdun. v. *instrument*.

Tuneful, *tuneable* هماهنگ humahunk, ذو اهنگي zu ahungé, اهل ترانه ahla turauneh, خوش الهان khoosh elhaun, دمساز dumsauz, سازكار sauzkaur, خوشخوان khooshkhaun.

Tunefulness, *tuneableness* اهنگ ahunk, هماهنگي humahungé, سازكاري sauzkauré, نغمت دمساز nughmuta dumsauz. v. *melodious*, *harmonious*.

Tunefully, *tuneably* با هماهنگي ba humahungé, با دمسازي ba dumsauzé, بر وجه سازكار bur wujha sauzkaur, با خوش الحان ba khoosh elhaun, بطور خوشخوان betoora khooshkhaun.

Tuneless بي اهنگ bé ahunk, بي نوا bé nuwa, بى صدا bé suda, غير نغمت ghire-a nughmut, نا دمساز na dumsauz, نا هماهنگ na humahunk, نا سازكار na sauzkaur.

A tuner سازنده sauzindeh, هماهنگ ساز humahunk sauz, نواز nuwauz, نوازش گر nuwauzish gur. *Tuned* هماهنگ ساخته humahunk saukhteh, نواخته nuwaukhteh.

A TUNICK قبا kuba, قباي kuba-é, اقبيت akbé-ut, قفتان kaftan, كرته kurteh, كورته koorteh, كرتك kurtuk, جامكي jaumugé, كمع kuma.

A tunicle قباچه kubaucheh. v. also *covering*.

A TUNNEL خوهن khoohun, قمع kuma, لوله looleh, لالب lawlub. v. *pipe*.—(*a passage for smoke*) دود كش dood kush, دود كين dood keen, مدخن mudkhin, دود اهنگ dood ahunk, روزن roozin. v. also *net*.—*To tunnel* or *form like a tunnel* خوهن اسا ساختن khoohun asa saukhtun.

A TUNNY (*fish*) تنه tunneh, تن tunn, جباغ jubaugh, موروته morooneh.—*A tup*, v. *ram*.

A TURBAN دولبند or دلبند dulbund.

TURBID متكدر mutukuddir, كدر kudur, تكدير tukdeer, تيره teereh, تار taur, الود alood, تير رنك teer runk. v. *muddy*, *thick*.—*Turbidness* كدرت kudrut, تاري tauré. v. *muddiness*.

TURBINATED (*spiral*) لولبي lawlubé, لولب اسا lawlub asa, پيچ peech, پيچيده peechédeh.

TURBULENCE بيحضوري beehuzooré, شهاته كيري shumauteh geeré, فتنه انكيزي fitneh angeezé. v. *tumultuousness*, *sedition*.

Turbulent صاحب اغراض sahib ighrauz, بيحضور beehuzoor, شهاته كير shumauteh geer, هنكامه خيز hungaumeh kheez, فتنه بيز fitneh beez, غوغا افروز ghoogha afrooz, نا رام na raum. v. *tumultuous*, *disobedient*, *seditious*.

Turbulently بيحضورا beehuzooran, بطور شهاته كير betoora shumauteh geer. v. *seditiously*.

TURD غايط gha-ét. v. *excrement*.

TURF عزق uzuk, عثلت atulut, قلاعت kula-at, سقط sykt. *A turf used in building* or *facing walls* كلوج kulooj, كلوخ kulookh, مدر mudr, مدرت mudrut, مهرهء ديوار muhreha deewaur, لال laud.—*To turf* با عزق پوشيدن ba uzuk poshédun, با عثلت پوش كردن ba atulut posh kirdun.—*Turfy* ذو عزق zu uzuk, پر عثلت pur atulut.

TURGID ناتي nauté, روبان roobaun, نفخ nufikh, مهبل muhubbil. v. *tumid*, *swelling*.—*Having turgid lips* اكثع iksa.

A TURK ترك turk (pl. اتراك atrauk, تركان turkaun), عثماني osmané or ot'hmané (plur. عثمانيان osmané-aun). *The emperor of the Turks* پادشاه ال عثمان padshaha aula osman.

Turkish تركي turké, تركچه turkcheh, تركيجه turkeejeh, تركون turkoon, عثماني osmané, ذو عثمان zu osman. *Turkish writings*, *sayings*, or *any thing Turkish* تركيات turké-aut. *A Turkish slipper* پاپوج paupooj, پاپوش paupoosh.

A TURKEY (*large domestick fowl*) فيل مرغ feel murgh, حبيش hubeesh.

A TURKOIS or *turquoise* (*gem*) پيروزه peeroozeh, فيروزه feeroozeh, فيروزج feeroozuj.

TURKY (*country of the Turks*) ترك مملكتي turk mumlukuté, تركستان turkistan, روميه roomeuh, ولايت عثمان wala-é-uta osman.

Turmoil, v. *trouble*, *disturbance*.

To TURN (*put into a circular motion*) گردانيدن girdanédun, بگردانيدن bugirdanédun, گردان ساختن girdaun saukhtun, گرداگرد راندن girdagird raundun, داير كردن da-ér kirdun, دوار گرداندن dawr girdaundun, دور راندن dur dawr raundun, چرخ دادن churkh dadun (*to put the upside downward*) سرنگون ساختن surnigoon saukhtun, باز گونه كردن baz gooneh girdun, زير زبر زدن zeer zubr zudun, واگردانيدن wagirdanédun, برگرديدن burgirdédun, تقليب ساختن tukleeb saukhtun. (*to change, alter*) تصريف كردن tufreef kirdun, صرف ساختن surf saukhtun, مصروف كردن mufroof kird

گردانیدن girdanédun, تبدیل ساختن tubdeel
saukhtun, تحویل گردانیدن tuhweel girdanédun,
اقلاب کردن iklaub kirdun, تقلیب ساختن
tukleeb saukhtun, گشتن gushtun. v. *to convert.*
—(*to be changed*) گردیدن girdédun, از حال
گردیدن uz haul girdédun, مصروف شدن mus-
roof shoodun, متبدل گشتن mutubuddil gush-
tun, مقلوب شدن mukloob shoodun. (*to bend*)
مایل کردن ma-él kirdun, پیچیدن peechédun,
معوج ساختن ma-ooj saukhtun. (*to translate*)
ترجمه ساختن turjimeh saukhtun, نقل کردن
nukkul kirdun. (*to transform*) تبدیل صورت کردن
tubdeela soorut kirdun, غیر شکل کردن ghire-a
shukul kirdun, تنکیر ساختن tunkeer saukhtun,
مسخ کردن musikh kirdun. (*to become*) گشتن
gushtun, گردیدن girdédun, شدن shoodun, بودن
boodun, هستن hustun.—*To turn* (*be turned round*)
گردان شدن girdaun shoodun, گردیدن gir-
dédun, گردانیدن girdanédun, چرخ شدن churkh
shoodun, دور گرداندن dawr girdaundun, تابیدن
taubédun, واگردیدن wagirdédun, جرج کردن
juruj kirdun, گرداگرد رانده شدن girdagird
raundeh shoodun, دایر بودن da-ér boodun. *To
turn* (*go* or *walk round*) طواف کردن tawwauf
kirdun, در دور رفتن dur dawr ruftun, پویان
بودن poï-aun boodun, گردیدن girdédun,
گرداگرد روان شدن girdagird rouvaun shoo-
dun, گردا ساختن girda saukhtun, گردان شدن
girdaun shoodun. *To turn away, turn off* (*dismiss*)
وا راندن wa raundun, عزل کردن azl kirdun,
معزول ساختن maazool saukhtun, رفع و دفع
کردن rufa ou dufa kirdun. *To turn off* or *to a
side* بر طرف رفتن bur turruf ruftun, بجانب روان
بودن bejaunib rouvaun boodun, زوي شدن zooï
shoodun, عدول کردن adool kirdun, مایل شدن
ma-él shoodun, تحرف ساختن tuhurruf saukh-
tun, بی راه شدن bé rah shoodun. v. *to deviate.*
—*To turn* or *go back* واپس رفتن wapus ruftun,
باز پس روان شدن baz pus rouvaun shoodun, باز
گشتن baz gushtun. v. *to return.*—*To turn back*
(*refuse admittance*) محروم کردن muhroom kir-
dun. v. *to repulse.*—*To turn the back* پشت نما
شدن posht numa shoodun, روي بردن rooï bur-
dun, اعراض ساختن é-arauz saukhtun, پشت باز
دادن posht baz dadun, پشت دادن posht dadun,
ظهر نمودن zuhr numoodun. *To turn the back
upon any thing*) پشت بچیزي باز دادن posht be-
cheezé baz dadun. *To turn over* نقل کردن nuk-
kul kirdun. v. *to transfer.*—*To turn over a leaf*
ورق برگردیدن wuruk burgirdédun, صحیفه
گردان ساختن sufeehut girdaun saukhtun. *Turn*
the leaf ورقرا برگردان burgirdaun wurukra. *To
turn over a new leaf* (*to behave with more propriety*)
بهتر گشتن behter gushtun, حرکت خوبتر نمودن
hurukut khoobtur numoodun, اصلاح و تربیت
پذیرفتن islauh ou turbé-ut pizzeeruftun, انجاح
کردن anjauh kirdun. *To turn to an author* (*re-
fer to his authority*) تنبیت کردن tunmé-ut kir-
dun, راوي نمودن rawé numoodun. *To turn the
eyes* (*towards any thing*) نظر کردن nuzr kirdun,
ناظر شدن nauzir shoodun, نگران ساختن nug-
guraun kirdun. v. *to look, behold, view.*—*To turn the
mind* (*to any thing*) نظر کردن nuzr kirdun, وهم
ساختن wuhm sauhhtun, صرف زمان دادن surfa
zumaun dadun, فحص کردن fuhis kirdun. v.
to consider.—*To turn away the head* (*especially with
an angry toss*) لظلظه کردن luzluzeh kirdun,
تطلظل ساختن tuzulzul saukhtun, روي کشیدن
rooï kushédun. *To turn the face* (*towards a person* or
thing) روي اوردن rooï awurdun, توجه کردن tu-
wujjuh kirdun. *To turn the face* (*look back*) روي
بردن rooï burdun. *To turn the face from* (*desert,
shun*) روگردان شدن roogirdaun shoodun, اعراض
کردن é-arauz kirdun. v. *to abandon, avoid.*—
To turn (*change sides*) روگردان شدن roogirdaun
shoodun, طغیان نمودن tughé-aun numoodun,
عصیان کردن asé-aun kirdun. *To turn* (*become
sour as liquors, &c.*) تولا نمودن tuwalla numoo-
dun, تیز گشتن taze gushtun, ترشیدن turshé-
dun, ترش گشتن tursh gushtun, زست گردیدن
zust girdédun. v. *sour.*—*To turn* or *grow giddy*
سرگردان گشتن surgirdaun gushtun, سراچه
ماه شدن suraucheh mauh shoodun, دوار یافتن
duwaur e-aftun, سرکیجه داشتن surkeejeh
daushtun. *To turn corn with a shovel* رفاش شدن
ruffaush shoodun. *To turn cat-in-pan* خودرا بزمان
موافقت کردن khoodra bezumaun muwaufikut
kirdun. *To turn a spit* کبابی گردانیدن kubaubé
girdanédun.—*To turn* (*in a loom*) خرط کردن
khurt kirdun, خراطه نمودن khurrauteh numoo-
dun, خراط شدن khurraut shoodun.

A turn, turning (*the act of turning, circular mo-
tion*) گردش girdish, دور dawr, دوران dawraun,
تدوار tudwaur, طواف tuwwauf, دایر da-ér, جرج
juruj, چرخ churkh. (*a meander, winding*) گرداگرد
girdagird, گردان girdaun, ضوج zawj, تضوج tuzaw-
wuj, طبیت zubé-ut, پویا pooï, پویان pooï-aun,
محنیت muhné-ut, محنونت muhnoonut, ثنی
suné, مثنات musnaut (plur. مثانیت musané-ut.
A walk to and fro گشت و گذار gusht ou gu-
zaur, تفرج tufurruj, سیر seir, سیران seiraun,
پویا pooï-a. (*a change, vicissitude*) انقلاب inky-

laub, دوران dawraun, دور dawr, تغير tughei-ur, تناوب tunawub, تحويل tuhweel, صرف surf, زواب zoo-aub. (*occasion, convenience*) فرصت fursut, محل muhull, دست يافت dost é-aft. v. *opportunity*. — (*manner, cast, form*) صورت soorut, شكل shukl, گونه gooneh, طور toor. (*disposition of mind*) خوي khooï, منوال minwaul, مشرب mushrub, روش rouvish, مزاج mizauj, امتزاج imtizauj, طبع tuba. v. *temper*. — *A turn* (*time, period*) نوبت noobut, عقبت akubut, دور dawr, دايره da-éreh, دور زمان dawra zumaun.—*By turns* نوبة پي در پي pei dur pei, پيا پي pei-a pei, noobutan, با نوبت ba noobut. *To act by turns* در پي يكدكر پيا پي ساختن pei-a pei saukhtun, نوبت كار كردن dur pei eekdigur kaur kirdun, ساختن noobut saukhtun, تناوب كردن tunawub kirdun, مغارضت ساختن mufaurizut saukhtun, عقب كردن akub kirdun. *To succeed by by turns* (*as day to night, night to day*) تعاقب كردن ta-akub kirdun, عقبت عقبت ساختن akubut akubut saukhtun, طور ليل و نهار نمودن toora leil ou nihaur numoodun. *A lucky turn of fortune* دولت dowlut. *To take a sudden turn* انقلاب ناكهاني داشتن inkilauba naguhauné daushtun, ناكهانه يافتن naguhauneh é-aftun. *The turn of a period* (*style in writing*) وجه wujuh, خلال khulaul, تربيت turbé-ut. *Turns* (*vicissitudes of fortune, &c.*) تقالب tukaulub, تقاليب tukauleeb, انقلابات ankulabaut, اصراف asrauf, صوارف suwauruf, غير ghei-ur, دور كردون dawra gurdoon.

A turn-coat (*one who forsakes his party*) روكردان ساز roogirdaun sauz. v. *deserter*, *apostate*.

Turned (*changed*) كرديده girdédeh, منقلب munkulub, متقلب mutukullub, مقلوب mukloob, متبدل mutubuddil, مصروف musroof. (*put into a circular motion*) كردانيده girdanédeh, كردا كرد رانده girdagird raundeh, كردان شده girdaun shoodeh, دور كرده شده dawr kirdeh shoodeh, داير ساخته da-ér saukhteh, تدوير كردانيده tudweer girdanédeh, مدور كرده شده mudawwur kirdeh shoodeh. *Turned back* (*repulsed*) وارانده waraundeh, مردود murdood, محروم muhroom, مدفوع mudfoo-a. (*bent back*) باز پيچيده baz peechédeh, معوج ma-ooj, مايل ma-él. v. *bent*. — (*translated*) مترجم muturjum, منقول munkool, نقل كرده شده nukkul kirdeh shoodeh. (*become*) كرديده girdédeh, كشته gushteh. *Turned upside down* زير زبر زده zeer zubr zuddeh, منعكس munakus, سرنكون ساخته surnigoon saukhteh. *Turned against* منصفق munsufuk, مخالف زده mukhaulif zuddeh, روبرو نهاده rooberoo nihaudeh. *Turned away* وارانده waraundeh, معزول maazool, رفع و دفع شده rufa ou dufa shoodeh. *Turned in a loom* مخروط mukhroot, اخريط akhreet.

A turner خراط khurraut, اهل خراطه ahla khurrauteh. *A turner of cups, boxes, &c.* حقه كر hukkeh gur, حقاق hukkauk.—*The art of turning*. خراطه khurrauteh. — *A turning-loom* چرخ churkh, چرخه churkheh, واغ waukh.

A TURNIP شلجم shuljum, شلغم shulghum, يارابه é-araubeh, بوشاد booshaud.

TURNSOL (*plant*) افتاب پرست afitaub purust, خور پرست khoor purust, شترپا shuturpa, سپل supul, اكرار akraur, تنول tunawwul, زول zawul.

TURPENTINE طرمنتين turmenteen, بناسب bunausib, بناسيب bunauseeb, بناست bunausut.

TURPITUDE رسوايي ruswaï-é, زشتي zishté, فحس fuhis, خباثت khubausut, شنعت shunaat, شنع shuna, قبح kubih, قباحت kubauhut, شنار shunaur, حقارت hukaurut, چركيني churkeené, مرداري murdauré, شوخي shookhé, هجنت hujnut. v. *baseness*, *depravity*, *vileness*, *deformity*.

A TURRET كنكره kungureh, تذفت kuzfut (pl. تذف kuzuf, تذفات kuzfaut), شاهه shauheh, قبچه kubehcheh, قلچه kullehcheh, كاخ kaukh. v. *tower*.—*A building ornamented with turrets* كرخ kurukh, شرفت shurfut (pl. شرف shuruf), سومع sawma. — *Turreted* (*like a turret*) قبچه مانند kubcheh maunend. (*ornamented with turrets*) با تذف اراسته ba kuzuf arausteh. v. *towered*.

A TURTLE or *turtle-dove* ورش wurush, ورشان wurushaun, ونا wuna, قمري kumré, قمريت kumré-ut, شغنين shufneen, كنجشك kunjshuk, حمام humaum, يمام eemaum, ساق sauk.—*A sea-turtle* اطوم atoom.

TUSH, *tut* واه wa. v. *pish! foh!*

A TUSK (*long* or *holding tooth of an animal*) دندان كير dundaun geer, دندان ناب dundauna naub (plur. دندانها نيوب dundaunha né-oob) دندان دراز dundaun dirauz, سكدندان sugdundaun. *The tusks of a wild boar* دندانها جانور dundaunha jaunwur.

Tusked, *tusky* ذو دندان كير zu dundauna geer, دندان ناب دار dundauna naub dar.

TUTELAGE (*guardianship*) وصيكي vusfeegé, حمايت huma-é-ut, وقايت wuka-é-ut, زمار zimaur, حرامت huraumut, محافظت muhaufizut, كنف kunuf, صيانت sé-aunut. v. *tuition*.

Tutelary حمايت ده huma-é-ut duh, محافظت ساز muhaufizut sauz, صيانت بخش ſé-aunut bukhſh.

A TUTOR وصي vuſſé, حامي haumé, حافظ hafiz, راعي ra-é, خفير khufeer, تبيع tubé-a. v. *guardian, preceptor.*

To tutor تربيت كردن turbé-ut kirdun, تعليم دادن taaleem dadun, تاديب ساختن taadeeb ſaukhtun. v. *to instruct*; alſo *to rate, chide.*

Tutorage, v. *tutelage.*

A tutreſs زني معلم zunné mu-ellum.

TUTTY توتيا tooté-a, سنك توتيا ſunk tooté-a, مرازي murauzé. *A collyrium of tutty for anointing the eyes* توتياي ديده tooté-a-é deedeh. *State tutty* (*a remedy for affairs of ſtate*) توتياي دولت tooté-a-é dowlut.

TUZ زلف zulf. v. *tuft, lock of hair.*

TWAIN دو doo. v. *two.*

A TWANG (*ſharp quick ſound*) رنم runim, طنطنه tintineh, طنين tineen, طنن tinin, زمزم zumzum, نقض nukz, نقيض nukeez, نفيز nufeez, تروعت turwi-ut. v. *tone, ſound.*—*To twang* رنم كردن runim kirdun, طنطنه زدن tintineh zudun, طنن ساختن tinin ſaukhtun.

'TWAS (*it was*) بود bood, شد ſhood, كان kaun.

To TWEAK نشكنج دادن nuſhkunj dadun, با چنك كرفتن chungul kirdun, چنكل كردن ba chunk gooriftun. v. *to pinch, ſqueeze.*

A tweak نشكنج nuſhkunj. v. *twitch, pinch.*

To TWEEDLE (*touch lightly*) با دست بازي نواختن ba doſt bauzé nuwaukhtun, دغدغه كردن dughdugheh kirdun. v. *to tickle.*

TWEEZERS موچينه moocheeneh, منتاش mintauſh, منتاق mintauk, منتاخ mintaukh, منقاش minkauſh, مظفار mizfaur, ابر ambur, انبره ambureh, انبور amboor, ملقاط melkaut, افهنج ahunj, فاهنج fauhunj, منقش minkuſh. *To pull hairs from the face, &c. with tweezers* تنمص كردن tunummus kirdun, تنماص ساختن tunmaus ſaukhtun, موچيدن moochédun. v. طالقون.

The TWELFTH [P] دوازدهم duwauzduhum, دوازدهي duwauzduhumé, [A] ثاني عشر ſauné aſhara, [a] ثانيت عشرة ſauné-uta aſhrata, ſuné-uta aſhara.

Twelve [P] دوازده duwauzduh, [A] اثنا عشر iſna aſhara, اثنتا عشرة iſnata aſhrata.

A twelvemonth سال ſaul. v. *year.*

The TWENTIETH [P] بيستم beeſtum, بستم biſtum, [A] عشرون yſhroona, عشرين yſhreena.

Twenty [P] بيست beeſt, بست biſt, [A] عشرون yſhroona, عشرين yſhreena.

TWICE دو كره doo gurreh, دو بار doo bar, دو دفعت zu dufaat, چم چم chum chum, طرقتين turkuteen, مضاعف muza-af, مضعف muzaaf. *Once or twice* طرقت و طرقتين turkut ou turkuteen. *To do any thing twice* طبي كردن tei-é kirdun. v. *to repeat.*

A TWIG شاخ ſhaukh, شاك ſhauk, عصيت uſei-ut, نهال nihaul, سنج ſunj, قطيع kuté-a, قضيب kuzeeb (pl. قضبان kuzbaun), قصيد kuſeed. v. *ſhoot, ſwitch, rod.*—*Twiggy* پر شاخ pur ſhaukh, شاك دار ſhauk dar.

The TWILIGHT (*of the morning*) شفق ſhufuk (pl. اشفاق aſhfauk), فجر fujr, شفق صباحي ſhufuka ſubauhé. v. *dawn.* — *The evening twilight* شفق پسيني ſhufuka puſeené, شفق الغروب ſhufuku'l'ghuroob, افتاب زرد afitaub zurd. v. *crepuſcle.*—*Twilight* (adjective) نيم تاريك neem taureek, نيم پرتو neem purtoo, نصف ظلم nuſf zulm. v. *obſcure.*

A TWIN, *twins* همشكم humſhikim, همزاد humzaud, دوشيده dooſheedeh, پيو pé-oo, پيوك pé-ook, جفت chift, توام tawaum, ابيد eimeed, v. alſo *Gemini.*—*Twin-born* همزاده humzaudeh.

To twin (*be born at the ſame birth*) همزاد بودن humzaud boodun. (*to bear twins*) وضع دوشيده كردن wuzaa dooſheedeh kirdun, اتامت ساختن itaumut ſaukhtun. (*to be ſuited* or *paired*) جفت شدن chift ſhoodun.

To TWINE (*as ivy, &c.*) لبلاب اسا پيچ كردن lublaub aſa peech kirdun, پيچا پيچ ساختن peecha peech ſaukhtun, پيچيدن peechédun, در اغوش كرفتن dur aghooſh gooriftun, معانقه كردن maanukeh kirdun. v. alſo *to twiſt, wind, meander.*

Twine خيط kheit. v. *thread.*—(*twiſt, convolution, embrace*) پيچ لبلاب اسا peecha lublaub aſa, اغوش aghooſh. v. *twiſt.*

Twined پيچيده peechédeh, لبلاب اسا پيچيده lublaub aſa peechédeh. v. *twiſted.*

To TWINGE رنج دادن runj dadun, ازار زدن azaur zudun. v. *to torment, pinch.*

A twinge ازار azaur, رنج runj, درد durd.

A TWINKLE, *twinkling* (*ſparkling of a ſtar*) دري duré, دراري durauré, لمح lumih, لمحان lumihaun, زخيخ zukheekh, كوكبت koukubut, ستار ستاره ſitaura ſitaureh. *The twinkling of the eye* طرفت turfut, لمحت lumhut, غمز ghumz, اغماص ighmauz, مغتمض mughtumiz, سفكت ſufkut, سلفت ſilfut, لحظت luhzut. v. *wink, glance.*—*In a twinkling* في طرفت العين fi turfutu'l'a-én, لحظة luhzutan, بلمحت چشم belumhuta chuſhum, بغمز العين beghumzu'l'a-én.

To twinkle (as a ſtar) كوكبت كردن koukubut kirdun, دري نمودن dure numoodun, لمح زدن lumuh zudun. v. *to ſparkle.*—*To twinkle as the eye* طرفت زدن turfut zudun, غمز كردن ghumz kirdun, مغتمض ساختن mughtumiz ſaukhtun, لمحت نمودن lumhut numoodun. *His eyes twinkled* چشمش پريد chuſhmiſh pureed.

A TWIRL گردش girdiſh, گرده گرد تيزرو girdagirda tazerou. v. *rotation.*—*To twirl (cauſe to turn ſwiftly round)* بگردش تيز راندن begirdiſha taze raundun. *(to turn round)* تيز گرداگرد روان شدن taze girdagird rouvaun ſhoodun.

To TWIST تافتن tauftun, تاب دادن taub dadun, برتافتن burtauftun, فتل ساختن futl ſaukhtun, تاختن taukhtun, پيچيدن peechédun, تابيدن taubédun, بچيدن bichédun, اويدن awédun, چخ كردن chukh kirdun, دمك ساختن dumuk ſaukhtun, دمول كردن dumook kirdun, تغتيل ساختن tufteel ſaukhtun, بازوشتن bauzooſhtun, سرهجت كردن ſurhujut kirdun. *To cauſe to twiſt* تاباندن tabaundun, تابانيدن tabanédun, پيچانيدن peechanédun. v. *to writhe, wind, twine.*—*To twiſt* or *coil as a ſerpent* پيچ در پيچ كردن peech dur peech kirdun, پيچيدن peechédun, تلظلظ ساختن tuluzluz ſaukhtun, تغور كردن tukawwur kirdun, ملاوات نمودن mulawaut numoodun, نصناص كردن nuſnaus kirdun, مرتعص ساختن murta-is ſaukhtun. *To twiſt one within another* در بهم رفتن dur buhum ruftun, پيچ در پيچ كردن peech dur peech kirdun. *To twiſt the noſe* or *mouth to one ſide* روي كشتن rooï guſhtun. *To twiſt the neck* عصد كردن aſud kirdun, اعصاد ساختن é-aſaud ſaukhtun, گردن پيچ كردن gurdun peech kirdun. *To twiſt (a rope) backwards* اشزار كردن iſhzaur kirdun. v. *to untwiſt.*—*Motion of the arms when twiſting* شزر ſhuzr.

A twiſt, twiſting پيچش peechiſh, تاب taub, پيچ peech, پيچ و تاب peech ou taub, شكنج ſhukinj, پيچشش peechſhuſh, پيچشن peechſhun. — *A twiſt* or *ſtring* خيط kheit, تار taur, رشته riſhteh. v. *thread, cord, rope.*—*Twiſting two threads together* مبرم mubrim. *Twiſting one's ſelf* تلوي tulawwe. v. *writhing, contortion.*

Twiſted پيچيده peechédeh, مفتل mufuttul, تفتل tufuttul, پيچ peech, پيچان peechaun, پيچا پيچ peecha peech, تافته taufteh, تابيده taubédeh, تاخته taukhteh, منكفس munkufus, ملوي mulawwa, نهجيز nuhjeez, نهجير nuhjeer, مقصب mukuſſub, تلوص talawwus.

A twiſter تاب گر taub gur, پيچنده peechindeh, پيچ و تاب ساز peech ou taub ſauz. v. *rope-maker.*

To TWIT طنز زدن tunz zudun, سرزنش دادن furzîniſh dadun, تعيير كردن tai-ér kirdun, تقريع ساختن tukré-a ſaukhtun, تقبيح كردن tukbeeh kirdun, تشنيع ساختن tuſhné-a ſaukhtun, توبيخ كردن tawbeekh kirdun, ملامت زدن mulaumut zudun, گواره كردن guwaureh kirdun, v. *to ſneer, reproach, gibe.* — *To twit one with a favour conferred* امتنان كردن imtinaun kirdun, منت زدن minnut zudun.

To TWITCH چنگل كردن chungul kirdun, با چنگال گرفتن ba chungaul gooriftun, مدغدغ ساختن mudughdugh ſaukhtun, دغدغه كردن dughdugheh kirdun, ندغ ساختن nudigh ſaukhtun. v. *to tickle, twinge; ſnatch, pluck.*

A twitch دغدغه dughdugheh, مدغدغ mudughdugh, ندغ nudigh, چنگل گيري chungul geeré.

To TWITTER (*make a ſound like a ſwallow, &c.*) وطوطت كردن wutwutut kirdun, وط زدن wutt zudun, غاغا كردن ghaugha kirdun, چاو چاو زدن chaw chaw zudun.

A twitter (tremulous ſound) وطوطت wutwutut. *(a ſudden emotion)* جستن دل ناگهاني juſtuna dila naguhané. *To be in a twitter* جستن دل داشتن juſtuna dil dauſhtun.

'TWIXT بين beina. v. *betwixt.*

TWO [P] دو doo, [A] اثنان iſnauni, اثنتان iſnatauni, اثنين iſnani. *Two or three* دو سه doo ſeh. *Two and a half* دو و نيم doo wa neem. *Two in a hundred* از صد دو uz ſud doo. *The two hands* دو دست doo doſt, يدان eedauni, يديان eedeeauni, يدين eedeeni, يدي eedei. *One of the two* از دو يك uz doo eek, احد هما ahd huma.

Two-edged دو تيز doo taze, ذو دو حد zu doo hudd, ذو حرفين zu hurfeen.

Twofold دوتا doota, تصريع tuſré-a. v. *double.*

A TYKE سگ ſug. v. *dog.*

A TYMBAL دنبلك dumbulik, تعليم باز taleem bauz, دهلباز duhlbauz, طبل tubl. v. *tabor.*

A TYMPANY استسقاء طبلي iſtiſkaa tublé, كوفتة استسقاء تبلي koofuta iſtiſkaa tublé.

A TYPE علامت alaumut, معلم maalum, نشان niſhaun, باصمه bauſimeh. v. *emblem, mark, ſtamp.*—*Typical,* v. *emblematical.*

TYRANNICAL, *tyrannick, tyrannous* ظلام zulaum, ظلوم zuloom, ظليم zuleem, ظالم zaulum, ظلمت zulmut, مظلمت muzlumut, ظلمي zulmé, جاير ja-ér, پر زور pur zoor, خونخور khoon khore, خونفشان khoonfuſhaun, ذو ستم zu ſitum. v. *cruel, imperious, oppreſſive.*

Tyrannically ظلما zulman, با ظلمكاري ba zulmkauré, ظالمانه zulamauneh, جور و جبر

jaur ou jubr, بر وجه خونفشان bur wujha khoonfushaun, با عنف با ستم ba unf, ba situm.

Tyrannicide قتل جبار kutla jubbaur.

To tyrannize ظلم كردن zulm kirdun, ستم نمودن situm numoodun, ظالم شدن zaulim shoodun, مظلمت ساختن muzlumut saukhtun, عنفي شدن unfé shoodun, تعدي نمودن ta-addé numoodun, قهر كردن kuhr kirdun, جبر ساختن jubr saukhtun, جور نمودن jawr numoodun. v. *to oppress*.

Tyranny ظلم zulm, جور jawr, جبر jubr, زور zoor, جور و اذيت joor ou azé-ut, ستم situm, ستمي situmé, جباري jubbauré, ستمگاه situmgah, تعدي ta-addé, اوار awaur, بغي bughé, بيداد beedaud, ابيداد abeedaud, تطاول tutawul, مظلمت muzlumut (pl. مظالم muzaulum), ظلامت zulaumut, ظليمت zuleemut.

A tyrant جبار jubbaur, جابر jaubir, ظالم zaulim, ستم كر situm gur, ستمكار situmkaur, ظلام zulaum, ظليم zuleem, ظلوم zuloom, خونريز khoonreez, خونخور khoonkhore, طاغي taughé, اهل بغي ahla bughé, شوخ shookh, فرعون fa-ra-on, غطريس ghutris, غطريس ghutrees, صاحب مظلمت sahib muzlumut, سفاح suffauh, سفاك suffauk, داجل daujil, حجاج hujjauj, عسوف asoof, اكل akul. *Tyrants* ظلمت zulumut, جورت jawrut, جارت jaurut, بغات bughaut.

A TYRO شاگرد shaugird, تلميذ tulmeez, مريد mureed. v. *scholar*.

V. U.

V has one uniform sound in *English*; and is expressed in Arabick and Persian by و, as وصي wussé *a guardian*, جواني juvauné *youth*.—U has three sounds, as in *usage*, *pull*, *but*.—I know no sound in the Eastern tongues similar to the *u* or *eu* in *usage*.—The long *u* or *oo* in *pull*, is expressed by و, as بوستان boostaun *a garden*; or is supplied by the vowel point ُ *damma*, as شُدن shoodun *to be*.—The short *u* in *but*, is, in the same manner, expressed by the vowel point ُ, as گُشتن gushtun *to become*. But as the vowel points are omitted in most manuscripts, and, where they are inserted, are often wrong, practice must be the chief guide.

VACANCY (*leisure*, *relaxation*) فراغ firaugh, فراغت firaughut, حضور huzoor, پروا purwa, آسايش asa-esh, آسودگي asoodugé. v. *cessation*, *intermission*.—(*listlessness*, *want of thought*) غفلت ghuflut, عدم فكر aduma fikr, اهمال ihmaul, مساهلت musauhilut, اواري awauré. v. also *vacuity*.

Vacant (*empty*, *unfilled*) خال khaul, خالي khaulé, محلول muhlool, نا پر na pur, صفر sufr, خلو khuloo, معطل maatul, تهو teehoo, تهي tihé, ميان تهي mei-aun tihé, نا ممتلي na mumtulé. v. *void*.—(*free*, *disengaged*, *thoughtless*, *idle*) فارغ faurigh, خال khaul, خول khool, خلي khulé, غير شغل ghire-a shughl, بي قيد bé keid, بيزار beezaur, بي فكر bé fikr, اواره awauré, بي كار bé kaur, نابكار nabekaur, تهي tihé, بطال buttaul, هواي huwa-é.

To vacate (*annul*, *abrogate*) موقوف كردن moukoof kirdun, محو ساختن mouhoo saukhtun, برطرف نمودن burturruf numoodun.—(*to quit possession of*) از تصرف دست بردار شدن uz tusurruf dost burdar shoodun, معزول كردن maazool kirdun, عزل ساختن azl saukhtun, خلوت كردن khuloot kirdun.

Vacation فراغ firaugh, پروا purwa. v. *vacancy*.—(*a time of intermission from business*) ايام استراحت ei-auma istirauhut, زمان فراغت zumauna firaughut.

Vacuity, *vacuum* خلا khula, خوا khuwa, عدم ممتليت aduma mumtulé-ut, تهي گاه tihé gah, جاي خالي ja-é khaulé.

A VAGABOND, *vagrant* اواره awaureh, در بدر dur bedur, رند rind, بيكار békaur, ابدال abdaul, ابطال abtaul, باژه é-auzsheh, مرد بي مكان murda bé mukaun, اعرابي arabé.—*Vagabond*, *vagrant* (*wandering*) اواره awaureh, بي راه bé rah, گمراه gumrah, دربدر dur bedur, سيار sei-aur, پويا pooï-a, پويان pooï-aun, ضايع سايع za-é-a sa-é-a, سرگردان surgirdaun, سرگشته surgushteh, مسوح musooh.—*Vagrancy* اواري awauré, بي راهي bé rahé, گمراهي gumrahé, پويي pooï-é.

A Vagary, v. *freak*, *frolick*.

VAGUE (*unsettled*, *undetermined*) بي قرار bé kuraur, نا پايدار na pa-édar, غير محقق ghire-a muhukkuk, نا معلوم na maaloom, نا معهود na maahood, غير مقرر ghire-a mukurrur, نا يقيني na eekeené.

A vail, v. *veil*.—*To vail*, v. *to veil*; *yield*.

VAIN (*fruitless*, *ineffectual*, *unmeaning*) بيهوده beehoodeh, بيمعني beemaané, بلا فايده bila fa-édeh, هرزه hurzeh, مالايعني mala-é-auné, عبث abus, بي مال bé maal, باطل batil, خام khaum, فاني fauné, خيره kheereh, نا برجا na burjau, باد رام baud raum, بادرم baudrum, مبوق mubawwuk, زهوق zuhook, روزكاري roozigauré, پايه é-ayeh, ياوه é-aweh, هجرة muhjurut, خلابس khulaubus, خلابيس khulaubees, بوق book, هاجرت haujrut, متلاشي mutulaushé, بطال but-

taul, بهرج buhruj. v. *false, worthless, idle.*—*Vain, vainglorious,* لاف زن lauf zun, لاف و كذاف lauf ou guzauf sauz, خود فروش khood furoosh, مختال mukhtaul, فخير fakheer, فخور fakhoor, فنخرت funkhurut, هواي hawa-é, هوايي hawai-é, مغرور mughroor, باد فره baud furuh, سر در هوا sur dur hawa, هوا دار hawa dar, هوا خواه hawa khauh, زخف zukhf, زخيف zukheef, طرمذان tyrmizaun, طرماز tyrmauz, طرمذت tyrmuzut. v. *ostentatious, self-conceited, boasting, airy.*—*Vain and false words* گفت و گو هرزه و ناصواب guft ou goo hurzeh ou nasuwaub. *A vain* or *vainglorious man* لاف زن lauf zuz, خود فروش khood furoosh, خانه خراب khauneh khuraub, لاف و كذاف كننده lauf ou guzauf koonindeh, زعيم za-ém, صاحب مغروري sahib mughrooré, هوا پرست hawa purust. *To make a vainglorious display* اظهار فخر و غرور كردن izhaura fakhar ou ghuroor kirdun.

Vainly (*in vain*) بيهوده beehoodeh, بيماني beemaané, بلا فايده bila fa-édeh, باطلا batilan. v. *idly, foolishly.* — (*proudly, vaingloriously*) مغرورا mughrooran, با لاف و كذاف ba lauf ou guzauf, با خود فروشي ba khood furooshé, بر وجه لاف زن bur wujha lauf zun, با هوا ba hawa, فخيرا fakheeran.—*Vainness.* v. *vanity.*

A VAIVODE (*prince palatine*) ويوده vaivodeh *or* waywodeh.

A VALANCE برزه burzsheh. v. *fringe.*

A VALE وادي vaudé. v. *valley.*

A VALEDICTION وداع wudaa. v. *farewell.* *Valedictory* وداع گو wudaa goo.—*Valedictory letters* وداع نامه wudaa nameh.

A VALET نوكر nookur. v. *servant.*

VALETUDINARY مريض mureez (pl. مرضا murza, مرضي murzé), شكسته مزاج shakusteh mizauj, خسته مزاج khusteh mizauj, زبون zuboon, عليل aleel. v. *sick, infirm.*— *To be valetudinary* با اسقام جسمانيت مبتلا شدن ba askauma jusmauné-ut mubtula shoodun. *Valetudinarians* درد اشنايان durd ashinaï-aun, اصحاب مرض as-hauba muruz.

VALIANT دلير dilare, دلاور dilavur, بهادر bahaudur, بي باك و پروا bé bauk ou purwa, شجاع zoormund, جوانمرد juvaunmurd, زورمند shujaa, شجيع shujé-a, مردانه murdauneh, زورمند zoormund, كامي kaumé (plur. كمات kumaut). v. *brave, bold, courageous.*

Valiantly دليرانه dilarauneh, بهادرانه bahaudurauneh, زورمندانه zoormundauneh, با شجاعت ba shujaat.—*Valiantness,* v. *valour.*

VALID مستحكم mustuhkum, محكم muhkum, قوي kooï, زو قوت zu kuwwut, زو قدرت zu kudrut, مقتدر muktudir.

Validity قوت kuwwut, قدرت kudrut.

A VALLEY وادي vaudé, واد vaud (plur. اودا awda, اودات awdaut, اوديت awdé-ut, اودايت awda-é-ut), رود rood, زناب zinaub, زنابت zunaubut, زنبت zumbut (plur. زنايب zuna-éb), جوا juva, لوا lawa, ملعب mulaab, ملعبت mulaabut, نفناف nufnauf, ننف nufnuf (pl. نفانف nufaunif), مسيطه museeteh, انجيج afjeej, گردر girdur, شاجنت shaujinut, لجمت lujmut. *The valley of the last judgment* عرصه عرصات arsuha arusaut, وادي الحشر vaudé-u'l'hushr.

VALOUR دليري dilaré, دلاوري dilavuré, بهادري bahaudure, زورمندي zoormundé, جرات juraat. v. *courage, bravery.*

Valorous دلير dilare, v. *valiant.*

VALUABLE گران مايه guraun ma-éh, گران بها guraun buha, زي قيمت zé keemut, v. *precious, worthy.*

Valuation (*appraisment*) تعيين قيمت taï-éna keemut, تخمين tukhmeen, نرخ nurkh.—*A valuator* تخمين ساز tukhmeen sauz, نرخ كننده nurkh koonindeh.

Value قيمت keemut, ارزش arzish, بها buha, ارج erj, اخش akhsh, اخشن akhshun. v. *price, worth.*—*Of no value* كم بها kum buha, متلاشي mutulaushé, ناچيز nacheez. v. *worthless.*

To value (*rate highly*) اعتبار كردن é-atibar kirdun, التفات نمودن iltifaut numoodun, تكريم ساختن tukreem saukhtun, ازرم نمودن azrum numoodun, گران بها انديشيدن guraun buha andeeshedun, گران مايه پنداشتن guraun ma-éh pindaushtun. v. *to esteem.*—(*to rate* or *fix at a certain price*) تعيين قيمت كردن taï-éna keemut kirdun, تخمين بها ساختن tukhmeena buha saukhtun, احتساب كردن ihtisaub kirdun, نرخ زدن nurkh zudun. v. *to rate, estimate.*

Valued (*estimated*) محسوب muhsoob, معدود maadood. — (*esteemed*) زو اعتبار zu é-atibar, التفات دار iltifaut dar, معتبر mu-atibur, گران مايه guraun ma-éh. v. *valuable.*

A VALVE قشرت kyshrut.

To VAMP پينه زدن peeneh zudun, دوز شدن peeneh dooz shoodun, ترقيع كردن turkee-a kirdun, مرمت ساختن murummut saukhtun. v. *to mend, repair.*—*Vamped* پينه زده peeneh zudeh, پاره دوز شده paureh dooz shoodeh.

A vamper پينه زن peeneh zun, پاره دوز paureh dooz, هملخت دوز humlukht dooz.

The VAN, *vanguard* پیش لشکر peisha lashkur, قدم عسکر kuduma askur, طلیعت tulé-at, پیشادنک peishadunk, پیشرو peishrou, پیشاونک peishawunk, پیشاهنک peishahunk. v. *front*.

A VANCOURIER پیشرو peishrou, پروانک purwaunuk, فرانک furaunuk. v. *harbenger*, *courier*.

A VANE باد نما baud numa, ازنخ azunkh.

To VANISH غایب شدن gha-éb shoodun, نابود شدن naboood shoodun, نا پیدا کشتن na peeda gushtun, وا شدن wa shoodun, زایل بودن za-él boodun, نا بدید کردیدن na budeed girdédun, مضمحل شدن muzmuhill shoodun, کم شدن gum shoodun.

VANITY (*emptiness*, *inanity*, *vain pursuit*) روزکار roozigaur, بیهودکي beehoodugé, بطلان butlaun, عجوز ajooz, عدم معني aduma maané, عبث abus, تهي tihé, هوا hawa, هوا پرستي hawa puruste, ایندہ a-éndeh, عدم فایده aduma fa-édeh.—(*self-conceit*, *ostentation*, *arrogance*) خود فروشي khood furooshé, خود پرستي khood pufusté, خود بیني khood beené, خود پسندي khood puffundé, لاف lauf, کذاف guzauf, غرور ghuroor, زهو zuhoo, زیافت zé-aufut, کالیو kaulé-oo, مخیلت mukhei-ulut, تکبر tukubbir. v. *pride*, *falshood*.

To VANQUISH مغلوب کردن mughloob kirdun, غالب شدن ghaulib shoodun, مقهور ساختن muk-hoor saukhtun, ظفر کرفتن zufr gooriftun, زیر پا زدن zeer pa zudun, قهر کردن kuhr kirdun, غلبت ساختن ghulubut saukhtun, ظهور کردن zuhoor kirdun, مظفر شدن muzuffur shoodun, کشادن kushaudun. v. *to conquer*, *overcome*, *subdue*: *confute*.—*A vanquisher*, v. *conqueror*.—*Vanquished* مغلوب mughloob, مظفر muzuffur, مقهور muk-hoor, کشاده kushaudeh, زیر پا زده zeer pa zuddeh. v. *conquered*.

Vantage, v. *advantage*, *superiority*.

VAPID تارز tauriz, بي مزه bé muzeh, مسخ musikh, بازیره bauzeereh. v. *insipid*.

Vapidness تارزي taurizé, عدم مزه aduma muzeh.

A vaporer, v. *braggart*, *boaster*.

VAPORISH (*splenetick*, *humoursome*) خود راي khoodra-é, خود خو khood khoo, خود سر khood sur, تیز مزاج taze mizauj, بوقلمون bookulumoon, بوقلمون طبع bookulumoon tuba.

VAPOROUS (*full of vapours*) مبخر mubukhhur, پر بخار pur bukhaur, ابخرت پاش abkhupaush. v. also *flatulent*, *windy*.

Vapour بخار bukhaur (plur. ابخرت abkhurut) تف tuff, غبار ghubaur, هبا huba. *Vapour exhaled by the sun* سراب suraub, تبراز tibrauz, توسه tooseh. *Vapours* (*vain imagination*) خیال kheil, خیالت khei-aulut, مخیلت mukhei-ulut, متخیلت mutukhei-ulut.—(*low spirits*, *spleen*) کش سیه kusha sé-uh, سودا sowda, دلفکاري dilfikauré, دلتنکي diltunké. v. *melancholly*.

To vapour (*emit fumes*) تبخیر کردن tubkheer kirdun, هبا ساختن huba saukhtun. v. also *to brag*.

VARIABLE متغیر mutughei-ur, متلعون mutulawwun, تلون tulawwun, نا پایدار na pa-édar, بي قرار bé kuraur, نا ثابت na saubit, بي ثبات bé subaut, نا ثابت پاي na saubit pa-é, غیر ثابت قدم ghire-a saubit kudum, سبکپاي subuk pa-é, حولي hawwulé. v. *changeable*, *inconstant*, *various*.—*To be variable* بي قرار شدن bé kuraur shoodun, متغیر بودن mutughei-ur boodun, متلعون شدن mutulawwun shoodun.—*To be variable in temper* بوقلمون شدن bookulumoon shoodun, تغییر ضمیر کردن tughei-éra zumeer kirdun.

Variableness بوقلمون bookulumoon, نا پایداري na pa-édaré, بي قراري bé kurauré, عدم ثبات aduma subaut, بوقلمون طبعي bookulumoon tuba-é.

VARIANCE اختلاف ikhtilauf, منازعت munazaat, نزاع nuzaa, اشوب ashoob, غوغا ghoogha, فتنه fitneh, نا سازکاري na sauzkauré, انشقاق العصا inshikauku'l'asa, عدم اهنک aduma ahunk. v. *discord*, *dissension*, *strife*.

VARIATION تغیر tughei-ur, تغییر tughei-ér, تبدیل tubdeel, تحویل tuhweel, نجر nujr, صرف surf, اختلاف ikhtilauf, تفاوت tufawut. v. *change*, *variety*, *difference*, *succession*, *deviation*.—*Variation of termination* (*in a grammatical sense*) تصریف tusreef.--*Varied* متغیر mutughei-ur, متلون mutulawwun, دکر کون digur goon.

To VARIEGATE (*diversify with different colours*) کوناکون کردن goonagoon kirdun, رنکارنک runkarunk saukhtun, بوقلمون نمودن bookulumoon numoodun, پلنک رنک ساختن pulunk runk saukhtun, تنقیش کردن tunkeesh kirdun, نقش کردن nukish kirdun, بقع ساختن buka saukhtun, رقط کردن rukut kirdun. v. *to speckle*, *vary*.

Variegated کوناکون goonagoon, رنکارنک runkarunk, پلنک رنک pulunk runk, بوقلمون bookulumoon, عارم aurum, حلوني hulooné, شهلا shuhla, پاها pauha, تندیسه tundeeseh, دیسه deeseh, خصیف khuseef, اخصف akhsuf, بلق buluk, بلقت bulkut, بریش bureesh, ابرش abrush, رخش rukhsh, خلیت khulleet, زغب zughub, سرنک serunk, عرما arma, املح amluh, ملحا milha. v. *speckled*, *spotted*.

Variegation کونا کوني goona gooné, رنکا رنکي runka runké, پلنک رنکي pulunk runké, بوقلمون bookulumoon, بوقلم bookulum, بلق buluk,

رقطت ربصت rubsut, ربشت rubshut, خرج khurj, ruktut, عرم arum.

VARIETY كوناكوني goonagooné, اختلاف ikhtilauf, نوع nuwa (plur. انواع anwa), تنويع tunwé-a, هرجنسی hurjinsé, تبديل صورت tubdeela soorut, كثرت كونه kusuruta gooneh, رنكا رنكي runka runké. v. *variegation, variation, difference.*

Various كونا كون goona goon, كونه كونه gooneh gooneh, كونه كون gooneh goon, رنكارنك runka runk, هرجنس hurjins, بوقلمون bookulumoon, مختلف mukhtulif, خلفه khulfeh, متنوع mutunawwa, پاها pauha, فري furé. v. *variegated, different.*—(*uncertain, unfixed*) بي قرار bé kuraur, نا پايدار na pa-édar, غير ثابت ghire-a saubit, نا مقرر na mukurrur. v. *variable.*—*A collection from various authors* كتاب كوناكون kitauba goonagoon.

Variously كونه كونه gooneh gooneh, با اختلاف ba ikhtilauf, مختلفا mukhtulufan, رنكا رنك runkarunk. *Variously coloured* ملون mulawwun.

Varlet, v. *servant: knave, scoundrel.*

VARNISH (*gum, oil, &c. for giving a gloss to wood, metal, &c.*) سندروس sinderoos, روغن سندروس rooghuna sinduroos, رنك لاق runka lak, تربنتين turbenteen.—(*the ornamental* or *fictitious colouring of discourse*) رنك runk, نقش سخن nuksha sukhun, نمنمت numnumut, تمويه tumweeh, زخرفت zukhrufut. v. also *cover, palliation.*

To varnish (*wood, metal, &c.*) با سندروس اندودن ba sinduroos andoodun, با روغن سندروس پوشيدن ba rooghuna sinduroos poshédun. *To varnish* (*a tale*) مزخرف ساختن muzkhuruf saukhtun, زخرفت كردن zukhrifut kirdun, رنك امیز كردن runk ameez kirdun, رنكين كردن rungeen kirdun, نقش سخن نمودن nuksha sukhun numoodun, نمنمت ساختن numnumut saukhtun, تمويه كردن tumweeh kirdun. v. also *to palliate, conceal; disguise.*

Varnished (*as wood, metal, &c.*) با سندروس اندوده ba sinderoos andoodeh, با رنك لاك پوشيده ba runka lak poshédeh. (*as a tale*) مزخرف muzkhuruf, رنك اميز runk ameez, رنكين ساخته rungeen saukhteh.

A varnisher (*of wood, &c.*) با سندروس اندوكر ba sinderoos andoogur. — (*a disguiser, embellisher*) رنك اميز runk ameez, مزخرف ساز muzkhuruf sauz, نمنمه كننده numnumeh koonindeh, تمويه ساز tumweeh sauz.

To VARY (*to cause to change*) تبديل كردن tubdeel kirdun, تبديل صورت نمودن tubdeela soorut numoodun, تغيير ساختن tughei-ér saukhtun, كوناكون كردن goonagoon kirdun, رنكارنك ساختن runkarunk saukhtun, تنويع كردن tunwé-a kirdun, اختلاف ساختن ikhtilauf saukhtun. v. *to variegate.*—(*to become changed, to be changeable*) متبدل كشتن mutubuddil gushtun, مغير كرديدن mughire gurdédun, دكر كون پذيرفتن digur goon pizzeeruftun, كوناكون شدن goonagoon shoodun. v. *to alter, deviate, disagree.*

A VASE دان daun, ظرف zurf (plur. ظروف zuroof). v. *vessel.*

A VASSAL تابع tauba, اخازت دار ikhauzut dar, اهل اخاز ahla ikhauz, زعيم za-ém, سپاهي sippahé, اختاج akhtauj.—*Vassals* توابع tuwauba, كوكبه koukubeh, بغلان bughlaun, برايا bura-é-a. v. *subject, dependent.*

Vassalage, v. *servitude, slavery.*

VAST عظيم azeem, بي كران bé guraun, بي اندازه bé andauzeh, از حد بيرون uz hud beeroon, وسع wusa, فسيح fuseeh, پهن puhn, نا محصور na muhsoor. v. *immense, enormous, large, great, extensive.*

Vastly عظيما azeeman, غايت gha-é-ut, از حد بيرون uz hudd beeroon, بي كران bé guraun, بلا اندازه bila andauzeh, غايت الغايت gha-é-u[t] u'l'gha-é-ut. v. *greatly, immensely.*

Vastness عظمت azimut, بي كراني bé guraun[é], وسعت wusaat, فسحت fus-hut, پهنايي puhnaï-[é].

A VAT دان daun, دن dun.

To vaticinate. v. *to prophecy.*

A VAULT كمر kumur, طاق tauk, تبت ku[b]but (pl. قبب kubub, قباب kubaub), بام bau[m], كنبد kumbud, طاقات taukaut, طيقان teekau[n], رف ruff (pl. رفوف rufoof, رفرف rufruf, رفراف rufrauf), عرش arsh, جنبدت jumbudut. *T[he] vault of heaven* كنبد لاجورد kumbuda lajoor[d]. v. also *cavern, cellar, tomb.*—*To vault* (*arch, co[ver] with an arch*) مقبب ساختن mukubbub sauk[h]tun, تقبيب كردن tukbeeb kirdun, طاق بناء ساختن binaa tauk kirdun, كمر كردن kumur k[ir]dun, قبت ساختن kubbut saukhtun, كنبد پوشيدن ba kumbud poshédun. *To vault on bo[rse]back* متدثر كردن mutuduffir kirdun, [ا]لت ihaulut numoodun, سوار شدن suvv[ar] shoodun. *To vault as a tumbler* جانباز كردن ja[n]bauz kirdun, كنبد نمودن kumbud numoo[dun]. v. *to tumble.*

Vaulted مقبب mukubbub, زو كمر zu kum[ur], قبه دار kubeh dar. *A vaulted rock* (or *a pa[ss] through vaulted rocks*) كمر كوه kumura k[oh]. *Rocks tumbled from a mountain presenting a va[ulted] appearance* كمرا kumra. *Entering any va[ulted] place* تقبب tukubbub.

A vaulter (jumper) رقاص rukkaus. *(a tumbler)* كنبد ساز kumbud sauz, جانباز jaunbauz.

To VAUNT لاف زدن lauf zudun, لاف و كذاف كردن lauf ou guzauf kirdun, اظهار فخر و غرور كردن izhaura fakhar ou ghuroor kirdun, خود فروختن khood furookhtun, لافيدن laufédun, فخر و بازنانه كردن baznauneh kirdun, مباهات ساختن fakhar ou mubahaut saukhtun, افتخار كردن iftikhaur kirdun, تفاخر ساختن tufaukhir saukhtun, متفخر و مباهي شدن muftukhir ou mubauhé shoodun, لنديدن lundédun. v. *to boast, brag.*—*He vaunts of his perfections* (literally, *he binds them in silver and gold*) سيم و زر باند seem ou zur baufid.

A vaunt لاف lauf, كذاف guzauf, خود فروشي khood furooshé, فخر fakhar. v. *boast.*

A vaunter لاف زن lauf zun, خود فروش khood furoosh. v. *boaster, vainglorious man.*

Vauntful, vaunting پر لاف و كذاف pur lauf ou guzauf, فخور fakhoor, فخير fakheer, فنخرت finkhurut. v. *vainglorious, ostentatious.*

Vauntingly با لاف و كذاف ba lauf ou guzauf, بر وجه خود فروش bur wujha khood furoosh, فخيرا fakheeran.

UBIQUITY حيثيت heisé-ut.

An UDDER بستان bistaun, ضرع zura, ضروع zuroo-a, مرضع murza. *An udder full of milk* خم خم khym khym, ضرع مشتكر zura mushtukir, حالق haulyk. *Having long or loose udders* سجلا fijla, سجيل sujeel, طبى tubé.

VEAL كوشت عجل gooshta ajul, لحم كاو سالة luhma ga-oo sauleh.

To VEER دور كردن dawr kirdun, كردان شدن girdaun shoodun, باد نما بودن baud numa boodun. v. *to turn round, change.*

A VEGETABLE, *vegetive* نبات nubaut (pl. نباتيت nubaté-ut), نشو nushoo, رستني rustuné. *Vegetable, vegetive, vegetative* نبت nubut, نشو nushoo, زو توت نبت zu kuwwuta nubit, روينده roo-éndeh, نبت كننده nubit koonindeh, نبات منسوب nubaut munsoob, نشو پيوند nushoo pivund.—*Vegetation, vegetativeness* نبت nubit, قوت نبت kuwwuta nubit, توت نشو و نما kuwwuta nushoo ou numa.

To vegetate نبت كردن nubt kirdun, نشو و نما ساختن nushoo ou numa saukhtun, رستن rustun, روينده شدن roo-éndeh shoodun. v. *to sprout.*

VEHEMENCE شدت shuddut, حدت hyddut, سختي sukhté, درشتي durushté, تندي tundé, تيز مزاجي taze mizaujé, حر hurr, حرور huroor, حرارت huraurut. v. *force, violence, ardour.*

Vehement تيز taze, شديد shudeed, تند tund, درشت durusht, اكيد و شديد akeed ou shudeed, ذو حدت zu hyddut, سخت sukht, تيز مزاج taze mizauj, تيز طبيعت taze tubé-at. v. *violent, forcible, ardent, eager, fervent.*

Vehemently با حدت ba hyddut, شدة shuddutan, با شدت ba shuddut, سخت sukht, اكيد و شديد akeed ou shudeed, تيز taze.

A VEHICLE عربة arabeh, عجلة ajuleh, مركب murkub, تعدت ku-adut, فودج fawduj, هدج huduj, هودج hawduj, قر kurr, زرزور zurzoor, پلنكين palankeen, تخت روان tukhta rouvaun, تعش kaash (pl. تعوش ka-oosh).

A VEIL پرده perdeh, نقاب nikaub, حجاب hyjaub, سرپوش surposh, روي بند rooï bund, چشم بند chushum bund, سيرش seerish, سراغوش suraghoosh, سترت sutrut, ستاره sitaureh, كلوبند guloobund, جلباب julbaub, چادر chaudir, ازار izaur, سدل sudl, غشوت ghushwut, مطرف mutruf, كن kunn (pl. اكنان aknaun, اكنت aknut), كله killéh, سجف sujif, كنيف kuneef, سدافت sudaufut, غشيت ghushé-ut, برقع burka. v. also *cover, disguise.*—*A thin summer veil* كوهرتاب gohurtaub.—*To veil or cover with a veil* تنقب كردن tunukkub kirdun, پرده ساختن perdeh saukhtun, ستر كردن sutr kirdun, حجاب ساختن hyjaub saukhtun, تستير كردن tusteer kirdun, تنصيف ساختن tunseef saukhtun. v. also *to hide, conceal.*—*To be covered with a veil* در پرده شدن dur perdeh shoodun, تستر بودن tusuttur boodun, مستور شدن mustoor shoodun, تنصف بودن tunussuf boodun, حليل شدن huleel shoodun. *To take the veil (as a nun)* احتجاب كردن ihtijaub kirdun. *To withdraw the veil (to discover, reveal)* رفع نقاب كردن rufaa nikaub kirdun, برقع ساختن burka saukhtun.—*Veils* پردها perdeha, حواجب hawaujib, احجاب ahjaub, جلول julool. *The veil of the heart (the pericardium)* پردهء دل perdeha dil, حجاب القلب hyjaubu'l'kulb.

Veiled محجوب muhjoob, مستور mustoor, محتجب muhtujub, پرده نشين perdeh nisheen.

A VEIN رک ruk, عرق yrk, ناشرت naushirut, راقز raukiz, رافز raufiz. *To open a vein* رک زدن ruk zudun, فصد كردن fusid kirdun. v. *to bleed.*—*Veins* عروق urook, نواشر nuwaushir, مداخر muzaukhir, رواهش ruwauhish. *The two jugular veins* ودجان wudjauni. *The jugular vein of a horse (or the place of it where they bleed him)* ودج wuduj. *The temporal veins* اصدغان asdaghauni. *Two veins in the jaws or throat* ماصغت mausu-

ghut, الناحران annauhiraun, الناحرتان annauhritaun. *Two veins in the eyes (alſo two in the noſe)* اشهران as-hiraüni.—*Veins of gold or ſilver* سام ſaum, سامت ſaumut.—*Vein (turn of mind or genius)* مشرب muſhrub, طبع tuba, طبيعت tubéat, خوي khooï. v. *humour, temper.*— (*a ſtreak*) خط khutt, رسم ruſm, طرت turrut (pl. طرر turrur, اطرار atraur). v. *variegation.*

Veined, veiny رك دار ruk dar, ذو عروق zu urook, پر نواشر pur nuwauſhir. (*ſtreaked*) مخطط mukhuttut, تخطيط tukhteet, مرسوم murſoom, نميرت numeerut, كوناكون goonagoon, پلنك رنك pulunk runk. v. *variegated.*

VELLUM قضيم kuzeem (plur. قضم kuzum), رق rukk.

VELOCITY چستي chuſté, سرعت ſuraat, زودي zoodé, ضرب zurb, عجلت ajilut, تيز روي taze rouvé, باد پايي baud paï-é, باد رفتاري baud ruftauré, چالاكي chalauké, شتاب ſhuttaub, حصاص huſaus, هماڑي humauzé, وزام wizaum, تلهمت kulhumut, شجع ſhuja, زفتلت zuftulut, جحدمت juhdumut, حظلبت huzlibut, شنغارت ſhunfaurut, شنغيرت ſhunfeerut.

VELVET قطيفت kuteefut, خملت khamlet, خميلت khameelut, خميل khameel, مخمل mukhmil, چكن chukin.

VENAL (*mercenary*) اجر ajar, اجير ajeer, موتجر mootujir, موجر moojir, مبيع mubé-a, فروختنى furookhtuné, عتيل ateel, عظرط uzrut, عظراط uzraut, عظروط uzroot, مزدور muzdwur, اسيف or عسيفي aſeef. v. *hired, proſtitute.*

Venality اجار a-éjaur, حال موتجر haula mootujir.

To VEND فروختن furookhtun, بيع كردن bé-a kirdun, شرا ساختن ſhura ſaukhtun, اشترا كردن iſhtira kirdun. v. *to ſell.*—*A vender* فروشنده furooſhindeh. v. *ſeller.*—*Vendible* رواج rouvauj. v. *ſaleable.* — *Vendibleneſs* رواج rouvauj. — *Vendition* فروخت furookht. v. *ſale.*

VENERABLE ذو حرمت zu hurmut, حرم hurum, محترم muhturim, محرم muhurrum, ذو هيبت zu heebut, مهيب muheeb, عزيز azeez, ذو عزت zu yzzut, معزز mu-ezzuz, كريم kureem, كرامى kuraumé, كريمت kureemut, مكرم mukurrim, شكرف ſhigurf, اورند awrund, نزيد nizſhund, نزه nizſheh, نزمند nizſhehmund, مرجب murujjib, مرجبت murujjibut, پارشك paurſhuk, موقر mu-ekkur, هريد hureed.

Venerably حرما huruman, مهيبا muheeban, با حرمت ba hurmut, با هيبت ba heebut, عزيزا azeezan, با عزت ba yzzut.

To venerate احترام نمودن ihtiraum numoodun, معزز و مكرم كردن mu-ezzuz ou mukurrum kirdun, حرمت نمودن hurmut nnmoodun, اكرام و اعزاز كردن ikraum ou é-azauz kirdun, جبين سا شدن jubeen ſa ſhoodun, جبهة سا بودن jubhut ſa boodun, كراميدن kiraumédun, بر خاك پاي روي كشيدن bur khauka pa-é rooï kuſhédun. v. *to honour, reverence.*

Veneration احترام ihtiraum, حرمت hurmut, مكروم mukroom, تكريم tukreem (pl. تكريمات tukreemaut), تبجيل tubjeel (pl. تبجيلات tubjeelaut), التفات iltifaut, ازرم azrum. *With veneration* با توقير و احترام ba tawkeer ou ihtiraum, با تعظيم و اكرام ba taazeem ou ikraum, اكرام ikraum, اعزاز é-azauz. v. *reverence.* — *Worthy of veneration* واجب الاختـرام vajibu'l'ikhtiraum, ذوي الاكرام zooï-u'l'ikraum, جاي بوسه ja-é booſeh.

A venerator احترام نما ihtiraum numa, صاحب التفات ſahib iltifaut. v. *reverencer.*

VENEREAL نفسانى nuffauné, نفسي nufſé, هكاعي huka-é.—*The venereal diſtemper* اتشك autaſhuk. v. *pox, clap.*—*Venery* جماع juma, هواي نفسانى huwa-é nufsauné. v. *coition.*

VENESECTION (*bleeding*) رك زن ruk zun.

VENGEANCE انتقام intikaum, كينه keeneh, كين keen, كين كذاري keen guzauré, پاداش paudauſh. v. *revenge, puniſhment.*—*To take vengeance* اخذ انتقام كردن akhza intikaum kirdun, مقتص ساختن muktuſs ſaukhtun. v. *to revenge, retaliate.*

Vengeful كين كش keen kuſh. v. *revengeful.*

VENIAL واجب العفو vajibu'l'afoo, لايق مغفرت la-éka mughfirut, معذور maazoor. v. *pardonable, excuſable.*

Venialneſs معذوري maazooré.

VENISON كوشت حيوان يباني kooſhta heewauna eebauné, كوشت اهو kooſhta ahoo, لحم غزال luhma ghuzaul.

VENOM زهر zuhr, سم ſumm. v. *poiſon.*—*To venom* زهر الودن zuhr aloodun. v. *to poiſon.*

Venomous پر زهر pur zuhr, زهر الود zuhr alood, سام ſaum, سم دار ſum dar, مسموم muſmoom. v. *poiſon, poiſonous*; alſo *malignant.* — *Venomouſly* مسموما muſmooman, با زهر ba zuhr, ساما ſaumaun. v. alſo *malignantly.*—*Venomouſneſs* زهرداري zuhrdaré, ماهيت سام mauhé-uta ſaum. v. alſo *malignancy.*

A VENT (*breathing-hole, paſſage, opening*) منفس munfus (plur. انفاس anfaus), سوراخ fooraukh, كشاد kuſhaud, فتح futih, كذار guzaur. (*a paſſage for ſmoke*) دود كش dood kuſh, مدخن

mudkhin, روزن roozin. v. *tunnel.*—(*sale*) فروخت furookht, بیع bé-a, شرا shura. (*disclosure, publication*) اشاعت isha-at, علانیت alané-ut, اظهار izhaur. *A subterraneous vent, through which air rushes into a furnace* تنور تاب tunnoor taub.

To vent or *give vent* منفس کشادن munfis kushaudun, باد گذار کردن baud guzaur kirdun, مدخن ساختن mudkhin saukhtun. (*to utter, report*) اشکاره کردن ashikaureh kirdun, شایع ساختن sha-é-a saukhtun, خبر دادن khubr dadun, گفتن guftun, گفت و گو کردن guft ou goo kirdun. v. *to publish, divulge.*—(*to sell*) فروختن furookhtun, بیع کردن bé-a kirdun, اشترا ساختن ishtira saukhtun. *To take vent* اشکاره شدن ashikaureh shoodun, شایع گشتن sha-é-a gushtun, منشور گردیدن munshoor girdédun, باهر شدن bauhir shoodun.

VENTER رحم ruhm. v. *womb.*

A VENTIDUCT باد گذار baud guzaur. v. *vent.*

To VENTILATE زرو کردن zuroo kirdun, تذریت ساختن tuzré-ut saukhtun, دامیدن daumédun, فشاندن fushaundun, تمریض کردن tumreez kirdun, نسف ساختن nusif saukhtun, نقیل کردن fakeel kirdun. v. *to winnow, fan: examine, discuss.*

Ventilated متذرو mutuzurroo, دامیده daumédeh, باد آورده baud awurdeh, فشانده fushaundeh.

Ventilation تذریت tuzré-ut, فقل fakil, تمریض tumreez, زرو zuroo.

A ventilator مروحت murwuhut, باد زن baud zun, تنور تاب تنوره tunoor tauba tunnooreh. v. *fan.*

The VENTRICLE (*stomach*) معدت madut or ma-édut, چهار خانه chuhaur khauneh, شکنبه shikimbeh, اشکنبه ashkimbeh, بطین butein. *The ventricle* or *crop of birds* حوصلت hawsulut, چینه دان cheeneh daun, سختو sukhtoo. *The ventricle of beasts* علفدان alufdaun, هزار توي huzaur tooï, رمانت rumaunut, کرش kursh (pl. کروش kuroosh.)

VENTURE (*hazard, risk*) خطر khutr (plur. اخطار akhtaur), خطار khutaur, مخاطرت mukhautirut. v. *danger.*—(*an attempt*) اجترا ijtira, سعي fa-é, قصد kusd. (*any thing risked, as a stake at play, &c.*) گرو giroo, گروگان giroogaun, سبق subuk, سبقت subukut, بحث buhs. *A lucky venture* نیک بختي neek bukhté, نصیب nuseeb, قبیل kubeel. *At a venture* بی تدبیر bé tudbeer, با تهور ba tuhawwur. v. *rashly.*

To venture (*dare*) بی باک و پروا بودن bé bauk ou purwa boodun, تیز دل شدن taze dil shoodun, دلیري نمودن dilaré numoodun, روي داشتن rooï daushtun, خودرا در ورطه خطر انداختن khoodra dur wurteha khutr andaukhtun. *To venture at, venture on* اجترا کردن ijtira kirdun, سعي نمودن fa-é numoodun, قصد ساختن kusd saukhtun. v. *to attempt, try, undertake.*—*To venture* or *put in hazard* در خطر انداختن dur khutr andaukhtun, مخاطره کردن mukhautireh kirdun.

Ventured (*put in hazard*) در خطر انداخته dur khutr audaukhteh.

A venturer اجترا کننده ijtira koonindeh, مرد بي باک و پروا murda bé bauk ou purwa, صاحب دلیري sahib dilaré.

Venturous بي باک و پروا bé bauk ou purwa, دلیر dilare, جگر دار jigur dar, شیرمرد sheermurd, کستاخ kustaukh, زو جراءت zu jiraat, اهل غیرت ahla gheerut. v. *bold, fearless.*

Venturously بي باک و پروا bé bauk ou purwa, با دلیري ba dilaré, بروجه شیر مرد bur wujha sheermurd. v. *boldly.*

Venturousness عدم باک و پروا aduma bauk ou purwa, دلیري dilaré, دلاوري dilavuré, جراءت jiraat. v. *boldness, courage.*

VENUS (*planet*) زهره zuhreh, ناهد nauhid, ناهده nauhideh, ستاره صباح sitaureha subauh, ستاره شام sitaureha shaum, ویاراي wupara-é, فجر fajr, زهره زهرا zuhruha zuhra, زاور zawur, زاوش zawush.

VERACITY صدق suduk, صداقت sudaukut, صداقتکاري sudaukutkauré. v. *truth.*

Veracious صادق sauduk. v. *true, sincere.*

A VERB (*active*) فعل faal, متعدي muta-addé.—*A passive verb* مفعول mufool, مجهول mujhool.

VERBAL (*oral, spoken, not written*) خطابي khutaubé, قولي koolé, گفته gufteh, نا نوشته na nuwishteh. *A verbal noun* اسم مصدر isma musdur, اسم فاعل isma faél. *Verbal* or *literal* لغوي lughooï, لغت معني دار loghat maané dar.

Verbally (*in words, orally*) خطابي khutaubé, قولي koolé, بکلام bekulaum. (*verbatim*) حرف بحرف hurf behurf, قول بقول kool bekool.

VERBERATION ضرب zurb, طعنت taanut, لت lutt, چوب زدني chope zuduné.

VERBOSE پرگوي purgooï, v. *loquacious.*

VERDANT سبز subz, سر سبز sur subz, تازه tauzeh, ناضر nauzir, اخضر akhzur, علف رنك aluf runk. v. *green.*—*Beautifully verdant* اخضر ناضر akhzur nauzir.

Verdict, v. *judgment, opinion.*

VERDIGRISE زنکار zungaur, زنجار zunjaur. *Of the colour of verdigrease* زنکاري zungauré.

VERDURE سبزه ſubzeh, سوسبزی ſurſubzé, تازه‌گی tauzehgé, خضرت khuzrut, نضارت nuzaurut, طراوت turawut.

A VERGE (*brink, edge*) کنار kunaur, کناره kunaureh, لب lib, جناب junaub, طرف turruf, حد hudd, سر حد ſur hudd, کرانه kurauneh. v. *limit*: alſo *rod, mace*.

To verge (*tend towards*) زدن zudun, مایل شدن ma-él ſhoodun, اقبال بودن ikbaul boodun, روی شدن rooï ſhoodun, صورت پذیر شدن ſoorut pizzeer ſhoodun, توجه کردن tuwujjuh kirdun, انحراف شدن inhirauf ſhoodun, متصور بودن mutuſawwur boodun.

Verging مایل ma-él, صورت پذیر ſoorut pizzeer, متصور mutuſawwur. *Verging to black* کحل فام kuhl faum, سیاه چرده ſé-ah churdeh, سیه فام ſé-uh faum. *Verging to white* سپید ران ſipeed raun, ابیض فام abeez faum. *Verging to green* سبز فام ſubz faum. *Verging to the emerald colour* زمرود فام zumrood faum. *Verging to blue* کبود فام kubood faum. v. under *colour*.

VERIFICATION تحقیق tuhkeek. v. *proof*.

To verify محقق کردن muhukkuk kirdun, تصحیح ساختن tuſ-heeh ſaukhtun, تصدیق کردن tuſdeek kirdun, تحقیق ساختن tuhkeek ſaukhtun. v. *to prove*. — *Verified* محقق muhukkuk, مثبوت muſboot, تصحیح کرده شده tuſ-heeh kirdeh ſhoodeh. v. *proved*.

VERILY صحیح ſuheeh, با صدق ba ſuduk, صادقانه ſaudikauneh, با حقیقت ba hukeekut, حقا hukka, تحقیقا tuhkeeka, علی التحقیق ala't'tuhkeek, بالحق bi'l'hukk, بالصدق bi's'ſuduk, بعینه bi-aïnihi, علم الیقین ylm u'l'eekeen.

Veriſimilar, v. *probable, likely*.

Veritable, v. *true*. — *Verity*, v. *truth*.

VERJUICE اب غوره auba ghooreh.

VERMICELLI رشته riſhteh, شهیر ſhuheer.

VERMICULAR, *vermiform* کرم اسا kirm aſa.

To vermiculate (*inlay in the manner of Moſaic work*) معین کردن mu-aï-un kirdun, تعیین ساختن taï-én ſaukhtun.

A vermicule (*ſmall worm*) کرمك kirmuk, سپس ſipus, اسپس aſpus, دود dood, نغب nughub, دواد duwaud, کیودر ké-oodur. v. *worm, grub*.

Vermiculous (*full of grubs*) پر کرمان pur kirmaun, ز دود zu dood.

VERMILLION زنجفره zunjufreh, زنجفر zunjufr, شنکرف ſhingurf, سرنج ſurunj, اسرنج aſrunj, ترژو tuz-zſhoo.

VERMINE کرم kirm (pl. کرمان kirmaun), دود dood (pl. دواد duwaud), سپس ſipus, اسپس

aſpus. v. *worm, louſe, rat, &c.* — *To verminate* or *breed vermine* کرم زاییدن kirm zaï-édun, دود زایکر ساختن dood za-égur ſaukhtun. *To catch vermine* سپس کرفتن ſipus gooriftun, کرم کیر شدن kirm geer ſhoodun.

Verminous, vermiparous کرم تولید kirm touleed, دود زایکر dood za-égur, سپس ساز ſipus ſauz.

VERNACULAR مادرزاد maderzaud. v. *native*. — *Vernacular language* (*mother-tongue*) لسان الام liſſaunu'l'umm, زبان مادر zubauna mader.

VERNAL بهاری bahauré, ربعی riba-é. *In the vernal ſeaſon* در فصل بهار dur faſla bahaur. *Vernal herbage* بقل bukul. v. *ſpring*.

Verſatile, v. *variable, changeable*.

VERSE (*poetry*) شعر ſhaar, نظم nuzim. v. *poeſy, rhyme*. — (*one verſe* or *line*) مسراع myſra, سطر ſutr, صف ſuf. *A verſe* or *diſtich* بیت beet (pl. ابیات abé-aut). *A verſe* or *ſentence* امثول amſool. *A verſe of the Alcoran* ایت a-é-ut (pl. ایات a-é-aut), کریمت kureemut, معما or معمی mu-amma. *Verſes of the Alcoran kept as preſervatives againſt inchantment* عزیمت azeemut. *Reading verſes for that purpoſe* تعزیم taazeem. *A repeater of verſes* باسیره bauſeereh. *Competition in the repeating of verſes* تلاحز tulauhiz. — *Verſification* تنظیم tunzeem, علم شعر ylma ſhaar, علم عروض ylma arooz, نظام nizaum. — *A verſifier* شاعر ſha-ér, نظام کننده nizaum koonindeh. v. *poet*.

To verſify شعر کردن ſhaar kirdun, نظم اراستن nuzim arauſtun, تنظیم کردن tunzeem kirdun, نظام ساختن nizaum ſaukhtun.

VERSION ترجمه turjimeh, نقل nukkul. v. *tranſlation*; alſo *transformation, change*.

VERTEBRAL (*relating to the joints of the back-bone*) پشت مهره پیوند poſht muhreh pivund, بخرز الظهر تعلق bekhuruzu'z'zuhr ta-alluk. — *The vertebræ or joints of the back-bone* خرز الظهر khuruzu'z'zuhr, پشت مهره poſht muhreh, فقار fukaur, فقارت fukaurut, سنور ſunawwur, محال muhaul (pl. محل muhul).

The VERTEX (*zenith*) سمت الراس ſemtu'r'raas. v. alſo *top*. — *Vertical* در سمت الراس نهاده dur ſumtu'r'raas nihaudeh. — *Vertically* در سمت الراس dur ſumtu'r'raas.

VERTIGINOUS (*turning round*) کرداکرد روان girdagird rouvaun, بدور روان bedawr rouvaun. (*giddy*) سرسام ſurſaum, سرکردان ſurgirdaun, سراچه ماه ſuracheh mauh. — *A vertigo* سرکیجه ſurkeejeh, سرکرد ſurgird. v. *giddineſs*.

VERY غایت gha-é-ut, بغایت begha-é-ut, بالکل belk… *Very much* خیلی kheilé, بس buſs,

Very good حسان hussaun, كثير الخير kuseeru'l' kheir. *Very bad* or *pernicious* كثير الضرر kuseeru'z'zureer, سخت اشر ashurr. *Very white* سخت سفيد sukht sufeed. *Very attentive* or *serious* جدا jiddan. v. *in earnest*.—*Very large* بزرگترين buzurktureen, اكبر akbur, كبرا kubra, كبار kubbaur. *Very little* كوچكترين koochuktureen, كوچكين koochukeen, صغري sughré, اصغر asghur. v. also *true, real*.

VESPER شام shaum. v. *evening*.—(*the evening star*) ستاره شام sitaureha shaum. v. *Venus*. —*Vespers (evening prayer)* نماز شام numauza shaum.

A VESSEL دان daun, الت alut, ظرف zurf, لي lei, دجوب dujoob, جلف jilf, وعا waa, اغاري aghauré, نيآب né-aub, منجوب munjoob, انا ana, صهارج suhauruj, صهريج suhreej. v. *pot, box*.—*A vessel for separating butter from the churned milk* كيستان keestaun, كويش koo-ésh, كندوخانه gundookhauneh, شيرزنه sheerzuneh, غويه ghooeh. *A churning-vessel* كاودوش gawdoosh, انين aneen, مبخضت mubkhuzut. *A drinking-vessel* آبدان aubdaun, ابدن aubdun, سقايت suka-é-ut, آبگينه aubgeeneh, مشربت mushrubut, دستي dosté, تور toor. v. *cup, glass*.—*A vessel from which water is poured upon the hands* آبدستان aubdostaun, آبدستدان aubdostdaun, آبدسدان aubdosdaun. v. *ewer*.—*A vessel in which pot-herbs are dressed* ابزاردان abzaurdaun.—*A bathing-vessel* ابزن aubzun. v. *bath*.—*An earthen vessel* سفالين sufaleen, فلجان filjaun, فنجان finjaun, شقف shukf, تفور tufoor. *An earthen vessel in which any thing is preserved* برني burné, براني buraune, خمرت khumurut. v. *jar*.—*A wooden vessel for holding corn, &c.* خنبه khumbeh, كنور kunoor, كنوش kunoosh. *A porcelain vessel* مرتباني murtubauné. *A vessel in which they wash clothes* بازان bauzaun, ابزن aubzun. *A vessel in which they prepare hides for dressing* دباغ dubbaugh, پيراهي peerauhé. *A vessel for rose-water* گلابدان gulaubdan. *A large vessel in which they keep wine* باطيه bauté-uh, چرغنو churghunoo, خرس khurs. *A wine-vessel with a long neck* صراحي suraubé. v. *flask*.—*A grape-juice vessel* مفاضخ mufauzukh. *Any large vessel from which smaller ones are filled* ناجود naujood.—*Vessels* الات alaut, الدانها daunha, ظروف zuroof, اواني awauné, اوان awaun. *Kitchen vessels* or *utensils* اسباب الابيت alauta beit, اسباب asbauth, خفير khufeer, خنفر khunfur, اوند avund, داملا damaul, باردان bardaun, خنوت khunoot. *Tree-vessels* شوارف shawauruf. *Vessels made of gold or silver* از نقره مصنوع اواني و ظروف az nukreh musnoowa awauné ou zuroof. *A mender of broken vessels* شعاب shaab. *The blood-vessels* عروق urook. v. *veins*.—*The seminal vessels* ابهران as-hu-raun.—*A vessel*, v. also *ship*.—*To put in a vessel* بدان در كردن bedaun dur kirdun.

A VEST قفتان kaftaun, كرته kurteh, كرتك kurtuk, قبا kuba, حلت hyllut.

To vest (*clothe with a vest*) ترديت كردن turdé-ut kirdun. v. *to invest: dress, decorate*.—*To vest with possession* تصرف دادن tusurruf dadun, ضبط گردانيدن zubt girdanédun. v. *to give possession*.

A VESTAL بتول butool. v. *virgin*.

A VESTIBULE پيشگاه peishgah, پيشتاق peishtauk, دهليز duhleez, گرياس giréaus, حيات hei-aut, استان asitaun, سدت suddut, عتبت atubut. v. *porch*.

A VESTIGE پاي pa-é, پي pei. v. *footstep*. (*a mark*) نشان nishaun, رسم rusm. v. *trace*.

Vestment, vesture, v. *garment, dress*.

A VETCH (*kind of pea*) كشنه kushneh, كشني kushné, كلوله kuloooleh, كلوك kulook, فوك fawk, ملك muluk, سلك suluk, ميشو meeshoo.—*Vetchy* پر كشني pur kushné, ذو كلوله zu kulooleh.

VETERAN عتيق ateek. v. *old, ancient*.—(*experienced in war*) جنگ اموز jung amooz, نبرد ازما nubburd azma. *A veteran soldier* بهادر نبرد ازما bahaudura nubburd azma, سپاه جنگ اموز sippaha jung amooz.—*Veteran soldiers* سپاهي جنگ اموز sippahé jung amooz, بهادران نبرد ازما bahauduranua nubburd azma, دلاوران قوي دل dilavurauna kooï dil, مبارزان صفدر و بهادران لشكر mubaurizauna sufdir ou bahauduranua lashkur.

To VEX ازار دادن azaur dadun, جفا كردن jufa kirdun, اضطراب ساختن iztiraub saukhtun, ستم دادن situm dadun, زحمت و الم رسانيدن zuhmut ou alum russanédun, رنجيدن runjédun, ازاردن azaurdun, تعذيب كردن taazeeb kirdun, رنج دادن runj dadun, رنجيده و رميده كردن runjédeh ou rumédeh kirdun. v. *to plague, teize, trouble, disturb, torment*.

Vexation ازار azaur, جفا jufa, اضطراب iztiraub, ستم situm, رنج runj, جور jawr, درد durd, الم alum, زحمت zuhmut, غصه ghusseh, غم ghum, دلتنگي diltungé, دلخراشي dilkhiraushé, دلفكاري dilfikauré, افسوس afsoos, فسوس fusoos, ايذا eiza, دخل dukhl. v. *trouble, affliction, grief, sorrow, anguish, irritation*.

Vexatious ازار رسان azaur russaun, دل ازار dil azaur, اضطراب اور iztiraub awur, رنج ده runj duh, دلخراش dilkhiraush, دلفكار ساز dilfikaur sauz. v. *troublesome, painful, vexed*.

VERDURE سبزه subzeh, سرسبزي surſubzé, تازگي tauzehgé, خضرت khuzrut, نضارت nuzaurut, طراوت turawut.

A VERGE (*brink, edge*) كنار kunaur, كناره kunaureh, لب lib, جناب junaub, طرف turruf, حد hudd, سرحد ſur hudd, كرانه kurauneh. v. *limit*: alſo *rod, mace.*

To verge (*tend towards*) زدن zudun, مايل شدن ma-él ſhoodun, اقبال بودن ikbaul boodun, روي شدن rooï ſhoodun, صورت پذير شدن ſoorut pizzeer ſhoodun, توجه كردن tuwujjuh kirdun, انحراف شدن inhirauf ſhoodun, متصور بودن mutuſawwur boodun.

Verging مايل ma-él, صورت پذير ſoorut pizzeer, متصور mutuſawwur. *Verging to black* كحل فام kuhl faum, سياه چرده ſé-ah churdeh, سيه فام ſé-uh faum. *Verging to white* سپيد ران ſipeed raun, ابيض فام abeez faum. *Verging to green* سبز فام ſubz faum. *Verging to the emerald colour* زمرود فام zumrood faum. *Verging to blue* كبود فام kubood faum. v. under *colour.*

VERIFICATION تحقيق tuhkeek. v. *proof.*

To verify محقق كردن muhukkuk kirdun, تصحيح ساختن tuſ-heeh ſaukhtun, تصديق كردن tuſdeek kirdun, تحقيق ساختن tuhkeek ſaukhtun. v. *to prove.* — *Verified* محقق muhukkuk, مثبوت muſboot, تصحيح كرده شده tuſ-heeh kirdeh ſhoodeh. v. *proved.*

VERILY صحيح ſuheeh, با صدق ba ſuduk, صادقانه ſaudikauneh, با حقيقت ba hukeekut, حقا hukka, تحقيقا tuhkeeka, علي التحقيق ala't'tuhkeek, بالحق bi'l'hukk, بالصدق bi's'ſuduk, بعينه bi-aïnihi, علم اليقين ylm u'l'eekeen.

Veriſimilar, v. *probable, likely.*

Veritable, v. *true.* — *Verity*, v. *truth.*

VERJUICE اب غوره auba ghooreh.

VERMICELLI رشته riſhteh, شهير ſhuheer.

VERMICULAR, *vermiform* كرم اسا kirm aſa.

To vermiculate (*inlay in the manner of Moſaic work*) معين كردن mu-aï-un kirdun, تعيين taï-én ſaukhtun.

A vermicule (*ſmall worm*) كرمك kirmuk, سپس ſipus, اسپس aſpus, دود dood, نغب nughub, دواد duwaud, كبودر ké-oodur. v. *worm, grub.*

Vermiculous (*full of grubs*) پر كرمان pur kirmaun, زو دود zu dood.

VERMILLION زنجفره zunjufreh, زنجفر zunjufr, شنكرف ſhingurf, سرنج ſurunj, اسرنج aſrunj, تزژو tuz-zſhoo.

VERMINE كرم kirm (pl. كرمان kirmaun), دود dood (pl. دواد duwaud), سپس ſipus, اسپس aſpus. v. *worm, louſe, rat,* &c. — *To verminate* or *breed vermine* كرم زاييدن kirm zaï-édun, دود زايكر ساختن dood za-égur ſaukhtun. *To catch vermine* كرم كير شدن سپس كرفتن ſipus gooriftun, kirm geer ſhoodun.

Verminous, vermiparous كرم توليد kirm touleed, دود زايكر dood za-égur, سپس ساز ſipus ſauz.

VERNACULAR مادرزاد maderzaud. v. *native.* — *Vernacular language* (*mother-tongue*) لسان الام liſſaunu'l'umm, زبان مادر zubauna mader.

VERNAL بهاري bahauré, ربعي riba-é. *In the vernal ſeaſon* در فصل بهار dur faſla bahaur. *Vernal herbage* بقل bukul. v. *ſpring.*

Verſatile, v. *variable, changeable.*

VERSE (*poetry*) شعر ſhaar, نظم nuzim. v. *poeſy, rhyme.* — (*one verſe or line*) مسراع myſra, سطر ſutr, صف ſuf. *A verſe* or *diſtich* بيت beet (pl. ابيات abé-aut). *A verſe* or *ſentence* امثول amſool. *A verſe of the Alcoran* ايت a-é-ut (pl. ايات a-é-aut), كريبت kureemut, معما or معمي mu-amma. *Verſes of the Alcoran kept as preſervatives againſt inchantment* عزيمت azeemut. *Reading verſes for that purpoſe* تعزيم taazeem. *A repeater of verſes* باسيره bauſeereh. *Competition in the repeating of verſes* تلاحز tulauhiz. — *Verſification* تنظيم tunzeem, علم شعر ylma ſhaar, علم عروض ylma arooz, نظام nizaum. — *A verſifier* شاعر ſha-ér, نظام كننده nizaum koonindeh. v. *poet.*

To verſify شعر كردن ſhaar kirdun, نظم ارastن nuzim arauſtun, تنظيم كردن tunzeem kirdun, نظام ساختن nizaum ſaukhtun.

VERSION ترجمه turjimeh, نقل nukkul. v. *tranſlation*; alſo *transformation, change.*

VERTEBRAL (*relating to the joints of the back-bone*) پشت مهره پيوند poſht muhreh pivund, بخرز الظهر تعلق bekhuruzu'z'zuhr ta-alluk. — *The vertebræ or joints of the back-bone* خرز الظهر khuruzu'z'zuhr, پشت مهره poſht muhreh, فقار fukaur, فقارت fukaurut, سنور ſunawwur, محال muhaul (pl. محل muhul).

The VERTEX (*zenith*) سمت الراس ſemtu'r'raas. v. alſo *top.* — *Vertical* درسمت الراس نهاده dur ſumtu'r'raas nihaudeh. — *Vertically* درسمت الراس dur ſumtu'r'raas.

VERTIGINOUS (*turning round*) كرداكرد girdagird rouvaun, بدور روان bedawr rouvaun. (*giddy*) سرسام ſurſaum, سركردان ſurgirdaun, سراچه ماه ſuracheh mauh. — *A vertigo* سركيجه ſurkeejeh, سركرد ſurgird, v. *giddineſs.*

VERY بغايت begha-é-ut, غايت gha-é-ut. *Very much* خيلي kheilé, بس buſs, بلكه belk

Very good حسان hussaun, كثير الخير kuseeru'l kheir. *Very bad* or *pernicious* كثير الضرر kuseeru'z'zureer, اشر asharr. *Very white* سخت سفيد sukht sufeed. *Very attentive* or *serious* جدا jiddan. v. *in earnest*.—*Very large* بزرکترین buzurkt-ureen, اکبر akbur, کبرا kubra, کبار kubbaur. *Very little* کوچکترین koochuktureen, کوچکین koochukeen, صغری sughré, اصغر asghur. v. also *true*, *real*.

VESPER شام shaum. v. *evening*.—(*the evening star*) ستاره شام sitaureha shaum. v. *Venus*.—*Vespers* (*evening prayer*) نماز شام numauza shaum.

A VESSEL دان daun, الت alut, ظرف zurf, لی lei, دجوب dujoob, جلف jilf, وعا waa, اغاری aghauré, نی آب né-aub, منجوب munjoob, انا ana, صهاروج suhauruj, صهریج suhreej. v. *pot*, *box*.—*A vessel for separating butter from the churned milk* کیستان keestaun, کویش koo-ésh, کندوخانه gundookhauneh, شیرزنه sheerzuneh, غویه ghooeh. *A churning-vessel* کاودوش gawdoosh, انین aneen, مبخضت mubkhuzut. *A drinking-vessel* ابدان aubdaun, ابدن aubdun, سقایت suka-éut, ابکینه aubgeeneh, مشربت mushrubut, دستی dosté, تور toor. v. *cup*, *glass*.—*A vessel from which water is poured upon the hands* ابدستان aubdostaun, aubdostdaun, ابدسدان aubdosdaun. v. *ewer*.—*A vessel in which pot-herbs are dressed* ابزاردان abzaurdaun.—*A bathing-vessel* ابزن aubzun. v. *bath*.—*An earthen vessel* سفالین sufaleen, فلجان filjaun, فنجان finjaun, شقف shukf, تفور tufoor. *An earthen vessel in which any thing is preserved* برنی burné, برانی buraunè, خمرت khumurut. v. *jar*.—*A wooden vessel for holding corn, &c.* خنبه khumbeh, کنور kunoor, کنوش kunoosh. *A porcelain vessel* مرتبانی murtubauné. *A vessel in which they wash clothes* بازان bauzaun, ابزن aubzun. *A vessel in which they prepare hides for dressing* دباغ dubbaugh, پیراهی peerauhé. *A vessel for rose-water* گلابدان gulaubdan. *A large vessel in which they keep wine* باطیه bauté-ah, چرغنو churghunoo, خرس khurs. *A wine-vessel with a long neck* صراحی surauhé. v. *flask*.—*A grape-juice vessel* مفاخ mufauzukh. *Any large vessel from which smaller ones are filled* ناجود naujood.—*Vessels* الات alaut, دانها daunha, ظروف zuroof, اوانی awauné, اوان awaun. *Kitchen vessels* or *utensils* الات بیت alauta beit, اثاث asauth, خنفیر khufeer, خنفور khunfur, اوند avund, دامان damaun, باردان bardaun, خنفور khunoot. *Fine vessels* شوارف shawauruf. *Vessels made of gold or silver* از نقره مصنوع اوانی و ظروف az nukreh musnowa awauné ou zuroof. *A mender of broken vessels* شاب shaab. *The blood-vessels* عروق urook. v. *veins*.—*The seminal vessels* اسهران as-huraun.—*A vessel*, v. also *ship*.—*To put in a vessel* بدان در کردن bedaun dur kirdun.

A VEST قفتان kaftaun, کرته kurteh, کرتک kurtuk, قبا kuba, حلت hyllut.

To vest (*clothe with a vest*) تردیت کردن turdé-ut kirdun. v. *to invest*: *dress*, *decorate*.—*To vest with possession* تصرف دادن tusurruf dadun, ضبط گردانیدن zubt girdanedun. v. *to give possession*.

A VESTAL بتول butool. v. *virgin*.

A VESTIBULE پیشگاه peishgah, پیشتاق peishtauk, دهلیز duhleez, گریاس giréaus, حیات hei-aut, استان astaun, سدت suddut, عتبت atubut. v. *porch*.

A VESTIGE پای pa-é, پی pei. v. *footstep*. (*a mark*) نشان nishaun, رسم rusm. v. *trace*.

Vestment, *vesture*, v. *garment*, *dress*.

A VETCH (*kind of pea*) کشنه kushneh, کشنی kushné, کلوله kuloooleh, کلوک kulook, فوک fawk, ملک muluk, سلک suluk, میشو meeshoo.—*Vetchy* پر کشنی pur kushné, ذو کلوله zu kulooleh.

VETERAN عتیق ateek. v. *old*, *ancient*.—(*experienced in war*) جنگ اموز jung amooz, نبرد ازما nubburd azma. *A veteran soldier* بهادر نبرد ازما bahaudura nubburd azma, سپاه جنگ اموز sippaha jung amooz.—*Veteran soldiers* سپاهی جنگ اموز sippahé jung amooz, بهادران نبرد ازما bahaudurauna nubburd azma, دلاوران قوی دل dilavurauna kooï dil, مبارزان صفدر و بهادران لشکر mubaurizauna sufdir ou bahaudurauna lashkur.

To VEX ازار دادن azaur dadun, جفا کردن jufa kirdun, اضطراب ساختن iztiraub saukhtun, زحمت و الم رسانیدن zuhmut ou alum russanédun, ستم دادن situm dadun, رنجیدن runjédun, ازاردن azaurdun, تعذیب کردن taazeeb kirdun, رنج دادن runj dadun, رنجیده و رمیده کردن runjédeh ou ruméde̱h kirdun. v. *to plague*, *teize*, *trouble*, *disturb*, *torment*.

Vexation ازار azaur, جفا jufa, اضطراب iztiraub, ستم situm, رنج runj, جور jawr, درد durd, الم alum, زحمت zuhmut, غصه ghusseh, غم ghum, دلتنگی diltungé, دلخراشی dilkhiraushé, دلفکاری dilfikauré, افسوس afsoos, فسوس fusoos, ایذا eiza, دخل dukhl. v. *trouble*, *affliction*, *grief*, *sorrow*, *anguish*, *irritation*.

Vexatious ازار رسان azaur russaun, دل ازار dil azaur, اضطراب اور iztiraub awur, رنج ده runj duh, دلخراش dilkhiraush, دلفکار ساز dilfikaur sauz. v. *troublesome*, *painful*, *vexed*.

Vexatiously با ازار ba azaur, با اضطراب ba iztiraub, با دلفكارانه dilfikarauneh, با فسوسا fusoosan, با جفا ba jufa, با رنج و درد ba runj ou durd.

Vexatiousness ازاري azauré, ازارش azaurish, حال اضطراب haula iztiraub. v. *vexation.*

Vexed ازار رسيده azaur ruffedeh, اضطراب ديده iztiraub deedeh, مضطرب muzturub, پر جفا pur jufa, غصناك ghuffehnauk, رنجيده runjédeh, ازارده azaurdeh, الم زده alumzuddeh, ستمديده situmdeedeh, متازي muta-azzé, غم ghumm.

A vexer جفا كار jufa kaur, ازار رسان azaur ruffaun, جافي jaufé, ستمكار situmkaur, شوخ shookh. v. *tormentor, oppressor.*

UGLINESS چركيني chirkeené, زشتي zishté, قبح المنظر kubihu'l'munzir, قبح kubih, شنيعت shuné-at, شنع shuna, فاحشت fauhishut, مرداري murdauré. v. *turpitude, loathsomeness.*

Ugly چركين chirkeen, كريه المنظر kureehu'l'munzir, قبيح المنظر kubeehu'l'munzur, شنيع shuné-a, اشنع ashna, مردار murdaur, زشت zisht, زشت رو zisht roo, قبيح kubeeh, قبيح و شنيع kubeeh ou shukeeh, مكروه mukrooh, بد شكل bud shukl, نا ساز na sauz.—*Uglily* كريه المنظر kureehu'l'munzir, چركين churkeen, شنيعا shuné-an, مردارانه murdaurauneh, با زشتي ba zishté.

A VIAL پياله pé-auleh. v. *phial.*

VIANDS طعم taam, طعمت taamut. *Exquisite viands* نفايس بهيت nufa-é-sa buhé-ut. v. *meat, food, delicacy.*

VIATICUM (*provision for a journey*) توشه راه toosheha rauh.

To VIBRATE ان سو اين سو لاندن aun soo laundun, از اين تا ان طرف جنبان شدن uz ein ta aun turruf jumbaun shoodun, از اين جانب تا ان جانب خلج نمودن uz ein jaunib ta aun jaunib khulj numoodun, ميمنت ميسرت جنبيدن meimunut meisurut jumbédun, از راست تا چپ خلج نمودن uz raust ta chop khulj numoodun, خلجان شدن khuljaun shoodun, خطر ساختن khutr saukhtun, خطران شدن khutraun shoodun.

Vibration جنبش انسو اينسو jumbisha aunsoo einsoo, خلج khulj, خلجان از اين تا ان طرف khuljaun uz ein ta aun turruf, خطران khutraun, خطر از ان تا اين جانب khutr uz aun ta ein jaunib, روش ميمنت ميسرت rouvisha meimunut meisurut.

Vicar, vicarious, v. *vicegerent.*

VICE عيب a-éb, قباحت kubauhut, بد خويي bud khooï-é, شنع shuna, دغل dughl, دخل dukhl, فساد fusaud. v. *depravity, fault, offence, defect.*—*A vice with a screw used by workmen* لولب lawlub. v. *screw, forceps.*

A VICE-ADMIRAL دريا سردار ثاني duré-a surdara sauné.

A VICECHANCELLOR كانسلار ثاني kanselaura sauné.

A VICEGERENT خليفه khaleefeh, جانشين jaunisheen, قايم ka-ém, قايم مقام ka-ém mukaum, وكيل vakeel, وكيل مطلق vakeela mutluk, نواب novaub, سوقت sawkut (plur. سوق sook), سالار salaur, شحنه shuhneh. *The vicegerent or vicar of* God خليفة الله khaleefutallah. *The vicar or deputy of a judge* نايب na-éb.—*Vicegerents* خلفا khulufa, خلايف khula-éf, وكلا wukula, نوب nawb, نواب novaub.—*To appoint a vicegerent* جانشين نامزد كردن jaunisheen naumzaud kirdun, توكيل كردن tawkeel kirdun, قايم مقام ساختن ka-ém mukaum saukhtun. *To act as vicegerent* جانشين شدن jaunisheen shoodun, قايم مقام بودن ka-ém mukaum boodun, نوب كردن nawb kirdun, وكيل بودن vakeel boodun.

Vicegerent (adjective), نوب nawb, جانشين jaunisheen, خلفت khulfut.

Vicegerency, viceroyalty صوبه داري soobah dari, خلافت khillaufut, وكالت wukawlut, وكيلي vakeelé, جانشيني jaunisheené, مناب munaub, نيابت né-aubut, كتخدايي kutkhodaï-é.

A viceroy صوبه دار soobah dar, نواب novaub, وكيل مطلق vakeela mutluk, سالار salaur, سوقت sawkut, شحنه shuhneh. v. *vicegerent.*

VICINITY, *vicinage* قرب kurb, قربت kurbut, نزديكي nuzdeeké, همديواري humdeewauré. v. *nearness, neighbourhood.*

VICIOUS بدخو budkhoo, فاسد fausid, معيوب ma-é-oob, ذو عيب zu a-éb, اهل قباحت ahli kubauhut. v. *wicked, profligate.*

VICISSITUDE تعاقب ta-akub, تناوب nawwub, انقلاب inkilaub, دوران dawraun, دور dawr, تغير tughei-ur, تحويل tuhweel, تناوب zoo-aub, رتوت rutoot. v. *revolution, change.*—*Vicissitudes* تقالب tukaulub, تقاليب tukaulib, انقلابات inkulabaut. *The vicissitudes of fortune* دور گردون dawra gurdoon, غير ghei-ur, صرف surf, صارفت saurifut, اصراف asrauf, صواروف suwauruf, چرخ دوار churkha dawaur. v. *fortune.*

VICTIM قربان kurbaun, فدا fudá. v. *sacrifice.*—*To offer up a victim* ذبح كردن zubih kirdun, قربان ساختن kurbaun saukhtun.

A VICTOR غالب ghaulib, پيروز peeroz, فيروزمند feeroozmund, ظاهر zauhir, فاتح fautih, مظفر muzfur *or* muzuffur, قاهر kauhir, صاحب قران sahib kuraun, يكانه eekauneh, شكننده كام shikindeh kaum, صفت sufitt. v. *conqueror.*

Victorious منصور و مظفر munſoor ou muzuffur, فيروزي feeroozé, فيروز feerooz, پيروز peerooz, ظفر نصرت ارتسام nuſrut irtiſaum, ظافر zaufir, zufir, مظفر ظفر كير zufur geer, نصري nuſré, muzuffur, تسخير tuskheer, مسخر muſukhkhir, سرپنچه ſurpuncheh, غلب ghulib. *A victorious army* عسكر ظفر رهبر aſkura zufur ruhbur, سپاهي نصرت اتصاف ſippauhé nuſrut ittiſauf, سپاهي ظفر دستكاه ſippauhé zuffur doſtgah, لشكر فيروز laſh-kura feerooz. *The victorious king* غازي خداوندكار ghauzé khodavundigaur. *The general with victorious banners* جنرال منصور الوا generala munſoo-ru'l'liwa. *Always victorious* مظفر دايما muzuffur da-éman.

Victoriouſly غالب اسا ghaulib aſa, غلبا ghuli-ban, قاهر مانند kauhir maunend, فيروزمندسا feeroozmundſa, بروجه منصور و مظفر bur wujha munzoor ou muzuffur, فيروزانه feeroozauneh, مظفرا muzuffuran.

Victoriouſneſs حال منصور و مظفر haula munſoor ou muzuffur, فيروزمندي feeroozmundé.

Victory نصرت nuſrut, ظفر zuffur, غلبت ghu-libut, پيروري peeroozé, دولت dowlut, دست doſt, دستبرد doſtburd, نصر nuſr, صغتت ſuftut, فوز fooz, فلج fulj, استيلا iſteela, غزا ghuza, فتح futih, فتاحت futauhut, منازت munauzzut, نفر nufir, يكانكي eekaunugé, يكپندي eekpun-dé, ياوري é-awuré, ويل weel, فرصت furſut, كده kudh, اثلاج iſlauj, فنك funuk, بذ buzz, بل bull, حسن huſna, نعامت na-amut. *A lace where a victory is gained* مغازت mufauzut (plur. مغاوز mufawuz). *The victory gained by the ing* مظفر كشتن سلطان muzuffur guſhtuna ultaun. *To gain a victory* مظفر شدن muzuffur hoodun, ظفر كرفتن zuffur gooriftun, مظفر و منصور شدن muzuffur ou munſoor ſhoodun, دست يافتن و بردن doſt é-aftun ou burdun, دولت كير شدن dowlut geer ſhoodun, فيروزمند بودن fee-oozmund boodun, بلل شدن bullul ſhoodun, استيلا يافتن iſteela é-aftun. v. *to conquer.*—*Vic-y (at any game)* زفره zufreh, ژفره zſhufreh.

A victreſs غالبت ghaulibut, قاهرت kauhirut, زني پيروز zunné peerooz.

VICTUALS ذخير zukheer, ذخيره zukhee-h (plur. ذخاير zukha-ér), زاد و زواد zaud ou waud, توشه toofheh, صنع ſuna, ماكولات aukoolaut, اكل akul, ماكل ma-akil, خوردني oredune, غدا ghuda. v. *food, meat.*—*A daily wance of victuals* روزي roozé.

To victual ذخيره دادن zukheereh dadun, با زاد و زواد پر كردن ba zaud ou zuwaud pur kir-dun, توشه در انبار خانه نهادن toofheh dur am-baur khauneh nihaudun, ماكولات بخشيدن maukoolaut bukhſhédun, روزي ده شدن roozé duh ſhoodun. v. *to feed.*

A victualler ذخيره ده zukheereh duh, زاد و زوال بخش zaud oz zuwaud bukhſh, روزي دهنده roozé duhindeh.

VIDELICET يعني é-auné. v. *viz.*

To VIE (*contend with, emulate*) غيرت نمودن gheerut numoodun, غبطه داشتن ghubteh dauſh-tun, حسرت بردن huſrut burdun, رشك نمودن ruſhk numoodun, رقيب شدن rukeeb ſhoodun, هم مطلب بودن hum mutlub boodun, همخواه شدن humkhauh ſhoodun.

To VIEW ناظر شدن nauzir ſhoodun, نظر كردن nuzr kirdun, نكران شدن nugguraun ſhoo-dun, نكاهي كردن nugauhé kirdun, نكرستن nugguruſtun, چشم داشتن chuſhum dauſhtun, ديدن deedun, ديده باز كردن deedeh bauz kirdun, بصير شدن buſeer ſhoodun, عين بودن a-én boodun. v. *to look, ſee, contemplate, inveſti-gate, examine.*—*To take a walk in order to view* سير كردن ſeir kirdun, تماشا ساختن tummauſha ſaukhtun, تفرج كردن tufurruj kirdun, تفرج كنان خرامان ساختن tufurruj koonaun khyra-maun ſaukhtun. *To view from afar* از دور نكرستن uz door nugguruſtun. *To view a per-ſon narrowly* نظور شدن nuzoor ſhoodun.

A view (proſpect) نظر nuzr, نكاه nugauh, نكران nugguraun, ناظر nauzir, بصر buſr, بصير buſeer, ديدار deedaur, بينش beeniſh, شوهيز ſhawheez, ديده باز deedeh bauz. v. *ſight, eye.*—*A diſtant view* نظر بعيد nuzra ba-éd, نكاه از دور nugauha uz door, ناظر دورا دور nauzira doora door.—*View (intention, deſign)* اراده iraudeh, مراد moraud, مرام muraum, قصد kuſd, مقصود mukſood, مطلب mutlub, غرض ghuruz, نيت né-ut, نتيجه فواد nuteejeha foo-aud. *At the firſt view* بنظرة الاولي benuzrutu'l'awulé, بنظرة اولى benuzruta awulé. *At one view* يكره eekruh. *To come in view* بپيش امدن bepeiſh aumudun, در حضرت رسيدن dur huzrut ruſédun.—*Viewleſs* نا بديد na budeed, نا منظور na munzoor. v. *inviſible.*

A VIGIL (*watching*) سهران ſuhraun. v. *watch.*

VIGILANCE بيداري beedauré, انتباه inti-bauh, اكاه داري agauhdaré, اكاهي agauhé, بصيرت buſeerut, ديدباني deedbauné, حزم huzm, نبه nu-bih. v. *watchfulneſs, diligence, circumſpection.*

Vigilant بيدار beedaur, اهل انتباه ahla inti-bauh, اكاه agah, اكاه دار agah dar, ساهر ſauhir, ساهرت ſauhirut, ذو بصيرت zu buſeerut, مستيقظ

mufteikiz, متيقظ mutei-ukkuz, يقظ eekiz, يقظان eekzaun, يقظي eekzé. v. *watchful*, *circumspect*, *attentive*, *diligent*.

Vigilantly با انتباه ba intibauh, با بيداري ba beedauré, ساهرا fauhiran, اكاه agauh, بر وجه اكاه دار bur wujha agah dar.

VIGOROUS قوي kooï, تندرست tunduruft, زو قوت zu kuwwut, پر قوت ذاتيت pur kuwwuta zauté-ut, توانا tuvvana, زورباز zoorbauz, زورمند zoormund. v. *forcible*, *strong*.—*A vigorous old age* خلود khulood.

Vigorously با قوت ba kuwwut, با تندرستي ba tunduruſté, با توان ba tuvvan.

Vigour, *vigorousness* قوت kuwwut, تندرستي tunduruſté, قوت ذاتيت kuwwuta zauté-ut, توان tuvvan, توانايي tuvvanaï-é, عنفوت unfuwwut, عنفوان unfuwaun, جهد jihud, اد add, ايد a-éd. *The vigour of youth* قوت شباب kuwwuta ſhubaub, شبانه ſhubauneh, تندرستي جواني tunduruſté juvauné, موجت moojut, غلن ghuln, غلون ghuloon, غلوان ghulwaun, غلوا ghulwa. v. *force*, *strength*, *energy*.

VILE خور or خوار khoor, پست puſt, پست و خور puſt ou khoor, حقير hukeer, فرومايه furooma-éh, ناكس naukus, نكس nukus, حقير النقدار hukeeru'l'mukdaur, دون doon, دني duné, زليل zuleel, صغر ſughur, صغرت ſughurut, بي اعتبار bé é-atibaur, غير حرمت ghire-a hurmut, خسيس khuſees, سفلي ſuflé, بي سعادت bé ſa-adut, خاكسار khaukſaur, كمينه kumeeneh, ارزل arzil, بي سر و سامان bé ſur ou ſamaun, قليل الاعتبار kuleelu'l'é-atibaur, قليل الحرمت kuleelu'l'hurmut, قليل الظفر kuleelu'z'zuffur, بد نژاد bud nizſhaud, بد اصل bud aſl, بد بخت bud bukht, خاشاك khauſhauk, كمترين kumtureen, نكبت nukbut, نكبتي nukbuté, پستاري puſtauré, افكنده afgundeh, بي همت bé himmut, كمپايه kumpa-eh, رو سياه roo ſé-ah, سيه كاسه ſé-uh kauſeh, دون همت doon himmut, سرنكون ſurnigoon, باخل baukhil, زماهن zumauhin. v. *mean*, *base*, *despicable*, *sordid*, *worthless*.

Vilely با خوري ba khooré, با حقارت ba hukaurut, حقيرا hukeeran, بر وجه پست و خور bur wujha puſt ou khoor.

Vileness خوري khooté, حقارت hukaurut, ناكسي nakuſé, دوني doone, خساست khuſauſut, خستي khuſté, پستي puſté, رزالت ruzaulut, رزولت ruzoolut, سفلت ſuflut, سفل ſufl, صغر ſughr, صغار ſughaur, مذلت muzullut, ذل zill, ذلت or زلت zillut, ذل و ملام zull ou mulaum, سيه رويي ſé-uh rooï-é, نذالت nuzaulut, تذليل tuzleel, مهانت muhaunut, نكبت nukbut, دنو dunoo. v. *baseness*, *meanness*.

To vilify حقارت كردن hukaurut kirdun, بد نام دادن bud naum dadun, عيت كفتن a-éb guftun, بهتان كردن buhtaun kirdun, اهانت نمودن ihaunut numoodun, طعن و ذم كفتن taan ou zumm guftun, خور داشتن khoor daushtun, نكوهيدن nikoohédun. v. *to defame*, *debase*, *slander*.

A VILLA راغ raugh, عقدت ukdut, ضيعت zé-at (plur. ضيعات zé-aut, ضياع zé-aa), عقار akaur (plur. عقارات akaraut).

A VILLAGE ده dih, ديه deeh قريت kuré-ut (pl. قرا kura).—*A villager* دهقان dihkaun, ديهي deehé, همديهي humdeehé, اهل قريت ahla kuré-ut. v. *rustick*, *peasant*.—*The chief man of a village* ده خدا dih khoda, ده خداي dih khoda-é, ساحب قريت ſahib kuré-ut.

A VILLAIN اهل فساد ahla fuſaud, فاجر faujir, شقي ſhuké, خشوك khuſhook, متعدي muta-addé, حرامزاده haramzaudeh, دني duné, لعن بدايين la-ina budaï-én, بد عهد bud ahd, شر نطخ nutkha ſharrin, عتريف atreef. v. *scoundrel*, *rascal*, *rogue*.—*To villanize* حقارت كردن hukaurut kirdun. v. *to debase*, *degrade*.

Villanous زو فساد zu fuſaud, فاسد fauſid, بد bud, بد اخلاق bud akhlauk, بد زندكاني bud zindugauné, شر ſharr, بد انديش bud andeeſh, زو قباحت zu kubauhut, بد ايين bud aï-én, بد پرتو bud purtoo, ريبال reebaul, بدتر budtur, بد خصال bud khiſaul, افسق afſuk, بد سكال bud ſigaul, خبيث khubees, بدنام budnaum, بد نفس bud nufus, اثيبت aſeemut, شاطن ſhautin, طامل taumul, طهل tuml (plur. طامول taumool). v. *base*, *wicked*, *vile*, *malignant*.

Villanously با فساد ba fuſaud, فاسدا fauſidan, شرا ſharran, با قباحت ba kubauhut.

Villany, *villanousness* فساد fuſaud, قباحت kubauhut, قبح kubih (plur. قبايح kuba-éh), فتنه fitneh, بد bud, بدا buda, بدي budé, شر ſharr, شرارت ſharaurut, فسق fyſk, مقبوحت mukboohut (plur. مقابيح mukabeeh). v. *depravity*, *baseness*, *vileness*, *wickedness*.

VILLOUS (*shaggy*) زو پرزه zu purzſheh, پوزه دار poozſheh dar, غفر ghufir, مزابرت muzauburut.

VINCIBLE (*conquerable*) ممكن مغلوب شدن mumkina mughloob ſhoodun, قابل مقهور kaubil muk-hoor.

To VINDICATE (*justify*) مبرر كردن muburrur kirdun, تبرير ساختن tubreer ſaukhtun, عذر اوردن az[illegible] بهانه كردن bubauneh kirdun,

awurdun, کسي پاک دامن نمودن kuffē pauk daumin numoodun, دستگیر شدن doftgeer fhoodun, خلاص ساختن khulaus faukhtun, صیانت کردن fé-aunut kirdun, حمایت دادن huma-é-ut dadun, نصر اوردن nufr awurdun. v. *to defend, support, protect, maintain: revenge, avenge; assert, claim.—To vindicate one's self* تنزح کردن tunuz-zuh kirdun, اثبات برش نمودن isbauta burrifh numoodun. *Unable to vindicate one's self* رغم rughum.

Vindicated مبرر muburrur, مبرور mubroor, متبرر mutuburrur, تبریر کرده شده tubreer kirdeh fhoodeh.

Vindication تبریر tubreer, مبرر muburrir, ترکیت tuzké-ut, عذر azur, اعتذار é-atizaur, معذرت ma-azirut, تنزح tunuzzuh, بهانه buhauneh.

A vindicator تبریر کننده tubreer koonindeh, مبرر ساز muburrur fauz, ترکیت اور tuzké-ut awur, بهانه گو buhauneh goo, محافظ muhaufiz.

VINDICTIVE کین کش keen kufh, کین گذار keen guzaur, کینور keenwur, کنیه خواه keeneh khauh, زو سینه پر کینه zu feeneh pur keeneh. v. *revengeful.*

A VINE انکور درخت durukhta angoor, کرم kurm, کرمت kurumut (pl. کروم kuroom), زرجون zurjoon, زرجینة zurjeeneh, رس rufs, دالیت daulé-ut, جفن jufn, جفنت jufnut, کاخنج kau-khunj, شریق fhureek, میس mees, میسان mee-faun, انبالس ambaulus, ارم arum, شکیر fhukeer, ناشر faufhir, فاشري faufhiré, الکرمت السودا alkurumutu's'fawda. *A vine-shoot* or *twig* زرجون zurjoon, سرع fura, حبالت hubaulut (pl. حبالیل hubauleel), ترخچه turkhcheh, جفن jufun, جفنت jufnut. *A vine-bud* وادغ waudukh. *The tendril of a vine* تاک tauk. *A vine-prop* ترخچه turkhcheh. v. *arbour.—The lopping of a vine* فرخو furkhoo. *A vine-dresser* رز پیرایند ruz peera-indeh. *A vine-dresser's hook* داس رز dausa ruz.

A vineyard باغ baugh, باغستان baughiftan, رز ruz, فرغانج furghaunj, ابسال abfaul. *A vine-yard newly planted* نو اجسته now ajifteh.

Vintage انکور چینی angoor cheené, قطاف kutauf. *To gather in the vintage* انکور چیدن angoor cheedun, قطف کردن kutuf kirdun, تقطیف ساختن tukteef faukhtun. — *A vintager* انکورچین angoor cheen, قطاف kuttauf.

VINEGAR سرکه firkeh, سرکا firka, خل khull, سک fik, اشکی ifhké, حازل hauzik. *A quantity of vinegar* خلت khullut. *To grow sour as vinegar* تخلیل کردن tukhleel kirdun, خلت کشتن khullut gufhtun. *Vinegar in which raisins have been steeped* زیریبان zeereebaun. *Any thing preserved in vinegar* کالبد یارانه kaulbuda é-arauneh, اجار ajaur. *Strong vinegar* صرب سرکه furb firkeh.

A VINTNER شراب فروش fhuraub furoofh, می فروش mei furoofh, باده فروش baudeh fu-roofh, خمار khummaur.

A VIOL (*musical instrument*) رباب rubaub, ساز fauz, کمانچه kumaunjeh. *A bass-viol* ابم abumm, رباب الابم rubaubu'l'abumm.

VIOLABLE ممکن نقض mumkina nuks.

VIOLACEOUS (*of the colour of the violet*) بنفسه bunufseh, بنفسج اسا bunufsuj afa.

To VIOLATE (*injure, hurt*) جبر کردن jubr kirdun, جور نمودن jawr numoodun, جفا ساختن jufa faukhtun, ظلم کردن zulm kirdun, ستم نمودن fitum numoodun, قهر کردن kuhr kirdun, ازار دادن azaur dadun. (*to ravish* or *deflower*) هتک بکر کردن hutka bukr kirdun, هتک حجاب عصمت ساختن hutka hujauba yfmut faukhtun, پرده در شدن perdeh dirr fhoodun, ابتکار کردن ibtikaur kirdun, بکارت کرفتن bukaurut goorif-tun, مفترع کردن muftura kirdun, مثیب ساختن mufeib faukhtun, انقاع ساختن inkaa faukhtun. *To violate an agreement* نقض کردن nukz kirdun, تناقض ساختن tunaukuz faukh-tun, فسخ عهد و پیمان کردن fufikha ahd ou pei-maun kirdun, بی وفا شدن bé wufa fhoodun, خیس کردن kheefaun fhoodun, خیسان شدن khees kirdun. *To violate friendship* تفاسد کردن tufaufud kirdun, فسخ دوستي ساختن fufikha doofté faukhtun.

Violated (*injured*) مظلوم muzloom, مقهور muk-hoor. v. *oppressed.—(ravished)* منهتک munhutuk, مثیب mufeib, ثیب fei-ub, مفترع کرده شده muf-tira kirdeh fhoodeh. *A violated woman* بکر منهتک bukra munhutuk, زنی مثیب zunné mufeib, غزید ghuzeed, شروم fhuroom, شریم fhureem, شرما fhur-ma, اتوم atoom, غرید ghureed. *Violated* (*as an agreement*) منتقض muntukiz, مفسوخ mufsookh, نقض کرده شده nuks kirdeh fhoodeh.

Violation ظلم zulm, جبر jubr. v. *injury, violence.—(ravishment)* مفترع muftura, ابکار ibtikaur مبتکر mubtukir, انقاع inkaa. v. *rape.—(infringement of agreements, &c.)* نقض nukz, نقض پیمان nukza peimaun, فاسخ وعدت faufikha waadut, خیس عهد و وفاداري kheefa ahd ou wufadaré.

A violator (*injurer*) ستمکار fitumkaur, جبار jubbaur, ظالم zaulim. (*a ravisher*) بکارت کیر bukaurut geer, پرده در pirdeh dirr, ابتکار ساز ib-tikaur fauz, مفترع کننده muftura koonindeh. *A violator of agreements* فاسخ faufikh, نقض فاسخ عهد و پیمان ساز nukz koonindeh, کننده

faufikha ahd ou peimaun fauz, مرد بی وفا murda bé wufa, نا وفادار na wufadar.

VIOLENCE زور zoor, قهر kuhr, جبر jubr, جور jawr, ستم ſitum, جفا jufa, فضول fuzool, تهور tuhawwur, فساد fuſaud, ضرب zurb, تعدي ta-addé, ظلم zulm, عنف unf, دست درازي doſt dirauzé, اضطرار iztiraur, غضب ghuzub, فجس fujis, ايس eis, رغم rughim, بلا bula, پرتک purtuk, حيف heif, غشمرت ghuſhmurut, غشميرت ghuſhmeerut, دخل dukhl, قسر kuſr. v. *violation, injury, force, outrage, oppreſſion, tyranny; attack, aſſault; murder; vehemence.*—*To offer* or *commit violence* زور كردن zoor kirdun, زوريدن zoorédun, زوركار شدن zoorkaur ſhoodun, پايداري كردن pa-édaré kirdun, جور و جبر ساختن jawr ou jubr ſaukhtun, ستمكار شدن ſitumkaur ſhoodun, دراز دستي نمودن dirauz doſté numoodun, قهر كردن kuhr kirdun, ظلم و عنف ساختن zulm ou unf ſaukhtun. v. *to oppreſs, violate.*—*Doing violence* زوركار zoorkaur.

Violent ضربي zurbé, جبري jubré, حربي harbé, ستم اميز ſitum ameez, پر زور pur zoor, ذو جور و جبر zu jawr ou jubr, زور كار zoor kaur, عنفي unfé, عنيف aneef, قهري kuhré, متهور mutuhawwur, قاسر kauſur, غضوب ghuzoob, غضبناک ghuzubnauk, اتشمزاج autaſhmizauj, اشد aſhudd, ارغده arghudeh. *A violent wind* باد شديد bauda ſhudeed, روزگار عاصف roozigaura auſuf, v. *tempeſt.*—*To lay violent hands on* دست درازي كردن doſt dirauzé kirdun, گرفتن gooriftun. v. *to ſeize.*—*To lay violent hands on himſelf* قتل نفس كردن kutla nufs kirdun, ميرتن شدن meer tun ſhoodun. *Violent men* دراز دستان dirauz doſtaun.

Violently جبرا jubran, ضربا zurban, ضربي zurbé, حربا harban, با زور ba zoor, با جور و جبر ba jawr ou jubr, با عنف ba unf, قهرا kuhran, با تهور ba tuhawwur. *Blowing violently* عصف aſuf, عاصف auſuf, عصوف aſoof. v. *tempeſtuous.*

A VIOLET بنفسه benufseh, بنفسج benufſuj, بنفشه benufſheh, اندوزه andoozſheh, سبزه دانه ſubzeh dauneh, فرفير furfeer.—*The yellow violet* شب بوي ſhub booi, شببو ſhub-boo, خيرو kheeroo, خيري kheeré.—*A violet bed* بنفسه زار benufseh zaur.

Violin, v. *fiddle.*—*Violoncello*, v. *baſs-viol.*

A VIPER افعي afaa, مار افعي mar afaa, تير مار teer maur, افعو afa-oo, حنفش ſhunfiſh, حنفيش hunfeeſh, اذوي adwa, زعبل zabul (pl. زعابل zaubul), عنده andeh, قصقاص kuſkaus, وزل wuzul, عربد arbud, هاريت hauré-ut. *The teeth of a viper* تير مار teera maur.—*Vipers* افاعي afa-é. *Vipers in motion* or *irritated* فحيح fuhuh. *Full of vipers* مفعات mufa-at.—*Viperine* (*belonging to a viper*) افعي منسوب afa-é munſoob, تير مار پيوند teer maur pivund. *Viperous* (*having the qualities of a viper*) ذو وصف افعي zu wuſufa afa-é, ذو ماهيت تير مار zu mahé-uta teer maur, مار افعي مانند maur afaa maunend.

A VIRAGO زنى مرده zunné murdeh, عورت فحلت awruta fuhlut.

A VIRGIN بكر bukur, بتول butool, دوشيزه dooſheezeh, دختر dokhter, دخت dokht, دوخت dookht, دخترينه dokhtereeneh, دختين dokhteen, ازاد azaud, در ناسفته durr naſufteh, باكرت baukirut, عذرا azra (pl. عذاري azauré, عذراوات azrawaut. v. *maid.*—*Virgin*, v. *maiden, maidenly.*—*Virginity*, v. *maidenhead.*

Virile, v. *manly.*—*Virility*, v. *manhood.*

VIRTUAL مجبول mujbool, مطبوع mutboo-a, ذاتي zauté, ذو قوت zu kuwwut, قوي kooi, قوت دار kuwwut dar, معنوي maanooi, جبلى jibillé, غريزي ghureezé, جوهري jawhuré. v. *innate, effectual.*—*Virtuality*, v. *virtue, efficacy.*

Virtually (*in effect*) في ذاته fi zautihi, مجبولا mujboolan, معني maanan, عينا a-énan, بر وجه قوت دار bur wujha kuwwut dar.

VIRTUE (*moral goodneſs*) فضل fuzl, فضيلت fuzeelut, هنر hunr, منقب munkub, منقبت munkubut, هنرمندي hunrmundé, فضلت fuzlut, فاضلت fauzlut, معرفت maarifut, خير kheir, فرهنج furhunj, فرهنك furhunk, صلاح ſulauh, سيرت ſeirut, راستي rauſté, درستي duruſté. v. *excellence, probity, rectitude, piety, goodneſs.*—(*efficacy, power, intrinſic quality*) قوت kuwwut, قوت ذاتيت kuwwuta zauté-ut, ذات zaut, خاصيت khauſſé-ut, خاصت khauſſut, خصلت khuſlut, قدرت kudrut, طوق tawk, حيل heil, زهره zuhreh, مجال mujau[l], جبلت jibillut, غريزت ghureezut, جاهر jawhu[r]. v. alſo *bravery, courage, valour.*—*Magnetick virtue* قوت جاذبت kuwwuta jauzibut. *Virtues* (*excellencies*) فضايل fuza-él, مناقب munaukib, سير ſei-ur, سير و مناقب ſei-ur ou munaukub, محامد muhaumud, ماثر ma-aſir, اثار aſaur, محاسن mahaufin. (*powers*) قوا kuwa, خصال khuſſaul, خواص khuwauſs, خصايص khuſſa-és. *Without virtue*, *virtueleſs* بى هنر bé hunr, ناكس nakuſs, نا مرد na murd, بى معرفت bé maarifut. v. *worthleſs.*—(*without power* or *efficacy*) بى قوت bé kuwwut, بى خاصيت bé khauſſé-ut, بى خصلت bé khuſlut, غير قوت ذاتيت ghire-a kuwwuta zauté-ut. *By virtue of a royal order* بموجب حكم شاه bemoojiba hookuma ſhah, بسبب امر جهان

behusba amra jehaun مطاع و واجب الاطاعت mutaa wa vajibu'l'itau-at, موافق فرمان پادشاه muwaufika furmauna padshah, بحسب الحکم سلطان behusbu'l'hookuma sultaun.

Virtuous اهل هنر ahla hunr, هنرمند hunrmund, پر فضل pur fuzl, ذو معرفت zu maarifut, فاضل fauzil (pl. افاضل afauzeel), صاحب فضیلت sahib fuzeelut, راست rauft, درست duruft, صالح saulih (fem. صالحه saulihut), نیک neek, خیر kheir. v. *good, pious, excellent*.—(*chaste*) پاک pauk, پاکدامن paukdamin, پاک و پاکیزه pauk ou paukeezeh, پارسا paursa, طاهر tauhir, پرهیزکار purhazekaur, نا شوخ na shookh.

Virtuously با هنر ba hunr, با فضیلت ba fuzeelut, هنرمندانه hunrmundauneh, با معرفت ba maarifut.—(*chastely*) طاهرا tauhiran, با پرهیزی ba purhazé, بی شوخی bé shookhé.

VIRULENCE (*poison*) زهر zuhr, سم summ. v. *venom*.—(*malignity*) بد خواهی bud khauhé, کین keen, بدی budé, شرارت shuraurut.

Virulent (*poisonous*) زهردار zuhrdar, سام saumm. (*malignant*) بدخواه budkhauh, کینور keenwur, کینه خواه keeneh khauh, بد bud, شر sharr.

Virulently (*poisonously*) با زهر ba zuhr, ساما sauman. (*malignantly*) با بد خواهی ba bud khauhé, با کین ba keen, بروجه کین خواه bur wujha keen khauh.

VISAGE روی rooï. v. *face*.

VISCID, *viscous* (*glutinous, thick, tenaceous*) چرب churb, جرب jurb, صمکوک sumkook, صمکیک sumkeek, ذو دبق zu dubik, ذو جربی zu jurbé. *Viscous* (*as sizy blood*) لخج lukhuj, اشقر ashkur. *A viscous humour about the eyes* شُشک shushk, رمص rumis, ارمص armus. *A viscous plant* (*producing bird-lime*) دبق dubuk, دابوق daubook, دبوقا dubooka.

Viscidity, viscosity چربی churbé, جربی jurbé, صمکوکی sumkooké, دبقی dubuké.

VISIBILITY, *visibleness* منظوری munzooré, حال منظور haula munzoor, تعین ta-aï-un, ظاهری zauhiré, حال ظاهر haula zauhir.

Visible منظور munzoor, تعین ta-aï-un, ظاهر zauhir, قابل النظر kaubilu'n'nuzr, ظهور zuhoor, اشکار ashikaur. v. *conspicuous, open, apparent*.

Visibly ظاهرانه zauhirauneh, اشکار ashikaur, منظورا munzooran, پیدا peida.

VISION باصرت bausirut, بصر busr, ناظرت nauzirut, دیده deedeh, مشاهدت mushauhudut, بینش beenish, بینایی beenaï-é, بصیرت buseerut, نمایش numa-esh, نظر nuzr, نظران nuzraun. v. *sight*.——(*a phantom*) صورت وهمی sooruta wuhmé, خیال khei-aul, نمایش numa-esh. v. *spectre*.—*Visions* خیالات khei-alaut, خیال میال khei-aul mei-aul.

Visionary (*imaginary*) خیالی khei-aulé, متخیل mutukhei-ul, وهمی wuhmé, واهم wauhim. (*having visions, affected by phantoms*) خیالات دار khei-alaut dar, صورت وهمی بین sooruta wuhmé been.

A visionary صاحب خیال sahib khei-aul, اهل صورت وهمی ahla sooruta wuhmé.

To VISIT (*pay a visit*) تشریف اوردن tushreef awurdun, عازم ملاقات نمودن auzma mulakaut numoodun, عازم الزیارت کردن auzmu'z'zé-aurut kirdun, زیارت ساختن zé-aurut saukhtun, عهد کردن ahd kirdun, اعمار ساختن é-amaur saukhtun. *To visit the sick* عیادت کردن a-é-audut kirdun, عیاد ساختن a-é-aud saukhtun, تیمار بیمار کردن teemaura beemaur kirdun, عود شدن awd shoodun. *To visit one another* تزاور کردن tuzawwur kirdun. *To visit relations* صلت رحم کردن syluta ruhm kirdun. *To visit with affliction* اضطراب رسانیدن iztiraub russaunédun, ازار و رنج دادن azaur ou runj dadun, تعذیب کردن taazeeb kirdun.

A visit عازم ملاقات auzma mulakaut, تشریف tushreef, زیارت zé-aurut, زورت zoorut, زور zawwur, زایر za-ér, معتمر matimur.—*Visiting the sick* عیادت خستکان a-é-auduta khustugaun, عیادت a-é-audut, تیمار بیمار teemaura beemaur. *Visiting every second day* غب ghubb. *A place of visitation* (*as the tombs,* &c. *of celebrated men*) مزار muzaur, مراقد muraukud, زیارت گاه zé-aurutgah. v. *pilgrimage*.—*Visitation* (*affliction, punishment*) اضطراب iztiraub, ازار azaur, رنج runj, درد durd, تعذیب taazeeb, عقوبت akoobut.

A visitant, visitor تشریف اور tushreef awur, عازم ملاقات کننده auzma mulakaut koonindeh, زوار zuwwaur, زایر za-ér. *A visitor of the sick* عاید au-éd, عیدات کننده a-édaut koonindeh. *A visitor* or *inspector* مفتش mufuttish.—*Visited* معود ma-ood, تشریف پذیر tushreef pizzeer.

A VISOR خیال khei-aul, خال khaul, صورت soorut, صورت معامله sooruta ma-amleh. v. *mask*.

Visored خیال دار khei-aul dar. v. *masked*.

A VISTA (*prospect through an avenue of trees*) نظر دوربین درمیان دو سلسله درختان nuzra doorbeen dur mei-auna doo silsileha durukhtaun.

VISUAL دیده ور deedehwur, ذو قوت باصره zu kuwwuta bausireh, ناظرت دار nauzrut dar. v. *optical*.—*The visual faculties* قوت باصره kuwwuta bausireh. v. *vision*.

VITAL (*having* or *containing life*) حيوانى heewauné *or* heivauné, نشري nuſhré, زنده zindeh. (*giving life*) حيات رس hei-aut rus, زندكاني ده zindugauné duh, حيوت بخش hei-oot bukhſh. (*relating to life*) حيات را تعلق hei-autra ta-alluk, عمر منسوب umr munſoob, زندكاني پيوند zindugauné pivund. *The vital powers*, حيوانيت heivauné-ut, قوت حيوانيت kuwwuta heivauné-ut. —*The vital ſpirit* حيوتي روح hei-ooté rooh.

Vitally حيواني heivauné, نشريا nuſhré-an, حيات رس hei-aut rus, بر وجه حيوت بخش bur wujha hei-oot bukhſh.

The vitals جكر jigur, جكربند jigurbund, قوت حيوانيت kuwwuta heewané-ut.

To VITIATE فاسد كردن fauſid kirdun, افساد نمودن ifsaud numoodun, مفسد كردن muffid kirdun, تغير ساختن tughei-ur ſaukhtun, اخلاف كردانيدن ikhlauf girdanédun, مخلف كردن mukhluf kirdun, مخل ساختن mukhill ſaukhtun. v. *to ſpoil*, *corrupt*; alſo *to violate*, *deflower*.

Vitiated مخلف mukhluf, معيوب ma-é-oob, فاسد كرده شده fauſid kirdeh ſhoodeh. (*deflowered*) منهتك munhutik. v. *violated*.—*A compenſation paid for vitiated virginity* عقر ukr.

Vitiation, *vitioſity* فساد fuſaud, افساد ifsaud, اختلاف ikhtilauf, تغير tughei-ur. v. *corruption*. —(*rape*) مفترع muftura. v. *violation*.

Vitious بدخوي budkhooï. v. *vicious*.

Vitiouſneſs بدخويى budkhooï-é, حال فاسد haula fauſid. v. *vice*.

VITREOUS (*conſiſting of glaſs*) زجاجي zujaujé. (*reſembling glaſs*) زجاج ور zujauj wur, جام اسا jaum aſa, ابكون مانند aubgoon maunend. *Any thing vitreous* چيز زجاجي cheeza zujaujé, زجاجت zujaujut.

To vitrify (*change into glaſs*) بزجاج تغيير كردن bezujauj tughei-ér kirdun. (*to become glaſs*) زجاج كشتن zujauj guſhtun, بزجاج مغير كرديدن bezujauj mughei-ur girdédun.

Vitrification تغير بزجاج tughei-ura bezujauj.

Vitrified زجاج كرديده zujauj girdédeh.

VITRIOL زاج zauj, زاج اخضر zauja akhzur, زال or زاق zauk, سوري ſooré, سپره ſipreh, رشكر ruſhgur, رشكز ruſhkuz, لخج lukhij, چنكار chungaur, زمه zumuh, خليس khulees, شخار ſhukhaur, بخج bukhj, قلقطار kulkutaur. *Spirit of vitriol* روح rooh, روح اعظم rooha aazim. *A vitriol mine* معدن زاج maadina zauj.

Vitriolate, *vitriolated* (*conſiſting of* or *impregnated with vitriol*) زاجي zaujé, با زاج پر ساخته ba zauj pur ſaukhteh. — *Vitriolick*, *vitriolous* (*reſembling* or *containing vitriol*) زاج اسا zauj aſa, نوزال zu zauk, سوري دار ſooré dar.—*Vitriolick water* زاكاب zaukaub.

VITULINE (*belonging to a calf*) عجلي ajulé, عجل را تعلق ajulra ta-alluk, كاوجانه پيوند gaw jauneh pivund.

VITUPERABLE (*deſerving blame*) واجب الطعن vajibu't'taan, لايق زم la-éka zumm.

To vituperate طعن دادن taan dadun, زم كفتن zumm guftun, ملامت زدن mulaumut zudun. v. *to blame*, *cenſure*. — *Vituperation* طعن taan, زم zumm, ملامت mulaumut. v. *blame*, *cenſure*.

VIVACIOUS, *vivid*, *vive* تيز taze, تيز حركت taze hurukut, تيز فهم taze fuhm, زيرك zeeruk, شوخ ſhookh, شوقي ſhooké, مسرور mesroor, شاد ſhaud, دلشاد dilſhaud, زنده zindeh. v. *lively*, *ſprightly*.—*A vivid colour* رنك بالا runk balau, رنك روشن runka roſhun.

Vivacity, *vividneſs*, *vivaciouſneſs* شوخي ſhookhé, شوق ſhook, زيركي zeerugé, سرور و ابتهاج ſuroor ou ibtihauj, شادي ſhaudé, زندكي zindugé. v. *livlineſs*, *ſprightlineſs*; alſo *longevity*.

Vividly با شوخي ba ſhookhé, تيز taze, با سرور و ابتهاج ba ſuroor ou ibtihauj, زيركا zeerukan.

To vivify, *vivificate* زنده كردانيدن zindeh girdanédun, زندكي دادن zindugé dadun, حيات بخش شدن hé-aut bukhſh ſhoodun, حيوت رسانيدن hei-oot ruſſanédun, احيا كردن ihé-a kirdun, نشر ساختن nuſhr ſaukhtun, زياندن zé-aundun, زيانيدن zé-anédun. v. *to revive*.

Vivification احيا ihé-a, حيات بخشي hei-aut bukhſhé.—*Vivifick* زندكي ده zindugé duh, حيات بخش hei-aut bukhſh.

VIZ. *videlicet* يعني é-ané, اعني ané, خصوصا khuſooſa, خصوصيا khuſooſé-a.

A vizard, v. *viſor*, *mask*.

A VIZEER (*miniſter of ſtate*) وزير vizeer (pl. وزرا wuzura). *The grand vizeer* وزير اعظم vizeer aazim. *The dignity of vizeer* وزارت vizaurut. *The dignity of grand vizeer* وزارت عظمت vizauruta azimut. v. alſo *miniſter*.

An ULCER, *ulceration* قرح kurh (plur. قروح kurooh), قرحت kurhut, ريش reeſh, خستكى khuſtugé, دنبل dumbul, ورم wurm. v. *ſore*.—*An inflamed ulcer* سوزاك ſoozauk. *An ulcer on the lip* سليج ſuleej, سكنج ſukunj. *An ulcer on the ſide* ناقبت naukubut, زبال zubaul. *An ulcer on the lower part of the foot* شافت ſhaufut. *An ulcer on the hand* زبيبت zubeebut. *A running ulcer* وري wuré. *Corroded with ulcers* تقرح tukurruh. —*Ulcerous*, *ulcered* مقروح mukrooh, قريح kureeh,

قرحان kurhaun, اتراح ikrauh, قروح kurooh, شاف shauf.—*Uliginous*, v. *slimy*, *muddy*.

ULTIMATE اخر akhir, پسترین pustureen, پسین puseen, بافدم baufdum. v. *last*.

Ultimately اخر akhir, اخرة akhratan, بالاخر bi'l'akhir, عاقبة aukibut, عاقبة الامر aukibu-tu'l'amr. v. *finally*, *lastly*.

ULTRAMARINE انسو دریا aunsoo duré-a.

ULTRAMONTANE انسو کوه aunsoo kooh.

ULTRAMUNDANE اخروي akhirooï.

Ultraneous, v. *spontaneous*, *voluntary*.

UMBRAGE سايبان sa-ébaun. v. *shady place*; also *shadow*. — (*resentment*) غضب ghuzub, قهر kuhr, خشم khyshm.—*Umbrageous* سايهدار sa-éh-dar, ظليل zuleel. v. *shady*.—*Umbrosity* (*shadiness*) سايه داري sa-éhdaré, ظليلي zuleelé, ظل zyll.

An UMBRELLA سايبان sa-ébaun. v. *parasol*.

An UMPIRE ميانداز mei-aundar. v. *mediator*.

Umpirage مياندازي mei-aundaré.

UNABASHED بي ابروي bé aubrooï, بي حرمت bé hurmut, بي شرم bé shurrum, نا شرمسار na shurrumsar.

UNABLE بي قوت bé kuwwut, ناتوان na-tuvvan, بي قدرت bé kudrut, نا قوي na kooï. v. also *impotent*, *weak*.

UNABOLISHED نا موقوف na moukoof, نا منسوخ na munsookh, نا مبطل na mubtil.

UNACCEPTABLE نا پسنديده na pussun-deedeh, نا خوش اينده na khoosh a-éndeh, غير مبذول ghire-a mubzool, نا حسن قبول na husn kubool. v. *disagreeable*.

UNACCOMPANIED بي صحبت bé suhbut, بي رفيق bé rufeek, بي همراه bé humrah.

UNACCOMPLISHED نا پرداخته na pur-daukhteh, نا كامل na kaumil. v. *incomplete*.

UNACCOUNTABLE بلا تعبير bila taabeer, ممتنع شرح mumtina shuruh, بلا قاعدت bila ka-édut, عجب ajib, مستحيل بيان mustuheela bei-aun, مستغرب mustughrub. v. *inexplicable*, *odd*, *strange*.—(*not subject* or *controlled*) بلا زمت bila zimmut, نا فرمان بردار na furmaun burdaur, غير مطيع ghire-a muté-a, نا زير دست na zeer dost. —*Unaccountably* بلا تعبير bila taabeer, بر وجه مستغرب bur wujha mustughrub, عجبا ajiban. v. *oddly*, *strangely*.

UNACCUSTOMED (*not habituated*) بي پيشه bé peisheh, بي پيشنهاد bé peishnihaud, بي خوي و دانش bé khooï ou daunish. — (*new*) نو now, نو رسيده now russédeh. v. *uncommon*.

UNACKNOWLEDGED نا معترف na maa-turuf, غير مقرر ghire-a mukurrur.

UNACQUAINTED (*not having familiar knowledge* or *intercourse*) نا همدم na humdum, بي همدمي bé humdumé, نا يارانه na é-aurauneh, بي مصاحبت bé musauhibut.—(*not informed*) نا مطلع na muttula, نا خبر دار na khubr dar.

UNADMIRED بي اعتبار bé é-atibaur, نا التفات دار na iltifaut dar.

UNADORED نا معبود na maabood.

UNADVISED بي بصيرت bé buseerut, غافل ghaufil, گستاخ kustaukh, بي تدبير bé tud-beer, بيفكر béfikr. v. *imprudent*, *thoughtless*, *rash*.

UNAFFECTED (*real*, *not hypocritical*) نا رنك اميز na runk ameez, بي ريا bé ré-a, نا ريا دار na ré-a dar, غير مداهنت ghire-a mudauhinut, صافي دل saufé dil, حقيقتي hukeeké, نا ساخته na saukhteh, غير قلب ghire-a kulb. v. also *open*, *sincere*, *candid*. — (*without stiffness* or *formality*) نا استغنا na istighna, بي تقليد نا پسند bé tuk-leeda na pussund, بي تكلفات خود بين bé tukul-lufauta khood been.—(*not moved*, *not heart-touched*) بي نرم دلي bé nurm dilé, بي ملايمت bé mula-émut, سنكين sungeen, سنكدل sunkdil, درشت durusht, تند tund.

Unaffecting نا جان گذار na jaun guzaur, نا دلاويز na dilaweez, نا دلستان na dilsitaun.

UNAIDED بي ياري bé é-auré, بي مددكاي bé mududkauré, غير معاونت ghiré-a mu-awu-nut, بي نصرت bé nusrut, نا منصور na munsoor, بي مدد bé mudud. v. *unassisted*.

UNALLIED (*not related*) نا نسيب na nuseeb, بي علاقت قرابت bé alaukuta kuraubut, بي خويشي bé kha-éshé.—(*not congenial*) نا همجنس na humjins, نا همخوي na humkhooï.

UNANIMOUS همدل humdil, يكجهت eek-jihut, يكدل eekdil, يكدل و يكجهت eekdil ou eekjihut, زو اتفاق zu ittifauk, هامال haumaul, همساز humsauz.—*Unanimously* با همدلي ba hum-dilé, اتفاقا ittifaukan, بايكجهتي ba eekjihuté.

Unanimity همدلي humdilé, اتفاق ittifauk, يكجهتي eekjihuté, يكانكي eekaunugé, يكي eeké, يكدلي eekdilé, موافقت muwaufikut, ميره meereh. v. *concord*.

UNANSWERABLE ممتنع مردود شدن mumtina murdood shoodun. — *Unanswered* نا رد جواب پذير na rudda javaub pizzeer.

UNAPPALLED بي باك و پروا bé bauk ou purwa. v. *fearless*.

UNAPPEASEABLE بي مرحمت bé murhu-mut, سنكين sungeen. v. *implacable*, *obdurate*.

UNAPPREHENSIVE (*not intelligent*) نا دان na daun, نا شناس na shinaus. v. also *unsuspecting*.

UNAPT (*dull*) خيره سر kheereh sur, احمق ahmuk, كند kund. v. *stupid*.—(*improper*) نا لايق na la-ék, نا شايسته na sha-ésteh, نا برجا na burjau. v. *unfit*, *unsuitable*.—*Unaptness*, v. *dullness*, *unfitness*.

UNARMED مسلوب السلاح musloobu's'sillauh, بي آلات و سلاح bé alaut ou sillauh, عزل uzul, اعزل é-azul, اجم ajumm, حاسر hausir.

UNASKED نا درخواسته na durkhausteh, نا مطلوب na mutloob, نا مسول na musool, نا پرسيده na pursédeh.—*Unartful*, v. *unskilful*; *guileless*.

UNASPIRING بي حرص bé hurs, بي تكبر bé tukubbir, نا طالب و جويا na taulib ou jooï-a, نا حريص منصب na hureesa munsub.

UNASSAILED نا هجوم پذير na hujoom pizzeer.

UNASSISTED نا منصور na munsoor. بي دستگيري bé dostgeeré. v. *unaided*. — *Unassisting* نا دستگير na dostgeer, نا مدد كار na mududkaur.

UNATTAINABLE ممتنع واصل شدن mumtina wausil shoodun, نا ممكن دست رس na mumkina dost rus.

UNATTEMPTED نا ازموده na azmoodeh.

UNATTENDED بي سواري bé sawauré, بي خدم و حشم bé khudum ou hushum, بي تابع و پيرو bé tauba ou peirou.

UNAVAILING بي فايده bé fa-édeh. v. *useless*. *Unavoidable*, v. *inevitable*.

UNAUTHORISED نا قدرت دار na kudrutdar.

UNAWARES (*without thought*) بي فكر bé fikr, بي تامل bé ta-amul, غافل ghaufil. v. *inconsiderate*, *thoughtless*.—(*unexpectedly*) ناگاه nagah, ناگهانه naguhauneh, ناگهاني naguhauné, علي الغور ala'l'four, همانددم humaundum. v. *suddenly*.

UNAWED بي هيبت bé heebut, بي تكريم tukreem, بي باك و پروا bé bauk ou purwa.

To UNBAR قفل كشادن kufl kushaudun, سد باب برداشتن fudda baub burdaushtun.

UNBECOMING, *unbefitting* نا شايسته na sha-ésteh, نا سزاوار na suzawaur, غير موافق ghire-a muwaufik, نا لايق na la-ék. v. *indecent*.

UNBEGOTTEN نا مولود na moulood.

Unbelief, v. *infidelity*, *incredulity*.—*To unbelieve*, v. *to disbelieve*.—*An unbeliever*, v. *infidel*.

UNBENDING نا ميلان na meilaun, بي پيچ bé peech.—*Unbent* نا مايل na ma-él, نا پيچيده na peechédeh, كشاده kushaudeh. v. *relaxed*.

Unbeseeming, v. *unbecoming*.

UNBEWAILED نا غريويده na ghyreewédeh, نا ناليده na naulédeh, نا گريسته na gireesteh, غير نالحت و نالش پذير ghiré-a na-éhut wa naulish pizzeer.

Unbidden, v. *uninvited*: *spontaneous*.

UNBIGOTED بي وسواس bé wuswaus.

To UNBIND حل كردن hull kirdun, كشادن kushaudun. v. *to loose*.

UNBLAMEABLE نا جرمناك na jurimnauk, بي خطا bé khuta, بي سهو bé suhoo, بي گناه bé gunauh. v. *innocent*.

UNBLEMISHED بي عيب bé a-éb, بي رسوايي bé rusoo-aï-é, غير لكه ghiré-a lukeh.

Unblest, v. *accursed*; *unhappy*.

UNBLOODED نا خون الود na khoon alood.

UNBLOWN نا شكفته na shukufteh.

UNBLUNTED ناكند na kund, تيز taze.

Unbodied, v. *incorporeal*, *immaterial*.

UNBORN نا زاده na zaudeh, غير مولود ghire-a moulood.—*To unbolt*, v. *to unbar*.

UNBORROWED نا مستعار na musta-ar, نا متعاور na mutawur, نا مقتبس na muktubus.

UNBOTTOMED (*without foundation*) بي بنياد bé buné-aud, بي پايين bé paï-én, غير اس ghire-a aus, بي ته bé tuh. v. *bottomless*.

To UNBOSOM اسرار كشادن israur kushaudun, راز داش كردن rauz daush kirdun, سرداش ساختن sirrdaush saukhtun.

UNBOUGHT (*got without money*) بي زر bé zur pizzeerufteh, پذيرفته بي نقد اندوخته bé nukd andookhteh. (*having no purchaser*) نا خريده na khurédeh, خريدار ياب na khurédar é-aub.

UNBOUND بي قيد bé keid, محلول muhlool, كشاده kushaudeh, نا بسته na busteh. v. *loose*. —*Unbound* (*as a book*) نا مجلد na mujullud.

UNBOUNDED بي نهايت bé niha-é-ut, بي پايان bé pa-é-aun, بلا حد و غايت bila hudd ou gha-é-ut, از حد بيرون uz hudd beeroon, نا محدود na muhdood. v. *infinite*.—*Unboundedly* بلا غايت و نهايت bila gha-é-ut ou niha-é-ut, از حد بيرون uz hudd beeroon. —*Unboundedness* عدم حد و غايت aduma hudd ou gha-é-ut.

To UNBOWEL روده از شكم واكردن roodeh uz shikim wakirdun, برداختن burdaukhtun.

To UNBRACE كشادن kushaudun, حل كردن hull kirdun, محلول ساختن muhlool saukhtun. v. *to loose*, *relax*.

UNBRED بي ادب bé adub, نا شناس na shinaus, بي نزاكت bé nuzaukut. v. *ill-bred*.

UNBRIBED نا رشوت پذير na rushoot pizzeer, غير براكنده دار ghire-a burakundeh dar.

UNBRIDLED نا مضبوط na muzboot, شوخ shookh. v. *unrestrained*, *licentious*.

UNBROKE, *unbroken* نا شكسته na shakusteh, بي نقض bé nukz. نا منتقض na muntukuz, v. *inviolate*. — (*not tamed*) نا دست اموز na dost

amooz, نا رام ساخته na raum saukhteh.—(*unsubdued*) نا مغلوب na mughloob, نا مقهور na muk-hoor, نا زير پا زده na zeer pa zuddeh, غير مغضول ghire-a mufzool, نا منغور na munfoor.

UNBROTHERLIKE, *unbrotherly* نا برادري na buraudaré, نا برادر اسا na buraudur asa, بيبرادر نا شايسته beburaudur na sha-ésteh.

To UNBUCKLE تكمه كشادن tukkeh kushaudun, كرست كشاده كردن kursut kushaudeh kirdun.

UNBUILT نا مبني na mubné.

UNBURIED نا مدفون na mudfoon, نا متدفن na mutuduffin, غير دفين ghire-a dufeen, نا مندس na mundufs.

UNBURNT نا سوخته na sookhteh, نا ممتحق na mumtuhuk, غير ممحق ghire-a mumhukk, نا حريق na hureek.

To UNBURTHEN وضع حمل كردن wuzaa huml kirdun, وضع بار گردانيدن wuzaa bar girdanédun. v. also *to unbosom.*

To UNBUTTON گره كشادن gireh kushaudun, حل كوژگره كردن hulla koozshgireh kirdun.

UNCALLED (*not invited*) نا خوانده na khaundeh, نا مدعو na muda-oo. *Not called for* (*not demanded*) نا مطلوب na mutloob, نا درخواسته na dur khausteh, غير مسول ghire-a musool.

To UNCALM اضطراب رسانيدن iztiraub russaunédun, ازار دادن azaur dadun. v. *to disturb.*

UNCANCELLED نا موقوف na moukoof, نا منسوخ na munsookh, نا مبطل na mubtul.

To UNCASE پوشش واكردن poshish wakirdun, قشرت برداشتن kyshrut burdaushtun. v. *to uncover, peel, flay, skin.*

UNCAUGHT نا گرفته na goorifteh.

UNCENSURED نا ملامت زده na mulaumut zuddeh, نا مذموم na muzmoom, نا طعن پذير na taan pizzeer, بي شكايت bé shuka-é-ut.

UNCERTAIN (*not known*) نا معلوم na maaloom, غير محقق ghire-a muhukkuk, مشكول mushkook.—(*not certainly knowing*) نا خبر دار na khubr dar, بي اعلام و اكاهي bé é-alaum ou agauhé, پر شبهه pur shubheh, زو شك zu shukk, v. *doubtful.*—(*unsettled, irregular*) بي قرار bé kuraur, نا پايدار na pa-édar, خلاف قاعدت khilaufa ka-édut, غير ثابت ghiré-a saubit.—(*hesitating, perplexed*) مترددد muturuddud, سرگشته surgushteh, دو دل doo dil, حاير باير ha-ér ba-ér, مذبذب muzubzub. *An uncertain road* كوره راه kooreh rah.—*It is uncertain* نا معلوم است na ma-aloom ast, پر شك است pur shuk ast, ابهامست ibhaumust.

Uncertainty (*want of information*) نا خبر داري na khubr daré, شك shuk, ارتياب irté-aub, ابهام ibhaum, شبهه shubheh, عدم خبر aduma khubr, حال مشكوك haula mushkook. *Uncertainty of mind* تردد turuddud, حير بير heir beir, دو دلي doo dilé. v. *hesitation, perplexity.*—(*want of stability*) بي قراري bé kurauré, نا پايداري na pa-édaré, عدم ثبات aduma subaut, بي ثابت قدمي bé saubit kudumé. *An uncertainty* (*any thing unknown*) چيز نا معلوم cheeza na maaloom, شيء مشكوك shei-a mushkook, امر پر شبهه و ارتياب amra pur shubheh ou irté-aub.

To UNCHAIN قيد و بند محلول كردن keid ou bund muhlool kirdun, حل زنجير ساختن hulla zunjeer saukhtun, صفاد كشادن syfaud kushaudun.

UNCHANGEABLE, *unchanged* (*not alterable*) بلا تغير bila tughei-ur, ممتنع غير mumtina ghei-ur, بي امكان تبديل bé imkauna tubdeel.

Unchanged (*not altered*) نا متغير na mutughei-ur, غير تغير ghire-a tughei-ur, نا مبدل na mubdil, نا منتقع na muntuka.

UNCHARITABLE (*giving no alms*) نا بخشنده na bukhshindeh, نا صدقت بخش na sudukut bukhsh, نا سخا كستر na sukha kustur, بي شفقت bé shufkut. v. *hard-hearted.*—(*not benevolent, illiberal*) بد خواه bud khauh, نا نيك خواه na neek khauh, نا خير انديش na kheir andeesh, فجور انديش fujoor andeesh, درشت durusht. v. *malevolent.*—*Uncharitableness* عدم شفقت aduma shufkut, مظلمت muzlumut, درشتي durushté, فجور انديشي fujoor andeeshé, بد خواهي bud khauhé.—*Uncharitably* بي شفقت bé shufkut, با درشتي ba durushté, با بد خواهي ba bud khauhé, بي نيك خواهي bé neek khauhé.

UNCHASTE نا پاك دامن na pauk daumin, نا پاك بوي na pauk booï, شوخ shookh, ذو هواي نغساني zu hawa-é nufsauné, شهوت پرست shuhwut purust. v. *incontinent, lascivious.*—*Unchastity* شهوت shuhwut, شوخي shookhé, هواي نغساني hawa-é nufsauné, هوا و هوس hawa ou hawus, نغس اماره nufs amaureh. v. *incontinence, lasciviousness, lust.*

UNCHEERFULNESS دلفكاري dilfikauré, دلتنكي diltunké, تيره ضميري teereh zumeeré, عدم دلشادي aduma dilshaudé. v. *melancholly.*

UNCHECKED نا واداشته na wadaushteh, نا مضبوط na muzboot, بي بندوبست bé bundoobust, بي ضبط و ربط bé zubt ou rubt, بي صد و مانع bé sudd ou mauna. v. *unrestrained.*

UNCHEWED نا خاييده na khaï-édeh.

UNCIRCUMCISED نا مختون na mukhtoon.

Uncircumscribed, v. *unbounded*.

UNCIRCUMSPECT بي بصيرت bé buseerut, غافل ghaufil, بي تامل bé ta-ammul, بي فكر bé fikr. v. *imprudent*, *uncautious*.

UNCIVIL بي ادب و ازرم bé adub ou azrum, نا لطيف na luteef, نا ظريف na zureef, بي مروت bé murwut. v. *unpolite*.—*Uncivilly* بي ادب و ازرم bé adub ou azrum, بلا ظرافت bila zuraufut. v. *rudely*.

Uncivilized نا تراشيده na turaushédeh, تند tund, بي ادب bé adub, درشت durusht, غليظ ghuleez, ذو ترك ادب zu turuka adub, وحشي wuhshé. v. *rude*, *savage*, *indecent*.

UNCLARIFIED نا مصفي na musfa, نا مطاهر na mutauhur, نا پالوده na pauloodeh.

To UNCLASP كشادن kushaudun, دجت كشادن dujut kushaudun.

An UNCLE (*father's brother*) عم amm, عمو ammoo (plur. اعمام amaum, عمومت amoomut), برادر پدر buraudura pader, اخ الوالد akhu'l'walid.—(*a mother's brother*) خالي khaulé, خال khaul, خالو khauloo, برادر مادر buraudura mader, اخ الوالدت akhu'l'walidut, خوال khawaul, خوول khoo-ool (plur. اخوال akhwaul, اخولت akhwilut.)

UNCLEAN *uncleanly*, (*nasty*) مردار murdaur, چركين churkeen, ملوث mulawwus, شوخ shookh, شوخناك shookhnauk, نا پاك na pauk, نا ناب na naub, نا طاهر na tauhur, نجس nujis. v. *foul*, *dirty*, *polluted*: *unchaste*: *sinful*.—*Uncleanliness* مرداري murdauré, چركيني churkeené.—*Uncleanness* شوخي shookhé, الايش ala-ésh, شهوت shuhwut, فجور fujoor, توكان نفس toukauna nufs. v. *incontinence*, *lasciviousness*.

Uncleansed نا پاكيده na paukédeh, نا مطاهر na mutauhir, نا مصفي na musfa.

To UNCLENCH (*the fist*) مشت كشادن musht kushaudun.

UNCLIPPED نا مقطوع na muktoo-a.

To UNCLOATH برهنه كردن buruhneh kirdun, مسلوب جامه كردن muslooba jaumeh kirdun.

To UNCLOG مانع برداشتن mauna burdaushtun. v. *to disincumber*; *set at liberty*.

To UNCLOSE كشادن kushaudun. v. *to open*.

UNCLOUDED, *uncloudy* روشن roshun, كشاده kushaudeh, نوراني nooraune, نا تاريك na taureek, بي ابر bé abr, غير سحاب ghire-a suhaub. v. *serene*, *clear*.—*Uncloudiness* روشني roshuné, كشايش kusha-ésh.

To unclutch, v. *to unclench*, *open*.

To UNCOIF عرض سر كردن arza sur kirdun, سرپوش برداشتن surposh burdaushtun.

To UNCOIL پيچ كشادن peech kushaudun, نكث كردن nuks kirdun, اشزار ساختن ishzaur saukhtun. v. *to untwist*.

UNCOINED نا مضروب na muzroob.

UNCOLLECTED نا مجمع na mujumma, نا محصل na muhussul.—(*not recollected in mind*) بي جمعيت خاطر bé juma-é-uta khautir, مترددد muturuddud. v. *irresolute*.

UNCOLOURED بي رنك bé runk, نا رنكين na rungeen, نا ملون na mulawwun, نا موشي na mawshé.

UNCOMBED نا شانه زده na shauneh zudeh, نا شانده na shaundeh.

UNCOMEATABLE ممتنع الوصول mumti-u'l'wusool. v. *inaccessible*.

UNCOMELINESS عدم جمال و نزاكت aduma jumaul ou nuzaukut, نا حسني na husné, چركيني churkeené.—*Uncomely* بي جمال و نزاكت bé jumaul ou nuzaukut, نا خوب روي na khoob rooï, نا ظريف na zureef, نا حسن و جميل na husn ou jumeel.

UNCOMFORTABLE نا خوش na khoosh, نا پسنديده na pussundédeh, نا مقبول na mukbool, نا دلشاد ساز na dilshaud sauz, دلخراش dilkhyraush, جان ازار jaun azaur. — *Uncomfortableness* حال نا پسنديده haula na pussundédeh, نا خوشي na khooshé, دلخراشي dilkhyraushé, جان ازاري jaun azauré.—*Uncomfortably* بي دلشادي bé dilshaudé, در حال نا پسنديده dur haula na pussundédeh, بطور نا مقبول betoora na mukbool.

UNCOMMANDED نا فرموده na furmoodeh.

UNCOMMON نادر naudir, نادر الوقوع naudiru'l'wukoo-a, غير معهود ghire-a maahood, فوق العادت fawku'l'audut, نا مشهور na mush-hoor, نا بسيار na bissé-aur. v. *extraordinary*, *rare*, *singular*.—*An uncommon thing* نادرت naudirut (plur. نوادر nuwaudur)—*Uncommonness* حال نادر الوقوع haula naudiru'l'wukoo-a, نادري naudiré, يكانكي eekaunugé. v. *rarity*, *singularity*.

UNCOMPACT نا متراكب na muturaukub, نا پيوسته na pivusteh, نا بسته na busteh.

UNCOMMUNICATED نا كشاده na kushaudeh, نا مكشوف na mukshoof.

UNCOMPELLED نا ملتزم na multuzum, نا فرسوده na fursoodeh. v. *unforced*.

UNCOMPOUNDED (*not mixed*) نا اميخته na ameekhteh, غير مخلوط ghire-a mukhloot.—(*not intricate*) نا پيچا پيچ na peecha peech, غير مشوش ghire-a mushawwush, نا درهم na durhum.

UNCOMPRESSED محصور نا na muhsoor, نا افشرده na afshurdeh, غير تراكم ghiré-a turaukum. v. *uncompact*.

Unconceivable, v. *incomprehensible*.

UNCONCERN, *unconcernedness*, *unconcernment* (*coldness*, *unfeelingness*) برودت buroodut, نا نرم دلي na nurm dilé, عدم حس aduma hufs. v. *indifference*. — (*negligence*) اهمال ihmaul, غفلت ghuflut, كاهلي kauhilé, مساهلت musauhilut. (*freedom from anxiety*) عدم اضطراب aduma iztiraub, عدم اندوه aduma andooh, بي دلفكاري bé dilfikauré, عدم جستن دل aduma justuna dil.

Unconcerned (*cold*, *unfeeling*) ذو برودت zu buroodut, نا نرم دل na nurm dil. v. *indifferent*. — (*having no interest* or *participation*) نا حصه دار na hiffeh dar, نا نصيبدار na nuseeb dar, بي اشتراك bé ishtirauk. (*not solicitous about*) غير مهمت ghire-a muhimmut, بي اندوه bé andooh, خلي khulé, خالي khaulé, خلو khuloo. — *Unconcernedly* (*unfeelingly*, *coldly*) با برودت ba buroodut, بي نرم دلي bé nurm dilé. (*not solicitously*) بي اندوه bé andooh, خالي khaulé.

To UNCOVER كشادن kushaudun, كشاده ساختن kushaudeh saukhtun, رفع نقب كردن rufa nukib kirdun, عرض ساختن arz saukhtun, پوش برداشتن posh burdaushtun. *To uncover the head* عرض سر كردن arza sur kirdun. *To uncover the face* عرض ديدار كردن arza deedar saukhtun, *Uncovered* كشاده kushaudeh, عرض كرده شده arz kirdeh shoodeh, نا پوشيده na poshédeh.

UNCONNECTED (*not joined*) نا پيوسته na pivusteh, نا بسته na busteh, نا معطوف na maatoof, نا تراكب na turaukub. (*not connected by society*, *partnership*, &c.) بي مشاركت bé mushaurikut, بي مشترك bé mushturuk, بي علاقت قرابت bé alaukuta kuraubut, نا همپشت na humposht, نا همساز na humsauz.

Uncourteous, *uncourtly*, v. *uncivil*, *unpolite*.

UNCREATED نا افريده na afirédeh, غير مخلوق ghire-a mukhlook.

UNCROPPED نا خيده na kheedeh, نا چيده na cheedeh, نا مقطوع na muktuwa.

UNCROWDED نا مزدحم na muzduhum, غير مزاحمت ghire-a muzauhimut, بي هنگامه bé hungaumeh. v. also *uncompressed*, *uncompact*.

UNCTION مسح musih, مسحت mus-hut, مندهن mundubin, دهن duhin. v. also *unguent*.

Unctuous جرب jurb, ذو صفت دهن zu suffuta duhin. v. *oily*, *fat*, *greasy*. — *Unctousness* جربي jurbé, صفت دهن suffuta duhin. v. *oiliness*, *fatness*.

UNCULLED نا چيده na cheedeh.

UNCULPABLE لا جرم la jurm, بي گناه bé gunah, نا مذموم na muzmoom. v. *blameless*.

UNCULTIVATED (*as a country*) غير معمور ghire-a maamoor, نا مزروع na muzroo-a, مخروب mukhroob, خراب khurab, ويران veeraun, خالي khaulé. (*not civilized* or *instructed*) نا مودب na mu-eddub, نا معلم na mu-allum, نا تراشيده na turaushédeh, بي ادب bé adub, نا دان na daun, نا شناس na shinaus. v. *rude*.

UNCUMBERED بي بارو حمل bé bar ou huml, بي سد و مانع bé sudd ou mauna.

UNCURABLE نا قابل شفا na kaubila shifa.

UNCURBABLE بلا بندوبست bila bundubust, ممتنع مظبوط شدن mumtina muzboot shoodun.

Uncurbed, v. *unchecked*, *unrestrained*.

To UNCURL موي پيچيده كشادن mooï peechédeh kushaudun, كيسو راست كردن keisoo raust kirdun, زلف و كاكل كشاده نمودن zulf ou kaukul kushaudeh numoodun. v. *to uncoil*.

Uncurled نا پيچيده na peechédeh, بي پيچ و تاب bé peech ou taub, نا تافته na taufteh, بي زلف و كاكل bé zulf ou kaukul.

UNCURRENT نا رواج na rouvauj, نا روان na rouvaun. *Uncurrent coin* نا سره na sureh, نا سره na suzeh, زر نا روان zura na rouvaun.

UNCUT نا مقطوع na muktoo-a, نا تراشيده na turashédeh, نا بريده na burédeh.

To UNDAM سد برداشتن sudd burdaushtun.

UNDAMAGED نا مضرور na muzroor, غير مخسور ghire-a mukhsoor, نا مخسر na mukhsur.

UNDAUNTED بي باك و پروا bé bauk ou purwa, نا پروا na purwa, دلير dilare, تيز دل taze dil, دلاور dilawur, بي هراس bé hiraus, ذو جراءت zu juraat, نا تنك دل na tunk dil. v. *brave*, *bold*, *intrepid*, *courageous*. — *Undauntedly* بي باك bé bauk, بي پروا bé purwa, مردانه murdauneh, با جراءت ba juraat.

UNDAZZLED نا جهرا na juhra, نا چشم بسته na chushum busteh, نا روشن زده na roshun zuddeh, نا سركشته na surgushteh, نا سركردان na surgirdaun.

UNDEBAUCHED نا پريشان مشرب na purrashaun mushrub, نا مرفش na murfush, نا شوخ na shookh. v. *undefiled*.

UNDECAYED, *undecaying* بي نقص be nuks, نا كاسته na kausteh, غير اتلاف ghire-a itlauf, بي تباه bé tubauh, غير اسراف ghiré-a israuf, نا مقصور na muksoor. v. *undiminished*.

To UNDECEIVE خبر صحيح كفتن khubra suheeh guftun, اكاهي راست دادن agauhé raust dadun, خطا رفع كردن khuta rufa kirdun.

Undeceivable نا قابل فریفته بودن na kaubila furré-ufteh boodun, نا اسان تلبیس na asaun tulbees. v. *sagacious.*

Undeceived خبر راست پذیر khubra rauft pizzeer, نا اگاهی صحیح یاب agauhé fuheeh é-aub, نا خطا پرور na khutta purwur.

UNDECIDED نا مقرر na mukurrur, غیر موقوف ghire-a moukoof, نا منعقد na munaakud, نا مقطوع na muktuwa.

UNDECISIVE نا قاطع na kauta.

UNDECKED نا اراسته na arausteh, بی زیب و زینت bé zeeb ou zeenut, بی نزاکت bé nuzaukut, غیر نازک ghire-a nauzik.

UNDEFACED (*not ruined*) نا مخروب na mukhroob. (*not erazed*) نا منسوخ na munsookh, نا مبطل na mubtil. (*not disfigured*) نا الوده na aloodeh. v. *undeformed, undefiled.*

UNDEFEASIBLE (*not to be annulled*) نا ممکن منسوخ بودن na mumkina munsookh boodun, ممتنع موقوف شدن mumtina moukoof shoodun.

UNDEFILED (*not polluted*) نا الوده na aloodeh, نا پلیده na puledeh, نا ملوث na mulawwus, نا چرکین na chirkeen, نا مردار na murdaur. (*not deflowered*) نا مثیب na musei-ub, نا منهتک na munhutuk. v. *unviolated.*

UNDEFINED نا مشروح na mushrooh, نا مفصل na mufussul, نا مبین na mubei-un.—*Undefinable* ممتنع مشروح شدن mumtina mushrooh shoodun.

UNDEFORMED نا کریه المنظر na kureehu'l'munzir, نا بدشکل na budshukl, نا زشت رو na zisht roo, غیر قبیح ghire-a kubeeh, نا چرکین na churkeen. v. *handsome.*

UNDELIBERATED نا اندیشیده na andeeshedeh, نا پنداشته na pindaushteh.

UNDELIGHTED نا دلشاد na dilshaud, نا مسرور na mesroor, نا دلخوش na dilkhoosh.

Undelightful نا خوش na khoosh, نا دلفروز na dilfurooz, نا دلاویز na dilaweez, نا شاد na shaud, غیر تفریح ghire-a tufreeh.

UNDEMOLISHED نا مخروب na mukhroob, نا برهم زده na burhum zuddeh, نا بخاک برابر ساخته na bekhauk burabur saukhteh.

UNDEMONSTRABLE ممتنع دلالت mumtina dulaulut, نا قابل برهان na kaubila burhaun.

UNDENIABLE نا قابل انکار na kaubila inkaur, ممتنع منکر شدن mumtina minkur shoodun, روشن roshun, اشکاره ashikaureh, هویدا hooïda. v. *clear, evident.*—*Undeniably* هویدا hooïda, اشکاره ashikaureh, روشنانه rooshunauneh. v. *clearly.*

Undeplored, v. *unbewailed.*

UNDEPRAVED نا بد خوی na bud khooï, نا پریشان مشرب na purashaun mushrub, نا مخلف na mukhluf, غیر مستجر ghire-a mustujruh.

UNDEPRIVED نا محروم na muhroom, غیر عدیم ghire-a adeem, نا منعزل na munazul.

UNDER زیر zeer, در زیر dur zeer, تحت tuhta, فرو furoo, فرود furood, شیو shé-oo, شیب sheeb. *From under* از زیر uz zeer. *In the under part* در زیر dur zeer. *From under them* از زیر ایشانرا uz zeer eishaunra, من تحتها min tuhtuha. *Under the castle* تحت القلعت tuhtu'l'kulaat. *Under command* زیر دست zeer dost, زیر پای zeer pa-é, زیر فرمان بردار furmaun burdaur. *To bring under* زیر دست اوردن zeer dost awurdun, زیر پای زدن zeer pa-é zudun, قهر کردن kuhr kirdun. v. *to subject.*—*Brought under* زیر دست اورده zeer dost awurdeh, زیر پای زده zeer pa-é zuddeh, مقهور mukhoor, مغلوب mughloob.—*To plunge under water* در اب فرو رفتن dur aub furoo ruftun. *To speak under the breath* فرو گفتن furoo guftun. v. *to whisper.* —*To tread under foot* پایمال کردن pa-émaul kirdun, پاخوست ساختن pakhost saukhtun. v. *to tread, trample.* —*Kept under* مضبوط muzboot, باز داشته baz daushteh, ضبط و ربط ساخته zubt ou rubt saukhteh. v. *restrained.* — *Under age* نا بالغ na baüligh. *Under protection* زیر حمایت zeer huma-é-ut, زو صیانت zu sé-aunut, دستگیری پذیر dostgeeré pizzeer. *He took him under his wing* زیر پر گرفت zeer purr goorift. *The under part of any thing* فروداشت furoodausht. v. *bottom.*—*Any thing placed under another* زیرا zeera. *Any thing* (*as rice*) *dressed under meat when roasting* زیر zeer. — *Under* (*inferior, subordinate*) اسفل asful, اسفل المرتبه asfeelu'l'murtubeh, کم قدر kum kudr, کمتر سلسله kumtur silsileh. *To be under* زیر شدن zeer shoodun, زیریدن zeerédun, فرو بودن furoo boodun. *Over and under* زیر و بالا zeer ou balau. —*An under garment* زیر پوش zeer posh, زیر جامه zeer jaumeh, خوی خور khooï kkore, خوی چین khooï cheen, خوی خورد khooï khorud, خلالت khulaulut. *Under-breeches* شلوار shulwaur. v. *drawers.*

To underbear, underbearer, v. *to support, &c.*

To UNDERBID (*offer less than the just price*) کمتر از قیمت راست نمودن kumtur uz keemuta rauft numoodun.

To UNDERDO (*do less than one ought or can*) اقصار ساختن iksaur saukhtun, تقصیر کردن tukseer kirdun, تعذیر کردن taazeer kirdun, تضجع ساختن tuzujja saukhtun, الو کردن aloo kirdun.

To UNDERFURNISH (*supply less than enough*) کمتر از کفایت دادن kumtur uz kufa-é-ut dadun.

To UNDERGIRD (*bind round the bottom*) گرداگرد پایین بند کردن girdagirda paï-én bund kirdun.

To UNDERGO صبر و تحمل نمودن subr ou tuhummul numoodun, کشیدن kushédun. v. *suffer*.

UNDERGROUND زیر زمین zeer zumeen, زیر خاک zeer khauk, زیر تراب zeer turaub, تحت الارض tuhtu'l'arz.

UNDERHAND بپنهانی bepinhauné, در پنهانی dur pinhauné, مخفی mukhfé, نهانی nihauné. v. *clandestine*, *clandestinely*.

An UNDER-LABOURER کارکن زیرین kaurkoona zeereen.

To UNDERLAY زیر نهادن zeer nihaudun.

To UNDERLINE (*draw lines under words*) زیر الفاظ خط کشیدن zeer alfauz khutt kushédun.

An UNDERLING (*inferior agent*) وکیل کوچک vakeela koochuk, کارگذار زیرین kaurguzaura zeereen. (*a mean fellow*) مرد پست و خوار murda pust ou khoor, رجل فرومایه rujla furoomaéh, اهل ناکسی ahla nakusé, دنی duné.

To UNDERMINE نقب کردن nukib kirdun, زیر زمین کافتن zeer zumeen kauftun, زیر خاک در کندن zeer khauk dur kundun, نغم کاویدن nughum kawédun, معدن کنده ساختن maadin kundeh saukhtun. (*to act as a concealed enemy*) عدوی مخفی شدن adoo-é mukhfé shoodun, دشمن پنهان بودن dushmina pinhaun boodun. v. *to supplant*, *ruin*.——*Undermined* منقوب munkoob, زیر خاک درکنده zeer khauk durkundeh. v. also *ruined*.—*An underminer* نقب کر nukib gur. v. *miner*.—(*a clandestine enemy*) دشمن مخفی dushmin mukhfé, عدوی پنهان adoo-é pinhaun.

UNDERMOST فروترین furootureen, زیرین zeereen, زیرترین zeertureen, شیبترین sheebtureen, اسفل asful.

UNDERNEATH زیر zeer, در زیر dur zeer, تحت tuhta, شیب sheeb, شیو shé-oo.

An UNDER PETTICOAT زیر جامه zeer jaumeh, تراکند زیرین kuzakunda zeereen.

To underpin, v. *to prop*, *support*.

An UNDER-PLOT تدبیر کوچک tudbeera koochuk, تدبیر مخفی tudbeera mukhfé.

To UNDERPRIZE, *under-rate* بقیمت زیر bekeemuta zeer معدلت اندیشیدن ma-adulut andeeshédun. v. *to undervalue*.

To underprop, v. *to prop*, *sustain*, *support*.

To UNDERSELL بکمتر بها فروختن bekumtur buha furookhtun.

To UNDERSTAND دریافتن duré-aftun, فهم کردن fuhm kirdun, اهل ادراک شدن ahla idrauk shoodun, اذعان کردن iza-an kirdun, فهمیدن fuhmédun, عقل داشتن akl daushtun, شناختن shinaukhtun, پنداشتن pindaushtun, درک کردن durk kirdun, وایافتن wa-é-aftun, تعقل کردن ta-akkul kirdun, تفهم ساختن tufuhhum saukhtun, تبصر کردن tubussur kirdun, استدراک ساختن istidrauk saukhtun, ساویدن sawédun, شنابیدن shinabédun, شناسیدن shinasédun, چفتن chuftun, خمیدن khumédun, ازشدن azshundun, شنافتن shinauftun, اشتافتن ashtauftun. v. *to comprehend*, *conceive*, *perceive*.

Understanding (*intellectual powers*) عقل akl, فهم fuhm (pl. افهام afhaum), ادراک idrauk, مدرکت mudrikut, قوت مدرکت kuwwuta mudrikut, اذعان iza-an, خبرداری khubrdaré, هوشمندی hooshmundé, دانایی danaï-é, دانش daunish, علم ylm, عرفان yrfaun, زیرکی zeerugé, هوشیاری hooshé-auré, فطنت fytnut. v. *skill*, *intelligence*, *knowledge*.—*Understanding* (*knowing*, *skilful*) عاقل aukil, عارف aurif, عالم aulim, فهیم fuheem, دراک durrauk, ذو ادراک zu idrauk, هوشمند hooshmund, هوشیار hooshé-aur, شناس shinaus, شناسا shinausa, دان daun, دانا dauna, زیرک zeeruk, شنو shinoo, بصیر buseer, فطن futin, فطین futeen, خردمند khyrudmund, پندار pindaur, درباب duré-aub, صراف surrauf, واقف waukif. v. *intelligent*.

UNDERSTOOD مفهوم muf-hoom, مدروک mudrook, معروف maaroof, معلوم maaloom, معقول maakool, دریافته dur é-afteh, شناخته shinaukhteh. v. *intelligible*.—*Understrapper*, v. *underling*.

To UNDERTAKE (*assume any business*, *set about any thing*) مباشرت کردن mubaushirut kirdun, عزم ساختن azm saukhtun, عزیمت نمودن azeemut numoodun, التزام کردن iltizaum kirdun, اجترا نمودن ijtira numoodun, ارتکاب ساختن irtikaub saukhtun, شروع بکاری کردن shuroo-a bekauré kirdun, شروع عمل ساختن shuroo-a aml saukhtun, شراع امر نمودن shuraa amr numoodun, سعی نمودن sa-é numoodun, بدست گرفتن bedost gooriftun, کارگیر شدن kaurgeer shoodun, کار بدست گرفتن kaur bedost gooriftun, قصد کردن kusd kirdun. v. also *to attempt*, *try*, *venture*, *hazard*.—(*to promise* or *engage one's word for any thing*) قول دادن kool dadun, وعدت کردن waadut kirdun, پایندانی نمودن pa-éndauné numoodun, تکفل ساختن tukufful saukhtun, تضمن کردن tuzummin kirdun, تعهد ساختن ta-ahhud saukhtun, عهدان شدن yh-

daun ſhoodun, تعدي كردن ta-addé kirdun. *To undertake a journey* عزم راه كردن azma rauh kirdun, روبراه شدن rooberauh ſhoodun, عزم توجه و طريق ساختن azma tureek ſaukhtun, توجه و عزيمت كردن tuwujjuh ou azeemut kirdun, عازم شدن auzim ſhoodun. *To undertake a warlike expedition* عزم سفر جنگ گرفتن azma ſufra jung gooriftun. *To undertake great things* قايم بالامور العظام شدن ka-ému bi'l'amooru'l'yzaum ſhoodun.

Undertaken, undertook مباشرت كرده شده mubauſhirut kirdeh ſhoodeh, بدست گرفته bedoſt goorifteh, عزم كرده شده azm kirdeh ſhoodeh, مشروع muſhroo-a.

An undertaker مباشرت كننده mubauſhirut koonindeh, مباشر mubauſhir, كاركير kaurgeer, بدست كاركير bedoſt kaurgeer, سركرده ſurkirdeh, سركار ſurkaur, سردار ſurdaur.

An undertaking اجترا ijtira, سعى ſa-é, مباشرت mubauſhirut, عزم azm (plur. عزمان uzmaun), جهد jihud, جد jidd, اجتهاد ijtihaud.

To UNDERVALUE *(ſlight)* حقارت كردن hukaurut kirdun, اهانت نمودن ihaunut numoodun, تذليل ساختن tuzleel ſaukhtun, تحقير داشتن tuhkeer dauſhtun, سبك گرفتن ſubuk gooriftun, كمبها انديشيدن kumbuha andeeſhédun. v. *to deſpiſe, contemn, underprize.*

Undervalue (*low price*) كمبهايى kumbuhaï-é, ارزانى arzauné, كساد kuſaud, رخص rukhs.

Undervalued تحقير داشته tuhkeer dauſhteh, كمبها انديشيده kumbuha andeeſhédeh, سبك گرفته ſubuk goorifteh, بقيمت زير معدلت پنداشته bekeemuta zeer ma-adulut pindauſhteh.

An undervaluer حقارت كننده hukaurut koonindeh, سبك كير ſubuk geer, تحقير دار tuhkeer dar, تذليل ساز tuzleel ſauz.

To underwork, v. *to undermine, underdo.*

To UNDERWRITE زيرنوشتن zeer nuwiſhtun.

UNDESCRIBED نا مسطور na muſtoor, نا مرسوم na murſoom, نا مرقوم na murkoom, غير موصوف ghire-a mouſoof, نا نوشته na nuwiſhteh, غير مكتوب ghire-a muktoob.

UNDESERVED نا مستحق na muſtuhukk, نا مستوجب na muſtoojub, نا لايق na la-ék, بى استعداد bé iſtadaud.

Undeſervedly بى استعداد bé iſtadaud, بى استحقاق bé iſtihkauk, بى محل bé muhull.

An undeſerver مرد نا مستحق murda na muſtuhukk, رجل نا مستوجب rujla na muſtoojub.

Undeſerving نا شايسته na ſha-éſteh, نا سزا na ſuza, نا جسپان na juſpaun, نا روا na rouva, نا اهل na-ahl. v. *unworthy, worthleſs.*

UNDESIGNED, *undeſigning* (*not intended*) نا مقصود na mukſood, بى اراده bé iraudeh, بى قصد bé kuſd, بى غرض bé ghuruz.—*Undeſigning* (*open, without fraud*) كشاده مشرب kuſhaudeh muſhrub, بى حيله bé heeleh, بى غدر bé ghudr, نا حيله باز na heeleh bauz, بى ريا bé ré-a, صادق ſaudik, صافي دل ſaufé dil. v. *ſincere.*

UNDESIREABLE نا دلخواه na dilkhauh, نا واجب الاراده na vajibu'l'iraudeh, نا دلپسند na dilpuſſund, نا دلپذير na dilpizzeer.

Undeſired نا درخواسته na durkhauſteh, غير مطلوب ghire-a mutloob.

Undeſiring نا مطلب na mutlub, غافل ghauſil, مساهل muſauhil. v. *indifferent, careleſs.*

UNDESTROYED نا مخروب na mukhroob, نا برباد داده na burbaud dadeh.—*Undeſtroyable* ممتنع مخروب شدن mumtina mukhroob ſhoodun.

UNDETERMINABLE ممتنع مقرر شدن mumtina mukurrur ſhoodun.

Undeterminate, undetermined (*unſettled*) نا مقرر na mukurrur, نا برقرار na burkuraur, غير ثابت ghire-a ſaubit.—*Undetermined* (*irreſolute*) مترددد muturuddud, ذو تردد zu turuddud, دو دل doo dil.—*Undeterminateneſs, undetermination* (*unſettledneſs*) بى قراري bé kurauré. v. *uncertainty.*—(*irreſolution*) تردد turuddud, دو دلى doo dilé.

UNDIGESTED (*as meat*) نا گواريده na guwaurédeh, غير منهضم ghire-a munhuzum. (*not arranged*) نا مرتب na muruttub, نا منظوم na munzoom, نا اراسته na arauſteh, لا مصطف la muſtuf.

UNDIMINISHED نا كاسته na kauſteh, غير مقصور ghire-a mukſoor, نا كم na kum.

UNDIPPED نا غرق na ghurk, نا غريق na ghureek, نا غارق na ghaurik, غير غطس ghire-a ghuts, نا زير اب زده na zeer aub zuddeh.

UNDIRECTED (*not ordered*) نا نموده na furmoodeh. (*not regulated*) نا مرتب na muruttub.

UNDISCERNED نا ديده na deedeh, غير منظور ghire-a munzoor, نا نگرسته na nuggurusteh, نا يافته na é-afteh, نا دريافته na duré-afteh.

Undiſcernible نا بديد شدن na budeed ſhoodun, ممتنع ديده شدن mumtina deedeh ſhoodun, غير منظور ghire-a munzoor, غايب gha-éb. v. *inviſible.*

Undiſcernibly غايبا gha-éban, نا بديدانه na budeedauneh, غير منظور ghire-a munzoor.

Undiſcerning نا دور بين na door been, بى تامل bé ta-ammul, بى بصيرت bé buſeerut, نا تيز فهم na taze fuhm.

UNDISCIPLINED نا مضبوط na muzboot, نا معلم na mu-ellum, نا مربى na murubba, غير مودب ghire-a mu-eddub. *Undiſciplined in war*

نا نبرد ازما na nubburd azma, نا جنگ امور na jung amooz.

UNDISCOVERABLE نا یاب na é-aub, نا یافت na é-aft, ممتنع استطلاع mumtina istitlaa, نا ممکن کشایش na mumkina kusha-ésh.

Undiscovered نا یافته na é-afteh, نا کشاده na kushaudeh, غیر مکشوف ghire-a mukshoof, نا منکشف na munkushuf.

UNDISGUISED بی تبدیل صورت bé tubdeela soorut, غیر صورت معامله ghire-a soorut mamleh, نا مبدل na mubdil.

UNDISJOINTED نا منقطع na munkuta.

UNDISTINGUISHED (*not eminent*) نا معرف na mu-arruf, نا صاحب وجود na sahib wujood.

UNDOUBTED مقرر mukurrur, بلا شک bila shuk, مبصر mubsirr. v. *unquestionable.*—*An undoubted fact* مبصرت mubsirrut.

UNEASINESS اضطراب iztiraub, ازار azaur, دلشکستگی dilshakustugé, دلفکاری dilfikauré, رنج runj, غم ghum, غصه ghusseh, درد durd, الم alum. v. *trouble, perplexity, pain, vexation.*

Uneasy مضطرب muzturub, ذو اضطراب zu iztiraub, پر ازار pur azaur, دلشکسته dilshakusteh, دلفکار dilfikaur, غم خور ghum khore, رنجیده runjédeh. v. *painful, vexed, peevish.*

UNEDIFYING نا بهتر ساز na behter sauz, بی تعلیم bé taaleem.

UNELIGIBLE ناواجب الاختیار navajibu'l'ikhté-ar, نالایق گزیده شدن nala-éka guzédeh shoodun.

UNEMPLOYED نابکار nabekaur, نا مشغول na mushghool, فراغت دار firaughut dar, بی کار bé kaur, خالی khaulé, بطال buttaul. v. *idle.*

UNENGAGED (*free, not appropriated*) متخلی mutukhullé, ازاده azaudeh, نا مخصوص na mukhsoos, نا خاص na khauss. v. *unemployed.*

UNENJOYED (*not possessed*) نا مملوک na mumlook, نا داشته na daushteh, نا متمتع na muktuna.—*Unenjoying* بی مواصلت bé muwauslut, بی وصلت bé wuslut, نا متصرف na mutusurrif.

UNENLIGHTENED نا روشن na roshun, نا نورانی na nooraune, غیر منور ghire-a munawwur.

UNENLARGED تنک tunk, بی وسعت bé wusaat, نا پهن na puhn, غیر عرض ghire-a erz, بی بست bé bust. v. *narrow.*

UNENSLAVED ازاد azaud, رسته rusteh, سربست surbust, معاف mu-auf, مسلم musullim.

UNENTERTAINING نا دلاویز na dilaweez, نا دلشاد ساز na dilshaud sauz, نا دلپسند na dilpussund, نا خاطر نواز na khautir nuwauz.

UNENVIED نا محسود na muhsood, نا رشک انگیز na rushk angeez.

UNEQUAL (*not even*) نا برابر na buraubur, نا هموار na humwaur, نا یکسو na eeksoo, نا پیشا پیش na peisha peish, نا مستوی na mustawé, غیر هامال ghire-a hamaul, نا همتا na humta, نا یکسان na eeksaun, غیر سوی ghire-a sa-wé, نا یکدل na eekdil, نا سال سایه na saud sa-éh. v. *inferiour, disproportionate, irregular.*

Unequalled, v. *unparalled, unrivalled.*

Unequally بی برابری bé buraubure, بی هموار bé humwauré, بر وجه نا هموار bur wujha na humwaur, بطور نا یکسو betoora na eeksoo.

Unequitable, v. *unjust, partial.*

UNEQUIVOCAL بی دو معنی bé doo maané, نا مشکوک na mushkook, بی شبه bé shubheh, غیر مبهم ghire-a mubhum.

UNERRING (*committing no mistake*) نا خطا ساز na khuta sauz, غیر سهو ghire-a suhoo.—(*certain, infallible*) مقرر mukurrur, محقق muhukkuk, یقینی eekeené.—*Unerringly* بی خطا bé khuta, بی سهو bé suhoo, بلا سقط bila sukut.

UNESPIED نا دیده na deedeh.

UNESSENTIAL (*not important*) نا مهم na muhimm, غیر لازم ghire-a lauzim, نا گران مایه na guraun ma-éh.—(*unsubstantial*) بی هست bé hust, نا زاتی na zauté, بی وجود bé wujood.

UNESTABLISHED نا برقرار na burkuraur, نا مقرر na mukurrur, نا پایدار na pa-édar, نا ثابت na saubit, بی استواری bé istuwauré.

UNEVEN نا برابر na buraubur, نا هموار na humwaur, غیر مستوی ghire-a musta-wé. v. *unequal.*—*Unevenness* نا برابری na buraubure, عدم همواری aduma humwauré. v. also *turbulence.*

UNEXACTED نا مقتضا na muktuza.

UNEXAMINED نا ازموده na azmoodeh, نا مجرب na mujurrub, بی تفتیش bé tufteesh, بی تفحص bé tufuhhus, نا گرایسته na giraésteh, نا کاویده na kawédeh.

UNEXAMPLED بیمثال bémisal, غیر تمثیل ghire-a tumseel, بی نمودار bé numoodar, بی پیشنهاد bé peishnihaud, بی دستور bé dustoor.

UNEXCEPTIONABLE نا معترض برد na muarruza berudd, نا قابل استثنا na kaubila istisna.

UNEXECUTED نا پرداخته na purdaukhteh, نابسر برده na besur burdeh, نا ساخته na saukhteh, نا کرده na kirdeh.

UNEXEMPLIFIED از نمودار نا مشروح uz numoodar na mushrooh. v. *unexampled.*

Unexercised, v. *undisciplined.*

UNEXEMPT, *unexempted* غیر معاف ghiré-a mu-auf, نا بیزار na beezaur, غیر مسلم ghire-a musullum.

UNEXHAUSTED نا برکشیده na burkushédeh, نا کشیده na kushédeh, غیر نفد ghire-a nufid.

UNEXPANDED نا مبسوط na mubsoot, نا کشیده na kushédeh, نا کشاده na kushaudeh, نا کسترده na kusturdeh.

UNEXPECTED ناکهاني naguhauné, ناکهانه naguhauneh, ناکه naguh, ناکهان naguhaun, بلا امید bila umeed, نا متوقع na mutuwukka, غیر مترقب ghire-a muturukkub. v. *sudden.—Unexpectedly* علي الفور ala'l'four, ناکاه nagah, هماندم humaundum, بلا امید bila umeed. v. *suddenly.—Unexpectedness* نا کهانکي na guhaunugé, بلا امیدواري bila ameedwauré.

Unexplored, v. *unexamined*, *unknown*.

UNEXTENDED نا کشاده na kushaudeh, نا کشیده na kushédeh, غیر مبسوط ghire-a mubsoot.

UNEXTINGUISHED نا مطفی na mutfé, لا منطفي la muntufé. v. *unquenchable*.

UNFADED, *unfading* نا زایل na za-él, نا افسرده na afsurdeh, غیر تارز ghire-a tauriz, نا ضعیف na za-éf.

UNFAILING نا زایل na za-él. v. *certain*.

UNFAIR بي صلاح bé sulauh. v. *dishonest*.—*Unfair play at dice*, *&c.* مسنك musunk.

UNFAITHFUL بي وفا bé wufa, خاین kha-én, غدار ghudaur. v. *perfidious*, *treacherous*.

Unfamiliar, v. *uncommon*, *unusual*, *strange*.

UNFASHIONABLE نا موافق العادت na muwaufiku'l'audut, خلاف معتاد khillaufa mutaud, بلا قاعدت bila ka-édut.—*Unfashionableness* حال خلاف معتاد haula khillaufa mutaud.—*Unfashionably* بر وجه خلاف معتاد bur wujha khillaufa mutaud.

To UNFASTEN کشادن kushaudun. v. *to loose*.

UNFATHOMABLE, *unfathomed* عمیق بلا اندازه ameek bila andauzeh, بي ته bé tuh.

UNFATIGUED نا مانده na maundeh, نا وامانده na wamaundeh, غیر متعوب ghiré-a muta-oob, نا افکار na afgaur.

UNFAVOURABLE نا مهربان na mihrubaun, نا موافق na muwaufik, غیر معسود ghire-a masood, خلاف khillauf, نا لطیف na luteef.

UNFEATHERED بي پرو بال bé purr ou baul.

UNFED نا پرورده na purwurdeh, غیر معلوف ghire-a maaloof, بي غدا bé ghuda, بي خوردني bé khoredune, بي طعمت bé taamut.

UNFEED نا مکري na mukré, غیر موتجیر ghire-a mu-utujeer, بي عوض bé ywuz.

Unfeeling, v. *unmoved*, *insensible*, *inhuman*.

UNFEIGNED صادق saudik, بي ریا bé ré-a, حقیقي hukeeké, نا ساخته na saukhteh. v. *sincere*, *real*.—*Unfeignedly* صادقا saudikan, باحقیقت ba hukeekut, بي ریا bé ré-a.

UNFELT نا محسوس na muhsoos, نا مفهوم na mufhoom, غیر منفهم ghire-a munfuhum, نا دریافته na duré-afteh.

UNFENCED (*not surrounded with a fence*) نا محاط na muhaut, بي احاطه bé ihauteh, بي پرده bé perdeh, بي تخته دیواري bé tukhteh deewauré. v. also *unfortified*.

UNFERMENTED نا ترشیده na turshédeh, غیر مختمر ghiré-a mukhtumur, نا مخمر na mukhummur, بي مایه bé ma-éh.

To unfetter, v. *to unchain*, *free*.

UNFILLED نا پر کرده na pur kirdeh, غیر مملو ghire-a mumloo, نا ممتلی na mumtula, نا انباشته na ambaushteh, نا اکنده na agundeh, غیر مشحون ghire-a mush-hoon.

UNFILIAL نا فرزند اسا na furzund asa.

UNFINISHED نا انجامیده na anjaumédeh, نا کامل na kaumil, نا تمام na tumaum. v. *incomplete*.

UNFIT, *unfitting* نا موافق na muwaufik, نا مناسب na munausib, نا لایق na la-ék, نا در برابر na dur buraubur, نا شایسته na sha-ésteh, نا سزا na suza, نا سزاوار na suzawaur, نا قابل na kaubil, نا هموار na humwaureh, نا درست na durust, نا ملایم na mula-ém, نا اهل na ahl. *To unfit* نا موافق کردن na muwaufik kirdun, نا مناسب ساختن na munausib saukhtun. v. *to disqualify*.—*Unfitly* بي موافقت bé muwaufikut, بي مناسبت bé munausibut. *Unfitness* عدم موافقت aduma muwaufikut, عدم مناسبت aduma munausibut, نا شایستکی na sha-éstugé, نا سزاواري na suzawauré, عدم قابلیت aduma kaubillé-ut.

To UNFIX حل کردن hull kirdun, کشادن kushaudun. v. *to loose*.—*Unfixed* بي قرار bé kuraur, نا پایدار na pa-édar, غیر ثابت ghire-a saubit, نا استوار na istuwaur, مترددد muturuddud, پویان pooï-aun, سیار sei-aur. v. *inconstant*, *wandering*.

UNFLEDGED بي پرو بال bé purr ou baul.

UNFOILED نا مغلوب na mughloob.

To UNFOLD (*open*, *spread out*) کشادن kushaudun, بسط کردن bust kirdun, مبسوط نمودن mubsoot numoodun. v. *to expand*. — (*to tell*, *reveal*) گفتن guftun, خبر دادن khubr dadun, اشکاره کردن ashikaureh kirdun, رفع نقاب ساختن rufa nikaub saukhtun, اظهار نمودن izhaur numoodun. v. *to declare*, *discover*, *display*.

Unfolded کشاده kushaudeh. v. also *told*.

UNFORBIDDEN نا محروم na muhroom, غیر ممنوع ghire-a mumnuwa, نا منهي na munhé.—*Unforbiddenness* حال نا محروم haula na muhroom.

UNFORCED (*not compelled*) نا مقهور na muk-hoor, نا زوریده na zoorédeh, مرادی mu-raudé, تبرع tuburru. v. *voluntary*.—(*not driven in*) نا در کرده na dur kirdeh, نا در زده na dur zuddeh.

Unforcible (*wanting force*) بی قوت bé kuw-wut, بی قدرت bé kudrut, نا توان na tuvvan.

UNFOREBODING نا فال نما na faul numa.

UNFOREKNOWN, *unforeseen* نا پیش دیده na peish deedeh. *Unforeseeing* نا پیش بین na peish been, غیر سبقت ghire-a subkut, بی بصیرت bé buseerut, بی تعقل bé ta-akkul.

UNFORGOTTEN نا فراموش na furamoosh.

UNFORGIVING نا بخشنده na bukhshin-deh, بی شفقت bé shufkut, بی مرحمت bé murhumut. v. *relentless*, *implacable*.

UNFORMED (*not moulded into form*) بی شکل bé shukl, نا متشکل na mutushukkul, بی کالبد bé kaulbud, نا ساخته na saukhteh.

UNFORSAKEN نا متروک na mutrook, نا ترک کرده شده na turuk kirdeh shoodeh, نا گذاشته na guzausheh, غیر مخذول ghire-a mukhzool.

UNFORTIFIED بی سد و برج bé sudd ou burj, بی حصن و حصار bé husn ou hissaur, غیر محاصر ghire-a muhausir, بی مترس و بارو bé mutris ou bauroo, نا محصون na muhsoon, غیر محکم ghire-a muhkum. v. *weak*.

UNFORTUNATE بی دولت bé dowlut, بد بخت bud bukht, بی طالع bé taula, بی نصیب bé nuseeb, بی بهره bé buhreh, محروم muhroom, نا مسعود na musa-ood, سیاه بخت sé-ah bukht, سیاه روز sé-ah rooz, بلا کش bu-la kush.—*Unfortunately* بی دولت bé dowlut, بی طالع bé taula, از بد بختی uz bud bukhté.

UNFOUND نا یافته na é-afteh. v. *undiscovered*.

UNFRAMED نا ساخته na saukhteh, نا متشکل na mutushukkul. v. *unformed*.

UNFREQUENT نا مشهور na mush-hoor, نادرالوقوع naudiru'l'wukoo-a. v. *uncommon*.—*Un-frequently* نا چند بار na chund bar.

Unfrequentid بی آمد و شد bé aumud ou shud, بی تشریف bé tushreef, نا واجب الزیارت na va-jibu'z'zé-aurut.

UNFRIENDED بی دستگیر bé dostgeer, بی دوست bé doost, بی حارس bé hauris. v. *friendless*.

Unfriendliness عدم دوستی aduma dooste, عدم محبت aduma mohabbut, نا مهربانی na mihru-bauné, بی برودت buroodut.—*Unfriendly* بی دوستی bé doosté, بی محبت bé mohabbut, نا مهربان na mihrubaun, ذو برودت zu buroodut. v. *unkind*.

UNFROZEN نا افسرده na afsurdeh, غیر منجمد ghire-a munjummud.

UNFRUITFUL (*not fertile, as ground*) نا محصولدار na muhsooldar, بی برکت bé burukut, نا منبت na mumbut, نا خصیب na khuseeb.—(*not prolifick, as a female*) نا زاینده na za-égur, غیر ابلت ghiré-a ablut, عاقر aukir, عقیم akeem, استرنک isturnuk, غیر نفوض ghire-a nufooz.

UNFULFILLED نا انجامیده na anjaumé-deh, نا بر انجام آورده na bur anjaum awurdeh, نا تمام ساخته na tumaum saukhteh.

To unfurl, v. *to expand*, *unfold*.

To UNFURNISH رخت و لوازم وا کردن rukht ou lawauzim wakirdun, اسباب برداشتن asbaub burdaushtun, مسلوب کردن musloob kir-dun, محروم ساختن muhroom saukhtun, برهنه کردن buruhneh kirdun. v. *to deprive*, *strip*, *divest*.

Unfurnished بی اسباب bé asbaub, بی رخت و لوازم bé rukht ou lawauzim, نا آراسته na araus-teh, نا آماده na amaudeh, مسلوب musloob, محروم muhroom, برهنه buruhneh. v. *unsupplied*.

UNGAINLY بی نزاکت bé nuzaukut.

UNGALLED نا مرتهش na murtuhush, نا مجروح na mujrooh. v. *unhurt*.

UNGATHERED نا چیده na cheedeh.

UNGENEROUS (*not ingenuous*) بد اندیش bud andeesh, نا لطیف مشرب na luteef mushrub, بد خواه bud khauh, نا خوش طبع na khoosh tuba, نا نیکخوی na neek khooï, توربت tawré-ut, بد سگال bud sigaul. v. *malevolent*, *ignoble*, *illiberal*.

UNGENIAL خلاف طبیعت khillaufa tu-bé-aat, نا موافق مشرب na muwaufika mushrub.

UNGENTLE نا ملایم na mula-ém, نا دلپسند na dilpussund, دلخراش dilkhyraush, درشت du-rusht, تند tund, عنفی unfé. v. *harsh*, *rude*, *rug-ged*.—*Ungentleness* عدم ملایمت aduma mula-émut, دلخراشی dilkhyraushé, درشتی durushté, عنف unf.—*Ungently* بی ملایمت bé mula-émut, با دلخراشی ba dilkhyraushé, با عنف ba unf.

UNGENTLEMANLY, *ungentlemanlike* بی ادب bé adub, نا ظریف na zureef, غیر سلیقه suleikeh, نا جوانمرد na juvaunmurd, بد نژاد bud nishaud, بد اصل bud asl. v. *unpolite*, *rustick*, *mean*.

UNGEOMETRICAL نا برهندسه na burhun-duseh, غیر القیلس ghire-u'l'ké-aus.

UNGILDED نا زر اندود na zur andood.

To UNGIRD میانبند کشادن mei-aunbund kushaudun.—*Ungirt* (*loosely drest*) بر وجه مساهل آراسته bur wujha musauhil arausteh.

UNGLORIFIED نا مفتخر na mufukhkhur.

To UNGLUE یلم کشادن eelum kushaudun.

UNGODLY نا خدا na khoda, کافر kaufir, ملحد mulhud. v. *impious*.—*Ungodliness* ناخدایی

na khodaï-é, كفر kafr, الحاد ilhaud, فساد fusaud. —*Ungodly* (adv.) كافرا kaufiran, ملحدا mulhudan.

UNGOVERNABLE سرکش surkush, کردنکش gurdunkush, نا قابل بند و بست na kaubila bund ou bust. v. *licentious, unruly, wild.*

Ungoverned بي ضبط و ربط bé zubt ou rubt, بي بندوبست bé bundubust. v. *unbridled.*

UNGRACEFUL بي نزاكت bé nuzaukut, نا ظريف na zureef, نا زيب na zeeb, نا لطيف na luteef, بي ظرافت bé zuraufut.—*Ungracefulness* عدم نزاكت aduma nuzaukut, نا ظريفي na zureefé. v. *inelegance.*—*Ungracefully* بي نزاكت bé nuzaukut, بي زيبايي bé zeebaï-é.

UNGRACIOUS بد bud, بد اموز bud amooz, بد زندگاني bud zindugauné, بي سر و سامان bé sur ou samaun, شوخ shookh, شرير shureer, شر sharr, فاجر faujir, فاسق fausik, منافق munaufik, فاحش fauhish. v. *wicked, impious.*—*Ungracious in manner* بي نزاكت bé nuzaukut, نا ملاطف na mulautuf, نا شيرينكار na sheereenkaur, درشت durusht.

UNGRANTED نا بخشيده na bukhshédeh.

UNGRUDGINGLY با خوش دلي ba khoosh dilé, بي بد انديش bé bud andeesh. v. *unrepiningly.*

UNGUARDED غافل ghaufil, مساهل musauhil, بي تامل bé ta-ammul. v. *imprudent.*

Unhandsome, v. *ungraceful: disengenuous, illiberal.*

UNHANDY نا تيز دست na taze dost.

UNHAPPY بي طالع bé taula, بد بخت bud bukht, بد حال bud haul, بي نصيب bé nuseeb, درد خور durd khore, دلمانده dilmaundeh, دلتنك diltunk, دلبسته dilbusteh, دلشكسته dilshakusteh, كران جان guraun jaun. v. *unfortunate, distressed, miserable, wretched, calamitous.*

Unharmed, v. *unhurt.*—*Unharmful*, v. *innocent.*

UNHARMONIOUS (*unmusical*) نا هماهنك na humahung, بي اهنك bé ahunk, نا دمساز na dumsauz, نا خوشخوان na khooshkhaun.—(*disproportionate*) بي متناسبت bé munausibut, نا هموار na humwaur, نا موافق na muwaufik.

To UNHARNESS رخت كشادن rukht kushaudun, جل براز كردن hula burauz kirdun.

UNHAZARDED نا در خطر انداخته na dur khutr andaukhteh. v. *safe.*

UNHEALTHFUL نا صواب na suwaub, نا خوشكوار na khooshguwaur. v. *unwholesome.*

Unhealthy خسته khusteh, ضعيف za-éf, مريض mureez, بي تندرستي bé tunduruste, بي خوشي bé khooshé, زبون zuboon. v. *fickly.*

UNHEARD (*not heard by the ear*) نا شنيده na shunédeh, غير مسموع ghiré-a musmuwa.—(*not vouchsafed an audience*) نا ملازمت پذير na mulauzimut pizzeer, نا در حضور فرموده na dur huzoor furmoodeh. *Unheard of* (*obscure, unknown*) نا معلوم na maaloom, نا معروف na maaroof, نا نامدار na naumdar.—(*unprecedented*) بي نمودار bé numoodar, بي پيشنهاد bé peishnihaud, بي دستور سابق bé dustoora saubik.

UNHEATED نا كرم ساخته na gurm saukhteh, لا محموم la muhmoom.

UNHEEDED نا واجب الملاحظه na vajibu'l-mulauhzeh, سبك كرفته subuk goorifteh. v. *unobserved.*—*Unheeding, unheedy*, v. *negligent, careless.*

UNHEWN نا تراشيده na turaushédeh.

To UNHINGE (*throw from the hinges*) از جارور برداشتن uz jauroor burdaushtun.—(*to throw into disorder*) برهم زدن burhum zudun, اضطراب كردن iztiraub kirdun, مشوش ساختن mushawwush saukhtun, پريشان كردن purrashaun kirdun.

Unholiness, unholy, v. *profanness, profane.*

UNHONOURED نا مكرم na mukurrum, نا معظم na mu-ezzum, غير معزز ghire-a mu-ezzuz, نا اعتبار پذير na é-atibaur pizzeer, نا التفات دار na iltifaut dar.

To UNHOOK از نشبل برداشتن uz nushbil burdaushtun از اويز واكردن uz aweez wakirdun.

To UNHOOP كناركير برداشتن kunaurgeer burdaushtun, اهنج واكردن ahunj wakirdun.

Unhoped, v. *unexpected.*—*Unhopeful*, v. *depraved.*

To UNHORSE از اسب فرو زدن uz asb furoo zudun. v. *to dismount.*

To UNHURT بي زخم bé zukhum, نا رنجيده na runjédeh, نا ضرر پذير na zurrur pizzeer, غير متاذي ghire-a muta-azza. v. *uninjured.*

Unhurtful نا مضر na muzirr, نا زيان ساز na zé-aun sauz, نا ازار رسان na azaur russaun. *Unhurtfully* بي ضرر bé zurrur, بي زيان bé-zé-aun.

The UNICORN كركدان gurgudaun.

UNIFORM يكسو eeksoo, يكسان eeksaun, يكدل eekdil, يكجهت eekjihut, يكدل و يكجهت eekdil ou eekjihut, يكجنس eekjins, يك كونه eek gooneh, يك رنك eek runk, يكون eekoon, همال humaul, سوي sawé, موجه muwujjuh, همال humaul, همانند humaunend, هماور humawur, هماورد humawurd, هماهنك humahung. v. *like, equal, similar.*

Uniformity يكساني eeksauné, يكدلي eekdilé, يكجهتي eekjihuté, يكانكي eekaunugé, سويت sawé-ut, هماهنكي humahungé, هماوري humawuré, يكرنكاني eekrungauné.

Uniformly با يكساني ba eeksauné, علي السوية ala's'sawé-ut, بر وجه يكسو bur wujha eeksoo, بطور يكجهت betoora eekjihut, موجه muwujjuh.

UNIMAGINABLE نا متصور na mutusawwur, نا قابل الفكر na kaubilu'l'fikr.

UNIMPORTANT (*of small importance*) غير مهم ghire-a muhimm, نا گران na guraun, نا گران مايه na guraun ma-éh. — (*not assuming pompous airs*) نا خود بين na khood been, نا متخيل na mutukhei-ul, غير متكبر ghire-a mutukubbir, نا مغرور na mughroor.

UNIMPROVEABLE نا قابل بهتر گشتن na kaubila behter gushtun, نا ممكن مودب شدن na mumkina mu-eddub shoodun, نا قابل معلم شدن na kaubila mu-ellum shoodun. — (*unimproveable as a country*) ممتنع معمور شدن mumtina maamoor shoodun. — *Unimproveableness* حال نا قابل بهتر گشتن haula na kaubila behter gushtun, حال ممتنع معمور شدن haula mumtina maamoor shoodun.

Unimproved نا بهتر گشته na behter gushteh, نا خوبتر گرديده na khoobtur girdédeh. *Unimproved as a country* or *estate* نا معمور na maamoor, نا معمور و اباد ساخته na maamoor ou abaud saukhteh. *Unimproved by instruction* نا مودب na mu-eddub, غير معلم ghire-a mu-ellum.

UNINCREASABLE ممتنع زياده شدن mumtina zé-audeh shoodun, نا قابل افزوني na kaubila afzooné.

UNINDIFFERENT, *partial* جانبدار jaunibdar.

UNINDUSTRIOUS نا كار ساز na kaur sauz, نا جرب دست na jurb dost, بي هنر bé hunr.

UNINFLAMABLE نا قابل سوز na kaubila sooz, ممتنع افروز mumtina afrooz.

Uninflamed نا سوخته na sookhteh, نا افروخته na afrookhteh, نا اتش زده na autash zuddeh.

UNINFORMED نا معلم na mu-ellum, نا مودب na mu-eddib, نا خبر دار na khubr dar.

Uningenuous, v. *ungenerous*, *disingenuous*.

UNINHABITABLE نا مسكون na muskoon, نا قابل معمور na kaubila maamoor, نا لايق سكون na la-eka sukoon, خراب khuraub, مخروب mukhroob, خارب اباد khuraub abaud. v. *ruinous*. — *Uninhabitableness* نا مسكوني na muskooné, خرابت khuraubut.

Uninhabited نا مسكون na muskoon, نا معمور na maamoor, غير عامر ghire-a aumir, نا اباد na abaud.

UNINJURED نا مظلوم na muzloom, غير مقهور ghire-a muk-hoor, نا رنجيده و رميده na runjédeh ou rumédeh, نا ستم پذير na situm pizzeer, نا ازار رسيده na azaur russédeh.

UNINSCRIBED نا مقيد na mukej-ud, غير مكتوب ghire-a muktoob.

UNINSPIRED نا ملهم na mulhum.

UNINSTRUCTED نا معلم na mu-ellum, نا مودب na mu-eddub. v. *unintelligent*. — *Uninstructive* نا علم بخش na ylm bukhsh, نا تعليم ساز na taaleem sauz, نا دانش ده na daunish duh.

UNINTELLIGENT نا عاقل na aukil, بي عقل bé akl, غير عالم ghire-a aulim, بي علم bé ylm, بي دانش bé daunish, نا شناس na shinaus, نا اگاه na agah, بي اگاهي bé agauhé, نا قابل na kaubil, بي قابليت bé kaubillé-ut, بي ادراك bé idrauk, نا دراك na durrauk, بي فهم bé fuhm, نا هوشمند na hooshmund, نا زيرك na zeeruk, بي زيركي bé zeeruké. v. *ignorant*.

UNINTELLIGIBLE نا معقول na makool, ممتنع مفهوم mumtina mufhoom shoodun (شدن), نا هويدا سخن na hooïda sukhun. *Unintelligibility* نا معقولي na maakoolé. — *Unintelligibly* بر وجه نا معقول bur wujha na maakool, بطور نا هويدا سخن betoora na hooïda sukhun. *Speaking unintelligibly* بسته زبان busteh zubaun.

Unintentional, v. *undesigned*.

UNINTERESTED (*having no interest* or *participation*) نا حصه دار na hisseh dar, بي اشتراك bé ishtirauk, غير تشريك ghire-a tushreek.

UNINTERMITTED, *uninterrupted* نا مقطوع na muktuwa, نا شكسته na shakusteh, نا گسسته na kusisteh, نا واصي na waufé. *Uninterruptedly* در سلسله سند dur silsileh sunud, بي مقطع bé mukta.

UNINTRENCHED بي حصن و مترس bé husn ou muturis, بي شاه بارو bé shah bauroo.

UNINVESTIGABLE ممتنع تفتيش mumtina tufteesh, نا قابل تفحص na kaubila tufuhhus.

UNINVITED نا مدعي na mudaa, نا خوانده na khaundeh, نا خوريده na khorédeh, بي دعوت bé dawut, نا طلبيده na tulbédeh.

UNJOINTED نا متراكب na muturaukib, نا پيوسته na pivusteh, مفروق mufrook, منقطع munkuta. v. *unconnected*, *disjoined*, *separated*.

UNION (*concord*) اتحاد ittihaud, وحدت wuhdut, اتفاق ittifauk, يكانگي eekaunugé, يكي eeké, يكدلي eekdilé, تالف ta-alluf, همدلي humdilé, همدمي humdumé, محبت mohabbut, امتزاج imtizauj. v. *unity*, *junction*.

UNISON اهنك ahunk, هم اهنك humahunk, هم اواز humawauz.

A UNIT يك eek. v. *one*.

To UNITE (*cause to join* or *agree*) اتحاد كردن ittihaud kirdun, متحد ساختن muttuhid saukhtun, يكدل و يكجهت نمودن eekdil ou eekjihut numoodun, متفق كردن mutufik kirdun, اتفاق ساختن ittifauk saukhtun, همدل كردن humdil kirdun. (*to join*, *be joined* or *coalesce*) متحد شدن muttuhid shoodun, متفق گشتن muttufik gushtun, يكدل و يكجهت نمودن

eekdil ou eekjihut numoodun, يكانه شدن eegauneh shoodun, همدل گرديدن humdil girdédun.

United متحد muttuhid, متفق muttufik, متاحد muta-ahhud, يكدل eekdil, همدل humdil. v. alſo *joined*.—*Unitedly* با اتحاد ba ittihaud, متحدا muttuhidan, متفقا muttufikan, با يكدلي ba eekdilé.

An uniter اتحاد ساز ittihaud ſauz, اتفاق كننده ittifauk koonindeh, يكدل كنا eekdil koona.

Unity (*the ſtate of being one*) يكانكي eekaunugé, يكي ecké, وحدانيت wuhdané-ut, فردانيت furdané-ut, توحيد tawheed, وحدت wuhdut. v. *union*.

UNIVERSAL عمومي amoomé, عميم ameem, شامل ſhaumil, جامع jauma, كل kull, كلي kullé. v. *general*, *total*, *whole*.

Univerſality عموم amoom, جامعيت jauma-é-ut, كليت kullé-ut, همكي humugé, حيثيت heiſé-ut, جمله jumleh, جميع jumé-a. v. *the whole*, *total*.

Univerſally بالكليت bi'l'kullé-ut, عموما amooman, كلي وجزوي kulla wa juzé, كل وجزي kullé wa juzooï, بالجمله bi'l'jumleh, عامة كافة amutan kafutan. v. *generally*.—*Univerſally advantageous* عميم النفع ameemu'n'nufa, عميم البركات ameemu'l'burukaut.

The UNIVERSE جمله كاينات jumleh ka-é-naut, كون ومكان koon ou mukaun, زمين و زمان zumeen ou zumaun. v. *world*.

An UNIVERSITY مدرسه mudruſeh.

UNJOYOUS نا شاد na ſhaud.

UNJUST نا حق na hukk, خلاف معدلت khillaufa maadulut, مغاير شرع mugha-éra ſhura, بي داد bé daud, بي عدالت bé adaulut, جفاكار jufakaur. v. *iniquitous*, *oppreſſive*.—*Unjuſtly* بي حقت bé hukkut, خلاف شرع khillaufa ſhura, بي داد bé daud, بي عدالت bé adaulut.

Unjuſtifiable بلا قابليت معاف bila kaubillé-uta mu-auf, ممتنع مبرر شدن mumtina muburrur ſhoodun. v. *inexcuſable*. — *Unjuſtifiableneſs* عدم قابليت معاف aduma kaubillé-uta mu-auf. v. *inexcuſableneſs*. — *Unjuſtifiably* بي قابليت معاف bé kaubillé-uta ma-auf. v. *inexcuſably*.

To UNKENNEL (*a fox or other beaſt*) نخچير از مكا بيرون انكيختن nukhcheer angeekhtun, uz muka beeroon raundun, نجش كردن nujiſh kirdun, ناجش شدن naujiſh ſhoodun.

UNKEPT (*not retained*) نا باز داشته na bauz dauſhteh, نا مبقي na mubka, نا واداشته na wadauſhteh.—(*not obſerved* or *commemorated*) بي زكر bé zikr, بي تذكر be tuzikkur, غير يادكار ghire-a é-audkaur.—(*not obſerved* or *obeyed*) نا مطاع na mutaa, نا طاعت پذير na ta-aut pizzeer.

UNKIND نا ملايم na mula-ém, بي شفقت bé ſhufkut, غير مرحمت ghire-a muruhmut, بي محبت bé mohabbut, بي رحم و امان bé ruhm ou amaun, غير ترحم ghire-a turuhhum. v. *malignant*.—*Unkindly* بي ملايمت bé mula-émut, بي مرحمت bé muruhmut, بي شفقت bé ſhufkut. v. alſo *malignant*, *unfavourable*, *unnatural*.

Unkindneſs عدم مرحمت aduma muruhmut, بد خواهي bud khauhé, عدم شفقت aduma ſhufkut, نا مهرباني na mihrubauné.

To unking, v. *to dethrone*, *depoſe*.

UNKISSED نا بوسيده na booſedeh.

To UNKNIT كشادن kuſhaudun.

UNKNOWING نا دان na daun, نا خبر دار na khubr dar. v. *ignorant*. — *Unknowingly* بي دانش bé dauniſh, بي خبرداري bé khubrdaré, غافلانه ghaufilauneh. v. alſo *undeſigned*.

Unknown نا معلوم na maaloom, مجهول mujhool, غير معهود ghire-a maahood, بيكانه beegauneh. *The ſituation of a perſon unknown* (*being among ſtrangers*) بيكانكي beegaunugé. *Unknown by father or mother* (*ſpurious*) سند ſind.

UNLABOURED (*produced without labour*) بي سعي ساخته bé ſa-é ſaukhteh, بي كوشش كرده bé kooſhiſh kirdeh, اسان و جريان aſaun ou juré-aun. v. alſo *ſpontaneous*.

To unlade, v. *to ſcoop*, *lade out*.

UNLAID (*not placed* or *fixed*) نا نشانده na niſhaundeh, نا نهاده na nihaudeh, نا موضوع na mouzoo-a.

UNLAMENTED نا متاسف na muta-aſſuf, نا غريويده na ghyreewédeh, نا ناليده na naulédeh.

UNLAWFUL ناحق nahukk, نا شروع na ſhuroo-a, نا محلول na muhlool, خلاف شرع khillaufa ſhura, نا مشروع na muſhroo-a, غير حقيت ghire-a hukkut, نا شايسته na ſha-éſteh, نا جايز na ja-éz. v. *illegal*, *unjuſt*.—*Unlawfully* بلا شرع bila ſhura, بر وجه نا حق bur wujha na hukk, بي حقت bé hukkut.—*Unlawfulneſs* عدم شرع aduma ſhura, خلاف حق khillaufa hukk. v. *iniquity*, *injuſtice*.

To unlearn, v. *to forget*.—*Unlearned*, *unlettered*, *unleſſoned*, v. *ignorant*.—*Unlearnedly*, v. *ignorantly*.

UNLEAVENED نا مخمر na mukhummur, نا پشنجيده na puſhunjédeh.

UNLESS مگر mugur, بغير beghire, كرنه gurneh, كرني gurné, الا illa, والا wa-illa, لولا lawla, ان لم aun lam.

UNLEVELLED نا مسطح na muſuttuh, نا برابر na buraubur, نا هموار na humwaur, نا مساوي na mauſé, غير مستوي ghire-a muſtawé.

UNLICENSED بي اجازت bé ijauzut, بي دستور bé dustoor, نا پيوازيده na peewazédeh, نا رخصت پذير na rukhsut pizzeer.

UNLICKED (*shapeless, ill-shaped*) بد شكل bud shukl, بي اندام bé andaum, نا متشكل na mutushukkul.

UNLIGHTED نا افروخته na afrookhteh, غير مشعل ghire-a mushaal, نا محرق na muhruk, نا اتش زده na autash zuddeh, نا سوزان na soozaun.

UNLIKE (*dissimilar*) نا همتا na humta, مغاير mugha-ér, مختلف mukhtulif, متفاوت mutufawut, نا يكسان na eeksaun, بي مماثلت bé mumauslut, بي تمثيل bé tumseel, غير تشبيه ghire-a tushbeeh, نا يكگونه na eekgooneh, نا يكرنگ na eekrunk. — *Unlikeness* تفاوت tufawut, عدم مماثلت aduma mumauslut, نا همتايي na humtaï-é.

Unlimited, v. *unbounded*, *undefined*.

To unlink, v. *to untwist*, *open*.

UNLIQUIFIED نا گداخته na gudaukhteh.

To unload, v. *to disburden*.

To UNLOCK كشادن kushaudun, قفل كشادن kufl kushaudun, از كليد كشاده كردن uz kuleed kushaudeh kirdun. v. *to open*.—*Unlocked* كشاده kushaudeh. —*To unlock the meaning of a discourse* (i. e. *to explain it*) قفل كشاي در معنيء سخن كردن kufla kusha-é dur maané-a sukhun kirdun.

Unlooked, *unlooked-for*, v. *unexpected*.

To UNLOOSE كشادن kushaudun, حل كردن hull kirdun. v. *to loose*. — (*to become loose*) كشاده شدن kushaudeh shoodun, محلول گشتن muhlool gushtun.

UNLOVED نا محبوب na muhboob, نا معشوق na maashook.

Unlovely نا نازنين na nauzneen, نا خوب روي na khoob rooï, نا شيرين كار na sheereen kaur, نا دلاويز na dilaweez, نا دلارام na dilaram, نا دلبر na dilbur, نا دلبند na dilbund, نا دلخواه na dilkhauh, نا دلربا na dilruba, نا جانستان na jaunsitaun, نا دلستان na dilsitaun, نا دلفريب na dilfurabe, نا خوب و دلكش na khoob ou dilkush, نا دلنواز na dilnuwauz, غير محبوب ghire-a muhboob.

Unlucky, *unluckily*, v. *unfortunate*, &c.

UNMADE واكرده wakirdeh. v. *unformed*.

UNMAIMED نا تجديع na tujdé-a, نا اجدع na ijda, نا سقط na sukt, نا جذيم na juzeem, غير مخبل ghire-a mukhubbul.

To UNMAKE واكردن wakirdun, عدم ساختن adum saukhtun. v. *to deprive*.

To UNMAN (*throw into despondency*) نامرد كردن namurd kirdun, بيدل ساختن bédil saukhtun, دلفكار كردن dilfikaur kirdun, دلتنك ساختن diltunk saukhtun, اشتردل كردن ushturdil kirdun, بي جان ساختن bé jaun saukhtun, پر بال و پروا كردن pur bauk ou purwa kirdun. v. also *to emasculate*.

Unmanned نامرد كرده namurd kirdeh.

UNMANAGEABLE سركش surkush, گردنكش gurdunkush, نا دست اموز na dost amooz, نا قابل ضبط na kaubila zubt, معاند maanud. v. *stubborn*; also *unwieldy*. — *Unmanaged* نا رام ساخته na raum saukhteh. v. *unbroke*.

UNMANLY نامرد namurd, نامردم namurdum, بي مردانگي bé murdaunugé, بي مردي bé murdé, بيدل bédil, ناكس nakus, اشتردل ushturdil, بد دل bud dil, نا دلير na dilare, نا تيز دل na taze dil, نا دلاور na dilavur, بي غيرت bé gheerut, نا خلف na khuluf, غير شجاعت ghire-a shujaat, بي جراءت bé juraat. v. *cowardly*.

Unmannerly, v. *ill-bred*, *uncivil*. — *Unmanured*, v. *uncultivated*.—*Unmarked*, v. *unobserved*.

UNMARRIED بكار bukaur, نا منكوح na munkooh, نا زوجي na zoojé, بي زوج bé zooj, مجرد mujurrid, نا محصن na muhsun, غير حلال ghire-a hulaul, ارمل armul.

To UNMASK (*strip off a mask* or *disguise*) خال برداشتن khaul burdaushtun, صورت واكردن soorut wakirdun, نزع تبديل صورت كردن nuzaa tubdeela soorut kirdun. (*to throw off the mask*) صورت بر طرف نهادن soorut bur turruf nihaudun, خلع خال كردن khulaa khaul kirdun.

Unmasked بي خال bé khaul, بي صورت bé soorut, كشاده kushaudeh, برهنه buruhneh. v. *open*, *naked*.

Unmasterable, *unmastered*, v. *unmanageable*, &c.

Unmatched, v. *matchless*, *unequalled*.

UNMEANING بي معني bé maané, بيهوده beehoodeh, غير فحوي ghire-a fuhwa.

Unmeant (*not intended*) بي اراده bé iraudeh, بي قصد bé kusd, نا مقصود na muksood, غير معهود ghire-a maahood.

Unmeasurable, *unmeasured*, v. *immense*.

Unmeditated, v. *unpremeditated*.

Unmeddled with, v. *untouched*.—*Unmeet*, v. *unfit*.

UNMELLOWED نا رسيده na russédeh, نا بالغ na baugh, v. *unripe*.

UNMELTED نا گداخته na gudaukhteh, غير مذاب ghire-a muzaub.

UNMENTIONED غير تقرير ghire-a tukreer, بي وصف bé wusf, نا مذكور na muzkoor,

نا كفته na gufteh, نا منطوق na muntook. v. *unnamed.*

UNMERCHANTABLE نا رواج na rouvauj.

UNMERCIFUL بي شفقت bé shufkut, بي رحمت bé ruhmut, نا مشفق na mushfuk, نا رحمان na ruhmaun, ظلام zulaum, ظلوم zuloom, ظليم zuleem, بي مرحمت bé muruhmut, عنفي unfé. v. *cruel, inhuman; exorbitant.*

Unmercifully بي شفقتي bé shufkut, بلا مرحمت bila muruhmut, با ظلم ba zulm.

Unmercifulness عدم شفقت aduma shufkut, ظلم zulm, مظلمت muzlumut, عنف unf. v. *cruelty, inhumanity.*

Unmerited, v. *undeserved.*

UNMILKED نا دوشيده na dooshédeh, نا كزيده na guzédeh, نا مويبده na mooï-édeh.

Unminded, v. *unregarded.*

UNMINDFUL نا مشغول na mushghool, غافل ghaufil, مساهل musauhil. v. *inattentive.*

UNMINGLED, *unmixed,* صافي saufé, بي اميزش bé ameezish, نا اميخته na ameekhteh, نا الوده na aloodeh. v. *pure.*

UNMITIGATED نا ساكن ساخته na saukin saukhteh, نا ملايم كرده شده na mula-ém kirdeh shoodeh.

UNMOIST, *unmoistened* نا نمكين na numkeen, نا نمدار na numdar, نا ابدار na aubdar, نا تر na tur.

UNMOLESTED نا ازار رسان na azaur rusaun, نا مضطرب na muzturub, نا رنجيده na runjédeh, بي غم و غصه bé ghum ou ghusseh, ازاد از اضطراب azaud uz iztiraub.

To UNMOOR (*weigh anchor*) لنكر برداشتن lunkur burdaushtun, انكر كشيدن angur kushédun, مرسات براوردن mursaut burawurdun.

UNMORTGAGED نا مرهون na murhoon, غير مرتهن ghire-a murhtuhin.

UNMORTIFIED نا دلتنك na diltunk, نا دلشكسته na dilshakusteh, نا تيره دل na teereh dil, نا ازرده na azurdeh, نا فروتن na furootun.

UNMOVED (*from one place to another*) پايدار pa-édar, قايم ka-ém, مقيم mukeem, نشانده nishaundeh, غير متحرك ghire-a mutuhurruk, نا محرول na muhrook, نا جنبيده na jumbédeh, غير مقتعف ghire-a muktaaf. (*not changed in resolution*) نا متردد na muturuddud, برقرار burkuraur, ثابت قدم saubit kudum. (*not affected by anger* or *violent passion*) نا خشم الود na khushm alood, نا خشناك na khushmnauk, نا تيز طبيعت na taze tubé-at, نا غضوب na ghuzoob, نا تيز مزاج na taze mizauj, نا اتشي na autashé, غير مغرور ghire-a muhroor. (*pitiless, obdurate*) بي شفقت bé shufkut, غير مرحمت ghire-a muruhmut, سنكدل sunkdil, سنكين sungeen, نا ملايم na mula-ém, درشت durusht.

Unmoving (*having no motion*) بي جنبش bé jumbish, غير حركت ghire-a hurukut, نا جنبان na jumbaun. (*unaffecting*) نا دلاويز na dilaweez, نا جان كداز na jaun gudauz, نا خاطركير na khautirgeer, نا دلنواز na dilnuwauz.

Unmourned, v. *unlamented, unbewailed.*

To UNMUZZLE دهن بند كشادن duhin bund kushaudun.

To UNMUFFLE (*uncover the face*) عرض روي كردن erza rooï kirdun.

UNMUSICAL نا هماهنك na humahung, نا اهنكي na ahungé, نا خوشخوان na khooshkhaun, نا دمساز na dumsauz, بي ترانه bé turauneh.

UNNAMED غير ناميده ghire-a naumédeh, نا مسمى na musumma, بي تسميت bé tusmé-ut, نا نامزاد na naumzaud, نا نامدار na naumdar, غير منتسب ghire-a muntusib.

UNNATURAL (*against nature*) خلاف طبيعت khillaufa tubé-aat, نا طبيعي na tubé-a-é. v. *preternatural.* — (*hard-hearted*) سنكدل sunkdil, نا ملايم na mula-ém, نا خوش طبع na khoosh tuba, نا خوش خوي na khoosh khooï, بي شفقت و رحمت bé shufkut ou ruhmut. — *Unnaturalness* خلاف طبيعت khillaufa tubé-aat, حال نا طبيعي haula na tubé-a-é. (*hard-heartedness*) سنكدلي sunkdilé, عدم ملايمت aduma mula-émut, نا خوش خويي na khoosh khooï-é. — *Unnaturally* بر وجه خلاف طبيعت bur wujha khillaufa tubé-aat, بطور نا طبيعي betoora na tubé-a-é. (*without natural affections*) بي ملايمت bé mula-émut, بي شفقت و مرحمت bé shufkut ou muruhmut.

UNNAVIGABLE نا قابل البحار na kaubila ibhaur, نا لايق اقلاع na la-éka iklaa.

UNNECESSARY نا لازم na lauzim, لا مهم la muhimm, نا ملتزم na multuzim, بي ضرورت bé zuroorut, نا فايده na fa-édeh, نا فرجام na furjaum, بي معني bé maané, بيهوده beehoodeh, بي ساز bé sauz. v. *useless.* — *Unnecessariness* عدم لازمت aduma lauzimut, لا مهمي la muhimmé. — *Unnecessarily* بلا لازمت bila lauzimut, بي ضرورت bé zuroorut, بي فايده bé fa-édeh. v. *uselessly.*

UNNEIGHBOURLY بد خواه bud khauh, بي همسايه نوازي bé humsa-éh nuwauzé, كينور keenwur, نا مهربان na mihrubaun. v. *unfriendly.*

Unnervate, v. *weak.* — *To unnerve,* v. *to weaken.*

UNNUMBERED نا معدود na maadood, نا شمرده na shumurdeh. v. *numberless.*

UNOBEYED نا مطاع na mutaa, نا طاعت na ta-aut pizzeer لا انقیاں یاب la inké-aud پذیر é-aub.

UNOBJECTED نا مردود na murdood, بی رد bé rudd, غیر معارضت ghire-a ma-arizut.

UNOBNOXIOUS نا معرض na mu-erruz, غیر تعریض ghire-a taareez.

UNOBSERVANT, *unobserving, unobsequious*, نا مطیع na muté-a, بی رعایت bé ri-aï-ut, نا منقاد na minkaud, غیر التفات ghire-a iltifaut. v. *irreverent.*—(*not attentive*) نا مشغول na mush-ghool, بی اگاهی bé agauhé, غافل ghaufil, مساهل musauhil. v. *careless.*

Unobserved, unnoted, unnoticed نا منظور na mun-zoor, نا دیده na deedeh, غیر ملحوظ ghire-a mulhooz, نا نگاهیده na nugahédeh, نا نگرسته na nuggurusteh.

UNOBSTRUCTED نا مسدود na musdood, غیر انسداد ghire-a insidaud, نا منسد na munus-sud, بی سد و منع bé sudd ou muna. — *Unob-structive* نا مانع ساز na mauna sauz, نا سد و معارض اور na sudd ou ma-ariz awur.

UNOBTAINED نا ورزیده na wurzédeh, نا اندوخته na andookhteh, غیر محصل ghire-a mu-hussul, نا پذیرفته na pizzeerufteh.

Unoccupied, v. *unpossessed.*

UNOFFRED نا معروض na maarooz, نا مهدی na muhdé, غیر متقدم ghire-a mutukuddum.

UNOFFENDING بی گناه bé gunauh, بی خطا bé khuta, صافی دل saufé dil, پاك pauk, نا ازار رسان na azaur russaun. v. *harmless, innocent.*

UNOPENING نا کشان na kushaun.

UNOPERATIVE نا کار ساز na kaur sauz.

Unopposed, v. *unobstructed*--*Unorderly*, v. *disorderly.*

UNORTHODOX نا مسلم na muslim, نا متدین na mutudei-un, غیر راشد ghire-a raushid.

UNOWNED (*not possessed*) بی خاوند bé kha-vund, نا مملوك na mumlook, غیر میراثیده ghire-a meeraufédeh. — (*not acknowledged*) نا معترف na maaturuf, نا مقر na mukyrr, بی اعتراف bé é-atirauf.

To UNPACK واکردن wakirdun, تنك کشادن tunk kushaudun, حل بستنی کردن kulla bu-stuné kirdun. v. *to loose, disburden.*

UNPAID نا گذارده na guzaurdeh, غیر ادا کرده ghire-a ada kirdeh, نا توخته na tookhteh.

UNPAINED (*suffering no pain*) نا رنجیده na runjédeh, بی رنج bé runj, بی ازار bé azaur, نا غم خور na ghum khore, درد و الم bé durd ou alum, نا مضطرب na muzturub.—*Unpainful* (*giving no pain*) نا ازار رسان na azaur russaun, نا مضطرب ساز na muzturub sauz, نا درد و الم اور na durd ou alum awur, نا رنج کنان na runj koonaun.

UNPALATABLE بی ذوق و صفا bé zook ou sufa, نا خوش مزه na khoosh muzeh, نا نفیس na nufees.

UNPARAGONED, *unparalleled* بی نظیر bé nuzeer, بیبدل bébudul, بیهمتا béhumta, بیهمال bé humaul, بیهمان bé humaun, بیمثال bé mi-saul. v. *incomparable.* — *Unparagoned in beauty* در کمال حسن و جمال بیمثال dur kumaula husn ou jumaula bé misaul.

UNPARDONABLE نا واجب العفو na vaji-bu'l'afoo, نا معذر na maazir, غیر معذور ghire-a maazoor, نا مستوجب الغفران na mustoojibu'l'-ghufraun.—*Unpardonably* بلا بخشایش bila bukh-sha-ésh, بلا عفو bila afoo, بطور نا واجب المغفرت betoora na vajibu'l'mughfirut. — *Unpardoned* نا معاف na mu-auf, نا مغفور na mughfoor, نا معذور na maazoor, غیر معفو ghiré-a maafoo, نا بخشیده na bukhshédeh. — *Unpardoning* نا عفو بخش na afoo bukhsh, نا بخشایا na bukhshaï-a نا مغفرت نما na mughfirut numa.

UNPARTED نا منقطع na muntuka, نا منفق na munfukk, نا مفروق na mufrook. v. *unseparated.*

UNPASSIONATE نا خشمناك na khushim-nauk, نا غضبناك na ghuzubnak, نا تیز مزاج na taze mizauj, نا گرم na gurm, بی قهر و حمیت bé kuhr ou humé-ut. v. *dispassionate.*

UNPAWNED نا مرتهن na murtuhin.

UNPATHED بی سمت bé semt. v. *pathless.*

UNPEACEABLE نا صلاح اندیش na sulauh andeesh, نا صلح جو na sulh joo, جانکش jaunkush, فتنه انگیز fitneh angeez. v. *quarelsome, turbulent.*

To UNPEG میخ کشیدن meekh kushédun.

UNPENSIONED بی وظیفت bé wuzeefut, بی تعیین bé taï-én, بی تیمار bé teemaur.

To unpeople, v. *to depopulate.*

UNPERCEIVED نا دریافته na duré-aufteh, نا مفهوم na mufhoom, نا دیده na deedeh, نا منظور na munzoor, نا نگرسته na nuggurusteh.— *Unperceivedly* بر وجه نا دیده bur wujha na deedeh.

UNPERFORMED نا ساخته na saukhteh, نا پرداخته na purdaukhteh, نا مصنوع na musnuwa, نا بر جا اورده na bur jau awurdeh.

UNPERISHABLE نا زایل na za-él, نا فانی na fauné, غیر مبیر ghire-a mubeer, لا عاجل la aujil, نا ضعیف na za-éf.

UNPERJURED نا محنث na muhnus, غیر حنیث ghire-a hunees.

UNPERPLEXED (*unentangled*) نا برهم زده na burhum zuddeh, نا پیچا پیچ na peecha peech, غیر

مشوش ghire-a mushawwush--(*not perplexed in mind*) نا سرگردان na purrashaun khautir, نا پریشان خاطر na surgurdaun, غیر مضطرب ghire-a muzturub, نا شوریده na shoorédeh, نا مات na maat, بی تردد bé turuddud, نا متردد na muturuddud.

UNPERSPIRABLE نا قابل خوی افشاندن na kaubila khooï effhaundun.

Unpersuadable, v. *obstinate*, *inexorable*.

UNPHILOSOPHICAL خلاف حکمت khilaufa hykmut, بحکیم نا شایسته behukeem na sha-éssteh.

UNPIERCED نا سفته na sufteh, نا گزیده na guzédeh, غیر منسقب ghire-a munsukub, نا سپوخته na sipookhteh, نا شگفته na shagufteh.

UNPILLARED غیر عمود ghire-a amood, بی ستون bé sutoon, نا منعمد na munamud.

UNPILLOWED بی بالین bé bauleen.

To UNPIN میخ کشیدن meekh kushédun.

UNPITIED نا مرحوم na murhoom, مرحمت عدیم muruhmut adeem, رحمت محروم ruhmut muhroom.

Unpitifully بلا شفقت bila shufkut. v. *unmercifully*.

Unpitying بی شفقت bé shufkut, غیر مرحمت ghire-a muruhmut. v. *pitiless*.

UNPLAGUED نا رنجیده na runjédeh, نا ازرده na azurdeh, نا ازار رسیده na azaur russédeh, اضطراب محروم iztiraub muhroom, جفا عدیم jufa adeem.

UNPLANTED نا نشانده na nishaundeh, نا اجسته na ajisteh, غیر مغروس ghire-a mughroos.

UNPLAUSIBLE نا پسندیده na pussundédeh.

UNPLEASANT (*not agreeable to the feelings*) نا خوش na khoosh, نا دلخوش na dilkhoosh, نا دلپسند na dilpussund, نا دلپذیر na dilpizzeer, غیر لطیف ghire-a luteef, نا مفرح na mufurruh, نا تفریح na tufreeh, نا دلاویز na dilaweez. *Unpleasant* (*as a place*, &c.) غیر معمور ghire-a maamoor, نا خوشنما na khooshnuma. *Unpleasant to the taste* نا خوش مزه na khoosh muzeh, بی ذوق و صفا bé zook ou sufa. v. *bitter*, *unpalatable*.

Unpleasantly بی خوشی bé khooshé, بی لطف bé lutf, بی دلاویزی bé dilaweezé.

Unpleasantness نا دلخوشی na dilkhooshé, نا خوشی na khooshé, عدم لطیف aduma luteef.

Unpleased نا دلشاد na dilshaud, غیر مسرور ghire-a musroor, نا دلاویخته na dilaweekhteh, نا راضی na rauzé.

Unpleasing, v. *unpleasant*, *disgusting*, *offensive*.

UNPLIANT نا اسان معطوف na asaun maatoof, نا زابل na zaubil, غیر خنث ghire-a khunis. v. also *stubborn*.

UNPLOWED نا کاشته na kaushteh, نا شخم زده na shukhum zuddeh, نا بسارده na busaurdeh.

To UNPLUME (*strip off plumes* or *feathers*) پرچیدن purr cheedun, پر و بال واکردن purr ou baul wakirdun, مسلوب سرقوج کردن muslooba surkooj kirdun. v. also *to degrade*.

UNPOETICAL نا شعری na shaaré.

UNPOLISHED نا تراشیده na turaushédeh, نا پرداخته na purdaukhteh, نا زدوده na zudoodeh, نا رندیده na rundédeh, غیر مجلی ghire-a mujullé, غیر مصقول ghire-a muskool. v. *uncivilized*.

UNPOLITE بی ادب و ازرم bé adub ou azrum, نا ظریف na zureef, نا لطیف na luteef, بی نزاکت bé nuzaukut, نا تراشیده na turashédeh, بی ارکان bé arkaun.

UNPOLLUTED نا الوده na aloodeh, نا مردار na murdaur, غیر ملوث ghiré-a mulawwus, نا چرکین na chirkeen, نا شوخگین na shookhgeen. v. *undefiled*.

UNPOPULAR بملت نا مقبول bemillut na mukbool, بی اعتبار عامت bé é-atibaura aummut.

UNPORTABLE ممتنع حمولت شدن mumtina humoolut shoodun, نا قابل برده شدن na kaubila burdeh shoodun.

UNPOSSESSED نا مملوک na mumlook, نا مقتنی na muktuna, نا میراثیده na meerausédeh, نا داشته na daushteh, نا گرفته na goorifteh, غیر مضبوط ghire-a muzboot.

Unpossessing بی تصرف bé tusurruf, نا متصرف na mutusurruf, نا دار na daur, بی ضبط bé zubt, غیر ملک ghire-a muluk, نا ملکدار na mulkdar.

UNPRACTICABLE نا دست رس na dost rus, محال muhaul, نا پسندیده na pussundédeh, ممتنع گذار شدن mumtina guzaur shoodun, نا ممکن کرده شدن na mumkina kirdeh shoodun.

UNPRACTISED, بی وقوف bé wukoof. v. *unexperienced*, *undisciplined*.

UNPRAISED نا ممدوح na mumdooh, غیر موصوف ghire-a mousoof, نا ستوده na sutoodeh, غیر مستحسن ghire-a musthusin.

UNPRECARIOUS بر قرار bur kuraur, مقرر mukurrur, قایم ka-ém, ثابت قدم saubit kudum, ثباتدار subautdar. v. *independent*, *fixed*, *certain*.

UNPRECEDENTED بی پیشنهاد bé peishnihaud, بی نمودار bé numoodar. v. *unexampled*.

UNPREFERRED نا مرتفع na murtufa, نا مترقی na muturukka, نا تدرج na tudurruj, غیر متدرج ghire-a mutudurruj, نا تقدم na tukuddum, نا برداشته na burdaushteh, نا افراشته na efraushteh.

UNPREGNANT نا حامله na haumileh, غير والد ghire-a waulid, نا ابست na abist, نا باردار na baurdar, نا حبالى na hubaulé.

UNPREJUDICED نا جانبدار na jaunibdar, ذو انصاف zu insauf. v. *impartial*.

UNPREMEDITATED بى نيت bé né-ut, بى غرض bé ghuruz, من قبل min kublu, بديهى budeehé, بديهيت budeehé-ut, بى تامل bé ta-ammul. *Making an unpremeditated speech* بديهى گويان budeehé gooï-aun, اقتراح iktirauh. *An unpremeditated* or *unguarded expression* بداهت budauhut, بديهت budeehut.

UNPREPARED بياهنگ bé-ahung, نا اماده na amaudeh, نا پاستاده na pausitaudeh, نا اراسته na arausteh, غير حاضر و مهيا ghire-a hauzir ou muhé-a, نا حاضر na hauzir, نا مهيا na muhé-a.

Unpreparedness بياهنگى bé ahungé, حال نا اماده haula na amaudeh.

Unprepossessed, v. *unprejudiced*.

UNPRESSED (*not squeezed*) نا افشرده na afshurdeh, غير منعصر ghire-a munaafur, نا معصور na maasoor, نا اشكفته na ishkufteh.—(*not inforced* or *urged*) غير الحاح ghire-a ilhauh, بى ابرام bé ibraum, غير مضر ghire-a muzirr.

UNPRETENDING, *unpresuming* نا خودبين na khoodbeen, بى كستاخى bé kustaukhé, بى مغرورى bé mughrooré, نا متكبر na mutukubbir, نا متخيل na mutukhei-ul. v. *modest*.

UNPREVAILING بى قوت bé kuwwut.

UNPREVENTED نا باز داشته na baz daushteh, غير ممنوع ghire-a mumnuwa, نا مسدود na musdood, نا ممتنع na mumtina.

UNPRINCELY نا شاهانه na shahauneh, نا خسروانه na khosro-auneh, نا سلطان مانند na sultaun manend, نا امير اسا na ameer asa.

UNPRINCIPLED (*not settled in opinions*) بظن bezunn نا برقرار na burkuraur, بفكر befikr نا قايم na ka-ém, بيقرار bé kuraur. v. also *knavish*, *wicked*.

UNPRISONED از زندان رسته uz zundaun rustéh. v. *free*.

UNPRIZED (*not valued*) نا معتبر na ma-atubir, غير مكرم ghire-a mukrim, نا پسنديده na pussundédeh, نا گران مايه na guraun ma-éh.

UNPROCLAIMED نا شايع na sha-é-a, نا ندا كرده شده na nida kirdeh shoodeh, نا ازمنادات اشكاره ساخته na uz munadaut ashikaureh saukhteh.

UNPROFANED نا سست كرده شده na sust kirdeh shoodeh, نا تنجيس شده na tunjees shoodeh, بى نقض bé nukiz.

UNPROFITABLE بى فايده bé fa-édeh, نا فايده مند na fa-édehmund, غير مفيد ghire-a mufeed, بى سود bé sood, نا سودمند na soodmund, بى نفع bé nufa. v. *useless*.

Unprofitableness عدم فايده aduma fa-édeh, نا فايده مندى na fa-édehmundé. v. *uselessness*.

Unprofitably بلا فايده bila fa-édeh, بى سود bé sood, بى نفع bé nufa.

Unprolifick, v. *barren*.

UNPROPITIOUS نا مسعود na musa-ood, غير مسعد ghire-a musaad, بد بخت bud bukht, نا مهربان na mihrubaun, بى طالع bé taula, بد اختر bud akhtur, بد فال bud faal, نا موافق na muwaufik.

UNPROPORTIONED نا ملايم na mula-ém, نا چسپان na chuspaun, بى موافقت bé muwaufikut. v. *disproportionate*, *unsuited*.

UNPROPPED نا معمد na mu-ammud, نا برداشته na burdaushteh. v. *unsupported*.

Unprosperous, v. *unfortunate*.

UNPROTECTED بى دستگير bé dostgeer, بى حمايت bé huma-é-ut, نا محمى na muhmé, نا معصوم na maasoom, نا محفوظ na muhfooz, بى صيانت bé sé-aunut.

UNPROVED نا مثبوت na musboot, غير مسجل ghire-a musujjul, بى حجت برهان bé hujjuta burhaun, بى دليل و برهان bé duleel ou burhaun, نا مقرر na mukurrur.

Unprovided, v. *unprepared*, *unfurnished*.

UNPROVOKED نا مغضوب na mughzoob, نا غضوب na ghuzoob, نا غضبناك na ghuzubnauk, نا خشمگين na khyshimgeen, نا ازرده na azurdeh, نا ازار رسيده na azaur russédeh, غير مضطرب ghire-a mizturub.

UNPRUNED نا پيراسته na peerausteh, نا مقطوع na muktuwa, غير مشذب ghire-a mushuzzib.

UNPUBLISHED نا شايع na sha-é-a, نا معلوم na maloom, نا معروف na maaroof. v. also *secret*.

UNPUNISHED نا معاقب na ma-akub, نا معذب na mu-ezzub, لا محدود la muhdood, غير مقهور ghire-a muk-hoor.

UNPURCHASED نا خريده na khurédeh.

UNPURGED, *unpurified* نا صفا پذير na sufa pizzeer, لا مصفى la musuffa, نا پالوزه na pauloozeh, نا پاك ساخته na pauk saukhteh.

UNPURSUED نا شكرده na shukkardeh.

UNPETRIFIED نا كنده na gundeh, لا معفون la maafoon, بى تباه bé tubauh, نا پوسيده na poosédeh.

UNQUALIFIED بى موافقت bé muwaufikut, نا پرداخته na purdaukhteh, نا ملايم na mulaém, نا سزا na suza, نا سزاوار na suzawaur, نا

چسپان na chuſpaun, نا روا na rouva, نا لايق na la-ék.—*To unqualify* موافقت واكردن muwaufikut wakirdun, نا سزاوار كردن na ſuzawaur kirdun, نا ملايم ساختن na mula-ém ſaukhtun.

UNQUENCHABLE ممتنع مطفي شدن mumtina mutfé ſhoodun, نا ممكن منطفي بودن na mumkina muntufé boodun, نا قابل خبو na kaubila khuboo.—*Unquenchableneſs* حال ممتنع مطفي haula mumtina mutfé.

Unquenched نا مطفي na mutfé, لا منطفي la muntufé, نا خبو na khuboo.

UNQUESTIONABLE مقرر mukurrur, لا مشكوك la muſhkook, بلا شك bila ſhukk, مبصر mubſir, بلا وهم bila wuhm, نا وهام na wuhaum.—*Unqueſtionably* بي شك be ſhukk, مقررا mukurruran.—*Unqueſtioned*, (*unqueſtionable*) مشكوك muſhkook—(*not aſked* or *interrogated*) نا درخواسته na durkhausteh, نا مطلوب na mutloob, لا متفحص la mutufuhhus, غير مسول ghire-a muſool, نا پرسيده na porſédeh, نا طلبيده na tulbédeh.

Unquiet, v. *reſtleſs*.—*Unracked*, v. *unpurged*.

UNRAKED *together* نا بهم كشيده na behum kuſhédeh.

UNRANSACKED (*not pillaged*) نا مسلوب na muſloob. (*not rummaged*) نا بهر جانب واكاويده na behur jaunib wakawédeh.

To UNRAVEL (*diſentangle*) حل مشكل كردن hulla muſhkil kirdun, فك ساختن fikk ſaukhtun, كشادن kuſhaudun, پيچ كشاده كردن peech kuſhaudeh kirdun. v. *to diſengage: diſorder*.

UNRAZORED نا تراشيده na turauſhédeh.

UNREACHED نا رسيده na ruſſédeh, نا دست رس شده na doſt rus ſhoodeh, نا اندوخته na andookhteh.

Unread, v. *untaught*, *unlearned*.

Unready, v. *unprepared*, *unfit*.

UNREAL نا عيني na a-éné, نا ذاتي na zauté, لا حقيقي la hukeeké, نا صافي na ſaufé, بي حقيقت bé hukeekut, لا جبلي la jibillé.

UNREASONABLE (*immoderate*) بي اعتدال bé é-atidaul, نا عادل na audil, بلا انصاف bila inſauf, منتهز muntuhiz, متجاوز mutujawuz. (*not agreeable to reaſon*) خلاف ادراك khilaufa idrauk, نا معقول na maakool, نا موافق بمدركت na muwaufik bemudrikut, بوهم نا مناسب bewuhm na munauſib. *Unreaſonable in claims* or *demands* بلا اعتدال بدعوي bila é-atidaul bedawé, مطلب نا عادل ساز mutluba na audil ſauz. *Unreaſonableneſs* (*immoderateneſs*) عدم اعتدال aduma é-atidaul, نا عادلي na audilé. (*want of reaſon*) عدم مدركت aduma mudrikut. *Unreaſonableneſs in demands, an unreaſonable demand* دعواي نا عادل dawa-é na audil, مطلب بلا انصاف mutluba bila inſauf.—*Unreaſonably* بي اعتدال bé é-atidaul, بلا انصاف bila inſauf.

UNRECEIVED نا پذيرفته na pizzeerufteh, نا مقبوض na mukbooz, لا ماخوذ la ma-akhooz.

Unreclaimed, v. *unreformed*.

UNRECONCILED نا همدل ساخته na humdil ſaukhteh, نا يكدل na eekdil, بي صلح و صلاح bé ſulh ou ſulauh, بي خشنودي bé khooſhnoodé. v. *inimical*.

UNRECOUNTED نا محكي na muhké, لا مروي la murwé, نا گفته na gufteh, نا معروض na maarooz.

UNREDUCED نا مغلوب na mughloob.

UNREFORMABLE نا قابل اصلاح و تربيت na kaubila iſlauh ou turbé-ut, سركش furkuſh.

Unreformed بي اصلاح و تربيت bé iſlauh ou turbé-ut, نا بهتر ساخته na behter ſaukhteh, نا خوبتر كرده شده na khoobtur kirdeh ſhoodeh, نا مودب na mu-eddib.

UNREFRACTED نا معكوس na maakoos.

UNREFRESHED بي عيش و عشرت bé a-éſh ou yſhrut, نا ذوق و نعمت پذير na zook ou naamut pizzeer.

UNREINED بي ضبط و ربط bé zubt ou rubt, بي بندوبست bé bundubuſt, بي عنان bé ynaun, بي لجام و زمام bé lijaum ou zimaum, نا مضبوط na muzboot. v. *unreſtrained*.

UNRELENTING بي شفقت bé ſhufkut, بي مرحمت bé muruhmut, بي امان bé amaun, نا ملايم na mula-ém, سنگدل ſunkdil, عنفي unfé, درشت duruſht. v. *inexorable*, *cruel*, *harſh*, *unfeeling*.

UNRELIEVED (*unaſſiſted*) نا منصور na munſoor, بي معاونت bé mu-awunut, (*not eaſed*) نا شفا پذير na ſhifa pizzeer, نا دلخوش na dilkhooſh, بي تسلي قلب و تن bé tuſſulé-a kulb ou tun.

UNREMARKABLE نا واجب الملاحظه na vajibu'l'mulauhzeh, نا غريب و نادر na ghureeb ou naudir, غير عجب ghire-a ajib.

UNREMEMBRING فراموش furaumooſh, بي ياد bé é-aud, بلا ذكر bila zikr.—*Unremembrance* فراموشي furaumooſhé. v. *forgetfulneſs*.

UNREMOVEABLE پايدار pa-edar, قايم ka-ém, برقرار burkuraur, ممتنع واكرده شدن mumtina wakirdeh ſhoodun, نا قابل برداشته بودن na kaubila burdauſhteh boodun. v. *fixed*.—*Unremoveably* بطور پايدار betoora pa-édar, بروجه برقرار bur wujha burkuraur.

Unremoved نا واكرده na wakirdeh, نا برداشته na burdauſhteh, لا منزوع la munzuwa, نا ازجا

واكرده na uz jau wakirdeh. *Unremoved from office* نا منعزل na munaazul.

UNREPAID (*not returned* or *recompensed*) نا باز داده na baz dadeh, بي رجعت ادا bé rujaata ada, بي عوض bé ywuz, بي مجازات و مكافات bé mujazaut ou mukafaut.

UNREPEALED نا موقوف na moukoof, لا منسوخ la munsookh, غير مبطل ghire-a mubtil.

UNREPENTED نا پشيمان شده na pusheemaun shoodeh, نا ستوهيده na sitoohédeh, نا فرسوده na fursoodeh.

Unrepenting, unrepentant بي پشيماني bé pusheemauné, نا توبه كاري na toobehkaur, بي توبه كاري bé toobehkauré, بي ندامت bé nudaumut.

UNREPINING نا تيز مزاج na taze mizauj, بي نالش bé naulish, نا شكايت زنان na shuka-é-ut zunaun, نا كلهمند na gilehmund, نا شكوار na shugwaur, نا دلفكار na dilfikaur. v. *content.*

UNREPLENISHED نا پركرده na purkirdeh, نا مالامال na maulumaul, غير ممتلي ghire-a mumtula, نا انباشته na ambaushteh.

UNREPROACHED, *unreproved* نا مذموم na muzmoom, نا ملامت زده na mulaumut zuddeh, بي سرزنش bé surzinish, بي دشنام bé dushnaum.

Unreprovable نا واجب ملامت na vajibu'l'mulaumut, بي سهو وخطا bé suhoo ou khuta.

UNREPUGNANT نا مخالف na mukhaulif, لا مترددد la muturuddud, غير مغاير ghire-a mugha-ér, نا مناقض na munaukiz, لا متعارض la muta-arruz, نا متنافي na mutunaufé.

UNREPUTABLE معيوب ma-é-oob, رسوا rufwa, نا نيك نام na neek naum, فاحش fauhish, بد نام bud naum.

UNREQUESTED نا مطلوب na mutloob, نا پرسيده na pursédeh, نا درخواسته na durkhausteh.

UNREQUITABLE نا قابل مجازات na kaubila mujazaut, ممتنع عوض و جزا mumtina ywuz ou juza, نا ممكن مثوب na mumkina musawwub.

UNRESENTED نا قهر كرفته na kuhr goorifteh, بي غضب وكين bé ghuzub ou keen, نا مغضوب na mughzoob. v. *unrevenged.*

Unresentful نا كين خواه na keen khauh, نا قهر كير na kuhr geer, غير كينور ghire-a keenwur, نا كينه كش na keeneh kush.

UNRESERVED (*open, frank*) كشاده مشرب kushaudeh mushrub, صافي دل saufé dil, مكشوف القلب mukshoofu'l'kulb, بي ريا bé ré-a, بي رنك bé runk, كشاده خاطر kushaudeh khautir, مخلص mukhlus. (*not reserved* or *kept back*) نا واداشته na wadaushteh, نا مبقي na mubka.— *Unreservedness* (*frankness*) مشرب كشاده mushruba kushaudeh, عدم رنك و ريا aduma runk ou ré-a, خلوص قلب khuloosa kulb, اخلاص ikhlaus. — *Unreservedly* با اخلاص ba ikhlaus, بي رنك و ريا bé runk ou ré-a.

UNRESISTED نا مردود na murdood, نا مترددد na muturuddud, نا مدفوع na mudfuwa.

Unresisting بي مقاومت bé mukawumut, نا رد ساز na rudd sauz, بي تعرض bé ta-arruz, نا مانع كنان na mauna koonaun.

UNRESOLVABLE (*impossible to be resolved* or *explained*) ممتنع كشاده شدن mumtina kushaudeh shoodun, نا قابل شرح na kaubila shurh, نا ممكن مشروح بودن na mumkina mushrooh boodun.

Unresolved (*not solved* or *explained*) نا كشاده na kushaudeh, نا مشروح na mushrooh, لا مبين la mubei-un, v. also *undetermined.*— *Unresolving* (*not explaining*) نا شرح ده na shurh duh, نا تبيين na tubei-un. v. also *undetermined.*

UNRESTORED نا باز كردانده na baz girdaundeh, نا باز اورده na baz awurdeh, نا واداده na wadadeh, نا رد ساخته na rudd saukhteh, نا مردود na murdood, لا مرجوع la murjoo-a.

UNRESTRAINED (*not hindered* or *confined*) بي بندوبست bé bundubust, بي سد و مانع bé sudd ou mauna, نا باز داشته na baz daushteh, نا واداشته na wadaushteh, بي ضبط و ربط bé zubt ou rubt, نا مضبوط na muzboot. v. *licentious, loose.* — (*not limited*) بي نهايت bé niha-é-ut, از حد بيرون uz hudd beeroon, نا محدود na muhdood, بي انجام bé anjaum, بي انتها bé intiha.

UNRETRACTED نا منكور na munkoor, نا منقبض na munkubuz, نا احجام كرده شده na ihjaum kirdeh shoodeh.

UNREVEALED نا كشاده na kushaudeh, نا مكشوف na mukshoof, لا منكشف la munkushuf, غير منشور ghire-a munshoor, نا نموده na numoodeh, نا اشكاره na ashikaureh.

UNREVENGED مطلف mutluf, هدرا huduran, حضرا مضرا hyzran myzran, فرغا furghan, دهرا duhran, نا كين كرفته na keen goorifteh, نا انتقام دار na intikaum dar.

UNREVERSED (*not turned upside down*) نا باز كون na baz goon, نا منعكس na munaakus, نا سر زير زده na sur zeer zuddeh—(*unrevoked*) v. *unrepealed.*

UNREWARDED بي عوض bé ywuz, نا مثوب na musawwub, بي جزا و سزا bé juza ou suza, بي پاداشت bé padausht, بي مجازت bé mujauzut, بي مزد bé muzd.

To UNRIDDLE لغز كشادن lughuz kushaudun, معمي كشاده كردن mu-emma kushaudeh kirdun, شرح لغز دادن shurha lughz dadun,

To UNRIG مقلع مسلوب كردن mukulla musloob kirdun.

UNRIGHTEOUS نا خدا na khoda, گناه كار gunahkaur, نا عادل na audil, لا معدل la mu-adil, نا صادق na saudik, غير حق ghire-a hukk, مخطي mukhté. v. *unjust*, *sinful*, *wretched*.

Unrighteousness ناخدايي na khodaï-é, گناه كاري gunahkauré, توان tawaun, جنابت junaubut, عدم عدالت aduma adaulut, عدم دين aduma deen. v. *wickedness*, *injustice*.

Unrighteously بي خدا bé khoda, بي دين bé deen, بي گناه كاري bé gunahkauré. v. *wickedly*.

Unrightful بي عدالت bé adaulut, بي شريعت bé shuré-at, بي عدل و داد bé adl ou daud.

To UNRING حلقه واكردن hulkeh wakirdun.

To unrip, v. *to rip*, *cut open*.

UNRIPE نا رسيده na russédeh, خام khaum, كدوخ kudookh, نا بالغ na baugligh, نا بلوغ na buloogh. *An unripe youth* جوان تازه رس نو سن و سال juvauna tazeh russa now sunn ou saul, جوان نا بالغ juvauna na baugligh.—*Unripeness* نا رسيدگي na russeedugé, حال نا خام haula na khaum, كدوخي kudookhé, حال نا بالغ haula na baugligh.

UNRIVALLED (*without a rival*) بي رقيب bé rukeeb, بي هم مطلب bé hum mutlub, بي همخواه bé humkhauh, غير حريف ghire-a hureef. (*having no peer* or *equal*) يگانه eegauneh, بي همتا bé humta, بي عديل bé adeel, بيچون béchoon. v. *unparagoned*.

To UNROLL كشادن kushaudun, پيچ باز گرداندن peech bauz girdaundun, حل طومار كردن hulla toomaur kirdun, كشاي طوي ساختن kusha-é tywa saukhtun, نا مندرج نمودن na munduruj numoodun, نشر كردن nushir kirdun, تنشير ساختن tunsheer saukhtun. v. *to open*, *loose*.

UNROLLED كشاده kushaudeh, پيچ باز گرداند‌ه peech baz girdaundeh, درج كشاده durj kushaudeh, منشور munshoor, منتشر muntushir.

To UNROOF اسماني رفع كردن asumauné rufa kirdun, بام برداشتن baum burdaushtun, سقف خانه واكردن sukfa khauneh wakirdun.

To UNROOST (*a fowl*) مرغ از نشينگاه وارانددن murgh uz nisheengah waraundun.

Unroosted از نشين گاه وارانده uz nisheengah waraundeh.

To UNROOT از بيخ بركندن uz beekh burkundun, كندن kundun. v. *to root up*, *eradicate*.

UNROUNDED نا مستدير ساخته na mustudeer saukhteh, نا در گرد رنديده na dur gird rundédeh.

UNRUFFLED دلخوش dilkhoosh, خوشدل khooshdil, اسوده و ازاده asoodeh ou azaudeh, ارامیده araumédeh, بي جستن دل bé justuna dil, اهسته ahusteh, نا تيز مزاج na taze mizauj. v. *calm*, *tranquil*, *quiet*.

UNRULED بي ضبط و ربط bé zubt ou rubt, بي بندوبست bé bundubust, نا مضبوط na muzboot.

Unruliness سركشي surkushé, گردنكشي gurdunkushé, بيحضوري beehoozuré, فتنه جويي fitneh jooï-é.—*Unruly* سركش surkush, گردنكش gurdunkush, بلا بندوبست bila bundubust, بلا ضبط و ربط bila zubt ou rubt, فتنه جوي fitneh jooi. v. *turbulent*.

Unsafe, v. *insecure*, *dangerous*.

UNSAID نا گفته na gufteh.

UNSALTED نا نمك زده na nummuk zudeh, غير مالح ghire-a maulih, نا نمكين na nummugeen, نا پرشيده na purshédeh.

UNSANCTIFIED نا مقدس na mukuddus, غير مطهر ghire-a mutuhhur, نا متبرك na mutuburruk, لا تقدس la tukuddus.

UNSATISFACTORINESS نا مشكل كشايي na mushkil kushaï-é.

Unsatisfactory, *unsatisfying* (*not clearing difficulties*) نا مشكل كشا na mushkil kusha, نا حل مشكلها ساز na hulla mushkilha fauz, نا دلاسا na dilausa, نا خوشنود ساز na khooshnood fauz.

Unsatisfiedness (*state of being unsatisfied*) بيحضوري béhuzooré, حال نا دلخوش haula na dilkhoosh, نا دلخوشي na dilkhooshé, عدم خشنودي aduma khooshnoodé, عدم دلاسايي aduma dilasaï-é.

Unsatisfied (*not contented* or *pleased*) نا خوشدل na khooshdil, بيحضور béhuzoor, نا راضي na razé, نا دلخوش na dilkhoosh, نا خشنود na khooshnood, نا دلشاد na dilshaud, بي دلاسايي bé dilasaï-é, نا خاطر خوش na khautir khoosh, نا دلپسند na dilpussund.

UNSAVOURINESS عدم لذت aduma luzzut, عدم مزه aduma muzeh, بد لذتي bud luzzuté.

Unsavoury بي لذت bé luzzut, بد لذت bud luzzut, نا خوش مزه na khoosh muzeh, بشع busha, بشيع bushé-a. v. *tasteless*, *insipid*; *fetid*.

To unsay, v. *to retract*, *recant*.

UNSCALY بي فلس bé fuls, بي سيم و پول bé seem ou pool.

Unscholastick, *unschooled*, v. *unlearned*.

UNSCORCHED نا سوخته na sookhteh, غير ممتحش ghire-a mumtuhush, لا تصلي la tusullé, نا مصلي na musulla.

UNSCREENED بي پرده bé perdeh, نا پوشيده na poshédeh, بي حمايت bé huma-é-ut. v. *uncovered*, *unprotected*.

To UNSEAL (*open any thing sealed*) مهركشادن muhr kushaudun. — *Unsealed* (*having the seal broken*) مهر كشاده muhr kushaudeh. (*without a seal*) بی مهر bé muhr, نا ممهور na mumhoor, نا مختوم na mukhtoom.

To unseam, v. *unrip*. — *Unsearchable*, v. *unscrutable*.

UNSEASONABLE بی زمان bé zumaun, بی وقت bé wakt, بيهنگام béhungaum, بیگاه bégah, هوارى huwauré, هوازي huwauzé. — *Unseasonableness* بی زمانی bé zumauné, بی هنگامی bé hungaumé, عدم وقت و زمان aduma wakt ou zumaun. — *Unseasonably* بی زمان bé zumaun, بی تقریب و بی وقت bé tukreeb ou bé wakt. v. *ill-timed*.

UNSEASONED (*not innured*) نا مترببي na muturubbé, نا ازموده na azmoodeh, نا ازما na azma, بی پیشه bé peisheh. — *Unseasoned* (*as victuals*) بی مزه bé muzeh, بی تربیت bé turbéut, بی ابزار bé ibzaur. v. also *unsalted*.

UNSECONDED بي همپشت bé humposht, بي دستگير bé dostgeer, بی مددکار bé mududkaur, بي طرفدار bé turrufdar. v. *unsupported*.

UNSEDUCED نا گمراه na gumrah, نا بیراه na beerah, لا منغوي la munghawé, نا فریفته na furré-ufteh.

UNSEEING غير بينش ghire-a beenish, نا بين na been, بي بصر bé busr, نا ناظر na nauzir, نا مبصر na mubsir.

Unseemliness, *unseemly*, v. *indecency*, &c.

Unseen نا دیده na deedeh, نا منظور na munzoor, غیر مشهود ghire-a mush-hood, غایب ghaéb. v. *invisible*.

UNSELFISH نا خود بيبي na khood been.

UNSENT نا فریستاده na furristadeh, لا مرسل la mursul, غیر مسوم ghire-a musawwum. — *Unsent for* نا مدعو na muda-oo. v. *uninvited*.

UNSEPARATED نا مفروق na mufrook, نا مقطوع na muktuwa, غیر منقطع ghire-a munkuta, نا جدا na juda, نا منفرق na munfuruk.

UNSERVICEABLE نا مفيد na mufeed. v. *useless*.

UNSET (*unplaced*) نا نشانده na nishaundeh, نا نهاده na nihaudeh, نا موضوع na mouzoo-a.

To UNSETTLE بي قرار كردن bé kuraur kirdun, بي ثبات ساختن bé subaut saukhtun, نا پایدار کردن na pa-édar kirdun, بي دوام ساختن be dawaum saukhtun, بيبقا كردن bé buka kirdun.

Unsettled بي قرار bé kuraur, نا ثابت na saubit, نا ثابت پاي na saubit pa-é, نا ثابت قدم na saubit kudum, بی ثبات bé subaut, نا قايم na ka-ém, نا پایدار na pa-édar, بی دوام bé dawaum, سبکپاي subukpa-é. v. *uncertain*, *unstaid*, *unsteady*, *inconstant*, *irregular*. — *Unsettledness* بی قراري bé kuraurć, عدم ثبات پابي na saubit paï-é, عدم ثبات aduma subaut, نا پایداري na pa-édaré. v. *inconstancy*, *irresolution*, *uncertainty*.

UNSEVERED نا بریده na burédeh, نا منقطع na munkuta, لا مقطوع la muktoo-a.

UNSHAKEABLE ممتنع لانده بودن mumtina laundeh boodun, نا ممکن جنبش na mumkina jumbish, بتزلزل نا تعرض betuzulzul na taarruz. — *Unshaken*, *unshook* (*not moved* or *agitated*) بر قرار bur kuraur, قایم ka-ém, نا لانده na laundeh, نا جنبیده na jumbédeh, غير لرزيده ghire-a lurzédeh, بی تزلزل bé tuzulzul. *Unshaken in resolution* نا متردد na muturuddud, بر قرار bur kuraur, نا دو دل na doo dil, نا حایر بایر na ha-ér ba-ér. v. *firm*, *resolute*.

To UNSHACKLE قيد و بند محلول كردن keid ou bund muhlool kirdun. v. *to unchain*.

UNSHAMED بي اب روي bé aub rooï, نا شرمسار na shurrumsaur, نا سرخ روي na surkh rooï.

Unshapen, v. *misshapen*, *deformed*.

UNSHARED نا مقسوم na muksoom, غير مقسم ghire-a mukussum, نا مشرك na mushurruk.

To UNSHEATH از دان كشيدن uz daun kushédun, تصلت كردن tusullut kirdun, مستهل ساختن mustuhil saukhtun.

UNSHED نا ریخته na reekhteh, نا افشانده na effhaundeh.

UNSHELTERED نا پوشیده na poshédeh, بی حمایت bé huma-é-ut, بي صيانت bé sé-aunut, بي پناه bé punauh, غير حفظ و امان ghire-a hyfz ou amaun.

To UNSHIP از جهاز برداشتن uz jahauze burdaushtun, از کشتي بيرون كردن uz kishté beeroon kirdun.

UNSHOCKED نا خاطر مانده na khautir maundeh, بی استکراه bé istikrauh, نا نفرت پذیر na nufrut pizzeer, نا دلگرفته na dilgooriftch, بی دلگیري bé dilgeeré.

UNSHOD بي پاپوش bé paupoosh, بی کفش bé kufish, غير منعل ghire-a muna-al, نا نعلدار na naaldar.

UNSHORN نا تراشیده na turaushédeh, نا سترده na suturdeh, غير منغرف ghire-a munghuruf, نا مزين na muzei-un.

UNSIFTED نا بيخته na beekhteh, نا دست زده na dost zuddeh, نا غربال زده na ghyrbaul zuddeh, نا میده na meedeh, نا بینجیده na béunjédeh, نا کاویده na ka-wédeh.

Unsightliness, v. *deformity*. — *Unsightly*. v. *hideous*.

Unsinged, v. *unscorched*.

Unsinewed, v. *weak*.—*Unsinning*, v. *innocent*.

UNSKILLED, *unskilful* بي وقوف bé wukoof, نا وقوفدار na wukoof dar, نا آموريده na amoordeedeh, نا كار آزموده na kaur azmoodeh, نا عاقل na aukil, نا قابل na kaubil, بي قابليت bé kaubillé-ut, نا پخته na pukteh, نا كاركذار na kaur guzaur, نا شناس na shinaus, بى عقل bé akl, نا دان na daun.—*Unskilfully* بى وقوف bé wukoof, بي آزمودكي bé azmoodugé, نا بر وجه پخته bur wujha na pukhteh.—*Unskilfulness* نا وقوفداري na wukoofdaré, نا شناسي na shinausé, عدم وقوف aduma wukoof.

UNSOPHISTICATED نا مزور na muzawwur, عيني a-éné, صافي saufé. v. *genuine*, *pure*.

UNSORTED نا منظوم na munzoom, نا مرتب na muruttib, نا برجا زده na burjau zuddeh.

UNSOUGHT (*not searched for*) نا جسته na justeh, نا كرايسته na gura-ésteh, نا پژوهيده na puzshoohédeh, نا كاويده na kawédeh, غير تنكر ghire-a tunukkur.—(*got without seeking*) بي جست و جوي بدست رسيده bé just ou jooï bedost russédeh, بى تك و پو اندوخته bé tuk ou poo andookhteh.

UNSOUND (*sickly*) خسته khusteh, مريض mureez, ضعيف za-éf.—(*cracked*) شكاف دار shugauf dar, رخنه دار rukhneh dar, منفرج munfurruj, مفرج mufruj, بينونت دار beinoonut dar.—(*rotten*, *corrupted*) فنا پذير funa pizzeer, كنده gundeh, معفون maafoon, بلا bula, پر تباه pur tubauh.—(*not orthodox*) نا مسلم na muslim, نا خدا na khoda, غير متدين ghire-a mutudei-un. v. *ungodly*.—(*not honest*) نا صالح na saulih, نا صادق na saudik, نا راست na raust, غير عادل ghire-a audil.—(*not sincere* or *faithful*) نا وفادار na wufadar, پر ريا pur ré-a, رنك اميز runk ameez, حيله باز heeleh baz. v. *deceitful*, *insincere*: also *erroneous*, *wrong*: *unsteady*.—*An unsound sleep* خواب سبك khauba subuk. v. *slumber*.

Unsounded (*not tried by the sounding line*) از بلد نا آزموده uz bilud na azmoodeh.—(*unexamined*) نا مجرب na mujurrib, غير مفتن ghire-a muftun.

Unsoundness (*fickliness*) خستكي khustugé, حال مريض haula mureez.—(*crackedness*) شكاف داري shagauf daré, رخنه داري rukhneh daré.—(*rottenness*, *corruption*) فنا funa, كند gund, تباه tubah, عفونت afoonut.—(*want of orthodoxy*) عدم اسلام aduma islaum, نا خدايي na khodaï-é.—(*want of honesty* or *fidelity*) عدم صلاح aduma fulauh, نا وفاداري na wufa daré, حيله بازي heeleh bauzé, نا راستي na rausté. v. *deceitfulness*.—(*want of strength* or *solidity*) نا استواري na istuwauré, نا پايداري na pa-édaré, عدم رسوخ aduma rusookh, عدم قوت aduma kuwwut.

UNSLAIN نا كشته na kooshteh, نا بركشته na burkooshteh, نا مقتول na muktool, غير منقتل ghire-a munkutul.

UNSLAKED نا وژوليده na wuzshoolédeh. v. *unquenched*.

UNSLEEPING بيدار beedaur, نا خوابنوش na khaubnoosh, غير نايم ghire-a na-ém, نا خفته na khufteh. v. *watchful*.

UNSLIPPING نا ساقط na saukit, لا سقوط la sukoot, نا زلق na zilk, نا زلت na zillut. v. also *fast*.

UNSMOKED نا دود الود na dood alood, نا دخن na dukhin.

UNSOSCIABLE نا مهربان na mihrubaun, نا همزانو na humzaunoo, نا مالوف na mauloof, نا همسفره و همكاسه na humsufreh ou humkauseh, نا همدم na humdum. v. also *unkind*, *morose*.—*Unsociably* بى مهرباني bé mihrubauné, نا بر وجه مالوف bur wujha mauloof. v. *morosely*.

UNSOILED نا الوده na aloodeh, نا مردار na murdaur, نا چركين na chirkeen, نا پليده na pulédeh, غير ملوث ghire-a mulawwus.

UNSOLD نا فروخته na furookhteh, نا مبيوع na mubeewa, غير مبيع ghire-a mubé-a.

UNSOLDIERLIKE نا بهادر سا na bahaudur sa, نا دلاور na dilavur, نا نبرد ازما na nubburd azma.

UNSOLID (*not strong*) نا متين na muteen, نا قوي na kooï, نا رسوخ na rusookh. (*not coherent*) نا چسپان na chuspaun, نا يكپاره na eekpaureh, نا ملحق na mulhuk, نا پيوسته na pivusteh. v. *fluid*.

UNSOLVED (*not explained*) نا كشاده na kushaudeh, نا مشهور na mush-hoor, نا مبين na mebei-un, نا مفصل na mufussul.

UNSOURED نا ترشانيده na turshanédeh, نا ترش كرده na tursh kirdeh, نا ترشي ساخته na turshé saukhteh.

UNSOWN نا كشته na kishteh, غير مرضوع ghire-a murzoo-a, نا برزيده na burzédeh, نا ورزيده na wurzédeh, نا چسپيده na chuspédeh.

UNSPARED (*not saved*) نا مبقى na mubka, غير موضوع ghire-a mouzoo-a, نا پاسيده na pausédeh, نا نوشته na nuwishteh. (*not finding mercy*) غير معذور ghire-a maazoor, نا معاف na mu-auf, نا بخشيده na bukhshédeh, نا مرحمت ياب na muruhmut é-aub, نا مشفق پذير na mushfuk pizzeer.

Unsparing (*not using frugally*) بي خرج قليل bé kharja kulleel, نا تنك دست na tunk dost, نا خانه دار na khauneh dar, نا مستبقى na mustubka, نا مقتر na muktir.

UNSPEAKABLE بلا قوت سخن و وصف bila kuwwuta saukhun ou wusuf, نا قابل تقرير na kaubila tukreer, ممتنع گفته شدن mumtina gufteh shoodun.—*Unspeakably* بلا قوت سخن و وصف bila kuwwuta sukhun ou wusuf, بی قابلیت تقریر bé kaubillé-uta tukreer.

UNSPECIFIED نا موصوف na mousoof, غير معين ghire-a mu-ai-un, نا تقرير na tukreer, نا مذكور na muzkoor. v. *unmentioned.*

UNSPECULATIVE نا متخيل na mutu-khei-ul, نا وهمی na wuhmé.

UNSPENT نا مصروف na musroof, نا مبذول na mubzool, نا رفته na rufteh.

UNSPIED نا ديده na deedeh. v. *unseen.*

UNSPILT نا ريخته na reekhteh, نا افشانده na efshaundeh. v. also *unspoilt.*

UNSPOILED (*not plundered*) نا مسلوب na musloob, نا محروب na muhroob, نا دزديده na duzdeedeh.—*Unspoilt* (*not marred*) نا مضرور na muzroor, نا فنا و زيان پذير na funa ou zé-aun pizzeer, نا پوسيده na poosédeh, بی تباه bé tubauh.

UNSPOTTED نا منقط na munukkut, بی لكه bé lukkeh, بی نمر bé numir, غير داغ ghire-a daugh. (*immaculate*) طاهر tauhir, پاك pauk, بی گناه bé gunauh. v. *innocent.*

UNSQUARED نا مربع na murubba, نا مكعب na mukaab, نا بر هندسه na bur hunduseh, غير القياس ghire-u'l'ké-aus. v. *irregular.*

UNSTABLE نا قايم na ka-ém, نا پايدار na pa-édar, نا ثابت قدم na saubit kuddum, نا ثابت پاي na saubit pa-é, بی قرار bé kuraur, هرجايی hurjaï-é, دو دل doo dil, پر تردد pur turuddud. v. *unfixed, inconstant, irresolute.*

UNSTAID بی بصيرت bé buseerut, غافل ghaufil. v. *indiscreet*; also *unsteady.*

Unstaidness غفلت ghuflut. v. *indiscretion.*

UNSTAINED (*not dirtied*) نا الوده na aloo-deh, نا مردار na murdaur, نا ملوث na mulaw-wus, نا چركين na chirkeen. (*not coloured*) نا رنگين na rungeen, غير ملون ghire-a mulawwun, غير ملتون ghire-a multawwun, نا مردوع na murdawa.

UNSTAUNCHED نا مسدود na musdood.

UNSTEADILY بی پايداری bé pa-édaré, بی قرار bé kuraur, بی ثبات bé subaut, بر وجه هرجايی bur wujha hurjaï-é, بی تردد bé tu-ruddud.

Unsteadiness عدم پايداری aduma pa-édaré, نا ثابت قدمی na saubit kudumé, نا ثابت پايی na saubit paï-é, بی قراری bé kuraurė. v. *inconstancy.*

Unsteady, unsteadfast بی قرار bé kuraur, نا شكيبا na shukeeba, سبكپای subukpa-é, نا قايم na ka-ém, نا ثابت قدم na saubit kudum, نا ثابت پاي na saubit pa-é, هرجايی hurjaï-é, نا استوار na istuwaur, سبكسر subuksur, دو دل doo dil.

UNSTEEPED نا اغاريده na aghaurédeh, نا خيسانيده na kheesanédeh, غير منقعت ghire-a minkaat.

UNSTINTED بی حد bé hudd. v. *unlimited.*

UNSTIRRED نا جنبيده na jumbédeh, غير مشبوب ghire-a mushboob, نا لانده na laundeh.

To UNSTITCH دوز كشادن dooz kushau-dun, حل كتبت كردن hulla kutbut kirdun.

To UNSTOP كشادن kushaudun. v. *to open.*

Unstopped (*not closed, meeting no obstruction*) كشاده kushaudeh, نا مسدود na musdood, غير ممتنع ghire-a mumtina, بی مانع bé mauna, نا ممنوع na mumnoo-a.

UNSTRAINED اسان asaun. v. *easy.*

UNSTRAITENED (*not narrowed or contracted*) نا برهم زده na burhum zuddeh, نا تنگ كرده na tunk kirdeh, غير محدود ghire-a muhdood.

UNSTRENGTHENED نا قوت پذير na kuw-wut pizzeer, نا ياريده na é-arédeh, غير منصور ghire-a munsoor.

To UNSTRING (*a musical instrument*) شرعت واكردن shuraat wakirdun. v. also *to loose.*

UNSTRUCK (*not struck or beat*) نا زده na zuddeh, لا مضروب la muzroob, نا كوفته na koofteh. (*not struck with amazement, &c.*) نا سركردان na surgurdaun, نا الفته na alufteh, نا اشفته na ashufteh. v. *unmoved.*

UNSTUDIED بديهی budeehé, بديهيت bu-deehé-ut. v. *unpremeditated.*

UNSTUFFED نا اكنده na agundeh, نا پر كرده na pur kirdeh, نا انباشته na ambaushteh, نا اكين na ageen, غير مصمت ghire-a musmut. v. *unfurnished.*

UNSUBDUED نا مغلوب na mughloob, نا نتهور na muk-hoor, غير مسخر ghire-a musukh-khur, نا زير پا زده na zeer pa zuddeh.

UNSUBSTANTIAL بی وجود bé wujood, بی هستی bé husté, نا زاتی na zauté, نا جوهری na johuré, نا موجود na moujood, غير جبلی ghire-a jibillé, نا عينی na a-ené. v. also *unreal, unsolid.*

UNSUCCESSFUL نا بختيار na bukhté-aur, بی نيكبختی bé neek-bukhté, بد بخت bud bukht, بی طالع bé taulaa, بی عاقبت خير bé aukubuta kheir, نا ميسر na mu-essur, بد حال bud haul, شوم shoom, گران جان guraun jaun, كور بخت

koor bukht, شوم اختر shoom akhtur, سیاه روز sé-ah rooz. v. *unfortunate*, *unhappy*.

Unsuccessfully بی بخت خیر bé bukhta kheir, بلا بخت نیك bila bukhta neek, بي طالع bé taulaa, بی روزي bé roozé.

Unsuccessfulness بد بختي bud bukhté, سیاه بختي sé-auh bukhté, عدم طالع aduma taula, شومي shoomé, شامت shaamut, گرانجاني gu-raunjauné, حساس hussaus, زوال zuwaul, دبرت dubrut, v. *misfortune*.

UNSUCCESSIVE نا متوالي na mutuwaulé, نا بی دربي na pei dur pei, غیر مسلسل ghire-a musulsul, نا خلفي na khulfé, غیر متعاقب ghire-a muta-akib, نا متواتر na mutuwautir.

UNSUCKED نا مکیده na mukédeh, نا کمیده na kumédeh, نا مزیده na muzédeh.

UNSUFFERABLE ممتنع کشیده شدن mumtina kushédeh shoodun. v. *intolerable*.

UNSUGARED بي شکر bé shukr.

UNSUITABLE, *unsuiting*, نا موافق na mu-waufik, نا مناسب na munausib, نا درست na du-rust, نا هموار na humwaur, نا در برابر na dur bu-raubur, نا ملایم na mula-ém, نا سزا na suza, نا سزاوار na suzawaur, نا لایق na la-ék, نا شایسته na sha-ésteh. v. *incongruous*.

Unsuitableness عدم موافقت aduma muwaufikut, عدم مناسبت aduma munausibut, نا درستي na durusté, نا هموارى na humwauré, نا سزاواري na suzawauré.

UNSULLIED (*not fouled*) نا مردار na mur-daur, نا چرکین na chirkeen, غیر ملوث ghire-a mulawwus. (*not disgraced*) بي عیب bé a-éb, نا رسوا na ruswa, بي ناموس bé namoos, نا بدنام na budnaum, نا سیه روي na sé-uh rooï.

UNSUPPLIED نا بخشیده na bukhshédeh, نا پر کردانیده na pur girdanédeh. v. *unfurnished*.

UNSUPPORTED (*not held up*, *unsustained*) نا برداشته na burdaushteh, نا ورکرده na wurkir-deh, بي مسند bé musnud, بی عمود bé amood, v. also *unassisted*, *unaided*.

Unsure, v. *uncertain*, *unfixed*.

UNSURMOUNTABLE لا یغلب la yughlub, ممتنع مغلوب شدن mumtina mughloob shoodun, نا قابل مقهور na kaubila muk-hoor. v. *invincible*.

UNSUSCEPTIBLE نا قابل پذیر na kaubila pizzeer. v. *incapable*.

UNSUSPECTED نا مظنون na muznoon, غیر ظنین ghire-a zuneen, نا ظالع na zaulaa, نا محتمل na muhtumil, لا مابون la mauboon.

Unsuspecting, *unsuspicious* بی مظنت bé muzin-nut, غیر وهم ghire-a wuhm, بي کمان bé gu-maun, غیر تهمت ghire-a tohmut, بي سکال bé sigaul, نا بد سکال na bud sigaul.

Unsustained, v. *unsupported*.

Untainted, v. *unsullied*: *unsuspected*.

UNTAKEN نا کرفته na goorifteh.

UNTALKED OF غیر سخن زمانه دار ghire-a sukhun zumauneh dar. v. *unmentioned*.

UNTAMEABLE سرکش surkush, نا قابل دست اموزي na kaubila dost amoozé, کردنکش gurdunkush. v. *unmanageable*.

Untamed سرکش surkush, کردنکش gurdun-kush, وحشي wuhshé, نا دست اموز na dost amooz, نا رام ساخته na raum saukhteh, v. *wild*.

To untangle, v. *to disentangle*, *loose*, *unravel*.

UNTASTED نا چشیده na chushédeh, نا مزیده na muzédeh. — *Untasting* نا طعم پذیر na taam pizzeer, نا چاشني کیر na chaushné geer.

UNTAUGHT نا معلم na mu-ellum, غیر تعلم ghire-a ta-allum, نا اموزیده na amoozédeh, نا مودب na mu-eddub. v. *ignorant*.

UNTEMPTED بی اغوا bé ighwa, نا مفتن na muftun, نا ازموده na azmoodeh, غیر مفتتن ghire-a muftutin, لا فاتن la fautin.

UNTENABLE نا قابل مقبوض شدن na kaubila mukbooz shoodun, ممتنع داشته بودن mumtina daushteh boodun, نا ممکن مصون شدن na mumkina musoon shoodun.

UNTENANTED بي اجاره دار bé ijaureh dar, غیر ملتزم ghire-a multuzim. v. *unpossessed*.

UNTERRIFIED بیهراس béhuraus, نا مهتول na muhtool, نا ترسیده na tursédeh, غیر مخوف ghire-a mukhoof, نا ترسناك na tursinauk, بی باك و پروا bé bauk ou purwa.

UNTHANKED نا مشکور na mushkoor, نا ادای شکر پذیر na ada-é shukr pizzeer, غیر شکر نعمت ghire-a shukra namut.

Unthankful نا شاکر النعم na shaukiru'n'naam, نا شکور na shukoor. v. *thankless*. — *Unthankfully* بي شکر نعمت bé shukra namut, بي شکران bé shukraun.—*Unthankfulness* عدم شکر نعمت aduma shukra namut. v. *thanklessness*, *ingratitude*.

UNTHAWED نا کداخته na gudaukhteh.

UNTHINKING غافل ghaufil. v. *thoughtless*.

UNTHOUGHT OF ناکهاني naguhauné, بدیهت budeehut, فجایي fujaï-é. v. *unheeded*.

Unthrifty, *unthriftily*, *unthriftiness*, v. *prodigal*, *profuse*, *profusely*, *profuseness*, &c.

UNTHRIVING بي بخت bé bukht, نا مالدار na mauldar. v. *unlucky*.

To UNTHRONE ترك خلافت کردانیدن turuka khillaufut girdanédun v. *to dethrone*, *depose*.

To UNTIE کشادن kushaudun, حل کردن hull kirdun. v. *to loose, unbind.*—*Untied* کشاده kushaudeh, محلول muhlool.

UNTIL تا ta, الي ila. v. *till.*

UNTILLED ناکاشته na kaushteh, ناوارانده na waraundeh, غیر مزروع ghire-a muzroo-a, نا شخم زده na shukhum zuddeh. v. *uncultivated.*

UNTIMELY نارسیده na russēdeh, پیش از زمان peish uz zumaun, بي محل bé muhull, بي وقت bé wakt, بي تقريب و بي وقت bé tukreeb ou bé wakt, بي هنگام bé hungaum, هوازي huwauzé.

UNTINGED (*not coloured*) نا رنگين na rungeen, نا ملون na mulawwun, غير مصبغ ghire-a musubbugh, نا مصبغت na musubbughut, نا مخضب na mukhuzzub.—(*not infected*) نا الاييده na alaïédeh, بي اصابت bé isaubut, غير سرايت ghire-a sura-é-ut.

UNTIRED نا معتوب na maatoob, نا افکار na afgaur, نا وامانده na wamaundeh.

UNTITLED بي القاب bé alkaub, نا ملقب na mulukkub, غير لقب ghire-a lukub.—*Unto*, v. *to.*

UNTOLD نا گفته na gufteh, غير مروي ghire-a murawé, نا معروض na maarooz, غير محکي ghire-a muhké, نا منطوق na muntook, نا متلخص na mutuluhhus. v. *unrevealed.*

UNTOUCHED نا بسوده na busoodeh, نا ممسوس na mumsoos, نا گرفته na goorifteh, نا زده na zuddeh, نا دست زده na dost zuddeh, نا کوفته na koofteh. v. also *unmoved, unfelt.*

Untoward, untowardly, v. *froward, unruly, awkward.*—*Untowardly*, v. *perversely, awkwardly.*

UNTRACEABLE ممتنع دريافتن mumtina dur pa-é ruftun, بي پي و نشان bé pei ou nishaun. *Untraced* نا مرسوم na mursoom, نا نشانده na nishaundeh.

UNTRACTABLE سرکش surkush, گردنکش gurdunkush, نا دست اموز na dost amooz, نا رام na raum. v. *unmanageable, ungovernable.*—*Untractableness* سرکشي surkushé, گردنکشي gurdunkushé.

UNTRAINED نا مودب na mu-eddub, نا مربی na murubba, نا معلم na mu-ellum, نا پرورده na purwurdeh, نا دست اموز na dost amooz.

UNTRANSPARENT نا ابدار na aubdar, نا تابدار na taubdar, غير شف ghire-a shuff.

UNTRIED نا ازموده na azmoodeh, نا مجرب na mujurrub, غير مفتن ghire-a muftun, نا سنجيده na sunjédeh. v. *unexperienced.*

UNTROD, *untrodden* نا پامال na pamaul, نا پايمال na pa-émaul, غير پاخوست ghire-a pakhost, نا پا زده na pa zuddeh.

Untroubled, v. *unvexed, undisturbed: clear.*

UNTRUE نا حق na hukk, بي حقيقت bé hukeekut, نا راست na raust. v. *false.*—(*faithless*) بي وفا bé wufa, پر ريا pur ré-a, اهل غدر ahla ghudr.—*Untruly* بي حقيقت bé hukeekut.—*Untrustiness*, v. *unfaithfulness.*—*Untruth* دروغ duroogh. v. *falsehood.*—*Untuneable*, v. *unharmonious, unmusical.*

UNTURNED نا گرديده na girdédeh, نا متقلب na mutukullub, نا گردانيده na girdanédeh, نا گرداگرد رانده na girdagird raundeh.

Untutored, v. *untaught, untrained.*

To UNTWINE, *untwist* نقض کردن nukiz kirdun, نکث ساختن nukis saukhtun, پيچ کشادن peech kushaudun, پيچش باز گرداندن peechish baz girdaundun, حل پيچ و تاب کردن hulla peech ou taub kirdun.

Unvalued, v. *unprized: invaluable.*

Unvanquished, v. *unconquered.*

UNVARIED, *unvariable, unvarying* بي تبديل bé tubdeel, بي تغير bé tughei-ur, نا متغير na mutughei-ur, غير متلون ghire-a mutulawwun.

To UNVEIL بيحجاب کردن béhujaub kirdun, بيپرده ساختن béperdeh saukhtun, عرض ديدار کردن arza deedaur kirdun, رفع نقاب ساختن rufaa nikaub saukhtun, حجاب واکردن hujaub wakirdun.

Unversed, v. *unskilled, ignorant.*

UNVEXED نا رنجيده na runjédeh, بي رنج bé runj, نا مضطرب na muzturub, نا ازار رسيده na azaur russēdeh, نا ستمديده na situmdeedeh, بي غم و غصه bé ghum ou ghusseh. v. *undisturbed.*

UNVIOLATED (*not injured*) نا مظلوم na muzloom, غير متهور ghire-a muk-hoor.—(*not broken as a promise, &c.*) نا منتقض na muntukiz, نا مفسوخ na mufsookh.—(*not deflowered*) نا منهتك na munhutuk, غير مثيب ghire-a musei-ub.

UNVIRTUOUS بي هنر bé hunr, نا پاك na pauk, غير فضل ghire-a fuzl, بي عصمت bé ysmut, غير عفت ghire-a yffut.

Unvisited, v. *unfrequented.*

UNUSED نا مستعمل na mustamil, غير مانوس الاستعمال ghire-a maunoosu'l'isté-amaul. v. *unemployed.*—*Unuseful* نا فرجام na furjaum. v. *useless.*

UNUSUAL نا مشهور na mush-hoor, نادرالوقوع naudiru'l'wukoo-a, غير معهود ghire-a maahood, بمعتاد قديم مخالف bemutauda kudeem mukhaulif. v. *uncommon.*—*Unusualness*, v. *uncommonness.*—*Unusually* بلا قاعدت bila ka-édut, بر وجه نا مشهور bur wujha na mush-hoor, نادرا nadiran.

Unutterable, v. *unspeakable, inexpressible.*

UNWAKENED خواب الود khaub alood, غير ميقوظ ghire-a meekooz, نا متيقظ na mutei-ukkuz.

UNWALLED بي ديوار bé deewaur.

UNWARILY غافلا ghaufilan. v. *carelessly.*—*Unwariness*, غفلت ghuflut. v. *carelessness.*

UNWARLIKE نا جنگي na jungé, نا جنگ اموز na jung amooz, نا نبرد ازما na nubburd azma, نا غازي na ghauzé, نا دلاور na dilavur, نا بهادر na bahaudur, غير مبارز ghire-a mubauriz.

UNWARNED بي اگاهي bé agauhé, غير متعظ ghire-a mutta-az, نا نصيحت دار na nuseehut dar, بي تنبيه bé tumbeeh.

Unwarrantable, v. *unjustifiable.*—*Unwarrantably*, v. *unjustifiably*—*Unwarranted*, v. *unproved*, *uncertain.*

UNWARY غافل ghaufil, بي بصيرت bé buseerut. v. *careless*, *imprudent*, *rash*, *precipitate.*

UNWASHED نا مغسول na mughsool, نا شسته na shusteh. v. *dirty*, *nasty.*

UNWASTED نا كاسته na kausteh, نا مسروف na musroof, غير مصروف ghire-a musroof, نا كم شده na kum shoodeh.

Unwasting بي اتلاف bé itlauf, بي اسراف bé israuf, نا زايل na za-él, غير تلف ghire-a tuluf.

UNWEAKENED, نا مضعف na muzaaf, غير ضعيف ghire-a nuzeef, قوي kooï, توان tuvvaun.

UNWEARIED نا متعوب na muta-oob, نا وامانده na wamaundeh. v. *indefatigable*; *incessant.*

UNWED بي زوج bé zooj. v. *unmarried.*

UNWEIGHED نا سنجيده na sunjédeh, نا موزون na mouzoon.—*Unweighing*, v. *inconsiderate.*

UNWELCOME نا دلپسند na dilpussund, نا پسنديده na pussundédeh, نا خوش na khoosh, نا دلاويز na dilaweez. v. *unpleasant*, *disagreeable.*

UNWEPT نا متاسف na muta-assuf, بي نحبات bé nuhbaut. v. *unlamented.*

UNWHIPT, نا چوب خور na chope khore.

UNWHOLESOME نا گواره na guwaureh, نا صواب na suwaub, نا خوش گوار na khoosh guwaur, نا خوشمش na khooshmish.

UNWIELDY نا اسان حركت na asaun hurukut, گران guraun, گران سير guraun seir, ثقالت sukaulut, نا قابل na kaubil, نا مستعد na musta-add, نا اهل na ahl. v. *ponderous*, *weighty*; *awkward.*—*Unwieldiness* گراني guraune, گران سيري guraun seire, عدم قابليت aduma kaubillé-ut, ثقلت sukulut. v. *heaviness.*—*Unwieldily* با گراني ba guraune, با ثقلت ba suklut, بي قابليت bé kaubillé-ut. v. *heavily*, *awkwardly.*

UNWILLING خلاف اراده khilaufa iraudeh, نا خواه na khauh, نا مراد na muraud, بي اختيار bé ikhté-aur, قاسر kausir, ضروري zurooré, نا راضي na rauzé.—*Unwillingly* بلا اراده bila iraudeh, با ضرورت ba zuroorut, بالضروره bi'z'zurooreh, نا چار na chaur, اضطرارا iztiraran, كراهة kurauhutan, با اكراه ba ikrauh, علي تكره ala tukurrih, متكرها mutukurruhan, راغم raughim داغم daughim.—*Unwillingness* نا خواهي na khauhé, عدم مرادي aduma muraudé, بي اختياري bé ikhteauré, حال ناخواه haula na khauh.

To **UNWIND** (*a clew*, *&c.*) وشيعت كشادن wushé-aat kushaudun, نقض دسته كردن nukza dosteh kirdun.

UNWIPED نا پاك ساخته na pauk saukhteh, نا ممسوح na mumsooh, غير مصفي ghire-a musuffa, مردار murdaur. v. *dirty.*

UNWISE نا دان na daun, بي عقل bé akl, بي وقوف bé wukoof, بي بصيرت bé buseerut, نا شناس na shinaus, غافل ghaufil. v. *ignorant*, *weak*, *imprudent.*—*Unwisely* بي دانش bé daunish, بي عقل bé akl, غافلا ghaufilan.

UNWISHED نا متمني na mutumunna, نا مرغوب na murghoob, نا مطلوب na mutloob, غير مستدعي ghire-a mustuda-é.

UNWITHSTOOD نا مترد na muturuddud, نا مدفوع na mudfoo-a, غير مقابلت ghire-a mukaubulut, نا مسدود na musdood, نا مخالفت ياب na mukhaulifut é-aub.

UNWITNESSED بي شاهد bé shauhid, بي گواه bé guwauh, نا مشهود na mush-hood.

UNWITTINGLY بلا تعقل bila ta-akkul, غافلانه ghaufilauneh, علي الغفله ala'l'ghufleh, با خطا ba khuta, با سهو ba suhoo.

UNWONTED نا موافق ايين na muwaufika aï-én, نادر الوقوع naudiru'l'wukoo-a, نا مشهور na mush-hoor, بلا قاعدت bila ka-édut.

UNWORSHIPPED نا معبود na maabood, نا پرستته na purusteh, بي پرستش bé purustish, غير عبادت ghire-a ybaudut.

UNWORTHILY بي استحقاق bé istihkauk, بر وجه نا شايسته bur wujha na sha-ésteh, بي محل bé muhull, بر وجه نا هموار bur wujha na humwaur, بطور نا لايق betoora na la-ék.

UNWORTHINESS عدم استحقاق aduma istihkauk, نا شايستگي na sha-éstugé, رسوايي rusuwaï-é. v. *worthlessness.*

UNWORTHY نا مستحق na mustuhukk, نا سزا na suza, نا شايسته na sha-ésteh, نا مستحسن na mustuhsin, نا جسپان na juspaun, نا روا na rouva, نا هموار na humwaur, نا ستوده na sutoodeh, نا پسند na pussund, نا ملايم na mula-ém, نا لايق na la-ék, نا اهل na ahl, ذو عيب zu a-éb, شنيع shuné-a. v. *worthless*, *mean*, *unsuitable.*

UNWOUNDED نا خسته na khusteh, غير مجروح ghire-a muhrooh, غير جريح ghire-a jureeh,

نا زخم خور na zukhum khore, نا زخم زده na zukhum zuddeh, نا زخمدار na zukhumdar, غير مجترح mujturuh, نا ريشدار na reeshdar.

To UNWREATHE, نقض كردن nukiz kirdun, نكث ساختن nukis saukhtun. v. *to untwine.*

UNWRITTEN نا نوشته na nuwisteh, نا مكتوب na muktoob. v. *oral, traditional.*

UNWROUGHT نا ساخته na saukhteh, غير معمول ghire-a maamool, نا كرده na kirdeh, غير مصنوع ghire-a musnuwa, نا مفعول na mufa-ool.

UNWRUNG نا تافته na taufteh, نا پيچيده na peechédeh, غير مفتول ghire-a muftool, نا خراشيده na khyrashédeh.

UNYIELDED نا متسلم na mutusullum, نا مندفع na mundufa.—*Unyielding* سركش surkush, ذو عناد zu ynaud. v. *inflexible.*

To UNYOKE ربقه كشادن ribkeh kushaudun, حل غل ساختن hulla ghull saukhtun, جفت واكردن chuft wakirdun.—*Unyoked* ازاد از ربقه azaud ou ribkeh, نا در جفت na dur chuft. v. also *licentious, unrestrained.*

UNZONED بي ميانبند bé mei-aunbund.

A VOCABULARY لغت كتابي loghat kitaubé, كتاب لغت kitauba loghat, لغت loghat, كتاب الفاظ kitauba alfauz.

VOCAL (*having a voice*) ذو اواز zu awauz, نوادار nuvadar, اهل صدا ahla suda, زباندار zubaundar, ذو صوت zu soot, لفظ lufz, اوازه دار awauzeh dar. v. also *spoken.* —*Vocal musick* (also *a vocal musician*) خواننده khaunindeh, كوينده goo-éndeh. v. under *instrument.*—*Vocality* قوت اواز kuwwuta awauz—*Vocally* بازبان bazubaun, لسانا lissaunan, بكلام bekulaum, بالفظ bi'l'lufz.

VOCATION (*calling by the will of God*) دعوت خدا dawuta khoda, دعوت الله تعالى dawuta illaha ta-ala, الهام ايزد تبارك و تعالى ilhauma eizida tubauruk ou ta-ala. v. also *trade, occupation.*

VOCATIVE (*part of speech*) المندي almundé. *A vocative particle* حرف ندا hurfa nida.

VOCIFERATION شماته shumauteh, غوغا ghoogha, اواز awauz. v. *clamour, outcry.*—*Vociferous* شماته زن shumauteh zun. v. *clamorous, noisy.*—*To vociferate* شماته زدن shumauteh zudun, زغازيدن zighazédun, زغاريدن zigharédun.

VOGUE رواج rouvauj. v. *fashion, mode.*—*To be in vogue* رواج شدن rouvauj shoodun.

VOICE اواز awauz, اوازه awauzeh, صدا suda, صوت soot, صيت seet, نوا nuva, بانك baunk, نفس nufus. *A loud voice* اواز بلند awauza bulund, فريان furé-aud, بانك baunk, جهارت juhaurut, زغار zughaur, زغار zshughaur. *To cry with a loud voice* فريان براوردن furé-aud burawurdun, بانك بر زدن baunk bur zudun. v. *clamour.*—*Having the same voice* همآواز humawauz. *Having a loud voice* بلند اواز bulund awauz, جهير juheer. *Having a sweet voice* خوش اواز khoosh awauz, خوش الهان khoosh elhaun, خوب اواز khoob awauz, خوب نفس khoob nufus. *A sweet voice* اواز خوش awauza khoosh, نواي خوب nuva-é khoob. *A shrill voice* اواز تيز awauza taze, ترنيت turné-ut. *To accompany a voice* همآواز شدن humawauz shoodun, هماهنكي ساختن humahungé saukhtun, همسازي كردن humsauzé kirdun.—*Voices* اوازها awauzha, اصوات aswaut, انفاس anfaus.—*Voiced* ذو اواز zu awauz, اهل صدا ahla suda, صوت دار soot dar.

VOID خالي khaulé خاليت khaulé-ut, خلي khulé, خليت khulé-ut, خال khaul, محلول muhlool, تهي tihé, نا پر na pur, صفر sufr, صفر صحر sufr suhr, مصفر musfir, نا ممتلي na mumtulé, معطل mu-attul. v. *empty, vacant.* — (*null, vacated*) موقوف moukoof, معطل mu-attul, منسوخ munsookh, مبطل mubtul, بطال buttaul. v. also *ineffectual, vain*; *unsubstantial.*—*Void of care* نا پروا na purwa, خلي khulé, خليت khulé-ut, خال khaul, خاليت khaulé-ut, بي غم bé ghum, فراغ firaugh, دلخوش dilkhoosh.

A void خلا khula, خلو khuloo, خوا khawa, جاي خالي ja-é khaulé.

To void (*leave empty*) تخليت كردن tukhlé-ut kirdun, خالي ساختن khaulé saukhtun, خلوت كردن khulwut kirdun, تهي ساختن tihi saukhtun, مبهي كردن mubhé kirdun, منتجي ساختن muntujif saukhtun, سجر كردن sujr kirdun. (*to make null*) موقوف كردن moukoof kirdun, محو ساختن muhoo saukhtun. v. *to nullify, abolish, abrogate, repeal.* — (*to pour out*) ريختن reekhtun, ريز كردن reez kirdun, پاشيدن paushédun. v. *to shed.* — *To void excrement* تغيط كردن tughei-ut kirdun, تغوط ساختن tughawwut saukhtun, سلح كردن sulh kirdun, نثل ساختن nusl saukhtun.

Voidable (*possible to be annulled*) ممكن موقوف شدن mumkina moukoof shoodun.

Voided (*emptied*) مخلي mukhulla, تهيده tihédeh, خالي كرده شده khaulé kirdeh shoodeh.

A voider (*in which dishes, fragments, &c. are carried from table*) سني suné, خورپاره بار khorepareh bar.

Voidness خلا khula, خلو khuloo, خوا khawa, خال خالي haula khaulé, عدم هستي aduma husté.

A VOITURE عربه arabeh. v. *carriage.*

VOLATILE, *volant (flying through the air)* پرنده purrindeh, پران purraun, طاير ta-ér, طيراني teerauné, طير teer, باسي baufé, طيار tei-aur, تيز پر taze purr. (*lively, fickle*) ذو طيرت zu teerut, هرجايي hurjaï-é, سبكسر fubukfur, هوادار hawadar, نا پايدار na pa-édar, بي قرار bé kuraur.

Volatileneſs, volatility طيرت teerut, نا پايداري na pa-édauré, بي قراري bé kurauré, طيش teifh, هواداري hawadaré. v. *fickleneſs, levity*.

A VOLCANO اتش فشان autafh fufhaun, كوه اتش انداز kooha autafh andauz, جبل تاب افكن jebela taub afgun.

A VOLERY (*flight of birds*) طير متاوي teer muta-wé. v. *flight*.—(*a place for keeping birds*) طير خانه teer khauneh, قفس or قفص kufus, مرغزار murghzaur.

VOLITION خواهش khauhifh, خواهي khauhé.

A VOLLEY (*of ſhot*) فندق باراني funduk barauné, باران بندق barauna bunduk, صاچمه باراني fauchmeh barauné. *A volley of arrows* تير باراني teer barauné.—*To volley* فندق باراني انداختن funduk barauné andaukhtun, باران صاچمه زدن barauna fauchmeh zudun.

VOLUBILITY (*of ſpeech*) مناقلت munaukulut, زبان اوري zubaun awuré. (*mutability, liableneſs to change*) بي قراري bé kurauré, نا استواري na iftuwauré, نا پايداري na pa-édaré, عدم ثبات aduma fubaut. (*the act* or *power of rolling round)* گردش girdifh, قوت گردش kuwwuta girdifh, چرخ churkh, دوار duwaur.

Voluble (fluent in ſpeech) زبان اور zubaun awur, ذو مناقلت zu munaukulut. (*rolling, eaſily put in circular motion*) چرخي churkhé, دواره duwaureh, گرداگرد روان girdagird rouvaun.—(*unſteady*) بي قرار bé kuraur, نا استوار na iftuwaur.

A VOLUME جلد jild, جريده jurédeh, طومار toomaur, رق rukk, سفر fifr (plur. اسفار asfaur). *A book of two volumes* دو جلد كتاب doo jild kitaub. *A book of three volumes* سه جلد كتاب feh jild kitaub. *A book of four volumes* چهار جلد كتاب chuhaur jild kitaub, &c.—*Voluminous* ذو بسيار جلد zu biſſé-aur jild. v. *copious, diffuſive*.

VOLUNTARILY با اراده ba iraudeh, با حسن اراده ba husn iraudeh, با اختيار ba ikhté-aur, ارادتانه iraudutauneh, بي ضربي bé zurbé, بلا ابرام و الحاح bila ibraum ou ilhauh.

Voluntary مرادي muraudé, تبرع tuburra, ذو حسن اراده zu husn iraudeh, اهل حسن اختيار ahla husn ikhté-aur, بي ضربي bé zurbé, بي ابرام و الحاح bé ibraum ou ilhauh. *A voluntary ſervant* نوكر ارادت nookura iraudut.

A VOLUNTEER فدايي fidaï-é, پيش افتاد peifh uftaud, لوند lavund, سپاه ارادت fippaha iraudut.—*To volunteer* فدايي شدن fidaï-é fhoodun, لوند گشتن lavund gufhtun.

A VOLUPTUARY (alſo *voluptuous*) اهل ذوق ahla zook, شهوت پرست fhuhwut puruft, نفس و شهوت پرست nufs ou fhuhwut puruft, اهل صفا ahla fufa, صاحب عيش و عشرت fahib a-éfh ou yfhrut, نفساني nufsauné, هوس باز hawus bauz, بشهوت نفساني متابعت befhuhwuta nufsauné mutabaat.

Voluptuouſly با ذوق و صفا ba zook ou fufa, با عيش و عشرت ba a-éfh ou yfhrut, با هوس و هوا ba hawus ou hawa, با شهوت ba fhuhwut.

Voluptuouſneſs ذوق و صفا zook ou fufa, عيش و عشرت a-éfh ou yfhrut, خوشي khooſhé, هوا و هوس hawa ou hawus, هواي نفساني hawa-é nufsauné.

To VOMIT استفراغ كردن iftifraugh kirdun, قي ساختن kei-é faukhtun, تقيو كردن tukei-oo kirdun, تيع نمودن tei-a numoodun, اشكوفه زدن ufhkoofeh zudun, انشاع كردن infaa kirdun, هراشيدن hurafhédun.

A vomit, vomition (act of vomiting) استفراغ iftifraugh, قي kei-é, اشكوفه ufhkoofeh, اشپخون ufhpikhoon, هراش huraufh, هوع hawa, قلس kuls. *A flux and vomiting* هيضت heizut, جوار jawaur.—*Vomiting much* قيو kei-oo, زراع zuraa, انباع imbaa, اشخوان ifhkhaun. *The matter thrown up in a vomit* متاع mutaa. *A vomit* or *emetick* قيو kei-oo, قي kei-é, استفراغ iftifraugh, اشپخون ufhpikhoon.

Vomited هراشيده hurafhédeh, اشكوفه زده ufhkoofeh zuddeh, از قي انداخته uz kei-é andaukhteh.

Vomitory, vomitive قي انگيز kei-é angeez, قيو ساز kei-oo fauz, اقيا ikei-a, مقيي mukei-é.

VORACIOUS بلع bula, اكل akl, اكول akool, خوار or خور khore, خوران khore-aun. v. *ravenous, greedy*.—*Voraciouſly*, v. *ravenouſly*.—*Voraciouſneſs, voracity*, v. *ravenouſneſs*.

A VORTEX گردباد girdbaud.

VORTICAL ذو جنبش گرداگرد zu jumbifha girdagird, ذو حركت چرخي zu hurukuta churkhé, گردش داوري دار girdifha dawuré dar.

A VOTARY فدايي fidaï-é, طرفدار turrufdar, اهل فرمان برداري ahla furmaun burdaré, مرد مخصوص murda mukhfoos, مردم وفا سگال murduma wufa figaul. *A religious votary* مرد نذير murda nuzeer, رجل منذور rujla munzoor, اهل قنوت ahla kunoot. v. *ſectary*.—*A votareſs, a female votary* زني فدايي zunné fidaï-é, عورت نذيرت awruta nuzeerut, زني فرمان بردار zunné furmaun burdaur.

A VOTE اواز طرفدار awauza turrufdar, راي ra-é ou kool. — *To vote* اواز طرفدار دادن awauza turrufdar dadun, از راي و قول كزيدن uz ra-é ou kool guzédun. — *A voter* ذو اواز طرفدار zu awauza turrufdar, اهل راي و قول ahla ra-é ou kool.

VOTIVE (*given by vows*) از نذر بخشيده uz nuzr bukhshédeh, نذير nuzeer, نذيرت nuzeerut, منذور munzoor.

To VOUCH شهادت كردن shuhaudut kirdun, دلالت واثبات نمودن dulaulut ou isbaut numoodun, كواي دادن guwauhé dadun. v. *to attest, prove.* — (*to call to witness*) دعواي شاهد كردن dawa-é shauhid kirdun, حجت برهان اوردن hujjuta burhaun awurdun, استشهاد ساختن istish-haud saukhtun. — *Vouched* مسبوت musboot, مشهود mush-hood. v. *proved.* — *A voucher* شهادت shuhaudut, كواهي guwauhé, دليل duleel. v. *proof, witness.*

To VOUCHSAFE اجازت دادن ijauzut dadun, دستور نمودن dustoor numoodun, رخصت فرمودن rukhsut furmoodun, بخشودن bukhshoodun, بخشيدن bukhshédun. v. *to permit, grant, condescend, deign.* — *Vouchsafement* اجازت ijauzut. v. *grant, permission, condescension.*

A VOW نذر nuzr (pl. نذور nuzoor, نذر nuzur), عهد ahd, نحب nuhb. *Any thing dedicated to God in consequence of a vow* نذيرت nuzeerut, v. *votive.* — *A vow to sin no more* توبه كاري toubeh-kauré, توبه toubeh.

To vow نذر كردن nuzr kirdun, نذور ساختن nuzoor saukhtun, عهد كفتن ahd guftun, تنذر كردن tunuzzur kirdun, نحب ساختن nuhib saukhtun. v. *to promise.*

A VOWEL حركت hurukut (pl. حركات hurukaut). *To mark* (*Arabick, Persian, &c.*) *with vowel points* اعراب كردن é-araub kirdun, نقط ساختن nukt saukhtun, شكل كردن shukl kirdun.

A VOYAGE مشي علي وجه البحر mushé ala wujhu'l'buhr, راه بروي دريا rauha berooï durré-a, ابحار ibhaur. v. *sailing.* — *To voyage*, v. *to sail.* — *A voyager*, v. *traveller.*

UP (*aloft*) بالا balau, بالاي سر bala-é sur, علي ala, فاق fawk, فرا fura, فراز furauz, تسنم tusunnum. (*risen out of bed*) از پستر ورخاسته uz pister wurkhausteh, از پلنك خيزيده uz pulung kheezédeh, ازخواب برخيز شده uz khaub burkheez shoodeh. (*risen from a seat, standing*) استاده istaudeh, قايم ka-ém, برپاي شده bur pa-é shoodeh. (*risen as the sun, &c.*) طلوع كرده شده tuloo-a kirdeh shoodeh, طالع شده taula shoodeh, شارق شده shauruk shoodeh. *To go up* بالا رفتن bala ruftun, فرازروان شدن furauz rouvaun shoodun, برشدن burshoodun. *To come up* براسدن bur aumudun, فراز اسدن furauz aumudun. v. *to ascend.* — *To stand up* قايم شدن ka-ém shoodun, استادن istaudun, برپا شدن bur pa shoodun. *To bring up* (*educate*) پروردن purwurdun, تربيت كردن turbé-ut kirdun, مربي ساختن murubba saukhtun. v. *to rear.* — *To give up* تسليم كردن tusleem kirdun, دست بازداشتن dost bazdaushtun. v. *to resign, surrender.* — *To give up an office* از منصب دست بازدار شدن uz munsub dost bazdaur shoodun. v. *to throw up.* — *To drink up* اشاميدن ashamédun, نوش كردن noosh kirdun, خوردن khoredun. *To spring up* صادر كردن saudir kirdun, طلوع ساختن tuloo-a saukhtun, ظهور كردن zuhoor kirdun. — *To stir up* انكيختن angeekhtun, برانكيختن burangeekhtun, تحريض ساختن tuhreez saukhtun, ايقاظ كردن eikauz kirdun. v. *to excite, instigate.* — *To stir up sedition* ايقاظ فتنه كردن eikauza fitneh kirdun, اشوب برخيزانيدن ashoob burkheezanédun. — *To bear up* برداشتن burdaushtun, اعتماد كردن é-atimaud kirdun, عمود ساختن amood saukhtun. v. *to prop, support, sustain.* — *To raise up* برداشتن burdaushtun, براوردن burawurdun, رفع ساختن rufa saukhtun, وابرون كردن waburoon kirdun. *To blow up* or *swell* براماهيدن buraumahédun, براماسيدن buraumasédun. *To blow up with gunpowder* از باروت پرانيدن uz bauroot purranédun. *To clap up in prison* در زندان انداختن dur zundaun andaukhtun. *To tear up by the roots* از بيخ بركندن uz beekh burkundun. v. *to eradicate.* — *To lay up* (*in storehouses, &c.*) مهمت پرداز كردن muhummut purdauz kirdun, در انبار خانه نهادن dur ambaur khauneh nihaudun, در خزانه و كنج وضع كردن dur khuzauneh ou gunj wuza kirdun. v. *to store, treasure, hoard.* — *Rearing up on the hind legs as a horse* شب shubb, شباب shubaub, شبوب shuboob. — *Up and down* زير و بالا zeer ou balau, زير و زبر zeer ou zubr, اينجا انجا einjau aunjau. v. *here and there.* — *Up to* تا ta, الي ila, حتي hutta. *Up to this time* الي اين وقت ila ein wakt, الي هذا الان ila haza alaun, الي يوم هذا ila é-ooma haza. *Up to that time* الي ان زمان ila aun zumaun, الي الان ila'l'aun. *Up to* (*adequately*) برابر buraubur, يكسان eeksaun, يكسر eeksur, هموار humwaur, بالسوية bissawé-ut. — *Up! get up!* استا ista! ستا sita!

To UPBEAR برداشتن burdaushtun, افراز ساختن efrauz saukhtun. v. *to prop, sustain.*

To UPBRAID سرزنش كفتن surzinish guftun, دشنام دادن dushnaum dadun, كواره زدن

guwaureh zudun, ملامت كردن mulaumut kirdun, تعييب كردن taï-ér saukhtun, تعيير ساختن taï-éb kirdun, پيغاره زدن peighaureh zudun, توبيخ كردن tukbeeh saukhtun, تقبيح ساختن toubeekh kirdun, تقريع ساختن tukré-a saukhtun, تشنيع كردن tushné-a kirdun, ثرب ساختن surb saukhtun, عيب گفتن a-éb guftun, طعن و طنز كردن taan ou tunz kirdun, بهتان زدن buhtaun zudun. v. *to reproach, revile.* — *To upbraid one with a favour conferred* امتنان كردن imtinaun kirdun.

Upbraidingly توبيخا toubeekhan, با سرزنش ba surzinish, با طعن و طنز ba taan ou tunz.

UPCAST بالا انداخته balau andaukhteh.

UPHELD (*maintained*) پرورده purwurdeh, مربي murubba. (*supported, propped*) برداشته burdaushteh, سنود sunood, معهد mu-ammud.

UP-HILL دشوار dushwaur, دشخوار dushkhwaur, مشكل mushkill. v. *difficult, arduous.*

To UPHOLD برداشتن burdaushtun, بر پاي داشتن bur pa-é daushtun. v. *to support, sustain, maintain.*—*An upholder*, v. *supporter.*—*An upholsterer* رخت خانه گر rukhta khauneh gur.

Upland, uplandish, v. *highland.*

To UPLIFT برداشتن burdaushtun.

Upmost, v. *uppermost, highest.*

UPON بر bur, على ala. v. *on.*

UPPER بالاتر balautur, برين bureen, برتر burtur, بلندتر bulundtur, اعلي a-ala, عليا ulé-a, فاقاني fakauné, بالايين balaï-én, فايق fa-ék. v. *superiour.* — *An upper garment* ردي ridé, رديت ridé-ut, كليم kuleem, عطاف ytauf. v. *cloak.* — *A dusty* or *dirty upper garment* توزي toozé.

Uppermost بالاترين balautureen, برترين burtureen, بلندترين bulundtureen, اعلى a-ala, عليا ulé-a. v. *supreme.*

Uppish, v. *proud, arrogant.*

To UPRAISE, *uprear* برداشتن burdaushtun, افراز كردن efrauz kirdun. v. *to raise, exalt.*

UPRIGHT (*straight up*) سهي suhé, منتصب muntusib, منتص muntuss, مجتيل mujseel. (*honest*) صالح saulih, صداقتكار sudaukutkaur, صادق saudik, راست raust, درست durust, نيكنام neeknaum, اصلي aslé, شايسته sha-ésteh.

Uprightly (*perpendicularly*) منتصبا muntusiban, منتصا muntussan. (*honestly*) صالحا saulihan, با صلاح ba sulauh, با صداقتكاري ba sudaukutkauré, با راستي ba rausté.

Uprightness (*straightness*) حال سهي haula suhé. (*honesty*) صلاح sulauh, صداقتكاري sudaukutkauré.

To uprise, v. *to rise, rise up.*—*Uprise*, v. *rise.*

UPROAR شماته shumauteh, هنگامه hungaumeh, غوغا ghoogha, غلغل ghulghul, آوازه awauzeh. v. *tumult, clamour.*

To UPROOT از بيخ بركندن uz beekh burkundun. v. *to eradicate*, and *root.*

To UPROUSE انگيختن angeekhtun.

UPSHOT انجام anjaum. v. *conclusion, event.*

UPSIDE DOWN زير زبر zeer zubr, زير و بالا zeer ou balau, بازگونه bazgooneh. *To turn upside down* زير زبر كردن zeer zubr kirdun, زير و بالا نمودن zeer ou balau numoodun, بازگونه ساختن baz gooneh saukhtun.

An UPSTART مرد بي اصل murda bé asl, رجل ناكس rujla naukus, فطاري futauré.

UPWARD, *upwards* (*toward a higher place*) ببالا bebalau, بالا balau, الى فوق ila fawk, فراز furauz, بام baum. (*more than*) زياده zé-audeh, افزون afzoon, فزون fuzoon, بيشتر beeshtur, اكثر aksur, بس buss. v. *more.* — (*towards the source*) بسوي مصدر besooï musdur, سوي سرچشمه sooï sura chushumeh.

Urbanity, v. *politeness, elegance.*

URCHIN انقد ankud. v. *hedge-hog.*

The URETHRA بربخ burbukh.

To URGE اقدام و ابرام ساختن ikdaum ou ibraum saukhtun, الحاح كردن ilhauh kirdun, ثقلت كردن syklut kirdun, غليظ ابرام ساختن ghuleez ibraum saukhtun, مهم و لازم شدن muhimm ou lauzim shoodun, اضطرار نمودن iztiraur numoodun, فرسودن fursoodun, تقاضي كردن tukauzé kirdun. v. *to press, importune, enforce.*—*To urge the necessity of any thing* داع كردن daa kirdun.

Urged ابرام كرده شده ibraum kirdeh shoodeh, فرسوده fursoodeh, ازار رسيده azaur russédeh.

Urgency ابرام ibraum, اقدام و ابرام ikdaum ou ibraum, الحاح ilhauh, ثقلت syklut, اضطرار iztiraur, لازمت lauzimut.

Urgent مبرم mubrum, الزام ilzaum, لازم lauzim, مهم muhimm, بجد bejidd, ستهنده futuhindeh, مهمت muhimmut, داعي dau-é. v. *importunate, pressing, violent, cogent.* — *Urgently* مبرما mubruman, لازما lauziman, مهما muhimman, با ابرام ba ibraum, با اضطرار ba iztiraur, با الحاح ba ilhauh, با ثقلت ba syklut.

An urger اقدام و ابرام ساز ikdaum ou ibraum sauz, الحاح كننده ilhauh koonindeh, ازار رسان azaur russaun, ثقلت اور syklut awur.

A URINAL مبول mubwul, بولدان booldan, كميزدان kumeezdan, پيشيار peishé-aur, شيار shé-aur, meezdan.

Urinary (*belonging to urine*) بول منسوب bool

munsoob, شاش پیوند shaush pivund, کمیزرا kumeezra ta-alluk. —*Urinative (provoking urine)* بول انگیز bool angeez.—*Urinator*, v. *diver*.

Urine بول bool, شاش shaush, شاشه shausheh, کمیز kumeez, پیشیار peishé-aur, پیشار peishaur, چمین chumeen, عملقت amlukut, شلاحه shulauheh, شبرق sheerruk, قزح kuzuh. *The inspection of urine to discover diseases* تفسر fusir, تفسره tuffireh, تفسیره tufseereh. *Heat of urine* پرمیو purmé-oo. *Retention* or *stoppage of urine* سد بول sudda bool, اسر usur, ضرب furub. *Having a retention of urine* زو سد بول zu sudda bool, حاقن haukin, محتقن muhtukin.—*To urine*, v. *to piss*.

Urinous (*having the qualities of urine*) زو صفت شاش zu siffuta shaush.

An URN (*water-pot*) ابریز aubreez, اپیز apeez, اپیزه apeezeh, استاغ ustaukh, دهله duhleh, دلو duloo, دهوه duhweh, ناعورت na-awurut, ضجوع zujoo-a, حرجت hurjut, دغول dughool, لقوت lukwut, نیطل neitul. *A brass urn* هوکان hawgaun, هرکاره hurkaureh. *An urn for the ashes of the dead* ستودان sutoodan. *A small urn* دلات dullaut (plur. دلا dula).

US P مارا maura, A نا na.

USAGE (*treatment*) کیري geeré, معامله ma-amleh, حرکت hurukut. (*custom*) ایین aï-én, پیشنهاد peishnihaud, استعمال isté-amaul, عادت audut, ناعدت ka-édut, متاد mutaud, خوي khooï, روش rouvish, طور toor, طریق tureek.

Usance, v. *use*, *usery*.

USE (*experience, practice*) وقوف wukoof, وقوفیت wukoofé-ut, پیشه peisheh, تجربت tujribut, کارسازي kaursauzé, کرداري kirdauré, کارداني kaurdauné, ازمایي azmaï-é, ازمودکي azmoodugé, کار اموزي kaur amoozé, قابلیت kaubillé-ut, عمل aml.—(*habit, custom*) عادت audut, پیشنهاد peishnihaud, استعمال isté-amaul, ایین aï-én. v. *usage*.—(*possession*) تصرف tusurruf, ملکیت milké-ut, تمتع tumutta, داري dauré.—(*advantage*) نفع nufa, انتفاع intifaa, فایده fa-édeh. v. *utility*; *convenience*, *help*.—*Use of money* معامله ma-amleh. v. *interest*, *usury*.—*To be of use* نافع شدن naufa shoodun. *To employ to a bad use* اسراف کردن israuf kirdun. v. *to waste*.—*For his own use* باحتیاجاتش bihté-aujautish.

To use (*employ to any purpose*) استعمال کردن isté-amaul kirdun, تصرف ساختن tusurruf saukhtun, منتفع کردن muntufa kirdun. v. *to practise*, *treat*.—(*to be accustomed*) ایین داشتن aï-én daushtun, پیشنهاد گرفتن peishnihaud goorif-tun, عادت نمودن audut numoodun, استعمال داشتن isté-amaul daushtun. (*to frequent*) امد و شد نمودن aumud ou shud numoodun, بسیار بار تشریف کردن bissé-aur bar tushreef kirdun, چند بار بزیارت رفتن chund bar bezé-aurut ruftun.

Used مستعمل mustaamul, مانوس الاستعمال maunoosu'l'isté-amaul. v. *accustomed*.

Useful فایدهمند fa-édehmund, زو فایده zu fa-édeh, مفید mufeed, نافع naufa, زو نفع zu nufa, نفاع nuffaa, زو منفعت zu munfaat, شایسته sha-ésteh, سودمند soodmund. v. *advantageous*, *profitable*.—*More* or *most useful* انفع anfa, اعود a-ood.—*To be useful* بکار امدن bekaur aumudun, مفید شدن mufeed shoodun, شایستن sha-éstun, غیار شدن ghé-aur shoodun, فایدهمند شدن fa-édehmund shoodun.

Usefully مفیدا mufeedan, نافعا naufa-an, با منفعت ba munfaat, با فایده ba fa-édeh.

Usefulness فایده fa-édeh, منفعت munfaat, نفع nufa, انتفاع intifaa, سود sood, شایستکي sha-éstugé. v. *utility*.

Useless غیر مفید ghire-a mufeed, بلا فایده bila fa-édeh, بي نفع bé nufa, بکار نه اینده bekaur neh a-éndeh, از کار رفته uz kaur rufteh, نا فرجام na furjaum, بي معني bé maané, بي ساز bé sauz, کاسموي kausmooï, ما لا یعني ma la é-auné, عبث abis, عقیم akeem, بیهوده beehoodeh. *An useless thing* عبث abis, فلاد fulaud, فلاده fulaudeh, نا فرجام na furjaum, لغو lughoo, بادزم baudzshum. v. *trifle*.

Uselessly بلا فایده bila fa-édeh, بي منفعت bé munfaat, غیر نفع ghire-a nufa, بي معني bé maané. v. *triflingly*.

Uselessness عدم فایده aduma fa-édeh, عدم منفعت aduma munfaat, نا شایستکي na sha-éstugé.

An user استعمال کننده isté-amaul koonindeh, تصرف ساز tusurruf sauz, بکار اور bekaur awur.

An USHER (*attendant on a great man*) پیشرو peishrou, چوبدار chubdar, محضر muhzir, سرهنک surhunk, عسس asis, شرطي shurté, جلواز jilwauz, توثور toosoor. — (*an under school-master*) معلم کوچک mu-elluma koochuk.—*To usher in* پیش رفتن و مدخل کردن peish ruftun ou mudkhil kirdun, پیشرو شدن peishroo shoodun, v. *to introduce*, *forerun*.—*Ushered in* از پیشرو مدخل ساخته uz peishrou mudkhul saukhteh. v. *introduced*.

USTION (*burning*) سوزش soozish, سوزي soozé, سوز sooz, سوختکي sookhtugé.

USUAL مشهور mush-hoor, معتاد mu-ataud, مشارک mushaurik, شمل shuml, عام aumm. v. *common*, *customary*, *frequent*.—*Usually* مشهورا mush-

hooran, حسب المعتاد husbu'l'mu-ataud, موافق بحسب الاستعمال muwaufika mutaud, متعاد behusbu'l'isté-amaul.—*Usualness* متعاد mutaud, معتاد mu-ataud, استعمال isté-amaul. v. *frequency*.

USUFRUCT تصرف محصولات tusurrufa muhsoolaut.

A usufructuary صاحب تصرف محصولات sahib tusurrufa muhsoolaut.

An USURER اهل معامله ahla ma-amleh, مقرض mukriz, معاملهجي ma-amlehjé, رابح rau-byh, ربحي ribhé, ربا خور riba khore, سود خور sood khore.

Usurious معامله كير ma-amleh geer, ربح حرام پذير ribha haraum pizzeer, رابح شو raubih shoo. *Usuriously* از ربح حرام uz ribha haraum, با معامله ba ma-amleh.

To USURP تصرف نا حق كرفتن tusur-rufa na hukk gooriftun, از زور كرفتن و داشتن uz zoor gooriftun ou daushtun, بي دعواي عادل bé dawa-é audil gooriftun, تخصيص ضربي كرفتن tukhseesa zurbé saukhtun, از جبر ملك ساختن uz jubr muluk kirdun.

Usurpation تصرف نا حق tusurrufa na hukk, تخصيص ضربي tukhseesa zurbé, ملك جبري muluka jubré.

Usurped بي دعواي عادل كرفته bé dawa-é audil goorifteh. از زور كرفته و داشته uz zoor goorifteh ou daushteh.

An usurper تصرف نا حق كننده tusurrufa na hukk koonindeh تخصيص ضربي ساز tukhseesa zurbé sauz, از جبر ملك كير uz jubra muluk geer, بي دعواي عادل كيرنده bé ada-é audil geerindeh. —*Usurping* تصرف ناحق كير tusurrufa nahukk geer. —*Usurpingly* بي دعواي عادل bé dawa-é audil.

USURY معامله ma-amleh, ربح ribh, ربح حرام ribha haraum, ربا riba, ربوان ribawaun, ربون ruboon, ربيت rubé-ut, فايده fa-édeh, سود sood, كران guraun.—*To lend at usury* مقارضت كردن mukaurizut kirdun, بمعامله دادن bema-amleh dadun, بربح حرام اقراض ساختن beribha haraum ikrauz saukhtun. *To borrow at usury* بمعامله استعارت كردن bema-amleh ista-arut kirdun, بربا تعاور ساختن beriba ta-awur saukhtun.

UTENSIL, *utensils* الت alut (pl. الات alaut), الات بيت alauta beet, اسباب خانه asbauba khau-neh, متاع البيت muta-u'l'beet, اخريان akhuré-aun, صلخف sylkhuff, الادوات adawaut, قاش ماش kaush maush, باردان baurdaun, اوند awund, كاله kauleh, تور toor, خنور khunoor, خنود khunood, خنائير khunauseer, دامال da-maul, اوقاب awkawb. *Travelling utensils* خشيه khushmeh. *Utensils of the meanest kind* خرچي khursé.

UTERINE (*belonging to the womb*) رحم پيوند ruhm pivund, شكم منسوت shikum munsoob. *A brother* or *sister uterine* همشكم humshikum, مادر زاده mader zaudeh.

The UTERUS رحم ruhm, شكم shikum, زهدان zihdaun, ابسته abisteh, يوكان yookaun. v. *womb*.

UTILITY فايده fa-édeh (pl. فوايد fuwa-éd), فرجام furjaum, منفعت munfaat (plur. منافع munaufa), انتفاع intifaa, نفاع nufaa, نفع nufa, استفاده istifaudeh, سود sood, شايستكي sha-éstugé, محصول muhsool, حاصل hausil, رادت rauddut, عايدت a-édut, غنا ghuna, دخل dukhl, كفل kufl, يل eel, پرخ purkh, نوا nuwa, ژبون zshuboon, كبج kubuj, بون boon, ساز sauz, خنج khunj, دبر dubr, شرفه shurfeh, حظام hu-zaum, سوزيان soozé-aun, تافلت taufilut. v. *profit*.

UTMOST واپسين wapuseen, اخر akhir, اخري akhiré, اقصا or اقصي aksa. v. *extreme*, *highest*, *greatest*.—*To do one's utmost* جد و جهد كردن jidd ou jihud kirdun, سعي جميل ساختن sa-é jumeel saukhtun. v. *to employ every endeavour*.

Utter, v. *total*, *complete*: *outer*, *outward*.

To UTTER كفتن guftun, كلام كردن kul-laum kirdun, خطاب ساختن khutaub saukhtun. v. *to speak*, *relate*.—(*to sell*) فروختن furookhtun, فروخت كردن furookht kirdun, بيع ساختن bei-a saukhtun.—*Utterable*, v. *speakable*.—*Utterance*, v. *speaking*, *pronunciation*. — *An utterer*, v. *speaker*: *vender*.—*Uttered*, v. *spoken*: *sold*.

UTTERLY بالتمام bi't'tumaum, بهمه ابواب behumeh abwaub. v. *completely*, *perfectly*, *quite*.

Uttermost, v. *extreme*.—*Vulcano*, v. *volcano*.

VULGAR عام aumm, عموم amoom. v. *ple-beian*.—(*mean*, *low*) حقير hukeer, دني duné, پست و خور pust ou khoor, ناكس nakus. *The vulgar* عوام الناس awaumu'n'naus, جاهل خلق jauhil khulk, اهالي كس ahaulé kus, ازناب الناس aznaubu'n'naus, اوباس awbaush, اوقاش awkaush. v. *plebeians*, *commonalty*, *mob*.

Vulgarity عموم amoom, حقارت hukaurut, پستي pusté, خوري khooré, دوني dooné. v. *meanness*.

Vulgarly عموما amooman. v. *commonly*.

VULNERABLE مجروح شدن ممكن mum-kina mujrooh shoodun, قابل خسته بودن kaubila khusteh boodun, لايق زخم پذير la-éka zukhm pizzeer.

VULNERARY *medicine* اسو asoo, ينم eenum, ينمت eenumut.

VULPINE روبهانه roobehauneh.

A VULTURE نسر nusr (pl. انسر ansur, نسور nusoor), هوزب hawzub, غداف ghudauf, قشعام kyshaum, قشعمان kyshamaun. *The falling vulture (a star)* النسر الوقع annusru'l'wuka.—*Vulturine* نسري nusré, هوزب منسوب hawzub munsoob.

The UVULA ملازه mulauzeh, ملازه mulauzheh, لهات luhaut (pl. لها luha, لهي luhé, لهوات luhwaut, لهيات luhé-aut). *The falling* or *swelling of the uvula* طلطل tultul, طلطله tultuleh.

UXORIOUS بعورت مخصوص be-awurut mukhsoos, بعورت مطيع be-awurut muté-a, عاشق زوجه aushik zoojeh.—*Uxoriously* با عشق و طاعت بعورت ba yshk ou tau-at be-awurut.—*Uxoriousness* حال بعورت مخصوص haula be-awurut mukhsoos.

W.

W is expressed, in Persian and Arabick, by و—as ديوانه deewauneh *mad*, موافق muwaufik *conformable*; &c.

To WADDLE از اين تا ان طرف جنبان شدن uz ein ta aun turruf jumbaun shoodun, از جانب بجانب تزلزل ساختن uz jaunib bejaunib tuzulzul saukhtun, فراخيز كردن furakheez kirdun, تنغص كردن tunughghus kirdun. v. *to totter, stagger*.

To WADE (*walk through water*) در اب مشي كردن dur aub mushé kirdun, بپاي مرور كذرگاه كردن bepa-é muroora guzurgah kirdun. (*to pass through with difficulty*) با دشخواري كذاردن ba dushkhauré guzaurdun, در ميان مشكلها كذار كردن dur mei-auna mushkilha guzaur kirdun.

A WAFER كلاج kulauj.

To WAFT (*carry through the air*) بهوا پرانيدن behawa purranédun, در هوا بردن dur hawa burdun. *To waft over a river, &c.* عبور نهر كردن aboora nuhr kirdun, مرور كذر راه ساختن muroora guzr rah saukhun, از اين تا ان كنار جويبار كذارانيدن uz ein ta aun kunaura jooïbar guzauranédun. *To make a waft* or *signal* اشارت كردن ishaurut kirdun. v. *to wave*; also *to swim, float*.

A waft (floating body) رمث rums, عمد amud.

Waftage (passing through the air) پران purraun, از هوا برده uz hawa burdeh. (*passing over the water*) مشي علي وجه البحر mushé ala wujhu'l'buhr, كذار ساز guzaur sauz, عبور دريا aboora duré-a.

Wafted برده burdeh, كذارانيده guzauranédeh.

A WAG مسخره maskhureh, بذله باز buzleh baz, بذبار buzbar, بدباز budbauz, صاحب مزه sahib muzeh. v. *droll, jester*.

To WAG (*cause to move* or *shake*) جنبان كردن jumbaun kirdun, جنبانيدن jumbanédun, حركت دادن hurukut dadun, لانده كردانيدن laundeh girdanédun. (*to move* or *be agitated*) جنبان شدن jumbaun shoodun, محرك بودن muhurruk boodun, جنبيدن jumbédun, اينجا انجا لاندن einja aunja laundun. *To wag the tail* بصبصه كردن busbuseh kirdun, عطاظ ساختن yzauz saukhtun, عطب نمودن azib numoodun. v. also *to wave*.

To WAGE (*war*) جنك كردن jung kirdun, مبارزت ساختن mubaurizut saukhtun, غزا كردن ghuza kirdun, نبرد كردانيدن nubburd girdanédun, جهاد و رزم كردن jahaud ou ruzzum kirdun.

A WAGER رهن ruhn, رهين ruheen, كرو giroo, كروكاه giroogaun, سبق subuk, بحث buhs, قول kool, اوچ awch.

To wager رهن كردن ruhn kirdun, مراهنت ساختن murauhinut saukhtun, تقامر كردن tukaumur kirdun, مرهون نمودن murhoon numoodun, اوچ كردن awch kirdun, تخاصم كشيدن tukhausum kushédun, قول دادن kool dadun, قرع كردن kura kirdun, سبق نمودن subuk numoodun, بحث كردن buhs kirdun.

WAGES وظيفت wuzeefut, مواجب muwaujib, طلب tulub. v. *salary, pay, stipend*.—*Yearly wages* ساليان saulé-aun. *Monthly wages* ماهينه mauheeneh. *Daily wages* روزانه roozauneh.

WAGGISH بذله باز buzleh bauz, پر فسوس pur fusoos, ذو مزه zu muzeh.—*Waggishness, waggery* بذله بازي buzleh bauzé, مزه muzeh, مسخره maskhureh, فسوس fusoos, افسوس afsoos.

A WAGGON عربه arabeh. v. *cart*.

A WAGTAIL كراك kurauk, كواك kuwauk, شيشالنك sheishalunk, هزاز huzauz, زعرت zaarut, سنكلاليك sunkulauleek, سنكلان sunkulaun, لجيور leijoor, ستربانك suturbaunuk, ستا suta.

WAIF (*goods found without an owner*) اسباب يافته بي خواند asbaub é-afteh bé khauvund.

To WAIL ناله زدن nauleh zudun, زاري كردن zauré kirdun, غريويدن ghyreewédun, شكايت ساختن shuka-é-ut saukhtun. v. *to lament, bewail, moan*.—*Wail, wailing* نالش naulish, زاري zauré, غيريو ghyré-oo, شكايت shuka-é-ut. v. *lamentation*.—*Wailful* ناله زن nauleh zun, غم خور ghumm khore. v. *mournful, sorrowful*.

WAIN عربه arabeh. v. *carriage*.

WAINSCOT, *wainscoting* (*of a room*) تخته ديوار tukhteh deewaur.—*To wainscot* با تخته ديوار مبطن كردن ba tukhteh deewaur mubuttun kirdun.

The WAIST ميان mei-aun, ميان تن mei-aun tun, ميانه mei-auneh, كردكار kirdkaur,

قلبگاه kulbgah, تهیگاه tiheegah, خاصرت khaufirut, سقل or صقل fukl, سقال fukaul, طفطفت tuftufut, قرب kurb, کشح kufhuh (pl. کشوح kufhooh), اطل atl, ناطق nautik, ناطقت nautikut. *The waift* (or *middle deck*) *of a fhip* سقیفت میان جهاز fukeefuta mei-auna jahauze.—*Slender-waifted* ستك futuk.—*A waiftcoat* تونیت tooné-ut, گرته gurteh, کرتك kurtuk.—*An under-waift-coat* خوي خور khooï khore, غلالت ghulaulut.

To WAIT, *wait for* نظر کردن nuzr kirdun, تنظر ساختن tunuzzur faukhtun, نگران شدن nuggurau fhoodun, توقف کردن tuwukkuf kirdun, منتظر شدن muntuzir fhoodun, باشیدن baufhédun, داشتن daufhtun, ترصد ساختن turuffud faukhtun. v. *to ftay, watch.*—*To wait upon* (*as a fervant*) ملازمت ساختن mulauzimut faukhtun, خدمت کردن khydmut kirdun, اداي خدمت نمودن ada-é khydmut numoodun. v. *to ferve.*—(*to accompany*) رفاقت ساختن rufaukut faukhtun, صحبت کردن fohubut kirdun. v. *to attend*—(*to vifit*) تشریف اوردن tufhreef awurdun, عازم ملاقات نمودن auzma mulakaut numoodun.

Wait (*ambufh*) کمین kumeen, کمینگاه kumeengah, بخیز bukheez, مکادت mukaudut. *To lie in wait* کمین ساختن kumeen faukhtun, در کمینگاه نظر کردن dur kumeengah nuzr kirdun, مکادت ساختن mukaudut faukhtun, در بخیز پنهان شدن dur bukheez pinhaun fhoodun.

Waited on خدمت پذیر khydmut pizzeer, نوکر دار nookur dar, ذو ملازمت zu mulauzimut.

A waiter نوکر nookur, چاکر chaukur, خدمتکار khydmutkaur, ملازم mulauzim.

A waiting-woman زني نوکر zunné nookur, کنیز kuneez, عورت خدمتکار awruta khydmutkaur, ایینه دار aï-éneh dar, راعي raa-é. v. *maid-fervant.*

To WAKE, *waken* (*roufe another from fleep*) بیدار کردن beedaur kirdun, از خواب برانگیختن uz khaub burangeekhtun, ایقاظ ساختن eikauz faukhtun, تیقیظ کردن teekeez kirdun, تنبیه ساختن tumbeeh faukhtun, انباه کردن imbauh kirdun. *To wake, be awake,* or *be awakened* بیدار شدن beedaur fhoodun, از خواب بیدار شدن uz khaub beedaur fhoodun, متنبه کشتن motanebbih gufhtun, باختن baukhtun, مستیقظ کردیدن mufteekiz girdédun. v. alfo *to watch.*

A wake (*vigil*) بیداري beedauré, ارق aruk.

Waked بیدار کرده beedaur kirdeh, میقوظ meikooz, متیقظ mutei-ukkuz, متنبه motanebbih, از خواب برانگیخته uz khaub burangeekhteh.

Wakeful بیدار beedaur, ساهر fauhir, سهران fuhraun (pl. سهار fuhhaur), سهرت fuhrut, مستیقظ mufteikiz, اهل انتباه ahla intibauh, بي خواب bé khaub, ارق aruk, متیقظ mutei-ukkuz, یقظان eekzaun, یقظ eekiz, ایقاظ eikauz, موترق mooturuk. v. alfo *watchful, vigilant.*

Wakefulnefs بیداري beedauré, سهر fuhr, کثرت السهر kufrutu's'fuhr, یقظت eekuzut, عدم خواب aduma khaub, بیخوابي békhaubé, مساهرت mufauhirut, ارق aruk, مکتلا or مکتلي muktula.

To WALK کشت و کذار کردن gufht ou guzaur kirdun, کشت ساختن gufht faukhtun, سیر کردن feir kirdun, سیران ساختن feiraun faukhtun, بکردیدن begirdédun, بسیر رفتن befeir ruftun, بسیران روان بودن befeiraun rouvaun boodun, تنزه کردن tunuzzuh kirdun, مشي شدن mufhé fhoodun, راجلا مشي کردن raujilan mufhé kirdun, سیر و تماشا کردن feir ou tummaufha kirdun, تفرج ساختن tufurruj faukhtun, خرامان شدن khyramaun fhoodun, تفرج کنان خرامان کردن tufurruj koonaun khuramaun kirdun, تبسط ساختن tubuffut faukhtun. v. alfo *to go, come, travel, pafs, move.*—*To walk with an eafy graceful air* خرام کردن khyraum kirdun, خرامیدن khyramédun. *To walk with dignity* موزون خرام کردن mouzoon khyraum kirdun, خرامان ساختن khyramaun faukhtun. *To walk out* or *abroad* بیرون خرام کردن beeroon khyraum kirdun. *To walk with diftorted feet* با پاي نا هموار خرام کردن ba pa-é na humwaur khyraum kirdun. *To walk, as a fpectre* نمایش خیال روان بودن شدن numa-éfh fhoodun, kheiaul rouvaun boodun. *To walk to and fro* انجا اینجا خرامان کردن aunja einja khyramaun kirdun, امد و شد ساختن aumud ou fhud faukhtun. *To caufe to walk* خرامانیدن khyramanédun.

Walk (*the act of walking*) سیر feir, سیران feiraun, کشت gufht, تفرج tufurruj, کشت و کذار gufht ou guzaur, مشي mufhé, خرام khyraum, خرامان khyramaun, تبسط tubuffut, رفتار ruftaur, روش rouvifh. (*a place for walking*) سیرانگاه feiraungah, تفرج گاه tufurruj gah, مسیره mufeereh, کلکشت gulgufht.

A walker سیرکننده feir koonindeh, بسیر رونده befeir rouvindeh, خرام ساز khyraum fauz, رجلا مشي گر rujla mufhé gur. *A night-walker* شبرو fhubrou.

A WALKING-STAFF چوب دست chobe doft, سردسته furdofteh, عصا afa. v. *ftaff.*

A WALL دیوار deewaur, بنیان buné-aun, حایط ha-ét, جدر judr, جدار jiddaur (plur. جدر judur, جدران judraun), منقبت minkubut, حجر hejr (plur. حجران hujraun) حاجر haujir, پرچین purcheen, حول hawl, سور foor.

v. *partition.*—*The walls of a town* or *castle* شهربند shahurbund, قلع بند killaa bund, دیوار حصار deewaura hissaur, دیوار قلعه deewaura killaah, دیوار شهر deewaura shahur, حصار hissaur, بارو bauroo, بدن budun, برج burj (pl. بروج burooj), قلعه killaah, بار baur, باره baureh, ربض rabuz, ال aul. v. *fortification.*—*The gates and walls* (*of a city*, &c.) در و دیوار dur ou deewaur. *A wall of boards* تخته دیوار tukhteh deewaur, تخته دیواری tukhteh deewauré. *The foundation of a wall* بن دیوار buna deewaur, جدر judr. *The top of a wall* سر دیوار sura deewaur, پرچین purcheen. *The side* or *face of a wall* روی دیوار roo-é deewaur, جدر judr. *Any part of a wall higher than the rest* طربال tyrbaul. *The coping of a wall* تاج دیوار tauja deewaur, افریز afreez, کنکره kungureh, علاوت alauwut. *A moist* or *sweating wall* نث nuss. *A ruinous wall* دیوار متداعی deewaura mutuda-é, استا ista. *The encrustation* or *plastering of a wall* مهره دیوار muhreha deewaur, لاد laud. *A very high wall* حصار گردون عروج hissaura gurdoon urooj. *A high wall* (*surrounding a palace*, &c.) شهدیوار or شاه دیوار shahdeewaur. *A parapet wall* دیوار به رفعت سینه deewaura beh rufaata seeneh, کنکره kungureh. v. *parapet.*—*The parapet wall surrounding a well* جول jawl (pl. جوال juwaul, اجوال ajwaul).—*A back wall* پس دیوار pus deewaur. *The back part of a wall* پس دیوار pusa deewaur.—*A front wall* پیش دیوار peish deewaur. *The front of a wall* پیش دیوار peisha deewaur.

To wall (*inclose with walls*) از دیوار احاطه کردن uz deewaur ihauteh kirdun, با جدر دایره بستن ba judr da-éreh bustun. (*to fortify with walls*) از دیوار و بارو تحصین کردن tuhseen kirdun, محکم ساختن uz deewaur ou bauroo muhkum saukhtun, با شهربند و بروج اراستن ba shahurbund ou burooj araustun.

A WALLET جامه دان jaumeh dan, خورچین khore cheen, جمعدان jumaadan, راویت rawé-ut, مزود muzood (pl. مزاود muzawaud), رتمت rutmut, چوال chuwaul, جشیر jusheer, کیس keis. v. *bag.*

WALL-EYED ذو چشم متزرق zu chushuma mutuzurruk, ازرق azruk, زرقا zurka.

WALL-FLOWER قرنفل kurnfil.

To WALLOP پختن pukhtun. v. *to boil.*

A WALL-LOUSE بق الحیطان bukku'l'heitaun, بق الخشف bukku'l'khushuf, فسافس fusaufus.

To WALLOW (*roll on the ground, in the mire*, &c.) غلطیدن ghultédun, غلطان شدن ghultaun shoodun, بخچیزیدن bukhcheezédun, خزیدن khuzédun, بالیدن baulédun, متدحرج کردن mutuduhruj kirdun, متدحدر نمودن mutuduhdir numoodun, تمرغ کردن tumurrugh kirdun, متروغ نمودن mutroogh numoodun. v. under *to roll.*—(*to move heavily*) گران سیر شدن guraun seir shoodun.—*To wallow in sensuality* بهوا و هوس تابع شدن behawa ou hawus tauba shoodun, پرست حواي نفساني بودن purusta hawa-é nufsauné boodun, نفس غلبه کردن nufs gulubeh kirdun.

WALLWORT (*herb*) خمان صغیر khumaun sugheer, یبان مروري eebaun murwuré.

A WALLNUT جوز jooz, کوز gooz, چهار مغز chuhaur mughz, شلوکه shulookeh, کارد کان kardkaun, جوز رومي jooza roomé, بخکله bukhkuleh, بخکلیون bukhkulé-oon, بخکلون bukhkuloon, بخکلول bukhkulool, تخکلون tukhkuloon. *A walnut-tree* جوز درختي jooz durukhté, تخکلول tukhkulool.

WALL-PEPPER میر عاشقان meer aushkaun.

To WAMBLE (*to have a disordered stomach*) منش زدن munish zudun, منش گر داشتن munish gur daushtun, بیزار و نفور شدن beezaur ou nufoor shoodun, نا خوشگوار یافتن na khooshguwaur é-aftun. v. *to nauseate.*

WAN بیمارگون beemaurgoon, زرد فام zurd faum, اصفر asfur. v. *pale.*—*To grow wan* بیمارگون گردیدن beemaurgoon girdédun, زرد فام شدن zurd faum shoodun, تهیم گشتن tuheium gushtun. *To make wan* بیمارگونی دادن beemaurgooné dadun, زرد فام گردانیدن zurd faum girdanédun.

A WAND عصیت asé-ut, چوب chope, چوپک chopuk, شاخ shaukh. v. *rod, twig.*

To WANDER (*ramble about*) گشت و گذار کردن gusht ou guzaur kirdun, گشت ساختن ghusht saukhtun, انجا اینجا رفتن aunja einja ruftun, سیار کردن sei-aur kirdun, وارفتن waruftun, کوشیدن kooshédun, پوییدن pooï-édun, پویان بودن pooï-aun boodun, تکیدن tukédun, گریدن gurédun, اواریدن awarédun, واریدن waurédun. (*to go astray, lose the way*) بیراه شدن bérauh shoodun, گمراه بودن gumrah boodun, حدس کردن hudis kirdun, اواره شدن awaureh shoodun, سرگشته بودن surgushteh boodun, سرگردان شدن surgurdaun shoodun. *To wander about in a distracted manner* اواره و سرگردان شدن awaureh ou surgurdaun shoodun, هیام ساختن hei-aum saukhtun, تیه کردن teih kirdun, تیهان شدن teihaun shoodun, عمه کردن umuh kirdun. v. also *to stray, rove, travel.*

A wanderer گشت و گذار کننده gusht ou guzaur koonindeh, رند rind, رند جهان rinda jehaun, بیکار békaur, دربدر durbedur, اواره awaureh, ابطال abtaul, ابدال abdaul, یازه é-auzsheh, دریم dureem, اعرابی é-arabé.

Wandering گشت و گذار gusht ou guzaur, گشت gusht, پویا pooï-a, پویان pooï-aun, پو poo, بی راه bé rauh, گمراه gumrauh, سیار sei-aur, سرگشته surgushteh, سرگردان surgurdaun, متردد muturuddud, اواره awaureh, ضایع سایع za-é-a sa-é-a, مسوه musooh, اینجا انجا روان einjau aunja rouvaun, عمه amuh, عموه umooh, عموهت umoohut, هیام hei-aum, هایم ha-ém, مطع muta, مطوع mutoo-a, مخیق mukheek, همی humé, ندود nudood, نداد nudaud, ند nudd, تطوح tutawwuh, تکمه tukummeh, تیه teih, تیهان teihaun, حدس hudis, غربت ghurbut, مسوح musooh, دفون dufoon, متحیر mutuhei-ur, تکاپو tukapoo, تمه kummuh. *Wandering* or *uncertainty of mind* حال متردد haula muturuddud, تردد turuddud, دودلی doodilé, سرگردانی surgurdauné, سرگشتگی surgushtugé. v. *irresolution.*—*Wandering* or *irresolute*, متردد muturuddud, حایر بایر ha-ér ba-ér, زو تردد zu turuddud, سرگردان surgurdaun, سرگشته surgushteh.

WANE (*decline*) نقص nuks, نقصان nuksaun, کاست kaust, تصغیر tusgheer, جزر juzr. v. *decrease*, *deminution.*—*The wane of the moon* محاق muhauk, محاق هلال muhauka hulaul.—*To wane* (*grow less*) کمتر گشتن kumtur gushtun, کم شدن kum shoodun, مقصور گردیدن muksoor girdédun, کمیدن kumédun, نقصان یافتن nuksaun é-aftun.—(*to make less*) کمتر گردانیدن kumtur girdanédun, تصغیر کردن tusgheer kirdun, نقصان ساختن nuksaun saukhtun.

WANNESS بیمارگونی beemaurgooné, زردی zurdé, پژمردگی pushmurdugé.

To WANT or *be in want of any thing* عدم شدن adum shoodun, اعدام بودن é-adaum boodun, معدم شدن maadim shoodun, اصغا گشتن isfa gushtun, غیر داشتن ghire-a daushtun.—(*to be poor*) تنک دست شدن tunk dost shoodun, محتاج شدن muhtauj shoodun, رکوع گشتن rukuwa gushtun, فقیر بودن fakeer boodun, نیازمند شدن né-auzmund shoodun, حاجتمند گردیدن haujutmund girdédun.—(*to be defective*) تقصیر شدن tukseer shoodun, زوال یافتن zuwaul é-aftun, کم شدن kum shoodun, نقیص بودن nukees boodun, نقصان نمودن nuksaun numoodun. v. *to fail.*—(*to have occasion for*) لازمت یافتن lauzimut é-aftun, مهم و لازم پنداشتن muhimm ou lauzim pindaushtun, مقتضی شدن muktuzé shoodun, معتکد یافتن maatikud é-aftun.—(*to long for*) ارزو داشتن arzoo daushtun. v. *to wish.*

Want (*penury*) تنک دستی tunk dosté, دست تنکی dost tunké, احتیاج ihté-auj, مسکنت meskinut, گدایی gudaï-é, دردمندی durdmundé, نیازمندی né-auzmundé, فقر fakr. v. *poverty*, *indigence.*—(*deficiency*) زوال zuwaul, قصور kusoor, نقص nuks, نقصان nuksaun.—(*privation, state of not having*) عدم adum, معدم maadim, حیا hyma, حال محروم haula muhroom. *Being in want of* محروم muhroom, عدیم adeem, بیبهره bébuhreh. v. also *poor*.

Wanting (*defective*) زو تقصیر zu tukseer, ناقص naukus, نقیص nukees, زایل za-él, کم kum, کمین kumeen, کمینه kumeeneh.

WANTON شوخ shookh, شوخ چشم shookh chushum, پر شهوت pur shuhwut, نفسانی nufsauné, زو هوای نفسانی zu hawa-é nufsauné, زو هوس و هوا zu hawus ou hawa, بی سر و سامان bé sur ou samaun, هواس hawwaus. v. *lascivious*, *libidinous*, *dissolute*, *licentious.*—(*frolicksome, airy*) شوخ shookh, هوادار hawadar, شوخ طبیعت shookh tubé-aat, شاد shaud, خرم khurrum, مسرور mesroor, بطر butur, عرام araum, زو عشوت و شیوه zu yshwut ou sheeweh. v. *saucy*.

A wanton اهل شوخی ahla shookhé, زنی شوخ zunné shookh, شیوه باز sheeweh bauz, کنیزه شوخ چشم kuneeza shookh chushum, جاف جاف jauf jauf. v. also *whore*, *whoremonger*: *trifler*.

To wanton شوخی نمودن shookhé numoodun, شوخیدن shookhédun, شیوه باختن sheeweh baukhtun, هوادار شدن hawadar shoodun, عشوت نمودن yshwut numoodun, عشوت زن شدن yshwut zun shoodun. v. *to revel*, *play*.

Wantonly با شوخی ba shookhé, بطور شیوه باز betoora sheeweh bauz, بر وجه هوادار bur wujha hawadar, با شهوت ba shuhwut, با هوای نفسانی ba hawa-é nufsauné, با عشوت ba yshwut.

Wantonness شوخی shookhé, شهوت shuhwut, هوس hawus, هوا و هوس hawa ou hawus, هوای نفسانی hawa-é nufsauné, هواداری hawadauré. v. *lasciviousness*, *licentiousness.*—(*frolick*, *humour*) شوخی shookhé, شوخ طبیعتی shookh tubé-aaté, عشوت yshwut, شادی shaudé, دلشادی dilshaudé, خرمی khurrumé, شیوه sheeweh.

WAR جنگ jung, جهاد jahaud, نبرد nubburd, رزم ruzzum, غزا ghuza, مبارزت mubaurizut, حرب harb, حراب haraub, محاربت muhaurubut, حرابت haraubut, کارزار kaurzaur, سفر sufr, پیکار peikaur, وغا wugha, هیجا heija, پرخاش pur-

khausħ, فرخاش furkhausħ, خاش khausħ, جهد juhd, عجوز ajooz, فساد fusaud, كزاغند kuzsha-ghund, كزغند kuzshghund, كفاح kufauh, ازرم azrum, ذات رعد zaut raad, صرام suraum, غشوم ghushoom, صفدري sufdiré, بكره bukruh, كيد keid. *A great, bloody* or *dangerous war* جهاد اكبر jahaud akbur, مقاتلت عظيمت mukau-tilluta azeemut, نهمار nuhmaur, نهمان nuhmaun, عماص or عماس amaus. v. *hostility, battle.*—*A sea war* دريا جنكي duré-a jungé, نبرد البحر nub-burdu'l'buhr.—*Wars* جنكها jung-ha, حروب hu-roob, محاربات muhaurubaut, غزوات ghuzwaut, مغازي mughauzé, فسادات fusadaut, معامع ma-ama.—*The terror of war* مهابت جنك mohaubut jung. *The hero of war* دلاور جنك dilavur jung. *The triumph of war* ظفر جنك zufur jung. *The strength of the war* جلادت جنك juladut jung. *The leader of war* سپهدار جنك sippahdar jung, سالار جنك salaur jung. [The above, with others of a similar combination, are titles conferred in the East on men of rank, especially in the military line.]—*Trained* or *skilful in war* نبرد ازما nubburd azma, جنك اموز jung amooz, رزم پيشه ruzzum peesheh, احوال جنكي شناس ahwaula jungé shinaus. *A holy war, a war against infidels* جهاد juhaud, اجتهاد ijtihaud, مجاهده mujauhudeh, غزا ghuza, مغزي mughza (pl. مغازي mughau-zé). *The author of a war* باعث جنك baasa jung, فتنه انكيز fitneh angeez.

To war or *make war* جنك كردن jung kirdun, مبارزت ساختن mubaurizut saukhtun, غزا كردن ghuza kirdun, جهاد ساختن juhaud saukhtun, مجاهدت نمودن mujauhidut numoodun.

To WARBLE اواز كردانيدن awauz girdané-dun, تغرد ساختن tughurrud saukhtun, سراييدن suraï-édun, ترنم كردن turunnim kirdun, رنم ساختن runnim saukhtun, ترانه زدن turauneh zudun, نوازش كردن nuwauzish kirdun, خواندن khaundun, خوش خواندن khoosh khaundun, نغمت پرداختن nughmut purdaukhtun, تغني كردن tughunné kirdun. v. *to sing.*

A warbler ترنم كننده turunnim koonindeh, تغرد ساز tughurrud sauz, سراينده sira-éndeh, خوشخوان khooshkhaun, رنم پيراي runnim pee-ra-é, ترانه پرداز turauneh purdauz. v. *singer.*

To WARD, *ward off* وا راندن wa raundun, دفع كردن dufa kirdun, دافع شدن daufa shoo-dun. v. also *to guard, protect.*

A ward (young person under guardianship) يتيم eeteem (fem. يتيمت eeteemut), يتيم وصي eeteema vussé. v. *pupil, orphan.*—*A ward* or *district of a city* امارت شهر imauruta shahur, محلت muhul-lut. v. also *watch, guard, custody, confinement.*—*The wards of a lock* مدنج mudunj, مدنك mudunk.—*Wardship (guardianship)* وصيكي vusseegé, محافظت muhaufizut.—*(pupillage)* حال يتيم haula eeteem.

A warden وصي vussé, حافظ hafiz, راعي ra-é, ناظر nauzir, حارس hauris. v. *guardian, keeper.*—*The warden* or *head man of a society* عرفت urfut, كتخدا kutkhoda, پيشوا peishwa, پيشكار peish-kaur. v. *chief.*—*A church-warden* قايم ka-ém, واهف wauhif, هربد hurbuz.

A WARDROBE جامه دان jaumeh dan, خلعت خزينه khylaat khuzeeneh, رخت خانه rukht khauneh, بغلنده bughlundeh, برفند bur-fund, صوان suwaun.

WARE, *wares* اسباب asbaub, متاع mutaa (pl. امتعت imtaat), قماش kumaush (pl. اقمشت akmishut), بياعت bei-aat (plur. بياعات bei-a-aut), مال maul (plur. اموال amwaul), بارخانه barkhauneh, سلعت silaat (plur. سلع sula), عرض erz, جنس jins (plur. اجناس ajnaus), اثاث asaus. *Small wares* خردوات khorduwaut, اسباب كمبها asbauba kumbeha. v. *pedlary.*

A warehouse مخزن makhzun, خزينه khuzee-neh, اسباب خانه asbaub khauneh, انبار ambaur, انبار خانه ambaur khauneh, باردان bardaun, كربج kurbuj. v. *storehouse, repository.*

WARFARE حال جنك haula jung, احوال جنكي ahwaula jungé. v. *war.*

Warily, v. *cautiously.*—*Wariness*, v. *caution.*

WARLIKE (*skilled in* or *fit for war*) جنك اموز jung amooz, نبرد ازما nubburd azma, رزم پيشه ruzzum peesheh, احوال جنك شناس ahwaula jung shinaus.—(*brave*) دلاور dilavur, دلير dilare, غازي مانند ghauzé manend, تيز دل taze dil.—(*military, belonging to war*) جنكي jun-gé, احوال جنك پيوند ahwaula jung pivund, نبرد منسوب nubburd munsoob, بجهاد تعلق be-juhaud ta-alluk.—*Warlike accoutrements* الات رزم alauta ruzzum, اوزند awzund, اوژند awzshund, اوژنك awzshunk. v. *accoutrement.*

WARM كرم gurm, حار haurr, حر hurr, تابدار taubdar, v. *hot.*—*A little warm* نيم كرم neem gurm, معتدل maatudil. *Warm (fiery, furious)* اتشي autashé, محرور muhroor, كرم gurm, تنمر tunummur, حمر humir, قهر kuhr, تيز مزاج taze mizauj, تيز طبيعت taze tubé-aat. v. *violent, vehement.*—(*ardent, zealous*) پر رشك pur rishk, رشكين rishkeen, ذو غيرت zu ghee-rut, غيور ghei-oor. v. also *fanciful.*—*Warm heart-ed* كرمدل gurmdil. *A warm place* كرمكاه

gurmgauh. *A warm climate* كرمسر gurmsir, جروم juroom. *Warm water* اب كرم auba gurm, فاتر fautir, فاتور fautoor. *A warm bath* كرمابه gurmaubeh, اب كرم auba gurm. v. under *hot*.

To warm كرم كردن gurm kirdun, كرميدن gurmédun, حار كردن haurr kirdun. v. *to heat*.—(*to become warm* or *passionate*) كرم كشتن gurm gushtun, اتشي كردندن autashé girdédun, قهر كرفتن kuhr gooriftun, غضبناك شدن ghuzubnauk shoodun. v. also *to enrage*.

Warmly (*with heat*) بي كرمي ba gurmé, حرا hurran.—(*passionately*, *angrily*) با قهر ba kuhr, با غضب ba ghuzub, محرورا muhrooran.—(*zealously*, *ardently*) با رشك ba rishk, با غيرت ba gheerut, با دلكرمي ba dilgurmé.

Warmness, *warmth* (*heat*) كرمي gurmé, نيم كرمي neem gurmé, تابداري taubdaré, حرور huroor, حرارت huraurut.—(*passion*, *choler*) كرمي gurmé, غضب ghuzub, قهر kuhr, تيزمزاجي taze mizaujé, تيز طبيعتي taze tubé-aaté, دلكرمي dilgurmé. v. *zeal*, *passion*, *enthusiasm*.

To WARN نصيحت دادن nuseehut dadun, تبيه نمودن tubeeh numoodun, منبهت دادن mumbuhut dadun, متنبه كردانيدن motanebbeh girdanédun, پند دادن pund dadun, اكاهدار كردن agahdar kirdun, اكاهانيدن agahanédun, موعظه ساختن muwa-ézeh saukhtun. v. *to admonish*, *notify*.

Warned اكاهانيده agahanédeh, پند كرفته pund goorifteh, متعظ mutta-éz.

Warning نصيحت nuseehut, پند pund, تنبيه tumbeeh, موعظه muwa-ézeh, نذر nuzr, نذري nuzré, منبهت mumbuhut, ذكره zikreh, ذكري zikré, اكاهداري agahdaré.

WARP (*of cloth*) ارش arish, اريش areesh, تاره taureh, حبالت hubaulut (pl. حبايل huba-él), تار taur, بت butt, پود pood, فرت furt. v. *woof*.

To WARP (*become crooked*, *shrink*) معوج كشتن ma-ooj gushtun, كوژ كرديدن goozsh girdédun, منحني شدن munhuné shoodun, درهم كرفته شدن durhum goorifteh shoodun, واهم كشيدن wahum kushédun, نا راست كشتن na rauft gushtun, پيچيدن peechédun, پيچيده شدن peechédeh shoodun, پيچ كشتن peech gushtun, پيچش نمودن peechish numoodun. v. *to contract*: *turn*.—(*to cause to crook*, *shrink* or *shrivel*) كژ كردانيدن kuzsh girdanédun, اعوجاج دادن é-awajauj dadun, معوج ساختن ma-ooj saukhtun, پيچيده كردن peechédeh kirdun, واهم كرفته ساختن wahum goorifteh saukhtun, درهم كشيده كردن durhum kushédeh kirdun.

Warped, *warpt* معوج ma-ooj, منحني munhuné, پيچيده peechédeh, درهم كشيده durhum kushédeh, واهم كرفته wahum goorifteh, نا راست كشته na rauft gushteh, غير در خط مستقيم ghire-a dur khutta mustukeem.

A WARRANT (*commission* or *order*) استقلال istiklaul, حكم hookum, امر amur, سپارش sipaurish, عهد ahd, فرمان furmaun, برات buraut, منشور munshoor, بيزاري beezauré.

To warrant (*give authority*) استقلال دادن istiklaul dadun, فرمان كذار كردن furmaun guzaur kirdun, حكم دادن hookum dadun, عهد و امر كردانيدن ahd ou amur girdanédun.—(*to exempt*, *secure*, *privilege*) برات دادن buraut dadun, منشور بخشيدن munshoor bukhshédun, معاف ساختن mu-auf saukhtun, بيزاري دادن beezauré dadun.—(*to prove*, *attest*) دلالت و اثبات نمودن dulaulut ou isbaut numoodun, حجت برهان كردن hujjuta burhaun kirdun, تصديق ساختن tusdeek saukhtun, شهادت و اقرار دادن shuhaudut ou ikraur dadun. v. also *to justify*.

Warrantable محلول muhlool, حلال hulaul, حق hukk, حقيقي hukeeké, شرعي shura-é, سني sunné, جايز ja-éz, طايب ta-éb.—(*justifiable*, *right*) راست rauft, صالح saulih, واجب vajib, مستوجب mustoojib, سزا suza, لايق la-ék, شايسته sha-ésteh, قابل مبرر شدن kaubila muburrur shoodun, واجب التزكيت vajibu'l'tuzké-ut. v. *proper*, *just*.

Warrantableness شريعت shuré-at, راستي rausté, صلاح sulauh, شايستكي sha-éstugé, قابليت مبرر شدن kaubillé-uta muburrur shoodun, سزاواري suzawauré.

Warrantably بالحلال bi'l'hulaul, با راستي ba rausté, با صلاح ba sulauh, بر وجه قابل مقرر شدن bur wujha kaubila mukurrur shoodun, با سزاواري ba suzawauré, با موافقت ba muwaufikut.

Warranted (*lawful*) مبرر muburrur, محلول muhlool, حلال hulaul. v. *warrantable*.—(*authorised*) استقلالي istiklaulé, مستقل mustukull, استقلال istiklaul.—(*proved*) مثبوت musboot, مسجل musujjul, مشهود mush-hood, از حجت برهان مشروح uz hujjuta burhaun mushrooh.

A warranter (*one who gives authority*) حكم كذار hookum guzaur, فرمان فرما furmaun furma, امر ده amur duh. v. also *surety*.

Warrantise, *warranty* (*authority*, *commission*) استقلال istiklaul, استقلال كلي istiklaula kullé, منشور munshoor, سپارش sippaurish, عهد ahd.—(*security*) كفيل kufeel, كفالت kufaulut, متكفل mutukufful, پايندانى pa-éndauné.

A WARREN (*for rabbits*) حصار جهت پزنکري hiſſaura jihut puzſhunguré.

A WARRIOUR جنگي jungé, بهادر bahaudur, شاهسوار ſhahſuvvaur, غازي ghauzé, مبارز mobauriz, پهلوان pihluvaun, نبرد ازما nubburd azma, مجاهد mujauhid, جدار juddaur, بطل batal, کنداور kundawur, صاحب دليري ſahib dilaré, مردم دلاور murduma dilavur, صفدر ſufdir. v. *ſoldier.*

A WART زخ zſhukh, اژخ azſhukh, کندمه kundumeh, کندومه kundoomeh, پالو pauloo, پاژوه pauzſhooh, ثولول ſoolool, منکل mungul.—*Warty* زخ دار zſhukh dar, پرکندومه pur kundoomeh, زو پالو zu pauloo.—*Wartwort*, v. *ſpurge.*

WARY صاحب احتياط ſahib ihté-aut, زو انتباه zu intibauh, اهل بصيرت ahla buſeerut, محتذر muhtuzir. v. *cautious.*

WAS ᵖ بود bood, شد ſhood, ᴬ کان kana.

To WASH غسل کردن ghuſl kirdun, شستن ſhuſtun, شوييدن ſhooï-édun, شوينديکي کردن ſhoo-éndugé kirdun, شست و شو ساختن ſhuſt ou ſhoo ſaukhtun, مجيدن mujédun, مسيديدن muſeedédun, تمويص کردن tumwees kirdun, موص ساختن maws ſaukhtun, شوص کردن ſhaws kirdun, اشردن aſhurdun. — *To waſh the body* استحمام ساختن iſtihmaum ſaukhtun, غسل تن کردن ghuſla tun kirdun, تغسل ساختن tughuſſul ſaukhtun, بدن شستن budun ſhuſtun. v. *to bathe.*—*To waſh clothes* جامه شست کردن jaumeh ſhuſt kirdun, نسک ساختن nuſik ſaukhtun, ملق کردن mulik kirdun, لباس رحض ساختن libaus ruhz ſaukhtun. *To waſh the feet* غسل پاي کردن ghuſla pa-é kirdun.—*To waſh or rub with the tips of the fingers* تقريص کردن tukrees kirdun. *To waſh the hands* دست رخص کردن doſt rukhs kirdun, ابدست ساختن aubdoſt ſaukhtun. *To waſh one's hands of any thing* دست باز داشتن doſt baz dauſhtun.—*To waſh with cold water* با اب سرد غسل کردن ba auba ſurd ghuſl kirdun, مقتر ساختن muktir ſaukhtun, ابتراد کردن ibtiraud kirdun, مبترد ساختن mubturid ſaukhtun. *To waſh with warm water* با اب گرم شستن ba auba gurm ſhuſtun, محم کردن muhimm kirdun. *To waſh the groin* مستوغل کردن muſtooghul kirdun. *To waſh (clothes, head, hands, &c.) badly, without cleaning them* ضغث کردن zughs kirdun, تلجن ساختن tulujjun ſaukhtun. *To waſh or gargle the mouth* غرغره ساختن ghurghureh ſaukhtun, تغرغر کردن tughurghur kirdun. *To waſh or colour* رنگ کردن runk kirdun, رنگين ساختن rungeen ſaukhtun, با ابرنگ شستن ba aubrunk ſhuſtun. *To waſh the blackamoor white* جنگ جلاب کردن jung julaub kirdun.

A waſh (*coſmetick lotion*) اب رنگ auba runk, سپيد اب ſipeed aub, سرخاب ſurkhaub, سپيده زنان ſipeedeha zunaun, گلگون gulgoon, گلگونه gulgooneh, گلگوني gulgooné. v. *paint, colour:* alſo *marſh, fen.*—*A waſh-ball* گلي خوشبوي gilé khooſhbooï. *A waſh-hand baſon* دست شوي doſt ſhooï, ابجامه aubjaumeh.

Waſhed مغسول mughſool, شسته ſhuſteh, غسيل ghuſeel, غسيلت ghuſeelut, مرخوض murkhooz, رخيض rukheez. *Dirty water in which any thing has been waſhed* غسالت ghuſaulut.

A waſher غاسل ghauſil, غسال ghuſſaul, شوينده ſhuvéndeh, شوي ſhooï, جامه شوي jaumeh ſhooï, کازر kauzir, حواري huwauré. v. *bleacher.*—*A waſher of dead bodies* غسال ghuſſaul, مرد شوي murd ſhooï.

Waſhing شوينده ſhoovéndeh, شوي ſhooï, شو ſhoo.—*A waſhing-tub or vat* اجانت ijaunut.

Waſhy ابي aubé. v. *watery.* — (*moiſt*) تر tur, نمدار nimdar. v. *damp:* alſo *weak, unſolid.*

A WASP زنبورخر zumboor khur, منج munj, شغور ſhufoor.

Waſpiſh تيز مزاج taze mizauj, تيز طبيعت taze tubé-aat, بد سگال bud ſigaul, بد خواه bud khauh, کينور keenwur. v. *malignant, peeviſh.*—*Waſpiſhly* با تيز مزاجي ba taze mizaujé, بر وجه بد سگال bur wujha bud ſigaul, بد خواهانه bud khauhauneh.—*Waſpiſhneſs* تيز مزاجي taze mizaujé, بد خوهي bud khauhé. v. *malignancy.*

To WASTE (*conſume, diminiſh*) اسراف کردن iſrauf kirdun, تلف ساختن tuluf ſaukhtun, اتلاف کردن itlauf kirdun, برباد ساختن burbaud ſaukhtun, افنا نمودن ifnaa numoodun, ضايع کردن za-é-a kirdun, اکل و بلع ساختن akl ou bula ſaukhtun, کم کردن kum kirdun, کاستن kauſtun. v. *to deſtroy, ſpend, wear.* — (*to be in a ſtate of conſumption*) متلف شدن mutluf ſhoodun, افنا گرديدن ifnaa girdédun, اتلاف يافتن itlauf é-aftun, اسراف پذيرفتن iſrauf pizzeeruftun, کم شدن kum ſhoodun.

Waſte (*deſolate, uncultivated*) ويران veeraun, خراب khuraub, مخروب mukhroob, جريده jureedeh, برباد burbaud, برباد داده burbaud dadeh, وحش wuhiſh, مستوحش muſtoohiſh, نا معمور na maamoor, بي تعمير bé taameer. v. *deſert;* alſo *uſeleſs, ſuperfluous.*

Waſte (*conſumption*) اتلاف itlauf, اسراف iſrauf, نقص nuks, نقصان nukſaun, زايل za-él.—*A waſte* (*deſolate* or *uncultivated ground*) ويرانه

veerauneh, بيان eebaun, وحشت wuhſhut. v. *deſert:* alſo *prodigality: loſs.*

Waſted مسروف muſroof, برباد داده burbaud dadeh, اسراف كرده شده iſrauf kirdeh ſhoodeh.

Waſteful (*deſtructive*) مفسدت mufsudut, تخريب كنا tukhreeb koona, انهدام ساز inhidaum ſauz. v. *ruinous.*—(*laviſh, prodigal*) مسرف muſruf, مبذر mubuzzir, معذل mu-ezzil, متلف mutluf, تودر tuwuddir.—*Waſtefully* (*prodigally*) مسرفا muſrufan, با اسراف ba iſrauf, مبذرا mubuzziran.—*Waſtefulneſs* اسراف iſrauf, حال مسرف haula muſruf, مسرفي muſrufé, مبذري mubuzziré.—*A waſter,* v. *prodigal.*

To WATCH (*not to ſleep, to wake*) بيدار شدن beedaur ſhoodun, تيقظ كردن tei-ukkuz kirdun, سهران شدن ſuhraun ſhoodun, سهرت بودن ſuhrut boodun, متيقظ شدن mutei-ukkuz ſhoodun. (*to keep guard*) نكاهبان شدن nigahbaun ſhoodun, نكاهباني كردن nigahbauné kirdun, ديدبان شدن deedbaun ſhoodun, ديدباني نمودن deedbauné numoodun, نوبت كردن noobut kirdun. (*to be vigilant* or *attentive*) مشغول شدن muſhghool ſhoodun, چشم و كوش دادن chuſhum ou gooſh dadun, اكاه شدن agauh ſhoodun, متيقظ بودن mutei-ukkuz boodun, قايم شدن ka-ém ſhoodun.—*To watch in order to deceive* مهتبل كردن muhtubil kirdun, كمين ساختن kumeen ſaukhtun.

A watch, watchman پاسبان pauſbaun, ديدبان deedbaun, نكاهدار nigahdar, نكاهبان nigahbaun, نوبت noobut, ديدوان deedwaun, هركش hurkuſh, حارس hauris. *A watch-tower* or *watch houſe* پاسبان خانه pauſbaun khauneh, نوبتخانه noobutkhauneh, ديده كاه deedeh gah, نكاهخانه nigauhkhauneh. *A watch* or *period of the night* جوشوش jooſhooſh, جزعت juzaat. *Two watches* (or *fourths*) *of the night* دو پهر شب doo puhra ſhub. v. under *night.*—*Watch* (*forbearance of ſleep*) عدم خواب aduma khaub, بيداري beedauré.—(*attention, obſervation*) اشتغال iſhtighaul, نكاه nigauh, شغل ſhughl, ملاحظه mulauhzeh, بصيرت buſeerut. v. *watchfulneſs.*—*A watch-word* شعار ſhaar. *A watch* or *clock* ساعت ſa-at, ساعت نامه ſa-at nameh, تشته tuſhteh, بسيطه buſeeteh. *A horizontal watch* اناقي ifauké.—*A watch-maker* ساعت كرده ſa-at kirdeh, تشته كر tuſhteh gur.

Watched منظور munzoor, ديده deedeh.

A watcher (*one who obſerves* or *attends*) ملاحظه ساز mulauhzeh ſauz, اشتغال ده iſhtighaul duh, نظر كننده nuzr koonindeh, نظور nuzoor. v. alſo *overſeer, watch.*

WATCHET كبود kubood. v. *blue.*

WATCHFUL بيدار beedaur, انتباه اهل ahla intibauh, اكاه agauh, اكاه دار agauh dar, ساهر ſauhir, ساهرت ſauhirut, قايم ka-ém, قايمت ka-émut, ذو بصيرت zu buſeerut, اهل ملاحظه ahla mulauhzeh, مشغول muſhghool, مشغل muſhghul, اشتغال نما iſhtighaul numa, مستيقظ muſteikiz, ذو نكاه zu nigauh. v. *wakeful, vigilant, attentive.*

Watchfully با انتباه ba intibauh, با بيداري ba beedauré, با نكاه و شغل ba nigauh ou ſhughl, مستيقظا muſteikizan. v. *vigilantly, carefully, cautiouſly, attentively.*

Watchfulneſs بيداري beedauré, انتباه intibauh, اكاهداري agauhdaré, اكاهي agauhé, ملاحظه mulauhzeh, بصيرت buſeerut, اشتغال iſhtighaul. v. *vigilance, caution, attention.*

Watching بيدار beedaur, زنده دار zindeh dar, ساهر ſauhir, سهران ſuhraun, سهرت ſuhrut (plur. سهار ſuhhaur). v. *watchful, vigilant.*—*Too much watching* كثير السهر kuſeeru's'ſuhr.

WATER اب aub, او auv, ما maa, ماءت maat, تامور taumoor, تامورت taumoorut, ملك امر muluka amr, عتيق ateek, جراب juraub, زوان zuvaun, بج buj, اباب abaub. *Running water* اب روان aub rouvaun, ماء جاري maa jauré, ضلل zulul, خرخار khurkhaur, نجل nujil, ماء متسبسب maa mutuſubſub. *Water flowing in the form of a chain* سلسال ſulſaul, سلسبيل ſulſubeel, سلسل ſulſul, راسم rauſim. v. *meander.*—*Stagnant water* اب استاده aub iſtaudeh, ماء جامد maa jaumid, بركت burkut, ماء بركت maa burkut, اخاذ ikhauz, غدير ghudeer, باركين baurkeen, فاحم fauhum, رزن ruzn, رزنت ruznut. v. *ditch, marſh, pool.*—*Pure, clear,* or *ſweet water* اب زلال auba zulaul, اب خوش و نقاخ auba khooſh ou nikaukh, ماء صافي maa ſaufé, ماء قراف maa kurauf, اب مروق auba murawwuk, زلال zulaul, خضرم khuzrum, نغيص nufees. *Thick, ſtinking* or *unwholeſome water* زهراب zuhraub, اب شور auba ſhoor, ماء ايل maa a-él, مع maa, معاع ma-aa, طلخوم tulkhoom. *Muddy water* چركاب chirkaub, خوراب khooraub, اب الوده aub aloodeh, ماء ملوث maa mulawwus, رداع rudaa. *Roſe-water* كلاب gulaub, ماء الورد ma-u'l'wurd. *Salt water* تلخاب tulkhaub. v. *ſalt.*—*Water oozing* or *dropping through crevices* خرابابه khuraubaubeh, تراب turaub, مذي muzé. *Any mound, dike* or *dam for confining water* بندروغ bunduroogh, خوراب khore-aub, حبس hubus. *To draw* or *raiſe water* اب برداشتن aub burdauſhtun, اب كشيدن aub kuſhédun.—*A carrier* or *drawer of water* ابكش aubkuſh, سقا ſuka, ساقي ſauké, ساقت ſaukut. *Cold water* اب سرد auba

ſurd, قرور kuroor. *Warm water* اب گرم auba gurm. v. under *warm.*— *A watering trough* ابكور aubgoor, قرو kuroo. v. *trough.*—*Water* or *luſtre* (*of a diamond,* &c.) اب aub, كوكب koukub. *Gems of a fine water* جوهر ابدار jawhura aubdar.—*Water overflowing the ſurface of ground* غيل gheil, طسل tuſl. *Water running with great noiſe* هرهور hurhoor. *Water running in aqueducts* لبب lubub, لوبب lawbub. *A water closet* ابخانه aubkhauneh ادب خانه adub khauneh, بيت الفراغ beetu'l'furaugh. *A watering pot* ابكير aubgeer. *Any veſſel* or *place for containing water* ابدان aubdan, ابكند aubkund, ابكير aubgeer, برج ابى burja aubé. v. *reſervoir.*—*Any place through which water paſſes* طريق رهاو ruhaw, ابكذر aubguzr, ابراه aubrauh, tureeka maa. v. *canal, conduit.*—*A draught of* ما *of water,* ابشخور aubiſhkhore.—*A ſpring of water* الخيز aubkheez, ما نبع maa nuba. v. *ſpring.*—*A keeper of water* ابدار aubdar. *A watering place* ابكاه aubgah, ابكان aubgaun. *Barley water* ما الشعير ma-u'ſh'ſha-ér. *Honey water* (*a kind of mead* or *metheglin*) ما العسل ma-u'l'aſil. *Rain water* ماء مطر maa mutr. *Slime of water* طثرت tuſrut. *Water covered with fenny weeds,* &c. عذب azub, طثرت tuſrut. *Water lentils* or *weeds* عذبت azibut. *A water-ſnake* مار ابى maura aubé, مارالبحر mauru'l'buhr.—*A torrent* or *flux of water* سيلاب ſeilaub, جريت jiré-ut. v. *torrent.*—*To pour out water* اب ريزان كردن aub reezaun kirdun, اب ريختن aub reekhtun, سلسله كردن ſilſileh kirdun, دفق ساختن dufik ſaukhtun. *To be full of water* ابسير شدن aubſeer ſhoodun, سيراب بودن ſeeraub boodun.—*To let in water* (*to leak as a ſhip,* &c.) اب درون پذير شدن aub duroon pizzeer ſhoodun, مووه كردن moo-uh kirdun, موه ساختن mooh ſaukhtun, ميه نمودن meeh numoodun. *Bilge water* (*in a ſhips hold,* &c.) فنطيس funtees.—*A rock appearing above water* هاديت haudé-ut.—*A valley through which water runs* زناب zunaub, زنابت zunaubut (plur. زنايب zuna-éb.—*A water-fall* ابشيب aubſheeb, زنابت zunaubut. v. *caſcade.*—*A water mill* اسيا اب aſé-a aub, ناعور na-oor. v. under *mill.*—*A water wheel* (*for watering fields, gardens,* &c.) دولاب doolaub, چرخ chirkh, منجنون munjunoon. v. *wheel.*—*A water-dog* هبكت hubkut.—*A water-fowl* مرغ ابى murgha aubé.—*A water lily* ابو aboo. *Water creſſes* پندو pundoo. v. *creſſes.*—*A waterman* ملاح mullauh, ملاح سفينه mullauha ſufeeneh. *A water-melon* ابدان aubdan, سفنجه ſufinjeh. v. *melon*—*A water-work* شادروان ſhaudrouvaun, چمن بند chuminbund, زربيت zurbé-ut, زهاب zuhaub.—*Water-gruel* شوبا ſhooba. v. *gruel.*

To water (*ſprinkle with water*) شاداب ساختن ſhaudaub ſaukhtun, اب پاشيدن aub pauſhédun, اب پاشي كردن aub pauſhé kirdun, ابيار شدن aubé-aur ſhoodun, ابكار شدن aubkaur ſhoodun, تر كردن tur kirdun, تبليل كردن tubleel kirdun, تورخ ساختن tuwurrukh ſaukhtun. (*to ſupply with water for drink*) اب دادن aub dadun, تسقيت كردن tuſké-ut kirdun, اسقا ساختن iſka ſaukhtun. (*to take in water as a ſhip, for drinking* &c.) بجهاز اب پذيرفتن bejahauz aub pizzeeruftun, دركشتي اب كرفتن dur kiſhté aub gooriftun.

A waterer ابيار aubé-aur, اب پاش aub pauſh, شاداب كننده ſhadaub koonindeh.

Watered (*ſprinkled*) با اب پاشيده ba aub pauſhédeh, تورخ tuwurrukh. (*ſupplied with water to drink*) اب پذير aub pizzeer.

Watering حال ابي haula aubé, نم nim, نمناكي nimnauké. v. *moiſture, humidity.*

Watering (*giving water*) اب بخش aub bukhſh, ما ده maa duh. (*ſprinkling*) اب پاشي aub pauſhé.

Watery, wateriſh ابدار aubdar, ابى aubé, نم nim, نمكين nimkeen, مايي maï-é, اب پيوند aub pivund, ما منسوب maa munſoob. v. *wet, moiſt, humid.*—*Watery-coloured* ابكين aubgeen. *A watery place* ابكاه aubgah, طرخ turukh.—*Watery* (*inſipid, taſteleſs*) بي مزه bé muzeh, بى لذت bé luzzut, غير ذوق ghire-a zook.

To WATTLE (*bind with twigs*) با شاخ و تندرق بستن ba ſhaukh ou kyndryk buſtun, از شال و عصيت بند كردن uz ſhauk ou uſei-ut bund kirdun. (*to plat twigs*) شاخ و تندرق بافتن ſhaukh ou kyndryk bauftun, شال و عصيت باهم نسج كردن ſhauk ou uſei-ut bahum nuſij kirdun. *A wattle* or *a number of twigs wattled together* برن burn, قفس kufus.

A WAVE موج mooj (plur. امواج amwauj), خيزاب kheezaub, اباب abaub, ستونه ſutooneh, نره nurreh, تيار tei-aur, مور mawir, فلك fuluk, روكا rooka, روكت rookut, خب khubb, غوط ghoot, غوطه ghooteh, هنك hunk.—*The danger of the waves* بيم موج beema mooj, خطر امواج البحر khutra amwauju'l'buhr. *The agitation of the waves* تموج tumawwuj, مرد muridd, مستعرف muſtaarif. *Toſſed by the waves* مائج ma-éj. *The daſhing of the waves* متموج mutumawij, تلاطم امواج tulautuma amwauj, تلاطش خيزاب tulautuſa kheezaub, متاطم muta-attym, معتلج maatlij, قمص kumis. *The daſhing of the waves*

and the agitation of the stormy sea تراكم امواج و تلاطم بحر مواج turaukuma amwauj ou tullautuma buhra muwauj.—*Cutting the waves (as a ship, swimmer, &c.)* ماخر mukhir, مخور mukhoor.

To wave (beckon by waft or signal) اشارت كردن ishaurut kirdun, غمز ساختن ghumz saukhtun, نشان نمودن و علامت زدن alaumut zudun, نشان نمودن nishaun numoodun ou laundun.—*(to play loosely, float backwards and forwards)* اينجا انجا جنبان شدن einjau aunja jumbaun shoodun, حص كردن huss kirdun, جنبيدن jumbedun, لاندن laundun, نرمودن nurmoodun, تنغص كردن tunughghus kirdun. *To wave from side to side in walking* خرام كردن khyraum kirdun, لنجيدن lunjedun. *To wave (put off for a time)* وايس انداختن wapus andaukhtun, دير واداشتن deir wadaushtun. v. *to delay.*

To WAVER *(be unsettled or inconstant)* بي قرار شدن bé kuraur shoodun, نا پايدار بودن na pa-edar boodun, اضطراب داشتن iztiraub daushtun, تردد نمودن turuddud numoodun, متردد شدن muturuddud shoodun, مضطرب بودن muzturub boodun, دو دل شدن doo dil shoodun, سبكپاي و سبكسر شدن subuk pa-é ou subuksur shoodun, حول بودن hawl boodun. v. *to fluctuate.*

A waverer صاحب تردد sahib turuddud, اهل دودل ahla doodil, ذو اضطراب zu iztiraub.

Wavering بي قرار bé kuraur, نا پايدار na pa-édar, ذو اضطراب zu iztiraub, مضطرب muzturub, متردد muturuddud, نا قايم na ka-ém, دو دل doo dil, سبكپاي و سبكسر subukpai-é ou subuksur, نا ثابت na saubit, بي ثبات bé subaut, نا ثابت قدم na saubit kudum, غير ثابت پاي ghire-a saubit pa-é, غير موثوق ghire-a mawsook. v. *inconstant.*

Waving, wavy (rising in waves) مستعرف mustaarif, موج نما mouj numa, خيزاب ساز kheezaub sauz, متاطم muta-attym, مرد muridd.—*(playing to and fro)* اينجا انجا جنبان einjau aunjau jumbaun, حص huss.

To wawl, v. *to cry, howl.*

WAX موم moom, شمع shuma, شما shuma. *Bees wax* شمع عسل shumaa asil. *A wax candle* موم moom, شمع shuma, شما shuma. *A candle of camphirated wax* شمع كافوري shumaa kaufooré. *Sealing wax* طين مختوم teena mukhtoom, ختام khytaum. *A wax-candle maker* شماع shumaa, مومجي moomjé.

To wax (cover or smear with wax) مشمع كردن mushumma kirdun, تشميع ساختن tushmé-a saukhtun.—*(to join with wax)* با شمع پيوستن ba shuma pivustun, با ختام بند كردن ba khytaum bund kirdun. v. *to seal.*—*(to grow, increase)* رستن rustun, نابت شدن naubit shoodun, ناشي بودن naushé boodun, زياده شدن ze-audeh shoodun, افزون گشتن afzoon gushtun.—*Waxed* مشمع mushumma.—*Waxen* ذو شمع zu shumaa, از موم ساخته uz moom saukhteh, شمعي shuma-é.

A WAY راه rauh, ره ruh, طريق tureek, سبيل subeel, سلوك sulook, رهگذار ruhguzaur, سمت semt, مسلك musluk. v. *road, path, journey.*—*(method, manner)* روش rouvish, طريق tureek, دستور dustoor, وجه wujuh, نظام nizaum, اسلوب usloob (plur. اساليب asauleeb), حسب husb, طور toor, منوال munwaul, شكل shukl (plur. اشكال ashkaul), رسم rusm, صورت soorut طرز turz, سبيل subeel, پيشنهاد peishnihaud, قاعدت ka-édut. v. *mode, custom, practice.*—*A high way* شاهراه shahrah, راه كبير rauha kubeer, طريق عام tureeka aum, راه تخت rauha tukht, ام الطريق ummu't-tureek, شارع shaura, وهم wuhum. v. *high-way.*—*A narrow or difficult way* تنك tunk, راه تنك rauha tunk, دربند durbund, سمت دشوار semta dushwaur. v. *pass.*—*A way planted with trees* چنگلستان chungulistan. *The milky way* ام النجوم ummu'n'nujoom, كاهكشان kauhkushaun. *Knowing the way* راهدان rauhdaun. *Showing the way* راهنما rauhnuma, راهبر rauhbur, راهگذار rauhguzaur. *Finding out the way* راهياب rauhé-aub. *To depart from the right way (morally or religiously)* also, *to lose the way (take the wrong road)* از طريق مستقيم خروج كردن uz tureeka mustukeem khurooj kirdun, گمراه شدن gumrauh shoodun, بيراه بودن berauh boodun, بدراه شدن budrauh shoodun. *To direct into the right way (show the road)* راه نمودن rauh numoodun, دلالت كردن dulaulut kirdun, سمت صواب نمودن semta suwaub numoodun, دليل طريق شدن duleela tureek shoodun.—*(to guide or convert morally or religiously)* هدايت كردن huda-é-ut kirdun, ارشاد راشد كردانيدن irshaud saukhtun, ساختن raushid girdanédun, رشاد نمودن rushaud numoodun, رهنماي رشد و سداد شدن ruhnuma-é rashd ou sudaud shoodun, رشد و صواب نمودن rashd ou suwaub numoodun. *In the way of the Lord* در طريق dur tureeka hukk, في سبيل الله fi subeelillah, حسبة لله husbutan lillah. *In a lawful way* بحسب الشرع behusbu'sh'shura, شرعا shura-an. *A keeper of the ways* راهبان rauhbaun, راهوان rauhvaun. *A carriage-way* عربه راه arabeh rauh. *A horse or bridle way* اسب راه asb rauh. *A foot-way* پاي راه pa-éh rauh. v. *path.*—*A by-*

way کوره راه kooreh rauh, رایغ ra-égh, محید muheed. *Narrow paths leading from high ways* شکایل shuka-éł. *A narrow way, through mountains or between houses* منقب munkub. v. *past.*—*A long way off* دور door, دورادور dooradoor, بعید ba-édi. v. *distant.*—*A way mark* راهنما rauhnuma, علامت alaumut, دلالت dulaulut, ساره saureh, نصب nusb. v. *milestone.*—*By way of recreation* از براي تفرج uz bera-é tufurruj, بر وجه دلفروز bur wujha dilfurooz, جهت عیش و عشرت jibuta a-ésh ou ushrut. *By way of civility* از براي ادب uz bera-é adub. *Which way? (in what manner?)* چه cheh? چه گونه cheh gooneh? چون choon? بکدامین bekudaumin? کجا kuja? از کجا uz kuja? بکجا be kuja, حیث heisa? لکي luké? لکیما lukeema? v. *how.*—*(by what road)* چه راه cheh rauh? چه طریق cheh tureek? چه سمت cheh semt? *By this way* از این راه uz ein rauh, از این طریق uz ein tureek, في سبیل هذا fi subeela haza. *By that way* از ان راه uz aun rauh, از ان طریق uz aun tureek, في سبیل ذلک fi subeela zalika. *Every way* بهر جانب behur jaunib, بهر راه behur rauh, بهر حال behur haul, بکمال مرتبه kumuul murtubeh, بهر جا behur jau, از هر طرف uz hur turruf. *Which way soever* بهر طرف behur turruf, فی کل وجه fi kulla wujuh. *Out of the way* بی راه bé rauh, گمراه gumrauh, بدراه budrauh. *In the way (hindering)* منع ساز muna sauz, سد کنان sudd koonaun, سد و مانع نما sudd ou mauna numa, تعارض ساز ta-arruz sauz, مخالف mukhaulif. *By the way (by the by)* سرعة suratan, تحلة tuhyllut, تحلة القسم tuhyllutu'l-kussum, تجور tujawur. *By the way (on the road)* براه berauh, در سبیل dur subeel. *To be in the way (to be an obstacle)* سد و مانع شدن sudd ou mauna shoodun, اعتراض نمودن é-atirauz numoodun, مخالف شدن mukhaulif shoodun. *To be on the way* براه بودن berauh boodun, سلوک ساختن sulook saukhtun, بسلوک شدن besulook shoodun. v. *to travel.*—*To give way* باز پس رفتن baz pus ruftun, باز استادن baz istaudun, تجانب کردن tujaunib kirdun, سر فرو نمودن sur furoo numoodun. v. *to yield.*—*Give way! stand out of the way! (fall back!)* دور باش door baush! برد برد burd burd! هان از راه haun uz rauh! *To lead the way* پیش رفتن peish ruftun, پیش رو بودن peish rou boodun, پیشاهنگ شدن peishadunk shoodun. v. *to guide.*—*To go one's ways* روبراه نمودن roo berah numoodun, از حضور رفتن uz huzoor ruftun, رحلت کردن ruhlut kirdun. *Half-way* نیم راه neem rauh. v. *mid-way.*—*Ways* سبل subul, سموت sumoot, مسالک musauluk, اسالیب asaleeb, طرق turuk, شوارع shuwaura. *Ways through which one must grope* لموس lumoos.—*Branching as ways* منشعب munshaab.

A way-farer سالک saulik, راهرو rauhrou, راهگذار rauhguzaur. v. *traveller.*—*Way-faring* راهروان rauhrouvaun, راهگذاري rauhguzauré, سلوک ساز sulook sauz, سفر کنان sufr koonaun, سالک saulik, مسافرت musaufirut.

To WAY-LAY کمین ساختن kumeen saukhtun. v. *to lie in wait.*—*A way-layer* کمیندار kumeendar, کمینساز kumeensauz.

WAYWARD سرکش surkush, خودراي khoodra-é, خودسر khoodsur, گردنکش gurdunkush, بداپیین budaï-én, عناد ynaud, فاسد fausid, درشت durusht. v. *perverse, morose, obstinate, froward.*—*Waywardly* با سرکشي ba surkushé, با خودسري ba khoodsuré, بر وجه خودراي bur wujha khoodra-é, عنادا ynaudan.—*Waywardness* سرکشي surkushé, گردنکشي gurdunkushé, خودسري khoodsuré, حال خودراي haula khoodra-é, عناد ynaud, درشتي durushté.

WE P ما ma, ایما eima, A نحن nuhnu.

WEAK زبون zuboon, زبون و بی تاب zuboon ou bé taub, ضعیف za-éf, زبیل zubeel, بی قوت bé kuwwut, نا توان na tuvvan, سست اندام sust andaum, عجوز ajooz, عاجز aujiz, صفر الید sufru'l'eed, واهن wauhin, واهنت wauhinut, وخواخ wukhwaukh, نحیف nuheef, درمنده durmundeh, درمانده durmaundeh, ضعضع zaazaa, ضعضاع zaazaa, کسیح kuseeh, حاتل hautil, غس ghuss, مجاب munjaub. v. *infirm, impotent.*—*Weak in mind* ضعیف العقل za-éfa'l'akl, سخیف sukheef, احمق ahmuk, فسیخ fuseekh, کمع kuma, نا دان na daun, مستامع mustaumaa, منانات munaunaut, امر imurr, داله dauluh, دالهت dauluhut, خفتل khuftul, غبین ghubeen, فال faul, فالت faulut, وتغ wutigh, ضجوع zujoo-a, مجوع muzjuwa, رکاکت rukaukut. v. *foolish, spiritless, imprudent: soft, pliant.*—*Weak arguments* or *premises* مقدمات واهیت mukuddumauta wauhé-ut. *A weak* or *diluted colour* رنک کشاده runka kushaudeh. *Weak in faith* ضعیف الایمان za-éfu'l'eimaun. *Weak in knowledge* ضعیف المعرفت za-éfu'l'maarifut.

To weaken زبون کردن zuboon kirdun, ضعیف ساختن za-éf saukhtun, نا توان کردن na tuvvan kirdun, قوت واکردن kuwwut wakirdun, زبیل ساختن zubeel saukhtun, سست اندام کردن sust andaum kirdun, عاجز ساختن aujiz saukhtun.

Weakly (feebly) بلا قوت bila kuwwut, بطور زبون betoora zuboon, ضعيفا za-éfan, بي تواني bé tuvvané. v. alſo *weak*.

Weakneſs (of body) زبوني zubooné, سستي ſuſté, عدم قوت aduma kuwwut, ضعف zaaf, عجز ajiz, فسخ fuſikh, هبتت hubtut, وهن wuhn, خور khawwur, وطوطه wutwuteh. *Weakneſs of mind* ضعف العقل zaafu'l'akl, ركاكت rukaukut, فتنه fitneh, فيالت fé-aulut, ضجعت zujaat. *Weakneſs of ſight* خفش khufuſh, سهادبر ſuma-deer. v. *dimneſs*.—*Weal*, v. *happineſs*, *proſperity*.

WEALTH مال maul, مالداري mauldaré, ماليت maulé-ut, اموال amwaul, غنا ghuna, غنيمت ghuneemut, كثرت المال kuſrutu'l'maul, توانكري tuvvanguré, دولت dowlut, رزق ryzk, ارزاق arzauk, ملك mulk, املاك amlauk, مامملك maumuluk, خير kheir, نعمت namut, نعيم na-ém, نغيمت na-émut, وفر wufr, فتنه fitneh, محاش mu-hauſh, ورق wurk, اوراق awrauk, خواسته khauſ-teh, نفيس nufees, نفيست nufeeſut, رم rimm, حلك hylk, اثاث aſaus, سواد ſuwaud, ضرفت zurfut, ضرت zurrut, كحل kuhl, فاضل fauzil, فاضلت fauzilut. v. *opulence*.—*Hereditary wealth* اهن المال ahnu'l'maul, خانمان khaunmaun, مال موروث maula mawroos. *Ill got wealth* هواشت huwauſht, مهاوش muhawuſh.

Wealthily با مال ba maul, بر وجه مالدار bur wujha mauldar, با غنا ba ghuna.—*Wealthineſs* حال مالدار haula mauldar, مالداري mauldaré.

Wealthy مالدار mauldar, اهل مالداري ahla mauldaré, مالي maulé, ذو اموال zu amwaul, واسع النعمت wauſa-u'n'namut, وشكرده wuſh-kirdeh, مثمر muſmur, غني ghuné, توانكر tuv-vangur, مايه دار ma-éh dar. v. *rich*, *opulent*.

To WEAN *(put from the breaſt)* تبهيم ساختن tubheem ſaukhtun, تطيع كردن kuté-a kirdun, قطع از شير قطع نمودن uz ſheer kuta numoodun, قطع عن الارضاع كردن kuta aanu'l'irzaa kirdun, فلا ساختن fulau ſaukhtun, منتسج كردن mun-tuſuj kirdun, فسالت ساختن fuſaulut ſaukhtun, فطم كردن futim kirdun. *Ready for weaning (as a colt)* افطام iftaum, نطام futaum. *To wean from any thing* از پيشنهاد قطع كردن uz peiſhni-haud kuta kirdun, از خوي منفصل ساختن uz khooi munfuſul ſaukhtun, تبهيم عادت كردن tub-heema audut kirdun.

Weaned تطيع kuté-a, فطيم futeem, منفصل munfuſul, مقطوع عن الارضاع muktoo-a aanu'l' irzaa.—*Weaned from any habit* از پيشنهاد مقطوع uz peiſhnihaud muktoo-a, از خوي منفصل uz khooï munfuſul.

A WEAPON الت حرب aluta harb, پيكان peikaun, سيف ſeif, حربه harbeh, تير teer. v. *arms*, *ſword*, *ſpear*, *arrow*.—*Weaponed* ذو سيف و الت zu ſeif ou alut, الت حرب دار aluta harb dar, اهل پيكان ahla peikaun. v. *armed*.—*Wea-ponleſs* بي سيف و الت bé ſeif ou alut. v. *unarmed*.

To WEAR, *wear out (a garment, &c.)* سائيدن ſaï-édun, فرسانيدن furſanédun, فرسودن furſoodun, سحق كردن ſuhik kirdun, انهاج inhauj ſaukhtun, اهما كردن ihma kir-dun, اتلاف ساختن itlauf ſukhtun. v. *to con-ſume*: *harraſs*.—*To wear down (ground with the feet, &c.)* پاييدن paï-édun, دهك كردن duhik kirdun, دوس ساختن daws ſaukhtun, توقيع كردن tawké-a kirdun.—*To wear* or *be clothed with* ملبس شدن mulubbus ſhoodun, تلبس كردن tu-lubbus kirdun, پوشيده بودن poſhédeh boodun, پوشش تن داشتن poſhiſha tun dauſhtun. *To wear ſhoes* ناعل كردن na-él kirdun, تنعال نمودن tuna-al numoodun. *To wear* or *have the appearance* وجه داشتن wujuh dauſhtun, صورت نمودن ſoorut numoodun, نمايش داشتن numa-éſh dauſhtun, روي نمودن rooï numoodun, سيما داشتن ſeema dauſhtun, *To wear* or *be conſumed* فرسودن furſoodun, فرسوده بودن furſoodeh boodun, مح شدن muhh ſhoo-dun, سائيده بودن ſaï-édeh boodun, حلوقت گشتن hulookut guſhtun, انهاج شدن inhauj ſhoodun, متلف بودن mutluf boodun.

Wear, wearing (clothing) پوشش poſhiſh, لباس libaus. v. *apparel*.—*Wearing* or *conſuming* فرسنده furſindeh, مخلق mukhlik, انهاج inhauj.

A wearer (of apparel) پوشتن دار poſhtun dar, اهل لباس ahla libaus. v. *conſumer*.

WEARINESS, *weariſomeneſs* ماندگي maun-dugé, تعب taab, اتعاب itaub, حال مانده haula maundeh, تعني ta-anné, عنا ana, خبال khu-baul. v. *fatigue*, *laſſitude*.—*(impatience of any thing tedious or irkſome)* بيزار beezaur. v. *tedious neſs*.—*Weariſome* مانده ساز maundeh ſauz, تعبان كننده tabaun koonindeh. v. alſo *tedious*, *trouble-ſome*.—*Weariſomely*, v. *tediouſly*.

Weary, wearied (fatigued) مانده maundeh, افكار afgaur, خسته khuſteh, وامانده wamaun-deh, تعبان taabaun, تعب taab, بمانده bumaun-deh, حسير huſeer, معتوب maatoob, اويده awé-deh, ناصب nauſib, زكيد zukeed, ژكيد zſhu-keed, روب roob. *(impatient* or *tired of any thing)* بيزار beezaur, بجان امده bejaun aumudeh, ازيغ azeegh. *To weary (tire, fatigue)* مانده كردن maundeh kirdun, افكار ساختن afgaur ſaukhtun, تعبان كردن taabaan kirdun, اويدن awédun. (to

be or grow fatigued) معتوب گشتن maatoob guſhtun, وامانده گرديدن wamaundeh girdédun, بي تعب شدن bé taab ſhoodun, اويدن awédun. (*to become diſguſted with*) بيزار شدن beezaur ſhoodun, بجان امدن bejaun aumoodun, ازيغ شدن azeegh ſhoodun. *To weary* or *diſguſt* بيزار كردن beezaur kirdun, ازيغ گردانيدن azeegh girdanédun, برودت انگيختن buroodut angeekhtun. v. alſo *to harraſs, vex.*

A WEASEL راس raus, راسو rauſoo, كلد kulud, ورغ wurgh, نغچه nyghcheh. *The hay-weaſel* فنك finuk *or* funk (plur. افناك afnauk), دله duleh, دلق duluk, ابن مقرض ibnu mykryzin. *The Scythian or Tartar weaſel* (*the ſable* or *marten*) سمور ſumoor. *The white weaſel of Tartary* (*the ermine*) اس aus, اسوادق aſwauduk, راسو rauſoo, قاقم kaukum.

The weaſand, v. *windpipe, oeſophagus.*

WEATHER هوا hawa, اب و هوا aub ou hawa. v. *ſky, wind.*—*Open* or *ſerene weather* كشاده هوا kuſhaudeh hawa, هواي كشاده hawa-é kuſhaudeh, خوش هوا khooſh hawa, هواي خوش hawa-é khooſh, اسمان صاف aſmaun ſauf, وقت دلخوشا wakta dilkhooſha. *Moderate weather* هواي اعتدال hawa-é é-atidaul, هواي خنك hawa-é khunk, سجسج ſujſuj. *Cloudy weather* سنبل هوا ſumbul hawa, پوش هوا poſh hawa, اسمانه تيره رنك aſumauna teereh runk. *Bad weather* بد هوا bud hawa, هواي بد hawa-é bud. *Seaſonableneſs of weather* اعتدال هوا é-atidaul hawa, خنكيء هوا khunké-a hawa. *Unſeaſonable weather* هواي نا اعتدال hawa-é na é-atidaul.—*To weather a ſtorm* ازاد از خطر و بيم موج شدن azaud uz khutr ou beema mooj ſhoodun, بعد از مخاطره سلامت يافتن baad uz mukhautireh ſalaumut é-aftun. *To weather out* (*endure*) كشيدن kuſhédun, احتمال كردن ihtimaul kirdun, تحمل ساختن tuhummul ſaukhtun, صبر داشتن ſubr dauſhtun.—*Weather-wiſe* هوا شناس hawa ſhinaus. —*Weather-beaten* ذو وجه هوا زده zu wujha hawa zuddeh, سخت روي ſukht rooï.

A WEATHERCOCK باد نما baud numa. (*any perſon* or *thing fickle* or *inconſtant*) صاحب بيقراري ſahib békuraurê, مردم هرجايي murduma hurjaï-é, ادم نا قايم adama na ka-ém, چيز نا پايدار cheeza na pa-édar, شي غير ثابت قدم ſhei-a ghire-a ſaubit kudum.

To WEAVE بافتن bauftun, نسج كردن nuſij kirdun, حاك ساختن hawk ſaukhtun, حياك كردن hei-auk kirdun, اختن akhtun, الحام ساختن ilhaum ſaukhtun, تختم كردن tukhuttum kirdun, نتح ساختن nutih ſaukhtun, وصد كردن wuſud kirdun. *To weave like the meſhes of a net* در بهم گردانيدن dur buhum girdanédun.

Weaved بافته baufteh, منسوج munſooj, منتسج muntuſuj, اخته akhteh.

A weaver بافنده baufindeh, پاي باف pa-é bauf, جلاه jullauh, چلاه chullauh, نساج nuſſauj, ناسج nauſij, حايك ha-ék, كوفشان kooſſhaun, كوفشانه kooſſhauneh, كوفشله kooſſhuleh, واشي wauſhé, منوال munwaul, وصاد wuſſaud, تاحم tauhim, شاثن ſhauſin, شثون ſhuſoon, جله julleh, حياك hei-auk. *A weaver's ſhop* دستكاه doſtgauh, جلاه دستكاهي jullauh doſtgauhé, منسج munſij, محاكت muhaukut, بت but. *The weaving art* نساجت nuſaujut, علم ناسج ylma nauſij. *Weaver's glue* شوي ſhawé. v. *glue.*—*A weaver's ſlay* or *comb* انكاز angauz, اهنج ahunj, اهنجه ahunjeh. *A weaver's treadle* پاچال pauchaul. v. *treadle.*—*A weaver's ſhuttle* ماكوب maukoob. v. *ſhuttle.*—*A weaver of mats* بورياباف booré-a bauf.

A WEB (*of cloth*) نسيجت nuſeejut, كرباسه karbauſeh, قطعت كرباس kutaata karbaus, نسيجت كرباس nuſeejuta karbaus, طوي tywa, پرونده بز purwundeha buzz. *A web in the eye* ظفر چشم zufra chuſhum. v. *cataract.*

To WED نكاح كردن nikauh kirdun, زوج ساختن zooj ſaukhtun, عروس كردن uroos kirdun. *To wed with a ring* نشان نهادن niſhaun nihaudun. v. *to marry.*—*A wedding* نكاح nikauh, عروس uroos. v. *marriage, nuptials.* — *Wedded* منكوح munkooh. v. *married.*—*Wedded to an opinion* تفرد tufurrud, خود سر khood ſur, خود راي khood ra-é, بفكر خود ثابت befikra khood ſaubit, در راي خود برقرار و عناد durra-é khood burkuraur ou ynaud. v. *obſtinate.*

A WEDGE سفين ſufeen, كاوه kaweh, فانه fauneh. *A wedge for cleaving wood, &c.* بخيه bukhé-uh, بغاز bughauz. *A wedge* or *maſs of metal* سبيكت ſubeekut, شفشه ſhufſheh, ميخ meekh. v. *ingot.*

To wedge (*cleave with wedges*) از بخيه شكافتن uz bukhé-uh ſhagauftun, از بغاز چاك كردن uz bughauz chauk kirdun. (*to faſten with wedges*) از سفين پيوستن uz ſufeen pivuſtun, از كاوه باهم زدن uz kaweh bahum zudun, از فانه بند كردن uz fauneh bund kirdun. (*to thruſt in by force*) در كردن dur kirdun, در زدن dur zudun, ضربا مدخول گردانيدن zurban mudkhool girdanédun.

Wedged in در كرده dur kirdeh, در زده dur zuddeh, از ضرب مدخول uz zurb mudkhool.

WEDLOCK نکاح nikauh, عروس aroos, حال haula zooj, زوج ضر zurr. v. *marriage.*

WEDNESDAY چار شنبه chaur shumbeh, يوم الاربعه é-oomu'l'arbaah.

A WEED خس khus.—*A poisonous weed* خس زهرناک khusa zuhrnauk, بيش beesh, نبات زيانکار nubauta zé-aunkaur.—*Weed, weeds (habiliments)* پوشتن poshtun, جامه jaumeh, لباس libaus. v. *clothes, garment, mourning habits.*—*To weed* خس برکندن khus burkundun.—*A weeder* خس برکننده khus burkunindeh.—*A weeding-hook* داسکاله dauskauleh, ترشت turshut.—*Weedless* بي خس bé khus.—*Weedy* پرخس pur khus.

A WEEK هفته hufteh, اسبوع usboo-a (plur. اسابيع asabé-a), هفتك huftuk, جمعه jumaah. *Weekly (every week)* هر هفته hur hufteh, کل اسبوع kull usboo-a. (*once a week*) در هفته يکبار dur hufteh eekbar, فرد نوبت في اسبوع furd noobut fi usboo-a.

A WEEL (*wicker-basket for fish*) ماهي سپدي mauhé sipudé. v. also *whirlpool.*

To ween, v. *to think, imagine.*

To WEEP اشکبار شدن ashkbar shoodun, گريان بودن giré-aun boodun, دمع ريزان شدن duma reezaun shoodun, دمعان کردن dumaan kirdun, دموع ساختن dumoo-a saukhtun, تدمع کردن tudumma kirdun, همع ساختن huma saukhtun, نمديده شدن nimdeedeh shoodun, عبر کردن abr kirdun, عبران شدن abraun shoodun, بکي کردن buké kirdun, تدميع کردن tudme-a kirdun, خرجيدن khurjédun, کريستن gureestun, کريزيدن gureezédun, سوکيدن soogédun, سخونت کردن sukhoonut kirdun. v. *to cry, lament.*

Weeping اشکبار ashkbar, اشك ريزان ashk reezaun, بکي buké, گريان و نالان giré-aun ou nalaun, نمديده nimdeedeh, دمعان duma-an, عابر aubir, عبران abraun, کرينده gurei-éndeh, هامع hauma, همع huma, همي humé, لخ lukhkh. *Prone to weeping* هرمع hurma.—*Weeping bitterly* تحفل tuhufful. *Weeping eyes* ديده نمديده deedeha nimdeedeh, چشم نمکين chushuma nimkeen.—*A weeper* اشك ريز ashk reez, گريان و نالان ساز giré-aun ou nalaun sauz.

To weet, v. *to know.*—*Weevil*, v. *grub.*—*A west*, v. *stray: woof.*—*Westage*, v. *texture.*

To WEIGH (*examine by the balance*) سنجيدن sunjédun, سنجيده ميزان کردن sunjédeh meezaun kirdun, بميزان کشيدن bemizaun kushédun, وزن ساختن wuzn saukhtun, وزنه کردن wuzneh kirdun, سختن sukhtun, آهنجيدن ahunjédun, ترطيل کردن turteel kirdun, اهيختن ahikhtun, آهيختن aheekhtun, گرائيدن giranédun, گريئيدن giraï-édun. (*to be equal to in weight*) همسنگ شدن humsunk shoodun, ترازو کردن turauzoo kirdun, معادل شدن ma-adul shoodun, معادلت نمودن ma-adulut numoodun, دنکادنك شدن dunkadunk shoodun. (*to examine in the mind*) بخاطر سنجيدن bekhautir sunjédun, بدل ميزان کردن bedil meezaun kirdun, وزين الراي نمودن wuzeen-u'r'ra-é numoodun, انديشيدن andeeshédun, پنداشتن pindaushtun, انديشه کردن andeesheh kirdun. v. *to ponder, consider.*—(*to be of importance*) مهم و لازم شدن muhimm ou lauzim shoodun, مهم مصلحت بودن muhimma muslahut boodun, گران انديشيده شدن guraun andeeshédeh shoodun. *To weigh anchor* لنگر برداشتن lungur burdaushtun, انگر کشيدن angur kushédun, مرسات براوردن mursaut burawurdun. *To weigh or bear heavy* ثقيل شدن sukeel shoodun, گران بودن guraun boodun.—*To cause to weigh* وزن wuzn سنجانيدن sunjanédun, کردانيدن girdanédun. *To weigh exactly* درست عيار کردن durust a-é-aur kirdun. *Those who weigh exactly* راست عياران raust a-é-araun, درست عياران durust a-é-araun.

Weighed موزون mouzoon, سنجيده sunjédeh, سخته sukhteh, آهيخته aheekhteh, آهنجيده ahunjédeh. *Weighed in the balance* بميزان سنجيده bemizaun sunjedeh. *Weighed (considered)* انديشيده andeeshédeh, پنداشته pindaushteh. (*tried*) آزموده azmoodeh, مجرب mujurrub, منجد munujjud.

A weigher سنج sunj, وزن ساز wuzn sauz, وزان wuzzaun, وزنه دار wuzneh dar, وزنجي wuznujé, پيما peema. *A weigher of words* (*an orator*) سخن سنج sukhn sunj.

Weight وزن wuzn (plur. اوزان awzaun), ثقل sykl (pl. اثقال askaul), گراني guraunè, بار baur, اوق awk. *Of just weight* تمام الوزن tumaum u'l'wuzn, وزندار wuzndar, درست عيار durust a-é-aur, مستقيم عيار mustukeem a-é-aur. *Of the same weight* همسنك humsunk, عدلت ydlut. *Balancing any thing in the hand to guess its weight* رزن ruzin, ثقل sukl.—*A weight* (*whatever is put into a scale for weighing any thing*) وزنت wuznut, سنجه sunjeh, مثقال miskaul, رمانت rummaunut, سنجه sunjeh. *Marking weights according to standard* عيار a-é-aur. *Standard weights* عيار تمام a-é-aura tumaum, عيار درست a-é-aura durust, عيار مستقيم a-é-aura mustukeem.—*Weight (gravity, heaviness)* گراني guraunè, ثقل sukl, ثقلت suklut, سنگيني sungeené. (*authority, importance, power*) قدرت

kudrut, مکانت mukaunut, مکینت mukeenut, منش munsh, مهابت mohaubut, عرض و وقار erz ou wukaur, نیرومندی neeroomundé.

Weightily (*heavily, ponderously*) با کراني ba guraundé, با ثقلت ba suklut. (*importantly, powerfully*) با قدرت ba kudrut, با مکانت ba mukaunut, بطور مهم betoora muhimm, با منش ba munsh.

Weightiness (*heaviness*) کرانی guraundé, ثقلت suklut. (*solidity, force, importance*) رسوخ rusookh, قوت kuwwut, قدرت kudrut, مکانت mukaunut.

Weighty (*heavy*) کران guraun, ثاقل saukil, ثقيل sukeel, رزين ruzeen, وزين wuzeen, سنکين sungeen. (*important*) کران guraun, لازم lauzim, مهم muhimm, مهم لازم muhimm ou lauzim, مهمت muhimmut, مستشري mustushré, ثقيل sukeel.

WELCOME (*grateful, pleasing*) پسند pussund, دلپسند dilpussund, پسنديده pussundédeh, دلپذير dilpizzeer, دلاويز dilaweez, مقبول mukbool, قرين حسن قبول kureena husna kubool, دلخوش dilkhoosh. *To welcome* تهنيت قدوم کردن tuhné-uta kudoom kirdun, خير دعا کفتن kheir daa guftun, مرحبا کردن murhuba kirdun, مبارك باد کفتن mubauruk baud guftun, ترحيب کردن turheeb kirdun, خوشيدن khooshédun. *To be welcome* خوش امدن khoosh aumudun, مهنا شدن muhunna shoodun, تهنيت يافتن tuhné-ut é-aftun, مرحبا پذيرفتن murhuba pizzeeruftun.—*A welcome* تهنيت tuhné-ut (pl. تهاني tuhauné), ترحيب turheeb, خير دعا kheir daa.—*Welcome! you are welcome!* خوش امدي khoosh aumudé! مرحبا murhuban! مرحبا و سهلا murhuban ou suhlan! نعم naam! مبارك باد mubauruk baud! *He is welcome!* اورا خوش امد ora khoosh aumud. *Welcomeness* خوشي khooshé, خوشيدني khooshédundé, دلپسندي dilpussundé, دلپذيري dilpizzeeré.—*A welcomer* مرحبا کو murhuba goo, ترحيب کننده turheeb koonindeh, تهنيت ساز tuhné-ut sauz.

WELFARE دولت dowlut, اقبال ikbaul, بختياري bukhté-auré, بخت bukht, سعادت sa-adut, برخور burkhore, برخورداري burkhoredaré. v. *prosperity, happiness*.

The WELKIN هوا hawa. v. *sky*.

A WELL چاه chauh, بير beir (pl. ابار abaur) چه chuh, حفير hufeer, حفنت hufunut (plur. حفن hufun), جب jubb (plur. جببت jububut), جبب jubub, ركي ruké, ركيت ruké-ut (plur. ركي ruké, ركايا ruka-é-a), باد baud, دحل duhl, دحله duhleh, اكرت ukrut, نقز nukz, خدت khudut (pl. خدد khudud), عجوز ajooz, قليذم fulhum, زبذب zubzub, هوها hooha, قليذم kuleezum. v. also *fountain, spring: pit*.—*A dry well in which they lay up grain* چغاره chughaureh. *A parapet surrounding a well* جول jawl (pl. جوال jawaul, اجوال ajwaul).—*A well surrounded by a parapet* بير جولدار beira jawldar, مابول maubool, پيراسته peeraus teh. *The pipe* or *conduit of a well* بيب beeb, فقير fakeer. *The cover of a well* پوش چاه posha chauh, كرامت kuraumut. *A small well round the root of a tree (for watering it)* شربت shurbut (plur. شرب shurub). *The wells of Joseph* بير يوسف beera yosuf.—*To dig a well* چاه کندن chauh kundun, بير کاويدن beir kawédun, تعقم کردن ta-akkum kirdun. *To fill up a well* تعوير کردن taweer kirdun. *A crevice in a well through which water exsudes* خسف khussuf.—*To well*, v. *to spring*.

WELL (*in health*) خوش khoosh, خوش خاطر khoosh khautir, خوشدل khooshdil, تندرست tundurust, تنومند tunoomund, نا بيمار na beemaur, ناخسته nakhusteh. v. *healthy*.—(*happy*) بختيار bukhté-aur, سعدتمند saadutmund, فيروز feerooz, مبارك mubauruk, دولتمند dowlutmund. v. *fortunate: convenient: good*.—*To be well* or *well disposed* خاطر خوش شدن khautir khoosh shoodun, خوش بودن khoosh boodun. *To be well* (*in a good situation, happy*) خوش حال شدن khoosh haul shoodun, نيكو حال بودن nekoo haul boodun, خوش دم بودن khoosh dum boodun, منعمت داشتن munaamut daushtun, مفلح شدن mufluh shoodun. *To be well* or *in favour with any person* استعطاف شدن istatauf shoodun, از کسي نوازش پذيرفتن uz kussé nuwauzish pizzeeruftun. *To be* or *grow well* (*recover from sickness*) بيمار خيز شدن beemaur kheez shoodun, اشتفا بودن ishtifa boodun, شفا يافتن shifa é-aftun, مشتفي شدن mushtufé shoodun. *Well in years* سال ديده saul deedeh, سال رسيده saul russédeh.

Well, very well (adverb) خوب khoob, نيك neek, اعلا aalau, نعم naam, خوش khoosh, خير kheir, با لخير bi'l'kheir, بلي bulé, اود awd. *Very well, but . . .* خش اما khoosh, emma . . . . نعم و الا naam, wa illa . . . . فبها و نعم اما fubiha ou naam, emma . . . . ها لكن ha lakin . . . .—*To wish well* (*to another*) خير خواه شدن kheir khauh shoodun. *To behave well* نيك كار نمودن neek kaur numoodun, خوش حركت داشتن khoosh hurukut daushtun, شيرين كار شدن sheereen kaur shoodun. *To think well* (*justly* or *benevolently*) خير انديش كردن kheir andeesh kirdun, نيك انديشانه شدن neek andeeshauneh shoodun. *Speaking well* نيك كوي neek gooï. v. *eloquent*.—*Going well*

نیک رو neek rou. *Well or ill* خیر و شر kheir ou ſharr. *Is all well over?* انجام خوش یافت anjauma khooſh é-aft? عاقبت خیر داشت aukubuta kheir dauſht? *Well nigh* نزدیک nuzdeek, تقریبا tukreeban, غالبا ghauliban, في الغالب fi'l'ghaulib. *As well as* هم hum, چنان chunaun, همچنانکه humchunaunkeh, همان humaun. *Well to paſs* مالدار mauldar, ذو غنیمت zu ghuneemut. v. *rich.*

WELLADAY! دریغ dureegh! دریغا dureegha! اه ah! ایا ei-a! ایها ei-yuha!

WELLBEING دولت dowlut, اقبال ikbaul, سعادت fa-adut, بختیاري bukhté-auré, بخت bukht, برخور burkhore, مسيرت meſſurut. v. *proſperity, happineſs.*

WELL-BORN پاک نژاد pauk nizſhaud, نیک اصل neek aſl, اصل زاده aſl zaudeh. v. *noble.*

WELL BRED ادب گرفته adub gooriſteh, نیک خوي neek-khooï, صلیقه ſuleikeh, خوش خصال khuſh khuſaul, ظریف zureef. v. *polite.*

WELL-NATURED خوش خوي khooſh khooï, لطیف مشرب luteef muſhrub, خوش طبع khooſh tuba. v. *good-natured.*

WELL DONE! خوشا خوشا khooſha khooſha! افرین afireen! مرحبا murhuba! به buh! بخ pukh! طوبی tooba! حبذا hubbuza! شاباش ſhabauſh! ویک weika! ویک بر تو weika bur too! نعم na-éma! نعمت na-émut! زه zuh! زهي zuhé!

WELL-FAVOURED خوب روی khoob rooï, حسن huſn, جمیل jumeel. v. *beautiful.*

A WELL-WISHER خیر خواه kheir khauh, نیک خواه neek khauh. v. *friend.*

A WELT زه zih, رزه rizſheh, کنار kunaur, طراز turauz. v. *border, edging.* — *To welt* با زه اراستن ba zih arauſtun.

To WELTER غلطیدن ghultédun. v. *to wallow.*—*Weltering in his blood* بخونش غلطان bekhooniſh ghultaun.—*To welter in mire* بکدرت و مرداري غلطیدن bekudrut ou murdauré ghultédun, در گل و چرکاب بالیدن dur gill ou chirkaub baulédun.

A WEN دامغول daumghool, چخش chukhiſh, سلعت ſulaat (pl. سلع ſula), اغره aghreh, ضوات zuwaut, لوك look, صراجه ſuraujeh, خنازر khunauzir, خنازیر khunauzeer.—*Wenny* ذو صفت دامغول zu ſufuta daumghool.

A WENCH ضبیت zubé-ut, کنیز kuneez, غلامت ghulaumut. v. *girl, maid-ſervant: whore. To wench,* v. *to whore.*—*A wencher,* v. *whoremaſter.*

To WEND رفتن ruftun. v. *to go: turn.*

WEPT گریسته gireſteh, متاسف muta-aſſuf, نالیده naulédeh, بکا کرده شده buka kirdeh ſhoodeh. *I wept* گریستم gireeſtum. *He wept* گریست gireeſt. *We wept* گریستیم gireeſteem. *Ye wept* گریستید gireeſteed. *They wept* گریستند gireeſtund.

A WERE بندروغ bunduroogh. v. *dam.*

WERE; as *We were* بودیم boodeem, شدیم ſhoodeem. *Ye were* بودید boodeed, شدید ſhoodeed. *They were* بودند boodund, شدند ſhoodund.—*I wiſh it were!* چه بودي cheh boodé! لیت leita! *Thou wert* بودي boodé, شدي ſhoodé.

The WEST غروب ghuroob, غرب ghurub, مغرب mughrub (pl. مغارب mughaurib), جابلسا jaubliſa, باختر baukhtur. *Going towards the weſt* تغرب tughurrib, تغریب tughreeb, مغرب mughurrib. *The weſt wind* دبور duboor. v. *wind* alſo *eaſt; ſun-ſet.*—*Weſt, weſterly, weſtern* غربي ghurbé, مغربي mughrubé.—*Weſt, weſtward, weſtwardly* بسوي غروب beſooï ghuroob, سوي غرب ſooï ghurub.

WET نم him, نمکین nimkeen, نمناک nimnauk, نمدار nimdar, ابی aubé, ابدار aubdar, تر tur, طري turé, رطب rutib, مرطب murtub, شاداب ſhaudaub, خوشاب khooſhaub, بادر baudir, ضمد zumid, ثري ſuré, اثري aſré, ابل abal, بلت bullut, ابتلال ibtilaul, نمج numij, ندي nudé (pl. ندیت nudé-ut), ثید ſeid, ثارد ſaurid, لثق luſuk. *Wet (as a day)* خدر khudr, خدرت khudrut. v. *rainy.*— *Wet (as a garment with perſpiration)* لثي luſé, الثا ilſa.

—*Wet, wetneſs* نم nim, اب aub, رطوبت rutoobut, ندي nudé, نداوت nudawut, بلت billut, بلال bulaul. v. *moiſture, wet.*

To wet نم کردن nim kirdun, نمکین ساختن numkeen ſaukhtun, ترطیب کردن turteeb kirdun, مرطب ساختن muruttib ſaukhtun, اغاریدن aghaurédun, تبلیل کردن tubleel kirdun, تر ساختن tur ſaukhtun.

A WETHER (*ſheep*) تکل tukul.—*A bell-wether* هادي haudé, برثن burſin.

To wex, v. *to grow.*—*Wezand,* v. *oeſophagus.*

Wharf, v. *key for landing goods.*

WHAT? چه cheh? چی ché? زش ziſh? کدام kudaum? بکدامین bekudaumeen? *In what ſhape?* چه گونه cheh gooneh? *Of what ſort?* چه نوع cheh nuwa? کدام kudaum? چه جنس cheh jins? *What remedy?* چه چاره cheh chaureh? *To what end? what is the meaning?* چه معنی cheh maané? *To what good end? what is the advantage?* چه فایده cheh faédeh? *What is it?* چیست cheeſt? *What is he?* کدامست kudaumuſt? کیست keeſt? v. *who?* *Of what country?* چه دیار cheh dé-aur? چه

ولايت cheh wala-é-ut? *What can I do?* چه كنم cheh koonim? *What are your commands?* چه فرمودند cheh furmoodund? لبيكا lubeika? *In what state?* بچه حال becheh haul? *In what place?* كجا kuja? v. *where?*—*At what time?* *at what hour?* چه وقت cheh wakt? چه ساعت cheh sa-at? v. *when?*—*What though?* فرضا furza? فرضاكه furza keh? *What ho!* هي hei! الا elau. v. *ho! holla!*

WHATEVER, *whatso, whatsoever* هرچه hurcheh, كلما kulluma, هرانچه huruancheh, هرچه كه hurcheh keh. *Whatever is the consequence* بهر حال behur haul, هرچه باداباد hurcheh bauda baud. *At whatever time* هر بار hur bar.

A WHEAL درج durj, پسترم pusturum, غدنك ghudunk. v. *pustule.*

WHEAT گندم gundum, حنطه hynteh (pl. حنط hynut), بر burr, قمح kumh, كشكك kushkuk, ورنا wurna, طعام ta-am, برغول burghool. *Long wheat*, or *wheat with long ears* گندم دراز gunduma dirauz. *Of the colour of wheat* گندم گون gundum goon. *Wheat toasted in the ear* گندم نيم بريشته gunduma neem bureeshteh, نيم خورد neem khored. *A seller of wheat* حناط hunnaut, گندم فروش gundum furoosh. *Wheaten* از گندم ساخته uz gundum saukhteh.

To WHEEDLE خوش امد گوي كردن khoosh aumud gooï kirdun, با شيرين زباني گفتن ba sheereen zubauné guftun, نواختن nuwaukhtun, نوازش كردن nuwauzish kirdun, دمدمه ساختن dumdumeh saukhtun. v. *to flatter, cajole.*

A WHEEL چرخ chirkh, چرخه chirkheh, عجلت ajilut (pl. عجل ajul), داو daw, گردون gurdoon, گردنا gurduna, عربه arabeh, بكره bukureh, جلاو julaw. *A spinning-wheel* گنده پيچ gundeh peech, چرخ chirkh, داو daw, كلاب kulaub, قلوله kulooleh. *A mill-wheel* چرخ chirkh, چرخ اسيا chirkh asé-a. v. *mill-wheel.*—*The cogs of a mill-wheel* پره اسيا purreha asé-a. *A wheel for raising water (for watering gardens, &c.)* دولاب doolaub (plur. دواليب duwauleeb), چرخ chirkh, منجنون munjunoon, داليت dawlé-ut (pl. دوالي duwaulé), صعمور saamoor, عصمور usmoor, عضمور uzmoor. v. عقرب.—*A potter's wheel* كنده پيچ kundeh peech, كنده kundeh, چرخ chirkh. *A turner's wheel* چرخ chirkh, واخ waukh. *The wheel of fortune* گردون gurdoon, چرخ دوار chirkha duwaur. *The wheel of a pulley* چرخ chirkh. v. *pulley.*

To wheel (fetch a compass, turn on an axis, &c.) گردانيدن girdanédun, گردان بودن girdaun boodun, اداره شدن idaureh shoodun, دور رفتن dawr ruftun, دايره شدن da-éreh shoodun, گرداگرد چرخه تير روان شدن girdagirda chirkheh teer rouvaun shoodun. v. *to revolve.*—*(to cause to turn round)* گردانيدن girdanédun, اداره كردن idaureh kirdun, گردش دادن girdish dadun, دور گردانيدن dawr girdanédun, دايره روان ساختن da-éreh rouvaun saukhtun, گرداگرد چرخه تير راندن girdagirda chirkheh teer raundun. *To wheel (as soldiers)* جولان كردن jawlaun kirdun, بدايره جولان نمودن beda-éreh jawlaun numoodun. *To cause a horse to wheel* اسب جولان كردن asb jawlaun kirdun, غش گردانيدن gush girdanédun. *To move on wheels* بچرخه روان شدن bechirkeh rouvaun shoodun, بر عجلت رفتن bur ajulut ruftun. *A wheeled carriage* عربه arabeh, عجله ajleh, گردون gurdoon, دواره duwaureh. v. *cart.*

A wheeler, wheelwright چرخ كرده chirkh kirdeh, عربه گر arabeh gur, عجلت كننده ajulut koonindeh.

To WHEEZE *(breathe asthmatically)* دمابر شدن dumaubur shoodun, تنك نفس كشيدن tunk nufus kushédun, ضيق نفس شدن zeik nufus shoodun.—*To whelm*, v. *to overwhelm.*

A WHELP *(young dog)* سگچه sugcheh, كلبت kulbut, سگ كوچك suga koochuk, يودل é-ooduk, يوزك é-oozuk, يوزل or يوزل é-oozul. *A lion's whelp* شيرچه sheercheh, شيرك sheeruk. *A panther's whelp* يوزل é-oozuk. *To whelp*, v. *to pup.*

WHEN *(at the time that)* چو choo, چون choon, در زمان dur zumaun, وقتي wakté, از izz, ازما izma, ان گاه aun gauh, ان زمان aun zumaun, ان وقت aun wakt, ان محل aun muhull. *(after the time that)* چون choon, چو choo, بعد از زمان baad uz zumaun, پس از ان pus uz aun, پس انگاه pus aungauh, از izz, ازا iza.—*When?* چه وقت cheh wakt? چه گه cheh guh? كدام زمان kudaum zumaun? كدام وقت kudaum wakt? چه محل cheh muhull? كي kei? مهما mumha? ايان ei-aun? *Just when* همان ساعت humaun sa-at.

WHENCE? *(from what place?)* از كجا uz kujau? از چه محل uz cheh muhull? از چه گاه uz cheh gauh? از چه طرف uz cheh turuf? *(from what person?)* از كدام uz kudaum? *(from what cause?)* از چه سبب uz cheh sibub? بانچه buancheh? كز kuz? از چه مصدر uz cheh musdur? از چه مقدمت uz cheh mukuddumut? من اين min ein? من حيث min heis?—*(consequently)* فلاجرم fulaujurm, لاجرم lajurm, التزاما iltizaman. *Whencesoever* از كجاكه uz kujaukeh.

WHENEVER, *whenſoever* هر كاه كه hur gauh keh, هر بار كه hur baur keh, هر بار hur baur, چون choon, ايان ما ei-auna ma. v. *when.* — *Whenever it is poſſible* چون ممكن است chun mumkin aſt, مهما امكن muhma imkana.

WHERE? كجا kujau? كدامجا kudaumjau? دركدامين dur kudameen? بكدامين bekudameen? بچه كاه becheh gauh? بچه مكان becheh mukaun? چه محل cheh muhull? چه جا cheh jau? كو koo? حيث heiſa? اين eina? حيث ان heiſa aun? *Where do you go?* كجا ميروي kujau marouvé? كجا ميروند kujau marouvund? *Any where* درهمه جا dur hummeh jau. *Every-where* هركجاكه hur kujaukeh, هر كاه hur gah, هرجانب hur jaunib, هرطرف hur turruf, بكل جا bekulla jau.

WHEREABOUT? كجا kujau. v. *where?*

WHEREAS چون choon, برعكس bur akus, چون برعكس choon bur akus, چونكه choonkeh, لان li-ana. v. *ſince, on the contrary.*

WHEREAT بران buraun, براي اين bura-é ein, لاجل هذا li-ajla haza.

WHEREBY از انچه uz auncheh, از براي انكه uz bura-é aunkeh, از اين uz ein.

WHEREFORE (*for which reaſon*) از جهت uz jihut, از جهت اين uz jihut ein براي bura-é, براي انكه bura-é aunkeh, براي اين bura-é ein, براي ان bura-é aun, لذلك lizalika, لاجل هذا li-ajla haza, من اجل ذلك min ajla zalika لما ذا lima za. (*for what reaſon?*) بچه becheh? چرا chura? براى چه bura-é cheh? مهما muhimma? كما kima.

WHEREIN, *whereinto, whereto, whereunto* بچه becheh, درچه durcheh, در اين dur ein, در اينجا dur einjau, في هذا fi haza, في ذلك fi zalika.

WHEREOF از كه uz keh, از چه uz cheh, از كدام uz kudaum, كز kuz, عما ama.

WHEREON, *whereupon*, بران buraun, برانچه buruncheh, في الذي fi alazzé, في ذاك fi zauka.

WHEREVER, *whereſoever* هرجاى باشد hur ja-é bauſhid, هركجا hurkujau, هركجا كه hur kujau keh, هر كجا باشد hur kujau bauſhid, هرجاكه hurjaukeh, حيثما heiſuma, اينما einuma.

WHEREWITH, *wherewithall* با كه ba keh, با چه ba cheh, با كدام ba kudaum, بانچه bauncheh.

A WHERRY معبر mébur, بوسى booſé.

To WHET تيز كردن taze kirdun, تذريب ساختن tuzreeb ſaukhtun, حد دادن hudd dadun, تحديد كردن tuhdeed kirdun, تحريب ساختن tuhreeb ſaukhtun, تاب كردن taub kirdun. v. *to ſharpen.*—(*to irritate*) تيز مزاج كردن taze mizauj kirdun, تيز طبيعت ساختن taze tubé-aat ſaukhtun, غضوب كردن ghuzoob kirdun, حد انگيختن hudd angeekhtun. *To whet deſire or appetite* ارزو انگيختن arzoo angeekhtun, طمع برانگيختن tuma burangeekhtun.

A whet (*act of ſharpening*) تحديد tuhdeed, تذريب tuzreeb.—(*any thing eaten to create an appetite*) مزه muzeh.

A wheter تيز كننده taze koonindeh.

WHETHER او aw, ا a, ان in. *Whether?* ها ha? اان aan? اين ein? — *Whether true or falſe* ان صدقا ان كذبا in ſudkan in kuzban.

A WHETSTONE اسيانه aſé-auneh, سنك اسيان ſunka aſé-aun, حجر المن hujru'l'munn, مسن muſunn, ميقعت meekaat, سنك افسان ſunka efsaun. *A ſtrap for whetting razors* براز burauz.

WHEY اب شير auba ſheer, اب پنير auba pineer, ماء جبن maa jubun, ماء لبن maa lubbun, مضارت muzaurut, مصل muſil, مصالت muſaulut, رحبين ruhbeen.—*Wheyey, wheyiſh* ذو صفت مضارت zu ſuffuta muzaurut, مصل اسا muſil aſa.

WHICH (pron. relative) چه cheh, كه keh, الذي allazé (fem. التي allaté, pl. الذين allazeena), ذو zoo. *That which* انچه auncheh, انكه aunkeh. *Till which time* تا انكه كه ta aunguh keh.—*Which?* (interrogative) چه cheh? كه keh? كدام kudaum? اي ei-oo? ايت ei-ut, ايما ei-uma? *Which came?* انكه امد aunkeh aumud? *Which comes?* انكه مي ايد aunkeh ma a-éd? *Which is it?* چيست cheeſt? كيست keeſt? *Which ſort?* چه نوع cheh nuwa? چه جنس cheh jins? *From which?* از چه uz cheh? از كدام uz kudaum? *In which place?* بچه كاه becheh gauh? v. *where?*—*In which* بچه becheh. v. *wherein.*—*Which ſoever* او يك او ديكر aw eekaw deegur.

Whiff, v. *blaſt, puff.*—*To whiffle*, v. *to waver.*—*A whiffler*, v. *coxcomb.*—*Whig*, v. *whey.*

A WHILE وقت wakt, زمان zumaan. v. *time.*—*A long while, a good while* وقت دراز wakta dirauz, طول زمان tool zumaun, زمان طول zumauna tool, فرسخ furſukh. — *A little while ago* نا طول زمان na tool zumaun, حالا haula, اكنون aknoon, هنوز hunooz.—*While, whilſt* مادام madaum, مادامكه madaumukeh, اثنا iſna. *In the mean while* دران ميان dur aun mei-aun, در اين اثنا dur ein iſna, بينا beina, بينما beinuma, عندما yndama, فيما feima.—*To while*, v. *to loiter.*—*Whilom*, v. *formerly, once.*

A WHIM, *whimſey* خيل kheil, خيال kheiaul, خود سرى khood ſuré, خود رايي khood rai-é. *Whimſical* خود سر khood ſur, خود راي khood ra-é, متخيل mutukhei-ul.

To WHINE, *whimper* نالیدن naulédun, زاری کردن zauré kirdun, زار و بکا زدن zaur ou buka zudun, گریستن gireestun, کخکخ کردن kikhkikh kirdun. v. *to weep, snivel, lament.*—*A whine, whining* نالان nalaun, نالش naulish, بکا buka, زار zaur, زاری zauré, کخکخ kikhkikh, گریان giré-aun.—*To whinny,* v. *to neigh.*

To WHIP شلاق زدن shullauk zudun, لت کردن lutt kirdun, چوب زدن chobe zudun, ضرب ساختن zurb saukhtun, جلد کردن jild kirdun, v. *to lash, beat:* also *to snatch: baste, sew with wide stitches.*—*To whip* or *move nimbly* تیز رو بودن taze rou boodun, تکیدن tukédun.

A whip تازیانه tauzé-auneh, مقرعت mukraat, سوط sawt. v. *lash, scourge.*—*Whipped, whipt* چوب خور chob khore, شلاق زده shalauk zuddeh, از تازیانه مضروب uz tazé-auneh muzroob.

A whipper صماد sumaud, شلاق زن shullauk zun, ضرب ساز zurb sauz, لت کننده lutt koonindeh.

To WHIRL (*turn round with velocity*) تدویم کردن tudweem kirdun, گردانیدن girdanédun, تیز گرد اگرد روان شدن taze girdagird rouvaun shoodun. *To cause to turn round with velocity* تدویم گردانیدن tudweem girdanédun, تیز دایر روان کردن taze da-ér rouvaun kirdun, تدویر کردن tudweer kirdun, اداره ساختن idaureh saukhtun, گردش کردن girdish kirdun. *To whirl up dust (as the wind)* سفن کردن sufn kirdun.

A whirl گردش girdish, دور dawr, دوران dawraun, تدوار tudwaur. *Whirligig,* v. *gig.*—*The whirl of a spindle* کبله kubuleh, فلکت fulukut, دک duk, برخواج burkhuwauj, برخواش burkhuwaush.

A WHIRLPOOL گرداب girdaub, غرقاب ghurkaub, غرغاب ghurghaub, نول nool, غمر ghumr, غمرت ghumrut (plur. غمور ghumoor), خلیج khuleej, عاقول aukool, باحث bauhut.

A WHIRLWIND گردباد girdbaud, دیوباد divbaud, بادگرد baudgird, زوبعه zaweereh. v. *wind.*

Whisk, v. *besom.*—*To whisk,* v. *to sweep: whip: move nimbly.*—*A whisker,* v. *mustacho.*

To WHISPER باهستگی گفتن ba-ahustugé guftun, مغالت کردن mughaulut kirdun, زیر لب گفتن zeer lib guftun, اثاوت ساختن isawut saukhtun, سخن اهسته گفتن sukhuna ahusteh guftun.

A whisper سخن اهسته sukhuna ahusteh, اثو isaw, اثاوت isawut, مغالت mughaulut, نهیمت numeemut, فسافس fisaufis, ماثات mausaut, ماثیت mausé-ut, دکرار dykraur, دکرارت dykraurut, دکرور dykroot, خفض khufz, نقل nukkul, خیلی kheilé, هدهد hudhud (pl. هداهد hudauhud), فجفجه fujfujeh, طنطنه tintineh, طنین tineen.

A whisperer سخن اهسته گو sukhna ahusteh goo. v. also *slanderer, informer.*—*Whist,* v. *hush.*

To WHISTLE صفار کردن sufaur kirdun, صفیر زدن sufeer zudun, هشت کردن hisht kirdun, صفلیدن siflédun.—*A whistle* (*with the lips*) صفار sufaur, صفیر sufeer, هشت hisht. v. also *flute.*

A whistler صفار زن sufaur zun, صفیر کننده sufeer koonindeh, هشت زن hisht zun.

A WHIT نقطه nukteh. v. *point, jot.*

WHITE سپید sipeed, سفید sifeed, اسفید asfeed, ابیض abeez, بیاض bé-auz, بیضا beiza, سپیداغ sipeedaugh, ازهر azhur, زهرا zuhra, مضرع muzruh, مضرحی muzruhé, لیاح lé-auh, لواح luwauh, متزهلق mutuzuhlyk. *White-faced* سپید روی sipeed rooï, بیاض چهره bé-auz chuhreh. *White men* (*in opposition to negroes*) سودان soudaun, بیضان beizaun. *The white of the eye* بیاض العین bé-auzu'l'a-én. *White specks on the nails* نور sawr, ملك milk, مهالك mumauluk, نمنم numnum, نمنمت numnumut, ربش rubish, زنجیرت zunjeerut, فوف fawf. *The white crescent at the root of the nail* هلال hilaul, حقاب hukaub. *The white of an egg* بیاض البیضه beiauzu'l'beizeh, سپید خایه sipeeda kha-éh, سپیده sipeedeh, غرقد ghurkud, غرقی ghurké, قیقا keika, ماح mauh. *Very white* سخت سفید sukht sufeed, ابیض لیاح abeez lé-auh. *Pure white* ناصع البیاض nausa-u'l'bé-auz, ناصع ابیض nausa abeez. *A white hand* دست سپید dosta sipeed, ید بیضا eeda beiza. *White-skinned* سپید پوست sipeed poost. *Dressed in white* سپید پوش sipeed posh, بلباس بیاض اراسته belibausa bé-auz arausteh, جامه زهرا دار jaumeha zuhreh dar.

White-lead سپیدا sipeeda, سپیداب sipeedaub, سپیداج sipeedauj, استوباج ustoobauj, استوبج ustoobuj, اسفداج usfidauj, اسفیداج usfeedauj.

Whitely سپید فام sipeed faum.

Whitemeat سپید با sipeed bau, شیر خوردنی sheer khoreduné. v. *milk-meats.*

To whiten (*make white*) سپید کردن sipeed kirdun, تبییض ساختن tubei-éz saukhtun. (*to be* or *grow white*) سپید شدن sipeed shoodun, سپید فام گشتن sipeed faum gushtun.

A whitener سپید گر sipeed gur, مبیض mubeez, سفید فام ساز sufeed faum sauz. v. *bleacher.*

Whiteness بیاض bé-auz, سپیده sipeedeh, سپیدی sipeedé, زهر zuhr, زهره zuhreh, بیاضت bé-auzut, بیض beiz, سپیداغ sipeedaugh, سفر sufr, ظلم zulm (plur. ظلوم zuloom) v. also *paleness.*

White-thorn خار سپید khaura sipeed, جاورد jawrud, جاوزد jawzud.

White-wash سپيداب sipeedaub, سپيده زنان sipeedeh zunaun. v. *wash*.—*White-leather* جلد سپيد jilda sipeed, مسک mask (pl. مسوک musook).

Whitish سپيد فام sipeed faum, سپيد بام sipeed baum, غبس ghubus, غبست ghubusut, بياض بي‌اوز چرده bé-auz churdeh.—*Whitishness* صفت سپيد فام syffuta sipeed faum, حال سپيد بام haula sipeed baum.

WHITHER? کجا kujau? بکجا bekujau? بکدامين bekudameen? حيث heisa? حيثما heisuma? v. *where?*—*Whithersoever* بهر طرف behur turruf, اينما einuma, حيثما heisuma. v. *wherever*.

WHITLOW دردناخن durdanaukhun, داحس dauhis, داحوس dauhoos.

Whitsuntide, v. *pentecoste*.—*Whittle*, v. *knife*.

To WHIZ ازيز کردن azeez kirdun, هزيز ساختن huzeez saukhtun, وسواس زدن wuswaus zudun. v. *to buzz*, *hum*.

WHO (relative personal pronoun), که keh, الذي allazé (fem. التي allaté). *He who* انکه aunkeh, من man.—*Who?* (interrogative) که keh? کدام kudaum? اي ei-oo? ايت ei-ut? *Who is it?* کيست keest? کدامست kudaumust? *Who came?* که امد keh aumud? *Who comes?* کدام مي ايد kudaum ma a-éd.—*He who came* انکه امد aunkeh aumud. *He who comes* انکه مي ايد aunkeh ma a-éd. *Who says so?* که گفت keh guft? *Whoever* هرکه hurkeh, هرانکه huraunkeh.

WHOLE (*all, total*) هر hur, کل kull, کلي kullé, جميع jumé-a, همه humeh, همينک humeinuk, مجموع mujmoo-a, کل احد kull ahd. —(*unimpaired*) درست durust, صحيح suheeh, بي زوال bé zuwaul, غير نقص ghire-a nuks, بي نقصان bé nuksaun, کامل kaumul, سالم saulim, سليم suleem, تام taum, تمام tumaum, بي کم و کاست bé kum ou kaust. v. *entire*, *complete*: *universal*.—(*having no ailment*) خوش khoosh, تندرست tunduruſt, تنومند tunoomund.

The whole جمله jumleh, کليت kullé-ut, جمع jumma, جماع jummaa, حاصل haufil, نتيجه nuteejeh. *The whole of the army* جمله لشکر jumleha lashkur. *Upon the whole* في الجمله fi'l'jumleh, بالجمله bi'l'jumleh, الحاصل alhaufil, القصه alkiffeh, والحاصل waulhaufil, نتيجه کلام nuteejeha kulaum, حاصل کلام haufila kulaum, جملة jumlutan, محصل muhuffil, محصلا muhuffulan, الغرض alghuruz, نهايت الامر niha-é-utu'l'amur, عاقبة الامر aukubutu'l'amur, يکبارگي eekbaurugé, غالبا ghauliba. *Heart whole* خوشدل khoosh-dil.—*Wholesale* خريد و فروخت بجمله khureed ou furookhta bejumleh, بيع درجماع bei-a dur jumaa.

WHOLESOME خوشگوار khooshguwaur, گوارنده guwaurindeh, نافع naufa, سليم suleem, دلجو diljoo, دلکش dilkush, دلپذير dilpizeer, خوش khoosh, شفا رسان shifa russaun, نجيع nujoo-a, نجيع nujé-a, اوام awaum, صحت muſuhhut. v. *sound*, *salutary*.—*Not wholesome* ناصواب na suwwaub, نا خوشگوار na khooshguwaur. v. *unwholesome*.—*Wholesome advice* راي ثاقب ra-é saukib.—*A wholesome beverage* شربت خوشگوار shurbuta khooshguwaur. *Wholesome air* هواي گوارنده hawa-é guwaurindeh, معتدل هوا mautudil hawa.

Wholesomely بر وجه خوشگوار bur wujha khooshguwaur, سليما suleeman.

Wholesomeness خوشگواري khooshguwauré, صفت گوارنده syffuta guwaurindeh. *Wholesomeness of air* اعتدال هوا é-atidaula hawa.

WHOLLY بالکليت bi'l'kullé-ut, کاملا kaumilan, بالکمال bi'l'kumaul, بهمه ابواب behumeh abwaub, بکمال مرتبه bekumaul murtubeh, بالتمام bi't'tumaum, تماما tumauman, بالجمله bi'l'jumleh. v. *entirely*, *perfectly*.

WHOM, *to whom* (relatively and interrogatively) چرا chura, کرا kira, کيرا keera, بکه bekeh, که اورا keh ora, الذي به allazé bihi. *From whom* از که uz keh, از کدام uz kudaum, کز kuz. *With whom* با که ba keh, الذي منه allazé minhu. *Whom I saw* کرا ديدم kira deedum, الذي رايته allazé ra-étuhu.

Whomsoever هرکيرا hurkeera.

Whoop, v. *shout*.—*To whoop*, v. *to shout*.

A WHORE روسپي roospé, فاحشه fauhishut, شلاقت shullaufut, بيراه béranh, جاف jauf, جاف جاف jauf jauf, سبکتکين subuktugeen, تردامان turdamaun, هوسين hawseen, لوند lavund, لوند زن lavund zun, فحسا fuhsa, بازار عورتي bazaur awruté, سليطه بازار suleeteha bazaur, زنشوي zunshooï, زنچه zuncheh, جلب julub, قحبت kuhbut, بغيت bughé-ut, بغي bughé (plur. بغايت bugha-é-ut, بغا bugha), زانيت zauné-ut, کنغالت kunghaulut, زنخرت zumkhurut, يرني yerna, غر ghur, بلايه bula-é-uh, غز ghuzh. *The son of a whore* روسپي زاده roospé zaudeh, ولد زن wuluda zuna, ابن زانيت ibna zauné-ut, حرام زاده haraum zaudeh, ابن نخسة ibna nukhsutin, زنيم zuneem. v. *bastard*.—*To tip the wink* or *beckon as a whore* رمازت زدن mauzut zudun, رمزعين دادن rumza a-én dadun.

To whore (*commit whoredom*) زنا کردن zina kirdun, بحرام رفتن beharaum ruftun, روسپي پاره شدن roospé paureh shoodun, جماع ساختن

jumaa saukhtun. — (*to play the whore*) روسپي roospé shoodun, فاحشت كشتن fauhishut gushtun, موجر شدن moojir shoodun. *A tax paid by whores* قست kyst, ام حقي umma hukké.

Whoredom زنا zina, جماع jumaa, باه bauh, بحرام روان beharaum rouvaun, عهر ahr, عهور ahoor, عهارت ahaurut (pl. عهرات ahaurut).

A whoremonger, whoremaster روسپي پاره roospé paureh, زنپاره zunpaureh, زناكار zinakaur, زاني zauné, زناي zina-é, دغل زن dughl zun, زنوي zinawé, زندوست zundoost, زنشوي zunshooï, فاجل faujil, فاجر faujir (pl. فجار fujjaur, فجرت fujurut), كنغال kunghaul, كتعل kutaal, كتعلت kutaalut.

A whoreson حرامزاده haraumzaudeh, سندره sundureh, پسندره pussundureh. v. *son of a whore*.

Whoreish شهوت پرست shuhwut purust, شوخ shookh, شوخ چشم shookh chushum, روسپي مانند roospé maunend, فاحشت اسا fauhishut asa, نا پاك na pauk, نا پاكدامن na paukdamin, بي عصمت bé asmut. v. *incontinent, unchaste*.

WHOSE كه keh, كدام kudaum, الذي allazé (fem. التي allaté).

WHOSOEVER هركه hurkeh, هرانكه huraunkeh, هر كس كه hur kus keh, ايمان ei-uman, من man, كدام kudaum, اي ei-u, ايت ei-ut.

WHY? براي چه bura-é cheh? بچه جهت becheh jihut? چرا chera? بچه becheh? بچه سبب becheh sibub? لما lima? *Why so?* چه معني cheh maané?

A WICK فتيل futeel, پليته puleeteh, پتيله puteeleh, ريشته reeshteh, اهنج ahunj. v. *candle-wick*.

WICKED بد bud, بد كار bud kaur, مفسد mufsud, بد اموز bud amooz, فسيد fuseed, فاسد fausid, فاحش fauhish, اهل فساد ahla fusaud, بد اخلاق bud akhlauk, بد ايين bud aï-én, بد خو bud khoo, بد خوي bud khooï, بد راه bud rauh, بد زندكاني bud zindugauné, بد سكال bud sigaul, فجر fajr, شقي shuké, ملحد mulhud, خدا نا ترس khoda na turs, بد عمل bud amul, بد فرجام bud furjaum, ظالم zaulim, بد كمار bud kumaur, بد ذات bud zaut, بد كنش bud koonish, بد كهر bud gohur, بد معاش bud ma-ash, بد نفس bud nufus, شر sharr, شرير shureer. v. *impious, profane*.

Wickedly بر وجه بد كار bur wujha bud kaur, فسيدا fuseedan, فاحشا fauhishan, كافرانه kaufirauneh, ملحدانه mulhudauneh, فجرا fajran.

Wickedness بدا buda, بدي budé, فساد fusaud, شر sharr, شرت sharrut, شرارت shuraurut,

قبح bud khooï-é, قباحت kubauhut, قبح kubih (plur. قبائح kuba-éh), مقبوحت mukboohut (plur. مقابح mukaubeeh), فسق fysk.

WICKER قندرق kyndryk, شاك shauk, شاخ shaukh. *A basket* (or *any thing*) *of wicker* ترپان turé-aun, ترنيان turné-aun, دمچه dumcheh.

A WICKET (*small gate*) باچه baubcheh, درچه dureecheh, درقت durkut.

WIDE (*extensive*) كشاده kushaudeh, واسع wausa, عريض areez, پهنا puhna, پهناور puhnawur, فراخ firaukh, فرخا furkha, بسيط buseet, پج puj. v. *broad, open*. — (*deviating, remote*) دور door, بعيد ba-éd, دور از راه door uz rauh, از بعيد طريق ba-éd uz tureek, بيراه bérauh, كمراه gumrauh. — *Wide, widely* (*with great extent*) واسعا wausa-an, عريضا areezan, بطور پهنا betoora puhneh. — (*remotely*) دورا dooran, بعيدا ba-édan. v. *far*.

To widen (*to make wide* or *extend*) كشادن kushaudun, فراخ كردن firaukh kirdun, كشاده كردن kushaudeh kirdun, مبسوط ساختن mubsoot saukhtun, توسيع كردن tawsé-a kirdun. — tawsé-a kirdun. — (*to grow wide*) كشاده كرديدن kushaudeh girdédun, مبسوط كشتن mubsoot gushtun, پهنا شدن puhna shoodun.

Wideness وسعت wusaat. v. *width*.

A WIDOW بيوه beeweh, شوي ديده shooï deedeh, ربض rubz, ربضت rubzut, تور toor, رجعت rujaat. *To become a widow* بيوه كشتن beeweh gushtun, ترمل شدن turummul shoodun, شوي ديده بودن shooï deedeh boodun, ارمل شدن armul shoodun. *To widow* or *make a widow* شوي ديده كردانيدن shooï deedeh girdanédun, بيوه كردن beeweh kirdun. — *A widower* بيوه beeweh, زوج ديده zooj deedeh, عورت ديده awrut deedeh. — *Widowhood* بيوهكي beewehgé, حال بيوه haula beeweh, حال بي زوج hala bé zooj.

WIDTH وسعت wusaat, عرض erz, عريضي areezé, پهنا puhna, پهنايي puhnaï-é, فراخي firaukhé, فراخنا firaukhna, فراخناي firaukhna-é, دوكران dookzaun. v. *breadth*.

To WIELD بركشيدن burkushédun, خطر كردن khutr kirdun, با اساني بدست جنبانيدن ba asauné bedost jumbanédun, بدست افشان نمودن bedost affhaun numoodun. *To wield a sword* تيغ افشان كردن teegh efshaun kirdun. *To wield a sceptre* سلطنت كردن sultanut kirdun, v. *to reign*.

Wieldy نا كران na guraun, نا ثقيل na sukeel, بدست اسان جنبش bedost asaun jumbish.

A WIFE عورت awrut, زن zun, زوج zooj, زوجت zoojut, خاتون khautoon, حلال hulaul, حلالت

hulaulut, حليلت huleelut, همخانه humkhauneh, حويت hoobut, بهوله behooleh, خضلت khuzullut, قرينت kureenut, بعل baal, ام الزجل ummu'z'zujil, حرم haram, حميا humei-a, ربض rubz, ربضت rubzut. *The wife of the king* خاتوني پادشاه khatooné padſhah. v. *queen.*— *A wife and children* زن و فرزندي zun ou furzundé. *My beloved wife* محبوبهء زوجيتم muhboobéha zoojé-utum. *My lawful wife* حلالم hulaulum. *To take a wife* زن كردن zun kirdun, تزوج ساختن tuzawwuj ſaukhtun, استنكاح كردن iſtinkauh kirdun, تاهل ساختن ta-ahhul ſaukhtun, نكاح كردن nikauh kirdun. v. *to marry.*—*To cauſe one to take a wife* تزويج كردن tuzweej kirdun, نكاح كردانيدن nikauh girdanédun.

WIGHT كس kus, شخص ſhukhs. v. *perſon, being.*

WILD (*not tame*) وحشي wuhſhé, وحشيت wuhſhé-ut, نا دست اموز na doſt amooz, نا رام raum, بدوي budooï, سكيز ſikeez, نهاد nihaud, دشتي duſhté, بياني eebauné, غران ghuraun. v. *ſavage, fierce.*—(*deſert, uninhabited*) ويران veeraun, بيابان bé-abaun, بياني eebauné, خالي khaulé, مستاحش muſtauhiſh, وحش wuhiſh, غير معمور و اباد ghire-a maamoor ou abaud, دشتي duſhté. (*in a ſtate of uncultivated nature, as a country*) بياني eebauné, بداوي budawé, بري burré, بر burr, صحراي ſuhra-é, نا كاشته na khauſhteh, نا بسارده na beſaurdeh ou muzroo-a, و مزروع غير معمور و اباد ghire-a maamoor ou abaud, نا تعمير na taameer. (*uncivilized*) بي ادب bé adub, بي ادب و اركان bé adub ou arkaun, نا ظريف na zureef, نا شناس na ſhinaus, نا دان na daun, غليظ ghuleez. v. *rude.*—(*irregular, inconſtant*) بي قرار bé kuraur, نا قايم na ka-ém, نا پايدار na pa-édar, هرجايي hurjaï-é, بي ثبات bé ſubaut, سبكسر و سبكپاي ſubukſur ou ſubukpa-é. (*licentious, ungovernable*) سركش ſurkuſh, كردنكش gurdunkuſh, نا قابل ضبط و ربط na kaubila zubt ou rubt, بلا امكان بندوبست bila imkauna bundubuſt. v. *hairbrained.*—(*imaginary, viſionary, abſurd*) خيالي khei-aulé, متخيل mutukhei-ul, وهمي wuhmé, واهم wauhim, بيمعني bémaané, بيهوده beehoodeh. —*A wild unbroke horſe* بسنك buſunk, سكيز ſikeez, توسن touſun, بدوي اسب bédooï aſb.—*Wild uncultivated ground* وحشت wuhſhut, بدوح budooh (plur, بدح buduh), يباب eebaub, دشت duſht, بيان eebaun. *A wild beaſt* وحش wuhſh (pl. وحوش wuhooſh) وحشي wuhſhé (fem. وحشيت wuhſhé-ut), جانور jaunwur, جانوار jaunwaur, بيان حيواني eebaun heewauné, سبع ſuba (pl. سباع ſubaa, سبعيت ſu-

baat), شيرزه ſheerzeh. *Wild beaſts for the chace* شكار ſhukkaur, نخچير nukhcheer, حشرت huſhrut (pl. حشر huſhur), صيد ſeid, طوارف tuwauruf. *The claw of a wild beaſt* چنك chunk, چنكل chungul, چنكال chungaul. v. *talon.*— *A wild ox* بقر الوحش bukru'l'wuhſh. *A wild cow* فنات funaut (pl. فنوات funwaut).

A wild, wilderneſs ويرانه veerauneh, وحشت wuhſhut, بيابان bé-abaun, بيان eebaun, بريت buré-ut, باديه baudé-uh, دشت duſht, بر burr, v. *deſert.*—*To wilder*, v. *to bewilder*.

Wildly (*fiercely*) وحشي wuhſhé, سكيزا ſikeezan, بر وجه نهاد bur wujha nihaud, بطور بدوي betoora budooï. (*without cultivation, as a country*) بلا زراعت bila ziraat, بي عمارت bé amaurut, در حال وحش dur haula wuhſh, بلا فلاحت bila fulauhut. (*without cultivation of mind*) بي دانش bé dauniſh, بلا عمارت bila amaurut, بي تربيت bé turbé-ut. (*with perturbation or diſtraction of mind*) با اضطراب ba iztiraub, بيهوشانه béhooſhauneh, با اشغتكي ba aſhuftugé, بر وجه سركردان bur wujha ſurgurdaun, بطور سراسيمه betoora ſurauſmeh. (*without meaning or coherency*) بيهوده beehoodeh, بي معني bé maané, هرزه hurzeh. (*thoughtleſsly, careleſsly*) غافلانه ghaufilauneh, اهمالا ihmalan, غير تامل ghire-a ta-ammul, بي فكر bé fikr. v. alſo *irregularly.*

Wildneſs (*fierceneſs, ſavageneſs*) وحشت wuhſhut, سبعيت ſuba-é-ut, درشتي duruſhté, عفريت afreet. (*an uncultivated ſtate*) حال بياني haula eebauné, وحشت wuhſhut, عدم عمارت aduma ymaurut. (*wild vivacity*) شوخي بيهوده ſhookhé beehoodeh, شادي بيحد و بيمعني ſhaudé béhudd ou bémaané. (*diſorder of mind*) اضطراب iztiraub, اشغتكي aſhuftugé, سركرداني ſurgurdauné, بيهوشي béhooſhé, الغتكي aluftugé. (*inconſtancy*) بي قراري bé kurauré, نا پايداري na pa-édaré.

A WILE حيله heeleh, حيله بازي heeleh bauzé, روبه بازي roobeh bauzé, رنك runk, فن fun, ال aul, غدر ghudr, غبن ghubin. v. *trick, ſtratagem.*

WILFUL سركش ſurkuſh, كردنكش gurdunkuſh, عناد ynaud, خود سر khood ſur, نا فرمان na furmaun. v. *perverſe.*—*Wilfully* بطور سركش betoora ſurkuſh, بر وجه خود سر bur wujha khood ſur, عنادا ynaudan. (*by deſign, on purpoſe*) با غرض ba ghuruz, بقصد bekuſd, بالقصد bi'l'kuſd.—*Wilfulneſs* سركشي ſurkuſhé, خودسري khoodſuré, كردنكشي gurdunkuſhé, عناد ynaud. v. *perverſeneſs.*

WILILY (*cunningly*) از حيله uz heeleh, بطور روبه بازي betoora rubeh bauzé, از رنك uz runk.

Wilineſs حيله بازي heeleh bauzé. v. *cunning.*

The WILL اراده iraudeh, مراد muraud, ارزو arzoo, مشيت mushé-ut, خواست khaust, رضا riza, كام kaum, مقصود muksood, مرضي murzé, هوا hawa, خاطر khautir, طب tybb, سر sur, نفس nufs. v. *inclination.*—(*command, direction*) حكم hookum, فرمان furmaun, امر amur. *A will* or *last will* وصيت vussé-ut (pl. وصايا vussa-é-a). v. *testament.*—*The divine will* رضا حق ruza hukk, قضا الله kuza illah, قدر kudr, قضا و قدر kuza ou kudr. *Good-will* (*kindness*) خير خواهي kheir khauhé, مهرباني mihrubauné, دوستي doosté. v. *benevolence, friendship, favour.*—(*right intention*) راستي rausté, درستي durusté.—*Free will* حسن اراده husna iraudut, حسن اختيار husna ikhté-aur, اختيار جزي juzé ikhté-aur, اختيار جزيي ikhté-aura juzei-é. *Ill will* بد خواهي bud khauhé, بد دلي bud dilé, كينه keeneh. v. *malevolence.*—*To conceive ill will* كين كرفتن keen gooriftun, كينه خواه شدن keeneh khauh shoodun, بدخواه بودن budkhauh boodun. *Against one's will* نا خواه na khauh, نا مراد na muraud, بي اختيار bé ikhté-aur. v. *unwilling.*

To will اراده داشتن iraudeh daushtun, خواستن khaustun, ارزو كردن arzoo kirdun. v. *to desire.*—(*to command*) فرمودن furmoodun, فرمان دادن furmaun dadun, حكم نمودن hookum numoodun, امر دادن amur dadun.

Willing ذو حسن اراده zu husna iraudeh, خواه khauh, خاهنده khauhindeh, خواهان khauhaun, مرادي muraudé, مريد mureed, ارزومند arzoomund, خوش khoosh, خوشدل khooshdil, تبرع tuburra, بي ضربي bé zurbé, راغب raughib, جو joo, جويان jooï-aun, جوينده joo-éndeh, مختري mughtuzé. v. *voluntary.*—*Willing or unwilling* خواه و ناخواه khauh ou na khauh. *God willing* انشا الله insha allah, انشاء الله تعالي insha allah taala.

Willingly با حسن اراده ba husna iraudeh, با اختيار ba husna ikhté-aur, خواهانه khauhauneh, بروجه خوشدل bur wujha khooshdil, رضاء ryzaan, مريدا mureedan, بلا ضربي bila zurbé, بجان bejaun, بسر و چشم besur ou chushum, على الراس و العين ala'r'raus wa'l'a-én. v. *voluntarily.*

Willingness خواهي khauhé, ارادت iraudut, حسن اراده husna iraudeh, حسن اختيار husna ikhté-aur, ارزومندي arzoomundé, خوشدلي khooshdilé.

A WILLOW غرب ghurub, بيد beed, صفصاف fufsauf, سپيد دار sipeed dar, كبود kubood, كبوده kuboodeh, كبودي kuboodé. *Trembling like the willow* بيد وش لرزان beed vush lurzaun.—*Willow-coloured* غرب فام ghurub faum, بيد مانند beed maunend.—*Wily*, v. *cunning.*

A WIMBLE پرماهه purmauheh, بيره beereh, پيچه peecheh, كرده girdeh, كردبر girdbur. v. *auger.*

To WIN اندوختن andookhtun. v. *to gain.*

To WINCE, *winch* (*kick as a horse, &c.*) ضروح كردن zurooh kirdun.—*A winch*, v. *windlas.*

WIND باد baud, هوا hawa, ريح reeh, ريحت reehut, روزكار roozigaur, زامت zaumut, هيل heel, هبهبه hubhubeh, ايام ei-aum, اوب awb. v. *gale, breese, air.*—*The north wind* شمال shumaul, باد شمالي bauda shumaulé, شامل shaamul, مسع musa, نسع nusa, ام الهرزم ummu'l'muruzum, هير heir, اور awr, ابر a-ér. *The south wind* جنوب junoob, ريح جنوبي reeha junoobé, باد صبا bauda suba, نعامي nu-auma. *The east wind* باد مشرقي bauda mushruka, ريح شريقي reeha shureeka, هواي مشرق hawa-é mushruk, باد صبا bauda suba, باد برين bauda bureen, ابر a-ér, ايور a-é-oor, القبول alkubool. *The west wind* باد مغرب bauda mughrib, دبور duboor, فرودين furoodeed, باد فروزدين bauda furoozdeen. *The north-east wind* صبايت suba-é-ut. *A violent* (*also cold*) *wind* باد شديد bauda shudeed, باد سخت bauda sukht, باد روزكار bauda roozigaur, تند باد tund baud, باد تند bauda tund, روزكار صرصر roozigaura sursur, حرجف hyrjuf, ساهق sauhuk, زهلق zihluk, نحس nuhus, دعبيت daubé-ut, زعزع zaaza, زعزاع zaazaa, زعازع zauzaa, زعزعان zaazaan (plur. زعازع zaazaa), خريف khureefa, فراغ furaugh, هوف hawf. v. *storm.*—*A sultry, noxious wind* سموم sumoom, باد سموم bauda sumoom, باد سام bauda saumm, سموم بارد sumoom baurid, باد سموم جان كداز bauda sumoom jaun gudauz, عجوز ajooz, سحات suhaut, هوف hawf, حرور huroor, بارح baurih. *Hot winds* طبائخ tuba-ékh. *A gentle wind* صبا suba, باد لطيف bauda luteef, نسيم nuseem (pl. نسايم nusa-ém), رخا rukha, رخوت rukhwut, رخاوت rukhawut. *Wind with rain* هلابت hulaubut, بليل buleel, هلاب hullaub. *Wind with sleet* باد با برف ابدار اميخته bauda ba burfa aubdar ameekhteh. *A wind portending rain* مبسرت mubussurut. *A favourable wind* باد موافق bauda muwaufik, موافق روزكار muwaufik roozigaur, باد شرطه bauda shurteh, ايسر ايام eisura ei-aum, ريح rei-uh. *A contrary wind* باد مخالف bauda mukhaulif, مخالف روزكار mukhaulif roozigaur. *A side wind* باد جانب bauda jaunib, نكبا nukba, نكب nukub (pl. نكبا nukuba).—*Wind from the stomach or belly* ارغ arugh, ضرط zutt, فسا fusa. v. *fart, belch.*—*Wind in a tumour, &c.* فرصت fursut, مغنده mughundeh.—*A high wind whirling up*

the dust ریح تربیت reeha turbé-ut, الوب aloob, سافیا saufé-a, مسفسف misufsuf.—*Throwing dust to the wind* تغنیق tughneek. *Changing* or *veering as the wind* سوم sawm. *Whistling as the wind* حنون hunoon. *Shaking a tree as the wind* مسفه musfih. *Raising the wind* باد انگیز baud angeez. *The beginning* or *rising of wind* نافجت naufjut. *Swift as the wind* باد پا baud pa, باد رفتار baud ruftar. *A whirlwind* باد گرد baud gird, گردباد girdbaud, باد زد baud zud, دیوباد deevbaud, گردبال girdbaul. *Like a whirlwind* گردباد اسا girdbaud asa. *Any apartment* or *building exposed to the wind* بادگیر baudgeer, بادگی baudgé, بادهنج baudhunj, بادغر baudghur. *A breath* or *blast of wind* نفحت nufhut (pl. نفاحت nufauhut), نفحه نسیم nufha nuseem, نخرت nukhrut, سفج sufij, زفیان zufé-aun. — *A rainy day with wind* هلاب hullaub, هلابت hulaubut. *Ringlets waving in the wind* زلف هوادار zulfa hawadar. *Any thing which shews how the wind blows* باد نما baud numa. *Wind driving a ship* ملاح milauh. *Ships sailing with a favourable wind* سواخر suwaukhir. *Following the wind* هوادار hawadar. *To go down the wind* (*to go to ruin* or *decay*) برباد شدن burbaud shoodun, برباد داده شدن burbaud dadeh shoodun.—*To blow as the wind* هبوب کردن huboob kirdun, بزیدن buzédun, باد زدن baud zudun. v. *to blow.*

To WIND (*twine*) پیچ کردن peech kirdun, تافتن tauftun, پیچیدن peechédun, تاب کردن taub kirdun, برتافتن burtauftun. v. *to twist.*—*To wind* or *wind up a clew* کروهه کردن kurooheh kirdun, توشیع ساختن tooshé-a saukhtun, دسته تاب کردن dosteh taub kirdun, کلاو پیچیدن kulaw peechédun.—*To wind a hunting-horn* بوق زدن book zudun, بورو نواختن booroo nuwaukhtun, نفیر زدن nufeer zudun, بوری نفخ صور booré chughaur kirdun, چغار کردن nufikha soor saukhtun. *To wind* (*turn* or *move round*) گردان شدن girdaun shoodun, گرداگرد رفتن girdagird ruftun, گردانیدن girdanédun, گرد کردن gird kirdun, دوران شدن dawraun shoodun. (*to roll* or *cause to roll round*) تدویر کردن tudweer kirdun, تدوار گردانیدن tudwaur girdanédun, دور کردن dawr kirdun. *To wind as a river* گرداگرد نمودن girdagird numoodun, تضوج کردن tuzawwuj kirdun, پویان بودن pooï-aun boodun, محنیت کردن muhné-ut kirdun, مثنی نمودن musna numoodun, ثنی داشتن suné daushtun. *To wind* (*follow by the scent*) بشم از پای رفتن beshumm uz pa-é ruftun, از بوی در پس امدن uz booï dur pus aumudun, تنشم ساختن tunushshum saukhtun. *To wind out* (*unwind*) حل پیچ کردن hulla peech kirdun, نقض ساختن nukz saukhtun, نکث کردن nukis kirdun, پیچش کشادن peechish kushaudun. v. *to untwist*: also *to extricate.*

WINDBOUND از باد مخالف باز داشته uz bauda mukhaulif baz daushteh, از مخالف روزگار مسدود uz mukhaulifa roozigaur musdood.

WINDED (*blown as a horn*) بوق زده book zuddeh, نفخ کرده شده nufikh kirdeh shoodeh. *Long winded* بسیار دراز bisse-aur dirauz, طول بی حد toola bé hudd. v. *tedious.*—*Short-winded* دمابر dumabur, زو تنک نفس zu tunk nufus, تابع kauba. v. *asthmatick.*

A WINDER پیچنده peechindeh, پیچ و تاب ساز peech ou taub sauz, تدویر کننده tudweer koonindeh, اداره گر idaureh gur, گردش ساز girdish sauz.

A WINDFAL (*fallen fruit*) میوه افتاده meevuh uftaudeh. (*an accidental acquisition*) باد اورد baud awurd, سود ناگهانه sooda naguhauneh, فایده ناگهانی fa-édeh naguhauné.

The WINDFLOWER (*anemone*) بوستان افروز boostaun efrooz.

WINDINESS ریحتداری reehutdaré, باد انگیزی baud angeezé, صفت ریحتدار syffuta reehutdar, حال پر هوا haula pur hawa. v. also *flatulency.*

WINDING (*of a river, &c.*) گرداگرد girdagird, لوا luwa, پویا pooï-a, پویان pooï-aun, عقول akool, ضواجع zuwauja, عرقوب arkoob. v. *meander: curvature, crookedness.*—*A winding-sheet* کفن kufun. *To wrap in a winding-sheet* تکفین کردن tukfeen kirdun. — *A winding stair-case* نردبان لولبی nurdubauna lawlubé, سلم لولب اسا silluma lawlub asa. *Winding thread into hanks* or *clews* توشیع tawshé-a, بدسته پیچ bedosteh peech.

A WINDLASS ارغاد arghaud, منجنق munjunik, منجنیق munjuneek.

A WINDMILL اسیا باد asé-a baud. *The sails of a windmill* پره اسیا purreha asé-a, پداسیا pudausé-a.

A WINDOW پنجره punjureh, روزن rawzun, روزنه rawzineh, طاق tauk, طاقات taukaut, دریچه dureecheh, کو koo-oo, رفیف rufeef, خوخخت khawkhut, پاتله pautileh, باجه baujeh. *A latticed window* مشبک پنجره mushubbuk punjureh, بالکانه baulkauneh, غلبکن ghulubkun. *A bow window* پردو purdoo. *A window in the roof for the benefit of air, prospect, &c.* باد خور baudkhore, باد خون baud khoon, کوه kuweh.

خوخت khaukhut. *In the window* در پنجره dur punjureh, في الطاق fi't'tauk. *From the window* من الطاق از پنجره uz punjureh, زرونن zurawzun, minu't'tauk. *A house with many windows* بادغر baudghur, بادغرد baudghurd. *A window-shutter* جناح پنجره junauha punjureh, جناح روزينه junauha rawzeeneh. *A window with open shutters* پنجره كشاده جناح punjureha kushaudeh junauh. *A window with close shutters* پنجره بسته جناح punjureha busteh junauh. *A little window* طاقچه taukcheh, پنجره كوچك punjureha koochuk. *A little window in a great gate* بامبره baumeereh, خوخت khaukhut, درفت durkut, دريچه dureecheh, بامبره baumbureh. *A blind window (or niche) in a wall* رف ruff (plur. رفوف rufoof), سهوت suhwut, دريچه dureecheh.

The WINDPIPE ناي كلو na-é guloo, عرق الريت yrkur'ré-ut, حلقوم hulkoom, سرخه surkheh, مري muré (pl. مرو muroo, امريت amré-ut), عضرت uzrut, زردمن zurdmin, زردمت zurdmut, حنجور hunjoor, حناجر hunaujur, حنجود hunjood.

WINDWARD بسوي باد besooï baud.

WINDY زو باد zu baud, ريحدار reehdar, هيج heej, وزان wuzaun, هلاب hulaub, زعزع zaazaa. *A windy day* يوم هيج é-ooma heej, وقت وزان wakta wuzaun, روز هلاب rooza hullaub. v. *stormy*.—(*empty, airy, vain*) روزكاري roozigauré, هوابي hawaï-é, هواي hawa-é, هوادار hawadar, باد بروت baud buroot, متكبر mutukubbur, متخيل mutukhei-ul.

WINE شراب shuraub, مي mei, باده baudeh, مل mul, خمرت khumrut, خمر khumr (pl. خمور khumoor), مدام mudaum, مدامت mudaumut, مدومت mudoomut, راف raaf, ام الخبايث ummu'l'khuba-és, اتش تر autasha tur, تامور taamoor, صرخد surkhud, خسرواني khosroo-auné, منبع فساد mumbaa fusaud, هوشكش hooshkush, عقار ukaur, نبيذ nubeez (pl. انبذت ambuzut) كاس kaas (pl. كووس koo-oos, كياس ké-aus, كاسات kausaut, اكوس akoos), غرب ghurub, سلاف sulauf, عجوز ajooz, كحاف kyhauf, فيهج feihuj, اللذت alluzzut, اللذيذ alluzeez, عنقاد ynkaud, عنقود ynkood, صعي saafa, عسلق asluk, عسعاس asa-us, مخضفت mykhzyfut, مدومت mudwumut, قندد kyndid, قنددا kyndida, رهيق ruheek, خطيت khuteet, زرجون zurjoon, راح rauh, رازقيت rauzuké-ut, رساطون rusautoon, سخام sukhaum. *Pure wine* شراب صافي shurauba saufé, باده ناب baudeha naub, مي خلاص mei khulaus, خمرت صرف khumruta syrf, رحيق ruheek, علق ylk. *New wine* باده نو baudeha now, طلا tyla, شيره sheereh, شيره شراب sheereha shuraub, شيره انكور sheereha angoor. *Old wine* عاتق autik, معتقت mu-attukut, خندريس khundurees. *Strong wine* شراب سركوش ساز باده هوشبر baudeha hooshbur, خمرت عكسار shurauba surkoosh sauz, ghumkusaur, باده مست baudeha must, مي هوشكش mei hooshkush. *Weak or diluted wine* شراب بي كيف shurauba be keif, باده مسهوط baudeha mus-hoot, مصفق musuffuk, مل قطيب mula kuteeb. *Sweet wine* باده شيرين baudeh sheereen, شراب خوش مزه shurauba khoosh muzeh. *Red wine* شراب لعل كون shurauba laal goon, باده سرخ baudeha surkh, مي ارغواني mei arghuwauné, صهبا suhba, لعل مذاب laal muzaub. *Sour pricked wine* مزت muzzut, خلت khullut, سرقع surkaa, خمطه khumteh, مصطار mystaur. *Fermenting as wine* مختمر mukhtumir. *Mulled wine* مي پخته mei pukhteh, مثلث mussis. *Wine drank in a morning* صبوح subooh. *Wine drank in the evening* غبوق ghubook.—*Cherry-wine* وشناب wishnaub. *Date-wine* طابت taubut, بتع buta, حليب huleeb, سكر sukr, سكار sukaur, كسيس kusees, باذق bauzuk, فضيخ fuzeekh. *Honey-wine* مقدي mukudé, بتع buta, باده عسل baudeha asul. *Wine made from barley* اخسمه akhusmeh. *Wine made from millet* سكركت sukurkut. *Musk wine* مسكت شرابي muskut shuraubé. *Wormwood wine* شراب افسنطين shuraubé affinteen.—*Wine and water* اب و شراب aub ou shuraub. *To mix wine with water* اب با شراب اميختن aub ba shuraub ameekhtun, اب در باده ريختن aub dur baudeh reekhtun. *Wine mixed with rose-water* شاخ shaukh.—*The wine of paradise (nectar)* زنجبيل zunjubeel, تسنيم tusneem, كوثر kawsir.—*A drinker of wine* باده نوش baudeh noosh, شراب پرست shuraub purust, رند rind. v. *drunkard*. —*Given to wine* باده پيمان baudeh peimaun. v. *drunken*.—*Overcome with wine* مست خراب musta khuraub, سركوش surkoosh, مخمور mukhmoor, مست مدام must mudaum. v. *drunk*. —*A wine measure* فيهج feehuj, ناطل nautil. *Any thing eaten to give a relish to wine* مزه muzeh. *A cup or glass of wine* شيشه شراب sheesheha shuraub, دوستكام doostkhaum, كاس kaus, باده baudeh. v. *flask, bottle*.—*A wine-cask* مي دان mei daun. v. *jar*. — *A wine-merchant* مي باده فروش baudeh furoosh, خمال khumaul, مي فروش mei furoosh. — *To drink wine* باده نوشتن baudeh nooshtun, شراب اشاميدن shuraub ashaumedun, مي خوردن mei khoredun, خمر كردن khumr kirdun, اشام خمرت ساختن ashauma khumrut saukhtun. v. *to drink*.

A WING پر purr, جناح junauh, بال baul, كنف kunuf, مجدف mujduf, مجداف muj-dauf, مجذاف mujzauf, تاپال taupaul. *Wings* پرها purrha, اجنحت ajnuhut, پر و بال purr ou baul, ساعدا الطير ſa-éda-u't'teer. *Flapping* or *flut-tering the wings* بالزن baulzun, صفق ſufik, ركض rukz, هفو hufoo, هفوت hufwut, هفوان huf-waun, موكب mawkib. v. alſo *to flutter*, *flap*.— *Clapping cloſe the wings* (*as a hawk when darting on his prey*) كسر kuſir, كسور kuſoor. *On the wings of proſperity* بپر و بال اقبال bepurr ou baula ikbaul. *Like a moth with burnt wings* پروانه اسا پر سوخته purwauneha aſa purr ſookhteh.— *The wing of an army* اياد a-é-aud, ايان لشكر a-é-auda laſhkur, جانب و جناح عسكر jaunub ou ju-nauha aſkur.—*The right wing* ميمنت meimunut, جانب راست لشكر jaunuba rauſta laſhkur. *The left wing* ميسرت meiſurut, جانب چپ لشكر jauniba chupa laſhkur. *The right and left wing* مجنبتان mujnubutaun, ايادان a-é-adaun, شوكل ſhaukil, ميمنت و ميسرت meimunut ou meiſurut. *He attacked the right wing of the enemy* بميمنت دشمن هجوم اورده اند bemeimunuta duſhmin hujoom awurdeh and.

To wing or *take wing* پران شدن purraun ſhoo-dun, پرواز كردن purwauz kirdun, پر زدن purr zudun, طيران كردن teeraun kirdun, طير ساختن teer ſaukhtun, درهوا پران شدن dur hawa pur-raun ſhoodun. v. *to fly*—*To wing*, *furniſh with wings* با پر اراستن ba purr arauſtun, جناح دادن junauh dadun, ارايش بال كردن ara-éſha baul kirdun.

Winged, *wingy* ذو پر و بال zu purr ou baul, بالور baulwur, بالوار baulwaur, بال baul, جناحدار junauhdar, پران purraun. v. alſo *ſwift*, *rapid*.

To WINK (*ſhut the eyes*) طرفت ساختن tur-fut ſaukhtun, تسكير كردن tuſkeer kirdun, مژكان بسته نمودن muzhgaun buſteh numoodun, سد چشم ساختن ſudda chuſhum ſaukhtun. (*to twinkle with the eyes* مغتمض كردن mughtumuz kirdun, رف ساختن ruff ſaukhtun, چشم پريدن chuſhum purrédun, عين جهيدن a-én juhédun. *To wink* or *tip the wink* چشم زدن chuſhum zu-dun, غمز كردن ghumz kirdun, رمز عين نمودن rumza a-én numoodun, ابرو زدن aubroo zudun, از چشم اشارت نمودن uz chuſhum iſhaurut numoodun, از عين ايما زدن uz a-én eima zudun, خلوج كردن khulooj kirdun, رمازت شدن ru-mauzut ſhoodun, لمحت زدن lumhut zudun. *To wink* or *connive at* نازيدن nauzédun, اغماض كردن ighmauz kirdun, غمز عين ساختن ghumza a-én ſaukhtun, محابا كردن muhauba kirdun.

A wink غمز ghumz, غمز عين ghumza a-én, رمز چشم rumza chuſhum, طرفت turfut, غمض ghumz, اغماض ighmauz, ايما عين eima a-én, اشارت چشم iſhauruta chuſhum, سلفت ſilfut, سفكت ſufkut, رف ruff, خلوج khulooj, كلوج ku-looj, لمحت lumhut, لحظه luhzeh. v. *twinkling*.

A winker چشم زن chuſhum zun, طرفت نما turfut numa, غمزه ساز ghumzeh ſauz, رمازت ru-mauzut, رمز عين كننده rumza a-én koonindeh.

Winking چشم زن chuſhum zun, غمزه كنان ghumzeh kunaun. v. *wink*. — *Winkingly* با غمزه ba ghumzeh, با طرفت العين ba turfutu'l'a-én, با مژكان بسته ba muzſhgauna buſteh.

A WINNER كاسب kauſib, سود كير ſood geer, مكاسب mukauſib. v. *gainer*.

WINNING (*attractive*, *charming*) دلكش dil-kuſh, دلاويز dilaweez, دلبند dilbund, دلستان dilſitaun, خاطر كير khautir geer, خاطر نواز khau-tir nuwauz, جانستان jaunſitaun, دلنواز dilnu-wauz, دلپذير dilpizzeer, دلپسند dilpuſſund, دلربا dilruba, دلفروز dilfurooz, جان فريب jaun furrabe, نازنده nauzindeh, نازنين nauzneen, لطيف luteef, شيرين ſheereen, خوب khoob, خوش khooſh, جميل jumeel, حسن huſn.—(*gain*) اندوخش andookhiſh, سود ſood, فايده fa-édeh, كسب kuſb, حاصل hauſil.

To WINNOW بيختن beekhtun, كربله كردن gurbuleh kirdun. v. *to ſiſt*.—*A winnower* بيزكر beezgur.—*Winnowed* بيخته beekhteh.

WINTER زمستان zumiſtan, شتا ſhita, شتي ſhuté, شتوي ſhutwa, فصل شتوي faſla ſhutwa, شتوت ſhutwut (pl. شتا ſhuta, اشتيت aſhté-ut), دي dei, ديبادر deibaudur, پيژار peizſhaur, پژار pizſhaur. — *The intenſe cold of winter* زمهرير zum-hureer, زمهري zumhuré, شدت شتا ſhudduta ſhita, سرما زمستان ſurmaa zumiſtan. *In the winter time* دروقت شتا dur wakta ſhita, درفصل زمستان dur faſla zumiſtan. *In the middle of winter* في وسط شتا fi waſita ſhita, في قلب شتوت fi kulba ſhutwut. *Winter quarters* مشتا muſhta, مشتات muſhtaut. *In winter quarters* بمشتاي bemuſta-é.

To winter (*paſs the winter*) سختن ſukhtun, شتا كذرانيدن ſhita guzranédun. (*to feed in the winter*) بفصل شتا پروردن befaſla ſhita purwurdun.

Winterly, *wintery* (*ſuitable to winter*) لايق شتا la-éka ſhita, شتوي ſhutooï, زمستان پيوند zumiſ-tan pivund, دي منسوب dei munſoob. v. alſo *cold*.

WINY (*having the taſte* or *qualities of wine*) ذو لذت شراب zu luzzuta ſhuraub, ذو صفت باده zu ſyffuta baudeh, خمرت اسا khumrut aſa, مي مانند mei maunend.

To WIPE مسح ساختن musih saukhtun, پاك كردن pauk kirdun, مال ساختن maul saukhtun, تطهر كردن tutuhhur kirdun, تصفيت ساختن tusfé-ut saukhtun, نشاندن nishaundun, ستردن suturdun, لكه واكردن lukeh wakirdun. *To wipe the hands* دست پاك كردن dost pauk kirdun, مناوشت ساختن munawushut saukhtun, امراس كردن imraus kirdun, نسق ساختن nusik saukhtun, مش كردن mush kirdun. *To wipe the nose* بيني پاك كردن beené pauk kirdun, رعام ساختن ra-am saukhtun. *To wipe a dish* طبق پاك ساختن tubuk pauk saukhtun, سلت كردن sillut kirdun. v. also *to clean, scour.*—*To wipe out* (*efface*) محو كردن muhoo kirdun, نسخ ساختن nusikh saukhtun, موقوف كردن moukoof kirdun, ابطال نمودن ibtaul numoodun, بطال كردن buttaul kirdun.

A wipe (*act of cleansing*) مسح musih, پاك ساز pauk sauz. (*a gibe*) بذله buzleh, طنز tunz, استهزا istihza, افسوس afsoos, فسوس fusoos, مسخره maskhureh, نقاست nikausut, نكوه nukooh. *To wipe* or *give one a wipe* بذله باز كردن buzleh bauz kirdun, طنز زدن tunz zudun, استهزا دادن istihza dadun. v. *to scoff, gibe.*

A wiper (*cleaner*) پاك ساز pauk sauz, مسح كننده musih koonindeh. v. also *scoffer.*

WIRE ريسمان معدن reesmauna maadin, مهل رشته muhl rishteh, مد mudd. *Gold wire* زر رشته zur rishteh, شفشه shufshuh, طلا tyla, زه zih. *Silver wire* سيم رشته seem rishteh, زه zih. *Brass wire* روي رشته rooï rishteh.

To wire-draw (*spin wire*) مهل رشته سائيدن muhl rishteh saï-édun, زركشيدن zur kushédun, ريسمان معدن ساختن reesmaun maadun saukhtun, مد كردن mudd kirdun. (*to draw out into length*) دراز كردن dirauz kirdun, طويل الذيل ساختن taweelu'z'zeel saukhtun.

A wire-drawer مهل رشته گر muhl rishteh gur, زركش zurkush, مد ساي mudd sa-é, ريسمان معدن ساز reesmauna maadun sauz. *A steel plate full of holes through which they wire-draw* شفتاهنج shuftahunj, سرتخته surtukhteh.

WISDOM عقل akl, حكمت hykmut, فضل fuzl, علم ylm, حكم hookum, دانش daunish, خرد khyrud, فرزان furzaun, فرنان furnaun, زمستان zumistaun, زبر zubr. v. *knowledge, science.*—*Words full of wisdom* كلام پر حكم kulauma pur hookum. *The wisdom teeth* دندانهاي خرد dundaunha-é khyrud.

Wise حكيم hakeem, عاقل aukil, عالم aulim, عليم aleem, دانا dauna, هوشيار hooshé-aur, عارف aurif, محكم muhukkum, روشن ضمير roshun zumeer, زيرك zeeruk, خردمند khyrudmund, صاحب تميز sahib tumei-éz. v. *sage, skilful.*—*A wise man* دانشمند daunishmund, حكيم hakeem (pl. حكما hookuma). v. *philosopher, sage.*

WISE وجه wujuh, طور toor. v. *manner.*

A WISEACRE احمق ahmuk. v. *fool.*

WISELY حكيما hakeeman, با عقل ba akl, با حكمت ba hykmut, عليما aleeman. v. *sagely.*

To WISH مراد كردن muraud kirdun, اراده ساختن iraudeh saukhtun, جان داشتن jaun daushtun, خواستن khaustun, خواه كردن khauh kirdun, راغب شدن raughib shoodun, ارزو كردن arzoo kirdun, ارزومند شدن arzoomund shoodun, حسرت داشتن husrut daushtun, تشوق شدن tushawwuk shoodun, ود ساختن wudd saukhtun, خواهان شدن khauhaun shoodun. v. *to desire.*

A wish مراد muraud, اراده iraudeh, ارزو arzoo, ارزومندي arzoomundé, خواه khauh, حسرت husrut, ود wudd. v. *desire.*—*A wisher* مراد ساز muraud sauz, حسرت دار husrut dar, صاحب ارزو sahib arzoo, اراده دار iraudeh dar.

Wishful, wishing ارزومند arzoomund, ذو مراد zu muraud, اهل اراده ahla iraudeh, خواه khauh, راغب raughib, خوهان khauhaun, پر حسرت pur husrut, تشوق tushawwuk.—*Wishfully* با ارزو ba arzoo, ارزومندانه arzoomundauneh, با حسرت ba husrut, با مراد و اراده ba muraud ou iraudeh.

A WISP (*of hay, &c.*) دسته علف dosteha aluf, جرزت گاه jurzuta gah.

Wistful, wistfully, v. *attentive, earnest, &c.*

To wit, v. *to know:* also *viz.*

WIT (*powers of the mind*) زيركي zeerugé, خرد khyrud, مدركت mudrikut, قوت مدركت kuwwuta mudrikut, طبيعت tubé-aat, طباع tubaa, تيز طبعي taze tuba-é, خيال khei-aul, قوت خيال kuwwuta khei-aul, عقل akl, ذهن zihn, وهم wuhm, قوت وهم kuwwuta wuhm, ادراك idrauk, هنر hunr, نكر nukur, نكته پردازي nukteh purdauzé, نادره گوي nadireh goo-é, فراست firausut, زكا zuka, منش munish. v. *fancy: judgment.*—*A wit* or *man of wit* صاحب زيركي sahib zeerugé, خردمند خرده شناس khyrudmunda khurdeh shinaus, اهل خيال ahla khei-aul, مردم تيز طبع murduma taze tuba, ذو خرد خرده بين zu khyruda khurdeh been, صاحب طبع نكته پرداز sahib tubaa nukteh purdauz, اهل ذهن دقيق ahla zihna dukeek. *Wits* (*sound mind*) عقل akl, هوش hoosh, هوشياري hooshé-auré. *To be in one's wits* عقلدار شدن akldar shoodun, هوشيار بودن hooshé-aur boodun. *To be out of one's wits* مجنون شدن mejnoon shoodun, ديوانه بودن deewauneh boo-

dun, نا هوشيار bé akl shoodun, بي عقل شدن na hooshé-aur boodun. بودن

A witch, v. *sorceress*, *enchantress*.—*To witch*, v. *to bewitch*.—*Witchcraft*, v. *sorcery*, *necromancy*.

WITH با ba, وا wa, ب be, مع ma, اواز awauz, اوازي awauzé. *With him* باو ba-oo, باوي ba-ooï, بادو badoo, اواز او awauz ou, معه maahu, به bihi. *With reverence* با احترام ba ihtiraum. *With skill* با استعداد ba istédaud.—*With difficulty*, *with much ado* كرها kurhan, علي كره ala kurh, مشكلا mushkilan, با دشواري ba dushwauré. *With ease* با اساني ba asauné, سهلا suhlan.—*With good will* با صفاي خاطر ba sufa-é khautir. v. *willingly*.——*With ill will* با ضرورت ba zoorurut. v. *unwillingly*.—*With one another* با يك ديكر ba eek deegur, با همدكر ba humdigur. *Together with* هم hum, باهم bahum, واهم wahum. *With all speed* سريعا suré-an, بساعت اول besaata awwul, وشكانه wishkauneh. *To find fault with* اسناد كردن isnaud kirdun, زم ساختن zumm saukhtun, ملامت زدن mulaumut zudun. v. *to blame*.—*To agree with* موافق شدن muwaufik shoodun, هماهنك بودن humahung boodun, همدل شدن humdil shoodun. v. *to quadrate*.—*To be angry with* قهر كرفتن kohur gooriftun, غضبناك شدن ghuzubnauk shoodun, دشنام دادن dushnaum dadun. *Living with* (*in the same house*, &c.) همخانه humkhauneh, همدم humdum. *Sleeping with* همخوابه humkhaubeh, همپستر humpister. *Sitting with* همنشين humnisheen, واپس نشين wapus nisheen, همزانو humzaunoo, دنكادنك dunkadunk. *Sitting at table with* همسفره humsufreh. *Drinking with* همكاسه humkauseh, همقدح humkuduh.—*Travelling with* همراه humrauh. *Associated with* هموثاق humwusauk, همحال humhaul, همعهد humahd. *With one accord* همدل humdil, هماهنك humahung, يكدل و يكجهت eekdil ou eekjihut, يكزبان eekzubaun. *With child* حامله haumileh, باردار bardar. v. *pregnant*.--*Withal* نيز neez, هم hum.

To WITHDRAW (*take back*, *deprive of*) واكردن wakirdun, باز كرفتن baz gooriftun, عدم ساختن adum saukhtun, محروم كردن muhroom kirdun, باز كرداندن baz girdaundun, مصل كردن mufil kirdun. (*to retire*) باز پس رفتن baz pus ruftun, باز استادن baz istaudun, واپس رفتن wapus ruftun, واشدن wa shoodun, بركشتن burkushtun, بركرديدن burgurdédun, انصراف كردن insirauf kirdun, رجع ساختن rujaa saukhtun, باز كرفتن baz gooriftun. v. *to retreat*.—*Withdrawn* (*taken back*) واكرده wakirdeh.—(*retired*) باز پس رفته baz pus rufteh.—*Withe*, v. *willow*.

To WITHER پژمردن puzshmurdun, پژمريدن puzshmurédun, پژمرده كشتن puzshmurdeh gushtun, افسردن afsurdun, تعشم شدن ta-ashshum shoodun, تارز كشتن tauriz gushtun.—(*to make to fade*) پژمرده كردانيدن puzshmurdeh girdanédun, افسرده ساختن afsurdeh saukhtun, تارز كردن tauriz kirdun.

Withered پژمرده puzshmurdeh, افسرده afsurdeh, تارز tauriz, يبس eebus.—*Witheredness* حال پژمرده haula puzshmurdeh, افسردكي afsurdugé.—*Withering* پژمرنده puzshmurindeh, تعشم ta-ashshum, افسرنده afsurindeh, منشن munshin.

To WITH-HOLD (*keep back*) باز داشتن baz daushtun, واداشتن wadaushtun, ناداشتن fadaushtun, واپس داشتن wapus daushtun, اقطاع ساختن iktaa saukhtun, توقيف كردن tawkeef kirdun. v. also *to restrain*, *refuse*.—*With-held*, *with-holden* باز داشته baz daushteh, واپس داشته wapus daushteh.—*A with-holder* باز دار baz dar, واپس دار wapus dar.

WITHIN در dur, اندر andur, درون duroon, اندرون anduroon, في داخل fi daukhil, در داخل dur daukhil, ب be. v. *in*.—*To twist one within another* در بهم روان كردن dur behum rouvaun kirdun, پيچ در پيچ تافتن peech dur peech tauftun. *To place within* در كردن dur kirdun, در نشاندن dur nishaundun. *Within two or three days* بعد دو سه روز baad doo seh rooz. *Within bounds*, *within compass* بحد درون behudd duroon, نا از حد بيرون na uz hudd beeroon, اعتدالا é-atidaulan.—*From within* از داخل uz daukhil, از درون uz duroon. *Within memory* در ياد dur é-aud, بذكر bezikr. *To go within* در اندرون رفتن dur anduroon ruftun. v. *to enter*.

Within, *withinside* در اندرون dur anduroon, بدرون beduroon, في داخل fi daukhil.

WITHOUT (*not within*) بيرون beeroon, از بيرون uz beeroon, برون buroon, خارجا khaurijaun, خارج khaurij, ظاهرا zauhiran, برا burran, بدر bedur.—(*wanting*) بي bé, غير ghire, بغير beghire, لا la, بلا bila. *Without bounds* از حد بيرون uz hudd beeroon, بي نهايت bé niha-é-ut, بي انجام bé anjaum, بي انتها bé intiha, بي اندازه bé andauzeh, بي پايان bé pa-é-aun, بي غايت bé gha-é-ut. *Without cause* بي تقريب bé tukreeb, بلا موجب bila moojib, بلا سبب bila sibub. *Without doubt* بي اشتباه bé ishtibauh, غير مشكوك ghire-a mushkook, بي ريب bé reeb. *Without delay* بي توقف bé tuwukkuf, بيدرنك bé durunk, بلا تاخير bila taakheer, بلا امهال bila imhaul, بلا توقف bila tuwukkuf. *Without*

neglect بلا اهمال bila ihmaul. *Without orders* بی فرمان bé furmaun. *Without order* (*irregular*) بی تدبیر bé tudbeer, بلا ترتیب bila turteeb. *Without hesitation* بلا تردد bila turuddud. *Without proof* بی حجت bé hujjut. *Without asking* بی طلب bé tulub. *Without reward* غیر عوض ghire-a ywuz. *Without advantage or profit* بلا فایده bila fa-édeh, غیر مفید ghire-a mufeed. *Without politeness* or *decency* بی ادب و بی ادب be adub, ارکان bé adub ou arkaun, نا ظریف na zureef, بلا ناموس و ننك bila naumoos ou nunk. *Without merit* or *skill* بی استحقاق bé istihkauk. *Without esteem* بی اعتبار bé é-atibaur. *Without comparison, without an equal* بیمثال bémisaul, بیاقران bé-akraun, لا نظیر la nuzeer, بی بدل bé budul, بیچون béchoon, بی عدیل bé adeel, بی مانند bé maunend. *Without information* بی اکاه bé agah, بی خبر bé khubr, بی دانش bé daunish. *Without understanding* بی ادراك bé idrauk, بلا عقل bila akl. v. *ignorant*.—*Without fear* بی باك و پروا bé bauk ou purwa. v. *fearless*.—*Without harmony* بی اهنك bé ahung, نا هماهنك na humahung. v. *discordant*. — *Without circumspection* بی احتیاط bé ihté-aut, غافل ghaufil, بی بصر bé busr, بلا بصیرت bila buseerut. v. *imprudent*.—*Without foundation* or *permanency* بی بقا bé buka, بی مساس bé misaus. v. also *groundless*.--*Without repose* بی ارام bé araum--*Without strength* بی تاب bé taub, بی مقدار bé mykdaur, بی توان bé tuvvan, بلا تندرست bila tundurust, بی قوت bé kuwwut, بی طاقت bé taukut, بی مجال bé mujaul, زبون zuboon. v. *powerless, feeble*.—*Without reflexion* بی تامل bé ta-ammul. v. *thoughtless*. —*Without mixture* بی تشاوش bé tushawwush. v. *pure*.—*Without defect* بی تقصیر bé tukseer, بی کم و کاست bé kum ou kaust, بلا تصور bila kusoor, بی زوال bé zuwaul. *Without a vestige* بی ته bé tuh. *Without gratitude, sincerity*, or *truth* بی حقیقت bé hukeekut, بی وفا bé wufa. *Without shame* بیحیا béhei-a, بیحجاب béhujaub, شوخ shookh. v. *shameless, impudent*.—*Without taste* بی خوانی bé khauné, بلا مزه bila muzeh, بی نهك bé nummuk. v. *insipid*.—*Without justice* بیداد bédaud, بلا عدل bila adil, بیدام bédaum.—*Without brains* بیدماغ bédumaugh.—*Without head or feet* بی سر و پا bé sur ou pa. *Without hands or feet* بیدست و پا bédost ou pa. *Without a heart* بیدل bédil, بیداره bédaureh. v. *cowardly*.—*Without pity* بی مرحمت bé muruhmut, بلا شفقت bila shufkut, بی رحم bé ruhm. v. *merciless, cruel*.—*Without ambition* or *emulation* بی رشك bé rushk, بلا غیرت bila gheerut.

Without care or *grief* بی غم bé ghum. *Without hesitation or dissimulation* بی تردد و تکلف bé turuddud ou tukullif. *Without hatred or dissimulation* بی غش و غل bé ghush ou ghull, بی کینه و ریا bé keeneh ou ré-a. *Without success* بی دولت bé dowlut, بی ستاره bé sitaureh, بی فراغ bé furaugh, نا میسر na meisur. *Without hope* بیچاره béchaureh, بلا امید bila ameed. *Without design* بی قصد و اختیار bé kusd ou ikhté-aur, بی غرض bé ghuruz. *Without employment* بیکار békaur, بیهنر béhunr. v. *idle*.—*Without measure* بی کران bé guraun, بی مر bé murr, بیحد bé hudd, بلا قیاس bila ké-aus. v. *without bounds, infinite*.—*Without an owner* بی خاوند bé khauvund, بی مالك bé maulik. *A kingdom without a king* ممالك بی مالك mumaulika bé maulik.--*Without trouble* بی مشقت bé mushukkut. *Without jesting* لطیفه بر طرف luteefeh bur turruf. *Without meaning* بی معنی bé maané, بیهوده beehoodeh. *Without entreaty, without being under the necessity of asking* بی نیاز bé né-auz, بی منت bé minnut. *Without life* بی جان bé jaun, نا زنده na zindeh. *Without existence, without a being* بی وجود bé wujood, بی هستی bé husté. *Without a name* بینام bénaum, غیر اسم ghire-a ism. *Without light* بی نور bé noor. v. *blind, dark*. —*Without constraint* or *compulsion* با حسن اختیار ba husna ikhté-aur, باحسن ارادت ba husna iraudut.—*Without* (*unless*) بجز bejuz, جز juz, بغیر beghire, مگر mugur, الا illa, والا wa-illa, ان لم aun lam, لولا lawla, گرنه gurneh.

To WITHSTAND مقاومت کردن mukawumut kirdun, اعتراض ساختن é-atirauz saukhtun, مانع و معارض شدن mauna ou mu-arriz shoodun, مخالفت نمودن mukhaulifut numoodun. v. *to resist, oppose*.

Withy, v. *willow*.—*Witless*, v. *ignorant*.

A WITNESS شاهد shauhid, گواه guwauh, شهید shuheed, شهد shuhd, گوا guwa, مهیمن muheemun, قاریت kauré-ut. *To call* or *take to witness, cite a witness, bring witnesses* استشهاد کردن istish-haud kirdun, شاهد گرفتن shauhid gooriftun, گواهی اوردن guwauhé awurdun, اقامت شهود کردن ikaumuta shuhood kirdun, بینت اقامت ساختن bei-unut ikaumut saukhtun, مشهد کردن mush-hid kirdun, اشهاد ساختن ish-haud saukhtun. v. *to prove*. —*To call God to witness* یمین بالله کردن eemeena billah kirdun. *To witness* or *bear witness* شهادت کردن shuhaudut kirdun, مشاهده گفتن mushauhudeh guftun, گواهی دادن guwauhé dadun. v. *to attest, testify*.—*A creditable witness* شاهد عادل shauhida

audil, كواهي معتمد guwauhé mu-atumid. *A false witness* شاهد دروغ shauhida duroogh, كواهي كاذب guwauhé kauzib, كوا نا راست كو guwaa na rauſt goo.—*Witneſſed* مشهود muſhhood. *Witneſſes* شواهد ſhuwauhud, شاهود ſhauhood, شاهد ſhauhud, شهدا ſhuhda. *Contradictory witneſſes* شواهد مخالف ſhuwauhuda mukhaulif, تهاتر tuhautur.

A WITTICISM مزه muzeh, يافه é-afeh, مسخره maskhureh, لطيفه luteefeh, ظريفت zureefut, زيركي zeerugé, بذله buzleh, نكته nukteh.

Wittily با مزه ba muzeh, با يافه ba é-aufeh, با زيركي ba zeerugé, بر وجه حاضر جواب bur wujha hauzir javaub, ظريفا zureefan, بطور نكته كوي betoora nukteh gooi, با زكا و ظريفت ba zuka ou zureefut, با بذله و لطيفه ba buzleh ou luteefeh, با عقل و فراست ba akl ou firauſut.

Wittineſs مزه داري muzeh daré, زكاوت zukawut, زكا zuka, زه zuh, زيركي zeerugé. v. *wit.*

WITTINGLY (*knowingly*) خبرداراته khubrdarauneh, با خبر ba khubr, اكاهدارانه agauhdarauneh.—(*by deſign*) باغرض baghuruz, بقصد bekuſd, قصدا kuſdan, بالقصد bi'l'kuſd.

A WITTOL (*contented cuckold*) القرطبان alkurtubaun. *Wittolly* القرطبان اسا alkurtubaun aſa.

WITTY مزه دار muzeh dar, يافه كو é-aufeh goo, ذو مسخره zu maskhureh, نكته پرور nukteh purwur, نكته پرداز nukteh purdauz, زيرك zeeruk, حاضر جواب hauzir javaub, ظريف zureef, عارف aurif, ذو خيال و لطيفه zu khei-aul ou luteefeh, نادره كو naudireh goo. v. *ingenious*, *ſarcaſtick.*

WIVES زوجات zawjaut حلايل hula-él. *Marrying many wives* كثير النكاح kuſeeru'n'nikauh, خجات khujaut. *Wives of the ſame huſband* همشوي humſhooï.—*To wive*, v. *to marry.*

A wizard, v. *conjurer*, *enchanter.*

WO (*grief*) رنج runj, درد durd, قساوت kuſawut, غم ghum, غصه ghuſſeh, الم alum, اضطراب iztiraub, ازار azaur, ملال mulaul, اندوه andooh, انقباض خاطر inkibauza khautir, تنكدلي tunkdilé. v. *ſorrow*; alſo *calamity*, *miſery.*—*Wo to you!* ويل weil! ويلك weilaka! ويك weika! وي wei! ويب weib! *Wo to him!* ويله weiluhu! *Wo is me!* ويلي weilé! هاي مدد ha-é mudud!

WOAD نوور na-oor, نوورت na-oorut, نيل neel, نيلج neeluj, وسمت wuſmut.

WOFUL, *wobegone* دلفكار dilfikaur, غم خور ghum khore, رنجدار runjdar, دردناك durdnauk, پر تاسه pur tauſſeh, غمكين ghumkeen, ملول mulool, مضطرب muzturub, رنج ديده runj deedeh, الم زده alumzuddeh, اندوهكين andoohkeen, دلتنك diltunk. v. *ſorrowful*, *mournful*, *calamitous.*—(*paltry*, *wretched*) پست و خور puſt ou khoor, حقير hukeer, صغر ſughr, زليل zuleel, دني dune.—*Wofully* دلفكارانه dilfikaurauneh, با رنج ba runj, با تاسه ba tauſſeh, بر وجه غم خور bur wujha ghum khore, با ملولا muloolan, با دلتنكي ba diltungé. (*paltrily*) حقيرا hukeeran, بطور پست و خور betoora puſt ou khoor, صغرا ſughiran.

A WOLF كرك gurk (plur. كركان gurkaun), زيب zeib (plur. ازوب azoob), سرحان ſurhaun (fem. سرحانت ſurhaunut), ابو جعده or ابو جعاده abu ju-adeh, ابو غسلت abu ghuſlut, ابو رعله abu raaleh, ابو كاسب abu kauſib, ابو غطلس abu ghutullis, تنان tinaun, عساس aſſaus, دعلج daluj, شيدمان ſheidmaun, هطل hytl, زوبان zoobaun, زيخ zeikh (fem. زيخت keikhut, plur. زيوخ zeï-ookh), سبد ſubud (pl. اسباد aſbaud), طبس tybs, اوس aws, اويس awees, عسال aſſaul, نهسر nuhſur, ولاس wullaus, مشان miſhaun, لعلع laalaa, عجوز ajooz, سيد ſeed (pl. سيدان ſeedaun), ملاز mulauz, قطرب kutrub, سلق ſylk (fem. and plur. سلقت ſylkut), زوالت zoo-aulut (plur. زولان zoolaun, زيلان zeilaun), اقزل akzul, اشبت iſhbut, تبن tibn, خيع khyma, عاسل auſil, مايس ma-és (plur. مياس mei-aus), قلوب kyllawb, خليع khilé-a. *A young wolf* زعبان zaabaan. *A howling wolf* قاعب ka-éb, قواع kawwaa. *The howl of a wolf* وعوعت waawaat. *A place abounding in wolves* كركستان gurkiſtaun, مذاب muzaub, مذيب muzeeb. v. alſo *cancer*, *ulcer.*

Wolfiſh, *wolviſh* كرك مانند gurk maunend, زيب اسا zeib aſa, موافق اوصاف كرك muwaufika awſaufa gurk, ذو صفت سرحان zu ſyffuta ſurhaun. v. alſo *rapacious.*

WOLFSBANE خانق زيب khaunuka zeib.

A WOMAN زن zun, زني zunné, زنه zunneh, عورت awrut, مراءت muraat, امرات imraat, نسا niſſa, لجت lujjut, رباب rubaub, توصرت kawſurut, حشمت huſhmut. *A married woman* تكين tukeen, خاتون khautoon, عوان awaun, ملك mulku'l'wulé, الولي كذبا kudba, كذبا kuzba, كدبانو kudbaunoo, كذبانو kuzbaunoo, لباس libaus, ثرغامت ſurghaumut. v. *wife.*—*A young woman* بيبي beebee, دوشيزه doosheezeh, دوخت dookht, دختر dokhter, برهرهت buruhruhut, عزت yzzut, صبيت ſubé-ut. v. *girl.*—*A woman who has a huſband in common with other wives* بتانج butaunj, متغفات muſuffaut, باوسني bawuſné. *A woman diſobedient to her huſband* صجوع zujoo-a, دلعس dulaas. *A divorced woman* مختلع mukhtula,

مردودت murdoodut, معجور عورت awruta muhjoor, زني مطلوق zunné mutlook, خلات khulaat, ردي rudda. *A pregnant woman* زني باردار zunné baur dar, حامله haumileh. *A woman in child bed* زواج zuwauj. *A barren woman* استرون isturoon, سترون surturoon, سترون surtuzoon. *A woman and her child* زني و فرزندي zunné ou furzundé, ام الطفل ummu't'tufl. *A chaste woman* زني پاك zunné pauk, عزيزت و محترمت عورت azeezut ou muhtutummut awrut, مستورت mustoorut, مخدرت mukhuddurut, عفيفت afeefut, زكذكت zukzukut. *An impudent* or *immodest woman* زني شوخ چشم zunné shookh chushum, عورت شوخ awruta shookh, مشان mushaun, هيعرت hei-arut, سلقلقت suluklukut. *An old woman* پيره زن peereh zun, عجوز ajooz. v. under *old*. p. 1319. — *An ill-looking old woman* عجوز بدنما ajooza budnuma. *In the habit of an old woman* در لباس پيره زن dur libausa peereh zun. *A little woman* عورت كوچك awruta koochuk, جحنبرت juhumburut, خبتل khubtul.

A woman-hater زو كراهت نسا zu kirauhuta nisa, بزني نفرت دار bezunné nufrut dar, بعورت كينتوز be-awrut keentooz.

Womanhood حال عورت haula awrut, اوصاف زني awsaufa zunné, نسا nissa.

Womanish, womanly زنانه zunauneh, لايق عورت la-eka awrut, واجب النسا vajibu'n'nissa, زن اسا zun asa, موافق اوصاف زني muwaufika awsaufa zunné. — *Womankind* نسا nissa.

The WOMB (*matrix, uterus*) رحم ruhm, شكم shikum, زهدان zihdaun, ابسته abisteh, يوكان yookaun, اسحم as-hum, پوكان pookaun, بوكان bookaun, المستودع almustooda, كوشه koosheh, عجوز ajooz, عدابت adaubut, مهبل muhbul (plur. مهابل muhaubil), متبوا mutbawwa. *In the mother's womb* در رحم مادر dur ruhma mader. *The falling of the womb after birth* افتادن زهدان uftaduna zihdaun. *Carried in the womb* حمالت humaulut, وسق wusk, واسق wausik. v. *pregnant*.

WOMEN زنان zunaun, نسوت nuswut, نسوان nuswaun, زوايل zuwa-él, عواني awauné. *Little women* نسيت nusei-ut.

WON اندوخته andookhteh. v. *gained*.

To WONDER عجب ماندن ajib maundun, عجبناك شدن ajibnauk shoodun, تعجب نمودن ta-ajjub numoodun, حيران ماندن heiraun maundun, متحير شدن mutuhei-ur shoodun, سركردان بودن surgurdaun boodun, استغراب داشتن istighraub daushtun, شكفتن shikiftun.

Wonder عجب ajib, تعجب taajib, سركرداني surgirdauné, هكر hukr, تهكر tuhukkir, عبرت ybrut. v. *amazement*. — *A wonder* معجز maajuz, معجزت maajuzut, كرامت kuraumut, عبرت ybrut. v. *miracle*. — *A wonder of wonders* عجب العجايب ajibu'l'aja-éb. *Exciting wonder* عجب انكيز ajib angeez.

Wonderful, wondrous عجب ajib, عجبناك ajibnauk, عبرت اميز ybrut ameez, حيران انكيز heiraun angeez, عجيب ajeeb, عجايب aja-éb, غريب ghureeb, بديع bude-a, تعجب اميز taajib ameez, نادر naudir. v. *admirable, strange*. — *Of wonderful beauty* نادر الحسن naudiru'l'husn. *Wonderful!* عجبا ajiban!

Wonderfully, wondrously بروجه عجبناك bur wujha ajibnauk, عجبا ajiban, با عبرت ba ybrut, بطور حيران انكيز betoora heiraun angeez.

Wonder-struck عجبناك ajibnauk, عجب شده ajib shoodeh, سركردان surgurdaun.

To WONT, *to be wont* معتادي شدن mutaudé shoodun, عادت داشتن audut daushtun, پيشنهاد كردن peishnihaud kirdun, قاعدت كرفتن ka-édut gooriftun, روش و خوي نمودن rouvish ou khooï numoodun, استعمال داشتن isté-amaul daushtun. — *Wont, wontedness* معتاد mutaud, عادت audut, پيشنهاد peishnihaud, استعمال isté-amaul. v. *custom, habit*. — *Wonted* معتاد mutaud, مشهور mush-hoor, موافق پيشنهاد muwaufika peishnihaud, مشمول mushmool, بر وفق استعمال bur wufuka isté-amaul, حسب قاعدت husba ka-édut, بقدر العادت bekudduru'l'audut. v. *according to custom*.

To WOO زن را نازو نيار كردن zunra nauz ou ne-auz kirdun, عشق نمودن yshk numoodun, بزني نازنين خوش امد كوي كردن bezunné nauzneen khoosh aumud gooï kirdun, تعشق ta-ashshuk saukhtun, ساختن عورت طلب كردن awrut tulub kirdun. v. *to court*.

WOOD (*timber*) حطب hutub (plur. احطاب ahtaub), چوپ chope, چوب chobe, هيمه heemeh, عود a-ood (plur. عيدان a-édaun, اعواد é-awaud), خشب khushub (plur. خشب khushb, خشبان khushbaun), توغ toogh. *Dry wood* هيزم heezum, خشك چوپ khushk chope, چوپ خشك chopa khushk, هشيم husheem, هشيمت husheemut, احطاب ahtaub, حطب بيس kutba eebus, طبرخون tubrkhoon. *Wood of aloës* اود or عود a-ood, عود البخور a-oodu'l'bukhoor, راد بوي raud booï, دار بوي daur booï, كبا kuba, كب kub, هشتدهان hushtduhaun, مندل mundil, يلنجوج eelunjooj, النجج alunjuj, النجوج alun-

jooj, يلنجج eelunjuj, الفخت alfukht, انجوج anjooj, صبر fubr, الليت allé-ut, الوة alawweh, قطر kutur, رند rund. v. اون.—*The worst kind of aloës wood* صبر سمنجاني fubra fumunjauné. *A censer for burning aloës wood* عود سوز a-ood fooz. *Aloës wood split or broken for burning* عود مطير a-ooda mutei-ur.—*Brasil* or *red wood* بقم bukkum ايدع eidaa, چوپ سرخ chopa furkh, چوپ پرنيان chopa purné-aun. *Dyed with Brasil wood* مبقم mubukkum.—*Yellow wood* زردچوپ zurdchope, اغار aghaur.—*Wood prepared for building* كراسته kiraufteh.—*A piece of wood* پارچه حطب paurcheha hutub, هيمه ريز heemeh reez, پاره چوپ paureha chope, چوپ پاره chope paureh, كسار kuffaur, وصله wufleh, سجور fujoor, پزه puzfheh, جذوت juzwut. v. *chip, lath, firewood.* — *Shavings of wood* رند rund, رنده rundeh.—*A hewer of wood* هيمه شكن heemeh fhukun. *A carrier of wood* هيمه بار heemeh bar, هيزم كش heezum kufh.—*To wood* or *cut wood* (*for firing,* &c.) هيزم كردن heezum kirdun, محتطب ساختن muhtutub faukhtun. v. *to hew.*—*A piece of wood with which they rub the back* مازه mauzeh, پشت مازه posht mauzeh. *A block* or *log of wood* كنده هيزم gundeh heezum, هيمه زفت heemeh zuft. v. *trunk, log.* — *A pile or stack of wood, a wood-yard* انبار هيزم ambaura heezum, هيمستان heemiftan.

A wood (plantion of trees) مرغزار murghzaur, چنگل chungul, هيمستان heemiftan, چنگلستان chunguliftan, غاب ghaub, غابت ghaubut, درخت گاه durukht gah, درختستان durukhtiftan, شجراجا fhujrajau, مشجر mufhujjur (pl. مشاجر mufhaujur), كنده جا gundeh jau, بيان eebaun, v. *forest.*

WOODBINE, *woodbind* لبلاب lublaub, بوغند booghund, سرند furund.

A WOODCOCK ماكيان بياني mauké-auna eebauné, يلوايه eelwayeh.

WOODED (*supplied with wood*) زو حطب zu hutub, هيمه دار heemeh dar, زو خشب zu khufhub, پر چوپ pur chope. v. also *woody.*

Wooden چوپين chopeen, اخشب akhfhub, خشبا khufhba. v. also *clumsy, awkward.*—*Wooden fetters* or *stocks* كنده هيزم kundeha heezum, كنده kundeh, كنده چوپين kundeha chopeen. *A wooden wall* تخته ديواري tukhteh deewauré. *The wooden frame of a window* روشن rofhun, مشبك پنجره mufhubbuka punjureh, شباكت fhubaukuta rawzun. *A wooden block on which artificers work* كنده هيزم gundeha heezum, گردبان girdbaun. *A wooden chest* زورا zoora.

A wooden corn-fork انبار هيزه ambaur heezeh.—*A woodfreter, woodworm* چوپ خوار chope khaur, v. under *worm.*

WOODLAND درختستان durukhtiftan, كوهستان koohiftan, چنگلستان chunguliftan, هيمستان heemiftan.

A WOODLARK قبر بياني kubra eebauné, قبرت چنگل kubruta chungul, قنبر مرغزار kumbura murghzaur. v. *lark.*

A WOODLOUSE بق الخشب bukku'l'khufhuf, بق الحيطان bukku'l'heitaun, نسافس fufaufus.

A WOODMAN, *woodmonger, woodcutter, woodseller* حطاب huttaub (plur. حطايب huta-éb, حطابت huttaubut), هيمه شكن heemeh fhukun, هيمه فروش heemeh furoofh, چوپ فروش chope furoofh.—*Woodman,* v. also *hunter.*

WOOD-NOTE (*wild musick*) الحان مرغزار elhauna murghzaur, ترانه بياني turauneha eebauné.

A WOOD-NYMPH حوري مرغزار hooré murghzaur, زني چنگل zunné chungul.

A WOOD-PIGEON يمام eemaum, ورش wurufh, ونا wuna. v. *turtle-dove.*

WOODY حطيب huteeb, پر درخت pur durukht, بياني eebauné, مشجر mufhujjir, مشجرت mufhujjirut.

A WOOER زني خواه zunné khauh, محبوب نازنين muhbooba nauzneen, طلب tylb, معشوق maafhook, نياري نواز né-auré nuwauz, نوازش گر nuwauzifh gur. v. *lover.*

Wooing زني خواهان zunné khauhaun, نازو نياز nauz ou né-auz fauz, بزن نازنين نازو نياز نما bezunna nauzneen nauz ou né-auz numa.—*Woo-ingly* بر وجه دلاويز bur wujha dilaweez, بطور دلكش betoora dilkufh.

WOOF (*of a web*) لحمت luhmut, قيام keiaum, سداات fudaut, سدي fudé, سدا fuda. *Cloth with the warp and woof of different colours* دوپود doopood, دپود dupood, ديوز dupooz. *The woof round the shuttle* استيج ufteej, استاج uftauj. v. *warp.*

WOOL صوف foof, صاف fauf (pl. اصواف afwauf), پشم pufhm, ريش reefh, رعثه raas, حيرقت hymrukut, جزت jizzut, لبد libud, طثرت tufrut, ثلت fullut, طوف toof. *Coarse or uncombed wool* پقام pukaum, كرد kurud. *Any thing stuffed with wool* پشماكند pufhmaugund, بابه baubeh. *Fine soft wool* (*of camels, goats,* &c.) وبر wubur, تفتيك tufteek, خبير khubeer. *Bearing wool,* صايف fa-éf, پشم بر pufhm bur. *Abounding in wool (as sheep,* &c.) معبر mu-abir, وبر

wabir, موسب moosib. *Plucking off wool*; (alſo *teazing it*) نفش nufiſh, لبد lubid. *To card* or *teaze wool* حلج كردن hulj kirdun, پشم زدن puſhum zudun, ندف الصوف nudfu's'ſoof ſaukhtun. *A quantity, lock*, or *flock of wool* صوفت ſoofut, كاردو kaurdoo, عبعبت abaabut. *A clew of wool* كنده پشم kundeha puſhm. *Wool* (alſo *cotton* or *raw ſilk*) *put into an ink-holder* پشم دوات puſhuma duwaut, صوفت الدوات ſoofutu'd'duwaut, بوهت boohut, ليقت leikut. *To ſhear wool* پشم بريدن puſhm burédun. *Wool-ſhears* كاردو kaurdoo. *A dealer in wool* پشم فروش puſhum furooſh, صواف ſuwwauf.

Woollen صاف ſauf, صوف ſoof, صوفت ſoofut, صاين ſa-éf, اصوف aſoof, پشمين puſhmeen, پشمينه puſhmeeneh. *Woollen cloth* پارچه پشمينه paurcheha puſhmeeneh, پارچه صوف paurcheha ſoof, لبد lubud. *A piece* or *patch of woollen* لبدت libdut. *A piece of coarſe woollen ſtuff* نمد پاره numud paureh. *A cloak* or *any upper garment of woollen* خسي khuſſē, نمد numud. *A garment of napped woollen* قباغند kubaughud, قباغند kubaughund. *A garment of thick woollen ſtuff* لباس عيهب libauſa a-éhub, نمد numud. *A woollen taſſel* رعث raas. *A woollen-draper* پارچه پشمينه فروش paurcheha puſhmeeneh furooſh, صواف ſuwwauf. *A wool-ſack* تنك پشم اكنده tunka puſhum agundeh, چوال صوف اكنده chuwaula ſoof agundeh.

Woolly (*bearing wool*) صاين ſa-éf, پشم بر puſhum bur. (*reſembling wool*) صوف اسا ſoof aſa, پشم مانند puſhum maunend. (*covered* or *clothed with wool*) با صوف پوشيده ba ſoof poſhédeh. (*having the quality of wool*) ذو صفت پشم zu ſiffuta puſhum.

A WORD سخن ſukhun, كلمت kulimut, لفظ lufz, لفظت lufzut, لغت loghat, قول kool, قال kaul, قيل keil, مقال mukaul, مقالت mukaulut, نقيت nuké-ut. زجمت zujmut, غذمت ghuzmut. *The word of God* كلمة الله kullimutallah, قال الحق kaulu'l'hukk, كلام خدا kullauma khoda. *In a word* حاصل الكلام hauſilu'l'kullaum, خلاصت كلام khulauſuta kullaum, محصل كلام muhuſſula kullaum, بالجمله bi'l'jumleh. *Not a word!* (*ſilence*) خب باش khub bauſh! *Word for word* كلمه بكلمه kulimeh bekulimeh, بعينه bé-aïnihi. *A foreign word adopted into a language* دخيل dukheel.—*Words* سخنها ſukhunha, كلمات kulimaut, كلام kullaum, لفظات lufzaut, الفاظ alfauz, لغات loghaut, اقوال akwaul, قيل و قال keil ou kaul, انفاس anfaus, انفس anfus, مقالات mukalaut. *Words and actions* قول و فعل kool ou faal, فعل و مقال faal ou mukaul, سخنها و كارها ſukhunha ou kaurha. *In word and deed* فعلا و قولا faalan ou koolan. *Fooliſh words* سخن بيهوده ſukhuna beehoodeh, كلام بي معني kullauma bé maané, ياوه é-aweh, ياژه é-auzſheh, *Soft, ſweet, agreeable words* سخن شيرين ſukhuna ſheereen, كلام خوش kullauma khooſh. *Divine words* خطاب عاليشان khutauba auléſhaun. *Myſtick words* كلام حكمت انتها kullauma hykmut intima. *To make words* (*haggle in a bargain*) سخت بازاري كردن ſukht bazauré kirdun. —*To have words with one* سخن با كسي برافكندن ſukhun ba kuſſē burafkundun. *To throw one's words in his teeth* رد كلام كردن rudda kullaum kirdun. *To keep one's word* وفا نمودن wufa numoodun, عهد و وفا ساختن ahd ou wufa ſaukhtun, وفا دار شدن wufa dar ſhoodun. *To uſe harſh words* شتوم گفتن ſhutoom guftun, سخن ستم اميز گفتن ſukhuna ſitum ameez guftun, دشنام دادن duſhnaum dadun, زم و غمز زدن zimm ou ghumz zudun, برافروسيدن buraufrooſédun.

To word سخن گذار ساختن ſukhun guzaur ſaukhtun, كلام كردن kullaum kirdun. v. *to expreſs*.

To WORK كردن kirdun, ساختن ſaukhtun, كار كردن kaur kirdun, عمل ساختن amul ſaukhtun, عامل شدن aumil ſhoodun, معامله كردن ma-amleh kirdun, بكار اوردن bekaur awurdun, كاريدن kaurédun, ورزيدن wurzédun, وشكردن wuſhkirdun. v. *to labour, toil: manufacture, form, faſhion.*—*To work* or *ferment as liquors* ترشيدن turſhédun, مخل ساختن mukhill ſaukhtun, مضر كردن muzir kirdun. *To work with a needle* نقش كردن nukiſh kirdun, طرازيدن tyrazédun, طراز ساختن tyrauz ſaukhtun, كنده كردن gundeh kirdun. v. *to embroider.*—*To work as a purge* شكم ران گردانيدن ſhikim raun girdanédun. *To work* or *prevail upon* انگيختن angeekhtun, القا كردن ilka kirdun, اغرا ساختن ighra ſaukhtun. v. *to wheedle, induce, perſuade.*—*To work out* (*effect by toil*) از جد و جهد كردن uz jidd ou jihud kirdun, از سعي جميل پرداختن uz ſa-é jumeel purdaukhtun. (*to eraze, deface*) محو كردن muhoo kirdun, نسخ ساختن nuſikh ſaukhtun. *To work up* (*irritate*) اغضاب كردن ighzaub kirdun, قهر گير گردانيدن kuhr geer girdanédun, غضبناك ساختن ghuzubnauk ſaukhtun. (*to ſtimulate*) تحريض كردن tuhreez kirdun, برانگيختن buraungeekhtun, برخيزانيدن burkheezanédun. v. *to raiſe.*—*To ſet on work* كار و بار دادن kaur ou baur dadun, عمل گردانيدن amul girdanédun, كارانيدن kauranédun, كار فرمودن kaur furmoodun. v. *to employ*.

Work كار kaur, كردار kirdaur, كار و بار kaur ou baur, كار بار kaur baur, عمل amul, معاملت ma-amlut, مصلحت musluhut, جهد و كار jihud ou kaur, امر amur, كوشش kooshish, كيا ké-a. v. *labour*, *toil*.—*Work* or *embroidery* نقش nukish, نقشبندي nukishbundé, طراز tyrauz, نكارش nigaurish. *He was at work* در كار بود dur kaur bood. *Skilful at work* كار ازموده kaur azmoodeh, كار اموز kaur amooz, كاركن kaurkoon. *Diligent at work* كار اكاه kaur agauh, كار اكه kaur aguh, كار پرورد kaur purwurd, كاربند kaurbund. *Performing work* كارمند kaurmund, كار ران kaur raun, كاركذار kaurguzaur, كارساز kaursauz, كاركر kaurgur, كاركن kaurkoon.—*A work-fellow, one engaged in the same work* همكن humkoon, همبار humbaur, همساز humsauz, همخدمتكار humkhydmutkaur.

A workhouse, workshop, كارخانه kaurkhauneh, كرخانه kurkhauneh, كاركاه kaurgauh, پيشه كاه peishehgah, كربه kaurbuh, دستكاه dostgah. v. *shop*.

A working-day, work-day روز كار و بار rooza kaur ou baur, يوم العمل é-oomu'l'amul.

A workman, worker كرداز kirdaur, كاركن kaurkoon, كرده kirdeh, پيشهكار peishehkaur, دستكار dostkaur, رنجبر runjbur, عمال amaul, صانع sauna, اهل صنعت ahla sunaat, پيشهور peishewur, كاربا kaurba. v. *tradesman*, *labourer*.—*Workmanly*, *workmanlike* كار اموز kaur amooz, بر وجه كاردان bur wujha kaurdaun, بطور كارساز betoora kaursauz, با ازمودكي ba azmoodugé, با وقوف ba wukoof.

Workmanship دستكاري dostkauré, كار kaur, كردار kirdaur, پيشه peisheh, كاركذاري kaurguzauré, كارسازي kaursauzé.

A workwoman زني كردار zunné kirdaur, عورت كاركن awruta kaurkoon. (*a sempstress*) اتون utoon. v. *embroiderer*.

The WORLD جهان jihaun, عالم aulum, دنيا duné-a, كيهان geehaun, روي زمين rooï zumeen, كيتي geeté, روزكار roozigaur, دهر duhr, زمان zumaun, زمانه zumauneh, فلك fuluk, چرخ churkh, سپهر sip-hur, كردون gurdoon, خيثعور kheisa-oor, عجوز ajooz, غرور ghuroor, كون و مكان koon ou mukaun, سپنج supunj, ايدر eidur, دور dawr, ديرياز deeré-auz, خناور khunawwur, برپز burpuzh. *A quarter of the world* كشور kushwur. *The four quarters of the world* چهار كشور chuhaur kushwur, ربع مسكون rubaa muskoon, افاق afauk. *This world* (*the present life*) اين جهان ein jihaun, عالم شهادت auluma shuhaudut, دار غرور و محنت daura ghuroor ou mihnut, دار البوار dauru'l'buwaur, دار فنا daura funa, حيات عاجلت hei-auta ajilut. *The next world* ان جهان aun jihaun, اخرت akhirut, عالم بالا auluma balau, عالم ارواح auluma arwauh, اخري akhuré, عالم غيب auluma gheeb, دار البقا dauru'l'buka, كشور بقا kushwura buka, حيات اجلت hei-auta ajilut, سراي سرور sara-é suroor. *The present world and the next* اين و ان جهان ein ou aun jihaun, دو جهان doo jihaun, دارين daurein, الدارين addaurein, دنيا و اخرت duné-a ou akhirut, كونين kawneen. *Relating to this world and the next* دنوي و اخروي dunooï ou akhirooï. *The whole world* اطراف و افاق atrauf ou afauk, اقطار و اطراف عالم aktaur ou atraufa aulum.—*Adorning the world* جهان ارا jihaun ara, عالم ارا aulum ara. *Illuminating* or *inflaming the world* جهان افروز jihaun afrooz, عالم افروز aulum afrooz, جهانتاب jihauntaub, عالم سوز aulum sooz. *Conquering the world* جهانكير jihaungeer, جهان كشا jihaun kusha, عالم كير aulum geer. *The protector of the world* جهان بان jihaun baun. *The king of the world* شاه عالم shah aulum, شاه جهان shah jihaun. *The asylum of the world* جهان پناه jihaun punauh. *Possessing the world* جهاندار jihaundar. [The above are proper names, adopted, in general, by sovereign princes on ascending the throne.]—*Knowing the world* جهان ديده jihaun deedeh, روزكار اهلي roozigaur ahlé. *Known to all the world* (*celebrated*) مشهور عالم mush-hoora aulum, بعالم مشهور be-aulum mush-hoor. *In the world of fancy* (*in a reverie, dreaming*) در عالم مثال dur auluma misaul. *The way of the world* عادت دوراني auduta dowrauné. *An inhabitant of the world* جهاني jihauné (plur. جهانيان jihauné-aun), اهل دنيا ahla duné-a. *For all the world* (*exactly*) كمال مرتبه kumaul murtubeh, نقطه بنقطه nukteh benukteh.

Worldliness دنيا پرستي duné-a purusté, زمانه پرستي zumauneh purusté, طمع tuma, طمعكاري tumakauré, ناكسي nakusé. v. *avarice*.

Worldly دنيا پرست duné-a purust, زمانه پرست zumauneh purust, دنيوي duneewé, دنياوي duné-awé, طمعكار tumakaur, دني duné, ناكس naukus, v. *avaricious*.—*Worldly goods* مال دنيوي maula duneewé. *A worldly-minded man* دنيا پرست duné-a purust, زمانه پرست zumauneh purust. *Worldly-minded people* پرستان زمانه purustauna zumauneh, دنيا پرستان duné-a purustaun.

A WORM كرم kirm (pl. كرمان kirmaun) دوده dood, دودت doodut (plur. ديدان deedaun, دواد duwaud). *The silk-worm* دود الحرير dood u'lhureer. v. *silk-worm*.—*A maw-worm*

كرم شكم kirma shikum, شجاع الجوع shuja-u'l'jawa, دود بطن dooda butun, حيت hei-ut, خرك khuruk, خركبوته khurkubooteh, نغف nughuf, نغفت nughfut. *The glow-worm* كرم شبتاب kirma shubtaub. *An earth-worm* كرم خاك kirma khauk, دود ارض dooda arz, حيت hei-ut, خرك khuruk, خركبوته khurku-booteh. *A ship-worm* پيچ peech, پيچك peechuk, سرفه surfeh, زيو zeev, ايزك eizuk, بريه buree-uneh, پت put. *A worm that gnaws wood, furniture, &c.* چوب خوار chobe khaur, تنغ kutaa, زيو zeev. *A tree-worm* قالحت kaudihut. *A fruit* or *herb-worm* كنك kunuk, يسروع eesroo-a, اسروع asroo-a (pl. اساريع asaré-a)—*A worm with many feet, a palmer-worm* هزارپا huzaur pa, صدپا sud pa, ششپا sheshpa. *A dung-worm* مكس mu-kus. *A river-worm* كوره kooreh. *A corn-worm* اليرقا aleerka. *Worms bred in meat from putrefaction* گوشت حيت koosht hei-ut, دفر dufr. *Infected* or *swarming with worms, wormy* تديد tudei-éd, مدود mudood, مديد mudei-ud.

To worm (proceed slowly and secretly) قدم بقدم بپنهاني رفتن kudum bekudum bepinhauné ruftun, درجه بدرجه درپنهاني روان بودن durjeh bedurjeh dur pinhauné rouvaun boodun.

Worm-eaten ازكرم متاكل uz kirm muta-akkil, از دود خورده uz dood khoredeh, رميم rumeem, كهن kohun, كهنه kohneh. v. *old, rotten.*

WORMWOOD افسنطين or افسنتين afsinteen, گلو guloo, جنجك junjuk, چنچك chunchuk. *Juice of wormwood* عصارت افسنتين ysau-ruta afsinteen.

WORN, *worn out* مسحوق mus-hook, ماليده mauledeh, فرسوده fursoodeh, فرسا fursa, بالي baulé, ممح mumh, كهن kohun, كهنه kohneh, منسحت munsuhut, غاضف ghauzif. *Worn down by the feet* پايمال pa-émaul, پامال pa-maul, پاي خوست pa-é-khoost, پا خوست pa khoost. *Worne as dress* جهت پوشتن برده jihuta poshtun burdeh, براي لباس داشته bera-é libaus daushteh.

To WORRY با دندان گلو گرفتن و دريدن ba dundaun guloo gooriftun ou dirrédun, با دندان خراشيدن badundaun khyraushedun, با اسنان دريدن ba asnaun dirrédun.

Worse بدتر budtur, بتر butur, كمتر kumtur, اشر asharr. *To make worse* بدتر كردن budtur kirdun, كمتر ساختن kumtur saukhtun. *To grow worse* بدتر گرديدن budtur girdedun, كمتر گشتن kumtur gushtun, ضرر گرفتن zurur gooriftun.

The worse زيان zé-aun, ضرر zurur, مضرت muzurrut, نقص nuks, نقصان nuksaun. v. *detriment.*

WORSHIP (*religious adoration*) پرستش puruftish, عبادت ybaudut, اعتباد é-atibaud, طاعت ta-aut, سجدت sujdut. *The worship of one God* توحيد tawheed. *Divine worship* عبادت سجدتي ybaudut sujduté. v. also *adoration, reverence, respect.*—*A place of worship* پرستشخانه puruftish-khauneh, عبادتگاه ybaudutgah, سجدگاه sujud-gah. v. *church, temple, mosque.*

To worship عبادت نمودن ybaudut numoodun, اعتباد كردن é-atibaud kirdun, سجدت ساختن sujdut saukhtun, پرستيدن purustédun, پرستش كردن puruftish kirdun, رعايت نمودن ri-a-é-ut numoodun, تعظيم كردن taazeem kirdun. v. *to adore, reverence, respect, honour.*

Worshipped معبود maabood, پرستيده purusté-deh, مرعي mura-é.

Worshipful مستوجب التعظيم mustoojibu't'ta-azeem, واجب الرعايت vajibu'r'ri-aï-ut. *Worshipfully* با رعايت ba ri-aï-ut, با التفات و اعتبار ba iltifaut ou é-atibaur. v. *reverently.*

A worshipper پرستنده purustindeh, پرست pu-rust, راعي ra-é, عبادتگر ybaudutgur. *A worshipper of God* خدا پرست khoda puruft, عابد au-bid, متعبد muta-abbid. *A worshiper of idols* بت پرست but puruft. *A worshipper of fire* اتش پرست autash puruft, ازركشب azurkushb, ازركيش azurkeesh, گبر gueber. *A worshipper of the sun* شمس پرست shems puruft, افتاب پرست afitaub puruft. *A worshipper* or *admirer of himself* خود پرست khood puruft.

WORST بدترين budtureen, كمترين kumtu-reen, اشر asharr. *The worst* حال بدترين haula budtureen.

To WORST شكستن shakustun, منهزم و تارو munhuzum ou taur ou maur kirdun. v. *to defeat.*—*Worsted* شكسته shakusteh, مغلوب mughloob, منهزم munhuzum, مهزوم muhzoom.

WORSTED (*spun wool*) پشم ريشته pushm reeshteh, صوف تافته soof tauftéh. *A clew of worsted* كنده پشم kundeha pushm.

WORTH (*price, value*) قيمت keemut, ارزش arzish, بها buha, ارج arj.—(*excellence*) فضل fuzl, فضيلت fuzeelut, هنر hunr, هنرمندي hunr-mundé, شرفيت shurfe-ut, كمال kumaul, استحقاق istihkauk, استعداد isté-adaud, لياقت lé-aukut, اورنگ awrung, مهارت muhaurut, يكانگي eekaunugé, بينظيري bénuzeeré. v. *virtue, worthiness, merit: importance.*

Worth (equal in price or value) همقدر humkudr, همبها humbuha, معادل ma-adil, همجازي hum-jauzé, همسر humsur. v. also *worthy.*

Worthily با لياقت ba lé-aukut, با استعداد ba iſté-adaud, بطور شايسته betoora ſha-éſteh, بوجه سزا bewujha ſuza, با سزاواري ba ſuzawauré, لايقانه la-ékauneh, مستوجبا muſtoojiban, بالواجب bi'l'vajib, با استحقاق ba iſtihkauk, با عدالت ba adaulut, با هنرمندي ba hunrmundé.

Worthineſs سزاواري ſuzawauré, لياقت lé-aukut, هنرمندي hunrmundé. v. *worth, excellence.*

Worthleſs پست و خور puſt ou khoor, ناكس nakus, حقير hukeer, خور khoor, پست puſt, نا شايسته na ſha-éſteh, قليل اعتبار kuleel é-atibaur, غير حرمت ghire-a hurmut, زليل zuleel, نا كريم na kureem, نا سزا na ſuza, نا سزاوار na ſuzawaur, نا ستوده na ſutoodeh, حقير المقدار hukeeru'l-mukdaur, نا مرضي na murzé, فرومايه furooma-éh, خاكسار khaukſaur, دون doon, دني duné, كمينه kumeeneh, كمترين kumtureen, خسيس khuſees, بد نژاد bud nizhaud, بي سر و سامان bé ſur ou ſamaun, افگنده afgundeh. v. *mean, vile, unworthy.*

Worthleſsneſs حقارت hukaurut, عدم فضيلت aduma fuzeelut, خوري khooré, پستي puſté, ناكسي nakuſé, دوني dooné, زلت zillut, مذلت muzillut, خسيست khuſaufut, خسيست khuſeeſut, عدم اعتبار و التفات aduma é-atibaur ou iltifaut, صغار ſughaur, نا مردي na murdé. v. *meanneſs, vileneſs, baſeneſs.*

Worthy (*deſerving*) مستحق muſtuhukk, سزاوار ſuzawaur, واجب vajib, مستوجب muſtoojib, لايق la-ék, سزا ſuza, اندرخور andurkhore, ارزاني arzauné, هنرمند hunrmund, درست duruſt, راست rauſt, روا rouva, حقيق hukeek, شريف ſhureef, ذو فضيلت zu fuzeelut. v. alſo *valuable.*—(*ſuitable, proper, becoming*) لايق la-ék, شايسته ſha-éſteh, واجب vajib, مستوجب muſtoojib, محل muhull, اهل ahl, مستاهل muſta-ahul, مستعد muſta-édd, سزا ſuza, سزاوار ſuzawaur. *Worthy of honour* or *reſpect* واجب الرعايت vajibu'r'ri-aï-ut, مستوجب الاعتبار و التفات muſtoojibu'l'é-atibaur ou iltifaut, واجب النظر vajibu'n'nuzr. *Worthy of reward* واجب العوض vajibu'l'ywuz, مستوجب الثواب muſtoojibu's'ſuwaub. *Worthy of empire* مستحق دولت muſtuhukka dowlut. *Worthy to be obeyed* واجب الاتباع vajibu'l'ittibaa. *Worthy of death* واجب القتل vajubu'l'kutl. *Worthy of being hanged* واجب الصلب vajibu's'ſulb. *Worthy of damnation* مستحق قهر مطلق muſtuhukka kuhra mutluk. *Worthy of compaſſion* واجب الترحم vajibu't'turuhhum, لايق مرحمت la-éka muruhmut, مستوجب عفو و مغفرت muſtoojibá afoo ou mughfirut. *Worthy of execration* واجب اللعنت vajibu'l'laanut. *Worthy of contempt* مستحق و مستعد التذليل muſtuhukk ou muſta-éddu't'tuzleel. *To think worthy* لايق پنداشتن la-ék pindauſhtun, روا انديشيدن rouva andeeſhédun.

A worthy صاحب ظهور ſahib zuhoor, مرد نيكوكار murda neekookaur, مردم كريم murduma kureem, ادم كريم الخلاق adama kureemu'l'khulauk, بهادر bahaudur. v. *hero.*

To wot, v. *to know.*—*Wove, woven*, v. *weaved.*

WOULD: as *I would willingly* مرا پسند است mura puſſund aſt. *I would be* بودمي boodumé. *Thou wouldſt go* رفتي rufté. *He would ſee* ديدي deedé. *We would give* بخشيديمي bukhſheedeemé. *Ye would find* يافتيدي é-afteedé. *They would aſk* پرسيدندي purſeedendé. *Would to God!* چه بودي cheh boodé, كاش kauſh! كاشكه kauſhkeh! كاشا kauſha! كاشه kauſheh!

WOUND (*rolled up* or *round*) گردانيده girdanédeh, پيچيده peechédeh, دانيده daunédeh, پيچا پيچ peicha peich, مداوره كرده شده mudawureh kirdeh ſhoodeh. — (*rolled*, *as a hank of thread*, &c) توشيع كرده شده touſhé-a kirdeh ſhoodeh, بدسته پيچيده bedoſteh peechédeh.

A WOUND زخم zukhum, جراحت jurauhut (plur. جروح jurooh), ريش reeſh, ريشه reeſheh, خستگي khuſtugé, زخمكاري zukhumkauré, كلم kulim, (pl. كلام kulaum, كلوم kuloom), لتم lutum, كلوشه kulooſheh, كلول kulool, جرح jurh, ياروي é-aurooï, خيم kheem, نكايت nika-é-ut, خارخار khaur khaur, شنجود ſhunjood, تعقبت kaakubut, تالت taulut, ولانه wulauneh, قرح kurh (pl. قروح kurooh), قرحت kurhut, هاشمت hauſhimut. *A mortal wound* زخم سهمناك zukhuma ſuhumnauk, جراحت مرگ اور jurauhuta murg awur, ضربت بكر zurbuta bukr. *A wound in the head* سريته ſureeneh. *A wound penetrating to the brain* دامغت daumighut, ملطي or ملطا miltaa, ملطات miltaat, لاصيت lauſé-ut, سمحق ſumhuk, شجت ſhujut (plur. شجوج ſhujooj). *A ſlight wound on the head* مغرشت mufruſhut, داميت daumé-ut. *A wound in the hand* سعتة ſaateh. *A wound with the nails* خراشش khyrauſhiſh, شخنود ſhukhnood. v. *ſcratch.*—*An old wound* ناشور nauſhoor, ناسور nauſoor. *Blood flowing from a wound* دامعت damaat. *Blood dropping from a wound* داميت daumé-ut. *A wound which cannot be ſtopped bleeding* جرح تعار jurha ta-ar. *The ſcar of a wound* نشان جراحت niſhauna jurauhut. v. *ſcar.* — *The beating pain of a wound* ضربان zurubaun, امح amuh. *A wound for which no puniſhment is fixed* خماشت khumauſhut. *One who cures wounds* جراح jurrah. v. *ſurgeon.*— *A tent for wounds* فتيل futeel.

To wound زخمدار کردن zukhumdar kirdun, مجروح نمودن jurih saukhtun, جرح ساختن mujrooh numoodun, زخم زدن zukhum zudun, ریشدار کردن reeshdar kirdun, جراحت زدن jurauhut zudun, خستن khustun, ریش دادن reesh dadun, تجریح ساختن tujreeh saukhtun, انجیدن anjédun, تکلیم کردن tukleem kirdun, تکالم ساختن tukaulum saukhtun, شنجودن shunjoodun, تدمیت کردن tudmé-ut kirdun, مجارحت ساختن mujauruhut saukhtun, عقر کردن akur kirdun, نکایت دادن nika-é-ut dadun.

Wounded زخم زده zukhum zuddeh, زخمدار zukhumdar, زخم خور zukhum khore, مجروح mujrooh, جریح jureeh, مجترح mujturuh, ریشدار reeshdar, ریشه reesheh, شنجود shunjood, شنجوده shunjoodeh, رنجور runjwur, افکار afgaur, مکلوم mukloom, مقروح mukrooh, مدبور mudboor, زمن zumin, زمین zumeen, خراشیده khyraushédeh, وخیض wukheez, منعقر munaakur. —*Heart-wounded* دلریش dilreesh, دلخسته dilkhusteh, دلخراشیده dilkhyraushédeh, دلشکسته dilshakusteh, دلازار رسیده dilazaur ruslédeh. *To be wounded* زخم خوردن zukhum khoredun, جراحت یافتن jurauhut é-aftun, خستن khustun, زخمدار شدن zukhumdar shoodun, زخم زده بودن zukhum zuddeh boodun. *To be incurably wounded* شجاج بی علاج داشتن shujauj bé alauj daushtun.

To WRANGLE غوغا کردن ghoogha kirdun, جانکش شدن jaunkush shoodun, خصومت کردن khusoomut kirdun, محک شدن muhykk shoodun, منازعت ساختن munzaat saukhtun, ستیزه کردن siteezeh kirdun, اختشام ساختن ikhtishaum saukhtun, لجاج کردن lujauj kirdun. v. *to dispute, wrangle.*

A wrangle غوغا ghoogha, خصومت khusoomut, نزاع nizaa, منازعت munazaat, گفت و گو guft ou goo, ستیز siteez. v. *dispute, quarrel.*

A wrangler غوغا زن ghoogha zun, مرد جانکش murda jaunkush, محک muhykk, صاحب گفت و گو sahib guft ou goo, اختسام انگیز ikhtisaum angeez, ادم تیز مزاج adama taze mizauj.

To WRAP, *wrap up* ملفوف ساختن mulfoof saukhtun, لف کردن luff kirdun, تلفیف ساختن tulfeef saukhtun, واهم کردن wahum kirdun, پیچیدن و پوش کردن pichédun ou posh kirdun, بهم دور کردن behum dawr kirdun, مندرج نمودن mudrij saukhtun, مدرج ساختن mudrij saukhtun, درج کردن durij kirdun, درکم بستن dur kimm bustun, طی ساختن tei-é saukhtun. v. *to roll up, involve: comprise, contain.*—*To wrap in a winding-sheet* تکفن کردن tukuffin kirdun.—*Wrapped* ملفوف mulfoof, بهم دور شده behum dawr shoodeh, واهم زده wahum zuddeh, پیچیده و پوشیده pichédeh ou poshédeh.—*A wrapper* (*one that wraps*) واهم گر wahumgur, دور و پوش کننده dawr ou posh koonindeh, لف ساز luff sauz, بهم زن behum zun. —(*that in which any thing is wrapped*) پوش posh, پوشش poshish, لفافه lifaufeh, پرونده purwundeh, کم kimm (plur. کمام kimaum).

WRATH قهر kuhr, غضب ghuzub, گرمی gurmé, حمیت humé-ut, خشم khyshim, حنق hunk, غرض ghuruz, تاقت taukut. v. *anger, fury.*

Wrathful, wreakful غضبناک ghuzubnauk, غضوب ghuzoob, گرم gurm, آتشی autashé, تیز مزاج taze mizauj, خشمناک khyshimnauk, پر قهر pur kuhr, تند و تیز tund ou taze, ذو سینه پر کینه zu seeneh pur keeneh. v. *angry, furious.*

Wrathfully غضبا ghuzuban, با قهر ba kuhr, با گرمی ba gurmé, با خشم ba khyshim.

Wrathless بی قهر bé kuhr. غیر غضوب ghiré-a ghuzoob, نا گرم na gurm.

To WREAK (*vengeance*) اخذ انتقام کردن akhza intikaum kirdun, مقتص ساختن muktuss saukhtun, کین گذار شدن keen guzaur shoodun, کین توختن keen tookhtun. v. *to revenge.*

Wreakful کین توز keen tooz. v. *revengeful.*

A WREATH (*any thing curled* or *twisted*) پیچ peech, پیچش peechish, تاب taub, عوج a-ooj.—(*a chaplet*) استفان istifaun, پساک pusauk, تاج گل tauja gul, بلون buloon. v. *garland.*

To wreath پیچیدن peechédun, پیچانیدن peechanédun. پیچ کردن peech kirdun, پیچ در پیچ ساختن peech dur peech saukhtun, بهزار پیچ و تاب زدن behuzaur peech ou taub zudun, پیچا پیچ کردن peecha peech kirdun, پیچان نمودن peechaun numoodun, واهم زدن wahum zudun. v. *to curl, twist, intertwine.*—(*to encircle with a wreath*) با استفان اراستن ba istifaun araustun, با تاج گل دور کردن ba tauja gul dawr kirdun, گرداگرد سر بلون بستن girdagirda sur buloon bustun.

Wreathed, wreathy پیچ peech, پیچ در پیچ peech dur peech, پیچان peechaun, تافته taufteh, پیچیده peechédeh, معوج ma-ooj, لولبی lawlubé.

WRECK انهدام inhidaum, هلاک hulauk, هدم hudum, تخریب tukhreeb. v. *ruin, destruction:* also *shipwreck.*—*To wreck*, v. *to ruin, destroy: shipwreck, to be shipwrecked.*—*Wrecked*, v. *ruined, shipwrecked.*—*The danger of being wrecked* خطر غرقاب khutra ghurkaub, بیم موج beema mooj.

To WRENCH, *wrest* (*to pull* or *twist by violence*) پیچیدن peechédun, ضربا تافتن zurban

tauftun, گج ضربي كشيدن zurbé kushédun, كج كردن kuj kirdun, مسيديدن museedédun. v. *to distort, extort, sprain.*

A wrench, wrest پيچ peech, پيچش peechish, تاب taub. v. *distortion, sprain.—Wrenched, wrested* پيچيده peechédeh, تافته taufteh. v. *distorted.*

To WRESTLE مصارعت كردن musauraat kirdun, با كسي كشتي ساختن ba kusse gushté saukhtun, كشتي كرفتن gushté gooriftun, مهارت كردن mumaurrit kirdun, تمار ساختن tumaurr saukhtun, مرار كردن muraur kirdun, نحت ساختن nuht saukhtun, خفس كردن khufs kirdun, عياص ساختن a-é-aus saukhtun. v. also *to struggle, contend.*

A wrestler مصارع musaura, صراع suraa, كشتي كير gushté geer, پهلوان pihluvaun *or* p'hiluvaun, كندواره kundwaureh, عرك arik (plur. عركون arikoon), شجعان shuja-aun, يال é-aul, مغث mughis, عرنت yrnut, پنچه كير puncheh geer, مشت زن musht zun.

A WRETCH (*miserable mortal*) مسكين meskeen (fem. مسكينت meskeenut, plur. مسكينات meskeenaut, مساكين mesaukeen) مستمند mustumund, ادم دردمند adama durdmund, صاحب مسكنت sahib meskinut, اهل دردمندي ahla durdmundé, مرد سياه بخت murda sé-auh bukht, رجل شقي rujla shuké, فقير fakeer. *A sorry wretch* مرد پست و خور murda pust ou khore, اهل ناكسي ahla nakusé, صاحب حقارت sahib hukaurut, ادم حقير adama hukeer, رجل ذليل rujla zuleel. v. *scoundrel, rascal.*

Wretched, unhappy (*miserable*) مستمند mustumund, دردمند durdmund, كور بخت koor bukht, مسكين meskeen, شقي shuké, بي چاره bé chaureh, سياه بخت sé-auh bukht, سياه روز sé-auh rooz, بد حال bud haul, پيخسته peekhusteh, نا مراد na muraud, تنك دست tunk dost, مغلاك mughlauk. v. *poor, calamitous.* — (*contemptible, mean*) پست و خور pust ou khore, حقير hukeer, ناكس naukus, ذليل zuleel, دني duné, مذم muzimm, نا مرد na murd, نا مرغوب na murghoob. v. *worthless, infamous, base.*

Wretchedly (*unhappily*) مستمندانه mustumundauneh, با دردمندي ba durdmundé, بي چاره bé chaureh, مسكينا meskeenan. v. *miserably.*— (*meanly, despicably*) با حقارت ba hukaurut, بطور پست و خور betoora pust ou khoor, بر وجه ناكس bur wujha nakus, ذليلا zuleelan.

Wretchedness (*misery*) مسكنت meskinut, حال بي چاره haula bé chaureh, درد durd, درماندكي durmaundugé, دردمندي durdmundé, افت afut, مستمندي mustumundé, شقاوت shukawut, بد بختي bud bukhté, زوال zuwaul, بلا bula, سياه روزي sé-auh roozé, فلاكت fulaukut, مخالفت mukhaulifut. — (*contemptibleness, baseness*) حقارت hukaurut, حال پست و خور haula pust ou khoor, ذل zull, مذلت muzullut, دوني dooné, حال دني haula duné. v. *pitifulness.*

To WRIGGLE جنبيدن jumbédun, اينجا انجا جنبان شدن einjau aunjau jumbaun shoodun, فراخيز امدن furaukheez aumudun, تيز لنجيدن taze lunjédun, تنغض كردن tunughghuz kirdun.

Wright, v. *carpenter, artificer, workman.*

To WRING پيچيدن peechédun, پيچ كردن peech kirdun, تافتن tauftun, تاب كردن taub kirdun, برتافتن burtauftun. v. *to twist.* — (*to squeeze, press*) فشردن fushurdun, افشردن affshurdun, شكنج كردن shikunj kirdun, پالودن pauloodun, مسيديدن museedédun, پشخودن pushkhoodun. — (*to extort*) بزور بركشيدن bezoor burkushédun, عسف كردن asif kirdun, شكنجيدن shikunjédun, پاهكيدن pauhkédun, پاهك دادن pauhuk dadun. v. also *to writhe, torture, harrass, distress, distort.*—*To wring water out of clothes* اب از جامه برتافتن aub uz jaumeh burtauftun.

A WRINKLE چين cheen, شكن shikun, ازشند azshund, ازشنك azshunk, پيچ peech, شكفه shukfeh, كلج kulj, انجوغ anjoogh, انجوخ anjookh, انجوخه anjookheh, انجوه anjooh, شين sheen, مطوي mutwé, غضن ghuzun. *Wrinkles* چينها cheenha, شكنها shikunha, مطاوي mutawé, غضون ghuzoon, كرنج kurinj, كريج kureej, كلخ kulkh. *The wrinkles in the roof of the mouth* شكنهاي كام shikunha-é kaum. v. ميناة

A brow full of wrinkles جبين پرچين jubeena pur cheen. v. مضمرت.—*Without a wrinkle* بي تا bé tau, بي چين bé cheen, غير شكن ghire-a shikun.

To wrinkle چين افكندن cheen afkundun, پرچين كشتن pur cheen gushtun, خوشيدن khooshédun, افكار كرديدن afgaur girdédun, چين بر چين افتاده شدن cheen bur cheen uftaudeh shoodun, انجوختن anjookhtun, پرپيچ و شكن كرديدن pur peech ou shikun girdédun, انجوفتن anjooftun. *To wrinkle* or *cause to wrinkle* درهم كشيدن durhum kushédun, چين كردن cheen kirdun, پرچين زدن pur cheen zudun, افكار كردانيدن afgaur girdanédun, پر شكن ساختن pur shikun saukhtun, كشيدن kushédun.

Wrinkled پرچين pur cheen, كشيده kushédeh, درهم كشيده durhum kushédeh, پرشكن pur shikun, افكار afgaur, انجوغ anjookh, انجوخته anjookhteh, انجوفته anjoofteh, مضمرت muzumrut,

عنجن unjuf, عنجش unjuſh, تغضن tughuzzun, غضنا ghuzna, اغضن aghzun. *A wrinkled face* روي درهم كشيده rooï durhum kuſhédeh. *Wrinkled in the belly* نغاض البطن nughauzu'l'butan.

The WRIST خرده دست khurdeha doſt, سر دست ſura doſt, رسغ ruſſugh. v. ساعد

Writ, v. *ſcripture, writing.*

To WRITE (*perform the act of writing*) نوشتن nuwiſhtun *or* nuviſhtun, نويستن nooéſtun, نويس ساختن noo-és ſaukhtun, كتب كردن kutub kirdun, مسطور ساختن muſtoor ſaukhtun, رقم كردن rukim kirdun, زبر نمودن zubr numoodun, نمق ساختن numik ſaukhtun, تسطير كردن tuſteer kirdun, تسويد ساختن tuſweed ſaukhtun, تنميق كردن tunmeek kirdun, نبشتن nubiſhtun, استطار ساختن iſtitaur ſaukhtun, خط نمودن khutt numoodun, نمنمه كردن numnumeh kirdun, وحي ساختن wuhé ſaukhtun, تخطيط كردن tukhteet kirdun, تصوير ساختن tuſweer ſaukhtun, ترقيم كردن turkeem kirdun, تزبير ساختن tuzbeer ſaukhtun. *To write accurately* تحرير كردن tuhreer kirdun. *To write to one another* تكاتب كردن tukautub kirdun, مكاتبه ساختن mukautubeh ſaukhtun. *To cauſe or order to write* نويساندن noo-éſaundun, تخطيط كردن tukhteet kirdun, تكتيب ساختن tukteeb ſaukhtun. *To teach to write* مكتب كردن muktib kirdun, علم نويس نمودن ylma noo-és numoodun. *To write a book* كتاب تصنيف كردن kitaub tuſneef kirdun, كتابت ساختن kitaubut ſaukhtun, سفارت كردن ſufaurut kirdun, كتب ساختن kutib ſaukhtun, اكتتاب كردن iktitaub kirdun, زبر ساختن zubr ſaukhtun. *To write a letter* نامه نوشتن naumeh nuwiſhtun. v. under *letter.*—*A copy to write by* مشق muſhuk.

A writer (*one who practiſes the art of writing*) منشي munſhé, كاتب kautib, نويسنده nooïſindeh, نويس nooïs, تحرير كش tuhreer kuſh, دبير dubeer, خط گذار khutt guzaur, راقم raukim, سافر ſaufir, نگارنده nugaurindeh, رسام ruſſaum. v. *ſecretary.*—(*an author*) منشي munſhé, نقلبند nukkulbund, حاكي hauké, راوي rawé, صحيح الخبر ſuheehu'l'khubr, كتاب تصنيف kitaub tuſneef, مصنف muſunnif, سخنسرا ſukhunſera, مولف mu-ellif, اثر طراز aſr tirauz. v. *hiſtorian.*—*The writer of theſe preſents* راقم الحروف raukimu'l'huroof. *An excellent writer* دبير صايب التدبير dubeera ſa-ébu't'tudbeer. *Writers* منشيان munſhé-aun, كتاب kuttaub, كتبت kutubut, نقلت nukkulut, نقلت احوال nukkuluta ahwaul, خبر نويسان khubr nooïſaun, اثر طرازان aſr tirauzaun.

To WRITHE پيچيدن peechédun, پيچان شدن peechaun ſhoodun, پچيدن pichédun, پيچ و تاب كردن peech ou taub kirdun, تافتن tauftun, برتافتن burtauftun. v. *to twiſt, diſtort, wring, wreſt.*—*To writhe in agony* تمرغ كردن tumurrugh kirdun, متمرغ ساختن mutumurrugh ſaukhtun. *To writhe as a ſerpent* پيچ در پيچ شدن peech dur peech ſhoodun, مرتعص كردن murta-és kirdun, تلظلظ ساختن tuluzluz ſaukhtun, نصناص كردن nuſnaus kirdun, ملاوات نمودن mulawaut numoodun, تعور كردن tukawwur kirdun.—*To cauſe to writhe* پيچانيدن peechanédun, تاب كردانيدن taub girdanédun.

Writhing پيچ peech, پيچ و تاب peech ou taub, پيچش peechiſh, پيچشن peechiſhin, پيچ در پيچ peech dur peech, مرتعص murta-és, تلظلظ tuluzluz, ملاوات mulawaut, تعور tukawwur, نصناص nuſnaus.

WRITING (participle) نويس nooïs, نويسنده nooïſindeh, نوشت nuwiſht, مكتتب muktutib, راقم raukim, راسم rauſim, مزبر muzubbir. *A writing* مكتوب muktoob, نوشته nuwiſhteh, عهد نوشته ahda nuwiſhteh, شرط نويس ſhurta noo-és, خط khutt, تمسك tummuſook, زبور zuboor, كاغذ kaughuz, كاغد kaughud, رقعه rukaah, فرد furd. v. *paper, book.*—*A writing-maſter* مكتب muktib, خوجه دبيرستان khojeha dubeeriſtan. *A writing-ſchool* دبيرستان dubeeriſtan, مكتب muktub, مكتب خانه muktib khauneh, دبستان dubiſtan. *A writing of authority* دستور duſtoor. v. *record.*—*A writing ſigned by a judge or notary* وصر wyſr, وصرت wyſrut, سجل ſyjil. *Fine writing* حسن خط huſna khutt, خوب خط khoob khutt, تحرير tuhreer. *Hand-writing* دست خط doſt khutt. *The royal hand-writing* دست همايون doſta huma-é-oon, دست شريف doſta ſhureef. *Writings* مكاتب mukautib, ارقام arkaum, اراقم araukum. *The ſacred writings* المكتوب almuktoob, الكتاب alkitaub. v. *ſcripture.*

Written نوشته nuwiſhteh, مكتوب muktoob, مسطر muſuttur, مسطور muſtoor, مرقوم murkoom, محرور muhroor, مزبور muzboor, رقمزده rukumzuddeh, قلمزده kalumzuddeh, مقيد muké-ud, مكتتب muktutib. *Above-written* مسفور muſfoor. v. *above-mentioned.*—*Written or ſigned by a judge* منسجل munſujjul. v. alſo *dated.*

WRONG (ſub) ظلم zulm, مظلم muzlum, حيف heif, غدر ghudr, تعدي ta-addé, جور jawr, جفا jufa, ستم ſitum, تعرض ta-arruz, زيان zé-aun, ضرر zurur, مضرر muzurrur, ناحق nahukk, فناد funaud. v. *injury, error.*—*Right and wrong* صواب و خطا ſuwaub ou khuta.

Wrong (*not right*, *bad*) بد bud, نا راست na rauſt, نا خير na kheir, نا حق na hukk, خلاف حق khilaufa hukk, شر ſharr, شرير ſhureer, نا مستقيم na muſtukeem, نا خوش na khooſh, نا صواب na ſuwaub, واجب اللومي vajibu'l'loomé. (*unſuitable*) نا موافق na muwaufik, نا لايق na la-ék, نا مناسب na munauſib, نا در برابر na dur buraubur, نا راست na rauſt, نا هماهنگ na humahung, بي موافقت bé muwaufikut, بي نسبت be nuſbut. v. *unfit.* — *Right or wrong* راست يا ناراست rauſt ya narauſt, يا خير يا شر ya kheir ya ſharr, لايق يا نا لايق la-ék ya na la-ék.

To wrong ظلم كردن zulm kirdum, جور و جبر نمودن jawr ou jubr numoodun, ستم كردن ſitum kirdun, جفا ساختن jufa ſaukhtun, رنجيده و رميده كردن runjédeh ou rumédeh kirdun, قهر كرفتن kuhr gooriftun, ازيت كردن azé-ut kirdun, تعدي و اضرار ساختن ta-addé ou izraur ſaukhtun, غدر كردن ghudr kirdun. v. *to injure.*

Wronged ظلم خور zulm khore, منظلم munzulum, مظلوم muzloom, مقهور muk-hoor, پايمال pa-émaul, متظلم mutuzullum, مضيم muzeem, ستم ديده ſitum deedeh, جور و جبر ياب jawr ou jubr é-aub, زوريده zoorédeh, زور و جفا خور zoor ou jufa khore, مستضام muſtuzaum, هضيم huzeem, مهتضم muhtuzum, لاهف lauhif, مجفو mujfoo, مجفي mujfé, فرومانده furoomaundeh, پاي خوست pa-é khooſt, قهر و تعدي پذير kuhr ou ta-addé pizzeer.

A wronger ستمكار ſitumkar, ظلمكار zulmkaur, جافي jaufé, غدار ghuddaur.

Wrongful نا حق na hukk, خلاف معدلت khilaufa ma-adulut, اعتدا ساز é-atida ſauz, بلا انصاف bila inſauf. v. *unjuſt*, *oppreſſive.*—*Wrongfully* بي عدالي bé adaulut, بلا معدلت bila ma-adulut, با اعتدا ba é-atida, بي انصاف bé inſauf, بلا حق bila hukk.

Wrongheaded سركش ſurkuſh, كردنكش gurdunkuſh, بدخو budkhoo, بد قهار bud kumaur, سبكسر ſubukſur, بي عقل bé akl, سراسمه ſurauſmeh, ذو سر بي سامان zu ſur bé ſumaun. v. *perverſe.*

Wrongly, v. *wrong*, *wrongfully.*

WROTE نوشته nuwiſteh. v. *written.*

WROUGHT (*made*, *performed*, *effected*) ساخته ſaukhteh, كرده kirdeh, پرداخته purdaukhteh, مصنوع muſnoo-a, معمول maamool, مفعول mufool, كار كرده kaur kirdeh, كاريده kaurédeh. (*laboured*, *done with care and difficulty*) با سعي جميل ساخته ba ſaa-é jumeel ſaukhteh, با بذله همت پرداخته ba buzleh himmut purdaukhteh, با تعب و مشقت مصنوع ba taab ou mu-ſhukkut muſnoo-a. *Wrought up* (*excited*, *produced*) انكيخته angeekhteh, برانكيخته burangeekhteh, معلول maalool. *Wrought upon* (*influenced*, *actuated*) مغري mughra, انكيخته angeekhteh, قدم بقدم برانكيخته kudum bekudum burangeekhteh, تخريض كرده شده tukhreez kirdeh ſhoodeh, برخيزانيده burkheezanédeh. v. *ſtimulated.* —(*agitated*, *diſturbed*) مضطرب muzturub, رنجيده runjédeh, ازارده azaurdeh. *Wrought* (*in the loom*) منسوج munſooj. *Wrought with gold* زرباف zurbauf, زربفت zurbuft, زر منسوج zur munſooj. *Garments wrought with gold* پارچهء زرباف paurcheha zurbauf, منسوجات munſoojaut. *Wrought* (*embroidered*) نكاريده nigaurédeh, طرازيده turazédeh, با نقش اراسته ba nukiſh arauſteh, نكار كرده شده nigaur kirdeh ſhoodeh. *Fine or thin wrought cloth* مهلهل muhulhul. —*Wrought* (*managed*, *tamed*) دست اموز doſt amooz, رام ساخته raum ſaukhteh. (*directed*, *guided*) دلالت كرده شده dulaulut kirdeh ſhoodeh, مندل mundil, مهتدي muhtuda, براه برده berauh burdeh.

WRUNG پيچيده peechédeh, تافته taufteh.

WRY كوژ goozſh, كژ guzſh, كج kuj, معوج ma-ooj, اعوج aawuj, منحني munhuné, خم khum, پيچ peech, مايل ma-él, نا راست na rauſt, نا هموار na humwaur. v. *crooked.* —*Wry-noſed* كج بيني kuj beené. *Wry-necked* كوژ كردون koozſh gurdoon. *Wry-legged* كژ رفتار kuzſh ruftaur.

Y.

Y is expreſſed, in Perſian and Arabick, by ي , ي , as ياري yaury *or* é-auré *friendſhip*; يعني yaany *or* é-aané *That is to ſay*, *viz.*

A YACHT پرنده purrindeh, صلغت ſulghut, خلي khulé, خليت khulé-ut, قادس kaudis.

A YARD (*incloſed ground adjoining to a houſe*) حيطه heiteh, حولي hawlé, حيز hei-uz, توشمان tooſhmaun, ميدان بيت meidauna beit, باعت baat. v. alſo *court*, *quadrangle.*—*A yard before the houſe* پيشگاه peiſhgah, پيشطاق peiſhtauk, پايگاه pa-égah. *A back-yard* (*where rubbiſh is thrown*) ابشتگاه abiſhtgauh, كره دان kuruh daun, جوب hoob. *A court-yard in caravanſeras*, *inns*, &c. (*where burdens are depoſited or loaded*) باركاه bargauh.—*A yard* (*meaſure of length*) اندازه andauzeh, كز guz, ذراع ziraa, ارش ariſh, اريش areeſh, شامان ſhamaun, اندان andaun. *A meaſure of two yards* قامت kaumut. v. *fathom.* — *Sail-yards* انتنا antenna, ارتنا artenna, سرن ſurun. v. alſo *pudendum.*

Yare, v. *dextrous*; *eager*.—*Yarely*, v. *skilfully*.

YARN تار taur, پود pood, ارغاج arghauj, سدا suda. v. *warp*, *woof*, *thread*.

A YAWL بوصي boosé. v. *pinnace*.

To YAWN دهن دره نمودن dihun dureh numoodun, دهن کشادن dihun kushaudun, فسار کردن fusaur kirdun, غبيار ساختن ghumé-aur saukhtun, اسا کشيدن asa kushédun, خميازه نمودن khumé-auzeh numoodun, ناژ کردن nauzsh kirdun, ثوبا ساختن sooba saukhtun, فنجيدن finjédun, v. *to gape*.

A yawn, *yawning* دهن دره dihun dureh, فسار fusaur, ناژ nauzsh, دره dureh, فاژ fauzsh, غبيار ghumé-aur, خمياز khumé-auz, خامياز khaumé-auz, ياز é-auz, يازه é-auzeh, ثوبا sooba, اسا asa, پاسک pausuk, فنجا finja, فنجام finjaum.

YE ^p^ شما shuma, ^A^ انتم antum, انتن antunna.

To YEAN (*bring forth as sheep*, &c.) نتج کردن nutij kirdun, ناتج ساختن nautij saukhtun, نتاج نمودن nutauj numoodun, منتج کردن muntij kirdun.—*Yeaned* منتج muntuj.—*A yeanling*, v. *lamb*.

A YEAR سال saul, سنه sunnah, عام aum, دهر duhr, حجت hyjjut, جهير juheer, قرن kurn, حول hawl, حقبت hukbut. *A solar year* سال شمسي saula shemsé, سنه شمسيت sunnaha shemsé-ut. *A lunar year* سال قمري saula kumuré. *This year* امسال imsaul, اين سنه ein sunnah, العام alaum. *Another year*, *the year after next year* سال دگر saula digur, عام ديگر auma deegur, سال اينده saul a-éndeh, سنهء اتيت sunnaha até-ut. *Last year*, *the year immediately preceding* پار سال paur saul, سنهء سابقت sunnaha saubikut, عام اول auma awwul. *The year before last* پيرار peeraur saul, پرار سال puraur saul, پراريز puraureer, پراريز puraureez. *The third year from the present* قباقب kubaukub. *The fourth year from the present* مقبقب mukubkub. *The new year* نو روز now rooz, راس السنه rausu's'sunnah, خرزان khurzaun. *An entire year* هجيرت hujeerut. *Every year* هر سال hur saul. v. *yearly*.—*From year to year* سال سال saula saul, سال در سال saul dur saul, سنه بسنه sunneh besunneh.—*Years* ساليان saulé-aun, سالها saulha, سنوات sunwaut, سنون sunoon, سنين suneen, اعوام é-awaum, احوال ahwaul. *A man a hundred years old* پير صد ساله peera sud sauleh. *Laden with years* سالدار sauldar, سالديده sauldeedeh. v. *old*. — *One year old* يکساله eeksauleh. *Two years old* دو ساله doo sauleh. *Three years old* سه ساله seh sauleh. *Four years old* چهار ساله chuhaur sauleh. *Of few years* خرد سال khurd saul, اندک ساله andik sauleh.

In the years of youth در اعوام طفوليت dur é-awauma tufoolé-ut, درساليان جواني dur saulé-auna juvauné.—*A plentiful year* سال فراخ saula firaukh. *A barren year* سال قحط saula kuht, سنه کاحل sunnaha kauhuk, مقرشت mukurrushut, جاوت jauwut. *A severe year* (*for cattle*, &c.) سال عزا saula azza, سنه جداع sunnah judaa, ابک abukk, ازام azaum. *To agree* or *bargain by the year* مسانات کردن musaunaut kirdun, مسانهت ساختن musaunuhut saukhtun. v. also Vol. I. سال p. 988; and سنه p. 1047.

A yearling يکساله eeksauleh, حول hawl.

Yearly (*every year*) هر سال hur saul, کل سنه kulla sunnah, هر سنه hur sunnah, سنوي suna-wé, ساليان saulé-aun, ساليانے saulé-auné, سالگاني saulgauné, سالانه salauneh, سالگي sau-lugé. (*lasting a year*) سال دوم saul dawm, سنه باقي sunnah bauké. — *Yearly* (adverb) بهر سال behur saul, بهر سنه behur sunnah, هر سالانه hur salauneh, کل سنه مرة kulla sunnah murrut. *A yearly pension* ساليانه saulé-auneh, مسانهت mu-saunuhut.

To YEARN (*feel compassion*) شفقت داشتن shufkut daushtun, مرحمت داشتن muruhmut daushtun, بشفقت امدن beshufkut aumudun. v. *to compassionate*; also *to grieve*, *vex*.

A YELL غريو ghyré-oo. v. *shriek*. — *To yell* غريو زدن ghyré-oo zudun. v. *to shriek*, *howl*.

YELLOW زرد zurd, اصفر asfur, صفرا sufra, زرباب zurbaub, زرجون zurjoon. *Of a deep yellow* زرده زرد zurdeh zurd, زردگي zurdugé, فاقع fauka. *A wood for dying yellow* زرده چوب zur-deh chope, زرده چاو zurdeh chaw, زرير zureer. *To be* or *become yellow* زرد شدن zurd shoodun, اصفر گشتن asfur gushtun, غنودن ghunoodun, غنويدن ghunoo-édun. *To make yellow* تصفير کردن tusfeer kirdun, زرد ساختن zurd saukhtun.

Yellowish زرد چرده zurd churdeh, زردفام zurd-faum, زردک zurduk, صفيرت sufeerut, زردبوز zurdbooz, زردبور zurdboor, سرخ زرده surkh zur-deh. *Yellowish wood* زرد چوب zurd chope.

Yellowishness زرد فامي zurd faumé, صفت اصفر syffuta asfur, زردگي zurdugé.

To YELP نبح کردن nubih kirdun. v. *to bark*.

To Yerk, v. *to kick*, *strike*.

YES بلي bulé, بله bulha, هل hul, بس bus, نعم naam, فرضا furza, ان inna, اجل ajul, اري aré. *Yes*, *but*.... فبها و نعم اما fubiha ou naam, emma....

YEST کف جعت kufa jaat. *Yest used in raising bread* افزوني نان afzooné nan.

Yesty پر کف جعت pur kufa jaat.

YESTERDAY دي dee, ديروز deerooz, دكر روز digur rooz, كردا kurda, امس emsi, الامس elemsa, بالمس bilemsi, البارح albauriha. *Yesterday evening* or *yesternight* دوش doosh, دوشينه doosheeneh, دوشينه شب doosheenehshub, دي شام dee shaum, دي شامكاه dee shaumgauh, مساء امسن musaa emsin, عشي امس ashé-a emsi. *Yesterday morning* دي صباح dee subauh.

YET اما emma, لكن lakin, ليك leik, وليك waleik, خاصه khausseh, والا wa-illa, نهايت niha-é-ut, نهايت الامر niha-é-utu'l'amur. v. *but, still.* (*hitherto*) هنوز hunooz, تا اين وقت ta ein wakt, الي الان ila'l'aun, تا اين زمان ta ein zumaun. (*over and above*) بلا bila, بلا ان bila aun, فوق fawk. v. *beside.* — *Once more* دكر بار digur bar, باز baz. v. *again.*—(*at least*) باري bauré, ولو waloo. (*after all*) اخر الامر akhiru'l'amur, پس pus, پس از ان pus uz aun, محصلا muhussulan. v. *nevertheless.*

To YIELD (*produce*) محصول نمودن muhsool numoodun, تحصيل كردن tuhseel kirdun, حاصل دادن hausil dadun, فايده و نفاع اوردن fa-édeh ou nufaa awurdun, بر دادن bur dadun, منفعت بردن munfaat burdun. (*to exhibit to view*) نمودن numoodun, نمايان كردن numa-é-aun kirdun. v. *to show.* — (*to grant permission*) اجازت دادن ijauzut dadun, رخصت نمودن rukhsut numoodun, دستور بخشيدن dustoor bukhshédun. v. *to allow, permit.* — (*to give up*) عرض اطاعت نمودن erza ita-at numoodun, تسليم كردن tusleem kirdun, بدست تسليم ساختن bedost tusleem saukhtun, در يدين وضع كردن dur eedeen wuza kirdun, حمايت باز داشتن huma-é-ut baz daushtun. *To yield up one's self* خودرا تسليم كردن khoodra tusleem kirdun, كردن نهادن gurdun nihaudun, دست كشيدن dost kushédun, v. *to submit.*—*To yield up one's arms* دست از سلاح باز داشتن dost uz sillauh baz daushtun. *To yield to reason* or *argument* از دليل برهاني ملزم شدن uz duleela burhauné mulzum shoodun, بحجت برهان ساكت ماندن behujjuta burhaun saukut maundun, از روي سلطنت خاموش شدن uz rooï sultanut khaumoosh shoodun. *To yield up the ghost* روح تسليم كردن rooh tusleem kirdun, جان كندن jaun kundun, اخر نفس زدن akhira nufus zudun. v. *to die.*—*To yield* (*to be inferior in excellence*) كم قدر شدن kum kuddur shoodun, كمتر بودن kumtur boodun, اسفل شدن asful shoodun, دون و فرومايه ماندن doon ou furooma-éh maundun. v. also *to comply, concede, admit, allow.*

Yielding (*complying*) رضا ده ruza duh, اتفاق بخش ittifauk bukhsh, موافق muwaufik. v. *passive.*

Yielded (*surrendered*) مندفع mundufa, متسلم mutusullum. (*granted, allowed*) مجاز mujauz, مرخص murukhkhus, دستور داده dustoor dadeh, بخشيده bukhshédeh.

A YOKE (*for oxen, &c.*) ربقت ribkut (pl. ربق ribuk, رباق ribauk, ارباق arbauk), غل ghull (pl. اغلال aghlaul), يو yoo, يوغ yoogh, چوغ choogh, چغ chugh, نير neer, هج hujj, غبازه ghubauzeh, دوال خوار duwaul khaur. *A yoke* or *pair of oxen* دوال خوار duwaul khaur, جفت juft, چفت chift, ايمد eimid, ايميد eimeed, ابا iba, فدان fudaun, ايمسه eimseh. v. also *slavery, servitude; link, chain.*—*Fit for the yoke* سزاوار اغلال suzawaura aghlaul.

To yoke چفت كردن chift kirdun, يوغيدن yooghédun, بغل پيوستن beghul pivustun, در ربقه بند كردن dur ribkeh bund kirdun. v. also *to enslave.*

A yoke-fellow, yoke-mate همبار humbar, همكن humkoon, همچفت humchift.

YOLK (*of an egg*) زرد خايه zurda kha-éh, زاجل zaujil, زهب zuhub (plur. زهاب zuhaub), ماح mauh.

YON, *yonder* انجا aunjau, درانجا dur aunjau, هنالك hunauka, هنالكه hunaulikeh. *Yonder he is!* اينك einuk! هيمنك humeinuk! از iz!

Of YORE در اول زمان dur awwul zumaun, سابقا saubika, در متقدم dur matukuddim, در قديم الايام dur kudeemu'l'ei-aum, علي اس الدهر ala asu'd'duhr, متقدما mutukuddima, بسوالف ايام besuwaulif ei-aum. v. *formerly.*

YOU ᴾ شما shuma, ᴬ انتم antum (fem. انتن antunna.) *You*, or *to you* ᴾ شمارا shumaura, ᴬ كم kum (fem. كن kunna).

YOUNG, *youthful* جوان juvaun, تازه tauzeh, خرد سال khurd saul, نو سن و سال now sunn ou saul, خرد khurd, خرده khurdeh, شاب shabb, فتي futé (fem. فتيت futé-ut, plur. فتا futa, افتا afta). *A young man, a youth, youngster, younker* جوان juvaun (plur. جوانان juvanaun), شاب shabb (plur. شباب shubaub), نوجوان nowjuvaun, نو خاسته now khausteh, خرد سال khurd saul, كودك kooduk, جوزل jawzul, پرنا purna, برنا burna, ورنا wurna, حدث hudus, هبنق hubnuk, هبنوق hubnook, هبانق hubaunuk, هبينق hubeenuk, هبنيق hubneek (plur. هبانق hubaunuk), رعل raal. v. *boy.*—*A handsome* (also *healthy, stout*) *young man* شاب امرد shauba amrud, شابن shaubin, برزغ burzugh, غطروف ghutroof, صتع futa, عبعب abaab, دعلج daaluj, غلج ghuluj. *A noble, generous youth* جوانمرد juvaunmurd, جوانبخت juvaunbukht. *In years a youth*, in

judgment mature خرد سال و بزرگ منش khurd ſaul wa buzruk muniſh. *A ſilly youth* شاب ابله ſhabba ableh. *Youthful warriours* دلاوران نوخاسته dilavurauna nowkhauſteh.—*The young of any animal, a youngling* بچه pucheh, جانه jauneh, پلیته puleeteh, دردک durduk, ارب urb. *To be with young* حامله شدن haumileh ſhoodun, باردار بودن baurdar boodun. *To bring forth young* نتج کردن nutij kirdun. v. *to yean.*

Youngly, youthfully جوان اسا juvaun aſa, شاب اسا ſhabb aſa, شابا ſhabban, نوجوان مانند nowjuvaun maunend, جوانمرد مثال juvaunmurd miſaul, بطور جوانبخت betoora juvaunbukht.

Youth جوانی juvauné, شب ſhubb, شباب ſhubaub, شبیبت ſhubeebut, شبیبیت ſhubeebé-ut, فتا futa, حداثت hudauſut, غیسان gheiſaun, ملد mulud, ملدان muldaun. *The flower of youth* عنفوان شباب unfuwauna ſhubaub, رونق عهد شباب roonuka ahda ſhubaub, غیسانیت gheifané-ut, مهکت muhkut. *Early youth* طغلوت tufloot, بلوغ buloogh, عنجوج unjooj (plur. عناجیج anajeej), غیدان gheidaun, عنطیان ynté-aun.

Youthfulneſs حال جوانی haula juvauné, عهد شباب ahda ſhubaub. v. *youth.*

YOUR شما ſhuma, شمارا ſhumaura, کم kum (fem. کن kunna). *Your hearts* دلهاي شما dilha-é ſhuma. *To your hearts* دلهاي شمارا dilha-é ſhumaura, بدل شما bedil ſhuma. *Your books* کتبکم kutubkum, کتبکن kutubkunna. *To your books* بکتبکم bekutubkum.

Z

Z is expreſſed, in Arabick and Perſian, by ز as زمان zumaun *time*, زینت zeenut *an ornament*. The following letters are alſo pronounced by the Perſians like z. viz. ذ as ذکر zikr *remembrance* (pronounced by the Arabians dſikr), ض as ضرب *a blow* (Arab. durb) and ظ as ظرافت zuraufut *elegance* (Arab. dhuraufut).

Zany, v. *jackpudding*, *buffoon.*

ZEAL, *zealouſneſs* غیرت gheerut, رشك ruſhk, حسرت huſrut, حمیت humé-ut, حفظت hyfzut, نغك nunk, غبط ghubt, غبطه ghubteh. *Zeal for God* or *religion* غیرت الهیت gheeruta ilahé-ut, غیرت دینیت gheeruta deené-ut, دین غیرتی deen gheeruté, حمیت اسلامیت humé-uta iſlamé-ut. *A zeal for religion and country* غیرت دین و دولت gheeruta deen ou dowlut.

A zealot صاحب غیرت ſahib gheerut, اهل رشك ahla ruſhk, شیحان ſheihaun (fem. شیحانت ſheihaunut), مردم پرحسرت murduma pur huſrut.

Zealous ذو غیرت zu gheerut, رشکین ruſhkeen, شائح ſha-éh, غیور ghé-oor, غایر gha-ér.

Zealouſly با غیرت ba gheerut, با رشك ba ruſhk, با حسرت ba huſrut.

ZEDOARY (*plant*) زدوار zedwaur, جدوار jedwaur, زرنباد zurunbaud, ماه پروین mah purween.

The ZENITH سمت الراس ſemtu'r'raas.

The ZEPHYR باد صبا baud ſuba, نسیم nuſeem, ریح جنوبی reeha junoobé, بادبر baudbur, باد برین baud bureen, باد فروزدین bauda furoozdeen, دبور duboor, رضاعت ruza-at.

ZEST مزه muzeh. v. *reliſh.*

To Zeſt مزه دادن muzeh dadun.

The ZODIACK منطق البروج muntuku'l'burooj, منطقت زات البروج muntukuta zautu'l'burooj, برج اسمان burja aſumaun.

A ZONE کمر kumr, میان بند mei-aun bund, منطق muntuk (plur. مناطق munautik), نطاق nitauk, جدیل judeel, حقاب hukaub. v. *girdle.*—*The frigid zone* منطقت مبرودت muntukuta mubroodut.—*The torrid zone* منطقت محروقت muntukuta muhrookut. *The temperate zone* منطقت معتدلت muntukuta maatudilut.

THE END.

ADDENDA and ERRATA.

P (or the number) marks the *page*; l ſtands for *line*; f *for*; r *read*; v *vide*; del *expunge*; ſig *ſignifies*.
—The figure [1] before a word, ſhows that it is believed to be the beſt.

P 17 *l* 22 *f* زيرک *r* زيرك

Addicted مشغول muſhghool, منسوب munſoob, متعلق muta-allyk, مقيد mukei-ud (fem. مقيدت mukei-udut, pl. مقاييد muka-ei-éd), دلبسته dilbuſteh, مشتغل muſhtughul, مخصوص mukhſoos.

P 18 *l* 26 *f* حساي *r* حسابي

Addreſs (*graceful eaſe*) ظرافت zuraufut, حركت ظريف hurukuta zureef, لطافت lutaufut, نزاكت nuzaukut. *v* ingenuity, dexterity.

P 21 *l* 38 *f* عشكر *r* عسكر — *l* 48 *f* عاسق *r* عاشق

Adjuſtment [1]بندوبست bundoubuſt.

P 22 *l* 14 *and* 15 *f* قابول kaubool *r* قبول kubool.

Admired (*exciting wonder, attracting reſpect*) عجب انكيز ajib angeez, اعتبار پذير é-atibaur pizzeer. (*loved*) پسنديده puſſundédeh, معشوق maaſhook, محبوب muhboob.

Admoniſhed متعظ mutta-éz, پند كرفته pund goorifteh, اكاهي پذير agahé pizzeer, اكاه دار agah dar.

Adored, *v* worſhipped, admired.

P 25 *l* 51 *f* سومند *r* سودمند — P 28 *l* 10 *f* خبر *r* كبر — P 29 *l* 30 *f* وكليل *r* وكيل

To affect, *v* to intereſt, move.

Affecting, *v* ſtriking, moving.

Afternoon, *add* [1]پسين puſeen.

P 34 *l* 33 *f* پش *r* پس — P 36 *l* 38-9 *f* beedun *r* budun; *f* پيري *r* زو پيري zu peeré.

Agile *f* هذلبت *r* زو هذلبت zu huzlubut.

Agility *add* هذلبت huzlubut.

P 37 *l* 47 *f* كدورب *r* كدورت — P 38 *l* 42 *f* ittifaul *r* ittifauk. — P 39 *l* 10 *f* با مناسب *r* با مناسبت ba munauſibut.

Agreeably to, *v.* according to.

To allege, *v* to pretend.

To alleviate, *v* to mitigate.—Alleviation, *v* mitigation.—Allied, *v* united, related.

Allowance, *v* eſtabliſhment, penſion.

Alluring, *v* winning.—Allured, *v* enticed.

Almoſt دمبدم *ſig* almoſt always.

Along, *f* تولانه tulauneh *r* طولا toolan.

Althea, *del* كرچه

49 *l* 3 *f* چند *r* هرچند hurchund.

Ambiguous دو معني دار doo maané dar, زو دو معني zu doo maané. *v.* equivocal.

Amended اصلاح پذير iſlauh pizzeer, تصحيح ياب tuſ-heeh é-aub, اصطلاح كير iſtilauh geer.

Amplification عبارت ybaurut, اطرا itra, افزوني afzooné, زيادگي zé-audugé, مبالغت mubaulighut.

Amuſed (*delighted*) سفا پذير ſufa pizzeer, تفرج ياب tufurruj é-aub, دلخوش dilkhooſh, دلشاد dilſhaud, مسرور muſroor. (*deceived*) فريفته furéufteh, مغبون mughboon, حيله بازي ياب heeleh bauzé é-aub.

To annex, *v.* to ſubjoin.—Annually, *v.* yearly.

Anſwered مجاب mujaub, جواب پذير javaub pizzeer, رد جواب دار rudda javaub dar.

Any thing, *add* [1]چيز cheez *or* chaze.

Apparelled ملبس mulubbus. *v* clothed, dreſſed.

Apparently *f* صراخة *r* صراحة ſurauhut.

To appear *f* حصول پذير شدن huſoor pizzeer ſhoodun *r* عروض كردن urooz kirdun.

69 *l* 1 *f* ſoortu *r* ſoorut.

70 *l* 4 *f* munduh *r* muduh.

Appointed, *v* nominated, ordained, fixed.

Appraiſed محسوب muhſoob, معدود maadood.

73 *l* 2 *f* تحصيص *r* تخصيص tukhſees.

Apprehended, *v* underſtood: ſeized.

Approved, *v* نيكو داشته neekoo dauſhteh, قرين قبول kureen kubool. *v* acceptable.

75 *l* 3 *f* هكم *r* حكم

Ardent *add* [1]دلكرم dilgurm. *v.* warm, eager.

81 *l* 9 Main body of an army, *add* [1]غول ghole.

82 *l* 21 *f* اعسكري *r* عسكري

Arranged منظوم munzoom, مقطوع muktoo-a, بنظم اراسته benuzum araufteh, مرتب muruttub, متقد muktidd, نشانده nifhaundeh.

Arrefted گرفته goorifteh, مقبوض mukbooz.

Arrogantly *f* تكبرانه *r* متكبرانه mutukubbi-rauneh, *f* غرورا *r* مغرورا mughrooran.

Artificer *f* پيشه *r* پيشگر peifhgur.

Artlefs *f* زاده *r* ازاده azaudeh.

Afcertained معهود maahood, مقرر mukurrur.

88 *l* 13 *f* ساختي *r* ساختن

Afleep *f* غانوده *r* غنوده ghunoodeh.

Afquint, *f* تشاز *r* تشازر

To affault *f* هيله *r* حيله

Affaulted هجوم پذير hujoom pizzeer.

To affign in full property تمليك دادن tum-leek dadun.—Affigned داده dadeh. *v* given.

Affortment, *v* fortment.—Afforted, *v* arranged.

94 *l* 27 *f* نزم *r* نرم nurm.

Affuaged ملين mulei-un, مسكون mufkoon.

To affume *add* بر داشتن burdaufhtun, ماخوذ نمودن ma-akhooz numoodun.—Affumed گرفته goorifteh, برداشته burdaufhteh, ماخوذ ma-akhooz.
—Affumption, *v* poftulate.

Aftonifhing, *v* wonderful, amazing.

Afylum, *f* ورز wurz *r* وزر wuzr.

98, *at top*, *f* ARB *r* ATR

Attacked هجوم پذير hujoom pizzeer.

Attempted ازموده azmoodeh. *v* tried.

Attended خدمت پذير khydmut pizzeer, حشم دار hufhum dar, ذو توابع zu tuwauba. *v* followed.

101 *l* 12 *f* kunuk *r* dunuk.

Attefted مشهود mufh-hood. *v* proved.

Attired اراسته araufteh. *v* dreffed.

Attracted كشيده kufhédeh, مجذوب mujzoob.

Attractive دلكش dilkufh. *v* winning.

103, *at top* *f* ASI *r* AUB

Audience *f* استباع *r* استماع—*f* سامت *r* سامعت

Averted وا داشته wadaufhteh, بگردانيده be-girdanédeh, مدفع muduffa.

Augmented زياده پذير zé-audeh pizzeer, افزوده afzoodeh, ازدياد ياب izdé-aud é-aub.

Authorized استقلال پذير iftiklaul pizzeer, قدرت دار kudrut dar, بركماشته burgomaufhteh.

To await *f* كرار *r* قرار

Awaked بيدار شده beedaur fhoodeh. *v* waked.

To award *f* داوي dawé *r* دعوابي da-waï-é—Awarded دعوابي فصل ساخته da-waï-é fufl faukh-teh, مقرر mukurrur.

Awkward *f* نا مناست *r* نا مناسب—Awkward-ly *f* عدم لطافه *r* بي تزاكت bé nuzaukut. *add* بلا لطافت bila lutaufut, بي ظرافت bé zuraufut.

Baffled محروم muhroom, مخذول mukhzool.

Bail *f* هبيل *r* جبيل—Bailed پذيرفتاريده pizzeeruftarédeh, كفيل دار kufeel dar.

Baked سرشته furufhteh, اشرده afhurdeh.

A Baker *f* موحق *r* موخبز moukhyf.

Balanced سنجيده funjédeh, موزون mouzoon. *v* weighed. — Balanced (*as an account*) تمثيل حساب دار tumfeela hiffaub dar, موزون mouzoon.

Banker *f* زرشانس *r* زرشناس

To banter *f* خنديش ريش *r* خنده ريش khun-deh reefh.—Bantered, *v* ridiculed.

Bark (*of a tree*) *f* مازم *r* مازه mauzeh; *add* خشك مازه khufhk mauzeh, خشك مازو khufhk mauzoo.

Barred (*as a gate*) تقفل tukufful. (*excluded, hindered*) محروم muhroom, ممنوع mumnoo-a, مردود murdood, مسدود mufdood, محدود muhdood, تمنع tumunna, متمنع mutumunna.

Barter, *v* truck, exchange.

Baftinadoed چوب خور chope khore, چوب زده chobe zuddeh.

Bathed مغسول mughfool. *v.* wafhed.

A beaft of burthen *f* باكير *r* باركير

Beautified خوب ساخته khoob faukhteh, حسن كرده hufn kirdeh, جميل نموده jumeel numoodeh.

141 *l* 4 *f* hold *r* beat.—143 *l* 34 *f* far *r* for.

To befriend, *v* to fupport, favour.

To beg *f* نباز *r* نياز

151 *l* 9 *f* ساف *r* صاف

Belfry *f* kus *r* naukoos *f* ناتس *r* ناقوس

Belief (*credit given to any thing*) باور bavur, اعتماد e-atimaud, اعتقاد é-atikaud, طويت tawé-ut, ارتكا irtika. *v* confidence, dependence, truft.
—Belief (*in religious matters*) ايمان a-émaun, اسلام iflaum, كيش keefh. *v* faith, religion.

Belt *f* كشتي *r* كستى

Befmeared, befpattered, *v* fmeared.

Beftowed داده dadeh. *v* given.

Betrayed بر دست داده bur doft dadeh, مغبون mughboon خيانت ياب khé-aunut é-aub.

165 *l* 21 *f* احياط *r* احتياط ihté-aut.

Bewildered گمراه gumrah, بيراه bérah, سرگردان و اواره furgurdaun ou awaureh.

Bewitched, *v* enchanted.—Bill, *v* note.—Bile, *v* gall.—Binding, *v* valid.

Birth, *f* شرفيت *r* ذو شرفيت zu fhurfé-ut.

Bit, bitten, گزيده guzédeh, خاييده khaï-édeh.

Bitter *l* 7 *f* flat *r* falt.

A blackfmith *l* 2 *f* هداد *r* حداد

Blade *f* سفيحت *r* صفيحت

Blamed مغموز mughmooz. *v* accufed--Blamelefs *f* مغبوز *r* نا واجب المغموز na vajibu'l'mughmooz.

Blasted, *v* blighted: disconcerted.

To bleach *f* شپيد *r* سپيد—Bleached سپيد فام ساخته sipeed saum saukhteh.

Blighted ارقان پذير arkaun pizzeer, سرما برد دار surma burud dar.

Bliss, *v* blessedness, happiness.

Bludgeon *f* كوتاه kootah, چوب chob, *r* چوب كوتاه choba kootah.

189 *l* 23 Main body of an army, *add* ¹ غول ghole; and *f* سپاه sippah, عامت aumuta *r* عامت سپاه aumuta sippah.

201 *l* 43 *f* شدكيش shudkeesh *r* سدكيش sudkeesh.—ib. *l* 47 *f* نوسيه *r* نويسه

Bottle *f* منوج *r* قنوج kunooj—شيشه sheesheh, *is most commonly used for bottle.*

208 *l* 3 *f* غيرت *r* زو غيرت zu gheerut.

Breast-high *f* اعتلا پهلو *r* اعتلا سينه é-atila seeneh: *f* بالا سينه *r* به رفعت سينه beh rufaata seeneh.

Breakfast *f* روزي *r* روزه roozeh.

218 *l* 19 *f* وضيع *r* وضع

Brittle *f* ريز *r* ريزنال—*add* رشت risht.

To broach *add* تغليف كردن tukleef kirdun, قلف ساختن kuluf saukhtun. *v* to tap.

Broached سفته sufteh, منقوب munkoob.

Broiled خبيده khubédeh, خوشيده khooshédeh, بريان buré-aun.

Broke (tamed) ¹ دست اموز dost amooz.

Bubbled فريفته furé-ufteh. *v* cheated.

Buckle *f* كسرت kusrut *r* كرست kursut: *add* ¹ چپراس chupperaus.—To buckle, *add* چپراس كردن chupperaus kirdun, بچپراس بند كردن bechupperaus bund kirdun.

Bulk *add* ¹ قد kudd—*f* بلهه *r* بلما bulma.—*v also* generality--Bulkiness *add* ¹ قداوري kuddawuré.—Bulky *add* ¹ قداور kuddawur.—*f* عفشنج afshunj *r* عفشج afshuj; *add* عفاضج afauzuj, عفضاج afzauj, بلما bulma, بلمه bulmeh.

Bulwark *f* پاره paureh *r* باره baureh.

Burden *l* 16 *f* سبكبا *r* سبكبار—To burden *f* هبل *r* حبل—Burdened محبول muhmool. *v* loaded, oppressed.

Buried مدفون mudfoon, دفين dufeen, دفينت dufeenut, متدفن mutuduffin, مندس mundus, در تربت موضوع dur turbut mouzoo-a, زير خاك نهاده zeer khauh nihaudeh.

To burst *f* ترتيدن *r* تركيدن—Burst in the belly بعيج ba-éj.—A burst, *v* fit.

A busy body *add* مخلط mykhlut, مخلاط mykhlaut, مخلط مزيل mykhlut mizeil.

Butchered مذبوح muzbooh, بركشته burkooshteh, كشته kooshteh, مقتول muktool.

To butt *f* نتح *r* نطح

Buttered با طرم اندوده ba turm andoodeh, با روغن اميخته ba rooghun ameekhteh.

To call in, *v* to visit.

Cable *f* قلص *r* قلس—Calm *f* هضور *r* حضور

To calumniate *l* 2 *f* بهتا *r* بهتان—*l* 4 *f* نغل *r* نقل—Calumniated, *v* slandered, traduced.

Camelot *add* ¹ خملت khamelot.

Can *l* 3 *f* ايد *r* برايد bura-éd.

Cancelled *add* موقوف moukoof, منسوخ munsookh, مبطل mubtyl.—Cantonment, *v* quarters.

To stand candidate طالب خدمت شدن tauliba khydmut shoodun, حريص منصب بودن hureesa munsub boodun.

Captious *f* keelut *r* kheelut.

Carefully *f* احتياتا *r* احتياطا

Caressed نواخته nuwaukhteh, نازو نواز پذير nauz ou nuwauz pizzeer, پيوسته pivusteh.

Carried برده burdeh, اورده awurdeh, كشيده kushédeh, برداشته burdaushteh, بركرفته burgoorifteh, محمول muhmool.

255 *last line*, *f* مامله *r* معامله

Cast انداخته andaukhteh. *v* thrown.

Catalogue *f* نامة *r* نامه

Cave *f* شرداوه *r* سرداوه

Caught كرفته goorifteh, بركرفته burgoorifteh, مقبوض mukbooz, بدست اورده bedost awurdeh.

Caustick *add* ¹ مينا meena.

265 *l* 6 *f* lawsuit *r* cause.

Ceiling بام baum. *v* roof.

Celebrated (*commemorated*) ذكر كرده شده zikr kirdeh shoodeh, مذكور muzkoor.

Cellar *l* 3 *and* 4 *f* بوزخانه boozkhauneh (*Turkish*) *r* يخ خانه eekh khauneh.

Cemented پيوسته pivusteh.

To censure *f* تبيخ *r* توبيخ

Centry *f* peerwauk *r* purwauk; *f* پيرواه peerwauh *r* پرواوه purwauweh.

Certain *f* يقينت eekeenut *r* يقينيت eekeenéut.—Certainly *f* يقيبانه *r* يقينانه eekeenauneh.

Ceruse, *v* white lead.

A chaffinch موش moosh.

A chain (*fetter*) *add* ¹ زنجير zunjeer.

To challenge *f* مبارز *r* مبارز mubauriz.

Change *l* 4 *del* مصروف musroof.

Changed *add* مصروف musroof.

Chapt *f* زخنه zukhneh *r* رخنه rukhneh.

Charmed دلشاد dilshaud, دلخوش كرده شده dilkhoosh kirdeh shoodeh, مسرور musroor, دلاويخته dilaweekhteh. *v* enchanted.

Charmingly *f* نارندانه *r* نازندانه nauzindauneh.

Chase *f* سید *r* صید

Cheat *f* مکز mugz *r* مکر mugr.

Cheated فریفته furé-ufteh, مغبون mughboon.

Cheered خوش خاطر ساخته khoosh khautir saukhteh, دلفروخته dilfurookhteh.

To cherish نواختن کردن nuwaukhtun, نواخت کردن nuwaukht kirdun.—Cherished نواخته nuwaukhteh

Chimney, *v* tunnel, vent.

To choke *l* 5 *f* تغریب *r* تغریق tughreek.

To choose *f* برکزیدن *r* برگزیدن burguzédun.

Chorography *f* اثر اعصمت *r* اثر البلاد asru'l'bi-laud.

A churn *add* ' کاداش gawdaush, مبخضت mub-khuzut. *v under* vessel. — To churn ' جنبانیدن jumbanédun.

City *l* 11 *f* مهروسه *r* محروسه

Civility *f* ضرافت *r* ظرافت

Civilized مودب mu-eddub, معلم mu-ellum, پخته pukhteh, مربی murubba, صلیقه suleikeh.

To claim *f* عدعا *r* ادعا — Claimed مدعی muda-é, درخواسته durkhausteh.

Classed بسلسله منظوم besilsileh munzoom, در طبقت منظم dur tubukut munuzzum, بطایفه نشانده beta-éfeh nishaundeh.

Clatter *f* هکانه *r* هنکامه hungaumeh.

Cleaned, cleansed, مطهر mutuhhir, صفا پذیر sufa pizzeer, پاکیده paukédeh. *v* purified.

Clear sky *f* کحل کشاده *r* سحت کحل kuhl kushaudeh. Clear (*unmixed*) *f* ساده *r* صاده

Closed مسدود musdood, بسته busteh.

305 *l* 9 *f* پشک *r* پشکر pushkur. *v* nappery.

— *l* 11 *f* تراتند *r* تراکند

Coarse *f* جباط *r* جعاط

A coffee-pot ابریق القهوه abreeku'l'kohweh.

To cohabit *f* هجره *r* هجره humhujreh.

To coil *add* پیچیدن peechédun, تابیدن tau-bédun, پیچ در پیچ زدن peech dur peech zudun, پیچا پیچ کردن peecha peech kirdun. v. *to twist, roll up, wind.*—Coiled پیچیده peechédeh, تابیده taubédeh, پیچ در پیچ peech dur peech, پیچان peechaun. *v under* serpent.

321 *l* 14 *f* رفتن ruftun *r* امدن aumudun.

325 *l* 16 *f* nehané-ut *r* niha-é-ut.

Commander *l* 7 *f* پیشاهنال *r* پیشاهنک

Commended ستوده sutoodeh. *v* praised.

Commiserated شفقت یاب shufkut é-aub *v* pitied.

Commissary *l* 6 *f* واکیل *r* وکیل

329 *l* 8 *f* کسیر *r* کثیر

Common *add* ' مشهور mush-hoor.

To communicate *l* 4 *f* اظها *r* اظهار—Communication *f* اشغا *r* افشا ifsha.

331, *last line, after* company *insert* شدن

Compared تمثیل کرده شده tumseel kirdeh shoodeh, رو برو اورده roo beroo awurdeh, مقابله mukaubuleh saukhteh, ساخته تشبیه شده tush-beeh shoodeh.

Complexion *f* جهیر *r* چهیر chuheer.

To comply *f* نهدون *r* نهودن

Compressed *f* سعور *r* ضعور

To concatenate *f* کردل *r* کردن

Concealed *f* دسیس *r* پنهان pinhaun—دسیس dusees *implies* concealed fraud.

Conceivable, *v* intelligible.

Concerned, *v* interested.

To conclude, to be concluded, *v* to end, expire.

Conclusive الزام ilzaum, قوت دار kuwwut dar, حجت برهان اور hujjuta burhaun awur.

Condemned قضا پذیر kuza pizzeer, محکوم علیه muhkoom aleih, مذموم muzmoom, حکم یاب hookum é-aub, ملوم muloom.—Condemned to death بقتل حکم پذیر bekutl hookum pizzeer.

Condemnation *f* سرعیت *r* شرعیت *r* shura-é-ut.

Confederacy *f* ماهده *r* معاهده ma-ahudeh.

Conferred داده dadeh. *v* given.

Confessed *f* معز *r* مقرر mukurrur.

— To confiscate, *v* to sequester.

Conformably *f* بایقانه *r* لایقانه la-ékauneh.

Conformity *f* تمسیل *r* تمثیل

Congruous *f* صزاوار *r* سزاوار

Conjured (*entreated*) نیازیده né-auzédeh, با الحاح طلبیده ba ilhauh tulbédeh.—Cónjured (*by enchantment*) مسحر musuhhur, جادوی کرده jaudooï kirdeh shoodeh شده.

To connive *add* نازیدن nauzédun, مساهل کردن musauhil kirdun, رخصت نمودن rukhsut numoodun, رضا دادن ruza dadun. *v* to wink.

Connivance *add* رخصت rukhsut, رضا ruza.

Consequence *f* پیراوی *r* پیروی peerooï. *v* result.

Consider *l* 3 *insert* کردن *after* numoodun.

Considered اندیشیده andeeshédeh, پنداشته pindaushteh, بخاطر سنجیده bekhautir sunjédeh.

Consigned داده dadeh. *v* delivered, given.

Consolation *f* تسله *r* تسلی tusullé.

Contagion *f* تاعون *r* طاعون — *del* تعدی *and* منعدی — Contagious *add* تعدی ta-addé.

Containable ' ممکن مشمول شون mumkina mushmool shoodun.

Contemptibly *f* مکبتانه *r* نکبتانه nukbutauneh.

Continuation *del* مداوم — Continued *f* ملازمت *r* ملازم mulauzim.

Continent بر bur. *v* mainland.

Contracted تنک tunk. *v* narrow.

Contradicted, تناقض پذیر tunaukuz pizzeer, رد کلام یاب rudda kulaum é-aub.

Contributed داده dadeh. *v* given.

Contrivance *add* تدبر tudubbir, تدبیر tudbeer.

Contrived متدبر mutudubbir, پیدا شده peeda shoodeh, یافته é-afteh, موجود moujood.

Controlled (*as accounts*) موزون mouzoon, مقابله کرده شده mukaubileh kirdeh shoodeh.—(*checked, restrained*) باز داشته baz daushteh, واداشته wadaushteh, ممتنع mumtina, محصر muhsur, مضبوط muzboot, بندوبست شو bundoubust shoo.

Convened مجموع mujmoo-a. *v* assembled.

To convince *f* الرام *r* الزام

Convulsed مصروع musroo-a. *v* epileptick.

To cool (*make cool*) *f* تاب نرم کردن *r* تبرید کردن tubreed kirdun: *and add* مبرد ساختن muburrud saukhtun, ابراد کردن ibraud kirdun, برود ساختن burood saukhtun, سرد کردن surd kirdun, سرما ساختن surma saukhtun.

Cooled مبرد muburrud.

A Cook *add*[1] باورجی bawurjé *or* bavurjé.

To copy *l* 3 *f* نشخت *r* نسخت nuskhut.

Cork *f* سهام *r* صهام

Corinths کالیان kaulé-aun.

Corrected معقب mu-akkub. *v* punished.—(*amended*) مصحح musuhuh, مصلوح mulsooh.

Coveted مطموع mutmoo-a. *v* desired.

Cover (*of a letter*) لفافه lifaufeh, لفافه نامه lifaufeha nameh, لفافه خط lifaufeha khutt, ضمن zumin.

A covert (*of a deer*) مغار mughaur.

Counselled پند پذیر pund pizzeer.

400 *l* 33 *f* shurkh *r* surkh.

A countermand *add*[1] فرمان بر عکس فرمان furmaun bur akus furmaun.—To countermand[1] فرمان بر عکس فرمان دادن furmaun bur akus furmaun dadun.

A countermarch *add*[1] لشکری در قدم خود باز گشتن lashkuré dur kudum khood baz gushtun.—*l* 3 *f* سپاه *r* لشکر—*l* 4 *f* sippah *r*. lashkur.—To countermarch *del. all after* shoodun.

A countermine *f* سمج به استقبال سمج *r* سمج به استقبال سمج sumuj beh istikbaul sumuj: *and add* نقب در مدافعة نقب nukub dur mudafaat nukub, نقب محصور در دفع نقب محاصر nukuba muhsoor dur dufa nukuba muhausur.—To countermine *insert* به beh *as above*; *and add* نقب در دفع نقب زدن nukub dur dufa nukub zudun.

A counterpane *add*[1] پلنگپوش pullungposhe.

Country *l* 2 *r* بلد bilud (plur. بلاد bilaud).

Courageously *add*[1] دلیرانه dilaraunch.

A course *l* 4 *f* منلق *r* مطلق

A courser (*war horse*) *f* اسب جنك *r* اسب جنگی asba jungé; *and add* دوران doraun.

To court (*flatter*) *add*[1] خوش آمد گوي کردن khoosh aumud gooi kirdun.

405 *l* 28 *f* خوب *r* خوب hoob.

To cram, *v* to ram.—Credited, *v* believed.

Crippled لنگ گردیده lung girdédeh.

420 *l* 25 *f* ستیره *r* ستیزه siteezeh.

Crow (*iron-crow*) *f* اهنج *r* اهن ahun.

Crowd *f* تضاغت *r* تضاغط—Crowded ملفوف mulfoof, متواتر mutuwautir, بی بینونت bé beinoonut, غیر مسافت ghire-a musaufut.

Crucified مصلوب musloob, چسپانده chuspaundeh.

Cruelty *f* سبعیت *r* صبعیت—To cry *l* 5 *f* زدن *r* زدن—Chrystalline, *v* hyaline.

Cudgelled چوب خور chope khore, چوب زده chob zuddeh, از بقاری مضروب uz bukauré muzroob.

Cuffed کوفته koofteh, مشت زده musht zuddeh.—Hand-cuffed دست بسته dost busteh.

To cull *add*[1] چین کردن cheen kirdun, چیدن cheedun.—Culled چیده cheedeh, چین کرده شده cheen kirdeh shoodeh, گزیده guzédeh.

Cuirass, cuirassier *f* کردمان *r* تردمان

Cunning *l* 5 *f* دها *r* دهي

Cured شفا پذیر shifa pizzeer, چاره یاب chaureh é-aub.

Curbed بازداشته bazdaushteh, مضبوط muzboot.

To cut *l* 7 *f* تقطع *r* مقطع mukta; *and l* 22 *f* واجدا *r* وجدا wajuda.

Dairymaid *del* صدچی (*Turkish*) *v* milkmaid.

Damaged منقوص munkoos, منقوصت munkoosut, مضرور muzroor, مخسر mukhsir, بر باد داده bur baud dadeh, زیان یاب zé-aun é-aub, خسارت پذیر khusaurut pizzeer.

A damsel کنیز kuneez, *v* girl, maid.

Darkened تاریک ساخته taureek saukhteh, ملجن کرده mudjin kirdeh, ظلمت اندوز zulmut andooz. *v* obscured.

To date *f* تاریح *r* تاریخ

452 *l* 44 *f* باور bawur *r* بوار buwaur.

Deadly (adv.) *transpose* غرضانه *after* implacably.

Debarred مسدود musdood, محروم muhroom, ممنوع mumnoo-a, مردود murdood.

Decayed زایل شده za-él shoodeh, فنا پذیر funa pizzeer, منقوص munkoos, بهلاک رفته behulauk rufteh.

Decided مقرر mukurrur, مقطوع muktuwa. *v* awarded.

Deceived فریفته furré-ufteh *v* cheated.

Decked اراسته arausteh, پیراسته peerausteh,

مزين muzei-un, زينتدار zeenutdar. *v* ornamented, dressed.

Declared مبين mubei-un, مشروح mushrooh, گفته gufteh, اشكاره ساختن ashkaureh saukhteh.

Decoction پختني pukhtuné.

Decreased, كاسته kausteh. *v* diminished.

To decry ¹ كاسد كردن kausid kirdun.

To deface (*eraze*) *f* برسيدن (*which is obsolete*) *r* نسخ كردن موقوف كردن moukoof kirdun, nusikh kirdun, منسوخ ساختن munsookh saukhtun, مبطل نمودن mubtil numoodun.—Defaced (*erazed*) موقوف moukoof, منسوخ munsookh, مبطل mubtil, ممحق mummuhhuk. *v also* mutilated.

Defamed, *v* slandered, traduced.

Deficiency *add* باقي bauké.—To supply deficiency باقيرا سرانجام ساختن baukeera suranjaum saukhtun, قصوررا سرانجام كردن kusoorra suraunjaum kirdun.

Deflowered منهتك munhutuk, مثيب musei-ub, ثيب sei-ub, مفترع كرده شده muftura kirdeh shoodeh.

Defrauded, فريفته furré-ufteh, مغبون mughboon, حيله ياب heeleh é-aub. *v* cheated.

Delayed, deferred, وا پس انداخته wapus andaukhteh, موخر mu-ekhkhur, مواخرت mu-ekhkhurut. *v* procrastinated.

Deliberately *f* تصدعن *r* عن تصد

Delicacy *l* 11 *f* نضافت nuzaufut *r* نزاكت nuzaukut.

Delighted شاد shaud, دلشاد dilshaud, مسرور musroor, دلخوش dilkoosh. *v* glad.—Delightful *l* 3 *f* مشرور *r* مسرور musroor.

Demanded مطلوب mutloob, درخواسته durkhausteh, مسول musool, پرسيده pursédeh, خواسته khausteh.

Dense *f* كثير kuseer *r* كثيف kuseef.

A Deodand خداداد khodadaud.

Departure *add* ¹ رحلت ruhlut: *and f* rovuauneh *r* rouvauneh.

Deposed معزول maazool.

To depreciate ¹ كاسد كردن kausid kirdun.

Descriptive, *v* expressive.

To descry *f* نكار *r* نگران nugguraun.

Deserving, *v* worthy, meritorious.

To design *add* ¹ اراده كردن iraudeh kirdun.

To desist (*from work* or *any undertaking*) دست از كار برداشتن dost uz kaur burdaushtun.

Desolate *l* 3 *f* مخروق mukhrook *r* مخروب mukhroob.

To Despise *l* 8 *f* استحفاف istihfauf *r* استخفاف istikhfauf.

To destroy *add* ¹ در ورطه هلاک انداختن dur wurteha (*or* virteha) hulauk andaukhtun.

Destructive *add* ¹ مهلك muhluk; *and f* مفسدت *r* مفسد muffid.

Destructively *add* ¹ مهلكا muhlukan.

Detached, *v* separate: sent.

Determination, *v* resolution (*fixed purpose*)

Devastation *f* ويراي *r* ويراني

Device (*contrivance*) *add* ¹ تدبير tudbeer, تدبر tudubbir.—To devise تدبير كردن tudbeer kirdun, تدبر ساختن tudubbir saukhtun. *v* to fabricate.—Devised متدبر mutudubbur, پيدا شده peeda shoodeh. *v* contrived.

Dextrously *add* دستكارانه dostkaurauneh. *v* handily.—Diarrhæa. *v* flux.

Difficult *l* 10 *f* الرعيت *r* الرعايت

Difficulty *add* ¹ مشكل mushkil (plur. مشكلها mushkilha, مشكلات mushkilaut.)

To dig a grave *insert* كردن

Digested *f* هضيم huzeem *r* منهضم munhuzum.

Dignity (*of behaviour*) لياقت lé-aukut, جلال julaul, جلالت julaulut, شرفت shurfut.

Dim-sighted *insert* دوشا doosha, ادوش adoosh, ادوس adoos; *and expunge these words under* dim-sightedness.

Dipped, dipt عرق ghurk, زير اب زده zeer aub zuddeh, در اب نهاده dur aub nihaudeh.

Directed *del* مصروف musroof.

Discerned ديده deedeh, منظور munzoor, نگرسته nuggurusteh, مراي mura-é. *v* seen.

Discharged (*dismissed, released*) رسته rusteh, رستكار rustkaur, رهيده ruhedeh, مخلص mukhullus, ازاد ساخته azaud saukhteh, منتصر muntusir, منهلس *or* مهلس mummullis, منهلق *or* مهلق mummullik, مفكوک mufkook, *v also* exempted.—(executed) كرده kirdeh, ساخته saukhteh, پرداخته purdaukhteh, گذارده guzaurdeh. *v* done, performed, paid.

Disconcerted مضطرب muzturub, محروم muhroom, مخذول mukhzool. *v* disappointed.

Discordant *f* نا دراست *r* نا درست na durust.

Discovery *f* كشاده *r* كشاد kushaud.

Discredited, disbelieved نا باور ياب na bawur é-aub, لا اعتقاد پذير la é-atikaud pizeer, غير اعتماد دار ghire-a é-atimaud dar.

Discriminated مفروق mufrook.

530 *l* 2 *f* گدازش *r* گدازش gudauzish.

Disengaged *add* ¹ متخلي mutukhullé.

Disgraced *add* ملحي mulha. *and v* infamous.

Dishonesty *f* هيله *r* حيله

To disjoint, *v* to luxate.

To dismiss (*discard*) *f* واكردن *r* وارالندن waraundun.

To display *l* 9 *del* پيدا نمودن peeda numoodun. —A display *del* پيدا peeda.

To dispose *f* ترتيب *r* ترتيب

Disputed منازعت كردن شده munazaat kirdeh shoodeh, مباحثت شده mubauhusut shoodeh.

Disregard *f* امهال imhaul *r* اهال ihmaul. To disregard *f* امهال *r* اهال—Disregarded فراموشيده furaumooshédeh, اهال ياب ihmaul é-aub, منسي munsa, ناسي nausé.

Dissected بريده burédeh, مقطوع muktoo-a.

Dissembling, *v* insincere, hypocritical.

Distinguished *f* دورت *r* دولت

Distrusted نا واجب الاعتماد na vajibu'l'é-atimaud, نا كرويده na girawédeh. *v* discredited.

Disuse *f* عدم *r* عدم—Diversified, *v* variegated.

To divest, *v* to doff, put off.

To divide *f* كسبت *r* قسمت

Doubt *del* اشكل (*Turkish*).

572 *l* 1 *f* تغسيلانه *r* تفصلا tufseelan.

Drinkable, *v* potable.—Drunk *f* خراب *r* مست خراب must khuraub.

To drive in دركردن dur kirdun, در راندن dur raundun, در نشاندن dur nishaundun, در بردن dur boordun. *v* to infix.—To drive one thing into another چيزي بچيزي دربردن cheezé becheezé dur boordun.

Drowned غرق ghuruk.

Dull (*sluggish*) *f* محبل *r* مهمل

Dumb *f* بي دل (*Turkish*) *r* بی صدا bé suda.

Duration *f* ثابت *r* ثبات subaut.

593 *l* 5 *f* sand *r* dust.—Dysentery, *v* flux.

Earliness, *v* forwardness.

Eased اسايش پذير asa-ésh pizzeer, اسوده asoodeh, اسودكي ياب asoodugé é-aub, بی رنج bé runj.

Echoed نوفيده noofédeh, باز اواز داده baz awauz dadeh, رد صدا زده rudda suda zuddeh.

Economist, *v* manager.

Ecstacy *add* ذلت zillut.

Effective *l* 3 *f* اطل *r* اهل—Efficacy, *v* virtue, force.—In effect, *v* really.

Ejected بدر رانده bedur raundeh.

Elasticity (*of the air*) هوازد hawazud.

Ell *f* ذرع *r* ذراع—Eloquently, *v* rhetorically.

To embrace *add* بغل كيري كردن beghul geeré kirdun. To embrace one another همديكررا دراغوش كشيدن humdeegur-ra dur aghoosh kushédun.

Embroidered, *v* wrought.

619 *l* 31 *f* مشور *r* مشهور

Empowered قدرت پذير kudrut pizzeer.

Empoverished كدا ساخته guda saukhteh.

Emptied خالي ساخته khaulé saukhteh, تهيده tuhédeh, *v* voided, empty.

Encamped خيمه زده khameh zuddeh.

To enclose, enclosure *f* تخته ديوار tukhteha deewaur *r* تخته ديواي tukhteh deewauré.—Enclosed محوط muhawwut, مشمول mushmool.

Encountered دو چار خورده doo chaur khoredeh, رو با رو شده roo ba roo shoodeh. *v* met.

To encroach *add* نا حق دخل كردن na hukk dukhl kirdun.

Endowed with ذو zu, اهل ahl. *v* possessed of.

Enervated, enfeebled, *v* weakened.

End *l* 15 To gain one's ends مراد حاصل ساختن muraud hausil saukhtun.

Engaged, *v* employed.—Engaging, *v* winning.

Engendered مولود moulood, زاييده zaï-édeh.

Engraved منتقش muntukush. *v* carved.

Enlisted در دفتر لشكر نوشته dur duftura lashkur nuwishteh, بدفتر تيد كرده شده beduftur keid kirdeh shoodeh.

Entertained (*at table*) ضيافت پذير zé-aufut pizzeer, مهماني كير muhmauné geer, نفايس خور nufa-és khore. (*amused*) دلشاد dilshaud, مسرور musroor, دلاويخته dilaweekhteh, تفرج پذير tufurruj pizzeer.—Entertaining, *v* pleasing. —Entertainer *f* ضيافت صاحبي *r* صاحب ضيافت sahib zé-aufut.

Enrolled بدفتر تيد شده beduftur keid shoodeh.

Ensured در سلامت نهاده dur sulaumut nihaudeh, ازاد از خطر azaud uz khutr.

Enthroned مسند نشين musnud nisheen, جلوس كرده شده juloos kirdeh shoodeh, تخته نشين كردانيده tukhteh nisheen girdanédeh.

Enticed كشيده kushédeh. *v* allured.

Entitled علاقب دار alaukut dar, زو داده حقت zu dauda hukkut.—To entitle *add* علاقت دادن alaukut dadun, داده حقت كردن dauda hukkut kirdun, دعوي شروع دادن dawé shuroo-a dadun.

Entreated نيازيده né-auzédeh, با اقدام و ابرام طلبيده ba ikdaum ou ibraum tulbédeh, با الحاح درخواسته ba ilhauh durkhausteh.

Envelopped ملفوف mulfoof, ذو لفافه zu lifaufeh, پيچيده و پوشيده peechédeh ou pooshédeh.

Envenomed زهردار zuhrdar. *v* poisoned.

Enumerated شمرده shamoordeh. *v* numbered.

Equality *l* 5 *f* استوا *r* استوي—*f* اسوات *r* اسوت aswut—*and add* سوي siwa.

644 *l* 2 *f* چغي *r* چغتي

Erazed *add* موقوف moukoof, منسوخ munsookh, مبطل mubtil, ممحق mummuhhuk,

To escape *add* رستن rustun, رسته كردن rusteh kirdun, رستكاري يافتن rustugauré é-aftun.

Event *del* سرانجام surranjam.

660 *l* 4 *f* تحريش *r* تحريش tuhreesh.

Exacted *f* مقتضى *r* مقتضى muktuza.

Exactly *v also* pointedly.

Exchange *l* 8 *f* باته *r* بته—Exchanged مبدل mubuddul. *v* interchanged.

Executed ساخته saukhteh, كرده kirdeh, پرداخته purdaukhteh. *v* performed, done: hanged.

Execrated نفريده nufrédeh. *v* cursed.

Exemption *f* متافي mutaufé *r* معافي mu-aufé.

667 *l* 21 *f* قلب *r* كلب

To exhaust *add* كشيدن kushédun, بركشيدن burkushédun, مصغر كردن musfir kirdun.—Exhausted مكل mukil, نزوف nuzoof. *v also* spent.

To exhibit *del* پيدا ساختن—Exhibited نموده numoodeh. *v* shown.—Exhibition *del* پيدا

Exhorted موعظت *or* مواعظت muwauzut, پند پذير pund pizzeer, نصيحت ياب nuseehut é-aub.

Exigence *f* لازم *r* لازمت lauzimut.

Expeditiously *f* وشكاره *r* وشكان wushkauna.

Expedited تيز كار ساخته taze kaur saukhteh.

Expelled رانده raundeh, مهزور muhzoor, هزير huzeer, وارانده waraundeh.

To explain *f* تسغير *r* تفسير tufseer.

Exposed, *v* liable.—Expressly *f* متلق *r* مطلق

Fabricated ساخته saukhteh. *v* made, forged.

Fallen افتاده iftaudeh.

702 *l* 23 *f* دوا *r* دورا—Farther, *v* onward.

Fashionable *add* ¹ موافق عادت دوراني muwaufika auduta dowrauné.

Fast *l* 2 *f* مكرر *r* مقرر

Faulty *l* 2 *f* ملايم *r* ملام mulaum.

Fawning ريشخند reeshkhund, خوش امدي khoosh aumudé تبصبص tubusbus.

Feasted, *v* entertained.—Feed, *v* hired.

Feeble *l* 3 *f* زليل *r* زبيل zubeel.

Felt, *v* perceived.—Feeling, *v* life.

A fence *f* تخته ديوار tukhteha deewaur *r* تخته ديواري tukhteh deewauré. *v* inclosure.

Fencing (*with swords*) سلاح شوري sillauh shooré, مجالدت mujaulidut.

721 *l* 20 *f* a-é *r* a-éda.

To ferment (*be in agitation*) بجوش امدن bejoosh aumudun, بجوش بودن bejoosh boodun, جوش و خروش كردن joosh ou khuroosh kirdun.—Fermented (*as liquors*) ترشيده turshédeh.

Fertilized محصولدار ساخته muhsooldar saukhteh, مثمر كرده شده musmur kirdeh shoodeh.

Filed سائيده saï-édeh. *v* polished.

To filter *l* 3 *f* رواك *r* رواق

Finished *add* پرداخته—To be finished *f* پرداخته *r* پرداخته شدن purdaukhteh shoodun.

To fire *f* اتش زدن *r* اتش افروختن autash zudun, اتش دادن autash dadun.—Fired اتش زده autash zuddeh. *v* inflamed, animated, enraged.—Fired (*as cannon, musket, &c.*) از توپ انداخته tope andaukhteh, بندوق سرداده bundook surdadeh, تفنگ خالي شده tuffunk khaulé shoodeh.

Fixed *add* مقرر mukurrur, قايم ka-ém.

A floodgate *add* دردازه durdauzeh. v. *sluice*.

749 *l* 46 *f* رشح *r* رشح rushuh: *f* ترشح *r* ترشح turushshuh.

Flutter, *v* palpitation.—Fleeting, *v* transitory.

To fly *l* 7 *f* هوايت hawa-é-ut *r* در هوا dur hawa.—A fly-boat پرنده purrindeh.

Followed از پاي رفته uz pa-é rufteh, در پس رفته dur pus rufteh. *v* attended; imitated.

Fomented انگيخته angeekhteh. v. *excited*.

Foolishly, *v* sillily.—Foolishness, *v* silliness.

Foreigner *l* 7 *f* بيواره *r* بيوار beewaur.

Foreseen از پيش ديده uz peish deedeh.

Foresight *add* ديده بصيرت deedeha buseerut.

Forest *l* 4 *f* جاه jauh *r* جا jau.

Form (or *seat of a hare*) ختل khutl.

Fortified *f* محصوم *r* محصون muhsoon.

Freight (*money paid for water-carriage*) نول noul, نولون nouloon.

Full *l* 11 *f* بسيار گو *r* پر معني pur maané.

Fumigated مبخر mubukhkhur. *v* perfumed.

A funnel *add* جره jarreh. *v* tunnel.

Furbished ممسوح mumsooh. *v* polished.

A furlough *add* ¹ اجازت نامه ijauzut nameh, پروانه اجازت purwauneha ijauzut, دستك dustuk.

Furnished *f* سازنده *r* سازيده

To gain ground *(get forward) add* ¹ قدم پيش بردن kudum peish boordun.—To gain one's ends *add* ¹ مراد حاصل ساختن muraud hausil saukhtun.

Genius, *v also* wit, ingenuity.

Gentle *l* 7 *f* التبع *r* الطبع

822 *l* 1 *f* هدبي *r* هديت — 16 *f* خفيق *r* خفيف khufeef.—827 *l* 22 *f* gladly *r* gladness.

To glare (*look piercingly*) تيز نظر كردن taze nuzr kirdun, چشم كين انداختن chushum keen andaukhtun, با چشم روشن نظر كردن ba chushuma roshun nuzur kirdun.

To put on gloves *add* ¹ دست موزه پوشيدن dost moozeh poshédun.

Glutinous *del* شكرت shukrut.

837 *l* 29--30 *f* بطرفي رفتن beturrufé ruftun *r* روگردان شدن roogurdaun shoodun.

845 *at top f* GES *r* GOT

Gouty *add* كوت gout.

Grasped بدست كرفته bedost goorifteh.

Gravy *add* افشره كوشت afshureha koosht, شوربا shoorba.

Greater *f* اعظمي *r* عظمي *f* اعظما *r* عظما

A grig, merry grig مردي خوش طبيعت murdé khoosh tubé-aat.

To grind *l* 7-8 *f* سحن suhun *r* دول dawk; *and f* صلانه sulauneh *r* مداك mudauk.

The groin *f* زها *r* زهار

863 *l* 48 To gain ground *add* [1] قدم پيش بردن kudum peish burdun.

864 *l* 15 To ground upon as a principle *add* [1] چيزرا اصل كاري شمردن cheezra (*or* chazera) asl kauré shamoordun.

Ground-plot *f* طاور *r* طوار tuwaur.

Guardianship *f* نكا باني *r* نكاهباني

Habit *f* خون *r* خوي; *add* پيشنهاد peishni-haud.

Hammer *l* 5 *f* مترقه *r* مطرقه

To haggle (*in making a bargain*) *add* [1] سخت بازاري كردن sukht bazauré kirdun, خريد و فروخت با سختي كردن khureed ou furookht ba sukhté kirdun.

A hair-breadth *add* [1] سرموي surmooï.

Handled مسوس mumsoos, سوده soodeh, برمجيده burmujédeh, برمسيده burmusédeh, بسوده busoodeh, بشليده bushlédeh, بركشيده burkushédeh, پرواسيده purwasédeh.

882 *l* 3 To hang, *v* to strangle.

A hare (*form* or *lurking place of*) ختل khutl.

To harm *add* [1] ازار رسانيدن azaur russanédun.

Hate احتقا *r* احقاد

He *add* [1] او oo.—Head *l* 4 *f* اسفر *r* افسر afsur.

Healthful اوام awaum. *v* wholesome.

Heaped *f* مرتظم *r* مرتطم murtutum.

Hearing—Within hearing *add* [1] قريب السماع kureebu's'sumaa.

Heat *l* 2 *f* huroorut *r* huraurut: *l* 5 *f* بهر *r* قهر kuhr.

To herd together *add* [1] با همديكر جماعت ساختن ba humdeegur juma-at saukhtun.

Hereafter (*from this time forward*) *add* [1] در اينده dur a-éndeh.

Heritage *f* موراث *r* مورث

A hill *l* 2 *f* كوه *r* كه kuh.—Hilly *add* نشيب nusheeb, فرازو furauzoo.

Hist! *add* [1] باش baush!

Honest *l* 4 *f* معدن *r* معدل

936 *l* 49 *f* نكد *r* لكد *l* 50 *f* nukud *r* lukud.

940 *l* 7 *f* جالر *r* حارل haudir *r* haurid.

944 *l* 7 *f* خيريد *r* خريد

A jaw-bone ماضغت mauzughut. The two jaw-bones, ماضغتان mauzughutaun, انكال afkauk.

Illegal *l* 2 *f* نا مشروع *r* بلا مشروع na mush-roo-a; *add* بلا شريعت bila shuré-aat, نا مسنون na musnoon.—Illegitimate, *v* spurious.

Illegible *add* [1] نا مكرو na mukroo, غير مكري ghire-a mukré.

Illustrated مشروح mushrooh. *v* explained.

Imaginable *add* [1] متصور mutusawwir.

Improveable (*as a country*) قابل معمور شدن kaubila maamoor shoodun.

982 *l* 31 In order to, in order that جهت jihut, براي bura-é, از براي uz bura-é.—In consequence of, *v* pursuance.

Inarticulate *f* متوي *r* معتوي

Incoherent *and* incoherently *add* [1] بيهوده beehoo-deh, بي معني bé maané, هذو huzoo, هذي huzé, هذيان huzé-aun.—Speaking incoherently هذيان پاش huzé-aun paush.

Increased مزاد muzaud, افزوده afzoodeh, مضاعف muza-af, متضاعف mutuza-af. *v* augmented.

Indigestion *l* 4 *f* tukhumut *r* tukhmeh.

Induced كشيده kushédeh, انكيخته an-geekhteh, مغري mughra, برخيزانيده burkhee-zanédeh, برانكيخته burangeekhteh.

Indulged نازيده nauzédeh, رخصت پذير rukh-sut pizzeer, نواخته nuwaukhteh. *v* favoured.

Infamous *f* دشنام dushnaum *r* اهل دشنام ahla dooshnaum.

Infamy *l* 4 *f* نقضان *r* نقصان

Infection *f* تاعون *r* طاعون

Ingrateful *f* فراموشكاري *r* فراموشكار

Injured ظلم خور zulm khore, مظلوم muzloom, مقهور muk-hoor, پايمال pa-émaul, زيان ياب zé-aun é-aub, هضيم huzeem, مهتضم muhtuzum, متافن muta-affin. *v* wronged, oppressed, hurt.

Insipidity *f* شيريني *r* نا شيريني

Instructed معلم mu-ellum, مودب mu-eddub, خبر دار khubr dar, اكاه دار agah dar.

An insignificant fellow مردك murduk, صاحب ناچيزي sahib nacheezé, مرد ناكس murda nakus.

Instrument *l* 2 *f* الداوت adawut *r* الادوات ada-waut.

Intend *l* 4 *f* بردد *r* بردن.—Intended مقصود muksood, ذو غرض zu ghuruz. *v* designed.

Interred, *v* buried.—Invented *f* ماجود *r* موجود

Iuviolate *f* نا مبتقض *r* نا منتقض na muntukiz

Invited دعوت پذير dawut pizzeer, خوريده khoorédeh, طعمت پذير taamut pizzeer.

Inviting, *v* alluring, winning.

To joint, *v* to rabbet.

Irregular, *v* inconstant.

Irresolute *add* دو دل doo dil, مترددد mutu-ruddud.

Justifiable, *v* excusable.—Justified معذور maa-zoor, معافی mu-auf, مبرر muburrur, عفو پذیر afoo pizzeer. *v* vindicated.

1062 *l* 37 *f* JOY *r* IVY.

Keep *l* 7 *f* اختغاظ *r* احتفاظ

Laboured با سعی ساخته ba sa-é saukhteh, پرداخته purdaukhteh. *v* wrought.

Laborious, *v also* difficult.

Lacteal glands بنات لبن bunauta lubun.

To lament *l* 3 *f* زاریدن zaurédun *r* متاسف کردن muta-assif kirdun.—Lamented متاسف muta-assuf. *v* mourned, wept.

Language *l* 2 *f* دل (*Turkish*) *r* صدا suda.

Lascivious *f* هوا *r* هواي *f* hawa *r* hawa-é.

A last *f* کفش *r* کفش kufush.

To last *l* 5 *f* دابم *r* دايم da-ém.

Late *l* 6 (*after* puseen) *add* عصرا asran.

To leap خيزيدن kheezédun. — A leap *add* خيز

Leather *l* 27 *f* دباج *r* دباغ dubbaugh.

Leavened مخمر mukhummur, پشنجيده pu-shunjédeh.

To let out *l* 18, *v* to sluice.

1106 *l* 20 Cover of a letter لفافه lifaufeh, لفافه نامه lifaufeha nameh, لفافه خط lifaufeha khutt. —

Liberty *add* رستکاری rustugauré.—To set at liberty رستکار کردن rustugur kirdun, رستکاری دادن rustugauré dadun.—To be set at liberty رستن rus-tun, رسته شدن rusteh shoodun. —

Licensed رخصت پذیر rukhsut pizzeer, ذو دستور zu dustoor, اجازت دار ijauzut dar, پیوازیده peewauzédeh.

Life *l* 14 *f* الدارين *r* الدارين

To lift *l* 2 *f* وابرون *r* برآوردن; *add* برگرفتن bur-gooriftun, *and v* to take up.

To light (*as a bird*) *l* 14 *add* وقع کردن wuka kirdun, شبيدن shubédun. *v* موقعت

Lighted (*as fire*) اتش زده autash zuddeh, اتش داده autash dadeh, افروخته afrookhteh. *v* kindled.

A link (*of a chain*) *add* غل ghull.—Links of chains اغلال سلاسل aghlaula sulausul.

Lodged, *v* quartered.

Look *f* wujuf *r* wujuh.

Loosed *f* مخلول *r* محلول

Lopped پیراسته peeraufteh. *v* pruned.

1140 *l* 28 *f* loose *r* lose.

Loved محبوب muhboob, معشوق maashook.

Lunged *f* مسحرت *r* مسحر musuhhur.

Magnificence *l* 5 *and* magnificent *l* 4 *f* شکوه *or* شکوت *r* شوکت shawkut.

Maid *l* 5 *f* نشفته *r* نا سفته na sufteh.—Maid-servant *add* راعی ra-é.

Majesty *l* 3 *f* شکوت *r* شوکت shawkut.

Main body of an army *add* [1] غول ghole.

Maintained (*with victuals, &c.*) پرورده purwur-deh, مربی murubba, روزي پذير roozé pizzeer, مستاکل musta-akkul, طعمت پذير taamut pizzeer, *v also* supported.

Managed بکار اورده bekaur awurdeh, متدبر mutudubbir, منظم munuzzum, ساخته saukhteh, اراسته arausteh. *v* conducted, ordered, arranged.

To manifest *l* 7 *f* رشن *r* روشن—Manifested نموده numoodeh, مبين mubei-un, کشاده ku-shaudeh, اشکاره ashikaureh ساخته saukhteh. *v* shown, explained.

Manufactured کار کرده kaur kirdeh, کرده kir-deh, کاريده kaurédeh, مصنوع musnoo-a, معمول maamool. *v* wrought.

Marked نشانده nishaundeh, مرسوم mursoom, مرقوم murkoom, منقط munukkut.

Marred مضرور muzroor, مخسور mukhsoor, مخسر mukhussur.

A martin (*animal*) فنك funuk.

Matched, *v* married: equalled.

Mattock تيشه teesheh. *v* pick-axe.

Meditated, *v* designed, intended.

Medley *add* شکسته بسته shakusteh busteh.

Melancholy, *v* also tragical, dreadful, calamitous.

Memory *f* يادکار *r* ياد کار

Mentioned مذکور muzkoor, گفته gufteh.

Mended بهتر کرده behtur kirdeh. *v* repaired.

Met مجموع mujmoo-a. *v* assembled.

Milked دوشيده dooshédeh, گزيده guzédeh.

Mind *l* 9 *insert* Absent in mind غير حاضر ghire-a hauzir.

1204 *l* 17 *add* جلوي نمودن julwé numoodun.

1208 *l* 15 *f* Bisbehave *r* misbehave.

A miscellany *add* [1] کوناکون goonagoon.

To miss (*omit*) *add* [1] فوت نمودن fout numoo-dun, نسي کردن nusé kirdun, نسيان شدن nu-sé-aun shoodun.

Mitigated ملين mulei-un, مسکون muskoon, ملايم کرده شده mula-ém kirdeh shoodeh.

To moderate, *v* to temperate. — Moderated, *v* tempered.—Moderation, *v also* reason.

Molested ازارده azaurdeh, مضطرب muzturub, رنجيده runjédeh.

A monument *l* 6 *f* خنفج *r* خفنج

Mud *l* 5 *f* ثرغت *r* ثرغط

Nerve *f.* عصب asub (plur. عصبت asubut) *r* عصبت asubut (plur. عصب asab). *v.* also sinew.

Nice, *v* refined.—Niche *add* رف ruff.

1283 *l* 19 *f* اواره *r* اوازه

A nurse *add* [1] راعي ra-é.

Oar *f* اوب *r* اب

Obeyed مطاع mutaa, طاعت پذير ta-at pizzeer.

Objected مردود murdood, معروض maarooz.

Obligation, *v* quit.—Observed, *v* obeyed.

To occupy *v* 1977 *l* 7.

At once, *v* quickly.

Opposed مسدود musdood. *v* resisted.

1333 *l* 15 In order to, in order that جهت jihut, براي bura-é, از براي uz bura-é.

Original *f* اصل *r* اصلي

Ostentation *f* كلليو *r* كاليو

Owned (*having an owner*) ذو خاوند zu khavund. *v* possessed.—(*confessed*) معترف mu-aturuf, مقرر mukurrur.

An owner *add* [1] خاوند khavund.

To pacify, *v* to quiet.—Pacified, *v* quieted.

Palatine *l* 2 *f* استقبال *r* استقلال istiklaul.

Palissade, parapet, *v* rail.

To pardon *add* [1] معاف كردن mu-af kirdun.

Parliament—The adjournment of parliament *or* of any council *or* assembly موقوف ديوان moukoofa dévaun, موقوف مجلس moukoofa mujlis.

Parsimonious *f* بي بذول *r* نا بذول na buzool.

Past *l* 7 *f* متور *r* متهور

Peculiar *l* 3 *f* احتصاص *r* اختصاص ikhtisaus.

Pecuniary *before* muta-allik *insert* maul.

To perch (*as a bird*) *add* وقع كردن wuka kirdun, شبيدن shubédun.

Performed *l* 4 *f* معمل *r* معمول maamool.

Permitted, *v* suffered, allowed.

Pernicious *f* مفسدت *r* مفسد *and v* destructive.

A petticoat *add* [1] پاي جامه pa-é jaumeh.

Persuaded تشور tushawwur. *v* induced.

Pitied مرحوم murhoom, شفقت پذير shufkut pizzeer, رحمت ياب ruhmut é-aub. *v* commiserated.

A plan (*model*) [1] كارنامه kaurnameh.

Pleased *add* دلشاد dilshaud, مسرور musroor, خاطر خوش khautir khoosh. *v* glad.

To plough *f* زرعات *r* زراعت

To prejudice *l* 7 *insert between* ابتحات *and* غبر *the words* اعلام و *or del* é-alaum ou *in the following line*; (*as the sense is, either way, complete*).

Prejudiced (*partial*) جانبدار jaunibdar, طرفدار turrufdar, بي انصف bé insauf.—(*hurt, damaged*) مضرور muzroor, مظلوم muzloom, زيان ze-aun pizzeer, ضرر خور zurrur khore.

To premeditate *add* نا بديهي كردن na budeehé kirdun. Premeditated *add* نا بديهي na budeehé, بي بديهت bé budeehut.

Premeditation *add* عدم بديهت aduma budeehut.

To prepare *f* امادن amaudun *r* حاضر كردن hauzir kirdun.—*l* 12 *f* مهه *r* مهمات muhmaut.

1495 *l* 2 Prime cost *add* ارمون armoon.

Privately *l* 9 *f* جبرا *r* جهرا juhran.

Proclaim *l* 2 *f* پيدا *r* شايع sha-é-a.

To produce, *v also* to yield.

To prohibit *add* [1] موقوف كردن moukoof kirdun.

Promoted *add* مرتفع murtufa.

To prop *l* 3 *f* بركردن *r* برداشتن burdaushtun.

1515 To have a propensity ميل داشتن meil daushtun بكشتن bekushtun, ارزومند شدن arzoomund shoodun.

Prostitution, *v* whoredom, venality.

Prostrate *l* 7 *f* تعجب *r* تجعب *v also* to throw.

Publication *del* پيداي—To publish *f* پيدا نا پيدا *r* شايع نمودن نمودن—A publisher *del* —Published شايع sha-é-a, منشور munshoor.

Purchased, خريده khurédeh, مبيع mubé-a.

Pusillanimous *l* 6 *f* محنث *r* مخنث mukhunnus.

To put on boots *or* stockings موزه پوشيدن moozeh poshédun. To put on gloves, دست موزه پوشيدن dost moozeh poshédun. To put on a coat قبا پوشيدن kuba poshédun.—P 1544 *l* 29 *after* To *insert* put.

Quarrelsome *l* 2 *f* اتش *r* اتشي autashé.

Quenched (*as fire*) نشانده nishaundeh. *v* extinguished—(*as thirst*) وزوليده wuzshoolédeh.

1559 *l* 2 *f* kuzr *r* huzr.

Rack *add* پيچپيچ peechpeech.

Ragged *l* 1 *and* 2 *f* مترقع *r* مرقع murukka.—Raggedness *ditto*.

Rased منسوخ munsookh, موقوف moukoof.

Reason *l* 4 *f* واهم *r* واهمت wauhumut.

Received *add* [1] پذيرفته pizzeerufteh.

Recollected *add* مترددد muturuddud. *l* 2 *f* uz *r* zu.

Recreated نزهت پذير nuzhut pizzeer, تفرج ياب tufurruj é-aub, دلشاد dilshaud, مفروح mufrooh, دلاوبخته dilaweekhteh.

Rectitude *l* 2 *f* سواب *r* صواب

Reddish *f* سرخل *v* شرخل

A remedy *add* درمان durmaun.—To remedy درمان كردن durmaun kirdun.

Removed *add* برداشته burdaushteh.

To repeal *add* [1] موقوف كردن moukoof kirdun.

Repealed *add* ¹ موقوف moukoof.

Repelling دافع daufa, راد raud, ران raun, واران waraun. *The repelling power* دافعت daufaat, قوت دافعت kuwwuta dafaat.

To replenish *l* 2 *f* مالامل *r* مالامال

Reputation *l* 5 *f* فقر *r* فكر

Respect *l* 6 *f* نسة *r* نسبة

To retire *l* 3 پوشت *r* پشت

Revenged انتقام دار intikaum dar.

1657 *last line f* ايدان *r* ایادان a-é-adaun.

Rivetted *add* تراكب turaukub.

Roost (*place where a bird rests*) موقعت moukaat, نشينكاه مرغ nisheengaha murgh.

Safe *l* 5 *del* مكلي mukullé.

Satisfactory (*clearing difficulties*) مشكل كشا mushkil kusha.

Scene *f* پره *r* پرده

A schemer *f* پيدا *r* تدبير tudbeer.

A sceptre *add* چوكان سلطانت chookauna sultanut, عصاي پادشاهي asa-é padshahé.

Security *l* 10 *f* ضبين *r* ضمن

Seducing *v* alluring, tempting.

Shadiness *add* ¹ سايه داري sa-éh daré: *f* سانه *r* سايه

Shapeless, ill shaped *add* بدشكل budshukl.

1769 *l* 23 *f* كاثل *r* كوثل—The cabin of a ship حجره جهاز hujjureha jahauze, جهاز خانه jahauze khauneh.

Shorn *f* منغرق *r* منغرف munghuruf.

A shot-bag كله دان gooleh dan, كلي دان goolé dan.—Bar *or* chain shot كلي بند كشى goolé bund kushé.

A shoulder belt *add* ¹ پرتله purtuleh.

A silkworm *f* كريم *r* كرم

To sink, *v* to subside.

Slaughtered *v* butchered.

Sluggish *f* تنيل *r* تنبل

Smith *l* 17 *f* متركه *r* مطرقه

Smoke *f* دوجان *r* دوخان

Softened ملين mulei-un, مسكون muskoon.

Soiled الوده aloodeh, مردار murdaur.

Solicited, با ابرام طلبيده ba ibraum tulbédeh, با الحاح نيازيده ba ilhauh né-auzédeh, درخواسته durkhausteh. خواسته khausteh.

Sorted منظوم munzoom. *v* arranged.

Spared مبقي mubké. *v* saved.—(*pardoned*) معاف mu-af, مغفور mughfoor, معفو maafoo, مرحمت پذير muruhmut pizzeer, شفقت ياب shufkut é-aub.

Spoilt *add* ¹ مضرور muzroor.

Spoiled مسلوب musloob. *v* plundered.

To spur a horse *add* ¹ اسب از پاشينه دوانيدن asb uz pausheeneh duwanédun, پاشينه بر اسب زدن pausheeneh bur asb zudun.

Squared مربع murubba, مكعب mukaab.

Stomach *l* 2 *f* شكبه *r* شكنبه

To stop (*prohibit*) *add* ¹ موقوف كردن moukoof kirdun.

Strengthened مشدود mushdood, مقوي mukawwa, قوت پذير kuwwut pizzeer.

Stretched كشيده kushédeh, ممدد mumuddud, ممدود mumdood. *v* strained, tense.

Superexcellent *f* بهار *r* بها

Superior, supreme *add* اعلا *or* اعلى é-ala.

A survey نظر nuzr. *v* view.

Tamarisk *f* ستاخ *r* ستاغ

Tamed دست اموز dost amooz, رام ساخته raum saukhteh.

Tapped منقوب munkoob, سفته sufteh.

A tassal (*of woollen*) رعث raas.

Thanked مشكور mushkoor, سپاسيده sipausédeh, شكران پذير shukraun pizzeer.

Thickness, *v* muddiness, feculence, viscosity.

Thrush (*disease*) جوشش jooshish.

Tilled مزروع muzroo-a, كاشته kausheeh, كشته kushteh, بسارده busaurdeh, شياريده shé-aurédeh.

Timber *beginning of l* 4 *insert* (plur.

Tinged رنكين rungeen, مصبغ musubbugh, ملون mulawwun, مخضب mukhuzzub.

Titled ذو القاب zu alkaub, ملقب mulukkub.

Too much زياده zé-audah, بي حد bé hudd, از حد بيرون uz hudd beeroon.

Torture (*rack*) *add* پيچپيچ peechpeech.

Touched ممسوس mumsoos. *v* handled.

By the misplacing of some pages of manuscript, an alphabetical transposition has been made p. 2049—2051, where, from the word *Trappings* to *Treader* should be placed between *Trap* and *Treadle* p. 2047.

Trowsers *add* ¹ پاي جامه pa-é jaumeh.

A vassal *add* ¹ زير دست zeer dost.

A waist-coat *add* ¹ زير قبا zeer kuba.

THE END.